

WYCLIFFE COLLEGE LIBRARY

3 1761 02867 7086

Digitized by the Internet Archive
in 2006 with funding from
Microsoft Corporation

<http://archive.org/details/origenhexapla02unknuoft>

ORIGENIS HEXAPLORUM

QUAE SUPERSUNT;

SIVE

VETERUM INTERPRETUM GRAECORUM

IN TOTUM VETUS TESTAMENTUM

FRAGMENTA.

POST FLAMINIUM NOBILIUM, DRUSIUM, ET MONTEFALCONIUM,

ADHIBITA ETIAM VERSIONE SYRO-HEXAPLARI,

CONCINNAVIT, EMENDAUIT, ET MULTIS PARTIBUS AUXIT

FRIDERICUS FIELD, A.A.M.

COLLEGII SS. TRIN. CANTAB. OLIM SOCIUS.

TOMUS II.

JOBUS — MALACHIAS.

AUCTARIUM ET INDICES.

OXONII:

E TYPOGRAPHEO CLARENDONIANO.

M DCCC LXXV.

35

03

066

4960

45202830 ✓

J O B U S.

IN LIBRUM JOBI

MONITUM.

“**I**N colligendis libri Jobi variis interpretationibus et lectionibus, hi nobis codices manuscripti et editi auxilio fuere.

“Codex Colbertinus, num. 1952, recens quidem, sed ad antiqui et egregii exemplaris fidem descriptus, qui plura nobis suppeditavit, quam ceteri omnes MSS. Ibi asterisci et obeli notantur. [Hunc codicem ad Cap. v. 12 praedicat Montef., quasi exscriptum ex alio qui ad Tetrapla ipsa adornatus fuerat. Vide tamen nos ad Cap. ii. 9.]

“Codex Regius, num. 1896, membranaceus, XI saeculi.

“Codex Regius, num. 2434, membranaceus, X saeculi, ubi omnia, quae possunt pictura exprimi, depictis imaginibus repraesentantur.

“Codex RR. PP. Oratorii in vico S. Honorati, membranaceus, X saeculi; commodante Viro doctissimo Jacobo le Long, Congregationis Oratorii Presbytero.

“Hieronymi versio libri Job, secundum editionem τῶν Ὁ hexaplaem, edita primo Tomo Operum Hieronymi a D. Joanne Martiano nostro. [Denuo edita post Vallarsium et Maffaeium a J. P. Migne in *Patrologiae* Tomo XXIX, pp. 61-114.]

“Nicetae Catena in Job [opera et studio Patricii Junii] cusa Londini anno 1637. [Graecorum Patrum, ex quorum scriptis Catena conflata est, praecipui sunt Olympiodorus, Polychronius, Didymus, Chrysostomus, Apolinarius.]

“Notae Editionis Romanae [anno 1587, a Flaminio Nobilio concinnatae, in quibus continentur ea, ut praefantis verbis utamur, quae, in libris manuscriptis reperta, vel ad indicandas antiquarum, tum lectionum, tum interpretationum varietates (sub scholii illas nomine, quod ipsarum incerta esset auctoritas, nonnunquam relatas) vel ad stabiliendam scripturam Vaticanam, et ejus obscuriores locos illustrandos pertinere visa sunt] et Drusii [Veterum interpretum Graecorum in totum V. T. Fragmenta, Arnhemiae, 1622.]”

MONTEF.

Idem in *Praeliminaribus*, p. 63.—“In libro Jobi, praeter solitam sex columnarum operam, Origenes in editione τῶν Ὁ plurima mutila ex Theodotione, et aliquando ex aliis editionibus, asteriscis praepositis restauravit, et hiatus magnos resarcivit, ut ipse supra memorat. Septingentos vel octingentos versiculos [h. e. στίχους] ab Origene praedicto modo in locis ubi deerant repositos fuisse testatur Hieronymus, qui librum Jobi sic restitutum Latine transtulit. . . Haec supplementa ex codice quodam Colbertino, et ex editione Hieronymi mutuamur. Praeterea lectiones veterum interpretum longe auctiores et emendatiores damus, quam Drusius ediderat.”

De Appendice sua ad hunc librum Parsonsus haec: “Continet antiquorum interpretum, Aquilae, Symmachi etc. fragmenta, ex codicum marginibus excerpta, adjectis etiam, quae ibidem conspiciuntur, scholiis. Ex amplissima vero harum reliquiarum silva, quam mihi obtulerunt codices fere duodecim notis et lectionibus marginalibus instructi, ea seligere quae vel *adhuc sunt inedita*, vel *digna quae denuo edantur*, non nihil prorsus erat negotii; nec me in tali materie vel nulla praetermississe, vel utiliora semper descripsisse spondere audeo.” Codices quorum lectiones his conditionibus exscipit Parsonsus, sunt fere hi:—

137. Codex Bibliothecae Ambrosianae Mediolani, signatus B. 73, membranaceus, saeculi fere X. Adjuncta est huic et duobus codd. subsequentibus, Catena PP. Graecorum.
138. Codex ejusdem Bibliothecae, M. 65, membranaceus, saeculi X.
139. Codex ejusdem Bibliothecae, A. 148, membranaceus, saeculi X.
161. Codex Bibliothecae Dresdensis, num. iii, saeculi XIV. Habet praeter textum Jobi, Proverb., Eccles. et Cant. Cant., lectiones Aquilae, Symmachi etc., scholia et lectiones in margine.
248. Codex Vaticanus, num. 346, bombycinus, circa saeculum XIV. Continet Prov., Eccles., Cant. Cant. et Jobum, omnes cum notis Origenianis in margine, nempe lectiones Aquilae, Sym. et Theodot.
249. Codex Vaticanus, Pii secundi, in Appendice signatus num. 1, membranaceus.
250. Codex Bibliothecae Electoralis Monachii, num. 148, bombycinus, saeculi XIV. Continet librum Jobi cum lectionibus Aquilae et aliorum; quae tamen maxima ex parte evanuerunt. Multa autem, quae apud alios codd. Aquilae, Symmacho, Theodotoni tribuuntur, in hoc tanquam explicationes, sine auctoris nomine, leguntur.
252. Codex Bibliothecae Mediceae, num. xxvii, plut. viii, membranaceus, saeculi X, seu potius IX exeuntis. Continet hic codex (quem Jac. le Long *insignem*, Luc. Holstenius *incomparabilem* appellat) libros Jobi, Prov., Eccles. et Cant. Cant.; omnes grandioribus literis στίχῳσως exaratos. Abundat lectionibus margini adjectis, ex antiquis interpretibus Aq., Sym. et Theod. Neque desunt alia, sive variantes lectiones, sive correctiones, sive scholia, nullo auctoris nomine apposito. Omnia autem haec marginalia scripta literis sunt ad quadratam formam accedentibus exarata, idemque cum codicis textu aevum sapiunt.
255. Codex Vaticanus, num. 338, membranaceus, saeculi IX. Continet librum Jobi cum argumentis ad marginem Olympiodori, variis lectionibus Aquilae, Theod. et Sym., sive in marg., sive inter lineas, et scholiis diversorum Patrum.
256. Codex Vaticanus, num. 697, membranaceus, saeculi XII. Continet librum Jobi, scholiis diversorum Patrum adjectis.
258. Codex Vaticanus, num. 749, membranaceus, character. uncialibus exaratus circa saeculum IX, cum lectionibus aliorum interpretum, et Catena Patrum uncialibus pariter literis in circuitu descripta.
259. Codex Vaticanus, num. 230, membranaceus, saeculi XIII, cum sanctorum Patrum expositionibus.

Restat unus instar omnium, qui ad Hexaplorum reliquias augendas et corrigendas plurimum contulerit, Codex Syro-hexaplaris Ambrosiano-Mediolanensis, ab Henrico Middeldorpfio editus, ex apographo quem Matthias Norbergius anno 1778, dum Mediolani commoraretur, sua manu exscripserat. Jobi apographo bis usus est Editor; primum in libello, cui titulus: *Curae Hexaplares in Jobum, e Cod. Syriaco-hexaplatari Ambrosiano-Mediolanensi, scripsit Henr. Middeldorpf*, Wratislaviae, 1847; deinde in majori opere: *Codex Syriaco-hexaplaris. Liber Quartus Regum e Cod. Parisiensi; Jesaias, Duodecim Prophetæ Minores, Proverbia, Jobus, Canticum, Threni, Ecclesiastes, e Cod. Mediolanensi edidit et commentariis illustravit Henr. Middeldorpf*, Berolini, 1835. In quo opere Middeldorpfius plurima non tam ipsius codicis, qui diligentissime et accuratissime exaratus est, quam apographi Norbergiani menda sagaciter deprehendit; alia aut non odoratus est, aut quasi insanabilia intacta reliquit. Quod ad textum pretiosissimi codicis attinet, exspectanda est editio ad ipsum archetypum expressa, omnibus numeris absoluta, interpunctione et punctis, quae vocantur, *diacriticis* munita, cujus particulam tantum, Threnos, Baruch, et Jeremiae Epistolam complectentem, edidit ANTONIUS CERIANI, Doctor Collegii Bibliothecae Ambrosianae, in *Monumentis Sacris et Profanis*, Tom. I, Fasc. I, Mediolani, 1861. Interea ne desideratissimi operis mora nostro incepto jacturam faceret, a Viro eruditissimo eodemque humanissimo facile impetravimus, ut lectiones marginales, maxime eas quae ad diversas Aquilae, Symmachi, Theodotionis versiones spectent, ad fidem codicis exigeret, corrigeret, expleret. Quantum vero utilitatis ex hac recensione nostro operi accesserit, nemini, opinamur, annotationem criticam vel cursim insipienti, dubium esse potest. Unum tenendum est: ubicunque, non monito lectore, Syriaca nostra a Middeldorpfianis vel apicem discedant, discrepantiam istam non tam negligentiae, (nisi quid in exscribendo humani passi fuerimus), quam majori diligentiae, nec tam nostrae, quam optimi adjutoris nostri, imputandam esse.

JOBUS.

CAPUT I.

1. אִישׁ הָיָה בְּאֶרֶץ עוּז. *Vir erat in terra Uz.* O'.
 ἀνθρωπός τις ἦν ἐν χώρᾳ τῇ Αὐσίτιδι. 'Α.Θ.
 ἀνὴρ ἦν ἐν γῆ Οὗς.¹
 אִשׁוֹב שְׁמוֹ. *Jobus nomen ejus.* O'. \bar{q} ὄνομα 'Ιώβ.
 Θ. 'Ιώβ ὄνομα αὐτῶ.²
 תָּם. *Perfectus.* O'. ἀληθινός, ἀμεμπτος. 'Α.Θ.
 ἀπλοῦς. Σ. ἄμωμος.³
3. וַעֲבַדְתָּה רַבָּה כְּמֵד. *Et famulitium multum valde.*
 O'. καὶ ὑπηρεσία πολλὴ σφόδρα. 'Α. καὶ δου-
 λεία πολλὴ σφόδρα. Σ. καὶ οἰκετία πολλὴ
 σφόδρα.⁴
 גָּדוֹל מִכָּל-בְּנֵי-רְקָם. *Magnus prae omnibus filiis*
orientis. O'. εὐγενής τῶν ἀφ' ἡλίου ἀνατολῶν.
 "Ἄλλος· μέγας...⁵ Σ. μέγιστος πάντων τῶν
 ἀνατολικῶν.⁶
4. אִישׁ יוֹמוֹ. *Unusquisque die suo.* O'. καθ' ἐκά-
 στην ἡμέραν. 'Α. ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ ἡμέ-
 ραν.⁷
5. הִקְיִפוּ. *Circumiverunt.* O'. συνετελέσθησαν.
 "Ἄλλος· ἤρξαντο.⁸
 אִוְלֵי חֻצְתּוֹ וּבְנֵי וּבָרְכוּ אֱלֹהִים בְּלִבָּבָם. *Forsitan*
peccaverunt filii mei, et maledixerunt Deo in
corde suo. O'. μήποτε οἱ υἱοί μου ἐν τῇ διανοίᾳ
 αὐτῶν κακὰ ἐνενόησαν πρὸς θεόν. 'Α. εἶπws
 ἤμαρτον οἱ υἱοί μου, καὶ ἠὐλόγησαν θεὸν ἐπὶ
 καρδίας αὐτῶν.⁹
6. בְּנֵי הָאֱלֹהִים. *Filii Dei.* O'. οἱ ἄγγελοι τοῦ θεοῦ.
 "Ἄλλος· οἱ υἱοί θεοῦ.¹⁰
 לְהִתְיַצֵּב. *Ut sisterent sese.* O'. παραστήναι.
 'Α. Σ. ὁμοίως.¹¹
 עַל-יְהוָה. *Coram Jova.* O'. ἐνώπιον τοῦ κυρίου.
 'Α. Σ. . . τοῦ κυρίου.¹²
 וַיָּבֹא גַם-הַשָּׂטָן בְּתוֹכָם. *Et venit Satanas quo-*
que in medio eorum. O'. καὶ ὁ διάβολος ἦλθε
 μετ' αὐτῶν. 'Α. . . καίγε Σατάν ἐν μέσφ αὐτῶν.¹³
 Θ. . . καὶ ἀντικείμενος . . .¹⁴

CAP. I. ¹ Sic Colb. ubi Oūs cum tenui spiritu, teste Montef. Nobilius: 'Α. ἐν γῆ οὗς. Syro-hex. in marg. \diamond ܘܫܘܒ . Middeldorpius in *Curis Hexapl. ad Jobum*, p. I, tentat ܘܫܘܒ , ἐν γωνίᾳ, frustra. "Codex ad ܘܫܘܒ apponit ἘΝΓΝΟΥΣ (sic). Ex corrupto Graeco videtur mihi orta lectio Syriaca."—*Ceriani*. ² Sic Codd. 161, 248. Syro-hex. in marg. sine titulo: \diamond ܘܫܘܒ ܘܫܘܒ . ³ Nobil., Orat., Reg. unus. ⁴ Olympiodorus apud Nicetam, Orat., Reg. unus. ⁵ Sic Montef. Nobil. affert: Schol. μέγας. ⁶ Chrysost. apud Nicet., Orat., Reg. unus. ⁷ Montef. ex Reg. affert: "Ἄλλος· ἕκαστος κ. τ. εἰ. Eadem habent in marg.

sine titulo Codd. 161, 248. Nobil. quasi scholium affert. Olymp.: ἀλλήλους, φησιν, ἐκ διαδοχῆς συνεκάλου, ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ ἡμέραν· οὕτω γὰρ 'Ακ. ἐξέδωκεν. ⁸ Schol. apud Nobil. Sine auctore afferunt Codd. 161, 248. ⁹ Nobil. ¹⁰ Sic Montef. Nobilio est scholium. Syro-hex. in marg. affert: \diamond ܘܫܘܒ . ¹¹ Syro-hex. ¹² Syro-hex. qui in textu quoque τοῦ κυρίου habet. ¹³ Nobil. et MSS. apud Montef. Hieron. Ed. Hex.: et venit * equidem: διάβολος cum eis. Ad τῶ διαβόλφ (v. 7) Syro-hex. affert: \diamond ܘܫܘܒ . ¹⁴ Θ. ἀντικείμενος. Sic Nobil. et MSS. ut ante, etiam Cod. 248. Syro-hex. \diamond ܘܫܘܒ ܘܫܘܒ ܘܫܘܒ .

8. עַל-עַבְדִּי. *Super servum meum.* Ο'. κατὰ τοῦ παιδός (alia exempl. θεράποντός¹⁵) μου. 'Α.Σ.Θ. ἐπὶ τὸν δοῦλόν μου.¹⁶
- בְּמִוּוֹ. *Par ei.* Ο'. κατ' αὐτόν. Alia exempl. ὁμοιος αὐτῷ.¹⁷
- וְיֵשׁוּרָא אֱלֹהִים. *Vir perfectus et rectus, timens Deum.* Ο'. ἄνθρωπος ἀμεμπτος, ἀληθινός, θεοσεβής. ('Α.) ἀνὴρ ἀπλοῦς καὶ εὐθύς καὶ φοβούμενος τὸν θεόν.¹⁸
9. אֲתֵּי-יְהוָה. *Jovae.* Ο'. ἐναντίον τοῦ κυρίου. Alia exempl. τῷ κυρίῳ.¹⁹
- וְיָרָא... אֱלֹהִים. *Reveretur... Deum.* Ο'. σέβεται τὸν κύριον. 'Α. φοβείται τὸν θεόν.²⁰
11. אִם-לֹא עַל-פְּנֵיהֶם יְבָרְכָה. *Si non contra faciem tuam maledicet tibi.* Ο'. ἢ μὴν εἰς πρόσωπόν σε εὐλογήσει. 'Α. ἢ οὐκ εἰς πρόσωπόν σου εὐλογήσει σε.²¹
12. מֵעַם פְּנֵי יְהוָה. *E conspectu Jovae.* Ο'. παρὰ τοῦ κυρίου. Alia exempl. ἀπὸ προσώπου θεοῦ.²²
13. אֲכָלִים וְשָׂתִים יַיִן. *Comedebant et bibebant vinum.* Ο'. ✕ ἤσθιον καὶ ἔπινον οἶνον.²³
14. וּבִמְלֶאכֶה בָּא אֶל-אֵיּוֹב. *Et nuntius venit ad*

Jobum. Ο'. καὶ ἰδοὺ ἄγγελος ἦλθε πρὸς 'Ιάβ. 'Α. καὶ [ἰδοὺ] ἄγγελος ἦλθε πρὸς 'Ιάβ.²⁴

15. וַתִּפְּלֶינָהן שַׁבְּאִי. *Et irruerunt Sabaei.* Ο'. καὶ ἐλθόντες οἱ αἰχμαλωτεύοντες. 'Α. καὶ ἔπεσε (s. ἐπέπεσε) Σαβά.²⁵ 'Ο 'Εβραῖος' καὶ ἐπέπεσον οἱ Σαβαῖται.²⁶
- וְיֵשׁוּרָא אֱלֹהִים. *Et evasi tantum ego solus ad nuntiandum tibi.* Ο'. σωθεὶς δὲ ἐγὼ μόνος ἦλθον τοῦ ἀπαγγεῖλαι σοι. 'Ο 'Εβραῖος' ἐσώθην τοῦ ἀπαγγεῖλαι σοι.²⁷
16. עוֹד יֵהְיֶה בְּדַבַּר יְהוָה בָּא. *Adhuc ille loquebatur, et hic venit.* Ο'. ἔτι τούτου λαλούντος ἦλθεν ἕτερος. 'Α. Θ. ἔτι οὗτος ἐλάλει, καὶ οὗτος ἦλθε.²⁸
- וַיִּשָׂא אֱלֹהִים נֶפֶלָה מִן-הַשָּׁמַיִם. *Ignis Dei cecidit de caelo.* Ο'. πῦρ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. 'Α.Θ. πῦρ θεοῦ...²⁹ 'Αλλος' πῦρ παρὰ τοῦ θεοῦ κατηνέχθη.³⁰
- וַתֹּאכְלֵנָהן. *Et devoravit eos.* Ο'. κατέφαγεν. Σ. ἀπέκτεινεν.³¹
- וְקָ. *Tantum.* Ο'. Vacat. ✕ 'Α. ἐκτός.³²
17. בְּשָׂדֵי תְּרֵם שְׁלֹשָׁה רָאשִׁים. *Chaldaei fecerunt tres turmas.* Ο'. οἱ ἰππεῖς ἐποίησαν ἡμῖν κε-

¹⁵ Sic Nicet., Cod. Alex., alii. Syro-hex. in marg. ✕ *ܘܡܫܠܘܢܐ*. ¹⁶ Colb., Reg. unus. ¹⁷ Syro-hex. in marg. ✕ *ܘܡܫܠܘܢܐ*. Lectio autē ὁμοιος est in Codd. 161, 248.

Cod. Alex.: ἄνθρωπος ὁμοιος αὐτῷ. Cf. Hex. nostra ad Jerem. x. 6, 7. ¹⁸ Sic schol. apud Nobil. "Puto esse interpretamentum Aquilae."—*Drusius*. Montef. ('Α. Θ.) praemittit propter v. 1.

¹⁹ Sic Cod. 253. Syro-hex. in marg. ✕ *ܘܡܫܠܘܢܐ*. ²⁰ Nobil. quasi scholium affert, et sine auctore habent Codd. 161, 248. Sed Colb. et Reg. unus Aquilae tribuunt. ²¹ Sic Colb. et Reg. unus. Nobil. sine ἢ affert. Idem addit: ἢ φανερώς, ἀναισχύντως, quod scholiastae debetur. Glossa φανερώς est in marg. Cod. 161.

²² Sic Cod. Alex., alii. Syro-hex. in marg. ✕ *ܘܡܫܠܘܢܐ*. ²³ Hieron. ✕ *comedebant et bibebant vinum*: quae imperite Graeca fecit Montef.: ✕ *ἔφαγον καὶ ἔπινον οἶνον*. Imperfectum ἤσθιον est in Codd. 55, 68, 160, consentiente Syro in marg. ✕ *ܘܡܫܠܘܢܐ*. ²⁴ Sic Colb., teste Montef., sed suspectum est ἰδοὺ. ²⁵ Colb. affert: 'Α. καὶ ἐπέπεσε. Cod. 255: 'Α. ἔπεσε Σαβά. Nobil. quasi scholium affert:

ἐπέπεσε Σαβά. Tandem Syrus noster: ✕ ܘܡܫܠܘܢܐ. ²⁶ Polychronius apud Nicet. et Reg. unus: ἀπὶ μέγιστο τοῦ, ἐλθόντες οἱ αἰχμαλωτεύσαντες, ἐπέπεσον οἱ Σαβαῖται (Σαβαῖται Nicet.) ἔχει τὸ 'Εβραϊκόν, εἶπουν οἱ Σαρακηνοί. Colb. et Cod. 255: ὁ δὲ 'Εβραῖος, οἱ Σαβαῖται (Σαβαῖται Cod. 255) ἔχει, ἀπὶ τοῦ, οἱ Σαρακηνοί. ²⁷ Polychron., Reg. unus: τὸ δὲ, ἐσώθην ἐγὼ μόνος, καὶ ἦλθον ἀπαγγεῖλαι σοι [quae est lectio Cod. Alex. et aliorum] ὁ 'Εβραῖος, ἐσώθην, ἔχει, τοῦ ἀπαγγεῖλαι σοι, μόνος. ²⁸ Sic Colb. Nobil. quasi scholium affert, et sine titulo Cod. 248. Minus probabiliter Cod. 255 legit: 'Α. ἔτι τούτο ἐλάλει, καὶ οὗτος ἦλθεν. ²⁹ Sic Chrysost. apud Nicet. et Colb. Hieron.: *ignis ✕ Dei*. ³⁰ Sic scholium apud Nobil. et Codd. 161, 248 in marg. Montefalconio videbatur esse Symmachi lectio. ³¹ Colb. ³² Syro-hex. hic et v. 17 in marg. habet: ✕ *ܘܡܫܠܘܢܐ*. Sic sine asterisco v. 19. (Vocabulum Syr. pro Graecis πλῆν, ἄνευ, χωρὶς, ἐκτός ponitur; hic autem ἐκτός ante ἐγὼ μόνος legit Cod. 249. Aquilae vero ἐκτός pro ̄ tribuitur Psal. xxxi. 6. Jerem. xxviii. 19.)

- φαλὰς τρεῖς. 'Α. οἱ Χαλδαῖοι ἔθηκαν τρεῖς ἀρχάς.³⁵ Ἄλλος τάγματα τρία.³⁴
18. וַיִּשְׂתֵּי וַיִּשְׂתֵּי. *Et bibentes vinum.* Ο'. καὶ πινόντων (X) 'Α. οἶνον.³⁵
19. רוח גְּדוּלָה. *Ventus magnus.* Ο'. πνεῦμα μέγα. 'Α. ἀνεμος μέγας.³⁶
20. אֶת-מַעְלוֹ. *Pallium suum.* Ο'. τὰ ἱμάτια ἑαυτοῦ. 'Α. ἔνδυμα . . Σ. ἐφειστρίδα . . Θ. τὸν ἐπενδύτην .³⁷
21. Ο'. — ὡς τῷ κυρίῳ ἔδοξεν, οὕτως ἐγένετο 4. Οὐ κείται ἐν τῷ 'Εβραϊκῷ.³⁸
22. וְלֹא-נָתַן הַפְּלָה לְאֵלֹהִים. *Nec dedit insulsum Deo.* Ο'. καὶ οὐκ ἔδωκεν ἀφροσύνην τῷ θεῷ. Σ. οὐδὲ ἠφρονεύσατο πρὸς τὸν θεόν.³⁹ Ο' 'Εβραῖος οὐκ ἐμέμψατο τῷ θεῷ.⁴⁰

CAP. II.

1. בְּנֵי הָאֱלֹהִים. *Filii Dei.* Ο'. οἱ ἄγγελοι τοῦ θεοῦ. Ἄλλος οἱ υἱοὶ τοῦ θεοῦ.¹
- הִתְיַיַּב עַל-יְהוָה (in posteriore loco). *Ut se sisteret coram Jona.* Ο'. X 'Α. Θ. παραστήναι ἐναντίον τοῦ κυρίου.²

2. וַיֹּאמֶר (in posteriore loco). *Et dixit.* Ο'. Vacat. Οἱ λοιποὶ καὶ εἶπεν.³
3. הַלְהִשָּׁן. *Satanæ.* Ο'. πρὸς τὸν διάβολον. Ἄλλος X πρὸς τὸν Σατανᾶν.⁴
- וַיַּעֲדֵנוּ כְּחִיּוֹן בְּתַמְתּוֹ. *Et adhuc adhaeret integritati suae.* Ο'. ἔτι δὲ ἔχεται ἀκακίας. Ο' 'Εβραῖος καὶ ἔτι ἔχεται τῆς ἑαυτοῦ τελειότητος.⁵
- וַתְּסִיחֵנִי בּוֹ לְלַעַן הַצֶּמֶר. *Et incitasti me in eum, ut deglutiam eum sine causa.* Ο'. σὺ δὲ εἶπας ὑπάρχοντα αὐτοῦ διακενής ἀπολέσαι. 'Α. καὶ ἀνέσεισάς με ἐπ' αὐτῷ (s. ἐν αὐτῷ) τοῦ καταποντίσαι αὐτὸν δωρεάν.⁶
4. וְעַד-עוֹר וְכַל אִשָּׁר לְאִישׁ יִתֵּן בְּעַד נַפְשׁוֹ. *Pellem pro pelle, et quicquid habet homo, dabit pro vita sua.* Ο'. δέρμα ὑπὲρ δέρματος (alia exempl. add. πάντα s. καὶ πάντα) ὅσα ὑπάρχει ἀνθρώπῳ, ὑπὲρ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ἐκτίσει. Σ. χρωτὰ ὑπὲρ χρωτὸς, καὶ πάντα ὅσα ἔχει, προήσεται ὑπὲρ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ.⁷
5. אִם-לֹא אֶל-פְּנֵיךָ יִבְרָכְךָ. *Si non ad faciem tuam maledicet tibi.* Ο'. ἢ μὴν εἰς πρόσωπόν σε εὐλογῆσει. 'Α. εἰ οὐκ εἰς πρόσωπόν σου εὐλογῆσει σε.⁸ Ο' 'Εβραῖος εἰ οὐκ εἰς πρόσωπόν σου βλασφημήσει σε.⁹

³⁵ Sic Colb. Nobil. scholium affert : Χαλδαῖοι ἐπέθηκαν τρεῖς ἀρχάς [sic sine titulo Codd. 161, 248] et Aquilae tribuit : τάγματα τρία. Sed cum Colb. facit Olymp. : 'Α. οἱ Χαλδαῖοι ἔθηκαν [καθ' ἡμῶν] τρεῖς ἀρχάς ; necnon Syro-hex. אֶל-כַּחֲבֵל. ³⁴ Nobil. ut ante. Explicatoris esse videtur. Cod. 252 in marg. : Χαλδαῖοι ἔθηκαν τρεῖς ἀρχάς, ἀντὶ τοῦ, τάγματα τρία. ³⁵ Syro-hex. in marg. addit : אֶל-כַּחֲבֵל. ³⁶ Colb., Reg. unus. ³⁷ Iidem. Nobil. vero : Schol. ἔνδυμα. Θ. τὸν ἐπενδύτην. 'Α. ἐφειστρίδα. "Lectio nostra asseritur ex Levit. viii. 7, ubi Aq. עָלַי vertit ἔνδυμα ; et ex 1 Reg. ii. 19. [et xxiv. 12.] ubi Sym. eandem vocem vertit ἐφειστρίδα."—Montef. Cf. Hex. nostra ad Jesai. lix. 17. lxi. 10. Syrus hic affert : אֶל-כַּחֲבֵל. ³⁸ Colb., Cod. 255. Obelum habent Syro-hex. et Hieron. ³⁹ Nobil., Reg. unus, et sine nomine Cod. 252. ⁴⁰ Polychron., Colb., Regii duo.

CAP. II. ¹ Schol. apud Nobil. Sic Codd. 161, 248 in marg.

² Haec notantur asterisco in versione Lat. sic : X ut staret

coram Domino. In Colb. autem in haec verba, ἐναντίον κυρίου, haec leguntur : 'Α.Θ. ὅσα ἡστέρισται οὐκ ἔστι τῶν Ο', ἀλλ' ἀφ' ἐτέρας ἐκδόσεως ἐπεισιχθη, ὡς δὴ τοῦ 'Εβραϊκοῦ οὕτως ἔχοντος. — Montef. Haec, παραστήναι—κυρίου, desunt in Codd. 68, 249 ; et in Syro-hex. sub — (per errorem pro X) leguntur. ³ Colb. Hieron. : X et dixit. ⁴ Sic Syro-hex. in textu, et sine asterisco Cod. Alex., alius. ⁵ Sic Apollinarius in Colb. et Polychron. in Reg., Orat., Nobil. Posterior om. καὶ ἔτι. ⁶ Sic "omnes MSS., teste Montef. Didymus apud Nobil. : τοῦτο 'Ακ. σαφέστερον ἐκδέδωκεν ἀνέσεισάς με ἐπ' αὐτῷ κ.τ.έ. Syro-hex. affert : (ἐν αὐτῷ) אֶל-כַּחֲבֵל. ⁷ Sic Polychron., Reg. unus et Orat. Post ἔχει, (ἀνήρ) tacite assumit Montef. In textu Syro-hex. πάντα habet. ⁸ Colb. ⁹ Reg. unus. Schol. in marg. Cod. 161 : τὸ εὐλογῆσει ἀντὶ τοῦ ὑβρίσει' ὁ γοῦν 'Εβραῖος σαφῶς βλασφημήσει ἔχει.

6. אַתָּה נַפְשׁוֹ שֶׁמֶר. *Animam ejus serva.* Ὁ. τὴν ψυχὴν αὐτοῦ διαφύλαξον. Θ. τῆς ψυχῆς αὐτοῦ οὐχ ἄψη.¹⁰
7. מֵיַמַּת פָּנָי יְהוָה. *A conspectu Jonae.* Ὁ. ἀπὸ τοῦ κυρίου. "Ἄλλος" ἀπὸ προσώπου (τοῦ κυρίου s. κυρίου).¹¹
- רַע בְּשַׁחֲוֹן יַרַע. *Ulcere malo.* Ὁ. ἔλκει πονήρφ.¹² "Ἄλλος" ἐλέφαντι.¹³
8. וַיִּקַּח לוֹ. *Et cepit sibi.* Ὁ. καὶ ἔλαβεν ✕ ἑαυτῶ.¹⁴ לְהַתְּיָר בוֹ. *Ad scalpendum se ea.* Ὁ. ἴνα τὸν ἰχῶρα ✕ Θ. αὐτοῦ ἄ ξύη.¹⁵ 'Ο 'Εβραῖος' κνᾶσθαι ἐν αὐτῶ.¹⁶
- יָשָׁב וְרוּחַ יְהוָה. *Et ipse sedebat.* Ὁ. καὶ ἐκάθητο. 'Α. Θ. (καὶ) αὐτὸς (ἐκάθητο).¹⁷
- בְּתוֹךְ הָאֵפֶר. *In medio cineris.* Ὁ. ἐπὶ τῆς κοπρίας. 'Α. ἐντὸς τῆς σποδοῦ.¹⁸ Σ. ἐπὶ σποδοῦ.¹⁹
9. וַיֹּאמֶר לוֹ אֱשֶׁתוֹ. *Et dixit ei uxor.* Ὁ. εἶπεν αὐτῶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ. 'Α. Θ. καὶ εἶπεν αὐτῶ ἡ γυνή.²⁰ ÷ χρόνου δὲ πολλοῦ προβεβηκότος ἄ. Οὐ κέται ἐν τῶ 'Εβραϊκῶ.²¹
- עַד בְּמִיּוֹק בְּתִמְתָּךְ. *Adhuc tu adhaeres integritati tuae?* Ὁ. μέχρι τίνος καρτερήσεις; Σ. ἔτι ἐμμένεις τῇ ἀπλότηγί σου;²²

9. בָּרַךְ אֱלֹהִים. *Maledic Deo.* Ὁ. εἶπον τι ῥῆμα εἰς κύριον. Διπλῆ γραφή· εὐλόγησον θεόν.²³ "Ἄλλος" κατάρασαι τὸν θεόν.²⁴
10. הַנְּבָלוֹת. *Fatuarum.* Ὁ. ἀφρόνων. 'Α. ἀπορροουσῶν.²⁵
11. הַוָּאָה. *Hoc.* Ὁ. Vacat. ✕ Θ. ταῦτα.²⁶ הַתְּמָנִיתָ. *Themanita.* Ὁ. ὁ Θαιμανῶν βασιλεύς. Σ. ὁ Θαιμανίτης.²⁷
- הַשְּׁחִיתָ. *Suchita.* Ὁ. ὁ Σαυχέων τύραννος. Θ. (ὁ) Σωίτης.²⁸
- הַנְּמַתִּיתָ. *Naamathita.* Ὁ. ὁ Μιναιῶν βασιλεύς. Σ. (ὁ) Ναμαθίτης. Θ. (ὁ) Νωμαθίτης.²⁹
- וַיַּיָּעֲרֻ יְהוָה לְבוֹא לְנֹדֶר-לוֹ וּלְנַחְמוֹ. *Et condicerunt simul ad veniendum ad condolendum ei et ad consolandum eum.* Ὁ. καὶ παρεγένοντο πρὸς αὐτὸν ὁμοθυμαδόν, τοῦ παρακαλέσαι καὶ ἐπισκέψασθαι αὐτόν. Σ. συνετάξαντο γὰρ ὁμοῦ ἐλθόντες συμπαθῆσαι αὐτῶ καὶ παραμυθήσασθαι αὐτόν.³⁰
12. עַל-רֵאשֵׁי הַשָּׁמַיְמָה. *Super capita eorum in caelum.* Ὁ. Vacat. ✕ Θ. ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανόν.³¹
13. וַיֹּשְׁבוּ אִתּוֹ לְאָרְצָה. *Et sederunt cum eo in terra.* Ὁ. παρεκάθισαν αὐτῶ ✕ εἰς τὴν

¹⁰ Regii duo et Cod. 258 Theodotioni ascribunt; Theodoretō (sic) Nobilius, Symmacho Drusius, Sym. et Theodotioni Montef. ¹¹ Syro-hex. in marg. פֶּסֶחַ דִּמְיָא. Hieron.: ✕ a facie Domini. ¹² Schol. in marg. Cod. 161: πονήρφ παροξύτως, ἴνα σημαίη τὸ ἐπαχθὲς καὶ βαρῦ. ¹³ Colb. et Cod. 258 in marg. Ad verba ξέω τῆς πόλεως (v. 8) Colb. notat: οὐκ ἔωνται γὰρ ἐν πόλεσιν ὁμοδιαίτοι τοῖς ἄλλοις οἱ ἐλεφαντιῶντες (-τώντες Montef.). ¹⁴ Sic sine asterisco Comp. et Codd. 161, 248. Hieron.: ✕ sibi. ¹⁵ Syro-hex. in marg. פֶּסֶחַ דִּמְיָא. ¹⁶ Sic Nicet. ex Apolinario. "Ὁ 'Εβρ. τὸ κνᾶσθαι ἐν αὐτῶ. Sic Colb. ex Apolinario et Orat."—Montef. ¹⁷ Syro-hex. פֶּסֶחַ דִּמְיָא. Hieron.: ✕ ipse. ¹⁸ Nobil. ¹⁹ Colb., Reg. unus. Nobil.: Σ. ἐπὶ τῆς σποδοῦ. "In haec verba, καὶ αὐτὸς ἐκάθητο, in Colb. notatur ad marginem, οὐτως ἦν πολὺς: quae verba quorsum spectent, non satis assequimur."—Montef. Spectant ad praecedentia, ἴνα τὸν ἰχῶρα ξύη; post quae Cod. 259 in textu, et Cod. 258 in marg. addunt: οὕτως ἦν πολὺς. ²⁰ Colb. ²¹ Colb. et Cod. 255. Syro-hex. in

textu: — ξέω τῆς πόλεως. χρόνου δὲ πολλοῦ προβεβηκότος, ἄ εἶπεν αὐτῶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ· μέχρι τίνος καρτερήσεις; — λέγων ἰδοῦ—συνέχουσιν ἄ ἀλλὰ εἶπον κ.τ.ε. ²² "Colb. et Reg. unus."—Montef. Pro ἐμμένεις, quod edidit Montef., ἐμμένεις habet Catena MS. Jobi in Bibl. D. Marci n. 21, teste Schleusnero in *Opusc. Crit.* p. 151. ²³ "In Colb. sic habetur: Δ". γρ. εὐλόγησον θεόν. Illud vero Δ", ni fallor, significat Tetrapla, ubi sic scriptum habebatur."—Montef. Nobis vero aliter persuasum est, nempe notam hanc nil nisi διπλῆ γραφή significare. Cf. ad Cap. viii. 22. Syro-hex. in marg. sine auctore: פֶּסֶחַ דִּמְיָא. ²⁴ Sic Codd. 161, 248 in marg. Nobil. affert: Schol. κατάρασον (sic) τὸν θεόν. ²⁵ Nobil., Colb. Cf. Hex. ad Psal. xiii. 1. Prov. xvii. 22. Jerem. xvii. 11. Ezech. xiii. 3. ²⁶ Syro-hex. פֶּסֶחַ דִּמְיָא. ²⁷ Colb. ²⁸ Colb. Cod. 255: Θ. Σωίτης. ²⁹ Colb. ³⁰ Nobil. ³¹ Syro-hex. פֶּסֶחַ דִּמְיָא. Montef. affert: ✕ εἰς τὸν οὐρανόν; ex Hieron., ut videtur. Polychron. apud Nicet.: τινὰ δὲ βιβλία ἔχουσιν· καὶ ἀναβλήσαντες εἰς οὐρανόν.

γῆν.³³ 'Ο Ἑβραῖος· καὶ ἐκάθισαν παρ' αὐτὸν ἐπὶ τῆς γῆς.³³

13. שִׁבְעַת לַיְלֹת. *Et septem noctes.* Ο'. ✕ καὶ ἑπτὰ νύκτας.³⁴

וְאִי־דָבַר אָלָיו דָּבַר. *Et nemo locutus est ad eum verbum.* Ο'. καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐλάλησε ✕ Σ. Θ. πρὸς αὐτὸν λόγον.³⁵

CAP. III.

1. וְיִקְלַל. *Et execratus est.* Ο'. καὶ καταράσατο. Διπλῆ (γραφῆ)· ἐλοιδόρυσεν.¹

2. וַיַּעַן יוֹב. *Et respondit Jobus.* Ο'. Vacat. ✕ Ἄ. Θ. καὶ ἀπεκρίθη Ἰώβ.²

3. וַיְהִי־לָהּ אִמְרָה הַרְרָה גַּבְרָה. *Et nox quae dixit: Conceptus est vir.* Ο'. καὶ ἡ νύξ ἐκείνη, ἣ εἶπ'αν ἰδοὺ ἄρσεν. 'Ο Ἑβραῖος καὶ ὁ Σ. καὶ ἡ νύξ ἐν ἣ ἐκνήθη ἄνθρωπος.³

4. הַיּוֹם הַהוּא. *Dies illa.* Ο'. ἡ νύξ ἐκείνη. Σ. Θ. ἡ ἡμέρα ἐκείνη.⁴

אֶל־דְּרִי־שָׁהוּ. *Ne requirat eam.* Ο'. μὴ ἀναζητήσῃ αὐτήν. [Σ. μὴ ἀντιποιήσαιο αὐτήν.]⁵ Schol. μὴ γένοιτο ἐν καταλόγῳ νυκτῶν.⁶

5. וַיִּנְאָלְהוּ. *Sibi vindicent (s. polluant) eam.* Ο'. ἐκλάβοι δὲ αὐτήν. Ἄ. μολύναι (αὐτήν). Σ. ἀν-

τιποιήσαιο αὐτήν. Θ. ἀγχιστευσάτω αὐτήν.⁷

5. עָנָנִים. *Nubes.* Ο'. γνόφος. Ἄ. νέφωσις. Σ. ἀχλὺς. Θ. συννέφεια.⁸

יּוֹם יְבִיעַתְהוּ כְּמַרְיָרִי יוֹם. *Terreant eam obscurationes (s. quasi amaritudines) diei.* Ο'. καταραθῆν (ἐν ἄλλῳ ἀντιγράφῳ, καταραχθείη ἄλλος, καὶ παραχθείη⁹) ἡ ἡμέρα. Ἄ. καὶ ἐκθαμβήσασαν αὐτήν ὡς πικραμμοὶ (ἡμέρας).¹⁰

6. לִפְתָּחוּ. *Cariat eam caligo.* Ο'. ἀπενέγκοιτο αὐτήν σκότος. Ἄ. . . σκοτομηγία.¹¹ Διπλῆ γραφή· ἀνατεῖλαι ἐπ' αὐτήν (σκότος).¹²

אֶל־יְחִי. *Ne gaudeat (s. ne adunetur).* Ο'. μὴ εἴη. Σ. μηδὲ συναφθείη.¹³

אֶל־יָבֹב אֲבָמִסְפָּר. *Non veniat in numerum.* Ο'. μὴ δὲ ἀριθμηθείη. Πάντες· μὴ ἔλθοι . . .¹⁴

7. גְּבִלְמוֹד. *Solitaria.* Ο'. ὀδύνη. 'Ο Ἑβραῖος μεμονωμένη. Σ. ἔκβλητος.¹⁵

רִנְנָה. *Jubilum.* Ο'. εὐφροσύνη μὴδὲ χαρμονή. Ἄλλος· ἀγαλλιαμα.¹⁶

8. וַיְקַבְּלוּ אֲרִירִיּוֹם. *Maledicant ei qui diem execrantur.* Ο'. ἀλλὰ καταράσαιο αὐτήν ὁ καταρώμενος τὴν ἡμέραν ἐκείνην. Ἄ. μὴ ὀνομάσασαν αὐτήν ἐπικαταρώμενοι ἡμέραν.¹⁷

וְהַעֲתִירִים עֵרַר לְיִיתָן. *Qui parati sunt suscitare Leviathan (s. serpentem majorem).* Ο'. ὁ

³³ Montef. et sine asterisco Cod. 249. Hieron.: ✕ *in terra.* ³³ Orat. Polychron.: τοῦτο ἐμπατικώτερον ἔχει ὁ Ἑβραῖος· φησὶ γάρ· καὶ ἐκάθισαν κ. τ. εἰ.

³⁴ Sic Syro-hex. in textu, cum scholio: "Non posita erant in exemplaribus Origenis (ܘܫܒܥܬܐ ܠܝܠܐ)." ³⁵ Syro-hex. .ל. ܘܘ. ✕ ܘܫܒܥܬܐ ܠܝܠܐ. Hieron.: ✕ *ad eum verbum.* Codd. 255, 258: Θ. Σ. πρὸς αὐτὸν λόγον.

CAP. III. ¹ Colb.: Δ. ἐλοιδόρυσεν. Cf. ad Cap. ii. 9. ² Syro-hex. ܘܫܒܥܬܐ ܠܝܠܐ. Cod. Alex., alius: καὶ ἀπεκρίθη Ἰώβ. ³ Reg. unus. Nobil.: Σ. ἐν ἣ ἐκνήθη ἄνθρωπος. ⁴ Colb., Reg. unus. Cod. 255: Θ. Σ. ἡ ἡμέρα. Syro-hex.: Οἱ λοιποὶ ἡ ἡμέρα. ⁵ Colb., Reg. unus. Sic diserte affirmat Montef. contra Nobil. et Drus. qui notam, Σ. ἀντιποιήσαιο αὐτήν, ad v. 5 referunt. ⁶ Cod. 255. Sic Ἄλλος apud Montef. qui Colb. appellat. Secundum Cat. Nic. verba sunt Chrysostomi. ⁷ Nobil. ⁸ Nobil., Orat., Olymp. Montef. per errorem, ut videtur, notam hanc ad Hebr. ܘܫܒܥܬܐ refert. Cum Nobil. facit Syro-hex.

ܘܫܒܥܬܐ ܠܝܠܐ. (Vocab. ܘܫܒܥܬܐ deest in Lexicis; alterum pro σκοτασμός posuit Sym. Psal. lxxiii. 20. lxxxvii. 19.) ⁹ Colb. Cod. 253 habet καταραχθείη; Comp., Ald. et Cod. 256, καὶ παραχθείη. Syro-hex. in text. καὶ παραχθείη; in marg. autem, καταραθῆν (ܘܫܒܥܬܐ). ¹⁰ Nobil. Hieron.: ✕ *et conturbent eam quasi amaritudines diei.* ¹¹ Nobil., Olymp. ¹² Colb.: Δ. γρ. ἀνατεῖλαι ἐπ' αὐτήν (σκότος).—Montef. Cf. ad Cap. ii. 9. Syro-hex. sine auctore: ܘܫܒܥܬܐ ܠܝܠܐ ܘܫܒܥܬܐ ܠܝܠܐ, h. e. ἀνατελεῖ ἐπ' αὐτήν σκότος (Σ. ὄψος). ¹³ Nobil., Olymp., Colb., Orat. Eadem addunt in fine vers. Codd. 139, 147. ¹⁴ Syro-hex. ܘܫܒܥܬܐ ܠܝܠܐ ܘܫܒܥܬܐ ܠܝܠܐ. "Pro ܘܫܒܥܬܐ vitiose scripto edidi ܘܫܒܥܬܐ, μὴ ἔλθοι."—Middeld. ¹⁵ Colb., Reg. unus. Severianus apud Nobil.: ὁ Σ. ἐκβλητος εἶπεν, ὁ δὲ Ἑβρ. μεμονωμένη. Syro-hex. ܘܫܒܥܬܐ ܠܝܠܐ. ¹⁶ Sic, pro χαρμονή, Schol. apud Nobil. et Cod. 248 in marg. ¹⁷ Sic Codd. 138, 255, et sine auctore 137. Eadem habet, sed anonyma, Syro-hex. ܘܫܒܥܬܐ ܠܝܠܐ ܘܫܒܥܬܐ ܠܝܠܐ.

μέλλων τὸ μέγα κῆτος χειρώσασθαι.¹⁸ 'Α. οἱ παρεσκευασμένοι ἐξεγείραι Λευιαθάν. Σ. οἱ μέλλοντες διεγείρειν τὸν Λευιαθάν. Θ. οἱ ἔτοιμοι ἐξυπνίσαι δράκοντα.¹⁹

9. יְרַחֵם אֱלֹהִים לְיָקֹב. *Expectet lucem, et non sit.* Ο'. ὑπομείναι, καὶ εἰς φωτισμὸν μὴ ἔλθοι. 'Α. προσμείναι εἰς φῶς, καὶ οὐκ ἔστιν.²⁰ Σ. προσδοκηθεῖν φῶς, καὶ μὴ εἶη.²¹

14. הַבְּנִיִּים חָרְבוּת לְמוֹ. *Qui aedificant solitudines sibi.* Ο'. οἱ ἐγαυριῶντο ἐπὶ ξίφεισιν. Σ. οἰκοδομησάντων ἐρείπια ἑαυτοῖς.²²

16. אֲבִידוֹן. *Abditum.* Ο'. ἐκπορευόμενον. 'Α. Θ. κερυμμένον. Σ. κατοργύεν.²³

וְכַדְרֵיהֶם לֹא-רָאוּ. *Sicut parvuli non viderunt lucem.* Ο'. ὡσπερ νήπιοι οἱ οὐκ εἶδον φῶς. Θ. ἔμβρυον μὴ ἰδὸν φῶς.²⁴

17. חָדְלוּ רָגְזוּ. *Cessant a commotione.* Ο'. ἐξέκαυσαν (alia exempl. ἔπαυσαν s., ἐξέπαυσαν) θυμὸν ὀργῆς. 'Α. ἐπαύσαντο κλονήσεως.²⁵ Σ. ἐπαύσαντο σείοντες.²⁶ Θ. ἐκόπασαν ὀργῆς.²⁷

כָּח. *Robore.* Ο'. τῷ σώματι. Οἱ λοιποὶ ἰσχυῖ.²⁸

18. יַחַד אִסְרִיִּים שִׂיאָהֶנּוּ. *Pariter vinciti tranquillii sunt.* Ο'. ὁμοθυμαδὸν δὲ οἱ αἰώνιοι. 'Α. Θ.

ἅμα δέσμοι εὐθῆνησαν.²⁹ Σ. ὁμοῦ δεσμῶται ἀόχλητοι.³⁰

18. גָּבַשׁ. *Exactoris.* Ο'. φορολόγον. 'Α. εἰσπράσσοντος. Σ. ἐπαναγκαστοῦ.³¹

19. וְעֶבֶר חֶפְשִׁי כְּאֶדְנָי. *Et servus liber est a domino suo.* Ο'. καὶ θεραπῶν δεδοικῶς (alia exempl. οὐ δ.) τὸν κύριον αὐτοῦ. 'Α. Σ. καὶ δοῦλος (s. οἰκέτης) ἐλεύθερος ἀπὸ τοῦ κυρίου (s. δεσπότη) αὐτοῦ.³² Οἱ λοιποὶ ἐλεύθερος ἀπὸ τῶν κυρίων ἑαυτοῦ.³³

22. הַשְׂחִיחִים. *Qui laetantur.* Ο'. περιχαρεῖς. Θ. ἐχάρησαν.³⁴

23. לִבְנֵי אִשְׁרָרְךָ וְרַחֲמוֹתֶיךָ אֲסוּדָה. *Viro cuius via abscondita est.* Ο'. (θάνατος) ἀνδρὶ ἀνάπαυμα. (ἀνδρὶ) ✕ Θ. οὐ ἡ ὁδὸς ἀπεκρύβη ἀπ' αὐτοῦ.³⁵

וַיִּסֵּב אֱלֹהִים בְּעָרְו. *Et sepsit Deus circa eum.* Ο'. συνέκλεισε γὰρ ὁ θεὸς κατ' αὐτοῦ. Σ. ἀπέφραξεν ὁ θεὸς κατ' αὐτοῦ.³⁶

24. כִּי-רָגַזְתִּי לְחִמִּי וְאַחַתִּי תָבָא. *Quia ante panem meum gemitus meus venit.* Ο'. πρὸ γὰρ τῶν σίτων μου στεναγμὸς ἦκει. 'Α. ὅτι εἰς πρόσωπον ἄρτου μου στεναγμὸς μου ἐλεύσεται.³⁷

וַיִּתְהַבּוּ כַּמַּיִם שִׂיאָהֶנּוּ. *Et effunduntur sicut aqua rugitus mei.* Ο'. δακρῦν δὲ ἐγὼ συνεχόμενος

¹⁸ Pro χειρώσασθαι Syro-hex. **הָאֵסַם** dedit, cum scholio : "Quemadmodum ille, qui vincit hostem suum in bello, et tenet eum manu (**אֵסַם**)." ¹⁹ Nobil. Eadem in suo habuit Syro-hex. vertens : **הַבְּנִיִּים חָרְבוּת לְמוֹ** + **הַבְּנִיִּים חָרְבוּת לְמוֹ** + **הַבְּנִיִּים חָרְבוּת לְמוֹ**. ²⁰ Sic Cod. 252, ubi προσειναι scriptum. ²¹ Nobil. Montef. autem : "Σ. προσδοκηθεῖν φῶς, καὶ μὴ εἶη ὑπομείναι ἐν σκότῳ. Sic lectionem plenam exhibent Orat. et Nicetas. Partem vero solam postreman affert Colb. : καὶ μὴ εἶη ὑπομείναι ἐν σκότῳ." Verba, ὑπομείναι ἐν σκότῳ, a Sym. abjudicanda esse recte censuit Kreyssigius. ²² Reg. unus. Colb. et Reg. alter οἰκοδομήσαντο habent. Montef. vero haec ad v. 15, οἱ ἐπιησαν τοὺς οἰκοὺς αὐτῶν ἀργυρίου, perperam refert. ²³ Symmachi lectionem affert Colb., quam Montef. ad **אֲבִידוֹן**, ἔκτρομα, male apponit. Syro-hex. **אֲבִידוֹן** + **אֲבִידוֹן**. ²⁴ Middeld. vertit : 'Α. Θ. κατοργύεν. Σ. κερυμμένον. Sed praeter testimonium Colbertini, Syr. **אֲבִידוֹן** ponitur pro κατάρυξε Jerem. xiii. 7. Ezech. xxxix. 12 ; et **אֲבִידוֹן** pro κατάρυχη Amos ix. 2. ²⁵ Colb. Illud ἔμβρυον est in

marg. Cod. 255. ²⁶ Colb., Reg. unus. Pro κλονήσεως Nobil. habet κλονῆσαι, invito Syro-hex., qui affert : **אֵסַם** + **אֵסַם**. ²⁷ Cod. 161 : ὁ δὲ Θ. ἀντὶ τοῦ ἐξέκαυσαν, ἐκόπασαν ὀργῆς, φησίν. Syro-hex. **אֵסַם** + **אֵסַם**. ²⁸ Montef. ex Colb., Reg., [et Olymp.] exscripsit : Θ. ἐκόπασαν ὀργῆς θυμόν. Idem est in Nobil. sub titulo Sym. Sed θυμόν e textu τῶν Ὁ irrepsisse manifestum est. ²⁹ Colb. Syro-hex. a Norbergio non exseriptus : **אֵסַם** + **אֵסַם**. ³⁰ Sic Cod. 138. Nobil., Colb. : 'Α. ἅμα δ. εὐθῆνησαν. Cod. 255 : 'Α. ἅμα δ. εὐθῆνησαν. Syro-hex. in textu post αἰώνιοι addit : ✕ 'Α. Θ. εὐθῆνησαν (**אֵסַם**). Hieron. : ✕ *abundaverunt*. ³¹ Nobil., Colb. ³² Idem. ³³ Syro-hex. ad codicem exactus : **אֵסַם** + **אֵסַם**. ³⁴ Syro-hex. Theodotioni tribuit : ἀπὸ τῶν κυρίων αὐτοῦ. ³⁵ Syro-hex. **אֵסַם** + **אֵסַם**. Nisi forte sit pro Hebr. **אֵסַם**, quod in LXX vacat. ³⁶ Colb. ³⁷ Olymp. apud Nobil., Orat., Reg. unus. ³⁸ Nobil., Colb. Pronomen post στεναγμὸς deest apud Nobil. Montef. tacite μοι dedit.

φόβου. (Α.) καὶ χυθήσεται ὡς ὕδατα βρυχή-
ματά μου.³⁸ Θ. καὶ στάξουσιν ὡς ὕδωρ κραυγαί
μου.³⁹

25. כִּי פָחַד פָּחַדְתִּי וַיֵּאָתְנֵי. Nam timorem timui,
et supervenit mihi. Ο'. φόβος γὰρ ὃν ἐφρόντισα
ἦλθέ μοι. 'Α. ὅτι πρόσῃν ἐπτόθηην, καὶ ἦλθέ μοι.
Σ. ὅτι φόβος ὃν ἐφοβούμην ἦλθέ μοι. Θ. ὅτι φόβον
ἐφοβήθηην, καὶ ἦλθέ μοι.⁴⁰

26. לֹא שָׁלוֹמִי. Non tranquillus fui. Ο'. οὐτε εἰρή-
νευσα. 'Α. οὐκ εὐπάθησα. Θ. οὐκ εἰθίγησα.⁴¹

רָגַז. Commotio. Ο'. ὀργή. 'Α. κλύνησις.⁴²

CAP. IV.

2. הַנְּסֵה דְבַר אֱלֹהִים תְּלַחֵץ. Num si sustollamus
(הַנְּסֵה pro הַנְּסֵה) ad te verbum, aegre feres?
Ο'. μὴ πολλάκις σοι λελάληται ἐν κόπῳ;
'Α. μήτι ἐπαροῦμεν λαλήσαι πρὸς σέ, κοπιάσεις.
Σ. ἐὰν ἀναλάβωμεν λόγον (πρὸς σέ), μοχθήσεις.

38 Schol. apud Nobil. " Videtur esse Aquilae, qui הַנְּסֵה
βρύχημα vertere solet."—Montef. Syro-hex. affert: 'Α. καὶ
... ὡς ὕδατα βρυχήμα (בְּרִיחָמָא) μου. Pro בְּרִיחָמָא,
innūdetur, Graece ἐρείσθησεται, ἐπιστηρίσεται, ἀνακληθήσεται,
etc. Boeckelius concepit אֵבֶשְׁתִּי, effundetur, quod nimis
remotum videtur. " Num pro הַנְּסֵה a הַנְּסֵה legit הַנְּסֵה a
הַנְּסֵה, innūcia est? Sed verbum הַנְּסֵה aliter interpretatus
est Aq. Deut. xxxiii. 3, ut habet Masius in Crit. Sacr. ad
loc."—Ceriani. 39 Graeca sunt Middeldorpfii pro
Syrjaciis: אֵבֶשְׁתִּי חַיְתָּא מְתָא וְדַ. 40 Syro-
hex. אֵבֶשְׁתִּי חַיְתָּא מְתָא וְדַ. אֵבֶשְׁתִּי חַיְתָּא מְתָא וְדַ. אֵבֶשְׁתִּי
חַיְתָּא מְתָא וְדַ. אֵבֶשְׁתִּי חַיְתָּא מְתָא וְדַ. "Primum et tertium fragmentum sine nota auc-
toris affertur."—Middeld. Immo Aquilae et Theodo-
tioni continuantur. 41 Nobil. affert: 'Α. οὐκ εὐπά-
θησα. Syro-hex. אֵבֶשְׁתִּי חַיְתָּא מְתָא וְדַ. אֵבֶשְׁתִּי חַיְתָּא מְתָא וְדַ. In apographo Norberg. Theodotionis nomen excidit.
42 Colb. Nobil. κλύνησις quasi scholium affert.

CAP. IV. 1 Aquilae lectionem affert Nobil.; Symmachi
et Theodotionis Olymp. "Sic omnes MSS."—Montef.
Aquilae κοπιάσεις, quod aberat, ex Syro-hex. ad codicem
exacto restituimus. Cf. Hex. nostra ad Jerem. xx. 9.
Syrus affert: אֵבֶשְׁתִּי חַיְתָּא מְתָא וְדַ. אֵבֶשְׁתִּי חַיְתָּא מְתָא וְדַ.
אֵבֶשְׁתִּי חַיְתָּא מְתָא וְדַ. אֵבֶשְׁתִּי חַיְתָּא מְתָא וְדַ. Quae Graecis satis
accurate respondere videntur, nisi quod apud Aquilam
ἐπαροῦμεν s. ἐπαρώμεθα sensu exsecrandi imprudenter cepit
Syrus, ac si ἐπαρώμεθα scriptum invenisset. 2 Syro-

Θ. εἰ ληψόμεθα λαλήσαι πρὸς σέ, κοπιάσεις.¹
4. כּוֹשֵׁל יִקְרִיבוּן מִלְּפִי. Labantem erexerunt verba
tua. Ο'. ἀσθενούντάς τε ἐξανέστησας ῥήμασι.
'Α. σκανδαλιζόμενον (s. σκολούμενον) ἐξανέστησαν ῥήματά
σου. Σ. τοὺς σφαλέντας... Θ. ἀσθενούντας
ἐξανέστησαν ῥήματά σου.²
5. הַתְּבַהֵל. Et territus es. Ο'. σὺ ἐσπούδασας.
(Σ.) ἐθρομβήθης.³
6. תְּקַוְיָה וְתָם דְּרִקְוָה. Expectatio tua et inte-
gritas viarum tuarum. Ο'. καὶ ἡ ἐλπίς σου καὶ
ἡ κακία (aliud exempl. ἀκακία) τῆς ὁδοῦ σου.
'Α. ἡ ὑπομονή σου καὶ ἡ ἀπλότης τῶν ὁδῶν σου.⁴
8. הַיָּג. Iniquitatem. Ο'. τὰ ἄτοπα. 'Α. ἀνωφελές.⁵
11. לֵוִישׁ אֲבִד מִבְּלִי-הֶרֶץ. Leo adultus periit in-
opria praeda. Ο'. μυρμηκολέων ὠλετο παρὰ
τὸ μὴ ἔχειν βοράν. 'Α. λίς ὠλετο παρὰ τὸ
μὴ ἔχειν θήραν.⁶ Σ. ἀνπύστατος λέων ἀπόλ-
λυται... ἐθρεύθη.⁷ Θ... θήραν.⁸

hex. الحسب قعلا وحقو ه. لا الحسب. 1. الحسب المتصع قعلا وحقو. Montef. tan-
tum affert: Σ. σφαλέντας. 3 Scholium apud Nobil. Cod.
248 in marg.: ἀπὶ (τοῦ) ἐθρομβήθης· εἴρηται δὲ ἡ λέξις ἀπὸ τοῦ
σπεύδειν τοὺς θορυβουμένους. Cf. ad Cap. xxi. 6. xxiii. 16.
Aliud schol. est in Colb. et Cod. 255: σπεύδεις ἀπορρίνηαι μὴ
φέρων αὐτόν. 4 Nobil., Orat. Colb. et Reg. unus Theo-
dotioni tribuunt. 5 Colb., Reg. unus. Colb. addit: Δπ.
γρ. τὰ ἄτοπα. Ad seqq. οἱ δὲ σπεύροντες κ.τ.έ. Parsons. e
Cod. 248 affert: Σ. ὁ γὰρ σπείρει ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ θερίσει.
Est scholium ex Gal. iv. 7 huc translatum. 6 Nobil., Reg.
unus. 7 Σ. ἀνπύστατος λ. ἀπόλλυται (ἀπόλετο Colb.).
Σ. Colb., Reg. unus. Disceptatio orta est de vocab. ἀνπύστα-
τος, Symmachi satis familiari, de eo cuius impetus sustineri
nequit. Hinc alii vertunt insuperabilis, fortissimus, et
ἀνπ. λέων uni vocab. שְׁלֵי aptant, quemadmodum idem
Sym. pro Hebr. בְּפִי לֵוִישׁ ὀλοθρεύων posuit Psal. xc. 13.
cii. 21. Cum vero ἀνπύστατος significare possit, substantiam
non habens, alii opinantur verba, ἀνπ. λέων ἀπόλλυται,
ad totam sententiam pertinere, ut ἀνπύστατος dicatur leo
cui substantia, h. e. alimentum, desit. Sic Montef.: Sub-
sistere non potens leo periit. At aliud est, substantiam
non habere, ἀνπύστατος εἶναι, cui contrarium est ἐνπύστατος;
aliud, sustentationem egere, quae notio hic requiritur. Prae-
terea notandum est, Syro-hex. ad βοράν haec afferre: Σ.
ἐθρεύθη (הַתְּבַהֵל). Θ. θήραν (הַתְּבַהֵל); unde colligere licet,
integram hujus interp. versionem talem fuisse: ἀνπ. λέων
ἀπόλλυται, propterea quod nihil ἐθρεύθη. 8 Colb., Syro-

12. וְיִגְבֹּהַ דְּבַר יִגְבֹּהַ. *Et ad me verbum furtim delatum est.* Ο'. εἰ δέ τι βῆμα ἀληθινὸν ἐγεγόνη ἐν λόγοις σου, — οὐθὲν ἂν σοι τούτων κακὸν ἀπήντησε^{4,9} Σ. πρὸς ἐμὲ δὲ ἐλαλήθη λαθραίως ὡς ἐν κλοπῇ.¹⁰

וַתִּקַּח אָזְנוֹי שְׁמִיעַי מִנְּפִי. *Et suscepit auris meus pauillum (s. susurrum) de eo.* Ο'. πότερον οὐ δέξεταί μου τὸ οὖς ἐξαΐσια παρ' αὐτοῦ. Σ. καὶ ἐδέξατο τὸ οὖς μου ψιθυρισμὸν παρ' αὐτοῦ.¹¹

13. בְּשִׁעָפִים מְחַוְּיוֹנוֹת לַיְלָה. *In cogitationibus ex visionibus noctis.* Ο'. φόβῳ δὲ καὶ ἤχῳ νυκτερινῇ. Ἀ. ἐν παραλλαγαῖς ἀπὸ ὄραματισμῶν νυκτός.¹² Σ. ἐν ἐκπλήξῃ ἀπὸ ὄραμάτων νυκτερινῶν.¹³

14. פָּחַד קָרָאֵנִי. *Pavor occurrit mihi.* Ο'. φρίκη μοι συνήτησε. Ἀλλος ἀντιπνέει μοι ὁ φόβος.¹⁴

15. עַל-פְּנֵי יַחְלֵה. *Super faciem meam transiuit.* Ο'. ἐπὶ πρόσωπόν μου ἐπήλθεν. (Ἀ.) διὰ τοῦ προσώπου μου ᾤχετο.¹⁵

וַתִּכְבֹּר שַׁעֲרַת בִּשְׂרִי. *Horruit crinis carnis meae.* Ο'. ἔφριξαν δέ μου τρίχες καὶ σάρκες. Ὁ Ἑβραῖος καὶ ἔφριξαν αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς μου.¹⁶

16. יַעֲמִיד וְלֹא-אֶזְכְּרוּ מִיָּמֶיהָ. *Stetit, et non agnovi aspectum ejus.* Ο'. ἀνέστην, καὶ οὐκ ἐπέγνων εἶδον. Ἀ. ἔστην, καὶ οὐκ ἐπιγνώ-

σομαι...¹⁷ Σ. ἔστη τις, ὃν (fort. οὐ) οὐκ ἐγνώρισα τὸ εἶδος.¹⁸

16. אָזְנוֹי לֵנֶם וְקוֹלִי לֵנֶם. *Auram lenem et vocem audivi.* Ο'. ἀλλ' ἢ αὖραν καὶ φωνὴν ἤκουον. Σ. ἡρεμίας φωνῆς ἤκουον.¹⁹

18. הֵן בְּעַבְדֵי לֹא יֶאֱמִין וּבַמְלַאכֵי וְשִׁם תְּהִלָּה. *En! servis suis non credit, et angelis suis imputat stultitiam.* Ο'. εἰ κατὰ παίδων αὐτοῦ οὐ πιστεύει, κατὰ δὲ ἀγγέλων αὐτοῦ σκολιόν τι ἐπενόησε. Σ. ὄρα, ἐν δούλοις αὐτοῦ ἀβεβαιοτήτης, καὶ ἐν ἀγγέλοις αὐτοῦ εὐρήσει ματαιότητα.²⁰

19. אֵת שְׁכֵנֵי בְתֵי-הֶחָר. *Etiam habitantes domos luti.* Ο'. τοὺς δὲ κατοικοῦντας οἰκίας πηλίνας. Σ. πόσῳ μᾶλλον ἐν τοῖς κατασκηνούσιν οἰκίας πηλίνας.²¹

וְיִשְׁרָ בְּעָפָר יִסְרְחֵן. *Quarum in pulvere fundamentum est.* Ο'. ἐξ ὧν καὶ αὐτοὶ ἐκ τοῦ αὐτοῦ πηλοῦ ἔσμεν. Σ. ὧν γήϊνος ὁ θεμέλιος.²²

21. הֲלֹא-נִסְפֵעַ יְהָרֵם בָּם. *Nonne aufertur praestantia (s. avelluntur funiculi) eorum in iis?* Ο'. ἐνεφύσησε γὰρ αὐτοῖς, καὶ ἐξηράνθησαν. Ἀλλος συνεξήρεν τὸ ὑπόλειμμα αὐτῶν ἐν αὐτοῖς.²³

וַיָּמָוּתוּ. *Moriuntur.* Ο'. ἀπώλοντο. Ἀλλος ἐξέλιπον.²⁴

וְלֹא בַחֲכָיָה. *Et non in sapientia.* Ο'. παρὰ τὸ μὴ ἔχειν αὐτοὺς σοφίαν. Διπλῆ (γραφή) διὰ τὸ κ.τ.ε.²⁵

hex. Colb. subjungit: καὶ οἱ δυνατοὶ οὐκ εἰς διαδοχὰς παραπέμπονται. Ad seqq. σκύμμοι δὲ κ.τ.ε. Parsons. e Cod. 151 affert: Ἀ. Θ. θῆρες καὶ οἱ δυνατοὶ οὐκ εἰς δ. παραπέμπονται. Schol. οὐδὲ γὰρ μεθ' ἐτέρων νομείονται. Quae omnia ad explicationem potius quam ad interpretationem pertinent. ⁹ — οὐθὲν—ἀπήντησε⁴. Sic, sed om. τούτων, Syro-hex. ¹⁰ Nobil., Colb., Regii duo et Orat. Reg. alter pro δὲ ἐλαλήθη, διελαλήθη habet. In Nobil. et Orat. deest ὡς. ¹¹ Nicet., Colb., Regii duo. Sic, sed om. παρ' αὐτοῦ, Nobil. ¹² Nobil. ¹³ Sic Colb., Reg. unus. Nobil.: Σ. ἐν ἐκπ. ἀπὸ ὄραμάτων μου νυκτερινοῦ. Parsons. e Cod. 255 affert: Σ. ὅτ' (ὅταν Cod. 256) ἐνθυμηθῶ περὶ θεοῦ, πάντα μοι φοβερά φαίνονται. Sic, sed omisso titulo, Cod. 256. Est scholium ad v. 14 pertinens. ¹⁴ Colb. ¹⁵ Schol. διὰ τοῦ

προσώπου μου. Sic Nobil. et Codd. 161, 248 in marg. Deinde Montef. ex Colb. affert: Ἀ. ᾤχετο. Postremo in marg. Cod. 252 legitur: ἄ (sic) διὰ τοῦ προσώπου ᾤχετο. Cf. ad v. 16. ¹⁶ Colb. ¹⁷ Haec, ἔστην καὶ οὐκ ἐπιγνώσομαι, Symmacho tribuunt Nobil., Codd. 161, 248. Cod. 242: Ἀ. ἔστιν (sic) καὶ οὐκ ἐπιγνώσομαι. Cod. 252: ἄ (sic) ἐστὶν καὶ οὐκ ἐπιγνώσομαι. ¹⁸ Colb., Reg. ¹⁹ Nobil., Cod. 248. ²⁰ Olymp., Colb. In priore ὄρα deest. ²¹ Nobil., Olymp., Colb., Reg. unus. Apud Nobil. ἐν deest. ²² Ibidem. ²³ Schol. apud Nobil., Cod. 248, et, om. αὐτῶν, Cod. 161. ²⁴ Nobil. Colb.: Δπ. ἐξέλιπον. Ad καὶ ἐξηράνθησαν Syro-hex. in marg. notat: καὶ ἐξέλιπον (עֲלִיפוּ). ²⁵ Colb.: Δπ. διὰ τὸ κ.τ.ε.

CAP. V.

2. כִּי לְאֹיִל יוֹהַר־כַּעֵשׁ. *Nam stultum interficit ira.* Ο. καὶ γὰρ ἀφρονα ἀναίρει ὀργή. Θ. τὸν γὰρ ἀφρονα ἀναίρει ὀργή.¹

וּפְתָה. *Et stolidum.* Ο. πεπλανημένον δέ. 'Α. (καὶ) θελγόμενον. Σ. καὶ νήπιον.²

3. וַיִּקְרַב נַדְרוּ פְתָאם. *Et exsecratus sum habitaculum ejus subito.* Ο. ἀλλ' εὐθέως ἐβρώθη αὐτῶν ἢ δίαίτα. 'Α. καὶ κατηρασάμην τὴν εὐπρέπειαν αὐτῶν παραχρῆμα.³

4. וַיִּדְכְּאוּ. *Et conterentur.* Ο. κολαβρισθείσαν δέ.⁴ 'Α. καὶ ἐπιτριβήσονται. Σ. καὶ κατεκλάσθησαν. Θ. καὶ ταπεινωθήσονται (s. ταπεινωθήτωσαν).⁵

5. אִישׁ קְצִירוֹ. *Cujus messem.* Ο. ἄ γὰρ ἐκείνου συνήγαγον. "Ἄλλος" ἐθέρισαν.⁶

רָעַב יֶאֱכַל. *Famelicus comedet.* Ο. δίκαιοι ἔδονται. 'Α. πεινῶν φάγεται.⁷ Σ. πεινῶντες φάγονται.⁸

וְאֶל־מִצְנִיִּים יִקְחֶהוּ. *Et de medijs spinis capiet eam.* Ο. αὐτοὶ δὲ ἐκ κακῶν οὐκ ἐξαίρετοι ἔσονται. 'Α. αὐτὸς δὲ πρὸς ἐνόπλων ἀρθήσε-

ται. Σ. αὐτοὶ δὲ πρὸς ἐνόπλων ἀρθήσονται.⁹

5. וְשָׁבַע צַמִּים חֵילָם. *Et absorbebunt sitibundi opes eorum* (s. et inhiat exilium opibus eorum). Ο. ἐκσιφαισθεῖται αὐτῶν ἡ ἰσχύς. 'Α. ἀφειλκύσαντο διψῶντες εὐπορίαν αὐτῶν.¹⁰ Σ. ἀναρροφήσαι διψῶν τὴν δύναμιν αὐτῶν.¹¹

6. כִּי לֹא־יֵצֵא מֵעַפְרָא. *Quia non egreditur de pulvere calamitas.* Ο. οὐ γὰρ μὴ ἐξέλεθη ἐκ τῆς γῆς κόπος. Σ. οὐ γὰρ ἐξελεύσεται ἀπὸ κόνεως ὁδύνη.¹²

7. וּבְנֵי רָשָׁף יִגְבְּרוּהוּ עֵינָיו. *Et filii alitis* (s. fulminis, s. prunae ardentis) alte volant. Ο. νεοσσοὶ δὲ γυπὸς τὰ ὑψηλὰ πέτονται. 'Α. καὶ υἱοὶ πτηνοῦ. . .¹³ Σ. τὰ τέκνα τῶν πετεινῶν ὑψοῦσι περὰ.¹⁴

8. עַל־פְּנֵי אֲרָצוֹת. *Super faciem terrae.* Ο. ἐπὶ τὴν γῆν. 'Α. ἐπὶ πρόσωπον τῆς γῆς.¹⁵

עַל־פְּנֵי חַוְצוֹת. *Super faciem platearum.* Ο. ἐπὶ τὴν ὑπ' οὐρανόν. 'Α. ἐπὶ πρόσωπον ἐξωτάτων.¹⁶

9. יִשַׁע. *In salute.* Ο. Vacat. Σ. εἰς σωτηρίαν s. ἐν σωτηρία.¹⁷

10. יִרְרָה. *Irritas facit.* Ο. διαλλάσσοντα. 'Α.

✠ ————— ✠

CAP. V. ¹ "Unus" apud Montef. ² Nobil. et Codd. 248, 255. Colb.: 'Α. θελγόμενον καὶ νήπιον. Cod. 252: 'Α. θελγόμενον νήπιον. Reg. unus: 'Α. θελγόμενα. ³ Nobil. et Codd. 161, 248, 255. Drusius mendose dedit αὐτοῦ, quod recepit Montef., invitis, ut ipse fatetur, omnibus. Symmacho hoc fragmentum tribuunt Olymp. et Cod. 259. Vulg.: *Et maledixit pulchritudini ejus statim.* ⁴ Olymp.: κολαβρισθείσαν τοῦτίστω, ἐπιτριβείσαν, ἐξετελισθείσαν κόλαβρος γὰρ ὁ μικρὸς χοῖρος. Lex. Cyrill. Brem.: κολαβρισθείσαν, περιρραγείσαν, χλευασθείσαν. Syro-hex. vertit **רִסְרַבְל**, *dissipentur.* ⁵ "Olymp.: ἀθ' οὐ ὁ μὲν 'Α., ἐπιτριβήσονται: ὁ δὲ Θ., κατεκλάσθησαν ὁ δὲ Σ., ταπεινωθήωσαν, ἐξέδωκαν. Aliud schol.: 'Α. καὶ ἐπιτριβήσονται. Θ. καὶ ταπεινωθήσονται. Σ. καὶ κατεκλάσθησαν."—Nobil. "Σ. καὶ ταπεινωθήσονται (ταπεινωθήωσαν Orat.). Θ. καὶ κατεκλάσθησαν. Sic omnes praeter Drusium, qui Symmacho καὶ κατεκλάσθησαν, et Theodotiani καὶ ταπεινωθήσονται tribuit."—Montef. Nos Drusium secuti sumus, maxime propter Syro-hex. qui affert: **רִסְרַבְל** .1. **רִסְרַבְל** .2. **רִסְרַבְל** .3. Cf. ad

Cap. xix. 2. ⁶ "Schol. ἐθέρισαν."—Nobil. Syro-hex. in marg. **רִסְרַבְל**. ⁷ Nobil. ⁸ Nobil., Polychron., Reg. unus. Colb. affert: *πεινῶντες φάγοντες* (sic). ⁹ Aquilae fragmentum afferunt Reg. unus et Colb., qui habet *ἐνοπλον*. Symmachi versio soli Nobilio debetur, et suspicione non vacat. ¹⁰ Nobil. Montef. post Drusium edidit αὐτοῦ, invito Syro-hex. qui affert: **רִסְרַבְל** .1. **רִסְרַבְל** .2. **רִסְרַבְל** .3. ¹¹ Nobil., Colb., qui διάνοιαν pro δύναμιν habet. Syro-hex. **רִסְרַבְל** .1. **רִסְרַבְל** .2. **רִסְרַבְל** .3. ¹² Nobil., Nicet. et "omnes." ¹³ Nobil.: 'Α. καὶ υἱοὶ πτήνους. "Colb.: πτηνοῦ οἶον γυμνός. Lege πτήνους οἶον γυπός."—Montef. Codd. 137, 255: 'Α. (Σ. Cod. 137) πτηνοῦ οἶον γυπός. Vix Graecum est πτήνους. ¹⁴ Nobil. ¹⁵ Syro-hex. ¹⁶ Colb., Reg. unus, et sine auctore Codd. 161, 248. Nobilio est scholium. Cf. Hex. ad Psal. xvii. 43. ¹⁷ Syro-hex. **רִסְרַבְל** .1. **רִסְרַבְל** .2. **רִסְרַבְל** .3. Montef. ex Colb. *ἐν σωτηρία* dedit. Codd. 249, 254 *εἰς σωτηρίαν* addunt. Hieron.: *ἐν salutem*. (In editis Hieronymi puncta terminalia ad finem v. 12 prorogata sunt; quae res etiam Grabio fraudi fuit.)

τὸν ἀκυροῦντα.¹⁸ Σ. διαλύσει.¹⁹ Θ. διασκεδάσει s. διασκεδάζοντα.²⁰

13. וַעֲצַת נַפְתָּלִים נְמַחֵרָהּ. *Et consilium versutorum praecipitatur.* Ο'. βουλὴν δὲ πολυπλόκων ἐξέστησεν. Σ. βουλή δὲ σκολιὰ παραχθῆσεται.²¹

16. לְדָל. *Tenui.* Ο'. ἀδυνάτω. Ἀ. ἀτόνω. Σ. πτωχῶ.²²

18. וַיִּחַבְּבֵנִי. *Et fasciis obligat.* Ο'. καὶ πάλιν ἀποκαθίστησιν. Ἀ. καὶ μοτώσει. Σ. (καὶ) ἐπιδήσει.²³

19. בְּשֵׁשׁ צְרוֹת יַצִּירָהּ. *In sex angustiis eruet te.* Ο'. ἐξάκισ ἐξ ἀναγκῶν σε ἐξείλεται. Ἀ. ἐν ἐξ θλίψεσι ῥύσεται σε.²⁴

וַיִּשְׁבַּע. *Et in septem.* Ο'. ἐν δὲ τῷ ἐβδόμῳ. Ἀ. Θ. καὶ ἐν ἑπτά.²⁵

21. בְּשׂוֹט לְשׁוֹן תַּחֲבֹא. *In flagello linguae absconderis.* Ο'. ἀπὸ μάστιγος γλώσσης σε κρύψει. Schol. σκεπάσεις γὰρ αὐτοὺς ἀπὸ ἀντιλογίας γλώσσης.²⁶ Schol. ἀπὸ συκοφαντίας.²⁷

כְּשִׁוּר כִּי יָבוֹא. *A vastatione cum venerit.* Ο'. ἀπὸ κακῶν ἐρχομένων. Ἀ. ἀπὸ προνομῆς ἐπερχομένων.²⁸

23. כִּי עַם-אֲבֵנֵי הַשָּׂדֶה בְּרִיתָהּ. *Quia cum lapidibus agri foedus tuum.* Ο'. Vacat. Ἀλλος'

ὅτι μετὰ τῶν λίθων τοῦ ἀγροῦ ἡ διαθήκη σου.²⁹ Ἀλλος' ✕ ὅτι πρὸς τοὺς λίθους τῆς χάρας ἔσται σοὶ συνθήκη (s. ἔξεις συνθήκην) ✕.³⁰

23. וְהָיָה הַשָּׂדֶה הַשֵּׁלֶמָה לְךָ. *Et fera agri pacifica erit tibi.* Ο'. θῆρες γὰρ ἄγριοι εἰρηνεύσουσί σοι. Ἀλλος' καὶ τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ εἰρηνεύσουσί σοι.²⁹

24. וַיָּדַעַתְּ כִּי-שְׁלֹם אֶהְיֶה. *Et scies quod in pace sit tabernaculum tuum.* Ο'. εἶτα γνώσῃ ὅτι εἰρηνεύσει σοὺ ὁ οἶκος. Ἀλλος' καὶ γνώσῃ ὅτι ἐν εἰρήνῃ τὸ σκῆνωμά σου.³¹

וְיָבִיאתִי בָּיְתְּךָ וְלֹא תִחַבֵּא. *Et visitabis habitaculum tuum, et non peccabis.* Ο'. ἡ δὲ δίαίτα τῆς σκηνῆς σου οὐ μὴ ἀμάρτη. Ἀ. καὶ ἐπισκεψῆ ὠραιότητά σου, καὶ οὐ διαμαρτήσῃ.³² Ἀλλος' καὶ ἐπισκοπή τῆς εὐπρεπείας σου...³³ Ἀλλος' οὐ δυσπραγήσῃ.³⁴

26. אַצְרִישׁ. *Aceruus mergitum.* Ο'. θημωνία ἄλωνος. Ἀλλος' σωρός.³⁵

CAP. VI.

2. לֹא שָׁקוּל יִשְׁקָל כְּעֵשִׂי. *Utinam appendens appenderetur ira mea.* Ο'. εἰ γάρ τις ἰσῶν στήσαι μου τὴν ὄργην. Σ. ὡς εἶθε ἑσταθμίζέτό μου ἡ ὄργη.¹

3. עַל-כֵּן דִּבְרֵי לְעָ. *Ideo verba mea absorpta (s.*

¹⁸ Sic, sed sine artic., Nobil., Colb., Reg. unus. Syro-hex. ✕ *وَحَدَّيْ* *وَحَدَّيْ*. (Syr. *وَحَدَّيْ* plerumque vertit διασκεδάσει, interdum ἀκυροῦν, ut Matth. xv. 6 in versione utraque.) Cf. Hex. ad Psal. xxxii. 10. ¹⁹ Colb., Reg. unus. Olymp.: Σ. διαλύοντα, invito Syro-hex. ✕ *وَحَدَّيْ*. ²⁰ διασκεδάσει. Sic Colb., Reg. unus. Olymp.: Θ. διασκεδάζοντα. Syro-hex. ✕ *وَحَدَّيْ*. ἢ, e. διασκεδάζων s. διασκεδάζοντα. ²¹ Olymp. Interpretis nomen tacent Colb. et Codd. 161, 248. ²² Nobil. Colb. habet πτωχῶ tantum sine auctore. ²³ Nobil. Cod. 252 in marg.: μοτώσει καὶ ἐπιδήσει. ²⁴ Nobil. ²⁵ Idem. ²⁶ Colb. "Suspisor desumtum ex alio loco."—Montef. Est nota marginalis ex Psal. xxx. 21. ²⁷ Colb. Merum scholium est. ²⁸ Nobil., Polychron. et "omnes." ²⁹ "Haec quae sequuntur in aliquibus edd., non reperiuntur in LL. VV. qui collati sunt: ὅτι μετὰ τῶν λίθων τοῦ ἀγροῦ ἡ διαθήκη σου, καὶ τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ εἰρηνεύσουσί (εἰρηνεύσει Alex.) σοί."—

Nobil. Eadem leguntur in Ald., Cod. Alex. et Cod. 249, et Theodotionis esse videtur. ³⁰ Syro-hex. in textu: ✕ *וְיָבִיאתִי בָיְתְּךָ וְלֹא תִחַבֵּא* ✕. Idem in marg. notat: "Non positum est in Octaplis Origenis." Ad Syro-hex. proxime accedit Hieron.: ✕ *quia cum lapidibus agri habebis foedus.* Fortasse Symmacho debetur. Restat tertia interpretatio, ✕ ὅτι μετὰ λίθων ἀγροῦ συνθήκη σου, quam unicum affert Montef. notans: "Hunc versiculum cum asterisco affert [Hieron.] editio libri Job Latina, quia in LXX non legitur." Graeca, ut videtur, ipsius Montef. sunt. ³¹ Cod. 249 in continuatione. Sic Cod. Alex., sed σπέρμα pro σκῆνωμα. ³² Nobil. (qui habet οὐ μὴ ἀμαρτήσῃ) et Reg. unus: ³³ Codd. Alex., 249 in continuatione. ³⁴ Montef. post Drusium Symmacho tribuit, sed Nobilio scholium est. ³⁵ Reg. unus.

- temeraria) sunt. Ο'. ἀλλ', ὡς ἔοικε, τὰ ῥήματα μου ἐστὶ φαῦλα. 'Α. ἐπὶ τούτῳ ῥήματά μου κατεπόθησαν.² Σ. διὰ τοῦτο οἱ λόγοι μου καταπίκροι.³ Θ. . . ἔγκοποι.⁴
4. כִּי הַצֵּי. Quia sagittae. Ο'. βέλη γάρ.⁵
וְיָצִי. Omnipotentis. Ο'. κυρίου. Τὸ 'Εβραϊκὸν καὶ Σ. σαδδαί.⁶
וְרוּחִי. Spiritum meum. Ο'. μου τὸ αἷμα. 'Α. πνεῦμά (μου). Σ. ἀναπνοή (μου). "Ἄλλος" χόλος.⁷
5. הַיְוָה יִרְדֵּת עַל-יְרֵדוֹתָי. Numquid rudet onager ad herbam? Ο'. τί γάρ; μὴ διακευῆς κερράξεται ὄνος ἄγριος, ἀλλ' ἢ τὰ σῖτα ζητῶν; Σ. μὴ στῆνει λιμῶ ὄναγρος παρουσίας χλόης;⁸
וְהִיא אֲנִי. An mugiet. Ο'. εἰ δὲ καὶ ῥήξει φωνήν. Σ. ἢ μικήσεται.⁹
6. הַיְוָה אֲכָל תְּפִלַּת מִבְּלִי-מֶלֶךְ. Numquid comedetur insipidum absque sale? Ο'. εἰ βρωθήσεται ἄρτος ἀνευ ἁλός; Σ. μήτι βρωθήσεται ἀνάπτουτον τῶ μὴ ἔχειν ἄλα;¹⁰
8. תְּקוּנִי. Expectationem meam. Ο'. τὴν ἐλπίδα μου. 'Α. ὑπομονήν.¹¹
9. יָרֵד יָדוֹ. Solvat manum suam. Ο'. εἰς τέλος δέ. 'Α. Σ. ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα.¹²
10. וְהָיָה עוֹד יְחַמְּתִי. Et erit adhuc consolatio mea. Ο'. εἴη δέ μου πόλις τάφος. 'Α. Θ. καὶ

ἔσται ἔτι παράκλησίς μου.¹³

11. וְיִמְדֶּה לִּי כִּי-יִמְדֶּה לִּי. Et quis finis meus, ut prolongem animam meam? Ο'. ἢ τίς μου ὁ χρόνος, ὅτι ἀνέχεται μου ἡ ψυχὴ; 'Α. καὶ τί τὸ τέλος μου, ὅτι μακροθυμήσω;¹⁴
15. אֶחָא. Fratres mei. Ο'. οἱ ἐγγύτατοί μου. "Ἄλλος" ἀδελφοί μου.¹⁵
כְּמַיִן נִחְלִים. Sicut torrens convallium. Ο'. ἢ ὡςπερ κύμα.¹⁶
17. מִן-מְקוֹמָם. E loco eorum. Ο'. ἅπερ ἦν. "Ἄλλος" ἔπου ἦν.¹⁷ 'Α. Σ. Θ. ἐκ τόπου. . .¹⁸
19. הַבְּיִשֻׁוֹת אֶרְחָה תְּמָא הַלֵּיכוֹת שְׂבָא קוּי-לָמוֹ. Respiciunt catervae Thema, commeatu Saba expectant eos. Ο'. ἴδετε ὁδοὺς Θαιμανῶν, ἀτραποὺς Σαβῶν οἱ διορῶντες. "Ἐτερος" ἀποβλέπουσιν εἰς ὁδοὺς Θαιμὰν, ὁδοιπορίας Σαβὰ προσδοκῶσιν ἑαυτοῖς.¹⁹
לָמוֹ. Ο'. Vacat. Σ. Θ. αὐτοῖς s. ἑαυτοῖς.²⁰
21. כִּי-יַעֲתָה. Quia nunc. Ο'. ἀτὰρ δέ. 'Α. ὅτι νῦν. Θ. ἀλλὰ μὴν.²¹
25. כִּי-יָדוּ הַיְוָה וְעָוֵנוֹ מְרִירֵי-יִשְׂרָאֵל. Quam valida sunt verba justa. Ο'. ἀλλ', ὡς ἔοικε, φαῦλα ("Ἄλλος" λυπηρὰ²²) ἀληθινοῦ ῥήματα. 'Α. τί ἐμοχθηρόθησαν λόγοι εὐθοῦς.²³
28. כִּי-רָבִי. Respiciete in me. Ο'. Perplexa est sententia. ✕ Θ. σχολάσατέ μοι.²⁴

² Idem, qui ἐπὶ τοῦτο ῥ. μ. κατεπαθήσαν habet. Scripsimus κατεπόθησαν juxta conjecturam Drusii. Vid. Hex. ad Prov. xx. 25. ³ Nobil. et "omnes." ⁴ Nobil., Colb., Reg. unus. ⁵ Syro-hex. in marg. addit: **וְהָיָה עוֹד יְחַמְּתִי**, h. e. διάπτρα (Dan. iii. 46) s. φλέγοντα (Sym. Psal. lvi. 5). ⁶ Sic Montef. "S. σαδδαί. Schol. ἀντι τοῦ ἱκανοῦ."—Nobil. Colb.: ἀντι τοῦ κυρίου, σαδδαί κείται ἐν τῶ 'Εβραϊκῶ, ὃ ἐρμηνεύεται ἱκανόν. Syro-hex. in marg.: "In exemplari Origenis (**וְהָיָה עוֹד יְחַמְּתִי**) κυρίου σαδδαί positum, quod exponitur ἱκανοῦ." Vid. Hex. ad Exod. vi. 3. Ezech. i. 24. De Symmacho dubitari potest. ⁷ Colb., Reg. unus. Syro-hex.: 'Α. πνεῦμα. Σ. ἀναπνοή (**וְרוּחִי**). Vid. Hex. ad Eccles. iii. 19). Incerti χόλος ad **וְרוּחִי** pertinere videtur. ⁸ Nobil., Olymp. et "omnes." ⁹ Reg. unus et Colb. Mendose adhuc editum: ἢ μικήσεται φωνήν (sic). ¹⁰ Nobil., Olymp. et "omnes." Montef. ἄλα dedit. ¹¹ Colb.

Reg. unus: ἀπομονήν. Syro-hex. a Norbergio neglectus: **וְהָיָה עוֹד יְחַמְּתִי**. ¹² Nobil. et "omnes." Minus recte Olymp. in Cat. Nicet. p. 171: 'Α. δὲ καὶ Σ. ἀντι τοῦ, ἀρξάμενος, ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα, ἐξέδοκον. ¹³ Nobil., Olymp. et "omnes." ¹⁴ Nobil., Nicet., Colb., Orat. et sine auctore Cod. 248. ¹⁵ Colb. et Codd. 161, 248, 250 in marg. ¹⁶ Syro-hex. in marg. scholium habet: **וְהָיָה עוֹד יְחַמְּתִי**, h. e. κύμα, θαλάσσης. ¹⁷ Colb. Sic Syro-hex. in textu. ¹⁸ Syro-hex. ¹⁹ Olymp., Reg. unus. ²⁰ Syro-hex. **וְהָיָה עוֹד יְחַמְּתִי**. Ponitur pro ἑαυτοῖς Prov. i. 18. ²¹ "MSS." apud Montef. Ad καὶ ἡμεῖς, quod in LXX statim sequitur, est scholium in Syro-hex. **וְהָיָה עוֹד יְחַמְּתִי**, h. e. ἡμεῖς, nempe qui videtis. ²² Colb. ²³ Nobil., Colb. ²⁴ Sic sine nomine Montef. ex Hieron.: ✕ vacate mibi, ut videtur. Syro-hex. **וְהָיָה עוֹד יְחַמְּתִי**. Hoc est: ✕ Θ. σχολάσατέ μοι. Non positum est in Octaplis Origenis."

29. אֵל-תְּהִי עֲוֹנָה. Ne sit iniquitas. Ο'. καὶ μὴ εἴη ἄδικον. 'Α. μὴ γίνησθε παρανομία.²⁵

CAP. VII.

1. הֲלֹא-צָבָא לְאַנְשׁוֹ עַל-אַרְצָא. Nonne militia est homini super terra? Ο'. πότερον οὐχὶ πειρατήριον ἔστιν ὁ βίος ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς; 'Α. μήτι οὐ στρατεία τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ τῆς γῆς;¹

3. וְלַיְלֹתַי עֲבָלָה מִנְדָּלַי. Et noctes molestiae assignaverunt mihi. Ο'. νύκτες δὲ ὀδυνῶν δεδομένοι μοί εἰσιν. 'Α. νύκτας κόπου ἠρίθρησάν μοι. Θ. καὶ νύκτας μοχθοῦ ἠρίθρησάν μοι.²

4. מָתַי אֶקְוֶה. Quando surgam? Ο'. πότε ἡμέρα; ὡς δ' ἂν ἀναστῶ. 'Α. Θ. πότε ἀναστήσομαι;³

6. יָמַי. Dies mei. Ο'. ὁ δὲ βίος μου. Οἱ λοιποὶ αἱ ἡμέραι μου.⁴

וְיָמַי קָלוּ מִיָּמֵי מַרְאָא. Dies mei velociores sunt radio textorio. Ο'. ὁ δὲ βίος μου ἔστιν ἐλαφρότερος λαλιᾶς. 'Α. αἱ ἡμέραι μου ἠλαφρύνθησαν ὑπὲρ ὑφάσματος.⁵ Σ. αἱ ἡμέραι μου ταχύτεροι ὑφάσματος.⁶ Θ. αἱ ἡμέραι μου ἐταχύνθησαν ... ὑφάσματος.⁷

וַיִּכְלֶינִי בַּדֶּפֶאָה. Et consumpti sunt defectu spei. Ο'. ἀπόλωλε δὲ ἐν κενῇ ἐλπίδι. Σ.

[αἱ ἡμέραι μου] ἀνηλώθησαν μὴ οὐσης ἐλπίδος.⁸

8. לֹא-תִשְׁתַּחֲוֶה עֵינַי רֵאִי. Non intuebitur me oculus videntis me. Ο'. Vacabat. ✕ [A.] Θ. οὐ περιβλέψεται ὁ ὀφθαλμὸς ὀρώντός με.⁹ 'Α. οὐ διακρνεῖ με.¹⁰ Διπλῆ γραφή· οὐκ ἀτενεῖ.¹¹

וְעֵינַי בִּי וְאֵינִי בִּי. Oculi tui in me, et non ego sum. Ο'. Vacabat. ✕ [A.] Θ. οἱ ὀφθαλμοί σου ἐν ἐμοί, καὶ οὐκέτι εἰμί.¹² 'Α. καὶ οὐχ ἰπάρχω.¹³

9. עָנָן וַיִּלָּקֵחַ. Consumpta est nubes, et abiit. Ο'. ὡσπερ νέφος ἀποκαθαρθὲν ἀπ' οὐρανοῦ. Σ. καθάπερ ἀναλωθεῖσα νεφέλη ἀπαλλαγῆσεται.¹⁴

11. גַּם. Etiam. Ο'. ἀτὰρ οὖν. 'Α. Θ. τοιγαροῦν.¹⁵ רֵיחִי. Spiritus mei. Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Σ. Θ. τοῦ πνεύματός μου.¹⁶

וְנִשְׁתַּחֲוֶה בְּיָמַי בְּמַרְאָא. Querar in amaritudine animae meae. Ο'. ἀνοίξω πικρίαν ψυχῆς μου - συνεχόμενος.¹⁷ Σ. διαλεχθῆσομαι τῷ παραπικρασμῷ τῆς ψυχῆς μου.¹⁸

12. אֵם-תַּיִן. Aut cetus. Ο'. ἡ δράκων. 'Α. ἡ κῆτος.¹⁹

וְנִשְׁמְרָה. Custodiam. Ο'. φυλακῆν. 'Ο' Ἐβραῖος· πόνους.²⁰

²⁵ Nobil.

CAP. VII. ¹ Colb., Reg. unus. ² Syro-hex. .ל. חַבְלָא וְחַבְלָא חַבְלָא וְחַבְלָא חַבְלָא

³ Nobil., Olymp. et "omnes." ⁴ Colb. .ל. חַבְלָא וְחַבְלָא חַבְלָא וְחַבְלָא חַבְלָא

⁵ Syro-hex. חַבְלָא וְחַבְלָא חַבְלָא וְחַבְלָא חַבְלָא

⁶ Syro-hex. חַבְלָא וְחַבְלָא חַבְלָא וְחַבְלָא חַבְלָא

⁷ Syro-hex. חַבְלָא וְחַבְלָא חַבְלָא וְחַבְלָא חַבְלָא

⁸ Nobil., Nicet., Reg. unus. ⁹ Sic

Colb., sed delendum videtur Aquilae nomen. In Ed. Rom. τῶν Ο' legitur: οὐ περιβλ. με ὀφθ. ὀρώντός με. Syro-hex. in textu: ✕ οὐ περιβλέψεται (וְאֵינִי) με ὀφθ. ὀρώντος.

¹⁰ Syro-hex. Hieron.: ✕ Non me cognosces oculus videntis.

¹¹ In Tetraplis [vid. ad Cap. ii. g] legebatur οὐκ ἀτενεῖ, ut notat Colb.—Montef. Cod. Alex. habet, οὐκ ἀτενει μοι; Cod. 249, οὐ κατανοι μοι.

¹² Colb., Syro-hex., Hieron. Pro οὐκέτι Syro-hex. et Cod. Alex. οὐκ habent. ¹³ Syro-hex. חַבְלָא וְחַבְלָא חַבְלָא וְחַבְלָא חַבְלָא

¹⁴ Nobil., Nicet. et "tres MSS." apud Montef. Accedit Syro-hex. חַבְלָא וְחַבְלָא חַבְלָא וְחַבְלָא חַבְלָא

¹⁵ Colb., Reg. unus. ¹⁶ Syro-hex. in textu. Idem in marg.: "Non positum est in exemplari Origenis."

¹⁷ Sic Syro-hex. in textu; in marg. autem: "In alio exemplari (חַבְלָא וְחַבְלָא חַבְלָא וְחַבְלָא חַבְלָא) est: ἀνοίξω τὸ στόμα μου, ἐν πικρία ψυχῆς συνεχόμενος." Sic solus Cod. Alex. ¹⁸ Nobil., Nicet. et "quatuor MSS." ¹⁹ Ἄλλος· ἡ κῆτος. Sic Montef. ex Colb. Syro-hex. חַבְלָא וְחַבְלָא חַבְלָא וְחַבְלָא חַבְלָא

²⁰ Olymp. et "omnes."

13. הַנְּחַמְנִי. *Consolabitur me.* Ο. παρακαλέσει με. Σ. παρηγορήσει με.²¹
 יִשָּׂא בְּטִיחִי מִשְׁכְּבִי. *Auferet de querela mea cubile meum.* Ο. ανοίσω δὲ πρὸς ἑμαυτὸν ἰδίαν λόγον τῇ κοίτῃ μου. Σ. κοφιῖ με διὰ τῆς ἀδολεσχίας μου ἢ κοίτῃ μου.²² Θ. συμβαστάσει με ἐν τῇ ἀδολεσχίᾳ μου ἢ κοίτῃ μου.²³
15. וַתִּבְחַר מִחֲנֹק נַפְשִׁי. *Et elegit strangulationem anima mea.* Ο. ἀπαλλάξεις ἀπὸ πνεύματός μου τὴν ψυχὴν μου. Ἀ. καὶ αἰρείται ἀγχόνην ἢ ψυχὴ μου.²⁴
 מוֹת מֵעֲצֵבוֹתַי. *Mortem prae ossibus meis.* Ο. ἀπὸ δὲ θανάτου τὰ ὀστά μου. Σ. καὶ θάνατον διὰ τῶν ὀστέων μου.²⁵
16. מְרִיבָתִי. *Repudiavi.* Ο. Vacat. ✕ ἀπωσάμην.²⁶
 כִּי־הִקְבַּלְתִּי. *Quia vanitas sunt dies mei.* Ο. κενὸς γάρ μου ὁ βίος. Ἀ. ὅτι ματαιότης αἱ ἡμέραι μου.²⁷ Ἄλλος (Σ.). ἀτμός γὰρ αἱ ἡμέραι μου.²⁸
18. וַתִּתְקַרְבֵנִי לְבָקָרִים. *Et visites eum indies.* Ο. ἢ ἐπισκοπήν αὐτοῦ ποιήσῃ ἕως τὸ πρῶτ. Ἀ. καὶ ἐπισκέπη αὐτὸν πρῶτας.²⁹
 לְרֵגָעִים תִּבְחָנֵנִי. *Singulis momentis probabis eum.* Ο. καὶ εἰς ἀνάπανσιν αὐτὸν κρινεῖς. Ἀ. Σ. ἐν τοῖς αἰφνιδίως ἐκδοκιμάσεις αὐτόν.³⁰
19. רָקִי. *Salivam meam.* Ο. τὸ πτύελόν μου — ἐν ὀδύνη.³¹

20. מָה אַעֲשֶׂה. *Quid faciam?* Ο. τί δυνήσομαι πράξει; Ὁ Ἑβραῖος· τί σε ἐβλαψα;³²
 לְמַסְפָּעֶךָ. *In occursum tibi.* Ο. κατευτευκτήν σου. Σ. ἐναντιοῦσθαί σοι.³³
 לְמִשָּׁא. *In onus.* Ο. φορτίον. Σ. βίρος.³⁴ Schol. φορτικός.³⁵
21. וַיִּשְׁחַרְתֵּנִי וַאֲיַנְנִי. *Et quaeres me mane, et non ego ero.* Ο. ὀρθρίζων δὲ οὐκέτι εἰμί. Σ. κἀν ζητήσης με, οὐχ ὑπάρξω.³⁶

CAP. VIII.

2. רוח כּבִּיר. *Ventus vehemens.* Ο. πνεῦμα πολὺρρημον. Θ. πνεῦμα βαρύτατον.¹
3. הֲאֵל יַעֲרֹת מִשְׁפַּט. *Num Deus pervertet jus?* Ο. μὴ ὁ κύριος ἀδικήσει κρίνων; Ἀ. . . σκελίσει. . .² Σ. μὴ ὁ κύριος εἰς ἀδικον μεταστρέψει τὴν κρίσιν;³
 וַיַּעֲרֹת דִּיקָא. *Pervertet justitiam.* Ο. ταραξεί τὸ δίκαιον. Σ. εἰς ἀδικον μεταστρέφεται τὸ δίκαιον.⁴
6. וַיִּשֶׁר אֶתָּה. *Et rectus tu.* Ο. καὶ ἀληθινὸς ✕ Ἀ. Θ. σί.⁵
 בֵּית. *Habitaculum.* Ο. δίαitan. Θ. εὐπρέπειαν.⁶
9. יָמֵינוּ. *Dies nostri.* Ο. ἡμῶν . . . ὁ βίος. Οἱ λοιποὶ αἱ ἡμέραι ἡμῶν.⁷
10. הֲלֹא־הֵם יוֹרְדֵי יַמָּרֵיךָ. *Nonne hi doce-*

²¹ Sic Nicet. et "omnes MSS." Mendose Nobil. καταγορήσει. ²² Syro-hex. נִשָּׂא לִבְּטִיחִי וְיִשָּׂא. ²³ Nobil., Nicet. et "MSS." ²⁴ Nobil., Nicet., Orat., Reg. unus. ²⁵ Nobil., Nicet. et "omnes." Syro-hex. in marg. : τὴν δὲ ψυχὴν μου ἀπὸ τοῦ σώματος. Sic Cod. 149, et cum μου in fine Cod. Alex. ²⁶ Sic Montef. ex Hieron., qui affert : ✕ repudi. Syro-hex. in marg. ✕ נִרְיָבָתִי ✕. ²⁷ Colb. et Orat. Aquilae tribuunt ; Nobil., Nicet. et Reg. unus Symmacho. ²⁸ Nobil. et "duo MSS." "Prior lectio est forte Aquilae ; posterior Symmachi."—Montef. ²⁹ Syro-hex. וַתִּתְקַרְבֵנִי לְבָקָרִים. Eadem ἄλλῃ tribuit Montef. ex Reg. uno. Paulo aliter Codd. 137, 138 : Ἀ. καὶ ἐπισκέπη αὐτὸν ἕως πρῶτ. ³⁰ Montef. affert : Σ. αἰφνιδίως ἐκδοκιμάσεις (ἀσεις Nobil.) αὐτόν. Sic Nobil. et "duo MSS." Syro-

hex. ad codicem correctus : וְיִשָּׂא לִבְּטִיחִי וְיִשָּׂא. ³¹ Sic Syro-hex. Deest ἐν ὀδύνη in Ed. Rom., invitis Comp., Ald., Codd. Vat. et Alex., aliis. ³² Olymp., Colb., Reg. unus. ³³ Sic Codd. 138, 255. Syro-hex. וְיִשָּׂא לְמַסְפָּעֶךָ. Montef. ex Nobil. affert : "Ἄλλος" ἐναντιοῦσθα. ³⁴ Syro-hex. וְיִשָּׂא לְמִשָּׁא. ³⁵ Sic Nobil. et sine titulo Codd. 161, 248 in marg. ³⁶ Syro-hex. וַיִּשְׁחַרְתֵּנִי וַאֲיַנְנִי. Montef. ex Reg. uno dedit : Σ. καὶ ζητήσεις με, καὶ οὐκέτι ὑπάρξω.

CAP. VIII. ¹ Nobil., Olymp. et "tres MSS." ² Colb., Reg. unus. ³ Cod. 252, qui Aquilae tribuit. ⁴ Nobil. Pro ταραξεί, σκελίσει in marg. habet Cod. 250. ⁵ Syro-hex. in marg. Hieron. : ✕ es tu. ⁶ Colb., Reg. unus. Symmacho assignat Cod. 138. ⁷ Colb., Reg.

- bunt te, dicent tibi? Ο. ἢ οὐχ οὗτοί σε διδάξουσι καὶ ἀναγγελοῦσι;⁸
10. וּבִלְבָבָם. *Et ex corde suo.* Ο. καὶ ἐκ καρδίας. 'Α. Σ. Θ. αὐτῶν.⁹
11. וְשִׁשְׁנֵי אֶחָיו. *Num crescet ulva.* Ο. ἢ ὑψωθήσεται βούτομον. 'Α. Σ. ἢ πληθυνθήσεται ἔλος.¹⁰ Θ. ἀχί.¹¹
12. עַד־כִּי יָבִיאוּ לָא יִקְרָא. *Dum adhuc in virore suo est, non decerpetur.* Ο. ἔτι ὃν ἐπὶ ῥίζης, καὶ οὐ μὴ θερισθῆ. 'Α. ἔτι αὐτοῦ ἐν ὥρα αὐτοῦ, οὐ περικλασθήσεται.¹²
- וְלִפְנֵי כָל־הַצִּיּוֹר יִיבֹשׁ. *Et ante omnes herbas arescet.* Ο. πρὸ τοῦ πειῖν πᾶσα βοτάνη οὐχὶ ξηραίνεται.¹³
14. וּבֵית עַקְבִּיָשׁ מִבְּטְחָיו. *Et domus araneae fiducia ejus.* Ο. ἀράχνη δὲ αὐτοῦ ἀποβήσεται ἢ σκηνή. 'Α. . . ἢ πεποίθσις. Σ. . . ἢ ἐλπὶς.¹⁴ "Ἄλλος" ἢ δὲ πεποίθσις αὐτοῦ ἀράχνη ἀποβήσεται.¹⁵
15. וְיִשְׁעוּ עַל־בְּיֹתוֹ וְלֹא יַעֲבֹד. *Innitetur domui suae, et non stabit.* Ο. ἐὰν ὑπερίσῃ τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, οὐ μὴ στή. Σ. ἐρεισθήσεται ἐπ' οἶκον, καὶ οὐ στήσεται.¹⁶
16. רַטֵּב הוּא לְפִי־שִׁמְשָׁם. *Succosus ipse est in*

- conspectu solis.* Ο. ὑγρὸς γάρ ἐστιν ὑπὸ ἡλίου. 'Α. ἔνικμος ἐστιν εἰς πρόσωπον ἡλίου.¹⁷
16. יוֹצֵקְתּוֹ. *Surculus ejus.* Ο. ὁ ῥάδαμος αὐτοῦ. Σ. ὁ κλάδος αὐτοῦ. Θ. παραφυσὸς αὐτοῦ.¹⁸
17. עַל־גְּזֵל שְׂרָשְׁוֹ. *Super acervum lapidum radices ejus.* Ο. ἐπὶ συναγωγῇ λίθων. (Θ.) ἐπὶ βουνὸν ῥίξαι αὐτοῦ.¹⁹
- וּבֵית אֲבָנִים יִחוּהוּ. *Locum lapidosum sentiet.* Ο. ἐν δὲ μέσῳ χαλίκων ζήσεται. Σ. ἐπὶ πῖνον γῆ φύεται.²⁰ "Ἄλλος" συμπλακῆσεται.²¹
18. וְיַבֵּלְעֵנּוּ. *Absorbuerit eum.* Ο. καταπίη. Σ. Θ. κυριεύσει.²²
20. הֵן־יֵאל לֹא יִמְאֹס־הֶם. *Ecce! Deus non reprobabit integrum.* Ο. ὁ γὰρ κύριος οὐ μὴ ἀποποιήσεται (Θ. οὐκ ἀπόσεται²³) τὸν ἄκακον. Schol. παρὰ τὸν ἀσεβῆ εἶη ἂν ὁ εὐσεβής.²⁴
- וְלֹא יִחוּק בְּיַד־מַרְעִים. *Nec apprehendet manum maleficorum.* Ο. πᾶν δὲ δῶρον ἀσεβοῦς οὐ δέξεται.²⁵ 'Α. οὐδὲ ἐπιλήφεται (s. κρατήσει) χειρὸς ποτηρευομένων. Σ. οὐδὲ ὀρέξει χεῖρα κακουργῶς. Θ. οὐδὲ ἀντιλήφεται χειρὸς ποτηρευομένων.²⁶
21. תְּרוּעָה. *Jubilatione.* Ο. ἐξομολογήσεως. 'Α. Θ. ἀλαλαγμοῦ.²⁷ Διπλῆ γραφή· ἀγαλλιᾶσεως.²⁸

8 Syro-hex. in marg.: "In alio exemplari est: ἢ οὐκ αἰτοί σε διδάξουσι ῥήματα, καὶ ἐροῦσί (רְאוּסוּ) σοι σύνεσι σοφίας;" Sic Cod. Alex. sed ἀναγγελοῦσι pro ἐροῦσι. Post ἀναγγελοῦσι add. σοι σύνεσι σοφίας Cod. 249. 9 Syro-hex. in marg. 10 Colb. Nobil. uni Symmacho tribuit. 11 Colb. 12 Colb. Particulam εἶν non expressit Syro-hex. vertens: כִּי בִּיבֹשׁ וְיִשְׁעוּ עַל־בְּיֹתוֹ וְלֹא יַעֲבֹד. 13 Syro-hex. in marg.: ἐὰν δὲ μὴ πῆη, ξηραίνεται. Duplicem lectionem habet Cod. Alex.: πρὸ τοῦ πειῖν πᾶσαν βοτάνην, ἐὰν δὲ μὴ πῆη, ξηραίνεται. 14 Syro-hex. . . וְלִפְנֵי כָל־הַצִּיּוֹר יִיבֹשׁ. Colb. affert: 'Α. Σ. ἢ πεποίθσις, unde Montef. ex ingenio, ut videtur, effecit: 'Α. Σ. οἶκος ἀράχνης ἢ π. αὐτοῦ. 15 Schol. apud Nobil. Sic sine titulo Codd. 161, 248 in marg. 16 Nobil., Olymp. et "omnes MSS." Aquilae auctori refert Syro-hex. וְיִשְׁעוּ עַל־בְּיֹתוֹ וְלֹא יַעֲבֹד. Colb., Reg. unus. Pro ἔνικμος, ἄνικμος habent Colb., Orat., Reg. alter, et Codd. 255, 259. 17 Nobil., Olymp., Reg. unus. Pro ἔνικμος, ἄνικμος habent Colb., Orat., Reg. alter, et Codd. 255, 259. 18 Nobil. et "duo MSS." 19 Schol. apud Nobil. Theodotionis esse videtur. Vid. Hex. ad Hos. xii. 11. 20 Cat. MS. 21 Jobi apud Schleusner. *Opusc. Crit.* p. 153. Idem V. D.

in *Nov. Thesaur.* s. v. πῖον γῆ, ad priorem versiculum hoc fragmentum refert. Equidem scholium esse crediderim. 21 Reg. unus. Videndum annon ad וְיִשְׁעוּ עַל־בְּיֹתוֹ, imprecetur, pertineat. 22 Sic Cod. 137. Cod. 138 affert: Σ. ἔσται. Θ. κυριεύσει. Hebr. וְיִבֹשׁוּ עַל־בְּיֹתוֹ, unde Montef. interpretatur est Sym. Jesai. liv. 5; Aq. Jerem. xxxi. 22. 23 Reg. 24 Reg. "Videtur esse scholium."—Montef. 25 Pro πᾶν δὲ δῶρον Syro-hex. in suo habuisse videtur πᾶσαν δὲ τιμῆν (וְכָל־הַדָּבָר); deinde post δέξεται addit: וְכָל־הַדָּבָר יִבֹשׁוּ עַל־בְּיֹתוֹ, οὐδὲν ἀπὸ τοῦ δῶρον τοῦ ἀδίκου. In Graecis libris nulla est varietas. 26 Symmachi fragmentum ex Colb. edidit Montef. Trium interpretum versiones affert Syro-hex. וְכָל־הַדָּבָר יִבֹשׁוּ עַל־בְּיֹתוֹ, οὐδὲν ἀπὸ τοῦ δῶρον τοῦ ἀδίκου. In Graecis libris nulla est varietas. 27 Colb., Reg. unus. Didymus: οἱ ἄλλοι· ἀλαλαγμοῦ. 28 "Colb. habet ad verbum γέλωτος, Δπ. γρ. ἀγαλλιᾶσεως."—Montef. Pro ἐξομολογήσεως Cod. Alex. ἀγαλλιᾶσεως legit, idemque, teste Parsonio, est in marg. Cod. 250, cum titulo, διπλη γραφή (sic). Cf. ad Cap. ii. 9.

22. **תֵּהָלָה**. *Tentorium*. Ο'. δίαίτα. 'Α. σκέπη.
Σ. Θ. σκηνή.²⁰

CAP. IX.

3. **לֹא יַעֲנֵנִי**. *Non respondebit ei*. Ο'. οὐ μὴ
ὑπακούσῃ αὐτῷ, ἵνα μὴ ἀντείπῃ. ✕ Σ. Θ. οὐ
μὴ ὑπακούσῃ αὐτῷ.¹ Διπλῆ γραφή· οὐδ' οὐ
μὴ ἀντείπῃ.²

מִלְּאָלֵּי. *Mille*. Ο'. Σ. χιλίων.³

4. **וַיִּשְׁלַם**. *Et salvus evadit*. Ο'. ὑπέμεινεν. 'Α.
εἰρήνευσεν. Σ. διετέλεσεν.⁴

5. **וַיִּתֵּן מִן הַרִים** **וְלֹא יָדָעוּ**. *Transferens montes,*
nec sciunt. Ο'. ὁ παλαιῶν ὄρη, καὶ οὐκ οἶδασιν.
Σ. ἐξείρων ὄρη, καὶ ἀηλοποιοῶν αὐτά.⁵

6. **וַיִּתְפָּצְצוּן**. *Contremiscent*. Ο'. σαλεύονται. Οἱ
λοιποὶ περιτραπήσονται.⁶

9. **וַיִּקְרָא** **וְהָרִים** **וְהַרְרֵי** **תַּמָּן**. *Et Pleiadas, et penetralia*
austri. Ο'. καὶ Ἀρκτούρον καὶ ταμεῖα νότου.
'Ο' Ἐβραῖος· καὶ πάντα τὰ ἄστρα τὰ κυκλοῦντα
νότου.⁷

10. **וַיִּנְלְאוּת**. *Et mirabilia*. Ο'. — ἐνδόξιά τε⁴
καὶ ἐξάισια.⁸ 'Α. θαυμάσια. Θ. ὑπερμεγέθη.⁹

11. **וְלֹא אֲבִין**. *Et non intelligam*. Ο'. οὐδ' ὡς
ἐγνων. "Ἄλλος· οὐδὲ ἐνόησω.¹⁰

12. **הֲוֹ יִרְחֹף**. *En! rapiet*. Ο'. ἐὰν ἀπαλλάξῃ.
Σ. ἰδοὺ ἀναρπάσει.¹¹

13. **וְלֹא יִשְׁבֵּי** **לֵאֱלֹהִים**. *Deus non avertet iram*

suam. Ο'. αὐτὸς γὰρ ἀπέστραπται ὄργην. Σ.
τίς ὁ θεὸς οὐ ἀναπόστρεπτος ἡ ὄργη;¹²

13. **וַיִּתְחַו** **עֲזָרֵי** **רַהֲב**. *Sub eo incurvantur*
adjutores elationis. Ο'. ὑπ' αὐτοῦ ἐκάμφθησαν
κῆτη τὰ ὑπ' οὐρανοῦ. Σ. ὑποκάτω δὲ αὐτοῦ
καμφθήσονται οἱ ἐπεριδόμενοι ἀλαζονεία.¹³
'Ο' Ἐβραῖος· ὑπ' αὐτοῦ πάντα ἀπέλλυται.¹⁴

14. **עָמוּ**. *Cum eo*. Ο'. Vacat. 'Α. Θ. ✕ μετ'
αὐτοῦ.¹⁵

15. **וְאִם** **צַדִּיקָתִי** **לֹא** **עָנָה**. *Qui si justus*
fuero, non respondebo. Ο'. ἐὰν γὰρ ὦ δίκαιος,
οὐκ εἰσακούσεται μου. Θ. ὅστις εἰ δικαιοθή-
σομαι, οὐκ ἀποκριθήσεται μοι.¹⁶

וְיִקְרָא **בְּשֵׁמִי**. *In jus me vocantem depre-*
cabor. Ο'. Vacabat. ✕ Θ. τοῦ κρίματος
αὐτοῦ δεηθήσομαι.¹⁷

16. **קוּלִי**. *Vocem meam*. Ο'. μου. Θ. ✕ τῆς
φωνῆς μου.¹⁸

17. **בְּשַׁעֲרָהּ**. *In turbine*. Ο'. γνόφῳ. Σ. διὰ
καταιγίδος.¹⁹

הֲנֵם. *Sine causa*. Ο'. διακενής. 'Α. Θ. δω-
ρεάν. Σ. ἀναίτιος.²⁰

19. **לְכֹחַ** **צַמְיָי**. *Secundum robur validus*. Ο'.
ἰσχύει κράτει. Alia exempl. ἰσχύϊ κρατεί.²¹
Σ. ἐν τῇ ἰσχύϊ κραταῖός ἐστι.²²

20. **פִּי** **יִרְשָׁעֵנִי**. *Si justus fuero, os*
meum condemnabit me. Ο'. ἐὰν γὰρ ὦ δίκαιος,
τὸ στόμα μου ἀσεβήσει. Σ. ἐὰν δικαιοτέρος

²⁰ Colb., Reg. unus.

CAP. IX. ¹ Colb. Syro-hex. in textu habet: ὑπακούσει αὐτῷ, ἵνα μὴ ἀντείπῃ; in marg. autem: 'Α. Σ. Θ. οὐχ s. οὐ μὴ (לא). ² Cod. 250 in marg. affert: Δπ. γρ. οὐδ' οὐ μὴ. Colb. vero: Δπ. γρ. οὐδ' οὐ μὴ ἀντείπῃ. ³ "Sic unus Cod." — *Montef.* ⁴ Nobil., Nicet. et "omnes." ⁵ Idem, et sine auctore Cod. 256. Edebatur *ἐξαίρων*, invito Nicet. ⁶ Nobil. et sine titulo Codd. 161, 258 in marg. ⁷ Olymp., Colb. ⁸ Sic cum obelo Syro-hex., invito Hieron. ⁹ Colb. ¹⁰ Idem. Symmachi esse videtur. Cf. ad Cap. xxvi. 14. xxxvi. 29. ¹¹ Colb., Reg. unus. ¹² Σ. ὁ θεὸς κ. τ. λ. Sic Nobil., Olymp., Colb. (qui *οὐν* pro *οὐ* habet) et Orat. Tis accessit ex Syro-hex. **وَسَوْفَ يَحْبِبُنِي**. ¹³ Nobil., Olymp. et "omnes."

Colb. et Reg. unus habent ἀλαζονείαν.

¹⁴ Olymp. et "omnes." ¹⁵ Syro-hex. Hieron.: ✕ *secum*. "'Α. Θ. μετ' αὐτοῦ. Colb., Reg. unus." — *Montef.* qui ad v. 13 incaute refert. ¹⁶ Colb., Reg. unus. ¹⁷ Colb. et sine asterisco Reg. unus. Sic Syro-hex. in textu sub ✕ 'Α. Hieron.: ✕ *Judicium ejus rogabo*. In exemplaribus τῶν Ὁ omnibus hodie leguntur. ¹⁸ Sic Syro-hex. in marg.; in textu autem, *ὅτι εἰσακῆκό μου*. In Ed. Rom. legitur: *ὅτι εἰσακ. μου τῆς φωνῆς*; sed τῆς φ. om. Comp., Codd. Vat., Alex., alii. ¹⁹ Colb., Reg. unus. ²⁰ "'Α. Θ. καὶ δωρεάν. Sic Colb. et Reg. unus." — *Montef.* Olymp.: *οἱ λοιποὶ ἀπὸ τοῦ διακενής, ἀναίτιος ἐξέδωκαν, καὶ δωρεάν.* ²¹ Sic Comp., Ald., Syro-hex. et codd. ²² Nobil., Polychron., Orat., Reg. unus. Reg. alter Theodotioni tribuit.

ἀναφανῶ, στόμα μου καταδικάσει με.²³ Οἱ λοιποὶ καταδικάσει με.²⁴

20. תָּם-אֲנִי וַיַּעֲקֹשׁנִי. Si integer sim, pervertet me. Ο'. ἐάν τε ὦ ἄμειπτος, σκολιδὸς ἀποβήσομαι. ('Α.) ἀπλοῦς ἐγὼ, καὶ ἐστρέβλωσέ με.²⁵

21. תָּם אֲנִי לֹא-יָדַע. Si integer sim, nesciam. Ο'. εἴτε γὰρ ἠσέβησα, οὐκ οἶδα. Σ. κὰν ἀνάιτιος ὦ, οὐ γνώσομαι.²⁶

22. אַחַת-הִיא. Unum est. Ο'. Vacat. Σ. ✕ ἐν ἔστιν.²⁷

23. פְּתָאֵם לְיַמֶּתת נְקִיָּם. Repente, ad tentationem innocentum. Ο'. ἐξαισιῶ, ἀλλὰ δίκαιοι. Σ. Θ. ἀφνω . . . δίκαιοι.²⁸

24. אָרְצָךְ נִתְּנָה בְּיַד-רָשָׁע. Terra tradita est in manum impij. Ο'. παραδέδονται γὰρ εἰς χεῖρας ἀσεβούς. 'Α. Θ. ἡ γῆ ἐδόθη εἰς χεῖρα ἀσεβῶν.²⁹ Σ. εἰς χεῖρας ἀσεβῶν.³⁰

פְּנִיר־שִׁפְטִיָּה וַיִּכְפֹּה אִם-לֹא אֶבֱרָא מִיְּהוָה. Faciem iudicium ejus operit: si non ita est, quis est (qui hoc faciat)? ✕ Θ. πρόσωπα κριτῶν αὐτῆς συγκαλύπτει· εἰ δὲ μὴ αὐτὸς, τίς ἔστιν;³¹ 'Ἄλλοι· πρόσωπον.³² Σ. . . καὶ νῦν τίς ἔστιν.³³

25. יְנִימִי. Et dies mei. Ο'. ὁ δὲ βίος μου. Οἱ λοιποὶ αἱ ἡμέραι μου.³⁴

לֹא-רָאוּ טוֹבָה. Non viderunt bonum. Ο'.

οὐκ εἶδον ✕ Σ. Θ. ἀγαθόν.³⁵

26. הֲלָפוּ עַם-אֲנִיּוֹת אֲבָהָה כְּנֶשֶׁר יַטֵּשׁ עַל-יְדֵי-אֲנָלָה.

Transierunt cum navigiis papyraceis, sicut aquila volat ad escam. Ο'. ἢ καὶ ἐστι ναυσὶν ἴχνος ὁδοῦ, ἢ ἀετοῦ πετομένου ζητοῦντος βοράν. Σ. ἀπῆλθον ὁμοίως ναυσὶ σπενδούσαις, ὡς ἀετὸς ἰπτάμενος ἐπὶ βοράν.³⁶

27. שִׂיחֵי. Querelae meae. Ο'. λαλῶν. Θ. ἀδολεσχίας.³⁷

29. לָמָּה-וְנָה הֶבֶל אֵינֶנִּי. Quare sic in vanum laborabo? Ο'. διὰ τί οὐκ ἀπέθανον; 'Α. εἰς τί τοῦτο μάτην κοπιῶ;³⁸

31. אֶן בְּשַׁחַת הַתְּבִלְיָה. Tunc in foveam demerges me. Ο'. ἰκανῶς ἐν ῥύτῳ με ἔβαψας. 'Α. καὶ τότε ἐν διαφθορᾷ βαπτίσεις με.³⁹

וַיַּתְּעִבוּנִי. Et abhorrebunt me. Ο'. ἐβδελύξατο δὲ με. 'Α. καὶ βδελύξεται με.⁴⁰

33. עַל-שְׁנֵינוּ. Super utrumque nostrum. Ο'. ἀναμέσον ἀμφοτέρων.⁴¹

34. וַיִּסַּר. Auferat. Ο'. ἀπαλλάξάτω. Οἱ λοιποὶ ἀποσησάτω.⁴²

שִׁבְטִי. Virgam suam. Ο'. τὴν ῥάβδον. 'Α. Σ. Θ. αὐτοῦ.⁴³

הַיְבַעַתְנִי. Terreat me. Ο'. με στροβείτω. Α. ἐκθλιβέτω με. Σ. πτοίετω με. Θ. ἐξιστάτω με.⁴⁴

23 Nobil. 24 Nicet., qui καταδικάσῃ habet. 25 Schol. apud Nobil. et marg. Codd. 161, 148. Est alius interpretis, et, ut videtur, Aquilae. 26 Codd. 137, 138, 255, qui αἴτιος pro ἀνάιτιος habent. Montef. ex Regio uno edidit: "Ἄλλος· κὰν ἀνάιτιος ὦ, οὐ γνώσομαι. 27 Syro-hex. * Hieron. sine asterisco: Unum est. 28 "Sic unus codex."—Montef. Post ἐξαισιῶ Syro-hex. sub obelo infert ἀπολοῦνται, ut Codd. Alex. et 254. 29 Syro-hex. * Hieron.: * Terra tradita est in manus impij; unde Montef. effecit: * Θ. παραδέδοται ἡ γῆ εἰς χεῖρας ἀσεβῶν. Idem tres sequentes στιχοῦς, a πρόσωπα ad δρομέως, qui in Hieron. sub asterisco leguntur, Theodotioni continuat. 30 Syro-hex. 31 Colb. notat: 'Ex Θ. οἱ β. Hos versiculos sub asterisco habet Syro-hex. In Ed. Rom. legitur: εἰ δὲ μὴ αὐτὸς ἐστι, τίς ἔστιν; sed prius ἐστι om. Colb., Syro-hex. et codd. 32 Colb. 33 Nobil., Nicet. et "omnes." 34 Colb. Symmacho tribuit Nobil. 35 Sic Montef. ex Colb., ut videtur. 36 Syro-hex. in textu: * Hieron.: * bonitate. 36 Nobil., Olymp. et "omnes." Versiculus priorem affert Syro-hex. * 37 Colb. Syro-hex. 259 affert: 'Ἀκιδ. εἰς τί τοῦτο μάτην κοπιῶ; εἰ ὄλωσ ἐκρίθην εἶναι ἀσεβῆς, βέλτων ἦν μοι πρὸ τῆς ἀσεβείας τελετηῆσαι. Verba sunt Olympiodori. 38 Colb., Reg. unus. 39 Cod. 252. 41 Post ἀμφοτέρων in marg. notat Syro-hex.: "Δνεὶν δέ μοι χρεια (*). Hic versiculus ex alio exemplari (*) est." Versiculus, qui etiam in Cod. Alex. exstat, ex Cap. xiii. 20 huc immigravit. 42 Colb., Reg. unus. 43 Syro-hex. in marg. Hieron.: virgam * suam. Sic proculdubio Colb., Reg. unus, quos appellat Montef. ad וַיִּסַּר, ὁ φάβος αὐτοῦ, ubi αὐτοῦ in nullo exemplari τῶν Ο' desideratur. 44 "Α. Θ. ἐκθλιβέτω με. Sic Colb., Reg. unus. Sed Colb. uni Aquilae tribuit."—Montef. Syro-hex. *

35. **וְלֹא אֶירָאָנִי.** *Et non timebo illum.* O'. και οὐ μὴ φοβηθῶ. 'A. αὐτόν.⁴⁵

כִּי־לֹא כֵן אֲנֹכִי עִמָּדִי. *Quia non sic ego apud me.* O'. οὐ γὰρ οὕτω συνεπίσταμαι. Σ. οὐ γάρ εἰμι ἐγὼ ὁ αὐτὸς παρ' ἐμαντῶ.⁴⁶

CAP. X.

1. **עָלַי.** *Super me.* O'. ἐπ' αὐτόν. 'A. ἐπ' ἐμέ. Θ. εἰς ἐμαντόν.¹

2. **אַל־תְּרִשְׁעֵנִי.** *Ne condemnes me.* O'. μὴ με ἀσεβείν διδάσκει. 'A. μὴ καταδικάσῃς με.²

3. **הַטּוֹב לְךָ כִּי־תַעֲשֶׂה.** *Num bonum tibi, quod opprimas?* O'. ἢ καλόν σοι, ἐὰν ἀδικήσω; 'Αλλος' μῆτι ἀγαθόν σοι, ὅταν συκοφαντήσῃς;³

4. **אִם־כִּרְאוֹת אָנוּשׁ הַרְאָה.** *Num sicut videt homo, videbis?* O'. Vacabat. ✕ Θ. ἢ καθὼς ὄρᾶ ἄνθρωπος, βλέψῃ;⁴

5. **כִּי־יָנִי נָבֵר.** *Sicut dies viri.* O'. ἀνδρός. ✕ 'A. Θ. ὡς ἡμέραι ἀνδρός.⁵

8. **עָבַדוּנִי.** *Elaboraverunt me.* O'. ἐπλασάν με. 'Αλλος' ἠτοίμασαν.⁶

וְיָחַד כָּבִיב וְהִבְלַעֲנִי. *Simul undique, et devorabis me.* O'. μετὰ ταῦτα μεταβαλὼν με ἔπαισας. 'A. Θ. ἅμα κύκλω κατεπόντισάς με.⁷

9. **זָכַרְנָא.** *Recordare, quaeso.* O'. μνήσθητι ✕ 'A. Θ. οὖν.⁹

❖ **וְשָׂאֵל .ל .לְכַסֵּם.** (Middeld. Aquilae vindicat, ἐκπλησάτω (sic) με, propter Cod. 252, ubi ita scriptum est. Sed Syr. **ك** cum ἐκθλίβειν permutatur Jud. i. 34. ii. 15. 4 Reg. xiii. 22, et saepius; non ita cum ἐκπλήσσειν.)⁴⁵ Syro-hex. **وَسَأَل .ل .ل**. Middeld.: 'A. ἀπ' αὐτοῦ, Syrismum nimis premens.⁴⁶ Colb., Reg. unus.

CAP. X. ¹ Colb., Reg. unus. Lectio ἐπ' ἐμαντόν est in Cod. Alex., aliis. Syro-hex. **ح**. ² Nobil., ubi scriptum καταδικάσεις. ³ Nobil., Reg. unus, et Cod. 248 in marg. Montef. edidit **δτι** pro **δταν**, juxta falsam Drusii scripturam. Quasi scholium affert Nobil.; sed proculdubio aut Aquilae, aut Symmachi, aut utriusque versio est. ⁴ Sic Montef. Versiculus exstat in Ed. Rom., sed deest in Codd. 106, 160, 261. In Syro-hex. et Hieron. asterisco notatur. ⁵ Syro-hex. in marg. **و .ل .ل** ✕.

10. **תִּתִּיכֵנִי.** *Effudisti me.* O'. με ἤμελξας. 'A. ἀπέσταξάς (με).⁹

תִּקְפִּיאֵנִי. *Coagulasti me.* O'. ἐτύρωσάς με. 'A. ἐπηξάς (με).¹⁰

11. **תִּשְׁכַּכֵּנִי.** *Contexuisti me.* O'. ἐνέρας. 'Αλλος' συνέραψας.¹¹

12. **עָשִׂיתָ עִמָּדִי.** *Fecisti mecum.* O'. ἔθου παρ' ἐμοί. 'A. Θ. ἐποίησας μετ' ἐμοῦ. Σ. παρεσχες μοι.¹²

13. **בְּלִבְבְּךָ.** *In corde tuo.* O'. ἐν σεαυτῶ. Διπλή γραφή' ἐν ἐμαντῶ.¹³

14. **לֹא תִגְּנֵנִי.** *Non insontem declarabis me.* O'. οὐκ ἀθῶόν με πεποίηκας. 'A. Θ. οὐκ ἀθφώσεις με. Σ. οὐ καθαρῖσεις με.¹⁴

15. **וְיָדַקְתִּי לֹא־נֶשְׂאָרָאִי.** *Et si justus fuero, non elevabo caput meum.* O'. ἐὰν δὲ ὦ δίκαιος, οὐ δύναμαι ἀνακύψαι. 'A. και δικαιωθεῖς οὐκ ἀρῶ κεφαλῆν.¹⁵

16. **וְיִוָּאָה בְּשַׁחַל הַתְּעוּרֵי.** *Et si efferret se (caput meum), sicut leo venareris me.* O'. ἀγρεύομαι γὰρ ὡσπερ λέων εἰς σφαγήν. Τὸ 'Εβραϊκόν' ἐὰν τε γὰρ εὐσθενῆς ὦ ὡς λέων, πιάσεις με.¹⁶

וְתִשָּׁב הַתַּעֲלָא בִי. *Et iterum mirum te exhibes in me.* O'. πάλιν γὰρ μεταβαλὼν δεινώς με ὀλέκεις. 'A. Θ. και ἐπιστρέψας ἔθανμάστωσας ἐν ἐμοί.¹⁷

17. **תִּהְדֹּשׁ עֵרֶיךָ נְגִדֵי.** *Renovas testes tuos contra*

❖ **וְשָׂאֵל .ל .לְכַסֵּם.** Cod. 249: ὡς ἡμέραι ἀνδρός. Hieron.: ✕ *tanquam dies hominis.* Perperam Montef.: ✕ ὡς ἡμέραι ἀνθρώπου. ⁶ Schol. apud Nobil. et Codd. 161, 248 in marg. ⁷ Nobil., Nicet. et "omnes." ⁸ Syro-hex. in marg. **وَسَأَل .ل .ل** ✕. Cod. 55: μνήσθητι οὖν. ⁹ Colb. ¹⁰ Colb. Sic Cod. Alex., alius. ¹¹ Nobil.: ἦτοι, συνέραψας. Est lectio Complutensis. ¹² Colb. ¹³ Colb.: Δπ. γρ. ἐν ἐμαντῶ. Vid. ad Cap. ii. 9. Lectio ἐν ἐμαντῶ est in Codd. 257, 259, et Syro-hex. ¹⁴ Colb. Didymus: Οἱ ἄλλοι, οὐκ ἀθφώσεις με, οὐ καθαρῖσεις με, ἔπιν. Lectio οὐ καθαρῖσεις με est in Codd. 161, 248 in marg. ¹⁵ Nobil., Olymp., Colb., Orat. Syro-hex. vero: **وَسَأَل .ل .ل**. **وَسَأَل .ل .ل** ✕. ¹⁶ "Habet [Polychron. apud] Nicet., Drus., et Reg. unus, qui habet πιάσεις. Puto autem hic legendum esse, ὁ 'Εβραῖος, non τὸ 'Εβραϊκόν."—*Montef.* ¹⁷ Nobil., Polychron. et "omnes."

me. Ο. ἐπανακαινίζων ἐπ' ἐμέ τὴν ἔτασίν μου. 'Α. Θ. ἀνεκαινισας μάρτυρά σου κατέναντί μου. Σ. καὶ ἀνακαινίζει σεαυτῷ ἀντικείμενον (s. ὑπεραντίον) μοι.¹⁸

17. מִלִּיטְיָא. Militia. Ο. πειρατήρια. 'Α. στρατιάς. Θ. δυνάμεις.¹⁹

19. אֲוֵלַב. Elatus essem. Ο. οὐκ ἀπηλλάγην. 'Α. Θ. ἀπηνέχθην.²⁰

21. בְּרִישׁוֹנִי. Priusquam abeam. Ο. πρὸ τοῦ με πορευθῆναι. "Αλλος" πρὸ τοῦ με ἀπελθεῖν.²¹

וַיִּצְלַמּוּ. Et umbrae mortis. Ο. καὶ γνοφεράν. Σ. (καὶ) σκεπομένην θανάτῳ.²²

22. אֶרֶץ עֲצֵתָהּ כְּמֹר-אֶפֶל. In terram tenebrarum sicut caligo. Ο. εἰς γῆν σκότους αἰώνιου. 'Ο 'Εβραῖος' εἰς γῆν σκοτεινὴν ὑπὲρ τὸ σκότος.²³

CAP. XI.

2. הֲרַב דְּבָרִים לָא יַעֲנֶה. Numquid multitudini verborum non respondebitur? Ο. ὁ τὰ πολλὰ λέγων καὶ ἀτακούσεται. Σ. μὴ ὁ πολὺλαλος ἀναντίρρητος ἔσται;¹

3. אִינֵן מִכְלֵם. Et non est pudevaciens. Ο. καὶ

οὐκ ἔστιν ὁ ἀντικρινόμενός σοι.³ 'Α. καὶ οὐκ ἔστιν ἐντρέπων σε.³

4. וּבַר הַיְיִתִּי בְעֵינַי. Et mundus sum in oculis tuis. Ο. καὶ ἄμεμπτος ✕ Ε'. γενηθῆσομαι ἔναντίον αὐτοῦ.⁴

5. וְאוֹלָם מִיְיִתִּי. Verum enimvero utinam. Ο. ἀλλὰ πῶς ἂν. "Αλλος" ἀλλ' εἶθε ἦν ὅπως ἂν.⁵

וַיִּפְתַּח שְׁפָתָיו עִמָּךְ. Et aperiret labia sua tecum. Ο. ✕ καὶ ἀνοίξει χεῖλη αὐτοῦ μετὰ σοῦ.⁶

6. תַּעֲלֹמוֹת חֲכָמָה. Occulta sapientiae. Ο. δύναμις σοφίας. 'Α. ἀπορρήτους σοφίας. Σ. ἀπορρήτου σοφίας.⁷

וְכַעֲרֶךָ. De iniquitate tua. Ο. ὧν ἡμάρτηκας. "Αλλος" παρεωραμένα.⁸

7. הֲחַקֵּר אֵלֹהֵי הַמַּצְפָּא. Num investigationem Dei invenies? Ο. ἢ ἔχγος κυρίου εὐρήσεις; 'Α. μῆτι ἐξιχνιασμὸν θεοῦ...⁹

8. גְּבֹהֵי שָׁמַיִם כְּחֲמָל. Altitudines caelorum est (Dei sapientia); quid facies? Ο. ὑψηλὸς ὁ οὐρανὸς, καὶ τί ποιήσεις;¹⁰ 'Α. μεταωρότητας οὐρανοῦ τί κατεργάσῃ;¹¹ Σ. . . ἀπορήσεις, πῶς ἂν ἐφίκοιο.¹²

עֲמֻקָּה מִשְׁאוֹל מִהֲתַדַּע. Profunda prae in-

¹⁸ Syro-hex. Haec, fere ut Middeld., Graeca fecimus. Quae si vera sunt, Sym. pro 777 legisse videtur 777. Montef. vero, Nobilio auctore, tantum habet : Σ. (sic) μάρτυράς σου κατέναντί μου αἰζάνων; ubi αἰζάνων ad seq. vocab. נִתְּנָה pertinet. Idem monet, Cod. Colb. hic deficere, amissis quatuor foliis. ¹⁹ Reg. unus. ²⁰ Codd. 137, 138, 255. Montef. ex Reg. uno affert : 'Α. Θ. οὐκ ἀπηνέχθην. ²¹ Reg. unus. Sic Ald. et codd. ²² Nobil., Polychron., Reg. unus, et Orat. Cf. Hex. ad Psal. xxii. 4. ²³ Polychron., Orat., Reg. unus.

CAP. XI. ¹ Nobil., Nicet. et "omnes." ² Syro-hex. in marg. : ἢ οὐκ ἔστιν ὁ ἀνταποκρινόμενός σοι. Lectio ἀνταποκρινόμενος est in Comp. et sex codd. ³ Sic Codd. 137, 255. Pro ἐντρέπων Montef. ἀνατρέπων edidit, suo an Regii sui errore, incertum. ⁴ Syro-hex. in marg. affert : Ε. ✕ γενηθῆσομαι (גְּנִי), mendosum apographum vertens. Hieron. : et sine crimine ✕ fui ante eum : (rectius, ✕ fui : ante eum) : unde Montef. dedit : ✕ ἔναντίον αὐτοῦ. ⁵ Schol. apud Nobil. Idem habet Cod. 248 in marg.

⁶ Haec, quae hodie in omnibus τῶν Ο' exemplaribus legitur, sub asterisco habent Syro-hex. et Hieron. ⁷ "Α. ἀπορρήτους σοφίας, si modo verba integra sunt."—Nobil. "Σ. ἀπορρήτου σοφίας. Sic Reg. unus."—Montef. Syro-hex. affert : Σ. ἀπόρρητον (אֲפֹרְרִיתוֹ). Denique Comp. habet ἀπόρρητα σοφίας, quod liberter tam Aquilae quam Symmacho vindicaremus. ⁸ Schol. apud Nobil. Sic Cod. 161, et Cod. 248 in marg. ⁹ Reg. unus. ¹⁰ Post οὐρανὸς Cod. Alex. infert : γῆ δὲ βαθεῖα. Sic Syro-hex. in marg. οὐρανὸς γῆ βαθεῖα. ¹¹ "Αλλ. μεταωρότητας οὐρανοῦ τίς κατεργάσῃ; Drusius [Nobil.] qui haec ut scholion affert. Sed est revera alicujus interpretis."—Montef. Proculdubio est Aquilae, qui μεταωρότης pro גְּבֹהֵי interpretatus est Ezech. i. 18, teste Cod. 88. Ceterum τί pro τίς scriptus est emendatione Kreyszigii. Vid. Schleusner. Opusc. Crit. p. 155. ¹² Nobil. Drusius vertit : dubitationes quomodo attingas; Montef. : difficultates quomodo adieris; uterque ἀπορήσεις pro nomine habens. Rectius Kreyszigius : dubius haerebis, quomodo pervenias; ut haec verba tantum ad עֲמֻקָּה מִשְׁאוֹל pertineant. Ingeniosam conjecturam

ferno, quid cognosces? O'. βαθύτερα δὲ τῶν ἐν ἄδου, τί οἶδας; 'A. βαθύτερα (s. βαθύτεραι) ἄδου, τί γνώσῃς;¹³

9. אֲרַבָּה מֵאַרְצָה וְיִרְחֹב מִדָּגָהּ וְיִרְחֹב מִיָּם. Longior est quam terra quoad mensuram ejus, et latior quam mare. O'. ἢ μακρότερα μέτρου γῆς, ἢ εὐρους θαλάσσης. 'A. μὴ καὶ στερέωμα ἕξω τῆς γῆς μετρήσεις, καὶ πλατύτερα θαλάσσης;¹⁴ Σ. Θ. . . καὶ πλατύτερον θαλάσσης.¹⁵

10. אִם-יִשְׁלַח יְיָ יָדָיו וְיִקְהֹל. Si invaserit, et concluserit, et congregaverit. O'. ἐὰν δὲ καταστρέψῃ τὰ πάντα, ✕ Σ. ἢ συναγάγῃ καὶ ἐκκλησιάσῃς.¹⁶

12. וְאִישׁ נָבוֹב יִלָּבֵב. Et homo inanis corde (intellectu) privatus est (s. cordatus fil). O'. ἄνθρωπος δὲ ἄλλως νήχεται λόγοις. Σ. . . διακενής θρασύνεται.¹⁷

13. וּפְרֹשֶׁתְךָ אֵלָיו כְּפִיד. Et expanderes ad eum volas tuas. O'. ὑπιάσεις δὲ χεῖράς ✕ 'A. Σ. Θ. σου 4 πρὸς αὐτόν.¹⁸ 'A. ἐκπετάξεις . . .¹⁹ Σ. ἀπλώσεις πρὸς αὐτόν τὰς παλάμας σου.²⁰ Θ. ἐπέτασας . . .²¹

14. וְאַל-תִּשְׁבֵּן בְּאֹהֲלֶיךָ עוֹלָה. Et ne habitare facias in tentoriis tuis iniquitatem. O'. ἀδικία δὲ ἐν διαίτη σου μὴ αὐλισθήτω. 'A. μὴ σκηνοσάτω ἐν σκέπη σου παρανομία.²² Σ. Θ. μὴ σκηνοσάτω ἐν σκηνῇ σου παρανομία.²³

18. לְבַטֵּחַ תִּשְׁכַּב. Tuto quiesces. O'. ἀναφανεῖται σοι εἰρήνη. 'A. ἐν ἐλπίδι κοιμηθήσῃ.²⁴

20. וְיַעֲיִי רְשָׁעִים תִּכְלִינָה. Et oculi impiorum deficiunt. O'. Vacat, sed mox post ἀπώλεια habet: ὀφθαλμοὶ δὲ ἀρεβῶν τακῆσονται.²⁵ Θ. ὀφθαλμοὶ δὲ ἀρεβῶν ἐκλείψουσιν.²⁶

מִפְּחֵ-נַפְשׁ. Efflatio animae. O'. ἀπώλεια ✕ 'A. Σ. Θ. ψυχῆς.²⁷

CAP. XII.

2. וְעַמְכֶם תָּמוּת הַכְּמָה. Et vobiscum morietur sapientia. O'. ἢ μεθ' ὑμῶν τελευτήσῃ σοφία. 'A. καὶ σὺν ὑμῖν τελειώματα σοφίας.¹ Σ. ἢ σὺν ὑμῖν ἢ τελειότης τῆς σοφίας.² Θ. . . ἀποθάνεται . . .³

7. וְתָרָה. Et docebit te. O'. ἐὰν σοι εἴπωσι. 'A. καὶ φωτίσει σοι. Σ. καὶ δηλώσει σοι.⁴

protulit Valekenær. *Opusc.* Tom. II. p. 181: πορείας θεοῦ πῶς ἂν ἐφίκοιο; ut haec ad praecedentia Hebraea, אֲרַבָּה מֵאַרְצָה וְיִרְחֹב מִדָּגָהּ וְיִרְחֹב מִיָּם (v. 7) aptentur. Certe ἐφίκοιο pro כָּמָךְ Symmacho tribuitur *Eccles.* ix. 10. ¹³ Syro-hex. אֲרַבָּה וְיִרְחֹב מִיָּם. ¹⁴ Syro-hex. אֲרַבָּה מֵאַרְצָה וְיִרְחֹב מִיָּם. Tam lectionem ipsam quam scholium ei appositum, "Firmamentum terram vocat," exscribendo praeterlapsus est Norberg. Interpres, quisquis fuerit, non אֲרַבָּה, sed וְיִרְחֹב legisse videtur. ¹⁵ Syro-hex. אֲרַבָּה מֵאַרְצָה וְיִרְחֹב מִיָּם. ¹⁶ Syro-hex. אֲרַבָּה מֵאַרְצָה וְיִרְחֹב מִיָּם. Hujus lectionis, quae in cod. ad v. 9, ἢ μακρότερα κ.τ.έ., minus recte apposita est, particulam tantum, אֲרַבָּה, quasi post πάντα inserendam affert Middeld. Verbum אֲרַבָּה, quod nescimus an aliunde notum sit, per ἐκκλησιάζειν Graecum fecimus, secundum scholium codicis philologum: אֲרַבָּה מֵאַרְצָה וְיִרְחֹב מִיָּם. Hieronymi versio hexaplaris est: Quod si evertentur omnia ✕ aut congregaverit: unde Montef. edidit: וְיִקְהֹל, ✕ ἢ συναγάγῃ. ¹⁷ Colb. "Schol. θρασύνεται."—*Nobil.* Sic Codd. 161, 248 in marg. ¹⁸ Sic Syro-hex. in textu. ¹⁹ Colb. et Reg. unus, qui ἐκπετάξεις

habet. ²⁰ Nobil., Olymp., Colb., Reg. unus. ²¹ Nobil., Orat., Reg. alter. ²² Nobil., qui quasi scholium affert. Aquilae vindicat Montef. provocans ad Cap. viii. 22. ²³ Colb., Reg. unus. ²⁴ Nobil., Polychron., Orat., Reg. unus. Colb., Reg. alter, et Cod. 255 κοιμηθῆναι habent. Theodotini tribuit Cod. 250. ²⁵ Sic Syro-hex., qui insuper addit: אֲרַבָּה מֵאַרְצָה וְיִרְחֹב מִיָּם. Neque aliter Alex.: παρ' αὐτῶ γὰρ σοφία καὶ δύναμις. Hieron.: ✕ *Oculi autem impiorum tabescent.* ²⁶ Colb., Reg. unus. Nobil. affert: Θ. οἱ ὀφθ. αὐτῶν ἐκλείψουσιν. Sic Reg. alter, ex Niceta, ut videtur. ²⁷ Sic Syro-hex. in textu. Hieron. sine asterisco: *perditio est animae.* Montef. ex Colb. edidit: ✕ 'A. Σ. Θ. ἢ γὰρ ἐλπίς αὐτῶν ἀπώλεια; quae hodie in LXX exstant.

CAP. XII. ¹ Sic Montef. ex Colb., ut videtur. Nobil. affert: 'A. τελειώματα σοφίας. Syro-hex. אֲרַבָּה מֵאַרְצָה. ² Colb. ³ Syro-hex. אֲרַבָּה מֵאַרְצָה. Middeld. vertit: Σ. Θ. νεκρά (ἢ σοφία). Sed אֲרַבָּה cum puncto est participium, et pro ἀποθάνεται ponitur. Symmachi nomen insinitivum videtur. ⁴ Reg. unus. Colb. habet φωτίσει et δηλώσει. Parsons. exscripsit e Codd. 138, 255: 'A. Θ. καὶ φωτίσει σε, καὶ δηλώσει σε (σοὶ ?).

- 8. אִו שִׁחַ לְאַרְצָא וְתָרָה. *Vel loquere terrae, et docebit te.* Ο'. ἐκδιήγησαι γῆν, ἐάν σοι φράση. Σ. ἡ ὀμίλησον τῆ γῆν, καὶ μηνύσει σοι.⁶
- 8, 9. מִי לֹא יָדַע בְּכָל-יָדַע בְּנֵי-הַיָּם: מִי לֹא יָדַע בְּכָל-יָדַע בְּנֵי-הַיָּם. *Et narrabunt tibi pisces maris. Quis non scit in omnibus his, quia manus Jovae fecit haec?* Ο'. Vacabat. ✕ Θ. καὶ ἐξηγήσονταί σοι οἱ ἰχθύες τῆς θαλάσσης. τίς οὐκ ἔγνω ἐν πᾶσι τούτοις, ὅτι χεῖρ κυρίου ἐποίησε ταῦτα;⁸
- 10. כָּל-בְּשָׂרֵי אִישׁ. *Omnis carnis hominis.* Ο'. παντός ✕ 'Α. κρέως ἄ ανθρώπου.⁷
- 11. הֲלֹא-אֵזְנוֹ מִלִּין תִּבְחָן. *Nonne auris sermones probat?* Ο'. οὐς μὲν γὰρ ῥήματα διακρίνει. 'Α. Σ. Θ. μὴ οὐχὶ οὐς λαλιὰν δοκιμάζει;⁸
- יָטַע-לֹא. *Gustat sibi.* Ο'. γεύεται ✕ αὐτῷ (s. ἐαυτῷ).⁹
- 12. בְּיִשְׁשִׁים חֲכָמָה. *In veteribus est sapientia.* Ο'. ἐν πολλῷ χρόνῳ σοφία. 'Α. ἐν παλαιοῖς σοφία. Σ. ἐν μακροχρονήσασι σοφία.¹⁰
- 14. עַל-אִישׁ. *Super viro.* Ο'. κατ' ἀνθρώπων. 'Α. ἐπ' ἄνδρα.¹¹
- 16. וְתוֹשָׁה. *Et consilium.* Ο'. καὶ ἰσχός. Θ. καὶ σωτηρία.¹²
- 17. מוֹלִיךְ יוֹעֲצִים שׂוֹלֵל. *Abducit consiliarios captivos.* Ο'. διάγων βουλευτὰς αἰχμαλώτους. 'Α. ἀπάγων συμβούλους λάφυρα. Σ. διάγων

- βουλευτικούς εἰς ἀβουλίαν.¹³
- 17. וְשִׁפְטִים יְהוֹלִל. *Et iudices stultos arguit.* Ο'. κριτὰς δὲ γῆς ἐξέστησε. Σ. καὶ κριτὰς ἐξίστων.¹⁴
- 18. וַיֹּאסֶר אֶזְרוֹר בְּמַתְיָהוּם. *Et obligat cingulum in lumbis eorum.* Ο'. καὶ περιέδησε ζώνη ὀσφύας αὐτῶν. Σ. καὶ περιζωννύων αὐτοὺς σχοινίῳ κατὰ λαγόνων.¹⁵ ✕ Θ. καὶ περιέδησε ἄ.¹⁶
- 20. מִסִּיר שִׁפָּה לְנֹאמְנֵי. *Aufert labium fidelibus.* Ο'. διαλλάσσων χεῖλη πιστῶν. Σ. περιτρέπων χεῖλη ἀπλανητῶν.¹⁷
- וְיִטַּע וְזָקַנִים יִקָּח. *Et sensum senum tollit.* Ο'. σύνεσιν δὲ πρεσβυτέρων ἔγνω. 'Α. . . λήψεται.¹⁸ Σ. καὶ ἐπιστήμην γερόντων ἀφαιρῶν.¹⁹
- 21. שׂוֹפֵךְ בּוֹ עַל-יְדֵיבַיִם. *Effundit ignominiam super principes.* Ο'. Vacabat. ✕ Θ. ἐκχέων ἀτιμίαν ἐπ' ἄρχοντας ἄ.²⁰
- 23. מִשְׁגִּימָא לְגוֹיִם וַיֹּאבְדָם שִׁטְחַ לְגוֹיִם וַיִּנְחָם. *Crescere facit gentes, et perdit eas; expandit gentes, et reducit eas.* Ο'. Vacabat. ✕ 'Α. Θ. πλανῶν ἔθνη, καὶ ἀπολλύων αὐτὰ καταστρωννύων ἔθνη, καὶ καθοδηγῶν αὐτὰ.²¹
- 24. מִסִּיר. *Aufert.* Ο'. διαλλάσσων. 'Α. ἀφιστῶν. Σ. παρατρέπων. Θ. μεισιτῶν.²²
- עַם-הָאָרֶץ. *Populi terrae.* Ο'. γῆς. Οἱ Γ'. λαῶν (γῆς).²³

6 Colb., Reg. unus. 7 Quae asteriscis notantur, ex Theodotione in textum LXX interpretum invecta sunt, ut notat Colb. his verbis: 'Εκ Θ. οἱ γ', i. e. tres ἰστικοί.—Montef. Sub ✕ leguntur in Hieron. et sub ✕ Θ. in Syro-hex. Apud Montef. καὶ in initio male abest. 8 Colb. Syro-hex. in marg. ✕ חַסְדֵי ✕ חַסְדֵי. Hieron.: omnis ✕ carnis ✕ hominis. 9 Sic vertenda Syriaca: חַסְדֵי חַסְדֵי. Apud LXX pro οὐς olim exstabat νοῖς, quae lectio est Codd. Vat. et Alex. et Syro-hex. 10 Syro-hex. in marg. ✕ חַסְדֵי. Hieron.: ✕ sibi. 11 Nobil., Orat., Regii duo. 12 Colb., Reg. unus. 13 Nobil., Nicet. (qui Symmacho ἔγνω tribuit), Orat., Regii duo. Aquilae versionem confirmat Syro-hex. חַסְדֵי חַסְדֵי. 14 Syro-hex. ✕ חַסְדֵי חַסְדֵי. Hieron. ex Colb. et Reg. edidit: Σ. Θ. ἐξίστων. 15 Nobil., Olymp. et "omnes." 16 Syro-hex. in textu habet:

✕ Θ. καὶ περιέδησεν (יִטַּע) ἄ αὐτοὺς ζώνη ὀσφύων (יִטַּע) αὐτῶν. E Cod. Alex. post Grabium incaute exscripsit Parsonsius: καὶ περιζωννύων αὐτοὺς ζώνη ὀσφύας αὐτῶν. Codex exhibet ζωνη ὀσφύων (sic); unde fortasse colligi potest, Seniores vertisse, καὶ περιζωννύων αὐτοὺς ζώνη ὀσφύων αὐτῶν, et περιέδησεν ex Theodotione inventum esse. Hieron. affert: ✕ Et circumdedit balteo venes eorum: . 17 Nobil., Olymp., Orat., Reg. unus. Consentit Syro-hex. ✕ חַסְדֵי חַסְדֵי. 18 Colb. Pro ἔγνω Cod. 249 ἀφέλετο habet. 19 Nobil., Olymp., Orat., Reg. unus. 20 Sic Syro-hex. in textu, invito Hieron. Hieron. affert: ✕ Et circumdedit balteo venes eorum. 21 Sic sub ✕ 'Α. Θ. Syro-hex. in textu. Sub ✕ Θ. affert Montef. ex Colb., qui notat: 'Εκ Θ. οἱ δύο. 22 Olymp., Orat., Reg. unus. Colb. Aquilae tribuit ἀφιστῶσι. Nobil.: 'Α. Θ. μεισιτῶν. 23 Syro-hex. ✕ חַסְדֵי חַסְדֵי. Hieron.: ✕ populi: terrae.

- 24. בְּתוֹרָה לֹא-דֶרֶךְ. *In vastitate ubi non est via.* O'. ἐν ὁδῷ ἢ οὐκ ἦδεισαν. Σ. . . δι' ἀνοδίας.²⁴
- 25. וַיִּמְשָׁשׁוּ. *Palpant.* O'. ψηλαφήσαισαν. "Αλλος ψηλαφῶντας.²⁵
- וַיִּתְעַם. *Et errare eos facit.* O'. πλανηθείσαν. "Αλλος πλανωμένους.²⁶

CAP. XIII.

- 1. שָׁמְעָה אָזְנִי וַתִּבֶן לִּי. *Audivit auris mea, et percepit illud.* O'. και ἀκήκοέ μου τὸ οὖς. Θ. ἀκήκοε τὸ οὖς μου, και συήκεν αὐτά.¹
- 2. כַּדְבַּרְתֶּם יַדְעֹתִי גַם-אֲנִי. *Secundum scientiam vestram et ego novi.* O'. και οἶδα ὅσα και ὑμεῖς ἐπίστασθε. Θ. κατὰ ἐπιστήμην ὑμῶν οἶδα και ἐγώ.²
- לֹא-נִפְלֵא אֲנֹכִי מִכֶּם. *Non inferior sum ego vobis.* O'. και οὐκ ἀσυνετώτερός εἰμι ὑμῶν.³ Σ. και οὐ καταδέεστερός εἰμι ὑμῶν.⁴ Θ. και οὐχ ἦσσαν (s. οὐκ ἐλάττων) ἐγώ εἰμι ὑμῶν.⁵
- 3. וַיְהוִיכָּן אֱלֹהִים אַחֲפָץ. *Et arguere contra Deum*

- volo.* O'. ἐλέγξω δὲ ἐναντίον αὐτοῦ, ἐὰν βούληται. "Αλλος ἐὰν θέλοι, ἐλέγξω ὑμᾶς.⁶
- 4. מַטְפְּלֵי-שָׂקָר רַפְּאֵי אֱלֵל בְּלִבָּם. *Concinnatores mendacii, medici nihili omnes vos.* O'. ἰατροὶ ἀδικοὶ, και ἰαταὶ κακῶν πάντες ✕'Α. Θ. ὑμεῖς.⁷ 'Α. . . ἰατροὶ ἐπίπαστοι ὑμεῖς πάντες.⁸ Σ. προστίθεσθε ψεύσματι, και ἰατροὶ ἐπίπαστοὶ μου, [κατασκευάζοντες ἄλογα].⁹
- 5. יִתְהוּי לָכֶם לְחֶקְמָה. *Et esset vobis ad sapientiam.* O'. και ἀποβήσεται ὑμῖν σοφία (alia exempl. εἰς σοφίαν). Σ. και νομισθήσεσθε φρόνιμοι.¹⁰
- 6. שְׁמְעוּ-נָא. *Audite, quaeso.* O'. ἀκούσατε ✕ δέ.¹¹
- 7. הֲלֹאֵל הַדְּבָרִי. *Numquid Deo loquimini (persversitatem)?* O'. πότερον οὐκ ἐναντι κυρίου λαλεῖτε; Σ. ἀρα ὑπὲρ τοῦ θεοῦ λαλεῖτε;¹²
- 8. הֲיִנְיִי תִשָּׂאֵן. *Num vultum ejus accipietis?* O'. ἢ ὑποστελεῖσθε; Σ. ἀρα πρόσωπον αὐτοῦ ὑποστελεῖσθε,¹³ Θ. ἢ πρόσωπον αὐτοῦ λαμβάνετε,¹⁴ 'Ο 'Εβραῖος δυσωπεῖσθε.¹⁵ Schol. ἀρα δύνασθε κρύψαι αὐτόν,¹⁶

²⁴ Reg. unus. Cf. Hex. ad Psal. cvi. 40. ²⁵ Schol. apud Nobil. et Codd. 161, 248 in marg. ²⁶ Idem.

CAP. XIII. ¹ Graece versa ex Syro-hex. **ל. מַטְפְּלֵי-שָׂקָר רַפְּאֵי אֱלֵל בְּלִבָּם.** ² Ex eodem in continuatione: **וַיִּתְעַם וַיִּמְשָׁשׁוּ וַיִּתְעַם וַיִּמְשָׁשׁוּ.** ³ Ad verba και οὐκ Syro-hex. in marg. affert: νεώτερος ὑμῶν ὦν (ο. ἢ νεώτερος ὑμῶν ὦν). Pertinet ad lectionem Codd. Alex., 249: και γε νεώτερος ὑμῶν ὦν (ὦν om. Cod. Alex.) οὐκ εἰμι ἀσυνετώτερος ὑμῶν. Praeterea pro εἰμι ὑμῶν Syro-hex. habet: ὑμῶν εἰμι ✕ ἐγώ.⁴ ⁴ Reg. unus. ⁵ "Versio quae fertur LXX interpretum, και οὐκ ἀσ. εἰμι ὑμῶν, asterisco notatur in Ed. Latina Hieronymi, quia est forte Theodotionis."—Montef. Hieronymi versio est: *Et ✕ quidem : ego non sum vobis insipientior;* quasi legisset, και ✕ γε ⁴ οὐκ εἰμι κ.τ.ε. Praeterea Syro-hex. Theodotioni continetur: **וַיִּתְעַם וַיִּמְשָׁשׁוּ.** ⁶ "Colb. sine interpretis nomine."—Montef. Scholium esse videtur. ⁷ Syro-hex. in marg. **וַיִּתְעַם וַיִּמְשָׁשׁוּ.** ⁸ Syro-hex. **וַיִּתְעַם וַיִּמְשָׁשׁוּ.** Graeca sunt Mideldorpffii, qui ea ad priorem clausulam, **וַיִּתְעַם וַיִּמְשָׁשׁוּ**, male retulit. Cf. Hex. ad Psal. xcvi. 5. ⁹ "Orat., Reg. unus, Nicetas [qui Polyehronium com-

pilavit] et Drusius. Colb. haec tantum Symmacho tribuit, και ἰατροὶ etc., quibus asteriscum praemittit. Drusius suspicatur illud, *κατασκευάζοντες ἄλογα*, esse Symmachi [immo Aquilae] vel Theodotionis: sed reclamant omnes MSS. et Editi."—Montef. Haec, *προστίθεσθε ψεύσματι*, ad Sym. pertinere nullus dubito, ctsi Hebraea aliter verterit iste interpres Psal. cxviii. 69: cetera suspicione non vacant. Verba, *κατασκευάζοντες ἄλογα*, explicationem esse potius quam aliam versionem Hebraeorum **מַטְפְּלֵי-שָׂקָר** crediderim. ¹⁰ Colb., Reg. unus. ¹¹ Sic Syro-hex. In LXX hodie legitur *ἀκούσατε δέ*, sed δέ om. Cod. Alex., alii. ¹² Colb. Statim pro **וַיִּתְעַם**, O'. *ἐναντι δὲ αὐτοῦ*, Montef. ex Colb. ex-citavit: "Αλλος ἐναντίον τῷ θεῷ (sic). ¹³ Sic Codd. 137, 255. Cod. 256 in textu legit: *ἢ ὑποτελεῖσθαι* (sic). ἢ πρόσωπον αὐτοῦ λαμβάνετε; ἀρα πρόσωπον αὐτοῦ ὑποτελεῖσθε (sic). ὑμεῖς δὲ κ.τ.ε. ¹⁴ Nobil. ex Olymp., Colb., Orat., Reg. unus, et Codd. 137, 255. In Cod. 137 male legitur *ὑπολαμβάνετε*. ¹⁵ Nobil. ex Olymp., Orat., Reg. unus. ¹⁶ [Σ.] ἀρα δύνασθε κ.τ.ε. "Colb. sine Symmachi nota; nam ex conjectura tantum Symmacho ascribitur."—Montef. Cod. 255 Aquilae ascribit, quod falsissimum esse nemo non videt. Scholium est ad verbum *ὑποτελεῖσθε*, et quidem Olympiodori in Cat. Nicet. p. 262.

9. הַטֹּב בְּיַחְקָר אֲתָכֶם. *Num bonum, ut inquirat vos?* O'. καλὸν γὰρ ἔαν ἐξιχνιάσῃ ὑμᾶς. "Ἄλλος· μήτι ἀγαθὸν . . ." Ἄλλος· συμφέρι μοι γὰρ ἐξετασθῆναι ὑμᾶς.¹⁷
- בּוֹ בְּהַתֵּל בְּאַנְשׁוֹ הַתְּהַלְלוּ בּוֹ. *Num sicut illudetur homini, illudetis ei?* O'. εἰ γὰρ τὰ πάντα ποιοῦντες προστεθήσεσθε αὐτῷ. 'Α. εἰ ὡς παραλογισμῷ ἐν ἀνθρώπῳ παραλογίζεσθε.¹⁸
10. הוֹכַח יוֹכִיחַ אֲתָכֶם. *Arguendo arguet vos.* O'. οὐδὲν ἦττον ἐλέγξει ὑμᾶς.¹⁹
- אִם-בִּסְתֵּר פְּנִים תִּשְׂאוּן. *Si in occulto faciem susceperitis.* O'. εἰ δὲ καὶ κρυφῇ πρόσωπα θαυμάσεσθε. Σ. μὴ κρύφα πρόσωπον αὐτοῦ δυσαπηθήσεσθε;²⁰
11. הֲלֹא שָׂאתו תִּבְעֵת אֲתָכֶם. *Nonne majestas ejus terrebil vos?* O'. πότερον οὐχὶ δευὰ αὐτοῦ στροβήσει ὑμᾶς;²¹ Σ. μὴ οὐχὶ ἡ κίνησις αὐτοῦ πτοήσει ὑμᾶς;²² 'Ο 'Εβραῖος' ἔαν ἀποστρέψῃ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, ταραχθήσεσθε.²³
12. זְכַרְתֶּם. *Memoriae vestrae.* O'. ὑμῶν τὸ γαυρίαμα. Οἱ λοιποὶ μνημόσυνον ὑμῶν.²⁴
13. וְאֶדְבַּרְהֶנּוּ. *Et loquar ego.* O'. ἵνα λαλήσω ✕ ἐγώ.²⁵
14. הֲיִקְטְלֵנִי. *En! occidet me.* O'. ἔαν με χερῶσεται. 'Α. ἰδοὺ δὴ με . . .²⁶
- לֹא אֶיְחָל. *Non sperabo* (s. *In eo*

- sperabo*). O'. ἐπεὶ καὶ ἦρκται. 'Α. αὐτὸν περιμενῶ (s. αὐτῷ σχολάσω).²⁷
15. תָּנֹךְ. *Tantum.* O'. ἡ μῆν. 'Α. πλὴν.²⁸
18. הִנְהִיֵּן עֲכָתִי מִשְׁפָּט. *Ecce! age, instrui judicium.* O'. ἰδοὺ ἐγὼ ἐγγύς εἰμι τοῦ κρίματός μου. 'Α. ἰδοὺ δὴ ἴταξα κρίμα. Θ. ἰδοὺ δὴ προσέθηκα κρίμα.²⁹
19. כִּי-עַתָּה אֶחְרִישׁ וְאֶנְע. *Quia nunc obmutescam et exspirabo.* O'. Vacabat. ✕ Θ. ὅτι νῦν κοφεύσω καὶ ἐκλείψω.³⁰ 'Ο 'Εβραῖος' ἵνα μὴ λαλήσω.³¹
20. אֶל-תַּעַשׂ עִמָּדִי. *Verum duo ne facias mecum.* O'. δυεῖν δέ μοι χρήση.³² 'Α. Θ. πλὴν δύο μὴ ποιήσης μετ' ἐμοῦ.³³ Σ. μόνα δὲ δύο μὴ ποιήσης ἐμοί.³⁴
- אִז מִפְּנֵיהֶ לֹא אֶסְתַּר. *Tunc a facie tua non abscondar.* O'. ✕ τότε ἀπὸ τοῦ προσώπου σου οὐ κρυβήσομαι.³⁵ 'Ο 'Εβραῖος' οὐκ ἐκκλινῶ.³⁶
21. הֲרַחֵק. *Procul amove.* O'. ἀπέχου. 'Α. Θ. μάκρυνον.³⁷
22. וְהִשְׁבִּינִי. *Loquar, et responde mihi.* O'. λαλήσεις, ἐγὼ δέ σοι δώσω ἀνταπόκρισιν. Οἱ λοιποὶ λαλήσω, καὶ ἀποκρίνη μοι.³⁸
25. הֲעֵלֶה נְדִיף תַּעֲרוֹץ. *Num folium propulsum concuties?* O'. ἡ ὡς φύλλον κινούμενον ὑπὸ

¹⁷ "Colb. Hoc postremum videtur esse scholion."—*Montef.* Illud, ni fallor, Aquilae est; hoc Symmachi.
¹⁸ Cod. 252. ¹⁹ Ante ἐλέξει Syro-hex. in marg. infert ✕ ὅτι, cum nota: "Hoc ὅτι ne apud unum quidem trium reliquorum (interpretum) positum est in Tetraplis." Apud Hieron. olim edebatur: *Hic nihilominus ✕ quia: arguet vos.* Genuinum ✕ *quia*: temere delevit Vallarsius. ²⁰ Nobil., Nicet., Orat.
²¹ In Ed. Rom. est, οὐχ ἡ δὲνα αὐτοῦ, repugnante tam lingua, quae δίνη clamitat, quam ipso Cod. Vat., ubi οὐχὶ δευὰ αὐτοῦ scriptum. Syro-hex. 𐤒𐤍 𐤋. 𐤁𐤃. 𐤁𐤃.
²² Nobil., Nicet., Colb., Orat., Reg. unus. Consentit Syro-hex. 𐤋𐤁𐤃 𐤁𐤃 𐤁𐤃 𐤁𐤃.
²³ Nobil., Polychron., Colb., Orat. Mira interpretatio. ²⁴ Colb. ²⁵ Sic Hieron. solus. ²⁶ Colb. ²⁷ Syro-hex. 𐤋𐤁𐤃 𐤁𐤃 𐤁𐤃 𐤁𐤃.
²⁸ Idem: 𐤋𐤁𐤃 𐤁𐤃 𐤁𐤃 𐤁𐤃. ²⁹ Graece versa ex Syro-hex. 𐤋𐤁𐤃 𐤁𐤃 𐤁𐤃 𐤁𐤃.

𐤋𐤁𐤃 𐤁𐤃 𐤁𐤃 𐤁𐤃. ³⁰ Sic Syro-hex. in textu. Hieron.: ✕ ut nunc obmutescam et desinam. Totus v. 19 sub asterisco jacet in Cod. 248. ³¹ Olymp., Reg. unus. ³² Pro χρήση est χρεία in Codd. Alex., 249, et Syro-hex. Cf. ad Cap. ix. 33. *Montef.* affert: 𐤁𐤃 𐤁𐤃 𐤁𐤃 𐤁𐤃, ex Colb. ubi Δ^π. γρ. χρεία. Vid. nos ad Cap. ii. 9. ³³ Olymp., Colb., Regii duo. Adde Syro-hex. 𐤋𐤁𐤃 𐤁𐤃 𐤁𐤃 𐤁𐤃.
³⁴ Syro-hex. 𐤋𐤁𐤃 𐤁𐤃 𐤁𐤃 𐤁𐤃.
³⁵ Sic sub aster. Syro-hex. et Hieron. In Syro-hex. et sex codd. οὐ abest. ³⁶ Olymp., Colb., Reg. unus. ³⁷ Colb., Reg. unus. *Parsons.* ex Cod. 248 affert: 'Α. ἀπάλλαξόν με τῆς παρουσίας συμφορᾶς, τὴν τιμωρίαν ἀποστήσας χεῖρα, καὶ τὴν δικαιολογίαν μὴ εἰς ἀμαρτίαν λογίσῃ. Quod merum scholium est, non illud ineptum, modo pro τιμωρίαν rescribatur τιμωρῶν. ³⁸ Olymp.

ἀνέμου εὐλαβηθήσῃ; Σ. ἄρα φύλλον ἐκπίπτου
σὺ καταδυναστεύεις;³⁹

25. הַרְדֵּי. *Persequeris.* Ὁ ἀντίκεισαί μοι. Ἄ.
περιδιώξεις.⁴⁰ Σ. διώξεις.⁴¹

27. רַגְלֵי בֶּסֶד בַּסַּר. *Et ponis in cirro pedes
meos.* Ὁ. ἔθου δέ μου τὸν πόδα ἐν καλύματι.⁴²
Ἄ. καὶ ἔθικας ἐν ξυλοπέδῃ τὸν πόδα μου.⁴³
Σ. . . ὑπὸ ξύλον εἰρκτῆς τὸν πόδα μου.⁴⁴ Θ. . .
ἐν ταιλαιπωρίᾳ τὸν πόδα μου.⁴⁵ Ἄλλος· ἐν
ποδοκάκῃ.⁴⁶

הַתְּחַקֵּה רַגְלֵי שְׂרָשְׁרֵי עֵל־הַתְּחַקֵּה. *Circa radices pedum
meorum effodisti (s. circumscridis).* Ὁ. εἰς δὲ
βίξας τῶν ποδῶν μου ἀφίκου. Ὁ Ἑβραῖος·
τὰ δὲ ἔχνη τῶν ποδῶν μου περιχαράττεις.⁴⁷

28. הוּא כְּרֶקֶב יִבְלֶה. *Et ille tanquam putredo
veterascit.* Ὁ. δὲ παλαιούται ἴσα ἀσκῶ. Σ.
τοῦ ὁμοίως σηπεδόνι παλαιουμένου.⁴⁸

CAP. XIV.

1. שְׁבַע־רִגְזוֹ. *Satiatus commotione.* Ὁ. πλήρης
ὀργῆς. Ἄ. πλήρης κλονήσεως.¹

4. מִי־יִתֵּן טְהוֹר כִּטְמֵא. *Quis dabit purum ex*

immundo? Ὁ. τίς γὰρ καθαρὸς ἔσται ἀπὸ
ρύπου; Ἄ. τίς δώσει καθαρὸν ἀπὸ μεμα-
σμένου;²

5. אֶת־נַפְשִׁי. *Penes te.* Ὁ. παρ' αὐτοῦ. Σ. παρὰ
σοῦ.³

תְּקַיֵּי עֲשִׂיתָ. *Determinationes ejus fecisti.* Ὁ.
εἰς χρόνον ἔθου. Σ. ὅρον αὐτοῦ ἔταξας.⁴

6. שְׂעָנִי. *Oculos averte.* Ὁ. ἀπόστα. Θ. ἄνες.⁵

7. וַיּוֹנֵקְתוּ. *Et surculus ejus.* Ὁ. καὶ ὁ ῥάδαμνος
αὐτοῦ. Ἄ. Θ. ὁ κόρμος. Σ. καὶ αἱ παρα-
φύαδες αὐτοῦ.⁶

8. וּבַעֲפָר. *Et in pulvere.* Ὁ. ἐν δὲ πέτρα. Ἄ.
ἐν χοῖ. Σ. ἐν τῇ γῆ. Θ. ἐν τῷ χῶματι. Ὁ
Ἑβραῖος· ἐν σποδιᾷ.⁷

9. וַיַּעֲשֶׂה קֶצֶיר. *Et faciet messem.* Ὁ. ποιήσει
δὲ θερισμόν. Ὁ Ἑβραῖος· ποιήσει καρπὸν.⁸

11. אֶזְלוֹ-רַיְמִים מְנִירִים. *Defecit aqua de mari.*
Ὁ. χρόνῳ γὰρ σπανίζεται θάλασσα. Σ. ὡς
ἐκρεῖ ὕδατα ἀπὸ θαλάσσης.⁹

נָהָר. *Fluvius.* Ὁ. ποταμός. Ὁ Ἑβραῖος·
χειμάρρους.¹⁰

12. עַד בְּלֹתֵי שָׁמַיִם לֹא יִקְרַעוּ. *Usque dum non
erunt caeli, non expergiscentur.* Ὁ. ἕως ἂν

³⁹ Colb., Reg. unus. Etiam Syro-hex. ܘܫܒܥܪܘܓܙܘܘ. ⁴⁰ Cod. 252.

⁴¹ Syro-hex. ܘܫܒܥܪܘܓܙܘܘ. ⁴² Pro ἐν καλύματι Syro-hex. habet ܘܫܒܥܪܘܓܙܘܘ, h. e. ἐν κοιλώματι (cf. Cant. ii. 17 in Syro-hex.) quae conjectura est Ernestii ad *Gloss. Sacr. Hesychii*, p. 231. ⁴³ Nobil., Nicet., Colb., Orat., Reg. unus. ⁴⁴ Colb., Orat., Reg. unus. ⁴⁵ Colb. ⁴⁶ Schol. apud Nobil. Huc fortasse pertinet versio anonyma in marg. Syro-hex. ܘܫܒܥܪܘܓܙܘܘ, in cirro. Cf. ad Cap. xxxiii. 11.

"Has lectiones germanas esse non ambigimus. Aliae proponuntur, sed vitiatæ et mendosæ; nimirum in Ed. Rom.: Ἄ. ὡς ἀπὸ ξύλου εἰρκτῆς. Σ. ἐν ταιλαιπωρίᾳ. Regii duo et Orat.: Ἄκ. δὲ καὶ Σὺμ., ὁ μὲν, ἐν ταιλαιπωρίᾳ, ὁ δὲ, ὑπὸ ξύλον εἰρκτῆς. Unus tamen Reg. habet: ὡς ἀπὸ ξύλου εἰρκτῆς. Nicetas vero ex Polychronio et Olympiodoro: Ἄκ. μὲν καὶ Σὺμ., ὁ μὲν, ἐν ταιλαιπωρίᾳ, ὡς ὑπὸ ξύλου εἰρκτῆς· ὁ δὲ, ἐν ξυλοπέδῃ, ἐξέδωκεν."—Montef. ⁴⁷ Didymus apud Nobil., Polychron. apud Nicet., Orat., Regii duo. ⁴⁸ Colb., Reg. unus. Olymp.: ἦ, κατὰ τὸν Σὺμ., ὁμοίως σηπεδόνι.

CAP. XIV. ¹ Nobil., Olymp., Colb., Reg. unus. ² Colb., Reg. unus. ³ Colb., Reg. unus. ⁴ Colb., Reg. unus.

⁵ Colb., Reg. unus. ⁶ Ἄ. Θ. ὁ κόρμος. "Sic Drus. [Nobil. ex Polychronio]. Colb. autem: Οἱ λοιποὶ ὁ κόρμος."—Montef. Codd. 137, 255: Οἱ λοιποὶ ὁ κόρμος καὶ αἱ παραφύαδες. Tandem Cod. 252: Σ. καὶ παραφύαδες αὐτοῦ. ⁷ Polychron.: Ὁ Ἑβραῖος, ἐν σποδιᾷ, ἔχει Ἄκ. δὲ καὶ Θεοδ., ὁ μὲν, ἐν χοῖ, ὁ δὲ, ἐν τῷ χῶματι, εἴρηκε, συναθροῦντες καὶ αὐτοὶ τῷ Ἑβραϊκῶ. Symmachi lectionem afferunt Codd. 137, 255, et sine nom. Cod. 138. ⁸ "Duo MSS." Polychron.: πάλιν δὲ ὁ μὲν Ἑλληνικὸς, ποιήσει θερισμόν, ἀπὸ τοῦ τέλους εἴρηκεν· ὁ δὲ Ἑβραῖος ἀπὸ τοῦ πράγματος, ποιήσει καρπὸν. Haec non cepit Montef., qui τῷ Ἑβραϊκῷ perverse tribuit, ἀπὸ τοῦ πράγματος ποιήσει καρπὸν, pro Hebraeis, עַד בְּלֹתֵי שָׁמַיִם קֶצֶיר יִקְרַעוּ: illum vero Ἑλληνικὸν de aliquo trium interpretum intelligit, cum manifeste indicetur ipsa versio LXXvitalis. ⁹ "Sic [Polychron. et] omnes MSS. et Editi. Duo legunt ἐκ θαλάσσης."—Montef. ¹⁰ Polychron. et "omnes MSS." Nobil. quasi scholium affert.

ὁ οὐρανὸς οὐ μὴ συρραφῆ. Ἄ. ἔως ἂν κατατριβῆ ὁ οὐρανὸς, οὐκ ἐξεγερθήσεται. Σ. Θ. ἔως παλαιωθῆ ὁ οὐρανὸς, οὐκ ἐξεγερθήσονται.¹¹

12. וְלֹא יִעֲרֹ כְשֵׁנָתָּ. Et non excitabuntur e somno suo. Ο. καὶ οὐκ ἐξυπνισθήσονται ἐξ ὕπνου αὐτῶν. ✕ Θ. οὐκ ἐξυπνισθήσεται ἐκ τοῦ ὕπνου αὐτοῦ.¹²

14. הֲיִחִיָּה. Num vivet? Ο. ζήσεται. Ἄ. Θ. μῆτι ζήσεται;¹³

יִחְיֶה עַד-בּוֹא אֶרְצָתִי. Expectabo donec veniat mutatio mea. Ο. ὑπομηνῶ ἔως πάλιν γένωμαι. Ἄ. Θ. ἐλπῶ ἔως ἂν ἔλθῃ τὸ ἀλλαγμά μου. Σ. ἔως ἂν ἔλθῃ ἡ ἀνάφυσίς μου.¹⁴

15. תִּסְבָּחָה. Desiderabis. Ο. μὴ ἀποποιίου. Θ. ἐπιποθήσεις.¹⁵

16. צָעַדִּי. Gressus meos. Ο. μου τὰ ἐπιτηδεύματα. Οἱ λουποί τὰ διαβήματά μου.¹⁶

17. וְתִמְטָלַ עַל-עֵינָי. Et concinnas super iniquitatem meam (h.e. peccata mea falsis criminationibus auget). Ο. ἐπεσημήνω δὲ, εἶ τι ἄκων

παρέβην. Σ. ἐπισωρεύσεις γὰρ τὴν ἀνομίαν μου.¹⁷

18, 19. הֲאֶרְבָּה לִּי אֶרֶץ. Ο. Vacabat. ✕ Θ. καὶ πλὴν—ἀπόλεσας.¹⁸

19. אֶרְצָתִי עֲפָרָה וְיָדָהּ חֲשֵׁי תַשָּׁת. Inundat effusio ejus pulverem terrae. ✕ Θ. καὶ κατέκλυσεν ὕδατα ὕπτια τοῦ χόματος τῆς γῆς. Σ. καὶ κατακλυσθήσονται (s. ἐπικλυσθήσονται) τὰ παραλελειμμένα τοῦ χόδος τῆς γῆς.¹⁹

19, 20. תְּקַנֵּהוּ אֶנְשׁ הָאָרֶץ: תַּתְּקִיפוּהוּ לְנַפְשׁוֹ. Et spem hominis perire facis. Praevales ei in perpetuum, et abit; immutat vultum suum, et dimittis eum. Ο. ✕ Θ. καὶ ὑπομονῆν ἀνθρώπου ἀπόλεσας ὥσας αὐτὸν εἰς τέλος, καὶ ᾤχετο ἐπέστησας αὐτῷ τὸ πρόσωπον, καὶ ἐξάπεστειλας. Σ. οὕτως προσδοκίαν ἐκάστου ἀνδρὸς ἀπολέσεις· roborans semper eum qui abiit, revocans vero faciem ejus quem dimisisti.²⁰

¹¹ Montef. affert ex Colb. et Reg.: Ἄ. Θ. ἔως παλαιωθῆ ὁ οὐρανὸς, οὐκ ἐξεγερθήσονται. Rectius, ut videtur, Syrus Symmaecho et Theod. vindicat: ἔως παλαιωθῆ ὁ οὐρανὸς (حَدَا حَبَلًا؟) Aquilae autem: حَبَلًا؟ بَعْدَ مَحَلٍّ؟ Quae Graece sonant: ἔως ἂν κατατριβῆ κ.τ.ε. Scilicet huic interpreti Hebr. חָבַל est κατατριβεῖν Gen. xviii. 12. Psal. xxxi. 3. xlviii. 15. Jesai. li. 6. Ezech. xxiii. 43. Consentit Vulg., Aquilae haud infrequens imitator: donec atteratur caelum, non evigilabit. ¹² Colb. Hieron.: ✕ et non suscitabitur de somno suo. ¹³ Colb. ¹⁴ "Has lectiones habent omnes MSS. et Editi. Illud porro Symmaechi, ἡ ἀγία φύσις, vitiatum prorsus videtur. An legendum ἡ ἀλλαξις?"—Montef. Semlero in Epist. Crit. p. 55, legendum videbatur ἡ ἀλλοίωσις, nescio an ex commentariis Olympiodori, qui ait: Ἄκ. δὲ, καὶ Θ., καὶ Συμ., οἱ μὲν, ἐλπῶ ἔως ἂν ἔλθῃ τὸ ἀλλαγμά μου ὁ δὲ, ἔως ἂν ἔλθῃ ἡ ἀγία φύσις μου. Ὁ δὲ νοῦς οὗτος ἐὰν ἐν ᾧδου φιλαχθῶ, προσδοκῶ τὴν παλιγεγενεσίαν, καὶ τὴν ἐπὶ τὸ κρείττον ἀλλαγὴν καὶ ἀλλοίωσιν. Verum vidit Kreyszigius, qui in Obs. Crit. in Graecos Jobi Int. p. 14, ἡ ἀνάφυσις, regeneratio, rescribendum censuit. Vocab. ἀνάφυσις deest in Lexicis, sed in Hexaplis incerto interpreti (quem Symmachum esse affirmant Codd. 139, 255) tribuitur pro Hebr. כַּשְׂפָּי, Job. xxxviii. 27. Nunc de Syro nostro videndum, qui affert: Ἄ. ἔλθῃ τὸ ἀλλαγμά (סַדַּח) μου. Θ. (rectius Σ.) ἔλθῃ

μὲν. Syr. حَبَلًا, quod Castello est germen, in Syro-hex. commutatur eum βλαστὸς, βλάστημα, ῥάδαμος, ἀνατολὴ (Jerem. xxiii. 5. Ezech. xvii. 10), ἀνάδοσις (Ezech. xlvii. 12); et hic proculdubio eum ἀνάφυσις. ¹⁵ Colb., Reg. unus. ¹⁶ Colb., Reg. unus. ¹⁷ Colb., Reg. unus, teste Montef., qui tamen haec ad priorem hujus versus clausulam refert, וְעָפָרָה בְּצִדְדֵי עֵינָי, h.e. obsignatum in sacculo scelus meum: minus probabiliter. Supra Cap. xiii. 4, לְפָנַי Symmaecho est προστίθεσθαι. ¹⁸ Colb.: Ἐκ Θ. οἱ εἶ, h.e. Ex Theodotione hi quinque versiculi, qui in hodiernis τῶν O exemplaribus locum habent. Iidem in Ed. Lat. Hieronymi sub ✕, et in Syro-hex. sub ✕ Θ. leguntur. ¹⁹ Syro-hex. ⚭ חַבְלָהּ חֲפָסָה חֲפָסָה חֲפָסָה חֲפָסָה. Graeca nostra sunt, si excipias τὰ παραλελειμμένα, quod ex Colb. et Reg. affert Montef. ²⁰ "Σ. οὕτω προσδοκίαν ἀνδρὸς ἀπολέσεις. Sic Colbert. Drusius vero [post Nobil.], προσδοκίαν ἐκάστου ἀνδρὸς ἀπολέσεις."—Montef. Olymp.: ἀνθ' οὗ Σὺμαχος οὕτω, προσδοκίαν ἐκάστου ἀνδρὸς ἀπόλησης (sic), ἐκδέδωκε. Plenius Syrus noster, ad codicem exactus: ⚭ חַבְלָהּ חֲפָסָה חֲפָסָה חֲפָסָה חֲפָסָה חֲפָסָה. "Σ. οὕτως προσδοκίαν ἐκάστου ἀνδρὸς (ita Drusius recte) ἀπολέσεις ἐν παντὶ χρόνῳ, ut abeat; iterum vero vocas faciem ejus, quem dimiseras."—Middeld. Mirari subit, quo jure V. D. Syriaca ⚭ חַבְלָהּ, roborans, per ἀπολέσεις reddiderit,

21. לָמוּ. *Eis.* O'. Vacat. ✕ Σ. περὶ αὐτῶν.²¹
 22. עָלָיו (in posteriore loco). *Super eo.* O'. Vacat.
 'A. Θ. ἐπ' αὐτῷ.²²

CAP. XV.

2. הַחֵכֶם יַעֲנֶה רַעַת־רוּחַ. *Num sapiens respondebit scientiam venti?* O'. πότερον σοφὸς ἀπὸ κρισιν δώσει συνέσεως πνεῦμα; 'A. μήτι σοφὸς ἀποκρίνεται γῶσιν πνεύματος; Σ. ἄρα σοφὸς ἀποκρίνεται περὶ γνώσεως πνεύματος;¹
 וַיִּמְלֵא קָרִים בְּטֶמְנוּ. *Et replebit euro ventrem suum?* O'. καὶ ἐπέπλησε πόνον γαστρός; 'A. Θ. . . καύσωνος.² Σ. . . πνεύματος βιαίου γαστέρα αὐτοῦ;³
 3. לֹא יוּעִיל בָּם. *In quibus nihil est utilitatis.* O'. οἷς οὐδὲν ὄφελος. ✕ 'A. Θ. ἐν αὐτοῖς.⁴
 4. אַחֲ-אַתָּה תִּפְרַר יְרָאָה. *Immo tu irritum facis timorem (Dei).* O'. οὐ καὶ σὺ ἀπεποιήσω φόβον; Θ. οὐ γὰρ σὺ παρητήσω φόβον;⁵
 וַתִּגְרַב עֵינָיִךָ לְפָנֵי-אֱלֹהִים. *Et diminuis meditationem coram Deo.* O'. συνετελέσω δὲ ῥήματα τοιαῦτα ἔναντι τοῦ κυρίου. Σ. καὶ ἀνέδην

- ὀμίλησας ἐναντία τῷ θεῷ.⁶
 5. כִּי-יְרָאָה. *Nam docet.* O'. ✕ ὅτι ἄνοχος εἶ.⁷
 וַתִּבְחַר לְשׁוֹן עֵרוּמִים. *Et eligis linguam versutorum.* O'. οὐδὲ διέκρινas ῥήματα δυναστῶν. Σ. καὶ ἐξελέξω γλῶσσαν πανούργον.⁸
 7. הוּלָה. *Formatus es.* O'. ἐπάγης. 'O' Ἐβραῖος· συνελήφθης.⁹
 8. הַבְּסוּר אֱלֹהֵי הַתְּשִׁמֵּעַ. *Num arcanum Dei audisti?* O'. ἡ σύνταγμα ('A. ἀπόρητα. Σ. ὀμίλιαν. Θ. μυστήριον¹⁰) κυρίου ἀκήκοas; ἡ συμβούλω σοι ἐχρήσατο ὁ θεός;¹¹
 10. גַּם-שֶׁבַע גַּם-יְשִׁישֵׁי בְנֵי בְּבִיר מֵאֲבִיהֶּ יָמִים. *Etiam canus, etiam velus inter nos sunt, gravior patre tuo diebus.* O'. Vacabat. ✕ Θ. καίγε πρεσβύτης καίγε παλαιὸς ἐν ἡμῖν, βαρύτερος (Σ. πολυχρονιώτερος¹²) τοῦ πατρός σου ἡμέραις.¹³
 12. מַה יִּקְחֶךָ לְבָבֶךָ. *Quid capit te cor tuum?* O'. τί ἐτόλμυσεν ἡ καρδιά σου; Σ. Θ. τί ὅτι ἐπήρσε σε ἡ καρδιά σου;¹⁴
 וַיִּמְנוּ עֵינָיִךָ. *Et quid innuunt oculi tui?* O'. ἡ τί ἐπήνεγκαν οἱ ὀφθαλμοί σου; 'Αλλος· ἡ τί ἀνέβλεψαν οἱ ὀφθαλμοί σου;¹⁵

ut nihil omnino habeat Syrus, quod vocabulo קַרִים re-
 spondeat. Manifestum est verbum aliquod in Syriacis
 excidisse, idque in fine v. 14, non in principio v. 15, qui a
 حَسَنٌ recte incipit. Hoc suppleto, locus conjectando
 verti potest: Σ. οὐτως προσδοκίαν ἐκάστου ἀνδρός (ἀπολίσεις)
 ἐνισχύων διαπαντός τὸν ἀπελθόντα, ἀνακαλῶν δὲ τὸ πρόσωπον ᾧ
 ἐξασπέτεilas. ²¹ Sic Syro-hex. in marg. et sine nomine
 Colb. Hieron.: *de iis.* ²² Sic Syro-hex. in marg.
 post ἐπέπλησεν. Codd. Alex., 106, 249: ἐπ' αὐτῷ ἐπέπλησεν.
 Hieron.: *super eum lucit.*

CAP. XV. ¹ Cod. 252. Montef. ex Colb. tantum affert:
 Σ. περὶ γνώσεως πνεύματος; unde praepositionem, quae abest
 a Cod. 252, assumimus. ² Codd. 138, 255. Cod. 137:
 'A. καύσωνι. ³ Cod. 252. ⁴ Syro-hex. in textu: οἷς
 οὐκ ἔστιν ✕ 'A. Θ. ἐν αὐτοῖς ἄφελος. Hieron.: *quibus nihil
 proderit ✕ in eis.* ⁵ Nobil., Nicet., Colb., Regii duo.
⁶ Sic "omnes MSS. et Editi." [ἀνέδην. Sic Orat., Reg.
 unus. ἀναίδην Nicet., Colb. In Ed. Rom. est ἀναίδην,
 calamo correctum ex ἀνέδην.] ⁷ Syro-hex. in marg.
 ✕ ὅτι. Sic sine aster. Cod. 249 et Hieron. ⁸ Sic Codd.

137 (qui habet στόμα pro γλῶσσαν), 255. Montef. juxta
 Colb. et Reg. unum Theodotioni tribuit. Hieron.: *et
 elegisti linguam malorum.* "Totum comma hoc [v. 5]
 cum asterisco affertur in Syro-hex. (qui legit οὐδὲν διέκρινas
 ῥήμα δ.) sed abest nomen auctoris. E Theod. desumtum
 esse nequit, si Montef. recte ad hunc versum ex Theod.
 attulit fragmentum a textu Syr. diversum.—*Middeld.*
⁹ Olymp. et Polychron. et "omnes MSS." ¹⁰ Sic No-
 bil., Olymp. et "omnes." ¹¹ Sic Ed. Rom. Haec, ἡ
 συμβούλω σοι ἐχρήσατο ὁ θεός, desunt in Codd. Vat., Alex.,
 aliis; nec in suo legit Syro-hex. "Est fortasse scholion,
 nisi sit Hebraei interpretis, qui liberiori modo vertere
 solet."—*Montef.* ¹² Nobil., Polychron. et "omnes."
¹³ Colb.: Ἐκ Θ. οἱ β. Sub ✕ habet Hieron. Syro-hex.
 in textu: ✕ Θ. ἰδοὺ καίγε πρ. καίγε π. ἐν ἡμῖν, ὅς βαρύτερος
 ἔστιν ἡμέραις τοῦ π. σ. ¹⁴ "Hunc locum [Polychron.
 apud] Nicet. et Drus. [ex Nobil.] uni Symmacho tribuunt;
 Colb. et alter codex Theodotioni et Symmacho."—*Montef.*
¹⁵ Sic "unus codex."

14. מִדֹּד אָנוּשׁ. *Quid est homo?* O. τίς γὰρ ὦν βροτός; Θ. τί ἐστὶν ἄνθρωπος,¹⁶
- יְכִי יִצְדַק יְלֹד אִשָּׁה. *Et quod justus sit natus muliere.* O. ἢ ὡς ἐσόμενος δίκαιος γεννητὸς γυναικός. 'A. Θ. καὶ ὅτι δικαιωθήσεται... 'O 'Εβραῖος' καὶ πῶς δικαιωθήσεται γέννημα γυναικός;¹⁷
15. הֵן בְּקִדְשׁוֹ לֹא יֵאֱמִין וְשָׂמִים לֹא יִזְכּוּ. *Ecce!* in sanctis suis non credit, et caeli non sunt puri. O. εἰ κατὰ ἁγίων οὐ πιστεύει, οὐρανὸς δὲ οὐ καθαρὸς. Σ. ἰδὸν ἐν ἁγίοις αὐτοῦ οὐδεὶς ἀτρεπτος, οὐδὲ οὐρανὸς ἀσπιλος.¹⁸
16. כַּף פִּי. *Quanto magis.* O. ἕα δέ. Σ. πόσῳ μᾶλλον.¹⁹
18. וְלֹא נִחְרוּ מֵאַבֹתָם. *Et non celarunt a patribus suis.* O. καὶ ἔκρυψαν πατέρες (alia exempl. πατέρας) αὐτῶν. 'A. καὶ οὐκ ἐκόλυσαν ἀπὸ τῶν πατέρων αὐτῶν. Σ. καὶ οὐκ ἠρνήσαντο ἀπὸ τῶν πατέρων αὐτῶν. Θ. καὶ οὐκ ἔκρυψαν ἀπὸ τῶν πατέρων αὐτῶν.²⁰
20. הוּא. *Ipsē.* O. Vacat. 'A. Σ. αὐτοὶ s. αὐτός.²¹
- מִתְחַוָּלָה. *Cruciatur.* O. ἐν φροντίδι. 'A. ἐν ὀδύνη. Σ. ἀλαζονεύεται. Θ. ματαιοῦται.²²
- וּמִסְפֵּר שְׁנַיִם נִצְּנָנוּ לְעִרְיָ. *Et numerus apertorum qui absconditi sunt violento.* O. ἔτη δὲ ἀριθμητὰ δεδομένα δυνάστη. Σ. Θ. καὶ ἀριθμὸς ἐτῶν κεκρυμμένος ἰσχυρῶ.²³
21. שׂוֹדד. *Vastator.* O. ἡ καταστροφή. 'O 'Εβραῖος' ἢ σκύλευσις.²⁴
22. וְנִפְסוּ הוּא אֶל־יִחְרַב. *Et prospectatus est ipse ad gladium.* O. ἐντέταλται γὰρ ἤδη εἰς χεῖρας σιδήρου. Σ. προεσκοπεύθη γὰρ εἰς μάχαιραν.²⁵
23. נָוֹד. *Vagus est.* O. κατατέτακται δέ. — καταπίπτει δὲ εἰς ἐξάλειψιν, κατατέτακται δέ.²⁶
25. יִתְגַבֵּר. *Roborat se.* O. ἐτραχηλίασεν. Θ. κατισχύσατο.²⁷
26. יָרוּץ אֵלָיו בְּצַוָּאר. *Currit in eum cum cervice.* O. ἔδραμε δὲ ἐναντίον αὐτοῦ ὕψει. 'A. Σ. Θ. ἔδραμε πρὸς αὐτὸν τραχήλῳ.²⁸
- 26, 27. עֵלִי-בָכָסֶל. O. Vacabat. * Θ. ἐν πᾶχει—ἐπὶ τῶν μηρίων.²⁹
26. בְּעֵבֵי גִבֵי מַגְיָיו. *Cum densitate dorsorum clypeorum suorum.* O. Vacabat. * Θ. ἐν πᾶχει νῶτον ἀσπίδος αὐτοῦ. 'A. αἰχῆνες θυρεῶν αὐτοῦ.³⁰ Schol. θαρρῶν τοῖς ἀμυνητηρίοις αὐτοῦ.³¹
27. כִּי-נִקְפָה. *Quia texit.* * Θ. ὅτι ἐκάλυψε. Σ. ἐπεκαλύφθη γάρ.³²
- פָּנָיו. *Faciem suam.* * Θ. τὸ πρόσωπον αὐτοῦ. 'O 'Εβραῖος' τὴν καρδίαν αὐτοῦ.³³
- וַיַּעַשׂ פִּימָה עֵלִי-בָכָסֶל. *Et fecit pinguedinem super humbo.* * Θ. καὶ ἐποίησε περιστόμιον

¹⁶ Nobil., Colb., Reg. unus. ¹⁷ Sic Nicet. et "omnes MSS." ¹⁸ Nobil., Nicet. et "omnes MSS." Hieron.: *Si in sanctis * ejus: non est fides etc.* ¹⁹ Colb., Reg. unus. ²⁰ Syro-hex. * *... لا وجه مع / حذل / ودمه / . لا . لا وجه مع .* Graeca Middeldorpfii non mutamus. Symmachi interpretationem ex Colb. et Reg. uno edidit Montef. ²¹ Syro-hex. affert: * *... لا وجه مع .* Fortasse Aquilae tribuendum αὐτοί, quod ad ἀσεβείς pertinet; Symmachi autem αὐτός sc. ἀσεβής. ²² Nobil., Nicet. et "omnes." ²³ "Si omnes: sed alii Symmachi, alii Theodotioni tribuunt."—Montef. Nobil. et Nicet. Symmachi adjudicant. Montef. insuper affert: "Ἄλλος ἐν ὀλίγῳ δυναστεύουσιν; sed unde exscripsit non declarat. Polychron. commentatur: πλὴν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ δυναστεύσας,

τέλος τιμωρία περιπίπτει. ²⁴ Nobil., Polychron. et "tres MSS." ²⁵ Nobil., Nicet. et "omnes." ²⁶ Syro-hex. versum incipit: * *... لا وجه مع / حذل / ودمه / .* quae Graece expressit solus Cod. Alex. ²⁷ Colb. ²⁸ Syro-hex. affert: * *... لا وجه مع / حذل / ودمه / .* Deinde Symmachi et Theodotioni Syriae prorsus eadem tribuit. ²⁹ Colb.: 'Εκ θ. οὐ γ'. Tries versiculi asterisco notantur in Ed. Lat. Hieron., non in Syro-hex. ³⁰ Syro-hex. * *... لا وجه مع / حذل / ودمه / .* Versio Graeca prioris voeab. incerta est; sed αἰχῆνη pro *...* Aquilae tribuitur Ezech. i. 18, et prob. Psal. cxxviii. 3. ³¹ "Colb.: 'Ἄλλος θαρρῶν κ.τ.έ. Videtur esse scholion."—Montef. Scholium est Olympiodori. Vid. Cat. Nicet. p. 293. ³² Nobil., Nicet. et "omnes." ³³ Olymp., Colb.

ἐπὶ τῶν μηρίων. 'Α. Σ. καὶ ἐπάχυνε πιμελήν
κατὰ τῆς ψόας.³⁴ 'Ο 'Εβραῖος' πιμελήν καὶ
διπλοῖδα.³⁵

30. הַיְבֵשׁ. *Exsiccabit.* 'Ο. μαράναι. 'Α. φλογεῖ.³⁶

תְּשַׁלְּהֶבֶת. *Flamma.* 'Ο. ἀνεμος. Σ. φλόξ.³⁷

32. לֹא רֵעַנְנָה. *Non virescet.* 'Ο. οὐ μὴ πυκάζη.
'Α. Θ. οὐκ εὐθαλής.³⁸ Σ. οὐκ εὐθαλήσει.³⁹

34. כִּירֵעֵת הַחַיָּה בְּלִמּוּד. *Coetus enim impii erit
solitarius.* 'Ο. μαρτύριον γὰρ ἀσεβοῦς θάνα-
τος. 'Α. Θ. ὅτι συναγωγὴ ἱποκριτοῦ ἄκαρπος.⁴⁰ Σ.
ἐκκλησία δὲ ἐνόχου ἄκαρπος.⁴¹

35. הָרָה עֲמָל וְיֹלֵד אֵן. *Concipere laborem et
parere vanitatem.* 'Ο. ἐν γαστρὶ δὲ λήψεται
ὀδύνας, ἀποβήσεται δὲ αὐτῷ κενά. 'Α. συν-
λαβε (πόνον) καὶ ἔτεκεν ἀνωφελές.⁴²

CAP. XVI.

2. מִיְחַיֵּי עֲמָל בְּלֶכְם. *Consolutores molestiae
estis vos omnes.* 'Ο. παρακλήτορες κακῶν
πάντες. 'Α. παράκλητοι πόνον... Σ. παρη-
γοροῦντες πάντες ἐπαχθεῖς ἐστε. Θ. παρά-
κλητοι κόπων...¹

3. וְיָן. *Finis.* 'Ο. τάξις. 'Α. τέλος. Σ. Θ. πέρας.²
[Διπλῆ (γραφῆ) παράταξις].³
אוּ מַדֵּי־מִרְיָהּ כִּי תַעֲנֶה. *Aut quid te irritat*

ut respondeas? 'Ο. Vacabat. ✕ Θ. ἢ τί
παρενοχλήσει σοι ὅτι ἀποκρίνη;⁴ Σ... ἵνα
(ἀποκρίνη).⁵

4. לוֹ. *Si.* 'Ο. εἰ. 'Α. ὄφελον. Σ. εἶθε.⁶

לֹא יֵשׁ בְּנַפְשׁוֹ כִּי יִשְׁפָּט אֶת־אֲנִי וְיִשְׁפָּט אֶת־בְּנֵי־אֱלֹהִים. *Si esset
anima vestra pro anima mea, consociarem ad-
versus vos verbis, et motitarem super vos capite
meo.* 'Ο. εἰ ὑπέκειτό γε ἡ ψυχὴ ὑμῶν ἀντὶ
τῆς ἐμῆς, εἴτ' ἐναλοῦμαι ὑμῖν βήμασι, κινήσω
δὲ καθ' ὑμῶν κεφαλὴν. Σ. εἶθε ὑμεῖς τοῖς
ἐμοῖς ὑπέκεισθε πάθεισιν, ἐτέροις προσεγενόμεν
ἀν ὑμῖν λόγοις, καὶ ἐκίνησα ἀν ἐφ' ὑμῖν τὴν
κεφαλὴν.⁷

5. בְּמַדְבָּרַי. *Roborarem vos ore meo.*
'Ο. εἴη δὲ ἰσχύς ἐν τῷ στόματί μου. Σ. καὶ
ἐπέρωσα ἀν ὑμᾶς ἐν τῷ στόματί μου.⁸

6. לֹא־יִשְׁחַדְּכֵנִי. *Non prohibebitur dolor meus.*
'Ο. οὐκ ἀλγήσω τὸ τραῦμα ✕ 'Α. Σ. Θ. μου.⁹
Σ. οὐκ ἐνδώσει ὁ πόνος μου.¹⁰

יְהִי־לִי מַדְבָּרִי. *Quid a me abibit?* 'Ο. τί
ἔλαττον τραθήσομαι; Σ. τί μου ἀποχωρήσει;¹¹

7. הֲלֵאֵנִי. *Fatigavit me.* 'Ο. κατάκοπόν με πε-
ποίηκε. Σ. ἐκόπωσέ με.¹²

8. וְתַקְמַמְנִי לְעֵד הָיָה וַיִּקָּם בִּי כַחֲשֵׁי בִפְנֵי עֵינָי. *Et constrinxisti (s. corrugasti) me, quod in
testem fuit, et surrexit in me macies mea, in*

³⁴ Sic Nobil., Nicet., qui soli Symmacho tribuunt. Syro-
hex. affert: 'Α. Σ. καὶ ἐπάχυνε (حس) πιμελήν (لحم) κατὰ
τῆς ψόας αὐτοῦ (صعاب). "Σ. καὶ ἐπάχυνε πιμελήν
κατὰ ψόας (juxta lumbos). Sic MSS. Unus tamen habet
κατὰ ψυχῆς, male."—Montef.
³⁵ Olymp. et "omnes." Olymp. enarrat: ὥστε καὶ διπλοῖδας ἔχειν ἐπὶ τῶν μηρῶν ἐκ
τῆς πολυσαρκίας. ³⁶ Syro-hex. + خلد. ³⁷ Codd.
138, 252, 255. Syro-hex. + حله. ³⁸ Syro-
hex. + لا ينع. Cod. 252 affert: 'Α. οὐκ εὐθαλήσει,
ut et Syriaca sonare possunt. ³⁹ Nobil., Didym., Colb.
et Reg. unus. Cod. 161: Σ. οὐ μὴ εὐθαλήση. Syro-hex.
+ لا ينع. ⁴⁰ Colb., Reg. unus. Syro-hex. .ل. ⁴¹ .ل. ⁴² Ubi +
pro + est correctio Middeldorffii a codice compro-
bata. ⁴¹ Syro-hex. + لا ينع. ⁴² "Sic [Nobil., Nicet. et]

omnes. Vox autem πόνον excidit; sed mox legitur in ver-
sione Aquilae Cap. xvi. 2."—Montef.

CAP. XVI. ¹ Nobil., Olymp. et "omnes." ² Montef.
ex Colb. edidit: Οἱ λοιποὶ πέρας. Sed Syro-hex. affert:
+ .ل. + .ل. Cf. Hex. nostra ad Jessai.
ix. 7. ³ "Colb. Δ. παράξις. Sic mendose pro παράταξις,
ut liquidum videtur."—Montef. Lectio παράταξις non est
in libris. ⁴ Colb. Sub aster. habent Syro-hex. et
Hieron. ⁵ Colb. Vocabulum ἵνα ad + + perperam
refert Montef. ⁶ Olymp. et "omnes." ⁷ Chrysost.
apud Nobil. [Olymp. in Cat. Nicet.]: "Ετερος τῶν ἐρμη-
νευτῶν οὕτως ἐκδίδωκεν εἰ (sic) ὑμεῖς κ.τ.ε. "Σ. εἶθε ὑμεῖς
κ.τ.ε. Sic omnes MSS."—Montef. ⁸ Olymp. et
"omnes." ⁹ Syro-hex. in textu. ¹⁰ Nobil.,
Olymp., Colb., Reg. unus. ¹¹ Colb., Reg. unus.
¹² Idem.

faciem meam respondet. **Ο. ✕** καὶ ἐπελάβου μου, εἰς μαρτύριον ἐγενήθη, καὶ ἀνέστη ἐν ἐμοὶ τὸ ψεῦδος μου, κατὰ πρόσωπόν μου ἀνταπεκρίθη.¹³ Ἄ. καὶ ἐρρυτίδωσάς με, εἰσέτι γίνεται, καὶ ἐπανάστη μοι ἄρηγσίς μου, ἐν προσώπῳ μου ἀποκριθήσεται.¹⁴ Σ. κατέδησάς με ἀδιαλείπτως ἐν ζυγῷ, καὶ ἀνέστη μοι καταψευδόμενος, κατὰ πρόσωπόν μου ἀντιλέγων μοι.¹⁵

- 9. **לִּי לֹא יָצַר יְהוָה עֵינָי**. *Hostis meus exacuit oculos suos mihi.* Ὁ βέλῃ πεிரατῶν αὐτοῦ ἐπ' ἐμοὶ ἔπασαν. Ἄ. Θ. ὁ θλιβῶν με ὤξυνε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς ἐμέ.¹⁶ Σ. οἱ ἐναντίον μου ὤξυναν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἕκαστος εἰς ἐμέ.¹⁷
- 10. **בְּחִרְפָּה הִכּוּ לְחִי**. *Cum probro percusserunt maxillas meas.* Ὁ ὀξεί ἔπασέ με εἰς τὰ γόνατα.¹⁸ Ἄ. ὀνειδισμῷ ἔπασαν εἰς σιαγόνας (μου).¹⁹ Σ. ὀνειδίζοντες ἔπασάν με ἐπὶ τὰς σιαγόνας μου.²⁰ Θ. ὀνειδισμῷ ἔπασαν . . .
- 11. **וַעֲלִיְיָדֵי רְשָׁעִים יָרְמֵנִי**. *Et in manus impiorum conjecit me.* Ὁ ἐπὶ δὲ ἀσεβέσιν

ἔρριψέ με. Σ. (καὶ) εἰς χεῖρας ἀσεβῶν ἐνέβαλέ με.²¹

- 12. **וַיִּחַזְקוּ בְּעַרְפֵי יְרֵכַי וַיִּפְּצֵנִי**. *Apprehenditque cervicem meam, et me confregit.* Ὁ λαβῶν με τῆς κόμης διέτιλε. Ὁ Ἑβραῖος λαβῶν με τοῦ τένοντος διετίναξεν.²²
- 14. **רָץ עָלַי כְּבֹר**. *Currit contra me ut fortis.* Ὁ ἔδραμον πρὸς με δυνάμενοι. Ἄ. Θ. ἔδραμον ἐπ' ἐμὲ ὡσπερ δυνατοί. Σ. ἔδραμεν ἐπ' ἐμὲ ὡσπερ γίγας.²³
- 15. **תִּפְרַתִּי**. *Consui.* Ὁ ἔραψαν. Σ. συνήραψαν.²⁴
- 16. **צֵלְמוֹת**. *Umbra mortis.* Ὁ σκιά. Alia exempl. σκιά ✕ θανάτου.²⁵
- 18. **אֶל־תִּבְסֵי**. *Ne tegas.* Ὁ μὴ ἐπικαλύψης. Οἱ λοιποὶ † προσέχη.²⁶
- מְקוֹם**. *Locus.* Ὁ τόπος. Σ. στάσις.²⁷
- 21. **וּבֶן־אָדָם לְרַעְיוֹ**. *Et filius hominis cum socio suo.* Ὁ Vacabat. ✕ Θ. καὶ υἱὸς ἀνθρώπου τῷ πλησίον αὐτοῦ.²⁸

¹³ "Quae asterisco notantur, ex alio interprete inducta fuere, puta Theodotione, ut alibi passim."—Montef. Sic Hieron. Paulo aliter Syro-hex.: ✕ καὶ ἐπελάβου μου—τὸ ψεῦδος μου ἄ κατὰ πρ. μου ἀνταπεκρίθη. Ad vocab. ἀνταπεκρίθη scholium est in marg. Syro-hex.: ἀπεκρίθη, τὸ ψεῦδος.
¹⁴ Cod. 252: Ἄ. ἄρηγσίς μου ἐν προσώπῳ μου. Reliqua Aquilae interpretatio e Syro petenda est, qui affert: ./. **סִפְּגַלְבַּל כְּבֹסֵד וְיָדָה חֲפִצְסוֹ**. Syriacum **سِفْجَلْبَل كَبَسَد و يداه حفصو**, *corrugasti, Graece vertimus ἐρρυτίδωσας, juxta scholium a Norbergio neglectum: ./. سِفْجَلْبَل ص مَحْفِظ. Deinde pro scriptura Norbergiana, **סֹסֵס כְּבֹסֵד**, Middeldorpfio **ετι δν**, in codice est, **סֹסֵס כְּבֹסֵד**; ubi rarius compositum **כְּבֹסֵד** accurate exprimit Graecum *εἰσέτι*, Aquilae non ignotum pro **רָץ**. Vid. Hex. ad Psal. cxliv. 2. Prov. xxix. 14. ¹⁶ Symmachi priora, *κατέδησας—ζυγῷ* (quae ad extrema v. 7, **יְהוָה יִצְוֵנִי בְּלִיעָתִי**, *desolasti totum coelum meum*, male retulit Montef.) habent Nobil., Olymp., Orat., Regii duo; posteriora Nobil., Olymp., Orat., Reg. unus. ¹⁹ Syro-hex. **וְיָדָה חֲפִצְסוֹ וְיָדָה חֲפִצְסוֹ**. Minus bene Middeld.: ἡ θλιψίς μου ὤ. τ. ὀ. αὐτῆς εἰς ἐμέ. Cf. Hex. ad Psal. xxvi. 12. lxxvii. 66. ¹⁷ Nobil., Olymp., Regii duo. Malleum *οἱ ἐναντίοι μου*, ut in locis modo laudatis. Syrus affert: Σ. ὁ ἐναντίοι μου (**חַבְבִּי**). Cf. Hex. ad*

Psal. lxxx. 15) ὤξυνε (**יָדָה**, *fulgere fecit, ἐξήστραψε*) τοὺς ὀ. αὐτοῦ εἰς ἐμέ. ¹⁸ Pro *εἰς* (s. ἐπὶ) τὰ γόνατα, quae est lectio codicum Graecorum omnium, Syro-hex. in textu habet **פַּל חַבְבִּי**, ἐπὶ σιαγόνα. ¹⁹ Fragmentum compositum ex Syro-hex. **וְיָדָה חֲפִצְסוֹ**. l. ./. et Cod. 252, qui affert: Ἄ. εἰς σιαγόνας. ²⁰ Syro-hex. **וְיָדָה חֲפִצְסוֹ**. Parsonsius e Cod. 138 affert: Σ. ἔλκει ὀνειδίω; e Cod. 255 vero: Schol. ἔλκει. Σ. ὀνειδίω. Scholiasta voluit explicare ὀξεί, sc. ἔλκει. ²¹ Nobil., Polychron. (qui habent ἔβαλε), et "omnes." ²² Olymp. et "omnes." ²³ Syro-hex. **וְיָדָה חֲפִצְסוֹ**. l. ./. **וְיָדָה חֲפִצְסוֹ**. ²⁴ Syro-hex. in textu habet **פַּל חַבְבִּי**, ἔραψαν; in marg. autem: **וְיָדָה חֲפִצְסוֹ**. "Discrimen quomodo Graece exprimumdum sit, non habeo."—Middeld. Forma Pael, ni fallor, *συρράπτειν* sonat. Sic **וְיָדָה חֲפִצְסוֹ** ponitur pro *συρράπτουσαι* Ezech. xiii. 18; et **וְיָדָה חֲפִצְסוֹ** pro *συρραφήσεται* Job. xiv. 12. ²⁵ Sic Syro-hex. Colb. ex Olymp.: *ἔτερα ἀντίγραφα σκιάν θανάτου ἔχουσιν*. ²⁶ Colb., Reg. unus. "Versio admodum incommoda."—Schleusner. Immo ne Graeca quidem. Linguae satisfaceret *μὴ πρόσχης* (τῷ αἵματι μου). ²⁷ Colb. et Reg. unus: "Ἄλλος: στάσις. Syro-hex. **וְיָדָה חֲפִצְסוֹ**. ²⁸ Sic Syro-hex. in textu, et sub aster. Hieron. In LXX hodie legitur: καὶ υἱῷ (υἱὸς Codd. III, 259) ἀνθρώπου τῷ πλ. αὐτοῦ.

22. שְׁנוֹת מִסְפָּר. *Anni numeri.* O'. ετη ἀριθμητά.
"Ἄλλος· τὸ πέρας.²⁰

CAP. XVII.

- 1. רוּחִי הַבִּלָּה. *Spiritus meus corruptus est.* O'. ὀλέκομαι πνεύματι φερόμενος. "Ἄλλος· φονεύομαι τοῖς λογισμοῖς.¹
- 2. הַתְּלִים. *Illusiones.* O'. Versio prorsus absona. Σ. παραλελόγισμα.²
- 3. מִי־הוּא לְדִי יִתְקַע. *Quis est qui manū meae complodetur?* O'. Vacabat. ✕ Θ. τίς ἐστὶν οὗτος; τῆ χειρὶ μου συνδεθήτω.³
- 4, 5. כִּי־לִבָּם צִפְנֹת מִשְׁכֵּל עַל־בֶּן לֹא תְרוּמִים. *Nam cor eorum abscondisti ab intelligentia, propterea non extolles illos.* In praedam qui annunciat socios. O'. Vacabat. 'A. ὅτι καρδίαν αὐτῶν ἔκρυψας ἀπὸ ἐπιστήμης...⁴ ✕ Σ. Θ. ὅτι καρδίαν αὐτῶν ἔκρυψας ἀπὸ φρονήσεως, διὰ τοῦτο οὐ μὴ ὑψώσης αὐτούς· τῇ μερίδι ἀναγγελεῖ κακίας.⁵ Σ... ῥηθήσεται κακοῖς.⁶
- 5. וְעֵינָי בְּנֵי הַתְּכֵלְיָה. *Et oculi filiorum ejus consumuntur.* O'. ὀφθαλμοὶ δὲ ἐφ' υἱοῖς (alia ex-

empl. add. αὐτοῦ⁷) ἐτάκησαν. 'A... υἱὼν αὐτοῦ συντελεσθήσονται.⁸ Σ. Θ. ὀφθαλμοὶ δὲ τέκνων αὐτῶν ἐκλείψουσιν.⁹

- 6. לְמִשְׁל. *In proverbium.* O'. θρύλλημα. 'A. Σ. Θ. παραβολήν.¹⁰
 - 7. נִתְבַּה. *Et caligat.* O'. πεπώρωνται. Oί λοιποὶ ἡμανρώθησαν.¹¹
 - 8. וְיִנְקִי עַל־הַנֶּהָג יִתְעַרַר. *Et innocens adversus imprium sese excitabit.* O'. δίκαιος δὲ ἐπὶ παρὰ νόμῳ ἐπανασταίη. Διπλῆ (γραφή)· δικαίφ παρὰ νόμος ἐπανέστη.¹²
 - 9. וַיֹּאחֲזֵ בְיַד־כֶּרְבּוֹ. *Et tenebit justus viam suam.* O'. σχοίη δὲ πιστὸς τὴν ἑαυτοῦ ὁδόν. Θ. καὶ ἀνθέξεται δίκαιος τῆς ἑαυτοῦ ὁδοῦ.¹³
 - 10. תְּשׁוּבוּ וּבֹאוּ נָא. *Revertimini et venite, quaesio.* O'. ἐρείδετε καὶ δεῦτε δῆ.¹⁴ 'A. Θ. ἐπιστράφητε...¹⁵
 - 12. לַיּוֹם לַיְלָה לְיוֹם וְיָשׁוּבוּ. *Noctem in diem ponunt.* O'. Vacabat. ✕ 'A. Θ. νύκτα εἰς ἡμέραν ἔθηκαν.¹⁶ Σ. νύκτα ὡς ἡμέραν ἐποίησαν.¹⁷
- אֹר לְקָרֹב מִפְּנֵי־הַשָּׁד. *Lux propinqua est a facie tenebrarum.* O'. Vacabat. ✕ Θ. φῶς ἔγγυς ἀπὸ προσώπου σκότους.¹⁸ Σ. φῶς ἔγγυς προσδόμενον ἀπὸ προσώπου σκότους.¹⁹

❖ ————— ❖

²⁰ Colb. "Est forte scholion."—Montef.
 CAP. XVII. ¹ Colb. Praemittit in textu Cod. 256.
² Colb. ³ "Colb. habet: 'Εκ Θ. οἱ δ'. [sc. a τίς ἐστιν usque ad κακίας, v. 5.]... Post illud, 'Εκ Θ. οἱ δ'. subjicitur μ^ο π^ο ἄ. quo significatur, ut puto, solum Theodotionem in primo versiculo haberi, μόνος πρὸς ἄ. Symmachum deinde indicat pro secundo, tertio et quarto, hoc modo, ✕ C. ✕ ✕ ✕."—Montef. Idem in Praelimin. p. 69 post C. duo tantum asteriscos habet. "Certo certius est, alterum siglum, π, non πρὸς, sed Θεοδοτιῶν significare: sic vero enodantur omnes difficultates, e quibus se non potuit expedire ill. Hexaplorum instaurator, ut ingenue fatetur in Praeliminariis, necnon in nota ad Cap. xxi. 21 hujus libri. Cf. infra Cap. xx. 23 et xxi. 21, 28."—Drach. In Ed. Lat. Hieron. asterisci quatuor versiculos praemittuntur, sed versiculus quartus usque ad voc. ἐτάκησαν extenditur. Syro-hex. habet: ✕ Θ. τίς ἐστιν—συνδεθήτω⁴. ὅτι καρδίαν—φρονήσεως, ✕ διὰ τοῦτο—κακίας⁴. ⁴ Syro-hex. ⁵ ⁶ Sic Montef.
 ex Colb. Fortasse Symmachi nomen non nisi ad priorem versiculum, ὅτι—φρονήσεως, pertinet. ⁶ Syro-hex. ⁷ ⁸ Syro-hex. ⁹ ¹⁰ Colb., Reg. unus. ¹¹ ¹² Colb., Reg. unus, et Cod. 255. Cod. 252: ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹

- 14. לַשַּׁחַת קָרָאתִי אָבִי אֶתָּה. *Putredini acclamavi, tu es pater meus.* Ο. θάνατον ἐπεκαλεσάμην πατέρα μου εἶναι. ᾿Α. Θ. διαφθοράν [μου] ἐπεκαλεσάμην, πατήρ μου σύ.²⁰
- לְרִמְיָהוּ. *Vermi.* Ο. σαπρίαν. ᾿Α. σήπην.²¹
Σ. Θ. σκωληκίασιν.²²
- 15. תְּקִיָּה. *Spes mea.* Ο. μου ἡ ἐλπίς. Οἱ λοιποὶ ἡ ὑπομονή μου.²³
- וְתִחְקֹתִי מִי יִשׁוּרְנָה. *Et spem meam, quis spectabit eam?* Ο. ἢ τὰ ἀγαθὰ μου ὄψομαι; Θ. καὶ τὴν ἐλπίδα μου τίς προνοήσει;²⁴
- 16. אִם-יַחַד עַל-עֵפֶר נַחַת. *Si simul super pulvere quies erit (s. in pulverem delabemur).* Ο. Vacabat. ✕ ἡ ὀμοθυμαδὸν ἐπὶ χώματος καταβησόμεθα.²⁵

CAP. XVIII.

- 3. מַדּוּעַ. *Quare.* Ο. διὰ τί [δέ].¹ ᾿Αλλος ἰνατί δέ.²
- 4. מַרְהַף נִפְשׁוֹ בְּאַפּוֹ. *O discernens animam suam in ira sua!* Ο. κέχρηται σοι ὄργη. Θ. διαπάξων ψυχὴν αὐτοῦ ἐν θυμῷ αὐτοῦ.³
- 5. וְלֹא-יִגְדָה שְׂבִיב אִשׁוֹ. *Neque splendet flamma ignis ejus.* Ο. καὶ οὐκ ἀποβήσεται αὐτῶν ἡ φλόξ. Σ. μέντοιγε καὶ οὐκ ἀποβήσεται αὐτῶν ἡ φλόξ.⁴ Θ. οὐ λάμψει τὸ φῶς αὐτοῦ.⁵

- 6. אִרְךָ חֵשֶׁךְ בְּאֹהֶלּוֹ. *Lux obtenebratur in tabernaculo ejus.* Ο. τὸ φῶς αὐτοῦ σκότος ἐν διαίτῃ. ᾿Αλλος τὸ δὲ φῶς οὐ μακράν μοι σκότους.⁶
- וְנֵר. *Et lucerna ejus.* Ο. ὃ δὲ λύχνος. Οἱ λοιποὶ αὐτοῦ.⁷
- 7. וְתִשְׁלִיכֶיהָ עֲצָתוֹ. *Et projiciet eum consilium ejus.* Ο. σφάλαι δὲ αὐτοῦ ἡ βουλή. Θ. καταρράξει αὐτὸν ἡ βουλή αὐτοῦ.⁸
- 9. וְיַחֲזֵק עָלָיו צַמִּים. *Invalescet in eum laqueus (s. praedo, s. sitis).* Ο. ✕ κατισχύσει ἐπ' αὐτὸν διψῶντας.⁹
- 10. וּמִלְכֻתָּהּ עָלֵי נְתִיב. *Et decipula ejus super semitam.* Ο. ✕ καὶ ἡ σύλληψις αὐτοῦ ἐπὶ τρίβον (s. τρίβων).¹⁰
- 11. וְיִדְּבִקוּ בְלִהּוֹת הַרְפָּצָהוּ לְרַגְלָיו. *Undique terrent eum terrores, et dissipant eum ad pedes ejus.* Ο. κύκλω ὀλέσεισαν αὐτὸν ὀδύνας πολλοὶ δὲ περὶ πόδα αὐτοῦ ἔλθοισαν. ᾿Α. κύκλω ἐξέστησαν αὐτὸν ἀνπαρξία, καὶ διεσκόρπισαν αὐτὸν ἐν τοῖς ποσὶν αὐτοῦ. Θ. . . διεσκόρπισαν αὐτὸν ἐν τοῖς ποσὶν αὐτοῦ.¹¹ ᾿Αλλος πολλοὶ περὶ πόδας αὐτοῦ (ἐν λιμῷ στενῷ). ᾿Αλλος πολλῶν δὲ περὶ πόδας ἔλθοι (ἐν λιμῷ στενῷ).¹²
- 12. בְּכֹר מֵוֶת. *Primogenitus mortis.* Ο. θάνατος. ✕ Σ. Θ. πρῶτος θάνατος.¹³
- 13. מִמְּאֹהֶלּוֹ. *A tabernaculo ejus.* Ο. ἐκ διαίτης αὐτοῦ. Σ. Θ. σκηνῆς.¹⁴

σκότους. Verum videtur, Syri superfluum, προσδόκιμον, quod expectatur; quod Sycus pro duobus vocabulis cepit.
²⁰ Syro-hex. ✕ לֹא יִשְׁרַח אִשׁוֹ בְּאֵפֶן לְרִמְיָהוּ. . . .
 Prius אִשׁוֹ, insititium videtur. ²¹ Colb., Reg. ²² Reg. Theodotioni, Colb. Symmacho tribuit. ²³ Colb., Reg. ²⁴ Idem. ²⁵ Haec notantur asterisco in Ed. Lat. Hieron.—Montef. Etiam in Syro-hex.
 CAP. XVIII. ¹ Vocula abest a Comp., Cod. Vat., aliis, et Syro-hex. ² Colb. ³ Nobil., Colb. Eadem versioni τῶν Ο' praemittit Cod. 106. ⁴ Colb., Orat. et Reg. unus, teste Montef. Potius crediderim particulam μέντοιγε ad Hebr. מַי, immo, in initio commatis pertinere; reliqua autem ex versione τῶν Ο' male repetita fuisse. Ad ἀποβήσεται Syro-hex. in marg. affert σβεσθήσεται. ⁵ Colb., Orat., Reg. unus. ⁶ Reg. unus. ⁷ Colb. Montef. ad Hebr. וְנֵר, Ο. ἐν αὐτῷ, refert, quod vix credibile est.

Lectio ὁ λύχνος αὐτοῦ est in solo Alex. ⁸ Nobil. et "omnes." ⁹ Sic sub aster. Syro-hex. et Hieron. ¹⁰ Sic sub aster. Hieron., non Syro-hex. ἐπὶ τρίβων est in Codd. Vat., Alex., aliis, et Syro-hex. ¹¹ Syro-hex. . . .
 ✕ וְיִדְּבִקוּ בְלִהּוֹת הַרְפָּצָהוּ לְרַגְלָיו. . . .
 ✕ וְיִדְּבִקוּ בְלִהּוֹת הַרְפָּצָהוּ לְרַגְלָיו. "Vocula ἀνπαρξία [Anglice, non-entities] usi sumus pro Syr. מִמְּאֹהֶלּוֹ, imaginatioes falsae, quippe quod Aquilae sit vulgare pro Hebr. מִמְּאֹהֶלּוֹ. Vid. Job. xviii. 14. xxvii. 20.—Middeld. Idem pro וְיִדְּבִקוּ dedit, πρὸς ποσὶν αὐτοῦ; Rördamus vero ad Jud. iv. 10, κατὰ πόδας αὐτοῦ, invito, ni fallor, Syri nostri usu. ¹² Has lectiones mutuamur ex codd. et ex Niceta.—Montef. Prior est in Cod. 259; posteriorem habet Nicet. et Cod. Alex. ¹³ Colb., Reg. unus. Syro-hex. ✕ מִמְּאֹהֶלּוֹ. Hieron.: ✕ matura : mors. ¹⁴ Reg. unus Symmacho, Colb. Theodotioni tribuit.

14. תִּתְּעִיֶדְהוּ לְמֶלֶךְ בְּלִהוֹת. *Et deducet eum ad regem terrorum.* Ο'. σχοίη δὲ αὐτὸν ἀνάγκη αἰτία βασιλικῆ. Ἀ. καὶ ἐπιβήσεται αὐτῷ τοῦ βασιλέως ἀνυπαρξία.¹⁵
- 15, 16. תִּשְׁכֹּן—קִנְיָרוֹ. *Habitabit in tentorio non suo, spargetur super habitaculum ejus sulphur. Inferne radices ejus arescent, et superne abscindetur ramus ejus.* Ο'. Vacabat. ✕ Θ. κατασκηνώσει ἐν τῇ σκηנῇ αὐτοῦ ἐν νυκτὶ αὐτοῦ (alia exempl. ἐν σώματι αὐτοῦ¹⁶), κατασπαρήσονται τὰ εὐπρεπῆ αὐτοῦ θείω. ὑποκάθων ἐὰν ῥίζαι αὐτοῦ ξηρανθήσονται, καὶ ἐπάθων ἐπιπεσεῖται θερισμὸς αὐτοῦ.¹⁷
15. תִּשְׁכֹּן בְּאֶהָלוֹ מִבְּלִי-לוֹ. Ἄλλος· κατασκηνώσει ἐν τῇ σκηנῇ αὐτοῦ ἀνυπαρξία.¹⁸ Ὁ Ἑβραῖος· κατασκηνώσει ἐν σκηναῖς οὐκ αὐτοῦ.¹⁹
- יִזְרָה עַל-נַהֲרוֹ גַּפְרִית. Ἄλλος· λικμηθήσεται ἐπὶ ὠραιότητι αὐτοῦ θείον.²⁰
16. קִנְיָרוֹ. ✕ Θ. θερισμὸς αὐτοῦ. Σ. ἡ χαιτή.²¹
17. זִכְרוֹ. *Memoria ejus.* Ο'. τὸ μνημόσυνον αὐτοῦ. Ἄλλοι· οἱ παῖδες αὐτοῦ.²²
- וְלֹא-יִשָּׁם לוֹ עַל-פְּנֵיהֶרָחוֹץ. *Nec nomen erit ei super faciem plateae.* Ο'. Vacabat. ✕ Θ.

καὶ ὑπάρξει ὄνομα αὐτῷ ἐπὶ πρόσωπον ἐξωτέρω.²³ Σ. καὶ οὐκ ἔσται ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ πρόσωπον ἀγορᾶς.²⁴

18. וּמִתְגַּבְּלִי יְנִיָּהוּ. *Et ex orbe fugabunt eum.* Ο'. Vacat.²⁵
19. לֹא יִזֶּן לוֹ וְלֹא-יִנְכַד בְּעֵמּוֹ. *Non filius ei erit, nec nepos in populo suo.* Ο'. οὐκ ἔσται ἐπίγνωστος ἐν λαῷ αὐτοῦ. Ἀ. οὐ γονεῖς αὐτῷ, καὶ οὐκ ἔγγονοι ἐν τῷ λαῷ αὐτοῦ.²⁶
20. עַל-יוֹמוֹ נִשְׁמָו אֶתְחַנְיָם. *Super diem ejus sturpebunt posteri.* Ο'. ἐπ' αὐτῷ ἔστ' ἐναξάν ἔσχατοι. Ἀ. ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ ἀδημονήσουσιν ὕστεροι.²⁷

CAP. XIX.

2. וּתְדַכְּאוּנִי בְּמַלְוִים. *Et contundetis me verbis.* Ο'. καὶ καθαιρέιτέ με λόγους. Ἀ. καὶ ἐπιτρίβετέ με λαλαῖς. Σ. καὶ καταθλάσετέ με λόγους. Θ. καὶ ταπεινώσετέ με λόγους.¹
3. וְזָה עֲשָׂוֹר פְּעָמַיִם תִּכְלִימוּנִי. *His decem vicibus pudore affectistis me.* Ο'. καταλαλεῖτέ μου. Σ. Θ. τοῦτο δέκατον κατησχόνάτε με.²

¹⁵ Sic "omnes MSS." et Chrysost. apud Nicet., qui exponit: *τοντέστι, παρὰ τοῦ βασ. ἐπέλθοι αὐτῷ ἢ τῶν ὑπαρχόντων στέργουσ.* ¹⁶ Sic Cod. Alex. et ἕτερα ἀντίγραφα apud Olymp.

¹⁷ Hi quatuor versiculi siglo ✕ Θ. notantur in Syro-hex. Colb. notat: Ἐκ Θ. οἱ Λ^ω (οἱ λοιποὶ?), teste Montef., qui de *tribus* tantum versiculis intelligit.

¹⁸ Olymp., qui modo exposuerat ἐν σώματι αὐτοῦ, μετὰ τῆς ἐσχάτης *πειρίας*, μηδὲν ἕτερον ἔχων ἢ τὸ ἑαυτοῦ σῶμα, pergīt: *ταῦτη τῇ ἐνόια καὶ ὁ Θεοδ. συντρέχει, οὕτως εἰρηκῶς κατασκηνώσει ἐν τῇ σκηנῇ αὐτοῦ ἀνυπαρξία.* Frustra igitur Montef. suspicabatur, illud ἀνυπαρξία translatum huc fuisse ex versione Aquilae praecedentis versus; immo magis credible est, Theodotionis nomen pro alterius interpretis, fortasse Aquilae, nomine substitutum esse. ¹⁹ Colb., Orat., Reg. unus et Olymp.

²⁰ Etiam hoc fragmentum Theodotioni vindicant Olymp. et Colb., repugnante Syro-hex. et ipso Colb., qui Theodotioni tribuunt versionem quae hodie LXXviralis est. Aquilam sapit ὠραιότης pro Hebr. זִכְרוֹ positum. ²¹ Colb. ²² Colb. Scholium esse videtur.

²³ Sic sub ✕ Θ. Colb. et Syro-hex. Hic autem habet ὑπάρχει eum Cod. Vat., aliis. ²⁴ Polychron. et "omnes."

Reg. unus, οὐκ ἔστι. ²⁵ Mirum haec verba neque in versione LXXviralī, neque in Hexaplis versa esse. Complutensis ex ingenio, ut videtur, supplet: *καὶ ἀπὸ τῆς οἰκουμένης μετέκτισαν αὐτόν.* Vulg. *et de orbe transferet eum.*

²⁶ Polychron. apud Nicet., et "tres MSS." Montef. tacite edidit ἔγγονοι; Nicet., Nobil. et Drusius ἔγγονον habent.

²⁷ Nicet., Orat. et Reg. unus. Drusii emendationem ὕστεροι recipere non dubitavimus. Nicet. habet ὕστερον, neque aliter MSS., quantum ex silentio Montefalconii conjiicere licet. Idem mendose edidit αὐτῶν.

CAP. XIX. ¹ Cod. 252: Ἀ. ἐπιτρίβετε. Σ. καταθλάσαστε (sic). Reliqua conversa ex Syro-hex. qui affert: .י. מְשַׁמְעִי לְבָרִים לִּי חֲצָלָה. וְ. מְחַבְּבִי לְבָרִים. Cf. ad Cap. v. 4. ² "Regius unus et Nicetas [Olymp.], melius quam ceteri et Drusius, qui habent μου."—Montef. Immo Drus. μου habet.

4. **קִשְׁוֹנָי**. *Error meus.* Ὁ πλάνος. Οἱ λοιποὶ ἀγνόημα.³

5. **וְתוֹכִיחַ עָלַי הַרְפָּתִי**. *Et arguitis contra me opprobrium meum.* Ὁ ἐνάλλεσθε δέ μοι ὀνειδίδει. Ἄ. Θ. καὶ ἐλέγχετε ἐπ' ἐμὲ ὀνειδισμόν μου.⁴

6. **עִתְּתִי**. *Pervertit me.* Ὁ ὁ παράξας. Ὁ Ἑβραῖος ἐπληξέ.⁵

7. **הִן אֲנִיעֵק חַמֶּס וְלֹא אֲנַעֲנֶה**. *Ecce! clamo violentiam, nec exaudior.* Ὁ ἰδὸν γελῶ ὀνειδίδει, οὐ λαλήσω. Ἄ. ἰδὸν βοήσω ἐπ' ἐμὲ ἀδικίαν, καὶ οὐκ ἐπακουσθήσομαι.⁶ Σ. ἐὰν κραυγᾶσω ἀδικούμενος, οὐκ εἰσακουσθήσομαι.⁷ Θ. ἰδὸν κράζω (s. κεκράξομαι) ἀδικῶ, καὶ οὐκ εἰσακουσθήσομαι.⁸

8. **וְעַל-נְתִיבוֹתַי**. *Et super calles meos.* Ὁ ἐπὶ πρόσωπόν μου. Οἱ ἄλλον ἐπὶ δὲ ἀτραπούς μου.⁹

11. **כַּצְּרִיר**. *Tanquam adversarios suos.* Ὁ ὥσπερ ἐχθρόν. Σ. (vel potius Schol.) τὸν αἰεὶ θεραπεύοντα.¹⁰

12. **יַחַד נִבְּאוּ גִדְדֵירִי**. *Simul venerunt turmae ejus.* Ὁ ὀμοθυμαδὸν δὲ ἦλθον τὰ πειρατήρια αὐτοῦ. Ἄ. Θ. ὀμοθυμαδὸν ἦλθον πειραταὶ αὐτοῦ.¹¹ Σ. ὁμοῦ ἐπελθόντες οἱ λόχοι αὐτοῦ. Θ. . . μονόζωνοι αὐτοῦ.¹²

12. **וַיִּסְלְוּ עָלַי דְרָכָם**. *Et straverunt adversus me viam suam.* Ὁ ἐπ' ἐμοί, ταῖς ὁδοῖς μου. ✕ Θ. καὶ ἠτοίμασαν (s. κατεσκεύασαν) ἄ ἐπ' ἐμοί (τὴν ὁδὸν αὐτῶν). Σ. Θ. . . ἐπ' ἐμοί τὴν ὁδὸν αὐτῶν.¹³

וַיִּתְּנוּ סָבִיב לְאֹהֶלִי. *Et castrametatae sunt circa tabernaculum meum.* Ὁ ἐκύκλωσαν ἐγκάθετοι. Σ. Θ. καὶ παρενέβαλον κύκλω (s. περί) τῆς σκηνῆς μου.¹⁴

13. **אָחֵי הַרְחִיק**. *Fratres meos a me elongavit.* Ὁ ἀπ' ἐμοῦ ἀδελφοί μου ἀπέστησαν. Ἄ. ἀδελφοί μου ἀπ' ἐμοῦ ἀπέστησαν. Σ. τοὺς ἀδελφοὺς μου πόρρω ἐποίησαν ἀπ' ἐμοῦ.¹⁵

15. **לְוָר תַּחֲשַׁבְנִי**. *Pro alieno reputant me.* Ὁ Vacat. ✕ εἰς ἀλλότριον ἐλογίσαντό με.¹⁶

נִגְרִי. *Peregrinus.* Ὁ ἀλλογενής. Ἄ. Θ. ξένος.¹⁷

17. **וְרַחֲנוֹתַי לְבָנֵי בֵּינֵי**. *Et preces meae (fastidio sunt) filiis uteri mei.* Ὁ προσεκαλούμην δὲ κολακέων υἱὸς παλλακίδων μου. Σ. . . υἱὸς παιδων μου.¹⁸

18. **גַּם-עֵוִילִים מָאֲסוּ בִּי**. *Etiam infantes (s. imprii) despexerunt me.* Ὁ οἱ δὲ εἰς τὸν αἰῶνά με ἀπεποιήσαντο. Θ. καίγε ἄφρονες ἀπώσαντό με.¹⁹

³ Olymp. et Reg. unus. ⁴ Nobil. et "duo MSS." Colb.: καὶ ἐλέγχεται ἐπ' ἐμὲ ὀνειδισμόν. ⁵ Olymp., Orat., Colb. ⁶ Sic Cod. 252. Superfluum videri potest ἐπ' ἐμὲ, sed confirmatur a Syro-hex. qui affert: **וְעַל-חַמֶּס** .ל. **וְעַל-חַמֶּס** .ל. ⁷ Olymp., Colb., Reg. unus, et Cod. 252. In Colb. est ἐπακουσθήσομαι. Syro-hex. **וְעַל-חַמֶּס** .ל. **וְעַל-חַמֶּס** .ל. ⁸ Syro-hex. **וְעַל-חַמֶּס** .ל. **וְעַל-חַמֶּס** .ל. ⁹ Colb.: Δπ. ἐπὶ δὲ ἀτραπούς μου. Reliqui MSS. et Olymp., ut in textu. ¹⁰ Sic Cod. 138, et sine nomine Cod. 137. Scholium esse videtur, ad voculam με pertinens. ¹¹ Syro-hex. **וְעַל-חַמֶּס** .ל. **וְעַל-חַמֶּס** .ל. Sed Theodotioi vindicandum est **מוֹדֵזָנוּ**. Vid. notam seq. ¹² Syro-hex. **וְעַל-חַמֶּס** .ל. **וְעַל-חַמֶּס** .ל. Montef. e Polychron. et codd. affert: Σ. λόχοι αὐτοῦ. Θ. μονόζωνοι αὐτοῦ. Quae sine causa non nisi conjecturae Montefalconii deberi affirmat Middeld. in *Curis Hex. ad Jobum*, p. 51.

¹³ Syro-hex. in textu: **וְעַל-חַמֶּס** .ל. ✕. Idem in marg. **וְעַל-חַמֶּס** .ל. **וְעַל-חַמֶּס** .ל. Hieron.: ✕ et fecerunt per me viam suam; unde Montef. Graeca sua concinnavit: καὶ ἐποίησαν δὲ ἐμοῦ τὴν ὁδὸν αὐτῶν. ¹⁴ Syro-hex. **וְעַל-חַמֶּס** .ל. **וְעַל-חַמֶּס** .ל. Hieron.: ✕ et circumdederunt tabernaculum meum; h. e. vertente Montef., καὶ περικύκλωσαν τὴν σκηνήν μου. Sed multo certiora sunt ea quae ex Syro-hex. eruimus. ¹⁵ Syro-hex. **וְעַל-חַמֶּס** .ל. **וְעַל-חַמֶּס** .ל. **וְעַל-חַמֶּס** .ל. Graeca sunt Middeldorpfi. ¹⁶ Syro-hex. in textu: **וְעַל-חַמֶּס** .ל. ✕. Hieron.: ✕ quasi alienum reputaverunt me. Graeca nostra habent in textu sine aster. Codd. 106, 249, 261. ¹⁷ Colb., Reg. unus. ¹⁸ Polychron. Montef. e Colb. affert: Σ. καὶ προσεκαλούμην κολακέων υἱὸς παιδων μου, Eodem teste, Reg. unus habet: προσεποιούμην etc. (†). Hieron.: invocabam + blandiens: **filiis** ✕ uteri mei. ¹⁹ Polychron. et "tres codd."

19. מְתֵי סוּרֵי. *Viri familiaritatis meae.* Ο'. οὐ
ιδόντες με. Σ. οἱ συνδύμοί μου.²⁰
20. בְּעוּרֵי וּבִבְשָׁרֵי דְבָקָה עֵצְמִי. *Cuti meae et
carni meae adhaeret os meum.* Ο'. ἐν δέρματι
μου ἐσάπησαν αἱ σάρκες μου. 'Α. ἐν δέρματι
μου καὶ ἐν κρέα μου ἐκολλήθη τὸ ὄστον μου.²¹
Σ. Θ. τῷ δέρματι μου καὶ τῇ σαρκί μου ἐκολλήθη τὰ ὀστά
μου.²²
- וְאֶתְמַלְטָה בְּעוּר שְׁנֵי. *Et eripui me cum cute
dentium meorum.* Ο'. τὰ δὲ ὀστά μου ἐν
ὀδοῦσιν ἔχεται. 'Α. καὶ ἐσώθη (s. διεσώθη) ἐν
δέρματι τῶν ὀδόντων μου.²³ Σ. καὶ ἐξέτιλλον τὸ
δέρμα μου ὀδοῦσιν ἐμοῖς.²⁴ Θ. ἐγκατελείφθη ἀπὸ
δέρματος τῶν ὀδόντων μου.²⁵
21. קָנְנִי. *Miseremini mei.* Ο'. ἐλεήσατέ με.
'Αλλος: ἐγγίσατέ μοι.²⁶
22. בְּעֵצ־בְּרֹזֶל וּבְעֵצ־פְּרָת. *In stylo ferreo et plumbo.*
Ο'. ✕ ἐν γραφείῳ σιδηρῷ ✕ καὶ μολίβῳ. ✕ Θ.
ἐν πλακί (s. πυξίῳ) σιδηρῷ καὶ μολιβδίνῳ.²⁷
- לְעַד בְּעוּר יַחַעְבּוּן. *In perpetuum in saxo
sculperentur.* Ο'. ἢ ἐν πέτραις ἐγγλυφῆναι.
✕ Θ. εἰς μαρτύριον.²⁸
25. גֹּאֲלֵי חַי וְאַחֲרוֹן עַל-עֶפֶר יָקוּם. *Redemptor
meus vivit, et postremum super pulvere stabit.*
Ο'. ἀέναος ἐστὶν ὁ ἐκλύειν με μέλλον ἐπὶ
γῆς. Θ. ὁ ἀγχιστεύς μου ζῆ, καὶ ἔσχατον

ἐπὶ χρώματος ἀναστήσει.²⁹

26. עוּרִי נִקְפְּרוּתָא. *(Et quum post) cutem meam
corroserint hoc (corpus meum).* Ο'. τὸ δέρμα
(alia exempl. σῶμα) μου τὸ ἀναντλοῦν (alia
exempl. ἀνατλῶν) ταῦτα.³⁰
27. בָּלוּ כְלֵיתֵי בַחְקֵי. *Consumuntur renes mei in
sinu meo.* Ο'. πάντα δέ μοι συντετέλεσται
ἐν κόλπῳ. Θ. ἐξέλιπον οἱ νέφροι μου ἐν τῷ
κόλπῳ μου.³¹
28. כִּי תֵאמְרוּ מַה-נִּרְדָּה-לּוֹ. *Quum dicitis, cur
persequimur eum?* Ο'. εἰ δὲ καὶ ἐρείτε, τί
ἐροῦμεν ἔναντι αὐτοῦ; Σ. λέγετε δὲ, τί ἐστὶν
ὃ διώξομεν αὐτόν;³²
- וְשָׂרְשׁ דְּרַב נִמְצְאֵ-בֵי. *Et radix causae in-
venta est in me.* Ο'. Vacabat. ✕ Θ. καὶ
ρίξαν λόγου ἐρήσομεν ἐν αὐτῷ.³³ 'Ο' Ἐβραῖος:
καὶ ἀμάρτημα λόγου. . .³⁴
29. גִּירוּ לָכֵן מִפְּנֵי-רַחֲבֵי. *Timete vobis a facie
gladii.* Ο'. εὐλαβήθητε δὴ καὶ ὑμεῖς ἀπὸ ἐπι-
καλύμματος. Σ. εὐλαβεῖσθε ὑπὲρ ἑαυτῶν τὴν
μάχαιραν.³⁵
- לְמַעַן תִּדְעוּן שִׁדְיִן. *Ut sciatis quod iudicium
erit.* Ο'. καὶ τότε γνώσονται ποῦ ἐστὶν αὐτῶν
ἡ ὕλη. 'Α. ὅπως γνῶτε ὅτι κρίσις. Σ. Θ.
ὅπως γνῶτε ὅτι ἐστὶ κρίσις.³⁶

²⁰ Colb., Reg. unus. ²¹ "Sic omnes MSS. et Editi."
—Montef. [κρέει edidit Montef., sed κρέα est in Polychron.]
Sic Syro-hex., nisi quod ἐκολλήθη τὰ ὀστά μου (عصا و لحم) habet. ²² Syro-hex. عصا و لحم. ²³ Syro-hex. Aquilae continuat:
عصا و لحم. ²⁴ Polychron. et
عصا و لحم. ²⁵ Syro-hex. Theodotionis continuat: καὶ ἐξέτιλα
(عصا) τὸ δέρμα ὀδοῦσιν ἐμοῖς. ("Verbum *עصא*, *evulsit*,
eradicavit, discernit, apud Chaldaeos vulgare, in Lexicis
Syriacis immerito omittitur. Videantur loca haec, in
quibus respondet Gr. ἐκτίλλειν: Psal. li. 5. exl. 6 in marg.
Eccles. iii. 2. Jerem. xxiv. 6. etc."—Middeld.) Fallitur
ergo Schleusner. in *Nov. Thesaur.* s. v. ἐκτίλλειν: "Videtur
haec versio Aquilae potius esse." ²⁶ Syro-hex. Theodotionis
continuat: عصا و لحم. ²⁷ Colb., Reg. unus, teste Montef. Fortasse legendum,
²⁸ ἤγγισέ μοι, ut ad Hebr. וְעָנְנִי referatur. ²⁹ Hieron.:

✕ in stylo ferreo: et plumbo. Non est Theodotionis, si
fides habenda sit Syro-hex., qui in textu affert: .ל ✕
חבל ו פול ו חבל. ³⁰ Montef. ex Colb. et Hieron.
edidit: ✕ εἰς μαρτύριον. Syro-hex. in textu: ἢ (in marg.
Θ. εἰς μαρτύριον) ✕ ἐν πέτρα ✕ ἐγγλυφῆναι. ³¹ Chrysost.
apud Nicet., Colb., Reg. unus. ³² Lectio σῶμα est in
Codd. Alex., 254; ἀνατλῶν vel ἀναντλοῦν in Comp. et sex
codd. Syro-hex. in textu: τὸ δ. μου τὸ ἀνατλῶν (עصא) ✕
ταῦτα; in marg. vero: τὸ σῶμά μου τὸ ἀντλήσαν (עصא) ✕
ταῦτα. ³³ Polychron. et "omnes." ³⁴ Nicet., Orat., Reg. unus.
³⁵ Sic Syro-hex. in textu. Haec, quae hodie in LXX
habentur, etiam Symmacho tribuunt Orat., Reg. unus.
³⁶ Nicet. et "omnes." ³⁷ Nicet., Colb., Reg. unus.
Hieron.: *Time te et vos ✕ a gladio.* ³⁸ Syro-hex. .ל
עصא و لحم. ³⁹ Colb., Reg. unus, teste Montef. ex Colb. edidit: 'Α. Θ. ὅπως γνῶτε ὅτι ἐστὶ
κρίσις; quod τοῖς λοιποῖς tribuit Olymp.

CAP. XX.

- 3, 4. מוֹסֵר כְּלִמְתִי אֲשַׁמֵּעַ רוּחַ כִּיבִינִתִּי וַיַּגִּינִי : .
 הַוֹּאֵת יִרְעָה מִבְּרִיעַד . *Castigationem ignominiae meae audio, et spiritus intelligentiae meae respondere facit me. Nonne hoc nosti a saeculo?* O. Vacabat. ✕ Θ. παιδείαν ἐν-τροπῆς μου ἀκούσομαι, καὶ πνεῦμα ἐκ τῆς συνέσεως ἀποκρίνεται μοι. μὴ ταῦτα ἔγνωσ ἀπὸ τοῦ ἔτι;¹ Σ. . . (μὴ) τοῦτο οἶδα ἀπ' αἰῶνος;²
- 5. כִּי רִנְנַת רְשָׁעִים מִקְרֹב . *Quod jubilatio impii ex propinquo.* O. εὐφροσύνη δὲ ἀσεβῶν πτώμα ἐξάισιον. 'Ο 'Εβραῖος' ἡ γὰρ ἀγαλλίασις τῶν ἀσεβῶν πρὸς βραχύ. Σ. ὅτι εὐθηνία ἀσεβῶν ἐπ' ὀλίγον.³
 וַיִּשְׂמַחַת הַנְּהַף עַד־רִבְעָה . *Et laetitia hypocritae ad momentum.* O. χαρμονὴ δὲ παρανόμων ἀπώλεια. 'Ο 'Εβραῖος' καὶ ἡ χαρμοσύνη αὐτῶν πρὸς ῥοπήν. 'Α. καὶ εὐφροσύνη ὑποκριτοῦ ἕως ἀθρόου.⁴
- 6. שִׂאוּ . *Elatio ejus.* O. αὐτοῦ τὰ δῶρα. 'Α. Σ. Θ. ἔπαρμα αὐτοῦ.⁵
 וְרֵאשׁוּ . *Et caput ejus.* O. ἡ δὲ θυσία αὐτοῦ. Οἱ λοιποὶ καὶ κεφαλὴ αὐτοῦ.⁶
- 9-13. Vid. notam.⁷
- 10. תִּשְׁבְּנָה אוֹנוֹ . *Reddent opes (s. dolorem, s.*

CAP. XX. ¹ Colb.: 'Εκ Θ. οἱ γ'. Secundum Montef. tertius versiculus est: μὴ ταῦτα ἔγνωσ ἀπὸ τοῦ ἔτι, ἀφ' οὗ ἐτίθη ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς γῆς; repugnante usu annotatoris Colb. Etiam Syro-hex. cuneolum post ἔτι ponit, sed verba ἀποκρίνεται μοι non Theodotioni, sed τοῖς Ο' tribuit. Idem pro ἀπὸ τοῦ ἔτι habet *مع منعم*, a principio. ² Syro-hex. *و. ه. او؟ نبي لى مع حنك*. Montef. affert: Σ. ἀπ' αἰῶνος, ut Olymp., Colb., Orat. ³ Polychron., Colb., Reg. unus. ⁴ Idem. Pro χαρμοσύνη Polychron. χαρμονὴ habet. ⁵ Colb. Syro-hex.: Οἱ λοιποὶ ἔπαρμα (*معصبا*) αὐτοῦ. Idem in textu ✕ εἰς οὐρανὸν ⁴ habet. ⁶ Colb., Syro-hex. ⁷ In asterisis ponendis auctores in diversa abeunt. Scilicet v. 9 Syro-hex. sub ✕ Θ., Hieron. et Cod. 248 sub ✕ habent, invito Montef. V. 10 sub ✕ habet solus Hieron. V. 11 sub ✕ est in Syro-hex., Hieron., Cod. 248, et Colb., quem imitatus est Montef. Totum v. 12 sub ✕ habent Hieron., Cod. 248,

- iniquitatem) ejus. O. πυρσεύσαισαν ὀδύνας. 'Α. ἐπιστρέψουσιν . . . Σ. ἐποίουσιν . . .*
- 11. עֲלוֹמוֹ . *Juventutis ejus. O. νεότητος αὐτοῦ. Σ. παραβάσεως . . .*
- 13. וַיִּמְנַעְנָה . *Et cohibebit. O. καὶ συνάξει. 'Αλλος' καὶ συνέξει.¹⁰*
- 14. מְרוֹרַת פְּתַיִם בְּקִרְבּוֹ . *Fel aspidum in intanais ejus. O. Vacabat. ✕ Θ. χολή ἀσπίδος ἐν γαστρὶ αὐτοῦ.¹¹ 'Ο 'Εβραῖος' καὶ ἐγένετο ἰδὸς ἀσπίδων ἐν ἐγκάτοις αὐτοῦ.¹²*
- 15. הִלְ בָּלַע וַיִּקְאָנֵהוּ . *Opes absorpsit, et revomet eas. O. πλοῦτος ἀδίκως συναγόμενος ἐξεμεθήσεται. Σ. πλοῦτον κατέπιεν, ἀλλ' ἐξέμεσει αὐτόν.¹³*
 מִבֶּטְנוֹ יִרְשָׁנוּ אֱלֹ . *Ex ventre illius expellet eas Deus. O. ἐξ οἰκίας αὐτοῦ ἐξεκλύσει αὐτὸν ἄγγελος. Οἱ λοιποὶ ἐκ γαστρὸς αὐτοῦ.¹⁴ Σ. ἐκ γαστρὸς αὐτοῦ ἐξελεῖται αὐτὸν ὁ θεός.¹⁵ Θ. . . ὁ ἰσχυρός.¹⁶*
- 16. רָאש־פְּתַיִם יִינַק . *Venenum aspidum suget. O. θυμὸν δὲ δρακόντων θηλάσειεν. Οἱ λοιποὶ χολὴν ἀσπίδων μυζήσει.¹⁷*
- 17. נַחְלֵי דְבִישׁ . *Torrentes mellis. O. νομὰς μέλιτος. Σ. ρεῖθρα μέλιτος.¹⁸*
- 18. כְּחֵל . *Secundum vim. O. ὡσπερ στρίφνος. Aliud exempl. ὡσπερ στρῦχνον.¹⁹*

et Montef. ex Colb.; sed Syro-hex. non nisi versiculum posterioriorem, ✕ κρύψει—γλώσσαν αὐτοῦ ⁴. Tandem v. 13, ✕ οὐ (οὐ om. Colb., Hieron.) φείσεται αὐτῆς, καὶ οὐκ ἐγκαταλείψει αὐτήν ⁴, Cod. 248, et Montef. ex Colb. ⁸ " Sic omnes."—Montef., qui haec ad Hebr. *נצח*, placabunt, O. ὀλέσασαν, perperam refert, cum diserte testetur Chrysostr. apud Nicet.: ἀντί γε μὴν τοῦ, πυρσεύσαισαν ὀδύνας, ὁ μὲν 'Α. ἐπιστρέψουσιν, ἔπειν' ὁ δὲ Σ., ἐποίουσιν. ⁹ Sic Montef., omisso auctore. ¹⁰ Colb. Lectio συνέξει est in Cod. Alex., aliis, et Olymp. ¹¹ Colb., Syro-hex. ¹² Polychron., Colb., Orat. ¹³ Syro-hex. *و. ه. حباله جج*. ¹⁴ Olymp., Colb. ¹⁵ Syro-hex. *و. ه. مع منه؟ وده فعوس الكه*. ¹⁶ Syro-hex. *و. ه. سداس*. ¹⁷ Olymp., Colb. Reg. unus: Σ. χολὴν ἀσπίδων μυζήσεται. ¹⁸ Nicet., Colb., Reg. unus. ¹⁹ Sic Cod. Alex. Scholium in marg. Syro-hex., a Norbergio omissum: " In exemplari (*معصبا*). Cf. Ceriani ad

19. **יָלִים**. *Tenuēs. O' δυνατῶν. Alia exempl. ἀδυνάτων.*²⁰
בַּיִתָּהּ וְלֹא יִבְנֶהּ. *Domum rapuit, et non aedificabit eam. O' δαίταν δὲ ἤρπασε, καὶ οὐκ ἔστησεν. Σ. οἰκίαν ἤρπασεν, καὶ οὐκ ἀνοικοδομήσει αὐτήν.*²¹ *Θ. οἰκίαν ἤρπασεν, ἀλλ' οὐκ ἀνοικοδομήσει αὐτήν.*²²
20. **מַלְטָא לֹא יִמְלֹט**. *Cum desiderabili suo non eripiet sese. O' Vacabat. ✕ Θ. ἐν ἐπιθυμίᾳ αὐτοῦ οὐ σωθήσεται.*²³ *Σ. σχῶν ἅ ἐπιθύμει οὐ διασώσει.*²⁴
21. **אֵין־שָׂרִיד לְאֶכְלָו**. *Nihil est superstes voracitati ejus. O' Vacabat. ✕ Θ. οὐκ ἔστιν ὑπόλειμμα τοῖς βρώμασιν αὐτοῦ.*²⁵ *Σ. οὐκ ἀπελίμπανεν ἐκ τῆς τροφῆς αὐτοῦ.*²⁶
23. **יְהִי לְמִלְאָה בִטְנֹו**. *Erit ad implendum ventrem ejus. O' Vacabat. ✕ Θ. εἴ πως πληρώσαι γαστέρα αὐτοῦ.*²⁷
- וַיִּמְטָר**. *Et pluet. O' νίψαι. 'A. καὶ ὑτίσαι.*²⁸ *Σ. Θ. ἐπιβρέξει.*²⁹
25. **וַיִּבְרַק מִמְּרוֹרְתּוֹ יְהַלֹּף עָלָיו**. *Et fulgor (gladii) de felle ejus ibit; super eum. O' ἄστρα (alia exempl. ἀστραπαί³⁰) δὲ ἐν διαίταις αὐτοῦ,*

*περιπατήσασαν ἐπ' αὐτῷ. 'A. Θ. καὶ ἀστραπή ἀπὸ προσώπου (s. πικρίας) αὐτοῦ πορεύεται ἐπ' αὐτόν.*³¹

25. **עָלָיו אֲמִים**. *Super eum terrores. O' Vacabat. ✕ Θ. ἐπ' αὐτῷ φόβοι.*³²
26. **כָּל־חֻשְׁבָּנוֹ שָׁמוֹן לְצִמְחוֹ**. *Omne tenebrarum genus reconditum in thesauris ejus. O' πᾶν δὲ σκότος αὐτῷ ὑπομείναι. 'A. Θ. . . ἀποκέρκρπται τοῖς ἐγκεκρυμμένοις αὐτοῦ.*³³
- וְהֵאֱכָלְהוּ אֵשׁ לֹא־נָפְחָהּ**. *Vorabit eum ignis qui non sufflatur. O' κατέδεται αὐτὸν πῦρ ἀκαυστον (alia exempl. ἄσβεστον³⁴). 'A. Θ. κατέδεται αὐτὸν πῦρ μὴ φουσηθέν.*³⁵ *Σ. . . ἀνεψοσήματος.*³⁶
29. **רָשָׁע מֵאֱלֹהִים**. *Impiū a Deo. O' ἀσεβοῦς παρὰ κυρίου. Σ. ἀντιλογία ἀπὸ θεοῦ.*³⁷

CAP. XXI.

2. **וַתְּהִי־זֹאת הַנְחֻמָּתִיכֶם**. *Et sit hoc consolationes vestrae. O' ἴνα μὴ ᾖ μοι παρ' ὑμῶν αὕτη ἡ παράκλησις. Σ. καὶ γενέσθω τοῦτο μεταβούλημα ὑμῶν.*¹

Gen. xlvii. 6, p. 102) τῶν ^{СТРИФНОС} **וְהָיָה** (sic) dicitur; in exemplari vero alio ^{СТРЪХНОС} **וְהָיָה** (sic).²⁰ Sic Syro-hex., Cod. Alex., alii. ²¹ Nobil. et "omnes." Syro-hex. ✕ **וְהָיָה לְכָל בְּנֵי אָדָם**. h. e. Σ. οἰκίαν ἤρπασεν, ἀλλ' οὐκ οἰκοδομήσει αὐτήν. ²² Syro-hex. Theodotioni eadem ac Symmacho tribuit, nisi quod pro οἰκοδομήσει, ἀνοικοδομήσει (**וְהָיָה לְכָל בְּנֵי אָדָם**). Vid. Prov. xxiv. 27. Hos. ii. 6. etc. in Syro-hex.) habet. ²³ Sic sub ✕ Θ. Syro-hex. in textu. Hieron.: ✕ *In desiderio suo non salvabitur.* ²⁴ Polychron. et "omnes." ²⁵ Sic Syro-hex. in textu. In Colb. et Hieron. asteriscus notatur versiculus. ²⁶ Colb., Reg. unus. Pro ἀπελίμπανεν Polychron. habet ἀπολείψει. ²⁷ In textu τῶν O' juxta Ed. Rom. legitur: εἴ πως εἰ πληρώσαι γ. αὐτοῦ. Vocula εἰ abest a libris plurimis, etiam a Syro-hex., qui habet: **וְהָיָה לְכָל בְּנֵי אָדָם**; ✕ **וְהָיָה**, h. e. εἴ πως πληρώσαι (s. πληρώσει) γ. αὐτοῦ. "In Colb. notatur O', post sequitur ✕, et consequenter μ^o π^o ἀπὸ τοῦ ὅπως, quo forte significatur solum Theodotionem εἴπως pro ὅπως habere. Sed haec hariolando dicimus."—

Montef. Cf. ad Cap. xvii. 3. ²⁸ Cod. 252. Syro-hex. ✕ **וְהָיָה**, h. e. 'A. καὶ ὑτίσαι (infinitivum). Idem in textu ἐπαποστεῖλαι et νίψαι (infinitiva) habet. ²⁹ Olymp. et Reg. unus Symmacho tribuunt; Colb. et Reg. alter Theodotioni. Nobil. affert: Σ. βρέξει. ³⁰ Sic Syro-hex. et Cod. 253. ³¹ Colb., Reg. unus, qui ἀπὸ προσώπου habent. Olymp. uni Aquilae tribuit. "Legerunt sine dubio ἰπρῆσθη."—Schleusner. Sed Syro-hex. hactenus ineditus habet: ✕ **וְהָיָה לְכָל בְּנֵי אָדָם**; quod verius videtur. ³² Sic Syro-hex. Haec, *περιπατ. ἐπ' αὐτῷ φ.*, sub ✕ habent Cod. 248, Hieron. ³³ Sic Colb., Reg. unus. Polychron. et Cod. 259: 'A. ἀποκέρκρ. τοῖς ἐγκεκρυμένοις αὐτοῦ. Nobil.: 'A. ἐγκεκρυμται τοῖς ἐγκεκρυμένοις αὐτῷ. ³⁴ Sic Cod. Alex. Syro-hex. in marg. **וְהָיָה**. ³⁵ Syro-hex. ✕ **וְהָיָה**. Montef. ex Olymp. et "omnibus" dedit: 'A. Θ. πῦρ μὴ φουσηθέν. ³⁶ Olymp. et "omnes." Syro-hex. ✕ **וְהָיָה**. ³⁷ Colb.

CAP. XXI. ¹ Olymp. et "omnes." Montef. γινέσθω edidit.

3. שְׂאוּנִי. *Ferte me.* Ο. ἀρατέ με. Σ. ἀνά-
σχασθε. Θ. ἠπηνέγκατε.²

וְאַחַר דְּבַרִּי תִלְעִי. *Et postquam locutus fuero*
subsannabis. Ο. εἶτ' οὐ καταγελάσετε με.
Σ. καὶ μετὰ τοὺς λόγους μου στήσετε.³

4. הֲאֵנֹכִי לְאָדָם שִׁיחִי. *Num quod ad me attinet,*
ad hominem querela mea? Ο. τί γάρ; μὴ
ἀνθρώπου μου ἢ ἐλεγξίς; Σ. μὴ πρὸς ἄνθρωπον ἢ
λαλιά μου;⁴

וְאִם-מְדוּעַ לֹא-תִקְצֵר רוּחִי. *Et cur non ab-*
breuiaretur spiritus meus? Ο. ἦ διὰ τί οὐ
θυμωθῆσομαι; Ἀ. Σ. ἦ διὰ τί οὐ κολοβοῦται
τὸ πνεῦμά μου;⁵ Θ. εἰ μὴ...⁶

5. הַשְׂמֹו. *Obstupescite.* Ο. θαύμασετε.⁷ Ἀ. ἐξα-
πορήθητε. Σ. ἀφθογοι γίνεσθε.⁸

עַל-פִּיהָ. *Super os.* Ο. ἐπὶ σιαγόνη. Οἱ λοιποὶ
ἐπὶ στόματι.⁹

6. וַיְבַהֲלֵנִי. *Et attonitus sum.* Ο. ἐσπούδακα.
Σ. θορυβοῦμαι.¹⁰

8. יָרָעַם נֶכֶן לְפִינְהָם. *Semen eorum stabile est*
coram ipsis. Ο. ὁ σπέρμα αὐτῶν κατὰ ψυχὴν.
Σ. . . διαμένει ἔμπροσθεν αὐτῶν.¹¹

10. לֹא יִגְעַל. *Non respuit.* Ο. οὐκ ὠμοτόκησε.
Ἀ. οὐκ ἐξέβαλε. Σ. οὐκ ἐξέτρωσε.¹²

וּפְרָתָהּ. *Juvenca ejus.* Ο. ἐν γαστρὶ ἔχουσα.
Ἀ. δάμαλις αὐτοῦ.¹³

וְלֹא תִשְׁבֵּל. *Et non abortitur.* Ο. καὶ οὐκ
ἔσφαλε. Θ. . συνέλαβεν.¹⁴

11. וְשִׁלְחוּ כְצֹאן עֵיִלֵיהֶם. *Emittunt tanquam*
gregem parvulos suos. Ο. μένουσι δὲ ὡς πρό-
βατα αἰώνια. Σ. προβάλλονται ὡς ποίμνια τὰ
βρέφη αὐτῶν.¹⁵ [Ἄλλος ταῖς ἐπιγοναῖς].¹⁶

12. עֲוֵנוֹב. *Organi.* Ο. ψαλμοῦ. Ἀ. ὄργανου.
Σ. κιθάρας.¹⁷

13. וּבִרְנֵעַ שְׂאוּל יַחְתּוּ. *Et in momento ad in-*
fernum descendunt. Ο. ἐν δὲ ἀναπαύσει ἄδου
ἐκοιμήθησαν. Σ. καὶ ταχέως ἄνοσι καὶ ἀβασά-
νιστοι εἰς ἄδην κατέρχονται.¹⁸

² Colb., Reg. unus. ³ Olymp. et "omnes." ⁴ Syro-
hex. + **וְיִחַלְכַל חַבְלָא חַבְלָא מַחְסָלָא**. ⁵ Cod.
252. Idem addit, οὐ μικροψυχῆσω, quod scholium esse
videtur. ⁶ Colb., Reg. unus. ⁷ Pro θαυμάσετε Comp.,
Ald. et codd. aut θαῦμα σχέτε, aut θαῦμα ἔχετε habent.
Syro-hex., ut videtur, θαῦμα ἔχετε (**וְיִחַלְכַל חַבְלָא חַבְלָא**).
⁸ Nicet. et "omnes," uno excepto Regio, qui ad Sym.
habet ἀφθονοι. Parsonsii Codd. 137, 255; Σ. ἀφθονοι
γίνεσθε. Cod. 138; Σ. ἀφθωνοι γ. Cod. 259; Σ. ἀφθογοι
γ. Denique Schleusner. in *Opusc. Crit.* p. 158 ex Catena
MS. Jobi in Bibl. D. Marci n. 21 affert: Σ. ἀφθονοι (sic)
γίνεσθε, ἀναλογιζόμενοι τὰ κατ' ἐμέ; quae pro Hebr. **וְיִחַלְכַל**
וְיִחַלְכַל posita esse contendit. Sed scriba compilavit Olymp.
ad loc., cujus verba sunt: κατ' ἐμέ δὲ κριτὴν ἐκεῖνὸ φησιν
ἀναλογιζόμενοι τὰ κατ' ἐμέ θαυμάσατε κ.τ.ε. ⁹ Nicet. et
"omnes." ¹⁰ Olymp. et "omnes." Etiam Syro-
hex. + **וְיִחַלְכַל חַבְלָא חַבְלָא**. ¹¹ Olymp. et "omnes."
¹² "Colb. et Reg. unus: Ἀ. οὐκ ἐξέβαλε, οὐκ ἐξέτρωσε. Pa-
lam est primam esse Aquilae, secundam Symmachi."—
Montef. Nicetas: Σ. οὐκ ἐξέτρωσεν. Cod. 138; Σ. οὐκ
ἐξέβαλεν. Cod. 255; Ἀ. οὐκ ἐξέβαλεν. Σ. οὐκ ἐξέτρωσεν.
Cod. 259; Σ. ἐξέτρωσεν. ¹³ Sic "omnes." ¹⁴ Syro-
hex. + **וְיִחַלְכַל חַבְלָא חַבְלָא**. ¹⁵ Syro-hex.
+ **וְיִחַלְכַל חַבְלָא חַבְלָא**. Ad **וְיִחַלְכַל חַבְלָא חַבְלָא**
in marg. codicis ascriptum ΠΡΒΑΛΛΟΝΤΑΙ (sic). Hieron.:

✦ *Et mittunt sicut (greges) infantes suos: et permanent*
sicut vetustae oves eorum. ¹⁶ Colb. Post αἰώνια Cod.
256 addit ταῖς ἐπιγοναῖς. Est autem, ut Semlerus monuit,
explicatio τοῦ αἰώνια, quae in Cat. Nicet. plenior exstat:
ταῖς ἐπιγοναῖς τὴν ἀθανασίαν μμοῦμένοι. ¹⁷ Colb., Reg.
unus. Codd. 252, 255; Ἀ. ὄργανου. Cod. 137, 138:
Ἀ. ὄργανα. Σ. κιθάρας. Hieron.: ✦ *organi*. ¹⁸ Syro-
hex. affert: **וְיִחַלְכַל חַבְלָא חַבְלָא**.
+ **וְיִחַלְכַל חַבְלָא חַבְלָא**. Middeld. tentat: Σ. καὶ ταχέως (s. συντόμως,
s. κούφως) οὐκ ἄρρωστοι (s. οὐ κἀμνοντες) neque ex cruciati εἰς
ἄδην κατέρχονται. Kreyssigius (in Addend. ad Schleusner.
Nov. Thes. T. V, p. 585) notam hanc e Catena Nicet.
p. 365 explicandam suscepit, ubi ex Origene notatur: ἀπὸ
τοῦ, μὲχρι θανάτου ἀναπαύομενοι καὶ εὐθυμόντες, ἀβασάνιστοι εἰς
ἄδην κατέρχονται. Itaque Syriaca nostra Graece sic resti-
tuit: καὶ ἐξαιφνης εὐθυμόντες καὶ ἀβασ. εἰς ἄ. κ.; ut verba
εὐθυμ. καὶ ἀβασ. ex Origene in Symmachi reliquiis irrepse-
rint. Hoc verum esse potest, modo Graeca magis ad
veritatem versionis Syr. conformata fuerint; nam neque
ἐξαιφνης in **וְיִחַלְכַל חַבְלָא חַבְלָא**, neque εὐθυμόντες in **וְיִחַלְכַל חַבְלָא חַבְלָא** ullo
modo latere potest. Vertimus: καὶ ταχέως ἄνοσι καὶ ἀβασά-
νιστοι κ.τ.ε. Parsons. e Cod. 255 exscripsit: Ἀ. βασιανιστοι εἰς
ἄ. κατέρχονται; ubi pro Ἀ. βασιανιστοι manifesto legendum ἀβασά-
νιστοι. Obiter noto, in v. 14 post λέγει δὲ Syro-hex. in
marg. afferre δὲ ἀσεβῆς, quod in textum Codd. III, 254 irrepit.

- 15. נִפְגַּעְבוּ — כִּוְה־שְׂדֵי . O' Vacabat. ✕ Θ. τί ἱκανός — ἀπαντήσομεν αὐτῷ.¹⁹
 כִּרְנֵנְעִבְרָנֹה . Ut serviamus ei. ✕ Θ. ὅτι δου-
 λεύσομεν αὐτῷ. Σ. ἵνα δουλεύσωμεν (αὐτῷ).²⁰
 כִּרְנֵנְעִבְרָנֹה . Ut (precibus) occurramus. ✕ Θ.
 ὅτι ἀπαντήσομεν. "Αλλος" ἐὰν (ἀπαντήσω-
 μεν).²¹
- 17. אִי־רָם . Exitium eorum. O' ἡ καταστροφή αὐ-
 τῶν. 'Α. ἐπικλυσμός αὐτῶν. Σ. ἡ διαφθορά
 αὐτῶν.²²
- 18. לִפְנֵי רִיחַ . Ante ventum. O' ὑπ' ἀνέμου.
 Alia exempl. πρὸ ἀνέμου.²³
 סוּבָרָה . Turbo. O' λαίλαψ. 'Α. συσσεισμός.
 Σ. καταιγίς.²⁴
- 19. אֱלֹהִים יִפְתָּח־לְבָבוֹ וְיִסְתֵּר־לְבָבוֹ . Deus recondit filius
 ejus nequitiam ejus. O' ἐκλείπει υἱὸς τὰ
 ὑπάρχοντα αὐτοῦ. Θ. ὁ θεὸς κατακρύψει τοῖς
 υἱοῖς αὐτοῦ ἀδικίας αὐτοῦ.²⁵
 וְיִשְׁלַח אֱלֹהֵי יוֹדֵעַ . Retribuet ei, et cognoscet.
 O' Vacabat. ✕ Θ. ἀνταποδώσει πρὸς αὐτὸν,
 καὶ γνώσεται.²⁶
- 20. כִּירוֹ . Exitium suum. O' τὴν ἐαυτοῦ σφαγὴν.
 Σ. πτώσιν.²⁷

- 20. שְׂדֵי . Omnipotentis. O' κυρίον. Θ. τοῦ
 θεοῦ.²⁸
- 21. כִּי מִדֶּ-הֶסְפְּצוּ בְּבֵיתוֹ אֶת־חַיָּוִי . Nam quid de-
 siderium ejus in domo sua post se? O' Vac-
 cabat. ✕ Θ. ὅτι τὸ θέλημα αὐτοῦ ἐν οἴκῳ
 αὐτοῦ μετ' αὐτόν.²⁹ Σ. τί γὰρ χηρῆζει τῆς
 οἰκίας αὐτοῦ μετ' αὐτόν;³⁰
 וּמִסְפָּר חֲדָשְׁיוֹ הַצֵּנִי . Et quod ad numerum
 mensium ejus, abscissi sunt. ✕ Θ. καὶ ἀριθμοὶ
 μηνῶν αὐτοῦ διηρέθησαν. 'Α. ἡμισεύθησαν.³¹
- 22. הַלְאֵל יִלְמַד־דַּעַת . Num Deum docebit (quis-
 riam) scientiam? O' πότερον οὐχὶ ὁ κύριός
 ἐστιν ὁ διδάσκων σύνεσιν καὶ ἐπιστήμην; Σ.
 μὴ τὸν θεὸν διδάξει τις ἐπιστήμην;³²
 וְהוּא רָמוּם וְשָׁפֹט . Et ipse sublimes judicat.
 O' αὐτὸς δὲ φόνους διακρίνει. 'Α. καὶ αὐτὸς
 ὑψηλοῦς κρινεῖ.³³ Οἱ λοιποὶ ὑψηλοῦς.³⁴
- 23. וְהָיָה יָמָו בְּעַצֵּם תְּמוֹן בְּלֹא שֶׁלֵּי־אֶבֶן וְשֵׁלִיו . Iste
 moritur in robore integritatis ejus, totus ipse
 tranquillus et quietus. O' Vacabat. ✕ Θ.
 οὗτος ἀποθανεῖται ἐν κράτει ἀπλοσύνης αὐτοῦ,
 ὅλος δὲ εὐπαθῶν καὶ εὐθηνῶν.³⁵
 בְּעַצֵּם תְּמוֹן . 'Α. ἐν ὁστέωσει ἀπλοσύνης αὐτοῦ.³⁶
 Οἱ λοιποὶ ἰσχύων ἄμωμος.³⁷

¹⁹ Colb.: 'Εκ Θ. οἱ β'. Syro-hex. praemittit ✕ 'Α. Apud Hieron. versiculi asterisco notantur. ²⁰ Colb. Marg. Cod. 248: ✕ τίς ἐστιν ὁ ἱκανός, ἦτοι ὁ θεός, ἵνα δουλεύσωμεν αὐτῷ; ²¹ Colb. ²² Cod. 252. ²³ Sic Comp., Cod. Alex., alii. Syro-hex. in marg. ✕ مبر. ²⁴ Cod. 252. ²⁵ Olymp., Colb., Reg. unus. ²⁶ Colb., Syro-hex. Hieron.: ✕ redde ei, et sciet. ²⁷ Olymp. et "omnes." ²⁸ Syro-hex. ²⁹ Syro-hex. in textu: ὅτι τὸ θ. αὐτοῦ ἐν οἴκῳ αὐτοῦ ✕ Θ. μετ' αὐτόν. Sed Colb. praemisso asterisco, 'Εκ Θ. οἱ β'; h. e. hic et seq. versiculus. Auctoribus Syro et Cod. Alex. pro μετ' αὐτόν, quod in hodiernis τῶν O' exemplaribus legitur, rescripsimus μετ' αὐτόν. Hieron.: ✕ Quia nulla voluntas ejus in domo sua post eum. ³⁰ Syro-hex. ✕ מה עם חַיָּוִי? מה עם חַיָּוִי? מה עם חַיָּוִי. Colb. sine nomine affert: τί γὰρ χηρῆζει τῆς οἰκίας αὐτοῦ μεθ' ἐαυτοῦ. Etiam Cod. 256 post μετ' αὐτόν subjungit: τίς γὰρ χηρῆζει τῆς οἰκίας αὐτοῦ. ³¹ 'Α. Θ. ἡμισεύθησαν. "Sic omnes praeter Drusium, qui legit ἡμισεύθησεται, minus recte."—Montef. Lectio ἡμισεύθησεται fluxit ex Olymp.,

qui commentando ait: διαιεθήσεται γὰρ ὁ χρόνος αὐτοῦ τῆς ζωῆς, ἢ κατὰ Θ. καὶ 'Α. ἡμισεύθησεται. Syro-hex. versionem ἡμισεύθησαν soli Aquilae tribuit (✕ افسد ل .), verius, ut videtur, si Theodotionis nomen duobus versiculis recte praeponeatur. Hieron.: ✕ licet numerus mensium ejus dimidiatus sit. ³² Olymp., Colb. ³³ Cod. 252. ³⁴ Colb. Syro-hex. ✕ من لا يعلم. Idem in marg. σοφός habet, quae lectio est Cod. Alex., aliorum. ³⁵ Colb.: 'Εκ Θ. οἱ β'. Hieron. sub aster. habet; non ita Syro-hex. Pro ἀπλοσύνης Schleusner. ex Catena MS. laudat: Σ. ἀφροσύνης, quae lectio est Comp., Cod. Alex., aliorum, et Syro-hex. in marg. ³⁶ Syro-hex. .}. ✕ مع العظام، مع العظام، مع العظام، cum scholio: مع العظام، مع العظام، مع العظام. Middeld. vertit: 'Α. ἐν ὁστέω. Sed per formam مع العظام, quam non agnoscunt Lexica, Syrus expressit vocab. pro re nata efficitur, ὁστέωσις, quod Aquilae dubitanter vindicavit Schleusner. in Nov. Thes. s. v., necnon in Opusc. Crit. p. 350. Cf. Hex. nostra ad Jesai. xl. 29. xli. 21. ³⁷ Colb.

et auctoritate praeditus (Hebr. *elatus faciei*) *in ea habitabat.* Ο. ἐθαύμασας δέ τινων πρόσωπον, ὥκισας δὲ τοὺς ἐπὶ τῆς γῆς.⁹ Ἄ. καὶ ἀνδρὸς βραχίονος, αὐτοῦ ἡ γῆ, καὶ ἠψηλὸς προσώποις καθίσει ἐν αὐτῇ. Σ. ἀνδρὸς γὰρ ἰσχυροῦ, αὐτοῦ ἡ γῆ, καὶ δευσισημένους προσώπων κατοικήσει ἐν αὐτῇ. Θ. καὶ ἀνὴρ βραχίονος, αὐτοῦ ἡ γῆ, καὶ θεθνασμαμένους προσώπων κατοικήσει ἐν αὐτῇ.¹⁰

10. **וַיִּבְהֶלֶת פַּחַד פְּתָאוֹם.** *Et terret te pavor subito.* Ο. καὶ ἐσπούδασέ σε πόλεμος ἐξαίσιος. Σ. καὶ ταράσσει σε φόβος ἐξαίφνης.¹¹

11. **וַיִּשְׂפַע מַיִם תְּבַסֶּף.** *Et copia aquarum cooperit te.* Ο. κοιμηθέντα δὲ ὕδωρ σε ἐκάλυψε. Ἄ. Θ. καὶ πληθὸς ὑδάτων καλύψει σε.¹²

12. **לְבַיָּה.** *In altitudine.* Ο. ναίων. Ἄλλος οἰκῶν.¹³

13–16. **וַיִּבְרַח—וַיִּנְחַר.** Ο. Vacabat. ✕ Θ.

⁹ Syro-hex. in marg.: ἐκοίμισας (أخمد) δὲ πωχούς (حقاً) ἐπὶ τῆς γῆς, quae lectio est Cod. Alex. ¹⁰ Syrus noster affert: **וַיִּבְהֶלֶת פַּחַד פְּתָאוֹם**. **וַיִּבְהֶלֶת פַּחַד פְּתָאוֹם**. **וַיִּבְהֶלֶת פַּחַד פְּתָאוֹם**. **וַיִּבְהֶלֶת פַּחַד פְּתָאוֹם**. **וַיִּבְהֶלֶת פַּחַד פְּתָאוֹם**. Ἄ. καὶ ἀνὴρ [βραχίονος] κατοικήσει ἐν αὐτῇ. Σ. ἀνδρὸς γὰρ ἰσχυροῦ, αὐτοῦ ἡ γῆ, καὶ δευσισημένους προσώπων κατοικήσει ἐν αὐτῇ. Θ. καὶ ἀνὴρ βραχίονος, αὐτοῦ ἡ γῆ, καὶ θεθνασμαμένους προσώπων [recte. Vid. 4 Reg. v. 1 apud LXX et Syro-hex.] οἰκήσει ἐν αὐτῇ. —Middeld. *Locus Gen. xix. 21 est* **וַיִּבְהֶלֶת פַּחַד פְּתָאוֹם**. Ἄ. ἦρα τὸ πρόσωπόν σου. Σ. ἐδυσημήθη τὸ πρόσωπόν σου. Sed in nostro loco **וַיִּבְהֶלֶת פַּחַד פְּתָאוֹם** est participium passivum, *vir spectatus, qui valet auctoritate.* Quinetiam Syriaca **וַיִּבְהֶלֶת פַּחַד פְּתָאוֹם** nequaquam valet, ὁ αἶρων πρόσωπον, sed ἠψηλὸς προσώποις. Etiam Symmachum activum sensum *δευσισημένους τὸ πρόσωπον* posuisse non crediderim, etsi fateor me formam **וַיִּבְהֶלֶת פַּחַד פְּתָאוֹם** non expedire.—“Ad radicem **וַיִּבְהֶלֶת פַּחַד פְּתָאוֹם** referenda mihi videtur, et fortasse corrigenda **וַיִּבְהֶלֶת פַּחַד פְּתָאוֹם**, adjectivum verbale, seu participium pass. sic usurpatum. Certum exemplum formae Pael vel Afel hujus radice est 3 Esdr. viii. 71, ubi pro *ἐντέτραμμα* est **וַיִּבְהֶלֶת פַּחַד פְּתָאוֹם**.—*Ceriani.* Magis mihi aridit conjectura amici doctissimi R. L. BENSLEY, quam in vertendo secutus sum, scilicet vocem notissimam **וַיִּבְהֶלֶת פַּחַד פְּתָאוֹם**, extraxisse formam rariorem **וַיִּבְהֶלֶת פַּחַד פְּתָאוֹם**, a **וַיִּבְהֶלֶת פַּחַד פְּתָאוֹם**, *prostheticus* (Castell.), cum Olaf, quod vocatur, *prostheticus*, ut

καὶ εἶπας—οἱ θεμέλιοι αὐτῶν.¹⁴

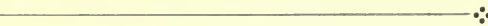
14. **וַיִּתְהַלֵּךְ שְׁמַיִם וְהוּא.** *Et ambitum caeli obambulat.* ✕ Θ. καὶ γῦρον οὐρανοῦ διαπορεύεται. Σ. περιγραφῆν δὲ οὐρανοῦ περιουδεύσει (s. περιελεύσεται).¹⁵

15. **וְהָאֵרָץ עוֹלָם תִּשְׁמֹר אֱשֶׁר דָּרְכוּ מִתְּיָמֵינוּ.** *Num viam saeculi observas, quam calcarunt homines nequitiae?* ✕ Θ. μὴ τρίβον αἰώνιον φυλάξεις, ἣν ἐπάτησαν ἄνδρες δίκαιοι;¹⁶ Σ. ἄρα δὸν τὴν ἀπ’ αἰῶνος φυλάξεις, ἣν πατοῦσιν ἄνδρες ἄδικοι;¹⁷ Ἄ. . . ἀνωφελεις.¹⁸

16. **וְאֵשֶׁר נִקְמְטוּ לָאֵת.** *Qui comprehensi sunt, et non erat tempus.* ✕ Θ. οἱ συνελήφθησαν ἄωροι. Σ. οἱ ἀλώσονται πρὸ καιροῦ.¹⁹

17. **וְיִבְרַח עֲשֵׂל.** *Quid operabitur.* Ο. τί ἐπάξεται. Θ. τί ἐργάται.²⁰

18. **וַיִּפְסַח.** *Et ipse.* Ο. ὁ δὲ δέ. Ἄ. Θ. καὶ αὐτός.²¹

וַיִּבְהֶלֶת פַּחַד פְּתָאוֹם pro **וַיִּבְהֶלֶת פַּחַד פְּתָאוֹם**, quod vulgare est. ¹¹ Colb., Reg. unus. Pro *ἐξαίφνης* Olymp. et qui eum secuti sunt, Nobil. et Drusius, *ἐξαισιος* habent. ¹² Colb., Reg. unus. Olymp.: οἱ δὲ ἄλλοι καὶ πλ. ὑ. καλύψει σε. ¹³ Colb., Reg. unus. Syro-hex. in textu habet **וַיִּבְהֶלֶת פַּחַד פְּתָאוֹם**, *natans, νέως*, ut a prima m. Cod. Vat.; cui appositum est scholium: **וַיִּבְהֶלֶת פַּחַד פְּתָאוֹם**. ¹⁴ Colb.: Ἐκ Θ. οἱ ἡ. In Syro-hex. et Cod. 248 asteriscis notantur. ¹⁵ Syro-hex. **וַיִּתְהַלֵּךְ שְׁמַיִם וְהוּא** *uolens*, notans: “Montef. [e Colb. et Reg. uno] habet: Σ. περιγραφῆν; sed Syrus in contextu et in marg. **וַיִּתְהַלֵּךְ שְׁמַיִם וְהוּא** usus est: idem igitur apud Alexandrinos et Sym. in Graeco habuit vocabulum, *γῦρον*.” “Σ. περιστραφήν (forsan vultu περιστροφῆν). Cod. 255.”—*Parsons.* Proculdubio περιγραφῆν scripsit Symmachus. Vid. Hex. ad Cap. xxvi. 10. Syro fortasse tam pro περιγραφῆν quam pro γῦρος aptius vocabulum quam **וַיִּתְהַלֵּךְ שְׁמַיִם וְהוּא** in promptu non erat. ¹⁶ Pro δίκαιοι Syro-hex. in textu habet **וַיִּבְהֶלֶת פַּחַד פְּתָאוֹם** (حقلاً) in marg. atqum δίκαιοι, quae lectio est codicum Graecorum omnium. ¹⁷ Syro-hex. **וַיִּבְהֶלֶת פַּחַד פְּתָאוֹם**. **וַיִּבְהֶלֶת פַּחַד פְּתָאוֹם**. ¹⁸ Syro-hex. **וַיִּבְהֶלֶת פַּחַד פְּתָאוֹם**. Cf. Hex. ad Psal. v. 6. ¹⁹ Nicet. et “omnes.” Syro-hex. Symmacho continuat: **וַיִּבְהֶלֶת פַּחַד פְּתָאוֹם**. **וַיִּבְהֶלֶת פַּחַד פְּתָאוֹם**; unde *ol*, quod aberat, assumimus. ²⁰ Nicet. et “omnes.” ²¹ Sic Colb., Reg. unus et Cod. 255. Reg. alter: Ἄ. Θ. καὶ αὐτός δέ. Paulo aliter Nicet.: Θ. αὐτός δέ.

19. וְנָקִי יִלְעַג-לָמוֹ. Et innocens subsannat eos. O. ἀμειπτος δὲ ἐμυκτῆρισεν ἄτούς.²³ Θ. καὶ ἀθῶς ἐκεγλάσεται αὐτούς.²³

20. אִם-לֹא נִכְתָּר קִמְנוּ וְיִתְרָם אֲנִלָּה אִשׁ. Si non succisa est substantia nostra (s. adversarius noster), et praestantiam eorum consumit ignis. O. Vacabat. ἄ. Θ. εἰ μὴ ἠφανίσθη ἡ ὑπόστασις αὐτῶν, καὶ κατάλειμμα αὐτῶν καταφάγεται πῦρ.²⁴ Ἄλλος· εἰ μὴν ἠφάνισται...²⁵

22. תּוֹרָה. Legem. O. ἐξηγορίαν. Ἄ. νόμον. Σ. ἐξομολόγησιν.²⁶

24. אוֹפִיר—וְשִׁית. O. Vacabat. ἄ. Θ. θήση ἐπὶ χῶματι ἐν πέτρα, καὶ ὡς πέτρα χεიმάρρου Σωφίρ.²⁷

וּבְצִוֹר נְחָלִים אוֹפִיר. Et in petra torrentes Ophir. ἄ. Θ. καὶ ὡς πέτρα χεიმάρρου Σωφίρ. Σ. καὶ ἐν τῷ ἀκροτόμῳ ὡς ὄχετος χρυσίου πρωτείου.²⁸

28. וְתִגְדֹר אֲמֹר וְיִקַּם לָךְ. Et decernes sermonem, et consistet tibi. O. ἀποκαταστήσει δέ σοι δίαιταν δικαιοσύνης. Θ. καὶ ὀριεῖς βῆμα, καὶ σταθίσηταί σοι.²⁹

29, 30. כִּפְּיָה—כִּי-הִשְׁפִּילוּ. O. Vacabat. ἄ. Θ. ὅτι ἐταπεινώσεν—χερσί σου.³⁰

29. כִּי-הִשְׁפִּילוּ וְתִאֲמָר גְּדָה. Cum humiliatae

fuertint (viac tuac), dices, elatio! ἄ. Θ. ὅτι ἐταπεινώσας σεαυτὸν, καὶ ἐρείς, ὑπερηφανέ- σατο. Σ. ἐὰν ταπεινοφρονήσῃ τις, ἐρεί ἐαυτῷ εἰς δόξαν.³¹

30. וְנִקְלַט בְּבֶר כִּפְּיָה. Et eripietur propter puritatem manuum tuarum. O. καὶ διασώθητι ἐν καθαραῖς χερσί σου. Σ. καὶ διαφεύξεται καθαρότητι χερῶν ἕκαστος.³²

CAP. XXIII.

3, 4. אַעֲרַכְתָּו: אֶעֱרָכָה לְפָנָיו מִשְׁפָּה. Usque ad stationem ejus: instruem coram eo iudicium. O. εἰς τέλος· εἶποιμι δὲ ἐμαντοῦ κρίμα. Σ. ἕως τῆς ἔδρας αὐτοῦ· προσθήσω ἔμπροσθεν αὐτοῦ κρίσιν.¹

5. מְלִים. Verba. O. ἰάματα. Ἄ. λαλίας. Σ. ῥήματα. Θ. λόγους.²

6. הֲבִרְבַּח גְּרִיב עֲמָדִי. Num copia roboris contenderet mecum? O. καὶ³ ἐν πολλῇ ἰσχύϊ ἐπελεύσεται μοι. Ἄ. μήτι ἐν πλήθει ἰσχύος δικασθήσεται μετ' ἐμοῦ.⁴ Σ. . . διαδικάζεται μοι.⁵

לֹא אֶתְּ-הוֹנִי יָטַם בִּי. Non, sed ipse poneret in me. O. εἴτα ἐν ἀπειλῇ μοι οὐ χρῆσεται. Σ. μόνον αὐτὸς μὴ ἐπιτιθέσθω μοι.⁶

²² Sic Syro-hex. Pronomen abest ab Ed. Rom. ²³ Syro-hex. ⲛⲟⲩⲁ ⲛⲉⲩⲟⲩⲟⲩⲁ. l. Syr. ⲛⲉⲩⲟⲩⲟⲩⲁ non cum Middeld. γελάσει ἐπ' αὐτούς (ⲛⲉⲩⲟⲩⲟⲩⲁ) vertendum; sed aut καταγέλασει αὐτῶν (ut Job. v. 22. xxi. 3 in Syro-hex.) aut ἐκεγλάσεται (s. ἐγγελάσεται) αὐτούς (cf. Psal. ii. 4 in Syro-hex.). Hic quidem (quod fugit Middeldorpium) Parsonsius affert: "Θ. ἐγγελάσεται. Cod. 137. Θ. ἐκεγλάσεται. Cod. 138." ²⁴ Colb.: Ἐκ Θ. οἱ β. Duo versiculi asteriscis notantur in Hieron., sed posterior tantum in Syro-hex. ²⁵ Colb. ²⁶ Olymp., Colb., Reg. unus. ²⁷ Colb.: Ἐκ Θ. οἱ β. Asterisco notant Syro-hex. et Hieron. ²⁸ Olymp. et "omnes." Syro-hex. affert: Σ. χρυσίου πρωτείου (ⲛⲉⲩⲟⲩⲟⲩⲁ). ²⁹ "Omnes." ³⁰ Colb.: Ἐκ Θ. οἱ δ. Habet quatuor στίχους sub ἄ. Θ. Syro-hex. ³¹ Syro-hex. ⲛⲉⲩⲟⲩⲟⲩⲁ ⲛⲉⲩⲟⲩⲟⲩⲁ. "Pro ⲛⲉⲩⲟⲩⲟⲩⲁ edidi] ⲛⲉⲩⲟⲩⲟⲩⲁ. Vid. Syro-hex. Psal. cxxx. 2. [ubi pro ἐταπεινώθρων est

ⲛⲉⲩⲟⲩⲟⲩⲁ].—Middeld. "Codex neutrum habet, sed ⲛⲉⲩⲟⲩⲟⲩⲁ. Bernstein, in Lexico ad Chrest. Kirschii affert: ⲛⲉⲩⲟⲩⲟⲩⲁ s. ⲛⲉⲩⲟⲩⲟⲩⲁ, humilis, ignobilis, obscurus, infimus. Pl. ⲛⲉⲩⲟⲩⲟⲩⲁ, humilis et obscura multitudo, plebs... Ex his non audeo codicem errasse affirmare."—Ceram. Forma ⲛⲉⲩⲟⲩⲟⲩⲁ pro ⲛⲉⲩⲟⲩⲟⲩⲁ exstat in Mus. Brit. MS. Add. 14,558, fol. 12 rect.; ubi pro Graecis, καὶ μηδὲν ταπεινὸν ὑποπεύσης (S. Chrysost. Opp. T. VII. p. 21 C) interpres dedit, ⲛⲉⲩⲟⲩⲟⲩⲁ ⲛⲉⲩⲟⲩⲟⲩⲁ. ³² Nicet., Colb., Regii duo.

CAP. XXIII. ¹ Nicet., Orat., Regii duo. Middeld. e Syro-hex. affert: Ἄ. ἔμπροσθεν αὐτοῦ (ⲛⲉⲩⲟⲩⲟⲩⲁ); sed in cod. nota anonyma est. ² Σ. ῥήματα. Sic Nicet., Orat., Regii duo. Syro-hex. affert: ⲛⲉⲩⲟⲩⲟⲩⲁ. ³ καὶ] Syro-hex. in marg. add. εἰ. ⁴ Cod. 252. ⁵ Nicet., Orat., Reg. unus. Alter Reg.: διαδικάσει με. ⁶ Nicet. et "omnes."

8. הָן קָרַם אֲחֵלָּהּ וְאֵינָנִי וְאֵחֹר וְלֹא-אֲבִין לוֹ.
En! ante eo, et non adest ipse; et retro, et non animadverto eum. Ο'. εἰ γὰρ πρῶτος (alia exempl. εἰς γὰρ πρῶτα⁷) πορεύσομαι, καὶ οὐκέτι εἰμί τὰ δὲ ἐπ' ἐσχάτους τί οἶδα; Σ. ἰδοὺ ἐὰν προέρχωμαι αὐτὸν, ἀφανὴς ἔστιν κὰν ἀκολουθῶ, οὐκ αἰσθήσομαι.⁸

9. אָרָא—שְׂמֵאוֹל. Ο'. Vacabat. ✕ Θ. ἀριστέρα—δύομαι.⁹

10. בָּחַנִי בְּיָדָהּ אֵינִי. Quum probaverit me, sicut aurum exibo. Ο'. διέκρινε δέ με ὡσπερ τὸ χρυσίον ἐξελεύσομαι δέ. Ἄ. ἐδοκίμασέ με, ὡς χρυσίον ἐξελεύσομαι. Σ. ἐδοκίμασέ με, ὡς χρυσίον ἀπέβην. Θ. δοκίμασε με, ὡς χρυσίον ἐξελεύσομαι.¹⁰

11. בְּאַרְשׁוֹ אִחְזָה רַגְלִי. Gressum ejus tenuit pes meus. Ο'. (ἐξελεύσομαι δὲ) ἐν ἐντάλασιν αὐτοῦ ✕ Θ. ἐκράτησεν ὁ πούς μου.¹¹ Α. ἐν ἴχθεσιν αὐτοῦ κατίσχεν (s. ἐπελάβετο) ὁ πούς μου. Σ. ἐν εὐθιγῆτι μου ἵπέμεινεν (s. ἐπέμεινεν s. διέμεινεν) ὁ πούς μου. Θ. ἐν ἴχθεσιν αὐτοῦ ἐκράτησεν ὁ πούς μου.¹²

15. עַל-כֵּן כִּסְפִיו אֲבָהָל אֲתַבּוֹן וְאָפַחַר כּוֹפְנִי.
Propterea ab ejus conspectu attonitus sum, perpendo et paveo ab illo. Ο'. διὰ τοῦτο ἐπ' αὐτῷ ἐσπούδακα, νουθετούμενος δὲ ἐφρόντισα αὐτοῦ.¹³ ✕ Ἄ. Θ. ἐπὶ τούτῳ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ κατασπυδασθῶ κατανοήσω, καὶ πτοηθήσομαι ἐξ αὐτοῦ.¹⁴

16. הַבְּהִילִי. Consternavit me. Ο'. ἐσπούδασέ με. Σ. ἐθροβύθησέ με.¹⁶

CAP. XXIV.

1. עֵתִים. Tempora. Ο'. ὧραι. Ἄ. Θ. καιροί.¹
לֹא-רָאוּ יָמָיו. Non viderunt dies ejus. Ο'. Vacat. ✕ οὐκ εἶδον ἡμέρας αὐτοῦ.²
2. וַיִּשְׁלוּ. Transferunt. Ο'. ὑπερέβησαν. Ἄ. προσελάβοντο.³

⁷ Sic Syro-hex., Comp., Ald. et codd. ⁸ Olymp. et "omnes." Colb. mendose habet οὐκ αἰσθήσομαι. ⁹ Colb.: Έκ Θ. οἱ β. Hieron. duos versiculos cum asterisco affert: posteriorem tantum cum ✕ Θ. Syro-hex. ¹⁰ Syro-hex. .(.) حصف / لمي / واصل / قفص. .(.) حصف / لمي / واصل / قفص. Montef. ex Colb. et Reg. uno edidit: Ἄ. ἐδοκίμασαν, quod ex Syro-hex. et Cod. 255 corrigendum. Cod. 138: Ἄ. ἐδοκίμασας. ¹¹ "✕ Θ. ἐκράτησεν ὁ πούς μου τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ. Haec asterisco notantur in Colb. Ed. Lat. Hieron.: ✕ Tenuit pes meus vias ejus."—Montef. Post αὐτοῦ add. ἐκράτησεν (ἐκράτησεν Cod. 249) ὁ πούς μου Codd. 249, 253, et Syro-hex. in marg. ¹² Syro-hex. in continuatione: .(.) حصف / لمي / واصل / قفص. .(.) حصف / لمي / واصل / قفص. .(.) حصف / لمي / واصل / قفص. ¹³ In hodiernis τῶν Ο' exemplaribus haec, διὰ τοῦτο—ἐφρόντισα αὐτοῦ, pro v. 14 habentur, etsi Hebraeis prorsus dissimilia: deinde illa, ἐπὶ τούτῳ—ἐξ αὐτοῦ, pro versione LXXvirali v. 15 vindicantur. Alii vero cum Grabio rectius statuerunt, v. 14, qui Latine sonat: Nam perficiet statutum meum (id quod in me statuit), et talia multa sunt cum eo, tam in versione LXXvirali, quam in ceterorum interpretum reliquiis prorsus desiderari; quaeque hodie in editis leguntur pro duplici interpretatione v. 15 habenda esse. ¹⁴ "Colbertinus, praemisso asterisco, Έκ τῶν Ἀκωλα καὶ Θ. οἱ β. τετάρταγμα. Illud autem τετάρταγμα

videtur item esse Aquilae et Theodotionis, loco τοῦ κατασπυδασθῶ, quod hodie in versione τῶν Ο' legitur. Ed. Lat. Hieron. habet turbabor, et hos duos versic. asterisco notat."—Montef. Syro-hex. in textu affert: ✕ Θ. (non Ἄ. Θ.) ἐν τούτῳ (.) ἀπὸ πρ. αὐτοῦ κατασπυδασθῶ (.) κ. τ. ἐ. Cum vero κατασπυδασθῶ Aquilam prorsus referat (vid. Hex. ad 2 Reg. iv. 1. Psal. ii. 5. vi. 3, 10), magis credibile est, τετάρταγμα ad alium interpretem pertinere. Vid. not. seq. ¹⁵ "Syro-hex. .(.) حصف / لمي / واصل / قفص. Σ. ταρασσω. Syriac. verbum vitiose scriptum videtur; offendit enim activa forma participii."—Middeld. Defendi quidem potest .(.) حصف / لمي, sensu intransitivo, tumultuabor, thorubhōw (cf. Hex. ad Psal. ii. 1. lviii. 15). Quoniam vero in cod. discrete scriptum esse .(.) حصف / لمي certior factus sum, non dubitavi lectionem anonymam τετάρταγμα Symmacho vindicare. Praeterea notandum est, Nobilium ad ἐσπούδακα afferre: Schol. ἐθροβύθησεν καὶ ἐταράχθησεν (Cod. 248 in marg. addit: ἀγῶν τῆς πληγῆς τὴν αἰτίαν); necnon ad illa, κατασπυδασθῶ, κατανοήσω: Schol. ἀμχανῶ καὶ κατανοῶν πτοῖμαι, quod et Cod. 248 in marg. habet. ¹⁶ Colb., Reg. unus, et Cod. 255.

CAP. XXIV. ¹ Colb., Reg. unus. ² Post ἀσεβείς δὲ Cod. 249 et Syro-hex. in marg. addunt: οὐκ εἶδον ἡμέρας αὐτοῦ. Sic Polychron. apud Nobil. Hieron. habet: ✕ nescierunt dies ejus; unde Montef. edidit: ✕ οὐκ οἶδασι τὰς ἡμέρας αὐτοῦ. ³ Montef. edidit: Ο'. ὑπερέβησαν. Ἄ.

3. **קִמְרוֹ**. *Asinum*. *Ο. ὑποζύγιον. *Αλλος ὄνον.*⁴
4. **וַיִּפְּסוּ אֶתְּיָמֵיהֶם מִדֶּרֶךְ**. *Declinare faciunt inopes a via*. *Ο. ἐξέκλιναν ἀδυνάτους ἐξ ὁδοῦ δικαίας. Σ. παρέτρεψαν γὰρ πενήτων ὁδόν.*⁵
- וַיָּבֹאוּ עִבְרָאִים עִבְרָאִים יַחַד הִבְּאוּ אֶתְּיָמֵיהֶם מִדֶּרֶךְ**. *Simul abdunt se pauperes terrae*. *Ο. Vacabat. ✕ Θ. ὁμοθυμαδὸν δὲ ἐκρύβησαν πραεῖς γῆς.*⁶ *Σ. ὁμοῦ ἀφανεῖς ἐποίησαν πραεῖς γῆς.*⁷
5. **פְּרָאִים**. *Onagri*. *Ο. ὄνοι ✕ ἄγριοι.*⁸
- בְּמִדְבָּר**. *In deserto*. *Ο. ἐν ἀγρῶ ὑπὲρ ἔμοῦ. 'Ο Έβραῖος ἐπ' ἐρήμου.*⁹
- וַיֵּצְאוּ בִּבְרִיחָהֶם מִשְׁהַר לְטָרֵף**. *Egrediantur ad opus suum, surgentes mane ad rapinam*. *Ο. ἐξελθόντες τὴν ἑαυτοῦ τάξιν (alia exempl. πρᾶξιν). 'Α. ἐξέρχονται ἐν κατέργῳ αὐτῶν, ὀρθρίζοντες εἰς ἄλωσιν.*¹⁰ *Σ. προέρχονται εἰς ἐργασίαν αὐτῶν, ἐπορθρίζοντες θηρεύειν.*¹¹
- וְעַרְבָה לֹא לָהֶם לְצִעְרֵיהֶם**. *Solitudo est ei panis pro pueris*. *Ο. Vacabat. ✕ Θ. ἡδύνθη αὐτῷ ἔρτος εἰς νεωτέρους.*¹² *Σ. ἡδὺς ἐκάστω αὐτῶν ἄρτος εἰς νεανίσκους.*¹³
8. **מִזֶּרֶם הַרִים וְרֵטְבוּ**. *Ab imbribus montium madesunt*. *Ο. Vacabat. ✕ Θ. ἀπὸ ψεκᾶδων ὀρέων ὑγραίνονται.*¹⁴
9. **וַיַּעַל עֵינָי וַיַּחְבְּלוּ**. *Et super pauperem pignus accipiunt*. *Ο. ἐκπεπτωκότα δὲ ἐταπεινώσαν.*

προσλαμβάνοντες, notans: "Sic unus. Reg. προσελάβοντο. Colbert. προσελάβον. Nicetas, προσλαμβάνοντες." Locus Olympiodori apud Nicet. est: καὶ ὅρια ὑπερβαίνοντες, ἡ κατὰ τὸν Ἀκύλαν, προσλαμβάνοντες. Sed Cod. 256 post ἀρπάσαντες add. προσελάβοντο, quasi haec lectio non ad וַיַּעַל, sed ad וַיַּחְבְּלוּ, rascunt, aptanda sit. Et sic, ut videtur, Hieron.: *Gregem cum pastore rapientes ✕ paraverunt.*⁴ Colb., Reg. unus. ⁵ Olymp., Colb., Reg. unus. ⁶ Sic Colb., Syro-hex., non Hieron. ⁷ Olymp. et "omnes." ⁸ Hieron.: *asinī ✕ feri*. Syro-hex. in marg. + **וַיִּפְּסוּ**, h. e. ✕ ἄγριοι. Cf. Job. vi. 5. Jerem. xlviii. 6 in LXX et Syro-hex. In cod. vero index lectionis marg. est super **וַיַּעַל**, ἐν ἀγρῶ. ⁹ Sic Nobil. pro Graecis, ὑπὲρ ἔμοῦ, et sic edidit Grabius. ¹⁰ Olymp. et "omnes." ¹¹ Cod. 252, ubi προσέρχονται scriptum. Cf. Hex. nostra ad Ezech. xxvi. 18. Colb. vero et Reg. unus habent: *Σ. ἐκπορεύονται.* ¹² Sic Colb., Syro-hex., et sub

- Σ. καὶ πτωχὸν ἠνεχύραζον.*¹⁵
12. **וַיֵּצְאוּ מִן הָעִיר**. *Ex urbe homines gemunt*. *Ο. οἱ (alia exempl. om. οἱ) ἐκ πόλεως καὶ ἰδίων οἴκων ἐξεβάλοντο. Σ. ἐκ πόλεως ἄνδρας στενάξει ἐποίησαν. Θ. ἐκ πόλεως ἄνδρες κερκάζονται.*¹⁶
- וַיֹּאמֶר לֹא יִשְׂמַח אֱלֹהִים בְּפִלְאוֹתָם**. *Et Deus non imputat (istis) absurditatem*. *Ο. αὐτοὺς δὲ διὰ τί τούτων ἐπισκοπῆν οὐ πεποιθται; 'Α. καὶ θεὸς οὐ θήσει curam.*¹⁷ *Σ. ὁ θεὸς δὲ οὐκ ἐμπνέει (s. ἐνεργεῖ) μαρίαν.*¹⁸ *Θ. . . ἀφροσύνη.*¹⁹
13. **וַיִּפְּסוּ בְּמִדְבָּר**. *Ipsi fuerunt inter eos qui rebellant in lucem*. *Ο. ἐπὶ γῆς ὄντων αὐτῶν καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν. Σ. ἀλλ' αὐτοὶ γεγόνασιν ἀποσταταὶ φωτός.*²⁰
- 14-18. **וַיִּבְלֶה עַל-פְּנֵיהֶם**. *Ο. Vacabat. ✕ Θ. καὶ νυκτὸς—ἐπὶ πρόσωπον ὕδατος.*²¹
15. **וַיִּתְּרֵם**. *Et velamen faciei imponet*. *✕ Θ. καὶ ἀποκρυβὴν προσώπου ἔθετο. Σ. σκέπαστρον προσώπου περιτιθέμενος.*²²
- 16, 17. **וַיִּתְּנוּ לָהֶם אֶת-יְדֵיהֶם**. *Ob-signaverunt sibi, nesciunt lucem: nam pariter mane ipsis umbra mortis, quia agnoscit quisque eorum terrores umbrae mortis.* *✕ Θ. ἐσφράγισαν ἑαυτοὺς, οὐκ ἐπέγνωσαν φῶς: ὅτι ὁμοθυμαδὸν αὐτοῖς τὸ πρῶτ' σκία θανάτου, ὅτι ἐπιγνώ-*

aster. Hieron. ¹³ Olymp. et "omnes." ¹⁴ Sic Colb., Syro-hex., et sub aster. Hieron. ¹⁵ Polychron. et "omnes." ¹⁶ Syro-hex. **وَصَدَأَ جَحشًا**. *ه. حجه حصا، سد + ل. مع صدأ جحش معج*. ¹⁷ Syro-hex. **وَصَدَأَ لَاسْم جَحشًا**. (Syr. **جَحشًا** est pro σπουδῇ Mar. vi. 25 in Pesch.) ¹⁸ Sic (cum ἐμπνέει, quasi a **נְפִישׁ**) Colb. et Regii duo. Syrus vero: *وَصَدَأَ لَاسْم جَحشًا*. (ἐνεργεῖ. Vid. Prov. xxi. 6. xxxi. 12. Jesai. xli. 4 in Syro-hex.) ¹⁹ Syro-hex. **وَصَدَأَ**. ²⁰ Colb. et Regii duo. Consentit Syro-hex. **וַיִּתְּנוּ לָהֶם אֶת-יְדֵיהֶם**. Ad *οὐκ ἐπέγνωσαν* Schleusner. in *Opusc. Crit.* p. 159 e Catena MS. affert: *Σ. οὐ συνήκαν*, quod ad Hebr. **וַיִּתְּנוּ** pertinere videtur. ²¹ "Hi novem versuculi asteriscis notantur in Colb., quemadmodum in Ed. Lat. Hieron."—*Montef.* Accedit Syro-hex., ubi ✕ Θ. praemititur. ²² Olymp. et "omnes."

σεται τάραχος (alia exempl. παραχὰς) σκιάς θανάτου. Σ. ὡς ἐν σφραγιδι κρύψουσιν ἑαυτοὺς, εἰν γένηται αὐτοῖς ὄρθρος σκιά θανάτου φαραθεῖς γὰρ ἀνύπαρκτος ἔσται βιασθεῖς θανάτω.²³

18. על־פְּנֵי מַיִם. *Super faciem aquae.* ✕ Θ. ἐπὶ πρόσωπον ὕδατος. Σ. ἐπιπλέων ὕδατι.²⁴
- 18, 19. לֹא יִפְּנֶה דְרָךְ פְּנֵי צַיָּהּ וְגוֹלָהּ. *Non se convertit ad viam vinearum: ariditas et calor rapiunt (aquaes nivales).* Ο. ἀναφανείη δὲ τὰ φυτὰ αὐτῶν ἐπὶ γῆς ξηρά· ἀγκαλίδα γὰρ ὀρφανὸν ἤρπασαν. ᾿Α. οὐκ ἐκκλίνει εἰς ὄδον ἀνεπίβητον τῶν ἀμπελώνων, καὶ εἰς θέρμην ἐκβιάσονται. Σ. οὐκ ἀναστρέψει εἰς ὄδον τῶν ἀμπελώνων τοῦ διεψᾶν, καὶ καῖμα ἤρπασαν. Θ. οὐκ ἐκκλίνει εἰς ὄδον τῶν ἀμπελώνων ἐν δίψῃ, καὶ γὰρ αὐτοὶ σὺλῶσι.²⁵
21. אֲלֹמֶנֶה. *Viduae.* Ο. γυναίον. Οἱ λοιποὶ χήραι.²⁶
22. בְּנַיִן. *De vita sua.* Ο. κατὰ τῆς ἑαυτοῦ ζωῆς. Σ. περὶ τῆς ἑαυτοῦ ζωῆς.²⁷
24. כְּכֹל. *Sicut omnes.* Ο. ὡσπερ μολόχη. ᾿Αλλος ὡσπερ χλόη.²⁸
25. וְאִם־לֹא נִּיַּח. *Quod si non nunc.* Ο. εἰ δὲ μὴ. Σ. ἀλλὰ νῦν.²⁹
- וַיָּשֶׁת׃ לֹא מְלַח. *Et rediget in nihilum ser-*

monem meum. Ο. Vacabat. ✕ καὶ θήσει εἰς οὐδὲν τὰ ῥήματά μου.³⁰ Σ. καὶ τάξει παρὰ τῷ θεῷ τὸν λόγον ὑπὲρ ἐμοῦ.³¹

CAP. XXV.

2. מְיַדְּכֵּךְ. *Dominitum.* Ο. τί γὰρ προούμιον. ᾿Α. Θ. ἔξουσίας.¹
- שָׁלוֹם. *Pacem.* Ο. τὴν σύμπασαν. Οἱ λοιποὶ τὴν εἰρήνην.²
3. הַיֵּשׁ מִסְּפָר לְדִרְיוֹ. *Num est numerus turmis ejus?* Ο. μὴ γάρ τις ὑπολάβοι ὅτι ἔστι παρέλκυσις πειραταῖς; Σ. μὴ ἔστιν ἀριθμὸς τῶν στρατιῶν αὐτοῦ;³
- אֲרֹרָה. *Lux ejus.* Ο. ἔνεδρα παρ' αὐτοῦ. Σ. ἐπιτάγματα.⁴
4. וְכַד־יָבִינָהּ יְלֹדֶהָ אִשָּׁה. *Et quomodo mundus erit natus muliere?* Ο. ἢ τίς ἂν ἀποκαθάρσισαι αὐτὸν γεννητὸς γυναικός;⁵ Σ. διὰ τίνος ἄρρητος ἔσται τεχθεῖς ὑπὸ γυναικός;⁶
5. הֵן עַד־יָרִץ. *Ecce! vel lunam.* Ο. εἰ σελήνη συντάσσει. Οἱ λοιποὶ ἰδοὺ σελήνη.⁷
- לֹא יֵאָהָר. *Non splendet.* Ο. οὐκ ἐπιφαύσκει. ᾿Α. οὐ διαγιγισθήσεται.⁸

²³ "Hunc Symmachi locum, cujus minimam partem affert Drusius, plenum ex MSS. mutuamus."—Montef. Integrum locum jamdudum exscripserat Olymper apud Nicetam; sed Nobilius, qui eum expilavit, haec, εἰν γένηται — θανάτω, pro verbis commentatoris, non ipsius interpretis, cepit. Pro חִיָּה, *terrores*, ἀνυπαρκσία interpretatus est Aq. Job. xviii. 11, 14; Aq. Sym. Job. xxvii. 20. ²⁴ Olymper. Nobil. et "aliquot MSS." ἐπιπλέον habent. ²⁵ Syro-hex. ./. לא יִפְּנֶה דְרָךְ פְּנֵי צַיָּהּ וְגוֹלָהּ אִשָּׁה חַיָּה. Montef. Sic ἕτερα ἀντιγραφα apud Olymper, ut hodie Cod. Alex. solus. ²⁹ Colb. ³⁰ Sic sub aster. Syro-hex. et Hieron. ³¹ Colb., Reg. unus.

CAP. XXV. ¹ Colb., Reg. unus. ² Colb. ³ Nicet., Colb., Orat., Reg. unus. ⁴ Nicet., Colb. ⁵ Post γυναικός Syro-hex. addit: — οὐρανός (οὐδανός Cod. Alex.) οὐ καθαρός· ὁ λέγων τῷ ἡλίῳ μὴ ἀνατέλλειν, καὶ οὐκ ἀνατέλλει. Eadem leguntur in Cod. Alex. et, omisso μὴ ἀνατέλλειν, in paucis aliis. ⁶ Nicet., Colb., Orat., Reg. unus. ⁷ Cod. 257. ⁸ Reg. unus apud Montef., qui fragmentum hoc ad וַיָּרִץ, *non sunt ryma*, Ο. οὐ καθαρὰ, refert.

6. **הָאֵל מִי־כִי**. *Quanto minus.* O'. εα δέ. Σ. πόσῳ μᾶλλον.⁹
וְבֶן־אָדָם תּוֹלְעָה. *Et filius hominis vermis.*
 ※ Θ. καὶ υἱὸς ἀνθρώπου σκώληξ.¹⁰

CAP. XXVI.

3. **יַעֲזָבָה**. *Consulisti.* O'. συμβεβούλευσαι. 'A. Σ. συνεβούλευσας.¹
 5-11. **מִגְעַרְתּוֹ—הֶרְפָּאִים**. O'. Vacabat. ※ Θ. μὴ γίγαντες—ἀπὸ τῆς ἐπιτιμῆσεως αὐτοῦ.²
 5. **הֶרְפָּאִים יְחֹלְלוּ בִּמְתַחַת מַיִם וְשָׁנִינָהּ**. *Manes ipsi subitus tremunt, aquae et incolae earum.*
 ※ Θ. μὴ γίγαντες μαιωθήσονται ὑποκάτωθεν ὕδατος καὶ τῶν γειτόνων αὐτῶν; 'A. μήτι βαφαιεὶ ὠδίνουσιν ἀποκάτωθεν ὑδάτων, καὶ τῶν σκηνοῦντων αὐτά; Σ. μὴ θεομάχοι θορυβήσουσιν ἰπὸ τῶν ὑδάτων, καὶ οἱ γειτνιώντες αὐτοῖς;³
 7. **עַל־יְהוָה**. *Super inane.* ※ Θ. ἐπ' οὐδέν. 'A. ἐπὶ κενώματος.⁴
 8. **עַל־בְּקָע**. *Non finditur.* ※ Θ. οὐκ ἐρράγη. 'A. Ἄλλος· οὐκ ἔρρανε.⁵

⁹ Cod. 255. Cf. Hex. ad Job. xv. 16. ¹⁰ Sic hodie LXX. Solus Syro-hex. Theodotioni tribuit.
 CAP. XXVI. ¹ Colb. ² Colb.: 'Εκ Θ. οἱ α'. Montef. cuneolum ponit ad finem v. 10; sed Syro-hex. et Hieron. cum nobis faciunt. Neque aliter Grabius. ³ Integras versiones Aquilae et Symmachi partim ex Cod. 252, partim ex Syro-hex. concinnavimus. Montef. ex Colb. et Reg. affert tantum: 'A. βαφαιεὶ. Σ. θεομάχοι... καὶ οἱ γειτνιώντες (γείτονες Nobil.) αὐτοῖς; sed Cod. 252 affert: .|. **הֶרְפָּאִים יְחֹלְלוּ בִּמְתַחַת מַיִם וְשָׁנִינָהּ** * **עַל־יְהוָה**; Graece: μήτι βαφαιεὶ ὠδίνουσιν (ὠδίνουσιν Cod. 252) ἀποκάτωθεν ὑδάτων, καὶ τῶν σκηνοῦντων αὐτά. (Middeld.: καὶ οἱ κατασκηνοῦντες ἐν αὐτοῖς; sed Cod. 252 affert: καὶ σκηνοῦντων (sic) αὐτά.) Deinde Syro-hex. **הֶרְפָּאִים יְחֹלְלוּ בִּמְתַחַת מַיִם וְשָׁנִינָהּ** * **עַל־יְהוָה**. Cod. 252 Symmachi tribuit ea quae in textu nostro leguntur; sed ἰπὸ τῶν ὑδάτων, quod in hoc cod. aberat, ex Syro assumisimus. ⁴ Cod. 255: 'A. ἐπὶ κενώ-

9. **פָּרְשָׁו עָלָיו עַנְנֹו**. *Expandit super eum nubem suam.* ※ Θ. ἐκπετάζων ἐπ' αὐτὸν νέφος αὐτοῦ. ['Ἄλλος· ἔθετο σκότος ἀπόκρυστον αὐτοῦ.]⁶
 10. **חָק חָק**. *Statutum velut circino definit.* ※ Θ. πρόσταγμα ἐγύρωσεν. Σ. ὄρον περιέγραψεν.⁷
 11. **יְרוֹפְפוּ**. *Contremiscunt.* ※ Θ. ἐπετάσθησαν. 'A. διεκινήθησαν. Σ. σπαίρουσιν.⁸
וַיִּתְמָחוּ. *Et attoniti sunt.* ※ Θ. καὶ ἐξέστησαν. Σ. (καὶ) θαμβοῦνται.⁹
 12. **מַחַץ רֶגֶב**. *Percutit superbiam.* O'. ἔστρωται τὸ κήτος. Σ. συγκλᾶ ἀλαζονείαν.¹⁰
 13. **נָחֵשׁ בָּרֶחַ**. *Serpentem fugacem.* O'. δράκοντα ἀποστάτην. Σ. τὸν ὄφικ τὸν συγκλείοντα.¹¹
 14. **הֶרְפָּאִים—נְשָׁמֵיבו**. ※ ἰδοὺ ταῦτα—ἀκουσόμεθα ἐν αὐτῷ.¹²
וַיִּמְחַשׁ מִן־בְּרִיתוֹ וַיִּרְעַם וַיִּשְׁמַעֵבּוּ דָבָר נְשָׁמֵיבו **וַיִּתְבַּנְּן**. *Et quam tenuis susurrus verbi, quod de eo audivimus; et tonitru potentiae ejus quis intelligat?* O'. ※ καὶ ἐπὶ ἱκμάδα λόγου ἀκουσόμεθα ἐν αὐτῷ⁴. σθένος δὲ βροντῆς αὐτοῦ τίς οἶδεν; Σ. τί δὲ ψιθύρισμα τῶν λόγων αὐτοῦ ἀκούσομεν, ὅπου βροντῆν δυναστείας αὐτοῦ οὐδεὶς ἐννοήσει;¹³

ματος, ἀπὸ τοῦ, εἰς ἀπέραντον. Sic sine nom. interp. Codd. 137, 138. Montef. edidit: 'A. ἐπὶ κενώματι. Ita Olymp. et, teste eodem, "omnes." ⁶ "Colb. Suspectum."—Montef. Est lectio Ald. et sex codd. ⁷ Colb. Est merum scholium ex Psal. xvii. 12 depromptum. ⁸ Olymp. et "omnes." ⁹ Montef. ex Nicet. et "omnibus" affert: 'A. διεκινήθησαν. Syrus noster: 'A. διεκινήθησαν (دع). Σ. **عَبَّوْا**, quod pro ἐπαίρουσιν positum esse confidenter affirmarim, nisi verbum Hebraicum sensum transitivum respuerit. Tandem in auxilium venit Cod. 252: 'A. διεκινήθησαν. Σ. σπαίρουσιν. Egregie! Michaelis Supplem. p. 2262: "וַיִּרְפְּפוּ non, ut fieri solet, ad radicem רָפַף referendum, sed ad רָפַף, Arab. رَفَّ, palpitavit." Syrus autem pro ΣΠΑΙΡΟΥΣΙΝ in apographo suo ΕΠΑΙΡΟΥΣΙΝ invenit. ¹⁰ Nicet. et "omnes." ¹¹ Olymp. et "omnes." ¹² Nicet. et "omnes." Cf. Hex. ad Jesai. xxvii. 1. ¹³ Sic sub asterisco solus Syro-hex. ¹³ Olymp. (qui ὄταν pro ὅπου habet), Colb., Orat.

CAP. XXVII.

1. וַיִּקַּח אִיּוֹב שְׂאת מְשָלוֹ. *Et addidit Job attollere parabolam suam.* Ο'. ἔτι δὲ προσθεῖς Ἰὼβ εἶπε τῷ προοιμίῳ.¹ Ἄ. καὶ προσέθηκεν Ἰὼβ ἄραι τὴν παραβολὴν αὐτοῦ.²
2. הִסְרִי מִשְׁפָּטַי. *Removit iudicium meum.* Ο'. ὃς οὕτω με κέκρικε. Σ. ὃς παρείδε τὴν κρίσιν μου.³
3. כִּי-כָל-עוֹד נִשְׁמָתִי בִי. *Quod omni tempore quo adhuc halitus meus in me est.* Ο'. εἰ μὴν ἔτι τῆς πνοῆς μου ἐνούσης. Σ. ὅτι μέχρις οὗ ἡ ἀναπνοή μου ἐν ἐμοί.⁴
5. לֹא-אֶסִיר הַמְתִּי מִמֶּנִּי. *Non removebo integritatem meam a me.* Ο'. οὐ γὰρ ἀπαλλάξω μου τὴν ἀκακίαν μου. Σ. οὐκ ἐκστήσομαι τῆς ἀπλότητός μου.⁵
6. לֹא אֶרְפֶּה. *Non dimittam eam.* Ο'. οὐ μὴν (alia exempl. μὴ) προῶμαι. Θ. οὐκ ἀφήσω.⁶
8. כִּי יִבְצֵעַ. *Quod quaestum fecerit.* Ο'. ὅτι ἐπέχει. Οἱ λοιποὶ ὅτι πλεονεκτεῖ.⁷

9. כִּי-תָבוֹא. *Cum advenerit.* Ο'. ἡ ἐπελθούσης. Οἱ λοιποὶ μὴ ἐπελθούσης.⁸
13. וְנִחַלַת עֲרִיצִים כְּשִׂדִי יָקְחוּ. *Et hereditas quam violenti ab Omnipotente accipient.* Ο'. κτήμα δὲ δυναστῶν ἐλεύσεται παρὰ παντοκράτορος ἐπ' αὐτούς. Σ. Θ. καὶ κληρονομία ἦν οἱ ἀκαμπεῖς παρὰ τοῦ ἱκανοῦ κομίζονται.⁹
17. נָקִי. *Innocens.* Ο'. ἀληθινόι. Ἄ. Θ. ἀθῶοι. Σ. ἀναίτιοι.¹⁰
18. וַיִּכְרַח עֵשָׂה נֵצֵר. *Et sicut tugurium quod fecit custos (ὄπωροφύλαξ).* Ο'. καὶ ὡσπερ ἀράχνη ✕ Σ. ἀ συνετήρησε.¹¹
- 21-23. מִמְּקוֹמוֹ — יִשְׂאוּהוּ. ✕ Θ. ἀναλήψεται αὐτὸν — ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ.¹²
21. קָרִים. *Eur s.* ✕ Θ. καύσων. [Ἄλλος ὡς κονιορτός.]¹³
23. וַיִּשֶׁק עַל-יָדָיו מִכַּיְמוֹ. *Complodet super illis volas suas.* ✕ Θ. κροτήσῃ ἐπ' αὐτὸν χεῖρας αὐτῶν. Ἄ. constipabit ἐπ' αὐτοὺς ταρσοὺς αὐτῶν.¹⁴ Σ. (?) ψοφήσουσαν ἐπ' αὐτοὺς ταῖς χερσὶν αὐτῶν.¹⁵
- וַיִּשְׂרָק. *Et sibilabit.* Ο'. καὶ συριεῖ. Σ. καὶ ἔκσυριεῖ.¹⁶

CAP. XXVII. ¹ Syro-hex. in textu habet: ✕ Θ. ἔτι δὲ προσθεῖς κ.τ.έ., sed omisso cuneolo qui notet quousque vis asterisci se extendat.

² Olymp., Reg. unus. Montef. falso edidit ἄρας, a Drusio deceptus. Syro-hex. in marg. affert: Θ. ἄραι (حاصبا).

³ Olymp., Colb., Orat., Reg. unus. ⁴ Colb. ⁵ Nicet. et "omnes." ⁶ Colb., Reg. unus. Ad v. 7, Ο'. ἀλλὰ εἶσαν οἱ ἐχθροὶ μου, Schleusner. in *Opusc. Crit.* p. 163 e Catena MS. affert: Σ. ἀπολλυντο (ἀπολλοῦντο) οἱ ἐχθροὶ μου, quod scholium est Olymp. in Cat. Nicet. p. 419. ⁷ Nicet., Colb., Reg. unus. Cod. 248: Ἄ. καὶ Σ. πλεονεκτεῖ. ⁸ Colb. ⁹ "Sic omnes."—

Montef. Olymp. habet κομίζονται. ¹⁰ Colb., Reg. unus. Cod. 250 in marg.: ἀθῶοι, ἀναίτιοι. ¹¹ Post ἀράχνη Colb. in textu add. ἀ συνετήρησεν, cum Ald. et libris nonnullis; deinde in marg. notat: ✕ ἐκ τῶν Σ. Syro-hex. vero in textu affert: ✕ ἀ συνετήρησεν. Hieron. sine asterisco: *quae servavit.* Loco horum verborum Cod. Alex. et duo alii habent, ὁ πλοῦτος αὐτοῦ. ¹² "Colbert. cum asteriscis: Ἐκ Θ. οἱ ε', id est, *Hi sex versus ex Theodotione.* Notantur item asteriscis in Ed. Lat. Hieronymi, sed asterisci quidam excidere."—Montef. Syro-hex. asteriscis

notat versiculos 1, 2, 3, et 6, exemtis his: ἐκ χειρὸς—χεῖρας αὐτῶν. ¹³ Sic Montef. ex Colb. Scholium esse videtur ad ea quae sequuntur, καὶ ἀπελεύσεται. ¹⁴ Syro-hex. .فعل يركب على يديهم. Middeldorpfius vertit: *coarctabit ἐπ'* αὐτοὺς τὰ ἰχνη αὐτῶν. (Syr. حاصبا voce uti solet pro Hebr. נָקִי. Verbum וַיִּשְׂרָק significat *coarctavit, strinxit, inculcavit, constipavit,* auctore Castello, qui exempla non attulit. In Syro-hex. Jud. iii. 23 ponitur pro Graeco ἐσφήρωσε (τὰς θύρας). Cf. Hex. ad Jesai. ii. 6. In nostro loco pro רָבַץ fortasse Aq. interpretatus est *συγκροτήσῃ*, quod vocab. Syrus *constipandi* potius quam *complodendi* sensu cepisse videtur.) ¹⁵ Cum fragmento Aquilae Syrus necit alius interpretis versione, nullo intercedente spatio: *فعل يركب على يديهم* h. e. ψοφήσουσαν (Ezech. vi. 11. xxv. 6 in Syro-hex.) ἐπ' αὐτοὺς ταῖς χερσὶν αὐτῶν. Sic recte Middeld. ¹⁶ Colb., Reg. unus. Sic sine nom. Codd. 255, 256, et 250 in marg. Syro-hex. in textu habet *سارحهم*, καὶ *سارحهم*, quae falsa lectio est Ald. et trium codd. Etiam Hieron.: *et trahet eum.*

CAP. XXVIII.

1. יִקָּץ. *Constant.* Ο. ὅθεν διηθεΐται. Οἱ λοιποὶ ὅθεν χωνευθῆ¹.
2. יִצוּק נְחֹשֶׁת יִצוּק יִצוּק. *Et lapis funditur (ut fiat) aes.* Ο. χαλκὸς δὲ ἴσα λίθῳ λατομείται. 'Ο 'Εβραῖος' χαλκὸς δὲ ἀπὸ λίθων χωνεύεται.²
3. פֶּנֶם. *Finem.* Ο. τάξιν. 'Α. τέλος. Σ. προ-θεσμίαν. Θ. πέρας.³
- 3, 4. מְעַם-גַּר—וְלִכְלֵ-תַנְכְּלִית. Ο. Vacabat. ✕ Θ. καὶ πᾶν πέρας—ἀπὸ κοινίας.⁴
3. אָבֶן אֶפֶל יִצְלַמְוֹת. *Lapidem caliginis et umbræ mortis.* ✕ Θ. λίθος σκοτία καὶ σκιά θανάτου. 'Α. λίθος σκοτομήνης καὶ σκιά θανάτου. Σ. λίθος ζόφος καὶ σκιά θανάτου.⁵
4. מְעַם-גַּר נַחַל מְעַם-גַּר. *Rumpit canalem ex eo ubi habitat (a superficie terræ).* ✕ Θ. διακοπή

- χειμάρρου ἀπὸ κοινίας. 'Α. . . χειμάρρους ἔπου κοινία. Σ. διακοπή φάραγος ἔπου κοινία.⁶
4. נָעוּ. *Agitantur.* Ο. Vacabat. ✕ Θ. ἔσαλεύθησαν. Σ. ἐείσθησαν s. ἔσαλεύθησαν.⁷
 - 4-9. יָדוּ שְׁלַח—נָעוּ. Ο. Vacabat. ✕ Θ. ἔσαλεύθησαν—ἐξέτεινε χεῖρα αὐτοῦ.⁸
 6. לוֹ יִעַרְפֹּת וְהָבָה לֹו. *Et glebæ auri ei.* ✕ Θ. καὶ χῶμα χρυσίου αὐτῷ. 'Α. καὶ μολύβος χρυσοῦς αὐτῷ. Σ. καὶ ὡσεὶ μολύβος χρυσοῦς αὐτοῦ.⁹
 10. בְּצִוְרוֹת יְאִרִים בְּקַע. *In petris rivus diffundit.* Ο. δίνας (alia exempl. θίνας¹⁰) δὲ ποταμῶν διέρρηξε. 'Α. In oclusis (s. rigidis) ρεῖθρα διέσχισαν. Σ. τὰ ρεῖθρα coarctata τῶν ποταμῶν διέσχισαν. Θ. τὰ ὄχρωμάτα. . .¹¹
 - יָנוּ רָאָתָהּ עֵינוּ. *Vidit oculus ejus.* Ο. εἶδε μου ὁ ὀφθαλμὸς. Οἱ λοιποὶ: εἶδεν αὐτοῦ.¹²

CAP. XXVIII. ¹ Nicet. et "omnes." ² Idem. ³ Nicet., Orat., Reg. unus. ⁴ Sic Syro-hex. et sub asteriscis Hieron. ⁵ E Cod. 252 exscripsit Parsons: 'Α. λίθος σκοτομήνης καὶ σ. θ. Σ. λίθος σοφὸς καὶ σ. θ. Apud Aquilam correximus λίθος pro λίθους, nisi quis praetulerit λίθους σκ. καὶ σκιά θ. Symmacho autem pro σοφὸς indubitanter vindicavimus ζόφος, quod iste interpres posuit pro אָבֶן Psal. x. 2. xc. 6, necnon pro אֶפֶל יִצְלַמְוֹת Jesai. lix. 9. ⁶ Syro-hex. + יַעַרְפֹּת וְהָבָה לֹו. Symmachii versio debetur Cod. 252. Uterque pro יָנוּ, *inquinus*, interpretatus est יָנוּ, *cala, κοινία* (Jesai. xxvii. 9). ⁷ Syro-hex. + יַעַרְפֹּת וְהָבָה לֹו. Middeld. refert hoc fragmentum ad Hebr. יָנוּ, Ο. ἠσθήθησαν; sed codex in fine versus addi jubet. Verbum ἔσαλεύθησαν legitur in Ed. Rom., sed abest a Codd. Vat., Alex., aliis. ⁸ "Colbertinus ad verbum ἔσαλεύθησαν haec notat, praemisso asterisco: 'Ex Θ. τὸ ἡμιστίχιον, ὁμοίως καὶ οἱ θ. . . Ημιστίχιον autem dicitur vox ἔσαλεύθησαν, cujus versio Latina, *commoti sunt*, asterisco signatur etiam in Ed. Lat. Hieronymi, ut et novem [immo *decem*, ad finem v. 9] versiculi sequentes."—Montef. In Syro-hex. abest vocab. ἔσαλεύθησαν, et v. 5 sine asterisco legitur; deinde pergit: ✕ τόπος σαμφείρου—ἐξέτεινε χεῖρα αὐτοῦ.⁹ Syro-hex. + יַעַרְפֹּת וְהָבָה לֹו. ¹⁰ Sic Comp., Cod. Ephrem., alii. Ald. edidit: τὰ κολώματα τῶν ὑδάτων τὰς σιγγας (σιγγας), θίνας. Sic, sed δίνας pro θίνας, Cod. 68. Syro-hex. habet יַעַרְפֹּת, *gurgites (dinas)*; Hieron. *ripas (θίνας)*. ¹¹ Primum videamus quid ante nos Hexapla

afferant. Montef. edidit: בצוירות. Ο. δίνας (ἄλλ. θίνας). Θ. ὄχρωμάτα. יְאִרִים. Σ. ρεῖθρα. Ο. ποταμῶν. Idem notat: "Θ. ὄχρωμάτα. Sic Regii duo, Orat. et Drusius. Nicetas: Θ. ὄχρωμάτα. Σ. ρεῖθρα; male. Nam versio illa Symmachii ad sequentem vocem pertinet, ut in iisdem MSS. indicatur, et res ipsa docet." Scilicet Nicetas testatur: ἀντὶ δὲ τοῦ θίνας, Θ. μὲν ὄχρωμάτα, Σ. δὲ ρεῖθρα ἐξέδωκαν. Theodotioni ὄχρωμάτα vindicant Cod. 161, 255, 259. Alius Cod. 250 in marg. habet: ὄχρωμάτα, ρεῖθρα. Syrus noster affert ea quae in contextu nostro partim Graece, partim Latine pro virili representavimus. Syriaca sunt: حَقَّقَ صِلَا قَوْمَهُ + قَوْمًا حَقَّقَ حَرَبًا. Quod ad singulas voces atinet, Syr. حَقَّقَ Castello est, *obturavit, obstruxit, clausit*, unde حَقَّقَ, *opertus, oclusus*. Adverbium حَقَّقَ commutatur cum Gr. στυβαρῶς Habac. ii. 6. Cum vero Hebr. צִוְרִי Aquila decies vertit στερεός, non improbable est eum in nostro loco scripsisse ἐν στυβαροῖς sive ἐν στερεοῖς, etsi στερεός aliis locis cum Syr. حَقَّقَ, et στυβαρὸς semel (Ezech. iii. 6) cum حَقَّقَ permutatur. Sed nihil definitum. Symmachus vocab. בצוירות (quasi a צִוְרִי, *colidiviti*) per יַעַרְפֹּת וְהָבָה לֹו, h. e. τὰ ρεῖθρα τὰ συνεχόμενα (s. στενοχωρούμενα) interpretatus est; unde apparet, Montefalconium, Drusii vestigiis insistentem, immerito Symmachii ρεῖθρα ad יְאִרִים, quod interpres iste per τῶν ποταμῶν expressit, retulisse. ¹² Sic Montef. sine nota. Lectio αὐτοῦ pro μου est in Cod. Alex. et Hieron.

11. חָבַשׁ. *Obstruxit.* O'. ἀνεκάλυψεν. 'A. Θ. ἐξερεύνησεν.¹³
וַתְּעֲלֶמָה יְצֵא אֹרֹתָ. *Et absconditum educit in lucem.* O'. ἔδειξε δὲ αὐτοῦ δύναμιν εἰς φῶς. Σ. ἀπὸ δὲ ὑπερορωμένου προήλθε φῶς.¹⁴
12. תִּמְצֵא. *Invenietur.* O'. εὐρέθη. OI λοιποὶ εὐρεθήσεται.¹⁵
13. עָרְפָה. *Pretium ejus.* O'. ὄδον αὐτῆς. 'A. τάξιν αὐτῆς. Σ. τίμημα αὐτῆς. Θ. σύνεσιν.¹⁶
- 14—19. לֹא תִקְלָה — אָמַר. *Vacabat.* ✕ Θ. ἄβυσσος εἶπεν—οὐ συμβασταχθήσεται.¹⁷
15. לֹא יִתֵּן כְּבוֹד תְּהִי. *Non dabitur (aurum) clausum pro ea.* ✕ Θ. οὐ δώσει συγκλεισμὸν ἀντ' αὐτῆς. 'A. οὐ δώσει ἀπόκλειστον ἀντ' αὐτῆς.¹⁸
16. לֹא תִקְלָה בְּכֶתֶם אֹפִיר. *Non appenditur pro auro Ophir.* ✕ Θ. καὶ οὐ συμβασταχθήσεται χρυσίῳ Σωφίρ. 'A. οὐκ ἀναβλήθησεται...¹⁹ Σ. οὐκ ἀντιδοθήσεται χρυσίον πρωτεύιον αὐτῆς.²⁰
- יָקָר בְּשֵׁהם יָקָר. *Pro onyche pretioso.* ✕ Θ. ἐν ὄνυχι τιμίῳ. 'Αλλος σαρδονυχίῳ.²¹
17. וְכִבִּית. *Crystallus.* ✕ Θ. ὕαλος. Schol.

κρύσταλλος διαφανής.²²

17. וַתְּמַרְתָּהּ כְּלִיפָהּ. *Et permutatio ejus vas obruzi.* ✕ Θ. καὶ τὸ ἀλλαγμα αὐτῆς σκεύη χρυσᾶ. Σ. οὐδὲ ἀντικαταλλαγήσεται σκεύεσι χρυσοῖς.²³
18. רַחֲמֹתַי וְגַבְשֵׁי לֹא יִזְכָּר. *Corallum et beryllus non memorabuntur.* ✕ Θ. μετέωρα καὶ γαβίς οὐ μνησθήσεται. Σ. ὑψηλὰ καὶ ὑπερηρμένα οὐ μνησθήσεται.²⁴
- וְכִשְׁףֵי הַקְּמָה מִפְּיָנִים. *Et extractio sapientiae prae margaritis.* ✕ Θ. καὶ ἔλκυσσον σοφίαν ὑπὲρ τὰ ἐσότατα. 'A. γλυκὺ δὲ σοφία παρὰ τὰ περιβλεπτα.²⁵
19. לֹא תִקְלָה. *Non appenditur.* ✕ Θ. οὐ συμβασταχθήσεται. 'A. οὐκ ἀναβλήθησεται. Σ. οὐκ ἀντισταθμηθήσεται.²⁶
21. וְנִצְעַמָה מֵעֵינַי כְּלִיפֵי. *Et abscondita est ab oculis omnis viventis.* O'. λέληθε πάντα ἀνθρωπον. Θ... ἐξ ὀφθαλμῶν...²⁷
- 21, 22. אָמַר — וַיְמַעֲוֶה. *Vacabat.* ✕ Θ. καὶ ἀπὸ πετεινῶν—εἶπαν.²⁸
22. שְׁמַעָה. *Famam ejus.* O'. αὐτῆς τὸ κλέος. Σ. ἀκοήν αὐτῆς.²⁹
23. וַיִּבֵּן. *Intellexit.* O'. συνέστησεν. Σ. συνήκεν.³⁰

¹³ "Regii duo et Orat. Aquilae tribuunt; Colb. et Nicetas Theodotoni. Puto utriusque esse."—Montef.

¹⁴ Colb., Reg. unus. Sic, nisi ἔδειξε pro προήλθε, codex apud Parsons quem non nominat.

¹⁵ Nicet., Colb., Orat. et Regii. Sic, praemisso 'A. Θ., Codd. 137, 138.

¹⁶ Nicet. et "omnes." ¹⁷ Colb.: 'Εκ Θ. οἱ β'. Sic Syro-hex. et sub asteriscis Hicron.

¹⁸ Cod. 252. Cf. Hex. ad 3 Reg. vi. 20. ¹⁹ Olymp. et "omnes." ²⁰ Cod. 252. Olymp.: ὁ δὲ Σ. ἀντὶ τοῦ Σωφείρ, πρωτεύϊω, ἐξέδωκε;

unde Montef.: Σ. χρυσίῳ πρωτεύϊω, ad "omnes" provocans.

²¹ Nobil.: Scholion, σαρδονυχίῳ (sic). Sic Cod. 248 in marg. Drusius suspicatur Aquilam ita vertisse, coll. Hex.

ad Gen. ii. 12. Olymp.: οὐδὲ τῷ λεγομένῳ ὄνυχι λίθῳ, εἴτουν σαρδόνυχι. Syro-hex. scholium affert: "'Ονύχιον (ὄνυχι)

est lapillus (صاف), non صهف, qui error est Norbergii pretiosus."

²² "Hanc lectionem afferunt Colb. et Reg. unus sine interpretis nomine. Putamus esse Symmachi."—Montef. Est merum scholium, quale affert Nicetas:

ἢ τῷ διωγῆι κρυστάλλῳ· τοῖτον γὰρ ἐκάλεσαν ὕαλον. ²³ Nicet.

et "omnes." ²⁴ Olymp. et "omnes." Syro-hex. affert:

✕ ܘܟܝܘܢ ܘܟܝܘܢܐ ܘܟܝܘܢܐܐ. Ad καὶ γαβίς (ܘܟܝܘܢܐ) Syro-hex. ascribit GABEIC, et in marg. ✕ ܘܟܝܘܢܐܐ. Sic Sergii codd. apud Parsonsium: ὕψη καὶ βάθη οὐ μνησθήσονται.

²⁵ Nicet., Colb., Orat. ²⁶ Montef. edidit: Σ. οὐκ ἀναβλήθησεται. "Αλλος: οὐκ ἀντισταθμηθήσεται, cum nota: "Σ.

οὐκ ἀναβλήθησεται. Nicetas. Sic eandem vocem vertit Aq. supra v. 16. "Αλλ. οὐκ ἀντισταθμηθήσεται. Colbert." De Niceta fallitur; is enim tantum affert: τὸ δὲ, οὐ συμβαστ.

ἀντὶ τοῦ, οὐκ ἀντισταθμηθήσεται. Parsons. e Codd. 137, 138, 161 exscripsit: Σ. (Σ. om. Cod. 137) οὐκ ἀντισταθμηθήσεται.

²⁷ Syro-hex. ✕ ܘܟܝܘܢܐܐ. ²⁸ Sic Syro-hex. Montef. edidit: ✕ Θ. λέληθε—ἐκρύβη 4, notans: "Colb. cum asterisco: 'Εκ Θ. οἱ β'.

In Edit. Lat. secundus versiculus, et a volucrum caeli abscondita est, et sequens, perditio et mors dixerunt, asteriscis notantur: sed ibi asterisci frequenter secus quam oportebat, locantur."

²⁹ Parsons. e Cod. 252 affert: Σ. ἀκοήν αὐτῆς ἢ ἀκοή ὑπὲρ αὐτῆς (sic).

³⁰ Nicet. et "omnes."

- 25. וַיִּמֵּים תִּכַן בְּמִדָּה. *Et quum aquas libraret mensura.* O'. ὕδατος μέτρα. 'A. καὶ ὕδωρ ἐσταθμῆσατο (s. ἐσταθμίσατο) ἐν καταμετρήσει. Σ. ὕδωρ δὲ ἐξίσωσε μέτροφ.³¹
- 26, 27. וַיִּסְפְּרָה—וַיְדַרְךָ. O'. Vacabat. ✕ καὶ ὄδον—καὶ ἐξηγήσατο αὐτήν.³²
- 26. לַחֲזוֹן קוֹלוֹת. *Fulguri tonitruum.* ✕ ἐν τινάγματι φωνάς (alia exempl. φωνῆς). 'A. Σ. εἰς κτύπον φωνῶν.³³
- 27. הִתְקַרְּבָה וַגַּם תִּתְקַרְּבָה. *Aptavit eam, quin et per-vestigavit eam.* O'. ἐτοιμάσας ἐξιχνίασεν. Θ. διέταξεν αὐτήν καὶ ἐξηρεύνησεν αὐτήν.³⁴

CAP. XXIX.

- 2. מִי־יִתְּנֵנִי כִּרְחִיקֶךָם כִּימֵי אֱלֹהִים וְשִׁמְרֵנִי. *Quis ponet me secundum menses antiquitatis, juxta dies quibus Deus me custodiebat?* O'. τίς ἄν με θείη κατὰ μῆνα ἔμπροσθεν ἡμερῶν ὧν με ὁ θεὸς ἐφύλαξεν; 'A. Σ. τίς ὄψη με κατὰ τοὺς μῆνας τοὺς πρώτους, κατὰ τὰς ἡμέρας ἃς ὁ θεὸς ἐφύλαστέ με.¹
- 3. בְּהִלּוֹ. *Quando splendebat.* O'. ὡς ὅτε ἠΰγει. Σ. ἔλαμπεν.²
- 4. כַּאֲשֶׁר הָיִיתִי בְּיָמַי הָרְפִי. *Sicut eram in diebus maturitatis meae.* O'. ὅτε ἤμην ἐπιβρίθων

- ὀδοῦς.³ Σ. ὥσπερ ἤμην ἐν ἡμέραις νεότητός μου.⁴
- 4. בְּסוּד אֱלֹהִים עָלַי אֲהִלִּי. *Cum esset familiare consortium Dei super tabernaculo meo.* O'. ὅτε ὁ θεὸς ἐπισκοπήν ἐποιεῖτο τοῦ οἴκου μου. Σ. ὅποτε περιέφρασεν ὁ θεὸς τὴν σκηνὴν μου.⁵
- 5. כִּבְיֹוֹתַי נַעֲרֵי. *Cum circum me pueri mei essent.* O'. κύκλω δέ μου οἱ παῖδες. ['Ἄλλοι ἀγόμεινοι ὑπ' ἐμοῦ.]⁶
- 8. נַעֲרֵים. *Pueri.* O'. νεανίσκοι. Σ. Θ. νέοι.⁷
- קָמוּ עִבְדוֹ. *Assurgebant et stabant.* O'. πάντες ἔστησαν. Σ. παρίσταντο.⁸
- 9. שָׂרִים. *Principes.* O'. ἀδροὶ δέ. Οἱ λοιποὶ οἱ ἄρχοντες.⁹
- 10, 11. וְלִשְׁוֹנָם—וַתֵּאֶשְׁרַנִּי. O'. Vacabat. ✕ καὶ γλῶσσα αὐτῶν—καὶ ἐμακάρισέ με.¹⁰
- 11. וַתִּעֲדֵנִי. *Et mihi testimonium dedit.* O'. ἐξέκλινε. 'A. Σ. ἐμαρτύρησε περὶ ἐμοῦ.¹¹
- 13. בְּרַבַּת אוֹבֵד עָלַי תְּבֵאָה. *Benedictio pereuntis super me veniebat.* O'. Vacabat. ✕ 'A. Θ. εὐλογία ἀπολλυμένου ἐπ' ἐμέ ἔλθοι.¹² Σ. εὐλογία ἀπολλυμένου ἐπ' ἐμέ κατήντα.¹³
- וַיִּלֵּב אֶלְמִינָה אֲרֹנִי. *Et cor viduae jubilare feci.* O'. στόμα δὲ χήρας με εὐλόγησε. Θ. καὶ καρδίαν χήρας ἠΰφρανα.¹⁴

³¹ Nicet. et "omnes." ³² Sic sub aster. Syro-hex. et Hieron., invito Colb. Cod. 248 habet: ✕ οὕτως ἰδῶν—ἐν τινάγματι φωνάς ⁴. ³³ Montef. affert e Nicet. et "omnibus:" Σ. εἰς κτύπον φωνῶν; Parsons. e Codd. 137, 138: 'A. εἰς κτύπον φωνῶν. Syro-hex. tam in edito quam in cod. habet: *صحنه صحنه*. "A. εἰς ψόφον φωνῶν. Σ. ὑπερὸς φωνῶν. Sed hoc Symmachi ὑπερὸς potius ad *פִּקְר* referendum est."—*Middeld.* Graecum ψόφος pro *פִּקְר* non est certum. Verbum cum *בְּעַ* pro κρούειν, κροτεῖν, et compositis eorum usurpatur; nomen autem cum *פִּקְר* est σύγκρουσις apud Sym. Ezech. iii. 13. In loco parallelo Job. xxxviii. 25 Hexapla dant: 'A. εἰς κτύπον (Syr. *פִּקְר*) φωνῶν. Σ. εἰς ψόφον βροניתῆς. ³⁴ Sic Olymp., Nobil., Drus. Montef. ἐρεύνησεν edidit, notans: "Sic omnes."

CAP. XXIX. ¹ Sic Julian. apud Nicet. Colb. et Reg. unus priorem versiculum Aquilae et Symmacho, poste-

riorem Theodotoni tribuunt. ² Cod. 139. Montef. ex Colb. et Reg. affert: "Ἄλλοι ἔλαμπεν. ³ Syro-hex. ὀδοῖς habet, cum scholio: "Justitia scilicet et abundantia opum (*וְהַיְוֵנוּ וְהַיְוֵנוּ חַם*)." ⁴ Olymp. et "omnes." Colb. et Reg. unus habet: ὥσπερ ὅτε ἤμην. ⁵ Olymp. et "omnes." Drusius ex Nobil. κύριος pro θεὸς habet. ⁶ Colb. et Reg. unus. Est scholium ex Olymp., cujus verba sunt: τοὺς δὲ παῖδας κατὰ θεῖον ἐκτρέφων βούλημα, ἀγομένοὺς ὑπ' ἐμοῦ κ.τ.ε. ⁷ Reg. unus. Colb. autem deficit usque ad Cap. xxxi. ⁸ Reg. unus, pro *קָמוּ* an pro *קָמוּ* incertum. ⁹ Olymp. et Regii. ¹⁰ Sic sub aster. Syro-hex. solus. ¹¹ Hieron., Orat., Regii. ¹² Sic Syro-hex. et sub aster. Nicet. ¹³ Syro-hex. *וְהַיְוֵנוּ וְהַיְוֵנוּ חַם*. Montef. ex Nicet., Orat. et Regii affert tantummodo: Σ. κατήντα. ¹⁴ Olymp., Orat. et Regii. Eadem habet Cod. 250 in marg. sine nomine.

4. הַקְּטָפִים מִלִּיחַ עֲלֵי־שִׁיחַ. *Decerpentis halima* (plantas salsuginosas) *juxta virgulta*. O'. oi περικυκλῶντες ἄλιμα ἐπὶ ἡχοῦντι.⁷ 'A. περικλῶντες ἄλειμα ἐπὶ φυτοῖς.⁸ Σ. ἀποκνίζοντες φλοιὸς φυτῶν.⁹
- מִלְּחָם לְחֵמִים רָתְמִים לְחֵמִים. *Et radix genistarum cibus eorum est*. O'. Perplexa sunt omnia. 'A. Θ. καὶ ῥίζας τῶν ῥαθαμῖν ἐσθίουσιν.¹⁰ Σ. καὶ ῥίζα ξύλων ἀγρίων ἢ σίτησις αὐτῶν.¹¹
7. בֵּינֵי־שִׁיחִים יִנְתְּקוּ. *Inter virgulta rudunt*. ✕ ἀναμέσον εὐήχων βοήσονται.¹² 'A. . . φυτῶν . . .¹³ Σ. μεταξὺ φυτῶν ἀγρίων ἡχοῦντες λιμῶδες (s. λιμῶδεις).¹⁴
8. בְּלִי־שֵׁם. *Sine nomine*. O'. ἀτίμων. "Ἄλλοι ἀνωύμων.¹⁵
9. גְּנִינְתָם. *Cantilena eorum*. O'. κιθάρα αὐτῶν. Σ. μελωδία.¹⁶
10. רֶקַע. *Sputum*. O'. πτύελον. Σ. πτύοντες.¹⁷
- 11-13. וְרָסַן — נְתִיבָתִי. O'. Vacabat. ✕ Θ. καὶ χαλινὸν — τρίβει μου.¹⁸
11. שִׁלְחוּ. *Laxarunt*. ✕ Θ. ἐξαπέστειλαν (alia exempl. ἐξαπέστειλεν). 'A. ὁμοίως τοῖς O'.¹⁹
12. עַל־יְמִין פָּרַחַת יְקוּמוּ. *Ad dextram meam pulli (homines viles) insurgunt*. ✕ Θ. ἐπὶ δεξιῶν βλαστοῦ ἐπανέστησαν. 'A. ἐπὶ δεξιῶν βλαστῶντος ἀνέστησαν.²⁰

12. אֶרְחוֹת אֵידָם. *Semitas pernicipi suae*. ✕ Θ. τρίβους ἀπωλείας. 'A. τρίβους ἐπιβλυσοῦ.²¹
15. תְּרַדָּה כְּרוּחַ נִדְבָתִי. *Persequitur sicut ventus nobilitatem meam*. O'. ὄχθητό μου ἢ ἐλπὶς ὥσπερ πνεῦμα. Σ. τὰ καταθύμιά μου δίκην ἀνέμου παρελθούστος.²²
- וּכְעַב עֲבָרָה יִשְׁעָתִי. *Et sicut nubes praeteriit salus mea*. O'. καὶ ὥσπερ νέφος ἢ σωτηρία μου. 'A. Θ. παρήλθεν.²³
16. וְעָתָה עָלַי תִּשְׁתַּפֵּה נַפְשִׁי. *Et nunc super me effundit se anima mea*. O'. Vacabat. ✕ Θ. καὶ νῦν ἐπ' ἐμέ ἐκχυθήσεται ἡ ψυχή μου.²⁴
17. לַלַּיְלָה. *Noctu*. O'. νυκτί. "Ἄλλος νυκτός.²⁵
18. כְּפִי כְתָנִיתִי יֹאֲרֹנִי. *Sicut os tunicae meae accingit me*. O'. Vacabat. ✕ Θ. ὥσπερ τὸ περιστόμιον τοῦ χιτῶνός μου περίεσχε με.²⁶
20. עֵמְדִיתִי וְתִתְבַּנֵּן בִּי. *Steti, et consideras me*. O'. Vacabat. ✕ Θ. ἔστησαν [δὲ] καὶ κατενόησάν με.²⁷
22. וְתִמְלֶגְנִי תִשְׁוֶה. *Et liquefacis me quoad rationem*. O'. Vacabat. ✕ Θ. καὶ ἀπέρριψάς με ἀπὸ σωτηρίας.²⁸
24. אִךְ לֹא־רָבִיעִי יִשְׁלַח־רִיד. *Interpretes in diversa abeunt*. L. Cappellus, quocum faciunt Angli: *Tantummodo in tumultum non mittit manum suam* (Deus). Rosenmuell. et Gesen.: *Sane*

⁷ Sic Ed. Rom. Pro περικυκλῶντες in Syro-hex. est **حَفَفَعِم** (περικλῶντες, ut Comp., Codd. 161, 248, 253), et pro ἄλιμα (bis) **حَفَفَسَا** (ἀλειμα, cum scholio: "حَفَفَسَا fortasse ἄλιμον (فَحَفَسَا) vocat." ⁸ Syro-hex. .). **حَفَفَعِم حَفَسَا** (In loco Ezech. xvii. 22 pro **حَقَنَتِ** Aquila interpretatus est περικλάσας juxta Codd. 86, 88.) ⁹ Olymp., Orat., Regii duo. Hieron.: ✕ qui rodebant cortices arborum. Syrus per errorem Aquilae continuat: **حَفَفَعِم حَفَسَا حَفَفَسَا**. ¹⁰ Syro-hex. ✕ **حَفَفَعِم حَفَسَا حَفَفَسَا**. ¹¹ Olymp. et "omnes." Syro-hex. **حَفَفَعِم حَفَسَا حَفَفَسَا** h. e. καὶ ῥίζαι ξύλων ἀγρίων ἦν σ. αὐτῶν. ¹² Sic sub aster. Syro-hex. Hieron.: ✕ et inter arbores clamabant. ¹³ Codd. 138, 255. ¹⁴ Nicet. et "omnes." Sic Codd. 138, 139, 255; o quibus Cod. 138 habet τῶν pro φυτῶν, et Codd. 139, 255, Θ. pro Σ. Porro λιμῶδες est in Nicet. et Montefalconianis praeter Reg.

unum; λιμῶδεις in Reg. et tribus Parsonsianis. ¹⁵ Reg. unus. Olymp. vero ad verba, ὄνομα καὶ κλέος ἐσβεσμένον ἀπὸ γῆς, explicat: ἀνώνομοι καὶ ἄδοξοι ἐπὶ τῆς γῆς. ¹⁶ Codd. 137, 138, 139, 255. ¹⁷ Cod. 137, 138, 255. ¹⁸ Sic Syro-hex. solus. ¹⁹ Syro-hex. ²⁰ Cod. 252. Syro-hex. affert: 'A. βλαστῶντος (**حَفَفَسَا**). ²¹ Olymp. et "omnes." ²² Cod. 259. Montef. ex "omnibus" [et Cod. 255] affert: Σ. τὰ καταθύμιά μου; sed ad **חַפְּשָׁתִּי** perperam refert. ²³ Syro-hex. ✕ **חַפְּשָׁתִּי**. Post ἢ σωτ. μου add. παρήλθεν Codd. III, 23, 254. Hieron.: et sicut nubes ✕ transiit: salus mea. ²⁴ Sic Syro-hex. et sub aster. Hieron. ²⁵ Reg. unus. ²⁶ Syro-hex. et sub aster. Hieron. Syrus solus in textu habet περίεσχε με (**حَفَفَسَا**); in marg. autem περίεσχε με (**حَفَفَسَا**). In v. 19 pro ἤρησαι idem in marg. habet ἤρησαι, quae lectio est Cod. Alex. ²⁷ Syro-hex. et sub aster. Hieron. In utroque δὲ abest. ²⁸ Idem.

nihil, ubi manum ille extendit, valent preces. Ο. εἰ γὰρ ὄφελον δυναίμην ἑμαυτὸν χειρώσασθαι (✕ χειρώσασθαι 4 Syro-hex.). Ἄ. πλὴν οὐκ εἰς τὸ ἑκπορθῆσαι (s. ἐξανάλωσαι) ἐξασπαστεί (χείρα). Σ. ἀλλ' οὐκ ἐν ἰσχύϊ ἐξετείνετο χεῖρ. Θ. πλὴν οὐκ εἰκὴ ἐξέτεινε χεῖρα.²⁹

26. כִּי טוֹב קָוִיתִי וּנְבֵא רַע וַיֹּאחֲזֶה לְאוֹר וּנְבֵא לְחֹשֶׁךְ. Quum bonum sperarem, venit malum, et quum expectarem lucem, venit caligo. Ο. ἐγὼ δὲ ἐπέχων ἀγαθοῖς, ἰδοὺ συνήτησάν μοι μάλλον ἡμέραι κακῶν. Σ. ἀγαθὰ προσεδέχθην, ἦλθε δὲ κακά.³⁰

27. יָמִיעֵנִי—יָמִיעֵנִי. Ο. Vacabat. ✕ Θ. ἡ κοιλία μου—ἡμέραι πτωχείας.³¹

וּלְאִדְמוּ. Et non siluerunt. ✕ Θ. καὶ οὐ σιωπήσεται. Σ. καὶ οὐκ ἐπαύσατο.³²

28. בְּלֹא חַמָּה. Sine sole. (Alia exempl. בְּלֹא חַמָּה, sine ira.) Ο. ἀνευ φιοῦ. Σ. ἀθυμῶν.³³

29. לְבָנוֹת יַעֲזָבָה. Filiabus clamoris (struthioni-

bis). Ο. στρουθῶν. ✕ Θ. θυγατέρων στρουθῶν.³⁴ Σ. στρουθοκαμήλων.³⁵

30. שָׁחַר מִצֵּיִל. Denigrata est desuper me. Ο. ἐσκώτῳται μεγάλως.³⁶ Οἱ λοιποὶ ἐμελάνθη εἰς βάθος.³⁷

וַעֲצָמֵי-חַרְבִּי מִנִּי-חָרֵב. Et ossa mea exarsērunt prae ardore. Ο. τὰ δὲ ὄστᾶ μου ✕ Θ. συνεφρῦγη 4 ἀπὸ καύματος.³⁸

31. לִאֲבָל. In luctum. Ο. εἰς πένθος. Οἱ Γ'. εἰς πένθος.³⁹

CAP. XXXI.

1-4. יָקִפוּר—בְּרִית. Ο. Vacabat. ✕ Θ. διαθήκην—ἐξαριθμήσεται.¹

1. וּמָה אֶתְבַּוֵּן עַל-בְּתוּלָה. Et quid considerabo super virginem? ✕ Θ. καὶ οὐ συνήσω ἐπὶ παρθένου. Ἄ. καὶ τί καταοήσω ἐπὶ παρθένου; Σ. καὶ οὐδ' ἐνενοήσα περὶ παρθένου.²

²⁹ Trium interpp. Graecorum versiones Syrus noster solus affert: אֲ. חַיִּים אֵלֶּי לְחַפְזָה עַל-פְּנֵי הַיָּם. אֲ. חַיִּים אֵלֶּי לְחַפְזָה עַל-פְּנֵי הַיָּם. Middeld., qui ad Sym. לֹא non agnoscit, tentat: Ἄ. πλὴν μὴ εἰς τὸ ἑκπορθῆσθαι ἀποστέλλῃ. Σ. ἀλλὰ μὴ ἐν ἰσχύϊ ἐκτείνηται ἡ χεῖρ. Θ. πλὴν μὴ εἰκὴ ἐκτείνη χεῖρα. Nos paullo emaculatiore exhibebimus. ³⁰ Chrys. apud Nicet., et Regii. Montef. edidit, ἦλθε δὲ μοι κακά, invito Niceta.

³¹ Sic Syro-hex. Grabius asterisco notat. ³² Olymp., Orat., Reg. unus. Syro-hex. אֲ. חַיִּים אֵלֶּי לְחַפְזָה. Montef. edidit: לְחַפְזָה (v. 29). Ο. σειρήνων. Σ. ἀθυμῶν. Idem notat: “Reg. unus. Videtur autem esse vox corrupta. Forte αἰθυσίαν, mergorum vel fulicarum.” Schleusner. (qui ἀθύμων, invito codice, scribit) in Nov. Thes. s. v. ἄθυμος, ad בְּנֵי (v. 31) referendum esse putat. Semicro videbatur esse ipsum nomen Hebr. חַפְזָה Graece scriptum. Miror neminem conjecisse, Symmachum hae vocē Hebraicam חַפְזָה לְאִדְמוּ (Comp. ἀνευ θυμοῦ, Pesch. אֲ. חַפְזָה) exprimere voluisse. ³⁴ Syro-hex. in textu pro στρουθῶν affert: אֲ. חַיִּים אֵלֶּי לְחַפְזָה. Cf. Hex. nostra ad Jerem. l. 39. Hieron.: filiarum struthionum. ³⁵ Olymp. et “omnes.” Cf. Hex. ad Thren. iv. 3. ³⁶ Pro ἐσκώτῳται in Codd. III, 23 est μεμελάνοται, et sic, ni fallor, Syro-hex., qui حَمَم vertit. Vid. Epist. Jerem. 21 in Syro-hex.

³⁷ Olymp. et “omnes.” ³⁸ Sic Syro-hex., sed cuneolo post καύματος positio. Vocab. συνεφρῦγη (אֲ. חַפְזָה). Vid. Psal. ci. 4. Ezech. xxiv. 10) ante ἀπὸ κ. add. 17 codd., post ἀπὸ κ. Codd. III, 23, 249. Montef. ex “uno” edidit: “Ἄλλος” τὰ δὲ ὄστᾶ μου κατεφρῦγη ἀπὸ κ. ³⁹ Syro-hex. אֲ. חַיִּים אֵלֶּי לְחַפְזָה (non, ut Middeld., חַפְזָה). Scilicet in quibusdam exempl. τῶν Ο' legebatur εἰς πάθος, ut nunc in Codd. 55, 68, 160, 252, et, praemisso Δπ. γρ., in marg. Cod. 250.

CAP. XXXI. ¹ Sic Syro-hex. et sub aster. Cod. 248. Grabius juxta Hieron. cuneolo ponit post ἀνομίαν (v. 3). ² Cod. 252 affert: Ἄ. καὶ τί συνήσω ἐπὶ παρθένου. Montef. autem ex tribus codd. et Niceta: Σ. καὶ οὐδὲν ἐνενοήσα (ἐνόησα Nobil., Drus.) περὶ παρθένου. Paulo aliter Syrus: אֲ. חַיִּים אֵלֶּי לְחַפְזָה אֲ. חַיִּים אֵלֶּי לְחַפְזָה. Middeld., qui in *Curis Hezaerl.* p. 82 Aquilae καὶ τί καταοήσω rectissime tribuerat, postea ad normam codicis Holmesiani corrixit: Ἄ. καὶ τί συνήσω. Sed verbum καταοεῖν pro Hebr. חַפְזָה posuit Aquila Job. xxiii. 15. xxxvii. 14. xxxviii. 18; idemque per אֲ. חַפְזָה vertit Syro-hex. Job. xxx. 20. Psal. xciii. 9. cxli. 5, non ita, opinor, συνίνα. Nunc de Symmacho dicendum. Quid, quae, significat אֲ. חַפְזָה? Middeld. silentio praeteriit, Syriaca vertens: Σ. καὶ οὐδὲν ἐνενοήσα περὶ παρθένου. Primum indubitanter

5. עִם־שׁוֹןָ. *Cum vanitate.* Ο'. μετὰ γελοιασθῶν.
Σ. Θ. μετὰ ματαιότητος.³
6. יִשְׁקֶלְנִי בְמֵאזְרֵי צְדָקָה. *Appendat me in bilanci-
bus justitiae.* Ο'. ἔσταμαι γὰρ ἐν ζυγῷ δι-
καίῳ. 'Α. σταθμίσει με ἐν ζυγῷ δικαίῳ.⁴
7. אִם תִּפְּטָה. *Si deflexerit.* Ο'. εἰ ἐξέκλινεν.
[Σ. ἀντὶ τοῦ, καὶ γνοίη.]⁵
8. וְהִצְמַחְתִּי יִשְׂרָשׁוּ. *Et germina mea eradicentur.*
Ο'. ἀρριζος δὲ γενοίμην ἐπὶ γῆς. Σ. καὶ τὰ
ἔκγονά μου ἐκριζωθείη.⁶
9. אֲרַבְּבֵנִי. *Insidiatus sum.* Ο'. ἐγκάθετος ἐγενό-
μην. 'Α. Σ. ἐνήδρευσα.⁷
10. מוֹלַת. *Molat.* Ο'. ἀρέσαι. 'Ο 'Εβραῖος
ἀλέσαι.⁸
11. אֲפָרִיפָה. *Sprevi.* Ο'. ἐφαύλισα. 'Α. ἀπέρ-
ριψα. (Σ.) ὑπερεφρόνησα.⁹
12. בְּרַבְּבֵי עִמָּדִי. *Quum illi mecum contenderent.*
Ο'. κρινομένων αὐτῶν πρὸς μέ. 'Α. ἐν τῷ
δικάζεσθαι αὐτοὺς μετ' ἐμού.¹⁰
13. וְכִי־יִבְקֹר מֶה אֲשִׁיבָנּוּ. *Et quum visitaret,
quid ei responderem?* Ο'. ἐὰν δὲ καὶ ἐπι-
σκοπήν, τίνα ἀπόκρισιν ποιήσομαι; Σ. ἐὰν
ἐπιζητή, τί ἀποκρινοῦμαι αὐτῷ.¹¹
14. וְכִי־נִבְנֶנּוּ בְרַחֲם אִמֶּר. *Et formavit nos in utero
unus.* Ο'. γεγόναμεν δὲ ἐν τῇ αὐτῇ κοιλίᾳ.

- Σ. ἐν ὁμοίῳ τρόπῳ.¹²
16. וְעֵינַי. *Et oculos.* Ο'. τὸν ὀφθαλμόν. [“Αλ-
λος τοῖς δάκρυσιν.”]¹³
17. וְלֹא־אָכַל יָתוּם מִפִּי. *Et non comederit
pupillus ex eo.* Ο'. καὶ οὐχὶ ὀρφανῷ μετέ-
δωκα ✕ ἐξ αὐτοῦ.¹⁴
18. אֲנֶנְהָ—כִּי מְנַעַרְבִי. *Ο'. Vacabat.* ✕ Θ. ὅτι
ἐκ νεότητός μου—ὠδήγησα.¹⁵
19. וְיֵאֵין כְּסוּת לְאֲבִינִי. *Et quod non esset operi-
mentum inopi.* Ο'. καὶ οὐκ ἠμφίασα αὐτόν.
✕ μὴ ἔχοντα περιβόλαιον.¹⁶
20. אִם־לֹא בְרַכּוּנִי תִלְצִי. *Si non bene precati
michi sint lumbi ejus.* Ο'. ἀδύνατοι δὲ εἰ μὴ
εὐλόγησάν με. 'Α. καὶ οὐκ εὐλόγησάν με αὐτῶν
αὐτοῦ.¹⁷
21. וּמִיָּגוּ כְּבִשִׁי יִתְחַפֵּם. *Et ex vellere agnorum
meorum calefaciebat se.* Ο'. ἀπὸ δὲ κουράς
ἀμνῶν μου ἐθερμάνθησαν οἱ ὄμοι αὐτῶν. Θ.
καὶ ἀπὸ κουράς ἀμνῶν μου ἰθερμάνθησαν.¹⁸
22. אֲדַע־לָךְ. *Adversus pupillum.* Ο'. ὀρφανῷ.
✕ 'Α. Θ. ἐπ' ὀρφανῷ.¹⁹ Σ. κατὰ ὀρφανῶν.²⁰
23. מַנְעַם. *Manum meam.* Ο'. χεῖρα. χεῖρα ✕ οἱ
Γ'. καὶ ὁ 'Εβραῖος μου.²¹
24. מִשְׁכַּבִּי. *Ab humero suo.* Ο'. τῆς κλειδός.
Σ. τοῦ ἀκρωμίου. Θ. τοῦ ἀχένος.²²

corrigo, לֹא־שׁוֹןָ ? [“ Sic codex.”—*Ceriani.*] quod pro *voeïn* ponitur Job. xx. 9. Prov. i. 2, 3. xix. 5; pro *ἐνοείν* Job. i. 5. Jesai. xli. 20. et Sym. Psal. cxl. 4. Deinde verto: Σ. καὶ οὐδ' ἐνεόησα περὶ παρθένου. ³ Reg. unus. Olymp. uni Symmacho tribuit. ⁴ Olymp. et “omnes.” ⁵ “ Sic Colb. et Reg. unus. Nescio quid sibi velit.”—*Montef.* Est referum scholium, et, iudice Schleusnero, ad וְכִי־יִבְקֹר (v. 6) referendum. ⁶ Olymp. et “omnes.” Syro-hex. eandem versionem τοῖς λοιποῖς tribuit: $\text{וְכִי־נִבְנֶנּוּ בְרַחֲם אִמֶּר. וְכִי־נִבְנֶנּוּ בְרַחֲם אִמֶּר. וְכִי־נִבְנֶנּוּ בְרַחֲם אִמֶּר.}$ ⁷ Sic “omnes.” Olymp.: Οἱ λοιποὶ ἐνήδρευσα. ⁸ Schol. apud Nobil. ⁹ Olymp., Colb., Orat. et Reg. unus habent: 'Α. ἀπέρριψα ἢ ὑπερεφρόνησα. Nobil.: Σ. ἀπέρριψα, perperam. Versionem ὑπερεφρόνησα Symmachi esse putat *Montef.* ¹⁰ Cod. 252. ¹¹ Olymp. et “omnes.” ¹² Colb. et Reg. unus, teste *Montef.*, qui ad Hebr. וְכִי־נִבְנֶנּוּ refert. Olymp. vero: ἐν τῇ αὐτῇ κοιλίᾳ γεγόναμεν, τουτίστιν, ἐν ὁμοίῳ τρόπῳ, κατὰ Σύμμαχον. Cod. 255 quasi scholium affert. Hieron.: et *fuimus similitèr*

in ventre. ¹³ “ Sic unus codex.”—*Montef.* Cod. 249 in textu habet: *χίρας δὲ τὸν ὀφθ. οὐκ ἐξέτηξα τοῖς δάκρυσιν.* ¹⁴ Sic Syro-hex., Hieron. et Cod. 255, omnes sub asterisco. ¹⁵ Colb. affert: “Ὅμοιος ἐκ θ. οἱ β’.” Consentit Syro-hex., et sine nom. interp. Hieron. ¹⁶ Syro-hex. in marg. affert: $\text{وَلَا كُنْتُ لِحَمَلِ الْوَسِيلِ}$, cum nota: “Hoc non positum erat in exemplari Originis.” Pro ἠμφίασα αὐτόν Cod. 23 habet *ἠμφίασαμην ἔχοντα περιβόλαιον*, mendose pro ἠμφίασα μὴ ἔχοντα περιβόλαιον. (Syriacum $\text{وَلَا كُنْتُ لِحَمَلِ الْوَسِيلِ}$ est pro περιβόλαιον Job. xxvi. 6. Jud. viii. 26.) Etiam Hieron. habet: *et non operui ✕ non habentem velamen.* ¹⁷ Syro-hex. $\text{وَلَا كُنْتُ لِحَمَلِ الْوَسِيلِ}$. ¹⁸ Syro-hex. $\text{وَلَا كُنْتُ لِحَمَلِ الْوَسِيلِ}$. ¹⁹ Sic Syro-hex. in textu. Cod. 23: ἐπ' ὀρφανῷ. ²⁰ “ Σ. κατὰ ὀρφανῶν. Sic omnes MSS. ut est in Hebraeo. Nictet. et Drus. κατὰ ὀρφανῶν.”—*Montef.* Pluralis est in Codd. 248, 259. ²¹ Sic Syro-hex. in textu. Hieron.: *manum ✕ meam.* ²² Olymp. et “omnes.”

22. תפול. *Cadat.* Ο'. ἀποσταίη. 'Α. πεσάτω.²³
23. וּמִשָּׂאתָיו לֹא אֹכֵל. *Et prae majestate ejus non valerem.* Ο'. Vacabat. ✕ Θ. και ἀπὸ τοῦ λήμματος αὐτοῦ οὐχ ὑπόισω.²⁴ Σ. και τὸ βάρος αὐτοῦ...²⁵
24. אִם־שָׁמַיִתִי וְהָב נִסְאִי. *Si posui aurum robur meum.* Ο'. Vacabat. ✕ Θ. εἰ ἔταξα χρυσίον εἰς χοῦν μοι.²⁶ Σ. εἰ ἡγησάμην χρυσίον ἀφοβίαν μου.²⁷
25. כְּבִיר. *Multum.* Ο'. ἀναριθμήτοις. Σ. ἐν-δόξους.²⁸
27. וַיִּפְתֵּן בְּסֵתֶר לְבִי. *Et seductum est in occulto cor meum.* Ο'. Vacabat. ✕ Θ. και εἰ ἡπατήθη λάθρα ἡ καρδία μου.²⁹ 'Α. και εἰ ἐθέλχθη ἐν ἀποκρυφῇ καρδία μου.³⁰ Σ. και ἐπλατύνθη κρύφα ἡ καρδία μου.³¹
- יָדַי לְפִי. *Et osculata est manus mea os meum.* Ο'. εἰ δὲ χεῖρά μου ἐπιθεῖς ἐπὶ στόματί μου ἐφίλησα. Σ. και προσεκύνησεν ἡ χεῖρ μου περὶ τὸ στόμα μου.³²
29. וְהִתְעַרְרֵתִי כִּי־מִצְאוֹ רָע. *Et excitavi me, quia invenit eum malum.* Ο'. και εἶπεν ἡ καρδία μου, εὐγε. Σ. και ἐπανέστην ὅτε κατέλαβεν αὐτὸν κάκωσις.³³
31. אִם־לֹא אָמְרוּ. *Si non dixerunt.* Ο'. εἰ δὲ και πολλάκις εἶπον. 'Α. εἰ μὴ εἶπον. "Ἄλλος" εἰ μὴ πολλάκις εἶπον.³⁴
31. מִתֵּי אֹהֶלִי. *Viri tabernaculi mei.* Ο'. αἰ θεράπαιναί μου. Σ. Θ. οἱ ἄνδρες τῆς σκηνῆς μου.³⁴
- מִי־יִתֵּן מִבְּשָׂרוֹ לֹא נִשְׂבַּע. *Quis dabit de carne ejus? non satiabimur.* Ο'. τίς ἂν δῶῃ ἡμῶν τῶν σαρκῶν αὐτοῦ πλησθῆναι; Θ. τίς δῶῃ τῶν σαρκῶν αὐτοῦ, και ἐμπλησθησόμεθα,³⁴
32. גֵּר. *Peregrinus.* Ο'. ξένος. 'Α. προσήλυτος. Θ. ἐταίρος.³⁵
- לָאֲרַח. *Ad viam.* Ο'. παντὶ ἐλθόντι. 'Α. ὀδοιπόρω.³⁶
35. מִי יִתֵּן־לִי שְׂמִיעַ לִי. *Utinam quis me audiat!* Ο'. Vacabat. ✕ Θ. τίς δῶῃ ἀκούοντά μου;³⁷
- Hebraea incerta sunt. Ο'. Vacabat. ✕ Θ. χεῖρα δὲ κυρίου εἰ μὴ ἐδεδοίκειν.³⁸ Schol. μὴ ἐκτεῖναι αὐτὸν (s. αὐτὴν) κατὰ τινος.³⁹
39. בְּלִי־כֶסֶף. *Sine argento.* Ο'. ἄνευ τιμῆς. Οἱ λοιποὶ ἄνευ ἀργυρίου.⁴⁰
- וְנִפְשַׁ בְּעַלְיָהּ הַפְּהִיָּה. *Et animam dominorum ejus efflare feci.* Ο'. εἰ δὲ και ψυχὴν κυρίου τῆς γῆς ἐκλαβὼν ἐλύπησα. 'Α. και τὴν ψυχὴν τῶν ἐχόντων αὐτὴν contristassem.⁴¹
40. תָּחַת הַחֵטָה יֵצֵא חוֹן. *Pro tritico egrediatur spina.* Ο'. ἀντὶ πυροῦ ἄρα ἐξέλθω μοι κνίδη. Σ. ἀντὶ σίτου βλασθησάτω ἄκανος.⁴²

²³ Nobil. ²⁴ Sic sub ✕ Θ. Syro-hex., qui in suo habuit λήματος (لحم), ut nunc Cod. 138. Hieron.: ✕ *et a pondere ejus non sustinebo.* ²⁵ Olymp. et "omnes." Nobil.: Σ. βάρους. ²⁶ Sic Syro-hex. et sub aster. Hieron. Pro εἰς χοῦν μου Montef. ex Nobil. affert: "Ἄλλος" ισχύν μου, quae est lectio Comp., Ald., et quorundam codd. ²⁷ Cod. 252. Montef. ex Nicet. et "omnibus" edidit: Σ. ἀφοβίαν μου; quod tamen ad בְּבִטְחִי perperam refert. ²⁸ Colb. ²⁹ Sic Syro-hex. et sub aster. Hieron. ³⁰ Cod. 252, ubi ἐν ἀποκρυφῆς (sic) scriptum. ³¹ Idem. Montef. ex Olymp. et "MSS." affert: Σ. ἐπλατύνθη, cum inutili conjectura, ἐπλαγήθη. ³² Sic [Nicet. et] omnes praeter Colb., qui habet προσεκύνησε et στόματός μου."—Montef. ³³ Olymp. et "omnes." ³⁴ "Has lectiones suis interpretibus ascriptas singulatim afferunt Colb. et Reg. unus. Nicetas autem et Drus. [cum Cod. 259] con-

fertim attulerunt sic: Οἱ λοιποὶ: εἰ μὴ πολλάκις εἶπον οἱ ἄνδρες τῆς σκ. μου, τίς δῶῃ τῶν σ. αὐτοῦ, και ἐμπλησθησόμεθα;" —Montef. ³⁵ Cod. 252. ³⁶ Idem. "Pro חַרְחָלֵי veteres omnes [LXX, Hieron., Chald., Syrus] legerunt חַרְחָלֵי, viatori."—Rosenmueller. ³⁷ Syro-hex. ad codicem correctus: ✕ *Quis mihi tribuat auditorem?* ³⁸ "Hunc locum asterisco notat Colb. et Ed. Lat. Hieron. [invito Syro-hex.]. Colb. vero hanc notam habet: μὲ πὶ κ ✕ μὴ ἐκτεῖναι αὐτὸν κατὰ τινος. Haec autem quo pertineant ignoro."—Montef. ³⁹ Cod. 139: Σ. μὴ ἐκτ. αὐτὸν κ. τινος. Sic, sed sine titulo, Codd. 137, 138, quorum hic αὐτὴν habet. Scholium esse videtur, sed incertae significationis. ⁴⁰ Colb., Reg. unus. ⁴¹ Syro-hex. *وَأَكْفَأُ فِي حَبِّهِ*. ⁴² Olymp., Orat., Reg. unus.

40. הָרָח. *O. κνῆδη. 'Α. άκαν. Σ. άκανος. Θ. άκανθα.*⁴³
 נַפְּלִי. *Napellus. O. βάτος. Σ. άτελεσφόρητα.*⁴⁴

CAP. XXXII.

1. כִּי הוּא צַדִּיק בְּעֵינָיו. *Quia ipse erat justus in oculis suis. O. ἦν γὰρ Ἰώβ δίκαιος ἐναντίον αὐτῶν. Σ. διὰ τὸ αὐτὸν δίκαιον φαίνεσθαι ἐπ' αὐτῶν.*¹
2. בֶּן-בְּרַחֵל. *O. ὁ τοῦ Βαραχιήλ. Oί λοιποὶ υἱὸς τοῦ Βαραχιήλ.*²
 רָם. *Ram. O. 'Ράμ. Σ. Συρίας.*³
3. לֹא-מָצְאוּ מַעֲשֵׂהָ. *Non invenissent responsionem. O. οὐκ ἠδυνήθησαν ἀποκριθῆναι ἀντίθετα Ἰώβ. Σ. . . ἐναντίον.*⁴
 וַיִּרְשִׁעוּ אֶת-אִיּוֹב. *Et condemnassent Jobum. O. καὶ ἔθεντο αὐτὸν εἶναι ἀσεβῆ.*⁵
4. חָקָה אֶת-אִיּוֹב בְּדִבְרָיִם. *Expectavit Jobum in sermonibus. O. ὑπέμεινε δοῦναι ἀπόκρισιν Ἰώβ. Σ. ἐπληξε τὸν Ἰώβ λόγους.*⁶
- 4, 5. וַיָּבֹא—כִּי יִקְרָא. *O. Vacabat. ✕ Θ. ὅτι πρεσβύτεροι—ὀργῇ αὐτοῦ.*⁷

5. וַיָּבֹא אִירָא. *Et exarsit ira ejus. O. Vacabat. ✕ Θ. καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ αὐτοῦ. Σ. . . θυμὸς αὐτοῦ.*⁹
6. וַיֵּץ. *Scientiam meam. O. τὴν ἔμαντοῦ ἐπιστήμην. 'Α. Θ. γνώσιν . . .*¹⁰
8. וַיִּשְׂפֹּט רִחִיָּה בְּאִנְשׁוֹ. *Profecto spiritus est in homine. O. ἀλλὰ πνευμά ἐστιν ἐν βροτοῖς. Σ. ὄντως δὲ πνεῦμα θεοῦ ἐστιν ἐν ἀνθρώποις.*¹¹
 וַיִּבִּינֵם. *Intelligentes eos facit. O. ἐστὶν ἡ διδάσκουσα ✕ 'Α. Θ. αὐτούς.*¹²
11. הֲוֹחֵלְתִי לְדִבְרֵיכֶם. *En! exspectavi verba vestra. O. ἐνωτισέσθῃ μὲν τὰ ῥήματα. Alia exempl. ἰδοὺ ἤκουσα τοὺς λόγους ὑμῶν.*¹³ Θ. ἰδοὺ ἐξεδεξάμην τοὺς λόγους ὑμῶν.¹⁴ (Σ.) ἰδοὺ ἰπέμεινα τοὺς λόγους ὑμῶν.¹⁵
- 11, 12. אֶזְכֹּר אֶת-תְּבוּנֹתֶיךָ עַד-תְּחַקְרוּן מְלִין. *Auscultabam usque ad intelligentias vestras, usque dum scrutati essetis sermones, et usque ad vos considerabam. O. ἐρῶ γὰρ ὑμῶν ἀκούοντα (alia exempl. ἡνωτισάμην μέχρι συνέσεως ὑμῶν¹³), ✕ Θ. ἄχρισ οὐ ἐτάσθη λόγους, καὶ μέχρι ὑμῶν συνήσω.¹⁶ Σ. ἤκροασάμην ἐφ' ὅσον ἐφρουεῖτε, ἐφ' ὅσον ἐξετάσετε λόγους, καὶ μέχρι τοῦ ἐφικέσθαι ὑμῶν ἐνενοῦν.*¹⁷

⁴³ Cod. 252: 'Α. άκαν. Σ. άκανος. Theodotoni άκανθα tribuunt Olymp., Colb., Regius alter. Denique Syro-hex.: 'Α. Σ. Θ. άκανθα (قحا). ⁴⁴ Olymp. "Orat. vero haec habet: ἔτεροι δὲ οὕτως ἠρμήνευσαν οὐδὲ ἐπαχθῆς, φησι, ταῖς θεραπευσίαις γέγονα. Quae quo pertineant reperire non potui."—Montef. Pertinent ad v. 31. Vid. Cat. Nicet. p. 478.

CAP. XXXII. ¹ Olymp. et "omnes." Montef. addit: "Ἄλλ. ἐναντῶν. Ἄλλ. ἐναντίον αὐτοῦ. Syro-hex. in textu: ἐναντίον αὐτοῦ; in marg. autem: ἐναντίον αὐτῶν. Hieron.: in conspectu suo. ² Colb. ³ Colb., Reg. unus, et Cod. 255. ⁴ Colb., Reg. unus. Num forte scholium ad ἀντίθετα? ⁵ Syro-hex. in marg.: καὶ ἔθεντο αὐτὸν εἶναι εὐσεβῆ (عصب عصب). Sic Cod. 23. Cod. Alex. a prima m. εὐσεβην (sic). ⁶ Sic "MSS." apud Montef. ⁷ Syro-hex. praeposit asteriscos quinque lineis, quarum ultima est, καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ αὐτοῦ; sed deest cuneolus in fine. ⁸ Sic Colb. et sub aster. Hieron. ⁹ Colb. ¹⁰ Idem. Τοῖς λοιποῖς tribuit Orig. apud Nicet. ¹¹ Nicet. et "omnes." Sic

Codd. 255, 257, 259. ¹² Syro-hex. in textu. ¹³ Olymp.: "Ἔτερα ἀντίγραφα μετὰ τὸ, ἐρῶ γὰρ ὑμῶν ἀκούοντων, ἔχει καὶ τούτους τοὺς στίχους" ἰδοὺ ἤκουσα τοὺς λόγους ὑμῶν, ἡνωτισάμην ἄχρι συνέσεως ὑμῶν. Sic Codd. III, 23, nisi quod ἐνωτισάμην μέχρι σ. ὑ. in utroque legitur, et ἰδοὺ γὰρ ἤκουσα in Cod. 23. ¹⁴ Colb., Regii duo. Olymp.: Oί δὲ ἔτεροι ἐρμηνευταὶ οὕτως ἐκδεδώκασιν ἰδοὺ—ἐνενοῦν. ¹⁵ Hieron.: ✕ *Ecce! patiens fui in verba vestra.* Graeca coniectando fecimus, et Symmacho vindicavimus propter sequentia, ✕ et *audivi* etc. Vid. not. 17. ¹⁶ Haec vulgo τοῖς O' tribuuntur; sed Syro-hex. inde ab ἄχρισ οὐ ad finem v. 12 ἐξ ὑμῶν omnia Theodotoni vindicat. Idem ἐρῶ γὰρ om. in textu, sed in marg. habet: ἐρῶ γὰρ. "Scholium (عصب عصب)". In multis exemplaribus (تسلا) ante ὑμῶν ἀκούοντων positum est ἀναγγελῶ (انصبا) γὰρ. Non positum erat in Tetraplis (عصب عصب)." Lectio ἀναγγελῶ γὰρ reperitur in Cod. 55. ¹⁷ Colb., Reg. unus. Olymp. mendose affert: ἤκροασάμην ἐφ' ὅσον ἐξηπάσθη λόγους κ. τ. ε. Symmachum vertisse videtur Hieron., omisso in fine

11. תִּקְרֶוּן. ✕ Θ. ἐτάσῃτε. Ἄ. ἐξιχνιάσῃ.¹⁸

11, 12. אֲמַרְיוּ מִכֶּם — עַד-תִּקְרֶוּן. O. Vacabat.

✕ Θ. ἀχρὶς οὐ ἐτάσῃτε — ῥήματα αὐτοῦ ἐξ ἡμῶν.¹⁹

13—17. דְּעֵי אֲנִי — לְאֵל יִרְפָּנִי. Deus exagitat eum, non vir. (14) Nec disposuit ad me verba, nec verbis vestris ei respondebo. (15) Consternati sunt, non responderunt ultra, abstulerunt ab eis verba. (16) Et expectavi quia non locuti sunt, quia steterunt, non responderunt ultra. (17) Respondebo etiam ego partem meam, ostendam scientiam meam et ego.

O. κυρίῳ προσθέμενοι. (14) ἀνθρώπῳ δὲ ἐπετρέψατε λαλήσαι τοιαῦτα ῥήματα. (15) ✕ Θ. ἐπιτόθησαν, οὐκ ἀπεκρίθησαν ἔτι, ἐπαλαίωσαν ἐξ αὐτῶν λόγους. (16) ὑπέμεινα, οὐ γὰρ ἐλάλησα, ὅτι ἔστησαν, οὐκ ἀπεκρίθησαν. (17) ὑπολαβὼν δὲ Ἐλίουδς λέγει πάλιν λαλήσω.²⁰ ✕ (Σ.) ὁ ἰσχυρὸς ἀπορρίψει αὐτὸν, καὶ οὐκ ἀνήρ, (14) οὐδὲ ἔταξε πρὸς μέ λαλιάς, καὶ ἐν ῥήμασιν ἡμῶν οὐκ ἀποκρίθησομαι αὐτῷ. (15) ἐπιτόθησαν, οὐκ ἐποιούντο ἀπεκρίσιν ἔτι ἀπήρθσαν (s. ἐξήρθσαν, s. ἀφῆρθσαν) ἀπ' αὐτῶν λαλιάς (16) καὶ ὑπέμεινα (s. ἀνέμεινα) ὅτι οὐκ ἐλάλησα, ὅτι ἔστησαν, οὐκ ἐποιούσαντο ἀποκρίσιν ἔτι (17) ἀποκριθήσομαι κἀγὼ τὸ μέρος μου (Σ. τὸ μέρος μου), ἀναγγεῖλὼ τὴν γῶσιν μου κἀγὼ.²¹

ἐνεύον· ✕ et audivi vestram prudentiam, usquequo discuteretis sermones, et donec intelligerem vos. ¹⁸ Colb., Reg. unus. Schleusner. in *Opusc. Crit.* p. 161 legendum censet ἐξιχνιάσῃτε. ¹⁹ Colb.: ✕ Ἐκ Θ. οἱ δ'. Montef. vero hos quatuor versiculos a καὶ μέχρι ἡμῶν incipit, et usque ad προσθέμενοι (v. 13) continuat, invito, quem nos secuti sumus, Syro. ²⁰ Haec, ἐπιτόθησαν — οὐκ ἀπεκρίθησαν, quae hodie in LXX leguntur, Theodotio sub asterisco ascribitur Colb. et Syro-hex. In Colb. vero versiculus postremus sic se habet: ὅτι ἔστησαν, οὐκ ἀπεκρίθησαν ἔτι ἀποκριθῶ ✕ Σ. τὸ μέρος μου. Post ἀπεκρίθησαν add. ὅτι ἀποκριθῶ κἀγὼ μέρος Ald. et 14 codd. ²¹ Nobile fragmentum interpretis nescio cuius ex margine Syro-hex., ut in apographo Norberg. exstat, versiculis tantum distinctis, exscribam. [Huic fragmento in codice, cum indice ad κυρίῳ προσθέμενοι lectorem referente, praemissa sunt verba, وَلَا تَلْحَمْ, h. e. absona, quod de versione textuali praedicari videtur. In marg. autem inferiori cum eodem indice appositum est scholium: “In Tetraplis quidem legebatur ut in margine (لَا تَلْحَمْ)”; in exemplari vero Eusebii et Pamphili, ut in textu (لَا تَلْحَمْ).”]

✕ سَدَدًا لِمِ دِهِ هَلْ حَدَا.
✕ هَلْ رُفِعَ كَلِمَاتِ مَقْدَلًا.
✕ مَقْدَلًا وَحَصَلًا لَا مَقْدَلًا لِمِ دِهِ مَقْدَلًا.
✕ وَحَدَلًا حَضِيمَ هَلْ هَلْ مَقْدَلًا هَلْ.
✕ لِمِ دِهِ مَقْدَلًا مَقْدَلًا.
✕ مَقْدَلًا مَقْدَلًا وَلَا مَقْدَلًا.
✕ مَقْدَلًا مَقْدَلًا هَلْ هَلْ مَقْدَلًا هَلْ.
✕ مَقْدَلًا لِمِ دِهِ لِمِ دِهِ مَقْدَلًا هَلْ.
✕ مَقْدَلًا لِمِ دِهِ لِمِ دِهِ مَقْدَلًا هَلْ.
✕ حَتَّى وَحَدَلًا حَتَّى لِمِ دِهِ مَقْدَلًا هَلْ هَلْ هَلْ.

Middeldorpheus haec Graece quidem exprimere non ausus est: Latina ejus, male divisa et Syriacis parum accommo-

data, subjungam tamen. ✕ Tyrannus occupavit illum, non homo. Neque mihi verba opposuit; verbis vestris non obtulisset illi. Sermone improbo usi sunt. Responsum iterum iis abruptum. Expectavi ita ut nihil dicerem, propterea quod adstant; jam non amplius oppositionem faciunt. Et ego partes meas euscipiam, proferam et ego sententiam meam. Nam verborum plenus jam ea sum prolaturus. Tantum addidit: “De auctore hujus interpretationis nil definiri potest.” Mirum profecto Criticum optimum non animadvertisse, Syriaca sua cum Latinis Hieronymi a Montef. allatis ad verbum fere convenire. Haec autem sunt: ✕ Dominus abjecit eum, et non vir. ✕ Necdum ad me locutus est: ✕ et in sermonibus vestris non respondebo ei. ✕ Obstupuerunt, non responderunt ultra: ✕ defecerunt ab eis sermones. ✕ Quia ergo expectavi, et non sunt loquuti, ✕ et steterunt, et non responderunt ultra: ✕ respondebo et ego partem meam, ✕ et annuntiabo scientiam meam. In versiculo primo Hebr. לָחַם Syriace est سَدَدًا, Graece ὁ ἰσχυρὸς, quod tralatum est. Sed offendit verbum لָחַם, apprehendit, quod neque Hebraeo לָחַם, fugavit, neque Hieronymiano abjecit commode aptari potest. Tentabam لָחַם, quod Syrus noster pro ἀπέρριψε posuit Psal. l. 13. lxx. 9, et saepius, nisi hoc ab לָחַם nimis remotum videretur. Ergo in medio relinquo. [Tardius certior factus sum, in codice scriptum exstare لָחַם, ἀπορρίψει.] Transeamus ad v. 4, ubi Middeld. jungens חַדָּל, cum praecedenti חַדָּל, de sermone improbo intellexit. Hebraica sunt, וְעַד עַד לָחַם, quae luculenter expressit Hieron.: obstupuerunt, non responderunt ultra; nec deterius Theodotio: ἐπιτόθησαν, οὐκ ἀπεκρίθησαν ἔτι. Quid multa? Pro Syriacis חַדָּל חַדָּל fidenter corrigo חַדָּל חַדָּל [sic in cod.], ἐπιτόθησαν, οὐκ ἐποιούσαν. Ponitur וְ עַד לָחַם pro ἐπιτόθη Job. xi. 16. xxiii. 15. Jesai. xxxi. 4, etc. Quae autem post

18. הִצִּיקַתִּנִּי. *Coarctat me.* O'. ὀλέκει γὰρ με.
Σ. συγκαίει με.²³
19. תַּנְיִן לֹא יִפְתָּח. *Tanquam vinum quod non aperitur.* O'. ὡσπερ ἄσκος γλεύκους ζέων δεδεμένος. Σ. ὡς οἶνος νέος ἀδιάπνευστος.²³
20. וְאֶפְתֹּחַ שְׂפָתַי וְאֶפְתֹּחַ אֶפְתָּהּ. *Aperiam labia mea, et respondebo.* O'. ἀνοίξας τὰ χεῖλη ✕ Θ. ἀποκρίθῶ.²⁴

CAP. XXXIII.

2. בְּחִנִּי. *In palato meo.* O'. Vacat. ✕ Θ. ἐν τῷ λάρυγγί μου.¹
3. יֶשֶׁר. *Rectitudo.* O'. καθαρὰ. 'A. Θ. εὐθεία. Σ. ἀπλη.²
- נְדָעַת. *Scientia.* O'. σύνεσις. 'A. Θ. γνώσις.³
4. רִחַח־אֱלֹהִים. *Spiritus Dei.* O'. πνεῦμα θεῖον. Σ. πνεῦμα θεοῦ.⁴
6. הִנֵּה יָנִי כְּפִיֶּה לְאַל. *Ecce! ego secundum os (modulum) tuum erga Deum.* O'. καὶ ἐγὼ κατὰ σέ. Σ. ἄρα τοιοῦτός εἰμι οἶος σὺ, οὐκ εἰμι θεός.⁵

6. O'. ÷ ἐκ τοῦ αὐτοῦ διηρησάμεθα. Oὐ κείται ἐν τῷ 'Εβραϊκῷ.⁶
7. תִּבְעֵתָהּ. *Consternabit te.* O'. σε στροβήσει. 'A. ἐκθαμβήσει.⁷
8. אָה אָמַרְתָּ בְּאָזְנֵי. *Profecto dixisti in aures meas.* O'. Vacabat. ✕ 'A. Θ. πλὴν εἶπας ἐν ὧσί μου.⁸
9. וְלֹא עוֹן לִי. *Et non est iniquitas mihi.* O'. οὐ γὰρ ἠνόμησα. 'A. καὶ οὐκ ἀνομία μοι.⁹
10. לְאֹיֵב לִי. *Pro inimico sibi.* O'. ὡσπερ ὑπερναντίον ✕ Οἱ Γ'. αὐτῷ.¹⁰
11. בְּצִפּוֹ. *In cippo.* O'. ἐν ξύλῳ.¹¹
13. מִדַּוְעֵ אֲלִיוֹ רִיבֹתָ (רִיבֹתָ) כִּי כָל־דְּבָרָיו לֹא יַעֲנֶה. *Quorsum adversus eum litigasti (s. lites)? quia de omnibus factis suis non responderēbit.* O'. λέγεις δὲ, διὰ τί τῆς δίκης μου οὐκ ἑπακήκοέ μου πᾶν ῥήμα; 'A. τί οὖν πρὸς αὐτὸν ἐδικάσω; ὅτι πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ οὐκ ἀποκρινεῖται. Σ. τί οὖν αὐτῷ διαδικάζη; πάντες γὰρ οἱ λόγοι αὐτοῦ ἀναντίρρητοι.¹² Θ. ὅτι (s. τί) πρὸς αὐτὸν κρίσις, ὅτι πᾶσι τοῖς ῥήμασιν (s. λόγοις) αὐτοῦ οὐκ ἀποκρινεῖται.¹³

cuneolum leguntur, quaeque divinando vertit Middeld.: *nam verborum plenus jam ea sum prolaturus (!), non sunt nisi scholium Syri interpretis: "Ad illud, πλήρης γὰρ εἰμι ῥημάτων (v. 18), junge haec."* Restat quaestio, cuiam potissimum trium interpretum insigne hoc fragmentumtribuendum sit. Theodotionis esse non potest, quia hic, testibus Colbert. et Syro, post ἐπτοήθησαν pergūt: οὐκ ἀπεκρίθησαν ἐν ἑπαλάσιαν ἐξ αὐτῶν λόγους κ.τ.ε. quae hodie in versione LXXvirali leguntur. Versio tam scrupulosa est, ut Aquilae vindicari possit, si excipias locutionem ἀποκρίσιν ποιέσθαι pro קִנְיָ, quam vix admiserit istius interpretis usus. Superest igitur Symmachus, cui particulam τὸ μέρος μου discrete tribuit Colbertinus, quemque in vertendis vv. 11, 12 sectatus esse videtur Hieron. ²² Olymp., Colb., Regii duo. ²³ Nicet. et "omnes." ²⁴ Montef. ex Colb. et Reg. edidit: ✕ Θ. καὶ ἀποκριθῶ. Sic sub simplici aster. Syro-hex. et Codd. 249, 253.

CAP. XXXIII. ¹ Sic in textu sine aster. Cod. 23, alii. Syro-hex. אֶל חֶסֶד סָפֵר וְגִבּוֹר. Cf. Job. xxix. 9 in Syro-hex. Hieron.: ✕ in gutture meo. ² Colb., Reg. unus. ³ Idem. ⁴ Idem. ⁵ Sic Reg. unus, et sine nomine Colb. ⁶ Colb. Etiam Syrus obelo jugulat.

⁷ Nobil., Colb., Reg. unus. ⁸ Sic Syro-hex. Colb. soli Theodotioni tribuit. Hieron.: ✕ Verumtamen dixisti in auribus meis. ⁹ Syro-hex. ✕ **וְלֹא יַעֲנֶה לְיָדָי**.

¹⁰ Hieron.: quasi contrarium ✕ sibi. Huc pertinet, ni fallor, nota in quasi. Syro-hex. in initio v. 11: Οἱ γ'. αὐτῶν.

¹¹ Syro-hex. in marg.: "Hoc est, in cippo (حِجْبِ)."

¹² "Lectiones Aquilae et Symmachi sic omnes habent: ad Aquilam Drusius legit ἐδικάσω, male."—Montef. 'Εδικάσω est error Nobilii. Aquilae Montef. tribuit πρὸς αὐτοῦς, sed αὐτὸν habent Olymp. et Syro-hex., cujus interpretatio haec est: **וְלֹא יַעֲנֶה לְיָדָי**. **וְלֹא יַעֲנֶה לְיָדָי**. **וְלֹא יַעֲנֶה לְיָדָי**. **וְלֹא יַעֲנֶה לְיָדָי**. **וְלֹא יַעֲנֶה לְיָדָי**. "Syrium cum proculdubio vitiosum est, ita ut legendum sit **וְלֹא יַעֲנֶה** [vel: **וְלֹא יַעֲנֶה**], si forte Syrus in apographo suo mendosum **δικάσω** s. **ἐδικάσω** invenerit."—Middeld. Reapse in cod. est **וְלֹא יַעֲנֶה**. Apud Symmachum pro τί interrogantibus Syrus ὅτι s. διότι legisse videtur: Graecam autem locutionem αὐτῷ διαδικάζη ita vertit quasi esset πρὸς αὐτὸν δικάζη.

¹³ Syro-hex. **וְלֹא יַעֲנֶה לְיָדָי**. **וְלֹא יַעֲנֶה לְיָדָי**. **וְלֹא יַעֲנֶה לְיָדָי**. Hic quoque ὅτι in initio fragmenti pro interrogativo falso scriptum esse videtur.

14. כִּי-בִצְהַחַת יִדְבַר-אֱלֹהִים וּבְשִׁתָּיִם לֹא יִשְׁוֹנָה. *Nam una vice loquitur Deus, et duabus vicibus, nec videt illud (homo). O'. ἐν γὰρ τῷ ἅπαξ λαλήσαι ὁ κύριος, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ ✕ non considerabit illud.*¹⁴ Σ. ὅτι ἅπαξ λαλήσει ὁ θεὸς, ἐκ δευτέρου οὐκ ἀκυρώσει αὐτόν.¹⁵
15. בְּתֵלוֹם חֲזוֹן לַיְלָה. *In somnio visionis noctis. O'. ἐνύπνιον ἢ ἐν μελετῇ νυκτερινῇ. 'A. ἐν ἐνυπνίῳ δραματισμοῦ νυκτός.*¹⁶ תַּרְדֵּמָה. *Sopor. O'. δεινὸς φόβος. Θ. ἔκστασις.*¹⁷
16. וּבְמִסְרָם יִחַתֵּם. *Et castigationem eorum ob-signat. O'. ἐν εἰδеси φόβου τοιούτοις αὐτοὺς ἐξεφόβησε. 'A. καὶ ἐν παιδείᾳ αὐτῶν πλήξει αὐτούς.*¹⁸
19. בְּבִמְכָאוֹב. *Per dolorem. O'. ἐπὶ μαλακίᾳ. Σ. διὰ πόνου.*¹⁹ יָרֹב עֲצָמָיו יָתֵן. *Et multitudo ossium ejus robusta. O'. Vacabat. ✕ Θ. καὶ πλήθος ὀστέων αὐτοῦ ἐνάρκησε.*²⁰
20. וּבְנַפְשׁוֹ מֵאֵכֶל תֶּאֱוָה. *Et anima ejus cibum appetentiae. O'. Vacabat. ✕ Θ. καὶ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ βρώσιν ἐπιθυμήσει.*²¹
21. יִכַּל. *Consumitur. O'. ἕως ἂν σαπῶσιν. 'O. 'Εβραῖος ἕως ἂν ἐκλείψωσιν.*²²
22. לַשְׁחַת. *Ad foveam. O'. εἰς θάνατον. Oί λοιποὶ εἰς διαφθοράν.*²³
23. מַלְאָךְ מִלִּיץ. *Angelus interpres. O'. ἀγγελοι θανατηφόροι.*²⁴
25. וַיָּשׁוּב לַיָּמִים עֲלֹמָיו. *Revertetur ad dies adolescentiae suae. O'. ἀποκαταστήσει δὲ αὐτὸν ἀνδρωθέντα ἐν ἀνθρώποις. 'A. Θ. ἀποστρέψει εἰς ἡμέραν νεότητος αὐτοῦ.*²⁵
26. וַיַּעֲתַר אֶל-אֱלֹהִים וַיְרַצְהוּ. *Deprecabitur Deum, et gratum habebit eum. O'. εὐξάμενος δὲ πρὸς κύριον, καὶ δεκτὰ αὐτῷ ἔσται. Θ. δεηθήσεται τοῦ θεοῦ, καὶ εὐλογήσει αὐτόν.*²⁶
- וַיִּרְא פָּנָיו בְּתֵרוּעָה. *Et videbit faciem ejus cum jubilo. O'. εἰσελεύσεται προσώπῳ ἰλαρῷ (alia exempl. καθαρῷ²⁷) σὺν ἐξηγορίᾳ. 'A. . . ἐν ἀλαλαγμῷ. Σ. . . ἐν ὕμνολογίᾳ. Θ. . . μετὰ ἐξομολογήσεως.*²⁸
- וַיֵּלֶאנֹהוּ. *Homini. O'. ἀνθρώποις. Oί λοιποὶ ἀνθρώποις.*²⁹
- 28, 29. עָם-גִּבּוֹר — נַפְשִׁי פָּרְהָה. *O'. Vacabat. ✕ Θ. σώσον ψυχὴν μου — μετὰ ἀνδρός.*³⁰
29. יַפְעַל. *Operabitur. ✕ Θ. ἐργάται. Σ. πράξει.*³¹
- 29, 30. שְׁלֹשׁ עַם-גִּבּוֹר; לְהַיִּישׁ בְּנַפְשׁוֹ. *Bis terve cum viro: ut reducat animam ejus. O'. ✕ Θ. ὁδοὺς τρεῖς μετὰ ἀνδρός. 4. καὶ ἐρρύσατο τὴν ψυχὴν μου. Σ. δις τρις πρὸς ἔκαστον, ὥστε μετακαλέσαι τὴν ψυχὴν μου.*³²

¹⁴ Hieron. ¹⁵ Sic, sed αὐτῶ pro αὐτόν, Montef. ex Colb. et Reg. uno; sed priorem clausulam Colbertinus, posteriorem uterque sine nomine affert. Cod. 139: Σ. ὅτι ἅπαξ λαλήσαι ὁ κύριος, ἐκ δευτέρου οὐκ ἀκυρώσει αὐτόν. Codd. 137, 138: ὅτι ἅπαξ λαλήσαι ὁ κύριος, ἐκ δ. οὐκ ἂκ. αὐτῶ (αὐτῶν Cod. 137). ¹⁶ Montef. ex Colb. et Reg. edidit: Σ. ἐν ἐνυπνίῳ ὀράματι μου νυκτός. Legendum esse δραματισμοῦ, et Aquilae, non Symmacho tribuendum, acute vidit Schleusner. in *Opusc. Crit.* p. 162, ad Hex. ad Job. iv. 13 provocans. Cod. 138 affert: 'A. ὀραματι μου νυκτός. ¹⁷ Colb. ¹⁸ Colb., Reg. unus. Statim ad verba v. 17, ἀποστρέψει ἀνθρώπον ἀπὸ ἀδικίας, Cod. 139 affert: 'A. Σ. ἐπιστρέφω πρὸς (sic) τῆς τιμωρίας; Codd. 137, 138 sine titulo: ἐπιστρέφω πρὸς (πρὸ Cod. 137) τῆς τ. Est merum scholium. Olymp.: ἴσως γὰρ εἰ μὴ ἐπιστρέψε πρὸ τῆς τιμωρίας κ.τ.έ. ¹⁹ Colb.,

Reg. unus. ²⁰ Sic Colb. et Syro-hex. ²¹ Sic Syro-hex. et sub aster. Hieron. ²² Colb., Reg. unus. ²³ Colb. ²⁴ Post haec verba Cod. 23 infert: οὐκ ἀποκρίνονται αὐτῷ; Hieron. vero: ✕ non respondebit ei. ²⁵ Colb., Reg. unus. Olymp.: Oί λοιποὶ ἐπιστρέφει κ.τ.έ. ²⁶ Olymp. et "omnes." ²⁷ Sic Comp., Cod. Alex., alii. Olymp. in textu habet καθαρῷ, notans: Oί λοιποὶ ἰλαρῷ. E contrario Syrus in textu affert — ἰλαρῷ, et in marg. καθαρῷ. ²⁸ Sic "omnes MSS." Olymp.: 'A. Θ. ἐν ἀλαλαγμῷ. Σ. ἐν ὕμνολογίᾳ. Lectio μετὰ ἐξομολογήσεως quasi scholium affertur in Codd. 250, 255. ²⁹ Colb., Reg. unus. ³⁰ Sic Syro-hex. Colb.: ✕ Ἐκ θ. οἱ δ'. Asterisco notant Cod. 248, et Hieron. ³¹ Cod. 255. ³² Olymp., Orat. et Regii duo. Codd. 255, 256, 259: Σ. ὥστε μετακαλέσαι τὴν ψ. μου.

30. לְהַשִּׁיב נַפְשׁוֹ מִזְרִשְׁתָּת לְאֹר בְּאֹר הַחַיִּים.
Ut reducat animam ejus a fovea, ad illustrandum eum luce viventium. O'. και ἐρρύσατο τὴν ψυχὴν μου ἐκ θανάτου, ἵνα ἡ ζωὴ μου ἐν φωτὶ αἰνῆ αὐτόν. (Θ.) τοῦ ἐπιστρέψαι ψυχὴν αὐτοῦ ἐκ διαφθορᾶς, τοῦ φωτίσαι αὐτῶ ἐν φωτὶ ζώντων.³³
- 31-33. הַחַיִּים — הַחַיִּים. O'. Vacabat. ✕ Θ. κώφευσον — σοφίαν.³⁴
33. הַחַיִּים וְאֵאֵלֶּפֶד הַחַיִּים. *Tace, et docebo te sapientiam.* ✕ Θ. κώφευσον, καὶ διδάξω σε σοφίαν.³⁵ Σ. σίγα, καὶ διδάξω σε φρόνησιν.³⁶

CAP. XXXIV.

2. מִלִּי. *Verba mea.* O'. μου. ✕ τὰ ῥήματα μου.¹
- 3, 4. מִהַיּוֹב — כִּי־אֶנִּי. O'. Vacabat. ✕ Θ. ὅτι οὐδ' — ὅτι καλόν.²
5. הַסִּיר מִשְׁפָּטִי. *Removit jus meum.* O'. ἀπήλαξέ μου τὸ κρίμα. 'Α. ἀπέστησεν ἀπ' ἐμοῦ τὸ κρίμα. Σ. παρέτρεψεν ἀπ' ἐμοῦ τὸ κρίμα.³
6. עַל־מִשְׁפָּטִי אֶכְזָב. *Super judicium meum mentiar.* O'. ἐψεύσατο δὲ τῶ κρίματί μου. 'Α. Θ. καὶ περὶ τὴν κρίσιν μου ψεύσμα.⁴

- 6, 7. בְּמִיָּם — אָנֹכִי. O'. Vacabat. ✕ Θ. βίαιον — ὥσπερ ὕδωρ.⁵
6. בְּלִי־פֶשַׁע. *Absque scelere.* ✕ Θ. ἀνευ ἀδικίας. Σ. ἀναιτίως.⁶
8. O'. — οὐχ ἁμαρτῶν οὐδὲ ἀσεβήσας.^{4, 7}
 עַם־אֲנִישֵׁי־רָשָׁע. *Cum hominibus improbis.* O'. μετὰ ✕ ἀνδρῶν ἄσεβων.⁸
9. כִּי־אָמַר לֹא יִסְכַּךְ־גִּבְרַךְ בְּרַצְתּוֹ עִם־אֱלֹהִים. *Quia dixit: Non proficit vir, quando sibi placet cum Deo.* O'. μὴ γὰρ εἴπης, ὅτι οὐκ ἔσται ἐπισκοπὴ ἀνδρὸς, καὶ ἐπισκοπὴ αὐτοῦ παρὰ κυρίου. Σ. . . οὐχὶ σωθῆσεται ἀνὴρ; . . . Θ. ὅτι εἶπεν, οὐ κινδυνεύσει ἀνὴρ ἐν τῶ εὐδοκιμῆσαι αὐτὸν μετὰ θεοῦ.⁹
10. הִלְלָה לֵאלֹהִים מִיַּעַל. *Absit a Deo improbitas, et ab Omnipotente iniquitas.* O'. μὴ μοι εἴη ἔναντι κυρίου ἀσεβῆσαι, καὶ ἔναντι παντοκράτορος ταράξαι τὸ δίκαιον. Σ. ἀπείη τοῦ θεοῦ ἀνομία, καὶ τοῦ ἰκανοῦ ἀδικία.¹⁰
11. כִּי־פַעַל אֲדָם יִשְׁלֶם־לּוֹ וְכִאֲרַח אִישׁ יִכְזָב־אֹנִי. *Quia opus hominis reddet ei, secundum viam viri faciet invenire eum.* O'. ἀλλ' ἀποδοιδὶ ἀνθρώπῳ καθὰ ποιεῖ ἕκαστος αὐτῶν, καὶ ἐν τριβῶ ἀνδρὸς εὐρήσει αὐτόν. Σ. καὶ κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ ἐκάστω συμβήσεται, ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐλέγξει αὐτόν.¹¹

³³ Post αἰνῆ αὐτόν Codd. Alex. et 23 haec addunt: ἠπολαβὼν δὲ Ἐλίουδ λέγει ἀκούσατέ μου, σοφοὶ, ἐπιστάμενοι ἐνωτίζεσθαι τὸ καλόν ὅτι εἶρηκεν Ἰώβ (Ἰώβ om. Cod. 23)· ἰδοὺ ταῦτα πάντα (πάντα ταῦτα idem) ἐργάται ὁ ἰσχυρὸς, ὁδοὺς τρεῖς (τρεις Codd.) μετὰ ἀνδρῶν τοῦ ἐπιστρέψαι ψυχὴν αὐτοῦ ἐκ διαφθορᾶς, τοῦ φωτίσαι αὐτῶ ἐν φωτὶ ζώντων. Eadem habet Syro-hex. in marg. Versio, cui in Hexaplis nostris locum assignavimus, est fortasse Theodotionis. ³⁴ Colb.: ✕ Ἐκ Θ. οἱ ε'. Hi quinque versiculi asteriscis notantur in Syro-hex., et quatuor posteriores in Hieron. ³⁵ Deest σοφίαν in Ed. Rom., sed legitur in Cod. Alex., aliis, necnon in Syro-hex. ³⁶ Colb., Reg. unus.

CAP. XXXIV. ¹ Sic Syro-hex. et sine aster. Cod. 249. ² Colb.: ✕ Ἐκ Θ. οἱ ε'. Sic Syro-hex. et sub aster. Hieron. ³ Colb., Reg. unus. ⁴ Sic Colb. Olymp. Symmacho et Aquilae tribuit. ⁵ Sic Syro-hex. et sub aster. Hieron. Montef. juxta Colb. priorem tantum versiculum, βίαιον — ἀδικίας Theodotioni vindicat. ⁶ Colb. ⁷ Sic Syro-

hex. Montef. ex Colb. affert: Οὐχ ἁμαρτῶν, οὐ κείται ἐν τῶ Ἑβραϊκῶ. ⁸ Sic Syro-hex. et Hieron. ⁹ Sic "omnes MSS." Olymp. vero monet: ἀναγνωστέον δὲ, τὸ μὲν τοῦ Θ. κατὰ ἀπόφασιν, τὸ δὲ τοῦ Σ. ἐν ἤθει, καὶ κατὰ ἐρώτησιν. ¹⁰ Olymp. et "omnes." ¹¹ Colb., Reg. unus. Montef. edidit ἐπ' αὐτοφώρῳ, facete vertens, ἢν via publica (ἐπ' αὐτῶ τῶ φόρῳ). Sed miramur neminem perspexisse, haec, καὶ κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ ἐκάστω συμβήσεται, ad posteriorem, non ad priorem clausulam pertinere; reliqua vero, ἐπ' αὐτοφ. ἐλέγξει αὐτόν, non Symmacho, sed scholiastae deberi. Olympiodorus: Σύμμαχος γὰρ ἐκδοῦς, ἀπείη—ἀδικία (v. 10), τοῦτό φησι· μὴ εἴποιμι τὸν θεὸν ἀκρίτους τι ποιεῖν κατὰ γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ ἐκάστω συμβήσεται, καὶ ἐπ' αὐτοφώρῳ (sic) ἐλέγξει αὐτόν. E quibus verbis si quis colligat, etiam haec, καὶ κατὰ τὴν ὁδὸν—συμβήσεται, Symmacho abjudicanda esse, nos quidem non vehementer repugnabimus. Hieron. vertit: *Quia reddit homini ✕ opus suum, et juxta viam suam unusquisque reperiet*·.

16. וְאַם-בִּינָה שְׁמָעָהּ-זוֹתָא. *Et si intelligere (est tibi), audi hoc.* O'. *ei δὲ* (Ed. Rom. *ἴδε*) *μη νουθετῆ, ἀκουε ταῦτα.* 'A. Σ. *ei μη συνιείς, ἀκουε.*¹²
17. הֲאֵיךְ שׁוֹנֵא מִשְׁפַּט יְהוָה. *Num etiam qui odio habet jus, ligabit?* O'. *ἴδε σὺ τὸν μισοῦντα ἄνομα, καὶ τὸν ὀλλύντα τοὺς πονηροὺς.* 'A. Σ. *ἀρα ὁ μισῶν κρίσιν ἐπιδήσει,*¹³
19. שְׂרִים. *Principum.* O'. *ἐντίμου.* Oί λοιποὶ ἀρχόντων.¹⁴
22. אֵין-חֲשֵׁב וְאֵין צִלְמוֹת לְהַסְתֵּר שֵׁם פְּעֵלֵי אָנֹן. *Non sunt tenebrae, neque umbra mortis, ut lateant ibi operantes iniquitatem.* O'. *οὐδὲ ἔσται (alia exempl. ἔστι) τόπος,* ✕ 'A. Θ. *οὐδὲ ἔστι σκιά θανάτου, τοῦ κρυβῆναι τοὺς ποιούντας τὰ ἄνομα.*¹⁵
23. כִּי לֹא עַל-אִישׁ יִשִּׁים עֵד. *Quia non super virum imponet amplius.* O'. Vacabat. ✕ Θ. *ὅτι οὐκ ἐπ' ἄνδρα θήσει ἔτι.*¹⁶ ✕ Σ. *οὐ γὰρ ἐπ' ἀνθρώπων κείται ἔτι.*¹⁷
- לֶחֶלֶךְ אֱלֹהִים בְּמִשְׁפַּט. *Ut eat ad Deum in iudicium.* O'. *ὁ γὰρ κύριος πάντας ἐφορᾷ.* Θ. *τοῦ προαχθῆναι πρὸς τὸν ἰσχυρὸν ἐν κρίματι.*¹⁸
25. לִכְן יִכִּיר מַעֲבְרֵיהֶם וְהַפֵּךְ לַיְלָה וַיִּדְבְּאוּ. *Propterea quod cognoscit facta eorum, et convertet noctem, et conterentur.* O'. *ὁ γνωρίζων αὐτῶν τὰ ἔργα,* ✕ Θ. *καὶ στρέψει νύκτα, καὶ ταπεινωθήσονται.*¹⁹
26. בְּמָקוֹם רְאִים. *In loco videntium.* O'. *ὄρατοι δὲ ἐναντίον — ἐχθροὶ 4 αὐτοῦ.*²⁰
- 28-33. לְהִבְיֵא — רַבֵּר. O'. Vacabat. ✕ Θ. *τοῦ ἐπαγαγεῖν — ἀλήθειαν.*²¹
29. וְהוּא יִשְׁקַט וְכִי יִרְשָׁע. *Et ipse sedabit, et quis perturbabit?* ✕ Θ. *καὶ αὐτὸς ἡσυχίαν παρέξει, καὶ τίς καταδικάζεται;* Σ. *αὐτοῦ δὲ ἡρεμίαν διδόντος τίς κατακρινεῖ;*²²
- וְעַל-גּוֹי. *Et super gentem.* ✕ Θ. *καὶ κατὰ ἔθνους.* Σ. *περὶ ἔθνους.*²³
31. כִּי אֶל-אֱלֹהִים הָאֲמַר נִשְׁאָתִי לֹא אֲחַבֵּל. *Quia (par est) ad Deum dici: Pertuli, non prave agam.* ✕ Θ. *ὅτι πρὸς τὸν ἰσχυρὸν ὁ λέγων, εἴληφα, οὐκ ἐνεχυράσω.* Σ. *ὅτι πρὸς θεὸν ῥῆσιν ἀνέλαβον, οὐχ ἔξω ἀκωλύτως.*²⁴
32. אַתָּה הָרִנִּי. *Tu doceto me.* ✕ Θ. *σὺ δεῖξόν μοι.* Σ. *σὺ διασάφησόν μοι.*²⁵

¹² Sic "MSS." Olymp. τοῖς λοιποῖς tribuit hoc et sequens fragmentum. Idem cum MSS., ut testatur Montef., haec, *ei μη συνιείς—ἐπιδήσει*, uno tenore legit, praeteritis verbis, *ἐνωρίζων φωνῆν ῥημάτων.* ¹³ Olymp. et "MSS." Idem in fine add. *εἰς ἴασιν*, quod quasi scholium affert Nobil. ¹⁴ Nicet., Colb., Reg. unus. ¹⁵ Colb. et Cod. 255 notant: 'Ἐξ 'Ακύλα καὶ Θ. τὸ ἦμισον καὶ ὁ ἐξῆς. Hieron.: *Neque erit locus, & et non est umbra mortis: ut lateant qui faciunt iniquia.* Syro-hex. in textu: *οὐδὲ ἔστι τόπος τοῦ κρυβῆναι κ.τ.ε.*; in marg. autem: 'A. Θ. *οὐδὲ ἔστι σκιά θανάτου.* Obscure Notat. "Notat autem Colbertinus, in textu hodierno, qualem representat ille, non haberi plenam lectionem, ut ab Aq. et Theod. restituta fuerat. Nam legitur ibi, *οὐδὲ ἔστι (vel ἔσται) τόπος, cum certum sit Aquilam et Theod. legisse, οὐδὲ ἔστι σκιά θανάτου.*" Parsonsius e Codd. 137, 138, 139, 255, 256, scholium affert: *οὐκ ἐκ τοῦ καθ' ἐν (ἐνα Cod. 255) ὄψεται τὸ (τὸν Codd. 137, 139) δίκαιον.* ¹⁶ Sic Syro-hex. Hieron.: ✕ *quia non in homine positum est ultra; quae Symmachi est versio.* ¹⁷ Colb. Codd. 137, 139, 248, 255: Σ. *οὐ γὰρ ἐπ' ἀνθρώπων (ἐπάνω Codd. 137, 139, et Olymp.) κείται ἔτι.* Syro-hex.

¹⁸ Colb., Reg. unus. ¹⁹ Montef. juxta Colb. et Hieron. vv. 25-34, ab ὁ γνωρίζων ad μου τὸ ῥῆμα, quasi ex Theodotione in versionem LXXviralem inductos, siglo ✕ Θ. notat. Neque aliter Grabius, nisi quod post ἀλήθειαν (v. 33) cuneolum ponit. Nos Syrum secuti sumus, qui vv. 26, 27 sine asterisco affert; id quod Graeca cum Hebraeis conferenti magis probabile videbitur. ²⁰ Sic Syro-hex. Vox ἐχθροὶ abest ab Ed. Rom., sed Parsonsius e Codd. 249, 252 affert: *ἐναντίον ἐχθροὶ αὐτοῦ.* ²¹ Sic Syro-hex. ²² Olymp. et "omnes." Syro-hex. *οὐκ ὄρατοι 4 αὐτοῦ.* ²³ Reg. unus. ²⁴ Olymp. et "omnes." Praeterea Montef. ex Regio affert: "Ἄλλοι ὅτι μὴ τοιμᾷ τις εἰπεῖν τῷ ἰσχυροτέρῳ, ὅτι ἀδίκως εἴληφα τὰ ἐμά. Est scholium Olympiodori in Cat. Nicet. p. 508, ubi εἴληφας recte legitur. Scilicet commentator ἐνεχυράσω pro secunda persona aoristi medii cepit, quod Syro quoque nostro accidit, vertenti, *ⲉⲛⲉⲥⲩⲣⲁⲤⲟⲩ*, cum scholio: "Nempe tu (+ ⲉⲛⲉⲥⲩⲣⲁⲤⲟⲩ)." ²⁵ Olymp. et "omnes." Syro-hex. in scholio inedito haec habet: "Symmachus vero sic vertit: ὅτι πρὸς θεὸν ῥῆσιν ἀνέλαβεν (sic), οὐχ ἔξω ἀκωλύτως, σὺ διασά-

pliat sermones. ✠ Θ. ἐν ἀγνωσίᾳ ῥήματα βαρύνει. Σ. ὡς ἀνόητος (s. ἀναίσθητος) λόγους βαρείς ἐποίησατο.¹⁶

CAP. XXXVI.

2. כְּתִיר. *Expecta.* Ο'. μείνον. Θ. ὑπόμεινον.¹
3. לְמִרְחֹק. *A longinquo.* Ο'. μακράν. Σ. διὰ μακροῦ.²
4. כִּי־אֶמְנָם לֹא־שָׁקַר מְלִי. *Quia profecto non falsitas sermones mei.* Ο'. ἐπ' ἀληθείας, καὶ οὐκ ἄδικα ῥήματα. Σ. ὅτι ὄντως ἀψευδεῖς οἱ λόγοι μου. Θ. ὅτι ἀληθῶς οὐκ ἄδικοι οἱ λόγοι μου.³
- תְּבִימִים דְּעוֹת עִמָּךְ. *Integer scientiis tecum est.* Ο'. ἀδίκως συνιείς. Θ. ἄμωμοι γνάσεις μετὰ σοῦ.⁴
- 5-9. כִּי יִתְגַּבְּרוּ — כִּבְיִיר פַּח — Ο'. Vacabat. ✠ Θ. δυνατὸς ἰσχυῖ — ὅτι ἰσχύσουσιν.^{4,5}
- 5, 6. לֹא יַחֲזִיק רָשָׁע. *Potens robor cordis, non vivificat impium.* ✠ Θ. δυνατὸς ἰσχυῖ καρδίας ἀσεβῆ οὐ μὴ ζωοποιήσῃ. Ἄ. πάμπολυς ἰσχυῖ καρδίας, οὐ μὴ ζωοποιήσῃ ἀσεβῆ.⁶
9. וּפְשָׁעֵיהֶם כִּי יִתְגַּבְּרוּ. *Et praevaricationes eorum quod invaluerint.* ✠ Θ. καὶ τὰ παραπτώματα αὐτῶν ὅτι ἰσχύσουσιν. Ἄ. . . ὅταν δυναμωθῶσιν. Σ. ὅτι κατεδυνάστευον κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.⁷
10. וַיִּגַּל אָזְנוֹם לְמוֹסָר. *Et detegit aurem eorum*

ad correctionem. Ο'. ἀλλὰ τοῦ δικαίου εἰσακούσεται. Οἱ λοιποὶ καὶ ἀποκαλύψει τὸ οὖς αὐτῶν εἰς παιδείας.⁸

- 10, 11. בְּנִיעִימִים — וַיִּאמְרוּ. Ο'. Vacabat. ✠ Θ. καὶ εἶπεν — ἐν εὐπρεπείας.⁹
10. כִּי־יִשׁוּבוּן. *Quod revertentur.* ✠ Θ. ὅτι ἐπιστραφήσονται. Σ. ἵνα μετανοήσωσιν.¹⁰
11. (וַיִּבְלֶי וַיִּבְלֶי). *Absolvent (s. inveterabunt).* ✠ Θ. συντελέσωσι. Σ. παλαιώσωσιν.¹¹
- בְּנִיעִימִים. *In jucundis.* ✠ Θ. ἐν εὐπρεπείας. ✠ Σ. μετ' εὐδοξίας.¹²
13. אֶמְרָם — וַתִּגְפִּיר לֵב. Ο'. Vacabat. ✠ Θ. καὶ ὑποκριταὶ καρδίᾳ — ἔδησεν αὐτούς.¹³
- וַיִּשְׁמוּ אָזָה. *Appronunt (sibi) iram.* ✠ Θ. τάξουσι θυμόν. Σ. ἐποίησαν ὄργην.¹⁴
14. תָּמוֹת. *Morietur.* Ο'. ἀποθάνοι. Σ. θανατωθήσεται.¹⁵
- וַתִּתְּנֵם בְּקִרְשֵׁים. *Et vita eorum inter sacerrimos (einaedos).* Ο'. ÷ ἡ δὲ ζωὴ αὐτῶν τιτρασκομένη (alia exempl. add. εἶη)¹⁶ ὑπὸ ἀγγέλων.⁴ Οὐ κείται παρ' Ἑβραίοις τὸ ἡμιστίχιον.¹⁷
16. דָּשֶׁן — וַיֵּאֱחָז הַסִּיתָה. Ο'. Vacabat. ✠ Θ. καὶ προσεπηπάτησέ σε — πίότητος.¹⁸
- וַיֵּאֱחָז הַסִּיתָה. *Et etiam removit te.* ✠ Θ. καὶ προσεπηπάτησέ σε. Ὁ Ἑβραῖος καὶ προσέτι ἠπάτησέ σε. Ἄλλος καὶ πρὸς ἐπέι ἠπάτησέ σε.¹⁹
- וַנַּחַת שְׁלֹחֶךָ. *Et demissio mensae tuae.* ✠

¹⁶ Olymp. legit ἀνόητος; Colb., Reg. unus, ἀναίσθητος.
CAP. XXXVI. ¹ Colb., Reg. unus. ² Idem.
³ Idem. ⁴ Idem. ⁵ Sic Syro-hex. Montef. juxta Colbertini notam, Ἐκ θ. οἱ δ', cuneolum post εἰς θρόνον (v. 7) ponit; Grubius vero ad normam Ed. Lat. Hieron. singulos versiculos a δυνατὸς ἰσχυῖ ad ἐν εὐπρεπείας (v. 11) asteriscis notat. Sed diversitas styli Syrum hic optimum ducem esse clare ostendit. ⁶ Syro-hex. *هو*.
صحنه حسا لحال لا سنا حمنه. ⁷ Colb., Reg. unus. Olymp.: Σ. ὅτι κατεδυνάστευον. Reliqua, κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν, scholium esse videntur. ⁸ Colb., Reg. unus. Eadem leguntur in textu Cod. 147 post εἰσακού-

σεται, cum παιδείαν pro παιδείας. ⁹ Sic Syro-hex. Colb.: Ὁμοίως ἔκ θ. οἱ δ'. ¹⁰ Colb., Reg. unus. ¹¹ Colb.
¹² Sic cum asterisco Colb. Montef. praeterea affert: Ἄλλος ἐν εὐπραγίας, quae lectio est Aldi et codd. ¹³ Sic Syro-hex. et sub aster. Cod. 248, et Hieron. De Colbertino Montef. silet. ¹⁴ Colb., Reg. unus. ¹⁵ Colb.
¹⁶ Sic Codd. III, 23. Syro-hex. in marg. *هو*.
¹⁷ Colb. Obelum non agnoscit Syro-hex. ¹⁸ Colb.: Ἐκ θ. οἱ γ'. Sic Syro-hex. et sub aster. Hieron. ¹⁹ Nobil. Syrus noster vertit: *هو حسا لحال لا سنا حمنه*, h. e. ni fallor, καὶ πρὸς ἐπέι ἠπάτησέ σε.

- Θ. καὶ κατέβη τράπεζά σου. Σ. καὶ θέσις τῆς τραπέζης σου.²⁰
- 19, 20. תַּחְתָּם—וְכָל. O'. Vacabat. ✕ Θ. καὶ πάντας—ἀντ' αὐτῶν.²¹
20. אֵל-תְּשֹׂאֵהָ וְהִלְיָהָ לְעֵלְוֹת עִמָּים תַּחְתָּם. Ne anheles (cupias) noctem, quum abeunt gentes sub se. ✕ Θ. μὴ ἐξελκύσῃς τὴν νύκτα, τοῦ ἀναβῆναι λαοὺς ἀντ' αὐτῶν. Σ. μὴ προθυμῆθης νυκτὸς, ἐπαναβῆναι λαοὺς ἐπὶ τοῦ τόπου αὐτῶν.²²
21. כִּי עַל-יְדֵי בְּחַרְתָּ מַעֲנִי. Nam hoc elegisti prae afflictione. O'. Vacabat. ✕ Θ. ἐπὶ τούτων γὰρ ἐξείλω ἀπὸ πτωχείας.²³ 'A. ὅτι ἐπὶ τούτων ἐξείλω ἀπὸ θλίψεως.²⁴ Σ. ἵνα ταύτην προκρίνῃς πτωχείας.²⁵
23. מִי-פָקַד. Quis injunxit. O'. τίς δέ ἐστίν ὁ ἐτάζων. Σ. ὃς ἐξετάσει.²⁶
- וְכִי-אָמַר. Et quis dixit. O'. ἢ τίς ὁ εἰπών. 'A. ἢ τίς ἐρεῖ.²⁷
- 24, 25. חֲזוֹר-בֹּו—וְאָשֶׁר. O'. Vacabat. ✕ Θ. ὦν—εἶδεν ἐν ἑαυτῷ.²⁸
25. אָנֹכִי יִבִּיט מִרְחוֹק. Homo intuebitur e longinquo. O'. ὅσοι τιτρωσκόμενοί εἰσι βροτοί. Σ. ἕκαστος ἀποβλέπων μακρόθεν.²⁹
26. הָיָה-אֵל-וְלֹא-חֲקָר. O'. Vacabat. ✕ Θ. ἰδοὺ

²⁰ Codd. 138, 255. Eadem habent sine auctore Colb., Reg. et Cod. 250. ²¹ Colb.: 'Ek θ. οἱ γ'. Sic Syro-hex. Grubius vero, auctore Hieron., non hos, sed alios tres versiculos, τοῦ ἀναβῆναι—ἀπὸ πτωχείας (v. 21) asterisco notat. ²² Sic Olymp. Montef. ex "omnibus" edidit ἐπὶ τόπους αὐτῶν. ²³ Sic Syro-hex. et sub aster. Hieron. ²⁴ Syro-hex. ܐܠܗܐ ܘܗܝܠܝܗܐ ܠܥܝܠܘܬ ܥܝܡܝܢ ܬܚܬܝܗܡ. Graeca sunt Middeldorpfii. (Syr. ܘܗܝܠܝܗܐ ܘܗܝܠܝܗܐ ܠܥܝܠܘܬ ܥܝܡܝܢ ܘܗܝܠܝܗܐ ܘܗܝܠܝܗܐ ܠܥܝܠܘܬ ܥܝܡܝܢ. xv. 24, et Aquilae tribuitur pro θλιψῶδες Gen. xxii. 7.) ²⁵ Sic Cod. 139, et sine nomine Codd. 137, 138. Neque aliter Syrus: ܘܗܝܠܝܗܐ ܘܗܝܠܝܗܐ ܠܥܝܠܘܬ ܥܝܡܝܢ ܘܗܝܠܝܗܐ ܘܗܝܠܝܗܐ ܠܥܝܠܘܬ ܥܝܡܝܢ. ²⁶ "Σ. ἐξετάσει. Colb., Reg. unus."—Montef. Correximus ἐξετάσει. Nisi forte scripserit Sym. ἐπέταξε s. ἐπιτάξει. ²⁷ Colb., Reg. unus. ²⁸ Colb.: 'Ek θ. οἱ β'. Sic Syro-hex. et sub aster. Hieron. ²⁹ Olymp. et "omnes." ³⁰ Colb.: 'Ek θ. οἱ β'. Sic Syrus. Hieron. vero affert: ✕ Ecce Deus multus—super homines plurimos; (v. 28). ³¹ Sic Codd. 138, 255, et sine titulo 137, 139, 256. Est,

- ὁ ἰσχυρὸς—καὶ ἀπέραντος.³⁰
26. וְלֹא-יַדַּע. Nec scimus. ✕ Θ. καὶ οὐ γνωσόμεθα. Σ. ὑπὲρ τὴν γνώσιν ἡμῶν.³¹
- וְשִׁירֵי. Annotum ejus. ✕ Θ. ἐτῶν αὐτοῦ. 'Αλλος· ἰδὼν αὐτοῦ.³²
27. וְזָקְוֵי מִצֶּרֶת לֵאדֹו. Liquefaciunt pluviam pro vapore ejus. O'. Vacabat. ✕ Θ. καὶ ἐπιχυθήσονται ὑετῷ εἰς νεφέλην.³³
28. וְאֵשֶׁר-יִזְלוּ שְׁחָקַי. Quam stillant nubes. O'. Vacabat. ✕ Θ. ῥυήσονται παλαιώματα. Σ. ἄτινα ῥυήσονται ἐκ τοῦ αἰθέρος.³⁴
- וְיַעֲפֹ עָלַי אָדָם רַב. Stillant super homines multos. O'. ἐσκίασε δὲ νέφη ἐπὶ ἀμυθῆται βροτῷ (alia exempl. ἐπὶ ἀμυθῆτων βροτῶν)³⁵. ✕ Θ. γροφωθήσονται ἐπ' ἀνθρώπους πολλοί.³⁶
- O'. — ὦραν ἔθετο—ἡ καρδία ἀπὸ σώματος. Ὅτι οἱ δ' οὐ κείνται ἐν τῷ Ἐβραϊκῷ, διὸ καὶ ὠβελίσθησαν.³⁷
- 29-33. אֵת-עַל-עוֹלָה—אֵת-אִם-יִבִּין. O'. Vacabat. ✕ Θ. καὶ ἐὰν συνῆ—καὶ περὶ ἀδικίας.³⁸
29. אֵת-אִם-יִבִּין מִפְּרִשְׁי-עַב. Insuper num intelligat (homo) expansiones nubis? ✕ Θ. καὶ ἐὰν συνῆ ἀπέκτασις (alia exempl. ἀπεκτάσεις, ἐπεκτάσεις, ἀπέκτασιν, ἐπέκτασιν) νεφέλης.

ni fallor, scholium Olympiodori, qui ait: διὰ τοῦτο ἔφη, ὅτι πολλὸς ὁ ἰσχυρὸς, καὶ ὑπὲρ τὴν γν. ἡμῶν. ³² "Sic unus."—Montef. Olymp.: τινὰ δὲ τῶν ἀντιγράφων, ἀριθμὸς ἰδὼν, ἔχει. Sic Syro-hex. et quinque codd. ³³ In textu Syro-hex. vv. 27, 28 sic leguntur: ἀριθμηταὶ δὲ αὐτῷ σταγόνες ὑετοῦ ✕ Θ. καὶ ἐπιχυθήσονται ὑετῶν (sic) εἰς νεφέλην. ῥυήσονται παλαιώματα (cf. Hex. ad Cap. xxxviii. 37), γροφωθήσονται ἐπ' ἀνθρώπους πολλοί. — ἐσκίασε δὲ—ἀπὸ σώματος. ³⁴ Olymp., Colb., Reg. unus. ³⁵ Sic Syro-hex., Hieron., Ald., Cod. Alex., alii. ³⁶ Haec, γροφωθήσονται κ.τ.έ., leguntur in Syro-hex. ut supra, necnon in Cod. 23 ante ἐσκίασε δὲ. Syriaca sunt: ܘܗܝܠܝܗܐ ܘܗܝܠܝܗܐ ܠܥܝܠܘܬ ܥܝܡܝܢ ܘܗܝܠܝܗܐ ܘܗܝܠܝܗܐ ܠܥܝܠܘܬ ܥܝܡܝܢ. ³⁷ Colb. Syro-hex. ut supra. Ad haec, ὦραν ἔθετο κτήρσιν, Montef. affert: "Ἄλλος· μέτρα καὶ ὄρους. Sic sine titulo Codd. 137, 138, et praefixo Σ. Cod. 139. Quasi scholium affert Cod. 255. ³⁸ Sic Syro-hex. et sub aster. Hieron. Montef. ex Colb. affert: 'Ek θ. τὸ ἡμισίχων καὶ οἱ β'; h. e. ✕ Θ. καὶ ἐὰν συνῆ—ἡδὲ (v. 30).

'A. ἐὰν συνῆ ἐκπετασμούς πάχους.³⁹ Σ. καὶ ἐνόησῃ ἐκτείνειν νεφέλην.⁴⁰

29. שְׁפִיטָהּ קַבְּתָהּ. *Streptitus tentorii ejus.* ✕ Θ. ἰσότητα σκηνῆς αὐτοῦ. Σ. ἐξ ἰσῆς ὡς σκηνήν.⁴¹

30. הֵן פָּרַשׁ עָלָיו אֹרֹךְ. *En! extendit super ipsam (nubem) lumen suum.* ✕ Θ. ἰδοὺ ἐκτενεῖ ἐπ' αὐτὸν (s. αὐτήν) ἡδῶ (וְאִירָה).⁴² 'A. ἐκτείνει (s. ἐκτενεῖ) ἐπ' αὐτὴν φῶς αὐτοῦ.⁴³ Σ. ἐκπετάξει ἐπ' αὐτήν φῶς αὐτοῦ.⁴⁴ 'Ο 'Εβραῖος ἔχει, ὠρώ.⁴⁵

שָׂרְשֵׁי. *Radices.* ✕ Θ. ῥιζώματα. 'A. Σ. ῥίζας.⁴⁶

31. כִּי־רָבָם. *Nam per illa.* ✕ Θ. ἐν γὰρ αὐτοῖς. Σ. διὰ γὰρ αὐτῶν.⁴⁷

וַתֵּן־אֵכָל לַמְּכַבֵּר. *Dat cibum ad copiam.* ✕ Θ. δώσει τροφήν τῷ ἰσχύοντι. 'A. . . τῷ παμπληθύνοντι.⁴⁸ Σ. παρέξει τροφήν παμπλήλην.⁴⁹

32. עַל־כַּפַּיִם. *Ab utraque manu.* ✕ Θ. ἐπὶ χειρῶν. Σ. παλάμαις.⁵⁰

וַיַּצֵּן עָלֶיהָ בַּמַּפְּיָע. *Et injungit ei per interveniens quid.* ✕ Θ. καὶ ἐνετείλατο περὶ αὐτῆς

ἐν ἀπαντῶντι. Σ. καὶ ἐπιτάξει αὐτῷ ὅστε ἀπαντῆσαι.⁵¹

33. יָגִיד עָלָיו רְעוֹ. *Annuntiat super eo cogitationem suam.* Aliter: *Nuntiat ei tonitru suum.* ✕ Θ. ἀναγγελεῖ περὶ αὐτοῦ φῶλον αὐτοῦ κύριος. 'A. ἀναγγελεῖ ὑπὲρ αὐτοῦ ἑταίρω αὐτοῦ.⁵² Σ. ἀπαγγελεῖ περὶ τούτου ἑταίρω αὐτοῦ.⁵³

מִקְנֶה אֶת־עוֹלָהּ. *Super pecude, etiam super eo quod ascendit (e terra).* ✕ Θ. κτήσις (s. κτήσεις) καὶ περὶ ἀδικίας. 'A. κτήσεις καίπερ ἐπὶ παρανομίας.⁵⁴ Σ. ζῆλον περὶ ἀδικίας.⁵⁵

CAP. XXXVII.

1-5. וַתְּוַחֵלֶנּוּ אֶת־הַלְוָאֹת. *O. Vacabat.* ✕ Θ. καὶ ἀπὸ ταύτης—θανάτῳ.¹

1. וַתֵּרַד לִבִּי. *Profecto ad hoc trepidat cor meum.* ✕ Θ. καὶ ἀπὸ ταύτης ἐταράχθη ἡ καρδία μου. 'A. καίπερ ἐν τούτῳ. . .² Σ. καὶ περὶ τούτων πτήσσει ἡ καρδία μου.³

וַיִּתַּר. *Et subsilit.* *O.* καὶ ἀπερρήθη. 'A. καὶ ἐλύθη. Θ. καὶ κατερείπει.⁴

³⁹ Cod. 252: 'A. ἐὰν συνῆ ἐκπετασμούς. Paulo aliter Syro-hex.: 'A. ἐὰν συνῆς ἐκπετασμούς πάχους (وَصَفَاةٌ لِّصَفَاةٍ). Idem in textu habet (وَصَفَاةٌ لِّصَفَاةٍ). Idem in textu habet (وَصَفَاةٌ لِّصَفَاةٍ), ἐπέκτασιν s. ἀπέκτασιν. ⁴⁰ Cod. 252. ⁴¹ Idem in continuatione. ⁴² Syro-hex. in marg. addit: ΗΔΩ. ⁴³ Middel. excitat Hesychii glossam: ἡδῶ, ἰρις, ἡγοῦν τόξον. ⁴⁴ Syro-hex. (وَصَفَاةٌ لِّصَفَاةٍ). ⁴⁵ Sic "omnes." Olymp. habet: Σ. ἐκπετάξει ἐπ' αὐτὸν τὸ φῶς αὐτοῦ. ⁴⁶ Schol. apud Nobil. ⁴⁷ Sic Montef. sine auctore. ⁴⁸ Nobil., Colb., Reg. unus. Syrus affert: (وَصَفَاةٌ لِّصَفَاةٍ), h. e. διὰ γὰρ αὐτῶν, non, ut Middeld., ἐν γὰρ χειρῶν αὐτῶν. ⁴⁹ Cod. 252. ⁵⁰ Olymp. et "omnes." ⁵¹ Colb., Reg. unus. ⁵² Olymp. et "omnes." Montef. addit: "Ἄλλος ἀπαιτῆσαι." ⁵³ Cod. 252. Syro-hex. (وَصَفَاةٌ لِّصَفَاةٍ). ⁵⁴ Olymp. et "omnes," quibus addi possunt Codd. 161, 255, 257. In Cod. 259 est ἀναγγελεῖ pro ἀπαγγελεῖ. Minus probabiliter Syrus: Σ. ἀπαγγελεῖ περὶ ἑταίρου αὐτοῦ (وَصَفَاةٌ لِّصَفَاةٍ). ⁵⁵ Syro-hex. (Aquila) continuat: (وَصَفَاةٌ لِّصَفَاةٍ). Mid-

deld. vertit: κτήσεις σφόδρα ἐπὶ παρανομίαις. Lectio κτήσεις pro κτήσεις est mendum apographi, quo usus est Syrus noster. Deinde Syr. (وَصَفَاةٌ) non est σφόδρα, sed καίπερ (e.g. Hebr. v. 8. 2 Pet. i. 12 in Pesch.). Cf. Hex. ad Job. xxxvii. 1, 11. Eccles. iv. 14. Postremo quod affirmat Middeld., vocab. παρανομίαις neque Aquilae indoli, neque Hebr. (וַתֵּרַד) convenire, Syr. (وَصَفَاةٌ) non sonat παράνομος, sed παρανομία (Prov. v. 22. x. 27), quod cum Hebr. (וַתֵּרַד) commutavit iste interpres Job. vi. 29. xi. 14. ⁵⁶ Olymp. et "omnes." Syro-hex. Symmacho continuat: (وَصَفَاةٌ لِّصَفَاةٍ). CAP. XXXVII. ¹ "Hi undecim versiculi, utpote ex Theod. desumpta, asteriscis notantur in Colb., itemque in Ed. Lat. Hieron."—Montef. Eosdem Theodotiani continuat Syrus noster, exceptis Graecis, καὶ ἀπερρήθη ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς (v. 1), quae extra asteriscos jacent, fortasse recte. Hieronymus nescio annon Symmachi versionem ante oculos habuerit. ² Syro-hex. (وَصَفَاةٌ לְרַעְיוֹ). Middeld. vertit: 'A. σφόδρα ἀπὸ ταύτης. Sed cf. ad Cap. xxxvi. 33. ³ Olymp., Orat. ⁴ Cod. 252, qui κατερείπει habet.

2. קלו שמוע שמוע ברזו קלו. *Audite audiendo fragorem vocis ejus.* ✕ Θ. ἀκουε ἀκοήν ἐν ὄργῃ θυμοῦ κυρίου. ᾿Α. ἤκουσα ἀκοήν ἐν κλονήσει φωνῆς αὐτοῦ.⁵

הקנה. *Et murmur.* ✕ Θ. καὶ μελέτη. ᾿Α. καὶ φθογγή.⁶ Σ. ἤχος λόγου.⁷

3. ושידו. *Dirigit illud.* ✕ Θ. ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ. ᾿Α. ἐφοδεύσεις αὐτοῦ.⁸

על כנפות. *Super alas.* ✕ Θ. ἐπὶ πτερύγων. Σ. ἀκρων.⁹

4. בקול גאווו. *Voce elationis suae.* ✕ Θ. ἐν φωνῇ ὑβρεως αὐτοῦ. ᾿Α. ἐν φωνῇ ὑπερφερείας αὐτοῦ.¹⁰ Σ. σὺν κτύπῳ (s. ψόφῳ) ἔνδοξασμοῦ αὐτοῦ.¹¹

ולא יעקבם כירישמע קלו. *Nec remoratur ea, quum audītur vox ejus.* ✕ Θ. καὶ οὐκ ἀνταλλάξει αὐτοὺς, ὅτι ἀκούσει φωνὴν αὐτοῦ.¹² Σ. καὶ οὐκ ἂν ἐξίχνιασθῆσεται ἀκουσθέντος τοῦ ψόφου αὐτῆς.¹³

5. עשה גדלותו ולא גרע. *Faciens magna, nec*

scimus. Ὁ. ἐποίησε γὰρ μεγάλη ἀ οὐκ ἤδειμεν. ᾿Αλλος ποιῶν μεγάλα, καὶ οὐ γνωσόμεθα.¹⁴

6. כִּי לְשִׁלְג יאמר. *Nam nivi dicit.* Ὁ. ᾿Α. συντάσσων χιόνι. Οἱ λοιποὶ χιόνι ἐρεῖ.¹⁵

7. ונתום נפשם מטר. *Ο. Vacabat.* ✕ Θ. καὶ χειμῶν ὑετός— κατασφραγίζει.¹⁶

8. ונתם מטרות עזו. *Et imbrī pluviae, et imbrī pluviarum tororis ejus.* ✕ Θ. καὶ χειμῶν ὑετός, καὶ χειμῶν ὑετῶν δυναστείας αὐτοῦ. ᾿Α. καὶ ὄμβροι ὑετοῦ, καὶ ὄμβροι ὑετῶν κράτους αὐτοῦ.¹⁷ Σ. καὶ χειμῶν ὑετοῖς χεϊμάσει, ὄμβροις ἰσχύος αὐτοῦ.¹⁸

9. ביד כל אדם. *In manu omnis hominis.* ✕ Θ. ἐν χειρὶ παντὸς ἀνθρώπου. ᾿Αλλος τὰ πάντα τοῦ ἀνθρώπου.¹⁹

10. סופה. *Turbo.* Ὁ. ὀδύναι. ᾿Α. συσσεισμός. Σ. Θ. καταγίς.²⁰

11, 12. קרח וקמרים. *Ο. Vacabat.* ✕ Θ. ἀπὸ δὲ ἀκρωτηρίων— πάγος.²¹

⁵ Cod. 252. ⁶ Olymp. et "omnes." Cod. 252 affert: ᾿Α. φθογγή. Cod. 139: ᾿Α. Σ. φθογγή. Syro-hex. .ל. חסל. (Radix *حجم*, Lexicis ignota, ponitur pro ἐφθέγατο Amos i. 2.) ⁷ Cod. 252. Similiter Jerem. ix. 10, Hebr. *תהי*, lamentationem, Symmachus περιφράζει per ἤχος πίνθους. Sed contra assurgit Syrus, qui affert: *חכל חסל*, h. e. ἴχνη λόγου. In Graeco cod. ἤχος fortasse corruptum in ἴχνος (*חסל*), unde *חכל* factum. Hieron.: ✕ *et strepitulum.* ⁸ Cod. 252 affert: ᾿Α. ἐφοδεύσει αὐτοῦ (sic). Legendum videtur aut ἐφοδεύσεις αὐτοῦ, aut ἐφοδεύσει αὐτό. Pro *קנה*, *observator*, idem interpres ἐφοδεύων dedit Psal. v. 9. xxvi. 11. Montef. ex Colb. edidit: ᾿Α. ἐφεδρεύσεις αὐτοῦ, *sessiones ejus*, monens in Regio legi, ἐφεδρεύει εἰς αὐτό. Hieron.: *circuī.* ⁹ Colb. Cod. 256 in textu: ἐπὶ πτερύγων ἀκρων. Hieron.: *in finibus.* Ad τὸ φῶς Cod. 248 in marg. affert: ἡ προμα (sic), fortasse pro ἡ ἀποροια (ἀπόρροια). ¹⁰ Montef. ex Olymp., Orat. et Regio uno affert: ᾿Α. ὑπερφερείας αὐτοῦ. Plenius Syro-hex. *חכל חסל חסל חסל*. (ubi notandum vocab. compositum *חכל חסל* pro ὑπερφέρεα, alias *חסל*.) ¹¹ Syro-hex. *חכל חסל חסל*. (Formam rariorem *חכל חסל*, cujus loco in apographo Norberg. est *חכל חסל*, ὑπερηφανία, divinando vertimus ἔνδοξασμός (*חכל חסל* Sym. Psal. xlv. 4), quod cum eodem Hebr. commutavit Sym. Psal. xlvī. 5.) Hieron.: *in sonitu superbiae suae.* ¹² Ad ἀνταλλάξει

ron.: *in sonitu superbiae suae.* ¹² Ad ἀνταλλάξει (سحل) Syrus in marg. affert: "Alii interpretati sunt *سحل* (διαλλάξει?)." ¹³ Sic "omnes." Olymp. ignorat ἂν. Hieron.: ✕ *et non poterit investigari cum audita fuerit vox ejus.* ¹⁴ Reg. unus. ¹⁵ Colb. et "alius." ¹⁶ Colb.: Ἐκ Θ. ο. β. Asteriscum post ὑετός ponit Montef., invitis Syro-hex. et Hieron. ¹⁷ Syro-hex. *חכל חסל*. ¹⁸ "Sic MSS. Drusius [juxta Olymp.] legit ὄμβρους, male."—Montef. Eadem affert Syrus: *חכל חסל חסל חסל*. ¹⁹ Colb., Reg. unus. ²⁰ "᾿Α. συσσεισμός. Sic Drusius [Nobil.]. At Colb. et Reg. unus habent *συγκλεισμός*. Iidem vero codices adjiciunt: Σ. Θ. καταγίς."—Montef. Monente Schleusnero scripsimus *συσσεισμός*. Vocabula *συγκλεισμός* et *συσσεισμός* permutantur 2 Reg. v. 24, ubi vid. Scharfenberg. Hic quidem *συγκλεισμός*, si genuinum est, ad קרח, *frigus*, pertinere videtur, ad quod vocab. Olympiodorus tam *καταγίς* quam *συγκλεισμός* refert. Ejus verba sunt: "Ἦτοι γὰρ τοῦτο λέγει, ὅτι αἱ ἀπὸ τοῦ ψύχους ὀδύναι, ὡς ἐκ θησαυρῶν τινων, ἐξ ἀποκρύφων ἐπέρχονται" ἀπὸ δὲ τῶν περάτων καὶ τῶν ἀκρων, ὁ *συγκλεισμός*, καὶ ἡ *καταγίς*, κατὰ τοὺς λοιποὺς, ἔπεισιν. ²¹ Sic sub ✕ Θ. Colb., invito Syro-hex. Hieron. posteriore tantum versiculum asterisco notat.

9. וּבְמִזְרִיִם. *Et e dispergentibus (ventis borealibus).* ✕ Θ. ἀπὸ δὲ ἀκρωτηρίων. 'Α. καὶ ἀπὸ Μαζούρ.²²

10. כִּנְשַׁמַּת-אֵל יִתְקַרַּר. *A flatu Dei dat glaciem.* ✕ Θ. καὶ ἀπὸ πνοῆς ἰσχυροῦ δώσει πάγος. Σ. ἀπὸ ἐμφυσήματος θεοῦ δοθήσεται πάγος.²³

11, 12. יָצְוִן—אֶת-הַבְּרִי. *O. Vacabat.* ✕ Θ. καὶ ἐκλεκτὸν—ἐντείληται αὐτοῖς.²⁴

11. אֶת-הַבְּרִי יִטְרִיחַ עָב. *Etiam serenitas amovet nubes.* Aliter: *Etiam in pluvia projicit nubem.* ✕ Θ. καὶ ἐκλεκτὸν καταπλάσσει (ἕτερα ἀντίγραφα· καταπλήσσει²⁵) νεφέλη. 'Α. καίπερ ἐκλεκτὸν ἐνοχλήσει (s. παρενοχλήσει) πάχος.²⁶ Σ. ἀλλὰ καὶ καρπῷ ἐπιβρίσει νεφέλη.²⁷

12. וְהִיא מְסִבֹת מְתַפְּפָה. *Et illa (nubes) per circuitum convertit se.* ✕ Θ. καὶ αὐτὸς κυκλώματα διαστρέψει. 'Α. καὶ αὐτὴ μεταστροφῆς περιστρέφεται.²⁸ Σ. αὐτὸς δὲ κυκλήδον ἀναστρέφεται.²⁹

בְּתַחְבֹּלֶיהָ לְפַעֲלָם. *Consilii ejus ut faciant.* ✕ Θ. ἐν θεεβουλαθῶθ εἰς ἔργα αὐτῶν. "Ἐτερα ἀντίγραφα· ἐν τοῖς κατωτάτω θεῖς ἔργα αὐτοῦ."³⁰

'Α. ἐν οἰακώσεσιν...³¹ Σ. ἐν τῇ κυβερνήσει αὐτοῦ εἰς τὸ ἐργάζεσθαι αὐτά.³²

13. וְיָבֵצְתָהּ—וְיָשְׁבָתָהּ. *O. Vacabat.* ✕ Θ. ἐάν τε εἰς παιδείαν—ἐύρησει αὐτήν.³³

וְיָשְׁבָתָהּ. *Ad virgam.* ✕ Θ. εἰς παιδείαν. Σ. εἰς φυλήν.³⁴

14. הִתְבֹּנֵן. *Intellige.* *O. νουθετούμενος.* 'Α. κατανόησον. Σ. ἐνθυμήθητι. Θ. σύνες.³⁵

15. הֲיִתְרַעַב בָּשׂוּם-אֱלֹהֵי עֲלֵיהֶם. *Num scis cum Deus ponit super eis?* *O. οἶδαμεν ὅτι ὁ θεὸς ἔθετο ἔργα αὐτοῦ.* Σ. ἄρα γνώση πότε ἔταξεν ὁ θεὸς περὶ αὐτῶν;³⁶

17. אֲרֶשֶׁב-בְּגָדֵיךָ חֲמִים. *Quod (s. quomodo) vestes tuae calidae fiant.* *O. σοῦ δὲ ἡ στολὴ θερμῆ.* 'Α. οὐ (s. ὅπου) ἰμάτιά σου θερμά.³⁷ Σ. ὅποτε ἰμάτιά σου θερμά.³⁸

וְיָרֵחַ אֶרֶץ מִדְּרוֹם. *Quum tranquillam reddat terram ab austro.* *O. ἡσυχάζεται δὲ ἐπὶ τῆς γῆς* ✕ Θ. ἀπὸ νότου.³⁹ 'Α. ἐν τῷ ἡσυχάσαι γῆν...⁴⁰

17, 18. מִדְּרוֹם : תִּקְרַעַע עִמּוֹ לְשִׁחְקֶיךָ. *Ab austro. Num diducis cum eo nubes?* *O. ✕ Θ.*

²² Nobil. Syro-hex. affert: *♦ סכּוּ סכּוּ סכּוּ ♦*. l. ., superscripto MAZOPIM. Cf. ad Cap. xxxviii. 32.

²³ Olymp. et "omnes:" ἄνθρωπος pro πάγος mendose habent Codd. 137, 139. Cod. 138 affert: Σ. ἀπὸ δὲ ἐμφυσήσεως θεοῦ. πάγος. Symmachum imitatus est Hieron. vertens: ✕ *et a spiritu Dei dabitur glacies.* ²⁴ Sic Syro-hex. Montef. juxta Colb. affert: ✕ Θ. καὶ αὐτὸς—ἐντείληται αὐτοῖς.

²⁵ Olymp. et Reg. unus. Colb.: Δ. καταπλήσσει. Syro-hex. habet *Ⲛⲉⲗⲏ*, sequente *Ⲛⲉⲗⲏ*, quod Middeld. καταπλήσσει sonare affirmat, sine causa. Syrus Olympiodorum ante oculos habuit, cujus explicatio est: ὥστε τὸ, καταπλάσσει, ἀντὶ τοῦ, ἐπισκιάζει, εἴρηται. ²⁶ Syro-hex. *♦ Ⲛⲉⲗⲏ Ⲛⲉⲗⲏ ♦*. *♦ Ⲛⲉⲗⲏ ♦*. Middeld. vertit: 'Α. σφόδρα ἐκλεκτὸν καταπλήσει πάχος. De locutione *Ⲛⲉⲗⲏ* m. monitum ad Cap. xxxvi. 29.

Syr. *Ⲛⲉⲗⲏ* in Aphel commutatur cum παρηνώχλησε Jud. xiv. 17. xvi. 16. Jerem. xlv. 27. Dan. vi. 18; et nomen *Ⲛⲉⲗⲏ* cum ἐνόησιν 'Α. Σ. O. Jesai. i. 14, ubi in Hebr. est *Ⲛⲉⲗⲏ*. ²⁷ Olymp. et Reg. unus. Syrus affert: Σ. ἀλλὰ καρπὸν δώσει νεφέλη, modo sanum sit editum: *Ⲛⲉⲗⲏ ♦ Ⲛⲉⲗⲏ ♦*. An legendum *Ⲛⲉⲗⲏ*, *inclinabit?* ["Codex *Ⲛⲉⲗⲏ*, adjecto scholio: *Ⲛⲉⲗⲏ Ⲛⲉⲗⲏ*."—

Ceriani.] ²⁸ Cod. 252: 'Α. καὶ αὐτὴ μετὰ στροφῆς (sic) περιστρέφεται; ubi manifesto legendum μεταστροφῆς. Consentit Syrus: *♦ Ⲛⲉⲗⲏ Ⲛⲉⲗⲏ Ⲛⲉⲗⲏ ♦*.

²⁹ Olymp. et "omnes," etiam Cod. 252. Syro-hex. *♦ Ⲛⲉⲗⲏ Ⲛⲉⲗⲏ ♦*. Hieron.: *et ipsa per circuitum vertitur.* ³⁰ Sic Olymp., Colb. Lectionem ἐν τοῖς κατωτάτω (s. —τοῖς) θεῖς ἔργα αὐτῶν hodie habent Codd. III, 23, 106, 121.

³¹ Sic Codd. 137, 138, 139, 250, 252. Montef. ex Colb. edidit: 'Α. ἐν οἰακώσει. Etiam Syrus in singulari: *♦ Ⲛⲉⲗⲏ ♦*. ³² Olymp. et "omnes." Syro-hex.: Σ. ἐν τῇ κυβερνήσει αὐτοῦ (*♦ Ⲛⲉⲗⲏ Ⲛⲉⲗⲏ ♦*). Hieron.: *in gubernaculis ad operanda.* ³³ Sic Syro-hex. et sub aster. Hieron.

³⁴ Colb., Reg. unus. Hieron.: *sive in tribu.* ³⁵ Olymp. et "tres" codd. Syro-hex. et "omnes." ³⁶ Olymp. et "omnes." ³⁷ Sic Syro-hex. *Ⲛⲉⲗⲏ ♦*. *♦ Ⲛⲉⲗⲏ Ⲛⲉⲗⲏ ♦*. Montef. autem ex Nobil. affert: 'Α. οὐχ ἰμάτιά σου θερμά. ³⁸ Nobil. ³⁹ Syro-hex. in textu: ✕ ἀπὸ νότου. Hieron.: ✕ *ab austro.* Montef. ex Colb. affert: ✕ Θ. ἡσυχάζεται δὲ ὑπὸ (!) τῆς γῆς ἀπὸ νότου.

⁴⁰ Cod. 252.

ἀπὸ νότου⁴¹. στερεώσεις μετ' αὐτοῦ εἰς παλαιώματα . . Ἄ. . . αὐτὸς ἐστερέωσε τὸν οὐρανὸν εἰς τροπὰς.⁴¹ Σ. ἐξ ὕψους συνέσθη αὐτῷ ἐν τῷ στερεώματι εἰς αἰθέρα.⁴²

18. **וְהָיָה כְּרִיאִי מוֹצֵק.** *Firmas, ut speculum fissile.* Ὁ. Vacabat. ✕ Θ. Ἰσχυραὶ ὡς ὄρασις ἐπιχύσεως.⁴³ Ἄ. ἐνισχύουσαι ὡς ὄρασις συγχύσεως.⁴⁴ Σ. Ἰσχυραὶ ὀφθῆναι ἐπιχύσεσιν.⁴⁵

20. **וְיִבְלַע אִם-אֲמַר אִישׁ כִּי יִבְלַע.** *Si dixerit vir, sane absorbebitur.* Ὁ. ἵνα ἄνθρωπον ἐστῆκῶς κατασιωπήσω. Ἄλλος ἔαν εἴπη, ἀνὴρ καταποθήσεται.⁴⁶

21. **בְּהִיר הוּא בְּשִׁתְּקִים.** *Splendens est in nubibus.* Ὁ. τηλαυγές ἐστιν ἐν τοῖς παλαιώμασιν. Ἄ. τηλαυγής . . ἐν ῥοπαῖς.⁴⁷ Σ. συννεφήσει τὸν αἰθέρα.⁴⁸

וְרוּחַ עֲבָרָה וַתִּטְהַר. *Et ventus transiit et mundavit eas.* Ὁ. ὥσπερ τὸ παρ' αὐτοῦ ἐπὶ νεφάν. Ἄ. καὶ πνεῦμα παρηῤῥαθε καὶ ἑκάθαρσεν αὐτάς.⁴⁹

22. **וְהָב יִאֲתָה.** *Aurum (aureus splendor) veniet.* Ὁ. νέφη χρυσαυγούντα. Ἄ. Θ. χρυσὸν ἤξει.⁵⁰

עַל-אֱלֹהֵי נֹרָא הוּד. *Super Deum terribilis est majestas.* Ὁ. ἐπὶ τούτοις μεγάλη ἡ δόξα καὶ τιμή. Σ. περὶ δὲ θεοῦ φοβερὸς αἶνος. Θ.

ἐπὶ τῷ θεῷ μεγάλη ἡ δόξα.⁵¹

23. **וְיָדַע לֹא-כִפְתָּוִהוּ.** *Omnipotentem (quod attinet), non invenimus eum.* Ὁ. παντοκράτορος, καὶ οὐχ εὐρίσκομεν ἄλλον. Σ. τὸν ἱκανὸν οὐκ ἐξευρίσκομεν.⁵²

וּמִשְׁפָּט יְרִב-עֲדָקָה לֹא יַעֲנָה. *Et iudicio et corpi justitiae, non affliget.* Ὁ. ὁ τὰ δίκαια κρίνων, οὐκ οἶει ἐπακοῦειν αὐτόν; Ἄ. καὶ κρίσιν καὶ πλήθος δικαιοσύνης οὐ κακουχῆσει.⁵³

CAP. XXXVIII.

2. **בְּחֹשֶׁךְ יַעֲבֹד.** *Obscurans consilium.* Ὁ. ὁ κρύπτων με βουλήν. Σ. σκοτεινὸς γνώμη.¹

4. **אֵינְסָה הָיִיתָ בְּיַדְרִי אָרְצָךְ.** *Ubi eras, quum terram fundarem?* Ὁ. ποῦ ἦς ἐν τῷ θεμελιῶν με τὴν γῆν; [Σ.] μὴ συμπαρῆς δημιουργοῦντι τῷ θεῷ τὸν κόσμον;²

5. **קָרָה.** *Lineam.* Ὁ. σπαρτίον. Ἄ. κανόνα. Σ. σχοινοῦν μέτρον.³

6. **בְּאֲדָנֶיהָ.** *Bases ejus.* Ὁ. οἱ κρῖκοι. Ἄ. Θ. αἱ βάσεις αὐτοῦ. Σ. οἱ καταπήγες.⁴

7. **יַחַד.** *Simul.* Ὁ. Vacat. Ἄ. Θ. ἅμα.⁵

כָּל-בְּנֵי אֱלֹהִים. *Omnes filii Dei.* Ὁ. πάντες ἄγγελοι μου. Ἄ. Θ. ἅμα υἱοὶ θεοῦ.⁶

⁴¹ Colb., Reg. unus. Drusius per errorem Symmacho tribuit. Lectionem alioquin suspectam diserte testatur Olympiodorus: ἀνθ' ὧν Ἄκ. ἐκδέδωκεν αὐτὸς—εἰς τροπὰς, ἐνισχύουσαι κ. τ. ἐ. ὡς εἶναι τὸν νοῦν τοιοῦτον αὐτὸς ἐκ παλαιοῦ τὸ στερεῶμα κατεργασάτο ἰσχυρὸν καὶ στερεὸν ἐκ τῆς βευστῆς καὶ κεχυμένης φύσεως τῶν ὑδάτων. ⁴² Cod. 252, ubi mendose scriptum, συνέσει αὐτοῦ. Correximus ope Syri, qui affert: ✕ **וְהָיָה כְּרִיאִי מוֹצֵק כְּרִיאִי מוֹצֵק.** (Pro **וְ** σύνειμι dixit Sym. Psal. lxxii. 23. lxxxviii. 22, 25.) Montef. ex Colb. et Reg. edidit: Σ. εἰς αἰθέρα. ⁴³ Sic Syro-hex. Etiam praecedentem versiculum asterisco notat Hieron. vertens: ✕ *Firmabis cum eo caelos, qui aequaliter ad videndum fusi sunt.* ⁴⁴ Sic per continuationem Olymp., Colb., Reg. unus, et, ut videtur, Orat. ⁴⁵ Cod. 252, ubi *ἐπι χύσεσιν* scriptum. ⁴⁶ Colb. Eadem infert in textum post *κατασιωπήσω* Cod. 249. ⁴⁷ Montef. ex Reg. uno affert: Ἄ. τηλαυγής; quae versio est τῶν Ὁ juxta Codd. 23, 110, 147. Syro-hex. vero: Ἄ. ἐν ῥοπαῖς (✕ **וְהָיָה**).

⁴⁸ Syro-hex. ✕ **וְהָיָה כְּרִיאִי מוֹצֵק.** Minus probabiliter Montef. ex Nobil.: Σ. *συννεφήσει τὸν αἶρα.* (Forma Palpel **וְהָיָה**, quae in Lexico non reperitur, redonanda videtur Syro nostro Gen. ix. 14, ἐν τῷ *συννεφέει* με; ubi scripturam codicis, **וְהָיָה כְּרִיאִי מוֹצֵק**, fideliter, ut solet, expressit Editor.) ⁴⁹ Cod. 252, qui mendosum *καθαρσεν* habet. Syro-hex. ✕ **וְרוּחַ עֲבָרָה וַתִּטְהַר.** Hieron.: *et spiritus transiens emundabit eas.* ⁵⁰ Colb. ⁵¹ Nicetas et "MSS." ⁵² Nobil. ⁵³ Idem. CAP. XXXVIII. ¹ "Sic [Nicet. et] omnes praeter Reg. unum, qui habet: Σ. *σκ. ἐν καρδίᾳ.*"—Montef. ² Sic Orat. et Reg. unus. Scholiastam magis quam interpretem sapit. ³ Olymp. et "omnes." Paulo ante Hieron.: ✕ *si nosti*, invito Syro. ⁴ Sic "omnes MSS." Olymp.: *Οἱ δὲ ἄλλοι, αἱ βάσεις, οἱ καταπήγες.* ⁵ Syro-hex. **וְיָדַע לֹא-כִפְתָּוִהוּ.** ⁶ Sic "omnes MSS." Olymp.: *Οἱ δὲ ἄλλοι, ἅμα υἱοὶ θεοῦ.*

8. בַּנְחִיחֹ. *In prorumpendo suo.* 'O. ὅτε ἐμαί-
μισσεν. Τινὰ τῶν ἀντιγράφων ὅτε ἐμαί-
ουτο.⁷ 'A. ἐν τῷ παλαίειν.⁸
9. בָּשׂוּמִי עָנַן לְבָשׁוּ. *In ponendo me nubem vesti-
mentum ejus.* 'O. ἐθέμην δὲ αὐτῇ νέφος ἀμ-
φίσαι. Σ. ὡς νεφέλη περιεβλήσα αὐτήν.⁹
- וְעֲרַפֵּל חַתְלָתִי. *Et caliginem fasciam ejus.* 'O.
ὀμίχλη δὲ αὐτὴν ἐσπαργάνωσα. 'A. Θ. καὶ
γρόφον πλάησω (s. πλάνην) αὐτοῦ. Σ... εἴλημα αὐτῷ.¹⁰
11. וּפֶאֱרָא יְשִׁיר בְּנַאֲוֵן גְּלִיחָהּ. *Et hic ponat (ter-
minum) contra elationem fluctuum tuorum.* 'O.
ἀλλ' ἐν σεαυτῇ συντριβήσεται σου τὰ κύματα.
Σ. ἕως ὧδε τετάχθω τὸ ἔπαρμα τῶν κυμάτων
σου.¹¹
12. וַיְדַעְתָּ הַשְׁחַר מִקְוֹמִי. *Num scire fecisti auro-
rae locum suum?* 'O. ἐωσφόρος δὲ εἶδε τὴν
ἑαυτοῦ τάξιν. 'A. Θ. ἐγνώρισας τῷ ὄρθρω
τόπον αὐτοῦ.¹²
13. בְּנִנְפוֹת הָאָרֶץ. *Alas (extrema) terrae.* 'O.
περέγγων γῆς. Σ. ἄκρον γῆς.¹³
15. וַיִּנְעֶנְעַת. *Et prohibebitur.* 'O. ἀφεῖλες δέ. Σ.
περιαιρεθήσεται.¹⁴
- תִּשְׁבֶּר. *Confringetur.* 'O. συνέτριψας. 'A.
Σ. συντρίψεις.¹⁵
16. עַד-זָבְבַיִרִי. *Usque ad fontes maris.* 'O. ἐπὶ
πηγῶν θαλάσσης. Σ. ἕως συνοχῆς πηγῆς.¹⁶
- וּבְחִקְרָא תְהוֹם. *Et in pervestigatione abyssi.*
'O. ἐν δὲ ἵχνεσιν ἀβύσσου. 'A. ἐν ἐξιχνιασμῷ
ἀβύσσου.¹⁷
18. הֲתִבְנַנְתָּ. *Num intellexisti.* 'O. νενουθέτησαι
δέ. 'A. μὴ κατενόησας. Σ. μὴ ἐνενόησας.
Θ. μὴ συνήκας.¹⁸
19. יִשְׁכֵּן. *Habitat.* 'O. αὐλίζεται. 'A. Θ. σκηνοῖ.
Σ. ἡρμεῖ.¹⁹
20. וְנִתְיֹבֹת בֵּיתֹו. *Semitas domus ejus.* 'O. τρί-
βους αὐτῶν. Σ. ἀτραποὺς οἰκήσεως.²⁰
22. בָּדָד. *Grandinis.* 'O. χαλάζης. Σ. κρυστάλ-
λου.²¹
24. אֹר. *Lux.* 'O. πάχνη. 'A. Θ. φῶς.²²
- קַרְדִּים. *Eurus.* 'O. νότος. Σ. ἄνεμος.²³
25. מִי־פָלַג לְשֶׁטֶף הַיְעֹלָה. *Quis divisit inunda-
tioni aquaeductum?* 'O. τίς δὲ ἠπόμασεν
ὑπερῷ λάβρω ῥύσιν; 'A. τίς διεῖλεν... 'A. Θ.
τίς διέστειλε τῷ κατακλυσμῷ ὑδραγωγόν;²⁴
- וַיִּדְרֶה לְחַיֵּו כְלוֹת. *Et viam fulgetro vocum.*
'O. ὀδὸν δὲ κνδοιμῶν. 'A. καὶ ὀδὸν εἰς κτύπον
φωῶν. Σ... εἰς ψόφον βροντῆς.²⁵

⁷ Olymp. Lectio ἐμαῖουτο est in Codd. III, 23, 249. Syro-hex.: ἐμαῖωθη (ܘܡܝܘܗܐ). ⁸ Nobil. ⁹ Sic Olymp. Colb. autem: Σ. ὡς νεφέλην π. αὐτῷ. Nobil. affert: 'A. περιεβλήσα; et sic ex "uno" editit Montef. Sed vix credibile est Aquilam Hebraea sic vertisse. ¹⁰ Syro-hex. ܘܦܥܘܪܥܐ ܕܥܝܢܐ ܕܩܘܡܝܐ. (In fragmento Symmachi pro ܘܦܥܘܪܥܐ Middeld. dedit κεφαλῶν, provocans ad Zach. v. 1. Psal. xxxix. 8, quae loca ambigua sunt. E contrario ܘܦܥܘܪܥܐ est εἴλημα in Hex. ad Psal. xxxix. 8. Jerem. xxxvi. 2, 14. Idem monet, pro חַתְלָתִי, fascia, Aq. Theod. legisse החַלְתִי, cui cognata forma חַלְתִּי, illusiones, reperitur Job. xvii. 2.) ¹¹ Olymp. et "omnes." Sic sine nom. Cod. 257. ¹² Sic Colb. Olymp. τοῖς λοιποῖς tribuit. ¹³ Cod. 257. ¹⁴ Reg. unus. ¹⁵ Reg. unus Symmacho, Colb. Aquilae tribuit. Ad hanc, βραχίονα δὲ ὑπεργράφων, Parsons. e Cod. 138 affert: 'A. τὸν ἀδιόμοσ ἐκεταίνωμενον, quod merum scholium esse quivis videt. ¹⁶ Colb., Reg. unus. ¹⁷ Ibidem. Parsons. e Codd. 137, 138, 139, 255 affert: 'A. ἕως φόρον ῥήμάτων, quae

ad priorem versiculum potius pertinere videntur; neque sic tamen expediri possunt. ¹⁸ Colb., Reg. unus. Nobil. affert: 'A. μὴ συνήκας. Cod. 139: Σ. συνήκας. ¹⁹ 'A. σκηνοῖ. Θ. ἡρμεῖ. Sic omnes MSS. Drusius [post Nicet.]: Οἱ ἄλλοι σκηνοῖ, ἡρμεῖ.—Montef. Parsons. affert: " 'A. Θ. σκηνοῖ. 138, 250, 255. Σ. ἡρμεῖ. 137, 138, 139, 255." Symmacho peculiare est ἡρμεῖν pro ܘܦܥܘܪܥܐ. Cf. Hex. ad Job. xxxix. 28. Psal. xxxvi. 28. lxviii. 37. ²⁰ Nicet. et "omnes:" etiam Cod. 259. ²¹ Nobil. ²² Sic "MSS." Nobil. soli Aquilae tribuit. ²³ Reg. unus. ²⁴ 'A. τίς διεῖλεν. Sic Drusius [Nobil.] qui postea habet: Οἱ ἄλλοι τίς δὲ ἐστελεν etc. Colb. et Reg. unus: 'A. Θ. τίς δὲ ἐστελεν etc.—Montef. Nicetas habet: Οἱ ἄλλοι τίς δὲ κατέστειλε κ.τ.έ. Nos Schleusneri emendationem διέστειλε pro δὲ ἐστελε recepit. ²⁵ 'A. εἰς κτ. φωῶν. Σ. εἰς ψ. βροντῆς. Sic ex [Nobil. et] "omnibus" Montef. Cod. 250 in marg.: εἰς κτύπον φωῶν, ψόφον βροντῶν. Syro-hex. ܘܦܥܘܪܥܐ ܕܥܝܢܐ ܕܩܘܡܝܐ.

- 26, 27. מַצָּא דְשָׁפָר — לְהַמְטִיר. O. Vacabat. ✕ Θ. τοῦ ὑετίσαι — ἔξοδον χλόης.²⁶
- 27. לְהַצְמִיחַ. Ad germinare faciendum. ✕ Θ. τοῦ ἐκβλαστήσαι. "Ἄλλος ἐκβλαστήσει."²⁷
מַצָּא. Egressum. ✕ Θ. ἔξοδον. Σ. ἀνάφυσιν.²⁸
- 28. הַיֵּשׁ לְמִטְרָא אֵב. Num est pluviae pater? O. τίς ἐστιν ὑετοῦ πατήρ; 'Α. μήτι ἐστὶν ὑετῶ πατήρ; Σ. ἀρά ἐστιν ὑετῶ πατήρ;²⁹
- 29. יַקְרָר. Glacies. O. κρύσταλλος. 'Α. Θ. πάγος.³⁰
- 30. וּפְנֵי תְהוֹם יתְלַכְדוּ. Et facies abyssi inter se cohaeret. O. πρόσωπον ἀσεβοῦς τίς ἐπηξεί; 'Ο 'Εβραῖος πρόσωπον δὲ ἀβύσσου πηγγνται.³¹
- 31. הַתְּקַשֵּׁר מֵעֲדָנוֹת בְּיָמָה. Num ligabis vincula (s. delicias) Pleiadum? O. συνήκας δὲ δεσμὸν Πλειάδος; Σ. ἢ συνάψεις μόρια Πλειάδος;³²
- 32. תְּהַצִּיא — תַּחֲנֹךְ. O. Vacabat. ✕ Θ. διανοίξεις — ἄξεις αὐτά;³³
תְּהַצִּיא מְזוֹרוֹת בְּעֵתָא. Num exire facies signa caelestia suo quodque tempore? ✕ Θ. διανοίξεις Μαζουρῶθ ἐν καιρῶ αὐτοῦ; Σ. ἢ ἀναφύσεις τὰ σκορπισθέντα κατὰ καιρὸν αὐτοῦ ἕκαστον;³⁴

- 32. וְעֵישׁ עַל-בְּנֵיהָ תַחֲנֹךְ. Et Arcturum cum filiis ejus deduces eos. ✕ Θ. καὶ ἔσπερον ἐπὶ κέμης αὐτοῦ ἄξεις αὐτά. 'Α. καὶ ἔσπερον ἐπὶ οἰκοδομῆς αὐτοῦ καθοδηγήσεις αὐτούς.³⁵
- 33. קְרוֹף. Statuta. O. τροπάς. 'Α. ἀκριβείας. Σ. διατάξεις. Θ. συντάγματα.³⁶
- 34. וְשִׁפְעַת-מַיִם. Et copia aquarum. O. καὶ τρώφῳ ὕδατος λάβρου. 'Α. Σ. Θ. καὶ ὄρμη ὕδατων.³⁷
- 35. בְּרָקִים. Fulgura. O. κερανοῦς. Οἱ λοιποὶ ἀστραπάς.³⁸
הִקְנוּ. Ecce nos. O. τί ἐστί; 'Α. ἰδοὺ ἡμεῖς.³⁹
Σ. πάρεσμεν.⁴⁰
- 36. אוּ מִי-נָתַן לְשִׁכְנֵי בִינְהָ. Aut quis dedit cordi (s. τῶ φαινομένῳ) intelligentiam? O. ἢ ποιητικὴν ἐπιστήμημ. Σ. ἢ τίς ἔδωκε μεμωραμένῳ ἔνοιαν;⁴¹
- 37. מִי-יִסְפֵּר שְׁתַּקִּים בְּחַכְמָה וְנִבְלִי שְׁמַיִם מִי יִשְׁבִּיב. Quis enumerabit nubes cum sapientia? et utres caeli quis inclinabit? O. τίς δὲ ὁ ἀριθμῶν νέφη σοφία, οὐρανὸν δὲ εἰς γῆν ἔκλινε; 'Α. τίς ἐξηγήσεται (s. διηγήσεται) ῥοπάς σοφία; καὶ ἀπορρέοντα οὐρανοῦ τίς κοιμήσει;⁴² Σ. τίς ἀριθμήσει

²⁶ "Hi quatuor versiculi asteriscis notantur in Colb. [Cod. 248] et Ed. Lat. Hieron."—Montef. Sub ✕ Θ affert Syro-hex. ²⁷ Colb., Reg. unus. ²⁸ Montef. ex iisdem edidit: "Ἄλλος ἀνάφυσιν. Symmacho lectionem tribuunt Codd. 139, 255. Cf. ad v. 32, et ad Cap. xiv. 14. ²⁹ Montef. edidit: 'Α. μήτις ἐστὶν ὕ. π. Σ. ἀρα ἐστὶν ὕ. π., notans: "Lectionem Aquilae habet Drusius; Symmachi vero MSS." Drus. post Nobil. habet: 'Α. μήτις ἔνεστιν (non ἐστὶν) ὕ. π. Parsons. ex Cod. 255 affert: 'Α. Θ. μήτις ἀρα. Nos Syrum secuti sumus, qui affert: **לְהַצְמִיחַ**. Pro **וְ** interrog. **מִי** habet Aq. Job. xxiii. 6. Jesai. vii. 13. ³⁰ Colb., Reg. unus. ³¹ "Nonnulli libri habent, τίς ἐπηξεν. [Sic Comp., Ald., Cod. Alex., alii. Syro-hex. **صَبَّ**. Hieron.: quis tabefecit.] Schol. 'Ο 'Εβραῖος πρόσωπον δὲ ἀβύσσου πηγγνται; unde aliqua Ed. [Comp.] habet: πρόσωπον δὲ ἀβύσσου τίς ἐπηξεν. Sed magis Hebraeo responderet, si τίς ἐπηξεν legeretur."—Nobil. Ex sola Nobilii conjectura, ut videtur, Montef. edidit: "Ἄλλος πρόσωπον δὲ ἀβύσσου τίς ἐπηξεν; ³² Aquilae hoc fragmentum tribuit Nobil., Symmacho Olymp., Syro-hex. et Colb., qui legit ei pro η. Syro-hex. **لِأَقْلَامِ** **لِأَقْلَامِ**. Aquilae **לְיָמָה** est "Ἀρκτουρος Amos v. 8. ³³ Sic Syro-hex. et sub aster. Hieron. ³⁴ Nobil. et ". ὅς ὅσες." Syrus affert: **لَا تَقْضِي** **لَا تَقْضِي**, h.e., si quid video, 'Α. ἢ ἀδικεῖτε τὰ σκορπισθέντα κ.τ.έ. Pro **قَضَيْتُمْ** libenter legerim **قَضَيْتُمْ**, ἀναφύσετε, et Symmacho auctori tribuerim. Idem in marg. notat: "**لِأَقْلَامِ** (subscripto MAZOPPO) quidam dicunt esse **catinulum Orionis (لِأَقْلَامِ)**; alii dicunt esse **signum zodiaci (لِأَقْلَامِ)**." ³⁵ Syro-hex. **لِأَقْلَامِ** **لِأَقْلَامِ** **لِأَقْلَامِ** **لِأَقْلَامِ**. Montef. ex Colb. affert: 'Α. καθοδηγήσεις. Hieron.: ✕ et **vesperum super aedificationem ejus induces.** ³⁶ Colb., Reg. unus. ³⁷ Sic Cod. 137. Montef. ex Colb. et Reg. edidit: 'Α. Θ. καὶ ὄ. ὕ. ³⁸ Colb., Reg. unus. ³⁹ Iidem. Nobil. affert: 'Α. ἰδοὺ ἔσμεν. ⁴⁰ Colb., Reg. unus. ⁴¹ Olymp. et "omnes." ⁴² Syro-hex. **لِأَقْلَامِ** **لِأَقْلَامِ** **لِأَقْلَامِ** **لِأَقْلَامِ**. (Aquilae solenne est ἀπορρέων pro Hebr. **נָבַל**, **stultus**, quod Syrus noster per **لِأَقْلَامِ** vertit Jerem. xvii. 11. Syr. **لِأَقْلَامِ** est

τὸν αἰθέρα σοφία; ἢ ὄργανα οὐρανοῦ τίς συνθήσει;⁴³ Θ. τίς ἀριθμήσει παλαιώματα σοφία; καὶ ὄργανα οὐρανοῦ τίς κοιμήσει;⁴⁴

38. **בַּצֵּקֶת עֶפְרָ לְמוֹצָק וְרַגְבִּים יְדַבֵּק.** *Collique-scendo pulverem in massam fusilem, et ut glebae agglutinentur.* Ο'. κέχυται δὲ ὡσπερ γῆ κονία, κεκόλληκα δὲ αὐτὸν ὡσπερ λίθω κύβον. 'Α. ἐν τῷ ἐκχέισθαι γῆν καταχύσει, καὶ χερμάδες (s. χερμάδια) κολληθήσονται.⁴⁵ Σ. ὅταν κέχυται εἰς κόνιν γῆς ἐπί-χυσις, ἵνα βῶλοι γένωνται ἐν συγκολλήσει.⁴⁶ Θ. ἐν τῷ ἐκχέισθαι γῆν καταχύσει, καὶ βῶλοι συγκολληθή-σονται.⁴⁷

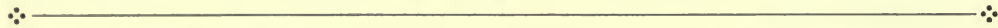
39. **מַדְבָּר.** *Praedam.* Ο'. βοράν. Σ. Θ. θήραν.⁴⁸

40. **כִּי־יִשְׁחֹו.** *Quum subsidunt.* Ο'. δεδοίκασι γάρ. "Αλλος" ὅτι φωλεύουσι.⁴⁹

בְּסֶבֶךָ. *In umbraculo.* Ο'. ἐν ὕλαις. Schol. ἐν κούταις.⁵⁰

CAP. XXXIX.

1. **הַיְדֹעֶתָ עֵת לָרֶת יַעֲלִי־סֵלַע.** *An nosti*

fluzio aquae, fluentum, flumen, auctore Bernsteinio in Lex. ad Chrestom. Syr. p. 537, qui nostrum locum non neglexit).

⁴³ Syro-hex. **ܘܫܘܥܘܢܘܢ ܘܟܘܢܘܢ ܘܟܘܢܘܢ ܘܟܘܢܘܢ ܘܟܘܢܘܢ.** Montef. ex Colb. et Reg. uno edidit: Σ. ἢ ὄργανα οὐρανοῦ τίς συνθήσει; Sic Codd. 138, 255, et cum titulo Σ. Θ. Codd. 137, 139. Hieron.: * *et organa caeli in terram declinavit.* ⁴⁴ Syro-hex. **ܘܟܘܢܘܢ ܘܟܘܢܘܢ ܘܟܘܢܘܢ ܘܟܘܢܘܢ ܘܟܘܢܘܢ.** Nobil. affert: Σ. (corrige Θ.) καὶ ὄργανα οὐρανοῦ τίς κοιμήσει (sic);

⁴⁵ Syro-hex. in continuatione: **ܘܟܘܢܘܢ ܘܟܘܢܘܢ ܘܟܘܢܘܢ ܘܟܘܢܘܢ ܘܟܘܢܘܢ.** Middeld. tentat: ὅταν ἐκχέται γῆ καταχύσει, καὶ . . . καταλαμβάνονται; (quasi scriptum esset **ܘܟܘܢܘܢ ܘܟܘܢܘܢ**, cujus tamen formae exemplum non habeo.) Pro **ܘܟܘܢܘܢ** legendum videtur **ܘܟܘܢܘܢ**. Tum Syriaca ad verbum sonant: καὶ θυγατέρες χειρὸς κολληθήσονται; quae quomodo cum Hebraeis concilianda sint, non video.—Haec prius scripseram quam mihi in manus venerint literae A. Ceriani, quas nunc cum lectore communicabo. ⁴⁶ Codex: **ܘܟܘܢܘܢ ܘܟܘܢܘܢ**, superscripto scholio characterē medio inter Estranghelum et Maroniticum: **ܘܟܘܢܘܢ ܘܟܘܢܘܢ ܘܟܘܢܘܢ**. Locutio: **ܘܟܘܢܘܢ ܘܟܘܢܘܢ**. Nostro est *ἐγχειρίδιον* Jerem. l. 42. Epist. Jerem. 15; sed ipse noscis quam lata sit significatio hujus Syri idiomatis.⁴⁷ Hujus scholii ope, incidit in vocabulum Aquilae, Homericarum formarum imitatori, bene

tempus parturitionis rupicaprarum? Ο'. Vacabat. Θ. * *εἰ ἔγνωσ καιρὸν τοκετοῦ τραγέλαφον πέτρας.*¹ [Θ.] . . . νεβρῶν ἐν πέτρα.²

2. **ܢܘܡܪܘܢܘܢ ܘܩܘܪܘܢܘܢ ܘܩܘܪܘܢܘܢ.** *Numerasne menses quas implent?* Ο'. ἡρίθμησας δὲ μῆνας αὐτῶν πλήρεις τοκετοῦ αὐτῶν. Σ. ἡρίθμησας δὲ σε-λήνας πληρῶσαι αὐτάς.³

3. **ܢܘܡܪܘܢܘܢ ܘܩܘܪܘܢܘܢ ܘܩܘܪܘܢܘܢ.** *Incurvant se, natos suos findere (prorumpere) faciunt.* Ο'. ἐξέ-θρεψας δὲ αὐτῶν τὰ παιδιά ἔξω φόβου. Σ. Θ. ἐνδώσουσι τὰ παιδιά αὐτῶν, διασώσεις αὐτά.⁴

3, 4. **ܘܩܘܪܘܢܘܢ ܘܩܘܪܘܢܘܢ.** Ο'. Vacabat. * *Θ. ὠδίνας δὲ—καὶ οὐ μὴ ἀνακάμψουσιν αὐτοῖς.*⁵

3. **ܘܩܘܪܘܢܘܢ ܘܩܘܪܘܢܘܢ.** *Dolores suos emittunt.* * *Θ. ὠδίνας δὲ αὐτῶν ἐξαποστελεῖς.* Σ. ἂ ὠδί-νησαν ἀπολείπουσι.⁶

notum, χερμάς s. χερμάδιον, ita dictum secundum Grammaticos, quia manum tenentis implet. Sic Zonaras: *Χερμάδιον, ὃ χειροσπλήθης λίθος, παρὰ τὸ τὴν χεῖρα πληροῦν.* Conjecturam meam certo certiozem facit ipsius Aquilae usus, qui ad Deut. xxi. 21 pro Hebr. **וְרַגְבִּי**, Ο'. *λιθοβολήσουσιν*, teste Holmesii Cod. 108, *χερμαδιούσιν* interpretatus est.

⁴⁶ Syro-hex. Symmacho continuat: **ܘܟܘܢܘܢ ܘܟܘܢܘܢ ܘܟܘܢܘܢ ܘܟܘܢܘܢ ܘܟܘܢܘܢ.** Hic venit in auxilium Cod. 252: 'Α. *γῆς ἐπίχυσις ἵνα βῶλοι γένωνται συγκολληθῆσαι*; quae manifesto non Aquilae, sed Symmacho vindicanda sunt. ⁴⁷ Syro-hex. in continuatione: **ܘܟܘܢܘܢ ܘܟܘܢܘܢ ܘܟܘܢܘܢ ܘܟܘܢܘܢ ܘܟܘܢܘܢ.** ⁴⁸ Colb., Reg. unus. ⁴⁹ Idem.

⁵⁰ Schol. apud Nobil. Sic Codd. 161, 248 in marg.

CAP. XXXIX. ¹ Sic sub Θ. * Syro-hex. (ubi in edito ante **ܘܩܘܪܘܢܘܢ** supplendum ex cod. **ܘܩܘܪܘܢܘܢ**), et sub * Hieron. ² "Colb. et Reg. unus, qui hoc scholium adjuiciunt: *ἀπὸ τοῦ αἰγαργῶν (αἰγάργων).*"—Montef. ³ Nobil. ⁴ Codd. 137, 138, 255: Σ. *ἐνδώσουσι κ.τ.έ.* Cod. 139: Σ. *ἐνδώσουσι τὰ π. αὐτῶν.* 'Α. *διασώσης αὐτά.* Colb., Reg. unus: Θ. *ἐνδώσουσι κ.τ.έ.* Cod. 259, Reg. alter: Θ. *ἐὰν δώσουσι κ.τ.έ.* Orat.: Θ. *ἐὰν δώσουσι κ.τ.έ.* Postremo Nicetas ex Chrysost.: *Σαφέστερον ὁ Θ. ἡρμήνευσεν, εἰπὼν: ἐὰν δώσουσι τὰ παιδιά αὐτῶν, διασώσεις αὐτά;* ⁵ Colb.: 'Εκ Θ. οἱ δ'. Sic Syro-hex. et sub aster. Hieron. ⁶ Sic Olymp., Cod. 138, et

4. יַחֲלֹמוּ בְנֵיהֶם. *Robusti facti sunt filii earum.*
 ✕ Θ. ἀπορρήξουσιν τὰ τέκνα αὐτῶν. Σ. ἀποβάλλονται τὰ τέκνα αὐτῶν.⁷
 בָּרַךְ יָרְבוּ בָּרַךְ. *Adolescunt in agro.* ✕ Θ. πληθυνθήσονται ἐν γεννήματι. Σ. πληθύνειν ἐν ἀγρότητι.⁸
 וְיֵצְאוּ וְלֹא-שָׁבוּ לָמוֹ. *Egrediuntur, nec redeunt ad eas.* ✕ Θ. ἐξελεύσονται, καὶ οὐ μὴ ἀνακάμψουσιν αὐτοῖς. Σ. ἐξελθόντα οὐχ ὑποστρέψει πρὸς αὐτάς.⁹
6. יַעֲרָבָה. *Desertum.* Ο'. ἔρημον. 'Α. ὀμαλὴν. Σ. ἀόκητον. Θ. ἀραβά.¹⁰
 בֵּיתוֹ. *Domum ejus.* Ο'. διαίταν αὐτοῦ. 'Α. Σ. Θ. οἶκον. ¹¹
- וּמִשְׁכְּנֹתָיו מִלְּחָה. *Et habitacula ejus salsuginem.* Ο'. Vacabat. ✕ Θ. καὶ τὰ σκηνώματα αὐτοῦ ἀλμυρίδα.¹² Σ. γῆν αὐτοῦ. . .¹³
7. נוֹגֵשׁ. *Exactoris.* Ο'. φορολόγος. 'Α. εἰσπράκτου.¹⁴
8. יְדִירוֹשׁ—יְדִירוֹשׁ. Ο'. Vacabat. ✕ Θ. κατασκέψεται—ζητεί.¹⁵
9. בָּיִס. *Bubalus (s. oryx).* Ο'. μονόκερος. 'Α. μινόκερος.¹⁶
10. אִם-יִשְׁדַּד עֲמֻקִּים אַחֲרָיָה. *Num occabit valles*

- post te.* Ο'. ἢ ἐλκύσει σου ἀυλακας ἐν πεδίφ. Σ. ἢ ὀμαλίσει κοιλιάδας ἀκολουθῶν σοι.¹⁷
11. וְתַעֲזֹב. *Et derelinques.* Ο'. ἐπαφήσεις δέ. Θ. μὴ ἐγκαταλείψεις.¹⁸
12. הֲתֵאֱמִין בּוֹ. *Num credes ei.* Ο'. πιστεύσεις δέ. Πάντες ✕ αὐτῷ.¹⁹
 יִשִּׁיב. *Reddet.* Ο'. ἀποδώσει. Σ. ἀποκαταστήσει.²⁰
 הֲיִאָּחֵז. *Comportabit.* Ο'. εἰσίοσει. Σ. συλλέξει. Θ. συνάξει.²¹
13. בְּנֵת-רִנְנִים יַעֲלֶסֶתָ. *Ala struthionum exsultat.* Ο'. πτέρυξ τεροπομένου νεέλασσα. 'Α. πτερύγιον αἰνούνητων συναναπλέεται.²² Σ. πτέρον ἀγλαῖσμου περιφύεται.²³
- 13-18. וְלֹדְבָו—אִם-אֶבְרָה. Ο'. Vacabat. ✕ Θ. ἐὰν συλλάβῃ—καὶ τοῦ ἐπιβάτου αὐτοῦ.²⁴
13. אִם-אֶבְרָה תְּסִידָה וְנִצָּה. *An ala ciconiae et pluma.* ✕ Θ. ἐὰν συλλάβῃ ἀσίδα καὶ νέσσα. 'Α. alis ἐρωδιού καὶ ἰέρακος.²⁵ Σ. εἰ ἐναγκαλίσεται ὁ κύκνος πτίλους αὐτοῦ.²⁶
15. וְתִשְׁכַּח כִּי-רָגַל תּוֹרָה. *Et obliviscitur quod pes ea comprimet.* ✕ Θ. καὶ ἐπελάθετο ὅτι ποὺς σκορπιεῖ. 'Α. καὶ ἐπελάθετο ὅτι ποὺς λικμήσει αὐτά. Σ. καὶ ἐπελάθετο ὅτι ποὺς λικμήσει αὐτά.²⁷

(cum καταλείπουσι pro ἀπολείπουσι) Codd. 137, 139. Montef. ex Regiis duobus edidit: 'Α. Σ. ὠδίησαν, ἀπολείπουσι. Schlusner. in *Opusc. Crit.* p. 163: "Verba, ὠδῖνας δὲ αὐτῶν ἐξασπτελεῖς, videntur esse Theodotionis, qui ea posuerat pro verbis τῶν Ο', ὠδῖνας δὲ αὐτῶν ἔλυσας, a librariis alienum in locum (v. 2 nempe) collocatis." In v. 2 pro ἔλυσας Cod. 157 habet ἐξασπτελεῖς. ⁷ Sic Montef. ex Colb. et Reg. uno, sed minus probabiliter ad Hebraea *וְיֵצְאוּ וְלֹא-שָׁבוּ לָמוֹ* (v. 3) refert. Cod. 255: Σ. ἀποβάλλονται. Codd. 137, 138, 139: Σ. ἀποβάλλονται. ⁸ Colb., Reg. unus. Pro ἀγρότητι, quae vox nulla est, correximus ἀγρότητι. ⁹ Colb., Reg. unus. ¹⁰ Nobil. Codd. 250, 255: Σ. ἀόκητον. ¹¹ Codd. 250, 255: 'Α. Θ. οἶκον. Colb.: 'Α. Σ. Θ. οἶκον ἀόκητον. ¹² Sic Colb., Syro-hex. et sub aster. Hieron. ¹³ Reg. unus. ¹⁴ Sic Drusius. Nobil. affert: 'Α. ἐεπράκτου. Vid. Hex. ad Exod. v. 13. Ad vocab. ἀκούων Parsons. e Cod. 139 affert: Σ. ἀπολαβεῖν ἀφθῶως τῶν ἐπὶ γῆς; et sic sine auctore Codd. 137, 138. Est scholium manifestum. ¹⁵ Sic Syro-hex. et sub aster. Hieron., invito Montef. ¹⁶ Nicet., Reg. unus.

Cod. 256: ἀρινοκερος (sic). ¹⁷ Colb., Reg. unus. ¹⁸ Idem. ¹⁹ Syro-hex. in marg. Apud Hieron. pro his, *et credes ei* ✕ *quia* etc., corrigendum: *et credes* ✕ *ei*: *quia* etc. ²⁰ Colb. ²¹ Idem. ²² Nobil., Orat., Reg. unus, qui omnes συναναπλέει habent. Syro-hex. ./. ✕ *פֶּלַח תְּעַמְסֵל לְמִסְלָה מְחַלְחֵל*. Syrus videtur Graecum συναναπλέεται vertisse, favente forma Hebraea. Versio totius v. Hieronymiana est: ✕ *Penna struthionum mixta est alis herodionis et accipitris.* ²³ Nicet., Orat., Reg. unus. Paulo aliter Cod. 252: Σ. πτέργιον ὠραῖσμου περιφύεται. ²⁴ Sic Syro-hex. Montef. juxta Colb. Theodotionis supplementum ab ὅτι ἀφήσει (v. 14) incipit; Hieron. vero a πτέρυξ (v. 13). ²⁵ Sic Codd. 248 (qui habet ἐρωδιός), 252. Syro-hex. ✕ *פֶּלַח תְּעַמְסֵל לְמִסְלָה מְחַלְחֵל*. Supplementum *alīs* ex Hieron. modo allato. Montef. ex Reg. uno affert: 'Α. ἐρωδιός. Polychron.: *ἔστι δὲ καὶ ἡ ἀσίδα πτηνὸν μέγιστον, πλὴν εὐθες, ἢν Ἀκύλας ἐρωδιὸν καὶ ἰέρακα ἐκδίδωκεν.* ²⁶ Nobil. ²⁷ Syro-hex. *פֶּלַח תְּעַמְסֵל לְמִסְלָה מְחַלְחֵל*. Eadem Symmacho tribuit, nisi *ὅτι* pro *ἔστι*.

16. **הַקְּשִׁיחַ בְּנֵיהָ**. *Duriter tractat pullos suos.*
 ✕ Θ. ἀπεσκλήρυνε τὰ τέκνα ἑαυτῆς. [Ἔλλος καταπονῆσει τῇ νεοττοτροφίᾳ.]²⁹
17. **הָשָׁח**. *Oblivisci fecit eam.* ✕ Θ. κατεσιώπησεν αὐτῇ. Σ. παρείλεν.²⁹
וְלֹא-חָלַק לָהּ בְּבִינָה. *Et non impertitus est ei intelligentiam.* ✕ Θ. καὶ οὐκ ἐμέρισεν αὐτῇ ἐν τῇ συνέσει. Σ. καὶ οὐκ ἔνειμεν αὐτῇ σύνεσιν.³⁰
18. **בְּמָרוֹם תִּמְרֵיהָ**. *Quo tempore in altum sese extollit.* ✕ Θ. κατὰ καιρὸν ἐν ὑψει ὑψώσει. Σ. πετομένη.³¹
19. **רַעְמָה**. *Tonitru.* Ο'. φόβον. Σ. κλαγγή. Θ. χρεμετισμόν.³²
20. **אֵימָה**. *Terror.* Ο'. τόλμη. Σ. Θ. φόβος.³³
21. **בְּעֵקֶב**. *In valle.* Ο'. ἐν πεδίῳ. Ἄ. Θ. ἐν κοιλάδι.³⁴
לְקַרְנֹתֵי-נֶשֶׁק. *In occursum armorum.* Ο'. συναντῶν βασιλεῖ (alia exempl. βέλει³⁵). Ἄ. Θ. εἰς ἀπάντησιν ὄπλου. Σ. εἰς ἀπάντησιν καταφράκτων.³⁶
22. **מִפְּנֵי-חֶרֶב**. *A conspectu gladii.* Ο'. ἀπὸ σιδήρου. Σ. Θ. . . μαχαίρας.³⁷
23. **לָהּ**. *Flamma.* Ο'. Vacat. Θ. φλόξ.³⁸

- 23, 24. **בְּרַעַשׁ : תְּהִי וְכִידוֹן**. (*Flamma*) *hastae et lanceae. Cum strepitu.* Ο'. τόξον καὶ μάχαιρα καὶ ὄργη. ✕ Θ. λόγχης καὶ ἀσπίδος σεισμῶ.³⁹
24. **בְּרַעַשׁ וְרָזוּ וַיִּנְמֹא-אָרָץ**. *Cum motione et concussione sorbet terram.* Ο'. καὶ ὄργη ἀφανιεῖ τὴν γῆν. Σ. ἐν σάλφ καὶ ὄργῃ ὡς καταπίων . . .⁴⁰
וְלֹא יֵאֱמִין בִּירְקוֹל שׁוֹפָר. *Neque credit quod sonus tubae sit.* Ο'. καὶ οὐ μὴ πιστεύσει ἔως ἂν σημάη σάλπιγξ. Σ. καὶ οὐ δηλωθήσεται ὑπὸ ἤχους σάλπιγγος.⁴¹
25. **וַיִּבְרַחוּ יְרִיחַ מִלְחָמָה**. *Et eminus odoratur pugnam.* Ο'. πόρρωθεν δὲ ὀσφραίνεται πολέμου. Σ. καὶ πόρρωθεν ἀλαλάξει πολεμικόν.⁴²
26. **לְתִימֹן**. *Versus austrum.* Ο'. ἀκίνητος ✕ καθορῶν τὰ πρὸς νότον.⁴³
28. **סָלַעַ יֹשֵׁב וַיְתַלְבֵּן**. *Petram inhabitat et pernoctat.* Ο'. καθεσθεῖς αὐλίζεται. Ἄ. Θ. ἐν πέτρα . . .⁴⁴ Σ. ἐν πέτρα ἡρεμῶν αὐλισθήσεται.⁴⁵
עַל-שֵׁן סָלַעַ וַיִּמְוָדָה. *Super dentem rupis et arcis (s. arcem).* Ο'. Vacabat. ✕ Θ. ἐπ' ἔξοχῇ πέτρας καὶ ἀποκρύφου.⁴⁶ Ἄ. . . καὶ ὄχνη ῥώματος.⁴⁷

²⁸ Sic Montef. Nobilius quasi scholium recte affert. Pertinet autem ad verba ὡστε μὴ ἑαυτῇ. Olymp.: ἀποσεληρῆνασα τὴν περὶ τὰ τέκνα φυσικὴν στοργὴν, ἵνα μὴ ἑαυτῇ καταπονῆσει νεοττοτροφοῦσα. ²⁹ "Omnes." Nescio an Olympiodoro debeat: ἐπειδὴ, φησὶν, ἐσιώπησεν, ἀντὶ τοῦ, ἀνέσχε καὶ παρείλεν ἀπ' αὐτῆς ὁ θεὸς σοφίαν. ³⁰ Olymp. et "omnes." ³¹ Colb., Reg. unus. Est scholium, ut videtur. ³² Colb., Reg. unus. Cod. 250 in marg.: χρεμετισμόν. κλαγγήν. Olymp. Symmacho tribuit κραυγὴν. ³³ Colb., Reg. unus. Montef. minus probabiliter ad τῆς refert. ³⁴ Colb., Reg. unus. Syro-hex.: Ἄ. Σ. Θ. ἐν κοιλάδι (حدها). ³⁵ Sic Cod. Alex., alii. Syro-hex. in marg. ♣ **חל**. Olymp. legit βέλει, notans: καθ' ἕτερα δὲ τῶν ἀντιγράφων, συναντῶν βασιλεῖ. ³⁶ Colb., Reg. unus, quorum posterior Aquilae tribuit συνάντησιν. Olymp.: ἡ κατὰ τοὺς λοιποὺς, εἰς ἀπ. ὄπλου, καὶ εἰς ἀπ. καταφράκτων, ³⁷ Colb., Reg. Nescio quid sibi velit Codd. 161, 248, qui afferunt: Σ. ἡμῶν. ³⁸ Syro-hex. ♣ **חל** . . . ³⁹ Syrus affert: ♣ **חל** **חל** **חל** * **חל** * **חל**. Deinde

notat: "Non positum erat apud Origenem." Pro **חל** **חל** **חל** Kreyszig ingeniose conjecit **חל** **חל** **חל**, et sic reapse codex. Eodem pertinere videtur Cod. 249, qui post μάχαιραν addit: λόγχη (sic) καὶ ἀσπίδος σεισμῶς. Propter rationes autem grammaticas ordinem verborum mutavit Syrus. Totum v. sic vertit Hieron.: *Super ipsum autem gaudet arcus et gladius, & lanceae hastaeque tremore.* ⁴⁰ Olymp. et "omnes." ⁴¹ Colb., Reg. unus. Kreyszig. tentat δειλωθήσεται. ⁴² "Reg. unus, qui habet ἀλαλάξει, male."—Montef. Chrysost. apud Nicet.: ἀκούει, φησὶ, σάλπιγγος, καὶ οἶδε τοῦ πολέμου τὸ σύνθημα, καὶ πόρρωθεν ἀλαλάξει πολεμικόν. ⁴³ Hieron.: *immobilis & et respiciens ad austrum.* Copulam expunxit Vallarsius, invito Syro-hex., qui sine aster. habet: ἀκ. καὶ καθορῶν (s. καὶ ὄρων) κ.τ.έ. ⁴⁴ Syro-hex. a Norbergio omissus: . . . ♣ **חל** **חל**. ⁴⁵ Colb., Reg. unus. ⁴⁶ Sic Syro-hex., qui καὶ ἀποκρύφου (חל **חל** **חל**) legit. Hieron.: *& in summitate petrae et in caverna.* ⁴⁷ Nobil., Colb., Reg. unus.

29. לְמַרְחוֹק עֵינָיו וַיְבִיטוּ. O'. Vacabat. ✕ Θ.
πὸρρωθεν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ σκοπεύουσι.⁴⁸

30. וַיַּעֲלֶה-רֹדָךְ. Sorbent sanguinem. O'. φύρονται
ἐν αἵματι. 'A. ἔστομισμένοι...⁴⁹ Σ. καταρ-
ροφῶσιν αἷμα.⁵⁰

וּבִּאֵשׁ הֶחֱלִים שָׂם הוּא. Et ubi confossi, ibi
illa (aquila). O'. οὐ δ' ἄν ὄσι τεθνεώτες παρα-
χρῆμα εὐρίσκονται. Σ. ὅπου δὲ σάρκες τετρω-
μένον πάρεσι.⁵¹

31, 32 (Hebr. xl. 1, 2). יַסֹּר—וַיַּעַן. O'. Vaca-
bat. Θ. ✕ καὶ ἀπεκρίθη—ἐκκλίνει;⁵²

32 (xl. 2). הַרְבַּ עַם-שָׂדֵי יַסֹּר מוֹכִיחַ אֱלֹהִים וַיַּעֲנֶנּוּ. Num
contentens cum Omnipotente castigator
(ejus erit) ? arguens Deum respondeat ad illud.
O'. Θ. ✕ μὴ κρίσιν μετὰ ἱκανοῦ ἐκκλίνει 4 ;
ἐλέγχων δὲ θεὸν ἀποκριθήσεται αὐτὴν. Σ.
ἄρα ὁ δικαζόμενος πρὸς τὸν ἱκανὸν περιγενή-
σεται; διελεγχόμενος θεῷ ἀντιφθέγγεται τι;⁵³

34 (xl. 4). O'. ÷ τί ἐτι—ἀκούων τοιαῦτα;⁵⁴

הֵן קִלְתִּי. Ecce! vilis sum. O'. οὐθὲν ὄν.
'A. ἰδοὺ ἠλαφρύνθη. Σ. ἰδοὺ κόφως ἐποίησα.⁵⁵

35 (xl. 5). אַחַת דִּבַּרְתִּי וְלֹא אָעִנָּה וּשְׁתַּיִם וְלֹא
הֵי אֹסִי. Semel locutus sum, sed non respon-
debo; et bis, sed non addam. O'. ἅπαξ λελά-

ληκα, ἐπὶ δὲ δευτέρῳ οὐ προσθήσω. Σ. ὁ μὴ
ἀναφθεγγάμενη. [ἂ ἐτόλμησα ὑπὸ ἀκακίας,
μεταμανθάνω ὑπὸ παιδείας.]⁵⁶

CAP. XL.

3 (Hebr. 8). הֲאֵת תִּפְרַם מְשָׁפְטֵי תַרְשִׁיעֵנִי לְמַעַן תִּפְדֶּנּוּ. Num
etiam solves judicium meum?

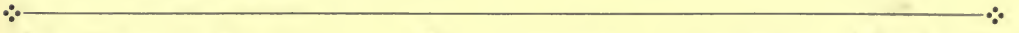
dammabis me ut justificeris? O'. μὴ ἀποποιού-
μου τὸ κρίμα. οἷε δέ με ἄλλως σοι κεχηρηματι-
κῆναι, ἢ ἵνα ἀναφανῆς δίκαιος; Σ. μήτι καὶ
παρακυρώσεις κρίσιν μου; ἄδικον ποιήσεις με
ἵνα δικαιωθῆς;¹

4 (9). כַּאֲלֵהּ לָךְ. Tanquam Dei tibi. O'. κατὰ τοῦ
κυρίου. Σ. ὡς θεοῦ ὑπάρχης.²

5 (10). וְהוֹדוּ יְהוָה רָדְדָה. Et majestatem et decorem.
O'. δόξαν δὲ καὶ τιμὴν. Θ. εὐτρέπειαν καὶ
ὑψος (s. δόξαν).³

7 (12). רִי אַחַד כָּל-גְּאוֹנָה. Intuere omnem elatum. O'.
ὑπερήφανον. 'A. Θ. ἰδοὺ πάντα...⁴

וְתַחְתָּם תֵּשְׁעִים וְיָהָדוּ. Et contere impios in
loco suo. O'. σήψον δὲ ἀσεβεῖς παραχρῆμα.
'A. καὶ ἐπίρριψον...⁵ Σ. καταθλῶν ἀσεβεῖς
ἤττησον αὐτούς.⁶

⁴⁸ Sic Syrus, et sub aster. Hieron. ⁴⁹ Nobil.
⁵⁰ Colb., Reg. unus. ⁵¹ Idem. Sic Cod. 255, et prae-
fixo Σ. Θ. Cod. 256. ⁵² Sic sub Θ ✕ Syro-hex. solus.
⁵³ Olymp. et "omnes." Syrus bifariam affert: / ٥١ . ١٥ .
/ ٥١ . ١٥ . ١٥ . ١٥ . ١٥ . ١٥ . ١٥ . ١٥ . ١٥ . ١٥ . ١٥ .
juxta Hieron. Colb. + τί ἐτι ἐγὼ ἀποκρίσομαι (sic) 4 οὐ
κέϊται ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ. Syro-hex. — τί ἐτι—πρὸς ταῦτα 4 ;
⁵⁴ Nobil., qui ελαφρύνθη scribit. ⁵⁵ Montef. ex Colb.
et Reg. uno edidit: Σ. μὴ ἀνεφθεγγάμενη ἂ ἐτόλμησα κ.τ.έ.
notans: "Sed haec interpretatio non consonat cum He-
braeo hodierno." Parsonsius affert: "Σ. ὁ μὴ ἀνεφθεγγάμενη
ἂ ἐτόλ. ὑπὸ ἀκακίας, λαβεῖν μεταμανθάνω ὑπὸ π. Cod. 139. Sic,
sine λαβεῖν, Codd. 137, 138. Σ. ὁ μὴ ἀνεφθεγγάμενη [ἀνα-
φθεγγάμενη ?]. ἂ ἐτόλ. ὑπὸ ἀκ. λαλεῖν μεταμανθάνω μετὰ παιδῶν.
Cod. 256. Cod. 255 legit cum Montef." Verba quae in-
clausim scholium esse videntur.

παρακυρώσεις pro —σῆς rescripsimus. ² Montef. pro He-
braeis לָךְ אֵלֶיךָ וְלֹא-יִרְוֶיךָ ex Colb., Reg. affert: Σ. ἀκυρώσεις
... ὡς θεοῦ ὑπάρχης. Vocab. ἀκυρώσεις ad v. 3 pertinere
videtur: pro ὑπάρχης autem fortasse legendum ὑπάρχει σοι.
Syrus noster in textu pro κατὰ τοῦ κυρίου habet ὡς θεοῦ
(/ ٥١ . ١٥ . /), apposito in marg. / ٥١ . ١٥ . /, κατὰ κύριον,
ut Codd. III, 23. ³ Colb., Reg. unus. Pro ὑψος, δόξαν
habet Cod. 137. ⁴ Syro-hex. / ٥١ . ١٥ . /.
Montef. ex Reg. affert: "All. ἀρχέεακον. " Forte scholion."
⁵ Montef. ad Hebr. וְיָהָדוּ בְּהִרְפֵּינִי, deprome eum, affert: 'A. καὶ
ἀπόρριψον (ἄλλ. ἐπίστρεψον), notans: "'A. ἀπόρριψον. Colb.
et Reg. unus. Apud Drusium legitur ἐπίστρεψον." No-
bil., quem imitatus est Drusius, ad σήψον δὲ affert: 'A. ἐπί-
στρεψον, et sic, teste Parsonsio, Cod. 248. Sed idem Par-
sons. ad κρίψον δὲ (v. 8) exscripsit: 'A. καὶ ἐπίρριψον. Cod.
138. Σ. καὶ ἐπίρριψον. Codd. 137, 139; ubi in Hebr. est
בְּחֵצְיָם, absconde eos. In re incerta mediam lectionem, καὶ
ἐπίρριψον, probavimus, et Hebraeo וְיָהָדוּ propter copulam
aptavimus. ⁶ Cod. 252.

CAP. XL. ¹ Ex Nobil. et Drusio edidit Montef., sed καὶ
post μήτι perperam omisit. Parsons. e Cod. 252 affert:
Σ. μήτι καίπερ ἀκυρώσεις κρίσιν μου. 'A. ἄδικον κ.τ.έ. Unde

- 8 (13). **בְּעֶפְרָ יְהַד. שְׁמֹנִים בְּעֶפְרָ יְהַד.** Absconde eos in pulvere simul. O. κρύψον δὲ εἰς γῆν ὁμοθυμαδόν. Σ. κατάχασον αὐτοὺς εἰς κόνιν.⁷
- 10 (15). **בְּהֵמוֹת. Behemoth.** O. θηρία. 'A. Θ. κτήνη.⁸
- יֵשָׁר עֲשִׂיתִי. Quem feci.** O. Vacat. ✕ 'A. Θ. ἃ ἐποίησα.⁹
- 11 (16). **בְּתַנְיֹו. In lumbis ejus.** O. ἐπ' ὀσφύϊ. 'A. ἐπὶ νώτου. Σ. Θ. ἐπὶ λαγόνος.¹⁰ ✕ Πάντες αὐτοῦ.¹¹
- וְאִזְנוֹ. Et robur ejus.** O. ἡ δὲ δύναμις ✕ Οἱ Γ'. αὐτοῦ.¹²
- 12 (17). **כְּבוֹרֵי צֵדִים. Sicut cedrus.** O. ὡς κυπάρισσον. Οἱ λοιποὶ ὡς κέδρος.¹³
- 13 (18). **כְּמַטְיֵל בְּרִזְלֵי. Sicut vectes ferreae.** O. σιδήρος χυτός. Σ. ὡς συμβλήματα σιδηρά.¹⁴
- 14 (19). **רִאשִׁית הַרְקִימָל. Principium earum Dei.** O. ἀρχὴ πλάσματος κυρίου. Οἱ ἄλλοι κεφάλαιον ὀδῶν ἰσχυροῦ.¹⁵
- הֶעֱשֹׂו יָגִישׁ חֶרְבוֹ. Factor ejus applicavit ei harpen (dentes falcatos) ejus.** O. πεπονημένον ἔγκαταπαίξεται ὑπὸ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ. Σ. ποιηθὲν προσαχθῆναι τῇ μαχαίρᾳ αὐτοῦ.¹⁶
- 16 (21). **בְּצֵה. Coeni.** O. βοῦτομον. Οἱ λοιποὶ κάθυρον.¹⁷

- 17 (22). **יִרְקְהוּ צִלְמֵי. Tegunt eum umbrae (umbrosae arbores).** O. σκιάζονται δὲ ἐν αὐτῷ δένδρα μεγάλα. 'A. σκεπάσουσιν αὐτὸν σκιά αὐτοῦ. Σ. σκιά σκιάζονται. Θ. σκιά umbrarum αὐτοῦ.¹⁸
- וְצִלָּיו. Umbra sua.** O. σὺν ραδάμοις. Σ. σὺν ταῖς παραφύσιν.¹⁹
- עֵצֵי יַרְדֵּן. Salices torrentis.** O. καὶ κλώνες ἀγροῦ (s. ἄγρον²⁰). 'A. ἰτέαι χεϊμάρρου.²¹
- 18 (23). **לֹא יִחְפֹּז. Non trepidabit.** O. οὐ μὴ αἰσθηθῆ. Σ. οὐ καταπλαγήσεται.²²
- 18, 19 (23, 24). **יָחַב — יָחַב. O. Vacabat.** ✕ Θ. ἐποίησεν— ρίνα.²³
- 18 (23). **כִּי. Quia.** ✕ Θ. ὅτι. 'A. ὅταν.²⁴
- 19 (24). **יִקְחֶנּוּ. Capiet eum.** ✕ Θ. δέξεται. 'A. λήψεται.²⁵
- יִנְקְרֵי יַקְרֵי. In laqueis perforabit quis nasum?** ✕ Θ. ἐσκολιεύμενος τρήσει ρίνα; Σ. ἐν περόνῃ τρυπηθήσεται τὴν ρίνα;²⁶
- 20 (25). **תִּמְשֹׁךְ לְוִיָּתָן בְּחֶזֶק. Num trahes Leviathan hamo?** O. ἄξεις δὲ δράκοντα ἐν ἀγκίστρῳ; 'A. ἐλύσεις Λευιαθὰν ἐν ἀγκίστρῳ; Σ. ἐλύσεις Λευιαθὰν δράκοντα ἐν ἀγκίστρῳ; Θ. ἐλύσεις δράκοντα ἐν ἀγκίστρῳ;²⁷
- וּבְחֶזֶק תִּשְׁקֹעַ לְשׁוֹנוֹ. Et fune demerges lin-**

7 Sic Colb., Reg. unus. Nobil. et Drusius: Σ. καταχάσουσιν αὐτοὺς εἰς κόνιν, mendose. 8 Cod. 257. 9 Syro-hex. in marg. **יְהַד בְּעֶפְרָ. 1. 1. 1.** ✕ Cod. 249 in textu: θηρία ἃ ἐποίησα παρὰ σοί. Hieron.: *bestia quam feci apud te.* 10 "Sic ex MSS."—Montef. Olymp.: ὁ δὲ τόπος ἐστὶν ἡ ὀσφύς, ἢ κατὰ τὸν 'A. ὁ νώτος, ἢ ὡς ὁ Σ. ἐδέδωκεν, ἢ λαγόν. Minus probabiliter ad ἡ ἰσχύς Parsons. e Cod. 161 affert: 'A. ὁ νώτος. Σ. ἡ λαγόν. 11 Syro-hex. in marg. **יְהַד בְּעֶפְרָ. 1. 1. 1.** Hieron.: *in lumbis ✕ ejus.* 12 Syro-hex. in marg. **יְהַד בְּעֶפְרָ. 1. 1. 1.** ✕ In Cod. Vat. deest αὐτοῦ, invita Ed. Rom. Hieron.: *et potentia ✕ ejus.* 13 Nobil., Colb. 14 Sic "omnes MSS." Olymp.: ὡς σ. σιδήρον. Paulo ante ad **κατάχασον** (Sic) Syro-hex. in marg. habet **πέτραται** (Sic). 15 Sic Olymp., Reg. alter. Colb., Reg. unus habent: 'A. κεφάλαιον (κεφαλ) Colb.). Θ. Σ. ὀδῶν ἰσχυροῦ. 16 Olymp. et "omnes." 17 "Colb., qui hanc vocem ad **πάπυρον** versionis τῶν O' refert."—Montef. 18 Syro-hex. **יִרְקְהוּ צִלְמֵי. 1. 1. 1.** Montef. affert: 'A. Σ. ἐλύσεις δὲ Λευιαθὰν. Idem in notis: "Colb. habet: 'A. Σ. Λευιαθὰν. Regius unus, ut nos posuimus. Drusius [juxta Nobil.] id uni Symmacho tribuit. [Olymp.], Orat., et Reg. alter: Οἱ λοιποὶ Λευιαθὰν."

quam ejus; Ο. περιθήσεις δὲ φορβαίαν περί
ρίνα αὐτοῦ; Ἄ. καὶ σχωνίους συνθήσεις τὴν γλώσσαν
αὐτοῦ;²⁸

21 (26). **בַּפֶּאֱם אֲנִי בַּפֶּאֱם**. Num pones juncum
in nare ejus? Ο. Vacabat. ✕ Θ. ἢ δῆσεις
κρίκον ἐν τῷ μυκτῆρι αὐτοῦ;²⁹

וּבַחֹהֵל תִּקַּב לְחֵי. Et annulo perforabis max-
illam ejus? Ο. ψελλίφ δὲ τρυπήσεις τὸ
χείλος αὐτοῦ; Θ. καὶ χαλινῷ τρήσεις σια-
γόνα αὐτοῦ;³⁰

22 (27). **הֲרַבְּהָ אֵלַי תְּהַנְּנִי אִם יִדְבַּר אֵלַי**
רַבּוֹת. An multiplicabit ad te preces? num
loquetur tibi mollia? Ο. λαλήσει δὲ σοι
δεήσει, ἱκετηρία μαλακῶς; Ὁ Ἑβραῖος ἄρα
πληθυνεὶ πρὸς σὲ δεήσεις (s. ἱκετηρίας); ἄρα
λαλήσει πρὸς σὲ μαλακά;³¹

רַבּוֹת. Mollia. Ο. μαλακῶς. Ἄ. Θ. ἀπαλά.
Σ. πολλά.³²

23 (28). **הֲיִכָּרֵת**. Numquid feriet (pactum). Ο.
θήσεται δέ. Θ. μὴ διαθήσεται.³³

24 (29). **הֲתִשְׁחָץ**. An ludes. Ο. παίξει δέ. Σ.
μὴ ἐμπαίξεις.³⁴

25 (30). **יִכְרוּ עָלָיו חֲבָרִים**. Erulabuntur super eo
(s. insidius ei struent) socii? Ο. ἐνσιτούνται
δὲ ἐν αὐτῷ ἔθνη; (. .) διαγωγίσονται αὐτὸν
κοινωνοί;³⁵

וַיִּחְצְדוּ בֵּין כְּנַעֲנִים. Divident eum inter Ca-
nanaeos (negotiatores)? Ο. μεριτεύονται δὲ
αὐτὸν Φοινίκων ἔθνη; Ἄ. ἡμισεύουσιν αὐτὸν

μεταξὺ Χανααίων; Σ. διαμερισθήσονται (s.
διαμερισθήσεται) μεταξὺ μεταβδλων; Θ. ἀγο-
ράσουσιν αὐτὸν . . .³⁶

26 (31). **הֲתִמְלֵךְ בְּשֹׂכֵת עוֹרִי**. Num implebis mis-
silibus pellem ejus? Ο. πᾶν δὲ πλατὸν συν-
ελθὸν οὐ μὴ ἐνέγκωσι βύρσαν μίαν οὐρᾶς
αὐτοῦ. Ἄ. μήτι πληρώσεις ἐν ἀναφορεῖσιν
δέρμα αὐτοῦ; Σ. μὴ πληρώσεις ἐν σκηναῖς
δέρμα αὐτοῦ;³⁷

וּבַבְּצֵל דְּגַם. Et in harragine piscium. Ο.
καὶ ἐν πλοίοις ἀλιέων. Σ. καὶ ἐν ἰχθυοφό-
ροις.³⁸

27 (32). **זָכַר מִלְחָמָה אֶל-תּוֹכְחִי**. Memento praelii,
ne addas. Ο. μνησθεῖς πόλεμον τὸν γινό-
μενον ἐν σώματι αὐτοῦ, καὶ μηκέτι γινέσθω.
Ἄ. μνησθητι πολέμου, μὴ προσθῆς.³⁹

CAP. XLI.

1. **הֲוַתְּחַלְתֵּהוּ נְכוּבָה**. Ecce! spes ejus mendax est.
Ο. Versio absona. Ἄ. ἰδοὺ ἡ προσδοκία
αὐτοῦ διαψεύσεται.¹ Θ. ἰδοὺ ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ
διεψεύσατο.²

הֲגַם אֶל-מְרִאֵיו וַיֵּט. Nonne vel ad conspectum
ejus prosternetur? Ο. Versio absona. Σ.
ἀλλὰ καὶ ὁ θεὸς τὴν ἰδέαν αὐτοῦ καταβαλεῖ.³

2. **לֹא-אֶחָד כִּי יַעֲרַבְנֵהוּ**. Non est quisquam ita
saeuus, ut excitet eum. Ο. οὐ δέδοικας ὅτι

²⁸ "Hunc versiculum Latine tantum [sine auctore] affert Drusius: A. et funibus colligabis linguam ejus."—Montef. Graeca, ut videtur, sunt ipsius Montef. ²⁹ Sic sub ✕ Θ. Syro-hex. Hieron.: ✕ Sigillabis (si ligabis) etc. ³⁰ Olymp. et "omnes." ³¹ Schol. apud Nobil. ³² Montef. ex Colb. affert: Ἄ. Θ. ἀπαλά. Reg. unus habet ἀπά. Syro-hex. ✕ **هتلا** ✕ **هتلا**. Post μαλακῶς add. πολλά Codd. 23, 254. ³³ Colb., Reg. unus. ³⁴ Idem. ³⁵ Sic Cod. 252. Aut legendum διαγωνίσονται, aut διαγωγίσεσθαι est Aquilae figmentum, a διαγωγή, oblectamentum. Utrumlibet eligas, αὐτῷ pro αὐτὸν corrigendum videtur. ³⁶ Nobil. Ἄ. Ἄ. ἔως ἡμισεύουσιν κ.τ.έ. Sic Orat. et Reg. unus cum Drusio, qui non

habet ἔως. Secunda versio διαμερισθήσονται κ.τ.έ. etiam Aquilae ascribitur a Drusio, sed est Symmachi."—Montef. Etiam Nicetas et Nobil. damnant ἔως. Symmachi versionem confirmat Syrus, qui cum Bosio διαμερισθήσεται habet: ✕ **هتلا** ✕ **هتلا**. ³⁷ Sic Cod. 252, qui tamen Aquilae μήτι πληρώσεις, et Symmacho μὴ πληρώσεις tribuit. Drusius post Nobil. affert: Σ. μὴ πληρώσεις σκηναῖς τὸ δέρμα αὐτοῦ; quem expilans Montef. σώμα pro δέρμα perperam scripsit. ³⁸ Nobil. ³⁹ Idem. CAP. XLI. ¹ Cod. 252. ² "Omnes." Cod. 252: Σ. ἰδοὺ ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ. Olymp.: ἀντὶ γὰρ τοῦ, μηκέτι γινέσθω, ὁ Θ. ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ διεψεύσατο, ἐξέδωκεν ὁ δὲ Σ. ἀντὶ τοῦ, οὐχ ἐωράκας αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ ὁ θεὸς κ.τ.έ. ³ Olymp. et "omnes."

- ἡτοίμασται μοι. 'A. Θ. οὐδὲ μὴ ἀσπλαγχνήσω, ὅταν ἐξεγείρω αὐτόν.⁴
4. עָרְכוּ—לֹא-אֶחָרִישִׁי. O. Vacabat. ✕ Θ. οὐ σιωπήσομαι—τὸν ἴσον αὐτῶ.⁵
- בְּיָדָיו. *Membra ejus.* ✕ Θ. δι' αὐτόν. 'A. περὶ αὐτοῦ.⁶
- וְדַבֵּר גְּבוּרוֹת חֲזִין עָרְכוּ. *Et sermonem roborum, et gratiam structurae ejus.* ✕ Θ. καὶ λόγον (s. λόγος, s. λόγῳ) δυνάμεως ἐλεήσει τὸν ἴσον αὐτῶ. 'A. . . καὶ δωρήσεται τάξει αὐτοῦ.⁷ Σ. *Verbum autem etiam valde potens non opponet se mihi.*⁸
5. בְּכֶפֶל רֶסֶנוּ מִי יָבוּא. *In duplicaturam freni ejus quis ingrediatur?* O. eis δὲ πτύξιν θώρακος αὐτοῦ τίς ἂν εἰσέλθοι; Σ. eis ὑποδίπλωσιν φολίδος αὐτοῦ τίς ὑποδύσει;⁹
6. רֵלְתֵי. *Valvas.* O. πύλας. Oί λοιποί: θύρας.¹⁰
- סְבִיבוֹת שִׁנָּיו. *Circuitus dentium ejus.* O. κύκλῳ ὀδόντων αὐτοῦ. Θ. περὶ τοὺς ὀδόντας (αὐτοῦ).¹¹
7. גַּאֲרָהּ אֶפְיָנוּ מִגְּנִים. *Elatio ejus sunt robora scutorum.* O. τὰ ἔγκατα αὐτοῦ ἀσπίδες χάλκεαι. 'A. σῶμα αὐτοῦ ὑπερεκχύσει θυρεῶν. Σ. ὑπερφρονεῖ προερχόμενος ἐν θυρεοῖς.¹²
- סָגוֹר חוֹתָם צָר. *Clausum est sigillo arcto.* O. σύνδεσμος δὲ αὐτοῦ ὡσπερ σμυρίτης λίθος. ('A.) ἀποκλείστου σφραγίς στενή.¹³

8. אֶחָד בְּאֶחָד יִגָּשׁוּ וְרַחַח לֹא-יָבִינֵהֶם. *Alterum alteri juncta sunt, et ventus non veniet inter ea.* O. ✕ Θ. εἰς τοῦ ἐνδὸς κολλῶνται,¹⁴ πνεῦμα ('A. ἀναπνοή¹⁵) δὲ οὐ μὴ διέλθῃ αὐτόν. 'A. Σ. εἰς τῶ ἐνὶ προσεγγίσουσι, καὶ διάστημα οὐκ ἔσται. . .¹⁶
9. אִישׁ—יִתְפָּרְדוּ. O. Vacabat. ✕ Θ. ἀνὴρ—ἀποσπασθῶσιν.¹⁷
- אִישׁ-בְּאֶחָדוֹ יִדְבָקוּ. *Vir fratri suo adhaerebunt.* ✕ Θ. ἀνὴρ τῶ ἀδελφῶ αὐτοῦ προσκολληθήσεται. 'A. ἕκαστος τῶ πλησίον αὐτοῦ προσκολληθήσεται.¹⁸
10. עֵצִישׁוֹתָיו תִּהְיֶה אֹר. *Sternutationum ejus unaquaeque splendescere facit ignem.* O. ἐν πταρμῶ αὐτοῦ ἐπιφάσκειται φέγγος. 'A. πταρμὸς αὐτοῦ φέγγος πυρός.¹⁹
- כְּעַפְעָרֵי-שַׁחַר. *Tanquam palpebrae aurorae.* O. εἶδος ἑωσφόρου. Oί λοιποί: ὡς εἶδος ἑωσφόρου.²⁰
11. אִשׁ כִּידוּרֵי. *Scintillae ignis.* O. ἑσχάραι πυρός. Oί λοιποί: δαλοὶ πυρός.²¹
13. נִפְשׁוּ גַחְלִים תִּלְהֶט. *Halitus ejus carbones succendit.* O. ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἀνθρακες. Σ. Θ. . . (ἀνθρακας) φλέξει.²²
14. רָחַבָּהּ. *Sollicitudo.* O. ἀπόλεια. 'A. ἐκλιμία.²³
15. רִצּוֹק עֲלָיו בְּלִיּוֹמֹו. *Compactum est super*

⁴ Colb., Reg. unus. Olymp. (in Cat. Nicet. p. 584, ubi ἀσπλαγχνήσω) τοῖς λοιποῖς tribuit. ⁵ Colb.: 'Ek Θ. οἱ β', consentiente Hieron. Syro-hex.: ✕ Θ. οὐ σιωπήσομαι δι' αὐτόν. ⁶ Reg. unus. ⁷ Reg. unus Aquilae tribuit, Colbertinus Symmacho. ⁸ Syro-hex. *و. حداد لا يم. حداد لا يم. حداد لا يم. حداد لا يم.* Mid-deld. vertit: Σ. λόγον δὲ καὶ αὐτὸν πολλῆς ἰσχύος οὐκ ἀντιστήσεις μοι. Tentabam: Σ. λόγος δὲ καὶ ὁ ὑπερίσχυρος οὐκ ἀντικείμεται μοι. Parsons. vero ex Cod. 252 affert: Σ. λόγος δὲ ἱκανοῦ ἀδιάπτωτος. Ceterum neque οὐκ ἀντικείμεται μοι, neque ἀδιάπτωτος ad Hebraea pertinere, sed potius explicatoris esse suspicor. ⁹ Olymp. et "omnes." ¹⁰ Colb. Ad προσώπου Syrus noster in marg. affert: στόματος. ¹¹ Sic Olymp. et Codd. 137, 138, 139. Colb.: Oί λοιποί: περὶ τοὺς ὀδόντας. ¹² Olymp., Colb., Reg. unus. "Sym-

machi lectionem pleniorē edimus."—Montef. Nimirum post θυρεοῖς addidit τὰ ἔγκατα αὐτοῦ, ex male intellecto Olympiodori loco. ¹³ Sic Schol. apud Nobil. a Montefalconio praetermissum. Est genuinum, ni fallor, Aquilae fragmentum. Cf. Hex. ad 3 Reg. vi. 20. Job. xxviii. 15. ¹⁴ Versiculum Theodotiani vindicant Colb., Syro-hex. Grabius ex Hieron. edidit: ✕ εἰς ἐκ τοῦ ἐνδὸς—οὐ μὴ ἀποσπασθῶσιν (v. 9). ¹⁵ Colb., qui habet ἀναπνοῆς. ¹⁶ Cod. 252. Aquilae nomen delendum videtur. ¹⁷ Sic Syro-hex. Posteriorem tantum versiculum asterisco notat Colb. ¹⁸ Nobil. ¹⁹ Idem. ²⁰ Colb. ²¹ Idem. Nobil. uni Aquilae ascribit. Fortasse versio erat, ὡς δαλοὶ (רָחַבָּהּ) πυρός. Vulg. sicut tedeas ignis. ²² Syro-hex. *و. حداد لا يم. حداد لا يم.* Post ἀνθρακες add. φλέξει Cod. 23. Hieron.: anima ejus carbones accendet. ²³ Nobil.

26. אַת כָּל־גְּבוּהַ יִרְאֶה. *Omne altum videt.* O'. πάν ὑψηλὸν ὄρᾶ. Θ. πάντα ὑπερήφανον ἐμβλέψεται.⁴²
 עַל־כָּל. *Super omnes.* O'. πάντων. 'A. Θ. ἐπὶ (πάντων).⁴³
 כָּל־בְּנֵי־שָׁחַץ. *Omnes filios elationis.* O'. πάντων τῶν ἐν τοῖς ὕδασιν. Σ. παντὸς βρομώδους.⁴⁴ Θ. . . υἱῶν βαναυσίας.⁴⁵

CAP. XLII.

2. וְלֹא־יִבְצֵר מִמּוֹדָה מִמּוֹדָה. *Et non prohibebitur a te cogitatio.* O'. ἀδυνατεῖ δέ σοι οὐδέν. Οἱ ἄλλοι καὶ οὐκ ἀφαιρεθήσεται ἀπὸ σοῦ ἐνθύμημα.¹
 3. כְּלִי־דַעַת לֹכֵן הִדַּמְתִּי וְלֹא אֲבִין. *Absque scientia; propterea indicavi nec intelligebam.* O'. φειδόμενος δὲ ῥημάτων, καὶ σὲ οἰεται κρύπτειν; τίς δὲ ἀναγγελεῖ μοι ἃ οὐκ ᾔδειν. Σ. . . ἔγνω, διὰ τοῦτο ἐλάλησα ἀνοήτως.²
 5. שָׁמַעְתִּיהָ וְעֵתָה עֵינֵי רִאֲתָהּ. *Audivi te, nunc autem oculus meus vidit te.* O'. ἤκουόν σου τὸ πρότερον, νυνὶ δὲ ὁ ὀφθαλμὸς μου ἐώρακέ σε. Οἱ λοιποὶ ἤκουόν σε, νυνὶ δὲ ὁ ὀφθαλμὸς μου ἐώρακέ σε.³
 6. עַל־כֵּן אָמַמְתָּ. *Propterea aversor (verba mea priora).* O'. διὸ ἐφαύλισα ἐμαντόν. Σ. διὰ τοῦτο κατέγων ἐμαντοῦ.⁴
 וְנִחַמְתִּי עַל־עַפְרָה וְאֶפְרָה. *Et poenitentiam ago*

- super pulvere et cinere (sedens).* O'. ἤγημαι δὲ ἐμαντόν γῆν καὶ σποδόν. 'A. καὶ παρεκλήθην ἐπὶ χοῖ καὶ σποδῶ.⁵
 7. קָרָה אַפִּי בָּהּ וּבְשָׁנַי רֵעִיהָ. *Exarsit ira mea in te et in duos socios tuos.* O'. ἤμαρτες σὺ καὶ οἱ δύο φίλοι σου. Σ. ἀργίσθη ὁ θυμὸς μου σοὶ καὶ τοῖς δυσιν ἑταίροις σου.⁶ Θ. ἐθυμώθη ἡ ὀργή μου ἐν σοὶ καὶ ἐν τοῖς δυσι φίλοις σου.⁷
 כִּי לֹא דִבַּרְתָּם אֵלַי נְכוֹנָה. *Quoniam non locuti estis ad me rectum.* O'. οὐ γὰρ ἐλαλήσατε ἐνώπιόν μου ἀληθῆς οὐδέν. Σ. . . ὀρθῶς.⁸ Θ. οὐ γὰρ ἐλαλήσατε εὐθύτητα.⁹
 8. קַחְרוּ־לָכֶם. *Sumite vobis.* O'. λάβετε. Σ. Θ. ἐάντοις.¹⁰
 וְהִעַלִּיתֶם עֹלָה. *Et offeretis holocaustum.* O'. καὶ ποιήσει κάρπωσιν. 'A. (καὶ) ἀναβιβάσετε ὄλοκαυτάματα.¹¹ 'A. Θ. . . ὄλοκαύτωσιν. Σ. . . ἀναφοράν.¹²
 עַל־לָכֶם. *Pro vobis.* O'. περὶ ὑμῶν. "Ἄλλος ὑπὲρ ὑμῶν.¹³
 כִּי אִם־פָּנִי אֶשָּׂא. *Nam faciem ejus suscipiam.* O'. ✕ ὅτι εἰ μὴ πρόσωπον αὐτοῦ λήψομαι.¹⁴ Οἱ ἄλλοι παραδέξομαι.¹⁵
 אֵלַי נְכוֹנָה. *Ad me rectum.* O'. ἀληθῆς. 'A. Θ. πρὸς μέ. Σ. ἐπ' ἐμοῦ.¹⁶
 כַּעֲבָדִי אֵיּוֹב. *Sicut servus meus Jobus.* O'. κατὰ τοῦ θεράποντός μου 'Ιώβ. Θ. καθὼς ὁ δοῦλός μου 'Ιώβ.¹⁷

⁴² Olymp. et "omnes." ⁴³ Syro-hex. Sic Cod. 249 in textu τῶν O'. ⁴⁴ Olymp. et Reg. unus. Alii habent δρομώδους, teste Montef. ⁴⁵ Olymp. et "omnes." Montef. vertit: *filiorum liberalium*. Sed βαναυσία est *mollities, aecordia*, teste Olympiodoro: *τουτέστιν, τῶν τὸν ἕγρον καὶ διαρρέοντα καὶ ἡδουκὸν μετιόντων βίον*. Cf. nos ad S. Chrysost. Opp. T. XI, p. 167 E.

CAP. XLII. ¹ Olymp. et "omnes." ² Nobil. "Sine dubio legendum, οὐκ ἔγνω."—Montef. Aliter ἀνοήτως ad וְעֵתָה כְּלִי־דַעַת referri potest, quemadmodum eadem Hebraica translulit, Sym. Job. xxxv. 16. Sed tunc legendum: ἀνοήτως; διὰ τ. ἐλάλησα ἃ οὐκ ἔγνω. ³ Olymp., Reg. unus. ⁴ Reg. unus. ⁵ Nobil. ⁶ Idem. ⁷ Olymp. et Codd. 255, 259. Symmacho ascribit (cum ἐπὶ pro ἐν in 2do loco) Cod. 138.

⁸ Olymp., Colb., Reg. unus. ⁹ Nobil. ¹⁰ Syro-hex. ✕ *لَا تَأْتِي* ✕ *ل. ح. ه.* Hieron.: ✕ *vobis*. ¹¹ Nobil. ¹² Olymp., Colb., Orat., Reg. unus. ¹³ "Colb. habet: Δ. ὑπὲρ ὑμῶν, i.e. *Tetrapla*, ut saepe dictum."—Montef. Est alia lectio, quae nunc legitur in Codd. 70, 252. Cf. ad Cap. ii. 9. ¹⁴ Sic sub asterisco Syro-hex. ¹⁵ Nicet. Montef. ex Colb. et "aliis" affert: Οἱ ἄλλοι πρόσωπον αὐτοῦ παραδέξομαι εἰ μὴ γὰρ δι' αὐτὸν, ἀπόλεσα ἂν ὑμᾶς. ¹⁶ Syro-hex. post ἀληθῆς in marg. addit: ✕ *ل. ح. ه.* Montef. e Colb. affert: Σ. ἀληθῆς ἐπ' ἐμοῦ. (Sic Syrus noster Cap. xxxviii. 12, *ف. ح. ه. ح.* pro ἐπὶ σοῦ dedit.) Cod. 249 in textu affert: πρὸς μέ ἀληθῆς. Hieron.: ✕ *ad me: verum*. ¹⁷ Colb., Reg. unus. Nobil. affert: Schol. ὡς ὁ δοῦλός μου 'Ιώβ.

9. השוחי. *Suchita*. Ο. ὁ Σαυχίτης. Σ. ὁ Σωί. Θ. ὁ Σωίτης.¹⁸

הנעמתי. *Naamathita*. Ο. ὁ Μιναιός. Σ. Ναμαθίτης. Θ. Νομαθίτης.¹⁹

וַיִּשָּׂא יְהוָה אֶת-פָּנָיו אֵיּוֹב. *Et suscepit Jova faciem Jobi*. Ο. καὶ ἔλυσε τὴν ἀμαρτίαν αὐτοῖς διὰ Ἴώβ. Σ. καὶ προσήκατο ὁ θεὸς τὸ πρόσωπον Ἴώβ.²⁰

10. יהוה שב את-שבות איוב בהתפללו בעד רעדו. *Et Jova reduxit captivitatē Jobi, postquam orasset pro socio suo*. Ο. ὁ δὲ κύριος ἠύξησε τὸν Ἴώβ· εὐχαμένον δὲ αὐτοῦ καὶ περὶ τῶν φίλων αὐτοῦ. Σ. καὶ ὁ κύριος ἐπέστρεψε τὴν ἀποστροφὴν τοῦ Ἴώβ, ἐν τῷ προσεύξασθαι αὐτὸν περὶ τῶν ἐταίρων αὐτοῦ. Θ. κύριος ἐπεστράφη πρὸς μετανοίαν τὴν διὰ τοῦ Ἴώβ, ἐν τῷ προσεύξασθαι αὐτὸν περὶ τῶν ἐταίρων αὐτοῦ.²¹

11. לפנים. *Antea*. Ο. ἐκ πρώτων. Ἄ. εἰς πρόσωπον.²² Σ. πρὶν. Θ. ἔμπροσθεν.²³

וַיֹּאכְלוּ עִמּוֹ לֶחֶם בְּבֵיתוֹ. *Et comederunt cum eo panem in domo ejus*. Ο. φαγόντες δὲ καὶ πίνοντες παρ' αὐτῷ. ✕ ἄριστον ἓνα ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ.²⁴

וַיִּנְחָמוּ. *Et consolati sunt*. Ο. καὶ ἐθαύμασαν.

Σ. καὶ παρεμβύθησαν.²⁵

11. על כל-הרעה. *Super omne malum*. Ο. ἐπὶ πάσιν. Σ. περὶ πάσης τῆς κακίας.²⁶

אִישׁ קָשִׁטָה אֶחָת וְאִישׁ נֶזֶם וְהָב אֶחָד. *Unusquisque numum unum, et unusquisque in aurem auream unam*. Ο. ἕκαστος ἀμνάδα μίαν, καὶ τετράδραχμον χρυσοῦ καὶ ἀσήμον (alia exempl. καὶ τετρ. χρυσοῦν ἀσημον). Ἄ. Θ. . . ἐνώτιον χρυσοῦν ἐν.²⁷ Σ. ὅς μὲν νόμισμα ἐν, ὅς δὲ ἐπίρρινον ἐν χρυσοῦν.²⁸

12. מראשתו. *Prae principio ejus*. Ο. ἢ τὰ ἔμπροσθεν.²⁹ Σ. Θ. ὑπὲρ τὰ ἔμπροσθεν.³⁰

14. ימיכה. *Jemimam*. Ο. Ἡμέραν. Ἄ. Σ. Ἰεμιμά.³¹

קעזיה. *Keziam*. Ο. Κασίαν. Σ. Κισίαν, s. Κεσίαν.³²

קרן הפרק. *Keren-happuk*. Ο. Ἀμαλθαίας κέρας. Ἄ. Σ. Καρναφούκ.³³

16. Ο. — τὰ δὲ πάντα ἔτη ἔζησεν, διακόσια τεσσαράκοντα (alia exempl. add. ὀκτώ). Οὐ κείται ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ.³⁴

וַיְרֵא—דרות. Ο. Vacabat. ✕ Θ. καὶ εἶδεν—γενεάν.³⁵

¹⁸ Colb., Reg. unus. Codd. 250, 255: Θ. ὁ Σωίτης. Cod. 138: Σ. ὁ Σωίτης. ¹⁹ Colb., Reg. unus. ²⁰ Nobil. et "omnes." ²¹ Syrus affert: **ܘܗܘܐ ܘܢܘܡܘܢܘܢ ܘܗܘܐ ܘܢܘܡܘܢܘܢ**.

ܘܗܘܐ ܘܢܘܡܘܢܘܢ ܘܗܘܐ ܘܢܘܡܘܢܘܢ. In Syriacis post Middeld. convertendis, praeter alias correctiones necessarias pro εὐχαμένον αὐτοῦ bis dedi ἐν τῷ προσεύξασθαι αὐτὸν, propter Hexapla Montefalconii, qui ex Colb. et Regio affert: Σ. (Σ. Θ. Colb.) ἐν τῷ προσεύξασθαι αὐτόν; etsi hoc fortasse Syriace magis sonaret: **ܘܗܘܐ ܘܢܘܡܘܢܘܢ**. ²² Cod. 248.

²³ Reg. unus. ²⁴ Syro-hex. in marg. **ܘܗܘܐ ܘܢܘܡܘܢܘܢ**. Middeld. falso vertit: ✕ ἄριστον ἕκαστος ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ; notans: "Idem in uno cod. adjicitur." Nimirum post παρ' αὐτῷ Cod. 249 addit: ἄριστον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. ²⁵ Reg. unus, qui alii interpreti tribuit. Est proculdubio Symmachii. Cf. Hex. ad Job. ii. 11. Jesai. lii. 9. lxvi. 12. ²⁶ Olymp. et "omnes." ²⁷ Olymp.

²⁸ Codd. 248, 255, 259. Pro ἐπίρρινον Cod. 248 mendosum πυρινον legit. Montef. ex Olymp. affert: Σ. ἐπίρρινον. Cf.

Hex. ad Ezech. xvi. 12. ²⁹ Pro ἢ Syro-hex. in textu dedit ο; in marg. autem: "ἢ, hoc est, ὑπέρ." ³⁰ Colb.

³¹ Sic Nobil. Colbert. vero: Ἄ. Ἰεμιμά. Σ. Ἰμημά. Reg. unus: Ἄ. Ἰσημημά. Σ. Ἰμημά. Syro-hex., qui in propriis nominibus Peschitam imitari solet, in textu habet **ܘܗܘܐ ܘܢܘܡܘܢܘܢ**; in marg. autem: Ἄ. ἡμέραν (**ܘܗܘܐ**). ³² Codd. 248, 252: Σ. Κισίαν. Nobil. affert: Schol. Κεσίαν; ubi Schol. scribae error est pro Σ. Syrus noster in textu **ܘܗܘܐ ܘܢܘܡܘܢܘܢ** (sic † Pesch. **ܘܗܘܐ**) habet. ³³ "Ἄ. Σ. Καρναφούκ. Sic Drusus. Colb. autem Καρναφουίθ; Reg. unus Καρναφουίθ.—Montef. Immo Drusus exscripsit Nobil., qui affert: Schol. Καρναφούκ. Codd. 137, 139 exhibent: Ἄ. Σ. καρναφουίθ. Cod. 138: Ἄ. Σ. καρναφ: φουίθ (sic). Cod. 252: Ἄ. καρναφου. Syro-hex. in textu habet Καρναφούκ (**ܘܗܘܐ**), et in marg.: Σ. ναφούκ (**ܘܗܘܐ**).

³⁴ Sic Colb., ut videtur. Reg. unus: Οὐ κείται παρὰ τοῖς λοιποῖς. Montef. edidit: Ο. τὰ δὲ πάντα ἔτη ἔζησεν ψμ'. Οὐ κείται ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ, οὐδὲ παρὰ τοῖς λοιποῖς. ³⁵ "Hi duo versuculi asteriscis notantur in Colb. et in Ed. Lat. Hieron.—Montef. Syrus noster habet: ✕ καὶ εἶδεν—ἡμερῶν."

17. זָבִי . *Satur.* *Ο.* πλήρης. Ἄλλος ἐμπε-
πλησμένος.³⁶ | λουθῶντες ὁ δὲ Θεοδοτίων συμπεραίνει
τοῖς *Ο.*³⁷
18. *Ο.* — γέγραπται δὲ κ.τ.έ. Ἰστέον δὲ ὅτι | 18. Ἐλιφάξ τῶν Ἡσαῦ υἱῶν. Ὁ δὲ Θεοδοτίων,
μεχρὶ τοῦ, πρεσβύτερος καὶ πλήρης ἡμερῶν,
Ἄκύλας καὶ Σύμμαχος ἐλθόντες, συνεπέ-
ραναν τὸ βιβλίον, ὡς δὴ τῷ Ἑβραϊκῷ ἀκο-
βαλδάδ. Πάλιν ὁ Θ. υἱὸς Ἀμμὼν τοῦ Χω-
βέρ.³⁹

³⁶ Nobil. affert: Schol. ἐμπλησμένος. ³⁷ Sic
Olymp. et Orat. Quae sequuntur usque ad finem libri
obelis notantur in Ed. Lat. Hieron. Sic quoque Syrus
noster, nisi quod haec, καὶ οὗτοι οἱ βασιλεῖς—ἦρξε χώρας,

sine obelis affert, casu, ut videtur. ³⁸ Sic Nicet.
Post Ἐλιφάξ add. υἱὸς Σωφάν (Σωφάρ Cod. 23) Codd. III, 23.
³⁹ Sic Nicet. Idem additamentum exstat in Codd. III, 23,
ubi scriptum υἱὸς Ἀμμὼν (Ἀμμων Cod. 23) τοῦ Χοβάρ.

A D D E N D A.

Cap. xxii. 20. κατάλειμμα] Sic Montef., sed reponendum
τὸ κατάλειμμα, ut in LXX. Syro-hex. in plurali, לְמַשְׁלֵם *,
teste A. C.

Cap. xxiv. 14-18. Syro-hex. affert: * θ. καὶ νεκτὸς
ἔσται ὡς κλέπτης ד . καὶ ὀφθαλμὸς μοιχοῦ ἐφύλαξε σκότος,

* λέγων—ἐπὶ πρόσωπον ὕδατος ד .

Cap. xxviii. 16. Pro ἐν ὄνυχι Syro-hex. habet בְּאֵלְבָשֶׁת ,
et in marg. ONYXION.

Cap. xxix. 13. Syro-hex. praemittit * Ἄ. θ. non * θ,
teste A. C.

APPENDIX A.

PRAETER loca, quorum in Hexaplis nostris notitiam dedimus, haec, quae sequuntur, in Cod. Ambrosiano obelo insignita sunt.

Cap. I. 1. — τις ἄ. — ἄμεμπτος ἄ. — πράγμα-
τος ἄ. 3. — θήλειαι ἄ. 5. — καὶ μόσχον —
τῶν ψυχῶν αὐτῶν ἄ. 6. ἡ ἡμέρα — αὐτῆ ἄ. καὶ
— ἰδοῦ ἄ. 7. — τὴν ὑπ' οὐρανὸν πάρειμι ἄ. 8. ἀπὸ
— παντὸς ἄ. πονηροῦ — πράγματος ἄ. 9. — ἐναν-
τίον ἄ. 12. — δίδωμι ἄ. 14. — ἰδοῦ ἄ. — αὐτῶ ἄ.
— θήλειαι ἄ. 16. — ἄγγελος ἄ. — πρὸς Ἰώβ ἄ.
17. — ἄγγελος ἄ. — πρὸς Ἰώβ ἄ. 18. — τῶ Ἰώβ ἄ.
19. — τοῦ ἀπαγγεῖλαι σοι ἄ. 20. — οὕτως ἄ. 21.
— αὐτός (L) ἄ.

Cap. II. 1. — ὡς ἄ. ἡ ἡμέρα — αὐτῆ ἄ. 2. — πά-
ρειμι ἄ. 3. — παντός ἄ. 10. — ἐμβλέψας ἄ. — τοῖς
συμβεβηκόσιν αὐτῶ ἄ. ✕ ἐναντίον ἄ. τοῦ θεοῦ (fort.
— ἐναντίον τοῦ θεοῦ ἄ.). 11. — πρὸς αὐτόν ἄ. — βασι-
λεύς ἄ. — τύραννος ἄ. — βασιλεύς ἄ. 13. — δεινὴν ἄ.

Cap. III. 6. — εἰς ἡμέρας ἄ. μηνῶν. 7. — μηδὲ
χαρμονή ἄ. 10. — μητρός μου ἄ. 16. — ἐκ μήτρας
μητρός ἄ.

Cap. IV. 2. ῥημάτων — σου ἄ.

Cap. V. 1. — ἀγγέλων ἄ. 4. — ἡσόνων ἄ. 9.
— καὶ ἐξαΐσια ἄ. 26. — κατὰ καιρὸν θεριζόμενος ἄ.
— ἄλwanos ἄ.

Cap. VII. 2. — δεδοικὸς τὸν κύριον αὐτοῦ ἄ. 16.
— ἵνα μακροθυμήσω ἄ.

Cap. VIII. 9. — ἐστιν ἄ.

Cap. IX. 10. — ἐνδοξά [non, ut in textu nostro
mendose exaratum est, ἐνδόξιά] τε ἄ. 17. — πε-
ποίηκε ἄ.

Cap. X. 1. — συνεχόμενος ἄ.

Cap. XI. 3. — εὐλογημένος — ὀλιγόβιος ἄ. 14.
— ἀπὸ σοῦ ἄ. 20. τακῆσονται — παρ' αὐτῶ γὰρ
σοφία καὶ δύναμις ἄ. (Sic sine obelo Cod. III
solus.)

Cap. XII. 12. σοφία — εὐρίσκεται ἄ. (Sic sine
obelo Codd. III, 106, 261, Theodoret.)

Cap. XIII. 6. — τοῦ στόματός μου ἄ.

Cap. XIV. 4. — ἀλλ' οὐθεὶς ἄ. (fort. — ἀλλ' οὐ-
θεὶς).

Cap. XV. 23. — καταπίπτει δὲ εἰς ἐξάλειψιν ἄ.

Cap. XIX. 4. — ἐγὼ ἐπλανήθην ἄ. (per errorem,
ut videtur, pro — λαλῆσαι — ἐπὶ καιροῦ ἄ. ut
apud Hieron.)

Cap. XXI. 22. — σύνεσιν καί ἄ.

Cap. XXIII. 12. ὣ ἵνα ἄ. μὴ ἀποθάνω (fort.
ὣ ἵνα μὴ ἀποθάνω ἄ., quae verba non habentur nisi
in Codd. III, 249).

Cap. XXIV. 19. — ἐπὶ γῆς ξηρά ἄ.

Cap. XXV. 4. Vid. not. 5, ubi pro — corrigend-
um ὣ.

Cap. XXVII. 7. — ἡ καταστροφὴ ἄ.

Cap. XXIX. 17. ἐκ — μέσου ἄ. δὲ (sic) τῶν ὀδόν-
των.

Cap. XXXI. 32. — παντί ἄ.

Cap. XXXII. 2. — τῆς Ἀνσίτιδος χάρας ἄ. (Pro
ⲉⲛⲁⲓ in cod. est ⲓⲁⲛⲁⲓ.) 7. — ὅτι οὐχ ἄ. ἔτεσιν
— οὐκ ἄ. οἶδασι.

Cap. XXXIII. 23. — ἐὰν νοήσῃ——πρὸς κούριον ἄ. — τὴν δὲ ἄνοιαν αὐτοῦ δείξῃ ἄ. 27. — αὐτὸς ἔαντῶ (absente metobelo).

Cap. XXXIV. 15. — ὄθεν καὶ ἐπλάσθη ἄ. 18. — ἀσεβῆς ἄ. 20. — ἀνδρός ἄ. 34. ἀκήκοέ — μου τὸ ῥῆμα ἄ (fort. μου — τὸ ῥῆμα ἄ).

Cap. XXXV. 2. — σὺ τίς εἶ ἄ;

Cap. XXXVI. 12. — βούλεσθαι ἄ. 22. — ἐστὶ ἄ.

Cap. XXXVIII. 1. — ὁ κύριος ἄ. 2. — ἐμὲ——κρύπτειν ἄ. 6. — ἐστὶν ἄ. 17. — φόβῳ ἄ.

Cap. XLI. 11. — καίμεναι ἄ. 25. ὑπὸ τῶν ἀγγέλων — μου ἄ.

Cap. XLII. 3. — μεγάλη——ἠπιστάμην ἄ (fort. — μεγάλη καὶ ἄ θαυμάσια ἄ οὐκ ἠπιστάμην). 4. ἀκουσον — δέ ἄ. 7. — οὐδέν ἄ. 10. — διπλᾶ ἄ (𐤁𐤃𐤁, non, ut in edito, 𐤁𐤃𐤅. Vid. Exod. xvi. 22 in Syro-hex.). 11. — πάντα——πρὸς αὐτόν ἄ. — καὶ πίνοντες ἄ. 16. — τὰ δὲ πάντα ἔτη ἔζησεν (𐤁𐤃𐤁, om. a Middeld.) διακόσια τεσσαράκοντα ὀκτώ ἄ.

APPENDIX B.

IN Hieronymi versione hexaplari adhibenda, non animadvertimus exemplar Vallarsianum a J. P. Migne recusum plurimis locis emendari posse ex collatione textus Martianaei cum Codice Bodleiano 2426 (NE. F. 6. 7), quam olim instituit J. E. Grabe in *Dissertatione De Vitiis* etc. pp. 104–108. Hujus codicis ope, loca a nobis allata sic emaculanda sunt:—

- Cap. VII. 8, not. 9. Pro *cognoscet* in MS. est *cognoscit*.
- IX. 23, not. 28. Adde: “Hieron.: *Quia nequam homines in magna morte PEREUNT* (sic in MS. pro *erunt*).”
- XVI. 10, not. 18. Adde: “Hieron.: *Acrius percussit me IN GENAS* (sic in MS. pro *in genibus*).”
- XXI. 11, not. 15. Pro *Et mittunt* in MS. est *Emittunt*.
- 19, not. 26. Pro *redde* in MS. est *reddet*.
- XXIV. 5, not. 11. Adde: “Hieron.: *Suavis factus est EI* (sic in MS. pro *eis*) *panis in adolescentis*.”
- XXVIII. 18, not. 25. Adde: “Hieron.: *Et TRAHET* (sic in MS. pro *trahes*) *sapientiam de occultis*.”
- 21, not. 28. Pro *volucrum* in MS. est *volucribus*.
- XL. 10, not. 9. Pro *bestia quam* in MS. est *bestiae quas*.
- 21, not. 29. Pro *sigillabis* in MS. est *si ligabis*.

PSALMI.

IN LIBRUM PSALMORUM

MONITUM.

“IN eruendis et emendandis Psalterii lectionibus hi libri tum manuscripti tum editi a nobis adhibiti sunt.

“Codex Reg. num. 1807, egregiae notae, X saeculi, cui prorsus similis in Vaticano exstat eadem manu scriptus; ita ut non modo paginae, sed etiam lineae singulae eadem voce desinant. [Vaticanus ille est, ut videtur, Parsonsii Cod. 264.]

“Codex Reg., num. 1876, X saeculi.

“Codex Reg., num. 1877, XI saeculi.

“Codex Reg., X saeculi, num. 1878, elegantissime descriptus cum depictis imaginibus.

“Codex Colbertinus, num. 646, recens.

“Codex alter Colbertinus, *στυχηρῶς*, sive distinctis versiculis exaratus, num. 5995, scriptus anno 1070.

“Codex Vaticanus, num. 754, X saeculi, unde sexdecim dumtaxat Psalmorum lectiones nancisci potuimus. [Ceterorum Psalmorum lectiones ex eodem codice exscripsit J. G. C. Adler, in Eichhornii *Repertorio* etc., Tom. XIV, pp. 183–204. Codex est nitide exaratus: in mediis paginis est textus LXXviralis, literis cursivis scriptus, cui utrinque appositae sunt caractere unciali reliquorum interpretum versiones.]

“Codex Coislinianus, IX vel X saeculi.

“Codex alter Coislinianus, vetustus. [Hic est, ut conjicere licet, ‘Coislin. bombycinus, XIII vel XIV saeculi,’ quem Montef. alicubi memorat.]

“Codex tertius Coislinianus, X saeculi.

“Eusebius in Psalmos [i—cxviii] a nobis editus [in *Collectione Nova Patrum* etc., Tom. I, Parisiis], anno 1706.

“Hilarius in Psalmos unam tantum lectionem suppeditavit [ad Psal. lxxv. 15].

“Chrysostomus in Psalmos [iii—xii, xli, xliii—xlix, cviii—cxvii, cxix—cl] editus a Savilio [Tom. I, pp. 521–910] et Frontone Ducaeo [Tom. III, pp. 8–554; postea ab ipso Montefalconio, Tom. V, pp. 1–503]; manuscriptis etiam ad lectiones asserendas usi sumus.

“Hieronymus, maxime Epistola [CVI juxta Vallarsii numerationem] ad Sunniam et

Fretelam; itemque Breviarium ejusdem nomine editum [Opp. Tom. VII, pp. 821-1270, juxta edit. J. P. Migne].

“Theodoretus in Psalmos editus a Sirmondo [Parisiis, 1642; recentius vero a J. L. Schulzio, Halae, 1769 (Opp. Tom. I, pp. 601-1586)].

“Catena a Daniele Barbaro edita Latine in L Psalmos [Venet., 1569].

“Catena [s. Expositio PP. GG.] a Corderio edita in totum Psalterium [Antverp., 1643-1646].

“Agellius in Psalmos. [Romae, 1606. Opus eruditissimum, sive interpretationem et rem criticam spectes, sive excerpta amplissima e commentariis PP. GG. tunc temporis ineditis; quae partim ex Bibliotheca Vaticana, partim ex MSto Cardinalis Sirleti libro hausisse profitetur. Etiam in fragmentis Aquilae etc. describendis, non omnem eum a Nobilio pendere, insigne documentum est lectio *διεδηματίσαντο*, quam ad Psal. xxi. 13 ex Aquila profert; quaeque apud Nobilium et Eusebium a Montefalconio editum in *διεδευγματίσαντο* depravata est.]—MONTEF.

SS. Patrum operibus a Montefalconio adhibitis annumeranda sunt Origenis Selecta in Psalmos (Opp. Tom. II, pp. 513-849); Eusebii Demonstratio Evangelica, ad Psalmos xxi, xl, liv, xc; et Epiphanius adv. Haereses, semel ad Psal. cxix. 3 advocatus.

Hieronymi versio juxta LXX interpretum editionem, quae *Gallicani Psalterii* nomine gaudet, a Montefalconio ne memorata quidem, (nam versio tam ab eo quam a nobis sub Hieronymi nomine passim laudata est ea quae in Divina Bibliotheca, quae dicitur, includitur, juxta Hebraicam veritatem elaborata) asteriscis et obelis munita est; illis quidem rarissimis, quippe quibus in hoc libro nullus fere locus esset; horum vero amplissima segete, cujus spicilegium tantum exhibet interpres Syro-hexaplaris. Nos autem, asteriscis diligenter notatis, obelos, quasi ad propositum nostrum minus pertinentes, et, ut nostra quidem opinio fert, maximam partem ab ipso Hieronymo, non ab Origene profectos, fere negleximus.

Nobilis in Notis ad hunc librum solito amplioribus praeter Chrysostomum et Theodoretum, scholia et interpretationum varietates in libris manuscriptis repertas affert, quae cum lectionibus Vaticani 754 supra memorati artissimam cognitionem habere videntur.

E subsidiis quae antecessori nostro defuerunt, primum locum teneant lectiones a Parsonsio in Appendice ad hunc librum repositae, de quibus ipse ait: “Horum quidem [fragmentorum et scholiorum] messis forsitan exilior est quam pro mole collationum aliquis auguraretur; at satis tamen ampla pro numero codicum quibus suppeditantur; quoniam ex iis omnibus quos manu tractando nuper occupabar, vix duobus vel tribus plures eo nomine commendati venerunt, quod istiusmodi reliquiis, aut aliis quibuscunque notis criticis marginalibus fuerint instructi. Codices in quibus servantur lectiones Origenianae, sunt Vaticani 40 [Parsons. 273, olim Christinae Reginae Suecorum, charta bombycina, saeculi XIV, continens Psalmos cum Catena Patrum], 2057 [Parsons. 268, membranaceus, circa saec. XII, continens Psalmos cum Patrum expositionibus, itemque Cantica Vet. et Nov. Test.], et prae-

cipue 398 [Parsons. 264, membranaceus, continens Psalmos cum Catena Patrum, sed deficiens a Psal. liv. 15 usque ad Psal. lviii. 9]. Quodcunque igitur, vel ut antea ineditum, vel ob alias causas, notatu dignum esse videbatur, ex horum unoquoque excerptum pro more descripsi." Ceterum nescio quo casu, a Psal. xxiv usque ad Psal. xxxiv lectiones Cod. 264 tam numero quam pondere eas quae ad ceteros Psalmos universos ex eodem codice excerptae sunt, fere aequiparant.

Inter codices Psalmorum, qui versiones veterum interpretum in margine habent, Parsonsius non recensuit Cod. 13 (vel potius XIII), Bodleianum, signatum NEB. 2, 120, ex quo nonnullas lectiones in opere Montefalconiano non inclusas jampridem excerpserat P. J. Brunsius in Eichhornii *Repertorio* etc., Tom. XIII, pp. 177-182; ubi idem V. D. e schedis Usserianis in eadem bibliotheca asservatis paucula eodem spectantia delibavit.

Specimen lectionum e duabus Catenis nuperrime in Bibliothecam Parisiensem ab oriente invectis in usum nostri operis humanissime excerpserat EMMANUEL MILLER; unde unam Symmachi antea incognitam ad Psal. lxxxviii. 18 lucrati sumus.

Commentarii Eusebiani partem deperditam (Psal. cxix—cl) aliquatenus recuperare conatus est A. Maius in *Patrum Nova Bibliotheca*, Tom. IV, pp. 65-107, ubi excerpta quaedam hujus operis, non quidem contemnenda, sed quae ad Hexapla augenda nihil aut parum novae materiae suppeditant, e tribus Catenis ineditis concinnavit. Percucurrimus quoque S. Cyrilli Alexandrini Explanationem in Psalmos (*P.N.B.*, Tom. III, pp. 144-434), Theodori Mopsuestensis Commentarium in Psalmos (*P.N.B.*, Tom. VII, P. I, pp. 391-393), et Didymi Alexandri Commentarium in Psalmos (*P.N.B.*, Tom. VII, pp. 131-311); pari eventu.

Euthymii Zigabeni Commentarios in Psalmos e Graeco in Latinum convertit, et Veronae anno 1560 edidit P. Saulus, Episcopus Brugnatisensis, cujus operis Montefalconius quoque hic illic mentionem facit. Graeci operis lectiones nonnullas a Matthaenio exscriptas, praesertim quae aliquid novi ex Aquila, reliquisque interpretibus suppeditare videbantur, Parsonsius in Appendice ad Psalmos condidit.

Versio Psalmorum Syro-hexaplaris prodiit Mediolani anno 1820, sub titulo: *Psalmi secundum Editionem LXX interpretum, quos ex Codice Syro-estrangelho Bibliothecae Ambrosianae Syriace imprimendos curavit, Latine vertit, notisque criticis illustravit Caietanus Bugatus, S. Th. I. V. et Collegii Ambrosiani Doctor.* Opus ab ipso conditore ad umbilicum perductum, quin prelo jam commissum, cum tamen non nisi post illius obitum lucem viderit, praefatione destitutum est, ita ut edendi condiciones a Versione Danielis ab eodem auctore anno 1788 edita petendae sint. Hae autem sunt: primum, ut textum Syriacum accuratissime ad codicem exprimat, retentis etiam, quae paucissima sunt, archetypi sui erratis; deinde, ut puncta tam *diacritica* quam ea quae ad membrorum interpunctionem inserviunt, exhibeat; denique, ut scholia omnia, in primis Aquilae, Symmachi et Theodotionis lectiones (quae quidem in Daniele rarius, in Psalmis vero frequentissime apparent) in ima paginarum ora subjungat. Has condiciones (si excipias scholia philologica non integra, sed cum delectu edita, et Patrum

4. לֹא-יִכֶן הַרְשָׁעִים. *Non sic impii. O' οὐχ οὕτως οὐκ ἀσεβείς, ÷ οὐχ οὕτως. Tò δεύτερον, οὐχ οὕτως, παρ' οὐδενὶ κείται ἐν τῷ ἔξαπλῳ.¹⁴*

פְּנִיץ. *Sicut gluma. O' ὡς ὁ χυοῦς. "Ἄλλος" ὡς κοινορτός.¹⁵*

5. בְּעֵדוּת. *In coetu. O' ἐν βουλή. 'A. ἐν συναγωγῇ. Σ. ἐν συνελεύσει. Θ. ἐν συλλόγῳ.¹⁶*

PSALM. II.

1. לָמָּה רָנְשׁוּ גוֹיִם. *Quare tumultuantur gentes. O' ἰνατί ἐφρούρασαν ἔθνη. 'A. ἰνατί ἐθουρύθησαν (s. ἐθουρυθήθησαν) ἔθνη.¹ Σ. εἰς τί ἔθνη κυκᾶ.²*

וְלֹא-יִבְרִיחַ יְהוָה מִלְּבָרֵי. *Et nationes moliantur vana? O' καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά; 'A. καὶ φῦλα φθέγγεται κενῶς;³*

2. יִתְעַבְּבוּ מִלְּבָרֵי-אֲרָץ. *Consurgunt reges terrae. O' παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς. Σ. συνίστανται βασιλεῖς τῆς γῆς.⁴*

וְרוּזְיִים נֹסְדֵר-יְהוָה. *Et principes consultant*

pariter. O' καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό. 'A. καὶ filii mysterii ἐπαρρησίασαντο ἅμα.⁵ Σ. καὶ ὑπαρχοὶ συσκέπτονται ὁμοθυμαδόν.⁶

2. יַעַל-מִשְׁחוֹ. *Et contra unctum ejus (regem). O' καὶ κατὰ τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ. 'A. καὶ κατὰ τοῦ ἡλειμμένου (αὐτοῦ).⁷*

O' ÷ διάψαλμα.⁸ Tò διάψαλμα παρὰ τοῖς O' κείται, οὐκέτι δὲ παρὰ Θεοδοσίῳ καὶ Συμμάχῳ.⁹

3. נִבְרַחְמֵנוּ. *Digumramus. O' διαρρήξωμεν. Σ. διακόψωμεν.¹⁰*

עֲבַתִּימוּ. *Fumes eorum. O' τὸν ζυγὸν αὐτῶν. 'A. Σ. laqueos eorum.¹¹*

4. יוֹשֵׁב. *Qui sedet. O' ὁ κατοικῶν. 'A. Θ. ὁ καθήμενος.¹²*

וְיִלְעַג-לָמוּ. *Subsannabit eos. O' ἐκμυκτηριεῖ αὐτούς. 'A. μυχθίσει αὐτούς. Σ. καταγάλασει αὐτούς.¹³ Aliter: Σ. καταλάσει αὐτῶν.¹⁴*

5. יְדַבֵּר. *Loquetur. O' λαλήσει. 'A. ἐπιφθέγγεται.¹⁵*

¹⁴ Nobil. et Regii duo. Origen. l. c. p. 532: Ὅστε τὸ Ἑβραϊκὸν ἀνεδιπλώσε τὴν λέξιν, οὔτε τῶν ἐρμηνευτῶν οὐδεῖς. Syro-hex. obelum non habet. ¹⁵ Vat. sine nomine. Parsons. e Cod. 179 affert: Schol. κοινορτός. ¹⁶ Nobil. Syro-hex. פְּנִיץ. Montef. ex Euseb., Theodoret., et "duobus MSS." edidit: 'A. Θ. ἐν συναγωγῇ. Σ. ἐν συνελεύσει. Praeterea Montef. ex "altero MS." affert: Σ. ἐν ὄμλῃ; neonon ex Colb. στιχηρῶς scripto lectionem anonymam, ἐν ὄμλῃ; quae nihili esse videtur.

PSALM. II. ¹ Nobil., Theodoret. et Vat., qui omnes ἐθουρυθήθησαν habent. Origen. l. c. p. 539: 'A. ἐθουρυθήθησαν. Σ. κυκᾶ. Alteram formam tumentur Cod. 264 in marg.: ἰνατί ἐθουρυθήθησαν ἔθνη, καὶ φυλαί (sic); et Origen. secundum Reg. unum. Etiam Syro-hex. affert: 'A. ἐθουρύθησαν (עָרְבָה, non עָרְבָה). ² Nobil., Theodoret., Vat. Praeterea Nobil. affert: Schol. ἰπερηφανεύσαντο. ³ Nobil., Vat. Hieron.: ἰριβίβυ. Syrus vero affert: 'A. Σ. καὶ φῦλα φθ. κενῶς (לֹא-יִבְרִיחַ יְהוָה מִלְּבָרֵי), contra Origenis effatum: Tούτο δὲ παρατηρητέον, ὅτι οἱ μὲν O' καὶ ὁ Θεοδ. πάντα εἰς τὸν παρεληλυθῆτα χρόνον, 'Ακ. δὲ ἄ μὲν εἰς τὸν παρεληλυθῆτα, ἄ δὲ εἰς τὸν μέλλοντα, Συμ. δὲ πάντα εἰς τὸν ἐνεστηκότα ἔταξαν. ⁴ Nobil., Vat. ⁵ Syro-hex. וְרוּזְיִים.

حجج. (Syr. 11) حجج fortasse sonat μύσται; certe 11 حجج est μύστις Sap. Salom. viii. 4. Hebr. נוֹרִי Aquilae est ἐπαρρησίασατο Psal. xxx. 14.) ⁶ Nobil., Vat. ⁷ Syro-hex. عَصَا. Cf. Hex. ad 1 Reg. ii. 25. Dan. ix. 26. ⁸ Διάψαλμα est in Codd. III, 21, et sub obelo in Psalt. Gall. ⁹ Euseb. in Psalmos, p. 13. Idem ad vv. 3, 4 notat: πρὸς τοὺς πρώτους στίχους τοὺς πρὸ τοῦ διαψάλματος ἡγούμεθα τούτους ἀποδιδύσθαι, h. e. respiciendum, ἀπόδοσαν, continere. Montef. vero perperam vertens, *adjectos esse*, praesentem notam hexaplaarem post v. 4 rejectit. ¹⁰ Vat. ¹¹ Syro-hex. عَصَا. Fortasse βρόχους αὐτῶν. Vid. Hex. ad Psal. cxxviii. 4. Jesai. v. 18. Ezech. iii. 25. (βρόχος Syro nostro est عَصَا Prov. vii. 21; عَصَا Psal. cxxviii. 4. Prov. vi. 5; et عَصَا Prov. xxii. 25.) ¹² Syro-hex. יוֹשֵׁב. ¹³ Vat. Scripturam codicis μυχθίσει correxit Montef. Nomen μυχθισμός pro ילעג posuit Aq. Psal. cxxii. 4. Hos. vii. 16. ¹⁴ Syro-hex. עָרְבָה. Cf. ad Psal. lxxix. 7. Idem interp. λαλιά (عَصَا) pro ילעג adhibuit Ezech. xxii. 32. Fieri tamen potest, hanc Symmachi versionem ad v. 5, יְדַבֵּר, O' λαλήσει πρὸς αὐτοὺς, pertinere. ¹⁵ Vat.

5. יְרַבְּבוּ. Terrebit eos. O'. τaráξει. 'A. κατασπουδάσει.¹⁶

6. וְאֲנִי נִכְבְּתִי מִלְּכִי. Ego autem unxi regem meum. O'. ἐγὼ δὲ κατεστάθην βασιλεὺς ὑπ' αὐτοῦ. 'A. E'. καὶ ἐγὼ ἐδιασάμην βασιλέα μου.¹⁷ Σ. κάγῳ ἔχρισα τὸν βασιλέα μου.¹⁸ S'. κάγῳ διέσωσα τὸν β. μου.¹⁹

7. קְהַלְתִּי אֶל־בְּנֵי אֱלֹהִים. Narrabo de decreto. O'. διαγγέλλων τὸ πρόσταγμα κυρίου. 'A. ἀναγγέλλων ἰσχυροῦ ἀκριβασμόν.²⁰ Θ. . . ἰσχυροῦ πρόσταγμα. S'. καταγγέλλων εἰς θεὸν διαθήκην.²¹

8. יְהוָה אָמַר אֵלַי בְּנִי אַתָּה אֲנִי הַיּוֹם יוֹלְדָתְךָ. Jona dixit ad me: Filius meus es tu, ego hodie genui te. O'. κύριος εἶπε πρὸς με, υἱός μου εἶ σὺ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. 'A. κύριος εἶπε πρὸς με, τέκνον μου εἶ σὺ, ἐγὼ σήμερον ἔτεκόν σε.²²

9. תְּרַעַם. Conteres eos. O'. ποιμανεῖς αὐτούς. Σ. συντρίψεις (σ. συνθλάσεις) αὐτούς.²³

10. תִּפְרַעַם. Diffringes eos. O'. συντρίψεις αὐτούς. 'A. προσρήξεις αὐτούς.²⁴

11. וְעַתָּה מְלִכִים הַשְּׂבִילוּ. Et nunc, reges, intelligite. O'. καὶ νῦν, βασιλεῖς, σύνετε. 'A.

καὶ νῦν, βασιλεῖς, ἐπιστημώθητε.²⁵

12. וְשִׂקְרָבִיר בְּרִיךְ אֲבִיךָ. Osculamini filium, ne forte irascatur. O'. δράξασθε παιδείας, μήποτε ὀργισθῆ. 'A. καταφιλήσατε ἐκλεκτῶς, μήποτε ὀργισθῆ.²⁶ Σ. προσκυνήσατε καθαρῶς, μήποτε ὀργισθῆ.²⁷ 'Αλλος· ἐπιλάβεσθε ἐπιστήμης.²⁸

13. וְיָמ. Viam. O'. ἐξ ὁδοῦ ÷ δικαίας. Οὕτε ἐν τῷ 'Εβραϊκῷ πρόκειται, οὔτε ἐν ταῖς λοιπαῖς ἐρμηνείαις τὸ δικαίας.²⁹

PSALM. III.

1. מְזִמּוֹר. Canticum. O'. ψαλμός. Σ. φῶδ'.¹

2. רַבִּים גְּזִיּוּם עָלַי. Multi sunt insurgentes adversum me. O'. πολλοὶ ἐπανίστανται ἐπ' ἐμέ. 'A. πολλοὶ ἐπανίσταντο ἐπ' ἐμέ. Σ. Θ. ὁμοίως τοῖς O'.²

3. בְּאֱלֹהִים. In Deo. O'. ἐν τῷ θεῷ. 'A. ἐν τῷ θεῷ. Σ. διὰ τοῦ θεοῦ. Θ. ὁμοίως τοῖς O'.³

4. סֵלָה. Selah. O'. διάψαλμα. 'Εβρ. σέλ. 'A. ἀεί. Σ. Θ. διάψαλμα. E'. διαπαντός. S'. εἰς τέλος.⁴

5. מָגֵן בְּעַיְנִי. Clypeus es circa me. O'. ἀντιλήπτωρ μου εἶ. 'A. θυρεὸς περι ἐμέ.⁵

¹⁶ Nobil., Vat. Consentit Syro-hex. † ܢܦܫܘܬܐ. ¹⁷ Nobil., Vat. "Colb. vero codex unus, καὶ ἐγὼ διεσάμην. —Montef. Unice verum est ἐδιασάμην, et sie Syro-hex. † ܦܨܘܠܐ ܕܚܠܘܢ ܕܚܠܘܢ, cum scholio: "Intexui (ܦܨܘܠܐ), quemadmodum qui orditur telam (ܦܨܘܠܐ)." Hieron.: orditus sum. Cf. ad Psal. cxxxviii. 13, et, si tanti est, nos in Otio Norvic. p. 22. ¹⁸ Nobil., Vat. Syro-hex. † ܦܨܘܠܐ ܕܚܠܘܢ ܕܚܠܘܢ. ¹⁹ Nobil., Vat. Parsons. e Cod. 264 exscripsit: 'A. καὶ ἐγὼ ἐδιασάμην (ἢ S'. κάγῳ διέσωσα τὸν) βασιλέα μου. ²⁰ Sic scholium apud Nobil., et sine nomine Vat. Syro-hex. affert: 'A. ἀκριβασμόν (ܐܚܪܝܒܘܬܐ). ²¹ Nobil., Vat. Cod. 264: ἢ S'. καταγγέλλων εἰς θεὸν διαθήκην ἰσχυροῦ πρόσταγμα. ²² Regii duo. Eusebius Aquilae ἔτεκον vindicat. ²³ Syro-hex. † ܦܨܘܠܐ ܕܚܠܘܢ ܕܚܠܘܢ. ²⁴ Nobil., Vat. Syro-hex. † ܦܨܘܠܐ ܕܚܠܘܢ ܕܚܠܘܢ. ²⁵ Nobil., Origen., Reg. unus, et sine nomine Vat. Syro-hex. † ܦܨܘܠܐ ܕܚܠܘܢ ܕܚܠܘܢ. Cf. ad Psal. xxxi. 8. cxviii. 99. ²⁶ Nobil., Vat. Syro-hex. affert: 'A. ἐκλεκτόν. ²⁷ Nobil., Vat. Syro-hex. † ܦܨܘܠܐ ܕܚܠܘܢ ܕܚܠܘܢ. Pro ܦܨܘܠܐ Bar Hebr. habet ܦܨܘܠܐ,

ἐκλεκτόν. ²⁷ Nobil., Vat. Syro-hex. † ܦܨܘܠܐ ܕܚܠܘܢ ܕܚܠܘܢ. ²⁸ Hieron.: adorete pure. ²⁹ Sic sine titulo Colb. duo. Scholium esse videtur. Hesychius: Δράξασθε παιδείας· ἐπιλάβεσθε παιδείας καὶ ἐπιστήμης. Parsons. tamen ex Bar Hebr. citat: Aq. [LXX?] apprehendite eruditionem (disciplinam), ne quando irascatur Dominus. ³⁰ Origen. Opp. T. II, p. 546. Obelus non est in Syro-hex. PSALM. III. ¹ Syro-hex. in textu ܦܨܘܠܐ. Idem in marg.: Canticum (ܦܨܘܠܐ). Σ. φῶδ' (ܦܨܘܠܐ). Nobil. affert: Schol. [Σ. ?] φῶδ', καὶ δι' ὄλης τῆς βίβλου ὁμοίως. Huc pertinet Origen. Selecta in Psalmos (Opp. T. II, p. 523): Κατὰ τὸν 'Α. δι' ἀπάσης τῆς βίβλου, ἐν ὅσοις ἐπιγέγραπται κατὰ τοὺς O' ψαλμοὺς, ἐν τοῖσι μελῶσιν ἐκδοσται· κατὰ δὲ τὸν Σ., φῶδ' ἢ ἔσμα. ² Vat. ³ Idem. ⁴ Nobil., Vat.: Θ. καὶ Σ. διάψαλμα· ἢ δὲ πεμπτή ἔκδοσις, διαπαντός· καὶ δι' ὄλης δὲ τῆς βίβλου ἐπὶ τοῦ διαψάλματος ὁμοίως ἐκδεδώκασι. Ceterorum versiones ex Origene l. c. p. 515 colligisse videtur Montef. Cf. Hex. ad Psal. lxxiv. 4. lxxv. 4, 10. Habac. iii. 3. Hieron. passim: Semper. ⁵ Syro-hex. † ܦܨܘܠܐ ܕܚܠܘܢ ܕܚܠܘܢ.

5. **קָרָאָהּ**. *Clamabo*. Ο'. ἐκέκραξα. 'A. καλέσω. Σ. ἐβόησα. Θ. κεκράξομαι.⁶

וַיִּעַנֵּנִי. *Et exaudivit me*. Ο'. καὶ ἐπήκουσέ μου. 'A. Ε'. Σ. καὶ ἐπακούσεται μου.⁷

כִּי־הָיָה קְדוֹשׁ כְּלָה. *De monte sanctitatis suae*. *Selah*. Ο'. Σ. ἐξ ὄρους ἁγίου αὐτοῦ. διάψαλμα. 'A. ἐξ ὄρους ἡγιασμένου αὐτοῦ. ἀεί.⁸

6. **וַיִּסְמְכֵנִי**. *Sustentat me*. Ο'. ἀντιλήψεται (alia exempl. ἀντελάβετο⁹) μου. 'A. στηρίσει με.¹⁰

7. **מִיַּרְבֵּבוֹת עֵץ**. *A myriadibus populi*. Ο'. ἀπὸ μυριάδων λαοῦ. Θ. ἀπὸ πλήθους personarum, s. praefectorum.¹¹

8. **כִּי־יָרַח אֶת־כָּל־אֹיְבֵי לִחֵי**. *Quia percussisti omnes inimicos meos in maxilla*. Ο'. ὅτι σὺ ἐπάταξας πάντας τοὺς ἐχθραίνοντάς μοι ματαίως. 'A. ὅτι ἐπάταξας συμπάντων ἐχθρῶν μου σιαγόνα. Σ. ὅτι ἐπάταξας πάντας τοὺς ἐχθροὺς μου κατὰ σιαγόνα.¹²

רִשְׁעִים. *Impiorum*. Ο'. ἀμαρτωλῶν. 'A. ἀσεβῶν.¹³

9. **קָלָה**. Ο'. Vacat. ✕ διάψαλμα.¹⁴

PSALM. IV.

1. **לְמַנְצֵי־בַּבְּנַיִתוֹת מִזְמוֹר לְדָוִד**. *Praeentori in Neginoth (instrumento pulsatili) canticum Davidi*. Ο'. εἰς τὸ τέλος ἐν ψαλμοῖς ᾠδῇ τῷ Δαυίδ. 'A. τῷ νικοποιῷ ἐν ψαλμοῖς μελωδῆμα τῷ Δαυίδ. Σ. ἐπινίκιος διὰ ψαλτηριῶν ᾠδῇ τῷ Δαυίδ. Θ. εἰς τὸ νίκος ἐν ὕμνοις ψαλμὸς τῷ Δαυίδ.¹

2. **וַיִּעַנֵּנִי**. *Exaudi me*. Ο'. εἰσήκουσέ μου. Οἱ πάντες ἐπάκουσόν μου.²

וְהָיָה. *Propitius sis mihi*. Ο'. οἰκτείρησόν με. 'A. Θ. δώρησαι μοι.³

3. **בְּנֵי־אִישׁ**. *Filii viri*. Ο'. υἱὸ ἀνθρώπων. Σ. Θ. υἱὸ ἀνδρός.⁴

וְעַד־מָה כְּבוֹדִי לְכִלְכֹּלָה. *Usquequo gloria mea in ignominiam erit?* Ο'. ἕως πότε βαρυκάρδιοι; ἰνατί. 'A. ἕως πότε οἱ ἔνδοξοί μου εἰς ἐντροπήν;⁵ Σ. ἕως πότε ἡ δόξα μου...⁶

4. **וַיַּדְעוּ כִּי־הִקְפִּילָהּ יְהוָה חֶסֶד לּוֹ**. *Sed scitote quod segregavit (insignum fecit) Jova pium*

⁶ Vat. Syrus affert: 'A. καλέσω (קָלָה). ⁷ Vat.

⁸ Vat. Nobil. affert: 'A. ἡγιασμένου. Σ. ἁγίου ἑαυτοῦ. Syro-hex. in textu habet διάψαλμα (ⲛⲉⲛⲉⲗⲁⲙⲁ); in marg. autem: ⲁⲃⲉⲗⲁ ⲛⲉⲛⲉⲗⲁ. "Hebr. *Salaisa Sion*. Hebraeus, ni fallor, hic loci est Rabbiniulus Hellenista nescio quis, qui vocem Hebr. *Selah* accipiendam esse voluit de *ejulatu* (Graece *salais*) *montis Sion*, ex quo Dominus exaudivit clamorem prophetae David... Vocem ⲁⲃⲉⲗⲁⲙⲁ, Lexicographis prorsus ignotam, nos Graecae originis esse autumamus, nempe a verbo *σαλαΐζειν*, *lamentari*, *plangere*, et *salais* [potius, *σαλαίσμός*], *ejulatus*, *ploratus*, deductam: de quibus vide Hesych., Suid. et Etym. M., itemque Salmasium in notis ad Lampridium, *Historiae August. Scriptores*, p. 181.—Bugat. ⁹ Sic Cod. 210. Nobil. appellat Justinum M., Paraphrasin Chald., Psalterium Aethiop. et Arab. ¹⁰ Syro-hex. ⲛⲉⲛⲉⲗⲁ. ¹¹ Bar

Hebraeus a Brunσιο exscriptus in Eichhorn. *Repertorio*, T. XIII, p. 184: ⲛⲉⲛⲉⲗⲁ ⲛⲉⲛⲉⲗⲁ. (In codice quodam Musei Brit. olim legebatur ⲛⲉⲛⲉⲗⲁ, sed nunc a seriore manu ⲛⲉⲛⲉⲗⲁ.) Lectionem incertam facit Syro-hex., qui affert: ⲛⲉⲛⲉⲗⲁ, consentiente etiam Cod. B. Bugat. vertit, *adstantium*, s. *permanentium*, sed ⲛⲉⲛⲉⲗⲁ Noster commutare solet cum *επιστάτης*, *προσπάτης*, *προεστῆκως*, *δεσπότης*, et sim. Syr. ⲛⲉⲛⲉⲗⲁ, *substantia*, *persona*,

ponitur pro *ὑπόστασις* Jerem. xxiii. 2. Ezech. xix. 5. xxvi. 11. Neutra lectio contextui Hebraeo ita accommodata est, ut altera alteri praeratur. ¹² "Lectiones Aquilae et Symmachi habet unus Regius."—Montef. Syrus affert:

ⲛⲉⲛⲉⲗⲁ ⲛⲉⲛⲉⲗⲁ ⲛⲉⲛⲉⲗⲁ. Euseb.: Οὕτως τὸ Ἑβραϊκὸν οὐκ ἔχει, *ματαίως*, ἀλλὰ, *σιαγόνα*· οἱ δὲ Ο', *ματαίως*, ἐξέιδωκαν, ἢ κατὰ τὰ ἀρχαία ἀντίγραφα ἐτέρως ἐσχηκῆτα, καθά φασί τινες τῶν Ἑβραίων, ἢ τῆς λίξεως τὸ εὐτελὲς ἀποφεύγουτες. ¹³ Syro-hex. ⲛⲉⲛⲉⲗⲁ. ¹⁴ Hieron. in Psalt. Gall., et sine aster. Cod. 23.

PSALM. IV. ¹ Sic Nobil., Vat. (qui τῷ Δ. ad omnes legit), et "alii codd." Euseb.: τοὺς δὲ τοιοῦτους ὕμνους ἢ ψαλμοὺς, εἰς τὸ νίκος, Θ. ἐπέγραψεν, Σ. δὲ, ἐπινίκιος. Paullo aliter Theodoret.: ἀπὸ τοῦ, εἰς τὸ τέλος, οὐ μὲν 'A. καὶ ὁ Θ. τῷ νικοποιῷ, ἠρμήνευσαν· οὐ δὲ Σ., ἐπινίκιος; consentiente Athanasio in *Collect. Nov. P.P. GG.*, T. II, p. 76. His accedit Syro-hex. ⲛⲉⲛⲉⲗⲁ ⲛⲉⲛⲉⲗⲁ ⲛⲉⲛⲉⲗⲁ. Cf. ad Titulos Psalmorum xvii—xxi. ² Nobil., Vat. Unus apud Montef.: 'A. καὶ οἱ λοιποὶ ἐπάκουσόν μου. Bar Hebr. ⲛⲉⲛⲉⲗⲁ ⲛⲉⲛⲉⲗⲁ. Syro-hex. ⲛⲉⲛⲉⲗⲁ ⲛⲉⲛⲉⲗⲁ. ³ Syro-hex. ⲛⲉⲛⲉⲗⲁ ⲛⲉⲛⲉⲗⲁ. Cf. ad Psal. xxxvi. 26. l. 3. ⁴ Vat. ⁵ Syro-hex. ⲛⲉⲛⲉⲗⲁ ⲛⲉⲛⲉⲗⲁ. ⁶ Syro-hex. ⲛⲉⲛⲉⲗⲁ ⲛⲉⲛⲉⲗⲁ. Ex Euseb. et Colb. Montef. affert: 'A. ἕως πότε οἱ ἔνδοξοί μου. "Schol. ἔνδοξοί μου, οἱ πάντες."—Nobil. ⁸ Euseb.

sum. Ο'. ✘ καὶ 4 γνῶτε ὅτι ἔθαυμάστωσε κύριος τὸν ὄσιον αὐτοῦ. "Ἄλλος" ἀλλὰ γνῶτε ὅτι ἔθαυμάστωσε κύριος τὸν ὄσιον αὐτοῦ.⁷

5. רְגֹזוּ וְלֹא־תַחַתּוּתְּמוּ אַחֲרָיו בְּלַבְבְּכֶם עַל־מִשְׁכַּבְבְּכֶם. רְדֹפוּ סָלָה. *Contremiscite, et ne peccetis; dicite in corde vestro super cubili vestro, et tacete. Selah.* Ο'. ὀργίξασθε, καὶ μὴ ἀμαρτάνετε ἃ λέγετε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, ἐπὶ ταῖς κοίταις ὑμῶν κατανύγητε. διάψαλμα. 'Α. κλονεῖσθε, καὶ μὴ ἀμαρτάνετε· λέγετε ἐν καρδίαις ὑμῶν ἐπὶ κοιτῶν ὑμῶν, καὶ σιωπήσατε. ἀεί. Σ. ὀργίσθητε, ἀλλὰ μὴ ἀμάρτητε· διαλέχθητε ἐν καρδίαις ὑμῶν, ἐπὶ ταῖς κοίταις ὑμῶν ἡσυχάσατε. διάψαλμα.⁸ Θ. . . σιωπάτε. διάψαλμα.⁹

6. בְּתַבְּיָא. *Confidete.* Ο'. ἐλπίσατε. "Ἄλλος" πεποιθάτε.¹⁰

7. הִסֵּף. *Attolle.* Ο'. ἐσημειώθη. 'Α. Θ. ἔπαρον. Σ. ἐπίσημον ποίησον.¹¹

8. כִּמְעַת דְּגַנָּה וְיִתְרוֹשְׁפִי רְבוּ. *A quo tempore frumentum et mustum eorum multiplicata sunt.* Ο'. ἀπὸ καρποῦ σίτου καὶ οἴνου ÷ καὶ ἐλαίου 4 αὐτῶν ἐπληθύνθησαν. 'Α. Σ. Θ. ἀπὸ καιροῦ χειμάτος . . .¹² Θ. *In tempore uniuscuiusque*

*eorum frumenti et vini multiplicatorum.*¹³

9. לְבָרְךָ לְבַטְחָא תוֹשִׁיבֵינִי. *Solus in fiducia habitare facis me.* Ο'. κατὰ μόνος ἐπ' ἐλπιδί κατόκιόςας με. 'Α. κατ' ἰδίαν εἰς πεποιθήσιν καθίσεις με.¹⁴ Σ. . . ἐν πεποιθήσει κατοικίεις με.¹⁵

PSALM. V.

1. לְהִנְיֹחַ אֶל־הַיְהוּדִים מְזִמֹּר לְדָוִד. *Praecentori ad Nehiloth (tibias) canticum Davidi.* Ο'. εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῆς κληρονομώσεως ψαλμοῦ τῷ Δαυίδ. 'Α. τῷ νικοποιῷ ἀπὸ κληροδοσιῶν ψαλμὸς τοῦ Δαυίδ. Σ. φῶδ' τοῦ Δαυίδ ἐπινίκιος ἱπὲρ κληρουχῶν.¹

2. אֲמַרְתִּי. *Verba mea.* Ο'. τὰ ῥήματά μου. 'Α. τοὺς λόγους μου. Σ. Θ. τὰ ῥήματά μου.²

3. שִׁיעִי. *Clamoris mei.* Ο'. τῆς δεήσεώς μου. 'Α. τῆς βοῆς μου.³

4. אֲתַפְּלֵל. *Precabor.* Ο'. προσεύξομαι. Οἱ λοιποὶ· εὐξομαι.⁴

5. בִּקְרֹאֲךָ יְיָ אֱלֹהֵי וְאֲיָצְפָה. *Mane dirigam ad te (verba mea), et expectabo (auxilium).* Ο'. τὸ πρῶτ' παραστήσομαι σοι, καὶ ἐπόψομαι (alia exempl. ἐπόψει με⁵). 'Α. Σ. τὸ πρῶτ' τίξω σοι καὶ

⁷ "Ἔτερος ἐρμηνευτής apud Chrysost. Montef. ex uno cod. affert: "Ἄλλος" ἀλλὰ γνῶτε ὅτι ἔθαυμάστωσε. Apud LXX καὶ deest in Codd. 210, 288, et Theodoro; et asterisco notatur in Psalt. Gall. ⁸ "Has Aquilae et Symmachi lectiones mutuum ex duobus Codd. Regiis."—Montef.

Nobil. affert: 'Α. κλονεῖσθε. [Sic Euseb, et Origen. Opp. T. II, p. 561.] Σ. ὀργίσθητε, ἀλλὰ μὴ. Et mox: 'Α. ἡσυχάσατε. Syrus noster, sensum magis quam voces attendens, affert: 'Α. Σ. λαλεῖτε ἐν καρδίαις ὑμῶν ἐπὶ κοιτῶν ὑμῶν, καὶ σιωπήσατε (سَلَاةٌ حَلَاةٌ فِي قُلُوبِكُمْ عَلَى قُرُبَاتِكُمْ). ⁹ Sic Montef. sine auctore. ¹⁰ Nobil. ex Chrysost.: ἑτερός φησι, πεποιθάτε (Montef. πεποιθήτε, mendose). ¹¹ Nobil., qui ἔπαρον soli Aquilae tribuit. Sed Syro-hex. ἱψῶ δὲ ἁψῶ. ¹² Syro-hex. ἁψῶ. Vertit Bugatus: a tempore decurreus. Cf. nos ad Hos. ii. 22, in Otio Norw. p. 68. Ceterum in hac versione trium interpp. vocabulum χεῖμα ad Aquilam solum pertinere manifestum est. Tres interpp. καιροῦ pro καρποῦ vertisse testatur Vat., notans:

Οἱ Γ' ὁμοίως, h.e. τοῖς Ο', qui, teste Origene (Opp. T. II, p. 574) ἀπὸ καιροῦ posuerunt. Syro-hex. tamen in textu habet, ἀπὸ καρποῦ. ¹³ Syro-hex. سῶ حاحل

♦ ἁψῶ? ἁψῶ? ἁψῶ. Graeca fortasse erant: Θ. ἐν καιρῷ ἐκάστου αὐτῶν σίτου καὶ οἴνου πληθυνόντων. ¹⁴ Nobil., Vat. Hieron.: specialiter securum habitare fecisti me.

Aliam lectionem habuisse videtur Syro-hex. لا تسمع. ♦ ἁψῶ, h.e. 'Α. non adhaerentem κατοικίεις με. ¹⁵ Syro-hex. ♦ ἁψῶ ἁψῶ ἁψῶ.

PSALM. V. ¹ Syro-hex. لحي مع فقاهي. ♦ ἁψῶ ἁψῶ ἁψῶ. (Pro κληρουχία Noster interpretatus est ἁψῶ ἁψῶ) in Hex. ad Psal. Lxxvii. 62. Jerem. iii. 19.) Montef. ex Vat. affert: 'Α. τῷ νικοποιῷ. Σ. ἐπινίκιος. Deinde post Drusium falso citat: 'Α. Σ. Ο'. Θ. ὑπὲρ τῆς κληρονομώσεως ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. ² Vat. ³ Syro-hex. ἁψῶ. ♦ ἁψῶ. ♦ ἁψῶ. ⁴ Vat. Nobil. affert: Οἱ λ. εὐχομαι.

⁵ Ita testatur Chrys., consentientibus Theodoret., Cod. Alex., aliis. Syro-hex. سعلو سعلو.

σκοπέω (s. ἀποσκοπέω).⁶ Θ. (τὸ πρωτὶ) ἐτομασθή-
σομαι...⁷

5. לֹא יֵגֵרָה עִי. Non habitabit tecum malus. Ο'. οὐδὲ παροικήσει σοι πονηρευόμενος. 'Α. οὐ προσηλυτεύσει σοι πονηρός.⁸

6. לֹא יִתְאַבְּבוּ. Non stabunt. Ο'. οὐδὲ διαμενοῦσι. 'Α. Σ. οὐδὲ στήσονται.⁹

אֲנִי. Nequitiam. Ο'. ἀνομίαν. 'Α. ἀνοφέ-
λειαν.¹⁰

7. וּמְרִמָּה. Et fraudis. Ο'. καὶ δόλιον. 'Α. et
fraudentiae.¹¹

יִתְעַב. Abominatur. Ο'. βδελύσσεται. "Αλλος"
ἀποστρέφεται.¹²

8. אֶשְׁתַּחֲוֶה אֶל־הַיְבֵל־קִדְשָׁה בְּיָרְחָתָהּ. Proster-
nam me in templo sanctitatis tuae in timore
tuo. Ο'. προσκνήσω πρὸς ναὸν ἁγίον σου ἐν
φόβῳ σου. 'Α. προσκνήσω πρὸς ναὸν ἡγια-
σμένον σου ἐν φόβῳ σου. Σ. προσκνήσω τῷ
ναῷ τῷ ἁγίῳ σου ἐν φόβῳ σου.¹³

9. לְמַעַן שׁוֹרְרֵי. Propter inimicos meos. Ο'. ἕνεκα
τῶν ἐχθρῶν μου. 'Α. διὰ τοὺς ἐφοδεούντας

μοι. Σ. διὰ τοὺς ἀποθλίβοντάς με.¹⁴

9. הַיֵּשֶׁר לִפְנֵי דְרָבָה. Dirige in conspectu meo
viam tuam. Ο'. κατεύθυνον ἐνώπιόν σου τὴν
ὁδόν μου (alia exempl. ἐνώπιόν μου τὴν ὁδόν
σου¹⁵). 'Α. κατεύθυνον εἰς πρόσωπόν μου ὁδόν
σου. Σ. ὁμάλισον ἔμπροσθέν μου τὴν ὁδόν
σου.¹⁶

10. כְּכֹזֶב. Sincerum. Ο'. ἀλήθεια. 'Α. ἐτομασία.¹⁷
קִרְבָּם הַיּוֹת. Intimum eorum scelera. Ο'. ἡ
καρδία αὐτῶν ματαία. 'Α. ἔντερον αὐτῶν ἐπί-
βουλον.¹⁸ Aliter: 'Α. Θ. ἐν τοῖς ἐντέροις (s. ἐγκά-
τοις) αὐτοῦ ἐπιβουλῆ. Σ. τὰ ἔντερα αὐτῶν perturba-
tores.¹⁹

לְשׁוֹנֵם יִתְלִיֵּן. Linguam eorum levem fa-
ciunt. Ο'. ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἔδολοῦσαν.
'Α. (τὴν γλώσσαν αὐτῶν) ῥύησουσα.²⁰

11. הַאֲשִׁימָם אֱלֹהִים. Reos perage eos, Deus.
Ο'. κρίνον αὐτούς, ὁ θεός. 'Α. Σ. κατακρίνον
αὐτούς, θεός.²¹

מְרוּ בְךָ. Rebelles sunt in te. Ο'. παρεπί-
κρανάν σε. 'Α. προσήρισαν ἐν σοί.²²

⁶ Syro-hex. + ܘܨܘܟܘܢܗܘ ܕܥܝܢܐܘܢܗܘ. Montef. ex Chrysost. affert: "Αλλος" καὶ σκοπήσω; ex Vat. autem: "Αλλος" καὶ ἀποσκοπέω. Cf. Hex. nostra ad Jerem. xlvi. 19. ⁷ Syro-hex. + ܘܨܘܟܘܢܗܘ. Codex, ut videtur, notam hanc ad Hebr. ܘܨܘܟܘܢܗܘ refert, minus probabiliter. Cf. Hex. nostra ad Jesai. xl. 18. ⁸ Nobil., Vat. Syro-hex. affert: + ܘܨܘܟܘܢܗܘ ܘܨܘܟܘܢܗܘ. (Alias ܘܨܘܟܘܢܗܘ pro παροικήσει, et ܘܨܘܟܘܢܗܘ ܘܨܘܟܘܢܗܘ pro προσηλυτεύσει ponere solet Syrus. Cf. Hex. nostra ad Psal. xiv. 1. Jerem. xlii. 15. xlv. 14.) ⁹ Syro-hex. ܘܨܘܟܘܢܗܘ. Aliter Montef.: 'Α. Σ. Ο'. οὐδὲ διαμενοῦσι, auctore Vat., qui sic habet: Οὐ Ο'. οὐ Γ'. οὐδὲ διαμενοῦσι. ¹⁰ Syro-hex. + ܘܨܘܟܘܢܗܘ. Cf. Hex. nostra ad Jerem. iv. 14. ¹¹ Syro-hex. + ܘܨܘܟܘܢܗܘ. (Syr. ܘܨܘܟܘܢܗܘ) ponitur pro ἡπάτησε Jesai. xxxvi. 14. xxxvii. 10; semel pro ἐμυκτήρησε Prov. xv. 5. Nomen ܘܨܘܟܘܢܗܘ legitur in Hex. ad Prov. xlii. 1, ubi vide. Pro Hebr. ܘܨܘܟܘܢܗܘ Aquilae usitatum est ἐπίθεσις s. ἐπιθεσία, quod Syro nostro ܘܨܘܟܘܢܗܘ sonat.) ¹² Vat. ¹³ Idem. ¹⁴ Idem. Sic Nobil., sed apud Aq. pronomen male abest. Syro-hex. affert: + ܘܨܘܟܘܢܗܘ ܘܨܘܟܘܢܗܘ. Cf. Hex. ad Psal. xxvi. 11. ¹⁵ Ita testantur Theodoret. et Bar Hebraeus; et sic quinque codd. apud Parsons. ¹⁶ Nobil. et "tres

MSS." apud Montef. qui edidit: Ο'. Θ. κατεύθυνον ἐνώπιόν σου τὴν ὁδόν μου; nescio an ex iisdem libris, certe repugnante Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret.: "Pro quo habetur in Graeco, κατεύθυνον ἐνώπιόν σου τὴν ὁδόν μου; quod nec LXX habent, nec Aquila, nec Symmachus, nec Theodotio; sed sola κοινή editio." Theodoret. affert: Σ. ὁμάλισον. Syro-hex. + ܘܨܘܟܘܢܗܘ. ¹⁷ Syro-hex. ./. + ܘܨܘܟܘܢܗܘ. Cf. ad Psal. l. 12. ¹⁸ "Sic unus cod." —Montef. ¹⁹ Syro-hex. affert: ܘܨܘܟܘܢܗܘ ܘܨܘܟܘܢܗܘ. Graeca non satis expedita sunt. Pro Hebr. ܘܨܘܟܘܢܗܘ Aquilae solenne est ἐπιβουλῆ, Syriace ܘܨܘܟܘܢܗܘ (cf. Hex. ad 4 Reg. xvii. 4. Psal. liv. 12), vel ܘܨܘܟܘܢܗܘ (cf. ad Psal. li. 4, 9. xc. 3); Symmacho autem ἐπιθῆρα, ܘܨܘܟܘܢܗܘ (cf. ad Psal. xciii. 20. xcvi. 8). Vox ܘܨܘܟܘܢܗܘ, Bugato detrimentum, a rad. ܘܨܘܟܘܢܗܘ, nocuit, non legitur in Syro-hex., sed aequae ac ܘܨܘܟܘܢܗܘ sonare potest, ἐπιβουλῆ, ut ܘܨܘܟܘܢܗܘ s. ܘܨܘܟܘܢܗܘ ponitur pro ἐπιβουλος 1 Reg. xxix. 4, teste Masio. Pro ܘܨܘܟܘܢܗܘ Bugatus ἐνδιδίωσι dedit. ²⁰ Syro-hex. + ܘܨܘܟܘܢܗܘ. Bugatus vertit, imungent, s. emollient. Hieron.: levificant. Cf. nos ad Jerem. x. 5, in Otio Norvic. p. 40. ²¹ Syro-hex. + ܘܨܘܟܘܢܗܘ. ²² Vat.

- 12. יְרִיבֵנוּ. *Jubilabunt.* Ο. ἀγαλλιᾶσονται. 'Α. αἰνέσουσι.²³
 עֲלֵמוֹ. *Et proteges eos.* Ο. καὶ κατασκηνώσεις ἐν αὐτοῖς. 'Α. Σ. καὶ ἐπισκίσεις αὐτούς.²⁴
 יַעֲלִבוּ. *Exsultabunt.* Ο. καυχῆσονται. 'Α. γαυριάσουσιν.²⁵
- 13. בְּצַנָּה רָצוֹן תַּעֲמָדֵנוּ. *Tanquam scuto benevolentia circumdabis eum.* Ο. ὡς ὄπλα εὐδοκίας ἐστεφάνωσας ἡμᾶς. 'Α. Σ. ἐν θυρῶ ἐὺδοκίας στεφανώσεις αὐτόν.²⁶

PSALM. VI.

- 1. לְמַנְצֵי בְּגִינֹת. *Praecentori in Neginoth.* Ο. εἰς τὸ τέλος ἐν ὕμοις. 'Α. τῷ νικοποῖῳ ἐν ψαλμοῖς. Σ. ἐπινίκιος διὰ ψαλτηρίων. Θ. εἰς τὸ νίκος ἐν ὕμοις.¹
 עַל־הַשְּׁמִינִית. *Super octavam* (vocem imam et gravissimam). Ο. ὑπὲρ τῆς ὀγδόης. 'Α. ἐπὶ τῆς ὀγδόης. Σ. περὶ τῆς ὀγδόης.²
 בְּזִמְרוֹ לְדָוִד. *Canticum Davidi.* Ο. ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ. 'Α. μελόδημα τῷ Δαυὶδ. Σ. ῶδὴ τῷ Δαυίδ. Θ. ψαλμὸς τῷ Δαυίδ.³
- 2. יְהוָה אֱלֹהֵי בָאֵרָא תוֹכִיחֵנִי. *Jova, ne in ira tua arguas me.* Ο. κύριε, μὴ ἐν θυμῷ σου ἐλέγξης με. 'Α. κύριε, μὴ ἐν θυμῷ σου ἐλέγξης με.

- Σ. κύριε, μὴ τῇ ὀργῇ σου ἐλέγξης με.⁴
- 2. אֱלֹהֵי בְּתַחֲבֹתֵי תַיִרְבֵנִי. *Neque in exandescencia tua castiges me.* Ο. μὴ δὲ τῇ ὀργῇ σου παιδεύσης με. 'Α. καὶ μὴ ἐν χόλῳ σου παιδεύσης με. Θ. μῆτε τῷ θυμῷ σου παιδεύσης με.⁵
- 3. הַצֵּנִי. *Miserere mei.* Ο. ἐλέησόν με. 'Α. δώρησαί μοι.⁶
 כִּי נִבְהָלוּ. *Quoniam trepidant.* Ο. ὅτι ἐταράχθη. 'Α. ὅτι κατεσπουδάσθη.⁷
- 4. זְכֹרֵנִי. *Memoria tui.* Ο. ὁ μνημονεύων σου. 'Α. μνήμη σου. Σ. ἀνάμνησίς σου.⁸
 בְּשִׂאוֹל. *In orco.* Ο. Θ. ἐν δὲ τῷ ᾄδῃ.⁹
- 5. אֲשַׂחֶה. *Natare facio.* Ο. λούσω. 'Α. πλυνῶ.¹⁰
 אֲחַסֶּה. *Dissolvo.* Ο. βρέξω. 'Α. τήξω. Θ. σήψω.¹¹
- 6. עָפְשָׁה כִּפְעָם. *Collapsus est (marcuit) prae indignatione.* Ο. ἐταράχθη ἀπὸ θυμοῦ. 'Α. ηὐχμώθη ἀπὸ παροργισμοῦ.¹² Σ. ἐφλέγμαινεν ἀπὸ πικρασμοῦ.¹³
 יַעֲתָקֶה בְּכָל צוּרֵי. *Insenuit in omnibus adversariis meis.* Ο. ἐπαλαιώθη ἐν πᾶσι τοῖς ἐχθροῖς μου. 'Α. μετήρθη ἐν πᾶσιν ἐνδουμουσὶ με. Σ. ἐτριβανώθη διὰ τοὺς θλιβοντάς με.¹⁴
- 7. אֵינִי. *Nequitiam.* Ο. τὴν ἀνομίαν. 'Α. ἀνοφέλες.¹⁵
- 8. יִבְהֹלוּ מְאֹד. *Conturbabuntur valde.* Ο. τα-

²³ Syro-hex. ⲛⲉⲙⲥⲉⲥⲁ. ἴ. ²⁴ Idem: ⲙⲉⲗⲟⲩⲃ. ἴ. ²⁵ Nobil., Vat. ²⁶ Syro-hex. ⲙⲉⲗⲟⲩⲃ. ἴ. ¹ Nobil. affert: 'Α. ⲙⲉⲗⲟⲩⲃⲓⲛⲉⲙⲥⲉⲥⲁ; Symmacho autem: ⲙⲉⲗⲟⲩⲃⲓⲛⲉⲙⲥⲉⲥⲁ. Montef. affert: 'Α. Ο. ὑπὲρ τῆς ὀγδόης, non memorato auctore. ² Sic Montef. Syro-hex. Aquilae continuat: ⲙⲉⲗⲟⲩⲃⲓⲛⲉⲙⲥⲉⲥⲁ. Idem Symmacho tribuit: ⲙⲉⲗⲟⲩⲃⲓⲛⲉⲙⲥⲉⲥⲁ (sic) Δ. ⁴ Vat. ⁵ Vat. Pro

ὄχλῳ, ut Montef. edidit, nos, praeunte Fischero in *Clavi Verss. GG.* p. 69, correximus χόλῳ, quod pro eodem Hebr. posuit Aq. Psal. lviii. 14. Jesai. li. 22. lix. 18. Ezech. iii. 14. ⁶ Vat. affert: "ΑΛΛ. δώρησαί μοι. " Videtur omnino Aquilae esse; nam sic vertit ille Psal. ix. 14, et alibi.—Montef. ⁷ Syro-hex. ⲛⲉⲙⲥⲉⲥⲁⲓⲛⲉⲙⲥⲉⲥⲁ. ἴ. Cf. ad v. 11. ⁸ Nobil., Vat. Syro-hex. affert: ⲛⲉⲙⲥⲉⲥⲁⲓⲛⲉⲙⲥⲉⲥⲁ. ἴ. ⁹ Vat. ¹⁰ Syro-hex. ⲛⲉⲙⲥⲉⲥⲁⲓⲛⲉⲙⲥⲉⲥⲁ. ἴ. ¹¹ Syro-hex. ⲛⲉⲙⲥⲉⲥⲁⲓⲛⲉⲙⲥⲉⲥⲁ. ἴ. ¹² Syro-hex. ⲛⲉⲙⲥⲉⲥⲁⲓⲛⲉⲙⲥⲉⲥⲁ. ἴ. ¹³ Syro-hex. ⲛⲉⲙⲥⲉⲥⲁⲓⲛⲉⲙⲥⲉⲥⲁ. ἴ. Montef. ex Nobil. et Vat. edidit: 'Α. αὐχμώθη (sic). Cf. ad Psal. xxx. 10. ¹⁴ Nobil., Vat. Syrus affert: ⲙⲉⲗⲟⲩⲃⲓⲛⲉⲙⲥⲉⲥⲁ. ἴ. ¹⁵ Nobil., Vat. Syro-hex. ⲛⲉⲙⲥⲉⲥⲁⲓⲛⲉⲙⲥⲉⲥⲁ. ἴ. ¹⁶ Nobil.

ραχθείσαν ✕ 'A. Σ. Θ. σφόδρα.¹⁶ 'A. κατασπουδασθήσαν σφόδρα.¹⁷

11. רָגַע. Subito. Ο. διά τάχους. 'A. άθρώς. Σ. ξέαιφνης.¹⁸

PSALM. VII.

1. שָׁיוֹן לְרֵךְ אֲשֶׁר-אָשַׁר לַיהוָה עַל-דְּבָרַי-כֹּזֵבִי. Sigaion (carmen dithyrambicum) Davidi, quod cecinit Jovae super verba Chus Benjaminitae. Ο. ψαλμός τῷ Δαυίδ, ὃν ἤσε τῷ κυρίῳ ὑπὲρ τῶν λόγων Χουσί υἱοῦ Ἰεμεεὶ. 'A. ἀγνόημα τῷ Δαυίδ, ὃς ἤσε τῷ κυρίῳ περὶ τῶν λόγων Χουσί υἱοῦ Ἰεμεεὶ. Σ. Θ. ὑπὲρ ἀγνοίας τοῦ Δαυίδ, ὃς ἤσε τῷ κυρίῳ περὶ τῶν λόγων Χουσί υἱοῦ Ἰεμεεὶ.¹

3. פָּרַק. Dilacerans. Ο. μὴ ὄντος λυτρουμένου. Σ. dilacerans.²

4. בְּכַפַּי. In manibus meis. Ο. ἐν χερσί μου. 'A. ἐν ταρσοῖς μου.³

5. וְאַחֲלִיצָה זִוְרָרִי רִיקָם. Et spoliavi (s. liberavi) adversantem mihi immerito. Ο. ἀποπέσομι

ἀρα ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν μου κενός. 'A. καὶ ἔρρουσάμην τοὺς ἐνδεσμοῦνάς με ματαίως. Σ. εἰ ἀνήρ-πασα τοὺς θλιβόντάς με ματαίως.⁴ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁵

6. סֵלָה. Selah. Ο. διάψαλμα. 'Εβρ. σέλ. 'A. ἀεί.⁶

7. הִנֵּשָׁתָּ בְּעִבְרוֹת זִוְרָרִי. Effert te propter indignationes adversariorum meorum. Ο. ὑψώθητι ἐν τοῖς πέρασι τῶν ἐχθρῶν μου. 'Εβρ. βεγαβράθ. 'A. ὑψώθητι ἐν ἀνυπερθεσίαις ἐνδεσμοῦντων με. Σ. . . ἐν χόλῳ τῶν θλιβόντων με. Θ. . . ἐν θυμῷ ἐπὶ τοὺς ἐχθρούς μου.⁷

8. מִשְׁפָּטִים. Judicium. Ο. ἐν προστάγματι. Σ. ἐν κρίματι.⁸

8. אֲמָלִים. Populorum. Ο. λαῶν. 'A. Σ. φυλῶν.⁹ 9. הִסְבִּיבָהּ. Circumdet te. Ο. κυκλώσει σε. Σ. κυκλωσάτω σε.¹⁰

10. וְעָלְיָהּ לְמָרוֹם שׁוֹבָה. Et super eam in altum revertare. Ο. καὶ ὑπὲρ ταύτης εἰς ὕψος ἐπίστρεψον. 'Εβρ. οὐαλέα . . . 'A. καὶ ἐπὶ ταύτη εἰς ὕψος ὑπόστρεψον. Θ. καὶ ἐπάνω αὐτῆς εἰς τὸ ὕψος ὑπόστρεψον.¹¹ Σ. καὶ ἐπάνω αὐτῆς . . .¹²

¹⁶ "Vat. habet: 'Ὁμοίως καὶ οἱ Γ.'"—Montef. Deest σφόδρα in Comp., Ald. et codd. plurimis. Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 5: "Dieit is in Graeco vehementer non haberi. Scio; sed hoc in editione vulgata. Ceterum in Hebraeo habet MOD, id est, vehementer; et omnes σφόδρα similiter transtulerunt." ¹⁷ Nobil., Vat. Syro-hex. affert: 'A. καὶ κατασπουδασθήσαν (כַּסְפִּים). ¹⁸ Vat. Nobil. affert: 'A. ξέαιφνης. Schol. άθρώς. Syro-hex. هم Cf. Hex. ad Psal. xxxiv. 20.

PSALM. VII. ¹ Syro-hex.: וְזָנַח אֲחֵרִי בְּכַפַּי. Idem Symmacho et Theodot. vindicat: سَدَحَ لَاحِجًا. Idem posthabito Montefalconio, qui sine idoneis auctoribus edidit: 'A. ψαλμός ὑπὲρ ἀγνοίας τῷ Δ. (hucusque ἄλλος apud Chrysost.) ὃν ἤσε τῷ κ. ὑπὲρ τ. λ. Αἰθίοπος υἱοῦ Ἰ. Σ. ἀγνόημα τῷ Δ. (sic ἄλλος apud Chrysost.) ὃν ἤσε τῷ κ. ὑπὲρ τ. λ. Χουσί υἱοῦ Ἰ. Nobil. et Cod. 264 afferunt: Schol. Αἰθίοπος. Denique valeat quantum valeat Pseudo-Hieron. in Breviario: A. Pro ignoratione David, qui cecinit Domino pro verbis Aethiopsis. S. Pro ignorations David, quod cecinit Domino pro verbis Chusi filii Jemini. Cf. Hex. ad Habac.

iii. 1. ² Syro-hex. هَمَّ هَمَّ، Graece fortasse διασπῶν (Jud. xiv. 6 in Syro-hex.) s. διασπαράττων. ³ Syro-hex. هَمَّ هَمَّ، حَقَقًا هَمَّ. ⁴ Syro-hex. لا لَحَبَّ لَاحِبًا هَمَّ. ⁵ Syro-hex. هَمَّ هَمَّ، هَمَّ هَمَّ، هَمَّ هَمَّ، هَمَّ هَمَّ. Montef., de Symmacho tacens, ex [Nobil. et] Vat. affert: 'A. εἰ ἀνήρπασα τοὺς θλ. με ματαίως. Sed vid. ad v. 7. ⁶ Vat. ⁷ Nobil. Cf. ad Psal. iii. 3. ⁸ "Hae lectiones prodeunt ex Drusio [Nobil.] et MSS. Drus. [Nobil.] et Vat. habent, 'A. ἐν ἀνυπερθεσίαις, quam lectionem firmat Hebr. textus. Duo legunt, ἐν ἀνυπερθεσίᾳ."—Montef. Nobil. ex Chrysost. affert: 'Εβρ. βεβαράθ (s. βεβράθ). "Ἄλλος φησίν· ἐν θυμῷ κ.τ.έ. "Eteros· ἐν ἀνυπερθεσίαις κ.τ.έ. "Eteros· ἐν χόλῳ κ.τ.έ. Theodoret.: Σ. ἐν χόλῳ. Θ. ἐν θυμῷ. 'A. ἐν ἀνυπερθεσίᾳ. Tandem Syro-hex. هَمَّ هَمَّ، هَمَّ هَمَّ، هَمَّ هَمَّ. Vide nos ad Thren. ii. 2, in Otio Norvic. p. 56. ⁹ Syro-hex. هَمَّ هَمَّ. Nobil. ex Chrysost. affert: "Ἄλλος· ἐν κρίματι. ¹⁰ Syro-hex. هَمَّ هَمَّ. Hieron.: tribunal. ¹¹ Sic "unus" apud Montef. Chrysost. ἄλλῳ tribuit. ¹² Chrysost. sine nominibus interpretum, quae Colbertino uni debentur. Montef. ad Aquilam edidit εἰς τὸ ὕψος, et ad Theodot. ἐπάνω ταύτης, invito Chrys. ¹³ Syro-hex. هَمَّ هَمَّ، هَمَّ هَمَّ.

9. יְהוָה יִדְוֶן עַמּוּם. *Jona judicabit populos. O'.* κύριος κρινεῖ λαούς. "Άλλος" κύριος δικάσει...¹³

יְצַדִּיק. *Secundum justitiam meam. O' Σ. Θ.* κατὰ τὴν δικαιοσύνην μου. 'Α. κατὰ τὸ δίκαιόν μου.¹⁴

וּבְתַמּוֹ עָלַי. *Et secundum integritatem meam super me. O'.* καὶ κατὰ τὴν ἀκακίαν μου ἐπ' ἐμοί. 'Α. Σ. καὶ κατὰ τὴν ἀπλότητά μου τὴν ἐπ' ἐμοί.¹⁵

10. וַיִּגְמְרֵן נָא רַע רְשָׁעִים. *Desinat tandem malum impiorum. O'.* συντέλεσθήτω δὴ πονηρία ἀμαρτωλῶν. 'Α. ἀπαρτισθήσεται (s. ἀπαρτισθήτω)...¹⁶ Σ. ἀπαρτισθήτω κάκωσις κατὰ τῶν ἀσεβῶν.¹⁷

וּתְכַוֵּן צְדִיק. *Et stabilias justum. O'.* καὶ κατευθύνεις δίκαιον. 'Α. Σ. καὶ ἐδράσεις δίκαιον.¹⁸ Θ. καὶ κατευθύνει δίκαιος.¹⁹

וּבְחַן לְבוֹת וּבְלִיֹּת. *Et explorans corda et renes. O'.* ἐτάζων καρδίας καὶ νεφρούς. Θ. ἐταστής καρδιῶν καὶ νεφρῶν.²⁰ "Άλλος" καὶ δοκιμάζων.²¹

10, 11. מִיָּדָי יָדִיק: כִּמְנֵי. *Deus justus. Cly-*

reus meus. O'. ὁ θεός. δικαία ἡ βοήθειά μου. 'Α... θυρός μου.²³ Θ. ὁ θεός δίκαιος ὁ ὑπεραπιστοῦνός μου.²³ Σ'. ὁ θεός δίκαιος...²⁴

12. וְעַתָּה בְּכָל־יְוִם. *Irascens in omni die. O'.* μὴ ὀργὴν ἐπάγων καθ' ἐκάστην ἡμέραν. 'Εβρ. ζωνή (fort. ζώμ).²⁵ 'Α. ἐμβριμώμενος κατὰ πᾶσαν ἡμέραν. "Άλλος" ἀπειλούμενος...²⁶

13. וְשִׁוּב חַרְבּוֹ יִלְמְטֵי. *Nisi se convertat, gladium suum acuet. O'.* ἐὰν μὴ ἐπιστραφήτε, τὴν ῥομφαλαν αὐτοῦ στιλιώσει. 'Α. τῷ μὴ μετανοοῦντι τὴν μάχαιραν αὐτοῦ ἀκονήσει.²⁷ Σ... τὴν μάχαιραν αὐτοῦ ἀκονήσει.²⁸

וַיִּתְּנֵהּ. *Tendit. O'.* ἐπέτεινε. "Άλλος" ἐκτενεῖ s. ἐντενεῖ.²⁹

14. לְדָרְלָקִים. *Ardentes. O'.* τοῖς καιομένοις. 'Α. τοῖς ἐμπυριζομένοις.³⁰ Σ. εἰς τὸ καλεῖν.³¹

15. וַיִּחַבֵּל. *Peperit. O'.* ὠδύνησεν. 'Εβρ. ἰεβάλ.³²

וַיִּלְדֵּת עִמּוֹל וַיִּלְדֵּת שָׁקָר. *Et concepit laborem, et peperit mendacium. O'.* συνέλαβε πόνον, καὶ ἔτεκεν ἀνομίαν. 'Α... καὶ ἔτεκε ψεύδος. Σ. καὶ κησας...³³

¹³ Chrysost. ¹⁴ Sic "tres codd." et Chrysost., qui ἄλλω tribuit. Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 6: "Secundum justitiam meam. Pro quo habetur in Graeco, κατὰ τὴν δ. σου. Male, in Hebraeo enim SEDECI habet... Sed et omnes interpp. justitiam meam voce simili transulerunt." ¹⁵ Syro-hex. וְעַתָּה בְּכָל־יְוִם. Nobil. affert: Σ. ἀπλότητά μου τὴν (τὴν casu om. Montef.) ἐπ' ἐμοί. Montef. nescio quo auctore Aquilae tribuit: καὶ κατὰ τὴν ἀκακίαν μου ἐπ' ἐμέ. ¹⁶ Syro-hex. וַיִּגְמְרֵן נָא רַע רְשָׁעִים. Montef. ex "MSS." Aquilae tribuit lectionem τῶν Ο', συντελεσθήτω κ.τ.ε. ¹⁷ Sic Montef. ex "MSS." Apud Nobil. praepositio aberat, invito Syro, qui affert: וַיִּגְמְרֵן נָא רַע רְשָׁעִים. ¹⁸ Sic ἄλλος apud Chrysost. Montef. edidit: 'Α. καὶ ἐδράσεις δ. Σ. καὶ κατευθύνεις δ. Rectius, ut videtur, Syro-hex. וְעַתָּה בְּכָל־יְוִם. ¹⁹ Nobil., qui minus bene habet: 'Α. Σ. Θ. καὶ κατευθύνει δίκαιος ὡσαύτως δὲ καὶ Ὀριγένης ἐν τῇ ἐξηγήσει. ²⁰ Colb. unus. Chrysost.: "Άλλος" ἐταστής κ.τ.ε. ²¹ "Coislin. bombycinus, XIII vel XIV saeculi. Est, ut videtur, lectio Aquilae, qui וַיִּלְדֵּת ita solet vertere."—Montef. Chrysost.: ὅπερ ὁ ἄλλος εἶπε" δοκιμάζων. Syrus noster in marginis nomine affert: καὶ δοκιμάζων (סַחַף). ²² Syro-hex.

⋆. ²³ Chrysost.: "Άλλος" ἐταστής κ. καὶ ν. ὁ θεός δίκαιος ὁ ὑ. μου. Montef. ex Colb. affert: Θ. ὁ θεός κριτής (!) δίκαιος ὁ ὑ. μου; quae tamen ad v. 12, ὁ θεός κριτής δίκαιος καὶ ἰσχυρός, male refert. ²⁴ Colb. Sic ἕτερος apud Chrysost. ²⁵ "Coislin. bomb.: 'Εβρ. ζωνή. Lege ζώμ."—Montef. Chrysost.: "Ο δὲ 'Εβραῖος, ζών." ²⁶ Chrysost.: "Άλλος φησὶν ἐμβρ. κατὰ πᾶσαν ἡμέραν... καὶ ἄλλος ἀπειλούμενος. Montef. post Drusium ἀπειλούμενος Aquilae tribuit, maxime propter Ezech. xxi. 31, ubi pro וַיִּלְדֵּת Hexapla dant: 'Α. ἀπειλὴν μου. Σ. ἐμβριμώσιν μου. E contrario Syro-hex. diserte testatur: 'Α. ἐμβριμώμενος (יִחַבֵּל). Vid. Dan. xi. 30 in Syro-hex., et Joan. xi. 33 in versione utraque. ²⁷ Syro-hex. וְשִׁוּב חַרְבּוֹ יִלְמְטֵי. Hieron.: Non convertenti etc. Fortasse est Symmachi. ²⁸ Vat. Chrysost.: "Ἐτερος δὲ φησὶ τὴν μ. αὐτοῦ ἀκονήσει. "Aliud schol.: Σ. ἀκονήσει."—Nobil. ²⁹ Chrysost. ³⁰ Syro-hex. in textu habet וַיִּלְדֵּת עִמּוֹל; in marg. autem: וַיִּלְדֵּת שָׁקָר. ³¹ Nobil. Syro-hex. וַיִּלְדֵּת שָׁקָר. ³² Chrysost., Colb. unus. ³³ Chrysost. affert: "Άλλος" καὶ κησας. Est mox: "Άλλος" ψεύδος. Montef. ex tribus MSS., ut ait, Symmacho vindicat: καὶ κησας καὶ ἔτεκεν ἀνομίαν; quae lectio vix vera esse potest.

16. **בַּשְּׁחַת יָפַעַל.** *In foveam quam fecit.* O'. *eis βόθρον ἔν ειργάσατο.* 'A. *ἐν διαφθορᾷ ἦν ειργάσατο.* Σ. *eis διαφθορὰν ἦν ειργάσατο.*³⁴

PSALM. VIII.

1. **לְמַנְצִיחַ עַל־הַגִּיטִיחַ.** *Praecentori super Gittith* (instrumentum pulsatile). O'. *eis τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν ληνῶν.* 'Eβρ. *λαμνασση ἄλ ἀγεθ-θίθ.*¹ 'A. *τῷ νικοποιῶ ὑπὲρ τῆς γεθθίτιδος.* Σ. *ἐπινίκιος ὑπὲρ τῶν ληνῶν.* Θ. *eis τὸ νίκος ὑπὲρ τῆς γεθθίτιδος.*²

מְזוֹמֹר לְדָוִד. *Canticum Davidi.* O'. Θ. *ψαλμὸς τῷ Δαυίδ.* 'A. *μελόδημα τῷ Δαυίδ.* Σ. *φῶδὴ τῷ Δαυίδ.*³

2. **מְהַדִּיר שְׁמֵיךָ.** *Quam magnificentum est nomen tuum.* O'. *ὡς θαυμαστὸν τὸ ὄνομά σου.* 'Αλλος· *τί μέγα τὸ ὄνομά σου.*⁴

הָאֵשׁ תְּהַיָּה הַדָּוָה. *Quam gloriam tuam pone.* O'. *ὅτι ἐπήρθη ἡ μεγαλοπρέπειά σου.* 'A. . . *τὸ ὑπερμεγέθες σου.*⁵ Σ. *ὅς ἔταξας τὸν ἔπαινον σου.*⁶

3. **מִפִּי עוֹלְלִים.** *Ex ore parvulorum.* O'. *ἐκ στόματος νηπίων.* 'A. *ἐκ στόματος βρεφῶν.*⁷

יִסְרָתָּ עָנָו. *Fundasti fortitudinem.* O'. *κατηρτίσω αἶνον.* 'A. *ἐθεμελίωσας κράτος.*⁸ Σ. *συνεστήσω κράτος.*⁹ S'. *συνεστήσω ἰσχύν.*¹⁰

לְיָמֵי צוֹרָרֶיךָ. *Propter adversarios tuos.* O'. *ἐνεκα τῶν ἐχθρῶν σου.* 'A. Θ. *διὰ τοὺς ἐνδεσμοντάς σε.*¹¹

וּמְנַתְּמִים וּמְתַחַת אַיִב וּמִתְחַתְּמִים. *Ut cessare facias inimicum et se ulciscentem.* O'. *τοῦ καταλύσαι ἐχθρὸν καὶ ἐκδικητὴν.* 'A. *τοῦ ἐλατῶσαι . . .*¹² Σ. *ὥστε παῦσαι ἐχθρὸν καὶ τιμωροῦντα ἑαυτῷ.*¹³

4. **כִּי־תִרְאֶה שָׁמַיִךָ.** *Ubi contemplor caelos tuos.* O'. *ὅτι ὄψομαι τοὺς οὐρανούς.* Θ. *σου.*¹⁴ S'. *ὅρῳ γὰρ τοὺς οὐρανοὺς (σου).*¹⁵

כְּוִנְיָתָּה. *Formasti.* O'. *ἐθεμελίωσας.* 'A. Θ. *ἡτοίμασας.*¹⁶ S'. *ἡδρασας.*¹⁷

5. **מַה־הָאִנּוּשׁ כִּי־תוֹכְרֶנּוּ.** *Quid est homo, quod recorderis ejus?* O'. *τί ἐστιν ἄνθρωπος, ὅτι μιμνήσκῃ αὐτοῦ;* E'. *τί ὁ κατ' ἄνδρα, ὅτι μνημονεύεις αὐτοῦ;*¹⁸

³⁴ "Duo MSS." Nobil. affert: 'A. *ἐν διαφθορᾷ.* Chrysost.: "Ἄλλος· *eis δ. ἦν ειργάσατο.* Syro-hex. **ⲉⲛ ⲉⲓⲣⲓⲅⲁⲥⲁⲧⲟ ⲉⲓⲣⲓⲅⲁⲥⲁⲧⲟ.**

PSALM. VIII. ¹ Chrysost. Colb. unus: 'O 'Eβρ. *λαμνασση.* ² "Ex Chrysost. et duobus Regiis."—Montef. Chrysost. Aquilae tribuit, *ὑπὲρ τῆς γεθθίτιδος;* Syro-hex. **ⲉⲓⲣⲓⲅⲁⲥⲁⲧⲟ ⲉⲓⲣⲓⲅⲁⲥⲁⲧⲟ;** et Bar Hebr. **ⲉⲓⲣⲓⲅⲁⲥⲁⲧⲟ ⲉⲓⲣⲓⲅⲁⲥⲁⲧⲟ.** Vid. Schroeter. ad Greg. *Bar Hebr. Scholia in Psal. VIII, XL, XLI, L*, p. 23. Cf. ad Psal. lxxx. i. lxxxiii. i. Syro-hex. Symmacho vindicat **ⲉⲓⲣⲓⲅⲁⲥⲁⲧⲟ**, h. e. *ἐπινίκιος*, sive ut Chrysost. et Theodoret. habent, *ἐπινίκιον*. Theodoretus: 'A. Σ. *τῷ νικοποιῶ.* ³ Sic Montef. Cf. ad Psal. vi. i. Syro-hex.: 'A. *μελόδημα τοῦ Δ.* ⁴ Chrysost. ⁵ Montef. ex Vat. edidit: 'A. *τὸ ὑπερμεγέθες σου*, quod non Graecum est. ⁶ Chrysost. et Colb. unus. Syro-hex.: Σ. *ὅτι ἔταξας κ.τ.έ.* (**ⲉⲓⲣⲓⲅⲁⲥⲁⲧⲟ ⲉⲓⲣⲓⲅⲁⲥⲁⲧⲟ**). Bar Hebr. affert: (**ⲉⲓⲣⲓⲅⲁⲥⲁⲧⲟ ⲉⲓⲣⲓⲅⲁⲥⲁⲧⲟ**). Sed ad v. 3, **ⲉⲓⲣⲓⲅⲁⲥⲁⲧⲟ**, male refert, quod etiam Schroeterum fefellit. ⁷ Chrysost. affert: "Ἄλλος· *ἐκ στόματος βρεφῶν ἐθεμελίωσας κράτος.* ⁸ Sic Ἄλλος apud Chrysost. Reg. unus: 'A. *ἐθεμελίωσας ἰσχύν*, refragantibus Syro-hex. et Bar Hebr., qui habent: **ⲉⲓⲣⲓⲅⲁⲥⲁⲧⲟ**.

ⲉⲓⲣⲓⲅⲁⲥⲁⲧⲟ ⲉⲓⲣⲓⲅⲁⲥⲁⲧⲟ. ⁹ Sic idem Reg. Lectio non satis certa esse videtur. ¹⁰ Nobil. Chrysost. ἄλλοξ tribuit. ¹¹ Sic "duo MSS." Chrysost. ἐτέρω tribuit; Syro-hex. soli Aquilae, notans: **ⲉⲓⲣⲓⲅⲁⲥⲁⲧⲟ ⲉⲓⲣⲓⲅⲁⲥⲁⲧⲟ.** ¹² Syro-hex. Aquilae continuat: **ⲉⲓⲣⲓⲅⲁⲥⲁⲧⲟ**. Montef. ex marg. Chrysost. Ed. Savil. falso edidit: 'A. *τοῦ παῦσαι*; quod Chrysost. τῷ ἐτέρω, h. e. ei qui interpretatus est, *ὥστε παῦσαι κ.τ.έ.*, tribuit. ¹³ Colb. Sic Ἄλλος apud Chrysost., ubi Savil. in marg. C. appinxit. Cf. ad Psal. xliiii. 17. [Nobil. vero non Symmacho, sed Vitae ed. tribuit. Syro-hex. affert: **ⲉⲓⲣⲓⲅⲁⲥⲁⲧⲟ ⲉⲓⲣⲓⲅⲁⲥⲁⲧⲟ**, cum scholio: **ⲉⲓⲣⲓⲅⲁⲥⲁⲧⲟ ⲉⲓⲣⲓⲅⲁⲥⲁⲧⲟ**. Syriaca sonare videntur: Σ. *καὶ τιμωροῦντα εἰς ἑαυτὸν (s. ἑαυτῷ)*; *τουτέστιν, ὅτι αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ τιμωρεῖ.* (Ad **ⲉⲓⲣⲓⲅⲁⲥⲁⲧⲟ** cf. Hex. ad Eccles. ii. 15, neonon Ceriani ad Thren. iii. 12.) Praeterea Montef. ex Corderio affert: "Ἄλλος· *ὥστε καταλύσαι ἐχθρὸν καὶ τιμωροῦντα αὐτόν.* Scilicet Corderius Chrysostomum male exscripsit. ¹⁴ Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 7. ¹⁵ Nobil. Aquilae tribuit Colb. ¹⁶ Colb. Nobil. Aquilae tribuit. ¹⁷ Nobil. ¹⁸ Sic "unus codex." Chrysost. ex alio exscripsit.

- 5. תִּפְקְדֵנוּ. *Visites eum.* Ο'. επισκέπη αὐτόν. "Ἄλλος· επισκέψη αὐτόν.¹⁹
- 6. וְנִתְחַסְּרֵהוּ מִעַתְּ מַאֲלֵהִים. *Et deficere fecisti eum paululum a Deo.* Ο'. ἠλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ' ἀγγέλους. 'Εβρ. οὐθασρηοὺ μὰτ μελεωέμ.²⁰ Οὐ Γ'. καὶ ἠλαττώσεις αὐτὸν βραχύ (s. ὀλίγον) παρὰ θεόν.²¹
- 7. וְכָבוֹד יְהָרָר תְּעַטְּרֵהוּ. *Et gloria et decore coronas eum.* Ο'. δόξη καὶ τιμῆ ἑστεφάνωσας αὐτόν. 'Α. (καὶ) δόξη καὶ ἀξιώματι στέψεις αὐτόν.²²
- 8. תְּמַשִּׁילָהוּ בְּמַעֲשֵׂי יְדָד. *Dominari facies eum in operibus manuum tuarum.* Ο'. καὶ κατέστησας αὐτόν ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου. 'Α. ἐξουσιάσεις αὐτὸν ἐν ἔργῳ (fort. ἔργοις) χειρῶν σου.²³ Θ. ἐξουσιάζειν ἐποίησας αὐτόν τῶν ἔργων τῶν χειρῶν σου.²⁴
- 9. בְּהֶמֹת שָׂדֵי. *Bestias campi.* Ο'. τὰ κτήνη τοῦ πεδίου. 'Α. Σ. (τὰ κτήνη) τὰ ἄγρια.²⁵
- 10. מְהֹאֲדִיר. *Quam magnificentum.* Ο'. ὡς θαυμαστόν. 'Α. τί ὑπερμέγθεσ.²⁶

PSALM. IX (Hebr. ix, x).

1. לְמִנְצָח עֲלָמוֹת (עֲלָמוֹת, Masora) לְבֶן מִזְמוֹר

¹⁹ Chrysost. ²⁰ Idem. ²¹ Syro-hex. ⲁⲓⲛⲉ ⲉⲩⲁⲓⲛⲉ. Idem subiungit: ⲁⲓⲛⲉ ⲉⲩⲁⲓⲛⲉ. Montef. affert: 'Α. Σ. Θ. Ε'. βραχύ τι παρὰ θεόν. Σ'. ὀλίγον παρὰ θεόν; monens, codices in nominibus interpretum mire variare. ²² Colb. et sine nom. Cod. 273. Syro-hex. ⲁⲓⲛⲉ ⲉⲩⲁⲓⲛⲉ. ²³ Syro-hex. Aquilae continuat: ⲁⲓⲛⲉ ⲉⲩⲁⲓⲛⲉ. (Verbum ἐξουσιάζειν transitivo sensu gaudet Eccles. v. 18. vi. 2, ubi Syrus noster ⲉⲩⲁⲓⲛⲉ vertit.) ²⁴ Colb. Sic ἄλλος apud Chrysost. ²⁵ Syro-hex. ⲁⲓⲛⲉ ⲉⲩⲁⲓⲛⲉ. Bugat. vertit, *agri*, quod Syriace sonaret ⲁⲓⲛⲉ. Chrysost. affert: "Ἄλλος· τὰ ἄγρια. ²⁶ Syro-hex. ⲁⲓⲛⲉ ⲉⲩⲁⲓⲛⲉ. Cf. ad Psal. xv. 3. lxxv. 5. xcii. 4.

PSALM. IX. ¹ Vat. ² "Hasce varias tituli interpretationes afferunt quatuor MSS. cum tantillo discrimine." Sic Montef., qui tamen Nobilium ad literam exscripsit, nisi quod ad Sym. ἐπινίκιον pro ἐπινίκιος, et ad Vitam ed.

לְדָוִד. *Praecentori Almuth-labben canticum Davidi.* Ο'. εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν κρυφίαν τοῦ υἱοῦ ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. 'Εβρ. ἀλμὺθ βέν. 'Α. τῷ νικοποῖφ νεανιότητος τοῦ υἱοῦ μελόδημα τοῦ Δαυίδ. Σ. ἐπινίκιον περὶ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ ἄμης τοῦ Δαυίδ. Θ. Ε'. τῷ νικοποῖφ ὑπὲρ ἀμῆς τοῦ υἱοῦ ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. Σ'. εἰς τὸ τέλος νεανικότης τοῦ υἱοῦ . . .²

- 2. מִרְבֵּלְאוֹתֶיךָ. *Mirabilia tua.* Ο'. τὰ θαυμάσιά σου. Σ. τὰ τεράστία σου.³
- 3. וְאֶעֱלָצָה. *Et exsultabo.* Ο'. καὶ ἀγαλλιάσομαι. 'Α. Σ. καὶ γαυριάσω.⁴
- 4. וְעָנוּן קַנְיָהּ. *Canam nomen tuum, Allisime.* Ο'. ψαλῶ τῷ ὀνόματί σου, ὕψιστε. Σ. ἄσω τῷ ὀνόματί σου, ὕψιστε.⁵
- 5. בְּשׁוּב־אֹיְבֵי אֶחָזֵק יִשְׁלְחֵנִי וַיִּאֲבְרוּ מִפְּנֵיהֶם. *Cum reversi fuerint inimici mei retrorsum, impingent et peribunt a facie tua.* Ο'. ἐν τῷ ἀποστραφῆναι τὸν ἐχθρόν μου εἰς τὰ ὀπίσω, ἀσθενήσουσι ('Α. προσκόψουσι⁶) καὶ ἀπολοῦνται ἀπὸ προσώπου σου. Σ. ἀναστραφέντων (s. ἀνατραπέντων) τῶν ἐχθρῶν μου [εἰς τὰ] ὀπίσω, καὶ προσκοψάντων καὶ ἀπολομένων ἐκ προσώπου σου.⁷
- 6. וְיָרִינִי. *Et causam meam.* Ο'. καὶ τὴν δίκην μου. "Ἄλλος· ὑπερεδίκασάς μου.⁸

νεανικότης (cf. ad Psal. cix. 3) pro νεανιότης edidit. Uterque περὶ θανάτου sine artic. legit, invito Theodoro. Chrysost. affert: "Ἄλλος· ἐπινίκιον ὑπὲρ τοῦ θανάτου κ.τ.έ. "Ἄλλος· νεανιότητος τοῦ υἱοῦ. Origen. (Opp. T. II, p. 518) Aquilae ὑπὲρ τῆς νεότητος, et Symmacho ὑπὲρ τοῦ θανάτου vindicat. Denique Syro-hex.: 'Α. τῷ υ. νεανιότητος (ⲉⲩⲁⲓⲛⲉ) τοῦ υἱοῦ μ. τοῦ Δ. Σ. ἄσμα (ⲁⲓⲛⲉ) τοῦ Δ. ἐπινίκιον (ⲁⲓⲛⲉ) περὶ (ⲉⲩⲁⲓⲛⲉ) τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ. Ad Θ. Ε'. Regius unus ὑπὲρ ἀίμης habet. ³ Syro-hex. ⲁⲓⲛⲉ. Cf. Hex. ad Psal. lxxxvii. 11. ⁴ Nobil. "Ἄλλος apud Chrysost.: καὶ γαυριάσω s. γαυριάσομαι. Syro-hex. affert: Σ. καὶ ἄσω (ⲁⲓⲛⲉ), quod ad ⲁⲓⲛⲉ pertinere videtur. ⁵ Theodoret., Reg. unus. Chrysost.: "Ἄλλος· ἄσω τὸ ὄνομά σου. ⁶ Syro-hex. ⲁⲓⲛⲉ. ⁷ Chrysost., Theodoret. et Reg. unus. Chrysost. et Theodoret. ἀναστραφέντων legunt. Mox εἰς τὰ om. Chrysost. et duo codd. Theodreti. Copula ante προσκοψάντων (προκοψάντων Nobil., Montef.) abest a Chrysost. et Nobil. ⁸ Chrysost. Perperam Montef.

6. **פָּדַתְּ**. *Perdidisti.* Ο. ἀπόλετο. Σ. ἀπό-
λεσας.⁹

7. **הָאוֹיֵב תָּמוּ הַרְבוֹת לַנִּצְחָ וְעָרִים נִתְּשָׁתָּ**. *Quod ad inimicum attinet, consummatae sunt vastitates in perpetuum, et civitates destruxisti.* Ο. τοῦ ἐχθροῦ ἐξέλιπον αἱ ῥομφαῖαι ('Εβρ. ἀρβῶθ) εἰς τέλος, καὶ πόλεις καθείλες. 'Α. τοῦ ἐχθροῦ consummatae sunt ἔρημα εἰς νίκος, καὶ πόλεις ἐξέτιλας. Σ. Σ. Consumpta sunt ἐρείπια... καὶ πόλεις ἐξερρίζωνται.¹⁰

הִפְּהָ. *Ipsis.* Ο. μετ' ἡχοῦ. 'Εβρ. ἔμ.¹¹ 'Α. Σ. σὺν αὐτοῖς.¹²

8. **יָשָׁב**. *Sedebit.* Ο. μένει. 'Εβρ. ἰσηήβ.¹³ 'Α. καθεδεῖται.¹⁴

וְכִנּוּן לְמִשְׁפַּחַת קִסְאוֹ. *Paravit ad iudicium solium suum.* Ο. ἠτοίμασεν ἐν κρίσει τὸν θρόνον αὐτοῦ. 'Α. ἤδρασεν εἰς κρίσιν τὸν θρόνον αὐτοῦ.¹⁵ Σ. ἤδρασεν ἐν κρίσει τὸν θρόνον αὐτοῦ.¹⁶

10. **מִשְׁתַּבֵּב לְהַתּוֹת**. *Locus editus tenui, locus editus in temporibus.* Ο. καταφυγή τῷ πένητι, βοήθης ἐν εὐκαιρίας. 'Α. ὑπερέπαρσι

τῷ ἐπιτήριτῳ, ὑπερέπαρσι εἰς καιροῦς. Σ. ὀχύρωμα τῷ τεθλασμένῳ, (ὀχύρωμα) ἐπικαίρωσ.¹⁷

11. **וַיִּבְטְחוּ**. *Et fiduciam ponent.* Ο. καὶ ἐλπιάσ-
τωνσαν. 'Α. Σ. καὶ πεποισήσουσιν.¹⁸

כִּי לֹא-עָזַבְתָּ. *Quoniam non dereliquisti.* Ο. ὅτι οὐκ ἐγκατέλιπες. 'Αλλος' οὐ γὰρ ἐγκατέ-
λιπες.¹⁹

12. **יֹשְׁבֵי**. *Habitanti.* Ο. τῷ κατοικοῦντι. 'Αλ-
λος' τῷ καθημένῳ.²⁰

בְּעֵלֵילוֹתָיו. *In ropulis facinora ejus.* Ο. ἐν τοῖς ἔθνεσι τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτοῦ. 'Α. . . ἐναλλαγὰς αὐτοῦ. Σ. . . μηχανὰς αὐ-
τοῦ.²¹ 'Αλλος' ἐν τοῖς λαοῖς τὰ μηχανήματα
αὐτοῦ.²²

14. **הִנֵּנִי יְהוָה רַחֵם עָנִי**. *Miserere mei, Jona, vide afflictionem meam.* Ο. ἐλέησόν με, κύριε, ἴδε τὴν ταπεινώσίν μου. 'Α. ἐδωρήσατό μοι κύριος, εἶδε κακουχίαν μου.²³

15. **תְּהַלֵּתִי**. *Laudem tuam.* Ο. τὰς αἰνέσεις σου. Σ. τὰς ὑμνήσεις σου. Θ. τοὺς ἐπαίνους σου.²⁴

ex Regio uno Aquilae tribuit. Fortasse rescribendum ὑπερέδικησας, et Symmacho vindicanda haec versio. Cf. ad Psal. xlii. i. lxvii. 16. cxviii. 154.

⁹ Codex unus apud Montef., qui hanc lectionem ad **בָּרַח** (v. 7) refert, invito Chrysost., qui ἀλλῳ tribuit. In fine hujus v. Syro-hex. in textu habet: καὶ εἰς τὸν αἰῶνα — τῶν αἰώνων.

¹⁰ Syro-hex. **וְכִנּוּן לְמִשְׁפַּחַת קִסְאוֹ**. **וְכִנּוּן לְמִשְׁפַּחַת קִסְאוֹ** + **וְכִנּוּן לְמִשְׁפַּחַת קִסְאוֹ**. (Syriaca **וְכִנּוּן לְמִשְׁפַּחַת קִסְאוֹ** Bugatus vertit, *consumpsit solitudines*. Sed **וְכִנּוּן**, ni fallor, est verbum singulare cum plurali nominis subjecti conjunctum, et hic intransitive ponitur, ut in Hex. ad Psal. xxx. 11 pro ἐτε-
λέσθη, et in Syro-hex. Jesai. xxxii. 10 pro ἀνήλωσα. Ad ἐρείπια cf. ad Psal. ci. 7.) Montef. affert: 'Εβρ. ἀρβῶθ. 'Α. ἔρημα. Σ. ἐρείπια. Idem notat: "Ἀρβῶθ [Chrysost. et] Colbertinus, qui postremam lectionem, in Vat. et Drusio C. signatam, Theodotioni tribuit." Ad **וְכִנּוּן** Montef. e Coisl. affert: Ο. εἰς τὸν αἰῶνα (sic). "Ἄλλος' διηνεκῶς; quae fortasse ad **וְכִנּוּן** (v. 8) pertinent.

¹¹ Chrysost. Sic σὲλ pro **וְכִנּוּן**. Montef. ex correctione Drusii edidit ἔμμα. ¹² Syro-hex. Sic ἄλλος apud Chrysost. ¹³ Chry-
sost. ¹⁴ Colb. Syro-hex. + **וְכִנּוּן**. ¹⁵ Colb. et

Reg. unus. Chrysost. affert: "Ἄλλος' ἤδρασεν εἰς κρίσιν.

¹⁶ Montef. ex Regio uno edidit: Σ. ἤδρασε κρίσει. Cor-
reximus ex Syro nostro, qui affert: + **וְכִנּוּן לְמִשְׁפַּחַת קִסְאוֹ**.

¹⁷ Chrysost.: "Ἄλλος' τῷ ἐπιτήριτῳ. "Ἄλλος' τῷ τεθλασμένῳ. Unus Reg. has lectiones Aquilae et Symmacho tribuit. Deinde 'Α. εἰς καιρόν. Σ. ἐπικαίρωσ, ex uno Reg. et Theodoretō edidit Montef. Plenius Syrus noster: Σ. ὀχύρωμα (σῆμα) τῷ τεθλασμένῳ. (Pro **וְכִנּוּן** corrigo **וְכִנּוּן**) Vid. 4 Reg. xviii. 21. Jesai. xxxvi. 6 in Syro-hex. "Cod. A. reapse **וְכִנּוּן**, licet sic scribatur **וְ**, ut facile sit confundere cum **וְ**. Cod. B. aperte **וְכִנּוּן**."—*Ceriani*.) 'Α. ὑπερέπαρσι (σῆμα **וְכִנּוּן**). Vid. ad Psal. xlvii. 4)

τῷ ἐπιτήριτῳ (σῆμα **וְכִנּוּן**), ὑπερέπαρσι εἰς καιροῦς (σῆμα **וְכִנּוּן**). Theodoret. Sic ἄλλος apud Chrysost. ¹⁹ Chrysost. "Sic unus."—*Montef.*

²⁰ Chrysost. Aquilae vindicat Montef. ²¹ Theodoret. et "quidam MSS." Syro-hex. affert: 'Α. Σ. τὰς ἐναλλαγὰς (σῆμα **וְכִנּוּן**).

²² Chrysost. ²³ Reg. unus, et Theod. Mops. apud Mai. P. N. B., T. VII, P. I, p. 391. Syro-hex. affert: 'Α. κακουχίαν μου (σῆμα **וְכִנּוּן**). Cf. ad Psal. cxxxi. 1). ²⁴ Colb. unus. Chry-
sost. sine nominibus interpretum affert.

16. דַּמַּרְסָאָה. *Demersae sunt.* O'. ἐνεπάγησαν. *Αλλος' ἐβαπτίσθησαν.²⁵

בְּרֶשֶׁתוֹ. *In reti isto.* O'. ἐν παγίδι ταύτη. 'Α. Σ. ἐν τῇ σαγήνῃ ταύτῃ.²⁶

17. נֹטוּס יוֹנָה. *Notus est Jona, judicium fecit.* O'. γινώσκεται κύριος κρίματα ποιῶν. *Αλλος' ἐγνώσθη (κύριος) κρίμα ποιήσας.²⁷

מַנְיֵוֹ. *Manuum suarum.* O'. τῶν χειρῶν αὐτοῦ. 'Α. ταρσῶν αὐτοῦ.²⁸

רָשָׁע נִקְזֵשׁ. *Offendit improbus.* O'. συνελήφθη ὁ ἄμαρτωλός. 'Α. σκολωθήσεται (σ. σκανδαλισθήσεται) ὁ ἀσεβής.²⁹

הַגִּיטוֹן סֶלָה. *Higgaion Selah* (signum musicum). O'. φῶδῃ διαψάλματος. 'Εβρ. ἔγγαῶν σέλ.³⁰ 'Α. φῶδῃ ἀεί. Σ. μέλος διαψάλματος. Θ. φθογγῇ ἀεί. *Αλλος' μελωδία ἀεί.³¹ Ε'. μελετῶν εἰς τοὺς αἰῶνας. Σ'. μελετῶν διαπαντός.³²

18. יָשׁוּבוּ. *Revertentur.* O'. ἀποστραφήτωσαν. 'Α. ἀναστρέψουσιν.³³

19. כִּי לֹא לְעֶצֶם יִשְׁבַּח. *Quia non in aeternum oblivioni tradetur.* O'. ὅτι οὐκ εἰς τέλος ἐπιλησθήσεται. *Αλλος' οὐ γὰρ εἰς τέλος [ἢ προσδοκία τῶν πράων] ἐπιλησθήσεται.³⁴

תִּקְוִיתָ עֲנִיִּים. *Expectatio inorum.* O'. ἡ ὑπομονὴ τῶν πενήτων. *Αλλος' ἡ προσδοκία τῶν πράων.³⁵

20. אַל-יַעֲלֶה. *Ne praevaleat.* O'. μὴ κραταιούσθω.

*Αλλος' μὴ θρασυνέσθω.³⁶
20. עַל-פְּנֵיךָ. *Coram facie tua.* O'. ἐνώπιόν σου. *Αλλος' κατὰ πρόσωπόν σου.³⁷

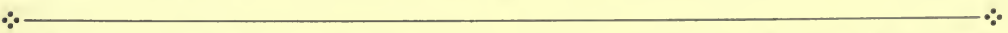
21. הָיָה יְהוָה לִּי כֹהֵן. *Constituē, Jona, doctorem (alia exempl. timorem) iis.* O'. καταστήσον, κύριε, νομοθέτην ἐπ' αὐτούς. 'Α. θεοῦ, κύριε, φόβημα αὐτοῖς. Σ. τάξον, κύριε, νόμον αὐτοῖς. Θ. καταστήσον, κύριε, φόβον αὐτοῖς. Ε'. φόβημα.³⁸

22 (Hebr. x. 1). לְעֵתוֹת צָרָה. *Ad tempora in angustia.* O'. ἐν ἐνκαιρίαις ἐν θλίψει. 'Α. εἰς καιρὸν θλίψεως. Σ. ἐν καιροῖς θλίψεως.³⁹

23 (x. 2). יָקַדְדָּה. *Inceditur.* O'. ἐμπυρίζεται. 'Α. ἐκκαίεται. Σ. φλέγεται.⁴⁰

יִתְפָּשְׁוּ. *Comprehendentur.* O'. συλλαμβάνονται. 'Α. Σ. Θ. συλληφθήτωσαν, σ. συλληφθήσονται.⁴¹

24, 25 (x. 3, 4). כִּי-יְהִי לִי רָשָׁע עַל-תְּאוֹנָתוֹ. *Quoniam gloriatur improbus de desiderio animae suae, et rapaci benedicit, et contemnit Jovam.* Impius secundum fastum spiritus sui non requirit (Deum). O'. ὅτι ἐπαινείται ὁ ἄμαρτωλός ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, καὶ ὁ ἀδικῶν ἐνευλογεῖται. παρᾶξυνε τὸν κύριον ὁ ἄμαρτωλός, κατὰ τὸ πλῆθος τῆς ὀργῆς αὐτοῦ οὐκ ἐκζητήσει. 'Α. ὅτι ὕμνησεν ἀσεβῆς ἐπὶ πόθῳ ψυχῆς αὐτοῦ, καὶ πλεονέκτης εὐλογήσας διέσυρε κύριον. ἀσεβῆς κατὰ μετεω-

²⁵ Chrysost. " Videtur esse Symmachi, qui vocem יִשְׁבַּח, ἐβαπτίσθην vertit Psal. lxxviii. 3."—Montef. ²⁶ Syro-hex. ²⁷ Chrysost. ²⁸ Sic ἄλλος' apud Chrysost. Est proculdubio Aquilae. Vid. ad Psal. vii. 4. lxxvii. 72. cviii. 108. ²⁹ Syro-hex. ³⁰ Chrysost., Colb. ³¹ "Aquilae et Symmachi lectiones habent Vat., Colb. et Drusius [Nobil.]. Theodotionis vero Colb., ut et sequentem melωδία."—Montef. Chrysost.: *Αλλος' φθογγῇ ἀεί. ἄλλος' μελωδία ἀεί. Syro-hex. Aquilae tribuit: ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹

³⁴ Chrysost. ³⁵ Idem. ³⁶ Chrysost., Euthym. Zigab. ³⁷ Chrysost. ³⁸ "Trium lectiones exhibent Vat., Colb. theodos, atque Drusius [Nobil.]. Sed Colb. eam quae Theodotionis est Aquilae ascribit."—Montef. Chrysost.: *Ετερος' καταστήσον, κύριε, φόβημα αὐτοῖς. Syro-hex.: 'Α. Ε'. φόβημα (לְעֵתוֹת). Σ. νόμον. Nobil. insuper affert: *Αλλος' ἐπιλαμψαι; quod nescio quo pertineat. In fine v. διψάλμα Psalt. Gall.: * Diapsalma. ³⁹ Vat. Nobil.: 'Α. εἰς καιρὸν. Σ. ἐν καιροῖς θλ. ⁴⁰ Sic Nobil., Vat. Montef. edidit: 'Α. καίεται, ill. ἐκκαίεται (sic). Scilicet hoc est scriptura Vaticani; illud error Drusii. ⁴¹ Syro-hex. ⁴² ⁴³

ρισμὸν θυμοῦ αὐτοῦ οὐ μὴ ἐκζητήσῃ. Σ. ὅτι αἰνέσας ὁ παράνομος κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, καὶ πλεονέκτης εὐλογήσας παρώξυνε τὸν κύριον. (ὁ παράνομος) ὅταν ὑψωθῆ ὁ θυμὸς αὐτοῦ, οὐκ ἐκζητεῖ.⁴³

25 (x. 4). אֵין אֱלֹהִים בְּלִמְזוֹמֹתָיו. Non est Deus omnes cogitationes ejus. Ο'. οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς ἐνώπιον αὐτοῦ. Ἄ. Σ. οὐκ ἔστι θεὸς ἐν πάσαις ἐννοίαις αὐτοῦ. Ἄλλος δι' ὄλων τῶν ἐνθυμημάτων αὐτοῦ.⁴³

26 (x. 5). פִּרְמָהּ. Firmæ sunt. Ο'. βεβηλοῦνται. Ἄ. Ε'. ὠδήσουσιν.⁴⁴

כְּרוֹם כְּשִׁטְפֵי. Sublimia (remota) sunt judicia tua. Ο'. ἀνταιριεῖται τὰ κρίματά σου. Ἄ. Ε'. ὑψωμα, s. ὕψος...⁴⁵ Ἄλλος ἦρται ἢ κρίσις σου.⁴⁶ Ἄλλος ἀφανίζεται...⁴⁷

כָּל-צוּרְרֵי יַפְיֵי בָּהֶם. Omnes hostes ejus (quod attinet) flat in eos. Ο'. πάντων τῶν

ἐχθρῶν αὐτοῦ κατακυριεύσει. Ἄ. πάντας τοὺς ἐνθεσμούτας αὐτὸν ἐξεφάνη ἐν αὐτοῖς.⁴⁸ Σ. πάντας τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν ἐκφύσῃ.⁴⁹

27 (x. 6). אָמַר בְּלִבִּי בְּלִבּוֹ בְּלִמְזוֹמֹתַי דָּר דָּר וְאֵין בְּרַע לִי. Dixit in corde suo: Non movebor in generationem et generationem, qui non in malo ero. Ο'. εἶπε γὰρ ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ, οὐ μὴ σαλευθῶ ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν ἀνευ κακοῦ. Σ. λέγων ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ, οὐ περιτραπήσομαι εἰς γενεάν καὶ γενεάν, οὐ γὰρ ἔσομαι ἐν κακώσει.⁵⁰

28 (x. 7). אָמַר פִּיהוּ כְּזָבָה. Exsecratione os suum implet. Ο'. οὐ ἀρᾶς τὸ στόμα αὐτοῦ γέμει. Ἄλλος οὐτίνος κατάρas πλήρες τὸ στόμα.⁵¹

וּבְרַמְיוֹתָיו. Et fraudibus et oppressione. Ο'. καὶ πικρίας καὶ δόλου. Ἄ. καὶ ἐνεδρῶν καὶ περισπασμοῦ. Σ. καὶ ἐπιθέσεων καὶ ζημίας.⁵²

אֵין. Nequitia. Ο'. πόνος. Ἄ. ἀνοφέλες.⁵³

⁴³ "Hunc locum, ante lacerum et interpretum nomibus carentem apud Drusium [Nobil.], ex Regio uno, Colbert. uno, et Vat. restitimus. Chrysostomus vero primam lectionem Symmacho, secundam Aquilæ tribuit."—*Mon-tef.* Fallitur. Chrysostomus habet: "Ἄλλος δὲ φησιν ὅτι αἰνέσας—οὐκ ἐκζητεῖ. Ἄλλος ὅτι ὕμνησεν (om. ἀσεβῆς)—οὐ μὴ ἐκζητήσῃ. Savil., ut solet, in marg. prioris loci a' appinxit, posterioris autem c'. Ex Syro nostro mox appellando constat posteriore lectionem Aquilæ esse, lectionem integram dico, non ut Montefalconio placuit, qui secundam partem ejus, κατὰ μεταωρισμὸν κ.τ.ε. Symmacho, Symmachi autem secundam partem, ὅταν ὑψωθῆ κ.τ.ε. Aquilæ tribuit. Syro-hex. non nisi Aquilæ versionem exhibet: Ἄ. ὅτι ὕμνησεν (حَسْب) ἀσεβῆς ἐν πύθω (حَسْب) ψυχῆς αὐτοῦ, καὶ πλεονέκτης (حَسْب) εὐλογήσας διέσπυρε (סוּף) κύριον. ἀσεβῆς ἐν μεταωρισμῷ (חַסְבָּה) ψυχῆς (פַּעַל, fort. פִּעַל, sed desideratur חַסְבָּה) αὐτοῦ. Nunc de singulari videamus. Apud Aquilam ἀσεβῆς post ὕμνησεν, a Chrysost. et Nobil. male omissum, supplevit Montef., concinente Syro. Mox διέσπυρε τὸν κύριον Nobil. et Montef., invito Chrysost. Apud Sym. παράνομος sine artic. exhibent Nobil., Montef., repugnante eodem. Mox τῆς ψυχῆς αὐτοῦ iidem male omittunt. Deinde ὁ παράνομος, quod in omnibus deest, ex Hebr. assumptum. Paene oblitus sum monere, Eusebium ad h.l. unicum vocab. διέσπυρε ex lectione Aquilæ exscripsisse. ⁴³ Montef. ex Chrysost. edidit: "Ἄλλος: οὐκ ἔστι θεὸς ἐν (ἐν tacite assumpsit

Montef.) πάσας ἐνν. αὐτοῦ. Ἄλλος δι' ὄλων κ.τ.ε. Syro-hex. affert: ⲛⲁⲛⲁⲛⲁ ⲛⲁⲛⲁⲛⲁ ⲛⲁⲛⲁⲛⲁ. Sed verisimile est, Syrum utramque versionem iisdem verbis conclusisse, et Symmachum vertisse δι' ὄλων τῶν ἐνθυμημάτων αὐτοῦ. Nam ἐνθυμῆσθαι et derivata ejus frequentat iste interpres.

⁴⁴ Syro-hex. ⲛⲁⲛⲁⲛⲁ ⲛⲁⲛⲁⲛⲁ. Bugatus vertit, destruentur. Sed cf. ad Psal. lxxvi. 17. ⁴⁵ Syro-hex. ⲛⲁⲛⲁⲛⲁ ⲛⲁⲛⲁⲛⲁ. ⁴⁶ Chrysost. Huc pertinere videtur Syro-hex. ⲛⲁⲛⲁⲛⲁ ⲛⲁⲛⲁⲛⲁ.

⁴⁷ Colb. στιχηρῶς scriptus. ⁴⁸ Syro-hex. ⲛⲁⲛⲁⲛⲁ ⲛⲁⲛⲁⲛⲁ ⲛⲁⲛⲁⲛⲁ. ⁴⁹ Bugatus vertit: omnes alligantes se despiciet, qui sensus in Syro. ⲛⲁⲛⲁⲛⲁ non videtur inesse. Nos ἐξεφάνη posuimus, maxime propter locum Psal. xxvi. 12, ubi vid. Hex.

⁴⁹ Reg. unus, et Theod. Mops. apud Mai. ibid. Chrysost.: "Ἄλλος πάντας τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ ἐκφύσῃ, λέγων ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ κ.τ.ε." ⁵⁰ Colb. et Reg. unus apud Montef., qui οὐτε ἔσομαι edidit. Theodoret. et Theod. Mops. habent: οὐ περιτραπήσομαι εἰς γ. καὶ γ., οὐτε ἔσομαι ἐν κ. Alteram scripturam, οὐ γὰρ ἔσομαι, tument Chrysost. et Syro-hex., qui affert: ⲛⲁⲛⲁⲛⲁ ⲛⲁⲛⲁⲛⲁ ⲛⲁⲛⲁⲛⲁ. Cf. ad Psal. xlv. 7. ⁵¹ Colb. στιχηρῶς scriptus. ⁵² Syro-hex. affert: Σ. καὶ ἐπιθέσεων (סוּף). Cf. ad Psal. xlii. i. liv. 12) καὶ ζημίας (חַסְבָּה). Cf. ad Psal. liv. 12). Ἄ. καὶ ἐνεδρῶν (חַסְבָּה) καὶ περισπασμοῦ (פַּעַל). Vid. Eccles. i. 13 in Syro-hex.). ⁵³ Sic ἄλλος apud Chrysost. Cf. ad Psal. v. 6. vi. 9.

29 (x. 8). יֵשֵׁב בְּמַאֲרָב הַצִּירִים בְּמִסְתָּרֵימ יְהוָה. *Sedat in insidiis villarum in latibulis, ut interficiat innocentem.* Ο. ἐγκάθηται ἐνέδρα μετὰ πλουσίων ἐν ἀποκρύφους, τοῦ ἀποκτεῖναι ἀθῶν. 'Α. . . ἐνέδρα αὐλῶν. ⁵⁴ Σ. ἐγκάθηται ἐνεδρεύων παρὰ τὰς αὐλὰς ἐν ἀποκρύφους, ἀποκτεῖναι ἀνάτιον. ⁵⁵ "Ἄλλος" ἐγκρύπτεται μετὰ δόλου. ⁵⁶

וַיִּנּוּ לְחַלְכֶּה יַעֲזָבוּ. *Oculi ejus adversus miserum insidiantur.* Ο. οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ εἰς τὸν πέννητα ἀποβλέπουσιν. 'Α. (οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ) τὴν εἰσορίαν σου κρύψουσιν (s. συγκρύψουσιν). ⁵⁷ Σ. . . εἰς τοὺς ἀσθενεῖς σου . . . ⁵⁸

30 (x. 9). בְּרִצְפָה. *In lustris.* Ο. ἐν τῇ μάνδρα αὐτοῦ. "Ἄλλος" ἐν τῷ περιφράγματι αὐτοῦ. ⁵⁹
בְּרִשְׁתּוֹ בְּרֶשֶׁתוֹ. *In trahendo eum in rete suo.* Ο. ἐν τῷ ἑλκύσαι αὐτὸν ἐν τῇ παγίδι αὐτοῦ. Σ. ἐκύσας αὐτὸν ἐν τῇ σαγήνῃ αὐτοῦ. ⁶⁰ "Ἄλλος" ἐν ἑλκυσμῷ αὐτοῦ. ⁶¹

31 (x. 10). וְרִכְה יִשָּׁךְ וְנָפַל בְּעַצְמוֹתָיו חֲלָכְנָאִים. *Et contusus corruet, et incidet in unguis (s. catulos, s. fortes) ejus miseri.* Ο. ταπεινώσει αὐτὸν, κύψει καὶ πεσεῖται, ἐν τῷ αὐτὸν κατακυριεύσαι τῶν πενήτων. 'Α. *Et frictum* κάμψει αὐτὸν, καὶ πεσεῖται. ⁶² Σ. ὁ δὲ θλασθεὶς καμφθήσεται, ἐπιπεσόντος αὐτοῦ μετὰ τῶν ἰσχυρῶν αὐτοῦ τοῖς ἀσθενεῖσι. ⁶³

32 (x. 11). אֵל. *Deus.* Ο. ὁ θεός. 'Α. Ε'. ἰσχυρός. ⁶⁴

וְנִצַּח. *Prorsus.* Ο. εἰς τέλος. 'Α. εἰς νίκος. ⁶⁵

33 (x. 12). הָלֵךְ יְהוָה קוֹרָח. *Surge, Jova Deus.* Ο. ἀνάστηθι, κύριε ὁ θεός. 'Α. Σ. ἀνάστηθι, κύριε ἰσχυρὸς μου. ⁶⁶

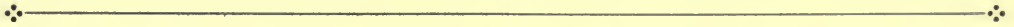
וְנָשְׂא יָדָהּ. *Leva manum tuam.* Ο. ἔψωθήτω ἡ χεὶρ σου. "Ἄλλος" ἔπαρον τὴν χεὶρά σου. ⁶⁷

34 (x. 13). אָמַר בְּלִבּוֹ לֹא תִדְרַשׁ. *Dicit in corde suo, non requires.* Ο. εἶπε γὰρ ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ, οὐ ζητήσει. "Ἄλλος" λέγων ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ, οὐκ ἐκζητήσει. ⁶⁸

35 (x. 14). רָא אַתָּה כִּי-רָאִיתָ עָמַל וְנַעַם תְּבִיט. *Vidisti, nam tu molestiam et iram respicis.* Ο. βλέπεις, ὅτι σὺ πόνον καὶ θυμὸν κατανοεῖς. 'Α. εἶδες, ὅτι σὺ πόνον καὶ παροργισμὸν ἐπιβλέπεις. Σ. ὄρᾶς, ὅτι σὺ μόχθον καὶ παροργισμὸν ἐποπτεύεις. ⁶⁹ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'. ⁷⁰

לָתֵת בְּיָדָהּ. *Ad tradendum in manum tuam.* Ο. τοῦ παραδοῦναι αὐτοὺς εἰς χεῖράς σου. 'Α. τοῦ δοῦναι ἐν χεὶρί σου. ⁷¹ Σ. ἵνα δοθῶσιν (s. τεθῶσιν) εἰς χεῖράς σου. ⁷²

עָלֶיךָ יַעֲזֹב הַלְּחָכֵךְ. *Super te relinquit hoc miser.* Ο. σοὶ ἐγκαταλείπεται ὁ πτωχός. 'Α. ἐπὶ σὲ καταλείπει. ⁷³ Σ. σοὶ ἐγκατα-

⁶⁴ Vat. "Aquila et Sym. transtulerunt, αὐλὰς."—*Agellius.*
⁶⁵ Nobil., Reg. unus et Vat. Montef. edidit περὶ τὰς αὐλὰς, et sic Nobil., favente Reg., qui legit περὶ τὰς πύλας. Sed Chrysost. testatur: "Ἄλλος" ἐνεδρεύων παρὰ τὰς αὐλὰς, accedente Vat. et Syro-hex., qui affert: Σ. παρὰ τὰς αὐλὰς (לְחַלְכֶּה). ⁶⁶ Coislin. unus. Fortasse scholium est.
⁶⁷ Syro-hex. + וְנָשְׂא יָדָהּ. Cf. Hex. ad Job. v. 5. Psal. xlvii. 14. ⁶⁸ Vat. ⁶⁹ Chrysost. ⁷⁰ Syro-hex. + וְנָשְׂא יָדָהּ. ⁷¹ Chrysost. affert: "Ἄλλος" ἐν τῇ σαγήνῃ. ⁷² Syro-hex. + וְנָשְׂא יָדָהּ. Bugatus vertit: *et frictum incurvabit eum, et cadet.* ⁷³ Sic ἄλλος apud Chrysost. Montef. juxta marginem Savilii hanc versionem Aquilae tribuit, a cuius stylo prorsus abhorret. Rectius Syro-hex. Symmacho continuat, vertens: עָלֶיךָ

בְּיָדָהּ חַמְּוֵי; سِدَاكِهِ. Ergo Syrus in suo habuit, μετὰ τῶν ἰσχυροτέρων αὐτοῦ. ⁶⁴ Syro-hex. .οι. / .سِدَاكِهِ. ⁶⁵ Syro-hex. + لِحَاكِهِ. ⁶⁶ Vat. ⁶⁷ Chrysost. ⁶⁸ Coislin. bombycinus. ⁶⁹ "Lectioes Aquilae et Symmachi ex Vat., Regio uno, Theodoreto, Corderio et Drusio. Vat. ad Aquilam habet *id est*."—*Montef.* Chrysost. ad Aquilam ἐπιβλέψεις habet, invititis Theodoreto et Nobil. Ad Sym. Montef. πόνον pro μόχθον edidit, repugnantis iisdem. ⁷⁰ Vat. ⁷¹ Chrysost. affert: "Ἄλλος" εἶδες, ὅτι σὺ πόνον καὶ παροργισμὸν ἐπιβλέψεις, τοῦ δοῦναι ἐν χεὶρί σου. Lectionem nostram Montef. silentio praeteriit. ⁷² Nobil., Vat., quorum hic τεθῶσιν habet. Chrysost. "Ἄλλος" ἵνα δοθῶσιν εἰς χ. σου. ⁷³ Vat.

λείπει ὁ ἀσθενής σου.⁷⁴ Θ. ἐπὶ σὲ καταλείπεται...⁷⁵

35 (x. 14). יָתוּם אֲתָה הֵייתָ עוֹר. *Pupillum tu fuisi adjuvans.* Ο'. ὀρφανῶ σὺ ἦσθα βοηθός. "Ἄλλος" σὺ ἐγένου. "Ἄλλος" σὺ ἔση.⁷⁶ 'Α. Θ. Ε'. Σ'. βοηθῶν.⁷⁷

36 (x. 15). תְּרֹשֶׁתֶּנּוּ בְּלִיתְמָנָה. *Si quaeras impietatem ejus, non invenies.* Ο'. ζητηθήσεται ἡ ἁμαρτία αὐτοῦ, καὶ οὐ μὴ εὑρεθῆ. 'Α. Σ. ἐκζητηθήσεται ἡ ἀσέβεια αὐτοῦ, ἵνα μὴ εὑρεθῆ αὐτός.⁷⁸ Θ. ἐκζητηθήτω ἡ ἀσέβεια αὐτοῦ, ἵνα μὴ εὑρεθῆ.⁷⁹

38 (x. 17). תְּכַנֵּן לָבָב תְּקַשִּׁיב אָזְנוֹךָ. *Confirmabis cor eorum, attentam reddes aurem tuam.* Ο'. τὴν ἐτοιμασίαν τῆς καρδίας αὐτῶν προσέσχε τὸ οὖς σου. 'Α. ἐτοιμάσεις καρδίας αὐτῶν προσέχειν οὖς σου. Σ. τὴν πρόθεσιν τῆς καρδίας αὐτῶν ἠκροάσατο τὸ οὖς σου.⁸⁰

39 (x. 18). לְשַׁפֵּט יָתוּם בְּרִד. *Ad judicandum pupillum et tenuem.* Ο'. κρῖναι ὀρφανῶ καὶ ταπεινῶ. 'Α. κρῖναι ὀρφανῶ καὶ τεθλασμένῶ.⁸¹

PSALM. X (Hebr. xi).

1. לְמַנְצֵחַ לְדָוִד. *Praeceptorum Davidi.* Ο'. εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῶ Δαυίδ. 'Α. τῶ νικοποιῶ τοῦ Δαυίδ. Σ. ἐπινίκιος τοῦ Δαυίδ. Θ. τῶ νικοποιῶ ψαλμὸς τῶ Δαυίδ.¹

נוֹרֵי הַרְכָּם צְפוּר. *Confuge ad montes vestros, passer.* Ο'. μεταναστεύον ἐπὶ τὰ ὄρη ὡς στρουθιον. 'Α. ἀναστατοῦ εἰς τὸ ὄρος ὡς πετεινὸν (s. ὄρειον). Ε'. μετακινου.²

2. כוֹנְנֵי הַצֵּף עַל-יָדָה. *Aptaverunt sagittam suam super nervum.* Ο'. ἠτοίμασαν βέλη εἰς φαρέτραν. 'Α. Σ. ἤδρασαν βέλος αὐτῶν ἐπὶ τὴν νευράν.³ "Ἄλλος" εἰς βελοθήκην.⁴

לִירוֹת בְּמוֹ-אֶפֶס לְיִשְׂרָאֵל. *Ut jaculentur in caligine in rectos corde.* Ο'. Θ. τοῦ κατατοξεύσαι ἐν σκοτομήνῃ τοὺς εὐθείς τῆ καρδίᾳ. Σ... ὡς ἐν ῥόμφ... Σ'. εἰς τὸ ἐπιδειξαι τὸ σκότος εἰς τὸ φῶς.⁵

3. כִּי הַשְּׂתוֹת יִהְיוּ יְהִרְסוּן. *Quoniam fundamenta destruentur.* Ο'. ὅτι ἂ κατηρτίσω καθέλιον. 'Α. ὅτι οἱ θεμέλιοι καθαιρεθήσονται. Σ. ὅτι οἱ

⁷⁴ Syro-hex. ⲉⲃⲓ ⲛⲉⲥⲥⲏⲗⲏ ⲛⲉⲥⲥⲏⲗⲏ. (Idem Graeca τῶν Ὁ vertit: ⲛⲉⲥⲥⲏⲗⲏ ⲛⲉⲥⲥⲏⲗⲏ.) Vat. affert: Σ. σοὶ ἐγκαταλείπει. ⁷⁵ Vat. ⁷⁶ Chrysost. ⁷⁷ Vat. Parsons. e Cod. 273 affert: "Ἐτερος" σὺ μόνος ὀρφανῶν καὶ πτωχῶν προστάτης. Scholium est ex Chrysost. (Opp. T. V, p. 111 E) assumptum. ⁷⁸ Theodoret., Nobil. et "tres MSS.," qui omnes Symmacho uni tribuunt. Syro-hex. vero: ⲉⲃⲓ ⲛⲉⲥⲥⲏⲗⲏ ⲛⲉⲥⲥⲏⲗⲏ. Ex his corrigendus Bar Hebraeus apud Eichhorn. *Repertor.* T. XIII, p. 185, exscribente Brunsius: ⲛⲉⲥⲥⲏⲗⲏ ⲛⲉⲥⲥⲏⲗⲏ. ⲛⲉⲥⲥⲏⲗⲏ ⲛⲉⲥⲥⲏⲗⲏ. ⲛⲉⲥⲥⲏⲗⲏ ⲛⲉⲥⲥⲏⲗⲏ. ubi vocab. ⲛⲉⲥⲥⲏⲗⲏ, Hebr. עָרַב, ad posteriorem versus clausulam secundum distinctionem Masoreticam, non ad priorem Aquilam traxisse notat Brunsius. ⁷⁹ Vat. Sic, addito in fine καὶ αὐτός, ἄλλος apud Chrysost. In textu autem LXXviralī post εἶρεθῆ Syro-hex. et Codd. III, 55 addunt δι' αὐτῆ. ⁸⁰ Duas versiones ἀλλῶ et ἄλλῶ tribuit Chrysost. Priorem Symmacho, posteriorem Aquilae ex Colbertino vindicat Montef., repugnante utriusque interpretis stylo. Quin et Theodoretus diserite testatur: τὴν δὲ ἐτοιμασίαν, τὴν πρόθεσιν ὁ Σύμμαχος εἶρηκεν. Apud Aq.

fortasse reponendum, προσέχεις οὖς σου, ea constructione qua quis dicatur προσέχειν τὸν νοῦν. ⁸¹ Colb., et, tacito interprete, Chrysost.

PSALM. X. ¹ "Ex Colb. et Eusebio in Psalmos."—*Montef.* Pro τῶ Δ. Syro-hex. Aquilae vindicat τοῦ Δ. Cf. ad Psal. xv. i. xvi. i. Chrysost. et Euseb. 'Α. τῶ νικοποιῶ, tantum afferunt. ² Chrysost.: "Ἄλλος" ἀναστατοῦ εἰς τὰ ὄρη ὡς στρουθιον. "Ἄλλος" μετακινου. His lectionibus Montef. tacito auctore titulos 'Α. et Ε'. praemisit. Ad Aquilam emaculandum adhibuimus Syro-hex., qui affert: ⲉⲃⲓ ⲛⲉⲥⲥⲏⲗⲏ ⲛⲉⲥⲥⲏⲗⲏ. (Syr. ⲛⲉⲥⲥⲏⲗⲏ tam pro μεταναστεύον quam pro ἀναστατοῦ adhibet Noster.) ³ Nobil., Vat. Syro-hex. affert: ⲉⲃⲓ ⲛⲉⲥⲥⲏⲗⲏ ⲛⲉⲥⲥⲏⲗⲏ. ⲉⲃⲓ ⲛⲉⲥⲥⲏⲗⲏ. Aut βέλη legit, aut βέλος quasi nomen multitudinis vertit. ⁴ Colb. στιχηρῶς scriptus. Est scholium, ut videtur, vocis φαρέτραν. ⁵ Nobil., Vat. Chrysost.: "Ἄλλος" ὡς ἐν ῥόμφ. Syro-hex. ⲉⲃⲓ ⲛⲉⲥⲥⲏⲗⲏ. ⲉⲃⲓ ⲛⲉⲥⲥⲏⲗⲏ. Montef. subjungit: "Ἄλλος" ἀσελήνω νυκτί; quod merum scholium est vocis σκοτομήνη. Sic Syrus noster tam hic quam ad Aq. Psal. xc. 6 σκοτομήνη vertit, ⲉⲃⲓ ⲛⲉⲥⲥⲏⲗⲏ.

θεσμοὶ κατελύθησαν. Σ'. ὅτι αἱ διαδοχαὶ...
 "Ἄλλος" ὅτι αἱ διδασκαλῖαι συντριβήσονται.⁹

3. צַדִּיקַת מַה עָשָׂה. *Justus quid fecit?* Ο'. ὁ δὲ δίκαιος τί ἐποίησε; 'Α. δίκαιος τί κατειργάσατο; Σ. δίκαιος τί ἔδρασεν;⁷

4. יְחִי. *Respicuit.* Ο'. ÷ εἰς τὸν πένητα ἄποβλέπουσι. 'Α. δραματίζονται. Θ. ἐπιβλέπουσι.⁸ Τὸ, εἰς τὸν πένητα, ἐν σελίδι τῶν Ο' ἔκειτο μόνον ἀμφιβόλως.⁹

יְבַחֵנוּ יְבַחֵנוּ. *Palpbrae ejus explorant.* Ο'. τὰ βλέφαρα αὐτοῦ ἐξετάζει. 'Α. τὰ βλέφαρα αὐτοῦ δοκιμάζει.¹⁰

5. יְדַיֵּךְ יְבַחֵנוּ יְבַחֵנוּ. *Jona justum explorat et impium.* Ο'. κύριος ἐξετάζει τὸν δίκαιον καὶ τὸν ἀσεβῆ. 'Α. κύριος δίκαιον δοκιμάζει, καὶ ἀσεβῆ.¹¹ "Ἄλλος" κύριος δίκαιος ἐξεταστής...¹²

וְאֵהָב חֲמָס שָׂנְאָהּ נַפְשִׁי. *Et eum qui violentiam amat, odit anima ejus.* Ο'. ὁ δὲ ἀγαπῶν ἀδικίαν μισεῖ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν. 'Α. καὶ ἀγαπῶντα ἀδικα ἐμίσησεν ἡ ψυχὴ αὐτοῦ.¹³

6. יַמְטֵר עַל-רְשָׁעִים פְּחִים. *Pluet super impios laqueos.* Ο'. ἐπιβρέξει ἐπὶ ἀμαρτωλοὺς παγίδας. Σ. ὕσει ἐπὶ παρανόμους ἀνθρακας.¹⁴

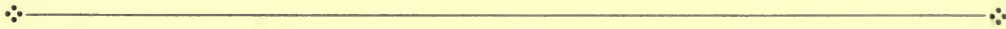
7. יִשָּׂר יְהוָה פְּנֵימוֹ. *Rectum videt facies ejus.* Ο'. εὐθύτητα εἶδε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ. "Ἄλλος" εὐθύτητας ὕψεται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ.¹⁵

PSALM. XI (Hebr. xii).

1. לְחַן מְמוֹר מְמִינֵנוּ עַל-יְהוָה מְנַצְּחֵנוּ. *Praecentori super octavam canticum Davidi.* Ο'. Θ. εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῆς ὕμνης ('Εβρ. ἀσεμνίβ¹) ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. 'Α. τῷ νικοποῦ ὑπὲρ τῆς ὕμνης μελωδῆμα τῷ Δαυίδ. Σ. ἐπὶ νίκιος ᾠδὴ τῷ Δαυίδ...²

2. רַחֵם. *Pius.* Ο'. ὅσιος. 'Α. ἀγνός.³
 כִּי-רָפוּ אֲמוֹנוֹת בְּנֵי אֲדָם. *Quoniam desierunt fideles a filiis hominum.* Ο'. ὅτι ὠλιγόθησαν αἱ ἀλήθειαι ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν ἀνθρώπων. 'Α. ὅτι ἐπεράνθησαν πιστοὶ ἀπὸ υἱῶν ἀνθρώπων. Σ. ὅτι ἐξέλειπον αἱ πίστεις ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν ἀνθρώπων.⁴

3. שֵׁשׁ לְשׂוֹן לִבִּי וְלִבִּי יְדַבֵּר. *Labia blanditiarum cum corde et corde (duplici corde) loquuntur.* Ο'. χεῖλη δόλια ἐν καρδίᾳ καὶ ἐν καρδίᾳ ἐλάλησαν. Σ. χεῖλη λεία ἐν καρδίᾳ ἄλλη καὶ ἄλλη λαλεῖ.⁵

⁶ "Has lectiones sinceras affert Vat. Drusius et alii mutilas habent."—*Montef.* Aquilae, Symmachi et Vtae ed. lectiones affert Nobil. Chrysost.: "Ἄλλος" ὅτι οἱ θεσμοὶ κ.τ.έ. "Ἄλλος" ὅτι αἱ διδασκ. κ.τ.έ. Versionem, ὅτι οἱ θεσμοὶ κατελύθησαν (ܘܢܘܩܘܠܘܢ ܗܘܢܘܢܘܩܘܠܘܢܢ) Syro-hex. non Symmacho, sed Vtae ed. tribuit. In VIta versione pro διαδοχαὶ Schleusner. coniecit διδαχαί. Hieron. Symmachum secutus est, verens: *quia leges dissipatae sunt.* ⁷ Nobil., Vat. ⁸ Nobil. ⁹ Scholium apud Nobil. et Vat. Pro εἰς τὸν πένητα (Psalt. Gall. + *in pauperem*) Theodoret. et Cod. 184 legunt τὴν οἰκουμένην, Syro-hex. εἰς τὴν οἰκουμένην. ¹⁰ "Sic MSS."—*Montef.* Sic ἄλλος apud Chrysost. ¹¹ Colb. Sic ἄλλος apud Chrysost. ¹² Chrysost. ¹³ "Agellius Vaticanis MSS. usus notat hanc interpretationem sequi post praecedentem κύριος δίκαιον δοκιμάζει κ.τ.έ. [Sic apud Chrysost.] Itaque haec postrema pars perinde atque superior Aquilae est."—*Montef.* ¹⁴ Sic ἄλλος apud Chrysost., ubi *Montef.*: "Cujus sit haec interpretatio ignoratur." Nos Symmacho auctori vindic-

cimus, qui solus trium interpretum, quantum sciamus, παρανόμος pro ψῆῖ adhibet. Vid. Hex. nostra at Psal. xxvii. 3. xxxi. i. o. c. 8. cxxiv. 3. Prov. x. 2. Ezech. xxxiii. i. i. Mox ad Hebr. פִּשְׁעֵי פָרַר, Ο'. πνεῦμα καταγιγὸς, *Montef.* ex Vat. affert: ("Ἄλλος" πνεῦμα καταγιγὸς. Ο'. καταγιγὸς; veremur ut satis certe. ¹⁵ Chrysost., qui notat: τὸ πρόσωπον αὐτῶν, τοῦτέστι, τῶν δικαίων, ἢ αὐτοῦ, τοῦ θεοῦ. Coislin. bombycinus, τὰ πρόσωπα αὐτοῦ.
 PSALM. XI. ¹ Chrysost., Colb. Coislin. ἀσεμνίβ. ² Vat. Syro-hex. affert: 'Α. τῷ νικοποῦ ὑπὲρ τῆς ὕμνης (ܘܢܘܩܘܠܘܢ) μελωδῆμα (ܘܡܠܘܕܘܢ) τοῦ Δαυίδ. ³ Nobil. et sine nom. Vat. ⁴ Sic Regii duo, Vat., Colb. *Montef.* ad Aquilam edidit οἱ πιστοὶ, invito Chrysost., neonem ad Sym. ἐξέλειπον αἱ π. ἀπὸ τῶν υἱῶν ἀνθρώπων. Syro-hex. affert: † ܘܚܘܕܘܢ ܘܠܘܒܘܢ ܘܠܘܒܘܢ. ⁵ *Montef.* ex Nobil. et Vat. edidit: Σ. χεῖλη δόλια ἐν κ. ἄλλη καὶ ἄλλη λ. Chrysost.: "Ἄλλος" ἐν κ. ἄλλη καὶ ἄλλη λ. "In Brevariio Hieronymi sic legitur: *S. labia lubrica, in corde aliud est, et aliud loquitur.*"—*Montef.* Proculdubio Symmachus scripsit

5. **נַגְבִּיר**. *Robusti erimus. O'. μεγαλυνοῦμεν. "Αλλος' δυναστεύσομεν.*⁶

לְבָנוּ מִי אֲדָוָנוּ מִי אֲדָוָנוּ. *Labia nostra nobiscum sunt; quis nobis dominus? O'. τὰ χεῖλη ἡμῶν παρ' ἡμῶν (alia exempl. παρ' ἡμῖν) ἐστὶ, τίς ἡμῶν κύριός ἐστι; 'Α. χεῖλη πάρεστιν ἡμῖν, τίς δεσπότης ἡμῶν;⁷ "Αλλος' σὺν ἡμῖν πάρεστι.⁸ "Αλλος' τίς κυριεύσει ἡμῶν;⁹*

6. **מִיִּשְׁדֵּי עֲבִיבִים מֵאֲנָקַת אֲבוֹיָהֶם**. *Propter vastitatem afflictorum et propter gemitum inorum. O'. ἀπὸ τῆς ταλαιπωρίας τῶν πτωχῶν, καὶ ἀπὸ τοῦ στεναγμοῦ τῶν πενήτων. 'Α. ἀπὸ προνομῆς πενήτων, ἀπὸ οἰμογῆς πτωχῶν. Σ. διὰ κακοπάθειαν πτωχῶν, διὰ οἰμογῆν πενήτων.¹⁰*

לְהַשִּׁיב רִיחַ לְיָ. *Ponam in salute, in quem sufflat (invehitur). O'. θήσομαι ἐν σωτηρίῳ, παρρησιάσομαι ἐν αὐτῷ. Σ. τάξω σωτήριον ἐμφανές.¹¹ "Αλλος' ἐν σωτηρίᾳ σου.¹²*

7. **בְּעִלְיָ לְאֶרֶץ**. *In officina in terram. O'. δοκίμιον τῇ γῆ. 'Εβρ. βασιλὶ λάρσ.¹³ 'Α. χωροῦν τῇ γῆ.¹⁴*

מִצְּבָרִים. *Fusum. O'. κεκαθαρισμένον. 'Α. διυλισμένον.¹⁵*

שִׁבְעִיפְלִים. *Septuplum. O'. ἑπταπλασίως. 'Α. ἑπτάκις.¹⁶*

8. **הַשְׂבִּירִים**. *Servabis eos (s. ea). O'. φυλάξεις ἡμᾶς. 'Α. Θ. φυλάξεις αὐτά.¹⁷ "Αλλος' φυλάξεις αὐτούς.¹⁸*

8. **כִּן־הָדָר זֶה לְעוֹלָם**. *A generatione hac in saeculum. O'. ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα. "Αλλος' ἅμα τῇ γενεᾷ τῇ αἰῶνι.¹⁹*

9. **רַבִּיב רַשְׁעִים יִתְהַלְכֵן**. *Circumquaque impij ambulanti. O'. κύκλω οἱ ἀσεβεῖς περιπατοῦσιν. "Αλλος' περιπατήσουσιν. "Αλλος' κυκλῶ ἀσεβῶν ἐμπεριπατοῦσιν.²⁰*

וְכָרִים לְבָנֵי אֲדָם. *Quum exaltantur, vilitas (s. terror) est filijs hominum. O'. κατὰ τὸ ὕψος σου ἐπολυώρησας τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων. 'Εβρ. χάρμ ζολλῶ (fort. ζολλῶθ) λεβνη ἄδάμ.²¹ 'Α. κατὰ τὸ ὕψος ἐνωμισμένοι τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων. Σ. ὅταν ὑψωθῶσιν οἱ εὐτελεῖς τῶν υἱῶν τῶν ἀνθρώπων.²² Σ'. ἐξουθένησας.²³*

PSALM. XII (Hebr. xiii).

1. **לְמַנְצֵחַ מְזִמּוֹר לְדָוִד**. *Praeceptorum canticum Davidi. O'. εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. 'Α. τῷ νικοποῦ ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. Σ. ἐπινίκιος ὄδη τοῦ Δαυίδ. Θ. εἰς νίκος ψαλμὸς τῷ Δαυίδ.¹*

2. **עַד־אֵנָה יְהוָה הִשְׁפִּיחֵנִי צַנָּא**. *Usquequo, Jona, oblivisceris mei prorsus? O'. ἕως πότε, κύριε, ἐπιλήσῃ μου εἰς τέλος; 'Α. ἕως πότε, κύριε, ἐπιλήσῃ μου τέλεον; Σ. ἕως πότε, κύριε, ἐκλανθάνῃ μου εἰς τέλος;²*

χελὶ λεία. Cf. Hex. ad Jos. xi. 17. Prov. v. 3. xxvi. 28. Jesai. xxx. 10. ⁶ Chrysost. ⁷ Nobil. ⁸ Chrysost. ⁹ Idem. ¹⁰ Nobil., Vat. Syrus noster tantum affert: 'Α. ἀπὸ προνομῆς (صحة). ¹¹ Nobil., Theodoret, et sine nom. Chrysost. Apud Chrysost. et Theodoret. memoratur alia lectio ἐκφανές. Cf. ad Psal. ix. 26. Syrus noster affert: **ه. اُظهِرْ عَدَمًا جَدًّا**. ¹² Nobil. ¹³ Chrysost., qui βασιλιν habet. In Colb. est βασιλίρ. Hebraea enarrat Chrysost.: *τούτῃστι, τὸ χωνενόμενον, τὸ ῥέον ἐν τῇ γῆ*; unde Montef. post Drusium extudit rotam hexaplairem: **הִרְבֵּן**. O'. *πετυρωμένον*. "Αλλος' *χωνενόμενον*. ¹⁴ Nobil., Vat. Sic ἄλλος apud Chrysost. Hieron.: *separatum a terra*. ¹⁵ Nobil., Vat. Hieron.: *colatum*. ¹⁶ Syro-hex. **ه. عده اقبه**. ¹⁷ Vat. ¹⁸ Chrysost.: "Αλλος' *φυλάξεις αὐτούς*. "Αλλος' *φυλάξεις αὐτά*.

¹⁹ Chrysost. Parsons. e Cod. 273 affert: "Αλλος' *φυλάξεις αὐτούς καὶ φυλάξεις αὐτὰ ἅμα τῇ γενεᾷ τῇ αἰῶνι*. ²⁰ Chrysost. Vat. affert: *Οἱ λοιποὶ περιπατήσουσι*. ²¹ Chrysost. ²² Sic sine nominibus Chrysost. Versionum auctores ex Vat. profert Montef. Quod ad Symmachum attinet, consentit Syro-hex., qui affert: **ه. اهلل واهلهم قهلا قهلا**. ²³ Nobil. PSALM. XII. ¹ Reg. unus. Syro-hex. affert: **ه. اهللهم واهلهم قهلا قهلا**. Chrysost.: "Αλλος' *ἐπινίκιος ὄδη τοῦ Δ*. "Αλλος' *εἰς νίκος*. ² Sic Montef. ex eodem Regio. Scrupulum injicit Chrysost., qui affert: "Αλλος' *ἐκλανθάνῃ μου τέλεον*: necnon Parsons., qui ex Cod. 273 exscripsit: "Αλλος' *ἐπιλανθάνῃ μου τέλεον*. "Αλλος' *εἰς νίκος (ἀποστρέφεις)*. Pro **צַנָּא** et **צַנָּא** Aquilae proprium est *εἰς νίκος*. Vid. Hex. ad Psal. ix. 32. xliii. 24. Jerem. xv. 18.

2. עַד-אֵינָה תִּסְתַּר אֶת-פְּנֵיהֶּ כִּמְנֵי. *Usquequo abscondis faciem tuam a me? O'. εως ποτε αποστρέψεις το πρόσωπόν σου απ' έμου; 'A. Σ. Θ. εως ποτε κρύψεις το πρόσωπόν σου απ' έμου;'*³

3. אָשִׁית יַעֲזוֹת. *Ponam consilia. O'. θήσομαι βουλάς. 'Αλλος τάξω γνώμας.'*⁴

יָגוֹן בְּלִבִּי יוֹמָם. *Dolorem in corde meo interdiu. O'. οδύνας έν καρδιά μου ήμέρας. 'A. Θ. όμοίως τοίς O'.⁵ Σ. μέριμναν έν τῇ διανοία μου καθ' ήμέραν.'*⁶

4. הִאֲרִירָה עֵינַי פְּנֵי-אֲשֵׁן הַמּוֹת. *Illumina oculos meos, ne dormiam somnum mortis. O'. φώτισον τοὺς όφθαλμούς μου, μήποτε ύπνώσω εἰς θάνατον. 'A. Θ. όμοίως τοίς O'.⁷*

6. O'. ÷ και ψαλῶ τῷ όνόματι κυρίου τοῦ ύψίστου. Οὐκ έκειτο παρ' οὐδενί έν τῷ τετρασελίδῳ, οὔτε έν τῷ Εὐσεβίου τοῦ Παμφίλου, οὔτε έν τῷ 'Εβραϊκῷ.⁸

PSALM. XIII (Hebr. xiv).

1. לְמַנְצֵחַ לְדָוִד. *Praeceptori Davidi. O'. εἰς τὸ*

τέλος ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. 'A. τῷ νικοποίῳ τοῦ Δαυίδ.¹

1. אָמַר נָבַל. *Dixit insipiens. O'. εἶπεν άφρων. 'A. εἶπεν άπορρέων.² Σ. ἰπέλαβεν (s. ενόμισεν)...³*

הִתְעִיבוּ עֲלֵיהֶּ. *Abominabile fecerunt facinus. O'. καὶ ἔβδελύχθησαν έν ἐπιτηδεύμασιν. 'A. ἔβδελύξαντο ἐναλλαγῆν (s. ἐνάλλαγμα).⁴*

2. הִשְׁקִיָּה. *Prospectavit. O'. δῆκνυθεν. 'A. intuitus est.⁵*

3. הֲפֹל סָר יַחְדָּר. *Numquid omnis deflexit una? O'. πάντες ἐξέκλιναν άμα. 'A. ἕκαστος ἀπίστη άμα.⁶*

O'. ÷ τάφος άνεωγμένος — τῶν όφθαλμῶν αὐτῶν.⁷

4. הֲלֹא יָדְעוּ כָּל-פְּעֻלֵי אָוֶן. *Nonne sciunt omnes operantes iniquitatem? O'. οὐχὶ γνώσσονται πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν άνομίαν; 'A. μὴ οὐκ ἐπέγνωσαν πάντες οἱ ἐργαζόμενοι άνωφελές; Σ. μὴ οὐ γνώσσονται πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν άνομίαν;⁸*

אָכְלוּ לֶחֶם. *Comederunt panem. O'. βρώσει άρτον. ('A.) ἔφαγον άρτον. Σ. Ε'. ὡσεὶ άρτον.⁹*

² Vat., Reg. Chrysost. affert: 'Αλλος κρύπτεις. Nobil.: 'A. Σ. Θ. κρύψεις.

⁴ Chrysost. Symmachi esse videtur.

⁵ Nobil.

⁶ Nobil., Reg. unus. Sic ἄλλος apud Chrysost.

⁷ Denique Syrus: ⲛⲓⲛⲏⲟⲩ ⲛⲓⲛⲏⲟⲩ ⲛⲓⲛⲏⲟⲩ.

⁸ Vat.

⁹ Scholium apud Nobil. et Vat. Hesychius monet, hunc versiculum lemnesico notandum esse, quod fecit Psalterii Gallicani conditor, invito Syro-hex.

PSALM. XIII. ¹ Syro-hex. ⲕⲁⲛⲁⲛⲏⲟⲩ ⲛⲓⲛⲏⲟⲩ. Montef. Hebraea sic dedit: לְמַנְצֵחַ מְנוּחֵי לְדָוִד; Graeca autem trium interpretum eadem ac in titulo Psalmi praecedentis.

² Reg. unus ad 1 Reg. xxv. 25 hanc notam habet: 'Ιστούν οτι έν τῷ εγ' ψαλμῷ και τῷ νθ' εἰς τὸ, εἶπεν άφρων, νόβαλ κείται έν τῷ 'Εβραϊκῷ, παρὰ δὲ 'Ακύλαν, άπορρέων.

³ Syro-hex. ⲛⲓⲛⲏⲟⲩ ⲛⲓⲛⲏⲟⲩ. Fortasse ἰπέλαβεν praefereendum est propter similem locum Eccles. x. 3, ubi pro מַנְצֵחַ Sym. ἰπολαμβάνειν posuit. Cf. ad Psal. Ixxiii. 8.

⁴ Syro-hex. ⲕⲁⲛⲁⲛⲏⲟⲩ ⲛⲓⲛⲏⲟⲩ. Cf. Hex. ad Psal. ix. 12. Jesai. lxxvi. 4.

⁵ Syro-hex. ⲕⲁⲛⲁⲛⲏⲟⲩ ⲛⲓⲛⲏⲟⲩ. Fortasse ἀπέβλεψε. Vid. ad Psal. xxxiii. 6.

⁶ Syro-hex. ⲕⲁⲛⲁⲛⲏⲟⲩ ⲛⲓⲛⲏⲟⲩ. ⲕⲁⲛⲁⲛⲏⲟⲩ ⲛⲓⲛⲏⲟⲩ.

⁷ 'Vaticanus [h. e. Vat. 754, non πολυβρύλητος ⲕⲁⲛⲁⲛⲏⲟⲩ ⲛⲓⲛⲏⲟⲩ.]

ille Vat. 1209, qui error est Brunsii in Kennicotti *Dissert. Gen.* p. 204: "Commata sublestae fidei Psal. xiv adsunt tantum in margine Codicis Vatic., teste Montfauc. in Hex-aplis"] in haec verba, quae sunt ad marginem, et non in textu conscripta, haec notat: Οἰδαμοῦ κείται τῶν ψαλμῶν πόθεν δὲ ὁ ἀπόστολος εἰληφεν αὐτοῖς ζητητέον."—Montef. Sub obelis leguntur in Psalt. Gall.; Syro-hex. vero, quod mireris, sine nota distinctionis affert. Hieron. in Praefatione libri XVI Commentariorum in Jesaiam (Opp. T. IV, p. 668): "Denique omnes Graeciae tractatores, qui nobis eruditionis suae in Psalmos commentarios reliquerunt, hos versiculos veru annotant atque praetereunt, liquido confitentes in Hebraico non haberi, sed in editione vulgata, quae Graece κοινή dicitur, et in toto orbe diversa est." Fusius hanc quaestionem tractavit Jo. Theoph. Plüschke in libello cui titulus: *De Psalterii Syriaci Mediol. peculiarari indole* etc. pp. 29—39. ⁸ Colb. στιχηρῶς scriptus. Nobil.: 'A. μὴ οὐκ ἐπέγνωσαν. Σ. μὴ γνώσσονται. Parsons. e Cod. 273: 'Αλλος μὴ οὐ (sic) ἔγνωσαν, μὴ οὐ γνώσσονται. ⁹ Nobil. affert: Σ. ὡσεὶ άρτον. E contrario Syro-hex.:

- 5. *ו' ÷ οὐ οὐκ ἦν φόβος* 4. Οὐκ εἶρηται τοῖς ἄλλοις τρισί.¹⁰
- 6. תְּבַשֵּׂי. *Pudefacitis*. *ו'* κατησχύνετε. *Alia exempl. καταισχύνετε*. 'Α. κατησχύνετε.¹¹

PSALM. XIV (Hebr. xv).

- 1. מִזְמֹר לְדָוִד. *Canticum Davidi*. *ו'* ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. Σ. ᾠδὴ τοῦ Δαυίδ.¹
- וַיָּגִיד בַּמִּטְבֵּחַ. *Commorabitur in tabernaculo tuo*. *ו'* παροικήσει ἐν τῷ σκηνώματί σου. 'Α. προσηλυτεύσει ἐν σκίπῃ σου.²
- מִי. *Quis*. *ו'* καὶ τίς. *Alia exempl. ἢ τίς*.³
- 4. וְיָמַר. *Jurat ad malefaciendum* (in damnum suum), *nec mutat*. *ו'* ὁ ὀμνῶν τῷ πλησίον αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἀθετῶν. 'Α. Θ. . . τοῦ κακῶσαι . . .⁴ Σ. ὁ ὁμόσας ἐταίρος εἶναι, καὶ μὴ ἀλλαγείς.⁵
- 5. וְיִמּוֹט. *Non movebitur*. *ו'* οὐ σαλευθήσεται. 'Α. Σ. οὐ σφαλῆ.⁶

PSALM. XV (Hebr. xvi).

- 1. מִכְּתָבִים לְדָוִד. *Scriptum* (carmen) *Davidi*. *ו'*

στοιλογραφία τῷ Δαυίδ. 'Α. τοῦ ταπεινόφρονος καὶ ἀπλοῦ τοῦ Δαυίδ. Σ. (τοῦ) ταπεινόφρονος καὶ τοῦ ἀμόμου Δαυίδ. Θ. ὁμοίως τοῖς *ו'*. *Ε'*. *Σ'*. μαχθᾶμ τοῦ Δαυίδ.¹

- 1. בְּרִיחֵי יָמִי אֶל יְיָ. *Custodi me, Deus, quoniam fiduciam reposui in te*. *ו'* φύλαξόν με, κύριε, ὅτι ἐπὶ σοὶ ἠλπισα. 'Α. Θ. φύλαξόν με, ἰσχυρέ . . . Σ. φύλαξόν με, ὁ θεὸς, ὅτι ἠλπισα ἐπὶ σέ.²
- 2. טוֹבוֹתַי בְּלִי עֲלֵיהֶן. *Bonum meum non est super te*. *ו'* ὅτι τῶν ἀγαθῶν μου οὐ χρεῖαν ἔχεις. 'Α. ἀγαθοσύνη μου οὐ μὴ ἐπὶ σέ.³ Σ. ἀγαθὸν μοι οὐκ ἔστιν ἄνευ σου.⁴
- 3. לְקַדְּוִשִׁים אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ הַיְהוּדָה. *Sanctis, qui in terra sunt*. *ו'* τοῖς ἁγίοις τοῖς ἐν τῇ γῇ αὐτοῦ. Σ. εἰς τοὺς ἁγίους τοὺς ἐν τῇ γῇ, εἰς αὐτούς.⁵
- וְאֵלֵיהֶם. *Et nobilibus, omnes deliciae meae in iis*. *ו'* ἐθαμμάστωσε, πάντα τὰ θελήματα αὐτοῦ ἐν αὐτοῖς. 'Α. (καὶ) ὑπερμεγέθει μου πᾶν θέλημα ἐν αὐτοῖς. Σ. καὶ εἰς τοὺς μεγάλους, πᾶν τὸ θέλημά μου ἐν αὐτοῖς. Θ. καὶ θαυμαστόν μοι, πάντα τὰ θελήματά μου ἐν αὐτοῖς.⁶
- 4. יִרְבוּ עֲצֻבוֹתָם אֲחֵרֵי מִקְהָרוֹ. *Multiplicabuntur*

'Α. *Ε'*. ὡσεὶ ἄρτον (אֶרֶב חֶמֶל). Σ. ἔφαγον ἄρτον (אֶרֶב חֶמֶל). Posterior versio Aquilae videtur. ¹⁰ Vat. Obelo notat Psalt. Gall., invito Syro-hex. ¹¹ Syro-hex. in textu habet καταισχύνετε (אֶרֶב חֶמֶל) cum paucis libris; in marg. autem: 'Α. κατησχύνετε (אֶרֶב חֶמֶל).

PSALM. XIV. ¹ Syro-hex. וְיָגִיד בַּמִּטְבֵּחַ. Idem in textu: εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ Δ. ² Syro-hex. וְיָגִיד בַּמִּטְבֵּחַ, appposito scholio: וְיָגִיד בַּמִּטְבֵּחַ. Cf. ad Psal. v. 5. ³ Sic Comp., Ald., Cod. Alex., alii. Syro-hex. in marg. וְיָגִיד. ⁴ Nobil.: 'Α. Θ. τοῦ κακῶσαι. "Vaticanus 'Α. Θ. τοῦ κακῶσαι, et consequenter, 'Α. Σ. οὐ σφάλῃ. Illud autem, οὐ σφάλῃ, haec Hebraica verba proculdubio respiciunt, וְיָגִיד בַּמִּטְבֵּחַ, quae supra a Sym. sic vertuntur, καὶ μὴ ἀλλαγείς; ita ut duae Symmachi versiones eodem loco afferantur; nisi fortasse 'Α. Σ. pro 'Α. Θ. positum sit."—Montef. Proinde edidit: 'Α. Θ. ὁμόσας τοῦ κακῶσαι, καὶ οὐ σφάλῃ, vertens: qui jurat ut se affligat, et non fallit. Sed talis sensus omnino requirit, καὶ οὐ σφάλῃ (s. σφάλλας). Praeterea forma σφάλῃ nulla est, et σφαλῆ, quae vera scriptura est, passivo sensu gaudet.

Mirum profecto neque Montefalconium neque successores ejus verum vidisse, nempe notam hanc, 'Α. Σ. οὐ σφαλῆ, ad v. 5 pertinere. ⁵ Nobil., Vat. Agellius: ὁ ὄμ. τοῦ ἔρ. εἶναι. Syro-hex. affert: (τῷ ἑταίρῳ) אֶרֶב חֶמֶל. ⁶ Vat., ut supra. Legendum videtur, οὐ μὴ σφαλῆ. Cf. Hex. ad Prov. x. 30.

PSALM. XV. ¹ "Has omnes lectiones mutuamur ex Vaticano Codice."—Montef. Syrus tantum affert: 'Α. Σ. τοῦ ταπεινόφρονος (אֶרֶב חֶמֶל). Euseb. ad h. l. notat, pro τῷ Δ. reliquos interpretes τοῦ Δ. vertisse. Hieronymus Aquilam sequitur: Humilis et simplicis David. ² Sic duo Regii. Nobil. affert: 'Α. Θ. ἰσχυρέ. Vat. vero: Σ. ὁμοίως τοῖς *ו'*. ³ Nobil. et, ut videtur, Vat. ⁴ Nobil. Vat., Euseb., Theodoret. Consentit Syro-hex. אֶרֶב חֶמֶל. ⁵ Syro-hex. אֶרֶב חֶמֶל. ⁶ Nobil., Vat. Ad Theodot. πάντα abest a textu Montefalconii, invito Nobil. Psalt. Gall.: mirificavit * omnes: voluntates meas in eis. Syro-hex. Symmacho continuat: אֶרֶב חֶמֶל. אֶרֶב חֶמֶל. אֶרֶב חֶמֶל.

idola (s. dolores) eorum, qui aliorum festinant.
O'. ἐπληθύνθησαν αἱ ἀσθένειαι αὐτῶν, μετὰ ταῦτα ἐτάχυναν.
'A. πληθυνθήσονται διαπονήματα αὐτῶν, οἱ ἄλλους (s. ἄλλον) ἐκάκωσαν.
Σ. πολλαὶ αἱ κακοπάθειαι αὐτῶν ἀκολουθοῦσαι ταχέως.
Θ. ἐπληθύνθησαν τὰ εἶδωλα αὐτῶν, εἰς τὰ ὀπίσω ἐτάχυναν.
E'. . . τὰ εἶδωλα αὐτῶν ἄλλοι ἐξέλεξαντο.

tua in perpetuum. O'. τερπνότητες (alia ex-empl. τερπνότης) ἐν τῇ δεξιᾷ σου, εἰς τέλος.
(A.) εὐπρεπὴ ἐν δεξιᾷ σου νίκος.

PSALM. XVI (Hebr. xvii).

1. לְרֹד תַּפְּלָה. Oratio Davidi. O'. προσευχῆ τοῦ Δαυὶδ (alia exempl. τῷ Δ.).
'A. Σ. . . τοῦ Δαυὶδ. E'. S'. ὁμοίως τοῖς O' (τῷ Δ.).

קְרַךְ יְהוָה שְׂמִיעָה. Audi, Jova, justitiam. O'. εἰσάκουσον, κύριε, τῆς δικαιοσύνης μου.
'A. εἰσάκουσον, κύριε, δίκαιον. Σ. Θ. . . κύριε δικαιοσύνης.

הַקְשִׁיבָה רַנְתִּי. Attende clamorem meum. O'. πρόσχες τῇ δεήσει μου.
'A. πρόσχες τῇ αἰνέσει μου.

בְּלֹא שִׁפְתַי מְרַמָּה. Non in labiis doli. O'. οὐκ ἐν χεῖλεσι δολίοις.
Σ. οὐ διὰ χεῖλέων δολίων.

2. מִלְפָּנֶיךָ מִשְׁפָּטִי יֵצֵא. A facie tua iudicium meum exeat. O'. ἐκ προσώπου σου τὸ κρίμα μου ἐξέλθοι.
Σ. ἀπὸ τοῦ προσώπου σου κρίσις μου ἐξελεύσεται.

עֵינֶיךָ הַחַיִּיךָ מִישְׁרֵי רֶעִיבֹתַי. Oculi tui respiciant rectitudines. O'. οἱ ὀφθαλμοί μου ἰδέτωσαν εὐθύτητας.
'Oμοίως οἱ I'.

4. בְּלֹא-מַחְסִיךְ נִקְיִיתִי מִדָּם. Non libabo libamina eorum de sanguine. O'. οὐ μὴ συναγάγω τὰς συναγωγὰς αὐτῶν ἐξ αἵματος.
'A. οὐ μὴ σπείσω σπονδὰς αὐτῶν ἐξ αἱμάτων.
Σ. οὐ σπείσω τὰς σπονδὰς αὐτῶν . . .

6. הַקְּבִלִים נִפְלָה-לִי. Funes ceciderunt mihi. O'. σχοινία ἐπέπεσάν μοι.
'A. Θ. ὁμοίως τοῖς O'. Σ. . . ἐπέπεσάν (μοι).

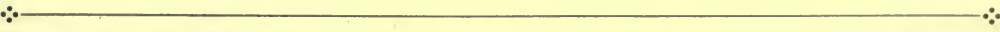
בְּנֵיעֵימִים. In amoenis (locis). O'. ἐν τοῖς κρατίστοις.
'A. ἐν τοῖς εὐπρεπέσι. Σ. ἐν τοῖς καλλίστοις.

9. כְּבוֹדִי. Gloria mea. O'. ἡ γλῶσσά μου. Πάντες δόξα μου.

11. שַׂבַּע שְׂמֹחוֹת. Saturatio gaudiorum. O'. πληρώσεις με εὐφροσύνης.
'A. Σ. πλησμονὴ εὐφροσύναν. Θ. ἑπτὰ εὐφροσύνας.

אֶת-פָּנֶיךָ. Coram facie tua. O'. μετὰ τοῦ προσώπου σου.
Σ. παρὰ τῷ προσώπῳ σου.

נִעְמֹת בְּיַמִּיךָ נִצַּח. Jucunda sunt in dextera

7 Montef. ex Nobil. et Vat. affert: 'A. πληθυνθήσονται διαπονήματα αὐτῶν. Syro-hex. . .
Cf. ad Psal. cxiii. 12. Regia Aquilae Syro soli debentur, qui pergit:
. . .
8 Nobil., Vat. "Hoc item modo legit Agellius, eodem forte Vaticano cod. usus. At duo MSS. Regii antiquissimi, itemque Daniel Barbarus ex Theodoro Antiocheno, tertiam lectionem, quae ab aliis Theodotiani tributur, Symmacho ascribunt; et quidem recte: is enim
. . .
9 Syro-hex.
. . .
10 Nobil., Euseb., Reg. unus.
. . .
11 Syro-hex. Symmacho continuat:
. . .

12 Vat.
. . .
13 Regii duo. Syrus affert: 'A. ἐν τοῖς εὐπρεπέσι.
. . .
14 Vat. Cod. 273: 'En ἄλλοις' ἡ δόξα μου. Syrus affert:
. . .
15 "Sic Vaticanus, melius quam Drusius [Nobil.] qui primam versionem Aquilae et Theodotiani tributur, secundam Symmacho."—Montef.
. . .
16 Nobil., Vat.
. . .
17 Syro-hex. in textu pro τερπνότης habet
. . . splendour, gloria; in marg. autem sine auctore:
. . . quae Aquilam interpretem sapiunt. Cf. ad Psal. cxxix. 3. cxi. 6.

PSALM. XVI. 1 Vat. Etiam Syro-hex. τοῖς O' tribuit τῷ Δαυίδ.
2 Reg. unus. Schol. apud Nobil.: Οἱ ἄλλοι τὸ, μου, οὐ προσέθηκαν ἄλλ' ὁ μὲν Σ. καὶ Θ. κύριον δικαιοσύνης τὸν θεὸν ὀνομάσασιν ὁ δὲ 'A. εἰσάκουσον δίκαιον, ἀπὸ τοῦ δικαίως. Eadem habet Theodoret.
3 Vat. Nobil. affert: 'A. αἰνέσει μου.
4 Theodoret. et "codd. duo."
5 Vat. Nobil.: Σ. ἐξελεύσεται.
6 Vat.

3, 4. בַּל־תִּמְצָא זַמְתִּי בַל־יַעֲבֹר־פִּי לִפְעֻלוֹת. *Non invenies (malum); cogitatio mea non transiit os meum: propter opera hominum.*

Ο'. καὶ οὐχ εὐρέθη ἐν ἐμοὶ ἀδικία ὅπως ἀν μὴ λαλήσῃ τὸ στόμα μου τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων. 'Α. Σ. καὶ οὐχ ἔφρες τὰς συνήσεις μου, ὅτι (οὐ) διήλθε τὸ στόμα μου κατὰ τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων.⁷

4. אֲנִי שֹׁמְרֵי אֲרָחוֹת פְּרִיעַ. *Ego observavi vias violenti.* Ο'. ἐγὼ ἐφύλαξα ὁδοὺς σκληράς. Σ. ἐγὼ ἐφύλαξα μὴν ὁδοὺς παραβάτου.⁸

5. תְּסַבֵּר. *Sustentando.* Ο'. κατάρτισαι. 'Α. ἀντιλαβέσθαι. Σ. συγκράτησον. Θ. τελείωσον.⁹

7. הַפְּלֵה. *Insignes fac.* Ο'. θαυμάστωσον. Σ. παραδόξασον.¹⁰

8. כְּאִישׁוֹן בֵּת־עֵינַי. *Sicut pupillam filiam oculi.* Ο'. ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ. 'Α. ὡς κόρην θυγατέρα ὀφθαλμοῦ. ('Ἄλλος') ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ ἡμαε est.¹¹ 'Α. Σ. ὁμοίως τοῖς Ο'.¹²

9. וְזוֹ שִׁדְוֵנִי. *Qui violenter egerunt mecum.* Ο'. τῶν ταλαιπωρησάντων με. 'Α. τῶν προνομευσάντων με.¹³

אֲבִי בְנֵפֶשׁ יַקִּיפוּ עָלַי. *Hostes mei contra animam circumdant me.* Ο'. οἱ ἔχθροί μου τὴν ψυχὴν μου περιέσχον. Σ. οἱ ἔχθροί μου περὶ ψυχῆς ἐκύκλωσάν με.¹⁴

10. הִלְבַּמְוִ קִרְוִי. *Adipem suum (cor pingue) clauerunt.* Ο'. τὸ στέαρ αὐτῶν συνέκλεισαν.

7 Syro-hex. **יַעֲבֹר**; **יַחַד**; **יַחַד**. **וְלֹא** **יַעֲבֹר** **לִפְעֻלוֹת**; **יַחַד**. Particula negans in secundo loco excidisse videtur. ⁸ Sic Colb., Euseb. Nobil. et Regii duo: Σ. ὁδοὺς ἐφύλαξα μὴν παραβάτου. Syro-hex. affert: Σ. παραβάτου (**יַחַד**). ⁹ "Trium lectiones exhibet Vaticanus."—Montef. Aquilae et Sym. versiones affert Nobil. ¹⁰ "Sic MSS."—Montef. ¹¹ Syro-hex. **יַחַד** **יַחַד** **יַחַד** **יַחַד** **יַחַד**. ¹² Vat. **יַחַד** **יַחַד**. ¹³ Syro-hex. **יַחַד** **יַחַד**. ¹⁴ Sic Corder. in *Catena PP. GG.*, T. I, p. 289, ubi περὶ εὐχῆς mendose scriptum. Cf. Schleusner. in *Opusc. Crit.* p. 177. ¹⁵ Nobil. et "tres MSS." Syro-hex. **יַחַד** **יַחַד** **יַחַד** **יַחַד** **יַחַד**. **יַחַד** **יַחַד** **יַחַד** **יַחַד** **יַחַד**. Corderius mendose dedit ἀπεφράγησαν. Mendosius scriba Cod. 268: τῷ **ἄδαι** αὐτῶν ἀπεφράγησαν. ¹⁶ Corder. l. c. ¹⁷ Nobil., Vat. ¹⁸ "Lectionem Symmachi plenam efferunt quatuor MSS., sed pro **ἔταξαν** unus

Σ. τῷ στέατι αὐτῶν ἀπεφράγησαν.¹⁵

10. פִּימוֹ דְּבִרֵי בְּגָאִית. *Ore suo loquuntur superbe.* Ο'. τὸ στόμα αὐτῶν ἐλάλησεν ὑπερηφανίαν. Σ. τῷ στόματι αὐτῶν ἐλάλησαν ὑπερηφάνως.¹⁶

11. אֲשִׁרְנֵי עֵתָה סְבִבּוֹנוּ עֵינֵיהֶם יִשְׁתִּי לְנִמּוֹת בְּאָרְץ. *Gressus nostros (quod attinet) nunc circumdant nos; oculos suos ponunt ad declinandum in terra.* Ο'. ἐκβαλόντες με νυνὶ περιεκύκλωσάν με, τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἔθεντο ἐκκλίνειν ἐν τῇ γῆ. 'Α. . . τοῦ ἐκκλίνειν ἐν τῇ γῆ.¹⁷ Σ. μακαρίζοντές με παραχρῆμα περιεκύκλουν με, τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἔταξαν ἐτεροκλινεῖν ἐν τῇ γῆ.¹⁸

12. דְּרִמּוֹ. *Similitudo ejus.* Ο'. ὑπέλαβόν με. 'Α. ὁμοίωσις αὐτῶν.¹⁹

כְּכִפִּיר. *Sicut leo juvenis.* Ο'. ὡσεὶ σκύμος. 'Ἄλλος' σκύλαξ.²⁰

13. קָרְמָה פָּנֵי הַרְבִּיעֵהוּ. *Praeveni faciem ejus, prosterne eum.* Ο'. πρόφθασον αὐτοὺς, καὶ ὑποσκέλισον αὐτοὺς. 'Α. πρόφθασον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, κάμψον αὐτόν. Σ. πρόφθασον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ ὄκλασον αὐτόν.²¹ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.²²

13, 14. הַרְבָּה; מִמַּתִּים־יָדְךָ. *Gladio tuo: ab hominibus manus tuae.* Ο'. ῥομφαίαν σου ἀπὸ ἐχθρῶν τῆς χειρὸς σου. 'Α. ῥομφαία (s. μάχαιρα) σου, ἀπὸ τεθηγκῶτων χειρὸς σου.²³ Σ. εἰς μάχαιράν σου. . .²⁴

habet **ἔθεντο**, alter **ἔταξαν**, male."—Montef. Montef. edidit περιεκύκλωσάν με, invitis Nobil., Corder., Euseb., et Syro nostro, qui affert: **יַחַד** **יַחַד** **יַחַד** **יַחַד** **יַחַד**. **יַחַד** **יַחַד** **יַחַד** **יַחַד** **יַחַד**. Pro **ἔταξαν** stant Corder. et Theodoret.; Eusebii autem verba, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς δὲ αὐτῶν, φησὶν, **ἔθεντο** κατ' ἐμοῦ τοῦ παρακλινῆσαι με, non sunt Symmachi, sed ipsius auctoris in versionem τῶν Ο' commentantis. ¹⁹ Syro-hex. **יַחַד** **יַחַד** **יַחַד** **יַחַד** **יַחַד**. ²⁰ Coislin. unus. ²¹ Nobil., Vat. ²² Vat. ²³ Syro-hex. **יַחַד** **יַחַד** **יַחַד** **יַחַד** **יַחַד**. **יַחַד** **יַחַד** **יַחַד** **יַחַד** **יַחַד**. Montef. affert: 'Α. Ο'. ῥομφαίαν. Σ. εἰς μάχαιράν σου; ex Theodoro, ut ait, sed Theodoretus Aquilam non memorat. Aliter Theod. Mops. apud Mai. *P. N. B.*, T. VII, P. I, p. 393. **Τις**, ῥομφαία σου, ἀναγινώσκουσιν, ἐπὶ τῆς δοτικῆς πτώσεως λέγοντες ἔστιν δὲ οὐχ οὕτως, ἀλλὰ, ῥομφαίας σου οὕτως γὰρ 'Ακ. **ἔπες**, μάχαιρας σου. ²⁴ Theodoret. Cod. 268: **Συμμ.** εἰς μάχαιράν σου, κύριε, ἀπολύων ἀπὸ τῆς γῆς. In marg. Cod. 292 scriptum est: **ῥύσαι**

14. יְהוָה מִמְתִּים מַחְלֵךְ הִלְקֵם בַּחַיִּים. *Jova, ab hominibus de mundo, quorum portio in vita.* Ο΄ κύριε, ἀπολύων (alia exempl. ἀπὸ ὀλίγων²⁶) ἀπὸ γῆς, διαμέρισον αὐτοὺς ἐν ζωῇ αὐτῶν. 'Α. κύριε, ἀπὸ τεθηγκότων ἐκ καταδύσεως μέρος αὐτῶν ἐν ζωῇ.²⁶ Σ. κύριε, ἀπὸ τῶν νεκρῶν ἀπὸ ἐνδεδυκότων ἢ μερίς αὐτῶν ἐν ζῴσιν.²⁷

וַיְצַמְיָהוּ הַמֶּלֶךְ בְּטָנָם יִשְׁבְּעוּ בָנִים וְהִנְיחוּ אֶת־תְּרֵם לְעוֹלָלְיָהֶם. *Et thesauro tuo adimplet ventrem eorum. Saturantur filii, et reponunt residuum suum parvulis suis.* Ο΄ καὶ τῶν κεκρυμμένων σου ἐπλήσθη ἡ γαστήρ αὐτῶν. ἐχορτάσθησαν ἕλιων (alia exempl. υἰῶν), καὶ ἀφήκαν τὰ κατάλοιπα τοῖς νηπίοις αὐτῶν. 'Α. καὶ τῶν κεκρυμμένων σου πληρώσεις γαστέρας αὐτῶν ἐμπλησθήσονται [δὲ] υἰῶν, καὶ ἀφήσουσιν αὐτὰ περιουσίαν τοῖς βρέφειν αὐτῶν. Σ. καὶ τῶν ἀποθέτων σου πληρώσεις τὰς γαστέρας αὐτῶν. χορτασθήσονται υἱοὶ, καὶ ἀφήσουσι τὰ λείψανα αὐτῶν τοῖς νηπίοις αὐτῶν.²⁸

15. בְּהַקְיִין תְּמוּנָתָהּ. *In evigilando imagine tua.* Ο΄ ἐν τῷ ὀφθῆναι τὴν δόξαν σου. 'Α. ἐν τῷ ἐξυπνισθῆναι ὁμοιώσεώς σου. Σ. ἐξυπνισθεῖς

τῆς ὁμοιώσεώς σου. Θ. ἐν τῷ ὀφθῆναι γὰρ τὴν δεξιάν σου.²⁹

PSALM. XVII (Hebr. xviii).

1. לַמְצַנְתִּי לַעֲבָד יְהוָה לְדָוִד. *Praecentori servo Jovae Davidi.* Ο΄. εἰς τὸ τέλος τῷ παιδί κυρίου τῷ Δαυίδ. 'Α. τῷ νικοποῦ τῷ δούλῳ κυρίου τῷ Δαυίδ.¹ Σ. ἐπινίκιον τοῦ δούλου κυρίου τοῦ Δαυίδ.²
2. דִּלִּיגָמֵךְ. *Diligam te.* Ο΄. ἀγαπήσω σε. 'Α. Σ. Θ. ὁμοίως.³
3. סֶלְעִי. *Petra mea.* Ο΄. στερέωμά μου. 'Α. Σ. πέτρα μου.⁴
אֱלֹהֵי צוּרִי. *Deus meus, rupes mea.* Ο΄. ὁ θεός μου, βοηθός μου. 'Α. ἰσχυρός μου, στερεός μου.⁵
מִגְיָעִי. *Clypeus meus.* Ο΄. ὑπερασπιστής μου. 'Α. θυρός μου.⁶
4. מְהִלָּל. *Laudandum.* Ο΄. αἰνῶν. 'Α. Σ. ὑμνητῶν, σ. αἰνετῶν.⁷
5. הַבְּלִי מוֹת. *Funes mortis.* Ο΄. ὠδίνες θανάτου. 'Α. σχοινία θανάτου. Σ. τρώσεις.⁸

με ἀπὸ τοῦ σαταν, καὶ ἡ βομφαία σου ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς τῶν χειρῶν σου. ²⁵ Sic Comp., Ald., et codd. Psalt. Gall.: *a paucis*. Theodoretus in textu τῶν Ο΄ legit ἀπὸ ὀλίγων, sed in commentario παραπέμπων θανάτῳ, h.e. ἀπολύων, habet. Psalterium vetus, teste Nobilio, habet, *perdens, ἀπολλύων*, quod in uno codice Graeco se reperisse testatur Augustinus, quodque in apographo suo invenit Syrus noster, vertens: **ج م ص**. ²⁶ Sic Nobil., Euseb., et "omnes MSS." Syro-hex.: 'Α. κύριε, ἀπὸ τῶν τεθηγκότων (ج م ص) ἐκ καταδύσεως (ج م ص) alioquin κατάδυσις Nostro est **ج م ص** vel **ج م ص**. Vid. ad Psal. xxxviii. 6. xlvi. 2. lxxxviii. 48) μέρος αὐτῶν ἐν ζωῇ. ²⁷ Sic "omnes MSS." et Euseb., qui ἀπὸ νεκρῶν sine artic. legit. Nobil. affert: Σ. κ. ἀπὸ τῶν ν. ἐνδεδυκότων ἢ μ. ἐν ζωῇ. ²⁸ a Lecti- ones Aquilae et Symmachi plenas mutuamur ex quatuor MSS. Agellius ad Sym. habet *χορτασθήσονται δὲ υἱοὶ*, simili- terque Euseb., Theodoret. et Drusius [sed hi omnes testes, *χορτασθήσονται υἱοί*, sine particula]. Sed Reg. unus habet υἰῶν, erasis prioribus: nam prima manu videtur habuisse υἱοί. Ad finem versiculi notat Vat.: 'Α. Σ. Θ. τὰ κατάλοιπα τοῖς νηπίοις. At duo priores longe diversam interpreta- tionem habent, ut vides.—*Montef.* In textu τῶν Ο΄

Syro-hex. legit υἰῶν, non υἕλιων. In lectione Aquilae, quae Montefalconii testimonio tota inniti videtur, pro αὐτὰ περιουσίαν Fischerus in *Clavi Verss. GG.*, p. 73, tentabat τὴν περιουσίαν αὐτῶν. E Symmachi versione Euseb. affert, καὶ τῶν ἀποθέτων, et χορτασθήσονται—νηπίοις αὐτῶν; Syro- hex. autem: Σ. χορτασθήσονται υἱοί, καὶ ἀφήσουσιν (ج م ص) **ج م ص**. ²⁹ Nobil., Vat. Syro-hex. affert: **ج م ص**, h.e. χορτασθήσονται ἐν τῷ ἐξυπνισθῆναι κ.τ.έ.

PSALM. XVII. ¹ Sic ex "duobus MSS." Montef., qui νικοποῦ sine articulo affert. Paulo aliter Syrus: 'Α. τῷ νικοποῦ τοῦ δούλου κυρίου Δαυίδ (ج م ص) **ج م ص**. ² Euseb. ³ Vat., teste Adlero apud Eichhorn. *Repertor.* T. XIV, p. 184. ⁴ "Cod. unus, Reg. et Euseb."—*Montef.* Syro-hex. **ج م ص**. ⁵ Syro-hex. **ج م ص**. Cf. ad Psal. xxvi. 5. xxvii. 1. (Syr. **ج م ص** pro στερεός adhibet Noster Psal. xxxiv. 10, et ad Aq. Jerem. xlix. 19. Cf. Hex. nostra ad Jerem. xviii. 14.) ⁶ Syro-hex. **ج م ص**. ⁷ Syro-hex. **ج م ص**. Cf. 2 Reg. xxii. 4 in LXX. ⁸ Syro-hex. **ج م ص**. Ad Sym. cf. ad Psal. lxxvi. 11.

5. **בְּלִעַל**. *Nequitiae. O. ἀνομίας. 'A. ἀποστασίας.*⁹
יְבַעְתּוּנִי. *Conturbarunt me. O. ἐξέταράξαν με. 'A. obstupescere fecerunt me. Σ. ἐπτόησάν με.*¹⁰
6. **מִזִּקְשִׁי**. *Laquei. O. παγίδες. 'A. σκῶλα.*¹¹
7. **מִהִיכְלוֹ**. *E palatio suo. O. ἐκ ναοῦ ἁγίου αὐτοῦ. 'Αγίου αὐτοῦ, παρ' οὐδενὶ κείται ἐν τῷ ἔξασπλῳ.*¹²
8. **וַתִּגְעַשׂ וַתִּרְעַשׂ הָאָרֶץ**. *Et conquassata est et contremuit terra. O. καὶ ἔσαλεύθη καὶ ἔντρομος ἐγενήθη ἡ γῆ. 'A. καὶ ἐκινήθη καὶ ἐσεισθη ἡ γῆ.*¹³
- וַיִּרְגְּזוּ**. *Contremuerunt. O. ἐταράχθησαν. 'A. ἐκλονήθησαν. Σ. ἔσαλεύθησαν.*¹⁴
- וַיִּתְגַּעְשׁוּ**. *Et concussa sunt. O. καὶ ἔσαλεύθησαν. Σ. (καὶ) περιετράπησαν.*¹⁵
9. **וַיֵּאֱשֶׁרְמִפְיוֹ הָאֵשׁ**. *Et ignis ex ore ejus consumit. O. καὶ πῦρ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ κατεφλόγειεν (alia exempl. καταφλεγῆσεται¹⁶). 'A. καὶ πῦρ ἀπὸ στόματος αὐτοῦ φάγεται. Σ. καὶ πῦρ ἐκ στόματος αὐτοῦ ἀναλίσκον.¹⁷ Θ. ὁμοίως τοῖς O'.¹⁸*
10. **שָׁמַיִם**. *Caelum. O. οὐρανόν. 'A. Σ. οὐρανοῦς.*¹⁹
- וַיֵּרֶד וַיְעַל**. *Et descendit, et caligo. O. καὶ κατέβη, καὶ γνόφος. Σ. καὶ κατέβη δι' ὀμίχλης.*²⁰
11. **עַל-כְּרִיבֵי וַיַּעַף**. *Super cherub, et volavit. O. ἐπὶ χερουβὶμ, καὶ ἐπετάσθη. Σ. ἐπὶ χερουβ πετομένον.²¹*
- וַיֵּרֶא**. *Et volavit. O. καὶ ἐπετάσθη. S. ἔβασιτάσθη.*²²
12. **חֶשְׁכֵּת-מַיִם עֲבִי שְׁחָקִים**. *Caliginem aquarum, nubes nubium. O. σκοτεινὸν ὕδωρ ἐν νεφέλαις ἀέρων. 'A. σκοτασμός ὑδάτων ἐν παχύτητι ῥοσῶν. Σ. γνόφωσις ὑδάτων ἐν παχύτητι ἀέρος.*²³
13. **וַיִּנְדֹּד עֲבָיו עָבְרוֹ**. *A splendore qui coram eo est nubes ejus transierunt. O. ἀπὸ τῆς τηλαυγῆσεως ἐνώπιον αὐτοῦ αἱ νεφέλαι διήλθον. Σ. Prae splendore qui est coram eo, per levitatem (s. velocitatem) nubium suarum transit.*²⁴
- וַיִּבְרַח וַיִּגְחַלֵּי-אֵשׁ**. *Grando et prunae ignis. O. χάλαζα καὶ ἄνθρακες πυρός. 'O 'Εβραῖος, 'A. Σ. Θ. E'. S'. ὁμοίως.²⁵*
14. **וַיַּעֲלִיֵן יְתֵן קִלְוֹ בְּרֶד וַיִּגְחַלֵּי-אֵשׁ**. *Et Allissimus vocem suam edit, grandinem et prunas ignis. O. καὶ ὁ ὕψιστος ἔδωκε φωνὴν αὐτοῦ, ✕ Θ. χάλαζα καὶ ἄνθρακες πυρός.²⁶ Σ. καὶ ὁ ὕψιστος ἔδωκεν ἦχον ἑαυτοῦ μετὰ χαλάζης καὶ ἀνθράκων πυρός.²⁷*
15. **וַיִּבְרַקוּם רַב וַיִּהְיֶימָם**. *Et fulgura multa, et conturbavit eos. O. καὶ ἀστραπαὶς ἐπλήθυσεν, καὶ συνετάραξεν αὐτούς. 'A. καὶ πλήθος ἀστραπῶν, καὶ ἐφαγεδαίνωσεν αὐτούς.²⁸*

⁹ Syro-hex. **ܩܘܠܘܢܘܡܢܐܘܠܐ**. Cf. ad Psal. xl. 9.
¹⁰ Syro-hex. **ܩܘܠܘܢܘܡܢܐܘܠܐ**. Aquilae fortasse vindicandum *ἐθάμβησαν*, s. *ἐξέθάμβησαν*, s. *ἐξέστησάν με*.
¹¹ Syro-hex. **ܩܘܠܘܢܘܡܢܐܘܠܐ**. Cf. Hex. ad Prov. xii. 13.
¹² "Haec nota habetur in duobus MSS. Regiis."—*Montef. Rectius in Psalt. Gall. notatur: de templo + sancto: suo.*
¹³ Euseb. Parsons. vero ex Euthymio Zigab. affert: *ὁ Ἀκύλας εἶπεν ἐκινήθη καὶ ἔσαλεύθη.*
¹⁴ Syro-hex. **ܩܘܠܘܢܘܡܢܐܘܠܐ**. Cf. Hex. nostra ad Jesai. v. 25. xiv. 9.
¹⁵ Euseb. ¹⁶ Sic Syro-hex. cum Euseb., Theodoret., et codd.
¹⁷ Nobil., Vat. Syro-hex. **ܩܘܠܘܢܘܡܢܐܘܠܐ**.
¹⁸ Idem. ¹⁹ Idem. ²⁰ Syro-hex. **ܩܘܠܘܢܘܡܢܐܘܠܐ**.
²¹ Syro-hex. **ܩܘܠܘܢܘܡܢܐܘܠܐ**. Bugatus vertit: *super cherubim volans*; sed Vat., ab Adlero collatus, opportune affert: *Σ. πετομένον*. Verum vidit D. Abr. Geiger in *Jüdische Zeitschrift* etc.

p. 43. ²² Syro-hex. **ܩܘܠܘܢܘܡܢܐܘܠܐ**. ²³ Graeca con-
jectando eruius ex Syriacis: **ܩܘܠܘܢܘܡܢܐܘܠܐ**.
ܩܘܠܘܢܘܡܢܐܘܠܐ + **ܩܘܠܘܢܘܡܢܐܘܠܐ** + **ܩܘܠܘܢܘܡܢܐܘܠܐ**.
²⁴ Syro-hex. **ܩܘܠܘܢܘܡܢܐܘܠܐ**.
²⁵ Latina sunt Bugati; Graeca non tam difficilia quam incerta sunt.
²⁶ Montef. ex Regio uno affert: *Ὁ Ἑβραῖος, 'A. Σ. Θ. E'. S'. χάλαζα κ.τ.έ.* In Syro-hex. sub asterisco legitur hic versiculus, per errorem, ut videtur, pro v. 14, ubi tam apud Syrum quam apud LXX abest.
²⁷ Psalt. Gall.: ** grandio et carbones ignis.* Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 9: "Et quaeritis cur Graecus istum versiculum secundo non habeat, interpositis duobus versibus. Sed sciendum, quia de Hebraico et de Theodotionis editione in LXX interpretibus sub asterisco additum sit."
²⁸ Regii duo. ²⁹ Syro-hex. **ܩܘܠܘܢܘܡܢܐܘܠܐ**. Syriacum **ܩܘܠܘܢܘܡܢܐܘܠܐ**, Lexicis fere ignotum, vertit Bugatus,

- 16. אֲשָׁקִי מַיִם. *Alvei aquae. O. ai πηγαί τῶν ὑδάτων. 'A. ἐκχύσεις ὑδάτων.³⁰*
 בְּנִשְׁפָּתַי. *Prae flatu. O. ἀπὸ ἐμπνεύσεως. Σ. ἀπὸ ἐμφυσήματος.³⁰*
- 17. יִשְׁלַח בְּמַרְוֹם יְקַחֵנִי. *Misit (manum suam) de excelso, et accepit me. O. ἐξαπέστειλεν ἐξ ὕψους, καὶ ἔλαβέ με. Θ. . . ἐκ τοῦ οὐρανοῦ σωτηρίαν μου.³¹*
 יָצִיטֵנִי. *Extractit me. O. προσελάβετό με. 'A. operuit (s. circumdedit) me. Σ. exsuavit me.³²*
- 19. בְּיוֹם-אִיְדִי. *In die calamitatis meae. O. ἐν ἡμέρα κακώσεώς μου. Σ. ἐν ἡμέρα ταλαιπωρίας μου.³³*
- 20. לְפָרוּחַב. *In spatiosum. O. εἰς πλατυσμόν. Σ. εἰς εὐρυχωρίαν.³⁴*
- כִּי חָפְצִי בִי. *Quoniam complacuit in me. O. ὅτι ἠθέλησέ με. 'A. ὅτι ἐβουλήθη ἐν ἐμοί.³⁵*
- 23. חֲקֵתָיו לֹא-אָסִיר מִנֵּי. *Statuta ejus non moveo a me. O. τὰ δικαιώματα αὐτοῦ οὐκ ἀπέστη-*

- σαν (alia exempl. ἀπέστησα.³⁶) ἀπ' ἐμοῦ. 'A. ἀκριβοσμούς αὐτοῦ οὐ μετέστησα ἀπ' ἐμοῦ.³⁷
- 25. וַיִּשְׁבֹּב יְהוָה לִי. *Et rependit Jova mihi. O. καὶ ἀνταποδώσει μοι κύριος. 'A. καὶ ἀποστρίψει (s. ἐπιστρίψει) μοι . . .³⁸*
 לְבִגְדֵי עֵינָיו. *In conspectu oculorum ejus. O. ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ. Σ. τὴν ἀντικρῦ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ.³⁹*
- 26. עֵם-חַסִּיד תְּתַחֲסֵד. *Cum benigno benignum te praestas. 'A. O. Θ. Ε'. μετὰ ὁσίου ὁσιωθήσῃ.⁴⁰ Σ. πρὸς ὁσιον ὁσίως πράξεις.⁴¹*
 עֵם-גִּבּוֹר תִּמְיִם תִּתְמַם. *Cum viro integro integre agis. O. καὶ μετὰ ἀνδρὸς ἀθῶου ἀθῶος ἔσῃ. Σ. καὶ μετὰ τοῦ κεχαριτωμένου χαριτωθήσῃ.⁴²*
- 28. עֵם-עֵנִי. *Populum afflictum. 'A. λαὸν πένητα. Σ. λαὸν πρᾶον.⁴³*
- 30. כִּי בָה אֶרְצֶה גְדוּד. *Nam per te incursavi in turmas. O. ὅτι ἐν σοὶ ἄνυσθήσομαι ἀπὸ πειρατηρίου. 'A. ὅτι ἐν σοὶ δραμοῦμαι εὐζωνος. Σ. ὅτι εἰς χεῖράς σου δραμοῦμαι ἀπὸ λόχου.⁴⁴ Ε'. . . fortis.⁴⁵*

fulgure confecit, ἐκεραύνωσεν, quod Nostro est **فهم** Jesai. xxx. 30. Omnino conferendus est Jerem. li. 34, ubi pro Hebr. **הַמַּיִן** Syrus Aquilae tribuit **حصب**, h.e. vertente Norbergio, *erosit me*; quo sensu de tinea dixit Ephr. Opp. T. II, p. 319, l. 28, et p. 391, l. 25, indicante Bernstein. in *Lex. ad Chrestom. Syr.* p. 79. Equidem nullus dubito quin utrobique Aquila dederit *ἐφαγεδαίνωσε, consumsit*, ut pro eodem Hebr. interpretatus est Deut. vii. 23. i Reg. vii. 10. Posterior locus est: *καὶ ἐβρόντησε κύριος ἐν φωνῇ μεγάλῃ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους, וַיִּפְצֵם; ubi in Hexaplis est: *O. συνεχύθησαν. 'Αλλ. ἐφαγεδαίνωσαν. 'Αλλ. ἐξέστησαν.* Secundum Cod. 108 *ἐξέστησαν* ad Theodotionem pertinet; altera lectio sic emendanda videtur: 'A. *ἐφαγεδαίνωσεν (αὐτοῖς).* ³⁰ Syro-hex. **مقحا فحسا**. Cf. Hex. ad Cant. Cant. v. 12. Hieron.: *effusiones aquarum.* ³⁰ Syro-hex. **مع صفسد**. Cf. Hex. ad Job. xxxvii. 10. ³¹ "Unus codex."—*Montef.* Glossam sapit, qualem Theodoret. affert: *ἀντὶ τοῦ, πέπεικεν ἅπαντας ὡς οὐρανῶθεν μοι τὴν ἐπικουρίαν παρέσχε.* ³² Syro-hex. **مع صفسد**. Graeca valde incerta sunt. Varie sonat **גי ח**, e.g. εἰλῃσε, περιεἰλῃσε, ἐνετῦλξε, ἐκύκλωσε, περιεκύκλωσε, et sim., quae ab Hebr. **קָשַׁף, traxit**, aliena videntur: Symmachi autem **חבס**, *suaicit*,*

semel, ni fallor, in hac versione obviam fit. Etiam Bar Hebr. affert: **סכסמ**, sed, teste Bernsteinio ad *Chrestom. Syr.* p. 163, ita ut ad **קָשַׁף**, non ad **קָשַׁף**, minus apte referatur. ³³ Nobil., Theodoret., et Colb. *συχρηῶς* scriptus. ³⁴ Euseb. ³⁵ Euseb. et "codex unus." ³⁶ Sie Comp., Cod. Alex., alii. Syro-hex. **لا يفسد**. ³⁷ Syro-hex. **لا تحبنا حب**. ³⁸ Syro-hex. **سفلنا**. Cf. ad Psal. lxxviii. 5. ³⁹ Euseb. et Agellius. ⁴⁰ Regii duo. ⁴¹ Nobil. et iidem Regii. Eandem lectionem minus probabiliter Aquilae tribuit Syro-hex. **مع صفسد احسد**. ⁴² Regii duo. Nobil. quasi scholium affert. ⁴³ Euseb. et "duo MSS." Syro-hex. affert: 'A. **سفلنا**. ⁴⁴ Syro-hex. **مع صفسد حسمنا**. (Syriacum **سفلنا** usitatus pro Graeco *ἐνέδρα* s. *ἐνέδρον* ponitur; quoties vero Symmacho pro Hebr. **גְּדוּד** tribuitur, per *λόχος* vertendum esse contra Middeld. ad 4 Reg. vi. 23. xxiv. 2 vehementer contendo, maxime propter locum Job. xix. 12, ubi Syrus affert: *Σ. ὁμοθυμαδὸν ἐπέβλον σκῆλα αὐτοῦ*; Hexapla autem disertè testantur: *Σ. λόχοι αὐτοῦ.*) ⁴⁵ Syro-hex. juxta Cod. A. affert: **سفلنا**, Graece, *δύρημα*. Sed Codd. B. et C. non **سفلنا**, sed **سفلنا** legunt, quod verius videtur.

30. אֲדַלֵּג שׁוּר. *Transilii murum.* Ο'. ὑπερβή-
σομαι τείχος. Σ. ἐπιβήσομαι τείχους.⁴⁶

31. אֲמַרְתָּ יְהוָה צְרֹפָה. *Sermo Iovae igni pro-*
batus est. Ο'. τὰ λόγια κυρίου πεπυρωμένα.
Σ. βῆσις τοῦ κυρίου δοκιμος.⁴⁷

33. חַיִל. *Robore.* Ο'. δύναμιν. 'Α. εὐπορίαν.⁴⁸
תְּמִיּוֹם. *Perfectam.* Ο'. ἄμωμον. 'Α. τέλειον.⁴⁹

34. מְשִׁיחָה רַגְלֵי כְּאֵילֹת. *Ponens pedes meos tan-*
quam cervarum. Ο'. ὁ καταρτιζόμενος τοὺς
πόδας μου ὡσεὶ ἐλάφου. 'Α. Σ. ἐξισῶν (s. σνι-
σῶν) τοὺς πόδας μου cum (pedibus) cervarum.⁵⁰
[Οἱ λοιποὶ ὡσεὶ ἐλάφου.]⁵¹

יַעַל בְּכוֹתֵי יַעֲמִדֵנִי. *Et super excelsa mea*
stare me facit. Ο'. καὶ ἐπὶ τὰ ὑψηλὰ ἰσθῶν
με. 'Α. καὶ ἐπὶ τὰ ὑψώματά μου στήσεις
με.⁵² Σ. καὶ ἐπὶ τὰ ὑψηλά μου. . .⁵³

35. וַיִּנְחָתָה קִשְׁתָּהּ. *Et depressit (tetendit) arcum.*
Ο'. καὶ ἔθου τόξον. Σ. καὶ ἐδράξει ὡς τόξον.⁵⁴

36. מִגְּן יִשְׁעָהּ. *Chlypeum salutis tuae.* Ο'. ὑπερα-
σπισμὸν σωτηρίας μου.⁵⁵ Οἱ πάντες ὑπερα-

σπισμὸν σωτηρίας σου.⁵⁶ Σ'. ὑπερασπιστῆρα
τοῦ σωτήρός σου.⁵⁷

36. וַיַּעֲרֹכָה תְּרִיבֵנִי. *Et benignitas tua multiplicavit*
me. Ο'. καὶ ἡ παιδεία σου ἀνώρθωσέ με εἰς
τέλος. 'Α. Ε'. καὶ πρατῆς σου ἐπλήθυνέ με.⁵⁸
Σ. καὶ τὸ ὑπακούειν σοι αὐξήσει με.⁵⁹ Θ. καὶ
ἡ παιδεία σου αὐτὴ με διδάξει.⁶⁰

37. תְּרַחֵב. *Dilatasti.* Ο'. ἐπλάτυνας. Σ. εὐρυ-
χώρησας.⁶¹

וְלֹא מִעְדּו קָרְסָלִי. *Et non vacillarunt tali*
mei. Ο'. καὶ οὐκ ἠσθένησαν τὰ ἰχνη μου. Σ.
ἴνα μὴ σφαλῶσιν οἱ ἀστράγαλοι μου.⁶²

40. תִּכְרִיעַ קַמִּי. *Prostravisti eos qui adversus me*
insurrexerant. Ο'. συνεπόδισας πάντας τοὺς
ἐπανισταμένους ἐπ' ἐμέ. 'Α. κάμψεις ἐπανε-
στηκότα μου.⁶³ Σ. σκάξιν ἐποίησας. . .⁶⁴

41. וְאֵיבֵי נַתַּתָּה לִּי עַרְףָּהּ. *Et hostes meos dedisti*
mihī quoad cervicem. Ο'. καὶ τοὺς ἐχθροὺς
μου ἔδωκάς μοι νῶτον. 'Α. Σ. καὶ τῶν ἐχθρῶν μου
ἔδωκάς μοι αὐχένα.⁶⁵ 'Αλλος ὑποχειρίους.⁶⁶

⁴⁶ Syro-hex. † וְזֶכֶד מַעֲשֵׂי. Cf. Hex. ad Soph. i. 9. Bar Hebr. affert: † וְזֶכֶד מַעֲשֵׂי. ⁴⁷ Nobil.
⁴⁸ Syro-hex. † וְזֶכֶד מַעֲשֵׂי. Cf. ad Psal. ix. 29.
⁴⁹ Euseb. ⁵⁰ Syro-hex. † וְזֶכֶד מַעֲשֵׂי. Nescio an extrema verterit Aquila, τοῖς ἐλαφίναις, a nominativo ἐλαφίνης, hinnulus (vid. Hex. ad r Reg. xxiv. 3): Syrus autem τοῖς ἐλαφίνους, cervinis, in apographo invenit. Hieron. vertit: coaequans pedes meos cervis.
⁵¹ Sic Montef. ex Epist. ad Sun. et Fret., ubi tamen Hieron. tantummodo affirmat, omnes interpretes pluralem numerum transtulisse. ⁵² Nobil., Vat. ⁵³ Vat.
⁵⁴ Syro-hex. † וְזֶכֶד מַעֲשֵׂי. Syrus alter vertit: † וְזֶכֶד מַעֲשֵׂי. et firmavit sicut arcum. ⁵⁵ Sic Ed. Rom. et Syro-hex. In plurimis libris mu abest; in uno aut altero σου pro μου legitur. Adlerus ex Vat. affert: ὑπερασπισμὸν σωτηρίας σου, et in marg.: 'Α. Σ. Θ. ὁμοίος τοῖς Ο'. ⁵⁶ Sic duo MSS.—Montef. Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 9: "In Graeco vos legisse dixistis, τῆς σωτηρίας μου. Sed in Hebraeo JESACHA, salutis tuae, significat, non meae; quod et omnes interpretes transtulerunt." ⁵⁷ Sic Vat., teste Adlero. Nobil. affert: Σ. ὑπερασπιστῆρα τὸν σωτήρᾱ μου. Montef. vero e "duobus MSS." Σ. ὑπερασπιστῆρα σωτηρίας σου. ⁵⁸ Sic Montef. ex Agellio, consentiente Didymo Alex. apud Mai. P.N. B.,

T. VII, P. II, p. 187. Euseb. Aquilae tribuit: καὶ πρατῆς σου ἐπλήθυνέ με, invito Syro-hex., qui affert: .ο. ./. † וְזֶכֶד מַעֲשֵׂי. Hujus auctoritate Quintam ed. cum Aquila consociavimus. ⁵⁹ Syro-hex. .ο. .ο. .ο. Cf. 2 Reg. xxii. 36 in LXX. Montef. ex Euseb. [et Did. Alex. l. c.] edidit: Σ. καὶ τὸ ὑπακούειν με αὐξήσει με. ⁶⁰ In versione τῶν Ο' hodie legitur, καὶ ἡ π. σου ἀνώρθωσέ με εἰς τέλος, καὶ ἡ π. σου αὐτὴ με διδάξει; et sic Syro-hex. sine nota. Nobil. vero scholium affert: τὸ, καὶ ἡ π. σου αὐτὴ με διδάξει, Θεοδοσιῶνος ἔστιν, ἀντὶ τοῦ, καὶ ἡ π. σου ἀνώρθωσέν με εἰς τέλος, εἰρημένον τοῖς Ο'. Psalt. Gall.: + in finem, et disciplina tua ipsa docebit. ⁶¹ Theodoret. ⁶² Syro-hex. et Bar Hebraeus: .ο. .ο. .ο. (Pro ἔδωκάς μου Brunsius ad Bar Hebraeum ἐκτραπῶσιν dedit, ad locum Hebr. xii. 15 in Pesch. provocans. Haud ineptum foret περιτραπῶσιν, vocab. valde Symmachianum, et ab eo pro eodem Hebraeo positum Psal. xxv. 1. Sed in duobus locis, ubi Syrus noster noster † וְזֶכֶד מַעֲשֵׂי exhibet, 2 Reg. xxii. 46, teste Masio in Syr. Pecul., et 1 Esdr. iv. 27, in Graeco est σφαλῶσιν et ἐσφάλῃσαν.) ⁶³ Nobil. ⁶⁴ Syro-hex. .ο. .ο. .ο. Cf. ad Psal. xxxvii. 18. ⁶⁵ Syro-hex. † וְזֶכֶד מַעֲשֵׂי. ⁶⁶ Coisl. Nisi forte scholium sit.

41. אֶפְשִׁיתָם. *Silere eos feci.* Ο'. ἐξωλόθρευσας.
'Α. Σ. ἀφώνους ἐποίησα.⁶⁷

42. וְיִשְׁעוּ. *Vociferati sunt.* Ο'. ἐκέκραξαν. 'Α. Σ.
ἐπεκαλύπτο.⁶⁸

43. כְּטִישׁ חֲצוֹת יָרִיקָם. *Sicut lutum platearum effudi eos.* Ο'. ὡς πηλὸν πλατειῶν λεανῶ αὐτούς. 'Α. . . ἐξωτέρων (s. ἐξωπύτων) ἐκεκώσω αὐτούς.⁶⁹

44. הַפְּלִיטִי מִיָּרִיבִי. *Eripis me a contentionibus.* Ο'. ῥύσαί (alia exempl. ῥύση) με ἐξ ἀντιλογιών. 'Α. διασώσεις με ἀπὸ δικασιῶν. Σ. ῥύση με ἀπὸ ἀντιλογιών.⁷⁰ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁷¹

יַעֲבֹדוּנִי. *Servierunt mihi.* Ο'. ἐδοῦλευσέ μοι.
'Α. Σ. ἐδοῦλευσάν μοι.⁷²

45. וְיִשְׁמְעוּ לִי. *Obediverunt mihi.* 'Α. Σ. Θ'. ὑπήκουσέ μοι. Θ. Ε'. Σ'. ὑπήκουσάν μου.⁷³

בְּנֵי יַגֵּר. *Filii regionis peregrinae.* Ο'. υἱὸ ἀλλότριοι. 'Α. υἱὸ τοῦ ξένου μου.⁷⁴

46. יַגְּלוּ וְיַחֲרֹגוּ מִמְּסַגְרוֹתַיְהֶם. *Conciderunt, et trepidaverunt e claustris suis.* Ο'. ἐπαλαιώθησαν, καὶ ἐχάλλαναν ἀπὸ τῶν τρήβων αὐτῶν. 'Α. ἐκπεσόνται (s. ἀπορνήσονται), καὶ ὑποσταλήσονται ἐκ τῶν συγκλεισμῶν αὐτῶν.⁷⁵ Σ. ἀτιμωθήσονται (s. ἀτιμασθήσονται), καὶ ἐντραπήσονται . . .⁷⁶ Σ'.

πεσούνται, καὶ ἐκαμάησονται ἀπὸ ἐδράματος αὐτῶν.⁷⁷

47. וְיִרְדָּרַךְ צוּרִי. *Et benedicta sit rupes mea.* Ο', καὶ πάντες· καὶ εὐλογητὸς ὁ θεὸς μου.⁷⁸

48. הַיָּל הַנּוֹתֵן נְקֻמָּוֹת לִי. *Deus, qui dat vindictas mihi.* Ο'. ὁ θεὸς ὁ διδοὺς ἐκδικήσεις ἐμοί. Σ. ὁ θεὸς ὁ παρασχὼν τιμωρίας ἐμοί.⁷⁹

וַיַּדְּבֵר עֵימוֹם תַּחְתָּי. *Et subegit gentes sub me.* Ο'. καὶ ὑποτάξας λαοὺς ὑπ' ἐμέ. Σ. καὶ ὑποτάσων λαοὺς ὑπ' ἐμέ.⁸⁰

49. מִפְּלִיטִי מֵאֲיָבִי. *Qui me eripit ex hostibus meis.* Ο'. ὁ ῥύστης μου ἐξ ἐχθρῶν ὀργίλων. Πάντες· ὁ ῥύστης μου ἐξ ἐχθρῶν μου.⁸¹

PSALM. XVIII (Hebr. xix).

1. לְמַנְצֵחַ מְזִמּוֹר לְדָוִד. *Praecentori canticum Davidi.* Ο'. εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. 'Α. τῷ νικοποιῷ μελάφδημα τῷ Δαυίδ. Σ. ἐπινίκιος ῥῶδῃ τοῦ Δαυίδ. Θ. εἰς τὸ νίκος ψαλμὸς τῷ Δαυίδ.¹

2. וַיַּנְעִיחָהּ יָדָיו. *Et opus manuum ejus.* Ο'. ποίησιν δὲ χειρῶν αὐτοῦ. 'Α. καὶ ποίημα χειρῶν αὐτοῦ. Σ. καὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτοῦ. Θ. ποίησιν δὲ χειρῶν αὐτοῦ.²

⁶⁷ Syro-hex. affert: 'Α. Σ. ἀφώνους ἐποίησας (لا ملا حجاب) mendose, ut videtur, pro حجاب. Adlerus e Vat. exscripsit: Σ. ἀφώνους. Cf. ad Psal. c. 5. ⁶⁸ Syro-hex. + 𐤀𐤃𐤃𐤓 𐤍𐤒𐤓 𐤍𐤓. 'Α. . . Idem: + 𐤀𐤃𐤃𐤓 𐤍𐤒𐤓 𐤍𐤓. Ad Graecum ἐξωπύτων cf. Hex. nostra ad Jesai. li. 20. Ezech. xxvi. 11. ⁷⁰ Nobil., Vat. et "quidam MSS." Syro-hex. affert: + 𐤀𐤃𐤃𐤓 𐤍𐤒𐤓. ⁷¹ Vat. Coisl. unus habet: Σ. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο', ῥύση με ἐξ ἀντιλογιών. ⁷² Cod. Bodl. signatus NEB. 2. 120 (Parsons. 13). Vid. Eichhorn. Repertor. T. XIII, p. 179. ⁷³ Coisl. Syro-hex. in textu: ὑπήκουσάν μου (s. μοι). ⁷⁴ Syro-hex. 'Α. . . 𐤀𐤃𐤃𐤓 𐤍𐤒𐤓 𐤍𐤓. ⁷⁵ Syro-hex. 𐤀𐤃𐤃𐤓 𐤍𐤒𐤓 𐤍𐤓. ὑποσταλήσονται, cf. ad Psal. xxxii. 8. Hieron.: defluent, et contrahentur in angustiis suis. ⁷⁶ Nobil., Reg. unus, et Theodoret. Scriptura ἀτιμασθήσονται est in S. Cyril. Alex. Explan. in Psalmos apud Mai. P. N. B., T. III, p. 204. Alius Reg. et Nobil.: Σ. ἡτιμάσθησαν. ⁷⁷ Syro-hex. .ο.

𐤀𐤃𐤃𐤓 𐤍𐤒𐤓 𐤍𐤓. (Syriacum 𐤀𐤃𐤃𐤓 𐤍𐤒𐤓 𐤍𐤓 in Pael sonat, abstersit, abolevit, a fundamento diruit, et cum Graeco ἐκαμάησιν commutat Epist. Jerem. vv. 13, 24 in Syro-hex.) ⁷⁸ "Duo MSS." ⁷⁹ Euseb. ⁸⁰ Idem. ⁸¹ "Duo MSS." Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 9: "In Hebraeo nihil aliud habet nisi hoc: *Liberator meus ab inimicis meis.* Septuaginta autem, *iracundis, addiderunt.*" Immo LXX arcte jungentes 𐤀𐤃𐤃𐤓 𐤍𐤒𐤓 𐤍𐤓, verterunt ἐξ ἐχθρῶν ὀργίλων: deinde pro 𐤀𐤃𐤃𐤓 𐤍𐤒𐤓 𐤍𐤓, etiam ab *insurgentibus*, posuerunt tantum, ἀπὸ τῶν ἐπανισταμένων. In Psalt. Gall. legitur: + *iracundis*; * et: *ab insurgentibus*; nec dubitari potest, interpretes praeter LXX copulam expressisse.

PSALM. XVIII. ¹ "Tituli interpretationes eruuntur ex Cod. Colb., itemque ex Eusebio et Theodoretō."—Montef. Euseb. affert: 'Α. τῷ ν. μελάφδημα. Σ. ἐπ. ῥῶδῃ τοῦ Δ. Theodoret. nihil habet. Syrus affert: 'Α. Σ. τῷ νικοποιῷ psalmus (𐤀𐤃𐤃𐤓 𐤍𐤒𐤓) τοῦ Δαυίδ. ² Vat.

3. **נְבִיעַ עֻלְגָּוִית.** *Evulgavit.* Ο'. ἐρεύγεται. 'Α. Σ. ἀναβλύζει.³

יָחַד יָחַד. *Indicat.* Ο'. ἀναγγέλλει. Σ. ostendit.⁴

4. **אִין־אִמְרָן וְאִין־דְּבָרִים בְּלִי נִשְׁמָעָא קוֹלָא.** *Non est sermo, et non sunt verba, non auditur vox eorum.* Ο'. οὐκ εἰσι λαλιαὶ οὐδὲ λόγοι, ὧν οὐχὶ ἀκούονται αἱ φωναὶ αὐτῶν. 'Α. οὐκ ἔστι λόγος, καὶ οὐκ ἔστι ῥήματα, οὐ μὴ ἀκουσθῆ φωνῇ αὐτοῦ.⁵ Σ. οὐ ῥήσεσιν, οὐδὲ λόγοις, ὧν οὐκ ἀκούονται αἱ φωναί.⁶ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁷

5. **בְּכָל־הָאָרֶץ יִצְאָן קוֹנָם.** *In omnem terram exiit chorda (sonus) eorum.* Ο'. εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν. 'Α. . . ὁ κανὼν αὐτῶν.⁸ Σ. ἀλλ' εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ ἦχος αὐτῶν.⁹

וּבְכֵן־יִבְרָכָה. *Et in finem.* Ο'. καὶ εἰς τὰ πέρατα. 'Α. καὶ εἰς τέλος.¹⁰

שָׁשַׁבְתָּ שִׁמְשֵׁן־הַתְּהִיָּבָה בְּהָרָה. *Soli posuit tabernaculum in illis.* Ο'. ἐν τῷ ἡλίῳ ἔθετο τὸ σκῆνωμα αὐτοῦ. 'Α. τῷ ἡλίῳ ἔθετο σκῆνωμα ἐν αὐτοῖς.¹¹ Σ. τῷ ἡλίῳ ἔταξε σκηνὴν ἐν αὐτοῖς.¹² Θ. Ε'. τῷ ἡλίῳ ἔθετο σκῆνωμα ἐν αὐτοῖς.¹³ 'Ο Σύρος' ἐν αὐτοῖς ἔθετο τοῦ ἡλίου τὸ σκῆνωμα.¹⁴

6. **וְהוּא יָחַד מִתְּפֹתָיו יִשֵּׁב כְּגִבּוֹר לְרִיבָה.** *Ille autem, sicut sponsus qui procedit e thalamo suo, gaudet, herois instar, currere viam.* Ο'. καὶ αὐτὸς ὡς νύμφιος ἐκπορευόμενος ἐκ παστοῦ αὐτοῦ, ἀγαλλιάσεται ὡς γίγας δραμεῖν ὁδὸν αὐτοῦ.¹⁵ Σ. αὐτῷ δὲ ὡς νύμφιφ ἐκπορευομένφ ἐκ παστοῦ αὐτοῦ, ἀγαλλιωμένφ (s. ὡς ἀγαλιάται) ὡς ἰσχυρὸς δραμεῖν ὁδόν.¹⁶ Οἱ πάντες' δραμεῖν ὁδόν.¹⁷

7. **מִקְצֵי הַשָּׁמַיִם מוֹצֵאן עַל־קַצְוֵתָהּ.** *Ab extremo caelorum egressio ejus, et circuitus ejus ad extremum illorum.* Ο'. ἀπ' ἄκρου τοῦ οὐρανοῦ ἢ ἐξόδος αὐτοῦ, καὶ τὸ κατάντημα αὐτοῦ ἕως ἄκρου τοῦ οὐρανοῦ. 'Α. ἀπὸ τέλους τῶν οὐρανῶν ἢ ἐξόδος αὐτοῦ, καὶ τὸ νίκος αὐτοῦ ἐπὶ τέλος αὐτῶν.¹⁸ Σ. . . ἢ προέλευσις αὐτοῦ, καὶ ἡ κύκλωσις αὐτοῦ. . .¹⁹

8. **תְּמִימָה.** *Perfecta.* Ο'. ἄμωμος. 'Α. τέλειος. *Ἄλλος' ἄμεμπτος. *Ἄλλος' καθαρὸς.²⁰

תְּפִי. *Simplicem.* Ο'. νήπια. 'Α. θεलगόμενον. Σ. νήπια. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.²¹

9. **יְפָרְסֵן.** *Praecepta.* Ο'. τὰ δικαιώματα. *Ἄλλος' ἀκριβάσματα. *Ἄλλος' προστάγματα.²²

³ Syro-hex. + **صَحْب** ./. Idem Syr. aliquando pro *ἐρεύγεται* ponitur; hic autem in textu **حفا** legitur.
⁴ Syro-hex. + **صسد** ./. Montef. affert: Σ. Ο'. *ἡμέρα τῆ ἡμέρα ἐρεύγεται ῥήμα, καὶ νῦξ νυκτὶ ἀναγγέλλει γῶσσω.* Aliter: Σ. *ἀναγγελεῖ.* "Sic unus Regius." Etiam Theodoret. Symmacho tribuit: *καὶ νῦξ νυκτὶ ἀναγγέλλει (s. ἀναγγελεῖ) γῶσσω.* Syr. *ἡμέρα* pro Graeco ἀπαγγελλεῖ adhibet Noster Prov. xii. 17. Dan. v. 8; nusquam, quod sciam, pro ἀναγγέλλει (**صسد**).
⁵ Sic Vat., teste Adlero, nisi quod ῥήμα pro ῥήματα habet. Montef. ex uno Regio edidit: 'Α. *οὔτε γὰρ λόγοις, οὔτε ῥήματα, κ.τ.έ.*
⁶ Sic Theodoret. in textu, neonon ex duobus Regiis Montef., omisso articulo ante φωναί. Cod. 264 habet: Σ. *οὐ ῥήσιν, οὐδὲ λόγοις, ὧν οὐκ ἀκούονται αἱ φ.,* et sic Theodoretī codex unus.
⁷ Vat. Theodoret. Syro-hex. + **صسد** ./.
⁸ Theodoret. Syro-hex. + **صسد** ./.
⁹ Syro-hex. + **صسد** ./.
¹⁰ Syro-hex. + **صسد** ./.
¹¹ Nobil., Vat., Euseb.
¹² Euseb. et Cod. 264, qui notat: *συνωδία δὲ καὶ Θεοδ. ἐρμήνευσε, καὶ ἢ Ε' ἔκδοσις.* Syro-hex. + **صسد** ./.
¹³ Euseb. Theodotioni vindicat: *τῷ ἡλίῳ κ.τ.έ.,* addens:

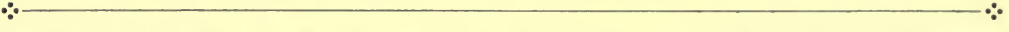
ὁμοίως δὲ καὶ ἡ πέμπτη ἔκδοσις ἐξέδωκεν. Vat. autem affert: Θ. *τῷ δ (h.e. ἡλίῳ) ἔταξε σκηνὴν αὐτοῖς.*
¹⁴ Drusius ex Quaestio-nibus quae Justinī M. nomine circumferuntur, Quaest. 63.
¹⁵ Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 10: "Et dicitis quod in Graeco, *suam*, non habeat: sed hoc nos sub veru additum reperimus, et in Hebraeo non esse manifestum est." Pronomen ignorat Syro-hex. et Psalt. Gall.
¹⁶ Syro-hex. **صسد** ./.
¹⁷ "Duo codd."
¹⁸ Syro-hex. ./.
¹⁹ Syro-hex. **صسد** ./.
²⁰ Sic Montef., notans: "Α. τέλειος. Unus codex et Eusebius (?)." Syrus affert: 'Α. *τέλειος (صسد).*
²¹ Sic Vat., teste Adlero. Parsons. ex marg. Cod. 264 affert: *θεलगόμενον νήπια (sic).* Syro-hex.: 'Α. *θεलगόμενον (صسد).* Cf. nos ad Hos. vii. 11, in *Olio Norvic.* p. 69).
²² "Coislin. unus. Videtur autem prima versio esse Aquilae, secunda Symmachī."—Montef. Etiam Cod. 190 in marg. sine titulo: *ἀκριβάσματα, προστάγματα.*

- 9. **בָּרָה**. *Pura*. *Ο. τηλαυγής. 'Α. ἐλεκτή. Σ. καθαρά.*²³
- 10. **מְהֻרָה**. *Munda*. *Ο. ἀγνός. "Αλλος ὄσιος.*²⁴
- 12. **נִהְרָה בְּהָר**. *Edoctus est illis*. *Ο. φυλάσσει αὐτά. 'Α. διακρίνει ἐν αὐτοῖς.*²⁵
- עֵקֶב**. *Merces*. *Ο. ἀνταπόδοσις. Σ. proventus.*²⁶
- 13. **שְׁגִיאוֹת**. *Errores*. *Ο. παραπτώματα. 'Α. ἀγνοίας.*²⁷ *Σ. ἀγνοήματα.*²⁸
- 14. **גַּם מִזְדִּים חֲשָׂה עֲבָדָה**. *Etiam a protervis abstrahe servum tuum*. *Ο. καὶ ἀπὸ ἀλλοτρίων φείσαι τοῦ δούλου σου. 'Α. καίγει ἀπὸ ὑπερφηάνων συντήρησον τὸν δοῦλον σου.*²⁹
- בְּמִשְׁפַּח רָב**. *A delicto magno*. *Ο. ἀπὸ ἀμαρτίας μεγάλης. 'Α. ἀπὸ ἀθεότητος (s. ἀθείας) πολλῆς.*³⁰
- 15. **וְהִיָּוֶן**. *Et meditatio*. *Ο. καὶ ἡ μελέτη. 'Α. καὶ φθογγή.*³¹
- יְהוָה צִוְּרִי וְגֹאֲלִי**. *Jona, rupes mea, et vindex meus*. *Ο. κύριε, βοηθέ μου, καὶ λυτρωτά μου. 'Α. κύριε, στερέέ μου, καὶ ἀγχιστεύων μου.*³²

PSALM. XIX (Hebr. xx).

- 1. **לְמַנְצֵחַ מְזֻמֹּר לְדָוִד**. *Praecentori canticum Davidi*. *Ο. εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. 'Α.*

- τῷ νικοποῦν μελόδημα τῷ Δαυίδ. Σ. ἐπινίκιος ᾠδή τοῦ Δαυίδ. Θ. εἰς τὸ νίκος ψαλμὸς τῷ Δαυίδ.*¹
- 2. **יִשְׁבַּח**. *Exaltet te*. *Ο. ὑπερασπίσαι σου. "Αλλος προσταθείη σοι (fort. σου). "Αλλος σκεπάσαι σε. "Αλλος φυλάξει σε.*²
- 4. **כָּל־מִנְחֹתֶיךָ**. *Omnium oblationum tuarum*. *Ο. πάσης θυσίας σου. 'Α. Σ. πάντων τῶν δώρων σου.*³
- וְעֹלֹתֶיךָ יִדְשָׁנָה**. *Et holocaustum tuum pingue habeat* (s. *in cinerem redigat*). *Ο. καὶ τὸ ὄλοκαύτωμά σου πιανάτω. Σ. καὶ τὴν ἀναφοράν σου πίονα ποιήσῃ.*⁴ *"Αλλοι φαιδρυνάτω, στεασάτω.*⁵
- סֵלָה**. *Selah*. *Ο' Εβρ. σέλ. 'Α. ἀεί. Σ. Ο'. Θ. διάψαλμα. Ε'. διαπαντός. Σ'. εἰς τέλος.*⁶
- 6. **בְּרִנְיָה**. *Jubilabimus*. *Ο. ἀγαλλισόμεθα. 'Α. αἰνέσομεν.*⁷
- בְּדָגְלִים**. *Vexilla erigemus*. *Ο. μεγαλυνθησόμεθα. 'Α. erimus propinquī.*⁸ *Σ. τάγματα τάγματα διαστέλουμέν.*⁹
- 7. **וְיָשֶׁע בְּבַיְרוֹתַי יְשִׁיעַ וְיָמִינוּ**. *Potentia salutis dexterarum suarum*. *Ο. ἐν δυναστείαις ἢ σωτηρίαις τῆς δεξιᾶς αὐτοῦ. 'Α. Σ. ἐν ἰσχύι (s. δυνάμει) τῆς σωτηρίας τῆς δεξιᾶς αὐτοῦ.*¹⁰

²³ Syro-hex. **ⲉⲥⲁⲗⲁ ⲉⲥⲁⲗⲁ**. ²⁴ Coislin. ²⁵ Syro-hex. **ⲉⲥⲁⲗⲁ ⲉⲥⲁⲗⲁ**. ²⁶ Syro-hex. **ⲉⲥⲁⲗⲁ ⲉⲥⲁⲗⲁ**. Syriacum sonat πρόσδος Prov. xxviii. 6. ²⁷ Nobil. Syro-hex. **ⲉⲥⲁⲗⲁ ⲉⲥⲁⲗⲁ**. ²⁸ Coislin. unus. ²⁹ Euseb., Colb., Reg. unus. Syro-hex.: *'Α. ἀπὸ ὑπερφηάνων συντήρησον με τὸν δ. σου* (ⲉⲥⲁⲗⲁ ⲉⲥⲁⲗⲁ). Nobil. autem et Bar Hebraeus (qui legit ⲉⲥⲁⲗⲁ ⲉⲥⲁⲗⲁ), etiam Syro-hex. juxta Cod. C., hanc versionem Symmacho, non Aquilae, tribuunt. ³⁰ Syro-hex. et Bar Hebr. **ⲉⲥⲁⲗⲁ ⲉⲥⲁⲗⲁ**. Cum vero idem interpres alias pro **ⲉⲥⲁⲗⲁ** ἀθεία (ⲉⲥⲁⲗⲁ) posuerit (e.g. Psal. xxiv. 7. xxxi. i. Prov. xix. 11), crediderim hoc loco Syrum in apographo suo falsam scripturam ἀθείαν pro ἀθεσίαν invenisse. Eadem confusio est i Macc. xv. 16, ἐποίησεν ἀθεσίαν (Cod. Alex. ἀθείαν) μεγάλην. ³¹ Syro-hex. **ⲉⲥⲁⲗⲁ ⲉⲥⲁⲗⲁ**. Cf. Hex. ad Job. xxxvii. 2. Jesai. lix. 11. ³² Syro-hex. et Bar Hebraeus: **ⲉⲥⲁⲗⲁ ⲉⲥⲁⲗⲁ**. Cf. ad Psal. xvii. 3.

¹ **ⲉⲥⲁⲗⲁ ⲉⲥⲁⲗⲁ**. ² "Coislin. Hae vero trium lectiones videntur esse 'Α. Σ. Θ. [seu potius glossae τοῦ ὑπερασπίσαι. Hesych.: ὑπερασπίω προίεταμαι]. Coislin. alius πωλογήσῃται: est forte scholion [ad πιανάτω, v. 4? Sed vocabulum Graecitas ignorat]."—Montef. ³ Syro-hex. **ⲉⲥⲁⲗⲁ ⲉⲥⲁⲗⲁ**. ⁴ "Sic unus codex. Alter [cum Cod. 264 et Theodoreto] legit πλείονα, minus recte."—Montef. ⁵ Sic Montef. Nobilior scholium esse, quod verius videtur. ⁶ Montef. Syrus affert: **ⲉⲥⲁⲗⲁ ⲉⲥⲁⲗⲁ**. ⁷ Syro-hex. **ⲉⲥⲁⲗⲁ ⲉⲥⲁⲗⲁ**. ⁸ Syro-hex. **ⲉⲥⲁⲗⲁ ⲉⲥⲁⲗⲁ**. Sic Noster vertere solet Graecum παρεσόμεθα, quod ab hoc loco alienum esse videtur. ⁹ Syro-hex. **ⲉⲥⲁⲗⲁ ⲉⲥⲁⲗⲁ**. Bugat. vertit: *acies ordinatas (ⲉⲥⲁⲗⲁ ⲉⲥⲁⲗⲁ) segregabimus*. Cf. Hex. ad Cant. vi. 3. ¹⁰ Syro-hex. **ⲉⲥⲁⲗⲁ ⲉⲥⲁⲗⲁ**. Montef. ex Coislin. uno edidit: *Σ. ἐν δυναστείαις τῆς σωτηρίας ἢ δεξιᾶς*. Idem ex "uno cod.," seu potius ex Agellio male intellecto, exscripsit: *Σ. παραδόςως*. Cf. ad Psal. lxxxix. 10.

- 8. **נִזְכָּר**. *Commemorabimus*. *Ο. μεγαλυνθησόμεθα* (alia exempl. *ἐπικαλεσόμεθα*¹¹). *'Α. Σ. Θ. μνησθήσόμεθα*.¹²
- 9. **וַנִּתְעוֹרֵר**. *Et erectos nos sustinemus*. *Ο. και ἀνωρθώθημεν*. *Σ. και ὑπομόνομεν*.¹³
- 10. **יְהוָה הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ**. *Jova, serva (nos), rex exaudivit nos*. *Ο. κύριε, σώσον τὸν βασιλέα, και ἐπάκουσον ἡμῶν*. *'Α. Σ. κύριος σώσει ἡμᾶς, και ὁ βασιλεὺς ἀποκριθήσεται ἡμῖν*.¹⁴

PSALM. XX (Hebr. cxi).¹

- 3. **וַאֲרִשָׁת שִׁפְתָיו בַּל־מַעֲנֶת סֶלָה**. *Et petitionem labiorum ejus non denegasti*. *Selah*. *Ο. και τὴν δέησιν* (alia exempl. *θέλησιν*²) *τῶν χειλέων αὐτοῦ οὐκ ἐστέρησας αὐτόν*. *Διάφασμα*. *'Α. και τῷ κόφῳ τῶν χειλέων αὐτοῦ οὐ μέμφῃ* (s. *μέμφῃ*). *ἀεί*.³
- 5. **עוֹלָם וָעַד**. *Saeculum et in perpetuum*. *Ο. εἰς αἰῶνα αἰῶνος*. *'Α. Θ. Ε'. εἰς αἰῶνα και ἔτι*. *Σ. και εἰς ἀπέραντον*.⁴ *Σ'. ὁμοίως τοῖς Ο.*⁵
- 7. **תִּתְחַדְּדוּ בְּשִׂמְחָה אֶת־פְּנֵיהֶּ**. *Exhilarasti eum laetitia vultus tui*. *Ο. εὐφρανείς αὐτόν ἐν χαρᾷ* μετὰ τοῦ προσώπου σου. *Σ. χαροποιήσεις αὐτόν ἐν εὐφροσύνῃ* παρὰ τοῦ προσώπου σου.⁶

- 8. **בַּל־יִמוּט**. *Non commovebitur*. *Ο. οὐ μὴ σαλευθῆ*. *'Α. (οὐ μὴ) σφαλῆ*.⁷
- 9. **תִּמְצֵא יָדְךָ לְכָל־אֹיְבֶיךָ יְמִינְךָ תִּמְצֵא שְׂנְאָיֶיךָ**. *Inveniet manus tua omnes hostes tuos; dextera tua inveniet eos qui oderunt te*. *Ο. εὐρεθείῃ ἡ χεὶρ σου πᾶσι τοῖς ἔχθροῖς σου, ἡ δεξιὰ σου εὕροι πάντας τοὺς μισοῦντάς σε*. *Σ. καταλήψεται ἡ χεὶρ σου πάντας τοὺς ἔχθρούς σου, ἡ δεξιὰ σου εὕρησει τοὺς μισοῦντάς σε*.⁸
- 10. **יַבֵּלְעֵם**. *Absorbebit eos*. *Ο. συνταράξει αὐτούς*. *'Α. Σ. καταποντιεῖ αὐτούς*.⁹
- 12. **כִּי־נִטְּוּ עַל־יָדְךָ רַעַף**. *Quia tenderunt contra te malum*. *Ο. ὅτι ἐκλιναν εἰς σὲ κακά*. *Σ. ὅτι συνέφραξαν κατὰ σοῦ εἰς κακόν*.¹⁰ *Ε'. ἀν' ὧν ἐκλιναν . . .*¹¹
- חֲשַׁבּוּ מַזְמָדָה בַּל־וּיִכְלוּ**. *Cogitaverunt machinationem quam non possunt (perficere)*. *Ο. διελογίσαντο βουλῆν, ἣν οὐ μὴ δύνωνται στησαι*. *'Α. . . superbiam . . .*¹² *Σ. ἐλογίσαντο ἐνοσίας ἀδυνάτους*.¹³
- 13. **כִּי תִשְׂתַּיְתְּמוּ שֶׁנָּם בְּמִיתְרֵיךָ תִּכְנֹן עַל־פְּנֵיהֶם**. *Quoniam pones eos in humerum: in nervis tuis aptabis (sagittas tuas) contra facies eorum*. *Ο. ὅτι θήσεις αὐτοὺς νῶτον, ἐν τοῖς περιλοιπίοις σου ἐτομάσεις τὸ πρόσωπον αὐτῶν*. *'Α.*

¹¹ Sic Comp., Ald., cum libris plurimis, Theodoretu et Syro-hex. Montef. ex Daniele Barbaro affert: *Θ. ἐπικαλεσόμεθα*.
¹² Syro-hex. **ⲛⲓⲙⲟⲩⲁ ⲛⲉⲧⲉⲛⲧⲉⲛⲟⲩⲁ**. Syro-hex. **ⲛⲉⲧⲉⲛⲧⲉⲛⲟⲩⲁ ⲛⲉⲧⲉⲛⲧⲉⲛⲟⲩⲁ**. Syro-hex. tantummodo affert: **ⲛⲉⲧⲉⲛⲧⲉⲛⲟⲩⲁ ⲛⲉⲧⲉⲛⲧⲉⲛⲟⲩⲁ**.
 PsALM. XX. ¹ In fronte Psalmi Montef. notam hexaplaem, quae ad Psal. xix. i legitur, ad verbum revocat. Syrus affert: *'Α. τῷ νικοποῖφ μελῶδημα (ⲛⲓⲙⲟⲩⲁ)* τῷ δαυίδ.
² Nobil. *Recepta lectio est in Codd. Vat., Alex., aliis. Pro altera stant Comp., Ald., Theodoret., Syro-hex., et Psalt. Gall.*
³ Syro-hex. **ⲛⲉⲧⲉⲛⲧⲉⲛⲟⲩⲁ ⲛⲉⲧⲉⲛⲧⲉⲛⲟⲩⲁ**. Syro-hex. in marg. affert: *οὐχ ὑστέρησας αὐτῷ (ⲛⲉⲧⲉⲛⲧⲉⲛⲟⲩⲁ)*, quae varians est pro *οὐκ ἐστέρησας αὐτόν*. Sic unus Mosq. apud Parsons. in Append.
⁴ Nobil., Vat.
⁵ Vat.
⁶ Sic Euseb. et Cod. 268. Montef. ex "MSS." edidit, μετὰ τοῦ προσώπου σου. Theodoret. affert: *Σ. παρὰ*

τῷ προσώφῳ σου. Tandem Parsons. ex Euthymio citat: ὁ Συμ. ἀπὸ τοῦ προσώπου σου.
⁷ Syro-hex. **ⲛⲉⲧⲉⲛⲧⲉⲛⲟⲩⲁ**. Cf. ad Psal. xlv. 3, 7.
⁸ "Sic Theodoretus, duo MSS., et Drusius [Nobil.]. Unus codex habet *πάντας τοὺς μισοῦντάς σε*."—*Montef.* Apud Theodoret. *πάντας* edidit Schulz., notans abesse vocabulum a Cod. Aug. Cod. 268 mancam lectionem habet: *Σ. καταλήψεται ἡ χ. σου πάντας τοὺς μισοῦντάς σε*.
⁹ Syro-hex. **ⲛⲉⲧⲉⲛⲧⲉⲛⲟⲩⲁ**. Cf. Hex. ad Job. ii. 3.
¹⁰ Euseb. et "omnes MSS." Nobil. quasi scholium affert. Parsons. ex cod. quodam (268?) exseripsit: *Σ. ὅτι συνέφραξαν κατὰ σοῦ κακά*. Montef. monet, Agellium ad Psal. liv. 3 Symmacho tribuere, *συνεφράσαντο κατὰ σοῦ εἰς κακόν*, quod Fischero quoque in mentem venit.
¹¹ Montef., ex MSS., ut videtur.
¹² Syro-hex. **ⲛⲉⲧⲉⲛⲧⲉⲛⲟⲩⲁ**.
¹³ **ⲛⲉⲧⲉⲛⲧⲉⲛⲟⲩⲁ**, Gracce *ὑπερηφανίαν*, quod alibi respondet Hebraeis **ⲛⲉⲧⲉⲛⲧⲉⲛⲟⲩⲁ**, **ⲛⲉⲧⲉⲛⲧⲉⲛⲟⲩⲁ**, et similibus; nusquam, ni fallor, τῷ **ⲛⲉⲧⲉⲛⲧⲉⲛⲟⲩⲁ**. Cf. ad Psal. cxxxviii. 20.
 Theodoret. et "omnes MSS."

ὅτι θήσεις αὐτοὺς ὄμνον, ἐν τοῖς κάλοις σου ἐδράσεις ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν.¹⁴ Σ. ὅτι τάξεις αὐτοὺς ἀποστρόφους, τοῖς περιλειπομένοις σου ἐδράσεις κατὰ πρόσωπον αὐτῶν.¹⁵

PSALM. XXI (Hebr. xxii).

1. לְמַנְצֵי עַל-אַיִלֹת הַשָּׁחַר מִזְמוֹר לְדָוִד. *Praecentori super cervam aurorae canticum Davidi.* Ο'. εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῆς ἀντιλήψεως τῆς ἑωθινῆς ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. ᾿Α. τῷ νικοποιῷ ὑπὲρ τῆς ἐλάφου τῆς ὀρθρινῆς μελῶδημα τῷ Δαυίδ.¹ Σ. ἐπινίκιος ὑπὲρ τῆς βοηθείας τῆς ὀρθρινῆς ᾠδὴ τοῦ Δαυίδ.²
2. אֱלֹהֵי אֱלֹהֵי. *Deus meus, Deus meus.* Ο'. ὁ θεὸς ὁ θεός μου. ᾿Α. ἰσχυρέ μου, ἰσχυρέ μου.³ Σ. Θ. ὁ θεός μου, ὁ θεός μου.⁴
- לְמָה עָזַבְתָּנִי. *Quare deseruisti me?* Ο'. ὁ πρόσχες μοι⁴, ἰνατί ἐγκατέλιπές με; ᾿Α. ἰνατί ἐγκατέλιπές με;⁵ Πρόσχες μοι, οὐ πρόσκειται

ἐν τῷ ᾿Εβραϊκῷ, ἀλλ' ἐν μόνοις τοῖς Ο'.

2. קוֹחַ מִיְשׁוּעָתִי דְבַרִּי שְׁנֵינִי. *Longinquus es a salute mea, et a verbis rugitus mei.* Ο'. μακρὰν ἀπὸ τῆς σωτηρίας μου οἱ λόγοι τῶν παραπτωμάτων μου. ᾿Α. μακρὰν ἀπὸ τῆς σωτηρίας μου ῥήματα βρυχήματός μου.⁷ Σ. ἀφεστήκασιν ἀπὸ τῆς σωτηρίας μου οἱ λόγοι τῶν ὀδυρῶν μου.⁸ Θ. Ε'. μακρὰν ἀπὸ τῆς σωτηρίας μου οἱ λόγοι τῆς βοήσεώς μου.⁹ Σ'. μακρὰν ἀπὸ τῆς σωτηρίας μου οἱ λόγοι τῶν δεήσεών μου.¹⁰
3. אֱלֹהֵי יְהוָה וְלֹא יִשְׁמָעוּ. *Deus meus, clamo interdum, sed non respondes.* Ο'. ὁ θεός μου, κεκράξομαι ἡμέρας πρὸς σέ, καὶ οὐκ εἰσακούσῃ. Σ. ὁ θεός μου, βοήσω ἡμέρας, καὶ οὐκ εἰσακούσῃ.¹¹
- וְלַיְלָה וְלַיְלָה לֹא יִדְבַּרְמִינָה לִּי. *Et noctu, neque silentium est mihi.* Ο'. καὶ νυκτὸς, καὶ οὐκ εἰς ἄνοιαν ἐμοί. Σ. καὶ νυκτὸς, καὶ οὐκ ἔστι σιγὴ μοι.¹² Οἱ λοιποὶ καὶ νυκτὸς, καὶ οὐ σιγὴ.¹³

¹⁴ "Aquilae plenam lectionem exhibet Coislin. unus."—*Montef.* Nobil.: ᾿Α. ἐν τοῖς κάλοις—αὐτῶν. Syrus affert: ᾿Α. ἐν τοῖς κάλοις (sic) σου ἐδράσεις ἐπ' ἐμὲ πρόσωπον αὐτῶν (ⲉⲃⲟⲩⲉⲛ ⲉⲃⲟⲩⲉⲛ ⲉⲃⲟⲩⲉⲛ ⲉⲃⲟⲩⲉⲛ ⲉⲃⲟⲩⲉⲛ); ubi pro ⲉⲃⲟⲩⲉⲛ rescribendum videtur ⲉⲃⲟⲩⲉⲛ. ¹⁵ Nobil., Vat. Theodoret. et Colbert. στιχηρῶς scriptus θήσεις pro τάξεις exhibent. Syro-hex. affert: Σ. ἀποστρόφους (ⲁⲓⲁⲓⲁⲓⲁⲓ).

PSALM. XXI. ¹ "Tituli lectiones ex MSS. eruinus."—*Montef.* Paulo aliter Syrus noster: ᾿Α. τῷ νικοποιῷ ἐπὶ τοῦ ἐλάφου τοῦ ὀρθρινῷ (ⲉⲃⲟⲩⲉⲛ ⲉⲃⲟⲩⲉⲛ ⲉⲃⲟⲩⲉⲛ) μελῶδημα τοῦ Δ. (Pro ⲉⲃⲟⲩⲉⲛ), cervus, Bar Hebraeus a Tullbergio editus affert ⲉⲃⲟⲩⲉⲛ, *axaxilium*. Vid. Gesen. in *Theo. Ling. Hebr.* p. 46.) ² *Montef.* edidit: Σ. ἐπ. ὑπὲρ τῆς ἀντιλήψεως τῆς ἑωθινῆς, credo, ex male intellectu Eusebii loco, *Dem. Evang.* p. 492: Καὶ πρῶτον γε διαλάβομεν τὴν φάσκουσαν προγραφὴν, εἰς τὸ τέλος, (ἢ κατὰ τὸν Ἄκυλαν, τῷ νικοποιῷ, ἢ κατὰ τὸν Σύμμαχον, ἐπινίκιος) ὑπὲρ τῆς ἀντιλήψεως; ubi lunulae in editis absunt. Idem notat, Agellium habere: Σ. ὑπὲρ τῆς βοηθείας τῆς ὀρθρινῆς. Ab utroque discedunt, sed huic propius accessunt Syrus noster et Bar Hebraeus, qui Symmacho continent: ⲉⲃⲟⲩⲉⲛ ⲉⲃⲟⲩⲉⲛ, h. e. ὑπὲρ τῆς βοῆς τῆς ὀρθρινῆς (s. ἑωθινῆς); ubi βοῆς pro βοηθείας error est, ut videtur, ex compendio scripturae ortus. Nam Homerica cum βοητίος nollem cum Tullbergio Symmacho attribuerē.

³ Sic "MSS.," et Euseb. *Dem. Evang.* p. 494, qui addit: τὸ δ' ἀκριβές ἐστιν, ἰσχύς μου, ἰσχύς μου. ⁴ Drus. et *Montef.* ⁵ Euseb. *ibid.* Obelum, quod mireris, non agnoscit Syro-hex. ⁶ "Hanc notam [omisso articulo τοῖς] eruinus ex duobus MSS."—*Montef.* Similia habet Euseb. ad *Psalmos*, p. 79. ⁷ Sic Euseb. *Dem. Evang.* p. 496. Pro ῥήματα βρ. μου *Montef.* edidit, οἱ λόγοι τοῦ βρ. μου. Syro-hex. tantummodo affert: ᾿Α. βρυχήματός μου (ⲉⲃⲟⲩⲉⲛ ⲉⲃⲟⲩⲉⲛ). Theodoret.: Ἰστίον δὲ, ὡς τῶν παραπτωμάτων οὐδεὶς τῶν ἄλλων ἐρμηνευτῶν ἐμνημόνευσεν ἀλλ' ὁ μὲν ᾿Α. βρυχήματός μου, ὁ δὲ Σ. ὀδυρῶν μου, ὁ δὲ Θ. βοήσεώς μου. Hieron.: longe a salute mea verba rugitus mei. ⁸ Euseb. *ibid.* *Montef.* post ἀφεστήκασιν infert μακρὰν. Vat. affert: ᾿Α. (sic) ἀφεστήκασιν τῆς σωτηρίας μου. Syro-hex. ⲉⲃⲟⲩⲉⲛ ⲉⲃⲟⲩⲉⲛ. ⁹ Sic *Montef.* Theodoret.: Θ. βοήσεώς μου. Nobil.: Ε'. τῆς βοήσεώς μου. ¹⁰ Sic *Montef.* Nobil., Vat.: Σ'. τῆς δεήσεώς μου. Euseb. *ibid.* affert: μακρὰν—τῶν δ. μου, sed *Quintae*, non *Seatae* lectionem tribuit. ¹¹ Euseb. *ibid.* *Montef.* ᾿Α. Σ. praemittit, notans: "Sic in cod. *Dem. Evang.* Eusebii." ¹² Euseb. in continuatione. Pronomen accessit ex Syro-hex. ⲉⲃⲟⲩⲉⲛ ⲉⲃⲟⲩⲉⲛ ⲉⲃⲟⲩⲉⲛ. *Montef.* edidit: ᾿Α. καὶ νυκτὸς, καὶ οὐκ ἔστι σιγὴ. Σ. Θ. καὶ νυκτὸς, καὶ οὐ σιγὴ μοι. ¹³ Theodoret.

- E'. . . σωπή. S'. . . σιγή μοι.¹⁴ "Ἄλλος οὐκ εἰς ἀφροσύνην.¹⁵
4. אַתָּה קָדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל. *Et tu sanctus es, qui habitas.* O'. σὺ δὲ ἐν ἀγίῳ κατοικεῖς. Σ. σὺ δὲ ἐν ἀγίοις κατοικεῖς.¹⁶
- תְּהִלָּה. *Laudes.* O'. ὁἴπαινος. Οἰλοῖτοί' ὕμνος.¹⁷
8. יִלְעִיגוּ לִי. *Subsannant me.* O'. ἐξεμκτῆρισάν με. Σ. ἐπεφθέξαντό μοι.¹⁸
10. כִּי־אַתָּה גָּדִי. *Nam tu es qui extraxisti me.* O'. ὅτι σὺ εἶ ὁ ἐκσπάσας με. 'A. ὅτι σὺ παλαίων ἰπὲρ ἐμού (s. ἰεραπαλαίων μου).¹⁹
11. כִּבְטַן. *De ventre.* O'. ἐκ κοιλίας. Σ. ἐξ ἐντέρων.²⁰

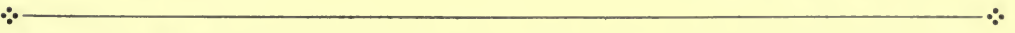
13. פְּרִים. *Juveni.* O'. μόσχοι. 'A. δάμαλοι.²¹
- אֲפִירֵי בָשָׁן כְּתָרֵנִי. *Fortes (tauri) Basan circumdederunt me.* O'. ταῦροι πίονες περιέσχον με. 'A. δυνάσαι Βασάν διεδηματίσαντό με. Σ. ταῦροι σιτιστοὶ περίστησάν μοι.²²
14. אֲרִיהַ טַרְף וְשֵׂאֵג. *(Tanquam) leo dilanians et rugiens.* O'. ὡς λέων ὁ ἀρπάζων καὶ ὠρυόμενος. 'A. ὡς λέων ἀλίσκων καὶ βρυχώμενος. Σ. ὡς λέων θηρεύων βρυχώμενος.²³
15. נִשְׁפָּכְתִּי. *Effusus sum.* O'. ἐξεχύθη. *Alia exempli.* ἐξεχύθη.²⁴
- וְהִתְפָּרְדּוּ. *Et disjuncterunt se.* O'. καὶ διε-

¹⁴ Nobil. Vat. ¹⁵ "Duo Coislin." Scholium esse videtur. ¹⁶ Syro-hex. *ⲉϥ ϥⲉϥⲃⲉⲗⲁ ϥⲁⲃⲉⲗⲁ ⲉϥⲃⲉⲗⲁ.* Montef. post Nobil. affert: Σ. ἐν ἀγίοις. ¹⁷ Theodoret. ¹⁸ Syro-hex. *ⲉϥ ϥⲁⲃⲉⲗⲁ ϥⲁⲃⲉⲗⲁ.* Cf. ad Psal. lviii. 9. ¹⁹ Syro-hex. *ⲉϥ ϥⲁⲃⲉⲗⲁ ϥⲁⲃⲉⲗⲁ.* Cf. Hex. ad Job. xxxviii. 8. ²⁰ Syro-hex. *ⲉϥ ϥⲁⲃⲉⲗⲁ.* ²¹ Vid. not. seq. ²² Montefalconius hic magnam copiam, seu potius colluivium, interpretationum praebet: 'A. δαμάλαιοι ταῦροι πίονες περιέσχον με. Al. ταῦροι λιπαροὶ περιέσχον με. Al. δυνάσαι Βασάν διεδηματίσαντό με. Σ. ταῦροι σιτιστοὶ περιέσχον με. Θ. δυνάσαι Βασάν διεδηματίσαντό με. Idem notat: "Haec varias Aquilae lectiones exhibent MSS. nostri. Prima, ut jacet, non videtur Aquilae esse posse; non enim unam vocem אֲפִירֵי tribus ipse vocibus, δαμάλαιοι ταῦροι πίονες, transtulerit. Secunda lectio sincerior videtur; tertia in duobus exemplaribus Aquilae tribuitur, in aliis Theodotioni. Lectionem Symmachi sic habent duo MSS." De codicibus nihil habeo dicere, nisi quod Adlerus e Vaticano exscripsit: 'A. λιπαροὶ πλούσιοι. Nobil. affert: 'A. λιπαροὶ. Σ. σιτιστὴ (sic). "Ἄλλος δυνάσαι Βασάν διεδηματίσαντό με. Euseb. ad loc. haec habet: 'Ἀντὶ τοῦ, περιεκύλωσάν με μόσχοι πολλοὶ, ὁ Ἄκυλας (Montef. corrigiτ Σίμματος) δαμάλαιοι ταῦροι πίονες οἱ σιτιστοὶ περιέσχον με, φησὶν, καὶ περιεστοιχίσαντό μοι' κατὰ δὲ τὸν Ἀκύλαν, δυνάσαι Βασάν διεδηματίσαντό με, εἴρηται. Locus, ut videtur, corruptus est, sic fortasse restituendus: 'Ἀντὶ τοῦ, περιεκύλωσάν με μόσχοι πολλοὶ, ὁ Ἀκύλας, δαμάλαιοι. Ταῦροι πίονες, ἢ σιτιστοὶ, περιέσχον με, φησὶν, καὶ περιεστοιχίσαντό μοι' κατὰ δὲ τὸν Ἀκύλαν, δυνάσαι Βασάν διεδηματίσαντό με, εἴρηται. Vocabulum δαμάλαιοι (fort. δάμαλοι) pro Hebr. אֲפִירֵי Aquilam posuisse testatur Eusebius: deinde ad alteram clausulam transit. Pro διεδηματίσαντο, *traduxerunt*, quod non est hujus loci, Fischer. in *Clavi Verss. GG. V. T.* p. 69 reponendum censuit διεδηματίσαντο, *cinznerunt* (ut ante eum Drusius ἐδαθηματίσαντο conjecerat; Drusio autem ipso anterior Agellius

diedηματίσαντο e libris, ut videtur, non ex ingenio ediderat); quam vocem a διάδημα (דָּהָמָה), quemadmodum δραματίζομαι ab δραμα, ἀγνοημιζω ab ἀγνόημα (vid. ad Psal. cxviii. 10) effinxisse videtur Aquila, "contentiosus interpres," ut Hieronymus ait, "qui non solum verba, sed etymologias quoque verborum transferre conatus est." Hanc lectionem mirifice confirmat ipsius Eusebii contextus, qui sic habet: τοῦ λόγου αἰνιτομένου τὴν τοῦ Πιλάτου στρατιωτικὴν τάξιν, ἣν Βασάν ὠνόμασεν, οἱ στέφανον ἐξ ἀκαθῶν πλέξαντες, ἀντὶ ΔΙΑΔΗΜΑΤΟΣ ἐπίθηκαν αὐτῷ. Postremo Syrum nostrum appellemus, qui affert: *ⲉϥ ϥⲁⲃⲉⲗⲁ ϥⲁⲃⲉⲗⲁ.* Aquilae Syriaca sic sonant: *δυνασαι Βασάν terrefercerunt με;* h. e. ni fallor, διεδηματίσαντο, quod pro διεδηματίσαντο in suo apographo Syrus invenisse videtur. Idem Symmacho minus plene tribuit: *ταῦροι* (vid. LXX ad Jesai. xxx. 24, et Sym. ad Psal. lxxviii. 32, in Syro-hex.) . . . περίστησάν μοι. Hunc autem interpretem *ταῦροι σιτιστοὶ* vertisse, praeter testes supra allatos, arguit locus Amos iv. 1, ubi pro Hebr. הַצִּיִּים פְּרוֹת Hexapla praebet: Σ. αὶ βόες εὐτροφοὶ; Syrus autem: *ⲛⲓⲟⲩ.* *ⲉϥ ϥⲁⲃⲉⲗⲁ;* quod vel αὶ β. αὶ εὐτροφοὶ, vel αὶ β. αὶ σιτιστῶν (s. σιτευτῶν) sonare possit. Cf. Hex. ad Psal. cxliii. 14. Prov. xv. 17. Etiam Pseudo-Hieron. in Breviario: "Pro pinguibus Sym. *altiles* interpretatus est." Haec de primariis hujus versiculi versionibus sufficient; ceteras Montefalconii quisquillas praeterire fas sit. ²³ "Has Aquilae et Symmachi lectiones habent Colbert. et Eusebius."—*Montef.* Ad Sym. Montef. edidit: *ὡς ὁ λέων κ.τ.έ.*, invito Eusebio. ²⁴ Montef. ex Cod. Reg. antiquissimo edidit: *ἐξεχύθη [f] μετὰ τοῦ ἢ κείτα ἐν τῷ ἐξαπλῷ παρὰ πᾶσαν οὕτω δὲ καὶ Ἀπολινάριος καὶ Εὐσέβιος γράφει.* Idem scholium Nobil. sic affert: τὸ δὲ ἐξεχύθη μετὰ τοῦ ἢ κείτα [h. e. ἐξεχύθη] κ.τ.έ. Lectio ἐξεχύθη est in Comp., Ald., et libris plurimis, invito Syro-hex.

- σκορπίσθη. 'A. et divisa sunt.²⁵ Σ. (καὶ) διέστη.²⁶ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.²⁷
16. מִדְּבַק. *Adhaeret.* Ο'. κεκόλληται. 'A. κεκολλημένος.²⁸
17. כִּי כִבְּוֵי כְלָבִים. *Quoniam cinxerunt me canes.* Ο'. ὅτι ἐκύκλωσάν με κύνες πολλοί. 'A. Σ. ὅτι ἐκύκλωσάν με θηραταί. Θ. . . κύνες.²⁹
- עֵדוּת מִרְעִים הַקִּיפּוּנִי. *Coetus maleficorum circumdederunt me.* Ο'. συναγωγή πονηρευμένων περιέσχον με. 'A. . . ἐκύκλωσάν με.³⁰ Σ. συναγωγή κακούργων ἐκύκλωσάν με.³¹
- כַּפָּרֵי יָדַי וְרַגְלֵי. *Sicut leo (alia exempl. כַּפָּרֵי, foderunt) manus meas et pedes meos.* Ο'. ὄρυξαν χεῖράς μου καὶ πόδας. 'A. ἐπέδησαν (s. συνεπέδησαν) χεῖράς μου καὶ πόδας μου. Σ. ὡς ἔπρῴντες ἤσαι χεῖράς μου καὶ πόδας μου.³² Aliter: 'A. ἤσχυναν . . .³³
18. אֶסְפֶּר כָּל-עֲצָמוֹתַי הַזֶּה יַבִּיטוּ וְאָרְבֵי. *Numerabo omnia ossa mea; illi intuentur et vident me.* Ο'. ἐξηρίθμισαν πάντα τὰ ὀστά μου, αὐτοὶ δὲ κατενόησαν καὶ ἐπείδόν με. 'A. ψήφισω . . .³⁴ Σ. ἀριθμῶντος ἐμοῦ τὰ ὀστά μου, αὐτοὶ κατενόουν καὶ ἐπέβλεπον εἰς ἐμέ.³⁵
19. יִפְּלוּ גִוְרָל. *Sortiti sunt.* Ο'. ἔβαλον κληρον. Σ. ἐλάγχων.³⁶

20. הוֹשֵׁה. *Propera.* Ο'. πρόσχεσ. 'A. Σ. Ε'. σπεύσον.³⁷
21. יְחִידָתִי. *Unicam meam.* Ο'. τὴν μονογενῆ μου. 'A. μοναχὴν (μου). Σ. τὴν μονότητά μου.³⁸
22. עֲנִינֵנִי. *Esaudi me.* Ο'. τὴν ταπεινώσιν μου. 'A. εἰσῆκουσάς με. Σ. τὴν κίκασίν μου.³⁹
25. לֹא שָׂקַץ. *Non abominatus est.* Ο'. οὐδὲ προσώχτισε. 'Αλλος' οὐκ ἀπεβδελύξατο.⁴⁰
- עֲנִיּוֹת. *Afflictionem (s. clamorem) afflicti.* Ο'. τῇ δέσει τοῦ πτωχοῦ. 'A. τὴν πράσθηρα τοῦ πένητος.⁴¹
- כִּפְּוֵי. *Ab eo.* Ο'. ἀπ' ἐμοῦ. 'A. Ε'. ἀπ' αὐτοῦ.⁴²
26. בְּקֶהָל רָב. *In concione magna.* Ο'. ἐν ἐκκλησίᾳ μεγάλῃ. 'A. Σ. . . πολλῇ.⁴³
27. עֲנִיּוֹם. *Pauperes.* Ο'. πένητες. 'Αλλος' οἱ πρᾶσις.⁴⁴
- יִשְׁבְּעוּ. *Saturabuntur.* Ο'. ἐμπλησθήσονται. Σ. κορεσθήσονται.⁴⁵
- לְעַד. *In perpetuum.* Ο'. εἰς αἰὼνα αἰῶνος. Σ. διηνεκάς, s. αἰί, s. εἰς αἰεί.⁴⁶
28. כָּל-מִשְׁפּוּחֹת גּוֹיִם. *Omnes familiae gentium.* Ο'. πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῶν ἔθνῶν. 'A. Σ. πᾶσαι αἱ συγγένειαί τῶν ἔθνῶν.⁴⁷

²⁵ Syro-hex. ⲉⲗⲓ ⲉⲙⲣⲓⲥⲥⲏⲥ, h. e. καὶ ἐμερίσθη, s. διεμερίσθη, s. διηρήθη; non disσκορπίσθη (ⲉⲗⲓⲁⲗⲓ), quod Vat. Aquilae tribuit. ²⁶ Vat. ²⁷ Idem. ²⁸ Syro-hex. ⲉⲗⲓⲁⲗⲓ. ²⁹ "Sic Martianaeus, qui ad Θ. habet κύνες. Drusius vero, 'A. Θ. κνηγέται."—Montef. Vereor ne utriusque lectiones pendeant a Pseudo-Hieron., qui ait: "Pro canibus in Hebraeo habet CHELABIM, quod Aq. et Theod. venatores interpretati sunt." ³⁰ Syro-hex. ⲉⲗⲓⲁⲗⲓ. ³¹ Idem: ⲉⲗⲓⲁⲗⲓ. ³² Syro-hex. Aquilae continuit: ⲉⲗⲓⲁⲗⲓ. Symmacho autem: ⲉⲗⲓⲁⲗⲓ. Hujus versionem affert etiam Bar Hebraeus, unde *ⲉⲗⲓⲁⲗⲓ* pro *ⲉⲗⲓⲁⲗⲓ* correximus. Hieron. juxta codd. antiquiores: *vincerunt manus meas* etc. ³³ Sic solus, ut videtur, Nobil. VV. DD. *foderunt, sanguine cruentarunt*, intelligunt, et Syriacum ⲉⲗⲓⲁⲗⲓ, *gudefecit*, appellat. Si vera est lectio, ad duplicem Aquilae ἔκδοσιν confugiendum erit. Paene oblitus sum monere, Syro-hex. in textu τῶν Ο' juxta

Syro seniore vertisse *ⲉⲗⲓⲁⲗⲓ*, quod commutatum cum Graecis *ἔτρησαν, ἔτρωσαν, ἔρρηξαν, διέρρηξαν*; nunquam, ni fallor, cum *ὄρυξαν*. ³⁴ Syro-hex. Aquilae continuit: ⲉⲗⲓⲁⲗⲓ. ³⁵ Syro-hex. ⲉⲗⲓⲁⲗⲓ. Eadem habet Bar Hebraeus. ³⁶ Idem: ⲉⲗⲓⲁⲗⲓ. ³⁷ Syro-hex. ⲉⲗⲓⲁⲗⲓ. ³⁸ Nobil. affert: 'A. *μοναχὴν. Σ. μονότητα.* Vaticanus: 'A. *μονομάχην.* (De hac confusione cf. nos ad S. Chrysost. in S. Pauli Epistolae, T. VII, p. 410.) Syro-hex.: Σ. *τὴν μονότητά μου* (ⲉⲗⲓⲁⲗⲓ). Cf. ad Psal. xxxiv. 17. ³⁹ Syro-hex. ⲉⲗⲓⲁⲗⲓ. ⁴⁰ Colb. ⁴¹ Syro-hex. ⲉⲗⲓⲁⲗⲓ. ⁴² Idem: ⲉⲗⲓⲁⲗⲓ. ⁴³ Idem: ⲉⲗⲓⲁⲗⲓ. Ad versionem τῶν Ο', ὁ ἔπρῴνεις μου, Parsons. ex Cod. 273 affert: "ἄλλος: ἐπαυθῆσεται ἡ ψυχὴ μου; quod non intelligo. ⁴⁴ Syro-hex. in marg. sine titulo: ⲉⲗⲓⲁⲗⲓ. ⁴⁵ Euseb. ⁴⁶ Syro-hex. ⲉⲗⲓⲁⲗⲓ. ⁴⁷ Euseb., Colb. Nobil. affert: 'A. Σ. αἱ συγγένειαί.

30. כָּל־יִשְׁרָאֵל־אֲרָץ. *Omnes opulenti terrae.* Ο'. πάντες οἱ πόνες τῆς γῆς. 'Α. Σ. πάντες οἱ λιπαροὶ τῆς γῆς.⁴⁹

כָּל־יִשְׁרָאֵל־אֲרָץ. *Coram eo incurvabunt se omnes descendentes ad pulverem.* Ο'. ἐνώπιον αὐτοῦ προπεσοῦνται πάντες οἱ καταβαίνοντες εἰς τὴν γῆν. 'Α. εἰς πρόσωπον αὐτοῦ κάμψουσι πάντες οἱ καταβαίνοντες εἰς χοῦν. Σ. ἔμπροσθεν αὐτοῦ ὀκλάσουσι πάντες οἱ καταβαίνοντες εἰς κόνιν.⁴⁹

חַיָּה לֹא־חַיָּה. *Et animam suam vivam non conservabit.* Ο'. καὶ ἡ ψυχὴ μου αὐτῷ (τῷ) ζῆ. 'Α. . . αὐτῷ ζῆ. Σ. οὐ ἡ ψυχὴ ζήσει. Θ. καὶ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ζῆ. Ε'. Σ'. Ζ'. ἡ ψυχὴ μου.⁵⁰

31. וְיַעֲבֹדֶנּוּ. *Posteritas serviet ei.* Ο'. καὶ τὸ σπέρμα μου δουλεύσει αὐτῷ. Σ. σπέρμα δὲ λατρεύσει αὐτῷ.⁵¹

וְיַעֲבֹדֶנּוּ. *Annumerabitur Domino.* Ο'. ἀναγγελήσεται τῷ κυρίῳ. Σ. ἀναγραφῆσεται ἐν βιβλίῳ τῷ κυρίῳ.⁵²

31, 32. יָבֹאוּ וְיִגִּדוּ. *Generatióni. Venient et annuntiabunt.* Ο'. γενεὰ ἡ ἐρχομένη

καὶ ἀναγγελοῦσι. 'Α. εἰς γενεὰν ελεύσονται καὶ ἀναγγελοῦσι.⁵³

32. כִּי עָשָׂה. *Quia peregit.* Ο'. ὃν ἐποίησεν ὁ κύριος. 'Α. Θ. ὅτι ἐποίησε.⁵⁴ Σ. ἣν ἐποίησε.⁵⁵

PSALM. XXII (Hebr. xxiii).

1. כְּזִמְרוֹ לְדָוִד. *Canticum Davidi.* Ο'. ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. 'Α. μελόδημα τῷ Δαυίδ. Σ. φῶθι τῷ Δαυίδ. Θ. ψαλμὸς τῷ Δαυίδ.¹

2. בַּנְּשִׂאוֹתַי רִבֵּיתֵנִי. *In pascuīs gramīnis facit me accubare.* Ο'. εἰς τόπον χλόης ἐκεῖ με κατεσκήνωσεν. 'Α. ἐν ὠραιότητι πῶας κατέκλιέ (s. ἀνέκλιε) με.²

וְיִנְהַלֵּנִי. *Ducit me.* Ο'. ἐξέθρεψέ με. 'Α. διαβαστάζεις με.³ Σ. ἐτημέλησέ με.⁴

3. נַפְשִׁי יִשׁוּבָב. *Animam meam reducit.* Ο'. τὴν ψυχὴν μου ἐπέστρεψε. Σ. ἀνεκτέστατό με.⁵

וּבְמַעְגָּלָי. *In orbitis.* Ο'. ἐπὶ τρίβους. Σ. δι' ἀτραπῶν.⁶

4. בְּגִיאַי צִלְמֹת. *Per vallem umbræ mortis.* Ο'. ἐν μέσῳ σκιάς θανάτου. Σ. διὰ φάραγγος σκοπέμενης θανάτῳ.⁷

⁴⁹ Colb. Euseb. affert: Σ. οἱ λιπαροὶ τῆς γῆς. Nobil.: 'Α. Σ. λιπαροί.

⁵⁰ "Aquilae et Symmachi lectiones sic plenas habent Colb. et Eusebius."—Montef. Ad Symmachum Euseb. πάντες pro πάντες legit. Quod ad singulas voces attinet, Nobil. affert: Θ. κάμψουσιν. Σ. ὀκλάσουσιν; et mox: Θ. χοῦν. Σ. κόμιν (sic). Vaticanus autem: Θ. κάμψουσιν. Θ. χοῦν. Tandem Syrus noster: 'Α. εἰς χοῦν (حَوْص). Σ. εἰς κόνιν (كُنِين). ⁵¹ Nobil., Colb. Symmachi lectionem affert etiam Euseb. ⁵² Ibidem. Adlerus ex Vat. exscripsit: Θ. καὶ τὸ σπέρμα μου. 'Α. σπέρμα δουλεύσει. Σ. ut supra. ⁵³ Nobil., Euseb. ⁵⁴ Syro-hex. ⲛⲓⲃⲟⲩⲛⲓ ⲛⲓⲃⲟⲩⲛⲓ. ⁵⁵ Nobil., Vat. ⁵⁶ Vat. Cod. 264: 'Α. Σ. τί ἐποίησεν. ἣν ἐποίησεν.

PSALM. XXII. ¹ Montef. Syro-hex. affert: 'Α. μελόδημα τοῦ Δ. ² Syro-hex. ⲛⲓⲃⲟⲩⲛⲓ ⲛⲓⲃⲟⲩⲛⲓ. ³ Nobil., Euseb. Montef. ex Nobilio minus probabiliter affert: 'Α. Σ. ἐν ὠραιότητι πῶας κατεσκήνωσέ με. ⁴ Syro-hex. ⲛⲓⲃⲟⲩⲛⲓ. Cf. ad Psal. xxx. 4. ⁵ Montef. edidit: Σ. ἀνεκτέστατό με; quod ad v. 3 recte refert Nobil. Syrus affert: ⲛⲓⲃⲟⲩⲛⲓ, quod Bugatus veritit, *subtraxit me*, sine sensu.

Pro ⲛⲓⲃⲟⲩⲛⲓ Lexica praestant: *aversus est, subtraxit* (oculos), *connivit, negligit, non curavit*. Graece διλιγωρεῖν, παριδεῖν, ἱπεριδεῖν, et sim. sonat verbum; nomen autem ⲛⲓⲃⲟⲩⲛⲓ, ἀμέλεια (Sym. ad Psal. lxxxix. 8. Ezech. xxxix. 26), et adverbium ⲛⲓⲃⲟⲩⲛⲓ, ἀμέλως (Jerem. xlviii. 10). Collatis quidem locis Psal. xxx. 4 (ubi in Hexaplis est: ⲛⲓⲃⲟⲩⲛⲓ. Ο'. διαθρέψεις με. 'Α. διαβαστάζεις με. Σ. τημέλησεις με) et Jessai. xl. 11 (ubi pro ⲛⲓⲃⲟⲩⲛⲓ, Ο'. παρακαλέσει, Cod. 88 affert: Σ. τημέλησει. Θ. πρᾶως ἔξει (fort. ἄξει)), crediderimus in nostro quoque loco Symmachum eodem modo vertisse; Syrum autem interpretem vocabulum paulo reconditius τημελεῖν cum usitatiorē, sed contrariae notionis, ἀμελεῖν, imprudenter miscuisse. Nam sensum *parcendi* s. *curandi* in Syriaco ⲛⲓⲃⲟⲩⲛⲓ inesse, quod nos in *Otío Norvic.* p. 13 astruere conati sumus, veremur ut probari possit. ⁶ Nobil. ⁷ Idem. ⁸ Syro-hex. ⲛⲓⲃⲟⲩⲛⲓ ⲛⲓⲃⲟⲩⲛⲓ. Bugatus apte confert Hex. ad Job. x. 21. Bar Hebr. affert: ⲛⲓⲃⲟⲩⲛⲓ ⲛⲓⲃⲟⲩⲛⲓ; quae minus recte verterat Brunsius, *in valle fossas*; alius autem V. D., ἐν φάραγγι σκυρῶ.

5. נִגַּד בְּרִיבָּ. *Coram adversariis meis.* Ο. ἐξεναντίας τῶν θλιβόντων με. 'Α. . . ἐνδεσμοῦντων με.⁸

5, 6. כּוֹסֵי רוּיָהּ : אֶה טוֹב. *Poculum meum uberitas. Profecto bonitas.* Ο. καὶ τὸ ποτήριόν σου⁹ μεθύσκον (alia exempl. add. με) ὡς κράτιστον. 'Α. Θ. ποτήριόν μου.¹⁰ Σ. ποτήριον μεθύσκον πλὴν ἀγαθόν. Aliter: Σ. κρατῶν ποτήριον μεθύσκον παντὶ ἀγαθῷ.¹¹ Ε'. καὶ τὸ ποτήριόν μου μεθύσκον πλὴν ἀγαθόν.¹² Σ'. τὸ ποτήριόν μου μεθύσκον ὡς κράτιστον.¹³

6. וְשִׁבְתִּי. *Et habitatio mea.* Ο. καὶ τὸ κατοικεῖν με. Σ. (καὶ) ἡ κατοίκησίς μου.¹⁴

וְאֶרְךָ יָמַי. *In longitudinem dierum.* Ο. εἰς μακρότητα ἡμερῶν. Σ. εἰς μῆκος χρόνου.¹⁵

PSALM. XXIII (Hebr. xxiv).

1. לָרֶדֶד מְזִמּוֹר. *Davidi canticum.* Ο. ψαλμὸς τῷ Δαυίδ τῆς μιᾶς σαββάτου (alia exempl. τῶν σαββάτων). 'Α. τῷ Δαυίδ μελόδημα. Σ. τῷ Δαυίδ φῶδῃ.¹ 'Εν ἐνίοις μὲν ἀντιγράφοις εὔρον, τῆς μιᾶς τῶν σαββάτων ἐν δὲ τῷ

ἐξαπλῶ τοῦτο οὐ πρόσκειται.²

2. כִּרְהוּ אֶעֱלֶיךָ וְעַל־יְרֵכָה יִכּוֹנְנָהּ. *Nam is iuxta maria fundavit eam, et iuxta fluvios firmavit eam.* Ο. αὐτὸς ἐπὶ θαλασσῶν ἐθεμελίωσεν αὐτήν, καὶ ἐπὶ ποταμῶν ἡτοίμασεν αὐτήν. 'Α. . . . ἤδρασεν (αὐτήν).³ Σ. οὗτος ἐπὶ θαλάσσης ἐθεμελίωσεν αὐτήν, καὶ σὺν ποταμοῖς ἤδρασεν αὐτήν.⁴ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁵

3. בְּמַקְוֶה קְרָשׁ. *In loco sanctitatis ejus.* Ο. ἐν τόπῳ ἀγίῳ αὐτοῦ. 'Α. ἐν τόπῳ ἀγιάσματος αὐτοῦ.⁶ Θ. . . ἀγιάσματος.⁷

4. לְמַרְכָּה. *In fraudem.* Ο. ἐπὶ δόλφ. 'Α. ἐν ἰπιθίσει.⁸

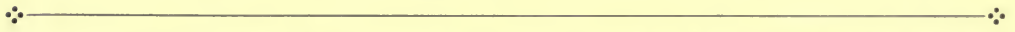
6. כְּפָנַי יַעֲבֹד. *Faciem tuam, Jacobe.* Ο. τὸ πρόσωπον τοῦ θεοῦ 'Ιακώβ. 'Α. Σ. Ο'. Ε'. Σ'. πρόσωπόν σου, 'Ιακώβ.⁹

7. וְאֵנוּ שְׁעָרַי רָאשֵׁיכֶם וְהַקְּנָאִי פְתָחֵי עוֹלָם. *Attollite, portae, capita vestra, et elevamini, fores aeternae.* Ο. ἄρατε πύλας, οἱ ἄρχοντες ὑμῶν, καὶ ἐπάρθητε, πύλαι αἰώνιοι. 'Α. ἄρατε, πύλαι, κεφαλὰς ὑμῶν, καὶ ἐπάρθητε, ἀνοίγματα αἰώνια.¹⁰ Σ. μετάρατε πύλας, οἱ ἄρχοντες ὑμῶν, ὑψωθήτωσαν δὲ αἱ πύλαι αἱ αἰώνιοι.¹¹ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.¹²

8. וְאֵנוּ שְׁעָרַי רָאשֵׁיכֶם וְהַקְּנָאִי פְתָחֵי עוֹלָם. *Attollite, portae, capita vestra, et elevamini, fores aeternae.* Ο. ἄρατε πύλας, οἱ ἄρχοντες ὑμῶν, καὶ ἐπάρθητε, πύλαι αἰώνιοι. 'Α. ἄρατε, πύλαι, κεφαλὰς ὑμῶν, καὶ ἐπάρθητε, ἀνοίγματα αἰώνια.¹⁰ Σ. μετάρατε πύλας, οἱ ἄρχοντες ὑμῶν, ὑψωθήτωσαν δὲ αἱ πύλαι αἱ αἰώνιοι.¹¹ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.¹²

9. כְּפָנַי יַעֲבֹד. *Faciem tuam, Jacobe.* Ο. τὸ πρόσωπον τοῦ θεοῦ 'Ιακώβ. 'Α. Σ. Ο'. Ε'. Σ'. πρόσωπόν σου, 'Ιακώβ.⁹

10. וְאֵנוּ שְׁעָרַי רָאשֵׁיכֶם וְהַקְּנָאִי פְתָחֵי עוֹלָם. *Attollite, portae, capita vestra, et elevamini, fores aeternae.* Ο. ἄρατε πύλας, οἱ ἄρχοντες ὑμῶν, καὶ ἐπάρθητε, πύλαι αἰώνιοι. 'Α. ἄρατε, πύλαι, κεφαλὰς ὑμῶν, καὶ ἐπάρθητε, ἀνοίγματα αἰώνια.¹⁰ Σ. μετάρατε πύλας, οἱ ἄρχοντες ὑμῶν, ὑψωθήτωσαν δὲ αἱ πύλαι αἱ αἰώνιοι.¹¹ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.¹²

⁸ Syro-hex. + وَاِسْبَغُ لِحْيَتِي. Sic Bugatus juxta Cod. A. Aquilae probabilis tribuit Cod. C. Cf. ad Psal. vi. 8. vii. 5, 7. viii. 3. ⁹ Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 13: "In Graeco legisse vos dicitis, calix tuus; sed hoc in Κοινή errore obtinuit. Ceterum et LXX, et Hebraicum, et omnes interpretes, calix meus, habent." ¹⁰ Hieron. Nobil., Vat.: Θ. ποτήριόν μου. ¹¹ Nobil., Vat.: Σ. ποτήριον μ. πλὴν ἀγαθόν. Montef. autem, ex Colbertino, ut videtur: Σ. καὶ τὸ ποτήριόν σου (sic, invito Hieron.) μεθύσκον με διάλου ἀγαθόν. Confusionem pejorem facit Syrus noster, Symmacho tribuens: وَاِسْبَغُ لِحْيَتِي وَجَسَدِي حَبْلًا + وَاِسْبَغُ, h. e. vertente Bugato, tenens calicem inebriantem omnino bonum (διάλου ἀγαθόν?). Nobis quidem Syriaca sonare nequeunt nisi παντὶ ἀγαθῷ. ¹² Nobil., Vat. ¹³ Iidem. Sed pro Σ'. Vaticanus S. habet. ¹⁴ Nobil. ¹⁵ Euseb., Colb. Ad vocab. κυρίου Adlerus ex Vat. exscripsit: Θ. τῷ κυρίῳ. 'Α. Σ'. τοῦ κυρίου.

PSALM. XXIII. ¹ Montef. Syro-hex.: 'Α. τοῦ Δ. μελόδημα. ² Scholium afferunt Nobil., Vat., Cod. 258, et ex

Regio antiquissimo Montef., qui particulam μὲν non agnoscit. ³ Montef. ex Corderio. Syro-hex. in marg. sine titulo: ἤδρασεν αὐτήν (وَالدَّرَاسَ); sed. ⁴ Nobil., Vat. Eadem fere habet Cod. 264, sed θάλασσαν pro θαλάσσης, et ἐπὶ ποταμῶν pro σὺν ποταμοῖς. ⁵ Vat. ⁶ "Unus codex." Nobil. affert: 'Α. Θ. ἀγιάσματος. ⁷ Vat. ⁸ Syro-hex. + وَاِسْبَغُ لِحْيَتِي. Cf. ad Psal. ix. 28. ⁹ Schol. apud Nobil., qui notat: "Hoc tamen nusquam in collatis codd. et edd. reperit est." ¹⁰ Nobil., Vat. Syro-hex. affert: 'Α. Ε'. ἄρατε (وَاِسْبَغُ), πύλαι, κεφαλὰς ὑμῶν. Hieron. in Epist. XVIII ad Damasum, p. 52, Aquilae tribuit: attollite, portae, capita vestra. ¹¹ Nobil., Vat. Drusii operarum σφάλμα, μετάρατε pro μετάρατε, fideliter imitatus est Montef., etiam in Latinis transire facite pro levate corrigens. Syrus affert: Σ. μετάρατε (وَاِسْبَغُ) πύλας οἱ ἄρχοντες ὑμῶν, ὑψωθήτωσαν (وَاِسْبَغُ) δέ. Articulum ante αἰώνια, quod facillime excidere poterat, supplevimus. ¹² Vat. Nobilius notat: "Th. et Vta editio ut LXX," invito Syro-hex.

10. **עֲבָרֶיךָ**. *Exercituum. O' τῶν δυνάμεων. 'A.*
στρατιῶν.¹³
סָלַף. *O' ✕ διάψαλμα.*¹⁴

PSALM. XXIV (Hebr. xxv).

1. **לְדָוִד**. *Davidi. O' ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. 'A. Σ.*
Ε'. *Σ' τοῦ Δαυίδ.*¹

נָפְשִׁי אֶנֶן. *Animam meam levo. O' ἦρα τὴν*
ψυχὴν μου. 'A. παραπίπτω ψυχὴν μου. Σ.
*προσπίπτω τὴν ψυχὴν μου.*²

2. **אֱלֹהֵי בְּרַחְמֵי אֱלֹהֵינוּ**. *Deus meus, in*
te speravi, ne erubescam. O' ὁ θεὸς μου, ἐπὶ
σοὶ πέποιθα, μὴ καταισχυρθείην. 'A. θεέ μου,
*ἐν σοὶ ἐπεποίθει, μὴ αἰσχυρθείην.*³

יַעֲלִצוּ. *Exsultent. O' καταγελασάτωσαν. 'A.*
*γαυριασθῶσιν. Σ. ἐπιχαρείησαν.*⁴

3. **גַּם כָּל־יִתְּיָה לֹא יִבְשׁוּ**. *Etiam omnes qui ex-*
spectant te, non erubescant. O' καὶ γὰρ
πάντες οἱ ὑπομένοντές σε οὐ μὴ καταισχυρ-
θῶσιν. 'A. Ε'. καίγε πάντες οἱ ὑπομένοντές
(σ. προσδοκῶντές) σε οὐ καταισχυρθήσονται.
Σ. ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ ἀποδεχόμενοι (fort.
*προσδεχόμενοι) σε οὐ (μὴ) καταισχυρθῶσιν.*⁵

יִבְשׁוּ הַבּוֹגְרִים רִיקִם. *Erubescant qui perfide*
(a Deo) defecerunt sine causa. O' αἰσχυρθή-
τωσαν (alia exempl. add. ÷ πάντες) οἱ ἀνο-
μοῦντες διακενής. 'A. αἰσχυρθείησαν οἱ ἀθε-
τοῦντες... Σ. καταισχυρθείησαν οἱ ἀθετοῦντες

*εἰκῆ. Σ'... οἱ ἀποστατοῦντες.*⁶

4. **אֶרְחוּךָ לְמַרְנֵי**. *Semitas tuas doceas me. O'*
καὶ τὰς τρίβους σου διδάξόν με. Σ. καὶ τὰς
*πορείας σου διδάξόν με.*⁷ *Σ'. τὰς μεθόδους*
σου...⁸

5. **בְּאֵמֶתֶךָ**. *In veritate tua. O' ἐπὶ τὴν ἀλή-*
θειάν σου. 'A. ἐν ἀληθείᾳ σου. Σ. ἐν τῇ
*ἀληθείᾳ σου.*⁹

אֲחַתְּךָ כְּיִוְמֵי כָל־הַיּוֹם. *Te exspecto quotidie.*
O' καὶ σὲ ὑπέμεινα ὅλην τὴν ἡμέραν. Σ. σὲ
*ἀναμείνω ὅλην τὴν ἡμέραν.*¹⁰

7. **וּפְשָׁעַי**. *Et delictorum meorum. O' καὶ ἀγνοίας*
μου. 'A. καὶ ἀθεσιῶν μου. Σ. καὶ παραπτω-
*μάτων μου.*¹¹ *Σ'. καὶ ἀσεβείας μου.*¹²

בְּחַסְדֶּךָ וּכְרַחֲמֵי אֲהַתָּה. *Secundum benignitatem*
tuam memento mei tu. O' κατὰ τὸ ἐλεός σου
μνησθητί μου (alia exempl. addunt σύ). Σ.
κατὰ τὴν ἐλεημοσύνην σου μνημόνευσόν μου
*σύ.*¹³

לְמַעַן טוֹבָה. *Propter bonitatem tuam. O' ἔνε-*
κεν τῆς χρηστότητός σου. 'A. Σ. διὰ τὴν
*ἀγαθοσύνην σου.*¹⁴

8. **טוֹב וְיָשָׁר**. *Bonus et rectus. O' χρηστὸς καὶ*
εὐθής. 'A. Ε'. ἀγαθὸς... Σ. ἀγαθὸς καὶ
*ἀπλοῦς.*¹⁵

עַל־כֵּן יוֹרֵה הַטְּאִים בְּדַרְךָ. *Propterea-*
instiuet peccatores in via. O' διὰ τοῦτο νομοθε-
τήσει ἀμαρτάνοντας ἐν ὁδῷ. 'A. διὰ τοῦτο
φωτίσει ἀμαρτωλοὺς ἐν ὁδῷ. Σ. διὰ τοῦτο
*ὑποδείξει ἀμαρτάνουσιν ὁδόν.*¹⁶

¹³ Syro-hex. ✕ **فحسبنا** |. Hieron. l. c.: “*Domínus sabaotih, quod interpretatur Aquila, Domínus militiarum.*”
¹⁴ Psalt. Gall.

PSALM. XXIV. ¹ Sic Cod. 264, ubi Psalmus inscribitur, *Διδασκαλία ἐξομολογήσεως. Ex Eusebianis, παρὰ τοῖς λοιποῖς ἑρμηνευταῖς τοῦ Δαυὶδ προγέγραπται, male intellectis, Montef. τοῖς λοιποῖς tribuit ψαλμὸς τοῦ Δ.* ² Cod. 264. Sic disertè testatur Parsonsius, sed nescio quid erroris hic irrepisse suspicor. ³ Cod. 264. ⁴ Idem. ⁵ Idem. Montef. vero ex uno cod. affert: ‘*A. οἱ προσδοκῶντές σε οὐ μὴ καταισχυρθῶσι.*’ ⁶ Cod. 264. Ad Symmachum *εἰκῆ pro ἐκεί* emendavimus. Montef. ex Eusebio (οἱ λοιποὶ καὶ ἡ

Ε' ἐκείσιν, ἀποστατοῦντες, ἡρμηνεύκασιν) et Colb. edidit: ‘*A. Σ. Θ. Ε'. αἰσχυρθήτωσαν οἱ ἀποστατοῦντες; sed Agellius testatur tam ἀθετοῦντες quam ἀποστατοῦντες pro Hebraeo dici. In contextu τῶν Ο' Hieron. affirmat vocab. πάντες sub veru olim exstitisse, quod hodie non legitur nisi in Cod. Alex. et uno alio.*’ ⁷ Euseb., Colb. ⁸ Cod. 264. ⁹ Idem. ¹⁰ Colb. ¹¹ Nobil. et “*alterum exemplar.*” ¹² Cod. 264. ¹³ Idem, sed pro *μνημόνευσον mendose μη μνημονευσον (sic).* ¹⁴ Cod. 264. ¹⁵ Syro-hex.: ‘*A. Σ. Ε'. ἀγαθός.*’ Symmachi lectionem pleniorè affert Cod. 264. ¹⁶ Colb. et Reg. unus. Nobil. affert: ‘*A. φωτίσει ἀμαρτωλοὺς; idem et Theodoret. Σ. ὑποδείξει ἀμαρτάνουσιν ὁδόν.*’

9. **וְרָכּוּ.** *Viam suam.* Ο'. ὁδοὺς αὐτοῦ. 'Α. Σ. ὁδὸν ἑαυτοῦ.¹⁷
10. **לְיָצְרֵי.** *Iis qui servant.* Ο'. τοῖς ἐκζητοῦσι. 'Α. Σ. (τοῖς) διατηρήσουσι. Ε'. Σ'. (τοῖς) φυλάσσουσι.¹⁸
- בְּרִיתוֹ.** *Foedus ejus.* Ο'. τὴν διαθήκην αὐτοῦ. 'Α. Σ. τὴν συνθήκην αὐτοῦ.¹⁹
11. **לְמַעַן שְׂמִיךָ.** *Propter nomen tuum.* Ο'. ἕνεκα τοῦ ὀνόματός σου. 'Α. διὰ ὀνομά σου. Σ. διὰ τὸ ὄνομά σου.²⁰
- וְסָלַחְתָּ לְעֵוֹנֵי.** *Et condones peccatum meum.* Ο'. καὶ ἴλαση τῇ ἁμαρτίᾳ μου. 'Α. καὶ ἰλάσθητι τὴν ἁνομίαν μου.²¹
12. **יֹרְנֵנוּ בְּדַרְךָ יְבָרַךְ.** *Instituit eum in via quam eligat.* Ο'. νομοθετήσει αὐτῷ ἐν ὁδῷ ἧ ἡρετίσατο. 'Α. φωτίσει αὐτὸν ἐν ὁδῷ ἧ ἐκλέξεται. Σ. ὃ ὑποδείξει ὁδὸν ἧν ἐπιλέγεται.²²
14. **סֵדוּ יְהוָה לִירְאָיו.** *Familiaritas cum Jova est timentibus eum.* Ο'. κραταίωμα κύριος τῶν φοβουμένων αὐτόν. 'Α. ἀπόρρητον κυρίου τοῖς φοβουμένοις αὐτόν. Σ. ὁμιλία κυρίου τοῖς φοβουμένοις αὐτόν. Θ. Ε'. μυστήριον κυρίου τοῖς φοβουμένοις αὐτόν. Σ'. κραταίωμα κύριος τῶν φοβουμένων αὐτόν.²³
- וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעַם.** *Et foedus suum ad notum*

faciendum iis. Ο'. καὶ ἡ διαθήκη αὐτοῦ τοῦ δηλώσαι αὐτοῖς. 'Α. καὶ τὴν συνθήκην αὐτοῦ γνωρίσει αὐτοῖς.²⁴ Σ. Ο'. καὶ τὴν συνθήκην αὐτοῦ δηλώσει αὐτοῖς.²⁵

16. **יְחִיד.** *Solitarius.* Ο'. μονογενής. 'Α. μοναχός. Σ. μόνος.²⁶
- אֲנִי.** *Ego sum.* Ο'. εἰμὶ ἐγώ. 'Α. Θ. ἐγώ. Σ. ὁμοίως τοῖς Ο'.²⁷
17. **הִרְחִיבוּ.** *Dilata, et.* (In Masora est **הִרְחִיבוּ**, *dilatatae sunt*.) Ο'. ἐπλατύνθησαν. Σ. πλατεῖαι. 'Α. Ε'. ὁμοίως τοῖς Ο'. Σ'. Θ. ἐπλατύνθησαν.²⁸
- מִמְצַרְקֹתַי.** *Ex angustiis meis.* Ο'. ἐκ τῶν ἀναγκῶν μου. 'Α. ἐκ τῶν συνοχῶν μου.²⁹
20. **בְּךָ יִשְׁפָּרְצֵנִי.** *Nam speravi in te.* Ο'. ὅτι ἤλπισα ἐπὶ σέ. Σ. ὅτι πέποιθά σοι.³⁰
21. **תְּסִיֵּרֵנִי וְיָצְרֵנִי.** *Integritas et rectitudo servabunt me.* Ο'. ἀκακοὶ καὶ εὐθεῖς ἐκολλῶντό μοι. 'Α. ἀποῦς καὶ εὐθὺς διατηρήσουσί με. Σ. τελείτης καὶ ἀπλότης φυλάξει με.³¹

PSALM. XXV (Hebr. xxvi).

1. **שְׁפָטֵנִי.** *Judica me.* Ο'. κρινόν με. 'Α. Σ. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.¹

¹⁷ Colb., Euseb. ¹⁸ Cod. 264. ¹⁹ Syro-hex. ./. **و. موصد**. Cod. 264 affert: 'Α. συνθήκην. ²⁰ Cod. 264. ²¹ Idem. Syntaxis postulat τῇ ἁνομίᾳ μου. Nisi forte scripserit Aquila, καὶ ἴασαι τὴν ἁνομίαν μου. Sic Jesai. lv. 7 pro **לְקַלְתָּ לְרַגְלֵי** Codd. **רַגְלֵי** 86, 88 habent: 'Α. πληθυνεῖ τοῦ ἰάσασθαι. ²² Nobil. Syro-hex. tantummodo affert: 'Α. φωτίσει αὐτόν (**و. موصد**). ²³ "Ita nomina interpretum distinguuntur in Colbert. Ad Vitam editionem Corderius legit *κραταίωμα κυρίου*: ad Sym. vero Colbert. *σιχηρῶς scriptus*, Reg. unus, et Theodoret. [qui affert: Σ. Θ. *μυστήριον κυρίου*] *μυστήριον κυρίου*. Sed alii *ὁμιλία κυρίου* . . . quae lectio confirmatur etiam ex aliis locis: e.g. Job. xv. 8. Psal. liv. 15."—Montef. Eusebius affert: 'Α. *ἀπόρρητον κυρίου*. Σ. *ὁμιλία κυρίου*. Θ. Ε'. *μυστήριον κυρίου*. Vaticanus ad Aq. legit *κύριος*, ad Sym. vero *ὁμιλία*; cetera horum interpretum, ut Montef. Denique Syrus noster: 'Α. *ἀπόρρητον* (**و. موصد**). Σ. *ὁμιλία* (**و. موصد**). Ε'. *μυστήριον* (**و. موصد**). ²⁴ Nobil., Vat. Pro *γνωρίσει* Montef. legendum censet *γνωρίσαι*. ²⁵ Theodoret., Coisl. unus. "Coisl. unus

alius ad vocem αὐτοῖς habet: 'Α. Σ. Ε'. αὐτοῖς. Θ. Β. αὐτῶν. Quid autem sibi velit illud B. ignoramus."—Montef. Syrus noster affert: 'Α. Σ. καὶ τὴν διαθήκην αὐτοῦ; minus probabiliter. Cf. ad v. 10. ²⁶ Nobil. Syro-hex. affert: Σ. ὅτι μόνος (**و. موصد**). ²⁷ Nobil., Vat. ²⁸ Sic Vat., teste Adlero. "A. et V ut VI et VII [Nobil. VII pro LXX non raro ponit]. Θ. *ἐπλατύνθησαν*. Σ. *πλατεῖαι*. Cum autem *ἐπλατύνθησαν* Theodotionis interpretatio sit, dubium esse potest, idne a LXX sit editum, an aliquid aliud, ut *ἐπλατύνθησαν*."—Nobil. Psalt. Rom. et Augustinus: *dilatatae sunt*; *ἐπλατύνθησαν* in char. min. edidit Grabius. Idem tamen in Prolegom. Cap. IV, § 7: "Noli juxta conjecturam Nobilii *ἐπλατύνθησαν* exprimere, quia LXX pro **ו. מوصد** forte **ו. מوصד** legerunt." ²⁹ Nobil., Colb. Colb. alter et Coisl. unus *συνοχῶν* pro *συνοχῶν* habent. ³⁰ Cod. 264. ³¹ Syro-hex. **و. موصد** **و. موصد** **و. موصد** **و. موصد**. PSALM. XXV. ¹ Coisl. et Colb. unus. "In aliis libris est, *κρινόν μοι*. Schol.: *Ἐν τῷ ἑξαπλῷ παρὰ τοῖς Ο' καὶ τοῖς*

1. **בְּתַמִּי**. *In integritate mea.* Ο. ἐν ἀκακίᾳ μου. 'Α. ἐν ἀπλότῃ μου. Σ. ἐν ἀμωμότητί μου.² Ε'. ἐν τῇ τελειότητί μου.³
- וּבְיַהוָה בְּטַחְתִּי**. *Et in Jova fiduciam posui.* Ο. καὶ ἐπὶ τῷ κυρίῳ ἐλπίζω. 'Α. ἐν ΠΙΠΙ πέποιθα. Σ. καὶ τῷ ΠΙΠΙ πέποιθα.⁴
- לֹא אֲמַעֵב**. *Non vacillabo.* Ο. οὐ μὴ σαλευθῶ. Alia exempli. οὐ μὴ ἀσθενήσω.⁵ 'Α. οὐκ ἀτονήσω. Σ. οὐ περιτραπήσομαι. Σ'. οὐ μὴ σαλευθῶ.⁶
3. **הִתְהַלַּכְתִּי בְּאֵמֶתָהּ**. *Et ambulavi in veritate tua.* Ο. καὶ εὐηρέστῃσα ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου. Σ. (καὶ) ἀνεστράφη ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου.⁷
4. **וְעִם גַּעְלָמִים**. *Et cum hominibus tectis (astutis).* Ο. καὶ μετὰ παρανομούντων. 'Α. *et cum negligentibus, s. dissimulantibus.*⁸
6. **בְּבִקְיִין**. *In innocentia.* Ο. ἐν ἀθώφει. 'Α. ἐν ἀθωότητι.⁹ Σ. ἐν καθαρότητι.¹⁰
7. **לִשְׁמֹעַ בְּקוֹל תּוֹרָה**. *Ad audire faciendum voce laudis.* Ο. τοῦ ἀκοῦσαι φωνὴν αἰνέσεως. Σ. ἀκουστὴν ποιούντος ἐμοῦ τὴν μετὰ φωνῆς ἐξομολόγησιν.¹¹
- מִפְּלִאוֹתֶיךָ**. *Mirabilia tua.* Ο. τὰ θαυμάσιά σου. Σ. τὰ τεραστία σου.¹²

8. **בְּעֵינַי**. *Domicilium.* Ο. εὐπρέπειαν. Σ. τὸ ἀνάκτορον.¹³
9. **אֶל-תְּבִיאָתִי**. *Ne colligas.* Ο. μὴ συναπολέσῃς. 'Α. μὴ συλλέξῃς.¹⁴
- עִם-דָּמַי שִׁיבִי**. *Cum viris sanguinum.* Ο. μετὰ ἀνδρῶν αἱμάτων. Σ. μετὰ ἀνδρῶν μαιφόνων.¹⁵
10. **וּמָה**. *Scelus.* Ο. ἀνομία. 'Α. ἔνοια.¹⁶
11. **יְהַיֵּרְהֵי**. *Et miserere mei.* Ο. καὶ ἐλέησόν με. 'Α. καὶ δώρησάι μοι.¹⁷
12. **בְּמִישׁוֹר**. *In rectitudine (s. in plano).* Ο. ἐν εὐθύτητι. Σ. ἐν ὀμαλῃ.¹⁸

PSALM. XXVI (Hebr. xxvii).

1. **דָּוִד**. *Davidi.* Ο. τοῦ Δαυὶδ ÷ πρὸ τοῦ χρισθῆναι. Ταύτην ἐν τῷ ἔξαπλῷ τὴν ἐπιγραφὴν οὐχ εὔρον, ἀλλ' ἐν ἐνίοις ἀντιγράφοις.¹
- אוֹרִי וְיִשְׁעִי**. *Lux mea et salus mea.* Ο. φωτισμός μου καὶ σωτήρ μου. 'Α. Σ. φῶς μου καὶ σωτήριόν μου.²
- מִמֶּי אֵיךָ**. *A quo metuum?* Ο. τίνα φοβηθήσομαι; 'Α. ἀπὸ τίνος φοβηθῶ;³

λοιποὶς πᾶσιν ἔρμηνευταῖς, κρινόν με, κείται. 'Ἐσταῦθα οὖν, κρινόν μοι, κύριε, ἀντὶ τοῦ, δίκασον ἐμοὶ καὶ τοῖς Βαβυλωνίαις' ὅτι ἐγὼ μὲν πάση ἀκακίᾳ κέχρημαι εἰς αὐτοὺς, αὐτοὶ δὲ εἰς ἐμὲ πάση πονηρίᾳ.—*Nobil.* ² *Nobil.*, Coislin. unus. Syro-hex.: 'Α. ὅτι ἐγὼ ἐν ἀπλότῃ (لَا عَمَلًا) μου. ³ Cod. 264 affert: Θ. ἐν ἀπλότῃ μου. Ε'. ἐν τῇ τελ. μου. ⁴ Cod. 264. Ad ΠΙΠΙ in Graecis codd. pro ΠΠΠ posito (quod redibit in Hex. ad Psal. xxvi. 4, 8. xxvii. i. lxxi. 18) digna est quae legatur Ceriani nota ad Gen. iv. 15 (*Monum. S. et P.*, T. II, p. 106). Cf. Hex. ad Jesai. i. 2. ⁵ Sic Comp., Ald., Cod. Alex., alii. Syro-hex. **لَا عَمَلًا**? ⁶ *Nobil.* Cod. 264 affert: 'Α. οὐ κατανοήσω (sic). Σ. οὐ περιτραπήσομαι. ⁷ Syro-hex. et Bar Hebr. **לֹא אֲמַעֵב**. ⁸ Oscitanter vertit Bugatus: *converter in veritate tua.* Cf. Sym. ad Gen. v. 24 juxta Cod. Mosq. et Syro-hex. ⁹ Syro-hex. **לֹא אֲמַעֵב**. Latina sunt Bugati, praecunte Castello, cui **لֹא אֲמַעֵב**, *dissimulans, incuriosus*, sonat. Nescimus an scripserit Aquila, καὶ μετὰ τῶν παρορώντων, s. ὑπερορώντων. ⁹ *Nobil.* ¹⁰ Syro-hex. **لֹא**.

لَا عَمَلًا. ¹¹ Syro-hex. **لَا عَمَلًا**. ¹² Syro-hex. **لَا عَمَلًا**. Eadem exscriptit Bar Hebraeus, rectius, ut videtur, Symmacho tribuens. ¹³ Syro-hex. **لَا عَمَلًا**. Cf. ad Psal. ix. 2. ¹⁴ *Nobil.*, Theodoret. Montef. ex Regio uno, Coislin. et Theodoret, hanc notam ad v. 6. **לֹא אֲמַעֵב**, Ο. τὸ θυσιαστήριόν σου, falso refert; cum Theodoretus discrete testetur: ἀντὶ τῆς εὐπρεπείας ὃ Σύμμαχος ἀνάκτορον ἔθηκε. Errorem detexit Schlesinger. in *Opusc. Crit.* p. 183, sed ante eum Bahrdtius. ¹⁵ Syro-hex. **לֹא אֲמַעֵב**. ¹⁶ *Nobil.*, Theodoret. Syro-hex. affert: Σ. μαιφόνων (**لَا عَمَلًا**). ¹⁷ Syro-hex. **لَا عَمَلًا**. Cf. Hex. ad Prov. xxi. 27. Jerem. xiii. 27. (Pro Graeco ἔνοια, Syrus noster nunc **لَا عَمَلًا**, nunc (Prov. v. 2. xvi. 22) **لَا Εὐθύτητα** adhibere solet.) ¹⁸ Syro-hex. **לֹא Εὐθύτητα**. Cf. ad Psal. iv. 2. ¹⁹ *Nobil.* et sine nom. Cod. 264. Syro-hex. **לֹא Εὐθύτητα**.

PSALM. XXVI. ¹ Theodoret. Verba pro τοῦ χρισθῆναι desunt in quinque libris, invito Syro-hex. ² Cod. 264. ³ Idem.

1. מִיֵּעוּ. *Munimentum.* Ο'. ὑπερασπιστής. 'Α. Ε'. κρατάωμα. Σ. σθένος.⁴
 מִמִּי אֶפְחָד. *A quo ranebo?* Ο'. ἀπὸ τίνος δειλιάσω; 'Α. (ἀπὸ τίνος) πτοηθήσομαι; Σ. τίνα πτήξω;⁵
2. בְּקִרְבִּי עָלַי מַרְעִים לְאֹכְלֵי אֶת-בְּשָׂרִי. *In appropinquando contra me malefactores ad devorandum carnem meam.* Ο'. ἐν τῷ ἐγγίζειν ἐπ' ἐμέ κακούντας τοῦ φαγεῖν τὰς σάρκας μου. Σ. ἐν τῷ ἐγγίζειν ἐπ' ἐμέ καουρούς εἰς τὸ καταφαγεῖν τὰς σάρκας μου.⁶ 'Α. Ε'... πονηρομένους...? 'Α... τὸ κρέας μου.⁸
 אֹיְבֵי. *Inimici mei.* Ο'. οἱ ἐχθροί μου. Σ. ἐναντίοι μου.⁹
 כָּשְׁלוּ וַנִּפְּלוּ. *Corruerunt et ceciderunt.* Ο'. ἡσθένησαν καὶ ἔπεσαν. 'Α. ἐσκανδαλώθησαν καὶ ἔπεσον. Σ. σφαλέντες ἔπεσον. Σ'. ἔρρευσαν καὶ πεπτώκεσαν.¹⁰
3. מִמַּחֲדָה. *Exercitus.* Ο'. παρεμβολή. [Σ. πόλεμος ἐμπαράσκευος. "Ἄλλος" στρατόπεδον, παράταξις.]¹¹
 בּוֹאֵת אֲנִי בַיֶּטֶחַ. *In hoc ego confido.* Ο'. ἐν ταύτῃ ἐγὼ ἐλπίζω. Σ. ἐν τούτῳ ἄφοβός εἰμι.¹²
4. שָׁבְתֵנִי. *Habitare me.* Ο'. τοῦ κατοικεῖν με. 'Α. τὸ καθῆσθαι με.¹³
 לְחַזוֹת בְּנֵעִים-יְהוָה וּלְבַקֵּר בַּיהִכָּלֹי. *Ad conspiciendum pulchritudinem Iovae, et ad visitandum regiam ejus.* Ο'. τοῦ θεωρεῖν με τὴν τερπνό-

τητα κυρίου, καὶ ἐπισκέπτεσθαι τὸν ναὸν αὐτοῦ. 'Α. τοῦ δραματίζεσθαι ἐν εὐπρεπείᾳ κυρίου...¹⁴ Σ. ὄστε ὄραν τὸ κάλλος ΠΙΠΙ, καὶ τοῦ ἐπισκοπεῖν ἐν ναῷ αὐτοῦ.¹⁵

5. כִּי יַצְפִּינִי בְּרֶגֶל בֵּרֶךְ בְּיֹם רַעַה יְרֻמְיָנִי. *Nam abscondit me in tugurio suo in die malo, latitare me facit.* Ο'. ὅτι ἔκρυψέ με ἐν σκηνῇ αὐτοῦ ἐν ἡμέρᾳ κακῶν μου, ἐσκέπασέ με. 'Α. ὅτι συγκρύψει ἐν συσκιασμῷ αὐτοῦ ἐν ἡμέρᾳ, καὶ ἀποκρύψει με. Σ. ἔκρυψαν γάρ με ἐν σκηνῇ, ἐν ἡμέρᾳ κακώσεως ἐσκέπασέ με. Ε'. ὅτι σκεπάσει με ἐν σκῆπῃ αὐτοῦ, ἐν ἡμέρᾳ... κρύψει με. Σ'... ἐν ἡμέρᾳ πολέμου σκεπάσει με.¹⁶

בְּסֵתֶר אֶהְיֶה בְּנוֹר יְרוּמֵינִי. *In latibulo tentorii sui, in petra exaltat me.* Ο'. ἐν ἀποκρύφῳ τῆς σκηνῆς αὐτοῦ, ἐν πέτρᾳ ὑψώσε με. 'Α. ἐν ἀποκρύφῳ σκέπης αὐτοῦ ἐν στερεῷ ὑψώσει με.¹⁷

6. הָעֵתָה יָרוּם רֹאשִׁי עַל אֹיְבֵי סִבִּיבוֹתַי. *Et nunc elevabit caput meum super hostes meos circa me.* Ο'. καὶ νῦν ἰδοὺ ὑψωσε τὴν κεφαλὴν μου ἐπ' ἐχθρούς μου ἐκύκλωσα. 'Α. (καὶ νῦν) ὑψωθήσεται ἡ κεφαλὴ μου ἐπὶ τοὺς ἐχθρούς μου τοὺς κύκλω (s. περικύκλω) μου.¹⁸ Σ. καὶ νῦν ἐπήραν τὴν κεφαλὴν μου ἐπὶ τοὺς ἐχθρούς μου τοὺς κύκλω μου. Ε'. καὶ νῦν ὑψωθῆτω ἡ κεφαλὴ μου ἐπὶ τοὺς ἐχθρούς μου...¹⁹
 וְאֹזְבַּחָהּ בְּאֶהְיֶה. *Et sacrificabo in tentorio ejus.*

⁴ Cod. 264. Ad Aquilam cf. Scharfenberg. in *Animadv.* ad Jud. vi. 26. ⁵ Cod. 264. ⁶ Euseb., Colb. ⁷ Cod. 264. ⁸ Idem. ⁹ Idem. ¹⁰ Idem. ¹¹ "Has lectiones exhibet Coisl. unus."—Montef. "Ex hoc loco, quo παράταξις incerto cuidam tribuitur, petita est glossa Suidae: Παράταξις· πόλεμος ἐμπαράσκευος. Sic Kreyssig. *Symb.* I, p. 11."—Schleusner. in *Nov. Thes.* s. v. ἐμπαράσκευος. Nobis quidem magis credibile est, has omnes lectiones a glossatorum prava sedulitate profectas esse. ¹² Sic recte Syro-hex. אֲנִי בַיֶּטֶחַ אֲנִי בַיֶּטֶחַ. Cod. 264 mendose habet: Σ. οὐ φοβήσεται μοι ἐν τούτῳ. ¹³ Cod. 264. ¹⁴ Syro-hex. et Bar Hebr. אֲנִי בַיֶּטֶחַ אֲנִי בַיֶּטֶחַ. Cod. 264 affert: 'Α. τοῦ

δραματίζεσθαι ἐν εὐπρεπείᾳ. ¹⁵ Sic Cod. 264. Montef. ex Nobilio edidit: Σ. τὸ κάλλος. Syro-hex. affert: אֲנִי בַיֶּטֶחַ אֲנִי בַיֶּטֶחַ. ¹⁶ Lectiones quatuor interpretum juxta Cod. 264 ad litteram exscripsimus. Ad Aquilam post συγκρύψει supplendum videtur με, et pro ἐν ἡμέρᾳ καὶ ἀπ. με legendum ἐν ἡμέρᾳ κακοῦ ἀπ. με. ¹⁷ Cod. 264. ¹⁸ Sic Montef. ex Regio uno. Theodoret. affert: 'Α. ὑψωθήσεται ἡ κ. μου. Nobilius: Οἱ λοιποὶ τοὺς κύκλω μου. Syro-hex.: 'Α. Σ. τοὺς κύκλω μου (אֲנִי בַיֶּטֶחַ אֲנִי בַיֶּטֶחַ). Distinctius Cod. 264: 'Α. περικύκλω μου. ¹⁹ Lectiones Symmachi et Vtae ed. mutuumur ex Cod. 264. Montef. affert: Οἱ λοιποὶ ὑψώσει τὴν κ. μου ἐπ' ἐχθρούς μου τοὺς κ. μου.

Ο'. καὶ ἔθυσα ἐν τῇ σκηνῇ αὐτοῦ. 'Α. καὶ θυσιάσω ἐν σκέπη αὐτοῦ. Σ. θυσιάσω ἐν τῇ σκέπη αὐτοῦ.²⁰

6. זָבַחַי. *Sacrificia*. Ο'. θυσίαν. 'Α. Σ. θυσίας.²¹

תְּרוּעָה. *Clangoris (tubae)*. Ο'. ἀλαλαγμοῦ. Alia exempl. αἰνέσεως; alia, αἰνέσεως καὶ ἀλαλαγμοῦ.²² Σ. μετὰ σημασίας.²³

וְאִמְרָה וְאִמְרָה. *Canam et psallam*. Ο'. ᾄσομαι καὶ ψαλῶ. 'Α. Σ. ᾄσω καὶ μελωδήσω.²⁴

7. קוּלִי אֶקְרָא. (*Quum*) *voce mea clamavero*. Ο'. τῆς φωνῆς μου ἧς ἐκέκραξα. 'Α. τῆς φωνῆς μου λαλοῦντος. Σ. τὴν φωνὴν μου βοῶντος. Ε'. τῆς φωνῆς μου κεκραξομαι.²⁵

וְהִנְנִי וְהִנְנִי. *Et miserere mei, et responde mihi*. Ο'. ἐλέησόν με, καὶ εἰσάκουσόν μου. Ε'. Σ'. δῶρησαί μοι, καὶ εἰσάκουσόν μου.²⁶

פְּנִי לְךָ אֶמְרֵי לִבִּי בְקִשׁוֹ פְּנִי. *Tibi dicit cor meum, quaerite faciem meam*. Ο'. σοὶ εἶπεν ἡ καρδία μου, ἐξεζήτησα τὸ πρόσωπόν σου. 'Α. . . ἐζήτησαν πρόσωπά μου.²⁷ Σ. σοὶ προσελάλει ἡ καρδία μου, σὲ ἐζήτηται τὸ πρόσωπόν μου.²⁸ Ε'. Σ'. ὁμοίως τοῖς Ο'.²⁹

שָׂאתִי פְּנֵיךָ יְהוָה אֲבַקֵּשׁ. *Faciem tuam, Jova,*

quaero. Ο'. τὸ πρόσωπόν σου, κύριε, ζητήσω. 'Α. πρόσωπόν σου, κύριε, ζητήσω.³⁰ Σ. τὸ πρόσωπόν σου, κύριε, ἐξεζήτουν.³¹ Σ'. καὶ τὴν δόξαν σου, ΠΙΠΙ, ζητήσω.³²

9. אֶל־תִּסְתַּר. *Ne abscondas*. Ο'. μὴ ἀποστρέψης. 'Α. Σ. μὴ ἀποκρύψης.³³

אֶל־תִּבַּחַת בְּאַף עֲבָדֶךָ. *Ne declinare facias in ira servum tuum*. Ο'. μὴ ἐκκλίνης ἐν ὀργῇ ἀπὸ τοῦ δούλου σου. 'Α. μὴ κλίνης ἐν θυμῷ δούλων σου.³⁴

עֲזַרְתִּי הָיְתָה. *Auxilium meum fuisti*. Ο'. βοήθός μου γενοῦ. 'Α. βοήθειά μου ἐγένου.³⁵

אֶל־תִּשְׁשֵׁי. *Ne deseras me*. Ο'. μὴ ἐγκαταλίπης (alia exempl. ἀποσκορακίσης³⁶) με. 'Α. μὴ ἐάσης με.³⁷ Σ. Ε'. μὴ ἀπορρίψης με.³⁸

10. יָצִיפֵנִי. *Recipit me*. Ο'. προσελάβετό με. 'Α. Σ'. συνέλεξέ με. 'Αλλος περιελάβέ με.³⁹

11. הוֹרִינִי יְהוָה דַּרְכֶּךָ. *Doce me, Jova, viam tuam*. Ο'. νομοθέτησόν με, κύριε, ἐν τῇ ὁδῷ σου. 'Α. φώτισόν με, κύριε, ἐν τῇ ὁδῷ σου.⁴⁰ Σ. ὑπέδειξόν μου, κύριε, τὴν ὁδόν σου.⁴¹ Θ. φώτισόν με . . .⁴²

לְמַעַן שָׂרֵבִי. *Propter oppressores meos*. Ο'. ἔνεκα τῶν ἐχθρῶν μου. 'Α. διὰ τοὺς ἐφοδεύ-

²⁰ Sic Cod. 264. Montef. ex Regio uno affert: 'Α. καὶ θύσω. Syro-hex. Aquilae et Symmacho continuat: καὶ θύσω (s. θυσιάσω) ἐν τῇ σκηνῇ αὐτοῦ (כְּסִיבֵי אֶת־הַמִּשְׁכָּן).

²¹ Syro-hex. in continuatione: + קָסַל. ²² Lectio αἰνέσεως est in Codd. 184, 210. Sic Syro-hex. אִמְרָה וְאִמְרָה. Alteram, αἰνέσεως καὶ ἀλαλαγμοῦ, tuentur Comp., Ald., et libri plurimi.

²³ Cod. 264. Syro-hex. חַמַּי. + חַמַּי. Bar Hebraeus notat, Aquilam et Symmachum θυσίας tantummodo posuisse, non addito αἰνέσεως, quia *Judaicam mentem habebant*. ²⁴ Cod. 264. ²⁵ Idem.

²⁶ Idem. In codice pro me est mov. ²⁷ Nobil. Syro-hex. אֶל־תִּסְתַּר. ²⁸ Sic Nobil. et Euseb., consentiente Syro-hex. אֶל־תִּסְתַּר. Cod. 264 minus probabiliter παραλείπει et ἐζήτησε habet. ²⁹ "Codex unus." Nobil.: "V et VI editio, Theodotus ut VII [h.e. LXX. Cf. ad Psal. xxiv. 17]."

³⁰ Syro-hex. Aquilae continuat: + אֶל־תִּסְתַּר. ³¹ Cod. 264. Syro-hex.: Σ. τὸ πρ. σου, κύριε, ἐζήτουν s. ἐξεζήτουν (אֶל־תִּסְתַּר).

³² Cod. 264. ³³ Idem. Syro-hex. + אֶל־תִּסְתַּר.

³⁴ Cod. 264. Syro-hex. אֶל־תִּבַּחַת בְּאַף עֲבָדֶיךָ. ³⁵ Cod. 264. ³⁶ Sic Comp., Ald. et codd.

Idem in suo habuisse videtur Syro-hex., vertens: אֶל־תִּסְתַּר, ne repellas me.

³⁷ Regii duo, Colb., Euseb. ³⁸ Idem et Nobil. habent: Σ. μὴ ἀπορρίψης με. Cod. 264 vero: Σ. Ε'. μὴ ἀπορ. με. Sic Syro-hex. אֶל־תִּסְתַּר. Theodoretus: τὸ, μὴ ἀποσκορακίσης με, μὴ ἀπορρίψης με, εἶπον οἱ ἄλλοι ἐρμηνεύται. ³⁹ Syro-hex. et Bar Hebr. afferrunt: 'Α. συνέλεξέ με (فعل). Cod. 264: Σ'. συνέλεξέ με . . . περιελάβέ με.

⁴⁰ Syro-hex. + אֶל־תִּסְתַּר. Euseb. affert: 'Α. φώτισόν; Nobil., Theodoret. et "quidam MSS." 'Α. Θ. φώτισόν με. Schleusner. in *Opus. Crit.* p. 184: "Aquilae versio φώτισόν με . . . sine dubio mendosa est. Certe apud Euthym. laudatur versio Aquilae, doce me." Graeca Euthymii sunt: ἀπὸ τοῦ, νομοθέτησον, συντίθεισον εἶπεν ὁ Ἀκύλας. Sed cf. ad Psal. xxiv. 12. ⁴¹ Theodoret. et "MSS." Syro-hex. + אֶל־תִּסְתַּר.

⁴² Nobil., Theodoret.

οντάς με. Σ. διὰ τοὺς ἀποτειχίζοντάς με.⁴³
 Ε΄. Σ΄. ἔνεκεν τῶν παραπικραίνόντων με.⁴⁴

12. אֶל-הַתְּהַנְּנִי בַנְּפֶשׁ צָרִי. Ne des me in animam (libidinem) adversariorum meorum. Ο΄. μὴ παραδῶς με εἰς ψυχὰς θλιβόντων με. Σ. μὴ ἐκδῶς με τῇ ψυχῇ τῶν ἐναντιῶν μου.⁴⁵

קָמְרוּבִי. Surrexerunt in me. Ο΄. ἐπανεστήσαν μοι. Ἀ. ἀνέστησαν ἐν ἐμοί. Σ. ἀντέστησαν μοι.⁴⁶

12, 13. לְדִלְאָה וַיִּפַּח הַמָּס׃ עֵדֵי-שֶׁקֶר וַיִּפַּח הַמָּס׃ Testes falsitatis, et efflans injuriam. Nisi. Ο΄. μάρτυρες ἄδικοι, καὶ ἐψεύσατο ἡ ἀδικία ἐαυτῇ. Ἀ. μάρτυρες ψεύδους, καὶ ἐξεφάνη ἡ ἀδικία...⁴⁷ Σ. ψευδομάρτυρες ἄδικοι, καὶ ἐκφέροντες φυσημάτα ἄδικα...⁴⁸ Σ΄... ἐξεφάνη ἀδικία...⁴⁹

13. הָאֵמַנְתִּי לְרֵאוֹת בְּטוֹב-יְהוָה. Credidi videre bonitatem Jovae. Ο΄. πιστεύω τοῦ ἰδεῖν τὰ ἀγαθὰ κυρίου. Ἀ. ἐπίστευσα τοῦ ἰδεῖν ἐν ἀγαθῷ κυρίου. Σ. ἐπίστευον ἰδεῖν τὴν ἀγαθοσύνην κυρίου.⁵⁰

14. חֲזַק וַיְהַיָּצֵן לְבָבִי. Esto fortis, et roboretur cor tuum. Ο΄. ἀνδρίζου, καὶ κραταιούσθω ἡ καρδία σου. Ἀ. ἐνισχύου, καὶ κραταιούσθω ἡ καρδία σου. Σ. κρατύνου, καὶ στερεούσθω ἡ καρδία σου.⁵¹

וַיִּקְוָה. Et exspecta. Ο΄. καὶ ὑπόμεινον. Σ. καὶ ἀνάμενε.⁵²

PSALM. XXVII (Hebr. xxviii).

1. אֲלֵיָהּ יְהוָה אֶקְרָא. Ad te, Jova, clamo. Ο΄. πρὸς σέ, κύριε, ἐκέκραξα (alia exempl. κεκράξομαι¹). Ἀ. ἐπὶ (σέ) ΠΙΠΠΙ καλέσω. Σ. ἐπὶ σέ ΠΙΠΠΙ ἐβόησα.²

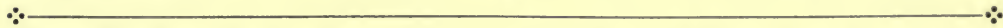
בְּרִי. Petra mea. Ο΄. ὁ θεός μου. Ἀ. Ε΄. στερεέ μου. Σ. ὁ φύλαξ μου.³

אֶל-הַתְּהַרֵּשׁ מִמֶּנִּי. Ne obmutescas a me. Ο΄. μὴ παρασιωπήσης ἐπ' ἐμοί (alia exempl. ἀπ' ἐμοῦ). Ἀ. μὴ κωφεύσης ἐξ ἐμοῦ.⁴ Σ. μὴ σιγήσης ἐξ ἐμοῦ.⁵

פְּרִתְהָרֵשׁ מִמֶּנִּי וְנִמְשַׁלְתִּי עַם-יִוֵרֵרִי בֹר. Ne forte taceas a me, et assimiler descendentibus in foveam. Ο΄. μήποτε παρασιωπήσης ἐπ' ἐμοί (alia exempl. ἀπ' ἐμοῦ), καὶ ὁμοιωθῆσμαι τοῖς καταβαίνουσιν εἰς λάκκον. Ἀ. μήποτε σιγήσης ἐξ ἐμοῦ, καὶ παραβληθῆσμαι μετὰ καταβαινόντων εἰς λάκκον.⁶ Σ. μὴ ἠσυχάσαντός σου ἀποθῆν μου, ὁμοιωθῶ τοῖς καταβαίνουσιν εἰς λάκκον.⁷ Ἄλλος εἰς βόθρον.⁸

2. שִׁמְעֵנִי קוֹל תְּהַנּוּנֵי מֵאֵי. Audi vocem supplicationis meae. Ο΄. εἰσάκουσον τῆς φωνῆς τῆς δεήσεώς μου. Ἀ. ἄκουσον φωνῆς δεήσεώς μου. Σ. εἰσάκουσον τὴν φωνὴν τῆς ἰκεσίας μου.⁹

אֶלָּה בְּשִׁוְעִי אֶלָּה. In vociferando me ad te. Ο΄. ἐν τῷ δέεσθαί με πρὸς σέ. Ἀ. ἐν τῷ ἀναβοῆσαι με πρὸς σέ. Σ. λιτανεύόντός σε. Ε΄. Σ΄. ἐν τῷ κεκραγένοι με πρὸς σέ.¹⁰

⁴³ Cod. 264. Cf. ad Psal. v. 9. liiii. 7. lviii. 11. Dissentit Syrus noster, qui affert: Ἀ. διὰ τοὺς ἀποτειχίζοντας με (ⲉⲛⲉⲕⲉⲛ ⲧῶⲛ ⲡⲁⲣⲁⲓⲕⲣⲁῖⲛῶⲛⲧⲱⲛ ⲙⲉ). Σ. propter includentes me (ⲉⲛⲉⲕⲉⲛ ⲧῶⲛ ⲡⲁⲣⲁⲓⲕⲣⲁῖⲛῶⲛⲧⲱⲛ). Non negamus Syr. ⲉⲛⲉⲕⲉⲛ pro τοῖς ἀποτειχίζοντας poni posse, coll. Hex. ad Psal. xci. 12; sed tum pro ⲉⲛⲉⲕⲉⲛ aliud vocab. requiritur. ⁴⁴ Cod. 264, ubi mendose scriptum παραπικραίνόντων. ⁴⁵ Sic Cod. 264, qui Aquilae, Vtae et Vitae versionem τῶν Ὁ τριβuit. ⁴⁶ Cod. 264. Montef. ex Theodoretō affert: Ἀ. ἀντέστησαν μοι. ⁴⁷ Theodoret.: Ὁ δὲ Ἀκ. τοῦτο σαφέστερον εἶρηκεν ἀντέστησαν μοι μάρτυρες ψευδεῖς (ψεύδους Codd. 1, 2) καὶ ἐξεφάνη ἡ ἀδ. Montef. ex Colb. στιχηρῶς scripto edidit: Ἀ. μάρτυρες ψεύδους. Nobil. minus probabiliter affert: Σ. μ. ψευδεῖς, καὶ ἐξεφάνη ἡ ἀδ. Cf. ad Psal. ix. 26.

⁴⁸ Syro-hex. affert: Σ. ψευδομάρτυρες ἄ. καὶ ἐκφέροντες φ. (ⲉⲛⲉⲕⲉⲛ ⲧῶⲛ ⲡⲁⲣⲁⲓⲕⲣⲁῖⲛῶⲛⲧⲱⲛ ⲙⲉ). In fine ἄδικα supplevimus ex Cod. 264, qui mendose habet: Σ. ἄδικοι, καὶ ἐκφέροντες φ. ἄδικα. ⁴⁹ Cod. 264. ⁵⁰ Colb., Euseb. ⁵¹ Cod. 264. ⁵² Idem. PSALM. XXVII. ¹ Sic Comp., Ald., Theodoret., Cod. Alex., alii. Syro-hex. ² Cod. 264. ³ Idem. ⁴ Idem. Syro-hex. ⁵ Nobil. ⁶ Cod. 264, qui mendose habet παρακλήθησμαι. Cf. ad Psal. cxlii. 7. ⁷ Nobil., Colb. Cod. 264 habet: Σ. μὴ ἠσυχάσαντός σου ἐξ ἐμοῦ, ὁμοιωθῶ κ.τ.λ. ⁸ Coisl. unus. Sic Cod. 190 in marg. ⁹ Cod. 264. ¹⁰ Idem, qui Symmacho tribuit, λιτανευόντες (sic) σε.

2. בְּנִשְׂאֵי יָדַי אֶל-אֲדָתְךָ יְהוָה. *In elevando manus meas ad adytum sanctitatis tuae.* Ο'. ἐν τῷ αἶρειν με χεῖράς μου εἰς ναὸν ('Α. Σ. χρηματιστήριον. Θ. θαβείρ¹¹) ἁγίον σου. 'Α. ἐν τῷ αἶρειν χεῖράς μου πρὸς χρηματιστήριον ἡγιασμένον.¹²

3. אֶל-תְּמַשְׁכְּנֵי עַם-רְשָׁעִים וְעַם-פְּעֻלֵי אָן. *Ne trahas me cum impiis et cum patrantibus pravitatem.* Ο'. μὴ συνελκύσης μετὰ ἀμαρτωλῶν τὴν ψυχὴν μου, καὶ μετὰ ἐργαζομένων ἀδικίαν μὴ συναπολέσης με. 'Α. μὴ ἐλκύσης (με) μετὰ ἀσεβῶν, καὶ μετὰ κατεργαζομένων ἀνοφελές. Σ. . . μετὰ παρανόμων, καὶ μετὰ ἐργαζομένων ἀδικίαν. Ε'. Σ'. . . μετὰ ἀσεβῶν, καὶ μετὰ ἐργαζομένων τὴν ἀνομίαν.¹³

דְּבַרֵי שְׁלוֹם. *Loquentibus pacem.* Ο'. τῶν λαλούντων εἰρήνην. Σ. τῶν λαλούντων εἰρηνικά.¹⁴

עַם-רֵעֵיהֶם וְרַעָה בְּלִבָּם. *Cum proximis suis, sed malum in corde eorum.* Ο'. μετὰ τῶν πλησίον αὐτῶν, κακὰ δὲ ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν. 'Α. μετὰ τῶν ἑταίρων αὐτῶν, καὶ κακίαν ἐν καρδίᾳ αὐτῶν. Σ. παρὰ τοῖς ἑταίροις αὐτῶν, ἀδικίαν δὲ ἐχόντων αὐτῶν. . .¹⁵

4. כְּפַעֲלָם. *Juxta factum eorum.* Ο'. κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. Σ. κατὰ τὰς πράξεις αὐτῶν.¹⁶

כְּמַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם. *Juxta opus manuum eorum.* Ο'. κατὰ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτῶν. 'Α. κατὰ ποιήματα χειρῶν. . .¹⁷

הַיֹּשֵׁב גְּמוּלָם לָהֶם. *Redde retributionem eorum ipsis.* Ο'. ἀπόδος τὸ ἀνταπόδομα αὐτῶν αὐτοῖς. 'Α. ἐπίστρεψον ἀμοιβὴν αὐτῶν αὐτοῖς.¹⁸ Σ. ἀνταπόδος αὐτοῖς πρὸς ὃ ἐποίησαν αὐτοί.¹⁹

5. כִּי לֹא יִבְיִנוּ אֶל-מַעֲשֵׂה יְהוָה. *Nam non attendunt ad opera Jovae.* Ο'. ὅτι οὐ συνήκαν εἰς τὰ ἔργα κυρίου. 'Α. ὅτι οὐ συνίεσαν πρὸς κατεργασίαν. . . Σ. οὐ γὰρ συνήκαν τὰς πράξεις. . .²⁰

וְאֶל-מַעֲשֵׂה. *Et ad opus.* Ο'. καὶ εἰς τὰ ἔργα. 'Α. καὶ πρὸς ποιήσιν. Σ. οὐδὲ τὰ ἔργα. Ε'. καὶ εἰς τὰ ποιήματα.²¹

6. כִּי שָׁמַע קוֹל תְּהַנְּנֵי. *Nam exaudivit vocem supplicationum mearum.* Ο'. ὅτι εἰσήκουσε τῆς φωνῆς τῆς δεήσεώς μου. Θ. ἐπακούσας τῆς φωνῆς τῆς ἰκεσίας μου.²²

7. עָזִי וְהַגְּבִי. *Fortitudo mea et clypeus meus.* Ο'. βοηθός μου καὶ ὑπερασπιστής μου. 'Α. κράτος μου (καὶ) θυρεός μου. Σ. ἰσχύς μου ὑπὲρ κεφαλῆς μου.²³

8. בּוֹ בָטַחְתִּי. *In eum confidit.* Ο'. ἐπ' αὐτῷ ἠλπισεν. 'Α. ἐν αὐτῷ πέποιθεν. Σ. αὐτῷ ἐπέποιθήσεν.²⁴

9. וַיִּעְלֵז לִבִּי. *Et exsultat cor meum.* Ο'. καὶ ἀνέθαλεν ἡ σὰρξ μου. 'Α. καὶ ἡγαυριάσατο ἡ καρδιά μου.²⁵ Σ. καὶ ἠλαρήθη ἡ καρδιά μου.²⁶ Θ. καὶ ἀνέθαλεν ἡ καρδιά μου.²⁷ Ε'. ἐκρατύνη ἡ καρδιά μου.²⁸

10. וְהִתְהַלַּחְתִּי בְּהַמְנוּחָתִי. *Et e cantico meo celebrabo eum.* Ο'. καὶ ἐκ θελήματός μου ἐξομολογήσομαι αὐτῷ. 'Α. καὶ ἀπὸ ἄσματος μου ἐξομολογήσομαι αὐτῷ.²⁹ Σ. καὶ ἐν ᾠδαῖς μου ὑμνήσω αὐτόν.³⁰

11. וְהִנְּשֵׂאתִי. *Et extolle eos.* Ο'. καὶ ἔπαρον αὐτούς. 'Α. καὶ ἔπαρον αὐτούς. Σ. καὶ ἔψωσον αὐτούς.³¹

¹¹ Nobil. Syro-hex. et Bar Hebraeus: $\text{ל} \text{ח} \text{א} \text{ו} \text{.}$ $\text{ל} \text{ח} \text{א} \text{ו} \text{.}$ ¹² Cod. 264. ¹³ Idem. ¹⁴ Idem. ¹⁵ Idem. ¹⁶ Idem. ¹⁷ Idem, ubi καὶ τὰ προ κατὰ mendose scriptum. ¹⁸ Idem. ¹⁹ Colb. σιχηρῶς scriptus. ²⁰ Cod. 264. ²¹ Idem. ²² Idem. ²³ Idem. ²⁴ Idem. Codex habet ἐπεπειθήσεν (sic). Cf. ad Psal. xxxii. 21. ²⁵ Euseb., Colb. Montef. post Nobil. ἡγαυριάσατο scripsit, utrumque bene. ²⁶ Nobil.,

Colb., Vat. Euseb. affert: Σ. ἀνθήσαι (ἀνθήσει Corder.) ἢ κ. μου. Sed pro Δαρύνη stat Syrus noster: $\text{ל} \text{ח} \text{א} \text{ו} \text{.}$ $\text{ל} \text{ח} \text{א} \text{ו} \text{.}$ ²⁷ Euseb. Cod. 264 affert: Θ. ἡ καρδιά μου. ²⁸ Euseb. ²⁹ Idem. Cod. 264 affert: 'Α. Ε'. καὶ ἀπὸ τοῦ ἄσμ. μου ἔσομ. σοι. Nobil.: 'Α. καὶ ἀπὸ ἄσμ. μου. ³⁰ Euseb., Cod. 264. Syro-hex. Symmacho continuat: $\text{ל} \text{ח} \text{א} \text{ו} \text{.}$ $\text{ל} \text{ח} \text{א} \text{ו} \text{.}$ ³¹ Colb. duo. Syro-hex. affert: $\text{ל} \text{ח} \text{א} \text{ו} \text{.}$ $\text{ל} \text{ח} \text{א} \text{ו} \text{.}$

PSALM. XXVIII (Hebr. xxix).

1. **בְּזִמְרוֹ לְדָוִד.** *Canticum Davidi.* Ο. ψαλμός τῷ Δαυίδ. Ἄ. μελωδία τοῦ Δαυίδ. Σ. ᾠδή.¹
Ο. ἐξοδίου (alia exempl. ἐξόδου) σκηνηῆς. Οὐδὲ ταύτην εὔρον ἐν τῷ ἐξαπλῷ τὴν ἐπιγραφὴν, ἀλλ' ἐν τισιν ἀντιγράφοις.²
- הָבֹו לַיהוָה בְּנֵי אֱלֹהִים.** *Tribuite Jovae, filii Deorum.* (In quibusdam libris est **אֲרִיִּים**, *arietum, s. fortium.*) Ο. ἔνεγκατε τῷ κυρίῳ, υἱοὶ θεοῦ, ἔνεγκατε τῷ κυρίῳ υἱοὺς κριῶν.³ Ε'... υἱοὺς ἰσχυρῶν. Σ'... υἱοὺς † κρατειλων (sic).⁴
- נָעָו.** *Et fortitudinem.* Ο. καὶ τιμὴν. Ἄ. καὶ κράτος. Σ. καὶ δύναμιν.⁵ Ε' Σ'. καὶ ἰσχύν.⁶
2. **כְּבוֹד שְׁמוֹ.** *Gloriam nominis ejus.* Ο. δόξαν ὀνόματι αὐτοῦ. Οἱ λοιποὶ εὐπρέπειαν ὀνόματος.⁷
- שֶׁבַח בְּהַרְרֵי קָדְשׁ.** *In decore sanctitatis.* Ο. ἐν αὐλῇ ἁγία αὐτοῦ. Ἄ. ἐν διαπρεπείᾳ ἡγιασμένη.⁸ Σ. ἐν εὐπρεπείᾳ ἁγία.⁹ Ε'. ἐν εὐπρεπείᾳ ἁγίου. Σ'. ἐν ὑπερῆρμένη ἁγιότητι.¹⁰
3. **אֱלֹהֵי הַקְּבוֹד.** *Deus gloriæ.* Ο. ὁ θεὸς τῆς δόξης. Ἄ. Ε'. ὁ ἰσχυρός...¹¹
4. **בְּהַרְרֵי.** *In decore.* Ο. ἐν μεγαλοπρεπείᾳ. Ἄ.

- ἐν διαπρεπείᾳ. Σ. ἐν εὐπρεπείᾳ.¹²
5. **שָׁבַר.** *Frangit.* Ο. συντρίβοντας. Σ. συγκατεδάξοντας.¹³
6. **וַיִּרְקַדְם כְּמוֹ עֵגֶל לְבָנוֹן.** *Et subsilire faciet eas sicut vitulum, Libanum.* Ο. καὶ λεπτυνεί αὐτὰς ὡς τὸν μόσχον, τὸν Λίβανον. Ἄ. καὶ σκιρτώσει αὐτάς...¹⁴ Σ. καὶ ὀρχεῖσθαι ποιήσει αὐτάς ὡσεὶ μόσχον Λιβάνου.¹⁵ Ε'. καὶ σκιρτοποιήσει αὐτάς ὡσεὶ μόσχον...¹⁶
- וַיִּשְׂרִיץ.** *Et Sirionem.* Ο. καὶ ὁ ἡγαπημένος. Ἄ. Ε'. Σ'. καὶ Σεριόν. Σ. καὶ τὸν Σαριόν.¹⁷
7. **חִצָּב.** *Diffidit.* Ο. διακόπτοντος. Ἄ. Ε'. excidentis.¹⁸ Σ. καταδιαρρύντος.¹⁹
8. **יָחַל.** *Trepidare facit.* Ο. συσσειόντος. Ἄ. ὀδίνοντος. Σ. ἐκτοκίζοντος.²⁰
- יָחַל.** *Trepidare facit.* Ο. συσσεισει. Ἄ. ὀδινήσει. Σ. ἐκτοκίσει.²¹
9. **וַיִּהְיֶה אֵינָהּ לְחֶלֶב.** *Parturire facit cervas.* Ο. καταρτιζομένου ἐλάφους. Ἄ. ὀδίνοντος ἐλάφους. Σ. πληθύνοντος πεδία. Ε'. μαιουμένου ἐλάφους.²² Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.²³
- יִחַשְׁשֶׁה.** *Denudat.* Ο. ἀποκαλύψει. Ἄ. ἀνασύρει. Σ. γυμνοῦντος.²⁴
- כָּלֹו אֶמַר.** *Unusquisque dicens.* Ο. πᾶς τις λέγει. Ἄ. πᾶς αὐτός... Σ. πᾶσα βῆσις.²⁵

PSALM. XXVIII. ¹ Cod. 264 affert: Ἄ. μελωδία. Σ. ᾠδή. Syro-hex. **ⲉⲃⲉⲛ ⲉⲃⲟⲩⲛ ⲉⲃⲟⲩⲛ**. ² Theodoret., qui ἐξόδου legit, et sic fortasse Syrus noster, qui in textu habet **ⲉⲃⲉⲛ ⲉⲃⲟⲩⲛ**; in margine autem: "Hoc est, super die octava festi tentoriorum." ³ Eusebius: Καὶ ταῦτά φημι κατὰ τὴν Ἑβραίων ἀνάμνησιν, καθ' ἣν οὐκ ἐκφέρεται τὸ, ἔνεγκατε τῷ κυρίῳ, υἱοὶ θεοῦ· διὸ καὶ ἀβελίσται παρὰ τοῖς Ο', ὡς μὴ κείμενον ἤτε ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ, ἤτε παρὰ τοῖς λοιποῖς ἑρμηνευταῖς. ⁴ Cod. 264. ⁵ Nobil. ⁶ Cod. 264. ⁷ Schol. apud Nobil. Vat. affert: Οἱ λοιποὶ ὀνόματος. ⁸ Euseb. et "duo MSS." ⁹ Sic Cod. 264. Vat. sine titulo: εὐπρεπείᾳ. Montef. ex Euseb. et "duobus MSS." ἔδιδit: Σ. ἐν διαπρεπείᾳ ἁγία, et ita quoque habet Agellius, invito Syro-hex., qui affert: **ⲉⲃⲉⲛ ⲉⲃⲟⲩⲛ ⲉⲃⲟⲩⲛ**. **ⲉⲃⲉⲛ ⲉⲃⲟⲩⲛ**. Cf. ad v. 4. ¹⁰ Cod. 264. ¹¹ Idem. ¹² Idem. ¹³ Idem. Cf. Hex. nostra ad Ezech. vi. 9. ¹⁴ Nobil. et "MSS." Syro-hex. **ⲉⲃⲉⲛ ⲉⲃⲟⲩⲛ**. **ⲉⲃⲉⲛ ⲉⲃⲟⲩⲛ**. Syro-hex. **ⲉⲃⲉⲛ ⲉⲃⲟⲩⲛ**. **ⲉⲃⲉⲛ ⲉⲃⲟⲩⲛ**. Montef. post Nobilium affert: Σ. καὶ ὀρχεῖσθαι

ἐποίησεν αὐτάς. ¹⁶ Nobil. ¹⁷ Cod. 264, qui Symmacho ascribit, καὶ τῶν Σαριόν. Montef. ex Eusebio affert: Οἱ λοιποὶ Σαριόν. ¹⁸ Syro-hex. **ⲉⲃⲉⲛ ⲉⲃⲟⲩⲛ**. ¹⁹ Nobil. ²⁰ Nobil., Theodoret., et "unus codex." Consentit Syro-hex. **ⲉⲃⲉⲛ ⲉⲃⲟⲩⲛ**. **ⲉⲃⲉⲛ ⲉⲃⲟⲩⲛ**. ²¹ Nobil., et "unus." ²² "Ex Drusio [Nobil.], et uno codice."—Montef. Ad Vtam Montef. μαιουμένου edidit, invitis antecessoribus ejus. Ad Symmachum Vat. habet παιδία pro πεδία, concinente Syro nostro, qui affert: **ⲉⲃⲉⲛ ⲉⲃⲟⲩⲛ**. **ⲉⲃⲉⲛ ⲉⲃⲟⲩⲛ**, h.e. τυπώντος (s. ἐκτυπώντος) παιδία. "Equidem ambigendum non puto, quin pro πεδία Syrus legerit παιδία. An vero pro πληθύνοντος legerit πλάσσοντος, *pingentis, s. formantis*, aliis discutiendum relinquo."—Bugat. Pro πεδία stat locus Psal. xli. 2, ubi pro Hebr. **ⲉⲃⲉⲛ**, *cervus*, Vta aut Vta ed. vertit *pedion*. Quod ad alterum vocab. attinet, rejecto πλάσσοντος, quod Syrus noster constanter per **ⲉⲃⲉⲛ** vertit, non habeo conjecturam probabilem, qua Syriaca cum Graecis componi possit. ²³ Nobil., Vat. ²⁴ Cod. 264, ubi Σ. γυμνοῦντας (sic). ²⁵ Cod. 264.

10. יָשַׁב לְמַבּוּל יְהוָה. *Jova ad diluivium sedit.*
 Ο΄ κύριος τὸν κατακλυσμὸν κατοικίει. ᾿Α.
 κύριος εἰς κατακλυσμὸν ἐκάθισεν.²⁶ Σ. κύριος
 περὶ τοῦ κατακλυσμοῦ ἐκάθισεν.²⁷ Σ΄. εἰς τὸν
 κατακλυσμὸν ἐπανεῖλθη.²⁸

יָשַׁב. *Sedet.* Ο΄ καθιέται. ᾿Α. καθεδείται.
 Σ. καθίσει.²⁹

11. בְּשָׁלוֹם. *In pace.* Ο΄ ἐν εἰρήνῃ. Σ. διὰ
 εἰρήνης.³⁰

PSALM. XXIX (Hebr. xxx).

1. מְזִמּוֹר שִׁיר-הַנְּחִנֶּת הַבַּיִת לְדָוִד. *Canticum car-*
men dedicationis domus Davidi. Ο΄ εἰς τὸ
 τέλος ψαλμὸς φθῆς τοῦ ἐγκαινισμοῦ τοῦ οἴκου,
 τοῦ Δαυὶδ. ᾿Α. μελωδῆμα ἄσματος. . . Σ. ἄσμα
 φθῆς ὑπὲρ ἐγκαινισμοῦ τοῦ οἴκου, τοῦ Δαυὶδ.¹

2. כִּי דָלִיתֵנִי. *Nam hausisti me ex puteo (libe-*
rasti me). Ο΄, ὅτι ὑπέλαβές με. ᾿Α. (ὅτι)
 ἀνεβίβασάς με.² Σ. ὅτι ἀνιήσω με. Ε΄. ὅτι
 ἐξέλιω με. Σ΄. ὅτι ἀντελάβου με.³

4. הֵייתִי כְּיַרְדֵּי-בוֹר. *Vivificasti me, ne descen-*
derem in foveam. Ο΄. ἔσωσάς με ἀπὸ τῶν κατα-

βαίνοντων (juxta lectionem textualem מִיַּרְדֵּי)
 εἰς λάκκον. ᾿Α. ἐξώσωσάς με ἀπὸ τοῦ κατα-
 βῆναί με εἰς λάκκον. Σ. ἀνεξώσωσάς με τοῦ
 μὴ κατενεχθῆναί με εἰς λάκκον.⁴ Θ. ὁμοίως
 τοῖς Ο΄.⁵

5. זָמְרוּ. *Canite.* Ο΄ ψάλατε. ᾿Α. μελωδῆσατε.
 (Σ.) ἄδετε.⁶

קְדְשׁוּ יְיָ יוֹמָר דְּרוֹרָהּ. *Et celebrate memoriam*
sanctitatis ejus. Ο΄. καὶ ἐξομολογεῖσθε τῇ
 μνήμῃ τῆς ἀγιωσύνης αὐτοῦ. ᾿Α. . . τῷ μνημο-
 σύνφ. . .⁷ Σ. καὶ ἐπαινείτε ἀναμνησκοντες
 τὸν ἁγιασμὸν αὐτοῦ.⁸

6. כִּי רָגַע בְּאַפִּי. *Nam momentum in ira ejus.*
 Ο΄. ὅτι ὀργῇ ἐν τῷ θυμῷ αὐτοῦ. ᾿Α. ὅτι
 ἄθροισμὸς ἐν τῷ θυμῷ αὐτοῦ.⁹ Σ. ὅτι ἐπ΄ ὀλι-
 γοστον ἡ ὀργῇ αὐτοῦ.¹⁰ Ε΄. ὅτι συντέλεια ἐν
 τῷ θυμῷ αὐτοῦ.¹¹

וְיָיִם בְּרַצוֹנוֹ. *Vita in benevolentia ejus.* Ο΄. καὶ
 ζῶῃ ἐν τῷ θελήματι αὐτοῦ. ᾿Α. . . ἐν εὐδοκίᾳ
 αὐτοῦ.¹² Σ. ζῶῃ ἐν τῇ διαλλαγῇ αὐτοῦ.¹³

וְלִבְבָקֶר רָהָהּ. *Sed mane ovatio.* Ο΄. καὶ εἰς τὸ
 πρωὶ ἀγαλλίασις. Σ. εἰς δὲ τὸν ὄρθρον ἀρετα-
 λογία.¹⁴

²⁶ Nobil. Syro-hex. ❖ حَصَصَ لِي. Pro لِي. Cod. B. لِي, Cod. C. لِي legit. ²⁷ Vat. Syro-hex. ❖. ❖ (Codd. B. et C. لِي / حَصَصَ لِي). Montef. ex Nobilio ἐπι pro περι habet. ²⁸ Cod. 264. ²⁹ Idem.

³⁰ Syro-hex. ❖ حَمَّ عَيْنَا. Cod. 264 affert: Σ. διὰ εἰρήνης καὶ μετ' εἰρήνης.

PSALM. XXIX. 1 Syro-hex. ❖ حَصَصَ لِي. Cod. 264 affert: ᾿Α. μελωδῆμα ἄσματος. Σ. ἄσμα φθῆς. Σ. ὑπὲρ ἐγκαινισμοῦ. κατ' εὐχαριστίαν ὡς ἐξομολογήσει. ² Nobil., Vat. Montef. insuper affert: ᾿Α. ἀνέσωσάς με, ex Regio uno [et Origen. Opp. T. II, p. 640]; et ᾿Α. ἀνεπέσωσάς με, ex Corderio. Posterius nihili esse videtur. ³ Cod. 264, qui ad Symmachum mendose legit: ὅτι ἀναμνήσω με. Indubitanter correximus, ἀμνήσω, hausisti ex puteo, per metaph. pro liberasti. Sic S. Chrysost. Opp. T. IX, p. 613 D: κἀν ἐν κακίᾳ διατρίβων τύχη, οὐ περιοφθήσεται, ἀλλὰ ταχέως αὐτὸν ἀνιμήσεται οὐ πάντα εἰδὼς θεός. Etiam Origenes l. c. in loco nostro exponendo ait: εὐχαριστεῖ τοῖνυν τῷ θεῷ, ὅτι μὴ συνεχώρησε τοῖς ἐχθροῖς ἐψησθῆναι αὐτοῦ τοῖς κακοῖς, ἀμνήσατο δὲ

αὐτὸν ἀναλαβὸν τοῦ πτώματος. ⁴ Cod. 264, ubi mendose scriptum κατενεχθῆναι. Cf. ad v. 10. Montef. post Nobil. tantummodo affert: Σ. ἀνεξώσωσάς με. ⁵ Nobil., Vat.

⁶ Cod. 264 affert: ᾿Α. μελωδῆσατε, ἄδετε (sic). ⁷ Nobil.

⁸ Syro-hex. ❖ حَمَّ عَيْنَا لِي. Cod. 264 affert: Σ. ἐπαινείτε. Nobil. autem: Σ. ἀναμνησκοντες τὸν ἁγιασμὸν. ⁹ "Sic MSS. Drusius [Nobil.], ᾿Α. ὁ ἄθροισμὸς, tantum."—Montef. Cf. ad Psal. vi. 11.

¹⁰ Cod. 264 habet: Σ. ὅτι ἀπολιγοστον (sic) ὀργῇ αὐτοῦ. Emendavimus ἐπ' ὀλιγοστον, favente Syro-hex. ❖ حَمَّ عَيْنَا.

¹¹ Nobil. ¹² Cod. 264. ¹³ Syro-hex. in continuatione: ❖ حَمَّ عَيْنَا. Nobil. affert: Σ. ἐν τῇ διαλλαγῇ. ¹⁴ Cod. 264. Pro מְזִמּוֹר Sym.

usitate adhibet εὐφημία, a quo vocabulo ἀρεταλογία sensu non distare videtur. Sic in loco Sirac. xxxvi. 14 a nobis edito: πλήσον Σιών ἀρεταλογίας σου, καὶ ἀπὸ τῆς δόξης σου τὸν λαόν σου. Vocem ἀρεταλογία aliter cepit Syro-hex., qui affert: Σ. εἰς δὲ τὸν ὄρθρον ❖ حَمَّ عَيْنَا, acceptio eloquii.

7. בְּשָׁלוֹי. *In tranquillitate mea.* Ο'. ἐν τῇ εὐθηνίᾳ μου. Σ. ἐν τῇ ἡρεμίᾳ μου.¹⁵

בְּלֹא צַוּנוּת. *Non nutabo.* Ο'. οὐ μὴ σαλευθῶ. 'Α. (οὐ μὴ) σφαλῶ. Σ. (οὐ) περιτραπήσομαι.¹⁶

8. הַיְהוָה בְּרִצְוֹנָה הַעֲמִידָתָה לְהַרְרִי עוֹ. *Jova, in benevolentia tua constitueras monti meo robur.* Ο'. κύριε, ἐν τῷ θελήματί σου παρέσχου τῷ κάλλει μου δύναμιν. 'Α. κύριε, ἐν τῇ εὐδοκίᾳ σου ἔστησας τῷ ὄρει μου δύναμιν.¹⁷ Σ. κύριε, ἐν τῇ εὐδοκίᾳ σου ἔστησας τῷ προπάτορί μου κράτος.¹⁸ Σ'. . . ἔστησας τῷ ὄρει μου δύναμιν.¹⁹

הִסְתַּרְתָּ פָּנֶיךָ. *Abscondisti faciem tuam.* Ο'. ἀπέστρεψας δὲ τὸ πρόσωπόν σου. 'Α. ἀπέκρυψας τὸ πρόσωπόν σου.²⁰

8, 9. הַיְהוָה בְּנִבְהַל: אֵלֶיךָ יְהוָה אֶקְרָא וְאֶל־יְהוָה אֶתְחַנֵּן. *Perturbatus fui. Ad te, Jova, clamabo, et ad Jovam misericordiam implorabo.* Ο'. καὶ ἐγενήθην τεταραγμένος. πρὸς σέ, κύριε, κекραζομαι, καὶ πρὸς τὸν θεόν μου δεηθήσομαι. Σ. ἐν τοῖς κακοῖς γενόμενος ἔλεγον πρὸς σέ, κύριε, βοήσω, καὶ σὲ τὸν δεσπότην μου ἱκετεύσω.²¹

10. מִדֶּבְצִיעַ בְּרַמִּי בְרַדְתִּי אֶל־שַׁחַת הַיּוֹדֶה עֵפֶר. הַיְהוָה אֶמְתָּד. *Quid lucrum in sanguine meo,*

*in descendendo me ad foveam? num celebrabit te pulvis? praedicabit veritatem tuam? Ο'. τίς ὠφέλεια ἐν τῷ αἵματί μου, ἐν τῷ καταβῆναι με εἰς διαφθοράν; μὴ ἐξομολογήσεται σοι χουῶς, ἢ ἀναγγελεῖ τὴν ἀλήθειάν σου; Σ. τί κέρδος ἐν τῷ αἵματί μου, κατενεχθέντος μου εἰς διαφθοράν; μὴ ἐξομολογήσεται σοι κόνις, ἢ ἀπαγγελεῖ τὴν ἀλήθειάν σου;*²²

11. שִׁמְעֵ-יְהוָה רִנָּתִי. *Esaudi, Jova, et miserere mei.* Ο'. ἤκουσε κύριος, καὶ ἠλέησέ με. 'Α. ἄκουσαι. . . καὶ δώρησαι. . . Θ. ἄκουσον. . . καὶ ἐλέησον. . .²³

הָיָה. *Esto.* Ο'. ἐγενήθη. 'Α. Ε'. Σ'. γενεὸν. Σ. ἐγένου.²⁴

12. לְחֵרוֹל. *In choream.* Ο'. εἰς χαράν. 'Α. Σ. Ε'. Σ'. εἰς χορόν. Θ. (εἰς) αὐλόν.²⁵

פָּתַחְתָּ שַׁקִּי. *Aperuisti (solvesti) saccum meum.* Ο'. διέρρηξας τὸν σάκκον μου. 'Α. περιέλυσας. . . Σ. ἀπέλυσας. . .²⁶

13. לְמַעַן יִזְמְרָה כְבוֹד לְאֵל יְדָם. *Ut canat tibi gloria (cor meum), nec sileat.* Ο'. ὅπως ἂν ψάλλῃ σοι ἡ δόξα μου, καὶ οὐ μὴ κατανυγῶ. 'Α. ὅπως μελωδήσῃ σοι δόξα, καὶ μὴ σιωπήσῃ.²⁷ Σ. ἵνα ᾄδῃ σε δόξα, καὶ μὴ παρασιωπήσῃ.²⁸ Θ. ἵνα ᾄδῃ σοι δόξα, καὶ μὴ ἀποσιωπήσῃ.²⁹

¹⁵ Nobil. Syro-hex. ܘܘܫܘܠܐܝܘܬܝ. ¹⁶ Cod. 264.

Syro-hex. Symmacho continuat: ܘܘܫܘܠܐܝܘܬܝ ܘܘܫܘܠܐܝܘܬܝ, quae verba non differunt ab iis quae in textu τῶν Ο' sonant, οὐ μὴ σαλευθῶ εἰς τὸν αἰῶνα. Cf. ad Psal. ix. 27.

¹⁷ Syro-hex. ܘܘܫܘܠܐܝܘܬܝ ܘܘܫܘܠܐܝܘܬܝ ܘܘܫܘܠܐܝܘܬܝ. Nobil. affert: 'Α. Ε'. τῷ ὄρει. Vat.: 'Α. Ε'. τῷ ὄρει (sic). Σ. τῷ προπάτορι. Origen. Opp. T. II, p. 642: 'Α. ἐν τῷ ὄρει μου, quod edidit Montef. Tandem Cod. 264: 'Α. ἔστησας τῷ ὄρει μου κράτος (sic).

¹⁸ "Symmachi lectio ex Drusio [Nobil.] cruitur, et ex MSS., quorum unus habet ἔστησα." —Montef., qui τὸ κράτος edidit, repugnantibus Nobil. et Theodoret. Syro-hex. affert: Σ. ἔστησας τῷ προπ. ἡμῶν κράτος (ܘܘܫܘܠܐܝܘܬܝ ܘܘܫܘܠܐܝܘܬܝ).

¹⁹ Cod. 264.

²⁰ Nobil. ²¹ Euseb., Colb. ²² Idem. ²³ Cod. 264.

²⁴ Idem. ²⁵ Idem. Syro-hex. et Bar Hebraeus: ܘܘܫܘܠܐܝܘܬܝ. ܘܘܫܘܠܐܝܘܬܝ. (Cf. ad Psal. xxxviii. 12. Alias pro χορὸς Noster adhibet ܘܘܫܘܠܐܝܘܬܝ et ܘܘܫܘܠܐܝܘܬܝ).

²⁶ Cod. 264. Has lectiones ad Hebr. ܘܘܫܘܠܐܝܘܬܝ, et *cinaxisti me*, Ο'. καὶ περιέλωσάς με, perperam refert Parsonsius. Cf. Hex. ad Jesai.

lii. 2, ubi haec, 'Α. περιλυσαι. Σ. ἀπόλυσαι, non ad ܘܘܫܘܠܐܝܘܬܝ, qui error est Montefalconii, sed ad ܘܘܫܘܠܐܝܘܬܝ, juxta Curterium et Drusium pertinent. ²⁷ Cod. 264 habet: 'Α.

ὅπως μελωδήσῃ σοι δόξαν, καὶ οὐ σιωπήσει. Correximus ad instar Syri nostri, qui affert: ܘܘܫܘܠܐܝܘܬܝ ܘܘܫܘܠܐܝܘܬܝ. (Distinctio inter ܘܘܫܘܠܐܝܘܬܝ, cecini, et ܘܘܫܘܠܐܝܘܬܝ, prallit, hic quidem negligitur: nam in textu est ܘܘܫܘܠܐܝܘܬܝ pro ψάλλῃ; in marg. autem ܘܘܫܘܠܐܝܘܬܝ pro μελωδήσῃ. Similem confusionem notavit Bugatus ad Psal. xii. 6.)

²⁸ Nobil., Theodoret. (qui ἀποσιωπήσῃ habet), et "MSS."

²⁹ Colb. στιχηρῶς scriptus. Aliter Cod. 264, qui affert: Θ. Ε'. Σ'. καὶ οὐ μὴ σιωπήσει. Σ'. (sic) καὶ οὐ παύσεται. Praeterea Montef. affert: "Ἄλλος οὐ μὴ μεταμεληθῶ. Ἄλλος οὐ μὴ μεταγνώ; notans: "Binas postemas lectiones sine interpretum nomine affert Agellius." Verba Agelli sunt: "Quidam alius interpres vertit, καὶ οὐ μὴ μεταμεληθῶ. . . Et quidam antiquus Graecus interpres, qui inter Eusebii commentaria mixtus est, in eandem sententiam exponit, οὐ μὴ μεταγνώ." Utramque lectionem explicatoris potius

PSALM. XXX (Hebr. xxxi).

1. לְמַנְצֵחַ מְזִמּוֹר לְדָוִד. Praeceptorum canticum Davidi. Ο. εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. 'Α. Ε'. Σ'. τῷ νικοποῦ.¹ Σ. ἐπιώνιον ἄσμα τοῦ Δαυίδ.²

Ο. ἐκστάσεως. Οὔτε ἐν τῇ Ἑβραίων γραφῇ, οὔτε παρὰ τοῖς λοιποῖς ἑρμηνευταῖς ἢ προγραφῇ περιέχει, ἐκστάσεως.³ Τὸ, ἐκστάσεως, μὴ κείμενον παρὰ τοῖς ἄλλοις, προσέθηκέ τις, ὡς ἔοικεν, διὰ τὸ λέγεσθαι, ἐγὼ δὲ εἶπα ἐν τῇ ἐκστάσει μου.⁴

2. בְּצִדְקָתְךָ. In justitia tua. Ο. ἐν τῇ δικαιοσύνη σου. Σ. ἐν τῇ ἐλεημοσύνη σου.⁵

Εἰρήνη μου. Εἰρήνη μου. Ο. ῥυσαί με, καὶ ἐξελοῦ με. 'Α. Σ. διάσωσόν με.⁶

3. מְהֵרָה הַצִּילֵנִי. Festinanter libera me. Ο. τάχυνον τοῦ ἐξελεσθαι με. 'Α. ταχέως ῥυσαί με. Σ. Ε'. ταχὺ ἐξελοῦ με.⁷

Ἔστω μοι ἐν πέτρῳ. Ἔστω μοι ἐν πέτρῳ προρρηγνακῶν. Ο. γενοῦ μοι εἰς θεόν ὑπερασπιστήν. Σ. ἔσο μοι εἰς ἀκρότομον ἰσχυράν.⁸ Θ. γενοῦ μοι εἰς φύλακα κραταίωμα.⁹ Ε'. γενοῦ (s. ἔσο) μοι κατοικητήριον ἰσχυρόν.¹⁰

4. כְּלֵעִי. Petra mea. Ο. κραταίωμά μου. 'Α. Σ. πέτρα μου.¹¹ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.¹²

Ἡ ἀρχὴ μου ἐστίν. Ἡ ἀρχὴ μου ἐστίν. Ο. καὶ καταφυγή μου εἶ σύ. 'Α. καὶ ὀχύρωμά μου σὺ.¹³

4. וְהִנְחֵלְנִי. Et ducis me. Ο. καὶ διαθρέψεις με. 'Α. (καὶ) διαβαστάξεις με.¹⁴ Σ. καὶ τημελήσεις με.¹⁵

5. מִיָּדוּי מִיָּדוּי. E reli quod absconderunt mihi. Ο. ἐκ παγίδος ταύτης ἧς ἔκρυψάν μοι. 'Α. ἀπὸ δικτύου, τοῦτο ἔκρυψαν ἐν ἐμοί.¹⁶

Καὶ ἐγὼ εἶπα. Καὶ ἐγὼ εἶπα. Quia tu es munimentum meum. Ο. ὅτι σὺ εἶ ὁ ὑπερασπιστής μου, κύριε. Σ. ὅτι σὺ τὸ ἀήτητόν μου.¹⁷

Ο. κύριε. Τὸ, κύριε, οὔτε παρὰ τοῖς Ο', οὔτε παρὰ τοῖς ἄλλοις ἔκειτο.¹⁸

6. אֱלֹהֵי הַאֱמֶת. Deus veritatis. Ο. ὁ θεὸς τῆς ἀληθείας. Σ. ἰσχυρὲ ἀληθινὸν θεέ.¹⁹

8. אֶשְׂחֶבֶת בְּחַסְדֶּךָ. Laetabor de benignitate tua. Ο. εὐφρανθήσομαι ἐπὶ τῷ ἐλέει σου. Σ. ἰλαρευσομαι ἐν τῇ χάριτί σου.²⁰

Καὶ εἶδες τὴν ταπείνωσίν μου. Καὶ εἶδες τὴν ταπείνωσίν μου. Quod respexeris miseriam meam. Ο. ὅτι ἐεῖδες τὴν ταπείνωσίν μου. 'Α. ὅς εἶδες τὴν κακουχίαν μου. Σ. ὅτι εἶδες τὴν κάκωσίν μου. Ε'. ὅτι εἶδες τὴν πτωχείαν μου.²¹

Ἄγνωστος ἐστίν ἐν ἀνάγκῃ. Ἄγνωστος ἐστίν ἐν ἀνάγκῃ. Agnovisti in angustiis animam meam. Ο. ἔσωσας ἐκ τῶν ἀναγκῶν τὴν ψυχὴν μου. 'Α. ἔγνωσ ἐν θλίψει ψυχὴν μου. Σ. Ε'. ἔγνωσ τὰς θλίψεις τῆς ψυχῆς μου. Θ. Σ'. ἔγνωσας ἐκ τῶν ἀναγκῶν τὴν ψυχὴν μου.²²

9. וְלֹא הִסְתַּרְתָּנִי. Et non conclusisti (tradidisti) me. Ο. καὶ οὐ συνέκλεισάς με. Σ. καὶ οὐκ ἐξέκλινάς με.²³

quam interpretis esse crediderim. Sic Syrus noster in marg.: “καὶ οὐ μὴ κατανωῶ; h.e. non paeniteat me (לא יִלְחַץ).”

PSALM. XXX. ¹ Cod. 264. ² Syro-hex. juxta Codd. B. et C. ³ Euseb. ⁴ Schol. apud Nobil. ⁵ Euseb. et “codex unus.” ⁶ Cod. 264. ⁷ Idem, qui duplicem lectionem affert: 'Α. ταχέως ἐξελοῦ με. ⁸ Sic Cod. 264. “Syrus noster: ἔσο μοι εἰς ὄρος (Ἰσχυρόν). Nisi legendum Ἰσχυρόν, quod pro ἀκρότομον posuit Noster Aq. Sym. Hos. ix. 13. Sym. Psal. lxx. 3.”—Haec olim scripsi in *Otio Norvic.* p. 14; nunc video Bar Hebraeum in Eichhorn. *Repertor.* T. XIII, p. 191, Ἰσχυρίσσει. Sic quoque Syro-hex. juxta Cod. C. ⁹ Cod.

264. Cf. Hex. nostra ad Jesai. xxx. 29. ¹⁰ Syro-hex. ¹¹ Nobil, Vat., Theodoret. ¹² Vat. ¹³ Cod. 264, qui affert: 'Α. καὶ ὄχ. μου σὺ, καὶ καταφυγή (sic). ¹⁴ Coll. unus. Syro-hex. sine nom. affert: ¹⁵ Sed Codd. B. et C. praemittunt ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ Idem. Syro-hex. affert: ²¹ ²² ²³ Idem.

10. חַנְּנֵי יְהוָה כִּי צָרָלִי. Miserere mei, Jova, nam angustia est mihi. Ο'. ἐλέησόν με, κύριε, ὅτι θλίβομαι. 'Α. δώρησάι μοι, κύριε, ὅτι στενόν μοι.²⁴

עֵשְׂפָה בְּכַעַס עֵינָי. Contabuit aegritudine oculus meus. Ο'. ἐταράχθη ἐν θυμῷ ὁ ὀφθαλμός μου. 'Α. ηὐχμώθη ἐν παροργισμῷ ὁ ὀφθαλμός μου.²⁵ Σ. ἐθολώθη διὰ παροργισμὸν ὁ ὀφθαλμός μου.²⁶

11. כִּי כָלוּ בִיגוֹן חַיִּי. Nam consumpta est maerore vita mea. Ο'. ὅτι ἐξέλιπεν ἐν ὀδύνη ἡ ζωή μου. 'Α. ὅτι τετέλεσθησαν ἐν μερίμνη ζωή μου.²⁷ Σ. ἀνηλώθη γὰρ ἐν ὀδύνη ἡ ζωή μου.²⁸

כָּשַׁל בְּעוֹנֵי כָחִי. Corruit in calamitate mea fortitudo mea. Ο'. ἡσθένησεν ἐν πτωχείᾳ ἡ ἰσχὺς μου. 'Α. ἐσκανδαλώθη ἐν ἀνομία μου...²⁹ Σ... διὰ τὴν κάκωσίν μου ἡ ἰσχὺς μου.³⁰ Θ. ἡσθένησεν ἐν ἀνομία μου...³¹

וַעֲצְמוּ עֹשְׁתֵּי. Et ossa mea contabuerunt. Ο'. καὶ τὰ ὀστά μου ἐταράχθησαν. 'Α. καὶ τὰ ὀστά μου ηὐχμώθη. Σ. καὶ τὰ ὀστά μου ἐρωτίασαν.³²

12. מְכַל־צוּרַי. Prae omnibus hostibus meis. Ο'. παρὰ πάντας τοὺς ἐχθρούς μου. 'Α. ἀπὸ πάντων θλιβόντων με.³³ Σ. παρὰ πάντων τῶν ἐχθρῶν μου.³⁴ Ε'. παρὰ πάντας τοὺς θλιβοντάς με.³⁵

בְּחוּץ. Foris. Ο'. ἔξω. Σ. ἐν ἀμφοδῷ.³⁶

12. נָרְדוּ בְּמַנְי. Aufugiunt me. Ο'. ἔφυγον ἀπ' ἐμοῦ. 'Α. μετῆναστεύοντο ἐξ ἐμοῦ. Σ. ἀπεχώρουν ἀπ' ἐμοῦ.³⁷

14. כִּי שָׁמַעְתִּי דְבַת רִבִּים כְּסָבִיב. Nam audivi infamiam multorum; formido circumquaque. Ο'. ὅτι ἤκουσα ψόγον πολλῶν παροικούντων ('Α. συστροφῆς³⁸) κυκλόθεν. Σ. ἤκουον γὰρ διαβολὴν πολλῶν, congregationem in circuitu.³⁹

עֲלֵי בְּהוֹרֵסֵם יַחַד עֲלֵי. In consultando eos una contra me. Ο'. ἐν τῷ συναχθῆναι αὐτοὺς ἅμα ἐπ' ἐμέ. 'Α. (ἐν τῷ) παρρησιάσασθαι... Σ. ὅποτε συσκέπτονται ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατ' ἐμέ. 'Αλλος' (ἐν τῷ) ἐπιβουλεύεσθαι.⁴⁰

מַחֲמֵי. Machinati sunt. Ο'. ἐβουλεύσαντο. 'Α. ἐνενοήσαν. Σ. ἐνεθυμούντο. Ε'. ἐκακογνωμόνουν.⁴¹

16. בְּיָדְךָ עֵתָי. In manu tua sunt tempora mea. Ο'. ἐν ταῖς χερσί σου οἱ κληροί μου. 'Α. Σ. ἐν ταῖς χερσί σου οἱ καιροί μου.⁴² Θ. Σ. Ε'... καιροί μου.⁴³

17. בְּחַסְדֶּךָ. In misericordia tua. Ο'. ἐν τῷ ἐλέει σου. Σ'. τὴν χάριν σου.⁴⁴

18. יָבֵשׁוּ. Erubescant. Ο'. αἰσχυνθείσαν. Σ. καταἰσχυνθήτωσαν.⁴⁵

יְדָמוּ לְשׂוֹאֵל. Conticescant ad infernum. Ο'.

²⁴ Syro-hex. **חַנְּנֵי יְהוָה! חַנְּנֵי יְהוָה!** Hic pertinetur locus Athanasii Alex. T. I, p. 1049, a Schleusnero excitatus: οὕτω γὰρ λέγει καὶ 'Ακύλας' παρὰ πάντων τῶν ἐχθρῶν μου ἐγενήθη ὄνειδος. ²⁵ Euseb., Nobil., Colb. Montef. post Euseb. αὐχμώθη hic et v. 11 scripsit: ηὐχμώθη bis habet Nobil. ex correctione manu facta. Cf. ad Psal. vi. 8. ²⁶ Idem et Theodoret. Syrus affert: **חַנְּנֵי יְהוָה! חַנְּנֵי יְהוָה!** ²⁷ Cod. 264. Sic Syro-hex. **חַנְּנֵי יְהוָה! חַנְּנֵי יְהוָה!** ²⁸ Cod. 264. Montef. ex Nobil. affert: Σ. ἀνηλώθη. ²⁹ Cod. 264. ³⁰ Euseb., Nobil. et "duo MSS." Syro-hex. affert: 'Α. ηὐχμώθη (חַנְּנֵי, quod ponitur pro ἐπελίωθη Thren. v. 10). Σ. ἐρωτίασαν (מַחֲמֵי. Vid. Middeld. ad Joel. i. 17; cujus exemplis adde **חַנְּנֵי יְהוָה!** eὐρῶς, Sym. Psal. xxxviii. 12. Hos. v. 12). ³¹ Cod. 264. Montef. ex Nobil. affert: 'Α. παρὰ πάντων. ³² Syro-hex. **חַנְּנֵי יְהוָה!**

חַנְּנֵי יְהוָה! Huc pertinere videtur locus Athanasii Alex. T. I, p. 1049, a Schleusnero excitatus: οὕτω γὰρ λέγει καὶ 'Ακύλας' παρὰ πάντων τῶν ἐχθρῶν μου ἐγενήθη ὄνειδος. ³⁵ Cod. 264. ³⁶ Idem. ³⁷ Idem. ³⁸ Nobil. ³⁹ Syro-hex. **חַנְּנֵי יְהוָה! חַנְּנֵי יְהוָה!** ⁴⁰ Cod. 264 affert: 'Α. παρρησιάσασθαι. Σ. (fort. Σ') ἐπιβουλεύεσθαι. Idem tamen subjungit: Σ. ὅποτε συσκέπτονται (sic) ἐπίταυτὸ κατ' ἐμέ. Collatis Hex. ad Psal. ii. 2, Symmacho vindicavimus: ὅποτε συσκέπτονται. ⁴¹ Cod. 264. ⁴² Syro-hex. **חַנְּנֵי יְהוָה!** Montef. ex "duobus MSS." affert: 'Ο 'Εβραῖος καὶ οἱ λοιποὶ' ἐν τῇ χειρὶ σου οἱ καιροί μου. Theodoret. autem: Οἱ λοιποὶ ἐν ταῖς χ. σου οἱ καιροί μου. ⁴³ Cod. 264. ⁴⁴ Idem. ⁴⁵ Idem.

- καὶ καταχθείσαν εἰς ἄδου. 'Α. Σ. σιωπησά-
τωσαν εἰς ἄδου.⁴⁶
19. עַתְּק. *Protervitatem.* Ο'. ἀνομίαν. 'Α. μέ-
ταρσιν.⁴⁷
20. מָה רַב טוֹבָה אֲשֶׁר-צִפַּנְתָּ לִּי מִיָּדָיָה. *Quam
magnum est bonum tuum, quod abscondisti
timentibus te.* Ο'. ὡς πολὺ τὸ πλῆθος τῆς
χρηστότητός σου, κύριε, ἧς ἔκρυψας τοῖς φο-
βουμένοις σε. 'Α. Σ. τί πολὺ τὸ ἀγαθόν σου,
ὃ ἔκρυψας ἀπόθετον τοῖς φοβουμένοις σε.⁴⁸
Θ. Σ'. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁴⁹
21. פָּעֻלְתָּ לְחוֹסִים בְּךָ נִגְדַּר בְּנֵי אָדָם. *Parasti
eis qui in te fiduciam ponunt coram hominibus.
Ο'. ἐξιργάσω τοῖς ἐλπίζουσιν ἐπὶ σέ ἐναντίον
τῶν νίων τῶν ἀνθρώπων. Σ. ἐιργάσω τοῖς
προσδοκῶσιν (σε) ἀντικρὺς. . .*⁵⁰
22. מִרְכָּבֵי אֵישׁ. *A conjurationibus virorum. Ο'.
ἀπὸ παραχθῆς ἀνθρώπων. Σ. ἀπὸ παραδειγμα-
τισμοῦ ἀνθρώπων.*⁵¹
- בְּסֻכָּה. *In tugurio. Ο'. ἐν σκηνῇ. Σ. ἐν σκέπη.*⁵²
- מִרִּיב. *A contentione. Ο'. ἀπὸ ἀντιλογίας.
'Α. ἀπὸ δικασίας.*⁵³
22. בָּרוּךְ יְהוָה כִּי הַפְּלִיא חֶסֶדוֹ לִי בְעִיר מְצֹר. *Benedictus Jova, nam mirabilem fecit gratiam
suam mihi in urbe munitionis. Ο'. εὐλογητὸς
κύριος, ὅτι ἐθαυμάστωσε τὸ ἔλεος (Θ. τὸ χά-
ρισμα. Ε'. ὄσιον⁵⁴) αὐτοῦ ἐν πόλει περιοχῆς
('Α. armata⁵⁵). Σ. εὐλογητὸς κύριος ὁ παρα-
δοξάσας τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐμοὶ ὡς ἐν πόλει περι-
πεφραγμένη.⁵⁶*
23. וְאֲנִי אֲמַרְתִּי בְּחַפְזִי. *Ego autem dixi in tre-
pidando me. Ο'. Θ. ἐγὼ δὲ εἶπα ἐν τῇ ἐκ-
στάσει μου. 'Α. καὶ ἐγὼ εἶπον ἐν θαμβήσει
μου. Σ. ἐγὼ δὲ εἶπον ἐν τῇ ἐκπλήξει μου.*⁵⁷
- וְנִגְדַּרְתִּי מִכְּנֹדַת עֵינָי. *Excisus sum a conspectu
oculorum tuorum. Ο'. ἀπέρριμμαι ἀπὸ προσώ-
που τῶν ὀφθαλμῶν σου. Σ. ἐξεκόπην ἐξ ἔμ-
προσθεν τῶν ὀφθαλμῶν σου. Ε'. ἐκβέβλημαι
ἀπέναντι τοῦ ὀφθαλμοῦ σου.*⁵⁸
- בְּשִׁוְעֵי אֵילָיָה. *In vociferando me ad te. Ο'.
ἐν τῷ κεκραγέμαι με πρὸς σέ. 'Α. ἐν ἀνα-
βοήσει μου. . . Σ. ἐπικαλουμένου σε.*⁵⁹
24. מְנוּנִים נֹצֵר יְהוָה. *Fidelitates custodiens est
Jova. Ο'. ÷ ὅτι ἄληθείας ἐκρήτει κύριος.
'Α. πιστοὺς διατηρεῖ κύριος. Σ. πίστεις φυ-
λάσσει κύριος.*⁶⁰
25. הִזְקֵנוּ וְיִאֲמִין. *Confortamini, et roboret sese.
Ο'. ἀνδρῆζεσθε, καὶ κραταιοῦσθω. 'Α. ἐνσχύ-
εσθε, καὶ καρτεροῦσθω. Σ. κρατύνεσθε, καὶ
στερεοῦσθω.*⁶¹
- כָּל-הַיּוֹמָתִים לְיְהוָה. *Omnes qui expectatis
auxilium Jovae. Ο'. πάντες οἱ ἐλπίζοντες ἐπὶ
κύριον. 'Α. πάντες οἱ περιμένοντες τὸν κύριον.⁶²
Σ. Ε'. . . προσδοκῶντες. . .*⁶³

PSALM. XXXI (Hebr. xxxii).

1. לְדָוִד מְשֻׁבֵּל. *Davidi (carmen) didacticum. Ο'.
συνέσεως τῷ Δαυίδ. 'Α. τοῦ Δαυίδ ἐπιστή-
μονος.*¹

⁴⁶ Sic Nobil. Euseb. affert: 'Α. Σ. σιωπάτωσαν εἰς ἄδην. Vat.: 'Α. Σ. σιωπήτωσαν. Cod. 264: 'Α. Σ'. σιωπηθήτωσαν εἰς ἄδην. ⁴⁷ Syro-hex. ❖ حَسَلٌ. Cf. Hex. ad Jesai. xxiii. 18. ⁴⁸ Sic Vat., Theodoret. "Duo MSS." et Nobil. Symmacho soli tribuunt. Certe illud ἀπόθετον Symmacho, non Aquilae, debetur. Cf. ad Psal. xvi. 14. ⁴⁹ Nobil., Vat. ⁵⁰ Cod. 264. ⁵¹ Idem. ⁵² Nobil. Syrus affert: ❖ حَسَلٌ. Cf. Job. xxiv. 8 in Syro-hex. ⁵³ Cod. 264. ⁵⁴ Idem. ⁵⁵ Syro-hex. ❖ حَسَلٌ. ⁵⁶ "Sic quatuor MSS., Theodoret. et Drusius [Nobilius]."—Montef. Eusebius ὁ παραδείξας pro ὁ παραδοξάσας affert, quod scribae imputandum est; nam in commentando alterum exprimit. Pro ἐμοὶ Agellius ἐν

ἐμοὶ habet. ⁵⁷ "Sic MSS. Drusius [Nobil.] vero Aquilae et Symmachi lectionem habet; alii etiam Theodotionis."—Montef. ⁵⁸ Cod. 264. ⁵⁹ Idem.

⁶⁰ Idem. Ad Sym. πίστεις pro πίστει correximus. Cf. ad Psal. xi. 2. Syrus vero, concinentibus tribus ejus codd. ❖ حَسَلٌ نَجَى حَسَلٌ. quod Aquilae versionem referre videtur. In textu τῶν Ο' Syro-hexaplari, metobelus post κύριος male rejicitur, notante Bugato. ⁶¹ Cod. 264. ⁶² Syro-hex. ❖ فَلَاحِمْ لِحِمِّمْ مَصْفَعِمْ. ❖ حَسَلٌ. Cod. 264 affert: 'Α. οἱ περιμένοντες. ⁶³ Cod. 264.

PSALM. XXXI. ¹ Syro-hex. et Bar Hebr. ❖ حَسَلٌ. Cf. ad Psal. xlv. i.

1. אֲשֵׁרֵי נְשִׁי־פֶשַׁע. *Beatitudines absoluti a crimine.* Ο. μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι. Ἄ. μακάριος ὁ ἡμέτερος ἀθεσίας. Σ. μακάριος οὐ ἀφηρέθη ἡ ἀθεσία. Ε'. μακάριος οὐ ἀφηρέθησαν αἱ ἀσεβείαι. Σ'. μακάριος οὐ ἐπελήσθη ἡ ἀμαρτία.²

כִּכּוּי הַטָּהָה. *Operti quoad peccata.* Ο. καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἀμαρτίαι. Ἄλλος καὶ ὁ ἐπεσκεπασμένος ὀφλ(ήματα).³

2. עָוֹן. *Iniquitatem.* Ο. ἀμαρτίαν. Ἄ. Σ. Θ. Ε'. ἀνομίαν.⁴

וְאִין בְּרוּחוֹ רָמִיָהּ. *Et non est in ejus spiritu dolus.* Ο. οὐδέ ἐστιν ἐν τῷ στόματι (Ο. Ἄ. Θ. Ε'. Σ'. πνεύματι⁵) αὐτοῦ δόλος (Ἄ. κατεπίθεσις⁶). Σ. καὶ οὐκ ἔχει ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ δόλον.⁷

3. כִּי הִחַרְשֵׁתִי בְלוֹי עֲצָמֵי בְּשֹׁאֲתַי כָּל־הַיּוֹם. *Cum conticui, marcuerunt ossa mea rugitu meo toto die.* Ο. ὅτι ἐσίγησα, ἐπαλαιώθη τὰ ὀστά μου ἀπὸ τοῦ κράζειν με ὅλην τὴν ἡμέραν. Ἄ. ὅτι ἐκώφευσα, κατερίβη τὰ ὀστά μου ἐν βρυχήματί μου...⁸ Σ. ὅτι ἀπεσιώπησα, ἐπαλαιώθη τὰ ὀστά μου ἀπὸ τοῦ ὀδύρεσθαι πᾶσαν ἡμέραν.⁹ Θ. ὅτι ἐκοπίασα.¹⁰ Ε. ἐπλανήθη...¹¹

4. נִקְהַף לְשִׁגְיִ בְּחִרְבוֹנַי קִוְיָן. *Versus est succus*

meus in siccitates aestatis. Ο. ἐστράφην εἰς ταλαιπωρίαν ἐν τῷ ἐμπαγήναι ἀκανθαν. Ἄ. ἐστράφη εἰς προνομήν μου ἐν ἐρημώσει θερεία.¹² Σ. μετεστράφη μοι εἰς διαφθορὰν ὡς καῖσος θερινόν.¹³ Θ. ἐστράφη [εἰς ταλαιπωρίαν] εἰς τὰ ὀπίσω ἡ ὀπώρα ἐν ἐρημία μου.¹⁴ Ε'. ἐστράφη εἰς ταλαιπωρίαν ἐν τῷ ἐρημωθῆναι ὀπώραν.¹⁵ Σ'. ἐστράφη ἡ ἀμαρτία ὡς θήλασμα μου, ὡς καύσωνες καύματος πολλοῦ.¹⁶

5. וְאִמְרַתִּי אֲוִדָה עָלַי פֶּשַׁעֵי לַיהוָה. *Dixi confitebor delicta mea Jovae.* Ο. εἶπα, ἐξαγορεύσω κατ' ἐμοῦ τὴν ἀνομίαν μου (Ἄ. ἀθεσίαν μου¹⁷) τῷ κυρίῳ. Σ. *Dixi, confitebor in-justitiam meam Domino.*¹⁸

וַיִּאֲתָה נִשְׁאָתָ עֵינֵי חַטָּאתַי. *Et tu abstulisti iniquitatem peccati mei.* Ο. καὶ σὺ ἀφῆκας τὴν ἀσεβείαν τῆς καρδίας μου. Ἄ. καὶ σὺ ἦρας ἀνομίαν ἀμαρτίας μου.¹⁹ Σ. ἵνα σὺ ἀφέλῃς τὴν ἀνομον ἀμαρτίαν μου.²⁰ Θ. καὶ σὺ ἀφῆκας τὴν ἀνομίαν τῆς ἀμαρτίας μου.²¹

6. עֲלִזוּתַי יִתְפַּלֵּל כְּלִי־חֶסֶד אֱלֹהֵי לֵעַת מְצֹא רַק. *Propter hoc suppliciter orabil omnis pius ad te in tempore inveniendi; tantum (quod attinet) ad inundationem aquarum magnarum, ad eum non*

² Cod. 264. Ad Vitam ed. pro ἐπλήσθη rescripsimus ἐπελήσθη, cum respectu ad Hebr. הִשָּׁן, *oblitus est.* ³ Cod. 264, sine nom. interpretis, fortasse Aquilae. ⁴ Syro-hex. † لا نعهدها †. ⁵ Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 19: "Pro quo in Graeco vos legisse dicitis, ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ, quod solus Symmachus posuit. Alioquin et LXX interpretes, et Theodotion, et Quinta et Sexta editio, et Aquila, et ipsum Hebraicum, in spiritu ejus, habet, quod Hebraice dicitur BRUCHO. Sin autem esset, in ore ejus, scriberetur, BAFPIO." Syro-hex. †. ⁶ Cod. 264. Cf. ad Psal. cxix. 3. ⁷ Cod. 264. ⁸ Euseb., Nobil. et "MSS." Syro-hex. vero affert: † ولا انا اصابه نوح حسه †. ⁹ Euseb., Nobil. et "MSS." Colb. unus, et Euseb. in uno loco habent ἀπεσιώπησα pro ἀπεσιώπησα; sed cf. ad Psal. xxix. 13. liiii. 7. Deinde Montef. edidit ἀπὸ τοῦ ὀδύρεσθαι με, invitis Nobil. et Euseb. in uno loco. Syro-hex. affert: Σ. ἀπὸ τοῦ ὀδύρεσθαι († حبال †), cum scholio: † حبال †

† حبال †. ¹⁰ Colb., Euseb. ¹¹ Cod. 264. (In loco Dan. vii. 25, ubi Ed. Rom. τοὺς ἁγίους ἰψίστου παλαιώσει (נִשְׁבָּן), in Comp. et aliis planήσει legitur.) ¹² Sic Montef. ex Drusio et "MSS." Nobil. ἐστράφην scribit. ¹³ Nobil. et "MSS." Syro-hex. † اوفى †. ¹⁴ Cod. 264, ubi delendum videtur εἰς ταλαιπωρίαν. Montef. affert: Ο. Θ. ἐστράφην—ἀκανθαν. ¹⁵ Nobil. et "MSS." Syrus noster affert: † اوفى حسه †. Itaque ὀπώραν non vertit. ¹⁶ Cod. 264, qui in fine habet πολλῶν. Mutavimus ex Syro-hex. † اوفى حسه †. ¹⁷ Cod. 264 mendose legit: Ἄ. θυσίαν μου, quod Parsonsius ad ὀπύνη refert. Cf. ad v. i. ¹⁸ Agellius. ¹⁹ Nobil. et "MSS." ²⁰ Nobil. et Cod. 264. Montef. ex Euseb. edidit, τὴν ἀσεβείαν τῆς ἀμαρτίας μου. Vat. habet, τὴν ἀνομίαν τῆς ἀμ. μου, quod et Montefalconio in mentem venit. ²¹ Cod. 264. Nobil. affert: Θ. καὶ σὺ ἀφῆκας ἀμαρτίαν τῆς ἀσεβείας μου.

- 1. לְיִשְׂרָאֵל נִאֲדָה תְהִלָּהָ. *Rectos decet laudatio.*
Ο'. τοῖς εὐθέσι πρέπει αἴνεσις. 'Α. τοῖς εὐθέ-
σιν ὄραιούται ὕμνησις.³
- 2. בְּנַבְלָה עֶשְׂרִי זְמָרָלוֹ. *In nablio decachordo psallite ei.*
Ο'. ἐν ψαλτηρίῳ δεκαχόρδῳ ψά-
λατε αὐτῷ. 'Α. ἐν νάβλα δεκάδος ψάλατε (αὐτῷ).⁴
- 3. הִיטִיבוּ נַגְן. *Benefacite pulsare.*
Ο'. καλῶς ψά-
λατε. 'Α. ἀγαθύνετε ψάλατε.⁵ Σ. ἐπιμελῶς
ψάλατε.⁶
- בְּתִרְעָה. *Cum clangore.*
Ο'. ἐν ἀλαλαγμῷ.
'Α. Σ. μετὰ σημασίας.⁷
- 4. כָּל-מַעֲשָׂיו. *Omne opus ejus.*
Ο'. πάντα τὰ
ἔργα αὐτοῦ. 'Α. πᾶν ποίημα (αὐτοῦ).⁸
- 5. צְדִיקָה. *Justitiam.*
Ο'. ἐλεημοσύνην. 'Α. Ε'.
δικαιοσύνην.⁹
- חֶסֶד. *Gratia.*
Ο'. τοῦ ἐλέους. Ε'. τῆς χά-
ριτος.¹⁰
- 6. גַּעֲשׂוּ. *Facti sunt.*
Ο'. ἐστερεώθησαν. 'Α.
ἐποιήθησαν. Σ. ἐγένοντο.¹¹
- בְּרוּחַ. *Spiritu.*
Ο'. τῷ πνεύματι. Σ. τῇ πνοῇ.¹²
- כָּל-צְבָאוֹת. *Omnis exercitus eorum.*
Ο'. πᾶσα
ἡ δύναμις αὐτῶν. 'Α. πᾶσα στρατιά αὐτῶν.¹³
Σ. (πᾶσα) ἡ διακόσμησις αὐτῶν.¹⁴ Θ. ὁμοίως
τοῖς Ο'.¹⁵ Σ'. πᾶσαι αἱ δυνάμεις αὐτοῦ.¹⁶
- 7. כִּנֵּס בְּיַד מַי הַיָּם. *Colligit quasi cumulum aquas*

- maris.* Ο'. συνάγων ὡσεὶ ἄσκον ὕδατα θα-
λάσσης. 'Α. ἀπέθετο ὡς χύμα...¹⁷ Σ. συνή-
γαγεν ὡς ἐν ἄσκη ὕδατα τῆς θαλάσσης.¹⁸ Ε'.
ὡς σαρόν...¹⁹
- 8. יִירָאוּ מִיְהוָה כָּל-הָאָרֶץ. *Timent Jovam omnis terra.*
Ο'. φοβηθήτω τὸν κύριον πᾶσα ἡ γῆ.
'Α. φοβηθήσονται τὸν κύριον (s. ἀπὸ τοῦ κυρίου) πᾶσα
ἡ γῆ.²⁰
- מִכְּנֹו יִגְרוּ. *Eum revereantur.*
Ο'. ἀπ' αὐτοῦ
δὲ σαλευθήσασαν. 'Α. ἀπ' αὐτοῦ δὲ ὑποσταλή-
σονται.²¹ Σ... εὐλαβείσθασαν.²²
- 9. הוּא יִצְוֶה וְיַעֲמֹד. *Ipse jussit, et stetit.*
Ο'. αὐτὸς ἐνετείλατο, καὶ ἐκτίσθησαν. 'Α... ἐνε-
τείλατο, καὶ ἔστησαν. Σ. αὐτοῦ προστάξαντος
ἔστηκεν.²³
- 10. הִפְרִיר. *Irritum facit.*
Ο'. διασκεδάξει. 'Α.
ἠκύρωσε.²⁴
- הֵבִיאוּ. *Ad nihilum redigit.*
Ο'. ἀθετεῖ δέ.
'Α. μετήγαγε. Σ. ἀνατρέπει δέ. Ε'. ἀκυ-
ρωεῖ δέ.²⁵
Ο'. ÷ καὶ ἀθετεῖ βουλὰς ἀρχόντων. Σ'... λο-
γισμοὺς ἀρχόντων.²⁶
- 11. תַּעֲמֹד. *Stabit.*
Ο'. μένει. 'Α. Ε'. στήσεται.
Σ. διαμενεῖ.²⁷
- 12. מִשְׁמַיִם הַבַּיִת יִרְוֶה רְאָה. *De caelo intuetur Jova, et aspicit.*
Ο'. ἐξ οὐρανοῦ ἐπέβλεψεν ὁ

³ Euseb. Montef. post Nobil. ἡ ὕμνησις edidit. ⁴ Syro-hex. et Bar Hebr. ✦ **כָּל-צְבָאוֹת יְהוָה** ✦.
⁶ Cod. 264. ⁶ "Unus codex." ⁷ Idem cod. et Nobil.: Σ. μετὰ σημασίας. Syrus autem: 'Α. μετὰ σημασίας **כָּל-צְבָאוֹת**. Cf. ad Psal. xxvi. 6. xlvi. 6). ⁸ Cod. 264.
⁹ Idem. ¹⁰ Idem. ¹¹ Nobil. ¹² Cod. 264.
¹³ Nobil., Vat. Cod. 264 affert: 'Α. πᾶσα ἡ σ. α. ¹⁴ Nobil., Vat., Cod. 264. Syro-hex. ✦ **כָּל-צְבָאוֹת יְהוָה** ✦.
¹⁵ Nobil., Vat. ¹⁶ Cod. 264, qui praeterea affert: Ε'. πᾶσα ἡ δύναμις αὐτῶν, ἧτοι ἡ διακόσμησις. ¹⁷ Vat. affert: Σ. συνήγαγε. 'Α. ἀπέθετο. Hoc rectius videtur quam quod legitur in Corderii *Cat. PP. GG.*, T. I, p. 567: 'Ο δὲ 'Ακύλας τὸ συνάγων καὶ τίθει, συνήγαγε καὶ ἀπέθετο ἔλεπεν, ἐπὶ παρακειμένου χρόνου. Deinde Cod. 264, et Syro-hex.: 'Α. ὡς χύμα (**כָּל-צְבָאוֹת**). ¹⁸ Nobil., Vat. Syrus affert: **כָּל-צְבָאוֹת** ✦.
¹⁹ Cod. 264. ²⁰ Syro-hex. **כָּל-צְבָאוֹת יְהוָה** ✦.
²¹ 'Α. ὑποσταλήσονται. Sic Theo-

doret. et "duo MSS." Syrus Aquilae continuat: **כָּל-צְבָאוֹת** ✦ **כָּל-צְבָאוֹת** ✦. (Syr. **כָּל-צְבָאוֹת**), *subtraxit se metu*, apte respondet Graeco ὑποστῆλθαι, quod non fugit Bernsteinium in *Lex. ad Chrestom. Syr.* p. 452. Perperam Montef. ὑποσταλήσονται, *coercebuntur*, vertit.) ²² Nobil., Euseb., Theodoret. ²³ Cod. 264: Σ. αὐτοῦ προστάξαντος ἔστηκεν. 'Α. καὶ ἔστησαν. Vat. mendose affert: Σ. αὐτοῦ προστάξαντος. 'Α. ἐνετείλατο (sic). ²⁴ Cod. 264. Cf. Hex. ad Job. v. 12. ²⁵ Cod. 264. Ad Aquilam cf. ad Psal. xc. 10, ubi pro Hebr. **וְיַעֲמֹד**, *obtinget*, a radice **עָמַד**, idem interpres posuit *μεταχθήσεται*. Syrus hic affert: ✦ **כָּל-צְבָאוֹת** ✦. quod Symmachi magis quam Aquilae versionem exprimere videtur, siquidem **כָּל-צְבָאוֹת** cum ἀνατρέπειν commutatur Prov. x. 3. xxi. 14. Nisi forte cogitandum sit de duabus Aquilae versionibus, *μετήγαγε* et *ἠκύρωσε*, quorum posterius pro Hebr. **וְיַעֲמֹד** edidit Aq. Num. xxx. 9. ²⁶ Cod. 264. ²⁷ Idem.

- κύριος, εἶδε. Σ. ἐξ οὐρανοῦ ἐποπτεύων κύριος ὄρα.²⁸
14. מְכוֹן־שִׁבְתָּו. *De sede habitationis suae.* Ο'. ἐξ ἐτοίμου κατοικητηρίου αὐτοῦ. Ἀ. ἀπὸ ἐδράσματος καθέδρας αὐτοῦ. Σ. ἀπὸ ἐδραίας (s. ἔδρας) κατοικίας αὐτοῦ.²⁹
- הַשִּׁיחָה אֶל כָּל־יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ. *Prospicit ad omnes incolae terrae.* Ο'. ἐπέβλεψεν ἐπὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν. Ἀ. ἐπέκλυσε παρὰ πάντας καθημένους τὴν γῆν.³⁰
15. הַיָּצִיר יַחַד לְבָם. *Qui format pariter cor eorum.* Ο'. ὁ πλάσας κατὰ μόνας τὰς καρδίας αὐτῶν. Ἀ. ὁ πλάσσων ἅμα καρδίας αὐτῶν.³¹ Σ. ὁ πλάσσων κατὰ μόνας ἐκάστην καρδίαν αὐτῶν.³²
16. בְּרִבְבוֹתַי. *In multitudine roboris.* Ο'. διὰ πολλὴν δύναμιν. Ἀ. ἐν πλήθει εὐπορίας.³³
- גְּבוּר לֹא־יִנָּצֵל בְּרִבְבוֹתַי. *Fortis non eripitur multitudine potentiae.* Ο'. καὶ γίγας οὐ σωθήσεται ἐν πλήθει ἰσχύος αὐτοῦ. Ἀ. καὶ δυνατὸς (s. δυνατός) οὐ ῥυσθήσεται...³⁴ Σ. οὐδὲ ἀνδρείος διαφεύξεται διὰ πλήθος (fort. πλήθους) ἰσχύος αὐτοῦ.³⁵
17. שֶׁקֶר. *Falsitas.* Ο'. ψευδής. Σ. ἀπιστος.³⁶
- וּבְרַב־חֵילוֹ לֹא יִמְלֹט. *Et multitudine roboris sui non liberabit.* Ο'. ἐν δὲ πλήθει δυνάμεως αὐτοῦ οὐ σωθήσεται. Σ. διὰ γὰρ πλήθους ἰσχύος αὐτοῦ οὐ διασώσει.³⁷ Σ'. ἐν πλήθει εὐπορίας αὐτοῦ οὐ περισώσει.³⁸
18. לְמַיְחָלִים לְחַסְדּוֹ. *Ad expectantes gratiam*

ejus. Ο'. τοὺς ἐλπίζοντας ἐπὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Σ'. τοὺς πεποιθότας τῇ χάριτι αὐτοῦ.³⁹

19. וְלַחֲיוֹתָם בְּרֵעַב. *Et ad sustentandum eos in fame.* Ο'. καὶ διαθρέψαι αὐτοὺς ἐν λιμῷ. Ἀ. καὶ τοῦ ζῶσαι αὐτούς... Σ. καὶ διασῶσαι αὐτοὺς καὶ διατρέφειν ἐν λιμῷ. Ε'. καὶ διασῶσαι αὐτούς...⁴⁰
20. חָתַתָּ. *Expectavit.* Ο'. ὑπομένει. Ἀ. Σ'. παρεδόκησε. Σ. ἀναμένει.⁴¹
21. בְּטַחֲנוּ. *Fiduciam posuimus.* Ο'. ἠλπίσαμεν. Ἀ. ἐπεποιθήσαμεν. Σ. ἐπεποιθαμεν.⁴²
22. בְּאַשְׁרֵי יַחְלֹנוּ לָךְ. *Quemadmodum speramus in te.* Ο'. καθάπερ ἠλπίσαμεν ἐπὶ σέ. Ἀ. καθὰ περιεμείναμεν σε. Σ. ὃν τρόπον προσεδόκησαμεν σε.⁴³

PSALM. XXXIII (Hebr. xxxiv).

1. לְרוּחַ בְּשִׁנְאוֹתַי אֶת־טַעַמִּי לִפְנֵי אַבִּימֶלֶךְ וַיְרַשְׁוּהוּ. *Davidi, quando commutavit saporem (rationem) suum coram Abimelech, et expulit eum, et abiit (David).* Ο'. τῷ Δαυιδ, ὅποτε ἠλλοίωσε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐναντίον Ἀβιμέλεχ, καὶ ἀπέλυσεν αὐτὸν, καὶ ἀπήλθεν. Ἀ. Ε'. τοῦ Δαυιδ, ὅτε ἠλλοίωσε τὸ γεῦμα αὐτοῦ εἰς πρόσωπον Ἀβιμέλεχ, καὶ ἐξέβαλεν αὐτὸν, καὶ ἀπήλθεν.¹ Σ. τοῦ Δαυιδ, ὅποτε μετεμόρφωσε τὸν τρόπον τὸν ἑαυτοῦ ἔμπροσθεν Ἀβιμέλεχ, καὶ ἐκβάλων αὐτὸν ἀπηλλάγη.²

²⁸ Cod. 264. ²⁹ Euseb., Nobil., qui Symmacho ἀπὸ ἔδρας κατοικίας αὐτοῦ tribuunt. "Alii habent ἐδραίας, quam lectionem praeponendam putamus."—Montef. ³⁰ Cod. 264. Mendum codicis ἐπέκλυσε corripit Parsonsius. ³¹ Syro-hex. + $\text{וְיִצְוֶה אֶת כָּל־יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ}$. ³² Euseb. et "codex unus." E contrario Nobil., Vat. habent: Ἀ. Ε'. ἅμα. Σ. ὁμοῦ; Cod. autem 264: Ε'. ὁ πλάσας ὁμοῦ. ³³ Cod. 264. ³⁴ Syro-hex. affert: + $\text{וְיִצְוֶה אֶת כָּל־יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ}$. Cod. 264: Ἀ. Ε'. οὐ ῥυσθήσεται. ³⁵ Regius unus. Nobil. affert: Σ. διὰ γὰρ πλήθος; quod ad v. 17 pertinet. ³⁶ Cod. 264. ³⁷ Idem. Vat. affert: Σ. διὰ γὰρ πλήθους.

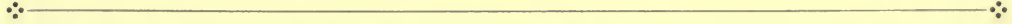
³⁸ Cod. 264. ³⁹ Idem. ⁴⁰ Idem. ⁴¹ Sic Cod. 264. Pro παρεδόκησε, quod vix reperitur, scribendum videtur aut προσεδόκησε, aut ἐκαπαδόκησε (Aq. Psal. cxxix. 5). ⁴² Cod. 264. ⁴³ Idem. In codice est περιεμείναμεν σοι. PSALM. XXXIII. ¹ Euseb., Nobil. Syro-hex. affert: Ἀ. τὸ γεῦμα αὐτοῦ (וְיִצְוֶה). ² Euseb. affert: Σ. τοῦ Δαυιδ—Ἀβιμέλεχ. Syro-hex. $\text{וְיִצְוֶה אֶת כָּל־יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ}$. Minus probabiliter Nobil.: Σ. μεμόρφωσε τὸν τρόπον αὐτοῦ.

- 3. תַּתְהַלֵּל. *Gloriabitur.* Ο'. ἐπαινεθήσεται. 'Α. *καυχήσεται.*³
- 4. נִהְיָ. *Simul.* Ο'. ἐπὶ τὸ αὐτό. 'Α. ὁμοθυμαδόν.⁴
- 5. וּכְפַל־מְגוּרֹתַי הִצִּילַנִי. *Et ex omnibus pavoribus meis eripuit me.* Ο'. καὶ ἐκ πασῶν τῶν παροικιῶν (alia exempl. θλίψεών⁵) μου ἐρρύσατό με. 'Α. (καὶ) ἀπὸ πασῶν συστροφῶν (μου) ἀνερρύσατό με.⁶ Σ. καὶ ἐκ πασῶν τῶν περιστάσεών μου ἐξέλειτό με.⁷ Ε'. . . τῶν παροικιῶν μου . . .⁸
- 6. הַבִּיטוּ אֵלָיו וְנָהְרוּ. *Respiciunt ad eum et exilarantur.* Ο'. προσέλθατε πρὸς αὐτὸν, καὶ φωτίσθητε. 'Α. ἀποβλέψατε πρὸς αὐτὸν, καὶ φωτίσθητε.⁹
- 10. בְּחֶסֶד. *Inopia.* Ο'. ὑστέρημα. Σ. ἔνδεια.¹⁰
- 11. כְּפַרְרִים רָשׁוּ. *Leunculi egent.* Ο'. πλούσιοι ἐπτώχευσαν. 'Α. Ε'. σκύμμοι ἠπορήθησαν.¹¹
- 15. וְרָדְפָהּ. *Et perseguere illam.* Ο'. καὶ δίωξον αὐτήν. Σ. καὶ σπεύσον ἐπ' αὐτήν.¹²
- 23. בּוֹ. *In eum.* Ο'. ἐπ' αὐτόν. 'Α. ἐν αὐτῷ. Σ. Θ. ἐπ' αὐτῷ.¹³

PSALM. XXXIV (Hebr. xxxv).

- 1. לְדָוִד. *Davidi.* Ο'. τῷ Δαυίδ. 'Α. Σ. τοῦ Δαυίδ.¹

- 1. לִיטָגָה יָהָה אֶת־רִיבֵי. *Litiga, Jova, cum litigatoribus meis.* Ο'. δίκασον, κύριε, τοὺς ἀδικούντάς με. 'Α. δίκασαι, κύριε, τοῖς δικαζομένοις μοι.²
- 2. שָׂנָה. *Scutum.* Ο'. θυρεοῦ. Σ. κονταρίου.³
- 3. וְהָרַק חַיִּית וּסְגַר לְקַרְאֵת רֹדְפָי. *Et exere lanceam, et occlude (viam) in occursum persecutorum meorum.* Ο'. ἔκχεον βομφαίαν, καὶ σύγκλεισον ἐξ ἐναντίας τῶν καταδιωκόντων με. 'Α. Σ. Θ. Ε'. καὶ γύμνωσον λόγχην, καὶ περίφραξον ἐξ ἐναντίας τῶν καταδιωκόντων με.⁴
- 5. דָּחָה. *Impellens.* Ο'. ἐκθλίβων. 'Α. προωθῶν.⁵
- 7. כִּי־חָפְזִים שָׁחַת שְׂחַת־לִי שְׂחַת רִשְׁתָּם. *Quoniam immerito absconderunt mihi foveam retis sui.* Ο'. ὅτι δωρεὰν ἔκρυψάν μοι διαφθορὰν παγίδος αὐτῶν. Σ. ὅτι ἀναιτίως κατέκρυψάν μοι διαφθορὰν δικτύων αὐτῶν.⁶
- חָפְזִים חָפְרוּ לְנַפְשִׁי. *Immerito foderunt (foveam) animae meae.* Ο'. μάτην ὠνείδισαν τὴν ψυχὴν μου. 'Α. ἀναιτίως διέρρηξαν τὴν ψυχὴν μου. Σ. ἀναιτίως ὑπώρυξαν τὴν ψυχὴν μου.⁷ Aliter: 'Α. δωρεὰν ὄρυξαν τὴν ψυχὴν μου.⁸
- 8. לֹא יָרַע. *Non cognoscat.* Ο'. ἦν οὐ γινώσκουσι. 'Α. οὐ γινώσκοντι. Σ. δὲ μή οἶδεν.⁹ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.¹⁰
- בְּשׂוֹאָה יַפְלֵ־בָהּ. *Cum pernicie incidat in illud.* Ο'. καὶ ἐν τῇ παγίδι πεσοῦνται ἐν αὐτῇ. 'Α. ἐν συστριμμῷ πεσείται (s. πεσέτω) ἐν αὐτῷ.¹¹

³ Corder. in *Catena PP. GG.*, T. I, p. 592. ⁴ Nobil.
⁵ Sic Comp., Ald., Cod. Alex., alii. Syro-hex. *ⲗⲉⲛⲧⲁⲓ*.
⁶ "Unus codex." ⁷ "Alter codex, et Drusius [Nobil]." —*Montef.* Syrus, ni fallor, affert: Σ. τῶν περισπασμῶν (ⲗⲉⲛⲧⲁⲓ) μου. Vid. *Eccles.* ii. 26. v. 13 in Syro-hex.
⁸ Syro-hex. *ⲗⲉⲛⲧⲁⲓ ⲛⲉⲙⲉⲓ*. ⁹ Syro-hex. *ⲗⲉⲛⲧⲁⲓ*.
¹⁰ Syro-hex. *ⲗⲉⲛⲧⲁⲓ ⲛⲉⲙⲉⲓ*. Nobil. affert: 'Α. ἀποβλέψατε.
¹¹ Idem: *ⲗⲉⲛⲧⲁⲓ ⲛⲉⲙⲉⲓ*.
¹² Idem: *ⲗⲉⲛⲧⲁⲓ ⲛⲉⲙⲉⲓ*.
¹³ Nobil., Vat.

PSALM. XXXIV. ¹ Sic "MSS." Nobil.: 'Α. τοῦ Δαυίδ.
² Syro-hex. *ⲗⲉⲛⲧⲁⲓ ⲛⲉⲙⲉⲓ ⲗⲉⲛⲧⲁⲓ*.
³ Cod. 190 in marg. Hujus vocabuli meminit Eustath. p. 164 I, 8, quasi ὑποκοριστικῶς effictum a *κυντάς*, εἶδος δέρας, quod ipsum pro Hebr. *לִיטָגָה* posuerunt LXX *Ezech.* xxxix. 9. Nisi forte pro Σ. *κονταρίου* rescribendum *σκουταρίου*, quod

glossema est in marg. Cod. 281. Hesych. *ἀσπίς*, ὄπλον πολεμικόν, τὸ σκουτάριον. ⁴ Sic Nobil., Vat., Reg. unus.
⁵ Syro-hex. affert: *ⲗⲉⲛⲧⲁⲓ ⲛⲉⲙⲉⲓ*. ⁶ Syro-hex. *ⲗⲉⲛⲧⲁⲓ ⲛⲉⲙⲉⲓ*.
⁷ "Sic Euseb. Drusius [Nobil.] vero Symmachi solum lectionem affert. Duo MSS. [necon *alivud* *schohium* apud Nobil.] ad Sym. habent: *ἀνατίως διέρρηξαν κ.τ.ε.* Nempe Symmachum pro Aquila posuerunt." —*Montef.* Cod. 268, et sine nom. Cod. 264: Σ. ἀνατίως ὑπώρυξαν. Aquilae versio est valde suspecta; nam nec Eusebius istius interp. meminit, et Syro-hex., si quid video, affert: 'Α. δωρεὰν ὄρυξαν (s. ὑπώρυξαν; non διάρυξαν, quod Syro nostro est *ⲗⲉⲛⲧⲁⲓ*) τὴν ψυχὴν μου (*ⲗⲉⲛⲧⲁⲓ ⲛⲉⲙⲉⲓ*).
⁸ Syro-hex.
⁹ Nobil. Vat. affert: 'Α. οὐ γινώσκοντι. ¹⁰ Vat.
¹¹ Syro-hex. *ⲗⲉⲛⲧⲁⲓ ⲛⲉⲙⲉⲓ*.

12. תַּחַת טוֹבָה. *Pro beneficio. O' ἀντὶ καλῶν.*
'A. ἀγαθοσύνης. Σ. ἀγαθοῦ. Θ. ἀγα-
θῶν.¹²

שְׂכּוֹל לִפְתִּי. *Orbitalem animae meae. O'.*
καὶ ἀτέκνιαν τῇ ψυχῇ μου. 'A. ἀτέκνωσιν
τῇ ψυχῇ μου.¹³ Σ. ἀντεστραμμένα κατὰ τῆς
ψυχῆς μου.¹⁴

13. וַיֵּנִי בְּחַלּוֹתַי לְבוֹשֵׁי שָׂק. *Et ego, cum illi*
male habebant, vestis mea saccus. O'. ἐγὼ δὲ
ἐν τῷ αὐτοῦ παρενοχλεῖν μοι ἐνεδύμην σάκκον.
'A. καὶ ἐγὼ ἐν ἀρρωστίᾳ αὐτῶν, ἔνδυσις μου
σάκκος. Σ. ἐμοῦ δὲ ἐν ταῖς ἀρρωστίαις αὐτῶν
τὸ ἔνδυμα σάκκος.¹⁵ Θ. Ε'. ἐγὼ δὲ ἐν τῷ
παρενοχλεῖσθαι αὐτούς...¹⁶

תָּשׁוּב. *Revertebatur. O' ἀποστραφήσεται.*
Σ. ὑπέστρεψεν.¹⁷

14. כִּרְעֵ נֶפֶשׁ לִי הַתְּהַלְכָתִי. *Ac si proximus, ac*
si frater mihi fuisset, incessi. O'. ὡς πλη-
σίον, ὡς ἀδελφὸν ἡμέτερον οὕτως εὐρήστουν.
Σ. ὡς πρὸς ἑταῖρον, ὡς πρὸς ἀδελφὸν ἀνε-
στράφην.¹⁸

כְּדָבַלְתִּי אֵם קָדְר שְׁחֹרָתִי. *Ut qui luget matrem*
pullatam incurvabar. O'. ὡς πενθῶν καὶ σκυ-
θροπάζων οὕτως ἐταπεινούμην. 'A. ὡς πένθος

μητρὸς...¹⁹ Σ. ὡς πενθῶν ὁμομήτριον σκυθρο-
πῶς ἐκύφην.²⁰

15. וּבְצַלְעֵי שִׁכְמוֹ וּנְזָפְפוּ. *Sed in claudicatione*
mea laetati sunt et convenerunt. O'. καὶ κατ'
ἐμοῦ εὐφράνθησαν καὶ συνήχθησαν. 'A. καὶ
ἐν σκασμῷ μου ὑψφράνθησαν καὶ συνελέγησαν.
Σ. σκάζοντος δὲ μου ὑψφραίνοντο καὶ ἡθροί-
ζοντο. Ε'. καὶ ἐν τῇ ἀσθενείᾳ μου ὑψφράν-
θησαν...²¹

וְיָדַעְתִּי וְלֹא יָדָעוּ. *Convenerunt*
adversus me perculientes (lingua), et non cog-
novi. O'. συνήχθησαν ἐπ' ἐμὲ μάστιγες, καὶ
οὐκ ἔγνων. Σ. συνήγοντο κατ' ἐμοῦ πλήκται,
καὶ οὐκ ἤδειν.²²

וְקָרְעוּ וְלֹא יִדְבְּרוּ. *Proscindunt (dictis), et non*
silent. O'. διεσχίσθησαν, καὶ οὐ κατενύγησαν.
'A. ἔρρηξαν, καὶ οὐκ ἐσιώπησαν.²³ Σ. ἀπορ-
ρήξαντες οὐκ ἤρέμουν.²⁴

16. בְּחִנְפֵי לַעֲגִי כְּעֹגֵג הָרַק עָלַי שְׂנֵימוֹ. *Cum pro-*
fanis sanionibus placentae (parasitis) frendent
contra me dentibus suis. O'. ἐπέirasάν με,
ἐξέμυκτηήρισάν με μυκτηρισμὸν, ἔβρυξαν ἐπ'
ἐμὲ τοὺς ὀδόντας αὐτῶν. Σ. ἐν ὑποκρίσει
φθέγμασι πεπτασμένοις ἔπριον κατ' ἐμοῦ ὀδόν-
τας αὐτῶν.²⁵

¹² Nobil., Vat. Sed in hoc scriptum: ἂ. ἀγαθοσύνην.

¹³ Nobil. et "duo MSS."

¹⁴ "Σ. συνεστραμμένα, et in alio cod. ἀντεστραμμένα κατὰ τῆς ψ. μου. Eusebius autem ἀνεστραμμένα."—Nobil. Montef. ex Euseb. et Colb. edidit ἀνεστραμμένα. Vat. habet συνανεστραμμένα. Syro-hex., ut videtur: Σ. ἀνεστραμμένα (חַבְלֵי, *retributions*) κατὰ τῆς ψ. μου.

¹⁵ Euseb. et "MSS." Aquilae lectionem affert etiam Nobil. Syro-hex. utriusque interp. versiones conjunxit: חַבְלֵי, חַבְלֵי, חַבְלֵי, חַבְלֵי. Hinc ad Sym. copulam, quae in Hexaplis aberat, assumimus. ¹⁶ Euseb., Nobil. ¹⁷ Nobil. ¹⁸ Idem. Cod. 264 in marg. sine nom.: ὡς πρὸς ἑταῖρον, ὡς πρὸς ἀδελφὸν ἀνεστραμμένα. Pro ἀνεστραμμένα stat Syrus noster, qui affert: ἂ. Σ. ὡς πρὸς ἕτερον (חַבְלֵי), ὡς πρὸς ἀδελφὸν ἀνεστραμμένα (חַבְלֵי).

¹⁹ Syro-hex. חַבְלֵי, חַבְלֵי. ²⁰ Sic sine nom. interp. Nobil., Montef. Cod. 264 haec cum prioribus, ὡς πρὸς ἑταῖρον κ.τ.ε. conjungit. Vat. autem ea discrete Symmacho tribuit, ut et Syro-hex., qui affert: חַבְלֵי (σκυθροπῶς) חַבְלֵי, חַבְלֵי.

²¹ Euseb., Nobil., Colb. Posterior σκασμῷ pro σκασμῷ perperam scribit. Syro-hex. Symmacho continuat: חַבְלֵי, חַבְלֵי, חַבְלֵי, h. e. καὶ ἐν σκασμῷ μου ὑψφραίνοντο. (In fine Cod. C. addit חַבְלֵי.) ²² Theodoret., Reg. unus. Nobil. et Syro-hex.: Σ. πλήκται (חַבְלֵי). Bar Hebraeus: ἂ. Σ. πλήκται, καὶ οὐκ ἤδειν. ²³ Nobil. et "MSS." Syro-hex. חַבְלֵי, חַבְלֵי. ²⁴ Sic Euseb., Nobil., et sine nom. Cod. 264. Euseb. et Colb. habent ἀπορήσαντες, Vat. autem ἀπορήσαντες. Denique Syro-hex. חַבְלֵי, חַבְלֵי, חַבְלֵי, h. e. vertente Bugato, ἀπορρεύσαντες οὐκ ἤρέμουν. Nobis quidem Syriaca sonare videntur, ἀπὸ βέντων οὐκ ἤρέμουν. ²⁵ Euseb., Colb. Pro φθέγμασι Nobilium ῥήμασι habet, quod deterius est. Cf. Hex. ad Hos. vii. 16. Idem memorat variantem inu-
tilem ἐπηγρίον pro ἔπριον. Syro-hex. affert: חַבְלֵי, חַבְלֵי, חַבְלֵי. Ad חַבְלֵי, חַבְלֵי, חַבְלֵי, cf. Hex. nostra ad Jerem. xxiii. 15. Obscurum, nec Lexicographis notum, חַבְלֵי, חַבְלֵי (in Cod. C.) חַבְלֵי, חַבְלֵי scriptum) Bugatus dubitanter vertit, *familiaribus*, a verbo

25. בִּלְעֲנֹהוּ. Absorpsimus eum. Ὁ κατεπίομεν αὐτόν. Ἄ. κατεποντίσαμεν αὐτόν.⁴³

28. כָּל־הַיּוֹם. Omni die. Ὁ ἄλην τὴν ἡμέραν. Σ. πᾶσαν ἡμέραν.⁴⁴

תְּהִלָּתֶךָ. Laudem tuam. Ὁ τὸν ἔπαιόν σου. Ἄ. ὑμνήσει σε.⁴⁵

PSALM. XXXV (Hebr. xxxvī).

1. לְמַצְיָא. Praecentori. Ὁ εἰς τὸ τέλος. Ἄ. τῷ νικοποῖῳ.¹ Οὔτε ψαλμὸς, οὔτε ῥῥῆ, οὔτε τι τοιοῦτον ἐπιγέγραπται.²

2. נֶאֱמַר-פֶּשַׁע רָשָׁע בְּקִרְבֹּ לְבָבִי אִין־פַּחַר אֱלֹהִים. לִנְגַד עֵינָיו. Dictum (afflatus) sceleris est impio in interiore cordis sui (alia exempl. (לְבוֹ); non est pavor Dei in conspectu oculorum ejus. Ὁ φησὶν ὁ παράνομος τοῦ ἀμαρτάνειν ἐν ἑαυτῷ· οὐκ ἔστι φόβος θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ. Σ. φησὶ περὶ ἀσυνθεσίας τοῦ ἀσεβοῦς ἔνδοθεν ἢ καρδιά μου· οὐ πρόκειται φόβος θεοῦ ἀντικρὺς τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ.³

3. כִּי־חִלְקִי אֶלָּיו בְּעֵינָיו לְמַצְיָא עֹנֹו לְשָׁנָא. Nam blanditur sibi in oculis suis, ad inveniendum culpam suam ad odiendum. Ὁ ὅτι ἐδόλωσεν ἐνώπιον αὐτοῦ, τοῦ εὐρεῖν τὴν ἀνο-

μίαν αὐτοῦ, καὶ μισῆσαι. Ὁ Ἐβραῖος ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ δεδῶκεν, τοῦ εὐρεῖν κ. τ. ἐ.⁴ Σ. ὅτι ἐξολισθαίνειν τὰ περὶ αὐτοῦ δοκεῖ, τοῦ εὐρεθῆναι τὴν ἀδικίαν αὐτοῦ εἰς τὸ μισηθῆναι αὐτήν.⁵

4. חִדְלָהּ לְהִשְׁכִּיל לְהַשְׁכִּיל בְּהַשְׁכִּיל. Desiit intelligere ad bene agendum. Ὁ οὐκ ἐβουλήθη συνίναί τοῦ ἀγαθῦναι. Ἄ. ἐπαύσατο...⁶ Σ. ἀπέιχετο τοῦ ἐννοεῖν εὐπραγῆσαι.⁷

5. רָתַצַּב. Sisitit se. Ὁ παρέστη. Σ. perstitit.⁸

רַע לֹא יִמָּא. Malum non aversatur. Ὁ τῇ δὲ κακίᾳ οὐ προσώχτισε. Ἄ. κακὸν οὐκ ἀπορρίψει. Σ. κακὸν οὐκ ἀποδοκιμάσει. Θ. κακὸν οὐκ ἀπόωσατο.⁹

6. אֲמַנְתָּהּ עַד־שָׁמַיִם. Fides tua usque ad nubes (pertingit). Ὁ ἡ ἀληθείᾳ σου ἕως τῶν νεφελῶν. Ἄ. . . ἕως τῶν ῥοπῶν.¹⁰ Σ. ἡ βεβαιότης σου μέχρι τῶν αἰθέρων.¹¹

7. יַצְרִיתָהּ כְּהַרְרֵי־אֵל. Justitia tua est quasi montes Dei. Ὁ ἡ δικαιοσύνη σου ὡς ὄρη θεοῦ. Ἄ. δικαιοσύνη σου ὡς ὄρη ἰσχυροῦ.¹²

כִּשְׁפָטֶיךָ. Judicia tua. Ὁ τὰ κρίματά σου. Ἄλλος· τὰ ἀκριβάσματα. Ἄλλος· τὰ προστάγματα.¹³

8. כִּי־יָקָר חֲסֶדְךָ. Quam pretiosa est gratia tua! Ὁ ὡς ἐπλήθυνας τὸ ἔλεός σου. Ἄ. Σ. Ε'. τί τίμιον τὸ ἔλεός σου.¹⁴

⁴³ Syro-hex. ⲉⲗⲭⲁⲛⲟⲩ. ⁴⁴ Theodoret. ⁴⁵ Nobil. Montef. ad תְּהִלָּתֶךָ, Ὁ μελήτσει, perperam refert.

PSALM. XXXV. ¹ Syro-hex. ² Euseb. ³ Euseb., Nobil. Apud Euseb. Montef. edidit ὁ φόβος θεοῦ. Syro-hex. affert: ⲉⲗⲭⲁⲛⲟⲩ ⲉⲛⲉⲙⲁⲗⲁⲛⲟⲩ ⲉⲛⲉⲙⲁⲗⲁⲛⲟⲩ; quasi legiset, ἔνδοθεν καρδίας αὐτοῦ οὐ πρόκειται φόβος θεοῦ. ⁴ Euseb.: Διὸ κατὰ τὴν Ἐβραϊκὴν ἀνάγνωσιν, ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ εἴρηται δεδῶκεναι, τοῦ εὐρεῖν κ. τ. ἐ. ⁵ Euseb., Nobil., Colb. Pro εἰς τὸ μισηθῆναι Nobil. habet τὸ μισηθῆναι.

⁶ Syro-hex. ⲉⲗⲭⲁⲛⲟⲩ. ⁷ Colb. Si christi scriptus. ⁸ Syro-hex. ⲉⲗⲭⲁⲛⲟⲩ. ⁹ "Has omnes lectiones afferunt quidam MSS. et Drusius [Nobil.]. Regius autem unus [cum Theodoret.] habet ἀποδοκιμάσει."—Montef. Nobil. affert: Ἄ. οὐκ ἀπέρριψε. Σ. κακὸν οὐκ ἀποδοκιμάσει. Θ. οὐκ ἀπόωσατο. Syro-hex. ⲉⲗⲭⲁⲛⲟⲩ ⲉⲛⲉⲙⲁⲗⲁⲛⲟⲩ.

¹⁰ Syro-hex. ⲉⲗⲭⲁⲛⲟⲩ. ¹¹ "Syrus interpres vocem ῥοπᾶς modo reddidit ⲉⲗⲭⲁⲛⲟⲩ, uti in hoc [solo] loco, modo ⲉⲗⲭⲁⲛⲟⲩ, uti Psal. xvii. 12. Jerem. li. 9 etc."—Bugat. Cf. nos in *Otio Norvic.* p. 26. ¹² Euseb., Colb., Reg. unus. Nobil. affert: Σ. ἡ β. σου ἕως αἰθερίων (non, ut Montef. ait, ἕως τῶν αἰθερίων), et sic Codd. Vat. et 264. Syro-hex. ⲉⲗⲭⲁⲛⲟⲩ. ¹³ "Ἄ. δικαιοσύνη σου ὡς ὄρη ἰσχυρῆ. Legitur etiam ἰσχυροῦ."—Nobil. "ἰσχυροῦ. Sic aliquot MSS. Sed duo Colbert., unusque Reg. ἰσχυρά; et sic etiam legit Dan. Barbarus [et Euseb.]."—Montef. ¹⁴ "Coislin. [et Cod. 190] ad vocem κρίματα in marg. ponit: ἀκριβάσματα, προστάγματα."—Montef. Cf. ad Psal. cxviii. 23. ¹⁵ Nobil. affert: Σ. τί τίμιον. Syro-hex. ⲉⲗⲭⲁⲛⲟⲩ ⲉⲛⲉⲙⲁⲗⲁⲛⲟⲩ.

⁴ Hujus auctoritate ἀπορρίψει pro ἀπέρριψε Aquilae vindicavimus. ¹⁰ Syro-hex. et Bar Hebr. (qui ⲉⲗⲭⲁⲛⲟⲩ habet): ⲉⲗⲭⲁⲛⲟⲩ ⲉⲛⲉⲙⲁⲗⲁⲛⲟⲩ. "Syrus interpres vocem ῥοπᾶς modo reddidit ⲉⲗⲭⲁⲛⲟⲩ, uti in hoc [solo] loco, modo ⲉⲗⲭⲁⲛⲟⲩ, uti Psal. xvii. 12. Jerem. li. 9 etc."—Bugat. Cf. nos in *Otio Norvic.* p. 26. ¹¹ Euseb., Colb., Reg. unus. Nobil. affert: Σ. ἡ β. σου ἕως αἰθερίων (non, ut Montef. ait, ἕως τῶν αἰθερίων), et sic Codd. Vat. et 264. Syro-hex. ⲉⲗⲭⲁⲛⲟⲩ. ¹² "Ἄ. δικαιοσύνη σου ὡς ὄρη ἰσχυρῆ. Legitur etiam ἰσχυροῦ."—Nobil. "ἰσχυροῦ. Sic aliquot MSS. Sed duo Colbert., unusque Reg. ἰσχυρά; et sic etiam legit Dan. Barbarus [et Euseb.]."—Montef. ¹³ "Coislin. [et Cod. 190] ad vocem κρίματα in marg. ponit: ἀκριβάσματα, προστάγματα."—Montef. Cf. ad Psal. cxviii. 23. ¹⁴ Nobil. affert: Σ. τί τίμιον. Syro-hex. ⲉⲗⲭⲁⲛⲟⲩ ⲉⲛⲉⲙⲁⲗⲁⲛⲟⲩ.

- 8. וּבְנֵי אָדָם בְּצֵל כְּנֶפֶדָה יַחְסִיִּין. *Et filii hominum in umbra alarum tuarum confident.* Ο'. οἱ δὲ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐν σκέπῃ τῶν πτερυγῶν σου ἐλιποῦσι. Σ. υἱοὶ δὲ τῶν ἀνθρώπων ὑπὸ σκιάν τῶν πτερυγῶν σου ἀμεριμνοῦσι.¹⁵
- 9. וַיַּחַל עֲדֹנֶיהָ. *Et torrentem voluptatum tuarum.* Ο'. καὶ τὸν χειμάρρον τῆς τρυφῆς σου. Σ. καὶ τὸ βρεῖθρον τῆς παγκαρπίας σου.¹⁶
 תִּשְׁקֶם. *Potare facies eos.* Ο'. ποτιεῖς αὐτοῦς. 'Α. Σ. Θ. Ε'. Σ'. αὐτοὺς, ὁμοίως.¹⁷
- 11. פְּרוּחֶהָ. *Protrahere.* Ο'. παράτεινον. 'Α. ἔλκυσον.¹⁸
 וַיְדַבֵּרְתָּהּ לְיִשְׁרָאֵל. *Et justitiam tuam rectis corde.* Ο'. καὶ τὴν δικαιοσύνην σου τοῖς ἐν-θέσει τῇ καρδίᾳ. Σ. καὶ τὴν ἐλεημοσύνην σου τοῖς ἀπλοῖς τὴν καρδίαν.¹⁹
- 13. שָׁם נָפְלוּ פְעֻלֵי אֱוֹן דָּחוּ וְלֹא-יִכְלֹו קוּם. *Illic ceciderunt patrantes iniquitatem; impulsus sunt, et nequeunt surgere.* Ο'. ἐκεῖ ἔπεσον πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν· ἐξώσθησαν, καὶ οὐ μὴ δύνωνται στήναι. 'Α. . . (οἱ ἐργαζόμενοι) ἀναφλέε . . .²⁰ Σ. ὅπου πίπτουσιν οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀδικίαν· ὠθοῦνται, καὶ οὐ δυνήσονται στήναι.²¹

PSALM. XXXVI (Hebr. xxxvii).

1. לְדָוִד. Ο'. τῷ Δαυίδ. "Ἄλλοι τοῦ Δαυίδ.¹

¹⁵ "Sic quidam MSS."—*Montef.* Euseb. et Nobil. habent: Σ. ὑπὸ σκιάν κ.τ.έ. ¹⁶ Syro-hex. **ⲗⲟⲩⲛⲟⲩ ⲛⲟⲩⲛⲟⲩ**. Idem in textu habet, καὶ τοὺς χειμάρρους (**ⲛⲟⲩⲛⲟⲩ ⲛⲟⲩⲛⲟⲩ**) in marg. autem, τὸν χειμάρρον (ⲛⲟⲩⲛⲟⲩ) Schol. apud Nobil. ¹⁸ Syro-hex. **ⲗⲟⲩⲛⲟⲩ**. ¹⁹ Euseb., Nobil. ²⁰ Syro-hex. **ⲗⲟⲩⲛⲟⲩ**. ²¹ Theodoret. et "duo MSS.," qui omnes οἱ ἐργαζ. τὴν ἀνομίαν habent. Euseb. affert: Σ. ὅπου—τὴν ἀδικίαν.

PSALM. XXXVI. ¹ "Sic unus."—*Montef.* Vat. vero affert: τῷ Δαυίδ ὁμοίως οἱ Γ', ἡ Ε', καὶ ἡ Σ'. ² Euseb. Nobil. et Syro-hex.: 'Α. μὴ διαμάχου (**ⲗⲟⲩⲛⲟⲩ ⲛⲟⲩⲛⲟⲩ**). ³ Euseb. Nobil. affert: Ε'. Σ'. Σ. μὴ φ. κ. Theodoret.: Σ. μὴ φ. ⁴ Theodoret., Nobil. ⁵ Euseb. ⁶ Sic Nobil. *Montef.* ex MSS., ut ait, affert: Σ. ὅτι ὡσεὶ χλωρὰ, quod ad Hebraea **ⲗⲟⲩⲛⲟⲩ ⲛⲟⲩⲛⲟⲩ** aptat. ⁷ Aquilae lectionem afferunt Euseb., Nobil. Syro-hex. **ⲗⲟⲩⲛⲟⲩ ⲛⲟⲩⲛⲟⲩ**. ⁸ Euseb., Nobil. ⁹ Syro-hex. **ⲗⲟⲩⲛⲟⲩ ⲛⲟⲩⲛⲟⲩ**. ¹⁰ Nobil. Syrus affert: **ⲗⲟⲩⲛⲟⲩ ⲛⲟⲩⲛⲟⲩ**. ¹¹ "Sic [Eu-

- 1. אֲלֵתֵתְחַר בְּמַרְעִים. *Ne exardescas ob malignos.* Ο'. μὴ παραζήλου ἐν πονηρευομένοις. 'Α. μὴ διαμάχου ἐν πονηρευομένοις.² Σ. μὴ φιλονείκει κακούργοις.³ Θ. μὴ παρερεθίζου . . .⁴ Ε'. μὴ ἐρεθίζου ἐν πονηρευομένοις.⁵
- 2. כְּרִקָּה. *Sicut vinor.* Ο'. ὡσεὶ λάχανα. Σ. (ὡσεὶ) χλωρὰ.⁶
- 3. וַיַּרְעָה אֱמוּנָהּ. *Et pasce (sectare) veritatem.* Ο'. καὶ ποιμανθήσῃ ἐπὶ τῷ πλούτῳ αὐτῆς. 'Α. Σ'. καὶ νέμον πίστιν.⁷ Σ. καὶ ποιμαίνου διηνεκῶς.⁸ Ε'. καὶ ποιεῖ (s. ποιήσου) πίστιν.⁹
- 5. גֹּל. *Devolve.* Ο'. ἀποκάλυψον. 'Α. κύλιε. Σ. ἐπικύλισον.¹⁰
- 7. הוֹדוּ לַיהוָה יְהוָה הַתְּהוֹלֵל לוֹ. *Sile Jonae, et exspecta eum.* Ο'. ὑποτάγηθι τῷ κυρίῳ, καὶ ἰκέτευσον αὐτόν. 'Α. σίγησον τῷ κυρίῳ, καὶ ἀποκαρᾶδοκε αὐτόν. Σ. ἡσύχαζε τῷ κυρίῳ, καὶ ἰκέτευε αὐτῷ.¹¹
- אַל־תִּתְחַר. *Ne exardescas.* Ο'. μὴ παραζήλου. Σ. μὴ φιλονείκει.¹²
- בְּאִישׁ עֹשֶׂה כְּמוֹתָו. *In virum facientem fraudes.* Ο'. ἐν ἀνθρώπῳ ποιοῦντι παρανομίας. Σ. . . ἂ ἐνθμεῖται.¹³
- 10. וְעַל־כְּקוֹמוֹ. *Et attendes locum ejus.* Ο'. καὶ ζητήσεις τὸν τόπον αὐτοῦ. 'Α. . .

seb., Nobil. et] omnes praeter unum, qui ex versione Symmachi ad Aquilam prosuit, καὶ ἰκέτευε αὐτόν. Ad Sym. vero Euseb. legit αὐτῷ, Drusius [Nobil.] αὐτόν."—*Montef.* Syrus tantum affert: **ⲗⲟⲩⲛⲟⲩ ⲛⲟⲩⲛⲟⲩ**. ¹² Syro-hex. **ⲗⲟⲩⲛⲟⲩ ⲛⲟⲩⲛⲟⲩ**. ¹³ Ad verba ἐν ἀνθρώπῳ κ.τ.έ. Syrus noster ascripsit: **ⲗⲟⲩⲛⲟⲩ ⲛⲟⲩⲛⲟⲩ**. Bugati versio est, *uis qui pascuntur*; quae non uno nomine contra linguam peccat. Nimirum **ⲗⲟⲩⲛⲟⲩ** in conjugatione Ethpeel *pastus est*, **ⲗⲟⲩⲛⲟⲩ** vero in Ethpaal, *cogitavit, meditatus est*, sonat, et cum Graecis vocabulis, λογίεσθαι, βουλευέσθαι, φρονεῖν (Zaeh. ix. 2), ἐνθμεῖσθαι (Jesai. x. 7) permutatur. Praeterea in loco Psal. xxx. 14 pro **ⲗⲟⲩⲛⲟⲩ** Parsons. e Cod. 264 affert: Ο'. ἐβουλεύσαντο. 'Α. ἐνεσθήσαν. Σ. ἐνεθυμούντο. His perpensis, Syri notulam, quam non ad totam clausulam, sed ad unum vocab. **ⲗⲟⲩⲛⲟⲩ** pertinere manifestum est, sic vertendam censeo: Σ. ἂ ἐνθμεῖται. Etiam Hieron. vertit: *adversus virum qui facit quae cogitat.*

- ἐπὶ τόπον αὐτοῦ. Σ. καὶ κατανοήσεις περὶ τοῦ τόπου αὐτοῦ.¹⁴
12. זָמִים רָשָׁע לְצַדִּיק וְהִרָק עָלָיו שָׁנָיו. *Machinatur impius adversus justum, et frendet contra eum dentibus suis.* Ο'. παρατηρήσεται ὁ ἁμαρτωλὸς τὸν δίκαιον, καὶ βρῦξει ἐπ' αὐτὸν τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ. Σ. ἐννοεῖ ὁ ἀσεβῆς περὶ τοῦ δικαίου, καὶ βρῦχει κατ' αὐτοῦ τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ.¹⁵
13. יְהוָה יִשְׁחַקְלֵוּ. *Dominus ridet illum.* Ο'. ὁ δὲ κύριος ἐγελάσεται αὐτόν. Σ. καὶ ὁ κύριος καταγελάσει αὐτοῦ.¹⁶
14. יִשְׁרִי־דָרְךָ. *Rectos viae.* Ο'. τοὺς εὐθείς τῆ καρδία. 'Α. Σ. . . τῆ ὁδῶ.¹⁷
16. רַבִּים. *Plurimorum.* Ο'. πολύν. 'Α. Σ. πολλῶν.¹⁸
17. כּוֹמֵץ. *Sustentat.* Ο'. ὑποστηρίζει. Σ. ἀντιλαμβάνεται.¹⁹
18. יוֹדֵעַ יְהוָה יוֹמֵי תַמְיָמִים. *Novit Jova dies integrorum.* Ο'. γινώσκει κύριος τὰς ὁδοὺς ('Α. Σ. Θ. τὰς ἡμέρας²⁰) τῶν ἀμώμων. Σ. προοῖδεν ὁ κύριος τὰς ἡμέρας τῶν ἀμώμων.²¹
19. רָעֵבוֹן. *Famis.* Ο'. λιμοῦ. 'Α. σιτοδείας.²²
20. כִּי רָשָׁעִים יִאֲבִדוּ. *Nam impii peribunt.* 'Α. Σ. Ο'. ὅτι οἱ ἁμαρτωλοὶ ἀπολοῦνται.²³
- וְיֹאֲבִי יְהוָה. *Et inimici Jovae.* Ο'. οἱ δὲ ἔχθροὶ τοῦ κυρίου. 'Α. Σ. καὶ οἱ ἔχθροὶ τοῦ κυρίου.²⁴
20. כִּיקָר כְּרִים. *Sicut pretiosum (pingue) ovium.* Aliter: *Sicut decus (gramen) pratorum.* Ο'. ἅμα τῷ δοξασθῆναι αὐτοῦ καὶ ὑψωθῆναι. 'Α. ὡς τιμὴ ἀμῶν (s. ἄρνων).²⁵ Σ. . . ὡς μονοκέρωτες.²⁶
22. מְבָרְכוֹ. *Benedicti ejus.* Ο'. οἱ εὐλογοῦντες αὐτόν. Σ. οἱ εὐλογημένοι ὑπ' αὐτοῦ.²⁷
- וּמְקַלְלֵוּ. *Et maledicti ejus.* Ο'. οἱ δὲ καταρώμενοι αὐτόν. 'Α. Σ. οἱ δὲ καταραθέντες ὑπ' αὐτοῦ.²⁸
23. יְהוָה יִחַפֵּץ. *Et viae ejus favet.* Ο'. καὶ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ θελήσει (alia exempl. add. σφόδρα²⁹). Σ. καὶ ἡ ὁδὸς αὐτοῦ εὐδοκεῖται.³⁰
25. נַעַר הָיִיתִי גַם זָקֵנְתִי. *Puer fui, etiam senui.* Ο'. νεώτερος ἐγενόμην, καὶ γὰρ ἐγήρασα. Σ. νεὸς ἐγενόμην, ἀλλὰ καὶ ἐγήρασα.³¹
26. כָּל-הַיּוֹם חוֹנֵן וּמְלוֹךְ. *Quotidie miseretur et dat mutuū.* Ο'. ὅλην τὴν ἡμέραν ἐλεεῖ καὶ δανεῖζει. 'Α. ὅλην τὴν ἡμέραν δωρεῖται καὶ δανεῖζει.³²
27. וְשָׁנָן לְעוֹלָם. *Et habita in saeculum.* Ο'. καὶ κατασκήνου εἰς αἰῶνα ÷ αἰῶνος. Σ. καὶ ἡρημίσεις εἰς αἰῶνα.³³
28. יְקִיִּי. *Pios suos.* Ο'. τοὺς ὁσίους αὐτοῦ. 'Αλλοσ' τοὺς ἀγνοὺς αὐτοῦ.³⁴
- נִכְרַת. *Excindetur.* Ο'. ἐξολοθρευθήσεται. Σ. ἐξαρθήσονται.³⁵

¹⁴ Syro-hex. **ⲉⲡⲓ ⲧⲟⲡⲟⲛ ⲁⲩⲧⲟⲩ.** Σ. καὶ κατανοήσεις περὶ τοῦ τόπου αὐτοῦ.¹⁴
¹⁵ Colb. unus. ¹⁶ Colb. duo.
¹⁷ Syro-hex. et Bar Hebr. **ⲉⲩⲥⲣⲓ ⲧⲁⲣⲁϰⲁ.**
¹⁸ Syro-hex. **ⲉⲩⲥⲣⲓ ⲧⲁⲣⲁϰⲁ.** ¹⁹ Nobil. ²⁰ Syro-hex. **ⲉⲩⲥⲣⲓ ⲧⲁⲣⲁϰⲁ.** ²¹ "Sic Euseb. et MSS. Drusius [Nobil.] vero, προοῖδε κύριος."—Montef.
²² Syro-hex. juxta Cod. A. Aquilae tribuit **ⲉⲩⲥⲣⲓ**, quod ipsum vocab. in textu τῶν Ο' pro λιμοῦ posuit. Idem habet Cod. C., sed superscripto Graeco ΔΙΤΩΔΙΑC (sic). Cum vero scriba hujus cod. saepe confundat Δ et Α, vix dubium esse potest, sub hac scriptura latere notam hexaplares: 'Α. σιτοδείας. ²³ Reg. unus, Coislin. ²⁴ Theodoret. : 'Ακ. δὲ καὶ ὁ Σὺμ. ἀντὶ τοῦ, δὲ, τὸν, καὶ, σύνθεσμον τεθεικότες, τοὺς αὐτοὺς εἰδειαν ἁμαρτωλοῦς, καὶ τοῦ κυρίου ἐχθροῦς. ²⁵ Syro-hex. **ⲉⲩⲥⲣⲓ ⲧⲁⲣⲁϰⲁ.** ²⁶ Idem : **ⲉⲩⲥⲣⲓ ⲧⲁⲣⲁϰⲁ.** Hieron. vertit: *gloriantes ut monocerotes.* ²⁷ Nobil.

²⁸ Syro-hex. **ⲉⲩⲥⲣⲓ ⲧⲁⲣⲁϰⲁ.** Nobil. affert tantummodo: Σ. ὑπ' αὐτοῦ; unde Montef. post Drusium edidit: Σ. καταρώμενοι ὑπ' αὐτοῦ. ²⁹ Sic Syro-hex., Cod. Alex., alii. Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 21: "In Graeco *volet nimis* vos legisse dicitis; quod additum est, nec apud quemquam habetur interpretum."
³⁰ Nobil. "Corderius legit *εὐδοκεῖται.*"—Montef. Fortasse ex Euthymio, qui ait: 'Ο Σὺμ. δὲ, ἀντὶ τοῦ θελήσει, εὐδοώσει *εἶπεν.* Sed cf. ad Psal. cxlvi. 10. ³¹ Euseb. Nobil. affert: Σ. ἀλλὰ καὶ. Syro-hex. **ⲉⲩⲥⲣⲓ ⲧⲁⲣⲁϰⲁ.** ³² Euseb., Nobil. ³³ Euseb. Nobil. affert: Σ. καὶ ἡρημίσεις. Syro-hex. **ⲉⲩⲥⲣⲓ ⲧⲁⲣⲁϰⲁ.** fort. διηλεκῶς, s. εἰς τὸ διηλεκέες. Montef. ex Euseb. mendose edidit: Σ. καὶ ἡρ. εἰς αἰῶνα αἰῶνος. ³⁴ Coislin. Cf. ad Psal. xi. 2. ³⁵ Nobil., Vat.

31. **לֹא תִמְעַד אֲרַשְׁיוּ.** *Non nutabunt gressus ejus.* Ο. και οὐχ ὑποσκελισθήσεται τὰ διαβήματα αὐτοῦ. Ἄ. οὐκ ἀνοήσει (s. ἀσθενήσει)...³⁶ Σ. και οὐ περιτραπήσεται τὰ ὑπορθούτα αὐτῶν.³⁷
32. **צִוְּפָה.** *Speculatur.* Ο. κατανοεῖ. Σ. περισκοπεῖ.³⁸
33. **וְלֹא יִרְשָׁעֵנּוּ בַּחֲפָזוֹ.** *Nec impium eum declarabit, cum judicat eum.* Ο. οὐδὲ μὴ καταδικάσαι αὐτὸν, ὅταν κρίνηται αὐτῷ. Ἄ... ἐν τῷ κρίνεσθαι αὐτόν.³⁹ Σ. οὐδὲ καταδικάσει κρινόμενον.⁴⁰
35. **רָאִיתִי רֶשַׁע עָרִיץ וּמְתַעֲרָה כְּאֹרֶחַ רֵעֵן.** *Vidi impium praepotentem, et dilatantem se sicut arbor indigena viridis.* Ο. εἶδον τὸν ἀσεβῆ ὑπερφυόμενον, και ἐπαιρόμενον ὡς τὰς κέδρους τοῦ Λιβάνου. Ἄ... κατισχυρούμενον, και corroboratum ὡς αὐτόχθων εὐθαλής.⁴¹ Σ... και ὡς ἐν δρυμῷ ὁ αὐτόματος ἀνατεῖλας εὐθαλής.⁴² Σ'. εἶδον ἀσεβῆ και ἀναιδῆ ἀντιποιούμενον ἐν σκληρότητι, και λέγοντα, εἰμὶ ὡς αὐτόχθων περιπατῶν ἐν δικαιοσύνη.⁴³
36. **וַיַּעֲבֹר הַהֵרָה אֵינְנּוּ.** *Et transivit, et ecce! non fuit.* Ο. και παρηλθον, και ἰδου οὐκ ἦν. Σ. παρελθόντος δὲ αὐτοῦ ἐφάνη ὅτι οὐκ ἔστι.⁴⁴

37. **שְׁמֶרְתֶּם וְרָאִהוּ יִשְׂרָאֵל לְאִישׁ שְׁלוֹם.** *Custodi integritatem, et vide rectum; nam sunt reliquiae (posteritas) viro pacis (s. nam posteritas viri pax).* Ο. φύλασσε ἀκακίαν, και ἴδε εὐθύτητα: ὅτι ἔστιν ἐγκατάλειμμα ἀνθρώπου εἰρηνικῷ. Ἄ... ὅτι ἔσχατον ἀνδρὶ εἰρήνῃ.⁴⁵ Σ. φύλασσε ἀπλότητα, και ὄρα εὐθύ ὅτι ἔστι μέλλοντα ἀνθρώπου εἰρηνικῷ.⁴⁶
38. **וּבְשָׁעֵים נִשְׁכָּרוּ יַחְדָּו אַחֲרֵית רֶשָׁעִים כְּנִרְתָּה.** *Peccatores autem perdentur pariter; posteritas impiorum excindetur.* Ο. οἱ δὲ παράνομοι ἐξολοθρευθήσονται ἐπὶ τὸ αὐτὸ τὰ ἐγκαταλείμματα τῶν ἀσεβῶν ἐξολοθρευθήσονται. Ἄ... και ἔσχατον ἀσεβῶν ἐκκοπήσεται.⁴⁷ Σ. οἱ δὲ ἀθετοῦντες ἐξαλειφθήσονται ἰμοῦ τὰ ἔσχατα τῶν ἀνόμων ἐκκοπήσεται.⁴⁸
39. **כִּמְעֻזָּם.** *Munimentum eorum.* Ο. και ὑπεραπιστῆς αὐτῶν ἔστιν. Ἄ. και ἰσχύς αὐτῶν.⁴⁹

PSALM. XXXVII (Hebr. xxxviii).

1. **מְזֻמָּר לְדָוִד.** *Canticum Davidi.* Ο. ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ. Ἄ. μελῳδῆμα τοῦ Δαυὶδ.¹

³⁶ Syro-hex. + لا تلتطمع ./. Cf. ad Psalm. xxv. 1.
³⁷ Syro-hex. + ولا تقبل لکم لای کھ ./.
 "Vocem אֲרַשְׁיוּ alibi Sym. expressit per τὰ κατορθούτα. Cf. Psal. xxxix. 3. xliii. 19. lxxii. 2, cum in versione Syro-hex. tum apud Montef."—Bugat. Ad τὰ ὑπορθούτα αὐτῶν Syrus interpres notat: "De pedibus ejus dicit." ³⁸ Vat. Nobil. quasi scholium affert. ³⁹ Nobil., Colb. ⁴⁰ Euseb., Colb. Ad οὐδὲ μὴ καταδικάσαι αὐτὸν Syrus noster in marg. supplet ὁ ἐχθρός. ⁴¹ Syro-hex. + حاکم ./. + حاکم ./. Hieron. vertit: *Vidi impium robustum, et fortissimum sicut indigenam viventem.* (Pro יִרְשָׁע Aquila dedit κατισχυρούμενος Psal. lxxxv. 14, et fortasse Jerem. xx. 11. Deinde Syriacum + חַיִּים sonat αὐτόχθων Jerem. xiv. 8, et, teste Masio, Jos. viii. 33. Ad εὐθαλής cf. Hex. nostra ad 4 Reg. xvii. 10.) ⁴² Syro-hex. + حاکم ./. + حاکم ./. Locutio Syriaca + حاکم pro Græco αὐτόματος reperitur in Syro-hex. Job. xxiv. 24, et Philox. Mar. iv. 28. Act. Apost. xii. 10. Bugatus minus recte vertit, qui est de ea, h. e. indigena, quo sensu ponitur

+ حاکم ./. Exod. xii. 19 in Syro-hex. ⁴³ Nobil. affert: Schol. ἢ ἔκδοσις οὕτως εἶχεν' εἶδον κ.τ.ε. Eadem habet Vat., nisi quod ἀσεβῆ ἀναιδῆ sine copula legit. Paulo aliter Syrus noster: Σ'. εἶδον ἀναιδῆ (حاکم) ἀντιποιούμενον (معتد، gloriantem) και ἐστῶτα ἐν σκληρότητι, και λέγοντα, εἰμὶ ὡς αὐθέντης (حاکم) περι πάντων (حاکم) ἐν δικαιοσύνη. Ubi περι πάντων est falsa lectio, ut videtur, pro περιπατῶν. ⁴⁴ Syro-hex. in continuazione: + حاکم ./. (Pro יִרְשָׁע Sym. εφάνη adhibet Gen. xxxiii. 1. Exod. iv. 6. Amos vii. 7.) ⁴⁵ Syro-hex. + حاکم ./. Nobil. affert: Ἄ. ἔσχατον. ⁴⁶ Euseb. et "MSS." Nobil. affert: Σ. φύλασσε—μέλλοντα. "Euseb. et duo MSS. habent ἀνθρώπου εἰρηνικῷ; duo autem alii MSS. ἀνδρὶ εἰρηνικῷ."—Montef. Cod. 268 affert: Σ. φύλασσε ἀπλότητα, και ἴδε εὐθύτητα. ⁴⁷ Syro-hex. + حاکم ./. Nobil. affert: Σ. τὰ ἔσχατα. Ἄ. και ἔσχατον. ⁴⁸ Theodoret. et "duo MSS." Priorem clausulam affert Nobil. ⁴⁹ Syro-hex. + حاکم ./. Cf. Hex. ad Jud. vi. 26. PSALM. XXXVII. ¹ Syro-hex. + حاکم ./.

3. נִחַתוּ בִי. *Demissae sunt in me.* Ο΄ ἐνεπάγησάν μοι. Ἀ. *firmatae sunt in me.*² Σ. καθίκοντό μου.³

תַּחַת. *Et descendit.* Ο΄. καὶ ἐπεστήριξας. Schol. ἐπέθηκας, ἐπεσκέπασας.⁴

4. כִּמְהָ. *Sanitas.* Ο΄. ἰασις. Ἀ. ὁλοκληρία.⁵

מִפְּנֵי זַעֲמָה. *Propter indignationem tuam.* Ο΄. ἀπὸ προσώπου τῆς ὀργῆς σου. Ἀ. Σ. ἀπὸ προσώπου τῆς ἐμβριμήσεώς σου.⁶

מִפְּנֵי חַטֹּאתַי. *Propter peccatum meum.* Ο΄. ἀπὸ προσώπου τῶν ἁμαρτιῶν μου. Σ. διὰ τὰς ἁμαρτίας μου.⁷

6. נִמְקָהוּ. *Sanie diffiunt.* Ο΄. καὶ ἐσάπησαν. Σ. καὶ ἐτάκησαν.⁸

7. קָרַר הַלְבַתַּי. *Atratus incedo.* Ο΄. σκυθρωπάζων ἐπορευόμεν. Σ. σκυθρωπὸς περιεπάτου.⁹

8. בִּי-כִסְלֵי מְלֵאוֹ נִקְלָה. *Nam ilia mea plena sunt adustionis.* Ο΄. ὅτι ἡ ψυχὴ μου ἐπλήσθη ἐμπαιγμῶν. Alia exempl. ὅτι αἱ ψύαι (s. ψόαι) μου ἐπλήσθησαν ἐμπαιγμάτων.¹⁰ Ἀ. ὅτι αἱ

λαγόνες μου ἐπληρώθησαν ἀτιμίας.¹¹ Σ. ὅτι αἱ ψύαι μου ἐπλήσθησαν ἀτιμίας.¹² Σ. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο΄ (αἱ ψύαι μου).¹³

9. שָׁפַל וְנִדְבַחְתִּי עַד-מְאֹד. *Debilitatus et contritus sum valde.* Ο΄. ἐκακώθην καὶ ἐταπεινώθην ἕως σφόδρα. Ἀ. ἐξέηψα καὶ συνετρίβην ἕως σφόδρα.¹⁴ Σ. ὀλιγοψύχησα (s. ἐλεποψύχησα) καὶ συνεθλάσθην ἕως σφόδρα.¹⁵

לְבִי רֻגְיוֹ מִכִּנְחַת לְבִי. *Rugio prae fremitu cordis mei.* Ο΄. ὠρνύμην ἀπὸ στεναγμοῦ τῆς καρδίας μου. Ἀ. ἐβρυχώμην ἀπὸ βρυγμοῦ τῆς καρδίας μου.¹⁶

11. סָבְבָה. *Circuivit (palpitavit).* Ο΄. ἐταράχθη. Ἀ. ἐρρέμβερο.¹⁷

יְגִידָם אִינִי אִתִּי. *Etiam eorum non est mecum.* Ο΄. οὐκ ἔστι μετ' ἐμοῦ. Σ. οὐδὲ αὐτὸ οὐκ ἔστι μετ' ἐμοῦ.¹⁸

12. אֶחָבֵי וְרַעֵי מִנְגַד נִגְעֵי וַעֲבָדוֹ. *Amici et sodales mei stant e regione plagae meae.* Ο΄. οἱ φίλοι μου καὶ οἱ πλησίον μου ἐξεναντίας μου ἤγγισαν καὶ ἔστησαν. Σ. οἱ φίλοι καὶ οἱ

² Syro-hex. ⲛⲁⲙⲉⲥⲁⲧⲁⲓ. Ἀ. Drusius: “Σ. καθίκεται (sic) μου. Transcripsi ex Basilio, Homilia in hunc Psalmum. Apud interpretem Euthymii legitur, *attigerunt* [apud ipsum Euthymium a Bongiovanni editum, *καθίκοντο*].” Pro *καθίκεται*, quod non Graecum est, scripsimus *καθίκοντο*. Locum S. Basilii frustra indagavimus. ⁴ Vat. Corder. in *Catena PP. GG.*, T. I, p. 700 affert: Ἀ. καὶ ἐπέστηκας. ⁵ Syro-hex. ⲛⲁⲙⲉⲥⲁⲧⲁⲓ. Ἀ. Cf. Hex. nostra ad Jesai. i. 6. ⁶ Euseb., Nobil. Syrus affert: ⲛⲁⲙⲉⲥⲁⲧⲁⲓ. Cf. Hex. nostra ad Jerem. xv. 17. ⁷ Euseb., Drusius. ⁸ Syro-hex. ⲛⲁⲙⲉⲥⲁⲧⲁⲓ. Ἀ.

⁹ Drusius. Reg. unus habet *περιεπάτου*, correctum ex *ἐπάτου*. ¹⁰ Sic Comp., Ald., Cod. Alex., alii. Syro-hex. in textu habet, *αἱ ψύαι μου ἐπλήσθησαν*; in marg. autem, *ἁμαρτίαι μου*. ¹¹ Montef. ex “MSS.” et Nobil. edidit: Ἀ. ὅτι ἐπληρ. αἱ λ. μου ἀτιμίας. Cod. 268 affert: ὅτι αἱ λ. μου ἐπληρ. ἀνομίας. Vat.: Ἀ. λαγόνες μου.

¹² Nobil. affert: Σ. ὅτι αἱ ψ. μου ἐπλήσθησαν (Montef. post Drusium edidit ἐμπλήσθησαν, et in *Corrigendis ἐνεπλήσθησαν*) ἐμπαιγμάτων, ἦτοι ἀτιμίας. “Unus Reg. ἦτοι ἀτιμίας, quod est quasi scholion ex Aquilae versione desumptum; quamobrem has voces, ἦ ἀτιμίας, ex Symmachi loco ex-

punximus.”—*Montef.* Nos *ἐμπαιγμάτων* expunximus, quasi ex versione τῶν Ο΄ derivatum. Etiam Vat. habet: Ἀ. Σ. ἀτιμίας. Minus probabitur Euthym.: τὰς ψόας δὲ, λαγόνες εἶπεν ὁ Σ. ¹³ Vat. ¹⁴ Syro-hex. ⲛⲁⲙⲉⲥⲁⲧⲁⲓ. Ἀ.

ⲛⲁⲙⲉⲥⲁⲧⲁⲓ. Syrus noster, monente Bugato, pro *ἐξέηψα* mendose legit *ἐξέηψα*, cui, suadente contextu, passivum sensum tribuit. Hebr. אֶיִל Aquila *ἐξέηψε* vertit Gen. xiv. 26, ubi recte Syro-hex. ⲛⲁⲙⲉⲥⲁⲧⲁⲓ. Hieronymus, Aquilam exprimens, vertit: *evigilavi et afflicti sum nimis*. ¹⁵ Syro-hex. ⲛⲁⲙⲉⲥⲁⲧⲁⲓ. Ἀ.

ⲛⲁⲙⲉⲥⲁⲧⲁⲓ. Plenius Bar Hebraeus ⲛⲁⲙⲉⲥⲁⲧⲁⲓ. Ἀ. Brunsius vertit: Σ. ἐλεποψύχησα καὶ συνεθλήθην (!) ἕως σφόδρα, provocans ad Gen. l. c., ubi Hexapla dant: Σ. ἐλεποψύχησε. Sed Syro-hex. ad eundem locum affert: ⲛⲁⲙⲉⲥⲁⲧⲁⲓ. Ἀ.; et Graecum *ὀλιγοψύχησε*, Psal. lxxvi. 4. Nostro est ⲛⲁⲙⲉⲥⲁⲧⲁⲓ. Nec tamen in nostro loco *ἐλεποψύχησα* plane reprobamus. ¹⁶ “Sic MSS. et Drusius [Nobil]. Duo codd. habent *ἐβρυχώμην* [Euthym. *βρυχων*].”—*Montef.* Syro-hex. affert: ⲛⲁⲙⲉⲥⲁⲧⲁⲓ. Ἀ.

¹⁷ Syro-hex. ⲛⲁⲙⲉⲥⲁⲧⲁⲓ. Ἀ. Hieron. *fluctuabat*. Vid. Rördam ad Jud. ix. 4, et nos ad Psal. cxviii. 110, 176. ¹⁸ Vat.

ἐταῖροί μου ἐξεναντίας ἐν τῇ πληγῇ μου ἀντέστησαν.¹⁹

12. וּקְרִבֵי מִרְחֹק וּקְרִבֵי מִרְחֹק. Et propinqui mei e longinquo consistunt. Ο. καὶ οἱ ἔγγιστά μου μακρόθεν ἔστησαν. Σ. καὶ οἱ ἔγγιστά μου μακρὰν ἔστησαν.²⁰

13. וַיִּנְקְשׂוּ. Et laqueos ponunt. Ο. καὶ ἐξεβιάζοντο. 'Α. καὶ ἐγένοντο σκῶλα. Σ. et erant adversus.²¹

14. וְהַרְשִׁי רַעְיָי דְבָרוֹ הַזֶּה. Et quaerentes malum meum loquuntur scelera. Ο. καὶ οἱ ζητοῦντες τὰ κακά μοι ἐλάλησαν ματαιότητας. 'Α. . . κακίαν μου . . .²² Σ. (καὶ οἱ) ἐζητοῦντες τὰ κακά μου verba insubsistentia.²³

15. וַיֵּאָזֶן בְּפִי תוֹכַחֹת. Et non habenti in ore suo reprehensiones. Ο. καὶ οὐκ ἔχων ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ ἐλεγμούς. Σ. . . διὰ στόματος αὐτοῦ ἐλέγχειν.²⁴

16. הִוָּחֵלְתִּי. Expectavi. Ο. ἤλπισα. 'Α. προσεδόκων.²⁵

17. עָלַי הִקְרִינֹו. Contra me sese efferunt. Ο. ἐπ' ἐμέ ἔμεγαλορρημόνησαν. Σ. κατεμεγαλύνοντό μου.²⁶

18. כִּי־יֵאָזֶן לִי לַיָּלֵעַ כְּנֹן. Nam ego ad claudicationem (lapsum) paratus sum. Ο. ὅτι ἐγὼ εἰς μάστιγας ἔτοιμος. 'Α. ὅτι ἐγὼ εἰς πλευρὰν παρεσκεύ-

ασμαι.²⁷ Σ. ὅτι ἐγὼ εἰς τὸ σκάζειν παρεσκεύασμαι.²⁸

18. וּמִכְאוּבֵי נַגְדִי. Et dolor meus coram me. Ο. καὶ ἡ ἀλγηδὼν μου ἐνώπιόν μου. Σ. καὶ ἡ καταπόνησίς μου ἐξεναντίας μου.²⁹

19. כִּי־חָטְאתִי. Propter peccatum meum. Ο. ὑπὲρ τῆς ἁμαρτίας μου. 'Α. ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας μου.³⁰

20. חַיִּים עֲצֹמֹו. Vivunt, et roborantur. Ο. ζῶσι, καὶ κεκραταίονται ὑπὲρ ἐμέ. Σ. ζῶντες ὑπερ-ισχύουσιν.³¹

21. וְשָׂנְאוּנִי יָרֵפוּ טוֹב. Adversantur mihi pro eo quod consector bonum. Ο. ἐνδιέβαλλόν με, ἐπεὶ κατεδίωκον δικαιοσύνην. 'Α. Σ. ἀντέκειντό μοι, ἀντὶ τοῦ σπεύσαι εἰς ἀγαθοσύνην μοι.³² Οἱ λοιποὶ ἀγαθοσύνην.³³

22. כּוֹשֶׁרָהּ. Propera. Ο. πρόσχευς. Οἱ λοιποὶ σπεύσων.³⁴

PSALM. XXXVIII (Hebr. xxxix).

1. לְמַנְצֵחַ לְיִרְחוּן מְזִמֹר לְדָוִד. Praeentori tῶ Idithun canticum Davidi. Ο. εἰς τὸ τέλος τῶ 'Ιδιθοῦν ᾠδῇ τῶ Δαυίδ. 'Α. τῶ νικοποιῶ ὑπὲρ 'Ιδιθοῦν μελῳδῆμα τοῦ Δαυίδ. Σ. ἐπινίκιος ὑπὲρ 'Ιδιθοῦν ᾠδῇ τοῦ Δαυίδ. Θ. εἰς τὸ νίκος ὑπὲρ 'Ιδιθοῦν ᾠδῇ τῶ Δαυίδ.¹

¹⁹ Theodoret. Montef. e duobus Regiis edidit: οὐ φ. μου καὶ ἐταῖροί μου κ.τ.έ. Nobil. affert: Σ. οἱ φ. καὶ ἐτ. μου ἐξ ἐναντίας τῇ πλ. μου ἔστησαν. ²⁰ Reg. unus. ²¹ Syro-hex. ⲛⲓⲁⲛⲟⲩ ⲛⲓⲁⲛⲟⲩ ⲛⲓⲁⲛⲟⲩ. Symmacho fortasse tribuendum, καὶ ἐναντιούτο. ²² Nobil. affert: 'Α. κακίαν μου, κακόν μου. "Forte, 'Α. κακίαν μου. Σ. κακόν μου."—Drusius. ²³ Syro-hex. ⲛⲓⲁⲛⲟⲩ ⲛⲓⲁⲛⲟⲩ. Nescio an Symmachus scripserit, ῥήματα ἀνυπόστατα. Cf. nos ad Job. iv. 11. Nomen ὑπόστασις Nostro est ⲛⲓⲁⲛⲟⲩ Psal. xxxviii. 6. Jud. vi. 4, etc. ²⁴ Vat. Cod. 264 Aquilae tribuit. ²⁵ Syro-hex. ⲛⲓⲁⲛⲟⲩ ⲛⲓⲁⲛⲟⲩ. ²⁶ "Sic Colb. unus, melius quam Drusius [Nobil.] καταμεγαλύνονται."—Montef. ²⁷ Syro-hex. ⲛⲓⲁⲛⲟⲩ ⲛⲓⲁⲛⲟⲩ. ²⁸ Nobil. affert: Σ. εἰς τὸ σκάζειν παρεσκεύασμαι. Syro-hex. ⲛⲓⲁⲛⲟⲩ ⲛⲓⲁⲛⲟⲩ. ²⁹ Syro-

hex. in continuatione: ⲛⲓⲁⲛⲟⲩ ⲛⲓⲁⲛⲟⲩ. Cf. ad Psal. xxxi. 10. De Syriaco ⲛⲓⲁⲛⲟⲩ vid. Bugat. ad Psal. xv. 4, et Middeld. ad Thren. i. 18. ³⁰ Syro-hex. ⲛⲓⲁⲛⲟⲩ ⲛⲓⲁⲛⲟⲩ. ³¹ Nobil. ³² Syro-hex. ⲛⲓⲁⲛⲟⲩ ⲛⲓⲁⲛⲟⲩ. Sic unus codex. Coislin. vero hanc notam habet: "Ἀργιέτης καὶ Ο. Θ. Ε'. Σ'. ἀγαθοσύνην. Εὐσέβιος καὶ Δ. δικαιοσύνην."—Montef. In fine hujus v. Syro-hex. in textu subjungit: ⲛⲓⲁⲛⲟⲩ ⲛⲓⲁⲛⲟⲩ. Sic Parsonsii Cod. 13 in marg.: ση (σημείωσον) ἐνταῦθα προσθετόν" καὶ ἀπέρριψαν τὸν ἀγαπήτορ ὡστέ νεκρὸν ἐβδελυγμένον. Eadem in suo legit Theodoret., exponens: ἐν γὰρ ἀγαπᾶν ἴδει κατὰ τοὺς τῆς φύσεως νόμους, τοῦτορ ὡς δυσώδη νεκρὸν ἐμισυάττετο. ³⁴ Schol. apud Nobil.

2. אֲמַרְתִּי אֲשַׁמְרָה דְרַנְי מִחֲטֹא בְלִשְׁוִי. *Dixi, custodiam vias meas, ne peccem lingua mea.*

Ο'. εἶπα, φυλάξω τὰς ὁδοὺς μου, τοῦ μὴ ἁμαρτάνειν ἐν γλώσση μου. Σ. εἶπον, φυλάξω τὰς ὁδοὺς μου, μὴ ἁμαρτεῖν διὰ τῆς γλώσσης μου.² Θ. . . τοῦ μὴ ἁμαρτεῖν ἐν γλώσση μου.³

מִחֲסוּם לִפְי אֲשַׁמְרָה לִפִּי. *Servabo ori meo caristrum.* Ο'. ἐθέμην τῷ στόματί μου φυλακὴν. 'Α. Σ. φυλάξω τὸ στόμα μου φιμῶ.⁴

בְּעוֹד רִשְׁעִי לִנְגְדִי. *Dum adhuc impius coram me.* Ο'. ἐν τῷ συστήναι τὸν ἁμαρτωλὸν ἐναντίον μου. 'Α. Σ. ἔτι ὄντος ἀσεβοῦς ἐξεναντίας μου.⁵

3. נִמְלַמְתִּי דוּמְיָה דְחִשִּׁיתִי כְּטוֹב. *Obmutui silentio, conticui de bono.* Ο'. ἐκωφώθην καὶ ἐταπεινώθην καὶ ἐσίγησα ἐξ ἀγαθῶν. 'Α. ἡλαλήθην, σιωπῇ ἐσίγησα ἀπὸ ἀγαθοῦ.⁶ Σ. ἀλαλος ἐγενόμην, σιγῇ ἐσιωπήθην, μὴ ὧν ἐν ἀγαθῶ.⁷

נִנְעָרָה. *Commotus est.* Ο'. ἀνεκαινίσθη. 'Α. Σ. ἀνεταράχθη.⁸

4. חֲסִי-לִפִּי בְּקַרְבִּי בְּהִגְיִי תְּבַעֵרֵ אֵשׁ. *Incaluit cor meum intra me; in fervore meo exarsit ignis.*

Ο'. ἐθερμάνθη ἡ καρδία μου ἐντός μου, καὶ ἐν τῇ μελέτῃ μου ἐκκαυθήσεται πῦρ. Σ. ἐξεθερμάνθη ἡ καρδία μου ἐντός μου ἐν τῷ ἀναπολεῖν με ἀνεκαύμην πυρί.⁹

6. הִנֵּה נִתְּתָה יָמַי. *Ecce! palmos dedisti dies meos.* Ο'. ἰδοὺ παλαιὰς (alia exempl. παλαισταῶς¹⁰) ἔθου τὰς ἡμέρας μου. Σ. ἰδοὺ ὡς σπιθαμὰς ἔδωκας τὰς ἡμέρας μου.¹¹

הַקְּלָי כְּאֵין נִגְדִי. *Et aevum meum tanquam nihil coram te.* Ο'. καὶ ὑπόστασίς μου ὡσεὶ οὐθέν ἐνώπιόν σου. 'Α. καὶ κατὰδυσίς μου ὡς οὐκ ἔστιν ἐναντίον σου.¹² Σ. καὶ ἡ βίωσίς μου ὡς οὐδὲν ἀντικρὺς σου.¹³

אֵךְ כֹּל-הַבָּל כֹּל-אָדָם נַעֲב. *Certe universa vanitas est omnino homo consistens.* Ο'. πλὴν τὰ σύμπαντα ματαιότης, πᾶς ἄνθρωπος ζῶν. 'Α. . . πᾶς ἄνθρωπος ἐστηλωμένος.¹⁴ Σ. μόνον γὰρ ἄτμὸς πᾶς ἄνθρωπος ἐστῶς.¹⁵

כֹּלֶה. *Selah.* Ο'. διάψαλμα. 'Α. ἀεί. Σ. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'. Ε'. διαπαντός. Σ. εἰς τέλος.¹⁶

7. יִתְהַלֵּךְ אִישׁ. *Ambulat homo.* Ο'. διαπορεύεται ἄνθρωπος. Σ. ἀναστρέφεται ἄνθρωπος.¹⁷

pro ἰπέρ Ἰδιθούν habet τοῦ Ἰδιθούμ. Ad Symmachum pro ἐπινίκιον, quod est in Eusebio, Vat. affert ἐπινίκιος. Schol. apud Nobil.: οἱ λοιποὶ ἰπέρ Ἰδιθούν. ² Euseb. ³ Vat. ⁴ Symmachi versionem afferunt Nobil., Euseb. Eandem Aquilae, non Symmacho, tribuit Syro-hex. *אֵשׁ בְּקַרְבִּי בְּהִגְיִי תְּבַעֵרֵ אֵשׁ.* ⁵ Sic sub Symmachi nomine Euseb. Syro-hex. autem: *אֵשׁ בְּקַרְבִּי בְּהִגְיִי תְּבַעֵרֵ אֵשׁ.* ⁶ Vat.: 'Α. ἡλαλήθην. Coll. στιχηρῶς scriptus mendose affert: 'Α. σιωπῆς σιγῆς ἀπὸ ἀγαθοῦ. Correxuit Montef. ⁷ Euseb. Vat. affert: Σ. ἀλαλος ἐγενόμην. Syro-hex. *אֵשׁ בְּקַרְבִּי בְּהִגְיִי תְּבַעֵרֵ אֵשׁ.* ⁸ Syro-hex. *אֵשׁ בְּקַרְבִּי בְּהִגְיִי תְּבַעֵרֵ אֵשׁ.* ⁹ Nobilius affert: Σ. ἀνεταράχθη. Montef. pro Hebraicis *נִנְעָרָה*, et *dolor meus commotus est*, Symmacho continuat καὶ ἀνεταράχθη, Eusebium auctorem falso appellans. ¹⁰ Theodoret. Montef. edidit ἐνεκαύμην, notans: "Ita Symmachi lectionem efferunt MSS. Duo autem Colbertini [et unus codex Theodoretii] habent ἀναπολεῖν pro ἀναπολεῖν." Nobil. ex Chrysostomo affert: Σ. ἐν τῷ ἀναπολεῖν με ἐνεκ. πυρί. Tandem Syro-hex.: Σ. quum recor-

darer (אֵשׁ בְּקַרְבִּי בְּהִגְיִי תְּבַעֵרֵ אֵשׁ). Suidas: ἀναπολεῖ, ἀναμμησκειται ἀνεκαύμην πυρί (نعم نسف حرد). ¹⁰ Sic Comp., Ald., Cod. Alex., alii. "In libro Vaticano utrumque est; sed prior scriptura est παλαιὰς, postea additum fuit στ."—Nobil. De recentiore scriptura silet Maius. Syro-hex. in textu habet *אֵשׁ*, palmos. ¹¹ Euseb., Theodoret., et Chrysost. apud Nobil. Syro-hex.: Σ. ὡς σπιθαμὰς (אֵשׁ). Cf. Middeld. ad Thren. ii. 20). Corder. in *Catena PP. GG.*, T. I, p. 721, pro σπιθαμὰς, σπιθαμαίαις habet. ¹² Euseb. (qui καὶ ἡ kar. affert), Nobil. et "duo MSS." Consentit Syro-hex. *אֵשׁ בְּקַרְבִּי בְּהִגְיִי תְּבַעֵרֵ אֵשׁ.* ¹³ Euseb., Theodoret., Nobil. et "duo MSS." ¹⁴ Euseb., Nobil. ¹⁵ Sic Montef. Nobil. affert: Σ. ἄτμῖς. Σ. ἐστῶς. Euseb.: Σ. πᾶς ἄνθρωπος ἐστῶς. Tandem Syro-hex.: 'Α. Σ. μόνον γὰρ ἄτμὸς (אֵשׁ) πᾶς ἄνθρωπος ἐστῶς (אֵשׁ), quod etiam ἐστηλωμένος sonare potest. Cf. ad Psal. xlv. 10). ¹⁶ Sic Montef. Syro-hex. Aquilae et Sym. continuat, *אֵשׁ בְּקַרְבִּי בְּהִגְיִי תְּבַעֵרֵ אֵשׁ*, quod pro ἀεί ponitur Jesai. xlii. 14. ¹⁷ Vat.

7. יְהַמְּיוּן. Strepunt. Ο'. ταράσσειται. Σ. σννη-
χίσει.¹⁸

וַיַּבְרָר. Cumulat. Ο'. θησαυρίζει. 'Α. συνέχασεν.¹⁹

כִּי-אֶסְבֵּם. Quis colliget ea. Ο'. τίνι συνάξει
αὐτά. 'Α. Θ. τίς συλλέξει αὐτά.²⁰ Σ. ὁμοίως
τοῖς Ο'.²¹

8. וְעַתָּה מִה-קָוִיתִי אֲדֹנָי תוֹחֲלֹתַי לָהּ הוּא. Et
nunc quid exspecto, Domine? spes mea in te
ipsa. Ο'. καὶ νῦν τίς ἡ ὑπομονή μου; οὐχὶ ὁ
κύριος; καὶ ἡ ὑπόστασις μου παρὰ σοί ἐστιν.
'Α... ἡ παραδοκία μου μετὰ σοῦ.²² Σ. νῦν
οὖν τί προσδοκῶ, ἔδῃσποτα; ἡ ἀναμονή μου εἰς
σέ ἐστιν.²³

9. מְכַלְפֶּשְׁעֵי הַיְלֵכִי חִרְפֹת נִבְלָאֵל-הַשִּׁמְיִי. Ab
omnibus delictis meis libera me, opprobrium
insipientis ne ponas me. Ο'. ἀπὸ πασῶν τῶν
ἀνομιῶν μου ρῦσαι με, θνείδος ἄφρονι ἔδωκάς
με. 'Α... θνείδος ἀπορρέουσι μὴ θῆς με.²⁴
Σ. ἀπὸ πασῶν τῶν ἀθεσιῶν μου ἐξελοῦ με,
ἐπονείδιστον ἄφρονι μὴ τάξῃς με.²⁵ Ε'.
θνείδος ἄφρονι μὴ δῶς με.²⁶

10. נִגְלַמְתִּי לָא אֶפְתַּח-פִּי כִי אַתָּה עָשִׂיתָ. Ob-
mutui, non aperui os meum; tu enim fecisti.
Ο'. ἐκωφόθην, καὶ οὐκ ἤνοιξα τὸ στόμα μου,
ὅτι σὺ εἶ ὁ ποιήσας με. 'Α. ἠλαλήθην...²⁷
Σ. ἀλαλος ἐγενόμην, οὐκ ἀνοίξω στόμα μου

σὺ γὰρ ἐποίησας.²⁸

11. נִגְעַה מִתְּגַרְתִּי יָדָךְ. Plagam tuam; a conten-
tione manus tuae. Ο'. τὰς μάλιστα σου ἀπὸ
τῆς ἰσχύος τῆς χειρός σου. 'Α. Σ. τὴν ἀφήν σου,
a contentione τῆς χειρός σου.²⁹

12. עֲלֵ-פָעֶן. Ob iniquitatem. Ο'. ὑπὲρ ἀνομίας.
Σ. δι' ἀδικίαν.³⁰

וְהִמָּס כְּעֶשֶׂת חַמּוּרוֹ. Et dissolvit sicut tineam
desiderabile ejus. Ο'. καὶ ἐξέτηξας ὡς ἀράχην
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. 'Α. καὶ ἔθηκας ὡς σκνίπα τὰ
ἐπιθυμητὰ αὐτοῦ.³¹ Σ. καὶ διαλύεις ὡς εὐρώτα
τὸ ἐπιθυμητὸν αὐτοῦ.³² 'Αλλος ἀνήλωσας.
'Αλλος ἑταπεινώσας.³³

13. הִנֵּה הַבָּל כֹּל-אָדָם. Verumtamen vanitas est
omnis homo. Ο'. πλὴν μάτην ÷ ταράσσειται ÷
πᾶς ἄνθρωπος.³⁴ 'Α. πλὴν μάτην πᾶς ἄνθρω-
πος.³⁵ Σ. μόνον ἀτμός πᾶς ἄνθρωπος.³⁶

14. סֵלָה. Selah. Ο'. διάψαλμα. 'Α. Ε'. canti-
lena.³⁷

15. אֶל-תְּחַרְשׁ. Ne sileas. Ο'. μὴ παρασιωπήσης.
'Α. μὴ κωφεύσης.³⁸ Σ. μὴ παρακούσης.³⁹ Θ.
μὴ παρασιωπήσης.⁴⁰

16. כִּי גֵר. Nam peregrinus. Ο'. ὅτι πάροικος.
'Α. ὅτι προσήλυτος.⁴¹

17. הִשָּׁע מִמֶּנִּי וְאֶבְלִיגָה. Respice a me, et exhi-

¹⁸ Syro-hex. ܕܥܝܢܐܗܘܐܝܢܘܢ . Cf. ad Psal. xlv. 4.
¹⁹ Syro-hex. ܕܥܝܢܐܗܘܐܝܢܘܢ . Cf. Hex. ad Exod. viii. 14.
²⁰ Nobil. ²¹ Vat. ²² Sic "MSS." Theodoret.: τὴν
δὲ ὑπόστασιν Ἀκύλας παραδοκίαν εἴρηκεν. ²³ Euseb. Nobil.
καὶ νῦν pro νῦν οὖν habet. Syro-hex. affert: Σ. καὶ ἡ ἀνα-
μονή (ܕܥܝܢܐܗܘܐܝܢܘܢ) μου εἰς σέ ἐστιν. ²⁴ Euseb., Nobil.
Syro-hex.: 'Α. Σ. (dele Σ.) ἀπορρέουσι (ܕܥܝܢܐܗܘܐܝܢܘܢ) μὴ θῆς με.
²⁵ Euseb., Nobil. ²⁶ Euseb. ²⁷ Vat. affert: 'Α. ἠλα-
λώθην (sic). Cf. ad v. 3. ²⁸ Euseb., Nobil. Prior habet
ἀνοίξεις. Montef. male edidit τὸ στόμα μου. ²⁹ Syro-
hex. ܕܥܝܢܐܗܘܐܝܢܘܢ ܕܥܝܢܐܗܘܐܝܢܘܢ ܕܥܝܢܐܗܘܐܝܢܘܢ . Vocab.
 ܕܥܝܢܐܗܘܐܝܢܘܢ Bugatus vertit contentio, et sic Hieron. Castell.
affert: ܕܥܝܢܐܗܘܐܝܢܘܢ , irritatio, Sap. xvii. 9 [ubi pro
συριγμός nescio an Syrus συριγμός invenerit]. ³⁰ Nobil. ³¹ Syro-
hex. ܕܥܝܢܐܗܘܐܝܢܘܢ ܕܥܝܢܐܗܘܐܝܢܘܢ ܕܥܝܢܐܗܘܐܝܢܘܢ . Ad
 ܕܥܝܢܐܗܘܐܝܢܘܢ , σκνίψ, vid. Exod. viii. 16 in Syro-hex. ³² Nobil.
Consentit Syro-hex. ܕܥܝܢܐܗܘܐܝܢܘܢ ܕܥܝܢܐܗܘܐܝܢܘܢ .

ܕܥܝܢܐܗܘܐܝܢܘܢ . ³³ Colb. στιχηρῶς scriptus.
³⁴ Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 22: "Et dicitis vos
in Graeco non invenisse, conturbatur. Sed et hoc in LXX
sub veru additum est." Deest ταράσσειται in Comp., Ald.,
Cod. Alex., aliis; sed legitur in Syro-hex. sine obelo.
³⁵ "Sic unus codex."—Montef. Suspecta versio. Cf. ad
v. 6. ³⁶ Syro-hex. Symmacho continuat: ܕܥܝܢܐܗܘܐܝܢܘܢ
 ܕܥܝܢܐܗܘܐܝܢܘܢ . ³⁷ Syro-hex. ܕܥܝܢܐܗܘܐܝܢܘܢ .
Sic Syrus noster Psal. xliii. 9. xlv. 7. xlix. 6. lxxiv. 4.
lxxv. 4. Syr. ܕܥܝܢܐܗܘܐܝܢܘܢ respondet Graeco χορὸς in Hex. ad
Psal. xxix. 12. Hic fortasse est ἄσμα (Origen. Opp. T. II,
p. 522: ἐν οἷς τὰ διαψάλματα φέρεται, ἐν τούτοις ὁ 'Ακ. ἀπὸ τοῦ
διαψάλματος πεποιήκειν, ἄσμα), vel etiam ὑπακοή, responsio,
Gallice refrain, ab ܕܥܝܢܐܗܘܐܝܢܘܢ , ὑπακούειν. Sed haec nimis in-
certa sunt. ³⁸ Vat. ³⁹ Nobil., Vat. ⁴⁰ Vat.
⁴¹ Syro-hex. ܕܥܝܢܐܗܘܐܝܢܘܢ ܕܥܝܢܐܗܘܐܝܢܘܢ .

larabo (vultum). Ὁ ἄνες μοι ἵνα ἀναψύξω. Ἄ. ἔκκλων ἀπ’ ἐμοῦ, καὶ ἀναπνεύσω.⁴³ Σ. ἀπόσχου μου ἵνα μειδιάσω.⁴³

14. בְּטָרַם אֵילַי וְיִאָּנַי. Antequam abeam, et non ego. Ὁ. πρὸ τοῦ με ἀπελθεῖν, καὶ οὐκέτι μὴ ὑπάρξω. Σ. πρὶν ἀπελθεῖν με, καὶ μὴ ὑπάρχειν.⁴⁴

PSALM. XXXIX (Hebr. xl).

1. לְמַנְצֵחַ לְדָוִד מְזִמּוֹר. Praecentori Davidi canticum. Ὁ. εἰς τὸ τέλος τῷ Δαυὶδ ψαλμός. Ἄ. τῷ νικοποῦ.⁴⁵ Σ. ἐπινίκιος φῶδὴ τοῦ Δαυὶδ.¹

2. קָבַהּ קְנִייתִי יְהוָה וַיָּטַ אֵלַי וַיִּשְׁמַע שְׁוַעְתִּי. Expectando expectavi Jovam, et inclinavit (aurem) ad me, et audivit vociferationem meam. Ὁ. ὑπομένων ἐπέμεινα τὸν κύριον, καὶ προσέσχε μοι, καὶ εἰσήκουσε τῆς δεήσεώς μου. Ἄ. Σ. . . καὶ ἔκλιπε πρὸς μέ. . .² (Σ.) ἀναμένων ἀνέμεινα τὸν κύριον, καὶ προσκλιθεὶς εἰσήκουσέ μου.³ Εῖ. . . τῆς δεήσεώς μου.⁴

3. מַבּוֹר. E fovea. Ὁ. ἐκ λάκκου. Ἄλλος· ἐκ βόθρου.⁵

3. שָׁוִן. Strepitus (s. perniciiei). Ὁ. ταραπιωρίας. Ἄ. ἤχου.⁶

בּוֹנִין אֲשֶׁרֵי. Stabilivit gressus meos. Ὁ. καὶ κατεῦθνε τὰ διαβημάτά μου. Ἄ. Σ. καὶ ἤρασε τὰ ὑπορθοῦντά με.⁷

5. וְלֹא-פָנָה אֶל-רֵחֲבִים וְשֵׁטֵי קָבַב. Et non respicit ad fastuosos et declinantes ad mendacium. Ὁ. καὶ οὐκ ἐπέβλεψεν εἰς ματαιότητας καὶ μανίας ψευδεῖς. Ἄ. καὶ οὐκ ἔκλιπε (s. ἐκλίθη) πρὸς ὀργήματα καὶ προσκλίσεις ψεύδους.⁸ Σ. καὶ οὐκ ἐξέκλιπε πρὸς ἀλαζόνας καὶ νεύοντας ψεύδους.⁹

6. רַבּוֹת עָשִׂיתָ אִתָּהּ יְהוָה אֱלֹהֵי נִפְלְאוֹתַיִךְ. וַיִּכְהַשְׁבְּתֵיחַ אֵילֵינוּ אֵין עָרָךְ אֵילֵיךְ. Multa fecisti tu, Jova Deus meus, mirabilia tua, et cogitationes tuas erga nos non est ordinare ad te. Ὁ. πολλὰ ἐποίησας σὺ, κύριε ὁ θεός μου, τὰ θαυμασιά σου, καὶ τοῖς διαλογισμοῖς σου οὐκ ἔστι τις ὁμοιωθήσεται σοι. Σ. πάμπλλα ἐποίησας σὺ, κύριε ὁ θεός μου, τὰ τεράστια σου, καὶ τοὺς διαλογισμούς σου τοὺς ὑπὲρ ἡμῶν οὐκ ἔστιν ἐκθέσθαι ἐπὶ σοῦ.¹⁰

אָנִיכְדָּה וְאֶדְבָּרָה עִצְמוֹ מִסֵּפֶר. Annuntiabo et loquar, numerosiora fuerunt quam ut narrentur. Ὁ. ἀπήγγειλα καὶ ἐλάλησα, ἐπληθύνθησαν ὑπὲρ ἀριθμὸν. Σ. ἐὰν ἀπαγγέλλων καταγγέλλω, πλείω ἐστὶ τοῦ διηγηθῆναι.¹¹

⁴² Syro-hex. ⲉⲃⲓⲛⲟⲩⲛⲓ ⲙⲟⲩ ⲛⲓⲥⲉⲛⲟⲩⲛⲓ. ⁴³ Nobil. Colb. στιχηρῶς scriptus: ἀπόσχου μοι. "Marg. Cod. 264: ἀπόσχου με ἵνα μὴ διώσω. ἄφες συγχώρησιν ἀνάπαυσιν; duplici sc. lectione."—Parsons. Immo corrigendum ex Nobillio: ἄφες, συγχώρησον, ἀνάπαυσον; quae sunt glossae τοῦ ἄνες. ⁴⁴ Nobil.
PSALM. XXXIX. ¹ Syro-hex. ⲛⲟⲩⲙⲉⲛⲟⲩⲛⲓ ⲛⲓⲥⲉⲛⲟⲩⲛⲓ. ⲙⲟⲩ ⲛⲓⲥⲉⲛⲟⲩⲛⲓ. Vat. affert: Ἄ. τῷ νικοποῦ. ² Syro-hex. ⲉⲃⲓⲛⲟⲩⲛⲓ ⲙⲟⲩ ⲛⲓⲥⲉⲛⲟⲩⲛⲓ. ³ Sic Colbert. στιχηρῶς scriptus, sine interpretis nomine: videtur autem esse Symmachii.—Montef. Cf. ad Psal. xxiv. 5. xxvi. 14. Pro προκληθείς, quod edidit Montef., Schleuserus perspexit legendum esse προσκλιθείς. Hieron.: et inclinatus est ad me. ⁴ Vat. ⁵ Coislin. Sic Cod. 190 in marg. ⁶ Syro-hex. ⲉⲃⲓⲛⲟⲩⲛⲓ. Cf. ad Psal. lxiv. 8. ⁷ Syro-hex. ⲛⲟⲩⲙⲉⲛⲟⲩⲛⲓ ⲛⲓⲥⲉⲛⲟⲩⲛⲓ ⲛⲓⲥⲉⲛⲟⲩⲛⲓ. Idem ad ⲛⲟⲩⲙⲉⲛⲟⲩⲛⲓ ⲛⲓⲥⲉⲛⲟⲩⲛⲓ. ⁸ Syro-hex. ⲛⲟⲩⲙⲉⲛⲟⲩⲛⲓ. Cf. ad Psal. xxxvi. 31. ⁹ Syro-hex. ⲛⲟⲩⲙⲉⲛⲟⲩⲛⲓ ⲛⲓⲥⲉⲛⲟⲩⲛⲓ ⲛⲓⲥⲉⲛⲟⲩⲛⲓ.

ⲉⲃⲓⲛⲟⲩⲛⲓ. (Syr. ⲛⲓⲥⲉⲛⲟⲩⲛⲓ, Castello aberratio a recta via, ponitur pro πρόσκλισις i Tim. v. 21 in Philox. In loco S. Basilii apud Bar Hebr. Prooem. in Psalmos, pro Graecis, διὰ τὸ πρὸς ἠδονὴν ἐπιρρηπές, Syrus interpres dedit, ⲛⲓⲥⲉⲛⲟⲩⲛⲓ ⲛⲓⲥⲉⲛⲟⲩⲛⲓ. Graeca πρόσκλισις et ἐπιρρηπεία tanquam synonyma jungit S. Chrysost. Opp. T. XI, p. 105 A.) ⁹ Syro-hex. ⲛⲟⲩⲙⲉⲛⲟⲩⲛⲓ ⲛⲓⲥⲉⲛⲟⲩⲛⲓ. (Pro νεύοντας fortasse scripsit Symmachus αἰνιτωμένους, quod vocab. eidem interpreti vindicatori sumus Ezech. xvii. 2. Nomen ⲛⲓⲥⲉⲛⲟⲩⲛⲓ in Syro-hex. tam νεῦμα quam αἶνιγμα sonat.) ¹⁰ Sic Euseb. Nobil. et Vat. habent: Σ. τοῖς διαλογισμοῖς σου (σου om. Vat.) τοὺς ὑπὲρ ἡμῶν οὐκ ἔστιν ἐκθέσθαι σοι. Sed Eusebium firmat Syro-hex., qui affert: ⲛⲟⲩⲙⲉⲛⲟⲩⲛⲓ ⲛⲓⲥⲉⲛⲟⲩⲛⲓ. ¹¹ Euseb. et "duo MSS." Paulo aliter Nobil.: Σ. ἐὰν ἀπαγγέλω καὶ ἐὰν λέγω, κ.τ.ε. Vat.: Σ. ἐὰν ἀπαγγέλω καὶ ἄ λέγω, κ.τ.ε. Cod. 264 in marg. sine titulo: ἐὰν ἀπαγγέλλω καὶ λέγω, κ.τ.ε. Hic

7. אָפֶנְתָּ לִּי אָזְנוֹתַי כְּרִיתָ לִּי. *Aures fodisti (aperuisti) mihi.*
 O'. σῶμα δὲ κατηρίσω μοι. 'Α. ὅτια δὲ ἔσκαψάς μοι. Σ. ὅτια δὲ κατεσκεύασάς μοι. O'. Θ. Ε'. Σ'. ὅτια δὲ κατηρίσω μοι.¹²
8. הִזְכַּרְתִּי וְנִזְכַּרְתִּי. *Tunc dixi.* O'. τότε εἶπον. Σ. ὅτε εἶπον.¹³
 בְּמִגְדַּלְתֵּי סֵפֶר. *In volumine libri.* O'. ἐν κεφαλίδι βιβλίου. 'Α. ἐν εἰλήματι βιβλίου. Σ. ἐν τῷ τεύχει τοῦ ὀρισμοῦ σου.¹⁴ Ε'. ἐν τόμφ βιβλίου.¹⁵
9. הִצַּחֲתִי וְתוֹרַתְךָ בְּתוֹךְ מִי. *Volui, et lex tua in medio viscerum meorum.* O'. ἠβουλῆθην, καὶ τὸν νόμον σου ἐν μέσῳ τῆς καρδίας (alia exempl. κοιλίας¹⁶) μου. 'Α. Θ. . . καὶ τὸν νόμον σου ἐν μέσῳ τῆς κοιλίας μου. Σ. προεθυμήθην τὸν νόμον σου ἔνδοθεν τῶν ἐγκάτων μου.¹⁷
11. בְּנִיבְוֹתַי. *Benignitatem tuam.* O'. τὸ ἐλεός σου. Σ. τὴν χάριν σου.¹⁸
 לִקְהָל רַב. *In coetu frequenti.* O'. ἀπὸ συνα-

- γωγῆς πολλῆς. 'Α. Θ. ἐν ἐκκλησίᾳ μεγάλῃ. Σ. ἐν πληθού. . .¹⁹
12. בְּרַחֲמֶיךָ. *Benignitas tua.* O'. τὸ ἐλεός σου. Σ. ἡ χάρις σου.²⁰
 יִצְרְוּ. *Custodiunt me.* O'. ἀντελάβοντό μου. Σ. περιφραστέτω με.²¹ Θ. ὁμοίως τοῖς O'.²²
13. וְלֹא-יִכְלְתִי לְרֹאוֹת. *Et non possum videre.* O'. καὶ οὐκ ἠδυνάσθην τοῦ βλέπειν. Θ. ὥστε μὴ δύνασθαι βλέπειν.²³
14. רָצִיהָ. *Vetis.* O'. εὐδόκησον. "Ἄλλος" θέλησον.²⁴
 לְעֻזְרָתִי חֲשֵׁהָ. *Ad auxilium meum propera.* O'. εἰς τὸ βοηθησαί μοι πρόσχες. 'Α. εἰς τὸ βοηθησαί μοι σπεύσον.²⁵
15. יַבְשׁוּ וְיִחַפְּרוּ. *Pudefiant et erubescant.* O'. καταισχυνηθήσαν καὶ ἐντραπήσαν. Σ. ἐντραπήσαν καὶ ἀσχημονήσaiεν.²⁶
 לְקַפְּרוֹתַי. *Auferre eam.* O'. τοῦ ἐξᾶραι αὐτήν. 'Α. τοῦ συστῆραι αὐτήν.²⁷

quoque lectionem Eusebianam in suo habuisse videtur Syrus noster, vertens: **ה. ל. ב. ח. ב. א. ל. א. ל. א. ל.** ¹² Sic Montef. ex Coisl. "In commentariis Graecis legitur: ὅτια δὲ μοι κατηρίσω. Scholion: ὅτια δὲ ἔσκαψάς μοι. ὅτια δὲ κατεσκεύασάς μοι."—*Nobil.* Syro-hex. in textu: **ה. ל. א. ל. א. ל. א. ל.** Idem in marg. affert: **ל. א. ל. א. ל. א. ל.** notans: "Omnes interpretes (תַּפְּסוּמֵי) aures dixerunt, et in Hebraeo **א. ל. א. ל. א. ל.**" ¹³ *Nobil.*, Coisl. ¹⁴ Sic Montef., notans: "Hic variant MSS. et Editi. Nam tres MSS. illud ἐν εἰλήματι κ.τ.έ. Aquilae pariter et Symmacho tribuunt. [Etiam Theodoret. ad loc., et Didymus Alex. apud Mai. P. N. B., T. VII, P. II, p. 220: τὴν κεφαλίδα, εἶδημα εἰρήκασιν Ἀκύλας καὶ Σύμμαχος.]. . . Eusebius [?] autem utrique, Aquilae nempe et Symmacho, suam peculiarem versionem ascribit, qualem nos edimus; quem sequuntur aliquot MSS. etiam ex iis qui priorem lectionem attulerant." *Nobil.* affert: 'Α. ἐν εἰλήματι. Σ. ἐν τῷ τεύχει κ.τ.έ., cui adstipulantur Syro-hex. et Bar Hebraeus: **ה. ל. א. ל. א. ל. א. ל.** Ad Symmachum cf. Hex. nostra ad Ezech. ii. 9. ¹⁵ Syro-hex. et Bar Hebr. afferunt: **ה. ל. א. ל. א. ל. א. ל.** Syriacum **ה. ל. א. ל. א. ל. א. ל.** *quinternio chartarum, quinque foliis constans* (cf. Ceriani in *Monum. S. et P.*, T. II, p. 115) nescio an recte τόμος (**ה. ל. א. ל. א. ל. א. ל.** Jesai. viii. i, et Sym. ad

Jerem. xxxvi. 2) verterim. Certe *Nobil.* hic affert: "Ἄλλος" ἐν τόμφ. ¹⁶ Sic Comp., Ald., Cod. Alex., alii. Syro-hex. **ה. ל. א. ל. א. ל. א. ל.** Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 23: "In medio cordis mei. Pro quo in Graeco reperisse vos dicitis, *in medio ventris mei*, quod et in Hebraeo sic scriptum est, **ב. א. ל. א. ל. א. ל.** Sed propter euphonium apud Latinos, *in corde*, translatum est; et tamen non debemus subtrahere quod verum est." ¹⁷ "Lectionem Aquilae habet unus codex; Symmachi Eusebius."—*Montef.* Ad Sym. Syrus affert: Σ. προεθυμήθην (**ה. ל. א. ל. א. ל. א. ל.**) *Nobil.* autem: Σ. τῶν ἐγκάτων μου. ¹⁸ *Nobil.*, Theodoret. et "MSS., quorum duo habent ἐν πλήθει. ¹⁹ Syro-hex. ²⁰ Syro-hex. **ה. ל. א. ל. א. ל. א. ל.** ²¹ *Nobil.* Syro-hex. affert: Σ. περιφραστέωσάν με (**ה. ל. א. ל. א. ל. א. ל.**). ²² *Vat.* ²³ Idem. ²⁴ Colb. στιχηρῶς scriptus. *Vat.* in marg. habet: *θέλησον, ἐπιθύησον.* ²⁵ "Unus codex." Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 23: "In auxilium meum propera. Pro quo in Graeco reperisse vos dicitis, *σπεύσον*, id est, *festina*. Sed apud LXX πρόσχες, id est, *respice*, scriptum est." Lectionem *σπεύσον* videre est in Cod. Alex. et aliis, necnon in versione Syro-hex. ²⁶ *Euseb.* ad loc.: "Ἐντρέπονται δὲ καὶ ἀσχημονοῦσιν" οὕτως γὰρ ἐξέδωκεν ὁ Σύμμαχος" οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ δικαίου, ἐπειδὴν κ.τ.έ. Dan. Barbarus ex Symmacho affert, *pudefiant*. ²⁷ Syro-hex. **ה. ל. א. ל. א. ל. א. ל.** Cf. Hex. ad i Reg. xii. 25.

15. רָעָתִי. *Malum meum.* Οἱ μοι κακά. Ἄ. κακίαν μου. Σ. κάκωσίν μου.²⁸
16. יִשְׁבוּ עַל-עַקֵּב בַּשָּׂתֶם. *Obstupescant propter pudorem suum.* Οἱ κομισάσθωσαν παραχρήμα αἰσχύνην αὐτῶν. Ἄ. ἀφρανισθείσαν ἐπὶ πτέρων αἰσχύνης αὐτῶν.²⁹
- הָאֵמְרִים לִי הָאָה הָאָה. *Qui dicunt mihi: Eja, eja.* Οἱ λέγοντές μοι, εὖγε, εὖγε. Ἄ. . . ἄ, ἄ. Σ. οἱ λέγοντες περὶ ἐμοῦ, εὖγε, εὖγε.³⁰

PSALM. XL (Hebr. xli).

1. לְמַנְצֵחַ מְזִמּוֹר לְדָוִד. *Praecentori canticum Davidi.* Οἱ εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. Ἄ. τῷ νικοποῖῳ μελῳδῆμα τῷ Δαυίδ. Σ. ἐπινίκιος ῥοδὴ τῷ Δαυίδ. Θ. εἰς τὸ νίκος ψαλμὸς τῷ Δαυίδ.¹
2. אֲשֶׁרֵי מְשִׁבִּיל אֶל-דָּל. *Beatitudines attendentis ad tenuem.* Οἱ μακάριος ὁ συνιῶν ἐπὶ πτωχὸν ÷ καὶ πένητα. Ἄ. Τὸ, πένητα, οὔτε ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ, οὔτε παρὰ τοῖς λοιποῖς ἐρμηνευταῖς ἐμφέρεται.²
- רָעָה. *In die malo.* Οἱ ἐν ἡμέρᾳ πονηρᾷ. Σ. ἐν ἡμέρᾳ κακώσεως.³
3. יְהוָה יִשְׁמְרֵהוּ וַיְחַיֵּהוּ. *Jova custodiet eum, et vivificabit eum.* Οἱ κύριος φυλάξει αὐτὸν, καὶ ζήσῃ αὐτόν. Ἄ. Θ. κύριος φυλάξει αὐτόν, καὶ ζωώσει αὐτόν. Σ. κύριος φυλάξει

- αὐτόν, καὶ περισώσει αὐτόν.⁴
3. וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ. *Beatus erit in terra.* Οἱ καὶ μακαρίσαι αὐτόν ἐν τῇ γῆ. Σ. μακαριστὸς ἔσται ἐν τῇ γῆ.⁵
- וְאֶל-הַתְּהַדוּ בְּנַפְשׁ אֵיבֵיו. *Et non trades eum animae (libidini) inimicorum ejus.* Οἱ καὶ μὴ παραδοῖ αὐτόν εἰς χεῖρας ἐχθροῦ αὐτοῦ. Ἄ. . . ἐν ψυχῇ ἐχθροῦ (αὐτοῦ). Σ. καὶ οὐκ ἐκδώσει αὐτόν εἰς ψυχὰς ἐχθρῶν (αὐτοῦ). Θ. . . εἰς ψυχὴν . . .⁶
4. יְהוָה יִסְעֲדֵנִי. *Jova suffulciet eum.* Οἱ κύριος βοηθήσει αὐτῷ. Ἄ. Θ. κύριος βοηθήσει αὐτῷ.⁷
5. אֲנִי אֲמַרְתִּי יְהוָה הִנֵּנִי רָפָאָה נַפְשִׁי כִּי-חַטָּאתִי לִי. *Ego dixi, Jova, miserere mei; sana animam meam, quia peccavi in te.* Οἱ ἐγὼ εἶπα, κύριε, ἐλέησόν με, ἴασαι τὴν ψυχὴν μου, ὅτι ἥμαρτόν σοι. Σ. ἐμοῦ λέγοντος, κύριε, οἰκτιρόν με, ἴασαι τὴν ψυχὴν μου, καὶ εἰ ἥμαρτόν σοι.⁸
6. אֲוִיבֵי יֹאמְרוּ רַע לִי מִתֵּי נְמוּת וְאָבַד שְׁמוֹ. *Inimici mei dicebant malum de me: Quando morietur, et peribit nomen ejus?* Οἱ ἐχθροί μου εἶπαν κακά μοι: πότε ἀποθανεῖται, καὶ ἀπολείται τὸ ὄνομα αὐτοῦ; Σ. οἱ ἐχθροί μου ἔλεγον περὶ ἐμοῦ κακά: πότε ἀποθάνῃ, καὶ ἀπολείται τὸ ὄνομα αὐτοῦ;⁹
7. וְאִם-בָּא לְרְאוֹת שְׁוֵא יַדְבַּר לְבוֹ וְקִבֵּץ-אָזְנוֹ לֹ. *Et si venerit ad visendum (me), vanum loquetur cor ejus: colliget ini-*

²⁸ Nobil. ²⁹ Syro-hex. **ܘܫܒܘ ܥܠ ܥܩܒܘܬܝܢܝܗܘܢ**. ³⁰ Euseb.: Ἄσθ' ὦν ὁ Ἀκύλας ἠρμήνευσεν, ἄ, ἄ, αὐτῇ συγχερσάμενος οὕτως ἐχούση τῇ Ἑβραϊκῇ φωνῇ . . . κατὰ δὲ τοῦδ' Οἱ, καὶ τὸν Σύμμαχον φήσαντα· οἱ λέγοντες περὶ ἐμοῦ, εὖγε, εὖγε. Nobil. minus bene affert: Σ. ἄ, ἄ. Cf. ad Psal. xxxiv. 21.

PSALM. XL. ¹ Sic Montef. Syro-hex. affert: Ἄ. τῷ ν. μ. τοῦ Δ. (ܢܘܡܘܪܝܢܝܗܘܢ). ² Euseb. Obelo jugulat Psalt. Gall., invito Syro-hex. Montef. ex Corderio affert: Σ. μακάριος ὁ ἐνωῶν ἄ προσῆκε περὶ τῶν πένητων. Quae scholiastae deberi quisvis videt. ³ Euseb., Theodoret. et Reg. unus. ⁴ "Hae lectiones prodeunt ex Euthymio, Eusebio et Dan. Barbaro."—Montef. Integram Symmachii lectionem habet Euseb. Nobil. affert: Ἄ. καὶ ζωώ-

σαι. Σ. καὶ περισώσει αὐτόν. Euthymius: Ἀκύλας δὲ καὶ Θεοδ. οὐ τὸ εὐκτικὸν εἶδος, ἀλλὰ τὸ τοῦ μέλλουστος ἐπὶ τῶν ῥηθέντων ἐκεδδῶκασιν οἶον διαφυλάξει, καὶ ζήσῃ, καὶ τὰ τοιαῦτα.

⁵ Euseb. et "MSS." Nobil. affert: Σ. μακαριστὸς ἔσται. ⁶ Symmachi lectionem affert Euseb. Nobil.: Ἄ. ἐν ψυχῇ ἐχθροῦ. Θ. εἰς ψυχὴν. Σ. ψυχαῖς. Cod. 264: Ἄ. ἐν ψυχῇ. Θ. εἰς ψυχὰς. Σ. ἐν ψυχαῖς. Postremo Syro-hex.: Ἄ. Σ. Θ. ἐν ψυχῇ, s. εἰς ψυχὴν (**ܘܫܒܘ ܥܠ ܥܩܒܘܬܝܢܝܗܘܢ**). ⁷ "Sic MSS. et Drusus."—Montef. ⁸ Ex Euseb. Dem. Evang. p. 446, ubi Gaisfordius edidit οἰκτείρησον, male. Cf. ad v. 11. Nobil. affert: Σ. ἐμοῦ λέγοντος. Theodoret.: ἐπιστημήρασθαι δὲ προσῆκε, ὡς ὁ Σ. οὐκ εἶπεν, ὅτι ἥμαρτόν σοι, ἀλλὰ, καὶ εἰ ἥμαρτόν σοι. ⁹ Euseb. ibid. Nobil. et Vat. habent: Σ. ἔλεγον κατὰ περὶ ἐμοῦ.

quiltatem sibi, egredietur foras, loquetur. O'. και ει εισεπορευετο του ιδειν, ματην ελαλει η καρδια αυτου συνηγαγεν ανομιαν εαυτω, εξεπορευετο εξω, και ελαλει. 'A. (και) εαν ελθη του ιδειν, ειχη λαλησει. . .¹⁰ Σ. και εισερχομενος επισκοπησαι, ματαια ελαλει η καρδια αυτου, ηθροισεν αδικιαν εαυτη ηξερχομενος δε εξω κατελαλει.¹¹ Θ. ομοιος τοις O'.¹²

8. יחד עלי יתלהשו כל־שנאני עלי יחשבו רעה לִי. Inter se contra me mussitabant omnes odio habentes me, contra me cogitabant malum mihi. O'. επι τδ αυτδ κατ' εμου εψιθυριζον παντες οι εχθροί μου, κατ' εμου ελογιζοντο κακά μοι. Σ. ομοθυμαδον εψιθυριζον κατ' εμου παντες οι μισουντές με, περι εμου ενουουντες κακά μοι.¹³

9. הִבְרַבְרַבְלִיעַל יַעֲגוּ בּוֹ. Verbum nequam infusum est ei. O'. λογον παρανομον καθεθεντο κατ' εμου. 'A. E'. λογος αποστασιος εκκεχυμενος εις αυτων.¹⁴ Σ. λογος παρανομος εκκεχυτο ενδον αυτων.¹⁵

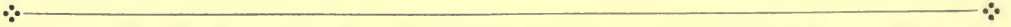
וַיֹּאשְׁרֵץ שָׁכַב לֹא־יוֹסִיף לָקוּם. Et qui decumbit, non addet surgere. O'. μη ο κοιωόμενος ουχι προσθησει του αναστηναι; 'A. και δε αν κοιμηθη, ου προσθησει του αναστηναι.¹⁶ Σ. και πεσων ουκετι αναστησεται.¹⁷

10. בּוֹ יִשְׁלֹכֵנִי שָׁר־בְּטַחְתִּי בּוֹ. Etiam vir pacis meae, cui fidebam. O'. και γαρ ο ανθρωπος της ειρηνης μου, εφ' δν ηλπισα. 'A. Θ. καιγε ανηρ ειρηνης μου, φ' επεποιθησα.¹⁸ Σ. αλλά και ανθρωπος δε ειρηνευε μοι, φ' επεποθθην.¹⁹

אֹכְלֵי לֶחֶם הַדְּבַיִל עָלַי עָבְדוּ. Comedens panem meum magnificavit contra me calcaneum. O'. ο εσθίων αρτους μου εμεγαλυνεν επ' εμε πτερισμόν. 'A. Θ. . . κατεμεγαλυνθη μου πτερινα.²⁰ Σ. συνεσθίων μοι αρτον εμδν, κατεμεγαλυνθη μου ακολουθων.²¹

11. וַיִּתְּנֵי יְהוָה יָנִי וַיִּשְׁמְעֵנִי יְהוָה. Tu autem, Jova, miserere mei, et erige me, ut rependam iis. O'. συ δε, κύριε, ελεησον με, και αναστησον με, και ανταποδωσω αυτοις. Σ. συ δε, κύριε, οικτειρον με, και ανεγειρον με, ινα ανταποδωσω αυτοις.²²

12. בּוֹאֵת יַדְעֵתִי כִּי־שָׂנְאָתָּ בִּי כִּי לֹא־יָרִיעַ אֹיְבֵי עָלַי. In hoc agnovi quod faveas mihi, quia non jubilat inimicus meus de me. O'. εν τούτω εγνων οτι τεθελγκας με, οτι ου μη επιχαρη ο εχθρος μου επ' εμε ('A. επ' εμοί. Θ. ομοιος τοις O'²³). Σ. δια τουτου γνωσομαι οτι θελησεις με, εαν μη καταλαξη ο εχθρος μου επ' εμε.²⁴

¹⁰ Nobil., Vat. Montef., auctore Martiano, edidit tantum: 'A. και εαν ελθη του ιδειν. ¹¹ Euseb. Dem. Evang. pp. 466, 469. In priore loco Euseb. επισκεψασθαι pro επισκοπησαι citat, et sic edidit Montef. Nobil., Vat. affert: Σ. και εισερχομενος επισκοπησαι, ματαια λαλει. Cod. 264: Σ. του κατασκορησαι (sic). Deinde Euseb. utrobique habet, ηθροισεν αδ. εαυτη; quem negligenter exscripsit Montef., ηθροισεν (sic) αδ. εαυτω. Restat Syrus, qui ad και ελαλει affert: Σ. και κατελαλει (سكنا لا لعل). Cf. Bugat. ad Psal. xliii. 17. ¹² Vat. Montef. affert: Θ. E. S'. και ει (εισεπορευετο κ.τ.ε.). Vocula ei deest in Comp., Ald., Syro-hex., et libris plurimis. Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 24: "Et dicitis quod si in Graeco non sit positum: cum manifestissime et in Hebraeo, et in cunctis interpretibus scriptum sit, et LXX transtulerint, και ει εισεπορευετο του ιδειν." ¹³ Euseb. ibid. ¹⁴ Syro-hex. (سكنا لا لعل). ¹⁵ Euseb. Dem. Evang. p. 466. ¹⁶ Sic Euseb. Dem. Evang. p. 469, a Montef. praetermissus. Paulo aliter Nobil., Vat., et Cod. 264: 'A. δε κοιμηθη κ.τ.ε.

Syrus Aquilae et Vtae continuat: سب حجد لا نسف حضم; quod Graece sonare potest, και ως κοιμηθη κ.τ.ε. ¹⁷ Euseb. Dem. Evang. p. 466. Pro οικετι αναστησεται iidem tres ουκ επαναστησεται. Sed cum Eusebio facit Syrus noster: سب حجد لا اعد نسف حضم. ¹⁸ Theodoret. Euseb. in Comment. ad loc. tantummodo affert: 'A. επεποιθησα. ¹⁹ Euseb. in Comment., necnon in Dem. Evang. p. 466; et Theodoret. Syrus affert: Σ. επεποιθθην (سكنا لا لعل). ²⁰ Sic Montef., quoniam auctore incertum. Euseb. in Comment.: 'Αντι δε του, πτερισμόν, παρὰ τοις O' ειρημενον, η 'Εβραϊκη ανιγνωσις, πτερινα, περιχει. Ουτως ουν δουλευσας τω 'Εβραϊκω ο 'Ακ. εξεδωκεν. ²¹ Sic Euseb. in Comment. Idem in Dem. Evang. p. 466 ακολουθος scripsit. Nobil. affert: Σ. κατεμεγαλυνθη μου ακολουθων. Integram lectionem, ut nos edidimus, exscripsit Syrus noster: سب حجد لا اعد نسف حضم. ²² Euseb. Dem. Evang. p. 466. ²³ Vat. ²⁴ Euseb. ibid., ubi tamen με et εν' εμε absunt, et καταλαγησιν sine suspitione editum. Audiamus Schleusnerum in

13. וְאֲנִי בְּתַמִּי תְּמַחֵת בִּי וְתַצִּיבֵנִי לְפָנֶיךָ לְעֹלָם.

Et me (quod attinet) in integritate mea sustentabis me, et collocabis me coram te in aeternum. Ο. ἐμοῦ δὲ διὰ τὴν ἀκακίαν (Ἄ. διὰ τὴν ἀπλότητα²⁵) ἀντελάβου, καὶ ἐβεβαίωσάς με ἐνώπιόν σου εἰς τὸν αἰῶνα. Σ. ἐμοῦ δὲ διὰ τὴν ἀπλότητα ἀντέσχου, καὶ παραστήσεις με ἐμπροσθέν σου δι' αἰῶνος.²⁶

אָמֵן וְאָמֵן. Amen et amen. Ο. γένοιτο, γένοιτο. Ἄ. πεπιστωμένως καὶ πεπιστωμένως. Σ. ἀμήν, ἀμήν.²⁷

PSALM. XLI (Hebr. xlii).

1. לְמַנְצֵיחַ מִשְׁכִּיל לְבִנְיָ-קְרָח. Praeceptorum didacticum filiis Core. Ο. εἰς τὸ τέλος εἰς σύνεσιν τοῖς υἱοῖς Κορέ. Ἄ. τῷ νικοποιώφ

ἐπιστήμονος τῶν υἱῶν Κορέ. Σ... τῶν υἱῶν Κορέ.¹

2. כְּאַיָּל תַּעְרָג עַל-אַפְיקְיָמַיִם. Tanquam cervam rudit (desiderat) super alveos aquarum. Ο. ὃν τρόπον ἐπιποθεὶ ἢ ἐλαφος ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων. Ἄ. ὡς αὐτὸν πεπρασιασμένος ἐπὶ ἐκχύσεισιν ὑδάτων.² Σ. ὡς σπεύδει ἐλαφος ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὑδάτων.³ Ἐ. ὃν τρόπον πεδίον πρασιασθῆ ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων.⁴

בְּנִי נַפְשִׁי תַּעְרָג אֵלַי וְהָיָה לְךָ רִידִים. Sic anima mea rudit tibi, Deus. Ο. οὕτως ἐπιποθεὶ (Σ. ἱμείρεται⁵) ἢ ψυχὴ μου πρὸς σέ, ὁ θεός. Ἄ. οὕτως καὶ ψυχὴ μου πεπρασιασται πρὸς σέ, θεέ.⁶

3. הֵי הִיא הָאֱלֹהִים לְהָאֵל. Ad Deum, Deum vivum. Ο. πρὸς τὸν θεὸν ✕ τὸν ἰσχυρόν ὅ τὸν ζῶντα.⁷

4. הָאֵל יוֹמָם וּלְיָלָה. Panis die ac nocte. Ο. ἄρτος ἡμέρας καὶ νυκτός. Σ. ὡς ἄρτος συντάξέωσ μου δι' ἡμέρας καὶ νυκτός.⁸

Nov. Thes. s. v. καταλαλέω: “ Qui jubilat et triumphat de alicujus infortunio, is καταλαλεί[?]. Semlerus legit καταλάσει [!] non male.” Pro καταλάξηη, quod sensus omnino postulat, testatur Syrus noster, vertens: **אֵל** **וְהָיָה** **לְךָ** **רִידִים**. Cf. Hex. nostra ad Hos. v. 8. Nobil. affert: Σ. γνώσομαι. Σ. ἐὶν μή. ²⁵ Euseb. ad loc. ²⁶ Idem Dem. Evang. p. 466. Nobil. affert: Σ. παραστήσεις με. Syro-hex. **וְהָיָה** **לְךָ** **רִידִים** **וְהָיָה** **לְךָ** **רִידִים**. E contrario Vat. affert: Σ. πεπιστωμένως καὶ πεπιστωμένως. Syro-hex.: Ἄ. Ἐ. ἀμήν, ἀμήν. Σ. πεπιστωμένως (בְּבֵרַתְּךָ) καὶ πεπ. Sed cf. Hex. ad Num. v. 22. Deut. xxvii. 15. Psal. lxxi. 19. Jerem. i. 5.

PSALM. XLI. ¹ Euseb. affert: Ἄ. Σ. τῶν υἱῶν Κορέ. Syro-hex. **וְהָיָה** **לְךָ** **רִידִים** **וְהָיָה** **לְךָ** **רִידִים**. Praeterea Montef. ex Psal. iv. (immo xlv.) huc trahit: Σ. ἐπὶ ἐκχύσεισιν τ. υ. Κορέ. Θ. εἰς τὸ νίκος τοῖς ἠγαπημένοις τοῖς υἱοῖς Κορέ. Saltem debuerat pro τοῖς ἠγαπημένοις, συνέσεως reponere. Vid. ad Psal. xlv. i. ² Montef. ex Nobil. affert: Ἄ. ὡς αὐτὸν πεπρασιασται. Plenius Syro-hex.: Ἄ. ὡς αὐτὸν πεπρασιασμένος (בְּפְרַסְיָה) ἐπὶ ἐκχύσεισιν (בְּבֵרַתְּךָ). Vid. ad Psal. xvii. 16 ὑδάτων. Ἀ nomine הַגֵּזֶר, *areola in horto*, *πρασιὰ* (Aq. ad Cant. Cant. v. 13. vi. 2) *Aquila* more suo extudit verba *πρασιάζομαι*, *πρασιόομαι*, unde *πεπρασιασται* h. l., et ἐπρασιώθη Joel. i. 20, quae Schleusnerus ad unicum formam *πρασιόομαι* imperite refert. Syrus noster pro *πρασιὰ* (Anglice, *bed*) אֱרֵב

adhibet Cant. Cant. v. 13, ut hic pro *πεπρασιασμένος*, **مُجِيعٌ**. Montef. notat: “ Hieronymus Aquilam de more secutus, αὐτὸν vertit, *areola praeparata.*” Immo Hieronymi versio est: *sicut areola praeparata ad irrigationes aquarum*; ut *praeparata* ad *πεπρασιασμένος* referatur. ³ Nobil. affert: Σ. ὡς σπεύδει ἐλαφος. Plenius, sed sine nom. interp., Syro-hex. **וְהָיָה** **לְךָ** **רִידִים** **וְהָיָה** **לְךָ** **רִידִים**. Cf. ad Psal. i. 3. Non audiendus est Euthym. ad loc.: τὸ δὲ ἐπιποθεὶ σημαίνει τὸ σπεύδει καὶ ἐπείγεται, κατὰ τὸν Ἀκύλαν. ⁴ Syro-hex. affert: **וְהָיָה** **לְךָ** **רִידִים** **וְהָיָה** **לְךָ** **רִידִים**. Hexapla autem inde a Nobilio Vitae, non Vtae, editioni tribuunt: *ὃν τρόπον πεδίον πρασιασθῆ*. Etiam Vat. habet: ἢ ὁμοίως. ⁵ Eusebius ait: Ὀμολόγουν τε διψεῖν οὐ τοῖς σώμασι καὶ ταῖς σαρκὶ τὰς τούτῃ φῦλας ἡδονῆς· ἀλλ' αὐτὴ ἡ ψυχὴ ποθεῖν καὶ ἱμεῖρεσθαι, κατὰ τὸν Σύμμαχον, τῆς πρὸς τὸν θεὸν πορείας. E quibus minus intellectis Montef. notam hexaplaem condidit: Ο. πρὸς σέ, ὁ θεός. Σ. τῆς πρὸς τὸν θεὸν πορείας. Verum vidit Schleusner. in *Opusc. Crit.* p. 194. Cf. Hex. ad Psal. lxii. i. ⁶ Syro-hex. Aquilae continuat: **וְהָיָה** **לְךָ** **רִידִים** **וְהָיָה** **לְךָ** **רִידִים**. Hieron.: *sic anima mea praeparata ad te, Deus.* ⁷ Sic sine aster. Comp., Ald., Cod. Alex., alii. Psalt. Gall.: *ad Deum ✕ fortem: vivum.* ⁸ Montef. post Nobil. pro *ἄρτος ἡμέρας καὶ νυκτός* affert: Σ. ὡς ἄρτος συντάξέωσ μου. Sed versio Symmachi est unius vocabuli **רִידִים**, ut nos docuit Syro-hex. vertens: **וְהָיָה** **לְךָ** **רִידִים** **וְהָיָה** **לְךָ** **רִידִים**.

5. אֶלֶּה אֲזַכְרָה וְאֶשְׁכַּח עָלַי נַפְשִׁי. *Horum recordor, et effundo in me animam meam.* Ο'. ταῦτα ἐμνήσθην, καὶ ἐξέχεα ἐπ' ἐμέ τὴν ψυχὴν μου. Σ. ταῦτα ἀναπολῶν διέχεα ἐπ' ἐμαυτὸν (τὴν ψυχὴν μου).⁹

כִּי אֶעְבֵּר בַּסֶּף אֲדַם עַרְבִית אֱלֹהִים. *Nam transibam cum multitudine, incedebar iis ad aedem Dei.* Ο'. ὅτι διελεύσομαι ἐν τόπῳ σκη- νῆς θανμαστῆς ἕως τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ. Ἄ. ὅτι ἐλεύσομαι ἐν συσσίφῳ, προβιβάζων αὐτοὺς ἕως οἴκου τοῦ θεοῦ.¹⁰ Σ. ὅτι ἐξελεύσομαι εἰς τὴν σκηνήν, διαβασταχθῆσομαι ἕως τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ.¹¹

בְּקוֹל רִנָּה וְתוֹדָה הַמְּוִן חוֹגֵג. *Cum voce jubilationis et gratiarum actionis, turbae festum agentis.* Ο'. ἐν φωνῇ ἀγαλλιάσεως καὶ ἐξο- μολογήσεως, ἦχου ἑορταζόντων. Ἄ. ἐν φωνῇ αἰνέσεως καὶ εὐχαριστίας ὄχλου ἑορτάζοντος.¹² Σ. μετὰ φωνῆς εὐφημίας καὶ ἐξομολογήσεως πλήθους πανηγυριζόντων.¹³

6. מַה-תִּשְׁתַּחֲוֶיחִי בְנַפְשִׁי וְתַהֲמִי עָלַי. *Cur depressa es, anima mea, et strepis apud me?* Ο'. ἰνατί περιλύπος εἶ, ἡ ψυχὴ μου; καὶ ἰνατί συντα- ράσσεις με; Ἄ. τί κατακύπτεις, ψυχὴ μου, καὶ ὀχλάσεις ἐπ' ἐμέ; ¹⁴ Σ. τί κατακάμπτη, ἡ ψυχὴ

μου; καὶ τί θορυβῆ κατ' ἐμού;¹⁵

7. הוֹדִילִי לְאֱלֹהִים כִּי-עוֹד אֲדַנֵּנּוּ יְשׁוּעוֹת פְּנֵי. *Spera in Deum, quia adhuc celebrabo eum, salutes faciei meae.* Ο'. ἔλπισον ἐπὶ τὸν θεόν, ὅτι ✕ ἐτι ¹⁶ ἐξομολογήσομαι αὐτῷ, σωτήριον τοῦ προσώπου μου. Ἄ. ἀνάμεινον τὸν θεόν, ὅτι (ἐτι) ὀμολογήσομαι αὐτῷ ταῖς σωτηρίαις τοῦ προσώπου αὐτοῦ.¹⁷ Σ. ἀνάμεινον τὸν θεόν, ὅτι διηλεκῶς ἐξομολογήσομαι αὐτῷ τὰς σωτηρίας τοῦ προσώ- που αὐτοῦ.¹⁸

פְּנֵי וְאֵלֹהֵי (Masora, אֱלֹהֵי : פְּנֵי). *Faciei meae, et Deus meus.* Ο'. τοῦ προσώπου μου, ὁ θεός μου. Ἄ. (τοῦ) προσώπου αὐτοῦ, θεός μου. Σ. Θ. (τοῦ) προσώπου αὐτοῦ, ὁ θεός μου. Ε'. τοῦ προσώπου μου, καὶ ὁ θεός μου. Σ'. προσώπου αὐτοῦ, καὶ θεός μου.¹⁹

8. עָלַי נַפְשִׁי תִשְׁתַּחֲוֶה עַל-כֵּן אֲזַכְרָה מֵאֶרֶץ יַרְדֵּן. *In me anima mea dejecta est, propterea quod tui recordor de terra Jordanis et de Hermon de monte pusillo.* Ο'. πρὸς ἐμαυτὸν ἡ ψυχὴ μου ἐπαράχθη, διὰ τοῦτο μνησθήσομαι σου ἐκ γῆς Ἰορδάνου, καὶ Ἑρμωνεῖμ ἀπὸ ὄρους μικροῦ. Ἄ... κατακύ- ψει...²⁰ Σ. ἐπ' ἐμέ ἡ ψυχὴ μου κατατή- κεται, ὅταν ἀναμνησκώμαι σου ἀπὸ γῆς Ἰορ-

⁹ "Sic MSS. et Drusius."—Montef. Nobil. affert: Σ. ἀναπολῶν. ¹⁰ Sic Theodoret. juxta Cod. 3; nam textus ejus offert: Ἄ. ἐξελεύσομαι ἐν σ. παραβιβάζων κ.τ.έ. Etiam Nobil.: Ἄ. ἐν συσσίφῳ παραβιβάζων κ.τ.έ. Syro-hex. **ⲉⲃⲟⲗⲏⲟⲩⲛⲟⲩ ⲉⲃⲟⲗⲏⲟⲩⲛⲟⲩ ⲉⲃⲟⲗⲏⲟⲩⲛⲟⲩ ⲉⲃⲟⲗⲏⲟⲩⲛⲟⲩ** ⲉⲃⲟⲗⲏⲟⲩⲛⲟⲩ. Scilicet hic interpretes Symmacho tribuit, quae Aquilae propria sunt, et vice versa. Gesen. in *Theo. Ling. Hebr.* p. 322: "Sunt qui legant **ⲉⲃⲟⲗⲏⲟⲩⲛⲟⲩ** in Piel, ducebam eos, nec spernenda haec scriptura, quamquam facilior. Ita Aq. προβιβάζων." Hieron. *tacebo* (ⲉⲃⲟⲗⲏⲟⲩⲛⲟⲩ). ¹¹ Euseb. Nobil. affert: Σ. διαβασταχθῆσομαι (*gestabor per multitudine*) ἕως τοῦ οἴκου. Mendose Cod. 264: Σ. διαβάς σταθῆ- σομαι ἕως τ. ο. τ. θ. Syro-hex. (ἐλεύσομαι) **ⲉⲃⲟⲗⲏⲟⲩⲛⲟⲩ** ⲉⲃⲟⲗⲏⲟⲩⲛⲟⲩ. ¹² Euseb., Theodoret., Nobil. Syrus affert: Ἄ. μετὰ φωνῆς εὐφημίας (ⲉⲃⲟⲗⲏⲟⲩⲛⲟⲩ ⲉⲃⲟⲗⲏⲟⲩⲛⲟⲩ) quod Symmachi est. Cf. ad Psal. cxxv. 2, 5. ¹³ Euseb., Nobil. Syro-hex. **ⲉⲃⲟⲗⲏⲟⲩⲛⲟⲩ** ⲉⲃⲟⲗⲏⲟⲩⲛⲟⲩ. ¹⁴ Syro-

hex. **ⲉⲃⲟⲗⲏⲟⲩⲛⲟⲩ ⲉⲃⲟⲗⲏⲟⲩⲛⲟⲩ ⲉⲃⲟⲗⲏⲟⲩⲛⲟⲩ** ⲉⲃⲟⲗⲏⲟⲩⲛⲟⲩ. Nobil. affert: Ἄ. τί κατακύπτεις; Ad ὀχλάσεις cf. Hex. ad Psal. lviii. 7, 15. Jerem. iv. 19. (Syr. **ⲉⲃⲟⲗⲏⲟⲩⲛⲟⲩ**) usitate com- mutatur cum Graecis ὀχλείν, ἐνοχλείν, παρενοχλείν; sed in loco Prov. vii. 11 pro ὀχλάσουςα Noster **ⲉⲃⲟⲗⲏⲟⲩⲛⲟⲩ** dedit.) ¹⁵ Euseb. Nobil. affert: Σ. τί κατατίκη; Cf. ad vv. 7, 12. Sed pro κατακάμπτη stat Syro-hex. **ⲉⲃⲟⲗⲏⲟⲩⲛⲟⲩ ⲉⲃⲟⲗⲏⲟⲩⲛⲟⲩ**. ¹⁶ Sic Psalt. Gall., invitis libris Graecis. ¹⁷ Syro-hex. Aquilae continuat: **ⲉⲃⲟⲗⲏⲟⲩⲛⲟⲩ ⲉⲃⲟⲗⲏⲟⲩⲛⲟⲩ ⲉⲃⲟⲗⲏⲟⲩⲛⲟⲩ**. Nobil. affert: Ἄ. ἀνάμεινον τ. θ. ὅτι διηλεκῶς ὀμολ. αὐτῷ. Sed vix credible est, tam Aquilam quam Symmachum **ⲉⲃⲟⲗⲏⲟⲩⲛⲟⲩ** pro **ⲉⲃⲟⲗⲏⲟⲩⲛⲟⲩ** vertisse. Reliqua, ταῖς (non, ut Montef., ταῖς δὲ) σωτηρίαις τ. π. α., Eusebio debentur. ¹⁸ Euseb. Syro-hex. Sym- macho continuat: **ⲉⲃⲟⲗⲏⲟⲩⲛⲟⲩ ⲉⲃⲟⲗⲏⲟⲩⲛⲟⲩ ⲉⲃⲟⲗⲏⲟⲩⲛⲟⲩ**. ¹⁹ Vat. ²⁰ Syro-hex. **ⲉⲃⲟⲗⲏⲟⲩⲛⲟⲩ ⲉⲃⲟⲗⲏⲟⲩⲛⲟⲩ**.

δάνου, καὶ ἀπὸ Ἑρμωνιέμ, ὄρους μικροτάτου.²¹
E'... ταπεινῶται...²²

8. תְּהוֹם-אֶל-תְּהוֹם קוֹרָא לְקוֹל צְנוּרִיהָ. *Fluctus ad fluctum vocat ad vocem cataractarum tuarum.*

O'. ἄβυσσος ἄβυσσον ἐπικαλεῖται εἰς φωνὴν τῶν καταρακτῶν σου. Σ. ἄβυσσος ἄβυσσφ ἀπήγχα ἀπὸ ἤχου τῶν κρουῶν σου.²³

9. כָּל-מִשְׁבְּרֶיהָ וְגִלְיָה עָלַי עָבְרוּ. *Omnnes fractiones (fluctus) tuae et undae tuae super me transierunt.* O'. πάντες οἱ μετεωρισμοὶ σου καὶ τὰ κύματά σου ἐπ' ἐμέ διῆλθον. 'Α. πάντες οἱ συντριμμοὶ σου...²⁴ Σ. πᾶσαι αἱ καταγιδες σου καὶ τὰ κύματά σου ἐπάνω μου παρήλθον.²⁵

9. יוֹכֵם יִצְנָה יְהוָה חֶסְדּוֹ. *Interdium mandabit Jona benignitatem suam.* O'. ἡμέρας ἐντελείται κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Σ. καθ' ἡμέραν ἐντελείται κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ.²⁶

10. וּבַלַּיְלָה שִׁירָה עִמִּי. *Et noctu canticum ejus tecum erit.* O'. καὶ νυκτὸς δηλώσει παρ' ἐμοί. 'Α. καὶ ἐν νυκτὶ ἄσμα αὐτοῦ μετ' ἐμοῦ.²⁷ Σ. καὶ κατὰ νύκτα ᾄδῃ παρ' αὐτοῦ.²⁸

10. פְּלִיעִי. *Petrae meae.* O'. ἀντιλήπτωρ μου εἶ. 'Α. Σ. πέτρα μου.²⁹

11. לָמָּה-קָרָר יְאִלְפָה בְּלִחַץ אוֹיֵב. *Quare atratus*

eo in oppensione inimici? O'. ἵνατί σκυθρωπάων πορεύομαι ἐν τῷ ἐκθλίβειν τὸν ἐχθρόν μου; Σ. ἵνατί σκυθρωπὸς περιπατῶ θλίβοντος ἐχθροῦ;³⁰

11. בְּרִצְחָ בְּעֵצְבוֹתַי. *Cum contritione in ossibus meis.* O'. ἐν τῷ καταθλάσθαι τὰ ὀστᾶ μου. 'Α. ἐν τῷ φονεῦσαί με ἐν ὀστέοις μου.³¹ Σ. ὡς σφαγὴν διὰ τῶν ὀστέων μου.³² Θ. ἐν τῷ συνθλάσθαι τὰ ὀστᾶ μου.³³

12. חֲרַפְנִי צוֹרְרֵי. *Probro affecerunt me inimici mei.* O'. ὠνείδισάν με οἱ θλίβοντές με (alia exempl. οἱ ἐχθροί μου³⁴). 'Α... οἱ ἔνδεσμονῆτες με.³⁵ Σ. ὠνείδιζόν (με) οἱ ἐναντίοι μου.³⁶

12. מַה-תִּשְׁתַּחֲוֶהוּי נַפְשִׁי וּמַה-תִּהְיֶה עֲלַי. *O' ut v. 6. 'Α. τί κατακύπτεις... Σ. τί κατὰ τήκη, ἡ ψυχῇ μου; καὶ τί θορυβῇ καρ' ἐμοῦ;³⁷*

13. וְאֶרְבֵּנוּ. *Q' ὅτι* ✕ *ἔτι* ✕ *ἔξομολογήσομαι αὐτῷ.*

14. וְיִשְׁעֵת פְּנֵי. *O'. Θ. ἡ σωτηρία τοῦ προσώπου μου.*³⁹ *Alia exempl. σωτήριον τοῦ προσώπου μου.*⁴⁰

15. וְיִאֲלָהּ. *O'. ✕ καὶ* ✕ *ὁ θεός μου.*⁴¹

PSALM. XLII (Hebr. xliii).

1. O'. ✕ ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ ✕. Θ. ὁμοίως τοῖς O'.¹

²¹ Euseb., Theodoret. Syrus affert: **ܘܥܘܢ ܘܥܘܢ ܘܥܘܢ**.
²² Syro-hex. **ܘܥܘܢ ܘܥܘܢ ܘܥܘܢ**.
²³ Euseb., Theodoret., Nobil. Pro ἀπήγχα Euseb. ἀπαντᾶ habet, invito Syro-hex. **ܘܥܘܢ ܘܥܘܢ ܘܥܘܢ**.
²⁴ Syro-hex. **ܘܥܘܢ ܘܥܘܢ ܘܥܘܢ**.
²⁵ Euseb., Theodoret., Nobil. affert: 'Α. οἱ συντριμμοὶ σου.
²⁶ Euseb., Theodoret., Nobil.: Σ. αἱ καταγιδες σου. Syro-hex. (ἐν' ἐμέ) **ܘܥܘܢ ܘܥܘܢ ܘܥܘܢ**.
²⁷ Euseb., Nobil. affert: Σ. πέτρα μου (**ܘܥܘܢ ܘܥܘܢ**).
²⁸ Euseb., Nobil. Syrus affert: Σ. πέτρα μου (**ܘܥܘܢ ܘܥܘܢ**).
²⁹ Euseb., Nobil. Syrus affert: Σ. πέτρα μου (**ܘܥܘܢ ܘܥܘܢ**).
³⁰ Euseb., Nobil. Syrus affert: Σ. πέτρα μου (**ܘܥܘܢ ܘܥܘܢ**).
³¹ Nobil. Syro-hex. vero: 'Α. ἐν τῷ φονεῦσαί με (**ܘܥܘܢ ܘܥܘܢ ܘܥܘܢ**) κ.τ.έ. (Sic Codd. A. et B. Cod. C. habet, **ܘܥܘܢ ܘܥܘܢ ܘܥܘܢ**, quum consumerer, quod scribae imputandum videtur.) Hieron. vertit: cum me interfocerent.
³² Sic Nobil. Euseb.: Σ. ὡς σφαγὴν τῶν ὀστέων μου.
³³ Vat. ³⁴ Sic Comp., Ald., Cod. Alex.,

alii. Syro-hex. **ܘܥܘܢ ܘܥܘܢ ܘܥܘܢ**. Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 25: "Qui tribulant me. Pro quo vos invenisse dixistis, οἱ ἐχθροί μου, id est, inimici mei; cum et apud LXX scriptum sit, οἱ θλίβοντές με, et apud Hebraeos SORORAL."
³⁵ Syro-hex. **ܘܥܘܢ ܘܥܘܢ ܘܥܘܢ**. Cf. ad Psal. vi. 8. Montef. Aquilae continuat: ὠνείδιζόν με οἱ ἐχθροί μου; de auctore nihil certi afferens.
³⁶ Euseb., Nobil. affert: 'Α. τί κατακύπτεις; Σ. τί κατὰ τήκη; Plenius Syro-hex. **ܘܥܘܢ ܘܥܘܢ ܘܥܘܢ**.
³⁷ Sic Syro-hex. **ܘܥܘܢ ܘܥܘܢ ܘܥܘܢ**.
³⁸ Sic Syro-hex. et Psalt. Gall., invitis libris Graecis. "Dicitis, adhuc, in Graeco non inveniri. Quod sub asterisco additum est."—Hieron. ibid. Montef. Aquilae vindicat, ὅτι ἔτι ἔξομολ. αὐτῷ, sed vereor ne sine idoneo auctore.
³⁹ Coislin. ⁴⁰ Sic Comp., Ald., Theodoret., Cod. Alex., alii. Eandem lectionem Aquilae tribuit Montef.
⁴¹ Syro-hex. **ܘܥܘܢ ܘܥܘܢ**. Rectius, ut videtur, Psalt. Gall. ✕ et: *Deus meus.*
PSALM. XLII. ¹ Vat. Obelo notat Psalt. Gall.

'Ανεπίγραφος παρ' Ἑβραίοις ὁ ψαλμὸς, διὸ οὐδὲ παρὰ τοῖς λοιποῖς ἑρμηνευταῖς ἐπιγραφὴν ἔχει.²

1. שְׁפֹטֵי. *Judica me.* Ο'. κρῖνόν με. Σ. κρῖνόν μου.³

וְרִיבָה רִיבִי. *Et litiga litem meam.* Ο'. καὶ δίκασον τὴν δίκην μου. Σ. καὶ ὑπερδίκησον τῆς δίκης μου.⁴

מֵאִישׁ מְרֻמָּה וְעוֹלָה תְּפַלְמֵנִי. *A viro fraudis et iniquitatis libera me.* Ο'. ἀπὸ ἀνθρώπου ἀδίκου καὶ δολίου ῥύσαι με. Ἄ. ἀπὸ ἀνδρὸς ἐπιθέσεως καὶ παρανομίας διασώσεις με.⁵

2. מִנְיָי. *Munimenti mei.* Ο'. κραταίωμα μου. Σ. σωτηρία μου. Ἄλλος· ἰσχύς μου.⁶

בְּלַחַץ אוֹיֵב. *In oppressione inimici.* Ο'. ἐν τῷ ἐκθλίβειν τὸν ἐχθρόν μου. Ἄ. ἐν προσθλίψει ἐχθροῦ. Θ. ἐν τῷ ἐκθλίβειν ἐχθρόν.⁷

3. שְׁלַח-אוֹרְךָ וְאֶמְתָּה הַמָּדָה וַיְנַחֵנִי וַיְבִיאֵנִי אֶל-הַרְקֻדְשָׁה וְאֶל-מִשְׁכְּנוֹתֶיהָ. *Mitte lucem tuam et veritatem tuam; illae ducant me, adducant me ad montem sanctum tuum et ad tabernacula tua.* Ο'. ἐξαπόστειλον τὸ φῶς σου καὶ τὴν ἀλήθειάν σου αὐτά με ὠδήγησαν, καὶ ἤγαγόν με εἰς ὄρος ἁγίον σου καὶ εἰς τὰ σκηνώματά σου. Ἄ. Σ. Θ. Ε'. ἀπόστειλον τὸ φῶς σου καὶ τὴν ἀλήθειάν σου, ἅτινα ὠδηγήσει με, καὶ ἄξει με εἰς τὸ ὄρος τὸ ἅγιον σου καὶ εἰς τὰς σκηνώσεις σου.⁸

4. וְאֶבְוָה אֶל-מִזְבֵּחַ אֱלֹהִים אֶל-לֵאל שְׁמֹחַת גִּילִי וְאֶוֹדֶה בְּכִנּוֹר. *Et introibo ad altare Dei, ad Deum laetitiae exsultationis meae; et celebrabo te cum cithara.* Ο'. καὶ εἰσελεύσομαι πρὸς τὸ θυσιαστήριον τοῦ θεοῦ, πρὸς τὸν θεὸν τὸν εὐφραίνοντα τὴν νεότητά μου ἐξομολογήσομαί σοι ἐν κιθάρᾳ. Σ. ἵνα ἔλθω πρὸς τὸ θυσιαστήριον τοῦ θεοῦ, πρὸς τὸν θεὸν τὴν εὐφροσύνην τῆς εὐθυμίας (σ. εὐθηνίας) μου, καὶ ἐξομολογήσομαί σοι μετὰ ψαλτηρίου.⁹

אֱלֹהִים אֱלֹהֵי. *Deus, Deus meus.* Ο'. ὁ θεὸς ὁ θεός μου. Ἄ. θεέ [μου] θεέ μου. Σ. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'. Ε'. ὁ θεός μου ὁ θεός μου.¹⁰

5. מַה-הַשְׁתַּחֲוִיתִי נַפְשִׁי וּמַה-תִּהְיֶמָּה עָלַי. *Ut Psal. xlii. 6. Σ. τί καταρρέεις, ψυχή μου; καὶ τί θορυβεῖς ἐπ' ἐμέ;¹¹ Ε'. (τί) ταπεινούσῃ...*¹²

הֲחִוִּילִי לְאֱלֹהִים כִּי-עוֹד אֶוֹדֶנָּה וְשׁוֹעַת פִּי וְנֶאֱלְהִי. Ἄ. ἀνάμεινον τὸν θεόν...¹³ Σ. ἀνάμεινον τὸν θεόν, εἰσαιὶ γὰρ ἐξομολογήσομαι αὐτῷ, τῇ σωτηρίᾳ τοῦ προσώπου μου, καὶ τῷ θεῷ μου.¹⁴

PSALM. XLIII (Hebr. xliiv).

1. לְמִנְיַחַ לְבָנֵי-קָרְחַר מִשְׁכִּיל. *Praeceptorum filii Core (carmen) didacticum.* Ο'. εἰς τὸ τέλος τοῖς υἱοῖς Κορὲ εἰς σύνεσιν [ψαλμὸς].¹ Ἄ.

² Euseb., qui insuper notat: ἀλλὰ καὶ ὅτι μέρος ἔοικεν εἶναι τοῦ πρὸ αὐτοῦ, δεδῆλωται ἕκ τε τῶν ὁμοίων ἐν ἀμφοτέροις λόγοις, καὶ ἕκ τῆς ἑμφερεῖς διανοίας. ³ Idem. ⁴ Idem. Nobil. affert: Σ. καὶ ὑπερδίκησον. Agellius et Vat. ὑπερδίκησον, male. Cf. ad Psal. cxviii. 154. ⁵ Syro-hex. ./. ⁶ Syro-hex. ./. ⁷ Vat. Cod. 264 affert: Ἄ. ἐν τῷ προσθλίψειν ἐχθρόν. Symmachi versionem e Psal. xli. 10 repetit Montef. ⁸ "Sic unus ex Colbertinis, qui tres tantum priores interpp. commemorat. Theodoretus vero ait οἱ λοιποὶ [immo οἱ ἄλλοι]. Agellius demum hanc versionem Vtae etiam editioni tribuit."—Montef. Vat. affert: Σ. ἅτινα ὠδηγήσει με καὶ ἄξει με. Ἄ. Ε'.

εἰσαζύσθαι με (sic). ⁹ Theodoret., Reg. unus, et Colb. στιχηρῶς scriptus. Syrus affert: ./. ¹⁰ Vat. ¹¹ Euseb. Paulo aliter Syro-hex.: Σ. τί κατέρρευσας (ψυχή) ψυχή μου; καὶ τί θορυβήσας (ἐπ' ἐμέ) ἐπ' ἐμέ; Nobil. affert: Σ. καταρρέεις. ¹² Nobil. ¹³ Syro-hex. ./. ¹⁴ Euseb. Syro-hex. affert: Σ. τῆς σωτηρίας (μου) τοῦ προσώπου μου, καὶ ὁ θεός μου (μου). Cod. C. habet (μου). In textu LXXviri Syro-hex. affert: ὅτι ἔτι ἐξομολογήσομαι; Psalt. Gall. vero: quoniam & adhuc: confitebor; et mox: & et: Deus meus. PSALM. XLIII ¹ Vox ψαλμὸς est in Ed. Rom. et Syro-hex., sed abest a Comp., Ald., et libris plurimis. Euseb.:

- τῷ νικοποιῶ τῶν υἰῶν Κορὲ ἐπιστήμης. Σ.
ἐπινίκιος τῶν υἰῶν Κορὲ σύνεσις.³
2. בַּיָּמֵי יָרְדְּן. *In diebus antiquitatis.* Ο'. ἐν ἡμέ-
ραις ἀρχαίαις. 'Α. ἐν ἡμέραις ταῖς ἀρχῆθεν.
'Αλλος' ἐν ἡμέραις ταῖς πρίν.³
3. תָּרַע לְאֲמִיּוֹם. *Male fecisti populis.* Ο'. ἐκά-
κωσας λαούς. 'Α. ἐκάκωσας φύλα.⁴
- וַתִּשְׁלַח. *Et emisisti eos.* Ο'. καὶ ἐξέβαλες
αὐτούς. 'Α. καὶ ἐξαπέστειλας αὐτούς. Σ. καὶ
ἐξήλασας αὐτούς.⁵
4. בְּחַרְבָּן. *Gladio suo.* Ο'. ἐν τῇ ῥομφαίᾳ αὐ-
τῶν. 'Αλλος' ἐν τῇ μαχαίρᾳ αὐτῶν.⁶
- וַיֹּאזֶר. *Et lux.* Ο'. καὶ ὁ φωτισμός. 'Αλλος'
καὶ τὸ φῶς.⁷
5. אֱלֹהִים מַלְכֵנוּ הוֹדֵהוּ. *Tu ipse rex meus es,*
Deus. Ο'. σὺ εἶ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς μου καὶ ὁ
θεός μου. 'Α. σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς μου, θεέ μου.⁸
Σ. σὺ εἶ βασιλεὺς μου, ὁ θεός.⁹ Θ. ὁμοίως
τοῖς Ο'.¹⁰
- בְּצִוְיָתָא יְשׁוּעָתָא. *Praecipe salutes Jacobi.*
Ο'. ὁ ἐντελλόμενος τὰς σωτηρίας 'Ιακώβ. Σ.
ἐντελεῖται περὶ τῆς σωτηρίας 'Ιακώβ.¹¹
6. צִבְרֵינוּ. *Adversarios nostros.* Ο'. τοὺς ἐχθροὺς

- ἡμῶν. 'Αλλος' τοὺς θλίβοντας ἡμᾶς.¹²
6. נְבִיטֵנוּ. *Conculcavimus.* Ο'. ἐξουδενώσομεν. 'Α.
Σ. συμπατήσομεν.¹³ 'Αλλος' κατακρατήσο-
μεν.¹⁴
7. פִּדְיָנוּ. *Fiduciam pono.* Ο'. ἐλπῶ. 'Αλλος'
πέποιθα.¹⁵
8. כִּי הוֹשַׁעְתָּנוּ. *Quoniam servasti nos.* Ο'. ἔσω-
σας γὰρ ἡμᾶς. 'Αλλος' ὅτι ἔσωσας ἡμᾶς.¹⁶
9. בְּאֱלֹהִים הוֹדֵנוּ כִּלְיוֹתֵינוּ. *Deum laudabimus*
quotidie. Ο'. ἐν τῷ θεῷ ἐπαινεθῆσόμεθα ὅλην
τὴν ἡμέραν. 'Α. ἐν τῷ θεῷ καυχησόμεθα...
Σ. τὸν θεὸν ὑμνοῦμεν κατὰ πᾶσαν ἡμέραν.¹⁷
- לְעוֹלָם. *In aeternum.* Ο'. εἰς τὸν αἰῶνα. Θ.
δι' αἰῶνος.¹⁸
- שָׁלַח. *Selah.* Ο'. διάψαλμα. 'Α. cantilena.¹⁹
10. אֲדַעֲדִיחֵם. *Adeo repudiasti.* Ο'. νυνὶ δὲ ἀπόσω.
('Α.) καίπερ ἀπόσω. (Σ.) ἀλλὰ πρὸς τούτοις
ἀπεβάλου. 'Αλλος' καίγε ἀπόσω.²⁰
- וְלֹא-תֵצֵא בְּבִצְרוֹתֵינוּ. *Et non egredieris in*
exercitibus nostris. Ο'. καὶ οὐκ ἐξελεύσῃ ἐν
ταῖς δυνάμεσιν ἡμῶν. Σ. καὶ οὐ προέρχῃ ἐν
τοῖς στρατεύμασιν ἡμῶν.²¹
11. תִּשְׁיַבְנוּ אֶחָדֶךָ מִנְּיָרֶךָ וּמִשְׁנָאֵינוּ שֶׁסֹּד לְמוֹ.

'Αλλ' οὐδὲ οἱ προκείμενοι λόγοι ψαλμὸν κατὰ τὴν προγραφὴν περιέ-
χουσιν, οὐδὲ φθῆν, οὐδὲ ὕμνον, οὐδὲ τι τῶν τοιούτων. ² Vat.
Syro-hex. affert: Σ. ἐπινίκιος τοῖς υἰοῖς Κορὲ σύνεσις. Cf.
ad Psal. xli. i. ³ Chrysost.: "Αλλος ἔρμηνεῦτής φησιν" ἐν
ἡμ. ταῖς πρίν. "Αλλος" ταῖς ἀρχῆθεν. Proculdubio hic est
Aquila. Cf. ad Psal. lxxvii. 34. lxxvii. 2. cxviii. 152.
⁴ "Αλλος' ἐκάκωσας φύλα. Sic Reg. unus."—Montef.
Syro-hex. ⲛⲟⲩⲁⲗⲟⲩ. ⁶ Nobil. et Regii duo.
⁸ Chrysost. ⁷ Idem. ⁹ Vat. ⁹ S. Cyril. Alex.
apud Mai. P. N. B., T. III, p. 312. Vat. affert: Σ. σ'. σὺ
εἶ βασιλεῦ (sic) μου ὁ θεός. Euseb.: Σ. σὺ ὁ β. μου, ὁ θ.
¹⁰ Vat. ¹¹ Euseb., Theodoret., Cyril. Alex., Nobil.
¹² Chrysost. Cf. ad Psal. vii. 5, 7. ¹³ Nobil. Syro-
hex. ⲛⲟⲩⲁⲗⲟⲩ. ¹⁴ Chrysost.: "Ἔτερος ἔρμηνεῦτής
ἔλεγε, κατακρατῆσομεν" τὴν κατὰ κράτος νίκην, τὴν χωρὶς ἀγωνίας
παράταξιν .. δεικνύς. Sic edebatur ante Montef., qui ex
ingenio, ut videtur, καταπατήσομεν rescripsit. ¹⁵ Chry-
sost. ¹⁶ Idem. ¹⁷ Euseb.: 'Ἐν τῷ θεῷ ἐπαινεθῆσόμεθα
ὁ. τ. ἡμέραν' ἢ κατὰ τὸν 'Ακ., ἐν τῷ θεῷ καυχησόμεθα' ἢ κατὰ τὸν

Σ., τὸν θεὸν ὑμνοῦμεν' ὅλην τὴν ἡμέραν, καὶ ἐν τῷ ὄνοματι κ. τ. ε. ;
quae imperite tractat Montef. Etiam Schleusner. in *Orpusc.*
Cril. p. 196, Aquilae pariter ac Symmacho tribuit verba
ὅλην τὴν ἡμέραν. Theodoretus vero Symmacho diserte vin-
dicat κατὰ πᾶσαν ἡμέραν, et Chrysost. affert: "Αλλος' τὸν θεὸν
ὑμνοῦμεν κατὰ π. ἢ. Ceterum non magni faciendum scho-
lium Euthymii Zigab., quod mutilum edidit Parsonsius:
Τὸ, ἐπαινεθῆσόμεθα, καυχησόμεθα, εἶπεν ὁ Σύμ. . . τὸ δὲ, ὅλην
τὴν ἡμέραν, κατὰ πᾶσαν τὴν ἡμέραν ὁ 'Ακ. ἐκδώσει πανταχοῦ' ὁ
δὲ Σύμ., καθ' ὅλην τὴν ζωὴν. Cf. ad Psal. lv. 3, 6. lxx. 8, 15.
lxxii. 14. ¹⁸ Vat. ¹⁹ Syro-hex. ⲛⲟⲩⲁⲗⲟⲩ. Cf.
ad Psal. xxxviii. 12. (In Cod. C. pro ⲛⲟⲩⲁⲗⲟⲩ habetur
ⲛⲟⲩⲁⲗⲟⲩ.) Chrysost. affert: "Αλλος' αἰεὶ. ²⁰ Sic sine
nominibus Chrysost. ' Ad Aq. cf. nos ad Job. xxxvi. 33.
Ad Sym. cf. Hex. ad Psal. lxxxvii. 15. lxxxviii. 39. cii. 12.
²¹ Sic ἄλλος apud Chrysost. Nobil. affert: Σ. καὶ οὐ προσ-
έρχῃ (sic) ἐν τ. σ. ἡμῶν. Euseb.: Σ. τοῖς στρατ. ἡμῶν.
Etiam Syrus noster: ⲛⲟⲩⲁⲗⲟⲩ ⲛⲟⲩⲁⲗⲟⲩ. Minus
probabiliter Euthym.: Σ. καὶ οὐ συνεέρχῃ τ. σ. ἢ.

Reverti nos fecisti retrorsum propter hostem, et qui odio nos habent diriperunt sibi. Ο'. ἀπέστρεψας ἡμᾶς εἰς τὰ ὀπίσω παρὰ τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν, καὶ οἱ μισοῦντες ἡμᾶς διήρπασον ἑαυτοῖς. Σ. ἔταξας ἡμᾶς ἐσχάτους παντὸς ἐναντίου, καὶ οἱ μισοῦντες ἡμᾶς διαρπάσουσιν ἑαυτοῖς.²²

12. תתננו כצאן מן מאכל ובנוי וירינו. Dediti nos ut gregem comedendam, et in gentibus dispersisti nos. Ο'. ἔδωκας ἡμᾶς ὡς πρόβατα βρώσεως, καὶ ἐν τοῖς ἔθνεσι διέσπειρας ἡμᾶς. Σ. ἔδωκας ἡμᾶς ὡς βοσκήματα βρώσεως, καὶ εἰς τὰ ἔθνη ἐλίκμησας ἡμᾶς.²³

13. המכר עמך בלא הון ולא רבית במחיריהן. Vendidisti populum tuum sine oribus, et non multiplicasti pretia eorum. Ο'. ἀπέδου τὸν λαόν σου ἄνευ τιμῆς, καὶ οὐκ ἦν πλήθος ἐν τοῖς ἀλαλάγμασιν (alia exempl. ἀλλάγμασιν²⁴) αὐτῶν. Σ. ἀπέδου τὸν λαόν σου οὐχ ὑπάρξεως, καὶ οὐ πολλὴν ἐποίησας τὴν τιμὴν αὐτῶν.²⁵ Θ. . . καὶ οὐκ ἦν πλεόνασμα ἐν τῷ ἀλαλάγματι ἡμῶν.²⁶ "Ἄλλος" πέπρακας.²⁷ "Ἄλλος" ἐν οὐχ ὑπάρξει.²⁸ "Ἐτερος" ἐν τῇ τιμῇσι αὐτῶν.²⁹

14. לענ קהלם לביביותינו. Irrisionem et ludibrium iis qui circa nos sunt. Ο'. μυκτηρισμὸν καὶ καταγέλωτα (alia exempl. χλευασμὸν³⁰) τοῖς κύκλω ἡμῶν. Σ. προπηλακισμὸν μετὰ χλευασμοῦ τοῖς κύκλω ἡμῶν.³¹ Θ. Ε'. χλευασμὸν. Σ'. καταγέλωτα.³² "Ἄλλος" λέγει πομπῆν τοῖς κύκλω ἡμῶν.³³

15. השתנונו משפ בנינו מן רמזי בלשון. Fecisti nos proverbium in gentibus, agitationem capitis in populis. Ο'. ἔθου ἡμᾶς εἰς παραβολὴν ἐν τοῖς ἔθνεσι, κίνησιν κεφαλῆς ἐν τοῖς λαοῖς. Σ. ἐποίησας ἡμᾶς παραβολὴν ἐν τοῖς ἔθνεσι, κίνησιν κεφαλῆς ἐν ταῖς φυλαῖς.³⁴ "Ἄλλος" εἰς διήγησιν.³⁵

מנו. Agitationem. Ο'. κίνησιν. 'Εβρ. μανοῦδ. "Ἄλλος" μετακίνημα.³⁶

16. כל יחיום נלמתי נגדי ובשפת פני כסתי. Quotidie verecundia mea coram me est, et pudor faciei meae operuit me. Ο'. ὅλην τὴν ἡμέραν ἡ ἐντροπή μου ("Ἄλλος" ἡ ἀσχημοσύνη μου³⁷) κατεναντίου μου ἐστίν, καὶ ἡ αἰσχύνη τοῦ προσώπου μου ἐκάλυψέ με. Σ. δι' ὅλης ἡμέρας ἡ ἀσχημόνησίς μου ἀντικρὺς μου, καὶ ὁ κατασχυμμὸς τοῦ προσώπου μου καλύπτει με.³⁸

17. מקול מחרר ומגהר מפי אויב ובתנקה. A voce exprobrantis et contumelia afficientis, a facie hostis et ulciscantis se. Ο'. ἀπὸ φωνῆς ὀνειδίζοντος καὶ παραλαοῦντος ('Α. Σ. βλασφημοῦντος³⁹), ἀπὸ προσώπου ἐχθροῦ καὶ ἐκδιώκοντος. Σ. ἀπὸ φωνῆς ὀνειδίζοντος καὶ βλασφημοῦντος, ἀπὸ προσώπου ἐχθροῦ καὶ τιμωροῦντος ἑαυτῷ.⁴⁰

18. ולא שקרנו בבריתך. Et non mendaciter egimus in pacto tuo. Ο'. καὶ οὐκ ἠδικήσαμεν ἐν διαθήκῃ σου. 'Α. καὶ οὐκ ἐψευσάμεθα . . .⁴¹ Σ. οὐδὲ παρελογισάμεθα τὴν συνθήκην σου.⁴²

²² Euseb., Nobil. ²³ Ibidem. ²⁴ Sic Comp., et Montef. in textu, in vitis libris tantum non omnibus. Syro-hex. حـتـحـا. "Aliquot libri habent ἀλλάγμασιν: sic Apolinarius legit, et S. Ambrosius, cui Arab. Psalterium consentit."—Nobil. ²⁵ Euseb., Theodoret., Vat. Syrus affert: Σ. οὐχ ὑπάρξεως (حـصـلـا). Cave veritas ἐν οὐχ ὑπάρξει; siquidem Syr. حـتـحـا regulariter construitur eum ὁ pretii) καὶ οὐ πολλὴν ἐποίησας τὴν τιμὴν αὐτοῦ (حـتـحـا). ²⁶ Nobil., Vat. Pro ἀλαλάγματι Agellius affert ἀλλάγματι. Cod. 264 sine nom.: καὶ οὐκ ἦν πλεόνασμός ἐν τοῖς ἀλαλάγμασιν αὐτῶν. ²⁷ Colb. Cod. 281 in marg.: πέπρακας. Cod. 190 in marg.: πέπρακας, ἐπόλησας. ²⁸ Chrysost.: "Ἄλλος (Aquila, ut videtur) φησὶν ἐν οὐχ ὑπάρξει. "Ἄλλος" οὐχ

ὑπάρξεως. ²⁹ Chrysost. ³⁰ Sic Comp., Ald., Cod. Alex., alii. Syro-hex. حـسـلـا, quod pro χλευασμός ponitur Psal. lxxviii. 4. ³¹ Euseb., Nobil. ³² Nobil. affert: VI ed. ut VII (i.e. LXX), καταγέλωτα. Montef. post Drusium edidit: S'. Σ'. καταγέλωτα. ³³ Chrysost. ³⁴ Euseb., Nobil. ³⁵ Sic Montef. Cod. 281 in marg.: εἰς διήγησιν, εἰς παράδειγμα. Videtur esse scholium. ³⁶ Chrysost. ³⁷ Idem. ³⁸ Euseb., Nobil. ³⁹ Euthymius: τὸ καταλαοῦντος (sic) δὲ, βλασφημοῦντος, εἶπεν ὁ 'Ακύλας. Syro-hex. حـسـلـا. Idem in textu καταλαοῦντος (حـسـلـا) habet, quae lectio est Comp., Cod. Alex., aliorum. ⁴⁰ Euseb., Nobil. ⁴¹ Syro-hex. حـسـلـا. ⁴² Euseb., Nobil. Sic ἄλλος apud Chrysost.

19. **לֹא-נִסְוֹתָ אֶחֱרֹת לִבְנֵינוּ.** *Non recessit retro cor nostrum.* Ο'. καὶ οὐκ ἀπέστη εἰς τὰ ὀπίσω ἡ καρδία ἡμῶν. Σ. οὐδὲ ἀπέστη εἰς τὰ ὀπίσω ἡ καρδία ἡμῶν.⁴³ "Ἄλλος" οὐκ ἀπεχώρησε. "Ἄλλος" [καί] οὐκ ἀπεστράφη εἰς τὰ ὀπίσω ἡ καρδία ἡμῶν.⁴⁴

וַתֵּט אַרְצֵנוּ כְּזִי אַרְצָהּ. *Nec declinavit gressus noster a semita tua.* Ο'. καὶ ἐξέκλινας τὰς τρίβους ἡμῶν ἀπὸ τῆς ὁδοῦ σου. 'Εβρ. οὐαθὲτ ἀσουρευοῦ μενὶ ὄραχ.⁴⁵ Σ. οὐδὲ μετεκλίθη τὰ ὑπορθοῦντα ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ὁδοῦ σου.⁴⁶ Aliter: Σ. καὶ ἐξέκλιναν τὰ διαβήματα (s. βήματα) ἡμῶν ἀπὸ τῶν τρίβων σου.⁴⁷ Ε'. καὶ οὐκ ἐξέκλιναν τὰ διαβήματα ἡμῶν ἀπὸ τῆς ὁδοῦ σου.⁴⁸

20. **כִּי דִיְרִיתֵנוּ בְּמִקְרוֹם תַּנִּים.** *Quoniam contrivisti nos in loco draconum.* Ο'. ὅτι ἐταπεινώσας ἡμᾶς ἐν τόπῳ κακώσεως. 'Α. ὅτι συνέτριψας ἡμᾶς ἐν τόπῳ σειρήνων. Σ. ὅτι συνέθλασας ἡμᾶς ἐν τόπῳ ἀοικήτω.⁴⁹

וַתִּשָׂנוּ עָלֵינוּ בַּיְלֻמוֹת מוֹת. *Et operuisti nos umbra mortis.* Ο'. καὶ ἐπεκάλυψεν ἡμᾶς σκιά θανάτου. 'Α. καὶ ἐπεκάλυψας ἡμᾶς ἐν σκιά θανάτου.⁵⁰ Σ. Ε'. καὶ ἐπεπόμασας ἡμῖν σκιὰν θανάτου.⁵¹

22. **יְחַקֵּר.** *Explorabit.* Ο'. ἐκζητήσει. 'Α. ἐξιχνιάσει. Σ. ἐξερευνήσει.⁵² Θ. ἐκζητήσει.⁵³

22. **תִּעֲלֶמֶת לֵב.** *Recondita cordis.* Ο'. τὰ κρυφία τῆς καρδίας. 'Α. τὰς παραβάσεις τῆς καρδίας.⁵⁴

23. **וְהוֹרֵגְנוּ.** *Occidimur.* Ο'. θανατούμεθα. Οἱ λοιποὶ τεθνήκαμεν.⁵⁵

כָּל-הַיּוֹם. *Quotidie.* Ο'. ὅλην τὴν ἡμέραν. 'Α. Θ. ὅλην τὴν ἡμέραν. Σ. ὁμοίως τοῖς Ο', πᾶσαν ἡμέραν.⁵⁶

24. **לָמָּה תִישָׁן אֲדֹנָי.** *Quare obdormis, Domine?* Ο'. ἰνατί ὑπνοῖς, κύριε; Σ. ἰνατί ὡς ὑπνῶν εἶ, δέσποτα;⁵⁷

הֲקִיֵּץ אֶל-תְּנוּנָה לְנֵפֶשׁ. *Expergiscere, ne recicias (nos) perpetuo.* Ο'. ἀνάσθηθι, — καὶ μὴ ἀπόσῃ εἰς τέλος.⁵⁸ Σ. ἐξύπνισον, καὶ μὴ ἀποβάλλῃ εἰς τέλος.⁵⁹ 'Α. Ε'. ἐξεγέρθητι.⁶⁰ "Ἄλλος" ἐξυπνίσθητι.⁶¹ 'Α. εἰς νίκος.⁶²

25. **לָמָּה-פָּנִיתָ תִּסְתַּהֲרֵר.** *Quare faciem tuam abscondis?* Ο'. ἰνατί τὸ πρόσωπόν σου ἀποστρέφεις ('Α. κρύπτεις⁶³); Σ. ἰνατί τὸ πρόσωπόν σου κρύπτεις;⁶⁴

תִּשְׁכַּח עֵינֵינוּ וְלִחְזַנָּה. *Oblivisceris afflictionis nostrae et oppressionis nostrae.* Ο'. ἐπιλανθάνῃ τῆς πτωχείας ἡμῶν καὶ τῆς θλίψεως ἡμῶν. Σ. ἐπιλανθάνῃ τῆς κακώσεως (s. κακουχίας) ἡμῶν καὶ θλίψεως.⁶⁵ "Ἄλλος" τῆς κακίας ἡμῶν.⁶⁶

⁴³ Euseb. ⁴⁴ Chrysost., qui posteriori interp. continuat, καὶ οὐκ ἔκλινε βήματα ἡμῶν. ⁴⁵ Chrysost.

⁴⁶ Theodoret. affert: Σ. οὐ μετεκλίθη κ.τ.ε. Euseb.: Σ. οὐδὲ μετετίθη (sic) τὰ ὑπ. ἡμᾶς. Chrysost.: "Ἄλλος" οὐδὲ μετεκλίθη κ.τ.ε. Cf. ad Psal. xxxvi. 31. Solus Cod. 264 Aquilae tribuit: οὐδὲ μετεκίθη (sic) τὰ ὑπ. ἡμᾶς. ⁴⁷ Syro-hex.

† **וַתִּשָׂנוּ עָלֵינוּ מִבְּהַמַּיִם מִמֶּלֶךְ שָׁמַיִם.** Symmachi nomen cum alio, fortasse Vtae ed., commutandum videtur. ⁴⁸ Coislín. unius. Alius Regius, qui οὐκ ἐξέκλινας, habet.

⁴⁹ Sic Syro-hex. **וַתִּשָׂנוּ עָלֵינוּ מִבְּהַמַּיִם מִמֶּלֶךְ שָׁמַיִם.** **וְהוֹרֵגְנוּ.** Euseb. et Nobil., quos secutus est Montef., Aquilae vindicant: ὅτι συνέθλασας ἡμᾶς ἐν τ. ἀ.; quae illius interpretis esse jure negat Schleusner. in *Nov. Thes.* s. v. ἀοικήτος. Chrysost. affert: "Ἄλλος" ἀοικήτω. "Ἄλλος" ἐν τόπῳ σειρήνων. (Ad κακώσεως in LXX Parsons. affert: "Syr. Bar Hebr. colaphizationis [h. e. **וְהוֹרֵגְנוּ**]." In Syro-hex. habetur **וְהוֹרֵגְנוּ**, διαπονημάτων (cf. ad Psal.

xv. 4). Cum Graeco κάκωσις Noster **וְהוֹרֵגְנוּ** et **וְהוֹרֵגְנוּ** commutare solet, monente Bugnat. ad loc.) ⁵⁰ Nobil. Vat. affert: 'Α. καὶ ἐπεκάλυψεν ἡμᾶς ἐν σ. θ.

⁵¹ Euseb. Aquilae [Symmacho] continuat: καὶ ἐπεπόμασας ἡμῖν σ. θ. Chrysost. affert: "Ἄλλος" ἐπόμασας (sic) ἡμᾶς. Nobil., Vat. et Cod. 264: Ε'. καὶ ἐπεπόμασας ἡμῖν. Denique Syrus noster: **וְהוֹרֵגְנוּ מִבְּהַמַּיִם מִמֶּלֶךְ שָׁמַיִם.** Cf. Sym. ad Psal. lxxviii. 16. cxxxix. 10. ⁵² Nobil. ⁵³ Vat.

⁵⁴ Syro-hex. **וְהוֹרֵגְנוּ מִבְּהַמַּיִם מִמֶּלֶךְ שָׁמַיִם.** ⁵⁵ Cod. 264: Οἱ λοιποὶ τεθνήκασιν (sic). ⁵⁶ Vat. ⁵⁷ Nobil., et sine nom. Chrysost. Eusebius ὡς ὁ ὑπνῶν legit. ⁵⁸ Sic Psalt. Gall. Minus bene Syro-hex. in utroque cod.: — καὶ μὴ ἀπόσῃ εἰς τέλος 'Α.

⁵⁹ Euseb. ⁶⁰ Vat. ⁶¹ Chrysost. affert: "Ἄλλος" ἐξυπνίσθητι. "Ἄλλος" ἐξυπνίσον. ⁶² Syro-hex. **וְהוֹרֵגְנוּ.** ⁶³ Syro-hex. **וְהוֹרֵגְנוּ.**

⁶⁴ Euseb. ⁶⁵ Euseb., qui κακώσεως habet. ⁶⁶ Chrysost. Nobil., Vat.: Σ. κακουχίας.

26. כִּי שָׁחָה לְעָפָר נַפְשׁוֹ. *Nam depressa est ad pulverem anima nostra.* Ο'. δτι ἐταπεινώθη (Σ. κατεκάμφθη) εἰς χούην ἢ ψυχὴν ἡμῶν. 'Α. δτι κατέκνυψεν ἕως τῆς γῆς ἢ ψυχὴν ἡμῶν.⁶⁷

27. קוּמָה עֲזַרְתָּה לָּנוּ וּפְדוּנוּ. *Surge in auxilium nobis, et redime nos.* Ο'. ἀνάστα, κύριε, βοήθησον ἡμῖν, καὶ λύτρωσαι ἡμᾶς. "Ἄλλος" στήθι ἀντιλαμβάνομένους ἡμῶν, καὶ ῥύσαι ἡμᾶς.⁶⁸

לְמַעַן חַסְדְּךָ. *Propter bonitatem tuam.* Ο'. ἔκεκεν τοῦ ὀνόματός σου. 'Α. Σ. διὰ τὸ ἐλεός σου.⁶⁹

PSALM. XLIV (Hebr. xlv).

1. לְמַנְצִיחַ עַל-שִׁשְׁיִים לְבַיְיָ-כְּנַחַ מַשְׁכִּיל שִׁיר יְדִירוֹת. *Praecentori super Sosannim filiis Core (carmen) didacticum, carmen deliciarum.* Ο'. εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν ἀλλοιωθησομένων τοῖς υἱοῖς Κορέ εἰς σύνεσιν, ᾧδῃ ὑπὲρ τοῦ ἀγαπητοῦ. 'Εβρ. ἀλ σωσανεῖμ... ἰδιθῶθ.¹ 'Α. τῷ νικοποιῶ ἐπὶ τοῖς κρίνοις τῶν υἱῶν Κορέ ἐπιστήμονος, ἄσμα προσφιλείας.² Σ. ἐπινίκιον

ὑπὲρ τῶν ἀνθῶν τῶν υἱῶν Κορέ, συνέσεως ἄσμα εἰς τὸν ἀγαπητόν.³ Θ. εἰς τὸ νίκος ὑπὲρ τῶν κρίνων... τοῖς ἡγαπημένοις.⁴

2. רָחַשׁ לְבִי דְבַר טוֹב. *Ebullit cor meum verbum bonum.* Ο'. ἐξηρεύετο ἡ καρδία μου λόγον ἀγαθόν. Σ. ἐκινήθη ἡ καρδία μου λόγῳ ἀγαθῷ.⁵ "Ἄλλος" ἐξείρπυσεν...⁶

אֲמַר אֲנִי מַעֲשֵׂי. *Dico ego opera mea.* Ο'. λέγω ἐγὼ τὰ ἔργα μου. 'Α. Σ. ἐξαγγελῶ τὰ δικαιώματά μου. Θ... τὰ ποιήματά μου.⁷

לְשׁוֹנִי עֵט סוֹפֵר מְהִיר. *Lingua mea stygus scribae expediti.* Ο'. ἡ γλῶσσά μου κάλαμος γραμματέως ὄξυγράφου. 'Α. ἡ γλῶσσά μου σχοῖνος γραμματέως ταχυνού.⁸ Σ. ἡ γλῶσσά μου ὡς γραφεῖον γραφέως ταχυνού.⁹

3. נִפְיַפְיָתִי מִבְּנֵי אָדָם. *Pulcher fuisti prae filiis hominum.* Ο'. ὠραῖος κάλλει παρὰ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων. 'Α. κάλλει ἐκαλλιῶθης (s. ἐκαλλωπίσθης) ἀπὸ υἱῶν ἀνθρώπων. Σ. κάλλει καλὸς εἶ παρὰ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων.¹⁰ Ε'. κάλλει ὠραῖῶθης παρὰ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων.¹¹

⁶⁷ Syro-hex. ⲉⲗⲗⲓ ⲛⲓⲗⲓ ⲁⲗⲗⲓⲛⲓⲁ ⲁⲛⲓⲁⲗⲓⲛⲓⲁ ⲁⲛⲓⲁⲗⲓⲛⲓⲁ. Nobil. affert: 'Α. κατέκνυψεν. Σ. κατεκάμφθη.⁶⁸ Chrysost. ⁶⁹ Nobil. Syrus affert: ⲉⲗⲗⲓ ⲛⲓⲗⲓ ⲁⲗⲗⲓⲛⲓⲁ.

PSALM. XLIV. ¹ Chrysost. Savilius ἄλ σωσανεῖμ edit. Pro ἰδιθῶθ Montef. ἰδιθῶθ scripsit; Hieron. IDIDOTII. ² Nobil. Chrysost. affert: "Ἄλλος" τῷ ν.—Κορέ; et mox: "Ἄλλος" ἐπ. ἄσμα πρὸς φιλίας (sic). Euseb.: 'Α. ἐπὶ τοῖς κρίνοις. Tandem Syro-hex.: 'Α. τῷ νικ. ἐπὶ τοῖς κρίνοις (ⲁⲗⲗⲓⲛⲓⲁ) τῶν υἱῶν Κ. ἐπιστήμονος (ⲁⲗⲗⲓⲛⲓⲁ) ἄσμα πρὸς φιλίας (ⲁⲗⲗⲓⲛⲓⲁ ⲁⲗⲗⲓⲛⲓⲁ). Scripsimus cum Nobil. et Montef. una voce προσφιλείας, etsi puriorem Graecitatem aut προσφιλείας aut πρὸς φιλίας postulare non noscimus. ³ Sic Nobil., et sine nom. Chrysost. Euseb.: Σ. ὑπὲρ τῶν ἀνθῶν. Hieron. in Epist. LXV ad Principiam: "Symmachus more suo manifestus, triumphum pro floribus, interpretatus est." Syro-hex.: Σ. ἐπινίκιον ὑπὲρ τῶν ἄ. (ⲁⲗⲗⲓⲛⲓⲁ) τῶν υ. Κ., συνέσεως ἄσμα εἰς τὸν ἄ. (ⲁⲗⲗⲓⲛⲓⲁ ⲁⲗⲗⲓⲛⲓⲁ). ⁴ Montef. affert: Θ. εἰς τὸ νίκος ᾧδῃ τοῖς ἡγαπημένοις, τοῖς υἱοῖς Κορέ, συνέσεως ἄσμα εἰς τὸν ἀγαπητόν; vereor ne ingenio nimis indulgens. Nam primum Theodoret. affirmat: τοὺς δὲ ἀλλοιωθησομένους ὁ μὲν Σ. ἀνθὴ κέκληκεν 'Α. δὲ καὶ ὁ Θ. κρίνα. Deinde τοῖς ἡγαπημένοις non cum עֵט-לְשׁוֹנִי, sed cum יְדִירוֹת commutandum esse discrete testatur Chrysost., qui ait:

"Ἄλλος" τοῖς ἡγαπημένοις" ὁ δὲ 'Εβραῖος 'ἰδιθῶθ φησιν. Verum est, Montefalconium ad tituli lectiones praeter Euseb., Drus., et Hieron., etiam ad "MSS." provocare; sed, more suo, quanam sint codices, aut quid singuli afferant, ne verbo quidem monuit. ⁵ Euseb., et sine nom. Chrysost. Syro-hex. ⲉⲗⲗⲓ ⲛⲓⲗⲓ ⲁⲗⲗⲓⲛⲓⲁ. ⁶ Chrysost. ⁷ Euseb.: Τούτῳ γὰρ, φησὶ, τὰ ἔργα μου διηγῶμαι ἢ κατὰ τὸν 'Α. καὶ τὸν Σ., τὰ δικαιώματά μου ἐξαγγελῶ. Etiam Cod. 264 affert: 'Α. Σ. δικαιώματά μου. Θ. ποιήματά μου. In contrariam partem Vat. noster: 'Α. Σ. τὰ ποιήματά μου; cui aliquatenus accedit Agellius: "Opera autem carmen hoc vocat, itaque clarius Sym. vertit, τὰ ποιήματά μου, poemata mea; sed idem pro verbo, dico, posuit ἐξαγγελῶ." Chrysost. affert: "Ἄλλος" τὰ ποιήματά μου. ⁸ Euseb. Nobil. affert: 'Α. σχοῖνος. Syro-hex. ⲉⲗⲗⲓ ⲛⲓⲗⲓ ⲁⲗⲗⲓⲛⲓⲁ. ⁹ Euseb., et sine nom. Chrysost. Apud Euseb. autem ὡς male abest. Syro-hex. ⲉⲗⲗⲓ ⲛⲓⲗⲓ ⲁⲗⲗⲓⲛⲓⲁ. ¹⁰ Euseb., qui ad Aquilam ἐκαλλιῶθης habet. Cf. Hex. nostra ad Jerem. xlvj. 20. Nobil. affert: 'Α. κάλλει ἐκαλλωπίσθης ἀπὸ υ. ἄ. [sic sine nom. Chrysost.]. Σ. κάλλει καλὸς εἶ. Etiam Vat.: 'Α. κάλλει ἐκαλλωπίσθης. Cf. Hex. ad Cant. iv. 10. ¹¹ Colbert. unus.

3. הוֹצַק חֵן בְּשִׁפְתוֹתַי. *Diffusa est gratia in labiis tuis.* Ο'. ἐξεχύθη χάρις ἐν χειλεσί σου. "Αλλος" ἀνεχύθη χάρις τοῖς χειλεσί σου.¹²

עֲלֵן. *Propterea.* Ο'. διὰ τοῦτο. "Αλλος" ἐπὶ τούτω.¹³

4. חַגְרוּ קַרְבֵּי עַל-יְרֵךְ גְּבוּר. *Accinge te gladio tuo super femur, heros.* Ο'. περιζῶσαι τὴν ῥομφαίαν σου ἐπὶ τὸν μηρόν σου, δυνατέ. Σ. περίθου ὡς μάχαιράν σου ἐπὶ τοῦ μηροῦ σου ἐν ἀνδρεία.¹⁴ "Αλλος" ζῶσαι μάχαιράν σου ἐπὶ μηρόν...¹⁵

הוֹרֵךְ הוֹדְרֵךְ. *Splendore tuo et majestate tua.* Ο'. τῇ ᾠραιότητί σου καὶ τῷ κάλλει σου. 'Α. ἐπιδοξότητί σου καὶ διαπρέπειά σου.¹⁶ Σ. τὸν ἔπαιμόν σου καὶ τὸ ἀξίωμά σου.¹⁷ "Αλλος" ἡ δόξα σου καὶ ἡ εὐπρέπειά σου.¹⁸

5. יְהַרְרֵךְ עֲלֶיךָ רֶכֶב. *Et in majestate tua felix esto, vehitor.* Ο'. καὶ ἔντευνον, καὶ κατευοδοῦ, καὶ βασιλεύε. Σ. καὶ ἐν τῷ ἀξίωματι σου πρόκοπτε καὶ ἀκολουθεί.¹⁹

רֶכֶב עַל-דְּבַר-אַמֶּת וְעִנְיָה צְדָקָה. *Vehitor propter veritatem et mansuetudinem justitiae.* Ο'. βασιλεύε ἕνεκεν ἀληθείας καὶ πραΰτητος καὶ δικαιοσύνης. 'Α. ἐπίβηθι ἐπὶ λόγον ἀληθείας καὶ πράττης δικαίας.²⁰

5. וְתוֹרָךְ נִרְאוֹת יְמִינֶךָ. *Et docebit te terribilia dextera tua.* Ο'. καὶ ὀδηγήσει σε θανυμαστῶς ἡ δεξιὰ σου. 'Α. καὶ φωτίσει σε (s. σοι) ἐπιφοβα ἡ δεξιὰ σου.²¹ Σ. καὶ ὑποδείξει σοι φοβερὰ ἡ δεξιὰ σου.²²

6. הֲצִיף שְׁוֵנוֹיִם. *Sagittae tuae acutae.* Ο'. τὰ βέλη σου ἠκονημένα, δυνατέ.²³

בְּלֵב אוֹיְבֵי הַמְּלָךְ. *In cor hostium regis.* Ο'. ἐν καρδίᾳ τῶν ἐχθρῶν τοῦ βασιλέως. "Αλλος" κατὰ καρδίας οἱ ἐχθροὶ τοῦ βασιλέως.²⁴ Σ. κατὰ καρδίας τῶν ἐχθρῶν τοῦ βασιλέως.²⁵

7. כְּסִיף אֱלֹהִים עוֹלָם וְעַד. *Solium tuum, Deus, est saeculi et aeternitatis.* Ο'. ὁ θρόνος σου, ὁ θεός, εἰς αἰῶνα αἰῶνος. 'Α. ὁ θρόνος σου, θεέ, εἰς αἰῶνα καὶ ἔτι.²⁶ Σ. ὁ θρόνος σου, ὁ θεός, αἰώνιος καὶ ἔτι.²⁷ Θ. ὁ θρόνος σου, ὁ θεός, εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.²⁸

שֵׁבֶט מִיִּשְׂרָאֵל וְשֵׁבֶט מַלְכוּתָךְ. *Sceptrum rectitudinis est sceptrum regni tui.* Ο'. ῥάβδος εὐθύτητος ἡ ῥάβδος τῆς βασιλείας σου. 'Α. σκῆπτρον εὐθύτητος σκῆπτρον τῆς βασιλείας σου.²⁹

9. אָהַבְתָּ צָדָק וְתִשְׁנֵא רִשְׁעַ עַל-כֵּן מִשָּׂחָה אֱלֹהִים. *Dilexisti justitiam, et odisti impietatem: propterea unxit te*

¹² Chrysost. ¹³ Idem. ¹⁴ Syro-hex. **סמ**. **ל. גי סמל** **ו. גל** **ח. חמץ** **ט. חס**. Chrysost. affert: "Αλλος" περίθου ὡς μ. σ. ἐπὶ τοῦ μηροῦ (non, ut Montef. edidit, περίθου τὴν μ. σ. ἐπὶ μηροῦ, ommissa particula ὡς, cujus ore παχύρεθα ὀνόματα mitigare solet hic interpres). ¹⁵ Chrysost. ¹⁶ Chrysost. affert: "Αλλος" ἐπιδοξότητι (non, ut Nobil., Drus., Montef. perperam exscripserunt, ἐπὶ δοξότητι) κ. τ. έ. Tam ἐπιδοξότης quam διαπρέπεια Aquilam interpretem arguunt. Cf. Hex. ad Psal. ciii. i. Ezech. vii. 7. ¹⁷ Sic sine nomine Chrysost. Syrus Symmacho continuat: **ח. חמץ** **ט. חס** **י. חס**. Cf. ad Psal. xcv. 6. ¹⁸ Coislin. bombycinus. ¹⁹ Syro-hex. **ח. חמץ** **ט. חס** **י. חס**. Chrysost. affert: "Αλλος" πρόκοπτε. Ad καὶ ἔντευνον Cod. A. affert: **ח. חס**, quod in Cod. C. rectius abest. ²⁰ Syro-hex. **ל. גי** **מ. סמל** **נ. חס** **ס. חס**. ²¹ Syro-bex. Aquilae continuat: **ח. חמץ** **ט. חס** **י. חס**. Chrysost. affert: "Αλλος" καὶ φωτίσει σε ἐπὶ φοβερὰ ἡ δεξιὰ σου.

Schlesner. in *Nov. Thes.* s. v., ἐπιφοβερὰ (ἐπιφόβερὰ), vocabulum non Graecum, corrigitt. Ad ἐπιφοβα, quod nos edidimus, cf. Hex. ad 2 Reg. vii. 24. Jesai. lxiv. 3. ²² Chrysost. sine nom. Syro-hex. **ח. חס** **ט. חס** **י. חס**. ²³ Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 27: "Pro quo in Graeco legisse vos dicitis: *acutae, potentissime*. Sed hoc male, et de superiori versiculo additum est." ²⁴ Chrysost. Montef. ex Nobil. et Coislin. affert: 'Α. Σ. κατὰ καρδίας κ. τ. έ. ²⁵ Syro-hex.: **ח. חס** **ט. חס** **י. חס**. ²⁶ Euseb. Hieron. in Epist. LXV ad Principiam: "Unde et Aquila ΕΙΟΙΜ verbum Hebraicum, non nominativo casu, sed vocativo interpretatur, dicens θεέ." ²⁷ Nobil. et "MSS." Sic εἰλως apud Chrysost. Theodoret.: Σ. ὁ θρόνος σου, ὁ θεός, αἰώνιος. ²⁸ Montef. ex Martianaes. ²⁹ Montef. ex Drusio, qui Eusebium auctorem nominat. Locus est Dem. Evang. p. 181. Syro-hex. affert: 'Α. Σ. σκῆπτρον (**סמל** **ח. חס**).

Deus, Deus tuus, oleo laetitiae prae sodalibus tuis. Ὁ ἡγάπησας δικαιοσύνην, καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν διὰ τοῦτο ἔχρισέ σε ὁ θεός, ὁ θεός σου (Ἐβρ. Ἐλωείμ Ἐλωάχ³⁰) ἔλαιον ἀγαλλιᾶσεως (Ἐβρ. σασάν³¹) παρὰ τοὺς μετόχους σου. Ἄ. ἡγάπησας δίκαιον, καὶ ἐμίσησας ἀσεβήματα ἐπὶ τούτῳ ἤλειψέ σε ὁ θεός, ὁ θεός σου, ἔλαιον χαρᾶς ἀπὸ ἐταίρων σου. Σ. . . ἔλαιον ἀγλαίου μου παρὰ τοὺς ἐταίρους σου.³²

9. מֵרֹחַ הַלְלוֹת קִנְיֹנוֹת כָּל-בְּדֻחַי. *Myrrha et cymula et casia omnia vestimenta tua.* Ὁ σμύρνα καὶ στακτὴ καὶ κασία ἀπὸ τῶν ἱματίων σου. Ἄ. σμύρνα καὶ ἀλθ κασία πάντα τὰ ἱμάτιά σου.³³ Σ. . . εἰς τὸν ἱματισμόν σου.³⁴

מִדְּחַי הַיָּמִין. *Ex palatiis dentis (eburneis).* Ὁ ἀπὸ βάρων ἐλεφαντίνων. Ἄ. ἀπὸ ναῶν ὀδόντος.³⁵ Σ. ἀπὸ ναῶν ἐλεφαντίνων.³⁶

כִּנְיֹנוֹת מִכִּנְיֹנוֹת. *Fides (concentus musici. Vid. Psal. cl. 4.* "Aliorum interpretationes, quibus כִּנְיֹנוֹת

est vel Armenia, vel magis quam ego, vix memoratu dignae sunt."—Gesen.) laetificant te. Ὁ. ἐξ ὧν ἠψφρανάν σε. Ἄ. ἐξ ἰμού ἠψφρανῶν σε.³⁷ Σ. ὅθεν εὐφρανάν σε.³⁸

10. בְּיָרֵךְ. *In pretiosis tuis.* Ὁ. ἐν τῇ τιμῇ σου. Σ. ἐν τῷ τιμᾶν σε.³⁹ Ἄλλος ἐν τοῖς ἐνδόξοις σου.⁴⁰

נִצְבָּה שָׁנָה לְיָמֶיךָ בְּנֶתֶךָ אֹפִיר. *Adstat regina ad dexteram tuam (ornata) auro Ophir.* Ὁ. παρέστη ἡ βασίλισσα ἐκ δεξιῶν σου ἐν ἱματισμῷ διαχρυσῷ ÷ περιβεβλημένη, πεποιικιλμένη.⁴¹ Ἄ. ἐστηλώθη σύγκοιτος [ἐκ δεξιῶν σου] ἐν βάμματι Ὠφείρ.⁴² Σ. παρέστη ἡ παλλακὴ ἐκ δεξιῶν σου ἐν χρυσῷ πρωτεύει.⁴³ Θ. παρέστη ἡ βασίλισσα ἐκ δεξιῶν σου ἐν διαδήματι χρυσῷ ἐκ Σουφείρ.⁴⁴ Ε'. παλλακὴ.⁴⁵ Σ'. βασίλισσα.⁴⁶ Ε'. Σ'. ἐν χρυσῷ Ὠφείρ.⁴⁷

12. יִרְתָּו. *Et concupiscet.* Ὁ. ὅτι ἐπεθύμησεν. Ἄλλος ἵνα ἐπιθυμήσῃ.⁴⁸

³⁰ Chrysost., Euseb. ³¹ Chrysost. ³² "Lectiones Aquilae et Symmachi partim ex Eusebio in Psalmos, partim ex MSS. mutuamur."—Montef. Euseb. ad loc. affert: Ἄ. ἐμίσησας (sic) δικαιοσύνην (sic), καὶ ἐμίσησας ἀσεβήματα; et mox: Ἄ. ελαίω (s. ἔλαιον) χαρᾶς. Σ. ελαίω (s. ἔλαιον) ἀγλαίσμου; et p. r.: ἀλλ' ὁ αὐτός Ἄκ., ὁ νῦν θεὸς εἰρηκῶς, προῖον ἐξῆς δεύτερον εἰρημένου τοῦ Ἐλωείμ, ἐν τῷ, διὰ τοῦτο ἔχρισέ σε ὁ θεός, οὐκέτι θεὸς ἠρμήνευσεν, ἀλλὰ θεός, εἰπὼν' ἐπὶ τούτῳ ἤλειψέ σε ὁ θεός, ὁ θεός σου. Etiam Hieron. in Epist. supradicta ait: "Quod satis miror, cur Aq. non, ut coeperat in primo versiculo, vocativo casu interpretatus sit, sed nominativo, bis nominans Deum, qui supradictum unxerit Deum." Idem tamen Eusebius in Dem. Evang. p. 181, Arianizans, ut cum Theologus loquar, disertè tradit, Aquilam juxta Hebraeam veritatem vertisse: ἡγάπησας δίκαιον, καὶ ἐμίσησας ἀσεβήματα' ἐπὶ τούτῳ ἤλειψέ σε, ΘΕΕ, ὁ θεός σου ἔλαιον χαρᾶς ἀπὸ ἐταίρων σου. (Sic enim ex uno cod., suadente, immo jubente loci contextu, restituit Gaisfordius.) Ad Sym. Theodoretus affert: Σ. παρὰ τοὺς ἐταίρους σου; Syro-hex. autem: *וְהָיָה עִינֵי מְשַׁחְמָחִים לְעַיְנֵי מְשַׁחְמָחִים*.³³ Syro-hex. *וְהָיָה עִינֵי מְשַׁחְמָחִים לְעַיְנֵי מְשַׁחְמָחִים*.³⁴ Chrysost. affert: Ἄλλος πάντα τὰ ἱμάτιά σου.³⁵ Syro-hex. *וְהָיָה עִינֵי מְשַׁחְמָחִים לְעַיְנֵי מְשַׁחְמָחִים*.³⁶ Chrysost.: Ἄλλος: εἰς τὸν ἱματισμόν σου.³⁷ Euseb. et tres MSS.³⁸ Syrus Aquilae continuat: *וְהָיָה עִינֵי מְשַׁחְמָחִים*.³⁹ Theodoret.: Ἄ. Σ. ἀπὸ ναῶν ἐλεφαντίνων.

Syro-hex. Symmaeho continuat: *וְהָיָה עִינֵי מְשַׁחְמָחִים*. Chrysost.: Ἄλλος [Σ.] φησίν' ἀπὸ ναῶν ἐλεφαντίνων, ὅθεν εὐφρανάν σε.³⁷ Syrus Aquilae continuat: *וְהָיָה עִינֵי מְשַׁחְמָחִים*.³⁸ Chrysost. ³⁹ Sic Montef. Sine nom. affert Chrysost. ⁴⁰ Chrysost. ⁴¹ Euseb. ad loc.: Τὸ δέ, περιβεβλημένη καὶ πεποιικιλμένη, οὔτε ἐν τῇ Ἑβραϊκῇ ἀναγνώσει, οὔτε παρὰ τοῖς λοιποῖς ἐρμηνευταῖς φέρεται διὸ ὠβελίσται. Psal. Gall. + circumdata varietate: ⁴² Sic Montef. Chrysost. affert: Ἄλλος: ἐστηλώθη. Hieron. ibid., et Vat.: Ἄ. σύγκοιτος, pro quo Agellius legit σύγκοιτος. Nobil.: Ἄ. ἐν βάμματι Ὠφείρ; quod Hieronymo est, in tinctura Ophir. Denique lectionem integram sic vertit Syrus: *وَصَفَّحَتْ لَهَا حُلْمًا حَمَامًا*.⁴³ Quo auctore Aquilae restituendum videtur ἐν τῇ δεξιᾷ σου, s. εἰς τὴν δεξιάν σου. ⁴⁴ Sic Montef. Hieron. et Vat. afferunt: Σ. παλλακὴ. Nobil.: Σ. ἐν χρυσῷ πρωτεύει; Hieron. in auro primo. Cf. Hex. ad Job. xxii. 24. xxviii. 16. Tandem Syro-hex. *וְהָיָה עִינֵי מְשַׁחְמָחִים לְעַיְנֵי מְשַׁחְמָחִים*.⁴⁵ Montef. Hieron. ibid.: "LXX, Theod. et Sexta reginam interpretati sunt." Nobil. affert: Θ. ἐν διαδ. χρ. ἐκ Σουφείρ; et sic ἄλλος apud Chrysost. ⁴⁶ Hieron., Vat., Syro-hex. ⁴⁷ Hieron.: "Aquila, Quinta et Sexta editio, in tinctura, vel in auro Ophir;" unde Montef. perperam edidit: Ε'. Σ'. ἐν βάμματι Ὠφείρ. Syrus autem, ut jam vidimus, Quintae tribuit, ἐν χρυσῷ πρωτεύει. ⁴⁸ Chrysost.

12. **כִּי־הוּא אֲדֹנָי**. *Ipse enim est Dominus tuus.*
Ο΄ ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ κύριός σου. Σ. αὐτός γὰρ κύριός σου.⁴⁹

וְהִשְׁתַּחֲוִיָּה. *Tu vero adora eum.* Ο΄ καὶ προσκυνήσουσιν αὐτῷ (θυγατέρες Τύρου). ᾿Α. Θ. καὶ προσκύνησον αὐτῷ. Σ. καὶ προσκύνει αὐτῷ.⁵⁰

13. **וּבִתְּצַר בְּמִנְחָה**. *Et filiam Tyri (quod attinet) cum munere.* Ο΄ θυγατέρες Τύρου ἐν δώροις.⁵¹ ᾿Α. (καὶ) θυγάτηρ ἰσχυροῦ ἐν δώροις. Aliiter: ᾿Α. καὶ θυγάτηρ Σόρ.⁵² Σ. ἡ δὲ θυγάτηρ ἡ κραταῖα δῶρα οἶσει.⁵³ Θ. Ε΄. θυγάτηρ Τύρου (s. Σόρ). Σ΄. θυγάτηρ Σόρ.⁵⁴ [᾿Αλλος θυγάτηρ κρατίστη.]⁵⁵

וְיָחִלוּ. *Deprecantur.* Ο΄ λιτανεύσουσιν. Θ. τιμήσουσι.⁵⁶

14, 15. **מְכֻשָׁפְצוֹת זָהָב לְרִקְמוֹת**: **לְרִקְמוֹת**. *Ex ocellatis auri vestimentum ejus. Vestibus acupictis.* Ο΄ ἐν κροσσωτοῖς χρυσοῖς περιβεβλημένη, πεποικιλμένη. Σ. διὰ συσφιγκτήρων χρυσῶν ἡμφιεσμένη ποικίλα.⁵⁷ (᾿Α.) . . ἐνδυσῖς αὐτῆς εἰς ποικιλτά.⁵⁸

15. **רְעוּתֶיהָ**. *Sociae ejus.* Ο΄ αἰ πλησίον αὐ-

⁴⁹ Theodoret., et sine nom. Chrysost. ⁵⁰ Theodoret., qui ad Sym. αὐτὸν in textu habet. Chrysost. affert: "Ἄλλος" καὶ προσκύνει αὐτῷ; Nobil.: Σ. καὶ προσκύνησον αὐτῷ; Vat., Colb.: Σ. προσκύνει. Denique Syro-hex.: Σ. καὶ προσκυνήσεις αὐτῷ (כִּי־הוּא אֲדֹנָי). ⁵¹ Syro-hex. in textu: καὶ προσκυνήσουσιν αὐτῷ * θυγατέρες Τύρου ἐν δώροις 4. Alia exempl. Graeca habent: καὶ προσκυνήσεις αὐτῷ. καὶ θυγάτηρ Τύρου ἐν δ. ⁵² Syro-hex. כִּי־הוּא אֲדֹנָי * כִּי־הוּא אֲדֹנָי. Aliter Nobil., Vat.: ᾿Α. Θ. Σ΄. καὶ θυγάτηρ Σόρ. Ab utroque discedit Hieron. ibid.: "Aquila enim, et LXX, et Theod., et Quinta editio *Tyrum* interpretati sunt; Sexta verbum Hebraicum posuit sor." ⁵³ Nobil., Vat., et sine nom. Chrysost. Articulum ante κραταῖα ex Vat. et Syro-hex. assumimus. Hieron.: "Sym. κραταῖαν, id est, fortissimam." Syro-hex. כִּי־הוּא אֲדֹנָי * כִּי־הוּא אֲדֹנָי. ⁵⁴ Vid. not. 51. ⁵⁵ Montef., qui ad Martianaum lectorem remittit. Scilicet ante Martian. apud Hieron. pro κραταῖαν edebatur κρατίστην. ⁵⁶ Montef. ad Hebr. כִּי־הוּא אֲדֹנָי affert: Θ. τιμήσουσι, ad Eusebium auctorem falso provocans. Rectius Drusius ad כִּי־הוּא notat: "Th.

της. Ε΄. αἰ φίλαι.⁵⁹

15. **כּוֹבְאוֹת**. *Adducentur.* Ο΄ ἀπενεχθήσονται. ᾿Αλλος ἀκολουθήσουσιν. ᾿Αλλος ἀνενεχθήσονται.⁶⁰

16. **תְּבִינָהּ**. *Introducentur.* Ο΄ ἀχθήσονται. ᾿Α. Σ. εισελεύσονται.⁶¹

17. **תַּחַת אֲבֹתַי יְהוּ בְנֵיהּ**. *Pro patribus tuis erunt filii tui.* Ο΄ ἀντὶ τῶν πατέρων σου ἐγεννήθησάν σοι υἱοί. ᾿Α. ἀντὶ τῶν πατέρων σου ἔσονται σοι υἱοί. Σ. ἀντὶ πατέρων ἐγένοντο υἱοί σου.⁶²

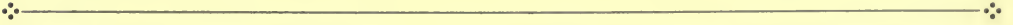
18. **אֲנִי־רָאָה שְׂמֵךְ בְּכַל־דֶּרֶךְ עַל־כֵּן עֲמִים** **וְעַד יְהוּדָה לְעַלְמֵי**. *Commemorabo nomen tuum in omni generatione et generatione; propterea populi laudabunt te in saeculum et perpetuum.* Ο΄ μνησθήσονται (alia exempl. μνησθήσονται) τοῦ ὀνόματός σου ἐν πάσῃ γενεᾷ καὶ γενεᾷ διὰ τοῦτο λαοὶ ἐξομολογήσονται σοι εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. ᾿Α. Σ. Θ. ἀναμνήσω τὸ ὄνομά σου καθ΄ ἐκάστην γενεάν διὰ τοῦτο λαοὶ ὑμνήσουσί σε εἰς αἰῶνα διηνεκῶς.⁶³ ᾿Αλλος ἐπὶ τούτῳ λαοὶ ἐξομολογήσονται σοι.⁶⁴

honorabunt. Euthym." Graeca Euthymii sunt: ἡ τιμήσουσιν, ὡς Θ. εἶπεν. Sed videtur scholium esse Chrysostomi, qui commentatur: Τί ἐστι, λιτανεύουσι; τιμήσουσι, δοξάσουσιν οἱ μεγάλοι καὶ ἰσχυροὶ τῶν. ⁵⁷ Syro-hex. כִּי־הוּא אֲדֹנָי * כִּי־הוּא אֲדֹנָי. Chrysost. affert: "Ἄλλος" διὰ συσφιγκτήρων κ.τ.ε. Bar Hebr. eadem Syriaea affert, sed minus probabiliter Aquilae tribuit. (Pro כִּי־הוּא Cod. C. כִּי־הוּא exhibet. Vid. Bugat. in Annot. ad loc.) ⁵⁸ Scholium apud Nobil. et Cod. 264 in marg. Est Aquilae, ni fallor, qui כִּי־הוּא per ἐνδυσῖς interpretatus est Psal. xxxiv. 13. lxxviii. 12. ⁵⁹ Nobil. ⁶⁰ Chrysost. ⁶¹ Syro-hex. כִּי־הוּא אֲדֹנָי * כִּי־הוּא אֲדֹנָי. ⁶² Euseb. Chrysost. affert: "Ἄλλος" ἔσονται σοι υἱοί σου. Syro-hex.: Σ. ἔσονται υἱοί σου (כִּי־הוּא אֲדֹנָי * כִּי־הוּא אֲדֹנָי). ⁶³ "Sic MSS. et Drusius [Nobil., qui ἀναμνήσω dedit]. Unus autem codex ad Symmachi versionem κατὰ πᾶσαν ponit pro καθ΄ ἐκάστην."—Montef. Chrysost. ἀλλῶσιν tribuit, omisso εἰς αἰῶνα. Vat. affert: ᾿Α. Σ. ἀναμνήσω. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο΄. Hieron. ibid.: "Quod nos interpretati sumus, confitebuntur tibi, Sym. transtulit, laudabunt te." ⁶⁴ Chrysost.

PSALM. XLV (Hebr. xlv).

- 1. לְמַנְצֵחַ לְבַנְיָקָרְחַ עַל-עַלְמוֹת שִׁיר. Praecentori filius Core super Alamoth canticum. Ο'. εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν υἱῶν Κορὲ ὑπὲρ τῶν κρυφίαν ψαλμός. 'Α. τῷ νικοποιῶ τῶν υἱῶν Κορὲ ἐπὶ νεανιοτήτων μελόδημα. Σ. ἐπινίκιον τῶν υἱῶν Κορὲ ὑπὲρ τῶν αἰωνίων φόδῃ.¹
- 2. בְּצָרוֹת נִמְצָא מָוֶד. In angustiis reperit est valde. Ο'. ἐν θλίψεσι ταῖς εὐρούσαις ἡμᾶς σφόδρα. 'Α. Σ. . . εὐρέθη σφόδρα. "Ἄλλος" ἐν θλίψεσιν εὐρισκόμενος.²
- 3. בְּהַמִּיר אֶרֶץ. In mutando terram. Ο'. ἐν τῷ παράσσεσθαι τὴν γῆν. 'Α. Σ. ἐν τῷ ἀλλάσσεσθαι τὴν γῆν.³
- וּבְמוֹת הָרִים. Et in movendo se montes. Ο'. καὶ μετατίθεσθαι ὄρη. 'Α. καὶ ἐν τῷ σφάλλεσθαι τὰ ὄρη. Σ. καὶ ἐν τῷ κλίνεσθαι τὰ ὄρη. Ε'. . . σαλεύεσθαι.⁴
- 4. יִהְיוּ יַחְמְרוּ מִיַּמְיֹו יַרְעִשׁוּ-הָרִים בְּנִבְאוֹתָו. (Et)iamsi fremant, exaestuēt aquae ejus, contremiscant montes prae elatione ejus. Ο'. ἤχησαν καὶ ἑταράχθησαν τὰ ὕδατα αὐτῶν, ἑταράχθησαν τὰ ὄρη ἐν τῇ κραταιότητι ('Α. Ε'. Σ'. ὑπερφηανία⁵) αὐτοῦ. Σ. ἡχούντων καὶ θολου-

- μένων τῶν ὑδάτων αὐτῶν, καὶ σειομένων ὀρέων ἐν τῷ ἐνδοξασμῷ αὐτοῦ.⁶
- 4. סֵלָה. Selah. Ο'. διάψαλμα. 'Α. Ε'. cantilena.⁷
- 5. נְהַר פְּלִגְיוּ יִשְׁחֲחוּ עִיר-אֱלֹהִים. Fluvium (quod attinet) rivi ejus laetificant civitatem Dei. Ο'. τοῦ ποταμοῦ τὰ ὀρήματα ('Εβρ. φαλαγαῦ⁸) εὐφραίνουσι τὴν πόλιν τοῦ θεοῦ. 'Α. Σ. τοῦ ποταμοῦ αἱ διαίρεισαι εὐφραίνουσι τὴν πόλιν τοῦ θεοῦ.⁹
- קָדַשׁ מִשְׁכְּנֵי עֵלְיוֹן. Sanctum habitaculorum Altissimi. Ο'. ἡγίασε τὸ σκήνωμα αὐτοῦ ὁ ὕψιστος. Σ. τὸ ἅγιον τῆς κατασκηνώσεως τοῦ ὕψιστου.¹⁰
- 6. לְפָנֹת בִּקְר. In inclinando (appropinquando) mane. Ο'. τῷ προσώφ. Alia exempl. τὸ πρὸς πρωῖ πρωῖ.¹¹ 'Α. τῷ νεῦσαι πρωῖαν.¹² Σ. confirmando περι τὸν ὄρθρον.¹³ Θ. τῷ πρωῖ πρωῖ.¹⁴
- 7. הָבוּ גֵוִים. Fremuerunt gentes. Ο'. ἑταράχθησαν ἔθνη. 'Α. Σ. συνήχθησαν ἔθνη.¹⁵
- מִטּוֹ מַמְלָכוֹת. Mota sunt regna. Ο'. ἔκκλιναν βασιλείαι. 'Α. ἐσφάλησαν βασιλείαι. Σ. περιετράπησαν βασιλείαι.¹⁶

PSALM. XLV. ¹ Colb. unus. [Pro ὑπὲρ τῶν υ. ex Chrysost. ἐπὶ υ. rescripsimus.] Nobil. affert: 'Α. νεανιοτήτων. Σ. τῶν αἰωνίων. Chrysost.: "Ἄλλος" τῷ υκ. τῶν υ. Κορὲ. "Ἄλλος" ἐπὶ νεοτήτων (unus νεανιοτήτων) ἄσμα. Tandem Syro-hex.: 'Α. τῷ υκ. τῶν υ. Κορὲ. Σ. ἐπινίκιον (s. ἐπινίκιος) τῶν υ. Κ. ὑπὲρ τῶν αἰωνίων φόδῃ (سعد و بركة لعنه الله). ² Syro-hex. و هو جالس في. Syrus, ut videtur, mendosam lectionem εὐρέθης σφόδρα secutus est. Chrysost. affert: "Ἄλλος" ἐν θλ. εὐρισκόμενος. Nobil.: "Scholion. Οἱ λοιποὶ εὐρέθη εὐρισκόμενος" (h. ε. εὐρέθη vel εὐρισκόμενος). ³ Syro-hex. و هو جالس في. ⁴ Nobil. affert: 'Α. σφάλεσθαι. Ε'. σαλεύεσθαι. Vat. et Cod. 264 addunt: Σ. κλίνεσθαι. Syro-hex. in continuatione: καὶ ἐν τῷ σφάλεσθαι (هو جالس في). Cf. ad v. 7) τὰ ὄρη. ⁵ Nobil. ⁶ Sic Euseb., nisi quod pro ἐνδοξασμῶ, παραδοξασμῶ habet, calami lapsu; nam statim subjungit: ἐνδοξασμῶς δὲ ἦν τοῦ σωτήρος κ. τ. ε. Chrysost. (quem secuti sunt Nobil., Montef.) oimittit αὐτῶν post ὑδάτων. Syrus αὐτῶν utrobique legit, vertens: هو م جالس في و هو جالس في.

و هو جالس في. ⁷ Syro-hex. و هو جالس في. Cf. ad Psal. xxxviii. 12. ⁸ Chrysost. ⁹ Euseb. et Colb. duo. Theodoret. et Colb. στιχηρῶς scriptus etiam Theodotoni tribuunt. Chrysost. affert: "Ἄλλος" διαίρεισαι. Nobil.: Ε'. διαίρεισαι. Syro-hex.: 'Α. Σ. διαίρεισαι (فصل). ¹⁰ Euseb., Nobil., et sine nom. Chrysost. Colb. unus habet τῆς σκηνώσεως. ¹¹ Sic Comp., Ald., Cod. Alex., alii. Syro-hex. جالس في. ¹² Nobil., et sine nom. Chrysost. Syro-hex.: 'Α. τῷ υ. πρωῖ (s. πρωῖας) (هو جالس في). ¹³ Syro-hex. و هو جالس في. (Num forte τῷ ἀνακτᾶσθαι? Pro ἀνακτῶμενος Noster جالس posuit ad Sym. Thren. i. 16.) Chrysost. affert: "Ἄλλος" περι τὸν ὄρθρον. ¹⁴ Vat. ¹⁵ Syro-hex. و هو جالس في. ¹⁶ Chrysost.: "Ἄλλος" συνήχθησαν ἔθνη. Nobil. affert: "Schol. "Ἄλλος" συνήχθησαν ἔθνη; et in alio libro, "Ἄλλος" συνήχθη ἔθνη." ¹⁶ Nobil.: 'Α. ἐσφάλησαν. Σ. περιετράπησαν. Euseb.: Σ. περιετράπησαν βασιλείαι. Syro-hex. Aquilae et Sym. continuat: و هو جالس في.

7. **יָרַץ בְּקוֹלוֹ תְּמוּגָא**. *Edidit vocem suam, liquefacta est terra.* Ο'. ἔδωκε φωνὴν αὐτοῦ, ἐσαλεύθη ἡ γῆ. 'A. . . *eversa est terra.*¹⁷ (Σ.) διδόντος φωνῆν αὐτοῦ διελύθη (ἡ γῆ). Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.¹⁸

9. **יְהַדֵּהוּ כַפְעָלוֹת יוֹנָה**. *Facinora Jonae.* Ο'. τὰ ἔργα τοῦ κυρίου. 'A. κατεργάσματα κυρίου. Σ. (ἅ) διεπράξατο κύριος.¹⁹

יָשַׁר שְׂמוֹת בְּאֶרֶץ. *Quas posuerit desolationes in terra.* Ο'. ἃ ἔθετο τέρατα ἐπὶ τῆς γῆς. 'A. ὅσους ἔθηκεν ἀφανισμούς. . .²⁰ *Aliiter:* 'A. ὅσας ἔθηκεν demonstrationes ἐπὶ τῆς γῆς.²¹ Σ. ἃς ἐποίησεν abolitiones ἐπὶ τῆς γῆς.²²

10. **תְּשַׁבֵּיחַ**. *Cessare faciens.* Ο'. ἀνταναϊρῶν. 'A. καταπαύων.²³ 'Αλλος ἀφανίζων.²⁴

יָקַצְתָּ. *Et praescidit.* Ο'. καὶ συγκλάσει (alia exempl. συνθλάσει). 'Αλλος συνέκλασε.²⁵

שָׂרַף בָּשָׂר עֲגֻלֹת יִרְשָׁה. *Currus comburit igne.* Ο'. καὶ θυρεοὺς κατακαύσει ἐν πυρί. 'A. Σ. ἀμάξας ἐμπρῆσει ἐν πυρί.²⁶ 'Αλλος ἄρματα κατακαύσει ἐν πυρί.²⁷

11. **יִרְפוּ יְדַעֵי**. *Desistite et agnoscite.* Ο'. σχο-

λάσατε καὶ γνώτε. 'Εβρ. οὐαρφου οὐαδου.²⁸ 'A. ἰάθητε καὶ γνώτε.²⁹ Σ. ἔασατε ἵνα γνώτε.³⁰
12. **קָלָה**. Ο'. Vacat. ✕ διάψαλμα.³¹

PSALM. XLVI (Hebr. xlvii).

1. **לְמַנְצֵחַ לְבְנֵי-קֹרֶה בְּמִזְמֹר**. *Praeceptorum filii Core canticum.* Ο'. εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν υἱῶν Κορὲ ψαλμός. 'A. τῷ νικοποῖῳ τῶν υἱῶν Κορὲ μελωδῆμα. Σ. . . φῆς τῶν υἱῶν Κορὲ ἄσμα.¹

2. **תְּקַעְרֹבֶה**. *Plaudite manu.* Ο'. κροτήσατε χεῖρας. 'Αλλος χερί.²

הֲרִיעוּ לְאֱלֹהִים בְּקוֹל רִנָּה. *Acclamate Deo voce jubili.* Ο'. ἀλαλάξατε τῷ θεῷ ἐν φωνῇ ἀγαλλιάσεως. Σ. σημάνατε (τῷ θεῷ) ἐν φωνῇ εὐφημίας.³ 'Αλλος εὐφημήσατε. . .⁴

4. **עַיִם**. *Populos.* Ο'. λαοὺς. Σ. βασιλεῖς.⁵

לְאֻמִּים. *Nationes.* Ο'. ἔθνη. 'A. φύλα.⁶

5. **אֵת-יְחֻלְתָּנוּ יְרַחֵם**. *Hereditatem nostram.* Ο'. τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. 'A. τὴν κληρονομίαν ἡμῶν. Σ. τὴν κληρουχίαν ἡμῶν.⁷

¹⁷ Syro-hex. **ܘܚܠܐ ܘܡܫܘܚܐ ܘܚܠܐ**. Syriacum vocab. commutatur cum Graecis καθήρηθη, ἀνετράπη, κατηράθη, et sim. Hieron. juxta Aquilam vertit: *prostrata est terra.*

¹⁸ Vat. ¹⁹ Schlesner. in *Opusc. Crit.* p. 200: "Male omitta est a Montefalconio sequens nota hexaplaris, quam e *Catena PP. GG.*, T. I, p. 872, ἀντι δὲ τοῦ τέρατα, 'Ακύλας κατεργάσματα, ὁ Σύμμαχος, ἃ διεπράξατο, ita restituo: **ܘܫܘܪܫܐ ܡܘܫܘܚܐ ܘܫܘܪܫܐ**. Ο'. ἃ ἔθετο τέρατα. 'A. . . κατεργάσματα. Σ. ἃ διεπράξατο." Fallitur. Nam Cod. 264 diserte affert: 'A. κατεργάσματα κυρίου. Σ. διεπράξατο κύριος. Praeterea Aquila pro **ܘܫܘܪܫܐ ܘܫܘܪܫܐ** κατεργάσματα interpretatus est Prov. viii. 22

²⁰ Vat. Cf. Hex. ad Jerem. ii. 15. iv. 7. ²¹ Syro-hex.

ܘܚܠܐ ܘܡܫܘܚܐ ܘܚܠܐ. Syriacum **ܘܡܫܘܚܐ ܘܡܫܘܚܐ**, Bugato ostentum (?), ponitur pro ἑνδείξις

Rom. iii. 25 in Philox., et pro ἀνάδειξις apud Lagarde *Reliq. Juris Eccles.* p. 15, 15; quae vocabula Hebraicum **וְשִׂוֹת**, *res stupendas*, languide reddunt. ²² Syro-hex.

ܘܚܠܐ ܘܡܫܘܚܐ ܘܚܠܐ (Cod. C. **ܘܚܠܐ ܘܡܫܘܚܐ**). Ad **ܘܚܠܐ** (κατάργησις? Ponitur pro ἀθέτησις Heb. vii. 18 in Philox.) cf. Hex. nostra ad Thren. i. 7. ²³ Syro-hex.

ܘܚܠܐ ܘܡܫܘܚܐ ܘܚܠܐ. ²⁴ Colb. στιχηρῶς scriptus. ²⁵ Chry-

sost. ²⁶ Syro-hex. (Cod. C. **ܘܡܫܘܚܐ ܘܡܫܘܚܐ**) **ܘܚܠܐ ܘܡܫܘܚܐ ܘܚܠܐ**. ²⁷ Coislin. bombycinus. ²⁸ Chrysost.

²⁹ Syro-hex. **ܘܫܘܪܫܐ ܘܫܘܪܫܐ**. Chrysost. affert: "Ἄλλος ἰάθητε καὶ γνώτε. ³⁰ Sic ἄλλος apud Chrysost. Syrus affert: **ܘܫܘܪܫܐ ܘܫܘܪܫܐ**; pro ἔασατε, ut videtur, mendosam scripturam ἄσατε vertens. Montef. addit: "Ἄλλος ἰάθητε; quae est var. lect. pro ἰάθητε in exemplaribus Chrysostomi. ³¹ Psalt. Gall. Sic sine aster. Codd. 27, 262.

PSALM. XLVI. ¹ Syrus affert: **ܘܫܘܪܫܐ ܘܫܘܪܫܐ ܘܫܘܪܫܐ**. Euseb. ad loc.: Δοκεῖ μοι τὰ τῆς προ-

γραφῆς ἐσφαλμένως ἔχειν· οὐ γὰρ ὑπὲρ τῶν υἱῶν Κορὲ, ἀλλὰ τοῖς υἱοῖς Κορὲ, ἢ τῶν υἱῶν Κορὲ ἐχρῆν ἐπιγεγράφθαι κατὰ τὰς ἐμπροσθεν ἐπιγραφάς. Οἱ γὰρ λοιποὶ ἐρμηνευταὶ καὶ τὸ 'Εβραϊκὸν ὁμοίως ἔχουσι τοῖς ἐμπροσθεν. . . Ψαλμός δὲ ἀπλῶς εἴρηται, ἢ μελωδῆμα, ἢ ἄσμα κατὰ τοὺς λοιποὺς. ² Chrysost. ³ Chrysost.: 'Ἐτερὸς φησὶ· σημάνατε ἐν φωνῇ εὐφημίας. Est proculdubio Symmachii. ⁴ Nobil. et Reg. unus. ⁵ Theodoret. Versio suspecta. ⁶ Syro-hex. **ܘܫܘܪܫܐ ܘܫܘܪܫܐ**. Syrus ad **ܘܫܘܪܫܐ** refert; sed cf. ad Psal. xliiii. 3. ⁷ "MSS. et Euseb."—Montef. Euseb.: Οἱ λοιποὶ, τὴν κληρονομίαν ἡμῶν, ἢ τὴν κληρουχίαν ἡμῶν, ἐκδέδωκασι.

- 5. **תָּהָא גִּבּוֹר יַעֲקֹב אֲשֶׁר-אָהֵב סֵלָה.** *Decus Jacobi, quem diligit. Selah.* Ο. τὴν καλλονὴν Ἰακώβ, ἣν ἠγάπησεν. διάψαλμα. Ἄ. τὸ ὑπερφερές Ἰακώβ, ὃ ἠγάπησεν αἰ. Σ. τὸν ἐνδοξασμὸν Ἰακώβ... Ἐ. τὸ καύχημα Ἰακώβ...⁸
 - 6. **בְּתַרְרֵעָה.** *Cum júbilo.* Ο. ἐν ἀλαλαγμῷ. Ἄ. διὰ σημασίας.⁹
 - 7. **יִמְרֵי.** *Canite.* Ο. ψάλατε. Σ. ᾄσατε.¹⁰
 - 8. **יִמְרֵי מִשְׁכִּיל.** *Canite (carmen) didacticum.* Ο. ψάλατε συνετῶς. Ἄ. Σ. ψάλατε ἐπιστημόνως.¹¹
 - 9. **עַל-גִּוִּים.** *Super gentes.* Ο. ἐπὶ τὰ ἔθνη. Ἄλλος ἐπάνω τῶν ἔθνῶν.¹²
 - 10. **נְדִיבֵי עַיִים נֶאֶסְפוּ עִם אֱלֹהֵי אַבְרָהָם.** *Principes populorum adiungunt se populo Dei Abrahami.* Ο. ἄρχοντες λαῶν συνήχθησαν μετὰ τοῦ θεοῦ Ἀβραάμ. Ἐβρ. ἐμ' Ἐλωὶ Ἀβραάμ.¹³ Ἄ. ἐκουσιαζόμενοι...¹⁴ Σ. ἄρχοντες λαῶν ἠθροίσθησαν, λαὸς τοῦ θεοῦ Ἀβραάμ. Θ. ἄρχοντες λαῶν συνήχθησαν, λαὸς τοῦ θεοῦ Ἀβραάμ.¹⁵
- כִּי לְאֱלֹהִים מִגְּבֵי-אָרְצָא מֵאֵד נַעֲלָה.** *Nam Dei sunt clypei terrae, plurimum exaltatus est.* Ο. ὅτι τοῦ θεοῦ οἱ κραταιοὶ τῆς γῆς σφόδρα ἐπήρθησαν. Ἄ. ὅτι τοῦ θεοῦ θυρεοὶ γῆς σφόδρα

8 Syro-hex. **לְאֱלֹהִים מִגְּבֵי אָרְצָא מֵאֵד נַעֲלָה.** Euseb. affert: Ἄ. τὸ ὑπερφερές Ἰ. Σ. τὸν ἐνδοξασμὸν Ἰ. Ἐ. τὸ καύχημα Ἰ. Theodoret.: Ἄ. τὸ ὑπερήφανον Ἰακώβ.—Montef. Sed idem Theodoret. paulo post τὸ ὑπερφερές bis habet. Parsons. ad τὴν καλλονὴν ex Cod. 264 affert: Ἄ. καὶ ἡ Σ. ἡμῶν τὰς αἰνεσεις (I).⁹ Syro-hex. **לְאֱלֹהִים מִגְּבֵי אָרְצָא מֵאֵד נַעֲלָה.** Cf. ad Psal. xxxii. 3. ¹⁰ Syro-hex. **יִמְרֵי.** ¹¹ Syro-hex. **יִמְרֵי מִשְׁכִּיל.** Cod. 264 affert: Ἄ. Σ. ἐπιστημόνως. Vat.: Ἄ. Σ. ἐπιστημόνως. ¹² Chrysost. et Cod. 273. Cod. 264: Σ. ἐπὶ τῶν ἔθνῶν ἐκάθησεν. Vat.: Ἄ. Θ. ἐκλάθησεν (sic). ¹³ Chrysost. ¹⁴ Syro-hex. **יִמְרֵי מִשְׁכִּיל.** Cf. ad Cant. vi. 11. ¹⁵ Euseb. Idem subjungit: Διὰ τί δὲ οἱ Ὁ, μετὰ τοῦ θεοῦ Ἀβραάμ, εἰρήσασιν; Ἐπειδὴ ἡ Ἐβραϊκὴ φωνὴ τοῖς αὐτοῖς στοιχείοις γράφει τὸ, μετὰ, καὶ τὸ, λαὸς, εἴρηται γὰρ, ἂν ἐλωίμ. ¹⁶ “Has interpretationes exhibent duo MSS.”—Montef. Theodoret. affert: Ἄ. θυρεοί. Σ. Θ. ὑπερασπισμοί. Nobil., Vat.: Ἄ. θυρεοί. Ἐ. ὑπερασπισμοί (οἱ περασμοί mendose Vat.). Denique Syrus noster: **יִמְרֵי מִשְׁכִּיל.** Idem affert: Σ. ὑπερασπισμοί (I). Cf. ad Psal. lxxxiii. 12.)

ἀνεβιβάσθησαν. Σ. Θ. ὅτι τοῦ θεοῦ οἱ ὑπερασπισμοὶ τῆς γῆς. Ἐ. ὑπερασπισμοὶ τῆς γῆς.¹⁶

PSALM. XLVII (Hebr. xlviii).

- 1. **יְשִׁיר מְזֻמֹּר לְבַנְיָמִן.** *Canticum psalmi filii Core.* Ο. ψαλμὸς φδῆς (alia exempl. φδῆ ψαλμοῦ) τοῖς υἱοῖς Κορέ — δευτέρω σαββάτου.¹ Σ. ᾄσμα ψαλμῶν τῶν υἱῶν Κορέ.²
 - 2. **מְהִלָּה.** *Laudatus.* Ο. αἰνετός. Οἱ λοιποὶ ὑμνητός.³
 - 3. **יְפֵה נוֹף מְשֹׁשׁ בְּלִ-הָרְצָא.** *Pulcher elatione, gaudium totius terrae.* Ο. εὐρίζων (alia exempl. εὐρίζω⁴) ἀγαλλιάματι πάσης τῆς γῆς. Ἄ. καλῶ βλαστήματι, χάρματι πάσης τῆς γῆς.⁵ Σ. ἀπ' ἀρχῆς ἀφωρισμένω ἀγαλατματι πάσης τῆς γῆς.⁶ Θ. εὐρίζω. Ἐ. εὐκλάδω.⁷
- הַר-צִיּוֹן יִרְבֵּתִי יְצֻן.** *Mons Sionis, latera septentrionis.* Ο. ὄρη Σιών τὰ πλευρὰ (Ἄ. Σ. Ἐ. οἱ μῆροί⁸) τοῦ βορρᾶ. Ἐβρ. ἄρ σιών ἱερχθῆ σαφούν.⁹
- 4. **אֱלֹהִים בְּאַרְמְנוֹתֶיהָ נוֹדַע לְמִשְׁבָּב.** *Deus in palatiis ejus notus est pro refugio.* Ο. ὁ θεὸς

PSALM. XLVII. ¹ Sic eum obelo Syro-hex. et Psalt. Gall., qui φδῆ ψαλμοῦ legunt. ² Syro-hex. **יִמְרֵי מִשְׁכִּיל.** ³ Euseb. ⁴ Sic Comp., Ald., eum libris plurimis, invito Syro-hex., qui **יִמְרֵי מִשְׁכִּיל**, dilataans, habet. Chrysost.: εὐ ἴζων, τουτῆστι, καλῶς ἴζων, καλῶς πηγνός κ. τ. ε. Psalt. Gall. *fundatur.* ⁵ Nobil., et sine nom. Chrysost. Syro-hex. **יִמְרֵי מִשְׁכִּיל.** ⁶ Nobil., et sine nom. Chrysost., qui in marg. ἀπαρχὴ habet. Syro-hex. (ἐπ' ἀρχῆς) **יִמְרֵי מִשְׁכִּיל.** (Ad **יִמְרֵי מִשְׁכִּיל**.) (sic in Cod. A.; in Cod. C. **יִמְרֵי מִשְׁכִּיל**.) ἀφωρισμένος, quo sensu usui magis consentaneum foret **יִמְרֵי מִשְׁכִּיל**, cf. Hex. nostra ad Thren. iv. 9. Alio loco, quem mihi indicavit Ceriani, Hos. iv. 14 in marg., in Cod. Ambrosiano est **יִמְרֵי מִשְׁכִּיל**, non, ut Norberg. edidit, **יִמְרֵי מִשְׁכִּיל**; sed Cod. Mus. Brit., Add. 14,668, cum edito faeit.) ⁷ Nobil., Vat. ⁸ Syro-hex. **יִמְרֵי מִשְׁכִּיל.** ⁹ Nobil. affert: Ἐ. οἱ μῆροί. Chrysost. cum Coisl. lin. bombycino: Ἄλλος ὄρη Σιών οἱ μῆροὶ τοῦ β. Integram Symmachi lectionem affert Cod. Bodl. N.E.B. 2. 120: Σ. ὄρη Σιών οἱ μῆροὶ τοῦ β., μητρώπολις τοῦ βασι. τοῦ μ. ⁹ Chrysost.

ἐν ταῖς βάρεσιν αὐτῆς γινώσκεται, ὅταν ἀντιλαμβάνηται αὐτῆς. Ἄ. . . εἰς ὑπερέπαρσιν.¹⁰ Σ. ὁ θεὸς ἐν τοῖς βασιλείοις αὐτῆς γνωσθήσεται εἰς ὄχρῳμα.¹¹ Ἄλλος· ὁ θεὸς ἐν ταῖς βάρεσιν αὐτῆς ἐγνώσθη εἰς τὸ ἐξελέσθαι αὐτὴν.¹²

5. יְחַדּוּ עֲבָרֵי נֹעֲדוּ הַמְּלָכִים נֹעֲדוּ יַחְדָּו. *Nam ecce! reges convenerunt, transierunt una.* Ὁ. ὅτι ἰδοὺ οἱ βασιλεῖς συνήχθησαν, ἤλθοσαν (alia exempl. διήλθοσαν¹³) ἐπὶ τὸ αὐτό. Σ. ἰδοὺ γὰρ οἱ βασιλεῖς συνετάξαντο, ἤλθον ὁμοῦ.¹⁴ Ἄ. Σ. . . συνετάξαντο, διήλθον ὁμοῦ.¹⁵

6. יִמְדוּ רְאוּ בֵּן תַּמְדוּוּ נְבָהְלוּ נִחְפוּו. *Illi videntur, tunc obstupuerunt, conturbati sunt, trepide fugerunt.* Ὁ. αὐτοὶ ἰδόντες οὕτως ἐθαύμασαν, ἐταράχθησαν, ἐσαλεύθησαν. Ἄ. . . ἐθαμβήθησαν.¹⁶ Σ. αὐτοὶ ἰδόντες οὕτως ἐθαύμασαν, ἐταράχθησαν, ἐξεπλάγησαν.¹⁷

7. רָעְדָה אֲהוֹתָם שָׁם חִיל בְּיַלְדָה. *Tremor apprehendit eos ibi, dolor tanquam parturientis.* Ὁ. τρόμος ἐπελάβετο αὐτῶν· ἐκεῖ ὠδίνες ὡς τικτούσης. Σ. φρίκη κατέσχευεν αὐτοὺς, ὠδίνες ὡς τικτούσης.¹⁸

8. בָּרוּחַ תְּרִים תִּשְׁבֵּר אֲנִיּוֹת תַּרְשִׁישׁו. *Vento orientali conteres naves Tharsis.* Ὁ. ἐν πνεύματι βιαίῳ συντρίψει (Ἐβρ. θεσσαβέρ¹⁹)

πλοῖα Θαρσεῖς. Ἄ. ἐν πνεύματι καύσωνος συντρίψει νῆας Θαρσεῖς. Σ. δι' ἀνέμου βιαίου κατεάξει ναὺς Θαρσεῖς.²⁰

10. דְּמִינֵנו אֲלֹהִים חֲדָדָה. *Assimilavimus (recordati sumus), Deus, bonitatem tuam.* Ὁ. ὑπελάβομεν, ὁ θεὸς, τὸ ἐλέος σου. Ἐβρ. δεμμηνοῦ.²¹ Ἄ. ὁμοιώσαμεν. . .²² Σ. εἰκάσαμεν, ὁ θεὸς, τὸ ἐλέος σου.²³

בְּקֶרֶב הַיְיָקָה. *In medio templi tui.* Ὁ. ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ σου. Ἐβρ. ἡχαλάχ.²⁴ Ἄ. Σ. Θ. Ε'. Σ'. ἐν μέσῳ τοῦ ναοῦ σου.²⁵

11. עַל-כִּפְיָנו. *Super fines.* Ὁ. ἐπὶ τὰ πέρατα. Ἄλλος· ἐπὶ τὰ τέλη.²⁶

12. יִשְׂמַח הַרְצִיּוֹן תִּגְלִינָה בְּנוֹת יְהוּדָה. *Laetatur mons Sionis, exsultant filiae Judae.* Ὁ. εὐφρανθήτω τὸ ὄρος Σιών, ἀγαλλιάσθωσαν αἱ θυγατέρες τῆς Ἰουδαίας. Σ. Θ. εὐφραίνεται τὸ ὄρος Σιών, καὶ ἀγαλλιώσιν αἱ θυγατέρες τῆς Ἰουδαίας.²⁷

לְמַעַן מִשְׁפָּטֶי. *Propter judicia tua.* Ὁ. ἔνεκα τῶν κριμάτων σου, ÷ κύριε. Ἄλλος· διὰ κρίσεις σου.²⁸

13. וְתִקְוִיפֶיהָ. *Et circumite eam.* Ὁ. καὶ περιλάβετε αὐτήν. Σ. καὶ περιτειχίσατε αὐτήν.²⁹ Ἄλλος· καὶ περιέλθετε.³⁰

¹⁰ Nobil., Vat. Cf. ad Psal. ix. 10.

¹¹ Chrysost.:

Ἄλλος· (Nobil.: ἡ Ε'.) ὁ θεὸς—ὄχρῳμα. Euseb. affert: Σ. ὁ θ. ἐν τοῖς β. αὐτῆς γνωσθήσεται. Syrus noster: Σ. ἐν τοῖς β. αὐτῆς (חֲדָדָה) וְחֲדָדָה. Idem rursus: Ἄ. ὄχρῳμα, sonat. Cf. ad Psal. ix. 10. Cod. 273 affert: Ἄλλος φησί· μητρόπολις (cf. ad v. 3.) καὶ ἄλλος· ἐν τοῖς βασιλείοις.

¹² Chrysost. ¹³ Sic Comp., Ald., Cod. Alex., alii. Syro-hex. חֲדָדָה. ¹⁴ Euseb. Chrysost. affert: Ἄλλος· ἰδοὺ οἱ β. συνετάξαντο. ¹⁵ Syro-hex. חֲדָדָה חֲדָדָה.

¹⁶ Nobil. affert: Ὁ. ἐθαύμασαν [immo, ἐσαλεύθησαν]. Ἄ. ἐθαμβήθησαν. Σ. ἐξεπλάγησαν. Etiam Montef. ad ἡμῶν male refert. Cf. Hex. ad i Reg. xxiii. 26. Psal. cxv. 2. ¹⁷ Euseb. ¹⁸ Idem.

¹⁹ Chrysost. ²⁰ Euseb. Chrysost. affert: Ἄλλος· δι' ἀνέμου βιαίου. Ἄλλος· καύσωνος. Et paulo post: Ἄλλος· κατεάξει. Syro-hex. חֲדָדָה חֲדָדָה. Minus recte Bar Hebr. apud Parson-

sium: Ἄ. Σ. uredinis.

²¹ Chrysost.

²² Syro-hex.

⊕ خَلَعَ. ²³ Coislin. unus antiquissimus. Sic ἄλλος apud Chrysost. Mendose Cod. 264: Σ. ἡκούσαμεν.

²⁴ Chrysost. Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 28: "Pro eo quod nos de Hebraico et de LXX interpretibus vertimus, templi tui, in Graeco vos legisse dicitis, populi tui, quod superfluum est. In Hebraico scriptum est ECHALACH, id est, τοῦ ναοῦ σου, et non AMMAON, quod populum tuum significat." Etiam in Syro-hex. est τοῦ λαοῦ σου.

²⁵ Nobil., Vat.

²⁶ Coislin. idem.

²⁷ Nobil. affert:

Schol. Ὁ. Σ. Θ. εὐφραίνεται κ.τ.έ. ²⁸ Chrysost. Obelus est in Psalt. Gall.

²⁹ Euseb., Reg. unus, et S. Cyril. Alex. apud Mai. P. N. B., T. III, p. 340. Paene suspicor Symmachum scripsisse περιτοιχίσατε; certe Syro-hex. affert: Ἄ. Σ. et circumite eam (Cod. A. חֲדָדָה חֲדָדָה; Cod. C. חֲדָדָה חֲדָדָה. Syr. חֲדָדָה commutatur cum Graecis περιελθεῖ, περιδεῦσαι, κυκλώσαι, περικυκλώσαι, et sim.). ³⁰ Chrysost.

13. כִּסְפוּ כִנְדָלֶיהָ. *Numerate turres ejus.* O'. διηγήσαθε ἐν τοῖς πύργοις αὐτῆς. 'Α. ψηφίσατε πύργους αὐτῆς. Σ. ἀριθμήσατε τοὺς πύργους αὐτῆς.³¹ "Ἄλλος" ἐπαίνεσατε...³²
14. שִׁיתו לְבַבְכֶם לְחִילָהּ. *Ponite cor vestrum ad anatemurale ejus.* O'. θέσθε τὰς καρδίας ὑμῶν εἰς τὴν δύναμιν αὐτῆς. 'Α... εἰς εὐπορίαν αὐτῆς.³³ Σ. τάξτε τὰς καρδίας ὑμῶν εἰς τὸν περίβολον αὐτῆς.³⁴
- פִּסְגוּ אַרְמְנוֹתֶיהָ. *Dissecate (perambulate) palatia ejus.* O'. καὶ καταδιέλθε τὰς βάρεις αὐτῆς. Σ. διαμετρήσατε τὰ βασίλεια αὐτῆς.³⁵
- לְדוֹר אַחֲרָיו. *Generacioni posteræ.* O'. εἰς γενεὰν ἐτέραν. Σ. γενεᾷ μεταγενεστέρα.³⁶
15. הוּא יְנַהֲגֵנוּ עַל-מוֹת. *Ipsæ ducet nos usque ad mortem.* O'. αὐτὸς ποιμανεῖ ἡμᾶς εἰς τοὺς αἰῶνας (עַלְמוֹת). 'Α. αὐτὸς ὀδηγήσει ἡμᾶς, et super mortem renovabit. Aliter: 'Α... ἀθανασία.³⁷ Σ... εἰς τὸ διηγεῖς.³⁸

PSALM. XLVIII (Hebr. xlix).

1. לְמַנְצֵחַ לְבִנְיָקֶרַח מְזֻמֹּר. *Praecentori filiis*

³¹ Euseb. Syro-hex. utramque interpretationem conjunxit: 'Α. Σ. *numerate* (حسب) *turres ejus.* ³² Chrysost. ³³ Nobil. affert: 'Α. εἰς εὐπορίαν. Syro-hex. .{. + ححصا لسلا و ححصا. Cf. ad Psal. ix. 29. ³⁴ Euseb. Nobil. affert: Σ. εἰς τὸν περίβολον. Syro-hex. ححصا. ³⁵ Euseb., Nobil. Agellius tentat *διαμερίσατε*, invito Syro-hex., qui Symmacho continuat: ححصا ³⁶ Nobil., et sine nom. Chrysost. (non, ut Montef., ἐν γ. μ.). Syrus affert: Σ. *novissimæ* (سلسلا). Huc pertinere videtur Parsonsii nota ad ἐν τοῖς πύργοις (v. 13): 'Α. Sym. *ultima.* Syr. Bar Hebr." ³⁷ Syro-hex. + ححصا لسلا. Mira interpretatio, seu potius enarratio, quæque a stylo istius interp. plane abhorret. Rem per se satis obscuram perplexiorem facit altera interpretatio, quam primus, ut videtur, protulit Buxtorf. in *Lex. Chald. et Talmud.* p. 250, et post eum Lightfoot. in *Hor. Hebr. et Talmud. ad Act. Apost.* etc. p. 280. Exstat in Talm. Hieros. Moed katon fol. 83, 2: חרנגם עקילם אתחסיא עולם שאין בו מות, h. e. "Aquila interpretatus est (nempe vocem Hebraeam עלמות, Psal. xlvi. 15) ἀθανασία, hoc est, mundus in quo non est mors." Quod si sumamus Aquilam dedisse, αὐτὸς ὀδηγήσει

- Core canticum.* O'. εἰς τὸ τέλος τοῖς υἱοῖς Κορὲ ψαλμός. 'Α. τῷ νικοποιῷ τῶν υἱῶν Κορὲ μελῶδημα. Σ. ἐπινίκιος τῶν υἱῶν Κορὲ φῶδῃ. Θ. εἰς τὸ νίκος...¹
2. שְׁמַעוּ אָזְנֵיכֶם. *Audite hoc.* O'. ἀκούσατε ταῦτα. "Ἄλλος" ἀκούσατε τοῦτο.²
- קְלוּ. *Qui habitatis mundum.* O'. οἱ κατοικοῦντες τὴν οἰκουμένην ('Εβρ. ὄλδ). 'Α. Σ. οἱ κατοικοῦντες τὴν κατὰδυσιν.³ "Ἄλλος" τὴν ἐγκατὰδυσιν. "Ἄλλος" γὰρ κατὰδυσιν.⁴
3. אֵתְּם גַּם-בְּנֵי אִישׁ יְחַד. *Etiā filii hominū, etiā filii viri, simul.* O'. οἱ τε γηγενεῖς καὶ οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων, ἐπὶ τὸ αὐτό. Σ. ἡ τε ἀνθρωπότης, προσέτι δὲ καὶ οἱ υἱοὶ ἐκάστου ἀνδρὸς, ὁμοῦ.⁵
4. דַּבְּרֵי לִבִּי תְבוּנָה. *Et meditatio cordis mei (proferet) intelligentias.* O'. καὶ ἡ μελέτη ('Εβρ. οὐαγίθ⁶) τῆς καρδίας μου σύνεσιν ('Α. φρόνησιν. Σ. Θ. σύνεσιν⁷). "Ἄλλος" καὶ μυνρίσει ἡ καρδία μου σύνεσιν.⁸
5. אֶתְּהָ אֶמְשַׁל לְמִשְׁלַל אֲזֵנַי. *Inclinabo ad parabolam aurem meam.* O'. κλινῶ εἰς παραβολὴν ('Εβρ.

ἡμᾶς εἰς ἀθανασίαν (s. ἐπιφωνηματικῶς, ἀθανασία!), tunc tenendum, Syrum nostrum aut per periphrasin, eamque satis incommodam, contra morem suum vertisse, aut diversam Aquilæ interpretationem, καὶ ἐπὶ θάνατον ἀνανεώσει (s. ἀνακαιώσει) ante oculos habuisse. Unum addam; in duobus aliis locis (Psal. ix. i. xlv. i) ubi in Hebraeo est חַיִּים, Aquila νεανιότηης interpretatus est. ³⁸ Nobil. Cf. ad Psal. xxxvi. 27.

PSALM. XLVIII. 1 "Ex duobus Regiis."—Montef. Vat. habet: Θ. Σ. τῶν υἱῶν. Aquilæ versionem affert Syro-hex. 2 Chrysost. 3 Euseb. Syrus affert: ححصا. 4 Cf. ad Psal. xvi. 14. 5 Chrysost., qui et Hebraeam vocem Graecis literis affert. 6 Euseb., Theodoret., quorum ille καὶ προσέτι καὶ υἱοὶ, hic autem καὶ προσέτι υἱοὶ legit. Nobiscum faciunt Chrysost. et Syrus noster, qui minus probabiliter tam Aquilæ quam Symmacho continuat: + ححصا لسلا. 7 Vat. Montef. e Coisl. edidit: 'Α. O'. E'. S'. συνέσεις. Σ. Θ. σύνεσιν. 8 Chrysost. Edita S. Patris exemplaria inter μυνρίσει et μηνρίσει fluctuant, sed μυνρίσει ipse enarrat, ἤσεται, ψαλμὸν τινα ἐρεῖ πνευματικόν.

λαμασάλ⁹) τὸ οὖς μου. Ἄλλος κλιῶ παραβολῇ τὸ οὖς μου.¹⁰

5. בְּכַנְנֹר. *Cum cithara.* Οὐ ἐν ψαλτηρίῳ. Ἄλλος ἐν κιθάρᾳ. Ἄλλος διὰ ψαλτηρίου.¹¹

יְהִי אֵינִי אֶנִּיגְמָה. *Aenigma meum.* Οὐ τὸ πρόβλημά μου. Ἐβρ. ἰσαθεί.¹² Ἄ. αἰνιγμά μου.¹³

6. אֵינִי אֶנִּיגְמָה. *Quare timeam.* Οὐ ἰνατί φοβοῦμαι. Ἄ. εἰς τί φοβηθήσομαι.¹⁴

רַע בְּיָמַי רָע. *In diebus malis.* Οὐ ἐν ἡμέρᾳ πονηρᾷ. Σ. ἐν ἡμέρᾳ κακώσεως.¹⁵ Ἄλλος ἐν ἡμέραις πονηροῦ. Ἄλλος κακοῦ. Ὁ δὲ Σύρος ῥά.¹⁶

יְעֹנֵן עֲבָרַי יְסַבֵּי. *Iniquitas insidiantium mihi circumdat me.* Οὐ ἡ ἀνομία τῆς πτέρνης μου κυκλώσει με. Ἐβρ. ἀὼν ἀκουββαεὶ ἰσουββονυέ.¹⁷ Σ. ἡ ἀνομία τῶν ἰχνέων μου. . .¹⁸

7. יִתְהַלְּלוּ. *Gloriantur.* Οὐ καυχώμενοι. Ἄλλος ἀλαξουεῦμενοι.¹⁹

8. אֶחָד לֹא-פָדָה וַיִּפְדֶּה אֵינִי. *Fratrem non redimendo redimit vir.* Οὐ ἀδελφὸς οὐ λυτροῦται, λυτροῦσεται ἄνθρωπος; - Σ. ἀδελφὸς οὐ λυτροῦται, ἴνα (s. ὅπως) λυτρώσῃται ἀνὴρ.²⁰

9. יְקָר פְּדִיּוֹן. *Et pretiosum est redemptionis pretium.* Οὐ καὶ τὴν τιμὴν τῆς λυτρώσεως. [Ἄλλος καὶ ἀντίλυτρον].²¹

9, 10. וְיָחִיד לְעוֹלָם; וְיָחִיד לְעוֹלָם. *Et cessabit in saeculum, et vivet adhuc in perpetuum.*

Οὐ καὶ ἐκοπίασεν εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ζήσεται εἰς τέλος. Ἄ. καὶ ἐπαύσατο εἰς αἰῶνα, καὶ ζήσεται εἰς νίκος.²² Σ. ἀλλὰ παυσάμενος τῷ αἰῶνι τούτῳ, ζῶν εἰς αἰῶνα διατελέσει.²³ Θ. ὁμοίως τοῖς Οὐ.²⁴ Ἐ. καὶ ἐκοπίασεν εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ζήσεται εἰς νίκος.²⁵

10, 11. לֹא יִרְאֶה הַשָּׁחַת: כִּי יִרְאֶה יְרָאָה וְיִמְוֹתָהּ. *Non videbit foveam (sepulcrum).*

Nam videt sapientes morientes. Οὐ ὅτι οὐκ ὄψεται καταφθοράν. ὅταν ἴδῃ σοφούς ἀποθνήσκοντας. Σ. οὐκ ὄψεται τὴν διαφθοράν. ὅταν βλέπῃ σοφούς ἀποθνήσκοντας.²⁶

11. יַחַד בְּסִיל וּבְעַר יִאֲבְדוּ. *Simul stultus et brutus pereunt.* Οὐ ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἄφρων καὶ ἄνους ἀπολοῦνται. Σ. ὁμοῦ ἀνόητος καὶ ἀμαθὴς ἀπολοῦνται.²⁷

יְחִילָם. *Opes suas.* Οὐ τὸν πλοῦτον αὐτῶν. Θ. (τὴν) ἰσχὺν (αὐτῶν).²⁸

12. קָרְבָּם קָרְבָּם מִשְׁכְּנֵתָם. בְּתֵימֵי לְעוֹלָם מִשְׁכְּנֵתָם. *(s. קָרְבָּם). Intimum (s. sepulcrum) eorum domus eorum in saeculum, habitationes eorum in generationem et generationem.* Οὐ — καὶ οἱ τάφοι αὐτῶν οἰκίαι αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα, σκηνώματα αὐτῶν εἰς γενεὰν καὶ γενεάν. Ἄ. τὸ ἐντὸς αὐτῶν οἰκίας (s. οικίας) αὐτῶν εἰς αἰῶνα, . . . εἰς γενεὰν καὶ γενεάν.²⁹ Σ. τὰ ἐντὸς τῶν οἰκιῶν αὐτῶν εἰς αἰῶνα, τὰς κατασκηνώσεις αὐτῶν εἰς γενεάν. . .³⁰

⁹ Chrysost. ¹⁰ Idem. ¹¹ Coislin. ¹² Chrysost. ¹³ Syro-hex. וְיָחִיד לְעוֹלָם. Cf. Hex. ad Psal. lxxvii. 2. Chrysost.: Ἄλλος αἰνιγμά μου. ¹⁴ Vat., qui φοβηθήσομαι habet. ¹⁵ Agellius. Vat.: Σ. κακώσεως. Syro-hex. affert: Σ. ἐν ἡμέραις πονηροῦ (יְסַבֵּי). Fortasse Aquilae est versio. ¹⁶ Chrysost. ¹⁷ Idem. ¹⁸ Sic duo Regii ex Origene [Opp. T. II, p. 719].—Montef. Nobil. affert: Σ. τῶν ἰχνέων μου. Syro-hex. וְיָחִיד לְעוֹלָם. ¹⁹ Chrysost. ²⁰ Syro-hex. וְיָחִיד לְעוֹלָם. ²¹ Coislin. unus, qui addit ἀνακλητικόν.—Montef. Leectio suspecta. Cod. 281 ad voc. ἐξέδασμα (v. 8) in marg. affert, ἀντίλυτρον. ²² Nobil. Cyril. Alex. (Mai. P. N. B., T. III, p. 343), et sine nom. Chrysost. Origen. l. c.: Ἄ. καὶ ἀνεπαύσατο εἰς τὸν αἰῶνα, κ.τ.ε. ²³ Cyril. Alex. Sic Montef., sed cum Nobilio solo ἀεὶ pro εἰς αἰῶνα edidit. Pro ἀλλὰ παυσάμενος Chrysost.

et Origen. l. c. ἀναπαυσάμενος habent. Paulo aliter Euseb.: Σ. ἀλλὰ π. τῷ αἰῶνι, ζῶν εἰς αἰῶνα διατελέσει (ὁ τοιοῦτος); cui aliquatenus accedit Syro-hex. וְיָחִיד לְעוֹלָם. Ἄ. καὶ οἱ τάφοι αὐτῶν οἰκίαι αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα, σκηνώματα αὐτῶν εἰς γενεὰν καὶ γενεάν. Ἄ. τὸ ἐντὸς αὐτῶν οἰκίας (s. οικίας) αὐτῶν εἰς αἰῶνα, . . . εἰς γενεὰν καὶ γενεάν.²⁹ Σ. τὰ ἐντὸς τῶν οἰκιῶν αὐτῶν εἰς αἰῶνα, τὰς κατασκηνώσεις αὐτῶν εἰς γενεάν. . .³⁰

et Origen. l. c. ἀναπαυσάμενος habent. Paulo aliter Euseb.: Σ. ἀλλὰ π. τῷ αἰῶνι, ζῶν εἰς αἰῶνα διατελέσει (ὁ τοιοῦτος); cui aliquatenus accedit Syro-hex. וְיָחִיד לְעוֹלָם. Ἄ. καὶ οἱ τάφοι αὐτῶν οἰκίαι αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα, σκηνώματα αὐτῶν εἰς γενεὰν καὶ γενεάν. Ἄ. τὸ ἐντὸς αὐτῶν οἰκίας (s. οικίας) αὐτῶν εἰς αἰῶνα, . . . εἰς γενεὰν καὶ γενεάν.²⁹ Σ. τὰ ἐντὸς τῶν οἰκιῶν αὐτῶν εἰς αἰῶνα, τὰς κατασκηνώσεις αὐτῶν εἰς γενεάν. . .³⁰

et Origen. l. c. ἀναπαυσάμενος habent. Paulo aliter Euseb.: Σ. ἀλλὰ π. τῷ αἰῶνι, ζῶν εἰς αἰῶνα διατελέσει (ὁ τοιοῦτος); cui aliquatenus accedit Syro-hex. וְיָחִיד לְעוֹלָם. Ἄ. καὶ οἱ τάφοι αὐτῶν οἰκίαι αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα, σκηνώματα αὐτῶν εἰς γενεὰν καὶ γενεάν. Ἄ. τὸ ἐντὸς αὐτῶν οἰκίας (s. οικίας) αὐτῶν εἰς αἰῶνα, . . . εἰς γενεὰν καὶ γενεάν.²⁹ Σ. τὰ ἐντὸς τῶν οἰκιῶν αὐτῶν εἰς αἰῶνα, τὰς κατασκηνώσεις αὐτῶν εἰς γενεάν. . .³⁰

12. קָרְאוּ בְשִׁמּוֹתַי עַל־י אֲדָמוֹתַי. Vocaverunt nominibus suis super terras. Ο'. ἐπεκάλεσαντο τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐπὶ τῶν γαιῶν αὐτῶν ('Εβρ. ἀλληθαμῶθ³¹). 'Α. ἐκάλεσαν ἐν ὀνόμασιν αὐτῶν ἐπὶ χθόνας.³² Σ. ὀνομάσαντες ἐπ' ὀνομασίαν αὐτῶν τὰς γαίας.³³ Θ. ἐπεκάλεσαντο τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐπὶ γαιῶν αὐτῶν.³⁴

13. בַּל־יִלִּין. Non pernoctabit. Ο'. οὐ συνήκε. Σ. οὐκ ἀνλισθήσεται.³⁵

14. זֶה דַּרְכָם כִּסְלָ לָמוּ. Haec via eorum spes eis. Ο'. αὕτη ἡ ὁδὸς αὐτῶν σκάνδαλον αὐτοῖς. 'Α. τοῦτο ὁδὸς ἀνοησίας αὐτοῖς.³⁶ Σ. αὕτη ἡ ὁδὸς αὐτῶν ἀνοίας αὐτοῖς.³⁷

וְאַחֲרֵיהֶם בְּפִיהֶם יִרְעוּ כִלָּה. Et posteriorum os eorum approbant. Selah. Ο'. καὶ μετὰ ταῦτα ἐν τῷ στόματι αὐτῶν εὐλογήσουσιν. διάψαλμα. 'Α. . . δραμούνται αἶς.³⁸ Σ. οἱ δὲ μετ' αὐτοὺς λόγον αὐτῶν εὐδοκήσουσιν. .³⁹ "Ἄλλος" θελήσουσιν.⁴⁰

15. כִּצְאֵן לְאִשְׁחֹל שְׂתִי. Sicut oves in inferno positi sunt. Ο'. ὡς πρόβατα ἐν ἄῃθ ἔθεντο. Σ. ὡς βοσκήματα ἄδου ἔταξαν ἑαυτούς.⁴¹ 'Α. ὁμοίως τοῖς Ο' (ἔθεντο).⁴²

מֵוַת יִרְעִים. Mors pascet (s. depascet) eos. Ο'. θάνατος ποιμανεῖ αὐτούς. Σ. θάνατος νεμήσει αὐτούς.⁴³

וְיִרְדוּ בָם. Et dominabuntur in eos. Ο'. καὶ

κατακυριεύσουσιν αὐτῶν. 'Α. (καὶ) ἐπικρατήσουσιν (αὐτῶν). Σ. (καὶ) ὑποτάξουσιν αὐτούς.⁴⁴ Θ. καταχθήσονται.⁴⁵

15. לֹא יִיָּרֶם מִזֶּבֶל לְבָלוֹת שְׂחֹל מִזֶּבֶל. Et figura eorum consumetur in orco ab habitaculo quod sibi. Ο'. καὶ ἡ βοήθεια αὐτῶν παλαιωθήσεται ἐν τῷ ἄῃθ ἐκ τῆς δόξης αὐτῶν. 'Α. καὶ χαρακτηριστὴρ αὐτῶν κατατρίψαι ἄῃθ ἐκ κατοικητηρίου αὐτῶν. Σ. τὸ δὲ κρατερὸν αὐτῶν παλαιώσει ἄῃθ ἀπὸ τῆς οἰκήσεως τῆς ἐντίμου αὐτῶν.⁴⁶

18. לֹא יִרְדוּ אַחֲרָיו כְּבוֹדוֹ. Non descendet post eum gloria ejus. Ο'. οὐδὲ συγκαταβήσεται αὐτῷ ἡ δόξα αὐτοῦ. 'Α. οὐδὲ συγκαταβήσεται ὀπίσω αὐτοῦ δόξα αὐτοῦ. Σ. οὐδὲ συγκαταβήσεται ἀκολουθοῦσα αὐτῷ ἡ δόξα αὐτοῦ.⁴⁷ 'Α. Θ. Ε'. Σ. ἀκολουθοῦσα.⁴⁸

19. כִּי־יִשְׁפֹּץ שִׁטְמוֹ בְּחַיֵּי יוֹרְדוֹ יִבְרַח כִּי־יִשְׁטִיב לְהַ. Nam (quamvis) animae suae in vita sua benedixerit, et laudaverint te (alii) quando tibi benefeceris. Ο'. ὅτι ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ εὐλογηθήσεται, ἐξομολογήσεται σοι ὅταν ἀγαθύνῃς αὐτῷ. 'Α. Ε'. ὅτι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ εὐλογήσει. .⁴⁹ Σ. ἀλλὰ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ ἔθῃ αὐτὸν εὐλογήσει, λέγων ἐν ἑαυτῷ, ἐπαινέσουσί σε ἂν καλῶς ποιήσης σεαυτῷ.⁵⁰

³¹ Chrysost. ³² Nobil. affert: 'Α. ἐκάλεσαν ἐν ὀνόματι κ. τ. ἔ. Correximus ὀνόμασιν ex Syro-hex., qui Aquilae continuat: καλοῦσιν (s. καλέσουσιν, כִּלְעוּ) ἐν ὀνόμασιν αὐτῶν ἐπὶ χθόνας (כִּלְעוּ / כִּלְעוּ). ³³ Sic Montef. ex Agellio. Cf. ad Psal. lxxvii. 5. Chrysost. in continuatione: ὀνομάσαντες ἐπ' ὀνόμασιν αὐτῶν τὰς γ. ³⁴ Nobil. ³⁵ Syro-hex. כִּלְעוּ כִּלְעוּ . ³⁶ Coisl. unus. ³⁷ Reg. unus. Nobil. affert: Σ. ἄγροια; unde fortasse corrigendum ἄνοια αὐτοῖς. ³⁸ Syro-hex. כִּלְעוּ כִּלְעוּ . Hieron.: et post eos juxta os eorum current. SEMPER. ³⁹ Reg. in continuatione. Syrus legisse videtur: Σ. οἱ δὲ μετ' αὐτούς κατὰ λ. α. ἐθδ. (כִּלְעוּ כִּלְעוּ). ⁴⁰ Montef. ex Regio, ut videtur. ⁴¹ Euseb., Theodoret., quorum hic πρόβατα pro βοσκήματα affert. Syro-hex. כִּלְעוּ כִּלְעוּ . Idem in textu pro πρόβατα כִּלְעוּ habet. ⁴² Vat. affert: Θ. καταχθήσονται.

Σ. ἔταξαν ἑαυτούς. 'Α. ὁμοίως τοῖς Ο'. Sed Theodotionis lectio ad Hebr. כִּלְעוּ pertinet. ⁴³ Theodoret. ⁴⁴ Euseb., qui Aquilae tribuit ἐπὶ κρατήσουσιν. "Suspicio illud ἐπὶ invectum esse pro καὶ vel ἔτι."—Montef. Correximus ἐπικρατήσουσιν. Cf. Hex. ad Gen. i. 26. Psal. lxxvii. 28. Deinde apud Euseb. edebatur: Σ. ὑποτάξουσιν αὐτοῖς. Syro-hex. affert: כִּלְעוּ כִּלְעוּ . ⁴⁵ Nobil. ⁴⁶ Euseb., qui ad Sym. in fine αὐτοῦ habet. Nobil. affert: 'Α. χαρακτηριστὴρ κ. τ. ἔ. Σ. τὸ κρατεῖον αὐτῶν παλαιώσει ἄῃθ. Euseb. et "tres MSS." κρατερὸν tuentur. Syro-hex. כִּלְעוּ כִּלְעוּ . כִּלְעוּ כִּלְעוּ . כִּלְעוּ כִּלְעוּ . כִּלְעוּ כִּלְעוּ . ⁴⁷ Regii duo. ⁴⁸ Vat. ⁴⁹ Syro-hex. כִּלְעוּ כִּלְעוּ . כִּלְעוּ כִּלְעוּ . כִּלְעוּ כִּלְעוּ . Montef. e Regiis duobus edidit: 'Α. ὅτι ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ εὐλογητός. Altera lectio Hebraeo propior. ⁵⁰ Regii duo, quorum unus ἐπαινέσουσί habet. Theodoret. affert:

20. תָּבוֹא עֲדָרֹר אֲבוֹתָיו. Venies (tamen) ad generationem patrum ejus. *Ο*. εἰσελεύσεται ἕως γενεᾶς πατέρων αὐτοῦ. *Σ*. ἐλεύσῃ ἕως γενεᾶς πατέρων. *Α*. *Σ*. *Θ*. ἐλεύσῃ.⁵¹ *Σ*. ἤξεις.⁵²

עַדְרַנִּיחַ. Usque in perpetuum. *Ο*. ἕως αἰῶνος. *Α*. Ἄλλος ἕως τέλους.⁵³

לֹא יֵרָא. Non videbunt. *Ε*. οὐκ ὄψεται. *Α*. *Θ*. *Σ*. *Ο*. οὐκ ὄψονται. *Σ*. οὐ βλέποντες.⁵⁴

PSALM. XLIX (Hebr. I).

1. מְזִמֹר לְאַסָּף. Canticum τῷ Asaph. *Ο*. ψαλμὸς τῷ Ἀσάφ. *Σ*. ᾠσμα τοῦ Ἀσάφ.¹ *Α*. *Σ*. *Θ*. *Ε*. *Σ*. ὁμοίως Ἀσάφ.²

אֱלֹהִים יְהוָה דִּבֶּר וַיִּקְרָא אֶרֶץ. Deus Deorum, Jona locutus est, et convocavit terram. *Ο*. θεὸς θεῶν κύριος ἐλάλησε, καὶ ἐκάλεσε τὴν γῆν. *Α*. *Σ*. *Θ*. ἰσχυρὸς θεὸς (κύριος) λαλήσας ἐκάλεσε τὴν γῆν.³

עַד־מָבֹא. Usque ad ingressum (occasum) ejus. *Ο*. μέχρι δυσμῶν. *Α*. μέχρι (s. ἕως) εἰσόδου αὐτοῦ.⁴

2. מְצִיּוֹן מְבִלְל־יַפִּי אֱלֹהִים הוֹפִיעַ. De Sione, perfectione pulcritudinis, Deus splenduit. *Ο*. ἐκ Σιῶν ἡ εὐπρέπεια τῆς ὠραιότητος αὐτοῦ. ὁ θεὸς ἐμφανῶς (ἤξει). *Α*. ἐκ Σιῶν τετελεισμέ-

νης κάλλιε ὁ θεὸς ἐπεφάνη.⁵

3. וְאֵל-יְהוָה. Et non silebit. *Ο*. καὶ οὐ παρασιωπήσεται. *Α*. καὶ οὐ κωφεύσει.⁶

לְפָנָיו. Coram eo. *Ο*. ἐναντίον αὐτοῦ. *Α*. ἔμπροσθεν αὐτοῦ. *Σ*. εἰς πρόσωπον αὐτοῦ.⁷

כִּינְשֵׁעֶרָה. Procellosum erit valde. *Ο*. καταιγίς σφοδρά. *Α*. ἐλαιλαπίσθη σφόδρα. *Θ*. Ζ' (?). καταιγίσθη σφόδρα.⁸ *Σ*. ὁμοίως τοῖς *Ο*.⁹

4. וַיִּקְרָא אֶל-הַשָּׁמַיִם מֵעַל וְאֶל-הָאָרֶץ לְדוֹן עַמּוֹ. Convocabit caelum desuper, et terram ad judicandum populum suum. *Ο*. προσκαλέσεται τὸν οὐρανὸν ἄνω, καὶ τὴν γῆν διακρίνας τὸν λαὸν αὐτοῦ. *Α*. καλέσει πρὸς τὸν οὐρανὸν ἄνωθεν, καὶ πρὸς τὴν γῆν κρίνει. *Σ*. συγκαλέσει τὸν οὐρανὸν ἄνωθεν. *Θ*.¹⁰

5. וְקָפְדוּ לִי חַסִּידַי. Colligite mihi pios meos. *Ο*. συναγάγετε αὐτῷ τοὺς ὁσίους αὐτοῦ. Τὸ Ἑβραϊκὸν καὶ οἱ λοιποὶ συναγάγετέ μοι τοὺς ὁσίους μου.¹¹ *Α*. συλλέξατέ μοι τοὺς ὁσίους μου.¹² *Σ*. συναθροίσατέ μοι. *Θ*. συναγάγετέ μοι. *Σ*. Ἄλλος τοὺς ἀγνοὺς αὐτοῦ.¹⁴

בְּרִיתִי בְרִיתִי. Pangentes foedus meum. *Ο*. τοὺς διατιθεμένους τὴν διαθήκην αὐτοῦ (Οἱ λοιποὶ τὴν διαθήκην μου¹⁵). *Α*. κήπτους συνθήκην μου.¹⁶

6. סֵלָה. Selah. *Ο*. διάψαλα. *Α*. cantilena.¹⁷

7. וְאֵינִי דָבָר. Et testificabor in te. *Ο*. καὶ διαμαρτύρομαί σοι. *Σ*. (καὶ) μαρτύρομαί σοι.¹⁸

ἐπαίνεσει (duo codd. ἐπαίνεσουσι) σε ἔὰν κ. π. αὐτοῖς (unus εἰνῶφ). Nobiseum facit Syro-hex. *וְאֵל-יְהוָה מֵעַל וְאֶל-הָאָרֶץ לְדוֹן עַמּוֹ*. *וְאֵל-יְהוָה מֵעַל וְאֶל-הָאָרֶץ לְדוֹן עַמּוֹ*.⁵¹ Regii iidem. ⁵² Cod. 264. *Vat.* affert: *וְאֵל-יְהוָה מֵעַל וְאֶל-הָאָרֶץ לְדוֹן עַמּוֹ*.⁵³ Coislin. unus. ⁵⁴ Nobil., *Vat.* Apud LXX hodie legitur οὐκ ὄψεται.

PSALM. XLIX. ¹ Syro-hex. (Cod. C. *וְאֵל-יְהוָה מֵעַל וְאֶל-הָאָרֶץ לְדוֹן עַמּוֹ*). ² *Vat.* ³ “Eusebius, Drusius [Nobil.] et MSS. Theodoretus vero: Οἱ τρεῖς ἰσχυρὸς θεός.”—*Montef.* Apud Euseb. et Nobil. κύριος abest. Syro-hex. affert: *Α*. ἰσχυρὸς θεός. ⁴ Syro-hex. *וְאֵל-יְהוָה מֵעַל וְאֶל-הָאָרֶץ לְדוֹΝ עַמּוֹ*. Cf. ad Psal. cxii. 3. ⁵ Coislin. bombycinus. Hieron.: *De Sion perfecta decore Deus apparuit.* ⁶ Syro-hex. *וְאֵל-יְהוָה מֵעַל וְאֶל-הָאָרֶץ לְדוֹΝ עַמּוֹ*. Cf. ad Psal. xxxvii. 1. ⁷ Cod. 264.

⁸ “Drusius et MSS.”—*Montef.* Nobil. affert: *Aq.* ἐλαιλαπίσθη. Th. et VII (LXX ?), καταιγίσθη. Syro-hex. *וְאֵל-יְהוָה מֵעַל וְאֶל-הָאָרֶץ לְדוֹΝ עַמּוֹ*. ⁹ *Vat.* ¹⁰ Syro-hex. *וְאֵל-יְהוָה מֵעַל וְאֶל-הָאָרֶץ לְדוֹΝ עַמּוֹ*. *וְאֵל-יְהוָה מֵעַל וְאֶל-הָאָרֶץ לְדוֹΝ עַמּוֹ*. *וְאֵל-יְהוָה מֵעַל וְאֶל-הָאָרֶץ לְדוֹΝ עַמּוֹ*. Ad Sym. Cod. C. rectius, ut videtur, *וְאֵל-יְהוָה מֵעַל וְאֶל-הָאָרֶץ לְדוֹΝ Ε* affert, omisso tamen *וְאֵל-יְהוָה*. ¹¹ Euseb., Nobil. ¹² Syro-hex. *וְאֵל-יְהוָה מֵעַל וְאֶל-הָאָרֶץ לְדוֹΝ Ε*. *וְאֵל-יְהוָה מֵעַל וְאֶל-הָאָרֶץ לְדוֹΝ Ε*. Cod. 264 affert: *Α*. συλλέξατέ μοι. ¹³ Cod. 264. ¹⁴ “Coislin. unus. Sic vocem *וְאֵל-יְהוָה* vertit *Aq.* Psal. xi. 2.”—*Montef.* Repugnat Syrus, ut supra. ¹⁵ Reg. unus. ¹⁶ Syrus Aquilae continuat: *וְאֵל-יְהוָה מֵעַל וְאֶל-הָאָרֶץ לְדוֹΝ Ε*. Cf. Hex. nostra ad Jesai. lv. 3. Jerem. xi. 10. xxxi. 31. ¹⁷ Syro-hex. *וְאֵל-יְהוָה מֵעַל וְאֶל-הָאָרֶץ לְדוֹΝ Ε*. Cf. ad Psal. xxxviii. 12. ¹⁸ Coislin. unus.

- 8. ועולותיה לנגדי תמיד. *Et holocausta tua quae sunt coram me jugiter.* Ο'. τὰ δὲ ὀλοκαυτώματα σου ἐνώπιόν μου ἐστὶ διαπαντός. Σ. οὐδὲ αἱ ἀναφοραὶ πρόκεινται μοι ἐνδελχεῖς.¹⁹
- 9. עתוהים. *Hircos.* Ο'. χιμάρους. Alia exempl. τράγους.²⁰ 'Α. Σ. Ε'. κερεινούς.²¹
- 10. כִּי־לִי כָל־חַיֹּת־וַיַּעַר בְּהֵמוֹת בְּהַר־יִשְׂרָאֵל. *Mihi enim est omnis bestia silvae, jumenta in montibus mille.* Ο'. ὅτι ἐμὰ ἐστὶ πάντα τὰ θηρία τοῦ δρυμοῦ (alia exempl. τοῦ ἀγροῦ²²), κτήνη ἐν τοῖς ὄρεσι καὶ βόες. 'Α. ὅτι ἐμοὶ πάντων τοῦ δρυμοῦ, κτήνη ἐν ὄρεσι χιλίων.²³
- 11. וְיוֹי שְׂרִי עִמָּוִי. *Et fera agri mecum.* Ο'. καὶ ὠραιότης ἀγροῦ μετ' ἐμοῦ ἐστίν. 'Α. καὶ παντοδαπὰ (fort. παντοδαπία) χώρας μετ' ἐμοῦ. Σ. (καὶ) πληθός... Ε'. καὶ ὄναγρος ἄγριος μετ' ἐμοῦ ἐστίν.²⁴
- 13. אַבְרִירִים. *Taurorum.* Ο'. ταύρων. 'Α. δυναστών.²⁵
- 14. וְזָבַח לְאֱלֹהִים תּוֹדָה. *Sacrificia Deo gratiarum actionem.* Ο'. θύσον τῷ θεῷ θυσίαν αἰνέσεως. 'Α. θύσον τῷ θεῷ εὐχαριστίαν.²⁶
- 16. קָנִי. *Statula mea.* Ο'. τὰ δικαιοματά μου. 'Αλλος τὰ προστάγματά μου.²⁷

19 Syro-hex. **וְהוֹלֵאֵת לְפָנַי כָּל־חַיֹּת־וַיַּעַר בְּהֵמוֹת בְּהַר־יִשְׂרָאֵל.** (Ad πρόκειται cf. ad Psal. xxxv. 2. Ad ἐνδελχεῖς cf. ad Psal. l. 5.)
 20 "Sic MSS. [et Schol. apud Nobil.] Ed. autem Rom. χιμάρους."—Montef. Lectionem τράγους non affert Parsonsius, nisi ex Chrysost. Opp. T. VI, p. 9 B; sed ita legisse videtur Syrus noster, vertens, **לְפָנַי כָּל־חַיֹּת־וַיַּעַר בְּהֵמוֹת בְּהַר־יִשְׂרָאֵל.**
 21 Nobil. affert: 'Α. Σ. Ε'. κερεινούς. Cod. 264: 'Α. Σ. Ε'. κριούς. Cf. nos ad Psal. lxxv. 15. Jerem. l. 8.
 22 Sic Comp., Ald., Cod. Alex., alii, invito Syro-hex. Cod. 264 affert: Οἱ Γ'. ἀγροῦ. Rectius Vat.: Οἱ Γ', καὶ οἱ Ο'. δρυμοῦ.
 23 Syro-hex. **כִּי־לִי כָל־חַיֹּת־וַיַּעַר בְּהֵמוֹת בְּהַר־יִשְׂרָאֵל.** Bugatus vertit, *in montibus mille*; sed nobisicum facit Hieron., qui Hebraea vertit, *in montibus millium*.
 24 Agellius ad loc.: "Non longe diversus est ab hac interpretatione (ἀραιότης ἀγροῦ) Aquila, cum dixerit, *παντοδαπὰ χώρας, varium agri proventum*, quem B. Hieron. imitatus edidit, *et universitas agri mecum est*; neque item Sym., qui vertit *πληθός, copiam agri*; itaque eleganter Apollinarius, *ἀνοφόρου ἄλβον ἀρούρης*." Pro *παντοδαπὰ* rependum videtur *παντοδαπία*, quod cum eodem Hebraeo permutavit Aq. Jesai. lxxvi. 11; vel *παντοδαπὸν*, quod eadem tri-

- 17. וְתַשְׁלֵּה. *Et abjecisti.* Ο'. καὶ ἐξέβαλες. 'Α. Σ. καὶ ἔρρηψας.²⁸
- 19. שְׂלַחְתָּ בְרַעְיָה. *Misisti in malum.* Ο'. ἐπλεόνασσε κακίαν. 'Α. ἀπίστευλας (s. ἐξαπίστευλας) ἐν κακίᾳ.²⁹
- 20. תָּתַן־לִּי. *Dedisti perniciem (s. infamiam).* Ο'. ἐτίθεισε σκάνδαλον. 'Α. Ε'. ἰδιῶς ψόγον.³⁰
- 21. דָּמִיתָ כְּמוֹתַי הַיּוֹת־אֲהִיָּה כְמוֹתַי. *Existimasti me esse tui similem.* Ο'. ὑπέλαβες ἀνομίαν, ὅτι ἔσομαι σοὶ ὅμοιος. 'Α. ὑπέλαβες ἐσόμενος ἔσομαι ὅμοιος σοί. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.³¹ Σ. ἐνόμισας ἔσσεσθαί με ὡς σέ.³² ["Ἄλλος ἀνομοι.]³³
- 22. וְאָעַרְבָה לְעֵינֶיךָ. *Et ordinabo (scelera tua) ante oculos tuos.* Ο'. καὶ παραστήσω κατὰ πρόσωπόν σου. 'Α. *et demittam te in oculos tuos*.³⁴ Θ. καὶ στοιβάσω...³⁵
- 23. בְּיַנְרִנָּה. *Intelligite, quaeeso.* Ο'. σύνετε δῆ. 'Αλλος νοήσατε δῆ.³⁶
- 24. אַל־תִּפְרָח. *Ne discerpam.* Ο'. μήποτε ἀρπάσῃ. 'Α. Σ. μήποτε θηρεύσω (s. ἀγρεύσω).³⁷
- 25. וְיִבְרַח תּוֹדָה יִבְרַחֲנִי. *Sacrificans laudem honorabit me.* Ο'. θυσία αἰνέσεως δοξάσει με. 'Α. Σ. θυσιάζων ὑπὲρ αἰνέσεως δοξάσει με.³⁸

buitur in Hex. ad Psal. lxxix. 14. Conjecturam nostram confirmat Syrus, cujus nota est: **וְיִבְרַח תּוֹדָה יִבְרַחֲנִי.** (Ad Psal. lxxix. 14.)
 28 Ad Vtam ed. Bar Hebr. habet **וְתַשְׁלֵּה**, quod eodem redit.
 29 Syro-hex. **וְתַשְׁלֵּה**. Cf. ad Psal. xxi. 13.
 30 Agell. affert: 'Α. εὐχαριστίαν. Coislin. bombycinus: 'Α. θύσον τ. θ. εὐχαριστίας.
 31 Syro-hex. **וְתַשְׁלֵּה**.
 32 Syro-hex. **וְתַשְׁלֵּה**.
 33 Vat. Nobil. notat: "Th. ut VII (h.e. LXX). 'Α. ὑπέλαβες ἐσόμενος κ.τ.έ." Unde perperam Montef.: 'Α. Θ. Ζ'. ὑπέλαβες ἐσόμενος κ.τ.έ. Cf. ad Psal. l. 1.
 34 Nobil., Colb. unus. Syro-hex. **וְאָעַרְבָה לְעֵינֶיךָ**.
 35 Sic Montef., tacito auctore.
 36 Syro-hex. **וְאָעַרְבָה לְעֵינֶיךָ**.
 37 Bugatus vertit: *et ordinabo te in oculos tuos*; invita, ni fallor, lingua. Syr. **וְאָעַרְבָה**, κατάξω, καταβιβάζω, καθελῶ, et sim., qua ratione cum Hebraeo conciliandum sit, non constat.
 38 Nobil. Coislin. unus. Syro-hex. **וְיִבְרַח תּוֹדָה יִבְרַחֲנִי** (Cod. C. **וְיִבְרַח תּוֹדָה יִבְרַחֲנִי**).
 Theodoret. et Reg. unus: Σ. θυσιάζων—σωτήριον θεοῦ. Syro-hex. affert: **וְיִבְרַח תּוֹדָה יִבְרַחֲנִי**.

23. וְשָׂם דְרָךְ אֲרָאָנוּ בַיּוֹשֵׁעַ אֱלֹהִים. *Et qui ponit (curat) viam, ostendam ei salutem Dei.* O'. καὶ ἐκέῖ ὁδὸς ἧ δέιξω αὐτῷ τὸ σωτήριον θεοῦ. Σ. καὶ τῷ εὐτάκτως ὀδεύοντι δείξω σωτήριον θεοῦ.³⁹

PSALM. L (Hebr. li).

- 1. לְמִנְצַח מְזֻמֹּר לְדָוִד. *Praecatori canticum Davidi.* O'. εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. 'A. τῷ υκοποιῷ μελωδῆμα τοῦ Δαυίδ.¹
 - 2. בַּת-שֶׁבַע. *Bathseba.* O'. Βηρσαβεέ. 'A. Θ. Βεθσαβέθ. Σ. ὁμοίως τοῖς O'.²
 - 3. הַיְנִי אֱלֹהִים פְּחַדְיָהּ. *Miserere mei, Deus, secundum bonitatem tuam.* O'. ἐλέησόν με, ὁ θεός, κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου. 'A. δώρησαί μοι, θεέ, κατὰ ἔλεόν σου. Σ. οἴκτειρόν με, ὁ θεός, κατὰ τὸ ἔλεός σου. Θ. ὁμοίως τοῖς O'.³
 - 4. הַרְבֵּה בְּבִסְנֵי. *Multiplicando (multum) lava me.* O'. ἐπιπλεῖον πλύνόν με. Σ. πολλάκις πλύνόν με.⁴
 - 5. תָּמִיד. *Semper.* O'. διαπαντός. Σ. ἐνδελεχώς.⁵
 - 6. לְמַעַן תִּפְדֶּק בְּדַבְרָהּ. *Ut justus sis in loquendo te.* O'. ὅπως ἂν δικαιοθῆς ἐν τοῖς λόγοις σου. Σ. ἕνεκεν τοῦ δικαιοθῆναι σε ἐν τοῖς λόγοις σου.⁶
- תּוֹכְהָ בְשִׁפְטָהּ. *Purus sis in iudicando te.* O'. καὶ νικήσῃς ἐν τῷ κρίνεσθαί σε. 'A. ἕπερ-κριθῆς. Σ. νικᾶν κρίνοντα.⁸ Θ. νικήσῃς.⁹

- 7. הֵן-בְּעֶוְוֹן הוֹלַדְתִּי וּבַחַטָּא תְּחַמְדַּנִּי אִמִּי. *En! in iniquitate genitus sum, et in peccato concepit me mater mea.* O'. ἰδοὺ γὰρ ἐν ἀνομίαις συνελήφθην, καὶ ἐν ἁμαρτίαις ἐκίσθησέ με ἡ μήτηρ μου. Σ. (ἰδοὺ) εἰς ἀδικίαν ὠδινήθην, καὶ ἐν ἁμαρτίαις ἐκύθησέ με ἡ μήτηρ μου.¹¹ 'Aλλος' ἐγέννησεν.¹²
 - 8. הַפְּצֵתָּ. *Desideras.* O'. ἡγάπησας. 'A. ἐβουλήθης. Σ. θέλεις.¹³ Θ. ὁμοίως τοῖς O'.¹⁴
 - בְּקִטְתָּ. *In occulto.* O'. τὰ κρύφια. 'Aλλος' τὰ ἄγνωστα.¹⁵
 - תּוֹדִיעֵנִי. *Scire facies me.* O'. ἐδήλωσάς μοι. 'Aλλος' ἐφανέρωσάς μοι.¹⁶
 - 10. תִּשְׁמְעֵנִי שִׂשְׁתָּ וְשִׂמְחָה תַּגִּילָנִי עֲצִיבוֹת דְּכִיֵּת. *Audire facies me gaudium et laetitiam; exultabunt ossa quae confregisti.* O'. ἀκουτιεῖς με ἀγαλλιάσιμ καὶ εὐφροσύνην, ἀγαλλιάσονται ὅστᾳ τεταπεινωμένα. Σ. ἀκουστὴν ποιήσόν μοι εὐθυμίαν καὶ εὐφροσύνην, ἰλαρυνθήτω ὅστᾳ ἂ συνέθλασας.¹⁷
 - 11. הַסְתֵּתָּ. *Absonde.* O'. ἀπόστρεψον. Σ. κρύψον.¹⁸
 - 12. בְּרָא. *Crea.* O'. κτίσον. 'A. ἀνάκτισον.¹⁹
- וְרוּחַ יְרֵחַ. *Et spiritum firmum.* O'. καὶ πνεῦμα εὐθές ('A. E'. ἔτοιμον, ἢ ἵτοιμασμένον. Σ. ἑδραῖον²⁰). 'Aλλος' καὶ πνεῦμα ἀληθές.²¹

³⁹ Theodoret., Reg. unus. Syrus minus probabiliter Aquilae tribuit, vertens: *سلاسله وحدها له نادره*.
¹ Syro-hex. ² Vat. Nobil.: "Symmachus ut VII (LXX). Aquila, Theodotio, Βεθσαβέθ." Nobilium non ceperunt Drus., Montef., qui notant: 'A. Σ. Θ. Ζ'. Βηρσαβεέθ (Montef. ex ingenio Βηρσαβεέ).
³ Nobil., Vat. Syro-hex. affert: *فمنع حد الله*.
⁴ Syro-hex. *أغسل قلوبا*.
⁵ Ita MSS.—
⁶ Syro-hex. *أغسل قلوبا*.
 (Praetulimus ἕνεκεν τοῦ δ. σε, non ὅτι δικαιοθήσῃ, vel ἵνα δικαιοθῆς, propter alteram clausulam, nec tamen κρίνοντα. Sic Dan. ii. 30 juxta LXX, pro Graecis, ἕνεκεν τοῦ δηλωθῆναι τῷ βασιλεῖ, Noster dedit, *أغسل قلوبا*.)
⁷ Nobil. Versio suspecta. Drusius: 'A. ἵπερκριθῆς; quod

merum mendum esse videtur.
⁸ Nobil. Syro-hex. Symmacho continuat: *أولاد صي*.
⁹ Nobil. Coislin. unus.
¹¹ Euseb. et Colb. unus. Theodoret. affert: Σ. ἐκίθησε. Syro-hex. *أسخد*.
¹² Minus probabiliter Euthym.: τὸ γὰρ ἐκίσθησεν, ἐγέννησεν εἶπεν ὁ Σύμμαχος.
¹³ Colb. στιχηρῶς scriptus, et Coislin. unus.
¹⁴ Nobil., Vat.
¹⁵ Vat.
¹⁶ Coislin. unus. Fortasse est scholium.
¹⁷ Idem Coislin.
¹⁸ "Primum versus partem ex Colb. uno mutuamur; alteram vero ex altero στιχηρῶς scripto.—*Montef.* Correximus συνέθλασας pro συνέθλασεν ex Hebr. et Syro-hex., qui affert: *أغسل قلوبا*.
¹⁹ Syro-hex. *أغسل قلوبا*. Cf. ad Psal. xii. 2.
²⁰ Coislin. unus.
²¹ Syro-hex. et Bar Hebr. *أغسل قلوبا*. Cf. ad Psal. lvi. 8.
²² Alter Coislin.

- 13. אֶל-תִּקַּח מִיַּמַּי. *Ne auferas a me.* Ο'. μὴ ἀντανέλης ἀπ' ἐμοῦ. 'Α. μὴ λάβῃς ἐξ ἐμοῦ. Σ. μὴ ἄρῃς ἀπ' ἐμοῦ. Θ. μὴ ἀφέλῃς ἀπ' ἐμοῦ.²³
- 14. רוּחַ נְדִיבָה. *Et spiritus spontaneus.* Ο'. καὶ πνεύματι ἡγεμονικῷ. 'Α. (καὶ πνεῦμα) εὐδόκητον.²³
- 16. הִרְנֵן לְשׁוֹנִי צִדְקָתָהּ. *Celebrabit lingua mea justitiam tuam.* Ο'. ἀγαλλιάσεται ἡ γλῶσσά μου τὴν δικαιοσύνην σου. Σ. διαλαλήσει ἡ γλῶσσά μου τὴν ἐλεημοσύνην σου.²⁴
- 19. רוּחַ נִשְׁבָּרָה. *Spiritus confractus.* Ο'. πνεῦμα συντετριμμένον. Σ. (πνεῦμα) συντεθλασμένον.²⁵
 לֵב-נִשְׁבָּר וְנִדְכָה. *Cor confractum et contritum.* Ο'. καρδίαν συντετριμμένην καὶ τεταπεινωμένην. Σ. (καρδίαν) κατεαγῦϊαν καὶ συντεθλασμένην.²⁶
 לֹא תִבְוָה. *Non aspernaberis.* Ο'. οὐκ ἐξουδενώσει. 'Α. Σ. Ε'. οὐκ ἐξουδενώσεις.²⁷
- 20. הַיְיִטִּיבָה בְּרַצְוֹנָה אֶת-צִיּוֹן. *Benigne fac ex benevolentia tua Sioni.* Ο'. ἀγάθυνον, κύριε, ἐν τῇ εὐδοκίᾳ σου τὴν Σιών. 'Α. ἀγάθυνον εὐδοκίᾳ σου τὴν Σιών. Σ. εὐεργέτησον...²⁸
 "Ἄλλος" ἐν τῇ θελήσει σου.²⁹

21. וְהִתְנַחֵם וְהִתְנַחֵם עֲלֶיהָ וְכָלִיל. *Tunc delectaberis sacrificiis justitiae, holocausto et integro.* Ο'. τότε εὐδοκήσεις θυσίαν δικαιοσύνης, ἀναφορὰν καὶ ὀλοκαυτώματα. 'Α... ὀλοκαύτωμα καὶ ὀλοτελής.³⁰ Σ. τότε προσδέξῃ θυσίαν δικαιοσύνης, ἀναφορὰν καὶ ὀλοκαυτώματα.³¹

PSALM. LI (Hebr. lii).

- 1. לְמַנְצֵחַ מִשְׁכִּיל לְדָוִד. *Praecentori (carmen) didacticum Davidi.* Ο'. εἰς τὸ τέλος συνέσεως τῷ Δαυίδ. 'Α. τῷ νικητοῦ ἐπιστήμονος Δαυίδ.¹
- 2. אֲחִימֶלֶךְ. *Ahimelech.* Ο'. Ἀβιμέλεχ. 'Α. Ἀειμέλεχ. Σ. Θ. Ἀχιμέλεχ.²
- 3. בֹּנִיטָה. *Bonitas.* Ο'. ἀνομίαν. 'Α. Ε'. ὄνειδος.³
 כָּל-הַיּוֹם. *Omnī die.* Ο'. ὅλην τὴν ἡμέραν. Σ. καθ' ἐκάστην ἡμέραν.⁴
- 4. הָוֹת תִּחְשָׁב. *Injurias meditatur.* Ο'. ἀδικίαν ἐλογίσατο. 'Α. ἐπιβουλὰς λογίζεται.⁵ Θ... ἐφθέγγατο.⁶
- 5. שֶׁקֶר. *Mendacium.* Ο'. ἀδικίαν. 'Α. ψεύδος.⁷
- 6. אֶת-כָּל-דְּבָרֵי-בָלַע. *Diligis omnia verba de-*

²³ Aquilae lectionem habet Colb. unus: ceteras invenimus in schedis Usserianis apud Eichhorn. *Repertor.* T. XIII, p. 181. ²³ Syro-hex. **ⲉⲧⲟⲩⲁⲗⲉⲗ**. (Pro **ⲉⲧⲟⲩⲁⲗⲉⲗ** Aquila ἰκουσιαζόμενος **ⲟⲩⲁⲗⲉⲗ**) adhibet Psal. xlvi. 10. Cant. Cant. vi. 11.)
²⁴ "Sic omnes MSS., Theodoret. et Drusius."—*Montef.* Etiam Syro-hex. affert: **ⲉⲃⲟⲩⲁⲗⲉⲗ ⲉⲧⲟⲩⲁⲗⲉⲗ ⲉⲧⲟⲩⲁⲗⲉⲗ**.
²⁵ Montef. ex Euseb. affert: Σ. συντετριμμένον πνεῦμα; et ex Coislin. uno: "Ἄλλος" συντεθλασμένον. Eusebii ait: καὶ ἀντὶ τοῦ συντετριμμένου πνεύματος, κατὰ Σύμμαχον, ἔλεγον" καὶ πνεῦμα εὐθὲς κ.τ.έ. Ubi συντετριμμένου, ni fallor, est calami lapsus pro συντεθλασμένου. Vid. not. seq. ²⁶ "Euseb. et tres MSS.: Σ. κατεαγῦϊαν ἢ καρδίαν μου."—*Montef.* Nobil. tantummodo affert: Σ. κατεαγῦϊαν; quod et in tribus istis codd. existitisse suspicor. Eusebii enarratio est: "Ἐπειδὴ κατεαγῦϊα γέγονεν ἢ κ. μου, κατὰ Σύμμαχον, εἰκότως εὐθάμη, καρδίαν καθαρὰν (κτίσιν) ἐν ἐμοί, ὁ θεός, ἀντὶ τῆς κατεαγῦϊας" καὶ ἀντὶ τοῦ συντετριμμένου, cetera ut supra. Deinde Syro-hex. affert: **ⲉⲃⲟⲩⲁⲗⲉⲗ ⲉⲧⲟⲩⲁⲗⲉⲗ**. *Montef.* ex Coislin. edidit: "Ἄλλος" συντεθλασμένην. ²⁷ Syro-hex. **ⲉⲃⲟⲩⲁⲗⲉⲗ ⲉⲧⲟⲩⲁⲗⲉⲗ**.
²⁸ Nobil. **ⲉⲃⲟⲩⲁⲗⲉⲗ**. ²⁹ Coislin. unus. ³⁰ Syro-hex. **ⲉⲃⲟⲩⲁⲗⲉⲗ ⲉⲧⲟⲩⲁⲗⲉⲗ ⲉⲧⲟⲩⲁⲗⲉⲗ**. Idem

interpres pro **ⲉⲃⲟⲩⲁⲗⲉⲗ** adhibet **ⲉⲃⲟⲩⲁⲗⲉⲗ** Deut. xiii. 16. Etiam Lev. vi. 23, ubi Hesyech. ait Aquilam vertisse *integrum*, credible est Graece exstitisse non *ὀλόκληρον*, quae Montefalconii est conjectura, sed *ὀλοτελής*. ³¹ "Ex Colbert. uno et ex Dan. Barbaro. Coislin. unus: τότε θελήσεις ἄλοκληρα καθαγιαζόμενα πυρί; quae videtur scholion esse."—*Montef.* Euseb. affert: Σ. προσδέξῃ.
 PSALM. LI. ¹ Syro-hex. **ⲉⲃⲟⲩⲁⲗⲉⲗ ⲉⲧⲟⲩⲁⲗⲉⲗ**.
² Nobil. Syro-hex. in marg. affert 'Αχιμέλεχ (**ⲉⲃⲟⲩⲁⲗⲉⲗ**). ³ Syro-hex. **ⲉⲃⲟⲩⲁⲗⲉⲗ**.
⁴ Theodoret., Nobil. "Euthymius Aquilae tribuit."—*Drusius.* Immo Euthym. ait: "Quod vero ait, *tota die*, Sym. dixit, *per singulos dies*." Neque aliter in Graeco. ⁵ Syro-hex. **ⲉⲃⲟⲩⲁⲗⲉⲗ ⲉⲧⲟⲩⲁⲗⲉⲗ**. Cf. ad Psal. li. 9. xc. 3. ⁶ Montef. post Drusium edidit: Θ. ἐλάησει; Drusius autem ita vertit Latina Euthymii: "Pro cogitant, Theodotio reddidit, locuta est." In Graeco est ἐφθέγγατο, quod et ipsum suspectum. Theodoret. enarrat: Ψευδέσι, φησί, λόγους μολύνεις τὴν γλῶτταν" τὸ γὰρ ἐλογίσατο, ἀντὶ τοῦ, ἐφθέγγατο, τέθεικεν. ⁷ Syro-hex. **ⲉⲃⲟⲩⲁⲗⲉⲗ**.

vorationis (exitii). Ο'. ἡγάπησας πάντα τὰ
 ῥήματα καταποντισμοῦ. Σ. ἡγάπησας πάντας
 λόγους εἰς τὸ καταπιεῖν.⁸

7. לְנֶצַח. In perpetuum. Ο'. εἰς τέλος. 'Α. εἰς
 νίκος.⁹

יִחַדְתָּהּ וַיִּסְחָרְהָ מֵאַהֲלָהּ וְשָׂרְשָׁהּ מֵאַרְצָהּ חַיִּים סָלָה.

Terrebit te, et evellet te e tentorio, et eradicabit
 te e terra viventium. Selah. Ο'. ἐκτίλει σε
 καὶ μεταναστεύσαι σε ἀπὸ σκηνώματος, καὶ τὸ
 ῥίζωμά σου ἐκ γῆς ζώντων. διάψαλμα. 'Α.
 πτοήσει σε, καὶ ἐκτίλει σε ἀπὸ σκέπης, καὶ ἐκρίζώσει σε ἐκ
 γῆς ζώντων, ἀεί.¹⁰ Σ. καθελεί σε, καὶ ἀποξύνει
 σε ἀπὸ τῆς σκηπῆς σου, καὶ ἐκρίζώσει σε ἐκ
 γῆς ζώντων εἰς ἀεί.¹¹

8. וְיִשְׂתַּקְרוּ וְיִצְלְיוּ יִשְׂתַּקְרוּ. Et de illo irridebunt. Ο'. καὶ
 ἐπ' αὐτὸν γελάσονται. 'Α. καὶ ἐπ' αὐτὸν γελά-
 σουσιν. Σ. καὶ ταῦτα γελάσουσιν. Ε'. καὶ
 ἐπ' αὐτὸν ἐπιγελάσουσιν.¹²

9. הַיְהִה הַקְּבֵר לֹא יָשִׁים. En! vir qui non posuit.
 Ο'. ἰδού ἄνθρωπος ὃς οὐκ ἔθετο. 'Α. ἰδού ὁ
 ἀνήρ οὐκ ἔθετο. Ε'. ὁμοίως τοῖς Ο'.¹³

יָצָה. Roboravit se. Ο'. καὶ ἐνεδυναμώθη. 'Α.
 ἐκραταιώθη. Σ. ἐνισχυρίσατο.¹⁴ Θ. ὁμοίως
 τοῖς Ο'.¹⁵

בְּהַרְתָּהּ. In injuria sua. Ο'. ἐπὶ τῇ ματαιότητι
 αὐτοῦ. 'Α. Σ. ἐν τῇ ἐπιβουλῇ αὐτοῦ.¹⁶

10. וְיֵאֵנִי כְּנֹיֵת רֵעֵנִי בְּבַיִת אֱלֹהִים. At ego sicut
 olea virens in domo Dei. Ο'. ἐγὼ δὲ ὡσεὶ
 ἐλαία κατάκαρπος ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ. Σ.
 ἐγὼ δὲ ὡσεὶ ἐλαία εὐθαλῆς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ
 θεοῦ.¹⁷

11. שְׁמֶךָ כִּי-טוֹב נִגְדַר חֲסִידֶיךָ. Nomen tuum, quia
 bonum est coram piis tuis. Ο'. τὸ ὄνομά σου,
 ὅτι χρηστὸν ἐναντίον τῶν ὁσίων σου. Σ. ὅτι
 ἀγαθὸν τὸ ὄνομά σου ἀντικρὺς τῶν ὁσίων σου.¹⁸
 *Ἄλλος τῶν ἀγῶν σου.¹⁹

PSALM. LII (Hebr. liii).

1. לְמַנְצֵחַ עַל-מַחֲלַת מְשִׁנֵּי לְרוּחַ. Praecentori
 super citharam (carmen) didacticum Davidi.
 Ο'. εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ Μαελεθ συνέσεως τῷ
 Δαυίδ. 'Α. τῷ νικοποιῶ ἐπὶ χορεία ἐπιστή-
 μονος Δαυίδ. Σ. ἐπινίκιον διὰ χοροῦ περὶ
 συνέσεως τοῦ Δαυίδ. Θ. εἰς τὸ νίκος ὑπὲρ
 τῆς χορείας συνέσεως τοῦ Δαυίδ. Ε'. ὑπὲρ
 τῆς χορείας.¹

2. הַשְׁחִיתוּ וְהִתְעִיבוּ עוֹל. Corruperunt, et abo-
 minabilem fecerunt iniquitatem. Ο'. διέφθει-
 ραν, καὶ ἐβδελύχθησαν ἐν ἀνομίαις. Σ. διε-
 φθάρησαν, καὶ βδελυρίαν ἐπετήδευσαν μετὰ
 ἀδικίας.² Ε'. Σ'. ὁμοίως τοῖς Ο' (διέφθειραν).³

4. כָּלֹו כִּג יִחַדוּ וְאֶחָדוּ. Unusquisque eorum de-
 flexit, una corrupti sunt. Ο'. πάντες ἐξέκλιναν,
 ἅμα ἠχρειώθησαν. 'Α. πᾶς αὐτὸς ἀπεστράφη, ἅμα
 συνεπλάκησαν (s. περιεπλάκησαν).⁴

5. אֲכָלוּ עִמִּי אֲכָלוּ לֶחֶם אֱלֹהִים לֹא קָרְאוּ. Comedentes populum meum,
 sicut comedunt panem, Deum non invocant. Ο'. οἱ κατεσθί-
 οντες τὸν λαὸν μου βρώσει ἄρτου, τὸν θεὸν
 οὐκ ἐπεκαλέσαντο. 'Α. Θ. κατεσθίοντες (s. ἐσθί-
 οντες) τὸν λαὸν μου ἔφαγον ἄρτον, τὸν θεὸν οὐκ ἐπικαλού-
 μενοι.⁵

⁸ Colb. unus. Syrus noster affert: Σ. εἰς τὸ καταπιεῖν (حَدَسَ وَجَعَلَ).

⁹ Syro-hex. † حَصَلَ.

¹⁰ Syro-hex. † سَلَسَ سَلَسَ سَلَسَ.

¹¹ Montef. ex Chrysostomo, ut ait, loco non memorato.

¹² Cod. 264.

¹³ Vat.

¹⁴ Nobil. ¹⁵ Vat. ¹⁶ Syro-hex. حَصَلَ.

¹⁷ Euseb. ¹⁸ Idem. ¹⁹ Coislín. unus.

PSALM. LII. ¹ Sic Montef., ex Eusebio, ut ait. Ad Aquilam Δαυίδ pro τοῦ Δ. juxta Syro-hex., et ad Theod. τοῦ Δ. pro τῷ Δ. rescripsimus. Euseb. affert: ὁ μὲν 'Α. ἐπι

χορεία ἡρμήνευσεν· ὁ δὲ Σ. διὰ χοροῦ· ὁ δὲ Θ. ὑπὲρ τῆς χορείας, καὶ ἡ Ε' ἔκδοσις ὡσαύτως. Et mox: διὸ παρὰ τοῖς λοιποῖς ἐρμηνευταῖς, τοῦ Δ. ἐπιγέγραπται. Theodoret.: Σ. διὰ χοροῦ. Syro-hex. † لَحْمَ لَحْمَ لَحْمَ لَحْمَ لَحْمَ لَحْمَ. ² Euseb. Vat. affert: Σ. διεφθάρησαν. ³ Nobil., Vat. † هَسَ وَهَسَ هَسَ هَسَ هَسَ هَسَ هَسَ هَسَ. ⁴ Syro-hex. † لَحْمَ لَحْمَ لَحْمَ لَحْمَ لَحْمَ. ⁵ Syro-hex. † مَ لَحْمَ لَحْمَ لَحْمَ لَحْمَ لَحْمَ. ⁶ Syro-hex. † لَحْمَ لَحْمَ لَحْمَ لَحْمَ لَحْمَ. ⁷ Syro-hex. † لَحْمَ لَحْمَ لَحْمَ لَحْمَ لَحْمَ.

6. פָּחַדְךָ לֹא-הָיָה פָּחַד. *Illic timuerunt timore, ubi non fuit timor.* *Ο΄* ἐκεῖ ἐφοβήθησαν (*Ἄ*. ἐπτοήθησαν. *Σ*. φοβηθήσονται⁶) φόβον, οὐ οὐκ ἦν φόβος. *Θ*. ἐθαμβήθησαν θάμβω, οὐ οὐκ ἦν θάμβος.⁷

כִּי-אֱלֹהִים פָּזַר עֲצֻמוֹת חֲנֹךְ הַבְּיָשָׁתָה כִּי-אֱלֹהִים מָצָא. *Quoniam Deus dispersit ossa obsidentium te; pudore affecisti, quia Deus spreuit eos.* *Ο΄* ὅτι ὁ θεὸς διεσκόρπισεν ὀσῆ ἀνθρωπαρέσκων κατησχύνθησαν, ὅτι ὁ θεὸς ἐξουδένωσεν αὐτούς. *Ἄ*. ὅτι ὁ θεὸς ἐσκόρπισεν ὀσῆ παρεμβεβληκότων σου ἥσχυνας, ὅτι ὁ θεὸς ἀπέρριψεν αὐτούς. *Σ*. ὁ γὰρ θεὸς διασκορπίσει ὀσῆ τῶν παρεμβαλλόντων περὶ σέ· καταισχυνήθη, ὅτι ὁ θεὸς ἀπεδοκίμασεν αὐτούς.⁸

κρινεῖς με. *Σ*. δικάσεις (μοι). *Θ*. ὁμοίως τοῖς *Ο΄*.²

5. וְעֲרֵיבִים. *Et praepotentes.* *Ο΄* καὶ κραταιοί. *Σ*. καὶ ἀκαταμάχτοι.³

6. בְּסִמְכֵי. *In sustentantibus.* *Ο΄* ἀντιλήπτωρ. *Σ*. ὑπέρισμα.⁴

7. יָשִׁיב הָרַע לְשַׁרְרֵי בְּאִמְתָּהּ הַצְּמִיתִם. *Rependet malum oppressoribus meis, in veritate tua excinde eos.* *Ο΄* ἀποστρέψει τὰ κακὰ τοῖς ἐχθροῖς μου ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου ἐξολόθρευσον αὐτούς. *Σ*. ἀναποδώσει κακὰ τοῖς ἀποτειχίζουσί με ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου ἀποσιώπησον αὐτούς.⁵

8. בְּנִדְבָה אֲזַבְחָה-לָּךְ. *Prompta voluntate sacrificabo tibi.* *Ο΄* ἐκουσίως θύσω σοι. *Ἄ*. ἐν ἐκουσιασμῷ θυσιάσω σοι.⁶

PSALM. LIII (Hebr. liv).

PSALM. LIV (Hebr. lv).

1. לְמַנְצֵחַ בְּנִיגוֹנוֹת מִשְׁכִּיל לְדָוִד. *Praecentori in Neginoth (carmen) didacticum Davidi.* *Ο΄* εἰς τὸ τέλος ἐν ὕμνοις συνέσεως τῷ Δαυίδ. *Ἄ*. τῷ νικοποῦ ἔν ψαλμοῖς ἐπιστήμονος τοῦ Δαυίδ. *Σ*. ἐπινίκιον διὰ ψαλτηρίων περὶ συνέσεως τοῦ Δαυίδ.¹

3. תְּדַיְנִי. *Judica me.* *Ο΄* κρινόν με. *Ἄ*. *Ε΄*.

1. לְמַנְצֵחַ בְּנִיגוֹנוֹת מִשְׁכִּיל לְדָוִד. *Praecentori in Neginoth (carmen) didacticum Davidi.* *Ο΄* εἰς τὸ τέλος ἐν ὕμνοις συνέσεως τῷ Δαυίδ. *Ἄ*. τῷ νικοποῦ ἔν ψαλμοῖς ἐπιστήμονος τοῦ Δαυίδ. *Σ*. ἐπινίκιον διὰ ψαλτηρίων [περὶ] συνέσεως τοῦ Δαυίδ.¹

3. אָרִיר בְּשִׁיחִי. *Vagor in querela mea.* *Ο΄* ἐλυ-

⁶ Nobil. ⁷ Idem. Drusius casu omisit θάμβω, Montefalconium in errorem inducens. ⁸ Euseb. "Theodoretus vero: 'Α. Σ. ὁ γὰρ θεὸς διεσκόρπισεν ὀσῆ παρεμβαλλόντων περὶ σέ. Ambas scilicet simul posuit, quia parum erat inter utramque discriminis."—Montef. Etiam Cod. 268: 'Α. καὶ Σ. παρεμβαλλόντων περὶ σέ. Syro-hex. affert: *ⲛⲓⲛⲉ ⲛⲓⲛⲉ ⲛⲓⲛⲉ*, h. e. παρεμβεβληκότων (ut *ⲛⲓⲛⲉ*, παρεμβεβληκῖα, Gen. xxxii. 1) *adversum te*; unde in Graecis fortasse legendum, παρεμβεβληκότων κατὰ σοῦ, aut saltem παρεμβεβληκότων σοι.

PSALM. LIII. ¹ Euseb. Syro-hex. affert: *ⲛⲓⲛⲉ ⲛⲓⲛⲉ ⲛⲓⲛⲉ* (Cod. B. *ⲛⲓⲛⲉ ⲛⲓⲛⲉ*) *ⲛⲓⲛⲉ*, "Quid autem Syrus legerit pro *ⲛⲓⲛⲉ*, quod verterit *ⲛⲓⲛⲉ*, dicens, vcl dicit, incompertum mihi est; nisi forte error sit librarii, qui scripserit *ⲛⲓⲛⲉ* pro *ⲛⲓⲛⲉ*, quod habetur in titulo Psalmi superioris ejusdem Symmachi."—Bugat.

Vocab. *ⲛⲓⲛⲉ*, quod testantur etiam Codd. B. et C., jungendum videtur cum nomine interpretis, *Symmachus dicit*, quod in Commentariis Bar Hebraei non raro est videre. Praepositio *ⲛⲓⲛⲉ* abest in Syro-hex. etiam Psal. liv. 1, ubi vide. ² Sic Nobil. Vat. affert: 'Α. Ε'. κρινεῖς με. *Θ*. ὁμοίως τοῖς *Ο΄*. Euseb.: Οἱ λοιποὶ δικάσεις μοι. Montef. ex "duobus MSS." edidit: 'Α. Σ. δικάσεις μοι. Ε'. κρινεῖς μοι. Idem ex Coislin. affert: 'Α. Σ. μοι. Ε'. κρινεῖς με. ³ Syro-hex. *ⲛⲓⲛⲉ ⲛⲓⲛⲉ ⲛⲓⲛⲉ*. Cf. Hex. nostra ad Cant. Cant. viii. 6. Ezech. xxviii. 7. xxx. 11. ⁴ Euseb. ⁵ Idem. Syrus affert: Σ. τοῖς ἀποτειχίζουσί με (*ⲛⲓⲛⲉ ⲛⲓⲛⲉ*); et Σ. ἀποσιώπησον αὐτούς (*ⲛⲓⲛⲉ ⲛⲓⲛⲉ*). ⁶ Euseb.

PSALM. LIV. ¹ Sic Montef. Euseb. affert: 'Α. ἐν ψαλμοῖς. Σ. διὰ ψαλτηρίων. Syro-hex. ut Montef., nisi quod ad Sym. *ⲛⲓⲛⲉ* non agnoscit. Cf. ad Psal. liii. 1.

πήθην ἐν τῇ ἀδολεσχίᾳ μου. Ἄ. . . ἐν ὀμι-
λία μου. Σ. κατηνέχθην προσλαλῶν ἐμαυτῷ.²
Ἄλλος ἐν τῇ μερίμνῃ μου.³

3, 4. רָשַׁע עֲנַת מִפְּנֵי מִקּוּל אֹיִב מִקּוּל אֹיִב. Et
perstrepo, ob vocem inimici, ob pressuram im-
probi. Ο΄. καὶ ἐταράχθην. ἀπὸ φωνῆς ἔχ-
θροῦ, καὶ ἀπὸ θλίψεως ἀμαρτωλοῦ. Ἄ. καὶ
ἤχησα ἀπὸ φωνῆς ἔχθροῦ, ἀπὸ προσώπου ἀνάγκης ἀσεβοῦς.⁴
Σ. καὶ συνεχύθην ὑπὸ φωνῆς ἔχθροῦ, ὑπὸ
ἐνοχλήσεως ἀσεβοῦς.⁵

4. כִּי-רִמִּיתוּ עָלַי אָנֹן וּבָחַתָּא וְשִׁמְמוֹנֵי. Nam de-
clinare faciunt super me iniquitatem, et in ira
odio me persequuntur. Ο΄. ὅτι ἐξέκλιναν ἐπ’
ἐμὲ ἀνομίαν (Ἄ. ἀνοφελές. Θ. ὁμοίως τοῖς
Ο΄⁶), καὶ ἐν ὄργῃ ἐνεκότουν μοι. Σ. ὅτι
ἐπέριψαν κατ’ ἐμοῦ [εἰς] ἀσέβειαν, καὶ μετ’
ὄργῆς ἠναντιώθησάν μου.⁷

5. לְבִי יַחִיל בְּקִרְבִּי. Cor meum contremiscit in
medio mei. Ο΄. ἡ καρδιά μου ἐταράχθη ἐν
ἐμοί. Ἄ. ἡ καρδιά μου ὠδίτησεν ἐν ἐγκάτῳ
μου. Σ. ἡ καρδιά μου διεστροφάτο ἔνδον
μου.⁸

ἐλαίμου μοῦ. Et formidines mortis
cecidērunt super me. Ο΄. καὶ δειλία θανάτου

ἐπέπεσεν ἐπ’ ἐμέ. Σ. καὶ μέριμνα φοβεραὶ (s. ἐπί-
φοβοι) θανάτου ἐπέπιπτον ἐπ’ ἐμέ.⁹

6. פִּזְזוֹת. Tremor. Ο΄. σκότος. Ἄ. εἰλάνδησις.
Σ. φρίκη.¹⁰

7, 8. וְאָמַר מִי-יִתְּנֵנִי אֲבָר בִּינוֹנָה אַעֲרֹפֶה וְאַשְׁבְּנָה;
הֲיֵה אֲרְחִיק נָדָד אֶלַּן בְּמִדְבָּר. Et dixi:
Quis dabit mihi pennas instar columbae? avo-
larem et conquiescerem. En! elongarem fugere,
commorarer in deserto. Ο΄. καὶ εἶπα: τίς δώσει
μοι πτέρυγας (Ἄ. μετάφρενα¹¹) ὡσεὶ περιστερᾶς;
καὶ πετασθήσομαι καὶ καταπαύσω. ἰδοὺ ἐμά-
κρυνα φυγαδεύων, καὶ ἠλίσθη ἐν τῇ ἐρήμῳ.
Σ. καὶ εἶπον: τίς δώσει μοι πτέρυγας ὡσεὶ
περιστερᾶς, πετασθῆναι καὶ ἐδρασθῆναι; πόρρω
ἂν ἐποίησα τὴν ἀναχώρησίν μου, ἠλιζόμενος ἂν
ἐν τῇ ἐρήμῳ.¹²

9. אֶחֱשֶׂה מִפְּלֹט לִי מֵרוּחַ סַעָה מִשַּׁעַר. Acce-
lerarem evasionem mihi a vento currente (ra-
pido), a turbine. Ο΄. προσεδεχόμενη τὸν σώ-
ζοντά με ἀπὸ ὀλιγοφυχίας καὶ καταγίδος.
Ἄ. Θ. σπεύσω διασωσμὸν ἐμοὶ ἀπὸ πνεύματος
λαίλαπτός, ἀπὸ λαίλαπος. Σ. ἐξαίφνης ἐποίη-
σα ἂν τὴν ἐκφευξίαν μου ἀπὸ πνεύματος ἐπαί-
ροντος λαίλαπος.¹³

² Nobil. Symmachi lectionem etiam Theodoret. affert. Syro-hex. tam Aquilae quam Symmacho tribuit, κατηνέχθην προσλαλῶν ἐμαυτῷ (לֹא לֹא חָלַט).
³ Coislin. unus. ⁴ Syro-hex. Aquilae et Symmacho continuat: מִן פְּנֵי חֶסֶד. Sed ut prior pars lectionis solius Symmachi est, sic posteriorem hanc ad Aquilam solum pertinere manifestum est. ⁵ Theodoret., Nobil. et Reg. unus, qui postremum habet ἀπὸ ἐνοχλήσεως, ut edidit Montef. ⁶ Nobil. ⁷ Theodoret., Nobil. Deest eis in uno cod. Theodoret. Euseb. affert: Σ. ὅτι ἐπέριψαν κατ’ ἐμοῦ ἀσέβειαν κ. τ. ε. Syro-hex. in marg. sine nom.: ἠναντιώθησάν μου (חֶסֶד חֶסֶד). Ad ἐνεκότουν Nobil. affert: Schol. ἐμνησιακόων, ἐμνησίαζον; quorum prius est in marg. Cod. 281. ⁸ Euseb. Ad Aquilam Montef. ἐν ἐγκάτοις μου edidit, invito Euseb. Syro-hex.: Σ. διεστροφάτο ἔνδον μου (חֶסֶד חֶסֶד). ⁹ Syro-hex. Symmacho continuat: חֶסֶד חֶסֶד. ¹⁰ Euseb. Athanasius in Calena P.P. GG., Tom. II, p. 51

Aquilae tribuit δεινίσις (δίνις), probante Schleusner. in Orusc. Crit. p. 206. ¹¹ Syro-hex. אֶשְׁבְּנָה. (Cod. C. אֶשְׁבְּנָה). Syr. אֶשְׁבְּנָה pro μετάφρενα ponitur Psal. lxxvii. 14. xc. 4. Pro אֶשְׁבְּנָה autem Aquila tā μετάφρενα interpretatus est Ezech. xvii. 3. ¹² Euseb. ad loc. Idem ad Psal. lv. i (Comment. p. 240) Symmacho tribuit, καὶ πετασθήσομαι ἢ καὶ ἐδρασθήσομαι. Priorem lectionem tuetur Syro-hex.: חֶסֶד חֶסֶד חֶסֶד חֶסֶד חֶסֶד חֶסֶד. (Graecum ἠδρασθή alias Syriace sonat אֶשְׁבְּנָה; hic autem liberius, sed ad rem aptius, vertit Syrus noster per אֶשְׁבְּנָה, quod de avibus insidentibus ponitur Epist. Jerem. 70, ἐφ’ ἧς πάν ὄρνεον ἐπικάθηται (אֶשְׁבְּנָה); necnon 2 Reg. xxi. 10, καὶ οὐκ ἔδωκε τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καταπαῦσαι (אֶשְׁבְּנָה, teste Masio in Syr. Peicul. p. 49) ἐπ’ αὐτούς.) ¹³ Ἄ. Θ. σπεύσω κ. τ. ε. Sic unus Regius, optime. Theodoretus [?] hanc interpretationem Symmacho etiam tribuit, cui tamen tota competere nequit, ut arguitur ex serie. In hoc tamen consentit Sym. cum aliis, quod אֶשְׁבְּנָה verterit ἀπὸ πνεύματος; in ceteris autem in sensu tantum convenit

16. **עֲלִימוּ (נְשִׂימוֹת (נְשִׂימוֹת ק) עֲלִימוּ.** *Vastationes super eos (irruant). Aliter: Mors decipiat (subito opprimat) eos.* **וְעָלְתָה θάνατος ἐπ' αὐτούς.** 'A. ἐπάξει θάνατον ἐπ' αὐτούς.²⁶ **Σ. αἰφνιδίως θάνατος ἐπέλθοι αὐτοῖς.²⁷**
כִּי־רָעוֹת בְּמִגְוֹרֵם. *Quia mala in habitaculo eorum.* **וְעָלְתָה θάνατος ἐπ' αὐτούς.** 'A. ἐπ' αὐτούς θάνατος ἐπέλθοι αὐτούς.²⁸ **Σ. ἐπ' αὐτούς θάνατος ἐπέλθοι αὐτούς.²⁹**
17. **אֲנִי אֶל־אֱלֹהִים אֶקְרָא וַיְהוָה יוֹשִׁיעֵנִי.** *Ego ad Deum clamabo, et Jova servabit me.* **וְעָלְתָה θάνατος ἐπ' αὐτούς.** 'A. ἐπ' αὐτούς θάνατος ἐπέλθοι αὐτούς.³⁰ **Σ. αἰφνιδίως θάνατος ἐπέλθοι αὐτούς.³¹**
19. **מִקְרָב־לִי.** *A bello quod mihi.* **וְעָלְתָה θάνατος ἐπ' αὐτούς.** 'A. ἐπ' αὐτούς θάνατος ἐπέλθοι αὐτούς.³² **Σ. αἰφνιδίως θάνατος ἐπέλθοι αὐτούς.³³**
20. **וַיִּשֶׁב קְרֹם סֶלָה.** *Quipe qui sedet ab antiquo.* **וְעָלְתָה θάνατος ἐπ' αὐτούς.** 'A. ἐπ' αὐτούς θάνατος ἐπέλθοι αὐτούς.³⁴ **Σ. αἰφνιδίως θάνατος ἐπέλθοι αὐτούς.³⁵**
21. **וַיִּשֶׁב קְרֹם סֶלָה.** *Quipe qui sedet ab antiquo.* **וְעָלְתָה θάνατος ἐπ' αὐτούς.** 'A. ἐπ' αὐτούς θάνατος ἐπέλθοι αὐτούς.³⁶ **Σ. αἰφνιδίως θάνατος ἐπέλθοι αὐτούς.³⁷**

ἐφοβήθησαν τὸν θεόν. 'A. οἷς οὐκ εἰσὶν ἀλλαγαι αὐτοῖς...³⁶ **Σ. αἰφνιδίως θάνατος ἐπέλθοι αὐτούς.³⁷** [**Ἄλλως** ὅτι ὁ δόλος ἀντάλλαγμα αὐτοῖς.]³⁸

21. **וַיִּשֶׁב קְרֹם סֶלָה.** *Misit manus suas in pacificos suos, profanavit foedus suum.* **וְעָלְתָה θάνατος ἐπ' αὐτούς.** 'A. ἐπ' αὐτούς θάνατος ἐπέλθοι αὐτούς.³⁹ **Σ. αἰφνιδίως θάνατος ἐπέλθοι αὐτούς.⁴⁰**
22. **וַיִּשֶׁב קְרֹם סֶלָה.** *Leviora sunt butyro ora ejus, et bellum cor ejus: mollia sunt verba ejus prae oleo, et ipsa evaginati (gladii).* **וְעָלְתָה θάνατος ἐπ' αὐτούς.** 'A. ἐπ' αὐτούς θάνατος ἐπέλθοι αὐτούς.⁴¹ **Σ. αἰφνιδίως θάνατος ἐπέλθοι αὐτούς.⁴²**
23. **וַיִּשֶׁב קְרֹם סֶלָה.** *Conjice super Jovam quod dedit tibi (sortem tuam).* **וְעָלְתָה θάνατος ἐπ' αὐτούς.** 'A. ἐπ' αὐτούς θάνατος ἐπέλθοι αὐτούς.⁴³ **Σ. αἰφνιδίως θάνατος ἐπέλθοι αὐτούς.⁴⁴**

²⁶ Euseb. et Colb. unus. ²⁷ "Sequentem Symmachi lectionem duo Colbertini Aquilae perperam ascribunt."—*Montef.* ²⁸ Euseb. et Colb. unus. ²⁹ Colb. duo. Syro-hex. affert: **Σ. ἐν συστορφαῖς αὐτῶν (حسنة).** Cf. ad Psal. xxx. 14. ³⁰ Euseb. ³¹ Vat. Syrus affert: 'A. Σ. Θ. ἔσωσέ με (مساعد). ³² Syro-hex. **ⲉ. ⲙⲉ ⲙⲉⲛⲁⲗⲁ.** ³³ Euseb. Theodoret. et Nobil.: **ⲉ. ⲙⲉ ⲙⲉⲛⲁⲗⲁ.** Syro-hex. **ⲉ. ⲙⲉ ⲙⲉⲛⲁⲗⲁ.** ³⁴ Syro-hex. **ⲉ. ⲙⲉ ⲙⲉⲛⲁⲗⲁ.** ³⁵ Syro-hex. **ⲉ. ⲙⲉ ⲙⲉⲛⲁⲗⲁ.** ³⁶ Nobil., Vat. Montef. addit: **καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν τὸν θεόν.** ³⁷ Theodoret. Nobil. affert: **Σ. οὐ γὰρ ἀλλάσσονται.** Syro-hex. **ⲉ. ⲙⲉ ⲙⲉⲛⲁⲗⲁ.** ³⁸ Montef., ex "MSS.," ut videtur. Nescio

an legendum, ὅτι οὐδ' ὄλωσ ἀντάλλαγμα αὐτοῖς. ³⁹ Euseb., Nobil. ⁴⁰ Euseb. Theodoret. et Cod. 264: **Οἱ τρεῖς ἐξέτεινε—πρὸς αὐτόν.** Syro-hex. affert: **Σ. εἰς τοὺς εἰρηνεύοντας πρὸς αὐτόν (حسنة).** Nobil.: **Σ. παρέβησαν συνθήκην.** ⁴¹ Theodoret. Hieron. *lancaae.* ⁴² Euseb., cujus Cod. Colb. ἀποκριματικοὶ habet. Theodoret. affert: **Σ. λιώτερα—ἐκάστων αὐτῶν.** Syrus noster accurate vertit: **ⲉ. ⲙⲉ ⲙⲉⲛⲁⲗⲁ.** ⁴³ Syro-hex. **ⲉ. ⲙⲉ ⲙⲉⲛⲁⲗⲁ.** ⁴⁴ Colbert. unus. Pertinet ad **ⲉ. ⲙⲉ ⲙⲉⲛⲁⲗⲁ.** Minus probabiliter Nobil.: **Σ. λιώτερα β. τὰ στ. αὐτῶν, καὶ ἡ καρδία αὐτῶν πολεμεῖ.** Idem affert: **Schol. καὶ συνεκλείσθησαν αἱ καρδία αὐτῶν.** ⁴⁵ Syro-hex. **ⲉ. ⲙⲉ ⲙⲉⲛⲁⲗⲁ.** (Cod. C. **ⲉ. ⲙⲉ ⲙⲉⲛⲁⲗⲁ.**) ⁴⁶ Colbert. unus. Pertinet ad **ⲉ. ⲙⲉ ⲙⲉⲛⲁⲗⲁ.** non ut Montefalconio videbatur, ad **ⲉ. ⲙⲉ ⲙⲉⲛⲁⲗⲁ.** Hieron. *charitatem tuam.*

4. יוֹם אִירָא אֲנִי אֶלֶּיהָ אֲבַמָּה. *Die quo timebo, ego in te fiduciam ponam.* Ο'. φοβηθήσονται (alia exempl. ημέρας οὐ φοβηθήσομαι), ἐγὼ δὲ ἐλπιδῶ ἐπὶ σοί. Ἀ. ημέρας φοβηθήσομαι ἐγὼ, πρὸς σὲ πεποιθῶ.⁷ Σ. [ἐν] ᾧ ἂν ἡμέρα φοβηθῶ, σοὶ πέποιθα.⁸ Θ. ημέρας φοβηθήσομαι, ἐγὼ δὲ ἐπὶ σὲ ἐλπιδῶ.⁹

5. בְּאֱלֹהִים אֶהְלֵל דְּבָרָךְ. *In Deo laudabo verbum ejus.* Ο'. ἐν τῷ θεῷ ἐπαινέσω τοὺς λόγους μου. Ἀ. ἐν τῷ θεῷ ὑμνήσω ῥῆμα αὐτοῦ. Σ. διὰ τοῦ θεοῦ ὑμνήσω τὸν λόγον αὐτοῦ. Ε'. ἐν τῷ θεῷ ἐπαινέσω τὸν λόγον αὐτοῦ.¹⁰

6. כָּל-הַיּוֹם דְּבָרִי וַיַּעֲבֹבוּ. *Quotidie res meas affligunt.* Ο'. ὅλην τὴν ἡμέραν τοὺς λόγους μου ἐβδελύσσοντο. Σ. διὰ πάσης ἡμέρας λόγους περὶ ἐμοῦ ἐφρόντιζον.¹¹

עָלַי כָּל-מַחֲשַׁבְתָּם לְרָע. *Contra me omnia eorum consilia in malum.* Ο'. κατ' ἐμοῦ πάντες οἱ διαλογισμοὶ αὐτῶν εἰς κακόν. Σ. κατ' ἐμοῦ πᾶς διαλογισμὸς αὐτῶν εἰς κακόν.¹²

7. נִגְדוּ וַיַּפְסְחוּ יַמְיָנוּ הַמָּוֶה עֲקָבִי וַיִּשְׁמְרוּ פְּאֶשְׁךְ קְרוּ בְּנַפְשִׁי. *Commorantur, delitescunt, ipsi calcaneos meos observant, quandoquidem expectant animam*

meam. Ο'. παροικήσουσι καὶ κατακρύψουσιν αὐτοί, τὴν πτέρναν μου φυλάξουσιν, καθάπερ ὑπέμεινα τῇ ψυχῇ (alia exempl. ὑπέμειναν τὴν ψυχὴν) μου. Σ. συνήγητο λάθρα, καὶ τὰ ἴχνη μου παρετήρουν, προσδοκῶντες τὴν ψυχὴν μου.¹³

8. עַל-אֲוִן פְּלִט-לָמוּ בָאָה עַמִּים הוֹרֵד אֱלֹהִים. *Propter nequitiam liberatio illis; in ira gentes deturba, Deus.* Ο'. ὑπὲρ τοῦ μηθενὸς σώσεις (alia exempl. ὤσεις¹⁴) αὐτοῦς ἐν ὄργῃ λαοὺς κατάξεις, ὁ θεός. Ἀ. ἐπὶ ἀνοφελές-διέσωσεν αὐτοῦς ἐν ὄργῃ λαοὺς καταβίβασον, (θεέ.)¹⁵ Σ. διὰ τὴν ἀδικίαν ῥῖσαι ἀπ' αὐτῶν, ἐν ὄργῃ λαοὺς κατάγαγε, ὁ θεός.¹⁶ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο' (ὤσεις αὐτούς).¹⁷ Ε'. ὑπὲρ τοῦ μὴ εἶναι διασσωσμένον αὐτοῖς...¹⁸

9. נָדִי כִפְרַתָּה אֶתָּה שִׁמְחָה דְּמַעְתִּי בְנֵאֲרָה הַלְלָא. *Vagationes meas numerasti tu, pone lacrymas meas in utre tuo; nonne in libro tuo? Ο'. τὴν ζῶην μου ἐξήγγειλά σοι, ἔθου τὰ δάκρυά μου ἐνώπιόν σου, ὡς καὶ ἐν τῇ ἐπαγγελίᾳ σου. Σ. τὰ ἔνδον μου ἐξηρθησας σὺ, ἔθου τὰ δάκρυά μου ἔνδον σου μὴ οὐχὶ ὅταν ἐξαριθμῆς, (τότε κ.τ.έ.)¹⁹*

† (Sic Bugat.; sed pro חַבְלָא in Cod. A. habetur חַבְלָא (sic), favente Cod. B. In tertio autem cod. est חַבְלָא , sine puncto diacritico.)
⁷ Nobil., Vat., Reg. unus, et Colb. unus. ⁸ Euseb., Theodoret., Nobil., Vat., Reg., Colb. Apud Theodoret., Nobil., Vat. ἐν abest. Cf. ad v. 10. Colb. habet, ἐν σοὶ πέποιθα. Syro-hex. $\text{חַבְלָא} \text{ חַבְלָא} \text{ חַבְלָא} \text{ חַבְלָא} \text{ חַבְלָא}$.
⁹ Nobil., Vat. Lectio a Montef. prae-terita. ¹⁰ Euseb. et unus Regius. Ad Aquilam cor-reximum ῥῆμα pro ῥήματα, et ad Vtam αὐτοῦ pro μου, utrumque juxta Syro-hex., qui affert: $\text{חַבְלָא} \text{ חַבְלָא} \text{ חַבְלָא} \text{ חַבְלָא} \text{ חַבְלָא}$.
¹¹ "Euseb. [Nobil.], et Colbert. unus, qui sic habet: οὕτω διὰ πάσης κ.τ.έ."—Montef. Syro-hex. affert: $\text{חַבְלָא} \text{ חַבְלָא} \text{ חַבְלָא} \text{ חַבְלָא} \text{ חַבְלָא}$. Schleus-ner. ex *Catena PP. GG.*, T. II, p. 84 affert: Θ. ἐξήγησαν, τούτῳ, παρετήρουν, τοὺς λόγους μου; quae versio parum fida esse videtur. ¹² Euseb., Colb. ¹³ Euseb., Theodoret., Nobil. et Regii duo, quorum unus παρετηρῶντο. Syrus affert: $\text{חַבְלָא} \text{ חַבְלָא} \text{ חַבְלָא} \text{ חַבְלָא} \text{ חַבְלָא}$.
¹⁴ Sic Ald.

cum libris plurimis et Theodoreto. Syro-hex. $\text{חַבְלָא} \text{ חַבְלָא} \text{ חַבְלָא} \text{ חַבְלָא} \text{ חַבְלָא}$.
¹⁵ "Aquilae lectionem mutilam affert Euseb., itemque Coislin. unus."—Montef. Euseb. affert: Ἀ. καταβίβασον. Coislin. et sine nom. Nobil.: Ἀ. ἐπὶ ἀνοφελές δ. αὐτούς. Difficile est dicere quid in suo habuerit Syrus, notans: Ἀ. ἐπὶ ἀνοφελές *direxit* αὐτούς ($\text{חַבְלָא} \text{ חַבְלָא} \text{ חַבְלָא}$). Certe pro חַבְלָא Aquilae proprium est *discesserunt*.
¹⁶ Euseb. et Regii duo. Nobil. affert: Σ. διὰ τὴν ἀδικίαν ῥύση ἀπ' αὐτῶν. Syro-hex. Symmacho continuat: ($\text{חַבְלָא} \text{ חַבְלָא}$) $\text{חַבְלָא} \text{ חַבְלָא} \text{ חַבְלָא} \text{ חַבְלָא} \text{ חַבְלָא}$. Hieron. in Ep. ad Sun. et Fret. 32: "Et apud Latinos pro eo quod est, *dejicies*, id est, *κατάξεις*, male error obtinuit *κατεάξεις*, id est, *confringes*; nam et in Hebraeo HORED habet, id est, *καταβίβασον*, quod nos possumus dicere, *depone*; et Sym-machus interpretatus est, *κατασείσαι*." Sed pro *κατασείσαι* unus liber apud Vallarsium *κατάγαγε* habet.
¹⁷ Coislin. idem. Praeterea Montef. ex Martiano edidit: Θ. καταβαλεῖς. ¹⁸ Nobil. Huic proxime accedit Hieron.: *qui nullus est salvus in eis*.
¹⁹ Euseb., Reg. unus. In medio membro edebatur ἐνώπιόν σου pro ἔνδον σου, quod ex

10. אָז יָשׁוּבוּ אֹיְבֵי אַחֲרֵי בְיֹם אֶקְרָא. *Tunc convertentur retrorsum hostes mei, die quo invocavero.* Ο'. ἐπιστρέψουσιν οἱ ἔχθροί μου εἰς τὰ ὀπίσω, ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐπικαλέσωμαι σε. Σ. τότε ἀποστραφήσονται οἱ ἔχθροί μου ὀπίσω, ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐπικαλέσωμαι σε.²⁰ 'Α. Σ. Θ. Ε'. τότε (ἐπιστρέψουσιν).²¹

יְהִי-יְרַעַתִּי כִּי-אֱלֹהִים לִי. *Hoc scio, quia Deus est mihi.* Ο'. ἰδοὺ ἔγνω ὅτι θεὸς μου εἶ σύ. Σ. οἶδα ὅτι ἔστι θεὸς μοι.²² 'Ο 'Εβραῖος, Ε'. ὅτι θεὸς μοι ἐστὶ.²³

11. בְּאַלְהִים אֶהְיֶלְ דַּבֵּר בִּיהוָה אֶהְיֶלְ דַּבֵּר. *In Deo laudabo verbum, in Jova laudabo verbum.* Ο'. ἐπὶ τῷ θεῷ αἰνέσω ῥῆμα, ἐπὶ τῷ κυρίῳ αἰνέσω λόγον. 'Α. ἐν θεῷ καυχῆσομαι ῥῆμα, ἐν κυρίῳ ὑμνήσω λόγον.²⁴ Σ. τὸν θεὸν ὑμνολογήσω, διὰ τοῦ θεοῦ ὑμνοποιήσομαι λόγον.²⁵

12. בְּאַלְהִים בְּטַחְתִּי לֹא אִירָא מִהַיַּעֲשֶׂה אָדָם לִי. *In Deo confisus sum, non timebo quid faciat homo mihi.* Ο'. ἐπὶ τῷ θεῷ ἤλπισα, οὐ φοβηθήσομαι τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος. Σ. τῷ θεῷ πέποιθα, οὐ φοβηθήσομαι τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος.²⁶

13. עָלַי אֱלֹהִים נְדַרְךָ אִשְׁלֵם תּוֹדֹת לָךְ. *Super me, Deus, vota tua, reddam gratiarum actiones tibi.* Ο'. ἐν ἐμοί, ὁ θεὸς, αἰ εὐχαί, ἃς ἀποδώσω αἰνεσέως σου. Σ. ἀναδέχομαι, θεε, ἃ ἠύξαμην,

ἀποδώσω αἰνεσεις σοι.²⁷

14. לְהַתְהַלֵּךְ לִפְנֵי אֱלֹהִים בְּאוֹר הַחַיִּים. *Ad ambulandum coram Deo in luce viventium.* Ο'. τοῦ εὐαρεστήσαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἐν φωτὶ ζώτων. Σ. ὥστε ὀδεύειν ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ διὰ φωτὸς τῆς ζωῆς.²⁸ "Ἄλλος" εὐαρεστήσω.²⁹

PSALM. LVI (Hebr. lvii).

1. לְמַנְצֵחַ אֶל-מִשְׁחַת לְדָוִד מִכְתָּם בְּבִרְחוּ מִצִּיּוֹן. *Praecentori, Ne perdas, Davidi scriptum (carmen), quando fugit a facie Sauli in speluncam.* Ο'. εἰς τὸ τέλος, μὴ διαφθείρης, τῷ Δαυὶδ εἰς στηλογραφίαν, ἐν τῷ αὐτὸν ἀποδιδράσκειν ἀπὸ προσώπου Σαουλ εἰς τὸ σπήλαιον. Σ. ἐπὶ κίονον περὶ τοῦ, μὴ διαφθείρης, τοῦ Δαυὶδ τοῦ ταπεινόφρονος καὶ ἀμώμου ('Α. ταπεινοῦ τελείου), ἥγικα ἀπέδρα ἀπὸ προσώπου Σαουλ εἰς τὸ σπήλαιον.¹

2. הַיְיָ אֱלֹהִים הַנְּנִי. *Miserere mei, Deus, miserere mei.* Ο'. ἐλέησόν με, ὁ θεὸς, ἐλέησόν με. 'Α. δῶρσαί μοι, θεε, δῶρσαί μοι.²

אֶחְסֶה. *Confugiam.* Ο'. ἐλπιδῶ. Σ. εὐαρεστήσω.³
 עַד-יַעֲבֹר הַרוּחַ. *Donec transierit pernicies.* Ο'. ἕως οὗ παρέλθῃ ἡ ἀνομία. 'Α. ἕως ἂν παρέλθῃ ἡ ἐπιβουλὴ. Σ. ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ ἐπηρεαστής.⁴

Nobil. et Syro-hex. (ܡܫܢܝܢ ܡܫܢܝܢ) correximus. Idem paulo ante: ܡܫܢܝܢ ܡܫܢܝܢ, h. e. τὰ ἔνδον μου ἐξηριθμήσας σύ; non, ut Nobil., Theodoret., et Cod. 268: Σ. τὰ ἔνδον μου ἐξηριθμήθητι σοι. Et mox: ܡܫܢܝܢ ܡܫܢܝܢ, h. e. μὴ οὐχὶ ὅταν ἐξαριθμῆς. Nobil. affert: Σ. ἔθου—ἐξαριθμῆς. ²⁰ Euseb., Reg. unus. Syro-hex. Symmacho continuat: ܡܫܢܝܢ ܡܫܢܝܢ ܡܫܢܝܢ, h. e. ἔθου—ἐξαριθμῆς. ²¹ Nobil. ²² Euseb., Reg. unus. ²³ Syro-hex. ܡܫܢܝܢ ܡܫܢܝܢ, h. e. μὴ οὐχὶ ὅταν ἐξαριθμῆς. ²⁴ Euseb. Montef. qui Regium quoque unum appellat, edidit: 'Α. ἐν τῷ θ. κ. ρ., ἐν τῷ θεῷ ὑμ. λόγον; invito Euseb. ²⁵ Euseb., Reg. unus. ²⁶ Idem. ²⁷ Idem. ²⁸ Euseb.: Σ. ὡς τὸ ὀδεύειν κ. τ. ε. Correximus ope Syri nostri, qui affert: ܡܫܢܝܢ ܡܫܢܝܢ ܡܫܢܝܢ, h. e. μὴ οὐχὶ ὅταν ἐξαριθμῆς.

²⁹ "Colbert. στιχηρῶς scriptus."—Montef. Est lectio Comp., Ald., et librorum plurimorum pro Vaticana, τοῦ εὐαρεστήσαι.
 PSALM. LVI. ¹ Syro-hex. ܡܫܢܝܢ ܡܫܢܝܢ ܡܫܢܝܢ, h. e. μὴ οὐχὶ ὅταν ἐξαριθμῆς. ² Euseb. affert: 'Α. ταπεινοῦ τελείου. Σ. τοῦ ταπεινόφρονος καὶ ἀμώμου. ³ Syro-hex. et Bar Hebr. ܡܫܢܝܢ ܡܫܢܝܢ ܡܫܢܝܢ, h. e. μὴ οὐχὶ ὅταν ἐξαριθμῆς. ⁴ Euseb., Theodoret. Ad Aquilam Theodoret. legit, ἕως οὗ παρέλθῃ; ad Sym. Euseb. ἐπηρεαστής sine artic. Nobil. affert: 'Α. ἡ ἐπιβουλὴ. Σ. ὁ ἐπηρεαστής. Syro-hex. ܡܫܢܝܢ ܡܫܢܝܢ ܡܫܢܝܢ, h. e. μὴ οὐχὶ ὅταν ἐξαριθμῆς. (Interpres Philox. Matth. v. 44 pro ἐπηρεάζουτες habet ܡܫܢܝܢ ܡܫܢܝܢ ܡܫܢܝܢ.)

- 3. גָּמַר עָלַי. *Qui perficiet pro me (causam meam aget).* O'. τὸν εὐεργετήσαντά με. 'A. τὸν ἀπηρτισμένον (s. συντετελεσμένον) ἐπ' ἐμέ.⁵ Σ. τὸν ἐπιτιμήσαντα ὑπὲρ ἐμού.⁶ O'. διάψαλμα. 'A. E'. *cantilena.*⁷
- 4. קָלָה. O'. Vacat. 'A. E'. *cantilena.*⁷
- 5. בְּתוֹכָהּ לְהַשִּׁיב לְבָבִי בְּתוֹךְ לְבָבֵי אֲנִי שֹׁשְׁבֵי לְהַטִּיט. (*Anima mea*) *in medio leonum: cubo (inter) homines flammam spirantes.* O'. (καὶ ἐρρύσατο τὴν ψυχὴν μου) ἐκ μέσου σκύμων' ἐκοιμήθην τεταραγμένως. 'A. ἐν μέσῳ λειωνῶν κοιμηθήσομαι λάβρων.⁸ Σ. ἐν μέσῳ λεόντων εὐθαρσῶν ἐκοιμήθην μεταξύ φλεγόντων.⁹ Θ. (s. E'.)... ἐκοιμήθην μετὰ ἀναλίσκόντων.¹⁰
- הַלָּחֵט. *Lancea.* O'. ὄπλον. 'A. δόρυ. Σ. δόρατα. Θ. τόξον. E'. S'. ὁμοίως τοῖς O'.¹¹
- 7. פְּתִיחַ. *Foveam.* O'. βόθρον. "Ἄλλος λάκκον."¹²
- כָּלָה בְּתוֹכָהּ. *In medium ejus. Selah.* O'. εἰς αὐτόν. διάψαλμα. 'A. ἐν μέσῳ αὐτοῦ, ἀεὶ.¹³
- 8. נִכּוֹן לְבִי. *Firmum est cor meum.* O'. ἐτόιμη ἡ καρδία μου. Σ. ἐδραία ἡ καρδία μου.¹⁴

- 9. הַבְּבֵל וְכִנּוֹר. *Nablium et cithara.* O'. ψαλτήριον καὶ κιθάρα. 'A. Σ. νάβλα καὶ κιθάρα.¹⁵
- 11. וְעַד-שְׁחֵקִים. *Et usque ad nubes.* O'. καὶ ἕως τῶν νεφελῶν. Σ. καὶ ἕως (s. μέχρι) τοῦ αἰθέρος.¹⁶

PSALM. LVII (Hebr. lviii).

- 1. לְמַנְצֵחַ אֶל-פְּתִיחַ לְדוֹד מִכְתָּם. *Praecentori, Ne perdas, Davidi scriptum* (carmen). O'. εἰς τὸ τέλος, μὴ διαφθείρης, τῷ Δαυιδ εἰς στηλογραφίαν. 'A. τῷ νικοποῖφ, μὴ διαφθείρης, (τοῦ Δαυιδ) ταπεινοῦ τέλειου.¹
- 2. הַאֲמַיְנֵם אֵלֶם שָׁדַק הַדְּבָרִיו. *An revera silentium justitiae* (justitiam quae tam diu siluit) *proloquimini?* O'. εἰ ἀληθῶς ἄρα δικαιοσύνη λαλεῖτε; 'A. οὐκ ἀληθῶς ἀλαλία δικαιοσύνη ἐλάλησαν,² Σ. ἄρα ἀληθῶς, φύλον, δίκαια λαλεῖτε;³
- 3. הַמַּיְנֵם יְדִיכֶם הַפְּלִסוֹן. *Violentiam manuum vestrarum appenditis.* O'. ἀδικίαν αἱ χεῖρες ὑμῶν συμπλέκουσιν ('A. διασταθμίζετε. Θ. E'. διασταθμίζουσιν⁴). Σ. ἀδικίαν ἐν χερσῶν ὑμῶν ἐρευνάτε.⁵

⁶ Syro-hex. † *حَمَعَلُ حَلَّ*. Cf. ad Psal. vii. 10. Eadem fere Hebraica, *יָבַר בְּעַי*, rectius vertit idem interp. ad Psal. cxxxviii. 8, *ἐπιτελέσει ὑπὲρ ἐμού*, ut in nostro quoque loco Bugatus dedit, *perficientem super me*, repugnante participii passivi usu. Quod vero testatur Heidenheim (*Deutsche Vierteljahrsschrift* etc. T. I, p. 275) in specimine lectionum Cod. Mus. Brit., nobis B., describendo, in isto cod. pro *حَمَعَلُ* haberi *حَمَعَل*, egregie fallitur; nam legit omnino ut Cod. A. Etiam ceteras lectiones ab eodem V. D. ex dicto cod. excerptas, aut oscitanter descriptas, aut, quod verius videtur, operum incuriae imputandas esse, pro certo affirmare possumus. ⁶ Syro-hex. † *حَمَعَلُ حَمَعَل*. Pro *חָמַר* Sym. videtur legisse *חָמַר*. ⁷ Syro-hex. † *חָמַר*. Cf. ad Psal. xxxviii. 12. ⁸ Euseb. Theodoret. affert: 'A. μετὰ λάβρων (Cod. 2, ut Nobil., *λαύρων*). ⁹ Euseb. affert: Σ. ἐν μέσῳ λεόντων εὐθαρσῶν ἐκοιμήθην. Sic Colb. unus, sed εὐθαρσῆς ὢν pro εὐθαρσῶν. Nobil., Vat.: Σ. εὐθαρσῶν ἐκοιμήθην μεταξύ φλεγόντων. Theodoret.: Σ. μετὰ φλεγόντων. Tandem Syro-hex.: Σ. ἐκοιμήθην μεταξύ φλεγόντων (*حَمَعَلُ حَمَعَل*). Haec inter se conciliari

possunt, si sumatur Symmachum, verbosiore interpretem, *εὐθαρσῶν ἐκοιμήθην* pro *εὐθαρσῆς* posuisse, et ante *חָמַר*, quod etiam interpretes hodierni fecerunt, ellipsin τοῦ μετὰ s. μεταξύ statuisse. Montefalconius Symmachi lectionem ex conjectura sic restituit: Σ. μεταξύ λεόντων ἐκοιμήθην φλεγόντων. ¹⁰ Theodoret., qui Theodotoni tributit. Syrus affert: † *حَمَعَلُ حَمَعَل*. ¹¹ Nobil., Vat. Montef. ex Agellio, ut falso affirmat, edidit: 'A. δόρυ. Σ. δόρατα. O'. Θ. E'. S'. ὄπλον. Aliter Syrus noster: Σ. τόξον (*حَمَعَل*). ¹² "Unus codex." ¹³ Syro-hex. † *حَمَعَلُ حَمَعَل*. ¹⁴ Theodoret. Syro-hex.: Σ. ἐδραία (*حَمَعَلُ حَمَعَل*). ¹⁵ Syro-hex. *حَمَعَلُ حَمَعَل*. ¹⁶ Syro-hex. et Bar Hebr. *حَمَعَلُ حَمَعَل*. PSALM. LVII. ¹ Syro-hex. *حَمَعَلُ حَمَعَل*. ² Idem: *حَمَعَلُ حَمَعَل*. ³ Idem: *حَمَعَلُ حَمَعَل*. ⁴ "Sic unus Reg. ex Origene."—Montef. Pro *διασταθμίζονται*, quod edidit Montef., Schleusner. in *Opusc. Crit.* p. 211, ex Origen. Opp. T. II, p. 734, *διασταθμίζουσι* legendum monuit. ⁵ Syro-hex. † *حَمَعَلُ حَمَعَل*.

4. דְּבָרֵי כָזָב. Qui loquuntur mendacium. Ο'. ἐλάλησαν ψευδῆ. Σ. οἱ λαλοῦντες ψευδῆ.⁶

5. כְּמִרְפָּתַן חֲרָשׁ יֵאָזְנוּ. Instar aspidis surdae, quae obturat aurem suam. Ο'. ὡσεὶ ἀσπίδος κωφῆς, καὶ βουούσης τὰ ὄτα αὐτῆς. Σ. ὡς ἀσπίδι κωφῇ, βουούσῃ ὡτίον αὐτῆς.⁷

6. אֲשֶׁר לֹא-יִשְׁמַע לְקוֹל מְלַחְשֵׁים. Quae non audit vocem incantantium. Ο'. ἦτις οὐκ εισακούσεται φωνὴν ἐπαδόντων ('Α. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'. Σ. ψιθυρίζοντων⁸). Σ. ἵνα μὴ ἀκούσῃ φωνὴν ψιθυρίζοντων.⁹ "Ἄλλος" ἐπασιδῶν. "Ἄλλος" φαρμακῶν.¹⁰

7. חוּבֵר הַבְּרִים מְחַכֵּם. Fascinatoris fascinationum periti. Ο'. φαρμάκου τε (alia exempl. φαρμακοῦται¹¹) φαρμακευομένου παρὰ σοφοῦ. 'Α. ἐπαείδειν ἐπασιδῆν σεσοφισμένου.¹² Σ. ἐπαστοῦ ἐπφδάς σεσοφισμένου.¹³ Θ. φαρμάκου φαρμακευομένου παρὰ σοφοῦ. Ε'. φαρμακεύουσα φαρμακοῦς... Σ'. ὁμοίως τοῖς Ο'.¹⁴

8. בְּתוֹן יְהוָה. Comminue, Jona. Ο'. συνέθλασεν ὁ κύριος. 'Α. ἐκρίζωσον, κύριε.¹⁵

9. יִמְאִסוּ כְמוֹ-מַיִם יִתְהַלְכֵרְ לָמוּ. Liquescent sicut aquae quae decurrunt sibi ipsis. Ο'. ἐξουδενωθήσονται ὡς ὕδωρ διαπορευόμενον. Σ. διαλυθήτωσαν ὡς ὕδωρ παρερχόμενον ἑαυτῶ.¹⁶

10. יִרְדֵּךְ הַצֵּו כְּמוֹ יִתְהַלְלֵךְ. Intendat sagittas suas

quasi praecisae (sine cusptide) sint. Ο'. ἐτενεῖ τὸ τόξον αὐτοῦ ἕως οὐ ἀσθενήσουσιν. Σ. ὁ τείνων τὸ τόξον αὐτοῦ θορυβηθήτω ὡς τὰ θρυπτόμενα.¹⁷

11. כְּמוֹ שִׁבְלֵי תְּמָס יִהְיֶה נֶפֶל אֶשֶׁת בְּלִחוּו. Sicut limax liquefactione abili, abortivum mulieris, non vident solem. Ο'. ὡσεὶ κηρὸς ὁ τακεῖς ἀνταναιρεθήσονται, ἔπεσε πῦρ, καὶ οὐκ εἶδον τὸν ἥλιον. 'Α. ὁμοίως γῆς ἐντέρφ τακὲν πορευέται, ἔκτρωμα γυναικὸς οὐ μὴ ὀραματισθῶσιν ἥλιον.¹⁸ Σ. ὡσπερὶ χόριον διαλυθὲν διαφωεῖ, ἡ ἔκτρωμα γυναικὸς, ἵνα μὴ ἴδωσιν ἥλιον.¹⁹ Θ. ὡσεὶ κηρὸς τακεῖς ἀνταναιρεθήσεται, ὡς ἔκτρωμα γυναικὸς οὐκ εἶδεν ἥλιον.²⁰

12. בְּצֵרָם וְבִינוּ כִּירְתִּיכֶם אֲמַד כְּמוֹ-חַי כְּמוֹ-הָרוֹן. Priusquam persentiscant ollae vestrae rhamnium, sic vinum, sic ardorem (ardentem) turbine rapiet eum. Ο'. πρὸ τοῦ συνιέναι τὰς ἀκάνθας ὑμῶν τὴν ῥάμμον, ὡσεὶ ζῶντας, ὡσεὶ ἐν ὄργῃ καταπίεται ('Α. λαυλαπίσει. Θ. καταπίεται²¹) ὑμᾶς. Σ. πρὶν ἢ αὐξηθῶσιν αἱ ἀκανθαὶ ὑμῶν, ὥστε γενέσθαι ῥάμμος, ἐτι ζῶντα ὡς ὀλξήρον λαυλαψ ἀρεῖ.²²

13. יִשְׂמַח צְדִיק בְּיַחְיָה נְקָם פְּעֻמָּיו יִרְחֹץ בְּדָם. Laetabitur justus, cum viderit ultionem; gressus suos lavabit in sanguine im-

⁶ Nobil. Syrus affert: **וְהָאֵלֹהִים מְחַלְלִים** (ψευδὸς) **וְהָאֵלֹהִים**. ⁷ Euseb. ⁸ Nobil. Syrus vero: 'Α. Σ. ψιθυρίζοντων (**וְהָאֵלֹהִים**). ⁹ Euseb. ¹⁰ Coislin. unus. ¹¹ Sic a 2da manu Cod. Vat., alii. Syro-hex. **וְהָאֵלֹהִים מְחַלְלִים**, fascinando fascinata. ¹² Nobil. ¹³ Idem. Euseb. affert: Σ. ἐκάστου (sic) ἐπφδαῖς σεσοφισμένου. Theodoret.: Σ. ἐπαστοῦται (sic) ἐπφδαῖς σεσ. Vat. ἐπαστοῦνται (sic) ἐπφδαῖς σεσ. Postremo Syro-hex. **וְהָאֵלֹהִים מְחַלְלִים**, h. e. ut videtur, ἐπαστοῦ ἐπφδαῖς σεσοφισμένας, juxta Hieronymi versionem, nec incantationes incantationes callidas. (Justin. M. in Apol. II. 6 jungit, ἐπορικιστῶν καὶ ἐπαστῶν καὶ φαρμακευτῶν.) ¹⁴ Nobil., Vat. ¹⁵ Syro-hex. et Bar Hebr. **וְהָאֵלֹהִים מְחַלְלִים**. ¹⁶ Euseb. ¹⁷ Regius unus habet **וְהָאֵלֹהִים מְחַלְלִים**.—Montef. Syro-hex. **וְהָאֵלֹהִים מְחַלְלִים** **וְהָאֵלֹהִים מְחַלְלִים**.

¹⁷ Euseb. Syro-hex. **וְהָאֵלֹהִים מְחַלְלִים**. ¹⁸ Nobil. ¹⁹ Idem. Mendose Euseb.: ὡς περιχωρίον διαλυθὲν διαφωεῖ ἔκτρωμα κ.τ.έ. Syro-hex. **וְהָאֵלֹהִים מְחַלְלִים**, ἢ **וְהָאֵלֹהִים מְחַלְלִים**, h. e. ὡσπερὶ χωρίον διαλυθὲν, διαφωεῖ ἔκτρωμα κ.τ.έ. ²⁰ Nobil. Montef. edidit: ὡσεὶ κηρὸς ὁ τακεῖς κ.τ.έ. ²¹ Nobil. Pro λαυλαπίσει, quod edebatur, correximus λαυλαπίσει. Cf. Hex. ad Psal. xlix. 4. Jesai. liv. II. ²² Euseb., Theodoret., Nobil. Euseb. affert: πρὶν ἢ αὐξήσωσιν κ.τ.έ. Theodoret.: ὥστε γ. ῥάμμον (hoc Nobil.) ἐτι ζῶντας (sic Reg. unus) κ.τ.έ. Vat.: πρὶν αὐξήσωσιν κ.τ.έ. Idem Regius: πρὶν ἢ αὐξήσωσιν. Alius Reg. ἀρει pro ἀρεῖ habet. Syro-hex. Symmacho continuat: **וְהָאֵלֹהִים מְחַלְלִים** **וְהָאֵלֹהִים מְחַלְלִים** **וְהָאֵלֹהִים מְחַלְלִים** (In fine pro λαυλαψ ἀρεῖ Syrus legisse videtur ελαπτε.)

piorum. Ο. εὐφρανθήσεται δίκαιος, ὅταν ἴδῃ ἐκδίκησιν [ἀσεβῶν], τὰς χεῖρας (Οἱ λοιποὶ τοὺς πόδας²³) αὐτοῦ νίψεται ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἁμαρτωλοῦ. Σ. χαρήσεται δίκαιος ἰδὼν ἐκδί- κησιν, τοὺς πόδας αὐτοῦ νίψεται αἵματι ἀσε- βούς.²⁴

12. אֲדַרְבָּרִי לְעֵינָי אֵין יִשְׁאֲלֵהוּמִי בְּאָרְץ.

Utique fructus est iusto; utique est Deus iudea in terra. Ο. εἰ ἄρα ἐστὶ καρπὸς τῷ δίκαιῳ, ἄρα ἐστὶν ὁ θεὸς κρίνων αὐτοὺς ἐν τῇ γῆ. 'Α. πλὴν καρπὸς τῷ δίκαιῳ...²⁵ Σ. ἀληθῶς ἔστι καρπὸς τῷ δίκαιῳ, ἀληθῶς εἰσὶ θεοὶ κρίνοντες ἐν τῇ γῆ.²⁶ Θ. πλὴν ἐστὶ καρπὸς τῷ δίκαιῳ...²⁷

PSALM. LVIII (Hebr. lix).

1. לֹמַעַנַת אֶל־תִּשְׁתַּח תְּלֹדֶךָ מִכְתָּם. *Praecentori,*

Ne perdas, Davidi scriptum (carmen). Ο. εἰς τὸ τέλος, μὴ διαφθείρῃς, τῷ Δαυὶδ εἰς στηλο- γραφίαν. 'Α. τῷ νικητοῦ, μὴ διαφθείρῃς, τοῦ Δαυὶδ ταπεινοῦ τελείου.¹

4, 5. לֹא־פָשַׁעַי וְלֹא־חַטָּאתַי יְהוּדָה : בְּלִיעוֹן רֵעֵנִי וְיִוְכַנְנִי. *Non ob delictum meum, neque pec-*

catum meum, Iova : absque culpa mea currunt

et praeparant (mala). Ο. οὔτε ἡ ἀνομία μου, οὔτε ἡ ἁμαρτία μου, κύριε· ἀνευ ἀνομίας ἔδρα- μων καὶ κατεύθυνα. Σ. ἐμοῦ τοῦ ἀναιτίου καὶ ἀναμαρτήτου, κύριε, μὴ οὕσης ἁμαρτίας ἐπιτρέ- χουσί μοι ἵνα πατάξωσί με.²

5. לִקְרַאתִי. *In occursum meum.* Ο. εἰς συνάν- τησίν μου. Σ. ἐξ ἐναντίας ὑπὲρ ἐμοῦ.³

7. וְיִשׁוּבוּ לְעָרְב יְהוּמֵוּ בְּכָל־לַיְלָה וְיִסְבְּבוּ עִיר. *Rever-* tentur ad vesperam, fremunt sicut canis, et circuibunt civitatem. Ο. ἐπιστρέψουσιν εἰς ἐσπέραν, καὶ λιμώξουσιν ὡς κύων, καὶ κυκλώ- σουσι πόλιν. 'Α... καὶ ὄχλασάτωσαν ὡς κύων...⁴ Σ. ἀνακάμψουσιν ἐσπέρας, καὶ συνηήσουσιν ὡς κύνες κυκλοῦντες πόλιν.⁵ Θ. ... καὶ ἠχῆσουσιν ὡς κύων... Ἐ'... καὶ ἠχῆ- σουσιν ὡς κύνες...⁶

8. הִנֵּה יַבִּיעוֹן בְּפִיהֶם הַרְבוֹת בְּשִׁפְתוֹתֵיהֶם כִּרְמֵי שִׁמְעָה. *Ecce! eructant ore suo, gladii sunt in* labiis eorum; nam quis est audiens? Ο. ἰδὼν ἀποφθέγγονται ἐν τῷ στόματι αὐτῶν, καὶ βομφαία ἐν τοῖς χεῖλεσιν αὐτῶν, ὅτι τίς ἤκουσε; Σ. αὐτοὶ μὲν ἀποβλύζουσιν τοῖς στόμασιν αὐ- τῶν, ὡς μαχαίρας τοῖς χεῖλεσιν αὐτῶν, ὡς οὐδε- νὸς ἀκούοντος [ἐβῶν].⁷

²³ Euseb. Pro ἀσεβῶν, quod abest a Comp., Ald., Psalt. Gall., Codd. 13, 21, etc., in Syro-hex. est ἀσεβοῦς sine obelo.

²⁴ Euseb. Syro-hex. † *هو. حنكهم نعي.* ²⁵ Vat.

²⁶ Syro-hex. *هو. حنكهم نعي. حنكهم نعي. حنكهم نعي.* (Pro *هو. حنكهم نعي.*) Cod. C. male affert *هو. حنكهم نعي.* ²⁷ Vat.

PSALM. LVIII. 1 Syro-hex. *هو. حنكهم نعي.* ² Euseb. affert: Σ. μὴ οὕσης ἁμαρτίας ἐπιτρέχουσιν ἵνα ἐλκύσωσί με. Theodoret. et Cod. 268: Σ. μὴ οὕσης ἁμαρτίας οὕτω τρέχουσιν ἵνα πατάξουσιν. Nobilius: Σ. μὴ οὕσης ἀνομίας ἐπιτρέχουσιν ἵνα πατάξωσί με. Syrus noster haec habet: *هو. حنكهم نعي. حنكهم نعي. حنكهم نعي.* Bugatus vertit: S. *quum non sit peccatum meum, quod sit absque altari et absque expiatione, Domine : incurrunit adversum me ut interficiant me.* Notandus est error optimi Doctoris, qui discrimen inter *حنكهم*, altare, βῶμος, et *حنكهم*, causa, aīria, non satis attendens, absque altari et absque expiatione, pro his, absque causa et absque peccato, interpretatus est. Meis

quidem auribus Syriaca sic sonant: Σ. μὴ οὕσης ἁμαρτίας ἐμοῦ τοῦ ἀναιτίου (cf. Hex. ad Job. xxxiv. 6, ubi *שׁוֹמֵר* Symmacho est ἀναιτίας) καὶ ἀναμαρτήτου, κύριε, ἐπιτρέχουσί μοι ἵνα πατάξωσί (cf. Exod. ii. 12. Jud. xv. 15. 4 Reg. iii. 23. Jerem. xxxiii. 5 in Syro-hex.) με. Etiam Nobil. scholium affert, a Montefalconio silentio praeteritum: ἀναιτίου καὶ ἀναμαρτήτου. Haec si recte habent, Syrus verba, μὴ οὕσης ἁμαρτίας, perspicuitatis causa transposuisse censendus est. ³ Nobil., Reg. unus. ⁴ Euseb. Cf. ad v. 15. ⁵ Nobil., Vat., quorum hic ἀνακάμψουσιν legit. Euseb. affert: Σ. καὶ συνηήσουσιν ὡς κύνες. Syro-hex. *هو. حنكهم نعي. حنكهم نعي.* (ἠχῆσουσιν) ⁶ Euseb. ⁷ "Ex duobus MSS., Agellio, Drusio, et Eusebio."—Montef. Nobil. affert: Σ. αὐτοὶ μὲν—ἀκούοντος. Sic Vat., Agell., sed τοῖς δὲ χ. pro τοῖς χ. Praeterea Agell. ὡς μαχαίρας habet. Euseb.: Σ. ὡς οὐδενὸς ἀκούοντος ἐβῶν. Theodoret.: Σ. ὡς μηθενὸς ἀκούοντος. Syro-hex.: Σ. ὡς οὐδενὸς ἀκούοντος (*هو. حنكهم نعي. حنكهم نعي.*). Tandem Euthym. Zigab.: ἀντί γάρ, τίς, οὐδεὶς ἐξέδωκεν δὲ σύμμαχος.

9. **וְיִצְחָקוּ לְכָל-גּוֹיִם.** *Et tu, Iova, deridebis eos, subsannabis omnes gentes.* Ο. και συ, κύριε, ἐκγελάσῃ αὐτοὺς, ἐξουδενώσεις πάντα τὰ ἔθνη. Σ. συ δὲ, κύριε, καταγελάσεις αὐτῶν, ἐπιφθέγγῃ πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν.⁹

11. **וְיִמְדְּנִי חַסְדֵי יְהוָה.** *Deum meum (quod attingit), benignitas ejus praeveniet me.* Ο. ὁ θεὸς μου, τὸ ἔλεος αὐτοῦ προφθάσει με. Ἄλλος· ὁ ἔφορβός μου τὸ ἔλεος αὐτοῦ σκεπάσει με.⁹

יְרֵאֵנִי בְשׂוֹרְרֵי. *Videre me faciet (interitum) oppressorum meorum.* Ο. δείξει μοι ἐν τοῖς ἐχθροῖς μου. Σ. ἐπιδείν ποιήσει με τοῖς ἀποτειχίζουσὶ με.¹⁰

12. **וְיִשְׁכַּחוּ עַמִּי.** *Ne obliviscantur populares mei.* Ο. μήποτε ἐπιλάβθωνται τοῦ νόμου σου (Ἄ. Θ. λαοῦ μου). Σ. μήποτε ἐπιλάβθωνται ὁ λαός μου.¹¹

הַיְגִיעֵמוּ בְחֵילֶךָ יְהוָה יְהוּרִידְמוּ מְגִנָּתֵי אֲדָנָי. *Commovete eos in fortitudine tua, et deturba eos, clypeus noster, Domine.* Ο. διασκόρπισον αὐτοὺς ἐν τῇ δυνάμει σου, καὶ καταγάγε αὐτοὺς, ὁ ὑπερασπιστής μου κύριε. Σ. ἀναστάτωσον αὐτοὺς τῇ δυνάμει σου, καὶ κάθελε αὐτοὺς, ὑπερασπιστὰ ἡμῶν κύριε.¹²

13. **חַטְאת־פִּימוּ דְבַר-שִׁפְתֵימִי.** *Peccatum oris eorum, verbum labiorum eorum.* Ο. ἁμαρτίαν στόματος αὐτῶν, λόγον χειλέων αὐτῶν. Σ. τῇ ἁμαρτία τοῦ στόματος αὐτῶν, τῷ λόγῳ τῶν χειλέων αὐτῶν.¹³

וְיִלְכְּדוּ בְגִאֲוֲנָם וּמְאֵלָה וּמִזְחַשׁ יִסְפְּרוּ. *Et cariantur in fastu suo, et propter maledictiones et propter mendacia quae enarrant.* Ο. και συλληφθήτωσαν ἐν τῇ ὑπερηφανίᾳ αὐτῶν, καὶ ἐξ ἄρᾶς καὶ ψεύδους διαγγελήσονται. Σ. συλληφθήτωσαν μετὰ τῆς ὑπερηφανίας αὐτῶν, ἀρὰν καὶ ψεῦδος λαλοῦντες.¹⁴

14. **כָּלֶה בְּחֶמֶד כָּלֶה וְאִינֵמוּ.** *Consume in furore, consume, ut non sint.* Ο. συντέλειαι, ἐν ὄργῃ συντελείας, καὶ οὐ μὴ ὑπάρξουσιν. Ἄ. τέλεσον ἐν χόλῳ, τέλεσον, καὶ οὐχ ὑπάρξουσιν.¹⁵ Σ. συντέλεσον ἐν θυμῷ, ἀνάλωσον, ἵνα μὴ ὦσιν.¹⁶

לְאַפְסֵי הָאָרֶץ סָלָה. *Usque ad fines terrae. Selah.* Ο. Θ. τῶν περάτων τῆς γῆς. διάψαλμα. Ἄ. εἰς πέρατα τῆς γῆς ἀεί. Σ. εἰς τὰ πέρατα τῆς γῆς.¹⁷

15. **וְיָשׁבוּ לְעֶרֶב יְהוּמוּ כְכֶלֶב יוֹסֹבְבוּ עִיר.** *Et revertentur ad vesperam, fremunt sicut canis, et circuibunt civitatem.* Ο. ἐπιστρέψουσιν εἰς ἑσπέραν, καὶ λιμώξουσιν ὡς κύων, καὶ κυκλώσουσι πόλιν. Ἄ... ὀχλάσουσιν ὡς κύων...¹⁸

⁹ Euseb., qui pro ἐπιφθέγγῃ, ἐπιφράζει habet. Mendum, quod suspicabatur Montef. in vocab. ἐπιφράζεις (sic), ex *Catena P.P.GG.*, T. II, p. 160 correxit Bahrdtius, rescribendo ἐπιφθέγγῃ. Consentit Syrus noster: **وَالْحَمْدُ لِلَّهِ**. Cf. Hex. ad Hos. vii. 16, ubi pro ὁ ἐπιφθέγγαντο Syrus habet **وَالْحَمْدُ لِلَّهِ**.⁹ ¹⁰ Sic unus Regius, qui interpretem tacet. Videtur esse Vtae, vel Vitae, vel VIImae, quae liberiori interpretandi genere concinnatae sunt.—Montef. ¹¹ Euseb., Reg. unus. Syro-hex. **وَالْحَمْدُ لِلَّهِ** **وَالْحَمْدُ لِلَّهِ** **وَالْحَمْدُ لِلَّهِ**.¹¹ Montef. e duobus MSS. edidit: Ἄ. Θ. μήποτε ἐπιλάβθωνται τοῦ λαοῦ σου. Σ. μήποτε ἐπιλάβθωνται ὁ λαός μου τοῦ νόμου σου. Nobil. affert: Ἄ. Θ. λαοῦ μου. Σ. ἐπιλάβθωνται ὁ λ. σου τοῦ ν. σου. Cod. 264: Ἄ. Θ. ἀντιλαμβάνομενος (!) λαοῦ μου. Σ. ἐπιλάβθωνται (sic) ὁ λαός μου. Syro-hex. in textu habet, μήποτε ἐπιλάβθωνται τοῦ ὀνοματός σου; in marg. autem: Ὁ Ἑβρ. Ἐ. utique *populum meum* (**וְיִסְפְּרוּ** **וְיִסְפְּרוּ**). Σ. μήποτε ἐπιλάβθωνται (**וְיִסְפְּרוּ**) ὁ λαός μου. Hieron. in Epist. ad Sun. et

Fret. 33: “*Ne occidas eos, ne quando obliviscantur populi tui.* Pro quo in Graeco scriptum est, *legis tuae*; sed in LXX et in Hebraeo non habet, *populi tui*, sed, *populi mei*, et a nobis ita versum est.” ¹² Theodoret., Nobil. Coll. unus pro *κάθελε* habet *κατάγαγε*, male. Euseb. affert: Σ. ἀναστάτωσον αὐτοὺς τῇ δ. σου. Syro-hex.: Σ. ἀναστάτωσον (**וְיִסְפְּרוּ**) αὐτοὺς, καὶ κάθελε (**וְיִסְפְּרוּ**) αὐτοὺς τῇ δυνάμει σου. ¹³ Theodoret. Euseb. affert: Σ. ἁμαρτία τ. σ. αὐτῶν, καὶ τῷ λόγῳ κ.τ.έ. Syro-hex. **וְיִסְפְּרוּ** **וְיִסְפְּרוּ** **וְיִסְפְּרוּ**. ¹⁴ Euseb., Theodoret., Nobil. et Cod. 268; e quibus Theodoret. et Cod. 268 legunt et distinguunt: λαλοῦντας συντέλεσον ἐν θυμῷ κ.τ.έ. Syrus affert: Σ. ἀρὰν καὶ ψεῦδος λαλοῦντες (**וְיִסְפְּרוּ** **וְיִסְפְּרוּ** **וְיִסְפְּרוּ**). ¹⁵ Euseb., a Montef. praetermissus. ¹⁶ Euseb., Theodoret., Nobil. et Cod. 268. Syro-hex. Symmacho continat: **וְיִסְפְּרוּ** **וְיִסְפְּרוּ** **וְיִסְפְּרוּ**. ¹⁷ Nobil., Vat. ¹⁸ Euseb. Montef. nescio unde, edidit: Ἄ. ἀνακαμπτέτωσαν ἑσπέρας, ὀχλάσουσιν ὡς κύων, περιερχόμενοι

Σ. ἀνακαμπτέωσαν ἐσπέρας, θορυβείωσαν ὡς κύνες, περιερχόμενοι πόλιν.¹⁹ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.²⁰

16. **הִמָּה וַיָּנִיעֵנוּ לְאֶמְלֵל אֶס-לָא יִשָּׁבְעוּ וַיְלִינוּ.**
Ipsi vagabuntur ad edendum, si non saturati fuerint, et (famelici) pernoctaverint (s. et murmurabunt). Ο'. αὐτοὶ διασκορπίσθονται τοῦ φαγεῖν, ἐὰν δὲ μὴ χορτασθῶσι, καὶ γογγύσουσιν. 'Α. αὐτοὶ σαλευθῆσονται τοῦ φαγεῖν, ἐὰν μὴ ἐμπλησθῶσι, καὶ γογγύσωσι.²¹ Σ. ῥεμβόμενοι, ἵνα μὴ ἀχόρταστοι αὐλισθῶσιν.²²

17. **וַיְאָרֶנְן לְבַקֵּר חֶסְדְּךָ.**
Et praedicabo in mane benignitatem tuam. Ο'. καὶ ἀγαλλιάσομαι τὸ πρωῖ τὸ ἔλεός σου. Σ. καὶ ὑμνήσω κατ' ὄρθρον τὸ ἔλεός σου.²³

PSALM. LIX (Hebr. lx).

1. **לְמַנְיַעַ עַל-שִׁשְׁנָן עֲדוּת מִכְתָּם לְדָרֹךְ לְלִמּוּד.**
Praecentori super Susann testimonii, scriptum (carmen) Davidi ad docendum. Ο'. εἰς τὸ τέλος τοῖς ἀλλοιωθησομένοις ἔτι εἰς στηλογραφίαν τῷ Δαυὶδ εἰς διδασχῆν. 'Α. τῷ νικοποιῶ ἐπὶ κρίνων μαρτυρίας ταπεινοῦ τελείου τοῦ Δαυὶδ...¹ Σ. ἐπινίκιον ὑπὲρ τῶν ἀνθῶν μαρτυρία τοῦ ταπεινόφρονος καὶ ἀμόμου τοῦ Δαυὶδ εἰς διδασχῆν.²

2. **בְּהַצּוּתוֹ אֶת-אֲרָם נְהָרִים וְאֶת-אֲרָם צוֹבָה וַיָּשָׁב יוֹאָב וַיֵּבֶן אֶת-אֲדוֹם בְּנֵי-מִלְחָה שְׁנַיִם עָשָׂר אֶלְפֵי.**
Quam bellum gereret cum Mesopotamia et cum Syria Soba; et reversus est Joab, et percussit Idumaeos in valle salis duodecim millia. Ο'. ὅποτε ἐνεπύρισε τὴν Μεσοποταμίαν Συρίας, καὶ τὴν Συρίαν Σοβάλ· καὶ ἐπέστρεψεν 'Ιωὰβ, καὶ ἐπάταξε τὴν φάραγγα (alia exempl. τὸν 'Εδῶμ ἐν τῇ φάραγγι) τῶν ἀλῶν, δώδεκα χιλιάδας. Σ. ὅποτε ἐμπρήσας τὴν Συρίαν τῆς Μεσοποταμίας, καὶ τὴν Συρίαν Σωβάλ, [καὶ] ἀνέστρεψεν, καὶ ἐπάταξε τὸν 'Εδῶμ ἐν τῇ φάραγγι τοῦ ἀλῶς, δώδεκα χιλιάδας.³

3. **אֱלֹהִים וַיְנַחֲמֵנוּ פָּרִצְתָּנוּ.**
Deus, rejecisti nos, dirupisti nos. Ο'. ὁ θεὸς, ἀπόσω ἡμᾶς, καὶ καθείλες ἡμᾶς. Σ. ὁ θεὸς, ἀπεβάλου ἡμᾶς, καὶ διέκοψας ἡμᾶς.⁴

4. **אֲנִי חָרָה אֶת-עֵינַי לְנוֹ אָרְגִישְׁתָּ, וְעִקְרִיתָנוּ אֲנִי.**
Iratus es, reficies nos. Ο'. ἀργίσθης, καὶ ἐκτίρησας ἡμᾶς. 'Α. θυμωθεὶς μετέστρεψας ἡμᾶς.⁵ Σ. ὠργίσθης, καὶ περιήγαγες ἡμᾶς.⁶ Ε'. . . καὶ περιεκύκλωσας ἡμᾶς.⁷

4. **הִרְעַשְׁתָּנוּ.** *Concussisti.* Ο'. συνέσεισας. Σ. *discerpisti.*⁸
כִּי-מִקְוֶה. *Nam vacillat.* Ο'. ὅτι ἐσαλεύθη. 'Α. ὅτι ἤρθη (s. ἐπήρθη).⁹

πῶλιν (ῥεμβόμενοι). Quae ex Symmacho interpolata esse quivis videt. ¹⁹ Euseb. (qui pro ἐσπέρας, εἰς ἡμέραν habet), Theodoret., Nobil., Vat. Montef. nullo, ut videtur, auctore εἰς ἐσπέραν edidit. Syrus affert: **هو يمشي على قتلها ومخاضها لخصمها**.²⁰ Nobil., Vat. ²¹ Cod. 264. Nobil., Vat. tantum afferunt: 'Α. ἐὰν μὴ ἐμπλησθῶσι. ²² Euseb., Theodoret., Nobil. Syro-hex. **هو لا يمشي على ولا يمشي على**. Mendose Cod. 268: Σ. ἵνα μὴ ἀχόρταστοι εὐρεθῶσιν. ²³ Euseb. Syro-hex.: Σ. ὑμνήσω κατ' ὄρθρον (**هو يمشي على**).

PSALM. LIX. ¹ Montef. ex Euseb. et ex uno Regio edidit: 'Α. τῷ νικ. τοῖς ἀλλοτριωθησομένοις ἐπὶ κρίνων ταπεινοῦ κ.τ.ε., omisso μαρτυρίας, quod Euseb. diserte agnoscit, et assumpto, nescio quo auctore, τοῖς ἀλλοτριωθησομένοις, quod ex versione LXXviralī τοῖς ἀλλοιωθησομένοις huc migrasse

videtur. Cf. ad Psal. lxxix. i. ² Euseb., qui εἰς διδοχὴν perperam scribit. Hic quoque Montef. post Nobil. et Drusium μαρτυρία omisit. ³ Euseb. Pro ἐμπρήσας Schleusner. in *Opusc. Crit.* p. 215 ἐνέπρησας corrigit, incuria, opinor, pro ἐνέπρησε. Cum vero Joabi nomen, casu an ex proposito, tacerit Sym., potius delendum videtur καὶ ante ἀνέστρεψεν, ut Davidi ipsi Idumaeorum clades vindicaretur, juxta narrationem sacram, 2 Reg. viii. 13. ⁴ Euseb., et Origen. Opp. T. II, p. 737. "Sic Colbert. unus; alter vero Colbert. ἔκοψας."—Montef. ⁵ Euseb., Origen., Nobil. et duo Regii. ⁶ Euseb., Nobil. ⁷ Euseb. affert: Ε'. καὶ περιεκύκλωσαν (sic) ἡμᾶς; sed paulo post, καὶ περιήγαγες ἡμᾶς. Correximus περιεκύκλωσας. ⁸ Syro-hex. **هو يمشي على**. Vox Syriaca commutatur cum ἐρρηξέ, ἔσχισε, et sim. Vid. Job. xxxi. 37. Jesai. xxxvi. 22. Ezech. xxxviii. 20 in Syro-hex. ⁹ Syro-hex. **هو يمشي على**.

5. הִשְׁקִיתָנוּ יַיִן מִרְעָלָהּ. *Potare fecisti nos vinum titubationis.* Ὁ ἐπότισας ἡμᾶς οἶνον κατα-
 νύξεως. Ἄ. ἐπότισας ἡμᾶς οἶνον καρώσεως.¹⁰
 Σ. . . οἶνον σάλου.¹¹
6. נִתְנַתָּה לִירְאָה נֶגַם לְהַתְנוֹסֵס מִפְּנֵי קִשְׁט. *De-
 disti timentibus te vexillum ad elevandum se*
 (s. ad conijciendum se in fugam) propter veri-
 tatem. Ὁ ἔδωκας τοῖς φοβουμένοις σε σημεί-
 ωσιν, τοῦ φυγεῖν ἀπὸ προσώπου τόξου. Ἄ.
 ἔδωκας τοῖς φοβουμένοις σε σύσσημον, τοῦ
 σημειοῦσθαι ἀπὸ προσώπου βεβαιότητος. Σ.
 ἔδωκας τοῖς φοβουμένοις σε σημείον, εἰς τὸ
 ἐκφυγεῖν ἀπὸ προσώπου τοξέυματος.¹²
8. אֱלֹהִים דָּבַר בְּקִרְשׁוֹ. *Deus locutus est in sanc-
 titate sua.* Ὁ θεὸς ἐλάλησεν ἐν τῷ ἀγίῳ
 αὐτοῦ. Ἄ. ὁ θεὸς ἐλάλησεν ἐν τῷ ἡγιασμένῳ
 αὐτοῦ.¹³
- נִשְׂעָנְיָהּ אֲחֻלְקָהּ שָׂפָה. *Exsultabo, dividam Si-
 chem.* Ὁ ἀγαλλιάσομαι, καὶ διαμεριῶ Σί-
 κιμα. Ἄ. γαυριάσομαι . . . Σ. γαυριάσω, καὶ
 διανεμήσω Σίκιμα.¹⁴
- וַיַּעַמְקָ כְּבוֹת סוּכוֹת אֲמִיד. *Et vallem Succoth dime-
 tiar.* Ὁ καὶ τὴν κοιλάδα τῶν σκηנῶν διαμε-
 τρήσω. Ἄ. (καὶ) κοιλάδα συσκιασμῶν κατα-
 μετρήσω.¹⁵
9. מְעוֹן רֹאשִׁי. *Robur capitis mei.* Ὁ κραταί-

- ωσις τῆς κεφαλῆς μου. Σ. ἰσχυρὸς τῆς ἀρχῆς
 μου.¹⁶
9. יְהוּדָה מִחֻקֵּי. *Judas est legislator meus.* Ὁ
 Ἰούδας βασιλεὺς μου. Ἄ. Ἰούδας ἀκριβα-
 στής μου.¹⁷ Σ. Ἰούδας προτάσσων ὁ ἐμός.¹⁸
 Θ. Ἰούδας ἀκριβαζόμενός μου.¹⁹
10. מוֹאֵב סִיר רַחֲצִי. *Moab olla lotionis meae.*
 Ὁ Μωὰβ λέβης τῆς ἐλπίδος μου. Ἄ. Μωὰβ
 λέβης λουτροῦ μου.²⁰ Σ. Μωὰβ λέβης ἀμε-
 ριμνίας μου.²¹ Ὁ Σύρος· κάδος τῆς πλύσεώς
 μου.²² Aliter: Ὁ Σύρος· λέκάνη τῆς κατα-
 πατήσεώς μου.²³
- עַל אֶדְוֹם אֶשְׂאִיךָ בַעֲלֵי. *Super Edom pro-
 jiciam calcem meum.* Ὁ ἐπὶ τὴν Ἰδουμαίαν
 ἔκτενω τὸ ὑπόδημά μου. Σ. ἐπὶ τὴν Ἰδου-
 μαίαν ἐπιβήσομαι τῷ ὑποδήματί μου.²⁴
- עַלִּי פִלְשֵׁת הַתְרוּעָעִי. *De me, O Philistaea,
 clamorem ede.* Ὁ ἐμοὶ ἀλλόφυλοι ὑπετάγη-
 θαν. Ἄ. ἐπ' ἐμὲ Φυλιστιαία ἠταιρήσατο.
 Θ. ἐμοὶ ἀλλόφυλοι ἐφίλιασαν.²⁵
11. יַעַר מְצוֹר. *In urbem munitam.* Ὁ εἰς πόλιν
 περιοχῆς. Ἄ. . . πολιορκίας.²⁶ Σ. εἰς πόλιν
 πεφραγμένην (s. περιπεφραγμένην).²⁷
12. הֲלֹא-אַתָּה אֱלֹהִים וְנִחַתְנוּ וְלֹא תִצֵּא אֶלְהִים. *Nonne tu, Deus, rejecisti nos?
 et non egredieris, Deus, cum exercitibus nos-*

¹⁰ Theodoret. et unus Regius. Apud S. Athanas. Opp. T. I, p. 1101 pro οἶνον legitur οἶνω. Euseb. affert: Ἄ. οἶνον καρώσεως. Nobil.: Ἄ. καρώσεως. Syro-hex. . . .
¹¹ Euseb. Nobil. et Syro-hex.: Σ. σάλου (ܣܠܘܢ).
¹² Euseb. Syro-hex. affert: Ἄ. βεβαιότητος (ܒܝܘܬܗܘܬܗ). Σ. τοξέυματος (ܬܘܟܝܘܡܐ).
¹³ Euseb. Idem.
¹⁴ Euseb., Syrus affert: Ἄ. συσκιασμῶν (ܣܝܫܟܝܐܡܘܢ).
¹⁵ Euseb., Colb. unus. Syro-hex. . . .
¹⁶ Euseb., Hieron.: super Idumaeam incedam calcamento meo.
¹⁷ Euseb., et "duo codd." Syrus affert: . . .
¹⁸ Hieron.: mihi Palaestina foederata est.
¹⁹ Syro-hex. . . .
²⁰ Euseb., et "duo codd." Syrus affert: . . .
²¹ Hieron.: mihi Palaestina foederata est.
²² Syro-hex. . . .
²³ Euseb., et Theodoret.: Σ. πεφραγμένην. Nobil.: Σ. πόλιν περιπεφραγμένην. Syro-hex. . . .

²⁰ Euseb., Theodoret. (qui τοῦ λουτροῦ habet), Nobil. Syro-hex.: Ἄ. Ε'. λουτροῦ (ܠܘܬܪܘܐ).
²¹ Euseb., Nobil. Syro-hex.: Σ. ἀμεριμνία μου (ܐܡܝܪܝܡܢܝܐܡܝܘܢ). Cf. ad Psal. cvii. 10.
²² Theodoret. Nobil. affert: Ὁ Σύρος· κάδος πλύσεώς (sic) μου.
²³ Sic Montef., ex Agellio, ut videtur, qui Theodoretum auctorem falso appellat. Nobil. tantum affert: Aliud schol. ὁ Σύρος· λέκάνη.
²⁴ Euseb. Syro-hex. sine titulo: . . .
²⁵ Euseb., et "duo codd." Syrus affert: . . .
²⁶ Hieron.: super Idumaeam incedam calcamento meo.
²⁷ Euseb., et "duo codd." Syrus affert: . . .

tris? Οὐχὶ σὺ, ὁ θεός, ὁ ἀποσάμενος ἡμᾶς; καὶ οὐκ ἐξελεύσῃ, ὁ θεός, ἐν ταῖς δυνάμεσιν ἡμῶν; Σ. εἰ μὴ σὺ, ὁ θεός, ὁ ἀποβαλλόμενος ἡμᾶς, καὶ μὴ προσελθὼν ἐν ταῖς στρατεύσεσιν ἡμῶν,²⁸

13. הַבְּרִי-לְנוּ עֲזַרְתָּ מִצָּרַי הַשּׁוּא תְּשׁוּעַת אֲדָם. *Da nobis auxilium ex angustiis, nam vana est salus hominis.* Οὐ. δὸς ἡμῖν βοήθειαν ἐκ θλίψεως ('Α. ἀπὸ θλίβοντος²⁹), καὶ ματαία σωτηρία ἀνθρώπου. Σ. δὸς ἡμῖν βοήθειαν ἐκ θλίψεως, ματαία γὰρ σωτηρία ἀνθρώπου.³⁰
14. יָבוֹס. *Conculcabit.* Οὐ. ἐξουδενώσει. 'Α. Σ. συμπατήσει.³¹

PSALM. LX (Hebr. lxi).

1. לְמַנְצֵחַ עַל-בְּנֵינֵי דָוִד. *Praeceptorum super Neginah Davidi.* Οὐ. εἰς τὸ τέλος ἐν ὕμνοις τῷ Δαυίδ. Σ. ἐπινίκιον διὰ ψαλτηρίων τοῦ Δαυίδ.¹
3. מְקַיֵּה הָאָרֶץ אֱלֹהֵי אֲרָרָא. *A fine terrae ad te clamabo.* Οὐ. ἀπὸ τῶν περάτων τῆς γῆς πρὸς σὲ ἐκέκραξα. 'Α. ἀπὸ τελευταίου τῆς γῆς πρὸς σὲ ἐπικαλέσομαι. Σ. ἀπὸ περάτων τῆς γῆς σὲ ἐπικαλοῦμαι. Ε'. ἀπὸ περάτων τῆς γῆς πρὸς σὲ κεκραξομαι.²
- בְּעִמְטָה לְבִי. *Dum languescit cor meum.* Οὐ. ἐν τῷ ἀκηδιᾶσαι τὴν καρδίαν μου. Σ. ἐν τῷ ἀδημονεῖν τὴν καρδίαν μου.³
- 3, 4. בְּצִוְרֵי-יָרוֹם מִמְּנֵי תַנְחִינִי: כִּי-רְהִייתִי מִחֶסֶה לְךָ. *In rupem quae elevatur prae me, duces me; quia fuisti refugium mihi,*

turris fortitudinis a facie inimici. Οὐ. ἐν πέτρα ὑψώσας με, ὠδήγησάς με, ὅτι ἐγενήθης ἐλπίς μου, πύργος ἰσχύος ἀπὸ προσώπου ἐχθροῦ. 'Α. ἐν στερεῷ ὑψώθητι παρ' ἐμέ, καθοδηγήσεις με . . . πύργος κράτους . . . Σ. ὅταν στερεὸς καταπαίρεται μου, ὠδήγησάς με' ἐγένου γὰρ ἀφοβία μου, πύργος ὑψηλός (s. ὄχυρός) ἀπὸ προσώπου ἐχθροῦ.⁴

5. אֲגִידָה בְּאֶהָלֶיךָ עוֹלָמִים. *Commorabor in tentorio tuo perpetuo.* Οὐ. παροικήσω ἐν τῷ σκηνώματί σου ('Α. ἐν σκέπῃ σου⁵) εἰς τοὺς αἰῶνας. Σ. παροικήσω ἐν τῇ σκηνῇ σου δι' αἰῶνος.⁶
- אֶחְסֶה בְּסַתְרֵי כַנְפֶיךָ. *Confugiam in latibulo alarum tuarum.* Οὐ. σκεπασθήσομαι ἐν σκέπῃ τῶν πτερύγων σου. 'Α. ἐλπίσω ἐν ἀποκρύφῳ πτερύγων σου.⁷ Σ. εὐθαρσῆσω ἐν τῇ σκέπῃ τῶν πτερύγων σου.⁸
6. כִּי-אַתָּה אֱלֹהִים שִׁמְעֵת לְדַרְרִי. *Nam tu, Deus, exaudisti vota mea.* Οὐ. ὅτι σὺ, ὁ θεός, εἰσήκουσας τῶν προσευχῶν μου. 'Α. ὅτι σὺ, ὁ θεὸς, ἤκουσας τῶν εὐχῶν μου. Σ. σὺ γὰρ, ὦ θεός, εἰσήκουσας τῶν προσευχῶν μου.⁹
- 7, 8. יָמִים עַל-יְמֵי-מַלְךְ הַיּוֹסֵף שְׁנוֹתָיו כְּמִדְרֹר. *Dies diebus regis adjicies; anni ejus erunt secundum generationem et generationem: sedebit perpetuo coram Deo.* Οὐ. ἡμέρας ἐφ' ἡμέρας βασιλέως προσθήσεις, τὰ ἔτη αὐτοῦ ἕως ἡμέρας γενεᾶς καὶ γενεᾶς διαμενεῖ εἰς τὸν αἰῶνα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. Σ. ἡμέρας ταῖς ἡμέραις τοῦ βασιλέως προσθήσεις, ἔτη αὐτοῦ ἐφ' ὅσον γενεὰ καὶ γενεὰ οἰκήσει αἰωνίως ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ.¹⁰

²⁸ Euseb. Syrus affert: Σ. καὶ μὴ προσελθὼν (لَا يَجِدُ). ³⁰ Syro-hex. + صَحَّحْتُ. Bugatus vertit, *de angustia*; sed cf. ad Psal. xxxi. 7. ³⁰ Theodoret., et "MSS." Nobil. affert: Σ. ματαία γὰρ. Aliter Euthym.: Σ. σὺ δὸς ἡμῖν β., ματαία γὰρ ἢ παρὰ ἀνθρώπου σ.

³¹ Syro-hex. + وَجَسْتُ. Cf. ad Psal. xliii. 6. PSALM. LX. ¹ Syro-hex. + وَجَسْتُ. ² Euseb. ³ Euseb., Reg. unus. Syro-hex. affert: 'Α. Σ. ἐν τῷ ἀδημονεῖν τὴν κ. μου (فِي الْاِدْمَانَةِ لِي). ⁴ Euseb., qui Symmachi versionem bis adducit, prima vice ὑψηλός,

altera vero ὄχυρός legendo. Syro-hex. tam Aquilae quam Symmacho continuat: ὅταν στερεὸς καταπαίρεται (s. καταπαίρηται) μου, ὠδήγησάς με' ἐγένου γὰρ ἀφοβία μοι. Syriace: $\text{אֶחְסֶה בְּסַתְרֵי כַנְפֶיךָ}$. ⁵ Syro-hex. + حَفَانِي. ⁶ Heracleota in *Catena PP. GG.*, T. II, p. 197. ⁷ Cod. 264. ⁸ Heracleota in continuatione. Cod. 264 affert: Σ. εὐθαρσῆσω τῇ σκέπῃ τῶν πτ. σου. ⁹ Euseb. ¹⁰ Euseb., Reg. unus. Syro-hex. affert: Σ. ἐφ' ὅσον γενεὰ καὶ γενεὰ οἰκήσει (لَا يَزِيغُ يَوْمًا يَوْمًا).

8. **חֲסֵד וְאֱמֶת מִן יִצְרָהּוּ.** *Gratiam et veritatem fac eum tueantur.* Ο΄. ἔλεος καὶ ἀλήθειαν αὐτοῦ τίς ἐκζητήσει αὐτῶν; ᾿Α. ἔλεος καὶ ἀλήθεια διατηρήσουσιν αὐτόν.¹¹ Σ. ἔλεος καὶ ἀλήθεια περιφράξει αὐτόν.¹² Ε΄. Σ΄. ἔλεος καὶ ἀλήθεια ἀπὸ σου φυλάξουσιν αὐτόν.¹³
9. **לְשִׁלְמֵי יוֹם יוֹם.** *Ut reddam vota mea per singulos dies.* Ο΄. τοῦ ἀποδοῦναί με τὰς εὐχάς μου ἡμέραν ἐξ ἡμέρας. Σ. ἀποδίδους τὰς εὐχάς μου καθ΄ ἐκάστην ἡμέραν.¹⁴

PSALM. LXI (Hebr. lxii).

1. **לְבַנְיָמִן עַל-יְדִוְתוֹן מִן-מִמֹּר לְדָד.** *Praeentori super Idithum canticum Davidi.* Ο΄. εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ ᾿Ιδιθὸν ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. ᾿Α. τῷ νικοποῦῳ περὶ τοῦ ᾿Ιδιθὸμ μελωδῆμα τοῦ Δαυίδ.¹ Σ. ἐπινίκιος διὰ ᾿Ιδιθὸμ, ῥῶδῃ εἰς Δαυίδ.²
2. **אֵךְ אֶל-אֱלֹהִים דּוֹמִיָּהּ נִתְּשִׁי.** *Profecto ad Deum (dirigitur) silentium (exspectatio) animae meae.* Ο΄. οὐχὶ τῷ θεῷ ὑποταγήσεται ἡ ψυχὴ μου; Σ. πλὴν πρὸς τὸν θεόν ἡμεμεὶ ἡ ψυχὴ μου.³
3. **אֶת-דְּרוֹסַי צִוִּי.** *Profecto ipse petra mea.* Ο΄.

- καὶ γὰρ αὐτὸς θεὸς μου. Σ. μόνος γὰρ αὐτὸς κραταιάμω (μὸν).⁴
3. **לֹא-אֶמְוָט רַבָּה.** *Non movebor multum.* Ο΄. Ε΄. οὐ μὴ σαλευθῶ ἐπὶ πλεῖον. ᾿Α. (οὐ) σφαλῆσομαι πολλήν.⁵
4. **עַד-אֶנְקָה תְּהוֹתֵינוּ עַל-אִשָּׁא.** *Quousque irruitis in vitum? Ο΄. ἕως πότε ἐπιτίθεσθε ἐπ΄ ἀνθρώπον; ᾿Α. ἕως τίνος ἐπιβουλευετέ . . . Ὁ Σ. ἕως τίνος ματαιοπονήσετε ἐπ΄ (s. κατ΄) ἀνδρός; ᾿*
- בְּקָרִי נִטְיִי גֵרֵר הַחֲרוּיָהּ.** *Quasi paries inclinans et murus subversus.* Ο΄. ὡς τοίχῳ κεκλιμένῳ καὶ φραγμῷ ἄσμένῳ. Σ. ὡς τοίχος ἐσφαλμένος, καὶ ὡς φραγμὸς ὄσθεῖς.⁸
5. **אֵם מְשַׁתָּו וְעֵצוֹ לְהַדְרִיחַ יִרְצוּ כְּבָב.** *Utique ex dignitate ejus deliberant depellere eum, diligunt mendacium.* Ο΄. πλὴν (᾿Αλλος ὁμως⁹) τὴν τιμὴν μου ἐβουλεύσαντο ἀπάσασθαι, ἔδραμον ἐν δίσφει. Σ. πλὴν (s. ὁμως) ἀπάραταις ἐβουλεύσαντο ἀπάσασθαι συνευδόκησιν ἐν ψεύσματι.¹⁰ ᾿Αλλος πλὴν (s. ὁμως) ἀπὸ ἐπάρασεως (s. ἐπάρατῶς) μου ἐβουλεύσαντο ἀπάσασθαι . . .¹¹
- בְּבָב.** *Mendacium.* Ο΄. ἐν δίσφει.¹² ᾿Α. ἐν διαψεύσματι. Σ. ἐν ψεύσματι. Ε΄. ἐν ψεύδει. ᾿Ετέρα ἔκδοσις ἐν δόλω.¹³
6. **דְּרִי.** *Sile.* Ο΄. ὑποτάγηθι. ᾿Α. σίγησον.¹⁴

¹¹ Euseb. Syro-hex. **לְבַנְיָמִן עַל-יְדִוְתוֹן מִן-מִמֹּר לְדָד.** Symmacho, non Aquilae, tribuunt S. Athanas. (Opp. T. I, p. 1254), et Cod. 268. ¹² Euseb., Reg. unus, et Cod. 264; itemque Colb. unus, qui habet περιφράξουσιν. ¹³ Euseb. ¹⁴ Euseb., Reg. unus. Montef. edidit, καθ΄ ἡμέραν.

PSALM. LXI. ¹ "Duo MSS. et Eusebius."—Montef. Euseb. assert: ᾿Α. περὶ τοῦ ᾿Ιδιθούμ. Syro-hex. **לְבַנְיָמִן עַל-יְדִוְתוֹן מִן-מִמֹּר לְדָד.** Montef. bis edidit ᾿Ιδιθόν, invito Euseb. ² Euseb., Theodoret., Nobil. (qui ᾿Ιδιθόν habet), Vat. ³ Syro-hex. **אֵךְ אֶל-אֱלֹהִים דּוֹמִיָּהּ נִתְּשִׁי.** ⁴ Syro-hex. **אֵךְ אֶל-אֱלֹהִים דּוֹמִיָּהּ נִתְּשִׁי.** Cf. Hex. nostra ad Jerem. xlviii. i. ⁵ Euseb. ⁶ Idem. Hieron. *insidiarum.* ⁷ Syro-hex. **אֵךְ אֶל-אֱלֹהִים דּוֹמִיָּהּ נִתְּשִׁי.** Euseb. assert: Σ. ἕως τίνος ματαιοπονήσετε; ⁸ Syro-hex. **אֵךְ אֶל-אֱלֹהִים דּוֹמִיָּהּ נִתְּשִׁי.**

אֵךְ אֶל-אֱלֹהִים דּוֹמִיָּהּ נִתְּשִׁי. Sic oscitantius edidit Bugatus, vertens: *Sicut paries effossus etc.* Sed pro **אֵךְ אֶל-אֱלֹהִים דּוֹמִיָּהּ**, quae, ni fallor, vox nulla est, tres codd. **אֵךְ אֶל-אֱלֹהִים דּוֹמִיָּהּ** habent (Pesch. **אֵךְ אֶל-אֱלֹהִים דּוֹמִיָּהּ**), a **אֵךְ אֶל-אֱלֹהִים דּוֹמִיָּהּ**, quod cum Graeco σφάλλειν commutavit Noster Job. xviii. 7. ⁹ Coisl. unus. ¹⁰ Syro-hex. **אֵךְ אֶל-אֱלֹהִים דּוֹמִיָּהּ נִתְּשִׁי.** Bugat. vertit: *Verumtamen quum sublearent, cogitaverunt repellere beneplacitum, quia (vel ut) simul in mendacio.* Sed arcte jungendum **אֵךְ אֶל-אֱלֹהִים דּוֹמִיָּהּ**, Graece fortasse συνευδόκησιν, ut apud Sym. ad Psal. lxiii. 2 *συσκεψίς* sonat **אֵךְ אֶל-אֱלֹהִים דּוֹמִיָּהּ**. ¹¹ Syro-hex. sine nom. interp.: **אֵךְ אֶל-אֱלֹהִים דּוֹמִיָּהּ**. ¹² Euseb. notat: Σφάλμα τι γραφικὸν γεγονέναι ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα συνίβη χρόνοις, ὥστε ἀντὶ τοῦ, ἐν ψεύδει, ἐν δίσφει γεγραφέναι. Solus Syro-hex. ἐν ψεύδει (**אֵךְ אֶל-אֱלֹהִים דּוֹמִיָּהּ**) legit. ¹³ Euseb. ¹⁴ Syro-hex. **אֵךְ אֶל-אֱלֹהִים דּוֹמִיָּהּ**. Cf. ad Psal. xxxvi. 7.

7. לֹא אֲמוֹט. *Non movebor.* Ο'. οὐ μὴ μεταναστεύσω. 'Α. Σ. οὐ σφαλῆσομαι.¹⁵

8. עַל-אֱלֹהִים יִשְׁעִי וּכְבוֹדִי צוּר-עֵינַי מִחֲסֵי בְּאֲלוֹתָיו. *Super Deo salus mea et gloria mea; petra fortitudinis meae, spes mea in Deo.* Ο'. ἐπὶ τῷ θεῷ τὸ σωτήριόν μου καὶ ἡ δόξα μου ὁ θεὸς τῆς βοήθειάς μου, καὶ ἡ ἐλπίς μου ἐπὶ τῷ θεῷ. 'Α. ἐπὶ θεῷ σωτήριόν μου καὶ δόξα μου στερεὸς κράτους μου, ἐλπίς μου ἐν θεῷ.¹⁶

9. בְּמַחְוֵי בּוֹ בְּכָל-עֵת עַם. *Confidete in eo in omni tempore, populus.* Ο'. ἐλπίζατε ἐπ' αὐτὸν, πᾶσα συναγωγή λαοῦ. 'Α. Σ. ἀμεριμνεῖτε ἐν αὐτῷ ἐν παντὶ καιρῷ, λαός.¹⁷

10. מַחְסֵי-לָנוּ. *Refugium nobis.* Ο'. βοήθης ἡμῶν. Σ. ἀφοβία ἡμῶν.¹⁸

11. אֵין הַבַּל בְּנִיר-אֲדָם כְּזָב בְּנִיר-אִישׁ בְּמֵאוֹנֵינוּ. *Utique vanitas sunt filii hominis (ignobiles), mendacium filii viri (nobiles), ita ut in bilance ascendant.* Ο'. πλὴν μάταιοι οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων ('Α. τοῦ ἀνθρώπου¹⁹), ψευδεῖς οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐν ζυγαῖς τοῦ ἀδικῆσαι. Σ. (πλὴν) ἀτμός . . . ψευδεῖς υἱοὶ ἀνδρῶν διὰ ζυγῶν deficientium.²⁰ Θ. πλὴν ἀτμῖς υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων, ψευδεῖς υἱοὶ ἀνδρῶς ὡς ῥοπή ζυγοῦ.²¹

12. הֵמָּה מְהֵרָה יִהְיוּ. *Ipsi prae vanitate pariter.* Ο'. αὐτοὶ ἐκ ματαιότητος ἐπὶ τὸ αὐτό. Σ. αὐτοὶ ματαιοῦνται ὁμοῦ.²²

13. אַל-תִּבְחָחוּ בְּעַשָׁק. *Ne confidatis in oppressione.* Ο'. μὴ ἐλπίζετε ἐπ' ἀδικίαν. Σ. μὴ πεποιθατε ἐπὶ πλεονεξία ἀδικῶ.²³

11. וּבְנִיגָל אֶל-תְּהַבְּלִי. *Et in rapina spem vanam ne collocetis.* Ο'. καὶ ἐπὶ ἀρπάγματα μὴ ἐπιποθεῖτε. 'Α. καὶ ἐν βία μὴ ματαιοῦσθε.²⁴ Σ. καὶ ἐπὶ ἀρπαγμα μὴ γίνεσθε ἀτμῖς.²⁵ Θ. καὶ ἐπὶ ἀρπάγματι μὴ ματαιοῦσθε.²⁶

12. חֵיל בְּיַיְנוֹב אֶל-תְּשִׂיתוּ לֵב. *Divitiae si creverint, ne apponatis cor.* Ο'. πλοῦτος ἔὰν ῥέη, μὴ προστίθεσθε καρδίαν. Σ. πλοῦτος ἔὰν καρποφορῇ, μὴ τάσσετε τὴν καρδίαν.²⁷

13. אַחַת דָּבַר אֱלֹהִים שְׁמַעְתָּיו כִּי עָו. *Semel locutus est Deus, bis hoc audivi, quod fortitudo est Deo.* Ο'. ἅπαξ ἐλάλησεν ὁ θεὸς, δύο ταῦτα ἤκουσα, ὅτι τὸ κράτος τοῦ θεοῦ. 'Α. (ἐν) ἐλάλησεν ὁ θεὸς, καὶ δεύτερον ἐπήκουσα, ὅτι ἡ ἰσχύς τοῦ θεοῦ.²⁸ Σ. ἐν ἐλάλησεν ὁ θεὸς, καὶ δεύτερον ἤκουσα . . .²⁹

14. יְהִי-אֲדֹנָי חַסְדּוֹ כִּי-אֶתְהַרְתְּשִׁים לְאִישׁ. *Et tibi, Domine, benignitas, quia tu reddis unicuique secundum opus suum.* Ο'. καὶ σοῦ, κύριε, τὸ ἔλεος, ὅτι σὺ ἀποδώσεις ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. 'Α. καὶ σοι, δέσποτα, τὸ ἔλεος· σὺ δὲ ἀπόδος κατὰ ἄνδρα ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ.³⁰ Σ. καὶ σοῦ, δέσποτα, ἔλεειν . . .³¹

PSALM. LXII (Hebr. lxxiii).

1. כְּזִמְזִימוֹ לְדָוִד בְּהַרְיֵתוֹ בְּמִדְבַּר יְהוּדָה. *Canticum Davidi, dum esset in deserto Judae.* Ο'. ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ

¹⁵ Euseb. Syro-hex. *لا اضموت*. ¹⁶ Euseb. ¹⁷ Euseb., qui soli Aquilae tribuit. Syro-hex. vero: *لا اضموت*. ¹⁸ Syro-hex. *لا اضموت*. Cf. ad Psal. lx. 4. ¹⁹ Syro-hex. *لا اضموت*. ²⁰ Euseb. affert: Σ. ἀτμός. Syro-hex.: Σ. ψευδεῖς κ.τ.έ. (*لا اضموت*). ²¹ Theodoret., qui ψευδεῖς legit, non ψευδός, ut edidit Montef. Nobil. affert: Θ. πλὴν ἀτμῖς. Θ. ῥοπή ζυγοῦ. "Hanc interpretationem, πλὴν ἀτμῖς κ.τ.έ. non sine scrupulo Symmacho [et Theodotioni] tribuimus: nam Theodoretus et tres MSS. eam Theodotioni [soli] ascribunt, ac Euse-

b. bius ex Symmacho unam vocem ἀτμός affert."—*Montef.* ²² Theodoret., Nobil. Syrus Symmacho continuat: *لا اضموت*. ²³ Syro-hex. *لا اضموت*. ²⁴ Nobil., Vat. ²⁵ Iidem. Pro ἀτμῖς Vat. mendose scribit ἄτμοι. Syrus Symmacho continuat: καὶ περὶ ἀρπάγματος κ.τ.έ. (*لا اضموت*). ²⁶ Nobil., Vat. ²⁷ Euseb. Syro-hex. affert: Σ. ἐὰν καρποφορῇ (*لا اضموت*). ²⁸ Euseb. ²⁹ Colb. unus. ³⁰ Euseb. ³¹ Syro-hex. *لا اضموت*.

τῆς Ἰδουμαίας (alia exempl. Ἰουδαίας). Σ. φδὴ τοῦ δαυὶδ ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ Ἰούδα.¹ Ἰ. Α. Σ. Ἰούδα. Θ. Ἰδουμαίας.²

2. אֱלֹהִים אֱלֹהִים. Deus, Deus meus. Ο. ὁ θεός, ὁ θεός μου. Ἰ. Α. Σ. θεὶ ἰσχυρέ μου.³

לָהּ שִׁיבִיתִי. Sitivit te. Ο. και οἱ λοιποὶ ἐδίψησέ σοι. Alia exempl. ἐδίψησέ σε.⁴

בְּשָׂרִי בְּמִמָּה לָהּ בְּשָׂרִי. Desiderio confecta est in te caro mea. Ο. ποσαπλῶς σοι ἡ σάρξ μου. Ἰ. Α. ἐπετάθη σοι ἡ σάρξ μου.⁵ Σ. ἰμείρεται σου ἡ σάρξ μου.⁶ Θ. ποσαχῶς (σοι) ἡ σάρξ μου.⁷ Ε'. πολλαχῶς.⁸

בְּאֶרֶץ-צִיָּה וְעַנְיָה בְּלִי-מַיִם. In terra sicca et languescente absque aqua. Ο. ἐν Χ γῆ ⁴⁹ ἐρήμῳ και ἀβάτῳ και ἀνύδρῳ. Σ. ὡς ἐν γῆ διψάδι και ἐκλύσει, μὴ ὑπάρχοντος ὕδατος.¹⁰

3. כִּן בִּקְרָאֵי תְּחִיבִיתָ לְרֵאוֹת עֵינַי. Sic in sanctuario spectavi te, ad videndum potentiam tuam. Ο. οὕτως ἐν τῷ ἀγίῳ ᾤφθην σοι, τοῦ ἰδεῖν τὴν δύναμίν σου. Σ. οὕτως ἐν τῷ ἀγιάσματι τὸ ὄραμα (s. ἡ ὄρασις), τοῦ ἰδεῖν τὴν δύναμίν σου.¹¹

6. תִּשְׂבֵּעַ. Satiabitur. Ο. ἐμπλησθήει. Σ. ἐμπίπλῃται.¹²

וְשִׂפְתַי רִנְּנוֹת יְהוָה לִלְפִי. Et labiis jubilorum laudabit os meum. Ο. και χεῖλῃ ἀγαλλιᾶσεως αἰνέσει τὸ ὄνομά σου (alia exempl. τὸ στόμα

μου¹³). Σ. και διὰ χειλῶν εὐφήμων ὑμνήσει σε τὸ στόμα μου.¹⁴

7. וְדָמַרְתִּי עַל-יְצוּעַי. Dum recordeor tui super stratum meum. Ο. εἰ ἐμνημόνευόν σου ἐπὶ τῆς στρωμνῆς μου. Σ. ἀναμνησκόμενός σου ἐπὶ τῆς στρωμνῆς μου.¹⁵

בְּאַשְׁמֹרֶת אֶהְיֶה-בָּהּ. In vigiliis meditor de te. Ο. ἐν τοῖς ὄρθροις ἐμελέτων εἰς σέ. Ἰ. Α. ἐν φυλακαῖς φθέγγομαι ἐν σοί.¹⁶ Σ. καθ' ἐκάστην φυλακὴν ἐμελέτων σε.¹⁷

8. וּבְצֵל כַּנְפֵי אֲרָיִם. Et in umbra alarum tuarum jubilabo. Ο. και ἐν τῇ σκέπῃ τῶν πετερυγῶν σου ἀγαλλιᾶσομαι. Σ. και σκεπόμενος ἐν ταῖς πέτερυξίν σου ἀνευφήμουν.¹⁸

10. לְשׁוֹאֵה יְבִקְשׁוּ נַפְשִׁי. Ad perniciem quaerunt animam meam. Ο. εἰς μάτην ἐζήτησαν τὴν ψυχῆν μου. Σ. ἀρπᾶσαι (s. διαρπᾶσαι) ἠθέλησας.¹⁹

12. יִתְהַלַּל כָּל-הַיְּשׁוּבֵעַ בּוֹ. Itehallelur omnis qui jurat per eum. Ο. ἐπαινεθήσεται πᾶς ὁ ὀμνῶν ἐν αὐτῷ. Ἰ. Α. καυχῆσεται (πᾶς) ὁ ὀμνῶν ἐν αὐτῷ.²⁰

שָׁקָר. Mendacium. Ο. ἀδिका. Ἰ. Α. Σ. ψευδῆ.²¹

PSALM. LXIII (Hebr. lxiv).

1. לְמַנְצֵחַ מִן-מִזְמוֹר לְדָוִד. Praeentori canticum

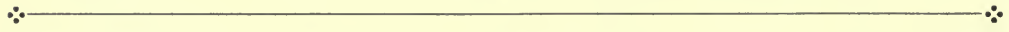
PSALM. LXII. ¹ Syro-hex. **ܘܗܘ ܐܚܘܫܐ ܕܥܘܕܐ ܕܕܘܘܕ ܕܥܘܕܐ ܕܕܘܘܕ**. ² Vat. ³ Syro-hex. **ܘܗܘ ܐܚܘܫܐ ܕܥܘܕܐ ܕܕܘܘܕ ܕܥܘܕܐ ܕܕܘܘܕ**. ⁴ Sic Comp., Ald., et codd. Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 37: "Sitivit tibi anima mea. Pro quo in Graeco sit: Sitivit [in] te anima mea. Sed in Hebraeo non habet ATTHA, quod significat, te; sed LACH, quod ostenditur, tibi: quod et omnes interpretes transtulerunt." Vat. affert: Θ. ἐδίψησεν μ[ε] [1] Ἰ. Α. ὁμοίως τοῖς Ο. ⁶ Euseb. Theodoret., Nobil.: Ἰ. Α. ἐπετάθη. ⁹ Vat. Montef. ex Eusebio edidit: Σ. ἰμείρεται σε ἡ σ. μ. Theodoret., Nobil.: Σ. ἰμείρεται. Syro-hex. **ܘܗܘ ܐܚܘܫܐ ܕܥܘܕܐ ܕܕܘܘܕ ܕܥܘܕܐ ܕܕܘܘܕ**. ⁷ Vat. affert: Θ. πῶς ἀπλῶς (ποσαπλῶς) ἡ σ. μ. Theodoret., Nobil. et Cod. 268: Θ. ποσαχῶς. Cod. 264: Θ. πολλαχῶς. Diserte Euthym.: τὸ ποσαπλῶς, ποσαχῶς ἐξέδωκεν ὁ Θ. ⁸ Syro-hex. **ܘܗܘ ܐܚܘܫܐ ܕܥܘܕܐ ܕܕܘܘܕ ܕܥܘܕܐ ܕܕܘܘܕ**. ⁹ Sic cum aster. Psalt. Gall. ¹⁰ Euseb. Pro eo quod ede-

batur διψάδει, διψάδι vel διψῶδει rescribendum esse monuit Schleusner. in Nov. Thes. s. v. Syro-hex. Symmacho continuat: **ܘܗܘ ܐܚܘܫܐ ܕܥܘܕܐ ܕܕܘܘܕ ܕܥܘܕܐ ܕܕܘܘܕ ܕܥܘܕܐ ܕܕܘܘܕ**. ¹¹ Syro-hex. **ܘܗܘ ܐܚܘܫܐ ܕܥܘܕܐ ܕܕܘܘܕ ܕܥܘܕܐ ܕܕܘܘܕ ܕܥܘܕܐ ܕܕܘܘܕ**. ¹² Syro-hex. **ܘܗܘ ܐܚܘܫܐ ܕܥܘܕܐ ܕܕܘܘܕ ܕܥܘܕܐ ܕܕܘܘܕ ܕܥܘܕܐ ܕܕܘܘܕ**. ¹³ Euseb., ubi se abest. Syro-hex. **ܘܗܘ ܐܚܘܫܐ ܕܥܘܕܐ ܕܕܘܘܕ ܕܥܘܕܐ ܕܕܘܘܕ ܕܥܘܕܐ ܕܕܘܘܕ**. ¹⁴ Euseb., Reg. unus. Theodoret., Nobil., et "duo MSS." habent ἀναμνησκόμενος, inuito Syro-hex., qui affert: **ܘܗܘ ܐܚܘܫܐ ܕܥܘܕܐ ܕܕܘܘܕ ܕܥܘܕܐ ܕܕܘܘܕ ܕܥܘܕܐ ܕܕܘܘܕ**. ¹⁵ Euseb. ¹⁶ Euseb. ¹⁷ Euseb., Theodoret. Colb. unus, ἐμελέτων εἰς σέ. Syro-hex. affert: Ἰ. Α. Σ. καθ' ἐκάστην φ. ἐμελέτων σε (ܘܗܘ ܐܚܘܫܐ ܕܥܘܕܐ ܕܕܘܘܕ ܕܥܘܕܐ ܕܕܘܘܕ ܕܥܘܕܐ ܕܕܘܘܕ). ¹⁸ Euseb., Theodoret., Nobil., quorum duo posteriores εὐφήμουν legunt. ¹⁹ Syro-hex. **ܘܗܘ ܐܚܘܫܐ ܕܥܘܕܐ ܕܕܘܘܕ ܕܥܘܕܐ ܕܕܘܘܕ ܕܥܘܕܐ ܕܕܘܘܕ**. ²⁰ Euseb. ²¹ Syro-hex. **ܘܗܘ ܐܚܘܫܐ ܕܥܘܕܐ ܕܕܘܘܕ ܕܥܘܕܐ ܕܕܘܘܕ ܕܥܘܕܐ ܕܕܘܘܕ**.

Davidi. O' eis to telos psalmos tō Dauid.
'A. tō uicopoiō melōdima tō Dauid.¹

2. שְׁמַע אֱלֹהִים קוֹלִי בְּשִׁיחִי סַפְּחָה אוֹיֵב תִּצְרָר
יְיָ. Audi, Deus, vocem meam in loquela mea,
a terrore hostis serves vitam meam. O' εισά-
κουσον, ὁ θεός, τῆς προσευχῆς (alia exempl.
φωνῆς²) μου ἐν τῷ δέεσθαί με πρὸς σέ, ἀπὸ
φόβου ἐχθροῦ ἐξελοῦ τὴν ψυχὴν μου ('A.
διατηρήσεις τὴν ψυχὴν μου). Σ. εισάκουσον, ὁ θεός,
τῆς φωνῆς μου προσλαλοῦντος, ἀπὸ ἐκπλήξεως
ἐχθροῦ περιφράξεις τὴν ζωὴν μου.³
3. תְּסַכְּתֵנִי מִסּוֹר מְרַעִים מְרַגְּשָׁת פְּעֻלִי אָנֹן. Oc-
cultes me a secreto malignorum, a turba operan-
tium iniquitatem. O' ἐσκέπασάς (alia exempl.
σκέπασόν⁴) με ἀπὸ συστροφῆς ('A. ἀπορρήτου.
Σ. σκέψεως⁵) πονηρευομένων, ἀπὸ πλήθους ἐρ-
γαζομένων ἀδικίαν. Σ. κρύψεις με ἀπὸ συσκέ-
ψεως κακοῦργων, ἀπὸ κυκήσεως ἐργαζομένων
ἀδικίαν.⁶
4. כַּחַדְרֵי. Sicut gladium. O' ὡς ῥομφαίαν. Οἱ
λοιποὶ ὡς μάχαιραν.⁷
דִּדְרֵנו הָצֵם דְּבַר מֵר. Tendunt sagittam suam,
verbum amarum. O' ἐνέτειναν τόξον πρᾶγμα
πικρὸν. 'A. . . ῥῆμα πικρὸν.⁸ Σ. ἐπλήρωσαν
τὸ τόξον αὐτῶν λόγῳ πικρῷ.⁹ Θ. . . λόγον
πικρὸν.¹⁰

5. בְּמִסְתָּרִים. In absconditis. O' ἐν ἀποκρύφοις.
Σ. κρυφῇ.¹¹
תָּם. Integrum. O' ἀμωμον. 'A. ἀπλοῦν.¹²
סָפְּחָה. Subito. O' ἐξάπινα. 'A. παραχρῆμα.¹³
6. וְהִתְקַדְּמוּ לְמִוֹךְ יִסְפְּרוּ רַע דְּבָר רַע יְסַפְּרוּ לְטַמּוֹן מוֹכְשִׁים.
Obfirmant sibi verbum malum, consultant ad
occultandum laqueos. O' ἐκραταίωσαν ἑαυτοῖς
λόγον πονηρὸν, διηγῆσαντο τοῦ κρύψαι παγί-
δας. Σ. ἐκράτυναν (ἑαυτοῖς) λόγον πονηρὸν,
εἰσηγήσαντο κρύψαι παγίδας.¹⁴
7. תִּמְנֵנו הַפֶּשַׁח מִחֶפְזָה וְקָרַב אִישׁ וְלֵב. Excogitant pravitates;
consummantinus (inquiunt) inventum excogitatum, et intimum
viri, et cor profundum. O' ἐξηρένησαν ἀνο-
μίαν, ἐξέλιπον ἐξερευνῶντες ἐξερευνήσει προ-
σελεύσεται ἄνθρωπος, καὶ καρδία βαθεῖα. 'A.
. . . σκαλεύσει σκαλευόμενοι, (καὶ) ἔγκατο ἀνδρὸς
καὶ καρδία βαθεῖα.¹⁵ Σ. ἐξηρένησαν ἐξερήματα
σύμπαντες ἐξερευνήσει ἐξερευνήσει μὲν ἐξ ἔγκατων
αὐτοῦ ἕκαστος καὶ καρδίας βαθείας.¹⁶ Θ. . .
ἐξερευνῶντες ἐξερευνήσει. ¹⁷ διάνοια ἀνδρὸς
καὶ καρδία βαθεῖα.¹⁸
8. וַיִּרְם אֱלֹהִים חֶץ פְּתָאִים הֵיוּ מִבוֹתָם. Sed ja-
culabitur in eos Deus; sagitta subitanea erunt
plagae eorum. O' καὶ ὑψώθησεται ὁ θεός
βέλους νηπίων ἐγενήθησαν αἱ πληγαὶ αὐτῶν.

PSALM. LXIII. ¹ Syro-hex. **لَخَّخْ وَصَلَا مَحَصَّو**.
و م و و و و. ² Sic Comp., Ald., Syro-hex., et codd. Vat.
in textu habet φωνῆς μου, cum nota: Οἱ Ο'. προσευχῆς μου.
³ Symmachi lectionem affert Euseb. notans: Οὐ γὰρ ὡς περὶ
παρρησιῶν, ἀλλ' ὡς περὶ μελλόντων τὰ ὅλα εἴρηται' καὶ κατὰ
τοὺς λοιποὺς ἐρμηνευτὰς ὁμοίως. Syro-hex. affert: 'A. Σ. δια-
τηρήσεις τὴν ψυχὴν μου (**لَخَّخْ وَصَلَا مَحَصَّو**). ⁴ Sic Comp.,
Ald., et codd. Syro-hex. **و م و و و**. ⁵ Origen. Opp.
T. II, p. 744. ⁶ Euseb., qui συσκέψεων habet. Lectionem
συσκέψεως, non σκέψεως, disertè testatur Syrus: **و م و و و**.
⁷ Euseb. **و م و و و**. ⁸ Theodoret., Nobil.
⁹ Euseb., Nobil. (qui τόξον sine artic.
habet). Theodoret.: Σ. ἐπλήρωσαν τόξον αὐτῶν λόγον πικρὸν
(Codd. I et 2, λόγον πικρῷ). Syrus affert: Σ. λόγῳ πικρῷ
(**لَخَّخْ وَصَلَا مَحَصَّو**). ¹⁰ Theodoret., Nobil. ¹¹ Iidem,
et "cod. unus." ¹² Origen. l. c., Euseb. ¹³ Syro-hex.

و م و و و. ¹⁴ Theodoret. et "MSS." Nobil., Euthym.:
Σ. εἰσηγήσαντο. ¹⁵ Nobil. affert: 'A. σκαλεύσει σκαλευό-
μενοι; et mox: 'A. ἕκ. ἀνδρὸς καὶ κ. β. Montef. post
Drusium σκαλευόμενος edidit; et mox, tacito auctore, καρ-
δίαν βαθείαν. Vat. vero: 'A. σκαλεύσει ἐσκαλευμένη (sic).
¹⁶ Graeca ad literam fecimus Syriaca: **و م و و و**.
و م و و و. Montef. membratim attulit: Σ. ἐξερευνήσαν ἀνο-
μίας σύμπαντες, ex Eusebio. Deinde: Σ. ἐξερευνῶν
(ex emendatione Drusii pro ἐξερευνῶντες) ἐξερευνήσει, quam versionem
non Symmacho, sed Theodotoni vindicat Nobil. Post-
tremo: Σ. ἐξ ἔγκατων ἕκαστος καὶ καρδίας βαθείας, ex Nobilio,
apud quem copula male abest. Vat. mendose affert: Σ.
σύμπαντος ἐξερευνησάμενος. ¹⁷ Nobil., Vat. ¹⁸ Nobil.
Montef. ex Colb. edidit: Θ. καὶ διάνοιαν ἀνδρὸς καὶ καρδίαν
βαθείαν (κατατοξεύσει ὁ θεός).

'Α. καὶ ρόιζῃσει αὐτοὺς ὁ θεὸς, βέλη παρα-
χρηῆμα ἐγενήθησαν αἱ πληγαὶ αὐτῶν.¹⁹ Σ.
ἀκοντίσει οὖν αὐτοὺς ὁ θεός· βέλος αἰφνίδιον
ἔσονται αἱ πληγαὶ αὐτῶν.²⁰ Θ. κατατοξεύσει
αὐτοὺς ὁ θεός...²¹

9. וַיִּנְיֹחַ עַל־יְמֵי לְשׁוֹנִי. Et impingere facient
in semetipsos linguam suam. Ο'. καὶ ἐξουθέ-
νησαν αὐτὸν (alia exempl. καὶ ἐξησθένησαν
ἐπ' αὐτοὺς²²) αἱ γλῶσσαι αὐτῶν. 'Α. καὶ
ἐσκανθάλισαν αὐτὴν ἐπ' αὐτοὺς αἱ γλῶσσαι
αὐτῶν.²³ Σ. καὶ πταίσουσι καθ' ἐαυτῶν ταῖς
γλῶσσαις αὐτῶν.²⁴ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο', καὶ
ἐξησθένησαν αὐτόν.²⁵

9, 10. וַיְנַדְדוּ כָּל־רֵאָאָה בָּם: וַיִּנְיֹחוּ עַל־לְשׁוֹנֵיהֶם. In fugam se conjicient
omnes qui viderint eos; et timebunt omnes
homines, et annuntiabunt opus Dei. Ο'. ἐπαρά-
χθησαν πάντες οἱ θεωροῦντες αὐτούς· καὶ ἐφο-
βήθη πᾶς ἄνθρωπος, καὶ ἀγγέλιαν τὰ ἔργα
τοῦ θεοῦ. Σ. τακῆσονται (s. κατατακῆσονται) πάντες
οἱ ὀρῶντες αὐτούς· καὶ ὀρῶντες πάντες ἄνθρωποι ἀναγγε-
λοῦσι τὰς πράξεις τοῦ θεοῦ.²⁶

PSALM. LXIV (Hebr. lxx).

1. לְמַנְצֵחַ מְזֻמּוֹר לְדָוִד שִׁיר. Praeentori canti-
cum Davidi carmen. Ο'. εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς

τῷ Δαυὶδ ✕ φῶδη. Σ. ἐπιπικίων ἕγμα cantici τοῦ
δαυιδ.¹ 'Ἐν ἐνίοις δὲ ἀντιγράφοις πρόσκειται
φῶδη 'Ιερεμίου καὶ 'Ιεζεκιὴλ καὶ τοῦ λαοῦ τῆς
παροικίας, ὅτε ἔμελλον ἐκπορεύεσθαι. Ταῦτα
οὔτε τὸ 'Εβραϊκὸν ἔχει, οὔτε οἱ ἄλλοι ἐρμη-
νευταί, οὔτε οἱ Ο' ἐν τῷ ἐξαπλῷ.²

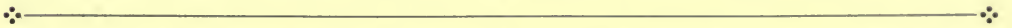
2. לְךָ דְמִיָּה תְהִלָּה אֱלֹהִים בְּצִיּוֹן. Tibi (debetur)
expectatio, laus, Deus, in Sione. Ο'. σοὶ πρέπει
ἕμνος, ὁ θεὸς, ἐν Σιών. 'Α. σοὶ σιωπῶσα αἰνεῖς,
θεέ, ἐν Σιών.³

3. שִׁמְעַתְּ הַפִּלָּה עַד־יָהּ כָּל־בָּשָׂר וְבָאֵן. Qui audis
orationem, ad te omnis caro veniet. Ο'. εἰσά-
κουσον προσευχῆς μου, πρὸς σέ πᾶσα σὰρξ
ἦξει. 'Α. Ε'. ὁ εἰσακούων προσευχῆς ἕως πάσης σαρκὸς
ἦξει.⁴

4. דְּבַרֵּי עֲוֹנוֹת גְּבַרְוּ מִנִּי. Verba iniquitatum prae-
valuerunt mihi. Ο'. λόγοι ἀνόμων ὑπερεδνά-
μωσαν ἡμᾶς. 'Α. λόγοι ἀνομιῶν ἐδυναμώθησαν
παρ' ἐμέ. Σ. λόγοι ἀνομιῶν κατεδυνάστευσάν
μου. Ε'. . . ἐκραταιώθησαν ὑπὲρ ἐμέ.⁵ Σ'.
ὁμοίως τοῖς Ο'.⁶

5. יֹשֵׁבִן. Habitabit. Ο'. κατασκηνώσει. 'Α. σκη-
νώσει. Σ. κατασκηνώσει γάρ. Θ. κατοικήσει.⁷
קָדַשׁ הַיְקִלָּה. Templi tui sancti. Ο'. ἅγιος ὁ
ναὸς σου. 'Α. ναοῦ ἁγίου σου.⁸

7. מִיְכִין הַרִים בְּכֹחוֹ. Stabiliens montes robore suo.
Ο'. ἐτοιμάζων ὄρη ἐν τῇ ἰσχύϊ σου. Σ. δε
ἦδρασας ὄρη τῇ δυνάμει ἑαυτοῦ.⁹

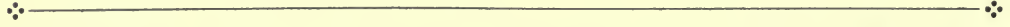
¹⁹ Nobil. ²⁰ Idem. Syro-hex. affert: 'Α. Σ. ἀκοντίσει
οὖν αὐτοὺς ὁ θεὸς βέλος· αἰφνίδιοι κ.τ.έ. (כֶּסֶף וְסֵלַב לִמְסַח
וְסֵלַב לִמְסַח). ²¹ Nobil.
²² Sic Comp., Ald., Syro-hex., Psalt. Gall., cum libris plu-
rimis. ²³ Nobil., Vat. ²⁴ Nobil., Vat., quorum
uterque πταίουςι habet; hic autem καθ' ἑαυτούς. Syrus Aquilae
et Symmacho continuit: (פְּתָיוּסִי וְפְתָיוּסִי) וְסֵלַב לִמְסַח
+ וְסֵלַב לִמְסַח. ²⁵ Vat. ²⁶ Syro-hex.
וְסֵלַב לִמְסַח. וְסֵלַב לִמְסַח. וְסֵלַב לִמְסַח. וְסֵלַב לִמְסַח.
+ וְסֵלַב לִמְסַח. וְסֵלַב לִמְסַח. וְסֵלַב לִמְסַח. וְסֵלַב לִמְסַח.

PSALM. LXIV. ¹ Syro-hex. וְסֵלַב לִמְסַח. ² Nobil., Vat.
+ וְסֵלַב לִמְסַח. Symmacho, non Aquilae, esse quisvis videt. In
textu LXX virali Psalt. Gall. habet ✕ canticum; Syro-hex.
✕ φῶδη (וְסֵלַב לִמְסַח). ³ Theodoret. ⁴ Syro-hex.
+ וְסֵלַב לִמְסַח. Bugat.

vertit: Tibi laus silet etc. Hieron.: Tibi silet (s. silens)
laus etc. ⁴ Syro-hex. וְסֵלַב לִמְסַח. ⁵ Sic Montef., notans:
+ וְסֵלַב לִמְסַח. ⁶ Sic Montef., notans:
"Lectionem Aquilae habent MSS. et Drusus; Symmachi
Eusebius, Theodoret. et Drusus. Sed ipsi legunt ἀνόμων.
Coislín. autem unus ἀνομιῶν, recte." Drusus post Nobil.
affert: 'Α. ἐδυναμώθησαν παρ' ἐμέ. Σ. κατεδυνάστευσάν μου (με
Vat.). Ε'. ἐκρατ. ὑπὲρ ἐμέ. Eadem habet Vat. Theo-
doret.: Σ. λόγοι ἀνόμων κατεδυνάστευσάν με. Euseb. tantum-
modo affert: Σ. κατεδυνάστευσαν. ⁷ Vat. ⁸ Idem.
⁹ Syro-hex. + וְסֵלַב לִמְסַח. ¹⁰ Nobil., Vat.
"Sic Regius unus ex Didymo, Agellius et Drusus [Nob-
bil.]. Theodoret. vero habet ἰδράζων; cujus lectionem
confirmare videtur Euthym., qui sic vertit: Quod vero ait,
praeparans, Sym. dixit stabiliens. Subintelligitur autem
c c 2

8. **מְשַׁבְּיֵי שָׁוֶן יָמִים שָׁוֶן גְּלִיָּהֶם רַחֲמֵי לְאִמִּים.** *Compescens strepitum marium, strepitum fluctuum eorum, et turbam gentium.* Ο'. ὁ συνταράσσων τὸ κύτος τῆς θαλάσσης, ἤχους κυμάτων αὐτῆς, παραχθῆσονται τὰ ἔθνη. 'Α. καταστέλλον ἤχον θαλάσσης, θόρυβον κυμάτων αὐτῆς, καὶ ὄχλον φυλῶν.¹⁰ Σ. . . καὶ πλῆθος φυλῶν.¹¹ Θ. καταπραΐνων . . .¹² Ε'. ὁ καταπραΐνων . . .¹³
9. **מוֹצֵאֵי בֹקֶר וְעֶרֶב תִּרְנֵן.** *Ortus mane et vespere jubulare facis.* Ο'. ἐξόδους πρωίας καὶ ἑσπέρας τέρψεις. 'Α. . . αἰνopoιήσεις.¹⁴ Σ. τὰς προελεύσεις τοῦ ὄρθρου καὶ τῆς ἑσπέρας ὑμολογούσας ποιήσεις.¹⁵
10. **פְּקַדְתָּ הָאָרֶץ וְהַשְׂקָתָהּ.** *Visitas terram, et irrigas eam.* Ο'. ἐπεσκέψω τὴν γῆν, καὶ ἐμέθυσας αὐτήν. Σ. ἐπίσκεψαι τὴν γῆν, καὶ ποτιεῖς αὐτήν.¹⁶
- רַבַּת תַּעֲשָׂרָהּ.** *Copiose ditas eam.* Ο'. ἐπλήθυνas τοῦ πλουτίσαι αὐτήν. Σ. πολυκαρπία πλουτίσεις αὐτήν.¹⁷
- פְּלֵגַת מַלְאָכֵיהֶם מְלֵא מַיִם.** *Rivus Dei plenus est aquae.* Ο'. ὁ ποταμὸς τοῦ θεοῦ ἐπληρώθη ὑδάτων. 'Α. διαιρέσεις θεοῦ πλήρεις ὑδάτων.¹⁸ Σ. ὀχετοῖς θεοῦ μεστοῖς ὑδάτων.¹⁹

10. **תִּרְנֵן דְּגַנָּךְ כִּי כֵן תְּכִינָהּ.** *Paras frumentum eorum, quia sic fundasti eam.* Ο'. ἠτοίμασas τὴν τροφήν αὐτῶν, ὅτι οὕτως ἡ ἑτοίμασία. Σ. τελεσφορήσεις τὴν πανσπερμίαν αὐτῆς, ὅτι οὕτως ἤδρασas αὐτήν.²⁰
11. **תִּלְמִיָּהּ יִרְהַ.** *Sulcos ejus irriga.* Ο'. τοὺς αὐλάκας αὐτῆς μέθυσον. Σ. τοὺς βουνοὺς αὐτῆς μεθύσεις.²¹ Ε'. τοὺς λόφους αὐτῆς μεθύσεις.²²
- נַחַת גְּדוּדָהּ בְּרִיבִים תְּמוּגְגָתָהּ.** *Deprimendo sulcos ejus, guttis liquefacis eam.* Ο'. πλήθυνον τὰ γεννήματα αὐτῆς, ἐν ταῖς σταγόσιν αὐτῆς εὐφρανθήσεται. Σ. ὑπὸ τῶν ρείθρων αὐτῆς, ταῖς ψεκάσιν χανώσεις αὐτήν.²³ 'Ο Σύρος' τοῖς δρόσοις.²⁴
- 11, 12. **עֲשִׂרְתָּ שְׁנֵי טוֹבְחָתָהּ; תְּבַרַחַתָּ הַתְּבָרָה; וּבְמַעֲלֵיהּ יִרְעַבּוּן הַשֵּׁן.** *Germini ejus benedicis: coronas annum bonitate tua, et orbitae (viae) tuae stillant pinguedinem.* Ο'. ἀνατέλλουσα. εὐλογήσεις τὸν στέφανον τοῦ ἐνιαυτοῦ τῆς χρηστότητός σου, καὶ τὰ πεδία σου πλησθήσονται πύττης ('Α. πύττος²⁵). Σ. τὸ βλάστημα αὐτῆς εὐλογηέις: στεφανώσεις τὸν ἐνιαυτὸν τοῖς ἀγαθοῖς σου, et ex densitate nubium tuarum ὀμχλωθήσονται: λίπος.²⁶

substantivum verbum, est."—Montef. Graeca Euthymii sunt: Τὸ δέ, ἐτοιμάζων, ἐδράζων ἐξέδωκεν ὁ Σύμμαχος' συναξακούεται δὲ τὸ, ἐστίν. Sed Euseb. quoque affert: Σ. ἤδρασas ὄρη; et loca Theodoretī et Euthymii nihil definiunt.¹⁰ Euseb. Syro-hex. affert: 'Α. καταστέλλον ἤχον θαλασσῶν (حطال حواسه مقصدا).¹¹ Syro-hex. حواسه هو. Euseb., Nobil. et Cod. 268. Inepte Cod. 264: Θ. κινῶν.¹² Euseb., Nobil. et Cod. 268. Inepte Cod. 264: Θ. κινῶν.¹³ Euseb. ¹⁴ "Sic Euseb. qui, ut videtur, putavit esse nomen plurale; sed, ni fallor, est verbum, laudabis."—Montef. Etiam Syrus affert: 'Α. laudifactiones (حسبوا لاقصد). Singularis est idem, in textu legens: ἔξοδοι πρωίας καὶ ἑσπέρας τέρψεις (حسبوا).¹⁵ Sic ex Colb. στιχηρῶς scripto et Agellio edidit Montef. Consentit Syro-hex. حسموا لاقصد لاقصد. Euseb. affert: Σ. τὰς πρ. τοῦ δ. καὶ τῆς ε. τὰς ὑμολογίας. Theodoret., Reg. unus, alii, quos memorat Schleusner. in *Opusc. Crit.* p. 221: τὰς πρ. τοῦ δ. καὶ τῆς ε. (τὴν ἑσπέραν Theodoret.) ὑμολογοῦσι.¹⁶ Theodoret. ¹⁷ Euseb., Theodoret., Nobil. Syro-hex. hanc

versionem Aquilae tribuit: حواسه لاقصد لاقصد. ¹⁸ Colb. στιχηρῶς scriptus. ¹⁹ Idem, et Theodoret. Syro-hex. حواسه لاقصد لاقصد. ²⁰ Sic Theodoret., Nobil. (sed hic πανσπερμίαν sine artic. legit), quibuscum fact Syro-hex., Symmacho continens: حواسه لاقصد لاقصد. ²¹ Pro πανσπερμίαν Euseb. et idem Colb. σπερματίαν legunt. ²² Syro-hex. حواسه لاقصد. (Syr. حواسه ponitur pro βουνοῖς Luc. iii. 5. xxiii. 30 in Pesch., et semel (Ep. Jerem. 63 in marg.) a Syro nostro pro usitatore حواسه. Praeterea ἐπι βουνῶν pro ἐπι τῶν ἐπι interpretatus est Sym. Hos. xii. 11, ubi vide.) ²³ Colb. ²⁴ Syrus in continuatione: حواسه لاقصد. Euseb. affert: Σ. ταῖς ψεκάσιν [αὐτῆς] χανώσεις αὐτήν (καὶ τὸ βλάστημα αὐτῆς). ²⁵ "Reg. unus ex Theodoro."—Montef. ²⁶ Syro-hex. حواسه لاقصد. (Cod. A. ad ἀνατέλλουσα (v. 11) ascribit, in vitis Codd. B. et C.) ²⁷ Syro-hex. حواسه لاقصد. ²⁸ Syrus in continuatione: حواسه لاقصد. (Pro vocab. com-

- 13. יָרַעְפוּ נֹאֲוֹת כִּדְבָר. *Stillant pascua deserti.* Ο. *πιανθήσεται τὰ ὄρη τῆς ἐρήμου.* Ἀ. *γνοφωθήσονται τὰ ὄραϊα τῆς ἐρήμου.* Σ. *ὄμιχλωθήσονται αἱ νομαὶ τῆς ἐρήμου.*²⁷
- 14. לְבָשׁוּ כְרִים הַצֵּאֵן וַעֲמִקִּים יַעֲשֶׂפּוּ-כָר יִתְרוֹעְעוּ וְהִשִּׁירֵי-הָאֵף-שִׁירִי. *Vestita sunt pascua gregibus, et valles opertae sunt frumento, conclamant et cantant.* Ο. *ἐνεδύσαντο οἱ κριοὶ τῶν προβάτων, καὶ αἱ κοιλάδες πληθυνούσι σίτον (Σ. τὴν τροφήν. Θ. σίτον²⁸), κεκράζονται, καὶ γὰρ ὑμνήσουσιν.* Ἀ. *ἐνδύσεται ἀμνοὺς (s. ἀρνάς) ποιμνία, καὶ κοιλάδες δευτερογονήσουσ ἐκλεκτὸν, ἔταιρισθήσονται καὶ συμφωήσουσιν.*²⁹

PSALM. LXV (Hebr. lxvi).

- 1. לְמַנְצַח שִׁיר מְזִמֹּר. *Praecentori carmen cantici.* Ο. *εἰς τὸ τέλος ᾠδῆ ψαλμοῦ ÷ ἀναστάσεως.* 4. *Οὐδὲ ταύτην τὴν προσθηκὴν τὸ Ἑβραϊκὸν ἔχει, οὐδὲ οἱ ἄλλοι ἐρμηνεύται, οὐδὲ οἱ Ο' ἐν τῷ ἔξαπλῷ.*¹ Ἀ. *τῷ υκοποιῷ ᾄσμα μελωδήματος.*² *הַרְיֵעִי. Acclamate.* Ο. *ἀλαλάξατε.* Ἀλλοσ' *σημάνατε.* Ἀλλοσ' *κροτήσατε.*³
- 2. וְשִׁירֵי כְבוֹד תְּהַלְתֶּימוּ. *Ponite gloriam laudem ejus.* Ο. *δότε δόξαν αἰνέσει αὐτοῦ.* Ἀ. *θέτε*

δόξαν ὑμνήσει αὐτοῦ. Σ. *τάξατε εἰς τιμὴν τὸν ἕμνον αὐτοῦ.*⁴ Θ. *Σ'. ὁμοίως τοῖς Ο'.*⁵

- 3. יִכְחָשׁוּ לְךָ. *Mentientur (simulabunt) tibi.* Ο. *ψεύσονται σε.* Ἀ. *ἠρήσαντό (σε).*⁶
- 4. כָּל-הַאָרֶץ יִשְׁתַּחֲוֶי לָךְ וְיִזְמְרוּ-לָךְ יִזְמְרוּ שְׁמֶךָ. *Omnis terra prosternet se tibi, et canet tibi, canet nomen tuum.* Ο. *πᾶσα ἡ γῆ προσκυνήσάτωσάν σοι, καὶ ψαλάτωσάν σοι, ψαλάτωσαν τῷ ὀνόματί σου.* Σ. *πάντες οἱ ἐπὶ γῆς προσκυνήσουσί σοι, μελωδοῦντές σοι ἄσουσι τὸ ὄνομά σου.*⁷ Ἀ. Σ. Θ. Ε'. Σ'. *σοί.*⁸
- 5. לָכֵן יִרְאוּ מַסְפָּלוֹת אֲזֵלוֹת נֹרָא עַל-יְלֵיהָ יִבְיֶי אֲדָם. *Venite et videte opera Dei, formidabilis actione super filios hominis.* Ο. *δεῦτε καὶ ἴδετε τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ φοβερὸς ἐν βουλαῖς ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων.* Σ. *ἔλθετε καὶ ἴδετε πράξεις τοῦ θεοῦ, φοβερὰ μηχανήματα ὑπὲρ υἱῶν ἀνθρώπων.*⁹ Θ. . . *φοβερὸς ἐν βουλαῖς ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων.*¹⁰
- 6. הִפְךָ יָם לְיַבֵּשָׁה בְּנְהָר יַעֲבְרוּ בְּרִגְלָם. *Convertit mare in aridam; per fluvium transierunt pede.* Ο. *ὁ μεταστρέφων τὴν θάλασσαν εἰς ξηρὰν, ἐν ποταμῷ διελεύσονται ποδί.* Σ. *μετέβαλε τὴν θάλασσαν εἰς ξηρὰν, ποταμὸν διέβησαν ποδί.*¹¹

posito, *החמה* fortasse Graece dicas *πυκνορέφεια*, quae tamen notio ab Hebraeo aliena esse videtur. Deinde *לחצמ*, ejus loco Lexica dant *לחמ*,¹ derivatur ab *חצמ*, ὄμιχλη, Job. xxxviii. 9. Amos iv. 13. Joel. ii. 2.)²⁷ Montef. post Nobil. affert: Σ. *γνοφωθήσεται* (-σονται Nobil.) κ.τ.έ. "Ἄλλοσ" ("Aliud scholium."—Nobil.) *ὄμιχλωθήσονται* κ.τ.έ. Sed Agellius habet: Ἀ. *γνοφωθήσονται*. Σ. *ὄμιχλωθήσονται*; et Heracleota in *Catena PP.GG.*, T. II, p. 264: Ἀ. *γνοφωθήσονται*. Σ. *ὄμιχλωθήσονται αἱ ν. τῆς ἐρήμου*. Etiam Syro-hex. affert: Ἀ. *γνοφωθήσονται* (*לחצמ*).²⁸ Nobil. affert: Ἀ. *ἐκλεκτόν*. Θ. *σίτον*. Σ. *τροφήν* (τὴν τροφήν Euseb.).²⁹ Syro-hex. (Cod. B. *לחצמ*) *לחצמ* (Cod. C. *לחצמ*) *לחצמ* (Pro *לחצמ*) *לחצמ*, Bugato *regenerabunt*, tentavimus *deυτερογονήσουσιν*, α *deυτερόγονος*, quod cum Hebr. *לחצמ* commutavit Sym. Gen. xxx. 4.2. Ad *ἔταιρισθήσονται* cf. ad Psal. cvii. 10, ubi pro Hebr. *לחצמ*, *acclamabo*, Aquila dedit *συνεταιρισθήσομαι*, quod Syro nostro est *לחצמ* (Aquilam hic

imitatus est Hieron.: *Vestientur agnis greges, et valles plenae erunt frumento, coaequabuntur, et canent.*

PSALM. LXV. ¹ Theodoret. ² Syro-hex. *לחצמ*.
 † (Cod. C. *לחצמ*?) *לחצמ* *לחצמ* *לחצמ* *לחצמ*.³ Coislin. unus. Cf. ad Psal. xxvii. 4. xcix. 1. Prior interpres, ni fallor, est Symmachus. Vid. ad Psal. lxxx. 2. ⁴ Euseb., Vat. Ad Aquilam Euseb. *δότε* affert, invito Vat. ⁵ Vat. ⁶ Montef. ex Corderio. ⁷ "Sic MSS., quorum unus habet τῷ ὀνόματί σου. Ita quoque [sc. ut MSS.] Theodoret. et Coislin. unus, qui non habet [habent] σοι post μελωδοῦντες."—Montef. Euseb. et Euthym. afferunt: Σ. *πάντες οἱ ἐπὶ γῆς*. Nobil.: Σ. *πάντες οἱ ἐν τῇ γῆ πρ. σοι, μελ. σοι ἄσουσι τὸ ὄν. σου.* ⁸ Vat. ⁹ Euseb. Theodoret. et Nobil. habent: Σ. *φοβερὰ μ. ὑπὲρ υἱῶν ἀνθρώπων*. Minus probabiliter Heracleota in *Catena PP.GG.*, T. II, p. 285: Σ. *φοβερὰ μηχανώμενος ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀ.*; necnon Euthymius: *ἐν μηχαναῖς ἐξέδωκεν ὁ Σύμμαχος*.¹⁰ Theodoret., ejus codices pro *ὑπὲρ*, *παρὰ* et *ἐπὶ* exhibent.¹¹ Euseb., S. Athanas. (Opp. T. I, p. 1111), Theodoret. (qui

7. מַשַּׁל בְּנַבְיָרְתָּו עוֹלָם. *Dominans fortitudine sua in aeternum.* Ο΄ τῷ δεσπύζοντι ἐν τῇ δυναστείᾳ αὐτοῦ τοῦ αἰῶνος. Ἄ. τῷ ἐξουσιάζοντι ἐν τῇ δυναστείᾳ αὐτοῦ δι' αἰῶνος.¹²

יַעֲיִנוּ בְּגוֹיִם הַצִּיִּפְיָהּ הַסּוֹרְרִים אֶל־יְרוּמוֹ לְמוֹ. *Oculi ejus gentes observant, contumaces ne efferantur sibi.* Ο΄ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἐπιβλέπουσιν οἱ παραπικραίνοντες (Ἄ. ἀφιστάμενοι. Θ. ἐκκλίνοντες¹³) μὴ ὑψούσθωσαν ἐν ἑαυτοῖς. Σ. οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ τὰ ἔθνη ἐπισκοπεύουσιν οἱ ἀπειθεῖς μὴ ὑψούσθωσαν ἑαυτούς.¹⁴

8. קוֹל תְּהִלָּתוֹ. *Et auditam facite vocem laudis ejus.* Ο΄ καὶ ἀκουτίσατε τὴν φωνὴν τῆς αἰνέσεως αὐτοῦ. Σ. (καὶ) ἀκουστὴν ποιεῖτε τὴν φωνὴν τοῦ ὕμνου αὐτοῦ.¹⁵

9. הַשֵּׁם נִפְשָׁנוּ בְּחַיִּים וְלֹא־נָתַן לְמוֹט רַגְלָנוּ. *Qui posuit animam nostram in vita, et non dedit in vacillationem pedes nostros.* Ο΄ τοῦ θεμένου τὴν ψυχὴν μου εἰς ζωὴν, καὶ μὴ δόντος εἰς σάλον τοὺς πόδας μου. Σ. τάξαντος τὴν ψυχὴν ἡμῶν εἰς ζωὴν, καὶ μὴ δόντος σφαλῆναι τοὺς πόδας ἡμῶν.¹⁶ Οἱ λοιποὶ πάντες τὴν

ψυχὴν ἡμῶν... τοὺς πόδας ἡμῶν.¹⁷ Ἄλλος εἰς μετακίνησιν τοὺς πόδας ἡμῶν.¹⁸

11. הִבְיָאתָנוּ בְּמִצְדָּה. *Induxisti nos in rete.* Ο΄ εἰσήγαγες ἡμᾶς εἰς τὴν παγίδα. Ἄ. εἰσήγαγες ἡμᾶς ἐν ὄχρωματι. Σ. εἰσήγαγες ἡμᾶς ἐντὸς πολιορκίας. Ἐ. εἰσήγαγες ἡμᾶς εἰς περιοχὴν.¹⁹

שָׁמַת מוֹעֵקָה בְּמַתְיָנוּ. *Posuisti pressionem (onus grave) in lumbis nostris.* Ο΄ ἔθου θλίψεις ἐπὶ τὸν νῶτον ἡμῶν. Ἄ. ἔθουκας τρισμὸν ἐν τῷ νῶτῳ ἡμῶν. Σ. ἔθουκας κύκλωσιν τῇ ὀσφύϊ ἡμῶν.²⁰

12. לְרֵוְיָהּ. *In abundantiam.* Ο΄ εἰς ἀναψυχὴν. Σ. εἰς εὐρυχωρίαν.²¹ Ἄλλος εἰς ἀνάπασιν. Ἄλλος εἰς παραμυθίαν.²²

14. שָׁפְתַי פָּנִי אֶפְתָּח. *Quae aperuerunt (prolocuta sunt) labia mea.* Ο΄ ἄς διέστειλε τὰ χεῖλη μου. Σ. ἄς ἤνοιξε τὰ χεῖλη μου.²³

15. אֶפְשָׂה בָקָר עִם־עֲתוּדִים סֶלָה. *Sacrificabo boves cum hircis. Selah.* Ο΄ ποιήσω σοι βόας μετὰ χιμάρων. διάψαλμα. Ἄ. Σ. ποιήσω βόας (s. μόσχους) μετὰ ἐρίφων ἀεὶ.²⁴ Οἱ λοιποὶ τράγων καιρίων.²⁵

θάλασσαν sine artic. habet). Euthym.: Ὁ μέντοι Σύμ. ἐτήρησε τὸν χρόνον ἔξεδωκε γὰρ, ὁ μεταβαλὼν τ. θ., καὶ πάλιν, ποταμὸν διέβησαν.¹² Euseb.

¹³ Theodoret., Nobil.

¹⁴ Euseb., Origen. Theodoret. affert: Σ. οἱ ἀπειθεῖς μὴ ὑψούσθωσαν ἐν ἑαυτοῖς.

¹⁵ Euseb. affert: Σ. ἐξάκουστον ποιεῖτε κ. τ. ἔ. Nobil.: Σ. ἀκουστὴν ποιεῖτε. Theodoret.: Σ. ἀκουστὴν (ἀκουστὴν Cod. 1) ποιήσατε. Codd. 264, 268: Σ. ἀκουστὴν ποιήσατε. Tandem Syro-hex. **معتاد**.

♦ **خحب** (Codd. B. et C. **مصدا**). Cf. ad Psal. l. io. ¹⁶ Euseb.

¹⁷ Idem. ¹⁸ Colb. στιχρῶς scriptus.

¹⁹ Euseb. Syro-hex. affert: **سحما** ♦ **سحما** ♦ **سحما**. Hieron. vertit: *Induxisti nos in obsidionem.* ²⁰ Euseb. Symmachi versionem confirmat Syro-hex. **سحما سحما سحما**.

♦ **سحما**. Aquilam secutus est Hieron., vertens: *posuisti stridorem in dorso nostro.* ²¹ Euseb. Syro-hex. **سحما**.

♦ **سحما**. ²² Coislin. unus. ²³ Colb. στιχρῶς scriptus.

²⁴ Syro-hex. **سحما سحما سحما**. ²⁵ Hilarius in Psalmos, p. 185: *Confirmat autem spiritalis intelligentiae sensum aliorum con-*

sonans sibi et concors translatio, qui pro χιμάρων (sic), τράγων καιρίων transtulerunt. Τράγοι καιριοὶ autem significantur, qui ex ipso tempore editi sunt: χιμάρροι autem, quos hiems genuit. Mirum sane videatur, si omnes reliqui interpretes τράγοι καιριοὶ verterint. Quid enim affinitatis habeat vox illa καιριοὶ cum Hebraica אֵילִים? [Immo vox Hebr. est עֲתוּדִים, cui affinis est עֲתִי (s. עֲתִי), promptus, paratus, futurus, qui sensus a Graeco καιριος non longe diversus est. Certe pro עֲתִי, futura, Aq. καιριως posuit Deut. xxxii. 35.] Eusebius vero legit καὶ ἔρημοι, quae versio corrupta haud dubie est. Aquila, Sym. et Quinta Psal. xlix. ὁ *hircum* [עֲתִי] κερεινὸν vocant, unde fortassis suspicio oriatur, καιριοὶ et καὶ ἔρημοι substitutos fuisse pro κερεινοῖ; immo vix aliam lectionem admittam.—Montef. Verba Eusebii sunt: Χιμάρου δὲ οἱ ἀργενεῖς, καὶ τῷ καιρῷ τοῦ χιμᾶνος γεγενημένοι εἰεν ἂν διὸ κατὰ τοὺς λοιποὺς ἔρημυεντάς, καὶ ἔρημοι, ὡς τὸν τοῦ διωγμοῦ καιρὸν ἐκφυγόντες, ὠνομάσθησαν: ubi pro vitiosa lectione καὶ ἔρημοι, non κερεινοὶ, sed καιριοὶ, vel, si mavis, καιριμοὶ (cf. Hex. ad Levit. xvi. 21, ubi pro Hebr. עֲתִי אֵילִים, ὁ ἀνθρώπου ἐτοίμου, in marg. Codd.

- 17. אָלוּ פִּי־קְרָאתִי וְרוּמָם תַּחַת לְשׁוֹנִי. *Ad ipsum ore meo clamavi, et exaltatus fuit sub lingua mea.* O'. πρὸς αὐτὸν τῷ στόματί μου ἐκέκραξα, καὶ ὑψωσα ὑπὸ τὴν γλῶσσάν μου. Σ. αὐτὸν τῷ στόματί μου ἐπεκαλεσάμην, καὶ ὑψώθη παραχρῆμα ἢ γλῶσσά μου.²⁶
- 18. אָנֹן אִם־רְאִיתִי בְלִבִּי לֹא יִשְׁמַע אֶדְנִי. *Intuitum si intuitus sum (cum delectatione) in corde meo, non exaudiet Dominus.* O'. ἀδικίαν εἰ ἐθέωρουν ἐν καρδίᾳ μου, μὴ εἰσακουσίαν κύριος. 'Α. ἀνωφελὲς ἰδὼν (fort. εἰ ἰδὼν) ἐν καρδίᾳ μου, οὐκ εἰσακούσεται κύριος.²⁷ Σ. ἀδικίαν εἰ προεῖδον ἐν καρδίᾳ μου, μὴ εἰσακούσῃ κύριος.²⁸
- 19. אָנֹן יִשְׁמַע אֱלֹהִים. *Sed profecto exaudit Deus.* O'. διὰ τοῦτο εἰσήκουσέ μου ὁ θεός. 'Α. ἄρα εἰσήκουσε θεός. Θ. Σ. ὁμοίως τοῖς O'.²⁹

PSALM. LXVI (Hebr. lxvii).

- 1. לְמַנְצֵחַת בְּנִינֹת מְזֻמֹּר שִׁיר. *Praeentori in Neginoth canticum carminis.* O'. εἰς τὸ τέλος ἐν ὕμνοις ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ (alia exempl. ψαλμὸς ᾠδῆς¹). Σ. ἐπὶνικιον διὰ ψαλτηρίου canitici ᾠματος.²
- 2. יֵאָר פָּנָיו אֶתְנֹו. *Illustrat faciem suam nobis-*

Coislin. et Lips. est καίριμον, πλανητεύοντος) sensum postulare quivis videt. Praeterea in loco Deut. xxxii. 14, ubi Montef. ex Coislin. κερειῶν edidit, in cod. est 'Α. ριμων, quae scriptura si una syllaba augenda est, facilius foret καίριμων quam κερειῶν reponere. His perpensis, erunt fortasse qui a Schleusneri sententia, etiam in Hex. ad Psal. xlix. 9 pro κερειῶς (sic apud Nobil.), vocabulo vix aliunde noto, rescribendum esse καίριος [s. καίριμος], non abhorrebunt. In alteram tamen partem restat locus difficilis Jerem. 1. 8, posthac, Deo favente, a nobis expendendus. ²⁶ Euseb., Theodoret., Nobil. et " tres MSS." Syro-hex. **ܐܘܢ ܐܝܡܘܢ ܐܠܘܗܝܡ**. ²⁷ Colb. unus. Pro ἰδὼν Schleusner. legendum censuit *et* ἰδῶν. ²⁸ Colb. συχηρῶς scriptus, Theodoret., et S. Cyril. Alex. apud Mai. *P. N. B.*, T. III, p. 379 (ubi ὑπακούσῃ editum). (Theodoret. in textu ἐν τῇ κ. μου legit; sed τῇ abest a Cod. I. Deinde μὴ εἰσακούσῃ μου

- cum.* O'. ἐπιφάναι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς. Alia exempl. add. καὶ ἐλεήσαι ἡμᾶς.³ Τὸ ἐπιλεγόμενον ἐξῆς, καὶ ἐλεήσαι ἡμᾶς, μὴ κείμενον μήτε ἐν τῷ 'Εβραϊκῷ, μήτε ἐν τοῖς λοιποῖς ἑρμηνευταῖς, ἀναγκαίως ὠβελίσται.⁴
- 5. וַיִּרְנְנוּ. *Et jubilabunt.* O'. καὶ ἀγαλλιάσθωσαν. 'Α. καὶ ἀνέσουσι. Σ. καὶ εὐφημείωσαν.⁵
- 7. אֶרֶץ נָתַנָּה יְבוּלָהּ. *Terra dedit proventum suum.* O'. γῆ ἔδωκε τὸν καρπὸν αὐτῆς. Σ. γῆ δώσει τὴν φορὰν αὐτῆς.⁶
- 8. אֲפָסִי. *Fines.* O'. τὰ πέρατα. " Ἄλλος τὰ τέλη.⁷

PSALM. LXVII (Hebr. lxviii).

- 1. לְמַנְצֵחַת לְרַח מְזֻמֹּר שִׁיר. *Praeentori Davidi canticum carminis.* O'. εἰς τὸ τέλος τῷ Δαυὶδ ψαλμὸς ᾠδῆς. 'Α. τῷ ἡκοῦσῶ τοῦ Δαυὶδ μελωδῆμα ᾠματος.¹
- 3. רִשְׁעִים. *Impii.* O'. οἱ ἀμαρτωλοί. Οἱ ἄλλοι πάντες ἑρμηνευταί, καὶ ὁ 'Εβραῖος, καὶ ὁ Σύρος· ἀσεβεῖς.²
- 5. כִּלְוִי לְרַבֵּב בְּעֵרְבוֹת. *Complante (viam) ei qui vehitur per deserta.* O'. ὁδοποιήσατε τῷ ἐπιβεβηκότῃ ἐπὶ δυσμῶν. 'Α. ἀποσκοποῖσατε...³ Σ. καταστρώσατε [ὄδον] τῷ ἐποχουμένῳ ἐν τῇ ἀοικήτῳ.⁴

Cod. 2; μὴ εἰσακουσάτω μου Cod. I.) Syro-hex. affert: Σ. εἰ προεῖδον **ܐܘܢ ܐܝܡܘܢ ܐܠܘܗܝܡ**. ²⁹ Vat., qui, teste Adlero, habet: 'Α. ἄρα εἰσήκουσεν θεός φωνῆν. PSALM. LXVII. ¹ Syro-hex. in textu: **ܐܘܢ ܐܝܡܘܢ ܐܠܘܗܝܢ ܐܘܢ ܐܝܡܘܢ ܐܠܘܗܝܢ**. ² Syro-hex. **ܐܘܢ ܐܝܡܘܢ ܐܠܘܗܝܢ ܐܘܢ ܐܝܡܘܢ ܐܠܘܗܝܢ** (Cod. B. **ܐܘܢ ܐܝܡܘܢ ܐܠܘܗܝܢ ܐܘܢ ܐܝܡܘܢ ܐܠܘܗܝܢ**). Ad **ܐܘܢ ܐܝܡܘܢ ܐܠܘܗܝܢ** (quod commutatur cum ψαλμὸς Zach. vi. 14) cf. ad Psal. lxxxii. 1. xcvii. 5. ³ Sic Comp., Ald., Theodoret., et codd. Psalt. Gall. + *et misereatur nostri*. Sic sine obelo Syro-hex. ⁴ Euseb. ⁶ Idem. ⁶ Idem. ⁷ Coislin. unus. Cf. ad Psal. xcvii. 3. PSALM. LXVII. ¹ Syro-hex. **ܐܘܢ ܐܝܡܘܢ ܐܠܘܗܝܢ ܐܘܢ ܐܝܡܘܢ ܐܠܘܗܝܢ**. ² Theodoret. Syro-hex. in textu: — οὕτως ἀπόλωντο — θεοῦ ⁴; male pro — οὕτως ⁴ ἀπόλωντο κ. τ. ε., ut in Psalt. Gall. ³ Euseb., Nobil. Cf. Hex. nostra ad Jesai. lvii. 14. ⁴ " Sic ex MSS., Theodoret, Eusebio et Drusio [Nobil.], qui postremus omittit ὀδῶν."

5. **בְּיָה שָׁמוּ.** *In Jah est nomen ejus.* Ο. κύριος ὄνομα αὐτῷ. Σ. διὰ τοῦ 'ΙΑ ἡ ὄνομασία αὐτοῦ.⁵ Ε'. ἐν τῷ 'ΙΑ τὸ ὄνομα αὐτοῦ.⁶
- וַעֲלֹזוּ לְפָנָיו.** *Et exsultate coram eo.* Ο. καὶ ἀγαλλιᾶσθε ἐνώπιον αὐτοῦ. Σ. καὶ γαυριᾶσθε εἰς πρόσωπον αὐτοῦ.⁷
6. **וַיִּדֶן אֱלֹהִים.** *Et vindex viduarum.* Ο. καὶ κριτοῦ τῶν χηρῶν. 'Α. (καὶ) δικαστοῦ χηρῶν. Σ. καὶ ὑπερδικούντος χηρῶν.⁸
- בְּמַעוֹן קִדְשׁוֹ.** *In habitaculo sanctitatis suae.* Ο. ἐν τόπῳ ἀγίῳ αὐτοῦ. 'Α. ἐν οἰκητηρίῳ ἡγιασμένῳ αὐτοῦ. Σ. ἐν βασιλείῳ ἀγίοις αὐτοῦ.⁹
7. **מִוְשֵׁיב יְחִידִים בְּיַתָּה.** *Habitare facit solitarios domum.* Ο. κατοικίζει μονοτρόπους ἐν οἴκῳ. 'Α. καθίζει μονογενεῖς οἰκόνδε.¹⁰ Σ. διδῶσιν οἰκεῖν μοναχοῖς οἰκίαν.¹¹ Θ. κατοικίζει μοναχοὺς ἐν οἴκῳ.¹² Ε'. κατοικίζει μονοζῶνους (s. μονοζώους) ἐν οἴκῳ.¹³
- מוֹצִיא אֲסִירִים בְּנוֹשָׁרוֹת.** *Educens vincitos in prosperitatibus.* Ο. ἐξάγων πεπεδημένους ἐν ἀνδρεία. Σ. ἐξάγει δεδεμένους εἰς ἀπόδυσιν.¹⁴ Θ. ἐξάγων πεπεδημένους ἐν εὐθύτησιν.¹⁵
7. **אֲשֶׁר-סוֹרְרִים שָׁכְנוּ צְחִיחָה.** *Contumaces autem habitant regionem aridam.* Ο. ὁμοίως τοὺς παραπικραίνοντας, τοὺς κατοικοῦντας ἐν τάφοις. 'Α. πλὴν ἀφιστάμενοι ἐσκήνωσαν λεωπετρίανδε.¹⁶ Σ. οἱ δὲ ἀπειθεῖς κατοικήσουσι καύσωνος ξηρότητα.¹⁷ Θ. πλὴν ἐκκλίνοντες κατεσκήνωσαν πεποιθότες.¹⁸
8. **אֱלֹהִים בְּצֵאתָהּ לְפָנַי עַמָּה בְּצַעֲדָה בְּיִשְׁמוֹן.** *Deus, in egrediendo te coram populo tuo, in incedendo te in deserto.* Ο. ὁ θεός, ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαί σε ἐνώπιον τοῦ λαοῦ σου, ἐν τῷ διαβαίνειν σε τὴν ἔρημον ('Α. ἠφανισμένην¹⁹). Σ. ὁ θεός, προερχομένου σου πρὸ τοῦ λαοῦ σου, βαίνοντος διὰ τῆς ἀοικήτου.²⁰
9. **אָרְץ רַעֲשָׁה אֶת-שְׁמֵיךָ נִמְפוּ מִפְּנֵי אֱלֹהִים יְהוָה.** *Terra contremuit, etiam caeli stillaverunt a facie Dei, hic (mons) Sinai a facie Dei, Dei Israel.* Ο. γῆ ἐσεισθη, καὶ γὰρ οἱ οὐρανοὶ ἔσταξαν ἀπὸ προσώπου τοῦ θεοῦ Σινᾶ, ἀπὸ προσώπου τοῦ θεοῦ 'Ισραὴλ. Σ. γῆ ἐσειέτω, οὐρανὸς δὲ ἀπέσταξεν ἀπὸ προσώπου τοῦ θεοῦ τούτου τοῦ Σιναι, καὶ ἀπὸ προσώπου τοῦ θεοῦ, θεοῦ 'Ισραὴλ.²¹

—Montef. Euseb. quoque ὁδὸν non videtur legisse. Statim τῷ ἐπερχομένῳ male legitur in *Catena PP.GG.*, T. II, p. 323. Syrus affert: Σ. ἐν τῇ ἀοικήτῳ (حاله حاله).⁵ Euseb., Vat., Nobil., quorum hic ὄνομασία sine artic. habet. ⁶ Euseb., Nobil. affert: Ε'. ἐν τῷ ἰδ. Vat.: Ε'. ἐν τῷ ἰδ ὄνομασία αὐτοῦ. Apud Nobil. et Vat. affertur scholium: Τὸ μὲν (add. κύριος Nobil.) σύνθησι παρ' Ἑβραίοις ἀδωνᾶι ἐνταῦθα δὲ λέγεται παρ' Ἑβραίοις ἰδ σεμῷ. ⁷ Euseb. ⁸ Idem. ⁹ Sic Euseb. Nobil. vero: Σ. ἐν ἡγιασμένῳ οἰκητηρίῳ αὐτοῦ. 'Α. ἐν βασιλείῳ ἁγίοις αὐτοῦ. Cum Eusebio facit Syro-hex., qui affert: Σ. ἐν βασιλείῳ (حاله حاله).¹⁰ Sic Euseb., secundum usum Aquilae, quem indicavimus in *Otio Norvic.* p. 2. Cf. Hex. nostra ad 3 Reg. xxii. 49. 4 Reg. xvi. 9. Pro οἰκόνδε Montef. post Nobil. ἐν οἴκῳ edidit. ¹¹ Euseb., Nobil.: Σ. διδῶσι μοναχοῖς οἰκεῖν οἰκίαν. Syrus affert: + تتبوا. ه. cum scholio: تتبوا + + قبل تتبوا. ماسي in *Syrorum Pecul.* p. 21: "مسيب. Syri sic vocant μοναχόν, quia solitarius est." ¹² Colb. στιχῶς scriptus. ¹³ Euseb. Nobil. duplicem scripturam, μονοζῶους et μονοζῶνους, affert. ¹⁴ Euseb.

"Alter codex habet εἰς ἀπόδυσιν, male."—Montef. Syro-hex.: Σ. εἰς ἀπόδυσιν (حاله حاله).¹⁵ "Codd."¹⁶ Euseb., qui λεωπετρίανδε scribit. Nobil. affert: 'Α. οἱ ἀφ. ἐσκήνωσαν λεωπετρίαν; ubi enclitica perperam abest. Syro-hex. + + حاله حاله + + حاله حاله. ¹⁷ Euseb., Nobil. Syro-hex. لا تتبوا + + حاله حاله. ¹⁸ Colb. στιχῶς scriptus. Nobil. affert: Θ. ἐκκλίνοντες. ¹⁹ Sic Montef., ex Hex. ad 1 Reg. xxiii. 19, ut videtur. ²⁰ Theodoret. Montef. ex Regio δι' ἀοικήτου edidit. Nobil. affert: Σ. ὁ θεός—λαοῦ σου. ²¹ Euseb. Theodoret. affert: Σ. γῆ ἐσεισθη, οὐρανὸς δὲ ἔσταξεν. Schleusner in *Opusc. Crit.* p. 223: "Versionem hanc, verba Hebraica pede prementem, . . . rectius Aquilae vindicavit Anon. in *Catena PP.GG.*, T. II, p. 346." Vat. affert: 'Α. Σιναι. (In textu LXXviri pro τοῦ Σινᾶ solus Cod. 55, qui cum Vat. 1209 in singularibus lectionibus saepe conspirat, τοῦτο Σινᾶ habet. De ipso Vaticano Maius prorsus silet; Agellius vero notat: "In vetustissimo Cod. Vat. manifesta sunt signa lectionis alterius antiquioris, τοῦτο Σινᾶ." Ibidem Psalt. Gall. affert: * a facie Dei Israel.')

16. הַרְבֵּשָׁן הַרְבֵּשָׁן הַרְבֵּשָׁן הַרְבֵּשָׁן הַרְבֵּשָׁן.

Mons Dei, mons Basan, mons gibborum (cacumini- bus abundans), mons Basan. O'. ὄρος τοῦ θεοῦ ὄρος πίον, ὄρος τετυρωμένον, ὄρος πίον. Σ. ὄρος θεοῦ ὄρος εὐτροφίας, ὄρος ὑψηλότατον, ὄρος εὐτροφίας.³⁸

17. לְמַה תִּרְצְדוּן הָרִים גְּבֻנִים הַהָר הַחַד מֵאֱלֹהִים.

Quare invidiose observatis, montes gibborum, montem quem desideravit Deus ut habitaret in eo; etiam Jova habitabit in aeternum. O'. ἰνατί ὑπολαμβάνετε, ὄρη τετυρωμένα, τὸ ὄρος δ' εὐδόκησεν ὁ θεὸς κατοικεῖν ἐν αὐτῷ; καὶ γὰρ ὁ κύριος κατασκηνώσει εἰς τέλος ('A. E'. eis vikos³⁹). 'A. εἰς τί ἐρίσετε, ὄρη ὠφρυωμένα; τὸ ὄρος δ' ἐπεθύμησεν ὁ θεὸς τοῦ καθίσαι αὐτό...⁴⁰ Σ. εἰς τί περισπουδάσετε τὰ ὄρη τὰ ὑψηλά; τὸ ὄρος ὅπερ ἐπόθησεν ὁ θεὸς εἰς τὸ κατοικεῖν ἐν αὐτῷ, καὶ κύριος κατασκηνώσει εἰς τέλος.⁴¹ Θ. ἰνατί δικάξεσθε (s. ἐρίσετε) . . . περὶ τούτου τοῦ ὄρους . . .⁴²

18. רָכַב אֱלֹהִים רֶבְתִּים אֱלֹהִי שִׁנְאָן.

Currus Dei sunt duae myriades, millia iterationis. O'. τὸ ἄρμα τοῦ θεοῦ μυριοπλάσιον, χιλιάδες εὐθηνούντων. 'A. . . vociferantium.⁴³ Σ. ὄχησις τοῦ θεοῦ μυριάδων, χιλιάδες ἠχούτων.⁴⁴

19. לָקַחְתָּ. Accepisti. O'. ἔλαβες. S'. ἠγόρασας.⁴⁵

19. וְאִף סוֹרְרִים לְשָׁן. Et contumaces quoque ad habitandum.

O'. καὶ γὰρ ἀπειθοῦντες τοῦ κατασκηνῶσαι. 'A. καίπερ ἀπειθεῖς τοῦ κατασκηνῶσαι.⁴⁶ Σ. ἔτι καὶ ἐν ἀπειθοῦσι κατασκηνῶσαι.⁴⁷

20. וַיַּעַמְ-לָנוּ הָאֵל יְשׁוּעָתוֹ סֵלָה.

(Si quis) onus imponit nobis, Deus salus nostra. Selah. O'. καὶ κατενοδάσει ἡμῖν ὁ θεὸς τῶν σωτηρίων ἡμῶν. διάψαλμα. 'A. βασιάσει ἡμᾶς ἰσχυρὸς τῆς σωτηρίας ἡμῶν, ἀεὶ.⁴⁸ Σ. βασιάσει ἡμᾶς θεὸς ὁ τῆς σωτηρίας ἡμῶν . . .⁴⁹

21. הָאֵל לָנוּ יֵאל לְמוֹשְׁעוֹת וְיִלְהוֶה אֲדֹנָי לְמוֹת.

Deus nobis est Deus ad salutes, et Jovae Domino sunt mortis exitus (liberationes). O'. ὁ θεὸς ἡμῶν ὁ θεὸς τοῦ σώζειν, καὶ τοῦ κυρίου ✕ κυρίου ἅι διέξοδοι τοῦ θανάτου. Σ. ὁ θεὸς ἡμῶν θεὸς εἰς σωτηρίαν, καὶ τοῦ κυρίου τοῦ δεσπότης ἅι εἰς θάνατον ἕξοδοι.⁵⁰

22. קָרַדְתָּ שַׁעַר מַתְּהִלָּה בְּאַשְׁמֹיֹו.

Verticem pilorum ambulantis in delictis suis. O'. κορυφὴν τριχὸς διαπορευομένων ἐν πλημμελείαις αὐτῶν. Σ. κορυφὴν ἔντριχον ἀναστρεφομένην ἐν ταῖς πλημμελείαις αὐτῆς.⁵¹

23. אָמַר אֲדֹנָי מִבְּשֵׁן אֲשִׁיב אֲשִׁיב מִמְצִלֹת יָם.

Dixit Dominus: Ex Basan reducam, reducam ex profundis maris. O'. εἶπε κύριος' ἐκ Βασάν ἐπιστρέψω, ἐπιστρέψω ἐν βυθοῖς θαλάσσης.

³⁸ Euseb. Syrus affert: Σ. εὐτροφίας κ.τ.ε. (לִּמְעוֹל מִלִּמְעוֹל מִלִּמְעוֹל מִלִּמְעוֹל).
³⁹ Syro-hex. ✕ חַסְמַל ✕.
⁴⁰ Montef. edidit ὠφρυωμένα et mox καθῆσαι αὐτῷ pro τοῦ καθίσαι αὐτό, notans: "Lectioem Aquilae sic exhibent Drusius et Reg. unus [et Vat.]. Duo alii habent καθῆσαι ἐν' αὐτό." Drusius post Nobil. tantummodo habet: 'A. εἰς τί ἐρίσετε, ὄρη ὠφρυωμένα; Theodoret. affert: 'A. εἰς τί ἐρίσετε, ὄρη ὠφρυωμένα; τὸ ὄρος δ' ἐπ. ὁ θ. τοῦ καθίσαι ἐν' αὐτό. Llectionem τοῦ καθίσαι αὐτό assumimus ex Catena in Bibliothecam Parisiensem nuper inventa, quae sthrízete pro εἰς τί ἐρίσετε mendose legit. Syro-hex. ✕ חַסְמַל ✕.
⁴¹ Euseb., ubi περισπουδάξεται scriptum. Nobil., Vat.: Σ. εἰς τί περισπουδάξεται;
⁴² Montef. edidit: Θ. ἰνατί ἐρίσετε περὶ τ. τ. ὄρους, ad Theodoret. ad Ezech. xxxiv. 13 provocans. At Theodoret. l. c. diserte legit δικάξεσθε. Vat.

tamen affert: Θ. ἰνατί ἐρίσετε;
⁴³ Syro-hex. ✕.
✕ ✕ ✕. Graece verterim ἠχούτων, nisi hoc ad Symmachum per aliam formam, ✕ ✕ ✕, expressisset Noster.
⁴⁴ Euseb. Syrus affert: Σ. μυριάδων χιλιάδες ἠχούτων (חֲלָקָא ✕ חֲלָקָא).
⁴⁵ Syro-hex. ✕ ✕ ✕.
⁴⁶ Theodoret., Reg. unus, et Nobil.
⁴⁷ Euseb.
⁴⁸ Syro-hex. ✕ ✕ ✕ ✕ ✕ ✕ ✕.
⁴⁹ Syro-hex. ✕ ✕ ✕ ✕ ✕ ✕ ✕.
✕ ✕ ✕ ✕ ✕ ✕ ✕. Euseb. vero: Σ. τοῦ σωτήρος ἡμῶν.
Hieron.: portabit nos Deus salutis nostrae.
⁵⁰ Euseb.
In textu LXXviri aliterum κυρίου est in Comp., Ald., et codd., invito Syro nostro. Psalt. Gall.: et Domini ✕ Domini: exitus mortis.
⁵¹ Euseb., Nobil. "Duo MSS. διαπορευομένην pro ἀναστρεφομένην."—Montef. Syrus affert: Σ. ἔντριχον (חֲלָקָא).

*Deus, id quod fecisti nobis. Ο'. ἔντειλαι, ὁ θεός, τῇ δυνάμει σου δυνάμωσον, ὁ θεός, τοῦτο δ' κατηρίσω ἐν ἡμῖν. Σ. πρόσταξον, ὁ θεός, περὶ ἰσχύος σου ἐνίσχυσον, ὁ θεός, τοῦτο δ' ἐποίησας ἡμῖν.*⁶⁴

30. *מִהֵיכְלָךְ עַל-יְרוּשָׁלַם לְךָ וַיּוֹבִילוּ מַלְכִים שִׁי.*

*De templo tuo quod est in Jerusalem: tibi afferent reges munera. Ο'. ἀπὸ τοῦ ναοῦ σου ἐπὶ Ἱερουσαλήμ σοὶ οἴσουσι βασιλεῖς δῶρα. Σ. διὰ τὸν ναόν σου τὸν ἐπάνω τῆς Ἱερουσαλήμ σοὶ προσοίσουσι βασιλεῖς φόρον.*⁶⁵

31. *אָעַר חַיַּת קִנְיָה עֵרַת אַבִּירִים בְּעֵגְלֵי עַמִּים.*

*Ματαίωσον βέλτιον ἀρύντιν (crocodilum), coetum taurorum cum vitulis populorum, prosternentem se cum frustis argenti. Ο'. ἐπιτίμησον τοῖς θηρίοις τοῦ καλάμου ἢ συναγωγῇ τῶν ταύρων ἐν ταῖς δαμάλεσι τῶν λαῶν, τοῦ μὴ ἀποκλεισθῆναι τοὺς δεδοκιμασμένους τῷ ἀργυρίῳ. Σ. ἐπιτίμησον τῷ θηρίῳ ἢ ἰν ponderibus ζυγοῦ, συνόδῳ παμμεγεθῶν μετὰ συστροφῶν λαῶν, τοῖς διαλακτίζουσι τοὺς εὐδοκῆτους, ὡς δοκιμὴν ἀργυρίου.*⁶⁶ 'Α. . . ἐν τροχοῖς ἀργυρίου.⁶⁷

32. *יִאָתְיוּ חַשְׁמֹנִים מִנִּי מִצְרַיִם.*

*Venient magnates ex Aegypto. Ο'. ἤξουσι πρέσβεις ἐξ Αἰγύπτου. 'Α. οἴσουσιν ἐσπευσμένους ἐξ Αἰγύπτου. Σ. ἐλθέτωσαν ἐκφανέντες οἱ ἐξ Αἰγύπτου.*⁶⁸

32. *כּוֹש תְּרִיץ יָרֵיו לְאַלְהִים. Aethiopia festinare faciet manus suas ad Deum. Ο'. Αἰθιοπία προφθάσει χεῖρα αὐτῆς τῷ θεῷ. 'Α. Αἰθιοψ δρομώσει χεῖρα αὐτοῦ τῷ θεῷ. Σ. Αἰθιοπία σπευσάτω διδοῦσα χεῖρα τῷ θεῷ.*⁶⁹

34. *לְרִיב בְּשָׁמַיִם שְׁמִירָקָם.*

*Ei qui vehitur in caelis caelorum aeternis. Ο'. τῷ ἐπιβεβηκότι ἐπὶ τὸν οὐρανὸν τοῦ οὐρανοῦ κατὰ ἀνατολάς. 'Α. τῷ ἐπιβεβηκότι ἐν οὐρανῷ οὐρανοῦ ἀρχῆθεν. Σ. τῷ ἐποχουμένῳ ἐπὶ τὸν οὐρανὸν τοῦ οὐρανοῦ ἐκ πρώτης.*⁷⁰

35. *בְּשָׁחֳקָם.*

*In caelo. Ο'. ἐν ταῖς νεφέλαις. Σ. ἐν τῷ αἰθέρι.*⁷¹

36. *נוֹרָא אֱלֹהִים מִמְּקַדְשֶׁךָ.*

*Formidabilis es, Deus, e sanctuario tuo. Ο'. θαυμαστός ὁ θεός ἐν τοῖς ὁσίοις αὐτοῦ. Σ. φοβερὲ θεὸς ἐν ἀγιάσματί σου.*⁷²

וְתַעֲצִמֹתָ.

*Et vires. Ο'. καὶ κραταίωσιν. Σ. καὶ τὸ ἀίτητον.*⁷³

PSALM. LXVIII (Hebr. lxxix).

1. *לְמַנְצֵחַ עַל-שׁוֹשַׁנִּים לְדָוִד.*

Praeentori super Sosannim Davidi. Ο'. εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν ἀλλοιωθησομένων τῷ Δαυίδ. 'Α. τῷ νικητοῦ ἐπὶ κρίνων τοῦ Δαυίδ. Σ. . . ὑπὲρ τῶν ἀνθῶν. . .¹

⁶⁴ Theodoret., Nobil., et duo Regii. Cod. 268 mutile affert: Σ. πρόσταξον, ὁ θεός, τοῦτο δ' ἐποίησας ἡμῖν.

⁶⁵ Syro-hex. *א. אעיר חיות קניה ערת אבירים בעגלי עמים. ב. אעיר חיות קניה ערת אבירים בעגלי עמים. ב. אעיר חיות קניה ערת אבירים בעגלי עמים. ב. אעיר חיות קניה ערת אבירים בעגלי עמים.* Nobil. et "tres MSS." habent: Σ. διὰ—Ἱερουσαλήμ.

⁶⁶ Syro-hex. affert: *א. אעיר חיות קניה ערת אבירים בעגלי עמים. ב. אעיר חיות קניה ערת אבירים בעגלי עמים. ב. אעיר חיות קניה ערת אבירים בעגלי עמים. ב. אעיר חיות קניה ערת אבירים בעגלי עמים.* Codd. B. et C. *א. אעיר חיות קניה ערת אבירים בעגלי עמים. ב. אעיר חיות קניה ערת אבירים בעגלי עמים. ב. אעיר חיות קניה ערת אבירים בעגלי עמים. ב. אעיר חיות קניה ערת אבירים בעגלי עמים.* Idem subjungit: *א. אעיר חיות קניה ערת אבירים בעגלי עמים. ב. אעיר חיות קניה ערת אבירים בעגלי עמים. ב. אעיר חיות קניה ערת אבירים בעגלי עמים. ב. אעיר חיות קניה ערת אבירים בעגלי עמים.* In primo versiculo, quem solus affert Syrus, haec, *א. אעיר חיות קניה ערת אבירים בעגלי עמים. ב. אעיר חיות קניה ערת אבירים בעגלי עמים. ב. אעיר חיות קניה ערת אבירים בעגלי עמים. ב. אעיר חיות קניה ערת אבירים בעגלי עמים.* in ponderibus ζυγοῦ (cf. Jesai. xlv. 6 in Hebr., LXX, et Syro-hex.) nescio an uno vocabulo ἐν ζυγοστάθμους vertenda sint. Quae sequuntur, *α. αεיר חיות קניה ערת אבירים בעגלי עמים. ב. אעיר חיות קניה ערת אבירים בעגלי עמים. ב. אעיר חיות קניה ערת אבירים בעגלי עמים. ב. אעיר חיות קניה ערת אבירים בעגלי עמים.* in Hexaplis editis cum varietate quadam leguntur. Scilicet Nobil. affert τοὺς εὐδοκίμους pro τοὺς εὐδοκῆτους (quod tamen in alio codice legi testatur), et ὡς ἀδοκίμων ἀργύριον (cum Heracleota et Theodoro in *Catena P.P. GG.*, T. II, pp. 333, 368) pro ὡς

δοκιμὴν ἀργυρίου. Montef. ex uno Regio et Euseb. edidit: τοῖς dial. τοῖτους αὐτοὺς εὐδοκῆτους ὄντας, ὡς δοκιμὴν ἀργυρίου. Semel quidem τοῖτους αὐτοὺς εὐδ. ὄντας habet Euseb., sed alio loco tantummodo τοὺς εὐδοκῆτους. Syrus, ut vidimus, τοὺς εὐδοκῆτους ὡς δοκιμὴν ἀργυρίου confirmat. ⁶⁷ Syro-hex., ut supra. Hieron. vertit: *calcitrantium contra rotas argenteas.* ⁶⁸ Euseb., qui ad Symmachum ἐκφανέντες legit. Correximus ex Syro-hex. *א. אעיר חיות קניה ערת אבירים בעגלי עמים. ב. אעיר חיות קניה ערת אבירים בעגלי עמים. ב. אעיר חיות קניה ערת אבירים בעגלי עמים. ב. אעיר חיות קניה ערת אבירים בעגלי עמים.* Aquilam imitatus est Hieron.: *Offerrant velociter ex Aegypto.* ⁶⁹ Euseb. Syro-hex. Symmacho continuat: (χεῖρας) *א. אעיר חיות קניה ערת אבירים בעגלי עמים. ב. אעיר חיות קניה ערת אבירים בעגלי עמים. ב. אעיר חיות קניה ערת אבירים בעגלי עמים. ב. אעיר חיות קניה ערת אבירים בעגלי עמים.* ⁷⁰ Euseb. Syrus affert: 'Α. ἀρχῆθεν (α. αεיר חיות קניה ערת אבירים בעגלי עמים). ⁷¹ Syro-hex. *א. אעיר חיות קניה ערת אבירים בעגלי עמים. ב. אעיר חיות קניה ערת אבירים בעגלי עמים. ב. אעיר חיות קניה ערת אבירים בעגלי Εמים.* ⁷² Colb. στιχηρῶς scriptus. ⁷³ Syro-hex. *א. אעיר חיות קניה ערת אבירים בעגלי Εמים.* Cf. ad Psal. xxx. 5.

PSALM. LXVIII. ¹ Syro-hex. *א. אעיר חיות קניה ערת אבירים בעגלי Εמים. ב. אעיר חיות קניה ערת אבירים בעגלי Εמים. ב. אעיר חיות קניה ערת אבירים בעגלי Εמים. ב. אעיר חיות קניה ערת אבירים בעגלי Εמים.* Euseb. affert: 'Α. ἐπὶ

2. כִּי בָאוּ מַיִם עַד-נַפְשִׁי. *Nam venerunt aquae usque ad animam.* Ο'. ὅτι εἰσῆλθοσαν ὕδατα ἕως ψυχῆς μου. Σ. ὅτι ἐπήλθεν ὕδατα ἕως ψυχῆς μου.²

3. מְבַעְתִּי בֵּינוֹן מְצוּלָה וְאִין מְעַמְד בְּפִתֵּי בַמַּעְמָקַי. *Demersus sum in coeno profundī, et non est statio; veni in profunda aquarum, et flumen obrui me.* Ο'. ἐνεπάγην εἰς ἰλὸν βυθοῦ, καὶ οὐκ ἔστιν ὑπόστασις ἡλόων εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης, καὶ καταίγεις κατεπόντισέ με. Σ. ἐβαπτίσθην εἰς ἀπεράντους καταδύσεις, καὶ οὐκ ἔστι στάσις· εἰσῆλθον εἰς τὰ βάθη τῶν ὑδάτων, καὶ ρείθρον ἐπέκλυσέ με.³ 'Α... καὶ ῥοῦς ἐπέκλυσέ με.⁴

4. נִהַר גְּרוּנִי. *Arefactus est guttur meum.* Ο'. ἐβραγχίασεν ὁ λάρυγξ μου. 'Α. ἐξηράνη φάρυγξ μου.⁵

כָּלֹו עֵינַי מִיַּחַל יְהוָה. *Tabescunt oculi mei, dum exspecto Deum meum.* Ο'. ἐξέλιπον οἱ ὀφθαλμοί μου ἀπὸ τοῦ ἐλπίζειν με ἐπὶ τὸν θεόν μου. 'Α. ἐτελέσθησαν οἱ ὀφθαλμοί μου περιμένοντες τὸν θεόν (μου).⁶ Σ... προσδοκῶντες τὸν θεόν μου.⁷

5. שִׁנְאִי הָיִם. *Qui oderunt me immerito.* Ο'. οἱ μισοῦντές με δωρεάν. Σ. οἱ μισοῦντές με ἀναίτιως.⁸

וְאֵשֶׁר לֹא-גִדַּלְתִּי אֶזְוֵי. *Quae non rapueram, tunc reddebam.* Ο'. ἃ οὐχ ἤρπασα, τότε ἀπετίγγουν. 'Α. ἃ (s. ὄσα) οὐκ ἐβιασάμην, τότε ἐπέστρεφον.⁹

6. אֱלֹהִים אַתָּה יְדַעְתָּ לְאַנְלָתִי. *Deus, tu nosti stultitiam meam.* Ο'. ὁ θεός, σὺ ἔγνωσ τὴν ἀφροσύνην μου. Σ. ὁ θεός, σὺ οἶδας τὴν ἀπειρίαν μου.¹⁰

7. אַל-יִבְשׂוּ בִי קִנְיָה. *Ne pudefiant per me qui sperant in te.* Ο'. μὴ ἀσχυνθείσων ἐπ' ἐμέ οἱ ὑπομένοντές σε. Σ. μὴ καταίσχυνθείσων ἐπ' ἐμοὶ οἱ προσδοκῶντές σε.¹¹

8. יְהוָה יְבֹאָתִי. *Domine Jova exercituum.* Ο'. κύριε (alia exempl. κύριε, κύριε) τῶν δυνάμεων. 'Α. κύριος ὁ θεός στρατιῶν. Σ. κύριε θεὸς τῶν δυνάμεων. Θ. κύριε ὁ θεός τῶν δυνάμεων.¹²

9. אַל-יִפְלָמוּ בִי מִבְּקָשָׁי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. *Ne pudeat afficiantur per me qui quaerunt te, Deus Israelis.* Ο'. μὴ ἐντραπείσων ἐπ' ἐμέ οἱ ζητοῦντές σε, ὁ θεός τοῦ Ἰσραῆλ. Σ. μὴ ἀσχημονήσαιεν ἐπ' ἐμέ οἱ ἐκζητοῦντές σε, θεὸς τοῦ Ἰσραῆλ.¹³

10. כִּסְתָהּ כְּלִמָּה פְּנֵי. *Operuit ignominia faciem meam.* Ο'. ἐκάλυψεν ἐντροπή τὸ πρόσωπόν μου. Σ. ἐκάλυψεν ἀσχημόνησις τὸ πρόσωπόν μου.¹⁴

11. אֲכַלְתִּנִּי. *Consumpsit me.* Ο'. κατέφαγέ με. Σ. κατηνάλωσέ με.¹⁵

12. וְנֶאֱכַבָה בְּשׂוֹם נַפְשִׁי וְהָיִי לְחַרְפוֹתַי לִי. *Et fleui, in jejunio erat anima mea; et factum est in opprobria mihi.* Ο'. καὶ συνέκαμψα ἐν νηστεία τὴν ψυχὴν μου, καὶ ἐγενήθη εἰς ὄνειδισμοὺς ἐμοί. 'Α. καὶ ἔκλαυσα ἐν νηστεία

κρίων. Σ. ὑπὲρ τῶν ἀνθρώπων. ² Euseb. Montef. edidit ἕως τῆς ψ. μ. ³ Euseb., et Regii duo. Theodoret. affert: Σ. ἐβαπτίσθην—στάσις. Syro-hex. **خَصَبٌ حَقْدَلٌ** **وَالْمَاءُ حَقْدَلٌ**. (Pro **خَصَبٌ**, *habitavi* (Cod. C. primo **حَصْبٌ** vel **حَصْبٌ**; deinde a 1ma manu **حَصْبٌ**), Bugatus legendum vidit **خَصَبٌ**, *εβαπτίσθην*.) Idem affert: **وَالْمَاءُ حَقْدَلٌ**. ⁴ Euseb. ⁵ Syro-hex. **وَالْمَاءُ حَقْدَلٌ**. ⁶ Euseb. ⁷ Syro-hex. **وَالْمَاءُ حَقْدَلٌ**. ⁸ Euseb. Cf. ad Psal. xxx. 25. ⁹ Euseb. Pro *ἀναίτιος* Montef. *ἀναίτιος* oscitanter edidit. ¹⁰ Montef. dedit: ἃ οὐκ ἔβ. τότε ἀπέστρεφον, notans: "Sic Euseb.,

Drus., et Colb. unus." Immo Euseb. ἐπέστρεφον, non ἀπέστρεφον legit; Drusius autem, praeceunte Nobil., ὄσα οὐκ ἔβ. τότε ἐπέστρεφον. Cf. ad Psal. xxvii. 4. Syro-hex. affert: **وَالْمَاءُ حَقْدَلٌ حَقْدَلٌ** **وَالْمَاءُ حَقْدَلٌ**. ¹¹ Euseb. Nobil. affert: Σ. ἀπειρίαν. ¹² Euseb. Montef. ἐπ' ἐμέ edidit. ¹³ Nobil. Symmachi lectionem affert Euseb. ¹⁴ Euseb. ¹⁵ Idem, qui τὸ πρόσωπον αὐτοῦ perperam legit. "Unus codex habet ἀσχημοσύνη."—Montef. Sic Nobil., necnon Heracléota in *Catena P.P.GG.*, T. II, p. 391. ¹⁶ Theodoret., Origen. Opp. T. II, p. 756.

ψυχὴν μου, καὶ ἐγενήθη εἰς ὄνειδισμὸς ἐμοί.
Σ. καὶ κλαίοντι μετὰ νηστείας τὴν ψυχὴν μου
ἐγένετο εἰς ὄνειδος ἐμοί.¹⁶

12. וְנָתַתִּי לְבָשִׁיל לְהָם וְנָתַתִּי שָׁק לְבוּשֵׁי לְבוּשֵׁי. Et
feci vestimentum meum saccum, et factus sum
eis in proverbium. Ο'. καὶ ἐθέμην τὸ ἔνδυμά
μου σάκκον, καὶ ἐγενόμην αὐτοῖς εἰς παρα-
βολήν. Ἀ. καὶ ἔδωκα ἔνδυσίν μου σάκκον,
καὶ ἐγενόμην αὐτοῖς εἰς παραβολήν. Σ. καὶ
τάσσω τὸ ἔνδυμά μου σάκκον, καὶ ἐγενόμην
αὐτοῖς εἰς παραβολήν.¹⁷

13. וְשִׁיחוּ בִי וְשָׂעַר וְגִנְיֹנוֹת שׁוֹתֵי שָׂקָר. Con-
fabulantur de me qui sedent ad portam, et
cantilena (factus sum) rotantium temetum.
Ο'. κατ' ἐμοῦ ἠδολέσχουν οἱ καθήμενοι ἐν
πύλῃ, καὶ εἰς ἐμὲ ἔψαλλον οἱ πίνοντες τὸν
οἶνον. Ἀ. ὠμίλουν ἐν ἐμοί καθήμενοι πύλῃν,
καὶ ψαλμοὶ πινύντων μέθυσμα. Σ. διηγούντό
με καθήμενοι ἐν πύλῃ, καὶ ἔψαλλόν με οἱ
πίνοντες μέθυσμα.¹⁸

14. וְנֹאֲנִי תַפְלִית־לָךְ יְהוָה עֵת רַצוֹן אֶלְהִים. Ego
autem, oratio mea est ad te, Jova; sit tempus
benevolentiae, Deus. Ο'. ἐγὼ δὲ τῇ προσευχῇ
μου πρὸς σέ, κύριε, καιρὸς εὐδοκίας, ὁ θεός.
Ἀ. καὶ ἐγὼ προσευχή μου σοί, κύριε. . .¹⁹ Σ.
ἐμοῦ δὲ ἡ προσευχή σοί, κύριε, καιρὸς διαλλα-
γῆς, ὁ θεός.²⁰ Θ. ἐμοῦ δὲ ἡ προσευχή πρὸς
σέ, κύριε. . .²¹

15. וְנֹאֲלֵאֲמִיבָּעָה. Neque demersus sim. Ο'. ἵνα
μὴ ἐμπαγῶ. Σ. ut non submergar.²²

16. וְנֹאֲלֵאֲמִיבָּעָה פִּיָּה. Neque claudat
super me puteus os suum. Ο'. μὴδὲ συσχεῶ
ἐπ' ἐμὲ φρέαρ τὸ στόμα αὐτοῦ. Ἀ. μὴδὲ στε-
φανασάτω. . .²³ Σ. μὴδὲ ἐπιπωμάσαι μοι φρέαρ
τὸ στόμα αὐτοῦ.²⁴

18. כִּי־צָרָלִי מִהָרַ עֲנִי. Quia angustiae sunt
mihi, cito exaudi me. Ο'. ὅτι θλίβομαι, ταχὺ
ἐπάκουσόν μου. Ἀ. ὅτι στενὸν μοι, ταχὺ ἐπά-
κουσόν μου.²⁵

20. צֹרָרִי. Inimici mei. Ο'. οἱ θλίβοντές με.
Ἀ. ἐνδυσμούντές με.²⁶

21. חָרַפָּה שָׁבַרָה לְבִי וְנֹאֲנִישָׁה. Opprobrium fre-
git cor meum, et male affectus sum. Ο'. ὄνει-
δισμὸν προσεδόκησεν ἡ ψυχὴ μου, καὶ ταλαι-
πωρίαν. Ἀ. ὄνειδισμὸς συνέτριψε τὴν καρδίαν
μου, καὶ ἀπεγνώσθη. Σ. ὄνειδισμὸς κατέαξε
τὴν καρδίαν μου, καὶ ἠνώμην.²⁷

וְנֹאֲנִי לְנֹד וְאֶין וְלִמְנַחֲמִים וְלֹא מְצִאתִי.
Et exspectavi ad commiserandum, et non erat;
et consolantes, et non inveni. Ο'. καὶ ὑπέ-
μεινα συλλυπούμενον, καὶ οὐχ ὑπήρξε, καὶ
παρακαλοῦντα, καὶ οὐχ εὔρον. Ἀ. . . εἰς σαλεύ-
οντα, καὶ οὐκ ἔστιν. . .²⁸ Σ. καὶ ἀνέμενον συλλυ-
πούμενον, καὶ οὐχ ὑπήρξε, καὶ παρηγοροῦντα,
καὶ οὐχ ἠύρισκον.²⁹

22. וְיִתְּנוּ בְּרֹדְתִי רֶאֶשׁ וְלִצְמִיָּא יִשְׁקִינִי חִמְץ. Et
dederunt in cibum meum herbam amaram,
et in siti mea potum dederunt mihi acetum.
Ο'. καὶ ἔδωκαν εἰς τὸ βρωμά μου χολήν, καὶ
εἰς τὴν δίψαν μου ἐπότισάν με ὄξος. Σ. καὶ

¹⁶ Euseb. Syrus affert: **חַסְמָה חַסְמָה** ./.
+ **חַסְמָה**.

¹⁷ Euseb., qui ad Aquilam ἔδωκεν, mani-
festo errore, legit.

¹⁸ Euseb. Syrus affert: ./.
וְנֹאֲנִי תַפְלִית־לָךְ יְהוָה עֵת רַצוֹן אֶלְהִים + **וְנֹאֲנִי תַפְלִית־לָךְ יְהוָה עֵת רַצוֹן אֶלְהִים**

¹⁹ Nobil., qui προσευχῇ
scribit. Montef. edidit ἡ προσευχή.

²⁰ Theodoret.,
Nobil. Euseb. affert: Σ. καιρὸς διαλλαγῆς.

²¹ Nobil.
²² Syro-hex. + **וְנֹאֲנִי תַפְלִית־לָךְ יְהוָה עֵת רַצוֹן אֶלְהִים** ./. Fortasse, ἵνα μὴ
καταδύσωμαι. Nomen **חַסְמָה** Graece sonat καταδύσις in
Hex. ad Psal. xxxviii. 6. lxviii. 3.

²³ Syro-hex. ad μὴδὲ
καταπιεῶ affert: **וְנֹאֲנִי תַפְלִית־לָךְ יְהוָה עֵת רַצוֹן אֶלְהִים** ./. "Haec lectio non ad verba,
neque absorbent, referenda est, sed ad sequentia, neque

claudat [sic Codd. B. et C.], docente Hieronymo, qui ita
vertit ex Aquila postremum hoc hemistichium: *neque
coronet* [quasi legisset **וְנֹאֲנִי תַפְלִית־לָךְ יְהוָה עֵת רַצוֹן אֶלְהִים**]
super me puteus os suum."

—Bugat. ²⁴ Euseb. ²⁵ Idem. Cf. Hex. ad
I Reg. xxviii. 15. Psal. xxx. 10. Syrus affert: Ἀ. Σ. ὅτι
στενά μοι (**וְנֹאֲנִי תַפְלִית־לָךְ יְהוָה עֵת רַצוֹן אֶלְהִים**).

²⁶ Syro-hex. ./.
+ **וְנֹאֲנִי תַפְלִית־לָךְ יְהוָה עֵת רַצוֹן אֶלְהִים**.

Cf. ad Psal. vi. 8. ²⁷ Euseb. Utram-
que versionem coalescere fecit Syro-hex. **וְנֹאֲנִי תַפְלִית־לָךְ יְהוָה עֵת רַצוֹן אֶלְהִים** ./.
+ **וְנֹאֲנִי תַפְלִית־לָךְ יְהוָה עֵת רַצוֹן אֶלְהִים** ./. (Pro **וְנֹאֲנִי** Bugat.

conj. **וְנֹאֲנִי**, et sic Cod. C.) ²⁸ Syro-hex. **וְנֹאֲנִי תַפְלִית־לָךְ יְהוָה עֵת רַצוֹן אֶלְהִים** ./.
+ **וְנֹאֲנִי תַפְלִית־לָךְ יְהוָה עֵת רַצוֹן אֶלְהִים** ./. ²⁹ Euseb. Montef. ἀνέμεινον mendose
exscripsit.

ἐνέβαλον εἰς τὴν τροφήν μου χολήν, καὶ ἐν τῇ δίψει μου ἐπότισάν με ὄξος.³⁰

23. וְהִי-שִׁחָה לְפָנֵיהֶם לֶחֶם וְלִשְׁלֹמִים לְמוֹקֵשׁ. *Fiat mensa eorum coram ipsis in laqueum, et securis in tendiculum.* Ὁ. γεννηθῶ ἡ τράπεζα αὐτῶν ἐνώπιον αὐτῶν εἰς παγίδα, καὶ εἰς ἀνταπόδοσιν, καὶ εἰς σκάνδαλον. Ἄ. . . εἰς παγίδα, καὶ εἰς ἀνταποδόσεις, εἰς σκῶλον.³¹ Σ. γένοιτο ἡ τράπεζα αὐτῶν ἔμπροσθεν αὐτῶν εἰς παγίδα, καὶ εἰς τιμωρίαν, ὥστε συλληφθῆναι.³² Θ. εἰς παγίδα, καὶ εἰς ἀνταποδόσεις, καὶ εἰς σκάνδαλον.³³

24. וּבְמַתְנֵיהֶם תִּמְיֹד הַמַּעַד. *Et lumbos eorum perpetuo fac vacillare.* Ὁ. καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν διαπαντὸς σύγκαμψον. Ἄ. καὶ τοὺς νῶτους αὐτῶν ἐνδεδεχῶς ἀτόνωσον. Σ. καὶ τὰς ὀσφύς αὐτῶν διαπαντὸς ἐξάρθρωσον.³⁴

26. נִשְׁמָה. *Vastata.* Ὁ. ἡρημωμένη. Ἄ. ἡφαισιμένη. Σ. ἀόκητος.³⁵

בְּאֶהְיֶה אֶל-יְהוָה. *In tentoriis eorum non sit habitans.* Ὁ. καὶ ἐν τοῖς σκηνώμασιν αὐτῶν μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν. Σ. ἐν ταῖς σκῆναις αὐτῶν μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν.³⁶

27. וְאֶל-מִכְאוֹב הַלְלִיָּהּ יִסְפְּרוּ. *Et de dolore vulneratorum tuorum narrant.* Ὁ. καὶ ἐπὶ τὸ ἄλγος τῶν τραυμάτων μου προσέθηκαν. Ἄ. . .

τετραυματισμένων σου διηγῆσονται. Σ. (καὶ) περὶ καταποήσεως τραυματιῶν σου ἐξηγουῦτο.³⁷

31. בְּתוֹדָה. *In gratiarum actione.* Ὁ. ἐν αἰνέσει. Ἄ. ἐν εὐχαριστίᾳ.³⁸

32. וְהַיִּטֵּב לִיהוָה מִשׁוֹר פֶּר מִקֶּרֶן מַפְרִים. *Et placebit Jovae prae bove juveni cornua et ungulas habente.* Ὁ. καὶ ἀρέσει τῷ θεῷ ὑπὲρ μόσχον νέον κέρατα ἐκφέροντα καὶ ὄπλᾶς. Σ. καὶ ἀρέσει τῷ κυρίῳ μᾶλλον ἢ βοῦς ταύρος, διχηλῶν, κεράστης.³⁹

33. וְיָדוּ לְבַבְכֶם. *Et vivet cor vestrum.* Ὁ. καὶ ζήσεσθε. *Alia exempl.* καὶ ζήσεται ἡ ψυχὴ ὑμῶν.⁴⁰

34. וְאַת-אֲסִרְיוֹ לֹא בֹזֵה. *Et captivos suos non despiciit.* Ὁ. καὶ τοὺς πεπεδημένους αὐτοῦ οὐκ ἐξουδένωσεν. Ἄ. καὶ δεσμῖός αὐτοῦ οὐκ ἐξουδένωσεν.⁴¹ Σ. καὶ τοὺς δεσμώτας τοὺς ἑαυτοῦ οὐκ ἐξευτελίσει.⁴²

35. וְכֹל-רִמְשׁ בָּהּ. *Maria et omne quod reptat in eis.* Ὁ. θάλασσα καὶ πάντα τὰ ἔρποντα ἐν αὐτοῖς. Ἄ. . . καὶ πᾶν κινούμενον ἐν αὐτοῖς.⁴³ Σ. θάλασσα καὶ πᾶν ἔρπετόν ἐν αὐτοῖς.⁴⁴ Θ. ὁμοίως τοῖς Ὁ.⁴⁵

37. יִשְׁכְּנֻרְבָּהּ. *Habitabunt in ea.* Ὁ. κατασκηνώσουσιν ἐν αὐτῇ. Σ. ἡρημήσουσιν ἐν αὐτῇ.⁴⁶

³⁰ Euseb. Pro ἐνέβαλλον, ἐνέβαλον rescripsimus. ³¹ Vat. Montef. ex Nobilio edidit: Ἄ. εἰς σκῶλον. ³² Sic Regii duo ex Theodoro, [Vat.] et Theodoretus. Colb. vero στιχηρῶς scriptus pro συλληφθῆναι habet συληθῆναι.—Montef. Euseb. affert: Σ. καὶ εἰς τιμωρίαν. Nobil.: Σ. εἰς παγίδα—συλληφθῆναι. Aliam lectionem, sed minus probabilem, indicat Syro-hex.: Σ. καὶ εἰς τιμωρίαν ὥστε συναφθῆναι (אֶל-יְהוָה אֶהְיֶה). ³³ Vat. ³⁴ Euseb. Symmachi versionem affert Syro-hex. (Codd. B. et C. אֶל-יְהוָה אֶהְיֶה). ³⁵ Euseb. ³⁶ Idem. ³⁷ Syrus affert: Ἄ. περὶ καταποήσεως τραυματιῶν (cf. Psal. lxxxvii. 5. Soph. ii. 12 in Syro-hex.) σου ἐξηγουῦτο (אֶל-יְהוָה אֶהְיֶה אֶהְיֶה אֶהְיֶה). Σ. τετραυματισμένων σου διηγῆσονται (אֶל-יְהוָה אֶהְיֶה אֶהְיֶה אֶהְיֶה). Nomina interpretum invertimus propter Eusebium, qui habet: Ἄ. διηγῆσονται. Σ. ἐξηγουῦτο. Ad καταποήσεως cf. Sym. ad Psal. xxxi. 10. (Syr. אֶל-יְהוָה commutatur cum

διαπόνημα Aq. ad Psal. xv. 4. cxiii. 12; et ³⁸ Euseb. ³⁹ Idem. Haec, μᾶλλον ἢ κ.τ.ε., confirmat Syro-hex. ⁴⁰ Sic Comp., Ald., cum libris plurimis et Syro-hex. In aliis est, καὶ ζ. ἡ ψυχὴ ὑμῶν. Montef. affert: Οἱ λοιποὶ καὶ ζήσεται ἡ καρδία ὑμῶν, incertum quo auctore. ⁴¹ Syro-hex. ⁴² Euseb. ⁴³ Vat. Cf. Hex. ad Gen. i. 30. ⁴⁴ Vat. et Cod. 264, rectius quam Montef., qui ex Agellio edidit: Ἄ. Σ. θάλασσα καὶ πάντα τὰ ἔρπετὰ ἐν αὐτοῖς. Sed Agellius tantummodo ait: “*Et omnia reptilia in eis, maribus nempe, quae in Hebraico plurium numero sunt h. l. posita. Sed Aq. et Sym. quia singulari numero dixerunt θάλασσαν, et postea subjunxerunt ἐν αὐτοῖς, non modo maris, verum etiam terrae intellexerunt reptilia.*” ⁴⁵ Vat. ⁴⁶ Syro-hex. Cf. Hex. ad Job. xxxviii. 19.

PSALM. LXIX (Hebr. lxx).

1. לְמַנְצֵחַ לְדָוִד לְהַזְכִּיר. Praeceptorum Davidi ad revocandam memoriam. O'. εἰς τὸ τέλος τῷ Δαυὶδ εἰς ἀνάμνησιν, ÷ εἰς τὸ σῶσαι με κύριον. Τούτο ἐν ἐνίοις μὲν ἀντιγράφου εὑρον, ἐν ἐνίοις δὲ οὐ· πλὴν οὔτε παρὰ τῷ 'Εβραίῳ, οὔτε παρὰ τοῖς ἄλλοις εὐρίσκεται.¹ 'A. τῷ νικοποῦ τοῦ Δαυὶδ τοῦ ἀναμνησκειν.²
2. אֱלֹהִים לְהַצִּילֵנִי יְהוָה לְעֹזְרֵתִי הוֹשֵׁעַ. Deus, ad liberandum me, Jona, ad auxilium meum festina. O'. ὁ θεός, εἰς τὴν βοήθειάν μου ÷ πρόσχες. Alia exempl. add. κύριε, εἰς τὸ βοηθησαί μοι σπεύσον.³
3. מְבַקְשֵׁי נַפְשִׁי. Quaeerentes animam meam. O'. οἱ ζητούντες τὴν ψυχὴν μου. 'A. οἱ ζητούντες ψυχὴν μου. Σ. Θ. οἱ ζητούντες τὴν ψυχὴν μου.⁴
- יִסְגּוּ אַחֲרָי וְיִבְלֹמוּ. Cedant retro, et pudore afficiantur. O'. ἀποστραφείσαν εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ κατασχυνθείσαν. Σ. ἀποστραφῆσαν, ἵνα ἀκαλουθήσῃ ἡ αἰσχύνῃ αὐτῶν.⁵
4. הָאֵף הָאֵף. Eja, eja. O'. εὐγε, εὐγε. 'A. ἀά, ἀά.⁶
5. אֱלֹהִים הוֹשֵׁעַ לִי. Deus, succurre mihi cito. O'. ὁ θεός, βοήθησόν μοι. Σ. Deus, subito effundere pro me.⁷
6. אַל-תֵּאָחַז. Ne cuncteris. O'. μὴ χρονίσης. Σ. μὴ βραδύνης.⁸

PSALM. LXX (Hebr. lxxi).

1. O'. ÷ τῷ Δαυὶδ (alia exempl. add. ψαλμός¹) υἱὸν Ἰωνάδὰβ, καὶ τῶν πρώτων αἰχμαλωτισθέντων. Alia exempl. add. ἀνεπίγραφος παρ' 'Εβραίοις²).
2. לְבִנּוֹר מְעוֹן לְבֹא תְמוֹד צִוִּיתָ לְהוֹשִׁיעֵנִי. In petram domicilii ad veniendum (confugiendum) semper; mandasti servare me. O'. εἰς θεὸν ὑπερασπιστὴν, καὶ εἰς τόπον ὄχυρὸν τοῦ σῶσαι με. Σ. εἰς ἀκρότομον ἰσχυρὰν, ὅστε προσφυγεῖν ἐνδελχῶς· ἐπετεῖλω τοῦ σωθῆναι με.³
3. בְּרִי-סִלְעִי וּמַצְוֹדֵתִי אֶתָּה. Quoniam rupes mea et arx mea es tu. O'. ὅτι στερέωμά μου καὶ καταφυγή μου εἶ σύ. 'A. ὅτι πέτρα μου καὶ ὄχυρώμα μου (σύ). Σ. ὅτι πέτρα μου καὶ καταφυγή μου σὺ εἶ.⁴
4. רָוִחַץ. Et violenter agentis. O'. καὶ ἀδικούντος. Σ. et nocentis.⁵
5. תַּקְוָתִי. Spes mea. O'. ἡ ὑπομονή μου. Σ. ἡ προσδοκία μου.⁶
6. עָלַי נִסְמַכְתִּי מִבֶּטֶן אִמִּי אֶתָּה גֹזֵן בְּךָ. Tibi innixus sum ab utero, e visceribus matris meae tu eductor (s. benefactor) meus; in te laus mea semper. O'. ἐπὶ σὲ ἐπεστηρίχθην ἀπὸ γαστρὸς, ἐκ κοιλίας μητρὸς μου σύ μου εἶ σκεπαστής· ἐν σοὶ ἡ ὑμνησις μου διαπαντός. Σ. σοὶ ἐπεστηρίχθην ἀπὸ γαστρὸς, ἀπὸ τῶν ἐνδοσθίων τῆς μητρὸς μου

PSALM. LXIX. ¹ Nobil. ex Theodoret. Psalt. Gall.: * (sic) eo quod salvum me fecit Dominus: Sine obelo affert Syro-hex. ² Syro-hex. .ל. לחץ וסאל. ³ Sic Comp., Ald., Theodoret., Syro-hex., et codd. fere omnes. Psalt. Gall.: + intende: Domine, ad adiuvandum me festina. ⁴ Sic Vat., qui addit: O'. οἱ ζητούντες μου τὴν ψυχὴν. ⁵ Syro-hex. .ס. נופחה. ⁶ (Cod. C. .ס. נופחה). Cf. Sym. ad Job. xxiii. 8. Ezech. xxix. 6. ⁷ Syro-hex. .ס. אלה. ⁸ Cf. ad Psal. xxxix. 16. ⁹ Syro-hex. .ס. אלה. ¹⁰ Latina sunt Bugati. Forma .ס. אלה, quantum sciamus, non fertur in Lexicis. ¹¹ Syro-hex. .ס. אלה.

PSALM. LXX. ¹ Sic Comp., Ald., Theodoret., cum libris plurimis. Syro-hex.: εἰς τὸ τέλος ψαλμός τῷ Δ. Psalt. Gall.: + Psalmus David, filiorum Jonadab, et priorum captivorum: . ² Sic Comp., Ald., Theodoret., alii, invito Syro-hex. ³ Syro-hex. .ס. חזן חזן. Cf. ad Psal. xxx. 3, ubi in Hebraeo est לצור מעון, in petram propugnaculi, quod hic quoque in quibusdam exemplaribus reperitur. ⁴ Euseb. ⁵ Syro-hex. .ס. חזן חזן. Graeca vox incerta est. Cf. nos in Otio Norvic. p. 46. ⁶ "Ex duobus MSS. Regiis."—Montef. Idem ex iisdem affert: "Ἄλλος· ὁ ὑπερασπιστής; quod ab hoc loco alienum esse videtur.

σὺ ἐπειδὴς με εἰς σὲ ἡ ἀναμονή μου ἐνδελεχῶς?

7. כְּמוֹפֶת הַיַּיְתִי לְרַבִּים וְאַתָּה מִחֲסִי יְעוֹ. Quasi prodigium fui multis; tu vero refugium meum robustum. Ο'. ὥσει τέρας ἐγενήθην τοῖς πολλοῖς, καὶ σὺ βοηθὸς κραταῖος. Σ. ὥσει τέρας ἐγενόμενῃ τοῖς πολλοῖς, σὺ δὲ πεποιθήσίς μου ἰσχυρά.⁸

8, 9. יִפְּלֵא פִי תְהִלָּתְךָ כְּלַהֲיוֹם תִּפְאַרְתְּךָ: אֵלֵּי. Impleatur os meum laude tua, quotidie splendor tuo. Ne projicias me in tempore senectutis. Ο'. πληρωθήτω τὸ στόμα μου αἰδέσεως, ὅπως ὑμνήσω τὴν δόξαν σου, ὅλην τὴν ἡμέραν τὴν μεγαλοσπρέπειάν σου. μὴ ἀπορρίψῃς με εἰς καιρὸν γήρους. Σ. πλησθείη τὸ στόμα μου αἶνον σου κατὰ πᾶσαν ἡμέραν ἐν τῇ εὐπρέπειά σου μὴ ἀποβάλης με καιρῷ γήρους.⁹

9. אֵל-תִּעֲזָבֵנִי. Ne derelinquas me. Ο'. μὴ ἐγκαταλίπῃς με. Σ. μὴ καλίνψῃς (s. κατακαλίψῃς, s. συγκαλίψῃς) με.¹⁰

10. לִי. De me. Ο'. ἐμοί. Σ. περὶ ἐμοῦ.¹¹ וְשֹׁמְרֵי נַפְשִׁי. Et insidiantes animae meae. Ο'. καὶ οἱ φυλάσσοντες τὴν ψυχὴν μου. 'Α. (καὶ) οἱ παρατηροῦντες...¹² Σ. καὶ οἱ ἐπιτηροῦντες τὴν ψυχὴν μου.¹³

13. וְבָשׂוּ וַיְכַלּוּ שִׁמְנֵי נַפְשִׁי. Pudore afficiantur, consumentur adversarii animae meae. Ο'. αἰσχυνθήτωσαν καὶ ἐκλιπέτωσαν οἱ ἐνδιabάλλοντες τὴν ψυχὴν μου. Σ. καταισχυρήτωσαν, ἀναλωθήτωσαν οἱ ἀντικείμενοι τῇ

ψυχῇ μου.¹⁴

14. וְהִדְבַּרְתִּי עַל-כָּל-תְּהִלָּתְךָ. Et augebo omnem laudem tuam. Ο'. καὶ προσθήσω ἐπὶ πᾶσαν τὴν αἶνεσίν σου. 'Α. καὶ προσθήσω ἐπὶ πάσας ὑμνήσεις σου. Σ. καὶ προσθήσω τοῖς ὕμνοις σου.¹⁵

15. יִסְפֵּר. Narrabit. Ο'. ἐξαγγελεῖ. Σ. διηγῆσεται.¹⁶

כְּלַהֲיוֹם תְּשׁוּעָתְךָ. Quotidie salutem tuam. Ο'. ὅλην τὴν ἡμέραν τὴν σωτηρίαν σου. Σ. κατὰ πᾶσαν ἡμέραν τὴν σωτηρίαν σου.¹⁷

כִּי לֹא יֵדְעֵתִי סְפֻרוֹת. Quia non novi numerationes. Ο'. ὅτι οὐκ ἔγνων πραγματείας (alia exempl. γραμματείας¹⁸). Σ. οὐ γὰρ οἶδα ἐξαριθμῆσαι.¹⁹

16. אֲבוֹא בְּבָרוֹת אֲדֹנָי. Introibo in (recensebo) facinora Domini. Ο'. εἰσελεύσομαι ἐν δυναστεία κυρίου. Σ. ἐλεύσομαι ἐν δυναστεία κυρίου.²⁰

וְיִדְוָה אֲנֹכִיר צְדִיקֹתֶיךָ לְבָרְךָ. (Domini) Jovae; commemorabo justitiam tuam solius. Ο'. κύριε, μνησθήσομαι τῆς δικαιοσύνης σου μόνου. 'Α. Σ. κύριε, ἀναμνήσω τὰ δικαιώματά σου μόνου.²¹

17. אֱלֹהִים לִמְדַנְתִּי. Deus, docuisti me. Ο'. ἐδίδαξάς με, ὁ θεός. Alia exempl. ὁ θεός μου, ἃ ἐδίδαξάς με.²² 'Α. θεε, ἐδίδαξάς με. Σ. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.²³

אֲנִידִּיר. Annunciabo. Ο'. ἀπαγγελῶ. Σ. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.²⁴

19. אֱלֹהִים עַד-מְרוֹם אֲשֶׁר-עָשִׂיתָ גְדֻלוֹת. Deus,

⁷ Euseb. ⁸ Idem. ⁹ Idem. Theodoret. affert: Σ. καθ' ἐκάστην ἡμέραν. Euthym.: καὶ οὐχ ἅπαξ ὑμνήσω, ἀλλὰ διαπαντὸς τὴν μ. σου' οὕτω γὰρ τὸ, ὅλην τ. ἡ., ἡμνήσειεν ὁ Σ. Sed cf. ad Psal. xliiii. 9. ¹⁰ Syro-hex. ⲛⲁⲛⲉⲃⲉⲛⲟⲩ. ⲛⲁⲛⲉⲃⲉⲛⲟⲩ. ¹¹ Syro-hex. ⲛⲁⲛⲉⲃⲉⲛⲟⲩ. ¹² Syro-hex. ⲛⲁⲛⲉⲃⲉⲛⲟⲩ. ¹³ Euseb. ¹⁴ Theodoret., Nobil., qui καὶ ἀναλωθήτωσαν habent, et sic edidit Montef. In duobus Theodoretii codd. καὶ abest. Euseb. affert: Σ. οἱ ἀντικείμενοι τ. ψ. μ. Syro-hex. ⲛⲁⲛⲉⲃⲉⲛⲟⲩ. ⲛⲁⲛⲉⲃⲉⲛⲟⲩ. (Cod. C. ⲛⲁⲛⲉⲃⲉⲛⲟⲩ). ¹⁵ Euseb.

¹⁶ "MSS." ¹⁷ Euseb. ¹⁸ Sic Comp., Ald., Theodoret. et codd. Syro-hex. γραμματεῖαν (ⲛⲁⲛⲉⲃⲉⲛⲟⲩ). Psalt. Gall. litteraturam. ¹⁹ Theodoret., Nobil. Syro-hex. ⲛⲁⲛⲉⲃⲉⲛⲟⲩ. ²⁰ Theodoret. Montef. edidit, ἐν δυνάμει κυρίου, ex MSS., ut videtur. Syrus Symmacho continuat: εἰσεύσομαι (ⲛⲁⲛⲉⲃⲉⲛⲟⲩ). ²¹ Syro-hex. ⲛⲁⲛⲉⲃⲉⲛⲟⲩ. ²² Sic Comp., Ald., Syro-hex., et codd. In Theodoretto ἃ abest. ²³ Nobil. ²⁴ Vat.

- usque in excelsum, quae fecisti magna.* Ο. ὁ θεός, ἕως ὑψίστων, ἃ ἐποίησας μεγαλεία. 'Α. Σ. Σ'. ὁ θεός, ἕως ὑψους, ἃ ἐποίησας μεγαλεία.²⁵
19. אֱלֹהִים מִי כְמוֹתִי? Deus, quis sicut tu? Ο. ὁ θεός, τίς ὁμοίός σοι; 'Αλλος· ὁ θεός, τίς ὡς σύ;²⁶
20. אֲשֶׁר הִרְאִיתָנִי צָרוֹת רַבּוֹת וְרָעוֹת. Qui ostendisti mihi angustias magnas et malas. Ο. ὅσας ἔδειξάς μοι θλίψεις πολλὰς καὶ κακὰς. 'Α. ὅσας ἔδειξας ἡμῖν θλίψεις πολλὰς καὶ κακὰς.²⁷ Σ. ὅς δείξας μοι θλίψεις πολλὰς καὶ κακώσεις.²⁸ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.²⁹
21. הָרַב גְּדֻלָּתִי. Augebis magnitudinem meam. Ο. ἐπλεόνασας τὴν δικαιοσύνην σου. Alia exempl. ἐπλεόνασας ἐπ' ἐμέ τὴν μεγαλωσύνην σου.³⁰ 'Α. πληθυνεῖς μεγαλειότητά μου.³¹ Σ. αὐξήσεις τὴν μεγαλειότητά μου.³² (Θ.) πληθυνεῖς τὴν μεγαλωσύνην μου.³³
- וְתִסַּב הַנְּחִיבִי. Et circuibis (versa vice) consolaberis me. Ο. καὶ ἐπιστρέψας παρεκάλεσάς με. Σ. καὶ περικυκλώσεις με παραμυθία.³⁴ Aliter: Σ. καὶ περικυκλώσας παραμύθησέ με.³⁵
22. גַּם־אֲנִי אֲדַבֵּר בְּכָל־יְהוָה וְאֲדַבֵּר בְּכָל־יְהוָה. Etiam
- ego celebrabo te instrumentis nablii, veritatem tuam, Deus meus.* Ο. καὶ γὰρ ἐγὼ ἐξομολογήσομαί σοι ἐν σκεύει ψαλμοῦ, τὴν ἀλήθειάν σου, ὁ θεός. Σ. κἀγὼ οὖν ἐξομολογήσομαί σοι ἐν ὄργάνοις ψαλμοῦ ἢ ἀληθείᾳ σου, ὁ θεός.³⁶
22. אֲנַמְרָה לְךָ בְּנָגֵר קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל. Psallam tibi cithara, sancte Israelis. Ο. ψαλῶ σοι ἐν κιθάρα, ὁ ἅγιος τοῦ 'Ισραήλ. 'Α. μελωδῆσω σοι ἐν κιθάρα, ἄγιε 'Ισραήλ.³⁷
23. הִרְנִנָה שְׂפָתַי כִּי אֲנַמְרָה לְךָ וְנִבְשֵׁי אֲשֶׁר פָּדִיתִי. Jubilabunt labia mea, cum cantavero tibi, et anima mea quam redemisti. Ο. ἀγαλλιάσονται τὰ χεῖλη μου ὅταν ψάλω σοι, καὶ ἡ ψυχὴ μου ἦν ἐλυτρώσω. Σ. εὐφημήσει τὰ χεῖλη μου ὅταν μελωδῆσω σοι, καὶ ἡ ψυχὴ μου ἦν ἐλυτρώσω.³⁸
24. כִּי־בִשְׂוֵי כִי־הִפְרוּ מִבְּקִשֵׁי רָעָתִי. Quia pudore affecti sunt, quia erubuerunt qui quaerunt malum meum. Ο. ὅταν αἰσχυνθῶσι καὶ ἐντραπῶσιν οἱ ζητούντες τὰ κακά μοι. 'Α. ὅτι κατασχύνθησαν... οἱ ζητούντες κακίαν μου. Σ. ὅτι κατασχύνθησαν, ὅτι κατωρύγησαν οἱ ζητούντες τὴν κάκωσίν μου.³⁹

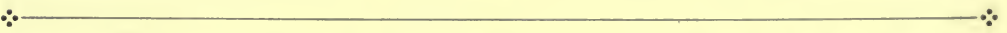
²⁵ Theodoret. Aquilae et Sym. tribuit; Colb. autem unus VI tam ad. adjicit. Euthym. notat: Τινὲς δὲ μετὰ τὸ, καὶ τὴν δικ. σου, στίζοντες τελείαν, τὸ, ἕως τῶν ὑψ., τοῦ (τῶ), ἃ ἐποίησας μ., συναπτουσι, 'Ακίλα πειθόμενοι. ²⁶ Colb. στιχηρῶς scriptus affert: 'Α. Σ. Ο'. Θ. Ε'. Σ'. ὁ θεός, τίς ὁμοίός σοι; ὁ θεός, τίς ὡς σύ; indicans, ut Montef. putat, omnes interp. alterutram versionem habere. ²⁷ Vat., juxta lectionem textualem יהוה יהוה. ²⁸ Vat., Cod. 264, quorum hic ὅσον pro ὅς habet. Nobil. affert: Σ. καὶ κακώσεις. ²⁹ Vat. ³⁰ Sic Comp., Ald., Theodoret., cum libris plurimis et Syro-hex. ³¹ Agellius. Nobil. affert: 'Α. Θ. πληθυνεῖς. ³² Nobil., Reg. unus. ³³ Sic sine nom. interp. Vat. Agellius tam Theodotoni quam LXX vindicat, μεγαλωσύνην σου. ³⁴ Nobil. et idem Reg., qui παρακυκλώσεις habet. ³⁵ Syro-hex. מה. סבב נחייבי. Syrus hanc lectionem ad v. 20, תשיב תחייבי, refert, minus probabiliter. Cf. ad Psal. xvi. 11. ³⁶ Syro-hex. מה. סבב נחייבי. מה. סבב נחייבי.

† מה. סבב נחייבי. Reg. unus ex Theodoro: Σ. κἀγὼ οὖν ἐξομολογήσομαί σοι. ³⁷ Euseb. ³⁸ Idem. ³⁹ Lectiones Aquilae et Sym. sic exhibet Euseb.: 'Α. ὅτι κατασχύνθησαν οἱ ζ. κακίαν μου. Σ. ὅτι κατασχύνθησαν καὶ ὅτι ἀπωρύγησαν οἱ ζ. τὴν κάκωσίν μου. Duae versiones in unam contraxit Syro-hex. מה. סבב נחייבי. מה. סבב נחייבי. מה. סבב נחייבי. (Ad κατωρύγησαν vid. Jerem. xiii. 7. Ezech. xxxix. 11. Amos ix. 2, et Sym. ad Job. iii. 16 in Syro-hex. In exemplari Eusebiano vocab. ἀπωρύγησαν, quod vulgo vertunt *effossi sunt*, mihi quidem valde suspectum est. Si Graecum est ἀπορύττει, nihil aliud significare potest nisi *canales (ἀπώρυγες) ducere*, quod hic prorsus absonum est. Praeter hunc locum Montef. ad Jerem. xvi. 6 et Cod. Jes. exscripsit, οὐκ ἀπωρύγησονται, etsi discrete testatur Parsonsus, in dicto libro legi, οὐ κατωρύγησονται. Denique in loco Jerem. l. 12, ubi Hebr. הִפְרָה, Ο'. ἐνετράπη, incertus interpres, a Theodoro expressus, κατωρύγη legit.)

PSALM. LXXI (Hebr. lxxii).

- 1. לְשֹׁלֹמֹה. Salomoni. O' e'is Salomōn. O' loutoi tōu Solomōnōtōs.¹
- 4. וַיִּרְצַח עֹשֶׂק. Et conteret oppressorem. O' kai tapteinōsai sukoφάντην. Σ. kai sunthlāsai sukoφάντην.²
- 5. וַיִּרְאֻהָ עִם-שָׁמַשׁ וְלִפְנֵי יָרֵחַ. Venerabuntur te cum sole et coram luna. O' kai symparamenēi tōw hliw, kai prō tēs selēnēs. 'A. . . sūn hliw, kai e'is prōσωπον tēs selēnēs.³ Σ. φοβηθήσονται σε ἐφ' ὅσον ὁ ἥλιος, και ἔμπροσθεν tēs selēnēs.⁴ Ε'. . . ὁ λαὸς τοῦ ἡλίου. . .⁵
- 6. יֵרֵד כְּמָטָר עַל-גֵּזוֹ. Descendet quasi pluvia super detonsum (pratun). O' katabēsetai ōs ūtetōs ἐπὶ πόκον. 'A. [kai] katabēsetai ōs ūtetōs ἐπὶ κουράν. Σ. katabēsetai ōs drōsōs ἐπὶ πόκον. O' loutoi ἔρμηνευται ὁμοίως.⁶
- 7. כְּרַבִּיבִים וְרוּיֵה אֶרֶץ. Sicut guttae, irrigationes terrae. O' kai ōsai stagōnes stázousai (alia exempl. kai ōsai stagōn ἢ stázousa⁷) ἐπὶ τὴν γῆν. O' loutoi ψεκάδες.⁸
- 7. יַפְרַח-בְּבוֹמֵי צְדִיק וְרַב שָׁלוֹם. Florebit in diebus ejus justus, et multitudo pacis. O' ἀνατελεῖ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ δικαιοσύνη, και πληθὸς εἰρήνης. 'A. βλαστήσει ἐν ἡμέραις αὐτοῦ δίκαιος, και πληθὸς εἰρήνης. Σ. ἀνήσει ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ δίκαιος. . .⁹

- 7. עַד-בְּלִי יָרַח. Usquedum non sit luna. O' ἕως οὐ ἀνταναίρεθῆ ἢ σελήνη. 'A. ἕως οὐ μὴ ἦ σελήνη.¹⁰ Σ. ἕως παλαιώσεως tēs selēnēs.¹¹
- 8. מִנְּחָר. A fluvio. O' ἀπὸ ποταμοῦ. Alia exempl. ἀπὸ ποταμῶν. 'A. O' O'. ἀπὸ ποταμοῦ.¹²
- 9. לִפְנֵי יִרְעֵהוּ צִיּוֹם. Coram eo incurvabunt se deserticolae. O' ἐνώπιον αὐτοῦ προπεσοῦνται Αἰθίοπες. 'A. e'is prōσωπον αὐτοῦ κάμψουσιν Αἰθίοπες. Σ. ἔμπροσθεν αὐτοῦ ὀκλάσουσιν Αἰθίοπες.¹³
- 10. מַלְכֵי שָׁבָא וְסַבְאָה. Reges Sabaeorum et Aethiopyum. O' βασιλεῖς Ἀράβων και Σαβὰ. 'A. Σ. βασιλεῖς Σαβὰ και Σαβὰ.¹⁴
- 11. דְּוָנָה יִקְרִיבוּ. Dona afferent. O' δῶρα προσάξουσι. Σ. φάρον προσοίσουσιν.¹⁵
- 12. כִּי-יִשְׁוֶה אֶבְיוֹן מַשְׁוֶה. Quia servabit pauperem clamantem. O' ὅτι ἐρρύσατο πτωχῶν ἐκ δυνάστων. Σ. ὅτι ἐξελείται πένητα οἰμώζοντα.¹⁶
- 14. מִתּוֹת וּבְחֹמָם יִגְאֵל נַפְשָׁם. Ex oppressione et violentia redimet animam eorum. O' ἐκ τόκου και ἐξ ἀδικίας λυτρώσεται τὰς ψυχὰς αὐτῶν. 'A. ἐξ ὀφλήματος και ἀδικίας ἀγχιστεύσει τὴν ψυχὴν αὐτῶν.¹⁷
- 15. וַיִּיקָר דְּמָם בְּעֵינָיו. Et pretiosus erit sanguis eorum in oculis ejus. O' και ἔντιμον τὸ ὄνομα αὐτῶν ἐνώπιον αὐτοῦ. 'A. και τιμηθήσεται (s. τιμωθήσεται) τὸ αἷμα αὐτῶν ἐν ὀφθαλμοῖς

PSALM. LXXI. ¹ Euseb. ² Syro-hex. **و. سونى**. **و. سونى**. ³ Syro-hex. affert: 'A. **سُنْ هَلِيف** (σὺν ἡλίφω). Euseb. autem: 'A. και e'is pr. tēs σ. ⁴ Nobil. Montef. addit διαμενέι, ad Euseb. provocans, qui affert: Σ. και ἔμπροσθεν tēs σ. διαμενέι. Sed διαμενέι ad commentatorem, non ad interpretem pertinet. Syro-hex. sine nom. interpretis: **و. سونى** **و. سونى** **و. سونى**, h. e. φοβηθήσονται σε ἐφ' ὅσον ὁ ἥλιος. ⁵ Syro-hex. **و. سونى**. ⁶ Euseb. ⁷ Sic Comp., Ald., et codd. Syro-hex. in textu: **و. سونى** **و. سونى** **و. سونى**. Idem in marg.: **و. سونى** **و. سونى**. ⁸ Euseb. ⁹ Idem. Syrus affert: **و. سونى** **و. سونى** (βλαστήσει). ¹⁰ Apud Euseb. legitur: **و. سونى** ἢ (sic) **و. سونى**; unde Montef. soloece edidit: **و. سونى** (sic) ἢ **و. سونى**, provocans ad

Hieronymi versionem, *donec non sit luna*. Etiam Syrus affert: **و. سونى** **و. سونى** **و. سونى**. Tandem in schedis Usserianis apud Eichhorn. *Repertor*. T. XIII, p. 181 reperimus: 'A. **و. سونى** ἢ σ. ¹¹ Euseb. Sic Syro-hex. **و. سونى** **و. سونى** **و. سونى**. Bar Hebr. affert: Σ. **و. سونى** **و. سونى** s. **و. سونى**, quocum conspirat Cod. Bodl. N.E.B. 2. 120, qui affert: Σ. **و. سونى** **و. سونى** **و. سونى** ἢ σ. ¹² Nobil. ¹³ Euseb. Syro-hex. affert: Σ. **و. سونى** **و. سونى** **و. سونى** (δολάσουσιν). ¹⁴ Euseb. ¹⁵ Syro-hex. **و. سونى** **و. سونى** **و. سونى**. Cf. ad Psal. lxxvii. 30. ¹⁶ Euseb. Syrus ad **و. سونى** affert: Σ. **و. سونى** **و. سونى** **و. سونى**. ¹⁷ Syro-hex. **و. سونى** **و. سونى** **و. سونى**. Cf. nos in *Otio Norvic*. p. 47.

αὐτοῦ.¹⁸ Σ. καὶ τίμιον ἔσται τὸ αἷμα αὐτῶν ἐνώπιον αὐτοῦ.¹⁹ Θ. καὶ ἔντιμον τὸ ὄνομα αὐτῶν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ.²⁰

15. שָׁבַץ. Ο'. τῆς Ἀραβίας. Σ. τοῦ ἀπὸ Σαβά. Οἱ λοιποὶ Σαβά.²¹

16. יְהוֹי פְּסַתְיָבַר בְּאֶרְצָא בְּרֵאשׁ הָרִים. *Erit abundantia (s. manipulus) frumenti in terra in cacumine montium.* Ο'. ἔσται στήριγμα ἐν τῇ γῇ ἐπ' ἄκρων τῶν ὀρέων. Σ. ἔσται ἴχνος τροφῆς ἐν τῇ γῇ ἐπὶ τῶν κορυφῶν τῶν ὀρέων.²²

יְרַעַץ כְּלִבְנוֹן פְּרִי. *Perstrepet sicut Libanus fructus ejus.* Ο'. ὑπεραρθήσεται ὑπὲρ τὸν Λίβανον ὁ καρπὸς αὐτοῦ. Σ. διαπρέψει ὡς Λίβανος καρπὸς αὐτοῦ.²³

17. יְהוֹי שְׁמוֹ. *Erit nomen ejus.* Ο'. ἔστω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ÷ εὐλογημένον. Ἀ. Σ. ἔσται τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Ο'. Θ. ἔστω τὸ ὄνομα αὐτοῦ.²⁴ Τὸ εὐλογημένον, παρ' οὐδενὶ κείται, οὔτε ἐν τῷ ἔξαπλῷ, οὔτε παρ' Ἑβραίοις.²⁵

לְפָנֵי-שֶׁמֶשׁ יָבוֹן שְׁמוֹ. *In conspectu solis sobolescat nomen ejus.* Ο'. πρὸ τοῦ ἡλίου διαμενεῖ τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Ἀ. Σ. eis πρόσωπον ἡλίου γεννηθήσεται ὄνομα αὐτοῦ.²⁶

18. בְּרִיךְ יְהוָה אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. *Benedictus Jova Deus, Deus Israelis.* Ο'. εὐλογητὸς κύριος

ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ. Ἑβρ. βαροῦχ ΠΙΠΙ ἔλωειμ ἔλωει Ἰσραὴλ. Ἀ. Σ. Ο'. Θ. Ε'. Σ'. εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς (ὁ θεὸς) Ἰσραὴλ.²⁷

19. אָמֵן וְאָמֵן. *Amen et amen.* Ο'. γένοιτο, γένοιτο. Ἀ. πεπιστωμένως καὶ πεπιστωμένως. Σ. ἀμὴν καὶ ἀμὴν.²⁸

20. כָּלוּ תַפְלֹת דָּוִד בְּן-יִשָּׁי. *Consummatae sunt orationes Davidis filii Isai.* Ο'. ἐξέλιπον οἱ ὕμνοι Δαυὶδ τοῦ υἱοῦ Ἰεσσαί. Ἀ. ἐτελέσθησαν προσευχαὶ Δαυὶδ υἱοῦ Ἰεσσαί.²⁹ Σ. ἐπετελέσθησαν προσευχαὶ Δαυὶδ υἱοῦ Ἰεσσαί. Θ. Ε'. ἀνεκεφαλαιώθησαν προσευχαὶ Δαυὶδ υἱοῦ Ἰεσσαί.³⁰

PSALM. LXXII (Hebr. lxxiii).

1. כְּזִמְרוֹת אֲשֶׁר לְאֶסָף. *Canticum tῶ Asaph.* Ο'. ψαλμὸς τῶ Ἀσάφ. Ἀ. μελῶδημα τοῦ Ἀσάφ.¹

אֵף טוֹב לִי יֵשׁוּאֵל אֱלֹהִים לְבָרִי לְבָב. *Profectio bonus est Israeli Deus, mundis corde.* Ο'. ὡς ἀγαθὸς ὁ θεὸς τῶ Ἰσραὴλ, τοῖς εὐθέσι καρδίᾳ. Σ. πλὴν ὄντως ἀγαθὸς ὁ θεὸς τῶ Ἰσραὴλ, τοῖς καθαρῶις τὴν καρδίαν.²

2. כְּנֵאֻן שֶׁפָּכִי אֲשֶׁרִי. *Propemodum effusi (lapsi) s nt gressus mei.* Ο'. παρ' ὀλίγον ἐξεχύθη

¹⁸ Euseb. Nobil., Vat. afferunt: Ἀ. καὶ τιμωθήσεται κ. τ. ἔ., quod ab Aquilae indole non alienum videtur. Syro-hex. eidem continuat: $\text{בְּרִיךְ יְהוָה אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל}$.
¹⁹ Euseb. Vat. affert: Σ. καὶ τιμωθήσεται κ. τ. ἔ. Cod. 264: Σ. καὶ τιμωθήσεται τὸ αἷμα ἐνώπιον αὐτοῦ.
²⁰ Vat. et Cod. 264, quorum hic τὸ ὄνομα αὐτοῦ legit.

²¹ Euseb. affert: Τὸ Ἑβραϊκὸν καὶ Ἀ. Σ. Θ. Σαβά. Theodoret.: Ἀντὶ τῆς Ἀραβίας Σαββά τεθέικασιν οἱ λοιποὶ ἔρμηνευται. Montef. edidit: Τὸ Ἑβρ. καὶ Ἀ. Σ. Θ. δοθήσεται αὐτῷ ἀπὸ (sic) τοῦ χρυσοῦ τῆς Σαβά, ex Drusio et Euseb., ut ait; sed Drusius tantummodo habet: Ἀ. Σ. Θ. δοθήσεται αὐτῷ ἐκ τοῦ χρ. τῆς Σαβά; quae lectio est τῶν Ο., substituendo Σαβά pro Ἀραβίας. Syro-hex. affert: $\text{בְּרִיךְ יְהוָה אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל}$.
²² Syro-hex. $\text{בְּרִיךְ יְהוָה אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל}$.
²³ "Sic unus codex."—Montef.
²⁴ Coislin. unus.
²⁵ Theodoret., Nobil.
²⁶ Syro-hex. $\text{בְּרִיךְ יְהוָה אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל}$.
²⁷ Colb. στυχηρῶς scriptus, ubi ὁ θεὸς excidisse videtur. Hieron. in

Epist. ad Sun. et Fret. 43: "Dicitis in Graeco bis Deus non haberi; cum in Hebraeo sit, et apud LXX."

²⁸ Syro-hex. אָמֵן וְאָמֵן .
²⁹ Euseb., Theodoret.: Ἀ. πεπιστωμένως, πεπιστωμένως. Nobil.: Ἀ. πεπιστευμένως, πεπιστευμένως. Deinde Euseb.: Σ. ἀμὴν καὶ ἀμὴν. Cf. ad Psal. xl. 13.
³⁰ Catena ab Usserio descripta apud Eichhorn. Repertor. T. XIII, p. 182. Syro-hex. $\text{אֵף טוֹב לִי יֵשׁוּאֵל אֱלֹהִים לְבָרִי לְבָב}$.
Bar Hebr. pro $\text{אֵף טוֹב לִי יֵשׁוּאֵל אֱלֹהִים לְבָרִי לְבָב}$ habet $\text{אֵף טוֹב לִי יֵשׁוּאֵל אֱלֹהִים לְבָרִי לְבָב}$, quod eodem redit. Etiam Origen. Op. T. II, p. 521 affert: Ἀ. ἐτελέσθησαν προσευχαὶ Δ.

³⁰ Euseb. Origen. l. c. affert: Σ. ἐπετελέσθησαν πρ. Δ. Ε'. ἀνεκεφαλαιώθησαν πρ. Δ. Catena Usserii ad Symmachi lectionem notat: ὅπερ οἱ ἄπειροι ἔξωθεν παραγεγράφθαι νομίζουσι: τὸ δὲ Ἑβραϊκὸν καὶ αἱ λοιπαὶ ἔρμηνεαὶ σαφῶς δηλοῦσιν ὅτι μέρος ἐστὶ τοῦ ψαλμοῦ.

PSALM. LXXII. ¹ Syro-hex. $\text{כְּנֵאֻן שֶׁפָּכִי אֲשֶׁרִי}$.

² Euseb. Syrus affert: $\text{כְּנֵאֻן שֶׁפָּכִי אֲשֶׁרִי}$.

τὰ διαβήματά μου. Σ. παρ' οὐδεν ἐλύθη τὰ ὑπορθούντά με.³

- 4. לְמוֹתָם לְמוֹתָם לְמוֹתָם. כי אין החיצות המות. Nam non sunt vincula (dolores) in morte eorum. Ὁ. ὅτι οὐκ ἔστιν ἀνάενσις ἐν τῷ θανάτῳ αὐτῶν. Ἄ. (ὅτι) οὐκ εἰσι δυσπάθειαι τῷ θανάτῳ αὐτῶν.⁴ Σ. ὅτι οὐκ ἐνεθυμούντο περὶ θανάτου αὐτῶν.⁵

וְרִינָהּ אָוִלָּהּ. Et pingue est corpus eorum. Ὁ. καὶ στερεώμα ἐν τῇ μαστίγι αὐτῶν. Σ. στερεὰ γὰρ ἦν τὰ πρόφυλα αὐτῶν.⁶

- 5. בַּעֲמֻלֵי אָוִלָּהּ וְעַתְוֹתָי אֵינֶנּוּ. In uerumna hominis non sunt illi, et cum hominibus non percipiuntur. Ὁ. ἐν κόποις ἀνθρώπων οὐκ εἰσι, καὶ μετὰ ἀνθρώπων οὐκ μαστιγώθησονται. Ἄ. ἐν πόνῳ ἀνθρώπων...? Σ. ἐν ταλαιπωρίᾳ ἀνδρὸς οὐκ ἐγένοντο, οὐδὲ μετὰ ἀνθρώπων ἐπλήσσοντο.⁸ Θ. ἐν μέσῳ ἀνθρώπων...⁹

- 6. לִכְנֹן עֲנָנְתָמוּ בְּאַוֵּהָ וְעַתְוֹתָי שִׁית חֶמֶס לָמוֹ. Ideo cingit eos torquis instar superbia, tegit (quasi) veste violentia eos. Ὁ. διὰ τοῦτο ἐκράτησεν αὐτοὺς ἡ ὑπερηφανία, περιεβάλοντο ἀδικίαν καὶ ἀσέβειαν αὐτῶν. Σ. διὰ τοῦτο ἐν θησαυροῖς αὐτῶν ὑπερηφανίαν ἡμφιάσαντο, ἀποθήκας ἐξ

ἀδικίας ἔχοντες.¹⁰

- 7. יָצָא מֵחֶלֶב עֵינָיו. Prodit ex adipe oculus eorum. Aliter: Prodit e corde scelus eorum (εἰσβολή). Ὁ. ἐξελεύσεται ὡς ἐκ στέατος ἡ ἀδικία αὐτῶν. Ἄ. ἐξήλθον ἀπὸ στέατος ὀφθαλμοὶ αὐτῶν.¹¹ Σ. προέπιπτον ἀπὸ λιπαρότητος οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν. Aliter: Σ. ἐξήσσαν ἀπὸ λίπους οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν.¹²

עָבְרוּ מִשְׁחִיּוֹת לִבָּב. Transgrediuntur cogitationes cordis. Ὁ. διήλθον εἰς διάθεσιν καρδίας. Ἄ. παρήλθον σκοπιάς καρδίας.¹³ Σ. παρέβαινον τὰ φαινόμενα τῇ καρδίᾳ.¹⁴

- 8. וַיִּמְיְקוּ וַיִּדְבְּרוּ בָרֶע עֲשָׂה מִמָּרוֹם וַיִּדְבְּרוּ. Substantant, et loquuntur in malitia oppressionem, ex alto loquuntur. Ὁ. διενόησαν, καὶ ἐλάλησαν ἐν πονηρίᾳ, ἀδικίαν εἰς τὸ ὕψος ἐλάλησαν. Ἄ. . . συκοφαντίαν ἐξ ὕψους λαλοῦντες.¹⁵ Σ. καταμακώμενοι ἐλάλουν ἐν πολλῇ συκοφαντίᾳ, τοῦ ὕψους κατελάλουν.¹⁶

- 9. שֵׁתוּ בְּשָׂמַיִם פִּיָּהֶם וּלְשׁוֹנָם הִתְלַחֵף בְּאֶרֶץ. Pōnunt in caelo os suum, et lingua eorum ambulat per terram. Ὁ. ἔθεντο εἰς οὐρανὸν τὸ στόμα αὐτῶν, καὶ ἡ γλῶσσα αὐτῶν διήλθεν ἐπὶ τῆς γῆς. Σ. ἔτασσαν εἰς οὐρανὸν τὸ στόμα

³ Theodoret., Nobil. "Reg. unus ex Anonymo ad Sym. legit, παρ' ὀλίγων."—Montef. Alterum tuetur Syrus: *ה. חרסו סלא חבטו יגדתם חלב יצאו עיניו*. Cf. ad Psal. xxxvi. 31. ⁴ Theodoret., Nobil. In *Catena PP. GG.*, T. II, pp. 490, 499 Aquilae tribuitur, ὅτι οὐκ ἔστιν δυσπάθεια. ⁵ Euseb., Theodoret., quorum hic αὐτῶν, ab Eusebio non lectum, supplet. Consentit Syrohex. *ה. הלא מנעמם סווא סווא סווא*. ⁶ Euseb., Nobil. "Colbert. et Reg. unus, *סווא* ἵνα ἴσται πρ. αὐτῶν, minus recte."—Montef. Etiam Syrus στερεὰ agnoscit, Symmacho continuans: *ה. חבטו חבטו סווא סווא סווא*. Symmachum imitatus est Hieron.: Quod non recogitauerint de morte sua, et firma sunt vestibula eorum. ⁷ Vat. ⁸ Euseb. Syro-hex. affert: Ἄ. ἐν ταλαιπωρίᾳ κ.τ.έ. (*ה. הלא חמ חסמ חסמ*). ⁹ Nobil., Vat. ¹⁰ Euseb. affert: Σ. ὑπερηφανίαν κ.τ.έ. Syro-hex. Aquilae et Sym. continuat: *ה. חבטו חבטו חבטו חבטו*. ¹¹ Euseb., Colb. unus. ¹² Euseb. et

"MSS.": Σ. προέπιπτον κ.τ.έ. Nobil. vero: Σ. προέπιπτον ἀπὸ λ. ὀφθαλμῶν αὐτῶν. Prorsus aliter Origen. Opp. T. II, p. 763: ἐξήσαν ἀπὸ λίπους οἱ ὀφθαλμοὶ, κατὰ Σύμмахον (ubi ἐξήσαν est mendum scribae usitatissimum pro ἐξήσαν, non pro ἐξίασαν, qui error est Schleusneri in *Opusc. Crit.* p. 232). Syrus noster, qui Symmachi versionem vv. 7, 8 uno tenore exscripsit, affert: *ה. חבטו סווא סווא סווא* חבטו חבטו. ubi *חבטו סווא* Graecum λιπαρότης, non λίπος (ἐκδύνη) Prov. xi. 8; ἀπέδρα Jud. ix. 21) προέπιπτον potius quam ἐξήσαν, referre videtur. Nihil moramur Euthymii dictum: ἐξελεύσεται, ἀπὸ τοῦ ἐξήλθεν οὕτω γὰρ ὁ Σύμ. εἶπεν. ¹³ Sic Montef., qui Eusebium auctorem falso appellat. ¹⁴ Euseb., Nobil. Syro-hex. *ה. חבטו סווא סווא*. ¹⁵ Syro-hex. *ה. חבטו סווא סווא סווא*. ¹⁶ Euseb. Syro-hex. *ה. חבטו סווא סווא סווא סווא*. Syrus ἐξ ὕψους, s. ἐκ τοῦ ὕψους legisse videtur, quod paene necessarium est.

αὐτῶν, ἡ δὲ γλῶσσα αὐτῶν περιπατεῖ ἐν τῇ γῆ.¹⁷ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.¹⁸

10. וּמַי מְלֵא וּפְצוּ לָמוֹ. Et aquae plenitudinis sorbentur ab iis. Ο'. καὶ ἡμέραι πλήρεις εὐρεθήσονται ἐν αὐτοῖς. Σ. καὶ διαδοχὴ πλήρης εὐρεθήσεται ἐν αὐτοῖς.¹⁹

11. וְאָמְרוּ אֵיכָה יִדְבָרְאֵל. Et dicunt: Quomodo sciret Deus? Ο'. καὶ εἶπαν πῶς ἔγνω ὁ θεός; Ἄ. καὶ εἶπαν πῶς ἔγνω ἰσχυρός,²⁰ Σ. οἱ δὲ ἔλεγον πῶς ἔγνω ὁ θεός;²¹ Θ. καὶ ἐροῦσι πῶς ἔγνω ἰσχυρός;²²

וְיֵשׁ דַּעָה בְּעֵלְיוֹן. Et esset scientia in Altissimo? Ο'. καὶ εἶ ἔστι γνώσις ἐν τῷ ὑψίστῳ; Σ. (καὶ) εἶ ἔστιν ἐπίγνωσις τῷ ὑψίστῳ;²³

13. אֲדַרְיֶק וּפִיתִי לִבִּי. Profecto frustra mundavi cor meum. Ο'. + καὶ εἶπα ἄρα ματαίως ἐδικαίωσα τὴν καρδίαν μου. Ἄ. πλὴν κενῶς ἐκαθάρισα τὴν καρδίαν μου.²⁴ Σ. ἴσως οὖν ἀγῶ μάτην ἐκάθαρα τὴν ψυχὴν μου.²⁵ Θ. πλὴν εἰς κενὸν ἐδικαίωσα τὴν ψυχὴν μου.²⁶

וְנָאֲרַחץ בְּגִבְיוֹן כְּפִי. Et lavi in innocentia manus meas. Ο'. καὶ ἐνιψάμην ἐν ἀθώοις τὰς χεῖράς μου. Σ. καὶ ἐνιπτόμην ἐν ἀναμαρτησίᾳ τὰς χεῖράς μου.²⁷

14. וְאָדְרוּ נְגוּעַ כְּלֵהוּם וּתְכַחְתִּי לְבַקְרֵם. Et

tamen sum percussus omni die, et castigatio mea singulis matutinis erat. Ο'. καὶ ἐγενόμενν μεμαστιγομένοσ δλην τὴν ἡμέραν, καὶ ὀ ἐλεγχόσ μου εἰσ τὰσ πρωῖασ. Σ. καὶ διετέλεσα μυκτηριζόμενοσ καθ' ἐκάστην ἡμέραν, καὶ ἐλεγχόμενοσ καθ' ἕκαστον ὄρθρον.²⁸

15. אִם-אֲמַרְתִּי אֶסְפְּרָה כְּמוֹ הַגֵּה דֹר בְּגִיתִי. Si dicerem: Loquar ita, en! generationem filiorum tuorum perfide desererem. Ο'. εἶ ἔλεγον, διηγῆσομαι οὕτωσ, ἰδοῦ τῇ γενεᾷ τῶν υἰῶν σου ἡσυνθέτηκα (alia exempl. ἡσυνθέτηκασ²⁹). Ἄ. (fort. Σ.) Θ. εἶ ἔλεγον, διηγῆσομαι τοιαῦτα, ἰδοῦ τὴν γενεάν τῶν υἰῶν σου ἐγκατέλιπον.³⁰

16. וְאֶחְשַׁבָה לְדַעַת נְאֻם עַמְל הוּא בְּעֵינַי. Et meditabar ut hoc intelligerem, labor erat in oculis meis. Ο'. καὶ ὑπέλαβον τοῦ γνῶναι τοῦτο, κόποσ ἐστίν ἐναντίον μου. Ἄ. (fort. Σ.) Θ. καὶ εἶ ἐλογιζόμενν ἐπιγνῶναι, τοῦτο μόχθοσ ἐφαίνετό μοι. Σ. (fort. Ἄ.) καὶ ἐλογιζόμενν γνῶναι τοῦτο...³¹

17. עַד-אָבֹא אֶל-מִקְדָּשְׁךָ אֵל אֲבִינָה לְאַחֲרֵיתָם. Donec ingressus sum sanctuaria Dei, animum adverti ad exitum eorum. Ο'. ἔωσ εἰσέλθω εἰσ τὸ ἀγιαστήριον τοῦ θεοῦ, συνῶ εἰσ τὰ ἔσχατα. Σ. ἔωσ εἰσέλθω εἰσ τὰ ἀγιάσματα τοῦ θεοῦ, συνετισθῶ τὰ ἔσχατα αὐτῶν.³²

¹⁷ Euseb., qui περιπατήματα pro περιπατεῖ legít. Quod nos edidimus, habent Agell., Vat. Etiam Syrus affert: Ἄ. Σ. περιπατεῖ (וּסֵבֵחַ וְסֵבֵחַ) ἐν τῇ γῆ. ¹⁸ Vat. ¹⁹ Syro-hex. + וְסֵבֵחַ וְסֵבֵחַ וְסֵבֵחַ וְסֵבֵחַ. Ad vocab. וְסֵבֵחַ idem notat: וְסֵבֵחַ וְסֵבֵחַ + וְסֵבֵחַ וְסֵבֵחַ. h.e. "Quemadmodum quum quis accipit hereditatem vel dominationem ab antecessoribus suis." Quae explanatio ad Graecum διαδοχῆ optime quadrat. Porro in versione Philox. Act. vii. 45 pro διαδεξιμένοι interpretes dedit וְסֵבֵחַ וְסֵבֵחַ. ²⁰ Vat., Cod. 264. ²¹ Theodoret. Vat. pro ἔγνω, οἶδεν affert. ²² Vat., Cod. 264. ²³ Theodoret., cuius codex unus ἐν τῷ ὑψίστῳ legít. ²⁴ Vat. et Colb. στιχρῶσ scriptus. Nobil.: Ἄ. ἐκαθάρισα. ²⁵ Euseb. Nobil. affert: Σ. ἴσωσ οὖν. Θ. πλὴν. Vat.: Σ. ἴσωσ οὖν ἐγῶ μ. ἐκ. τὴν καρδίαν μου. Catena PP. GG., T. II, p. 503: Σ. ἴσωσ οὖν μ. ἐκάθηρα τὴν κ. μου. Tandem Syro-hex. υ.σ.

+ וְסֵבֵחַ. ²⁶ Vat. ²⁷ Euseb. ²⁸ Idem. Syrus affert: וְסֵבֵחַ וְסֵבֵחַ וְסֵבֵחַ וְסֵבֵחַ. (δλην τὴν ἡμ.). Idem sine nom. interp. + וְסֵבֵחַ וְסֵבֵחַ. ²⁹ Sic Ald., Theodoret., et codd. Alii vitiose ἡσυνθέτηκασ, vel ἡσυντέθηκασ, ut Syro-hex., qui in textu habet וְסֵבֵחַ וְסֵבֵחַ, et in marg. ΣΥΝΤΕΘΗΚΑΣ. ³⁰ Syro-hex. וְסֵבֵחַ וְסֵבֵחַ. ³¹ Syro-hex. iisdem continuat: וְסֵבֵחַ וְסֵבֵחַ וְסֵבֵחַ וְסֵבֵחַ. Haec cum Graecis Symmachi, quae apud Euseb. et Nobil. leguntur, accuratissime conspirant. Deinde idem affert: Σ. καὶ ἐλογιζόμενν γνῶναι τοῦτο (וְסֵבֵחַ וְסֵבֵחַ וְסֵבֵחַ וְסֵבֵחַ). Itaque tantum non certum est, Aquilae et Symmachi nomina a Syro invicem permutata esse. ³² Euseb. Auctor apud Catenam PP. GG., T. II, p. 505 ἔωσ οὐ et εἰσ τὰ ἔσχα. αὐτῶν habet.

18, 19, 20. אַךְ בַּחֲלֻקֹת תַשִּׁית לָמוֹ הַפְּלִמָּם לְמִשְׁוֹאוֹת : אִיךָ הָיוּ לְשִׁמָּה כָּרַנַּע סָפוּ תְמוֹ מִן־בְּלָהוֹת : פְּחָלוֹם יַהֲרִיץ . *Profecto in lubricis (locis) ponis eos, praecipitas eos in ruinas. Quomodo facti sunt in desolationem subito! defecerunt, consumpti sunt subita perniciē!* *Sicut somnium post evigilandum.* *O.* πλὴν διὰ τὰς δολιότητας ἔθου αὐτοῖς, κατέβαλες³³ αὐτούς ἐν τῷ ἐπαρθῆναι. πῶς ἐγένοντο εἰς ἐρήμωσιν· ἐξάπινα ἐξέλιπον, ἀπόλοντο διὰ τὴν ἀνομίαν αὐτῶν. ὡσεὶ ἐνύπνιον ἐξεγειρομένου. *Σ.* ὄντως ἐν ὀλίσθῳ ἔταξας αὐτούς, κατέβαλες αὐτούς εἰς ἀφανισμούς. . . . ἐξαίφνης ἐξέλιπον, ἀνηλώθησαν ὡς οὐχ ὑπάρξαντες. ὡς θύειρον ἐξυπνίσαντι.³⁴

21. כִּי יַתְחַמֵּץ לְבַבִּי וּכְלִיֹּיִ אֲשַׁתּוֹן . *Nam exacerbatum est cor meum, et in renibus meis confossus sum.* *O.* ὅτι ηὐφράνθη (alia exempli ἐξεκαύθη³⁵) ἡ καρδία μου, καὶ οἱ νεφροὶ μου ἠλλοιώθησαν. 'Α. ὅτι ἐτυροῦτο καρδία μου, καὶ νεφροὶ μου παρωξύνοντο.³⁶ *Σ.* συνεστέλλετο δὲ ἡ καρδία μου, καὶ ἐντὸς τῶν νεφρῶν μου διελεγόμην ἀντιλέγων.³⁷

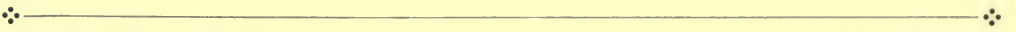
22, 23. וְאִנִּי־בַעַר וְלֹא אֲדַע בְּהִמּוֹת דְּהִיִּיתִי עִמָּךְ : וְאִנִּי חַמִּיד עִמָּךְ . *Et ego bardus, et non intel-*

ligebam; (instar) bestiarum fui tecum. Ego tamen semper tecum. *O.* κάγω ἐξουδαιωμένους, καὶ οὐκ ἔγνωον κτηνώδης ἐγενόμενι παρὰ σοί. κάγω διαπαντὸς μετὰ σοῦ. 'Α. κάγω ἀσύνητος, καὶ οὐ γνώσομαι. . . .³⁸ *Σ.* ἤμην δὲ ἀνεπιστήμων, καὶ μὴ εἰδώς κτηνώδης διετέλεσα παρὰ σοί. καὶ συνήμην σοι διαπαντός.³⁹

24. בְּעֵצְתָּהּ תִּנְהַיֵּי אַחַר כְּבוֹד תִּקְחֵנִי . *Consilio tuo duces me, et postea cum gloria suscipies me.* *O.* ἐν τῇ βουλῇ σου ὠδήγησάς με, καὶ μετὰ δόξης προσελάβου με. *Σ.* τῇ συμβουλῇ σου ὠδήγησάς με, καὶ ὕστερον τιμὴ διεδέξατό με.⁴⁰

25. מִי־לִי בַשָּׁמַיִם וְעִמָּךְ לֹא־תַחַפְּתֵי בְּאָרְץ . *Quis mihi est in caelo? et sicut te non delector (ulla re) in terra.* *O.* τί γάρ μοι ὑπάρχει ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ παρὰ σοῦ τί ἠθέλησα ἐπὶ τῆς γῆς; 'Α. τίς μοι ἐν τῷ οὐρανῷ; καὶ μετὰ σοῦ οὐκ ἐβουλήθην ἐν τῇ γῇ.⁴¹ *Σ.* τίς μοι ἐστὶν ἐν τῷ οὐρανῷ; καὶ μετὰ σοῦ οὐκ ἠθέλησα ἐν τῇ γῇ.⁴²

28. כָּל־מַלְאכֹתֶיךָ . *Omnia opera tua.* *O.* πάσας τὰς αἰνήσεις σου ÷ ἐν ταῖς πύλαις τῆς θυγατρὸς Σιών.⁴³ 'Α. πάσας τὰς ἀγγελίας σου.⁴⁴

³³ Schol. apud Nobil. et Vat.: 'Εν τῷ τετρασελίδῳ, κατέλαβες, εἶχεν ἀντὶ τοῦ, κατέβαλες· ἀλλὰ μίποτε σφάλμα ἐστὶν· οἱ γὰρ λοιποὶ, κατέβαλες, λέγουσιν. In versione Syro-hex. pro **בַּעַד**, *sustulisti*, corrigendum videtur **בַּעַד**, *dejecisti*, κατέβαλες. ³⁴ Euseb., et Reg. unus apud Montef., qui θύειρος edidit. Idem V. D. non animadvertit, in versione Symmachi excidisse vocabula, πῶς ἐγένοντο εἰς ἀφανισμόν, vel similia, propter homoeoteleuton, ut videtur. Syrus tantummodo affert: *Σ. εἰς ἀφανισμόν.* (**לְהַשְׁמִיטָה**). ³⁵ Sic Comp., Ald., et codd. Syro-hex. **לְהַשְׁמִיטָה**. ³⁶ Syro-hex. **לְהַשְׁמִיטָה**. Ad posterius vocab. varietas notatur: **לְהַשְׁמִיטָה**. **לְהַשְׁמִיטָה**, h. e. 'Α. πῦρ καπνίζόμενος; quae diversam scripturam **לְהַשְׁמִיטָה** repraesentat. Etiam Hieron. vertit: *et lumi mei velut ignis fumigans.* ³⁷ Euseb. Syro-hex. affert: **לְהַשְׁמִיטָה**. **לְהַשְׁמִיטָה**. Ubi pro **לְהַשְׁמִיטָה**, *infirmabatur*, fortasse reponendum **לְהַשְׁמִיטָה**, *contrahebatur* (περιστέλλετο Ezech. xxix. 5). Cf. Hex.

ad Psal. ciii. 22. ³⁸ Colb. στιχηρῶς scriptus. Cf. Hex. ad Prov. xxx. 2. Parsonsii Cod. 13 in marg. habet: καὶ ἐγὼ ἀσύνητος, καὶ οὐ γνώωμι (sic). ³⁹ Euseb., qui κτηνώδης legit. Theodoret., Nobil.: *Σ.* ἤμην δὲ ἀνεπιστήμων, καὶ μὴ εἰδώς. Syro-hex. Symmacho continuat: **לְהַשְׁמִיטָה** **לְהַשְׁמִיטָה** (κτηνώδης) **לְהַשְׁמִיטָה**. *(διετέλεσα Jerem. xx. 18).* ⁴⁰ Euseb. Copula accessit ex Syro-hex. **לְהַשְׁמִיטָה**. ⁴¹ Nobil. ⁴² Reg. unus. Syro-hex. affert: *Σ.* καὶ μετὰ σοῦ κ. τ. ε. (**לְהַשְׁמִיטָה** **לְהַשְׁמִיטָה**). ⁴³ Euseb.: Μὴ κείμενον δὲ ἐν τῷ 'Εβραϊκῷ, μηδὲ παρὰ τοῖς λοιποῖς ἑρμηνευταῖς, τὸ, ἐν ταῖς πύλαις τῆς θ. Σιών, παρὰ μόνους δὲ τοῖς Ὁ φερόμενον, ὠβελίσται διὰ τὸ καὶ περιττὸν εἶναι. ⁴⁴ Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 45: " *Ut annuntiem omnes praedicationes tuas.* Pro quo vos in Graeco legis dixistis, τὰς αἰνήσεις σου, id est, *laudes tuas.* Et sciendum quod in Hebraeo MALOCHOCHAH (MALOCHOTHACH) scriptum habet, quod Aq. ἀγγελίας σου, id est, *mentios tuos; LXX, τὰς ἐπαγγελίας σου, id est, praedicationes tuas, vel promissa,*

PSALM. LXXIII (Hebr. lxxiv).

1. מִשְׁכִּיל לְאֶשֶׁף. (Carmen) *didacticum* τῷ *Asaph*.
 Ο' συνέσεως τῷ Ἀσάφ. Ἀ. ἐπιστημοσύνης τοῦ Ἀσάφ.¹
 לָמָּה אֱלֹהִים זָנְחָהּ לְנֶצַח. *Quare, Deus, rejectisti (nos) in perpetuum?* Ο'. ἰνατί ἀπόσω, ὁ θεός, εἰς τέλος; Ἀ. εἰς τί, θεέ, ἀπόσω εἰς νίκος;² Σ. ἰνατί, ὁ θεός, ἀπεβάλου...³ Θ. ἰνατί... ἀπόσω εἰς τέλος;⁴
 יַעֲשֵׂן אַפָּה בְּצֹאן מְרִיעִיתָהּ. *Fumat ira tua contra gregem pasculi tui?* Ο'. ὠργίσθη ὁ θυμός σου ἐπὶ πρόβατα νομῆς σου; Ἀ. Σ. καπιζεται (s. καπιισθήσεται) ὁ θυμός σου ἐν ποιμνίους...⁵
 2. נָדַחְתָּהּ בְּשֶׁבֶט נִחְלָתָהּ. *Redemisti virgam hereditatis tuae.* Ο'. Ἀ. ἐλυτρώσω βάρβδον κληρονομίας σου.⁶ Σ. ἐλυτρώσω σκίπτρον κληρονομίας σου.⁷ Ε'. σαβάτ. φυλήν.⁸
 הֲרִיעִיוֹן זֶה שְׁכֵנְתָּ בּוֹ. *Montis Sionis hujus in quo habitasti.* Ο'. ὄρος Σιών τοῦτο ὃ κατεσχόνησας ἐν αὐτῷ. Σ. καὶ ἡγάγες εἰς τὸ Σιών ὄρος τὸ ἅγιόν σου τοῦτο.⁹
 3. הֲרִימָה פְּעֻמֶיהָ לְמִשְׁאוֹת נֶצַח. *Attolle gressus tuos ad vastationes continuas.* Ο'. ἔπαρον τὰς

- χειράς σου ἐπὶ τὰς ὑπερφανίας αὐτῶν εἰς τέλος. Σ. τὸ ὕψωμα τῶν ποδῶν σου ἤφανίσθη εἰς νίκος.¹⁰
3. בְּקֹדֶשׁ. *In sancto.* Ο'. ἐν τοῖς ἁγίοις σου. Ἀ. ἐν ἡγιασμένῳ. Σ. Θ. ἐν τῷ ἁγίῳ.¹¹ Ε'. ἐν τῷ ἁγίῳ ὡς ἐν Ἱερουσαλήμ.¹²
4. שָׁאוּגוּ בְּרִירָה בְּקֶרֶב מוֹעֲדָהּ. *Rugierunt adversarii tui in medio (loci) conventus tui.* Ο'. καὶ ἐνεκαυχῆσαντο οἱ μισοῦντές σε ἐν μέσῳ τῆς ἐορτῆς σου. Ἀ. ἐβρυχήσαντο οἱ πολέμιοί σου ἐν μέσῳ τῆς συνταγῆς σου.¹³ Σ. ἐμύκησαντο οἱ ἐνδοσμουῖτες σε ἐν μέσῳ τῆς συναγωγῆς σου.¹⁴
- 4, 5. שָׂמוּ אוֹתוֹת וּמֹתֵם אֹתוֹתָם לְמַעַן יִדְעוּ בְּבִימָה בְּמַעֲלָה. *Posuerunt signa sua in signa: videbatur quasi qui tollit sursum (secures).* Ο'. ἔθεντο τὰ σημεῖα αὐτῶν σημεῖα, καὶ οὐκ ἔγνωσαν, ὡς εἰς τὴν εἴσοδον ὑπεράνω. Ἀ. ἔθεντο τὰ σημεῖα αὐτῶν σημεῖα ἐγνώσθη ὡς εἴσοδος εἰς ἄνω.¹⁵ Σ. ἔθηκαν τὰ σημεῖα αὐτῶν ἐπισήμως γνώριμα κατὰ τὴν εἴσοδον ἐπάνω.¹⁶ Θ. ἔθηκαν τὰ σημεῖα σημεῖα, καὶ γνωσθήτω ὡς εἴσοδος ὑπεράνω.¹⁷
- 5, 6. בְּסִבְבָּעֵץ קָרְדוּמוֹת : וַעֲתַת פְּתוּחֵיהֶּם יָחַד. בְּכִשְׂוִיל וַיְכַלְפּוּת יַחְלְמוּן. *In densis arborum*

interpretati sunt: licet et laus, et praedicatio unum utrumque significat." Hodie quidem in universis τῶν Ο' exemplaribus habetur πάσας τὰς αἰνήσεις σου. Solus Grabius τὰ ἀπαγγέλματα σου edidit, Agellii, ut videtur, auctoritate fretus, qui discrete affirmat, in Vaticano probatissimo cod. legi ἀπαγγέλματα.
 PSALM. LXXIII. ¹ Syro-hex. † *ܘܥܘܕܘܢ ܘܥܘܕܘܢ*. Cf. ad Psal. lxxvii. i. Pro ἐπιστήμων Syrus noster *ܘܥܘܕܘܢ* posuit in titulis Psal. xxxi, xlv, etc. juxta versionem Aquilae. ² Vat. Montef. post Nobil. edidit: Ἀ. τί, θεέ, κ.τ.έ. In *Catena PP.GG.*, T. II, p. 522 male affertur: Ἀ. εἰς τί, ὁ θεός, ἀπεβάλου εἰς νίκος; ³ Vat. Cf. ad Psal. xliiii. io. ⁴ Vat. ⁵ Syro-hex. *ܘܥܘܕܘܢ*. ⁶ Sic Vat. Nobil. affert: Ἀ. βάρβδον κλ. σου. Euseb. vero: Ἀ. σκίπτρον κληρονομίας. Montef. ex Corderio dubitanter edidit: Ἀ. μνήσθητι τῆς σ. σου, ἣν ἐλυτρώσω ἀπ' ἀρχῆς, ἐκτίσω σκ. κλ. σου. ⁷ Nobil., Vat. Euseb. affert: Σ. σκ. κληρονομίας σου. ⁸ Nobil., Vat. ⁹ Nobil. "Si autem sincera sit lectio, paraphrasten egit Sym."—Montef. ¹⁰ Euseb. Accurate

Syrus: † *ܘܥܘܕܘܢ ܘܥܘܕܘܢ ܘܥܘܕܘܢ*. Symmachum imitatus est Hieron.: *Sublimitas pedum tuorum dissipata est usque ad finem.* ¹¹ Vat. Nobil. affert: Ἀ. ἐν ἡγιασμένῳ. Theodoret.: Ἡ Ἐβραϊκῆ καὶ οἱ λοιποὶ, ἐν τῷ ἁγίῳ σου. ¹² Cod. 264. ¹³ Euseb. Montef. post Corderium Aquilae et Symmacho lectionem tribuit. Idem pro συνταγῆς, quae Eusebii est lectio, perperam συναγωγῆς edidit. Cf. ad Psal. lxxiv. 3. ¹⁴ Syro-hex. *ܘܥܘܕܘܢ*. (Syr. *ܘܥܘܕܘܢ ܘܥܘܕܘܢ ܘܥܘܕܘܢ*) reperitur in Hex. ad Psal. ciii. 21. Jerem. ii. 15, ubi Graecum non fertur. In Apoc. x. 3 ponitur pro *μνησθαι*, quo vocab. usus est Sym. Job. vi. 5.) ¹⁵ Vat. Nobil. affert: Ἀ. ἐγνώσθη — ἄνω. ¹⁶ Euseb., Vat. Pro γνώριμα Nobil. γνώριμα habet, invito Hieron., qui vertit: *manifesta in introitu desuper.* Cf. Schleusner. in *Opusc. Crit.* p. 234. Syro-hex. *ܘܥܘܕܘܢ ܘܥܘܕܘܢ ܘܥܘܕܘܢ*. ¹⁷ Vat., ut ex Martianaed editit Montef. Nobil.: Θ. καὶ γνωσθήτω — ὑπεράνω.

secures. Et nunc sculpturas ejus pariter ascia et malleis contundunt. Ο. ὡς ἐν δρυμῷ ξύλον ἀξίνας ἐξέκοψαν τὰς θύρας αὐτῆς ἐπὶ τὸ αὐτὸ, ἐν πελέκει καὶ λαξευτηρίῳ κατέρραξαν αὐτήν. Σ. ἐν ἀρμένιοις ξυλίνιοις ἀξίνας. νῦν δὲ καὶ τὰς πύλας αὐτῆς ὁμοῦ ἐν μοχλοῖς καὶ δικράνοις κατέρριψαν.¹⁸

7. שְׁלַחוּ בְּאֵשׁ מִקִּדְשֵׁיךָ. Miserunt in ignem sanctuarium tuum. Ο. ἐνεπύρισαν ἐν πυρὶ τὸ ἁγιαστήριόν σου. ᾿Α. ἐξαπέστειλαν ἐν πυρὶ τὸ ἁγιαστήριον (s. ἁγίασμα) σου.¹⁹

8. אָמְרוּ בְּלִבָּם בְּיָנֵים יַחַד. Dixērunt in corde suo: Saeviamus in eos pariter. Ο. εἶπαν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν ἡ συγγένεια αὐτῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ. Σ. ὑπέλαβον ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν οἱ υἱοὶ αὐτῶν ὁμοῦ.²⁰

שָׂרְפוּ כָּל-מִזְבְּחֵי-יְהוָה בְּאֵשׁ. Combusserunt omnia loca sacra Dei in terra. Ο. δεῦτε, καταπαύσωμεν (πάσας) τὰς ἐορτὰς κυρίου ἀπὸ τῆς γῆς. ᾿Α. ἐνέπρησαν πάσας τὰς συναγωγὰς ἰσχυροῦ ἐπὶ τῆς γῆς.²¹ Σ. ἐνεπύρισαν (s. ἐνέπρησαν) πάσας τὰς συναγὰς τοῦ θεοῦ ἐν τῇ γῇ (s. εἰς τὴν γῆν).²² Θ. ἐνεπύρισαν (s. ἐμπυρίσωμεν) πάντας καιροὺς ἰσχυροῦ ἐν τῇ γῆ.²³ Εἴ. κατέκαυσαν. Σ. κατακαύσωμεν.²⁴

9. אִתְּנוּ אֶת-חַיֵּינוּ. Signa nostra. Ο. τὰ σημεῖα ἡμῶν

(alia exempl. αὐτῶν²⁵). Ο. ᾿Α. Σ. Θ. τὰ σημεῖα ἡμῶν.²⁶

9. וְלֹא-אֵתָנוּ יוֹדַע עַד-כֹּה. Nec est apud nos qui sciat quousque. Ο. καὶ ἡμᾶς οὐ γινώσεται ἔτι. Σ. οὐδὲ ἐν ἡμῖν γινώσκων ἕως τίνος;²⁷

10. יִצְנֵף. Spernet. Ο. παροξυνεῖ. Σ. προσηλακίσει.²⁸

יִצְנֵף. In perpetuum. Ο. εἰς τέλος. ᾿Α. Σ. εἰς νίκος.²⁹

11. בְּמִקְרָב חִיקָךְ כֹּלֵךְ. E medio sinus tui consume. Ο. ἐκ μέσου τοῦ κόλπου σου εἰς τέλος. Σ. Εἴ. ἐκ μέσου τοῦ κόλπου σου συντέλεισον αὐτούς.³⁰

13. אֵתָהּ פִּירְתָּהּ בְּעֹז יָם. Tu fidisti fortitudine tua mare. Ο. σὺ ἐκραταίωσας ἐν τῇ δυνάμει σου τὴν θάλασσαν. Σ. σὺ διεσκέδασας τῇ ἰσχύϊ σου τὴν θάλασσαν. Θ. σὺ δίσετσης ἐν τῇ δυνάμει σου τὴν θάλασσαν.³¹

שִׁבַּרְתָּ רִאשֵׁי תַנְיָנִים עַל-הַמַּיִם. Fregisti capita monstrorum marinorum in aquis. Ο. σὺ συνέτριψας τὰς κεφαλὰς τῶν δρακόντων ἐπὶ τοῦ ὕδατος. ᾿Α. συνέτριψας κεφαλὰς κητῶν ἐπὶ τῶν ὑδάτων.³²

14. אֵתָהּ רִצַּפְתָּ רִאשֵׁי לְוִיָּאתָן. Tu confregisti capita Leviathan. Ο. σὺ συνέτριψας τὰς κεφαλὰς

¹⁸ Euseb. Montef. ex eodem edidit, ἀξίνας τῶνδε, καὶ τὰς πύλας αὐτῶν (oscitantur pro αὐτῆς). "Loco τὴν δὲ [immo τῶνδε] conjicio legendum esse νῦν δέ."—Schleusner. Accedit Syro-hex., qui Symmacho continuat: חַיֵּינוּ חַיֵּינוּ חַיֵּינוּ; deinde affert: חַיֵּינוּ חַיֵּינוּ חַיֵּינוּ (νῦν δὲ) חַיֵּינוּ. Nobil., Vat.: Σ. ἐν ἀρμένιοις (sic) ξυλίνιοις. ¹⁹ Syro-hex. חַיֵּינוּ חַיֵּינוּ. ²⁰ Idem: חַיֵּינוּ חַיֵּינוּ חַיֵּינוּ. Nihil. Cf. ad Psal. xlii. 1. ²¹ Nihil. Eadem habet Vat., excepto ἀπὸ pro ἐπὶ. Mendose Cod. 264: ᾿Α. ἐνέπρησαν (sic) πάσας ἰσχυρὰς ἀπὸ τῆς γῆς. Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 46: "In Hebraeo scriptum est, SARPHU CHOL MOEDAU EL BAARES, quod Aq. et Sym. verterunt, ἐνεπύρισαν [Erasmus et Victor. ἐνέπρησαν] πάσας τὰς συναγωγὰς [idem ἑορτὰς] τοῦ θεοῦ, id est, incenderunt omnes solemnitates Dei in terra." ²² Syro-hex. Symmacho continuat: חַיֵּינוּ חַיֵּינוּ חַיֵּינוּ (συναγὰς) חַיֵּינוּ חַיֵּינוּ חַיֵּינוּ. Cf. ad Psal. lxxiv. 3. Vat. et Cod. 264: Σ. (Εἴ. pro Σ. Cod. 264) ἐνέπρησαν πάσας τὰς συναγωγὰς τοῦ θεοῦ εἰς

γῆν. ²³ Nobil., Vat. Hieron. ibid.: "Theodotion quoque ἐμπυρίσωμεν [alii ἐνεπύρισωμεν, unus ἐνεπύρισαν] vertit, id est, succendamus." ²⁴ Hieron., Nobil., Vat. ²⁵ Sic Ald., Syro-hex., et codd. ²⁶ Nobil. Coislun. unus Vtam ed. addit. ²⁷ Syro-hex. חַיֵּינוּ חַיֵּינוּ חַיֵּינוּ. ²⁸ Syro-hex. חַיֵּינוּ חַיֵּינוּ חַיֵּינוּ. ²⁹ Syro-hex. חַיֵּינוּ חַיֵּינוּ חַיֵּינוּ. ³⁰ Syro-hex. חַיֵּינוּ חַיֵּינוּ חַיֵּינוּ. ³¹ Euseb. Syro-hex. affert: Σ. σὺ διεσκέδασας (חַיֵּינוּ חַיֵּינוּ חַיֵּינוּ). ³² Montef. ex "Euseb. et MSS." affert: ᾿Α. συνέτριψας τὰς κ. τῶν δρακόντων ἐπὶ τῶν ὑδ. Σ. συνέτριψας τὰς κ. τῶν κητῶν ἐπὶ τῶν ὑδ. Eusebium in Comment. ad loc. prorsus silet. Nobil. affert: Σ. κητῶν. Vat.: Σ. σὺ συνέτριψας κεφαλὰς κητῶν ἐπὶ τῶν ὑδ. Sed praeter absentiam articulorum κῆτος pro ᾿Α. Aquilam magis quam Sym. interpretem refert. Vid. Hex. ad Jesai. xxvii. 1. li. 9. Quin et Syrus affert: ᾿Α. κητῶν ἐπὶ τῶν ὑδάτων (חַיֵּינוּ חַיֵּינוּ חַיֵּינוּ).

τοῦ δράκοντος. 'Α. σὺ συνέθλασας κεφαλὰς Λευιαθάν.³³

14. לְעַם לְצִיּוֹן. Populo deserticolis. Ο'. λαοῖς τοῖς Αἰθίοψιν. 'Α. λαφ̄ τοῖς ἐξελευσομένοις. Θ. (λαφ̄) τφ̄ ἐσχάτφ. Ε'. (λαφ̄) τφ̄ ἐξελθλυθότι.³⁴

15. מַעְיָן וְנַחַל. Fontem et torrentem. Ο'. πηγὰς καὶ χειμάρρους. 'Α. Σ. Θ. πηγὴν καὶ χεῖμαρρον.³⁵ Ο'. Ε'. πηγὴν . . .³⁶

אֶתְּהָ הַיּוֹבְשֵׁתָּ נְהַרְוֹת אֵיתָן. Tu exsiccasti fluvios perennitatis. Ο'. ✕ σὺ ἐξήρνας ποταμούς· Ἡθάμ. 'Α. . . ποταμούς στερεοῦς.³⁷ Σ. σὺ ἐξήρνας ποταμούς ἀρχαίους.³⁸

16. אֶתְּהָ הַכִּינֹתַי מְאֹר וְשֶׁמֶשׁ. Tu parasti lumen et solem. Ο'. σὺ κατηρτίσω ἥλιον καὶ σελήνην (alia exempl. φαῦσιν καὶ ἥλιον³⁹). 'Α. σὺ ἠτοίμασας φωστήρα καὶ ἥλιον. Σ. σὺ διέταξας φωστήρα καὶ ἥλιον. Θ. σὺ ἠτοίμασας φῶς καὶ ἥλιον. Ε'. σὺ κατηρτίσω φῶτα καὶ ἥλιον. Σ'. σὺ κατηρτίσω σελήνην καὶ ἥλιον.⁴⁰

17. הִצַּבְתָּ. Constituisti. Ο'. ἐποίησας. 'Α. Θ. ἐστήλωσας. Σ. ἔστησας.⁴¹

אֶתְּהָ יָרֵךְ. Aestatem et hiemem. Ο'. θέρος

καὶ ἔαρ. 'Α. Σ. θέρος καὶ ψῦχος. Ε'. τὸ θέρος καὶ τὸν χειμῶνα.⁴²

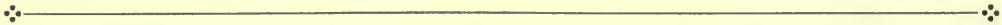
18. זָכַרְוֹתָי. Memento hujus. Ο'. μνήσθητι ταύτης [τῆς κτίσεώς σου]. Σ. . . ταῦτα. Ε'. μνήσθητι τούτων (s. ταῦτα).⁴³

19. נַפְשׁ תּוֹרְךָ. Animam turturis tui. Ο'. ψυχὴν ἐξομολογουμένην σοι. Σ. (ψυχὴν) ἦν ἐδίδαξας τὸν νόμον.⁴⁴

חַיֵּית עֵינַיִךָ אֶל-שִׁבְחָהּ. Vitae miserorum tuorum ne obliviscaris. Ο'. τῶν ψυχῶν τῶν πενήτων σου μὴ ἐπιλάβῃ. Σ. τῆς ζωῆς ἦν ἐκάκωσας μὴ ἐπιλάβῃ.⁴⁵

20. בְּ-מַלְאֵי אֵי מַחְשָׁבֵי-אָרֶץ נָאוֹת חֶמָץ. Nam plena sunt tenebrosa terrae habitaculis violentiae. Ο'. ὅτι ἐπληρώθησαν οἱ ἐσκοτωμένοι τῆς γῆς οἴκων ἀνομιῶν. 'Α. ὅτι ἐπλήσθησαν ἐσκοτισμένα γῆς ὠραιοτήτων ἀδικίας. Σ. ὅτι ἐπλήσθησαν τοῦ σκοτασμοῦ τῆς γῆς αἱ δαίαιτα (s. κατοικήσεις) ἐν αἷς ἀδικεί.⁴⁶

22. קוּמָה אֶל-הוֹיֹם רִיבָה רִיבָה וְנָר הַרְפֹּתֶךָ מִיָּד. Surge, Deus, litiga litem tuam; memento probrī tui ab insipiente quolidie. Ο'. ἀνάστα, ὁ θεὸς, δίκασον τὴν δίκην σου, μνήσθητι τῶν ὀνειδισμῶν σου τῶν ὑπὸ

³³ Sic Symmacho (Aquilae) continuat Vat. Nobil. affert: Schol. Λευιαθάν. Syro-hex. autem: ✕ . . .
³⁴ Syro-hex. ✕ . . . Euseb. affert: 'Α. τοῖς ἐξελευσομένοις. Θ. τφ̄ ἐσχάτφ. Ε'. τφ̄ ἐξελθλυθότι.
³⁵ Drusius. Euthym: Πληθυντικῶς δὲ ἄμφω, κατὰ συνήθειαν τῆς 'Εβραϊδος διαλέκτου' ὁ γὰρ Σ. καὶ 'Α. ἐνικῶς ἐξέδωκαν.
³⁶ Nobil., Vat.: Οἱ Ο'. ἦ Ε'. πηγὴν. Syro-hex. in textu habet πηγὴν καὶ χειμάρρους; in marg. autem: πηγὰς.
³⁷ Euseb. Nobil. affert: 'Α. στερροῦς (sic). Syro-hex. . .
³⁸ Theodoret. Euseb., Nobil.: Σ. ἀρχαίους. Syro-hex. ✕ . . . Theodotionis versio videtur esse ea quae hodie in Ed. Rom. legitur, sed, teste Maio, a Vaticano archetypo abest; quamque asterisco notant Psalt. Gall., et Syro-hex. juxta Cod. B.
³⁹ Sic Comp., Ald., Theodoret. et codd. Syro-hex. ✕ . . . Psalt. Gall.: auroram et solem.
⁴⁰ Sic Vat., plenius quam Hexapla edita. Nobil. affert: Σ. σελήνην καὶ ἥλιον. 'Α. φωστήρα καὶ ἥλιον. Θ. φῶς καὶ ἥλιον. Euseb.: 'Α. σὺ ἠτοίμασας κ. τ. ε. Syro-hex.: 'Α. σὺ διέταξας (✕) φωστή-

ρας (✕) καὶ ἥλιον; quae Symmachi est versio. Montef. Vtae ed. tribuit lectionem quam Vitae esse affirmant Nobil., Vat. ⁴¹ Theodoret., Nobil. ⁴² Syro-hex. . .
⁴³ Euseb.: ἀντὶ δὲ τοῦ, ταύτης, ταῦτα ὁ Σ. ἠρμήνευσεν. Syro-hex. Vtae ed. continuat: ✕ . . .
⁴⁴ Syro-hex. ✕ . . . Hieron. vertit: animam eruditam lege tua.
⁴⁵ Syro-hex. ✕ . . .
⁴⁶ Syro-hex. affert: ✕ . . . (σκοτασμοῦ. Cf. ad Psal. lxxxvii. 19) ✕ . . . Montef. post Nobil. tantummodo affert: Σ. ὅτι ἐπλήσθησαν ἐσκοτισμένα γῆς (non τῆς γῆς, ut Montef.) ὠραιοτήτων ἀδικίας. Ex hac versione, quae ad Aquilam proculdubio pertinet, ἀδικίας pro ἀνομιῶν, quae Syri lectio est, assumimus. (Pro ἡῖν, in plur. הַיָּמִין, Aq. interpretatus est ὠραιοτής Job. v. 24. Psal. xxii. 2. lxxv. 3. Prov. xxiv. 15; Sym. vero aut διατα, ut in duobus posterioribus locis, aut κατοικήσεις, ut Jerem. x. 25. l. 19.)

ἄφρονος ἔλην τὴν ἡμέραν. Σ. στήθι, ὁ θεός, προμάχησον τῆς μάχης σου, καὶ μνημόνευσον τοῦ ὀνειδύου σου παρὰ ἄφρονος τοῦ διὰ πάσης ἡμέρας.⁴⁷

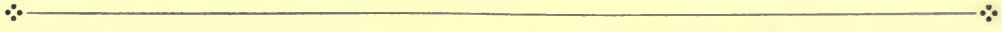
23. אֶל-תְּשִׁיבָה קוֹל צְרִיחַי קָמְיוֹן קָמְיוֹן עוֹלָה תָּמִיד. Ne obliviscaris vocis hostium tuorum; strepitus insurgentium contra te ascendit jugiter. Ο'. μὴ ἐπιλάβῃ τῆς φωνῆς τῶν ἰκετῶν σου ('Α. τῶν ἐνδεσμούτων σε.⁴⁸ Σ'. τῶν ἐχθρῶν σου⁴⁹) ἢ ὑπερηφάνια τῶν μισούντων σε ἀναβαίη ('Α. ἀνέβη. Θ. ἀναβήτω⁵⁰) διαπαντὸς πρὸς σέ. Σ. μὴ ἐπιλάβῃ τῆς φωνῆς τῶν πολεμίων σου, ἧχου τῶν ἀνεσθηκῶτων σοι μέχρι σου ἀναβαίνοντος ἀδιαλείπτως.⁵¹

PSALM. LXXIV (Hebr. lxxv).

- 1. לְמַנְצִיחַ אֶל-תְּשַׁחַח כְּזִמּוֹר לְאַסָּף שִׁיר. Praecentori, Ne perdas, canticum τῷ Asaph carmen. Ο'. εἰς τὸ τέλος, μὴ διαφθείρης, ψαλμὸς ᾠδῆς τῷ Ἀσάφ. Σ. ἐπινίκιος περι ἀφθαρσίας ψαλμὸς τοῦ Ἀσάφ.¹
- 2. וְקָרוֹב שְׁמָךְ סִפְרוּ נִפְלְאוֹתַי. Et propinquum

est nomen tuum; enarrant (homines) miracula tua. Ο'. καὶ ἐπικαλεσόμεθα τὸ ὄνομά σου διηγησόμεαι [πάντα] τὰ θαυμάσια σου.³ Σ. ὅτι ἐγγὺς τὸ ὄνομά σου τοῦ ἐξηγησέσθαι αὐτὸ ἔσκε (ε. περι) τῶν τεραστίων σου.³

- 3. כִּי יִקְרָא מוֹעֵד. Cum accipero tempus constitutum. Ο'. ὅταν λάβω καιρὸν. 'Α. ὅταν λάβω συνταγήν. Σ. ὅταν λάβω τὴν συναγωγὴν.⁴ אֲנִי מִיִּשְׂרָאֵל אֲשַׁפֵּט. Ego recta judicabo. Ο'. ἐγὼ εὐθύτητας κρινῶ. Σ. ἐγὼ τοὺς εὐθείς κρινῶ.⁵
- 4. וְכָל-יֹשְׁבֵיהָ נִמְגְּוִים-אֶרֶץ וְכָל-יֹשְׁבֵיהָ. Diffuunt (metu) terra et omnes incolae ejus. Ο'. ἐτάκη ἡ γῆ, καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες αὐτήν. Σ. συσταθή-σεται ἡ γῆ σὺν τοῖς κατοικοῦσιν αὐτήν.⁶ אֲנִי תְּכַנְנִי עַמּוּדַיִךְ סֵלָה. Ego ad libellam disposui columnas ejus. Selah. Ο'. ἐγὼ ἐστερέωσα τοὺς στύλους αὐτῆς. διάψαλμα ('Εβρ. ἀμουδᾶ σέλ). 'Α. ἐγὼ ἐσταθμισάμην τοὺς στύλους αὐτῆς ἀεί. Σ. ἐγὼ ἤδρασα τοὺς στύλους αὐτῆς. διάψαλμα. Θ. . . διάψαλμα. Ε'. ἐγὼ εἰμι ὃς ἠτοίμασα τοὺς στύλους αὐτῆς ἀεί. Σ'. ἐγὼ ἐστερέωσα τοὺς στύλους αὐτῆς διαπαντός.⁷
- 5. אֲמַרְתִּי לְהוֹלִלִים אֶל-תִּהְיֶה וְלְרֹשָׁעִים אֶל-

⁴⁷ Euseb. Syrus affert: Σ. προμάχησον τῆς μάχης σου (אֶל-תְּשַׁחַח מַנְצִיחַ). ⁴⁸ Syro-hex. אֶל-תְּשַׁחַח מַנְצִיחַ. ⁴⁹ Cf. Hex. ad Psal. vi. 8. vii. 5. etc. Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 46: "Inimicorum tuorum; pro quo in Graeco τῶν ἰκετῶν σου, id est, deprecantium te, scriptum dicitis. In Hebraeo autem SORARACH legitur, quod Aquila, hostium tuorum, Symmachus, bellantium contra te, LXX et Sexta ed., inimicorum tuorum, interpretati sunt." Hieronymi, ut videtur, solius auctoritate, Montef. post Martianaem lectionem recepit: 'Α. μὴ ἐπιλάβῃ τῆς φωνῆς τῶν ἐχθρῶν σου. ⁴⁹ Hieron. ⁵⁰ Agellius. ⁵¹ Euseb. Pro ἧχου ex marg. Eusebii ἧχου recepinus. Deinde ante nos edebatur, μέχρις οὐ ἀναβαίνοντος, nulla syntaxi, pro quo μέχρις οὐ ἀναβαίνονται imperite conjecit Montef. Syro-hex. affert: Σ. τῶν πολεμίων σου (וְכָל-יֹשְׁבֵיהָ). PSALM. LXXIV. ¹ Euseb., Theodoret. "Theodoret., Agellius et Reg. unus, τῷ Ἀσάφ."—Montef. Syrus affert: אֶל-תְּשַׁחַח מַנְצִיחַ אֶל-תְּשַׁחַח מַנְצִיחַ. ² Vox πάντα abest a Syro-hex., Psalt. Gall., et Codd. 210, 282. ³ Syro-hex. אֶל-תְּשַׁחַח מַנְצִיחַ אֶל-תְּשַׁחַח מַנְצִיחַ.

⁴ Syro-hex. אֶל-תְּשַׁחַח מַנְצִיחַ אֶל-תְּשַׁחַח מַנְצִיחַ, subjungens: אֶל-תְּשַׁחַח מַנְצִיחַ אֶל-תְּשַׁחַח מַנְצִיחַ. Euseb. affert: 'Α. ὅταν λάβω συνταγὰς. Σ. ὅταν λάβω τὴν συναγωγὴν. Nobil., et Graecus anonymus ab Agellio laudatus: 'Α. συνταγὰς. Σ. συνταγήν. Denique Theodoret. et Cod. 268: 'Α. Σ. ὅταν λάβω συναγωγὴν. Similis est confusio in Hex. ad Psal. lxxiii. 3, 8. ⁵ Syro-hex. Symmacho continuat: אֶל-תְּשַׁחַח מַנְצִיחַ אֶל-תְּשַׁחַח מַנְצִיחַ. Bugatus vertit, ego recta judicabo, contra linguam. ⁶ Euseb., et Reg. unus ex Theodoro. Schleusner. in Nov. Theo. s. v.: "Montef. male reddidit, constabietur terra; potius, concitabitur, una insurget. . . Aliquando opinabar, συσταθή-σεται legendum esse." Si sincerum est συσταθήσεται, nihil nisi coagmentabitur, firmiter constituetur, significare potest; qui sensus, etai Hebraeo fere contrarius, cum iis quae sequuntur apte cohaeret. Non male tamen haberet συσταθή-σεται, metu se contrahet. Cf. ad Psal. lxxii. 21. ⁷ Symmachii versio Eusebio debetur; ceteras exhibet Origen. Opp. T. II, p. 515. Ad vocab. διάψαλμα Syro-hex. affert: 'Α. cantilena (אֶל-תְּשַׁחַח). Σ'. διαπαντός (אֶל-תְּשַׁחַח).

תִּרְיָמוּ קַרְן. *Dixi insolentibus: Ne glorietur in cornu; et impiis: Ne exaltetis cornu. O. εἶπα τοῖς παρανομοῦσι μὴ παρανομεῖν· καὶ τοῖς ἁμαρτάνουσι, μὴ ὑψοῦτε κέρας. Σ. εἶπα τοῖς στασιάζουσι, μὴ στασιάσετε· καὶ τοῖς παρανομοῖς, μὴ ἐπαίρετε κέρας.*⁸

6. אֶל-תִּרְיָמוּ לְמָרוֹם קַרְנֵכֶם הַנְּבָרוּ בְּצִנְאָר עֵתֶק. *Ne exaltetis in excelsum cornu vestrum, (ne) loquamini cum collo (erecto) protervum. O. μὴ ἐπαίρετε εἰς ὑψος τὸ κέρας ὑμῶν, μὴ λαλεῖτε κατὰ τοῦ θεοῦ ἀδικίαν. 'A. E'. . . λαλοῦντες ἐν τραχήλω παλαφῶ.*⁹ Σ. μὴ ἐπαίρετε εἰς ὑψος τὸ κέρας ὑμῶν, λαλοῦντες τραχήλω ἀνομίαν.¹⁰

7. כִּי לֹא מִמּוֹצֵא וּמִמְעָרְבָ לְאֶל-מְדִבַּר הַרִים. *Quia non ab oriente, neque ab occidente, neque a deserto montium. O. ὅτι οὔτε ἀπὸ ἐξόδων (E. ἀπ' ἐξόδου¹¹), οὔτε ἀπὸ δυσμῶν, οὔτε ἀπὸ ἐρήμων ὀρέων. Σ. οὐ γὰρ ἀπὸ ἀνατολῆς, οὐδὲ ἀπὸ δύσεως, οὐδὲ ἀπὸ ἐρήμου ὀρέων.*¹²

8. כִּי-יִשְׁפֹּל יְהוָה וַיִּשְׁפֹּל יְהוָה שִׁפְטָי וַיָּעֲלֶה. *Quia Deus est iudex; hunc deprimit, et illum elevat. O. ὅτι ὁ θεὸς κριτῆς ἐστι· τούτον ταπεινοῖ, καὶ τούτον ὑψοῖ. Σ. ἀλλ' ὁ θεὸς κριτῆς τούτου μὲν ταπεινοῖ, τούτου δὲ ὑψοῖ.*¹³

9. כִּי כֹס בְּיַד-יְהוָה וַיִּזֵּן חֲמַר כְּלֵא מִסַּף וַיַּגֵּר. *כי כוס ביד-יהוה ויזון חמר כליא מסף ויגר. Nam calix est in manu Jovae, et vinum rubet;*

*plenus est mistione, et effundit ex hoc: profecto faeces ejus exsurgunt et bibent omnes impii terrae. O. ὅτι ποτήριον ἐν χειρὶ κυρίου, οἶνου ἄκρατος ('A. αὐστηροῦ¹⁴) πλήρες κεράσματος· καὶ ἔκλιεν ἐκ τούτου ÷ εἰς τοῦτο ᄇ, πλὴν ὁ τραγίας αὐτοῦ οὐκ ἐξεκονώθη· πίνονται πάντες οἱ ἁμαρτωλοὶ τῆς γῆς. Σ. ποτήριον γὰρ ἐν χειρὶ κυρίου, καὶ οἶνος ἄκρατος πληρῶν ἐκχυθεὶς, ὥστε ἔλκειν ἀπ' αὐτοῦ· πλὴν τὰς τραγίας αὐτοῦ ἔστραγγιῦσι πίνοντες οἱ φαῦλοι τῆς γῆς.*¹⁵ E'. πλήρης εὐρυχωρίας.¹⁶

10. אַנְּיָד. *Annunciabo. O. ἀγαλλιάσομαι. E'. ἀπαγγελῶ.*¹⁷

11. וְיִבְדַּע. *Succidam. O. Θ. συγκλάσω. 'A. περικόψω. Σ. μετακλάσω.*¹⁸

קַרְנוֹת צְדִיק. *Cornua justi. O. τὰ κέρατα τοῦ δικαίου. 'A. Σ. κέρατα δικαίου. Θ. κέρας δικαίου.*¹⁹

PSALM. LXXV (Hebr. lxxvi).

1. לְמִנְצֵחַ בְּנִינֹת מְזֻמֹּר לְאַסַּף שִׁיר. *Praecentori in Neginoth canticum τῷ Asaph carmen. O. εἰς τὸ τέλος ἐν ὕμνοις ψαλμὸς τῷ 'Asάφ, ᾠδὴ ÷ πρὸς τὸν 'Asσύριον ᄇ. 'A. τῷ νικητοῦ ἐν ψαλμοῖς μελωδία τοῦ 'Asάφ ᾠδῆς.*¹ Tῶ, πρὸς τὸν 'Asσύριον, οὐκ ἔκειτο ἐν τῷ τετρασελίδῳ, οὔτε παρὰ τοῖς O', οὔτε παρὰ τοῖς λοιποῖς, οὔτε ἐν τῷ

⁸ Euseb. ⁹ Syro-hex. *אֶל מִמּוֹצֵא וּמִמְעָרְבָ לְאֶל מְדִבַּר הַרִים.* Hieron.: *loquentes in cervice veteri.* Vat. affert: E'. *μηδὲ λάβητε* (sic). ¹⁰ Euseb. ¹¹ Codex unus apud Montef., qui praeterea ex Colb. *σιχηρῶς scripto* affert: E'. *ἀνατολῶν ἔρημα, ὄρη τε νότια καὶ βόρεια τμήματα;* notans: "Haec lectio nescio quid peregrini habet; eam tamen representare visum est." Est revera Theodoretī enarratio mire depravata, quae in editis sic habet: 'Ἐξόδους τὰς ἀνατολικὰς ἔφηκεν' οὕτω δὲ καὶ ἡ πέμπτη ἐκδοσις 'ἔρημα δὲ ὄρη, τὰ βόρεια καὶ τὰ νότια τμήματα· ταῦτα γὰρ δὲ ἄκραν ψυχρότητα καὶ θερμότητα, ἀοίκητα μεμύηκε παντελῶς. ¹² Euseb. Syrus affert: Σ. *ἀρα οὐ γὰρ ἀπὸ ἀνατολῆς (מִן חַם) (כְּלֵא מִסַּף) (כְּסֵא).* ¹³ Euseb. Syro-hex.: Σ. *ἀλλ' ὁ θεός.* ¹⁴ Syro-hex. *אֶל מִמּוֹצֵא.* Cf. Hex. ad Deut. xxxii. 14. ¹⁵ Euseb. Nobil. affert: Σ. *ὥστε ἔλκειν ἀπ' αὐτοῦ.* Idem:

Σ. *πλὴν τὰς τραγίας—τῆς γῆς.* Paulo aliter Syro-hex. *אֶל מִמּוֹצֵא וּמִמְעָרְבָ לְאֶל מְדִבַּר הַרִים.* Hieron.: *loquentes in cervice veteri.* Vat. affert: E'. *μηδὲ λάβητε* (sic). ¹⁰ Euseb. ¹¹ Codex unus apud Montef., qui praeterea ex Colb. *σιχηρῶς scripto* affert: E'. *ἀνατολῶν ἔρημα, ὄρη τε νότια καὶ βόρεια τμήματα;* notans: "Haec lectio nescio quid peregrini habet; eam tamen representare visum est." Est revera Theodoretī enarratio mire depravata, quae in editis sic habet: 'Ἐξόδους τὰς ἀνατολικὰς ἔφηκεν' οὕτω δὲ καὶ ἡ πέμπτη ἐκδοσις 'ἔρημα δὲ ὄρη, τὰ βόρεια καὶ τὰ νότια τμήματα· ταῦτα γὰρ δὲ ἄκραν ψυχρότητα καὶ θερμότητα, ἀοίκητα μεμύηκε παντελῶς. ¹² Euseb. Syrus affert: Σ. *ἀρα οὐ γὰρ ἀπὸ ἀνατολῆς (מִן חַם) (כְּלֵא מִסַּף) (כְּסֵא).* ¹³ Euseb. Syro-hex.: Σ. *ἀλλ' ὁ θεός.* ¹⁴ Syro-hex. *אֶל מִמּוֹצֵא.* Cf. Hex. ad Deut. xxxii. 14. ¹⁵ Euseb. Nobil. affert: Σ. *ὥστε ἔλκειν ἀπ' αὐτοῦ.* Idem:

PSALM. LXXV. ¹ Syro-hex. *לְמִנְצֵחַ בְּנִינֹת מְזֻמֹּר לְאַסַּף שִׁיר.* Cf. ad Psal. iv. i.

βιβλίῳ Εὐσεβίου τοῦ Παμφίλου, οὔτε ἐν τῷ ὀκτασελίδῳ.²

3. בְּשָׁלֵם. *In Salem.* Ο'. ἐν εἰρήνῃ. 'Η 'Εβραϊκὴ λέξις καὶ οἱ λοιποὶ ἐν Σαλήμ.³

4. שָׁפַר שְׁפָרַי שִׁבַר שִׁבְרָה. *Ibi confregit fulmina (sagittas) arcus.* Ο'. ἐκεῖ συνέτριψε τὰ κράτη τῶν τόξων. Σ. ἐκεῖ συντρίψει τοὺς οἰωνοὺς, τὰ τοξεύματα.⁴

הַחֶרֶב וְהַלְחָמָה סֶלָה. *Scutum et gladium et bellum. Selah.* Ο'. Θ. ὄπλον καὶ ῥομφαίαν καὶ πόλεμον. διάψαλμα ('Εβρ. οὐμαλαμὰ σέλ). 'Α. θυρεὸν καὶ μάχαιραν καὶ πόλεμον, ἀεί. Σ. ἀσπίδα καὶ μάχαιραν καὶ πόλεμον, διάψαλμα. Ε'. ὄπλον καὶ ῥομφαίαν καὶ πόλεμον, ἀεί. Σ'. ὄπλον καὶ ῥομφαίαν (s. μάχαιραν) καὶ πόλεμον, εἰς τέλος.⁵

5. נְאוֹר אֶתָּה אֲדִיר מְהִרְרֵי שָׂרָף. *Illustris tu es, magnificus prae montibus praedae (latronum).* Ο'. φωτίζεις σὺ θαυμαστῶς ἀπὸ ὄρεων αἰωνίων. 'Α. φωτισμὸς σὺ ὑπερμεγέθης ἀπὸ ὄρεων ἀλώσεως.⁶ Σ. ἐπιφανὴς εἶ, ὑπερμεγέθης ἀπὸ ὄρεων θήρας.⁷ Θ. φοβερὸς εἶ, θαυμαστὸς ἀπὸ ὄρεων καρπιμῶν.⁸

6. אֲשַׁתְּוּלוּ אֲבִירַי לֵב. *Spoliati sunt fortes corde.* Ο'. ἐταράχθησαν πάντες οἱ ἀσύνητοι τῇ καρδίᾳ. Σ. ἐσκυλεύθησαν οἱ ὑπερήφανοι τὴν καρδίαν.⁹

6. כָּל-אֲנָשֵׁי הַיָּד יָדֵיהֶם. *Omnes viri strenui manus suas.* Ο'. πάντες οἱ ἄνδρες τοῦ πλοῦτου ('Α. Σ. οἱ ἰσχυροὶ¹⁰) ταῖς χερσίν αὐτῶν. Σ. πάντες οἱ ἄνδρες οἱ ἰσχυροὶ τὰς χεῖρας αὐτῶν.¹¹

7. מִכְּעֲרַתָּה אֱלֹהֵי יַעֲקֹב נִרְכַּב וְרִכְבּוֹ וּסְרָסוֹ. *Ab increpatione tua, Deus Jacob, sorpitus (attonitus) fuit et currus et equus.* Ο'. ἀπὸ ἐπιτιμῆσεώς σου, ὁ θεὸς 'Ιακώβ, ἐνύσταξαν οἱ ἐπιβεβηκότες σου ἵππους. 'Α. ἀπὸ ἐπιτιμῆσεώς σου, θεὸ 'Ιακώβ, κατεφέρετο καὶ ἄρμα καὶ ἵππος.¹² Σ. ἀπὸ ἐμβριμῆσεώς σου, θεὸ 'Ιακώβ, ἐκαρώθη καὶ ἄρμα καὶ ἵππος.¹³

8. אֶתָּה נֹרָא אֶתָּה וְמִי-יַעֲזֹד לְפָנֶיךָ מִיָּמֵי אֶפְרָיִם. *Tu terribilis es, tu, et quis stabit coram te ex tempore irae tuae?* Ο'. σὺ φοβερὸς εἶ, καὶ τίς ἀντιστήσεται σοι ἀπὸ τῆς ὀργῆς σου (alia exempl. σοι; ἀπὸ τότε ἡ ὀργή σου¹⁴); Σ. σὺ φοβερὸς εἶ, καὶ τίς ὑποστήσεται τὸ πρόσωπόν σου ὅτε ἰθιμώθης;¹⁵

9. הַשְּׁמִיעָה דִין. *Fecisti ut audiretur iudicium.* Ο'. ἤκούτισας κρίσιν. Σ. ἀκουστὴν ποιήσεις τὴν κρίσιν.¹⁶

10. כָּל-עֲגִירָאֵי אֶרֶץ סֶלָה. *Omnes mansuetos terrae. Selah.* Ο'. πάντας τοὺς πραεῖς τῇ καρδίᾳ. διάψαλμα. 'Εβρ. ἀνίη ἄρς σέλ. 'Α. πάντας

² Schol. apud Nobil. Theodoret.: τὴν δὲ 'Ασσυρίου προσθήκην οὐχ εὖρον ἐν τῷ ἔξαπλῷ, ἀλλ' ἐν ἐνίοις ἀντιγράφοις.
³ Euseb. ⁴ Syro-hex. **ⲉⲃⲉⲛ ⲛⲁⲗⲉ ⲛⲉⲗⲉⲙ**. Cf. ad Psal. lxxvii. 48. Idem ad ὄπλον κ.τ.ε. notat: Σ. τὰ τοξεύματα, τὴν ἀσπίδα, καὶ τὸν τόξον (**ⲁⲗⲉⲙ ⲛⲉⲗⲉⲙ**).
⁵ Origen. Opp. T. II, p. 515, quem compilavit Hieron. in Epist. XXVIII ad Marcellam. Aliam Symmachi lectionem affert Syrus modo laudatus, qui pro ἀεί Aquilae vindicat **ⲁⲗⲉⲙ**. Cf. ad Psal. xxxviii. 12. ⁶ Nobil., Vat. ⁷ Theodoret. Pro ἐπιφανὴς εἶ codex unus ἐπιφανῆσει habet, quod et Syrus legisse videtur, vertens: **ⲁⲗⲉⲙ ⲛⲉⲗⲉⲙ ⲛⲉⲗⲉⲙ**.
ⲁⲗⲉⲙ ⲛⲉⲗⲉⲙ. (Vox ὑπερμεγέθης hic Syriace effertur, **ⲁⲗⲉⲙ ⲛⲉⲗⲉⲙ**, elatior in magnitudine; sed in Hex. ad Psal. viii. 10. xcii. 4. **ⲁⲗⲉⲙ**, s. **ⲁⲗⲉⲙ**.)
Parum probabiliter Nobil., Vat.: Σ. φωτίζεις σὺ θαυμαστῶς ἀπὸ ὄ. θ. ⁸ Nobil., Vat. ⁹ Syro-hex. Symmacho

continuat: **ⲁⲗⲉⲙ ⲛⲉⲗⲉⲙ**. Euseb. affert: Σ. ὑπερήφανοι τὴν κ.
¹⁰ Syro-hex. **ⲉⲃⲉⲛ ⲛⲉⲗⲉⲙ**.
¹¹ Theodoret., Nobil., et S. Athanas. Opp. T. I, p. 1137, indicante Schleusnero. ¹² Montef. edidit: 'Α. ἀπὸ ἐμβριμῆσεως (om. σου) κ.τ.ε. notans: "Sic MSS. Duo tamen ad Aquilam habent, ἀπὸ ἐπιτιμῆσεως κ.τ.ε." Sic etiam Vat., et *Catena PP. GG.*, T. II, p. 565. Cf. Hex. ad Deut. xxviii. 20. Nobil. affert: 'Α. κατεφέρετο. ¹³ Nobil., Vat., sed hic pro θεὸ, ὁ θεὸς legit. Euseb. Symmacho vindicat ἀπὸ ἐμβριμῆσεως, et ἐκαρώθησαν (s. ἐκαρώθη). Syro-hex. **ⲁⲗⲉⲙ ⲛⲉⲗⲉⲙ ⲛⲉⲗⲉⲙ**, h. e. ἐκαρώθησαν (vid. Jerem. li. 39 in Syro-hex.) καὶ ἄρμα καὶ ἵππος (non ἵπποι. Vid. Schaaf. *Lex. Syr.* p. 551). ¹⁴ Sic Comp., Ald., et codd. Singularis est Syro-hex. legendo, σοι πρὸ προσώπου σου; ἀπὸ τότε ἡ ὀργή σου. ¹⁵ Syro-hex. **ⲁⲗⲉⲙ ⲛⲉⲗⲉⲙ**.
ⲁⲗⲉⲙ ⲛⲉⲗⲉⲙ.
¹⁶ Vat. Nobil. affert: Σ. ἀκουστὴν ποιήσεις.

διεάλουν ἐν ἔμανθῶ, καὶ ἔλειποθύμουν διη-
μεκῶς.⁹

5. עֵינַי שְׂמֵרֹת שְׂמֵרֹת. Tenes custodias oculorum
meorum (palpebras meas). Ο'. προκατελά-
βοντο φυλακὰς [πάντες] οἱ ἔχθροί μου (alia
exempl. οἱ ὀφθαλμοί μου¹⁰). 'Α. κατέσχευ
φυλακὰς ὀφθαλμῶν μου.¹¹ Σ. ἐκάλουν τὰς
ἀναβλέψεις τῶν ὀφθαλμῶν μου.¹² Θ. ἐκρά-
τησας φυλακὰς ὀφθαλμῶν μου.¹³

7. אַרְבֵּי יְמֵי וְלֹא יָנַח. Turbatus sum, et non
loquor. Ο'. ἐταράχθην, καὶ οὐκ ἐλάλησα. Σ.
διηπόρουν, καὶ οὐκ ἐλάουν.¹⁴

6, 7. אַרְבֵּי יְמֵי וְלֹא יָנַח. Reputo dies prisci temporis,
annos saeculorum; recordor. Ο'. διελογισάμην ἡμέρας ἀρχαίας,
καὶ ἔτη αἰῶνα ἐμνήσθην. Σ. ἀνελογιζόμενην
τὰς ἡμέρας τὰς πρώτας, τὰ ἔτη τὰ ἀπ' αἰῶνος
ἀνεμνησκόμην.¹⁵

7. בְּלֵילָה עַם-לִבִּי שָׁפְתַי. Psalmi mei
in nocte, cum corde meo meditator. Ο'. καὶ
ἐμελέτησα, νυκτὸς μετὰ τῆς καρδίας μου ἡδο-
λέσχουν. Σ. [ἀλλὰ] ψαλμούς μου νυκτὸς πρὸς

τὴν καρδίαν μου διεάλουν.¹⁶

7. בְּלֵילָה עַם-לִבִּי. Et scrutatur spiritus meus. Ο'.
καὶ ἔσκαλλον (alia exempl. ἔσκαλλεν¹⁷) τὸ
πνεῦμά μου. 'Α. καὶ σκαλεύσει τὸ πνεῦμά
μου.¹⁸ Σ. καὶ ἀνηρεύνον τὸ πνεῦμά μου.¹⁹
Θ. (καὶ) ἔσκαλλον τὸ πνεῦμά μου.²⁰

9. דִּמְעָה. Num desiiit. Ο'. ἡ .. ἀποκῶψει. Σ. ἀρα.²¹
גָּמַר אֲמָר לְדֹר דֹּר. Defecit verbum ad gene-
rationem et generationem. Ο'. ἀπὸ γενεᾶς καὶ
γενεᾶς. Alia exempl. συνετέλεσε βῆμα ἀπὸ
γενεᾶς καὶ γενεᾶς.²² Σ. συνετέλεσε βῆσιν
περὶ γενεᾶς ἐκάστης.²³

10. הִשָּׁחָה. Num obliviscetur. Ο'. ἡ (alia ex-
empl. μή) ἐπιλήσεται. Ο'. 'Α. μή ἐπιλήσεται.
Οἱ λοιποὶ εἰ ἐπιλήσεται.²⁴

11. אֲמַר קִלְוִיתִי הֵיאָ שְׁנוֹת יָמַי. Et dixi:
Hoc aegrum me facit; sed mutatio est
in dextera Altissimi. Ο'. καὶ εἶπα· νῦν ἡρξά-
μην, αὕτη ἡ ἀλλοίωσις τῆς δεξιᾶς τοῦ ὑψίστου.
'Α. καὶ εἶπα· ἀρρωστία μου αὕτη, ἀλλοίωσις
δεξιᾶς ὑψίστου.²⁵ Σ. ἵνα εἶπω, τῷσις μου ἐστίν,
ἐπὶ δευτέρωσιν δεξιᾶς τοῦ ὑψίστου.²⁶ Θ. καὶ

⁹ Σ. διεάλουν—ἐλειποθύμουν. " Sic Euseb. et Reg. unus [neon Syro-hex.]. Drusius legit, διεάλουν ἔμανθῶ, atque ita etiam Coislin. unus."—Montef. Nobil.: Σ. διεάλουν ἔμανθῶ, καὶ ἐλειποθύμουν (sic). Syro-hex. Symmacho continuat: **עַם לִבִּי שָׁפְתַי** **עַם לִבִּי** **עַם לִבִּי** **עַם לִבִּי**. ¹⁰ Sic Comp., Ald., Theodoret., Syro-hex., et codd. ¹¹ Nobil., Vat. Syro-hex. (**עַם לִבִּי**) **עַם לִבִּי** **עַם לִבִּי** **עַם לִבִּי**. ¹² Nobil. Euseb.-vero: Σ. ἐκάλουν τὰς ἀ. οἱ ὀφθαλμοί μου; invito Syro-hex., qui affert: **עַם לִבִּי** (Cod. B. **עַם לִבִּי**) **עַם לִבִּי** **עַם לִבִּי** **עַם לִבִּי**. Symmachum imitatus est Hieron.: *Prohibebam suspectum oculorum meorum.* ¹³ Nobil., Vat. Montef. falso edidit, τὰς φ. τῶν ὀ. μ. ¹⁴ Syro-hex. Symmacho continuat: **עַם לִבִּי** **עַם לִבִּי** **עַם לִבִּי** **עַם לִבִּי**. Montef. ex Eusebio edidit: Σ. διηπόρουν, καὶ οὐκ ἐλάησα. ¹⁵ Euseb. Syrus affert: **עַם לִבִּי** **עַם לִבִּי** **עַם לִבִּי** **עַם לִבִּי**. ¹⁶ Euseb. Particulam adversativam non agnoscit Syrus noster, continuando: **עַם לִבִּי** **עַם לִבִּי** **עַם לִבִּי** **עַם לִבִּי**. ¹⁷ Sic Comp., Ald., Theodoret., Euthym., et codd. Vat., a Maio descriptus, ἔσκαλον (sic) a 1ma manu, ἔσκαλλεν a 2da habet. In Syro-hex. est **עַם לִבִּי**, *gravidus est*, fortasse pro *σχάλε*, quae lectio

est paucorum codd. ¹⁸ Nobil., Vat. Montef. male edidit: 'Α. καὶ ἔσκαλλεν τὸ πν. μ., juxta Theodoretum, qui notat: τὸ δὲ ἔσκαλλεν, ὁ μὲν Θ. ἐξήρηνθησεν, ὁ δὲ 'Α. ἔσκαλλενσεν εἶρηκε. ¹⁹ Nobil., Vat. Apud Euseb. corrupte legitur: καὶ ἀνήρ συνὸν τὸ πν. μ. Syro-hex. in continuatione: **עַם לִבִּי** **עַם לִבִּי** **עַם לִבִּי** **עַם לִבִּי**. Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 49: " Pro eo quod nos diximus, *scorebatur*, LXX posuerunt, ἔσκαλλον; quod Sym. transtulit, ἀνηρεύνον, id est, *perscrutabam*, sive *quaerebam*; et Quinta similiter... Et sciendum quod ἔσκαλλον non semel, sed frequenter significat." ²⁰ Nobil., Vat. Montef. ex Theodoretō edidit: Θ. καὶ ἐξήρηνθησεν τὸ πν. μ. Euthym. vero: ἔσκαλλεν, ἀνώρυττεν, ἀνηρεύνα· οὕτω γὰρ ἐξέθωκεν ὁ Θ. ²¹ Syro-hex. ²² Sic Comp., Ald., Theodoret., Syro-hex., et codd. ²³ Nobil., Theodoret. et Reg. unus. ²⁴ Coislin. ²⁵ Euseb., qui jungit αὕτη ἀλλοίωσις. Nobil. affert: 'Α. ἀρρωστία μοι αὕτη. Syro-hex. **עַם לִבִּי** **עַם לִבִּי** **עַם לִבִּי** **עַם לִבִּי**. ²⁶ Montef. ex Eusebio dedit: Σ. καὶ εἶπα· (καὶ εἶπα de suo assumis Montef.) τῷσις μου ἐστίν, ἐπιδευτέρωσιν δεξιᾶς τοῦ ὑ. Nobil. affert: Σ. ἐπιδευτέρωσις. Syro-hex. **עַם לִבִּי** **עַם לִבִּי** **עַם לִבִּι** **עַם לִבִּי** **עַם לִבִּי** **עַם לִבִּι** **עַם לִבִּי** **עַם לִבִּי**. Cum vocab. *ἐπιδευτέρωσις* non alibi repertum sit, praetere-

εἶπα ὠδίνες εἰσιν, ἀλλοίωσις δεξιᾶς ὑψίστου.²⁷
 Ε'. καὶ εἶπα ὠδίνες μου εἰσιν, ἀλλοίωσις δεξιᾶς
 τοῦ ὑψίστου.²⁸

12. **אֲזַכֵּר בְּלִבִּי יְהוָה כִּי-אֲזַכֵּר מִיָּמֵי יָחַד**.
*Recordor operum Jah, immo recordor a prisco
 tempore mirabilia tuorum.* Ο'. ἐμνήσθην τῶν
 ἔργων κυρίου, ὅτι μνησθήσομαι ἀπὸ τῆς ἀρχῆς
 τῶν θαυμασιῶν σου. Σ. ἀνεμνησκόμενη τὰς
 περιουσίας κυρίου, ἀναπολῶν τὰ ἀρχαῖα τερά-
 στία σου.²⁹

13. **וְהִגִּיתִי בְּכָל-פְּעֻלָּתִי וּבְעֵלִילֹתַי אֲשִׁיחָה**.
*Et cogito de omnibus operibus tuis, et de facinori-
 bus tuis meditor.* Ο'. καὶ μελετήσω ἐν πᾶσι
 τοῖς ἔργοις σου, καὶ ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασί σου
 ἀδολεσχῶ. Σ. καὶ διεμελέτων πάσας τὰς
 πράξεις σου, καὶ τὰ μηχανήματά σου διηγού-
 μην.³⁰

14. **אֱלֹהִים בְּקֹדֶשׁ דִּרְבָּה**. *Deus, in sanctitate est
 via tua.* Ο'. ὁ θεός, ἐν τῷ ἁγίῳ ἢ ὁδός σου.
 'Α. (θεὸς) ἐν ἁγιασμένῳ... Σ. ὁ θεός, ἐν
 ἁγιασμῷ ἢ ὁδός σου.³¹

15. **הוֹדַעְתָּ בְּעַמְּסֵי עֵדָה**. *Notam fecisti in populis
 fortitudinem tuam.* Ο'. ἐγνώρισας ἐν τοῖς λαοῖς
 τὴν δυνάμιν σου. Σ. γνωστὴν ἐποίησας ἐν
 τοῖς ἔθνεσι τὴν ἰσχύν σου.³²

17. **יְהִילוּ תְהוֹמוֹת אַבְּסוֹס**. *Tremuerunt.* Ο'. καὶ ἐφοβήθησαν.
 'Α. Ε'. καὶ ὠδίνθησαν.³³
אֲפֵף יַרְגֹּזוּ תְהוֹמוֹת. *Etiam trepidaverunt abyssi.*
 Ο'. καὶ ἐταράχθησαν ἄβυσσοι. 'Α. καὶ γὰρ

ἐκλονήθησαν ἄβυσσοι.³⁴

18. **וְזָמְרוּ מִיָּם עֲבוֹת**. *Effuderunt aquas nubes.*
 Ο'. πληθὸς ἤχους ὑδάτων. 'Α. ἐρράντισαν ὑδάτα
 πάχη.³⁵

קוֹל נָתַנוּ שִׁשְׁקִיָּם. *Vocem dederunt aethera.*
 Ο'. φωνὴν ἔδωκαν αἱ νεφέλαι. Σ. ἤχον ἔδω-
 κεν αἰθῆρ.³⁶

19. **קוֹל רַעֲמָה בְּגִלְגָּל**. *Vox tonitruī tui (audita
 est) in turbine.* Ο'. φωνὴ τῆς βροντῆς σου ἐν
 τῷ τροχῷ. 'Α. Θ. φωνὴ βροντῆς σου ἐν τῷ
 τροχῷ. Σ. ἤχος βροντῆς σου ἐν τοῖς τρο-
 χοῖς.³⁷

וְתַרְעַשׂ. *Et contremuit.* Ο'. καὶ ἔντρομος
 ἐγενήθη. Πάντες καὶ ἐσείσθη.³⁸

PSALM. LXXVII (Hebr. lxxviii).

1. **בְּשִׁבִיל לְאֶשְׁפָּה**. (Carmen) *didacticum τῷ Asaph.*
 Ο'. συνέσεως τῷ 'Ασάφ. 'Α. ἐπιστημοσύνης τοῦ
 'Ασάφ.¹

הִאֲזִינָה. *Ausculita.* Ο'. προσέχετε. 'Α. Σ.
 ἐνωτίζου.²

2. **בְּבִשְׁלָה**. *In carmine.* Ο'. ἐν παραβολαῖς. Ο'.
 'Α. ἐν παραβολῇ. Σ. διὰ παροιμίας.³

אֲבִיעַד חִירוֹת מִיָּמֵי-קָדֶם. *Evulgabo aenigmata
 a prisco tempore.* Ο'. φθέγομαι προβλήματα
 ἀπ' ἀρχῆς. 'Α. ὁμβρήσω αἰνίγματα ἐξ ἀρχῆ-
 θεν. Σ. ἀναβλύσω προβλήματα ἀρχαῖα.⁴

limus cum Syro legere ἐπὶ δεντέρωσιν, quo infinitivum
 יַרְגֹּזוּ apte exprimitur. ²⁷ Reg. unus. Nobil. affert:

Θ. ὠδίνες εἰσιν. ²⁸ Euseb. ²⁹ Euseb. et Regii duo,
 quorum unus mendose ἀναπλῶν habet. Pro περιουσίας (cf.
 ad Psal. lxxvii. 7) Nobil. προνοίας affert. Hieron. vertit:
*Recordabor cogitationum Domini, reminiscens antiqua
 mirabilia tua.* ³⁰ Euseb., Nobil. Syro-hex. affert: Σ.

καὶ τὰ μ. σου διηγούμεν (אֲזַכֵּר מִיָּמֵי יָחַד אֲזַכֵּר).
³¹ Theodoret. Nobil. affert: Σ. ἐν ἁγιασμῷ. Aliter Eu-
 thym.: ὁ δὲ Σύμ. ἀπὸ τοῦ, ἐν τῷ ἁγίῳ, ἐν ἁγιότητι ἐξέδωκε.

³² Euseb., Colb. ³³ Syro-hex. + **וְסִיחָה**. Cf.
 ad Psal. xc. 9. ³⁴ Syro-hex. **וְסִיחָה**. Cf. Hex. nostra ad Jesai. v. 25. xiv. 16.

וְסִיחָה. Cf. Hex. nostra ad Jesai. v. 25. xiv. 16.

³⁵ Syro-hex. Aquilae continuat: **וְסִיחָה**,
 cum nota marginali: **וְסִיחָה**, in tempestate vehementi.
 Ad **πάχη** cf. Hex. ad Job. xxxvi. 29. xxxvii. 11. (Pro
 ἐρράντισε Noster ponere solet **וְסִיחָה**, uti et interpres Phi-
 lox.; semel vero, 4 Reg. ix. 33, pro ἐρράντισθη in Syro-hex.
 est **וְסִיחָה**.) ³⁶ Theodoret., Nobil., Colb. unus, et Cod.
 248. Cod. 268 affert: Σ. φωνὴν ἔδωκεν αἰθῆρ. ³⁷ Euseb.,
 qui Symmacho tribuit, ἤχος β. σ. ἐν τῷ τροχῷ. Nobil.
 affert: Σ. ἐν τοῖς τροχοῖς; et sic *Catena P.P. GG.*, T. II,
 p. 586. ³⁸ Euseb.

PSALM. LXXVII. ¹ Syro-hex. Cf. ad Psal. lxxiii. 1.
² Syro-hex. + **וְסִיחָה**. ³ Vat. Montef. ex uno
 cod. affert: Ο'. Θ. ἐν παραβολῇ. ⁴ Euseb. "Aquilae

4. דָּוֹר אַחֲרֵי. *Generationi posterae.* O'. εἰς γενεὰν ἑτέραν. "Ἄλλος ἀκολουθοῦσαν.⁵
5. וַיִּקַּם עֲדוּת בְּיַעֲקֹב. *Et constituit praeceptum in Jacobo.* O'. καὶ ἀνέστησε μαρτύριον ἐν Ἰακώβ. Σ. καὶ ἔστησε διαμαρτυρίαν τῷ Ἰακώβ.⁶
6. דָּוֹר אַחֲרֵי. *Generatio postera.* O'. γενεὰ ἑτέρα. Σ. (γενεὰ) ἑσχάτη.⁷
- וַיְסַפְּרוּ. *Et narrabunt.* O'. καὶ ἀπαγγελοῦσι. 'A. Σ. καὶ διηγῆσονται.⁸
7. מַעֲלָוִי. *Operum.* O'. τῶν ἔργων. Σ. τῶν περινοῶν.⁹
8. דָּוֹר סוֹרֵר וְמוֹרָה. *Generatio contumax et rebellis.* O'. γενεὰ σκολιὰ καὶ παραπικραίνουσα. Σ. γενεὰ ἀπειθὴς καὶ προσερίζουσα.¹⁰
- דָּוֹר לֹא-יִהְיֶה לְבָן וְלֹא-נִנְאֲמָה אֶת-אֵל רַחוּם. *Generatio quae non direxit cor suum, nec fidus erat Deo spiritus ejus.* O'. γενεὰ ἥτις οὐ κατεύθυνεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς, καὶ οὐκ ἐπιστάθη μετὰ τοῦ θεοῦ τὸ πνεῦμα αὐτῆς. Σ. γενεὰ ἀπροαίρετος τῇ καρδίᾳ, καὶ ἀβέβαιος πρὸς τὸν θεὸν τῷ πνεύματι τῷ ἑαυτῆς.¹¹
13. וַיַּצַּח. *Et consistere fecit.* O'. ἔστησεν. 'A. Σ. στήσας (s. στηλώσας).¹²
- כְּמוֹ-יַד. *Tanquam cumulum.* O'. ὡσεὶ ἀσκόν.

- E'. sicut molem quadratam.¹³
15. וַיִּבְנֶע אֲרִים בְּמִדְבָּר. *Fidit petras in deserto.* O'. διέρρηξε πέτραν ἐν ἐρήμῳ. 'A. ἔσχισε πέτρας ἐν ἐρήμῳ.¹⁴
17. לְמַרְוֵת עֲלִיוֹן בְּצִיָּה. *Ad resistendum Altissimo in deserto.* O'. παρεπίκραναν τὸν ὑψίστον ἐν ἀνύδρῳ. 'A. τοῦ προσερίσαι ὑψίστῳ ἐν ἀβάτῳ. Σ. φιλονεικεῖν τῷ ὑψίστῳ ἐν δίψει.¹⁵
20. בָּשָׂר. *Carnem.* O'. τράπεζαν. 'A. Σ. κρέα.¹⁶
21. וַיִּתְעַבֵּר. *Et iratus est.* O'. καὶ ἀνεβάλετο. 'A. καὶ ἀνυπερβήτησεν. Σ. καὶ ἐχολώθη.¹⁷
24. וַיִּדְבֵן-שֵׁמֶיִם נֶתַן לְמוֹ. *Et frumentum caeli dedit iis.* O'. καὶ ἄρτον οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς. Σ. καὶ πυρὸν οὐράνιον παρέσχεν αὐτοῖς.¹⁸
25. לֶחֶם אַבְרָיִם אֲנֵל אִישׁ. *Cibum principum comedit unusquisque.* O'. ἄρτον ἀγγέλων ἔφαγεν ἄνθρωπος. 'A. ἄρτον δυναστῶν ἔφαγεν ἀνὴρ. Σ. ἄρτον μεγάλων ἔφαγεν ἄνθρωπος. Θ. E'. ἄρτον δυναστῶν. . .¹⁹
26. גִּפְסֵ קָדִים בְּשָׁמַיִם וַיַּנְהֵג בְּעֻזוֹ תִּימֹן. *Proficisci jussit eorum in caelis, et adduxit in fortitudine sua austrum.* O'. ἀπῆρε νότον ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἐπήγαγεν ἐν τῇ δυναστείᾳ (alia exempl. δυνάμει) αὐτοῦ λίβα. ('A.) ὤρμησε καύσωνα. . .²⁰

pariter ac Symmacho ἀνομβρήσω tribuitur in *Catena PP. GG.*, T. II, p. 632 . . . In eadem *Catena* praepositio ἐξ ante ἀρχῆθεν, et, ut equidem opinor, recte, prorsus omittitur."—Schleusner. Fallitur. Nimirum apud istum interpretem τῷ κρῆς constanter respondet ἀρχῆθεν; hic autem, ubi in Hebraeo est מִנִּי קרῆס, pro sua ἀκριβολογίᾳ et Homericarum formarum affectatione ἐξ ἀρχῆθεν posuit. ⁵ Syro-hex. in marg. sine nom. ⲛⲉⲩⲉⲧⲉ. ⁶ Euseb. Pro ἔστησε Nobil. et *Catena PP. GG.*, T. II, p. 619 ἀνέστησε habent. Ambigue Syro-hex. ⲛⲉⲩⲉⲧⲉⲛⲟⲩⲁⲧⲉⲛ. Praeterea Schleusner. ex Corderio l. c. affert: 'A. μαρτύριον ἀνεστήσατο τῷ Ἰακώβ; quae lectio vix genuina videtur. ⁷ Syro-hex. ⲛⲉⲩⲉⲧⲉⲛⲟⲩⲁⲧⲉⲛ. ⁸ Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 50: "Aquila et Sym. narrabunt, transtulerunt." ⁹ Syro-hex. ⲛⲉⲩⲉⲧⲉⲛⲟⲩⲁⲧⲉⲛ. Cf. ad Psal. lxxvi. 12. ¹⁰ Colb. συγρηρῶς scriptus. ¹¹ Euseb. ¹² Syro-hex. ⲛⲉⲩⲉⲧⲉⲛⲟⲩⲁⲧⲉⲛ. ¹³ Sic Bugat. Syro-hex. ⲛⲉⲩⲉⲧⲉⲛⲟⲩⲁⲧⲉⲛ.

ⲛⲉⲩⲉⲧⲉⲛⲟⲩⲁⲧⲉⲛ. Vocab. Syriacum non recurrit nisi 4 Reg. xxiii. 17, ubi pro κόπελον, petra excelsa, cippus sepulchralis, ponitur. Hic fortasse est σωρός. Cf. ad Psal. xxxii. 7. ¹⁴ Euseb., qui πέτρος legit. Alterum Corderio debetur. ¹⁵ Nobil. Euseb. affert: Σ. φ. τῷ ὑψίστῳ ἐν δίψει ἐν ἀβάτῳ; quem tacite imitatus est Montef. ¹⁶ Regii duo. ¹⁷ Euseb. Nobil., Euthym.: Σ. ἐχολώθη. Syro-hex. ⲛⲉⲩⲉⲧⲉⲛⲟⲩⲁⲧⲉⲛ. Pro καὶ ἀνεβάλετο idem in textu habet, ⲛⲉⲩⲉⲧⲉⲛⲟⲩⲁⲧⲉⲛ, et distulit; in marg. autem: ⲛⲉⲩⲉⲧⲉⲛⲟⲩⲁⲧⲉⲛ, et amictus est, notans: "Distulit, hoc est, de adjutorio eorum; amictus est, hoc est, accinxit seipsum adversus eos." Priorem sensum Graecus quidam apud Agellium sic explanat: ἀπὶ τοῦ, ὑπερέθετο μικρὸν, καὶ οἰοῦν ἀνέκοψε τὴν ἐνεργητικὴν χεῖρα. Aquilam secutus est Hieron.: et non distulit. ¹⁸ Euseb. ¹⁹ Idem. Syrus affert: 'A. δυναστῶν (ⲛⲉⲩⲉⲧⲉⲛⲟⲩⲁⲧⲉⲛ). ²⁰ Nobil. affert: Scholium, ὤρμησε καύσωνα. Montef. ex Coisl. in: "Ἄλλος ὤρμησε καύσωνα. Aquilae interpretis esse probabile

Σ. ὃς ἤρεν εὐρον ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἐπήγαγεν ἐν τῇ δυναστείᾳ αὐτοῦ νότον.²¹

27. וְכַחֵל יַמִּים עוֹף כְּנָף. *Et sicut arenam marium volatile alatum.* Ο'. Σ. καὶ ὄσει ἄμμον θαλασσῶν πετεινὰ πτερωτά.²²

28. וַיִּפֹּל בְּקֶרֶב מַחְנֵהוּ סָבִיב לְמַשְׁכְּנֹתָיו. *Et cadere fecit in medio castrorum ejus, circa habitacula ejus.* Ο'. καὶ ἐπέπεσον εἰς μέσον τῆς παρεμβολῆς αὐτῶν, κύκλῳ τῶν σκηνομάτων αὐτῶν. Σ. καὶ ἐπέβαλεν ἔνδον εἰς τὴν παρεμβολὴν αὐτῶν, κύκλῳ τῶν σκηνῶν (αὐτῶν).²³

29. וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׂבְּעוּ מְאֹד וַתְּאַתָּם יִבֶּא לָהֶם. *Et comederunt, et saturati sunt valde, et desiderium eorum attulit iis.* Ο'. καὶ ἐφάγοσαν, καὶ ἐνεπλήσθησαν σφόδρα, καὶ τὴν ἐπιθυμίαν αὐτῶν ἠνεγκεν αὐτοῖς. Σ. καὶ φαγόντες ἐνεπλήσθησαν σφόδρα, καὶ τὴν ἐπιθυμίαν αὐτῶν ἠνεγκεν αὐτοῖς.²⁴

30. לֹא-זָרוּ מִתַּאֲוָתָם עוֹד אֲכָלָם בְּפִיהֶם. *Non recesserant a desiderio suo, adhuc esca eorum erat in ore eorum.* Ο'. οὐκ ἐστερηθήσαν ἀπὸ τῆς ἐπιθυμίας αὐτῶν, ἔτι τῆς βρώσεως αὐτῶν οὕσης ἐν τῷ στόματι αὐτῶν. Σ. οὐκ ἀπέστησαν τῆς ἐπιθυμίας αὐτῶν, ἔτι τῆς βρώσεως αὐτῶν οὕσης ἐν τοῖς ὀδοῦσιν αὐτῶν.²⁵

31. וַאֲף אֵלֶיהֶם עָלָה בְּרָחַם. *Et ira Dei ascendit*

in eos. Ο'. καὶ ὄργη τοῦ θεοῦ ἀνέβη ἐπ' αὐτούς. Σ. ὄργη οὖν θεοῦ ἐπήλθεν αὐτοῖς.²⁶

31. וַיּוֹהֶר בְּמַשְׁמִינֵיהֶם. *Et occidit pinguedines (nitidos et robustos) eorum.* Ο'. καὶ ἀπέκτεινεν ἐν τοῖς πίοσιν (alia exempl. πλείοσιν²⁷) αὐτῶν. 'Α... ἐν λιπαροῖς αὐτῶν.²⁸ Σ. καὶ ἀπέκτεινε τοὺς λιπαρωτέρους αὐτῶν.²⁹ Ο'. Θ. Ε'.... ἐν τοῖς πίοσιν αὐτῶν.³⁰ Σ'... τὸ πλήθος αὐτῶν.³¹

וַיִּבְחַרֵי יִשְׂרָאֵל הַכְרִיעַ. *Et delectos Israelis prostravit.* Ο'. καὶ τοὺς ἐκλεκτοὺς τοῦ 'Ισραὴλ συνεπόδισεν. Σ. καὶ τοὺς νεανίσκους τοῦ 'Ισραὴλ ὠκλασεν.³²

33. וַיִּנְחַל-בְּהַבְל יְמֵיהֶם וַשְׁנוֹתָם בְּבַהֲלָה. *Et consumpsit in vanitate dies eorum, et annos eorum in terrore.* Ο'. καὶ ἐξέλιπον ἐν ματαιότητι αἱ ἡμέραι αὐτῶν, καὶ τὰ ἔτη αὐτῶν μετὰ σπουδῆς. 'Α. καὶ συνετέλεσεν ὡς ἀτμὸν τὰς ἡμέρας αὐτῶν, καὶ τὰ ἔτη αὐτῶν κατέσπευσεν.³³

35. וַיֵּאֵל עַל-יוֹן אֲלֵהֶם. *Et Deus altissimus redemptor eorum.* Ο'. καὶ ὁ θεὸς ὁ ὑψιστος λυτρωτὴς αὐτῶν ἔστι. 'Α... ἀγχιστεὺς αὐτῶν.³⁴ Σ... ὁ ὑψιστος ὑπερεμάχησεν αὐτῶν.³⁵

36. וַיִּפְתְּחוּהוּ בַּחֵי וַיִּלַּחְטוּ. *Et lactaverunt eum ore eorum.* Ο'. καὶ ἡγάθησαν αὐτὸν ἐν τῷ στόματι αὐτῶν. Σ. καὶ ὡς παραλογιζόμενοι αὐτὸν ὑπελάμβανον (s. φοντο) ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν.³⁶

facit Syro-hex., qui affert: 'Α. καύσωνα (مساونا). Cf. Hex. ad Job. xv. 2. Psal. xlvi. 8. Etiam ὠρμησε usu transitivo, et, ut ita dicam, Pieltico, eundem interpretem sapit.

²¹ Euseb. Syro-hex. ad Hebr. קָרַיִם affert: + |مسنا| .ω. h. e. Σ. (ventum) australem (νότιον?), quod ad קָרַיִם potius pertinere videtur. ²² Euseb. ²³ Idem. ²⁴ Idem.

²⁵ Idem. ²⁶ Idem. ²⁷ Sic Comp., Ald., Theodoret., Syro-hex., et codd.; etiam Vat., teste Maio. ²⁸ Nobil.

²⁹ Euseb. Nobil.: Σ. τοὺς λιπαρωτέρους αὐτῶν. Syro-hex. male affert: 'Α. τοὺς λιπαρωτέρους (מִשְׁמִינֵיהֶם). Nec magis Euthymio credendum: τὸ δὲ, ἐν τοῖς πλείοσιν, ὁ μὲν Σ., ἐν τοῖς πίοσιν, ἐξέδωκεν ὁ δὲ 'Α., ἐν τοῖς λιπαροῖς.

³⁰ Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 50: "Et occidit pingues eorum. Sic habet et in Hebraeo, hoc est, BAMES-NEHEM, quod Aquila interpretatus est, ἐν λιπαροῖς αὐτῶν;

Sym., τοὺς λιπαρωτέρους αὐτῶν; LXX, et Theod., et Quinta, ἐν τοῖς πίοσιν αὐτῶν. Quod quidam non intelligentes, pro πίοσιν putaverunt scriptum πλείοσιν."³¹ Cod. 264.

³² Euseb. ³³ Idem. Syro-hex. affert: 'Α. Σ. καὶ συνετέλεσαν ὡς ἄ. τ. ἦ. αὐτῶν (סוּמְלַחַס מַעֲמֵד מְעוֹדָהּ).³⁴

³⁴ Syro-hex. ad קָרַיִם affert: Σ. ὁ ἀγχιστεὺς (מַחְסֵה). Cf. Ruth iv. 3, 6 in Syro-hex.) αὐτῶν. Lectio Aquilae, non Symmacho, tribuenda videtur pro Hebraeo מְלַחֵם. ³⁵ Reg. unus, et Nobil., qui ὑψιστος sine artic. habet.

³⁶ Syro-hex. סוּסֵי מַחְסֵה חַם מַחְסֵה חַם. Versio liberior quam vel Symmacho moris est, nisi sumatur, hunc interpretem a notione Dei ἀνθρωποπαθοῦς, v. c., qui fraude circumveniri posset, quam longissime abhorrere. Vid. D. Abr. Geiger in *Jüdische Zeitschrift* etc. p. 45.

37. לֹא-יָנֹכַח. Non firmum erat. O'. οὐκ εὐθεία. 'A. οὐχ ἠδρασμένη.³⁷

38. הוּא רַחוּם יִכַּפֵּר עֵינָו וְלֹא-יִשְׁחִית וְהַרְבֵּה יְהוּא לְהַשִּׁיב אָפוּי וְלֹא-יַעִיר כְּלַחַמְתּוֹ. Ipse vero misericors condonavit iniquitatem, et non perdidit; et multum remisit iram suam, nec suscitavit omnem furorem suum. O'. αὐτὸς δέ ἐστιν οἰκτίρων, καὶ ἰλάσεται ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῶν, καὶ οὐ διαφθερεῖ καὶ πληθυνεῖ τοῦ ἀποστρέψαι τὸν θυμὸν αὐτοῦ, καὶ οὐχὶ ἐκκαύσει πᾶσαν τὴν ὄργην αὐτοῦ. Σ. (καὶ) αὐτὸς ἐλέημον, ἐξιλάσκων ἁμαρτίας, καὶ μὴ διαφθερώσῃ· καὶ ἐπὶ πολλὴ ἀπέστρεψε τὴν ὄργην αὐτοῦ, καὶ οὐ διηγείρειν ὄλον τὸν θυμὸν αὐτοῦ.³⁸

39. הוֹלִיָּהוּ. Abiens. O'. πορευόμενον. Σ. ἀπαλλάττομενον.³⁹

40. יַמְרוּדוּ בַמִּדְבָּר. Restiterunt ei in deserto. O'. παρεπίκραναν αὐτὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ. 'A. προσήρισαν αὐτῷ ἐν τῇ ἐρήμῳ.⁴⁰

41. הִתְוָו. Irritaverunt. O'. παρώξυναν. 'A. transire fecerunt.⁴¹

42. לֹא-יִזְכְּרוּ אֶת-יְדֵיוֹ יוֹם אֲשֶׁר-פָּדַם מִיַּד-צָר. Non recordati sunt manum ejus, diem quo redemit eos ab adversario. O'. οὐκ ἐμνήσθησαν τῆς χειρὸς αὐτοῦ, ἡμέρας ἧς ἐλυτρώσατο αὐτοὺς ἐκ

χειρὸς θλίβοντος. Σ. οὐκ ἀνεμνήσκοντο τὴν χεῖρα αὐτοῦ, τὴν ἡμέραν ἐν ᾗ ἐρρύσατο αὐτοὺς ἐκ τοῦ θλίβοντος.⁴²

43. אֲשֶׁר-עָשָׂה בַּמַּעְרִים אֵתוֹתָיו וּמוֹפְתָיו בְּשַׁדְדָה-יִצְיָן. Qui fecit in Aegypto signa sua, et prodigia sua in agro Zoan. O'. ὡς ἔθετο ἐν Αἰγύπτῳ τὰ σημεῖα αὐτοῦ, καὶ τὰ τέρατα αὐτοῦ ἐν πεδίῳ Τάνεως. Σ. τοῦ ποιήσαντος τὰ σημεῖα αὐτοῦ καὶ τὰ τέρατα αὐτοῦ ἐν Αἰγύπτῳ, ἐν πεδίῳ Τάνεως.⁴³

44. וַיִּתְהַפֵּךְ לָדָם יְאֵרֵיהֶם וַנְּחַלְיֵיהֶם בַּל-יִשְׁתַּיִוּן. Et convertit in sanguinem rivus eorum, et fluentia eorum ne biberent. O'. καὶ μετέστρεφεν εἰς αἷμα τοὺς ποταμοὺς αὐτῶν, καὶ τὰ ὄμβρηματα αὐτῶν ὅπως μὴ πίωσιν. 'A... καὶ τὰς καταρροίας αὐτῶν ἵνα μὴ πίωσιν.⁴⁴ Σ. τοῦ μεταβαλότος εἰς αἷμα τοὺς ποταμοὺς αὐτῶν, καὶ τὰ ρεῖθρα αὐτῶν ἵνα μὴ πίωσιν.⁴⁵

45. יִשְׂלַח פָּהָם עָרֹב וַיֹּאכְלֵם וַיַּצְרִיעַ וַתִּשְׁחִיתֵם. Immisit in eos muscam caninam (s. muscarum mixturam), et comedit eos, et ranam, et perdidit eos. O'. ἐξαπέστειλεν εἰς αὐτοὺς κυνὸς μιλίαν ('A. πάμμικτον. Ε'. mixturam⁴⁶), καὶ κατέφαγεν αὐτοὺς, καὶ βάτραχον, καὶ διέφθειρεν αὐτοὺς. Σ. τοῦ ἐπιπέμψαντος αὐτοῖς κυνὸς

³⁷ Syro-hex. † لا حصلا †. ³⁸ Euseb. Theodoret., Nobil. afferunt: Σ. καὶ ἐπὶ πολλῷ—τὸν θυμὸν αὐτοῦ. ³⁹ Syro-hex. † † † † †. Cf. ad Psal. xxxiii. 1. (Sic † † † † †, ἀππλλάττονο, Act. Apost. xix. 12 in Philox.) ⁴⁰ Syro-hex. † † † † †. ⁴¹ Idem: † † † † †. ⁴² Euseb. ⁴³ Idem. ⁴⁴ Syro-hex. † † † † †. Euseb.: ὅθεν καὶ τὰ ὄμβρηματα αὐτῶν, ἢ κατὰ τὸν 'Ακύλαν, αὶ κατάρροια αὐτῶν, ἢ κατὰ τὸν Σ., τὰ ρεῖθρα αὐτῶν, μετεβάλλετο εἰς αἷμα. ⁴⁵ Euseb. ⁴⁶ Montef. ex Drusio affert: 'A. πάμμυιαν. Idem ad Exod. viii. 21 edidit: 'A. παμμύιαν (sic). Fons hujus lectionis est Hieronymi dictum in Epist. ad Sun. et Fret. 86: "Κυνόμυια, non ut Latini interpretati sunt, musca canina dicitur per ὀ Graecam litteram; sed juxta Hebraicam intelligentiam per δίφθγγον debet scribi οἰ, ut sit κοινόμυιαν, id est, omne muscarum genus. [Immo κοινόμυια, sicuti incidit, est vulgaris scribae lapsus pro κινόμυια. Vid. Scharfenberg. in Animadv. ad Exod. viii. 21.] Aquila

παμμύιαν [sic edebatur ab Erasmo usque ad Martianaenum], id est, omnimodam muscam, interpretatus est." Pro παμμύιαν, seu potius πάμμυιαν, (quod non ex codicum lectione, sed ex Erasmi ingenio, Graeca vocabula, more suo, ad Hieronymi Latina tenere aptantis, proflixisse credibile est) Martianaenus edendum curavit πάμμικτον, omnimodam mixturam, quod de muscis intellexit Hieron. (In MS. Bodl., Canon. Lat. Pat. lxxxviii, invenimus πάμμικτον.) Ad nostrum locum Syrus commode affert: † † † † †. † † † † †. Bugatus vertit: A. omnigenam muscam. Vta, muscam; sed haec notio vocis Syriacae non nisi conjecturis incertis inniti videtur; et idem V. D. ad Psal. civ. 31, ubi Aquilae tribuitur † † † † †, rectius interpretatus est, omnigena mixtura, h. e. πάμμικτον. Restat locus archetypus Exod. viii. 21, ad quem pro κινόμυια. † † † † †. Syrus noster in marg. affert: † † † † †. † † † † †. † † † † †. Ubi ad Aquilam olim exstitisse † † † † † probabiliter conjecit Ceriani.

μιαν φαγεῖν αὐτοὺς, καὶ βάτραχον διαφθεῖραι αὐτούς.⁴⁷

46. וַיִּתֵּן לְחֶסֶל יְבוּלָם וַיַּנִּיעַם לְאַרְבָּה. *Et dedit bruchio proventum eorum, et laborem (fruges) eorum locustae.* Ο'. καὶ ἔδωκε τῇ ἐρυσίβῃ ('Α. τῷ βρούχῳ⁴⁸) τὸν καρπὸν αὐτῶν, καὶ τοὺς πόνους αὐτῶν τῇ ἀκρίδι. Σ. τοῦ δόντος τῷ μυζήτῃ τὰ γεννήματα αὐτῶν, καὶ τοὺς κόπους αὐτῶν τῇ ἀκρίδι.⁴⁹

47. יָהַרַג בְּבָרַר גַּפְנֵם וַשְּׁקֵמוֹתַם בַּחֲנֹמֶל. *Occidit grandine vites eorum, et sycomoros eorum pruinā (s. formicis).* Ο'. ἀπέκτεινεν ἐν χαλάξῃ τὴν ἄμπελον αὐτῶν, καὶ τὰς συκαμίνας αὐτῶν ἐν τῇ πάχυν. 'Α... τὰς συκομόρους αὐτῶν ἐν κρύει. Σ. τοῦ ἀποκτείναντος ἐν χαλάξῃ τὴν ἄμπελον αὐτῶν, καὶ τὰς συκομόρους αὐτῶν ἐν σκώληκι.⁵⁰

48. וַיִּסְגֵּר לְבָרַד בְּעֵינָם וּמִקְנֵיהֶם לְרֶשֶׁפִים. *Et tradidit grandini jumenta eorum, et pecus eorum fulguribus.* Ο'. καὶ παρέδωκεν ἐν χαλάξῃ τὰ κτήνη αὐτῶν, καὶ τὴν ὑπαρξίαν αὐτῶν τῷ πυρὶ ('Α. τοῖς πετεινοῖς⁵¹). Σ. τοῦ ἐκδόντος λοιμῶ τὰ κτήνη αὐτῶν, καὶ τὰ κτήματα αὐτῶν οἰωνοῖς.⁵²

49. מִשְׁלָּחַת מַלְאַכֵי רַעִים. *Legationem angelorum malorum.* Ο'. ἀποστολὴν δι' ἀγγέλων πονηρῶν. Σ. ἐπαποστολὴν ἀγγέλων κακούντων.⁵³

50. וַיַּפְּלֵם נְתִיב לְאַפָּי. *Complanavit semitam irae*

suae. Ο'. ὠδοποίησε τρίβον τῇ ὀργῇ αὐτοῦ. 'Α. ὠδοποίησεν ἀτραπὸν τῷ θυμῷ αὐτοῦ.⁵⁴ Σ. διέστρωσεν ἀτραπὸν τῇ ὀργῇ αὐτοῦ.⁵⁵

50. וַיַּחַדְתֶּם לְדָבָר הַקָּבִיר. *Et vitam eorum pesti tradidit.* Ο'. καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν εἰς θάνατον συνέκλεισε. Σ. ἀλλὰ τὴν ζωὴν αὐτῶν λοιμῶ ἐξέδωκεν.⁵⁶

51. וְאִשִּׁית אוֹנִים בְּאֶהְיֹתָי. *Primitias virium in tabernaculis Cham.* Ο'. ἀπαρχὴν πόνων αὐτῶν ἐν τοῖς σκηνώμασι Χάμ. 'Α. κεφάλαιον λυπῶν ἐν ταῖς σκέπαις Χάμ.⁵⁷ Σ. πρωτεῖον δυνάμεως αὐτῶν ἐν ταῖς σκηνώσεσι Χάμ.⁵⁸

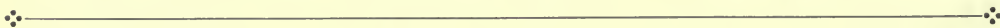
52. וַיַּנְהִיגֵם. *Et duxit eos.* Ο'. ἡγαγεν αὐτούς. 'Α. καὶ ἤλασεν αὐτούς.⁵⁹

53. וַיַּנְהִיגֵם וְלֹא לְבַטֵּחַ וְלֹא פָחַד. *Et duxit eos secure, et non timuerunt.* Ο'. καὶ ὠδήγησεν αὐτοὺς ἐν ἐλπιδί, καὶ οὐκ ἐδειλίασαν. 'Α. καὶ καθωδήγησεν αὐτούς εἰς πεποιθήσιν, καὶ οὐκ ἐπτοήθησαν. Σ. ὠδήγησεν αὐτοὺς ἀφόβους καὶ ἀπτοήτους.⁶⁰

54. הָרִיבָה קָנְתָהּ יְמִינוֹ. *Ad montem hunc quem acquisivit dextera ejus.* Ο'. ὄρος τοῦτο δ' ἐκτήσατο ἡ δεξιὰ αὐτοῦ. Σ. ὄρος δ' ἐκτήσατο ἡ δεξιὰ αὐτοῦ.⁶¹

56. וַיִּמְרוּ. *Et restiterunt.* Ο'. καὶ παρεπίκραναν. 'Α. καὶ προσήρισαν.⁶²

57. וַיִּבְגְּדוּ. *Et perfide egerunt.* Ο'. καὶ ἠσυνθέ-

⁴⁷ Euseb. ⁴⁸ Idem. Syro-hex. **حسلا**.
⁴⁹ Euseb. Syro-hex. **حفسلا**. Idem scholium affert: "scarabaeo (حسلا) parvo similis est, et exsugit [unde nomen μυζήτης, a μυζάω, sugo] spicam, et non producit fructum."
⁵⁰ Euseb. affert: Σ. τοῦ— ἐν σκώληκι; et mox: Σ. τῷ σκώληκι. 'Α. ἐν κρύει. Theodoret. testatur: τὰς μέντοι συκαμίνας οἱ ἄλλοι ἐρμηνεύται συκομόρους ἠρμήνευσαν. Syro-hex. affert: **حسلا**.
⁵¹ Syro-hex. **حسلا**.
⁵² Euseb., Theodoret., Nobil., et Codd. 264, 268. "Duo MSS. Regii [et Cod. 268] habent λιμῶ." —Montef. Pro κτήματα Cod. 264 σκηνώματα legit. Syro-hex. **حسلا**.
⁵³ Euseb. Theodoret.,

Nobil.: Σ. ἀγγέλων κακούντων. Syro-hex.: Σ. κακούντων (وَقَدْحَانِ).
⁵⁴ Sic Montef., non memorato auctore.
⁵⁵ Euseb. **لا تسوسه**.
⁵⁶ Syro-hex. **حسلا**.
⁵⁷ Euseb.: 'Α. ἐν ταῖς σκέπαις Χάμ. Versionem supplet Syro-hex. **حسلا**. Cf. Hex. ad Gen. xlix. 3.
⁵⁸ Euseb., qui habet δυνάμεων. Syro-hex. affert: **حسلا**.
⁵⁹ Syro-hex. **حسلا**.
⁶⁰ Euseb. Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 50: "Pro quo apud LXX legitur, ὄρος τοῦτο ἐκτήσατο ἡ δ. αὐτοῦ, et non, ut vos putatis, δ' ἐκτήσατο, hoc est, quem acquisivit dextera ejus. Melius ergo secundum Hebraicam proprietatem interpretatus est Sym., montem quem acquisivit dextera ejus."
⁶² Syro-hex. **حسلا**. Cf. ad Psal. civ. 28.

τησαν (alia exempl. ἠθέτησαν⁶³). Οἱ πάντες
καὶ ἡσυνθέτησαν.⁶⁴

57. בְּקִשְׁתֵּי רַמְיָהּ. *Ut arcus deceptionis.* Οἱ εἰς
τόξον στρεβλόν. Ἄ. ὡς τόξον ἐπιβίσεως. Σ.
ὡς τόξον ἀσθενέος.⁶⁵

58. בְּבִמְוֹתָם. *In sacellis suis.* Οἱ ἐπὶ τοῖς βου-
νοῖς αὐτῶν. Ἄ. ἐν τοῖς ὑψηλοῖς αὐτῶν.⁶⁶

59. וַיִּתְעַבֵּר. *Et iratus est.* Οἱ καὶ ὑπερέϊδε.
Ἄ. καὶ ἀνυπερθέτησεν.⁶⁷ Σ. καὶ ἐχολώθη.⁶⁸

וַיּוֹמַר מְאֹד בְּיִשְׂרָאֵל. *Et reprobaui valde*
Israel. Οἱ καὶ ἐξουδένωσε σφόδρα τὸν
Ἰσραήλ. Σ. καὶ ἀπεδοκίμασε σφόδρα τὸν
Ἰσραήλ.⁶⁹

60. וַיִּמְשַׁח מִשְׁכַּן שִׁלֹּ. *Et repudiavit tabernaculum*
Silo. Οἱ καὶ ἀπόσωτο τὴν σκηνὴν Σηλῶμ.
Σ. καὶ ἀπέριψε τὴν σκηνῶσιν τὴν Σηλῶμ.⁷⁰

וַיִּצָּב אֹהֶל שֵׁשׁ בְּאַדְמָה. *Tentorium quod collocavit*
inter homines. Οἱ Θ. σκηνῶμα ÷ αὐτοῦ ὁ οὐ
κατεσκήνωσεν ἐν ἀνθρώποις.⁷¹ Σ. καὶ τὴν
σκηνῶσιν τὴν ἰδρυθεῖσαν ἐν ἀνθρώποις.⁷²

61. עָזוֹ. *Robur ejus.* Οἱ τὴν ἰσχὺν αὐτῶν. Ἄ.
τὸ κράτος αὐτῶν.⁷³

וְהִפְאֵרְתָּהּ. *Splendorem ejus.* Οἱ τὴν καλλο-
νήν αὐτῶν. Ἄ. Εἴ. τὸ καύχημα (s. τὴν καύχησιν)
αὐτῶν.⁷⁴

62. וַיִּסְגֵּר לְחַרְבַּ עֵמוֹ. *Et tradidit gladio populum*
suum. Οἱ καὶ συνέκλεισεν εἰς ῥομφαίαν τὸν
λαὸν αὐτοῦ. Σ. καὶ ἐξέδωκεν εἰς μάχαιραν
τὸν λαὸν αὐτοῦ.⁷⁵

וַיִּבְנֶה לָהּ הֵרֶעֱבֵר. *Et in hereditatem suam*
iratus est. Οἱ καὶ τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ
ὑπερέϊδε. Σ. καὶ κατὰ τῆς κληρουχίας αὐτοῦ ἐχολώθη.⁷⁶

63. לֹא הָיוּ לָהּ. *Non celebratae sunt (epithalamiis).*
Aliter: Non lamentatae sunt. Οἱ οὐκ ἐπέν-
θησαν (alia exempl. ἐπενθήθησαν⁷⁷). Ἄ. οὐχ
ὑμνήθησαν. Σ. Θ. Εἴ. οὐκ ἐπηνέθησαν. Σ.
ὁμοίως τοῖς Οἱ.⁷⁸

64. וְאֵלֶּיךָ תִּבְנֶינָה. *Et viduae ejus non*
fleuerunt. Οἱ καὶ αἱ χῆραι αὐτῶν οὐ κλαυσθή-
σονται. Σ. καὶ αἱ χηρευθεῖσαι αὐτῶν οὐκ
ἐκλαυσαν.⁷⁹

65. כַּגְּבוּר מִתְרוֹיֵן מַיִן. *Tanquam heros victus a*
vino. Οἱ Ἄ. ὡς δυνατὸς κεκραιπαληκῶς (alia
exempl. καὶ κεκραιπαληκῶς⁸⁰) ἐξ οἴνου. Σ. ὡς
δυνατὸς διαλαλῶν ἐξ οἴνου.⁸¹

66. נָחַץ יָרֵיוֹ אֹהֶוֹר. *Et percussit hostes suos re-*
trorsum. Οἱ καὶ ἐπάταξε τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ
εἰς τὰ ὀπίσω. Ἄ. καὶ ἐπληξε θλίβοντας αὐτὸν
ὀπίσω. Σ. καὶ ἐπάταξε τοὺς ἐναντίους αὐτῶν
ὀπίσω. Θ. καὶ ἐπάταξε τοὺς θλίβοντας αὐτὸν
ὀπίσω.⁸²

⁶³ Sic Comp., Ald., Theodoret., et codd. Syro-hex. **וַיִּתְעַבֵּר**.
⁶⁴ Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 50: "Et non seruauerunt pactum. Scio quod pactum non habeat in Hebraeo; sed quando omnes voce simili transulerunt, ἡσυνθέτησαν, et apud Graecos συνθήκη pactum dicitur, ex uno verbo significatur, non seruauerunt pactum; licet LXX ἠθέτησαν posuerint."
⁶⁵ Syro-hex. **וְכִשְׁתֵּי רַמְיָהּ**.
⁶⁶ "In libro, De locis Hebraicis, Bama Aquila semper ὑψηλὸς reddidit."—Drusus.
⁶⁷ Euseb.
⁶⁸ Colb. στιχηρῶς scriptus. Syro-hex. **וַיִּתְעַבֵּר**. Cf. ad v. 21.
⁶⁹ Euseb. Syro-hex. Symmacho continat: **וַיּוֹמַר מְאֹד בְּיִשְׂרָאֵל**.
⁷⁰ Euseb. ⁷¹ Reg. unus. ⁷² Euseb.
⁷³ Idem.
⁷⁴ Syro-hex. **וְהִפְאֵרְתָּהּ**.
⁷⁵ Euseb.

Comp., Ald., Theodoret., et codd. Syro-hex. **וַיִּסְגֵּר לְחַרְבַּ עֵמוֹ**.
⁷⁶ Nobil. (qui ὑμνήθησαν habet), Vat. Euseb. affert: Ἄ. οὐχ ὑμνήθησαν (sic). Σ. οὐκ ἐπηνέθησαν. Idem vero enarrat: Οὐκέτι γὰρ μετὰ ὕμνων καὶ ἐπαίνων συνθήκῃς ταῖς γαμμονεμέναις παρεδίδοντο ἀνδράσι, κατὰ τὴν τῶν λοιπῶν ἰρμηνίαν, κ.τ.έ. Denique Syro-hex. **וַיִּבְנֶה לָהּ הֵרֶעֱבֵר**.
⁷⁷ Euseb., Reg. unus. Syro-hex. affert: Σ. οὐ κλαύσονται (sic).
⁷⁸ Sic Comp., Ald., Theodoret., et codd. Syro-hex. **לֹא הָיוּ לָהּ**.
cum nota marginali, **ΚΑΙ ΚΕΚΡΕΠΑΛΗΚΩΣ** (sic). Mire Parsonsius: "Syr. Bar Hebr. *tanquam potens caupo* (!)."
⁷⁹ Euseb. Syro-hex. **וְאֵלֶּיךָ תִּבְנֶינָה**.
(Notandus est hic usus verbi **נָחַץ** de *intempestiua loquacitate*, unde nomen **נָחַץ**, λέσχη, Prov. xxiii. 29; ἀδολεσχία, Hex. ad Job. vii. 13. Locus noster Lexicographus fugit, praeter Bernsteinium, qui *desipuit*, ad Graecum *διαλαλῶν* non satis accommodate vertit.)
⁸⁰ Cod. 264.

⁸¹ Euseb. Syro-hex. **כַּגְּבוּר מִתְרוֹיֵן מַיִן**.
⁸² Euseb. Syro-hex. **נָחַץ יָרֵיוֹ אֹהֶוֹר**.
Montef. ex Eusebio male intellecto Symmacho tribuit versionem quae est τῶν Οἱ.
⁷⁷ Sic

69. וַיִּבֶן כְּמִדְבָּרִים מִקְדָּשׁוֹ. *Et aedificavit sicut excelsa (caeli) sanctuarium suum.* Ο΄. και ῥκοδόμησεν ὡς μονοκεράτων τὸ ἅγιασμα αὐτοῦ. Ἀ. και ῥκοδόμησεν ὁμοίως ὑψηλοῖς ἅγιασμα αὐτοῦ. Σ. και ῥκοδόμησεν ὡς τὰ ὑψηλά τὸ ἅγιασμα αὐτοῦ.⁸³ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο΄.⁸⁴

Ἰְסָרָה לְעוֹלָם. *Instar terrae, quam fundavit in aeternum.* Ο΄. ἐν τῇ γῆ ἔθεμελίωσεν αὐτὴν εἰς τὸν αἰῶνα. Σ. ὡς τὴν γῆν ἦν ἔθεμελίωσεν εἰς τὸν αἰῶνα.⁸⁵

70. וַיִּקְחֶהּ מִמְּכַלְאֵת צֶאֱזָן. *Et arcessivit eum de caulis otium.* Ο΄. και ἀνέλαβεν αὐτὸν ἐκ τῶν ποιμνίων τῶν προβάτων. Ἀ. και ἔλαβεν αὐτὸν ἐξ ἀγελῶν ποιμνίων. Σ. και ἀνέλαβεν αὐτὸν ἐκ τῶν ἐπαύλειων (s. μανδρῶν) τῶν βοσκημάτων.⁸⁶

71. מֵאַחַר עֲלוֹת הַבְּיּוֹא. *A tergo lactantium adduxit eum.* Ο΄. ἐξῆπισθεν τῶν λοχευομένων ἔλαβεν αὐτόν. Ἀ. ἀπὸ ὄπισθεν τῶν ἐν γαστρὶ ἔχόντων ἔλαβεν αὐτόν.⁸⁷ Σ. ἀκολουθοῦντα ἐγκύμοσιν ἤγαγεν αὐτόν.⁸⁸

72. כִּתְּם לְבַבְךָ וּבְתַבּוּנוֹת כִּפְּיוֹ יִנְחֶם. *Secundum integritatem cordis sui, et in intelligentiis manuum suarum duxit eos.* Ο΄. ἐν τῇ ἀκακίᾳ τῆς καρδίας αὐτοῦ, και ἐν τῇ συνέσει (alia exempl. ἐν ταῖς συνέσει⁸⁹) τῶν χειρῶν αὐτοῦ ὠδήγησεν

αὐτοῦ. Ἀ. κατὰ τὴν ἀπλότητα τῆς καρδίας αὐτοῦ, και ἐν φρονήσεσι ταρῶν αὐτοῦ καθωδήγησεν αὐτούς.⁹⁰ Σ. κατὰ τὴν ἀπλότητα τῆς καρδίας αὐτοῦ, και ἐν τῇ φρονήσει τῶν χειρῶν αὐτοῦ ὠδήγησεν αὐτούς.⁹¹ Θ. . . και ἐν τῇ συνέσει τῶν χειρῶν (αὐτοῦ) ὠδήγησεν αὐτούς.⁹²

PSALM. LXXVIII (Hebr. lxxix).

1. מִזְמֹר לְאֶשָׁף. *Canticum tῶ Asaph.* Ο΄. ψαλμὸς τῶ Ἀσάφ. Σ. ῶδὴ τοῦ Ἀσάφ.¹

בָּאוּ הַיְיָ. *Deus, ingressi sunt.* Ο΄. Θ. ὁ θεὸς, ἦλθοσαν. Ἀ. Σ. Σ΄. ὁ θεὸς, ἦλθον.²

יְיָ. *In rudera.* Ο΄. εἰς ὄπαροφυλάκιον. Ἀ. εἰς λιθολογίαν (s. λιθόριον). Σ. εἰς δρυμούς.³

2. תְּבֵלָה. *Cadavera.* Ο΄. τὰ θνησιμαῖα. Σ. τοὺς πεπτωκότας.⁴

פִּיּוֹרִים. *Piorum tuorum.* Ο΄. τῶν ὁσίων σου. Ἀλλοσ τῶν ἀγνῶν σου.⁵

4. לַעַג. *Subsannatio.* Ο΄. μυκτηρισμός. Σ. ψιθυρισμός.⁶

5. לְעַלְמֵי. *Perpetuo.* Ο΄. εἰς τέλος. Ἀ. εἰς ἵκος.⁷

7. חַבְדֵּי. *Habitationem ejus.* Ο΄. τὸν τόπον

⁸³ Euseb. Nobil. affert: Ἀ. ὑψηλῶς. Σ. ὡς τὰ ὑψηλά. Cod. 264: Ἀ. ὑψηλῶς. Syro-hex.: Ἀ. Σ. ὡς τὰ ὑψηλά (מִן הַשָּׁמַיִם). ⁸⁴ Nobil. ⁸⁵ Euseb., Theodoret., Nobil., Reg. unus. ⁸⁶ Syro-hex. + חֲבֵל! חֲבֵל! מִסְחָחֵם מִן הַיְיָ. ⁸⁷ Montef. edidit: Ἀ. ἀπὸ ὄπισθεν λοχευομένων ἤγαγεν αὐτόν. Σ. ἀκολουθοῦντα κ.τ.έ., notans: "Sic MSS. Regii et Drusius." Sed Drusius post Nobil. affert: Σ. ἀκολουθοῦντα κ.τ.έ. Ἀ. τῶν ἐν γαστρὶ ἔχόντων. Etiam Vat.: Σ. τῶν ἐγκυμόνων. Ἀ. τῶν ἐν γ. ἔχόντων. ⁸⁸ Theodoret., Nobil. Syro-hex. מִן נַפְסֵי חַבְדֵּי. ⁸⁹ Sic Comp., Ald., Theodoret., Syro-hex., et codd. Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 50: "Non habet, ἐν τῇ συνέσει, ut scribitis, numero singulari, sed ἐν ταῖς συνέσει, quod intelligentias sonat, sicut habetur in Hebraeo BATHABUNOTH." ⁹⁰ Euseb. Nobil. affert: Ἀ. και ἐν φρονήσει. Coisl. unus: Ἀ. Σ. ἐν τῇ φρονήσει. Coisl. alius: Ἀ. Σ. Σ. ἐν τῇ φρονήσει. ⁹¹ Montef. ex Eusebio edidit: Σ. κατὰ τὴν ἀπ. τῆς κ. αὐτοῦ, και κατὰ τὴν

καθαρίστηα τῶν χ. αὐτοῦ ὠδ. αὐτοῦ. Sed locutio, κατὰ τὴν καθαρίστηα τῶν χ. αὐτοῦ, ex alio loco, Psal. xvii. 21, adscita esse videtur. Correximus ex Coislinianis modo laudatis. ⁹² Nobil. Minus probabiliter Heraclæota in *Catena PP. GG.*, T. II, p. 630: Ἀντι δὲ τοῦ, ἐν συνέσει, Ἀκ., εὐφρόνησει (ἐν φρονήσει) Σὺμ., ἐν ταῖς συνέσειν Θεοδ., ἐν ἀπλότητι τῆς καρδίας αὐτοῦ.

PSALM. LXXVIII. ¹ Syro-hex. + אֶשָׁף! אֶשָׁף! מִזְמֹר. ² "Coisl. duo, quorum unus Ἀ. Σ. tantum habet."—*Montef.* ³ Euseb. Hieron. vero in Epist. ad Sun. et Fret. 51: "Ceterum in Hebraeo LIIX scriptum habet, quod Aquila vertit λιθόριον [in MSS. etiam λιθόριον], id est, acervum et cumulum lapidum, quibus vineae et agri purgari solent." Syro-hex. habet: Ἀ. in acervum (חֲבֵל). Σ. εἰς δρυμούς (חֲבֵל). Cf. Hex. nostra ad Jerem. xxvi. 18. Mich. i. 6. iii. 12. ⁴ Syro-hex. + תְּבֵלָה. ⁵ "Codex unus." Cf. ad Pal. xi. 2. ⁶ Syro-hex. + חֲבֵל! חֲבֵל! ⁷ Idem: + חֲבֵל! חֲבֵל!.

- αὐτοῦ. Ἄ. (τὸ) ὠραῖον αὐτοῦ. Σ. (τὴν) καλ-
 λονὴν αὐτοῦ. Θ. (τὴν) εὐπρέπειαν αὐτοῦ.⁸
8. בָּהָר יִקְדָּמוּנוּ בְּרַחֲמֶיךָ כִּי לָלוּנוּ מֵאָר. Cito
 praeveniant nos misericordiae tuae, nam at-
 tenuati sumus valde. Ὁ. ταχὺ προκαταλα-
 βέτωσαν ἡμᾶς οἱ οἰκτιρμοὶ σου, ὅτι ἐπταχεύ-
 σαμεν σφόδρα. Σ. τάχυνον, προκαταλαβέτω
 ἡμᾶς τὰ ἐλέη σου, ὅτι ἡτοιγήσαμεν σφόδρα.⁹
9. עַל־דְּבַר כְּבוֹד. Propter gloriam. Ὁ. ἔνεκα τῆς
 δόξης. Ἄ. Ε'. διὰ τὸν λόγον (τῆς δόξης).¹⁰
10. לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם. Quare dicunt gentes?
 Ὁ. μήποτε εἴπωσιν ἐν τοῖς ἔθνεσι. Οἱ ἄλλοι
 εἰς τί λέγει τὰ ἔθνη;¹¹

PSALM. LXXIX (Hebr. lxxx).

1. לַמְּנַצֵּחַ אֶל־שִׁשְׁנָיִם יְדוּת לְאַסָּף מִזְמוֹר. Prae-
 centori super Sosannim testimonii τῷ Ασάφ
 canticum. Ὁ. εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν ἀλλοιω-
 θησομένων μαρτύριον τῷ Ἀσάφ, ψαλμὸς [ὑπὲρ
 τοῦ Ἀσσυρίου]. Ἄ. τῷ υἱοποιῷ ὑπὲρ τῶν κρί-
 νων μαρτυρίας τοῦ Ἀσάφ μελώδημα.¹ Σ. . . ὑπὲρ
 τῶν ἀνθῶν μαρτυρία. . .²
2. הִאֲזִינָה. Ausculta. Ὁ. πρόσχες. Ἄ. Σ.
 ἐνοτίζου.³
- הַגָּד כִּצְאֵן יוֹשֵׁף. Qui ducis tanquam gregem Jose-
 phum. Ὁ. ὁ ὀδηγῶν ὡσεὶ πρόβατα τὸν Ἰωσήφ.
 Ἄ. . . ὡς ποίμνιον Ἰωσήφ. Σ. . . ὡς ποίμνια
 τὸν Ἰωσήφ.⁴ Θ. ὁ καθοδηγῶν ὡσεὶ πρόβατον
 τὸν Ἰωσήφ.⁵

- 2, 3. יָשַׁב הַכְּרֻבִים הוֹפְעֵהָ : לְפָנֵי אַפְרַיִם וּבִנְיָמִן וְיִשָּׁשָׁר וּמְנַשֶּׁה. Qui insides cherubim, epandē. Coram
 Ephraim et Benjamin et Manasse. Ὁ. ὁ καθή-
 μενος ἐπὶ τῶν χερουβὶμ ἐμφάνησι, ἐναντίον
 Ἐφραΐμ καὶ Βενιαμὴν καὶ Μανασσῆ. Ἄ. κα-
 θήμενε τοῖς χερουβὶμ, ἐπιφάνησι εἰς πρόσωπον
 Ἐφραΐμ καὶ Βενιαμὴν καὶ Μανασσῆ.⁶
5. פִּמְבִּישׁ. Fumabis (irasceres). Ὁ. ὀργίζῃ. Ἄ. Σ.
 καπίσεις.⁷
- עֲמָה. Populi tui. Ὁ. τοῦ δούλου σου. Ἄ. Σ. Θ.
 τοῦ λαοῦ σου.⁸
6. הִאֲכִלְתָּם לֶחֶם דִּמְעָה וַתִּשְׁקֹמוּ בְדַמְעוֹת שְׁלֵישׁ. Cibas eos pane lacrymarum, et rigas eos lacry-
 mis modiatim (largissime). Ὁ. ψωμίεις ἡμᾶς
 ἄρτον δακρύων, καὶ ποτιεῖς ἡμᾶς ἐν δάκρυσιν
 ἐν μέτρῳ (Ἄ. τρισσός, ἅ. τρισσός⁹). Σ. ἐψώμισας
 ἡμᾶς ἄρτον δακρύων, καὶ ἐπότισας ἡμᾶς μετὰ
 δακρύων μέτρῳ.¹⁰
7. מְדוֹן. Contentionem. Ὁ. εἰς ἀντιλογίαν. Σ.
 διὰ μάχης.¹¹
- וְאֵיבֹיבוּ יְלַעְגוּ לָמוֹ. Et hostes nostri subsannant
 sibi. Ὁ. καὶ οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν ἐμυκτηρίσαν
 ἡμᾶς. Σ. καὶ οἱ μισούντες ἡμᾶς καταλαλοῦσιν ἀκω-
 λύτως.¹²
10. פִּגְיַת לְפָנֶיהָ. Purgasti (terram) coram ea. Ὁ.
 ὠδοποίησας ἔμπροσθεν αὐτῆς. Σ. ἀπεσκεύασας
 ἔμπροσθεν αὐτῆς.¹³
- וַתִּשְׂרַשׁ שָׁרְשֶׁיהָ. Et egit radices suas. Ὁ.
 καὶ κατεφύτευσας τὰς ρίζας αὐτῆς. Σ. καὶ
 ἔρριξοβόλησας τὰς ρίζας αὐτῆς.¹⁴

⁸ Theodoret., Nobil., Regii duo. Syro-hex. ܘܗܘܘܢ ܘܥܘܠܐܘܝܢ. ⁹ Euseb. Syrus affert: Σ. ὅτι ἡτοιγή-
 σαμεν (ܘܗܘܘܢ ܘܥܘܠܐܘܝܢ). ¹⁰ Syro-hex. ܘܗܘܘܢ ܘܥܘܠܐܘܝܢ. ¹¹ Nobil., Reg. unus. Theodoret.: Οἱ δὲ
 ἄλλοι ἐμνηνεύται ὡς γεγενημένον τοῦτο εἰρήκασιν· εἰς τί λέγει τὰ
 ἔθνη; Syrus affert: Ἄ. Σ. Ε'. εἰς τί ἐρεῖ (ܘܗܘܘܢ ܘܥܘܠܐܘܝܢ).
 PSALM. LXXIX. ¹ Syro-hex. ܘܗܘܘܢ ܘܥܘܠܐܘܝܢ. Euseb. affert: Ἄ. ὑπὲρ
 τῶν κρίνων (non ἐπὶ κρίνων, ut Montef. edidit) μαρτυρία. Cf. ad
 Psal.lix. 1. In textu τῶν Ὁ haec, ὑπὲρ τοῦ Ἀσσυρίου, desunt in
 Syro-hex. et Psalt. Gall. ² Euseb. ³ Syro-hex. ܘܗܘܘܢ ܘܥܘܠܐܘܝܢ.

ܘܗܘܘܢ ܘܥܘܠܐܘܝܢ. ⁴ Nobil., Vat. ⁵ Euseb. Nobil., Vat.: Θ. ὡσεὶ
 πρόβατον Ἰωσήφ. ⁶ Euseb. Syro-hex. affert: Ἄ. Σ. εἰς
 πρόσωπον (ܘܗܘܘܢ ܘܥܘܠܐܘܝܢ). ⁷ Syro-hex. ܘܗܘܘܢ ܘܥܘܠܐܘܝܢ. ⁸ Euseb.
⁹ Syro-hex. ܘܗܘܘܢ ܘܥܘܠܐܘܝܢ. ¹⁰ Euseb. Theodoret.:
 Exod. xiv. 7 in Syro-hex. ¹¹ Euseb. Theodoret.:
 Οἱ ἄλλοι· ἐψώμισας κ.τ.ε., quod ad verba praeterita ἐψώμισας
 et ἐπότισας pertinere videtur. Etiam Euthym.: Ἀκόλα δὲ
 καὶ Σ. ἐψώμισας καὶ ἐπότισας εἶπον. ¹² Nobil. "Sic
 Reg. unus ex Theodoro, Theodoretus editus, et Drusius."
 —Montef. Theodoretus editus nil habet. ¹³ Syro-hex.
 ܘܗܘܘܢ ܘܥܘܠܐܘܝܢ ܘܗܘܘܢ ܘܥܘܠܐܘܝܢ. ¹⁴ Euseb. Idem.

- 11. **וַיַּעַנְפֵיהָ אֲרוֹי־אֵל.** *Et rami ejus (facti sunt instar) cedrorum Dei.* Ο. *καὶ αἱ ἀναδενδράδες αὐτῆς τὰς κέδρους τοῦ θεοῦ.* 'Α. *καὶ παραφυάδες αὐτῆς κέδροι ἰσχυροῦ.* Σ. *οἱ δὲ κλάδοι αὐτῆς ὡς οἱ κέδροι τοῦ θεοῦ.*¹⁵
- 12. **תְּשַׁלַּח קַצְיִירֶיהָ.** *Emisit palmites suos.* Ο. *ἐξέτεινε τὰ κλήματα αὐτῆς.* 'Α. *ἀποστειλὲθ' ἄριστον αὐτῆς.* Σ. Σ'. *ἐξέτεινε τὰς χαιτάς αὐτῆς.* Θ. Ε'. *ἐξαπέστειλε τὰ κλήματα αὐτῆς.*¹⁶
- 14. **וַיִּרְעַבָה שְׂדֵי יַרְעָבָה.** *Arrosit eam porcus de silva, et fera agri depavit eam.* Ο. *ἐλυμῆνατο αὐτὴν σὺς (alia exempl. ὤς) ἐκ δρυμοῦ, καὶ μονὶδς ἄγριος κατενεμήσατο αὐτήν.* Σ. *κατενεμήσατο αὐτὴν ὤς ἐκ δρυμοῦ, καὶ μονὶδς ἄγριος κατεβροσκήσατο αὐτήν.*¹⁷ "Αλλος κατεβροσκήθη αὐτῆς χοῖρος.¹⁸
- וַיִּזְוּ שְׂדֵי אַגְרֵיהָ.** *Et fera agri.* Ο. *καὶ μονὶδς ἄγριος.* 'Α. *καὶ παντοδαπὸν χώρας.* Aliter: 'Α. *καὶ ζῶα χώρας.*¹⁹ Σ. (καὶ) *ζῶα ἐρημίας.*²⁰ Ε'. (καὶ) *δυναγρος.*²¹
- 17. **כְּסִירְחָה.** *Succisa.* Ο. *καὶ ἀνεσκαμμένη.* 'Α. *succisa.* Σ. *τέτμημένη.*²²
- 19. **תְּחַיִּינוּ וּבְשִׂמְחָה יִקְרָא.** *Refocillet nos, et nomen tuum invocabimus.* Ο. *ζώσεις ἡμᾶς, καὶ τὸ ὄνομά σου ἐπικαλεσόμεθα.* Σ. *ζώσεις ἡμᾶς, καὶ τῷ ὀνόματί σου κληθησόμεθα.*²³

PSALM. LXXX (Hebr. lxxxii).

- 1. **לְמַנְצֵיחַ עַל-הַתְּהִייתָ לְאַקֶּשֶׁת.** *Praeentori super Gittith τῷ Asaph.* Ο. *εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν ληγῶν ψαλμὸς τῷ 'Ασάφ.* 'Α. *τῷ ἠκοοῦν ἐπὶ τοῦ ληνοῦ τοῦ 'Ασάφ.*¹
- 2. **הִרְנִינוּ.** *Jubilate.* Ο. *ἀγαλλιᾶσθε.* 'Α. *αἰνοποιεῖτε.* Σ. *εὐφημεῖτε.*²
- הָרִיעוּ.** *Vociferamini.* Ο. *ἀλαλάξατε.* Σ. *σημάνατε.*³
- 3. **לְנַעֵם עַם-בְּנָבֶל כְּנֹר וְתַנְתְּרָן וְתִזְמֹרָה.** *Proferte cantum, et date tympanum, citharam suavem cum pablio.* Ο. *λάβετε ψαλμόν, καὶ δότε τύμπανον, ψαλτήριον τερπνὸν μετὰ κιθάρας.* 'Α. *ἄρατε μελωδίαν, καὶ δότε τύμπανον, κιθάραν εὐπρεπῆ μετὰ νάβλης.* Σ. *ἀναλάβετε φῶδὴν, καὶ διάδοτε τύμπανον, λύραν ἠδείαν μετὰ νάβλης.*⁴
- 4. **תִּקְעוּ בְּחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בְּכֶסֶף לְיוֹם הַגִּינוּ.** *Clangite in novilunio buccina, in plenilunio die festi nostri.* Ο. *σαλπύσατε ἐν νεομηνίᾳ σάλπιγγι, ἐν εὐσήμῃ ἡμέρᾳ ἑορτῆς ὑμῶν.* 'Α. Σ. *ἠχήσατε ἐν πάσῃ νεομηνίᾳ κερατῆ, ἐν πασελήνῃ ἐν ἡμέρᾳ ἑορτῆς ὑμῶν.*⁵
- 5. **כִּי חָק.** *Quia statutum.* Ο. *ὅτι πρόσταγμα.* 'Α. *ὅτι ἀκρίβασμα.*⁶

Haec lectio ad hunc diem in contextu Eusebiano delituit. Locus est: 'Αντὶ δὲ τοῦ, ὠδοποιήσας ἔμπροσθεν αὐτῆς, ὁ Σύμμαχος, ἀπεσκέυσας ἔμπροσθεν αὐτῆς, ἠρμήνευσεν· εἴτ' ἐπήγαγεν καὶ ἐριζοβόλησας τὰς βίβλας αὐτῆς. ¹⁵ Syro-hex. **וְיִרְעַבָה שְׂדֵי יַרְעָבָה.** ¹⁶ Nobil., Vat. Euseb.: 'Ο δὲ Σ. ἀντὶ τοῦ, τὰ κλήματα, τὰς χαιτάς αὐτῆς, φησὶν, ἐξέτεινεν ἕως θαλάσσης. Hieron.: *expandit comas suas.* ¹⁷ Euseb. Ad vocab. μονὶδς Syro-hex. scholium affert: "Μονὶδς (μονιδος) est fera ferocissima; sola enim incedit: exinde vocata est μονιδς, quod interpretatur solitaria." Theodoretus: *Μονιδόν δὲ ἄγριον καλεῖ τὸν καθ' ἑαυτὸν διάγροντα σὺν, ὃς τῶν ἄλλων ἐστὶν ἀγριώτερος, ἀτε δὴ καὶ τὴν πρὸς αὐτοῦς κοινωνίαν ἀποστρεφόμενος.* ¹⁸ Colb. ¹⁹ Euseb.: 'Αντὶ δὲ τοῦ, καὶ μονιδς ἄγριος, ὁ 'Ακύλας, καὶ παντοδαπὸν χώραν, ἠρμήνευσάτο. Leviter discrepat Hieron. ad Jesai. lxxvi. 10: "In Psal. lxxix, ubi in nostris et Graecis codicibus legitur μονιδς ἄγριος, in Hebraico scriptum est ZIZ SADAI, quod Aquila transtulit,

παντοδαπὸν χώρας, hoc est, omnimodum regionis." Cf. ad Psal. xlix. 11. Alteram lectionem affert Syrus noster: **וְיִרְעַבָה שְׂדֵי יַרְעָבָה.** ¹ Hieron. vertit: *et omnes bestias agri.* ²⁰ Nobil. affert: *σὺς ἐκ δρυμοῦ]* Σ. *ζῶα ἐρημίας.* Hanc lectionem ad **וַיִּזְוּ שְׂדֵי יַרְעָבָה** potius quam ad **וַיִּרְעַבָה שְׂדֵי יַרְעָבָה** pertinere probabiliter opinatur Montef. ²¹ Syro-hex. sine nom. interp. affert: **וְיִרְעַבָה שְׂדֵי יַרְעָבָה.** Cf. ad Psal. xlix. 11. ²² Syro-hex. **וְיִרְעַבָה שְׂדֵי יַרְעָבָה.** ²³ Euseb. **וְיִרְעַבָה שְׂדֵי יַרְעָבָה.** ¹ Syro-hex. **וְיִרְעַבָה שְׂדֵי יַרְעָבָה.** Cf. ad Psal. viii. 1. lxxxiii. 1. ² Theodoret., Nobil. ³ Syro-hex. **וְיִרְעַבָה שְׂדֵי יַרְעָבָה.** Cf. Hex. nostra ad Joel ii. 1. ⁴ Euseb. Ad Symmachum pro *didote*, aoristum διάδοτε assumimus ex Syro-hex., qui affert: **וְיִרְעַבָה שְׂדֵי יַרְעָבָה.** ⁵ Syro-hex. **וְיִרְעַבָה שְׂדֵי יַרְעָבָה.** ⁶ Syro-hex. **וְיִרְעַבָה שְׂדֵי יַרְעָבָה.** ⁶ Idem: **וְיִרְעַבָה שְׂדֵי יַרְעָבָה.** Cf. Hex. ad Prov. vii. 20.

6. **עֲדוֹת בְּיְהוֹסֵף שָׁמוּ.** *Praeceptum in Josepho posuit illud.* Ο'. μαρτύριον ἐν τῷ Ἰωσήφ ἔθετο αὐτόν. Σ. μαρτυριαν διὰ τοῦ Ἰωσήφ ἔταξεν αὐτό.⁷

בְּצִאתוֹ עַל-אֶרֶץ מִצְרַיִם. *Quum exiret (Deus) contra terram Aegypti.* Ο'. ἐν τῷ ἐξελεῖν αὐτὸν ἐκ γῆς Αἰγύπτου. Ἄ. Σ. ἦνικα ἐξῆλθεν εἰς γῆν Αἰγύπτου.⁸

7. **הַיְסוּרֹתַי מִסְּבֵל שְׁכַמּוֹ כַּפָּיו מִדּוֹד תַּעֲבֹרְנָה.** *Removi ab onere humerum ejus, manus ejus a corbe (bajulatorio) discesserunt.* Ο'. ἀπέστησεν ἀπὸ ἄρσεων τὸν νῶτον αὐτοῦ, αἱ χεῖρες αὐτοῦ ἐν τῷ κοφίνῳ ἐδούλευσαν. Ἄ. ἀπέστησα ἀπὸ βασταγάματος ὤμων αὐτοῦ...⁹ Σ. παρεῖλον ἀπὸ βασταγαμοῦ τὸν ὤμον αὐτοῦ, αἱ χεῖρες αὐτοῦ κοφίνου ἀπηλλάγησαν.¹⁰

8. **אָעֲנָה בְּכִתָּר רַעַם.** *Exaudi te in latibulo tonitruu.* Ο'. ἐπήκουσά σου ἐν ἀποκρύφῳ καταιγίδος. Ἄ. ἐπήκουσά σου ἐν ἀποκρύφῳ βροντῆς.¹¹ Σ. ἐπήκουσά σου διὰ κρυφάίας βροντῆς.¹²

עַל-מֵי מְרִיבָה. *Ad aquas contentionis.* Ο'. ἐπὶ ὕδατος ἀντιλογίας. Σ. ἐπὶ ὕδατος τῆς Μερρᾶς. Aliter: Σ. τῆς μάχης.¹³

10. **לֹא-יְהִיָּה בְּךָ אֵל זָר.** *Non erit in te Deus alienus.* Ο'. οὐκ ἔσται ἐν σοὶ θεὸς πρόσφατος. Ἄ. οὐκ ἔσται ἐν σοὶ ἰσχυρὸς ἀλλότριος. Σ. μὴ ἔστω ἐν σοὶ θεὸς ξένος.¹⁴
וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל נָכָר. *Et non adorabis*

Deum peregrinum. Ο'. οὐδὲ προσκυνήσεις θεῷ ἄλλοτρίῳ. Σ. μὴδὲ προσκυνήσης θεῷ ψευδί.¹⁵

12. **לֹא-שָׁמַע עַמִּי לְקוֹלִי וְיִשְׂרָאֵל לֹא-אָבָה לִּי.** *Et non audivit populus meus vocem meam, et Israel non obtemperavit mihi.* Ο'. καὶ οὐκ ἤκουσεν ὁ λαὸς μου τῆς φωνῆς μου, καὶ Ἰσραὴλ οὐ προσέσχε μοι. Σ. οὐχ ὑπήκουσε δὲ ὁ λαὸς μου τῆς φωνῆς μου, καὶ Ἰσραὴλ οὐκ ἐπέισθη μοι.¹⁶

13. **וְאִשְׁלַחְהוּ בְּשָׁרֵירוֹת לִבָּם וְלֹא בְּמַוְעֵצוֹתֵיהֶם.** *Et dimisi eum in perversicacia cordis sui, ut sequerentur consilia sua.* Ο'. καὶ ἐξαπέστειλα αὐτοὺς κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα τῶν καρδιῶν αὐτῶν, πορεύσονται ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτῶν. Ἄ. καὶ ἐξαπέστειλα αὐτὸν ἐν σκολιότητι καρδίας αὐτοῦ, πορεύσονται ἐν βουλεύμασιν αὐτῶν.¹⁷ Σ. ἀφήκα οὖν αὐτοὺς τῇ ἀρεσκείᾳ τῆς καρδίας αὐτῶν, ὀδεύειν ταῖς βουλαῖς αὐτῶν.¹⁸

14. **לֵי.** *Utinam.* Ο'. εἰ. Ἄ. Σ. ὄφελον (s. εἶθε).¹⁹

15. **בְּמַעַשׂ אוֹיְבֵיהֶם אֲנִינֵנִי וְעַל-צָרֵיהֶם אֲשִׁיב יָדִי.** *Brevi inimicos eorum depressissem, et adversus hostes eorum vertissem manum meam.* Ο'. ἐν τῷ μηδενὶ ἂν τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν ἐταπεινώσω, καὶ ἐπὶ τοὺς θλίβοντας αὐτοὺς ἐπέβαλον ἂν τὴν χεῖρά μου (Ἄ. χεῖράς μου. Σ. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'²⁰). Σ. ἐν ὀλιγίστῳ ἂν ἐχθροὺς αὐτῶν ἤττησα, καὶ ἐπὶ τοὺς ἐναντίους αὐτῶν ἀνέστρεψα ἂν τὴν χεῖρά μου.²¹

⁷ Euseb. ⁸ Syro-hex. **لَا إِلٰهَ إِلَّا هُوَ. هُوَ الْوَحِيدُ لَا شَرِيكَ لَهُ.** ⁹ Idem: **لَا إِلٰهَ إِلَّا هُوَ الْوَحِيدُ لَا شَرِيكَ لَهُ.** ¹⁰ Euseb. Syro-hex. affert: **صَحَّ مَعَهُ لِقَوْمِهِ** (صَحَّ مَعَهُ لِقَوْمِهِ). ¹¹ Euseb., qui notat: καὶ ἡ Ε' ἔκδοσις ὁμοίως. ¹² Theodoret. affert: Σ. ἐπ. σε διὰ κρ. βροντῆς καὶ οἱ ἄλλοι δὲ τὴν βρόντησιν ὁμοίως τεθείκασιν. In Catena Parisiensi invenimus: Σ. ἐπ. σου διὰ κρυφίας βρ. Syrus affert: Ἄ. Σ. διὰ βροντῆς κρυφάίας (s. ἀποκρύφου) **صَحَّ مَعَهُ لِقَوْمِهِ**. ¹³ "Sic Colbert. στιχηρῶς scriptus. Cur autem Symmachus **מְרִיבָה** expresserit **Μερρᾶς**, non difficile est augurari: nempe illam aquam habuit pro ea quae **מְרִיבָה** vocatur Exod. xv. 23."—Montef. Lectio τῆς **Μερρᾶς** valde suspecta

est, praesertim cum Syrus noster afferat: **وَالْوَحِيدُ**. Idem ad Ezech. xlviii. 28 Symmacho tribuit **وَالْوَحِيدُ**, ἀντιλογίας. ¹⁴ Euseb. Dissentire videtur Syro-hex., qui habet: Ἄ. ξένος (**صَحَّ**). ¹⁵ Colb. στιχηρῶς scriptus: Σ. μὴδὲ πρ. θεῷ ἄλλοτρίῳ. Corteximus ex Syro-hex., qui affert: Σ. ψευδί (**وَالْوَحِيدُ**). ¹⁶ Euseb. Syro-hex. affert: **وَالْوَحِيدُ**. ¹⁷ Nobil. Theodoret. affert: Ἄ. καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτοὺς ἐν σκ. κ. αὐτῶν, κ. τ. ε. Codd. 264, 268: Ἄ. ἐξαπέστειλα αὐτὸν (αὐτοὺς Cod. 268) ἐν σκ. καρδίας. ¹⁸ Euseb., Theodoret., Nobil. Syrus affert: Σ. ἐν τῇ ἀρεσκείᾳ (**وَالْوَحِيدُ**). ¹⁹ Syro-hex. **ه. ه. ه.** ²⁰ Cf. Hex. ad Job. xvi. 4. ²¹ Vat. ²² Euseb. Syro-hex. **وَالْوَحِيدُ**

16. **מִשְׁנֵאֵי יְהוָה יִכְתְּשׁוּ־לָוּ.** *Osores Jovae simulassent ei.* Ο'. οἱ ἐχθροὶ κυρίου ἐψεύσαντο αὐτῷ. Ἄ. μισοποιοῦντες κύριον ἀρνήσονται αὐτόν.²² Σ. μισοποιοὶ κυρίου. οἱ ψευδάμενοι αὐτῷ.²³

וַיְהִי עֵתָם לְעוֹלָם. *Et fuisset tempus (felicitas) eorum in aeternum.* Ο'. καὶ ἔσται ὁ καιρὸς αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα. Σ. ἀλλ' ἔσται ὁ καιρὸς αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα.²⁴

PSALM. LXXXI (Hebr. lxxxii).

1. **אֱלֹהִים נִצָּב בַּעֲדַת־אֱלֹ בְקָרֵב אֱלֹהִים יִשְׁפֹּט.** *Deus surrexit in concilio Dei, in medio deorum (regum) judicat.* Ο'. ὁ θεὸς ἔστη ἐν συναγωγῇ θεῶν, ἐν μέσῳ δὲ θεοῦ διακρινεῖ. Ἄ. θεὸς ἔστη ἐν συναγωγῇ ἰσχυρῶν, ἐν ἐγκάτῳ κύριος κρινεῖ. Σ. ὁ θεὸς κατέστη ἐν συνδῶφ θεοῦ, ἐν μέσοις θεοῦ (fort. θεοῖς) κρίνων.¹
3. **רָל וַיְתוֹס.** *Pauperem et pupillum.* Ο'. ὀρφανὸν καὶ πτωχόν. Ἄ. ἀραιῷ καὶ ὀρφανῷ. Σ. ἀτόνῳ καὶ ὀρφανῷ. Θ. πτωχὸν καὶ ὀρφανόν.²
5. **וַיִּנְדְּוּ כָל־מוֹסְדֵי אָרֶץ.** *Vacillant omnia fundamenta terrae.* Ο'. σαλευθήσονται πάντα τὰ θεμέλια τῆς γῆς. Σ. περιτραπήσεται πάντα τὰ θεμέλια τῆς γῆς.³
7. **אֲנִי נֶאֱדָם תְּמוֹתָן וַיִּתְחַד הַשָּׂרִים תִּפְלוּ.** *Profecto sicut homo (vulgaris) moriemini, et sicut unus principum cadetis.* Ο'. ὑμεῖς δὲ ὡς ἀνθρωποὶ ἀποθνήσκετε, καὶ ὡς εἷς τῶν ἀρχόντων πίπτετε. Σ. οὕτως δὲ ὡς ἀνθρωποὶ ἀποθανείσθε, καὶ ὡς εἷς τῶν ἀρχόντων πεσεῖσθε.⁴

8. **קָרְמָה אֱלֹהִים שִׁפְטָה הָאָרֶץ כִּי־אַתָּה תִּנְחַל.** *Surge, Deus, judica terram, quoniam tu possessionem habes in omnibus gentibus.* Ο'. ἀνάστα, ὁ θεὸς, κρίνον τὴν γῆν, ὅτι σὺ κατακληρονομήσεις ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν. Σ. στήθι, ὁ θεὸς, κρίνων τὴν γῆν σὺ γὰρ κληροῦχῆσαι πάντα τὰ ἔθνη.⁵

PSALM. LXXXII (Hebr. lxxxiii).

1. **שִׁיר מְזִמּוֹר לְאַסָּף.** *Carmen cantici τῷ Asaph.* Ο'. ῥῶδη ψαλμοῦ τῷ Ἀσάφ. Σ. ῥῆμα cantici τοῦ Ἀσάφ.¹
2. **וְאַל־תִּשְׁקָט.** *Neque quiescas.* Ο'. μηδὲ καταπραΰνης. Ἄ. (καὶ) μὴ καθησυχάσης.² Σ. (καὶ) μὴ ἡρεμήσης.³
3. **כִּי־הִנֵּה אוֹיְבֶיךָ יְהַמְיוֹן וּמְשִׁנְאֵיךָ נִשְׂאוּ רֹאשׁ.** *Quia ecce! inimici tui tumultuantur, et osores tui extollunt caput.* Ο'. ὅτι ἰδοὺ οἱ ἐχθροὶ σου ἤχησαν, καὶ οἱ μισοῦντές σε ἤραν κεφαλὴν. Ἄ. ὅτι ἰδοὺ οἱ ἐχθροὶ σου ἄκλασαν, καὶ μισοποιοῦντές σε ἤραν κεφαλὴν. Σ. ἰδοὺ γὰρ οἱ ἐχθροὶ σου συνηχούσιν, καὶ οἱ μισοῦντές σε ἐπαίρουσι κεφαλὴν.⁴
4. **עַל־עַיְמָה יַעֲרִימוּ כֹּד וַיִּתְעַבְּוּ עַל־צַפְּוֹנֶיךָ.** *Contra populum tuum callidum faciunt consilium, et consultant contra absconditos tuos.* Ο'. ἐπὶ τὸν λαόν σου κατεπανουργέσαντο γνώμην, καὶ ἐβουλεύσαντο κατὰ τῶν ἀγίων σου. Σ. κατὰ τοῦ λαοῦ σου πανούργως ὀμιλοῦσι, καὶ συμβουλεύονται κατὰ τοῦ ἀποκρύφου σου. Ἄ... κατὰ τοῦ συγκεκρυμμένου σου.⁵

♦ **Λοο.** Scilicet vitiosam scripturam ἦτοσα pro ἦτησα interpretatus est. ²² Nobil., et sine pronom. Theodoret.

²³ Euseb., Theodoret.

²⁴ Theodoret.

• PSALM. LXXXI. ¹ Euseb. Syro-hex. affert: Ἄ. ἰσχυροῦ (ساحر). Nobil.: Ἄ. ἐν ἐγκάτῳ.

² Nobil., qui

ad Sym. cum Cod. 264 mendose legit ἀγόνῳ. Syro-hex. affert: Σ. καὶ ἀτόνῳ (الاطون). Cf. ad Psal. lxxviii. 8).

³ Montef. ex Corderio. Cf. ad Psal. ix. 27. xxix. 7. Absurde Euthym.: τοῦτο ὁ Σ. οὕτως ἐξέδωκεν ταραξὺ τὴν γῆν

διὰ τοὺς ἐνοικοῦντας ἐν αὐτῇ.

⁴ Theodoret. affert: Σ. ὑμεῖς

δὲ ὡς κ.τ.ε. Nobil.: Σ. ὡς ἀνθρωποὶ κ.τ.ε. Correximus e Catena Paris. modo laudata.

⁵ Montef. ex Corderio.

PSALM. LXXXII. ¹ Syro-hex. **سجد الى وسجد.**

♦ **سجد.** ² Euseb. ³ Theodoret., Nobil. Euseb.

mendose affert: μὴ ἡρημήσης.

⁴ Euseb. Nobil. affert:

Σ. συνηχούσιν ἀντὶ τοῦ, συμφωνοῦσιν.

⁵ Nobil. Theodoret. affert: Σ. κατὰ τοῦ ἀποκρύφου σου.

Ἄ. κατὰ τοῦ συγκεκρυμμένου σου. Οὕτω καὶ ὁ Θεοδοσίωv. Syro-hex. **سجد الى.**

5. אָמְרוּ לָכֵן וַנִּכְתִּידם מִגֹּיִם. *Dicunt: Venite et deleamus eos, ne sint gens.* Ο'. εἴπαρ δεῦτε καὶ ἐξολοθρεύσωμεν αὐτοὺς ἐξ ἔθνους. Σ. λέγουσι συνέλθετε, ἀφανείς ποιήσωμεν, μὴ ὧσιν ἔθνος.⁶

7. אַגָּרִים. *Et Agareni.* Ο'. καὶ οἱ Ἀγαρηνοί. Σ. καὶ οἱ ἐξ Ἀγαρ.⁷

8. פְּלִשְׁתִּים. *Philistaea.* Ο'. καὶ ἀλλόφυλοι. Ἀ. Σ. Φυλιστιαία.⁸

9. גַּם-אַשּׁוּר. *Etiam Assyria.* Ο'. καὶ γὰρ καὶ Ἀσσοῦρ. Ἀ. Θ. καίγε Ἀσσοῦρ. Σ. ἐτι καὶ Ἀσσοῦρ.⁹

נִלְוָה עִמָּם. *Adjunxit se illis.* Ο'. συμπαραέγετο μετ' αὐτῶν. Ἀ. συνετίθειτο (s. συνέκειτο) αὐτοῖς.¹⁰

הָיוּ זָרוּעַ לְבָנֵי-לוֹט. *Fuerunt auxilio filiis Lot.* Ο'. ἐγενήθησαν εἰς ἀντίληψιν τοῖς υἱοῖς Λώτ. Ἀ. ἐγένοντο βραχιῶν τοῖς υἱοῖς Λώτ.¹¹ Σ. ἐγένοντο σύμμαχοι τοῖς υἱοῖς Λώτ.¹²

11. נִשְׂמְדוּ בְעֵינֵי-דָאָר הָיוּ דַמְן לְאַדְמָה. *Deleti sunt in En-Dor, fuerunt stercus terrae.* Ο'. ἐξωλοθρεύθησαν ἐν Ἀενδώρ, ἐγενήθησαν ὡσεὶ κόπρος τῇ γῆ. Ἀ. ἐξέτριβησαν ἐν Ἀενδώρ, ἐγενήθησαν κόπριον τῆς χθονός.¹³

13. אֵת נְאוֹתַי. *Domicilia.* Ο'. τὰ θυσιαστήριον. Alia exempl. τὸ ἅγιαστήριον.¹⁴ Σ. (τῆν) διαίταν.¹⁵

16. וּבְכֹסֵפֶתְךָ תְּבַהֵלֵם. *Et turbine tuo perterrefacies eos.* Ο'. καὶ ἐν τῇ ὀργῇ σου ταραξίσεις αὐτούς. Σ. καὶ ἐν τῇ λαλαπί σου ἐπέξεις αὐτούς.¹⁶

17. פְּנֵיהֶם. *Facies eorum.* Ο'. τὰ πρόσωπα αὐτῶν. Ἀ. Σ. ὁμοίως τοῖς Ο'. Θ. πρόσωπα.¹⁷

18. יִחְפְּרוּ. *Erubescant.* Ο'. ἐντραπήτωσαν. Σ. κατηγορησονται.¹⁸

19. כִּי-אֶתֶּם שְׂמֵךְ יְהוָה. *Quod nomen tuum ipsius, Jova.* Ο'. ὅτι ὄνομά σοι κύριος. Ἀ. Σ. Θ. (ὅτι) σοὶ ὄνομα, κύριε.¹⁹

PSALM. LXXXIII (Hebr. lxxxiv).

1. לְמַנְצֵיךָ עַל-הַגִּתִּית לְבְנֵי-קַרְחַת מִזְמוֹר. *Praecentori super Gittith filii Core canticum.* Ο'. εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν ληνῶν τοῖς υἱοῖς Κορὲ ψαλμός. Ἀ. τῷ ἠκοποιῷ ἐπὶ τοῦ ληνοῦ τῶν υἱῶν Κορὲ μελωδία.¹

4. גַּם-עֶפְרוֹר מְצָאָהּ בֵּית וְדָרוֹר קָן לָהּ אֲשֶׁר-שָׁתָהּ. *Etiam passer invenit domum, et hirundo nidum sibi, ubi ponat pullos suos.* Ο'. καὶ γὰρ στρουθίον εὔρεν ἐν αὐτῷ οἰκίαν, καὶ τρυγῶν νοσσιὰν ἑαυτῇ, οὗ θήσει τὰ νοσσιά ἑαυτῆς. Ἀ. καίγε ὄρνεον εὔρεν οἶκον, καὶ στρουθὸς νοσσιὰν αὐτῷ, οὗ ἔθετο νεοσσούς αὐτῆς.²

אֶת-מוֹבְחֹתֶיךָ. *Altaria tua.* Ο'. τὰ θυσιαστήριά σου. Ἀ. σὺν τοῖς θυσιαστηρίοις σου.³

6. אֲשֶׁרִי אָדָם עוֹדְלוֹ בְּךָ. *Beatus homo cuius robur in te.* Ο'. μακάριος ἄνθρω οὗ ἐστὶν ἡ ἀντίληψις αὐτοῦ παρὰ σοῦ. Σ. μακάριος ἄνθρωπος ὁ ἰσχύων ἐν σοί.⁴

חַסְדְּךָ מִן-הַשָּׁמַיִם. *Idem subjungit: Ἀ. κατὰ τῶν συγκερτυμένων σου (חַסְדְּךָ מִן-הַשָּׁמַיִם), Hebraeo propius.* ⁶ Colb. στιχηρῶς scriptus. ⁷ Syro-hex. *חַסְדְּךָ מִן-הַשָּׁמַיִם.* ⁸ Euseb., qui Φυλιστιαία scribit. Syrus affert: Ἀ. Φυλιστιαίοι (פְּלִשְׁתִּים). ⁹ Nobil. ¹⁰ Syro-hex. *חַסְדְּךָ מִן-הַשָּׁמַיִם.* ¹¹ Euseb. Montef. mendose edidit βραχιῶν. ¹² Euseb. Colb. στιχηρῶς scriptus pro σύμμαχοι praefert συμμέτοχοι. ¹³ Nobil. ¹⁴ Sic Comp., Ald., Theodoret., Cod. Alex., alii. Syro-hex. *חַסְדְּךָ.* ¹⁵ Theodoret., Nobil. Cf. ad Psal. lxxiii. 20.

¹⁶ Syro-hex. *חַסְדְּךָ מִן-הַשָּׁמַיִם.* ¹⁷ Nobil., Vat. ¹⁸ Syro-hex. *חַסְדְּךָ מִן-הַשָּׁמַיִם.* Cf. ad Psal. lxx. 24. ¹⁹ Nobil. affert: Schol. OI O', OI Γ'. σοὶ ὄνομα, κύριε. In textu LXXviri pro κύριος in quibusdam libris est κύριε.
PSALM. LXXXIII. ¹ Syro-hex. *חַסְדְּךָ מִן-הַשָּׁמַיִם.* ² Regio duo, Nobil. Hic autem οἶκον casu omisit. Theodoret. affert: Ἀ. καίγε ὄρνεον εὔρεν αὐτῷ οἶκον, καὶ στρουθίον νοσσιὰν αὐτῷ. ³ Syro-hex. *חַסְדְּךָ מִן-הַשָּׁמַיִם.* ⁴ Idem: *חַסְדְּךָ מִן-הַשָּׁמַיִם.*
H h 2

6. מְסֻלוֹת בְּלִבָּבָב. *Viae* (ad sanctuarium) in corde eorum. *Ο'* ἀναβάσεις ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. *Σ.* τῆς τρίβου σου οὐσης αὐτοῖς ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν.⁶

7. עֲבְרִי בְּיַמְקֵי הַבְּנָא מַעַן יִשְׁתַּוְּהוּ. *Transeuntes per vallem fletus, fontem ponunt eam.* *Ο'* διέθετο εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ κλαυθμῶνος, εἰς τὸν τύπον ὃν ἔθετο.⁶ *'Α.* παρερχόμενοι ἐν κοιλάδι τοῦ κλαυθμοῦ πηγὴν θήσονται αὐτήν.⁷ *Σ.* ἦν παροδεύων κοιλάδα ἔκλαιεν, πηγὴ τάζεται.⁸

8. גַּם-בְּרִכּוֹת יַעֲטָה מוֹרָה. *Etiā beneficiis teget (eam) pluvia prima.* *Ο'* καὶ γὰρ εὐλογίας δώσει ὁ νομοθετῶν (*'Α.* πρώϊμος. *Σ.* ὁ ὑποδείκτης. *Ε'* ὁ φωτίζων. *Σ'* ὁ διδάσκων⁹). *Σ.* ἀλλὰ καὶ εὐλογίας περιβαλεῖ ὁ ὑποδείκτης.¹⁰

9. יֵלְכוּ מִחַיִל אֶל-הַיָּה. *Eunt a robore ad robur.* *Ο'* πορεύονται ἐκ δυνάμεως εἰς δύναμιν. *Σ.* ὁδεύουσιν ἐκ δυνάμεως εἰς δύναμιν.¹¹

10. יִרְאֶה אֶל-אֱלֹהִים בְּצִיּוֹן. *Sistit se (unusquisque) Deo in Sione.* *Ο'* ὀρθήσεται ὁ θεὸς τῶν θεῶν ἐν Σιών. *'Α.* ὀρθήσεται ἰσχυρὸς θεὸς ἐν Σιών.¹² *Σ.* . . πρὸς τὸν θεὸν ἐν Σιών.¹³

11. סֵלָה. *Selah.* *Ο'* διάψαλμα. *'Α.* cantilena.¹⁴

12. מִגְּנִי רֵאָה אֶל-הַיָּה וְהִבַּט פְּנֵי מַשִּׁיחֵהּ. *Clypeus noster, vide, Deus, et intueri faciem uncti tui.* *Ο'* ὑπερασπιστὰ ἡμῶν, ἴδε, ὁ θεὸς, καὶ ἐπίβλεψον ἐπὶ τὸ πρόσωπον τοῦ χριστοῦ σου. *'Α.* θυρεὲ ἡμῶν, ἴδε, θεέ, καὶ ἐπίστρεψον πρό-

σπον ἡλειμμένον σου. *Σ.* ὑπερασπιστὰ ἡμῶν, ἴδε, ὁ θεὸς, καὶ πρόσβλεψον τὸ πρόσωπον τοῦ χριστοῦ σου.¹⁵

13. כִּי שָׁמַשׁ וַיִּגַן יְהוָה אֱלֹהִים. *Quia sol et clypeus est Jova Deus.* *Ο'* ὅτι ἔλεον καὶ ἀλήθειαν ἀγαπᾷ κύριος, ὁ θεός. *'Α.* ὅτι ἥλιος καὶ θυρεὸς κύριος ὁ θεός.¹⁶ *Σ.* ἥλιον γὰρ καὶ ὑπερασπισμὸν κύριος ὁ θεός.¹⁷ *Θ.* ὅτι ἔλεον καὶ ἀλήθειαν ἀγαπᾷ κύριος ὁ θεός.¹⁸ *Ε'* ὅτι ἥλιος καὶ σκεπαστὴς κύριος ὁ θεός.¹⁹

14. לְהִלְכִים בְּתַמִּים. *Ambulantibus in integritate.* *Ο'* τοῖς πορευομένοις ἐν ἀκακίᾳ (*'Α.* *Σ.* *Ε'* ἐν τελειότητι²⁰). *Σ.* τοῖς ὁδεύουσιν ἐν τελειότητι.²¹

15. יְהוָה יַבְבֵּאוֹת. *Ο'* κύριε τῶν δυνάμεων. *'Α.* κύριε στρατιῶν.²²

PSALM. LXXXIV (Hebr. lxxxv).

1. לְמַנְצֵחַ לְבְנֵי-קָרַח מוֹמֹר. *Praeceptori filius Core canticum.* *Ο'* εἰς τὸ τέλος τοῖς υἱοῖς Κορὲ ψαλμός. *Σ.* ἐπὶ νικίους τῶν νῆων Κορὲ ᾤδή.¹

2. סֵלָה. *Selah.* *Ο'* διάψαλμα. *'Α.* cantilena.²

3. אֲסַפְתָּ כָּל-עֲבָרְתֵךְ. *Abstulisti omnem indignationem tuam.* *Ο'* κατέπανσας πᾶσαν τὴν ὀργὴν σου. *'Α.* συνέλεξας πᾶσαν ἀνπερθεσίαν σου.³

4. יְהוָה. *Et irritam fac.* *Ο'* καὶ ἀπόστρεψον. *Σ.* καὶ διαλύσον.⁴

⁶ Syro-hex.
⁶ Sic Syro-hex., Theodoret., et Schol. apud Nobil. Vulgo interpungunt: ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ διέθετο. εἰς τὴν κοιλάδα κ.τ.ε.
⁷ Euseb. Syro-hex.
⁸ Euseb. affert: *Σ.* προοδεύων κ.τ.ε. Nos Kreyssigii conjecturam, παροδεύων, recepimus, consentiente Syro nostro, qui Symmacho continuat:
⁹ Euseb. Hieron. doctor. ¹⁰ Syro-hex. Symmacho continuat:
¹¹ Euseb. ¹² Idem. ¹³ Syro-hex.
¹⁴ Idem: Cf. ad Psal. xxxviii. 12. ¹⁵ Euseb. ¹⁶ Nobil. affert: *'Α.* ἥλιος

κ.τ.ε. Euseb.: *'Α.* ὅτι ἔλεος καὶ θυρεὸς κ.τ.ε. Syro-hex.
¹⁷ Nobil.
Syro-hex.: *Σ.* ἥλιον γὰρ καὶ ὑπερασπισμὸν
Euseb. tantummodo affert: *Σ.* ὅτι ἥλιον. ¹⁸ Nobil., Vat. ¹⁹ Euseb. ²⁰ Syro-hex.
²¹ Euseb. ²² Montef. post Drusium contra Aquilae usum nominativum pro vocativo edidit. Cf. Hex. ad Psal. xxiii. 10. Jesai. i. 9.
PSALM. LXXXIV. ¹ Syro-hex.
² Idem:
³ Idem:
Sic in Cod. A., qui hic unicus est; sed pro Sic in Cod. A., qui hic unicus est; sed pro monente etiam Bugato, quem exscripsimus in *Otio Norwic.* p. 56. Cf. ad Psal. vii. 7. ⁴ Syro-hex.

9. אֲשַׁמְעָה מִה־יִרְבַּר הַאֵל יְהוָה. *Audiam quid loquatur Deus Jona.* Ο'. ἀκούσομαι τί λαλήσει ÷ ἐν ἐμοί ⁴ κύριος ὁ θεός. 'Α. ἀκούσομαι τί λαλήσει ὁ ἰσχυρὸς κύριος. Σ. ἀκούσω τί λαλήσει ὁ θεὸς κύριος. Θ. ἀκούσομαι τί λαλήσει ὁ θεὸς κύριος.⁵

וְאֶל־רִיבּוֹ. *Et ad rios suos.* Ο'. καὶ ἐπὶ τοὺς ὄσιους αὐτοῦ. "Ἄλλος· καὶ ἐπὶ τοὺς ἀγνοὺς αὐτοῦ.⁶

וְאֶל־יְשׁוּבוֹ לִכְסֶלֶה. *Et ne revertantur ad stultitiam.* Ο'. καὶ ἐπὶ τοὺς ἐπιστρέφοντας πρὸς αὐτὸν καρδίαν. 'Α. Σ. ἵνα μὴ ἀποστραφῶσιν (s. ἐπιστρέψωσιν) εἰς ἀφροσύνην.⁷

13. הַבּוֹנִי. *Bonum.* Ο'. χρηστότητα. Σ. τὸν ἀγαθόν.⁸

14. צֶדֶק לְפָנָי יִהְיֶה וְיָשֵׁם לְרֶגְלִי פַעְעָמָיו. *Justitia ante eum ibit, et ponet in via gressus ejus.* Ο'. δικαιοσύνη ἐναντίον αὐτοῦ προπορεύεται, καὶ θήσει εἰς ὁδὸν τὰ διαβήματα αὐτοῦ. Σ. δικαιοσύνη ἐκάστω προελεύσεται αὐτὸν, καὶ θήσει εἰς ὁδὸν τοὺς πόδας αὐτοῦ.⁹ Aliter: Σ. ... τὰ καταβάσεις αὐτοῦ.¹⁰

PSALM. LXXXV (Hebr. lxxxvi).

1. יְהוָה יִתְפַּלֵּה לְדָוִד. *Oratio Davidi.* Ο'. προσευχή τῷ

Δαυίδ. 'Α. Σ. προσευχή τοῦ Δαυίδ.¹

2. אֲנִי רִיבּוֹ. *Pius ego sum.* Ο'. ὁσίος εἰμι. "Ἄλλος· ἀγνός ἐγώ.²

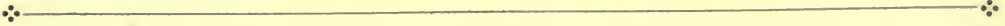
3. כִּי־יִבְרַח אֶרְאֶה לְפָנֶיךָ יְהוָה. *Nam ad te clamo quotidie.* Ο'. ὅτι πρὸς σὲ κεκράζομαι ὅλην τὴν ἡμέραν. Σ. ὅτι πρὸς σὲ βοῶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν.³

5. טוֹב וְרַחֵם. *Bonus et condonans.* Ο'. χρηστὸς καὶ ἐπιεικής. 'Α. Θ. ἀγαθὸς καὶ ἱλαστής. Σ. ... καὶ ἀφίων.⁴

7. הִיבִינִי יְיָ. *Invocabo te, quia exaudies me.* Ο'. ἐκέκραξα πρὸς σὲ, ὅτι εἰσήκουσάς μου. 'Α. ἐπικαλέσομαί σε, ὅτι εἰσακούσεις μου.⁵ Σ. ἐπικαλέσομαί σε, ὅτι εἰσακούσῃ μου.⁶

11. הוֹרֵנִי יְהוָה דְרֶכְךָ יִהְיֶה בְּאַמְתֶּךָ. *Doce me, Jona, viam tuam, ambulabo in veritate tua.* Ο'. ὁδήγησόν με, κύριε, ἐν τῇ ὁδῷ σου, καὶ πορεύσομαι ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου. 'Α. φώτισόν με, κύριε, τῇ ὁδῷ σου, περιπατήσω ἐν ἀληθείᾳ σου. Σ. ὑπόδειξόν μοι, κύριε, τὴν ὁδὸν σου, ἵνα ὀδέυσω τῇ ἀληθείᾳ σου.⁷

יְהוָה לִבְנֵי לִירְאָה שָׂמָה. *Unum fac cor meum, ut revereatur nomen tuum.* Ο'. εὐφρανθήτω ἡ καρδία μου, τοῦ φοβεῖσθαι τὸ ὄνομά σου.⁸ 'Α. μονάχωσον τὴν καρδίαν μου τοῦ φοβεῖσθαι τὸ ὄνομά σου. Σ. ἔνωσον τὴν καρδίαν μου εἰς φόβον τοῦ ὀνοματός σου.⁹

⁵ Nobil., Vat. Ad Theodotionem Montef. perperam editit κύριος ὁ θεός. ⁶ Coislin. unus. Cf. ad Psal. xxxvi. 28.

⁷ Syro-hex. † [ܐܢܝ ܪܝܒܘܐ] (אני ריבו). Pro Σ. correximus Θ. juxta Eusebium, qui habet: 'Α. Θ. καὶ ἱλαστής. Σ. καὶ ἀφίων. Consentiunt Theodoret., Nobil., quorum ille: 'Α. Θ. καὶ ἱλαστής; hic autem: 'Α. Θ. ἱλαστής. Σ. ἀφίως. Aliter Euthym.: τὸ ἐπιεικής, ἴλεως ἐξέδωκεν ὁ 'Ακ., ὁμοίως δὲ καὶ ὁ Σὺμ. ⁶ Euseb., Reg. unus.

⁸ Euthym. Zigab. ad loc.: "Ὅρα πῶς ὁ Δαυὶδ προσαγορεύει ὅτι ὁ μὲν πατὴρ δώσει τοῖς ἀνθρώποις τὴν υἱὸν αὐτοῦ, ὅς ἐστι χρηστότης· οὐδεὶς γὰρ ἀγαθὸς εἰ μὴ εἰς ὁ θεός· καὶ γὰρ ὁ Σὺμ. τὸν ἀγαθὸν εἶπεν. ⁹ Euseb. ¹⁰ Syro-hex. [ܐܢܝ ܪܝܒܘܐ] (אני ריבו). Nisi forte vertendum καθόδους αὐτοῦ, quod vocab. Aquilae, non Symmacho, solenne est pro Hebr. [אֲשַׁמְעָה] (אשמעה). PSALM. LXXXV. ¹ Euseb., Reg. unus. ² Coislin. (?) "Est forte Aquilae, ut supra Psal. xi. 2."—Montef. ³ "Σ. ὅτι πρὸς σὲ βοήσω κ.τ.ε. Sic Eusebius. Reg. autem unus ex Hesychio sic habet: ὅτι πρὸς σὲ βοῶ κ.τ.ε."—Montef. Euseb. non βοῖσω, sed βοῶν habet. Deinde Theodoret., Nobil.: Σ. καθ' ἑκάστην ἡμέραν. Syro-hex. [ܐܢܝ ܪܝܒܘܐ] (אני ריבו)."

† ρα. Contra horum consensum non est audiendus Euthym., qui ait: τὸ, ὅλην τ. ἡ., ἀεὶ ὁ Σὺμ. ἐμνησκῶν λέγει. ⁴ Syro-hex. affert: 'Α. Σ. ἀγαθὸς (ܐܚܕ) καὶ ἱλαστής (s. ἴλεως, [ܐܚܕܝܠܝܐ]). Pro Σ. correximus Θ. juxta Eusebium, qui habet: 'Α. Θ. καὶ ἱλαστής. Σ. καὶ ἀφίων. Consentiunt Theodoret., Nobil., quorum ille: 'Α. Θ. καὶ ἱλαστής; hic autem: 'Α. Θ. ἱλαστής. Σ. ἀφίως. Aliter Euthym.: τὸ ἐπιεικής, ἴλεως ἐξέδωκεν ὁ 'Ακ., ὁμοίως δὲ καὶ ὁ Σὺμ. ⁶ Euseb., Reg. unus. ⁷ Euseb. Ad Aquilam Montef. ἐν τῇ ὁδῷ σου, ἐν ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου falso exscripsit. ⁸ Syro-hex. in textu habet, εὐφρανθήτω ἡ κ. μου; in marg. autem sine auctore, ἐνωθήτω (s. ἐνωθήσεται) ἡ κ. μου (ܐܢܝ ܪܝܒܘܐ). ⁹ Euseb. Nobil. affert: 'Α. μονάχος (sic). Σ. ἔνωσον. Hieron.: unicum fac.

14. וַיְדִים. Superbi. Οἱ παράνομοι. Οἱ λοιποὶ πάντες ὑπερήφανοι.¹⁰

וַעֲדַת עַרְוֵיָם בְּקִשׁוֹ בְּפִשׁוֹ. Et coetus violentorum quaerunt animam meam. Οἱ καὶ συναγωγή κραταιῶν ἐξήγησαν τὴν ψυχὴν μου. Ἄ. καὶ συναγωγή κατισχυρονομένων... Σ. καὶ συναγωγή ἀνυποστάτων ἐξήγησε τὴν ψυχὴν μου.¹¹

16. הַתְּהָדָה לְעַבְדְּךָ. Da robur tuum servo tuo. Οἱ. δὸς τὸ κράτος σου τῷ παιδί σου. Σ. δὸς ἰσχὺν παρὰ σοῦ τῷ δούλῳ σου.¹²

PSALM. LXXXVI (Hebr. lxxxvii).

1. לְבַנְיָקְרַח חֲמוֹר שִׁיר. Filii Core canticum carminis. Οἱ τοῖς υἱοῖς Κορέ ψαλμὸς ᾠδῆς. Ἄ. Σ. τῶν υἱῶν Κορέ...¹ Σ. τῶν υἱῶν Κορέ ψαλμὸς ᾠματος.²

וְסִדְתָּנוּ בְּהַרְרֵי-קָדְשׁ. Fundamentum ejus est in montibus sanctitatis. Οἱ. οἱ θεμέλιοι αὐτοῦ ἐν τοῖς ὄρεσι τοῖς ἁγίοις. Ἄ. θεμελιώσας αὐτοῦ ἐν ὄρεσι ἡγιασμένου.³

2. מִכָּל מִשְׁכְּנֹתָי. Prae omnibus tabernaculis. Οἱ. ὑπὲρ πάντα τὰ σκηνώματα. Ἄ. ἀπὸ πασῶν σκηνῶν (σ. σκηνώσεων).⁴

3. הָיָה. De te. Οἱ. περὶ σοῦ. Ἄ. ἐν σοί.⁵

4. אֲנַחֵר רַחֵב וּבְבֶל לְיָדַי. Annnumerabo Rahab (Aegyptum) et Babylonem cultoribus meis. Οἱ. μνησθήσομαι Ῥαὰβ καὶ Βαβυλῶνος τοῖς γινώσκουσί με. Ἄ. ἀναμνήσω ὁρμήματος καὶ Βαβυλῶνος τοὺς γινώσκοντάς με. Σ. ἀναμνήσω ὑπερηφανίαν καὶ Βαβυλῶνα τοῖς εἰδόσι με.⁶

הִנֵּה פִלְשֵׁת וְצֹר עַם-כּוּשׁ זֶה יֶלְדֶּשׁ. Ecce! Philistaea et Tyrus cum Aethiopia; iste natus est ibi. Οἱ. καὶ ἰδοὺ ἀλλόφυλοι καὶ Τύρος καὶ λαὸς Αἰθίοπων, οὗτοι ἐγεννήθησαν ἐκεῖ. Ἄ. ἰδοὺ Φυλιστιαία καὶ Τύρος μετὰ Αἰθιοπίας, οὗτος ἐτέχθη ἐκεῖ. Σ. ἰδοὺ Φυλιστιαῖοι καὶ Τύροι μετὰ Αἰθιοπίας, οὗτος ἐτέχθη ἐκεῖ.⁷

5. וְלַעֲיוֹן וְאֶמְרָא אִישׁ וְאִשׁ וְלִדְבָרָה רְחוּם יְכוֹנְנָה. Et Sioni dicetur: Vir et vir (quilibet) natus est in ea, et ipse stabiliet eam Altissimus. Οἱ. μήτηρ Σιών (alia exempl. μὴ τῇ Σιών⁸) ἐρεῖ ἄνθρωπος, καὶ ἄνθρωπος ἐγενήθη (ἐγεννήθη) ἐν αὐτῇ, καὶ αὐτὸς ἐθεμελίωσεν αὐτὴν ὁ ὕψιστος. Ἄ. καὶ τῇ Σιών λεχθήσεται, ἀνὴρ καὶ ἀνὴρ ἐτεχθη ἐν αὐτῇ, καὶ αὐτὸς ἐδράσει αὐτήν. ⁹ Σ. περὶ τε Σιών λεχθήσεται καθ' ἕκαστον, ἄνθρωπος οὗτος ἐτέχθη ἐκεῖ, αὐτὸς δὲ ἤδρασε αὐτὴν ὁ ὕψιστος.¹⁰

¹⁰ Euseb. Syro-hex. affert: Ἄ. Σ. ὑπερήφανοι (خفعل).
¹¹ Euseb. Syrus affert: Σ. ἀνυποστάτων (لا محسبات) = ἀνυπομονήτων Exod. xviii. 18 in Syro-hex.).
¹² Euseb., Nobil.

PSALM. LXXXVI. ¹ Euseb., Nobil. ² Syro-hex. + **וְהִלְלָה מַלְאָכָה וְהִלְלָה מַלְאָכָה** (Cod. B. .).
³ "MSS. et Drusius [Nobil.]"—Montef. Minus probabiliter *Catena P.P. GG.*, T. II, p. 769: Ἄ. ἐν ὄρεσι ἡγιασμένοις. Ab utroque discedit Syro-hex.: Ἄ. θ. αὐτοῦ ἐν ὄρει αὐτοῦ ἡγιασμένο (עמדה על הר סיני). ⁴ Syro-hex. + **וְהִלְלָה מַלְאָכָה וְהִלְלָה מַלְאָכָה**. ⁵ Idem: + **וְהִלְלָה מַלְאָכָה**.
⁶ Colb. στιχηρῶς scriptus. Euseb. affert: Ἄ. ἀναμνήσω ὄρ. καὶ B. Σ. ἀναμνήσω ὑπ. καὶ B. Syro-hex. **וְהִלְלָה מַלְאָכָה**. Symmachum imitatus est Hieron.: *Commemorabo superbiae et Babylonis scientibus me.* ⁷ Euseb. Syrus affert: Ἄ. **וְהִלְלָה מַלְאָכָה** (Φυλιστιαῖοι) **וְהִלְלָה מַלְאָכָה**

+ **وְהִלְלָה מַלְאָכָה**. Euthym.: τὸ δὲ ἐγεννήθησαν, ἐτάχθησαν (ἐτέχθησαν) ἐξέδρακεν ὁ Ἄκ., ὁμοίως δὲ καὶ ὁ Σύμ. ⁸ In omnibus libris Graecis est μήτηρ Σιών, sed Coisl. in. apud Montef., Nobil., Vat. hanc notam habent: Μήτηρ Σιών τὸ ῥ κατὰ προσθήκην ἔκειτο εἰς τὴν τῶν Οἱ ἐν τῷ τετρασελίδῳ ἐν δὲ τῷ ὀκτασελίδῳ, μὴ τῇ (Nobil. μήτηρ) Σιών, ἦγον διχα τοῦ ῥῶ. Syro-hex. in textu habet μήτηρ Σιών; sed in marg. **وְהִלְלָה מַלְאָכָה**.
⁹ Euseb. Nobil., Vat.: Ἄ. καὶ τῇ *Numquid Sion.*
¹⁰ Sic Euseb. in Comment. p. 541, omisso tantum δὲ post αὐτός. Idem p. 538 minus probabiliter affert: Σ. περὶ δὲ Σ. λ. καθ' ἕκαστον ἄνθρωπον, αὐτὸς ἐτέχθη ἐκεῖ, αὐτὸς δὲ ἤδρασε αὐτήν. Longius a via aberravit Nobil.: Σ. περὶ δὲ Σ. λ. ἀνὴρ καὶ ἀνὴρ ἐτέχθη (etiam Vat.: Σ. λ. ἀνὴρ καὶ ἀνὴρ ἐτέχθη) ἐκεῖ, αὐτὸς δὲ ἤδρασε αὐτήν ὁ ὕ. Tandem Syro-hex. **وְהִלְלָה מַלְאָכָה וְהִלְלָה מַלְאָכָה** (Ἄ. καὶ τῇ Σιών) λεχθήσεται καθ' ἕκαστον, ἄνθρωπος οὗτος ἐτέχθη ἐκεῖ.

Θ. καὶ τῇ Σιών βῆθήσεται, ἀνὴρ καὶ ἀνὴρ ἐγεννήθη (Θ. Ε'. Σ'. ἐγενήθη) ἐν αὐτῇ, καὶ αὐτὸς [ἐθεμελίωσεν αὐτὴν, καὶ] ἠτόίμασεν αὐτὴν ὁ ὕψιστος.¹¹

6. יְהוָה יִסְפָּר בְּנִתּוֹב עַמּוּם זֶה וְלִי-רֵשָׁתוֹ סֶלָה.

Jova numerabit conscribendo populos: Iste natus est ibi. Selah. Ο'. κύριος διηγῆσεται ἐν γραφῇ λαῶν καὶ ἀρχόντων τούτων τῶν γεγεννημένων ἐν αὐτῇ. διὰ ψαλμα. 'Α. κύριος διηγῆσεται ἐν τῷ γράφειν λαούς, οὗτος ἐτέχθη ἐκεῖ ἀεί.¹² Σ. κύριος ἀριθμήσει γράφων λαούς, οὗτος ἐτέχθη ἐκεῖ.¹³ Θ. κύριος διηγῆσεται ἐν γραφῇ λαῶν, οὗτος ἐγεννήθη ἐν αὐτῇ (s. ἐκεῖ).¹⁴ Ε'... ἐν ἀπογραφῇ λαῶν, οὗτος γεννηθήσεται ἐκεῖ.¹⁵

7. וְשָׂרִים כְּהַלְלִים כָּל-מְעִינֵי בְּךָ.

Et cantores pariter atque tibicines: omnes fontes mei sunt in te. Ο'. ὡς εὐφραϊνομένων πάντων ἡ κατοικία ἐν σοί. 'Α. καὶ ἄδοντες ὡς χοροὶ, πᾶσαι πηγαί μου ἐν σοί.¹⁶ Σ. καὶ αἰνέσουσιν ὡς ἐν αὐλοῖς πᾶσαι αἱ πηγαὶ ἐν σοί.¹⁷

PSALM. LXXXVII (Hebr. lxxxviii).

1. שִׁיר מְזֻמָּר לְבְנֵי-קָרָח לְמִנְצִיחַת-עַל-מִיחֶלֶת וְלְעֵצָת מִשְׁכִּיל לְהִימֵן הָאֲזוּרְחִי. *Carmen cantici filiis Core, praecentori super citharam ad respondendum, (carmen) didacticum τῷ Heman*

Esrachitae. Ο'. φθὴ ψαλμοῦ τοῖς υἱοῖς Κορέ, εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ Μαελέθ τοῦ ἀποκριθῆναι, συνέσεως Αὐμὰν τῷ Ἰσραηλίτῃ. 'Α. ᾄσμα μελοδήματος τῶν υἱῶν Κορέ, τῷ νεκροῦ τῷ ἐπὶ χορείᾳ τοῦ ἐξάρχειν, ἐπιστημοσύνης τῷ Αὐμὰν τῷ Ἰσραηλίτῃ. Σ... διὰ χοροῦ...¹

4. וְחַיִּי לְשָׂוִל הַגֵּינֵי. *Et vita mea ad infernum pervenit.* Ο'. καὶ ἡ ζωὴ μου τῷ ᾄδῃ ἤγγισε. 'Α. καὶ ἡ ζωὴ μου εἰς ἄδην κατήντηκεν. Σ. καὶ ἡ ζωὴ μου ᾄδῃ ἤψατο.²

5. כְּחֶשְׁבֹתַי עַם-יִוְרְדֵי בֹר. *Annumeratus sum descenditibus in foveam.* Ο'. προσελόγισθην μετὰ τῶν καταβαινόντων εἰς λάκκον. Σ. ἐλογίσθην μετὰ τῶν καταγομένων εἰς λάκκον.³

וְאֵין-אִלֵּי. *Sine robore.* Ο'. ἀβοήθητος. Σ. οὐκ ισχύων.⁴

6. בְּמֵיתִים קָפְצִי. *Inter mortuos prostratus (s. liber).* Ο'. ἐν νεκροῖς ἐλεύθερος. 'Α. ἐν τεθνηκόσιν ἐλεύθερος. Σ. ἐντὸς νεκρῶν ἀφεθεῖς ἐλεύθερος.⁵

כְּמוֹ תְּהַלְלִים שִׁכְבִּי קָבַר אֲשֶׁר לֹא-זָכַרְתָּ עִדּוֹ. *Sicut interfecti qui cubant in sepulcro, quorum non meministi amplius, hique e manu tua exclusi sunt.* Ο'. ὡσεὶ τραυματῖαι [ἐρριμμένοι] καθεύδοντες ἐν τάφῳ, ὧν οὐκ ἐμνήσθης ἔτι, καὶ αὐτοὶ ἐκ τῆς χειρὸς σου ἀπόσθησαν. 'Α. ὁμοίως ἀνηρημένοις... ὧν οὐκ ἐμνήσθης αὐτῶν ἔτι, καὶ αὐτοὶ ἐκ τῆς χειρὸς σου ἀπετμήθησαν.⁶ Σ. ὡς οἱ τετρωμένοι

¹¹ Euseb., cujus in textum verba a nobis inclusa e versione LXXvirali irrepisse videntur. Syrus affert: **א. סבאסע**. Nobil.: Schol. Θ. **א. ס'.** ἐγενήθη. ¹² Euseb. Vocab. ἀεί accessit ex Nobil., Vat., qui habent: 'Α. οὗτος ἐτέχθη ἐκεῖ ἀεί. Syrus affert: 'Α. Σ. κύριος διηγῆσεται ἐν τῷ γράφειν λαούς **א. סבאסע**, οὗτος ἐτέχθη ἐκεῖ. Idem ad διάψαλμα in marg. notat: **א. סבאסע**. ¹³ Euseb., Theodoret., Nobil. ¹⁴ Euseb., qui nunc ἐν αὐτῇ, nunc ἐκεῖ habet. ¹⁵ Euseb. Nobil. ad Psal. lxxxvii. i affert: Scholion. 'Ο μὲν πρὸ τούτου ψαλμὸς τὴν γένεσιν αἰνιττεται τοῦ Χριστοῦ, ἧς τὸν καιρὸν ἡ Ε' δεδήλωκεν ἔκδοσις, ἐν ἀπογραφῇ τεχθήσεσθαι λέγουσα. ¹⁶ Euseb. Pronomen accessit ex Syro-hex., qui affert: **א. סבאסע**. ¹⁷ Euseb.

PSALM. LXXXVII. ¹ Syro-hex. **א. סבאסע** וְאֵין-אִלֵּי. **א. סבאסע** וְאֵין-אִלֵּי. **א. סבאסע** וְאֵין-אִלֵּי. Euseb. affert: 'Α. ἐπὶ χορείας. Σ. διὰ χοροῦ. Theodoret.: 'Α. ἐπὶ χορείᾳ. Σ. διὰ χοροῦ. Cf. ad Psal. lli. i. (In textu Psalt. Gall. affert: *Eman Ezraitae:.) ² Euseb. ³ Idem. "In illud εἰς λάκκον Coislín. unus in marg. notat, εἰς βόθρον; et infra ad illud ἐν λάκκῳ, notat idem, ἐν βόθρῳ."—Montef. Cf. ad Psal. xxvii. i. ⁴ Syro-hex. **א. סבאסע**. ⁵ Euseb., qui ἀφεῖς habet. Syro-hex. **א. סבאסע**. ⁶ Euseb., qui affert: 'Α. ὁμοίως κ.τ.έ. Correxít Schleusner. e Catena PP. GG., T. II, p. 782. Etiam Nobil. habet: 'Α. ὁμοίως ἀνηρημένοις. Montef. in exscribendo Eusebio negligenter dedit ἀπέσθησαν

οὐ κείμενοι ἐν τάφῳ, ὧν οὐ μνημονεύεις οὐκέτι, οἷτινες ὑπὸ τῆς χειρὸς σου ἐξεκόπησαν.⁷

7. שַׁתִּי. *Posuisti me.* Ο'. ἔθεντό με. 'Α. ἔθου με. Σ. ἔταξάς με.⁸

בְּמַחְשֵׁי בְּמַחְשֵׁי. *In locis tenebrososis et profundis.* Ο'. ἐν σκοτεινοῖς καὶ ἐν σκιᾷ θανάτου. 'Α. ἐν σκοτεινοῖς καὶ ἐν βυθοῖς. Σ. ἐν σκοτεινοῖς ἐσκεπασμένον. Ε'. ἐν σκοτεινοῖς, ἐν καταδύτοις.⁹

8. עָלַי סִמְכָה חֲמַתְךָ וְכָל-מִשְׁבָּרֶיךָ עֵינַי סָלָה. *Super me incubuit ira tua, et omnibus fluctibus tuis opprimis me. Selah.* Ο'. ἐπ' ἐμέ ἐπεστηρίχθη ὁ θυμός σου, καὶ πάντα τοὺς μετρωσμούς σου ἐπήγαγες ἐπ' ἐμέ, διάψαλμα. 'Α. ... καὶ πᾶσι συντριμμοῖς σου ἐκακούχησας ἀεί.¹⁰ Σ. ἐμοὶ ἐπέβρισεν ὁ θυμός σου, καὶ ταῖς καταγιγίσι σου ἐκάκωσάς με.¹¹

9. הֲרַחֲקֵת מִיָּדַעִי מִמֶּנִּי שַׁתִּנִּי תוֹעֵבוֹת לָמוּ כְלָא וְלֹא אֲנִי. *Amovisti notos meos a me, posuisti me abominationem iis; clausus sum, et non evadam.* Ο'. ἐμάκρυνας τοὺς γνωστούς μου ἀπ' ἐμοῦ ('Α. ἐξ ἐμοῦ. Σ. Θ. ἀπ' ἐμοῦ)¹², ἔθεντό με βδέλυγμα ἑαυτοῖς· παρεδόθην, καὶ

οὐκ ἐξεπορευόμην. Σ. μακρὰν ἐποίησας τοὺς γνωστούς μου ἀπ' ἐμοῦ ἔταξάς με βδελυκτὸν αὐτοῖς, φρουρούμενον καὶ μὴ προερχόμενον.¹³

10. עֵינֵי דְאַבְרָהָ מִגְּנִי-עֵינֵי קְרָאֲתִיהּ יְהוָה בְּכָל-יוֹם. *Oculus meus contabescit prae afflictione; invoco te, Jova, quotidie; ex-pando ad te volas meas.* Ο'. οἱ ὀφθαλμοί μου ἠσθένησαν ἀπὸ πτωχείας· καὶ ἐκέκραξα πρὸς σέ, κύριε, ὄλην τὴν ἡμέραν διεπέτασα πρὸς σέ τὰς χεῖράς μου. 'Α. ὀφθαλμοί μου contabuit ἀπὸ κακουχίας...¹⁴ Σ. ὁ ὀφθαλμός μου ἐξέρρευεν ἀπὸ τῆς κακώσεως· ἐπεκαλεσάμην σε καθ' ἐκάστην ἡμέραν· διεπέτασα πρὸς σέ τὰς χεῖράς μου.¹⁵

11. הֲלִמְתִּים תַּעֲשֶׂה-פְלֵאָה. *Num mortuis facies mirabilia?* Ο'. μὴ τοῖς νεκροῖς ποιήσεις θαυμάσια; Σ. ἄρα νεκροῖς ποιήσεις τεράστια;¹⁶ אַם יִקְוֹמוּ יוֹדָהּ. *Num manes resurgent et celebrabunt te?* Ο'. ἢ ἰατροὶ ἀναστήσουσι καὶ ἐξομολογήσονται σοι; Σ. θεομάχοι ἀνίστάμενοι ἐξομολογήσονται σοι;¹⁷

12. הַיִּקְרָפֶר. *Num narrabitur.* Ο'. μὴ διηγήσεται. Σ. ἢ διηγήσεται.¹⁸

pro ἀπετμήθησαν, omissio quoque αὐτῶν. Syro-hex. affert: ♦ (ἀπετμήθησαν) אַבְרָהָ מִגְּנִי-עֵינֵי קְרָאֲתִיהּ יְהוָה בְּכָל-יוֹם. (In textu LXXviralis duplex versio ἐρριμμένοι abest a Comp., Ald., Syro-hex., Cod. Alex., aliis.)⁷ Sic Theodoret., Nobil., quorum prior οὐ μνημονεύση οὐκέτι habet. Euseb. affert: Σ. ὡσεὶ τετρωμένοι ... ὧν οὐ μνημονεύσεις ἔτι κ.τ.έ. Parum accurate Euthym.: ὁ δὲ Σ. ἐξέδωκεν ὡσεὶ τραυματισμένοι (sic) κείμενοι ἐν τάφοις. ⁸ Euseb. Syro-hex.: 'Α. Σ. ἔθου με (הֲעָלַב). Idem in textu ἔθετο, in marg. ἔθεντο affert. ⁹ Euseb. Syro-hex. affert: Σ. ἐσκεπασμένον (חַמַּתְךָ מִיָּדַעִי). ¹⁰ Syro-hex. מתלא. ¹¹ Euseb., Theodoret., Nobil. Pro ἐπέβρισεν Theodoret. ἐπέσφιρσεν, Euthym. ἐπεβάρσεν, Reg. unus ἐνεβρίρσεν legit; frustra. Cf. Hex. ad Job. xxxvii. ii. Colb. στιχηρῶς scriptus affert: Σ. ὅτως ἐμοὶ ἐπέβρισεν. ¹² Vat., cum scholio: ἐπ' ἐμοῦ ἔκετο ἐν τῷ τετρασελίδῳ παρὰ τοῖς Ο', μήποτε σφάλμα ἦν ἐν τῷ ὄκτασελίδῳ, ἀπ' ἐμοῦ. Eadem affert Nobil., perperam distinguendo, μήποτε σφ. ἦν ἐν τῷ ὄκτ. ¹³ Euseb. Syro-hex. affert: Σ. ἔταξας κ.τ.έ. (נִסְכָּךְ הָיִיתִי). ¹⁴ Syro-hex. אַבְרָהָ מִגְּנִי-עֵינֵי קְרָאֲתִיהּ יְהוָה בְּכָל-יוֹם.

♦ אַבְרָהָ, h. e. Bugato vertente, *oculus meus infirmatus est etc.* Idem ad Psal. cv. 15 Syriacum אַבְרָהָ, ab Aquila pro Hebr. מַחְשֵׁי, *macies*, positum, *infirmitatem* Latine reddidit. Lexica, quae nobis ad manum sunt, tantummodo dant אַבְרָהָ, *infirmi, imbecilles*, ex Bar Bahlul. Verbum אַבְרָהָ cum Graeco συνενήστη, *corrasus, abreptus est*, permittatur Jerem. xli. 15. l. 45. Vid. nos in *Otio Norvic.* p. 51. ¹⁵ Euseb. Priora, ὁ ὄφθ. μου — κακώσεως, confirmant Theodoret., Nobil. Parsons. e Codd. 264, 268 exseripsit: Σ. ὁ ὄφθ. μου ἐξηρένησεν (ἐξένευσεν Cod. 268) ἐπὶ (ἀπὸ idem) τῆς κακώσεως. Syro-hex. affert: אַבְרָהָ מִגְּנִי-עֵינֵי קְרָאֲתִיהּ יְהוָה בְּכָל-יוֹם (ἐξέρρευσε). ¹⁶ Euseb., Reg. unus. Syrus affert: Σ. τεράστιον (פְּלֵאָה). ¹⁷ Idem Symmacho continuat: אַבְרָהָ מִגְּנִי-עֵינֵי קְרָאֲתִיהּ יְהוָה בְּכָל-יוֹם אַבְרָהָ מִגְּנִי-עֵינֵי קְרָאֲתִיהּ יְהוָה בְּכָל-יוֹם. Quatuor verba priora Bugatus vertit: *gigantes pugnabunt cum Deo.* Sed videntur esse mera periphrasis vocabuli θεομάχοι, quod hic interpret com Hebr. אַבְרָהָ commutare solet. Si quis tamen h. l. *gigantes* θεομάχοι praetulerit, non refragabimur. Cf. Hex. ad Job. xxvi. 5. ¹⁸ Euseb., Reg. unus.

13. הַיְוִדַע. Num cognoscetur. Ο'. μὴ γνωσθήσεται. Σ. ἢ γνωσθήσεται.¹⁹

14. וַאֲנִי אֵלֶיךָ יְהוָה וּבִבְקָרְךָ תִּפְלָתִי. Ego autem ad te, Jova, clamavi, et mane precatio mea praeveniet te. Ο'. κἀγὼ πρὸς σέ, κύριε, ἐκέκραξα, καὶ τὸ πρῶτ' ἢ προσευχή μου προφθάσει σε. Σ. ἐμοῦ δὲ πρὸς σέ, κύριε, ἢ οἰμωγῇ, καὶ κατ' ὄρθρον ἢ προσευχή μου προφθάνει σε.²⁰

15. לָמָּה יְהוָה תִּזְנַח נַפְשִׁי. Quare, Jova, rejicias animam meam? Ο'. Θ. Ἰνατί, κύριε, ἀπωθεῖς τὴν προσευχήν μου; 'Α. εἰς τί, κύριε, ἀπόση ψυχὴν μου; Σ. Ἰνατί, κύριε, ἀποβάλλῃ τὴν ψυχὴν μου;²¹

16. עֲנִי אֲנִי וְנוּעַ מִנְעַר נַפְשֹׁתַי אִמְרָה. Miser ego sum, et moriens a juventute, pertuli terrores tuos. Ο'. πτωχός εἰμι ἐγὼ, καὶ ἐν κόποις ἐκ νεότητός μου, ὑψώθητι δὲ ἐταπεινώθη. Σ. πτωχός ὢν καὶ ἐκλείπων ἀπὸ νεότητος, ἀνέλαβον τὸν φόβον σου.²²

16, 17. אֲנִי עָבְרוּ הַרְוֵנֶיךָ בְּעֵינַיִךְ. Consilii inopis sum. Super me transierunt irae tuae, terrores tui exsciderunt me. Ο'. καὶ ἐξηπορήθην. ἐπ' ἐμὲ διήλθον αἱ ὄργαι σου, καὶ οἱ φοβερισμοί σου ἐξετάραξάν με. 'Α... ἐπ' ἐμὲ παρήλθον αἱ ὄργαι σου... Σ. πρὸς τούτοις δι' ἐμοῦ παρώδευσαν αἱ ὄργαι σου, αἱ ἐκπλήξεις σου κατεσιώπησάν με.²³

18. סְבֹבֵנִי כַּמַּיִם כְּלֵה־הַיּוֹם הַקִּיפּוֹ עָלַי יַחַד. Circumdant me sicut aqua tota die, cingunt me simul. Ο'. ἐκύκλωσάν με ὡς ὕδωρ, ὄλην τὴν

ἡμέραν περιέσχον με ἅμα. Σ. περιήλθον με ὡς ὕδατα, πᾶσαν τὴν ἡμέραν περιεκύκλωσάν με.²⁴

19. הַהֲרַקָה מִמֶּנִּי אֵיחָב רַגְעַי מִיָּדַעִי מִחֹשֶׁךְ. Amovisti a me amicicum et socium, notii mei sunt tenebrae. Ο'. ἐμάκρυνας ἀπ' ἐμοῦ φίλον (alia exempl. add. καὶ πλησίον²⁵), καὶ τοὺς γνωστούς μου ἀπὸ τάλαιπωρίας. Σ. μακρὰν ἐποίησας ἀπ' ἐμοῦ φίλον καὶ ἐταῖρον, καὶ τοὺς γνωστούς μου σκοτασμέν.²⁶

PSALM. LXXXVIII (Hebr. lxxxix).

1. אֵיֶתָן הָאֲזַחֲרִי. Τῶ Ethan Esrachitae. Ο'. Αἰθὰμ τῶ Ἰσραηλίτη. Ἄλλος Αἰθὰμ τῶ Ζαραῖτη.¹ Ἄλλος Αἰθὰν τῶ Ἐζραῖτη.²

2. בְּנֵפֶשׁ עוֹלָם יְהוָה חֲסֵדִי. Beneficia Jovae perpetuo capam. Ο'. τὰ ἐλέη σου, κύριε, εἰς τὸν αἰῶνα ἄσσομαι. 'Α. ἔλεος κυρίου αἰῶνα ἄσσομαι. Σ. τὰ ἐλέη κυρίου εἰς τὸν αἰῶνα ἄσω. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.³

3. כִּי־אֶמְרָתִי עוֹלָם. Nam dixi: In perpetuum. Ο'. ὅτι εἶπας, εἰς τὸν αἰῶνα. 'Α. Ε'. ὅτι εἶπα.. Σ. Θ. ὅτι εἶπον.⁴

בְּהֵן אֶמְוַנְתָּךְ בְּהַם. Caelos (quod attinet) confirmabis veritatem tuam in illis. Ο'. ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἐτοιμασθήσεται ἡ ἀλήθειά σου. Σ. ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἐδρασθήσεται ἡ ἀλήθειά σου.⁵

4. לְבַחֲרִי. Electo meo. Ο'. τοῖς ἐκλεκτοῖς μου. Οἱ λοιποὶ πάντες τῶ ἐπιλέκτω μου.⁶

¹⁹ Euseb., Reg. unus. ²⁰ Theodoret., et Colb. στιχηρὸς scriptus. Nobil. affert: Σ. ἐμοῦ δὲ—οἰμωγῇ. ²¹ Nobil. ²² Euseb. Post ἐκλείπων interpungit Syro-hex. ²³ Euseb. Syrus affert: Σ. κατεσιώπησάν με (עֲלֵמַעַב). ²⁴ Euseb. ²⁵ "Alii libri [Comp., Ald., Theodoret., Syro-hex., Psalt. Gall., Cod. Alex., alii] habent φίλον καὶ πλησίον. Schol. τὸ πλησίον οὐκ ἔκειτο ἐν τῶ τετρασελίδῳ παρὰ τοῖς Ο', οὔτε παρὰ Θ."—Nobil. Ex hoc scholio, quod etiam Vat. habet, Drusius notam hexaplarcm fecit: 'Α. Σ. φίλον

καὶ πλησίον. Montef. vero exhibet: 'Α. φίλον καὶ πλησίον. ²⁶ Colb. στιχηρὸς scriptus. Syrus affert: Σ. καὶ ἐταῖρον, κ. τ. ἔ. (سحبوا). ¹ Scholium apud Nobil. ² Euseb. ³ Nobil., Vat. ⁴ Euseb., Reg. unus. Syro-hex. ⁵ Euseb. ⁶ Euseb. Theodoret., Euthym.: Σ. ἐδρασθήσεται. In fine lectionis LXXviralis Psalt. Gall. affert: + (corrigere ✕) in eis. ⁶ Euseb. Syro-hex. ⁷ Euseb.

5. ער-עולם אכן ורעה וגנתי לר-רודור כסאך.

Usque in aeternum confirmabo semen tuum, et aedificabo in generationem et generationem thronum tuum. O'. εως του αιωνος ετοιμασω το σπερμα σου, και οικοδομησω εις γενεαν και γενεαν τον θρονον σου. Σ. εως του αιωνος ετοιμασω το σπερμα σου, και οικοδομησω εις εκαστην γενεαν τον θρονον σου.⁷

6. אף-אמונתך בקהל קדשים.

Etiam fidem tuam in coetu sanctorum. O'. και την αληθειαν σου εν εκκλησια αγιων. 'A. Σ. καίγε την πίστιν σου...⁸ Θ. καίγε την πίστιν σου εν εκκλησια αγιων.⁹

7. כי מוי בשחק יערה ליהוה ידמה ליהוה בניי.

Nam quis in caelo comparabit se Jovae? similis est Jovae in filiis deorum? O'. οτι τις εν νεφελαις ισωθησεται τω κυριω; και τις ομοιωθησεται τω κυριω εν υιοις θεου; Σ. τις γαρ εν αιθερι αντιπαρησει τω κυριω; εξισάσει τω κυριω εν υιοις θεων;¹⁰

8. אל נערץ בסוד-קדשים רבך ונורא על-כל.

Deus terribilis in consessu sanctorum magno, et venerandus super omnes qui sunt circa eum. O'. ο θεος ενδοξαζόμενος εν βουλη¹¹ αγιων, μέγας και φοβερός επι πάντας τους περικύκλω αυτού. 'A. ισχυρός κατισχυρευόμενος εν απορρήτῳ αγιων, πλήθος [πλήθος] και επίφοβος επι πάντας κύκλω αυτού. Σ. θεε άητητε εν όμιλία αγιων πολλη, και επίφοβος εν πασι τοις περι σεαυτον.¹²

10. אתה מושל בגאות הים בשוא גליו אתה.

Tu dominaris superbiae maris; ubi attollit se fluctus ejus, tu eos parcis. O'. σὺ δεσπόςεις τοῦ κράτους τῆς θαλάσσης, τὸν δὲ σάλον τῶν κυμάτων αὐτῆς σὺ καταπραύνεις. Σ. σὺ ἐξουσιάζεις τῆς ὑπερηφανίας τῆς θαλάσσης, ἐν τῇ ἐπάρσει τῶν κυμάτων αὐτῆς σὺ κατατέλλεις αὐτήν.¹³

13. צפון וימין אתה בראתם.

Septentrionem et austrum, tu creasti illos. O'. τὸν βορρᾶν και θάλασσαν σὺ ἐκτισας. 'A. βορρᾶν και δεξιᾶν σὺ ἐκτισας αὐτά.¹⁴ Σ. εις βορρᾶν και δεξιᾶν σὺ ἐκτισας.¹⁵ Θ. Ε'. βορρᾶν και νότον σὺ ἐκτισας.¹⁶

14. תבור וחרמון בשמך ירננו.

Tabor et Hermon de nomine tuo jubilabunt. O'. Θαβῶρ και Ἐρμῶν ἐν τῷ ὀνόματι σου ἀγαλλιάσονται. 'A. Θαβῶρ και Ἐρμῶν ἐν τῷ ὀνόματι σου αἰνέσουσι. Σ. Θαβῶρ και τὸ Ἐρμῶν τὸ ὄνομα σου εὐφημήσουσι.¹⁷

15. לך זרוע עם-בבורה.

Tibi est brachium cum robore. O'. σὸς ὁ βραχίον μετὰ δυναστείας. 'A... μετὰ δυνάμεως.¹⁸ Σ. σὸς ὁ βραχίον μετὰ δυναστείας.¹⁹

16. תעז ידה תרים ימינה.

Robusta est manus tua, alta est dextera tua. O'. κραταιωθήτω ἡ χεὶρ σου, ὑψωθήτω ἡ δεξιὰ σου. Σ. ἀήτητος ἡ χεὶρ σου, ὑψηλὴ ἡ δεξιὰ σου.²⁰

17. צדק ומשפט מכון כסאך.

Justitia et jus sunt basis throni tui. O'. δικαιοσύνη και κρίμα ετοιμασία τοῦ θρόνου σου. 'A. δικαιοσύνη και κρίμα τὸ ἔδρασμα τοῦ θρόνου σου. Σ. δικαιοσύνη και κρίμα βάσις τοῦ θρόνου σου.²¹

⁷ Euseb. ⁸ Syro-hex. ⁹ Theodoret. ¹⁰ Theodoret., Colb., quorum hic theou habet. Apud Euseb. et Nobil. mutila est lectio: Σ. τίς γάρ ἐν α. ἀντ. τῷ κυριῷ ἐν υιοῖς θεοῦ (θεῶν Nobil.). Tandem Syrus affert: Σ. θεῶν (Θεῶν). (In textu LXXvirali και τίς deest in Comp., Ald., Theodoret., Psalt. Gall., Cod. Alex., aliis. Syro-hex. in textu habet και τίς; in marg. ἡ τίς.) ¹¹ Syro-hex. in textu juxta Cod. A. (invito Cod. B.) ἐν βουλαῖς (βουλαῖς). Idem in marg.: ἐν coetu (coetus). ¹² Euseb. Syro-hex. affert: Σ. θεῶν (Θεῶν). ¹³ Euseb. Syro-hex. affert: Σ. θεῶν (Θεῶν). ¹⁴ Euseb. Syro-hex. affert: Σ. θεῶν (Θεῶν). ¹⁵ Euseb. Syro-hex. affert: Σ. θεῶν (Θεῶν). ¹⁶ Euseb. Syro-hex. affert: Σ. θεῶν (Θεῶν). ¹⁷ Euseb. Syro-hex. affert: Σ. θεῶν (Θεῶν). ¹⁸ Euseb. Syro-hex. affert: Σ. θεῶν (Θεῶν). ¹⁹ Euseb. Syro-hex. affert: Σ. θεῶν (Θεῶν). ²⁰ Euseb. Syro-hex. affert: Σ. θεῶν (Θεῶν). ²¹ Euseb. Syro-hex. affert: Σ. θεῶν (Θεῶν).

legendum cum Cod. B. ¹³ Syro-hex. ¹⁴ Euseb. ¹⁵ Euseb. ¹⁶ Euseb. ¹⁷ Euseb. ¹⁸ Theodoret. ¹⁹ Euseb. ²⁰ Euseb. ²¹ Euseb.

16. יָרַעַי תְּרוּעָה. Qui noverunt clangorem. O. δ γινώσκων ἀλαλαγμόν. Σ. δ γινώσκων σημασίαν.²³

17. כָּל-הַיּוֹם. Quotidie. O. ὅλην τὴν ἡμέραν. Σ. πᾶσαν ἡμέραν.²³

18. כִּי-תִפְאָרְתָּ עִמּוֹ אַתָּה. Quia gloria roboris eorum tu es. O. ὅτι τὸ καύχημα τῆς δυνάμεως αὐτῶν σὺ εἶ. Σ. ὅτι ἀγλάϊσμα ἀήτητων αὐτῶν εἶ σὺ.²⁴

20. בְּחֻזֶן. In visione. O. ἐν ὄρασει. 'A. Σ. δὲ ὄρασεως.²⁵

לְחֻסְדֶּךָ. Pio tuo. O. τοῖς υἱοῖς σου. Πάντες τοῖς ὁσίοις σου. S'. τοῖς προφήταις σου.²⁶

עֲזָרְתִי יְעוֹר עַל-גִּבּוֹר הַרְימוֹתַי בְּחוֹר מַעַם. Posui auxilium super herosa, exaltavi electum e populo. O. ἐθέμην βοήθειαν ἐπὶ δυνατὸν, ὕψωσα ἐκλεκτὸν ἐκ τοῦ λαοῦ μου. Σ. ἐπέθηκα ἀντίληψιν ἀνδρείῳ, ὕψωσα ἐπίλεκτον ἀπὸ τοῦ λαοῦ μου.²⁷

22-25. אֲשֶׁר יָדַי תִּכּוֹן עִמּוֹ אֶת-יְרוּעַי תִּתְמַעְנֶנּוּ : לֹא-יִשְׂאֵא אֹיִב בּוֹ וּבֶן-עוֹלָהּ לֹא יַעֲנֶנּוּ : וְכַתּוּבְתִי מִכְּפָיִי יַצְרִי וּמִשְׁנָאִיו אָגוּף : וְאֶמְבֹּמְתִי וְחֻסְדִּי עִמּוֹ. Cum quo manus mea firma erit, etiam brachium meum roborabit eum. Non exactoremaget inimicus in eum, et filius iniqui-

tatis non affliget eum. Sed prostigabo a facie ejus hostes ejus, et osoros ejus percutiam. Et veritas mea et favor meus erit cum eo. O. ἡ γὰρ χεῖρ μου συναντιλήψεται αὐτῷ, καὶ ὁ βραχίον μου κατισχύσει αὐτόν. οὐκ ὠφελήσει ἐχθρὸς ἐν αὐτῷ, καὶ υἱὸς ἀνομίας οὐ προσθήσει τοῦ κακῶσαι (O. Σ. οὐ κακώσει. Θ. οὐ κακουχήσει²⁸) αὐτόν. καὶ συγκόψω ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ, καὶ τοὺς μισοῦντας αὐτόν τροπώσομαι. καὶ ἡ ἀλήθειά μου καὶ τὸ ἔλεός μου μετ' αὐτοῦ. Σ. ἡ δεξιὰ μου βεβαίως συνέσται αὐτῷ, καὶ ὁ βραχίον μου στερεώσει αὐτόν. οὐκ ἐξαπατήσει αὐτὸν ἐχθρὸς, οὐδὲ υἱὸς ἀδικίας κακώσει αὐτόν. ἀλλὰ καὶ συγκόψω ἀπὸ ἔμπροσθεν αὐτοῦ τοὺς μισοῦντας αὐτόν, καὶ τοὺς κακοποιοῦντας αὐτόν πατάξω. ἡ δὲ βεβαίωσις καὶ ἡ χάρις μου συνέσται αὐτῷ.²⁹

28. עֵלְיוֹן לְמֶלֶךְ-אֶרֶץ. Supremum regibus terrae. O. ὕψηλὸν παρὰ τοῖς βασιλεῦσι τῆς γῆς. 'A. ὕψιστον τοῖς βασιλεῦσι τῆς γῆς.³⁰ Σ. ἀνώτατον τῶν βασιλέων τῆς γῆς.³¹

30. רַשְׁמֹתַי לְעַד יוֹרְעוּ וְנִסְאוּ כִימֵי שָׁמַיִם. Et permam in perpetuum semen ejus, et thronum ejus sicut dies caelorum. O. καὶ θήσομαι εἰς τὸν αἰῶνα ÷ τοῦ αἰῶνος ἄ τὸ σπέρμα αὐτοῦ, καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ ὡς τὰς ἡμέρας τοῦ οὐρανοῦ.

Aliter Euthym.: ὁ μὲν 'A. ἐξέδωκε' δ. καὶ κρίσις βάσις τοῦ θ. σου, ὁ δὲ Σ., ἔδρασμα. Sed cum Eusebio consentit Syro-hex.: 'A. ἔδρασμα (ܐܕܪܫܡܐ). Σ. βάσις (ܒܫܝܫܐ). Cf. ad Psal. xxxii. 14. xcvi. 2. ²² Euseb. Syrus affert: Σ. σημασίαν (ܠܫܝܒܐ). ²³ Euseb. ²⁴ Catena Parisiensis, ubi ἀήτητων τὸν αὐτῶν scriptum. Cf. Hex. ad Prov. xix. 11. ²⁵ Syro-hex. ⲉ. ⲁ. ⲛ. ⲉ. ⲁ. ⲛ. ⲉ. ⲁ. ⲛ. Theodoret. affert: Σ. τότε ἐλάλησας δὲ ὄρασεως τοῖς υἱοῖς σου. ²⁶ Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 57: "Sanctis tuis. Pro quo in Graeco, filiis tuis, invenisse vos dicitis. Sed sciendum quod in Hebraeo LAASIDACH habet, quod omnes τοῖς ὁσίοις σου, id est, sanctis tuis, transtulerunt; et sola Sexta editio, prophetis tuis, interpretata est, sensum magis quam verbum exprimens. Et in Κοινή tantum pro sanctis, filios reperi." Ubi Vallarsius: "Hexapla et veteres [Hieronymi] edd. ἁγίοις pro ὁσίοις habent, quod verius videtur." Immo ἁγιοι pro Hebr. חֲסִידִי ne unus quidem interpres Graecus

dixit, sed omnes constanter ὁσιοις. Error veterum edd. fraudi fuit Montefalconio, qui "ex MSS. et Hieron." notam hexaplaem sic constituit: 'A. O. τότε ἐλάλησας ἐν ὄρασει τοῖς ἁγίοις σου (O. υἱοῖς σου). Σ. τότε ἐλάλησας δὲ ὄρασεως τοῖς ἁγίοις σου. S'. τοῖς προφήταις σου. In apparatu Parsonsiano nullus codex τοῖς ἁγίοις σου, unus (Cod. 175) τοῖς ὁσίοις σου, alius (Cod. 264) in marg. affert: γρ. τοῖς ὁσίοις σου. 'A. Σ. E. οὐτως καὶ (καὶ compendiose scriptum vix differt a siglo S') τοῖς προφήταις σου. ²⁷ Euseb. Pro ἀνθρώπων, ut in Euseb. legitur, Schleusner. in Opusc. Crit. p. 242 certissime correxisset ἀνδρείῳ. Cf. Hex. ad Psal. xxxii. 16. Jesai. iii. 2. Ezech. xxxii. 12. Amos ii. 16. (In textu LXXvirali Syro-hex. habet חַסִּידִי, h. e. ἐπὶ δυνατοῦ, ut videtur, in vitis libris Graecis: idem in marg. ⲉ. ⲁ. ⲛ.) ²⁸ Nobil., Vat. ²⁹ Euseb. ³⁰ Theodoret., Nobil. Apud Theodoret. παρὰ ante τοῖς β. ex uno cod. perperam assumpsit Schulzius. ³¹ Euseb., Theodoret., Nobil.

- Σ. καὶ ποιήσω διηκεῖς τὸ σπέρμα αὐτοῦ, καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ ἐφ' ὅσον αἱ ἡμέραι τοῦ οὐρανοῦ.³²
32. **קְתִי**. *Statuta mea*. Ο'. τὰ δικαιώματά μου. Ἄλλος· ἀκριβάσματα. Ἄλλος· προστάγματα.³³
33. **וּבְנַעֲי**. *Et plagis*. Ο'. καὶ ἐν μάστιγι. Ἄ. Σ. καὶ ἐν ἀφαίς.³⁴
34. **וְלֹא יִשְׁקַר בְּבִמְנוֹתַי**. *Nec mentiar in fide mea*. Ο'. οὐδὲ μὴ ἀδικήσω ἐν τῇ ἀληθείᾳ μου. Ἄ. (καὶ) οὐ ψεύσομαι... Σ. (καὶ) οὐ παραβήσομαι...³⁵
36. **בְּקִדְשִׁי**. *Per sanctitatem meam*. Ο'. ἐν τῷ ἀγίῳ μου. Ε'. κατὰ τοῦ ἀγιασμοῦ μου.³⁶
38. **כִּיְיָ יִבְנוֹן עוֹלָם**. *Sicut luna stabilis erit in perpetuum*. Ο'. καὶ ὡς ἡ σελήνη καθηρητισμένη εἰς τὸν αἰῶνα. Σ. ὡς ἡ μῆνη ἐδραία αἰωνίως μενεῖ.³⁷
- וְיָד**. *Et testis*. Ο'. καὶ ὁ μάρτυς. Σ. (καὶ) ὁ διαμαρτυρούμενος.³⁸
39. **וְיָאֲמַר וְיִזְחַק וְיַמְאָס**. *Tu vero rejecisti et sprevisisti*. Ο'. σὺ δὲ ἀπόσω καὶ ἐξουδένωσας. Σ. σὺ δὲ αὐτὸς ἀπεβάλου καὶ ἀπεδοκίμασας.³⁹
- וְהִתְעַבְרַתָּ עִם־מְשִׁיחִי**. *Iratus es uncto tuo*. Ο'. ἀνεβάλου τὸν χριστόν σου. Ἄ. ἀνπερθέτησας μετὰ ἡλειμμένου σου.⁴⁰ Σ. ἐχολώθησ πρὸς τὸν χριστόν σου.⁴¹
40. **בְּרִית עֲבָדָי**. *Detestatus es pactum servi tui*. Ο'. κατέστρεψας τὴν διαθήκην τοῦ δούλου σου. Σ. εἰς καταρὰν ἔδωκας τὴν συνθήκην τοῦ δούλου σου.⁴²
41. **מְחֹתָהּ**. *Ruinās*. Ο'. δειλίαν. Σ. ἥττημα.⁴³
43. **צָרִיו**. *Hostium ejus*. Ο'. τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ. Ἄ. θλιβόντων αὐτόν. Σ. τῶν θλιβόντων αὐτόν. Ἡ Σ' μόνη· τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ.⁴⁴
45. **הִשְׁבַּת מְהִירוֹ**. *Cessare fecisti splendorem ejus*. Ο'. κατέλυσας ἀπὸ καθαρισμοῦ αὐτόν. Ἄ. dimisisti καθαρισμὸν αὐτοῦ.⁴⁵ Σ. ἀπέπαυσας τὴν καθαρότητα αὐτοῦ.⁴⁶
46. **יְמֵי עֲלוֹמָיו**. *Dies juventutis ejus*. Ο'. τὰς ἡμέρας τοῦ θρόνου (alia exempl. χρόνου⁴⁷) αὐτοῦ. Ἄ. ἡμέρας νεότητος αὐτοῦ.⁴⁸ Σ. νεότητος αὐτοῦ.⁴⁹ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁵⁰
- וְהָעֵשִׂית עָלָיו**. *Operuisti eum*. Ο'. κατέχεας αὐτοῦ. Σ. περιέβαλες αὐτόν.⁵¹
47. **וְעָרְמָה יְהוָה תַּסְתֵּר לְנֵיךָ**. *Quousque, Jona, abscondes te penitus?* Ο'. ἕως πότε, κύριε, ἀποστρέψῃ εἰς τέλος; Ἄ. ἕως πότε, κύριε, ἀποκρυβήσῃ εἰς νίκος;⁵² Σ. ἕως τίνος, κύριε, ἀποκρυβήσῃ εἰς τέλος;⁵³
- וְהַתְּבַר כְּמֹרֵאשׁ הַמַּתָּה**. *Exardescet sicut ignis ira tua?* Ο'. ἐκκαυθήσεται ὡς πῦρ ἡ ὄργή σου; Σ. φλεγθήσεται ὡς πῦρ ὁ θυμὸς σου;⁵⁴
48. **יְזַכֵּר אֲנִי מִדָּה־לְךָ**. *Memento, quod ad me*

³² Euseb., Regii duo. Syro-hex. affert: Σ. ἐφ' ὅσον αἱ ἡμέραι τοῦ οὐρανοῦ (ܘܟܠܐ ܕܝܘܡܝܐ ܕܫܘܡܝܐ). ³³ Coislin. unus. Cf. ad Psal. xxxv. 7. ³⁴ Syro-hex. ܘܟܠܐ. ³⁵ Theodoret., Nobil. Montef. edidit: Ἄ. οὐ ψεύσομαι τὰς ἐπαγγελίας, notans: "Unus codex. Sed haec interpretatio non videtur Aquilae esse; immo potius scholion aliquidi incerti." Scholium plenius affert Cod. 264: Ἄ. οὐ ψεύσομαι τὰς ἐπαγγελίας μου, οὐ παραβήσομαι τὰς συνθήκας, ἀλλὰ δείξω τῶν ὑποσχέσεων τὴν ἀλήθειαν. ³⁶ "Reg. unus ex Apolinario."—Montef. ³⁷ Euseb. ³⁸ Theodoret., Nobil. et "duo codd.," quorum unus διαμαρτυράμενος habet. ³⁹ Theodoret., Nobil. Syro-hex. ܘܟܠܐ ܕܝܘܡܝܐ ܕܫܘܡܝܐ. ⁴⁰ Euseb., ubi mendose legitur ὑπερηθέτησας. Cf. ad Psal. lxxvii. 21, 59. ⁴¹ Euseb.,

Theodoret., Nobil. Syrus Symmacho continuat: ܘܟܠܐ ܕܝܘܡܝܐ ܕܫܘܡܝܐ. ⁴² Theodoret., Nobil. Montef. διαθήκην pro συνθήκην negligenter exscripsit. Cod. 268: Σ. τὴν συνθήκην. ⁴³ Syro-hex. ܘܟܠܐ ܕܝܘܡܝܐ ܕܫܘܡܝܐ. Vox Syriaca commutatur cum ἥττημα Jesai. xxxi. 8. Cf. ad v. 14. ⁴⁴ Vat. Idem notat: Ἐν τῷ τετρασελίδῳ σῦτος (sc. τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ) ἐν δὲ τῷ ὀκτασελίδῳ, θλιβόντων αὐτόν. ⁴⁵ Syro-hex. ܘܟܠܐ ܕܝܘܡܝܐ ܕܫܘܡܝܐ. ⁴⁶ Theodoret., Nobil., Reg. unus. "Duo Regii habent κατέλυσας."—Montef. ⁴⁷ Sic Comp., Ald., Theodoret., Syro-hex., Psalt. Gall., Cod. Alex., alii. ⁴⁸ Nobil., Vat. ⁴⁹ Nobil. Syro-hex. ܘܟܠܐ ܕܝܘܡܝܐ ܕܫܘܡܝܐ. ⁵⁰ Vat. ⁵¹ Syro-hex. ܘܟܠܐ ܕܝܘܡܝܐ ܕܫܘܡܝܐ. ⁵² Euseb. ⁵³ Euseb., Theodoret., Nobil. ⁵⁴ Theodoret., Nobil.

attinet, quae (quam fluxa) sit vila. Ο. μνήσθητι τίς ἡ ὑπόστασίς μου. Ἄ. μνήσθητι μου ἐκ καταδύσεως.⁵⁵ Σ. μνήσθητι τί εἰμι ζῶν πρὸς ἡμέραν (s. ἐφήμερος) εἰμί.⁵⁶

48. כָּל־בְּנֵי־אָדָם. Omnes filios hominum. Ο. ✠ πάντας ✠ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων.⁵⁷

49. סֵלָה. Selah. Ο. διάψαλμα. Ἄ. cantilena.⁵⁸

50. אַיָּה. Ubi. Ο. Ἄ. Σ. ποῦ ἔστι. Θ. ποῦ εἶσι.⁵⁹

51. שְׁמֵתַי בְּחֵיקוֹ כָּל־רִבְבִים עַמִּים. Porto in sinu meo omnes multos populos. Ο. οὐ ὑπέσχον ἐν τῷ κόλπῳ μου πολλῶν ἔθνῶν. Ἄ. αἵροντός μου ἐν κόλπῳ πάσας ἀδικίας λαῶν.⁶⁰ Σ. ἐβάστασα ἐν τῷ κόλπῳ μου παμπολλῶν ἔθνῶν.⁶¹

52. אֲשֶׁר חָרַפּוּ עֲקֹבוֹת מְשִׁיחָה. (Convicia) quibus conviciati sunt vestigia uncti tui. Ο. οὐ ἀνέιδισαν τὸ ἀντάλλαγμα (Ἄ. Θ. Ε'. τὰ ἴχνη) τοῦ χριστοῦ σου. Σ. οὐ ἀνείδισαν τὰ ἴχνη τοῦ χριστοῦ σου.⁶² Aliter: Σ. Θ. ὃν ἀνείδισαν...⁶³

53. אָמֵן וְאָמֵן. Amen et amen. Ο. γένοιτο, γέ-

νοιτο. Ἄ. πεπιστωμένως καὶ πεπιστωμένως.⁶⁴ Σ. ἀμὴν καὶ ἀμὴν.⁶⁵

PSALM. LXXXIX (Hebr. xc).

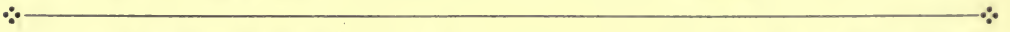
1. אָתָּה הָיִיתָ. Tu factus es. Ο. ✠ σὺ ✠ ἐγενήθης.¹

בְּדֹר דֹּר. In generatione et generatione. Ο. ἐν γενεᾷ καὶ γενεᾷ. Σ. ἐν ἐκάστη γενεᾷ.²

2. בְּטָרֵם הָרִים וְלָדוּ וְתַחֲלִיל אֶרֶץ וְתַבַּל. Priusquam montes nati sint, et creaveris terram et orbem. Ο. πρὸ τοῦ ὄρη γενηθῆναι (alia exempl. ἐδρασθῆναι³), καὶ πλασθῆναι τὴν γῆν καὶ τὴν οἰκουμένην. Ἄ. Σ. πρὶν ὄρη τεχθῆναι, καὶ ὠδινηθῆναι γῆν καὶ τὴν οἰκουμένην.⁴

אָתָּה אֱלֹהִים. Tu es Deus. Ο. σὺ εἶ. μὴ (ἀποστρέψης). Οἱ πάντες σὺ εἶ, ὁ θεός.⁵

3. תִּשָּׁב אִנּוֹשׁ עַד־רִבְבָּן. Redigis hominem in pulverem. Ο. (μὴ) ἀποστρέψης ἄνθρωπον εἰς ταπείνωσιν. Σ. ἀναπέμφεις ἄνθρωπον ἕκαστον εἰς κατάκρισιν contritionis.⁶

⁵⁵ Syro-hex. ✠ אֲשֶׁר חָרַפּוּ עֲקֹבוֹת מְשִׁיחָה. Cf. ad Psal. xvi. 14. (Syr. *سكحة*, *fissura*, ponitur pro καταδύσις 3 Reg. xv. [13] teste Masio in *Syrorum Pecul.* s. v.) Hieron.: *memento mei de profundo.* ⁵⁶ Syro-hex. ✠ אֲשֶׁר חָרַפּוּ עֲקֹבוֹת מְשִׁיחָה. Sic cum aster. Psalt. Gall. Deest πάντας in Psalt. Rom. et quinque eodd. Solus Syro-hex. habet, τοὺς υἱοὺς πάντων τῶν ἀνθρώπων. ⁵⁷ Sic cum aster. Psalt. Gall. Deest πάντας in Psalt. Rom. et quinque eodd. Solus Syro-hex. habet, τοὺς υἱοὺς πάντων τῶν ἀνθρώπων. ⁵⁸ Syro-hex. ✠ סֵלָה. Cf. ad Psal. xxxviii. 12. ⁵⁹ Coislin. unus. ⁶⁰ Euseb. Hieron.: *omnes iniquitates populorum.* ⁶¹ Theodoret., Nobil. Minus probabiliter Euseb.: Σ. ἐβάστασα ἐν τῷ κ. μου πάντων τῶν ἔθνῶν. Euthym. notat: τὸ ὑπέσχον ὁ μὲν Ἄ. ἦρα, ὁ δὲ Σ. ἐβάστασα, ἐξέδωκεν. Tandem Syro-hex. ✠ אֲשֶׁר חָרַפּוּ עֲקֹבוֹת מְשִׁיחָה. h.e. Σ. ὅτι ἦρα ἐν τῷ κόλπῳ μου πάσας ἀδικίας λαῶν [τούτων]. Est, ut videtur, Aquilae versio, cui pronomen *אני* e versu sequenti male adhaeret. ⁶² Montef. edidit: Ἄ. Σ. Θ. οὐ ἀνείδισαν κ. τ. εἰ, notans: "Hanc lectionem Eusebius uni Symmacho tribuit; Theodoretus [omisso εἰ] Aquilae et Theodotioni; unus Regius Symmacho et Theodotioni."—Montef. Nobil. affert: Σ. τὰ ἴχνη. Syro-hex.: Σ. Ε'. τὰ ἴχνη (*לחצים*) τοῦ χριστοῦ σου. ⁶³ Cod. 268. Aquila fortasse bis interpretatus est, οὐ ἀνείδισαν. ⁶⁴ Sic Euseb., omissa

copula. Theodoret. affert: Ἄ. πεπιστωμένως καὶ πεπιστωμένως. Cf. ad Psal. xl. 13. ⁶⁵ Euseb. Copulam omisit Montef. Syro-hex. ✠ אֲשֶׁר חָרַפּוּ עֲקֹבוֹת מְשִׁיחָה. Sic Psalt. Gall. Probomen abest a libris omnibus et Syro-hex. ² Euseb., Nobil. et "MSS." Euthym. notat: ἀπὸ τοῦ, ἐν πάσῃ γ, οὕτως γὰρ καὶ ὁ Σ. ἐξέδωκεν. ³ Sic Origen. et Cyril. Alex. apud Parsonsium. Hieron. in Epist. CXL ad Cyprian. 6: "LXX: *Antequam montes firmarentur.*" Etiam Syro-hex. *سكحة* (Cod. B. emendatius *سكحة*). ⁴ Euseb. "Hieron. vero ad Cyprianum et Codex Graecus Colbert. haec omnibus aliis interpretibus tribuere videntur."—Montef. Hieronymi verba sunt: "Illud autem quod et Hebraicum habet, et omnes alii interpretes: *Antequam montes nascerentur, et parturiretur terra.*" ⁶ Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 58: "*Tu es Deus.* Et dicitis quod in Graeco non sit Deus. Quod apud eos esse manifestum est. Nam et Hebraicum habet, et omnes alii interpretes, et LXX similiter transtulerunt: ἀπὸ τοῦ αἰῶνος καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος σὺ εἶ, ὁ θεός." ⁶ Syro-hex. ✠ אֲשֶׁר חָרַפּוּ עֲקֹבוֹת מְשִׁיחָה. Bugatus vertit: *reiciēs hominem unumquemque ad condemnationem contritionis.*

3. וְהָאָמֵר שׁוּבוּ בְּנֵי־אָדָם. Et dicis: *Revertimini, filii hominum.* Ο΄ και εἶπας, ἐπιστρέψατε, υἱοὶ ἀνθρώπων. Ἀ. και ἐρείς, ἐπιστρέφητε, υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων.⁷
4. וְאַשְׁמוֹרֶה בַּלַּיְלָה. Et vigilia in nocte. Ο΄ και φυλακή ἐν νυκτί. Σ. και ὡς φυλακὴ νυκτερινή.⁸
5. וְרַכְמָתָם שְׁנֵה יַהוּוּ. Inundas (abripis) eos, somni sunt. Ο΄ τὰ ἐξουθενώματα αὐτῶν ἔτη ἔσσονται. Σ. ὡς καταγίς ἐξετινάξας αὐτοὺς, κοιμώμενοι ἔσσονται.⁹
- 5, 6. בִּבְקָר פֶּחֲזִיר יַחֲלֶה : בִּבְקָר יַצִּיץ יַחֲלֶה. בִּבְקָר לְעֵרֶב. Mane instar graminis transit (s. viret); mane floret et transit (s. viret), vespere. Ο΄ τὸ πρῶτ' ὥσει χλόη παρέλθου τὸ πρῶτ' ἀνθήσαι και παρέλθου, τὸ ἐσπέρας. Σ. ὡς περ πρῶτ' χέρτος ἀνατέλλει, πρῶτ' βλαστῆσας και παρελεύσεται ἐσπέρας.¹⁰
6. וּמִלֵּל וַיֵּבֶשׁ. Succidunt eum, et arescit. Ο΄ ἀποπέσοι, σκληρυνθείη και ξηραθείη. Σ. διαθρῦθήσεται ξηραθείς.¹¹
7. כִּי־כָלִינוּ בְּאַפָּה. Quia consumpti sumus in ira tua. Ο΄ ὅτι ἐξέλιπομεν ἐν τῇ ὀργῇ σου. Σ. ὅτι ἀνηλώθημεν ἐν τῇ ὀργῇ σου.¹²
- נְבַחְתִּינוּ. Conturbati sumus. Ο΄ ἐταράχθημεν.

'Α. Σ. ἐσπεύσαμεν.¹³

8. שָׁתָ עֲוֹנוֹתַי וְנָתַתְנִי לְלִגְנָה. Posuisti iniquitates nostras coram te. Ο΄ ἔθου τὰς ἀνομίας ἡμῶν ἐνώπιόν σου. Σ. προέθηκας τὰς ἀδικίας ἡμῶν ἀντικρύς σου.¹⁴
- יְעֲלֵמֵנו לְמַאור פְּנֵיהָ. Occulta (peccata) nostra in lumine vultus tui. Ο΄ ὁ αἶων ('Α. παροράσεις. Ε΄. νέστηρα¹⁵) ἡμῶν εἰς φωτισμὸν τοῦ προσώπου σου. Σ. τὰς ἀμελείας ἡμῶν φαίνεσθαι τῷ προσώπῳ σου.¹⁶
9. כִּי כָל־יָמֵינוּ פִּנּוּ בְּעִבְרַתְךָ כְּלֵינוּ. Omnes enim dies nostri inclinant in ira tua; consumpsimus. Ο΄ ὅτι πᾶσαι αἱ ἡμέραι ἡμῶν ἐξέλιπον, και ἐν τῇ ὀργῇ σου ἐξέλιπομεν. Σ. πᾶσαι γὰρ αἱ ἡμέραι ἡμῶν διέδρασαν, ἐν τῷ χόλῳ σου ἀνηλώθημεν.¹⁷
10. בָּקָם שִׁבְעִים שָׁנָה וַאֲם בְּגִבוֹרַת. In iis sunt septuaginta anni; si autem robore (valemus). Ο΄ ἐν αὐτοῖς ἐβδομήκοντα ἔτη ἕαν δὲ ἐν δυναστείαις. Σ. ὀλόκληροι ἐβδομήκοντα ἔτη εἰ δὲ παραδόξως (s. ἐν παραδόξῳ).¹⁸
- כִּי־רָץ חֵשׁ וְנֶעְבְּהָ. Nam transit cito, et avolamus. Ο΄ ὅτι ἐπῆλθε πρᾶτῆς ἐφ' ἡμᾶς, και παιδευθησόμεθα. Ἀ. ὅτι διεπέλασεν ἄνθρ, και

⁷ Theodoret. ⁸ Regius unus. Deterius Syro-hex.: 'Α. και ὡς φ. νυκτερινή (ⲙⲉⲛⲏⲟⲗⲟⲩ ⲉⲛⲓⲛⲓⲏ).
⁹ Syro-hex. ⲛⲁⲩⲉⲃⲏⲣⲁ ⲛⲁⲩⲉⲃⲏⲣⲁ ⲛⲁⲩⲉⲃⲏⲣⲁ ⲛⲁⲩⲉⲃⲏⲣⲁ. Minus recte, si quid video, vertit Bugatus: sicut procella excoiuit dormientes. ¹⁰ Syro-hex. ⲛⲁⲩⲉⲃⲏⲣⲁ ⲛⲁⲩⲉⲃⲏⲣⲁ. ⲛⲁⲩⲉⲃⲏⲣⲁ ⲛⲁⲩⲉⲃⲏⲣⲁ. ¹¹ Idem: ⲛⲁⲩⲉⲃⲏⲣⲁ ⲛⲁⲩⲉⲃⲏⲣⲁ. Cf. ad Psal. cxvii. 10. (Syriacum ⲛⲁⲩⲉⲃⲏⲣⲁ) commutatur cum Graeco διεθροβῆ Nah. i. 6.) ¹² Euseb. ¹³ Sic Montef. ex "MSS," ut ait, nisi forte auctorem habuerit, quem non nominat, Hieronymum in Epist. ad Cyprian. 10: "Pro eo quod nos diximus, turmati sumus, Sym. et Aq. transtulerunt, acceleravimus." Certe Syrus noster affert: Ἀ. Σ. κατασπουδασθημεν (ⲛⲁⲩⲉⲃⲏⲣⲁ). Cf. ad Psal. vi. 3, 11), non ἐσπεύσαμεν (ⲛⲁⲩⲉⲃⲏⲣⲁ). ¹⁴ Sic Nobil., Codd. 264, 268. Montef. ex Euseb. et Theodoro edidit: Σ. προσέθηκας τὰς ἀνομίας ἡμῶν ἂ. σ. ¹⁵ Hieron. ibid. 11: "Ubi nos juxta Hebraicum et Sym. posuimus, negligentias nostras, pro

quo LXX saeculum nostrum transtulerunt, in Hebraico scriptum est ALOMENG, quod Quinta ed. interpretatur, adolescentiam, Aquila παροράσεις."¹⁶ Euseb., Theodoret., Nobil. Accurate Syro-hex. ⲛⲁⲩⲉⲃⲏⲣⲁ ⲛⲁⲩⲉⲃⲏⲣⲁ. ¹⁷ Euseb. ⲛⲁⲩⲉⲃⲏⲣⲁ ⲛⲁⲩⲉⲃⲏⲣⲁ ⲛⲁⲩⲉⲃⲏⲣⲁ. ¹⁸ Hieron. ibid. 13: "Pro eo quod nos posuimus, in ipsis, et in Hebraeo habetur BAEM, Symmachus significantius transtulit, ὀλόκληροι. . . Sin autem multum, et, ut interpretatur est Sym., contra opinionem, octoginta sunt anni." Unde Montef. post Martianaenum effecit: Σ. ὀλόκληροι ὅ ἔτη ἕαν δὲ παρὰ προσδοκίαν. Sed hic opportune adest Syrus noster, qui affert: ⲛⲁⲩⲉⲃⲏⲣⲁ ⲛⲁⲩⲉⲃⲏⲣⲁ ⲛⲁⲩⲉⲃⲏⲣⲁ. Postremum vocab. verti potest in παραδόξως (cf. Luc. v. 26 in Pesch.), et disertè testatur Agellius: "Sym. dixit παραδόξως, si praeter opinionem crescant." Idem ad Psal. xix. 7 ait: "Hanc loquendi formam Psal. lxxxix. 10, si autem in potentatibus, Sym. transtulit παραδόξως."

ἐπετάσθη.¹⁹ Σ. τμηθέντες γὰρ ἄφνω ἐπετα-
ναννύμεθα.²⁰ Θ. ὅτι ἐπῆλθε πρᾶυτης, καὶ
παυδευθησόμεθα.²¹ Ε'. ὅτι ἐπῆλθε σπουδή, καὶ ἀη-
λώθημεν (s. ἐξελίπομεν).²²

11. מִי־יִוְדַע עוֹ אַפְּךָ וּכְרֹאֲתֶךָ עֲבָרָתָהּ. Quis
novit potentiam irae tuae? et secundum timo-
rem tuum indignationem tuam? O'. τίς γινώ-
σκει τὸ κράτος τῆς ὀργῆς σου, καὶ ἀπὸ τοῦ
φόβου τοῦ θυμοῦ σου (ἐξαριθμησασθαι); Σ.
τίς οἶδε τὴν ἰσχὺν τοῦ θυμοῦ σου, καὶ κατὰ
τὸν φόβον σου τὴν ὀργὴν σου;²³

12. לְמִנּוֹת יְמִינוּ כִּן הַדָּע וְנִבְיָא לְבַב חֲכָמָה.
Numerare dies nostros sic ostende nobis, ut
inferamus cor sapiens. O'. ἐξαριθμησασθαι.
τὴν δεξιάν σου οὕτως γνώρισον, καὶ τοὺς πε-
παιδευμένους τῇ καρδίᾳ ἐν σοφίᾳ. 'Α. ἀριθμῆσαι
ἡμέρας ἡμῶν οὕτως σῆμανον (s. γνώρισον), καὶ οἴσομεν καρ-
δίαν σοφίας.²⁴ 'Α. Σ. Ε'. dies nostros sic ostende,
ut veniamus corde sapienti.²⁵

13. שׁוּבָה יְהוָה עֲרֻמְתִּי וְהַנְחֵם עַל־עֲבָרֶיךָ. Con-
verte te, Jova, usquequo? et misereat te ser-
vorum tuorum. O'. ἐπίστρεψον, κύριε, ἕως
πότε; καὶ παρακλήθητι ἐπὶ τοῖς δούλοις σου.
Σ. ἐπιστράφητι, κύριε, ἕως πότε; παρακλήθητι
ὑπὲρ τῶν δούλων σου.²⁶

14. שְׁבַענִי בִבְקָר חֲסִידָךָ וְנִשְׁמַחָה בְּכָל־

נְיִינִי. Satiā nos mane favore tuo, et jubila-
bimus et laetabimur omnibus diebus nostris.
O'. ἐνεπλήσθημεν τὸ πρωὶ τοῦ ἑλέους σου, καὶ
ἠγαλλιασάμεθα καὶ εὐφράνθημεν. ἐν πάσαις
ταῖς ἡμέραις ἡμῶν (εὐφρανθείημεν). 'Α. καὶ
οἱ ἄλλοι' ἐμπλησον ἡμᾶς ἐν πρωῖα ἑλέους σου,
καὶ αἰνέσομεν καὶ εὐφρανθησόμεθα ἐν πάσαις
ἡμέραις ἡμῶν.²⁷ Σ. χόρτασον ἡμᾶς ὀρθρινοῦ
ἑλέους σου, ἵνα ὑμνήσωμεν καὶ εὐφρανώμεθα
ἐν πάσαις ταῖς ἡμέραις ἡμῶν.²⁸

15. שְׂמַחְנוּ כִּימֹת עֲנִיתָנוּ שְׁנוֹת רְאִינוּ רָעָה.
Laetifica nos secundum dies quibus afflicti-
sti nos, annos in quibus vidimus malum. O'. εὐ-
φρανθείημεν (alia exempl. εὐφράνθημεν²⁹) ἀνθ'
ῶν ἡμερῶν ἐταπείνωσας ἡμᾶς, ἑτῶν ὧν εἶδο-
μεν κακά. Σ. εὐφρανον ἡμᾶς πάσας ἡμέ-
ρας ἃς ἐκάκωσας ἡμᾶς, ἔτη ἐν οἷς εἶδομεν
κακά.³⁰

16. יִרְאָה אֶל־עֲבָדֶיךָ פְּעֻלָּה תְהַדְרֶךָ עַל־בְּנֵיהֶם.
Conspicuum fiat servis tuis opus tuum, et splen-
dor tuus filiis eorum. O'. καὶ ἴδε ἐπὶ τοὺς
δούλους σου καὶ ἐπὶ τὰ ἔργα σου, καὶ ὀδηγή-
σον τοὺς υἱοὺς αὐτῶν. Σ. φανήτω παρὰ τοῖς
δούλοις σου τὰ ἔργα σου, καὶ τὸ ἀξιοπρεπές
σου ἐπὶ τὰ τέκνα αὐτῶν.³¹

17. יִהְיֶה נֵעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדִינוּ

¹⁹ Nobil., Vat. (Rarius vocab. διεπέλασεν, q. d. transpropinquavit, non opus est cum διεπέλασεν commutare.) Aliter Hieron. ibid. 14: "Satisque miramur quid voluerint verbum Hebraicum ais LXX, Theod., et Sexta ed. transferre mansuetudinem; cum Aq., Sym., et Quinta ed. festinationem, et repente, celeriterque transtulerint." Ubi festinatio (σπουδή) fortasse ad posteriorem et accuratiorem Aquilae recensionem referenda est. In priore enim מִן, non שָׁן, interpretatus est. ²⁰ Euseb., Nobil., Vat. Hieron. ibid.: Σ. succidimus (fort. succidimur) enim repente, et avolamus. Syro-hex. م. ه. ك. م. ح. ا. ف. م. ع. Ubi notandum est, tam Syrum quam Latinum interpretem ἐπετανύμεθα eodem sensu quo ἐπετάμεθα cepisse. ²¹ Nobil., Vat. ²² Syro-hex. م. ح. Graeca nostra non sunt certa, sed Syriaca nullo modo conciliari possunt cum Hieronymo, qui affert: E. quoniam transivimus celeriter, et dissolvimur. ²³ Theodoret., Nobil. et "MSS." ²⁴ Syro-

hex. م. ح. ا. ف. م. ع. م. ح. ا. ف. م. ع. ²⁵ Hieron. ibid. 16. ²⁶ Euseb. ²⁷ Theodoret. notat: 'O χρόνος ἐνῆλλακται παρὰ τοῖς O'. ὁ γὰρ 'Ακύλας καὶ οἱ ἄλλοι οὕτως εἰρήκασιν (Nobil. οἱ γὰρ λοιποὶ εἰρήκασιν): ἐμπλησον κ. τ. ἑ. Nobil. legit ἐν τῇ πρωῖᾳ, et mox ἐν πάσαις ταῖς ἡμέραις. Syro-hex. affert: 'Α. καὶ αἰνέσομεν (م. ح. ا. ف. م. ع.). ²⁸ Euseb., apud quem ἵνα ὑπνώσωμεν sine sensu editum. Semlerus ὑμνώσωμεν reponere jussit, invita lingua. Cf. ad Psal. lviii. 17. ²⁹ Sic Syro-hex., Cod. Alex., alii. In Ed. Rom. legitur εὐφρανθείημεν, sed calamo confossum; nec agnoscit Cod. Vat. a Maio descriptus. ³⁰ Euseb. Syro-hex. م. ح. ا. ف. م. ع. م. ح. ا. ف. م. ع. Quasi in Graeco legisset: Σ. εὐφρανον ἡμᾶς, ὁ θεός, ὅσας (s. πόσας) ἡμέρας ἐκάκωσας κ. τ. ἑ. ³¹ Euseb. Post τὸ ἀξιοπρεπές supplevimus σου, et in fine αὐτῶν pro ἡμῶν correximus, auctore Syro-hex., qui affert: م. ح. ا. ف. م. ع. م. ح. ا. ف. م. ع. م. ح. ا. ف. م. ع.

כֹּונְנָה עֲלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְיָנוּ כֹּונְנָה. *Et sit gratia Iovae Dei nostri super nos, et opus manuum nostrarum stabili super nos, et opus manuum nostrarum stabili illud.* Ο΄. καὶ ἔστω ἡ λαμπρότης κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐφ' ἡμᾶς, καὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν ἡμῶν κατεύθυνον ἐφ' ἡμᾶς (alia exempl. addunt: καὶ τὸ ἔργον τῶν χειρῶν ἡμῶν κατεύθυνον³²). Σ. καὶ ἔστω τὸ κάλλος κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐπάνω ἡμῶν, καὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν ἡμῶν ἐδραία ποιήσον ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ τὴν πράξιν τῶν χειρῶν ἡμῶν ἐπιτέλεσον.³³

PSALM. XC (Hebr. xci).

1. Ο΄. ÷ αἶνος ᾠδῆς τῷ Δαυίδ 4. ἀνεπίγραφος ὁ ψαλμός.¹

יֹשֵׁב בְּסִתְרֵי עֲלִיוֹן. *Qui sedet in latibulo Altissimi.* Ο΄. ὁ κατοικῶν ἐν βοθηαίᾳ τοῦ ὑψίστου. ᾿Α. Ε΄. ὁ καθήμενος ἐν ἀποκρύφῳ ὑψίστου. Σ. ὁ κατοικῶν ὑπὸ σκέπην τοῦ ὑψίστου.²

בְּצֵל שְׁדֵי יְהוָה יִתְלַוֵּן. *In umbra Omnipotentis commorabitur.* Ο΄. ἐν σκέπη τοῦ θεοῦ ÷ τοῦ οὐρανοῦ 4 αὐλισθήσεται. ᾿Α. ἐν σικιά ἱκανοῦ

αὐλισθήσεται.³ Σ. ὑπὸ σκιάν τοῦ ἱκανοῦ νυκτερέων.⁴

2. אֱלֹהֵי אֲנֻכְחֵמוּ. *Deus meus, confidam in eo.* Ο΄. ὁ θεός μου, ἐλπῶ ἐπ' αὐτόν. ᾿Α. ὁ θεός (fort. θεέ) μου, πεποιθήσω ἐν αὐτῷ. Σ. ὁ θεός μου, καὶ εὐθαρσῆσω ἐν αὐτῷ.⁵

3. מְדַבֵּר הַוּוֹת. *A peste perniciosi.* Ο΄. καὶ ἀπὸ λόγου παραχόδους. ᾿Α. ἀπὸ θανάτου ἐπιβουλῆς.⁶ Σ. ἀπὸ λόγου ἐπηρείας.⁷

4. הַפְּתוֹר לְלֵלָה. *Pennis suis proteget te.* Ο΄. ἐν τοῖς μεταφρένοις αὐτοῦ ἐπισκιάσει σοι. Σ. ἐν τοῖς μέλεσιν αὐτοῦ ἐπισκιάσει σοι.⁸

מְתַפְּסֵת. *Confugies.* Ο΄. ἐλπιείς. Σ. ἀμεριμνήσεις.⁹

צִנְנָה וְסִחְרָה אֲמָתוֹ. *Scutum et clypeus est veritas ejus.* Ο΄. ὄπλῳ κυκλώσει σε ἡ ἀλήθεια αὐτοῦ. ᾿Α. (fort. Σ.) ὡς πανοπλία καὶ περιφέρεια ἡ ἀλήθεια αὐτοῦ.¹⁰

5. מִפְּתוֹר לְלֵלָה. *A ravore noctis.* Ο΄. ἀπὸ φόβου νυκτερινοῦ. ᾿Α. ἀπὸ πτόησεως νυκτός.¹¹

6. מְדַבֵּר בְּאֶפֶס יְהוָה. *A peste quae in caligine incedit.* Ο΄. ἀπὸ πράγματος διαπορευομένου ἐν σκοτει. ᾿Α. ἀπὸ βήματος ἐν σκοτομήνῃ περιπατούντος. Σ. οὐδὲ λοιμὸν ζόφοφ ὀδεύοντα.¹²

³² Sic Comp., Ald., Theodoret., Cod. Alex., alii, invito Syro-hex.

³³ Euseb. Syrus affert: Σ. ἐδραία ποιήσον ὑπὲρ ἡμῶν (صَحَّفَ لَنَا خَدْمَ سَلْعِ).

PSALM. XC. ¹ Euseb. Hic et sequens obelus est in Psalt. Gall., non in Syro-hex.

² Euseb. Syro-hex. affert: ❖ נִלֵּא חֶסֶד לִי, Graece, ni fallor, ὁ καθήμενος ἐν σκέπη; nam ἀπόκρυφον constanter sonat חֶסֶד. Etiam Heracliota in *Catena PP. GG.*, T. II, p. 874: ᾿Α. Σ. ὑπὸ σκέπην τοῦ ὑψίστου. Nihilominus Aquilam ἐν ἀποκρύφῳ vertisse certo certius est. Cf. ad Psal. lx. 5.

³ Euseb. affert: ᾿Α. ἐν σκέπη ἱκανοῦ αὐλισθήσεται. Sed Heracliota l. c. testatur Aquilam ἐν σικιά, non ἐν σκέπη scripsisse. Neque aliter Cod. 264: ᾿Α. ἐν σικιά δὲ τοῦ ἱκανοῦ.

⁴ Euseb. ⁵ Idem. ⁶ Syro-hex. ❖ صَحَّفَ لَنَا خَدْمَ سَلْعِ, h. e. vertente Bugato, a detrimento mortis. Non tamen crediderim, Syrum in Graeco legisse ἀπὸ ἐπιβουλῆς θανάτου, sed inversionem, quae ei videbatur, verborum Graecorum imitari noluisse. Agellius, nescio quo auctore: "Symmachus λόγον ἐπηρείας, verbum insultationis; Aquila λόγον

ἐπιβουλῆς, sermonem insidiosum, transtulit." Cf. ad Psal. li. 4. lvi. 2. xciii. 20.

⁷ Nobil. affert: Σ. ἐπηρείας. Theodoret.: τὸν δὲ παραχόδη λόγον, ἐπηρείας λόγον ὁ Σ. εἴρηκεν.

Euthym.: τὸν δὲ παραχόδη λ. ἐπηρεαστικὸν λ. ἐξέδωκεν ὁ Σ., τουτέστι, συκοφαντικόν. Denique S. Ambros. Offic. I, 4:

"Sym. irritationis verbum dixit, alii perturbationis." ⁸ Syro-hex. ❖ صَحَّفَ لَنَا خَدْمَ سَلْعِ. Cf. ad Psal. lxxvii. 14.

⁹ Agellius. Syro-hex. ❖ صَحَّفَ لَنَا خَدْمَ سَلْعِ. Cf. ad Psal. xxxv. 8.

¹⁰ Colb. στιχηρῶς scriptus. Montef. περιφορεία (sic) tacite edidit. Particula mitigandi ὡς Symmachum potius quam Aquilam auctorem prodit.

¹¹ Syro-hex. ❖ صَحَّفَ لَنَا خَدْمَ سَلْعِ, h. e. ἀπὸ πτόησεως νυκτός. Sed non credibile est Aquilam Hebraicum

תְּפֹתָהּ per πτόησιν vertisse. Syrum hic, ni fallor, falsa lectio, πτόησεως pro πτόησεως, in errore induxit. Graecum πτοεῖσθαι pro תְּפֹתָהּ posuit idem interpret Psal. xxvi. i. lii. 6.

lxxvii. 53. Cf. Hex. nostra ad Jerem. xxx. 5. ¹² Euseb. Syro-hex. vero: ❖ صَحَّفَ لَنَا خَدْمَ سَلْعِ, h. e. ab exterminatore ἐν σκοτομήνῃ (cf. ad

6. מִקֶּטֶב יִשׁוֹר זְהָרִים. *A lue quae vastat meridie.*
 Ο'. ἀπὸ συμπτώματος καὶ δαιμυρίου μεσημβριου. Ἄ. ἀπὸ δηγμοῦ δαιμονίζοντος μεσημβρίας.¹³ Σ. οὐ συγκύρημα δαιμονιώδες μεσημβρίας.¹⁴
7. מִיָּדָהּ. *A latere tuo.* Ο'. ἐκ τοῦ κλίτους σου.
 Ἄ. Σ. ἐκ τοῦ πλαγίου σου.¹⁵
9. כִּי־אָתָּה יְהוָה מִחֲסֵי עֲלִיּוֹן שָׁמַתְּ מַעוֹנִי. *Quoniam tu, Jova, refugium meum es, Altissimum posuisti habitaculum tuum.* Ο'. ὅτι σὺ, κύριε, ἢ ἐλπίς μου, τὸν ὑψιστον (Ἐβρ. ἐλιὼν¹⁶) ἔθου καταφυγὴν σου. Ἄ. ὅτι σὺ, κύριε, ἐλπίς μου, ὑψιστον ἔθikas οἰκητήριόν σου.¹⁷ Σ. σὺ γάρ, κύριε, ἀφοβία μου, ὑψίστην ἔθου τὴν οἰκισίαν σου.¹⁸ Ε'. ὅτι σὺ, κύριε, ἐλπίς μου, τὸν ὑψιστον ἔθου καταφυγὴν σου.¹⁹
10. לֹא־תִאָּנֶה אֵלַי רָעָה וְיָנַע לֹא־יִקְרַב בְּאֵהָלָהּ. *Non obtinget tibi malum, et plaga non appropinquabit tabernaculo tuo.* Ο'. οὐ προσελεύσεται πρὸς σὲ κακὰ, καὶ μάλιστα οὐκ ἔγγιει τῷ σκηνώματί σου. Ἄ. οὐ μεταχθήσεται πρὸς σὲ κακία, καὶ ἀφή οὐκ ἔγγιει ἐν σκέπη σου.²⁰ Σ. οὐ κατισχύσει σου κακὸν, οὐδὲ ἀφή ἔγγισει τῇ σκηνῇ σου.²¹
11. כִּי מִלְּאֲכָוֵי יִצְוֶה־לָּהּ לְשַׁמְרָהּ בְּכָל־דְּרָכֶיהָ. *Quia mihi adhaesit.* Ο'. ὅτι ἐπ' ἐμὲ ἤλπισε. Σ. ὅτι πρὸς μὲ ἄρμησε.²⁸

- Quia angelis suis mandabit de te, ut custodiant te in omnibus viis tuis.* Ο'. ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ, τοῦ διαφυλάξει σε ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς σου. Ἄ. ὅτι ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται τοῦ φυλάξει σε ἐν πάσαις ὁδοῖς σου.²² Σ. ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ, φυλάσσειν σε ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς σου.²³
12. עַל־כַּפַּיִם יִשְׁאוּנֶה פְּנֵי־תַגּוֹף בְּאֵבָן רִגְלֶהּ. *Super manibus portabunt te, ne offendant in lapidem pes tuus.* Ο'. ἐπὶ χειρῶν ἀρουσί σε, μήποτε προσκόψης πρὸς λίθον τὸν πόδα σου. Ἄ. ἐπὶ ταρσῶν ἀρουσί (σε), μήποτε προσκόψῃ ἐν λίθῳ ὁ πούς σου. Σ. ἐπὶ χειρῶν βαστάσουσί σε, ἵνα μὴ προσπαίση (fort. προσπταίσης) ἐν λίθῳ ποδί σου.²⁴
13. עַל־שַׁחַל וְפָתַן תִּדְרֹךְ תִּרְמַס כְּפִיר וְתַנּוּן. *Super leone et aspide incedes, conculcabis leonem juvenem et draconem.* Ο'. ἐπ' ἀσπίδα καὶ βασιλίσκον ἐπιβήσῃ, καὶ καταπατήσεις λέοντα καὶ δράκοντα. Σ. ἐπὶ suffodientem arenam καὶ ἀσπίδα πατήσεις, ἔρψει ἐπὶ λέοντα ὀλοθρύνοντα καὶ δράκοντα.²⁵
14. כִּי בִי הִשָּׁק. *Quoniam mihi adhaesit.* Ο'. ὅτι ἐπ' ἐμὲ ἤλπισε. Σ. ὅτι πρὸς μὲ ἄρμησε.²⁸

Psal. x. 2) περιπατούντος. Syr. **مستحلب** ponitur pro **δλοθρευτής** 1 Cor. x. 10 in utraque versione; pro **διαφθεῖρων**, ut videtur, in Hex. ad Jerem. vi. 28; etiam pro **λοιμός**, **corruptor**, Hos. vii. 5. Hic quidem crediderim Aquilam vertisse ἀπὸ **λοιμοῦ**, a **peste**, quod Syrus de **homine pestilenti** cepisse videtur. ¹³ Nobil. Hieron.: *a morsu insanientis meridie*. Cf. Hex. nostra ad Hos. xiii. 14. ¹⁴ Sie Vat., teste Adlero, qui particulam οὐ delendam censet; et Nobil., qui sine negatione affert; male uterque. Magis culpandus est Montef., qui ex Corderio edidit: Σ. ἀπὸ συγκυρήματος δαιμονιώδους μεσημβρίας. ¹⁵ Euseb. Theodoret., Nobil.: Ἄ. Σ. ἐκ πλαγίου σου. Syro-hex. **من حجري**. Cf. Gen. vi. 17 in Syro-hex. ¹⁶ Euseb. ¹⁷ Euseb., qui in Comment. p. 597 habet **ἔθikas κατοικητήριόν** (s. οἰκητήριόν) σου; sed in Dem. Evang. p. 436, **ἔθikas οἰκητήριόν σου**. ¹⁸ Euseb. in Comment.: Σ. σὺ γάρ, θεὸς (bis κύριε), ἀφοβία μου, ὑψ. ἔθου τὴν κατοικησίαν (bis οἰκισίαν) σου. Idem in Dem. Evang. l. e.: Σ. σὺ γάρ,

κύριε, ἀφοβία μου, ὑψ. ἔθου τὴν οἰκισίαν σου. Syrus affert: **من يد يدي لا يمدحني** (κύριε) **من يد يدي لا يمدحني** (κύριε) **من يد يدي لا يمدحني**. ¹⁹ Euseb. ²⁰ Idem, qui in Dem. Evang. l. c. pro κακία, κακὰ male affert. Syro-hex. **من يد يدي لا يمدحني**, h. e. Ἄ. οὐ κατισχύσει σου κακόν; quae Symmachi est lectio. ²¹ Euseb. utrobique. ²² Idem. Pro τοῦ φυλάξει σε in Comment. legitur σε φυλάξει. Deinde in Dem. Evang. ταῖς ὁδοῖς cum articulo scriptum. ²³ Idem. In Comment. αὐτοῦ abest; in altero opere pro φυλάσσειν eitur τοῦ διαφυλάξει. ²⁴ Euseb. in Comment. p. 597, qui locus Montefalconium fugit. Pro προσπαίση legendum videtur προσπταίσης, aut certe προσπαίσης. ²⁵ Syro-hex. **من يد يدي لا يمدحني**. Ad λέων **δλοθρεύων**, hic et Paal. ciii. 21, cf. Jerem. ii. 30 in LXX et Syro-hex. Serpens qui arenam suffodit (cf. Deut. xxxii. 24 in Pesh.) est fortasse ψαμμοδότης, s. ἀμμοδότης. ²⁸ Syro-hex. **من يد يدي لا يمدحني**.

PSALM. XCI (Hebr. xcii).

1. מְזוֹמֹר שִׁיר לַיּוֹם הַשַּׁבָּת. *Canticum carminis in die sabbati.* *Ο.* ψαλμὸς ᾠδῆς εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ σαββάτου. *Σ.* ᾠσμα ψαλμοῦ εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ σαββάτου.¹
4. עֲלֵי-עֵשׂוֹר וְעֲלֵי-נֶבֶל עֲלֵי הַקִּיּוֹן בְּקִנּוֹר. *Super decachordo et super nablto, super Higgaion cum cithara (s. ad strepitum citharae).* *Ο.* ἐν δεκαχόρδῳ ψαλτηρίῳ μετ' ᾠδῆς ἐν κιθάρᾳ. *Σ.* διὰ δεκαχόρδου καὶ ναύλας, διὰ μελωδίας ἐν κιθάρᾳ.²
6. מֵאֵד עֲמָקוֹ מִחֻשְׁבְּתֶיךָ. *Valde profunda sunt consilia tua.* *Ο.* σφόδρα ἐβαθύνθησαν οἱ διαλογισμοί σου. *'Α. Θ.* . . ἐβαθύνθησαν . . . *Σ.* σφόδρα βαθεῖς οἱ διαλογισμοί σου.³
7. אִישׁ-בְּעָר. *Vir stupidus.* *Ο.* ἀνὴρ ἄφρων. *Σ.* ἀνὴρ ἀνόητος.⁴
8. בְּפֶרַח רִשְׁעִים כְּמוֹ עֵשֶׂב. *Cum germinant impii instar herbae.* *Ο.* ἐν τῷ ἀνατεῖλαι τοὺς ἀμαρτωλοὺς ὡσεὶ χόρτον. *Σ.* ἐν τῷ βλαστῆσαι ἀσεβεῖς ὅμοια χόρτῳ.⁵
- וְיִצְּצוּ כָל-פְּעֻלֵי אָוֶן. *Et florent omnes facientes iniquitatem.* *Ο.* καὶ διέκυψαν πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν. *'Α. Σ.* καὶ ἤνηθησαν . . .⁶

Σ. καὶ ἐν τῷ ἀνθῆσαι πάσας τοὺς ἐργαζομένους τὴν ἀδικίαν.⁷

11. בִּלְתִּי בְשֶׁכֶן רֵעֵנִי. *Perfusus sum oleo recente.* *Ο.* καὶ τὸ γῆράς μου ἐν ἐλέφ (alia exempl. ἐλαίφ⁸) πτόνι. *Σ.* ἡ παλαιωσίς μου ὡς ἐλαία εὐθάλῃς.⁹
12. נִתְבַּטַּט עֵינַי בְּשׂוֹרֵי. *Et intuebitur (cum voluptate) oculus meus insidiatores meos.* *Ο.* καὶ ἐπέιδεν ὁ ὀφθαλμός μου ἐν τοῖς ἐχθροῖς μου. *Τὸ 'Εβρ. Σ. Θ.* καὶ ἐπόνυεται ὁ ὀφθαλμός μου ἐν τοῖς ἀποτειχίζουσί με.¹⁰
14. שְׁתוּלִים. *Plantati.* *Ο.* πεφυτευμένοι. *Οἱ ἕτεροι μεταφυτευθέντες.*¹¹
15. עוֹד יִנּוּבֹן בְּשִׂיבָה דְשִׁנַּיִם וְרֵעֵנִים יְהוּי. *Adhuc pullulabunt in senectute, pingues et virides erunt.* *Ο.* τότε πληθυνθήσονται ἐν γῆρῃ πτόνι, καὶ εὐπαθούντες ἔσονται. *'Α.* ἔτι γεννηματίζοντες ἐν πολιᾷ πτόνες . . .¹² *Σ.* ἔτι καρποφορήσουσι γηρῶντες, πτόνες καὶ εὐθαλεῖς ἔσονται.¹³ *Θ.* ἔτι καρποφορήσουσι γηρῶντες πτόνες . . .¹⁴ *Ε'.* ἔτι γεννηματίσουσι . . . *Σ'.* ἔτι πληθυνθήσονται . . .¹⁵
16. לְהַגִּיד כִּי-יִשָּׁר יְהוָה צְרִי וְלֹא-עֲלָתָהּ בּוֹ. *Ad indicandum quod justus est Jova petra mea, et non est iniquitas in eo.* *Ο.* τοῦ ἀναγγεῖλαι ὅτι εὐθῆς κύριος ὁ θεός μου, καὶ οὐκ ἔστιν

PSALM. XCI. ¹ Syro-hex. $\text{אֲבֹהִי וְאֲבֹהֵי} \text{! אֲבֹהֵי} \text{! אֲבֹהֵי} \text{! אֲבֹהֵי}$. $\text{אֲבֹהֵי} \text{! אֲבֹהֵי} \text{! אֲבֹהֵי} \text{! אֲבֹהֵי}$.
² Cod. 264. ³ Theodoret., Nobil. ⁴ Cod. 264.
⁵ Cod. Bodl. N E B. 2. 120, a Brunsius exscriptus, in margine, a bibliopega misere truncato, affert: Συμ . . . εντω . . . στησ . . . σεβο . . . μοια . . . τωκαι . . . σει . . . τες . . . τερ . . . μεν . . . φει . . . Brunsius notat: "Laecunas, posito quod in apographo meo nonnullae literae male delineatae sint, sic expleo: Συμμάχων' ἐν τῷ βλαστῆσαι ἀσεβεῖς ὁμοίως τῷ χόρτῳ, καὶ ἤνηθησαν πάντες οἱ ἐργαζόμενοι ἀνομίαν." Codicem nos denuo inspiciendum curavimus; quo facto, apparet Brunsii apographum accuratissime descriptum esse, nisi quod syllaba secunda in σεβο, et siglum κα post τω, pro certo explicari non possunt. In priore clausula Brunsum fere secuti sumus; in posteriore, reprobata ejus lectione, aliam substituere non ausi sumus; praesertim cum Symmachi versionem satis probabilem suppeditet Syrus noster. ⁶ Theodoret., Reg. unus, et Cod. 264.

Nobil. affert: 'Α. ἤνηθησαν. ⁷ Syro-hex. $\text{אֲבֹהֵי} \text{! אֲבֹהֵי} \text{! אֲבֹהֵי} \text{! אֲבֹהֵי}$.
 $\text{אֲבֹהֵי} \text{! אֲבֹהֵי} \text{! אֲבֹהֵי} \text{! אֲבֹהֵי}$. ⁸ Sic Comp., Ald., Theodoret., Syro-hex., Cod. Alex., alii. ⁹ Theodoret., Nobil. Montef. male praemittit καί. Syro-hex. $\text{אֲבֹהֵי} \text{! אֲבֹהֵי} \text{! אֲבֹהֵי} \text{! אֲבֹהֵי}$.
¹⁰ Colb. στιχρῶς scriptus. Theodoret. affert: Τὸ, ἐπέιδε, καὶ ὁ Σ. καὶ ὁ Θ. καὶ αὐτὸς ὁ 'Εβραῖος ἐπόνυεται εἰρηκεν. Syro-hex.: Σ. καὶ ἐπόνυεται (אֲבֹהֵי) et Σ. ἐν τοῖς ἀποτειχίζουσί με (אֲבֹהֵי). Cf. ad Psal. xxvi. 11. liiii. 7. lviii. 11. ¹¹ Nobil. Syro-hex.: 'Α. Ε'. μεταπεφυτευμένοι (אֲבֹהֵי?). Hieron. transplantati. Cf. ad Psal. i. 3. ¹² Nobil., Vat. Pro πτόνες Montef. falso edidit πτόνι. ¹³ Theodoret., qui pergit ἀπαγγελλοτες κ. τ. ε. E contrario Nobil., Vat. et Cod. 264 habent: Σ. ἔτι πληθυνθήσονται ἐν γῆρῃ πτόνες. Litem quodammodo dirimit Syro-hex., qui affert: 'Α. Σ. ἔτι καρποφορήσουσι (אֲבֹהֵי אֲבֹהֵי). Cf. ad Psal. lxi. 11. ¹⁴ Nobil., Vat. ¹⁵ Idem.

ἀδικία ἐν αὐτῷ. Σ. ἀπαγγέλλοντες ὅτι ὀρθὸς κύριος ὁ περιφράσων με, καὶ οὐκ ἔστιν ἀδικία ἐν αὐτῷ.¹⁶

valde. O'. τὰ μαρτύριά σου ἐπιστάθησαν σφόδρα. Σ. αἱ μαρτυρίαι σου praestantes sunt σφόδρα.⁹

PSALM. XCII (Hebr. xciii).

- 1. O'. ἀνεπίγραφος παρ' Ἑβραίοις. Τὸ, ἀνεπίγραφος παρ' Ἑβραίοις, οὐκ ἔστιν ἐν τῷ ἔξαπλῷ, οὐδὲ παρ' Εὐσεβίῳ.¹
- 2. נִכְוֵן בְּקִצְתָּהּ מֵאֵן מְעוֹלָם אֲתָהּ. Firmum est solium tuum inde a longo tempore, ab aeterno es tu. O'. ἔτοιμος ὁ θρόνος σου ἀπὸ τότε, ἀπὸ τοῦ αἰῶνος σὺ εἶ. Σ. ἐδραῖος ὁ θρόνος σου ἀπὸ τότε, ἀπ' αἰῶνος σὺ εἶ.²
- 3. קוֹלָם. Vocem suam. O'. φωνὰς αὐτῶν. OI O'. Ἄ. φωνήν. Θ. Oί λοιποί· φωνάς.³
תִּשְׂאוּ נְהֹרוֹת דְּבָנִים. Tollunt flumina collisionem (fragorem) suam. O'. ✕ ἀροῦσιν οἱ ποταμοὶ ἐπιτράψεις αὐτῶν 4.⁴ Ἄ. ἐπήρηθη ποταμῶν βάθη αὐτῶν.⁵
- 4. אֲדִירִים מְשַׁבְּרִים. Magnifici sunt fluctus maris. O'. θαυμαστοὶ οἱ μετεωρισμοὶ τῆς θαλάσσης. Ἄ. ὑπερμεγέθεις συντριμμοὶ θαλάσσης.⁶
אֲדִיר בְּמֹרוֹם יְהוָה. Magnificus est in excelso Jova. O'. θαυμαστός ἐν ὑψηλοῖς ὁ κύριος. Ἄ. ὑπερμεγέθης ἐν ὕψει κύριος.⁷
- 5. יְעִדְתֶּיהָ נֶאֱמָנוּ מֵאֵד. Testimonia tua fida sunt

PSALM. XCIII (Hebr. xciv).

- 1. O'. ψαλμὸς τῷ Δαυιδ τετραδί σαββάτου. Ἄνεπίγραφος παρὰ τοῖς Γ', καὶ Ε', καὶ Σ'.¹
הוֹפִיעַ. Cum splendore appareas. O'. ἐπαρρησίασατο. Ἄ. καὶ οἱ ἄλλοι ἐπιφάνηθι.²
- 4. יִתְאֲמְרוּ. Efferunt se. O'. ✕ λαλήσουσι.³
- 6. אֲלֶמְנָה וְגַר יִהְיֶה וְיִתְמִים יִרְצָחוּ. Viduam et peregrinum interficiunt, et pupillos occidunt. O'. χήραν καὶ ὄρφανὸν ἀπέκτειναν, καὶ προσήλυτον ἐφόνευσαν. Θ. χήραν καὶ ὄρφανούς ἐφόνευσαν, καὶ προσήλυτον ἐκάκωσαν.⁴
- 8. בְּעֵרִים. Intelligite, bruti. O'. σύνετε δὴ, ἀφρονες. O'. Θ. σύνετε δὴ, ἀνοήτοι.⁵
תִּשְׁכִּילוּ. Prudenter agetis. O'. φρονήσατε. Ἄ. ἐπιστημωθήσεσθε.⁶
- 9. יִבִּיט. Intuebitur. O'. κατανοεῖ. Σ. ὁψεται.⁷
- 13. שִׁחַת. Fovea. O'. βόθρος. Ἄ. Σ. διαφθορά.⁸
- 15. כִּי־עֲדַקְתָּ יֵשׁוּב מִשִּׁפְּטַי וְאֶחְרָיו כָּל־יִשְׂרָאֵל. Quia ad justitiam convertet se iudicium, et post illud omnes recti corde. O'. ἕως οὐ δικαιοσύνη ἐπιστρέψη εἰς κρίσιν, καὶ ἐχόμενοι αὐτῆς πάντες οἱ εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ. Ἄ. Θ. . . καὶ ὅτι σω

¹⁶ Theodoret. Syrus affert : **هــ. صدقك وانزلنا من عندك**.
♦ **وحفظك لـ**.

PSALM. XCII. ¹ Theodoret. ² Colb. στιχηρῶς scriptus. Syro-hex. affert : Σ. **ἔδραῖος (جهداوس)**. Cf. ad Psal. lvi. 8. ³ Nobil., Vat. ⁴ Sic sine aster. Comp., Ald., Cod. Alex., alii. Psalt. Gall. : ✕ **elevaverunt flumina fluctus suos** : Syro-hex. in textu affert : ✕ **سبحهم بآسوا من نال** : **سبحهم**, h. e. ✕ **ἀροῦσιν οἱ ποταμοὶ attritiones αὐτῶν** 4; eum scholio : “Attritiones dicuntur ab eo quod atterunt aquae (**هــ. هــ. من نال قمل**).” (Masius in *Syrorum Pecul.* affert : “**سبحهم**, **هــ. هــ. من نال قمل**, **سبحهم** 4; eum scholio : “Attritiones dicuntur ab eo quod atterunt aquae (**هــ. هــ. من نال قمل**).” ⁶ Nobil. Syro-hex. affert : Σ. **ἐπήρηθη κ.τ.ε. (هــ. هــ. من نال قمل)** 4; eum scholio : “Attritiones dicuntur ab eo quod atterunt aquae (**هــ. هــ. من نال قمل**).” ⁷ Theodoret. ⁸ Syro-hex. **هــ. هــ. من نال قمل**.

♦ **سبحهم**. Montef. ex uno cod. affert : Σ. **αἱ μαρτυρίαι σου**.

PSALM. XCIII. ¹ Schol. apud Nobil. In textu LXXviri post σαββάτου add. **ἀνεπίγραφος παρ' Ἑβραίοις** Theodoret., Syro-hex., eum libris paucis. ² Theodoret. Montef. ex duobus codd. affert : Ἄ. Σ. Θ. Ε'. Σ'. **ἐπιφάνηθι**. Syro-hex. ♦ **سبحهم** ., cum scholio : “**ἐπιφάνηθι, nempe tu**.” ³ Sic cum aster. Psalt. Gall. ⁴ Nobil. ⁵ “Coislin, qui indicare videtur LXX ex Theodotius editione sic emendatos fuisse in Hexaplis.”—Montef. ⁶ “Ἄλλος· **ἐπιστημωθήσεσθε**. Idem Coislin. Videtur esse Aquilae, qui **הִשְׁכִּיל**, **ἐπιστημῶν** [Psal. xxxi. 8, sed **ἐπιστημῶσθαι**, ut h. l., Psal. ii. 10. cxviii. 99] vertere solet.”—Montef. ⁷ Syro-hex. ♦ **سبحهم**. ⁸ Idem : **هــ. هــ. من نال قمل**.
♦ **سبحهم**.

αὐτῆς πάντες οἱ εὐθεῖς τῆ καρδίᾳ.⁹ Σ. ὅτι ἕως τοῦ δικαίου ἐπιστρέψει, καὶ κρίσις ὅπως αὐτοῦ. . .¹⁰

16. מִי־יִקוּם לִי עִם־מְרֻעִים מִי־יִתְעַב לִי עִם־פְּעֻלֵי אֱוֹן. *Quis auxiliabitur mihi (pugnanti) cum improbis? quis adstabit mihi cum facientibus iniquitatem?* Ο'. τίς ἀναστήσεται μοι ἐπὶ πονηρομένους; ἢ τίς συμπαραστήσεται μοι ἐπὶ τοὺς ἐργαζομένους τὴν ἀνομίαν; 'Α.Θ. τίς ἀναστήσεται μοι. . .¹¹ Σ. τίς ἀναστήσεται ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς κακούργους; τίς ἐνστήσεται ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς ἐργάτας ἀδικίας;¹²
18. יִקְעָרְנִי. *Fulcit me.* Ο'. ἐβοήθει μοι. Σ. *dimisit me.*¹³
19. רַב־בְּשָׂעֵי שְׂרָעָפֵי בְּקִרְבִּי תִנְחַוְמִיָּהוּ יִשְׁעֶשְׂעוּ נַפְשִׁי. *In multitudine cogitationum mearum in animo meo, consolationes tuae demulcent animam meam.* Ο'. κύριε, κατὰ τὸ πλῆθος τῶν ὁδῶν μου ἐν τῇ καρδίᾳ μου, αἱ παρακλήσεις σου ἠγάπησαν (alia exempl. εὐφράναν¹⁴) τὴν ψυχὴν μου. Σ. ἐν τῷ πλῆθει τῶν διαλογισμῶν (s. ἐνθυμήσεων) τῶν ἐντός μου, αἱ παρακλήσεις σου ἔτερπον τὴν ψυχὴν μου.¹⁵
20. הִתְחַבְּרָה כְּפֵאָה הַזֹּאת יֵצֵר עִמָּל עֲלֵי־רִחֵק. *Nam consociabitur tibi solium perditionum, machinans aerumnas contra legem?* Ο'. μὴ συμ-

προσέσται σοι θρόνος ἀνομίας, ὁ πλάσσων κόπον ἐπὶ προστάγματι; 'Α. μὴ μεθέξει σοι θρόνος ἐπιβουλῆς, ὁ πλάσσων κόπον ἐπὶ ἀκριβασμῶν;¹⁶ Σ. μὴ συναφθήσεται σοι θρόνος ἐπηρείας, ὁ πλάσσων ταιλαιπωρίαν κατὰ προστάγματος;¹⁷ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.¹⁸ Ε'. μὴ συνισωθήσεται σοι. . .¹⁹

21. יַגְדוּ עַל־נַפְשׁ יִצְדִּיק רַדְם נָקִי יִרְשִׁיעוּ. *Conglobantur (s. irrunt) adversus animam justi, et sanguinem innocentem damnant.* Ο'. θηρέουσι ἐπὶ ψυχὴν δικαίου, καὶ αἷμα ἀθῶν καταδικάζονται. Σ. οἱ ἐνεδρεύοντες ἐπὶ ψυχὴν δικαίου, καὶ αἷμα ἀθῶν κατακρίνοντες.²⁰
22. לְצֹר מִחֶסֶי. *Pro petra refugii mei.* Ο'. εἰς βοηθὸν ἐλπιδός μου. Σ. ὡς πέτρα εἰς ἀφασίαν μου.²¹
23. אֶת־אוֹנֵם. *Iniquitatem eorum.* Ο'. τὴν ἀνομίαν αὐτῶν. Ε'. Σ'. τὰς ὁδύνας αὐτῶν.²²
- וּבִרְעֵתָם יִצְמִיתָם. *Et in malitia eorum excindet eos.* Ο'. καὶ (alia exempl. add. κατὰ²³) τὴν πονηρίαν αὐτῶν ἀφανιεῖ αὐτούς. Τὸ 'Εβρ. καὶ οἱ πάντες' ἐν τῇ πονηρίᾳ αὐτῶν. . .²⁴
- יִצְמִיתָם (in posteriore loco). Ο'. Vacat. ✕ ἀφανιεῖ αὐτούς.²⁵

⁹ Theodoret., et Colb. στιχηρῶς scriptus. Nobil. affert: 'Α. Θ. καὶ ὅπως μου. *Catena PP. GG.* T. II, p. 929: 'Α. Θ. καὶ ὅπως αὐτοῦ. Non magni facienda est lectio Cod. 264: 'Α. καὶ Θ. οἱ ἐγγίζοντες αὐτὸν (sic) οἱ ἀκολουθοῦντες αὐτὸν πάντες οἱ εὐθεῖς τῆ κ. ¹⁰ Syro-hex. *וְיִבְחַל חַיְמָה.* ¹¹ Nobil. ¹² "Regii duo [et Nobil.], quorum unus habet ἀντιστήσεται; et Theodoretus, qui pro ἐργάτας habet ἐργαζομένους, ut et Coislin. unus."—*Montef.* Syrus affert: Σ. ὑπὲρ ἐμοῦ (سلك). ¹³ Syro-hex. *וְיִבְחַל חַיְמָה.* ¹⁴ Sic Comp., Ald., Cod. Alex., alii. Psalt. Gall. *laetificaverunt.* Syro-hex. *وَيُحَيِّوُنِي* (εὐφραῖνον). ¹⁵ Syro-hex. *وَيُحَيِّوُنِي* (εὐφραῖνον). Ad ἔτερπον cf. Sym. ad Psal. cxviii. 143. ¹⁶ Nobil., Vat. "Duo Regii, Drusius ac Theodoretus, qui ad Sym. legit προστάγματα."—*Montef.* Immo Theodoret. non modo legit κατὰ προστάγματος, sed enarrat, οἱ ἐναντίαν τοῖς ἰπὸ σου προστεταγμένους τὴν ψῆφον ἐκφέροντες, κ.τ.έ. ¹⁷ Theodoret., Nobil., Vat. *Catena Paris.* altera legit, πλάσσω (sine

artic.) τ. κατὰ πρόσταγμα. Syro-hex. Symmacho continuat: *لِحَبْلِ حَبَلِئِيلَ حَبْرَ حَبَسًا، وَحَبَسًا، وَحَبَسًا، وَحَبَسًا.* Unde apparet eum mendosam scripturam συνοφθήσεται in suo invenisse. Cf. ad Psal. cxviii. 63. Cod. 268 affert: Σ. μὴ συνοφθήσεται σοι. Cod. 264: Σ. μὴ συναφθήτω σοι. ¹⁸ Nobil., Vat. ¹⁹ Cod. 264. ²⁰ Syro-hex. in continuatione: *وَيُحَيِّوُنِي حَبْرَ حَبَسًا، وَحَبَسًا، وَحَبَسًا، وَحَبَسًا.* ²¹ Idem: *وَيُحَيِّوُنِي حَبْرَ حَبَسًا، وَحَبَسًا، وَحَبَسًا، وَحَبَسًا.* ²² *Montef.* ex Corderio. ²³ Sic Comp., Ald., Syro-hex., Cod. Alex., alii. ²⁴ Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 60: "In Graeco dicitis non esse praepositionem in; sed legi, *malitiam eorum disperdet.* Sciendum autem, quod in Hebraeo et in cunctis interpretibus positum sit: *in malitia eorum disperdet eos.* Si autem vulerimus legere, *malitiam eorum disperdet,* id quod in LXX sequitur in fine versiculi, *eos,* et superfluum erit, et vitiosum." ²⁵ Psalt. Gall.: ✕ *disperdet illos* :.

10. **וַיִּרְבֵּץ יְהוָה כִּי יִשְׁבֹּץ**. *Jova regnat, etiam firmus stat orbis, non vacillabit.* Ο'. ὁ κύριος ἐβασίλευσε, καὶ γὰρ κατώρθωσε τὴν οἰκουμένην, ἣτις οὐ σαλευθήσεται. Σ. κύριος ἐβασίλευσε, καὶ γὰρ ἤδρασε τὴν οἰκουμένην ἀπερίτρεπτον.¹⁰
11. **וַיִּרְבֵּץ יְהוָה כִּי יִשְׁבֹּץ**. *Fremat mare et plenitudo ejus.* Ο'. σαλευθήτω ἡ θάλασσα καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς. 'Α. βροντήσῃ ἡ θάλασσα καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς.¹¹ Σ. Θ. ἡχῆσῃ ἡ θάλασσα σὺν πληρώματι αὐτῆς.¹²
12. **וַיִּרְבֵּץ יְהוָה כִּי יִשְׁבֹּץ**. *Exsultet ager, et omne quod in eo est.* Ο'. χαρήσεται τὰ πεδία, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς. Σ. γαυριάσει ἀγρός, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ.¹³
- וַיִּרְבֵּץ יְהוָה כִּי יִשְׁבֹּץ**. *Tunc jubilabunt omnes arbores silvae.* Ο'. τότε ἀγαλλιάσονται πάντα τὰ ξύλα τοῦ δρυμοῦ. 'Α. τότε αἰνέσουσι πάντα τὰ ξύλα τοῦ δρυμοῦ.¹⁴
10. **רַע**. *Malum.* Ο'. πονηρόν. 'Α. Θ. Ε'. Σ'. ὁμοίως τοῖς Ο'. Σ. κακόν.⁵
- וַיִּרְבֵּץ**. *Piorum suorum.* Ο'. τῶν ὁσίων αὐτοῦ. 'Αλλος τῶν ἀγνῶν αὐτοῦ.⁵
- מִיַּד רָשָׁעִים**. *De manu impiorum.* Ο'. ἐκ χειρὸς ἀμαρτωλῶν. 'Α. ἐκ χειρὸς ἀσεβῶν. Σ. ἐκ χειρὸς παρανομῶν. Θ. ἐκ χειρὸς ἀμαρτωλοῦ.⁷
11. **רַע**. *Sparsa (parata) est.* Ο'. ἀνέτειλε. 'Α. Σ. ἔσπαρται.⁸
- שְׂמֵחָה**. *Laetitia.* Ο'. εὐφροσύνη. 'Α. Θ. Ε'. Σ'. ὁμοίως τοῖς Ο'. Σ. χαρά.⁹
12. **וַיִּרְבֵּץ יְהוָה כִּי יִשְׁבֹּץ**. *Et celebrate memoriam sanctitatis ejus.* Ο'. καὶ ἐξομολογείσθε τῇ μνήμῃ τῆς ἀγιωσύνης αὐτοῦ. Σ. καὶ ἐξομολογείσθε μνημονεύοντες τῆς ἀγιωσύνης αὐτοῦ.¹⁰

PSALM. XCVII (Hebr. xc̄viii).

- PSALM. XCVI (Hebr. xc̄vii).
1. Ο'. ÷ τῷ Δαυὶδ, ὅτε ἡ γῆ αὐτοῦ καθίσταται.¹ Οὕτε ψαλμὸς, οὕτε ᾠδὴ ἐπιγέγραπται παρ' Ἑβραίοις.¹
2. **בְּכֹנֶן**. *Basis.* Ο'. κατόρθωσις. 'Α. ἔδρασμα.²
4. **וַיִּתְחַלּוּ הָאָרְצִים**. *Et contremuit terra.* Ο'. καὶ ἐσαλεύθη ἡ γῆ. 'Α. καὶ ὠδίνησεν ἡ γῆ. Σ. καὶ ἐτρώθη ἡ γῆ.³
7. **בְּאִלֹּהִים**. *In rebus nihili (idolis).* Ο'. ἐν τοῖς εἰδώλοις ÷ αὐτῶν. Σ. (ἐν) ἀλάοις.⁴
1. **בְּכֹנֶן**. *Canticum.* Ο'. ψαλμὸς ÷ τῷ Δαυὶδ. Σ. ᾠδῆ.¹
- שִׁיר הָרֶשֶׁת**. *Canticum novum.* Ο'. ᾠσμα καινόν. 'Αλλος ᾠσμα νέον.²
- וַיִּתְחַלּוּ**. *Mirabilia.* Ο'. θαυμαστά. Σ. τεράστια.³
- וַיִּתְחַלּוּ**. *Sibi opem tulit.* Ο'. ἔσωσεν αὐτῷ (alia exempl. αὐτόν⁴). Θ. ἔσωσεν αὐτῷ.⁵
2. **בְּעֵינָיו**. *In oculis.* Ο'. ἐναντίον. 'Α. ἐν ὀφθαλμοῖς.⁶

¹⁰ Theodoret., Nobil. Particula γὰρ accessit e Syro-hex., qui affert: **וַיִּרְבֵּץ יְהוָה כִּי יִשְׁבֹּץ**.¹¹ "MSS." Euseb. affert: 'Α. βροντήσῃ. Σ. ἡχῆσῃ. ¹² Theodoret., Nobil. (qui ἤχρησεν, invitis omnibus, habet). Cod. 268 affert: Θ. καὶ Σ. ἡχῆσῃ ἡ θ. συμπληρώματα (sic) αὐτῆς. Syro-hex.: Σ. ἡχῆσῃ (חח). Montef., a Drusio deceptus, edidit: Σ. (sic) ἤχρησεν ἡ θ. σὺν τῷ πλ. αὐτῆς. ¹³ Theodoret. Nobil. affert: Σ. γαυριάσει ἀγρός. Syro-hex. **וַיִּרְבֵּץ יְהוָה כִּי יִשְׁבֹּץ**.

¹⁴ Theodoret. Nobil.: 'Α. αἰνέσουσιν.

PSALM. XCVI. ¹ Euseb. Obelus est in Psalt. Gall.

² Syro-hex. **וַיִּרְבֵּץ יְהוָה כִּי יִשְׁבֹּץ**. Cf. ad Psal. lxxxviii. 15.

³ Syro-hex. **וַיִּתְחַלּוּ הָאָרְצִים**. Ad Sym. cf. ad Psal. lxxvi. 16. ⁴ Syro-hex. **וַיִּתְחַלּוּ**.

⁵ Nobil. ⁶ Coislin. unus. Cf. ad Psal. xi. 2. ⁷ Nobil. ⁸ Syro-hex. **וַיִּתְחַלּוּ**. ⁹ Vat.

¹⁰ Agellius.

PSALM. XCVII. ¹ Syro-hex. **וַיִּתְחַלּוּ**. ² Coislin. unus. ³ "Reg. unus ex Hesychio."—Montef.

⁴ Sic Comp., Ald. et codd. Syro-hex. **וַיִּתְחַלּוּ**.

⁵ Coislin. unus. ⁶ Syro-hex. **וַיִּתְחַלּוּ**.

- 3. פִּינֵס. *Fines.* Ο'. τὰ πέρατα. "Ἄλλος τὰ τέλη.⁷
- 4. הִרְיֵנוּ. *Vociferamini.* Ο'. ἀλαλάξατε. Σ. σημάνατε. "Ἄλλος κροτήσατε.⁸
וְהִרְיֵנוּ. *Erumpite.* Ο'. ἄσατε. 'Α. Διαρύθητε.⁹
וְהִרְיֵנוּ. *Jubilate.* Ο'. ἀγαλλιᾶσθε. 'Α. αἰνείτε. Σ. εὐφημεῖτε.¹⁰
- 5. וְמָרָה וְקוֹל וְקָנְנוּ. *Cithara et voce cantus.* Ο'. ἐν κιθάρα καὶ φωνῇ ψαλμοῦ. 'Α. Σ. διὰ κιθάρας καὶ φωνῆς *cantici*.¹¹
- 7. וְרָעַם הַיָּם וּמְלֵאָה הַיָּבֵל וְיִשְׁבִי בָּהָר. *Fremat mare et plenitudo ejus, orbis et qui habitant in eo.* Ο'. σαλευθήτω ἡ θάλασσα καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς, ἡ οἰκουμένη καὶ οἱ κατοικοῦντες αὐτήν. Σ. ἡχείτω ἡ θάλασσα σὺν πληρώματι αὐτῆς, ἡ οἰκουμένη καὶ οἱ κατοικοῦντες αὐτήν.¹²
- 8, 9. וְהִרְיֵנוּ יְהוָה לְבַרְכָּהּ. *Jubilent coram Jona, quia venit.* Ο'. ἀγαλλιᾶσονται, ὅτι ἦκει. *Alia exempl.* ἀγαλλιᾶσονται ἀπὸ προσώπου κυρίου, ὅτι ἔρχεται, ὅτι ἦκει.¹³ Σ. εὐφημήσουσιν ἔμπροσθεν κυρίου...¹⁴

PSALM. XCVIII (Hebr. xcix).

- 1. Ο'. ÷ ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ ♣. 'Ἀνεπίγραφος παρ' Ἑβραίους.¹
וְהִרְיֵנוּ. *Contremiscant.* Ο'. ὀργιζέσθωσαν. 'Α. κλονείσθωσαν. Σ. φοβείσθωσαν.²
- 3. יְהוָה. *Celebrent.* Ο'. ἐξομολογήσασθωσαν. 'Α.

Θ. ὁμοίως τοῖς Ο', ἐξομολογήσασθωσαν. Σ. ὁμολογήσασθωσαν.³

- 4. וְהוֹדוּ מִלְּךָ מִלְּפָנֶיךָ. *Et gloriam regis (celebrent) qui jus diligit.* Ο'. καὶ τιμῆ βασιλέως κρίσιν ἀγαπᾷ. 'Α. καὶ κράτος βασιλέως κρίσιν ἠγάπησεν. Σ. ἰσχὺν (δ) βασιλεὺς τοῦ κρίματος ἀγαπᾷ.⁴
- 6. וַיִּשְׂמְעוּ. *Exaudivit eos.* Ο'. εἰσήκουεν (*alia exempl. add. αὐτῶν*). Σ. Θ. Ε'. ὁμοίως τοῖς Ο'. 'Α. ἑπακούσεται αὐτῶν. Σ'. ἐπήκουσεν. ⁵
- 8. וְהָרַג עַל-עֵלִילוֹתָם. *Et ulciscens facinororum.* Ο'. καὶ ἐκδικῶν ἐπὶ ÷ πάντα ♣ τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτῶν. Σ. καὶ ἐκδικος ἐπὶ ταῖς ἐπιτηδεύμασι αὐτῶν.⁷

PSALM. XCIX (Hebr. c).

- 1. מְזִמּוֹר לְתוֹדָה. *Canticum in gratiarum actionem.* Ο'. ψαλμὸς εἰς ἐξομολόγησιν. 'Α. μελόδημα εἰς εὐχαριστίαν.¹
וְהִרְיֵנוּ. *Vociferamini.* Ο'. ἀλαλάξατε. Σ. σημάνατε. "Ἄλλος κροτήσατε.²
- 2. בְּרִיבָהּ. *Cum júbilo.* Ο'. ἐν ἀγαλλίσει. 'Α. ἐν αἰνέσει. Σ. μετ' εὐφημίας.³
- 3. הוֹמָה עֵשְׂבוּ לְהָא (רְלוֹ) אֲנַחְנוּ עִמּוֹ וְצִאָן. *Ipsae fecit nos, et non (et ipsius sumus) nos; populus ejus, et grex pascuae ejus.* Ο'. αὐτὸς ἐποίησεν ἡμᾶς, καὶ οὐχ ἡμεῖς, λαὸς αὐτοῦ, καὶ πρόβατα τῆς νομῆς αὐτοῦ.

⁷ Coisl. unus. Cf. ad Psal. lxxvi. 8. ⁸ Syro-hex. ♣ *Montef. ex Coisl. affert: "Ἄλλος σημάνατε. "Ἄλλος κροτήσατε. Cf. ad Psal. xciv. 2.* ⁹ Syro-hex. ♣ *Symmachi, non Aquilae, esse videtur, coll. Hex. ad Jesai. xlix. 13. lii. 9. lv. 12.* ¹⁰ "Sic unus codex."—*Montef. Cf. ad Psal. xxxii. 1.* ¹¹ Syro-hex. ♣ *Fortasse Aquilae melofodias, Symmacho φῶδης tribuendum. Cf. ad Psal. lxiv. 1. lxx. 3.* ¹² Theodoret. Nobil. affert: Σ. ἡχείτω — αὐτῆς. Colb. στιχηρῶς scriptus habet ἡχισάτω. ¹³ Sic Comp., Ald., Theodoret., Syro-hex., Cod. Alex., alii. Pro ὅτι ἦκει, Montef. ex Drusio affert: Οἱ λοιποὶ ὅτι ἔρχεται.

¹⁴ Syro-hex. ♣ *Cf. ad Psal. xxxii. 1.*
PSALM. XCVIII. ¹ Euseb. ² Syro-hex. ♣ *Vat. Ad Aquilam cf. ad Psal. lxxvi. 17.* ³ Nobil. Syro-hex. affert: 'Α. κράτος (Α. Σ. Α.). ⁴ Sic Comp., Ald., Theodoret., Syro-hex., Cod. Alex., alii. ⁵ Nobil. Theodoret., Reg. unus. Nobil. quasi scholium affert. Syro-hex.: Σ. ἐπὶ ταῖς ἐπιτηδεύμασι αὐτῶν (Α. Σ. Α.).
PSALM. XCIX. ¹ Syro-hex. ♣ *Coisl. Idem: ♣ *Montef. ex Coisl. affert: "Ἄλλος κροτήσατε. "Ἄλλος σημάνατε. Cf. ad Psal. xcvi. 4.* ² Theodoret., Nobil. et Regii duo.*

'Α. . . και αυτω ημεις εσμεν . . .⁴ Σ. αυτος εποίησεν ημας ουκ οντας, λαος αυτου . . .⁵

4. אֱמוּנָתָא. Fides ejus. Ο. η αλήθεια αυτου. Σ. η πίστις αυτου.⁶

PSALM. C (Hebr. ci).

1. לְדָוִד כְּזִמְרוֹ. Davidi canticum. Ο. ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. "Ενια τῶν ἀντίγραφων ἔχει, τετραδί σαββάτου· πλὴν οὔτε παρὰ τῷ Ἐβραίῳ, οὔτε παρὰ τοῖς ἄλλοις ἐρμηνευταῖς, οὔτε παρὰ τοῖς Ο' εῦρηται.¹

1, 2. אֲשַׁמְרָה בְּדֶרֶךְ הַיָּם: אֲשַׁמְרָה. Psallam. Attendam ad viam integram. Ο. ψαλῶ και συνήσω ἐν ὁδῷ ἀμώμῳ. Σ. μελωδήσω, ἐννοήσω ὁδὸν ἀμωμον.² "Ἄλλος· ἀμέμπτη.³

4. לִבְּעֵקֶב. Cor perversum. Ο. καρδία σκαμβή. ["Ἄλλος· καρδία στρεβλή. "Ἄλλος· καρδία διεστραμμένη].⁴

5. אֲשַׁמְרָה. Ad silentium redigam (exscindam).

Ο. ἐξεδιῶκον. Σ. κατεσιώπων (s. ἀπεσιώπων).⁵

5. אֵלַי אֲוִל אֶת־לִבִּי וְרָחַב לִבִּי וְעֵינַי מִן־הַבָּיִת. Elatum oculis et latum (tumidum) corde, eum non possum (ferre). Ο. ὑπερηφάνῳ ὀφθαλμῷ και ἀπλήστῳ καρδίᾳ, τούτῳ οὐ συνήσθιον. Σ. ὑψηλὸν ὀφθαλμοὺς και . . . καρδία, τοῦτον οὐκ ἠνεχόμεν.⁶

8. לְבַקְרִים אֲשַׁמְרָה כָּל־רֶשַׁע־רָצָא. Singulis matutinis exscindam omnes impius terrae. Ο. εἰς τὰς πρωίας ἀπέκτενον πάντας τοὺς ἀμαρτωλοὺς τῆς γῆς. Σ. πρωὶ (s. πρωίας) ἀφόνους ἐποιοῦν πάντας τοὺς παρανόμους . . .⁷

PSALM. CÍ (Hebr. cii).

1. תְּפִלָּה לְעֵינַי בְּיָגְוִתִּי וְלִפְנֵי יְהוָה יִשְׁפָּא. Precatio afflicti, quando languescit, et coram Jova effundit querelam suam. Ο. προσευχή τῷ πτωχῷ, ὅταν ἀκηδιάσῃ, και ἐναντίον κυρίου ἐκχέῃ τὴν δέησιν αυτου. Σ. προσευχή τῷ πτωχῷ, ἐν τῷ ἀθυμείν αυτον, και ἐμπροσθεν κυρίου ἐκχέειν τὴν λογοποιῖαν αυτου.¹

⁴ Syro-hex. * אֲשַׁמְרָה בְּדֶרֶךְ הַיָּם. ⁵ Theodoret., Nobil.: Σ. αυτος — ουκ οντας. Syro-hex. affert: Σ. ουκ οντας λαος αυτου (אֵלַי אֲוִל אֶת־לִבִּי וְרָחַב לִבִּי וְעֵינַי מִן־הַבָּיִת). Montef. ex Eusebio edidit: Σ. αυτος εποίησεν ημας ουκ οντας ημεις δε λαος νομης αυτου, και πρὸβατα χειρὸς αυτου; notans: "Sed haec interpretatio non mendi suspicione vacat. Coislín. unus habet: 'Εν ἄλλῳ· και πρὸβατα χειρὸς αυτου." In textu τῶν Ο' pro λαος αυτου alia exemplaria (Comp., Ald., Theodoret., Syro-hex., Cod. Alex., alii) habent, ημεις δε λαος αυτου. Haec autem, ημεις δε λαος νομης αυτου, και π. χειρὸς αυτου, non esse Symmachi, sed ex Psal. xciv. 7 perperam huc tractata manifestum est. Cum genuinis Symmachi, αυτος εποίησεν ημας ουκ οντας, conferri potest Jarchii enarratio: Ipse Deus nos fecit, dum adhuc nos non eramus. ⁶ Syro-hex. * אֲשַׁמְרָה בְּדֶרֶךְ הַיָּם.

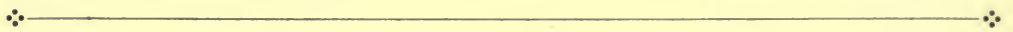
cationis recensendum puto vocab. אֲשַׁמְרָה, quod semel occurrit in hoc Psalterio, cum in Codice nostro, tum apud Abulpharagium, teste Brunσιο, quodque a Graeco στάσις (Syr. אֲשַׁמְרָה), seditio, derivatum conjicio, et seditiosum verto, donec alii meliora protulerint."—Bugat. In Otio Norvic. p. 20 tentabam אֲשַׁמְרָה, στασιώδη. ⁷ Syro-hex. אֲשַׁמְרָה בְּדֶרֶךְ הַיָּם. Montef. affert: Σ. ἀφόνους ἐποιοῦν, notans: "Ita Reg. unus ex Hesycho. Forte ἀφανεις ἐποιοῦν." Conjecturam inutilem refellit tam primaria vocis Hebr. notio, quam versio Syri nostri hic et Psal. xvii. 41.

PSALM. CÍ. ¹ Syro-hex. אֲשַׁמְרָה בְּדֶרֶךְ הַיָּם. Montef. ex Chrysostomo affert: Σ. ἀθυμεί, notans: "Aliter ἀθυμῆ [ἀθυμῆ?]. Sic lectionem Symmachi exhibet Eusebius." Idem ex Eusebio edidit: Σ. τὴν λογοποιῖαν αυτου. De Chrysostomo nihil habeo compertum; Eusebii autem commentatio haec est: Πᾶς τοιγαρὸν τῷ θεῷ ἀνακείμενος, πτωχεύων ἐν τοῖς τοῦ βίου πράγμασι, παρὰ δὲ θεῷ πλουτῶν, ἀκηδιᾷ λυπούμενος, ἢ ἀθυμίᾳ, κατὰ τὴν τοῦ Συμμάχου ἐρμηνείαν, κατέχεται, ἐπὶ τῇ τῶν πολλῶν κακίᾳ και ἀπωλείᾳ. Ubi ἀθυμῆ perperam pro verbo cepisse videtur Montef. Symmachum vero ad h. l. ἀθυμείν posuisse, disertè testatur Agellius, notans: "Graecus auctor, ὅταν ἀκηδιάσῃ, quum apacius fuerit, sic exponit, ὅταν εἰς ἀπό-

PSALM. C. ¹ Schol. apud Nobil. Similia habet Theodoretus. ² Theodoret., Nobil. et "duo MSS." ³ Montef., fortasse ex Coislín. Cf. ad Psal. cxviii. 1. ⁴ Montef. ex Coislín. uno. Non sunt aliorum interpretum, sed mera interpretamenta vocis rarioris σκαμβή. Vat. affert: σκαμβή· στρεβλή, διεστραμμένη. ⁵ Syro-hex. * אֲשַׁמְרָה בְּדֶרֶךְ הַיָּם. Cf. ad Psal. liii. 7. lxxxvii. 17. ⁶ Idem: אֲשַׁמְרָה בְּדֶרֶךְ הַיָּם. ⁷ Idem: אֲשַׁמְרָה בְּדֶרֶךְ הַיָּם. "Inter exteras voces incertae signifi-

- 2. וְשָׁעַתִּי. Et clamor meus. Ο. και η κραυγή μου. Σ. και η οίωμή μου.²
- 4. וְיַעֲמֹמֹתַי כְּמוֹקֵד נְתָרוּ. Et ossa mea tanquam cremia (sarmenta) arefacta sunt. Ο. και τα ὀστᾶ μου ὡσεὶ φρύγιον συνεφρύγησαν. 'Α. και τα ὀστᾶ μου ὡς καύσις ἐψαθυράθη.³ Σ. και τα ὀστᾶ μου ὡς ἀπόκαυμα αἶα γέγονεν. Θ. . . ὡς φρύγιον . . .⁴
- 7. לְקֵצֵת מִדְּבָר. Pelecano deserti. Ο. πελεκᾶνι ἔρημικῷ. Σ. νυκτικόρακι ἐν τῇ ἐρήμῳ.⁵
הָיִיתִי כְּנוֹס הַרְבוֹת. Factus sum sicut onocrotalus ruinarum. Ο. ἐγενήθην ὡσεὶ νυκτικόραξ ('Α. Θ. Ε'. νυκτικόραξ. Σ'. γλαύξ⁶) ἐν οἰκοπέδῳ. Σ. (ἐγενήθην) ὡς ἔσποf ἐν ἔρειπίοις.⁷
- 9. מִדְּהוֹלְלָי בִּי נִשְׁבַּעוּ. Insanientes in me per me iurabant. Ο. και οἱ ἐΐαιουντές με κατ' ἐμοῦ ὤμνουν. Σ. και οἱ καταστασιαζόντές μου ἐμέ ὄρκον ἐποίουν.⁸
- 14. כִּי-בָּא מוֹעֵד. Quoniam venit tempus constitutum. Ο. ὅτι ἦκει καιρός. 'Α. Σ. ὅτι ἦκει (s. παρεγένετο) ἐπαγγελία.⁹
- 15. כִּי-רָצוּ. Nam amant. Ο. ὅτι εὐδόκησαν. Σ.

- ὅτι εὐδοκίας ἐποίησαν.¹⁰
- 15. וְאַתְּ-פָּרָה. Et pulverem ejus. Οἱ πάντες και τὸν χούν αὐτῆς.¹¹
- 18. הַעֲרֵר. Inopis. Ο. τῶν ταπεινῶν. 'Α. Σ. τοῦ ἔκκεκωμίνου.¹²
- 19. לְדֹר אַחֲרָיו. Generationi posteræ. Ο. εἰς γενεὰν ἐτέραν ('Α. ἰσχάτην. Σ. ἀκολουθούσας)¹³.
- 21. בְּנֵי תְּמוּתָהּ. Filios mortis. Ο. τοὺς υἱοὺς τῶν τεθανατωμένων ('Α. θανατώσεως)¹⁴.
- 22. לְסַפֵּר. Ad enarrandum. Ο. τοῦ ἀναγγεῖλαι. 'Α. τοῦ διηγέισθαι. Σ. τοῦ διηγῆσασθαι.¹⁵
- 24. עָנָה בְּדֶרֶךְ פָּתִי. Depressit in via vires meas. Ο. ἀπεκρίθη αὐτῷ ἐν ὀδῷ ἰσχύος αὐτοῦ. Σ. ἐκάκωσεν ἐν ὀδῷ τὴν ἰσχύν μου.¹⁶
- קָצַר יָמֵי. Decurtavit dies meos. Ο. τὴν ὀλιγότητα τῶν ἡμερῶν μου (ἀνάγγελιδόν μοι). Σ. ἐκολόβωσε τὰς ἡμέρας μου.¹⁷
- 25. אֵלֵי אֱלֹהֵימֵלֵנִי בַחֲצֵי יָמֵי. Dico: Deus meus, ne tollas me in dimidio dierum meorum. Ο. ἀνάγγελιδόν μοι, μὴ ἀναγάγῃς με ἐν ἡμίσει ἡμερῶν μου. Σ. ἐρῶ, ὁ θεός μου, μὴ ἀρπάξῃς (s. ἀαρπάξῃς) με ἐν τῷ ἡμίσει τῶν ἡμερῶν μου.¹⁸

γνωνεν ἔλθῃ ἑαυτοῦ, quum de se desperarit; quod a Symmacho accepit, qui vertit ἀθυμίην." Ceterum ut hic **זָנַח** sonat ἀθυμί, sic **זָנַח** commutatur cum ἀθυμία in lectione ejusdem interp. ad Ezech. vii. 25. ² Theodoret., Euthym., Nobil. Syro-hex. **זָנַח** **זָנַח** **זָנַח**. ³ Theodoret., Nobil., Vat. et Cod. 264. Pro ἐψαθυράθη Schlesusner. ex Catena PP. GG., T. III, p. 7 ἐπυράθη affert, sed recte pro interpretamento habet. Suidas: **ψαθυρός**, ξηρός. Και τὰ ὀστᾶ μου ὡσεὶ καύσις ἐψαθυράθη. Syrus non male vertit: 'Α. ὡς καύσις (**محبس**) contrita, confrieta sunt (**دفع**)= διεθρύβησαν, Sym. ad Psal. lxxxix. 6). Nam **ψαθυρός** primaria notione est friabilis. Cf. Hex. ad Jos. ix. 5. ⁴ Nobil., Vat. Non audiendum est Euthym.: ἀπὶ τοῦ φρύγιον δαλὸν ὁ Σύμ. ἐξέδωκεν. Theodoretus quidem in enarratione hujus loci ait: και φησιν . . . ἐξ ἀθυμίας δαλὸν ξηρὸν γεγενήσθαι τὸ σῶμα; sed Symmachum non nominat. ⁵ Syro-hex. **זָנַח** **זָנַח** **זָנַח**. Syr. **זָנַח** pro νυκτικόραξ ponitur in versione Syro-hex. i Reg. xxvi. 20, teste Masio in *Syrorum Pecul.* s. v. ⁶ Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 63: "In Hebraeo pro nycticoracae verbum vos [immo cos] scriptum est, quod Aquila, et LXX, et

Theodotion, et Quinta editio nycticoracem interpretati sunt; Symmachus *υριψαμ*, Sexta editio noctuam, quod et nos magis sequimur." ⁷ Syro-hex. affert: **זָנַח**. **זָנַח** (ἐποψ Zach. v. 9 in Syro-hex.) **זָנַח**. Theodoret.: τα γὰρ οἰκόπεδα ἐρείπια ὁ Σ. εἶρηκεν. Cf. ad Psal. ix. 7. cviii. 10. Montef. edidit: Σ. ἐγενήθην ὡς ἔσποf ἐν ἔρειπίῳ. ⁸ Syro-hex. **זָנַח** **זָנַח** **זָנַח** **זָנַח**. (ὄρκον, non ὄρκους. Vid. Jud. xxi. 5 in Syro-hex.) **זָנַח** **זָנַח** **זָנַח**. Nobil. affert: Schol. και οἱ καταστασιαζόντες κ.τ.έ. Cf. ad Psal. lxxiv. 5. ⁹ Syro-hex. **זָנַח** **זָנַח** **זָנַח** **זָנַח** **זָנַח**. Cf. Hex. nostra ad Jerem. xlvi. 17 (= *Olivum Norvic.* p. 52). ¹⁰ Idem: **זָנַח** **זָנַח** **זָנַח** **זָנַח**. ¹¹ Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 63: "Pro terra in Hebraeo **אפאר** positum est, quod omnes **χούν** transtulerunt." ¹² Syro-hex. **זָנַח** **זָנַח** **זָנַח**. Cf. Hex. nostra ad Jerem. li. 58. (Ad vocab. Syriacum cf. Lagarde *Reliq. Jur. Eccl.* p. 18, 18; Cureton *De Mart. Palaest.* p. 109, 9.) ¹³ Idem: **זָנַח** **זָנַח** **זָנַח** **זָנַח** **זָנַח**. ¹⁴ Idem: **זָנַח** **זָנַח** **זָנַח** **זָנַח** **זָנַח**. ¹⁵ Cod. 264. ¹⁶ Nobil. Syro-hex. **זָנַח** **זָנַח** **זָנַח** **זָנַח** **זָנַח**. ¹⁷ Idem in continuatione: **זָנַח** **זָנַח** **זָנַח** **זָנַח** **זָנַח**. ¹⁸ Idem in continua-

- 26. לְפָנַי הָאָרֶץ יִקְדָּת וּמַעֲשֵׂה יְדֵי שָׁמַיִם. *Olim terram fundasti, et opus manuum tuarum sunt caeli.* Ο'. κατ' ἀρχὰς τὴν γῆν ÷ σὺ, κύριε, ἐθεμελίωσας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου ÷ εἰσιν ὁ οὐρανός. Σ. ἐν προσώποις τὴν γῆν ἐθεμελίωσας, καὶ ἔργον τῶν χειρῶν σου ὁ οὐρανός.¹⁹
- 27. הִמָּה יֵאָבְדוּ וְאַתָּה תַעֲמֹד. *Ipsi interibunt, tu autem perstas.* Ο'. αὐτοὶ ἀπολούνται, σὺ δὲ διαμένεις ('Α. στήση. Σ. Θ. διαμενεῖς²⁰). Σ. τὰ ἐν αὐτοῖς ἀπολούνται, σὺ δὲ διαμένεις.²¹
- וְנָלֶם כְּבָבָד יִבְלֶה כְּבִגְדֵי תַחְלִיפִים וְיִחַלְפוּ. *Et ii omnes sicut vestis veterascent, sicut vestimentum mutabis eos, et mutabuntur.* Ο'. καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται, καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἐλίξεις αὐτοὺς, καὶ ἀλλαγῆσονται. Σ. καὶ πάντα ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται, καὶ ὡς ἔνδυμα ἀλλάξεις αὐτὰ, καὶ ἀλλαγῆσονται.²²
- 28. וְשָׁנֹתֶיךָ לֹא יִתְמֹו. *Et anni tui finem non habebunt.* Ο'. καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσιν. Σ. καὶ ἔτη σου οὐ τελειώσουσιν.²³
- 29. וְיִשְׁכְּנוּ. *Habitabunt (secure).* Ο'. κατασκηνώσουσι. Σ. διαρυσθήσονται.²⁴
- לְפָנֶיךָ יָבֹן. *Coram te permanebit.* Ο'. εἰς τὸν αἰῶνα κατευθυνθήσεται. 'Α. εἰς πρόσωπόν σου ἐτομασθήσεται.²⁵ Σ. . . διαμενεῖ.²⁶

PSALM. CII (Hebr. ciii).

1. דָּוִד. *Davidi.* Ο'. τῷ Δαυίδ. 'Α. τοῦ Δαυίδ.¹

- 1. קָרְבֵי. *Interiora mea.* Ο'. τὰ ἐντός μου. Σ. τὰ ἔγκατά μου.²
- 2. כָּל-בְּנוֹלָיו. *Omnia beneficia ejus.* Ο'. πάσας τὰς αἰδέσεις (alia exempl. ἀναποδόσεις³) αὐτοῦ. Σ. πάσας τὰς εὐεργεσίας αὐτοῦ.⁴
- 3. הַסְלִיחַ. *Qui condonat.* Ο'. τὸν εὐιλατεύοντα. 'Α. τὸν ἱλασκόμενον. Σ. τὸν ἀφιέντα. Θ. τὸν ἱλατεύοντα.⁵
- 4. הַגְּוֹאֵל. *Qui redimit.* Ο'. τὸν λυτρούμενον. 'Α. τὸν ἀγχοστεύοντα.⁶
- רַחֲמִים. *Misericordia.* Ο'. οἰκτιρμοῖς. 'Α. Σ. οἰκτιρμοῖς. Ο'. Θ. οἰκτιρμῶ.⁷
- 5. הַמְשַׁבֵּיעַ. *Qui satiat.* Ο'. τὸν ἐμπιπλῶντα. 'Αλλος' κορηννύντα.⁸
- עֲזָרְךָ. *Aetatem tuam (s. os tuum, s. animam tuam).* Ο'. τὴν ἐπιθυμίαν σου. 'Α. Ε'. τὸν κόσμον σου.⁹ Σ. τὴν ἐπιμονήν σου.¹⁰
- 6. עֲשִׁיקוּם. *Oppressis.* Ο'. τοῖς ἀδικουμένοις. 'Α. Σ. τοῖς συκοφαντουμένοις.¹¹
- 7. עֲלִילוֹתָיו. *Facinora sua.* Ο'. τὰ θελήματα αὐτοῦ. 'Α. ἐναλλαγὰς αὐτοῦ.¹² Σ. τὰς βουλὰς (s. ἐνθυμήσεις) αὐτοῦ.¹³
- 8. נִכְרָה. *Recordatus.* Ο'. μνήσθητι. Alia exempl. ἐμνήσθη.¹⁴ Ο'. Θ. μνήσθητι. Σ. μνημονεύων.¹⁵
- 9. כִּי רִיחַ עֲבָרָהּ בּוֹ וְאֵינֶנּוּ. *Quia ventus pertransiit eum, et non est.* Ο'. ὅτι πνεῦμα διήλθεν ('Α. παρήλθεν¹⁶) ἐν αὐτῷ, καὶ οὐχ

tione: + וְיִשְׁכְּנוּ. ¹⁹ Syro-hex. ²⁰ Vat. ²¹ Syro-hex. ²² Idem: .²³ Vat. ²⁴ Syro-hex. ²⁵ Idem: .²⁶ Idem: .
 Theodoret. affert: Σ. καὶ πάντες (Cod. Aug. πάντα) ὡσεὶ (Cod. bis ὡς) ἱμάτιον παλαιωθήσονται, καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον (Cod. ἔνδυμα) ἀλλάξεις αὐτοὺς (Cod. αὐτὰ), καὶ ἀλλαγῆσονται. ²³ Vat. ²⁴ Syro-hex. ²⁵ Idem: .²⁶ Idem: .
 Theodoret., Nobil. ²⁰ Theodoret., Nobil. ²¹ Idem: .
 PSALM. CII. ¹ Syro-hex. ² Idem: .
 Hieron. *viscera mea.* ³ Sic Comp., ⁴ Ald., Theodoret., Cod. Alex., alii. ⁵ Syro-hex. ⁶ Ald., Theodoret., Euthym., Nobil., Reg. unus. ⁷ Syro-hex. . .

habebit. ⁵ Vat. ⁶ Syro-hex. ⁷ Nobil., Vat. ⁸ Colb. στιχηρῶς scriptus. ⁹ Syro-hex. ¹⁰ Graeca potius vertenda erant ¹¹ Syro-hex. ¹² Hieron. ¹³ Bugatus vertit, ¹⁴ Syro-hex. ¹⁵ Idem: .
 Dubitanter admisimus τὴν ἐπιμονήν σου, perseverantiam tuam, ut ¹⁶ ad γ, perpetuitas, referatur. ¹⁷ Syro nostro ἐπίμονος est ¹⁸ apud Sym. ad Deut. xxviii. 59, neste Masio in ¹⁹ Syrorum Pecul. ²⁰ Syro-hex. ²¹ Idem: .
 Cf. ad Psal. ix. 12. ²² Idem: ²³ Sic Comp., Ald., Theodoret., ²⁴ Psalt. Gall., Cod. Alex., alii. ²⁵ Ambigue Syro-hex. ²⁶ Nobil. ²⁷ Montef. ex Regio uno affert: 'Α. τότε οὐχ ὑπάρξει, quae lectio valde suspecta est. Equidem credi-

ὑπάρξει. Σ. ὅτι πνεῦμα διέρχεται αὐτὸν, εἴτα οὐχ ὑπάρχει.¹⁷

17. וְיָדְקָתוּ. *Et justitia ejus.* Ο. καὶ ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ. [Σ. ἀνταπόδοσις.]¹⁸

PSALM. CIII (Hebr. ciii).

1. Ο. ÷ τῷ Δαυίδ. ᾿Α. τοῦ Δαυίδ.¹

מַאֲד גְּדֹלָתוֹ וְגִבּוֹרֹתָיו. *Jona Deus meus, magnus factus es valde.* Ο. κύριε ὁ θεός μου, ἐμεγαλύνθησθι σφόδρα. Σ. κύριε ὁ θεός μου, μέγας εἶ σφόδρα.²

הוֹדוּ וְתִדְבְּרוּ לְבִשְׁתָּהּ. *Splendorem et majestatem induisti.* Ο. ἐξομολόγησιν καὶ εὐπρέπειαν (alia exempl. μεγαλοπρέπειαν³) ἐνεδύσω. ᾿Α. ἐπιδοξόγητα καὶ διαπρέπειαν. . . Σ. ὕμνον καὶ εὐδοξίαν ἠμφιάσω. Θ. . . μεγαλοπρέπειαν. . .⁴

2. יְרִיעָה. *Aulaeum.* Ο. δέρριν. ᾿Αλλος δέρμα.⁵

4. אֵשׁ לְהִט. *Ignem flammantem.* Ο. πῦρ φλέγον. ᾿Α. πῦρ λάβρον. Σ. πυρίνην φλόγα.⁶ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο.⁷

5. עַל-מְכוּנָתָהּ. *Super bases ejus.* Ο. ἐπὶ τὴν ἀσφάλειαν αὐτῆς. ᾿Α. Σ. Σ'. ἐπὶ τῆς ἔδρας αὐτῆς.⁸

6. תְּהוֹם פְּלִבְשֵׁתוֹ. *Abyssus tanquam vestimento operuisti eam.* Ο. ἄβυσσος ὡς ἱμάτιον τὸ περιβόλαιον αὐτοῦ. ᾿Α. Θ. ἄβυσσον ὥσει

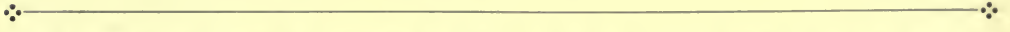
ἔνδυμα περιέβαλες αὐτήν.⁹

11. מַנְיָן מְרִיבֵי פְּרָאִים. *Frangunt (sedant) onagri silim suam.* Ο. προσδέξονται θναγροὶ εἰς δίψαν αὐτῶν. Σ. ἀνακτήσεται θναγρος δίψαν αὐτοῦ.¹⁰

12. מִבֵּין יַתְנַרְקוּלֵי. *E medio frondium edunt vocem.* Ο. ἐκ μέσου τῶν πετρῶν δώσουσι φωνήν. ᾿Α. ἀπὸ μεταξὺ τῶν κλάδων δώσουσι φωνήν.¹¹

14. מְצִיחַ תְּצִיר לְבַהֲמָה וְעֵשֶׂב לְעֵבֶרֶת הָאָרֶץ. *Germinare faciens gramen pecori, et olus in usum hominis, ad educendum panem de terra.* Ο. ὁ ἐξανατέλλων χόρτον τοῖς κτήνεσι, καὶ χλόην τῇ δουλείᾳ τῶν ἀνθρώπων, τοῦ ἐξαγαγεῖν ἄρτον ἐκ τῆς γῆς. Σ. ἐκπλαστῶν χόρτον τοῖς κτήνεσι, καὶ χλόην τῇ δουλείᾳ τῶν ἀνθρώπων, εἰς τὸ ἐκφῦσαι τροφήν ἀπὸ γῆς.¹²

15. וַיִּוֶן יַשְׂמַח לְבַב-אָנוּשׁ לְבַב-אָנוּשׁ וַיַּעַד וְלֶחֶם לְבַב-אָנוּשׁ וַיַּעַד. *Et vinum quod lactificat cor hominis, ad splendere faciendum faciem ejus magis quam oleum, et panem qui cor hominis fulcit.* Ο. καὶ οἶνος εὐφραίνει καρδίαν ἀνθρώπου, τοῦ ἱλαρῶνα πρόσωπων ἐν ἐλαίῳ, καὶ ἄρτος καρδίαν ἀνθρώπου στηρίζει. Σ. καὶ οἶνον εὐφραίνει καρδίαν ἀνθρώπου, στίλβειν πρόσωπων τῷ ἐλαίῳ, καὶ ἄρτον καρδίαν ἀνθρώπου στηρίζει.¹³

derim Montefalconium in Regio suo invenisse, sed non intellexisse, scholium quod ex Graeco anonymo protulit Agellius: 'Εν αὐτῷ, τίς; δηλοῦντι τῷ σώματι' τοῦτ' γὰρ καὶ τὸν χόρτον ἀπέκασεν. "Ὅταν τοῖνον τὸ ἐν αὐτῷ πνεῦμα διέλθῃ, τοῦτόστι, παρὲλθῃ καὶ ἀποπθῇ, οὕτω γὰρ ὁ ᾿Ακύλας ἐκδέδωκεν, τότε οὐχ ὑπάρξει. ¹⁷ Theodoret., Colb. unus. ¹⁸ Montef. ex Eusebio [Euthymio?]. Drusius ex Euthymio affert: "Justitia dixit pro retributione bonorum operum [Graece, ἀμοιβὴ τῶν κατ'ὀρθομίμων]; ad hunc enim sensum Sym. transtulit."

PSALM. CIII. ¹ Syro-hex. ܩܘܡܘܩܝܢܐ. Idem in textu habet: τῷ Δαυίδ ἐπὶ τῆς κοσμοποιίας (ܩܘܡܘܩܝܢܐ), ὅτι ταῦτα ὑμῖν ἐποίησα (ܩܘܡܘܩܝܢܐ). ἀνεπίγραφος παρ' Ἑβραίοις. Huic proxime accedit lectio Cod.

156: ἐπὶ τῆς τοῦ κόσμου γενέσεως, ὅτι ταῦτα ἡμῖν ἐποίησεν τῷ Δαυίδ. ² Theodoret., Reg. unus. Nobil.: Σ. μέγας εἶ. ³ Sic Comp., Ald., Theodoret., Cod. Alex., alii, ignoscit Syro-hex. ⁴ Nobil. Symmachi lectionem agnoscit Theodoret. ⁵ Colb. στιχηρῶς scriptus. ⁶ Nobil., Vat. ⁷ Vat. ⁸ Theodoret., Colb. στιχηρῶς scriptus. ⁹ Theodoret. Reg. unus apud Montef. αὐτὸν habet. Syro-hex. affert: ᾿Α. ὥσει ἔνδυμα περιέβαλες αὐτήν (ܩܘܡܘܩܝܢܐ). ¹⁰ Theodoret., Nobil. ¹¹ Syro-hex. ܩܘܡܘܩܝܢܐ. ¹² Theodoret., Reg. unus. Montef. edidit ἐκπλαστῶνα, fortasse ex Agellio. ¹³ Unus Reg. et Theodoret., qui postremus legit πρόσωπων ἐν ἐλαίῳ. Regius vero postea habet ἄρτ'φ.—Montef.

16. **יְצִי יְהוָה**. *Arbores Jovae*. Ο. τὰ ξύλα τοῦ πεδίου. 'Ο Έβραῖος καὶ οἱ λοιποὶ ξύλα τοῦ κυρίου.¹⁴
17. **אֲשֶׁר-רָאָה יִכְנְנֵי חֲסִידָה בְּרוּשִׁים בֵּיתָהּ**. *Ubi aves nidificant; ciconiam (quod attinet) cupressi sunt domus ejus*. Ο. ἐκεῖ στρουθία ἐνοσσεύουσι, τοῦ ἐρωδιου ἢ οἰκία ἡγείται αὐτῶν. 'Α. ἐκεῖ ὄρνεα νοσσεύουσιν, ἐρωδιῶ ἐλάται οἶκος αὐτῶ.¹⁵ Σ. ὅπου στρουθία ἐνοσσεύει, τῷ ἰκτίνι βόρατον οἴκησις.¹⁶ Ε'. ἐρωδιῶ ἢ ἄρκυθος οἶκος αὐτοῦ.¹⁷ Σ'... τῷ ἰκτίνι αἱ κυπάρισσοι *ad nidificandum*.¹⁸
18. **לְשִׁנַּיִם**. *Muribus montanis*. Ο. τοῖς χοιρογρυλλίοις. Alia exempl. τοῖς λαγωαῖς.¹⁹ 'Α. χοιρογρυλλίοις. Σ. Ε'. τοῖς χοιρογρυλλίοις. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο', λαγωαῖς.²⁰
19. **יָדַע זְבוּאוֹ**. *Novit occasum suum*. Ο. ἔγνω τὴν δύσιν αὐτοῦ. 'Α. Σ. ἐγνώρισε τὴν εἴσοδον αὐτοῦ.²¹
20. **תִּרְכֹּשׁ**. *Prorepat*. Ο. διελεύσονται. 'Α. κυνηθήσονται.²²
21. **הַקְּפִירִים שְׂאֵנִים לְטָרֵף**. *Leones juvenes rugientes ad praedam*. Ο. σκύμνοι ὠρυόμενοι ἄρπάσαι. Σ. λέοντες ὀλοθρεύοντες βρυχώμενοι περὶ θήρας.²³
22. **יִתְרַחַשׁ וְיִשָּׁמַח הַשֶּׁמֶשׁ**. *Oritur sol, evanescunt*. Ο. ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος, καὶ συναχθήσονται (Σ. ὑποχωρήσουσι²⁴). Σ. ἐν ἀνατολαῖς ἥλιος συσταλήσονται.²⁵
24. **קָנִינֶיךָ**. *Possessionibus tuis*. Ο. τῆς κτίσεώς σου. Οἱ ἄλλοι τῆς κτήσεώς σου.²⁶
25. **גְּדוֹל וְרָחֹב יְדֵי**. *Magnum et spatiosum manibus (in utramque partem)*. Ο. ἡ μεγάλη καὶ εὐρύχωρος ✕ χερσίν. 'Α. (ἡ μεγάλη) καὶ πλατεία χερσίν. Οἱ λοιποὶ ἡ μεγάλη καὶ εὐρύχωρος χερσίν.²⁷
26. **יִתְלַכְּנָן**. *Eunt*. Ο. διαπορεύονται. 'Α. περιπατεῖ.²⁸

¹⁴ Euseb., Theodoret. Nobil. affert: V et VI edit. et Σ. τοῦ κυρίου. Θ. 'Α. τοῦ πεδίου κυρίου. "Nescio quid sibi velit Coislin., qui ad vocem τοῦ πεδίου notat in margine: Ο. 'Α. Σ. Θ. Ε'. Σ'. τοῦ ἰαχυροῦ."—Montef. Proculdubio legendum τοῦ κυρίου.

¹⁵ Euseb., Theodoret., et, omisso ἐκεῖ, Nobil. Syrus affert: 'Α. ἐρωδιῶ ἐλάται οἶκος αὐτοῦ (עֵלַי אֲרָבִים אֵילֵי עֵלַי). Idem notat: "Ἐλάται arbores sunt excelsae."

¹⁶ Theodoret., Nobil. (qui βόρατα exhibet). Cf. Hex. ad Cant. Cant. i. 17. Jesai. lx. 13. Montef. pro ὅπου edidit ἐκεῖ, nescio an ex duobus quos appellat Regis. Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 65: "Pro herodio, quod in Hebraeo dicitur ASIDA, Symmachus ἰκτίνα [al. ἰκτίνοι] id est, *milvum* interpretatus est... Unde et Sexta editio manifestius interpretata est: *milvo cupressi ad nidificandum*. Pro *abietibus* autem et *cupressis* in Hebraeo ponitur BARUSIM, quod magis *abietes* quam *cupressos* significat."

¹⁷ Syro-hex. חֲסִידָה אֵילֵי עֵלַי. Ad חֲסִידָה cf. ad Psal. cxix. 4. Montef. affert: "Ἄλλος· ἢ ἄρκυθος."

¹⁸ Hieron. ut supra. Montef. affert: "Ἄλλος· αἱ κυπάρισσοι." Sic Comp., Ald., Theodoret., Cod. Alex., alii. Syro-hex. τοῖς χ. καὶ τοῖς λ. (חֲסִידָה לֵאמֹר), ut apud S. Chrysost. Opp. T. IX, p. 727 D ante nos edebatur.

²⁰ Vat. Hieron. vero ibid.: "Petra refugium herinaceis. Pro quo in Hebraeo positum est SPHANNIM, et omnes χοιρογρυλλίοις voce simili

transtulerunt, exceptis LXX, qui *leporos* interpretati sunt."

²¹ Syro-hex. ۞ مَدِينَةُ مَدِينَةٍ. ²² Syro-hex, et Bar Hebr. ۞ مَدِينَةُ مَدِينَةٍ. Hieron. *moventur*.

²³ Syro-hex. ۞ مَدِينَةُ مَدِينَةٍ. ²⁴ Nobil. ²⁵ Syro-hex. ۞ مَدِينَةُ مَدِينَةٍ. Cf. ad Psal. xc. 13.

²⁶ Ad vocab. ۞ مَدِينَةُ مَدِينَةٍ, quod Bugatus *congregabuntur*, nos *syntalēthontai*, de feris metu se ad lustra sua subtrahentibus, vertimus, cf. quae ad Psal. lxxii. 21 disputavimus. Nam illud pro *υποχωρήσουσι* Syrum posuisse non facile crediderimus.

²⁷ Apud Theodoret. in textu legitur *κτίσεως*, in explanatione autem, οἱ δὲ ἄλλοι ἐρμηνεύται *κτίσεως τεθείκασι*; et videtur altero loco legendum *κτίσεως*, altero *κτήσεως*.—Nobil.

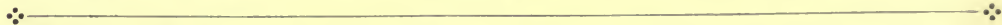
²⁸ Hieron. ibid.: "Dicitis in Graeco *manibus* non haberi, et ego novi; sed ex Hebraico et Theodotionis editione in LXX sub asterisco additum est. Denique et in Hebraeo ita scriptum, ZE HAIAM GADOL VARAB IDAIM, quod Aquila sic interpretatus est, ἀλλῆ καὶ πλατεία χερσίν; et omnes interpp. αὐτῆ ἡ θάλασσα ἡ μεγάλη καὶ εὐρύχωρος χερσίν." Sic edidit Vallarsius, notans vocem αὐτῆν pro amplo et spatiose loco apud Graecos bonae notae scriptores usurpatam inveniri. Quod nobis quidem non satisfacit; immo potius crediderimus αὐτῆ ex μεγάλῃ, quod pro גדול non potuit non ponere hic interpres, ortum esse. ²⁹ Nobil., Vat.

26. **לְיַתָּן**. *Leviathan*. Ο' δράκων. 'Α. *Leviathan*.²⁰
יְשִׁיבֵהוּ בַיָּם. *Ludere in eo (mari)*. Ο' ἐμπαί-
 ζειν αὐτῷ ('Α. Σ. αὐτῆ³⁰).
 28. **תִּפְתָּח יָדְךָ וְיִשְׁבְּעוּן טוֹב**. *Aperis manum tuam,*
saturantur bono. Ο' ἀνοίξαντος δέ σου τὴν
 χεῖρα, τὰ σύμπαντα πλησθήσονται χρηστότη-
 τος. 'Α. ἀνοίξεις χεῖρά σου, ἐμπλησθήσονται
 ἀγαθοῦ. Σ. ἀνοίξαντός σου τὴν χεῖρά σου, χορ-
 τασθήσονται ἀγαθῶν. Θ. ἀνοίξαντός σου τὴν
 χεῖρα, πλησθήσονται ἀγαθοσύνης. 'Η Σ' μόνη
 καὶ οἱ Ο'. τὰ σύμπαντα.³¹
 34. **שִׁירִי**. *Carmen meum*. Ο' ἡ διαλογή μου.
 'Α. ὀμιλία μου. Σ. ἡ διάλεξις μου.³²

PSALM. CIV (Hebr. cv).

1. **קְרָאוּ בְשֵׁמוֹ**. *Invoke nomen ejus*. Ο' καὶ
 ἐπικαλεῖσθε τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Σ. κηρύσσετε...¹
 "Ἐτερος ἐρμηνευτής" καὶ ἐπικαλεῖσθε ἐν ὀνό-
 ματι αὐτοῦ.²
 3. **הִתְהַלְלִי**. *Gloriamini*. Ο' ἐπαινεῖσθε. 'Α. καυ-
 χᾶσθε.³
 5. **כְּשִׁפְטֵי**. *Judicia*. Ο' τὰ κρίματα. "Ἄλλος"
 ἀκριβάσματα. "Ἄλλος" προστάγματα.⁴
 6. **עֲבָדוּ**. *Servi ejus*. Ο' δοῦλοι αὐτοῦ. 'Α. Σ.
 δούλου αὐτοῦ.⁵
 8. **לְאַלְפֵי דוֹר**. *Ad mille generationes*. Ο' εἰς

- χίλιας γενεάς*. 'Α. εἰς χιλιάδα γενεῶν.⁶
 16. **כָּל-מַטְיָהוּ לְחַיִּים**. *Omnem baculum (fulturam)*
rapis. Ο' πᾶν στήριγμα ἄρτου. 'Α. Σ. πᾶσαν
 βακτηρίαν ἄρτου.⁷
 18. **בְּרָחַל בְּהָאָהַר נִשְׁחָפְתָּ**. *In ferrum ingressa est*
anima ejus. Ο' σίδηρον διήλθεν ἡ ψυχὴ
 αὐτοῦ. Σ. εἰς σίδηρον ἦλθεν ἡ ψυχὴ αὐτοῦ.⁸
 20. **מְשִׁיל עַמּוּם**. *Dominator populorum*. Ο' ἄρ-
 χων λαῶν (alia exempl. λαοῦ⁹). 'Α. Σ. ὁμοίως
 τοῖς Ο'. Θ. λαοῦ.¹⁰
 22. **לְאַחַר שָׂרָיו בְּנִשְׁחָפְתָּ**. *Ad vincendum principes*
ejus pro anima (libidine) sua. Ο' τοῦ παι-
 δεύσαι τοὺς ἄρχοντας αὐτοῦ ὡς ἑαυτόν. 'Α.
 τοῦ δῆσαι ἄρχοντας αὐτοῦ κατὰ ψυχὴν αὐτοῦ.¹¹
 27. **שָׂמְרוּבָם**. *Fecerunt inter eos*. Ο' ἔθετο ἐν
 αὐτοῖς. 'Α. Σ. ἐποίησεν ἐν αὐτοῖς.¹²
 28. **וְלֹא מְרוּ אֶת-דְּבָרָיו**. *Et non restiterunt verbis*
ejus. Ο' καὶ (alia exempl. ὅτι) παρεπίκραναν
 τοὺς λόγους αὐτοῦ.¹³ 'Α. καὶ οὐ προσήρισαν
 τοῖς λόγοις αὐτοῦ.¹⁴ Σ. καὶ οὐκ ἠπειθήσαν...
 Θ. Ε'. καὶ οὐ παρεπίκραναν... Σ'. ὁμοίως
 τοῖς Ο'.¹⁵
 29. **וַיָּמָת**. *Et occidit*. Ο' καὶ ἀπέκτεινε. 'Α.
 Σ. καὶ ἐθανάτωσε. Θ. Σ'. ὁμοίως τοῖς Ο'.¹⁶
 31. **עָרַב**. *Musca canina*. Ο' κυνόμυια. 'Α. πᾶμ-
 μκτος.¹⁷
 34. **וַיִּלְקַח וַיֵּאֵין מִסָּפֶר**. *Et locusta, et non erat*

²⁰ Syro-hex. **לְיַתָּן**. ³⁰ Agellius. ³¹ Nobil., Vat. Montef. perperam exscripsit: Σ. Θ. ἀνοίξαντός σου τὴν χ. πλησθήσονται ἀγαθοσύνης. ³² Sic Theodoret., non, ut Montef. negligenter exscripsit: 'Α. ὀμιλία μου. Σ. διαλογή μου. Syrus affert: **שִׁירִי חַסְדֵי**. Cf. ad Psal. cxli. 3. (Syr. **שִׁירִי** ponitur pro μελέτη Psal. xviii. 13. xxxviii. 4; pro ἀδολεσχία Psal. liv. 2; nusquam alias, quod sciamus, pro διαλέξει.)
 PSALM. CIV. ¹ Euseb., Theodoret., Nobil. ² Euseb. ³ Euseb., Theodoret., Nobil. Syro-hex. **שִׁירִי חַסְדֵי**. ⁴ Coislín. unus. Cf. ad Psal. xxxv. 7. ⁵ Syro-hex. **שִׁירִי חַסְדֵי**. ⁶ Idem: **שִׁירִי חַסְדֵי**. ⁷ Idem: **שִׁירִי חַסְדֵי**. ⁸ Idem: **שִׁירִי חַסְדֵי**. ⁹ Idem: **שִׁירִי חַסְדֵי**. ¹⁰ Idem: **שִׁירִי חַסְדֵי**. ¹¹ Idem: **שִׁירִי חַסְדֵי**. ¹² Idem: **שִׁירִי חַסְדֵי**. ¹³ Idem: **שִׁירִי חַסְדֵי**. ¹⁴ Idem: **שִׁירִי חַסְדֵי**. ¹⁵ Idem: **שִׁירִי חַסְדֵי**. ¹⁶ Idem: **שִׁירִי חַסְדֵי**. ¹⁷ Idem: **שִׁירִי חַסְדֵי**.
 explicat **שִׁירִי חַסְדֵי**, quod pro βακτηρία ponitur 4 Reg. iv. 29.

Montef. ex uno affert: "Ἄλλος" βακτηρίαν. ⁸ "Reg. unus, Theodoretus, et Drusius [Nobil.]."—Montef. In textu Theodoreti legitur διήλθεν. ⁹ Sic Comp., Ald., Theodoret., Syro-hex., alii. ¹⁰ Nobil. ¹¹ Syro-hex. **שִׁירִי חַסְדֵי**. ¹² Idem: **שִׁירִי חַסְדֵי**. ¹³ Syro-hex. in textu, καὶ οὐ παρεπίκραναν. Idem in marg. siue titulo: καὶ οὐ παρεπίκραναν (שִׁירִי חַסְדֵי) τοῖς λ. αὐτοῦ. ¹⁴ Syro-hex. **שִׁירִי חַסְדֵי**. Cf. ad Psal. lxxvii. 56. Nobil. et Coislín. habent: 'Α. καὶ οὐ προσήρισαν. ¹⁵ Nobil., Coislín. ¹⁶ Nobil. ¹⁷ Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 86. Syro-hex. **שִׁירִי חַסְדֵי**. Cf. ad Psal. lxxvii. 45, ubi **שִׁירִי חַסְדֵי**, πᾶν μκτόν, deteriore scripturam πάνμκτον sistit.

numerus. Ο. καὶ βροῦχος οὐ οὐκ ἦν ἀριθμός. Σ. καὶ κάμπη ἥς οὐκ ἦν ἀριθμός.¹⁹

35. וַיֹּאכַל פְּרִי אֲדָמָתָם. *Et comedit fructum terrae eorum.* Ο. καὶ κατέφαγε (alia exempl. add. πάντα¹⁹) τὸν καρπὸν τῆς γῆς αὐτῶν. 'Α. καὶ ἔφαγον καρπούς χθονὸς αὐτῶν. Σ. καὶ ἐξέφαγον πᾶν γέννημα τῆς χώρας αὐτῶν. Θ. καὶ κατέφαγον τὸν καρπὸν τῆς γῆς αὐτῶν.²⁰

36. רִאשִׁית לֶבְל־אוֹנֵם. *Primitias omnis roboris eorum.* Ο. ἀπαρχὴν παντὸς πόνου αὐτῶν. Σ. πρωτεῖον πάσης δυνάμεως αὐτῶν.²¹

40. וַיָּבֵא. *Et adduxit.* Ο. καὶ ἤλθεν. 'Α. (καὶ) ἤγαγεν. Σ. (καὶ) ἤνεγκεν.²²

45. הַקָּי. *Statuta ejus.* Ο. τὰ δικαίωματα αὐτοῦ. "Ἄλλος" τὰ προστάγματα αὐτοῦ.²³

PSALM. CV (Hebr. cvi).

1. קִי-טוֹב. *Quia bonus.* Ο. ὅτι χρηστός. Οἱ πάντες· ὅτι ἀγαθός.¹

3. עָשָׂה צְדָקָה. *Qui facit justitiam.* Ο. καὶ ποιῶντες δικαιοσύνην. "Ἄλλος" ποιῶντες ἐλεημοσύνην.²

4. זָכַרְנִי. *Memento mei.* Ο. μνήσθητι ἡμῶν. 'Α. Σ. Θ. Ε'. Σ'. ὁμοίως τοῖς Ο'.³

בְּיִשׁוּעָתְךָ. *Cum auxilio tuo.* Ο. ἐν τῷ σωτηρίῳ σου. Σ. Θ. ἐν τῇ σωτηρίᾳ σου.⁴

7. הִיטְרִי־בֵּנֵי. *Beneficiorum tuorum.* Ο. τοῦ ἐλέους σου. 'Α. χάριτός σου.⁵

וַיִּמְרוּ עַל-יָם בְּיַם-סוּף. *Et contumaces fuerunt ad mare, in mari algoso.* Ο. καὶ παρεπίκραναν ἀναβαίνοντες ἐν τῇ ἐρυθρᾷ θαλάσῃ. 'Α. (καὶ) προσήρισαν ἐπὶ θαλάσσης ἐρυθρᾶς. Σ. καὶ παρώργισαν ἐν τῇ θαλάσῃ τῇ ἐρυθρᾷ. Ε'. καὶ παρεπίκραναν ἐπὶ θαλάσσης, θαλάσῃ ἐρυθρᾷ.⁶

11. וַיִּכְסֶּה. *Et operuerunt.* Ο. ἐκάλυψεν. "Ἄλλος" ἐσέκασεν. "Ἄλλος" κατεπόντισεν.⁷

14. בְּיַשְׁמוֹן. *In deserto.* Ο. ἐν ἀνύδρῳ. Σ. ἐν τῇ ἀοικήῳ.⁸

15. רוֹן. *Maciem.* Ο. πλησμονήν. 'Α. in firmitatem.⁹ Σ. ἀρροφίαν.¹⁰

16. וַיִּנְקְזוּ. *Et inviderunt.* Ο. καὶ παρώργισαν. 'Α. Σ. Ε'. καὶ παρεζήλωσαν.¹¹

19. לְמִסְכָּה. *Simulacro fuso.* Ο. τῷ γλυπτῷ. 'Α. Σ. τῷ χουενῷ.¹²

23. בַּפְּרָץ. *In ruptura (muri).* Ο. ἐν τῇ θραύσει. 'Α. Σ. ἐν τῇ διακοπῇ.¹³

29. בְּמַעַלְלֵיהֶם. *In facinoribus suis.* Ο. ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτῶν. 'Α. Σ. ἐν ταῖς καταφρονήσεσιν αὐτῶν.¹⁴

30. נִפְלַל. *Et iudicium exercuit.* Ο. καὶ ἐξίλασατο. 'Α. καὶ διέστειλεν.¹⁵ "Ἄλλος" καὶ ἐξενμενίστατο.¹⁶

¹⁹ Syro-hex. ❖ $\text{ܘܟܠܘܢ ܟܪܘܡܝܗܘܢ ܘܟܠܘܢ ܟܪܘܡܝܗܘܢ ܘܟܠܘܢ ܟܪܘܡܝܗܘܢ}$.
¹⁹ Sic Comp., Ald., Theodoret., Syro-hex., Cod. Alex., alii. Psalt. Gall. habet: ❖ *et comedit*: + *omnem*: *fructum terrae eorum.* ²⁰ Nobil. ²¹ Syro-hex. ❖ ܘܟܠܘܢ ܟܪܘܡܝܗܘܢ . ❖ ܘܟܠܘܢ ܟܪܘܡܝܗܘܢ . Cf. ad Psal. lxxvii. 51. ²² Reg. unus. ²³ Coislin. unus. Cf. ad v. 5.

PSALM. CV. ¹ Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 67: "In Hebraeo ita scriptum est, ܟܝ ܬܘܒ , quod omnes voce simili transtulerunt, *quia bonus.* Ex quo perspicuum est, quod *χρηστός, bonus* [non *suavis*] intelligitur." Unde Montef. perverse edidit: *Oi πάντες· ὅτι χρηστός.* Cf. ad Psal. cxviii. 68. ² "Reg. unus ex Chrysostomo."—*Montef.* Cf. ad Psal. xxx. 2. ³ Nobil. ⁴ Vat. ⁵ Syro-hex. ❖ ܘܟܠܘܢ ܟܪܘܡܝܗܘܢ . ❖ Cod. 264, quem ad literam exscripsimus, nisi quod ad Aquilam *προσήρισαν* habet.

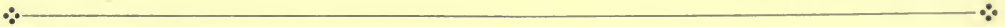
Syro-hex. Aquilae continuat: ❖ ܘܟܠܘܢ ܟܪܘܡܝܗܘܢ . Cf. ad Psal. civ. 28. Montef. ex Coislin. affert: "Ἄλλος" καὶ προσήρισαν. "Ἄλλος" καὶ ἐφίλωνεῖσαν [cf. ad Psal. lxxvii. 17]; itemque vv. 33, 43. In Psalt. Gall. legitur: *Et irritaverunt ascendentes ❖ in mare: mare rubrum.* ⁷ Coislin. idem. ⁸ Syro-hex. ❖ ܘܟܠܘܢ ܟܪܘܡܝܗܘܢ . Cf. ad Psal. lxxvii. 8. ⁹ Syro-hex. ❖ ܘܟܠܘܢ ܟܪܘܡܝܗܘܢ . Cf. nos ad Psal. lxxxvii. 10. ¹⁰ Idem: ❖ ܘܟܠܘܢ ܟܪܘܡܝܗܘܢ . ¹¹ Idem: ❖ ܘܟܠܘܢ ܟܪܘܡܝܗܘܢ . ¹² Idem: ❖ ܘܟܠܘܢ ܟܪܘܡܝܗܘܢ . ¹³ Idem: ❖ ܘܟܠܘܢ ܟܪܘܡܝܗܘܢ . ¹⁴ Idem: ❖ ܘܟܠܘܢ ܟܪܘܡܝܗܘܢ . Pro ܘܟܠܘܢ ܟܪܘܡܝܗܘܢ , *opus*, interpretes vertisse videntur ܘܟܠܘܢ ܟܪܘܡܝܗܘܢ , *praevaricatio*. Cf. Hex. nostra ad Ezech. xiv. 13. ¹⁵ Syro-hex. ❖ ܘܟܠܘܢ ܟܪܘܡܝܗܘܢ . cum scholio: "Hoc est, *divisus est, haesitavit* (ܘܟܠܘܢ ܟܪܘܡܝܗܘܢ)."¹⁶ Idem scholium repetitur ad v. 33, ubi pro Graeco, καὶ διέστειλεν, in Syro-hex. est ܘܟܠܘܢ ܟܪܘܡܝܗܘܢ . ¹⁶ Montef.

- 30. **הַפְּגַף**. *Plaga*. Ο' ή θραύσις. Σ. ή πληγή.¹⁷
- 33. **וַיִּבְטֵא בִשְׂפָתָיו**. *Et temere locutus est labiis suis*. Ο'. και διέστειλεν εν τοῖς χείλεσιν αὐτοῦ. 'Α. (και) διέκρινεν εν τοῖς χείλεσιν αὐτοῦ.¹⁸ Σ. . . διαστολήν εν τοῖς χείλεσιν αὐτοῦ.¹⁹ Θ. Ε'. Σ'. ὁμοίως τοῖς Ο'.²⁰
- 38. **וַתִּחַבֵּהָ הָאֶרֶץ בְּדָמַיִם**. *Et polluta est terra sanguine*. Ο'. και ἐφονοκτονήθη ή γή εν τοῖς αἵμασιν. 'Α. και incidit in furorem ή γή εν αἵμασιν.²¹

PSALM. CVI (Hebr. cvii).

- 2. **גְּאוּלֵי יְהוָה**. *Redempti a Jova*. Ο'. οἱ λελυτρωμένοι ἐπὸ κυρίου. 'Α. οἱ ἀγχιστευθέτες τῷ κυρίῳ.¹
- 4. **בְּיַשְׁמוֹן**. *In deserto*. Ο'. εν ἀνύδρω. 'Α. Σ. εν ἀβάτῳ.²
- 8. **וַיִּבְרָא אֱלֹהֵי לְבָנֵי אָדָם**. *Et mirabilia ejus in filios hominum*. Ο'. και τὰ θαυμάσια αὐτοῦ τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων. Σ. και τὰ τεράστια αὐτοῦ τὰ εἰς τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων.³
- 9. **נִפְשָׁא אַוִּידָם**. *Animam avidam*. Ο'. ψυχὴν κενήν. Σ. (ψυχὴν) ἀψώσαν.⁴
- 10. **וַיִּצְלֵמוֹת**. *Et umbra mortis*. Ο'. και σκιᾷ θανάτου. 'Α. Σ. Θ. Σ'. και σκιᾶς . . . Ε'. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁵
- 11. **נִפְצְלוּ**. *Spreverunt*. Ο'. παρώξυναν. 'Α. διέσυραν.⁶

- 12. **נָפְלוּ**. *Corruerunt*. Ο'. ἠσθένησαν. 'Α. ἰσκανδαλώθησαν.⁷
- 15. **וַיִּבְרָא אֱלֹהֵי לְבָנֵי אָדָם**. *Et mirabilia ejus in filios hominum*. Ο'. και τὰ θαυμάσια αὐτοῦ τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων. Σ. και τὰ τεράστια αὐτοῦ τὰ εἰς τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων.⁸
- 17. **אֲוִלִּים מִדְּרָהּ פִּשְׁעֵם וַיַּעֲזֹבוּהָ**. *Stulti propter viam improbitatis eorum, et propter pravitates eorum afflicti sunt*. Ο'. ἀντελάβετο αὐτῶν ἐξ ὁδοῦ ἀνομίας αὐτῶν διὰ γὰρ τὰς ἀνομίας αὐτῶν ἐταπεινώθησαν. 'Α. Ε'. ἀφρονες ἐξ ὁδοῦ ἀθεσίας αὐτῶν, και ἐξ ἀνομίας αὐτῶν ἐκακουχήθησαν.⁹
- 22. **וַיִּזְבְּחוּ וַיִּבְחִי תֹדָה**. *Et sacrificent sacrificia gratiarum actionis*. Ο'. και θυσάτωσαν αὐτῶν θυσίαν αἰνέσεως. 'Α. και θυσάτωσαν θυσίαν εὐχαριστίας.¹⁰
- 23. **הַיָּם**. *In mare*. 'Α. Θ. Ε'. Σ'. ὁμοίως τοῖς Ο', εἰς θάλασσαν.¹¹
- 29. **יָקָם כְּעָרְהָ לְדִמְמָה**. *Subsistere fecit procellam in silentium*. Ο'. και ἐπέταξε τῇ καταγίδι, και ἔσθη εἰς αὐραν. 'Ο 'Εβραῖος' ἔσθησε τὴν καταγίδα αὐτοῦ . . .¹² 'Α. ἀναστήσει λαίλαπα εἰς αὐραν. Σ. στήσαντος αὐτοῦ τὴν καταγίδα εἰς γαλήνην. Θ. και ἔσθησε τὴν καταγίδα αὐτῶν εἰς αὐραν.¹³
- 32. **וַיִּרְוִיחוּהוּ בְּקֶהֶל עַם**. *Et extollant eum in coetu populi*. Ο'. ὑψώσάτωσαν αὐτὸν εν ἐκκλησίᾳ λαοῦ. Σ. ὑψώσάτωσαν αὐτὸν διὰ λόγων . . .¹⁴

ex Corderio editit: 'Α. ἐξευμενίσαστο. Sed eandem lectionem Colb. στιχηρῶς scriptus sine nomine affert. ¹⁷ Theodoret., Nobil., Regii duo. ¹⁸ Reg. unus. Nobil., Vat.: 'Α. διέκρινεν. ¹⁹ Montef. ex eodem Regio editit: Σ. διαστολήν κ. τ. ε. "Scripserat sine dubio διέστειλεν, ut LXX habent, aut ἔδωκε [potius ἐποίησε] διαστολήν."—Schleusner. ²⁰ Vat. ²¹ Syro-hex. **וַיִּפְצְלוּהָ**. Cf. Hex. ad Mic. iv. 11, ubi pro Hebr. **וַתִּחַבֵּהָ** Syrus noster Aquilae tribuit **וַתִּפְצְלוּהָ**. Innui videtur Graeca vox *θυμωπετείν*, vel simile monstrum.

PSALM. CVI. ¹ Syro-hex. **וַיִּפְצְלוּהָ**. ² Idem: **וַיִּפְצְלוּהָ**. ³ Theodoret., Reg. unus. Nobil. affert: Σ. και τὰ τεράστια,

⁴ Syro-hex. **וַיִּפְצְלוּהָ**. ⁵ Vat. ⁶ Syro-hex. **וַיִּפְצְלוּהָ**. Cf. Hex. ad Psal. ix. 24. Prov. i. 30. ⁷ Idem: **וַיִּפְצְלוּהָ**. Cf. ad Psal. xxvi. 2. ⁸ Idem: **וַיִּפְצְלוּהָ**. Symmachii, non Aquilae, est lectio. Cf. ad v. 8. ⁹ Syro-hex. **וַיִּפְצְלוּהָ**. ¹⁰ Didymus Alex. apud Montef., et Mai. *P. N. B.*, T. VII, P. II, p. 281. Theodoret. affert: 'Α. θυσίαν εὐχαριστίας. Nobil.: 'Α. εὐχαριστίας. ¹¹ Vat. ¹² Syro-hex. **וַיִּפְצְלוּהָ**. ¹³ Nobil. Syrus affert: Σ. εἰς γαλήνην (**וַיִּפְצְלוּהָ**). ¹⁴ Syro-hex. **וַיִּפְצְלוּהָ**.

34. לְבִלְחָהּ. *In terram salsam.* Ο'. εἰς ἄλμην.
'Α. Σ. εἰς ἄλμυρδα.¹⁵
36. וַיִּכְוִנוּ. *Et fundaverunt.* Ο'. καὶ συνεστήσαντο. Σ. καὶ φοδόμασαν.¹⁶
עִיר. *Urbem.* Ο'. πόλεις. 'Α. Σ. Ο'. πόλιν.¹⁷
38. לֹא יִמְעִט. *Non minuet.* Ο'. οὐκ ἐσμίκρυνε.
Alia exempl. οὐκ ἐσμικρύνθη.¹⁵ 'Α. οὐκ ὀλιγώσει. Σ. οὐκ ὀλίγα ἐποίησεν. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.¹⁹
39. וַיִּמְעִטוּ וַיִּשְׁחֻ וַיַּעֲרָרְעוּ. *Et minuti sunt et depressi propter vexationem malam et maerorem.* Ο'. καὶ ὀλιγώθησαν καὶ ἐκακώθησαν ἀπὸ θλίψεως κακῶν καὶ ὀδύνης. Σ. (καὶ) ὀλιγώθησαν καὶ κατεφθάρησαν ἀπὸ συνοχῆς κακῆς καὶ ταλαιπωρίας.²⁰
40. וַיִּתְעַם בְּתַהוֹ לֹא-דָרָךְ. *Et oberrare fecit eos in vastitate ubi non est via.* Ο'. καὶ ἐπλάνησεν αὐτοὺς ἐν ἀβάτῳ καὶ οὐχ ὁδῷ. 'Α. Σ. καὶ πλανήσει αὐτοὺς...²¹ Σ. καὶ πλανήσει αὐτοὺς ἐν ματαιότητι δι' ἀνοδίας.²²
41. וַיִּשְׁגַּב אֶבְיֹן יַעֲוִי. *Et tutum praestitit miserum ab afflictione.* Ο'. καὶ ἐβοήθησε πένητι ἐκ πτωχείας. 'Α. καὶ ὑπερπαρεῖ πτωχὸν ἐκ
- πενίας.²³ Σ. καὶ ὀχυρώσει πένητα ἀπὸ κακώσεως.²⁴
41. וַיַּעַשׂ כַּצֹּאן מִשִּׁפְחוֹת. *Et fecit sicut gregem familias.* Ο'. καὶ ἔθετο ὡς πρόβατα πατριάς. 'Α. καὶ θήσει ὡς ποιμνιον συγγενείας.²⁵ Σ. καὶ τάξει ὡς ποιμνην συγγενείας.²⁶

PSALM. CVII (Hebr. cviii).

1. שִׁיר מְזִמֹּר לְדָוִד. *Carmen cantici Davidi.* Ο'. ᾠδὴ ψαλμοῦ τῷ Δαυίδ. 'Α. Σ. Θ. ᾠσμα ψαλμοῦ ('Α. μελωδῆματος) τῷ Δαυίδ.¹
9. מְחַקְקִי. *Legislator meus.* Ο'. βασιλεύς μου. 'Α. definitor meus.²
10. מוֹאָב קִיר רַחֲצִי. *Moab olla lotionis meae.* Ο'. Μωὰβ λέβης τῆς ἐλπιδος μου. 'Α. Ε'. Μωὰβ λέβης τοῦ λουτροῦ μου. Σ. ἔσται ὁ Μωὰβ λέβης ἀμεριμνίας μου.³ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁴
- עַלֵי פִלְשְׁתִּי אֶתְרוּעֶעַ. *Super Philistaeam jubilatione.* Ο'. ἐμοὶ ἀλλόφυλοι ὑπετάγησαν.⁵ 'Α. ἐπὶ Φυλιστιαίους συνεταίρισθήσομαι. Ε'. ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους ἐντιμωθήσομαι.⁶

¹⁵ Syro-hex. † لا حبالها. Vid. Job. xxxix. 6 in Syro-hex. ¹⁶ Idem: † هو حباله. ¹⁷ Nobil. Lectionem πόλιν quasi ex LXX affert Origen. Opp. T. IV, p. 400.

¹⁸ Sic Cod. 142. Syro-hex. لا وجرع. Psalt. Rom.: non sunt minorata. ¹⁹ Nobil. ²⁰ Idem.

²² Montef. ex duobus Regiis [et Theodoret] affert: Σ. καὶ πλανήσει αὐτοὺς ἐν ματαιότητι δι' ἀνοδίας. In voce διανοίας mendium latet, quod tam ipsum Theodoretum quam editores ejus fugisse videtur. Collato tamen loco Job. xii. 24, ubi pro לא דררך Hexapla Symmacho tribuunt δι' ἀνοδίας, etiam h. l. reponendum esse ἐν ματαιότητι δι' ἀνοδίας quisvis videt. Neque aliter in suo apographo invenit Syrus, qui affert: † هو حبالها حبل لا وجرع. ²³ Theodoret., Nobil. Montef. ex "MSS." minus probabiliter affert: 'Α. καὶ ὑπερπαρεῖ κ.τ.έ. Cf. Hex. ad Psal. ix. 10. cxxxviii. 6. ²⁴ Euseb., Nobil. ²⁵ Euseb., Theodoret. ²⁶ Euseb. Nobil. affert: Σ. καὶ τάξει ὡς ποιμνία τῶν συγγενείας.

PSALM. CVII. ¹ Syro-hex. لا وجرع. † هو حبالها. In loco parallelo Psal. lix. 9, necnon Jud. v. 14, pro eodem Hebraeo

Aquila ἀκριβοσθῆς adhibet, quod cum Syr. حبالها, definitior, (ἀρισθῆς?) vereor ut commutari possit. ³ Euseb.

Nobil. affert: 'Α. λουτροῦ μου. Σ. ἀμεριμνίας μου. Syro-hex.: 'Α. Θ. (sic) τοῦ λουτροῦ μου (وحر). Σ. ἀμεριμνία μου (لا حبالها). Cf. ad Psal. lix. 10.

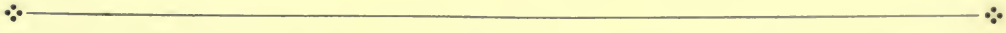
⁴ Nobil. ⁵ Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 69: "Mihī alienigenae amici facti sunt. Pro quo in Graeco invenisse vos dicitis, ὑπετάγησαν, hoc est, subditi sunt. Sed hoc in quinquagesimo nono scriptum est; in praesenti autem ita apud omnes invenimus translators, ἐμοὶ ἀλλόφυλοι ἐφίλιασαν [Nobil. notat: "S. vero Hieron. in Epist. ad Sun. legit, ἐφιλώθησαν. Atque in libro quodam manuscripto ad ὑπετάγησαν adiunctum est ἐφίλιασαν." In quatuor edd. Erasmi habetur ἐφίλωσαν; in tribus Mariani ἐφιλιώθησαν. Tandem Martianaes ἐφίλιασαν edidit. In MS. Bodl. Canon. Pat. Lat. lxxxviii, scriba indoctus exaravit, ἐμοὶ ἀλλοφύλοις φασιασαν], id est, amici facti sunt; quod Hebraice dicitur ΕΠΗΡΘΕ." Cf. ad Psal. lix. 10. ⁶ Euseb., Colb. unus. Syrus vero affert: 'Α. συνηταίρισθησαν (وشرع). Pro οὐκ ὀλιγώσει videtur

- 11. עיר מבצור. *In urbem munitam.* Ο. εἰς πόλιν περιοχῆς. Σ. . . περιπεφραγμένην.⁷
- 12. הלא־אלהים זנחתנו. *Nonne, Deus, rejecisti nos?* Ο. οὐχὶ σὺ, ὁ θεὸς, ὁ ἀποσάμενος ἡμᾶς; Σ. εἰ μὴ σὺ, ὁ θεὸς, ὁ ἀποβαλόμενος ἡμᾶς.⁸
- וְלֹא־תִצְנַח אֱלֹהִים בְּצַבָּאוֹתַי. *Et non egredieris, Deus, cum exercitibus nostris?* Ο. καὶ οὐκ ἐξελεύσῃ, ὁ θεὸς, ἐν ταῖς δυνάμεσιν ἡμῶν; Σ. καὶ οὐ προελθὼν, θεέ, ἐν ταῖς στρατεύσεσιν ἡμῶν.⁹

PSALM. CVIII (Hebr. cix).

- 1. לַמְנַצֵּחַ לְדָוִד מְזִמּוֹר. *Praecentori Davidi cancticum.* Ο. εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. 'Α. τῷ νικοποῖῳ τοῦ Δαυὶδ μελῶδημα.¹
- אֱלֹהֵי תְהִלָּתִי אֵל־תְּהַרֵּשׁ. *Deus laudationis meae, ne sileas.* Ο. Θ. ὁ θεὸς, τὴν αἰνεσίμ μου μὴ παρασιωπήσῃς. 'Α. θεέ ὑμνήσεώς μου, μὴ κωφεύσῃς. Σ. ὁ θεὸς ὑμνήσεώς μου, μὴ σιγήσῃς.²
- 4. תַּחַת־אֲהַבְתִּי וְשָׁנִינוּי וְאָנִי תַפְּלָה. *Pro amore meo adversantur mihi; ego tamen preces (totus in precibus) sum.* Ο. ἀντὶ τοῦ ἀγαπᾶν με, ἐνδιέβαλλον με· ἐγὼ δὲ προσηυχόμην. 'Α. Σ. ἀντὶ τῆς ἀγάπης μου ἀντίκειται μοι, καὶ ἐγὼ εἰμι προσεχῆ.³

- 6. רִשְׁפִּי. *Et adversarius.* Ο. καὶ διάβολος. 'Α. καὶ ἀντικείμενος.⁴
- 10. מִחֲרֻבוֹתֵיהֶם. *E vastatis locis suis.* Ο. ἐκ τῶν οἰκοπέδων αὐτῶν. Οἱ λοιποί: ἐκ τῶν ἐρείπιῶν (αὐτῶν).⁵
- 11. וַיִּקְשׁ נֶשֶׁחַ לְכָל־אֲשָׁר־לוֹ. *Laqueos injiciat fenerator omnibus oribus ejus.* Ο. ἐξερευνησάτω δανειστής πάντα ὅσα ὑπάρχει αὐτῷ. Σ. συγκρούσαι πράκτωρ πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτῷ.⁶
- 12. אֶל־יְהוָה לֹו מִשֵּׁחַ חֶסֶד. *Non sit ei qui protrahat favorem.* Ο. μὴ ὑπαρξάτω αὐτῷ ἀντιλήπτωρ. "Ἄλλος" μὴ ἴστω αὐτῷ τηρῶν (s. διατηρῶν) χάριν.⁷
- 13. אַחֵר. *Altera.* Ο. μιᾶ. 'Α. Σ. ἐτέρᾳ.⁸
- 14. אֶל־יְהוָה. *Apud Jovam.* Ο. ἔναντι κυρίου. 'Α. Σ. ἀπὸ (s. ὑπὸ) κυρίου.⁹
- 16. וַיִּנְחַח לִבִּי. *Et dejectum corde.* Ο. καὶ κατανευγμένον τῇ καρδίᾳ. 'Α. Σ. καὶ πεπηγμένον τῇ καρδίᾳ.¹⁰
- 18. כְּמִדּוֹ. *Sicut vestem suam.* Ο. ὡς ἱμάτιον. Σ. ὡς ἔνδυμα πρὸς τὸ μέτρον αὐτοῦ.¹¹
- 20. זֹאת פְּעֻלַּת שְׂמִינִי. *Haec merces erit adversariorum meorum.* Ο. τοῦτο τὸ ἔργον τῶν ἐνδιαβαλλόντων με. Σ. τοῦτο τὸ ἀταπόδομα (s. αὐτῆ ἢ ἀταπόδοσις) τῶν ἀντικειμένων μοι.¹² Οἱ λοιποὶ τῶν ἀντικειμένων.¹³

⋄; aut certe ⋄. Cf. ad Psal. lxxiv. 14). Idem subjungit: 'Ο Ἑβρ. facti sunt amici (⋄).
 7 Nobil.
 8 Didymus Alex. apud Mai. P. N. B., T. VII, P. II, p. 283. Montef. ἀποβαλόμενος pro ὁ ἀποβαλόμενος edidit, notans: "Sic Regii duo ex Didymo." Nobil. affert: Σ. εἰ μὴ σὺ, ὁ θεός.
 9 Nobil. Montef. post Drusium προσελθὼν edidit, invito Syro. Theodoret. affert: Σ. καὶ μὴ προσελθὼν, θεέ, ἐν τοῖς στρατεύμασιν (ταῖς στρατεύσεσιν Cod. 1) ἡμῶν. Syro-hex. ⋄.
 10 Nobil. Montef. post Drusium προσελθὼν edidit, invito Syro. Theodoret. affert: Σ. καὶ μὴ προσελθὼν, θεέ, ἐν τοῖς στρατεύμασιν (ταῖς στρατεύσεσιν Cod. 1) ἡμῶν. Syro-hex. ⋄.
 11 Idem: ⋄.
 12 Chrysost. affert: "Ἄλλος" θεέ—κωφεύσῃς. "Ἄλλος" μὴ σιγήσῃς. Nobil.: 'Α. θεέ ὑμνήσεώς μου. Σ. ὁ θεός ὑμνήσεώς μου.
 TOM. II.

μον. ε. ut LXX. Cod. 264 sine nom. interp.: ὁ θεός ὑμνήσεώς μου.
 3 Syro-hex. ⋄.
 4 Idem: ⋄.
 5 Nobil.
 6 Euseb., Theodoret. Nobil. affert: Σ. συγκρούσαι πράκτωρ. In sequenti versiculo Grabius ex Psalt. Gall. scripsit: ⋄ καὶ ⋄ διαρρασάτωσαν; et copula deest in Cod. 55.
 7 Syro-hex. in marg. sine titulo: ⋄.
 8 Idem: ⋄.
 9 Idem: ⋄.
 10 Idem: ⋄.
 11 Idem: ⋄.
 12 Idem: ⋄.
 13 Theodoret., Nobil.

- 22. **הָלַל**. *Vulneratum est.* Ο'. τετάρακται. 'Α. *τέρωται* (s. ἐκκεκέντηται).¹⁴
- 24. **וּבְשָׂרִי כָחַשׁ מִשָּׂמֶן**. *Et caro mea deficit a pinguedine.* Ο'. καὶ ἡ σὰρξ μου ἠλλοιώθη δι' ἔλαιον. Σ. καὶ ἡ σὰρξ μου ἠλλοιώθη ἀπὸ (s. ὑπὸ) ἀνηλειψίας.¹⁵
- 31. **מִשְׁפָּטֵי נַפְשִׁי**. *A damnantibus animam ejus.* Ο'. ἐκ τῶν καταδικόντων ('Α. ἀπὸ κρινόντων. Σ. ἀπὸ τῶν κρινόντων. Θ. ἐκ διωκόντων. Ε'. ἐκ τῶν δικαζομένων. Σ'. ἐκ τῶν διωκόντων¹⁶) τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. 'Α. Σ. ἀπὸ τῶν κρινόντων τὴν ψυχὴν αὐτοῦ.¹⁷

PSALM. CIX (Hebr. cx).

- 1. **לְאֲדֹנָי**. *Domino meo.* Ο'. τῷ κυρίῳ μου. Σ. τῷ δεσπότη μου.¹
שֵׁב לְיְמִינִי. *Sede ad dextram meam.* Ο'. κάθου ἐκ δεξιῶν μου. Σ. προσδόκησον τὴν δεξιάν μου.²
- 2. **יְרֵדָה בְּקֶרֶב אֲנִיבָה**. *Dominare in medio inimicorum tuorum.* Ο'. κατακυριεύει ἐν μέσῳ τῶν ἐχθρῶν σου. 'Α. ἐπικράτει ἕνεκα τῶν ἐχθρῶν σου. Σ. σὺ δὲ παιδεύει ἔνδον τοὺς ἐχθρούς σου. Ε'. κατακυριεύσον... Σ'. κατακυριεύσεις...³

- Θ. κατακυριεύσεις ἐν μέσῳ τῶν ἐχθρῶν σου.⁴
- 3. **עֲמִדָה נְדַבַת בְּיוֹם הַיְלָה**. *Populus tuus erit promptitudines (promptissimus) in die militiae tuae.* Ο'. μετὰ σοῦ ἡ ἀρχὴ ἐν ἡμέρᾳ τῆς δυνάμεώς σου. 'Α. μετὰ σοῦ ἔκουσιασμοὶ ἐν ἡμέρᾳ εὐπορίας σου.⁵ Σ. ὁ λαὸς σου ἠγεμονικοὶ ἐν ἡμέρᾳ τῆς ἰσχύος σου.⁶ Ε'. μετὰ σοῦ ἔκουσιασμοὶ ἐν ἡμέρᾳ δυνάμεώς σου.⁷
- שְׁקֵשׁ (ס. בְּהַרְרִי בְּהַרְרִי)**. *In ornamentis (s. montibus) sanctitatis.* Ο'. ἐν ταῖς λαμπρότησι τῶν ἁγίων σου. 'Α. ἐν διαπρεπείαις ἡγιασμέναις.⁸ Σ. ἐν ὄρεσιν ἁγίοις.⁹ Θ. ἐν εὐπρεπείᾳ ἁγίου.¹⁰ Ε'. ἐν δόξῃ ἁγίων.¹¹

יֵלֵךְ מִן הַיְלָה לְךָ מִן הַיְלָה. *Ex utero aurorae tibi (procedit) ros juventutis tuae.* Ο'. ἐκ γαστρὸς πρὸ ἐωσφόρου ἐγέννησά σε. 'Εβρ. μὴρὲμ μεσσαὰρ λακτάλ ἱελεδεχέθ (ἱελεδεθεχ).¹² 'Α. ἀπὸ μήτρας ἐξωρθρισμένης σοι δρόσος παιδιότητός σου.¹³ Σ... ὡς κατ' ὄρθρον σοι δρόσος ἢ νεότης σου.¹⁴ Θ. ἐκ μήτρας ἀπὸ πρωῆ (σοι δρόσος) νεότητός σου.¹⁵ Ε'. ἐκ μήτρας ἀπὸ ὄρθρου σοι δρόσος ἢ νεότης σου.¹⁶ Σ'. ἐκ γαστρὸς ζητήσουσί σε, δρόσος νεανικότητός σου.¹⁷

- 4. **וְיָחַם וְלֹא יְהוָה יְשָׁבַע**. *Juravit Jova, et non*

¹⁴ Syro-hex. ♦ **וְיָחַם**. ¹⁵ Theodoret. (qui ἀναλειψίας minus legitimam scripturam habet), Nobil. Hic autem ὑπὸ habet, quemadmodum Theodoret. juxta Cod. i. Syro-hex. ♦ **וְיָחַם לַחֲסֵד**. ¹⁶ Nobil. ¹⁷ Syro-hex. ♦ **וְיָחַם לַחֲסֵד**.
PSALM. CIX. ¹ Schleusner. in *Opusc. Crit.* p. 250: "Nota hac, quae est ex Eusebii Comment. p. 357 desumpta, augenda sunt Hexapla." Locus Eusebii ambiguus est, et Symmachi lectio incerta. Cf. ad Psal. lxxvii. 23. ² Syro-hex. ♦ **וְיָחַם לַחֲסֵד**. Cf. Hex. nostra ad Jerem. iii. 2. Hos. iii. 3. ³ Nobil., Vat. Syrus affert: 'Α. Σ. σὺ δὲ—ἐχθρούς σου (**וְיָחַם לַחֲסֵד** / **וְיָחַם לַחֲסֵד**). ⁴ Vat. ⁵ Cod. 264, qui εὐπορίας habet. ⁶ Idem. Consentit Syro-hex. **וְיָחַם לַחֲסֵד**. ⁷ Cod. 264. ⁸ Reg. unus, et Cod. 264, qui ἡγιασμένος habet. ⁹ Reg. idem, qui, teste Montefalconio, duplicem Symmachi versionem

habet, ἐν ὄρεσιν ἁγίοις, et ἐν δόξῃ ἁγίων. Sed Cod. 264 affert: Σ. ἑνόρες (sic) ἁγίοις. Ε'. ἐν δόξῃ ἁγίων. Denique Syro-hex. Symmacho continuat: **וְיָחַם לַחֲסֵד**. ¹⁰ Montef. ex Regio suo affert: Θ. Ε'. ἐν εὐπρεπείᾳ ἁγίου. Chrysost.: "Ἐρεπος ἐν ἁγίῳ εὐπρεπείᾳ. ¹¹ Cod. 264. Sic ἄλλος apud Chrysost. ¹² Epiphan. adv. Haeres. Lib. II (Opp. T. II, p. 611). ¹³ Epiphan., Euseb., Nobil., qui posterior legit ἐξωρθρισμένου. Agellius autem ex Eusebio nondum edito ἐξ ὠρθρισμένου exscripsit. ¹⁴ Euseb., Nobil. Epiphan. vero: Σ. ὡς κατ' ὄρθρον δρόσου ἢ ν. σ. Syro-hex. Symmacho continuat: **וְיָחַם לַחֲסֵד**. ¹⁵ Epiphan. ¹⁶ Epiphan., Euseb., Nobil. (qui ἐπὶ ὄρθρου habet), Agell. (qui Septimae ascribit) ex Eusebio. Pro ἢ νεότης σου Euseb. editus habet νεότητός σου; Epiphanius, ἐν νεότητί σου. ¹⁷ Epiphan., ex quo Montef. male exscripsit νεανιότητος. Cf. ad Psal. ix. i.

penitebit eum. Ο'. ἄμοσε κύριος, καὶ οὐ μετα-
μεληθήσεται. Σ. διωμόσατο κύριος, καὶ οὐ
μεταμέλει.¹⁸

4. עַל־דְּרַתִּי. *Secundum rationem.* Ο'. κατὰ τὴν
τάξιν. 'Α. Σ. κατὰ λόγον.¹⁹

6. מְלֵא מַלְאָכָיו. *Implebit (gentes) cadaveribus.* Ο'.
πληρώσει πτώματα. 'Α. Σ. . . ὡς φάραγγες.²⁰

PSALM. CX (Hebr. cxi).

1. הַלְלוּ יְהוָה. *Laudate Jah.* Ο'. ἀλληλουΐα. Aliud
exempl. ἀλληλουΐα ÷ τῆς ἐπιστροφῆς 'Αγγαίου
καὶ Ζαχαρίου 4.¹

בְּסוּד. *In consensu.* Ο'. ἐν βουλῇ. 'Α. in sup-
plicatione.² Σ. ἐν δουλῆ.³

2. לָקַחְתִּי מֵעֹמֵק הַיָּם. *Quaesita ab omnibus
diligentibus ea* (s. *secundum omnia desideria
eorum*). Ο'. ἐξεζητημένα ("Ἄλλος" ἐξηκριβο-
μένα, s. ἠκριβωμένα⁴) εἰς πάντα τὰ θελήματα
αὐτοῦ. 'Α. [et] scrutata ab omnibus qui com-
placuerunt sibi in iis.⁵ Σ. scrutata ἐν πάσῃ τῇ
χρεῖα αὐτῶν.⁶

3. הוֹדוּ יְהוָה הַגְּדֹלָה. *Splendor et majestas est opus*

ejus. Ο'. ἐξομολόγησις καὶ μεγαλοπρέπεια τὸ
ἔργον αὐτοῦ. Σ. ἔπαινος καὶ ἀξίωμα ἢ ἐργασία
αὐτοῦ.⁷

5. נָתַן לְיִרְאָיו. *Cibum dedit timentibus eum.*
Ο'. τροφήν ('Α. Θ. θήραν⁸) ἔδωκε τοῖς φοβου-
μένοις αὐτόν. Σ. θήραν ἔδωκε τοῖς φοβουμέ-
νοῖς αὐτόν.⁹

יִזְכָּר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ. *Memor erit in aeternum
foederis ejus.* Ο'. μνησθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα
διαθήκης αὐτοῦ. Σ. μνημονεύων αἰωνίου συν-
θήκης αὐτοῦ.¹⁰

PSALM. CXI (Hebr. cxii).

1. הַלְלוּ יְהוָה. Ο'. ἀλληλουΐα. Alia exempl. ἀλ-
ληλουΐα ÷ τῆς ἐπιστροφῆς 'Αγγαίου καὶ Ζα-
χαρίου 4.¹

בְּמִצְוֹתָיו פָּצַח מִאֵד. *Praeceptis ejus delectatur
valde.* Ο'. ἐν ταῖς ἐντολαῖς αὐτοῦ θελήσει
σφόδρα. Σ. ὡς τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ θελεῖ σφόδρα.²

3. הוֹן. *Opes.* Ο'. δόξα. 'Α. Σ. ὑπαρξίς.³

יָצַד יְהוָה. *Justitia ejus.* Ο'. ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ.
"Ἐτερος" ἢ ἐλεημοσύνη αὐτοῦ.⁴

¹⁸ "Sic MSS. duo."—Montef. Aut scribendum, καὶ οὐ
μεταμελεῖ, quam formam Sym. admisisse videtur ad Hos.
xiv. 1; aut, quod magis placet, utroque loco supplendum
αὐτῷ. ¹⁹ Syro-hex. ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ. ²⁰ Idem:
ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ. Hieron. vertit: implevit valles.
"Quidam auctor Graecus pro *ruinas* videtur *valles* legisse,
puto quia sic aliquis interpres verterat, πληρώσει φάραγ-
γας."—Agell.

PSALM. CX. ¹ Sic Syro-hex. solus. Cf. ad Psal. cxi. 1.
² Syro-hex. ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ. (Fortasse ἐν *Ikeria*. Syr.
ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ponitur pro *ἰκέτης* Psal. lxxiii. 23. Mal. iii. 14.
Pro *ikestia* (Prov. xviii. 23) et *ikestria* (Job. xl. 22) aliam
formam ⲛⲓ ⲛⲓ adhibet Noster.) ³ Syro-hex. ⲛⲓ.
ⲛⲓ. Cf. ad Psal. liv. 15. lxxxviii. 8. Brunsius ex
Bar Hebr. falsam scripturam ⲛⲓ, in numero, affert.
⁴ Chrysost.: "Ἄλλος" ἐξηκριβωμένα; et paulo post: Τί δέ
ἐστιν, ἐξεζητημένα κ.τ.έ.; Ἐκριβωμένα, φησὶ, καθότι καὶ ἕτερος
ἐρμηνευτὴς εἶπε, παρεσκευασμένα, ἀπηρτισμένα, κ.τ.έ. Ex quibus

male intellectis Montef. post Nobil. et Agell. affert: "Ἄλλος"
ἐξηκριβωμένα. "Ἄλλος" παρεσκευασμένα. ⁵ Bar Hebraeus
apud Parsons. in Append. Brunsius ex eodem affert: ⲛⲓ.
ⲛⲓ, parum probabiliter vertens, καὶ ἠκριβωμένα.
⁶ Syro-hex. ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ. ⁷ Sic
ἕτερος apud Chrysost. Non dubitanter Symmacho tribui-
mus, coll. Hex. ad Psal. xliv. 4. ⁸ Sic Montef. ex
Drusio et "MSS." ⁹ Theodoret. Nobil. affert: Σ.
θήραν. Syro-hex. et Bar Hebr.: 'Α. Σ. θήραν (ⲛⲓ).
¹⁰ Theodoret., et Colb. στιχηρῶς scriptus. Nobil. αἰώνιον
mendose legit.

PSALM. CXI. ¹ Sic Syro-hex., Psalt. Gall. et Rom., et
codd., quorum nonnulli ἐπιγραφῆς pro ἐπιστροφῆς habent.
² Syro-hex. ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ. ³ Idem:
ⲛⲓ ⲛⲓ. ⁴ Chrysost. Opp. T. V, p. 280 D:
"Ἐτερός φησιν" ἢ ἐλεημοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.
"Ἦτοι τὴν ἀρετὴν τὴν καθόλου φησὶν ἐνταῦθα . . . ἢ ὡς ἕτερος
ἐρμηνευτὴς εἶπε, τὴν φιλανθρωπίαν, τὸν ἔλεον λέγει. Haec non

5. טוב־אִישׁ חַוֵּן וּמְלִיחָה יִבְלָל דְּבַרְיוּ בְּמִשְׁפָּט.

Felix est vir qui miseretur et mutuum dat, tuetur causas suas in iudicio. Ο΄ χρηστός ἀνὴρ ὁ οἰκτεῖρων καὶ κυχρῶν, οἰκονομήσει τοὺς λόγους αὐτοῦ ἐν κρίσει. Σ. ἀγαθὸς ἄνθρωπος χαριστικός καὶ κυχρῶν, οἰκονομῶν τὰ πράγματα αὐτοῦ μετὰ κρίσεως.⁵

7. מְשֹׁמְעָה רָעָה לֹא יִירָא. Nuntium tristem non timebit. Ο΄ ἀπὸ ἀκοῆς πονηρᾶς οὐ φοβηθήσεται. ᾿Α. ὁμοίως τοῖς Ο΄.⁶ ᾿Αλλος· ἀγγελίαν κακὴν οὐ φοβηθήσεται.⁷

Firmum est cor ejus, confidens Jonae. Ο΄. ἐτόιμη ἡ καρδιά αὐτοῦ ἐλπίζει ἐπὶ κύριον. Σ. ἐδραία ἡ καρδιά αὐτοῦ, ἀμέριμνος ἐν κυρίῳ.⁸

PSALM. CXII (Hebr. cxiii).

1. הַלְלוּ עַבְדֵי יְהוָה הַלְלוּ אֶת־שֵׁם יְהוָה. Laudate, servi Jonae, laudate nomen Jonae. Ο΄. αἰνεῖτε, παῖδες (Ἐβρ. ἀβδή. ᾿Α. Σ. Θ. δούλοι. ᾿Ο Σύρος ὁμοίως¹), κύριον, αἰνεῖτε τὸ ὄνομα κυρίου. ᾿Α. Σ. ὑμνεῖτε, δούλοι, κύριον, ὑμνεῖτε τὸ ὄνομα κυρίου.²3. עַד־מְבוֹאֵי. Usque ad occasum ejus. Ο΄. μέχρι δὸς μῶν. ᾿Α. Σ. καὶ μέχρι (s. εως) εἰσόδου αὐτοῦ.³

PSALM. CXIII (Hebr. cxiv, cxv).

1. מַעַם לְעִו. Ex populo barbare loquenti. Ο΄. ἐκ λαοῦ βαρβάρου. ᾿Α. ἀπὸ λαοῦ ἑτερογλώσσου. Σ. ἐκ λαοῦ ἀλλοφώνου.¹2. הַיְתָה יְהוּדָה לְקָדְשׁוֹ. Factus est Juda sanctitas ejus. Ο΄. ἐγενήθη Ἰουδαία ἀγίασμα αὐτοῦ. Σ. ἐγενήθη Ἰουδαία εἰς ἀγίασμα αὐτοῦ.²5. בַּהֲלֵךְ. Quid tibi est. Ο΄. τί σοι ἐστὶ.³7. מְלַבְּנֵי אָדוֹן חוּלֵי אֶרֶץ. A facie Domini contremisce, terra. Ο΄. ἀπὸ προσώπου κυρίου ἐσαλεύθη (᾿Α. Σ. ὠδήσεν) ἡ γῆ. ᾿Α. ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου ὠδήσεν ἡ γῆ.⁴8. הַהֲפִי הַצּוּר אֲגָם־מַיִם. Qui convertit rupem in stagnum aquarum. Ο΄. τοῦ στρέψαντος τὴν πέτραν εἰς λίμνας ὑδάτων. Σ. τοῦ μεταβαλόντος τὴν πέτραν εἰς ἕλος ὑδάτων.⁵9 (Hebr. cxv. i). Θ. ὁμοίως τοῖς Ο΄. Παρὰ δὲ τοῖς λοιποῖς μόνοις διήρηται ὁ ψαλμὸς, καὶ ἐπεγράφη γραπτὸ ριδ'.⁶עַל־חַסְדֶּךָ. Propter gratiam tuam. Ο΄. ἐπὶ τῷ ἐλέει σου. ᾿Αλλος· διὰ τὸ ἐλεός σου.⁷12 (cxv. 4). יַעֲבִיְהִי. Simulacra idolorum eorum. Ο΄. τὰ εἰδῶλα τῶν ἔθνῶν. ᾿Α. διαπονήματα αὐτῶν.⁸

intellexit Montef., qui post Nobilium et Drusium affert: ᾿Αλλος· ἐλεημοσύνη αὐτοῦ. ᾿Αλλος· φιλανθρωπία αὐτοῦ. Cf. Hex. ad Psal. cv. 3.

⁵ Reg. unus. Theodoret.: Σ. ἀγαθὸς χαριστικός κ.τ.έ., omisso ἄνθρωπος. Nobil.: Σ. ἀγαθὸς ἀνὴρ χαριστικός κ.τ.έ. Chrysost. affert: ᾿Ετερος· οἰκονομῶν κ.τ.έ. Etiam Cod. 264: Σ. μετὰ κρίσεως. Non audiendus igitur Euthym. ad loc.: ᾿Η εὐ διαθήσει τὰ κατ' αὐτὸν πράγματα μετὰ διακρίσεως· οὕτω γὰρ ὁ Σὺμ. ἐξέθωκε. ⁶ ᾿Unus." ⁷ Chrysost. ⁸ Euseb., Nobil. Theodoret.: Σ. ἐδραία.

PSALM. CXII. ¹ Theodoret. ² Euseb. ³ Syro-hex. ⁴ ܘܫܩܘܟܘܢܐ ܕܥܒܕܝܐ ܕܝܗܘܘܐ ܕܥܒܕܝܐ ܕܝܗܘܘܐ. Cf. ad Psal. xlix. i.

PSALM. CXIII. ¹ Euseb. Syrus affert: ᾿Α. Σ. ἑτερογλώσσου (ܠܘܟܠ ܠܘܟܠ). Pro ἀλλοφώνου minus probabiler ἀλλοφύλου Symmacho tribuunt Agell., et Catena Parisiensis altera. ² Syro-hex. ܘܫܩܘܟܘܢܐ ܕܥܒܕܝܐ ܕܝܗܘܘܐ ܕܥܒܕܝܐ ܕܝܗܘܘܐ.

³ ܘܫܩܘܟܘܢܐ ܕܥܒܕܝܐ ܕܝܗܘܘܐ ܕܥܒܕܝܐ ܕܝܗܘܘܐ. ⁴ Asteriscus est in Psalt. Gall., qui affert: *Quid est ✽ tibi*: Mox pro kai σὺ (s. σοι) Syrus

in marg. affert: ἡ σοί. ⁴ Montef. affert: ᾿Α. ὠδησάτω,

notans: "Euseb. et codex unus habent ὠδησάτω. Drusius [Nobil.] ὠδήσαστο. Alius mendose ὠδησάτω." Parsons.: "᾿Α. ἀπὸ προσώπου τοῦ θεοῦ [leg. τοῦ κυρίου, s. κυρίου] ὠδήσεν ἡ γῆ. Sic Cod. 264. Cod. 268 cum Hexaplis ὠδήσαστο." Soloeum ὠδησάτω nihil moramur. Eusebii locus est: Νῦν δὲ τὸ πᾶν στοιχεῖον τῆς γῆς κινεῖσθω καὶ σαλευέσθω, μᾶλλον δὲ, κατὰ τὸν ᾿Ακύλαν, ὠδησάτω. Unde utrum commentator iste ad Aquilam ὠδησάτω an ὠδήσεν legerit, pro certo affirmari non potest. Nos quidem ὠδήσεν praetulimus propter Syro-hex., qui affert: ܘܫܩܘܟܘܢܐ ܕܥܒܕܝܐ ܕܝܗܘܘܐ ܕܥܒܕܝܐ ܕܝܗܘܘܐ. ⁵ Syro-hex. ܘܫܩܘܟܘܢܐ ܕܥܒܕܝܐ ܕܝܗܘܘܐ ܕܥܒܕܝܐ ܕܝܗܘܘܐ. ⁶ ܘܫܩܘܟܘܢܐ ܕܥܒܕܝܐ ܕܝܗܘܘܐ ܕܥܒܕܝܐ ܕܝܗܘܘܐ (cf. Exod. ii. 3. vii. 19 in Syro-hex.) ⁷ ܘܫܩܘܟܘܢܐ ܕܥܒܕܝܐ ܕܝܗܘܘܐ ܕܥܒܕܝܐ ܕܝܗܘܘܐ. Nobil. affert: Σ. τοῦ μεταβαλόντος. ⁸ Vat. Pro scriptura codicis *διεῖραι*, διήρηται correximus. ⁹ Chrysost. ⁸ Montef., qui Theodoretum testem falso appellat. Auctor est Drusius, qui ad Hieron. in Epist. XXXIV ad

22 (cxv. 14). עֲלֵיכֶם עֲלֵיכֶם. Super vos, super vos. O'. ἐφ' ὑμᾶς, ✕ ἐφ' ὑμᾶς.⁹

24 (cxv. 16). הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לַיהוָה. Caeli caelorum sunt Jovae. O'. ὁ οὐρανὸς τοῦ οὐρανοῦ τῷ κυρίῳ. Σ. ὁ οὐρανὸς τοῦ κυρίου.^{1a}

PSALM. CXIV (Hebr. cxvi. 1-9).

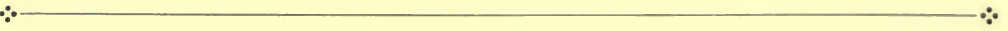
4. אֲנִי מְלַטֵּה נַפְשִׁי. Obsecro, Jova, eripe animam meam. O'. ὦ, κύριε, ῥύσαι τὴν ψυχὴν μου. 'A. ὦ δὴ, κύριε, περισώσον τὴν ψυχὴν μου. Σ. ἀξίῳ, κύριε, ἐξελού τὴν ψυχὴν μου.¹

6. דְּלֹחִי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ. Languidus eram, et me salvavit. O'. ἐταπεινώθη, καὶ ἔσωσέ με. Σ. ἠτόνησα, καὶ ἔσωσέ με.²

9. אֲתַהַלֵּךְ לִפְנֵי יְהוָה. Ambulabo coram Jova. O'. εὐαρεστήσω ἐνώπιον κυρίου. 'A. Σ. ἐμπεριπατήσω (s. περιπατήσω) πρὸ προσώπου κυρίου. 'Αλλος' ἐμπροσθεν κυρίου.³

PSALM. CXV (Hebr. cxvi. 10-19).¹

1 (cxvi. 10). הֵאֱמַנְתִּי כִי אֲדַבֵּר. Credidi, etiamsi

Marcellam provocat: "Nam et in eo loco, ubi legimus, *Idola gentium* etc., in Hebraeo habetur ASABEEM, quod Aquila interpretatur, *elaborationes eorum*." Consentit Syro-hex., qui affert: ✕ **مَقْصَلٌ لِحَمَلٍ**. Cf. ad Psal. xv. 4. cxvii. 2. ⁹ Sic cum aster. Psalt. Gall. Alterutrum *ἐφ' ὑμᾶς* deest in sex libris. ¹⁰ Syro-hex. **وه**.

PSALM. CXIV. ¹ Chrysost: "Ἐτερος ἐρμηνευτής· ἀξίῳ δὴ (δὴ om. Nobil.) κύριε, κ. τ. ε. "Ἄλλος· ὦ δὴ, κύριε, κ. τ. ε. Hieron. in Epist. XX ad Damasum: "Symmachus igitur, qui in Psalmo cxvii cum omnium interpretatione censenserat... in Psalmo cxiv, ubi dicitur: *O Domine, libera animam meam*, interpretatus est: *Obsecro, Domine, libera animam meam*. Ubi autem LXX ὦ, et ille, *obsecro*, transulerunt, Aquila et ceteris editionibus ὦ δὴ interpretantibus, in Hebraeo scribitur, ANXA." Syrus affert: Σ. ἀξίῳ, κύριε (**مَقْصَلٌ لِحَمَلٍ**). ² Theodoret. Syro-hex.: Σ. ἠτόνησα (**مَقْصَلٌ**). Cf. ad Psal. lxxviii. 8. ³ Syro-hex. **وه**. Chrysost. affert: "Ἐτερος· ἐμπροσθεν κυρίου. "Ἄλλος· ἐμπεριπατήσω.

PSALM. CXV. ¹ Theodoret: "Ὁ Ἑβραῖος καὶ οἱ λοιποὶ

dicerem. O'. ἐπίστευσα, διὸ ἐλάλησα, 'A. E'. ἐπίστευσα ὅτι λαλήσω.²

1 (cxvi. 10). אֲנִי עָנִי מְאֹד. Ego afflictus sum valde. O'. ἐγὼ δὲ ἐταπεινώθη, σφόδρα. Σ. ἐγὼ μέντοι ἐκακώθη, σφόδρα.³

2 (cxvi. 11). אֲנִי אֲמַרְתִּי בַחַפְזִי כִּלְהַאדָם. Ego dixi in trepidando me: Omnis homo mentitur. O'. ἐγὼ δὲ εἶπα ἐν τῇ ἐκστάσει μου, πᾶς ἄνθρωπος ψεύστης. 'A. ἐγὼ εἶπα ἐν τῷ θαμβεῖσθαί με, πᾶς ἄνθρωπος διάψευσμα.⁴ Σ. καὶ εἶπον ἀδημονῶν, πᾶς ἄνθρωπος διαψεύδεται.⁵ Θ... πᾶς ἄνθρωπος ἐκλείπει.⁶ E'... ἐλείπει.⁷

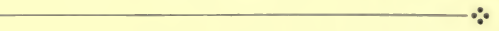
4 (cxvi. 13). כּוֹס־יְשׁוּעוֹת. Calicem salutis. O'. ποτήριον σωτηρίου. Σ... ὑπὲρ σωτηρίας.⁹

5 (cxvi. 14). לֹא־עָמוּוּ לְבָבִי. O'. ✕ τὰς εὐχὰς μου — παντὸς τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.⁹

6 (cxvi. 15). יָקָר. Pretiosa. O'. τίμιος. "Ἐτερος· ἐντιμος.¹⁰

לַחֲכִידִי. Piis ejus. O'. τῶν δόσιων αὐτοῦ. "Ἄλλος· τῶν ἀγνῶν αὐτοῦ.¹¹

7 (cxvi. 16). כִּי־אֲנִי. Quia ego. O'. ✕ ὅτι ἐγὼ.¹²

ἐρμηνευται, καὶ μέντοι καὶ ὁ Σύρος, τοῦτον τοῖς προτεταγμένοις συνάπτουσιν· καὶ γὰρ τῆς αὐτῆς ἔχεται διανοίας· καὶ τὸν ἴστανον διχῆ διελοῦντες, τῇ τῶνδε τῶν ψαλμῶν συναφῇ τὸν ἴσον ψαλμῶν φυλάττουσιν ἀριθμῶν. "In Breviario autem, quod Hieronymi nomine circumfertur, aliud habetur: *Hunc Psalmum Vta et VIta editio cum superioribus copulant; Symmachus vero et LXX interpretes dividunt*."—Montef. ² Syro-hex. **وه**. ³ Sic *etepos* apud Chrysost. Euseb. et Reg. unus: Σ. ἐκακώθη, σφόδρα. Nobil.: Σ. ἐκακώθη. ⁴ Theodoret. Montef. post Nobil. om. με. Syro-hex. bifariam affert: ✕ **مَقْصَلٌ لِحَمَلٍ**. ⁵ Nobil. Sic *etepos* apud Chrysost. Syro-hex.: Σ. ἀδημονῶν (**مَقْصَلٌ**). ⁶ Nobil. ⁷ Syro-hex. **وه**. Montef. ad integram notam hexaplaem monet: "Has lectiones afferunt Reg. unus, et Theodoret., et Coislin. unus." ⁸ Syro-hex. ad haec, **مَقْصَلٌ لِحَمَلٍ**, notat: **وه**. ⁹ Sic sub aster. Psalt. Gall. Integer versus deest in Psalt. Rom., et Codd. III, 55, aliis; et posterior pars, *ἐναντίον*—αὐτοῦ, etiam in Syro-hex. ¹⁰ Chrysost. ¹¹ Coislin. unus. Cf. ad Psal. xi. 2. ¹² Psalt. Gall. Vocula *ὅτι* deest

PSALM. CXVII (Hebr. cxviii).

5. עֲנֵנִי בְּמַרְחֵב יָהּ. *Exaudivit me in amplo spatio Jah.* Ο'. καὶ ἐπήκουσέ μου εἰς πλατυσμόν. Σ. καὶ ἐπήκουσέ μου εἰς εὐρυχωρίαν.¹
10. כִּי אֶמְיֹלֵם. *Quia excidam eos.* Ο'. ✕ ὅτι ἠμννάμην αὐτούς.² 'Α. ὅτι ἠμννάμην αὐτούς.³ Σ. διέθρυσά αὐτούς.⁴
11. סִבּוּיָי גַם-סִבּוּיָי. *Circumdederunt me, etiam circumdederunt me.* Ο'. κυκλώσαντες ἐκύκλωσάν με. Σ. ἐκύκλωσάν με, καὶ πάλιν περιεκύκλωσάν με.⁵
12. דָּעֵכּוּ כְּאֵשׁ קֹדְעִים. *Exstincti sunt sicut ignis sprinarum.* Ο'. καὶ ἐξεκαύθησαν ὡς πῦρ ἐν ἀκάνθαις. 'Α. Σ. καὶ ἀπεσβέσθησαν ὡς πῦρ ἀκανθῶν.⁶
14. עֲזִי וְחַמְרֵת יָהּ. *Robur meum et carmen est Jah.* Ο'. ἰσχύς μου καὶ ὕμνησις μου ὁ κύριος. Σ. κραταιά μου καὶ αἰνήσις (s. εὐφημία) μου ὁ κύριος.⁷
15. יְמִין יְהוָה עָשָׂה חֵיל. *Dextera Jovae facit fortitudinem.* Ο'. ✕ δεξιὰ κυρίου ἐποίησε δύναμιν.⁸
16. רוּחַמָּהּ. *Exaltata.* Ο'. ὑψώσέ με. 'Αλλοσὶ ψίση.⁹
22. לְרֹאשׁ פִּנָּה. *In caput anguli.* Ο'. εἰς κεφα-

λὴν γωνίας. Σ. ἀκρογωνιαίος.¹⁰

23. מֵאֵת יְהוָה הִיְתָה יָדָא הוּא נִפְלְאָתָא בְּעֵינֵינוּ. *A Jova factum est hoc, ipsum est mirabile in oculis nostris.* Ο'. παρὰ κυρίον ἐγένετο ✕ αὐτὴ,¹¹ καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν. 'Α. . . αὐτὴ ἐστὶ θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν. Σ. παρὰ κυρίον ἐγένετο τοῦτο, αὐτὸ παράδοξον ἐφάνη ἡμῖν.¹²
25. אֲנִי יְהוָה הוֹשַׁעַה נָא אֲנִי יְהוָה הַצְּלִיחָה נָא. *Obsecro, Jova, salva nunc; obsecro, Jova, prospera nunc.* Ο'. ὦ, κύριε, σῶσον δὴ ὦ, κύριε, εὐδόσωσον δὴ. 'Εβρ. ἀνὰ ἀδωναὶ ἄσινενά: ἀνὰ ἀδωναὶ ἄσινενά.¹³ 'Α. Σ. Θ. Ε'. ὦ δὴ, κύριε, σῶσον δὴ ὦ δὴ, κύριε, εὐδόσωσον δὴ. Σ'. ὁμοίως τοῖς Ο'.¹⁴
26. בְּרֹחַ הַבָּנָה בִּשְׁם יְהוָה. *Benedictus qui venit in nomine Jovae.* Ο'. 'Α. Σ. Θ. Ε'. Σ'. εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου.¹⁵ 'Εβρ. βαροῦχ ἄββὰ βσαίμ ἀδωναί.¹⁶
27. אֶסְרֶיהָ בַּעֲבֹתַיִם עַד-יְקָרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ. *Ligate festum (victimam) funibus usque ad cornua altaris.* Ο'. συστήσαθε ἑορτὴν ἐν τοῖς πυκάζουσιν ἔως τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου. 'Εβρ. ἀσρον ἄγ βααβεθθίμ. . .¹⁷ 'Α. δῆσατε ἑορτὴν ἐν πιμελέσιν. . .¹⁸ Σ. συνδήσατε ἐν

in libris omnibus. Idem ad v. 8 sub asterisco affert clausulam, καὶ ἐν ὀνόματι κυρίου ἐπικαλέσομαι, quae in omnibus testibus legitur, excepto Psalt. Rom.

PSALM. CXVII. ¹ "Sic Reg. unus ex anonymo [fortasse ex Didymo. Vid. Mai. P. N. B., T. VII, P. II, p. 290]." —Montef. Cf. ad Psal. xvii. 20. In fine versiculi Psalt. Gall. addit: ✕ Dominus; in vitis libris Graecis. ² Psalt. Gall. Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 74: "Dicitis, quia, in Graecis codd. non inveniri; sed in Latinis sub asterisco legendum est." ³ Catena Paris. ⁴ Nobil., Reg. unus. ⁵ Nobil. ex Theodoret. ⁶ Nobil. Syro-hex. affert: 'Α. καὶ ἐσβέσθησαν, s. ἀπεσβέσθησαν (ܐܨܒܝܘܫܘܢ). ⁷ Syro-hex. ✕ ܘܥܠ ܘܥܠ ܘܥܠ ܘܥܠ. ⁸ Sic sub aster. Psalt. Gall. ⁹ Syro-hex. sine titulo: ✕ ܘܥܠ ܘܥܠ. ¹⁰ Theodoret., Nobil. Syro-hex. ✕ ܘܥܠ ܘܥܠ ܘܥܠ. ¹¹ Sic sub aster. Psalt. Gall. ¹² Nobil. affert: 'Α. παρὰ κυρίον — ἐφάνη ἡμῖν. Σ. αὐτὴ ἐστὶ — ἡμῶν. Nos nomina interpretum invertimus, suadente, seu potius jubente tri-

usque scriptoris indole. Nunc autem videmus, Didymum Alex. apud Mai. P. N. B., T. VII, P. II, p. 293 afferre: Σ. παρὰ κυρίου κ.τ.ε., omisso tamen in fine ἐφάνη. Ad ἐφάνη ἡμῖν cf. Hex. ad Psal. lxxii. 16. ¹³ Sic Montef. ex Origene in Matth. (Opp. T. III, p. 747). ¹⁴ Hieron. in Epist. XX ad Damasum: "In Hebraeo legitur, ANNA ADONAI OSIANNA, ANNA ADONAI ASLIANNA . . . Quod Aquila, Symmachus, Theodotus et Quinta editio, ne quid in Latino mutare videamur, ita exprimit: ὦ δὴ, κύριε κ.τ.ε. Sola Sexta editio cum interpretibus LXX ita congruit, ut ubi ceteri posuerunt ὦ δὴ, illi scripserint ὦ." ¹⁵ Hieron. ibid. ¹⁶ Origen. ibid. Hieron.: "BARUCH ABBA BASEM ADONAI." ¹⁷ Sic Montef. ex Corderio. Chrysost. affert: ἑσρον ἄγ βαὰδ ὀθθίμ. ¹⁸ Euseb., Nobil., Vat., et sine nom. Chrysost. Syro-hex. affert: ✕ ܘܥܠ ܘܥܠ ܘܥܠ. ✕ ܘܥܠ ܘܥܠ ܘܥܠ, h. e. ligate festum in funibus; cum nota: "Funes appellat intestina pinguedine (ܘܥܠ) vineta, et non habentia fimum."

- 22. **נִצַּנְתִּי**. *Observavi*. Ο'. ἐξέζητῃσα. 'Α. Σ. διετήρησα.¹⁷
- 23. **עֲבַדְךָ יִשִׁית בְּחַפְזֶךָ**. *Servus tuus meditabitur in statulis tuis*. Ο'. ὁ δὲ δοῦλός σου ἠδολεσχεί ἐν τοῖς δικαιομασί σου. 'Α. δοῦλός σου ὁμιλήσει ἐν ἀκριβασμοῖς σου. Σ. ὁ δοῦλός σου διηγούμενος τὰ προστάγματά σου. Ε'. ὁ δοῦλός σου ἀδολεσχήσει ἐν τοῖς ἀκριβάσμασι σου.¹⁸
- 24. **שִׁעֲשִׂיעִי**. *Oblectatio mea*. Ο'. μελέτη μου ἔστι. Σ. τέρψις μου.¹⁹
- אֲנַפְשִׁי עֲצָתִי**. *Viri consilii mei*. Ο'. καὶ αἱ συμβουλῆαι μου τὰ δικαιομάτα σου. 'Α. ἄνδρες βουλῆς μου. Σ. ὡς ἄνδρες ὁμογνώμονές μου. Ε'. ἄνδρες τῆς βουλῆς μου.²⁰
- 25. **חִוֵּי**. *Refocilla me*. Ο'. ζήσόν με. 'Α. σῶσόν με.²¹
- 26. **דִּרְנִי כִפְרֹתֵי**. *Vias meas narravi*. Ο'. τὰς ὁδούς μου ἐξήγγειλα. Σ. τὰ διαβήματά μου ἐξηγήμουν.²²
- 27. **וְאֶשְׁתַּחֲוֶה בְּנִפְלְאוֹתֶיךָ**. *Et meditor in mirabilibus tuis*. Ο'. καὶ ἀδολεσχήσω ἐν τοῖς θαυμασιούσι σου. Σ. ἵνα διηγήσομαι τὰ παράδοξά σου.²³
'Αλλος· καὶ μεριμνήσω...²⁴
- 28. **נִפְשִׁי מִתּוֹקָה**. *Stillat anima mea prae maerore*. Ο'. ἐνύσταξεν ἡ ψυχὴ μου ἀπὸ ἀκη-

- dias*. 'Α... *a sollicitudine*.²⁵ Σ. κατέσταξεν ἡ ψυχὴ μου ἀπὸ μελέτης.²⁶ Ε'. Σ'. ἔσταξεν ἡ ψυχὴ μου...²⁷
- 29. **דַּרְךְ־שֶׁקֶר הִסַּר מִמֶּנִּי**. *Viam mendacii amove a me*. Ο'. ὁδὸν ἀδικίας ἀπόστησον ἀπ' ἐμοῦ. 'Α. ὁδὸν ψεύδους ἀπόστησον ἀπ' ἐμοῦ. Σ. ὁδὸν ψευδῆ περιέλε ἀπ' ἐμοῦ.²⁸
- וְתוֹרַתְךָ הַצַּנִּי**. *Et legem tuam gratificare mihi*. Ο'. καὶ τῷ νόμῳ σου ἐλέησόν με. 'Α. Σ. τὸν δὲ νόμον σου δώρησαί μοι.²⁹
- 30. **אֱמוּנָתִי**. *Fidei*. Ο'. ἀληθείας. 'Α. Σ. Ε'. πίστewος.³⁰
- שְׁוִיתִי**. *Proposui (mihi)*. Ο'. οὐκ ἐπελαθόμην. Σ. προέταξα.³¹
- 32. **פִּי תִדְבָּרֵיב**. *Quum dilataveris*. Ο'. ὅταν ἐπλάτυνας. Σ. ὅτι ευρυχώρησας.³²
- 33. **הוֹרֵנִי**. *Doce me*. Ο'. νομοθέτησόν με. 'Α. Θ. φάτισόν (με). Σ. ὑπόδειξόν (μοι).³³
- 35. **כִּי־בִוִּי חָפַצְתִּי**. *Nam ea delector*. Ο'. ὅτι αὐτὴν ἠθέλησα. 'Α. ὅτι ἐν αὐτῇ ἔβουλήθην. Θ. Σ'. ὅτι αὐτὴν ἠθέλησα. Ε'. ὅτι ἐν αὐτῇ... Σ. ὁμοίως τοῖς Ο'.³⁴
- 39. **אֲשֶׁר יִרְתִּי**. *Quod metui*. Ο'. ὃν ὑπέοπτευσα. 'Α. Θ. ὃν ὑπεστάλην. Σ. ὃν εὐλαβοῦμαι.³⁵
- 40. **הִנֵּה תִחַבְּתִי**. *Ecce! desidero*. Ο'. ἰδού ἐπεθύμησα. Σ. ἰδού ἐπερεπθύμησα.³⁶

hex. + **חֲסַבְתִּי**. Cf. ad Psal. lviii. 16. cxviii. 118. ¹⁷ Syro-hex. + **נִצַּנְתִּי**. ¹⁸ "Haec prodeunt ex Coislino IX vel X saeculi. Notandum autem est, ubi vox רַחַב etiam מִשְׁפָּח משפחה occurrit, in altero Coislino notari in margine, ἀκριβασμα, πρόσταγμα; si in plurali, ἀκριβάσματα, προστάγματα."—Montef. Montef. edidit: 'Α. ὁ δὲ δοῦλός σου κ.τ.έ., invita Catena Parisiensis. ¹⁹ Syro-hex. **חִוֵּי**. **חִוֵּי**. (Syr. **חִוֵּי**) **חִוֵּי** ponitur pro τέρψις 3 Reg. viii. 28, teste Masio in *Syrorum Peculio*; pro ἡδονή Prov. xviii. 22; pro χαρμὴ Job. iii. 7. xx. 5. Cf. ad vv. 70, 92, 143.) ²⁰ Aquilae lectionem exhibet Catena Paris.; ceteras Coisl. supra dictus. Syro-hex. Symmacho continet: **אֲנַפְשִׁי עֲצָתִי** **חִוֵּי** **חִוֵּי**. ²¹ Cf. Hex. ad Ezech. iii. 18. Nisi forte in utroque loco Symmacho tribuenda sit lectio. Cf. ad vv. 88, 149. ²² Syro-hex. **חִוֵּי**. **חִוֵּי**. ²³ Idem: **חִוֵּי**.

חֲסַבְתִּי. ²⁴ Colb. σιχηρῶς scriptus. ²⁵ Syro-hex. **חֲסַבְתִּי**. ²⁶ Idem: **חֲסַבְתִּי**. **חֲסַבְתִּי**. Reg. unus ex Origene affert: Σ. κατέσταξεν ἡ ψυχὴ μου, quod ab Heraclota in *Catena P.P. GG.*, T. III, p. 416 Aquilae quoque tribuitur. ²⁷ Idem Reg. ex Origene. ²⁸ Euseb. ²⁹ Syro-hex. **חִוֵּי**. **חִוֵּי**. Cf. ad Psal. iv. 2. ³⁰ Idem: **חִוֵּי**. ³¹ Idem: **חִוֵּי**. **חִוֵּי**. Cf. ad Psal. xvii. 37. ³² Idem: **חִוֵּי**. **חִוֵּי**. ³³ Theodoret., Euthym., Nobil. et "codex unus." ³⁴ Nobil., Vat. Montef. minus accurate exscripsit: Θ. Ε'. Σ'. ὅτι ἐν αὐτῇ ἠθέλησα. ³⁵ Theodoret., Nobil. et Reg. unus. *Catena P.P. GG.*, T. III, p. 403 affert: Σ. ὃν ἠελάσθησθην. Syro-hex.: 'Α. Ε'. (sic) ὃν ὑπεστάλην (**חִוֵּי** **חִוֵּי**). Vid. Act. Apost. xx. 20, 27 in Philox. ³⁶ Syro-hex. **חִוֵּי** **חִוֵּי**. Cf. ad v. 174.

- 41. **נְאֻמַּי אֲשֶׁר יָצְאָה מִפִּי.** *Secundum verbum tuum.* Ο'. κατὰ τὸν λόγον σου. 'Α. Θ. κατὰ τὸ λόγιόν σου. Σ. ὁμοίως τοῖς Ο'.³⁷
- 49. **זָכַרְתָּ לְעַבְדְּךָ עַל אֲשֶׁר יָחַלְתָּנִי.** *Memento promissi erga servum tuum, propterea quod sperem mihi fecisti.* Ο'. μνήσθητι τῶν λόγων σου τῷ δούλῳ σου, ὃν ἐπήλπισάς με. 'Α. μνήσθητι βήματος τῶν δούλων σου, ἐφ' ὃν περιέμεινάς με. Σ. μνημόνευσον λόγων ἐμῶν τοῦ δούλου σου, ἀφ' οὗ ἐπήλπισάς με. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.³⁸
- 51. **יְהִי אִירֵי.** *Irrident mihi.* Ο'. παρηγόμουν. 'Α. *effutiebant.*³⁹
- 53. **וְלִעֶפָה.** *Aestus (ira) vehemens.* Ο'. ἀθυμία. 'Α. λαλαψ. Σ. φρίκη (s. τρώμος).⁴⁰
- 54. **זָמְרוּת דִּירְיָלִי חֻקְךָ בְּבֵית מְגֹורֵי.** *Cantus sunt mihi statuta tua in loco peregrinationum mearum.* Ο'. ψαλτά ἤσαν μοι τὰ δικαιώματά σου ἐν τόπῳ παροικίας μου. 'Α. Σ. Θ. ᾠσματα ἦν μοι τὰ προστάγματα σου ἐν τόπῳ τῆς παροικίας μου.⁴¹
- 56. **זֹאת הִיְתָה לִי.** *Hoc fuit mihi.* Ο'. αὐτή ἐγενήθη μοι. Σ. τοῦτο περιεγένετό μοι.⁴²
- כִּי פָקְדֵיךָ.** *Quia praecepta tua.* Ο'. ὅτι τὰ

- δικαιώματά σου. 'Α. Ε'. ὅτι τὰ προστάγματα σου. Σ. ὅτι τὰς παραινήσεις σου.⁴³
- 57. **דְּבָרֶיךָ.** *Verba tua.* Ο'. τὸν νόμον σου. 'Α. βήματά σου. Σ. τοὺς λόγους σου.⁴⁴
- 59. **דְּרָכַי.** *Vias meas.* Ο'. τὰς ὁδοὺς σου. 'Ο 'Εβραῖος καὶ οἱ ἄλλοι τὰς ὁδοὺς μου.⁴⁵
- וַיִּשְׁבְּרוּ.** *Et converti.* Ο'. καὶ ἐπέστρεψα. Σ. καὶ ἐπέστρεφον. 'Α. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁴⁶
- 60. **חָפְזִי וְלֹא הִתְמַחְמַחְתִּי.** *Festinavi, et non cunctatus sum.* Ο'. ἤτοιμάσθην, καὶ οὐκ ἐταράχθην. 'Α. ἔσπευσα, καὶ οὐχ ὑπερέβην (s. ἀνταβόλην).⁴⁷ Σ. ἔσπευσα, καὶ οὐκ ἐβράδυνα.⁴⁸
- 63. **חֵבֵר אֲנִי לְכָל-אִישׁ יְרֵאוּהוּ.** *Socius ego sum omnium qui timent te.* Ο'. μέτοχος ('Ο Σύρος φίλος. 'Α. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο') ἐγώ εἰμι πάντων τῶν φοβουμένων σε. Σ. συνημμένος ἐγενόμην τοῖς φοβουμένοις σε.⁴⁹
- 65. **טוֹב עָשִׂיתָ עִם-עַבְדְּךָ.** *Bonum fecisti servo tuo.* Ο'. χρηστότητα ('Α. ἀγαθοσύνην⁵⁰) ἐποίησας μετὰ τοῦ δούλου σου. Σ. εὐηργέτησας τὸν δούλόν σου.⁵¹
- 66. **טוֹב טַעַם.** *Bonum saporem (judicium).* Ο'. χρηστότητα καὶ παιδείαν. 'Α. Ε'. ἀγαθὸν γούμα.⁵²
- 67. **יְרַם אֲעֵנֶה אֲנִי שִׁגְגָה וְעַתָּה אֲמַרְתָּה שְׁמַרְתִּי.**

³⁷ Nobil. ³⁸ "Hae lectiones prodeunt ex Corderio [T. III, p. 416]."—Montef. Lectiones mutilas exhibet Montef., quas ex eodem Corderio supplevit Schleusner. in *Opusc. Crit.* p. 251. ³⁹ Syro-hex. **עֲפָפָה**. (Syriacum commutatur cum βαρτολογίῃ Matth. vi. 7 in Pesch., et cum κερολογίῃ Jesai. viii. 19 in Syro-hex.). ⁴⁰ Idem: **עֲפָפָה**. ⁴¹ "Sic Colbert. unus, et [οἱ λοιποὶ apud] Theodoret. Suspicio autem in eorum [immo Aquilae tantum] interpretatione legendum esse ἐν οἴκῳ, non ἐν τόπῳ."—Montef. Syro-hex. affert: 'Α. ᾠσματα — σου (**אֲשֶׁר יָצְאָה מִפִּי**). ⁴² Syro-hex. **זֹאת הִיְתָה לִי**, h. e. vertente Bugato, haec *justa fuit mihi*, vel *haec purificavit, justificavit me*. Immo Symmachus, ni fallor, interpretatus est: τοῦτο περιεγένετό (s. περιεγένετό) μοι, hoc *mihi supervenit*, locutione optime Graeca. Sic Eccles. ii. 22 Hebraea, **כִּי פָקְדֵיךָ**, idem interpres vertit, ὅτι γὰρ περιεγένεσεν ἀνθρώπῳ. Syrus autem noster in alio Symmachi fragmento Job. xxxix. 32 Graecum περιεγίσεται per **אָבָה אָבָה**,

vicil, expressit. Diversi generis est Pael, **اَض**, *justificavit*, unde **אָבָה** derivari nequit. ⁴³ Coislin. 48. Cf. ad v. 100. ⁴⁴ "Ex Coislin. 48. Suspectum."—Montef., qui haec lectionem ad **דְּבָרֶיךָ** v. 55 perperam refert. ⁴⁵ Theodoret: 'Ο 'Εβραῖος, τὰς ὁδοὺς μου, ἔχει, ὡραῖως δὲ καὶ οἱ ἄλλοι ἠρμήνευσαν ἰρμηνευται, καὶ οἱ Ὅ ἐν τῷ ἐξασπῷ. Sic Syro-hex. in textu. Montef. ex Coislin. affert: 'Α. Θ. Ο'. τὰς ὁδοὺς σου. Σ. Ε'. Σ'. τὰς ὁδοὺς μου. ⁴⁶ Vat. Nobil. affert: Σ. ἐπέστρεφον. ⁴⁷ Syro-hex. **וְלֹא הִתְמַחְמַחְתִּי**. (Aquilae vocab. solenne est ἀνυπερθεσία, non-cunctatio, Syriace **لا حذائت**. Cf. ad Psal. vii. 7.) ⁴⁸ Idem: **وְلֹא הִתְמַחְמַחְתִּי**. ⁴⁹ "Has lectiones mutuamur ex duobus Regiis, et ex Theodoret."—Montef. Theodoret. affert: Σ. συνημμένος. 'Ο Σύρος φίλος. Sic Nobil., addens: 'Α. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'. Syro-hex. **נַעֲמָה**. ⁵⁰ Idem: 'Α. Σ. ἀγαθοσύνην (**אֲשֶׁר יָצְאָה מִפִּי**). Pro 'Α. Σ. fortasse legendum 'Α. Ε'. ⁵¹ Euseb., Euthym., Nobil. ⁵² Syro-hex. **אֲעֵנֶה אֲנִי שִׁגְגָה**. Cf. ad Psal. xxxiii. 1.

Antequam afflictus essem, ego errabam; nunc autem verbum tuum servavi. Ο'. πρὸ τοῦ με ταπεινωθῆναι, ἐγὼ ἐπλημμέλησα· διὰ τοῦτο τὸ λόγιόν σου ἐφύλαξα. 'Α. πρὸ τοῦ με ἀποκρίθῆναι, ἐγὼ ἤγγουσα· καὶ νῦν λόγιόν σου ἐφύλαξα. Σ. πρότερον ὑπήκουον, ἐτι ἀγνοῶν· νῦν δὲ τοὺς λόγους σου ἐφύλαξα.⁶³

68. טוב־אתָּה. Bonus es tu. Ο'. χρηστὸς εἶ σύ. Οἱ λοιποὶ· ἀγαθὸς εἶ σύ.⁶⁴

69. טַפְּלוּ עָלַי שָׁקֶר וַיְדוּם. Assuunt (concinnant) contra me mendacium superbi. Ο'. ἐπληθύνθη ἐπ' ἐμέ ἀδικία ὑπερηφάνων. Σ. ἀφήπτόν μου ψεύσμα ὑπερήφανοι.⁶⁵

70. טַפֵּשׁ נַחֲלָב לֶבָם. Pingue est instar adipis cor eorum. Ο'. ἐτυρώθη ὡς γάλα ἡ καρδία αὐτῶν. 'Α. ἐλιπάνθη ὡς στέαρ ἡ καρδία αὐτῶν. Σ. ἐμυαλώθη ὡς στέαρ ἡ καρδία αὐτῶν.⁶⁶

אֲנִי תוֹרַתְךָ שִׁשְׁעֵיתִי. Ego lege tua oblectavi me. Ο'. ἐγὼ δὲ τὸν νόμον σου ἐμελέτησα. 'Α. Σ. ἐμοὶ δὲ ὁ νόμος σου τέρψις ἦν.⁶⁷

71. טוב־לִי כִי־עֲנִיתִי לְמַעַן אֶלְמִד חֻקֶּיךָ. Bonum est mihi quod afflictus sum, ut discam statuta tua. Ο'. ἀγαθόν μοι ὅτι ἐταπεινώσάς με, ὅπως ἂν μάθω τὰ δικαιοματά σου. Σ. συνήνεγκέ μοι ὅτι ἐκακώθην ὑπὲρ τοῦ μαθεῖν τὰ προστάγματα σου. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁶⁸

73. יָדְיָה עָשׂוּנִי וַיְכַוְנֵנִי. Manus tuae fecerunt me, et creaverunt me. Ο'. αἱ χεῖρές σου ἐποίησάν με, καὶ ἐπλασάν με. 'Α. αἱ χεῖρές σου ἐποίησάν με, καὶ ἤδρασάν με. Σ. αἱ χεῖρές σου ἐποίησάν με, καὶ ἀπήρτισάν με.⁶⁹

75. וְאִמְרֹנָה עֲנִיתִנִי. Et cum fide affixisti me. Ο'. καὶ ἀληθεία ἐταπεινώσάς με. 'Α. καὶ πίστει ἐκακούχησάς με. Σ. . . ἐκάκωσάς με.⁶⁹

78. אָשַׁח. Meditor. Ο'. ἀδολεσχῆσω. Σ. ὁμιλήσω.⁶¹

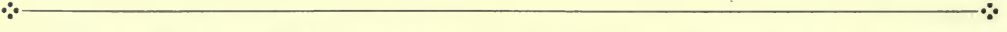
79. וַיִּשְׁבוּ לִי וַיִּרְאֶינִי. Convertantur ad me qui timent te. Ο'. ἐπιστρεψάτωσάν με οἱ φοβούμεοί σε. Σ. Θ. ἀναστρεψάτωσάν με οἱ φοβούμεοί σε.⁶²

81. כָּלְתָה. Consumpta est (desiderio). Ο'. ἐκλείπει. 'Α. consumebatur. Σ. consummata erat.⁶³

82. כָּלוּ. Consumpti sunt. Ο'. ἐξέλιπον. 'Α. consumebantur. Σ. ἀηλώθησαν.⁶⁴

83. בְּקִישׁוֹר. In fumo. Ο'. ἐν πάχνῃ. 'Α. ἐν ἀτμῷ. Σ. in frigore vehementi. Ε'. ἐν καπνῷ.⁶⁵

85. כָּרְרֵלִי וַיְדוּם שְׂחֹתָי אֲשֶׁר לֹא כְתוֹרַתְךָ. Foderunt mihi superbi foveas, quae non sunt juxta legem tuam. Ο'. διηγῆσαντό μοι παράνομοι ἀδολεσχίας, ἀλλ' οὐχ ὡς ὁ νόμος σου.

⁶³ Syro-hex. אֲנִי מִבְּרָאָה לִי לֹא נִבְרָאתִי לִי. Hieron.: אֲנִי מִבְּרָאָה לִי לֹא נִבְרָאתִי לִי. Euseb., Colb. unus. ⁶⁵ Syro-hex. אֲנִי מִבְּרָאָה לִי לֹא נִבְרָאתִי לִי. Bugatus vertit: *Compingebant in me mendacium superbi*, duce Castello, qui τῷ *compingenti* sensum sine exemplo tribuit. A Syro nostro in Peal commutatur cum Graeco *ἀπειθεῖν*, et construitur cum ω; Aphel vero conjugationis nullam mentionem faciunt Lexicographi, neque nobis exemplum ad manum est, praeter Prov. iiii. 3. vi. 21 in Syro-hex.: ἀφαι (אָפַי) δὲ αὐτὰς ἐπὶ σῶφ τραχίλῳ. Si recte vertimus, ἀφήπτόν μου ψεύσμα, Symmacho imitatus esse videtur Hieronymus, cujus versio est: *Applicabant mihi mendacium superbi*. Ceterum cum nostro loco omnino conferendus est Job. xiii. 4, ibique Hex. ⁶⁶ Euseb., Reg. unus, et Colb. unus. Syro-hex. vero: 'Α. ἐλιπάνθη ὡς στέαρ (עָפַח אֶסְרֵי לֶבָב). Praeterea Nobil. et Cod. 264 ad ἐτυ-

ρώθη scholium afferunt: *ἐσκεληρύνθη*, ἀπελιθώθη; unde Montef. lectiones finxit: "Ἄλλος· ἐσκεληρύνθη. "Ἄλλος· ἀπελιθώθη. ⁶⁷ Syro-hex. אֲנִי מִבְּרָאָה לִי לֹא נִבְרָאתִי לִי. Hieron.: אֲנִי מִבְּרָאָה לִי לֹא נִבְרָאתִי לִי. Euseb., Colb. unus. Cf. ad v. 24. ⁶⁹ Nobil. Syro-hex. Aquilae et Symmacho continuat: אֲנִי מִבְּרָאָה לִי לֹא נִבְרָאתִי לִי. Sic Montef. ex Regio uno, nisi quod ad Symmachum συναπήρτισαν edidit. Nobil. affert: Σ. ἀπήρτισαν. Syro-hex.: 'Α. καὶ ἤδρασάν με (אֲנִי מִבְּרָאָה לִי לֹא נִבְרָאתִי לִי). Σ. καὶ ἀπήρτισάν με (אֲנִי מִבְּרָאָה לִי לֹא נִבְרָאתִי לִי). Hieron. vertit: *et firmaverunt me*. ⁶⁰ Coislin. 48. ⁶¹ Syro-hex. אֲנִי מִבְּרָאָה לִי לֹא נִבְרָאתִי לִי. ⁶² "Sic Reg. unus, et Theodoret."—Montef. Theodoret. uni Symmacho tribuit. ⁶³ Syro-hex. אֲנִי מִבְּרָאָה לִי לֹא נִבְרָאתִי לִי. ⁶⁴ Idem: אֲנִי מִבְּרָאָה לִי לֹא נִבְרָאתִי לִי. Cf. Hex. ad Psal. xxx. 11. Thren. ii. 11. ⁶⁵ Idem: אֲנִי מִבְּרָאָה לִי לֹא נִבְרָאתִי לִי. (Syr. אֲנִי מִבְּרָאָה לִי לֹא נִבְרָאתִי לִי) ponitur pro πάχνῃ Dan. vii. 30, et Sym. ad Exod. xvi. 14.) Montef. ex Corderio affert tantummodo: "Ἄλλος· ἐν καπνῷ.

'Α. ἔσκαλλόν μοι ὑπερήφανοι βρόχους . . . Σ. ὑπάρυξάν μοι ὑπερήφανοι ὑπέργεια, ἃ οὐ κατὰ τὸν νόμον σου. Ε'. ὄρυξάν μοι ὑπερήφανοι βοθύνους . . .⁶⁶

86. הַמְּוֹנָה. Fides. Ο'. ἀλήθεια. Σ. διαμένοντα.⁶⁷

88. חֲפִינִי. Refocilla me. Ο'. ζήσόν με. Σ. σώσων με.⁶⁸

90. הַמְּוֹנָה. Fides tua. Ο'. ἡ ἀλήθειά σου. 'Α. Σ. ἡ πίστις σου.⁶⁹

91. עֲבָדֶיךָ. Servi tui. Ο'. δοῦλα σά (alia exempl. σου⁷⁰). 'Α. δοῦλα σά. Σ. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁷¹

92. שְׂעִי. Oblectatio mea. Ο'. μελέτη μου ἔστι. 'Α. Σ. τέρψις μου ἔστι.⁷²

93. לֹא-אֲשָׁכַח פְּקֻדֹתֶיךָ. Non obliviscar praeceptorum tuorum. Ο'. οὐ μὴ ἐπιλάθωμαι τῶν δικαιοματιῶν σου. 'Α. οὐκ ἐπιλήσομαι τῶν προσταγμάτων σου. Σ. οὐκ ἐπιλήσομαι τῶν ἐντολῶν σου.⁷³

95. קִרְיִי. Insidiati sunt. Ο'. ὑπέμειναν. Σ. Θ. προσεδόκησαν.⁷⁴

96. לְכֹל-הַתְּכַלֵּה רְאִיתִי קֶץ רַחֲבָה מְצֹנְתָהּ מֵאֵד. Omnis perfectionis vidi finem; latum est mandatum tuum valde. Ο'. πάσης συντελείας εἶδον πέρας· πλατεία ἡ ἐντολή σου σφόδρα. 'Α. τῇ πάσῃ τελέσει εἶδον πέρας . . .⁷⁵ Σ. πάσης κατασκευῆς εἶδον πέρας· εὐρύχωρος ἡ ἐντολή σου σφόδρα.⁷⁶

98. כִּי לְעוֹלָם הָיָא-לִי. Nam in aeternum ipsum est mihi. Ο'. ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα ἐμή ἔστιν.

'Α. ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα αὐτῇ μοι. Σ. διὸ εἰς τὸν αἰῶνα αὐτῇ μοι. Θ. ὅτι εἰς τὸν αἰῶνά μοι.⁷⁷

99. מְכַלְמֵי מַלְמְדֵי הַשֵּׁתִּי. Prae omnibus docentibus me prudens factus sum. Ο'. ὑπὲρ πάντας τοὺς διδάσκοντάς με συνῆκα. 'Α. ἀπὸ πάντων τῶν διδασκόντων ἑπιστημώθημ.⁷⁸

100. מִקְנֵיבַיִם אֶתְּבוֹנָן בִּי פְקֻדֹתֶיךָ צִוְיָתִי. Prae senibus sapio, quia praecepta tua servo. Ο'. ὑπὲρ πρεσβυτέρους συνῆκα, ὅτι τὰς ἐντολάς σου ἐξέζητησα. 'Α. ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων κατανοήσω, ὅτι προστάγματά σου διετήρησα.⁷⁹ Σ. γερόντων συνετώτερος ἐγενόμην, ὅτι τὰς παρανήσεις σου διετήρησα.⁸⁰ Ο'. ὑπὲρ πρεσβυτέρους συνῆκα, ὅτι τὰ προστάγματά σου ἐφύλαξα.⁸¹ Ε'. ἀπὸ πρεσβυτέρων κατανοήσω, ὅτι προστάγματά σου ἐφύλαξα.⁸²

101. רַגְלִי בְּלֶאֱתִי רַגְלִי. Retineo pedes meos. Ο'. ἐκόλυσα (alia exempl. ἐκόλυσας⁸³) τοὺς πόδας μου. 'Α. εἶρξα πόδας μου. Θ. Ε'. Σ'. ἐκόλυσα . . . Σ. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁸⁴

103. מִדְּבַשׁ. Prae melle. Ο'. ὑπὲρ μέλι. Σ. ὡς μέλι.⁸⁵

105. דְּבָרֶךָ. Verbum tuum. Ο'. ὁ νόμος (alia exempl. λόγος⁸⁶) σου. 'Α. ῥῆμά σου. Σ. νόμος σου. Θ. Ε'. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁸⁷

106. נִשְׁבַּעְתִּי. Juravi. Ο'. ὥμοσα. 'Α. Σ. ὥμοσα. Θ. ὁμώμεκα.⁸⁸

109. נַפְשִׁי בְּכַף תְּמִיד. Anima mea in manu mea est perpetuo. Ο'. ἡ ψυχὴ μου ἐν ταῖς χερσὶ

⁶⁶ Nobil. Codd. 264, 268: Σ. ὑπάρυξάν μοι ὑπερήφανοι ὑπέργειαν (ἀδόλοσχίαν Cod. 264). Symmachi lectionem pleniorē affert Syro-hex. **וְהָיָה כִּי מַעְלָא חֲפִינִי**. (foveas). Ad Vtam ed. Cod. 268 habet βοθύνους, sed Cod. 264 βόθρους. ⁶⁷ Syro-hex. **וְהָיָה כִּי מַעְלָא**. ⁶⁸ Idem: **וְהָיָה כִּי מַעְלָא**. Cf. ad v. 25. ⁶⁹ Idem: **וְהָיָה כִּי מַעְלָא**. ⁷⁰ Sic Codd. 55, 156, 183. ⁷¹ Nobil. ⁷² Syro-hex. **וְהָיָה כִּי מַעְלָא**. Cf. ad v. 70. ⁷³ Coislin. 48. ⁷⁴ "Theodoret. [Nobil.], et duo Regii. Corderius etiam Aquilae ascribit."—Montef. Paulo ante ad v. 94, *ὅς ἐίμ ἐγὼ*, Parsons, e Cod. 268 affert: Σ. *ὅς ἐλπίδος* (fort. *ὅς*

ἐλπίδος) προσδοκῶν εἶρεθῶ; quae scholium esse videntur. ⁷⁵ Vat. Nobil. affert: 'Α. *τῇ πάσῃ τελέσει*. Montef. tacite edidit: 'Α. *τῇ πάσῃ συντελέσει*. ⁷⁶ Theodoret., Vat., Regii duo. Nobil. affert: Σ. *πάσης κατασκευῆς*. Syro-hex. **וְהָיָה כִּי מַעְלָא חֲפִינִי**. ⁷⁷ Nobil. **וְהָיָה כִּי מַעְלָא חֲפִינִי**. ⁷⁸ Syro-hex. **וְהָיָה כִּי מַעְלָא חֲפִינִי**. Cf. ad Psal. ii. 10. ⁷⁹ Coislin. 48. ⁸⁰ Reg. unus. ⁸¹ Coislin. 48, ut videtur. Montef. Θ. Ε'. *ἀλ.* (sic) praemittit. ⁸² Sic sub titulo Θ. Ε'. Reg. unus, ut videtur. ⁸³ Sic Cod. 55. Vet. Lat. *prohibuisti*. ⁸⁴ Nobil., Vat. ⁸⁵ Syro-hex. **וְהָיָה כִּי מַעְלָא חֲפִינִי**. ⁸⁶ Sic Syro-hex., Psalt. Gall. et Rom. ⁸⁷ Vat. ⁸⁸ Idem.

σου (alia exempl. μου⁸⁰) διαπαντός. Ἄ. ψυχὴ μου ἐν τασφ̄ μου ἐνδελεχῶς. Σ. ἡ ψυχὴ μου μετὰ χεῖράς μου διαπαντός.⁸⁰ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο', ἐν ταῖς χερσί μου. Ε'. . . ἐν χεῖρί μου.⁹¹

109. וְתוֹרַתְךָ לֹא שָׁכַחְתִּי. *Ei legis tuae non oblitus sum.* Ο'. καὶ τοῦ νόμου σου οὐκ ἐπελαθόμην. Ἄ. καὶ νόμου σου οὐκ ἐπελαθόμην.⁹²

110. לֹא תָעִיתִי. *Non aberro.* Ο'. οὐκ ἐπλανήθην. Ἄ. οὐκ ἐρρεμβόμην.⁹³

112. לְעוֹלָם יַעֲבֹד. *In aeternum usque ad finem.* Ο'. εἰς τὸν αἰῶνα δι' ἀντάμειψιν. Σ. εἰς μισθοποδοσίαν αἰώνιον.⁹⁴

113. דַּבְּרִים. *Dubitatores.* Ο'. παρανόμους. Ἄ. διαφόρους.⁹⁵ Σ. παραβάτας.⁹⁶

116. כְּאִמְרַתְךָ. *Secundum verbum tuum.* Ο'. κατὰ τὸ λόγιόν σου. Ἄ. τῶ ῥήματί σου. Σ. Θ. (κατὰ) τὸν λόγον σου.⁹⁷

118. סְלִית כָּל-שׂוֹגִים מִחֻקֶּיךָ כִּי-שָׁקַר תִּרְמִיתָם. *Contemnis omnes aberrantes a statutis tuis,*

quia vanus est dolus eorum. Ο'. ἐξουδένωσας πάντας τοὺς ἀποστατοῦντας ἀπὸ τῶν δικαιώματων σου, ὅτι ἄδικον τὸ ἐνθύμημα αὐτῶν. Ἄ. ἀπεσκολλήσας πάντας τοὺς ἀποστρεφόμενους ἀπὸ ἀκριβασμῶν σου, ὅτι ψευδεῖς συνεπιθέσεις αὐτῶν. Σ. ἀπήλεγξας (fort. ἀπέλεγξας) πάντας τοὺς βεβωμένους ἀπὸ τῶν προσταγμάτων σου, ματαία γὰρ πᾶσα ἡ δολιότης αὐτῶν. Θ. Ε'. ἐξουδένωσας πάντας τοὺς πλανωμένους ἀπὸ τῶν ἀκριβασμάτων σου, ὅτι ἄδικον τὸ ἐπιθύμημα αὐτῶν.⁹⁸

119. כָּל-רֶשָׁעִי-רָצָה (s. חֲשָׁבָה) וְיָגִים. *(Quasi) scoriae amoves (s. reputas) omnes improbos terrae.* Ο'. παραβαίνοντας ἔλογισάμην πάντας τοὺς ἀμαρτωλοὺς τῆς γῆς. Ἄ. στέμφυλα διελογίσω πάντας ἀσεβεῖς τῆς γῆς. Σ. σκωρίαν ἔλογίσω πάντας παρανόμους (τῆς γῆς). Θ. Ε'. εἰς οὐδὲν δῖεκοψας (πάντας) τοὺς ἀσεβεῖς τῆς γῆς.⁹⁹

120. סָמַר מִפְּחָדֶיךָ בְּשָׂרִי. *Horret prae timore tuo caro mea.* Ο'. καθήλωσον ἐκ τοῦ φόβου σου τὰς σάρκας μου. Ἄ. ἠλάθη ἀπὸ προήσεώς

❖

❖

⁸⁰ Sic Codd. III, 140, 156, et Syro-hex. Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 75: "In Graeco legisse vos dicitis, Anima mea in manibus tuis semper. Sed sciendum, et apud Hebraeos, et apud LXX, et omnes alios interpretes scriptum esse, in manibus meis . . . quod Hebraice dicitur BACHAFFI."

⁹⁰ "Drusius [Nobil.]. Vocem ἐνδελεχῶς ad Aquilam, et διαπαντός ad Symmachum adjicit Coislin. 48."—Montef. Praeterea ex Origene Opp. T. II, p. 809 correximus ad Aquilam ψυχὴ μου pro ἡ ψ. μ., et ad Symmachum μετὰ χεῖρας pro μετὰ χεῖρα, praecunte Schleusnero in *Opusc. Crit.* p. 252.

⁹¹ Nobil. Syro-hex.: Ἄ. Σ. Ε'. ἐν χεῖρί μου. Origen. l. c. affert: Ε'. ὁμοίως τοῖς Ο'.

⁹² Origen. ibid. ⁹³ Syro-hex. + لا فَعَلَ فَعَلًا. Cf. ad Psal. xxxvii. 11.

⁹⁴ Idem: + لا فَعَلَ فَعَلًا. + فَعَلَ فَعَلًا. Bugatus vertit: in retributionem mercedis aeternam, quasi scriptum esset + لا فَعَلَ فَعَلًا, quod verum puto. Pro μισθοποδοσία Hebr. ii. 2. etc. interpres Philox. posuit + فَعَلَ فَعَلًا. Montef. quidem ex uno cod. affert: Σ. δι' ἀνταπόδοσιν, quod sine titulo legitur in marg. Cod. 268, et merum scholium esse videtur.

⁹⁵ Syro-hex. + חֲשָׁבָה. Bugatus vertit, immutantes (μεταβάλλοντας), sed tunc, ni fallor, scribendum erat, puncto

superimposito, חֲשָׁבָה.

+ חֲשָׁבָה. ⁹⁷ Nobil.

⁹⁸ Idem: +. Has omnes lectiones mutuamur ex Drusio et ex Regio uno, qui postremus extremam partem versionis Aquilae Quintae tribuit, sic: Ε'. ὅτι ψευδεῖς συνεπιθέσεις αὐτῶν.—Montef. Pro ἀπὸ ἀκριβασμοῦ, ut ante nos edebatur, Aquilae suum tribuimus, ἀπὸ ἀκριβασμῶν σου. Pro ἀπήλεγξας Agellius putat Symmachum scripsisse ἀπέλεγξας, elegisti tanquam lapides e via, et abiecasti. Favet huic conjecturae Syrus noster, qui hoc vocabulum ex Symmachi versione excerptit, vertens, حَجَبَ, elegisti. Scilicet Graecum ἀπολέγειν interdum eligendi notione gaudet, uti hic cepisse videtur Syrus: usitatus autem rejiciendi et repudiandi, quo sensu a Symmacho positum est. Idem affert: Σ. ματαία — αὐτῶν (הַמַּטְאִיָּה הַזֵּאת מֵאֵת אֲוֹתָם).

⁹⁹ Nobil., qui σκωρίαν scribit, notans in alio cod. legi σκωρίαν, malum consilium. "Drusius, Regii duo, et Theodoretus."—Montef. Theodoret. affert tantum: Σ. σκωρίαν. Θ. εἰς οὐδὲν. Syro-hex. + حَبَبَ حَبَبًا. Hieron. vertit: Quasi scoriam computasti etc.

σου ή σάρξ μου.¹⁰⁰ Aliter: 'Α. έφριξεν...¹⁰¹
Σ. όρθοτριχει έπιδ φόβου σου ή σάρξ μου.¹⁰²
Θ. όμοίως τοίς Ο'.¹⁰³

121. עֲשִׂיתִי מִשְׁפָּט. Feci iudicium. Ο'. έποίησα κρίμα. 'Α. Ε'. Σ'. έποίησα κρίσιν. Σ. έποίησα τὰ κρίματά σου.¹⁰⁴

בְּלִתְּנִיחֵי לְעִשְׂקִי. Ne committas me opprimentibus me. Ο'. μη παραδῶς με τοίς άδικούσι με. 'Α. μη άφῆς με τοίς συκοφαντούσι με.¹⁰⁵

122. עֲרַב עֲבָדְךָ לְטוֹב. Sponde pro servo tuo in bonum. Ο'. ένδεξαι τὸν δοϋλὸν σου εἰς άγαθόν. 'Α. Θ. έγγύησαι... Σ. άνάδεξαι με εἰς άγαθὸν τὸν δοϋλὸν σου.¹⁰⁶

123. כָּלוּ. Consumpti sunt. Ο'. έξέλιπον. Σ. consummati sunt.¹⁰⁷

126. יַעַת לְעֲשׂוֹת לַיהוָה. Tempus est agendi Iovae. Ο'. καιρὸς τοῦ ποιῆσαι τῷ κυρίῳ. Σ. καιρὸς πρᾶξαι τῷ κυρίῳ.¹⁰⁸ "Άλλος" καιρὸς κατορθώσεως, κύριε.¹⁰⁹

הִפְרִיזוּ תוֹרֹתֶיךָ. Fregerunt legem tuam. Ο'. διασεκέδασαν τὸν νόμον σου. 'Α. ήκύρωσαν τὸν νόμον σου. Σ. όταν διασεκεδαννύουσι τὸν νόμον σου. Ε'. Σ'. διασεκέδασαν...¹¹⁰

127. וַיִּמְצָו. Et prae auro purgato. Ο'. και τοπά-

ζιον. Σ. και χρυσιον πρωτειον.¹¹¹

129. הִצְרַתָּ. Observata ea. Ο'. έξηρεύνησεν αυτά. Σ. συμφώνησεν έπ' αυτοίς.¹¹²

130. פָּתַח. Declaratio. Ο'. ή δήλωσις. Σ. ή πύλη (s. θύρα).¹¹³

136. פָּלְגוּ מַיִם יְרֵדוּ עֵינַי. Rivos aquarum (demittendo) defluerunt oculi mei. Ο'. διεξόδους ύδάτων κατέβησαν (Ε'. έρρυσαν, s. έρήρυσαν¹¹⁴) οι όφθαλμοί μου. Σ. διαιρέσεις ύδάτων κατέδυναν οι όφθαλμοί μου.¹¹⁵

עַל לֹא־שָׁמְרוּ תוֹרֹתֶיךָ. Propter eos qui non servant legem tuam. Ο'. έπει οὐκ έφύλαξα τὸν νόμον σου. Σ. περι τῶν μη φυλασσόντων τὸν νόμον σου.¹¹⁶

139. צִפְתָּתִּי כְּזָאֵר. Conficit me zelus meus. Ο'. έξέτηξέ με ό ζηλός σου. 'Α. έξώλεσέ με ό ζηλός σου (fort. μου). Σ. άπεσιώπησέ με ή ζηλωσίς μου.¹¹⁷

141. צָעִיר אֲנִי וְנַוּוֹה. Parvus ego sum et contemptus. Ο'. νεώτερος έγώ είμι και έξουδενωμένος. Σ. μικρός έγώ είμι και είκαταφρόνητος.¹¹⁸

143. צָרָוּ וַיִּצְטָרוּ מְצָאוֹנֵי מְצָאוֹתַי. Tribulatio et angustiae invenerunt me; mandata tua sunt delectatio mea. Ο'. θλίψεις και άνάγκαι εύροσάν με έντολαι σου μελέτη μου. 'Α. θλιμύς και συνοχη εύρόν με αι

¹⁰⁰ Nobil., Vat. ¹⁰¹ Syro-hex. ♦ לִי .), quod ad repetitam Aquilae editionem pertinere videtur. ¹⁰² Nobil. Vat. habet: Σ. ώρθοτριχει έπιδ φόβου ή σ. μ., invito Syro nostro, qui affert: ♦ וּמַלְא חַסְדִּי וְשִׂמְחָה. Cf. nos in *Utio Norvic.* p. 63. ¹⁰³ Nobil., Vat. Montef. post Drusium perperam edidit: Θ. καθήλωσεν εκ του φ. σου ή σάρξ μου. ¹⁰⁴ Nobil. ¹⁰⁵ Euseb. et duo Regii. In *Catena PP. GG.*, T. III, p. 478 Symmacho quoque tribuitur. ¹⁰⁶ Theodoret. et Reg. unus. Nobil. affert: 'Α. Θ. έγγύησαι. Σ. άνάδεξαι. Syro-hex. ♦ וְעָוָה חֶסֶד. ♦ חֶסֶד חֶסֶד. ¹⁰⁷ Idem: ♦ חֶסֶד חֶסֶד. Cf. ad v. 81. ¹⁰⁸ Sic Montef., notans: "Male Drusius [Nobil.] κράξαι." Syro-hex. affert: ♦ וְכַלּוּ חַסְדִּי חַסְדִּי חַסְדִּי, ubi Bugatus: "Sym.: Tempus est quaerendi Dominum. Quaerendi, inquam, seu clamandi ad Dominum, Gr. κράξαι, uti edidit Drusius, non πρᾶξαι, uti placuit Montefalconio." At כל cum sensu clamandi Nostrum posuisse

prorsus incredibile est. Si κράξαι in archetypo invenerit, pro כל omnino rescribendum כל. Emendatam lectionem πρᾶξαι agnoscit Origen. Opp. T. II, p. 811. ¹⁰⁹ Montef. e Corderio. ¹¹⁰ Nobil. affert: Σ. όταν διασεκεδαννύουσι τ. ν. σ. 'Α. ήκύρωσαν" τὰ δε άλλα όμοίως τοίς Ο'. Ε'. και Σ'. διασεκέδασαν. Origen. l. c. Symmacho tribuit, εἰτι σκεδανύουσι τ. ν. σ., invito Syro nostro, qui eidem continuat: ♦ וְחֶסֶד חֶסֶד. Praeterea Montef. affert: "Άλλος" εἰτι διασεκόρπισαν, tacito auctore. ¹¹¹ Syro-hex. ♦ וְחֶסֶד חֶסֶד. Cf. Hex. nostra ad Thren. iv. 2. ¹¹² Idem: ♦ חֶסֶד חֶסֶד. ¹¹³ Idem: ♦ חֶסֶד חֶסֶד. ¹¹⁴ Idem: ♦ חֶסֶד חֶסֶד. ¹¹⁵ Origen. Opp. T. II, p. 812. ¹¹⁶ Reg. unus, et Origen. l. c. ¹¹⁷ Nobil. Syro-hex. affert: 'Α. (corrige Σ.) άπεσιώπησέ με (חֶסֶד). Cf. ad Psal. liiii. 7. exlii. 12. ¹¹⁸ Syro-hex. ♦ וְחֶסֶד חֶסֶד חֶסֶד. Cf. Jerem. xlix. 15 in Syro-hex.

- ἐντολαί σου ἀπόλαυσις μου.¹¹⁹ Σ. θλίψεις καὶ ἐγκαθήσεις κατέλαβόν με· αἱ δὲ ἐντολαί σου ἑτερπύον με.¹²⁰ Θ. θλίψις καὶ στενοχωρία εὐρόν με· αἱ ἐντολαί σου τερπνότης μου.¹²¹
147. קְדַמְתִּי בַנְּשֵׁף וְאֶשְׁמַעְדָּה לְדַבְרֵיךָ יְהוָה יְהוָה. *Mane surgo in diluculo, et vociferor; exspecto promissa tua.* Ὁ. προέφθασα ἐν ἀωρία καὶ ἐκέκραξα, εἰς τοὺς λόγους σου ἐπήλπισα. Σ. ἄρθριζον ἐγειρόμενος ὡς ἔτι σκότος, καὶ ἠυχόμεν, τοὺς λόγους σου ἀναμένων (s. προσδοκῶν).¹²²
148. אֲשֶׁמְרוֹת. *Vigilias.* Ὁ. πρὸς ὄρθρον. Σ. ἐν φυλακῇ.¹²³
149. הִנֵּי. *Refocilla me.* Ὁ. ζήσόν με. Ἄ. ζώωσόν με. Σ. ἀναζώωσόν με. Θ. ζήσόν με.¹²⁴
150. קָרְבוּ רִדְפֵי. *Appropinquant qui sectantur (scelus).* Ὁ. προσήγγισαν οἱ καταδιώκοντές με. Σ. ἔσπευσαν οἱ διώκοντές με.¹²⁵
152. קָרָם יְדַעְתִּי מִצֵּדוֹתַיִךְ. *A prisco tempore novi de praeceptis tuis.* Ὁ. κατ' ἀρχὰς ἔγνων ἐκ τῶν μαρτυριῶν σου. Ἄ. ἀρχῆθεν ἔγνων ἀπὸ τῶν μαρτυριῶν σου. Σ. τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἔγνων ἀπὸ τῶν μαρτυριῶν σου.¹²⁶
154. רִיבָה רִיבֵי. *Litiga litem meam.* Ὁ. κρίνον τὴν κρίσιν μου. Ἄ. δίκασαι δικασίαν μου.
- Σ. ὑπερδίκησον τῆς δίκης μου. Θ. δίκασον τὴν δίκην μου.¹²⁷
154. גָּדַלְנִי. *Redime me.* Ὁ. λύτρωσαί με. Ἄ. ἀγχίστεισόν με.¹²⁸
156. כִּמְשֻׁפְּטִיָּהּ חֵינִי. *Secundum judicia tua refocilla me.* Ὁ. κατὰ τὸ κρίμα σου ζήσόν με. Ἄ. κατὰ κρίσεις σου ζώωσόν με.¹²⁹ Θ. ὁμοίως τοῖς Ὁ.¹³⁰
158. בְּגֵדֵי. *Perfide agentes (in Deum).* Ὁ. ἀσυνετούντας. Ἄ. Θ. Σ'. ἀσυνθετούντας. Σ. Ε'. ἀθετούντας.¹³¹
- וְאֶתְקַטְטָהּ. *Et fastidio afficior.* Ὁ. καὶ ἐξετκόμην. Ἄ. et vexabar.¹³²
163. שָׁקַר שְׁנֵאתִי. *Mendacium odi.* Ὁ. ἀδικίαν ἐμίσησα. Ἄ. Σ. ψεῦδος ἐμίσησα.¹³³
- אֶדְרֹגְלִי. *Diligo.* Ὁ. Ε'. ἠγάπησα.¹³⁴
164. שְׁבַע. *Septies.* Ὁ. ἐπτάκις. [Ἄλλου πλειστακίς.]¹³⁵
- הוֹלֵלְתִיךָ. *Laudo te.* Ὁ. ἤνεσά σε. Ἄ. Σ. ὑμνησά σε.¹³⁶ Θ. ὁμοίως τοῖς Ὁ.¹³⁷
165. תּוֹרֹתֶיךָ. *Legem tuam.* Ὁ. Θ. τὸν νόμον σου.¹³⁸
166. עָשִׂיתִי. *Facio.* Ὁ. ἠγάπησα. Ἄ. Σ. ἐποίησα.¹³⁹

¹¹⁹ Origen. Opp. T. II, p. 814. Montef. ex Coislin. 48 affert tantum: Ἄ. θλιμύος—εὐρόν με. ¹²⁰ Euseb., ubi male abest son. Origen. l. c. affert: Σ. θλίψεις καὶ κακώσεις

κ. τ. ε. Catena PP. GG., T. III, p. 491: Σ. θλίψεις καὶ ἐκακώσεις. Tandem Syro-hex. ܘܫܘܡܘܬܝܗܘܢ. (Syr. ܘܫܘܡܘܬܝܗܘܢ commutatur cum ἀκηδία Psal. cxviii. 28. Jesai. lxi. 3; necnon cum ἀθυμία I Reg. i. 6, teste Masio in Syrorum Peculio; ܘܫܘܡܘܬܝܗܘܢ autem cum ἀκηδία, ἀλιγοψυχίαν etc., etiam cum ἀποκακείν Jerem. xv. 9. Tandem in loco Prov. iii. 11 pro nota hexaplari, Θ. μὴ ἐγκαθήσεις, Syrus noster affert: ܘܫܘܡܘܬܝܗܘܢ, quae eadem lectio esse videtur.) ¹²¹ Sic Montef., ex Colbertino, ut videtur.

¹²² Syro-hex. ܘܫܘܡܘܬܝܗܘܢ ܘܫܘܡܘܬܝܗܘܢ ܘܫܘܡܘܬܝܗܘܢ. In Graecis nostris quaedam non satis explorata sunt; sed firmiter tenemus ὡς ἔτι σκότος, eleganter dictum, ut ὡς ἔτι καιρός, et similia. Cf. nos ad S. Chrysost. Opp. T. XI, p. 458 D. ¹²³ Syro-hex. ܘܫܘܡܘܬܝܗܘܢ. ¹²⁴ Nobil.

¹²⁵ Idem. Syro-hex. affert: Σ. ἔσπευσαν (ܘܫܘܡܘܬܝܗܘܢ).

¹²⁶ Coislin. 48. ¹²⁷ Idem. Cf. ad Psal. xlii. 1.

¹²⁸ Montef. e Corderio. ¹²⁹ Nobil., Vat. ¹³⁰ Vat.

¹³¹ Nobil. ¹³² Syro-hex. ܘܫܘܡܘܬܝܗܘܢ ܘܫܘܡܘܬܝܗܘܢ. Cf. ad Psal. cxxxviii. 21. (Vox Syriaca significat, *difficilem se praevēni, gravatus est, aegre tulit*, ab ܘܫܘܡܘܬܝܗܘܢ, *difficilis, δύσκολος*; et cum Graecis δυσκολῶναι, δυσχεραίνων optime consonaret; nec male cum ἀσχαλλεῖν, quocum commutatam eam vidimus ad Psal. lxxvi. 7.) ¹³³ Coislin. unus.

¹³⁴ "Coislin. alter."—Montef. Nisi forte ad v. 166 pertineat. ¹³⁵ Montef. ex Theodoro. Schleusner. in *Opusc.*

Crit. p. 253: "Verba Theodreti sunt haec: τινὲς τὸ ἐπτάκις πλειστάκις ἠρμήνευσαν; ubi per τινὰς non auctores versionum Graecarum V. T., sed interpretes Psalmorum, quibus Theodoretus in commentario suo conscribendo usus est, intellexisse mihi videtur." ¹³⁶ Nobil., Vat.

¹³⁷ Vat. ¹³⁸ Idem. ¹³⁹ Syro-hex. ܘܫܘܡܘܬܝܗܘܢ.

- 170. תְּחַתִּי. *Supplicatio mea.* Ο'. τὸ ἀξίωμα μου. 'Α. δέησις μου. Σ. ικεσία μου.¹⁴⁰
- 171. תִּבְעָנָה. *Ebulliunt.* Ο'. ἐξερεύξαιτο. Σ. ἐξερεύονται (s. ἐξερεύονται).¹⁴¹
- 173. בְּחַתִּי. *Elegi.* Ο'. ἤρετισάμην. 'Α. Θ. ἐξελεξάμην. Σ. εἰλόμην.¹⁴²
- 174. תִּחַבְתִּי. *Desidero.* Ο'. ἐπεπόθησα. 'Α. ἐξειχόμεν. Σ. ὑπερεπεθύμησα.¹⁴³ Θ. Ε'. Σ'. ἐπεπόθησα.¹⁴⁴
- 176. תִּיעִיתִי כְּשֶׁה אֶבֶר. *Oberro sicut ovis perdita.* Ο'. ἐπλανήθην ὡς πρόβατον ἀπολωλός. 'Α. ἔρρεμβόμεν *sicut pecus expulsum.*¹⁴⁵

- 2. מִשִּׁפְּתַי שָׁקַר. *A labio mendaci.* Ο'. ἀπὸ χειλέων ἀδίκων. 'Α. Σ. ἀπὸ χειλούς ψευδούς.³
- 3. מַדְיִיתָן לָהּ וּמַדְיִיסִי לָהּ לְשׁוֹן רִמְיָהּ. *Quid dat tibi, et quid auget tibi lingua dolosa?* Ο'. τί δοθείη σοι, καὶ τί προστεθείη σοι πρὸς γλῶσσαν δολίαν; 'Α. τί δόφη σοι, καὶ τί προσθείη σοι γλῶσσα κατεπιθέσεως;⁴ Σ. τί παρέξει σοι, ἢ τί προσθήσει σοι γλῶσσα δολία;⁵
- 4. הַצִּי גִבּוֹר שְׁנוּנִים עִם גְּחָלֵי רִתְמִים. *Sagittae herois aculae cum carbonibus genistarum.* Ο'. τὰ βέλη τοῦ δυνατοῦ ἠκουημένα σὺν τοῖς ἀνθραξι τοῖς ἐρημικοῖς. 'Α. . . σὺν ἀνθρακίαις ἀρκευθίναϊς.⁶ Σ. (τὰ) βέλη τοῦ δυνατοῦ ἠκόνηται μετὰ ἀνθράκων ἐστοιβασμένων.⁷
- 5. אֲוִיָּה לִי כִּי־נָרַתִּי מִשֶּׁשׁ. *Vae mihi! quod commoror apud Mesech.* Ο'. οἶμοι ὅτι ἡ παροικία μου ἐμακρύνθη. 'Α. ὦ ἐμοὶ ὅτι προσηλύτεσα

PSALM. CXIX (Hebr. cxx).

- 1. שִׁיר הַמַּעֲלוֹת. *Carmen ascensionum (s. graduum).* Ο'. ᾠδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. 'Α. Σ. εἰς τὰς ἀναβάσεις.¹ Θ. ᾠσμα τῶν ἀναβάσεων.²

¹⁴⁰ Origen. (Opp. T. II, p. 817), Euthym. Cf. ad Psal. xxvii. 2. Colb. unus affert: 'Ἄλλος δέησις. ¹⁴¹ Syro-hex. **ה. נחמ**. ¹⁴² Theodoret., Nobil., Regii duo. ¹⁴³ Nobil., Vat. Cf. ad v. 40. Syro-hex. in textu habet, **נחמ (נחמ) בנחמ**, *dilexit anima mea*; in marg. autem: Σ. ἐπεπόθησεν (**נחמ**), quod pro varia lectione, potius quam pro Symmachi versione habendum esse videtur. ¹⁴⁴ Sic Montef. Nobil. affert: Θ. Ε'. Σ'. ἐπεποίηθησα (sic). Vat.: Ε'. Θ'. ἐπεποίησα (sic). Σ'. ἐπεπόθησα (sic). ¹⁴⁵ Syro-hex. et Bar Hebr. **נחמ** **נחמ** **נחמ**. Ad ἔρρεμβόμεν cf. ad v. 110. Reliqua fortasse sonant, **ὡς βόσκημα ἐκδιωκόμενον** (s. ἐξελαυνόμενον); sed forma **נחמ** exemplar desidero.

PSALM. CXIX. ¹ Theodoret., Nobil. Syro-hex. vero: 'Α. Σ. ᾠσμα τῶν ἀναβάσεων (**נחמ**). ² Theodoret., Nobil. Montef. addit: "Ἄλλος ᾠδὴ τῆς ἀναβάσεως, notans: "Has lectiones mutuamur ex duobus Regiis et Theodoreto." ³ Syro-hex. **נחמ** **נחמ**. Chrysost.: "Ἐτερος ἀπὸ χειλούς ψευδούς. ⁴ Sic ὁ ἕτερος apud Chrysost., cuius in editis exemplaribus κατ' ἐπιθέσεως scriptum, invitis tam Chrysostomi codd. quam Nobilio ad h. l. Etiam Syrus affert: 'Α. γλῶσσα κατ' ἐπιθέσεως (**נחמ**). Ad κατεπιθεσις cf. Hex. ad Psal. xxxi. 2. ⁵ Sic ἕτερος apud Chrysost. Syro-hex. affert: Σ. τί παρέξει (**נחמ**). Vid. Job. xxxiv. 29. Jesai. vii. 13 in Syro-hex.) σοι, καὶ τί προσθήσει σοι; ⁶ Sic ἕτερος apud Chrysost.

Nobil. Aquilae tribuit, consentiente Syro-hex. **נחמ**. **נחמ**. Cf. ad Psal. ciii. 17. (Vox **נחמ**, a Lexicographis praetermissa, ponitur pro **נחמ** Job. xli. 10 in Syro-hex. Cf. Hex. nostra ad Ezech. xxiv. 9.) ⁷ Chrysost., qui ἐτέρω tribuit. Nobil. ex eodem affert: "Ἐτερος βέλη τοῦ δυνατοῦ κ.τ.ε. Hunc secutus est Montef., qui, auctore Martianaes, Σ. Θ. praemittit. Tandem Syrus noster: **נחמ** **נחמ** **נחמ**. Bugatus vertit, *cum carbonibus stipatis, vel aggestis*, credo, non tam ex vi Syriaci vocabuli, quod ei pariter ac Lexicographis ignotum fuisse videtur, quam secundum lectionem in Hexaplis Graecis eidem interpreti attributam. Perquam commode igitur Ceriani noster per literas monet: "Forma **נחמ** sana est, et refert etiam Bar Hebraeus ad h. l. scribens **נחמ**, quin tamen explicet; sed in Commentario suo ad Ruth [iii. 2] haec habet: **נחמ** **נחמ** **נחמ**; quae ut vocem firmant, sic sensum declarant." Quod ad synonymum **נחמ**, *congestis, coacerantis*, attinet, Syrus noster ad locum Jos. ii. 6, *καὶ ἔκρυψεν αὐτοὺς ἐν τῇ λινοκαλάμῃ τῇ ἐστοιβασμένῃ αὐτῇ ἐπὶ τοῦ δώματος*, habet **נחמ** **נחמ**, teste Masio in *Syrorum Peculio*, qui tamen Graece vertit, τὰ ἠτοιμασμένα αὐτῇ, deceptis, ut videtur, a Complutensi, qui τῇ ἐτοιμασμένῃ legit. (Locus Josuae sic legitur in Cod. Mus. Brit. MSS. Addit. 12,133: **נחמ** **נחמ** **נחמ** **נחמ** **נחמ** **נחמ**.)

ἐν μακρυσμῷ.⁹ Σ. οἶμοι ὅτι παροικῶν παρείλκυσα.⁹

6. רַבַּת שְׁכֵנֶה-לָּהּ נַפְשִׁי עִם שׂוֹנְאֵי שְׁלֹם. *Satis diu habitavit sibi anima mea cum iis qui odunt pacem.* Ο'. πολλὰ παρῆκον ἡ ψυχὴ μου μετὰ τῶν μισούντων τὴν εἰρήνην (ἡμην εἰρηνικός). Σ. ἐπὶ πολλὸ ἐγένετο γειτιῶσα ἡ ψυχὴ μου τοῖς μισοῦσιν εἰρήνην.¹⁰

7. אֲנִי-שְׁלֹם וְכִי אֲדַבֵּר הַמָּה לְמַלְחָמָה. *Ego pax (vir pacis) sum; sed quaecumque dixerō, illi ad bellum (vertunt).* Ο'. ἡμην εἰρηνικός ὅταν ἐλάλουν αὐτοῖς, ἐπολέμουν με δωρεάν. 'Α. . . ὅταν ἐλάλουν αὐτοῖς εἰς πόλεμον.¹¹ Σ. ἐγὼ μὲν εἰρηνικός, ἤνικα ἂν ἐλάλουν, αὐτοὶ δὲ πολεμικός.¹² Θ. ὅταν ἐλάλουν αὐτοῖς, ἐπολεμοῦσαν με.¹³

PSALM. CXX (Hebr. cxxi).

1. שִׁיר לְמַעְלוֹת. *Carmen ascensionum.* Ο'. ὠδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. Σ. ἄσμα τῶν ἀναβάσεων.¹ 'Αλλος' ἄσμα εἰς τὰς ἀναβάσεις.²

אֶשָּׂא עֵינַי אֶל-הַהַרְיִם מֵאֵן יְבוּא עֵינַי. *Tollo oculos meos ad montes, unde venit auxilium meum.* Ο'. ἦρα τοὺς ὀφθαλμούς μου εἰς τὰ ὄρη, ὅθεν ἤξει ἡ βοήθειά μου. 'Αλλος' αἶρω

ὀφθαλμούς μου εἰς τὰ ὄρη πῶθεν ἤξει ἡ βοήθειά μου;³

3. אֶל-יְהוָה לְמוֹט רַגְלִי. *Non dabit in vacillationem pedem tuum.* Ο'. μὴ δῶξς εἰς σάλον τὸν πόδα σου. 'Α. μὴ δῶξς εἰς σφαλμὸν πόδα σου. Σ. μὴ δῶξς περιτραπῆναι . . . Θ. μὴ δῶξς εἰς σάλον . . .⁴

5. עַל-יַד יְמִינָה. *Ad manum dexteram tuam.* Ο'. ἐπὶ χεῖρα δεξιάν σου. "Ἐτερος" παρὰ τὴν χεῖρα τὴν δεξιάν σου.⁵

6. יַכְבֶּה. *Percutiet te.* Ο'. συγκρούσει σε. 'Α. Σ. πλήξει (s. πατάξει) σε.⁶

8. יְהוָה יִשְׁמְרֵנָה וְבוֹאֶנָה. *Jova custodiet egressum tuum et ingressum tuum.* Ο'. κύριος φυλάξει τὴν εἰσόδον σου καὶ τὴν ἐξοδόν σου. 'Α. κύριος φυλάξει ἐξοδόν σου καὶ εἰσόδον σου. Σ. κύριος φυλάξει τὴν προέλευσίν σου καὶ τὴν εἰσόδον σου. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.

PSALM. CXXI (Hebr. cxxii).

1. שִׁיר הַמַּעְלוֹת לְדָוִד. *Carmen ascensionum Davidi.* Ο'. ὠδὴ τῶν ἀναβαθμῶν (τοῦ Δαυὶδ¹). 'Α. Σ. ἄσμα τῶν ἀναβάσεων τοῦ Δαυὶδ.²

שִׂמְחֵתִי בְּאִמְרֵים לִי בַּיַת יְהוָה גִּלְגֹּל. *Laetor*

⁸ "Αλλος apud Chrysost. Aquilae lectionem esse per seipsum Drusius. Cf. ad Psal. v. 5. xiv. i. lv. i. ⁹ Chrysost. ἐτέρωφ, Drusius probabiliter Symmacho tribuit. (Pro ὡ ἐμοί (cf. Hex. nostra ad Jesai. xxiv. 16) et οἶμοι Savilius bis ὦμοι edidit.) ¹⁰ Syro-hex. **ܘܫܘܥܐ ܘܫܘܥܐ ܘܫܘܥܐ**. Ad **ܘܫܘܥܐ**, γειτιῶσα, cf. Hex. ad Job. xxvi. 5. ¹¹ Nobil. ¹² Syro-hex. **ܘܫܘܥܐ ܘܫܘܥܐ ܘܫܘܥܐ**. Nobil. mendose affert: Σ. ὅτε (ὅτε ex ingenio supplevit Montef.) ἐλάλουν αὐτοῖς πολεμικός. ¹³ Nobil. Ex ἐπολεμοῦσαν Montef. male fecit ἐπολέμωσαν. Praeter has lectiones aliam incerti interp. affert Chrysost.: καὶ ὅτε ἐλάλουν αὐτοῖς, ἐπολέμουν.

PSALM. CXX. ¹ Syro-hex. **ܘܫܘܥܐ ܘܫܘܥܐ ܘܫܘܥܐ**. ² Chrysost. ³ Idem. ⁴ Nobil., qui ad Aquilam πόδας σου habet. Syro-hex. affert: Σ. περιτραπῆναι (**ܘܫܘܥܐ ܘܫܘܥܐ**). Cf. ad Psal. lxxv. 9. ⁵ Chrysost. Montef. ex Corderio,

ut videtur, affert: "Αλλος" παρὰ τὴν χ. τὴν δ. σου παραστήσεσθαί σοι. Schleusner. in *Opusc. Crit.* p. 254: "In versione incerti interp. in Hexaplis Montef. post παραστήσεσθαί σοι addenda sunt, vel ex *Catena PP. GG.*, T. III, p. 530 verba, *συμμαχία βοηθείας*; vel *σύμμαχος βοηθός* e Commentario Didymi ibid. p. 533." Haec omnia e Chrysostomi enarratione derivata esse videntur, qui post lectionem, παρὰ τὴν χ. τὴν δ. σου, pergit: *παραστάτης, φησίν, ἔσται σου, σύμμαχος, βοηθός*. Eandem, ni fallor, originem habet Montefalconii nota hexaplaris: "קִּי. Ο'. σκέπη σου. Σ. βοηθός σου. Reg. unus ex Chrysostomo." ⁶ Syro-hex. **ܘܫܘܥܐ ܘܫܘܥܐ**. ⁷ Vat. Montef. ex Drusio [Chrysost.] et duobus Regiis affert tantummodo: "Αλλος" τὴν προσέλευσίν (sic) σου. Cf. ad Psal. xviii. 7. lxiv. 9.

PSALM. CXXI. ¹ Sic Syro-hex. solus. ² Idem: **ܘܫܘܥܐ ܘܫܘܥܐ ܘܫܘܥܐ**.

quum dicunt mihi: Domum Jonae eamus. O'.
εὐφράνθη ἐπὶ τοῖς εἰρηκόσι μοι: εἰς οἶκον
κυρίου πορευσόμεθα. "Ἐτερος" εὐφράνθη ἐι-
πόντων μοι: εἰς τὸν οἶκον κυρίου ἤλθομεν.³

2. יְרוּשָׁלַם יְרוּשָׁלַם בְּשַׁעַרֵי יְרוּשָׁלַם. Stantes
erant pedes nostri in portis tuis, Jerusalem.
O'. ἐστῶτες ἦσαν οἱ πόδες ἡμῶν ἐν ταῖς αὐλαῖς
σου ('Α. Σ. ἐν ταῖς πύλαις σου⁴), 'Ιερουσαλήμ.
"Ἐτερος" ἔστησαν οἱ πόδες ἡμῶν ἐν ταῖς αὐλαῖς
σου, 'Ιερουσαλήμ.⁵

3. יְרוּשָׁלַם הַבְּנויָה פִּיעַר. Jerusalem, quae resti-
tuta es ut civitas. O'. 'Ιερουσαλήμ οἰκοδομου-
μένη ὡς πόλις. 'Α. Σ. 'Ιερουσαλήμ τὴν οἰκο-
δομουμένην ὡς πόλιν.⁶

יְרוּשָׁלַם יְרוּשָׁלַם יְרוּשָׁלַם. Quae juncta sibi est invicem.
O'. ἦς ἡ μετοχὴ αὐτῆς ἐπὶ τὸ αὐτό. Σ. συνά-
φειαν ἔχουσιν ὁμοῦ.⁷

4. שָׁשׁוּ עָלוּ שְׁבָטִים. Quorsum ascendunt tribus.
O'. ἐκεῖ γὰρ ἀνέβησαν αἱ φυλαί. 'Α. ἐκεῖ
[γὰρ] ἀνέβησαν σκηπτρα.⁸

לְיִשְׂרָאֵל יְעִידוּת. Ex praecepto Israelii (dato).
O'. μαρτύριον τῷ 'Ισραήλ. Σ. ἐκκλησία τῷ
'Ισραήλ.⁹

5. לְבֵית דָּוִד. Domus Davidis. O'. ἐπὶ οἶκον
Δαυίδ. "Ἐτερος" τοῦ οἴκου Δαυίδ.¹⁰

6. שָׁאַלוּ שְׁלוֹם יְרוּשָׁלַם. Salutem apprecamini τῇ
Jerusalem. O'. ἐρωτήσατε δὴ τὰ εἰς εἰρήνην

τὴν 'Ιερουσαλήμ. Σ. ἀσπάσαθε τὴν 'Ιερου-
σαλήμ.¹¹

6. שָׁלוֹם יְרוּשָׁלַם. Salvi sint qui diligunt te. O'.
καὶ εὐθηνία τοῖς ἀγαπῶσί σε. ('Α.) εὐπαθή-
σαισαν ἀγαπῶντές σε.¹² Σ. ἡρεμήσουσιν οἱ
ἀγαπῶντές σε.¹³

7. יְרוּשָׁלַם בְּחֵילָהּ. Sit salus in antemurali tuo.
O'. γενέσθω δὴ εἰρήνη ἐν τῇ δυνάμει σου.
'Α. . . ἐν προτειχίσματί σου.¹⁴ Σ. εἴη εἰρήνη
ἐν τῷ περιβόλῳ σου.¹⁵ "Ἄλλος" γένοιτο, ἡ
γενήσεται.¹⁶

יְרוּשָׁלַם בְּאַרְמֹנֹתָיָהּ. Tranquillitas in palatiis
tuis. O'. καὶ εὐθηνία ἐν ταῖς πυργοβάρεσι
σου. Σ. ἡσυχία ἐν τοῖς βασιλείοις σου.¹⁷ "Ἄλ-
λος" εὐπάθεια. "Ἄλλος" ἡρεμία.¹⁸

8. אָבְרָרָה נָפְשׁוֹם בָּךְ. Age! apprecabor salu-
tem tibi. O'. ἐλάλουν δὴ εἰρήνην περὶ σοῦ.
Σ. λαλήσω δὴ εἰρήνην ἐν σοί.¹⁹

9. אֲבַקְשָׁה. Quaeram. O'. ἐξεζητήσα. Σ. ἐκζη-
τήσω.²⁰

PSALM. CXXII (Hebr. cxxiii).

1. שִׁיר הַמַּעְלוֹת. Carmen ascensionum. O'. φῶδὴ
τῶν ἀναβαθμῶν. 'Α. Σ. ᾠσμα τῶν ἀναβάσεων.¹

2. עַד שִׁוְחַנֵּנוּ. Donec misereatur nostri. O'. ἕως

³ Chrysost. ⁴ Syro-hex. + כַּחַסְסָא ./. Deinde
Grabius juxta Psalt. Gall. pingit ✱ 'Ιερουσαλήμ. ⁵ Chry-
sost. priori interpreti continuat. ⁶ Syro-hex. ./.
+ לַאֲבֹתֵינוּ וְעַד אֲבֹתֵינוּ ./. Chrysost. affert:
"Ἐτερος" τὴν οἰκὸν, ὡς πόλιν. Theodoret., Nobil.: Σ. 'Ιερου-
σαλήμ τὴν οἰκὸν, ὡς πόλιν. ⁷ Theodoret., Nobil. Syro-
hex. + לְכָל חַסְדֵי ./. Parsons. ex Eu-
thymio affert: Schol. καθ' ἕτερον ἐρμηνευτήν ἦς ἡ συνάφεια
ὁμοῦ. ⁸ "Unus codex." Chrysost.: "Ἐτερος" ἐκεῖ ἀνέβησαν
σκηπτρα. ⁹ Syro-hex. + חַסְדֵי ./. ¹⁰ Chry-
sost. a Montefalconio praetermissus. ¹¹ Theodoret.
Sic ἕτερος apud Chrysost. Syro-hex. מַלְא מַלְא מַלְא ./.
+ מַלְא ./. ¹² Sic ἕτερος apud Chrysost. juxta ed. Savil.
Montef. ad Chrysost. εὐπαθήσαιεν edidit; in Hexaplis vero
εὐπαθήσαιεν, male praemisso καί. Cf. Hex. ad Job. iii. 26.

¹³ Theodoret. Chrysost. affert: "Ἐτερος" ἡρεμήσουσιν. Syro-
hex. Symmacho continuat: + וְעַד שָׁלוֹם ./.
¹⁴ Vat. Syro-hex. + חַסְסָא ./. Montef. ex Chry-
sost. affert: "Ἄλλος" ἐν τῷ προτ. σου. ¹⁵ Theodoret. Vat.:
Σ. ἐν τῷ π. σου. Syro-hex. + חַסְסָא ./. Chrysost.:
"Ἄλλος" ἐν τῷ π. σου. ¹⁶ Euthym. ¹⁷ Theodoret.
Chrysost. affert: "Ἐτερος" ἐν τοῖς β. σου. Syro-hex. ./.
+ חַסְסָא ./. ¹⁸ Chrysost. Suspectae
fidei est Montefalconii lectio: "Ἄλλος" ἐν ταῖς βασιλείοις σου;
neonon Euthymii testimonium: "Ἐτερος" δὲ φησιν καὶ πλοῦ-
τος ἐν τοῖς βασιλείοις σου ἄλλος δέ ἐν τοῖς περιβάλοις σου.
¹⁹ Syro-hex. + חַסְסָא ./. Chrysost. affert:
"Ἄλλος" λαλήσω εἰρήνην ἐν σοί. ²⁰ Syro-hex.
+ חַסְסָא ./.

PSALM. CXXII ¹ Syro-hex. + חַסְסָא ./.

οὐ οἰκτειρήσαι ἡμᾶς. ᾿Α. Σ. ἔως οὐ δωρήσῃται ἡμῖν.³

3. פִּירַב שְׂבַעַנִּי בַח. *Quia multum saturati sumus contemptu.* Ο'. ὅτι ἐπὶ πολὺ ἐπλήσθημεν ἐξουδενώσεως. Σ. ὅτι πολὺν ἐχορτάσθημεν ἐξευτελισμόν.³

4. רַבַּת שְׂבַעַתְּהָ לָּהּ נַפְשֵׁנִי הַלְעַג הַשְּׂאֵנָנִים הַבַּח לְנַפְשֵׁי יוֹנִים. *Multum saturata est sibi anima nostra subsannatione fastuosorum, contemptu superbiorum.* Ο'. ἐπὶ πλείον ἐπλήσθη ἡ ψυχὴ ἡμῶν, τὸ ὄνειδος τοῖς εὐθηνούσι, καὶ ἡ ἐξουδένωσις τοῖς ὑπερηφάνοις. ᾿Α. πολλὰ ἐνεπλήσθη ἡ ψυχὴ ἡμῶν τοῦ μυχθισμοῦ τῶν εὐθηνούντων, τοῦ ἐξουδενισμοῦ τῶν ὑπερηφάνων (s. ὑπερφερών).⁴ Σ. πολλῶν ἐχορτάσθη ἡ ψυχὴ ἡμῶν, ἐπιλαούντων τῶν εὐθηνούντων, ἐξευτελιζόντων τῶν ὑπερηφάνων.⁵

PSALM. CXXIII (Hebr. cxxiv).

1. לִוְיִי יְהוָה שְׂהָדָה לָנוּ. *Nisi Jova fuisset pro nobis.* Ο'. εἰ μὴ ὅτι κύριος ἦν ἐν ἡμῖν. ᾿Α.

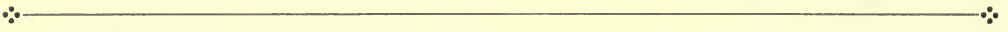
εἰ μὴ κύριος ὁς ἐγένετο ἡμῖν. Σ. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.

4. אֲנִי הַמַּיִם שֹׁטְפוּנִי גַחֲלָה עֵבֶר עַל-נַפְשֵׁנִי. *Tunc aquae obruissent nos, torrens superasset animam nostram.* Ο'. ἄρα τὸ ὕδωρ ἂν κατεπόντισεν ἡμᾶς, χεῖμαρρον διήλθεν ἡ ψυχὴ ἡμῶν. ᾿Α. . . χεῖμαρρος διήλθεν ἐπὶ ψυχῆς ἡμῶν.² ᾿Ετερος τότε ἂν τὰ ὕδατα παρέκλυσεν ἡμᾶς, ὡς φάραγξ παρελθόντα κατὰ τῆς ψυχῆς ἡμῶν.³ Σ. . . ὡς χεῖμαρροι παρελθόντα κατὰ τῆς ψυχῆς ἡμῶν.⁴

5. אֲנִי עֵבֶר עַל-נַפְשֵׁנִי הַמַּיִם הַיִּירֵוֹנִים. *Tunc superassent animam nostram aquae exaestuantis.* Ο'. ἄρα διήλθεν ἡ ψυχὴ ἡμῶν τὸ ὕδωρ τὸ ἀνυπόστατον. ᾿Ετερος τότε παρήλθον ὑπὲρ τὴν ψυχὴν ἡμῶν ὡς τὰ ὕδατα οἱ ὑπερήφανοι.⁵

PSALM. CXXIV (Hebr. cxxv).

1, 2. כְּהַר-צִיּוֹן לֹא-יָמוּט לְעוֹלָם יֵשֵׁב: יְרוּשָׁלַם. *Sicut mons Sionis, qui non vacillat, sed in aeternum perstat. Jerusalem.* Ο'. ὡς ὄρος Σιών,

² Syro-hex. **ه. ا. ه. حصلا نفم ح.** ³ Origen. Opp. T. II, p. 822, ex schedis Grabii. ⁴ Reg. unus, et Origen. ut ante, quorum uterque τοῦ μυχθισμοῦ τῶν ὀνειδιζόντων habet. Chrysost. affert: "Ἄλλος τοῦ μυχθισμοῦ (μυχθισμοῦ Sav.) τῶν ὑπερφερών. Ἄλλος ἐξουδενώσεως αὐτῶν εὐθηνούντων. Sed Montef. ad loc. notat: "Duo MSS.: "Ἄλλος δέ τοῦ μυχθισμοῦ τῶν ὀνειδιζόντων, τοῦ ἐξουδενισμοῦ τῶν ὑπερηφάνων." Summae suspicioni obnoxia est lectio ὀνειδιζόντων, quam nullus unquam interpres Graecus cum Hebr. **נִפְשֵׁי** commutavit. Commode igitur in auxilium venit Syrus noster, qui affert: ᾿Α. τοῦ μυχθισμοῦ (cf. ad Psal. ii. 4) τῶν εὐθηνούντων, τοῦ ἐξουδενισμοῦ τῶν ὑπερηφάνων (**سهم! حصلا! وقصلا!**). Nobil. tantummodo habet: ᾿Α. πολλὰ ἐνεπλήσθη. ⁵ Origen., Theodoret., Nobil. Sic *ετερος* apud Chrysost. Horum testium primus et tertius καὶ ἐξευτελιζόντων legit, repugnante Syro nostro, qui affert: **ه. م. حصلا ح. ه. ا. ه. حصلا نفم ح. حصلا!**

scriptum est... *Torrentem pertransiit anima nostra?* Sed facile solvitur, si sciamus pro hoc scriptum esse in Hebraeo: *Torrens pertransiit animam meam.*" ³ Chrysost. Symmachi manum prodere videtur mitigatio per particulam ὡς. ⁴ Syro-hex. **ه. ا. ه. ا. ه. حصلا! ح. حصلا!** (Antecedens τοῦ **ح. حصلا!**, quod interduum cum verbo singulari constituitur. Vid. Hoffmanni *Gram. Syr.* p. 351. Minus recte vertit Bugatus: *quasi torrentes pertransientes (ح. حصلا!) animam nostram.*) ⁵ Chrysost. Syro-hex. Symmacho continuat: **ح. حصلا! ه. ا. ه. ا. ه. حصلا!** Graece, *ὅτε παρήλθον τὴν ψυχὴν ἡμῶν ὡς τὰ ὕδατα οἱ ὑπερήφανοι* (s. τὰ ὑπερήφανα, ut vertit Bugat.). Montef. affert: ᾿Α. τότε παρήλθον ὑπὲρ τὴν ψυχὴν ἡμῶν ὡς τὰ ὕδατα οἱ ὑπερήφανοι. Σ. Θ. τότε παρήλθον ὑπὲρ τὴν ψυχὴν ἡμῶν τὰ ὕδατα τὰ ὑπερήφανα; tantum notans: "Has lectiones sic exhibet Martianaeus." Pro τὰ ὑπερήφανα stat Pseudo-Hieron. in Breviario: "Verbum ἀνυπόστατον apud Graecos ambiguum est, et potest sonare, quod (non) subsistat, et quod intolerabile sit. . . Pro quo et Aq. et Sym. et Theod. et omnes interpretes pari voce consentiunt, *superbas aquas, et arrogantes, pro ἀνυπόστατον* transferentes."

PSALM. CXXIII. ¹ Sio Vat., accuratius quam Nobil., qui affert: Σ. εἰ μὴ κύριος ὁς ἐγένετο ἡμῖν (ἐν ἡμῖν mendose Hieron.). ² Syro-hex. **ه. ا. ه. ا. ه. حصلا! ح. حصلا!**. Hieron. in Comment. in Ezech. xlvii. 5: "Et quomodo

οὐ σαλευθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα ὁ κατοικῶν Ἱερουσαλήμ. Σ. ὡς τὸ ὄρος Σιών ἀπεριτρεπτον, εἰς τὸν αἰῶνα οἰκοῦμενον περὶ Ἱερουσαλήμ.¹

2. וַיְהִי כִּיבִּב לְעֹמֵר. Et Jova circum populum suum. Ο'. καὶ ὁ κύριος κύκλῳ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. Ἄλλος· κύριος δὲ περὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ.²

3. כִּי לֹא יֵנָח שְׁבֵט הַשֵּׁשׁ. Nam non residetibit sceptrum improbitatis. Ο'. ὅτι οὐκ ἀφήσει [κύριος] τὴν ῥάβδον τῶν ἀμαρτωλῶν. Σ. ὅτι οὐκ ἀναπαύσεται (s. ἐπαναπαύσεται) ἡ ῥάβδος τοῦ παρανομίου.³

לִמְעַן לֹא-יִשְׁלַח הַצַּדִּיקִים בְּעֵלְתָהּ יְדֵיהֶם. Ne extendant justi ad iniquitatem manus suas. Ο'. ὅπως ἂν μὴ ἐκτείνωσιν οἱ δίκαιοι ἐν ἀνομίαις χεῖρας αὐτῶν. Ἄλλος· διὰ τοῦτο οὐκ ἐκτείνουσιν οἱ δίκαιοι εἰς ἀνομίαν χεῖρας αὐτῶν.⁴

4. הַטִּיבָהּ. Benefac. Ο'. ἀγάθυνον. Ἄλλος· ἀγαθοποιήσον.⁵

5. עֲקֹלְקִלְוֹתָם. Ad vias tortuosas suas. Ο'. εἰς τὰς στραγγαλιάς. Ἄ. διαπλοκάς. Σ. εἰς τὰς σκολιότητας αὐτῶν. Θ. διεστραμμένα.⁶

PSALM. CXXV (Hebr. cxxvi).

1. בְּשׁוּב יְהוָה אֶת-שִׁיבַת צִיּוֹן הִינְנוּ כְּחֹלְמִים. Cum reduceret Jova captivitatē Sionis, fuimus sicut somniantes. Ο'. ἐν τῷ ἐπιστρέψαι

κύριον τὴν αἰχμαλωσίαν Σιῶν, ἐγενήθημεν ὡσεὶ παρακεκλημένοι (Ἐβρ. χαλωλέμμ. Οἱ ἄλλοι ὡσεὶ ἐνυπνιαζόμενοι). Ἄλλος· ὅταν ἐπιστρέψῃ κύριος τὴν αἰχμαλωσίαν Σιῶν, ἐσόμεθα παρακεκλημένοι.³

2. רִישׁוֹ. Risu. Ο'. χαρᾶς. Ἄ. Σ. γλωσσος.³
רָנָה. Jubilatione. Ο'. ἀγαλλιάσεως. Ἄ. Ε'. αἰνέσεως. Σ. εὐφημίας.⁴

הַגְּבִירַל יְהוָה לַעֲשׂוֹת עִם-יְהוָה. Praeclare egit Jova cum illis. Ο'. ἐμεγάλυνε κύριος τοῦ ποιῆσαι μετ' αὐτῶν (Ἄ. Ο'. Θ. μετὰ τούτων⁵). Σ. μεγάλη ἐποίησε κύριος εἰς αὐτούς. Ἄ. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁶

4. כַּנְּבָרִים. Sicut torrentes in austro. Ο'. ὡς χειμάρρους ἐν τῷ νότῳ. Ἄ. ὡς καταρροίας... Σ. ὡς ὄχετους ἐν τῷ νότῳ. Ε'. ὡς ἀφείσεις...⁷

5. הַזֹּרְעִים בְּדַמְעָה בְּרִנָּה יִקְצְרוּ. Qui serunt in lacrymis, in júbilo metent. Ο'. οἱ σπείροντες ἐν δάκρυσιν, ἐν ἀγαλλιάσει θριοῦσι. Σ. ὅπου (s. οὐ) οἱ σπείροντες μετὰ δακρύων, μετ' εὐφημίας θριοῦσι.⁸

6. הַלֹּחֵץ יִלְךְ וּבָכָה נִשָּׂא מִשֵּׁב-הַזֶּרַע בֶּא-יָבֹא. Eundo it et flendo, portans tractionem (sparsionem) seminis; veniendo veniet cum júbilo, portans manipulos suos. Ο'. πορευόμενος ἐπορευέμενος καὶ ἔκλαιον, βάλλοντες (alia exempl. αἴροντες⁹) τὰ σπέρματα αὐτῶν· ἐρχόμενοι δὲ ἤξουσιν ἐν ἀγαλλιάσει,

PSALM. CXXIV. ¹ Chrysost. affert: "Eteros ἀπεριτρεπτον κ.τ.έ. Pleniorem lectionem sub nomine Symmachi ex Agellio assumpsit Montef. Cf. ad Psal. xev. 10. exx. 3. ² Chrysost. ³ Syro-hex. ه. ص. لا نأبى معجلا. In textu LXXviralis κύριος abest a Cod. Alex. et Syro-hex. ⁴ Chrysost., Reg. unus. ⁵ Idem. ⁶ Theodoret., Pseudo-Hieron. in Breviario, Nobil. Syro-hex. affert: ه. ص. لا نأبى معجلا. Cod. 281 in marg. scholium affert: εἰς τὰς πλοκάς δυσάλουτους (δυσλύτους).
PSALM. CXXV. ¹ Chrysost. Cod. 268 corrupte: "Eteroi ἐμρηνευταί· ὥσπερ οἱ πριαζόμενοι (sic). Syro-hex.: Ἄ. Σ. Ε'. ὡσεὶ ἐνυπνιαζόμενοι (هو نأبى معجلا). ² Chrysost. "Suspicio hic παρακεκλημένοι ex LXX mendose desumptum esse pro ἐνυπνιαζόμενοι. Nam Pseudo-Hieron. ait: Pro

consolati, omnes pariter editiones, somniantes, transtulerunt."—Montef. Eleganter Euseb. apud Mai. P. N. B., T. IV, p. 71: Συμφώνως οἱ πάντες φασιν· ἐγενήθημεν ὡς ἐνυπνιαζόμενοι, ἀλλ' (fort. ὅσαρ ἀλλ') οὐχ ἔσται τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν φανταζόμενοι. ³ Syro-hex. ه. ص. لا نأبى معجلا. ⁴ Theodoret., Nobil.: Ἄ. αἰνέσεως. Σ. εὐφημίας. Syro-hex. ه. ص. لا نأبى معجلا. ⁵ "Sic unus codex."—Montef. ⁶ Vat., Agell. Montef. ex Agellio falso affert: Σ. μ. ἐποίησεν ὁ κύριος ἐπ' αὐτούς. ⁷ Nobil. affert: Ἄ. καταρροίας. Σ. ὄχετους. Ε'. ἀφείσεις. Chrysost.: Ἄλλος· ὡς καταρροίας. Ἄλλος· ὡς ὄχετους. Ἄλλος· ὡς ἀφείσεις. Syro-hex. ه. ص. لا نأبى معجلا. ⁸ Idem: ه. ص. لا نأبى معجلا. ⁹ Sic Codd. III, 55, et Syro-hex. ه. ص. لا نأبى معجلا.

αἴροντες τὰ δράγματα αὐτῶν. Σ. ὁς πορευόμενος ἐπορεύετο κλαίων, φέρων ἐλκυσμόν σπέρματος, ἐρχόμενος ἦξει ἐν αἰνείσει (s. φῶθῃ), αἶρων τὰ δράγματα αὐτοῦ.¹⁰ Ε΄. πορευόμενος πορεύεται καὶ κλαίων, βαστάζων ἐπαγγελίαν σπέρματος...¹¹

οἰκῆσαι.⁴ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο΄.⁵ Ε΄. εἰκῆ ὑμῖν ἴστι τοῖς ὀρθρίζουσιν (s. οἱ ὀρθρίζοντες) ἀνίστασθαι, βραδύνουσι (s. βραδύνοντες) καθῆσθαι.⁸

PSALM. CXXXVI (Hebr. cxxxvii).

- 1. שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְשַׁלּוּמֹה. *Carmen ascensionium Salomon.* Ο΄. ὡδῆ τῶν ἀναβαθμῶν (alia empl. add. τοῦ Σολομών¹). ΄Α. Σ. ἄσμα τῶν ἀναβάσεων *Salomonis.*²
- 2. וָנוּחַ לְכֶם בְּשִׁכְבְּכֶם וּכְמוֹ מַחֲרֵי שָׁבֹתַי. *Vanum vobis est, bene mane surgentibus, tarde sedentibus.* Ο΄. εἰς μάτην ὑμῖν ἔστι τὸ ὀρθρίζειν ἐγείρεσθε μετὰ τὸ καθῆσθαι. ΄Α. εἰκῆ ὑμῖν ὀρθρίζουσι ἀνίστασθαι, βραδύνουσι καθῆσθαι.⁸ Σ. μάταιον ὑμῖν ἐξ ὄρθρου ἀνίστασθαι μετὰ τὸ

- 2. לֶחֶם הָעֵצִים. *Panem laborum.* Ο΄. ἄρτον ὀδύνης ('Εβρ. ἄσεβείν⁷). ΄Α. ἄρτον διαπονημάτων. Σ. ἄρτον κακοπαθούμενον. Θ. Ε΄. ἄρτον εἰδώλων. Σ΄. ἄρτον πλάνης.⁸
- 3. יָתֵן יְיָ יְהוָה אֹתָם דָּוָסַי. *Ita dat.* Ο΄. ἔταν δῶ. ΄Α. Σ. Ε΄. οὗτως δώσει.⁹
- 3. שָׂכָר פְּרִי הַבֶּטֶן. *Praemium est fructus uteri.* Ο΄. ὁ μισθὸς τοῦ καρποῦ τῆς γαστροῦ. "Ἐτερος" μισθὸς ὁ καρπὸς τῆς γαστροῦ.¹⁰
- 4. בְּנֵי הַיְעָרִים. *Ita sunt filii juventutis.* Ο΄. οὕτως οἱ υἱοὶ τῶν ἔκτετιναγμένων. ΄Α. οὕτως υἱοὶ ἐφηβίων.¹¹ Σ. οὕτως οἱ υἱοὶ τῆς νεότητος.¹² Θ. (ὡς βέλη ἐν χειρὶ δυνατοῦ) οὕτως υἱοὶ νεότητος.¹³ Σ΄. . . υἱοὶ μου ἠνοημένοι.¹⁴ "Ἐτερος"

¹⁰ Syro-hex. Symmacho continuat: **וַיְהִי כַּדְּהַבְּתָם**.
כָּדְּהַבְּתָם כְּהַבְּתָם כְּהַבְּתָם כְּהַבְּתָם.
¹¹ Idem: **וַיְהִי כְּהַבְּתָם**.
כְּהַבְּתָם כְּהַבְּתָם כְּהַבְּתָם.

PSALM. CXXXVI. ¹ Sic Syro-hex. cum Theodoro et paucis libris. ² Syro-hex. **וּכְמוֹ מַחֲרֵי שָׁבֹתַי**.
³ Nobil., Vat. Chrysost. affert: "Ἐτερος βραδύνουσι καθῆσθαι. Syro-hex. **וְכַדְּהַבְּתָם**.
וְכַדְּהַבְּתָם וְכַדְּהַבְּתָם.
⁴ Nobil., et Euseb. apud Mai. *P. N. B.*, T. IV, p. 73. Nobil. in fine habet εἰς τὸ οἰκῆσαι; Euseb. autem, εἰς τὸ οἰκῆσαι ἢ εἰς τὸ ὑμνήσαι (ὕμνησαι?). Correximus e Syro-hex., qui affert: **וְכַדְּהַבְּתָם**.
⁶ Syro-hex. **וְכַדְּהַבְּתָם**.
⁷ Euseb. apud Mai. *P. N. B.*, T. IV, p. 73: Τὸ 'Εβραϊκὸν τὸ ἄσεβείν (sic) ἔχει, ὅπερ καὶ ἐν ἑτέροις εἰδῶλον ἔρμηνεύεται.
⁸ Hieron. in Epist. XXXIV ad Marcellam: "Unde ad Hebraeum recurrens, inveni pro pane doloris scriptum, LEEEM AASABIM, quod Aq. interpretatus est, ἄρτον τῶν διαπονημάτων, id est, panem elaborationum; Sym. ἄρτον κακοπαθούμενον, quod exponitur, panem aerumnosum; Quinta ed. et Theod., qui in ceteris cum LXX translatoribus facit, panem idolorum; Sexta, πλάνης, id est, erroris." Nobil., Vat. afferunt: Θ. Σ. εἰδώλων. Σ΄. πλάνης; ubi pro Σ. corrigendum Ε΄. Syro-hex.: Σ. κακοπαθούμενον (כְּהַבְּתָם). Σ΄. πλάνης (כְּהַבְּתָם). Ε΄. εἰδώλων (כְּהַבְּתָם).

Cf. nos ad Psal. xv. 4, ubi κακοπαθούμενον oscitantē scripsimus. ⁹ Syro-hex. **וְכַדְּהַבְּתָם**.
¹⁰ Chrysost. ¹¹ Montef. edidit: ΄Α. ὡς περ υἱοὶ ἐφηβίων. Graeca sunt sui ipsius, ut videtur, pro Latinis Hieronymi, qui l. c. ait: "Ubi nos habemus, sicut filii exccussorum, ibi legitur, CHEN BNE ANNAURIM, quod Aquila interpretatus est, sicut filii pubertatum, Sym. et Theod., sicut filii juventutis, Sexta, ἠκόντες νοῦ, quod nos dicere possumus, exacuti sensus." Ubi manifestum est, particulam sicut non ὡς περ, sed οὕτως sonare. Pro ἐφηβίων vero, aut ἐφηβίων, aut saltem ἐφηβίων scribendum esse, quivis videt. ¹² Montef. de suo, ut videtur: Σ. ὡς περ υἱοὶ νεότητος. Nobil., Vat. afferunt: Σ. τῆς νεότητος. Syro-hex. **וְכַדְּהַבְּתָם**.
¹³ In *Catena* autem *PP. GG.*, T. III, p. 578 tam Symmacho quam Theodotiani tribuitur νεανίπτρος. ¹⁴ Theodoret., qui addit: κατὰ ταύτην δὲ καὶ ὁ Ἄκ. καὶ ὁ Σύμ. ἠρμήνευσαν. ¹⁴ Versio Sextae ad hunc diem ex incerta lectione Hieronymi tota pendeat. Montef. affert: Σ΄. ἀκόντες νοῦ (al. ἠκονήθεις νοῦ); utrumque barbare. Posteriorē scripturam ex Drusio mutuatus est, qui veteres Hieronymi editiones exscripsit. Tandem Martianeus, ex MS. Regio, ut ait, ἀκόντες νοῦ edidit. Codices, ut videtur, inter ακοντες, εκονεως, εκονεως, εκονηος fluctuant, unde Veronenses editores ἠκόντες νοῦ, ex adjectivo ἠκονής (!) ejusdem formae ac νεκονής (= νεωστὶ ἠκονήμενος), νοσο conatu, ut eorum verbis utamur, ex̄piscati eunt. At νεκονής non ex νέος et ἠκονής, sed ex νέος et ἀκονή formari, nemo ignorat. Praeterea codices, qui in priore vocabulo tantum fluctuant, in posteriore νοῦ (quod ad Hieronymi sensus reddendum extusum esse non

νιοὶ τῶν πεδητῶν.¹⁵

5. אִשְׁרֵי הַגֵּבֶר אֲשֶׁר מָלֵא אֶת-אֲשָׁפְתוֹ מִהוֹם. *Beatus vir, qui impleverit pharetram suam iis.* Ο'. μακάριος ὃς πληρώσει τὴν ἐπιθυμίαν αὐτοῦ ἐξ αὐτῶν. 'Α. Σ. μακάριος ἀνὴρ ὃς ἐπλήρωσε τὴν φαρέτραν αὐτοῦ ἐξ αὐτῶν. Θ. μακάριος ἀνὴρ ὃς πληρώσει τὴν φαρέτραν αὐτοῦ ἐξ αὐτῶν.¹⁶

בַּשַּׁעַר. *In porta.* Ο'. ἐν πύλαις. Σ'. ἐν κρίσει.¹⁷

PSALM. CXXVII (Hebr. cxxviii).

1. אִשְׁרֵי כָּל-יִרְאָה. *Beatus omnīs qui timet.* Ο'. μακάριοι πάντες οἱ φοβούμενοι. 'Α. Σ. μακάριος πᾶς ὁ φοβούμενος.¹

הַהֹלֵךְ. *Qui ambulat.* Ο'. οἱ πορευόμενοι. 'Α. ὁδεύων.²

2. יָגִיעַ בֶּפֶיךָ כִּי תֹאכַל אֲשֶׁר יִרְוֶה וְטוֹב לָךְ. *Laborem volarum tuarum quia comedes, beatus tu, et bonum erit tibi.* Ο'. τοὺς πόρους τῶν καρπῶν σου φάγεσαι, μακάριος εἶ, καὶ καλῶς σοι ἔσται. 'Α. κόπον ταρσῶν σου ὅτι φάγεσαι, μακάριος εἶ, καὶ ἀγαθόν σοι.³ Σ. κόπον χει-

ρῶν σου ἐσθίων, μακάριος ἔση, καὶ καλῶς σοι ἔσται.⁴ Θ. κόπον χειρῶν σου ὅτι φάγεσαι, μακάριος εἶ...⁵

3. פְּרִיָה. *Fruclifera.* Ο'. εὐθηνούσα. Σ. εὐκαρπία.⁶ בְּיַרְכְּתֵי בֵיתֶךָ. *In penetralibus domus tuae.* Ο'. ἐν ταῖς κλίτεσι τῆς οἰκίας σου. Σ. ἐν τοῖς ταμίειοι τοῦ οἴκου σου.⁷ 'Α. ἐν τοῖς μηροῖς... "Ἄλλος" ἐν τοῖς ἐσωτάτοις...⁸

5. וַיִּרְאֶה בְּטוֹב יְרוּשָׁלַיִם. *Et videas in prosperitate Jerusalem.* Ο'. καὶ ἴδοις τὰ ἀγαθὰ 'Ιερουσαλήμ. "Ἄλλος" καὶ ὄρα ἐν ἀγαθοῖς 'Ιερουσαλήμ.⁹

6. וַיִּרְאֶה בְּנִים בְּנֵי בְּנֵי שְׁלֹם עַל-יִשְׂרָאֵל. *Et videas filios filiorum tuorum, et salutem super Israel.* Ο'. καὶ ἴδοις υἱοὺς τῶν υἱῶν σου εἰρήνην ἐπὶ τὸν 'Ισραήλ. "Ἄλλος" καὶ ἶδε τοὺς υἱοὺς τῶν υἱῶν σου, εἰρήνην ἐπὶ τὸν 'Ισραήλ.¹⁰

PSALM. CXXXVIII (Hebr. cxxxix).

1. רַבְּתַּי. *Multum.* Ο'. πλεονάκεις. Σ. παραπληθεῖς.¹
2. גַּם לֹא-יַבְנִלּוּ לִי. *Sed non praevaluerunt mihi.* Ο'. καὶ γὰρ οὐκ ἠδυνήθησάν μοι. "Ἐτερος"

immerito suspiceris) omnes consentire, non facile crediderimus. Certe in unico quem nobis inspicere contigerit libro (Bodl., Canon. Pat. Lat. cxx), uno vocabulo exaratum est, *εκωνωνωσῶ* (sic). Dum igitur hae lites componantur, nihil commodius videbatur, quam Syri nostri vestigiis insistere, qui peropportune affert: **قَمَلٌ يَحْسَبُ**, h. e. S'. υἱὸς μου ἠγωνιζόμενος; quod, *filii mei exacui sensus*, vertere nil vetat. ¹⁵ Chrysost. Schleusner. infeliceiter tentat, *υἱὸς τῶν παιδευτῶν*. ¹⁶ Montef. ex Regio uno. Nobil. affert: 'Α. Σ. ἀνὴρ. Chrysost. "Ἐτερος μακάριος ὃς πληρώσει τὴν φ. αὐτοῦ ἐξ αὐτῶν. Hieron. l. c.: "In sequenti versu, exceptis LXX, qui aliter transtulerunt, et in Hebraeo, et in cunctis editionibus ita reperi: *Beatus vir, qui replevit pharetram suam ex ipsiis.*" Denique Syro-hex. 'Α. Σ. Ε'. τὴν φαρέτραν αὐτοῦ ἐξ αὐτῶν (**مملوءة صوم**).

¹⁷ Syro-hex. **حسب**. ο. **حسب**. ¹⁸ Syro-hex. **حسب**. ¹⁹ Idem: **حسب**. ²⁰ Sic Montef. ex Regio uno, ut videtur. Nobil.: 'Α. κόπον ταρσῶν σου. Σ. κόπον χειρῶν σου. Syro-hex. affert: 'Α. κόπον χειρῶν σου εἰ φάγεσαι (**مملوءة صوم**), quae versio ad Theo-

dotionem pertinere videtur. Psalt. Gall.: *Labores manuum tuarum quia manducabis*. ⁴ Sic Montef, qui ὁ ἐσθίων perperam dedit. Theodoret. affert: Σ. κόπον χειρῶν σου ἐσθίων. Syro-hex.: Σ. Ε'. χειρῶν σου. Hieron. in Epist. XXXIV ad Marcellam: "Symmachus, Quintaque ed. transtulerunt, *manuum tuarum*." Euthym.: *Τὴν μὲν οὖν καρποὺς τὰς χεῖρας ἐνόησαν... ἐρμηνεύοντες ὅτι τοὺς πόρους τῶν χειρῶν σου δρέψῃ, κερδανίς, μηδενὸς κωλύοντος: οὕτω γὰρ 'Ακ. καὶ Σύμ. ἐξεδεδώκεισαν.* Denique Parsons. e Cod. 268 exscripsit: Σ. κόπον χ. σου ἐσθίωντας εἶναι. δηλονότι καὶ οἱ Ὁ καρποὺς κ.τ.ε. (Corrige ex Theodoro: ἐσθίων ὡς εἶναι δῆλον, ὅτι καὶ οἱ Ὁ καρποὺς κ.τ.ε.) ⁶ Montef. Euseb. apud Mai. P. N. B., T. IV, p. 74: Οἱ λοιποὶ: κόπον χειρῶν.

⁶ Syro-hex. **حسب**. ⁷ Idem: **حسب**. ⁸ Idem: 'Α. ἐν τοῖς μηροῖς (**حسب**). Chrysost. affert: "Ἄλλος" ἐν τοῖς μηροῖς. "Ἄλλος" ἐν τοῖς ἐσωτάτοις. ⁹ Chrysost. Syro-hex. in textu: καὶ ἴδοις ἐν ἀγαθοῖς 'Ιερ. ¹⁰ Chrysost. PsALM. CXXXVIII. ¹ Syro-hex. **حسب**.

ἀλλ' οὐκ ἠδυνήθησάν μοι. "Ἐτερος ἀλλ' οὐχ ὑπερίσχυσάν μου.² "Ἄλλος καίγε. .³

3. עַל-גַּבִּי חָרְשׁוֹ חָרְשׁוֹ אֲרָבִים. *In dorso meo araverunt aratores.* Ο'. ἐπὶ τοῦ νότου μου ἐτέκταινον ('Α. Θ. ἠροτρίασαν⁴) οἱ ἀμαρτωλοί. 'Α. ἐπὶ τὸν αὐχένα (μου) ἠροτρίασαν ἀροτριῶντες.⁵ Σ. συνεχεῖς τεκταίνοντες ἐπὶ τοὺς τεκταίνοντας.⁶

(s. לְמַעַנְתָּם לְמַעַנְתָּם הָאֲרָבִים). *Longos fecerunt sulcos suos* (s. *sulcum suum*). Ο'. ἐμάκρυναν τὴν ἀνομίαν αὐτῶν. 'Α. ἐμήκρυναν πλείθρον αὐτῶν.⁷ Σ. παρέτειναν κακοῦντες.⁸ Ε'. . . τοὺς αὐλάκας αὐτῶν.⁹

4. קָצַץ עֲבוֹת רֶשָׁעִים. *Concidit funes impiorum.* Ο'. συνέκοψεν αὐχένας ἀμαρτωλῶν. 'Α. κατέκοψε βρόχους ἀσεβῶν. Σ. κατέκοψε βρόχους παρανόμων.¹⁰ Θ. κλοιούς.¹¹ Ε'. κλοιούς ἀνόμων.¹²

5. וַיִּסְגּוּ אָחֹר. *Et recedant retrorsum.* Ο'. καὶ ἀποστραφήτωσαν εἰς τὰ ὀπίσω. "Ἄλλος ἀνατραπήτωσαν εἰς τὰ ὀπίσω.¹³

6. וַיִּשָּׂא שְׁלֵף יָבֵשׁ. *Quod priusquam evellat* (aliquis), *arescit.* Ο'. ὅς πρὸ τοῦ ἐκσπασθῆναι

(alia exempl. ἐξανθῆσαι¹⁴) ἐξηράνθη. 'Α. ὁ ἀρχῆθεν ἀνέβαλεν ἐξηράνθη.¹⁵ Σ. ὅς πρὸ τοῦ ἐκκαυθῆσαι ἐξηράνθη.¹⁶ Θ. Ε'. ἐκσπασθῆναι. Σ'. ἐκστερεῶσαι.¹⁷

7. כִּפּוֹ. *Volam suam.* Ο'. τὴν χεῖρα αὐτοῦ. "Ἄλλος: τὴν δράκα αὐτοῦ.¹⁸

וַיִּצְנֹן. *Sinum suum.* Ο'. τὸν κόλπον αὐτοῦ. 'Α. Ε'. *complexionem brachii sui.*¹⁹

PSALM. CXXIX (Hebr. cxxx).

1. הִרְחִיב לִי יְהוָה יְהוָה אֱלֹהֵי יְהוָה. *De locis profundis invoco te, Jona.* Ο'. ἐκ βαθέων ἐκέκραξά σοι, κύριε. 'Α. ἐκ βαθέων ἐπεκαλεσάμην σε, κύριε. Σ. ἐκ βαθυτάτων ἐκάλεσά σε, κύριε. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο', ἐκέκραξά σε, κύριε. Ε'. Σ'. ἐκέκραξά σε, κύριε.¹

4, 5. לִמְעַן תִּירָא: קִיַּיִתִּי יְהוָה. *Ut timearis. Exspecto Jonam.* Ο'. ἔνεκεν τοῦ ὀνόματός σου ὑπέμεινά σε, κύριε. 'Α. ἔνεκεν φόβου ὑπέμεινα κύριον.² (Σ.) ἔνεκεν νόμου διέμεινα κύριον. (Θ.) ἔνεκεν τοῦ νόμου σου. . .³ Ε'.

² Chrysost.

³ *Catena PP. GG.*, T. III, p. 591.

⁴ Theodoret.

⁵ Syro-hex. . .

⁶ Idem: . . .

Ad 220. Bugato conjuncti, cf. Hex. nostra ad 4 Reg. xix. 24.

⁷ Syro-hex. Aquilae continuat: . . .

⁸ Pro . . .

⁹ Syro-hex. . .

¹⁰ Sic Euseb. apud Mai. *P. N. B.*, T. IV, p. 75.

¹¹ Syro-hex. affert: 'Α. Σ. βρόχους παρανόμων

(. . .). Theodoret.: 'Α. Σ. βρόχους. "Unus Reg. habet βρόχον."—*Montef.*

¹² Theodoret. Euseb. ibid. Nobil., Syro-hex.: Ε'. κλοιούς

(. . .). Chrysost. Cod. 268 affert: "Ἄλλος ἀνατραπήτωσαν εἰς τὰ ὀπίσω οἱ τὴν Σιών πολεμοῦντες.

Ubi haec, οἱ τὴν Σ. πολεμοῦντες, ad enarrationem Theodoretī pertinent.

¹⁴ Sic Codd. . . in marg. omnes. Syro-hex. in textu: . . . Theodoret. apud Nobil.: "Ἐνα τῶν ἀντιγράφων οὐκ ἐξανθῆσαι ἔχει, ἀλλὰ ἐκσπασθῆναι.

¹⁵ Nobil. Syro-hex. affert: 'Α. ὁ (s. ὅς) ἀρχῆθεν ἀνέβαλεν

ἐξηράνθη (. . .). ¹⁶ Idem:

. . . cum scholio: " . . .

. . . Hinc Lexica Syriaca augeri possunt. Nobil. affert: Σ. ἐκκαυθῆσαι.

¹⁷ Nobil. ¹⁸ Chrysost. ¹⁹ Syro-hex. . . Fortasse τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ. Cf. Hex. ad Jesai. xlix. 22.

PSALM. CXXIX. ¹ Nobil.

² Sic ἄλλος apud Chrysost. Theodoret.: ἀντὶ τοῦ ὀνόματος, ὁ μὲν 'Α. καὶ ὁ Θ. φόβον ἠρμήνευσαν, ὁ δὲ Σ. νόμον.

Aliter Hieron. in Epist. ad Sun. et Fret. 78: "Dicitis vos in Graeco invenisse, propter nomen tuum; et nos confitemur plura exemplaria [hodierna ad unum omnia cum Syro-hex.] sic reperiri. Sed quia veritati studemus, quid in Hebraeo sit, simpliciter debemus dicere. Pro nomine, sive lege, apud eos legitur

THIRA, quod Aquila interpretatus est φόβον, timorem; Sym. et Theod. νόμον, id est, legem, putantes THORA, propter literarum similitudinem Jod et Vau, quae tantum magnitudine distinguuntur. Quinta editio, terrorem, interpretata est; Sexta, verbum."

³ Praeter Theodoret. et Hieron. Chrysostomus affert: "Ἄλλος ἔνεκεν νόμου ὑπέμεινα (s. διέμεινα) κύριον; quorum lectionum illum Theodotius, hanc Symmacho ex conjectura vindicavimus. Syro-hex. affert:

ὅπως ἐπίφοβος ἔσῃ. προσεδόκησα τὸν κύριον.⁴
(S'.) ἔνεκεν τοῦ γνωσθῆναι τὸν λόγον σου...⁵

5. **קִנְיָתָה נַפְשִׁי וְלִבְרָבּוֹ הוֹחֲלָתִי.** *Expectat anima mea, et verbum ejus praestolor.* Ὁ. ὑπέμεινεν ἢ ψυχὴ μου εἰς τὸν λόγον σου. ἤλπισεν. 'A. ὑπέμεινεν ἢ ψυχὴ μου, καὶ τὸ ῥῆμα αὐτοῦ ἔκαραδόκησα.⁶ (E'.) προσεδόκησεν ἢ ψυχὴ μου τῷ ῥήματι αὐτοῦ...?

6. **נַפְשִׁי לְאֲדֹנָי מְשַׁמְרִים לְבַקֵּר שְׁמַרְיִם לְבַקֵּר.** *Anima mea Dominum (exspectat) plus quam vigiles (exspectant) tempus matutinum, vigilantes usque ad tempus matulinum.* Ὁ. (ἤλπισεν) ἢ ψυχὴ μου ἐπὶ τὸν κύριον, ἀπὸ φυλακῆς πρωΐας μέχρι νυκτός. 'A. ψυχὴ μου εἰς κύριον ἀπὸ φυλασσόντων τὴν πρωΐαν...⁸ Σ... ἀπὸ φυλακῆς πρωΐης ἕως φυλακῆς πρωΐης.⁹

7. **עֲסִיְיָהָ.** *Apud Jonam.* Ὁ. παρὰ τῷ κυρίῳ. *Alia exempl. παρὰ τοῦ κυρίου.*¹⁰

PSALM. CXXX (Hebr. cxxxi).

1. **שִׁיר הַמַּעְלוֹת לְדָוִד.** *Carmen ascensionum Davidi.* Ὁ. ᾠδὴ τῶν ἀναβαθμῶν (τοῦ Δαυίδ'). 'A. Σ. ᾠσμα τῶν ἀναβάσεων τοῦ Δαυίδ.²

וְלֹא־רָמוּ. *Neque efferunt se.* Ὁ. οὐδὲ ἐμετεωρίσθησαν. 'Αλλος: οὐδὲ ὑψώθησαν.³

בְּגִדְלוֹתַי. *In magnis.* Ὁ. ἐν μεγάλοις. 'A. Ὁ.

ἐν μεγαλώσυνας.⁴ Σ. ἐν μεγαλειότησιν.⁵

1. **וּבְנִפְלְאוֹתַי מִיּוֹצֵא.** *Et in mirabilibus prae me.* Ὁ. οὐδὲ ἐν θαυμαστοῖς ὑπὲρ ἐμέ. Σ. Ὁ. οὐδὲ ἐν ὑπερβάλλουσιν ὑπὲρ ἐμέ.⁶

2. **אֵלֵינוּ אֲמָן וְיָשִׁיב אֵלֵינוּ אֲמָן.** *Sed composui et composcui animam meam, sicut ablactatus apud matrem suam; sicut ablactatus est in me anima mea.* Ὁ. εἰ μὴ ἐταπεινοφρόνουν, ἀλλὰ ὑψωσα τὴν ψυχὴν μου, ὡς τὸ ἀπογεγαλακτισμένον ἐπὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, ὡς ἀνταποδώσεις ἐπὶ τὴν ψυχὴν μου. 'A. εἰ μὴ προσέθηκα καὶ κατεσιώπησα ψυχὴν μου, ὡς ἀπογεγαλακτισμένος ἐπὶ μητέρα αὐτοῦ, ὡς ἀπογεγαλακτισμένου ψυχῆ μου ἐπ' ἐμέ.⁷ Σ. εἰ μὴ ἐξίσωσα καὶ ὁμοίωσα τὴν ψυχὴν μου ἀπογεγαλακτισθέντι πρὸς μητέρα αὐτοῦ, οὕτως ἀνταποδοθεὶ τῇ ψυχῇ μου.⁸

PSALM. CXXXI (Hebr. cxxxii).

1. **שִׁיר הַמַּעְלוֹת.** *Carmen ascensionum.* Ὁ. ᾠδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. 'A. Σ. ᾠσμα τῶν ἀναβάσεων.¹

עֲנֹתַי. *Molestiae ejus.* Ὁ. τῆς πραότητος ('A. κακουχίας. Σ. κακώσεως. E'. ταπεινώσεως²) αὐτοῦ.

2. **לְאַחֲרַי.** *Potenti.* Ὁ. τῷ θεῷ. 'A. τῷ δυνίστη. Σ. τῷ ὠραίῳ.³

♣ **וְיִשְׂכַח שְׁמִי.** ⁴ Sic ἄλλος apud Chrysost. Nobil. affert: E'. ὅπως ἐπίφοβος ἔσῃ. Cf. Hieron., ut supra. Montef. sine auctore affert: E'. ἐπι φόβου. ⁵ Ἔτερος apud Chrysost. Videtur esse Sextus interpres. ⁶ Nobil., et sine nom. Chrysost. ⁷ Ἄλλος apud Chrysost. Quintae editionis continuatio esse videtur. ⁸ Nobil. ⁹ Syro-hex. **וְיִשְׂכַח שְׁמִי חַסְדֵּי חַסְדֵּי חַסְדֵּי.**

♣ **וְיִשְׂכַח שְׁמִי.** ¹⁰ Sic Syro-hex. in textu; in marg. autem: παρὰ τῷ κυρίῳ.

PSALM. CXXX. ¹ Sic Syro-hex., et sub obelo Psalt. Gall., invitis libris Graecis. ² Syro-hex. ³ Chrysost. ⁴ Theodoret. Aquilae, Nobil. Theodotioni lectionem ascribit. ⁵ Theodoret., Nobil. ⁶ Theodoret., qui Symmacho tantum tribuit. Chrysost.: "ἄλλος: ἐν μεγαλειότησιν, οὐδὲ ὑπερβάλλουσιν ὑπὲρ ἐμέ. Nobil. Theodotioni continuat: οὐδὲ ὑπερβ. ὑπὲρ ἐμέ. ⁷ Syro-hex. ⸁.

♣ **וְיִשְׂכַח שְׁמִי חַסְדֵּי חַסְדֵּי חַסְדֵּי.** (Pro 'יהי' nescio an Aquila legerit 'יהי'.) ⁸ Theodoret., Nobil., et Colb. σιχηρῶς scriptus. Nobil. male ἔξισωσα pro ἐξίσωσα legit, ut apud Theodoret. quoque olim edebatur. In *Catena P.P. GG.*, T. III, p. 604 legitur: Σ. εἰ μὴ ἐξίσωσα καὶ ἔξωμοίωσα — πρὸς μητρὸς αὐτοῦ, κ.τ.ε. Tandem Syro-hex.

וְיִשְׂכַח שְׁמִי חַסְדֵּי חַסְדֵּי חַסְדֵּי. (ἐξίσωσα) **וְיִשְׂכַח שְׁמִי חַסְדֵּי חַסְדֵּי.** (πρὸς μητέρα) **וְיִשְׂכַח שְׁמִי.** Praeter has lectiones Montef. affert: "ἄλλος: ἀνταποδοθῆ ἢ ψυχῆ μου, ex Colb. σιχηρῶς scripto, ut videtur.

PSALM. CXXXI. ¹ Syro-hex. in textu: Τῷ Δαυὶδ συνετῷ (**וְיִשְׂכַח שְׁמִי**); in marg. autem: 'Ο 'Εβραῖος' ᾠδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. 'A. Σ. ᾠσμα τῶν ἀναβάσεων. ² Nobil. Syro-hex. affert: 'A. τῆς κακουχίας αὐτοῦ (**וְיִשְׂכַח שְׁמִי**).

³ Idem: **וְיִשְׂכַח שְׁמִי.** ⸁.

4. לְעִפְפֵי תַנּוּמָה. *Palpebris meis dormitationem.* Ο. καὶ τοῖς βλεφάροις μου νυσταγμὸν, † καὶ ἀνάπασιν τοῖς κροτάφοις μου.⁴ Οὗτος ὁ στίχος οὐκ ἔκειτο ἐν τῷ τετρασελίδῳ. Παρὰ τῷ Θεοδοτίωνι μόνῳ ἀντὶ τοῦ, τοῖς βλεφάροις μου, ἔκειτο, τοῖς κροτάφοις μου νυσταγμὸν ἐν δὲ τῷ ὀκτασελίδῳ παρὰ μόνους τοῖς Ο' ἔκειτο ὀβελισμένον.⁵
6. בְּשָׂרֵי. *In agris.* Ο. ἐν τοῖς πεδίοις. 'Α. Σ. ἐν χώρῃ. Ε'. ἐν ἀγρῶ.⁵
7. לְמִשְׁכְּנֹתָיו. *In habitacula ejus.* Ο. εἰς τὰ σκηνώματα αὐτοῦ. Σ. εἰς τὴν σκηνωσιν αὐτοῦ.⁶
- לְהֵדֵם רַגְלָיו. *Ad scabellum pedum ejus.* Ο. εἰς τὸν τόπον οὗ ἔστησαν οἱ πόδες αὐτοῦ. 'Α. Σ. τῷ ὑποποδῖα τῶν ποδῶν αὐτοῦ.⁷
8. עֵזָי. *Roboris tui.* Ο. τοῦ ἀγιάσματός σου. 'Α. Σ. τοῦ κράτους σου.⁸ "Ἐτερος" τῆς ἰσχύος σου. "Ἄλλος" τοῦ κράτους σου.⁹
9. יִלְבְּשׁוּ. *Induant.* Ο. ἐνδύσονται. "Ἐτερος" ἀμφιεσθήτωσαν. "Ἄλλος" ἐνδυσάσθωσαν.¹⁰
10. אַל־תִּשֶׁב פְּנֵי מַשְׁיָחָה. *Ne repellas faciem uncti tui.* Ο. μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπον τοῦ χριστοῦ σου. 'Α. μὴ ἐπιστρέψῃς πρόσωπον χριστοῦ σου. Σ. μὴ ἀποστραφῆς τὸ πρόσωπον τοῦ χριστοῦ σου. Θ. μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπον χριστοῦ σου.¹¹
15. יִיְדֶהָ בְּרֵךְ אֲבִירָה. *Cibus ejus benedicendo*

benedicam. Ο. τὴν θήραν (alia exempl. χήραν¹²) αὐτῆς εὐλογῶν εὐλογήσω. 'Α. ἐπιστισμὸν αὐτῆς εὐλογῶν εὐλογήσω.¹³ Σ. τὴν σίτησιν αὐτῆς εὐλογῶν εὐλογήσω.¹⁴ Θ. Ε'. ὁμοίως τοῖς Ο'.¹⁵

16. יִרְנְנוּ יְרִנָּה. *Jubilando jubilabunt.* Ο. ἀγαλλιᾶσαι ἀγαλλιᾶσονται. 'Α. αἰνέσει αἰνέσουσιν. Σ. εὐφημούντες εὐφημήσουσι.¹⁶
18. יְנִירָה. *Diadema ejus.* Ο. τὸ ἀγίασμά μου. 'Α. ἀφόρισμα αὐτοῦ.¹⁷ Σ. ὁ ἀγίασμός αὐτοῦ.¹⁸ "Ἄλλος" τὸ ἀφορισμένον αὐτοῦ.¹⁹

PSALM. CXXXII (Hebr. cxxxiii).

1. לְדָוִד. Ο. ✕ τῷ Δαυίδ.¹
- הִנֵּה יְהוָה טוֹב וְיִהְיֶה נֶעִים. *Ecce! quam bonum et quam jucundum.* Ο. ἰδοὺ δὴ τί καλὸν, ἢ τί τερπνόν. "Ἄλλος" ἰδοὺ τί ἀγαθόν, καὶ τί καλόν.²
2. בְּשֶׁמֶן הַטּוֹב עַל־הָרֹאשׁ יֵרֵד עַל־הַיֶּקֶן וְקַן־אֲזָרָן. *Sicut oleum eximium super caput, descendens super barbam, barbam Aaronis, quod (s. quae³) descendit super oram vestium ejus.* Ο. ὡς μύρον ἐπὶ κεφαλῆς τὸ καταβαῖνον ἐπὶ πώγωνα, τὸν πώγωνα τὸν 'Ααρὸν, τὸ καταβαῖνον ἐπὶ τὴν ὄαν τοῦ ἐνδύματος αὐτοῦ. 'Α. ὡς ἔλαιον ἀγαθὸν ἐπὶ τῆς κεφα-

⁴ Nobil., Vat. Syro-hex. sine obelo affert: ἢ ἀνάπασιν κ.τ.έ. ⁵ Nobil. E contrario Syrus affert: 'Α. ἐν ἀγρῶ (حصلا). ⁶ Syro-hex. ✕ بعصلا. ⁷ Idem: ✕ بعصلا. Cf. Psal. xviii. 5 in Syro-hex. ⁸ Idem: ✕ بعصلا. ⁹ Chrysost. ¹⁰ Idem. ¹¹ Nobil., Vat. Ad Aquilam Nobil. habet τὸ πρ. τοῦ χρ. σου, ut recens manus correxit in Vat. Ad Theodotionem Nobil. affert τοῦ χρ. σου, et sic ex corr. Vat. ¹² Lectio χήραν (Psalt. Gall. et Rom. viduam) hodie legitur in Cod. Alex., et paucis aliis, invito Syro-hex. Hieron. in Quaest. Hebr. in Genes. (Opp. T. III, p. 369): "Verbum SEDA, quod hic (Gen. xlv. 21) omnes ore consono ἐπιστισμὸν, id est, cibaria, vel sitarcia interpretati sunt, in Psalterio quoque habetur. Ubi enim nostri legunt, Viduam ejus benedicens benedicam . . . in Hebraeo habet SEDA, id est, cibaria ejus." ¹³ Nobil. Chrysost.: "Ἐτερος τὸν ἐπιστι-

τισμὸν. ¹⁴ Theodoret., Nobil. ¹⁵ Nobil. ¹⁶ Idem. Syro-hex. affert: 'Α. Σ. αἰνέσει αἰνέσουσιν (سبحوا بحمدهم). ¹⁷ Syro-hex. ✕ بعصلا. Chrysost.: "Ἄλλος" ἀφόρισμα αὐτοῦ. ¹⁸ Nobil. Syro-hex. ✕ بعصلا. ¹⁹ Chrysost. Schleusner. in *Opusc. Crit.* p. 255: "Si fides habenda est anonymo commentatori in *Catena PP. GG.*, T. III, p. 616, Hebraicum ירד ab incerto interp. per τὸ κέρας αὐτοῦ translatum est." Commentator est Chrysost., qui ait: τὸ ἀγίασμα ἕτερος τὸ κέρας εἶπεν; ubi legendum videtur ἐτέρως, aliter. Cf. v. 17.

PSALM. CXXXII. ¹ Psalt. Gall. ✕ David: "Sic sine aster. Cod. Alex. et Syro-hex. ² Chrysost. Interpres est Aquila, ut videtur. ³ Sic Rosenmueller., alii, invito Syro-hex., qui scholium habet: "De unguento dicit, et non de barba."

λῆς, καταβαῖνον ἐπὶ τὸν πάγονα, τὸν πάγονα
'Ααρὼν, τὸ καταβαῖνον ἐπὶ στόμα ἐνδυμάτων
αὐτοῦ.⁴ Σ. ὡς τὸ μύρον τὸ κάλλιστον ἐπὶ κε-
φαλήν, καταρρέον ἐπὶ πάγονα τὸν 'Ααρὼν, τὸ
καταρρεύσαν ἐπὶ τὴν ὄαν τῶν περιμέτρων ἐν-
δυμάτων αὐτοῦ.⁵ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁶

PSALM. CXXXIII (Hebr. cxxxiv).

2. קָדְשׁ. *Ad sacrarium.* Ο'. εἰς τὰ ἅγια. Σ.
ἅγιος. "Ἄλλος ἁγιασμένως. "Ἄλλος ἁγια-
σμένα.¹

PSALM. CXXXIV (Hebr. cxxxv).

3. כִּי טוֹב. *Quia bonus est.* Ο'. ὅτι ἀγαθός. "Ἀλ-
λος ὅτι χρηστός.¹

כִּי נָעִים. *Quia jucundum est.* Ο'. ὅτι καλόν.
'Α. ὅτι εὐπρεπές. Θ. ὅτι ἡδύ. Σ. ὁμοίως
τοῖς Ο'.²

4. וְיִשְׂרָאֵל לְסֻכָּתוֹ. *Israel in peculium suum.*
Ο'. 'Ισραὴλ εἰς περιουσιασμὸν ἑαυτοῦ. Σ. καὶ
τὸν 'Ισραὴλ εἰς ἐξάιρετον ἑαυτοῦ.³

5. כִּי יָהִי כִּי-גִדּוֹל כִּי-דַעְתִּי יְהוָה. *Quia ego novi
quod magnus est Jova.* Ο'. ὅτι ἐγὼ ἔγνωκα
ὅτι μέγας ὁ κύριος. "Ἄλλος οἶδα γὰρ ὅτι μέ-
γας ὁ κύριος.⁴

7. מִיַּעַל הָאָרֶץ. *Qui ascendere*

facit nubes ab extremitate terrae. Ο'. ἀνάγων
νεφέλας ἐξ ἐσχάτου τῆς γῆς. "Ἄλλος ἀναβι-
βάζων. "Ἄλλος ἀνασπᾶ ἀπ' ἄκρων. "Ἄλλος
ἐκ τελέσματος.⁵

7. מוֹצֵי. *Educens.* Ο'. ὁ ἐξάγων. 'Α. Ε'. Σ'.
ἐξάγων. Σ. προφέρων. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁶

מֵאֲרוֹנָיו. *E thesauris suis.* Ο'. ἐκ θησαυρῶν
αὐτοῦ. Οἱ Γ'. Ε'. Σ'. αὐτῶν.⁷

12. יִשְׂרָאֵל. *Israeli.* Ο'. 'Ισραήλ. Ο'. Οἱ Γ'.
τῷ 'Ισραήλ.⁸

13. זְכָרְךָ. *Memoria tua.* Ο'. καὶ τὸ μνημόσυνόν
σου. "Ἄλλος ἡ ἀνάμνησίς σου.⁹

18. כִּימֹתֵיהֶם יְהוָה וְיִהְיוּ עֲשִׂיהֶם. *Similes iis sunt qui
faciunt ea.* Ο'. ὅμοιοι αὐτοῖς γέγοντο οἱ ποι-
οῦντες αὐτά. Σ. ὡς αὐτὰ γέγοντο οἱ ποιοῦντες
αὐτὰ, (καὶ πᾶς ὁ πεποισθὼς αὐτοῖς).¹⁰

כֹּל אֲשֶׁר-בִּטְחָה בְּיָהֵם. *Omnis qui confidit eis.*
Ο'. καὶ πάντες οἱ πεποισθότες ἐπ' αὐτοῖς. 'Α.
πᾶς ὃς πέποιθεν ἐπ' αὐτοῖς. Σ. πᾶς ὁ πεποι-
θὼς αὐτοῖς. Θ. καὶ πάντες οἱ ἐλπίζοντες ἐπ'
αὐτά. Ε'. πᾶς ὃς ἐλπίζει ἐπ' αὐτοῖς. Σ'. πᾶς
ὁ ἐλπίζων ἐπ' αὐτά.¹¹

PSALM. CXXXV (Hebr. cxxxvi).

6. לְרוֹנֵה עַל-הַמַּיִם. *Expandenti terram
super aquas.* Ο'. τῷ στερεώσαντι τὴν γῆν ἐπὶ
τῶν ὑδάτων. "Ἄλλος τῷ πιλήσαντι τὴν γῆν
παρ' ὕδασι.¹

⁴ Nobil., Vat. Theodoret. affert: 'Α. στόμα ἐνδυμάτων. Syro-hex.: 'Α. Σ. ὡς ἔλαιον ἀγαθόν (כַּסְפִּי חֶמְלָה). Idem: 'Α. ἐπὶ στόμα ἐνδυμάτων αὐτοῦ (כַּסְפִּי חֶמְלָה). ⁵ Nobil., Vat. In fine Vat. habet, τῶν περιμέτρων αὐτοῦ ἐνθ. αὐτοῦ; Nobil. vero, τῶν περιμέτρων αὐτοῦ, notans: Alius, ἐνδυμάτων αὐτοῦ. Verba ἐνδυμάτων αὐτοῦ ne pro mera glossa habeamus, vetat Syrus noster, qui affert: Σ. τῶν περιμέτρων ἐνδυμάτων αὐτοῦ (כַּסְפִּי חֶמְלָה). ⁶ Nobil.

PSALM. CXXXIII. ¹ Syro-hex. כַּסְפִּי חֶמְלָה. Chry-
sost. affert: "Ετερος ἅγιος. "Ἄλλος ἁγιασμένως. Montef.
addit: "Ἄλ. ἁγιασμένα, ex Regio, ut videtur.

PSALM. CXXXIV. ¹ Chrysost. ² Nobil., Vat. Chry-
sost.: "Ἄλλος ὅτι εὐπρεπές. "Ἄλλος ὅτι ἡδύ. Montef. Aquilae

tantum lectionem habet. Minus probabiliter Syro-hex.: Σ. ὅτι εὐπρεπές (כַּסְפִּי חֶמְלָה). Cf. ad Psal. xv. 6, 11.

³ Theodoret. ⁴ Reg. unus. ⁵ Chrysost. Pro ἀνασπῆ
scribi potest ἀνασπῶν ex *Catena PP. GG.*, T. III, p. 635.
Praeterea Montef. ex MSS., ut videtur, affert: "Ἄλ. τε-
λέσματος; quam lectionem a praecedenti, "Ἄλλος ἔκ τελέσματος,
fluxisse recte opinatur Kreyszigius. ⁶ Sic Nobil., quem
male excipit Montef.: 'Α. Ο'. Ε'. Σ'. ὁ ἐξάγων. ⁷ No-
bil. ⁸ Nobil., Vat. ⁹ Chrysost. Est fortassé
Symmachi. Cf. ad Psal. vi. 6. ¹⁰ Euseb. apud Mai.
P. N. B., T. IV, p. 81. ¹¹ Nobil.

PSALM. CXXXV. ¹ Chrysost. "Reg. autem unus ex
Chrysost. habet τῷ πελήσαντι. Coislin. 48 hanc lectionem
Symmacho tribuit."—*Montef.* Cod. 268 et duo Chry-

7. אֲוִרִים גְּדֹלִים. *Lumina magna.* Ο. φῶτα μεγάληα. Θ. τὰ ἄστρα. ᾿Α. Σ. ὁμοίως τοῖς Ο᾿.²
8. לְמַמְשַׁלְתַּי בַּיּוֹם. *Ad dominium in die.* Ο. εἰς ἐξουσίαν τῆς ἡμέρας. Σ. ἐπικρατεῖν τῆς ἡμέρας.³
12. גְּטוּיָהּ. *Extenso.* Ο. ὑψηλῶ. ᾿Α. Σ. ἐκτεταμένηφ.⁴
13. לְגִוְרִים. *In segmenta.* Ο. εἰς διαιρέσεις. ᾿Α. εἰς ἀπομήματα. Σ. εἰς τομάς.⁵ ᾿Αλλος· εἰς τμήματα.⁶
14. בְּתוֹכָהּ. *In medio ejus.* Ο. διὰ μέσου αὐτῆς. ᾿Ο᾿ Ἐβραῖος· ἐν μέσφ αὐτῆς.⁷
25. נָתַן לֶחֶם. *Qui dat panem.* Ο. ὁ διδούς τροφῆν. ᾿Αλλος· ὃς δίδωσιν ἄρτον. ᾿Αλλος· διδούς ἄρτον.⁵
27. ÷ *Confitemini Domino dominorum; quoniam in aeternum misericordia ejus :.*⁹

PSALM. CXXXVI (Hebr. cxxxvii).

1. ÷ Ο᾿. τῶ Δαυὶδ Ἱερεμίου 4.¹
2. עַל־עֲרָבִים. *Super salices.* Ο. ἐπὶ ταῖς ἰτέαις. ᾿Α. ἐπὶ τῶν ὀμαλῶν.²
- תְּלִינֵנו כְּנֹדֵרוֹתֵינוּ. *Suspendimus citharas nostras.*

sostomi codd. habent τῶ πεδήσαντι. ² Nobil. ³ Sic ἔτερος apud Chrysost. Syro-hex.: Σ. ἐπικρατεῖν (حجاسم). ⁴ Syro-hex. ε. חסלס. Cf. Hex. ad Deut. iv. 34. ⁵ Nobil. ⁶ Chrysost. Videtur esse mera varietas lectionis Aquilae. ⁷ Syro-hex. חסלס. ⁸ Chrysost. Montef. ex duobus Regis priorem lectionem Aquilae, posteriori Symmacho tribuit. Syro-hex. affert: ᾿Α. ἄρτον (חסל). ⁹ Sic Psalt. Gall., in invitis libris Graecis. Psalt. Rom. affert: *Confitemini Domino dominorum, quoniam bonus; quoniam etc.* Syro-hex. sine obelo: *Confitemini Domino, quoniam bonus; quoniam etc.*

PSALM. CXXXVI. ¹ Obelus est in Psalt. Gall. Syro-hex.: Τῶ Δαυὶδ ἀλληλουΐα διὰ Ἱερεμίου, ἀνεπίγραφος παρ᾿ Ἐβραῖοις. Nobil. scholium affert: *Eis τὸ Εὐσεβίου, τῶ Δαυὶδ, μόνον ἐπεγράφτο· καὶ ἔξω, ἀνεπίγραφος παρὰ τοῖς Γ᾿, ἐν τῶ ὀκτασελίδφ ὁμοίως, τῶ Δαυὶδ, ἐπεγράφτο παρὰ μόνους τοῖς Ο᾿.* Theodoret.: *Ὀδτος ὁ ψαλμὸς ἀνεπίγραφος παρ᾿ Ἐβραῖοις· θρασὺ δέ τινας πρᾶγμα τετολμηκότες ἐπέγραψαν, τῶ Δαυὶδ διὰ*

Ο᾿ ἐκρεμάσαμεν τὰ ὄργανα ἡμῶν. ᾿Α. ἐκρεμάσαμεν κιθάρas ἡμῶν. Σ. ἐκρεμάσαμεν τὰς λύρας ἡμῶν.³

3. וְתוֹלְדֵינוּ שִׂמְחֵנוּ. *Et vexatores nostri laetitiam.* Ο. καὶ οἱ ἀπαγαγόντες ἡμᾶς ὕμνον. Σ. καὶ οἱ καταλαζονεύμενοι ἡμῶν εὐφροσύνην.⁴
6. וְאִם־לֹא־יִשְׂרָאֵל־עָלֵינוּ יִשְׂרָאֵל־עָלֵינוּ. *Si non exexero Jerusalem supra summum gaudium meum.* Ο. ἐὰν μὴ προανατέξωμαι τὴν Ἱερουσαλὴμ ὡς ἐν ἀρχῇ τῆς εὐφροσύνης μου. ᾿Α... ἐπὶ κεφαλῆν εὐφροσύνης μου. Σ... ἐν ἀρχῇ εὐφροσύνης (μου). Θ. Ἐ᾿. ᾿Σ᾿. ὁμοίως τοῖς Ο᾿.⁵ Aliter: ᾿Α. ἐὰν μὴ ἀναγάγω Ἱερουσαλὴμ ἐν ἀρχῇ εὐφροσύνης μου.⁶
7. הַיְיָ בְּדָם. *In damnum filiorum Edom.* Ο. τῶν υἱῶν Ἐδῶμ. ᾿Ἐτερος· τοῖς υἱοῖς Ἐδῶμ.⁷
- עַד הַיְסוּד בָּהּ. *Usque ad fundamentum in ea.* Ο. ἕως τῶν θεμελίων αὐτῆς. Aliud exempl. ἕως οὗ ὁ θεμέλιος ἐν αὐτῇ.⁸ Σ. ἕως τοῦ θεμελίου αὐτῆς.⁹
8. הַיְשָׁדִים. *Vastata.* Ο. ἡ ταλαίπωρος. ᾿Α. ἡ προνομιευμένη. Σ. ἡ ληστρίς. Θ. ἡ διαρπασθησομένη.¹⁰
- שָׂפָנוּ לְנַפְשֵׁנוּ. *Quod intulisti nobis.* Ο. ὁ ἀνταπέδωκας ἡμῖν. ᾿Αλλος· ὁ προεποίησας ἡμῖν.¹¹

Ἱερεμίου. ² Syro-hex. حاسل. ³ Reg. unus. Chrysost. κιθάρas et λύρας sine nominibus affert. Syro-hex.: ᾿Α. κιθάρas (كثارات) ἡμῶν. ⁴ Syro-hex. ه. حاسل. Chrysost. affert: ᾿Αλλος· οἱ καταλαζονεύμενοι ἡμῶν. ⁵ Nobil. ⁶ Syro-hex. ه. حاسل. Pars posterior lectionis, si non tota, Symmachi esse videtur. ⁷ Chrysost. ⁸ Haec est lectio singularis Codicis Alex., quae Aquilam magnopere sapit. ⁹ Syro-hex. حاسل. ¹⁰ Nobil. Aquilae lectionem Theodoret. affert; Aquilae et Theodotionis sine nominibus Chrysost. Syro-hex. حاسل. ¹¹ Chrysost. ᾿Ἄλλ. ὅπερ ἐποίησας ἡμῖν. Sic unus Regius ex Chrysost. Drusius, ὁ [δ Nobil.] προεποίησας ἡμῖν. Forte mendum. —Montef. Immo mendum est in Regio. Cf. Herod. I, 41: ὀφείλεις γάρ, ἐμεῦ προποισάσας χρηστὰ ἐς ἐσέ, χρηστοῖσι με ἀμειβεσθαί.

9. וַיִּפְרֹץ. Et diffringet. O'. και ἐδαφιεί. Σ. et mactabit.¹³

PSALM. CXXXVII (Hebr. cxxxviii).

1. לְדָוִד. Davidi. O'. ψαλμὸς τῷ Δαυίδ, Ἀγγαίου καὶ Ζαχαρίου. Θ. τῷ Δαυίδ. Παρὰ Ἀ. καὶ Σ' ἀντίγραφος.¹

נִגַּד אֱלֹהִים אֲנֹמְרָה. In conspectu Dei (s. angelorum) canam tibi. O'. καὶ ἐναντίον ἀγγέλων ψαλῶ σοι. Ἀ. Ε'. ἐναντι θεῶν μελωδήσω σοι.² Σ. ἐναντίον θεῶν ἄσω σοι.³ Ἄλλος' παρρησίᾳ, ὁ θεὸς, ἄσω σε.⁴

2. עַל-חַסְדֶּךָ וְעַל-אַמְתֶּךָ. Propter gratiam tuam et propter veritatem tuam. O'. ἐπὶ τῷ ἐλέει σου καὶ τῇ ἀληθείᾳ σου. Σ. περὶ τοῦ ἐλέους σου καὶ τῆς ἀληθείας σου.⁵

כִּי-הִגְדַּלְתָּ עַל-כָּל-שִׁמְךָ אֲמַרְתָּה. Quoniam magnum fecisti super omnem famam tuam verbum tuum. O'. ὅτι ἐμεγάλυνας ἐπὶ πάν τὸ ὄνομα τὸ ἁγίον σου. Σ. ἐμεγάλυνας γὰρ ὑπὲρ πάντα τὰ ὀνόματά σου τὴν βῆσίν σου.⁶ Ἀ. Ε'. . . τὸ ὄνομά σου τὸ λόγιόν σου.⁷

3. בְּיוֹם קָרָאתִי וַתַּעֲנֵנִי. Die quo invocavi (te), tunc exaudivisti me. O'. ἐν ἧ ἂν ἡμέρᾳ ἐπικαλέσωμαί σε, ταχὺ ἐπάκουσόν μου. Σ. ἐν ἧ ἂν

ἡμέρᾳ ἐπεκαλεσάμην σε, ἐπήκουσάς μου.⁸ Θ. . . εἰσάκουσόν μου.⁹

3. תְּהַרְבֵּנִי בְּנִפְשֵׁי עַו. Alacrem fecisti me in anima mea robore. O'. πολυωρήσεις με ἐν ψυχῇ μου δυνάμει σου. Ἀ. πλατυίς . . .¹⁰ Σ. συνέστης (s. συνέστησας) τῇ ψυχῇ μου δυνάμει (s. δυνάμεις).¹¹

5. וַיִּשְׂרוּ בְּדַרְבֵּי יְהוָה. Et content in viis Iovae. O'. καὶ ἠσάτωσαν ἐν ταῖς ὁδοῖς κυρίου. Ἄλλος' καὶ ἠδέτωσαν τὰς ὁδοὺς κυρίου.¹²

6. וַיִּבְהַתְּ כִּמְרֹחַק יַדָּע. Et fastuosum e longinquo agnoscit. O'. καὶ τὰ ὑψηλὰ ἀπὸ μακρόθεν γινώσκει. Ἀ. καὶ ἐπηρμένον μακρόθεν γινώσκει.¹³ Σ. καὶ τοὺς ἰσχυροὺς. . .¹⁴ Ἄλλος' καὶ μετέωρον.¹⁵

7. אֶם-אֵלֶיךָ בָּקָרְבַּב יָרָה תַחֲנִי עַל אַף אֹיְבֵי תִשְׁלַח יָדְךָ וְתוֹשִׁיעֵנִי יִמְיָי. Si ambulavero in medio angustiarum, refocillabis me; adversus iram inimicorum meorum extendes manum tuam, et servabit me dextera tua. O'. ἐὰν πορευθῶ ἐν μέσῳ θλίψεως, ζήσεις με· ἐπ' ὄργην ἐχθρῶν μου ἐξέτεινας χεῖράς σου, καὶ ἔσωσέ με ἡ δεξιὰ σου. Σ. ἐὰν πορευθῶ διὰ μέσον θλίψεως, περισώσεις με· κατὰ τῆς ἀναπνοῆς τῶν ἐχθρῶν μου ἐκτενεῖς χεῖρά σου, καὶ σώσει με ἡ δεξιὰ σου.¹⁶

¹³ Syro-hex. ⲛⲟⲩⲛⲁⲛⲁⲛⲁⲛⲁ. Lectio non sollicitanda videtur, etsi multo aptius foret ⲛⲁⲛⲁⲛⲁⲛⲁ. Cf. Hex. nostra ad Psal. ii. 9. Jerem. xlviij. 12. li. 20.

PSALM. CXXXVII. ¹ Nobil. ² Sic ἄλλος apud Chrysost. Montef. ex uno Regio Aquilae vindicat. Syro-hex. ⲛⲟⲩⲛⲁⲛⲁⲛⲁⲛⲁⲛⲁ. ³ Montef. ex eodem Regio. Nobil. affert: Schol. Ἐτερος' ἐναντίον θ. ἄσω σοι.

⁴ Chrysost. juxta ed. Bened. Savil. θεὸς pro ὁ θεὸς legit. Praeterea Montef. ex Nobil. affert: Ἄλλος' παρρησίᾳ ἄσω σε, quae falsa est lectio pro παρρησίᾳ ἄσω σε; et, Ἄλλος' ἐναντι ἱερέων, juxta scholium Chrysostomi a Nobilio exscriptum: κατὰ δὲ τὴν ἑτέραν ἔκδοσιν (sc. ἐναντι θεῶν) θεοὺς τοὺς ἱερέας καλεῖ. ⁵ Cod. 268, et Euseb. apud Mai. P. N. B., T. IV, p. 84. ⁶ Sic ἕτερος apud Chrysost. Est Symmachi, teste Syro-hex., qui affert: Σ. ὑπὲρ πάντα (ⲛⲟⲩⲛⲁⲛⲁⲛⲁⲛⲁ).

⁷ Syro-hex. ⲛⲟⲩⲛⲁⲛⲁⲛⲁⲛⲁⲛⲁ. ⁸ Sic ⲛⲟⲩⲛⲁⲛⲁⲛⲁⲛⲁ. Chrysost. affert: Ἄλλος' τὸ λόγιόν σου. ⁹ Sic

ἄλλος apud Chrysost. Vat. affert: Σ. ἐπήκουσάς μου. ⁹ Vat. ¹⁰ Syro-hex. ⲛⲟⲩⲛⲁⲛⲁⲛⲁⲛⲁ. Hieron. dilatabis.

¹¹ Theodoret. affert: Σ. συνέστης τῆς ψυχῆς μου δυνάμει· πολλῆς με, φησὶν, ἐπικουρίας καὶ προνοίας ἡξίωσης. Chrysost.: Ἄλλος' συνέστης (Nobil. συνέστησας) τῇ ψυχῇ μου δυνάμεις. Montef. ex Regio uno edidit: Σ. συνέστησας τῇ ψυχῇ μου δυνάμεις μου, monens Regium alterum ex Chrysost. habere, συνέστη τὴν ψυχὴν μου δυνάμεις. Cod. 268 habet: Σ. σύνες τῇ ψυχῇ μου δυνάμεις; cui non absimilis est lectio Cod. Aug. Theodoretī a Schulzio commendata: σύνες τῇ τῆς ψυχῆς μου δυνάμεις. ¹² Chrysost. (Ad ol βασιλεῖς, v. 4, Parsons. ex Bar Hebraeo affert: Aq. Diī; quae lectio ad v. 1 pertinere videtur.)

¹³ Sic ἄλλος apud Chrysost. Montef. Aquilae tribuit. ¹⁴ Syro-hex. ⲛⲟⲩⲛⲁⲛⲁⲛⲁⲛⲁ.

¹⁵ Chrysost. ¹⁶ Nobil., qui ἐχθρῶν μου sine artic. habet; et Euseb. apud Mai. P. N. B., T. IV, p. 85, qui διὰ μέσης θλίψεως legit. Chrysost. affert: Ἐτερος' κατὰ τῆς ἀναπνοῆς

8. יְהוָה יִגְמַר בְּעָרֵי. *Jova perficiet pro me.* O'. κύριε, ἀνταποδώσεις ὑπὲρ ἐμοῦ. 'A. Σ. κύριος ἐπιτελέσει ὑπὲρ ἐμοῦ. 'Αλλος' συντελέσει.¹⁷

אֶל-תֵּרְקֵן. *Ne deseras.* O'. μὴ παρίδης. Σ. μὴ ἀφήσ. E'. μὴ ἀνῆσ. 'A. S'. ὁμοίως τοῖς O'.¹⁸

PSALM. CXXXVIII (Hebr. cxxxix).

1. לִמְנַצֵּחַ לְדָוִד מְזֻמֹּר. *Praecentori Davidi canticum.* O'. εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. 'Εν ἑνόις ἀντυγράφοις πρόσκειται Ζαχαρίου εἰς τὴν διασποράν. Τοῦτο οὐτε παρὰ τῷ 'Εβραίῳ, οὐτε παρὰ τοῖς O', οὐτε παρὰ τοῖς ἄλλοις εὗρον ἐρμηνευταῖς.¹ Σ. ἐπικίος τοῦ Δαυίδ canticum.²

2. לְרַעֲי. *Cogitationem meam.* O'. τοὺς διαλογισμούς μου. Σ. τὴν γνώμην (s. βουλὴν) μου.³

3. אֶרְחִי וְרַבְעִי וְרִיתִי. *Semitam meam et cubationem meam eventilasti (explorasti).* O'. τὴν τρίβον μου καὶ τὴν σχοῖνόν μου ἐξιχνίασας. Σ. τὴν πορείαν μου καὶ τὴν κοίμησην μου ἐξιχνίασας.⁴ Aliter: Σ. τὴν ὁδὸν μου...⁵ Θ. τὴν τρίβον μου καὶ τὴν ὁδὸν μου ἐξιχνίασας.⁶

דְּרַבְעִי. *Vias meas.* O'. 'A. Σ. E'. S'. ὁδούς μου. Θ. τρίβους μου.⁷

4. מַלְּוָ. *Verbum.* O'. λόγος ἄδικος. Alia exempl. δόλος.⁸ 'A. λαλιά. Σ. ἑτερολογία. Θ. δόλος. E'. ὁμοίως τοῖς O'.⁹ S'. δόλος.¹⁰

5. אַחֹר וְקִדְמָתָי. *A tergo et ante.* O'. τὰ ἔσχατα καὶ τὰ ἀρχαία. 'A. Σ. τὰ ὀπισθεν καὶ τὰ ἔμπροσθεν.¹¹

צִרְתָּנִי. *Obsides me.* O'. ἐπλασάς με. Σ. ἐτύπωσάς (s. ἐξετύπωσάς) με.¹²

6. מִפְּלִי'יָה דַעַת מַמְפִּי. *Mirabilis est scientia prae me.* O'. ἐθανμαστώθη ἡ γνώσις σου ἐξ ἐμοῦ. Σ. ὑπερβάλλει με ἡ γνώσις σου.¹³ 'Ετερος τὸ γωνάει σε ἑμεγαλύνθη ὑπὲρ ἐμοῦ.¹⁴

נִשְׁבָּהָ. *Sublimis est.* O'. ἐκραταιώθη. 'A. ὑπερεπήρηθη.¹⁵

לֹא-אֲנֹכֵל לָהּ. *Non praeualeo ei.* O'. οὐ μὴ δύνωμαι πρὸς αὐτήν. 'A. οὐ δυνήσομαι αὐτήν. Σ. πρὸς ἣν οὐ δύνωμαι. Θ. E'. S'... πρὸς αὐτήν.¹⁶

8. אֲחַצְעֶהָ. *Si stravero.* O'. ἔαν καταβῶ. 'A. Σ. 'Eβρ. E'. ἔαν στρώσω.¹⁷

9. אֶשֶׁן בְּנִי-שַׁחַר. *Si sumpsero pennas aurorae.* O'. ἔαν ἀναλάβω τὰς πτέρυγάς μου κατ' ὄρθον (alia exempl. κατ' ὄρθρον).¹⁸ 'A. ἔαν λάβω πτέρυγας ὄρθρινάς.¹⁹

אֶשְׁכְּנֶהָ. *Habitavero.* O'. καὶ κατασκηνώσω.

τῶν ἐχθρῶν μου ἐκτενείς; et mox: "Ἄλλος' καὶ σώσει με ἡ δ. σου. Cod. 268: "Ἄλλος' ἐκτενείς. ¹⁷ Syro-hex. ⲉⲃⲉⲓ.

ⲛⲟⲃⲏⲗ ⲛⲉⲧⲏⲙⲁϥⲟⲩⲁⲥⲗ. Nobil. Symmacho continuat: κύριος ἐπιτελέσει ὑπὲρ ἐμοῦ. Chrysost. affert: "Ετερος' ἐπιτελέσει. "Ἄλλος' συντελέσει. Cf. ad Psal. lvi. 3. ¹⁸ Vat.

PSALM. CXXXVIII. ¹ Theodoret. Haec, Ζαχαρίου ἐν τῇ διασπορᾷ (sic), habentur in Cod. Alex., aliis, invito Syro-hex.

² Syro-hex. ⲉⲃⲉⲓⲛⲟⲃⲏⲗⲛⲉⲧⲏⲙⲁϥⲟⲩⲁⲥⲗ. ³ Idem: ⲉⲃⲉⲓⲛⲟⲃⲏⲗⲛⲉⲧⲏⲙⲁϥⲟⲩⲁⲥⲗ. ⁴ Idem: ⲉⲃⲉⲓⲛⲟⲃⲏⲗⲛⲉⲧⲏⲙⲁϥⲟⲩⲁⲥⲗ. (Ad πορείαν cf. Sym. ad Psal. xxiv. 4. Syriacum ⲉⲃⲉⲓ pro Graeco ἐκοιμήθη satis notum est; sed nomen ⲉⲃⲉⲓ exemplis caret.) ⁵ Nobil. Vat. affert: Σ. καὶ τὴν ὁδὸν μου. Ad Theodotionis lectionem pertinere videtur. ⁶ Theodoret. ⁷ Nobil. Syro-hex. in textu habet τρίβους. ⁸ Sic Comp., Ald., Chrysost., Theodoret., Syro-hex., cum libris plurimis. ⁹ Nobil., Vat. Chrysost. affert: "Ἄλλος' ἑτερολογία. Syro-hex. ⲉⲃⲉⲓⲛⲟⲃⲏⲗⲛⲉⲧⲏⲙⲁϥⲟⲩⲁⲥⲗ. ¹⁰ Hieron. in Epist. ad

Sun. et Fret. 92: "Quia non est sermo in lingua mea. Pro quo in Graeco legisse vos dicitis, Quia non est dolus in lingua mea; quod solum Sexta editio interpretata est. Ceterum et apud LXX, et apud omnes interpretes, et ipsum Hebraicum, vel λαλίαν, vel λόγον, id est, eloquium, et verbum, scriptum habet." Quo auctore Montef. Theodotioni λόγος, non δόλος, vindicavit. ¹¹ Syro-hex. ⲉⲃⲉⲓ.

¹² Idem: ⲉⲃⲉⲓⲛⲟⲃⲏⲗⲛⲉⲧⲏⲙⲁϥⲟⲩⲁⲥⲗ. ¹³ Nobil., Reg. unus. Chrysost. affert: "Ἄλλος' ὑπερβάλλει με. Syro-hex.: Σ. ὑπερβάλλει με ἡ γνώσις (ⲉⲃⲉⲓⲛⲟⲃⲏⲗⲛⲉⲧⲏⲙⲁϥⲟⲩⲁⲥⲗ).

Pseudo-Hieron. in Breviario: Sym. praetergreditur me scientia tua. ¹⁴ Euthym. ¹⁵ Sic ἔτερος apud Chrysost. Est proculdubio Aquilae. Cf. ad Psal. ix. 10. cvi. 41. ¹⁶ Nobil. ¹⁷ Syro-hex. ⲉⲃⲉⲓⲛⲟⲃⲏⲗⲛⲉⲧⲏⲙⲁϥⲟⲩⲁⲥⲗ. ¹⁸ Sic Comp., Ald., Theodoret., Cod. Alex., alii. Syro-hex. ⲉⲃⲉⲓⲛⲟⲃⲏⲗⲛⲉⲧⲏⲙⲁϥⲟⲩⲁⲥⲗ. ¹⁹ Syro-hex. ⲉⲃⲉⲓⲛⲟⲃⲏⲗⲛⲉⲧⲏⲙⲁϥⲟⲩⲁⲥⲗ.

¹⁹ Syro-hex. ⲉⲃⲉⲓⲛⲟⲃⲏⲗⲛⲉⲧⲏⲙⲁϥⲟⲩⲁⲥⲗ.

'Α. σκηνώσω. Σ. καταμείνω. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.²⁰

10. יְמִינִי וְתִמְנִי תִּקַּח יְדֵי תִּמְנִי וְתִּקַּח יְמִינִי. *Etiā ibi manus tua ducit me, et prehēdit me dextera tua.* Ο'. καὶ γὰρ ἐκεῖ ἡ χεῖρ σου ὀδηγήσει με, καὶ καθέξει με ἡ δεξιὰ σου. Σ. ἔτι ἐκεῖ ἡ χεῖρ σου ὀδηγήσει με, καὶ καθέξει με ἡ δεξιὰ σου.²¹

11. וְאִמְרוּ אֲדָרְבָּי יִשְׁפְּנוּ. *Quod si dixerō: Certe tenebrae conterent (s. obscurabunt) me.* Ο'. καὶ εἶπα ἄρα σκότος καταπατήσῃ με. Σ. ἐὰν δὲ εἶπω ἴσως σκότος ἐπισκεπάσει με.²² "Ἄλλος" σκότος καλύψει με.²³

וְלֵילָה אִוֵּר בַּעֲרֵנִי. *Etiā nox est lux circa me.* Ο'. καὶ νύξ φωτισμὸς ἐν τῇ τρυφῇ μου. 'Α. καὶ νύξ φῶς περὶ ἐμέ.²⁴ Σ. ἀλλὰ καὶ νύξ φωτεινὴ περὶ ἐμέ.²⁵

12. גַּם-חֲשֵׁךְ לֹא-יִחְשֶׁדָּךְ מִמֶּךָ וְלֵילָה בְּיוֹם יְאִיר. *Etiā tenebrae non obscurae sunt a te, sed nox sicut dies lucet.* Ο'. ὅτι σκότος οὐ σκοτισθήσεται ἀπὸ σοῦ, καὶ νύξ ὡς ἡμέρα φωτισθήσεται. Σ. οὔτε σκότος σκοτεινὸν ἔσται ὑπὲρ σέ, ἀλλὰ καὶ νύξ ὡς ἡμέρα φανεῖ.²⁶

"Ἐτερος" παρὰ σοῦ.²⁷

12. כְּחֵשֶׁךְ כְּאוֹרָה. *Tenebrae et lux similes sunt.* Ο'. ὡς τὸ σκότος αὐτῆς, οὕτως καὶ τὸ φῶς αὐτῆς. Σ. ὁμοιον τὸ σκότος καὶ τὸ φῶς αὐτῆς.²⁸

13. תִּקְנֵנִי בְּבֶטֶן אִמִּי. *Texuisti me in utero matris meae.* Ο'. ἀντελάβου μου ἐκ γαστρὸς μητρός μου. 'Α. ἐδίασω με ἐν γαστρὶ μητρός μου.²⁹ Σ. ἀπήριστάς με ἐν γαστρὶ μητρός μου.³⁰ 'Ε'. ἐχώνευσάς με ἐκ γαστρὸς μητρός μου.³¹

14. מִפְּלִאִים. *Mirabilia.* Ο'. θαυμάσια. Σ. παράδοξα. 'Α. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.³²

15. לֹא-נִכְחַר עֲצָמִי מִמֶּךָ אֲשֶׁר-עָשִׂיתִי בְּסִתְּךָ. *Non absconditum fuit corpus meum a te, quando factus sum in oculo, et variegatus sum in inferioribus terrae.* Ο'. οὐκ ἐκρύβη τὸ ὄστούν μου ἀπὸ σοῦ, ὃ ἐποίησας ἐν κρυφῇ, καὶ ἡ ὑπόστασις μου ἐν τοῖς κατωτάτω τῆς γῆς. 'Α. οὐκ ἐπεκαλύφθη ὄσῳ μου ἀπὸ σοῦ, οἷς ἐποίηθην ἐν ἀποκρύφῳ, ἐποικίλθην ὡς ἐν κατωτάτῳ τῆς γῆς.³³ Σ. οὐκ ἔλαθες ἐν ἡ κραταίωσίς μου, ἣν ἐποίηθην ἐν τῷ κρυπτῷ, ἐποικίλθην ἐν τοῖς κατωτάτοις τῆς γῆς.³⁴ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.³⁵ "Ἄλλος" οὐκ

²⁰ Nobil., qui καταμείνω habet. Chrysost.: "Ἄλλος" καταμείνω.
²¹ Duo Regii. Chrysost.: "Ἄλλος" ἐπὶ ἐκεῖ. ²² Nobil., Theodoret. (qui περισκεπάσει in textu habet), et sine nom. Chrysost. Particulam δὲ e Syro-hex. assumpsimus, qui affert: *... חַשְׁכָּה כְּאוֹרָה*. Prorsus aliter Cod. 268: Σ. ἐὰν εἶπω σκότος εἰκότως ἐπισκιάσει με. (In textu LXXviralii Syro-hex. habet *σκότος καταπατήσω* (אוֹרָה), altera lectione *חַשְׁכָּה* in marginem ablegata.)
²³ Chrysost. ²⁴ Nobil. ²⁵ Theodoret., Nobil. Chrysost. affert: "Ἐτερος" νύξ φωτεινὴ περὶ ἐμέ. Syro-hex. Symmacho continuat: *... חַשְׁכָּה כְּאוֹרָה*. Denique Pseudo-Hieron. in Breviario: Sym. et nox lux circum me sedet. (Dele sedet, natum e proximis, Sed et sequentes etc.)
²⁶ Theodoret., Nobil., quorum hic σκότος per incuriam omittit; ille autem in textu φανείται, ut edidit Montef. legit. Chrysost. affert: "Ἐτερος" ἀλλὰ καὶ νύξ ὡς ἡμέρα φανεῖ. Syro-hex. Symmacho continuat: *... חַשְׁכָּה כְּאוֹרָה*. Chrysost. ²⁷ Sic ἕτερος apud Chrysost., a Montefalco praetermissus. Syro-hex. Symmacho continuat: *... חַשְׁכָּה כְּאוֹרָה*, omisso αὐτῆς.

²⁹ Syro-hex. *... חַשְׁכָּה כְּאוֹרָה*. Cf. ad Psal. ii. 6. Hieron.: *orsusque es me etc.* ³⁰ Syro-hex. *... חַשְׁכָּה כְּאוֹרָה*. Cf. ad Psal. cxviii. 73. ³¹ Pseudo-Hieron. in Breviario: "Quinta editio ita transtulit: *conflasti me de ventre matris meae.*" Syro-hex. affert: 'Ε'. ἐχώνευσάς με (*... חַשְׁכָּה*).
³² Nobil. ³³ Theodoret. Pro *ὡς ἐν κατωτάτῳ* Montef. edidit ἐν τοῖς κατωτάτοις, notans: "Ita MSS. et Drusius, qui Graeca Symmacho, eorundemque versionem Latinam Aquilae tribuit, lapsu, ut videtur, graphico." Scilicet Drusius affert: "Sym. ἐποικίλθην ἐν τοῖς κατωτάτοις τῆς γῆς. Aq. effectus fui sicut in infima parte terrae." Ubi Latina versio est Theodoretī, cuius Graeca tunc temporis non ferebantur. Nec tamen dissimulandum est, lectionem ἐν τοῖς κατωτάτοις Aquilam, alteram vero Symmachum magis sapere. Chrysost. affert: "Ἐτερος" οὐκ ἐπεκαλύφθη τὰ ὄσῳ μου ἀπὸ σοῦ, οἷς ἐποίηθην ἐν ἀποκρύφῳ. ³⁴ Nobil. Sic ἕτερος apud Chrysost. Syro-hex. affert: 'Α. Σ. οὐκ ἔλαθες ἐν ἡ κραταίωσίς μου, ἣν ἐποίηθην (*... חַשְׁכָּה כְּאוֹרָה*). item: 'Α. Σ. ἐποικίλθην ἐν τοῖς κ. τῆς γῆς (*... חַשְׁכָּה כְּאוֹרָה*). ³⁵ Nobil.

ἐλαθέ σε ἡ δύναμίς μου, ἢ τὰ ὄστα μου, ἀπὸ σοῦ, ὅτι καὶ ἐποιήθην ἐν κρυφῇ, ἐξείκονίσθην ἐν τοῖς κατωτάτοις τῆς γῆς.³⁶

16. **גַּלְמֵי רְאֵי עֵינָי.** *Massam informem meam viderunt oculi tui.* Ὁ ἀκατέργαστόν μου (alia exempl. τὸ ἀκατέργαστόν σου³⁷) εἶδον οἱ ὀφθαλμοί σου (μου). Ἄ. ἀκατέργαστόν μου εἶδον οἱ ὀφθαλμοί σου.³⁸ Σ. ἀμόρφωτόν με προεἶδον οἱ ὀφθαλμοί σου.³⁹

וְעַל-סִפְרֶיךָ בְּלֵךְ יוֹמֵי. *Et in libro tuo omnes (dies mei) scripti sunt.* Ὁ. καὶ ἐπὶ τὸ βιβλίον σου πάντες γραφήσονται. Ἄ. καὶ ἐπὶ βιβλίον σου πᾶσι γεγραμμένοις.⁴⁰ Σ. σὺν τοῖς ἐν τῇ βίβλῳ σου πᾶσι γεγραμμένοις.⁴¹

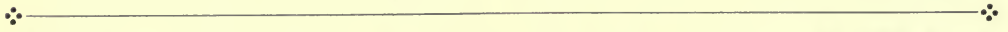
יָמִים יִצְרֹוּ לָא אֶחָד בְּהֶם. *Dies qui praefiniti sunt, quum nondum unus eorum (exstisset).* Ὁ. ἡμέρας πλασθήσονται, καὶ οὐθεις ἐν αὐτοῖς. Ἄ. ἡμέρα κτίζονται, καὶ οὐ μία ἐν αὐταῖς.⁴² Σ. ἡμέρας πλασσομένοις οὐκ ἐνδεδούσης οὐδεμιᾶς.⁴³ Θ. ἡμέρας πλασθήσονται, καὶ οὐθεις ἐν αὐτοῖς.⁴⁴

17. **וְלִי בְּהַיָּקָרִי רֵעֵי.** *Mihi autem quam pretiosae sunt cogitationes tuae! Ὁ. ἐμοὶ δὲ λίαν ἐτιμήθησαν οἱ φίλοι σου. Ἄλλος· τίμοι ἐγένοντο οἱ ἐταῖροί σου.⁴⁵ Ἄλλος· καὶ ἐμοὶ τί ἐτιμήθησαν...⁴⁶*

כְּחַ עֲצֻמוֹ רֵאֲשֵׁהָ. *Quam numerosa est summa earum! Ὁ. λίαν ἐκραταιώθησαν αἱ ἀρχαὶ (Ἄ. Ἐ. οἱ πένητες⁴⁷) αὐτῶν. Ἄ... αἱ κεφαλὰὶ αὐτῶν ἐκραταιώθησαν.⁴⁸ Σ. τί παμπληθεῖς αἱ κεφαλὰὶ αὐτῶν.⁴⁹ Θ. ἐκραταιώθησαν οἱ πένητες αὐτῶν.⁵⁰*

18. **וְעָרִיצְתִּי וְעָרְפִּי.** *Expergiscor, et adhuc ego tecum.* Ὁ. ἐξηγέρθην, καὶ ἔτι εἰμὶ μετὰ σοῦ. Σ. ἐξυπνώσω, καὶ εἰς αἰεὶ ἔσομαι μετὰ σοῦ.⁵¹ Ἄλλος· ἐξυπνώσω (s. ἐξυπνίσω), καὶ εἰς αἰεὶ ἔσομαι παρὰ σοί.⁵²

19. **וְאִלֶּה אֶחָד בְּהֶם.** *Si occideris, Deus, impius.* Ὁ. ἐὰν ἀποκτείνης ἀμαρτωλοῦς, ὁ θεός. Ἄ. ἐὰν κτείνης, θεός (fort. θεέ), ἀσεβῆ. Σ. ἐὰν κτείνης, ὁ θεός, παραβάτην (s. παραβάτας).⁵³

³⁶ Chrysost. juxta ed. Bened. Apud Sav. ἢ abest. Ex his, ἐξείκονίσθην κ.τ.έ., quae penitus neglexit Montef., conjecerimus Quintae editionis integram lectionem esse. Nam Syrus noster diserte testatur: Ἐ. ἐξείκονίσθην (ܐܘܨܬܘܢܐ). Cf. Exod. xxi. 22 in LXX. Hieronymi verso est: *Non sunt operta ossa mea a te, quibus factus sum in abscondito, imaginatus sum in novissimis terrae.* ³⁷ Sic Codd. Vat., Alex., Euseb. in Praep. Evan. p. 774, et Vet. Lat. ³⁸ Nobil., Reg. unus. ³⁹ Theodoret. Nobil. affert: Σ. ἀμόρφωτόν μοι εἶδον κ.τ.έ. Cum Theodoro fit Syrohex. **ܘܗܘܐ ܘܢܘܨܘܢܐ ܕܘܘܨܘܢܐ ܕܘܘܨܘܢܐ.** ⁴⁰ "Reg. unus." Lectio suspecta. ⁴¹ Theodoret., Nobil., Chrysost. Syro-hex. affert: Σ. πάντες οἱ ἐν τῇ βίβλῳ σου γεγραμμένοι (ܘܡܘܬܘܢ ܕܘܘܨܘܢܐ ܕܘܘܨܘܢܐ). Montef. ex Regio, ut videtur, πᾶσιν ἐγγεγραμμένοις edidit. ⁴² Syrohex. **ܘܗܘܐ ܘܢܘܨܘܢܐ ܕܘܘܨܘܢܐ ܕܘܘܨܘܢܐ.** Nobil. affert: Ἄ. καὶ οὐ μία ἐν αὐταῖς (non αὐτοῖς, ut Drus. et Montef.). Hieron.: *Dies formati sunt, et non est una in eis.* ⁴³ Theodoret., Chrysost. Montef. ex Nobilio πλασθησομένοις edidit. Idem post ἐνδεδούσης, αὐτοῖς inseruit, fortasse ex MSS.; ita enim in marg. Savilius. Pseudo-Hieron. in Breviario affert: Sym. *dies quibus formati sunt, ne una*

quidem ex eis deest. Tandem Syro-hex. **ܘܗܘܐ ܘܢܘܨܘܢܐ ܕܘܘܨܘܢܐ ܕܘܘܨܘܢܐ ܕܘܘܨܘܢܐ.** Ergo ἡμέρας pro μεθ' ἡμέρας sumpsit Syrus interpres, post πλασσομένους interpungens. Integram Symmachi lectionem sic enarrat Chrysost.: Ἀμόρφωτόν με εἶδον οἱ ὀφθαλμοί σου, τοῦτέστι, μηδέπω λαβόντα τύπον, ἔτι πλαττόμενον, ἔτι ὑφαινόμενον· καὶ οὐτα με εἶδον σαφῶς, ὡς ἐκείνον τὸν μεμορφωμένον, ὡς ἐκείνον τὸν τετυπωμένον, ὡς ἐκείνον τὸν πεπληρωμένον, καὶ οὐδεμιᾶς ἡμέρας ἔτι δεόμενον πρὸς τὴν ἀπάρτιον. ⁴⁴ Nobil. ⁴⁵ Chrysost. ⁴⁶ Nobil. *Catena P.P.GG.*, T. III, p. 697 supplet οἱ ἐταῖροί σου. Pro hac lectione Montef. affert: "Ἄλλος· καὶ ἐμοὶ λίαν ἐτιμήθησαν οἱ φίλοι σου; fortasse ex MSS. ⁴⁷ Syrohex. **ܘܗܘܐ ܘܢܘܨܘܢܐ ܕܘܘܨܘܢܐ ܕܘܘܨܘܢܐ.** ⁴⁸ Montef. ex Regio uno, ut videtur. Lectio valde suspecta. ⁴⁹ Sic ἄλλος apud Chrysost. Minus probabiliter Montef.: Σ. παμπληθεῖς μοι ἦσαν αἱ κ. αὐτῶν. Syro-hex. affert: Σ. αἱ κεφαλὰὶ αὐτῶν (ܘܗܘܐ ܘܢܘܨܘܢܐ ܕܘܘܨܘܢܐ). ⁵⁰ Theodoret. ⁵¹ Nobil., Vat. ⁵² Chrysost. Haec lectio non diversa esse videtur a praecedenti, in qua παρὰ σοὶ pro μετὰ σοῦ rescribendum. Theodoret. affert: Σ. ἐξυπνίσω, καὶ αἰεὶ ἔσομαι παρὰ σοί. ⁵³ "Sic Reg. unus."—Montef. Chrysost. affert: "Ἐτερος· παραβάτην."

19. וְאַיִשׁוֹ דָּמִים סָרַר מִנִּי. Et viri sanguinum, recedite a me. Ο΄. ἄνδρες αἱμάτων, ἐκκλίνατε ἀπ΄ ἐμοῦ. Σ. ἄνδρες μαιφόνου, ἀπονέυσατε ἀπ΄ ἐμοῦ.⁵⁴

20. וְאַיִשׁוֹ יִמְרוּהָ לְמִזְפָּה נְשׂוּאָה לְשׂוֹנֵי עֲרִיבָה. Qui dicunt te (nomen tuum) ad scelus; efferunt (nomen tuum) ad mendacium hostes tui. Ο΄. ὅτι ἐρείς (s. εἰρείς) εἰς διαλογισμὸν (alia exempl. ὅτι ἐρίσται ἔστε εἰς διαλογισμὸς⁵⁵), λήψονται εἰς ματαιότητα τὰς πόλεις σου. ᾿Α. ὅτι ἀντιλέξουσί σοι εἰς ἀπένουαν, ἦσαν εἰς εἰκὴ ἀντί-ζηλοῖ σου.⁵⁶ Σ. οἵτινες ἀντελάλησάν σοι διαλογισμῶ, ἐπήρθησαν ματαιῶς οἱ ἐναντίου σου.⁵⁷ Θ. ὅτι ἐρίσουσί σοι εἰς διαλογισμὸν. . .⁵⁸ Ε΄. ὅτι παρεπίκρανάν σε ἐν κακοβουλία. . .⁵⁹

21. וְאַיִשׁוֹ יִמְרוּהָ לְמִזְפָּה נְשׂוּאָה לְשׂוֹנֵי עֲרִיבָה. Fastidio afficior. Ο΄. ἐξετηκόμην. ᾿Α. ἐλπούμην. Σ. vexabar.⁶⁰

22. וְאַיִשׁוֹ יִמְרוּהָ לְמִזְפָּה נְשׂוּאָה לְשׂוֹנֵי עֲרִיבָה. Cogitationes meas. Ο΄. τὰς τρίβους μου. Σ. τὰς ὁρμάς (s. τὰ ὁρμήματά) μου.⁶¹

PSALM. CXXXIX (Hebr. cxl).

1. לְמַנְצֵחַ מְזֻמָּר לְדָוִד. Praeentori canticum Davidi. Ο΄. εἰς τὸ τέλος τῶ Δαυὶδ ψαλμός.

᾿Α. τῶ ἠκοποιῶ μελόδημα τοῦ Δαυὶδ.¹
3. כָּל-יּוֹם. Omni die. Ο΄. ὀλην τὴν ἡμέραν. Σ. κατὰ πᾶσαν ἡμέραν.²

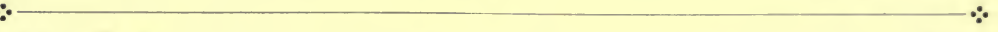
4. הַיָּמִת עֶצְבוֹר. Venenum aspidis. Ο΄. ἰὸς ἀσπί-δων. ᾿Α. ἰὸς βασιλίκου.³

8. עֹז. Robur. Ο΄. δύναμις. ᾿Αλλος κράτος.⁴
בְּיוֹם נִשְׁקָה. In die telorum (pugnae). Ο΄. ἐν ἡμέρα πολέμου. Σ. (in die) aggressionis.⁵

9. אַל-תַּתֵּן יְהוָה מַאֲוִי רָשָׁע. Ne concedas, Jova, desideria impiorum. Ο΄. μὴ παραδῶς με, κύριε, ἀπὸ τῆς ἐπιθυμίας μου ἀμαρτωλῶ. ᾿Α. . . ἐπιποθήματα ἀσεβοῦς.⁶ Σ. μὴ δῶς, κύριε, τὰς ἐπιθυμίας τοῦ παρανόμου.⁷

וְאַיִשׁוֹ יִמְרוּהָ לְמִזְפָּה נְשׂוּאָה לְשׂוֹנֵי עֲרִיבָה. Propositum ejus ne evadere facias, (ne) efferentur. Ο΄. διελογίσαντο κατ΄ ἐμοῦ, μὴ ἐγκαταλίπης με, μήποτε ὑψωθῶσιν. Σ. ἐβουλευσαντο, μὴ ἀποβαίης, ἵνα μὴ ἐπαρωῶσι.⁸ ᾿Αλλος μὴ ἀποβαίη, μήποτε ὑψωθῶσι.⁹

10. רָאָה מִסָּבִי עַמְלִי שְׂפַתַי מְזַמְּרִי יִכְסּוּמוֹ. (Quod attinet ad) agmen circumdantium me, calamitas labiorum suorum operiet eos. Ο΄. ἡ κεφαλὴ τοῦ κυκλώματος αὐτῶν, κόπος τῶν χειλῶν

⁵⁴ Nobil. ⁵⁵ Sic Comp., Ald., Chrysost., Theodoret., cum libris plurimis. Syro-hex. ⁵⁶ Nobil, Vat., Reg. unus. Alter Reg. pro ἦσαν εἰς εἰκὴ Aquilae tribuit ἐπήρθησαν ματαιῶς, quod ad Symmachi lectionem pertinet. (Vox ἀπένουα (q. d. ἀπ-ένουα, ἠπ-ῆ, a ἦ et ἠρ, ἔνουα, Aq. ad Prov. xxi. 27), nullo modo sollicitanda est. Immo fortasse restituenda haec vox eidem interpreti ad Psal. xx. 12, ubi pro מְפִיָּה Syrus noster superbiam (حممه) Aquilae tribuit, fortean pro Graeco ἀπόνουαν, quod in locum rarioris ἀπένουαν irrepserat.) ⁵⁷ Nobil., Vat. Pro οἱ ἐναντίου σου alter Reg. οἱ ἐχθροῖ σου habet, invito Syro-hex., qui affert: ⁵⁸ Nobil. Chrysost. "Ἄλλος οἵτινες ἀντελάλησάν σοι διαλογισμὸν (sic). ⁵⁹ Nobil. Paulo aliter Vat., teste Adlero, et Agellius: Θ. ὅτι ἐρίσει εἰς διαλογισμὸν, λήψεται καὶ τὰ ἐξῆς ὁμοίως τοῖς Ο΄. ⁶⁰ Nobil., Vat., et sine nom. Chrysost. Alter Regius hanc versionem Symmacho tribuit, ex confusione siglorum Ε et C. Euthym.: "Οτι ἐρίσται ἔστε εἰς διαλογισμούς· ὅτι μάχιμοῖ ἔστε καὶ φιλόνοικοι ἐν

διαλογισμοῖς, ἐν κακοβουλίας, ὡς ἕτερος ἐξέδωκε. ⁶⁰ Syro-hex. ⁶¹ Idem: ¹ Syro-hex. ² Theodoret. ³ Syro-hex. ⁴ Chrysost. ⁵ Syro-hex. ⁶ Reg. nostra ad Thren. v. 10. (Verbum ⁷ Nobil. Montef. affert: ᾿Α. μὴ δὸς (sic), κύριε, τὰ ἐπιπ. ἀσεβοῦς, ex Regius duobus, ut ait. ⁸ Theodoret., qui addit: ὁμοίως δὲ καὶ ὁ θ. καὶ ὁ ᾿Ακύλας. Syro-hex. ⁹ Reg. unus. Vid. not. seq. ⁹ Sic Nobil. ex Chrysostomo, ubi hodie in libris impressis legitur aut ἀποβαίης, aut ἀποβαίης. Montef. vero in Hexaplis tam apud Symmachum, quam apud incertum interpretem μὴ ἀποβαίης edidit. Nobis quidem μὴ ἀποβαίης vix Graecum esse videtur; et apud utrumque interpretem μὴ ἀποβαίη (nempe τὸ βούλευμα αὐτῶν) legendum.

αὐτῶν καλύψει αὐτούς. 'Α. κεφαλὴν καταστρεφόντων με . . .¹⁰ Σ. ὁ πικρασμὸς τῶν κυκλούντων με, ὁ μύχθος τῶν χειλῶν αὐτῶν πωμασάτω αὐτούς.¹¹ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.¹²

11. בִּלְרִיקוּמוֹ בִלְבְּמֵהֲרוֹת בְּיַפְלָא. *Ruere ipsos faciat in gurgites aquarum, ut non resurgant.* Ο'. καὶ καταβαλεῖς αὐτοὺς ἐν ταλαιπωρίαις, οὐ μὴ ὑποστῶσιν. 'Α. πτωματίσει αὐτοὺς ἐν πτώματι, οὐ μὴ ἀναστῶσιν.¹³ Σ. καταβληθήτωσαν εἰς βοθῆνους, ὧν μήποτε ἀναστῶσιν.¹⁴ Θ. Ε'. Σ'. καταβαλεῖς αὐτούς . . .¹⁵ *Ἄλλος* πεσοῦνται εἰς βοθῆνους, μήποτε ἀναστῶσιν.¹⁶ *Ἄλλος* . . ἔσπευσμένως, καὶ οὐ μὴ ἀνασταίεν.¹⁷
12. בְּלִיכּוֹן. *Non permanebit.* Ο'. οὐ κατευθυνθήσεται. *Ἄλλος* οὐχ ἔδραστθήσεται.¹⁸
- יִצְרָנְנִי אִישׁ חֲמָט רֵעַ יִצְרָנְנִי. *Virum violentum malum persequetur eum.* Ο'. ἄνδρα ἀδικὸν κακὰ θηρεύσει. [Σ. παρανομία ἄνδρα ἀγρεύουσιν.]¹⁹
- חֲרָפָה לְיָ. *Usque ad ruinam.* Ο'. εἰς καταφθοράν. Σ. εἰς ἀπώσους.²⁰
13. יָדַעְתִּי. *Scio.* Ο'. ἔγνων. *Ἄλλος* οἶδα.²¹
- אֶנִּי. *Afflicti.* Ο'. τοῦ πτωχοῦ. *Alia exempl. τῶν πτωχῶν.*²²
14. יִשְׁבּוּ. *Habitabunt.* Ο'. κατοικήσουσιν. 'Α. [καὶ] καθεδοῦνται. Σ. καὶ διαμενοῦσιν. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.²³

14. תִּפְצֹּלָהּ. *In conspectu tuo.* Ο'. σὺν τῷ προσώπῳ σου. Σ. παρὰ τῷ προσώπῳ σου.²⁴

PSALM. CXL (Hebr. cxli).

1. מְזוּמֹר לְדָוִד. *Canticum Davidi.* Ο'. ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. 'Α. μελόδημα τοῦ Δαυίδ.¹
2. תֵּכֶוֶן תְּפִלֹּתַי כְּתִרְתִּי לְפָנֶיךָ. *Disponatur precatio mea (sicut) suffimentum coram te.* Ο'. κατευθυνθήτω ἡ προσευχή μου ὡς θυμίαμα ἐνώπιόν σου. *Ἄλλος* ταχθήτω ἡ προσευχή μου ὡς θυμίαμα ἔμπροσθέν σου. *Ἄλλος* ἐτοιμασθήτω.²
- עֶבֶר מִבְּחַת־עֶבֶר. *Sacrificium vespertinum.* Ο'. θυσία ἑσπερινή. ('Α.) δῶρον ἑσπέρας. Σ. προσφορά ἑσπερινή.³
3. נִצְרָה עַל־דַּל שַׁפְּתָי. *Custodi valvam labiorum meorum.* Ο'. καὶ θύραν περιοχῆς περὶ τὰ χεῖλη μου. Ο'. 'Α. Θ. . . ἐπὶ τὰ χεῖλη μου.⁴ Σ. καὶ φραγμὸν (s. περιβολον) ταπεινώσεως ἐπὶ τοῖς χεῖλεσί μου.⁵
4. אֵל־תַּת לְבִי לְדָבַר רַע לְהַתְעוּלָה לְעַלְלוֹת בְּרָשָׁע. *Ne flectas cor meum ad rem malam, ad perpetrandum facinora in impietate.* Ο'. μὴ ἐκκλίνης τὴν καρδίαν μου εἰς λόγους πονηρίας, τοῦ προφασίζεσθαι προφάσεις ἐν ἀμαρτίαις. Σ. μὴ παρατρέψῃς τὴν καρδίαν μου εἰς λόγους πονηροῦς, ἐννοεῖν ἐννοίας παρανόμους.⁶

¹⁰ Nobil., Vat. ¹¹ Theodoret. Sic ἄλλος apud Chrysost. Mendose Nobil.: Σ. ὁ πικρασμὸς (sic Vat.) . . ἀλωσάτωσαν αὐτούς. ¹² Nobil., Vat. ¹³ Agellius. Nobil. vero: 'Α. πτωματίσει αὐτούς. Reliqua Syro nostro debentur, qui affert: ⲕⲉⲛⲁⲩⲏⲛ ⲉⲛⲏⲓ ⲛⲓⲛⲏⲟⲩⲃⲁⲛⲏⲥ. ¹⁴ Nobil. ¹⁵ Idem. ¹⁶ Chrysost. Nobil. πεσοῦνται pro πεσοῦνται exscripsit. Lectionem Chrysostomi non admisit Montef., sed ejus loco habet: Θ. καταβαλεῖς αὐτούς εἰς βοθῆνους οὐ μήποτε ἀναστῶσιν. ¹⁷ Chrysost. ¹⁸ Idem. ¹⁹ Sic Montef. post Nobilium, qui s. pro *Ἄλλος* per errorem praemisisse videtur. Sed ne incerti quidem interpretis est lectio, ut vel ex Chrysostomi verbis patebit; qui post allatam Psalms sentimentiam, ἄνδρα ἀδικὸν κ.τ.έ., pergīt: Οὕτω καὶ ἄλλος σοφὸς λέγει· παρανομία ἄνδρα ἀγρεύουσιν. Locus est Prov. v. 22, quod omnes editores fugit. ²⁰ Syro-

hex. ⲕⲉⲛⲁⲩⲏⲛ ⲉⲛⲏⲓⲛ. ²¹ Chrysost. ²² Sic Comp., Ald., Chrysost., Theodoret. et codd. Syro-hex. in marg. ⲕⲉⲛⲁⲩⲏⲛ. ²³ Nobil., Vat. Syro-hex. affert: Σ. καὶ διαμενοῦσιν (ⲟⲩⲛⲁⲩⲏⲛ). ²⁴ Nobil., Origen. (Opp. T. II, p. 838), et sine nom. Chrysost. Aliter Syro-hex.: Σ. καὶ διαμενοῦσιν εὐθείς πρὸ προσώπου σου (ⲛⲓⲛⲏⲟⲩⲃⲁⲛⲏⲥ). PSALM. CXL. ¹ Syro-hex. Idem in textu affert: πρόσχες τῇ φωνῇ + τῆς δεησέως μου. ² Chrysost. Prior interpretatio Symmachi esse videtur. ³ Chrysost.: *Ἄλλος* δ. ἑσπέρας. *Ἔτερος* πρ. ἑσπερινῆ. Prior est Aquilae, ut videtur; altera Symmachi, teste Syro-hex., qui affert: ⲕⲉⲛⲁⲩⲏⲛ ⲉⲛⲏⲓⲛ. ⁴ Nobil. ⁵ Syro-hex. ⲕⲉⲛⲁⲩⲏⲛ ⲉⲛⲏⲓⲛ. Nobil. affert: Σ. ἐπὶ τοῖς χεῖλεσί μου. ⁶ Reg. unus, et sine nom. Chrysost. Theodoret. affert: Σ. ἐννοίας παρανόμους. Euseb. apud Mai.

4. אַת־אִישׁוֹס פְּעִל־לֵרֶגְלָאָנָּן. Cum hominibus operantibus iniquitatem. Ο΄ σὺν ἀνθρώποις ἐργαζόμενος τὴν ἀνομίαν. Σ. σὺν ἀνθρώποις ἐργαζόμενος ἀδικίαν.⁷

וּבַל־אַלְחֵם בְּמַנְעַמִּימָם. Et ne (sinas ut) comedam cupedia eorum. Ο΄ καὶ οὐ μὴ συνδοιάσω μετὰ τῶν ἐκλεκτῶν αὐτῶν. Σ. μηδὲ συμφάγοιμι τὰ ἕδεια αὐτῶν.⁹ *Ἄλλος* μὴ συναλισθῶ ἐν ταῖς τερπνόησιν αὐτῶν.⁹

5. יִהְיוּנִי צַדִּיק כְּחֹד וַיּוֹכִיחַנִי. Percutiat me justus, beneficium erit, et castiget me. Ο΄ παιδεύσει με δίκαιος ἐν ἐλέει, καὶ ἐλέγξει με. ᾿Α. κατελασάτω με δίκαιος ἐλέους, καὶ ἐλεγξάτω.¹⁰ Σ. erigat me.¹¹

כִּרְעוּד וְתַפְלְתִי בְּרַעוּתֵיהֶם. Quoniam adhuc et precatio mea erit adversus mala eorum. Ο΄. ὅτι ἔτι καὶ ἡ προσευχή μου ἐν ταῖς εὐδοκίαις αὐτῶν. ᾿Α. ὅτι ἔτι καὶ προσευχή μου ἐν κακίαις αὐτῶν.¹² Σ. ἔτι γὰρ καὶ ἡ προσευχή μου ἐν τὸς τῶν κακιῶν αὐτῶν.¹³ Θ. . . ἐν ταῖς εὐδοκίαις αὐτῶν.¹⁴ *Ἄλλος* ὅτι ἔτι καὶ ἡ προσ-

ευχή μου ἐν ταῖς πονηρίαις αὐτῶν.¹⁶

6. נֶשְׁתַּטְּפוּ בְּדִרְסֵי־לֶבֶן שֶׁבַע מַשְׁפַּטֵּימָם. Dejecti sunt per latera petrae iudices eorum. Ο΄ κατεπέθησαν ἐχόμενα πέτρας οἱ κραταιοὶ (alia exempl. κριται)¹⁶ αὐτῶν. ᾿Α. ὑπεσπάσθησαν ἐν χειρὶ πέτρας οἱ κριταὶ αὐτῶν.¹⁷ Σ. ἐκτιλήσονται ἐν χερσὶ πέτρας οἱ κριταὶ αὐτῶν.¹⁸

וְשָׁמְעוּ אָזְנוֹי כִּי נְדָמָם. Et audient verba mea, quod jucunda sinit. Ο΄ ἀκούσονται τὰ ῥήματά μου ὅτι ἠδύνθησαν. ᾿Α. . . ὅτι εὐπρεπίσθησαν.¹⁹ Σ. ἀκούσονται ῥήσεις μου ἠδίστας.²⁰ *Ἄλλος* ὅτι ἐδορυφορήθησαν. *Ἄλλος* ὅτι εὐπροσώπίσθησαν.²¹ Θ. ὅτι ἠδυνάσθησαν.²²

7. כְּמוֹ כֹּחַל וְיֶקַע בְּאַרְצֵי נְפֻרוֹת עַמּוּמֵינוּ לְפִי שָׂאֹל. Sicut sulcans et findens in terra, dispersa sunt ossa nostra in ore sepulcri. Ο΄ ὡσεὶ πάχος γῆς διερράγη ἐπὶ τῆς γῆς, δισκορπίσθη τὰ ὄστᾶ ἡμῶν παρὰ τὸν ᾄδην. ᾿Α. ὁμοίως ἀποκλῶντι καὶ διασχίζοντι ἐν τῇ γῆ, ἐσκορπίσθη τὰ ὄστᾶ ἡμῶν εἰς στόμα ᾄδου.²³ Σ. ὥσπερ γεωργὸς ὅταν ῥήσση τὴν γῆν, οὕτως ἐσκορπίσθη τὰ ὄστᾶ ἡμῶν εἰς στόμα ᾄδου.²⁴ Ἐ. ὡς καλ-

P.N.B., T. IV, p. 88: Σ. ἐνοήεν ἐνοίας παρανόμους. Syro-hex. ♦ (παρανόμου) ⲛⲉⲛⲟⲩⲁⲛ ⲉⲛⲟⲩⲁⲓ.
⁷ Euseb. ibid. ⁸ Euseb. ibid., et sine nom. Chrysost. Syro-hex. ♦ ⲛⲟⲩⲟⲩⲁⲛ ⲉⲛⲟⲩⲁⲓ. Nobil. affert: Σ. μὴ συμφάγοιμι κ.τ.έ. Vat.: Σ. συμφάγοιμι κ.τ.έ.
⁹ Nobil. ex Chrysostomo. In editis Chrysostomi hodie legitur μὴ συναλισθῶ, probante Schleusnero in Opus. Crit. p. 258, ubi ad *Catenam P.P. GG.*, T. III, p. 730 provocat.
¹⁰ *Ἄλλος* κατελασάτω κ.τ.έ. ¹¹ Sic unus Reg. optime, secundum Hebraicam vocem. Drusius vero [ex Chrysost.], κατελεγοσάτω κ.τ.έ.—Montef. Syro-hex. affert: ⲛⲟⲩⲟⲩⲁⲛ ⲉⲛⲟⲩⲁⲓ. Ergo in suo inventit κατελασάτω, quod cum sensu *abigendi* (ut ⲁⲓⲛⲟⲩⲁⲓ), ἀπελάσσω, Ezech. xxxiv. 12 in marg. *abigendi* non *contundendi*, cepisse videtur. Cf. Hex. nostra ad Jesai. xxviii. 1. ¹² Syro-hex. ♦ ⲛⲟⲩⲟⲩⲁⲛ ⲉⲛⲟⲩⲁⲓ. Nescio an de Hebraeo ⲛⲟⲩⲟⲩⲁⲛ ⲉⲛⲟⲩⲁⲓ, *convalescere faciat me*, ἀναστήσάτω με, interpres cogitaverit. ¹³ Nobil., Vat. Syro-hex. affert: ᾿Α. Σ. ἐν κακίαις αὐτῶν (ⲛⲟⲩⲟⲩⲁⲛ ⲉⲛⲟⲩⲁⲓ). ¹⁴ Nobil., Vat., Euseb. apud Mai. l. c., et sine nom. Chrysost. Theodoret.: Σ. ἔτι δὲ καὶ κ.τ.έ., consentiente Didymo Alex. apud Mai. P.N.B., T. VII, p. II, p. 306, qui *κακῶν* pro *κακιῶν* habet. ¹⁵ Nobil., Vat. ¹⁶ Chrysost. ¹⁸ Sic Comp., Ald., Chrysost., Theodoret., Syro-hex., et eodd.

¹⁷ Reg. unus. Nobil. affert: *Ἄλλος* ὑπεσπάσθησαν. Cf. Hex. ad Deut. xv. 1. ¹⁸ Vat., Euseb., Didym. Alex., et sine nom. Chrysost. Montef. post Nobil. ἐν χειρὶ edidit, repugnante Syro-hex., qui affert: ⲛⲟⲩⲟⲩⲁⲛ ⲉⲛⲟⲩⲁⲓ. ¹⁹ Nobil. affert: ᾿Α. ὅτι εὐπρεπίσθησαν. Drusii conjecturam *εὐπρεπίσθησαν*, a Montef. praetermissam, haud cunctanter recepit, coll. Hex. ad Prov. ii. 10. Hieron.: *quoniam decora sunt*. ²⁰ Nobil., Euseb., Didym. Alex., Euthym. Syro-hex. Symmacho continuat: ♦ ⲛⲟⲩⲟⲩⲁⲛ ⲉⲛⲟⲩⲁⲓ, h. e. ἀκούσαντες ῥήσεις μου ἠδίστας. ²¹ Chrysost. Nobil. in alio libro inventit: Σ. ὅτι εὐπροσώπησαν. Schol. ὅτι ἐδορυφορήθησαν. ²² Nobil. affert: “Schol. οἱ ὄ. θ. ἠδυνάσθησαν. Nonnulli libri habent, ἠδυνήθησαν [sic a prima m. Cod. Vat.], et editiones Latinae [Psalt. Gall. et Rom.], *potuerunt*. Vetus quidem Psalterium et S. Augustinus, *praevaluerunt*.” ²³ Sic Nobil., nisi quod cum Chrysost. eis τὸν ᾄδην habet. Montef. ex Regio uno εἰς στόμα ᾄδου correxit. Duo Regii et Chrysost.: ὁμοίως εἰ ἀποκλῶντι κ.τ.έ. ²⁴ Nobil., et sine nom. Chrysost., quos accurate expressit Syro-hex. ⲛⲟⲩⲟⲩⲁⲛ ⲉⲛⲟⲩⲁⲓ. Reg. unus habet εἰς ᾄδου; Euseb. et Didym. Alex.: ὡς ἔσκ. ἡμῶν τὰ ὄ. παρὰ τὸν ᾄδην.

λιεργῶν καὶ σκάπτων ἐν τῇ γῆ, διεσκορπίσθη
τὰ ὄστα ἡμῶν παρὰ τὸν ἄδην.²⁵

8. אֶל-תֵּעָר. Ne effundas. Ο'. μὴ ἀντανέλῃς. 'Α.
μὴ ἐκκενώσῃς. Σ. Θ. μὴ ἀποκενώσῃς.²⁶

10. יִפְּלוּ בַמְּכַמְרֵי רִשְׁעִים. Cadant in retia ejus
impii. Ο'. πεσοῦνται ἐν ἀμφιβληστροῦ αὐτοῦ
ἀμαρτωλοί. Σ. ἐμπέσειεν εἰς τὰ δίκτυα ἐαν-
τῶν οἱ παράνομοι.²⁷

יַחַד אֲנֹכִי עַד-אֶעְבֹּר. Simul, ego donec tran-
siero. Ο'. καταμόνας εἰμι ἐγὼ ἕως οὗ ἂν
παρέλθω. 'Α. ἅμα ἐγὼ εἰμι ἕως οὗ παρέλθω.²⁸
Σ. (οἱ ἀσεβεῖς) ὁμοῦ, ἐγὼ δὲ παρελεύσομαι.²⁹ Θ. Ε'.
ἐπὶ τὸ αὐτό...³⁰

PSALM. CXLI (Hebr. cxlii).

1. כְּשִׁבְלֵי לְדָוִד. (Carmen) didacticum Davidi.
Ο'. συνέσεως τῷ Δαυίδ. 'Α. ἐπιστήμονος τοῦ
Δαυίδ.¹

3. שִׁחִי. Querelam meam. Ο'. τὴν δέησίν μου.
Σ. τὴν διαλέξίν μου.²

4. בְּהִתְעַלְּפוּ עָלַי רִיחִי. Quum languescit apud me
spiritus meus. Ο'. ἐν τῷ ἐκλείπειν ἐξ ἑμοῦ τὸ
πνευμά μου. 'Α. ἐν τῷ περιελείσθαι...³ Σ. ὅταν

θορυβῆται (s. ἐν τῷ θορυβεῖσθαι)...⁴ Ε'. ἐν τῷ ἀκη-
δίσαι ἐπ' ἐμὲ τὸ πνευμά μου.⁵

4. וְאָתָּה יְדַעְתָּ נִתְּבַחְתִּי. Tu vero nosti semitam
meam. Ο'. καὶ σὺ ἔγνων τὰς τρίβους μου.
'Α. ὅτι σὺ ἔγνων τὰς τρίβους μου. Σ. σὺ γὰρ
οἶδας τὴν τρίβον μου.⁶

5. אֵינִי-לִי כַפִּיר. Et non est mihi qui me curet.
Ο'. καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐπιγινώσκων με. Σ. καὶ οὐδεὶς
ἦν ἐμοὶ βοηθός.⁷

7. הִקְשִׁיבָה אֶל-רִנָּתִי כִּי-דָלוּתִי מָאֵד. Attende ad
vagitum meum, quia languidus sum valde. Ο'.
πρόσχευε πρὸς τὴν δέησίν μου, ὅτι ἐταπεινώθην
σφόδρα. Σ. ἀκράσσαι τὰς λαλιάς μου, ὅτι
ἠτόνησα σφόδρα.⁸

8. הוֹדִיעֵנִי מִמִּסְגַּר נַפְשִׁי. Educ de claustro ani-
mam meam. Ο'. ἐξάγαγε ἐκ φυλακῆς τὴν
ψυχὴν μου. 'Α. ἐξάγαγε ἐξ ἀποκλεισμοῦ τὴν
ψυχὴν μου.⁹ Σ. ἔξω ποίησον ἀπὸ συγκλεισμοῦ
τὴν ψυχὴν μου.¹⁰

אֶת-שִׁמְךָ בִּי יַבְתֵּרוּ צְדִיקִים כִּי תִגְבַּל עָלַי.
Nomen tuum. Ad me confluent justi, quum
benefeceris mihi. Ο'. τῷ ὀνόματί σου, κύριε·
ἐμὲ ὑπομένουσι δίκαιοι, ἕως οὗ ἀνταποδῶς μοι.
'Α... ἐμὲ περιμενοῦσι δίκαιοι, ἕως οὗ ἀμείψῃ
με.¹¹ Σ. τὸ δῶμά σου στεφανώσονται δίκαιοι,

²⁵ Nobil., et sine nom. Chrysost. Unus Regius habet
πάντα τὰ ὄστα ἡμῶν. ²⁶ Nobil.: 'Α. μὴ ἐκκενώσῃς. Θ. μὴ
ἀποκενώσῃς. Euseb. affert: Σ. μὴ ἀποκενώσῃς. Chrysost.:
"Ἄλλος· μὴ ἐκκενώσῃς. Syro-hex.: 'Α. Σ. ne evacues (لا
تفقد). ²⁷ Nobil. Montef. ἀμαρτωλοὶ pro παράνομοι
edidit, ex Regio, ut videtur. Sed cf. ad Psal. x. 6. Syro-
hex. affert: Σ. οἱ ἀσεβεῖς (فاسق). ²⁸ Chrysost. affert:
"Ἐτερος· ἅμα κ. τ. εἰ. Reg. unus: 'Α. ἅμα. ²⁹ Syro-hex.
+ + + + +. Montef. ex eodem
Regio: Σ. ὁμοίως. ³⁰ Idem Regius. Chrysost.:
"Ἄλλος· ἐπὶ τὸ αὐτό.

PSALM. CXLII. ¹ Syro-hex. + + + + +. Cf. ad Psal. xlv. i. liii. i. ² Idem: + + + + +. Cf. ad Psal. ciii. 34. ³ Idem: + + + + +. Cf. ad Psal. lxxvi. 4. ⁴ Idem: + + + + +. ⁵ Idem: + + + + +. Cf. Psal. cxlii. 4 in Syro-hex. ⁶ "Regius unus."—Montef. Lectio Aquilae suspicione non vacat. Chrysost. affert: "Etepos· σὺ γὰρ οἶδας. ⁷ Syro-hex. + + + + +.

+ + + + +. ⁸ Theodoret., Nobil. Ad ἐταπει-
νώθην Syro-hex. in marg. habet: + + + + +, h. e. quia
deserui, refrigeratus, restinctus sum; fortasse ἐξελύθην.
Cf. ad Psal. cxlii. 6. ⁹ Theodoret., Didym. Alex., Reg.
unus. Nobil. affert: 'Α. ἐξ ἀποκλεισμοῦ. ¹⁰ Didym.
Alex., Nobil. ¹¹ Montef. affert: 'Α. ἐμὲ παραδοκῆσουσι
δίκαιοι, ἕως οὗ ἀνταποδῶς μοι, ex ingenio, ut videtur; nam
ipse ait: "Lectioem Aquilae affert ex Euthymio Drusius,
sed Latine tantum." Drusius notat: "Aquila, ut est
apud Euthymium; me expectabunt justi, donec remunera-
tus fueris me. Sed ambigo. Nam sic Graeci [LXX]
reddunt: ἐμὲ ὑπομενοῦσι κ. τ. εἰ." Euthymii Graeca sunt:
'Ο δὲ 'Ακύλας ἐμὲ περιμενοῦσι δίκαιοι, ἕως οὗ ἀμείψομαι (fort.
ἀμείψῃ με). 'Αναμενοῦσί με, φησὶ, προσδοκῶντες ἀπαλλαγῆναι μὲν
(Parsons. με) τῶν δεινῶν· καὶ τοῦτο ποιήσουσιν, ἕως οὗ ἀμείψῃ
με χάριν τῆς τοιαύτης κακοπαθείας. Huc pertinet locus Chry-
sostomi, a Montefalconio praetermissus: 'Ο μὲν ἕτερος (Sym-
machus) φησὶν ὅταν εὐεργετήσῃς με· οἱ δὲ ἄλλοι· ἀνταποδῶς
καὶ ἀμείψῃ με.

δταν εὐεργετήσης με.¹² "Ἄλλος" ὅτι εὐεργέ-
τησάς με.¹³

PSALM. CXLII (Hebr. cxliii).

1. לְרִיבֹן כְּמִזְמֹר דָּוִד. *Canticum Davidi.* Ο'. ψαλμὸς
τῷ Δαυίδ, ÷ ὅτε αὐτὸν ὁ υἱὸς κατεδίωκεν 4.
'Ἐν ἐνίοις ἀντιγράφοις εὗρον, ὅτε αὐτὸν ἐδίωκεν
'Αβεσαλὼμ ὁ υἱὸς αὐτοῦ οὔτε δὲ παρὰ τῷ
'Εβραίῳ, οὔτε παρὰ τοῖς ἄλλοις ἐρμηνευταῖς
ταύτην εὗρηκα τὴν προσθήκην.¹

בְּיַמֶּיךָ אֱלֹהֵי. *In fide tua.* Ο'. ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου.
'Α. ἐν τῇ βεβαιότητί σου. Σ. ἐν τῇ πίστει
σου.²

4. רַחֵם עָלַי רִיבֹן. *Et languescit apud me*
spiritus meus. Ο'. καὶ ἠκηδίασεν ἐπ' ἐμέ τὸ
πνευμά μου. 'Α. καὶ περιειλεῖτο ἐπ' ἐμέ ἡ
ψυχή μου.³

5. הִתְבַּהֵר בְּכָל-פְּעֻלֶיךָ. *Meditor omnia opera tua.*
Ο'. καὶ ἐμελέτησα ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις σου.
'Α. καὶ ἐμελέτησα πάσας τὰς πράξεις σου.⁴

בְּמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ הִתְבַּהֵר. *De opere manuum tua-*
rum commentor. Ο'. ἐν ποιήμασι τῶν χειρῶν
σου ἐμελέτων. Σ. τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου
διελάλουν.⁵

6. כִּי אֶרְאֶה אֶת-אֲדָמָה. *Sicut terra sitiens ad te.*
Ο'. ὡς γῆ ἀνυδρὸς σοι. 'Α. ὡς γῆ διψῶσα
πρὸς σέ.⁶ Σ. ὡς γῆ ἐκλυομένη.⁷

7. אֲלֵ-תַתְּרִיתָ מִפָּנַי מִפָּנַי. *Ne abscondas faciem*
tuam a me. Ο'. μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν
σου ἀπ' ἐμοῦ. "Ἄλλος" μὴ κρύψῃς τὸ πρόσω-
πόν σου ἀπ' ἐμοῦ.⁸

8. וְנִשְׁמַלְתִּי עִם-יְרֵדֵי בֹר. *Ne assimiler descen-*
dentibus in foveam. Ο'. καὶ ὁμοιωθήσομαι τοῖς
καταβαίνουσιν εἰς λάκκον. 'Α. καὶ παραβλη-
θήσομαι μετὰ τῶν καταβαίνοντων εἰς λάκκον.⁹

8. בְּבֶקֶר. *Mane.* Ο'. τὸ πρωῒ. "Ἄλλος" ἐξ ὄρ-
θρου.¹⁰

10. בְּיַשָּׁר צִבְעֶיךָ. *In terram planam.* Ο'. ἐν τῇ
(s. γῆ) εὐθείᾳ. Σ. διὰ γῆς ὁμαλῆς.¹¹

11. בְּצִדְקָתֶךָ. *In justitia tua.* Ο'. ἐν τῇ δικαιο-
σύνη σου. Σ. ἐν τῇ ἐλεημοσύνῃ σου.¹²

12. תִּצְמִית. *Excindes.* Ο'. ἐξολοθρεύσεις. 'Α.
ἐξολέσεις. Σ. σιωπήσεις (s. ἀποσιωπήσεις).¹³

PSALM. CXLIII (Hebr. cxliv).

1. לְרִיבֹן דָּוִד. *Davidi.* Ο'. Τῷ Δαυίδ ÷ πρὸς τὸν
Γολιάδ 4. 'Ἐν ἐνίοις τῶν ἀντιγράφων τῇ ἐπι-

¹² Theodoret., Nobil. Chrysost.: "Ἐρερος" στεφανώσονται
κ.τ.έ. Vat. affert: Σ. στεφανωθήσονται δικαιοί, ὅτι εὐεργετήσάς
με' δταν εὐεργετήσεις με; ubi duae lectiones coaluerunt.
¹³ Nobil.

PSALM. CXLII. ¹ Theodoret. In textu LXXviralis κατε-
δίωκει soloecce habet Ed. Rom., κατεδίωκει Cod. Vat. a
Maio descriptus, κατεδίωξεν Cod. Alex. Psalt. Gall. affert:
+ quando persequeretur eum filius ejus. Syro-hex. sine
obelo: ܕܘܡ ܝܘܢ ܩܝܡ ܕܢܝܢ ܥܡܘܢܘܢ. ² Sic
Montef. ex Regio uno. Chrysost. affert: "Ἐρερος" ἐν τῇ
π. σου. "Ἄλλος" ἐν τῇ β. σου. Posterior est Symmachi ad
Psal. xxxv. 6. ³ Sic ἕτερος apud Chrysost. Montef.
ex Regio Symmacho tribuit, repugnante Syro-hex., qui
affert: ܕܘܠܘܝܢ ܕܘܠܘܢ ܕܘܠܘܢ. Cf. ad Psal. cxli. 4. Sed
suspecta est lectio ἢ ψυχῆ μου. ⁴ Reg. unus, et sine
nom. Chrysost. Nostro quidem iudicio lectio Symmachum
magis sapit. ⁵ "Regius unus, qui habet ἐμελέτων pro
διελάλουν. Drusius, qui nomen interpretis tacet, habet
διελάλουν."—Montef. Fallitur; Drusius enim post Nobil.

tantum affert: "Ἄλλος" τὰ ἔργα τῶν χ. σου. Etiam Chry-
sost. ἐμελέτων habet. Non tamen mutavimus propter Psal.
lxxvi. 4, ubi vide. ⁶ Sic sine nom. Chrysost. Montef.
ex Regio edidit: Σ. ἡ ψ. μου ὡς γῆ διψῶσα πρὸς σέ. At
Syro-hex. ܕܘܠܘܢ ܕܘܠܘܢ ܕܘܠܘܢ. ⁷ Idem: ܕܘܠܘܢ ܕܘܠܘܢ.
ܕܘܠܘܢ ܕܘܠܘܢ. (Bugatus vertit: sicut terra ardens,
qui sensus valde incertus est. Pro ܕܘܠܘܢ Sym. interpretatus
est ἐκλυόμενος (Syro-hex. ܕܘܠܘܢ) Prov. xxv. 25; et
ἐκλυσις (ܕܘܠܘܢ) Psal. lxii. 2. Quod vero ad vocem
Syriacam attinet, pro Graecis, καὶ ἐκλύσῃ σε, Jerem. xii. 5,
Noster ܕܘܠܘܢ dedit.) ⁸ Chrysost. ⁹ "Unus
codex." Cf. ad Psal. xxvii. 1. ¹⁰ Chrysost. ¹¹ Sic
ἄλλος apud Chrysost. "Hanc interpretationem Symmacho
tribuit Reg. unus, sed est Aquilae."—Montef. Non cre-
diderim. Cf. Hex. ad Deut. iii. 10. Psal. xxv. 12. Aquilae
ἡ ὁμαλῆ est ܕܘܠܘܢ, non ܕܘܠܘܢ. ¹² Reg. unus, et sine
nom. Chrysost. ¹³ Reg. unus. Syrus affert: Σ. ἀποσιω-
πήσεις (ܕܘܠܘܢ). Cf. ad Psal. liii. 7. cxviii. 139.

γραφῆ προσκείμενον εἶρον, πρὸς τὸν Γολιάθ· οὔτε δὲ παρὰ τῷ Ἑβραίῳ, οὔτε παρὰ τοῖς ἄλλοις ἐρμηνευταῖς, οὔτε μὴν παρὰ τοῖς Ο' εἶρον ἐν τῷ ἔξαπλῷ.¹

2. **הַרְדֵּי עֵמִי תַחְתַּי**. *Qui conculcat populos sub me*. Ο'. ὁ ὑποτάσσων τὸν λαόν μου ὑπ' ἐμέ.² Ἄ. ὁ στρώσας τοὺς λαοὺς ὑπ' ἐμέ.³

3. **מַה-אָדָם וְהָדַעְוָה**. *Quid est homo, quod animum advertis ad eum?* Ο'. τί ἐστὶν ἄνθρωπος, ὅτι ἐγνώσθης αὐτῷ; Ἄ. τί ἄνθρωπος, καὶ γνώση αὐτόν;³ Σ. τίς ἐστὶν ἄνθρωπος, ὅτι γνωρίζῃ αὐτῷ; Aliter: Σ. ὅτι γνωρίζεις αὐτόν.⁴

4. **אָדָם לְהַבֵּל דְּמָה**. *Homo halitui (s. vanitati) similis est*. Ο'. ἄνθρωπος ματαιότητι ὁμοιώθη. Θ. ἄνθρωπος ἀτιμίδι ὁμοιώθη. Σ. ἀτμῷ.⁵

5. **הִטִּישְׁמִיָּהּ וְתַרְדֵּי בְּהָרִים וְיַעֲשֶׂנוּ**. *Inclina caelos tuos, et descende; tange montes, et fumigabunt*. Ο'. κλῖνον οὐρανοὺς σου, καὶ κατάβηθι· ἄψαι τῶν ὀρέων, καὶ καπνισθήσονται. Ἄλλος· κλίναντός σου οὐρανοὺς, καὶ καταβάντος, καὶ ἀψαμένου τῶν ὀρέων, ἔκαπνισθησαν.⁶

7. **בְּנֵי-נֶגֶר**. *Filiorum regionis peregrinae*. Ο'. υἱὸν ἀλλοτρίων. Ἄ. . . ἀπηλλοτριωμένων.⁷

12. **אֲשֶׁר בְּנֵינוּ**. *Ut sint filii nostri*. Ο'. ὧν οἱ υἱοί. Ἄ. Σ. Ε'. ἵνα ὦσιν οἱ υἱοὶ ἡμῶν.⁸

מְדַבְּרִים. *Educati*. Ο'. ἰδρυμένα (alia exempl.

ἡδρυμένα⁹). Ἄ. μεμεγαλυμένα. Σ. ηὔξημένα.¹⁰ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.¹¹

12. **בְּנֵי-נוֹיָהּ מְחַטְבוֹת**. *Filiae nostrae sicut columbae angulares (pulcre) excisae*. Ο'. αἱ θυγατέρες αὐτῶν κεκαλλωπισμέναι, περικεκοσμημέναι. Ἄ. . . ὡς ἐπιγώνια διεσκεδασμένα.¹² Σ. αἱ θυγατέρες ἡμῶν ὡς γώνια κεκοσμημένα.¹³ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.¹⁴

13. **מִן-אֶלֶּיִן מְפִיקִים מְנוּיִנוּ מְלֵאִים**. *Promptuarium nostra plena, suppedantaria a specie ad speciem (cujusvis speciei)*. Ο'. τὰ ταμεία αὐτῶν πλήρη, ἐξερευγόμενα ἐκ τούτου εἰς τοῦτο. Ἄ. αἱ ἀποθήκαι ἡμῶν (πλήρεις) ὑπερεκχέμεναι ἐκ τούτου εἰς τοῦτο.¹⁵ Σ. τὰ ταμεία ἡμῶν. . .¹⁶

נֶאֱמְנָנוּ מֵאֲלִיפוֹת מְרַבְּבוֹת בְּהַצֹּחֲנוּ. *Oves nostrae millia parientes, (immo) in myriadas auctae in vicis nostris*. Ο'. τὰ πρόβατα αὐτῶν πολυτόκα, πληθύνοντα ἐν ταῖς ἐξέδοις αὐτῶν. Ἄ. Σ. τὰ ποίμνια ἡμῶν γνόμενα ἐν χυμῶσι καὶ μυριάσι ἐν τοῖς ἀμφόδοις ἡμῶν.¹⁷

14. **אֲלִיפוֹנוּ מְקַבְּלִים**. *Boves nostrae gravidae*. Ο'. οἱ βόες αὐτῶν παχεῖς. Ἄ. Σ. (οἱ βόες) ἡμῶν σιτενοὶ (s. σιτιστοί).¹⁸

וְאִין וְאִין יִנְיָאת וְאִין יְצֹחָה בְּרַחְבְּתֵינוּ. *Nulla clades, et nulla emigratio, et nullus clamor in plateis nostris*. Ο'. οὐκ ἔστι κατὰπτωμα φραγμοῦ, οὐδὲ διέξοδος, οὐδὲ κραυγὴ ἐν ταῖς ἐπαύλεσιν (alia exempl. πλατείαις¹⁹) αὐτῶν.

PSALM. CXLIII. ¹ Theodoret. ² Syro-hex. **סִי .ל.** **וְגַבְדִּי חֲפָצָא**. ³ Sic bene Oles apud Chrysost. Est proculdubio Aquilae, sed minus bene Montef. e duobus Regiis edidit: Ἄ. τί ἐστὶν ἄνθρωπος κ.τ.έ. ⁴ Montef. ex iisdem Regiis edidit: Σ. τίς ἐστὶν ἄνθρωπος, ὅτι γνωρίζεις αὐτόν; Nobil. affert: Σ. γνωρίζεις αὐτόν. Chrysost.: Ἐτερος· ὅτι γνωρίζεις αὐτόν. ⁵ Rectius, si quid video, legitur apud Heracliotam in *Catena PP. GG.*, T. III, p. 767: ὅτι γνωρίζῃ αὐτῷ.—Schleusener. Praeterea Theodoretus diserte testatur: ἀπὸ τοῦ ἐγνώσθης, γνωρίζῃ ὁ Σύμμαχος ἡρμηνεύσεν. ⁶ Theodoret. Chrysost. affert: Ἐτερος· ἀτμῷ. Syro-hex.: Ἄ. Σ. ἀτμῷ (**חַלְמוֹ**). ⁷ Chrysost. et Reg. unus, qui habet ἔκαπνισθη. ⁸ Syro-hex. **וְיַעֲשֶׂנוּ**. Cf. Hex. ad Mal. ii. 11. ⁹ Syro-hex. **וְיַעֲשֶׂנוּ**. **וְיַעֲשֶׂנוּ**. ¹⁰ Sic Codd. Vat. (teste Maio), Alex., alii,

invito Syro-hex., qui **וְיַעֲשֶׂנוּ** vertit. ¹¹ Nobil., Vat. ¹² Nobil., Vat. Scriptura ἐπιγώνια est mendum Drusii, quem secuti sunt Montef., Bahrtd. Syro-hex. affert: Ἄ. ὡς ἐπὶ γωνίαν (**וְיַעֲשֶׂנוּ**). Pro διεσκεδασμένα Schleusener reponendum censet διεσκευασμένα, confusione satis frequenti. ¹³ Syro-hex. **וְיַעֲשֶׂנוּ**. Cf. Hex. nostra ad Zach. ix. 15. Nobil., Vat.: Σ. κεκοσμημένα. ¹⁴ Vat. ¹⁵ Syro-hex. **וְיַעֲשֶׂנוּ**. **וְיַעֲשֶׂנוּ**. ¹⁶ Idem: **וְיַעֲשֶׂנוּ**. ¹⁷ Idem: **וְיַעֲשֶׂנוּ**. ¹⁸ Idem: **וְיַעֲשֶׂנוּ**. ¹⁹ Sic Comp., Ald., Chrysost., Theodoret., Psalt. Gall. et Rom., et codd., invito Syro-hex. Chrysost. affert: Ἄλλος· ἐν ταῖς ἐπ. αὐτῶν. Euthym.: καθ' ἕτερον ἐρμηνεύτην, ἐν ταῖς ἐπ. αὐτῶν.

18. לְכֹל יִקְרְאוּ. *Omnibus qui invocant eum.*
 O. ✕ πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις αὐτόν.¹⁷

PSALM. CXLV (Hebr. cxlvi).

1. הַלְלוּ יְהוָה. *Laudate Jah.* O. Ἀλληλουΐα.
 ÷ Ἀγγαίου καὶ Ζαχαρίου. Ἐν ἐνόιοις ἀντι-
 γράφοις πρόσκειται, Ἀγγαίου καὶ Ζαχαρίου
 τοῦτο δὲ οὔτε παρὰ τῷ Ἑβραίῳ, οὔτε παρὰ
 τοῖς ἄλλοις ἐρμηνευταῖς, οὔτε παρὰ τοῖς O
 εὐρον ἐν τῷ ἔξαπλῷ.¹
3. שֵׁן לֹא תִשְׁעָה. *In quo non est auxilium.*
 O. οἷς οὐκ ἔστι σωτηρία. Ἄλλος τῷ οὐκ
 ἔχοντι σῶσαι.² Ἄλλος οὐκ ἔχοντι σωτη-
 ρίαν.³
4. יָשָׁב. *Redit.* O. καὶ ἐπιστρέψει. Ἄ. Θ. ἀπο-
 στρέψει.⁴
- וָמָו. *Pereunt.* O. ἀπολούνται. Ἄ. Σ. E'.
 S'. O. ἀπώλοντο.⁵
- עֲשֶׂה תַחְתָּיו. *Cogitationes ejus.* O. οἱ διαλογισμοὶ
 αὐτῶν. Ἄλλος· αἱ προθέσεις αὐτοῦ.⁶
7. הָלֵךְ. *Panem.* O. τροφήν. Ἄ. ἄρον.⁷
8. פָּתַח. *Aperit (caecos).* O. σοφοῦ. Ἄ. ἀνοίγει.
 E'. φωτίζει.⁸
9. יְעִיֵר. *Confirmat.* O. ἀναλήψεται. Ἄ. ἀνα-
 κτάται.⁹

PSALM. CXLVI (Hebr. cxlvii. 1-11).

1. הַלְלוּ יְהוָה בְּיָמֵינוּ. *Laudate Jah, quoniam
 bonum est psallere.* O. Ἀλληλουΐα. ÷ Ἀγ-
 γαίου καὶ Ζαχαρίου. αἰνεῖτε τὸν κύριον,
 ἄγαθόν ψαλμός. Ἄ... ἄγαθόν ἐγκώμιον.¹ Σ.
 ἄλληλουΐα, ὅτι ἄγαθος ψαλμός. Θ. αἰνεῖτε
 τὸν ἸΑ'.² Ἄλλος· ἄλληλουΐα, ὅτι καλὸν
 ῥῆθ' (τῷ θεῷ).³
- הָיָה לָנוּ יְיָ נִינְעִים. *Quia jucundum est;
 decens est hymnus.* O. (τῷ θεῷ ἡμῶν) ἡδυν-
 θεῖη ✕ πρέπει αἰνεσις.⁴
2. בִּנְיָה. *Aedificans.* O. οἰκοδομῶν. Σ. οἰκοδο-
 μήσει.⁵
- נִדְחֵי. *Expulsos.* O. τὰς διασποράς. Ἄ. Σ.
 τοὺς ἐξωσμένους.⁶
3. לְשֹׁבְרֵי. *Contritos.* O. τοὺς συντετριμμένους.
 Σ. τοὺς κεκλασμένους.⁷
- וּמְחַבֵּשׁ לַעֲצָבוֹתָם. *Et fasciis obligans dolores
 eorum.* O. καὶ δεσμέων τὰ συντρίμματα αὐ-
 τῶν. Ἄ. καὶ μοτῶν ὀδύνας αὐτῶν.⁸ Σ. καὶ ἐπίδε-
 σμῶν τὰ κατάγματα αὐτῶν.⁹ Ἄλλος τὰ κατ-
 εαγμένα αὐτῶν.¹⁰
4. לְכֹל שֵׁמוֹת יְקָרָא. *Omnibus eis nomina vocal.*
 O. καὶ πᾶσιν αὐτοῖς ὀνόματα καλῶν. Ἄλλος
 τοῖς πᾶσιν ὀνόματα καλῶν. Ἐτερος (Σ.)· πάν-
 τας αὐτοὺς ὀνομαστὶ καλέσει (s. καλῶν).¹¹

¹⁷ Sic cum asterisco Psalt. Gall. Clausula deest in Psalt. Rom. et paucis testibus.

PSALM. CXLV. ¹ Theodoret. ² Chrysost. ³ "Reg. unus ex Chrysostomo (!).—Montef. ⁴ Nobil. Montef. edidit: Ἄ. Θ. ἀποστρέφει, qui error est Drusii. ⁵ Schol. apud Nobil. ⁶ Chrysost. ⁷ Syro-hex. ✕ حَسَبًا. Ἄ. ⁸ Idem: ✕ حَسَبًا. Ἄ. ✕ حَسَبًا. Ἄ. Chrysost. affert: Ἄλλος· φωτίζει. ⁹ Syro-hex. ✕ حَسَبًا. Ἄ. "Puto hic Aquilam pro Symmacho positum fuisse."—Bugat. Cf. ad Psal. cxlvi. 6. Cod. B. ab Ambrosiano non discedit.

PSALM. CXLVI. ¹ Euseb. apud Mai. P. N. B., T. IV, p. 101. Syro-hex. affert: ✕ حَسَبًا. Ἄ. Cf. Hex. nostra ad Jesai. li. 3. ² Theodoret. Aliter Euthym., et Euseb. ibid.: Σ. ἄλληλουΐα, ὅτι ἄγαθόν ῥῆθ'. Praeterea Euseb. affert: E'. αἰνεῖτε τὸν ἰά. ³ Chrysost. ⁴ Syro-hex. in marg.

✕ حَسَبًا. Psalt. Gall.: Deo nostro sit jucunda ✕ decoraque: laudatio. ⁶ Nobil., Reg. unus. ⁶ Syro-hex.

✕ حَسَبًا. Ἄ. Nobil. affert: Σ. τοὺς ἐξωσμένους. Chrysost.: Ἐτερος δὲ ἐρμηνευτῆς, ἀπὸ τοῦ, οἰκοδομῶν, οἰκοδομήσει, τὰς δὲ διασποράς, τοὺς ἐξωσμένους, εἶπε. ⁷ Nobil.

⁸ Syro-hex. ✕ حَسَبًا. Ἄ. Cf. Hex. ad Job. v. 18. Jesai. xxx. 26. lxi. 1. ⁹ Euseb. ibid.: Σ. ὁ ἰώμενος τοὺς ἐκλασμένους (sic) τῆν καρδίαν, καὶ ἐπίδεσμῶν κατάγματα αὐτῶν.

Montef. ex Regio uno affert: Ἄλλος τὰ κατάγματα αὐτῶν. Cf. Hex. nostra ad Ezech. xxi. 6. ¹⁰ Chrysost.

¹¹ "Sic Drusius [ex Chrysost.] et Reg. unus, qui in postrema etiam lectione habet καλῶν."—Montef. Posterior lectio est Symmachi, teste Syro nostro, qui affert: Σ. καὶ πάντας αὐτοὺς ὀνόματι (s. ὀνομαστὶ) καλεῖ (s. καλέσει) (حَسَبًا فَدًا).

6. **בְּעֵדָה**. *Confirmans.* Ο'. ἀναλαμβάνων. Σ. ἀνακτώμενος.¹²
7. **וְנָנוּ לַיהוָה בְּתוֹרַת זָמְרוּ לְאֱלֹהֵינוּ בְּכִנּוֹר.** *Canite Jonae in gratiarum actione, psallite Deo nostro in cithara.* Ο'. ἐξάρξατε τῷ κυρίῳ ἐν ἐξομολογήσει, ψάλατε τῷ θεῷ ἡμῶν ἐν κιθάρᾳ. 'Α. καταλέξατε τῷ κυρίῳ ἐν εὐχαριστίᾳ, μελωδήσατε τῷ θεῷ ἡμῶν ἐν κιθάρᾳ.¹³ Σ. καταλέξατε τῷ κυρίῳ ἐξομολογήσιν, μελωδήσατε τῷ θεῷ ἡμῶν διὰ λύρας.¹⁴
8. **וְגֵרָם.** *Gramen.* Ο'. χόρτον. 'Α. βοτάνη.¹⁵ Ο'. ÷ καὶ χλόην τῇ δουλείᾳ τῶν ἀνθρώπων.¹⁶
10. **וְשִׂיחָי.** *Delectatur.* Ο'. θελήσει. 'Α. βούλεται. Σ. εὐδοκείται. Θ. Ε'. Σ'. θελήσει.¹⁷
11. **וְיִחְזְקוּ לִים הַמְיֻחָלִים.** *Iis qui expectant misericordiam ejus.* Ο'. καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐλπίζουσιν ἐπὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ. "Ἄλλος" τοῖς ἀναμνησσι τὸ ἔλεος αὐτοῦ.¹⁸

- 2 (13). **בְּקִרְבֵּי.** *In medio tui.* Ο'. ἐν σοί. Σ. ἐντός σου.³
- 5 (16). **כְּפֹר כְּאֶפֶר.** *Pruinam quasi cinerem.* Ο'. ὀμιχλὴν ὡσεὶ σποδόν. 'Εβρ. χεφὸρ χαέφηρ.⁴ 'Α. πάχην...⁵ Σ. δρόσον πεπηγμένον...⁶
- 6 (17). **לְפָנֵי קְרָתוֹ מִי יַעֲמֹד.** *Coram frigore ejus quis consistet?* Ο'. κατὰ πρόσωπον ψύχους αὐτοῦ τίς ὑποστήσεται; 'Α. εἰς πρόσωπον ψύχους αὐτοῦ τίς στήσεται; Σ. κατὰ πρόσωπον καύματος αὐτοῦ τίς ὑποστήσεται;⁷
- 8 (19). **וְדָבָר.** *Verbum ejus.* Ο'. τὸν λόγον αὐτοῦ. 'Α. ῥῆμα αὐτοῦ. Θ. Σ'. τὸν λόγον αὐτοῦ. Ε'. λόγον αὐτοῦ.⁸
- וְקִיָּוָה.** *Statuta ejus.* Ο'. δικαιοῦματα. 'Α. ἀκριβασμούς. Σ. προστάγματα.⁹
- 9 (20). **לֹא שָׁפַע כֵּן.** *Non fecit sic.* Ο'. οὐκ ἐποίησεν οὕτως. "Ἄλλος" ὁμοία.¹⁰

PSALM. CXLVIII.

PSALM. CXLVII (Hebr. cxlvii. 12-20).

- 1 (12). **הַלְלִי יְהוָה לְאֱלֹהֵינוּ.** *Lauda Deum tuum.* Ο'. αἰνεῖ τὸν θεόν σου. 'Α. ὕμνει θεόν σου. Σ. αἰνεῖ τὸν θεόν σου. Θ. ὕμνει τὸν θεόν σου.¹
- 2 (13). **בְּרִיחֵי.** *Repaquila.* Ο'. Σ. τοὺς μοχλοῦς. 'Α. Θ...²

2. **כָּל-עֲבָדָיו.** *Omnes exercitus ejus.* Ο'. πᾶσαι αἱ δυνάμεις αὐτοῦ. 'Α. Σ. πᾶσαι αἱ στρατιαὶ αὐτοῦ.¹
3. **הַלְלִי אֹרֶן כְּלִכְוֹנָיו.** *Laudate eum, omnes stellae lucidae.* Ο'. αἰνεῖτε αὐτὸν, πάντα τὰ ἀστρα καὶ τὸ φῶς. Σ. ὕμνεῖτε αὐτὸν πάντες ἀστéρες φωτός.²

¹² Theodoret., Nobil. Syrus affert: **وَصَحَّاحًا**. ω. Cf. ad Psal. cxlv. 9. Chrysost.: *Τί ἐστιν, ἀναλαμβάνων; 'Ανακτώμενος, φέρων, διαβαστάζων.* ¹³ Euseb. apud Mai. *P.N.B.*, T. IV, p. 102. Montef. e duobus Regiis affert: 'Α. καταλάξατε... ψάλατε τῷ θ. ἡμῶν ἐν κ. Ad καταλέξατε cf. Hex. ad Num. xxi. 17. Jerem. xxv. 30. li. 14. ¹⁴ Euseb. ibid., et Regii duo. Chrysost. affert: "Ἄλλος" καταλέξατε. "Ἄλλος" διὰ λύρας. Syro-hex.: Σ. μελωδήσατε κ.τ.ε. (**وَجِدِسَ لِحَمِ مَلَانِ**). Praeterea Montef. ex iisdem Regiis affert: "Ἄλλος" προκατάρξασθε, quae non nisi interpretatio τοῦ ἐξάρξατε videtur. ¹⁵ Syro-hex. **وَجِدِسَ**. ἴ. ¹⁶ Psalt. Gall. Obelum non agnoscit Syro-hex. ¹⁷ Nobil. Ad Symmachum cf. ad Psal. xxxvi. 23. ¹⁸ Chrysost.

PSALM. CXLVII. ¹ Nobil. ² Ex Vat. exscripsit Adlerus: Παρὰ τοῖς Ο' καὶ Σ. τοὺς μοχλοῦς ἔκειτο ἐν τῷ τετρασελίδῳ· παρὰ δὲ 'Α. καὶ Θ. τοὺς μοχλοῦς (sic). ³ Syro-hex. **وَصَحَّاحًا**. ω. ⁴ Chrysost. juxta ed. Bened. (Savil. χεφὸρ χαέφηρ. Morell. καφὸρ χαέφηρ). Montef. ex duo-

bus Regiis affert: Τὸ 'Εβρ. χεφείρ. ⁵ Syro-hex. ἴ. **وَجِدِسَ**. ἴ. ⁶ Regii duo, et sine nom. Chrysost. Syro-hex. **وَجِدِسَ**. ἴ. ⁷ "Lectiones Aquilae et Symmachi exhibent duo Regii."—Montef. Chrysost.: "Ἐτερος δὲ φησι· κατὰ πρ. καύματος αὐτοῦ τίς ὑποστήσεται; Nobil. quasi ex Chrysost. affert: "Ἐτερος" εἰς πρ. ψύχους τίς στήσεται; ⁸ Nobil., qui insuper notat: "In aliquibus libris est, τὸ λόγιον αὐτοῦ." Hoc de v. 8 verum est; non ita de v. 7, ad quem lectiones Aquilae et ceterorum vulgo referunt. ⁹ Reg. unus. Chrysost.: "Ἐτερος" ἀκριβασμούς. "Ἄλλος" προστάγματα. ¹⁰ Chrysost.

PSALM. CXLVIII. ¹ Sic *éteros* apud Chrysost. Symmacho tribuunt Nobil. et duo Regii. Syrus affert: 'Α. στρατιαὶ αὐτοῦ (**وَجِدِسَ**). ² Theodoret. Montef. negligenter exscripsit: αἰνεῖτε αὐτὸν π. οἱ ἀστéρες φ. Chrysost.: "Ἐτερος" ἀστéρες φωτός. Syro-hex.: 'Α. Σ. ἀστéρες φωτός (**وَجِدِسَ**).

5. **וְיִגְבְּלוּ**. *Jubilabunt.* Ο' καὶ ἀγαλλιάσονται. 'Α. καὶ αἰνέουσιν.²
6. **וַיַּעֲמִידֵם לְעַד לְעוֹלָם**. *Et stare fecit ea perpetuo in aeternum.* Ο' ἔστησεν αὐτὰ εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. Σ. ἔστησεν αὐτὰ διαμείνειν αἰώνιος.⁴
8. **רוּחַ קָצֶרָה**. *Ventus procellae.* Ο' πνεῦμα καταγίγδος. 'Α. (πνεῦμα) λαίλαψ.⁵ "Ἄλλος" ἄνεμος τυφῶνος.⁶
10. **הַחַיָּה וְכָל־בְּהֵמָה רֶמֶשׂ**. *Ferae et omne pecus, reptilia.* Ο' τὰ θηρία καὶ πάντα τὰ κτήνη, ἕρπετά. 'Α. ζῶον καὶ πᾶν κτῆνος κινούμενον.⁷
11. **וְכָל־לְאָמִים**. *Et omnes populi.* Ο' καὶ πάντες λαοί. 'Α. καὶ πάντα φύλα.⁸
12. **בְּחֻרִים**. *Juvenes.* Ο' νεανίσκοι. "Ἄλλος" ἐκλεκτοί.⁹
- עִם־נְעָרִים**. *Cum pueris.* Ο' μετὰ νεωτέρων. "Ἄλλος" μετὰ νέων.¹⁰ "Ἄλλος" μετὰ παίδων.¹¹
13. **כִּי־נִשְׂאָבֵה**. *Quia excelsum est.* Ο' ὅτι ὑψώθη. "Ἄλλος" ὅτι ὑπερέχον.¹²
- הַדְּרוֹ**. *Splendor ejus.* Ο' ἡ ἐξομολόγησις αὐτοῦ. "Ἄλλος" καὶ ὁ ὕμνος αὐτοῦ.¹³
14. **תְּהִלָּה**. *Laus.* Ο' ὕμνος. 'Α. ἔπαινος.¹⁴

PSALM. CXLIX.

3. **וְיִנְבְּרוּ**. *Et cithara.* Ο' καὶ ψαλτηρίῳ. 'Α. καὶ κιθάρα.¹

5. **וְיִגְבְּלוּ**. *Jubilabunt.* Ο' καὶ ἀγαλλιάσονται. 'Α. καὶ αἰνέουσιν.²
6. **רוֹמְמוֹת**. *Elationes.* Ο' αἱ ὑψώσεις. Σ. αἱ ὕμνοιοι.³
- וְיָרֵב בְּיָדֵם**. *Et gladius duas acies habens in manu eorum.* Ο' καὶ ῥομφαία δίστομοι ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν. 'Α. καὶ μάχαιρα στομάτων ἐν χερσὶν αὐτῶν.⁴
9. **כְּשֵׁפֶט פְּתוּב**. *Judicium praescriptum.* Ο' κρίμα ἔγγραπτον. 'Α. κρίμα γεγραμμένον. Σ. κρίσιον γεγραμμένον. (Θ.) ὁμοίως τοῖς Ο'.⁵

PSALM. CL.

1. **בְּקִדְשׁוֹ**. *In sanctuario ejus.* Ο' ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ. 'Α. ἐν ἡγιασμένῳ αὐτοῦ. Σ. ἐν τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ.¹
- וְיִלְלֵהוּ בְּרִקְעֵ עֹז**. *Laudate eum in firmitate roboris ejus.* Ο' αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν στερεώματι δυνάμεως αὐτοῦ. 'Α. . . ἐν στερεώματι κράτους αὐτοῦ.² Σ. ὑμνεῖτε αὐτὸν ἐν τῷ στερεώματι τῷ ἀκαθαρτέῳ αὐτοῦ.³
2. **בְּגַבְרֹתָיו**. *In facinoribus ejus.* Ο' ἐπὶ ταῖς δυναστείας αὐτοῦ. 'Εβρ. βεγεβουροθαῦ.⁴ "Ἄλλος" διὰ τῶν δυναστεϊῶν αὐτοῦ.⁵
3. **וְיִשְׁמַע בְּקִלְקֶל**. *In clangore buccinae.* Ο' ἐν ἡχῶ

³ Psalt. Gall. ⁴ Sic sine nom. Chrysost. Symmacho indubitanter vindicavimus. ⁵ Syro-hex. **וְיִלְלֵהוּ**.

Cf. Hex. nostra ad Jesai. xli. 16. Ezech. i. 4. ⁶ Chrysost. editus. Nobil. quasi ex eodem affert: "Ἐτερος" ἄνεμος. "Ἄλλος" τυφῶνες. Pro Hebr. **וְיִשְׁמַע**, *varior*, Ο'. κρύσταλλος, Montef. affert: "Ἄλλος" τυφῶνες, notans: "Unus Reg. ex Chrysostomo." ⁷ Syro-hex. **וְיִלְלֵהוּ**. Cf. Hex. ad Gen. i. 28. ⁸ Idem: **וְיִלְלֵהוּ**. Cf. ad Psal. xliii. 3. ⁹ Chrysost. Est Aquilae, ut videtur. Cf. Hex. nostra ad Jerem. xviii. 21. ¹⁰ Chrysost. ¹¹ Reg. unus. ¹² Chrysost. ¹³ Idem.

¹⁴ Syro-hex. **וְיִלְלֵהוּ**. Chrysost.: "Ἄλλος" ἔπαινος.

PSALM. CXLIX. ¹ Syro-hex. **וְיִלְלֵהוּ**. ² Idem: **וְיִלְלֵהוּ**. ³ Chrysost.: "Ἐτερος τὰς ὑψώσεις ὕμνοιοις εἶπεν. Symmacho proprium est vocabulum. Cf. ad Psal. lxiv. 9. ⁴ Montef. ex Corderio. Euseb. apud

Mai. P. N. B., T. IV, p. 104: Παραδόξως δὲ Ἀκύλας τὴν ἀποδοθεῖσαν διανοίαν παρέστησε, δουλεύσας τῇ τῶν Ἑβραίων φωνῇ, εἰπὼν μάχαιρα στομάτων ἐν χερσὶν αὐτῶν. Cf. Hex. nostra ad Jesai. xli. 15. ⁶ Nobil., qui in fine habet: "Ut LXX." Ubi Theodotionis nomen excidisse videtur.

PSALM. CL. ¹ Nobil., Reg. unus. Chrysost. [et Cod. 268]: "Ἄλλος" ἐν τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ. "Ἄλλος" ἐν τῷ ἡγιασμένῳ αὐτοῦ. ² Nobil., Regii duo, et sine nom. Chrysost. ³ Colb. στιχηρῶς scriptus. Theodoret. affert: Σ. αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν στερεώματι κ.τ.έ. Regii duo ex enarratione Chrysostomi habent: Σ. οἱ ὄντες ἐν τῷ σ. τοῦ οὐρανοῦ ἄγγελοι, ὑμνεῖτε αὐτὸν κ.τ.έ. Minus probabiliter Chrysost.: "Ἐτερος δὲ ἀπὸ τοῦ, ἐν στερεώματι, τῷ ἀκαθαρτέῳ εἶπε. Tandem Syro-hex.: Σ. τῷ ἀκαθαρτέῳ (וְיִלְלֵהוּ) αὐτοῦ; cum scholio philologico: **וְיִלְלֵהוּ**, quod everti non potest. ⁴ Chrysost., ad quem Montef.: "Sic legendum, non ὅτε βουροθαῦ, ut habet Morell." ⁵ Chrysost.

σάλληγγος. Ἄ. ἐν ἀλαλαγῷ κερατίνης.⁶ Σ. δι' ἤχου κερατίνης.⁷

3. בְּנַבְלָה וְכִנּוּרָה. *In nabllo et cithara.* Ο'. ἐν ψαλτηρίῳ καὶ κιθάρα. Ἄ. ἐν ναύλῳ καὶ λύρα.⁸ Σ. διὰ ναύλας (s. νάβλας) καὶ λύρας.⁹

4. בְּכַנְיִים וְעָגָב. *In chordis et organo.* Ο'. ἐν χορδαῖς καὶ ὄργανῳ. Ἄ. ἐν χορδαῖς καὶ ὄργάνοις.¹⁰

Σ. διὰ χορδῶν καὶ κιθάρας.¹¹ Ἄ. Θ. Ε'. Σ'. ὁμοίως τοῖς Ο'.¹²

5. בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה. *In cymbalis clangoris.* Ο'. ἐν κυμβάλοις ἀλαλαγοῦ. Σ. ἐν κυμβάλοις σημασίας.¹³

6. כָּל הַנְּשָׁמָה. *Omnis anima.* Ο'. πᾶσα πνοή. Ἄλλος πᾶσα ἀναπνοή.¹⁴

⁶ Syro-hex.: Ἄ. Σ. ἐν ἀλαλαγῷ κερατίνης (כַּחַל כַּחַל?).⁷ Nobil., Regii duo, et sine nom. Chrysost. ⁸ Nobil. "Legendum νάβλα. Duo Regii habent ἐν ναύλῳ, alius Reg. ἐν αὐλῇ (l. ἐν ναύλῳ)."—Montef. ⁹ Sic sine nom. Chrysost. Syro-hex. affert: ♠ חַב לַחַל סַמְסֵם. Cf. ad Psal. lxxx. 3. xci. 4. cxlvi. 7. ¹⁰ Regii duo.

¹¹ Sic ἄλλος apud Chrysost. Est proculdubio Symmachi. ¹² Vat. ¹³ Nobil.: Σ. σημασίας. Chrysost.: Ἄλλος ἐν κυμβ. σημασίας. Fortasse Symmachus scripsit: διὰ κυμβάλων σημασίας. Montef. ex duobus Regiis affert: Σ. ἐν σημασίας. ¹⁴ Chrysost.

ADDENDA.

MONITUM in Psalmos, p. 85. Praeter versionem Euthymii Zigabeni Latinam, usi sumus ipso opere Graeco, a Bongiovanni in Tomo IV Operum Theophylacti (Venet. 1754-1763) typis (quod nos aequae ac Parsonsium et alios VV. DD. fugerat) evulgato.

Psal. i. 1. Origen. Opp. T. I, p. 25: Ἴς δὲ τὸν ἄνδρα, ὡς φανερόν ἐκ τοῦ, ἐσρή αἴς, ὅπερ ἐστὶ, μακάριος ἀνὴρ. Immo, μακάριος ὁ ἀνὴρ, testante Eusebio in Eclog. Prophet. p. 68: Τὸ δὲ ἐπιβεβαιωμένον τῆς ἐκδοχῆς παρίστησιν ἢ κατὰ τὸ Ἑβραϊκὸν ἐντευξίς ἐπιτετηρημένως οὕτως ἔχουσα, μακάριος ὁ ἀνὴρ, μετὰ τῆς ἄρθρου προσθήκης.

Psal. v. 10, not. 19. Exemplis adde כַּחַל, ἐπιβουλεύειν, Prov. xvii. 26 in Syro-hex., ubi mendose editum כַּחַל.

Psal. ix. 1. Aquilae et Symmachi lectiones testatur Euseb. in Eclog. Prophet. p. 75, qui et lectionem Hebraicam pleniorē affert: λαμμανασῆ ἀλμανθ βέν μασμωρά Δαυίδ.

Psal. xv. 6. Cod. Nanius XXIII affert: Ἄ. σχοινία ἐπέπεσόν μοι ἐν τοῖς εὐπρεπέσιν. Σ. σχοινίσματα ἐπέπεσόν μοι ἐν τοῖς καλλίστοις. Vid. Graeci Codd. MSS. apud Nanius Patricios Venetos, Bonon. 1784.

Psal. xxi. 17, not. 33. Aquilae lectionem a nobis leviter suspectam testatur etiam Euseb. in Eclog. Prophet. p. 86:

Οἱτοὶ δὲ καὶ ὄρυσαν οὐ μόνον τὰς χεῖρας αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τοὺς πόδας· ἢ κατὰ τὸν Ἀκύλαν, ἤσχυναν, φήσαντα, ἤσχυναν χεῖράς μου καὶ πόδας μου.

Psal. xxi. 19. Nota hexaplaris nostra ex eodem Eusebio ibid. p. 87 sic refingenda est: יְרֵי בְנֵי לְהָם וְעַל לְבָבִי יְרֵי לְבָבִי. Distribuerunt vestimenta mea inter se, et de veste mea sortiti sunt. Ο'. διμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἐάντοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον. Ἄ. μερίσουσιν ἱματίόν μου ἐάντοῖς, καὶ ἐπὶ ἔνδυσίν μου βαλοῦσι κλῆρον. Σ. διενίμωντο τὰ ἱμάτιά μου ἐάντοῖς, καὶ περὶ ἐσθῆτός μου ελίγχανον.

Psal. xxxiv. 26. תְּחַיֵּי הַיָּמִים. Qui laetantur de malo meo. Ο'. οἱ ἐπιχαίροντες τοῖς κακοῖς μου. Σ. οἱ εἰφραυμένοι τῇ κακώσει μου. Sic Cod. Bodl. N E B. 2. 120.

Psal. xlv. 3. Lectio ἐπὶ τούτῳ Aquilae est. Cf. Hex. ad Job. vi. 3. xxiii. 15. Cant. Cant. i. 3.

Psal. lxxxvii. 19. Schleusner. in Nov. Thes. s. v. σκοτασμός: "Hieronymus e Symmachi veritit: *Notos meos abstulisti.*" Verisimilius est Hieronymum Aquilam imitatum esse, qui pro Hebr. הִשְׁתִּי (sic) ἱεφαίρεισθαι posuit Job. xxi. 30.

Psal. cxv. 4. כֹּסִים וְנִינְוֹת אֶשְׁרָף. Ἑβρ. χῶς ἰσοῦθ ἔσά. Sic Origen. Opp. T. I, p. 25.

PROVERBIA.

IN LIBRUM PROVERBIORUM

MONITUM.

“**M**ULTO majorem in Proverbia lectionum silvam, a Petro Morino collectam, edidit Flaminius Nobilius, quam in ceteros Scripturae Sacrae libros, quia videlicet praestantiores codices in hanc Scripturae partem, quam in ceteras, Romae suppetebant. Iis vero lectionibus augendis et emendandis sequentes codices et libri nobis usui fuere.

“Codex Regius, num. 1890, XI saeculi.

“Codex Regius, num. 2435, XII circiter saeculi.

“Codex Regius, num. 2436, bombycinus, X vel XI saeculi. Est Procopii sophistae Christiani opus.

“Hieronymi locus Comment. in Epist. ad Ephesios [Tom. IV], p. 381 [allatus ad Cap. xi. 16].

“Codex Regius, num. 2940, bombycinus, recens. Ejusdem Procopii.

“Codex Regius, num. 199°, X circiter saeculi. Est similiter Procopii.”—MONTEF.

Regiorum suorum in amplificando aut emendando apparatu hexaplari vix ullum usum fecit Montefalconius; sed tantummodo ad primam cujusque capitis lectionem hujusmodi notulam appinxit: “Haec, aliaeque omnes hujus capitis lectiones, ex Ed. Romana [Nobilio] et ex Drusio prodeunt.”

Parsonsus in Appendice ad hunc librum sic praefatus est: “Continet aliorum interpretum reliquias, ex codicum marginibus compilatas, necnon scholia identidem adjecta. Harum lectionum fontes praecipui sunt Codex Dresdensis iii, Vaticanus 346, et Mediceus xxvii, plut. viii, in catalogo nostro 161, 248, et 252; quarum vero cum ampla messis apud Montefalconium exstitit, non mirum est si pauca hic inveniuntur, quae, vel ob novitatem, vel ob alias causas, denuo edenda putabam.” Praeter codices memoratos, quorum notitiam

dedimus in *Monito ad Jobum*, p. 2, non praetereundus est insignis codex hexaplaris, a Parsonso in *Praefatione ad Jobum* sub numero 23 (vel potius XXIII, nam ex uncialibus est) descriptus, qui, quamvis lectionibus Aquilae et ceterorum destitutus sit, ad textum Syro-hexaplarum confirmandum et illustrandum maximum momentum habet. Ejus autem descriptio est:—

23. Codex Bibliothecae S. Marci Ducalis Venetae, signatus numero 1, antiquissimus, literis uncialibus descriptus. Continet *Jobum* a Cap. xxx. 9 ad finem, *Proverbia*, *Ecclesiastam*, *Cant. Cant.*, *Sapientiam Salomonis* et *Siracidae*, *Hoseam* cum reliquis *Prophetis minoribus*, et *Jesaiam*, cum asteriscis, qui, quoties recurrunt, in annotatione nostra memorantur.

Quod igitur ad testes Graecos attinet, post Nobilii segetem solito uberiolem, tenuissimum spicilegium nobis relictum fuisset, nisi peropportunam opem tulisset versionis Syro-hexaplaris conditor, qui, more suo, plurima Aquilae, Symmachi, Theodotionis, et Quintae editionis fragmenta margini suo allevit; quorum alia lectiones prius cognitae confirmant aut emaculant; alia vero Hexaplorum studiosis prorsus nova et inedita se offerent, nisi quis ea in Middeldorffii textu et commentariis, debita accuratione neque descripta neque Graecitate donata, indaganda suscipiat. Nos autem in hoc libro, ut in antecedentibus, Ceriani nostri studio et sudori debemus, quod quantum ad lectiones marginales, et, ubi occasio erat, ad ipsum Syri interpretis contextum attinet, veram codicis scripturam etiam ad minutissimum apicem exhibere potuerimus. Praeterea cum satis constet Proverbiorum versionem LXXviralem tam transpositionibus distractam, quam interpolationibus e duplici interpretatione ortis infectam esse, operae pretium videbatur, in hac parte nostri operis non modo asteriscos, quos semper diligenter notavimus, verum etiam obelos, qui verba a reliquis interpretibus non allata expungunt, ad unum omnes prout in codice exarati sunt repraesentare. Atque hoc quidem ante nos praestandum suscepit Middeldorffius; sed praeterea quod hic illic invitus peccaverit, illud in universum male ei successit, quod pro duabus obeli formis (↯) et (↷), unam tantum (↯), quae in codice non est obelus, sed merus index ad lectionem marginalem ablegans, pingendam curaverit. Hujus autem discriminis observationem ad controversiam de usu et valore signorum Origenianorum dirimendam in primis pertinere quivis videt.

PROVERBIA.

CAPUT I.

1. מִשְׁלֵי. *Proverbia*. Ο'. παροιμίας. 'Α. παραβολαί.¹
2. לְהִבִּין אִמְרֵי בִינָה. *Ad intelligendum verba intelligentiae*. Ο'. νοησαί τε λόγους φρονήσεως. (Οί λοιποί συνέσεως²). Σ. έννοείν ρήσεις συνετάς.³
3. לְקַחַת מוֹסֵר הַשֵּׁבִל. *Ad accipiendum institutionem prudentiae*. Ο'. δέξασθαί τε στροφάς λόγων, νοησαί τε. 'Α. τοῦ λαβεῖν παιδείαν ἐπιστήμης. Σ. . . παιδείαν φρονήσεως.⁴
- דְּרָגָה. *Justitiam*. Ο'. δικαιοσύνην — ἀληθῆ ⁴. Κατὰ δὴ τὸ Ἑβραϊκὸν καὶ τοὺς λοιποὺς οὗ κείται τὸ ἀληθῆ.⁵
- וּמִשְׁפָּט וּמִצְדִּיקִים. *Et iudicium et rectitudines*. Ο'. καὶ κρίμα κατευθύνειν. Οί λοιποί κρίσιμ καὶ εὐθύτητα.⁶
4. לְפָתְאִים. *Stolidis*. Ο'. ἀκάκοις. 'Α. θελγομένοις. Σ. νηπίοις. Θ. ἡπατημένοις.⁷
- מְזֻמָּה. *Consilium*. Ο'. έννοιαν. Σ. αἴσθησιον. Θ. συλλογισμὸν.⁸
5. תְּהַבְּלוּת. *Consilia callida*. Ο'. κυβέρνησιον. 'Α. Σ. Θ. gubernationes.⁹
6. מְלִיצָה. *Dictum argutum*. Ο'. σκοτεινὸν λόγον. 'Α. Θ. ἐρμηνείαν. Σ. πρόβλημα.¹⁰
7. יִרְאָת יְהוָה. *Timor Jovae*. Ο'. φόβος κυρίου. 'Αλλοσ¹¹ θεοῦ.¹¹
- אִוְלִים. *Stulti*. Ο'. ἀσεβεῖς. 'Α. Σ. Θ. ἀφρονες.¹²
8. אַל-תַּמְשׁ. *Ne rejicias*. Ο'. μὴ ἀπόσῃ. Σ. (μὴ) ἀπωθοῦ.¹³
9. כִּי לַיִת חֵן הִם לְרֵאשִׁיף. *Nam corolla (s. ac-*

CAP. I. ¹ Nobil. ² Reg. unus ex Procopio: τοῦτο καὶ οἱ λοιποὶ ἐρμηνεύται σαφηνίζουσιν ἐκδεωκότες οὐ φρονήσεως, ἀλλὰ συνέσεως λόγους. ³ Nobil. ⁴ Idem. ⁵ Regii duo. Obelus est in Syro-hex. ⁶ "Sic Reg. unus ex Origene. Illi autem reliqui legisse videntur מִשְׁפָּט, vel ob vocis affinitatem ita verterunt, ut saepe contingit."—*Montef.* Immo מִשְׁפָּט et מִצְדִּיקִים idem sunt vocabulum. ⁷ Nobil. Syro-hex. in textu pro ἀκάκοις (لَحْمَاء) legit νηπίοις (لَحْمَاء). ⁸ Nobil. ⁹ Syro-hex. ا. ه. ا. ح. ¹⁰ "Α. Σ. Θ. *consilium*, Gr. ut videtur, έννόημα. [Cf. ad Cap. xii. 5.] Sed لَحْمَاء [sic in apographo Norbergiano] mutare debebam in لَحْمَاء."—*Middeldorff.* Nullo modo sollicitandum erat لَحْمَاء, gubernatio, a لَحْمَاء, πηδάλιον, Act. Apost. xxvii. 40.

Cf. Lagarde *Anmerkungen zur Griech. Uebers. der Proverbien*, p. 76. Praeterea Syrus noster scholium philologicum habet: ¹¹ *هذه هي لغة الحكمة والبر والحق*. (Locutionem ¹² *هذه هي لغة الحكمة والبر والحق* notent ii qui ad Hom. Od. X, 32, et Pind. Nem. VI, 94 *πόδα νηὸς de gubernaculo* intelligunt. Schol. Pind. l. c.: Ποῦς μὲν νηὸς τὸ πηδάλιον τὸ δὲ κύμα τὸ παρά τῃ πηδάλιῳ ἐλισσόμενον δοκεῖ (fort. δοκεῖ) καὶ παράσσει τὸν ἐκάστον θυμὸν.) Graecum vocabulum *διακώσεις* posuissim, quod pro eodem Hebraeo interpretatus est Aq. Job. xxxvii. 12, nisi hoc per ¹³ *لَحْمَاء* loco dicto vertisset Noster. ¹⁰ Regii tres et Nobil., qui uni Aquilae ascribit *έρμηνείαν*. ¹¹ Nobil., qui quasi scholium affert. ¹² Nobil. Syro-hex. ه. ا. ح. ¹³ Codd. 161, 248.

- cessio) gratiae sunt capiti tuo.* Ο. στέφανον γὰρ χαρίτων δέξῃ σῆ κορυφῇ. 'Α. ὅτι προσθήκη χάριτος εἰσι τῇ κεφαλῇ σου.¹⁴
9. תַּוֹרְמֵי. *Torques.* Ο. κλοιὸν χρύσειον. 'Α. περιτραχήλια.¹⁵ "Αλλος" περίθεμα.¹⁶
11. נִשְׂרָבָה לְדָם. *Insidiemur sanguini.* Ο. κοινώησον αἷματος. 'Α. Σ. Θ. ἐνεδρεύσωμεν εἰς αἷμα.¹⁷
- לְיָקִי. *Innocenti.* Ο. ἄνδρα δίκαιον. 'Α. ἄθῳον.¹⁸
13. הוֹן. *Opes.* Ο. κτήσιν. 'Α. Θ. ὑπαρξιν. Σ. πλοῦτον.¹⁹
- יָקָר. *Pretiosas.* Ο. πολυτελή. 'Α. Θ. τιμίαν. Σ. τίμιον.²⁰
- לְשָׁל. *Spoliis.* Ο. σκύλων. 'Α. λαφύρων.²¹
14. גִּוְרְלָהּ תְּפִיל בְּתוֹכֵנִי. *Sortem tuam jacias in medio nostrum.* Ο. τὸν δὲ σὸν κλῆρον βάλε ἐν ἡμῖν. "Αλλος" κλῆρός σου πεσέτω ἐν μέσῳ ἡμῶν.²²
- כִּים אֶחָד יְהִיָּה לְכֹלֵנוּ. *Marsupium unum sit omnibus nobis.* Ο. κοινὸν δὲ βαλάντιον κτησώμεθα πάντες, καὶ μαρσίπιον ἐν γενηθήτω ἡμῖν.²³
15. בְּנִי אַל-תֵּלֵךְ בַּדְּרָה. *Fili mi, ne ambules in*

via. Ο. μὴ πορευθῆς ἐν ὁδῷ. "Αλλος" υἱέ, μὴ πορευθῆς ἐν ὁδῷ.²⁴

15. מַצְבֵּי. *Prohibe.* Ο. ἔκκλινον δέ. 'Α. Θ. κώλυσον. Σ. ἀπόστρεψον.²⁵
16. כִּי רַגְלֵיהֶם לָרַע יִרְצוּ וְיִמְדְּרוּ וְיִמְדְּרוּ. *Nam pedes eorum ad malum currunt, et festinant ut effundant sanguinem.* Ο. Vacat. Alia exempl. οἱ γὰρ πόδες αὐτῶν εἰς κακίαν τρέχουσι, καὶ ταχυοὶ εἰσι τοῦ ἐκχέαι αἷμα. Τοῦτο ἐν ταῖς λοιπαῖς ἐκδόσεσιν οὐ κείται ἔστι δὲ ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ, ἐξ οὗ παρέβητο τὴν λέξιν ὁ Παῦλος ἐν τῇ πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολῇ.²⁶
19. כָּל-בַּיַע בַּיַע. *Omnis inhiantis lucrum.* Ο. πάντων τῶν συnteλούντων τὰ ἄνομα. 'Α. Σ. Θ. παντὸς πλεονεκτοῦντος πλεονεξίαν.²⁷
- אֶת-נַפְשׁוֹ בְּעַלְיוֹ יִקָּח. *Animam dominorum illius aufert.* Ο. τὴν ἐαυτῶν ψυχὴν ἀφαιροῦνται. Σ. τὴν ψυχὴν αὐτῶν παρ' αὐτῶν λήψεται.²⁸
20. בַּחֲוִי. *In platea.* Ο. ἐν ἐξόδοις. (Σ.) ἐν ἀμφόδοις.²⁹
- תִּתֵּן קוֹלָהּ. *Edit vocem suam.* Ο. παρησιάν ἀγει. 'Α. Σ. Θ. δώσει φωνὴν αὐτῆς.³⁰

¹⁴ Nobil. ¹⁵ Idem. ¹⁶ Nobil. et Cod. 248: Schol. περίθεμα. Cf. Hex. ad Jud. viii. 26. ¹⁷ Nobil. ¹⁸ Idem. ¹⁹ Idem. ²⁰ "Ed. Rom. [Nobil.]: 'Α. Σ. Θ. τιμίαν. Ceterum non dubito quin Sym. τίμιον ediderit, cum prius הוֹן πλοῦτον exposuerit."—*Drusius.* ²¹ Nobil. ²² Nobil. tanquam scholia affert: κλῆρός σου πεσέτω, et μέσῳ ἡμῶν, quod posterius ad verba γενηθήτω ἡμῖν male refert. Est haud dubie alicujus interpretis, fortasse Aquilae. Parsons. e Cod. 248 affert: Schol. κλῆρός σου πεσέτω. Pro ἐν ἡμῖν in textu habent ἐν μέσῳ ἡμῶν Codd. 23, 252; et sic fortasse Syrus noster, qui حَسْبٌ vertit. Vid. Job. viii. 17 in Syro-hex. ²³ Versio duplex, ejus posteriorem partem ab ipsis Alexandrinis profectam esse putat Schleusner. in *Opusc. Crit.* p. 262, quia כִּים fere semper μαρσίπιον vertere solent; priorem vero alius interp., fortasse Symmachi, esse. Quod ad usum Alexandrinorum attinet, interpres hujus libri neque μαρσίπιον, neque ab Atticistis unice probatum βαλάντιον, nisi hoc unico loco usurpavit: priorem vero versionem stylum ejus magis redolere recte

sensit Jaegerus. Accedit, quod posterior versio desit in Cod. 23; et Syrus noster pinxerit: καὶ μαρσίπιον ἐν γενηθήτω ἡμῖν; ubi cuneolus post ἡμῖν retrahendus videtur. ²⁴ Schol. apud Nobil. Syro-hex. praemittit υἱέ μου, accidentibus Cod. 23, aliis. ²⁵ Nobil. ²⁶ "Hanc lectionem, et subjunctam notam ex Procopio in Codd. Regiis reperimus."—*Montef.* Sic Comp., Ald., Cod. Alex., alii. Eandem lectionem in textu sine asterisco habet Syro-hex., sed om. εἰσι cum Codd. III, 23, aliis. ²⁷ Nobil. Sic in textu Cod. 248. ²⁸ Nobil., Cod. 161 (qui παρ' αὐτῆς habet). Siglum 'Α. Σ. Θ. praemittit Cod. 268. ²⁹ "Procopius sic habet: εἰς δὲ τῶν ἐρμηνευτῶν, ἐν ἀμφόδοις. Sic in Regiis lupta dictis."—*Montef.* "Videtur Symmachus esse. Cf. Hex. ad 1 Reg. i. 20. Amos v. 6."—*Schleusner.* Adde Hex. nostra ad Psal. xxx. 12. Jesai. li. 20. Jerem. xi. 6, 13. li. 4. Ezech. xxvi. 11. ³⁰ Nobil., Cod. 248. Bahrdtius oscitanter αὐτοῖς pro αὐτῆς; dedit, quod Parsonsius fraudi fuit.

22. עֲדַרְמֵי פְתִים תֵּאָחֲבוּ פְתֵי. Quousque, stolidi, diligetis stoliditatem? O'. ὅσον ἂν χρόνον ἄκακοι ἔχωνται τῆς δικαιοσύνης, οὐκ αἰσχυθήσονται. 'A. ἕως πότε, νῆπιοι, ἀγαπᾶτε νηπιότητα,³¹

23. וְכִסְיִים יִשְׁנֹאֲרֵדְתָּ. Et stulti odio habebunt scientiam. O'. ἀσεβεῖς γενόμενοι ἐμίσησαν αἴσθησιν. 'A. καὶ ἀσύνετοι . γνῶσιν.³² Σ. καὶ ἀνόητοι μισήσουσι γνῶσιν.³³

24. תִּשְׁבוּ לְתוֹכְחָתִי. Convertimini ad reprehensionem meam. O'. καὶ ὑπεύθυνοι ἐγένοντο ἐλέγχους. Σ. ἐπιστράφητε ἐπὶ τὸν ἐλεγχόν μου.³⁴

25. אֲבִיעַר לָכֶם רוּחִי. Effundam in vos spiritum meum. O'. προήσομαι ὑμῖν ἐμῆς πνοῆς ῥῆσιν. 'A. Θ. ἀναβλύσω ὑμῖν πνευμά μου.³⁵

26. מַנּוּ מֵעֵי. Et sprevistis. O'. ἀλλὰ ἀκύρους ἐποίησθε (ἄλλος ἐποίησατε)³⁷. Σ. Θ. καὶ διεσκεδάσατε.³⁸

27. לֹא אֲבִיתִים. Nolūistis. O'. ἠπειθήσατε. Alia exempl. οὐ προσείχετε.³⁹

28. בְּאִידִכְכֶּם. In exitio vestro. O'. τῇ ὑμετέρᾳ ἀπωλείᾳ. 'A. ἐπιβλυσμῶ. Σ. συνταγῇ.⁴⁰

29. אֲלַעַב. Subsannabo. O'. καταχαροῦμαι δέ. 'A. Σ. Θ. μυκτηριῶ.⁴¹

30. כְּסוּפָה. Sicut turbo. O'. ὁμοίως καταγιδί. 'A. . . συσσεισμῶ.⁴²

27. וְצִוְקָה. Et angustiae. O'. καὶ πολιορκία. 'A. ἐπίχουσι. Θ. κατάσπευσις.⁴³

28. אֵן יִקְרָאֲנֵנִי. Tunc invocabunt me. O'. ἔσται γὰρ ὅταν ἐπικαλέσησθέ με. ἄλλος τότε ἐπικαλέσονται με.⁴⁴

29. תִּחַת כִּרְשָׁנָא. Eo quod oderunt. O'. ἐμίσησαν γάρ. Σ. Θ. ἀνθ' ὧν ἐμίσησαν.⁴⁵

30. וְיִרְאָת יְהוָה. Et timorem Iovae. O'. τὸν δὲ λόγον τοῦ κυρίου. Alia exempl. τὸν δὲ φόβον κυρίου.⁴⁶ ἄλλος τὴν δὲ θεοσέβειαν.⁴⁷

31. לֹא-אָבּוּ. Noluerunt. O'. οὐδὲ ἤθελον. 'A. Σ. Θ. οὐκ ἐξεδέξαντο.⁴⁸

32. נִנְאָוּ. Spreverunt. O'. ἐμυκτήριζον δέ. 'A. διέσυραν. Σ. Θ. παρῶξαν.⁴⁹

33. וּבְמִוְעֵשֶׁתֵיהֶם. Et consiliis suis. O'. καὶ τῆς ἑαυτῶν ἀσεβείας. 'A. βουλευμάτων. Σ. Θ. διαβουλιῶν.⁵⁰

34. כִּי מְשׁוּבָת פְּתִים תִּהְיֶינָם. Nam defectio stolidorum interficiet eos. O'. ἀνθ' ὧν γὰρ ἠδίκουν νηπίους, φονευθήσονται.⁵¹ Σ. ὅτι ἀποστροφή νηπίων ἀνελεῖ αὐτούς.⁵²

35. וְשִׁלּוֹת כְּסִילִים תֵּאָבְדֵם. Et securitas stultorum perdet eos. O'. καὶ ἐξετασμός ἀσεβεῖς ὀλεῖ. 'A. Σ. καὶ εὐθηνία ἀφρόνων ἀπολεῖ αὐτούς.⁵³

36. וְיִשְׁכֵּן בְּטוֹב. Habitabit tuto. O'. κατασκηνώσει ἐπ' ἑλπίδι. ἄλλος ἀναπαύσεται ἐν εἰρήνῃ πεποιθώς.⁵⁴

Cap. I. 4. — νέφ. 7. — ἀρχὴ σοφίας — εὐσέβεια δὲ εἰς θεόν. 12. — δὲ. ibid. — ἐκ γῆς.

³¹ Nobil. ³² "Unus codex." ³³ Nobil. ³⁴ Idem. ³⁵ Idem. ³⁶ Idem. ³⁷ Idem, qui tanquam scholium affert. ³⁸ Idem. ³⁹ Idem. Sic Comp., Ald., Cod. Alex., alii. Syro-hex. ⁴⁰ Nobil. Ad Aquilam cf. Hex. ad Job. xxx. 12. Jrcem. xlvi. 21. Symmachi συνταγῆν, si sana est lectio, Schleusner. in Nov. Thes. s. v. de constitutione Dei, vel interitu a Deo decreto intelligit. ⁴¹ Nobil. ⁴² Idem. ⁴³ Idem. ⁴⁴ Eidem est scholium. ⁴⁵ Idem. ⁴⁶ Sic Comp., Ald., Cod. 23, alii, cum Syro-hex. ⁴⁷ Schol. apud Nobil. ⁴⁸ Nobil. ⁴⁹ Idem, qui Aquilae διέσυρον

tribuit. Syro-hex. affert: 'A. διέσυραν (אדו). Cf. Hex. ad Psal. ix. 24. cvi. 11. ⁵⁰ Nobil. ⁵¹ Syro-hex. in marg. habet: ἀνθ' ὧν γὰρ ἠδίκουν κ.τ.ε.; in textu autem: ⁵² ⁵³ ⁵⁴ Schol. apud Nobil. Idem est in marg. Cod. 248. Citat Clem. Alex. p. 449: ἀναπαύσεται ἐπ' εἰρήνης (ἐπ' εἰρήνῃ p. 632) πεποιθώς. Cf. ad Cap. iii. 23.

13. — δὲ ⁴. 17. — δίκτυα πτερωτοῖς ⁴. 18. ⁵ ἢ δὲ καταστροφή — κακή ^{4, 55}

CAP. II.

2. לְהַקְשִׁיב לְהַקְנִיחַ. *Ut attendere facias ad sapiētiām* (aurem tuam). Ὁ ὑπακούσεται σοφίας. Ἰ. Α. Σ. Θ. τοῦ προσέχειν τῇ σοφίᾳ.¹
תְּמַה. *Inclines*. Ὁ. καὶ παραβαλεῖς. Ἰ. Α. ἀνακλινεῖς.²
3. לְבִינָה. *Intelligentiae*. Ὁ. τὴν σοφίαν. (Ἰ. Α.) σύνεσιν. (Σ.) φρόνησιν.³
לְהַבִּינָה תְּתִן קוֹלֶךָ. *Et prudentiae dederis vocem tuam*. Ὁ. καὶ τῇ συνέσει δῶς (Σ. ὑψώσεις⁴) φωνήν σου, ✕ τὴν δὲ αἴσθησιν ζητήσης μεγάλην τῇ φωνῇ ^{4, 5}.
4. כְּמִטְבָּנִים. *Et sicut thesauros* (subterraneos). Ὁ. καὶ ὡς θησαυρούς. Σ. Θ. τὰ ἀπόκρυφα.⁶
6. מִפִּיו. *Ex ore suo*. Ὁ. καὶ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ. Ἰ. Α. Σ. Θ. Ἐ. ἀπὸ στόματος (αὐτοῦ).⁷
8. נָחַר. *Viam*. Ὁ. ὁδούς. Alia exempl. ὁδόν.⁸
9. מְעַגְלָה. *Orbitam* (viam). Ὁ. ἄξονας. Ἰ. Α. καμπτούς. Σ. ἐπικυλισμούς.⁹
10. בְּלִבָּךְ. *In cor tuum*. Ὁ. εἰς σὴν διάνοιαν. Ἰ. Α. Σ. Θ. καρδίαν.¹⁰
יָדְעָה. *Jucunda fuerit*. Ὁ. καλὴ εἶναι δόξη. Ἰ. Α. εὐπρεπήσει.¹¹
11. תְּבוּנָה. *Prudentia*. Ὁ. ἔννοια δὲ ὁσία. Ἰ. Α.

Σ. Θ. φρόνησις.¹²

12. תְּהָפְכוּת. *Perversitates*. Ὁ. μηδὲν πιστόν. Ἰ. Α. ἄλλος διεστραμμένα.¹³
15. עֵשְׂפָסִים. *Tortuosae*. Ὁ. σκολιαί. Σ. σκαμβαί. Θ. στρεβλαί.¹⁴
וּנְלוּזִים בְּמִעְגְלוֹתָם. *Et perversi in orbitis suis*. Ὁ. καὶ καμπύλαι αἰ τροχιαὶ αὐτῶν. Ἰ. Α. καὶ θρυλοῦσιν ἐν καμπαῖς αὐτῶν. Θ. καὶ μυκτηρίζουσιν ἐν τοῖς ἐπικυλισμοῖς αὐτῶν.¹⁵
16. מֵאַשְׁפָּה וְרַחֵם מִנְּחָרֶיהָ אֲמַרְיָה הַחֵלְקָה. *A muliere aliena, ab extranea quae leves facit sermones suos*. Ὁ. ἀπὸ ὁδοῦ εὐθείας, καὶ ἀλλότριον τῆς δικαίας γνώμης. Σ. ἀπὸ γυναικὸς ἄλλοτρίας, ἀπὸ ξένης ἧς οἱ λόγοι ὀλισθηροί.¹⁶
17. אֲמִיּוּת. *Amicum*. Ὁ. διδασκαλίαν. Ἰ. Α. ἡγεμόνα. Σ. μάθησιν. Θ. ἡγούμενον.¹⁷
19. אֶת־בְּרִית אֱלֹהֵיךָ. *Pacti Dei sui*. Ὁ. διαθήκην θείαν. Ἰ. Α. Σ. Θ. . . θεοῦ.¹⁸
18. כִּי שָׁקָה אֶל־מִוֹת בֵּיתָהּ. *Nam inclinata est ad mortem domus ejus*. Ὁ. ἔθετο γὰρ παρὰ τῷ θανάτῳ τὸν οἶκον αὐτῆς. Σ. ὥρισεν . . . Ἰ. Α. ἄλλος ἔκψυε γὰρ εἰς θάνατον οἶκος αὐτῆς.¹⁹
- וְאֶל־רְפָאִים. *Et ad manes*. Ὁ. καὶ παρὰ τῷ ἄδῃ μετὰ τῶν γηγενῶν. Ἰ. Α. Σ. (μετὰ) ῥαφείν. Θ. Ἐ. (μετὰ) τῶν γιγάντων.²⁰
- מְעַגְלֹתֶיהָ. *Orbitae ejus*. Ὁ. τοὺς ἄξονας αὐτῆς. Ἰ. Α. καμπάς. Σ. ὁδούς. Θ. κυλισμούς.²¹
Ἰ. Α. ἄλλος αἰ τροχιαὶ αὐτῆς.²²

⁵⁵ Syro-hex.

CAP. II. ¹ Nobil. ² Idem. ³ Nobil. affert: Scholion. σύνεσιν, φρόνησιν. Cf. ad Cap. iv. 1. ⁴ Codd. 161, 248. ⁵ Syro-hex. Sic sine aster. Comp., Ald., Cod. Alex., alii. Jaegero iudice, est genuina interpr. LXXviralis versio, qui locutionem διδόναι φωνήν bis (Cap. i. 20. viii. 1) quasi consulto declinavit. ⁶ Nobil. ⁷ Syro-hex. ./. ⁸ ⁹ Nobil. affert: Ἰ. Α. Σ. Θ. στόματος. ¹⁰ "In aliis libris est ὁδόν [sic Comp., Ald., Cod. Alex., alii], et scholion ὁδούς."—Nobil. ¹¹ Nobil. Hebr. מְעַגְלָה Aquilae est καμπή Cap. ii. 18. iv. 11, 26. v. 6. ¹² Nobil. ¹³ Sic post Drusium Montef. Nobil. scribit: Ἰ. Α. εὐπρεπήσει. Legi possit etiam εὐπρεπήσει, coll. Hex. ad Psal.

cxl. 6. ¹² Nobil. ¹³ Syro-hex. in marg. habet μηδὲν πιστόν; in textu autem **חסד**, διεστραμμένα, quae lectio est Cod. 23. ¹⁴ Nobil. ¹⁵ Idem. Aquilam fortasse respexit Hieron. vertens: *et infames gressus eorum*. Nam θρυλήμα est malus tumor Job. xvii. 6. ¹⁶ Nobil. ¹⁷ Idem. Lectio Symmachi est in textu Cod. 23, et fortasse in Syro-hex., qui **חסד** habet. ¹⁸ Nobil. ¹⁹ Idem. Hic quoque lectionem Symmachi in textu habent Syro-hex., et Cod. 23. ²⁰ Syro-hex. ./. ²¹ Nobil. ²² Idem quasi scholium affert. Syro-hex. in textu habet **שָׁקָה**, αἰ τροχιαὶ αὐτῆς, quae est lectio Codd. 23, 109, 252; in marg. autem: **שָׁקָה**, καὶ τοὺς ἄξονας αὐτῆς.

19. **יִשְׁבֹּנוּ**. *Revertentur*. Ο'. ἀναστρέψουσιν. 'Α. Σ. Θ. ἐπιστρέψουσιν.²³

20. **אֲרָחֹת צְדִיקִים**. *Semitas justorum*. Ο'. τρίβους δικαιοσύνης. 'Αλλος· ὁδούς δικαίων.²⁴

21. **כִּי-יִשְׁרִים יִשְׁבְּנוּ אֶרֶץ וְיִתְּרוּ בָּהּ**. *Quia probi habitabunt terram, et integri reliqui erunt in ea*. Ο'. = χρηστοὶ ἔσονται οἰκίητορες γῆς, ἄκακοι δὲ ὑπολειφθήσονται ἐν αὐτῇ ^{4.25} ὅτι εὐθεῖς κατασκευάσουσι (Σ. κατακληρονομήσουσι²⁶) γῆν, καὶ ὅσοι ὑπολειφθήσονται ἐν αὐτῇ.

22. **וְיִשְׁעִים**. *Impii vero*. Ο'. ὁδοὶ ἀσεβῶν. 'Α. Σ. Θ. ἀσεβείας.²⁷

Cap. II. 2. = παραβαλεῖς δὲ αὐτήν — τῷ υἱῷ σου ⁴. 19. τρίβους ζωῆς (sic). = οὐ γὰρ — ζωῆς ^{4.28}

CAP. III.

1. **אַל-תִּשְׁכַּח**. *Ne obliviscaris*. Ο'. μὴ ἐπιλανθάνου. Οἱ λοιποὶ ὁμοίως, μὴ ἐπιλανθάνου.¹

3. **וְאֱמֹתָ**. *Gratia et veritas*. Ο'. ἐλεημοσύνη καὶ πίστις. Οἱ λοιποὶ ἔλεος καὶ ἀλήθεια.²

קָשְׁרָם. *Alliga eas*. Ο'. ἀφ᾿αφαι δὲ αὐτάς. 'Α. σύνδησον.³

כָּתֹב עַל-לִיחַ לְבָבָהּ. *Inscribe eas in tabulam*

cordis tui. Ο'. Vacat. ✕ Θ. γράψον αὐτάς ἐπὶ πλακὸς καρδίας σου ^{4.4} Σ. . . ἐπὶ τοῦ στήθους.⁵

4. **יִצְלַח**. *Prosperum successum*. Ο'. προνοῦ. 'Α. Σ. Θ. περινοῦσαι.⁶

בְּעֵינָיו. *In oculis*. Ο'. ἐνώπιον. 'Α. Σ. Θ. ἐν ὀφθαλμοῖς.⁷

5. **בְּשֵׁבַע אֶל-יְהוָה**. *Confide Jonae*. Ο'. ἴσθι πεποιθὸς . . ἐπὶ θεῷ. Σ. ἔλπισον κυρίῳ.⁸

אַל-תִּשְׁעֵן. *Ne innitaris*. Ο'. μὴ ἐπαίρου. Σ. μὴ ἴσθι πεποιθὸς. Θ. μὴ ἐπερείδου.⁹

6. **וְעָרְוָה**. *Cura eum*. Ο'. γνώριζε αὐτήν. Οἱ λοιποὶ γνώριζε αὐτόν.¹⁰

וַיִּשְׁרַח. *Diriget*. Ο'. ὀρθοτομή. Σ. εὐθεῖς ποιήσῃ.¹¹ Ο'. = ὁ δὲ πούς σου οὐ μὴ προσκόψῃ ^{4.12}

7. **וְכָפָה**. *Sapiens*. Ο'. φρόνιμος. 'Α. Σ. Θ. σοφός.¹³

8. **וַיִּשְׁקֵי**. *Irrigatio (recreatio)*. Ο'. ἐπιμέλεια. 'Α. ποτισμός. Σ. πίότης. Θ. καταβροχή.¹⁴

9. **כָּל-תְּבוּאָתָהּ**. *Omnis proventus tui*. Ο'. ἀπὸ σῶν καρπῶν δικαιοσύνης. 'Α. Σ. Θ. παντὸς γεννήματός σου.¹⁵

10. **וְהִסְמִיךְ**. *Horrea tua*. Ο'. τὰ ταμιεῖά σου. 'Α. αἱ ἀποθήκαι. Σ. θησαυροί.¹⁶

וְשָׂבַע. *Abundantia*. Ο'. πλησμονῆς σίτω (alia exempl. σίτου¹⁷).

²³ Nobil. ²⁴ Schol. apud Nobil. Syro-hex. in textu: **لا تسفل و تسفل**.

²⁵ Haec, χρηστοὶ — ὑπολειφθ. ἐν αὐτῇ, desunt in Ed. Rom. et Cod. Vat.; sed leguntur in Comp., Ald., Codd. III, 23, aliis; et sub obelo in Syro-hex. Schol. apud Nobil. et Cod. 248: Οὗτοι οἱ δύο στίχοι οὔτε ἐν ταῖς λοιπαῖς κείνται, οὔτε ἐν πᾶσι τοῖς τῆς κοινῆς ἀντιγράφοις.

²⁶ Nobil. ²⁷ Idem, qui ad οἱ δὲ παράνομοι, Hebr. **ובגנבים**, perperam refert. ²⁸ Syro-hex.

CAP. III. ¹ Syro-hex. **و كتب على قلبك**.

² Idem: **و كتب على قلبك**. Nobil. affert: 'Α. ἔλεος καὶ ἀλήθεια. ³ Nobil. ⁴ Syro-hex. in textu: **و كتب على قلبك**.

⁵ Sic sine aster. Comp. (qui τῆς κ. σου habet), Ald., Codd. 68, 161. Montef. affert: "Ἄλλος· ἐπὶ τὸ πλάτος. Cod. Alex.: γράψον δὲ αὐτάς ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς κ. σ. ⁶ No-

bil. Cf. Hex. ad Prov. vii. 3. Jerem. xvii. 1. ⁶ Nobil. affert: 'Α. Σ. Θ. περινοῦσαι (sic). Montef. περινοῦσαι pingit, quasi ἀ περινοῦσθαι, quod vix in usu est. ⁷ Nobil.

⁸ Idem. ⁹ Idem. ¹⁰ Syro-hex. **و عرفه**.

¹¹ Nobil. ¹² Syro-hex. in textu: **و لا يمش على قدميه**.

¹³ Nobil. ¹⁴ Nobil. ¹⁵ Idem. ¹⁶ Idem.

¹⁷ Syro-hex. in textu πλησμονῆς tantum habet, in marg. autem: "Ἐν τισιν ἀντιγράφοις (سيتا) κείται πλησμονῆ σίτου· οὐ κείται δὲ οὔτε εἰς τὸ Ἑβραϊκόν, οὔτε παρὰ τοῖς Ο' τὸ σίτου.

(Graeca exstant in Origenis Schol. in Proverbia apud Tischendorf. *Notit. Cod. Sin.* p. 80.)

10. **יִרְפְּצוּ**. *Rumpent se.* Ὁ. ἐκβλύζωσιν. Ἄλλοσ' ὑπερεκβλύζωσιν.¹⁸
11. **אַל-תִּמְאָץ**. *Ne rejicias.* Ὁ. μὴ ὀλιγόρει. Σ. μὴ ἀποδοκίμασθς. (Θ.) μὴ ἀποθήσθς.¹⁹
- וְאַל-תִּקַּץ**. *Et ne taedio afficiaris.* Ὁ. μὴ δὲ ἐκλύου. Ἄ. μὴ γογγύσθς.²⁰ Σ. μὴ ἐγκακήσθς.²¹
12. **יִוְכִיחַ**. *Castigat.* Ὁ. ἐλέγχει. Alia exempl. παιδεύει.²²
- וְכַבֵּב**. *Et sicut pater.* Ὁ. μαστιγοῖ δέ. Οἱ λοιποὶ ἐλέγξει.²³
13. **נִפְיֵק**. (Qui) *impetrat.* Ὁ. δς εἶδε. Ἄλλοσ' ἔσχεν.²⁴
15. Ὁ. τοῖς ἐγγίζουσιν αὐτῇ. Alia exempl. τοῖς ἐφαπτομένοις αὐτῇ.²⁵
17. **כָּל-נְתִיבוֹתֶיהָ**. *Omnnes semitae ejus.* Ὁ. πᾶσαι αἱ τρίβου αὐτῆς. Ἄλλοσ' πάντες οἱ ἄξονες αὐτῆς.²⁶
19. **יְהוָה**. *Jova.* Ὁ. ὁ θεός. Ἄλλοσ' ὁ κύριος.²⁷
20. **בְּדַעְתָּהּ**. *Scientia ejus.* Ὁ. ἐν αἰσθήσει. Ἄλλοσ' ἐν γνώσει.²⁸
- רֹעַם**. *Rorem.* Ὁ. δρόσους. Ἄλλοσ' δρόσφ.²⁹
22. **וְיִדְוֶי חַיִּים לְיַפְתָּהּ**. *Et erit vita animae tuae.* Ὁ. ἵνα ζήσῃ ἡ ψυχὴ σου. Ἄλλοσ' ἵνα ὦσι ζωὴ τῇ ψυχῇ σου.³⁰
23. **לְבַטָּח**. *Secure.* Ὁ. πεποιθὼς ἐν εἰρήνῃ. Alia exempl. πεποιθὼς.³¹
25. **אַל-תִּירָרָךְ מִפְּתוֹךְ אַמָּתְךָ**. *Ne timeas terriculum repentinum.* Ὁ. καὶ οὐ φοβηθήσῃ πτό-ησιν ἐπελθοῦσαν. Οἱ λοιποὶ ἐὰν πτοηθῆς, οὐ φοβηθήσῃ.³²
26. **וְשָׁמַר**. *Et custodiet.* Ὁ. καὶ ἐρείσει. Ἄλλοσ' καὶ τηρήσει.³³
- מִלְכָּד**. *A captura.* Ὁ. ἵνα μὴ σαλευθῆς. Ἄλλοσ' ἵνα μὴ ἀγρευθῆς.³⁴
28. **אַל-תִּאמַר לְרַעְיָךְ וְיָשׁוּב וְיָחַר אֶתְּךָ וְיִישַׁף**. *Ne dicas socio tuo: Vade et revertere, et cras dabo; quum sit penes te.* Ὁ. μὴ εἴπῃς ἐπαυελθὼν ἐπάνηκε, αὐριον δώσω, δυνατοῦ σου ὄντος εὐ ποιεῖν. Ἄλλοσ' μὴ εἴπῃς πορείου καὶ ἐπάνηκε, καὶ αὐριον δώσω, ὅτε δύνασαι εὐ ποιεῖν.³⁵
30. **אַל-תִּרְיֹב**. *Ne contendas.* Ὁ. μὴ φιλεχθρήσθς. Ἄ. μὴ δικάζου.³⁶
31. **וְאַל-תִּבְחַר**. *Neque eligas.* Ὁ. μὴ δὲ ζηλώσθς. Ἄλλοσ' μὴ δὲ ζήλου.³⁷

Cap. III. 7. — παντός ♣. 15. — οὐκ ἀντιτάξεται — τοῖς ἐφαπτομένοις (marg. ἐγγίζουσιν) αὐτῇ ♣. 16. — ἐκ τοῦ στόματος — ἐπὶ γλώσσης αὐτῆς (sic) φορεῖ ♣. 22. — ἔσται δὲ — ὀστέους ♣.³⁸

¹⁸ Nobil., qui tanquam scholium affert. ¹⁹ Nobil. affert: Ἄ. μὴ ἀποδοκίμασον. Σ. μὴ ἀποθῆς; utrumque so-loeae. Praeterea pro Hebr. **אֲשֵׁר** Aquilae solenne est ἀπορ-ρίπτειν, Symmacho ἀποδοκίμαζεν, Theodotioni ἀποθεῖσθαι. Cum igitur Syrus praebat: Σ. μὴ ἀποδοκίμασθς (לא תִּמְאָץ), hoc indubitanter Symmacho vindicavimus. De Theodotione non ita certa res est; nam et Parsons. affert: Σ. μὴ ἀποθήσθς Cod. 161. Σ. μὴ ἀποθῆς (sic) Cod. 248; quorum neutrum Graecum est. Tandem revocavimus formam ἀπο-θήσθς, rariorem quidem, sed non plane rejectitiam, quam Theodotioni interpreti assignavimus. ²⁰ Syro-hex. .ל. ♣ לא יִקַּץ. ²¹ Idem: .מ. לא יִקַּץ. Cf. Hex. ad Psal. cxviii. 143. Nobil. affert: Θ. μὴ δὲ ἐγκακήσθς; sed ἐγκακέειν pro Hebr. **קָץ** ter reperitur in Hexaplis (Gen. xxvii. 46. Num. xxi. 5. Jesai. vii. 16), et ubique Symmachi est. ²² Nobil. Syro-hex. in textu παιδεύει (יָשִׁיחַ), in marg. ἐλέγχει (חָפַץ) affert. ²³ Syro-hex. .מ. לא יִכַּבֵּב. ²⁴ Nobilio scholium est. Syro-hex. in textu

habet ἔσχεν (מָצָא). ²⁵ Sic Cod. 23, et Syro-hex. in textu (وَأَنْفَعُ حَذً). Idem in marg. ♣ وَأَنْفَعُ حَذً. ²⁶ Sic Cod. 23 in textu. Nobil. affert: Schol. οἱ ἄξονες. ²⁷ Sic Syro-hex. in textu; idem in marg. ὁ θεός. Lectio ὁ κύριος est in marg. Cod. 161. ²⁸ Schol. apud Nobil. ²⁹ Idem. Quatuor codd. habent δρόσφ; tres alii cum Syro-hex. δρόσον. ³⁰ Sic Syro-hex. in textu. Cod. 23: ἵνα ἡ ζωὴ ἡ ψυχὴ σου (sic). ³¹ Sic Syro-hex., et Cod. 23. ³² Nobil. affert: Schol. Οἱ λοιποὶ ἐὰν κ.τ.έ.; sed vix potest esse interpretatio. ³³ Schol. apud Nobil. Est lectio Codd. 23, 297, et Syro-hex. ³⁴ Schol. apud Nobil. Sic in textu Syro-hex., et Cod. 23. ³⁵ Syro-hex. in marg. sine nom.: .ל. וְיָשׁוּב וְיָחַר אֶתְּךָ וְיִישַׁף. Quae sensum declarandi causa adjuncta esse opinatur Middeld. (In textu pro δυνατοῦ σου ὄντος Syrus habet **يَجْرِمُ** ♣. لا يجرم, non ut Middeld. edidit, **يَجْرِمُ** ♣. لا يجرم). ³⁶ Nobil. ³⁷ Schol. apud Nobil. Sic in textu Codd. 23, 252. ³⁸ Syro-hex.

CAP. IV.

1. **בִּינָה**. *Intelligentiam*. Ο' έννοιαν. 'Α. σύνεσιν. Σ. φρόνησιν.¹
3. **יָחִיד**. *Unicus*. Ο' άγαπώμενος. 'Α. Σ. Θ. μονογενής.²
4. **וַיְרַנֵּי**. *Et docebat me*. Ο' και έδίδασκόν με. 'Α. (και) έφώτιζόν με.³
יִתְקַדְּדִי בְּרִי לִבִּי. *Teneat verba mea cor tuum*. Ο' έρειδέτω ό ήμέτερος λόγος είς σην καρδιαν. Σ. κατεχέτω λόγους μου (καρδία σου).⁴
שְׁמֹר מִצְוֹתַי וַיְחַי. *Observa praecepta mea, et vive*. Ο' φύλασσε έντολάς. 'Α. Σ. Θ. και ζήθι.⁵
5. **קַנְיָה חֲכָמָה קַנְיָה בִּינָה אֶל־תִּשְׁכַּח**. *Acquire sapientiam, acquire intelligentiam, ne obliviscaris*. Ο' ✕ κτήσαι σοφίαν, κτήσαι σύνεσιν ✕, μη έπιλάθθῃ.⁶
וְאֶל־תֵּת מֵאֲמַרְרֵי־פִי. *Neque declines a verbis oris mei*. Ο' μηδέ παρδης ('Α. Σ. Θ. έκκλίνης⁷) ρήσιν έμού στόματος. ✕ μηδέ έκκλίνης από ρημάτων στόματός μου ✕.⁸
6. **וַתִּשְׁמְרֵה**. *Et custodiet te*. Ο' και άνθέξεται σου. 'Α. Σ. Θ. και φυλάξει σε.⁹
7. **רֵאשִׁית חֲכָמָה קַנְיָה וּבְכֹל־קַנְיָנֶיהָ קַנְיָה**. *Principium sapientiae (est hoc): acquire sapientiam, et in omni acquisitione tua*

- acquire intelligentiam*. Ο' Vacat. Πάντες ✕ άρχή σοφίας, κτήσαι σοφίαν, και έν πάση κτήσει σου κτήσαι σύνεσιν ✕.¹⁰
8. **סֶלְסֶלָה**. *Effer eam*. Ο' περιχαράκωσον αυτήν. 'Α. ανάλαβε αυτήν. Σ. βάσταξε αυτήν.¹¹
 9. **תְּפֹאֶרֶת**. *Decoris*. Ο' τρυφής. 'Α. αύχήσεως. Σ. δόξης. Θ. ωραιότητος.¹²
 11. **הִרְתִּיךָ**. *Docui te*. Ο' διδάσκω σε. 'Α. ώδήγησά σε.¹³
בְּמַוְגְּלֵי־יֶשֶׁר. *In orbitis recti*. Ο' τροχιαίς όρθαίς. 'Α. έν καμπαίς εύθύτητος. Σ. έν τρίβω εύθεία.¹⁴
 12. **לֹא־יֵצֵר**. *Non coarctabitur*. Ο' ού συγκλεισθήσεται. 'Α. (ού) στενωθήσεται.¹⁵ Σ. μη θλιβήσεται.¹⁶
לֹא תִכְשַׁל. *Non offendes*. Ο' ού κοπιάσεις. 'Α. (ού) σκανδαλισθήση.¹⁷
 14. **וְאֶל־תֵּאָשֶׁר בְּרַחֲוֵי רָעִים**. *Et ne incedas in via malorum*. Ο' μηδέ ζηλώσης όδους παρανόμων. 'Α. Θ. (μηδέ) μακαρίσης όδους πονηρών.¹⁸
 15. **וַיַּעֲבֹר**. *Et praeteri*. Ο' και παράλλαξον. 'Α. Σ. Θ. (και) πάρελθε.¹⁹
 16. **וַיִּגְוֹלָה שֵׁנָתָם**. *Et raptus est somnus eorum*. Ο' άφήρηται ό ύπνος αύτών (alia exempl. ό ύπνος άπ' αύτών). Οί λοιποί ό ύπνος αύτών.²⁰

CAP. IV. ¹ Nobil. ² Idem. ³ Idem. ⁴ Idem. ⁵ Idem. Syro-hex. in textu: ✕ φύλασσε έντολάς μου, και ζήθι (sine cuneolo). Post έντολάς add. μου και ζήθι (sic) Cod. 23; μου και ζήση (έξήση Cod. 297) Codd. 295, 297. Post είς σην καρδιαν add. και ζήθι Cod. 254. ⁶ Sic Syro-hex., nisi quod cuneolum post μη έπιλάθῃ habet. Sed verba μη έπιλάθῃ in hodiernis τών έμού στόματος infert Cod. Cum Syro-hex., absentibus, ut passim fit, signis Origenianis, consentiunt Codd. 23, 295, 297. Post μη έπιλάθῃ add. κτήσαι σοφίαν, κτ. σύνεσιν, μη έπιλάθῃ Comp., Codd. 68, 106, 252, 254. Eadem post ρήσιν έμού στόματος infert Cod. Alex., et sub aster. Codd. 161, 248. Hieron. in Epist. LII ad Nepotianum: *Posside sapientiam, posside intelligentiam; ne obliviscaris, et ne declines a verbis oris mei*. ⁷ Nobil. Syrus ad έκκλίνης in marg. ascribit:

Πάντες. ⁸ Sic Cod. 101, et sine aster. Cod. 248. Syrus habet: — μηδέ παρδης β. έμού στόματος ✕, ✕ μηδέ έκκλίνης από β. στ. μου ✕. ⁹ Nobil. ¹⁰ Sic Syro-hex. in textu; in marg. autem: Πάντες. Eadem habent Codd. 161 (sed post περιλάβῃ v. 8), 248, et sine aster. Codd. III, 23, alii. ¹¹ Nobil. ¹² Idem. Pro αύχήσεως Montef. in Lexico Graeco καυχήσεως reponendum censet, coll. Hex. ad Prov. xix. 11. Sed in loco Jesai. lii. 1 pro Hebr. בְּנֵי־תְפֹאֶרֶת Codd. 86, 88 afferunt: 'Α. τὰ ίμάτια της αύχήσεως (αύλήσεως Cod. 88) σου; mendose uterque pro αύχήσεως. ¹³ Nobil. ¹⁴ Idem. ¹⁵ Codd. 161, 248. Nobil. affert: Schol. στενωθήσεται. ¹⁶ Nobil. Codd. 161, 248: Σ. τριβήσεται, minus probabiliter. ¹⁷ Nobil. ¹⁸ Idem. Theodotionis nomen incaute omisit Montef. ¹⁹ Nobil. ²⁰ Syrus noster in textu: άφήρηται γάρ (sic Cod. 109) ό

17. לֶחֶם. *Panem.* Ὁ σίτα. Ἄ. ἄρτον.²¹
וַיִּין הַחַמְסִים יִשְׁתּוּ. *Et vinum iniquitatum bibunt.* Ὁ οἶνον δὲ παρανόμῳ μεθύσκονται. Ἄ. Σ. καὶ οἶνον ἀδικιῶν πίνονται.²²

18. כְּאוֹר הַגְּלוֹהַּ וְאוֹר. *Quasi lux splendoris, magis magisque lucens.* Ὁ ὁμοίως φωτὶ λάμπουσι, προπορεύονται καὶ φωτίζουν. Θ. ὡς φῶς φέγγους, πορευόμενον καὶ φωτίζον.²³

עַד-נֶכּוֹן הַיּוֹם. *Usque ad stabile diei* (tempus meridianum, σταθερὰ μεσημβρία). Ὁ. ἕως κατορθώση ἡ ἡμέρα. Ἄ. (ἕως) ἐτοιμῆς ἡμέρας. Σ. (ἕως) ἐδραίας ἡμέρας. Θ. ἕως ἐτοιμασίας ἡμέρας.²⁴ Ε'. ἐτοιμασίας.²⁵

19. בְּמַה וְנִכְשְׁלוּ. *In quid offendant.* Ὁ πῶς προσκόπτουσιν. Σ. ἐν τίνι ἀσθενήσουσιν.²⁶

20. הַט. *Inclina.* Ὁ παράβαλλε. Ἄ. Σ. Θ. κλῖνον.²⁷

21. אַל-לְלוּ וְלִיּוּ מֵעֵינַי. *Ne recedant ab oculis tuis.* Ὁ ὅπως μὴ ἐκλίπωσί σε αἱ πηγαὶ σου.²⁸ Σ. μὴ παραρρησάτωσαν ἐξ ὀφθαλμῶν σου. Θ. μὴ χλευασθήτωσαν ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου.²⁹

23. מְכַל-מְשִׁמֵּר. *Prae omni custodia.* Ὁ πάσῃ φυλακῇ. Ἄ. Θ. ἀπὸ παντὸς φυλάγματος.³⁰

תּוֹצֵאוֹת חַיִּים. *Exitus* (fontes) vitae. Ὁ ἐξοδοὶ ζωῆς. Σ. προελεύσεις (ζωῆς).³¹

24. הָיָר. *Remove.* Ὁ περίελε. Ἄ. ἀπόστησον.³²

עַקְשׁוֹת פֶּה. *Perversitatem oris.* Ὁ σκολιὸν στόμα. Ἄ. Θ. στρεβλότητα στόματος.³³

24. הָרַחֵק מִפִּי. *Remove a te.* Ὁ μακρὰν ἀπὸ σοῦ ἄπωσαι. Ἄ. Σ. Θ. μάκρνον (ἀπὸ σοῦ).³⁴

25. לִנְכַח יְבִיטוּ. *Recta ante se spectent.* Ὁ ὀρθὰ βλέπέτωσαν. Ἄ. Θ. εὐθυνέτωσαν κατεναντίον. Σ. εἰς τὸ εὐθὺ...³⁵

26. פְּלִים מְעַגְל רַגְלָהּ. *Complana orbitam pedis tui.* Ὁ ὀρθὰς τροχίαις ποίει σοὶς ποσί. Ἄ. ὁδοποίει καμπῆν ποδῶν σου. Σ. διατήρησον... τοὶς ποσί σου.³⁶

יִכְנּוּ. *Stabiles sint.* Ὁ κατεῦθνε. Ἄ. Σ. Θ. ἐτοίμαξε.³⁷

27. מַרְע. *A malo.* Ὁ ἀπὸ ὁδοῦ κακῆς. Οἱ λοιποὶ ἀπὸ κακῶν.³⁸

Cap. IV. 10. — ἴνα σοι — βίου. 21. αἱ πηγαὶ ὡς τῆς ζωῆς σου, φύλασσε. 27. σὸν πῶδα ἀπὸ κακῶν (sic). — ὁδοὺς γὰρ — προάξει. 4.³⁹

CAP. V.

1. הָיָר הַט. *Prudentiae meae inclina aurem tuam.* Ὁ ἐμοῖς δὲ λόγοις παράβαλλε σὸν οὖς. Θ. τῇ φρονήσει μου κλῖνον τὸ οὖς σου.¹

2. תְּרַעַ. *Et scientiam.* Ὁ αἴσθησις δέ. Ἄ. Σ. Θ. (καὶ) γνῶσιν.²

3. יָרָה. *Alienae.* Ὁ γυναικὸς πόρνης. Ἄ. Σ. Θ. ἀλλοτρίας.³

וְחַלְקֵן מִשְׁמֵן הַבֶּה. *Et levius est oleo palatum ejus.* Ὁ ἡ πρὸς καιρὸν λιπαίνει σὸν φάρυγγα. Σ. Θ. καὶ λείος ὑπὲρ ἔλαιον φάρυγγε αὐτῆς.⁴

ἕνος ἀπ' αὐτῶν (sic Comp., Ald., Cod. Alex., alii); in marg. autem: Οἱ λοιποὶ: ὁ ἕνος αὐτῶν. ²¹ Nobil. ²² Idem.

²³ Idem. ²⁴ Idem. Syro-hex. affert: Ἄ. ἐτοιμῆς (عَدَامَة). Σ. ἐδραίας ἡμέρας (لِأَيَّامٍ عَدَامَة). Θ. Ε'. ἐτοιμασίας (لِأَيَّامٍ عَدَامَة). ²⁵ Syro-hex. ²⁶ Nobil.

Syro-hex. in textu, πῶς προσκόπτουσιν (كَيْفَ يَكْشِطُونَ), et in marg. ἐν τίνι προσκόπτουσιν, quae lectio est Codd. 23, 106, 252. ²⁷ Nobil. ²⁸ Syro-hex. αἱ πηγαὶ ὡς τῆς ζωῆς σου. Est lectio Codd. 23, 252, 254, 297. ²⁹ Nobil.

³⁰ Idem. ³¹ Nobil. affert: Σ. προελεύσεις. Cod. 252 in marg.: προελεύσεις (sic). Cf. Hex. ad Exod. xxi. 8. Psal. lxiv. 9. cxx. 8. ³² Nobil. ³³ Idem. ³⁴ Idem.

³⁵ Idem. ³⁶ Idem. Ad Symmachum supplendum videtur τρίβον. Vid. ad v. 11. ³⁷ Nobil. ³⁸ Syro-hex. in textu, ἀπὸ κακῶν (مِنْ حَبَايَا); in marg. autem: Οἱ λοιποὶ ὁμοίως, ἀπὸ κακῶν. ³⁹ Syro-hex.

Cap. V. ¹ Nobil. Syro-hex. in textu habet: ὡς ἐμοῖς δέ λ. (s. τοῖς δέ ἐμοῖς λ.) παράβαλλε σὸν οὖς, τῇ φρ. μου κλῖνον τὸ οὖς σου. Pro ἐμοῖς δέ λ. π. σ. οὖς Codd. 23, 252 habent: τῇ δέ φρ. μ. κλῖνον τὸ οὖς σου. ² Nobil. ³ Idem.

⁴ Idem. Ad ἡ πρὸς καιρὸν Syro-hex. in marg. scholium affert: ἡ εἰς χάριν ἑταιυόσα (لِأَيَّامٍ عَدَامَة). Similem explanationem dedit Clem. Alex. Paed. III, 11: ἡ πρὸς χάριν λαλοῦσα λιπαίνει σὸν φάρυγγα; ex quo loco male

- 4. כַּרְהָ כַּלְעֵנָה. *Amarum sicut absinthium.* Ο'. πικρότερον χολῆς. 'Α. . . ὡς ἀψίνθιον.⁵
- 5. מוֹת. *Ad mortem.* Ο'. μετὰ θανάτου. ['Ἀλλος μετ' ὀδύνης.]⁶
- 6. מַעְגְּלֹתֶיהָ. *Orbitae ejus.* Ο'. αἱ τροχιαὶ ('Α. καμπαί. Σ. ἐπικυλισμοί⁷) αὐτῆς.
- 7. אַל־תִּסְרוּ. *Ne recedatis.* Ο'. μὴ ἀκύρους ποιήσης. 'Α. μὴ ἀπόστητέ.⁸
- 9. פְּרִיתֶיךָ לְאַחֵרִים הַיּוֹד. *Ne des aliis vigorem tuum.* Ο'. ἴνα μὴ πρὴν ἄλλοις ζώῃν σου. Σ. μήποτε δῶ ἐτέρω τὴν δόξαν σου.⁹
- 10. וְשָׁנֶיךָ. *Et annos tuos.* Ο'. καὶ σὸν βίον. 'Α. Σ. Θ. (καὶ) τὰ ἔτη σου.¹⁰
- 11. נִכְרִי. *Alieni.* Ο'. ἀλλοτρίων. Θ. ξένου.¹¹
- 12. וְנַחֲמֶתָ. *Et gemas.* Ο'. καὶ μεταμεληθήσῃ. 'Α. Σ. Θ. (καὶ) στενάξεις.¹²
- 13. בְּכִלּוֹת. *Postquam contabuerint.* Ο'. ἡνίκα ἂν κατατριβῶσι. Σ. ἐν τῷ ἐκλείπειν.¹³
- 14. נֶאֱצַי. *Sprevit.* Ο'. ἐξέκλινεν. Θ. παρῶξενεν.¹⁴
- 15. וְלֹא. *Neque.* Ο'. οὐκ. Οἱ λοιποὶ οἶδε.¹⁵
- 16. מוֹרִי. *Instituentium me.* Ο'. παιδεύοντός με. 'Α. Σ. Θ. φωτίζόντων (με).¹⁶
- 17. וְלִמְלַמְדֵי. *Et docentibus me.* Ο'. καὶ διδάσκοντός με. Alia exempl. καὶ διδάσκοντί με.¹⁷
- 18. וְלֹא. *Et non.* Οἱ λοιποὶ καὶ τοῖς διδάσκούσι με.¹⁸
- 19. הִטִּינִי. *Inclinavi.* Ο'. παρέβαλλον. 'Α.

- 20. Σ. Θ. ἔκλινα.¹⁹
- 21. כִּמְעַט הָיִיתִי. *Parum abfuit quin fuerim.* Ο'. παρ' ὀλίγον ἐγενόμην. 'Α. ὡς ὀλίγον ἐγενόμην. Schol. ἐν βραχυτάτῳ.²⁰
- 22. מִבּוֹרְךָ. *E cisterna tua.* Ο'. ἀπὸ σῶν ἀγγείων. 'Α. Σ. Θ. ἐκ λάκκου σου.²¹
- 23. יִפְצוּ מַעְיֵנֶיךָ הַצֵּדָה. *Redundent fontes tui foras.* Ο'. μὴ (alia exempl. om. μὴ²²) ὑπερκεχρίσθω — σοι 4 ὕδατα (alia exempl. add. ἕξω²³) ἐκ τῆς σῆς πηγῆς. 'Α. [μὴ] διασκορπίζεσθωσαν αἱ πηγαὶ σου ἕξω.²⁴
- 24. בְּרוּךְ. *Benedicta.* Ο'. σοι ἰδία. 'Α. Σ. Θ. εὐλογημένη.²⁵
- 25. אֲהַבִּים. *Deliciarum.* Ο'. φιλίας. Σ. ἀγάπης.²⁶
- 26. וַיַּעֲלֵתֶיךָ. *Et ibex femina gratiae.* Ο'. καὶ πῶλος σῶν χαρίτων. Σ. Θ. καὶ ἔλαφος χάριτος.²⁷
- 27. בְּחֵיבֶיךָ. *Mammae ejus inebrient te.* Ο'. ἡ δὲ ἰδία (alia exempl. φιλία²⁸) — ἡγείσθω σου καὶ 4 συνέστω σοι. 'Α. φιλτοὶ αὐτῆς μεθυσκέτωσάν (σε).²⁹ Σ. μαστοὶ διέ αὐτῆς. . .³⁰
- 28. נֶחֱמָ. *Coram.* Ο'. ἐνώπιον. Σ. Θ. κατέναντι.³¹
- 29. מַעְגְּלֹתֶיהָ. *Orbitae ejus.* Ο'. τὰς τροχιαὶς ('Α. καμπάς. Σ. ἐπικυλισμούς³²) αὐτοῦ.
- 30. עֲוֹנוֹתַי. *Iniquitates ejus.* Ο'. παρανομία, 'Α. Σ. Θ. ἀνομία.³³

intellecto χάριν pro καιρὸν temere in textum intulit Græbius. ⁶ Nobil. ⁶ Sic Montef. Nobil. quasi scholium affert; et sic Cod. 248. "Hoc, cum aliis non paucis codicibus scholiis, in Hexaplis τῷ ἄλλῳ ascribitur."—Parsons. ⁷ Nobil. ⁸ Idem. ⁹ Nobil. et Cod. 248. Drusius tacite edidit δῶς pro δῶμ, quem imitatus est Montef. ¹⁰ Nobil. Syro-hex. in textu habet, καὶ τὰ ἔτη σου; in marg. autem: Οἱ λοιποὶ ὁμοίως, καὶ τὰ ἔτη σου. ¹¹ Syro-hex. + ܟܠܡܐ ܕܥܝܢܐ. ¹² Nobil. ¹³ Idem. ¹⁴ Idem. Cf. ad Cap. i. 30. ¹⁵ Syro-hex. + ܟܠܡܐ ܕܥܝܢܐ. ¹⁶ Nobil. ¹⁷ Sic Cod. 23, alii. Syro-hex. ܟܠܡܐ ܕܥܝܢܐ. ¹⁸ Syro-hex. + ܟܠܡܐ ܕܥܝܢܐ. ¹⁹ Nobil. ²⁰ Nobil., Cod. 248. Parsons. e Codd. 161, 252 affert: 'Α. ὡς ὀλίγον ἐγενόμην. ἐν (ὡς ἐν Cod. 252) βραχυτάτῳ. ²¹ Nobil.

Mox ad ἀπὸ σῶν φρεάτων idem affert: Schol. ἰδίατων. ²² Sic Comp., Ald., Codd. III, 23, alii, invito Syro-hex. Origen. Opp. T. II, p. 311: "Et non supereffundantur tibi aquae extra tuam fontem. Quamvis in aliis exemplaribus legerimus: et effundantur tibi etc." ²⁴ Nobil. Particulam negantem a librariis e textu LXXviri additam esse recte opinatur Drusius. ²⁵ Nobil. ²⁶ Syro-hex. + ܟܠܡܐ ܕܥܝܢܐ. ²⁷ Nobil. ²⁸ Sic Cod. 23. Nobil. affert: Schol. φιλία. Syro-hex. in textu: ἡ δὲ φιλία (ܟܠܡܐ ܕܥܝܢܐ) — ἡγείσθω σου καὶ 4 συνέστω σοι; in marg. autem: ἡ δὲ ἰδία σου (ܟܠܡܐ ܕܥܝܢܐ). ²⁹ Nobil. ³⁰ Syro-hex. + ܟܠܡܐ ܕܥܝܢܐ. ³¹ Nobil. ³² Idem. ³³ Idem.

22. וּבְחַבְלֵי חַטָּאתָו יִתְמָךְ. *Et funibus peccati sui tenebitur.* Ο' σειραῖς δὲ τῶν ἑαυτοῦ ἁμαρτιῶν ἕκαστος σφίγγεται. 'Α. καὶ ἐν σχοινοῖς ἁμαρτίας αὐτοῦ... Σ. ... συλληφθήσεται.³⁴

23. בְּאִיֵן מוֹכֵר. *In defectu castigationis.* Ο' μετὰ ἀπαιδεύτων. Σ. διὰ ἀπαιδευσίαν.³⁵ Θ. ἐν τῷ μῇ εἶναι παιδείαν.³⁶

וּבְרַב אֲוִלְתָו יִשְׁגָּה. *Et in multitudine stultitiae suae errabit.* Ο' ἐκ δὲ πλήθους τῆς ἑαυτοῦ βιότητος ἐξερρίφη, καὶ ἀπώλετο δι' ἀφροσύνην. Σ. ... ἀφροσύνης αὐτοῦ πλανηθήσεται.³⁷

Cap. V. 2. ὡ ἀγαθὴν 4. 3. — μὴ — γυναικί 4. 16. εἰς δὲ — σὰς 4 πλατείας. 19. — ὀμιλεῖτω σοι 4.³⁸

CAP. VI.

1. לְרֵעֶךָ. *Pro amico tuo.* Ο' σὸν φίλον. 'Α. ἑταῖρον. Σ. Θ. πλησίον.¹

תִּקְנֵת לְרַב כְּפִי. *Si comploseris pro peregrino manus tuas.* Ο' παραδώσεις σὴν χεῖρα ἐχθρῷ. "Ἄλλος ἐνέπηξας εἰς ἄλλωσιν χεῖρά σου.²

נִלְכְּדָתָ בְּאִמְרֵי פִי. *Illaqueatus es verbis oris tui, captus es verbis oris tui.* Ο' παγίς γὰρ ἰσχυρὰ ἀνδρὶ τὰ ἴδια χεῖλη, καὶ ἀλίσκεται χεῖλεσιν (alia exempl.

❖

❖

³⁴ Nobil. ³⁵ Idem. ³⁶ Nobil. ad verba, καὶ ἀπώλετο δι' ἀφροσύνην, affert: Σ. Θ. ἐν τῷ μῇ εἰδένα παιδείαν, quae Montefalconio merum scholium continet, Drusio autem ad priorem clausulam referenda esse videntur. Hoc verius, ut tamen soli Theodotioni tribuatur lectio. Praeterea pro εἰδένα, εἶνα correximus, quae vulgaris est confusio. ³⁷ Nobil. ³⁸ Syro-hex.

CAP. VI. ¹ Nobil. ² Nobil. quasi scholium affert; sed proculdubio est alius interpretis, fortasse Symmachi. Hebr. עַתָּה, ἐνέπηξε interpretati sunt LXX Jud. iii. 21. ³ Sic Comp., Codd. 147, 252, 297, et Syro-hex., qui in marg. notat: Οἱ λοιποὶ χεῖλεσιν. ⁴ Nobil. ⁵ Idem. ⁶ Idem. Syrus vero: 'Α. Θ. ἰνκίτα (نكيتا). ⁷ Schol. apud Nobil. ⁸ Nobil., qui ad וְנִלְכְּדָתָ, ἔπικον, minus probabiliter refert. Syro-hex. in textu habet וְנִלְכְּדָתָ, νυσταγμούς; nisi forte ἐπικνωστάεις, quae est Schleusneri conjectura, in suo inveniunt. ⁹ Nobil. ¹⁰ Idem. ¹¹ Syro-hex. Nobil. affert: 'Α. Θ. πορείου. ¹² Syro-hex. ولب

ρήμασιν⁹) ἰδίῳ στόματος. Σ. ἐπαγιδεύθης ἐν ῥήμασι στόματός σου, καὶ ἑάλως ἐν ῥήμασιν...⁴

3. וָלֵךְ. *Vade.* Ο' ἴθι. 'Α. Σ. Θ. πορεύου.⁵

וְרָחַב. *Urge.* Ο' παρόξυνε. Σ. Θ. παρόρμησον.⁶

וְרַעֲיָה. *Amicum tuum.* Ο' τὸν φίλον σου. "Ἄλλος· πολίτην.⁷

4. וְרָחַב. *Et dormitationem.* Ο' μηδὲ ἐπινυστάξῃς. 'Α. Σ. Θ. νυσταγμὸν.⁸ Schol. καὶ ἐξεγέρθητι.⁹

5. מִיַּד יָקָרָה. *E manu auctoris.* Ο' ἐκ παγίδος. Σ. ἐκ χειρὸς ἰξευτοῦ.¹⁰

6. וָלֵךְ. *Vade.* Ο' ἴθι. 'Α. Σ. Θ. πορεύου. Ε'. ὁμοίως τοῖς Ο'.¹¹

וְיָחַב. *Et sape.* Ο' καὶ γενοῦ ἐκείνου σοφώτερος. Οἱ λοιποὶ· καὶ σοφίσθητι.¹²

7. שָׁמַר. *Inspector.* Ο' τὸν ἀναγκάζοντα. 'Α. Θ. ἐκβιαστήν. Σ. γραμματέα.¹³

וּבְמִשְׁלָה. *Dominator.* Ο' μηδὲ ὑπὸ δεσπότην (aliud exempl. ἐπιστάτην¹⁴) ὦν.

8. אָגְרָה בְּקִצְרֵי מִאֲמֹלָה. *Colligit in messe cibum suum.* Ο' πολλήν τε ἐν τῷ ἀμητῷ ποιεῖται τὴν παράθεσιν. 'Α. συστρέφει ἐν θερισμῷ βρώματα αὐτοῦ.¹⁵ Σ. συνάγει ἐν ἀμητῷ τὰ δέοντα αὐτοῦ.¹⁶

Ο' — ἡ πορεύθητι — προήχθη 4.¹⁷

❖ — ❖

❖ — ❖

❖ — ❖

❖ — ❖

❖ — ❖

❖ — ❖

❖ — ❖

❖ — ❖

❖ — ❖

❖ — ❖

❖ — ❖

❖ — ❖

❖ — ❖

❖ — ❖

21. עֲנֵדָם. *Alliga ea.* Ο'. καὶ ἐγκλοῖωσαι. Σ. σφίγγον.⁴³
22. תְּנַחֶה אֶתְּךָ. *Deducet te.* Ο'. ἐπάγου αὐτήν, καὶ μετὰ σοῦ ἔστω. 'Α. Σ. Θ. ὀδηγεῖτω σε.⁴⁴
- תְּהִי כְּעֵרְוָה. *Et cum expergefactus fueris.* Ο'. ἵνα ἐγειρομένω. 'Αλλος' ὡς δ' ἂν διεγερθῆς.⁴⁵
23. אִוֶּרָה אִוֶּר. *Et lex est lux.* Ο'. νόμου καὶ φῶς. 'Α. Σ. Θ. καὶ νόμος φῶς.⁴⁶
- מוֹסֵר תּוֹכַחֹת מוֹסֵר. *Redargutiones disciplinae.* Ο'. καὶ ἔλεγχος καὶ παιδεία. 'Α. Σ. Θ. ἔλεγχος παιδείας.⁴⁷
24. רַע מַיִשָּׁת רַע. *A muliere mali (mala).* Ο'. ἀπὸ γυναικὸς ὑπάνδρου. 'Α. . . ἑταίρου σου. Θ. . . πόρνης.⁴⁸ 'Αλλος' τοῦ φίλου σου.⁴⁹
- מְחַלְקֵת לְשׁוֹן מְרִירָה. *A blanditie linguae peregrinae.* Ο'. καὶ ἀπὸ διαβολῆς γλώσσης ἀλλοτρίας. Σ. Θ. ἀπὸ λειογλώσσου ξένης.⁵⁰
25. אֶל-תַּחְמוֹד יִפְוֶה בְּלִבְבֶךָ. *Ne concupiscas pulcritudinem ejus in corde tuo.* Ο'. μὴ σε νικήσῃ κάλλους ἐπιθυμία. 'Α. Σ. Θ. μὴ ἐπιθυμήσῃς κάλλους αὐτῆς ἐν καρδίᾳ σου.⁵¹
- אֶל-תִּקְחֶהָ. *Neque capiat te.* Ο'. μηδὲ ἀγρευθῆς. 'Αλλος' μηδὲ ἔλῃ σε.⁵²
27. אִישׁ יִחַחֶתָּה אִישׁ. *Nam auferat quis.* Ο'. ἀποδήσει τις. 'Α. Σ. Θ. μὴ ὑποθύψῃ ἀνὴρ.⁵³
28. עַל-הַקְּרָנִים. *Super prunas.* Ο'. ἐπ' ἀνθράκων

πυρός. Οἱ λοιποὶ ὡσαύτως.⁵⁴

29. הִבֵּה. *Qui venit.* Ο'. ὁ εἰσελθὼν (aliud exempl. ὁ εἰσερχόμενος). Θ. Ε'. ὁ εἰσελθὼν.⁵⁵
- וְהוּא אֶת-אִשְׁתּוֹ רַעְיוֹ. *Ad uxorem socii sui.* Ο'. πρὸς γυναῖκα ὑπανδρον. 'Α. Θ. . . ἑταίρου αὐτοῦ. Σ. Ε'. . . τοῦ πλησίον αὐτοῦ.⁵⁶
30. לֹא-יַבְזוּוּ לְגַבְבֶּךָ. *Non despiciunt furem.* Ο'. οὐ θαυμαστὸν ἔαν ἄλφ' τις κλέπτων. 'Α. οὐκ ἐξουδενώσουσι τὸν κλέπτην. Σ. οὐκ ἐξευτελίσουσιν. . .⁵⁷
- בְּיָרֵשׁוּ כִי יִרְעֵב. *Animam suam, cum esurierit.* Ο'. τὴν ψυχὴν πεινῶν. Alia exempl. ψυχὴν πεινώσαν.⁵⁸ 'Αλλος' ψυχὴν αὐτοῦ, ὅταν πεινώσῃ.⁵⁹
32. בְּאִשְׁתּוֹ יַחַחֵר-לֵב. *Qui adulterium facit cum muliere est carens corde.* Ο'. ὁ δὲ μοιχὸς δι' ἔνδειαν φρενῶν. 'Α. . . γυναῖκα στερεῖται καρδίας.⁶⁰
33. יִמְצָא וְקִלְוֹן וְיִמְצָא. *Verbera et dedecus inveniet.* Ο'. ὀδύνας τε καὶ ἀτιμίας ὑποφέρει. Σ. μάστιγα καὶ ὕβριν εὕρησει.⁶¹
34. בַּיּוֹם נִקָּם. *In die vindictae.* Ο'. ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ('Α. Σ. Θ. Ε'. ἐκδικήσεως⁶²).
35. לֹא-יִשְׁתַּחֲוֶה אִישׁ לְכַלְכַּפָּר. *Non respiciet ullum pretium redemptionis.* Ο'. οὐκ ἀνταλλάξεται οὐδένος λύτρου τὴν ἔχθραν. Θ. οὐ λήψεται πρόσωπον πάσης λυτρώσεως.⁶³

⁴³ Nobil. ⁴⁴ Idem. ⁴⁵ Schol. apud Nobil. Syro-hex. in textu habet, ἵνα ὡς ἂν ἐγερθῆς, s. ἵνα ὡς ἐγερθῆς (אִשׁוֹ אֶתְּךָ אֶתְּךָ אֶתְּךָ). Posterior lectio est Cod. 252.

⁴⁶ Nobil. ⁴⁷ Idem. ⁴⁸ Idem. ⁴⁹ Schol. apud Nobil. Syro-hex. in textu habet, ἀπὸ γυναικὸς τοῦ φίλου σου; in marg. autem: γυναικὸς ὑπάνδρου (אִשְׁתּוֹ אֶתְּךָ אֶתְּךָ). Cf. ad v. 29. ⁵⁰ Nobil. ⁵¹ Idem. ⁵² Schol. apud Nobil. Syro-hex. pingit: οὐ μηδὲ ἀγρευθῆς σοὶς ὀφθαλμοῖς, quae desunt in Codd. 23, 252. ⁵³ Nobil. Pro vitiosa scriptura ὑποθύψῃ, ὑποθύψῃ primus edidit Drache.

⁵⁴ Syro-hex. אֶתְּךָ אֶתְּךָ אֶתְּךָ. ⁵⁵ Syro-hex. in textu habet, ὁ εἰσερχόμενος (אִשְׁתּוֹ אֶתְּךָ אֶתְּךָ); in marg. autem: Θ. Ε'. ὁ εἰσελθὼν (אִשְׁתּוֹ אֶתְּךָ). ⁵⁶ Nobil., qui de Vta ed.

tacet. Syrus in textu habet, πρὸς τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ; in marg. autem: γυναῖκα ὑπανδρον (אִשְׁתּוֹ אֶתְּךָ אֶתְּךָ). Idem affert: 'Α. Θ. ἑταίρου αὐτοῦ (אִשְׁתּוֹ אֶתְּךָ אֶתְּךָ). Σ. Ε'. ὡς οἱ Ο'. (Secundum usum Syri nostri נִשְׁחַחֵת est φίλος, et אֶתְּךָ, ἑταίρος; sed praeter hunc locum נִשְׁחַחֵת pro ἑταίρος ponitur Cap. xxii. 24; et אֶתְּךָ pro ἑταίρα Cap. xix. 13.) ⁵⁷ Nobil. ⁵⁸ Sic Comp., Ald., Cod. Alex., alii. In aliis libris est τὴν ψ. πεινώσαν; in aliis, τὴν ψ. αὐτοῦ πεινώσαν. Syro-hex. אֶתְּךָ אֶתְּךָ. ⁵⁹ Schol. apud Nobil. ⁶⁰ Nobil. ⁶¹ Idem. ⁶² Syro-hex. אֶתְּךָ אֶתְּךָ אֶתְּךָ. ⁶³ Nobil. אֶתְּךָ אֶתְּךָ. Nobil. affert: 'Α. Θ. ἐκδικήσεως. ⁶³ Nobil. Pro τὴν ἔχθραν Syro-hex. in textu habet אֶתְּךָ אֶתְּךָ, τὴν δόξαν; in marg. autem: τὴν ἔχθραν.

35. כִּי תִרְבֶּה-שְׂחָד. *Etiam si multiplicaveris dona.*
 O'. πολλῶν δῶρων. 'A. . . δωροκοπία.⁶⁴

Cap. VI. 3. — ὄν ἐνεγενήσω 4. II. — ἡ δὲ ἔνδεια
 ὡσπερ ἀνὴρ (marg. δρομεὺς) κακὸς ἀπαυτομολήσει 4.
 33. εἰς εἰς τὸν αἰῶνα 4.⁶⁵

CAP. VII.

1. וּמִצְוֹתַי. *Et praecepta mea.* O'. τὰς δὲ ἐμὰς
 ἐντολάς (aliud exempl. γνώμας). Πάντες τὰς
 ἐντολάς.¹

2. וְחַיָּה. *Et vive.* O'. καὶ βιώσεις. 'A. Σ. Θ.
 καὶ ζήθι.²

כְּאִישׁוֹן. *Tanquam pupillam.* O'. ὡσπερ κόρας.
 Oί λοιποὶ ὠσαύτως.³

3. קָשְׂרִים. *Alliga ea.* O'. περίθου δὲ αὐτούς. 'A.
 σύνδησον. Σ. Θ. ἀφασαι.⁴

כְּתִיבָם. *Inscribe ea.* O'. ἐπίγραφον. 'Αλλος
 ἀπόγραφαι.⁵

עַל-לִיחָה. *In tabulam.* O'. ἐπὶ τὸ πλάτος. 'A.
 Σ. Θ. ἐπὶ πλακός.⁶ E'. ἐπὶ τοῦ στήθους.⁷

לִבָּה. *Cordis tui.* O'. τῆς καρδίας σου. Σ. τοῦ
 στήθους.⁸

4. אַחֲוִיתִי. *Soror mea es tu.* O'. σὴν ἀδελ-
 φὴν εἶναι. 'A. Σ. Θ. ἀδελφή μου εἶ σύ.⁹

וּבֹדַע לְבִינָה תִקְרָא. *Et familiarem tuam intel-*
ligentiam voca. O'. τὴν δὲ φρόνησιν γνώριμον

περιποίησαι σεαυτῷ. 'A. Θ. καὶ γνωστὴν τὴν
 σύνεσιν καλέσεις.¹⁰

5. אֲמַרְיָהּ הַחַלְקָה. *Quae verba sua blanda facit.*
 O'. ἐάν σε λόγοις τοῖς πρὸς χάριν ἐμβάλληται.
 Θ. ἧς ῥήματα αὐτῆς ὀλισθηρά.¹¹

8. עֵבֶר בְּשׂוּק. *Transeuntem per plateam.* O'.
 παραπορευόμενον ✕ 'A. Θ. ἐν ἀγορᾷ 4.¹²

אֶצְלַ פְּנֵיהָ. *Juxta angulum ejus.* O'. παρὰ γω-
 νίαν. Alia exempl. ἐν γωνία.¹³

10. שֵׁית זִוְיָהּ. *Habitu meretricis.* O'. εἶδος
 ἔχουσα πορνικόν. 'A. θέσιν πόρνης. Σ. τάξιν
 πόρνης.¹⁴

11. הַמִּיָּה הִיא וְכִרְרַת. *Strepera est ea et re-*
fractaria. O'. ἀνεπερωμένη δὲ ἐστὶ καὶ ἀσω-
 τος. 'A. ὀχλάζουσα ἴσθι καὶ ἀφισταμένη. Σ.
 φλύαρὸς ἐστὶ καὶ ἀφεστηκυῖα.¹⁵

13. הִעֲזָה פְּיָהּ וְתִאֲמַר לוֹ. *Obfirmavit faciem*
suam, et dixit ei. O'. ἀναιδεῖ δὲ προσώπῳ
 προσεῖπεν αὐτῷ. Σ. ἐτόλμησε πρόσωπον αὐ-
 τῆς, καὶ εἶπε. Θ. ἠναιδεύσατο ἐν προσώπῳ
 αὐτῆς. . .¹⁶

15. לִקְרִאתָהּ. *In occursum tui.* O'. εἰς συνάντησιν
 σοι. 'A. Θ. εἰς ἀπάντησιν σου.¹⁷

16. בְּרִבְבִים-רִבְבֵּיתִי. *Stragulis stravi.* O'. κει-
 ρίαις τέτακα. 'A. Θ. περιστρώμασι περιέ-
 στρωσα.¹⁸

וּבְחִטּוֹת אֵטוֹן מִצְרַיִם. *Striatas filo Aegypti.*
 O'. ἀμφιτάποις ('A. Θ. pictis¹⁹) δὲ ἔστρωκα

⁶⁴ Nobil. Cf. Hex. ad Deut. x. 17. ⁶⁵ Syro-hex.
 CAP. VII. ¹ Solus Syro-hex. in textu habet, τὰς ἐμὰς
 γνώμας (חַכְמָתַי). Vid. Prov. ii. 16. Psal. lxxxii. 3
 in Syro-hex.). Idem in marg. חַכְמָתַי. ² Nobil.
³ Syro-hex. חַכְמָתַי. ⁴ Nobil.
⁵ Schol. apud Nobil., et Cod. 161 in marg.
⁶ Syro-hex. in textu habet, ἐπὶ πλακός, in marg. autem:
 'A. Σ. Θ. ὠσαύτως, ἐπὶ πλακός. ⁷ Syro-hex. חַכְמָתַי. ⁸ Nobil.
 Idem affert anonymam lectionem, ἐπὶ τὸ πλάτος (חַכְמָתַי).
⁹ Nobil. Cf. ad Cap. iii. 3. ¹⁰ Idem. ¹¹ Idem.
¹² Nobil., Cod. 248. ¹³ Syro-hex. in textu: חַכְמָתַי. ¹⁴ Nobil.
 Sic sine aster. Codd. 103, 253. ¹⁵ Nobil.
 Sic Comp., Ald., Cod. 68, alii. Nobil. addit: Schol. παρὰ

γωνίαν. ¹⁶ Nobil. ¹⁷ Syro-hex. חַכְמָתַי. ¹⁸ Nobil. affert: 'A. σχολάζουσα. 'A. ἀφισταμένη. Σ. ἀφεστη-
 κυῖα. (Pro σχολάζουσα, ὀχλάζουσα certissime correxit Dru-
 sius ad Jerem. iv. 19, et sic lectio anonyma apud Tischen-
 dorf in *Nobil. Cod. Sin.* p. 87. Cf. nos in Hex. ad
 Psal. xli. 6, ubi de Syriaco quoque vocab. monuimus.
 Symmachi חַכְמָתַי Middeld. dubitanter vertit, *delirans*, a
 חַכְמָתַי, *evagatus est mente, effulvit*. Interpres vero
 Philox. ad 1 Tim. v. 13 pro φλύαρὸι חַכְמָתַי dedit.
 Hieron. vertit: *garrula et vaga*.) ¹⁹ Nobil. ¹⁷ Syro-
 hex. חַכְמָתַי. ¹⁸ Nobil. ¹⁹ Syro-hex. ad חַכְמָתַי (in marg.

τοῖς ἀπ' Αἰγύπτου. Θ. διαγεγραμμένοι (fort. διαγεγραμμένοις) ζωγραφίαν Αἰγύπτου.²⁰

17. נִפְתִּי. *Aspersi*. Ο'. διέρραγκα. Θ. ἐκαλλώπισα.²¹

18. נִרְוָה דְרִים. *Inebriemur blanditiis amatoris*. Ο'. ἀπολαύσωμεν φιλίας. 'Α. Σ. Θ. μεθυσθώμεν τιθῶν.²²

נִתְעַלְסָה בְּאַהֲבִים. *Fruamur amatoribus*. Ο'. δεῦρο καὶ ἐγκυλισθώμεν ἔρωτι. 'Α. Θ. συμπεριπλακῶμεν ἐν ἀγάπαις.²³

20. צִרּוֹר הַכֶּסֶף. *Fasciculum argenti*. Ο'. ἔνδεσμον (alia exempl. βαλάντιον) ✕ 'Α. Θ. ἀργυρίου. 'Α. Θ. ἔνδεσμον.²⁴

לְיוֹם הַכֶּסֶף. *Die plenilunii*. Ο'. δι' ἡμερῶν πολλῶν. 'Α. εἰς ἡμέραν πανσελήνου. 'Αλλος ἐν ἡμέρᾳ εὐσήμου.²⁵

21. הִפְתִּיתוּ. *Pellexit eum*. Ο'. ἀπεπλάνησε δὲ αὐτόν. 'Α. ἤγξεν. Σ. ἐξέκλινε.²⁶

בְּרַב לְקָחָהּ. *Multitudine sermonis sui*. Ο'. πολλῇ ὁμιλίᾳ. Θ. ἐν πληθεί δομάτων.²⁷

תִּיהִרְוֵנִי. *Seducit eum*. Ο'. ἐξώκειλεν. 'Α. Σ. Θ. ἔξωσεν.²⁸

22. פְּתָאָם. *Subito*. Ο'. κεκρωθεῖς. 'Α. παραχρῆμα. Σ. Ε'. ἐξαίφνης.²⁹

וּכְעֵכֶם אֶל-מוֹסֵר אֱוִיל. *Et sicut compes (maleficus compeditus) ad castigationem stulti*.

Ο'. καὶ ὡς κύνων ἐπὶ δεσμούς· ἢ ὡς ἔλαφος. Σ. (καὶ ὡς) σκιρτῶν ἐπὶ δεσμῶν ἀφρων.³⁰

23. עַד יִפְלַח חֵץ כְּבִירוֹ. *Donec findat sagitta jecur ejus*. Ο'. τοξεύματι πεπληγῶς εἰς τὸ ἦπαρ. Θ. ἕως διαπαρῆ βέλος ἦπατι αὐτοῦ.³¹

וְלֹא יָדַע. *Et nescit*. Ο'. οὐκ εἰδώς. 'Α. Θ. καὶ οὐκ ἔγνω. Σ. Ε'. ὡς οἱ Ο'.³²

25. אַל-תַּתַּע בְּנִתְיֹבְתֶיהָ. *Ne oberres in semitis ejus*. Ο'. Vacat. ✕ Θ. καὶ μὴ πλανηθῆς ἐν ἀτραποῖς αὐτῆς.³³

26. תַּעֲצִימוּם כָּל-הַרוֹגֵיהָ. *Et numerosi sunt omnes occisi ejus*. Ο'. καὶ ἀναριθμητοὶ εἰσιν οὓς πεφόνευκεν. Σ. Θ. ἰσχυροὶ πάντες...³⁴

Cap. VII. 2. — υἱέ, τίμα—ἄλλον. 19. — ἐν οἴκῳ μου (sic).³⁵

CAP. VIII.

1. הֲלֹא-תְהַקְדָּה תְּקַרְא וְתִבְיֹנָה הַתָּן קוֹלָהּ. *Nonne sapientia clamat, et prudentia edit vocem suam?* Ο'. σὺ τὴν σοφίαν κηρύξεις, ἵνα φρόνησίς σοι ὑπακούσῃ. Θ. ἰδοὺ ἡ σοφία κεκραξεται, καὶ ἡ σύνεσις δώσει φωνὴν αὐτῆς.¹ Οἱ λοιποὶ δώσει φωνὴν αὐτῆς.²

3. מְבוֹא פְתוּרִים. *Ad introitum ostiorum*. Ο'. ἐν δὲ εἰσόδοις. Θ. εἰσόδον θυρῶν.³

ΑΜΦΙΤΑΠΟΙΣ affert: א. חֲסִידִים. Middeid. minus probabiliter vertit: 'Α. Θ. ζωγράφος, provocans ad Ezech. xliii. 14, ubi pro ζωγραφημένοι Noster interpretatus est חֲסִידִים. Equidem conferre malim חֲסִידִים, avis prieta, Jerem. xii. 9 in Pesh., ubi חֲסִידִים (non חֲסִידִים), Bernsteinio auctore, est participium pass. formae Pael, Graece fortasse διαγεγραμμένη.²⁰ Nobil., qui διαγεγραμμαι scribit. Montef. post Drusium tacite διαγεγραμμένοι edidit.²¹ Nobil. ²² Idem. ²³ Idem. Post μακράν (v. 19) Cod. 260 infert: συμπλακῶμεν ἐν ἀγαπήσειν.

²⁴ Nobil. ad ἔνδεσμον affert: Schol. βαλάντιον. Idem est in marg. Cod. 161. Hodie legitur in textu LXXviralium ἔνδεσμον ἀργυρίου; sed Syro-hex. habet, βαλάντιον (صهلا) ✕ 'Α. Θ. ἀργυρίου; et in marg.: 'Α. Θ. ἔνδεσμον (سج).

²⁵ Nobil. Cf. Hex. ad Psal. lxxx. 4. ²⁶ Idem.

²⁷ Idem. ²⁸ Idem. ²⁹ Idem. Consentit Syrus

noster, cui debetur lectio Vtae ed.: صح. 30 Nobil. ³¹ Idem, qui διαπαρῆ habet. Montef. διαπαρῆ tacite edidit. Sed ne sic quidem lectio sana esse videtur. ³² Syro-hex. in textu καὶ οὐκ οἶδεν (ولا يدرى) habet; in marg. autem: صح. 33 Syro-hex. in textu: لا ✕ ل. 34 Syro-hex. in textu: لا ✕ ل. 35 Syro-hex.

"In ceteris libris sequitur, καὶ μὴ πλανηθῆς ἐν ἀτραποῖς αὐτῆς."—Nobil. Sic Comp., Ald., Cod. Alex., alii. Lectionem satis insignem silentio praeteritur Drusius, et qui in hac parte operis totus ab eo pendet, Montef. ³⁴ Nobil. Montef. per incuriam edidit: Σ. Θ. ἀναρ. εἰσιν. Ο'. ἰσχυροὶ πάντες.

³⁵ Syro-hex.

CAP. VIII. ¹ Nobil. ² Syro-hex., qui in textu pro ὑπακούσῃ habet اعاد, ἐπακολουθήσῃ, ut Cod. 161 in marg. ³ Nobil.

5. תְּבִינֵי לֵב. *Facite percipere cor.* Ο'. ἐνθεσθε καρδίαν. Σ. νοήσατε τῇ καρδίᾳ.⁴
6. נְבִילִים. *Nobilia.* Ο'. σεμνά. Σ. Θ. ἡγεμονικά.⁵
- מִפְתָּח. *Apertio.* Ο'. ἀνοίσω. 'Α. Σ. Θ. Ε'. ἀνοίγμα.⁶
7. חֲפִי. *Palatum meum.* Ο'. ὁ φάρυγξ μου. Οἱ λοιποὶ ὡς οἱ Ο'.⁷
8. נִפְתָּל וְעָקָשׁ. *Contortum et perversum.* Ο'. σκολιὸν οὐδὲ στραγγαλιῶδες. 'Α. . . διεστραμμένον. Θ. περιπεπλεγμένον καὶ διεστραμμένον.⁸
9. כָּלֵם נִזְחִים לְמַבְיָן. *Omnes illi (sermone) recti sunt intelligenti.* Ο'. πάντα ἐνώπια τοῖς συνιούσι. Alia exempl. πάντα εὐθεῖα ἐστὶ τοῖς νοούσιν.⁹ 'Α. Θ. . . φανερὰ (s. ἐμφανῆ) τῇ συνιούτι.¹⁰ Σ. ἐλεγξώμεθα (s. ἐκλεξώμεθα).¹¹
10. מוֹסְרֵי. *Disciplinam meam.* Ο'. παιδείαν ✕ 'Α. Σ. μου.¹²
- וְיָדַעַת מִחֲרֹץ נִבְחָר. *Et scientiam prae auro praestantissimo.* Ο'. καὶ γνῶσιν ὑπὲρ χρυσίον δεδοκιμασμένον. "Ἄλλος ἀνθαιρείσθε δὲ αἰσθησιν χρυσίον καθαροῦ.¹³
11. מַפְרִינִים. *Prae margaritis.* Ο'. λίθων πολυτελών. Σ. τῶν ἐσωτάτων.¹⁴
12. שְׁכֻנְתִּי. *Habito.* Ο'. κατεσκήνωσα. Σ. κατῶ-
κῆσα.¹⁵

12. עֲרֻמָּה. *Sollertiam.* Ο'. βουλῆν. Σ. πανουργίαν.¹⁶
- וְיָדַעַת מִחֲרֹץ נִבְחָר. *Et scientiam cogitationum invenio.* Ο'. καὶ γνῶσιν καὶ ἔννοιαν ἐγὼ ἐπεκαλεσάμην. Θ. . . διαβουλιῶν εὐρήσω.¹⁷
13. רָע. *Malum.* Ο'. ἀδικίαν. Alia exempl. κακίαν.¹⁸ 'Α. Σ. Θ. τὸ κακόν (s. πονηρόν).¹⁹ Ε'. ὡς οἱ Ο'.²⁰
- וְיָפִי תַהֲפֹכוֹת שְׂנְאָתִי. *Et os perversitatum odi.* Ο'. μείσηκα δὲ ἐγὼ διεστραμμένας ὁδοὺς κακῶν. Σ. Θ. καὶ στόμα στρεβλὸν ἐμίσησα.²¹ "Ἄλλος καὶ στόμα ἄπιστον ἐμίσησα ἐγώ.²²
14. תוֹשִׁיָּה. *Consilium.* Ο'. ἀσφάλεια. 'Α. εὐνομία.²³
- וְנִבְרָה. *Fortitudo.* Ο'. ἰσχός. Σ. κράτος.²⁴
15. יְחֹרְקֵי צְדָקָה. *Decernunt justitiam.* Ο'. γράφουσι δικαιοσύνην. 'Α. Σ. Θ. ἀκριβάσονται δίκαιον.²⁵
16. שָׂרִים יִשְׂרוּ. *Principes principatum tenent.* Ο'. μεγιστᾶνες μεγαλύνονται. 'Α. Σ. ἄρχοντες ἄρξουσιν.²⁶
- וְנִדְבִים. *Nobiles.* Ο'. τύρανοι. 'Α. Θ. ἐκουσιαζόμενοι.²⁷
17. יִמְצְאֵנִי. *Invenient me.* Ο'. εὐρήσουσιν. Alia exempl. εὐρήσουσι χάριν.²⁸
18. אִתִּי. *Mecum sunt.* Ο'. ἐμοὶ ὑπάρχει. 'Α. σὺν ἐμοί. Σ. παρ' ἐμοῦ. Θ. μετ' ἐμοῦ.²⁹

⁴ Nobil., Cod. 248. Cod. 252 : Σ. ἐνοήσῃτε τῇ κ. ⁵ Nobil.
⁶ Syro-hex. in textu habet ἀνοίξω (ב) פתחא (פ),
 quae lectio est Cod. 23; in marg. autem: .ו. ל. .ו. .ו.
 פתחא. Praeterea ad פתחא appingitur ANYTMA,
 quod ad פתחא potius pertinere quisvis videt. "Omnia
 susque deque versa in Middeldorpfe"—*Ceriani*. ⁷ Syro-
 hex. ⁸ Nobil. Montef. a Drusio deceptus, edidit: 'Α.
 περιπεπλεγμένον. ⁹ Sic Cod. 23 (qui εὐθεῖα habet), et
 Syro-hex. ¹⁰ Syro-hex. .ו. ל. .ו. פתחא. ¹¹ Nobil. ad ἐνώπια affert:
 ✕ פתחא. Vix fieri potest, ut פתחא pro εὐσκοπα
 positum sit. Vid. not. seq. ¹² Nobil. ad ἐνώπια affert:
 "Θ. εὐθεῖα. Schol. εὐσκοπα, s. εὐσκοπα. Σ. ἐκλεξώμεθα, s.
 ἐλεγξώμεθα." Schleusnerus opinatur, Symmachum מִחֲרֹץ
 a radice חָרַץ, arguit, deduxisse; sed tum rescribendum
 foret ἐλέγξωμεν. ¹³ Syro-hex. in textu, et sine aster.

Cod. 23. ¹⁴ Sic Cod. 253 in textu post receptam
 lectionem, καὶ γνῶσιν ὑπὲρ χρ. δ. Comp., Ald., Codd. 68, 161
 (hic sub asterisco) habent: ἀνταιρείσθε (ἀνταιρείσθε Comp.) δι
 αίσθησεις χρ. κ. Alii aliter. Videtur esse genuina inter-
 pretis LXXviralis manus. ¹⁵ Nobil. Cod. 252.
¹⁶ Nobil. ¹⁷ Idem. ¹⁸ Sic Cod. 23, et Cod. 161 in
 marg. Syro-hex. .ו. ל. .ו. חסדא. Nobil. affert: Schol. κα-
 κίαν. ¹⁹ Syro-hex. .ו. ל. .ו. חסדא. ²⁰ Idem.
²¹ Nobil. ²² Sic in textu post πονηρῶν Codd. 23, 106,
 252. Cf. ad Cap. ii. 12. ²³ Nobil. Cod. 24. ²⁴ Idem.
²⁵ Idem. ²⁶ Idem. ²⁷ Idem. ²⁸ εὐρήσουσιν. "Sic
 quoque est in uno alio libro: in ceteris [Comp., Ald., Cod.
 Alex., alii] εὐρήσουσι χάριν."—*Nobil*. In Syro-hex. et
 Cod. 23 est εὐρήσουσι με. ²⁹ Nobil.

- χώρας (Οἱ λοιποὶ γῆν⁴¹) καὶ ἀοικήτους. 'Α. Σ. πρὶν ἢ ἐποίησε γῆν καὶ ἐξόδους.⁴²
27. בְּהַכְרִיתוֹ. *Quum fundaret.* Ο'. ἡνίκα ἠτοίμαζε. Σ. (ἡνίκα) ἤδραζε. Ε'. ὡς οἱ Ο'.⁴³
- תְּהוֹם עַל-פְּנֵי תְהוֹם. *Quum describeret circumlulum super faciem abyssi.* Ο'. καὶ ὅτε ἀφώριζε τὸν ἑαυτοῦ θρόνον ἐπ' ἀνέμων. 'Α. Θ. ἐν τῷ ἀκριβάζειν γῦρον ἐπὶ πρόσωπον ἀβύσσου.⁴⁴ Σ. Ε'. ἡνίκα...⁴⁵
28. שְׁחֻקִים. *Nubes.* Ο'. νέφη. 'Α. βόπας. Σ. αἰθέρα.⁴⁶
- תְּהוֹם. *Abyssi.* Ο'. τῆς ὑπ' οὐρανόν. 'Α. Σ. ἀβύσσου.⁴⁷
29. בְּשׂוֹמוֹ לָיִם חָקוּ וַיִּמַּן לֹא יַעֲבֹר-פְּרִו. *Quum poneret mari terminum suum, ut aquae non transgrederebantur jussum ejus.* Ο'. Vacat. ✕ Θ. ἐν τῷ τιθέναι αὐτὸν τῇ θαλάσῃ ἀκριβασμὸν αὐτοῦ, καὶ ὕδατα οὐ παρελεύσεται στόμα αὐτοῦ ✕.⁴⁸ Σ. . . τὸν λόγον αὐτοῦ.⁴⁹
30. אֲרִיפֵס. *Opifex.* Ο'. ἀρμόζουσα. 'Α. τιθηνουμένη. Σ. Θ. ἐστηριγμένη.⁵⁰
- לִּשְׂחָקָה. *Ludens.* Ο'. εὐφραίνομην. 'Α. Σ. Θ. παίζουσα.⁵¹
- לְפָנָיו. *Coram eo.* Ο'. ἐν προσώπῳ αὐτοῦ. Σ. Θ. ἐνώπιον αὐτοῦ. Ε'. ὡς οἱ Ο'.⁵²
31. וְשֵׂשׁוּעֵי. *Et deliciae meae.* Ο'. καὶ ἐνευφραίνετο. Ε'. καὶ ἐν τῇ διαρτήτῃ αὐτοῦ.⁵³
- 32, 33. וְאֲשֵׁרֵי דָרְבֵי וְשִׁמְעוּ מִדְּבַר מִוְכָר חֲבֻבְמוֹ. *Quum...*

- וְאֵל-תְּפָרְעוּ. *Et felices sunt qui vias meas custodiunt. Audite disciplinam, et capite, et ne rejiciatis eam.* Ο'. Vacat. ✕ καὶ μακάριοι οἱ ὁδοὺς μου φυλάξουσιν (s. οἱ ὁδοὺς μου φυλάσσοντες). ἀκούσατε παιδείαν (s. σοφίαν), καὶ σοφίσθητε, καὶ μὴ ἀποφραγῆτε ✕.⁵⁴
34. מְזוֹת פְּתָחַי. *Postes ostiorum meorum.* Ο'. σταθμούς ἐμῶν εἰσόδων. Θ. φλιάς θυρῶν μου.⁵⁵
35. בִּי כִּינֵי מֵצָאֵי חַיִּים. *Nam qui invenit me, invenit vitam.* Ο'. αἱ γὰρ ἐξοδοὶ μου ἐξοδοὶ ζωῆς. 'Α. Σ. Θ. ὁ γὰρ εὐρών με, εὐρήσει ζωῆν.⁵⁶
- וַיִּפְקֶה רְצוֹן מִיְדוּהָ. *Et impetrat favorem a Jova.* Ο'. καὶ ἐτοιμάζεται θέλησις παρὰ κυρίου. Σ. καὶ ἀρύεται εὐδοκίαν παρὰ κυρίου.⁵⁷
36. חָמֵס נַפְשׁוֹ. *Injuria facit animae suae.* Ο'. ἀσβεδοῦσιν εἰς τὰς ἑαυτῶν ψυχάς. 'Α. Σ. ἀδικεῖ ψυχῆν αὐτοῦ.⁵⁸

Cap. VIII. 21. — ἀγαθῶν. ἐὰν — ἀριθμηθῆσαι ✕.

34. — καὶ ἄνθρωπος — φυλάξει ✕.⁵⁹

CAP. IX.

1. הִצְטִיחַ. *Excidit.* Ο'. καὶ ὑπήρεισε. 'Α. Σ. ἐλατόμησε.¹
2. עֲרָךְ. *Instruxit.* Ο'. ἠτοίμασατο. 'Α. παρέταξεν. Σ. προσέθηκεν. Θ. ἐστοίβασεν.²
3. נַעֲרִיתֶיהָ. *Ancillas suas.* Ο'. τοὺς ἑαυτῆς δού-

⁴¹ Syro-hex. ⁴² Nobil. ⁴³ Syro-hex. ⁴⁴ Nobil. ⁴⁵ Syro-hex. ⁴⁶ Nobil. ⁴⁷ Syro-hex. ⁴⁸ Nobil. ⁴⁹ Syro-hex. ⁵⁰ Nobil. ⁵¹ Syro-hex. ⁵² Nobil. ⁵³ Syro-hex. ⁵⁴ Nobil. ⁵⁵ Syro-hex. ⁵⁶ Nobil. ⁵⁷ Syro-hex. ⁵⁸ Nobil. ⁵⁹ Syro-hex.

⁵⁰ Nobil. Syrus affert: ⁵¹ Nobil. Syrus affert: ⁵² Nobil. Syrus affert: ⁵³ Nobil. Syrus affert: ⁵⁴ Nobil. Syrus affert: ⁵⁵ Nobil. Syrus affert: ⁵⁶ Nobil. Syrus affert: ⁵⁷ Nobil. Syrus affert: ⁵⁸ Nobil. Syrus affert: ⁵⁹ Nobil. Syrus affert:

CAP. IX. ¹ Nobil. Syro-hex. ad φηκομήσεν affert: 'Α. Σ. ἐλατόμησε (ϕηκ); deinde ad ὑπήρεισε: Οἱ λοιποὶ ἐλατόμησε (ϕηκ). ² Nobil.

- lous. 'A. παιδίσκας. Σ. κοράσια. Θ. νεάνιδας.³
3. עַל־בְּרָחִים כְּרָתָהּ. *Super dorsa excelsorum (locozum) urbis.* Ο'. μετὰ ὑψηλοῦ κηρύγματος — ἐπὶ κρατῆρα, λέγουσα 4. 'A. ἐπὶ ὑψεων . . . Σ. Θ. . . πλόεως.⁴
4. סְטוּלִים. *Stolidus.* Ο'. ἀφρων. Σ. νήπιος.⁵
לו. *Ei.* Ο'. Vacat. ✕ αὐτοῖς 4.⁶
6. עֲזַבְתֶּם עֲבֹרֹתַיִם וְחַיִּיתֶם. *Relinquitte stoliditatem, et vivete.* Ο'. ἀπολείπετε ἀφροσύνην, ἵνα εἰς τὸν αἰῶνα βασιλεύσητε. 'A. Σ. Θ. καταλίπετε ἀφροσύνην, καὶ ζήσεσθε.⁷
וְאֶשְׂרוּ בְּדַרְךְ בִּינָה. *Et incedite in via intelligentiae.* Ο'. καὶ κατορθώσατε ἐν γνώσει σύνεσιν. 'A. Σ. καὶ κατευθύνθητε ἐν ὁδῷ συνέσεως.⁸
7. זָלַי. *Irrisorem.* Ο'. κακούς. Σ. Ε'. λομόν. Θ. χλευαστήν.⁹
וּמִכִּיחַ לְרִשָּׁע מוֹמוֹ. *Et qui arguit impium, macula ejus (maculam sibi parat).* Ο'. ἐλέγχων δὲ τὸν ἀσεβῆ μωμῆσται ἑαυτόν. ὡς οἱ γὰρ ἔλεγχου τῷ ἀσεβεί μώλωπες αὐτῷ 4.¹⁰
8. וַיֹּאמְרָהּ. *Et amabit te.* Ο'. καὶ ἀγαπήσει σε, ὡς ἀφρονα, καὶ προσθήσει τοῦ μισῆσαί σε 4.¹¹
12. הַלְבִּיטֵנִי. *Si vero irriseris.* Ο'. ἐὰν δὲ κακὸς ἀποβῆς. Σ. κὰν λοιμὸς γένη.¹²
לְבַדְּךָ תִּשָּׂא. *Tu solus feres.* Ο'. μόνος [ἀν] ἀντλήσεις — κακά 4. Σ. Θ. μόνος βαστάξεις.¹³
Ο'. — δὲ εἰδέεται — ἀκαρπίαν 4. 'Ως οἱ 'Εβραῖοι καὶ οἱ λοιποί.¹⁴
13. מִוְּתָן — אִשְׁתִּי. Ο'. γυνή — αἰσχύνην. 'Ως οἱ 'Εβραῖοι καὶ οἱ λοιποί.¹⁵
16. מִי־סְטוּלִים. *Quisquis stolidus est.* Ο'. ὅς ἐστιν ὑμῶν ἀφρονέστατος. Σ. Ε'. τίς νήπιος.¹⁶
18. אֵימָנוֹתַיִם. *Manes.* Ο'. γηγενεῖς. 'A. Ε'. ῥαφαεῖν. Σ. θεομάχοι. Ο'. γίγαντες.¹⁷
בְּעֵמְקַיִם הַקְּרָאִים. *In profundis orci sunt conivnae ejus.* Ο'. καὶ ἐπὶ πέταυρον ἄδου συναντᾷ. 'A. Σ. Θ. καὶ ἐπὶ τοῖς βαθέσι τοῦ ἄδου οἱ κλητοὶ αὐτῆς.¹⁸
Ο'. οὕτως γὰρ διαβήση ὑδωρ ἀλλότριον. Alia exempl. add. καὶ ὑπερβήση ποταμὸν ἀλλότριον.¹⁹

Cap. IX. 2. — εἰς κρατῆρα 4. 10. — τὸ δὲ (sic) γινῶναι — ἀγαθῆς 4. 12. — καὶ τοῖς πλησίον 4. 18. — ἀλλὰ ἀποπήδησον, μηδὲ (sic) χρονίσῃς ἐν τῷ τόπῳ αὐτῆς (sic), μηδὲ ἐπιστήσης τὸ σὸν ὄμμα (sic) πρὸς αὐτήν οὕτω γὰρ διαβήση ὑδωρ ἀλλότριον, καὶ ὑπερβήση ποταμὸν ἀλλότριον. ἀπὸ δὲ — ἔτη 4.²⁰

³ Nobil. ⁴ Idem. Obelus est in Syro-hex. ⁵ Idem. ⁶ Syro-hex. in textu. ⁷ Cod. 248. Nobil. affert: 'A. Σ. Θ. καταλίπετε. Pro ἵνα — βασιλεύσητε Syro-hex. habet, καὶ ζήσατε (ܘܫܘܒܘ), pergens: — καὶ ζητήσατε φρόνησιν, ἵνα βιώσητε (ܘܚܝܘܬܐ, BIVCHTE), καὶ κατορθώσατε ἐν γν. σύνεσιν 4. Haec autem, ἵνα βιώσητε, post φρόνησιν inferunt Comp., Ald., Codd. III, 23, alii. ⁸ Nobil. Post σύνεσιν duplex versio, καὶ ὀρθῆ ὁδῷ φρονήσατε παιδείαν, legitur in Cod. 248, et in marg. Cod. 161. ⁹ Syro-hex. ܘܫܘܒܘ. ܘܫܘܒܘ. ܘܫܘܒܘ. Cf. Hex. ad Psal. i. 1. ¹⁰ Sic sub 4 Syro-hex. "In plerisque libris [Ald., Codd. 23, 68, aliis] haec sequuntur: οἱ γὰρ κ.τ.έ. Scholion: Οὗτος ὁ στίχος οὐ κείτα ὅτε ἐν τοῖς λοιποῖς, ὅτε παρὰ τοῖς Ο'."—Nobil. ¹¹ Sic Syro-hex., et sine obelo Cod. 254. Cod. Alex., alii: καὶ ἀγαπήσει σε, ἀσοφον, καὶ μισήσει σε. ¹² Nobil. ¹³ Idem. Post — κακά 4 (sic) Syro-hex. in marg. affert: υἱὸς πεπαιδευμένος σοφὸς ἔσται, τῷ δὲ (καὶ τῷ Syro-hex.) ἄφρονι διακόνῳ χρήσεται. Eadem habent Cod. 23, alii, ex Cap. x. 4, ubi itidem Hebraea vacant, huc relata. ¹⁴ Syro-hex. in

marg. ܘܫܘܒܘ. ܘܫܘܒܘ. ܘܫܘܒܘ. Idem in textu ποιμανεῖ pro ποιμαίνει habet, et sub asteriscis, non sub obelis, verba quae in Hebraeo desiderantur, repraesentat. Aliae difficultates, e quibus Middeldorpius expedire se non posse fatetur, revera nullae sunt. Nam siglum ܘܫܘܒܘ (in cod. 161) tam in textu quam in margine, non Tres interpretes significat, sed, uti nos certiores fecit Ceriani noster, ex usu codicis est merus index, ut ܘܫܘܒܘ (sic) in initio v. seq., ubi nota marginalis prorsus eadem est. ¹⁵ Syro-hex.

¹⁶ Idem: ܘܫܘܒܘ. ܘܫܘܒܘ. ܘܫܘܒܘ. ¹⁷ Nobil., qui 'A. pro 'A. E. affert. Syro-hex. ܘܫܘܒܘ. ܘܫܘܒܘ. ܘܫܘܒܘ. ܘܫܘܒܘ. Cf. Hex. ad Job. xxvii. 5. Psal. lxxxvii. 11. ¹⁸ Nobil. Syrus affert: Οἱ λοιποὶ καὶ ἐπὶ τοῖς βαθέσι (ܘܫܘܒܘ. ܘܫܘܒܘ). Regius unus apud Montef. ex Procopio: τὸ δὲ, ἐπὶ πέταυρον ἄδου, οἱ λοιποί, ἐν βαθέσιν, εἶπον. ¹⁹ "In nonnullis libris [Cod. Alex., aliis, et Syro-hex.] haec sequuntur, quae in uno libro sunt sub asterisco."—Nobil. ²⁰ Syro-hex.

16. תְּבוּאָתָא. *Quaestus*. Ο'. καρποί. 'Α. Σ. Θ. γενήματα. Ε'. γενήματα.³¹
17. אַרְנָה לְחַיִּים שׁוֹמֵר מוֹסֵר. *Semita ad vitam est qui custodit disciplinam*. Ο'. όδους δικαίας ζωής φυλάσσει παιδεία. Σ. τρίβος εις ζωην φυλασσόντων παιδείαν.³² Θ. τρίβος εις ζωην τοῖς φυλάσσουσι παιδείαν.³³ "Αλλος· όδός ζωής φυλάσσει ἀκάκους.³⁴
18. וְעֹבֵד הַתּוֹכַחַת מִתְּעָה. *Qui autem deserit reprehensionem errat*. Ο'. παιδεία δὲ ἀνεξέλεγκτος πλανᾷται. 'Α. Σ. Θ. ό δὲ ἐγκαταλιμπάνων ἐλέγχους...³⁵ Θ. και ό ἀφίει ἐλέγχους πλανᾷται.³⁶
19. שִׁפְתֵי שָׁקָר. *Labia mendacii*. Ο'. χεῖλη δίκαια. 'Α. Θ. (χεῖλη) ψεύδους. Σ. (χεῖλη) ἀδικα.³⁷
20. רִבְיָה. *Infamiam*. Ο'. λοιδορίας. 'Α. Θ. ψόγον. Σ. Ε'. ἔχθραν.³⁸
21. פְּשָׁע. *Delictum*. Ο'. ἄμαρτίαν. Σ. παράπτωμα.³⁹
22. נְבָחָר. *Praestantissimum*. Ο'. πετυρωμένος. 'Α. Σ. ἐκλεκτός.⁴⁰
23. בְּמַעֲטָא. *Perpaucum*. Ο'. ἐκλείψει. 'Α. ὡς ὀλίγον. Σ. εὐτελής. Θ. ὡς μικρόν.⁴¹
24. יָרְעוּ רַבִּים. *Pascunt (erudiant) multos*. Ο'. ἐπίσταται ὑψηλά. 'Α. ποιμαίνουσι πολλούς.⁴²
25. בְּחִסְרוֹן לֵב יָמוּתוּ. *Per insipientiam moriuntur*. Ο'. ἐν ἐνδείᾳ τελευτῶσιν. 'Α. ἐν ἐνδείᾳ καρδίας ἀποθανοῦνται.⁴³
26. הִיא דַּיְתָא. *Illa ditat*. Ο'. ἐπὶ κεφαλῆν

- δικαίου αὐτῆ πλουτίζει.⁴⁴ 'Α. Σ. Θ. αὐτῆ πλουτίζει.⁴⁵
27. וְלֹא יוֹסֵף עֲצָב עִמָּה. *Nec addit molestiam cum ea*. Ο'. και οὐ μὴ προστεθῆ αὐτῇ λύπη ἐν καρδίᾳ. Θ. και οὐ προσθήσει κόπον (s. πόνον) μετ' αὐτῆς.⁴⁶
28. כְּצִחְקוֹ יִשְׂחַק לְכִסְלֵי עֲשׂוֹת וְיָמָה. *Quasi jocus est stulto patrare scelus*. Ο'. ἐν γέλωτι ἄφρων πράσσει κακά ('Α. Θ. Ε'. ἀνομίαν. Σ. κηλίδα⁴⁷). 'Α. ὡς γέλωσ τῷ ἀνοήτῳ ποιῆσαι ἀνομίαν.⁴⁸
29. וְיָשַׁע. *Imprius*. Ο'. ἀσεβής. Οἱ λοιποὶ ὡς οἱ Ο'.⁴⁹
30. וְיָצִידִק יְסוּד עוֹלָם. *Et justus est fundamentum sempiternum*. Ο'. δίκαιος δὲ ἐκκλινᾷς σώζεται εις τὸν αἰῶνα. 'Α. Σ. Θ. ό δὲ δίκαιος θεμέλιος αἰώνιος.⁵⁰
31. תּוֹכַחַת צְדִיקִים. *Spes justorum*. Ο'. ἐγγυονίζει δικαίους. 'Α. καρδοκία. Σ. ὑπομονή. Θ. προσδοκία δικαίων.⁵¹
32. מִנִּימֵנְתוּ יְדֵי הַיָּהוָה. *Munimentum est integro via Jovae*. Ο'. ὀχύρωμα ὀσίον φόβος (Οἱ λοιποὶ· ὀδός⁵²) κυρίου. 'Α. δικαίωμα (fort. κραταίωμα) τῷ ἀπλῷ ὀδός κυρίου.⁵³ Σ. Θ. κραταίωμα τῷ τελείῳ (ὀδός κυρίου).⁵⁴ "Αλλος· τῷ ἀκάκῳ.⁵⁵
33. רַחֲמֵי. *Ravor*. Ο'. συντριβή. Σ. δειλία.⁵⁶
34. בְּלִי-יָמוּת. *Non vacillabit*. Ο'. οὐκ ἐνδώσει. 'Α. οὐ μὴ σφαλῆ. Σ. Θ. οὐ σαλευθήσεται.⁵⁷
35. צְדִיקִי. *Justi*. Ο'. δικαίον. Οἱ λοιποὶ ὁμοίως, δικαίον.⁵⁸

Ad אַרְנָה in codice apposita est Graeca vox ΑΡΕΩΝ (sic). Cf. Hex. nostra ad Psal. lxxxii. 3. Jerem. xxxix. 10.
³¹ Nobil. affert: 'Α. Σ. Θ. γενήματα (sic). Syro-hex. ܘܟܝܢܘܢ ܘܟܝܢܘܢ.
³² Nobil. ܘܟܝܢܘܢ ܘܟܝܢܘܢ.
³³ Syro-hex. ܘܟܝܢܘܢ ܘܟܝܢܘܢ.
³⁴ Schol. ܘܟܝܢܘܢ ܘܟܝܢܘܢ.
³⁵ Nobil. Est lectio Syri nostri, et Cod. 161 in marg.
³⁶ Nobil. ܘܟܝܢܘܢ ܘܟܝܢܘܢ.
³⁷ Nobil. ܘܟܝܢܘܢ ܘܟܝܢܘܢ.
³⁸ Nobil. affert: 'Α. Θ. ψόγον. Plenius Syro-hex. ܘܟܝܢܘܢ ܘܟܝܢܘܢ.
³⁹ Nobil. ܘܟܝܢܘܢ ܘܟܝܢܘܢ.
⁴⁰ Idem. ܘܟܝܢܘܢ ܘܟܝܢܘܢ.
⁴¹ Idem. ܘܟܝܢܘܢ ܘܟܝܢܘܢ.
⁴² Idem. ܘܟܝܢܘܢ ܘܟܝܢܘܢ.
⁴³ Idem. ܘܟܝܢܘܢ ܘܟܝܢܘܢ.
⁴⁴ Verba, ἐπὶ κεφαλῆν δικαίου, quae a v. 6 petita sunt, absunt a Cod. 23 et Syro-hex. In Cod.

Alex. αὐτῆ πλουτίζει non habetur. ⁴⁵ Syro-hex. in textu: ܘܟܝܢܘܢ ܘܟܝܢܘܢ (αὐτῆ) ܘܟܝܢܘܢ.
⁴⁶ Syro-hex. ܘܟܝܢܘܢ ܘܟܝܢܘܢ.
⁴⁷ Idem: ܘܟܝܢܘܢ ܘܟܝܢܘܢ.
⁴⁸ Nobil. ܘܟܝܢܘܢ ܘܟܝܢܘܢ.
⁴⁹ Syro-hex. ܘܟܝܢܘܢ ܘܟܝܢܘܢ.
⁵⁰ Nobil. ܘܟܝܢܘܢ ܘܟܝܢܘܢ.
⁵¹ Idem. ܘܟܝܢܘܢ ܘܟܝܢܘܢ.
⁵² Pro φόβος solus Syro-hex. in textu affert ὀδός (ܘܟܝܢܘܢ), cum nota: Οἱ λοιποὶ ὁσαύτως.
⁵³ Cod. 248. Nobil. affert: 'Α. τῷ ἀπλῷ.
⁵⁴ Nobil. ܘܟܝܢܘܢ ܘܟܝܢܘܢ.
⁵⁵ "Alius interpres."—*Nobil.* ܘܟܝܢܘܢ ܘܟܝܢܘܢ.
⁵⁶ Nobil. ܘܟܝܢܘܢ ܘܟܝܢܘܢ.
⁵⁷ Idem. ܘܟܝܢܘܢ ܘܟܝܢܘܢ.
⁵⁸ Syro-hex. in marg. affert: δικαίων. Οἱ λοιποὶ ὁμοίως, δικαίον.

10. תַּעֲלֵץ קַרְיָהּ. *Exsultat civitas. O' κατώρθωσε πόλις. Σ. ἀγαλλιάσονται πόλις. Θ. εὐφρανθήσονται.*¹⁷
 וּבְאַבְדָּרְוֹתָיִם יִשְׂמְחוּ. *Et in perditione improborum est jubilum. O' Vacat. ✕ Θ. καὶ ἐν ἀπωλείᾳ ἀσεβῶν ἀγαλλίαμα.*¹⁸
11. בְּבִרְבֵּית יִשְׂרָאֵל תְּרוּם קֶרֶת. *Per benedictionem rectorum exaltatur civitas. O' Vacat. ✕ Θ. ἐν εὐλογία εὐθέων ὑψωθήσεται πόλις.*¹⁹
 דִּירֵיטָהּ. *Diruitur. O' κατεσκάφη. 'A. Σ. Θ. καθαιρεθήσεται.*²⁰
12. זָבַן. *Qui despicit. O' μυκτηρίζει. 'A. Σ. Θ. ἐξουθενεί.*²¹
13. הוֹלֵךְ רֵכֶל. *Obtrectator. O' ἀνήρ δίγλωσσος. 'A. . . διάβολος. Σ. . . δόλιος.*²²
 סֵדֶר. *Arcanum. O' βουλὰς. 'A. ἀπόρητον. Σ. μυστήριον.*²³
 וְנִבְאָן בְּרֵיחוֹ. *Qui autem fidelis animi est. O' πιστὸς δὲ πνοῇ. 'A. Σ. . . πνεύματι.*²⁴
 כֶּלֶת רֵמָה. *Celat rem. O' κρύπτει πράγματα. Σ. σκέπει λόγους.*²⁵
14. בְּאֵין תְּחַבְּלוֹת וּפְלֵעַם. *In defectu gubernationum corruiit populus. O' οἷς μὴ ὑπάρχει κυβέρνησις, πίπτουσιν ὡσπερ φύλλα. Θ. ἐν ἀνοησίᾳ πεσεῖται λαός.*²⁶
 בְּרַב יוֹעֵץ. *In multitudīne consiliariorum. O' ἐν πολλῇ βουλῇ. Σ. Θ. (ἐν) πολυβούλῳ.*²⁷
15. וְשֹׂנֵא תוֹקְעִים בּוֹטֵחַ. *Qui autem odit spon-*
- dentes, securus (vivit). O' μισεῖ δὲ ἤχον ἀσφαλείας. Σ. ὁ δὲ μισῶν ἐμπαγὰς πέποιθεν. Θ. καὶ μισῶν παμειδευθῆναι πεποιθήσει.*²⁸
16. אִשְׁת׃ הֵן תִּתְמַד כְּבוֹד. *Mulier gratiae (gratiosa) assequitur gloriam. O' γυνὴ εὐχάριστος ('A. Σ. Θ. χάριτος²⁹) ἐγείρει ἀνδρὶ δόξαν. Σ. (γυνὴ) ἀγαθὴ ἀνβέξεται δόξης.*³⁰
 וְעֲרִיצִים יְתִמְכֹּרֵעָהּ. *Et potentes assequuntur divitias. O' οἱ δὲ ἀνδρείοι ἐρείδονται πλούτῳ. Θ. διακόπτοντες ἐπιλήψονται πλούτου.*³¹
17. גִּמְלוֹת נַפְשׁוֹ. *Benefacit sibi ipsi. O' τῇ ψυχῇ αὐτοῦ ἀγαθὸν ποιεῖ. 'A. Θ. ἀμείβεται . . . Σ. εὐεργετῆ ψυχῇν αὐτοῦ.*³²
 וְעֵבֶר שָׂאָרוֹ. *Qui autem affligit carnem suam. O' ἐξολλούει δὲ αὐτοῦ σῶμα. Σ. ταρασσει δὲ οἴκους ἑαυτοῦ.*³³
19. וּמִרְדָּף רָעָה לְמוֹתוֹ. *Et qui sectatur malitiam, ad mortem suam (tendit). O' διωγμὸς δὲ ἀσεβοῦς εἰς θάνατον. 'A. Σ. Θ. καὶ καταδιώκων κακίαν εἰς θάνατον αὐτοῦ.*³⁴
20. עֵקֶשׁ יִשְׂרָיִל. *Perversi corde. O' διεστραμμένοι ὁδοί. 'A. Σ. Θ. στρεβλοκαρδιοί.*³⁵
 וּרְצוֹנוֹ. *Sed deliciae ejus. O' προσδεκτοὶ δὲ αὐτῷ. 'A. Θ. εὐδοκία . . . Σ. θέλημα δὲ αὐτοῦ.*³⁶
21. לֹא-יִנְקָה רָע. *Non impunitus erit malus. O' οὐκ ἀτιμώρητος ἔσται (alia exempl. add. κακῶν³⁷). 'A. ὡς οἱ O', κακῶν.*³⁸

¹⁷ Nobil. ¹⁸ Sic sub aster. Cod. 23, et *alius liber* apud Nobil. Theodotionis nomen e Syro-hex. accessit, qui in textu affert: ✕ Θ. ἐν ἀγαθοῖς—ὑψωθήσεται πόλις 4.
¹⁹ Idem. ²⁰ Nobil. Syro-hex. in textu κατασκαφήσεται; in marg.: Οἱ λοιποὶ καθαιρεθήσεται (حذف). ²¹ Nobil.
²² Idem. Ad Aquilam cf. Hex. nostra ad Jerem. vi. 28.
²³ Nobil. ²⁴ Idem. ²⁵ Nobil. affert: Σ. σκοπεῖ λόγους. Montef. probabiliter conjecit σκέπει. Cf. ad Cap. xii. 16.
²⁶ Nobil. ²⁷ Idem. ²⁸ Idem. Pro Hebraeo ἰμπαγὰς, quod ab ἐμπήγεις, *infusiones*, sensu non distare videtur. Vulgo vertunt *laqueos* (πάγας). ²⁹ Hieron. in Comment. ad Ephes. (Opp. T. VII, p. 641): "Unde et in Proverbiis puto ita scriptum: γυνὴ εὐχάριστος ἐγείρει ἀνδρὶ δόξαν, mulier

grata suscitāt viro gloriam, pro eo quod est gratiosa. Videremur vim facere Scripturae, et gratias agentem mulierem pro gratiosa audacter accipere, nisi et ceterae editiones nostrae opinioni congruerent. Aquila enim et Theod. et Sym. ita posuerunt, γυνὴ χάριτος, id est, mulier gratiosa, et non εὐχάριστος, quod ad actionem pertinet gratiarum." ³⁰ Nobil. Propius ab Hieron. abest Syrus noster, qui Symmacho tribuit (عبد الله محبة), quod non cum Middeld. εὐχάριστος (عبد الله محبة), sed εὐχάρις sonare putarim. ³¹ Nobil. ³² Idem. ³³ Idem. Pro οἴκους Schleusner. tentat οἰκείους, non male. ³⁴ Nobil. ³⁵ Idem. ³⁶ Idem. ³⁷ Sic Comp., Ald., Codd. 23, 68, alii, et Syro-hex. ³⁸ Syro-hex.

21. וְנָרַע יַדְיָקוּם נְמִלֵּט. *Sed posteritas justorum servabitur.* Ο' δὲ σπείρων δικαιοσύνην λήψεται μισθὸν πιστόν. Ἀ. καὶ σπέρμα δικαίων περισωθήσεται.³⁹
22. נָנִים זָהָב. *Annulus aureus.* Ο' ὡσπερ ἐνώτιον ✕ χρυσοῦν.⁴⁰
23. אִשָּׁה יָפָה וְסָרַת מַעַם. *Mulier pulchra, a qua recessit sapor.* Ο' οὕτως γυναικὶ κακόφρωνι κάλλος. Σ. Θ. γυνὴ καλὴ καὶ κακόφρων.⁴¹
24. יָשׁ מִפְּיָו. *Est qui largiter dat.* Ο' εἰσὶν οἱ τὰ ἴδια σπείροντες. Ἀ. Σ. ἔστι σκορπίζων.⁴³ Ἀ. Σ. Θ. . . σκορπίζοντες.⁴⁴
25. וְחִשָּׁף. *Et qui parcat (pecuniae).* Ο' εἰσὶ δὲ καὶ οἱ συνάγοντες.⁴⁵ Ἀ. Σ. οἱ δὲ φειδόμενοι.⁴⁶
26. מִיִּשְׂרָאֵל לִמְחִסּוֹר. *Plus justo, tantummodo ad egestatem.* Ο' ἔλαττονοῦνται. Θ. ἀπὸ εὐθύτητος εἰς ὑστέρημα.⁴⁷
27. תְּדַשֵּׁן. *Pinguetiel.* Ο' πᾶσα ἀπλῆ. Ἀ. Σ. Θ. πιαυθήσεται.⁴⁸
28. וְיִמְרָה גַם-חַוּיָא יִרְאָה. *Et qui rigat, etiam ipse rigabitur.* Ο' ἀνὴρ δὲ θυμώδης οὐκ εὐσχήμων. Σ. οἱ δὲ μέθυσοι καίγει αὐτοὺς προωίνος.⁴⁹
29. מִכֵּיץ בָּר יִקְבְּהוּ לְאִוִּם. *Qui prohibet frumentum, maledicit ei populus.* Ο' ὡς ὁ συνέχων (alia exempl. συνάγων⁵⁰) σίτον, ὑπολείπειτο αὐτὸν τοῖς ἔθνεσι.⁵¹ Ἀ. . . καταράσσονται

- αὐτὸν φυλαί.⁵¹ Σ. οἱ κωλύων (σίτον) λαοκατάρατος. Θ. οἱ κωλύων (σίτον) δημοκατάρατος.⁵²
30. מִשְׁבֵּיר. *Vendentis.* Ο' τοῦ μεταδιδόντος. Ἀ. Θ. πιπράσκοντος. Σ. παλοῦντος.⁵³
31. שֹׁחַר טוֹב יִבְקֹשׁ רְצוֹן. *Qui sectatur bonum, quaerit gratiam.* Ο' τεκταινόμενος ἀγαθὰ ζητεῖ χάριν ἀγαθῆν. Ἀ. ὀρθρισμὸς ἀγαθοῦ ζητεῖ εὐδοκίαν.⁵⁴ Ἀλλος' ζητεῖ δεκτόν.⁵⁵
32. בְּעֶשְׂרוֹ. *Divitiis suis.* Ο' ἐπὶ πλούτῳ ✕ Πάντες αὐτοῦ.⁵⁶
33. וְנִכְעָלָה יַדְיָקוּם וּפְרָחוּ. *Sed tanquam folium virens justi florebit.* Ο' οἱ δὲ ἀντιλαμβανόμενοι δικαίων οὗτος ἀνατελεῖ. Σ. ὡς θαλλὸς δίκαιοι βλαστήσουσιν.⁵⁷
34. עֲנַר בֵּיתוֹ. *Qui conturbat domum suam.* Ο' οἱ μὴ συμπεριφερόμενοι τῷ ἑαυτοῦ οἴκῳ. Ἀ. Σ. Θ. ταράσσων οἶκον (αὐτοῦ).⁵⁸
35. פְּרִי יַדְיָקוּם יֵעַץ חַיִּים. *Fructus justi est arbor vitae.* Ο' ἐκ καρποῦ δικαιοσύνης φύεται δένδρον ζωῆς. Ἀ. Σ. Θ. καρποὶ δικαίου ξύλον ζωῆς.⁵⁹

Cap. XI. 16. — πλούτου ὀκηνηροὶ ἐνδεεῖς γίνονται.⁶⁰

CAP. XII.

1. אֲהָבָה דַעַת. *Diligit scientiam.* Ο' ἀγαπᾷ

³⁹ Nobil. ⁴⁰ Syro-hex., superscripto in rasura a prima m. **כֶּסֶף**, h. e. Πάντες. "In ceteris libris [Comp., Ald., Codd. 23, 68, aliis] est ἐνώτιον χρυσοῦν."—Nobil. ⁴¹ Nobil. ⁴² Montef. Nobil. affert: Schol. ἀπόλλυται, ἀπέρχεται. Syro-hex. in marg. **אִשָּׁה יָפָה וְסָרַת מַעַם** (ἀπέρχεται). ⁴³ Syro-hex. **אִשָּׁה יָפָה וְסָרַת מַעַם**. ⁴⁴ Nobil. ⁴⁵ "In plerisque libris est, οἱ συνάγοντες τὰ ἀλλότρια."—Nobil. Syro-hex. in textu: οἱ συνάγοντες ὡς τὰ ἀλλότρια. ⁴⁶ Nobil. ⁴⁷ Idem. ⁴⁸ Idem. ⁴⁹ Idem. ⁵⁰ Sic Codd. 103, 253, 254. Syro-hex. **אֲהָבָה דַעַת**. Hanc clausulam obelo inflexo transfixit Syrus noster, pergens: **אֲהָבָה דַעַת אֲהָבָה דַעַת אֲהָבָה דַעַת**, h. e. Middeldorpfio interprete, ὁ συνέχων σίτον οὐκ ἔστιν ἐξ ὄχλου. Absurde! Pro **אֲהָבָה דַעַת** correctio est **אֲהָבָה**, maledictus [et sic

reapse codex], unde evadit sententia, ὁ συνέχων σίτον δημοκατάρατος. Hujusmodi additamentum exstat in Codd. 23, 161, 252, (in posteriore sub ✕), ὁ τιμιουλκῶν σίτον δημοκατάρατος; quin et Theodotionis versio laudatur, ὁ κωλύων σίτον δημοκατάρατος; neque tamen κωλύων neque τιμιουλκῶν Syrus habuisse videtur, sed συνέχων. ⁵¹ Syro-hex. **אֲהָבָה דַעַת אֲהָבָה דַעַת**. Nobil. affert: Ἀ. καταράσσονται αὐτόν. ⁵² Nobil. affert: Σ. Θ. οἱ κωλύων. Σ. λαοκατάρατος. Θ. δημοκατάρατος. Syro-hex., ni fallor: Σ. λαοκατάρατος (אֲהָבָה דַעַת אֲהָבָה דַעַת). ⁵³ Nobil. ⁵⁴ Idem. ⁵⁵ Syro-hex. in marg. sine nom. **אֲהָבָה דַעַת אֲהָבָה דַעַת**. ⁵⁶ Syro-hex. Pronomen ἑαυτοῦ (s. αὐτοῦ) est in Comp., Cod. 23, aliis. ⁵⁷ Nobil. ⁵⁸ Idem. ⁵⁹ Idem. ⁶⁰ Syro-hex.

- αἰσθησιν ('Α. Σ. Θ. γνώσιν¹). *Ἄλλος ἀγαπηθήσεται.²
2. טוב יפיק רצון מיהרה. *Bonus impetrat favorem a Jova.* Ο'. κρείσσων ὁ εὐρὸν χάριν παρὰ κυρίῳ. 'Α. ἀγαθὸς ὑπερεκχέει εὐδοκίαν παρὰ κυρίου.³
- מְזִמּוֹת. *Machinationum.* Ο'. παράνομος. *Ἄλλος φρόνιμος.⁴
3. לֹא יִכּוֹן אָדָם בְּרָשָׁע. *Non consistet homo per impietatem.* Ο'. οὐ κατορθώσει ἄνθρωπος ἐξ ἀνόμου. 'Α. Σ. (οὐχ) ἔτοιμασθήσεται ἄνθρωπος ἐν ἀσεβείᾳ.⁵
- רִיחַ שְׂדֵי יוֹשֵׁי בְלִיַּמּוֹת. *Radix autem justorum non movebitur.* Ο'. αἱ δὲ ρίζαι τῶν δικαίων οὐκ ἐξαρθήσονται. Σ. . . οὐ σαλευθήσεται.⁶
4. אִשָּׁת חֵיל עֲמַרְתָּ בְּעַלָּהּ. *Mulier strenua est corona mariti sui.* Ο'. γυνή ἀνδρεία (Σ. εὐπορίας. Θ. ἰσχύος⁷) στέφανος τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς. Σ. Ε'. γυνή . . . τῷ ἀνδρὶ στέφανος.⁸
5. מַחְבְּלוֹת רְשָׁעִים. *Consilia impiorum.* Ο'. κυβερνώσι δὲ ἀσεβείς. Θ. καὶ ἐνοήματα ἀσεβῶν.⁹
6. אִסְדִּירֵי בָדָד. *Insidiari sanguini.* Ο'. δόλιοι ✕ Σ. εἰς αἷμα.¹⁰ 'Α. Θ. ἐνεδρεύουσιν εἰς αἷμα.¹¹
- יֹשְׁרִים. *Rectorum.* Ο'. ὀρθῶν. 'Α. Σ. Θ. εὐθέων.¹²
8. לְפִי שִׁכְלוֹ יִהְיֶה לֵאלֹהֵי אִישׁ. *Pro ratione intelligentiae suae laudabitur vir.* Ο'. στόμα συνετοῦ ἐγκωμιάζεται ὑπὸ ἀνδρός. Σ. κατὰ τὴν φρό-

νησιν αὐτοῦ ἐπαινεθήσεται ἀνὴρ.¹³

8. יְהִי לְבוֹ. *Erit contemptui.* Ο'. μυκτηρίζεται. 'Α. ἔσται εἰς ἐξουδένωσιν. Σ. (ἔσται) εἰς καταφρόνησιν.¹⁴
9. לֹו יִקְלָה וְעַבְדֵּי לוֹ. *Vilis, sed cui est servus.* Ο'. ἀνὴρ ἐν ἀτιμίᾳ δουλεύων ἑαυτῷ. Σ. ἄτιμος καὶ δουλεύων ἑαυτῷ.¹⁵
- כִּמְחַתְכֵּב. *Quam qui se ipsum honorat.* Ο'. ἡ τιμὴν ἑαυτῷ περιτιθείς. Σ. ἡ δοξαζόμενος.¹⁶
10. יוֹדֵעַ. *Novit.* Ο'. οἰκτείρει. 'Α. Σ. Θ. γινώσκει.¹⁷
- וְרֵחֵמֵי. *Sed viscera.* Ο'. τὰ δὲ σπλάγχνα. 'Α. καὶ οἱ οἰκτιρμοί.¹⁸
11. וְיִחַדְדֵּי רֵיקִים. *Qui autem sectatur levitia.* Ο'. οἱ δὲ διώκοντες μάταια. 'Α. Θ. . . κενά. Σ. ὁ δὲ ἐπισπεύδων εἰς ἀπραγίαν.¹⁹
12. צְדִיקִים. *Justorum.* Ο'. τῶν εὐσεβῶν. Οἱ λοιποὶ τῶν δικαίων.²⁰
13. בַּחֲשָׁע שִׁפְתָיִם מוֹקֵשׁ רַע. *In improbitate labiorum est laqueus malus.* Ο'. δι' ἁμαρτίαν χειλῶν ἐμπίπτει εἰς παγίδας. 'Α. δι' ἀθεσίαν χειλῶν σκῶλον κακόν.²¹
- וַיֵּצֵא מִצִּירָה צְדִיק. *Egreditur autem ex angustia justus.* Ο'. ἐκφεύγει (alia exempl. ἐξολισθάνει²²) δὲ ἐξ αὐτῶν δίκαιος. 'Α. Ε'. καὶ ἐξελύσεται ἐκ θλίψεως δίκαιος. Σ. καὶ ἐκφεύγεται . . .²³
14. וְגִבּוֹל יְדֵי אָדָם. *Et actio manuum hominis.* Ο'. ἀνταπόδομα δὲ χειλῶν (alia exempl. χεί-

CAP. XII. ¹ Nobil. ² Schol. apud Nobil., et Cod. 161 in marg. ³ Nobil. ⁴ Cod. 161 in marg. ⁵ Nobil. ⁶ Codd. 161, 248. Cod. 161 in marg. habet: αἱ δὲ ρίζαι τῶν ἀσεβῶν (εὐσεβῶν) ἐν οὐχρώμασι; quae a v. 12 huc translata sunt. Nobil. tamen ad δικαίων notat: Schol. εὐσεβῶν; necnon ad ἐξὺλφ (v. 4): Schol. ἐν οὐχρώμασι. Easdem lectiones quasi ex alio interp. affert Montef. ⁷ Nobil. Lectio εὐπορίας Aquilam magis quam Symmachum refert. ⁸ Syro-hex. $\text{ⲉⲩⲧⲉⲱⲛ ⲉⲩⲧⲉⲱⲛ ⲉⲩⲧⲉⲱⲛ}$. Ubi in fine lineae excidit, ut videtur, vocabulum quod τῷ ἄνδρὶ respondet. ⁹ Codd. 161, 248. Nobil. quasi scholium affert. ¹⁰ Syro-hex. in textu. ¹¹ Plerique libri [Comp., Codd. 23,

68, alii] habent δόλιοι εἰς αἷμα.—*Nobil.* ¹² Nobil. ¹³ Idem. Edebatur εὐθείων. Syro-hex. in textu habet εὐθέων (ⲉⲩⲧⲉⲱⲛ), cum nota: Kai oi loipoi εὐθέων. ¹⁴ Nobil. ¹⁵ Idem. ¹⁶ Idem. ¹⁷ Idem. Syrus in textu ποιμαίνει (ⲡⲟⲩⲙⲁⲓⲛⲏ) habet; in marg. autem, οἰκτείρει (Ⲡⲓⲕⲧⲉⲓⲣⲏ), cum nota hexaplati: Πάντες γνώσκει. ¹⁸ Nobil. ¹⁹ Idem. ²⁰ Syro-hex. "Schol. τῶν δικαίων, quod est in nonnullis libris."—*Nobil.* ²¹ Syro-hex. $\text{ⲉⲩⲧⲉⲱⲛ ⲉⲩⲧⲉⲱⲛ ⲉⲩⲧⲉⲱⲛ}$. ²² Sic Codd. 23, 68, 252. Ald. ἐξολισθάνει. Syro-hex. $\text{ⲉⲩⲧⲉⲱⲛ ⲉⲩⲧⲉⲱⲛ ⲉⲩⲧⲉⲱⲛ}$. ²³ Syro-hex. $\text{ⲉⲩⲧⲉⲱⲛ ⲉⲩⲧⲉⲱⲛ ⲉⲩⲧⲉⲱⲛ}$.

- ρῶν²⁴) αὐτοῦ. 'Α. Σ. καὶ ἀμοιβὴ χειρῶν αὐτοῦ.²⁵
14. יָשׁוּב. *Redibit.* Ὁ δοθήσεται. Alia exempl. ἀνταποδοθήσεται. Οἱ λοιποὶ ὁμοίως, ἀνταποδοθήσεται.²⁶
15. לְשִׁמְעֵ לְעֵצָה. *Sed qui obtemperat consilio.* Ὁ εἰσακούει δὲ συμβουλίας. Σ. ὁ δὲ ἀκούων βουλῆς.²⁷
16. יָדַע נַפְסוֹ. *Cognoscitur iracundia ejus.* Ὁ ἐξαγγέλλει ὀργὴν αὐτοῦ. Σ. δηλώσει θυμὸν αὐτοῦ.²⁸ Θ. γνωρίσει...²⁹
- יִכְסֶה קִלְוִן. *Sed qui legit ignominiam.* Ὁ κρύπτει δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀτιμίαν. Σ. ὁ δὲ σκέπων ἀτιμίαν αὐτοῦ. Θ. καὶ καλύπτων ὕβριν.³⁰
17. יָפִיחַ אֲמוּנָה יָגִיד צַדִּיק. *Qui proloquitur veritatem indicat justitiam.* Ὁ ἐπιδεικνυμένην πίστιν ἀπαγγέλλει δίκαιος. Σ. ἐκφαίνων πίστιν ἀπαγγέλλει δικαιοσύνην.³¹
- יָעֵד שְׂקָרִים מִדְּבַר. *Sed testis mendaciorum dolium (indicat).* Ὁ δὲ μάρτυς τῶν ἀδίκων δόλιος. 'Α. . . ἐπίθεσις. Σ. μάρτυς ψευδῆς δόλος.³²
18. יֵשׁ בֹּטְמָה מִדְּמַקְרוֹת הַרֶבֶץ. *Est qui effudit quasi confossiones gladii.* Ὁ εἰσὶν οἱ λέγοντες τιτρώσκουσι μάχαιραι. Σ. . . ὥσπερ κέντημα . . . Θ. ἔστι πεποισῶς ἐν κεντήματι μαχαίρας.³³
19. תִּכּוֹן לְעַד. *Consistet in perpetuum.* Ὁ κατορθοῖ μαρτυρίαν. 'Α. Σ. Θ. ἐτοιμασθήσεται εἰς ἔτι.³⁴
- יַעֲרֵא אֶת־גִּבְיָו. *Sed dum innuo (ad unum momen-*

- tum). Ὁ μάρτυς δὲ ταχύς. Schol. θυμώδης.³⁵
20. מַכִּינַנְתִּים מַלְטָוּ. *Machinantium malum.* Ὁ τεκταινομένου κακά. 'Α. Σ. Θ. τεκταινόντων . . .³⁶
- הָרָחֵץ שְׁלוֹם לְיָדָיו. *Sed suadentibus pacem laetitia (evenit).* Ὁ οἱ δὲ βουλόμενοι εἰρήνην εὐφρανθήσονται (Σ. εὐφραίνονται³⁷). 'Α. Θ. (τοῖς) συμβουλευούσιν . . .³⁸ "Ἄλλος" τοῖς δι συμβουλευούσιν εἰρήνην εὐφροσύνη.³⁹
22. אֱמוּנָה. *Veritatem.* Ὁ πίστεις. 'Α. Θ. Ε'. πίστιν.⁴⁰
- רְצִינָה. *Delectatio ejus.* Ὁ δεκτὸς παρ' αὐτῶ. 'Α. Σ. Θ. εὐδοκία (αὐτοῦ).⁴¹
23. עָרוֹם. *Callidus.* Ὁ συνετός. "Ἄλλος" πανούργος.⁴²
- תֵּגֵת צִדְקָה. *Tegit scientiam.* Ὁ θρόνος αἰσθησεως. Σ. καλύψει γνῶσιν.⁴³
- תִּלְתֵּל אֲנִלְתָּ. *Praedical stultitiam.* Ὁ συναντήσεται ἀραῖς. 'Α. Θ. καλέσει ἀφροσύνην.⁴⁴
24. יְדֵי הַמְּשֹׁלִים יִמְשְׁלוּ. *Manus sedulorum im-perabil.* Ὁ χεῖρ ἐκλεκτῶν κρατήσῃ εὐχερῶς. 'Α. (χεῖρ) συντεμνόντων . . . Σ. (χεῖρ) πλουσίαν ἐξουσίασει. Θ. (χεῖρ) ἀνδρείων κυριεύσει.⁴⁵
- לְמַס. *Ad tributum (operam servam).* Ὁ ἐν προνομῇ. 'Α. Σ. εἰς φόρον.⁴⁶
25. רָחַץ יִשְׁבֵּץ בְּלִבָּו. *Sollicitudo in corde viri deprimit illud.* Ὁ φοβερὸς λόγος καρδίαν ταρασσει ἀνδρὸς δικαίου (alia exempl. καρδίαν ἀνδρὸς ταρασσει⁴⁷). Θ. μέριμνα ἐν καρδίᾳ ἀνδρὸς κατίσχει αὐτόν.⁴⁸

²⁴ Sie Codd. 23, 157, et Syro-hex. ²⁵ Nobil. Montef. pro 'Α. Σ. incaute edidit 'Α. Σ. Θ. ²⁶ Syro-hex. in textu (ut Codd. 23, 106) ἀνταποδοθήσεται (אֲנִי־אֶפְדֶּה). Idem in marg.: Οἱ λοιποὶ ὁμοίως. ²⁷ Nobil. ²⁸ Codd. 161, 248. Nobil. quasi scholium affert. ²⁹ Nobil. ³⁰ Idem. ³¹ Idem. ³² Idem. ³³ Idem. ³⁴ Idem. ³⁵ Idem. Montef. alii interp. tribuit. ³⁶ Nobil. ³⁷ Idem. ³⁸ Nobil. affert: 'Α. Θ. συμβουλευούσιν (sic). Pertinet fortasse ad versionem anonymam statim exhibendam. ³⁹ Syro-hex. sine auctore affert: **לֹא־יִשְׁבֵּץ בְּלִבָּו**. Est Aquilae aut Theodotionis, ut videtur.

(Pro βουλόμενοι Cod. 23 habet βουλευόμενοι, quod Syriace sonaret **مُخْلِصٌ**, non **مُخْلِصٌ**.) ⁴⁰ Syro-hex. **ل**. **مُخْلِصٌ**. ⁴¹ Nobil. ⁴² Schol. apud Nobil., et Cod. 248 in marg. Sic Syro-hex. in textu (**س**). ⁴³ Nobil. ⁴⁴ Idem. ⁴⁵ Idem. ⁴⁶ Idem. ⁴⁷ Sic Cod. 23, 252, et Syro-hex., qui in marg. notat: Πάντες ὁμοίως. Hoc significat, ut videtur, omnes interpretes vocab. δικαίου abesse jubere. ⁴⁸ Nobil. Pro κατίσχει, quod ante nos edebatur, scripsimus κατίσχει, quod saltem Graecum est, etsi poeticum. Schleusnerus in *Nos. Thes.* s. v. praefert κατίσχει αὐτόν, quod aliquando depri-

26. יִתֵּר מִרְעֵהוּ צַדִּיק. *Ducit socium suum justus.*
Aliter: *Praestantior est socio suo justus.* O'.
ἐπιγνώμων δίκαιος ἑαυτοῦ φίλος ἔσται.⁴⁰ 'A.
περισσεύων τὸν πλησίον αὐτοῦ δίκαιος.⁵⁰

O'. — ἀμαρτάνοντας δὲ καταδιώξεται κακά ⁴.⁵¹
Τοῦτον τὸν στίχον ὅλως οὐ μέμνηται Ὁρι-
γένης, εὐρέθη δὲ ἐν τισιν ἀντιγράφοις· οὔτε
γὰρ παρὰ τοῖς O', οὔτε παρὰ τοῖς λοιποῖς
κείται.⁵²

Cap. XII. II. — ὅς ἐστιν ἡδὺς ἐν οἴνων διατριβῇ
(لحلا) — ἀτιμίαν ⁴. 13. — ὁ βλέπων —
ψυχάς ⁴.⁵³

CAP. XIII.

1. בֶּן חָכָם. *Filius sapiens.* O'. υἱὸς πανούργος
('A. Σ. Θ. σοφός¹).

יָלַץ. *Irrisor autem.* O'. υἱὸς δέ. 'A. Θ. καὶ
ἐπιθέτης.²

2. הִקְמָה. *Injuriam.* O'. ὀλοῦνται ἄωροι. Θ. ἀρπα-
γήσονται.³

3. מוֹתָהָרָהּ לָהּ. *Ruina erit ei.* O'. ποθήσει ἑαυτόν.
Θ. αἰσχύνῃ αὐτοῦ.⁴

4. מִתְאַהָרָהּ וְאֵין נִפְשׁוֹ עֵצֶל. *Cupit, et non (satiatur)*
anima ejus, piger. O'. ἐν ἐπιθυμίαις ἐστὶ πᾶς
ἀεργός. Σ. ἐπιθυμεῖ, καὶ οὐ θέλει ὀκνηρός.⁵

הִרְשֵׁן. *Pinguet.* O'. ἐν ἐπιμελείᾳ. Σ. πιαν-
θήσονται.⁶

5. דְּבַר-שָׁקֶר. *Verbum mendax.* O'. λόγον ἀδικον.
'A. Σ. Θ. (λόγον) ψευδῆ.⁷

וַיִּזְפִּיר. *Et turpiter agit.* O'. καὶ οὐχ ἔξει
παρρησίαν. 'Αλλος· καὶ ἀτιμασθήσεται.⁸

6. תִּצְרָה תִּצְרָה תִּצְרָה תִּצְרָה. *Justitia tuetur integri-*
tatem viae. O'. Vacat. ✕ δικαιοσύνη φυ-
λάσσει ἀκάκους ὁδῶ (s. ἐν ὁδῶ).⁹

וְהָשַׁתָּה חַטָּאת. *Sed improbitas dejecit*
peccatum (peccatores). O'. Vacat. ✕ τοὺς
δὲ ἀσεβεῖς φαυλοὺς ποιεῖ ἀμαρτία ⁴. Σ. ἀδι-
κία δὲ ἐπισπάσεται ἀμαρτίαν.¹⁰

7. מִתְרוֹשֵׁשׁ. *Pauperem se simulans.* O'. καὶ εἰσὶν
οἱ ταπεινοῦντες ἑαυτούς. Σ. πτωχοῦμενοι.
Θ. πτωχοφανής.¹¹

8. כֶּפֶר. *Pretium redemptionis.* O'. λύτρον. 'A.
Σ. Θ. ἐξίλασμα.¹²

לֹא-שָׁמַע גְּעָרָה. *Non audit increpationem.* O'.
οὐχ ὑφίσταται ἀπειλήν ('A. Σ. Θ. ἐπιτίμη-
σιν¹³).

10. בְּרֵק-בְּדוֹן יִתֵּן מִצָּה. *Tantum per fastum gignit*
quis rixam. O'. κακὸς μεθ' ὑβρεως πράσσει
κακά. 'A. Σ. Θ. . ἐν υπερηφανίᾳ δώσει μά-
χην.¹⁴

וְאֵת-נוֹעְצִים חֲכָמָה. *Sed cum iis qui consilium*
admittunt est sapientia. O'. οἱ δὲ ἑαυτῶν
ἐπιγνώμονες σοφοί. Θ. καὶ ἐν συμβουλευομέ-
νοις σοφία.¹⁵

11. הוֹן מִהַבֵּל יִמְעַט. *Opes ex vanitate minuuntur.*

mere sonare sibi suasit. Nobis quidem non displiceret
κατισχηεῖ, emaciati, vel etiam κατισχεῖ (ut ισχαῖνω et ισχαῖνω,
ισχαλέος et ισχαλέος), modo de usu harum formarum satis
constaret. ⁴⁰ Post ἔσται (quae vox abest a Syro-hex.

et Cod. 23) add. ai δὲ γνώμαι τῶν ἀσεβῶν ἀνεπιεικέις Ald.,
Codd. III, 68, alii, et sub asterisco Cod. 252, invito Syro-
hex. ⁶⁰ Nobil. ⁵¹ Syro-hex. sub asterisco affert, per
errorem, ut videtur, pro ὀβελο. ⁵² Schol. apud Nobil.,
et Cod. 248 in marg. In Origen. Opp. T. III, p. 9 idem
scholium ad verba ἑαυτοῦ φίλος ἔσται adjungitur. ⁶³ Syro-
hex.

CAP. XIII. ¹ Nobil. ² Syro-hex. + ل. ا. س. ح. م. (Middeld. vertit, καὶ χλευαστής, quod alias Syro nostro est
م. ح. م. (e. g. Hex. ad Psal. i. i. Prov. ix. 7). Pro מ. ح. م.

semel reperitur ἐπιθέτης in Hex. ad Psal. i. i., quae lectio
Syriace non exstat; sed ل. ا. س. ح. م. pro ἐπιθεσις frequentat Nos-
ter.) ³ Codd. 161, 248. Nobil. quasi scholium affert.

⁴ Nobil. ⁵ Idem. ⁶ Nobil., Cod. 248. ⁷ Syro-
hex. + ل. ا. س. ح. م. ⁸ Schol. apud Nobil.

⁹ " In plerisque libris post παρρησίαν haec sequuntur: δι-
καιοσύνη φυλάσσει ἀκάκους [alia exempl. add. ὁδῶ, s. ἐν ὁδῶ],
τοὺς δὲ — ἀμαρτία, quae in uno libro [Codd. 161, 248]
sub asterisco habentur."—Nobil. Syrus affert: δικαιοσύνη
φυλάξει ἀκάκους ✕ ὁδῶ (s. ἐν ὁδῶ) ⁴, τοὺς δὲ — ἀμαρτία.

¹⁰ Nobil. ¹¹ Idem. ¹² Idem. ¹³ Idem. Ad οὐχ
ὑφίσταται idem (et Cod. 161 in marg.) affert: Schol. οὐ
φέρει, quod Montef. alii interpreti tribuit. ¹⁴ Nobil.

¹⁵ Idem.

- Aliter: *Opes halitu citius evanescent.* Ὁ ὑπαρξίς ἐπισπουδαζομένη μετὰ ἀνομίας ἐλάσσωσιν γίνεται. Ἄ. ὑπαρξίς ἀπὸ ματαιότητος διλυθήσεται. Σ. Ε'. ὑπαρξίς ὑπεροπυδαζομένη ἐλάσσωσιν γίνεται. Θ. πλοῦτος ἀπὸ ἀτμού (s. ἀτμίδος) ἐλαττωθήσεται.¹⁶
12. *Spes dilata aegrum facit cor.* Ὁ κρείσσωσιν ἐναρχόμενος βοθηθῶν καρδίᾳ. Ἄ. ἐλπίς ἐκτεταμένη ἀρρωστία καρδίας.¹⁷
13. *Qui spernit verbum (admonitionem) perdetur sibi.* Ὁ δς καταφρονεῖ πράγματος καταφρονηθήσεται (alia exempl. καταφθαρήσεται)¹⁸ ὑπ' αὐτοῦ. Σ. ὁ καταφρονῶν λόγου διαφθείρει (s. διαφθερεῖ) ἑαυτῶν.²⁰
14. *Ad effugiendum laqueos mortis.* Ὁ δὲ ἄνους ὑπὸ παγίδος θανέται. Σ. Θ. τοῦ ἐκκλίνει ἀπὸ σκανδάλων θανάτου.²²
16. *Expandit.* Ὁ ἐξεπέτασεν. Ἄ. Σ. ἀναπτύξεται.²³
16. *Stultitiam.* Ὁ κακίαν. Ἄ. Σ. Θ. ἀφροσύνην.²⁴
17. *Nuntius improbus.* Ὁ βασιλεὺς θρασύς. Ἄ. Σ. Θ. ἄγγελος ἀσεβής.²⁵
- Sed legatus fidelis est recreatio.* Ὁ ἄγγελος δὲ σοφὸς ῥύσεται αὐτόν. Ἄ. καὶ ὄμηρος πίστεως ἴσας.²⁶ Σ. ἀπὸ στολος δὲ πιστὸς ἴσας.²⁷ Θ. καὶ φύλαξ πιστὸς ἴσας.²⁸ Ε'. ὄμηρος δὲ πίστεως ἴσας.²⁹ Ἄλλος ἄγγελος δὲ πίστεως ἰώμενος.³⁰
18. *Paupertas et ignominia erunt ei qui respuit disciplinam.* Ὁ πενίαν καὶ ἀτιμίαν ἀφαιρεῖται παιδείᾳ. Σ. πενία καὶ ἀτιμία διαλύει παιδείαν.³¹
- Honorabitur.* Ὁ δοξασθήσεται. Ἄλλοι εὐφρανθήσεται, σοφισθήσεται.³²
19. *Sed abominatio stultorum est recedere a malo.* Ὁ ἔργα δὲ ἀσεβῶν μακρὰν ἀπὸ γνώσεως. Ἄ. βδέλυγμα δὲ ἀνοήτων ἀποστήνη ἀπὸ κακοῦ.³³ Ε'. βδέλυγμα δὲ ἀσυνετῶν ἀποστήνη ἀπὸ κακοῦ. Ἄ. Θ. ὁμοίως, βδέλυγμα.³⁴
20. *Sapientibus.* Ὁ σοφοῖς. Πάντες ὠσαύτως, σοφοῖς.³⁵

16 Syro-hex. . . . (= ἐπισπουδαζομένη in textu) . . . Nobil. tantummodo affert: Ἄ. ἀπὸ ματαιότητος; reliqua Graeca satis explorata sunt, si excipias rarius vocabulum ὑπεροπυδαζομένη, cujus loco Middeld. dedit μάλλον (ἀποπυδαζομένη).¹⁷ Syro-hex. . . . Middeld. ex apographo suo male edidit . . . In textu Syrus legisse videtur: κρείσσωσιν ἐναρχόμενος (Cod. Vat. ἐν ἀρχομένοις) βοθηθῶν καρδίᾳ . . .¹⁸ Syro-hex. . . . Cf. Hex. ad Psal. ix. 24. Idem ad ἀγαθὴ in marg. habet ἐρχομένη . . . Nobil. affert: Schol. καταφθαρήσεται. Est lectio Cod. 23, et Syro-hex., qui . . . habet.²⁰ Syro-hex. . . . Idem: . . . Nobil. affert: Ἄ. Σ. εἰρηνεύει.

22 Nobil. Montef. post Drusium falso edidit σκανδάλων. Syro-hex. ad θανέται in marg. affert πεσείται (. . .), quae lectio est Cod. 147.²³ Syro-hex. . . . Parsons. e Cod. 252 affert: Ἄ. Σ. ἀνέπτυσεν. Cf. 4 Reg. xix. 15. Ezech. xli. 21 in Syro-hex.²⁴ Nobil. Idem.²⁵ Syro-hex. . . . Nobil. affert: Ἄ. Σ. ὄμηρος πίστεως ἴσας.²⁶ Syro-hex. . . . Ad ἀπόστολος cf. Hex. ad Jesai. xviii. 2.²⁷ Nobil. Syro-hex. . . .²⁸ Syro-hex. . . . Sic Syrus Montef. Nobil. affert: Schol. πίστεως ἰώμενος. Sic Syrus noster in textu, . . . in marg. autem: σοφὸς ῥύσεται αὐτόν.²⁹ Nobil. . . . Cod. 161 in marg. Prior lectio est in textu Cod. 252.³⁰ Nobil. . . .³¹ Syro-hex. . . . Idem in textu . . .³² Syro-hex.

20. **יִחְכֵּם**. *Sapiens erit.* Ο. σοφὸς ἔσται (alia exempl. ἔσται). "Ἄλλος" σοφισθήσεται.³⁶
רַעְיָה. *Qui delectatur.* Ο. ὁ δὲ συμπορευόμενος. "Ἄλλος" ὁ δὲ συρρεμβόμενος.³⁷
וַיָּרֶץ. *Deprovabitur.* Ο. γνωσθήσεται. 'Α. Θ. κακωθήσεται. Σ. κακουργηθήσεται.³⁸
 22. **יְנַחֵל**. *Hereditare facit.* Ο. κληρονομήσει. "Ἄλλος" κληροδοτήσει.³⁹
יִפְנוּ. *Recondita est.* Ο. θησαυρίζεται. Σ. πεφύλακται.⁴⁰
יְהוּנָה. *Peccatoris.* Ο. ἀσεβῶν. 'Α. τοῦ ἁμαρτάνοντος. Σ. Θ. Ε'. ἁμαρταλοῦ.⁴¹
 23. **רַב-אֱכָל נִיר רְאִישִׁים**. *Multitudo cibi est novale pauperum.* Ο. δίκαιοι ποιήσουσιν ἐν πλούτῳ ἔτη πολλά.⁴² Θ. μέγας ἔσθιει νέωμα ἐνδῶν. Ε'. πτωχῶν.⁴³
 24. **שִׁקְרוּ שִׁקְרוּ**. *Studiosè quaerit ipsam castigationem.* Ο. ἐπιμελῶς παιδεύει. "Ἄλλος" ὀρθρίζει αὐτῷ παιδείαν.⁴⁴
לִשְׂבַע נַפְשׁוֹ. *Ad satietatem animae suae.* Ο. ἐμπιπλᾷ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. "Ἄλλος" ἐμπιπλησι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ.⁴⁵
רִבְבָן. *Venter autem.* Ο. ψυχαὶ δέ. "Ἄλλος" κοιλία.⁴⁶ 'Α. Σ. Θ. Ε'. κοιλία.⁴⁷
 Cap. XIII. 2. **φάγεται** **ו** υἱὸς **א** ἀγαθός. 9. **ψυχαὶ** — **ἐλεοῦσι** **א**. 12. **του** ἐπαγγελλομένου — **ἀγοντος** **א**. **ו** δίκαιος οἰκτερίζει καὶ **כיχρᾶ** **א**. **δένδρον** (om. γάρ). 13. **— υἱῷ** δολίῳ

— ἢ ὀδὸς αὐτοῦ **א**. 15. **ו** τὸ δὲ ἐπιγνῶνας (**אֲבִיבִים**) — **ἀγαθὸς** **א**. 22. **ו** ἀνὴρ **א**.⁴⁸

CAP. XIV.

2. **בְּיָשׁוּר**. *In officio suo.* Ο. ὀρθῶς. 'Α. Σ. Θ. ἐν εὐθύτητι (αὐτοῦ).¹
 3. **הָקָר גְּאֻהָה**. *Virga superbiae.* Ο. βακτηρία ὑβρεως. Θ. ῥαβδίον ὑπερηφανίας.²
הַשְּׂמֹרִים. *Custodit eos.* Ο. φυλάσσει αὐτούς. "Ἄλλος" ἰάται (αὐτούς).³
 4. **בְּאֵין אֱלֵפִים אָבוּס בְּרַ וְרַב-הַבּוֹאוֹת בְּכַח שׁוֹר**. *Ubi non sunt boves, praesepere est vacuum; sed corpia proventuum est in robore bovis.* Ο. οὐ μὴ εἰσι βόες, φάτναι καθαραὶ· οὐ δὲ πολλὰ γεννήματα, φανερά βοδὸς ἰσχύς. 'Α. ἐν τῷ μὴ εἶναι βόας φατνιάζεται [γέννημα] ἐκλεκτόν... Σ. ἐν τῷ μὴ εἶναι βόας φάτνης γέννημα, καὶ πλήθος γεννημάτων ἐν ἰσχυῖ μόσχου. Θ. ἐν ἰσχυῖ βοῶν φατευθήσεται γέννημα, καὶ πλήθος γεννημάτων ἐν δυνάμει ταύρου.⁴
 5. **וַיִּפְחֵה**. *Efflat autem.* Ο. ἐκκαίει δέ. 'Α. Σ. Θ. ἐκφαίνει.⁵
 6. **בְּקִשְׁלֵץ חֲקָה וְאֵין**. *Quaerit irrisor sapientiam, et non est.* Ο. ζητήσεις σοφίαν παρὰ κακοῦ, καὶ οὐχ εὐρήσεις. 'Α. ἐζήτησε χλευαστῆς σοφίαν, καὶ οὐκ ἔστιν. Σ. ἐζήτησε λοιμὸς σοφίαν, καὶ οὐκ ἔστιν.⁶
וַיִּדַע. *Sed scientia.* Ο. αἴσθησις δέ. 'Α. Σ. Θ. γνώσις.⁷

³⁶ Schol. apud Nobil. Sic Comp., Codd. 68, 161. Lectio σοφὸς ἔσται est in Ald., Cod. Alex., aliis, et Syro-hex.
³⁷ "In nonnullis libris [Comp., Cod. Alex., aliis] est συρρεμβόμενος, et Schol. συμπλανώμενος."—Nobil.
³⁸ Nobil.
³⁹ Schol. apud Nobil. Sic Cod. 161 in marg. Nobilio est scholium.
⁴⁰ Nobil.
⁴¹ Syro-hex. in textu habet τῶν ἁμαρτανόντων (**יִפְנוּ**); in marg. autem: **וְיִפְנוּ**.
⁴² Pro δίκαιοι ποιήσουσιν ἐν πλούτῳ Syrus noster habet: (in marg. **וְיִפְנוּ**) **וְיִפְנוּ** **וְיִפְנוּ**, h. e. ἄβροι ἀπολαύσουσιν ἐν πλούτῳ (ut Cod. 161 in marg.), s. ἄβροι ἀπολαύσουσι πλούτου. (Cf. Prov. vii. 18 in Syro-hex.)
⁴³ Syro-hex. **וְיִפְנוּ**.
⁴⁴ Graeca sunt Middel-

dorpfii, et certissima. In sequenti versiculo Syro-hex. in textu habet **ἐνοι** δὲ (**וְיִפְנוּ**), ut Cod. 161 in marg.; in marg. autem, **ἄβροι** δέ.
⁴⁵ Schol. apud Nobil.

⁴⁶ Schol. apud Nobil. et Cod. 161 in marg.
⁴⁷ Syro-hex. in textu (in marg. **ψυχαὶ**).
⁴⁸ Syro-hex. **וְיִפְנוּ**.

CAP. XIV. 1 Nobil. 2 Idem. 3 Schol. apud Nobil. et Codd. 161, 252 in marg. 4 Nobil., qui γέννημα ubique scribit, ut in textu LXXviri Codd. Vat., Alex. In lectione Aquilae γέννημα e reliquis interpp. irrepsisse probabiliter colligit Schleusnerus. 5 Nobil. 6 Idem. 7 Idem.

6. לְבָבוֹן. *Intelligenti.* Ὁ· παρὰ φρονίμοις. Πάντες· παρὰ συνετοίς.⁹
לָקֶל. *Levis est.* Ὁ· εὐχέρης. Θ· κούφη.⁹
7. וְכֵן-יִדְעַתָּה. *Et in quo non novisti.* Ὁ· ὅπλα δὲ αἰσθήσεως. Ἄ· Θ· καὶ οὐ μὴ γνῶς.¹⁰
8. מְרַמָּה. *Dolus.* Ὁ· ἐν πλάνῃ. Ἄ· Θ· ἐπιθεις. Σ· δόλος.¹¹
9. אֲשָׁם יָלִיץ אָשָׁם. *Stultorum (quisque) irridet culpam.* Ὁ· οἰκίαι παρανώμων δφειλήσουσι καθαρισμόν. Ἄ· Θ· ἄφρονας χλευάζει πλημμέλεια. Σ· ἄφρονες ἐκχλευάζουσι πλημμέλειαν.¹²
וַיִּבֶן יִשְׂרָאֵל רְצוֹן. *Sed inter rectos est benevolentia.* Ὁ· οἰκίαι δὲ δικαίων δεκταί. Σ· καὶ ἀναμέσον εὐθέων εὐδοκία.¹³
10. לֵב יוֹדֵעַ מֵרַת נַפְשׁוֹ. *Cor novit amaritudinem animae suae.* Ὁ· καρδία [ἀνδρὸς] αἰσθητικῆ, λυπηρὰ ψυχῇ αὐτοῦ.¹⁴ Ἄ· Θ· καρδία γινώσκει πικρὰν ψυχῆς αὐτοῦ.¹⁵
וּבְשִׂמְחָתוֹ לֹא-יִתְעַרְבֶּן זֶר. *Et in laetitia ejus non immiscebit se alienus.* Ὁ· ὅταν δὲ εὐφραίνεται, οὐκ ἐπιμίγνυται ὕβρει. Σ· καὶ ἐν τῇ εὐφροσύνῃ αὐτῆς οὐ συμμιγῆσεται ἄλλοτρίοις.¹⁶
12. וְחִתְּרָתָהּ. *Sed exitus ejus.* Ὁ· τὰ δὲ τελευταία αὐτῆς. Ἄ· Θ· ἔσχατα αὐτῆς.¹⁷
דְּרַבְרָבְמוֹתַי. *Viae mortis.* Ὁ· ἔρχεται εἰς πυθμένα ἄδου. Ἄ· Σ· Θ· ὁδόν.¹⁸
13. גַּם-בְּשִׂחֶק וְכִיא-לֵב. *Etiam in risu dolet cor.* Ὁ· ἐν εὐφροσύναις οὐ προσμίγνυται λύπη.¹⁹ Ἄ· Θ· καίγε ἐν γέλωτι ὀδυνηθήσεται καρδία.²⁰ Σ· ἀλλὰ καίγε ἐν γέλωτι πονέσει καρδία.²¹
13. וַאֲחִירֵתָהּ. *Et exitus ejus.* Ὁ· τελευταία δὲ χαρὰ (alia exempl. χαρὰς) εἰς πένθος ἔρχεται. Θ· καὶ τὸ ἔσχατον αὐτοῦ χαρμωγὴ ἀνθροπος.²² Ἄλλος· τὰ δὲ ἔσχατα αὐτῆς εὐφροσύνη κακῆ.²³
14. כֹּסֶף לֵב. *Aversus corde.* Ὁ· θρασκευάρδιος. Σ· βαρυνωροκαρδῖος (?).²⁴
15. שְׁתִּי. *Stolidus.* Ὁ· ἄκακος. Ἄ· Θ· θεलगόμενος. Σ· νήπιος.²⁵
וַיִּבֶן לְאִשְׁרָיו. *Attendit ad gressum suum.* Ὁ· ἔρχεται εἰς μετάνοιαν. Ἄ· συνήσει τὸ βῆμα αὐτοῦ.²⁶
16. מְתַעַבֵּר וְבוֹטֵחַ. *Superbil et securus est.* Ὁ· ἑαυτῷ πεποισθὸς μίγνυται ἀνόμῳ. Θ· ἀναβαλλεται καὶ πέποιθε.²⁷ Ἄ· Θ· διαβαίνει καὶ ἐπιζει.²⁸
17. קְצָר-אֵפִים. *Brevis narium (praeceps ad iram).* Ὁ· ὀξύθυμος. Ἄ· Σ· ἀφρων.²⁹
וְאִישׁ מְזִמּוֹת יִשְׂרָאֵל. *At vir machinationum odio habetur.* Ὁ· ἀνὴρ δὲ φρόνιμος πολλὰ ὑποφέρει. Σ· (ἀνὴρ δὲ) συμβουλευτικός... Θ· (ἀνὴρ δὲ) διαβουλιῶν μισηθήσεται.³⁰
18. נִחְלָו. *Nanciscuntur.* Ὁ· μεριούνται. Ἄ· Σ· Θ· ἐκληρονόμησαν.³¹
אֲקָלְתָהּ. *Stultitiam.* Ὁ· κακίαν. Ἄλλος· ἀφροσύνην.³²
וַתְּרַוּ דַּעְתָּם. *Coronantur scientia.* Ὁ· κρατήσουσιν αἰσθήσεως. Ἄ· ἀναμενῶσι γνῶσιν. Θ· στεφθήσονται γνῶσιν.³³
20. גַּם-לְרֵעֵהוּ. *Etiam amico suo.* Ὁ· φίλου. Ἄ· Θ· καίγε ἑτάιρο αὐτοῦ.³⁴

⁹ Syro-hex. ◊ *לחם חכם*. ◊ Nobil.

¹⁰ Idem. ¹¹ Idem. Symmachi versionem non affert Montef. ¹² Nobil.

¹³ Idem, qui εὐθέων habet.

¹⁴ Vox ἀνδρὸς abest a Cod. 23. Syrus legisse videtur: καρδίας αἰσθητικῆς (◊ *לחם חכם*). κ. τ. ἐ.

¹⁵ Nobil. affert: Ἄ· Θ· γινώσκει κ. τ. ἐ. Syro-hex.: Ἄ· Θ· καρδία γινώσκει (*לחם חכם*). ¹⁶ Nobil. ¹⁷ Idem. ¹⁸ Idem.

¹⁹ Particulam negantem non agnoscit Syro-hex. ²⁰ Syro-hex. ◊ *לחם חכם*. ◊ *לחם חכם*. ²¹ Nobil.

²² Syro-hex. ◊ *לחם חכם*. ◊ *לחם חכם*. In textu χαρὰς habent Comp., Ald., Codd. III, 23, alii, et Syro-hex. ²³ Schol. apud Nobil. ²⁴ Codd. 161, 248.

Pro θρασκευάρδιος, βαρυνκαρδῖος habent Cod. 297, et Cod. 252 in marg. ²⁵ Nobil. ²⁶ Montef. ex Reg. uno sine

suspicionem exseripsit: Ἄ· συνήσει τὸ βόηθημα αὐτοῦ. "Inepte legit לָעָרֹן".—Schleusner. Correxī βῆμα in *Otio Norvic.* p. 33. Cf. Hex. nostra ad Jesai. xxvi. 6. ²⁷ Syro-hex. ◊ *לחם חכם*. ◊ *לחם חכם*. (Syr. *לחם חכם*) commutatur cum ἀναβαλλετο Psal. lxxvii. 21, ubi idem est Hebr.) ²⁸ Syro-hex. ◊ *לחם חכם*. ◊ *לחם חכם*. ²⁹ Nobil. "Locus suspectus."—Druis. ³⁰ Nobil. ³¹ Idem. ³² Schol.

apud Nobil., et Cod. 161 in marg. ³³ Nobil. ³⁴ Syro-hex. ◊ *לחם חכם*. ◊ *לחם חכם*.

22. הָלוּא יָהֵעוּ. *Nonne errant.* Ο΄. πλανώμενοι.
'Α. μήτι οὐ πλανηθήσονται. Θ. ἰδοὺ πλανη-
θήσονται.³⁵

23. בְּכָל־עֵצָב יְדוּהָ מוֹתָר. *In omni labore est
quaestus.* Ο΄. ἐν παντὶ μεριμνῶντι ἔνεστι πε-
ρισσόν. 'Α. . . πόνος ἐστὶ περισσόν.³⁶

24. עֲשָׂוֹת הַכְּמִים עֲשָׂרָה. *Corona sapientum sunt
divitiae eorum.* Ο΄. στέφανος σοφῶν πανούρ-
γος. 'Α. Θ. (στέφανος σοφῶν) πλούτος αὐτῶν.³⁷

אֲנִלְתָּ אֲנִלְתָּ כְּסִילִים אֲנִלְתָּ. *Stultitia stultorum est
stultitia.* Ο΄. ἡ δὲ διατριβὴ ἀφρόνων κακὴ.
Σ. ἡ δὲ ἀμαθία ἀνόητων ἀφροσύνη.³⁸

25. כְּמִרְמָה. *Dolus.* Ο΄. ✕ μάρτυς ἄ δόλιος.³⁹

27. יִרְאַת יְהוָה. *Timor Domae.* Ο΄. πρόσταγμα
κυρίου. Πάντες φόβος.⁴⁰

כְּמוֹקְשֵׁי. *A laqueis.* Ο΄. ἐκ παγίδος. Σ. Θ.
Ε΄. ἐκ σκανδάλων.⁴¹

28. בְּרִבְעָם. *In multitudine populi.* Ο΄. ἐν πολλῷ
ἔθνει. 'Α. Σ. Θ. ἐν πλήθει λαοῦ.⁴²

וּבְקֶסֶם. *Sed in defectu.* Ο΄. ἐν δὲ ἐκλείψει.
Σ. (ἐν δὲ) σπάνει.⁴³

29. קָצָר־רוּחַ. *Sed brevis spiritu (impatiens).* Ο΄.
ὁ δὲ ὀλιγόψυχος. * Ἄλλος· μικρόψυχος.⁴⁴

30. קַנְיָה. *Invidia.* Ο΄. καρδία αἰσθητική. 'Α.
Σ. Θ. ζήλος.⁴⁵

31. הִרְהָ. *Probatio afficit.* Ο΄. παροξύνει. 'Α. Σ.
ὠνειδίσει. Θ. ἐβλασφήμησε.⁴⁶

וּמְכַבְּדוֹ חֵן אֲבִיו. *Sed honorat eum qui
miseretur pauperis.* Ο΄. ὁ δὲ τιμῶν αὐτὸν

ἐλεεῖ πτωχόν. Σ. δοξάζει δὲ αὐτὸν ὁ ἐλεῶν
πένθητα.⁴⁷

32. יִדְחָהּ. *Detruditur.* Ο΄. ἀπωσθήσεται. * Ἄλ-
λος· ἀπολείται. * Ἄλλος· ἐξωσθήσεται.⁴⁸

יָקַף בְּמוֹתוֹ צְדִיק. *Confidit autem (Deo) in
morte sua justus.* Ο΄. ὁ δὲ πεποιθὼς τῇ ἑαυ-
τοῦ ὁσιότητι δίκαιος. 'Α. Σ. Θ. πέποιθεν ἐν
τῷ θανάτῳ ἑαυτοῦ δίκαιος.⁴⁹ * Ἄλλος· ὁ δὲ πεποι-
θὼς ἐπὶ κύριον τῇ ὁσιότητι αὐτοῦ δίκαιος.⁵⁰

33. בְּלֵב נְבוֹן תְּהִיָּה חֲכָמָה. *In corde intelligentis
residet sapientia.* Ο΄. ἐν καρδίᾳ ἀγαθῆ ἀνδρὸς
σοφία. 'Α. Θ. (ἐν καρδίᾳ) συνετοῦ ἀναπαύ-
σεται (σοφία).⁵¹

תְּהִיָּה. *Nota fit.* Ο΄. οὐ διαγινώσκεται. 'Α.
Θ. οὐ γινώσκεται.⁵²

34. הִסְתַּמְּתָה לְאִמִּים חֲטָאתָ. *Sed probrum nationum
est peccatum.* Ο΄. ἐλασσονοῦσι δὲ φυλὰς ἀμαρ-
τίαι. Σ. ὄνειδος δὲ λαοῖς ἀμαρτίαι.⁵³

35. רִצּוֹן. *Delectatio.* Ο΄. δεκτός. 'Α. Σ. Θ. εὐ-
δοκία.⁵⁴

וְעִבְרָתוֹ תְּהִיָּה מַיִשׁ. *Sed ira ejus erit in
turpiter agentem.* Ο΄. τῇ δὲ ἑαυτοῦ εὐστροφία
ἀφαιρείται ἀτιμίαν. Θ. καὶ θυμὸς αὐτοῦ κατα-
σχύνων.⁵⁵

Cap. XIV. 14. αὐτοῦ — κατορθώσει ἄνθρωπος ἀγα-
θός. 22. — οὐκ ἐπίστανται — ἀγαθοῖς.⁵⁶

CAP. XV.

1. רְשׁוּתֵי־רֵר. *Responsio lenis.* Ο΄. ἀπόκρισις δὲ

³⁵ Cod. 161. Theodotionis lectionem affert Nobil.
³⁶ Syro-hex. ✕ חַסְדָּא חַסְדָּא חַסְדָּא. Pro חַסְדָּא
libenter legerimus חַסְדָּא. ³⁷ "In plerisque libris
est, στέφανος σοφῶν πλούτος αὐτῶν. Schol. 'Α. Θ. πλούτος
αὐτῶν."—Nobil. Syro-hex. in textu habet πλούτος αὐτῶν;
in marg. autem: Πάντες ὁμοίως. ³⁸ Nobil. ³⁹ Sic
Syro-hex. In libris Graecis non legitur μάρτυς. ⁴⁰ "In
aliquibus libris est φόβος."—Nobil. Sic Syro-hex. in
textu, cum nota: Πάντες ὁμοίως. ⁴¹ Syro-hex. ✕ חַסְדָּא
✕ חַסְדָּא. Nobil. affert: Σ. Θ. σκανδάλων. ⁴² No-
bil. ⁴³ Idem. ⁴⁴ Schol. apud Nobil. ⁴⁵ Nobil.

⁴⁶ Idem. ⁴⁷ Idem. ⁴⁸ Sic Montef. Nobil. affert:
Schol. ἀπολείται. ἐξωσθήσεται. Syro-hex.: Πάντες· ἀπωσθή-
σεται (אָפּוּשְׁתָּה). Lectio ἀπολείται est in Cod. 23, aliis.
⁴⁹ Nobil. ⁵⁰ Syro-hex. in marg. (non praemisso .
ut Middeld. edidit) ✕ חַסְדָּא חַסְדָּא חַסְדָּא. "Ex ratione qua codex
scribit scholia, et ratione indicis, est lectio varians, puto,
non scholium; vel etiam lectio anonyma."—Ceriani. Post
pepoiθῶς add. ἐπὶ κύριον Ald., Cod. 23, alii. ⁵¹ Nobil.
Syro-hex. in textu: ἐν κ. ἀγαθῆ ἀναπαύσεται (חַסְדָּא חַסְדָּא)
σοφία; in marg. autem: Πάντες ὁμοίως. ⁵² Nobil.
⁵³ Idem. ⁵⁴ Idem. ⁵⁵ Idem. ⁵⁶ Syro-hex.

Schol. ἀπολείται. ἐξωσθήσεται. Syro-hex.: Πάντες· ἀπωσθή-
σεται (אָפּוּשְׁתָּה). Lectio ἀπολείται est in Cod. 23, aliis.
⁴⁹ Nobil. ⁵⁰ Syro-hex. in marg. (non praemisso .
ut Middeld. edidit) ✕ חַסְדָּא חַסְדָּא חַסְדָּא. "Ex ratione qua codex
scribit scholia, et ratione indicis, est lectio varians, puto,
non scholium; vel etiam lectio anonyma."—Ceriani. Post
pepoiθῶς add. ἐπὶ κύριον Ald., Cod. 23, alii. ⁵¹ Nobil.
Syro-hex. in textu: ἐν κ. ἀγαθῆ ἀναπαύσεται (חַסְדָּא חַסְדָּא)
σοφία; in marg. autem: Πάντες ὁμοίως. ⁵² Nobil.
⁵³ Idem. ⁵⁴ Idem. ⁵⁵ Idem. ⁵⁶ Syro-hex.

- ὑποπίπτουσα. Σ. (ἀπόκρισις) ἀπαλή. Θ. ἀποκρινόμενοι τρυφερῶς.¹
1. וְדַבַּר-יָצִיב. *Sed verbum doloris.* Ο'. λόγος δὲ λυπηρὸς ('Α. σκληρὸς. Σ. θρασύς. Θ. πονικὸς²).
2. יַבִּיעַי. *Ebullit.* Ο'. ἀναγγέλλει. 'Α. Σ. ἀναβλύει.³
4. מְרַפֵּא לְשׁוֹן. *Mansuetudo linguae.* Ο'. ἴασις γλώσσης. 'Α. προσηγνῆς γλώσσα.⁴
5. יִתְאַזְּרֵי. *Spernit.* Ο'. μυκτηρίζει. ('Α.) διασύρει.⁵
- תּוֹכַחַת. *Correptionem.* Ο'. ἐντολάς. 'Α. ἐλέγχους.⁶
6. Ο'. οἱ δὲ ἀσεβεῖς ὀλόρριζοι ἐκ γῆς ἀπολοῦνται. "Ἄλλος· λογισμοὶ δὲ ἀσεβῶν ἐκρίζωθήσονται."⁷
7. יִתְרִי דַעַת. *Dispergunt scientiam.* Ο'. δέδεται αἰσθήσει. Σ. φυλάσσουνι γῶσιν.⁸
- לֹא-יִבֶן. *Non ita.* Ο'. οὐκ ἀσφαλεῖς. "Ἄλλος· οὐχ οὕτως."⁹
8. יוֹשְׁרֵי. *Rectorum.* Ο'. κατευθυνόντων. 'Α. Σ. Θ. εὐθέων.¹⁰
- רְצוֹנוֹ. *Deliciae ejus.* Ο'. δεκταὶ παρ' αὐτῶ. "Ἄλλος· στήσονται."¹¹
10. מְיֹכֵר רַע לְעֵינַי אַרְח. *Castigatio mala erit relinquenti semitam.* Ο'. παιδεία ἀκάκου γνωρίζεται ὑπὸ τῶν παριόντων. "Ἄλλος· (παιδεία) πονηρὸν τῶ καταλιπόντι ὁδόν."¹²
11. לֹא-יִבֶן. *Orcus.* Ο'. ἄδης. Πάντες ὁμοίως.¹³
- וְהָיָה יְהוָה כִּי יִרְאֶה. *Coram Jova.* Ο'. φανερὰ παρὰ τῶ κυρίῳ. Σ. ἐνώπιον (κυρίου). Θ. ἐναντίον (κυρίου).¹⁴
- כִּי יִרְאֶה. *Quanto magis.* Ο'. πῶς οὐχὶ καὶ Πάντες ὁμοίως.¹⁵
12. לֵץ. *Irrisor.* Ο'. ἀπαίδευτος. Σ. λοιμός.¹⁶
13. רוּחַ נִכְאָה. *Spiritus est afflictus.* Ο'. ✕ πνεῦμα ✕ σκυθρωπάζει.¹⁷
14. יִרְעָה אֲוִלַת. *Delectatur stultitia.* Ο'. γνώσεται κακά. Σ. ποιμαίνει ἀνομίαν.¹⁸
15. כָּל-יְמֵי עֵינֵי רָעִים וְטוֹב-לֵב מִשְׂתָּה תָמִיד. *Omnes dies miseri sunt mali; sed bonus (hilaris) corde est convivium perpetuum.* Ο'. πάντα τὸν χρόνον οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν κακῶν προσδέχονται κακά· οἱ δὲ ἀγαθοὶ ἠσυχάζουσι διαπαντός. Σ. πᾶσαι αἱ ἡμέραι τοῦ πτωχοῦ πονηραί· ὁ δὲ εὐθυμῶν ὡς ἐν πότῳ διαπαντός.¹⁹
16. בְּיִרְאַת. *Cum timore.* Ο'. μετὰ φόβου. Πάντες· ἐν φόβῳ.²⁰
- מְאוֹצֵר רַב וּמְהוּמָה בּוֹ. *Quam thesaurus magnus et perturbatio in eo.* Ο'. ἡ θησαυροὶ μεγάλοι μετὰ ἀφοβίας (alia exempl. ἀσεβείας²¹). Θ. ὑπὲρ θησαυρὸν μέγαν καὶ ἀχορτασίαν (s. ἀπληστίαν).²²
17. אֲרִיחַת יֶרֶק. *Portio oleris.* Ο'. ξεινισμὸς μετὰ λαχάνων. Alia exempl. ξεινισμὸς λαχάνων.²³ Ε'. ὁμοίως τοῖς Ο'.²⁴

CAP. XV. ¹ Nobil. Pro ὑποπίπτουσα Syrus interpretatus est **حَصَلًا**, *mitis, lenis*, notans: Πάντες ὁμοίως.
² Nobil. ³ Idem. Syro-hex. affert: **حَصَلًا**. Cf. ad v. 28. ⁴ Nobil. ⁵ Schol. apud Nobil., et Cod. 161 in marg. Est Aquilae, ut videtur, coll. Hex. ad Psal. ix. 24. evi. 11. Prov. i. 30. Jesai. lii. 5. ⁶ Nobil. Syro-hex. in textu habet **لَعْلَعُوس** (**لَعْلَعُوس**), notans: Πάντες ὁμοίως. ⁷ Schol. apud Nobil., et Cod. 23 in textu. Vet. Lat. apud Parsons.: *Cogitationes impiorum eradicabuntur.* Syro-hex. in textu: — ἐν πλ. δικαιούση ἰσχύς πολλή· λογισμοὶ δὲ ἀσεβῶν ἐκρίζωθήσονται⁴. Idem in marg. habet: οἱ δὲ ἀσεβεῖς — ἀπολοῦνται. ⁸ Nobil. ⁹ Schol. apud Nobil., et Cod. 161 in marg. ¹⁰ Nobil., qui **عُثْوَان** scribit. ¹¹ Schol. apud Nobil., et Cod. 161

in marg. ¹² Schol. apud Nobil. ¹³ Syro-hex. ¹⁴ Nobil. ¹⁵ Syro-hex. ¹⁶ Nobil. ¹⁷ Sic Syro-hex., Cod. 23, et sine aster. Codd. 103, 252, 253. ¹⁸ Nobil. (Ad *αἰσθησιν* Syro-hex. in marg. affert, ἀγαθὰ (**حَدَلًا**); et ad *γνώσεται, ζητήσει* (**حَدَلًا**). Lectio *ζητεί* est in Cod. 23, aliis.) ¹⁹ Nobil. ²⁰ Syro-hex. ²¹ Sic Codd. 23, 252, et Syro-hex. ²² Syro-hex. **حَصَلًا** **لَعْلَعُوس**. (Pro Hebr. **מְהוּמָה** Amos iii. 9 Symmacho vindicat Syrus noster **حَدَلًا**, h. e. φαγεθείνας, s. ἀχορτασίας, iudice Middel. Illud Aquilae est Deut. xxviii. 10. Ezech. vii. 7; hoc Symmachi Deut. xxviii. 10. Syr. **لَعْلَعُوس** usitatus sonat *πλεονξία*, sed hoc cum **עֲצָב**, non cum **מְהוּמָה** commutari solet.) ²³ Nobil. Est lectio Cod. Alex., aliorum. ²⁴ Syro-hex.

17. וְאַהֲבָה־שָׁם. *Et amor ibi.* Ο'. πρὸς φιλίαν καὶ χάριν. Οἱ λοιποὶ (καὶ) ἀγάπη (ἐκεῖ).²⁵
 מְשֹׁר אָבוֹס. *Quam bos saginatus.* Ο'. ἡ παράθεσις μύσχων. *Alia exempl. ἡ μύσχος ἀπὸ φάτινης.*²⁶ 'Α. Θ. ὑπὲρ βοὸν σιτευτόν. *Ε'*. ἡ βοῦς σιτευτός.²⁷
18. וְנָתַת. *Concitat.* Ο'. παρασκευάζει. 'Α. ἐρεθίζει. Σ. ἀγγρίζει.²⁸
19. דֶּהָ דָּהָ עַיִל נְמִשְׁנַת חֶזֶק. *Via pigri est instar serpis spinæ.* Ο'. ὁδοὶ ἀεργῶν ('Α. Θ. ὀκνηρῶν²⁹) ἐστρωμένοι ἀκάνθαις. Σ. ὁδοὶ ὀκνηροῦ ὤσπερ φραγμὸς ἐξ ἀκάνθης.³⁰
 וְיִשְׂרִים. *Rectorum.* Ο'. ἀνδρείων. 'Α. Σ. Θ. εὐθέων.³¹
20. בֹּזוּחַ. *Despicit.* Ο'. μυκτηρίζει. Σ. ἐκφασίζει.³²
21. אֲוִלָּת לְחֶסֶד לֵב. *Stultitia est voluptas carenti corde.* Ο'. ἀνοήτου τριβίβο ἐνδεεῖς φρενῶν. Σ. ἀφροσύνη χαρὰ τῷ ἐνδεεῖ καρδίας.³³
22. הַפֵּר מִחֻשְׁבוֹת בְּאֵין סוֹד. *Irrita sunt consilia sine deliberatione.* Ο'. ὑπερτίθεται λογισμοὺς οἱ μὴ τιμῶντες συνέδρια. Θ. διασκεδάζονται λογισμοὶ μὴ ὄντος συμβουλίου.³⁴
 וְיִרְבֵּב יוֹעֲצִים תְּקוּם. *Sed in multitudine consiliariorum persistit.* Ο'. ἐν δὲ καρδίαις βουλευομένων μένει βουλή. 'Α. Σ. Θ. καὶ ἐν πλήθει συμβουλευόντων στήσεται.³⁵
26. מְדוּרִים. *Munda.* Ο'. ἀγνῶν. Σ. ἀγνά. Θ. καθαρά.³⁶
27. עֵצֶר בֵּיתוֹ. *Conturbat domum suam.* Ο'. ἐξόλυσιν ἐάντον. 'Αλλος' ταραάσει οἶκον αὐτοῦ.³⁷
 בּוֹיַעַצ בְּצַע. *Qui sectatur lucrum iniquum.* Ο'. ὁ δορολήπτης. Σ. ὁ πλεονεκτῶν πλεονεξίαν.³⁸
 וְיִחְיֶה. *Vivet.* Ο'. σώζεται. *Alia exempl. ζήσεται.*³⁹ 'Α. Θ. *Ε'*. ὁμοίως (ζήσεται).⁴⁰
28. יִבְרִיעַ. *Ebullit.* Ο'. ἀποκρίνεται. 'Α. Σ. Θ. ἀναβλύζει.⁴¹
29. וְיִשְׁמַע. *Audit.* Ο'. ἐπακούει. ✕ κρείσσων ὀλίγη λήψις — τὰ διαβήματα αὐτοῦ.⁴²
30. מְאֹרֵי עֵינַיִם. *Lumen oculorum.* Ο'. θεωρῶν ὀφθαλμὸς — καλά. 'Α. φωστὴρ ὀφθαλμῶν. Σ. φωτισμὸς (ὀφθαλμῶν).⁴³ 'Ὡς ὁ 'Εβραῖος καὶ οἱ λοιποί.⁴⁴
 תִּתְּשֵׁן. *Pinguet facit.* Ο'. παίνει. 'Αλλος' λιπαίνει.⁴⁵
31. אֵזֶן שְׁמִיעַת תּוֹכַחַת חַיִּים בְּקֶרֶב חֲכָמִים תִּלְוִן. *Auris audiens correptionem vitæ in medio sapientum commorabitur.* Ο'. Vacat. ✕ οὐς ἀκοῦον ἐλέγχους ζωῆς, ἐν μέσῳ σοφῶν αὐλισθήσεται.⁴⁶ 'Α. Σ. Θ. *Ε'*. ὁμοίως.⁴⁷
32. לֵב קוֹנֶה. *Acquirat cor (intellectum).* Ο'. ἀγαπᾷ ψυχὴν αὐτοῦ. 'Αλλος' κτᾶται φρόνησιν.⁴⁸ Πάντες' καρδιαν.⁴⁹
33. וְלִפְנֵי כְבוֹד עֲרֹחַ. *Et ante honorem est modestia.* Ο'. ✕ καὶ ἀρχὴ δόξης ἀποκριθήσεται αὐτῇ.⁵⁰ Σ. Θ. καὶ ἔμπροσθεν δόξης πραύτης.⁵¹ 'Αλλος' προπορεύεται δὲ ταπεινοῖς δόξα.⁵²

²⁵ Reg. unus. ²⁶ Sic Codd. 23 (ubi ἡ μύσχος), 252, 295. Syro-hex. *וְיִשְׂרִים מְדוּרִים*. ²⁷ Syro-hex. *וְיִשְׂרִים מְדוּרִים*. Nobil. affert: Θ. ὑπὲρ βοὸν σιτευτόν. ²⁸ Nobil., qui ἀγγρίζει scribit. ²⁹ Idem. ³⁰ Idem. ³¹ Idem. ³² Idem. ³³ Cod. 248. Pro καρδίας legebatur φρενῶν, auctore Nobilio. ³⁴ Nobil. ³⁵ Idem. ³⁶ Idem. ³⁷ Schol. apud Nobil. Videtur esse Symmachi, coll. Hex. ad Cap. xi. 17. ³⁸ Nobil. ³⁹ Sic Syro-hex., Cod. 23, alii. ⁴⁰ Syro-hex. ⁴¹ Idem: *וְיִבְרִיעַ*. Cf. ad v. 2. ⁴² Idem, qui ad κρείσσων in marg. notat: 'Ὡς ὁ 'Εβραῖος καὶ οἱ λοιποί. ⁴³ Nobil. ⁴⁴ Syro-hex., qui in textu καλὰ obelo jugulat. ⁴⁵ Schol. apud Nobil., et Cod. 161 in marg. Cod. 23 in textu: *λεπτεν* (sic). Ambigue Syro-

hex. *فحس*. ⁴⁶ Nobil. e nonnullis libris [et Ald.] affert: ὁ εἰσακούων κ.τ.ε., quem secure imitatus est Montef. Pro ὁ εἰσακούων Cod. 253 recte habet οὐς ἀκοῦον (Syro-hex. *וְיִשְׂרִים מְדוּרִים*); mendose autem Cod. 23, 103 οὐς ἀκοῦον. Asteriscum e Syro-hex. assumimus. ⁴⁷ Syro-hex. ⁴⁸ Syro-hex. in textu: *וְיִשְׂרִים מְדוּרִים*. Cod. 297 ante ἀγαπᾷ infert κτᾶται φρόνησιν; ejus loco Cod. 161 in marg. male scribit *καταφρονησιν*. ⁴⁹ Syro-hex. ⁵⁰ Sic Syro-hex. sub asterisco, ejus vis usque ad finem Cap. xvi. i extenditur. Pro αὐτῇ, ut in Ed. Rom. legitur, αὐτῷ est in Syro-hex., Cod. Alex., aliis. ⁵¹ Nobil. Syro-hex. *וְיִשְׂרִים מְדוּרִים* (καὶ προάγει δόξαν) *וְיִשְׂרִים מְדוּרִים*. ⁵² Sic in textu post αὐτῇ (s. αὐτῷ) Cod. Alex., alii, et sub aster. Codd. 161, 248.

Cap. XV. 1. — ὄργη — φρονίμους 4. 18. — μακρόθυμος ἀνὴρ — μάλλον 4. 27. σώζεται. — ἐλεημοσύνη (sic) — ἀπὸ κακοῦ 4. 28. κακά. — δεκταί — γίνονται 4.⁵³

CAP. XVI.

- 1. לְאָדָם מֵעַרְבֵי-לֵב וּמִיְהוּדָה מֵעֵנָה לְשׁוֹן. *Homini sunt dispositiones cordis; sed a Jova responsio linguae.* O'. Vacat. ✕ τῷ ἀνθρώπῳ πρόθεσις καρδίας, καὶ παρὰ κυρίου ἀποκρίσις γλώσσης 4.¹ ὅσῳ μέγας εἶ, ταπεινοῦ σεαυτὸν, καὶ ἔναντι κυρίου εὐρήσεις χάριν 4.²
- 2. כָּל-דְּרָכַי אִישׁ וְיָהּ בְּעֵינָיו. *Omnes viae viri purae sunt in oculis suis.* O'. πάντα τὰ ἔργα τοῦ ταπεινοῦ φανερὰ παρὰ τῷ θεῷ. Ἄλλος· πᾶσαι ὁδοὶ ἀνδρός...³ Ἄ... διανεγείς ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ.⁴
- 3. גַּל אֶל-יְהוָה מַעֲשֶׂיךָ וְיִכְנֹוּ מִדְּחִשְׁבֹתֶיךָ. *Devolve in Jovam opera tua, et consistent consilia tua.* O'. Vacat. ✕ Θ. κύλισον ἐπὶ κύριον τὰ ἔργα σου, καὶ ἔδρασθήσονται λογισμοί σου.⁶
- 4. כֹּל פָּעַל יְהוָה לְמַעֲנָהוּ וְגַם-רָשָׁע לְיוֹם רָעָה. *Omnia fecit Jova in finem suum, et etiam improbum ad diem mali.* O'. — παντὰ τὰ ἔργα τοῦ κυρίου μετὰ δικαιοσύνης, φυλάσσεται δὲ ὁ

- ἀσεβῆς εἰς ἡμέραν κακὴν 4. ✕ Θ. πάντα ἐργάσατο ὁ κύριος δι' ἑαυτὸν 4, οἱ δὲ ἀσεβεῖς ἐν ἡμέρᾳ κακῇ ὀλοῦνται.⁷
- 8. אֲשֶׁר מְלֵא בָּ. *Abaque jure.* O'. μετὰ ἀδικίας. Σ. (μετὰ) ἀσεβείας.⁹
- 10. אֲרָקָה. *Oraculum.* O'. μαντεῖον. Ὡς ὁ Ἑβραῖος καὶ οἱ λοιποί.⁹
- עַל-רֵפְשָׁי. *Super labiis.* O'. ἐπὶ χειλεσι. [Ἄ. ἐν χειρὶ].¹⁰
- לֹא יִמְעַל. *Non praevaricabitur.* O'. οὐ μὴ πλανηθῆ. Ἄ. Θ. (οὐ) παραβήσεται. Σ. οὐκ ἀδικήσει.¹¹
- 11. פְּלֶס וּמֵאוֹזֵי מִשְׁפָּט. *Libra et balances juris.* O'. ῥοπή ζυγοῦ δικαιοσύνης. Ἄ. Σταθμὸς καὶ ζύγια δίκαια.¹²
- כָּל-אֲבָנֵי-סֵים. *Omnes lapides (pondera) cruminae.* O'. στάθμια δίκαια. Θ. πάντα στάθμια μαρσίππου.¹³
- 12. תֹּעֲבַת מְלָכִים. *Abominatio regum.* O'. βδέλυγμα βασιλεῖ (alia exempl. βασιλευσιν¹⁴). Ἄ. Θ. . βασιλέων. Σ. Ε'. . βασιλέως.¹⁵
- כִּי בַיְדָקָה יִכּוֹן. *Quia per justitiam consistit.* O'. μετὰ γὰρ δικαιοσύνης ἐτοιμάζεται (Σ. Θ. ἐδρασθήσεται¹⁶). Σ. ἐν γὰρ δικαιοσύνῃ ἐδρασθήσεται.¹⁷
- 13. רִצּוֹן מְלָכִים. *Deliciae regum.* O'. δεκτὰ βασιλεῖ. Ἄ. Θ. εὐδοκία (βασιλέων). Σ. θέλημα (βασιλέων).¹⁸

⁵³ Syro-hex.
 CAP. XVI. ¹ Sic Syro-hex. et codd., quorum pars παρὰ κυρίῳ habent. Cod. 23 προσθέσεις (sic) et ἀποκρίσεις dat. Hexapla prorsus silent. ² Syro-hex. et codd., qui omnes praeter Syrum et Cod. 23 τοσοῦτῳ, s. τοσοῦτον, post εἶ habent. Pro κυρίου Syrus solus habet θεοῖ; ceteri inter κυρίον et κυρίον τοῦ θεοῦ dividuntur. Cf. Sirac. iii. 18: ὅσῳ μέγας εἶ, τοσοῦτῳ ταπεινοῦ σεαυτὸν, καὶ ἔναντι κυρίου εὐρήσεις χάριν. ³ Schol. apud Nobil. Fortasse est versionis Aquilae pars prior. ⁴ Nobil. ⁵ Sic sine titulo Cod. 23, alii. Syro-hex. + סוּא סוּא סוּא סוּא סוּא סוּא סוּא סוּא. ⁶ Sic Syro-hex., et sine titulo Cod. 23, alii. Pro ἐπὶ κύριον Syrus סוּא סוּא habet. ⁷ Syro-hex., et sine aster.

codd. Tandem ad LXX pertinet versiculus, οἱ δὲ ἀσεβεῖς — ὀλοῦνται, qui quasi posterior pars v. 2 vulgo legitur. ⁸ Nobil. Montef. hanc lectionem ad Cap. xv. 29, מְרִיבָה, O'. ἀπὸ ἀσεβῶν, perperam refert. ⁹ Syro-hex., de traiectione versuum in LXX monens. (Siglum (u) v. 10 praepositum, quod Middeldorpium tantopere exercuit, est merus index. Cf. ad Cap. ix. 12.) Ad μαντεῖον Cod. 252 affert: Σ. πάντες. "Forsan μάντες."—Parsons. ¹⁰ Codd. 161, 248. Lectio falsa, nisi forte ad מְרִיבָה (v. 5) pertineat. ¹¹ Nobil. ¹² Idem. ¹³ Idem. ¹⁴ Sic Syro-hex., Codd. 23, 149, 260. ¹⁵ Syro-hex. ¹⁶ Idem: אֲשֶׁר. ¹⁷ Nobil. ¹⁸ Idem.

15. בְּאוֹר־פְּנֵי־מַלְךָ חַיִּים. *In luce (serenitate) vultus regis est vita.* Ο. ἐν φωτὶ ζωῆς υἱὸς βασιλέως. 'Α. Σ. Θ. Ε'. ἐν φωτὶ προσώπου βασιλέως ζωή.¹⁹ "Αλλος υἱὸς βασιλέως ζωή.²⁰
- וְרַצוֹנָה. *Et gratia ejus.* Ο. οἱ δὲ προσδεκτοὶ αὐτῷ. 'Α. καὶ ἡ εὐδοκία αὐτοῦ. Σ. καὶ ἡ εὐμένεια αὐτοῦ.²¹
17. שׁוֹמֵר נֶפֶשׁוֹ יָצַר דַּרְכוֹ. *Custodit animam suam qui diligenter observat viam suam.* Ο. ὃς φυλάσσει τὰς ἑαυτοῦ ὁδοὺς, τηρεῖ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν. Θ. τηρεῖ ψυχὴν αὐτοῦ φυλάσσων ὁδοὺς αὐτοῦ.²²
18. לְפָנֶי־שֹׁפָר גָּאוֹן. *Ante ruinam est superbia.* Ο. πρὸ συντριβῆς ἡγεῖται ὕβρις. 'Α. εἰς πρόσωπον συντριβῆς ὑπερφέρεια.²³ 'Α. Σ. Θ. elatio.²⁴
19. אַתְּ-גָּאִים. *Cum superbis.* Ο. μετὰ ὑβριστῶν. "Αλλος μετὰ ὑπερηφάνων.²⁵
21. יִקְרָא לֵב יִחְכַּם לֵב יִקְרָא נְבוֹן. *Sapiens corde appellatur intelligens.* Ο. — τοὺς σοφοὺς καὶ συνετοὺς (alia exempl. φρονίμους²⁶) φαύλους καλοῦσιν. 'Α. Θ. Ε'. τῷ σοφῷ τῇ καρδίᾳ κληθήσεται συνετός.²⁷
- וְיִמְתֵּן שִׁפְתָיו יִסְוֶה לְחֵן. *Et suavitas labiorum auget doctrinam.* Ο. οἱ δὲ γλυκεῖς ἐν λόγῳ πλείονα ἀκούσονται. 'Α. Θ. καὶ γλυκαίνων χειλεῖν αὐτὸ προσθήσει λήψιν.²⁸
22. שִׁבְלֵי. *Intellectus.* Ο. ἔννοια. 'Α. ἐπιστήμη. Σ. φρόνησις.²⁹

22. מוֹסֵר. *Institutio.* Ο. παιδεία. Σ. ἔννοια.³⁰
23. לֵב חָכָם. *Cor sapiens.* Ο. καρδία σοφοῦ. Οἱ λοιποὶ σοφοῦ.³¹
- לְחֵן. *Doctrinam.* Ο. ἐπιγνωμοσύνην. 'Α. λήψιν. Σ. Θ. ἐπιδοχήν.³²
24. מְרוֹת לִנְפֶשׁ וְיִמְרֵא לְעַצֵּם. *Dulcis animae et recreatio ossi.* Ο. γλύκασμα δὲ αὐτοῦ ἴσις ψυχῆς. Σ. Θ. γλυκύτης ψυχῆς καὶ ἴαμα ὀστέων.³³
26. נֶפֶשׁ עֹמֶלֶת לֹא. *Anima laborantis laborat sibi.* Ο. ἀνὴρ ἐν πόνοις πονεῖ ἑαυτῷ. 'Α. ψυχὴ πονοῦντος ἐπόνεσεν ἑαυτῷ. Σ. ψυχὴ κοπιάσαντος ἐκοπίασεν ἑαυτῷ. Θ. ὃ ἐν πόνοις πονῶν ἀμέτρως ἐπισπάται θάνατον.³⁴
27. אִישׁ בְּלִבָּעַל. *Vir nequam.* Ο. ἀνὴρ ἄφρων. 'Εβρ. βελίαλ. 'Α. (ἀνὴρ) ἀποστασίας. Σ. (ἀνὴρ) ἀνυπόστατος.³⁵
- כְּאֵשׁ יִצְרָתָהּ. *Velut ignis urens.* Ο. θησαυρίζει πῦρ. Θ. ὡς πῦρ καίων.³⁶
28. יִשְׁלַח בְּדוֹן. *Excitat contentionem.* Ο. διαπέμπεται κακά. Σ. . . μάχας.³⁷ "Αλλος ἀποστέλλει ἀντιδικίαν.³⁸
- וְנִרְגָּן מִפְּרִיד אֵלֶיהָ. *Et susurro separat amicam.* Ο. καὶ λαμπτήρα δόλου πυρσεύσει κακοῖς, καὶ διαχωρίζει φίλους. 'Α. (καὶ) τονθρυστής. . . Σ. ὃ δὲ ὑποκρινόμενος διαστέλλει ἡγούμενον. Θ. (καὶ) γόγγυσος. . .³⁹

¹⁹ Nobil. affert: 'Α. Σ. Θ. προσώπου βασ. ζωή. Syro-hex. ❖ **ⲉⲩⲧⲉⲗⲁ ⲉⲩⲧⲉⲗⲁ ⲉⲩⲧⲉⲗⲁ** Schol. apud Nobil. Sic Cod. 23, et Cod. 161 in marg., eujus scriba totum v. 15 sic παραφράζει: 'Ἐπὶ προσώπου υἱὸς βασιλέως εὐχερῆς ἢ ζωή' οἱ δὲ τιμώμενοι ὑπ' αὐτοῦ πᾶσιν ἐπίραστοι καὶ ἀξιάγαστοι. ²¹ Nobil. Syro-hex. **ⲉⲩⲧⲉⲗⲁ ⲉⲩⲧⲉⲗⲁ** . . . ❖ **ⲉⲩⲧⲉⲗⲁ ⲉⲩⲧⲉⲗⲁ** . . . ❖ **ⲉⲩⲧⲉⲗⲁ ⲉⲩⲧⲉⲗⲁ** Symmachi lectionem non edidit Middeld. ²² Nobil. ²³ Idem. ²⁴ Syro-hex. ❖ **ⲉⲩⲧⲉⲗⲁ** . . . ❖ **ⲉⲩⲧⲉⲗⲁ** Aquila proculdubio ὑπερφέρεια, vocabulum ei proprium, posuit; Symmachum autem et Theod. ὑπερηφάνια vel ἔπαρμα praetulisse credibile est. ²⁶ Schol. apud Nobil., et Cod. 161 in marg. ²⁸ Sic Syro-hex. in textu, Schol. apud Nobil., et Cod. 161 in marg. ²⁷ Syro-hex. ❖ **ⲉⲩⲧⲉⲗⲁ ⲉⲩⲧⲉⲗⲁ ⲉⲩⲧⲉⲗⲁ** Schol. ²⁸ Idem: ❖ **ⲉⲩⲧⲉⲗⲁ ⲉⲩⲧⲉⲗⲁ ⲉⲩⲧⲉⲗⲁ**

²⁹ Nobil. ³⁰ Idem. ³¹ Syro-hex. ³² Nobil. Cf. Hex. nostra ad Jesai. xxix. 24. ³³ Nobil. ³⁴ Idem. Theodotionis versionem, omissionem ἐν πόνοις, Symmacho potius vindicandam esse judicavit Kreyssigius apud Schleusner. in *Opusc. Crit.* p. 314; Theodotionis autem, quae hic Symmacho tribuitur. Nobis quidem lectio, ὃ ἐν πόνοις πονῶν κ.τ.έ. scholiastae potius quam interpretis esse videtur. ³⁵ Nobil. Parsons. ex Cod. 248 affert: 'Α. ἀποστασίας. Σ. ἀνυπόστατος; quae tamen ad ἀνὴρ παράνομος (v. 29) perperam refert. Pro ἀνυπόστατος Bielius tentat ἀνυπόστατος, provocans ad Hex. ad 1 Reg. ii. 12. ³⁶ Nobil. ³⁷ Idem. ³⁸ Schol. apud Nobil. et Cod. 248 (ubi ἀδικίαν male scriptum). " Videtur omnino Aquilae esse. Cf. Hex. ad Prov. xix. 13 [xxviii. 25].—Montef. ³⁹ Nobil., qui Symmacho tribuit διαγγέλλει ἡγούμενον. Drusius διαχωρίζει

29. יִפְתָּהּ רַעְוָה. *Pellicit amicum suum.* Ο' ἀποπειράται φίλων. 'Α. Σ. ἀπατήσῃ ἐταῖρον ἑαυτοῦ.⁴⁰
30. עֵצָה. *Qui claudit.* Ο' στηρίζων δέ. 'Α. Θ. στερεῶν.⁴¹
- לְחַשְׁבֹּת. *Ad excogitandum.* Ο' διαλογίζεται. Ε'. ὁμοίως.⁴²
- תְּהַפְּכוֹת. *Perversitates.* Ο' διεστραμμένα. "Αλλος" κακά.⁴³
- קָרַן שִׁפְתָיו כְּלֶה רַעָה. *Mordens labia sua molitur malum.* Ο' ὀρίζει ('Α. Σ. Θ. κνίζων⁴⁴) δὲ τοῖς χεῖλεσιν αὐτοῦ πάντα τὰ κακά. *Alia exempl. ἐπιδάκνων δὲ τοῖς χεῖλεσιν αὐτοῦ ὀρίζει ἐπάντα τὰ κακά.⁴⁵*
33. כָּל-מִשְׁפָּטָיו. *Omne judicium ejus.* Ο' πάντα (alia exempl. πᾶσιν⁴⁶) τὰ δίκαια. Οἱ λοιποὶ πᾶσα ἡ κρίσις αὐτοῦ.⁴⁷

Cap. XVI. 5. *οἱ δὲ ὀρθῶς.* 12. *ἀρχῆς.* 17. *ὁ δὲ δεχόμενος — σοφισθῆσεται.* *ὁ δὲ ἀγαπῶν ζωὴν φείσεται στόματος αὐτοῦ.* 26. *καὶ — ἑαυτοῦ.* 30. *οὗτος — κακίας.* 32. *πόλιν οὐ χυράν (سحران).* 33. *παρὰ — δίκαια.*⁴⁸

CAP. XVII.

1. טוֹב. *Bonum.* Ο' κρείσσων. Θ. ἀγαθός.¹
- הַרְבָּה. (*Frustum panis siccum.* Ο' μεθ' ἡδονῆς. 'Α. ἀνεξηραμμένος. Θ. καθ' ἑαυτὸν.²
2. בֶּן-מַיְבִישׁ. *Filio turpiter agenti.* Ο' δεσποτῶν ἀφρόνων. Σ. Θ. υἱοῦ καταισχύνοντος.³

2. יִחַלַק בְּחֵלֶה. *Partietur hereditatem.* Ο' διελίται μέρη. 'Α. Σ. Θ. μεριεῖται κληρονομίαν.⁴
3. וּבָחַן לְבוֹת יְהוָה. *Ita probat corda Jova.* Ο' οὕτως ἐλέκται καρδίαι παρὰ κυρίῳ. *Alia exempl. οὕτως ἐκλέγεται καρδίας ὁ κύριος.*⁵ 'Α. Σ. Θ. καὶ δοκιμάζων καρδίας κύριος.⁶
4. שָׁקַר מִזִּין עַל-לִשׁוֹן הָיוֹת. *Mendax aurem advertit lingue scelus.* Ο' δίκαιος δὲ οὐ προσέχει χεῖλεσι ψευδέσιν. "Αλλος" ἀδίκος δὲ προσέχει χεῖλεσι ψευδέσιν.⁷
5. חָרַף. *Probros afficit.* Ο' παροξύνει. 'Α. Σ. Θ. ὠνείδισεν.⁸
6. וְהִפְּאָרְתָּ בְּנִים. *Et decus filiorum.* Ο' καύχημα δὲ τέκνων. Σ. καὶ δόξα υἱῶν.⁹
7. לֹא-נִאְוָה. *Non convenit.* Ο' οὐχ ἀρμόσει. Σ. οὐ πρέπει.¹⁰
- לְנָדִיב. *Nobili.* Ο' δικάῳ. Θ. ἡγουμένῳ.¹¹
- שֵׁפֶת. *Labium.* Ο' χεῖλη. 'Α. χείλος.¹²
8. אֶבֶן-חַיִּים. *Lapis gratiae (pretiosus).* Ο' μισθὸς χαρίτων. Σ. στάθμιον. Θ. λίθος.¹³
9. וְשָׁנָה בְּדַבָּר מִפְּרִיד אֶלֶף. *Qui autem repetit in re separat amicum.* Ο' ὃς δὲ μισεῖ κρούπτειν, διῶττησι φίλους καὶ οἰκείους. Σ. ὁ δὲ δευτερῶν λόγον διαχωρίζει συνήθειαν. Θ. καὶ δευτερῶν ἐν λόγῳ διορίζει ἡγουόμενον.¹⁴
10. תַּחַת גְּעֵרָה בְּמִבְּיֹן מִחֻכּוֹת כְּסִיל מֵאָה. *Descendit increpatio in (animum) intelligentis plus quam percutere stultum centies.* Ο' συντρίβει ἀπειλή καρδίαν φρονίμου, ἀφρων δὲ μαστιγωθείς οὐκ αἰσθάνεται. 'Α. πληξίς ἐπιτιμήσεως

desiderat; sed longe facilius est Montefalconii conjectura, διαστῆλαι. Cf. ad Cap. xviii. 18. ⁴⁰ Sic Cod. 252. Nobil. vero, et Cod. 248 afferunt: 'Α. Θ. ἀπατήσῃ φίλων ⁴¹ Nobil. ⁴² Syro-hex. ⁴³ Schol. apud Nobil. ⁴⁴ Nobil. ⁴⁵ Sic in quibusdam libris [Ald., Codd. 23, 106, aliis] est.—Nobil. Syro-hex. in textu habet: *مفلسه من كنهه؟ (κνίζει?) مفلسه*; in marg. autem: *ἐπιδάκνων δὲ κ.τ.έ. (سحران) مفلسه من كنهه؟* ⁴⁶ Sic Syro-hex., Cod. 23, alii. ⁴⁷ Syro-hex. Cf. ad Cap. viii. 20.

⁴⁸ Syro-hex. CAP. XVII. ¹ Syro-hex. *♦ ♦ ♦* ² Nobil. Theodotionis καθ' ἑαυτὸν, *per se solum, sine condimento*, ad seqq. *בְּהַשְׁלָה* pertinere sine causa suspicatur Montef. ³ Nobil. ⁴ Idem. ⁵ Sic Syro-hex., Cod. 23, alii. Schol. apud Nobil.: *ἐκλέγεται καρδίας κύριος.* ⁶ Nobil. ⁷ Sic Syro-hex. in textu; in marg. autem: *δίκαιος δὲ οὐ προσέχει χ. ψ.* ⁸ Nobil. Cf. ad Cap. xiv. 31. ⁹ Nobil. ¹⁰ Idem. ¹¹ Idem. ¹² Idem. ¹³ Idem. ¹⁴ Idem.

ἐπὶ συνιόντι . . . Θ. ἤξει ἐπιτίμησις εἰς τὸν
συνετὸν ὑπὲρ τὸ πληξταί ἀφρονα . . .¹⁵

11. כְּרִי. *Contumax.* Ο'. ἀντιλογίας. Σ. ἐρέ-
θισμούς. Θ. παραπικρασμόν.¹⁶
- אֲכֹרִי. *Dirus.* Ο'. ἀνελεήμονα. Σ. ἀσπλαγ-
χρον.¹⁷ *Ἄλλος ὄμων.¹⁸
12. פְּגוּשׁ דָּב שְׂכוּל בְּאִישׁ וְאֵל-כֶּסֶל בְּאִנְלֵתוֹ. *Occurrat ursa orbatia (catulis) viro, potius quam
stultus in stultitia sua.* Ο'. ἐμπεσεῖται μέριμνα
ἀνδρὶ νοήμονι, οἱ δὲ ἀφρονες διαλογοῦνται
κακά. Θ. συναντήσαι ἀρκτῶ ἤτεκνωμένη ἄν-
δρα, καὶ μὴ ἀσυνέτῳ ἐν ἀφροσύνῃ αὐτοῦ.¹⁹
13. רָעָה (in priore loco). *Malum.* Ο'. κακά. Ε'.
ὁμοίως.²⁰
14. פּוֹטֵר מַיִם רֵאשִׁית מְדוֹן. *Ac si quis dimittat
aquam est initium contentionis.* Ο'. ἐξουσίαν
δίδωσι λόγοις ἀρχὴ δικαιοσύνης. Θ. ἀπολύων
ὑδωρ ἀρχὴ μάχης.²¹
15. תּוֹעֵבַת יְהוָה גַּם-שִׁינְיָהּ. *Abominatio Jonae
est uterque eorum.* Ο'. ἀκάθαρτος καὶ βδε-
λυκτὸς παρὰ θεῷ. Alia exempl. βδελυκτοὶ
παρὰ κυρίῳ καὶ ἀμφότεροι.²²
16. לָמָּה זֶה מְחִיר בְּיַד-כֶּסֶל. *Cur tandem est
pretium in manu stulti?* Ο'. ἵνατί ὑπήρξε
χρήματα ἀφρονι; 'Α. Σ. ἵνατί τοῦτο ἀντάλ-
λαγμα ἐν χειρὶ ἀνοήτου;²³
Ο'. ἐμπεσεῖται. *Ἄλλος ἐμπηθήσεται.²⁴
17. בְּכָל-עֵת. *Omnī tempore.* Ο'. εἰς πάντα και-
ρόν. *Ἄλλος χρόνον.²⁵
18. תִּקְעַע כַּף. *Complodit manum (suam).* Ο'. ἐπι-

κροτεῖ καὶ ἐπιχαίρει ἑαυτῷ. Θ. ἐπικροτήσει
χείρα.²⁶

19. מְגִבִּיהַ פְּתָחוֹ מִבְּקַשׁ-שֹׁבֵר. *Qui altio rem facit
portam suam, quaerit ruinam.* Ο'. Vacat.
✕ Σ. Θ. ὑψὼν θύραν αὐτοῦ ζητεῖ συντριβήν.²⁷
20. עֵקֶשׁ-לֵב. *Perversus corde.* Ο'. ὁ δὲ σκληρο-
κάριος. Σ. Θ. στρεβλοκάριος.²⁸
- מְהֵרָה. *Versutus.* Ο'. ἀνὴρ εὐμετάβολος. 'Α.
Σ. Θ. στρεφόμενος.²⁹
21. נָבֵל. *Stulli.* Ο'. ἐφ' υἰῷ ἀπαιδέυτῳ. 'Α.
ἀπορρέοντι. Σ. μωρῷ. Θ. ἀναισθητῷ.³⁰
22. יִיטֵב גֵּיהָ. *Felicem dat sanationem.* Ο'. εὐ-
εκτεῖν ποιεῖ. Σ. ἀγαθύνει ἡλικίαν.³¹
- וְרוּחַ נִכְאָה. *Sed spiritus afflictus.* Ο'. ἀνδρὸς
δὲ λυπηροῦ. 'Α. καὶ πνεῦμα πεπληγμένον.
Σ. . . τεταπεινωμένον. Θ. . . κατανευγμένον.³²
- גִּרָם. *Os.* Ο'. τὰ ὀστᾶ. Οἱ λοιποὶ τὸ ὀστοῦν.³³
23. שִׁחַר מִיַּחַק רֶשַׁע יִקַּח לְהַטּוֹת אַרְחוֹת מִשְׁפָּט. *Munus e sinu (alterius) impius accipit, ad
flectendum vias iudicii.* Ο'. λαμβάνοντος δῶρα
ἀδίκως ἐν κόλποις οὐ κατενοδοῦνται ὁδοὶ, ἀσε-
βῆς δὲ ἐκκλίνει ὁδοὺς δικαιοσύνης. Σ. δῶρον
ἐν κόλπῳ ἀσεβῆς λαμβάνει, ὥστε ἐκκλίνει ὁδοὺς κρίσεως.³⁴
24. אֶת-פְּנֵי מִבֵּן הַכְּמָה. *In conspectu intelligentis
est sapientia.* Ο'. πρόσωπον συνετὸν ἀνδρὸς
σοφοῦ. Σ. κατὰ πρόσωπον συνετοῦ σοφία.³⁵
25. וּמִמָּר. *Et maeror.* Ο'. καὶ ὀδύνη. 'Α. Σ.
πικραίνων. Θ. πικρασμός.³⁶
26. נְדִיבִים. *Nobiles.* Ο'. δυνάσταις. Σ. ἐκουσια-
ζόμενον.³⁷

¹⁵ Nobil. Ad Theodotionem Montef. scripsit τὸν ἀφρονα, invito archetypo. ¹⁶ Nobil. ¹⁷ Idem. ¹⁸ Schol. apud Nobil. ¹⁹ Nobil. ²⁰ Syro-hex. ²¹ Nobil. Sic Syro-hex. † **וְהַכְּמָה חֵטְא וְהַכְּמָה חֵטְא**. ²² Sic Cod. 23, et sine copula Cod. 106. Syro-hex. in textu: † **וְהַכְּמָה חֵטְא וְהַכְּמָה חֵטְא**. ²³ Nobil. ²⁴ Schol. apud Nobil. ²⁵ Idem. ²⁶ Nobil. ²⁷ "Sym. et Theod. haec addunt ex Hebraico."—Nobil. Sic sub aster. Cod. 23, et sine aster. alii. Syro-hex. in textu: ✕ Θ. Ε'. ὑψὼν θ. αὐτοῦ ζ. συντριβήν, ὁ δὲ σκλ. οὐ συναντᾷ ἀγαθούς †. ²⁸ Cod. 248. Nobil. Ad ἀνὴρ εὐμετάβολος

minus probabiliter refert. ²⁹ Cod. 161. Cod. 248: 'Α. στρεφόμενος. ³⁰ Nobil. ³¹ Idem. ³² Idem. ³³ Syro-hex. ³⁴ Syro-hex. in textu: λαμβάνων (**וְהַכְּמָה**) δῶρα ἐν κόλπῳ ἀσεβῆς (σο **וְהַכְּמָה**), τοῦ ἐκκλίνειν (**וְהַכְּמָה**) ὁδοὺς δικαιοσύνης. Idem in marg. **וְהַכְּמָה חֵטְא**. Montef. juxta scholium Nöbilii affert tantummodo: Ο'. ἀδίκως. *Ἄλλος ἀσεβῆς. ³⁵ Nobil. Sic Codd. 161, 248, qui scholium addunt: τὸν μετέωρον καὶ ὑψηλὸν συναίνει. ³⁶ Nobil. ³⁷ Idem.

26. עַל-יִשָּׁר. *Propter rectitudinem.* Ο'. δικαίους. 'Α. ἐπὶ εὐθύτητι.³⁸

27. חוֹשֵׁב אֲמָרְיוֹ יוֹדֵעַ דַּעַת. *Qui cohibet verba sua est sciens scientiam.* Ο'. δὲ φείδεται ῥήμα πρόσθαι σκληρὸν, ἐπιγινώμων. 'Α. . . ἐπιστήμων. Σ. ὁ κρίπτων ῥήσεις (s. ῥήματα) αὐτοῦ γινώσκει γινώσιν.³⁹

28. גַּם אֱוִיל מַתְרִישׁ חֶקֶם יִחְשָׁב. *Etiam stultus, cum tacet, sapiens reputatur.* Ο'. ἀνοήτῳ ἐπερωτήσαντι σοφίαν σοφία λογισθήσεται. 'Α. Σ. καίγε ἄφρων κωφεύων σοφὸς λογισθήσεται.⁴⁰ Θ. Ε'. . . ἄφρων κωφεύων, σοφία λογισθήσεται αὐτῷ.⁴¹

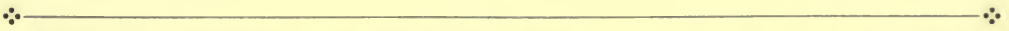
אֵיטֵם שָׁפְטֵתוֹ נְבוֹן. *Qui obturat labia sua, intelligens est.* Ο'. ἐνεὸν δέ τις ἑαυτὸν ποιήσας δόξει φρόνιμος εἶναι. 'Α. Θ. βύων . . . Ε'. φιμῶν χεῖλη αὐτοῦ συνετός.⁴²

Cap. XVII. 4. ψευδέσιν. τοῦ πιστοῦ ὄλος ὁ κόσμος (לַכֹּסֶם legendum pro לְכֹסֶם) τῶν χρημάτων, — τοῦ δὲ ἀπίστου οὐδὲ ὀβολός 4. 16. — δὲ ὑψηλὸν ———— κακά 4. 17. ———— τοῦτου ———— γεννῶνται 4. 21. * υἶδς δὲ ———— αὐτοῦ 4.⁴³

CAP. XVIII.

1. לְתַהַיָּה. *Ad desiderium.* Ο'. προφάσεις. 'Α. Σ. εἰς ἐπιθυμίαν.¹

2. לֹא-יִתְקַח כֶּסֶף בְּתוֹבָנָה. *Non delectatur stolidus intelligentia.* Ο'. οὐ χρεῖαν ἔχει σοφίας ἐνδεῆς φρενῶν. 'Α. οὐ βουλήσεται ἀνόητος ἐν φρονήσει.²

³⁸ Nobil. ³⁹ "Α. ἐπιστήμων. Alius interpres: γινώσκει γινώσιν."—Nobil. Parsons, e Codd. 161, 248 affert: 'Α. ἐπιστήμων γινώσκει γινώσιν. Tandem Syro-hex. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

⁴¹ Syro-hex. Aquilae lectio accuratior est ea quam ex Nobilio exscripsimus. ⁴² Nobil. ⁴³ Nobil. alii interpreti tribuit. Syrus vero: 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

3. בָּבוֹא רָשָׁע בְּנֶגְבִי. *Cum venit impius, venit etiam contemptus.* Ο'. ὅταν ἔλθῃ ἀσεβῆς εἰς βάθος κακῶν, καταφρονεῖ. 'Α. Σ. Θ. ἐν τῷ ἔλθειν ἀσεβῆ, ἦλθε καὶ ἐξουδένωσις.³

4. דְּבַרֵּי פִי. *Verba oris.* Ο'. λόγος ἐν καρδίᾳ. "Ἄλλος λόγος (ἐν) στόματι."⁴

נַחַל נֹבֵעַ בְּקֶרֶן חֲכָמָה. *Rivus scaturiens est fons sapientiae.* Ο'. ποταμὸς δὲ ἀναπηδύει καὶ (alia exempl. ἀναπηδῶν⁵) πηγὴ ζωῆς ('Α. φλέψ σοφίας. Σ. Θ. πηγὴ σοφίας⁶). 'Α. Σ. . . ἀναβλύζων . . . Θ. Ε'. χιμαρρος ἀνομβρῶν πηγὴ σοφίας.⁷

5. שָׂאתָ פְּנֵי. *Excipere personam (temere favere).* Ο'. θαυμάσαι πρόσωπον. 'Α. Σ. Θ. λαβεῖν (πρόσωπον).⁸

6. בְּרִיב. *In litem.* Ο'. εἰς κακά. 'Α. ἐν δικασίᾳ. Σ. εἰς μάχην.⁹

7. מְהֵמָה. *Ruina.* Ο'. συντριβή. 'Α. Σ. Θ. πτήξις.¹⁰

מוֹקֵשׁ. *Laqueus.* Ο'. παγίς. 'Α. Σ. Θ. σκῶλον.¹¹

8. דְּבָרֵי נִרְגָּן נִמְתְּלְהֵמִים וְהֵם יִרְדּוּ חֲדָרֵי-בֶטֶן. *Verba susurronis sunt sicut buccellae quae avidè deglutuntur; illa autem descendunt in penetralia ventris.* Ο'. ὀκηρούς καταβάλλει φόβος, ψυχὰι δὲ ἀνδρογύνων πεινάσουσιν. Σ. λόγοι γογγυστοῦ ὡς ἀκίραιοι, αὐτοὶ δὲ φθάνουσιν ἔσω τῆς κοιλίας.¹²

9. מִתְרַפֶּה. *Qui remissum se praebelet.* Ο'. ὁ μὴ ἰόμενος αὐτόν (s. ἑαυτόν). 'Α. ναχελεύόμενος. Σ. στραγγευόμενος. Θ. ἀνειμένος.¹³

606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

10. מְגִדְלֵ-עוֹ. *Turris roboris*. Ο'. ἐκ μεγαλωσύνης ἰσχύος. 'Α. Θ. πύργος κράτους.¹⁴ 'Αλλος' ἐκ μεγέθους ἔργων.¹⁵
 שֵׁם. *Nomen*. Ο'. ✕ φανερόν 4 ὄνομα.¹⁶
 בְּרוּרִיץ יָצִידִי וְנִשְׁטָב. *In eam confugit justus, et in alto (tutus) est*. Ο'. αὐτῷ δὲ προσδραμόντες δίκαιοι ὑψοῦνται. 'Α. Σ. Θ. ἐν αὐτῷ δραμεῖται δίκαιος, καὶ ἀρθήσεται.¹⁷
11. הוּן עֲשִׂיר קְרִית עֵזוֹ. *Opes divitis sunt urbs roboris sui*. Ο'. ὑπαρξίς πλουσίου ἀνδρὸς πόλις ὄχυρά. 'Α. Θ. ὑπαρξίς πλουσίου πόλις μακρά.¹⁸ Σ. . . ἰσχύος αὐτοῦ.¹⁹
12. וְלִפְנֵי כְבוֹד עֲנָה. *Et ante honorem est modestia*. Ο'. καὶ πρὸ δόξης ταπεινοῦται. Σ. Θ. καὶ ἔμπροσθεν δόξης πραύτης.²⁰
14. רוּחַ אִישׁ יִכְלָל מִחֲלָהוּ. *Spiritus viri sustinet morbum ejus*. Ο'. θυμὸν ἀνδρὸς πραῦνει θεράπων ✕ φρόνιμος 4. 'Α. Θ. πνεῦμα ἀνδρὸς διοικήσει ἀρρωστίαν αὐτοῦ.²¹
 וְרוּחַ נִכְאָה מִי יִשְׁאַנָּה. *Sed spiritum afflictum quis feret eum?* Ο'. ὀλιγοψύχον δὲ ἀνδρα τίς ὑποίσει; Θ. καὶ πνεῦμα πεπληγμένον τίς βαστάσει αὐτό;²²
15. וַיִּקְנֶה דַעַת. *Acquirit scientiam*. Ο'. κτᾶται αἴσθησιν. Σ. κτήσεται γνῶσιν.²³
 דַעַת (in fine). Ο'. ἐννοίαν. 'Α. Σ. Θ. γνῶσιν.²⁴
17. בְּרִיבוֹ. *In lite sua*. Ο'. ἐν πρωτολογία. Σ. ἐν κρίσει αὐτοῦ.²⁵
18. וְשִׁבִית הַגּוֹרֵל. *Cessare facit sors*. Ο'. παύει σιγήροδ (alia exempl. κλήροδ).²⁶
18. וַיְבִין יְעֻזְבִימִים. *Et inter fortes*. Ο'. ἐν δὲ δυναστείαις (alia exempl. δυνάσταις).²⁷
 יִפְרִיר. *Dirimit (litem)*. Ο'. ὀρίζει. 'Α. διαλέψει. Σ. Θ. διαστελεῖ.²⁸
19. אָחַ נִפְשָׁע מִקְרִיתֵי עֵזוֹ וּמְדוֹנָיִם כְּבָרִית אֲרָמוֹן. *Fratres qui defecerunt unus ab altero, prae urbe munita (obsurmantur); et contentiones (inter fratres) sunt veluti vectis arcis*. Ο'. ἀδελφὸς ὑπὸ ἀδελφοῦ βοηθούμενος, ὡς πόλις ὄχυρά καὶ ὑψηλή, ἰσχύει δὲ ὡσπερ τεθεμελιωμένον (alia exempl. μεμοχλευμένον).²⁹ βασίλειον. 'Α. ἀδελφὸς ἀθετούμενος ἀπὸ πόλεως κράτους, καὶ δικασία ὡς μοχλὸς βάρεωδ.³⁰
20. תְּבוּיָאָת שִׁפְתָיו יִשְׁבַּע. *Proventu labiorum suorum satiabitur*. Ο'. ἀπὸ δὲ καρπῶν χειλῶν αὐτοῦ ἐμπλησθήσεται. Σ. τὰ γεννήματα τῶν χειλῶν αὐτοῦ [ἐμπλησθήσεται].³¹
21. וְאֵהֱבִיָּהּ. *Et amantes eam*. Ο'. οἱ δὲ κρατοῦντες αὐτῆς. 'Α. Σ. ἀγαπῶντες.³²
22. אִשָּׁה. *Mulierem*. Ο'. γυναῖκα ἀγαθὴν. 'Αλλος' χρηστήν.³³
 טוֹב. *Bonum*. Ο'. χάριτας. 'Αλλος' ἀγαθόν.³⁴
 רְצוֹן. *Gratiam*. Ο'. ἰλαρότητα. 'Α. Σ. Θ. εὐδοκίαν.³⁵
23. תְּהַנְּנִימִים יְדַבְּרָרֵשׁ וְעֵשִׂיר יַעֲנֶה עֲזוֹת. *Supplicationes loquitur pauper; dives autem respondet dura*. Ο'. Vacat. ✕ Θ. ἱκεσίας λαλήσει ἄπορος, καὶ πλούσιος ἀποκριθήσεται θρασεία.³⁶

¹⁴ Nobil. ¹⁵ *Alius interpretis* apud Nobil. ¹⁶ Syro-hex. *معه* ✕. Pro ὄνομα in Cod. 23, aliis, est φανερόν τὸ ὄνομα. ¹⁷ Nobil. ¹⁸ Syro-hex. *ل . ا . ل*.
 ✕ *وَسَمِعًا وَسَمِعًا*. "Syr. *سَمِعًا*; vitiose scriptum esse videtur; ad Hebr. *עֵץ* omnino pertinere nequit."—*Middeld.* Codex tamen tuetur *سَمِعًا*.
¹⁹ Nobil. ²⁰ Idem. ²¹ Idem. In textu asteriscum exhibet Syro-hex. ²² Nobil. Pro βαστάσει Montef. per incuriam scripsit ὑποίσει. Etiam Cod. 248 affert: Θ. βαστάσει αὐτό. ²³ Nobil. Cod. 248: Σ. γνῶσεται γνῶσιν; et sic sine auctore Cod. 161 in marg. ²⁴ Nobil.

²⁵ Idem. ²⁶ Idem. Sic Ald., Cod. 23, alii. Syro-hex. *معه*. ²⁷ Nobil. Sic Syro-hex., Cod. 23, alii. ²⁸ Nobil. ²⁹ Schol. apud Nobil. Sic in textu Cod. 23, alii. Syro-hex. *معه*. ³⁰ Nobil. ³¹ Idem, qui γενήματα scribit. Pro ἐμπλησθήσεται Symmacho vindicandum videtur *χορτασθήσεται*. Cf. Hex. ad Psal. cxxii. 3. ³² Nobil. ³³ Schol. apud Nobil. Syro-hex. in priore loco, γυναῖκα — χρηστήν 4; in posteriore autem in textu γυναῖκα χρηστήν, in marg. ἀγαθὴν affert. ³⁴ Schol. apud Nobil. ³⁵ Nobil. ³⁶ Sic sub simplici aster. Cod. 23 (qui λαλεῖ pro λαλήσει habet), et sine aster. Codd. 103, 106,

24. אִישׁ רַעִים לְהִתְרַעֵץ וְיֵשׁ אֲהָב דְּבַק מֵחָפָּז.
Vir (multorum) amicorum ad pereundum (ruit);
sed amicus firmitus adhaeret quam frater. O'.
 Vacat. ✕ ἀνήρ ἑταίριων τοῦ ἑταιρεύσασθαι,
 καὶ ἔστι φίλος κολλώμενος ὑπὲρ ἀδελφόν.³⁷

Cap. XVIII. 2. — μάλλον — ἀφροσύνη 4. 22.
 — ὃς ἐκβάλλει — ἀσεβής 4.³⁸

CAP. XIX.

1. טוֹב רֵשׁ הוֹלֵךְ בְּתַמּוֹ מֵעַקֵּשׁ שִׁפְתָיו יְהוּא
 כְּסִיל. *Melior est pauper qui vivit in integri-*
tate sua, quam perversus labiis, idemque stultus.
 O'. Vacat. ✕ κρείσσων ἄπορος πορευόμενος ἐν
 ἀπλότητι αὐτοῦ ὑπὲρ στρεβλόχειλον ἀφρονα.¹

2. גַּם בְּלֹא-דַעַת נִפְשׁ לֹא-טוֹב וְאִין בְּרַגְלֵים
 הוֹיֵא. *Etiam ut non sit scientia animae, non*
bonum; et qui festinat pedibus labitur. O'.
 Vacat. ✕ καίγε ἐν οὐ γνώσει ψυχῆς οὐκ
 ἀγαθόν, καὶ ἐπείγων τοῖς ποσὶν αὐτοῦ ἀμαρ-
 τάνει 4.²

3. תִּסְלַף. *Subvertit.* O'. λυμαίνεται. 'A. Σ.
 διασκεδάσει. Θ. σκελίσει.³

וְעַל-יְהוּדָה יוֹעַף לְבוֹ.
Et contra Jovam saevit
cor ejus. O'. τὸν δὲ θεὸν αἰτιᾶται τῇ καρδίᾳ
 αὐτοῦ. Σ. καὶ κατὰ κυρίου ὀργισθήσεται ἡ
 καρδία αὐτοῦ.⁴

4. יִפְרָד. *Separatur.* O'. λείπεται. Σ. χωρίζεται.
 Ε'. ὁμοίως τοῖς O'.⁵

5. לֹא יִנְקָה. *Non erit impunus.* O'. οὐκ ἀτιμώ-
 ρητος ἔσται. 'A. Σ. Θ. οὐκ ἀθωωθήσεται.⁶

לֹא יִמְלֹט. *Non evadet.* O'. οὐ διαφεύξεται.
 'A. Σ. οὐ περισωθήσεται.⁷

6. וְכִל-הָרַע לְאִישׁ מִתָּן. *Et quisvis est amicus viro*
doni (liberali). O'. πᾶς δὲ ὁ κακὸς γίνεται
 θνεῖδος ἀνδρί (alia exempl. γίνεται ἐν δόσει
 ἀνδρός⁸). Σ. καὶ πᾶς φίλος ἀνδρὸς δομάτων.⁹

7. מִרַעְיָהוּ רְחֹקוּ מִפְּנֵיו. *Socii ejus longe recedunt*
ab eo. O'. φιλίας μακρὰν ἔσται. "Ἄλλος-
 ✕ ἀπὸ γνώσεως πόρρω (s. μακρὰν) ἔσται.¹⁰

8. מִדְּבַר מְרִירִים לֹא-הֵחָדָה. *Sectatur verba quae*
non sunt. O'. ὃς δὲ ἐρεθίζει (alia exempl.
 περικεντεῖ¹¹) λόγους οὐ σωθήσεται. Σ. ὁ ἐπι-
 σπεύδων βήσσειν ἀνυπαρκτος (fort. ἀνυπάρ-
 κτος).¹² ✕ Θ. καταδιώκων βήσεις οὐκ αὐτῷ.¹³

9. לֵב. *Cor (intelligentiam).* O'. φρόνησιν. "Ἄλ-
 λος¹⁴ καρδίαν.¹⁴

10. וְיִפְתִּי כְּבֹדִים יֵאבֵד. *Et qui efflat mendacia*
peribit. O'. ὃς δ' ἂν ἐκκαύσῃ κακίαν, ἀπο-
 λείται (Ἰάντες ὁμοίως¹⁵) ὑπ' αὐτῆς. Alia ex-
 empl. praemittunt: ∞ ἐκκαίει δὲ κακίαν πολί-
 ταις 4.¹⁶

11. לֹא-נִחָדָה. *Non convenit.* O'. οὐ συμφέρει.
 Σ. οὐ πρέπει.¹⁷

253. Syro-hex. in textu: ✕ Θ. ἰκεσίῳ λαλήσει (ܠܫܘܥܘܠܐ) ܟ. ܬ. ܝ.
³⁷ Sic Cod. 23, et sine aster. Codd. 103
 (qui habet ἑταιρεύσασθαι), 253. Syro-hex. in continuatione:
 ✕ ܠܫܘܥܘܠܐ ܠܫܘܥܘܠܐ ܠܫܘܥܘܠܐ ܠܫܘܥܘܠܐ ܠܫܘܥܘܠܐ ܠܫܘܥܘܠܐ
 ܠܫܘܥܘܠܐ ܠܫܘܥܘܠܐ; quae cum lectione codicum hexapla-
 rium aptavit Middeld. Sed, ut Syr. ܠܫܘܥܘܠܐ pro τοῦ
 ἑταιρεύσασθαι bene habeat, non videmus quomodo ܠܫܘܥܘܠܐ
 cum Graecis ἀνήρ ἑταίριων conciliari possit.
³⁸ Syro-hex.

CAP. XIX. ¹ Sic in continuatione Codd. 23, 103, 253,
 et Syro-hex. ² Idem. Syro-hex. aut legit aut cor-
 rexerit, καίγε τὸ ἐν οὐ γνώσει (ܠܫܘܥܘܠܐ ܠܫܘܥܘܠܐ). Idem
 ad ἀμαρτάνει in marg. notat: ✕ ܠܫܘܥܘܠܐ, h. e. titubat
 (περιτρέπεται). ³ Nobil. Montef. post Drusium σκελίσει
 edidit. ⁴ Nobil. ⁵ Nobil. affert: Σ. χωρίζεται, et
 sic in textu Codd. 295, 297. Syro-hex. in textu habet

χωρισθήσεται (ܠܫܘܥܘܠܐ), ut Codd. 23, 106; in marg. autem:
 Ε'. ὁμοίως τοῖς O'. ⁶ Nobil. ⁷ Idem. ⁸ Sic Syro-
 hex. et Cod. 23. ⁹ Nobil. Syro-hex. affert: Σ. καὶ πᾶς
 φίλος ἀνδρός. Codd. 161, 248: Σ. καὶ πᾶς φίλος ἀνδρὸς δόμα
 (sic) πρὸς τιμωρίαν ἐκδίδοται δόμα. ¹⁰ Syro-hex. in marg.
 sine nom. ✕ ܠܫܘܥܘܠܐ ܠܫܘܥܘܠܐ ܠܫܘܥܘܠܐ ܠܫܘܥܘܠܐ.
¹¹ "In nonnullis libris est περικεντεῖ."—Nobil. Sic Cod. 23, et
 Cod. 161 in marg.; etiam Syro-hex. in textu (ܠܫܘܥܘܠܐ),
 sed in marg.: ὃς ἐρεθίζει (ܠܫܘܥܘܠܐ) λόγους. ¹² Cod. 252.
¹³ Syro-hex. in textu post σωθήσεται addit: ܠܫܘܥܘܠܐ ܠܫܘܥܘܠܐ.
 ✕ ܠܫܘܥܘܠܐ ܠܫܘܥܘܠܐ. Sic sine titulo sex codd., quorum duo
 (Codd. 23, 149) αὐτῶν pro αὐτῷ habent. ¹⁴ Schol. apud
 Nobil., et Cod. 161 in textu. ¹⁵ Syro-hex., qui cum
 Cod. 23 ὑπ' αὐτῆς delet. ¹⁶ Sic Syro-hex., Codd. 23,
 106. ¹⁷ Nobil.

10. **אָן קײַל־עבֶּר מִשָּׁל בְּשָׂרִים**. *Quanto minus servo dominari in principes.* Ο. καὶ ἐὰν οἰκέτης ἀρξῆται μεθ' ὑβρεως δυναστεύειν. Θ. οὐδὲ δούλω ξηουσιάζειν ἀρχόντων.¹⁸ Οἱ λοιποὶ δεσπότης, δυνάστου.¹⁹
11. **שִׁכְלָא אָדָם הָאִרְיָא אִפּוּ**. *Intelligentia hominis differt iram ejus.* Ο. ἐλέημων ἀνὴρ μακροθυμεῖ. Ἄ. Θ. φρόνησις ἀνθρώπου μακροθυμία αὐτοῦ.²⁰
- עֲבַר עַל־פֶּשַׁע יְתַפְּאֶרְתּוּ**. *Et gloria ejus est praeterire delictum.* Ο. τὸ δὲ καύχημα αὐτοῦ ἐπέρχεται παρανόμοις. Ἄ. καὶ αὐχῆσις αὐτοῦ παρέρχεσθαι ἐπὶ ἀθεσίᾳ.²¹ Σ. καὶ ἀγλαΐσμα αὐτοῦ ὑπερβαίνειν ἀδίκημα.²² Schol. δικαίου καύχημα τιμωρήσασθαι παρανόμους.²³
12. **הַרְמִיטָה**. *Fremitus.* Ο. βρυγγμῶ. Ἄλλος στεναγμῶ.²⁴
- רַצוֹנוֹ**. *Favor ejus.* Ο. τὸ ἰλαρὸν αὐτοῦ. Ἄ. Σ. Θ. εὐδοκία.²⁵
13. **הַרְמִיטָה**. *Calamitates.* Ο. αἰσχύνη. Ἄ. Θ. ἐπιβουλῆ. Σ. ὀδύνη.²⁶
- וְדִלְגָה מִיַּד מְדִינָה אִשָּׁה**. *Et stillicidium trudens (continuum) sunt risae mulieris.* Ο. οὐχ ἀγαυαὶ εὐχαὶ ἀπὸ μισθώματος ἐταίρας. Ἄ. καὶ σταγετὸς σύντομος ἀντιδικία γυναικός.²⁷ Σ. καὶ σταγόνες κατασπεύδουσαι μάχαι γυναικός.²⁸
14. **אִשָּׁה מְשַׁכְּלֶת**. *Mulier intelligens.* Ο. — ἀρμόζεται ἄ γυνὴ ἀνδρὶ. Ἄ. Θ. (γυνῆ) ἐπιστήμων. Σ. (γυνῆ) συνετή.²⁹
15. **עַצְמָהּ תִּפְּסֵל תְּרַמְּכָהּ**. *Pigritia injicit soporem.*

- Ο. δειλία κατέχει ἀνδρόγυνον. Ἄ. . . καταφοράν. Σ. Θ. ὀκνηρία ἐπιβάλλει ἔκστασιν.³⁰
16. **יָמוּת**. *Morietur.* Ο. ἀπολείται. *Alia exempl. θανείται.*³¹
17. **וְהַמְלִיךְ יִשְׁלַח־לוֹ**. *Et retributionem ejus re- pendet ei.* Ο. κατὰ δὲ τὸ δόμα αὐτοῦ ἀνταποδώσει αὐτῷ. Σ. Θ. κατὰ τὸ ἀνταπόδομα αὐτοῦ ἀνταποδώσει αὐτῷ.³²
18. **וְאַל־תִּשְׁאָל אֶל־הַנֶּפֶשׁ נַפְשָׁךְ**. *Et ad necandum eum ne attollas animum tuum (ne appetas).* Ο. εἰς δὲ ὑβριν μὴ ἐπαίρου τῇ ψυχῇ σου. Ἄ. καὶ πρὸς τὸ θανατῶσαι αὐτὸν μὴ ἀρῆς ψυχὴν σου.³³
19. **גְּדֹלְתָהּ מַחֵם**. *Qui magnae iracundiae est.* Ο. κακόφρων ἀνὴρ. Θ. μεγαλόθυμος.³⁴
- כִּי אִם־תִּצְיֵל יְעוֹד תּוֹסֵף**. *Nam si (poenae) subtraxeris, etiam amplius addes.* Ο. ἐὰν δὲ λομυῆται, καὶ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ προσθήσει. Ἄ. Θ. ὅτι ἐὰν ἀφέλῃς (Ἄλλος ῥύση), καὶ ἔτι προσθήσει.³⁵
20. **שָׁמַעַתְּ עֵצָה וְקִבַּל מוֹסֵר**. *Audi consilium, et accipe disciplinam.* Ο. ἄκουε, υἱέ, παιδείαν πατρός σου. Σ. ἀκούων βουλῆς ἐπιδέξεται παιδείαν.³⁶
- בְּאַחֲרֵיתֶיהָ**. *In postero tempore tuo.* Ο. ἐπ' ἐσχάτων σου. *Alia exempl. ἐπὶ γήρωσ σου.*³⁷
23. **וְשָׂבַע יְלִין בַּל־יִפְקֹד רַע**. *Et satur commorabitur, non afficietur malo.* Ο. ὁ δὲ ἀφοβος αὐλισθήσεται ἐν τόποις οὐ οὐκ ἐπισκοπεῖται

¹⁸ Cod. 248. Montef. post Nobil. ἀρχοντι edidit. Syro-hex. **אִן כִּי־עֲבַר מִשָּׁל בְּשָׂרִים**.

¹⁹ Nobil. Syro-hex. in textu habet: καὶ ἐὰν οἰκέτης ἀρξῆ μεθ' ὑβρεως δεσπότης αὐτοῦ. Sic, sed om. αὐτοῦ, Cod. 23, alii. ²⁰ Nobil. ²¹ Nobil., qui καύχησις (sic) scribit.

Montef.: καὶ καύχησις. Cf. ad Cap. iv. 9. Cod. 252 in marg. sine auctore: καύχησις — ἐπὶ ἀθεσίαν. "Cod. 248 legit cum Hexaplis."—Parsons. Tandem Syro-hex. **אִשָּׁה מְשַׁכְּלֶת** (παρέρχεται) **אִשָּׁה מְשַׁכְּלֶת**.

²² Nobil. Cf. Hex. ad Psal. lxxxviii. 18. Cod. 252 in marg. continuat: καὶ ἀγλαΐσις αὐτοῦ κ. τ. ε. ²³ Nobil.

²⁴ Schol. apud Nobil. Syro-hex. in textu, **הַרְמִיטָה**.

²⁵ Nobil. ²⁶ Idem. ²⁷ Idem. Pro σύντομος

N. Fullero in *Miscell. SS.*, III, 9 Aquila scripsisse videtur σύντομος. ²⁸ Nobil. ²⁹ Idem. Obelus est in Syro-

hex. ³⁰ Nobil. ³¹ Sic Syro-hex., Cod. 23, et Cod. 161 in marg. Cod. 252 in marg.: ἀποθανείται. ³² Nobil.

³³ Idem. ³⁴ Idem. ³⁵ Idem affert: Ἄ. Θ. ὅτι ἐὰν ἀφέ-

λῃς ῥύση καὶ ἔτι πρ., notans: "Illud autem ῥύση altera est interpretatio." ³⁶ Idem. ³⁷ Sic Cod. 23, alii.

Syro-hex. in textu, **הַרְמִיטָה**; in marg. autem: **הַרְמִיטָה**.

γνώσις. Ἄλλος [πλανώμενος] καὶ ἐμπλησθεὶς ἀλλισθήσεται ἀνευ ἐπισκοπῆς πονηρᾶς.³⁸

24. יָדוֹ בַּצִּלְחָן. *Manum ejus in patina.* Ὁ εἰς τὸν κόλπον (Ἄ. μασχάλην. Σ. μάλην³⁹) αὐτοῦ χεῖρας.

יָשִׁיבָהּ. *Retrahit eam.* Ὁ προσενέικη (s. προσενέγκη⁴⁰). *Alia exempl. προσαγάγη.*⁴¹

25. סְתִידוֹ. *Stolidus.* Ὁ ἄφρων. Ἄ. θελγόμενος.⁴² דַּעַת. *Scientiam.* Ὁ αἴσθησιν. Ἄ. Σ. Θ. γνώσιν.⁴³

26. יִבְרִיחַ. *Expellit.* Ὁ ἀποθούμενος. Ἄ. ἀποδιδράσκων.⁴⁴

27. יְהַרְלֵבֵנִי. *Desine, mi fili.* Ὁ υἱὸς ἀπολείπόμενος. Οἱ λοιποὶ σχόλασον, υἱέ μου.⁴⁵

28. יָעַד בְּלֵעַל. *Testis nequam.* Ὁ ἐγγνώμενος παῖδα ἄφρονα. Ἄ. Θ. μάρτυς παράνομος.⁴⁶

יִלְוֶינִי כִשְׂפָה. *Deridet jus.* Ὁ καθυβρίσει δικαίωμα (alia exempl. νόμον⁴⁷). Ἄ. Θ. χλευάσει κρίσιν.⁴⁸

יִבְלַע. *Deglutit.* Ὁ καταπίεται. Ἄ. Θ. καταποντιεῖ.⁴⁹

אָוֶן. *Iniquitatem.* Ὁ κρίσεις. Σ. ἀνομίαν.⁵⁰

29. לְלַצְיִים. *Irrisoribus.* Ὁ ἀκόλαστοις. Ἄ. χλευασταῖς. Σ. λοιμοῖς.⁵¹

וּמַחֲלָמוֹת לְגֹוֹ קְסִילִים. *Et percussiones dorso stultorum.* Ὁ καὶ τιμωραὶ ὁμοίως ἄφροσιν.

Σ. σφυροκοπαί... Θ. (καὶ) συγκλάσεις νύμφ ἀνοήτων.⁵²

Cap. XIX. 7. — ἀνὴρ δὲ — σωθήσεται 4. 14. — παισί 4. 21. ἢ δὲ βουλή τοῦ θεοῦ (sic) κρατήσῃ (sic) εἰς τὸν αἰῶνα 4.⁵³

CAP. XX.

1. לֵץ הַיַּיִן. *Irrisor est vinum.* Ὁ ἀκόλαστον οἶνος. Ἄ. Θ. χλευαστῆς (οἶνος). Σ. λοιμὸς (οἶνος).¹ Ἄλλος ἀπαιδευσία οἶνος.²

וְכֹל־שֹׂבֵה בֹו לֹא יִחַם. *Et quisque titubans ex eo non sapit.* Ὁ πᾶς δὲ ἄφρων τοιοῦτοις συμπλέκεται. *Alia exempl. πᾶς δὲ ὁ λυμαινόμενος οὐκ ἔσται σοφός.*³ Θ. καὶ πᾶς ὁ πλωόμενος ἐν αὐτῷ οὐ σοφισθήσεται.⁴

2. נַחַח. *Rugitus.* Ὁ θυμοῦ. Ἄλλος βρυγμοῦ.⁵ כֹּחַ עֲבָרוֹ. *Qui irascitur in eum.* Ὁ δὲ παροξύνων αὐτόν (alia exempl. add. καὶ ἐπιμυγνόμενος⁶). Ἄ. Σ. Θ. ὑπερβαίνων.⁷

3. שָׁבַת מַרִּיב. *Abstinentia a rixa.* Ὁ ἀποστρέφεται λοιδορίας. Ἄ. καθίσαι ἀπὸ ἀντιδικασίας. Σ. ἀποχωρῆσαι ἀπὸ ἀηδίας.⁸

יִתְגַּבֵּל. *Exacerbatur.* Ὁ συμπλέκεται. Ἄ. ἐξυβρισθήσεται. Σ. ἀποκαλυφθήσεται.⁹

4. מִתְחַרַּת עֵינַי לֹא יַחַרְשׁ יִשְׂאֵל בְּקִצְרִי וְאָוֶן. *Propter hiemem piger non arat; rogabit in*

³⁸ Schol. apud Nobil. "Est Aquilae aut Theodotionis, ut quidem videtur."—Montef. Inklusimus πλανώμενος, quae alia lectio est. Syro-hex. in textu: ὁ δὲ πλανώμενος (marg. ὁ δὲ ἄφοβος) ἀλλισθήσεται ἐν τόποις οἷς οὐκ ἐπισκοπεῖ ὁ αἰώνιος (וְאֵלֵּי הַמַּלְאָכִים וְאֵלֵּי הַמַּלְאָכִים). Vet. Lat. ex MS. Sangerm.: *Nam qui sine timore est habitat in locis quae non visitat aeternus.*
³⁹ Nobil. Syro-hex. in textu: ✕ χεῖρας αὐτοῦ 4 εἰς τὸν κόλπον αὐτοῦ. ⁴⁰ Sic Cod. Vat., teste Maio. ⁴¹ Nobil. Sic Comp., Ald., Cod. Alex., alii. ⁴² Nobil. ⁴³ Idem. ⁴⁴ Idem. ⁴⁵ Idem. ⁴⁶ Idem. ⁴⁷ Sic Syro-hex. in marg., Cod. 23, et Cod. 161 in marg. ⁴⁸ Nobil. ⁴⁹ Idem affert: Ὁ καταπίεται κρίσεις. Ἄ. Θ. νόμον καταπίεται. καταποντιεῖ (sic). "Vox νόμον haud dubie corrupta est pro ἀνόμων [Hebr. רִשְׁעִים]. Reliqua vero sic intelligenda, ut

Aq. καταπίεται, Theod. autem καταποντιεῖ verterit."—Montef. Lectio νόμον ad Hebr. כִּשְׂפָה pertinere videtur. ⁵⁰ Nobil. ⁵¹ Idem. ⁵² Idem. ⁵³ Syro-hex.
CAP. XX. ¹ Nobil. ² Schol. apud Nobil. ³ Nobil. Sic Comp., Ald., Codd. 68, 161, 248, 253. Syro-hex. et Cod. 23: πᾶς δὲ ὁ συμμυγνόμενος (וְכֹל־שֹׂבֵה בֹו לֹא יִחַם) τοιοῦτοις (τοιούτοις Cod. 23) οὐκ ἔσται (ἔστι Cod. 23) σοφός. Denique Codd. III, 252 (sub aster.), 254, 296: πᾶς δὲ ὁ συμμυγνόμενος (συμμενόμενος Codd. III, 296; συμμυγν. τοιοῦτοις Cod. 254) οὐκ ἔσται σοφός. ⁴ Syro-hex. וְכֹל־שֹׂבֵה בֹו לֹא יִחַם. ⁵ Schol. apud Nobil. Sic Cod. 254, et Cod. 161 in marg. "Videtur esse Aquilae, qui ita vertit Psal. xxxvii. 9."—Montef. ⁶ Nobil. Sic Comp., Ald., Codd. 68, 161, 248. Ambrosius: *Sed qui stimulat illum et admiscetur.* ⁷ Nobil. ⁸ Idem. ⁹ Idem.

- messe, at non erit. Ο. *ὀνειδιζόμενος ὀκνηρὸς* (aliud exempl. ἀφρων¹⁰) *οὐκ αἰσχύνεται, ὡσαύτως καὶ ὁ δανειζόμενος σίτων ἐν ἀμνητῷ. Σ. διὰ ψυχὸς ὀκνηρὸς οὐκ ἀροτριάσει, καὶ αἰτήσεται ἐν ἀμνητῷ, καὶ οὐχ εὐρήσει.*¹¹
6. **מִי יִמְצָא**. *Quis inveniat?* Ο. *ἔργον εὐρεῖν.* Ἀ. Σ. Θ. *τίς εὐρήσει;*¹²
8. **מִן־רָרָה**. *Dispergit.* Ο. *οὐκ ἐναντιοῦται.* Θ. *λικμῆ.*¹³
9. **מִי־יֹאמַר וְיִתִּי לְבִי מְהֵרָתִי מִחַטָּאתַי**. *Quis dicet: Purgavi cor meum, mundus sum a peccato meo?* Ο. *τίς καυχῆσεται ἀγνήν ἔχειν τὴν καρδίαν; ἢ τίς παρρησιάζεται καθαρὸς εἶναι ἀπὸ ἁμαρτιῶν; Σ. τίς ἐρεῖ, ἐλάμπρυνα τὴν καρδίαν μου, κεκαθάρισμαι ἀπὸ ἁμαρτίας μου;*¹⁴
10. **תּוֹעֵבָת**. *Abominatio.* Ο. *ἀκάθαρτα. Πάντες βδελύγματα.*¹⁵
11. **גַּם בְּמַעֲלָלָיו**. *Etiam in operibus suis.* Ο. *καὶ ὁ ποιῶν αὐτά. ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτοῦ. Alia exempl. καὶ οἱ ποιῶντες αὐτά ἐν αὐτοῖς συμποδισθήσονται. καίγε ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτοῦ.*¹⁶
- יִתְנַבְּרֶ־עֵר**. *Agnoscendum se praebeet puer.* Ο. *συμποδισθήσεται νεανίσκος. Σ. ἐπιγνωρισθήσεται νέος.*¹⁷
11. **אִם־יִשֵּׁר וְיִשֵּׁר אֶת־עֵצָה**. *An purum et an rectum sit opus ejus.* Ο. *μετὰ ὀσίου, καὶ εὐθεία ἢ ὁδὸς αὐτοῦ. Θ. εἰ λαμπρὰ καὶ εὐθύς ἐργασία αὐτοῦ.*¹⁸
13. **שֹׁנֵה פְּתֵי־רָשָׁע**. (Ne ames) *somnum, ne pauper fias.* Ο. *καταλαλεῖν, ἵνα μὴ ἔξαρθῆς. Σ. ὕπνον, ἵνα μὴ ἀπορθηθῆς.*¹⁹
- 14–19. **לֹא תִתְעַרֵב** — **רַע רַע**. Ο. *Vacat.* ✕ Θ. *πονηρὸν, πονηρὸν, ἐρεῖ ὁ κτώμενος, καὶ πορευθεὶς τότε καυχῆσεται. (15) ἔστι χρυσὸς καὶ πλήθος ἔσωτάτων, καὶ σκεῦος τίμιον χεῖλη γνώσεως. (16) λάβε τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, ὅτι ἐνεγυῆσατο ἀλλότριον, καὶ περὶ ξένης ἐνεχύρασον αὐτόν. (17) ἠδύνθη ἀνθρώπῳ ἄρτος ψεύδους, καὶ μετὰ τοῦτο πληρωθήσεται τὸ στόμα αὐτοῦ ψηφίδος. (18) λογισμοὶ ἐν βουλῇ ἐτοιμασθήσονται, καὶ ἐν κυβερνήσει ποιεῖ πόλεμον. (19) ἀποκαλύπτων μυστήριον πορεύεται δόλω, καὶ ἀπατῶντι χεῖλη αὐτοῦ μὴ συναναμίσγου.*²⁰
20. **בְּאַיִשׁוֹן חֹשֶׁךְ**. *In pupilla tenebrarum (in mediis tenebris).* Ο. *αἱ δὲ κόραι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ὄψονται σκότος. Σ. ἐν σκοτομήνῃ.*²¹
21. **נִתְחַלָּה מְבַהֶלֶת בְּרַאשׁוֹנָה**. *Opes festinanter comparatae in principio.* Ο. *μερὶς ἐπισπουδαζομένη ἐν πρώτοις. Σ. Θ. κληρονομία σπουδαζομένη γνωσθήσεται στερρῶς.*²²

¹⁰ Sic Syro-hex. in textu; in marg. autem: *ὀκνηρὸς.*

¹¹ Nobil. ¹² Idem. ¹³ Idem. ¹⁴ Idem. Sic codex quidam (fort. 161) apud Parsons. cum scholio: ταῦτα οὐχ ὡς ἀδανάτου ὄντος, ἀλλὰ σπανίου τοῦ τοιοῦτου εὐρίσκεισθαι. Post v. 9 in Syro-hex. sequuntur vv. 20, 21, 22, ut in exemplaribus Graecis, sed praemisso signo ✕ —, cum nota marginali: Ὡς ὁ Ἑβραῖος καὶ οἱ λοιποὶ; quae nota repetitur ad initium v. 10. ¹⁵ Syro-hex. **חַסְדֵּי־עוֹלָם**.

¹⁶ Sic Syro-hex., et sine obelo Cod. 23. ¹⁷ Nobil. In textu LXXviri Maius affert: συμποδισθήσεται νεανίσκος μετὰ ὀσίου κ.τ.έ. Syro-hex.: συμποδισθήσεται ὡς νεανίσκος. νεανίσκος μετὰ ὀσίου κ.τ.έ. Cod. 23: συμποδισθήσεται ἀνήρ, νεανίσκος μετὰ ὀσίου κ.τ.έ. ¹⁸ Nobil. Ad μετὰ ὀσίου Syro-hex. in marg. notat: Σ. Θ. Ε'. ὁμοίως. ¹⁹ Nobil.

²⁰ Haec, quae silentio praeterierunt Hexaplorum conditores, leguntur in Codd. 23, 149, 253, 260, et sub ✕ Θ. in Syro-hex. (Ad v. 15 pro ἔσωτάτων in Syro-hex. est **אֵלֶּיךָ**

חֶסֶד; sed pro **חֶסֶד** legendum videtur aut **חֶסֶד**, coll. Job. xxviii. 18 in Syro-hex., aut **חֶסֶד**, ut pro plurali habet Assemani in *Bibl. Orient.* p. 361, monente Ceriani. Ad v. 16 Middeld. dedit ἐνεχύρασον, ut Cod. 23; sed Syrus iuxta Hebraeam veritatem et Codd. 253, 260 imperativum **חֶסֶד** vendidit. Ad v. 17 Codd. 149, 253, 260 pro μετὰ τοῦτο πληρωθήσεται vitiosum μεταπληρωθήσεται habent, invitis Syro-hex. et Cod. 23. Ad v. 18 Cod. 23 minus probabiliter affert λογισμὸς et ἐτοιμασθήσεται; sed κυβερνήσει pro κυβερνήσει juxta Hebr. **חֹשֶׁךְ** ex hoc cod. assumpsimus. In textu Syro-hex. Middeld. edidit **חֹשֶׁךְ**. "Uno puncto addito," inquit Lagarde ad h. l., "fit pluralis." Codex reapse **חֹשֶׁךְ**.) ²¹ Nobil. ²² Codd. 161, 248, qui sterros scribunt.

Nobil. tantum affert: Σ. Θ. κληρονομία σπουδαζομένη. Fortasse haec, γνωσθήσεται στερρῶς, aliunde invecta sunt.

23. תועבת. Abominatio. Ὁ. βδέλυγμα. 'Ὡς δ
'Εβραῖος καὶ οἱ λοιποί.²³
24. נָבָר. Viri. Ὁ. ἀνδρῖ. Πάντες ἀνδρός.²⁴
25. מוֹקֵשׁ אָדָם יִלַע קֶשֶׁת. Laqueus hominis est,
si temere proloquitur sacrum (votum). Ὁ.
παγίς ἀνδρῖ ταχύ τι τῶν ἰδίων ἀγιάσαι. 'Α.
σκῶλον ἀνθρώπου καταπίεται ἡγιασμένος.²⁵
27. נֵר יְהוָה נְשַׁמַּת אָדָם. Lucerna Jovae est
spiritus hominis. Ὁ. φῶς ('Α. Σ. Θ. λύχνος.
'Ἄλλος λαμπτήρ²⁶) κυρίου πνοῇ ἀνθρώπων.
Θ. λύχνος κυρίου πνοῇ ἀνδρός.²⁷
28. יִצְרָר-מֶלֶךְ. Custodiunt regem. Ὁ. φυλακῆ
βασιλεί. 'Α. Σ. διατηρήσουσι (βασιλεία).²⁸
29. כּוֹחַ. Robur eorum. Ὁ. σοφία. 'Α. Σ. Θ.
ἰσχυρὸς αὐτῶν.²⁹
יְהַר. Ornatus. Ὁ. δόξα. Θ. εὐπρέπεια.³⁰
שִׁיבָה. Canities. Ὁ. πολιά. 'Α. Σ. Θ. πολιά.³¹
30. חֲבָרוֹת פָּצַע תְּמָרִיק בְּרַע. Videntes vulneris
sunt abstersio (emendatio) in malo homine.
Ὁ. ὑπόπια καὶ συντρίμματα συναντῆ κακοῖς.
'Α. Θ. μώλωπες τραυμάτων...³² Σ. τραύμα
μώλωπος ἀποσιμῆζει κακίαν.³³
- Cap. XX. 10. — καὶ μέτρα δισσή ³⁴

CAP. XXI.

1. פִּלְגְרִי-מַיִם לְבִמְלֶךְ בֵּין-יְהוָה. (Sicut) rivi

²³ Syro-hex. (Signum (in cod. III) est index lectionis. Cf. ad Cap. ix. 12.) ²⁴ Sic in marg. Syrus, qui in textu legit ἀνθρώπου. ²⁵ Nobil. ²⁶ Nobil., qui ceteris λαμπτήρ tribuit. Syro-hex. ad φῶς in marg. notat: λύχνος. Deinde ad πνοῇ Nobil. affert: Schol. πνεῦμα. ²⁷ Syro-hex. + $\text{עָדָם וְיָלַע אָדָם וְיָלַע קֶשֶׁת}$. ²⁸ Nobil. ²⁹ Idem. ³⁰ Idem. ³¹ Idem. Syrus, qui in textu $\text{עָדָם וְיָלַע אָדָם וְיָלַע קֶשֶׁת}$ habet, in marg. notat: Οἱ λοιποὶ ὅσαίτως. Sed $\text{עָדָם וְיָלַע אָדָם}$ est pro sing. πολιά Jud. viii. 32, et sic in textu Cod. 23, alii. ³² Nobil., qui ad $\text{עָדָם וְיָלַע אָדָם וְיָלַע קֶשֶׁת}$ affert: Schol. ἀπαντῆ ; et sic Cod. 161 in marg. ³³ Syro-hex. $\text{עָדָם וְיָלַע אָדָם וְיָלַע קֶשֶׁת}$. (Locutio Graeca, κακίαν ἀποσιμῆζει, reperitur in S. Chrysost. Opp. T. XI, p. 485 A. Ejusdem Homiliae II in S. Matth. (Opp. T. VII, p. 19 A.) interpres Syrus (Mus. Brit. MSS. Addit. 14,588) haec, οὐχ ἰμάτια ἀποσιμῶντας, ἀλλὰ τὴν στολὴν τῆς

aquarum est cor regis in manu Jovae. Ὁ. ὥσπερ ὀρμὴ ὑδάτος, οὕτως καρδία βασιλέως ἐν χειρὶ θεοῦ. 'Α. Σ. Θ. διαίρειται ὑδάτων καρδία βασιλέως ἐν χερσὶ κυρίου.¹ Ἐ. ἰδραγωγῶν...²

1. עַל-כָּל-אֲשֶׁר יִחַץ יִטְנֶנּוּ. Ad omne quod vult
inclinat illud. Ὁ. οὐ ἐὰν θέλων νεῦσαι, ἐκεῖ
ἔκλινεν αὐτήν. Ἐ. ἐφ' ὃ εἰαν θέλη κλίει αὐτήν.³
2. תִּבְחַן. Examinat. Ὁ. κατευθύνει. Σ. Θ. ἐτοι-
μάσει.⁴
3. נִבְחָר. Eligendum est. Ὁ. ἀρεστά. 'Α. Θ.
ἐκλεκτόν.⁵
4. נֵר רְשָׁעִים. Lucerna impiorum. Ὁ. λαμπτήρ
δὲ ἀσεβῶν. Πάντες λύχνος ἀσεβῶν.⁶
5. מְדַבְּרֹת הַרוּחַ אַחַד-לְמוֹתָו וְכָל-אֶחָד לְמַחְסוֹר. Consilia seduli nonnisi ad quaes-
tum (tendunt); omnis vero festinus nonnisi ad
egestatem. Ὁ. Vacat. ✕. λογισμοὶ συν-
τέμνοντος πλὴν εἰς περισσεσίαν, καὶ πᾶς ἐπι-
σπουδαῖων πλὴν εἰς ὑστέρημα.⁷

6. פֶּעַל אֲצִרוֹת בְּלִשׁוֹן שָׂקָר הֶבֶל נְתַח מִבְּקִישֵׁי-
מֹתָ (מוֹקֵשֵׁי-ס). Opus (congerendorum) the-
saurorum cum lingua fallaci est halitus evane-
scens quaerentium mortem (s. laqueorum mor-
tis). Ὁ. ὃ ἐνεργῶν θησαυρίσματα γλώσση
ψεύδει, μάταια δῶκει (alia exempl. add. καὶ
ἐργεται⁸) ἐπὶ παιγίδας θανάτου. Σ... ζητῶν

ψυχῆς ἀποσχίχοντας, vertit: $\text{לֹא לֹא וְכָל-אֶחָד לְמַחְסוֹר}$ (S. I. $\text{עָדָם וְיָלַע אָדָם וְיָלַע קֶשֶׁת}$). ³⁴ Syro-hex. CAP. XXI. ¹ Syro-hex. $\text{עָדָם וְיָלַע אָדָם וְיָלַע קֶשֶׁת}$. (In cod. est $\text{עָדָם וְיָלַע אָדָם}$, sed rasura est super עָדָם .) Cf. Hex. ad Psal. i. 3. xlv. 5. ² Idem: $\text{עָדָם וְיָלַע אָדָם וְיָלַע קֶשֶׁת}$. (Graecum ἰδραγωγῶν Syriace sonat $\text{עָדָם וְיָלַע אָדָם}$.) ³ Reg. xviii. 17.) ⁴ Idem: $\text{עָדָם וְיָלַע אָדָם וְיָלַע קֶשֶׁת}$. ⁵ Nobil. ⁶ Syro-hex. $\text{עָדָם וְיָלַע אָדָם וְיָלַע קֶשֶׁת}$. Cf. ad Cap. xxii. 1. ⁷ Idem: $\text{עָדָם וְיָלַע אָדָם וְיָלַע קֶשֶׁת}$. (In textu Syro-hex. affert: $\text{עָדָם וְיָלַע אָדָם וְיָלַע קֶשֶׁת}$ εἰς ἀνήρ εἰς ἄνθρωπος ; et sic sine obelo Codd. 252, 254, 297.) ⁸ "In quibusdam libris haec sequuntur: λογισμοὶ συντέμνοντες κ. τ. ε."—Nobil. Sic sub aster. Cod. 23. Alii συντέμνοντος habent, et sic sub ✕ Θ. Syro-hex. Deinde major pars testium πᾶς μὴ (s. ὁ μὴ) ἐπισπουδαῖων habet, inventis Nobil., Cod. 23, et Syro-hex. ⁹ Nobil. Sic

- θάνατον. Θ. ὁ ἐργαζόμενος θησαυροὺς ἐν γλώσση ψεύδει ἀτμὸς φερόμενος. .⁹
7. שִׁדְרֵי־רָשָׁעִים יַגְוִרִים. *Injuria impiorum abripit eos.* Ὁ δλεθρος ἀσεβέσιν ἐπιξενωθήσεται. Ἄ. προνομή ἀσεβῶν κατασπάσει αὐτούς.¹⁰
9. גָּג. *Tecti.* Ὁ ὑπαίθρου. Ἄ. Σ. Θ. δώματος.¹¹
- מֵאִשְׁתּוֹ וּבֵית חָקָר. *Prae muliere rixarum et domo societatis.* Ὁ ἦ ἐν κεκοιναμένοις μετὰ ἀδικίας καὶ ἐν οἴκῳ κοινῷ. Σ. Θ. ἦ μετὰ γυναικὸς μαχίμης καὶ οἴκου ἐταιρικοῦ.¹²
10. נִפְשׁ רָשָׁע אֲוִת־הָרַע לֹא יִחַן בְּעֵינָיו רַעְיוֹ. *Animus impij desiderat malum; non invenit gratiam in oculis ejus amicus ejus.* Ὁ ψυχὴ ἀσεβοῦς οὐκ ἐλεθθήσεται ὑπ' οὐδενὸς τῶν ἀνθρώπων. Σ. ψυχὴ ἀνόμου ἐπόθησε πονηρόν οὐκ ἐλεήσει ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ τὸν πλησίον αὐτοῦ.¹³
11. יִדְכֶסֶפְתִּי. *Sapiens fit stolidus.* Ὁ πανουργότερος γίνεται ὁ ἄκακος. Σ. σοφισθήσεται ὁ νήπιος.¹⁴
12. מִסִּלָּה רָשָׁעִים לָרַע. *Dejecit (Jova) impius in malum.* Ὁ καὶ φαυλίζει ἀσεβεῖς ἐν κακοῖς. Σ. ὑποσκελίζει ἀσεβεῖς εἰς κακόν.¹⁵
14. יִכְפֹּה־אֶת. *Subigit iram.* Ὁ ἀνατρέπει ὄργας. Σ. σβέσει ὄργην.¹⁶
15. וּמְחַתָּה לְפַעֲלֵי אֵן. *Sed consternatio erit operantibus iniquitatem.* Ὁ ὄσιος δὲ ἀκάθαρτος παρὰ κακούργους. Σ. Θ. καὶ δειλία τοῖς ἐργαζομένοις ἀνομίαν.¹⁷
16. מַנְיָוּם. *Manium.* Ὁ γιγάντων. Ἄ. ῥαφαίν. Σ. θεομάχων.¹⁸
17. אִישׁ מְחַסוֹר. *Vir egenus.* Ὁ ἀνὴρ ἐνδεής. Σ. ἐνδεήσεται ἀγαθῶν.¹⁹
- אֲהִיב יַיִן וְשֵׁן לֹא יַעֲשֶׂיר. *Qui diligit vinum et oleum non dives fiet.* Ὁ φιλῶν οἶνον καὶ ἔλαιον εἰς πλοῦτον. Ἄ. Σ. Θ. ἀγαπῶν οἶνον καὶ ἔλαιον οὐ πλουτήσει.²⁰
18. כֶּפֶר. *Pretium redemptionis.* Ὁ περικάθαρμα. Ἄ. Σ. Θ. ἐξίλασμα.²¹
- רָשָׁע. *Impius.* Ὁ ἄνομος. Ἄ. Σ. Θ. ἀσεβής. Ἄλλος ἄδικος.²²
- וְתַחַת יִשְׂרִים בּוֹיָד. *Et loco rectorum erit praevaricator.* Ὁ Vacat. Ἄλλος καὶ ἀντὶ εὐθείων ἀσύνθετος.²³ Σ. Ε'. ἄδικος.²⁴
19. מְדַוּרִים וְרַעַם. *Rixarum et iracundiae.* Ὁ μαχίμου καὶ γλωσσώδους καὶ ὄργιλου (Σ. θυμώδους²⁵). Aliud exempl. θυμώδους καὶ μαχίμου.²⁶ Σ. μαχίμης καὶ ὄργιλου.²⁷
20. וּבְסִיל אָדָם יִבְלֵעֵנוּ. *At stultus homo devorat illud.* Ὁ ἀφρονες δὲ ἄνδρες καταπίονται (alia

Codd. III, 23, alii, et Syro-hex. ⁹ Nobil. ¹⁰ Idem. Pro κατασπάσει, ἐπισπάσει per incuriam edidit Montef. ¹¹ Nobil. ¹² Idem. Syro-hex. affert: חַם וְ. א. א. Idem in textu cum Codd. 23, 252 ἀδίας (אֲדִיאָה) pro ἀδικίας legit. ¹³ Nobil. Syro-hex. in textu affert: ψυχὴ ἀσεβοῦς * Σ. ἐπιθυμήσει (אֲוִת) πονηρόν οὐκ ἐλεθθήσεται δὲ ὑπ' οὐδενὸς τῶν παριούτων ἀνθρώπων; fere ut sine nota hexaplari Codd. 23, 106. ¹⁴ Nobil. Codex quidam apud Parsons. minus probabiliter Aquilae tribuit. ¹⁵ Nobil. Idem ad καρδίας affert: Schol. ψυχάς; quae lectio est Codd. 23, 106, 260, et Syro-hex. ¹⁶ Nobil. ¹⁷ Idem. ¹⁸ Idem. Syro-hex. affert: חַם וְ. א. א. Nescio unde ediderit Montef.: Σ. παρὰ θεομάχου. ¹⁹ Nobil. ²⁰ Syro-hex. א. א. Nobil. affert: חַם וְ. א. א. Nobil. affert: Ἄ. Σ. Θ. οὐ πλουτήσει. ²¹ Nobil. (Syro-hex. in textu habet אֲדִיאָה) (ἀλλαγμα, ἀντάλλαγμα, semel ἐξίλασμα Psal.

xlviij. 7); in marg. autem: Ἄ. Σ. Θ. λύτρον (אֲדִיאָה). Nec tamen Syri nostri usus tam certus est, ut non אֲדִיאָה in hoc loco pro ἐξίλασμα stare possit, et אֲדִיאָה pro περικάθαρμα (ut אֲדִיאָה בעלמא pro cognato περιψήμα Tobit v. 19); praesertim cum ad אֲדִיאָה in marg. pingatur Graeca vox ΠΕΡΙΚΑΘΑΡΜΑ, cui supponitur Syriaca אֲדִיאָה, stultitia, nescio an errore proclivi pro אֲדִיאָה, contemptibilitas. Cf. Interpp. ad I Cor. iv. 13.) ²² Nobil. Syro-hex. in textu pro ἄνομος habet παράνομος, ut Cod. 23, alii. ²³ Sic in textu Cod. 23, alii, quorum duo ἀσύνθετος, omnes εὐθείων habent. Etiam Syro-hex. in textu sine aster. אֲדִיאָה חַם, καὶ ἀντὶ εὐθούς perfidus, h. e. ὡς videtur, ἀσύνθετος, quod tamen usitatus אֲדִיאָה sonat. ²⁴ Syro-hex. חַם וְ. א. א. ²⁵ Nobil. ²⁶ Syro-hex. in textu. Idem in marg. affert: μαχίμου καὶ γλωσσώδους καὶ ὄργιλου. ²⁷ Syro-hex. אֲדִיאָה אֲדִיאָה. Hanc autem lectionem in textu exhibent Codd. 23, 149, 252, 260.

- exempl. καταποντιοῦσιν²⁹ αὐτόν. 'Α. Θ. ἄφρων δὲ ἀνὴρ καταποντιεὶ αὐτόν.²⁹
21. רַרְךָ צְדָקָה. *Qui seclatur justitiam.* Ο'. ὁδὸς δικαιοσύνης. 'Α. Σ. Θ. διώκων δικαιοσύνην.³⁰
- נִמְצָא. *Inveniet.* Ο'. εὐρήσει. "Άλλος θησαυρίζει.³¹
22. עִיר גְּבוּרִים עָלָה חָקָם. *Urbem fortium scandit sapiens.* Ο'. πόλεις ὄχυράς (alia exempl. πόλεως ὄχυράς³²) ἐπέβη σοφός. 'Α. Σ. Θ. πόλιν δυνατῶν ἀνέβη σοφός.³³ Πάντες δυνατῶν.³⁴
24. יָד יְהוֹר. *Superbus et inflatus.* Ο'. θρασὺς καὶ αὐθάδης καὶ ἀλαζών. 'Α. Σ. ὑπερήφανος ἀλαζών.³⁵
- עוֹשֶׂה בְּעֵבֶרֶת וְדוֹן. *Qui agit cum redundantia superbiae.* Ο'. ὅς δὲ μνησικακεῖ παράνομος. Σ. πράσσω ἐν ὀργῇ ὑπερήφανος.³⁶
25. תַּמְאֹת עֵצֶל תְּמִיחֹנוּ. *Desiderium pigri occidit eum.* Ο'. ἐπιθυμία ὀκνηρὸν ἀποκτείνουσιν ("Άλλος καταβάλλουσιν³⁷). Σ. Θ. ἐπιθυμία ὀκνηροῦ θανατώσει αὐτόν.³⁸
27. אַף כִּי-בִזְמָה וּבִיָּאֲנוּ. *Quanto magis si cum consilio pravo offerat illud.* Ο'. καὶ γὰρ παράνομως προσφέρουσιν αὐτάς. 'Α. καίπερ ὅτι ἐννοία οἴσει αὐτόν.³⁹
28. לְנֶצַח יְדַבֵּר. *In perpetuum loquetur.* Ο'. φυλασσόμενος λαλήσει. 'Α. Σ. Θ. εἰς νίκος πορεύεται.⁴⁰
29. יְהִיעוּ אִישׁ רִשְׁעוֹ בַּפְּנָיו. *Obfirmat vir impius vultum suum.* Ο'. ἀσεβὴς ἀνὴρ ἀναιδῶς ὑφίσταται προσώπῳ. Θ. ἐκραταίωσεν ἀνὴρ ἀσεβῆς πρόσωπον αὐτοῦ.⁴¹

29. (יְבִין) יְבִין. *Dirigit (s. intelligit).* Ο'. συνιεῖ. 'Α. Σ. ἐτοιμάσει.⁴²
30. לְנַגַּד יְהוָה. *Contra Jovam.* Ο'. πρὸς τὸν ἀσεβῆ. 'Α. Σ. Θ. κατέναντι κυρίου.⁴³
- Cap. XXI. 14. — ἐγείρει ἰσχυρόν 4.⁴⁴

CAP. XXII.

1. נְבָחַר. *Eligendum est.* Ο'. αἰρετώτερον. 'Α. Θ. ἐκλεκτόν.¹
2. רָשׁ. *Et pauper.* Ο'. καὶ πτωχός. Alia exempl. καὶ πένης.²
- נִפְגְּשׁוּ. *Occurrunt sibi invicem.* Ο'. συνήντησαν (alia exempl. ἀπήντησαν³) ἀλλήλοις. Οἱ λοιποὶ ὁμοίως.⁴
3. רָאָה רָעָה וַיִּסְתֵּר. *Videt malum, et abscondit se.* Ο'. ἰδὼν πονηρὸν τιμωρούμενον κραταιῶς αὐτὸς παιδεύεται. 'Α. Θ. εἶδε κακίαν, καὶ ἐνεκρύβη.⁵
4. יָרַאת יְהוָה יַעֲקֹב עֲנֹה. *Merces modestiae et timoris Jovae.* Ο'. γενεὰ σοφίας φόβος κυρίου. Σ. ὑστερον πραΰτητος φόβος κυρίου.⁶
5. יָרַחַק. *Longe recedit.* Ο'. ἀφέξεται. 'Α. Σ. Θ. μακρυνθήσεται.⁷
6. חָנַף לְעֵר עַל-פִּי דַרְכּוֹ גַם כִּי-יִזְקֶן לְאִיסוּר. *Imbue puerum secundum viam ejus; etiam cum senuerit, non recedet ab ea.* Ο'. Vacat. ✕ Θ. ἐγκαινισμὸς νέου κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ, καίγε ὅταν γηράσῃ, οὐκ ἀποστήσεται ἀπ' αὐτοῦ.⁸
7. יַעֲבֹד לֹהֵא לְמִלְחָה. *Et servus est qui*

²⁸ Schol. apud Nobil., et sic in textu Syro-hex. ²⁹ Syro-hex. ³⁰ Nobil. ³¹ Schol. apud Nobil. ³² Sic Ald., Cod. 23, alii, et Syro-hex. ³³ Nobil. ³⁴ Syro-hex. ³⁵ Syro-hex. ³⁶ Syro-hex. ³⁷ Nobil. ³⁸ Nobil. ³⁹ Idem. ⁴⁰ Nobil. ⁴¹ Idem.

⁴² Idem. ⁴³ Idem. Sic in textu Cod. 23, alii. Syro-hex. affert: ⁴⁴ Syro-hex. ¹ Nobil. ² Sic Codd. 109, 253, 297. ³ Sic Codd. 23, 252, et Cod. 161 in marg. ⁴ Syro-hex. ⁵ Nobil. ⁶ Idem. ⁷ Idem. ⁸ Sic sine aster. Codd. 23, 149, 253, 260. Syro-hex. in textu: ⁹ Nobil.

mutuum accipit viro qui mutuum dat. Ο' και οικέται ιδίους δεσπόταις δανειούσιν. Σ. Θ. και δοῦλος δανειζόμενος ἀνδρὶ δανείζονται.⁹

8. זורע ערלה יקצראון. Qui serit improbitatem metet aerumnam. Ο' ὁ σπείρων φαῦλα θερίσει κακά. 'Α. . . ἀνοφελές. Σ. ὁ σπείρων ἀνομίαν θερίσει ἀδικίαν. Θ. ὁ σπείρων ἀδικίαν θερίσει ἀνομίαν.¹⁰

יְשֻׁבֵת עִבְרָתוֹ יִכְלָה. Et virga irae ejus parata est (imminet ei). Ο' πληγὴν δὲ ἔργων αὐτοῦ συντελέσει. Σ. καὶ ῥάβδος μησικακούντος ἑαυτῷ ἐκλείψει.¹¹

9. הוּא יְבָרַךְ. Is benedicetur. Ο' εὐλογεῖ ὁ θεός. Alia exempl. ἀγαπᾷ ὁ θεός.¹²

10. לֵי. Irrisorem. Ο' λοιμόν. 'Α. Σ. Θ. χλευαστήν.¹³

יָדוֹן. Contentio. Ο' νείκος. Σ. Θ. μάχη.¹⁴

11. טְהִרָה לֵב. Munditiam cordis. Ο' ὀσίας καρδίας. 'Α. Θ. καθαράς. Σ. ἀγνάς.¹⁵

הָן שִׁפְתָיו רִיעוּהוּ מִלְּפִי. (Propter) gratiam laborum ejus amicus ejus est rex. Ο' χεῖλεσι ποιμαίνει βασιλεύς. * Ἄλλος* χάρις χειλέων, ἑταῖρος αὐτοῦ βασιλεύς.¹⁶

12. דַּעַת. Scientiam. Ο' αἴσθησιν. 'Α. Σ. Θ. γνῶσιν.¹⁷

13. אֲרִיֶּה. Occidar. Ο' φονευταί. 'Α. Σ. Θ. φονευθήσομαι.¹⁸

14. פִּי זָרוֹת. Os alienarum mulierum. Ο' στόμα

παρανόμου ('Α. Θ. ἀλλοτρίας¹⁹).

14. חֶץ. In eo. Ο' εἰς αὐτόν. 'Α. Σ. Θ. ἔκει.²⁰ Ο' εἰσὶν ὁδοὶ κακαὶ—σκολιᾶς καὶ κακῆς. Alia exempl. Ἐἰσὶν ὁδοὶ ὄρθαι πορεύεσθαι ἀνδρὶ, ὁ δὲ ἀσεβῆς ὁδοὺς θανάτου καὶ ἀπωλείας φιλεῖ 4. — εἰσὶν ὁδοὶ κακαὶ—σκολιᾶς καὶ κακῆς 4.²¹

15. קָשְׁיָהּ בְּלֵב. Affixa est cordi. Ο' ἐξήπται καρδίας. Σ. ἐνδέσεται. . . 'Α. Σ. Θ. . ἐν καρδίᾳ.²²

16. לְהַרְבֹּת לוֹ. Ad multiplicandum sibi (ut rem suam augeat). Ο' πολλὰ ποιεῖ τὰ ἑαυτοῦ (alia exempl. add. κακά²³). Σ. τοῦ πληθύναι ἑαυτῷ.²⁴

וְנָתַן לְעָשִׂיר אֶת לְמַחְסוֹ. Dabit diviti tantummodo ad egestatem. Ο' δίδωσι δὲ πλουσίῳ ἐπ' ἐλάσσονι. Σ. δώσει πλουσίῳ διόλου ὑστέρημα.²⁵ Θ. Ε'. δίδωσι (s. δώσει) πλουσίῳ πλην εἰς ὑστέρημα.²⁶

18. יִבְנֶה. Parata erunt. Ο' εὐφρανοῦσί (alia exempl. εὐθνοῦσί²⁷) σε. 'Α. Σ. Θ. ετοιμασθήσονται.²⁸

19. הוֹדַעְתִּיךָ הַיּוֹם אֶת־אֶתְּךָ. Ostendi tibi hodie, etiam tibi. Ο' καὶ γνωρίση σοι τὴν ὁδὸν σου (alia exempl. τὴν ὁδὸν αὐτοῦ; alia, τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ²⁹). 'Α. Σ. γνωστὴν ἐποίησά σοι ζωὴν. . .³⁰

20, 21. בְּמַעֲשֵׂי דַעַת וְכִשְׁף לְהוֹדִיעַךָ. In consiliis et scientia, ut ostenderem tibi veritatem. Ο' εἰς βουλήν καὶ γνῶσιν ἐπὶ τὸ

⁹ Nobil. ¹⁰ Idem. ¹¹ Syro-hex. ܘܫܘܒܬ ܥܝܒܪܬܘܝܝܢ. Syriaca, ܘܫܘܒܬ ܥܝܒܪܬܘܝܝܢ, Middeldorpfo τοῦ μησικακόντος, nescio an recte verterim, μησικακούντος ἑαυτῷ. Supra Cap. xxi. 24 pro Graecis, ὅς δὲ μησικακεῖ, Syrus dedit, ܘܫܘܒܬ ܥܝܒܪܬܘܝܝܢ. ¹² "εὐλογεῖ ὁ θεός. Sic in uno alio libro margini adscriptum est; in ceteris libris est, ἀγαπᾷ ὁ θεός."—Nobil. Sic Comp., Ald., Codd. 68, 106, alii. Haec, ἀνδρα—συντελέσει, absunt a Syro-hex., et Cod. 23. ¹³ Nobil. ¹⁴ Idem. ¹⁵ Idem. ¹⁶ Schol. apud Nobil., et Cod. 161 in marg. Est certe alius interpretis, fortasse Aquilae. ¹⁷ Nobil. ¹⁸ Idem. ¹⁹ Syro-hex. ܘܠܝܘܘܬܝܢ. Libenter legerimus ܘܠܝܘܘܬܝܢ, ἀλλοτρίων. ²⁰ Nobil. ²¹ Sic

Syro-hex., et sine notis Origenianis Codd. 23, 254. In fine Syrus non agnoscit καὶ κακῆς. ²² Nobil. ²³ "In plerisque libris [Comp., Ald., Codd. III, 23, aliis] est τὰ ἑαυτοῦ κακά."—Nobil. Sic Syro-hex. ²⁴ Syro-hex. ܘܠܝܘܘܬܝܢ. ²⁵ Nobil. Syro-hex. ܘܠܝܘܘܬܝܢ. ²⁶ Nobil. ²⁷ Syro-hex. ܘܠܝܘܘܬܝܢ. ²⁸ Nobil. ²⁹ "In nonnullis libris [et Syro-hex.] est τὴν ὁδὸν αὐτοῦ. Procopius vero legit τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ."—Nobil. ³⁰ Nobil.

πλάτος τῆς καρδίας σου.³¹ διδάσκω οὖν σε ἀληθῆ λόγον. Ἄ. Θ. εἰς βουλὰς καὶ εἰς γνώσιν, τοῦ γνωρίσαι σοι ἀλήθειαν.³²

21. אֱמָתָא אֱמָרָא וְקִשְׁפָּא. *Veritatem verborum veritatis.* Ὁ. ἀληθῆ λόγον, καὶ γνώσιν ἀγαθὴν ὑπακούειν. Ἄ. . . λόγους ἀληθείας.³³

הִשְׁלִיכְתָּהּ. *Iis qui miserunt te.* Ὁ. τοῖς προβαλλομένοις σοι. Ἄ. Θ. τῷ ἀποστειλαντί (σε).³⁴

22. אַל-תְּגַדְּלֵהּ. *Ne diripias tenuem.* Ὁ. μὴ ἀποβιάζου πένητα. Σ. μὴ ἀρπάξης πτωχόν.³⁵

23. כִּי-יִרְיֶה יָרִיב רִיבָם וְקָבַע אֶת-קַבְעֵיהֶם נִפְּץ. *Quia Jova agel causam eorum, et spoliabit spoliantes eos anima.* Ὁ. ὁ γὰρ κύριος κρινεῖ αὐτοῦ τὴν κρίσιν, καὶ ῥύσῃ σὴν ἄσυλον ψυχῆν. Ἄ. ὅτι κύριος δικάσει (σ. δικάσεται) τὴν δίκην αὐτοῦ, καὶ καθηλώσει τοὺς καθηλώσαντας αὐτόν. ³⁶ Σ. . . καὶ κολάσεται τοὺς κολαζόμενους ψυχὴν αὐτοῦ.³⁷

24. אַל-תִּתְּרַח. *Ne contrahas amicitiam.* Ὁ. μὴ ἴσθι ἑταῖρος. Σ. μὴ φιλιότης.³⁸

לֹא תִבּוֹא. *Ne verseris.* Ὁ. μὴ συναυλίζου. Ἄλλος· μὴ εἰσέλθῃς.³⁹

25. מוֹקֵץ. *Laqueum.* Ὁ. βρόχους. Ἄ. σκῶλον. Σ. σκάνδαλον.⁴⁰

29. אִי-יִשְׁכַּח. *Ignobilibus.* Ὁ. ἀνδράσι νωθροῖς. Θ. σκοτεινοῖς.⁴¹

Cap. XXII. 9. — τὴν μέντοι ψυχὴν τῶν κεκτῆμένων ἀφαιρεῖται. 17. ὡ καὶ ἄκουε ἐμῶν λόγων (sic).⁴²

CAP. XXIII.

2. וְשָׂמַתָּ שִׁכְוִין בְּלִצְעָה. *Et pone cultrum ad guttur*

tuum. Ὁ. καὶ ἐπίβαλλε τὴν χεῖρά σου. Ἄ. καὶ θήσεις μάχαιραν ἐν καταπόσει σου. Θ. (καὶ) θήσεις μάχαιραν τῷ λάρυγγί σου.¹

3. וְהוּא חֶלֶק כְּנֹבִים. *Nam est panis fraudum.* Ὁ. ταῦτα γὰρ ἔχεται ζωῆς ψευδοῦς. Ἄ. Θ. καὶ αὐτὸς ἄρτος ψευμάτων.²

4. אַל-תִּיגַב לְהַעֲשִׂיר מִבְּיַתְּךָ כְּדָל. *Ne labores ut dives fias, ab intelligentia tua desiste.* Ὁ. μὴ παρεκτείνου πένης ὧν πλουσίῳ, τῇ δὲ σῇ ἐννοίᾳ ἀπόσχου. Ἄ. μὴ κοπία τοῦ πλουτηῆσαι, ἀπὸ τῆς συνέσεώς σου παῦσαι.³ Θ. . . ἀπὸ τῆς συνέσεώς σου παῦσαι.⁴

5. יָעוּף הַשִּׁמִּים. *Volabit in caelum.* Ὁ. καὶ ὑποστρέψει εἰς τὸν οἶκον τοῦ προεστηκότος αὐτοῦ. Ἄ. Σ. Θ. καὶ πετασθήσεται εἰς τὸν οὐρανόν.⁵

6. רַע עֵינָיו. *Ejus qui mali oculi est (invidi).* Ὁ. ἀνδρὶ βασκάνῳ. Ἄλλος· πονηροφθάμῳ.⁶

לִּמְעַמְתֵּי. *Cupediis ejus.* Ὁ. τῶν βρωμάτων αὐτοῦ. Ἄ. Σ. ἐδεσμάτων.⁷

7. כִּי כְמוֹ-שָׁעָרַי בְּבִשְׁוֵי. *Nam sicut aestimat (cogitat) in animo suo.* Ὁ. ὃν τρόπον γὰρ εἶ τις καταπίοι τρίχα. Σ. . . εἰκάζων ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ.⁸

10. אַל-תִּפְּג. *Ne transferas.* Ὁ. μὴ μεταθῆς. Σ. μὴ μετακινήσῃς.⁹

11. כִּי-יִגְאַלְם הוֹאֵר-יָרִיב. *Nam vindex eorum est fortis, ille agel.* Ὁ. ὁ γὰρ λυτρούμενος αὐτοῦς κύριος κραταῖός ἐστι, καὶ κρινεῖ. Ἄ. Σ. Θ. ἀγχιστεὺς αὐτῶν ἰσχύων, αὐτὸς δικάσεται.¹⁰

12. וְעֵלְמָה. *Scientiae.* Ὁ. αἰσθήσεως. Ἄ. Σ. Θ. γνώσεως.¹¹

³¹ Haec, ἐπὶ τὸ πλάτος τ. κ. σου, om. Codd. 23, 106, et Syro-hex. in textu. ³² Syro-hex. **א. ו. חכמתך**.
³³ Idem: **א. ו. חכמתך**.
³⁴ Idem in textu om. καὶ γνώσιν ἀ. ὑπακούειν.
³⁵ Nobil. ³⁶ Idem. Copula ante καθηλώσει assumpta ex Cod. 252, qui δικάσεται habet. Hieron. vertit: *et configet eos qui confixerunt animam ejus.* ³⁷ Nobil., Cod. 248. Sic, sed E. pro Σ., Cod. 252. ³⁸ Nobil. ³⁹ Cod. 161 in marg. ⁴⁰ Nobil. ⁴¹ Idem. ⁴² Syro-hex.

CAP. XXIII. ¹ Nobil. ² Idem. ³ Nobil., Codd. 248, 252. In fine παῦσαι, quod aberat, assumptum ex Cod. 252. ⁴ Nobil. ⁵ Nobil., Cod. 248. Cod. 252 mendose affert: Σ. Θ. καὶ σκεπασθήσεται εἰς τ. οὐρ. ⁶ Schol. apud Nobil., et Cod. 161 in marg. ⁷ Nobil., Cod. 252. ⁸ Nobil. ⁹ Sic Cod. 161. Nobil., Cod. 248: (μὴ) μετακινήσῃς. "Scripsi μετακινήσῃς, sensu ita postulante, cum in Ed. Rom. reperissem μετακινήσῃς."—*Drusivius*. Cf. Deut. xix. 14 in LXX. Montef. incredibili negligentia μὴ μετακινήσῃς edidit. ¹⁰ Nobil. ¹¹ Idem.

13. **לֹא יִמּוֹת**. *Non morietur.* Ο'. οὐ μὴ ἀποθάνῃ. Πάντες ὁμοίως.¹²
16. **וְתִעְלֶזְנָה כְּלִוְיֹתַי בְּדַבַּר שְׂפָתַי מִיִּשְׂרָאֵל**. *Et exsultabunt renes mei, cum loquentur labia tua recta.* Ο'. καὶ ἐνδιατρίψει λόγοις τὰ σὰ χεῖλη πρὸς τὰ ἐμὰ χεῖλη, ἐὰν ὀρθὰ ('Α. εὐθέα¹³) ᾧσι. Σ. καὶ γαυριάσουσιν οἱ νεφροὶ μου ἐν τῷ λαλεῖν τὰ χεῖλη σου εὐθῆ.¹⁴
18. **לֹא תִכְרַת**. *Non succidetur.* Ο'. οὐκ ἀποστήσεται. 'Α. Σ. οὐκ ἐξολοθρευθήσεται.¹⁵
19. **שְׁמַע־אַתָּה בְּנִי**. *Audi tu, fili mi.* Ο'. ἄκουε ✕ σὺ ἄ, υἱέ ✕ μου ἄ.¹⁶
- וְיִאֲשֶׁר בְּדַרְךָ**. *Et dirige in via.* Ο'. καὶ κατεύθυνε ἐννοίας. 'Α. Σ. Θ. . . ἐν ὁδοῦ.¹⁷
20. **בְּזֻלְתֵי בָשָׂר לְמוֹ**. *Inter eos qui prodigi sunt carnis sibi.* Ο'. μηδὲ ἐκτείνου συμβολαῖς, κρεῶν τε ἀγορασμοῖς. Θ. ἐν συμβολοκοποῦσι κρέας ἐν ἑαυτοῖς.¹⁸
21. **זֻזְלִל**. *Prodigus.* Ο'. πορνόκοπος. 'Α. Σ. Θ. συμβολοκόπος.¹⁹
- וְקָרְעִים תְּלַבִּישׁ נֹמָה**. *Et pannos induere facit dormitatio.* Ο'. καὶ ἐνδύσεται διερρηγμένα καὶ ρακώδη πᾶς ὑπνώδης. 'Α. καὶ ῥήγματα ἐνδύσει (s. ἀμφιάσει) νυσταγμός.²⁰
23. **אֲמַתְּ קְנֵה וְאַל-תִּמְכַּר חֲכָמָה וּמוֹסָר וּבִינָה**. *Veritatem eme, et ne vendas, sapientiam et doctrinam et intelligentiam.* Ο'. Vacat. ✕ Θ. ἀλήθειαν κτῆσαι, καὶ μὴ ἀποδοῦ, σοφίαν καὶ παιδείαν καὶ σύνεσιν ἄ.²¹
24. **וַיּוֹלֵד הַכֶּסֶם יִשְׂמַח בּוֹ**. *Et qui genuit sapientem, laetabitur in eo.* Ο'. ἐπὶ δὲ υἱῷ σοφῷ εὐφραίνεται ἡ ψυχὴ αὐτοῦ. Ε'. ὁ γενῶν σοφόν καὶ εὐφρανθήσεται (s. χαρήσεται) ἐν αὐτῷ.²²
26. **תִּרְצְנָה (תִּצְרְנָה ק')**. *Delectentur (s. observent).* Ο'. τηρέτωσαν. Σ. θελησάτωσαν.²³
27. **בְּיִשְׁוָהָ עֵמוּקָה זֹנְנָה**. *Nam fovea profunda est meretrix.* Ο'. πίθος γὰρ τετρημένος ἐστὶν ἀλλότριος οἶκος. Σ. ὅτι ὄρυγμα βαθὺ πόρνη.²⁴
- נְכַרְיָה**. *Aliena.* Ο'. ἀλλότριον. Σ. ἀλλοτρία. Θ. ξένη.²⁵
28. **וּבֹגְדִים בְּרַגְלֵי תוֹסִיף**. *Et impius inter homines auget.* Ο'. καὶ πᾶς παράνομος ἀναλωθήσεται. Θ. καὶ ἀσυνθετούντας ἐν ἀνθρώποις ἀπαλλάξει.²⁶
29. **הַנֶּסֶם**. *Sine causa.* Ο'. διακενήs. 'Α. Σ. Θ. δωρεάν.²⁷
- חַכְלָלוֹת**. *Caligatio (s. rubor).* Ο'. πελιδνοί. 'Α. κατάκοροι. Σ. χαρποί.²⁸
30. **לְבַאִים לְחֻקּוֹר מִמְּסָה**. *Iis qui veniunt ad explorandum mixtum (vinum).* Ο'. οὐ τῶν ἰχνευόντων ποῦ πότοι γίνονται; Θ. οὐ τοῖς ἐξερχομένοις τοῦ ἐξερευνησαί κεράσματα;²⁹
33. **תִּתְקַבְּלוּ**. *Perversitates.* Ο'. σκολιά. Σ. στρεβλά.³⁰
34. **וְהָיִיתָ כְּשֹׁנֵב**. *Et eris sicut dormiens.* Ο'. καὶ κατακείσῃ. 'Α. Σ. Θ. καὶ ἔσῃ ὡσπερ κοιμώμενος.³¹

¹² Syro-hex., qui in textu legit **לֹא יִמּוֹת**, fortasse οὐκ ἀποθάνεται, quae lectio est Cod. 23.

¹³ Nobil., qui εὐθεία habet.

¹⁴ Nobil., Codd. 248, 252; e quibus Cod. 248 habet ἀγαυριάσουσιν, quod tantundem est; Cod. 252 autem mendose μετριάσουσιν.

¹⁵ Nobil. ¹⁶ Sic Syro-hex., et sine asteriscis Cod. 23.

¹⁷ Nobil.

¹⁸ Idem. ¹⁹ Idem. ²⁰ Syro-hex. **וְקָרְעִים תְּלַבִּישׁ**.

וְקָרְעִים תְּלַבִּישׁ. (Pro **וְקָרְעִים**, ut in cod. pingitur, scribendum videtur **וְקָרְעִים**, quod cum ῥήγματα commutavit Noster Amos vi. 11.) Idem in textu tantum habet,

וְקָרְעִים תְּלַבִּישׁ, absente, ut in Codd. 23, 252, 254, καὶ ρακώδη.

²¹ Sic Syro-hex., et sine aster. Comp., Ald., Cod. 23, et alii decem; qui tamen omnes, praeunte

Nobilio, καὶ μὴ ἀπόση legunt, uno excepto Cod. 253, ubi καὶ μὴ ἀποδος (sic) scriptum. Syro-hex. **וְקָרְעִים**, et ne

vendas, Graece, καὶ μὴ ἀποδοῦ. Lagarde tentat, καὶ μὴ παλῆ-

σης; Middeld. sine suspitione lectionem codicum, καὶ μὴ ἀπόση, accipit.

²² Syro-hex. **וְקָרְעִים תְּלַבִּישׁ** οἱ οἱ.

וְקָרְעִים תְּלַבִּישׁ. ²³ Nobil. ²⁴ Idem. ²⁵ Idem.

²⁶ Idem. ²⁷ Idem. ²⁸ Nobil. affert: 'Α. κατάκοροι. Σ.

χαρποί. Pro καθαροί indubitanter emendavimus κατάκοροι, nigri (cf. Villoison ad *Novam Vers. Gr.* etc. p. 95). Vid.

Hex. nostra ad Gen. xlix. 12. ²⁹ Nobil. Montef. τοῦ ἐρευ-

νησαί tacite edidit, invitis antecessoribus ejus. ³⁰ Nobil.

³¹ Idem.

35. הַכּוֹנֵי בַל־חַלְיִתִּי. *Percutiunt me, nec doleo.*
 O'. ερείς δέ, τύπτονσί με, καὶ οὐκ ἐπόνεσα. Σ.
 E'. ἐπλήξαν με, ἀλλ' οὐκ ἐπόνεσα.³²
 הַלְמוּנִי. *Contundunt me.* O'. ἐνέπαιξάν μοι.
 Θ. ἀνεκρότησάν με.³³
 יִקְרָא. *Expergiscar.* O'. ὄρθρος ἔσται. 'A.
 Σ. Θ. ἐξυπνισθήσομαι.³⁴
 Cap. XXIII. 31. — ἀλλὰ ὀμιλεῖτε ἀνθρώποις (om.
 δικαίοις), καὶ ὀμιλεῖτε ἐν περιπάτοις 4.³⁵

CAP. XXIV.

4. וּבְדַעַת. *Et scientia.* O'. μετὰ αἰσθήσεως. 'A.
 Σ. (καὶ) ἐν γνώσει.¹
 5. מְאִמְצֵץ פִּתּוֹ. *Corroborat vim (suam).* O'. γεωρ-
 γίον μεγάλην. Σ. ὡσπερ κράτος ἰσχύος.² *'Αλ-
 λος' ὑπὲρ κραταῖον ἰσχύϊ.³
 6. וְתַשׁוּעָה בְּרַב יוֹעֵץ. *Et salus est in multitu-
 dine consiliorum.* O'. βοήθεια δὲ μετὰ καρ-
 δίας βουλευτικῆς. Σ. Θ. καὶ σωτηρία ἐν πολυ-
 βούλῳ.⁴
 7. רְאִימוֹת לְאִיּוֹל חֲכָמוֹת בְּשַׁעַר לֹא יִפְתַּח־פִּיהוּ.
*Ardua est stulto sapientia, in porta non aperit
 os suum.* O'. σοφία καὶ ἔννοια ἀγαθὴ ἐν
 πύλαις σοφῶν σοφοὶ οὐκ ἐκκλίνουσιν ἐκ στό-
 ματος κυρίου. E'. *Oblectatio* ἄφρον σοφία, ἐν
 πύλῃ οὐκ ἀνοίξει στόμα αὐτοῦ.⁵
 9. וְזִמָּת אֲוִלַּת הַטָּאָת. *Consilium stultitiae est pec-
 catum.* O'. ἀποθνήσκει δὲ ἄφρων ἐν ἀμαρ-
 τίας. 'A. Θ. ἔννοια ἀφροσύνης ἀμαρτία.⁶

9. וְתוֹעֵבַת לְאָדָם לֵץ. *Sed abominatio homini est
 irrisor.* O'. ἀκαθαρσία δὲ ἀνθρῖ λοιμῶ. Σ.
 καὶ βδέλυγμα ἀνθρώποις λοιμὸς.⁷
 10. הַתְּרַפִּית בְּיוֹם צָרָה. *Si animum abjeceris in
 die angustiae.* O'. ἐμολυνθήσεται ἐν ἡμέρᾳ
 κακῇ. 'A. νοχλευόμενος... Σ. στραγγεύ-
 εσθαι ἐν ὥρᾳ θλίψεως. Θ. ἐξελύθη...⁸
 11. הַצֵּל לְקַחִים לַמּוֹת. *Liberare eos qui ducun-
 tur ad mortem.* O'. ῥῆσαι ἀγομένους εἰς θά-
 νατον. Σ. σῶσον εἰλημμένους εἰς θάνατον.⁹
 12. לֹא־יִדְעֶנּוּ יְהוָה. *Non novimus hunc.* O'. οὐκ
 οἶδα τοῦτον. *Alia exempl.* οὐκ οἶδα τοῦτον,
 ὡ καὶ αὐτὸς με οὐ γινώσκει 4.¹⁰
 יִן הַוּאִי־יִבִּין לְבוֹת הַלֵּא־תִבִּין. *Nonne qui exa-
 minat corda ipse intelliget?* O'. γινώσκει ὅτι
 κύριος καρδίας πάντων γινώσκει. 'A. μήτι
 οὐχὶ ὁ σταθμίζων καρδίας αὐτὸς συνήσει;¹¹
 יִצִּיר בְּנַפְשִׁי. *Qui custodit animam tuam.* O'. ὁ
 πλάσας πνοῇν πᾶσιν. 'A. Θ. διατηρῶν ψυχὴν
 σου.¹²
 15. אַל־תִּהְיֶה רָשָׁע לְיָוֵה יְדִיק. *Ne insidieris,
 improbe, habitationi iusti.* O'. μὴ προσαγάγῃς
 ἀσεβῆ νομῆ δικαίων. 'A. Θ... εἰς βραιότητα
 δικαίων. Σ. μὴ ἐνεδρεύσῃς ἀσέβειαν εἰς δῖαι-
 ταν δικαίου.¹³
 17. בְּנִפְלֵ אוֹיְבֶךָ. *Cum ceciderit inimicus tuus.*
 O'. ἐὰν πέσῃ ὁ ἐχθρός σου. Σ. E'. ὁμοίως.¹⁴
 אַל־יִגִּיל לְבָבְךָ. *Ne exsultet cor tuum.* O'.
 μὴ ἐπαίρου. 'A. Σ. Θ. (μὴ) ἀγαλλιάσθω ἡ
 καρδία σου.¹⁵

³² Syro-hex. ³³ Nobil. ³⁴ Idem. Montef. post Drusium ἐξυπνισθή-
 σομαι edidit. ³⁵ Syro-hex.
 CAP. XXIV. ¹ "Schol. ἐν γνώσει."—Nobil. Cod. 248
 affert: Σ. ἐν γνώσει. Praeterea ex Cod. 252 Parsons. ex-
 scripsit: 'A. ἐν γνώσει, quod ad בְּתַבִּינָה (v. 3) perperam
 refert; ad וְזִמָּת vero: Σ. ἐν σωφροσύνη, quod nescio an ad
 וְזִמָּת (v. 5) pertineat. ² Nobil., Cod. 248. ³ Cod. 252
 affert: Σ. ὑπὲρ κραταῖον ἰσχύει (sic). ⁴ Nobil. ⁵ Syro-
 hex. ⁶ Nobil. ⁷ Idem. ⁸ Idem. Cf. ad
 Cap. xviii. 9. (Ad Symmachum Nobil. στραγγεύσθαι habet,

quae scriptura non plane rejectitia est; quin receipt iam
 Rördam ad Jud. xix. 8. Cf. nos in *Collatione ad V. T.*
juxta LXX Interpp., p. 163.) ⁹ Nobil. ¹⁰ Sic
 Syro-hex., et sine obelo Codd. 23, 106 (qui οὗτος habet).
¹¹ Nobil., Codd. 161 (qui μασιζών pro σταθμίζων mendose
 habet), 248. "Reg. unus ex Procopio hanc lectionem
 affert: μήτι ὁ σταθμίζων καρδίας οὐ γινώσκει."—Montef. Paulo
 aliter Didym. Alex. apud Mai. *P. N. B.*, T. VII, P. II,
 p. 57: 'A. Θ. μήτι ὁ στ. καρδίας αὐτὸς οὐ συνήσει; Σ. (immo
 Schol.) ὅτι οὐδὲ δημοσία ἐπιτήρησις σωφρονίζει τὸν ἄφρονα.
¹² Nobil. ¹³ Idem. ¹⁴ Syro-hex. ¹⁵ Nobil.

18. **פְּרוּיָאָה יְהוָה יַרְע בְּעֵינָיו.** *Ne videat Jona, et displiceat ei.* Ο'. ὅτι ὄψεται κύριος, καὶ οὐκ ἀρέσει αὐτῷ. Σ. μήποτε ἴδῃ κύριος, καὶ μὴ ἀρέσῃ ἐνώπιον αὐτοῦ.¹⁶
וְהָשִׁיב מֵעֵלָיו אָפוֹ. *Et convertat ab eo iram suam (in te).* Ο'. καὶ ἀποστρέψει τὸν θυμὸν αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ. Σ. . . ἀπάνωθεν αὐτοῦ ὄργην αὐτοῦ.¹⁷
19. **אַל-תִּתְחַר בַּמַּרְעִים.** *Ne exardescas propter maleficos.* Ο'. μὴ χαίρει ἐπὶ κακοποιοῖς. 'Α. Θ. μὴ διαμάχου ἐν πονηρευομένοις.¹⁸
אַל-תִּקְנֵא. *Ne invidias.* Ο'. μηδὲ ζήλου. Σ. μὴ παρερεθίζου.¹⁹
20. **לִּיר.** *Lucerna.* Ο'. λαμπτήρ. 'Α. Σ. Θ. λύχνος.²⁰
21. **אַתִּי-יְהוָה בְּנִי.** *Jonam, mi fili.* Ο'. τὸν θεὸν, υἱέ. Aliud exempl. τὸν κύριον, υἱέ ✕ μου.²¹
אַל-תִּתְעַרְבּ אֶפֶי-תְהַרְבּ. *Ne societatem ineas.* Ο'. (μὴ) ἀπειθήσης. "Ἄλλος" (μὴ) ἐπιμύγνυσο.²²
22. **שְׁנֵיהֶם.** *Utriusque eorum.* Ο'. ἀμφοτέρων. Πάντες ὁμοίως.²³
Ο' — ✕ λόγον φυλασσόμενος — ἐξ ἀνθρώπων.²⁴
23. **גַּם-אֶלֶּהָ.** *Etiam haec.* Ο'. ταῦτα δέ. 'Ως ὁ 'Εβραῖος καὶ οἱ λοιποί.²⁵
לְחִכְּמִים הַכְּרֹתֵם. *Sapientibus; intueri per-*

sonam. Ο'. τοῖς σοφοῖς ἐπιγινώσκειν, — αἰδεῖσθαι ἄ πρόσωπον. "Ἄλλος" αἰσχύνεσθαι.²⁶
 'Α. Σ. Θ. ἐπιγινώσκειν.²⁷

26. **שִׁפְתָיו יִשָּׁק מִשִּׁב דְּבָרִים נְכוּחִים.** *Labia osculatur qui respondet verba recta.* Ο'. χεῖλη δὲ φιλήσουσιν ἀποκρινόμενα λόγους ἀγαθούς. Θ. χεῖλεσι καταφιληθήσεται ἀποκρινόμενος ὀρθὰ ῥήματα.²⁸
27. **יַעֲתֶרְהָ בַשָּׂדֶה לְךָ.** *Et para illud in agro tibi.* Ο'. καὶ παρασκευάζου εἰς τὸν ἀγρόν. Σ. Ε'. καὶ φρόντισον ἐν ἀγρῷ σου.²⁹
28. **אַל-תְּהִי.** *Ne sis.* Ο'. μὴ ἴσθι. 'Α. Σ. Θ. μὴ γίνου.³⁰
וְהִתְפַּתֵּית. *Et num decipies.* Ο'. μηδὲ πλατύνου. "Ἄλλος" ἀπατῶν.³¹
32. **לָקַחְתִּי מוֹכָר.** *Accepi institutionem.* Ο'. τοῦ ἐκλέξασθαι (alia exempl. καὶ ἐξελεξάμην³²) παιδείαν. 'Α. Σ. Θ. καὶ ἔλαβον.³³
33. **מַעַשׂ שְׁנוֹת מַעַשׂ תְּנוּמוֹת מַעַשׂ חֶבֶק יָדִים.** *Paulum somnorum, paulum dormitationum, paulum complicationis manuum ad cubandum.* Ο'. ὀλίγον νυστάζω (alia exempl. νυστάζεις³⁴), ὀλίγον δὲ καθυπνώ (s. καθυπνοῖς, s. καθεύδεις³⁵), ὀλίγον δὲ ἐναγκαλιζόμαι (s. ἐναγκαλιζῶ³⁶) χερσὶ στήθη. 'Α. ὀλίγον ὑπνοῖς, ὀλίγον δὲ νυσταγμοῖς, ὀλίγον περιλήψοντα (s. ἐναγκαλι-

¹⁶ Syro-hex. **וְהָשִׁיב מֵעֵלָיו אָפוֹ** **וְהָשִׁיב מֵעֵלָיו אָפוֹ** **וְהָשִׁיב מֵעֵלָיו אָפוֹ**. Nobil. affert: Schol. ἵνα μὴ ἴδῃ; et sic Syro-hex. in textu, et Cod. 161 in marg. Montef. oscitanter edidit: Σ. ἵνα μὴ ἴδῃ κύριος. ¹⁷ Nobil. ¹⁸ Idem. ¹⁹ Idem. ²⁰ Idem. ²¹ Sic Syro-hex. in textu. Idem in marg.: τὸν θεόν. Pronomen est in Codd. 23, 253. ²² Schol. apud Nobil. Sic in textu Cod. 23, et Syro-hex. (**אַל-תִּתְעַרְבּ אֶפֶי-תְהַרְבּ**). ²³ Syro-hex. ²⁴ Schol. apud Nobil.: 'Ἐντεῦθεν ἐξήλλακται ἡ θέσις τῶν μεταξὺ, καὶ μετὰ τὰ πρὸς τῷ τέλει πρὸ τοῦ, γυναικα ἀνδρείαν (Cap. xxxi. 10), ταῦτα ἐφέρετο. In Syro-hex. haec, λόγον φυλασσόμενος — ἐξ ἀνθρώπων, quae vulgo notantur Cap. xxix. 27. xxx. 1-14, hoc loco sub obelo et asterisco leguntur, praeposito indice **וְהָשִׁיב**, cui in margine respondet nota hexaplaris: 'Ὡς ὁ 'Εβραῖος καὶ ὡς οἱ λοιποί. Cf. ad Cap. ix. 12. xx. 23. Mox ad ἐξ ἀνθρώπων (Cap. xxx. 14) Nobil. et Syro-hex. scholium habent: 'Ἐως ἴδῃ τὰ ἐξηλλαγμένα, καὶ

(καὶ om. Syro-hex.) ἐντεῦθεν δὲ τοῖς προάγουσιν ἠκολουθεῖν (Syro-hex. **וְהָשִׁיב**, ἀκολουθεῖν). ²⁵ Syro-hex., praeposito indice **וְ** cum una lineola. ²⁶ "Alius interper. αἰσχύνεσθαι."—Nobil. Montef. perperam exscripsit αἰσχυνεῖσθαι. Syro-hex. in textu habet **וְהָשִׁיב** —, pro αἰσχύνεσθαι an αἰδεῖσθαι incertum. ²⁷ Nobil. ²⁸ Idem. ²⁹ Syro-hex. **וְהָשִׁיב מֵעֵלָיו אָפוֹ** **וְהָשִׁיב מֵעֵלָיו אָפוֹ**. Nobil. affert: Σ. καὶ φρ. ἐν ἀγρῷ. ³⁰ Nobil., Cod. 248. ³¹ Schol. apud Nobil. Parsons. e Cod. 161 affert: 'Α. Σ. Θ. μὴ γίνου ἀπατῶν. ³² Schol. apud Nobil. Sic in textu Cod. 23, Syro-hex., et in marg. Cod. 161. ³³ Syro-hex. **וְהָשִׁיב מֵעֵלָיו אָפוֹ** **וְהָשִׁיב מֵעֵלָיו אָפוֹ**. ³⁴ Schol. apud Nobil. Sic Cod. 23, 253, 296, et Syro-hex. ³⁵ Nobil. affert: Schol. καθυπνοῖς. Altera lectio καθεύδεις est in Codd. 23, 296. Syro-hex. **וְהָשִׁיב**. ³⁶ Sic Codd. 23, 253. Syro-hex.: ἐναγκαλιζῶ (**וְהָשִׁיב**).

σονται) χερσὶ τοῦ κοιμηθῆναι.³⁷ 'Α. Σ. Θ. τοῦ κοιμηθῆναι.³⁸

34. כַּתְּחִלָּה. *Grassator.* Ὁ προπορευομένη. Alia exempl. προσπορευομένη.³⁹ Θ. ὀδοπόρος.⁴⁰

כְּאִישׁ מְגִן. *Quasi vir clypei (armatus).* Ὁ ὡσπερ ἀγαθὸς δρομεύς. Πάντες ἀνὴρ.⁴¹ 'Α. Σ. ἀσπίδος.⁴²

Cap. XXIV. 27. — καὶ πορεύου κατόπισθέν μου **4**.⁴³

CAP. XXV.

1. גַּם-אֵלֶּיךָ מְשָׁלִי שְׁלֵמָה אֲשֶׁר הֶעֱתִיקוּ אֲנָשֵׁי הַחֲקִיָּה. *Etiam haec sunt proverbialia Salomonis, quae transcripserunt viri Hezechiae.* Ὁ αὐται αἱ παιδείαι ('Α. Θ. παραβολαί. Σ. Ε'. παροιμίαι!) Σαλωμώντος αἱ ἀδιάκριτοι, ἃς ἐξεγράψαντο (Σ. Θ. ἐπαλαίωσαν²) οἱ φίλοι 'Εζεκίου. 'Α. καίγε αὐται παραβολαί (Σαλωμώντος), ἃς μετήραν ἄνδρες 'Εζεκίου. Σ. καὶ ἔτι αὐται παραβολαί...³

מִלְכָּה יְהוּדָה. *Regis Judae.* Ὁ τοῦ βασιλείως τῆς Ἰουδαίας. Οἱ λοιποὶ τοῦ βασιλείως Ἰούδα.⁴

2. יַקְרֵךְ דְּבַר. *Investigare rem.* Ὁ τιμᾶ πράγματα (alia exempl. πρόσταγμα, s. προστάγματα⁵). 'Α. Σ. ἐξιχνιάσει ῥήμα.⁶ Σ. Θ. ῥήμα.⁷

3. לְעֵמֶק. *Quoad profunditatem.* Ὁ βαθεία. 'Α. εἰς βάθος.⁸

אִין הַקֶּר. *Impervestigabilis est.* Ὁ ἀνεξέλεγο-

κτος. 'Α. ἀνεξέταστος. Σ. ἀνεξερεύνητος.⁹

4. קָבוּ סִינִים מִכֶּסֶף. *Separa scorias ab argento.* Ὁ τύπτε ἀδόκιμον ἀργύριον. Σ. κάθαιρε γίγαρτα ἐξ ἀργυρίου.¹⁰

5. הָבוּ. *Tolle.* Ὁ κτείνε. 'Α. Θ. ἀπέλασον.¹¹ יְרַכֵּן. *Et confirmabitur.* Ὁ καὶ κατορθώσει. 'Α. Σ. καὶ ἐδραστήσεται. Θ. (καὶ) ἐτοιμασθήσεται.¹²

6. אַל-תַּעֲמֹד. *Ne stes.* Ὁ μηδὲ... ὑψίστασο. 'Α. Σ. Θ. (μὴ) ἐπιστήσῃς.¹³

7. מִהֲשִׁפִּילָהּ. *Quam ut deprimant te.* Ὁ ἢ ταπεινώσαι σε. 'Α. τοῦ ταπεινωθῆναι. Σ. ἢ ἵνα καταβῆς. Θ. ὑπὲρ τοῦ ταπεινωθῆναι. Ε'. ὁμοίως τοῖς Ὁ.¹⁴

7, 8. אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֶיךָ : אֶל-תַּעֲנֵא לְרֹב מֵיָרָם. (Coram principe) quem viderunt oculi tui. *Ne prodeas ad litigandum cito.* Ὁ ἂ εἶδον οἱ ὀφθαλμοὶ σου λέγε. μὴ πρόσπιπτε εἰς μάχην ταχέως. Σ. ἂ εἶδον οἱ ὀφθαλμοὶ σου, μὴ ἐξενέγκῃς εἰς πλῆθος ταχύ.¹⁵ 'Α. Θ. . . μὴ ἐξέλθῃς εἰς δίκασίαν ταχέως.¹⁶

9. רִיבֵךָ רִיב אֶת-רֵעֶךָ. *Litem tuam age cum amico tuo.* Ὁ. Vacat. 'Α. Σ. Θ. δικασίαν σου δίκασ'ε ἐν ἐταίρω σου.¹⁷

10. הַתְּשׁוּבָה לֹא תִשׁוּב. *Et infamia tua non recedat.* Ὁ ἢ δὲ μάχῃ σου καὶ ἡ ἔχθρα οὐκ ἀπέσται. Θ. καὶ ὁ ψόγος σου οὐκ ἀποστραφήσεται.¹⁸

11. בְּמִשְׁכֵּיֹת אֲרָמִים. *Figuris argenteis (ornata).*

³⁷ Syro-hex. מַלְכָּה יְהוּדָה מַלְכָּה יְהוּדָה מַלְכָּה יְהוּדָה. Cf. Hex. ad Cap. vi. 10. ³⁸ Nobil. ³⁹ Sic Cod. 23. Syro-hex. מַלְכָּה יְהוּדָה. ⁴⁰ Syro-hex. (qui ad חַקֵּיךָ minus probabiliter lectionem refert) מַלְכָּה יְהוּדָה מַלְכָּה יְהוּדָה. ⁴¹ Idem: מַלְכָּה יְהוּדָה. ⁴² Syro-hex. מַלְכָּה יְהוּדָה. ⁴³ Idem: מַלְכָּה יְהוּדָה. Est duplex interpretatio Hebraei אִין הַקֶּר, momente Jaegero. Post v. 34 in Syro-hex. sequitur Cap. xxx. 15-33. xxxi. 1-9, ut in LXX, sub * —.

CAP. XXV. ¹ Syro-hex. מַלְכָּה יְהוּדָה. ² Idem: מַלְכָּה יְהוּדָה. Ad מַלְכָּה יְהוּדָה appicta est Graeca vox ΠΑΡΑΒΟΛΑΙ. ³ Codd. 161, 248: Σ. Θ. ἐπαλαίωσα (sic). ⁴ Nobil. (In textu ad αὐται αἱ παιδείαι sub indice מַלְכָּה יְהוּדָה Syrus notat: 'Ως ὁ Ἑβραϊκὸς καὶ οἱ λοιποὶ; scilicet quod ad ordinem textus

Hebraei attinet.) ⁴ Syro-hex., cui 'Ιουδαία est מַלְכָּה יְהוּדָה, et 'Ιουδα מַלְכָּה יְהוּדָה. Idem scholium affert: מַלְכָּה יְהוּדָה מַלְכָּה יְהוּדָה, h. e. ὡς ὤδε: εἶτα τὸ τέλος (Nobil. addit παροιμίας). ⁵ Lectio πρόσταγμα est in Ald., Syro-hex. in marg., aliis. Alteram tuentur Cod. Alex., et a 2da m. Vat., necnon Procop. apud Nobil. ⁶ Nobil., qui ῥήματα habet. ⁷ Syro-hex. מַלְכָּה יְהוּדָה. ⁸ Nobil. ⁹ Idem. ¹⁰ Idem. Parsons. e Codd. 161, 248 affert: Σ. κάθαιρε γὰρ τὰ (sic) ἐξ ἀργυρίου. Cf. Hex. nostra ad Ezech. xxii. 18 (= *Otium Norvic.* p. 61). ¹¹ Nobil. ¹² Idem. ¹³ Idem. ¹⁴ Syro-hex. מַלְכָּה יְהוּדָה. ¹⁵ Nobil. ¹⁶ Syro-hex. מַלְכָּה יְהוּדָה. ¹⁷ Nobil. ¹⁸ Idem.

- Aliter: *In calathis argenteis*. *Ο' ἐν ὀρμίσκῳ σαρδίου*. Σ. Θ. ἐν περιβλέπτῳ ἀργυρίου.¹⁹
11. *דָּבָר דְּבָר עַל-אֶפְרָיִם*. *Verbum dictum in temporibus suis* (s. *super totis suis*). *Ο' οὕτως ἐπιεὶν λόγον*. 'Α. Θ. λαλῶν ῥήμα ἐπὶ ἀρμόζουσιν αὐτῷ. Σ. λαλῶν λόγον ἐν καιρῷ αὐτοῦ.²⁰
12. *יָנוֹם וְהָב יַחְלִי-כֶתֶם*. *Inauris aurea et monile obryzi*. *Ο' εἰς ἐνώτιον χρυσοῦν καὶ σάρδιον πολυτελές δέδεται*. 'Αλλος ἐνώτιον χρύσειον καὶ πίνωσις χρυσοῦ.²¹
13. *כְּצִנַּת-שֶׁלֶג בְּיוֹם קָצִיר*. *Sicut frigus nivis in die messis*. *Ο' ὡσπερ ἐξοδος χιόνος ἐν ἀμητῷ κατὰ καῦμα ὠφέλει*. 'Α. ὡς ψυχὸς χιόνος ἐν ἡμέρᾳ ἀμητοῦ.²²
- צִיר נֹאמָן לְשִׁלְחֵו*. *Nuntius fidelis mittentibus eum*. *Ο' οὕτως ἄγγελος πιστὸς τοῦ ἀποστειλαντος αὐτόν*. Πάντες ὁμοίως ἄμφοτεροῦ ἀποστειλαντι αὐτόν.²³
14. *בְּכִמְתַּת-שֶׁקֶר*. *De dono mendacii*. *Ο' ἐπὶ ὀδοσει*
- ψευδεῖ. Σ. . . ἀδίκῳ.²⁴
15. *לְשׁוֹן רֵכָה*. *Lingua mollis*. *Ο' γλωσσα δὲ μαλακή*. 'Α. (γλωσσα) ἀπαλή.²⁵
16. *הַבֶּשֶׂת צִמְצָמָה*. *Mel invenisti*. *Ο' μέλι εὐρών*. *Alia exempl. add. νιέ μου*.²⁶
17. *הִקְרַר רַגְלֶךָ מִבַּיִת רַעְיָה*. *Rarum fac pedem tuum* (eumque cohibe) *a domo amici tui*. *Ο' σπάνιον εἶσαγε σὸν πόδα πρὸς σεαυτοῦ φίλον*. Σ. ὑπόστειλον [φίμων] πόδα σου ἀπὸ οἴκου ἐταίρου σου.²⁷
- פְּנֵי-יְשׁוּבָעַי*. *Ne fastidiat te*. *Ο' μήποτε πλησθείς σου*. 'Α. Θ. . ἐμπλησθῆ σου.²⁸
18. *מַפְיִץ וְהָרַב וְהָרַב וְהָרַב*. *Malleus et gladius et sagitta acuta*. *Ο' ῥόπαλον καὶ μάχαιρα καὶ τόξευμα ἀκιδωτόν* (alia exempl. ἀκηλίδωτον²⁹). *Θ. ἀκοντισμὸς καὶ μάχαιρα καὶ βέλος ἡκονημένον*.³⁰ *Οἱ λοιποὶ ἡκονημένον*.³¹
19. *שֵׁן*. *Dens*. *Ο' ὀδός*. *Alia exempl. ὀδοῦς*.³² *Πάντες ὡς ὁ 'Εβραῖός, ὀδοῦς*.³³

¹⁹ Nobil. Syro-hex. affert: 'Α. Ε'. ἐν περιβλέπτῳ ἀργυρίου (ܘܥܘܪܝܢܐ). Cf. Hex. nostra ad Thren. iv. 7, ubi in cod. est ܘܥܘܪܝܢܐ.

²⁰ Nobil. Syro-hex. in textu pro his, οὕτως ἐπιεὶν λόγον, habet: ✕ ὁ λαλῶν ῥήματα ἐπὶ ἀρμόζουσιν αὐτῷ (ܘܥܘܪܝܢܐ ܥܘܪܝܢܐ). Sic, sed λαλῶν ῥήμα pro ὁ λαλῶν ῥήματα, sine aster. Cod. 23.

²¹ Schol. apud Nobil. Vox πίνωσις incertae explicationis est. Bochart. in *Hieroz.* II, 45, p. 489, de *pinnæ vellere* intelligit, quasi interpres pro *לח* scriptum invenisset *לחל*, idque cum voce Talmudica similis *soni* *לחל* commutasset; hoc autem nomine Hebraeos τὸ πίνωσιον ἔριον designare affirmat, h. e. *pinnæ*, conchæ margaritiferae generis, *lanam*, quam aurei coloris esse testatur S. Basil. in Hexaem. VII (Opp. T. I, p. 68 E): Πόθεν τὸ χρυσοῦν ἔριον αἱ πίνωια τρέφουσιν, ὅπερ οὐδεὶς τῶν ἀνοβάφων μέχρι νῦν ἐμίμησται; Bocharti vestigiis aliquatenus insistit Letronne in Diario *Journal des Savans*, m. Augusti 1833, p. 512, qui in papyro temp. Euergetæ II, inter res pretiosas a servo fugitivo ablatas, legisse sibi visus est literarum ductus *IINAC I*, h. e. *pinnas decem*, quas non de ipsis conchis, sed de *margaritis pinnivitis* exponit, in auxilium vocans interpretem nostrum anonymum, apud quem πίνωσιον χρυσοῦν nihil nisi *annulum aureum in quo margarita includitur* designare contendit. Sed hæc omnia vereror ne procul absint a vero. Nam ut

concedamus πίνωσιον de ipsa gemma interdum poni, et scripturam πίνωσιον habere quo se tuetur (e.g. *Etyim. M.* p. 672, 43: Πινωτήρης ὁ τὴν πίνωσιον τηρῶν, ἤγουν ΤΟΝ ΛΙΘΟΝ), ipsa vocis nostræ forma derivationem ejus quasi digito indicat, nempe a πίνωσι, πινῶσι, πίνωσις. Πίνωσις autem cum derivativis constat non semper de *sordibus* dici, sed modo de prunorum et uvarum recenter carptarum *florido colore*, modo de *robigine* illa antiquitatis, quæ veterum artificum opera non tam deturpare quam commendare putabatur. Tum vero πίνωσις χρυσοῦ ad litteram sonaret *robiginatio* (venia sit voci) *aurea*; quomodo, quisquis *לחל* verterit (quem quidni credamus Aquilam esse, more suo non tam ad loci sensum, quam ad singularum vocum proprietatem attendentem), eum cognatam vocem *לחל*, *aerugo* (*Ezech.* xxiv. 6) respexisse credibile est.

²² Syro-hex. .
²³ Idem: ܘܥܘܪܝܢܐ ܥܘܪܝܢܐ. ²⁴ No-
bil. 'Α. ἀπλή, sive ἀπαλή. ²⁵ Syro-
hex. in marg. + ܘܥܘܪܝܢܐ. Post εὐρών add. νιέ Codd. 23, 254.

²⁶ Nobil. Vocab. φίμων nescio an alii interpreti tribuendum. ²⁷ Syro-hex. + ܘܥܘܪܝܢܐ. ²⁸ Cod. 252.
²⁹ Sic Cod. Alex., alii. Syro-hex. + ܘܥܘܪܝܢܐ. ³⁰ Cod. 252.
³¹ Nobil. Syro-hex. + ܘܥܘܪܝܢܐ ܥܘܪܝܢܐ. (In codice male exaratum est *ܘܥܘܪܝܢܐ*.) ³² Sic Syro-hex., Cod. Alex., et Cod. 161 in marg. ³³ Syro-hex.

4. גַּם-אַתָּה. *Etiam tu.* O'. Vacat. 'A. Θ. E'.
καὶ σὺ.⁷
5. כְּאִוְלָתוֹ. *Secundum stultitiam ejus.* O'. κατὰ τὴν ἀφροσύνην αὐτοῦ. Πάντες ὁμοίως (πρὸς τὴν ἀφροσύνην αὐτοῦ).⁸
6. מִקְצֵה רַגְלִים. *Qui abscedit pedes.* O'. ἐκ τῶν ὀδῶν ἑαυτοῦ. Alia exempl. ἐκ τῶν ἑαυτοῦ ποδῶν. Σ. E'. ὁμοίως τοῖς O' (ποδῶν).⁹
7. הֲלִיּוֹ שִׁקְיִם מִפֶּסֶחַ וּמִשָּׁל בְּפִי כְּסִילִים. *Dependent (quasi inutile pondus) crura a claudo; ita est proverbium in ore stultorum.* Aliter: *Auferte crura . . . et proverbium . . .* O'. ἀφελού πορείαν σκελῶν, καὶ παρανομίαν (alia exempl. παροιμίαν¹⁰) ἐκ στόματος ἀφρόνων. Σ. ἐξέλιπον κνήμαι ἀπὸ χωλοῦ, καὶ παραβολὴ ἐν στόματι . . .¹¹ Πάντες παραβολὴ ἢ παροιμία.¹²
9. חוּחַ עֲלָה. *Spina quae sublata est.* O'. ἄκανθαθα φύονται. 'A. Θ. ἄκανθα ἀνέβη.¹³
10. וְשִׁבְרֵי נְסִילֵי וְשִׁבְרֵי עֲבָרִים. *Qui autem conducit stultum, et qui conducit praetereuntes (paria faciunt).* O'. (πάσα) σὰρξ ἀφρόνων συντριβεται γὰρ ἢ ἔκστασις αὐτῶν. Σ. καὶ ὁ φράσων ἀφρονα, ἐμφράσσει ὄργας αὐτοῦ. Θ. καὶ φιμῶν ἀφρονα, φιμοὶ χόλους.¹⁴
11. כְּסִיל שׁוֹנָה בְּאִוְלָתוֹ. *Stultus qui iterat (pergit) in stultitia sua.* O'. οὕτως ἀφρων τῆ ἑαυτοῦ κακία — ἀναστρέψας ἐπὶ τὴν ἑαυτοῦ ἀμαρτίαν. 'A. Θ. ἀνόητος δευτερῶν ἐπὶ

ἀφροσύνη αὐτοῦ.¹⁵

14. עַל-צִיְרָה. *Super cardinem suum.* O'. ἐπὶ τοῦ στρόφιγγος. 'A. ἐπὶ στροφία αὐτῆς.¹⁶
15. בְּצִלְחַת. *In patina.* O'. ἐν τῷ κόλπῳ αὐτοῦ. 'A. Σ. Θ. ἐν τῇ μάλλῃ.¹⁷
- הַגְּלִיחָה. *Piget eum.* O'. οὐ δυνήσεται. 'A. Θ. ἐμόχθησεν. Σ. ἀπενάρκησεν.¹⁸
- אֶל-פִּיו. *Ad os suum.* O'. ἐπὶ στόμα. Alia exempl. εἰς τὸ στόμα. 'A. Θ. E'. εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ.¹⁹
16. מְשִׁבְעָה מְשִׁיבֵי טַעַם. *Quam septem respondentes rationem (prudenter).* O'. τοῦ ἐν πλησμονῇ ἀποκομίζοντος ἀγγελίαν. Σ. ὑπὲρ ἑπτὰ ἀποκρινομένους γνώμην.²⁰ Θ. ὑπὲρ ἑπτὰ ἀποκρινομένους γεῦμα.²¹
17. מִחֲזִיק בְּאִזְנוֹי כְּלָב עֹבֵר מְתַעֲבֵר עַל-רִיב לֹא-לֵו. *Sicut prehensens aures canis, ita est praetereiens qui ira exardet de rixa non sua.* O'. ὥσπερ ὁ κρατῶν κέρκου (Σ. ὀπίου. Θ. ὠτων²²) κυνὸς, οὕτως ὁ προεστὸς ἀλλοτρίας κρίσεως. E'. παραπορεύεται καὶ ἐπιλαμβάνεται ὀπίου κυνὸς ὁ παραβαῖνον κρίσιν τὴν οὐχ ἑαυτοῦ.²³
18. כְּמַתְלִיְהִי. *Sicut insanus.* O'. ὥσπερ οἱ ἰώμενοι. 'A. κακοηθίζόμενος. Σ. πειρώμενοι.²⁴
19. אִישׁ רָמָה. *Vir qui decipit.* O'. πάντες οἱ ἐνεδρεύοντες. Σ. ἀνήρ δολιῶν.²⁵
- O'. ὅταν δὲ ὀραθῶσι (alia exempl. φωραθῶσι²⁶).

affert Nobil. ⁷ Syro-hex. ⁸ Idem, qui in textu **לַעַל**, pro *ratione* (κατὰ, Gen. xlvii. 12; ἀνάλογον, Sym. Eccles. vii. 15), non, ut Middeld. edidit, **לַעַל** habet. Crediderim tamen eum *πρὸς*, non *κατὰ*, vertisse, cum haec sit lectio Comp., Ald., Codd. III, 23, 106, aliorum; qui omnes in v. 4 vicissim *κατὰ* pro *πρὸς* legunt, ut Syrus noster **לַעַל**.
⁹ "Procopius legit *ποδῶν*."—Nobil. Sic Codd. 106, 252, 253, 261, et Syro-hex., qui in marg. affert: Σ. E'. ὁμοίως τοῖς O'.
¹⁰ Sic Cod. 253, et Syro-hex. (للال).
¹¹ Nobil. ¹² Syro-hex. **לַעַל** / **לַעַל** / **לַעַל**.
Vid. Hex. ad Cap. xxv. i. ¹³ Idem: **לַעַל** / **לַעַל**.
לַעַל.
¹⁴ Nobil. "Non difficile est ad divinandum, Symmachum legisse: כִּי כְּסִיל כִּיבֵר עֲבָרָתָם. Sic enim כִּיבֵר legitur Psal. lxxiii (lxiii). 12, ubi tamen additum est **לַעַל**—

Dathius. Hieron. vertit: *et qui imponit silentium stulto, iras mitigat.* ¹⁵ Nobil. ¹⁶ Idem. ¹⁷ Idem.
¹⁸ Idem. ¹⁹ Syro-hex. in textu, **לַעַל** / **לַעַל**; in marg. autem: **לַעַל** / **לַעַל** / **לַעַל**.
²⁰ Nobil. ²¹ Syro-hex. **לַעַל** / **לַעַל** / **לַעַל**, apictis Graecis, ΑΠΟΚΡΙΝΟΜΕΝΟΥ (sic) ΓΕΥΜΑ. ²² Nobil. ²³ Syro-hex. **לַעַל** / **לַעַל** / **לַעַל**.
²⁴ Nobil. affert: 'A. κακοηθίζόμενοι (sic). Σ. πειρώμενοι, notans: "Nonnulli libri habent *πειρώμενοι*." Sic Ald., Cod. 23, alii. Syro-hex. **לַעַל** / **לַעַל** / **לַעַל**.
Idem affert: 'A. κακοηθίζόμενος (sic) / **לַעַל** / **לַעַל**.
²⁵ Nobil. ²⁶ Procop. apud Nobil. Sic Comp., Cod. Alex., alii. Syro-hex. **לַעַל**.

20. בַּחֲרָהּ עֵינִים תִּכְבְּהוּ אֵשׁ. Ubi ligna non amplius surrētunt, exstinguitur ignis. Ο'. ἐν πολλοῖς ξύλοις θάλλει πῦρ. Σ. μὴ ὄντων ξύλων ἀποσβεσθήσεται πῦρ.²⁷

נִרְגָן. Susurro. Ο'. δίσυμος. 'Α. τονθρυστής. Σ. δόλιος. Θ. γογγυστής.²⁸

21. לְחַרְרִיב. Ad accendendum litem. Ο'. εἰς παραχρήν μάχης. 'Α. Θ. ἀναξᾶναι δικασίαν.²⁹

22. דְּבָרֵי נִרְגָן כְּמִתְלַחְמִים. Verba susurronis sunt sicut buccellae quae avidē deglutuntur. Ο'. λόγοι κερκώπων μαλακοί. 'Α. λόγοι (s. ῥήματα) τονθρυστοῦ γοητικοί (s. γοητικά). Σ. λόγοι γογγυστοῦ ἐν παρέργῳ. Θ. λόγοι ἐνθυμίου ὡς ἐξαπλούμενοι.³⁰ Ε'. ὁμοίως τοῖς Ο'.³¹

יִרְדוּ. Descendunt. Ο'. τύπτουσιν. 'Α. Σ. Θ. κατέβησαν.³²

חֲרִיב. In penetralia. Ο'. εἰς ταμιεῖα. Ε'. ὁμοίως τοῖς Ο'.³³

כִּבְזָן. Ventris. Ο'. σπλάγχων. 'Αλλος κοιλίας.³⁴

23. שִׁפְתֵימָּי דֹלְקִים. Labia ardentia (affectu). Ο'. χεῖλη λεία ('Α. Θ. καιόμενα. Σ. φλεγόμενα³⁵).

רָע. Malum. Ο'. λυπηράν. Alia exempl. πονηράν.³⁶

24. בִּשְׂפָתָיו יִכְבֵּר שׁוֹנֵא. Labiis suis dissimulat osor. Ο'. χεῖλεσι πάντα ἐπινεύει ἀποκλαιόμενος ἐχθρός. 'Α. Σ. Θ. ἐν χεῖλεσιν αὐτοῦ ἐπιγνωσθήσεται μισῶν.³⁷

מְרִמָּה. Fraudem. Ο'. δόλους. 'Α. ἐπίθεσιν.³⁸

25. בְּלִבּוֹ. In corde ejus. Ο'. ἐν τῇ ψυχῇ (alia

exempl. καρδία³⁹) αὐτοῦ. Οἱ λοιποὶ ὁμοίως τοῖς Ο' (ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ).⁴⁰

26. תִּנְתֵּן שִׂנְאֶת בְּמִשְׁפָּחָהּ לְהַלְתֵּן רָעָתוֹ בְּקֶבֶה. Tegitur odium simulatione; sed manifesta fiet malitia ejus in coetu. Ο'. ὁ κρύπτων ἐχθραν συνίστησι δόλον, ἐκκαλύπτει δὲ τὰς ἑαυτοῦ ἀμαρτίας εὐγνωστος ἐν συνεδρίοις. Σ. καλύπτων μῖσος διὰ λήματα, ἀποκαλυφθήσεται κακία αὐτοῦ ἐν ἐκκλησίᾳ.⁴¹

27. יִפֹּל בָּהּ שַׁחַת. Qui fodit foveam in eam cadet. Ο'. ὁ ὀρύσσων βόθρον ('Α. Σ. διαφθορὰν⁴²) τῷ πλησίον ἐμπσεῖται εἰς αὐτόν. Θ. ὁ ἐξορύσσων (s. ἀνασκάπτων) βόθρον εἰς αὐτόν ἐμπσεῖται.⁴³

28. קָלָה. Blandum. Ο'. ἄστεγον. 'Α. Σ. Θ. λείον.⁴⁴

מְדַחֵה. Larsum. Ο'. ἀκαταστασίας. Σ. ὀλίσθημα.⁴⁵

Cap. XXVI. 11. — ἀναστρέψας — χάρις 4.

25. ἄν σου δέηται — ὁ ἐχθρὸς ἱκετεύων (sic) μεγάλη 4 τῇ φωνῇ.⁴⁶

CAP. XXVII.

1. יוֹם. Dies. Ο'. ἡ ἐπιούσα. 'Α. Σ. Θ. ἡμέρα.¹

2. נִכְרִי. Alienus. Ο'. ἄλλότριος. 'Α. Σ. ξένος.²

4. אֲנִי וְרִיבֵי הָקְדָה. Crudelitas est ira. Ο'. ἀνελεῆμων θυμός. Σ. κατακνίζων θυμός.³

וּמִי יַעֲמֹד לְפָנַי קִנְיָה. Sed quis consistat coram zelotypia? Ο'. ἀλλ' οὐδὲν ὑφίσταται ζήλος. Θ. καὶ τίς στήσεται κατὰ πρόσωπον ζήλοῦ;⁴ 'Αλλος

²⁷ Nobil. ²⁸ Idem. Paulo aliter Syro-hex.: Θ. γογγυστοῦ (ܨܘܪܪܝܘܬܐ). Ε'. δόλιος (δολία). ²⁹ Nobil. ³⁰ Nobil, qui ad Theodotionem duplicem scripturam ἐνθυμίου et ἐνθυμίου habet. Syro-hex. affert: ܩܠܐ ܘܡܠܘܬܐ. ³¹ Syro-hex. ³² Nobil. ³³ Syro-hex. ³⁴ Schol. apud Nobil. Sic Syro-hex., Cod. 23, alii. ³⁵ Nobil. ³⁶ Idem. Sic Ald., Syro-hex. ³⁷ Nobil. ³⁸ Idem, a Montef. praetermissus, et Cod. 248. ³⁹ Sic Comp.,

Cod. Alex., alii, et Syro-hex. ⁴⁰ Syro-hex. ⁴¹ Nobil. ⁴² Idem. ⁴³ Syro-hex. ܩܠܐ ܘܡܠܘܬܐ. ⁴⁴ Nobil. ⁴⁵ Idem. ⁴⁶ Syro-hex. (Ad Syriacum ܩܠܐ, effodit, cf. Psal. vii. 16. Prov. xxix. 22 in Syro-hex.) ¹ Nobil. ² Idem. ³ Idem. Suspecta lectio. Schleusnerus tentat κατακνίζων, ut ad sequens ܩܠܐ, imundatio, referatur, non male. ⁴ Syro-hex. ܩܠܐ ܘܡܠܘܬܐ ܩܠܐ ܘܡܠܘܬܐ.

- τίς δὲ ὑποστήσεται κατὰ πρόσωπον . . .⁵ Ἄλλος ζῆλος τῶν ἀμφοτέρων χαλεπώτερος.⁶
5. מֵאֲהָבָה מְסֻתָּתָהּ. *Quam amor absconditus. O'. κρυπτομένης φιλίας. Σ. ἡ φιλία κεκρυμμένη.*⁷
6. וְנִעְתָּרוֹת. *Sed crebra (Hieron. fraudulenta). O'. ἐκούσια. Ἄ. ἱκετικά. Σ. Θ. τεταραγμένα.*⁸
7. וְנִפְשׁ רַעֲבָה. *Sed animam famelicam (quod attingit). O'. ψυχῆ δὲ ἐνδεεῖ. Οἱ λοιποὶ πεινώση.*⁹
8. נִוָּדָד. *Qui vagatur. O'. ὅταν ἀποξενωθῆ. Σ. μετακινούμενος.*¹⁰
9. וּמְתַק רֵעֵהוּ מֵעֲצֵת נִפְשׁ. *Et suavitas quicquid ejus prae ligno odoris. O'. καταρρήγνυται δὲ ὑπὸ συμπρωμάτων ψυχῆ. Ἄ. καὶ γλυκαίνει ἑταῖρον αὐτοῦ βουλῆ ψυχῆς.*¹¹
10. בְּיוֹם אֵיזָה. *In die calamitatis tuae. O'. ἀτυχῶν. Σ. ἐν ἡμέρᾳ κακώσεώς σου. Θ. . . ἐπαγωγῆς (σου).*¹²
- וְשִׁכְן. *Vicinus. O'. φίλος. Οἱ λοιποὶ γείτων.*¹³
11. וְאָשִׁיבָה הָרֶפִי דָבָר. *Et respondebo ei qui me probris afficit. O'. καὶ ἀπόστρεψον ἀπὸ σοῦ ἔπονειδίστους λόγους. Σ. καὶ ἀποκριθῆσομαι τῷ ὀνειδίσαντί με ῥῆμα.*¹⁴
13. כִּי־עָרַב יָר. *Cum sporonderit quis pro alieno. O'. παρῆλθε γὰρ ὑβριστής. Ἄ. Σ. καὶ οἱ λοιποὶ ὅτι ἐνεγυῆσατο ἀλλότριον.*¹⁵
- וְיַבְעַד נִבְרָיָה תְּבַלְהוּ. *Et (cum quis sporon-*
- derit) *pro muliere extranea, pignus exige ab eo. O'. ὅστις τὰ ἀλλότρια λυμáινεται. Ἄ. Θ. καὶ περὶ ξένης ἐνεχυράσατε αὐτόν.*¹⁶
15. אִשְׁתׁ מְדוֹנָיִם. *Mulier rixarum. O'. γυνὴ λοιδόρος. Σ. (γυνὴ) μαχίμη.*¹⁷
16. צַפְנִיָּה עֲצָרְתָּהּ וְשִׁמֹן יְמִינָה יִקְרָא. *Abscondentium (cohibentium) eam (unusquisque) abscondit ventum, et unguentum dexteræ ejus clamat (odore se prodit). O'. βορέας σκληρὸς ἄνεμος, ὀνόματι δὲ ἐπιδέξιός καλεῖται. Ἄ. Σ. καὶ οἱ λοιποὶ κεκρυμμένος βορέας ἄνεμος, καὶ ἔλαιον δεξιᾶς αὐτοῦ καλεῖται.*¹⁸
18. נֹצֵר. *Qui custodit. O'. ὃς φυτεύει. Ἄ. Σ. διατηρῶν. Θ. φυλάττων.*¹⁹
21. כּוּר. *Fornax. O'. πύρωσις. Ἄλλος χωνετήριον.*²⁰
22. אִם־תִּקְחוּשׁ אֶת־הָאֵוִיל בְּמִכְתֵּשׁ בְּתוֹךְ הַרְיָפוֹת בְּעֵלֵי. *Si contuderis stultum in mortario in medio contusorum granorum pistillo. O'. ἐὰν μαστιγοῖς ἀφρονα ἐν μέσῳ συνεδρίου ἀτιμάζων. Ἄ. Θ. ἐὰν κόπτης τὸν ἀφρονα ἐν δλμῶ ἐν μέσῳ ἐμπτισσομένων ἐν ὑπέρφ.*²¹
23. פְּנֵי. *Aspectum. O'. ψυχάς. Ἄ. Σ. Θ. πρόσωπα.*²²
- שׂוּת. *Adverte. O'. καὶ ἐπιστήσεις. Ἄ. Θ. τοῦ. Σ. τάξον.*²³
27. לֶלְחֶם בֵּיתְךָ. *Ad cibum domus tuæ. O'. καὶ εἰς τὴν ζῶην σῶν θεραπεύωντων. Ἄ. εἰς ἄρτον οἴκου σου. Σ. Θ. εἰς τὰ δέοντα τοῦ οἴκου σου.*²⁴

⁵ Nobil. ⁶ Est scholium, ut videtur, et sic Nobil.
⁷ Nobil. ⁸ Idem. ⁹ Idem. Syro-hex. in textu habet ψυχῆ δὲ ἐν ἐνδεῖα, cum Ald., Cod. 23, aliis; in margine autem: Πάντες πεινώση (מַעֲבָר). ¹⁰ Nobil. ¹¹ Idem.
¹² Idem. Praeterea Martianeus ex Hieron. exhibet: Ἄ. (μὴ εἰσελθῆς) ὁ ἄγροκος; quae lectio Montefalconio merito suspecta fuit. ¹³ Nobil. ¹⁴ Idem. Mendose Cod. 161: Σ. καὶ ἀποθῆσομαι τῷ ὀνειδίσαντι μέριμνα. ¹⁵ Nobil. Syro-hex. + אֵלֵךְ חַסְדֵּךְ וְיָבֵעַד חַסְדֵּךְ. Ceterum ἐνεγυῆσατο pro ἐνεγυῆσατο rescripsimus juxta monitum Lobeckii ad Phryn. p. 155. Cf. Hex. ad Gen. xlv. 32. Prov. xx. 16. ¹⁶ Aq. et Theod. addunt ex Hebraico: καὶ περὶ ξένης κ.τ.ε. — Nobil. Sinceram lectionem corruptit

Montef. legens ἐνεχυράσατο. ¹⁷ Nobil. ¹⁸ Nobil., qui ἔλαιον pro ἔλαιον scribit. Syro-hex. ad priorem versiculum affert: + חֶסֶד וְאֵלֵךְ חַסְדֵּךְ וְיָבֵעַד חַסְדֵּךְ. + ad posteriorem vero: + חֶסֶד וְאֵלֵךְ חַסְדֵּךְ (ΕΛΕΟΣ) וְיָבֵעַד חַסְדֵּךְ. In fine versus Syrus addit: + חֶסֶד וְאֵלֵךְ חַסְדֵּךְ חַסְדֵּךְ. Middeld. notat: “ οὗ ἄνεμος βορέας ἐξεγείρει (nam pro χῆμα legendum (חַסְדֵּךְ) νέφη 4; quae e Cap. xxv. 23 huc translata sunt.” Scilicet non animadvertit V. D., in Codd. 23, 254 post καλεῖται legi: βορέας ἄνεμος ἐκαθαίρει νέφη; unde evadit longe facillior correctio, חַסְדֵּךְ. [Sic codex.] ¹⁹ Nobil. ²⁰ Schol. apud Nobil., et Cod. 161 in marg. ²¹ Nobil., qui δλμῶ pingit. Ad הרִיפּוֹת cf. Hex. ad 2 Reg. xvii. 19. ²² Nobil. ²³ Idem. ²⁴ Idem. Montef.

27. לַעֲרֹתַי לְנַעֲרֹתַי. *Et ad victum puellis tuis.*
 O'. Vacat. ✕ και ζωὴν τοῖς κορασίοις σου 4.²⁶
 Σ. . . τῶν κορασίων σου.²⁶
- Cap. XXVIII. 8. — δουλοῦται 4. 11. ἵνα εὐφραίνῃται μου (sic) ἡ καρδία, καὶ ἀπόστρεψον ἐπονεῖς ἰδίους λόγους ὡς ἀπ' ἐμοῦ 4. 14. μεγάλη τῆ φωνῆ τὸ πρωτὸ ὡς πρὸς χάρυν (כַּעֲפֹזֵי) 4, καταρωμένου. 20. — βδέλυγμα κυρίῳ στηρίζων (יִסְתָּר) ὀφθαλμὸν — γλώσση 4. 21. — καρδία — γυνῶσιν 4.²⁷

CAP. XXVIII.

2. רַבִּים שָׂרִיף. *Multi sunt principes ejus.* O'. κρίσεις ἐγείρονται. 'A. Θ. πολλοὶ ἄρχοντες αὐτῶν.¹
3. גִּבּוֹר רֵשׁ וְעַשֵׂק דְּלִים. *Vir rauper et opprimens tenues.* O'. ἀνδρείος ('A. Θ. E'. ἀνήρ) ἐν ἀσεβείαις συκοφαντεῖ πτωχοῦς. 'A. Θ. ἀνήρ ἄπορος καὶ συκοφαντῶν πτωχοῦς.²
- מָטָר כַּחַף וְאֵין לָחֶם. *Est pluvia radens, et deficit panis.* O'. ὥσπερ ὑετὸς λάβρος καὶ ἀνωφελής. 'A. Σ. Θ. . . ἀνεσχηκῶς καὶ οὐκ ἔστιν ἄρτος.³
5. רַבִּינוּ כָּל. *Intelligunt omnia.* O'. συνήσουσιν ἐν παντί. Οἱ λοιποὶ πάντα.⁴
6. הוֹלֵךְ בְּתַמּוֹ. *Qui vivit in integritate sua.* O'. πορευόμενος ἐν ἀληθείᾳ. 'A. Σ. Θ. περιπατῶν ἐν ἀπλότῃ αὐτοῦ.⁵
7. נֹצֵר. *Qui observat.* O'. φυλάσσει. Σ. ὁ φυλάσσει.⁶

7. רַעְיָהּ וּזְלִלִים. *Sed qui delectatur prodigis.* O'. δς δὲ ποιμαίνει ἀσωτίαν. 'A. Θ. καὶ νέμων συμβολοκότους.⁷
9. תוֹרָה. *Legem.* O'. νόμον. Σ. νόμον.⁸
- עֲבֹרָתוֹ תוֹעֵבָה. *Etiam precatio ejus est abominatio.* O'. καὶ αὐτὸς τὴν προσευχὴν αὐτοῦ ἐβδέλυκται. 'A. Σ. Θ. καίγε προσευχὴ αὐτοῦ βδέλυγμα.⁹
10. יִחְלְדוּ יְחִיִּים. *Sed integri possidebunt bonum.* O'. οἱ δὲ ἄνομοι διελεύσονται ἀγαθὰ, καὶ οὐκ εἰσελεύσονται εἰς αὐτά. 'A. Θ. (καὶ) οἱ ἄνομοι κληροδοτήσονται ἀγαθόν.¹⁰ Σ. καὶ οἱ τέλειοι κληρονομήσουσιν ἀγαθόν.¹¹ "Ἄλλος" οἱ δὲ ἄνομοι διελοῦνται ἀγαθὰ.¹²
11. בְּעֵינָיו. *In oculis suis.* O'. παρ' ἑαυτοῦ. "Ἄλλος" ἐν ὀφθαλμοῖς ἑαυτοῦ.¹³
- יִתְקַרְנוּ. *Perspicit eum.* O'. καταγνώσεται αὐτοῦ. 'A. Θ. ἐξίχνιασει (αὐτόν).¹⁴
13. וּמִוֹרָה. *Qui vero confitetur.* O'. ὁ δὲ ἐξηγούμενος. 'A. Θ. ὁμολογῶν. Σ. ἐξαγορευῶν.¹⁵
- יָרַח. *Misericordiam consequetur.* O'. ἀγαπηθήσεται. Σ. εὐδοθήσεται.¹⁶
14. וּמִקְשָׁה לְבוֹ. *Sed qui obfirmat cor suum.* O'. ὁ δὲ σκληρὸς τὴν καρδίαν. Θ. καὶ ὁ σκληρύνων τὴν καρδίαν αὐτοῦ.¹⁷
16. נֶגִיד חֶסֶר תְּבוּנוֹת. *Princeps qui caret intelligentia.* O'. βασιλεὺς ἐνδεὴς προσδόων. Σ. ἡγούμενος [ἢ δυνάστης] ἐνδεὴς συνέσεων.¹⁸

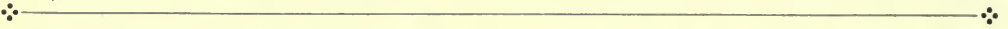
ex Nobilio male intellecto edidit : Σ. εἰς τὰ δέοντα τῶν κορασιῶν σου. Θ. εἰς τὰ δέοντα τοῦ οἴκου σου. ²⁶ Syro-hex., et sine aster. Codd. 149, 253. ²⁶ Nobil. ²⁷ Syro-hex.

CAP. XXVIII. ¹ Nobil. ² Idem. Pro ἀνδρείος Syro-hex. in textu affert ἀνήρ; in marg. autem: 'A. Θ. E'. ὁμῶς. ³ Nobil. In principio supplendum videtur ὑετόν. Cf. Amos iv. 7 in LXX. ⁴ Nobil. ⁵ Idem. ⁶ Syro-hex. ✕ וְנֹצֵר. ⁷ Nobil. affert: 'A. καὶ νέμει σ. Syro-hex. vero: ✕ וְנֹצֵר חַסְדָּא. (In loco Deut. xxi. 20 συμβολοκοπιῶν Nostro est חַסְדָּא, teste Masio.) ⁸ Syro-hex. ✕ חַסְדָּא, omnino ut in textu. ⁹ Nobil. ¹⁰ Syro-hex. ✕ חַסְדָּא. ✕ וְנֹצֵר חַסְדָּא. Nobil. affert: 'A. Θ. κληροδοθήσονται, διελοῦνται; unde Montef. efficit: 'A. κληροδοθήσονται. Θ. διε-

λοῦνται, invito Syro nostro. (Pro κληροδοθήσονται, quae vox nulla est, scribendum videtur κληροδοτήσονται, tam hic quam ad Jesai. lvii. 13, ubi pro Hebr. לְחַיִּי Cod. 88 affert: 'A. κληροδοθήσονται. Σ. Θ. κληρονομήσει. Nisi forte futurum med. κληροδοτήσονται in usu fuisse sumamus. Cf. Hex. nostra ad Jerem. xii. 13.) ¹¹ Syro-hex. ✕ חַסְדָּא. ✕ חַסְדָּא. ¹² Syro-hex. in textu: οἱ δὲ ἄνομοι διελοῦνται (נִלְחָמ) ἀγαθὰ' ὡς οἱ δὲ ἄνομοι — εἰς αὐτά 4. Sic sine obelo Cod. 23 cum quinque aliis, quorum tres ἄμεμπτοι habent. ¹³ Syro-hex. in textu habet חַסְדָּא, invitis libris Graecis. ¹⁴ Nobil. ¹⁵ Idem. ¹⁶ Idem. ¹⁷ Syro-hex. ✕ חַסְדָּא. ¹⁸ Nobil. Cod. 161 affert: Σ. ἡγούμενος ἢ δυνάστης ἐνδεὴς συνέσεως (sic) καὶ πολῦντρεβλον βιώσεται βίον. "Et sic fere

- 16. **רַב מַעֲשָׂוִיבֵיב.** *Et multus est oppressionibus.*
Ο΄ μέγας συκοφάντης. "Αλλος' καὶ πολύ-
στρεβλον.¹⁹
- יְמֵי יְיָ יִפְרֹאֲרֵי.** *Prolongabit dies.* Ο΄ μακρὸν
χρόνον ζήσεται. "Αλλος' (μακρὸν) βιώσεται
βίον.²⁰ Σ. Ε΄. μακρυθήσονται αὶ ἡμέραι αὐτοῦ.²¹
- 17. Ο΄ ἀγαπήσει σε. *Alia exempl. ἀναπαύσει σε.*²²
Ο΄ ἔθνει παρανόμῳ. *Alia exempl. add. ὅς φράσ-
σει τὰ ὄτα μὴ εἰσακοῦσαι ἀσθενούς, καὶ αὐτὸς
ἐπικαλέσεται, καὶ οὐκ ἔσται ὁ εἰσακούων.*²³
- 18. **תְּמִים.** *Integer.* Ο΄ δικαίως. 'Α. Θ. τέλειος.²⁴
יִשָּׁע. *Salvus erit.* Ο΄ βεβοήθηται. *Alia
exempl. βοηθηθήσεται.*²⁵ Πάντες' σωθήσεται.²⁶
- 19. **רְיקִים.** *Vana.* Ο΄ σχολήν. 'Α. Θ. κενά.
(Σ.) ἀπραγίαν.²⁷
- 20. **אִישׁ אֱמוּנָוֹת.** *Vir fidelis.* Ο΄ ἀνὴρ ἀξίό-
πιστος ('Α. πιστεύων. Σ. ἀληθής²⁸).
- וְיָאֵץ לִהְעֹשֶׂר לֹא יִגְהָק.** *Sed qui festinat dives
feri, non impunus erit.* Ο΄ ὁ δὲ κακὸς οὐκ
ἀτιμωρητὸς ἔσται.²⁹ "Αλλος' ὁ δὲ σπείδων
τοῦ πλουτεῖν οὐκ ἀθρωθήσεται.³⁰
- 21. **הַכֶּרֶת פְּנִים לֹא-טוֹב.** *Rationem habere per-
sonarum non est bonum.* Ο΄ ὅς οὐκ αἰσχύ-
νεται πρόσωπα δικαίων, οὐκ ἀγαθός.³¹ 'Α. Θ.
Ε΄. ἐπιγινώσκειν πρόσωπον οὐκ ἀγαθόν.³²
- 22. **רָע עֵין.** *(Vir) mali oculi (invidus).* Ο΄ βιά-

- σκανος. "Αλλος' φθονερός.³³
- 22. **בִּי-הָקְרָךְ יִבְאָנוּ.** *Quod inopia accidet ei.* Ο΄
ὅτι ἐλεήμων κρατήσει αὐτοῦ. Σ. (ὅτι) ἔνδεια
ἐπελεύσεται αὐτῷ.³⁴
- 23. **מִמְחֶלֶק לָשׂוֹן.** *Magis quam qui levem facit
linguam (suam).* Ο΄ μᾶλλον τοῦ γλωσσοχαρι-
τούτος. 'Α. παρὰ λειοῦντα γλώσσαν.³⁵
- 24. **גִּוֹל.** *Qui spoliat.* Ο΄ ὅς ἀποβάλλεται. 'Α.
Θ. ἀρπάζων. Σ. ἀδικῶν.³⁶ "Αλλος' ἀποβιά-
ζεται, ἀτιμάζει.³⁷
- וְיֵאמַר.** *Et dicit.* Ο΄ καὶ δοκεῖ. *Alia exempl.
καὶ λογίζεται.*³⁸
- חֵבֵר.** *Socius est.* Ο΄ κοινωνός ἐστιν. 'Α.
Σ. Θ. μέτοχος.³⁹
- 25. **רַחֲבֵ-קַפֵּךְ יִגְדָה מְדוֹן.** *Latus (tumidus) animo
excitat litem.* Ο΄ ἄπιστος (alia exempl. ἄπλη-
στος⁴⁰) ἀνὴρ κρίνει εἰκῆ (alia exempl. νείκος⁴¹),
'Α. πλατὺς ψυχῇ ἐρεθίσει ἀντιδικίαν. Σ.
πλατύψυχος παροξύνει κρίσιν.⁴²
- רָשָׁן.** *Pinguetiet.* Ο΄ ἐν ἐπιμελείᾳ ἔσται. 'Α.
Σ. Θ. πιανθήσεται.⁴³
- 27. **רַב-מְאַרְוֹת.** *Multus erit maledictionibus.* Ο΄
ἐν πολλῇ ἀπορίᾳ ἔσται. "Αλλος' οὐκ εὐδο-
θήσεται.⁴⁴
- 28. **יִסְתָּר.** *Abcondit se.* Ο΄ στένουσι. 'Α. Σ.
Θ. κρυβήσονται.⁴⁵

Cod. 248.³⁷—Parsons. ¹⁹ Schol. apud Nobil. ²⁰ Idem. Sic in textu Cod. 23. ²¹ Syro-hex. **כָּסִפְתָּ כֵּסְפֶךָ.**
²² **עַכְסָלָה.** ²³ Sic Codd. 23, 297, et 161 in marg. Nobil. quasi scholium affert. Syro-hex. in marg. **† כַּסְפָּךְ כֵּסֵף.**
²⁴ E *nonnullis libris* excitavit Nobil. Sic Cod. 23 solus. Est Cap. xxi. 13. ²⁵ Nobil. ²⁶ Sic Codd. 23, 106, et Syro-hex. ²⁷ Syro-hex. **† כֶּסֶף. עַכְסָלָה.** ²⁸ Nobil., qui *alii interp. apragian* tribuit. Cf. ad Cap. xii. 11. ²⁹ Sic sub obelo Syro-hex. ³⁰ Schol. apud Nobil. ³¹ Syro-hex. in textu: ὅς (οὐκ om. etiam Codd. 23, 106, 261) αἰσχύνεται πρόσωπα ἀδικῶν (**כָּסֶף לֹא-טוֹב**) οὐκ ἀγαθός; in marg. autem: ὅς οὐκ αἰσχ. πρόσωπον δικαίου, οὐκ ἀγαθός; ³² Syro-hex. **† כָּסֶף לֹא-טוֹב. לֹא-טוֹב. כָּסֶף לֹא-טוֹב. כָּסֶף לֹא-טוֹב.** Cf. ad Cap. xxiv. 23. ³³ Schol. apud Nobil., et Cod. 252 in marg. ³⁴ Nobil. ³⁵ Idem. Syro-hex. affert: **† .**

† כָּסֶף לֹא-טוֹב. Ubi pronomen αὐτοῦ de suo assumpsisse videtur Syrus. Idem ad **עַכְסָלָה** scholium habet: λαλοῦντα ἀπαλὰ πρὸς χάριν (**عَاكْسَلَا**) (**عَاكْسَلَا** (جمع) عَاكْسَلَا). ³⁶ Nobil. ³⁷ Schol. apud Nobil. Lectio ἀποβιάζεται est in Cod. Alex., aliis, et Syro-hex. (**כָּסֶף לֹא-טוֹב**). Cod. 161 in textu habet ἀποβιάζεται; in marg. autem: βάλλεται, ἀτιμάζει. ³⁸ Sic Codd. 23, 106. Syro-hex. **עַכְסָלָה** (non **עַכְסָלָה**, δοκεῖ). ³⁹ Nobil. ⁴⁰ Sic Comp., Ald., Codd. III, 23, alii. Syro-hex. **חֵבֵר**. Hue fortasse pertinet Nobilii nota: "In aliis libris ἀπλός." ⁴¹ Falsa scriptura νίκος pro νείκος est in Cod. 23, et Syro-hex. (**כָּסֶף**). ⁴² Nobil. Syro-hex. affert: **† כָּסֶף לֹא-טוֹב. כָּסֶף לֹא-טוֹב. כָּסֶף לֹא-טוֹב.** Unde ἐρεθίσει pro ἐρεθίζει scripsimus. ⁴³ Codd. 161, 248. Syro-hex. **† .** ⁴⁴ Schol. apud Nobil. ⁴⁵ Nobil. Syro-

28. וּבְחַבְדָּם. *Cum vero pereunt. O'. ἐν δὲ τῇ ἐκείνων (Θ. αὐτῶν) ἀπωλείᾳ. Σ. Ε'. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁴⁶*

Cap. XXVIII. 17. ✕ (fort. -) παῖδευε—παρανόμφ ⁴⁷

CAP. XXIX.

- 1. וְשִׁבְרֵי וְאִין מְרַפָּא. *Perdetur, et non erit sanatio. O'. φλεγόμενου αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἴασις. 'Α. Θ. συντριβήσεται, καὶ οὐκ ἔστιν ἴασις ✕ αὐτοῦ ⁴¹*
- 2. בְּרִבּוֹת צְדִיקִים. *Cum magni sunt justi. O'. ἐγκωμιαζομένων δικαίων. 'Α. ἐν τῷ πληθύναι δικαίους.³*
- 3. רַעְיָה זִוְנָה. *Qui delectatur scortis. O'. δὲ δὲ ποιμαίνει πόρνas. 'Α. νέμων πόρνas.³*
- 4. וְאִישׁ תְּרוּמוֹת. *Sed vir munerum (munera amans). O'. ἀνὴρ δὲ παράνομος. 'Α. Θ. . . ἀφαιρεμάτων.⁴*
- 5. גְּבַר מְחִלִּיק. *Vir qui levem facit (linguam suam). O'. δὲ παρασκευάζεται. 'Α. καὶ οἱ λοιποὶ ἀνὴρ λειαίνων.⁵*
- עַל פְּעָמָיו. *Contra pedes ejus. O'. τοῖς ἐαυτοῦ ποσίν. Σ. πρὸς τὰ διαβήματα αὐτοῦ. Ε'. ἐπὶ τὰ διαβήματα αὐτοῦ.⁶*
- 6. בְּפִשְׁעֵי אִישׁ רָע מוֹקֵשׁ. *In defectione viri mali est laqueus. O'. ἀμαρτάνοντι ἀνδρὶ μεγάλη παγίς. 'Α. ἐν ἀμαρτία ἀνδρὸς παρανόμου πρόδκρουσις. Σ. ἐν ἀδικία ἀνδρὸς πονηρὸν (fort. πονηροῦ) σκάνδαλον.⁷*

8. וְאִנְשֵׁי לִצְוֹן. *Viri irrisionis. O'. ἄνδρες ἀνομοί. Alia exempl. ἄνδρες λοιμοί.⁸*

וְיִפְחוּ. *Sufflant (incendunt). O'. ἐξέκαυσαν. Σ. ἐθύμασαν.⁹*

10. וְאִנְשֵׁי דְמַיִם יִשְׁאַרְתָּם. *Viri sanguinum odorunt integrum. O'. ἄνδρες αἱμάτων μέτοχοι μισούσιν δσιον. 'Α. Θ. Ε'. ἄνδρες αἱμάτων μισήσοις ἀπλοῦν.¹⁰*

וְיִבְקָשׁוּ. *Quaerunt. O'. ἐκζητήσοσι. Σ. ἐπιζητήσοσι.¹¹*

11. בְּאַחֹר יִשְׁבֹּתָהּ. *Retrorsum compescit eum (spiritum). O'. ταμιεύεται κατὰ μέρος. Σ. ἐπ' ἐσχάτων καταπραΰνει αὐτόν.¹²*

12. כָּל-מִשְׂרְתָיו רְשָׁעִים. *Omnes ministri ejus sunt improbi. O'. πάντες οἱ ὑπ' αὐτὸν (alia exempl. οἱ ὑπηρετᾶι αὐτοῦ¹³) παράνομοι. Πάντες (πάντες) οἱ λειτουργοὶ αὐτοῦ ἀσεβείς.¹⁴*

13. רָשׁ וְאִישׁ תְּכַכִּים נִפְגְּשׁוּ. *Pauper et vir oppressionum sibi invicem occurrunt. O'. δανειστοῦ καὶ χρεωφειλέτου ἀλλήλοις συνελθόντων. "Ἄλλος" ἐλθόντων ἐπὶ τὸ αὐτό.¹⁵ Σ. Ε'. πτωχὸς καὶ ἀνὴρ ὀφειλέτης (s. χρεωφειλέτης) συνήμησαν.¹⁶*

וְיִהְיֶה עֵינָיו שִׂינִיהָ. *Illustrat (exhilarat) oculos amborum illorum Jona. O'. ἐπισκοπήν ἀμφοτέρων ποιεῖται ὁ κύριος. 'Α. Σ. Ο. φωτίζων ὀφθαλμοὺς ἀμφοτέρων ὁ κύριος.¹⁷*

14. לְעַד. *In perpetuum. O'. εἰς μαρτύριον. 'Α. εἰς ἔτι. Σ. εἰς αἰέ. "Ἄλλος" εἰς αἶωνα.¹⁸*

וְיִבְנֶן. *Firmabitur. O'. κατασταθήσεται. 'Α. Θ. Ε'. ἐτοιμασθήσεται. Σ. ἰδρασθήσεται.¹⁹*

hex. in textu ad **חַבְדָּאִים** (non, ut Middeld., **חַבְדָּסִים**) appingit. CTENAZOYCIN. ⁴⁶ Syro-hex. ⁴⁷ Idem. CAP. XXIX. ¹ Syro-hex. **וְאִנְשֵׁי לִצְוֹן**. ² Nobil. ³ Idem. ⁴ Nobil., Cod. 248. ⁵ Sic e Cod. 252 excerpit Parsons, sed ad ἀνὴρ παράνομος (v. 4) perperam retulit. Syro-hex.: οἱ λοιποὶ ἀνὴρ λειαίνων (**וְאִנְשֵׁי לִצְוֹן**). Cf. Hex. nostra ad Jesai. xli. 7. ⁶ Syro-hex. **וְאִנְשֵׁי לִצְוֹן**. ⁷ Nobil. ⁸ "In nonnullis libris [Comp., Codd. III, 23, aliis, et Syro-hex.] est λοιμοί, et Schol. ἀνομοί."—Nobil. ⁹ Nobil. ¹⁰ Syro-hex. **וְאִנְשֵׁי לִצְוֹן**. ¹¹ Nobil.

וְאִנְשֵׁי לִצְוֹן. ¹¹ Nobil. ¹² Idem. ¹³ Syro-hex. **וְאִנְשֵׁי לִצְוֹן**. Cod. 23: οἱ ὑπηρετᾶι οἱ ὑπ' αὐτόν. Nobil. affert: Schol. ὑπηρετᾶι. ¹⁴ Syro-hex. in marg. affert: **וְאִנְשֵׁי לִצְוֹΝ**; sine puncto post **וְאִנְשֵׁי לִצְוֹΝ**; sed super hanc lectionem habetur scholium: **וְאִנְשֵׁי לִצְוֹΝ** (ἐρμηνευταί) **וְאִנְשֵׁי לִצְוֹΝ**. Nobil. affert: 'Α. Σ. Θ. λειτουργοὶ αὐτοῦ. ¹⁵ Schol. apud Nobil. Ambigue Syro-hex. **וְאִנְשֵׁי לִצְוֹΝ**. ¹⁶ Syro-hex. **וְאִנְשֵׁי לִצְוֹΝ**. ¹⁷ Nobil. ¹⁸ Idem. ¹⁹ Syro-hex. **וְאִנְשֵׁי לִצְוֹΝ**. Cf. ad Cap. xxv. 5.

15. וְנָעַר מִשְׁלָחָה. *Sed puer dimissus (sibi relictus).*
 O. παῖς δὲ πλανώμενος. 'A. . . ἐξαποστελλόμενος. Σ. νέος δὲ ἀφαιμένος.²⁰
 וְאִמּוֹ. *Matrem suam.* O. γονεῖς αὐτοῦ. 'Αλλοσ' μητέρα αὐτοῦ.²¹
17. מִבְּעֵדֵיזִים. *Delicias.* O. κόσμον. Σ. Θ. τρυφάς.²²
18. בְּאֵין חוֹן יִפְרַע עֵם. *Ubi non est visio (revelatio divina), dissolutus fit populus.* O. οὐ μὴ ὑπάρξῃ ἐξηγητῆς ἔθνει παρανόμῳ. 'A. οὐκ ὄντος ὄραματισμοῦ ἀποσκευασθήσεται λαός.²³
21. יְהִיָּה מָנוֹן. *Erit conditio filii (s. gemitus).*
 O. ὀδυνηθήσεται ἐφ' εαυτῷ. Σ. ἔσται γογγυσμός.²⁴
22. יִגְרֶה מָרוֹן. *Excitat litem.* O. ἐγείρει (alia exempl. ὀρύσσει²⁵) νεῖκος. Σ. ἐρεθίζει μάχην.²⁶ ('A.) ἐρεθίσει ἀντιδικίαν.²⁷
 וּבְעַל כְּחָה רַב־פְּשִׁיעַ. *Et dominus irae (homo praefervidus) multus est sceleris.* O. ἀνὴρ δὲ ὀργάλος ἐξώρυσεν ἁμαρτίαν. Alia exempl. praemittunt: ∞ ἀνὴρ δὲ ἐπιεικῆς ἐκόιμησεν ἁμαρτίαν 4.²⁸ Θ. καὶ ὀξύθυμος πολὺς ἐν ἀβυσσῷ.²⁹
23. גַּאֲוֹת אָדָם תַּשְׁפִּילֵנוּ. *Fastus hominis deprimet eum.* O. ὕβρις ἀνδρα ταπεινοῖ. Οἱ λοιποὶ ὑπερφηφάνια ἀνδρὸς (s. ἀθρώπου) ταπεινώσει αὐτόν.³⁰
 וְשָׁפַל־רִיחַ יִתְמוֹךְ בְּבֹד. *Sed demissus spiritu assequetur honorem.* O. τοὺς δὲ ταπεινόφρονας ἐρειδίει δόξῃ κύριος. Alia exempl. τοὺς δὲ ταπεινόφρονας ἐγείρει δόξα.³¹ Σ. Θ. ὁ ταπεινὸς τῷ πνεύματι...³² 'Αλλοσ' καὶ ταπεινόφρων

ἀντιλήφεται δόξης.³³

24. עַם־גַּנְבָּ. *Cum fure.* O. κλέπτῃ. 'A. μετὰ κλέπτου.³⁴
25. חֵדָה אָדָם. *Timor hominum.* O. φοβηθέντες καὶ αἰσχυνθέντες ἀθρώπους. 'A. θάμβος ἀθρώπου.³⁵

Cap. XXIX. 25. φοβηθέντες ἀθρώπους ✕ (fort. →) καὶ αἰσχυνθέντες 4 ὑπεσκελισθησαν — εὐφρανθήσεται. — ἀσέβεια — σωθήσεται 4.³⁶

CAP. XXX.

- 1–14. O. — ✕ τάδε λέγει — ἐξ ἀθρώπων 4.¹
1. הַגְּבֵר. (Dictum) illius viri. O. (τάδε λέγει) ὁ ἀνὴρ. Πάντες ὁμοίως.²
 לְאִתְיִי לְוָאֵל. *Ithieli et Ucalo.* O. τοῖς πιστεῦσιν θεῷ, καὶ παύομαι. 'A. τῷ 'Εθιήλ, καὶ τέλεσον. Θ. τῷ 'Εθιήλ, καὶ δυνήσομαι.³
2. בְּעַר אֲנִי מֵאִישׁ. *Sane bardus ego sum prae viro.* O. ἀφρονέστατος γάρ εἰμι ἀπάντων ἀθρώπων. 'A. ἀσύνητος ἐγὼ εἰμι παρὰ ἀνδρα.⁴
4. יוֹרֵד. *Et descendit.* O. καὶ κατέβη. 'A. Σ. (καὶ) κατήνεγκεν.⁵
 מִי אָסַף־רוּחַ בְּחַפְזוֹ. *Quis collegit ventum in pugnis suis?* O. τίς συνήγαγεν ἀνέμους ἐν κόλπῳ; 'A. τίς συνέλεξε πνεῦμα ἐν θεαράς; Σ. τίς συνήγαγεν ἀνέμους ἐν τοῖς δραξίν;⁶
7. צָרָר. *Colligavit.* O. συνέστρεψεν. Θ. ἐνέδησεν.⁷

²⁰ Nobil. Syro-hex. affert: .ל. וְחַפְזוֹ; + .ס. + וְחַפְזוֹ. ²¹ Schol. apud Nobil. Sic Syro-hex. in textu. ²² Nobil. ²³ Nobil., Cod. 248. Cod. 252: 'A. Ε'. οὐκ ὄντος κ. τ. ε. ²⁴ Nobil. ²⁵ Idem. Sic Comp., Cod. Alex., alii. Syro-hex. ὀρύσει (سرفس). ²⁶ Nobil. ²⁷ Syro-hex. in marg. sine nom.: .י. + .ח.ח.ח. ²⁸ Quae verba scholium sapiunt."—*Middeld.* Immo alius interpretis sunt, et quidem Aquilae, ut videtur. Cf. ad Cap. xvi. 28. xxviii. 25. ²⁹ Syro-hex. in textu: .ס. ח.ח.ח. + .ח.ח.ח. ח.ח.ח. ח.ח.ח. ³⁰ Cod. 23 praemittit: ἐπιεικῆς ἐκόιμησεν ἁμαρτίας. ³¹ Syro-

hex. + .ל. ס.ס.ס. ס.ס.ס. ס.ס.ס. ס.ס.ס. ס.ס.ס. ³² Nobil. Syro-hex. affert: .ל. ס.ס.ס. ס.ס.ס. ס.ס.ס. ³³ Sic Cod. 23, et Syro-hex. ³⁴ Syro-hex. + .ל. ס.ס.ס. ס.ס.ס. ³⁵ Scholium apud Nobil. ³⁶ Nobil. ³⁷ Syro-hex. + .ל. ס.ס.ס. ס.ס.ס. ס.ס.ס. Cf. Hex. nostra ad Jerem. xxx. 5. ³⁸ Syro-hex. CAP. XXX. ¹ Syro-hex. Cf. ad Cap. xxiv. 22. ² Syro-hex. ³ Nobil. ⁴ Idem. Cf. Hex. ad Psal. lxxii. 22. ⁵ Nobil. ⁶ Idem. (Vox θέναρ, vola manus, nota vel ex Homero Il. V, 339; sed θέναρων nescio an alibi legatur.) ⁷ Nobil.

4. **כִּי הִקְוִים כָּל-אֲרָצֵי-אֶרֶץ.** *Quis constituit omnes fines terrae?* Ο'. τίς ἐκράτησε πάντων τῶν ἄκρων τῆς γῆς; 'Α. καὶ οἱ λοιποί: τίς ἔστησε πάντα τὰ πέρατα τῆς γῆς;⁸
- בְּנֹה שְׁמוֹ וּמִהָ שֵׁם-בְּנֹה.** *Quodnam est nomen ejus, et quodnam nomen filii ejus?* Ο'. τί ὄνομα αὐτῷ, ἢ τί ὄνομα τοῖς τέκνοις αὐτοῦ; 'Α. Θ. τί ὄνομα αὐτῷ, καὶ τί ὄνομα τῷ υἱῷ αὐτοῦ;⁹
- 'Α. Σ. Θ. καὶ οἱ λοιποί: τῷ υἱῷ αὐτοῦ.¹⁰
- כִּי תָדַע.** *Si nosti.* Ο'. Vacat. Alia exempl. ἵνα γνῶς.¹¹ "Ἄλλος" ὅτι γνώσῃ.¹²
5. **הוּא כְּלִיפֵי.** *Clypeus est.* Ο'. ὑπερασπίζει. "Ἄλλος" ὑπερασπιεῖ.¹³
- בֹּהֲסִיבֵי.** *Confidentibus ei.* Ο'. τῶν εὐλαβουμένων. "Ἄλλος" φοβουμένων.¹⁴
7. **אַל-תִּמְנַע מִמֶּנִּי בְּמָרָס אֲמוֹתַי.** *Ne deneges ea mihi antequam moriar.* Ο'. μὴ ἀφέλῃς μου χάριν πρὸ τοῦ ἀποθανεῖν με. Σ. καὶ οἱ λοιποί: μὴ κωλύσῃς ἀπ' ἐμοῦ πρὸ τοῦ ἀποθανεῖν με.¹⁵
8. **שִׁוְאָה.** *Vanitatem.* Ο'. μάταιον λόγον. 'Α. εἰ-καϊότητα.¹⁶
- הִמְרִינִי לֶחֶם הַקָּי.** *Comedere fac me panem demensi mei.* Ο'. σύνταξον δέ μοι τὰ δέοντα καὶ τὰ αὐτάρκη. 'Α. . . ἄρτον ἀκριβασμῶν μου. Σ. διάταξόν μοι διαίταν ἱκανήν.¹⁷
9. **כִּי יִהְיֶה וְנִכְחַשְׁתִּי וְאִמְרִיתִי כִּי יְהוָה.** *Et abnegem (Deum), et dicam: Quis est Jova?* Ο'. ψευδῆς γένωμαι, καὶ εἶπω, τίς με ὄρᾳ; 'Α. Σ. καὶ ἀρνήσωμαι, καὶ εἶπω, τίς ἐστι κύριος;¹⁸

9. **וְיִפְרֹאֲנִי.** *Et ne pauper fiam.* Ο'. ἢ πενήθεις. Alia exempl. ἢ πενόμενος; alia, ἢ πένιης γενηθείς.¹⁹
- הֵלֵךְ.** *Dei mei.* Ο'. τοῦ θεοῦ. Πάντες· τοῦ θεοῦ μου.²⁰
10. **אַל-תִּלְשָׁן.** *Noli calumniari.* Ο'. μὴ παραδῶς. Σ. μὴ διαβάλλῃς. Θ. μὴ καταλαλήσῃς.²¹
- וְאַשְׁמֵתָ.** *Et roenas des.* Ο'. καὶ ἀφανισθῆς. 'Α. Σ. Θ. καὶ πλημμελήσῃς.²²
12. **וּבְמִצְחֵי לֹא יִרְחַץ.** *Sed a sordibus suis non lota est.* Ο'. τὴν δὲ ἔξοδον αὐτοῦ οὐκ ἀπένιψεν. Θ. καὶ ἀπὸ ρύπου οὐκ ἀπελούσατο.²³
14. **מִנְאֲכָלוֹת.** *Cultri.* Ο'. τομίδας. 'Α. Σ. Θ. κατεσθιούσας.²⁴
- עֲנִיִּים.** *Miseros.* Ο'. τοὺς ταπεινοὺς. Alia exempl. τοὺς ἀσθενεῖς.²⁵
- 15-XXXI. 9. Ο'. ✕ τῇ βδέλλῃ—πένητα καὶ ἀσθενῆ. 'Ως δ' Ἑβραῖος καὶ οἱ λοιποί.²⁶
15. **בְּנוֹת הַבַּיִת הַזֶּה.** *Duae filiae (clamantes): Da! da!* Ο'. τρεῖς θυγατέρες ἦσαν ἀγαπήσει ἀγαπώμεναι. Σ. δύο θυγατέρες, φέρε, φέρε.²⁷
- שְׁלוֹשׁ הֵנָּה לֹא תִשְׂבְּעוּן.** *Tria sunt quae non satiantur.* Ο'. καὶ αἱ τρεῖς αὐταὶ οὐκ ἐνεπίμπλασαν αὐτήν. 'Α. Σ. Θ. τρία δέ ἐστιν ἃ οὐ πλησθήσεται.²⁸
- לֹא-יִאָמְרוּ הֵן.** *Non dicunt: Satis!* Ο'. οὐκ ἠρκέσθη εἰπεῖν, ἱκανόν. 'Α. Σ. Θ. οὐκ εἶπαν, ἀρκεῖ.²⁹

⁸ Nobil. ⁹ Euseb. in Comment. in Psalmos, p. 403.
¹⁰ Nobil. Syro-hex. affert: 'Α. Σ. Θ. Ε'. τῷ υἱῷ αὐτοῦ.
¹¹ "In plerisque libris post τοῖς τέκνοις αὐτοῦ sequitur ἵνα γνῶς."—Nobil. Sic Comp., Cod. Ephraem., alii, et Syro-hex.
¹² Schol. apud Nobil. Cod. 161 in marg.: ὅτι γνώσῃ.
¹³ Schol. apud Nobil. ¹⁴ Idem. Sic Codd. 23, 296, et Syro-hex.
¹⁵ Nobil. Cod. 161 affert: Σ. μὴ κωλύσῃς ἀπ' ἐμοῦ. Cod. 248: Σ. καὶ οἱ λοιποί: μὴ κ. ἀπ' ἐμοῦ. Syro-hex. in textu, μὴ ἀφέλῃς ἀπ' ἐμοῦ (om. χάριν), et sic Cod. 23. Idem in marg.: Πάντες· μὴ κωλύσῃς (لا تلغ).
¹⁶ Nobil. ¹⁷ Idem. ¹⁸ Idem.
¹⁹ Idem. Prior lectio est in Codd. 23, 106; posterior in Ald., aliis. ²⁰ Syro-hex. in textu, τοῦ θεοῦ μου; in marg.

autem: Πάντες ὁμοίως. ²¹ Nobil. ²² Idem.
²³ Codex (161 an 248?) apud Parsons. Nobil. quasi scholium affert. Montefalconio videbatur Aquilae esse, coll. Hex. ad Exod. xxxii. 25. Cf. etiam Hex. nostra ad Jesai. xxviii. 8. xxx. 22. ²⁴ Nobil. ²⁵ Idem. Sic Comp., Ald., Cod. Ephraem., alii, et Syro-hex.
²⁶ Sic Syro-hex., interpositis, ut in textu LXXviralī Graeco, Cap. xxiv. 23-34. Idem ad τῇ βδέλλῃ indicem τ cum quatuor lineolis appingit; in marg. autem sub eodem indice: 'Ως δ' Ἑβρ. καὶ οἱ λοιποί. ²⁷ Nobil. ²⁸ Idem. Syro-hex. in textu affert: καὶ αἱ τρεῖς αὐταὶ ἐνεπίμπλασαν αὐτήν. ος τρία δέ ἐστιν ἃ οὐ πλησθήσεται. ²⁹ Nobil.

16. וְעֵצֵר רַחֵם. *Et conclusio uteri.* Ο. καὶ ἔρωσ γυναικός. Ἄ. καὶ ἐποχὴ μήτρας. Σ. καὶ συνοχὴ μήτρας.³⁰

אֶרֶץ לֹא-שָׂבְעָה מִיָּם וְאֵשׁ לֹא-אֲמָרָה הִיא.

Terra quae non satiatur aqua, et ignis qui non dicit: Satis! Ο. καὶ γῆ οὐκ ἐμπιπταμένη ὕδατος, καὶ ὕδωρ καὶ πῦρ οὐ μὴ εἴπωσιν, ἀρκεί. Θ. γῆ οὐκ ἐνεπλήσθη ὕδατος, καὶ πῦρ οὐκ εἶπεν, ἀρκεί.³¹

17. נַחֵל. *Torrentis.* Ο. ἐκ τῶν φαράγγων. Ἄ. Θ. χεϊμάρρου.³²

18. נִשְׁלָאוּ מִמְּנִי. *Ardua (intellectu) sunt prae me.* Ο. ἀδύνατά μοι νοῆσαι. Ἄ. ἐθανυμαστώθησαν...³³ Σ. ἀδυνατούντα...³⁴

19. בְּשָׁמַיִם. *In caelis.* Ο. πετομένου. Ἄλλος ἐν οὐρανῷ.³⁵

וְדֶרֶךְ נַחֵשׁ. *Via serpentis.* Ο. ὁδοὺς ὄφεως. Ἄ. Σ. Θ. ὁδόν...³⁶

וְדֶרֶךְ גִּבּוֹר בְּעֵלְמָה. *Via viri in virgine.* Ο. ὁδοὺς ἀνδρὸς ἐν νεότητι. Ἄ. Θ. ὁδόν... Σ... ἐν νεάνιδι.³⁷

20. אָכְלָה וּמָחַתָּה פִּיהָ. *Comedit, et tergit os suum.* Ο. ἢ ὅταν πράξη, ἀπονιψαμένη. Ἄ. Σ. Θ. καὶ οἱ λοιποί. ὥσει φαγούσης καὶ ἀπονιψαμένης στόμα αὐτῆς.³⁸

21. וְתַחַת אַרְבַּע. *Immo sub quatuor.* Ο. τὸ δὲ τέταρτον. Σ. τὰ δὲ τέσσαρα.³⁹

23. תַּחַת שְׁנוּאָה כִּי תִבְעַל. *Sub exosa (muliere) quando fit uxor.* Ο. καὶ μισητῇ γυνὴ ἔαν

τύχη ἀνδρὸς ἀγαθοῦ. Σ. καὶ γυνὴ μισουμένη ὅταν συνοικήση.⁴⁰

23. כִּי-תִרִישׁ גְּבֻרָתָהּ. *Quando expulerit dominam suam.* Ο. ἐὰν ἐκβάλῃ (Ἄ. Σ. Θ. κληρονομῆση⁴¹) τὴν ἐαυτῆς κυρίαν.

24. הַכְּמִיִּים מִקְּמִיִּים. *Sapientia sapientiam edocta.* Ο. σοφώτερα τῶν σοφῶν. Θ. σοφία σεσοφισμένα.⁴²

26. וַיִּשְׂמוּ. *Et tamen collocant.* Ο. οἱ ἐποίησαντο. Σ. ἔταξαν.⁴³

27. הִיָּצַץ כָּלוּ. *Divisi (agmine partito) omnes ii.* Ο. ἀφ' ἐνὸς κελεύσματος εὐτάκτως. Σ. ὡς ψηφίς πᾶσα.⁴⁴

28. תִּתְפֶּשׂ. *Prehendit.* Ο. ἐρειδόμενος. Θ. ἐλλαμβανόμενος.⁴⁵

בְּהִיכָיִם. *In palatiis.* Ο. ἐν ὄχρωμασι. Ἄ. Σ. Θ. (ἐν) ναοῖς.⁴⁶

29. מִטְּבִי לָקַת. *Quae pulcre incedunt.* Ο. ὁ καλῶς διαβαίνει. Ἄ. Θ. ἀγαθύνοντα πορείαν.⁴⁷

30. וְלֹא-שָׁוַב מִפְּנֵי-כָל. *Nec avertit se a facie cuiuscunque.* Ο. ὅς οὐκ ἀποστρέφεται, οὐδὲ καταπτῆσει ἐκτῆνος. Ἄ. Σ. Θ... ἀπὸ προσώπου παντός.⁴⁸

31. וְזוּרִיר מִתְּנִיִּים אֹרֶתִישׁ וּמִלֵּךְ אֶלְקָוִים עָמוּ. *Succinctus lumbis (bellator equus (Bochart); gallus (Hieron.); canis leporarius, λαγωοκῶν (Kimchi, Gr. Venet.)) aut hircus, et rex quocum est populus (populo suo stipatus).* Ο. καὶ

³⁰ Nobil. ³¹ Syro-hex. in textu post ὕδατος legit: καὶ πῦρ ὁ οὐκ εἶπεν, ἀρκεί. Idem in marg. affert: **א. ל. וְהָאֵשׁ לֹא שָׂבְעָה מִיָּם. וְהָאֵשׁ לֹא שָׂבְעָה מִיָּם. וְהָאֵשׁ לֹא שָׂבְעָה מִיָּם.** Middeld. vertit: Θ. γῆ οὐκ ἐμπιπταται [immo ἐνεπλήσθη] ὕδατος, καὶ πῦρ οὐκ εἶπεν, ἀρκεί [ὁ οὐκ ἔλεγον οὐδὲ λέγουσιν]. Idem notat: "Ultima haec verba Theodotionis esse nequeunt: a glossatore quodam originem duxisse videntur, ideoque cancellis circumscribenda duxi." Si Graece vertenda essent haec verba, praetulerim: ὁ οὐκ εἶπεν, οὐκ ἐροῦσιν. Scholium videtur esse causam indicans, cumnam verba praeterita οὐκ ἐνεπλήσθη et οὐκ εἶπεν pro futuris posuerit ὁ παρομοιαστῆς. Ad haec, οὐ μὴ εἴπωσιν, Nobil. affert: Schol. οὐκ εἶπεν. ³² Nobil. ³³ Idem.

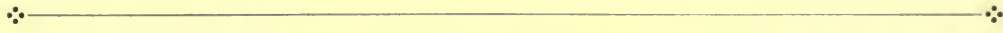
³⁴ Codd. 161, 248. Nobil. *alii interpreti* tribuit. ³⁵ Schol. apud Nobil. ³⁶ Nobil. ³⁷ Idem. ³⁸ Cod. 252. Eadem habent, absente στόμα αὐτῆς, Nobil., Cod. 248. Syro-hex. in textu affert: **וְהָאֵשׁ לֹא שָׂבְעָה מִיָּם. וְהָאֵשׁ לֹא שָׂבְעָה מִיָּם.** hoc est, ni fallor, ἢς φαγούσης καὶ ἀπονιψαμένης. Idem in marg. totidem verbis Syriacis, sed addito in fine **וְהָאֵשׁ לֹא שָׂבְעָה מִיָּם.** Ἄ. Θ. ἢς φαγούσης καὶ ἀπονιψαμένης στόμα αὐτῆς. ³⁹ Nobil. ⁴⁰ Idem. ⁴¹ Codd. 161, 248, 252. ⁴² Nobil. ⁴³ Idem. Ad vocab. χοιρογύλλιοι Montef. affert: "Ἄλλ. εἶδος ἰχθύος, ἣτοι οἱ λαγωοί, ἢ οἱ καλούμενοι οἰστροί. Est scholium apud Nobil. ⁴⁴ Nobil. Cf. ad Cap. xx. 17, ubi in Hebraeo est **וַיִּצְיָץ**, glareae. ⁴⁵ Nobil. ⁴⁶ Idem. ⁴⁷ Idem. ⁴⁸ Idem.

7. **נְעִמָּלוּ**. *Et aerumnas suas*. Ο. καὶ τῶν πόνων. Σ. (καὶ τῶν) κόπων αὐτῶν.¹¹
8. **לֹאֲלֵל**. *Muto*. Ο. λόγῳ θεοῦ. 'Α. Σ. Θ. ἀλάλῳ.¹²
- אֶל-דִּין כָּל-בְּנֵי חַלוֹף**. *Ad (agendum) causam omnium filiorum derelictionis (orphanorum)*. Ο. καὶ κρῖνε πάντας ὑγιῶς. Σ. εἰς κρίσιν πάντων υἱῶν ἀποικομένων.¹³
9. **עָנִי**. *Miserum*. Ο. πένητα. 'Αλλος πτωχόν.¹⁴
10. Ο. γυναικα κ.τ.έ. 'Ὡς ὁ Ἑβραῖος καὶ οἱ λοιποί.¹⁵
11. **וְהִשְׁלַל**. *Et lucro*. Ο. ἡ τοιαύτη καλῶν σκύλων. 'Αλλος λαφύρων.¹⁶
12. **כֹּל יְמֵי חַיֶּיהָ**. *Omnes dies vitae ejus*. Ο. πάντα τὸν βίον (alia exempl. χρόνον). 'Α. Σ. Θ. πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτῆς.¹⁷
13. **דִּרְשָׁה**. *Tractat*. Ο. μηρνομένη. Alia exempl. εὐραμένη.¹⁸ 'Α. Σ. Θ. ἐζήτησεν.¹⁹
- בְּחַפְזָה**. *Cum oblectatione*. Ο. εὐχρηστον. 'Α. Θ. ἐν βουλῇ. Σ. ἐν θελήματι.²⁰
14. **הֵיחָה**. *Est*. Ο. ἐγένετο. 'Α. Ε'. ὁμοίως.²¹
- תָּבִיא לֶחֶמָה**. *Adducit panem suum*. Ο. συνάγει δὲ αὐτῆ τὸν βίον. Alia exempl. συνάγει [δὲ] αὐτῆς τὸν πλοῦτον.²²
15. **לֵיחָה**. *Dum adhuc nox est*. Ο. ἐκ νυκτῶν. 'Α. Σ. Θ. ἔτι οὐσης νυκτός.²³
- קָח**. *Pensum*. Ο. ἔργα. Θ. σύνταξιν. Σ. πρόσταγμα.²⁴
17. **מִחֲתָנֶיהָ**. *Lumbos suos*. Ο. τὴν ὄσφυν αὐτῆς. 'Α. Θ. τὸν ῥῶτον.²⁵
- וְהִתְאָצְמָה**. *Et roborat*. Ο. ἤρεισε. 'Α. Θ. (καὶ) ἐκαρτέρωσε. Σ. (καὶ) ἐκραταίωσε.²⁶
18. **סֶקְרָהּ**. *Quaestus suos*. Ο. τὸ ἐργάζεσθαι. 'Α. Σ. Θ. ἐμπορία (αὐτῆς).²⁷
- לֹא-יִכְבֶּהָ**. *Non exstinguitur*. Ο. καὶ οὐκ ἀποσβέννυται. Οἱ λοιποί· οὐκ ἀποσβεσθήσεται (s. οὐ σβεσθήσεται).²⁸
19. **יָדֶיהָ... וְכַפֶּיהָ**. *Manus suas... et volas suas*. Ο. τοὺς πῆχαις αὐτῆς... τὰς δὲ χεῖρας αὐτῆς. Alia exempl. τὰς χεῖρας αὐτῆς... τοὺς δὲ πῆχαις αὐτῆς.²⁹ Πάντες ὁμοίως.³⁰
- בְּכִישׁוֹר**. *Ad verticillum fusi* (Gr. Venet. εἰς σφόνδυλον). Ο. ἐπὶ τὰ συμφέροντα. 'Α. Σ. Θ. ἀνδρεία.³¹
- וְתִמְכוּ**. *Prehendunt*. Ο. ἐρείδει. 'Αλλος ἐκρατῆσε.³²
20. **וְיָדֶיהָ**. *Et manus suas*. Ο. καρπὸν δέ. Πάντες· τὸν καρπὸν τῆς χειρός.³³
- 21, 22. **כִּי כָל-בֵּיתָהּ לְבֶשֶׂת שָׁנִים; מְרַבְדִּים עֶשְׂתָּהּ**. **כִּי כָל-בֵּיתָהּ לְבֶשֶׂת שָׁנִים; מְרַבְדִּים עֶשְׂתָּהּ**. *Quia omnis domus ejus vestita est coccineis* (Hieron. *duplucidus*, h. e. *שָׁנִים*). *Stragulas facit sibi, byssus et purpura sunt vestimentum ejus*. Ο. πάντες γὰρ οἱ παρ' αὐτῆς ἐνδεδυμένοι εἰσὶ (alia exempl. ἐνδιδύσκονται³⁴). δισσὰς χλαίνας ('Α. Θ. περιστρώματα. Σ. ἀμφιτάπους³⁵) ἐποίησε τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς, ἐκ δὲ βύσσου καὶ πορφύρας ἑαυτῇ ἐνδύ-

¹¹ Nobil. ¹² Idem. ¹³ Idem. ¹⁴ Schol. apud Nobil. ¹⁵ Sic Syro-hex. cum indice **o**, superimpositis quinque lineolis, in uno Middeldorpfio de Quinto interprete cogitandum sit. Abhinc autem Syrus cuique versui praeponit alphabeti litteram minio pictam, ut in Threnis a Ceriani editis. ¹⁶ Schol. apud Nobil., et Cod. 161 in marg. "Videtur esse Aquilae, qui sic solet vertere."—*Montef.* ¹⁷ Nobil. Syro-hex. **וְהֵיחָה**. (In textu lectio *χρόνον*, quae Nobilio est scholium, est in Codd. 106, 252, et Syro-hex.) ¹⁸ *Alius interp.* apud Nobil. Sic Cod. 23, et Syro-hex. (**וְהֵיחָה**). ¹⁹ Nobil. Syro-hex. **וְהֵיחָה**. ²⁰ Nobil. ²¹ Syro-hex. ²² "Nonnulli libri [Cod.

Alex.] habent, συνάγει δὲ αὐτῆς τὸν πλοῦτον; et Schol. *βίον*."—*Nobil.* In Comp., Codd. 23 (qui *βίον* habet ?), 68, 106, alii, et Syro-hex. legitur, (*μακρόθεν*) *συνάγει αὐτῆς τὸν πλοῦτον*. ²³ Nobil. ²⁴ Idem, qui haec ad Hebr. **וְהֵיחָה**, Ο. *βρώματα*, perperam refert. ²⁵ Idem. ²⁶ Idem. ²⁷ Idem. ²⁸ Syro-hex. **וְהֵיחָה**. ²⁹ Sic Codd. III, 23, 106, alii, et Syro-hex. ³⁰ Syro-hex. ³¹ Nobil., qui *ἀνδρεία* habet. ³² Schol. apud Nobil., et Cod. 161 in marg. ³³ Syro-hex. in textu habet **וְהֵיחָה**; in marg. autem: **וְהֵיחָה**. ³⁴ Schol. apud Nobil. Sic in textu Codd. Vat., Alex., alii. ³⁵ Nobil.

- ματα. Ἄ. Θ. (ὅτι πᾶς) ὁ οἶκος αὐτῆς ἐνδίδυται διςσὰ περιστρώματα. ἐποίησεν αὐτῇ βύσσον, καὶ πορφύρα ἔνδυμα αὐτῆς.³⁶
23. נָוֵדָה. Notus est. Ὁ. περίβλεπτος δὲ γίνεται. Σ. γνωστός.³⁷
- עִם־זְקֵנֵי־אֶרֶץ. Cum senioribus terrae. Ὁ. μετὰ τῶν γερόντων κατοικῶν τῆς γῆς. Alia exempl. μετὰ τῶν πρεσβυτέρων τῆς γῆς.³⁸
24. וַתִּמְכַר צִיְנוֹתָהּ וְהָיָה לְכַנְעָנִי. Venditque, et cingulum tradit mercatori. Ὁ. καὶ ἀπέδοτο περιζώματα (Ἄ. Θ. ζώνην³⁹) τοῖς Χανααίους. Alia exempl. καὶ ἀπέδοτο ὡς τοῖς Φοινίξιν, καὶ περιζώματα δὲ τοῖς Χανααίους.⁴⁰
25. וְהָיָה רִידֶת. Et ridet. Ὁ. καὶ εὐφράνθη. Ἄ. Σ. Θ. (καὶ) γελάσεται.⁴¹
26. בְּחִכְיָהּ. Cum sapientia. Ὁ. προσεχόντως καὶ ἐνόμος. Ἄλλος· ἐν σοφίᾳ.⁴²
- וְהָיָה עַל־שׁוֹפְרָהּ וְהָיָה בְּלִשׁוֹנָהּ. Et institutio benevolentiae est in lingua ejus. Ὁ. καὶ τάξιν ἐστείλατο τῇ γλώσση αὐτῆς. Σ. καὶ νόμος ἐπίχαρις τῇ γλώσση αὐτῆς. Θ. (καὶ νόμος) χάριτος ἐπὶ γλώσση αὐτῆς.⁴³
27. צִוְיָהּ הָלִכות. Accurate observat vias. Ὁ.

³⁶ Syro-hex. in textu: ... ἐνδεδυμένοι εἰσι διςσὰς (marg. διςσῶς) στολάς. χλαϊνίδια (חֻלְמַת) ἐποίησε κ. τ. εἰ. Idem in marg. חֻלְמַת אֶת־הַמַּלְאָכִים וְהָיָה לְכַנְעָנִי. Middeld. notat: "Ἄ. Θ. ὁ οἶκος αὐτῆς ἐνδεδυμένοι στρωμνὰς διςσὰς... ἐποίησεν ἐαυτῇ βύσσον, καὶ πορφύρα ἔνδυμα αὐτῆς." Ita Syriaca per se spectata vertenda sunt. Sed apparet in hac interpretatione desiderari Hebr. מְרַבְּרִים, quod Aq. et Theod. περιστρώματα interpretatos esse Montef. docet. Hinc textus Syr. mancus esse videtur, ita ut vox una exciderit, quod punctis indicavi. Quae si recte conjecti, textus Graecus post διςσὰς ita est constituendus: περιστρώματα ἐποίησεν ἐαυτῇ, βύσσος καὶ πορφύρα ἔνδυμα αὐτῆς." Pro στρωμνὰς διςσὰς in Syriaco est חֻלְמַת אֶת־הַמַּלְאָכִים, quod pro uno vocab. מְרַבְּרִים (s. מְרַבְּרִים) Syrum interpretem posuisse existimat V. D.; quo concesso, necessario desideratur vocabulum quod Hebraico מְרַבְּרִים respondeat. Veruntamen Syr. חֻלְמַת non solum pro στρωμνῇ, sed etiam pro ὑπόστρωμα (Symm. ad Ezech. xiii. 18) et h. l. pro περίστρωμα, quod etiam Nobilius Aquilae et Theodotoni vindicat, interpres noster

- στεγναὶ διατριβαί. Σ. σκοπεύει πορείας.⁴⁴
27. עֵלְמָהּ וְרִידֶת. Et panem pigrityae. Ὁ. σίτα δὲ ὀκνηρά. Ἄλλος· ἄρτον ὀκνηρίας.⁴⁵
28. רָגְמִי בְּנִיָּהּ וְיִשְׁרָאֵל בְּעֵלְמָהּ וְיִשְׁרָאֵל בְּנִיָּהּ. Surgent filii ejus, et beatam praedicabunt eam; maritus ejus, et laudabil eam. Ὁ. (ἡ δὲ ἐλεημοσύνη αὐτῆς) ἀνέστησε τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ ἐπλούτησαν (Ἄ. Σ. Θ. ἐμακάρισαν αὐτὴν⁴⁶), καὶ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ἤνεσεν αὐτὴν. Σ. ἀναστάντες οἱ υἱοὶ αὐτῆς...⁴⁷ Οἱ λοιποὶ ὁμοίως τοῖς Ὁ. (ἀνέστη τὰ τέκνα αὐτῆς).⁴⁸ Ἐ. ἀνέστη τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ ἐμακάρισεν αὐτὴν· ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, καὶ ἤνεσεν αὐτὴν.⁴⁹
29. עָשׂוּ חֵל. Egerunt strenue. Aliter: Comparaverunt sibi opes. Ὁ. ἐκτήσαντο πλοῦτον, πολλαὶ ἐποίησαν δύναμιν. Alia exempl. ἐποίησαν δύναμιν, ὡς πολλαὶ δὲ ἐκτήσαντο πλοῦτον.⁵⁰ Ἄλλος· δυνατά.⁵¹
30. מִשְׁאֵל יִרְאֵת־יְהוָה הִיא תִּתְהַלָּל. Mulier timens Jovam, haec laudabitur. Ὁ. γυνὴ γὰρ συνετὴ εὐλογεῖται, φόβον δὲ κυρίου αὐτῆ αἰνεῖται. Ἄ. Α. (γυνὴ) φοβουμένη κύριον, αὐτῆ ὑμνηθήσεται.⁵²
31. מְפִרֵי יָדָיָהּ. De fructu manuum suarum. Ὁ.

adhibet. Itaque חֻלְמַת אֶת־הַמַּלְאָכִים est περιστρώματα διςσὰ, quod idioma est Syrorum pro διςσὰ περιστρώματα. ³⁷ Nobil. ³⁸ Sic Codd. III, 106, et Syro-hex. Nobil. affert: Schol. πρεσβυτέρων. ³⁹ Cod. 161. Est scholium apud Nobil. et Cod. 248. ⁴⁰ Sic Syro-hex., et sine obelo Codd. 23, 106, alii. ⁴¹ Nobil. ⁴² Schol. apud Nobil. (In textu LXXvirali καὶ ἐνόμος deest in Codd. 68, 161, 248, et Syro-hex., qui מְרַבְּרִים (non, ut Middeld. edidit, חֻלְמַת) tantum habet.) ⁴³ Nobil. ⁴⁴ Idem. Syro-hex. in textu lectionem Aldinam στεναί (חֻלְמַת) habet; in marg. autem στεγναί (חֻלְמַת). ⁴⁵ Schol. apud Nobil. ⁴⁶ Nobil. ⁴⁷ Syro-hex. חֻלְמַת. ⁴⁸ Syro-hex. In textu τῶν Ὁ' pro his, τὸ στόμα δὲ ἀνοίγει — τὰ τέκνα αὐτῆς, Syro-hex. et Cod. 23 habent tantummodo, ἀνέστη τὰ τέκνα αὐτῆς. ⁴⁹ Syro-hex. חֻלְמַת אֶת־הַמַּלְאָכִים וְהָיָה לְכַנְעָנִי. ⁵⁰ Syro-hex. Sic sine obelo, et om. δὲ, Codd. 23, 68, alii. ⁵¹ Alius interpres apud Nobil. Sic, pro δύναμιν, Ald., Cod. Alex., alii. ⁵² Nobil.

ἀπὸ καρπῶν χειλέων ('Α. Σ. Θ. χειρῶν⁵³)
αὐτῆς.

31. וַיְהִי־לִלְחָף בְּשִׁפְרֵיהֶם מַעֲשֵׂיהָ. *Et laudent eam in
portis (in foro) opera ejus. Ο. καὶ αἰνείσθω*

ἐν πύλαις ὁ ἀνὴρ αὐτῆς. 'Α. καὶ ὑμνήσουσιν
αὐτὴν ἐν πύλαις ποιήματα αὐτῆς. Σ. αἰνείτω
τὰ ἔργα αὐτῆς . . .⁵⁴

Cap. XXXI. 30. — γυναικὸς ♣.⁵⁵

⁵³ Nobil. Syro-hex. in textu habet, ἀπὸ καρπῶν χειρῶν
αὐτῆς; in marg. autem: Οἱ λαοὶ δμοίως. ⁵⁴ Nobil. In
fine libri Codd. 23, 106, 253, 254 addunt: ὅτι ὁδοὶ ἀνδρός

πρὸ προσώπου αὐτοῦ πορεύονται, καὶ κατορθώσουσιν αὐτῶ τὸν
αἰῶνα τῶν αἰῶνων. Sic sub obelo inflexo Syro-hex.
⁵⁵ Syro-hex.

ADDENDA.

Cap. xv. 18. Lexica V. T. praebent: 'Αγρίζω, *irrito, con-
cito*; nullo alio exemplo. Sed vera scriptura est ἀγγρίζω,
vocabulum bene Graecum, ad stylum fortasse familiarem
pertinens, a Passovio et imitatoribus ejus penitus omissum.
Glossae dant: 'Αγγρίζω, *irrito*; ἀγγρισμός, *irritatio*; ἀγγρι-
στης, *irritator*. Etym. M.: 'Αγγρίζειν ἐρεθίζειν, ὑφαιρέσθαι(?).
Idem: 'Αγγρίας τοὺς ἐρεθισμούς· οἱ δὲ τὰς ἀνίας· οἱ δὲ συνή-
θως ἀπὸ τοῦ ἀγγρίζεσθαι.

Cap. xviii. 21. In Vajikra rabba Sect. 33 init. legitur:
מורט חיים ביד לשן הרגום עקילם מיצטרא מכירין
Mors et vita sunt in manu linguae, interpretatus est Aquila

μύστρα μάχαιραι;" *cochlearia* scilicet, quia cochleari sumi-
mus cibum, quo vita nostra conservatur; *cultri*, quia
culter, sive gladius, est instrumentum occidendi. Vid.
Wolf. in *Biblioth. Hebr.* T. III, p. 893; Buxtorf. in *Lex.
Chald. et Talmud.* p. 1241. Argute inventum! sed Aquila
Hebraea ita vertisse quis sanus crediderit?

Cap. xxv. 11. In Beres. rabba Sect. 93 legitur, Aquilam
proselytum Hebraea פֶּסַף בְּמַעֲלֵי־הַיָּבֵב תְּפִיחֵי transtulisse
פומא אורא בנא דרובא; h. e. *Poma aurea in scutellis*
(δισκαρίους) *argenteis*. Vid. Wolf. *ibid.*; Buxtorf. *ibid.*
p. 560.

ECCLESIASTES.

IN LIBRUM ECCLESIASTAE

MONITUM.

“COLLIGENDIS restaurandisque Ecclesiae lectionibus, hi maxime libri cum manuscripti tum editi subsidio fuere.

“Codex Regius, num. 1890, XI saeculi.

“Codex Regius, num. 199°, membranaceus, X saeculi. Est Olympiodori.

“Codex Regius, num. 2435.

“Codex Regius, num. 2436, bombycinus, XI saeculi, qui est Procopii.

“Codex item alius Olympiodori.

“Hieronymi Commentarius in Ecclesiasten [Opp. Tom. III, pp. 381-498. Auctor in Praefatione ad Commentarium ait: *Hoc breviter admonens, quod nullius auctoritatem secutus sum; sed de Hebraeo transferens, magis me LXX interpretum consuetudini coaptavi: in his dumtaxat, quae non multum ab Hebraicis discrepabant. Interdum Aquilae quoque, et Symmachi, et Theodotionis recordatus sum, ut nec novitate nimia lectoris studium detererem, nec rursus contra conscientiam meam, fonte veritatis omisso, opinionum rivulos consecrarem.*”—MONTEF.

Codices, e quibus Parsonsus ad librum Ecclesiae lectiones nonnullas adhuc ineditas exscripsit, sunt iidem tres, quorum in Monito ad Proverbia mentionem fecimus.

Versio demum Syro-hexaplaris, a Middeldorpio ad apographum Norbergianum elaborata, deinde in nostri operis gratiam ad ipsum archetypum summa accuratione exacta, lectionum, quibus nobis apparatus hujus libelli hexaplarum ampliare contigit, praecipuam partem suppeditavit.

ECCLESIASTES.

CAPUT I.

1. קְהִלָּתְךָ. *Concionatoris.* Ο'. ἐκκλησιαστοῦ. 'Α. κωλέθ.¹
2. הַבֵּל הַבָּלִים. *Vanitas vanitatum.* Ο'. ματαιότης ματαιοτήτων. Οἱ λοιποὶ ἄτμος ἄτμίδων (s. ἄτμῶν).²
- הַבֵּל הַבָּלִים הַכֹּל הַבָּ. *Vanitas vanitatum, omnia sunt vanitas.* Ο'. ματαιότης ματαιοτήτων, τὰ πάντα ματαιότης. 'Α. Θ. ἄτμῖς ἄτμίδων (s. ἄτμος ἄτμῶν), τὰ πάντα ἄτμῖς (s. ἄτμος).³
3. מַה-יִתְרוֹן לְאָדָם. *Quid lucri est homini?* Ο'. τίς περισσειά τῷ ἀνθρώπῳ; 'Α. Σ. τί πλέον ἀνθρώπῳ;⁴
- עֲמָלָו שְׂוִיעַמֶּלֶךְ. *Labore suo quo laborat.* Ο'. μόχθῳ αὐτοῦ ᾧ μοχθεῖ. 'Α. κόπῳ ᾧ ἐκοπίασεν.⁵
4. תְּהָאָרֶץ לְעוֹלָם עֲמֶמֶת. *Terra autem in per-*

petuum stat. Ο'. καὶ ἡ γῆ εἰς τὸν αἰῶνα ἔστηκε. Σ. γῆ αἰώνιος ἔστηκε.⁶

5. וְהָרָח. *Et oritur.* Ο'. καὶ ἀνατέλλει. 'Α. καὶ ἀνέτειλε. Σ. καὶ ἀνατέλλει.⁷

וְשׂוֹאֵהָ. *Anhelat (festinat).* Ο'. ἔλκει. 'Α. εἰσπνέι. Σ. Θ. ἐπαναστρέφει.⁸

6. הוֹלֵךְ אֶל-הַרְרִים וְסוּבֵב אֶל-עֲפֹנֵן סוּבֵב כִּבְבַּב הַרְרֵי הוֹלֵךְ אֶת-הַרְרֵי הָעֶלְ-סְבִיבֹתָיו שְׂבַב הַרְרֵי הַיָּבֵשׁ. *It ad austrum, et circuit ad septentrionem; circuit, circuit, it ventus, et ad circuitus suos redit ventus.* Ο'. πορεύεται πρὸς νότον, καὶ κυκλοῖ πρὸς βορρᾶν κυκλοῖ κυκλῶν ('Α. κυκλῶν κύκλον. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'⁹), πορεύεται τὸ πνεῦμα, καὶ ἐπὶ κύκλους αὐτοῦ ἐπιστρέφει τὸ πνεῦμα. Σ. *Vadit (καταντᾶ) ad meridiem, et circumit ad boream; perambulans vadit ventus, et per quae circumierat, revertitur ventus.*¹⁰

CAP. I. ¹ Codd. 161, 248. Knobel. in *Comment. ad Eccles.* p. 3 nescio quo errore ἡקלָב ab Aquila συναβροιστήν reddi affirmat. ² Hieron.: "In Hebraeo pro *vanitate vanitatum* ABAL ABALIM scriptum est, quod, exceptis LXX interpretibus, omnes similiter transtulerunt, ἄτμος ἄτμίδων, sive ἄτμῶν." Nobil. affert: Scholion. Οἱ λοιποὶ ἄτμος ἄτμῶν. Montef. distinguit: 'Α. ἄτμῖς ἄτμίδων. Σ. ἄτμος ἄτμῶν; quod probari nequit. Tandem Syro-hex. ad ματαιότης notat: 'Α. Σ. Θ. ἄτμος, s. ἄτμῖς (אָטְמוֹס); et ad ματαιοτήτων: Σ. ἄτμου, s. ἄτμῖδος (אָטְמוֹסִי). ³ Syro-hex. אָטְמוֹסִי אָטְמוֹסִי אָטְמוֹסִי אָטְמוֹסִי. ⁴ Nobil. אָטְמוֹסִי אָטְמוֹסִי אָטְמוֹסִי אָטְמוֹסִי. ⁵ Idem. ⁶ "Unus codex."—Montef. Nobil. affert: Σ. αἰώνιος. ⁷ Syro-hex. in textu legit, καὶ ἀνέτειλε (וְאָנְטִי);

in marg. autem: אָטְמוֹסִי אָטְמוֹסִי אָטְמוֹסִי אָטְמוֹסִי. ⁸ Hieron.: "Pro eo autem, quod Vulgatam ed. sequentes posuimus, *ad locum eivum ducit*, in Hebraeo habet שׂוֹפֵה, quod Aq. interpretatur *εἰσπνέει*, id est, *aspirat*; Sym. vero et Theod., *recurrat*." Nobil. affert: 'Α. εἰσπνέει, non ex Hieronymo edito; nam ante Martianaem contra auctoritatem omnium MSS. legebatur *προσπένευσε*. Symmachi lectio Graeca ἐπαναστρέφει veremur ne conjecturalis sit; certe auctorem ejus nescimus. ⁹ Syro-hex. אָטְמוֹסִי אָטְמוֹסִי אָטְמוֹסִי אָטְמוֹסִי. ¹⁰ Codd. 161, 248 habent: 'Α. κύκλου κύκλον, quibus ducibus Middeld. Syriaca vertit, κυκλοῖ κύκλον, quasi abesset אָטְמוֹסִי. ¹¹ Hieron. Nobil. affert: Σ. καταντᾶ.

7. **וְאֵינָנוּ מְלֵאָה**. *Non est plenum.* O'. οὐκ ἔστιν ἐμπιπλάμενη. Σ. οὐ πλημμυρεί.¹¹ Θ. ὁμοίως τοῖς O'.¹²

וְאֶל-מְקוֹם שֶׁהָנָחִיִּים הֵלְכִים שָׁם הֵם שׁוֹבִים לְלָקֶטְתָּ. *Ad locum quo flumina eunt, illuc ea redeunt ad eundem.* O'. εἰς τὸν τόπον οὐ οἱ χεῖμαρροι πορεύονται, ἐκεῖ αὐτοὶ ἐπιστρέφουσι τοῦ πορευθῆναι. 'A. ὁμοίως τοῖς O'.¹³ Σ. εἰς τὸν τόπον ἀφ' οὗ οἱ ποταμοὶ πορεύονται, ἐκεῖ αὐτοὶ ἀναστρέφουσιν.¹⁴

8. **וְיָגִיעִים**. *Fatigantur.* O'. ἔγκοποι. 'A. κοπιῶσιν. Σ. κοπῶδεις.¹⁵

לֹא-יְדַבֵּר אִישׁ לְדָבָר. *Non potest vir loqui.* O'. οὐ δυνήσεται ἀνὴρ τοῦ λαλεῖν. Σ. ἀδύνατόν ἐστιν ἄνθρωπον ἐκνικῆσαι λέγοντα.¹⁶

מְשָׁמְעָא. *Audiendo.* O'. ἀπὸ ἀκροάσεως. Alia exempli. τοῦ ἀκοῦσαι.¹⁷

9. **מְדַבְּרֵי הָהוּא שֶׁיִּהְיֶה וְיָדְעוּ שֶׁעָשָׂה הָהוּא**. *Quod fuit, id est quod futurum est; et quod factum est, id est quod fact.* O'. τί τὸ γεγονὸς, αὐτὸ τὸ γενησόμενον καὶ τί τὸ ποιησόμενον, αὐτὸ τὸ ποιηθισόμενον. Σ. ὁ προάγον ἐστίν, αὐτὸ τὸ ἐσόμενον καὶ ὁ προσεγένετο, αὐτὸ ἐστὶ τὸ μέλλον ἔσεσθαι.¹⁸ Θ. ὁμοίως τοῖς O'.¹⁹

חָדָשׁ. *Novum.* O'. πρόσφατον. 'A. Σ. καινόν.²⁰

10. **יֵשׁ דְּבָר שְׂוִיאָמַר רֵאֲהוּ-נֶה חָדָשׁ הוּא כְּבָר הָיָה**

לְעֵלְמִים אֲשֶׁר הָיָה מְלִפְּנֵינוּ. *Esto aliquid de quo dicat (aliquis): Vide hoc, novum est; jamdudum fuit in saeculis quae fuerunt ante nos.* O'. ὅς λαλήσει καὶ ἑρεῖ, ἴδε τοῦτο καινόν ἐστίν ἤδη ὡς αὐτὸ ²¹ γέγονεν ἐν τοῖς αἰῶσι τοῖς γενομένοις ἀπὸ ἔμπροσθεν ἡμῶν. Σ. ἀρα ἔστι τι ὃ ἐρεῖ τις, ἴδε τοῦτο καινόν ἐστὶν καὶ ἤδη ἔγι- νετο ἐν τῷ αἰῶνι τῷ πρὸ ἡμῶν.²²

11. **עַם שְׂוִיהֵוּ לְאַחַרְנָה**. *Apud eos qui erunt in posterum.* O'. μετὰ τῶν γενησομένων εἰς τὴν ἐσχάτην. Σ. παρὰ τοῖς ἐσομένοις μετὰ ταῦτα.²³

13. **וְנָתַתִּי אֶת-לִבִּי**. *Et applicui cor meum.* O'. καὶ ἔδωκα τὴν καρδίαν μου. Σ. καὶ προσέθηκα (ἐν τῇ καρδίᾳ μου).²⁴

לְתוֹר. *Ad explorandum.* O'. τοῦ κατασκέ- ψασθαι. 'A. ἐξερευνησαί.²⁵

הוּא עֲנֵנוּ רַע נָתַן אֱלֹהִים לְבָנֵי הָאָדָם לְעֵנּוֹת. *Hoc est negotium molestum quod dedit Deus hominibus ad exercendum se in eo.* O'. ὅτι περισπασμὸν ('A. Θ. ὁμοίως τοῖς O'. Σ. ἀσχολίαν²⁶) πονηρὸν ἔδωκεν ὁ θεὸς τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων τοῦ περισπᾶσθαι ἐν αὐτῷ. Σ. τὴν ἀσχολίαν τὴν πονηρὰν ἣν ἔδωκεν ὁ θεὸς τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων τοῦ ἀσχολεῖσθαι πρὸς αὐτήν.²⁷ Θ. ὁμοίως τοῖς O'.²⁸

14. **הֵבֶל וְרַעוּת רֵיחַ**. *Vanitas et captatio venti.*

¹¹ Nobil. ¹² Syro-hex. ¹³ Idem. ¹⁴ Nobil., qui καὶ ἐκεῖ legit, invito Syro-hex. qui affert: **וְהוּא כְּבֵר אִשׁ אֶל-מְקוֹם שֶׁהָנָחִיִּים הֵלְכִים שָׁם הֵם שׁוֹבִים לְלָקֶטְתָּ**. ¹⁵ Nobil. Idem. Sic sine nom. Cod. 252 in marg. Syro-hex. affert: Σ. ἀδύνατόν ἐστὶν ἄνδρα ἐκνικῆσαι **לֹא-יְדַבֵּר אִישׁ לְדָבָר**. ¹⁶ Cod. 252: OI O'. τοῦ ἀκοῦσαι. Sic in textu Cod. 23. ¹⁷ Syro-hex. **וְהוּא כְּבֵר אִשׁ אֶל-מְקוֹם שֶׁהָנָחִיִּים הֵלְכִים שָׁם הֵם שׁוֹבִים לְלָקֶטְתָּ**. Nobil. affert: Σ. τὸ ἐσόμενον [sic Cod. 248]; et in fine: Σ. τὸ μέλλον ἔσεσθαι. Reliqua Graeca ex conjectura constituitur. (In textu scriptissimus τί τὸ γεγονός, sine interrogatione; et sic Syro-hex. **וְהוּא כְּבֵר אִשׁ אֶל-מְקוֹם שֶׁהָנָחִיִּים הֵלְכִים שָׁם הֵם שׁוֹבִים לְלָקֶטְתָּ**. Cf. nos in *Prolegom. ad V. T. juxta LXX Interpp.* p. xxv.) ¹⁸ Syro-hex. ¹⁹ Nobil. ²⁰ Nobil. ²¹ Sic Syro-hex., et sine obelo Cod. 23. ²² Nobil. affert: Σ. ἀρα ἔστι τι ὃ ἐρεῖ τις; et in fine: Σ. πρὸ ἡμῶν.

Hieron.: “Apertius hoc Sym. transtulit: *Putasne est qui possit dicere: vide, hoc novum est? et jam factum est in saeculo quod fuit ante nos.*” Quasi legisset, ἀρα ἔστι τις ὅς ἐρεῖ, ἴδε κ.τ.έ. ²³ Nobil. ²⁴ Idem. Hieron. vertit: *Et proposui in animo meo.* ²⁵ Nobil. Syro-hex. **וְהוּא כְּבֵר אִשׁ אֶל-מְקוֹם שֶׁהָנָחִיִּים הֵלְכִים שָׁם הֵם שׁוֹבִים לְלָקֶטְתָּ**. ²⁶ Hieron.: “Verbum ANIAN Aq., LXX et Theod. *περισπασμὸν* similiter transtulerunt, quod in *distentionem* Latinus interpres expressit Sym. vero *ἀσχολίαν*, id est, *occupatationem*, transtulit.” ²⁷ Syro-hex. **וְהוּא כְּבֵר אִשׁ אֶל-מְקוֹם שֶׁהָנָחִיִּים הֵלְכִים שָׁם הֵם שׁוֹבִים לְלָקֶטְתָּ**. Ad **חַסְדָּא** (δουλία Prov. vii. 21. Sym. ad Psal. liv. 14. lxxxviii. 8) cf. ad Cap. v. 13. Nobil. affert: Σ. ἀσχολίαν; et mox: Σ. ἀσχολεῖσθαι. Cod. 252 in marg. habet *ὅτι ἀσχολίαν, et τοῦ ἀσχολεῖσθαι.* ²⁸ Syro-hex.

- Ο. ματαιότης καὶ προαίρεσις πνεύματος. 'Α. Θ. ἀτμός καὶ νομὴ ἀνέμου. Σ. ἀτμός καὶ βόσκησης ἀνέμου.²⁹
15. לְהִמְנוֹת לֹא-יִוָּכַל הַדֶּפֶקְטוֹ. *Et defectus non potest numerari.* Ο'. καὶ ὑστέρημα οὐ δυνήσεται ἀριθμηθῆναι. Σ. (καὶ) ὑστέρημα μὴ δυνάμενον ἀναπληρῶσαι ἀριθμόν.³⁰ Θ. καὶ τὰ ὑπεροπύτα οὐ δύνανται *numerari calculo.*³¹
16. דִּבְרַתִּי אֲנִי עִם-לִבִּי לְאִמּוֹר. *Locutus sum ego cum corde meo, dicendo.* Ο'. ἐλάλησα ἐγὼ ἐν (τῇ) καρδίᾳ μου ('Α. Σ. μετὰ τῆς διανοίας μου³²) τῷ λέγειν. 'Α. ἐλάλησα ἐγὼ μετὰ τῆς καρδίας μου, λέγων.³³
- וְהוֹדִסְפִּיתִי חֲכָמָה. *Et ampliam mihi comparavi sapientiam.* Ο'. καὶ προσέθηκα σοφίαν. Σ. καὶ ὑπερέβαλον σοφία.³⁴
- עַל כָּל-אֲשֶׁר-רָחַק. *Super omnem qui fuit.* Ο'. ἐπὶ πᾶσιν οὐ ἐγένοντο. 'Αλλος' ἐπὶ παντὶ τῷ γενομένῳ.³⁵
17. וְהִתְקַדְּמָה לְבִי לְדַעַת חֲכָמָה וְדַעַת. *Et applicui cor meum ad sciendum sapientiam et scientiam.* Ο'. ✕ καὶ ἔδωκα καρδίαν μου τοῦ γινῶναι σοφίαν καὶ γινῶσιν 4.³⁶
- הִלְלוֹת. *Insaniam.* Ο'. παραβολάς. 'Α. πλάνας. Θ. παραφοράς (s. περιφοράς).³⁷
17. שְׁגִימוֹת הוּא רְעִיּוֹן רִיחַ. *Quod etiam hoc est captatio venti.* Ο'. ὅτι καίγε τοῦτό ἐστι προαίρεσις πνεύματος. (Σ.) ὅτι πρὸς τοῦτό ἐστι νομὴ ἀνέμου.³⁸
18. רַב-בְּעֵצַם. *Multum aegritudinis.* Ο'. πλήθος γνώσεως. 'Α. Θ. (πλήθος) θυμοῦ. Σ. (πολλή) ὀργή.³⁹
- מְכַאֵב. *Dolorem.* Ο'. ἀλγῆμα. 'Α. βάσανον.⁴⁰

CAP. II.

1. הָבֵל. *Vanitas.* Ο'. ματαιότης. 'Α. ἀτμός.¹
2. לְשִׁחוֹק אֲמַרְתִּי מְהוּלָּל. *Risui dixi: Insanus es.* Ο'. τῷ γέλῳτι εἶπα περιφοράν. 'Α... πλάνησις. Σ. τὸν γέλῳτα εἶπον θόρυβον. Θ... περιφοράν.²
- מַה-זֶּה עֹשֶׂה. *Quid hoc facis?* Ο'. τί τοῦτο ποιεῖς; Σ. τί αὐτὴ ποιεῖ; Θ... ποιεῖ.³
3. תִּרְתִּי בְלִבִּי לְמַשׁוֹךְ בֵּינִי אֶת-בְּשָׂרִי. *Indagavi in corde meo, ut protraherem (curarem) vino carnem meam.* Ο'. καὶ κατεσκεψάμην εἰ ἡ καρδία μου ἐλκύσει ὡς οἶνον τὴν σάρκα μου. 'Α. Σ. καὶ ἐνοήθην ἐν τῇ καρδίᾳ μου.⁴ 'Α.

²⁹ Nobil. affert: 'Α. ἀτμός καὶ νομὴ ἀνέμου. Syro-hex.: 'Α. Σ. Θ. νομὴ ἀνέμου (سَمَاءٌ وَرِيحٌ). His accessit Hieron.: "Rooth Aq. et Theod. νομὴν, Sym. βόσκησην transtulerunt. LXX autem interpretes non Hebraeum sermonem expressere, sed Syrum, dicentes προαίρεσιν." Intepres Graeco-Venetus non male ἔφεσις ἀνέμου vertit.

³⁰ Nobil. Syro-hex. affert: Σ. μὴ δυνάμενον κ. τ. ε. (لَا يُمْكِنُ أَنْ يَحْصَى).³¹ Syro-hex. سَمَاءٌ لَا تَحْصَى. Graeca expleri possunt, ἀριθμηθῆναι ψήφῳ, vel uno vocabulo ψηφισθῆναι.³² Nobil.

³³ Syro-hex. لَا تَحْصَى. Syro-hex. in marg. سَمَاءٌ وَرِيحٌ.³⁴ Sic Syro-hex., et sine aster. Codd. II, III, 23, 252, 254. In Ed. Rom. haec leguntur post ἐν Ἱερουσαλῆμ (γ. 16), invito Cod. Vat.

³⁷ Nobil., qui παραφοράς habet. Syro-hex. affert: . (سَمَاءٌ وَرِيحٌ). (Sy. سَمَاءٌ ponitur pro περιφορά Cap. ii. 2, 12. vii. 26. Cf. ad Cap. ii. 2.³⁸ Nobil.

affert: Schol. ὅτι πρὸς, [insuper. Cf. ad Cap. vii. 23. ix. 1] τοῦτό ἐστι ν. ἀ. Montef. a Drusio deceptus edidit: "Ἄλλος' ὅτι πρὸς τοῦτό ἐστι προαίρεσις πνεύματος."³⁹ Syro-hex.

سَمَاءٌ وَرِيحٌ.⁴⁰ Nobil. Syro-hex. in marg. sine nom. مَعْبُودٌ.

CAP. II. ¹ Nobil. Syro-hex. هَبَلٌ. ² Aquilae et Sym. lectiones testatur Nobil. Syro-hex. affert: هَبَلٌ. et ad περιφοράν: هَبَلٌ. Hieron.: "Ubi nos *amentiam* legimus, in Hebraeo habet MOLAL, quod Aq. πλάνησις, id est, *errorem*, Sym. θόρυβον, hoc est, *tumultum*, interpretati sunt. LXX vero, et Theod., sicut in pluribus locis, ita et in hoc quoque concordant, et transtulerunt περιφοράν."³ Montef. ex Nobil. edidit: Σ. τί αὐτὴ ποιεῖς; Syro-hex. in textu habet ποιεῖς (سَمَاءٌ وَرِيحٌ); in marg. autem: Σ. Θ. ποιεῖ (سَمَاءٌ وَرِيحٌ).⁴ Nobil., (Cod. 248. Cod. 252: Σ. διενόηθην ἐν τῇ κ. μ.

ἐλκύσαι . . . ⁵ Θ. καὶ διανοήθην ἐν τῇ καρδίᾳ μου ἐλκύσαι ὡς οἶνον τὴν σάρκα μου.⁶

3. וְלִבִּי נָהָג בַּחֲכָמָה. *Et cor meum agebat cum sapientia.* Ο΄. καὶ καρδία μου ἀδήγησεν ἐν σοφίᾳ. Σ. ἵνα τὴν καρδίαν μου μεταγάγω εἰς σοφίαν.⁷

טוב. *Bonum.* Ο΄. τὸ ἀγαθόν. Σ. τὸ σύμφορον.⁸

לְבָנֵי הָאָדָם. *Filiis hominum.* Ο΄. τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων. *Alia exempl. τοῖς υἱοῖς τοῦ ἀνθρώπου.*⁹ Ἀ. Σ. τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων. Θ. τοῖς υἱοῖς τοῦ ἀνθρώπου.¹⁰

4. מַעֲשֵׂי הַגְּדֹלָתִי. *Magnifica feci opera mea.* Ο΄. ἐμεγάλυνα ποίημά μου. Σ. μεγάλα ἐποίησά μοι ἔργα.¹¹

5. כָּל־פְּרִי. *Omnis fructus.* Ο΄. πᾶν καρποῦ. Ἀ. (πᾶν) κάρπιμον.¹²

6. בְּרִכּוֹת. *Piscinas.* Ο΄. κολυμβήθρας. Ἀ. λίμνας. Σ. δεξαμενάς.¹³

7. בְּקֶר רְצָאֵן. *Armenti et pecoris minoris.* Ο΄. βουκολίου καὶ ποιμνίου. Σ. καὶ βουκόλια . . . Θ. βουκόλιον καὶ ποιμνίου.¹⁴

8. בְּנִסְתִּי לִי. *Collegi mihi.* Ο΄. συνήγαγόν μοι. Σ. ἤθροισα ἐμαντῶ.¹⁵

סְגִלָּת. *Peculium.* Ο΄. περιουσιασμούς. Ἀ. οὐσίας. Σ. πεκούλια.¹⁶

8. תַּעֲנִיגָה. *Delicias.* Ο΄. ἐντροφήματα. Ἀ. τρυφάς. Σ. σπατάλας.¹⁷

וְרַחֵם אֱלֹהִים. *Uxorem et uxores (pellices). Alii aliter.* Ο΄. οἰνοχόον καὶ οἰνοχόας. Ἀ. κυλίκιον καὶ κυλίκια. Σ. *mensurarum (s. mensarum) species et appositiones.*¹⁸ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο΄.¹⁹

9. גָּדֹלִי. *Magnus factus sum.* Ο΄. ἐμεγαλύνθην. Σ. μεγέθει ὑπερέβαλον.²⁰

לְפָנַי. *Ante me.* Ο΄. ἀπὸ ἐμπροσθέν μου. *Alia exempl. ἐμπροσθέν μου.*²¹ Σ. ἀπὸ ἐμπροσθεν ἐμοῦ.²²

10. שָׁאַלוּ. *Desideraverunt.* Ο΄. ᾄτησαν. Σ. ἐπεθύμησαν.²³

מִכָּל־עֲמָלִי. *Ex omni labore meo.* Ο΄. ἐν παντὶ μόχθῳ μου. Σ. ἐκ πάσης φιλοπονίας μου.²⁴

11. וְרַבְעָמֶל שָׁעֲבַדְתִּי לְעֵשׂוֹת. *Et in laborem quem laboravi facere.* Ο΄. καὶ ἐν μόχθῳ ᾧ ἐμόχθησα τοῦ ποιεῖν. Ἀ. ὁμοίως τοῖς Ο΄ (τοῦ ποιεῖν).²⁵ Σ. καὶ τὸν πόνον ὃν ἐπόνθησα διαπρασσόμενος.²⁶

וְרַחַץ הָרֵעוֹת רֵחַ. *Vanitas et captatio ventii.* Ο΄. ματαιότης καὶ προαίρεσις πνεύματος. Ἀ. Θ. ἀτμός καὶ νομὴ ἀνέμου.²⁷

12. הוֹלָלוֹת. *Insaniam.* Ο΄. παραφοράν. Ἀ. Θ. πλάνας. Σ. πλάνην.²⁸

וְרַסְקָלוֹת. *Et stultitiam.* Ο΄. καὶ ἀφροσύνην. Ἀ. καὶ ἀφροσύνας.²⁹

⁵ Syro-hex. ❖ *לְבָנֵי*. ⁶ Idem: *לְבָנֵי*. Cod. 161 affert: Θ. ἐλκύσαι ὡς γὰρ οἶνος μεθύσκει τὴν καρδίαν, οὕτω καὶ σὰρξ τὴν ψυχὴν. ⁷ Nobil. ⁸ Idem. ⁹ Syro-hex. in marg. Sic Codd. III, 23, alii. ¹⁰ Syro-hex. ¹¹ Schol. apud Nobil. Syro-hex. affert: *סְגִלָּת*. ¹² *כָּל־פְּרִי*. ¹³ Cod. 252. ¹⁴ Nobil. ¹⁵ Syro-hex. ¹⁶ Idem. ¹⁷ Idem. ¹⁸ Nobil. affert: Ἀ. κυλίκιον καὶ κύλικας. Syro-hex. ¹⁹ Hieron. "Nam de *vini fusoribus*, et *vini fusitricibus* . . . aliud multo, quam in promptu est, Aquila interpretatur. Non enim homines, viros videlicet et feminas, sed vasculorum species nominavit, κυλίκιον et κύλικια vocans, quod Hebraice dicitur SADDA et SADDOTH. Denique Symmachus, licet verbum non potuerit exprimere de verbo, ab hac opinione non

longe est, dicens: *mensurarum species et appositiones*. Sive igitur urceos, sive scyphos, sive crateras, qui in ministeriis ordinantur, aut gemmas distinctos, Salomonem habuisse credendum est; et quod ex uno κυλίκιῳ, id est, *cratere*, aliis κυλίκιαις, minoribus scilicet vasculis, hauriretur." Montef. ex conjectura Martianaei edendum curavit: Σ. [μέτρον σχήματα καὶ ἐπιθήματα]. Pro *mensurarum* Vallarsius, ad fidem Vaticani MS. et alterius Palatini prima manu, *mensarum* edidit. ²⁰ Syro-hex. ²¹ Nobil. ²² Sic Comp., Ald., Cod. III, 23, alii, et Syro-hex. ²³ Nobil. ²⁴ Idem. Sic in textu Cod. 253. ²⁵ Nobil. Syro-hex. in marg. sine nom.: *φιλοπονία μου*. ²⁶ Syro-hex. ²⁷ Syro-hex. ²⁸ Syro-hex. ²⁹ Syro-hex.

12. **כִּי מָה הָאָדָם שְׁיָבוֹא אַחֲרַי הַמָּלֶכֶת**. *Quid enim (faciet) homo, qui venturus est post (me) regem?* *Ο.* *δτι τίς ἄνθρωπος δε ἐπελεύσεται ὅπισω τῆς βουλῆς;* *'Α.* . . *δε εἰσελεύσεται ὅπισω τοῦ βασιλέως;*³⁰ *Σ.* *τί δὲ ὁ ἄνθρωπος, ἵνα παρακολούθησθαι βουλῇ;*³¹ *Θ.* . . *δε ἐλεύσεται ὅπισω τοῦ βασιλέως;*³²
- יָאת אֲשֶׁר-כָּבַר עֲשׂוּהוּ**. *Id quod jam fecerunt.* *Ο.* *τὰ ὅσα ἐποίησεν αὐτήν.* *Θ.* *σὺν τὰ ὅσα ἐποίησαν αὐτήν.*³³
13. **מִן-הַסְּכָלִיּוֹת**. *Prae stultitiā.* *Ο.* *ὑπὲρ τὴν ἀφροσύνην (Σ. ἀμαθίαν³⁴).* *'Α.* *Θ.* *ὁμοίως τοῖς *Ο.**³⁵
14. **הוֹלֵךְ**. *Ambulat.* *Ο.* *πορεύεται.* *Θ.* *πορεύεται.*³⁶
- שְׁמֵךְ אֶת-כָּל מֵן וְיָקְרָה אֶחָד יִקְרָה אֶת-כָּל מֵן**. *Quod sors una accidet omnibus illis.* *Ο.* *δτι συνάντημα ἐν συναντήσεται τοῖς πᾶσιν αὐτοῖς.* *Σ.* *ἀπάντημα τὸ αὐτὸ ὁμοίως ἐν ἀπαντήσεται πᾶσιν αὐτοῖς.*³⁷
15. **וְלָמָּה הָכֵנִי?** *Cur ergo sapiens factus sum?* *Ο.* *καὶ ἵνατί ἐσοφισάμην;* *Σ.* *καὶ εἰς τί μοι ἡ σοφία μου;*³⁸ *Θ.* *καὶ εἰς τί.* *'Α.* *ὁμοίως τοῖς *Ο.**³⁹
16. **זְכוֹרְךָ**. *Memoria.* *Ο.* *ἡ μνήμη.* *Σ.* *μνημόσυνον*

(s. *μνεία*). *'Α.* *Θ.* *ὁμοίως τοῖς *Ο.**⁴⁰

17. **וְשִׂנְאֵתִי**. *Itaque odio habui.* *Ο.* *καὶ ἐμίσησα *ω* ἐγὼ.*⁴¹
- כִּי רָע עָלַי הַמְעֶשֶׂה שְׁנֵעַשָׂה**. *Quia displicebat mihi opus quod fit.* *Ο.* *δτι ποιητὸν ἐπ' ἐμὲ τὸ ποιήμα τὸ πεποιημένον.* *Σ.* *κακὸν γὰρ μοι ἐφάνη τὸ ἔργον τὸ γινόμενον.*⁴²
18. **שָׁאֵנִי עֲמַל**. *Quem ego laboro.* *Ο.* *ὄν ἐγὼ κοπιῶ (alia exempl. μοχθῶ⁴³).* *'Α.* *Θ.* *ὄν κοπιῶ.* *Σ.* *ὁμοίως τοῖς *Ο.**⁴⁴
- שִׁיְהִיָּה אַחֲרַי**. *Qui erit post me.* *Ο.* *τῶ γινόμενῳ (alia exempl. γεννησομένῳ⁴⁵) μετ' ἐμέ.* *Θ.* *τῶ γινόμενῳ μετ' ἐμέ.*⁴⁶
19. **וְיִשְׁלַט**. *Et dominabitur.* *Ο.* *καὶ εἰ ἐξουσιάζεται.* *'Α.* *(καὶ) κυριεύσει.*⁴⁷ *Θ.* *ὁμοίως τοῖς *Ο.**⁴⁸
- שְׁעַמְלָתִי**. *In quo laboravi.* *Ο.* *ὃ ἐμόχθησα.* *Σ.* *εἰς ὃν ἐμόχθησα.*⁴⁹
- וְשָׁחַבְתִּי**. *Et in quo sapiens fui.* *Ο.* *καὶ ὃ ἐσοφισάμην.* *'Α.* *Θ.* *ὁμοίως.*⁵⁰
20. **וְרָבַחְתִּי**. *Et converti me.* *Ο.* *καὶ ἐπέστρεψα.* *Σ.* *(καὶ) περιήχθην.*⁵¹
- לְיֵשָׁא**. *Ad desperare faciendum.* *Ο.* *τοῦ ἀποτάξασθαι.* *'Αλλος* τοῦ ἀποκαμῆν.⁵²

³⁰ Syro-hex. **כִּי מָה הָאָדָם שְׁיָבוֹא אַחֲרַי הַמָּלֶכֶת**. ³¹ Montef. post Nobilium Aquilae tribuit lectionem, *τί δὲ ὁ ἄνθρωπος κ.τ.έ.*, quam nos rectius, ni fallimur, Symmacho vindicavimus. Praeterea Nobil. notat: "S. Hieronymus: *qui possit ire post regem,*" unde Montef. oscitanter effecit: *Σ.* *qui possit ire post regem.*

³² Syro-hex. **יָאת אֲשֶׁר-כָּבַר עֲשׂוּהוּ**. "Dubium est, utrum Syr. habuerit in textu *βασιλέως (כַּלְמָלָה)* an *βουλῆς (בְּכַלְמָלָה)*; nam abest punctum diacriticum."—*Middeld.* Codex habet **כַּלְמָלָה**, apposita Graeca voce *ΒΑΣΙΛΕΥΣ* (sic). ³³ Syro-hex. Theodotioni continuat: **זְכוֹרְךָ**. Prior pars lectionis, *σὺν τὰ ὅσα*, est in Comp., Codd. 68, 161, 248, 252; posterior in Comp., Codd. III, 248. Ceterum hic quoque Montef. ex male intellecta Nobilii nota quasi ex Hieron. affert: *Σ.* *ante factorem suum.*

³⁴ Nobil. ³⁵ Syro-hex. ³⁶ Idem in marg. **זָכְרְךָ**. ³⁷ Cod. 252. ³⁸ Nobil.

³⁹ Syro-hex., qui Theodotioni tribuit: **זָכְרְךָ**. Minus recte Middeld.: *Θ.* *καὶ ὡς τί.* Cf. Hex. ad Psal. viii. 3. (In fine v. 15 Syro-hex. solus addit: *ω* καὶ *ἰδοῦ*

καίγε τοῦτο *ματαιότης* 4.)

⁴⁰ Syro-hex., qui affert: **ω**. ⁴¹ Syro-hex. Pronomen est in Codd. 106, 261. ⁴² Nobil. ⁴³ Sic Comp., Cod. Alex., alii. Syro-hex. **וְשִׂנְאֵתִי**.

⁴⁴ Syro-hex. **וְשִׂנְאֵתִי**. ⁴⁵ Sic Comp., Codd. Alex., Ephraem., 23, alii. ⁴⁶ Syro-hex. in textu: **כִּי רָע עָלַי הַמְעֶשֶׂה שְׁנֵעַשָׂה**. in marg. autem: **כִּי רָע עָלַי הַמְעֶשֶׂה שְׁנֵעַשָׂה**.

⁴⁷ Nobil. Syro-hex. in textu habet **וְיִשְׁלַט**, καὶ ἐξουσιάζεται, s. ἐξουσιάζεται; in marg. autem: *'Α.* *καὶ ἔσται κύριος (וְיִשְׁלַט)*. ⁴⁸ Syro-hex.

⁴⁹ Nobil. affert: *Σ.* *εἰς ὃν.* Cod. 161 in marg. sine nom.: *εἰς ὃν ἐμόχθησα.* ⁵⁰ Syro-hex. ⁵¹ Nobil. ⁵² Sic

Schol. apud Nobil., et Cod. 161 in marg. (Syro-hex. in textu pro ἀποτάξασθαι τὴν καρδίαν (s. τῆ καρδία) μου habet, **וְשָׁחַבְתִּי**, τοῦ ἀποκαμῆν τὴν καρδίαν μου, a radice **שָׁחַב**, *taeduit* (transposito Olaf, ut **וְשָׁחַב** pro **וְשָׁחַב** Hebr. xii. 3); sed vereor ne forma Ethpe. vel Ethpa. hujus verbi auctoritate destituta sit.)

- 21. וּבְכַשְׁרוֹן. *Et in successu prospero.* Ο'. καὶ ἐν ἀνδρείᾳ (Σ. γοργύτηι⁸³).
- שְׁלֵא עֲמַל-בוֹ. *Qui non laboravit in eo.* Ο'. φ οὐκ ἐμόχθησεν ἐν αὐτῷ. 'Α. δε οὐ μοχθεῖ ἐν αὐτῇ. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁸⁴
- וַיִּתְּנוּ. *Dabit eum.* Ο'. δώσει αὐτῷ. Πάντες δώσει αὐτόν.⁸⁵
- רָעָה. *Malum.* Ο'. πονηρία. Σ. κάκωσις.⁸⁶
- 22. כִּי מַה-הֵיחָה. *Quid enim superest.* Ο'. ὅτι γίνεται. Σ. ὅτι γὰρ περιγέγονεν.⁸⁷
- 23. וְכַעַס וְכַאֲבִים. *Dolores, et aegritudo.* Ο'. ἀλγημάτων καὶ θυμοῦ. ('Α.) βάσανος, καὶ θυμός.⁸⁸
- 24. אִין-טוב בָּאֲדָם שִׂיאֲכֵל וְשִׂתָּה. *Non est bonum in homine, quod comedat et bibat.* Ο'. οὐκ ἔστιν ἀγαθὸν ἀνθρώπων, δ (alia exempl. πλην δ⁸⁹) φάγεται καὶ δ πίεται. Σ. φαγεῖν (s. τοῦ φαγεῖν). Θ. δ ἐσθίει.⁹⁰
- וְהִרְאָה אֶת-נַפְשׁוֹ. *Et frui faciat animam suam.* Ο'. καὶ δ (alia exempl. om. δ⁹¹) δειξέει τῇ ψυχῇ αὐτοῦ. 'Α. καὶ δ δεῖξει τῇ ψυχῇ αὐτοῦ.⁹²
- בְּעֵמְלוֹ. *In labore suo.* Ο'. ἐν μόχθῳ αὐτοῦ. Σ. ἀπὸ κόπου αὐτοῦ.⁹³
- 25. יָחֹושׁ. *Festinet (genio indulgeat?).* Ο'. πίεται. Alia exempl. φέισεται.⁹⁴ 'Α. Σ. ὡσαύτως, φέισεται. Θ. πίεται.⁹⁵
- 26. שְׂטוֹב לְפָנָיו. *Qui bonus est coram eo.* Ο'. τῷ ἀγαθῷ πρὸ προσώπου αὐτοῦ. Σ. (τῷ) ἀρέσαντι αὐτῷ.⁹⁶

- 26. עֵנָן. *Negotium.* Ο'. περισπασμόν. Σ. ἀσχολίαν.⁹⁷
- לְכַסְּפוֹ וְלְכַנְסוֹ. *Ad colligendum et coacervandum.* Ο'. τοῦ προσθεῖναι καὶ τοῦ συναγαγεῖν. 'Α. τοῦ συλλέγειν καὶ τοῦ συναγαγεῖν. Σ. ἀθροῖσαι καὶ ἀποθέσθαι.⁹⁸
- לְתַת לְטוֹב לְפָנָיו הָאֱלֹהִים. *Ut tradat ei qui bonus est coram Deo.* Ο'. τοῦ δοῦναι τῷ ἀγαθῷ πρὸ προσώπου τοῦ θεοῦ. Σ. ἵνα δοθῇ ἐκείνῳ φ ἀρέσει τῷ θεῷ.⁹⁹

CAP. III.

- 1. לְפֶל זְמַן. *Cuique rei est tempus certum.* Ο'. τοῖς πᾶσιν ὁ χρόνος. Σ. παντὸς ὥρα.¹
- לְכָל-עֵפֶק. *Cuique negotio.* Ο'. τῷ παντὶ πράγματι. Σ. πάσης χρείας.²
- לְעֵוֹר. *Evellendi.* Ο'. τοῦ ἐκτίλαι. Σ. ἐκριζῶσαι.³
- לְהַשְׁלִיךְ. *Ahjiciendi.* Ο'. τοῦ βαλεῖν. 'Αλλος ρίψαι.⁴
- לְאַמְדֵי. *Amandi.* Ο'. τοῦ φιλῆσαι. 'Α. ἀγαπᾶν.⁵
- 2. הָאָדָם. *Hominum.* Ο'. τῶν ἀνθρώπων. Alia exempl. τοῦ ἀνθρώπου.⁶ 'Α. Θ. τῶν ἀνθρώπων. Σ. ὡς οἱ Ο'.⁷
- 3. יָפֶה בְּעֵתוֹ. *Pulcrum in tempore suo.* Ο'. καλὰ ἐν καιρῷ αὐτοῦ. Σ. καλὸν ἕκαστον ἐν καιρῷ ἰδίῳ.⁸

⁸³ Schol. apud Nobil., et sine nom. Cod. 252 in marg. ⁸⁴ Est haud dubie Symmachi, ut Cap. iv. 4.—Montef. ⁸⁵ Syro-hex. וְהִתְּנוּ וְהִתְּנוּ. ⁸⁶ Idem: מַלְוָה. ⁸⁷ Reg. unus. ⁸⁸ Nobil. Cf. Hex. ad Psal. exviii. 56. ⁸⁹ Sic sine nom. interp. Nobil. Cf. ad Cap. i. 18. Idem ad θυμοῦ affert: Schol. μόχθου. ⁹⁰ Sic Codd. 23, 106, 254. In Comp., Ald., Codd. 147, 154, aliis est εἰ μὴ δ. Hieron.: nisi quod comedat. Syro-hex. in marg. לֹא יִשְׂתָּה וְלֹא יִכְרֵם. (ἐν ἀνθρώπῳ Cod. 23) חֵם וְכֵם וְכֵם. ⁹¹ Syro-hex. וְהִתְּנוּ. ⁹² Sic Ald., Codd. 23, 147, alii, et Syro-hex. ⁹³ Syro-hex. וְהִתְּנוּ. ⁹⁴ Nobil.

⁹⁴ Syro-hex. in textu נִשְׂעָה. Hieron. parcat. ⁹⁵ Syro-hex. וְהִתְּנוּ. Nobil. affert: 'Α. φέισεται. Σ. ἀναλώσει; quorum posterius ad Hebr. לִשְׂעָה pertinere videtur. ⁹⁶ Nobil. ⁹⁷ Idem. Syro-hex. in marg. sine nom. affert: וְהִתְּנוּ, quod pro Graeco διατριβῆ ponitur Prov. xii. 11. ⁹⁸ Nobil. Syro-hex. affert: וְהִתְּנוּ. ⁹⁹ Nobil. CAP. III. ¹ Nobil. ² Idem. Pro πράγματι in marg. Cod. 252 est βουσκίματι. ³ Nobil. ⁴ Schol. apud Nobil., et Cod. 161 in marg. ⁵ Nobil. ⁶ Sic Codd. III, 106, alii, et Syro-hex. ⁷ Syro-hex. וְהִתְּנוּ. ⁸ Nobil. Syro-hex. in textu habet, καλὸν ἐν καιρῷ αὐτοῦ; in marg. autem: καλὰ

11. **גַּם אֶת-הָעֹלָם.** *Etiam mundum.* Ο. καίγε σύμπαντα τὸν αἰῶνα. *Alia exempl. καίγε σὺν τὸν αἰῶνα.*⁹
מִבְּלִי אִשֶּׁר לֹא-יִמְצֵא הָאָדָם. *Ita ut non inveniat homo.* Ο. ὅπως μὴ εὕρῃ ὁ ἄνθρωπος. 'Α. ὡς οὐχ εὕρῃσει ἄνθρωπος.¹⁰
14. **יִהְיֶה.** *Erit.* Ο. ἔσται. Σ. διαμενεῖ.¹¹
עָלְיוּ... וּמִמֶּנּוּ. *Super illud... et ab illo.* Ο. ἐπ' αὐτῷ... καὶ ἀπ' αὐτοῦ. *Alia exempl. ἐπ' αὐτῶν... καὶ ἀπ' αὐτῶν.*¹² 'Α. Θ. ἐπ' αὐτοῦ... καὶ ἀπ' αὐτοῦ.¹³
15. **וְהָאֱלֹהִים יִבְקֹשׂ אֶת-נַגְדָהָ.** *Et Deus requirit quod propulsus est (quod abiit).* Ο. καὶ ὁ θεὸς ζητήσῃ τὸν διωκόμενον. 'Α. ὁμοίως τοῖς Ο'.¹⁴ Σ. ὁ δὲ θεὸς ἐπιζητήσῃ (σ. ἐκζητήσῃ) ὑπὲρ τῶν ἐκδιωκόμενων.¹⁵
16. **לְמִקוֹם הַצְּדָק.** *Locum justitiae.* Ο. τόπον τοῦ δικαίου ('Α. δικαιοσύνης¹⁶).
17. **לְכָל-חַפֵּץ.** *Cuique negotio.* Ο. τῷ παντὶ πράγματι. Σ. πάσης χρείας.¹⁷
18. **לְבַרְּשׁ הָאֱלֹהִים וְלִרְאוֹת.** *Ut exploret eos Deus, et videat.* Ο. ὅτι διακρινεῖ αὐτοὺς ὁ θεὸς, καὶ τοῦ δεῖξαι. 'Αλλος τοῦ ἐλέγξαι αὐτοὺς ὁ θεὸς, καὶ τοῦ δεῖξαι αὐτοῖς.¹⁸
19. **בְּקִרְוָה.** *Sors.* Ο. συνάντημα. Σ. σύμβαμα.¹⁹
וְרוּחַ אֶחָד לְכָל. *Et spiritus unus omnibus.*

Ο. καὶ πνεῦμα ἐν τοῖς πᾶσιν. Σ. καὶ ἀναπνοὴ ὁμοία πᾶσιν.²⁰

19. **וְכוֹתֵר הָאָדָם מִן-הַבְּהֵמָה אֵין.** *Et praestantia hominis prae bestia nulla est.* Ο. καὶ τί ἐπερίσσευσεν ὁ ἄνθρωπος παρὰ τὸ κτήνος; οὐδέν. Σ. καὶ τί πλέον ἄνθρωπος κτήνους;²¹ Θ. καὶ τίς περισσεῖα τῷ ἀνθρώπῳ...²²
20. **כֹּל הוֹלֵךְ אֶל-מְקוֹם אֶחָד.** *Omnia eunt ad locum unum.* Ο. τὰ πάντα (alia exempl. add. πορεύεται²³) εἰς τόπον ('Α. πρὸς τόπον. Σ. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'²⁴) ἓνα.
- מִן-הַפֶּחַל.** *Ex pulvere.* Ο. ἀπὸ τοῦ χοός. Σ. (ἀπὸ) τῆς γῆς.²⁵
22. **כִּי מִי יִבְיָאֵנוּ לְרִאוֹת בְּהָה שְׂחִיחָה אֶתְרִיר.** *Nam quis adducat eum, ut videat id quod futurum est post eum?* Ο. ὅτι τίς ἄξει (Θ. ἔξει²⁶) αὐτὸν τοῦ ἰδεῖν ἐν ᾧ ἐὰν γένηται μετ' αὐτόν; Σ. τί γὰρ αὐτόν ἄξει θεάσασθαι τὰ ἐσόμενα μετὰ ταῦτα;²⁷

CAP. IV.

1. **אֶת-כָּל-הַעֲשָׂוִים.** *Omnes oppressiones.* Ο. συμπίσας τὰς συκοφαντίας. Σ. (πάντας) τοὺς συκοφαντούμενους.¹
דְּרִמְעָת. *Lacrymas.* Ο. δάκρυον. Σ. δάκρυα.²
מִנְחָם. *Qui consoletur.* Ο. παρακαλῶν. Σ. παρηγορῶν. 'Αλλος παραμυθούμενος.³

ἐν καιρῷ αὐτῶν, cum notula: Πάντες ὡσαύτως. "Ex ratione indicis putarem secundam notam indicare omnes legisse ut in textu, non ut in marg."—*Ceriani.* ⁹ Sic Comp., Codd. III, 147, 154, alii. Syro-hex. **אֶת כָּל הַעֲשָׂוִים**, et in marg. **כָּל טוֹן אִיֶּוֹנָא.** Montef. edidit: 'Α. καίγε σὺν τὸν αἰῶνα, ex male intellecto Olympiodori scholio: καίγε σὺν τὸν αἰῶνα ἔδωκεν. τὸ σὺν ἰδιωματὸν ἔστιν Ἑβραϊκόν, παρερριμμένους κείμενον ἐν τῇ Ἑβραϊκῇ φωνῇ. ¹⁰ Nobil. Sic Syro-hex. in marg. sine nom. interpretis: **אֶת כָּל הַעֲשָׂוִים וְלֹא מִנְחָם וְלֹא דְרִמְעָת.**

¹¹ Nobil. ¹² Sic Comp., Ald., Codd. III, 23 (qui ἐπ' αὐτοῖς habet), 106, 147, alii, et Syro-hex. ¹³ Syro-hex. ¹⁴ Idem. ¹⁵ Nobil. Syro-hex. **אֶת כָּל הַעֲשָׂוִים וְלֹא מִנְחָם וְלֹא דְרִמְעָת.** Ubi Syr. **אֶת כָּל הַעֲשָׂוִים**, vindicabil, non tam ἐπιζητήσῃ, quam ἐκζητήσῃ sonare videtur. Cf. Gen. ix. 5. Ezech. xxxiii. 6, 8 in Syro-hex. ¹⁶ Nobil., qui lectionem ad **מִן-הַפֶּחַל** minus probabiliter refert. ¹⁷ Idem,

qui Aquilae tribuit. Sed cf. ad v. 1. ¹⁸ Schol. apud Nobil. et Cod. 248. "In Cod. 252 e regione horum in marg. scriptum est: οὐ κείται παρ' Ἑβραίων—τοῦ ἐλέγξαι αὐτοὺς ὁ θεός. Σ. καὶ τοῦ δεῖξαι αὐτοῖς."—*Parsons.* ¹⁹ Nobil., Codd. 161, 248. Syro-hex. **אֶת כָּל הַעֲשָׂוִים**. Mendose Cod. 252: Σ. σύμβολα. ²⁰ Nobil. Syro-hex. **אֶת כָּל הַעֲשָׂוִים**. ²¹ Nobil. ²² Idem. Sic Codd. 23, 253 in textu. ²³ Sic Comp., Codd. III, 106, alii, et Syro-hex., qui in marg. notat: 'Α. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'. ²⁴ Syro-hex. ²⁵ Nobil. ²⁶ Syro-hex.: Θ. ἔξει αὐτόν (**אֶת-כָּל-הַעֲשָׂוִים**). ²⁷ Nobil. Hieron.: "Pro eo quod nos posuimus, *Ut videat id quod futurum est post ipsum*, apertius interpretatus est Symmachus, dicens: *Ut videat ea quae futura sunt post haec.*"

CAP. IV. ¹ Nobil. ² Idem. ³ Idem: Σ. παρηγορῶν, παραμυθούμενος.

2. וְשִׁבַח אֲנִי. *Et felices praedico.* O'. και ἐπι-
νεσα ἐγὼ. Σ. και ἐμακάρισα. .⁴
הַאֲשֶׁר הָיָה. *Qui.* O'. ὅσοι αὐτοί. Σ. ἐπι (αὐτοί).
Θ. ὁμοίως τοῖς O'.⁵
3. הָיָה. *Fuit.* O'. ἐγένετο. Σ. ἐγεννήθη.⁶
אֲשֶׁר לֹא-רָאָה אֶת-הַמַּעֲשֶׂה הָרַע אֲשֶׁר גַּעֲשָׂה.
Qui non vidit opus malum quod fit. O'. ὅς
οὐκ εἶδε σὺν πᾶν τὸ ποίημα τὸ πονηρὸν τὸ
πεποιημένον. Σ. ὅς οὐχ ὄρᾳ τὰ κακὰ ἔργα τὰ
γινόμενα. 'A. Θ. ὁμοίως τοῖς O'.⁷
4. וְאֵת כָּל-כְּשָׁרוֹן. *Et omnem successum prosperum.*
O'. και σύμπασαν ἀνδρείαν. Σ. (και) σύμ-
πασα γοργότητα.⁸ Θ. ὁμοίως τοῖς O'.⁹
5. הַכְּסִיל הִבְקֵ אֶת-יָדָיו. *Stultus complicat manus
suas.* O'. ὁ ἄφρων περιέβαλε (alia exempl. πε-
ρίελαβε¹⁰) τὰς χεῖρας αὐτοῦ. 'A. Θ. ἄφρων...¹¹
Σ. ὁ ἀνόητος περιπλέκεται ταῖς χερσὶν αὐτοῦ.¹²
6. נִחַת. *In quiete.* O'. ἀναπαύσεως. Σ. μετὰ
ἀναπαύσεως.¹³
כִּמְזֵלָה חֲפִינִים עִמָּל וְרֵעוֹת רַחֵ.
*Quam pleni-
tudo utriusque pugni cum labore et captatione
venti.* O'. ὑπὲρ πληρώματα δύο δρακῶν μό-
χθου και προαιρέσεως πνεύματος. Σ. . . πλη-
ρώματα ἀμφοτέρων χειρῶν (κόπου) και κακώ-
σεως πνεύματος.¹⁴
7. וְשָׁבַתִּי אֲנִי וְאָרָאָה. *Et rursus vidi.* O'. και
ἐπέστρεψα ἐγὼ, και εἶδον. Σ. και πάλιν ἀνα-
στρέψας κατέμαθον.¹⁵

8. וְאִין שֵׁנִי. *Nec est secundus.* O'. και οὐκ ἔστι
δευτέρος. Σ. οὐ μὴ ἔσται δευτέρος.¹⁶ 'A. Θ.
ὁμοίως τοῖς O'.¹⁷
יָגַל. *Finitis.* O'. περασμός. 'A. τέλος.¹⁸
כִּמְזוּבָה. *A bono.* O'. ἀπὸ ἀγαθωσύνης. Σ.
ἀγαθοῦ.¹⁹
עֲנִיָּן. *Negotium.* O'. περισπασμός. Σ. ἀσχολία.²⁰
9. וְטוֹבִים הַשְּׂנִים מִן-הָאֶחָד אֲשֶׁר יִשְׁלְהֶם שָׂקָר. *Praestant duo uni, quia est iis merces
bona.* O'. ἀγαθοὶ οἱ δύο ὑπὲρ τὸν ἕνα, οἷς
ἔστιν αὐτοῖς μισθὸς ἀγαθός. Σ. εἰσὶν ἀμεί-
νους δύο ἑνός· ἔχουσι γὰρ κέρδος ἀγαθόν.²¹
Θ. ὁμοίως τοῖς O'.²²
10. וַיִּפְּלוּ. *Cadant.* O'. πέσωσιν. 'A. Σ. Θ. ὁμοίως,
πέσωσιν.²³
אֶת-הַיָּבֵר. *Socium suum.* O'. τὸν μέτοχον
('A. φίλον. Σ. ἐταῖρον²⁴) αὐτοῦ.
וְאִין שֵׁנִי. *Et non est secundus.* O'. και μὴ ἦ
δευτέρος. 'Ἄλλος· και οὐκ ἔστι...²⁵
11. וְלִשְׁנֵי. *Sed uni.* O'. και ὁ εἷς. 'A. Θ. και
τῷ ἐνὶ.²⁶
12. וְאִם-יִתְקַפּוּ הָאֶחָד. *Et si invadat eum unus.*
O'. και ἐὰν ἐπικραταιωθῇ ὁ εἷς. Σ. . . ὑπερι-
σχύση τις ἑνός.²⁷
הַמְשָׁלֶשׁ. *Triplex.* O'. τὸ ἔντριτον. Σ. τετρι-
πλωμένον [ἢ τριπλοῦν].²⁸
לֹא בְמַהֲרָה. *Non celeriter.* O'. οὐ ταχέως.
Σ. οὐκ εὐχερῶς. Θ. ὁμοίως τοῖς O'.²⁹

⁴ Nobil. ⁵ Syro-hex. ⁶ Nobil. ⁷ Syro-hex.
...
⁸ Nobil. Syro-hex. ...
⁹ Syro-hex. ¹⁰ Sic Comp., Ald., Codd. III, 23, 106,
alii. Syro-hex. ...
¹¹ Syro-hex. ...
¹² Nobil. affert: Σ. περιπλέκεται τ. χ. αὐτοῦ. Syro-hex.: Σ.
ὁ ἀνόητος περιπλέκεται ...
¹³ Nobil. Syro-hex. in textu: * Σ. μετὰ ἀναπαύσεως. Sic sine aster.
Codd. 248, 298. ¹⁴ Nobil. affert: Σ. πληρώματα ἄ. χειρῶν.
και κακώσεως πνεύματος. Cf. ad Cap. vi. 9. ¹⁵ Nobil.
Syro-hex. ...
¹⁶ Nobil. affert: Σ. οὐ μὴ ἔσται δ. Montef. male exscriptis: Σ. και οὐ

μὴ ἔσται δ. Pro οὐ correximus οὐ propter Syro-hex., qui
habet: Σ. cui non est secundus ...
¹⁷ Syro-hex. ¹⁸ Nobil. Syro-hex. ...
¹⁹ Nobil. Syro-hex. ...
²⁰ Nobil. ²¹ Idem.
Syro-hex.: Σ. ἔχουσι γὰρ κ. ἄ. ...
²² Idem. Pro πέσωσιν, πίσση est in Ald., Codd. 106, 147,
alii. ²³ Nobil. ²⁴ Nobil. affert: Schol. οὐκ ἔστιν.
Syro-hex. in marg. sine nom. ...
²⁵ Nobil. ²⁶ Nobil. affert: Schol. οὐκ ἔστιν.
Syro-hex. in marg. sine nom. affert: ...
²⁷ Nobil. ²⁸ Idem. ²⁹ Syro-hex. ...
... Cf. Prov. xii. 24 in Syro-hex.

- 13. טוב ילד מסכן ורחם ממלך זקן וקסיל. *Me-
lior est puer pauper et sapiens, rege sene eoque
stolido.* Ο'. ἀγαθὸς παῖς πένης καὶ σοφὸς
ὑπὲρ βασιλεία πρεσβύτερον καὶ ἄφρονα. Σ.
*Melior est puer pauper cum sapientia rege sene
et insipiente (fort. ἀνοήτου).*³⁰
- איש לא ידע להחזיר עוד. *Qui nescit admo-
nitionem admittere amplius.* Ο'. ὅς οὐκ ἔγνω
τοῦ προσέχειν ('Α. Σ. Θ. τοῦ φυλάσασθαι³¹)
ἔτι. 'Α. ὅς οὐ γνώσεται τοῦ φυλάσασθαι. ³²
Σ. *qui nescit praecavere vicissitudinem.*³³
- בירמיות הסורים יצא למלך כי גם במלכותו. *Nam e
domo captivorum exit ad regnandum, etiamsi in
regno suo natus est pauper.* Ο'. ὅτι ἐξ οἴκου τῶν
δεσμίων ἐξελύσσεται τοῦ βασιλεῦσαι, ὅτι καίγε ἐν
βασιλείᾳ αὐτοῦ ἐγενήθη (alia exempl. ἐγενήθη³⁴) πένης.
Σ. ὁ μὲν γὰρ ἐκ φυλακῆς ἐξῆλθε βασιλευσαι ὁ
δὲ καίπερ βασιλεὺς γεννηθεὶς ἠπορήθη.³⁵
- ראיתי את כל־החיים המהלכים תחת השמש
ועם הילד השני אשר יעמד תחתיו. *Vidi
omnes vivos qui degunt sub sole adhaerere puero
secundo, qui succedet ei.* Ο'. εἶδον σύμπαντας
τοὺς ζῶντας τοὺς περιπατοῦντας ὑπὸ τὸν ἥλιον
μετὰ τοῦ νεανίσκου (Σ. παιδὸς³⁶) τοῦ δευτέ-
ρου, ὅς στήσεται ἀντ' αὐτοῦ. Σ. *Vidi omnes*

- viventes qui gradiuntur sub sole cum adolescente
secundo, qui surrexerit pro eo.*³⁷
- אין קץ לכל־העם לכל אשר יהיה לפניה גם. *Non est finis omni
populo, omnibus ante quos erat (ille puer sec-
undus rex constitutus); etiam posteri non
laetabuntur in eo.* Ο'. οὐκ ἔστι περασμὸς τῷ
παντὶ λαῶ, τοῖς πᾶσιν οἱ ἐγένοντο ἐμπροσθεν
αὐτῶν καίγε οἱ ἔσχατοι οὐκ εὐφρανθήσονται
ἐπ' αὐτῷ. 'Α. οὐκ ἔστι τέλος τῷ παντὶ λαῶ...³⁸
Σ. *Infinitus omnis populus, qui fuit ante utrum-
que; et posteri non laetabuntur in eo.*³⁹
- בירגסזה הבל ורעיון רח. *Nimirum et hoc
vanitas est, et captatio venti.* Ο'. ὅτι καίγε
τοῦτο ματαιότης καὶ προαίρεσις πνεύματος. Σ.
ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἀτμὸς καὶ βόσκησις ἀνέμου.⁴⁰
- כאשר תלך. *Quando ibis.* Ο'. ἐν ᾧ ἐὰν πορεύη.
Alia exempl. ἐν τῷ πορεύεσθαι.⁴¹ Θ. ὁμοίως
(ἐν τῷ πορεύεσθαι).⁴²
- וקרוב לשמע. *Et accede ad audiendum.* Ο'.
καὶ ἔγγυς τοῦ ἀκούειν. 'Α. καὶ ἔγγιζε ὡστε
ἀκούειν.⁴³
- מתת הכסילים בזה. *Magis quam ad offeren-
dum stultorum sacrificium.* Ο'. ὑπὲρ δόμα τῶν
ἀφρόνων θυσία σου. 'Α. Θ. δόμα τῶν ἀφρόνων
θυσία.⁴⁴ "Ἄλλος" (ὑπὲρ) τὸ δοῦναι ἀφροσύνας θυσίαν.⁴⁵

³⁰ Hieron. Priora Graece sic exhibet Montef.: κρείσσον παῖς πένης μετὰ σοφίας; ex ingenio, ut videtur. (Syro-hex. in textu habet ὑπὲρ πρεσβύτερον (s. πρεσβύτερον); in marg. autem: †*فخلك مفعلا*.)
³¹ Syro-hex. .ל. ם. ן. †
³² Nobil. †
³³ Hieron. †
³⁴ Sic Cod. 157, et Syro-hex., qui in marg. affert: ἐγενήθη ἐνδεής (יָנָה).
³⁵ Nobil., et sine nom. Cod. 252 in marg. Hieron.: *Alter enim exit (s. exivit) de carcere ad regnandum; alter vero, cum esset rex natus, paupertate oppressus est.* Syro-hex. affert: †
³⁶ Vid. nos in Hex. ad Job. xxxvi. 33. In fine יָנָה, [sic in apographo Norberg.] putem mutandum esse in יָנָה, quod pro Gr. ἐνδεής exstat Job. xxx. 4. Prov. xi. 16. xxi. 17. Allatum est hoc fragmentum Syn. apud Montef. et in marg. Cod. Holm. Sed ibi est ἠπορήθη pro ἐστιν ἐνδεής. Sed Graeco ἀπορόμαι respondet *فعر* Jesai. viii. 22. Jerem. viii. 18."

Syr. *فعر* respondet τῷ ἀπορίσθαι cum sensu *dubitandi*, non, ut hic, *indigendi*. Tum יָנָה est participium passivum verbi inusitati וָנַי, in Ethpeel וָנַי, quod ἠπορήθη dubitanter veritimus in Hex. ad Psal. xxxiii. 11. Hic autem ad יָנָה, Syrus ipse appinxit ΗΠΟΡΗΘΗ.
³⁶ Nobil. †
³⁷ Hieron. †
³⁸ Nobil. Ad περασμὸς (פָּרָס) Syrus in marg. affert τέλος (פָּרָס).
³⁹ Hieron. Montef. tentat: Σ. ἀπειρος πᾶς ὁ λαός...
⁴⁰ Hieron.: *Sed et hoc aura et passio venti.* Graeca sumpsimus ex lectione ejusdem interp. ad Cap. i. 14.
⁴¹ Sic Codd. 23, 253. Syro-hex. †
⁴² Syro-hex. †
⁴³ Nobil. †
⁴⁴ Syro-hex. †
⁴⁵ Syro-hex. in marg. sine nom. †
Codd. 23, 253 in textu: ὑπὲρ τὸ δοῦναι ἀφρονας θυσίαν (Cod. 253 add. σου).

17. לַעֲשׂוֹת רָע. *Facere malum.* Ο'. τοῦ ποιῆσαι κακόν. Σ. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁴⁰

CAP. V.

1. אַל-תְּהַחֵל על-פִּיהָ. *Ne festines ore tuo.* Ο'. μὴ σπεῦδε ἐπὶ στόματί σου. Σ. μὴ προπετῆς γίνου τῷ στόματί σου.¹

לְהוֹצִיָא. *Proferre.* Ο'. τοῦ ἐξενέγκαι. 'Α. Σ. Θ. ὁμοίως.²

עַל-בָּן. *Propterea.* Ο'. διὰ τοῦτο. "Αλλος" ἐπὶ τούτῳ.³

2. כִּי בָא הַחֵלוֹם בְּרַב עֵינָן. *Nam venit somnium in multitudine negotiū.* Ο'. ὅτι παραγίνεται ἐνύπνιον ἐν πλήθει πειρασμοῦ. Σ. ἀποβήσεται ὄνειρος διὰ πλήθος ἀνομίας.⁴

3. כִּי אֵין חֶפֶץ בְּכִסְיֹוֹתַיִם. *Quia non delectatur (Deus) stultis.* Ο'. ὅτι οὐκ ἔστι θέλημα ἐν ἄφροσι. Σ. οὐ γάρ ἐστι χρεῖα ἀφρόνων.⁵

אֵת אֲשֶׁר-תִּדְרֹךְ. *Quodcumque voveris.* Ο'. σὺ οὖν ὅσα ἐὰν εὐξῆ. 'Α. σὺ ὅσα εὐξῆ. Σ. ἐὰν εὐξῆ. Θ. ὅσα εὐξῆ.⁶

4. טוֹב. *Melius est.* Ο'. ἀγαθόν. Σ. βέλτιον.⁷

5. לְחַטֵּיא. *Peccati ream facere.* Ο'. τοῦ ἐξαμαρτῆσαι (s. ἐξαμαρτεῖν). Σ. ὥστε ἐξαμαρτεῖν.⁸

הַיְמָלֵא. *Sacerdote.* Ο'. τοῦ θεοῦ. 'Α. Σ. Θ. τοῦ ἀγγέλου.⁹

כִּי שִׁגְגָה הִיא. *Quod error sit.* Ο'. ὅτι ἀγνοιά

ἐστίν. 'Α. ὅτι ἀκούσιον.¹⁰

5. חָפַל. *Et perdat.* Ο'. καὶ διαφθείρη. 'Α. (καὶ) διαλύσῃ.¹¹

6. כִּי בָרַב הַתְּלִמּוֹת וְהַבְּלִים וְהַדְּבָרִים הַרְיָה. *Nam in multitudine somniorum sunt et vanitates et verborum multiplicatio.* Ο'. ὅτι ἐν πλήθει ἐνυπνίων καὶ ματαιοτήτων καὶ λόγων πολλῶν. Σ. διὰ γὰρ πλήθους ὄνειρων ματαιότητες καὶ λόγοι πολλοί.¹²

יְרָא אֶת-הָאֱלֹהִים יְרָא. *Nam Deum time.* Ο'. ὅτι σὺ τὸν θεὸν φοβοῦ. Σ. ἀλλὰ τὸν θεόν.¹³

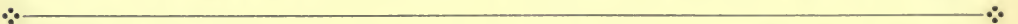
7. יַגְנֹל. *Et rapinam.* Ο'. καὶ ἀρπαγὴν. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.¹⁴

בְּמִדְיָה. *In regione.* Ο'. ἐν χώρα. Alia exempl. ἐν πόλει.¹⁵

וְהַבְּרִיִם עֲלֵיהֶם. *Et altiores sunt super illos.* Ο'. καὶ ὑψηλοὶ ἐπ' αὐτοῖς. 'Α. Θ. ... μετ' αὐτούς.¹⁶ Σ. καὶ ὑψηλότεροι ἐπάνω αὐτῶν.¹⁷

8. בְּכֹל הָיָא (הוּא ק) לְשָׂדֶה נַעֲבָד. *Omnino est, rex qui agro (agriculturae) addictus est.* Ο'. ἐπὶ παντί ἐστι βασιλεὺς τοῦ ἀγροῦ εἰργασμένου. Σ. ἐπὶ παντὶ αὐτός ἐστι βασιλεὺς τῇ χώρᾳ εἰργασμένη.¹⁸ Θ. ἐν παντί ἐστι βασιλεὺς τοῦ ἀγροῦ εἰργασμένου.¹⁹

9. וּמִדָּה כְּשֶׁרוֹן לְבַעְלֵיהָ כִּי אִם-רְאוּת עֵינָיו. *Quid ergo commodi (redundat) in possessorem ejus, praeter aspectum oculorum ejus?* Ο'. καὶ τί ἀνδρεία τῷ παρ' αὐτῆς; ὅτι ἀρχὴ τοῦ ὄραν

⁴⁰ Syro-hex.
CAP. V. ¹ Nobil. Syro-hex. **ܘܠܐ ܗܥܬܦܥ ܘܥܡܘܢ ܘܥܡܘܢ**. (Idem Syr. προπετῆς sonat Act. Apost. xix. 36. 2 Tim. iii. 4 in Philox.) ² Syro-hex. ³ "Quidam libri [Comp., Ald., Codd. III, 155, 157, alii] habent ἐπὶ τοῖτῳ, et Schol. διὰ τοῖτο [ut Cod. 161]."—Nobil. ⁴ Nobil. ⁵ Sic Cod. 252. Pro γάρ ἐστι Nobil. et Cod. 248 πάρσσι habent, invito Syro nostro, qui affert: **ܘܠܐ ܗܥܬܦܥ**. ⁶ Syro-hex. in textu habet, σὺ ὅσα ἐὰν εὐξῆ (**ܘܠܐ ܗܥܬܦܥ ܘܥܡܘܢ ܘܥܡܘܢ**); in marg. autem: **ܘܠܐ ܗܥܬܦܥ ܘܥܡܘܢ ܘܥܡܘܢ**. ⁷ Nobil. ⁸ Nobil. et Cod. 248: Σ. ὥστε. Cod. 161: Σ. ὡς τι. Syro-hex. **ܘܠܐ ܗܥܬܦܥ ܘܥܡܘܢ ܘܥܡܘܢ**. ⁹ Syro-hex. **ܘܠܐ ܗܥܬܦܥ ܘܥܡܘܢ ܘܥܡܘܢ**.

¹⁰ Hieron.: "Aquila interpretans verbum Hebraicum SE-GAGA, pro ignorantia, ἀκούσιον transtulit, id est, non spontaneum." Syro-hex. **ܘܠܐ ܗܥܬܦܥ**. ¹¹ Nobil. ¹² Idem. Syro-hex. affert: Σ. διὰ πλήθος ὁ ματαιότης κ.τ.έ. (**ܘܠܐ ܗܥܬܦܥ ܘܥܡܘܢ ܘܥܡܘܢ ܘܥܡܘܢ**). ¹³ Syro-hex. **ܘܠܐ ܗܥܬܦܥ ܘܥܡܘܢ ܘܥܡܘܢ**. Idem in textu καὶ δικαιούσῃν legit, ut Cod. 23. ¹⁴ Sic Cod. 253. Syro-hex. in marg.: **ܘܠܐ ܗܥܬܦܥ**. ¹⁵ Syro-hex. **ܘܠܐ ܗܥܬܦܥ**. ¹⁶ Codd. 161, 252. Pro ὑψηλότεροι, ὑψηλό-τερος habent Nobil. et Cod. 248, invito Syro-hex., qui affert: **ܘܠܐ ܗܥܬܦܥ ܘܥܡܘܢ ܘܥܡܘܢ**. ¹⁷ Nobil. ¹⁸ Syro-hex. in textu: ἐν παντί αὐτός ἐστι β. τῇ χώρᾳ εἰργασμένη (**ܘܠܐ ܗܥܬܦܥ ܘܥܡܘܢ ܘܥܡܘܢ**); in marg. autem: **ܘܠܐ ܗܥܬܦܥ ܘܥܡܘܢ ܘܥܡܘܢ**. ¹⁹ Syro-hex. **ܘܠܐ ܗܥܬܦܥ ܘܥܡܘܢ ܘܥܡܘܢ**.

7. לֹא תִמְלֵא. Non expletur. O'. οὐ πληρωθήσεται. Θ. οὐ χορτασθήσεται.⁷

8. כִּי מִדְּיוֹתָר. Quid enim est emolumentum. O'. ὅτι ✕ 'A. Θ. τίς 4 περισσεία.⁸ Σ. τί οὖν περισσόν.⁹

9. מִדְּלֻעֵי. Quid pauperi. O'. διότι (alia exempl. διὰ τ'¹⁰) ὁ πένης. 'A. Θ. ὁμοίως τοῖς O'.¹¹ Σ. τί δὲ τῷ πτωχῷ.¹²

9. טוֹב מְרֵאָה עֵינַיִם מִהֲלֻךְ נַפְשׁ. Melior est aspectus oculorum quam divagatio animae. O'. ἀγαθὸν ὄραμα ὀφθαλμῶν ὑπὲρ πορευόμενον ψυχή. Σ. βέλτιον προβλέπειν ἢ ὀδεύειν αὐταρσεκεία.¹³ Θ. ὁμοίως τοῖς O'.¹⁴

10. וְרֵעִית רֵחַ. Et captatio venti. O'. καὶ προαίρεσις πνεύματος. 'A. Θ. καὶ νομὴ ἀνέμου. Σ. καὶ κάκωσις πνεύματος.¹⁵

10. עִם שְׂדֵמָתִיקָה מְמוֹנָה. Cum eo qui fortior est quam ille. O'. μετὰ τοῦ ἰσχυροτέρου (alia exempl. ἰσχυροῦ¹⁶) ὑπὲρ αὐτόν.

CAP. VII.

1 (Hebr. vi. 11, 12). מִדְּיוֹתָר לְאָדָם; כִּי מִיִּיֹדֵעַ. מִדְּטוֹב לְאָדָם בְּחַיִּים מִסֵּפֶר וּמִיִּחְיֵי הַבָּלָה וְיַעֲשֶׂם כְּצֶלְ אֲשֶׁר מִיִּיֹגֵד לְאָדָם מִדְּהִיָּהוּ

אֲחֵרָיו תַּחַת הַשָּׁמַיִם. Quid emolumentum est homini? Nam quis scit, quid bonum sit homini in vita, numero dierum vitae vanae ejus, et quos transigit sicut umbram? quia quis indicabit homini, quid futurum sit post eum sub sole? O'. τί περισσόν (alia exempl. τίς περισσεία) τῷ ἀνθρώπῳ; ὅτι τίς οἶδεν ἀγαθὸν τῷ ἀνθρώπῳ ἐν τῇ ζωῇ, ἀριθμὸν ζωῆς ἡμερῶν ματαιότητος αὐτοῦ; καὶ ἐποίσειν αὐτὰ ἐν σκιά; ὅτι τίς ἀναγγελεῖ τῷ ἀνθρώπῳ, τί ἔσται ὀπίσω αὐτοῦ ὑπὸ τὸν ἥλιον; Σ. τί περισσόν τῷ ἀνθρώπῳ; τίς γὰρ οἶδεν ὃ συμφέρει τῷ ἀνθρώπῳ ἐν τῇ ζωῇ ἀριθμῷ ἡμερῶν ζωῆς ματαιότητος αὐτοῦ, ἵνα ποιήσῃ αὐτὸν (σκέπη); ὅτι οὐδὲ εἰς ἐρεί τῷ ἀνθρώπῳ, τί ἔσται ὀπίσω αὐτοῦ ὑπὸ τὸν ἥλιον.¹

2 (vii. 1). טוֹב שֵׁם מְשָׁמֵן טוֹב. Melius est nomen (bonum) oleo bono. O'. ἀγαθὸν ὄνομα ὑπὲρ ἔλαιον ἀγαθόν. Σ. βέλτιον ὄνομα ἀγαθὸν ὑπὲρ μύρον εὐώδες.²

3. הַיּוֹלֵד. (Die) quo quis natus est. O'. γεννήσεως ✕ 'A. αὐτοῦ.³

3 (2). כָּל־הָאָדָם. Omnis hominis. O'. παντὸς ἀνθρώπου. 'A. . . ἀνθρώπων. Θ. ὁμοίως τοῖς O'.⁴

יִתֵּן אֶל־לִבּוֹ. Immittet in cor suum. O'. δώσει [ἀγαθόν] εἰς καρδίαν αὐτοῦ.⁵ Σ. προσέξει τῇ διανοία.⁶

Graeca nostra in textu post ἀναπαύσεις addit Cod. 254. Codd. 23, 253 post ὑπὲρ τοῦτον inferunt: οὐδὲ ἐπιεράθη κ.τ.έ. Ad ἐπιεράθη cf. Sym. ad Cap. viii. 5. Hieron.: neque cognovit distantiam boni et mali. ⁷ Codd. 248, 252, quorum hic scholium addit: οὕτως εἰς τόπον ἕνα πορεύονται. ⁸ Syro-hex. in textu: וְיִעֲשֶׂם כְּצֶלְ אֲשֶׁר מִיִּיֹגֵד לְאָדָם. Sic sine aster. Comp., Codd. III, 106, 161, alii. ⁹ Nobil. ¹⁰ Sic Cod. 157, et Syro-hex. ¹¹ Syro-hex. ¹² Idem: וְיַעֲשֶׂם כְּצֶלְ אֲשֶׁר מִיִּיֹגֵד לְאָדָם. ¹³ Nobil., ubi αὐταρσεκία scriptum. Hieron.: "Dilucide hoc interpretatus est Sym., dicens: Melius est providere quam ambulare ut libet." Syro-hex. vertit: וְיַעֲשֶׂם כְּצֶלְ אֲשֶׁר מִיִּיֹגֵד לְאָדָם. ¹⁴ Syro-hex. ¹⁵ Hieron.: "Rursum et hic praesumptionem spiritus Aq. et Theod., passionem venti, interpretati sunt; Sym. vero, afflictionem spiritus." Cf. ad Cap. iv. 6. ¹⁶ "In quibusdam libris [Comp., Codd. III, 23, 106, alii, et Syro-hex.] est ἰσχυροῦ, et Schol. ἰσχυροτέρου [ut Cod. 161]."—Nobil.

CAP. VII. ¹ Syro-hex. وְיַעֲשֶׂם כְּצֶלְ אֲשֶׁר מִיִּיֹגֵד לְאָדָם. Nobil. tantummodo affert: Σ. τίς γὰρ οἶδεν ὃ συμφέρει; cetera conjectando Graeca fecimus, post ωσπερ, suppledo σκέπη (cf. Hex. ad Cant. Cant. ii. 3), quod propter sequens excidisse videtur. (In textu LXXviri lectio τίς περισσεία est in Codd. 106, 253, 261, et Syro-hex.) ² Nobil. affert: Σ. ὑπὲρ μύρον εὐώδες. Hieron.: "Quod perspicue interpretatus est Sym., dicens: Melius est nomen bonum, quam unguentum bene olens. Tandem Syro-hex. וְיַעֲשֶׂם כְּצֶלְ אֲשֶׁר מִיִּיֹגֵד לְאָדָם. ³ Syro-hex. Sic sine aster. Comp., Codd. III, 23, 106, alii. ⁴ Syro-hex. ⁵ Deest ἀγαθόν in Syro-hex. Hieron.: dabit ad cor suum. ⁶ Nobil., Codd. 248, 252. Syro-hex. וְיַעֲשֶׂם כְּצֶלְ אֲשֶׁר מִיִּיֹגֵד לְאָדָם. Hieron.: "Aperius interpretatus est Sym., dicens: Et qui vivit respiciet ad mentem." ("Lectio Ed. Romanae Symmacho adjudicatur

- 3 (2). לֵב יִישַׁב לֵב. פִּי-יִרְעַע פְּנִים יִישַׁב לֵב. *Nam per tristitiam faciei hilare fit cor.* O'. *ὅτι ἐν κακίᾳ* ('A. Θ. κακώσει') προσώπου ἀγαθυνθήσεται. ✕ 'A. Θ. καρδία 4.⁸ Σ. *Per tristitiam vultus melior fiet animus.*⁹
- 5 (4). לֵב. *Sed cor.* O'. καὶ καρδία. ✕ Oί Γ. καὶ 4 καρδία δέ.¹⁰
- 7 (6). כִּי נִקּוֹל הַסִּירִים תַּחַת הַסִּיר בֶּן שֶׁחֶק. הַנְּסִיל. *Nam sicut sonitus spinarum sub olla, sic est risus stulti.* O'. ✕ *ὅτι* 4¹¹ ὡς φωνὴ ἀκανθῶν ὑπὸ τὸν λέβητα, οὕτως ✕ Σ. καὶ 4¹² γέλωσ τῶν ἀφρόνων (Σ. ἀπαιδεύτων¹³). Σ. διὰ γὰρ φωνῶν ἀπαιδεύτων ἐν δεσμοτηρίῳ γίνεταί τις.¹⁴
- 8 (7). יְהוּלָּה. *Stultum reddit.* O'. περιφέρει. 'A. πλάνησει. Σ. θορυβήσει.¹⁵
- וַיֹּאבֵד אֶת-לֵב מִתְּנָה. *Et perdit cor* (intellectum) *donum.* O'. καὶ ἀπόλλυσι τὴν καρδίαν εὐγενείας (alia exempl. εὐτονίας¹⁶) αὐτοῦ. 'A. Θ. . . εὐτονίας αὐτοῦ. Σ. . . μάθανα, τουτέστι, δῶρον.¹⁷
- 9 (8). טוֹב אַחֲרֵית דְּבַר מְרֵאשִׁיתוֹ. *Melior est finis rei quam initium ejus.* O'. ἀγαθὴ (Σ. βέλτιον. 'A. Θ. ὁμοίως τοῖς O'¹⁸) ἐσχάτη λόγων

- ὑπὲρ ἀρχὴν αὐτοῦ. Σ. βέλτιον τέλος λόγου τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ.¹⁹
- 9 (8). מְגִבָּה רִיחַ. *Quam elatus spiritu.* O'. ὑπὲρ ὑψηλὸν πνεύματι. Σ. . . ὑψηλοκάρδιον.²⁰
- 10 (9). בְּרוּחְךָ לְעֵנוֹס. *Spiritu tuo ad irascendum.* O'. ἐν πνεύματί σου τοῦ θυμοῦσθαι. Σ. διὰ λόγων σου παροργίσαι.²¹
- כַּעַס. *Ira.* O'. θυμός. Σ. ὄργη.²²
- 11 (10). מַה הִנָּה. *Quid est.* O'. τί ἐγένετο. 'A. διὰ τί.²³
- כִּי לֹא מִחֻכְמָה. *Neque enim cum sapientia.* O'. *ὅτι οὐκ ἐν σοφίᾳ.* Σ. οὐ γὰρ φρονίμως.²⁴
- 13 (12). כִּי בַצֵּל הַחֻכְמָה בַּצֵּל הַכֶּסֶף. *Nam in tutela sapientiae (sumus) in tutela argenti.* O'. *ὅτι ἐν σκιά αὐτῆς ἡ σοφία, ὡς σκιά ἀργυρίου.* Σ. *ὅτι ὡς σκέπει σοφία, ὁμοίως σκέπει τὸ ἀργύριον.*²⁵
- וַיִּתְרוֹן דַּעַת הַחֻכְמָה מִתְּנָה בַּעֲלֶיהָ. *Et praestantia scientiae est, (quod) sapientia bene valere facit possessores suos.* O'. καὶ περισσεΐα γνώσεως τῆς σοφίας ζωοποιήσῃ τὸν παρ' αὐτῆς. (Σ.) ἡ σοφία διασώσει τοὺς ἔχοντας αὐτήν.²⁶

in Hexaplis.—Parsons. Fallitur. Error est Bahrdtii, cui nimium fidere solet Parsonsius.) ⁷ Nobil. affert: 'A. κακώσει. Syro-hex.: Θ. κάκωσις (ܟܚܘܫܝܐ). ⁸ Sic Syro-hex. Deest *καρδία* in Cod. Vat., teste Maio, sed casu, ut videtur. ⁹ Hieron. ¹⁰ Syro-hex. Lectio *καρδία* δὲ est in Cod. 23; καὶ *καρδία* δὲ in Cod. 252. ¹¹ Syro-hex., et sine aster. Comp., Codd. III, 23, 106, alii. ¹² Syro-hex., qui ad οὗτως in marg. notat: 'A. Θ. ὁμοίως τοῖς O'. ¹³ Syro-hex. ܟܚܘܫܝܐ. ¹⁴ Nobil. affert: Schol. διὰ γὰρ φωνῶν ἀπ. (non τῶν ἀπ. ut Montef. post Drusium edidit) κ.τ.έ. Contenderimus scholium esse hujus aut praecedentis versus, nisi diserte affirmarit Hieron.: "Symmachus pro eo quod nos posuimus, *Quia sicut vox spinarum sub olla, sic risus stulti*, . . . ait: *Per vocem enim imperitorum vinculis quispiam colligatur.*" Etiam sic vix credible est, Symmachum Hebraea tam clara adeo perverse interpretatum esse, praesertim cum juxta Syrum nostrum idem interpres posteriorum clausulam sic verterit: οὕτως καὶ γέλωσ τῶν ἀπαιδεύτων. In contrariam partem

Schleusnerus monet, vocem פִּיר in lingua Chald. et Syr. de *vinculis et carcere* adhiberi. ¹⁵ Nobil. Paulo aliter Syro-hex.: 'A. Σ. πλανήσει (ܩܘܠܘܬܐ). Θ. θορυβήσει (ܘܒܘܫܐ). ¹⁶ Sic Codd. III, 161, 248, alii. Syro-hex. ܘܒܘܫܐ. ¹⁷ Hieron.: "Pro eo quod LXX et Aq. et Theod. interpretati sunt, *perdit cor εὐτονίας αὐτοῦ*, id est, *fortitudinis*, sive *vigoris ejus*, Sym. ait, *et perdit cor MATTHANA, id est, donum*, tam verbum Hebraicum quam interpretationem ejus copulans." ¹⁸ Syro-hex. Idem mox ad ἀγαθὸν notat: 'A. Θ. ὁμοίως. ¹⁹ Nobil. ²⁰ Idem. ²¹ Idem, qui addit: Schol. ἐπὶ στόματι σου. ²² Idem. ²³ Idem. ²⁴ Idem. ²⁵ Sic Syro-hex. ܟܚܘܫܝܐ. ²⁶ Quasi scholium affert Nobil. Cf. ad Cap. v. 10. Pro חֵיָה Sym. interpretatus est *diéowce*

14 (13). רֵאדָה אֶת־מַעֲשֵׂה הָאֱלֹהִים כִּי מִי יוּכַל. לְתַקַּן אֵת אֲשֶׁר עָשִׂיתָ. *Respice opus Dei; nam quis potest rectum facere quod ille incuravit? O. Ἴδε τὰ ποιήματα τοῦ θεοῦ, ὅτι τίς δυνήσεται κοσμήσαι ἢν ἂν ὁ θεὸς διαστρέψῃ αὐτόν; Σ. Disce (fort. κατὰμαθε) opera Dei, quia nemo poterit corrigere, quod ille imminuit (fort. ἐκόλασεν).*²⁷

15 (14). בְּיוֹם טוֹבָה הָיְיָה בְּטוֹב וּבְיוֹם רָעָה רֵאדָה. *In die bono esto in bono (animo), sed in die malo respice (hoc). O. ἐν ἡμέρᾳ ἀγαθῶσύνῃς ζῆθι (Σ. ἔσο. Ἄ. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο' ²⁸) ἐν ἀγαθῷ, καὶ ἴδε ἐν ἡμέρᾳ κακίας. Σ. In die bono esto in bono; diem vero malum intueri.*²⁹

גַּם אֶת־יְהוָה לְעֵמֶת־יְהוָה עֲשֵׂה הָאֱלֹהִים עַל־דְּבַר־תְּשֻׁלָּה וּמַצָּא הָאָדָם אֲחֵרָיו מְאוּמָה. *Etiam hunc juxta illum facit Deus, ideo ut ne inveniat homo post se quidquam. O. [ἴδε] καίγε σὺν τούτῳ συμφῶνως τοῦτο (alia exempl. καίγε τοῦτο σύμφωνον τούτῳ ³⁰) ἐποίησεν ὁ θεὸς περὶ λαλιάς, ἵνα μὴ εὕρῃ ἄνθρωπος ὀπίσω αὐτοῦ οὐδέν. Σ. καὶ γὰρ τοῦτο ἀνάλογον τοῦτου ἐποίησεν ὁ θεὸς, τοῦ μὴ εὕρεῖν ἄνθρωπον κατ' αὐτοῦ μέμψιν.*³¹

16 (15). הַבְּלִי. *Vanitatis meae. O. ματαιότητός μου. Ἄ. ἀτμοῦ μου.*³²
בְּצִדְקָה. *Per justitiam suam. O. ἐν δικαιοφ αὐτοῦ. Ἄ. ἐν δικαιοσύνῃ αὐτοῦ. Σ. τῇ δικαιο-*

*σύνη αὐτοῦ.*³³

16 (15). וְיֵשׁ רָשָׁע מְאָרִיץ בְּרַעְתּוֹ. *Et est improbus qui diu vivit in malitia sua. O. καὶ ἔστιν ἀσεβῆς μένων ἐν κακίᾳ αὐτοῦ. Ἄ. . . μακρύνων ἐν πονηρίᾳ αὐτοῦ.*³⁴ Σ. καὶ ἔστιν ἄδικος μακρόβιος διὰ τὴν κακίαν (s. πονηρίαν) αὐτοῦ.³⁵

17 (16). הַרְבֵּה. *Multum. O. πολὺ. Σ. πλεόν.*³⁶
לָמָּה תִשׁוּמָם. *Quare te ipsum perderes? O. μήποτε ἐκπλαγῆς. Σ. ἵνα μὴ ἀδημονῆς περυσσῶς.*³⁷

18 (17). בְּלֹא עֵתָהּ. *Non tuo tempore. O. ἐν οὐ καιρῷ σου, Ἄ. πρὸ τοῦ καιροῦ σου.*³⁸

19 (18). אַל־תַּחַן. *Ne remittas. O. μὴ μιάνης. Ἄ. Σ. μὴ ἀφήσ. Θ. μὴ ἀνήσ.*³⁹

בְּיַרְיָא אֱלֹהִים יַצֵּא אֶת־כַּלְקָם. *Nam qui timet Deum evadet ex his omnibus. O. ὅτι φοβούμενοις (alia exempl. ὅτι φοβούμενος, s. ὅτι ὁ φ. ⁴⁰) τὸν θεὸν ἐξελεύσεται τὰ πάντα. Σ. ὁ γὰρ φοβούμενος τὸν θεὸν διεξελεύσεται τὰ πάντα.*⁴¹ Ἄ. Σ. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο' (ὅτι ὁ φοβούμενος κ. τ. ε.)⁴²

20 (19). תְּעֹז לְחַכְם. *Roborat sapientem. O. βοηθήσει τῷ σοφῷ. Ἄ. ἐνισχύσει τὸν σοφόν.*⁴³

22 (21). גַּם לְכֹל־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר יִדְבְּרוּ אֶל־תַּחֲתַן. לְבָרָה. *Etiam ad omnia verba quae dicuntur ne applies cor tuum. O. καίγε εἰς πάντας λόγους οὗς λαλήσουσιν [ἀσεβείς]*⁴⁴ μὴ θῆσ

Psal. xxxii. 19. Jerem. xlix. 11. ²⁷ Hieron. Pro ἢν ἂν ὁ θ. διαστρέψῃ Cod. 252 in marg. affert: ἢν (fort. δ) ἐκόλασεν. ²⁸ Syro-hex. Nobil. affert: Σ. ἔσο. ²⁹ Hieron. ³⁰ Sic Comp., Codd. III (qui τοῦτο bis habet), 147, 157, alii. Deest ἴδε in Codd. 23, 106, 261. Syro-hex.: καὶ ἐν ἡμέρᾳ κακίας ἴδε. καίγε τοῦτο σύμφωνον τούτῳ τοῦτο (Codd. 23, 253; κ. τοῦτο τούτῳ σ. τοῦτο) ἐποίησε κ. τ. ε. ³¹ Nobil. Hieron. Symmacho continuat: Siquidem hoc simile huic fecit Deus, ut non inveniret homo quod contra eum quæreretur. Tertius testis adest Syro-hex. *הַבְּלִי חֵסֶה. אֵלֵּי אֱלֹהִים חֵסֶה. אֵלֵּי אֱלֹהִים חֵסֶה. אֵלֵּי אֱלֹהִים חֵסֶה. אֵלֵּי אֱלֹהִים חֵסֶה.* (Falsus est Middel. vertens: καὶ γὰρ τούτῳ ἀνάλογον τοῦτο κ. τ. ε. Deinde Syrus ὑπὲρ τοῦ μὴ εὕρεῖν perspicuitatis causa expressisse videtur.) ³² Cod. 252. ³³ Syro-hex. *אֵלֵּי אֱלֹהִים חֵסֶה.* Nobil. affert: Σ. τῇ

δ. αὐτοῦ. ³⁴ Nobil., et sine nom. Cod. 252 in marg. Syro-hex. *אֵלֵּי אֱלֹהִים חֵסֶה. אֵלֵּי אֱלֹהִים חֵסֶה.* ³⁵ Syro-hex. *אֵלֵּי אֱלֹהִים חֵסֶה. אֵלֵּי אֱלֹהִים חֵסֶה.* Nobil. affert: Alius interpres μακρόβιος. ³⁶ Nobil. Syro-hex. *אֵלֵּי אֱלֹהִים חֵסֶה.* ³⁷ Nobil. ³⁸ Sic sine nom. Cod. 252 in marg. Syro-hex. *אֵלֵּי אֱלֹהִים חֵסֶה.* ³⁹ Syro-hex. *אֵלֵּי אֱלֹהִים חֵסֶה. אֵלֵּי אֱלֹהִים חֵסֶה.* Nobil. affert: Schol. μὴ ἀνήσ. Cod. 253 in textu habet, μὴ ἀφήσ; et Cod. 161 in marg. μὴ ἀνήσ. Hieron.: ne dimittas. ⁴⁰ Sic Codd. III, 23, 147, alii, et Syro-hex. Hieron.: quoniam qui timet Deum egredietur ad omnia. ⁴¹ Nobil. Cod. 252 in marg.: ὁ γὰρ φ. τ. θ. διελεύσεται τὰ π. ⁴² Syro-hex. ⁴³ Nobil., et sine nom. Cod. 252 in marg. ⁴⁴ Deest ἀσεβείς in Comp., Codd. III, 23, aliis, et Syro-hex.

καρδίαν σου. Σ. ἀλλὰ μηδὲ πᾶσι τοῖς λαλου-
μένους παράσχῃς τῇ καρδίᾳ σου.⁴⁵

22 (21). מְקַלְלֶיךָ. *Maledicentem tibi.* Ο'. καταρω-
μένου σου. Σ. λοιδοροῦντός (σε).⁴⁶

23 (22). בְּיָמַי גַּם-פְּעַמִּים רַבּוֹת יָדַע לְבַבְךָ. *Nam
eliam vicibus multis novit cor tuum.* Ο'. ὅτι
πλειστάκις πονηρεύσεται σε, καὶ καθόδους πολ-
λὰς κακώσει καρδίαν σου.⁴⁷ (Σ.) ὅτι πρὸς
πλεονάκις καιροῦ πονηρεύσεται καρδία σου.⁴⁸

וְאַשֶׁר גַּם-אֶת-קַלְלֵיךָ אֶחְיֶה. *Quod tu quoque
maledixeris aliis.* Ο'. ὅτι ὡς καίγε σὺ κατη-
ράσω ἑτέρους. Σ. . καὶ σὺ ἐλοιδορήσας ἄλ-
λους.⁴⁹

24 (23). כָּל-זֶה נִסִּיתִי בְּהַכְמָה. *Omne hoc tentavi
per sapientiam.* Ο'. πάντα ταῦτα ἐπέειρασα
ἐν σοφίᾳ. Σ. . τούτων ἐπειράθην ἐν σοφίᾳ.⁵⁰

וְאָמַרְתִּי אֶחְכָּמָה. *Dixi: Sapiens ero.* Ο'.
εἶπα, σοφισθήσομαι. Σ. ὑπέλαβον σοφὸς γε-
νέσθαι.⁵¹

25 (24). מִי יִמְצֵאנוּ. *Quis inveniet illud?* Ο'. τίς
εὔρησει αὐτό (alia exempl. αὐτήν⁵²); 'Α. Θ.
(τίς) εὔρησει αὐτό.⁵³ Σ. οὐδείς. . .⁵⁴

26 (25). סְבוֹתִי אֲנִי וְלִבִּי לְרַעַת וְלָתוֹר וּבִקְשָׁה. *Converti me ego et cor meum, ad sciendum et
ad explorandum et ad quaerendum.* Ο'. ἐκύ-
κλωσα ('Α. περιώδεσσα⁵⁵) ἐγὼ καὶ ἡ καρδία
μου, τοῦ γινῶναι καὶ τοῦ κατασκέψασθαι (Σ.
καὶ διαβρῆσαι⁵⁶) καὶ τοῦ ζητῆσαι. Σ. *Per-*

*transivi universa sensu meo, scire et discere et
investigare.*⁵⁷

26 (25). וְחִשְׁבוֹן. *Et rationem.* Ο'. καὶ ψῆφον.
'Α. Σ. καὶ λογισμόν.⁵⁸

וְהוֹלָלוֹת. *Insaniam.* Ο'. καὶ περιφοράν. 'Α.
πλάνας.⁵⁹ Σ. ἔννοϊαν θουρυβώδη.⁶⁰

27 (26). וּבְמִצָּא אֲנִי. *Et invenio.* Ο'. καὶ εὔρισκω
ἐγὼ αὐτήν, καὶ ἐρῶ. Alia exempl. καὶ εὔρισκω
— αὐτήν.⁶¹

מֵר. *Amarum.* Ο'. πικρότερον. 'Α. Σ. Θ.
ὁμοίως.⁶²

מַצְוִיִּים. *Retia.* Ο'. θήρευμα. 'Α. παγίδες (s.
παγιδεύματα).⁶³ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁶⁴

וְיָדָיָהּ. *Vincula sunt manus ejus.* Ο'.
δεσμός εἰς χεῖρας αὐτῆς. 'Α. *Vinctae sunt
manus ejus.*⁶⁵ Σ. . . αἱ χεῖρες (αὐτῆς).⁶⁶

וְהָאֱלֹהִים טוֹב לְפָנָי וְהָאֱלֹהִים. *Qui Deo placet.* Ο'.
ἀγαθὸς πρὸ προσώπου τοῦ θεοῦ. Σ. ἀρεστὸς
τῷ θεῷ.⁶⁷

וְהוֹטֵא יְלֶכְךָ בָּהּ. *Sed qui peccat capitur ea.*
Ο'. καὶ ἁμαρτάνων συλληφθήσεται ἐν αὐτῇ.
Σ. ὁ δὲ ἁμαρτωλὸς ἀλώσεται. . .⁶⁸

28, 29 (27, 28). אַחַת לְאַחַת לְמַעַן חֲשַׁבּוֹן: אֲשֶׁר. *Unum ad
alterum (ponendo) ad inveniendum rationem.
Quod adhuc quaerit anima mea, neque invenit.*
Ο'. μία τῇ μὲν τοῦ εὔρειν λογισμόν (Πάντες
λογισμόν⁶⁹). ὃν ἐπεζητήσεν ἡ ψυχὴ μου, καὶ

⁴⁶ Nobil. ⁴⁸ Idem. ⁴⁷ "Hic duae versiones simul junctae repraesentantur: prima, quae est τῶν Ο' ὅτι πλειστάκις πονηρεύσεται σε [σε om. Syro-hex.] καρδία σου; altera vero, ὅτι καὶ καθόδους πολλὰς κακώσει καρδίαν σου. Hanc vero postremam Aquilae esse putamus; nam ea quae ex Ed. Rom. profertur, suspecta prorsus est, nec Aquilam sapit. Haec contra secundum Aquilae morem concinnata est, siquidem ille עַרְפָּה perpetuo vertit *kabodos*; et alioquin multa ex Aquila in textum Ecclesiastis τῶν Ο' invecta sunt."—*Montef.* Post πλειστάκις, καιροῦ inferunt Codd. 23, 253, 254. ⁴⁸ Nobil. affert: 'Α. ὅτι πρὸς κ. τ. ε'. Videtur potius Symmachi esse, qui πρὸς, *insuper*, cum עַרְפָּה commutare solet. Cf. ad Cap. i. 17. ⁴⁹ Nobil. ⁵⁰ Idem, qui ἐπειράσθην scribit. Cf. ad Cap. viii. 5. ⁵¹ Idem.

⁵² Sic Ald., Codd. 147, 157, alii. Syro-hex. *بِعَسَبِ*.

⁵³ Syro-hex. *وَبِعَسَبِ*. *ل. .* ⁵⁴ Nobil. ⁵⁵ Idem.

⁵⁶ Idem. ⁵⁷ Hieron. Pro *discere* Palat. alter cum Vaticano legunt *disserrere*. Ad Graecum *διαβρῆσαι* aptius habet *dispicere*. ⁵⁸ Syro-hex. *ل. .* Nobil. affert: 'Α. *λογισμόν*. Cf. ad v. 28. ⁵⁹ Syro-hex. *ل. .*

وְהוֹלָלוֹת. Cod. 252 affert: 'Α. *πλάνην*. Cf. ad Cap. i. 17. ⁶⁰ Nobil., Cod. 248. ⁶¹ Syro-hex. *וְהוֹלָלוֹת* — *ל. .* (Super *וְהוֹלָלוֹת* minio pictum *וְהוֹלָלוֹת*, quod in fine v. 26 exhibet Middeld.) Haec, καὶ ἐρῶ, desunt in Comp., Ald., Codd. III, 106, 147, aliis. ⁶² Syro-hex. ⁶³ Idem: *ל. .* Cod. 252 in marg. sine nom.: *παγιδεύματα*.

⁶⁴ Syro-hex. ⁶⁵ Hieron. ⁶⁶ Nobil. ⁶⁷ Idem.

⁶⁸ Idem. ⁶⁹ Hieron.: "ESEBON quippe, quod omnes

οὐχ εὔρον. Σ. ἐν πρὸς ἐν εὐρεῖν λογισμὸν ἐπιζητεῖ ἡ ψυχὴ μου, καὶ οὐχ εὔρον.⁷⁰

30 (29) לְבַד רְאָה. *Tantummodo vide.* Ο'. πλὴν ἴδε. 'Α. μόνον ἴδε.⁷¹

בְּקִשׁוֹ הַשְּׁבוּנוֹת רַבִּים. *Quaesiverunt rationes multas.* Ο'. ἐζήτησαν λογισμὸς πολλοὺς. Σ. περιειργάσαντο πολυπραγμοσύνην.⁷²

(viii. 1) מִי כְהֹחֵק. *Quis est sicut sapiens?* Ο'. τίς οἶδε σοφούς; 'Α. τίς ὧδε σοφός; Σ. τίς οὕτως σοφός;⁷³

פְּשָׁר דְּבָר. *Explicationem rei.* Ο'. λύσιν ῥήματος. 'Αλλος ἐπίλυσιν ῥηματών.⁷⁴

CAP. VIII

2, 3. אֶל-תִּבְהַל : וְעַל דְּבַרְתַּת שְׁבוּעַת אֱלֹהִים. *Et propter jusjurandum Dei. Ne attonitus sis.* Ο'. καὶ περὶ λόγου ὄρκου θεοῦ μὴ σπουδάσης. Σ. καὶ παραβῆναι ὄρκον θεοῦ μὴ σπεύσης.¹

4. בְּאֶשְׁרָא דְּבַר-מַלְכָּא שְׁלֹטָן. *Propterea quod verbum regis est potens.* Ο'. καθὼς βασιλεὺς ἐξουσιάζων. Σ. διὰ τὸ λόγον βασιλείως ἐξουσιαστικὸν εἶναι.²

דְּבָר. *Verbum.* Ο'. Vacat. Alia exempl. λαλεῖ.³ 'Α. ἐλάλησε. Σ. λόγον. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο' (λαλεῖ).⁴

5. שׁוֹמֵר מִצְוָה לֹא יֵדַע דְּבַר רָע. *Qui servat praeceptum, non experietur rem malam.* Ο'. ὁ φυλάσσω ἐντολὴν οὐ γνώσεται ῥῆμα πονηρὸν. Σ. ὁ φυλάσσω ἐντολὴν οὐ πειραθήσεται πράγματος πονηροῦ.⁵

6. עַת וּבִשְׂפָט. *Tempus et ratio.* Ο'. καιρὸς καὶ κρίσις. Σ. καιρὸς καὶ τρόπος. 'Α. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁶

כִּי-רַעַת הָאָדָם רָבָה עָלָיו. *Nam malum hominis multum est super eum.* Ο'. Θ. ὅτι γνώσις τοῦ ἀνθρώπου πολλὴ ἐπ' αὐτόν.⁷ Σ. ἡ γὰρ κἀκωσις τοῦ ἀνθρώπου πολλὴ κατ' αὐτοῦ.⁸

7. כִּי-יָיִנוּ יָדַע. *Quia nescit.* Ο'. ὅτι οὐκ ἔστι γινώσκων. Σ. ὅτι οὐκ ἐπίσταται.⁹

כִּי בְּאֶשְׁרָא יִדְוָה מִי וְיִידַר לוֹ. *Nam quomodo futurum sit, quis indicabit ei?* Ο'. ὅτι καθὼς ἔσται, τίς ἀναγγελεῖ αὐτῷ; Σ. τίς γὰρ τὰ ἐσόμενα ἀναγγελεῖ αὐτῷ;¹⁰

8. בְּרוּחַ. *In spiritum.* Ο'. ἐν πνεύματι. 'Α. ὁμοίως τοῖς Ο'.¹¹

וְאִין מְשַׁלְחַת בְּמַלְחָמָה. *Nec est dimissio in bello.* Ο'. καὶ οὐκ ἔστιν ἀποστολὴ ἐν ἡμέρᾳ πολέμου. Σ. οὐδὲ ἔστι παρατάξασθαι εἰς πόλεμον.¹²

אַת-בְּעַלְיוֹ. *Possessores ejus.* Ο'. τὸν παρ' αὐτῆς. Σ. ἔχοντα αὐτήν.¹³

voce consona λογισμὸν transtulerunt, secundum Hebraei sermonis ambiguitatem, et numerum possumus, et summam, et rationem, et cogitationem dicere.”⁷⁰ Syro-hex. *لو مع ما كان من احسنه مع كل ما في*.

71 Nobil. affert: 'Α. (non Σ.) ἐν πρὸς ἐν—καὶ οὐχ εὔρον. Cod. 248: 'Α. ἐν πρὸς ἐν εὐρεῖν λογισμὸν. Cod. 252: Σ. ἔμπροσθεν (sic) εὐρεῖν λογισμὸν. Denique Hieron.: “*Artius interpretatus est Symmachus, unam ad unam [Martianaeus, unum ad unum, sed invitis, ut videtur, libris] invenire rationem.*” Ceterum vix crediderimus Aquilam ἐν πρὸς ἐν neutro genere possuisse, nedum Hebraea וְיָדַע בְּרַעַת in vertendo praeteriisse. ⁷¹ Nobil. ⁷² Idem.

73 Cod. 252. Ad Sym. οὕτως pro οὗτος correximus. Nobil. autem minus probabiliter affert: 'Α. τίς οἶδε σοφόν; ⁷⁴ Sic in textu Codd. 23, 253. Fortasse est Symmachi.

CAP. VIII. ¹ Nobil. ² Idem, qui τὸν λόγον pro τὸ λόγον, s. τὸ τὸν λόγον mendose affert. ³ Sic Codd. 253,

254, et Syro-hex. Codd. III, 106, 161, alii, λαλεῖ post ἐξουσιάζων inferunt. Syro-hex. in marg. notat: ‘*Ἐπιζητεῖ τοῦ, λαλεῖ, οὐκ ἐμνήσθη ἐν τοῖς εἰς τὸν ‘Ἐκκλησιαστήν* (*حده*)’.

⁴ Syro-hex. *وهو مع ما كان من احسنه مع كل ما في*. ⁵ Nobil., Codd. 248, 252 affert: Σ. οὐ πειραθήσεται π. π. Hieron.: “*Pro verbo quoque Sym. rem interpretatus est, dicens: Qui custodit mandatum, non experietur rem malam.*” ⁶ Syro-hex. *وهو مع ما كان من احسنه مع كل ما في*.

Minus probabiliter Nobil.: Σ. (ὅτι παντὶ πράγματι ἔστι) καιρὸς χρείας καὶ τρόπος. ⁷ Hieron.: “*Pro eo quod LXX interpretes et Theod. dixerunt: Quia scientia hominis multa super eum, in Hebraeo malitiam habet, non scientiam.*” ⁸ Nobil., Cod. 248. Cod. 252 sine nom.: ἡ γὰρ γνώσις τοῦ ἀ. πολλὴ κατ' αὐτοῦ. ⁹ Nobil.

¹⁰ Idem. Syro-hex. *وهو مع ما كان من احسنه مع كل ما في*. ¹¹ Syro-hex. *وهو مع ما كان من احسنه مع كل ما في*. ¹² Nobil., et sine nom. Cod. 252 in marg. ¹³ Idem.

9. לֹרַע לְרַע לוֹ. *Tempus est quo dominatur homo homini in malum ei.* Ο'. τὰ ὄσα ἐξουσίασατο ὁ ἄνθρωπος ἐν ἀνθρώπῳ τοῦ κακῶσαι αὐτόν. 'Α. καιρὸς ὡς ἐκυρίευσεν ὁ ἄνθρωπος... Σ. ἔστιν ὅτε ἐξουσίασεν ἄνθρωπος ἀνθρώπου εἰς κακὸν ἑαυτοῦ.¹⁴ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο' (ὁ ἄνθρωπος—αὐτόν).¹⁵
10. וַיָּבֹאוּ וּמִמְקוֹמָם קְדוֹשׁ יְהוָה וַיִּשְׁתַּבְּחוּ. *Et venerunt, et e loco sancto abierunt, et oblivioni traduntur (s. laudantur) in urbe.* Ο'. (εἰς τάφους) εἰσαχθέντας, καὶ ἐκ τοῦ ἁγίου καὶ ἐπορεύθησαν, καὶ ἐπηνέβησαν ἐν τῇ πόλει. 'Α. καὶ ἦλθον ἐκ τόπου ἁγίου...¹⁶ 'Α. Θ... καὶ ἐπορεύθησαν, καὶ ἔκαυχαστο ἐν τῇ πόλει.¹⁷ Σ. καὶ ὅποτε περιήσαν, ἐν τόπῳ ἁγίῳ ἀνέστρεφον, ἐπαινούμενοι ἐν τῇ πόλει.¹⁸
11. וַיִּשְׂרַעְתוּ בְּכֶן-עֵשׂוֹ. *Qui recte fecerunt.* Ο'. ὅτι οὕτως ἐποίησαν. Σ. ὡς δίκαια πράξαντες.¹⁹
12. וַיִּשְׂרַעְתוּ בְּכֶן-עֵשׂוֹ. *Qui recte fecerunt.* Ο'. ὅτι οὕτως ἐποίησαν. Σ. ὡς δίκαια πράξαντες.¹⁹
11. אֲשֶׁר אֵין יִבְעֶשְׂה פְתָנָם. *Quia non efficitur decretum.* Ο'. ὅτι οὐκ ἔστι γινομένη ἀντίρρησης. Σ. διὰ γὰρ τὸ μὴ γίνεσθαι τὴν ἀπόφασιν.²⁰
12. כִּמְלָא לֵב בְּנֵיהֶאֱדָם בְּהֶם לַעֲשׂוֹת רַע. *Impletur (audacia) cor filiorum hominum in ipsis ad faciendum malum.* Ο'. ἐπληροφορήθη καρδία υἱῶν τοῦ ἀνθρώπου ἐν αὐτοῖς τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν. 'Α. ἐτόλμησαν (οἱ υἱοὶ τοῦ ἀνθρώπου)...²¹ Σ. ἀφόβῳ καρδίᾳ οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων κακουργοῦσιν.²²
12. אֲשֶׁר הִטָּה עֵשָׂה רַע מֵאֵת וּמֵאֵרֶץ לוֹ. *Quamvis peccator faciat malum centies, et producat sibi (dies).* Ο'. ὅς ἡμαρτεν ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἀπὸ τότε καὶ ἀπὸ μακρότητας αὐτῶν. Σ. ἁμαρτῶν γὰρ ὁ κακοῦργος ἀπέθανεν ('Α. Σ. Θ. ἀπέθανεν²³), μακροθυμίας γενομένης αὐτῷ.²⁴
13. כִּי גַם-יִדְעֶה אֲנִי אֲשֶׁר יְהִי-טוֹב לְיִרְאֵי הָאֱלֹהִים. *Tamen scio ego, quod bene erit timentibus Deum, qui timent e conspectu ejus.* Ο'. ὅτι καὶ γινώσκω ἐγὼ, ὅτι ἐστὶν ἀγαθὸν τοῖς φοβουμένοις τὸν θεὸν, ὅπως φοβῶνται ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ. Σ. Porro ego scio, quia erit bene timentibus Deum, qui timuerunt a facie ejus.²⁵
14. וְטוֹב לֹא-יְהִיָּה לְרַשָּׁע לֹא-יִמְאִרֶיף יָמִים בְּצַל. *Bene autem non erit improbo, nec producet dies sicut umbra, qui non timet e conspectu Dei.* Ο'. καὶ ἀγαθὸν οὐκ ἔσται τῷ ἄσεβει, καὶ οὐ μακρυνεῖ ἡμέρας ἐν σκιᾷ, ὅς οὐκ ἔστι φοβούμενος ἀπὸ προσώπου τοῦ θεοῦ. Σ. Bonum vero non erit iniquo, neque longo supererit tempore, quia non timuit a facie Dei.²⁶
15. וְשֵׁהֶבֶל אֲשֶׁר נִעְשָׂה עַל-הָאָרֶץ. *Est vanitas, quae fit super terram.* Ο'. ἔστι ματαιότης (Σ. ἄπορον²⁷) ἢ πεποίηται ἐπὶ τῆς γῆς. Σ. Est difficile cognitu quod fit super terram.²⁸

¹⁴ Nobil. ¹⁵ Syro-hex. ¹⁶ Nobil., et sine nom. Cod. 252 in marg. ¹⁷ Syro-hex. ¹⁸ Symmachi lectionem partim ex Nobilio, qui affert: Σ. καὶ ὅποτε περιήσαν ἐν τόπῳ ἁγίῳ ἀνέστρεφον, partim ex Syro-hex. concinnavimus. Hic autem totum locum sic exhibet: ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸

marg. Syro-hex. ²⁰ Nobil. Syro-hex. ²¹ Nobil. affert: 'Α. ἐτόλμησαν. Syro-hex. ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸

14. אָשָׁר מְגִיעַ אֱלֹהִים בְּמַעֲשֵׂה הַרְשָׁעִים. *Quibus advenit secundum opus improborum.* *Ο΄. ὅτι φθάνει ἐπ’ αὐτοὺς (‘Α. εἰς αὐτοὺς²⁹) ὡς ποίημα τῶν ἀσεβῶν. Σ. οἷς συμβαίνει κατὰ τὰ ἔργα τῶν παρανόμων.³⁰*

וַיֵּשׁ רְשָׁעִים שְׂמִיגֵיעַ אֱלֹהִים בְּמַעֲשֵׂה הַצְּדִיקִים. *Et sunt improbi, quibus advenit secundum opus justorum.* *Ο΄. καὶ εἰσὶν ἀσεβεῖς ὅτι φθάνει πρὸς αὐτοὺς ὡς ποίημα τῶν δικαίων. Σ. καὶ εἰσὶ παράνομοι, οἷς συμβαίνει ὡς πράξαι κατὰ τὰ ἔργα τῶν δικαίων.³¹ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο΄.³²*

הַבָּל. *Vanitas.* *Ο΄. ματαιότης. Σ. ἄπορον.³³*

15. וְהוּא יִלְוֶנוּ. *Nam hoc adhaerebit ei.* *Ο΄. καὶ αὐτὸ συμμροσέσται αὐτῷ. ‘Α. . . συνεισέρχεται αὐτῷ.³⁴ Σ. δὲ μόνον συμμροσέσται αὐτῷ.³⁵ Θ. . . . συμμορεύεται αὐτῷ.³⁶*

16. כְּאַשָׁר נָתַתִּי. *Postquam applicuissem.* *Ο΄. ἐν οἷς ἔδωκα. Σ. διδ’ ἔταξα.³⁷*

הַעֲנִי. *Negotium.* *Ο΄. περισπασμόν. Σ. ἀσχολίαν.³⁸*

17. וְרֵאִיתִי אֶת-כָּל-מַעֲשֵׂה הָאֱלֹהִים כִּי לֹא יוֹכַל הָאָדָם לַמְצוֹא אֶת-הַמַּעֲשֵׂה אֲשֶׁר נַעֲשָׂה. *Et vidi omne opus Dei, quod non possit homo invenire opus quod peragitur.* *Ο΄. καὶ εἶδον σὺν παντα τὰ ποιήματα τοῦ θεοῦ, ὅτι οὐ δύνησται ἄνθρωπος τοῦ εὑρεῖν σὺν τῷ ποίημα τὸ πεποιημένον. Σ. καὶ κατέμαθον ὅτι πάντων τῶν ἔργων τοῦ θεοῦ οὐ δύναται ὁ ἄνθρωπος ἐξευρεῖν οὐδὲ ἐν ἔργον πρρασόμενον.³⁹*

וְהָגַם. *Quinetiam.* *Ο΄. καίγε. Θ. ὁμοίως.⁴⁰*

17. (Hebr. ix. 1.) כִּי אֶת-כָּל-נְתָתִי אֶל-לִבִּי. וְלָבוֹר אֶת-כָּל-נְהוּ. *Nam haec omnia immisi in cor meum, et ad explorandum haec omnia.* *Ο΄. ὅτι σύμπαν τοῦτο ἔδωκα εἰς καρδίαν μου, καὶ καρδία μου σύμπαν εἶδε τοῦτο. Σ. Omnia haec statui (fort. ἔταξα) in corde meo, ut ventilarem universa.⁴¹*

CAP. IX.

1. אֲשֶׁר הַצְּדִיקִים וְהַחֲכָמִים וְעִבְרִיהֶם בְּיַד הָאֱלֹהִים. *Quod justi et sapientes et opera eorum in manu Dei sunt.* *Ο΄. ὡς οἱ δίκαιοι καὶ οἱ σοφοὶ καὶ αἱ ἐργασίαι αὐτῶν ἐν χειρὶ τοῦ θεοῦ. Σ. Quia et justi et sapientes (‘Α. Σ. ὅτι οἱ δίκαιοι καὶ οἱ σοφοὶ¹) et opera eorum in manu (‘Α. Σ. ὁμοίως, ἐν χειρὶ²) Dei sunt.³*

2. גַּם-אֲהַבָּה גַּם-שִׂנְאָה אֵין יוֹדַע הָאָדָם הַכֹּל. *Tam amorem quam odium ignorat homo; omnia sunt ante faciem eorum.* *Ομνία. Ο΄. καίγε ἀγάπην καίγε μῖσος οὐκ ἔστιν εἰδὼς ✕ ‘Α. ὁ ἄνθρωπος⁴ τὰ πάντα πρὸ προσώπου αὐτῶν, ματαιότης. Σ. πρὸς τε δὲ οὐ φιλίαν οὐδὲ ἔχθραν ἐπίσταται ὁ ἄνθρωπος, τὰ πάντα ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἀδηλα.⁵*

2. הַכֹּל כְּאַשָׁר לְכֹל מְקַרָּה אַחַר לְצַדִּיק וְלַרְשָׁע. *Omnia sicut omnibus (eveniunt); eventus unus est justo et improbo.* *Ο΄. ματαιότης ἐν τοῖς πᾶσι· συνάντημα ἐν τῷ δικαίῳ καὶ τῷ ἀσεβεῖ.*

²⁹ Syro-hex. in textu, πρὸς αὐτοὺς; in marg. autem: *ל. חַסֵּם*. ³⁰ Nobil., et sine nom. Cod. 252 in marg. Ex hoc autem cod. παρανόμων pro ἀσεβῶν assumpsimus, consentiente Syro-hex., qui affert: *ו. חַסֵּם*. ³¹ Nobil., *ל. חַסֵּם*. ³² Syro-hex. in continuatione: *ו. חַסֵּם*. ³³ Nobil. *ו. חַסֵּם*. ³⁴ Syro-hex. *ו. חַסֵּם*. ³⁵ Nobil. *ו. חַסֵּם*. ³⁶ Syro-hex. *ו. חַסֵּם*. ³⁷ Nobil. *ו. חַסֵּם*. ³⁸ Nobil. *ו. חַסֵּם*. ³⁹ Nobil. *ו. חַסֵּם*. ⁴⁰ Nobil. *ו. חַסֵּם*. ⁴¹ Hieron. *ו. חַסֵּם*.

⁴⁰ Syro-hex. ⁴¹ Hieron. CAP. IX. ¹ Syro-hex., qui in textu habet, ὅτι ὡς οἱ δ. καὶ οἱ σ. ² Syro-hex. Idem in textu, *ו. חַסֵּם* (ἐνώπιον τοῦ θεοῦ Cod. 253); in marg. autem: ἐν χειρὶ. ³ Hieron. ⁴ Syro-hex. In textu τῶν Ο΄ hodierno legitur ὁ ἄνθρωπος; sed Ald. et duo codd. ὁ ἄνθ. (s. ἄνθ.) ante εἰδὼς habent. ⁵ “Haec prodeunt ex Ed. Rom. et ex MSS. duobus Regiis, qui Olympiodorum referunt.”—Montef. Nobil. et Codd. 161, 248, 252 afferunt: Σ. πρὸς τε (πρὸς τὶ Cod. 161, προσέτι Cod. 252. Cf. Hex. ad Psal. xlviii. 3) δι—ὁ ἄνθρωπος. Hieron. Symmacho continuat: *Et insuper neque amicitias neque inimicitias scit homo; sed omnia coram eis incerta.*

- Σ. (ἀδῆλα), propterea quod omnibus eveniunt similia (Σ. ἅπαντα ὁμοία⁸) justo et iniusto.⁷
3. כָּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה בְּכֹל. In omnibus quae fiunt. O'. ἐν παντὶ πεποιημένῳ. Σ. ἐν πᾶσι τοῖς συμβαίνουσι.⁹
- יָגַם לֵב בְּנֵי-הָאָדָם מִלֵּא-רַע יְהוֹלִלוֹת בְּלִבָּבָם. Quinetiam cor filiorum hominum impletur malitia, et insania est in corde eorum in vita eorum. O'. καίγε καρδία νῆδον τοῦ ἀνθρώπου ἐπληρώθη πονηροῦ, καὶ περιφέρεια ('Α. πλάνη. Σ. αὐθάδεια⁹) ἐν καρδίᾳ αὐτῶν ἐν ζωῇ αὐτῶν. Σ. Sed et cor filiorum hominum repletur malitia et procacitate juxta cor eorum in vita sua.¹⁰
- וְאַחֲרָיו אֶל-הַמֵּתִים. Et post illud ad mortuos (abeunt). O'. καὶ ὀπίσω αὐτῶν πρὸς τοὺς νεκρούς. Σ. τὰ δὲ τελευταῖα αὐτῶν εἰς νεκρούς.¹¹
4. כִּי-יָמִי יִבְרַח אֶל כָּל-הַחַיִּים. Nam quis est qui electus (exemptus a morte) sit? Omnibus viventibus. O'. ὅτι τίς ὅς κοινωεῖ (juxta lectionem marginalem (יְחַבֵּר) πρὸς πάντας τοὺς ζῶντας; Σ. τίς γὰρ εἰς ἀεὶ διατελέσει ζῶν;¹²
- כִּי-לִכְלֹב חַי הוּא טוֹב מִן-הָאֲרִיָּה הַמֵּית. Nam cani vino melius est quam leoni mortuo. O'. ὅτι ὁ κύων ὁ ζῶν αὐτὸς ἀγαθὸς ὑπὲρ τὸν λέοντα τὸν νεκρόν. Σ. (ὅτι) κυνὶ ζῶντι βέλτιόν ἐστιν ἢ λέοντι τεθνηκότι.¹³
5. שֹׁכֵר. Merces. O'. μισθός. Σ. ἐπικαρπία.¹⁴
7. בְּשִׂחוֹתָהּ. Cum laetitia. O'. ἐν εὐφροσύνῃ. Σ. μετ' εὐφροσύνης.¹⁵
- כָּבֵר. Jam. O'. ἤδη. 'Α. Σ. Θ. ὁμοίως τοῖς O'.¹⁶
- רָצָה. Delectatur. O'. εὐδόκησεν. Σ. ἐξήτασεν.¹⁷
8. לְגַנְיָם. Candida. O'. λευκά. 'Α. Σ. Θ. ὁμοίως τοῖς O'.¹⁸
- אַל-יִחָסֵר. Ne deficiat. O'. μὴ ὑστερησάτω. Σ. οὐ μὴ διαλιπέτω.¹⁹
9. רְאֵה הַיּוֹם. Vide (fruere) vitam. O'. καὶ ἴδε ζῶήν. Σ. ἀπδλαυσον ζῶήν.²⁰
- כֹּל יְמֵי הַבְּהִיָּה. Omnibus diebus vanitatis tuae. O'. Vacat. Alia exempl. πάσας τὰς ἡμέρας ματαιότητός σου.²¹ 'Α. πᾶσαι αἱ ἡμέραι ἀμμοῦ σου.²²
10. תִּמְצֵא. Invenerit. O'. ἀν εὕρη. Σ. ἐφίκται.²³
11. הַמְרוֹץ. Cursus. O'. ὁ δρόμος. Σ. τὸ φθάσαι δρόμον.²⁴
- הַמְלַחְמָה. Bellum. O'. ὁ πόλεμος. Σ. τὸ κρατῆσαι πολέμου (s. πολέμῳ).²⁵
- לְחַכְמִים. Sapientibus. O'. τῶ σοφῶ. Alia exempl. τοῖς σοφοῖς.²⁶ 'Α. Θ. ὁμοίως τοῖς O'.²⁷
- לְחָם. Panis. O'. ἄρτος. Σ. πορίσαι τροφήν.²⁸
- וְגַם לֹא לְיֹדְעִים הֵן. Neque etiam scientibus

⁶ Nobil. (a Montef. praetermissus), Codd. 248, 252.
⁷ Hieron. ⁸ Nobil., et sine nom. Cod. 252 in marg.
⁹ Nobil. ¹⁰ Hieron. ¹¹ Syro-hex. **ه. ه. /ماتل/ ه. ه.**
ه. ه. /ماتل/ ه. ه. /ماتل/ ه. ه. Graeca affert Nobil. sine autōn.
 Hieron. in continuatione: *Novissima autem eorum veniunt ad mortuos.* ¹² Nobil., Cod. 252, et Cod. 253 in marg. Syro-hex. **ه. ه. /ماتل/ ه. ه. /ماتل/ ه. ه.** Hieron. in continuatione: *Quis enim potest in sempiternum perseverare vivens?* ¹³ Nobil. ¹⁴ Cod. 252.
¹⁵ Nobil., et ad verba ἐν καρδίᾳ ἀγαθῇ lectionem refert.
¹⁶ Syro-hex. Vox ἤδη abest a Codd. III, 106, 155, aliis.
¹⁷ Nobil. Montef. tentat ἐξήγησεν. ¹⁸ Syro-hex.
¹⁹ Nobil. ²⁰ Idem. ²¹ Sic Comp., Ald., Codd. 23, 157, alii, et Syro-hex. ²² Nobil.
²³ Idem. Syro-hex. affert: *S. compos est (صفا).* ²⁴ Montef. post

Nobilium Symmachi lectionem ad verba, οὐ τοῖς κούφοις ὁ δρόμος, refert. Syro-hex. ad haec, τοῖς κούφοις ὁ δρόμος, notat: **ه. ه. /ماتل/ ه. ه.** ²⁵ Nobil., Cod. 248. Montef., ut ante, ad haec, οὐ τοῖς δυνατοῖς ὁ πόλεμος, refert. Rectius Syro-hex. ad unicam vocem, ὁ πόλεμος, affert: **ه. ه. /ماتل/ ه. ه.** ²⁶ Sic Comp., Codd. III, 23, 106, 157, alii, et Syro-hex. ²⁷ Syro-hex. ²⁸ Nobil. Montef. ad verba, οὐ τῶ σοφῶ ἄρτος, male refert. Syro-hex. **ه. ه. /ماتل/ ه. ه.** "Σ. περιποιήσαι [soloece pro περιποιήσασθαι] τροφήν. Montef. male πορίσαι edidit. Cf. Prov. vii. 4. xxii. 9 in Syro-hex."—*Middeld.* Fallitur. Verbum πορίσαι non legitur in Bibliis Graecis; sed incidimus in πορίζω in Synopsis Exodi (S. Chrysost. Opp. T. VI, p. 327 B), eujus loco Syrus noster **ه. ه. /ماتل/ ه. ه.** dedit. Vid. Ceriani *Monum. S. et P.*, T. II, p. 119.

favor. O'. καίγει οὐ τοῖς γινώσκουσι χάρις. Σ. οὐδὲ ταῖς τέχναις εὐμορφία.²⁹

11. אָקָה. *Accidit.* O'. συναντήσεται. Σ. συγκυρήσει.³⁰

12. אָת-עָתוֹ. *Tempus suum.* O'. τὸν καιρὸν αὐτοῦ. Σ. τὴν εὐκαιρίαν αὐτοῦ.³¹

רָעָה (in priore loco). *Malo.* O'. κακῶ. 'A. πονηρῶ.³² Θ. ὁμοίως τοῖς O'.³³

תְּהָחוּזוּת. *Quae capiuntur.* O'. τὰ θηρεύμενα. "Άλλος τὰ συλλαμβανόμενα.³⁴

עָלֵיהֶם. *Super eos.* O'. ἐπ' αὐτούς. 'A. Θ. ὁμοίως τοῖς O'.³⁵

13. וְגִדּוּלָהּ הָיָה אֵלַי. *Et magna erat apud me.* O'. καὶ μεγάλη ἐστὶ πρὸς μέ. 'A... παρ' ἐμοί. Σ. καὶ μεγάλη δοκεῖ μοι.³⁶ Aliter: 'A. Θ. δοκεῖ μοι.³⁷

14. (fort. מְצוּדִים (מְצוּרִים). *Munitiones.* O'. χάρakas. Σ. ἀποτείχισμα.³⁸

16. בּוֹיָה. *Contempta.* O'. ἐξουδενωμένη. Σ. κατεφρονήθη.³⁹

17. בְּנַחַת מְשָׁמְעִים מִזַּעֲקָתָ מוֹשֵׁל בְּבַסְיָלִים. *Cum quiete audiuntur magis quam clamor imperantis inter stultos.* O'. ἐν ἀναπαύσει ἀκούονται ὑπὲρ κραυγὴν ἐξουσιαζόντων ἐν ἀφροσύναις. Σ. μετὰ προσηγείας . . . μάλλον ἢ κραυγὴ ἐξουσιαζόντος ἐν ἀνοήτοις.⁴⁰

18. מְזַלֵּי קָרֵב. *Instrumentis belli.* O'. σκεύη

πολέμου. 'A. (σκεύη) πολεμικά.⁴¹

18. טוֹבָה הַרְבֵּה. *Bona multa.* O'. ἀγαθωσύνην πολλήν. Σ. ἀγαθὰ πολλά.⁴²

CAP. X.

1. מוֹת יִבְאִישׁ יְבִיעַ שְׂמֶן רוֹקֵה. *Muscae mortuae foetere et putrescere faciunt unguentum pigmentarii.* O'. μυῖαι θανατούσαι σαπριοῦσι σκευασίαν ἐλαίου ἡδύσματος. Σ. μυῖων θάνατος σήψει ἐλαιον εὐώδες μυρνεψοῦ.¹ 'A. μύρον.²

מַעַט. *Parva.* O'. μεγάλην. Σ. κἀν μικρά. Θ. ὁμοίως τοῖς O'.³

3. וְגַם-בְּדַרְךָ נִשְׁפָּתְךָ לְבוֹ הַסֵּר. *Quinetiam in via cum stultus incedit, corde suo caret.* O'. καίγει ἐν ὁδῶ ὅταν ἀφρον πορεύηται, καρδία αὐτοῦ ὑστερήσει. Σ. ἀλλὰ μὴν καὶ ἐν ὁδῶ ὁ ἀφρον περιπατῶν ἀνόητος.⁴

וְאָמַר לְכֹל הוּא שִׁטְלוֹ. *Et dicit omnibus quod sit stultus.* O'. καὶ ἂ λογιεῖται (Σ. ἂ ὑπολαμβάνει⁵) πάντα ἀφροσύνη ἐστίν. Σ. suspicatur (ὑπολαμβάνει) de omnibus quia stulti sunt.⁶

4. אִם-רָרַח הַמוֹשֵׁל תְּעַלֶּה עָלֶיךָ מִקְדוּמָּךְ אֵל-תַּנְּח. *Si spiritus (ira) imperantis exarduerit contra te, locum tuum ne deseras.* O'. ἐὰν πνεῦμα τοῦ ἐξουσιαζόντος ἀναβῆ ἐπὶ σέ, τόπον σου μὴ ἀφήσ. Σ. (ἐὰν πνεῦμα) ἀρχοντικὸν ἐπέλθῃ σοι, τοῦ τόπου σου μὴ ἔκστῃς.⁷

²⁹ Syro-hex. † *וְהָיָה אֵלַי מְזַלֵּי קָרֵב*.
³⁰ Nobil. ³¹ Idem. Syro-hex. *וְהָיָה אֵלַי*.
† *וְהָיָה*. ³² Nobil. ³³ Syro-hex. ³⁴ Sic in textu τῶν O' Cod. 253. Cf. Hex. ad Cant. Cant. ii. 15.
³⁵ Syro-hex. ³⁶ Nobil. ³⁷ Syro-hex. *וְהָיָה אֵלַי*.
† *וְהָיָה*. ³⁸ Nobil. Syro-hex. † *וְהָיָה*. ³⁹ Nobil.
⁴⁰ Sic Codd. 161, 248, nullo hiatu. Nobil. quasi scholium affert; Montef. incerto interpreti tribuit. (In omnibus proserpias scriptum.) Syro-hex. affert: † *וְהָיָה אֵלַי*.
⁴¹ Nobil. ⁴² Idem.

† *וְהָיָה אֵלַי מְזַלֵּי קָרֵב*.
² "Reg. unus ex Olympiodoro haec notat: ἔλαιον σκευαστὸν τὸ μύρον, ὡς καὶ Ἀκύλας ἐξέδωκεν."—Montef. ³ Syro-hex. solus in textu habet μικράν; in marg. autem: † *וְהָיָה*.
† *וְהָיָה אֵלַי*. † *וְהָיָה אֵלַי*. † Cod. 252. Hieron.: "Denique Sym. ita interpretatus est: Sed et in via stultus cum ambulat, ipse insipiens suspicatur de omnibus quia stulti sunt." ⁴ Nobil., Codd. 248, 252. Delendum videtur pronomen, a textu LXXviralī male repetitum. Montef. oscitanter dedit: Σ. ἂ ὑπολαμβάνεται. ⁵ Hieron. ⁶ Nobil. affert: Σ. ἀρχοντος ἐπέλθῃ σοι—ἀμαρτήματα πολλά. Cod. 248: Σ. ἀρχοντος ἐπέλθῃ σοι. Codd. 252, et, ut videtur, 161: Σ. ἀρχοντικὸν ἐπέλθῃ σοι, quod sincerius videtur. Cf. Hex. ad Jesai. xxxii. 8. Hieron. Symmacho tribuit: Si spiritus principis irruerit tibi, de loco tuo ne recedas.

CAP. X. ¹ "Sic Ed. Rom. et Drusius [Nobil.], qui hunc locum quasi scholion afferunt. Sed non dubito esse Symmachi. Vid. supra Cap. vii. 2."—Montef. Sic sine nom. Cod. 253, qui μυρνεψοῦ εὐώδες inverse habet. Montefalconii conjecturam confirmat Syro-hex., qui affert: † *וְהָיָה*.

4. כִּי מִרְפָּא גִּיחַ חֲטָאִים גְּדוֹלִים. *Nam mansuetudo sedat (prohibet) peccata magna.* Ο΄. ὅτι ἴαμα (Σ. σωφροσύνη. ᾿Α. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο΄⁸) καταπαύσει ἁμαρτίας μεγάλας. Σ. ὅτι σωφροσύνη παύσει ἁμαρτήματα πολλά.⁹

5. יֵשׁ רָעָה. *Est malum.* Ο΄. ἔστι πονηρία. Σ. ἔστι τι κακόν.¹⁰

כִּשְׁגָגָה שִׁיבָא מִלְּפָנֵי הַשֵּׁלִיט. *Sicut error qui procedit a facie dominatoris.* Ο΄. ὡς ἀκούσιον (᾿Α. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο΄¹¹) ἐξῆλθεν ἀπὸ προσώπου ἐξουσιάζοντος. Σ. ἐν ἀγνοίᾳ ἐξελθὼν ἐξ ἔμπροσθεν τοῦ ἐξουσιάζοντος.¹²

6. נִתֵּן הַסְּכָל בְּמִרְמִים רַבִּים. *Ponitur stultitia in sublimitatibus magnis.* Ο΄. ἐδόθη ὁ ἄφρων ἐν ὑψει μεγάλοις. ᾿Α. ἔδωκε τὸν ἄφρονα ἐν ὑψώμασι μεγάλοις.¹³ Σ. κείμενον ἄφρονα ἐν ὑψει μεγάληφ.¹⁴

וַעֲשִׂירִים בְּשֶׁפֶל יֹשְׁבוּ. *Divites vero in humili sedent.* Ο΄. καὶ πλούσιοι ἐν ταπεινῶ καθήσονται. Σ. πλουσίους δὲ ταπεινοὺς καθημένοους.¹⁵

8. גִּימְצִי. *Foveam.* Ο΄. βόθρον. Θ. Βόθνον.¹⁶

9. מִסִּיעַ אֲבָנִים יַעֲצֵב. *Qui excidit lapides dolore afficitur.* Ο΄. ἐξάιρων λίθους διαπονθηθήσεται. ᾿Α. μετατιθῶν λίθους σπασθήσεται. Σ. μετεωρῶν λίθους κακωθήσεται.¹⁷

10. וַיִּתְּרוֹן הַכְּשִׁיר הַכְּמָה. *Sed emolumentum prosperandi (praebet) sapientia.* Ο΄. καὶ περισσειά τῶ ἀνδρὶ [οὐ] σοφία.¹⁸ Σ. προέχει δὲ ὁ γοργευσάμενος εἰς σοφίαν.¹⁹

11. הַנְּחָשׁ. *Serpens.* Ο΄. ὄφης. Οἱ Γ΄. ὁμοίως.²⁰

בְּלֹא-לַחֶשׁ וַאֲיֵן יִתְּרוֹן. *Sine incantatione, tum nullum est emolumentum.* Ο΄. ἐν οὐ ψιθυρισμῶ, καὶ οὐκ ἔστι περισσειά. Σ. ἀπουσίας ἐπιφθῆς, καὶ οὐδὲν ἔστω ὄφελος. Θ. ἐν οὐκ ἐπασιδῶ...²¹

13. הַזֵּלִלוֹת רָעָה. *Insania mala.* Ο΄. περιφέρεια ✕ πονηρά ^{4,22} Σ. θόρυβος. ²³

14. וְהַסְּכָל יִרְבֶּה דְּבָרִים. *Et stultus multiplicat verba.* Ο΄. καὶ ὁ ἄφρων πληθύνει λόγους. Σ. καὶ ἀνόητος πολλὰ λαλήσει.²⁴

מִדֶּ-שְׂוִיָּה וְאַשֶׁר יִהְיֶה. *Id quod futurum est,*

⁸ Syro-hex. ✧ **وَمَعَدَا**. Hieron.: “Symmachus verbum Hebraicum ΜΑΡΠΗΕ, quod omnes ἴαμα, hoc est, sanitatem, vel curationem similiter transtulerunt, interpretatus est ad sensum... *judicium*.” Hoc uno, ut videtur, auctore, Montef. edidit: ᾿Α. ὅτι ἴαμα παύσεις (sic) ἁμαρτίας μεγάλας. Θ. ὅτι ἴαμα καταπαύσει ἁ. μ. ⁹ Nobil.

Hieron. in continuatione: *Quia iudicia comprimit peccata magna.* ¹⁰ Sic sine nom. Cod. 252 in marg. Nobil. affert: Σ. ἔστι κακόν. ¹¹ Hieron.: “Pro eo quod nos posuimus, *Quasi ignorantia egrediens a facie potentis*, Aq. et Theod. et LXX interpretati sunt: *Quasi non spontaneum*, id est, ὡς ἀκούσιον, *a facie principis*.” ¹² Nobil., et sine nom. Codd. 248, 252, quorum posterior in fine addit ἄρχοντας. ¹³ Nobil., Cod. 252, et sine nom. Cod. 248. ¹⁴ Cod. 252. Hieron.: “Cui subnectens Sym. ait: *Positum stultum in sublimitate magna*.” Montef. Symmacho vindicat: *Positum stultus* etc., notans Hieronymum Symmacho versionem ad seriem suam aptare; quod falsum esse ex cod. Graeco nostro constat. Intellige *εἶδον*. ¹⁵ Nobil. Hieron. Symmacho continuat: *Divites autem sedere humiles*. ¹⁶ Nobil. ¹⁷ Idem. Codd. 161, 248 afferunt: Σ. μετεωρῶν; sed Cod. 252: Σ. μεταίρων, quae lectio non spernenda. Syro-hex. affert: **וְהַסְּכָל**.

¹⁸ Syro-hex. **وَمَعَدَا**, h. e. vertente Middeldorpfio, ᾿Α. μεταί-

theis λίθους *humiliabitur*. Sed primum, Syriacum **وَمَعَدَا** non valet *metaitheis*, sed *portans, eublevans*, Graece *ὑπέχων, υποφέρων*, et hic fortasse *μετεωρῶν*. Deinde **وَمَعَدَا** commutari posse videtur cum **وَمَعَدَا** cum ἐκάκωσε Exod. i. 11. Psal. xciii. 5 in Syro-hex. Tum vero apud Syrum nostrum pro **و**, reponendum **و**. Hieron. tam Symmacho quam Aquilae tribuit: *Qui transfert lapides dilacerabitur in eis*. ¹⁸ “In plerisque libris est *περισσειά* τοῦ ἀνδρείου σοφία.”—Nobil. Pro τῶ ἀνδρὶ (Syro-hex. in marg. ✧ **وَمَعَدَا**) τοῦ ἀνδρείου (s. ἀνδρίου) est in Codd. III, 23, 155, aliis, et Syro-hex. Hieron.: *Et reliquum fortitudinis sapientia est*. Deinde οὐ abest ab Ald., Codd. III, 23, 106, aliis, et Syro-hex. ¹⁹ Nobil. Cf. ad Cap. ii. 21. iv. 4. ²⁰ Syro-hex. **وَمَعَدَا**; h. e. Θ. ἐν οὐκ ἐπασιδῶ (cf. Jesai. xlvii. 9. Dan. ii. 2 in Syro-hex.). Σ. ἀκούσης (sic male legit Syrus pro ἀπουσης) ἐπιφθῆς κ. τ. εἰ. Aliter, sed minus probabiliter Nobil.: ᾿Α. ἀπουσης ἐπιφθῆς. Σ. ἐν οὐκ ἐπασιδῶ. In textu τῶν Ο΄ Codd. 106, 261 post *ψιθυρισμῶ* add. *ἀπουσης ἐπιφθῆς*; et Cod. 253 pro *περισσειά, ὄφελος* habet. ²² Syro-hex. solus asterisco notat. ²³ Hieron.: “*Error pessimus*, sive, ut Sym. transtulit, *tumultus*.” Cf. ad Cap. ii. 2. ²⁴ Nobil.

✧

et quid eventurum sit. Ο'. τί τὸ γενόμενον, καὶ τί τὸ ἐσόμενον. Σ. τὰ προγεγόμενα, ἀλλ' οὐδὲ τὰ ἐσόμενα.²⁵

14. מַאֲחֲרִי. Post eum. Ο'. ὅτι ὀπίσω αὐτοῦ. Οὐ λοιποὶ τὰ μετ' αὐτόν.²⁶

15. תִּיָּגַעְנִי. Defatigat eum. Ο'. κακώσει αὐτούς.²⁷ Σ. debilitabit. 'A. ὁμοίως τοῖς Ο'.²⁸

יִשָּׁעִיר אֶל-עִיר. Quia non curat ire ad urbem. Ο'. ὅς οὐκ ἔγνω τοῦ πορευθῆναι εἰς πόλιν. Σ. οὐ γὰρ ἐπίσταται ἀπελθεῖν εἰς πόλιν.²⁹

16. אֶרֶץ. O terra. Ο'. πόλις. Σ. γῆ.³⁰

17. בְּגִבּוֹרָה. Ad robur. Ο'. ἐν δυνάμει. Σ. μετὰ ἀνδραγαθίας.³¹

18. בְּעֵצֵי לְחִים יִמָּוֶה. Pigritia corrui. Ο'. ἐν ὀκνηρίας ταπεινωθήσεται. Σ. δι' ὀκνηρίαν κατενεχθήσεται.³²

19. וַיִּין יִשְׂפֹחַ חַיִּים. Et vinum exhilarat vitam. Ο'. καὶ οἶνον καὶ ἔλαιον τοῦ εὐφρανθῆναι ζώντας. Alia exempl. καὶ οἶνος εὐφραίνει τοὺς ζώντας.³³ Θ. καὶ οἶνος τοῦ εὐφρανθῆναι τοὺς ζώντας.³⁴ וַיִּינְהוּ אֶת-הַכֶּלֶב. Et pecunia exaudivit

(suppeditat) omnia. Ο'. καὶ τοῦ ἀργυρίου [ταπεινώσει]³⁵ ἐπακούσεται τὰ πάντα. Σ. ἀργυρίου δὲ εὐχρηστήσει εἰς πάντα.³⁶

20. אֶל-הַתְּקֵלָה עֵשָׂר. Ne maledicas diviti. Ο'. μὴ καταράσῃ πλοῦσιον. Σ. μὴ λοιδορήσῃ.³⁷

וְהִקֹּלֵן אֶת-הַקֹּל. Hanc vocem. Ο'. τὴν φωνήν σου. Σ. Θ. ὁμοίως.³⁸

וַיְבֵעַל הַכְּפַיִם. Et dominus alarum. Ο'. καὶ ὁ [ἔχων] τὰς πτέρυγας.³⁹ 'A. καὶ ὁ κυριεύων πτέρυγος. Σ. καὶ τὸ πτερωτόν. Θ. καὶ ὁ ἔχων πτέρυγας.⁴⁰

CAP. XI.

1. הַמַּיִם. Aquarum. Ο'. τοῦ ὕδατος. 'A. Σ. ὁμοίως τοῖς Ο'.¹

2. שִׁבְעָה. Septem (hominibus). Ο'. τοῖς ἑπτά. Σ. πρώτοις.²

3. יִרְקוּ. Effundunt. Ο'. ἐκχέουσιν. 'A. ἐκκενώσουσιν.³

עֵץ. Arbor. Ο'. ξύλον. Σ. δένδρα.⁴

וַיִּפּוֹל. Ubi ceciderit. Ο'. οὐ πεσεῖται. Σ. (οὐ) παρατεύξονται.⁵

²⁵ Sic Codd. 161, 248, et sine nom. Cod. 252 (qui prooxy. habet); cum scholio: τὰ πρὸ τοῦ κόσμου καὶ τὰ (τὰ om. Cod. 161) μετὰ τοῦ κόσμου (sic) οὐκ ἔγνω ὁ ἄνθρωπος. Nobil. quidem affert: Σ. τὰ γενόμενα κ. τ. ἔ. Sed προγεγόμενα diserte agnoscit Syrus, vertens: **و. ه. ح. ق. م. و. لا / فلا**.
²⁶ Cod. 252. ²⁷ Parsons. in Var. Lect. affert: “κακώσει αὐτοῖς” σκοτώσει αὐτόν III. κοπώσει αὐτόν 23, 147, 157, 159, Ald., Alex. [Grabe]. κακώσει αὐτόν 155, 261, 296. κοπώσει αὐτοῖς 161 (marg. κακώσει), 248, 252, 253, Comp.” Syro-hex. in textu habet κακώσει αὐτόν (**و. ه. ح. ق. م. و. لا / فلا**), et in marg. αὐτούς. (In edito **و. ه. ح. ق. م. و. لا / فلا** excidit, et lectio marginis non memoratur.)
²⁸ Syro-hex. **و. ه. ح. ق. م. و. لا / فلا**. Vox Syriaca commutatur cum Graecis κακώσει (cf. ad v. 9), σαθρώσει (Jud. x. 8), δαρμάσει (Dan. ii. 40).
²⁹ Nobil. Syro-hex.: Σ. οὐ γὰρ ἐπίσταται (**و. ه. ح. ق. م. و. لا / فلا**) κ. τ. ἔ. ³⁰ Nobil. ³¹ Idem. Nescio quorsum spectet sine scholium, sive alia interpretatio in marg. Syro-hex. **و. ه. ح. ق. م. و. لا / فلا**, h. e. cum venatione.
³² Cod. 252. ³³ Sic Comp., Codd. III, 155, 161, alii. Syro-hex. **و. ه. ح. ق. م. و. لا / فلا**.
³⁴ Syro-hex. **و. ه. ح. ق. م. و. لا / فلا**.
³⁵ Est duplex

versio τοῦ **ו. ه. ح. ق. م. و. لا / فلا**, et abest a Comp., Ald., Codd. III, 23, 106, aliis, et Syro-hex. Hieron.: *Et argento obediunt omnia*.
³⁶ Nobil. Cod. 252 in marg. sine nom.: καὶ ἀργ. εὐχρηστήσει εἰς πάντα. Syro-hex. **و. ه. ح. ق. م. و. لا / فلا**.
³⁷ Nobil. ³⁸ Syro-hex. ³⁹ Codd. 23, 253 transp. ἔχων post πτέρυγας; in Vaticano autem, teste Maio, plane abest ἔχων. Interpres LXXviralis scripsit, opinamur, καὶ τὰς πτέρυγας, quod loquendi genus tetigimus ad S. Chrysost. in S. Pauli Epistolas, T. I, p. 553. Illato extrinsecus verbo ἔχων, delendus erat articulus, quod factum est in Comp., Codd. III, 106, 147, aliis. Conjecturae nostrae favet Syro-hex., vertens: **و. ه. ح. ق. م. و. لا / فلا**.
⁴⁰ Syro-hex. **و. ه. ح. ق. م. و. لا / فلا**.
¹ Minus probabiliter Nobil.: 'A. πτερωτά. Cod. 252 in marg. affert: καὶ τὰ πτερωτά ἀναγγελεῖ.
 CAP. XI. ¹ Syro-hex. ² Cod. 252. Fortasse est scholium. ³ Nobil. ⁴ Idem. Syro-hex. affert: Σ. δένδρον (**و. ه. ح. ق. م. و. لا / فلا**).
⁵ Nobil. ad ἐκεῖ ἔστα affert: Σ. παρατεύξονται. Rectius, ut videtur, Cod. 252 ad οὐ πεσεῖται in marg. habet παρατεύξονται, ubi forte interfuertini (sc. τὰ δένδρα).

4. לֹא יִרְעֶה. *Non serit.* Ο'. οὐ σπείρει. *Alia exempl. οὐ σπερεί.*⁶ 'Α. Σ. Θ. ὁμοίως (οὐ σπερεί).⁷
5. כִּי אֵינָהּ יָדְעָה מַה־דֶּרֶךְ הָרוּחַ. *Quemadmodum nescis quatenam sit via venti.* Ο'. ἐν οἷς οὐκ ἔστι γινώσκων τίς ἡ ὁδὸς τοῦ πνεύματος. 'Α. ἐν ᾧ οὐκ εἰ σὺ εἰδῶς...⁸ Σ. ἐπεὶ μὴ οἶδας πότε παρέσται ὁ ἄνεμος.⁹
6. בְּבֹקֶר. *Mane.* Ο'. ἐν τῷ πρωῒ. Σ. πρωΐμον.¹⁰
וְלָעֶרֶב אַל־תִּנְחַן יָדְךָ. *Et vespere ne remittas manum tuam.* Ο'. καὶ ἐν ἑσπέρα μὴ ἀφέτω ἡ χεὶρ σου. Σ. ἀλλὰ καὶ ὄψιμον, [καὶ] μὴ καταλιμπανέτω ἡ χεὶρ σου.¹¹
- וְיָכֵשֶׁר. *Bene cedet.* Ο'. στοιχήσει. 'Α. εὐθετήσει. Σ. εὐρήσει.¹²
8. כִּי אִם־שָׁנִים הִרְבָּה יַחֲיֶה הָאָדָם בְּכִלְמֹת שְׂמִיחָה. *Nam si multos annos vixerit homo, in illis omnibus laetetur.* Ο'. ὅτι καὶ ἐὰν ἔτη πολλὰ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος, ἐν πᾶσιν αὐτοῖς εὐφρανθήσεται. Σ. *Si annis multis vixerit homo, et in omnibus his laetatus fuerit* (καὶ διὰ πάντων εὐφρανθήσεται).¹³
- וְיִזְכָּר אֶת־יָמָיו הַחֹשֶׁךְ כִּי־הִרְבָּה יָהוּי. *Sed recordetur dierum tenebrarum, quod multi erunt.* Ο'. καὶ μνησθήσεται τὰς ἡμέρας τοῦ σκότους, ὅτι πολλὰί ἔσονται. 'Α. (καὶ) μεμνήσθω τῶν ἡμερῶν...¹⁴ Σ. *Recordari debet et dies* (καὶ

ἀναμνησθήτω τῶν ἡμερῶν) *tenebrarum, quia multae erunt.*¹⁵

8. כָּל־שָׂבָא הָבָל. *Omne quod venit est vanitas.* Ο'. πᾶν τὸ ἐρχόμενον ματαιότης. Σ. ἐν αἷς ἀπάσαις ἐλεύσεται τὸ μὴ εἶναι.¹⁶ Θ. πᾶν τὸ ἐρχόμενον ἀτμός (s. ἀτμός).¹⁷
9. וְיִטְיִבְךָ. *Et benefaciat tibi.* Ο'. καὶ ἀγαθυνάτω σε. Σ. καὶ ἐν ἀγαθῷ ἔστω.¹⁸
- לִבְךָ. *Cordis tui.* Ο'. καρδίας σου ('Α. Σ. Θ. ὁμοίως¹⁹) ὡς ἄμωμος.^{4, 20}
10. בְּעַם. *Aegyritudinem.* Ο'. θυμόν. 'Αλλος παροργισμὸν.²¹

CAP. XII.

1. עַד אֲשֶׁר לֹא־בָאוּ יָמֵי הַרְעָה. *Antequam veniant dies mali.* Ο'. ἕως ὅτου μὴ ἔλθωσιν αἱ ἡμέραι τῆς κακίας. Σ. πρὶν ἔλθειν τὰς ἡμέρας τῆς κακώσεώς σου.¹
- אֵין־לִי בָהֶם הַפֶּץ. *Non est mihi in iis oblectatio.* Ο'. οὐκ ἔστι μοι ἐν αὐτοῖς θέλημα. 'Α. οὐκ ἔστιν (μοι) ἐν αὐτοῖς πᾶγμα. Σ. οὐ χρήζω αὐτῶν. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.²
2. עַד אֲשֶׁר לֹא־תִהְיֶה. *Antequam obscuretur.* Ο'. ἕως οὐ μὴ σκοτισθῇ. 'Α... σκοτάση.³ Σ. πρὶν σκοτάσαι.⁴ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁵
- וְשָׁבוּ הַעֲבָיִם אַחַר הַגְּשָׁם. *Et redeant nubes post pluviam.* Ο'. καὶ ἐπιστρέψουσι τὰ νέφη

⁶ Sic Comp., Ald., Codd. II, III, 106, 147, alii, et, ut videtur, Syro-hex. ⁷ Syro-hex. ⁸ Nobil. ⁹ Sic Cod. 161, et Syro-hex., qui affert: *וְיָכֵשֶׁר וְיָכֵשֶׁר*. Pro *πότε παρέσται* Cod. 252 legit, *πότε ἔστιν*; et Cod. 248, *πότερον ἔσται*. Tandem Nobil.: Σ. μὴ οἶδας πότερον παρέσται ὁ ἄνεμος. ¹⁰ Nobil. ¹¹ Idem. Cod. 252 in marg. uno tenore legit: *πρωΐμον ἀλλὰ καὶ ὄψιμον μὴ καταλιμπανέτω*. ¹² Nobil. Syro-hex. affert: *וְיָכֵשֶׁר*. Pro *στοιχήσει* Codd. 106, 261 *εὐθετήσει*, Codd. 23, 253 *εὐθετεί* in textu habent. ¹³ Latina sunt Hieronymi, Graeca Nobilii. Syro-hex. affert: *(immo ω)*. *וְיָכֵשֶׁר*. ¹⁴ Nobil. ¹⁵ Hieron. Cod. 252 affert: Σ. *ἐμνήσθη τῶν ἡμερῶν*. Syro-hex.: 'Α. Σ. καὶ ἀναμνησθήτω (*וְיָכֵשֶׁר*). In textu pro *μνησθήσεται* est *וְיָכֵשֶׁר* τῶν ἡμερῶν. ¹⁶ Cod. 252. Syro-hex. *ω*.

וְיָכֵשֶׁר. Hieron. Symmacho continuat: *et in quibus omnibus veniet esse desinere*. ¹⁷ Syro-hex. *וְיָכֵשֶׁר*. ¹⁸ Nobil. Syro-hex. *וְיָכֵשֶׁר*. ¹⁹ Syro-hex. in marg. *וְיָכֵשֶׁר*. ²⁰ Sic cum obelo inflexo Syro-hex. *Deest καρδίας σου* in Codd. II, 68. ²¹ Sic in textu Cod. 253. Videtur esse Aquilae aut Symmachi lectio.

CAP. XII. ¹ Nobil. Syro-hex. *וְיָכֵשֶׁר*. ² Idem: *וְיָכֵשֶׁר*. ³ Idem: *וְיָכֵשֶׁר*. ⁴ Nobil. affert: *וְיָכֵשֶׁר*. ⁵ Hieron. Cod. 252 in marg. sine nom. affert: *οὐ χρήζω αὐτῶν*. ⁶ Syro-hex. *וְיָכֵשֶׁר*. ⁷ Nobil. affert: Σ. *πρὶν*. Cod. 252: Σ. *πρὶν σκοτάσαι*. *Correximus σκοτάσαι, postulantibus infinitivis ελθεῖν et ἀναστρέψαι*. ⁸ Syro-hex.

ὀπίσω τοῦ ὑετοῦ. Σ. καὶ πάλιν ἀναστρέψαι τὰς νεφέλας μετὰ τὸν ὑετόν.⁹

3. הַחִיל אֲנָשֵׁי הַחַיִל. Et incurvabuntur viri roboris. Ο΄. καὶ διαστραφῶσιν ἄνδρες τῆς δυνάμεως. ᾿Α. καὶ πλανηθήσονται...⁷ Σ. καὶ διαφθαρώσιν οἱ ἄνδρες οἱ ἰσχυροί.⁸

וּבְמָלוּ הַמְּלִיחָה. Et cessabunt molitrices. Ο΄. καὶ ἤργησαν αἱ ἀλήθουσαι. Σ. καὶ ἀργηθῶσιν (s. καταργηθῶσιν) αἱ μύλαι.⁹

הָרְאוּת בְּאַרְבּוֹת. Spectantes per fenestras. Ο΄. αἱ βλέπουσαι ἐν ταῖς ὄπαις. Σ. αἱ ὁράσεις διὰ τῶν ὀπῶν.¹⁰

4. בְּשֵׁפֶל קוֹל. Cum submissior erit sonus. Ο΄. ἐν ἀσθενείᾳ φωνῆς. Σ. ἀχρειαωθείσης τῆς φωνῆς.¹¹

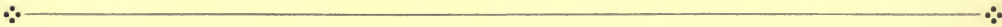
וַיִּקְוֶה לְקוֹל הַצִּפּוֹר. Et surget ad vocem passeris. Ο΄. καὶ ἀναστήσεται εἰς φωνὴν τοῦ στρουθίου. Σ. καὶ παύσεται φωνὴ τοῦ στρουθίου.¹²

4. וַיִּשְׁחוּ כָּל-בְּנוֹת הַיֶּשֶׁר. Et deprimentur omnes filiae cantionis. Ο΄. καὶ ταπεινωθήσονται πᾶσαι αἱ θυγατέρες τοῦ ἄσματος. ᾿Α. καὶ κλιθήσονται πάντα τὰ τῆς ᾠδῆς.¹³

5. וְגַם מִגְבֵּה יִירָאוּ וְיִתְחַתְּמוּ בְּדָרְךָ וַיִּנְאָץ הַשֶּׁקֶר. Etiam quod altum est timebunt, et terrores in via erunt, et florebit (s. spernetur) amygdala. Ο΄. καὶ εἰς τὸ ὕψος (alia exempl. καίγε ἀπὸ ὕψους¹⁴) ὄψονται, καὶ θάμβοι (᾿Α. τρόμφ τρομήσουσι¹⁵) ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ἀνθήσῃ τὸ ἀμύγδαλον. Σ. Super haec etiam de excelsio videbunt, et error erit in via, et obdormiet vigilans.¹⁶

וְהִתְפַּר הָאֲבִיזָה. Et irrita fiet capparitis (cujus bacca et appetitum cibi provocare, et ad Venerem instigare dicitur). Ο΄. καὶ διασκεδασθῆ ἡ κάππαρις. ᾿Α. καὶ καρπεύσει ἡ κάππαρις.¹⁷ Σ. καὶ διαλυθῆ ἡ ἐπίπνος.¹⁸

כִּי-הָלַךְ הָאָדָם אֶל-בֵּית עֲלָמוֹ וְסָבְבוּ בְּשׁוֹק

⁶ Cod. 252. ⁷ Hieron.: "Peribunt, sive, ut Aq. transtulit, errabunt." ⁸ Nobil. Hieron.: "Viri vero fortitudinis, sive fortes, ut interpretatus est Sym." Syrus tamen affert: Σ. καὶ διαφθ. οἱ ἄνδρες τῆς ἰσχύος (سلاحهم وفسادهم). ⁹ Nobil. et Cod. 248 afferunt: Σ. καὶ ἀργηθῶσιν οἱ μύλοι. Cod. 252: Σ. καὶ καταργηθῶσιν αἱ μύλαι. Pro αἱ μύλαι, dentes molares, stat Syro-hex., vertens: مولى. ¹⁰ Nobil. Cf. Job. xxix. 17. Psal. lvii. 7 in Syro-hex. ¹¹ Idem. ¹² Cod. 252. ¹³ Nobil. Codd. 161, 248 minus bene habent: ᾿Α. καὶ κλεισθήσονται κ.τ.έ. ¹⁴ Sic Comp., Codd. III, 23, 106, alii, et Syro-hex. ¹⁵ Nobil. ¹⁶ Hieron.: "Symmachus nescio quid in hoc loco sentiens, multo aliter interpretatus est. Ait enim: Super haec etiam de excelsio videbunt, et error erit in via, et obdormiet vigilans, et dissolvetur spiritus fortitudo. Ibit enim homo in domum aeternitatis suae, et circumibunt in platea plangentes. Cujus interpretationem [Apolinarius] Laodiceus secutus, nec Judaeis placere potest, nec Christianis: dum et ab Hebraeis procul est, et sequi LXX interpretes dedignatur." (Pro error, veterem lectionem terror revocavit Vallarsius, ut ipse fatetur, contra fidem omnium codd., tam suorum, quam Martianaei.) ¹⁷ Cod. 248. ¹⁸ Nobil., Codd. 248, 252. Nunc de Syro nostro videntur, ejus notam, מן עמוס מן עמוס, Middeld. vertit: Σ. καὶ διαλυθῆ ἡ ἐπιγονή (proles), provocans ad Amos vii. 1,

ubi ἐπιγονή ἀκρίδων Syrus vertit, حجر ودفن. Sed formam حجر libentius verterim ἢ ἐπίπνος, ac si Syrus pro ΕΠΙΠΝΟΣ in suo apographo mendosum ΕΠΙΓΟΝΟΣ invenierit. [Reapse in codice ad Syriaca Symmachi appieta sunt Graeca, ΚΑΙ ΔΙΑΛΥΕΤΑΙ Ἡ ΕΠΙΓΟΝΟΣ.] Vox ἐπίπνος in hoc loco Criticeo valde exereuit, quorum conjectationes, ne dicam hallucinationes, exseribere supersedeo. Equidem non video eur tantopere offendat ἡ ἐπίπνος, si sumatur Symmachum non τὸ πᾶσι λεγόμενον, הָאֲבִיזָה, sive concupiscentiam, sive capparin, sed הָאֲבִיזָה miseram, hic legisse. Cf. Gesen. in Thes. Ling. Hebr. p. 13. Unum addam, hoc vocabulum semel tantum in Bibliis Graecis reperiri, nempe in fragmento ejusdem interp. ad locum illustrem Jesai. liii. 3, אִנְּךָ עִיפֹנוּסַי כִּי גְרוּסוֹתַי נֹסַף. (Aliis fortasse magis ardebit sententia D. Abr. Geigeri, qui in Diario Jüdische Zeitschrift etc. T. I, p. 57 ait: "In Eccles. xii. 5 הָאֲבִיזָה הִתְפַּר vertit Symmachus, καὶ διαλυθῆ ἡ ἐπιγονή, ut recte interpretatus est Syro-hex. حلال من حلال... Hanc significationem vocis Hebraeae, concupiscentiam Veneris, sive vim genitalem, praebet etiam Midrasch. ad loc.: וז, ה. e. concupiscentia quas pacem inter virum et uxorem ejus injiciat." Idem V. D. in literis ad me datis hodie commendat ἡ ἐπίπνος, eodem sensu, qui tamen vereor ut cum usu linguae ullo modo conciliari possit. Nam ἐπίπνος, ut vel accentus docet, passivam vim habet, et nihil sonare potest nisi,

הַסּוֹפְרִים. Nam abit homo ad domum sempiternam suam, et circumcumbit in platea plangentes. Ο΄. ὅτι ἐπορεύθη ὁ ἄνθρωπος εἰς οἶκον αἰῶνος αὐτοῦ, καὶ ἐκύκλωσαν ἐν ἀγορᾷ οἱ κοπτόμενοι. Σ. Ibit enim homo in domum aeternitatis suae, et circumcumbunt in platea plangentes.¹⁹

6. עַד אֲשֶׁר לֹא-יִרְחַק (וְיָרִתֵּךְ ק) הַבֵּל הַכֶּסֶף. Antequam auferatur (s. rumpatur) funiculus argenteus. Ο΄. ἕως ὅτου μὴ ἀνατραπῆ τὸ σχοινίον τοῦ ἀργυρίου. Σ. καὶ πρὶν ἢ κοπῆναι ἀπὸ σχοινίου τοῦ ἀργυρίου.²⁰

וְתָרַץ גְּלִית הַזָּהָב וְתִשְׁבֵּר aurea, et confringatur. Ο΄. καὶ συντριβῆ τὸ ἀνθέμιον τοῦ χρυσοῦ, καὶ συντριβῆ. ᾿Α. καὶ δράμη λύτρωσις τοῦ χρυσοῦ. . .²¹ Σ. καὶ θλασθῆ τὸ περιφερές (τὸ χρυσοῦν), καὶ συνθραυσθῆ.²² Θ. καὶ δράμη ἢ χελώνη ἢ χρυσή. . .²³

7. וְיִשָּׁב. Et redeat. Ο΄. καὶ ἐπιστρέψῃ. ᾿Α. Σ. Θ. ὁμοίως.²⁴

8. הֶבֶל הַבָּבַיִם. Vanitas vanitatum. Ο΄. ματαιότης ματαιοτήτων. ᾿Α. ἀτμός ἀτμίδων.²⁵

9. וְיִתָּר. Et praeterquam. Ο΄. καὶ περισσόν. Σ. (καὶ) ὑπερβάλλον.²⁶

לָפִד. Docuit. Ο΄. ἐδίδαξε. ᾿Α. Σ. ἐδίδαξε.²⁷

אֶת-הָעָם. Populum. Ο΄. σὺν τὸν ἄνθρωπον

(᾿Α. Σ. λαόν²⁸).

9. וַיִּזְן חֶקֶר תְּקַן מְשָׁלִים. Et perpendit, et scrutatus est, recte disposuit proverbialia. Ο΄. καὶ οὖς ἐξιχνιάσεται κόσμιον παραβολῶν. ᾿Α. καὶ ἠνωτίασατο, καὶ ἠρεύνησε, καὶ κατεσκεύασε παροιμίας.²⁹

10. בִּקֵּשׁ קִהָלֶת. Quaesivit concionator. Ο΄. ἐζητήσεν ἐκκλησιαστής. [Σ. κατεσκεύασε παροιμαστής.]³⁰

וְדִבְרֵי-חַיִּים. Verba delectationis. Ο΄. λόγους θελήματος. ᾿Α. λόγους χρείας. Σ. (λόγους) χρειώδεις.³¹

וְנִתְּבוּ יִשְׂרָאֵל. Et scripta sunt recte. Ο΄. καὶ γεγραμμένοι εὐθύτητος. ᾿Α. καὶ συνέγραψεν ὀρθῶς.³²

11. בְּנִתְּבוּתִי. Sicut stimuli. Ο΄. ὡς τὰ βούκεντρα. ᾿Α. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο΄.³³

וְנִטְוִיעִים. Alte infirmi. Ο΄. πεφυτευμένοι. Alia exempl. πεπυρωμένοι.³⁴ ᾿Α. πεφυτευμένοι. Σ. Θ. πεπηγότες.³⁵

וְכִלְיֵי אֲסֻפֹּת. (Verba) dominorum congregationum. Ο΄. παρὰ τὼν συνθεμάτων. ᾿Α. παρὰ τὼν συναγμάτων. Σ. παρὰ τὼν συναχθέντων. ᾿Αλλος συνανημάτων.³⁶

is qui posteriorius natus est.) Restat Hieronymus, qui post verba, et obdormiet vigilans, praeterita clausula, καὶ παχυνθῆ ἢ ἀκρίς, Symmacho continuat: et dissolvetur spiritus fortitudo; quae neque cum Hebraeis, neque cum Symmachi Graecis convenire videntur. ¹⁹ Hieron. ²⁰ Nobil.

²¹ Cod. 252. Syro-hex. ²² Nobil. ²³ Cod. 252. Syro-hex. ²⁴ Nobil. ²⁵ Nobil. ²⁶ Nobil. ²⁷ Nobil. ²⁸ Nobil. ²⁹ Nobil. ³⁰ Nobil. ³¹ Nobil. ³² Nobil. ³³ Nobil. ³⁴ Nobil. ³⁵ Nobil. ³⁶ Nobil.

autem: ²⁸ Cod. 252. Codd. 23, 253 in textu: καὶ ἐδίδασκε γνῶσι σὺν τὸν λαόν. ²⁹ Nobil. ³⁰ Nobil. ³¹ Nobil. ³² Nobil. ³³ Nobil. ³⁴ Nobil. ³⁵ Nobil. ³⁶ Nobil.

²⁷ Syro-hex. in textu habet ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶

12. עֲשׂוֹת. *Conficere.* Ο' τοῦ ποιῆσαι. 'Α. Σ. ὁμοίως τοῖς Ο'.³⁷

13. סוף. *Fīnem.* Ο' τέλος. Σ. Θ. περασμόν.³⁸
 נִשְׁמָע. *Audiamus.* Ο' ἀκουε. 'Α. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο' (ἀκούετε).³⁹

וְשָׁמַר. *Observa.* Ο' φύλασσε. "Ἄλλος φύλαξαι."⁴⁰

כִּי-יִהְיֶה כָּל-הָאָדָם. *Nam hoc est omnis homo.* Ο' ὅτι τοῦτο πᾶς ὁ ἄνθρωπος. Σ. . . πᾶς ὁ

ἄνθρωπος.⁴¹ "Ἄλλος τοῦτο γὰρ ὅλος ὁ ἄνθρωπος."⁴²

14. כִּי-תַעֲשֶׂה כָּל-מַעֲשֶׂיךָ. *Quia omne opus.* Ο' ὅτι σύμπαν τὸ ποίημα. Σ. πᾶσαν γὰρ πράξιν.⁴³ Θ. (ὅτι) πάντα τὰ ἔργα τοῦ ἀνθρώπου.⁴⁴

עַל כָּל-יַעֲלֵם אֶם-טוֹב אֶם-רָע. *Propter omne occultum, sive bonum sive malum.* Ο' ἐν παντὶ παρεωραμένῳ, ἢ ἀγαθὸν καὶ ἢ ἀπονηρόν. Σ. περὶ παντὸς παροραθέντος, ἢ ἀγαθὸν, ἢ ἀντε κακόν.⁴⁵

των συναγμάτων. Cod. 252: 'Α. συναγμάτων. Syro-hex. insuper affert: Θ. ἀόρατοι (לא נראים); quod quo pertineat incertum est. Middeld. ad παρεωραμένῳ (v. 14) refert.³⁷ Syro-hex. ³⁸ Idem: א. א. ³⁹ Syro-hex. in textu habet ἀκούετε (ἀκούεται Codd. 23, 253); in marg. autem: 'Α. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'. ⁴⁰ Schol. apud Nobil. Sic in textu Codd. 106, 147, alii. ⁴¹ Syro-hex. א. א. ⁴² Schol. apud Nobil. ⁴³ Nobil., qui minus probabiliter Aquilae

tribuit. Syro-hex.: Σ. πᾶσαν πράξιν (כל מעשׂיךָ). ⁴⁴ Syro-hex. א. א. א. א. ⁴⁵ Nobil. Codd. 161, 248: Σ. ἐν παντὶ περὶ παντὸς παροραθέντος. Cod. 252 sine nom.: περὶ παντὸς παροραθέντος. Hieron.: "Symmachus et LXX interpretati sunt, *de omni contempto*, vel certe *de omni ignorato*, quod etiam de otioso verbo, et non voluntate, sed ignoratione prolato, reddidit ratio rationem in die iudicii."

CANTICUM CANTICORUM.

IN CANTICUM CANTICORUM

MONITUM.

“HIS libris manuscriptis atque editis usi sumus in variis Hexaplorum lectionibus colligendis et emendandis.

“Codice Regio, num. 1890, X saeculi, membranaceo.

“Cod. Reg., num. 199°, X saeculi, membranaceo. Est Procopii, fuitque olim Archiepiscopi Rhemensis, Caroli Mauriti Tellerii.

“Cod. Reg., num. 2435.

“Cod. Reg., num. 2436, bombycino, XI saeculi.

“Cod. Reg., num. 2940, bombycino, recente, qui continet Procopium in Cantica. [Procopii opus tandem publici juris fecit A. Maius in *Classicis Auctoribus*, Tom. IX, pp. 257-430, sub titulo: Προκοπίου Χριστιανού σοφιστοῦ εἰς τὰ ἄσματα τῶν ἁσμάτων ἐξηγητικῶν ἐκλογῶν ἐπιτομὴ ἀπὸ φωνῆς Γρηγορίου Νύσσης καὶ Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας, Ὁριγένους τε καὶ Φίλωνος τοῦ Καρπαθίου, Ἀπολιναρίου, Εὐσεβίου Καισαρείας, καὶ ἐτέρων διαφόρων, ἡγουν Διδύμου, τοῦ ἁγίου Ἰσιδώρου, Θεοδωρήτου καὶ Θεοφίλου.]

“Origene in Cantica, et Ejusdem Philocalia. [Canticum Canticorum explanare bis aggressus est Origenes: primum in *Parvo*, qui dicitur, *tomo*, cujus segmentum etiamnum fertur Philocaliae capite septimo (Opp. Tom. III, p. 11), ubi tamen Hexaplorum nulla mentio; deinde in prolixiore commentario, in decem tomos distributo, in quo, teste Hieronymo, *primum LXX interpretes, deinde Aquilam et Symmachum et Theodotionem, et ad extremum Quintam editionem, magnifice aperteque disseruit*. Hujus quidem operis prologus et tres priores tomi cum particula quarti Latine exstant, Rufino interprete, (Opp. Tom. III, pp. 23-94), sed ita recocti et coarctati, ut lectiones veterum interpretum Graecorum ab Hieronymo commendatas frustra in eis requiras; immo a Rufino consulto omissas esse nullus dubito. Graeci archetypi selectas portiones, quae Aquilae et ceterorum lectiones nonnullas exhibent, in opere suo supra memorato servavit Procopius; ex quo ea quae ad Origenem pertinent recudenda suscepit J. P. Migne in *Supplemento ad Origenis Exegetica* (Opp. Tom. VII, pp. 253-288), praemonens: ‘Haec scholia, qualia ab illustrissimo Maio

exscripta sunt, ipsi nos protulimus, mendis scilicet non semel insanabilibus deturpata. Scilicet nesciebat V. D., haec ipsa scholia a seipso post Ruaeum jamdudum edita esse in Tomo suo tertio, partim in notis ad Rufini versionem, partim ad calcem ejusdem; *idque multo emendatius quam in exemplari Maiano leguntur**.]

“Hieronymi Editione postrema [Martianaei] in Cantica [Opp. Tom. III, pp. 499–532, juxta edit. Vallarsii].

“Theodoreto in Cantica [Opp. Tom. II, pp. 1–164].

“Lectionibus Romanae Editionis et Drusii.”—MONTEF.

Parsonsius in Appendice ad hunc libellum lectiones pauculas adhuc ineditas e Codd. 161, 248, 252 exscripsit. Alias ex codice quodam celeb. Matthaei excerptas edidit Vir doctus anonymus in Eichhornii *Repertorio* etc., Tom. XVI, pp. 249–257; quae cum iis quas Flaminius Nobilius jampridem collegerat, magna ex parte consentiunt.

Subsidiorum agmen claudit Versio Syro-hexaplaris, post Middeldorpfii curas ad ipsum codicem denuo exacta, emendata, et novis lectionibus non parvi momenti amplificata, studio Ceriani nostri, qui partes suas ad ceteros quoque V. T. libros emaculandos et explendos humanissime pollicitus est.

* E. g. ad Cap. iv. 2 Maius dedit: *Διδυμεύουσαι δὲ ἄλλως, διὰ τὸ διπλὸν τῆς νόησεως τῆς τερητῆς καὶ πνευματικῆς.* “Forte τῆς τερητῆς.”—*Migne*. Immo τῆς τε ῥητῆς, ut jam a Ruaeo editum.—Ad Cap. ii. 3: *Υἱὸς δὲ, ἢ τοὺς ἐταίρους λέγει, οὐς παραθείι τοῦ νυμφίου ξύλοι ἀκάρποι παρείκασεν, ἢ τοὺς ἀλοτριούς αὐτοῦ.* Sic Maius. Pro παραθείι Ruaei textus offert *παρὰ θέας*. Sed fortasse verior lectio est *παραθέσει, in comparatione.*

CANTICUM CANTICORUM.

CAPUT I.

2. כִּרְטוּבִים. *Quia bona.* O'. ὅτι ἀγαθοί. Θ. ὁμοίως τοῖς O'.¹
3. שָׂמֶן תּוֹרַק שְׂמֵךְ עַל-כֵּן עֲלֹמוֹת אֲהַבְוֶה. *Unguentum effusum est nomen tuum; propterea puellae amanti te.* O'. μύρον ἔκκενωθὲν ὄνομά σου διὰ τοῦτο νεάνιδες ἠγάπησάν σε. 'A. ἔλαιον ἐκχέμενον ὄνομά σου' ἐπὶ τοῦτ' νεάνιδες ἠγάπησάν σε. E'. ἔλαιον ἐκχέμενον... ὄνομά σου' διὰ τοῦτο νεάνιδες ἠγάπησάν σε.²
4. קִשְׁנִי אַחֲרַיָה נְרוּצָה. *Trahe me; post te curremus.* O'. εἰλκυσάν σε ὀπίσω σου εἰς ὄσμην μύρων σου δραμοῦμεν. 'A. ἔλκυσόν με, ὀπίσω σου τρέχομεν. E'. εἰλκυσάς με ὀπίσω σου' εἰς ὄσμην μύρων σου δραμοῦμαι.³ Σ. ἔλκε με...⁴ Θ... τρέχομεν.⁵
- יָבִיאַנִי. *Introduxit me.* O'. εἰσήνεγκέ με. Σ. εἰσαγαγέτω με.⁶ Θ. ὁμοίως τοῖς O'.⁷

4. יְהַרְרִי. *In conclavia sua.* O'. εἰς τὸ ταμεῖον αὐτοῦ. 'A. εἰς τὰ ταμεία...⁸ E'. εἰς τοὺς κοιτῶνας...⁹ Σ. εἰς τὰ ἀπόκρυφα τὰ ἐσώτερα...¹⁰
- נְגִילָה. *Exsultabimus.* O'. ἀγαλλιασώμεθα. Σ. ἠλαρυσώμεθα.¹¹
- כִּינִי דְרִיָה כִינִי. *Praedicabimus amores tuos prae vino.* O'. ἀγαπήσομεν μαστούς σου ὑπὲρ οἶνον. E'. μνησθήσομαι δουλίας σου ἀληθοῦς.¹²
- כִּי־שֵׁרִים אֲהַבְוֶה. *Recti (s. sincere) diligunt te.* O'. εὐθύτης ἠγάπησέ σε. 'A. εὐθεία ἠγάπησάν σε. Σ. εὐθεῖς εἰσιν οἱ ἀγαπῶντές σε. E'. ἀληθῆς ἡ σοφία σου. Θ. ὁμοίως τοῖς O'.¹³
5. שְׁחֹרָה. *Nigra.* O'. μέλαινα. Schol. εὐπρεπῆς.¹⁴
- יְרוּשָׁלַיִם. O'. Ἱερουσαλήμ. Alia exempl. Ἱεροσολήμ.¹⁵

CAP. I. ¹ Syro-hex. ² Idem: *חַסְדֵי עֲבָדֶיךָ מִלְּפָנֶיךָ וְעַל-כֵּן*. *וְכִי עָלְמָה לְפָנֶיךָ מִלְּפָנֶיךָ וְעַל-כֵּן עֲלֹמוֹת אֲהַבְוֶה.* *וְכִי עָלְמָה לְפָנֶיךָ מִלְּפָנֶיךָ וְעַל-כֵּן עֲלֹמוֹת אֲהַבְוֶה.* (In lectione Vtae ed. hactenus inedita, verba superflua, quomodo Graece sonent, non habeo dicere.) ³ Syro-hex. Aquilae continuat: *וְכִי עָלְמָה לְפָנֶיךָ מִלְּפָנֶיךָ וְעַל-כֵּן עֲלֹמוֹת אֲהַבְוֶה*; Quinto autem interp.: *וְכִי עָלְמָה לְפָנֶיךָ מִלְּפָנֶיךָ וְעַל-כֵּן עֲלֹמוֹת אֲהַבְוֶה*. (Middeld. tacite scribit *וְכִי עָלְמָה לְפָנֶיךָ מִלְּפָנֶיךָ וְעַל-כֵּן עֲלֹמוֹת אֲהַבְוֶה*.) ⁴ Nobil., Mat.: 'A. ἔλκυσόν με. Σ. ἔλκε με.

⁵ Syro-hex. affert: Θ. ἀπὸ τοῦ δραμοῦμεν, τρέχομεν (*וְכִי עָלְמָה לְפָנֶיךָ מִלְּפָנֶיךָ וְעַל-כֵּן עֲלֹמוֹת אֲהַבְוֶה*): τὰ δὲ ἔτερα (*וְכִי עָלְמָה לְפָנֶיךָ מִלְּפָנֶיךָ וְעַל-כֵּן עֲלֹמוֹת אֲהַבְוֶה*), et character medio ab alto ad intra ad latus marginalium: *וְכִי עָלְמָה לְפָנֶיךָ מִלְּפָנֶיךָ וְעַל-כֵּן עֲלֹמוֹת אֲהַבְוֶה*, quibus cavet ne *וְכִי עָלְמָה* ad sub-

intellectum *וְכִי עָלְמָה לְפָנֶיךָ*, ἐκδόσεις, traheretur) ὁμοίως τοῖς O'.
⁶ Nobil., Mat. ⁷ Syro-hex. ⁸ Idem: 'A. ἀπὸ τοῦ, τὸ ταμεῖον, τὰ ταμεία (*וְכִי עָלְמָה לְפָנֶיךָ מִלְּפָנֶיךָ וְעַל-כֵּן עֲלֹמוֹת אֲהַבְוֶה*) τὰ δὲ ἔτερα ὁμοίως τοῖς ἔσω (*וְכִי עָלְמָה לְפָנֶיךָ מִלְּפָנֶיךָ וְעַל-כֵּן עֲלֹמוֹת אֲהַבְוֶה*).
⁹ Idem: E'. εἰς τοὺς κοιτῶνας (*וְכִי עָלְמָה לְפָנֶיךָ מִלְּפָנֶיךָ וְעַל-כֵּן עֲלֹמוֹת אֲהַבְוֶה*): τὰ ἔτερα ὁμοίως τοῖς O'.
¹⁰ Idem: *וְכִי עָלְמָה לְפָנֶיךָ מִלְּפָנֶיךָ וְעַל-כֵּן עֲלֹמוֹת אֲהַבְוֶה*.
¹¹ Nobil., et sine nom. Mat. ¹² Syro-hex. *וְכִי עָלְמָה לְפָנֶיךָ מִלְּפָנֶיךָ וְעַל-כֵּן עֲלֹמוֹת אֲהַבְוֶה*.
¹³ Idem: *וְכִי עָלְמָה לְפָנֶיךָ מִלְּפָנֶיךָ וְעַל-כֵּן עֲלֹמוֹת אֲהַבְוֶה*.
¹⁴ Nobil., Mat. tantummodo habent: Σ. οἱ εὐθεῖς οἱ ἀγαπῶντές σε. ¹⁵ Nobil., Mat., Cod. 248. Cod. 252 affert: 'A. εὐπρεπῆς. Fortasse ad *וְכִי עָלְמָה*, O'. καλή, lectio pertinet.
¹⁶ Sic Cod. 68, et Syro-hex. in marg., qui addit: Οἱ λοιποὶ Ἱερουσαλήμ.

5. קֶדָר. *Kedar*. Ο' Κηδάρ. Σ. σκοτασμός.¹⁶
 כִּירְיעוֹת. *Sicut aulaea*. Ο' ὡς δέρρεις. 'Α.
 Σ. (ὡς) σκηναί.¹⁷
6. וְשִׁפְפוֹתַי. *Quia adussit me*. Ο' ὅτι παρέβλεψέ
 με. 'Α. ὅτι συνέκαυσέ με. Σ. (ὅτι) παρενέ-
 βλεψέ με. Θ. (ὅτι) περιέφρυξέ με.¹⁸ *Aliter* :
 Σ. ὅτι καθήψατό μου.¹⁹ Ε'. (ὅτι) ἔφρυξέ (s. συνέ-
 φρυξέ) με.²⁰ Σ'. (ὅτι) παρέβλεψέ με.²¹
- בְּנֵי אִמִּי. *Filii matris meae*. Ο' υἱοὶ μητρός
 μου. Θ. υἱὸς μητρός μου. Οἱ λοιποὶ ὡς
 οἱ Ο'.²²
- וְהִרְרֵבֵי. *Ira exarserunt in me*. Ο' ἐμαχέ-
 σαντο ((Θ.) ἐμαχέσατο) ἐν ἐμοί. Σ. διεμαχέ-
 σαντό μοι.²³
- וְשִׂמְנִי נָטְרָה אֶת־הַכְרָמִים. *Constituerunt me cus-*
todem vinearum. Ο' ἔθεντό ((Θ.) ἔθετό) με
 φυλάκισσαν ἐν ἀμπελώσιν. Σ. κατεστάθην
 φύλαξ ἀμπελώνων.²⁴
7. כְּעֵלְמָה. *Sicut velata (meretrix)*. Ο' ὡς περι-
 βαλλομένη. 'Α. (ὡς) ἐκβεβλημένη (s. ἀποελυμένη).²⁵
 Σ. (ὡς) ῥεμβομένη.²⁶
8. וְצִיאֵי לְבָבִי בְּעֵקְבֵי הַצִּיאָן. *Egredere tibi in vestigiis*

ovium. Ο' ἔξελε σὺ ἐν πτέρναις τῶν ποι-
 μνίων. 'Α. ἔξελε σεαυτῆ...²⁷ Σ. ἔξελοῦσα
 πορεύου σὺ κατὰ τὰ ἴχνη τῶν ποιμνίων.²⁸ Ε'.
 ἔξελλέ σοι ὄπισθεν τῶν ποιμνίων σου. Θ. ἔξελε σὺ...²⁹

8. עַל מִשְׁכְּנוֹת הַרְעִים. *Juxta tabernacula pas-*
torum. Ο' ἐπὶ σκηνώμασι τῶν ποιμένων. Σ.
 παρὰ τὰς σκηνὰς τῶν ποιμένων.³⁰
9. רַעֲיָתִי. *Amica mea*. Ο' ἡ πλησίον μου. 'Α.
 φίλη μου. Σ. ἑταῖρα μου.³¹
10. נָאוֹה. *Pulcræ sunt*. Ο' τί ὠραιώθησαν.
 Σ. ὁμοίως τοῖς Ο'.³²
- בְּתוֹרֵים. *In ordinibus (gemmarum)*. Ο' ὡς
 τρυγόνος. Σ. ἐν κοσμήμασι.³³
11. תּוֹרֵי זָהָב. *Ordines aureos*. Ο' ὁμοιώματα
 χρυσοῦ. Σ. περιβλεπτα χρυσία. Ε'. στρε-
 πτοῦ (fort. στρεπτοῦς) χρυσοῦ.³⁴
- עַם נְקֻדֹת הַכֶּסֶף. *Cum punctis argenteis*. Ο'.
 μετὰ στιγματῶν τοῦ ἀργυρίου. Σ. (μετὰ) ποι-
 κιλμάτων...³⁵ Ε'. ἐν κέγχροις...³⁶ Σ'. μετὰ
 ῥαντῶν...³⁷
12. עַד־שְׁהַמְלֹךְ בְּמִסְבּוֹ. *Dum rex est in tricli-*
nio suo. Ο' ἕως οὗ ὁ βασιλεὺς ἐν ἀνακλισει

¹⁶ Cod. 252. Theodoret. : Κηδάρ, ὃ ἐρμηνεύεται σκοτασμός. S. Hilar. in Psal. cxix. 5 : "CEDAR enim, secundum Hebraicam linguam, id est quod nobiscum pronuntiatur, obsecratiō." ¹⁷ Nobil., Mat. ¹⁸ Idem. Syro-hex. affert : 'Α. συνέκαυσέ με (سكنا). ¹⁹ Theodoret. ²⁰ Syro-hex. + مکنت .oi. ²¹ Idem : + مکنت .oi. (Syriaca eadem sunt ac in textu τῶν Ο'. Hic fortasse sonant παρενέβλεψέ με, quae lectio in Hexaplis Graecis Synmacho tribuitur.) ²² Syro-hex. ²³ Nobil., Mat. Apolinarius in Catena apud Mai. C. A., T. IX, p. 266 : 'Ἐνικόως γὰρ ἐξέδωκεν ὁ Σ. εἰπόν' υἱὸς μητρός μου ἐμαχέσατο ἐν ἐμοί' ἔθετό με φυλάκισσαν ἐν ἀμπελώσιν. Ubi pro Σ. reponendum videtur θ. ²⁴ Nobil., Mat. ²⁵ Syro-hex. + مكنت .oi. Cf. Ezech. xlv. 22 in Syro-hex., et Matth. v. 32 in utraque versione. ²⁶ Nobil., Mat. (qui ῥεμβόμενοι habet), Theodoret. Syro-hex. + لم فتمت .oi. ²⁷ Nobil., Mat. Syro-hex. + فتمت له حب .oi. ²⁸ Nobil., Mat. Pronomen assumptissimum ex Syro-hex., qui affert : ف نفع له له حب .oi. ²⁹ Syro-hex. فتمت له حب .oi. ³⁰ Nobil. affert :

Alius interpres : ἔξελε σὺ ὄπισθεν ; et sic sine titulo Mat. Mox ad τῶν ποιμένων Nobil. affert : Schol. ποιμνίων σου, quod huc potius pertinere videtur. ³⁰ Nobil., Mat. ³¹ Syro-hex. : 'Α. ἀπὶ τῆς πλησίον μου, φίλη μου (سكنا وسكنا) : τὰ δὲ ἕτερα (cf. ad v. 4. Perperam Middeld. *Aliae versiones*) ὡς οἱ Ο'. Σ. ἑταῖρα μου (سكنا وسكنا). Cf. ad v. 15. ³² Syro-hex. ³³ Cod. 252. Nisi forte referenda sit haec lectio ad בתורים, in torquibus, Ο' ὡς ὀρμίσκοι. (In textu τρυγόνος pro τρυγόνος habent Codd. II, III, 68, 252, invito Syro-hex.) ³⁴ Nobil., Mat. ³⁵ Idem, et Cod. 248. Cod. 252 affert : Σ. ποικιλμάτων. ἐν κέγχροις. μετὰ ῥαντῶν. Syro-hex. + فتمت له .oi. ³⁶ Nobil., Cod. 248. Syro-hex. affert : Ε'. guttae (σταγόνες, ψεκάδες) argenti (فتمت له). ³⁷ Nobil. affert : Alius interpres : μετὰ ῥαντῶν. Sic sine titulo Codd. 248, 252. Syro-hex. + فتمت له .oi. h. e. s'. laminarum, auctore Castello, qui provocat ad hunc ipsum locum, ubi Pesch. ح. ح. Sed fتمت له .oi. Sed fتمت له est quoque participium passivum verbi ح. ح. aspersionis ; ideoque lectioni incerti interpres, μετὰ ῥαντῶν, satis apte respondet.

- αὐτοῦ. 'Α. ὅτε ὁ βασιλεὺς ἐν ἀνακλίσει αὐτοῦ. Σ. . . ἐν ἀναπαύσειν. ³⁹
12. בְּחַן יְרִיחוֹ. *Dat odorem suum.* Ο'. ἔδωκεν ὄσμην αὐτοῦ. 'Α. ἔδωκεν ὄσμην αὐτῆς. Οἱ λοιποὶ ὄς οἱ Ο'. ³⁹
13. צֶרֶר הַמֵּר. *Fasciculus myrrhae.* Ο'. ἀπόδεσμος τῆς στακτῆς. 'Α. Σ. ἀπόδεσμος (s. δεσμός, s. ἐνδεσμος) συμύρης. ⁴⁰
- הַדּוּדִי לִי. *Dilectus meus mihi.* Ο'. ἀδελφιδός μου ἐμοί. 'Α. πατράδελφός μου ἐμοί. ⁴¹ Σ. ὁ ἀγαπητός μου ἐμοί. ⁴² Ε'. ὁ ἐταῖρός μου. ⁴³
- יָלִין. *Pernoctabit.* Ο'. αὐλισθήσεται. Σ. αὐλιζόμενος. ⁴⁴
14. הַכֶּפֶר. *Cypri.* Ο'. τῆς κύπρου. Ε'. κύπρινος. ⁴⁵
- עֵין גְּדִי. *En-gedi.* Ο'. Ἐνγαδδί. Σ. τοῖς Ἐνγαδδί. ⁴⁶
15. הַנֶּחֶף יַפֶּה רַעֲיָתִי הַנֶּחֶף יַפֶּה עֵינָיךְ יַיִנִים. *En ! tu formosa es, amica mea, en ! tu formosa es, oculi tui (sicut oculi) columbarum.* Ο'. ἰδού εἶ καλή, ἡ πλησίόν μου ('Α. φίλη μου. Σ.

- ἐταῖρα μου ⁴⁷), ἰδού εἶ καλή· ὀφθαλμοί σου περιστεραί. 'Α. ἰδού σὺ καλή, φίλη μου, ἰδού εἶ καλή· ὀφθαλμοί σου περιστερών. ⁴⁸ Θ. ἰδού εἶ καλή, ἡ πλησίόν μου, ἰδού εἶ καλή· ὀφθαλμοί σου ἀσθενέστεροι. ⁴⁹
16. אֵת הַיָּם. *Etiam suavis.* Ο'. καίγε ὠραῖος. Σ'. καίγε τερπνός. ⁵⁰
- רַעֲנָנָה. *Virens est.* Ο'. σύσκιος. 'Α. εὐθαλής. ⁵¹
17. רַהֲיִימוֹ. *Laquearia nostra.* Ο'. φατνώματα ἡμῶν. Σ. αἱ φατνώσεις. ⁵² Ε'. οἱ στρωτῆρες. ⁵³
- בְּרוֹתִים. *Cypressi.* Ο'. κυπάρισσοι. 'Α. βοράτιναι. ⁵⁴ Σ. βόρατα. ⁵⁵

CAP. II.

1. הַכַּבְּצֵלֶת הַשָּׁרוֹן. *Rosa (aliis lilium; aliis narcissus; aliis colchicum autumnale) Saronis.* Ο'. ἄνθος τοῦ πεδίου. 'Α. καλύκωσις τοῦ Σαρῶν. ¹
- הַעֵצְקִים. *Convallium.* Ο'. τῶν κοιλάδων. Ε'. τοῦ πεδίου. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'. ²

³⁸ Nobil., Mat. ³⁹ Syro-hex. **ⲉⲟⲩⲁ ⲛⲟⲩⲟⲩⲁ**. **ⲉⲟⲩⲁ ⲛⲟⲩⲟⲩⲁ**. ⁴⁰ Nobil. affert: 'Α. ἀπόδεκτος συμύρης. Mat.: Σ. ἀπόδεκτος συμύρης. Ad Aquilam Montef. tentat ἀπόδετος, quod non est Graecum. Syro-hex. tam Aquilae quam Symmacho tribuit: **ⲉⲟⲩⲁ ⲛⲟⲩⲟⲩⲁ**. Theodoret.: 'Ιστέον δὲ ὅτι ὁ Σ. καὶ ὁ 'Α. *σμίρναν τὴν στακτὴν ὠνομάκασιν.* ⁴¹ "Sic MSS."—Montef'. Origen. Scholia in Cant. Cant. (Opp. T. VII, p. 260 ed. Migne): τοῦ δὲ Ἀκυλα ἐκδεδωκότος πατράδελφον, λεκτέον πατέρα εἶναι τῆς ἐξ ἔθνων ἐκκλησίας τὸν πάλαι λαόν. Syro-hex. in marg. notat: "Pro ἀδελφιδός μου (Aquila vertit) πατράδελφός (ⲛⲟⲩⲟⲩⲁ) μου ἐμοί." ⁴² Nobil. affert: Σ. ['Α. pro Σ. Mat.] ὁ ἀγαπητός μου. Syro-hex. **ⲉⲟⲩⲁ ⲛⲟⲩⲟⲩⲁ ⲛⲟⲩⲟⲩⲁ**. ⁴³ Nobil., Mat. ⁴⁴ Idem. ⁴⁵ Idem. ⁴⁶ Idem. ⁴⁷ Idem. ⁴⁸ Syro-hex. **ⲉⲟⲩⲁ ⲛⲟⲩⲟⲩⲁ**. **ⲉⲟⲩⲁ ⲛⲟⲩⲟⲩⲁ**. ⁴⁹ Idem: **ⲉⲟⲩⲁ ⲛⲟⲩⲟⲩⲁ**. **ⲉⲟⲩⲁ ⲛⲟⲩⲟⲩⲁ**. ⁵⁰ Nobil., Mat. ⁵¹ Idem. ⁵² Idem, et Cod. 252. ⁵³ Syro-hex. affert: **ⲉⲟⲩⲁ ⲛⲟⲩⲟⲩⲁ**. Vox Lexicographis ignota. "Ita reapse et codex. Occurrit vox in Adleri *Vers. Syr.* p. 122, ad Luc. xxii. 52, ubi

ⲉⲟⲩⲁ textus explicatur: **ⲉⲟⲩⲁ ⲛⲟⲩⲟⲩⲁ**. Vox **ⲉⲟⲩⲁ** occurrit Jesai. xxx. 17, ὡς ἰσὶς (ⲉⲟⲩⲁ) ἐπ' ὄρους, ubi in marg. scholium: **ⲉⲟⲩⲁ ⲛⲟⲩⲟⲩⲁ**. Cf. et White in *Vers. Philox.* T. I, p. 620, ubi **ⲉⲟⲩⲁ** explicatur per **ⲉⲟⲩⲁ**. Adde in codice Rich. Musei Brit. fol. 128 vel 129, in explicatione locorum Peschito haberi: **ⲉⲟⲩⲁ ⲛⲟⲩⲟⲩⲁ**: (Cant. Cant. i. 17) **ⲉⲟⲩⲁ ⲛⲟⲩⲟⲩⲁ**—*Ceriani*. Haec satis superque voculam defendunt contra Middeldorpfium, qui ait: "Videtur Hebr. בְּרוֹתִים esse, omisso ב, quod male praefixum esse putavit interpres." Quod vero ad Graecam vocem attinet, Parsonsius e Cod. 252 exscripsit: Σ. αἱ φατνώσεις, οἱ στρωτῆρες (sic). βόρατα; quorum postremum ad Hebr. בְּרוֹתִים manifesto referendum. Restat lectio, οἱ στρωτῆρες, qui, interprete Suida, sunt τὰ μικρὰ δοκίδια τὰ ἐπάνω τῶν δοκῶν τιθέμενα. Cf. Vales, ad Harpocrat. p. 176. Quidni igitur credamus, hanc lectionem quasi in medio jacentem Quintae editioni vindicandam esse, eandemque sub Syriaco vocabulo cognatae significationis **ⲉⲟⲩⲁ** latere? ⁵⁴ Nobil., Mat., Codd. 161, 248. ⁵⁵ Sic sine nom. Cod. 252 modo laudatus. Cf. Hex. ad Psal. ciii. 17.

CAP. II. ¹ Nobil., Mat. ² Syro-hex. **ⲉⲟⲩⲁ ⲛⲟⲩⲟⲩⲁ**.

2. הַחֲוִיִּים. *Spinas.* Ο'. ἀκανθῶν. 'Α. ἀκάνων.³
רַעֲיָתִי. *Amica mea.* Ο'. ἡ πλησίον μου. 'Α.
φίλη. . . Ε'. ἀγαπητή.⁴
3. דְּוִדִּי. *Dilectus meus.* Ο'. ἀδελφιδός μου. Σ.
ὁ ἀγαπητός μου.⁵
בְּצֵלוֹ חַמְרֵתִי. *In umbra ejus curivi.* Ο'. ἐν
τῇ σκιά αὐτοῦ ἐπεθύμησα. Σ. ὑπὸ τὴν σκέπη
αὐτοῦ ἐπεθύμησα.⁶
וַפְּרִי. *Et fructus ejus.* Ο'. καὶ καρπὸς αὐτοῦ.
'Α. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁷
לְחֵכִי. *Palato meo.* Ο'. ἐν λάρυγγί μου. Σ.
τῷ φάρυγγί μου.⁸
4. אֶל-בַּיִת הַיַּיִן. *Ad domum vini (convivii).* Ο'.
eis oikou tou oinou. Σ. eis ton oinōna.⁹
וְדָגְלוּ עָלַי אַהֲבָה. *Et vexillum ejus super me
est amor.* Ο'. τάξτε ἐπ' ἐμὲ ἀγάπην. 'Α.
ἔταξεν ἐπ' ἐμὲ ἀγάπην.¹⁰ Σ. ἐπισωρεύσατέ
μοι ἀγάπην.¹¹
5. סִמְכוּנִי בְּאִשִּׁישֵׁימַי. *Fulcite me libis.* Ο'. στη-
ρίσατέ με ἐν μύρις. Σ. ἐπανακλίνατέ με
οινάνθη.¹² 'Α. Θ. Ε'. ὁμοίως τοῖς Ο'.¹³
רַפְּרוּנִי בְּתַפְרוּחִים. *Recreate me malis.* Ο'. στοι-
βάσατέ με ἐν μήλοις. Σ. περικυκλώσατέ (s.
περικυκλώσατέ) με μήλα.¹⁴
כִּי-יַחֲלֶה אַהֲבָה אֵנִי. *Nam aegra amore ego
sum.* Ο'. ὅτι τετρωμένη ἀγάπης ἐγώ. Σ. τέ-

τρωμαι γὰρ φίλτρα.¹⁵

6. תְּחַבְּרְנִי. *Amplectitur me.* Ο'. περιλήψεται με.
Σ. περιπλεκέσθω μοι.¹⁶

7. אוֹ בְּצַבְאוֹתַי בְּצַבְאוֹתַי יְרוּשָׁלַם בְּנֹת אֶתְנָם בְּנֹת הַשָּׂדֶה
בְּאֵילֹת הַשָּׂדֶה. *Obtestor vos, filiae Jerusa-
lem, per capreas aut per cervas campi.* Ο'.
ᾠρκισα ὑμᾶς, θυγατέρες Ἱερουσαλήμ, ἐν δυνά-
μεσι καὶ ἐν ἰσχύσεσι τοῦ ἀγροῦ. 'Α. Σ. Ε'.
ᾠρκισα ὑμᾶς, θυγατέρες Ἱερουσαλήμ, ἐν δορ-
κάσει ἢ ἐν ἐλάφοις τῆς χώρας (Σ. τοῦ ἀγροῦ).¹⁷
Aliter: Ε'. ἐν δυνάμει καὶ ἐν ἰσχύ.¹⁸

וְאִם-תְּעוּרְרוּ וְאִם-תְּעוּרְרוּ. *Ne excitetis, neve ex-
pergefaciatis.* Ο'. ἐὰν ἐγείρητε (Σ'. ἐὰν ἐξυ-
πνίσητε¹⁹) καὶ ἐξεγείρητε. "Ἄλλος" μὴ ἐγεί-
ρητε μηδὲ ἐξεγείρητε.²⁰

עַד שֶׁתִּפְּרָץ. *Donec ei libererit.* Ο'. ἕως οὗ
θελήσῃ. "Ἄλλος" ἕως ἂν.²¹

8. דְּוִדִּי. *Dilecti mei.* Ο'. ἀδελφιδού μου. 'Α.
πατραδέλφου μου. Σ. ἀγαπητοῦ μου. Θ. Ε'.
ὁμοίως τοῖς Ο'.²²

הִנֵּה-יָדוּהָ בָּא מְדַלֵּג עַל-הַהָרִים מְקַפֵּץ עַל-
הַגְּבוּעוֹת. *Ecce! iste venit saliens super
montes, subsiliens super colles.* Ο'. ἰδοὺ οὗτος
ἦκει πηδῶν ἐπὶ τὰ ὄρη, διαλλόμενος ἐπὶ τοὺς
βουνούς. Σ. ἰδοὺ οὗτος ἔρχεται βαίνων κατὰ
τῶν ὀρέων, διαπηδῶν κατὰ τῶν βουνῶν.²³

³ Mat. Cf. Hex. nostra ad Job. xxxi. 40. Jesai. xxxiv. 13.
⁴ Nobil. Mat. affert: 'Α. φίλη. Σ. ἀγαπητοί (sic). ⁵ No-
bil., Mat. Cf. ad Cap. i. 13. ⁶ Nobil., Mat., quorum
hic επιθυμία (μου?) pro ἐπεθύμησα legit. Syro-hex. ܘܥܘܢܐ
ܘܥܘܢܐ. ⁷ Syro-hex. ⁸ Nobil.,
Mat. ⁹ Nobil. ¹⁰ "Unus Regius, qui est Pro-
copii."—Montef. Sic Apolinarius apud Mai. C. A., T. IX,
p. 290. ¹¹ Nobil., Mat. ¹² Nobil. affert: Σ. ἐπανα-
κλινετέ με ἐν ἄνθει. Mat.: Σ. ἐπανακλίνατέ με ἐν ἄνθῃ (sic).
"Unus Procopii codex Reg. versionem Symmachi sic
effert: ἐπανακλίνατέ με οινάνθη [sic Origen. apud Mai. ibid.
p. 292], similiterque alter Regius codex."—Montef. Pro
οινάνθη stat Syrus noster, qui affert: Σ. germinibus vitis
(ܘܥܘܢܐ ܘܥܘܢܐ); οινάνθη vero esse ferunt τὴν πρώτην
ἐκφυσιν τῆς ἀμπέλου. ¹³ Syro-hex. ¹⁴ Reg. unus
affert: Σ. περικυκλώσατέ με μήλα. Nobil.: Schol. περικυ-

κλώσατέ με. Mat.: Σ. περικυκλώσατέ με. Syro-hex. ܘܥܘܢܐ
ܘܥܘܢܐ. In contrariam partem Reg. unus et
Mai. l. c., uterque ex Origene: Σ. περικλινατέ με μήλα.
¹⁵ Sic Regii duo Procopii codd. Syro-hex. ܘܥܘܢܐ
ܘܥܘܢܐ. Origen. apud Mai. l. c.: τέτρωμαι
γὰρ φίλτρα, φησί, κατὰ τὸν Σύμμαχον, ἀπὸ τοῦ ἐκλεκτοῦ βέλους,
κατὰ τὸν Ἡσαΐαν (xlix. 2). Mendose Nobil., Mat.: Σ. τετρω-
μένη γὰρ φ. ¹⁶ Nobil., Mat. ¹⁷ Reg. unus Procopii,
Cod. 252 (qui 'Α. Σ. Οἱ λοιποὶ, praemittit), et Philo apud
Mai. ibid. p. 295. Syro-hex. affert: Σ. ἐν δορκάσει καὶ ἐν
ἐλάφοις τοῦ ἀγροῦ (ܘܥܘܢܐ ܘܥܘܢܐ). 'Α. τῆς χώρας
(ܘܥܘܢܐ). ¹⁸ Syro-hex. ܘܥܘܢܐ ܘܥܘܢܐ. ¹⁹ Cod. 252. Syro-hex. ܘܥܘܢܐ
ܘܥܘܢܐ. Nobil. ad ἐξεγεί-
ρητε affert: Schol. ἐξυπνίσητε. ²⁰ Reg. unus ex Procopio.
²¹ Schol. apud Nobil. ²² Syro-hex. Nobil., Mat.: Σ. ἀγα-
πητοῦ μου. Οἱ λοιποὶ πατραδέλφου μου. ²³ Theodoret.

- 9. לַעֲפָר הַאֵילִים. *Hinnulo cervorum.* O' νεβρωφ
 ἐλάφων. 'A. τῶ πάλω τῶν ἐλάφων.²⁴
 בֵּן־הַחַרְרִים. *E cancellis.* O' διὰ τῶν δικτύων.
 'A. δικτυωτῶν. Oὶ λοιποὶ ὁμοίως τοῖς O'.²⁵
- 10. עָנָה. *Respondit.* O' ἀποκρίνεται. Σ. φθεγξά-
 λενος.²⁶
 וַיֹּאמֶר לִי. *Et dixit mihi.* O' και λέγει μοι.
 Σ. εἰπὼν μοι.²⁷
- 11. עָבַר. *Praeteriit.* O' παρήλθεν. Σ. διεπέ-
 ρασεν.²⁸
- 12. עֵת הַזְּמִיר הַגִּיעַ. *Tempus putationis (s. can-
 tillationis) advenit.* O' καιρὸς τῆς τομῆς ('A.
 κλαδεύσεως) ἔφθακεν. Σ. (καιρὸς) τῆς κλα-
 δεύσεως ἤγγικεν.²⁹
- 13. הַתְּמָה. *Maturavit.* O' ἐξήνεγκεν. 'A. προέ-
 βαλεν. Σ. ἐξέθηλεν.³⁰
 סְמִדֵּי הַהַגְפָּנִים סֹמְדֵי. *Et vites sunt flores (in flore).*
 O' αἱ ἄμπελοι κυπρίζουσιν. Σ. καὶ τῶν ἀμπέ-
 λων ἡ οἰάνθη.³¹
- 14. בְּתַגְוִי הַסְּלַע. *In refugijs petrarum.* O' ἐν
 σκέπη τῆς πέτρας. Σ. ἴσω τῆς ἐξοχῆς τῆς πέτρας.³²
 בְּסִתְרָה. *In latebris.* O' ἐχόμενα. 'A. ἐν
 ἀποκρύφοις.³³
 אֶת־קוֹלְךָ. *Vocem tuam.* O' τὴν φωνήν σου.
 "Ἄλλος" τοὺς λόγους σου.³⁴

- 15. לָקוּבֵינוּ. *Capite nobis.* O' πιάσατε ἡμῖν.
 Σ. συλλάβετε ἡμῖν.³⁵
 שַׁעֲלִים שַׁעֲלִים. *Vulpes, vulpes.* O' ἀλώπεκας.
 O' και πάντες οἱ λοιποὶ ἀλώπεκας, ἀλώπε-
 κας.³⁶
 קְטַנִּים קְטַנִּים קְטַנִּים. *Parvas quae vastant.* O'
 μικροὺς ἀφανίζοντας (Σ. Ε'. διαφθείροντας³⁷).
 'A. μικροὺς ἀφανίζοντας. Oὶ λοιποὶ ὡς οἱ O'.³⁸
 סֹמְדֵי. *In flore sunt.* O' κυπρίζουσαι. Σ.
 ἐξανθοῦσι.³⁹
- 16. וַיֹּאמֶר לִי הַרְעָה בְּשׂוֹשַׁנִּים. *Et ego illius, qui
 pascit inter lilia.* O' κάγω αὐτῷ ὁ ποιμαίνων
 ἐν τοῖς κρίνοις. Σ. κάγω αὐτοῦ, τοῦ ποιμαί-
 νοντος τὰ ἄνθη.⁴⁰ "Ἄλλος (S') ὁ νεμβόμενος
 ἐν τοῖς κρίνοις.⁴¹
- 17. עַד שִׁפְתָּהּ. *Donec spiret.* O' ἕως οὗ δια-
 πνεύσῃ. 'A. ἕως κοπάσῃ.⁴²
 וַיִּנְכְּסוּ הַצִּלְלִים. *Et fugiant umbrae.* O' και
 κινηθῶσιν αἱ σκιαί. Σ. και κλιθῶσιν αἱ
 σκιαί.⁴³
 עַל־הַרְי בְּתָר. *Super montes dissectionis (ab-
 ruptos).* O' ἐπὶ ὄρη κοιλωμάτων. 'A...
 Βαθῆρ. Σ. . . τοῦ Βαθῆρ.⁴⁴ Θ. ἐπὶ τὰ ὄρη θυμια-
 μάτων.⁴⁵ Ε'... διχοτομημάτων.⁴⁶ S'... μαλα-
 (βά)θρο(υ).⁴⁷

24 Nobil., Mat. Syro-hex. + ححلا و آلا ./. 25 Syro-hex. + ححلا و آلا ./. Middeld. falso vertit: 'A. δικτύων (ححلا و آلا). Cf. Ezech. xli. 16 in Syro-hex. 26 Nobil., Mat. 27 Syro-hex. + ححلا و آلا ./. 28 Nobil., Mat. 29 Idem. Theodoret.: 'A. Σ. κλαδεύσεως. 30 Cod. 252. Nobil. affert: 'A. προέβαλεν. Mat., Codd. 161, 248: 'A. προέβαλεν. 31 Nobil., Mat. Cf. ad v. 5. 32 Syro-hex. + ححلا و آلا ./. (Syr. ححلا و آلا cum ἐξέχεσθα 3 Reg. vii. [29], teste Masio in *Syroorum Pecul.*) 33 Regii duo, et Apolin. apud Mai. *C. A.*, T. IX, p. 308. 34 Schol. apud Nobil., et sine titulo Mat. 35 Cod. 252, et sine nom. Nobil., Mat., et Cod. 248. 36 Sic Cod. 252, et Syro-hex. in textu. Idem in marg. notat: "Secundum Origenem, et LXX, et omnes reliquos similiter bis ἀλώπεκας." 37 Mat. Nobil.: Σ. διαφθείροντας. 38 Syro-hex., qui etiam in textu ἀφανίζοντας (فانيسم) habet. 39 Syro-hex. + ححلا و آلا ./. Cf. Jesai. xxvii. 6. Nah. i. 4

in Syro-hex. 40 Nobil., Mat. (sine τοῦ), et Regius unus. Nilus apud Mai. *ibid.* p. 314: 'O δὲ Σύμμαχος πεποιηκὸς, ὁ ποιμαίνων τὰ ἄνθη, ἔδειξεν κ. τ. ε'. Cf. ad Cap. vi. 2. Minus probabiliter Theodoret.: 'O δὲ Σ. φησιν, οἱ ποιμαίνοντες ἄνθη, ὡς εἶναι δηλονότι αὐτὸν τοὺς ποιμαίνοντας ἄνθη. 41 Schol. apud Nobil., et sine nom. Mat. Cf. ad Cap. vi. 2. 42 Nobil., et sine nom. Cod. 252. Mendose Mat.: 'A. ἕως κοπάσῃ. Cf. ad Cap. iv. 6. 43 Nobil., Mat., qui subjungit ἡμέρα. Cod. 252 in marg. κληθῶσιν habet. 44 Syro-hex. + ححلا و آلا ./. Mat. affert: 'A. ἀββαθάρ. 45 Regii duo, et Origen. apud Mai. *ibid.* p. 316. Syro-hex. affert: + ححلا و آلا ./. 46 Syro-hex. + ححلا و آلا ./. "Fortasse legendum ححلا و آلا, eversivum."—Middeld. "Lectionem codicis falso sollicitat Middeld. Verbum ححلا est pro διχοτομῶ Exod. xxix. 17 in Syro-hex.; et ححلا ibidem pro διχοτομημάτα, qua voce eandem Hebr. ac in Cant. reddit Anon. [et Aq.] in Hex. ad Jerem. xxxiv. 19."—Ceriani. 47 Syro-hex. affert: ΜΑΛΑΘΡΩC

CAP. III.

3. הַשְּׁמֵרִים הַסְּבָבִים. *Custodes qui circumeunt.*
 Ο. οἱ τηροῦντες οἱ κυκλοῦντες. 'A. οἱ φυλάσσοντες... Σ. οἱ φύλακες οἱ περιοδεύοντες.¹
4. וְלֹא אֶרְפְּנוּ. *Nec dimisi eum.* Ο. καὶ οὐκ ἀφήκα (alia exempl. ἀφήσω²) αὐτόν. 'A. E'. καὶ οὐκ ἀνήκα (s. εἴασα) αὐτόν.³ Σ. οὐκ ἀνήσω (αὐτόν).⁴
5. בַּצִּבְאוֹת אִו בְּאֵילוֹת הַשָּׂדֶה. *Per capreas aut per cervas campi.* Ο. ἐν ταῖς δυνάμεσι καὶ ἐν ταῖς ἰσχύσει τοῦ ἀγροῦ. Οἱ λοιποὶ κατὰ τῶν δορκάδων καὶ κατὰ τῶν ἐλάφων τοῦ ἀγροῦ.⁵ E'. ἐν δορκάσι καὶ ἐν ἐλάφοις.⁶
6. כְּתִימְרוֹת אֶשֶׁן מְקַמְרַת. *Sicut columnae fumi suffumigata.* Ο. ὡς στελέχη καπνοῦ τεθυμαμένη. 'A. ὡς ὁμοίωσις καπνοῦ ἀπὸ θυμάματος.⁷ Σ. ὡς ἀναθυμιάσις καπνοῦ.⁸
- אַבְרַת. *Pulvere.* Ο. κοινορτῶν. 'Αλλος' χροός.⁹

8. אִישׁ חֶרְבוֹ. *Unusquisque (habet) gladium suum.*
 Ο. ἀνὴρ ῥομφαία αὐτοῦ. 'A. ἀνδρὸς μάχαιρα αὐτοῦ.¹⁰
- כִּפְחָר בַּלַּיְלוֹת. *Propter terrorem in noctibus.*
 Ο. ἀπὸ θάμβους ἐν νυκτί. 'A. ἀπὸ πτοήσεως ἐν νυκτί.¹¹ Σ. διὰ φόβους νυκτερινούς.¹² E'. ἀπὸ φόβου νυκτερινοῦ.¹³
10. מְרֻקְבוֹ אֶרְקָמֶן. *Sedile ejus (fecit) purpuram.*
 Ο. ἐπίβασις αὐτοῦ πορφυρά. Σ. παραπέτασμα αὐτῶ... E'. ἐπιβάσεις αὐτοῦ πορφύρας.¹⁴
- תּוֹכוֹ רִצְוָה. *Medium ejus tessellatum.* Ο. ἐντὸς αὐτοῦ λιθόστρωτον. E'. τὸ μέσον αὐτοῦ ἐψηφολόγησεν.¹⁵
11. יֵצְאוּנָה וְרֵאיוּנָה בְּבוֹרֵת שִׁיּוֹן. *Egredimini et spectate, filiae Sionis.* Ο. θυγατέρες Σιών, ἐξέλθατε καὶ ἴδετε. Alia exempl. ἐξέλθατε καὶ ἴδετε, ✕ θυγατέρες Σιών¹⁶

Cap. III, 1. — ἐκάλεσα αὐτόν, καὶ οὐχ ὑπήκουσέ μου.¹⁷

..o. Ubi litera o, ut solet, Sextum interpretem indicat, cujus lectio Syriace non ponitur. Nunc de Graeco videntur. Fertur quidem vox μάλαθρον, *foeniculum*, quam et μάλαθρον interdum scriptam reperias, quae tamen ab hoc loco aliena esse videtur. Sed ex μάλαθρον, una syllaba ejusdem vocalis auctiore, fit μάλαβαθρον, *malobathrum*, sive arbor (Plin. Nat. Hist. XII, 1: *Dat et malobathron Syria, arborem folio convoluta, arido colore, ex quo exprimitur oleum ad unguenta*), sive *calamus* (Arrian. Peripl. Maris Erythr. 16: *ἐξινιάσαντες καλάμους τοὺς λεγομένους ΠΕΤΡΟΥΣ*), sive *folium* tantum (Dioscor. I, 11: *Μαλάβαθρον ἔστιν ὑπολαμβάνουσαν εἶναι τῆς Ἰνδικῆς νάρθου φύλλον, πλανώμενον ὑπὸ τῆς κατὰ τὴν ὀσμὴν ἐμφερείας... ἴδιον γὰρ ἔστι γένος φυόμενον ἐν τοῖς Ἰνδικαῖς τέλμασι, φύλλον δὲ ἐπιτυχημένον ὕδατι*). De origine nominis ambigitur; sed quicquid de priore vocis parte statuendum sit, tantum non certum est βάθρον esse nomen plantae Indicum, ab Arriano *péptos*, ab hodiernis rerum orientalium descriptoribus *betel, belle, betre*, diversimode scriptum. Haec autem nomina cum Hebraeo חֶרְבֵּי fere consona esse, non est quod moneamus. Videant igitur eruditi, num anonymus interpres noster, modo lectio ejus recte a nobis posita sit, veram vocis Hebraeae significationem unus omnium perspexerit. Certe interpretatio vulgaris, quae Bocharti est, *montes scissionis*, ita dicti propter *ῥωχμοὺς* et *χάσματα*, h. e. *terrae scissuras*, quae fiunt imbrium violentia, nec per se valde probabilis est, nec cum

loco parallelo Cap. viii. 14, ubi diserte memorantur חֶרְבֵּי בְּצִמִּים, *montes aromatum feraces*, debitam cognationem habet. Quod vero ad codicis scripturam attinet, admissa falsa lectione, ἐπὶ τὰ ὄρη *μαλάθρον*, facile accidere potuit, ut Syrus interpres in casu recto ponendo, ut in vocabulo ei prorsus ignoto, *μαλαθρος* potius quam *μαλαθρον* eligeret, pro quo *μαλαθρος* est calami lapsus omnium notissimus.

CAP. III. 1 Nobil., Mat. 2 Sic Codd. III, 161, alii, et Syro-hex. 3 Syro-hex. + *ولا يركبوا*. 4 Cod. 252. Apud Nobil. et Cod. 248 scholium est. 5 Nobil., Mat. 6 Syro-hex. + *حقل حقل*. 7 Theodoret., qui eandem lectionem Symmacho tribuit. 8 Syro-hex. + *ليس حقل*. Nobil., Mat.: Σ. ὡς ἀναθυμιάσις. 9 Schol. apud Nobil. et Mat. De forma secundi casus *χροός* vid. Lobeck. ad Phryn. p. 453. (Ad *κοινορτῶν* Middeld. notat: "Syr. *ستلا*. Alibi est *سلا*; fortasse h. l. ita legendum." In codice est *سلا*, et in marg. KONIOPTON.) 10 Nobil., Mat., Cod. 248. Cod. 252 affert: Σ. ἀνδρὸς μ. αὐτοῦ. 11 Sic Mat. Codd. 248, 252: 'A. ἀπὸ πτ. ἐν νυκτί. Nobil.: 'A. ἀπὸ πτοήσεως. 12 Nobil., Mat., Cod. 252. Syro-hex. *سلا*. 13 Syro-hex. + *سلا*. 14 Idem: + *سلا*. 15 Nobil., Mat. Syro-hex. + *سلا*. 16 Sic Syro-hex., et sine aster. Comp., Codd. III, 106, 155, alii. 17 Syro-hex.

CAP. IV.

1. יוֹנִים מִבַּעַד לְצִמְתָּךְ. (Instar) columbarum pone velum tuum. O'. περιστεραι, ἐκτὸς τῆς σιωπῆσεως σου. 'A. Σ. περιστερῶν . . .¹ E'. ὡς περιστεραι, ἀπὸ πληθους τοῦ κάλλους σου. Θ. ὁμοίως τοῖς O'.²

מִבַּעַד לְצִמְתָּךְ. O'. ἐκτὸς τῆς σιωπῆσεως σου. 'A. implicatio impositionis tuae. Σ. impositio-capitis tegit te.³

שָׁגְגוּ אֲשֶׁר יַמְהַר גִּלְעָד. Quae discumbunt ad montem Gilead. O'. αἱ ἀπεκαλύφθησαν ἀπὸ τοῦ Γαλαάδ. Σ. οἱ ἀνεφάνθησαν ἐξ ὄρους τοῦ Γαλαάδ.⁴

2. הִקְצִיבוּ. Tonsarum. O'. τῶν κεκαρμένων. Σ. δλοκλήρων.⁵ O' λοιποὶ ὁμοίως τοῖς O'.⁶

מִתְאִימוֹת. Gemellos parientes. O'. διδυμύουσαι. 'A. διδυμοτόκοι.⁷

3. הַשָּׂנִי. Coccoi. O'. τὸ κόκκινον. 'A. ἐκ κόκκου.⁸

כַּפְלֵחַ הַרְמוֹן רִקְתָּךְ. Tanquam segmentum mali punici est gena tua. O'. ὡς λέπυρον (E'. sicut acinus. 'A. Θ. ὡς οἱ O'⁹) ῥοῶς μῆλόν σου.

Σ. ὡς βαλαύστιον ῥοῶς αἱ παρειά σου.¹⁰

3. רִקְתָּךְ מִבַּעַד לְצִמְתָּךְ. Gena tua pone velum tuum. O'. μῆλόν σου ἐκτὸς τῆς σιωπῆσεως σου. Σ. αἱ παρειά σου σκεπόμεναι καλύμματι.¹¹

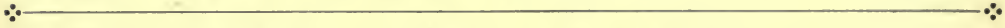
4. לְתַשְׁבִּיחֵי. Pro armis (s. armamentariis). O'. εἰς θαλπιάθ. 'A. εἰς ἐπάλξεις.¹² Σ. εἰς ὕψη.¹³ E'. εἰς ἐντολάς.¹⁴

5. הָרְעִים בִּשְׂדֵינִים. Qui pascentur inter lilia. O'. οἱ νεμόμενοι ἐν κρίνοις. Σ. οἱ νέμοντες (s. ποιμαίνοντες) τὰ ἀνθη.¹⁵

6. עַד שִׁפְפָה הַיּוֹם וְנָסָה. Donec spiret dies, et fugiant. O'. ἕως οὗ διαπνεύσῃ ἡμέρα, καὶ κινηθῶσιν. 'A. (ἕως) κοπάσῃ ἡμέρα, καὶ κλιθῶσιν.¹⁶

אֶלַי לִי אֶל-הַר הַמִּזְר וְאֶל-גִּבְעַת הַלְבַנּוֹתָ. Ibo mihi ad montem myrrhae et ad collem thuris. O'. Vacabat. ✕ 'A. πορεύσομαι ἐμαντῶ πρὸς τὸ ὄρος τῆς σμύρνης καὶ πρὸς τὸν βουνὸν τοῦ λιβάνου.¹⁷ Σ. . . (καὶ) εἰς τὴν νάπην . . .¹⁸

8. מִלְבָּנוֹן. E Libano. O'. ἀπὸ Λιβάνου. Σ. ἀπὸ τοῦ (Λιβάνου).¹⁹

CAP. IV. ¹ Syro-hex. ² Idem: ³ Syro-hex. ad verba, ⁴ Mid-deld. in Commentariis: "A. πλόκαμον ⁵ Syro-hex. ad verba, ⁶ Syro-hex. ad verba, ⁷ Syro-hex. ad verba, ⁸ Syro-hex. ad verba, ⁹ Syro-hex. ad verba, ¹⁰ Syro-hex. ad verba, ¹¹ Syro-hex. ad verba, ¹² Syro-hex. ad verba, ¹³ Syro-hex. ad verba, ¹⁴ Syro-hex. ad verba, ¹⁵ Syro-hex. ad verba, ¹⁶ Syro-hex. ad verba, ¹⁷ Syro-hex. ad verba, ¹⁸ Syro-hex. ad verba, ¹⁹ Syro-hex. ad verba.

¹ Cod. 252. Syro-hex. ² Syro-hex. ³ Nobil., Mat. ⁴ Idem. Cf. ad Cap. vi. 5. ⁵ Syro-hex. ⁶ Idem: ⁷ Ad Syr. ⁸ (= ἄνθος ἀγρίας ῥοῶς Dioscor. I, 155) cf. Michaelis in Lex. Syr. p. 759. ⁹ Nobil., Mat. (qui αἱ σκεπόμεναι cum articulo legit). ¹⁰ Nobil., Mat., Reg. unus, Theodoret. ¹¹ Syro-hex. ¹² Tres alii Regii habent: 'A. ἐπάνω ἐπάλξεων. ¹³ Nobil., Mat., Regii tres, Theodoret. ¹⁴ Syro-hex. ¹⁵ Reg. duo, et Origen. apud Mai. C.A., T. IX, p. 344. ¹⁶ Theodoret.: κατὰ δὲ τὸν Σύμμαχον, ἄνθη νέμειν φησι. Cf. ad Cap. ii. 16. ¹⁷ Nobil. Mat. affert: 'A. κοπάσῃ. Σ. κλιθῶσιν, fortasse recte. Cf. ad Cap. ii. 17. ¹⁸ Syro-hex. in textu: ✕ πορεύσομαι — λιβάνου. Idem in marg. notat: "✕ Ne apud Theodotionem quidem ponebantur hi duo versiculi ()". Deinde codex unus Reg. apud Montef. notam habet: Ὅστροι οἱ δύο στίχοι ἐκ τῶν Ἀκύλα προσετίθησαν. Falso autem affirmat Montef., hos versiculos non legisse Theodoretum. ¹⁹ Nobil., Mat. ²⁰ Nobil.

8. אֲמָנָה. *Amanae*. Ο' πίστεις. 'Α. Ἀμανά.²⁰
כַּמְפַּעֲנוֹת. *E lustris*. Ο' ἀπὸ μανδρῶν. 'Α. (ἀπὸ)
κατοικητηρίου.²¹

9. לְבַבְתִּי לְבַבְתִּי. *Vulnerasti cor meum ...*
vulnerasti cor meum. Ο' ἐκαρδίωςας ἡμᾶς ...
ἐκαρδίωςας ἡμᾶς. Σ. ἐθάρσυνάς με ... ἐθάρ-
συνάς με.²² Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'. Ε'. ὁμοίως
τούτοις.²³

אֶנְקָ כַּצִּירְתִּי. *Una catenula de collulo*
tuo (dependente). Ο' ἐν μιᾷ ἐνθέματι τραχή-
λων σου.²⁴ 'Α. ἐν ἐνὶ πλοκάμφῳ ἀπὸ τραχήλου
σου.²⁵ Σ. δι' ἐνὸς τῶν ὀρμίσκων τοῦ τραχή-
λου σου.²⁶ 'Α. Σ. Ε'. τραχήλου. Θ. ὁμοίως
τοῖς Ο'.²⁷

10. פִּלִּי. *Pulcri sunt*. Ο' ἐκαλλιώθησαν. 'Α. ἐκαλ-
λωπίστησαν. Σ. ὠραιώθησαν.²⁸

כִּינִי. *Prae vino*. Ο' ἀπὸ οἴνου. Σ. ὑπὲρ
οἴνου.²⁹

11. נֶפֶת. *Favum*. Ο' κηρίον. 'Α. γλυκασμόν.
Σ. μέλι.³⁰

13. פְּרִדֵּס רְמוֹנִים. *Paradisus malorum punicarum*.
Ο' παράδεισος ✕ Πάντες ρῶων.³¹

כַּגְּדִים. (Cum fructibus) *praestantissimis*. Ο'
ἀκροδρύων. Σ. ὄπωρῶν.³²

14. וַיִּאְהָלוּ. *Et xylaloe*. Ο' ἀλώθ. 'Α. και
ἀλόθ.³³ Σ. και θυμίαμα.³⁴

15. נְלִים. *Fluenta*. Ο' ροιζούντος. Ε'. βρόντων.³⁵

16. יִנְלוּ. *Fluant*. Ο' βρυσάτωσαν. 'Α. βύη-
τωσαν.³⁶

CAP. V.

1 (Hebr. iv. 16). כִּנְדָרִי. (Fructus) *praestantissimos*
ejus. Ο' ἀκροδρύων αὐτοῦ. 'Α. Σ. ὄπωρῶν.¹

(v. 1). אֲנִלְתִּי יְעָרִי. *Comedi mel* (e favo sponte
defluens) *meum*. Ο' ἔφαγον ἄρτον μου. Σ.
ἐνεμήθην τὸν δρυμόν μου.²

רְעִים. *Socii*. Ο' πλησίον (alia exempl. οἱ πλη-
σίον). 'Α. Σ. ἑταῖροι.³

דִּילֵךְ. *Dilecti*. Ο' ἀδελφοί. Ἄλλος ἀδελ-
φιδός.⁴

2. תְּמִתִּי. *Integra mea*. Ο' τελεία μου. Σ. ἡ
ἀκεραία μου.⁵

לֵילֵךְ. *Guttis noctis*. Ο' ψεκάδων νυ-
κτός. 'Α. Σ. . . νυκτερινῶν.⁶

4. וּבִצְעֵי הַמָּי. *Et viscera mea fremuerunt*. Ο'
καὶ ἡ κοιλία μου ἐθροήθη. Σ. (καὶ) τὰ ἔντερά
μου ἑταράχθη.⁷ Θ. . . ἐθερμάνθη.⁸

5. עַל כַּפּוֹת. *Super manubria*. Ο' ἐπὶ χεῖρας.
Ἄλλος ἐπὶ θύρας.⁹

6. הִמְקַעְבֶּר. *Vertit se, praeteriit*. Ο' παρήλθε.
'Α. ἔκλινεν, παρήλθεν. Σ. ἀπονεύσας πα-
ρήλθεν.¹⁰

²⁰ Nobil., Mat. ²¹ Idem. ²² Theodoret. affert: Σ. ἐθάρσυνας. Mat.: Σ. ἐθάρσυνάς με. ἐθάρσυνάς με. "Vta editio: ἐθάρσυνάς με. ἐθάρσυνας."—Nobil. ²³ Syro-hex. ²⁴ Idem in textu: ἐν μιᾷ, ἐν θέματι (حَمِيْعَة) τραχήλου (sic Comp., Codd. III, 106, alii) σου. ²⁵ Nobil., Mat. Syro-hex. ²⁶ Nobil., Mat. ²⁷ Syro-hex. ²⁸ Nobil., Mat., et sine nominibus Cod. 252. ²⁹ Nobil., Mat. ³⁰ Idem. ³¹ Syro-hex. in textu: παράδεισοι (sic Ald., Codd. 147, 157) πάντες ✕ ρῶων. ³² Nobil., Mat. Syro-hex. ³³ Nobil., Mat. ³⁴ Idem. ³⁵ Nobil., Mat. ³⁶ Idem. ³⁷ Nobil., Mat. ³⁸ Theodoret. ³⁹ Schol. apud Nobil., Mat., et Cod. 248. ⁴⁰ Nobil., Mat. (qui ad Syn. ἀπονεύ-
σαντι legit).

quasi significet, *maxilla tua*, vel *os tuum*." ³² Nobil., Mat. ³³ Nobil. affert: 'Α. και ἀλώθ (sic). Mat., Codd. 61, 248: 'Α. και χλόθ (sic). Cf. Hex. ad Psal. xlv. 9. ³⁴ Nobil., Mat. Montef. subjungit: Ἄλλος κιννάμομον, nescio quo auctore. ³⁵ Nobil., Mat. (qui Σ. pro Ε' habet). ³⁶ Idem. ³⁷ Idem. ³⁸ Idem ad ἀδελφοὶ afferunt: 'Α. Σ. ἑταῖροι. ἀδελφιδοί (sic). ³⁹ Idem sine nom., ut supra. Est lectio Comp., Codd. 157, 252. Cod. 297, et Syro-hex.: ἀδελφιδοί μου. ⁴⁰ Cod. 252. Syro-hex. ⁴¹ Idem. Cf. ad Cap. vi. 8. ⁴² Nobil., Mat. Syro-hex. ⁴³ Nobil., Mat. ⁴⁴ Theodoret. ⁴⁵ Schol. apud Nobil., Mat., et Cod. 248. ⁴⁶ Nobil., Mat. (qui ad Syn. ἀπονεύ-
σαντι legit).

6. פָּשִׁי וַיֵּצֵא בְּבִרְוֹ. *Anima mea exiit, dum loqueretur.* Ο'. ψυχή μου ἐξῆλθεν ἐν λόγῳ αὐτοῦ. Σ. ψυχή μου ἐξῆρχετο λαλοῦντος αὐτοῦ.¹¹

7. פָּצְעוּנִי. *Vulneraverunt me.* Ο'. ἐτραυματίσάν με. 'Α. ἐμολώπισάν με.¹³

אַת־רִדְדִי. *Velum meum.* Ο'. τὸ θέριστρόν μου. 'Αλλος τὸ κάλυμμά μου.¹³

10. צִי. *Candidus.* Ο'. λευκός. Σ. λαμπρός.¹⁴
גִּבּוֹל. *Vexillatus* (instar vexilli eminentis). Ο'. ἐκλελοχισμένος. 'Α. ἐκλελεγμένος. Σ. ἐπίλεκτος.¹⁵

מְרִבָּבָה. *E myriade.* Ο'. ἀπὸ μυριάδων. 'Α. Σ. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο' (ἀπὸ μυριάδος). Ε'. ἀπὸ μυριάδων.¹⁶

11. כָּתָם פֶּז. *Aurum purgatum.* Ο'. χρυσίον Κεφάζ. 'Α. λιθέα τοῦ χρυσοῦ.¹⁷ Σ. ὡς λίθος τίμιος.¹⁸ Aliter: Σ. χρυσίον.¹⁹ Aliter: Σ. ἐπίσημος λίθος χρυσοῦ (s. χρυσολίθους).²⁰ Θ. ἐπίσημος ἐν χρυσίῳ.²¹ Ε'. ἐπίσημος χρυσοῦ.²² Σ'. λιθίδια (s. λιθάρια) καὶ χρυσίον.²³

תְּלַתְלִים. *Spathae palmarum.* Ο'. ἐλάται. 'Αλλος ὡς ἐλάται.²⁴

12. אֲפִיקֵי מִיַּם. *Rivos aquarum.* Ο'. πληρώματα ὑδάτων. 'Α. ἐκχύσεις.²⁵

13. בְּצַרְוֵיתָ. *Sicut areola.* Ο'. ὡς φιάλαι. 'Α. Σ. (ὡς) πρασιά.²⁶

13. מוֹר עֵבֶר. *Myrrham destillantem.* Ο'. σύρραν πλήρη. 'Α. ἐκλεκτήν (s. ἐπίλεκτον). Σ. πρωτεύαν.²⁷

14. מְמַלְאִים בְּתַשְׁשִׁישׁ. *Impleti chrysolitho.* Ο'. πεπληρωμένοι θαρσίς. Σ. πλήρεις ὑακίνθων.²⁸ Ε'. Σ'. χρυσολίθων.²⁹

15. שֵׁשׁ. *Marmoris.* Ο'. μαρμάραιοι. 'Α. Θ. πάρινοι.³⁰

בְּחֹר בְּאַרְזֵים. *Praestans sicut cedri.* Ο'. ἐκλεκτός ὡς κέδροι. Σ. νεανίσκος ὡς κέδρος.³¹

17 (Hebr. vi. 1). אָבִיִּל. *Abiit.* Ο'. ἀπήλθεν. 'Α. ἐπορεύθη. Σ. ἀνεχώρησεν.³²

Cap. V. 8. — ἐν ταῖς δυνάμεσι — τοῦ ἀγροῦ 4.

12. ἐπὶ πληρώματα — ὑδάτων 4, λελουσμένοι ἐν γάλακτι, καὶ καθήμενοι ἐπὶ πληρώματα ὑδάτων (sic).³³

CAP. VI.

1 (2). לְעֵרוֹנוֹת. *Ad areolas.* Ο'. εἰς φιάλας. 'Α. Σ. εἰς πρασιάς.¹

לְרֵעוֹת. *Ad pascendum.* Ο'. ποιμαίνεν. 'Α. Σ. Σ'. τοῦ νέμεσθαι.²

2 (3). הָרֹעָה בְּשׁוֹנֵיִם. *Qui pascit inter lilia.* Ο'. ὁ ποιμαίνων ἐν τοῖς κρίνοις. Σ. ὁ ποιμαίνων τὰ ἀνθη.³ Σ'. τῶ νεμομένην ἐν τοῖς κρίνοις.⁴

¹¹ Nobil., Mat. ¹² Nobil. (qui non Graecum ἐμολώπησαν affert), Mat. ¹³ Schol. apud Nobil., Mat. ¹⁴ Nobil., Mat., et sine nom. Cod. 252. ¹⁵ Ibidem. Syro-hex. in textu *עֵבֶר*, electus. ¹⁶ Syro-hex., qui in textu ἀπὸ μυριάδος habet. ¹⁷ Nobil., Mat. Suidas: Λιθείας πολυτάλειαν (Diod. Sic. I, 46) τὰς λιθέας λεγομένας. Syro-hex. affert: *עֵבֶר* *עֵבֶר* *עֵבֶר*. ¹⁸ Theodoret. ¹⁹ Nobil., Mat. ²⁰ Syro-hex. *עֵבֶר* *עֵבֶר* *עֵבֶר*. Cf. ad v. 14. ²¹ Nobil., Mat., quorum prior minus probabiliter ἐπίσημοι habet. ²² Theodoret. ²³ Syro-hex. *עֵבֶר* *עֵבֶר* *עֵבֶר*. ²⁴ Mat. in marg. sine nom. Fortasse est Symmachi, qui particulam mitigativam assumere amat. ²⁵ Nobil., Mat. ²⁶ Syro-hex. *עֵבֶר* *עֵבֶר* *עֵבֶר*. Nobil., Mat. afferunt: 'Α. πρασιά. Cf. ad Cap. vi. 1. ²⁷ Nobil., Mat., quorum hic ἐκλεκτήν, ille

ἐπίλεκτήν (sic) legit. Syro-hex. *עֵבֶר* *עֵבֶר* *עֵבֶר*. ²⁸ Nobil., Mat. (qui ὑακίνθων legiti). Syro-hex. affert: Σ. πλήρεις (*עֵבֶר*). Idem in marg. ad *תֵּשֶׁבֶת* sine nom. affert: *עֵבֶר* *עֵבֶר* *עֵבֶר*, cum scholio: *עֵבֶר* *עֵבֶר* *עֵבֶר*. ²⁹ Syro-hex. *עֵבֶר* *עֵבֶר* *עֵבֶר*. Cf. Hex. nostra ad Dan. x. 6. Nobil. affert: Σ'. χρυσολίθων. Mat.: Σ'. χρυσολίθῳ. ³⁰ Nobil., Mat. ³¹ Cod. 252. ³² Nobil., Mat. Syro-hex. affert: *עֵבֶר* *עֵבֶר*. ³³ Syro-hex. In v. 12 obelo jugulandum erat non prius ὑδάτων, sed posterius, quod legitur in Ald., Codd. 23, 147, aliis, invito Hebraeo.
CAP. VI. ¹ Nobil., Mat. Syro-hex. *עֵבֶר* *עֵבֶר* *עֵבֶר*. Cf. Hex. ad Psal. xli. 2. ² Nobil., Mat. ³ Theodoret. ⁴ Nobil., Mat.

- 3 (4). כְּתִרְזָה. *Sicut Thirza (delectatio). O. ὡς εὐδοκία. 'A. κατ' εὐδοκίαν.*⁵ Σ. (ὡς) εὐδοκίη.⁶ Θ. (ὡς) εὐδοκῶ.⁷ Ε'. ἕως εὐδοκῶ.⁸
- תִּירְזָה בְּנִדְגָלוֹת. *Terribilis sicut vexillatae (cohortes). O. θάμβος ὡς τεταγμένοι. Σ. ἐπίφοβος ὡς τάγματα παρεμβολῶν.*⁹
- 4 (5). מִנְּגִדִי. *A conspectu meo. O. ἀπεναντίον μου. 'A. ἀπὸ κατέναντί μου.*¹⁰
- שְׁפָשְׁפוּ. *Quae discumbunt. O. αἱ ἀνεφάνησαν. Alia exempl. αἱ ἀνέβησαν.*¹¹
- 5 (6). כְּעֵדָר הַרְחֵלִים. *Dentes tui sunt sicut grex ovium. O. ὀδόντες σου ὡς ἀγέλαι τῶν κεκαρμένων. 'A. ὀδόντες σου ὡς ἀγέλαι τῶν προβάτων. Σ. ὀδόντες σου ὡς ἀγέλαι τῶν ἀμνάδων.*¹²
- O. ὡς σπαρτίον τὸ κόκκινον. 'A. . . τῆς κόκκου. 'Αλλος· ὡς νῆμα κόκκινον.¹³
- O. καὶ ἡ λαλιά σου ὄραία. Σ. (καὶ) διάλεξις σου καλή.¹⁴
- 6 (7). מִבְּעַד לַצִּמְתָּה. *Pone velum tuum. O. ἔκτος τῆς σιωπήσεώς σου. Σ. σκεπόμεναι καλύμματι.*¹⁵
- 8 (9). תְּמַתֵּי. *Integra mea. O. τελεία μου. Σ. ἡ ἀκεραία μου.*¹⁶
- וְהִלְלוּהָ. *Et laudaverunt eam. O. καὶ αἰνέσουσιν αὐτήν. 'A. Σ. καὶ ἐπήνεσαν (αὐτήν).*¹⁷
- 9 (10). הִפְתָּפְתָּה. *Quae prospectat. O. ἡ ἐκκύπτουσα. 'Αλλος· (ἡ) ἀναβαίνουσα.*¹⁸
- בָּרָה. *Pura. O. ἐκλεκτή. Σ. καθαρά.*¹⁹
- תִּירְזָה בְּנִדְגָלוֹת. *Terribilis sicut vexillatae (cohortes). O. θάμβος ὡς τεταγμένοι. Σ. ἐπίφοβος μετὰ στίφους.*²⁰ Ε'. ἐπιφανὴς ὡς μεγαλυνόμεναι.²¹ Σ'. καταπληκτικὴ ἐν μεμεγαλυμέναις.²² 'Αλλος· ὡς ἐπιφάνεια.²³
- 10 (11). לִרְאוֹת בָּנֵי הַחַל. *Ad intuentium viros vallis. O. ἰδεῖν ἐν γεννήμασι τοῦ χειμάρρου. Σ. καταμαθεῖν τὰς ὄπρας τῆς φάραγγος.*²⁴ 'Αλλος· ἰδεῖν τὸν καρπὸν τῶν χειμάρρων.²⁵
- 11 (12). לֹא יָדַעְתִּי נַפְשִׁי שְׂמִתֵּי. *Nescio (quomodo) anima mea reddiderit me. O. οὐκ ἔγνω ἡ ψυχὴ μου, ἔθετό με. 'A. οὐκ ἔγνω ἡ ψυχὴ μου. Σ. οὐκ οἶδα, ἡ ψυχὴ μου ἠπόρσε με.*²⁶

⁵ Nobil., Mat., Cod. 248. ⁶ Idem. Syro-hex. $\omega\omega$. $\omega\omega$ $\omega\omega$. ⁷ Syro-hex. $\omega\omega$ $\omega\omega$. Cod. 252 affert: Θ. ὡς εὐδοκῶ. ⁸ Nobil., Mat., Cod. 248. ⁹ Nobil., Mat. Montef. παρεμβολῆς negligenter exscripsit, notans: "Duo Regii alteram lectionem Symmacho tribuunt, nempe: θάμβος ὡς τεταγμένοι παρατάξεις." Origen. apud Mai. C. A., T. IX, p. 391: "Ὁ δὲ Σύμ., οὐ (corrige ὡς ex Origen. Opp. T. III, p. 99) τεταγμένοι παρατάξεις: θάμβος γάρ εἰσιν ὡς τάγμα (corr. τάγματα) παρεμβολῶν τοὺς πολεμίους ἐκπλήττοισα. Sed cum Nobilio amice conspirat Syrus noster: $\omega\omega$ $\omega\omega$. Cf. ad v. 9. ¹⁰ Nobil., Mat. ¹¹ "In quibusdam libris [Comp., Ald., Codd. 147, 157, aliis, invito Syro-hex.] est αἱ ἀνέβησαν, et Schol. ἀνεφάνησαν."—Nobil. ¹² "Duo Regii."—Montef. Nobil., Mat.: Σ. τῶν ἀμνάδων. Origen. apud Mai. ibid. p. 394: κατὰ δὲ τὸν 'Ακ. καὶ Σ., ὀδόντες σου ὡς ἀ. τῶν πρ., ἦ, τῶν ἀμνάδων. ¹³ Nobil. affert: Schol. ὡς νῆμα κ. 'A. τῆς κόκκου. Deterius Mat.: 'A. ὡς ν. κ. Σ. τῆς κ. Cf. ad Cap. iv. 3, ubi Hebraea leguntur. Graeca exstant in libris omnibus, et in Syro-hex. sine obelo. ¹⁴ Nobil., Mat., Codd. 248, 252. ¹⁵ Nobil., Mat. Cf. ad Cap. iv. 3.

¹⁶ Cod. 252. Syro-hex. $\omega\omega$ $\omega\omega$. Cf. ad Cap. v. 2. ¹⁷ Nobil., Mat., qui minus probabiliter ad $\omega\omega$, O. καὶ μακαροῖσιν αὐτήν, lectionem referunt. ¹⁸ Schol. apud Nobil. ¹⁹ Syro-hex. $\omega\omega$. ²⁰ Nobil. Mat. affert: Σ. ἐπίφοβος μετὰ στυφῆς (sic) ὡς ἐπιφάνεια. Syro-hex.: Σ. ἐπίφοβος ($\omega\omega$). "Unus Reg. habet: Σ. ὡς τεταγμένοι παρατάξεις, ut supra."—Montef. ²¹ Nobil., Mat., quorum hic μεγαλυνόμεναι habet, invito Syro-hex., qui affert: $\omega\omega$ $\omega\omega$ $\omega\omega$ $\omega\omega$. ²² Nobil., Mat. Syro-hex. affert: $\omega\omega$ $\omega\omega$ $\omega\omega$ $\omega\omega$ $\omega\omega$. Ubi pro $\omega\omega$ $\omega\omega$ $\omega\omega$ (cf. Mar Jacob. Scholia etc. p. 2, 27, qui jungit, $\omega\omega$ $\omega\omega$ $\omega\omega$ $\omega\omega$ (ἐχθροὶ) αἰσθητοὶ καὶ κατὰ Σύμ., κατέβη μαθεῖν (καταμαθεῖν Opp. T. III, p. 100) ei fecit. ²³ Nobil. ²⁴ Nobil., Mat. Montef. ex Regio uno edidit: Σ. κατέβη (O. κατέβην) καταμαθεῖν κ.τ.έ., invito Hebraeo. Origen. apud Mai. C. A., T. IX, p. 404 enarrat: ἠὲ κατὰ Σύμ., κατέβη μαθεῖν (καταμαθεῖν Opp. T. III, p. 100) εἰ ἡ φάραγγε (φάραγγε ibid.) τοῦ βίου ὄπρας ἔχει. ²⁵ Nobil., et sine titulo Mat. ²⁶ Nobil., Mat. Theodoret.: Σ. ἡ ψυχὴ μου ἠπόρσε με. Syro-hex. affert: Σ. οὐκ οἶδα, ἡ ψυχὴ μου ($\omega\omega$ $\omega\omega$ $\omega\omega$ $\omega\omega$).

11 (12). שְׁמַתְנִי מִרֶכֶב עִמִּי נָדִיב. Reddiderit me (tanquam) currus comitum principis. O'. ἔθετό με ἄρματα Ἀμιναδάβ. 'A. . . ἄρματα λαοῦ ἔκουσιαζομένου [ἀρχοντας].²⁷ Σ. ἠπόρησέ με ἀπὸ ἀρμάτων λαοῦ ἠγουμένου.²⁸ Ε'. ἔθου με εἰς ἄρματα λαοῦ ἠγουμένου.²⁹ Θ. . . λαοῦ μου ἔκουσιαζομένου.³⁰

12 (vii. 1). שׁוּבִי שׁוּבִי הַשְׁלֵמִית. Revertere, revertere, Sulammitis. O'. ἐπίστρεφε, ἐπίστρεφε, ἢ Σουναμίτις. 'A. ἐπίστρεφε, ἐπίστρεφε, εἰρηνεύουσα.³¹ Σ. . . ἢ ἐσκυλευμένη.³² Ε'. . . εἰρηνεύουσα.³³

שִׁפְטֵנֶיךָ יְיָ. Spectemus te. O'. ὀψόμεθα ἐν σοί. ('A.) δραματισθόμεθα .³⁴

CAP. VII.

1 (2). מַהֲתַחֲוֶו בְּשׁוּלְמִית. Cur spectetis Sulammitidem? O'. τί ὄψεσθε ἐν τῇ Σουναμίτιδι; 'A. τί δραματισθήσεσθε ἐν εἰρηνεύουσῃ;¹ Σ. . . τὴν ἐσκυλευμένην.²

בְּמַחְלֵת הַמְּחַנְיִם. Tanquam choream duorum (saltantium) agminum. O'. ἢ ἐρχομένη ὡς χοροὶ τῶν παρεμβολῶν. Σ. ἐν τρώσεσι τῶν παρεμβολῶν.³ 'Ἄλλος' διερχομένη ὡς χορὸν τῶν παρεμβολῶν.⁴

1 (2). נָדִיב. Principis. O'. Ναδάβ. 'A. ἀρχοντας.⁵ Aliter: 'A. ἔκουσιαζομένου.⁶ Σ. ἠγεμόνος.⁷

תְּמוֹנָה. Ambitus. O'. ρυθμοί. 'A. (s. Σ.) σύνδεσμοι.⁸

מְעֻשֵׁי יָדֵי אָמָן. Opus manuum artificis. O'. ἔργον ✕ Πάντες χειρῶν ✕ τεχνίτου.⁹

2 (3). עֲרֵבֶת. Acervus. O'. θημωνία. Σ. ὡς σωρός.¹⁰

4 (5). בְּרִכּוֹת. Piscinae. O'. ὡς λίμναι. Σ. (ὡς) κολυμβήθραι.¹¹

בְּתֵבֵיבֶת. In Hesbon. O'. ἐν Ἐσεβών. 'A. ἐν ἐπιλογισμῶ.¹²

בַּת־רַבִּים. Bath-rabbim. O'. θυγατρὸς πολλῶν. Σ. θυγατέρων πλήθους.¹³

דַּמַּשְׁקַי. Damasci. O'. Δαμασκού. 'A. ἀποβλήτων.¹⁴

5 (6). תִּלְתַּלְתַּל רֵאשִׁי מִלְּךָ אֲסוּר בְּרֵחַיִם. Et coma capitis tui est tanquam purpura: rex captus est in canalibus (cincinnis). O'. καὶ πλόκιον ('A. Σ. ἐμπλόκιον¹⁵) κεφαλῆς σου ὡς πορφύρα βασιλεὺς δεδεμένος ἐν παραδρομαῖς. 'A. . . ὡς πορφύρα βασιλέως δεδεμένου βερατεῖμ.¹⁶ Σ. καὶ ἡ διακόσμησίς σου ὡς πορφύρα βασιλέως περιδεδεμένη εἰλήμασι.¹⁷

6 (7). אֲהַבָהּ בְּתַעֲנוּגִים. O amor, in deliciis. O'.

²⁷ Theodoret. Opp. T. II, p. 134: Διδάσκει δὲ ὡς ἐν τῷ ταῦτα ποιῆν, καὶ τὴν διδασκαλίαν τοῖς ἄλλοις προσφέρειν ἀνθρώποις, ἄρμασιν Ἀμιναδάβ περιέπεσαν, ἢ ὡς ὁ Σ. ἠρμήνευσεν, ἄρμασι λαοῦ τοῦ ἠγουμένου, ἢ ὡς ὁ 'A., ἄρμασι λαοῦ ἔκουσ. ἀρχοντας. Ubi casus tertius ἄρμασι ad nexum orationis pertinet, non ad ipsas interpretum lectiones. Montef. tamen dedit: 'A. ἄρμασι κ. τ. εἰ. ²⁸ Theodoret. Opp. T. II, p. 136. Montef. ex altero Theodreti loco edidit: Σ. ἄρμασι λαοῦ τοῦ ἠγ. ²⁹ Nobil. (qui ἄρμα legit), Mat. Syro-hex. affert: Σ. [immo Ε'.] ἔθου με εἰς ἄρματα λ. ἠγ. (صعلا صعلا صعلا صعلا صعلا). ³⁰ Syro-hex. صعلا صعلا صعلا صعلا صعلا. ³¹ Theodoret., Reg. unus. Nobil., Mat.: 'A. ἢ εἰρηνεύουσα. Origen. apud Mai. ibid. p. 405: 'Ak. καὶ ἢ Ε' ἔκδοσις τὸ Σουλαβίτις (sic) ἐξέδωκαν, εἰρηνεύουσα γάρ. ³² Nobil., Mat., Origen. ³³ Reg. unus ex Procopio. ³⁴ Schol. apud Nobil., Mat. Cf. ad Cap. vii. 1.

CAP. VII. ¹ Nobil., Mat. Syro-hex., qui solus in textu habet ὀψόμεθα, in marg. affert: 'A. τί ὄψεσθε ἐν τῇ Σουλαμίτιδι

(صعلا صعلا صعلا صعلا صعلا); ubi aut 'A. delendum, ut sit alia lectio, aut pro eo scribendum θ. ² Nobil., Mat. ³ Idem in continuatione. ⁴ Idem quasi scholium afferunt. ⁵ Theodoret. Cf. ad Cap. vi. 11. ⁶ Cod. 252. Syro-hex. صعلا صعلا صعلا صعلا صعلا. Nobil. quasi scholium affert. ⁷ Nobil., Mat., Theodoret. Cod. 252 affert: Σ. ἠγεμόνος Ἐνάδ (sic). Syro-hex. صعلا صعلا صعلا صعلا صعلا. ⁸ Cod. 252 affert: 'A. σύνδεσμοι. Syro-hex. autem: صعلا صعلا صعلا صعلا صعلا. Cf. Job. xli. 6 in Syro-hex. ⁹ Sic Syro-hex. in textu. Vox χειρῶν habetur in Comp., Ald., Codd. III, 23, 106, 147, aliis. ¹⁰ Nobil., Mat. ¹¹ Idem. ¹² Theodoret.: ὁ Ἄκ. ἀντὶ τοῦ Ἐσεβών ἐπιλογισμὸν τίθεικε. ¹³ Nobil., Mat. ¹⁴ Mat., Codd. 161, 248. ¹⁵ Cod. 252. Sic sine nom. Mat., Cod. 161. ¹⁶ Cod. 252, et sine nom. Mat., Cod. 248. Nobil. affert: Schol. δεδεμένη βερατεῖμ. ¹⁷ Cod. 252. Nobil., Mat. (qui βασιλική pro βασιλέως legit), et Cod. 248 (qui περιδεδεμένου habet) quasi scholium afferunt. Fortasse verba, καὶ ἡ διακόσμησίς σου, ad explicationem

ἀγάπη, ἐν τρυφαίς σου. Ἄ. θυγάτηρ τρυφῶν. Ἄλλος ἀγαπητὴ ἐν σπατάλαις.¹⁹

7 (8). זָוָה קוֹמְתָהּ. Haec statura tua. Ὁ. τοῦτο μέγεθός σου. Ἄ. αὐτὴ ἀνάστασις σου. Σ. αὐτὴ ἡλικία σου.¹⁹

8 (9). אֶחָזֶקֶת בְּכַסְנֵיָו. Prehendam ramos ejus. Ὁ. κρατήσω τῶν ὕψων αὐτοῦ. Ἄ. κρατήσω τῶν ἐλατῶν αὐτοῦ.²⁰ Σ. τῶν βαΐων (αὐτοῦ).²¹

9 (10). הוֹלֵךְ לְרוּדֵי לְמִישְׁרַיִם. Quod defui dilecto meo recta (blande). Ὁ. πορευόμενος τῷ ἀδελφιδῶ μου εἰς εὐθύτητα. Σ. ἀρμόζων τῷ ἀγαπητῶ μου εἰς εὐθύτητα.²²

דֹּבֵב שִׁפְתַי יִשְׁנִים. Perreptans labia dormientium. Ὁ. ἱκανούμενος χεῖλεσί μου καὶ ὄδοῦσιν. Ἄ. . . χεῖλεσι καὶ ὄδοῦσι. Σ. προστιθέμενος χεῖλεσι . . .²³

12 (13). אִם-פָּרַחְתָּהּ. Si pullulaverit. Ὁ. εἰ ἤνθησεν. Ἄ. Σ'. εἰ ἐβλάστησεν.²⁴

הִנְנֵנוּ. Floruerint. Ὁ. ἤνθησαν. Ἄ. ἤνοιξαν.²⁵

13 (14). גַּם-יְשָׁנִים גַּם-יְרָשִׁים. Tam recentes quam veteres. Ὁ. νέα πρὸς παλαιά, ✠ Σ. ὅσα ἔδωκέ μοι ἢ μήτηρ μου ✠.²⁶

אֶפְיָנִי לָךְ. Recondidi tibi. Ὁ. ἐτήρησά σοι. Ἄ. Σ. ἀπέκρυψά σοι.²⁷

CAP. VIII.

1. כִּי יִתְּנֶךָ כְּאָף לִי. Quis dabit te sicut fratrem

mihī? Ὁ. τίς δάψε σε, ἀδελφιδέ μου; Ἄ. τίς δώσει σε ὡς ἀδελφὸν ἐμοί;¹

1. אֶחָזֶקֶת בְּחוּץ אֶרְצֵי־יִשְׂרָאֵל. Ut inveniam te foris, et deosculer te. Ὁ. εὐρούσά σε ἔξω φιλήσω σε. Σ. ἵνα εὐρούσά σε ἔξω φιλήσω σε.² Ἐ'. εἰρήσω σε ἐν ἀγρῶ, φιλήσω σε.³ Ἄλλος' εὐρήσω σε ἐν ἀγορῶ, φιλήσω σε.⁴

לֹא-יִבְזוּ לִי. Et non despiciant me. Ὁ. καίγε οὐκ ἐξουδενώσουσί μοι. Σ. καὶ μηδεὶς ἐξευτελίση με. Ἐ'. καὶ οὐκέτι μυκτηρίσουσί με.⁵

2. תִּלְמְדֵנִי. Docebis me. Ὁ. — καὶ εἰς ταμείον τῆς συλλαβούσης με ✠ ✠ διδάξεις με ✠.⁶

מִיַּין הַרְקַח. De vino conditurae. Ὁ. ἀπὸ οἴνου τοῦ μυρψικου. Σ. . . ἡρτυμένου.⁷

4. Ὁ. ἐν ταῖς ἰσχύσεσι τοῦ ἀγροῦ. Alia exempl. ἐν ταῖς δυνάμεσι καὶ ἐν ταῖς ἰσχύσεσι τοῦ ἀγροῦ.⁸ Ἄλλος' ἐν ταῖς δορκάσιν ἢ ἐν ἐλάφοις τῆς χώρας.⁹

5. בְּן-הַמִּדְבָּר. E deserto. Ὁ. λευκανθισμένη. Οἱ λοιποί' ἐκ τῆς ἐρήμου.¹⁰

כִּתְרֵי־קַת. Inpuxa. Ὁ. ἐπιστηριζομένη. Σ'. ἐπεριδομένη.¹¹

בְּחַת הַתַּפְחָה עוֹרְרֵיהֶיהָ. Sub illa malo incitanti te. Ὁ. ὑπὸ μῆλον ἐξήγειρά σε. Ἄ. ὑποκάτω τοῦ μῆλου ἐξήγειρά σε. Σ. ὑπὸ τὴν μηλέαν . . .¹²

pertinent, ut Symmachī lectio sit: καὶ τὸ ἐμπλόκιον τῆς κεφ. σου ὡς πορφύρα κ. τ. ε. ¹⁹ Nobil., Mat. Lectio anonyma est Symmachī, ut videtur, coll. Hex.^o ad Eccles. ii. 8.

¹⁹ Nobil., Mat., Cod. 248. Duo posteriores ἀνάπανσις pro ἀνάστασις legunt. ²⁰ Theodoret. ²¹ Nobil., Mat.

²² Idem. Syro-hex. affert: ✠ וְלִנְחֵם חֲסִידָא וְלִבְּ. ✠. ²³ Nobil., Mat. ²⁴ Idem. ²⁵ Idem. ²⁶ Sic Syro-hex. in textu, invitis Hebraeo et Graeco edito. Eadem tamen leguntur in Codd. 23, 253, absente nota hexaplati. ²⁷ Nobil., Mat.

CAP. VIII. ¹ Nobil., Mat. Syro-hex. אֶחָזֶקֶת בְּחוּץ אֶרְצֵי־יִשְׂרָאֵל. ² Nobil., qui addit: Alius interp. ἐν ἀγρῶ. Mat. affert: Σ. ἵνα εὐρούσά σε φιλήσω σε ἐν ἀγρῶ. Ab utroque discedit Syro-hex. אֶחָזֶקֶת בְּחוּץ אֶרְצֵי־יִשְׂרָאֵל; h. e. ni fallor: Σ. ὅπου εὐρούσά σε ἐν

ἀγρῶ καταφιλήσω σε. ³ Syro-hex. אֶחָזֶקֶת בְּחוּץ אֶרְצֵי־יִשְׂרָאֵל.

✠ אֶחָזֶקֶת בְּחוּץ אֶרְצֵי־יִשְׂרָאֵל. ⁴ Nobil., et sine titulo Mat. ⁶ Syro-hex.

✠ אֶחָזֶקֶת בְּחוּץ אֶרְצֵי־יִשְׂרָאֵל. ✠ אֶחָזֶקֶת בְּחוּץ אֶרְצֵי־יִשְׂרָאֵל. Ad Symmachum cf. Hex. nostra ad Psal. cxxii. 4. Zech. iv. 10. Minus probabiliter Nobil., Mat.: Ἄ. οὐκέτι μυκτηρίσουσί (s. μυκτηρισούσι) με. Σ'. καὶ μηδεὶς ἐξευτελίση με. ⁶ Sic Syro-hex. Ed. Rom. tantummodo habet, καὶ εἰς ταμείον τῆς συλλαβούσης με; sed Ald., Codd. 23, 147, 157, 159 addunt, διδάξεις με. ⁷ Nobil., Mat. ⁸ Sic Comp., Ald., Codd. II, III, alii tantum non omnes, et sine obelo Syro-hex. ⁹ Schol. apud Nobil., Mat., et Cod. 248. Cf. ad Cap. ii. 7. ¹⁰ Syro-hex. ✠ בְּנֵי-הַמִּדְבָּר. ✠. "Schol. adjungit ἐκ τῆς ἐρήμου."—Nobil. Sic Mat. in marg. Solus Comp. pro λευκανθισμένη, ἀπὸ ἐρήμου legit, ex ingenio, ut videtur. ¹¹ Nobil., Mat. ¹² Idem. Ad

5. שָׁמַח חֲבֵלְתָהּ. *Ibi enixa est te.* Ο'. ἐκεῖ ὠδύνησέ σε. 'Α. ἐκεῖ διεφθάρη. Σ. ἔπου...¹³

6. שְׂמֵנִי. *Pone me.* Ο'. θές με. "Αλλος" περίθου με.¹⁴

חֲבֵרָה כְּמֹת אֲהָבָה. *Nam fortis est ut mors amor.* Ο'. ὅτι κραταῖα ὡς θάνατος ἀγάπη. Σ. ὅτι ἀκαταμάχητος ὡς θάνατος ἡ ἀγάπη.¹⁵

אֵשׁ רִשְׁפֵיהּ וְרִשְׁפֵיהּ אֵשׁ. *Flammae ejus sunt flammae ignis.* Ο'. περίπτερα αὐτῆς περίπτερα πυρός. 'Α. λαμπάδες αὐτῆς λαμπάδες πυρός.¹⁶ Σ. αἱ ὄρμαλ αὐτῆς ὄρμαλ πύρινοι.¹⁷ Σ'. σπίνθρακες αὐτῆς σπίνθρακες πυρός.¹⁸

7. אֵת-כְּלֵהוֹן בֵּיתוֹ. *Omnnes facultates domus suae.* Ο'. πάντα τὸν βίον αὐτοῦ. 'Α. σύμπασαν ὑπαρξίν τοῦ οἴκου αὐτοῦ.¹⁹

בְּאַהֲבָה בּוֹז יְבוֹזוּ לוֹ. *Pro amore, contemnendo contemnent eum.* Ο'. ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἐξουδενώσει ἐξουδενώσουσιν αὐτόν. Σ. ὑπὲρ τῆς ἀγάπης, ἐξευτελιζόμενος ἐξευτελισθήσεται.²⁰

8. אָחוֹת לָנוּ קַטְנָה וְשָׂדִים אֵין לָהּ. *Soror nobis est parvula, et mammae non sunt ei.* Ο'. ἀδελφῆ ἡμῶν μικρὰ, καὶ μαστοὺς οὐκ ἔχει. Ε'. ἀδελφῆ ἡμῶν, εἶ μικρὰ, καὶ μαστοὺς οὐκ ἔχεις.²¹

9. טִירַת כֶּקֶץ. *Arcem argenteam.* Ο'. ἐπάλξεις ✕ ἄργυρᾶς 4.²²

9. צַוֵּר עָלֶיהָ לֶחֶם אֶרֶץ. *Coarctabimus eam valvis cedrinis.* Ο'. διαγράψωμεν ἐπ' αὐτήν (Ε'. ἐπάνω αὐτῆς²³) σανίδα κεδρίνην. Σ. περισφίξωμεν αὐτήν σανίσι κεδρίναις.²⁴

10. אֲנִי הָיִיתִי בְעֵינָיו כְּמוֹתֶיךָ שְׁלֹם. *Tunc ero in oculis ejus tanquam quae invenerit gratiam.* Ο'. ἐγὼ ἤμην ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτῶν (s. αὐτοῦ) ὡς εὐρίσκουσα εἰρήνην. 'Α. τότε ἐγενόμην ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ εὐρίσκουσα εἰρήνην.²⁵

11. בְּבַעַל הַמֶּזֶן. *In Baal-hamon.* Ο'. ἐν Βεελαμών. 'Α. ἐν ἔχοντι πλήθῃ. Σ. ἐν κατοχῇ ὄχλου.²⁶

אִישׁ יָבִיא בְּפֶרִיו אֶלֶף כֶּסֶף. *Ut quisque afferat pro fructu ejus mille (siclos) argenti.* Ο'. ἀνήρ οἷσι ἐν καρπῷ αὐτοῦ χιλίους ἀργυρίου. Σ. .. ἐνέγκῃ ὑπὲρ καρποῦ αὐτοῦ χιλίους ἀργυρίου.²⁷

12. כְּרַמִּי שְׁלִי לְפָנַי. *Vinea mea, quae mihi est, coram me est.* Ο'. ἀμπελὸν μου ἐμὸς ἐνώπιόν μου. Σ. ἀμπελὸν ἐμὸς εἰς πρόσωπόν μου.²⁸

הָאֵלֶף לָהּ שְׁלֹמֹה. *Mille tibi, Salomo.* Ο'. οἱ χιλίοι ✕ 'Α. Σ. σοὶ 4, Σαλωμών.²⁹

וּבְמֵתֵים. *Et ducenti.* Ο'. καὶ οἱ διακόσιοι. "Αλλος" (καὶ) διςχιλίοι.³⁰

13. הָיִיתְשָׁבֶת בְּגַיִם. *O quae habitas in hortis.* Ο'. ὁ καθήμενος ἐν κήποις. 'Α. (ἡ) καθημένη ἐν κήποις. Σ. (ἡ) κατοικοῦσα ἐν κήποις. Θ. Ε'. ὁ καθήμενος ἐν κήποις.³¹

Aquilam Mat. mendose legit ἐξήγγρας με. ¹³ Nobil., Mat. Hieron.: *ibi corrupta est.* ¹⁴ Schol. apud Nobil., Mat. (qui περιέθου με habet), et Cod. 248. ¹⁵ Nobil., Mat. Syro-hex. affert: Σ. ἀκαταμάχητος (לא חֲבֵרָה). ¹⁶ Syro-hex. + חֲבֵרָה אֵשׁ חֲבֵרָה (αὐτοῦ) אֵשׁ חֲבֵרָה. Nobil., Mat. (qui αὐτοῦ legit) quasi scholium afferunt. Hieron. vertit: *Lampades ejus lampades ignis.* ¹⁷ Nobil., Mat. ¹⁸ Idem. Syro-hex.: Σ'. καὶ σπίνθρακες αὐτοῦ (אֵשׁ חֲבֵרָה אֵשׁ חֲבֵרָה) κ.τ.έ. ¹⁹ Nobil., Mat. Syro-hex. + חֲבֵרָה אֵשׁ חֲבֵרָה אֵשׁ חֲבֵרָה. ²⁰ Nobil., Mat. Syro-hex. affert: + חֲבֵרָה אֵשׁ חֲבֵרָה. ²¹ Nobil., Mat. ²² Syro-hex. in marg. + חֲבֵרָה אֵשׁ. Vox hodie legitur in libris omnibus, excepto Syro-hex. ²³ Nobil., Cod. 248. Mat.: Σ. ἐπάνω αὐτῆς. Montef. per incuriam dedit: "Αλλος" ἐπάνω αὐτῆς. ²⁴ Nobil. (qui κεδρίους,

Mat. (qui περισφίξωμεν habet). Syro-hex. حَصْرَ حَصْرَ حَصْرَ. ²⁵ Nobil., Mat. ²⁶ Theodoret. affert: 'Α. ἐν ἔχοντι πλήθει (sic). Σ. ἐν κατοχῇ λαοῦ. Nobil., Mat. sine nominibus: ἐν ἔχοντι πλήθος. ἐν κατοχῇ ὄχλου. Nos Syrum secuti sumus, qui affert: חֲבֵרָה אֵשׁ חֲבֵרָה אֵשׁ חֲבֵרָה (EN KATOXH) חֲבֵרָה אֵשׁ חֲבֵרָה. ²⁷ Schol. apud Nobil., Mat. Syro-hex. affert: Σ. ἐνέγκῃ ὑπὲρ κ. αὐτοῦ (אֵשׁ חֲבֵרָה אֵשׁ חֲבֵרָה). ²⁸ Mat., Cod. 248. Nobil. quasi scholium affert. ²⁹ Sic Syro-hex. in textu. Pronomen est in Codd. 23, 157, 253, non in editis. ³⁰ Schol. apud Nobil., Mat. ³¹ "Has lectiones afferunt duo Regii codices."—Montef. Origen. apud Mai. C. A., T. IX, p. 429: Καὶ ταῦτα κατὰ τοὺς Ο' καὶ Θ. καὶ τὴν Ε' ἔκδοσιν ὁ μέγιστος 'Α., ὁ καθήμενος (corr. ἡ καθημένη) ἐν κήποις, ἐξέδωκεν ὁ δὲ Σ., ἡ κατοικοῦσα (ὁ δὲ Σ.,

13. מְקַשְׁבִּים. *Attendunt.* Ο'. προσέχοντες. Σ. | 14. מְשֻׁמִּים. *Aromatum.* Ο'. [τῶν] ἀρωμάτων.
 ἀκροώμενοι.³² | Σ. ἡδυσμάτων.³³

καθημένη Opp. T. III, p. 104) ὡς λέγεσθαι τὰ πρῶτα πρὸς τὴν
 νύμφην καθήμενην παρὰ τοῖς ἰδίοις καρποῖς. Minus probabiliter
 Nobil, Mat.: Σ. οἱ καθήμενοι. ³² Syro-hex. ܡܫܘܒܝܡ.

ܡܫܘܡܝܡ. Nobil, Mat. sine nom. afferunt: ἀκροῶνται.
³³ Schol. apud Nobil, Mat.

J E S A I A S.

IN LIBRUM JESAIAE

MONITUM.

“VETERUM interpretum lectiones in Jesaiam bene multas nondum observatas repraesentamus; prius editas passim restituimus, ope MSS. et Edd. quorum catalogus subjicitur.

“Codex RR. PP. Jesuitarum [Collegii Ludovici Magni; olim Renati Marchali, nunc Romae in Vaticano, teste Parsonsio, cujus est Cod. XII], VIII circiter saeculi, cujus specimen dedimus in *Palaeographia Graeca* [p. 224]; estque egregiae notae, unciali caractere descriptus cum accentibus et spiritibus a prima manu [‘a posteriore, ut videtur, manu.’—*Parsons.*]. Qui complectitur omnes Prophetas, nempe duodecim minores primum, deinde quatuor majores, cum variis lectionibus veterum interpretum in margine, et notis Hexaplorum in textu, praecipue autem in Jesaia, Jeremia, et Ezechiele; nam in reliquis paucula observantur. Eo olim usus est Joannes Curterius, qui Procopii in Jesaiam Commentarium passim mutilum edidit, et Graecum Jesaiae textum ad hujus MS. fidem publicavit, additis etiam notis marginalibus et variis interpretum lectionibus, ut in eodem codice exprimebantur. Verum in lectione saepe lapsus est, ut monetur in Notis infra. Ejusdem codicis, rogante Eminentissimo Card. d’Estrées, nobis ad dies quatuor dumtaxat copiam fecerunt RR. PP. Jesuitae; indeque multa ad Jeremiam et Ezechielem excerpimus. Lapsus Curterii non paucos sarcivimus, majorem in eo operam posituri, si per tempus licuisset. [Cf. Montefalconii *Palaeogr. Gr.* p. 225; Blanchini *Vindiciae Script. Canon.* p. celviii; Stroth in *Eichhornii Repertorio etc.*, Tom. VIII, p. 189.]

“Codex Reg., num. 1935, olim 1891, X saeculi, membranaceus, initio mutilus; incipit enim a Cap. xxvi. 12. Est Catena in Jesaiam.

“Codex Reg., num. 2437, X saeculi, membranaceus. Est item Catena.

“Codex Reg., num. 1892, bombycinus, XII saeculi. Est Catena in omnes Prophetas.

“Codex alius Reg., XIII saeculi, qui incipit a Cap. xxv, desinit in Cap. xli.

“Lectioes Codicis Barberini [Parsons. Cod. 86] ad Capp. xxvii, xxviii Jesaiæ, a Briano Waltono cusae [in *Bibl. Polygl.* Tom. VI, p. 131].

“Codex vetustissimus Sangermanensis Commentariorum Hieronymi in Jesaiam. [Montef. ad Cap. i. 22 ait: ‘Codex noster VIII vel IX saeculi, Langobardicis literis scriptus, qui Graeca ut plurimum accurate repraesentat.’]

“Eusebii Commentarii in Jesaiam [in *Collectione Nova Patrum* etc., Tom. II, pp. 347–593], et Ejusdem Demonstratio Evangelica [Parisiis, 1628].

“Basilius in Jesaiam, cujus Commentarius ad Cap. xvi tantum pertingit [Opp. Tom. I, pp. 378–617].

“Hieronymus in Jesaiam [Opp. Tom. IV, pp. 1–832], et Ejusdem Epistola ad Damasum [XVIII juxta Vallarsium, Opp. Tom. I, pp. 45–64, ubi exponit visionem Cap. vi. 1–8].

“Theodoretus in Jesaiam [Opp. Tom. II, pp. 165–402].

“Procopius in Jesaiam, editus a Joanne Curterio [Parisiis, 1580, ex unico exemplari, eoque multis in locis mutilo et corrupto].

“Augustinus de Doctrina Christiana, Cyrillus Alexandrinus, Philastrius Brixienis, [Epiphanius], in aliquot locis.”—MONTEF.

Parsonsius hunc librum duplici Appendice instruxit. Prior continet lectiones veterum interpretum, maxime e Cod. XII supra memorato, aut ineditas, aut minus emendate editas, pauculas e Cod. 93 (*Mus. Brit. i. D. ii*), plures et majoris momenti inde a Cap. xxviii e Cod. 86, qui est notissimus Cardinalis Barberini, a Waltono in *Prolegom. ad Bibl. Polygl.* IX, 42 descriptus. Continet Jesaiam, Jeremiam, Ezechielem, et Prophetas minores, scriptus caractere antiquo, sed ligato, cum lectionibus marginalibus ex Aquila, Symmacho, et Theodotione.—Altera Parsonsii Appendix pro titulo habet: “Collatio Codicis Chisiani III (*Holmes. 88*) cum Ed. Rom. ad librum Jesaiæ. Notandum est lectiones eas, quibus cum Cod. Chisiano II (*Holmes. 87*) consentit, necnon quae in Montefalconii Hexaplis inveniuntur, esse omissas.” Codex est membranaceus, transcriptus, ut videtur, anno 880, caracteribus non uncialibus, sed majusculis et minusculis. Continet quatuor Prophetas majores cum Baruch et Habacuc. Margini adscriptas habet versiones Aquilae et ceterorum, quas quidem in priore operis parte (Capp. i—xxvii) rariores exhibet Parsonsius; a Cap. xxviii vero ad finem libri adeo ampla est horum fragmentorum ex uno codice collectio, ut omnes undequaque prius corrasas lectiones tam numero quam pondere facile exsuperet. Tantam autem materiam, ad hunc diem in vasto et paucis parabili thesauro Oxoniensi infructuose reconditam, in lucem protraxisse, et in usus studiosorum hominum quotidianos cogisse, nostri operis non contemnendum meritum erit.

Praeter codices memoratos alii fere undecim sunt, si non hexaplares, certe recensionem a textu LXXviri genuino recedentem, et partim quidem ad Hebraeum archetypum accommodatam, partim vero perspicuitatis, vel etiam merae concinnitatis causa mutatam, miro consensu prae se ferentes. In catalogo Holmes-Parsonsiiano numerantur 22, 36, 48, 51, 62,

Gregorii Bar Hebraei Scholia in Jesaiam edidit Otto F. Tullberg, Upsalae, 1842; quae tamen lectiones hexaplares nullas suppeditant.

Quod reliquum est, de opere Montefalconiano a P. L. B. Drach Parisiis 1857–1863 cum accessionibus quibusdam repetito unum hic incidit monendum. Scilicet Vir doctus ad Jesaiam, Jeremiam, ceterosque prophetas, lectiones nonnullas ex annotatione critica Lamberti Bosii ad *V. T. ex Versione LXX Interpretum*, Franeq., 1709, excerptas, pro genuinis Aquilae et ceterorum reliquiis sine suspitione venditavit. Et primum quidem eas in notas tantum recondidit; postea vero audacior factus inde a Cap. lvii in textum inferre non dubitavit, ad v. 13 istius cap. monens: “Graeca Symmachi hujus stichi et proxime sequentis, quae ignorabant Drusius et Montef., nobis suppeditavit L. Bos; et hic adjecimus.” Ignorabant sane, et ignorare debebant; nam dictae lectiones non sunt nisi Hieronymi Latinae a viro quodam docto Graecitate donatae; quod cuiusvis unum tantummodo locum, Cap. xl. 14, adeunti sponte patebit. Falsarius autem iste non Bosius erat, qui linguam magis callebat quam ut ἀνέχων pro ἀνεχόμενος, Cap. i. 14, poneret; sed, ni fallimur, Editor anonymus Bibliorum Graecorum Francofurti anno 1597 excusorum, cujus scholia a se compilata esse Bosius profitetur.

JESAIAS.

CAPUT I.

1. עַל־יְהוּדָה וְיִירוּשָׁלַם. *De Juda et Jerusalem.*

Ο΄ κατὰ τῆς Ἰουδαίας καὶ κατὰ Ἱερουσαλήμ.

Σ. περὶ Ἰούδα καὶ Ἱερουσαλήμ. Θ. κατὰ τῆς Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλήμ.¹

בְּיָמַי. *In diebus.* Ο΄ ἐν βασιλείᾳ. ἸΑ. Σ. Θ. ἐν ἡμέραις.²

2. יְהוָה. *Jova.* Ο΄ κύριος. ΠΙΠΙ.³

יְהִי עַד. *Educavi.* Ο΄ ἐγέννησα. Σ. Θ. ἐξέθρεψα.⁴

3. עַמִּי. *Populus meus.* Ο΄ καὶ ὁ λαός με. ἸΑ. Θ. (ὁ λαός) μου.⁵

4. כְּבֹד. *Onustus.* Ο΄ πλήρης. Σ. βεβαρημένον.⁶

מְרִיעֵי זָרָע. *Genus maleficorum.* Ο΄ σπέρμα πονηρόν. Οἱ Ἰ΄. (σπέρμα) πονηρευομένων.⁷

בְּנֵי מַשְׁחָתִים. *Filii perditæ agentes.* Ο΄ υἱοὶ ἄνομοι. Οἱ λοιποὶ υἱοὶ διαφθείροντες.⁸

CAP. I. ¹ Hieron.: "Pro eo quod nos ex Hebræo ver-
timus, *super Judam et Jerusalem*, LXX et Theod. inter-
pretati sunt, *contra Judæam et Jerusalem*. Sym. more
suo manifestius, *de Juda et Jerusalem*, ut nec prospera,
nec adversa velit titulo demonstrari." Eusebii lectio, Σ.
ὑπὲρ τῆς Ἰουδαίας κ.τ.ε. a Montef. huc temere relata, per-
tinet ad Cap. ii. 1. ² Sic tacite Montef. Syro-hex. .י.
♦ חַסְדָּךְ ♦. ³ Sic ad vocem κύριος annotare ad
marginem solet MS. RR. PP. Jesuitarum, quando scilicet
יהוה in Hebræico legitur. Hoc modo nominis τετραγράμμου
literæ Hebræicæ figurantur."—*Montef.* Syrus noster
Graecum ΠΙΠΙ passim in hoc libro per $\omega\omega$ offert, sed in
aliis extra Jesaiam locis (de quibus vid. Ceriani in *Monum.*
S. et P., T. II, p. 110) per $\phi\phi$, semel (Exod. xxix. 11)
appiæto Graeco, interdum praeposito λ vel χ . Error
duplicis I pro diversis literis Hebræis inde ortus esse
videtur, quod in MSS. litera Yod interdum ita producatur,
ut $\tau\phi$ Vav fere aequalis sit. Syrus igitur interpres, qui
 $\phi\phi$ posuerit, Graecam scripturam fideliter imitatus est;
qui autem in $\omega\omega$ mutaverit, is literas Hebræas callebat
quidem, sed aut veram nominis יהוה scripturam ignorabat
(quæ Ceriani est sententia), aut errorem archetypi sui
corrige noluît.—"Codex C. hic mutilus est, sed ipse
quoque semper habet $\omega\omega$, excepto Cap. lv. 7, ubi
Cod. A. in marg. primo ♦ $\lambda\chi$ ♦, deinde ♦ $\omega\omega$ ♦, Cod. C.

in marg. ♦ $\chi\phi$ ♦; ut appareat alibi correxisse, cum
seorsim $\phi\phi$ occurrebat, hic vero, ubi in unam lectionem
coalescebat cum voce precedenti, intactum reliquisset.
Ceterum saepissime hic codex lectioni $\omega\omega$ subijcit
Graecas literas HEHE (sic) H pro I sumpto, ut factum
etiam in systemate vocalium Syrarum ex Græco, propter
obtinentem Graeci H pronuntiationem."—*Ceriani.* Ut
chartæ parcanus, usum constantem tam Codicis Jes.
quam interpretis Syro-hex. hic semel monuisse sufficiat.
⁴ Curter. e Cod. Jes. Hieron.: "*Filios genui et exaltavi.*
Pro quo Sym. et Theod. ita vertunt: *Filios enutriti et*
exaltavi." ⁵ Curter., qui per incuriam ad μ in verbis,
Ἰσραὴλ δὲ με οὐκ ἔγνω, refert. Hinc Montef. perverse
affert: ἸΑ. Θ. Ἰσραὴλ δὲ μου οὐκ ἔγνω. Hieron.: "*Israel*
non cognovit, populus meus non intellexit. Pro quo soli
LXX transtulerunt: *Israel autem me non cognovit, et*
populus me non intellexit." ⁶ Syro-hex. ♦ $\omega\omega$ ♦.
"Οἱ λοιποὶ βεβαρημένοι, supple $\epsilon\theta\theta\theta$. Ex Curterio."—
Montef. Immo Curter. βεβαρημένοι sine titulo affert.
⁷ Hic quoque Curter. e Cod. Jes. *πονηρευομένων* sine indice
affert; sed diserte testatur Montef. ipsum codicem Οἱ Ἰ΄.
præfixum habere. Hieron.: "LXX pro *semine nequam,*
semen pessimum; quod ceteri sequentes, Hebraicum ΜΕ-
REIM interpretati sunt, *pessimorum.*" ⁸ Hieron.:
"Reliqui consona voce dixerunt, *fili corruptentes,* id

4. עָזְבוּ אֶת־יְהוָה נִצְּאוּ אֶת־קְדוֹשׁ. *Dereliquerunt Jovam, spreverunt Sanctum.* O'. ἐγκατελίπατε τὸν κύριον, καὶ παρωργίασατε τὸν ἅγιον. Σ. κατέλιπον τὸν κύριον, διέσυρον (fort. διέσυραν) τὸν ἅγιον.⁹
- נָזְרוּ אַחֲרֵי. *Recesserunt retrorsum.* O'. Vacat. ✠ 'A. Σ. Θ. ἀπηλλοτριώθησαν εἰς τὰ ὀπίσω 4.¹⁰
5. קָרָה. *Defectionem.* O'. ἀνομίαν. Θ. ἔκκλισιν.¹¹
- לְחַלִּי. *In aegritudine.* O'. εἰς πόνον. 'A. (εἰς) ἀρρώστημα. Σ. (εἰς) νόσον.¹²
6. מִבְּהַרְגַּל. *A planta pedis.* O'. ἀπὸ ποδῶν. 'A. ἀπὸ ταρσοῦ ποδός. Σ. Θ. ἀπὸ ἰχνους ποδῶν.¹³
- אֵין־בּוֹ מַחַס. *Non est in eo sanitas.* O'. Vacabat. ✠ 'A. οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ ὀλοκληρία 4.¹⁴
- Σ. οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ ὑγίει.¹⁵
- פְּצַע הַבְּבוּרָה וּמַכָּה מְרוּרָה לֹא־זָרוּ וְלֹא הַבְּשׂוּ
פְּצַע הַבְּבוּרָה וּמַכָּה מְרוּרָה לֹא־זָרוּ וְלֹא הַבְּשׂוּ
וְלֹא רִכְבָּה בְּשָׂמָן. *Vulnus et vibex et plaga recens; non sunt expressa, nec obligata, nec emollitum est (vulnus) oleo.* O'. οὔτε τραῦμα, οὔτε μῶλωψ, οὔτε πληγὴ φλεγμαίνουσα· οὐκ ἔστι μάλαγμα ἐπιθειναι, οὔτε ἔλαιον, οὔτε κα-

ταδέσμους. 'A. . . μότωσιν . . .¹⁶ Σ. ἀλλὰ τραῦμα καὶ μῶλωψ καὶ πληγὴ κρούσματος, οὔτε σφυιγγομένη, οὔτε ἐπιδεννομένη, οὔτε ἀπαλυνομένη ἐλαίω.¹⁷

9. נְבָאוֹת. O'. σαβαόθ. 'A. στρατιῶν. Σ. Θ. τῶν δυνάμεων.¹⁸
10. הַתּוֹרָה אֲלֹהֵינוּ. *Legem Dei nostri.* O'. νόμον θεοῦ. Oί Γ'. νόμον θεοῦ ἡμῶν.¹⁹
11. שַׁבַּתַּי. *Satur sum.* O'. πλήρης εἰμί. 'A. Σ. ἐμπέπλησμαι.²⁰
13. קָרָה מְקָרָה לֹא־אוּכַל. *Convocationem conacionis non possum ferre.* O'. καὶ ἡμέραν μεγάλην ('A. κλητὴν) οὐκ ἀνέχομαι. Σ. κλητὴν ἐπίκλησιν οὐκ ἀνέξομαι. Θ. κλητὴν ἐπίκλητον οὐκ ἀνέχομαι.²¹
14. לְטַרְחָ. *In molestiam.* O'. εἰς πλησμονήν. 'A. Σ. Θ. εἰς ἐνόχλησιν.²²
- נָלְאִיתִי נִשָּׂא. *Taedet me tolerare.* O'. οὐκέτι ἀνήσω τὰς ἀμαρτίας ὑμῶν. 'A. laboravi sustinens.²³ Σ. ἐκοπώθην ἱασκόμενος.²⁴

est, διαφθείροντες, qui naturae bonum suo vitio perdidērunt." ⁹ Theodoret. ¹⁰ Curter. affert: ✠ 'A.

ἀπηλλοτρ. εἰς τὰ ὀπίσω. S. Basil. et Theodoret. Theodotioni lectionem tribuunt. Denique Syro-hex. 1. 5. 5. 5. Eadem sub aster. habent Codd. 22, 48, et sine aster. Comp., Ald., Codd. 36, 51, alii. ¹¹ "Ἐκκλισιν ex Latino factum; nam Hieron. ait Theodotionem vertisse, *declinationem.*"—Montef. Recte. Cf. Hex. ad Jerem. xxviii. 16. ¹² Curter. Huc referenda videtur lectio Syri nostri: 5. 5. 5. 5. 5. 5. quae ad vocab. 5. 5. 5. 5. 5. 5. φλεγμαίνουσα (v. 6) in codice appicta est. Verum vidit (ante nos in *Otio Norvic.* p. 31) Bernstein. in *Zeitschrift der Deutschen morgenl. Gesellschaft*, T. IV, p. 200. ¹³ Syro-hex. 1. 5. 5. 5. 5. 5. Ad Aquilam cf. Hex. ad Job. xxvii. 23. Curter. post ἀπὸ in marg. affert: Σ. Θ. ἰχνους. Praeterea Parsons. e Cod. 93 exscripsit: Θ. Σ. ἀπὸ ἰχνους ποδῶν. ¹⁴ Syro-hex. in marg. 5. 5. 5. 5. 5. 5. Cf. Hex. ad Psal. xxxvii. 4. Clausula legitur in Ed. Rom., sed deest in Codd. III, 26, 49, aliis, et Syro-hex. Habet in marg. Cod. XII, et in textu sub aster. Cod. 48. ¹⁵ Theodoret., Procop. ¹⁶ Hebraea 5. 5. 5. 5. Hieron. vertit, *nec curata medicamine*, notans: "Quod Aq. inter-

pretatus est *μότωσιν*, linteola videlicet, quae ad exsiccandam saniem, et purulentias extrahendas injiciuntur vulneribus." Cf. Hex. ad Job. v. 18. Jesai. xxx. 26. lxi. i. ¹⁷ Theodoret. Procop. affert: Σ. ἀλλὰ τρ. καὶ μ. καὶ πληγὴ, τραύματος οὐ σφυιγγομένου, οὐδὲ ἐπιδεννομένου, οὐδὲ ἀπαλυνομένου ἐλαίω. Unde haec, οὔτε ἐπιδεννομένη, quae aberant, in lectione Theodoreti supplēvimus. (Formam insolentiohem ἐπιδέννομαι pro ἐπιδοίμαι ne scribae imputemus, prohibet Philoxeni Glossa: Ὑποδέννομαι, *calceor.*) ¹⁸ Curter., qui στρατεῖαν habet. ¹⁹ Idem. Syro-hex.: 'A. Σ. Θ. νόμον θεοῦ ἡμῶν (sic). ²⁰ Curter. Syro-hex. 5. 5. 5. 5. 5. 5. ²¹ S. Basil. Opp. T. I, p. 404 A. Ad vocab. μεγάλην Curter. affert: 'A. κλητὴν. Θ. ἐπίκλητον; Syro-hex. vero: 'A. κλητὴν (5. 5. 5. 5. 5. 5. Σ. ἐπίκλησιν (5. 5. 5. 5. 5. 5. Curter. Syro-hex. affert: 5. 5. 5. 5. 5. 5. ²³ Hieron. Montef. tentat: 'A. ἐκοπίασα ὑπομένων. "Aquila Graeca genuina exhibet L. Bos: *κεκοπίασα ἀνέχων.*"—P. L. B. Drach. Vide nos in *Monito.* Aquila, ni fallor, interpretatus est, ἐκοπίασα φέρειν (s. ὑποφέρειν). Cf. Hex. ad Jerem. xv. 6. xx. 9. ²⁴ Curter. Hieron.: "Sym. ἐκοπώθην ἱασκόμενος, quod est, *defeci miserans.*" Syro-hex. 5. 5. 5. 5. 5. 5. 5. 5.

16. **הַרְעוּ הַרְעוּ**. *Desinite male agere.* Ο'. παύσασθε ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν. Σ. **παύσασθε πονηρεύμενοι.**²⁵
18. **לְבַרְנָה**. *Agite, quaeso.* Ο'. καὶ δεῦτε ✕ Οἱ Γ'. **δף 4.**²⁶
- עֲתִיבֵי כְתוּלָה**. *Si fuerint rubra tanquam coccus.* Ο'. ἐὰν δὲ ὦσιν ὡς κόκκινον. Σ. ἐὰν δὲ πυρραὶ ὦσιν ὡς κόκκινον.²⁷
21. **יָלִין**. *Commorabatur.* Ο'. ἐκοιμήθη. Σ. **ηὐλίξτε.**²⁸ 'Α. Θ. αὐλισθήσεται.²⁹
22. **כֶּסֶף**. *Argentum tuum.* Ο'. τὸ ἀργύριον ὑμῶν. 'Α. Σ. Θ. τὸ ἀργύριόν σου.³⁰
- בַּמִּים מְחוּלָה**. *Vinum tuum dilutum est aqua.* Ο'. οἱ κάπηλοι σου μίσγουσι τὸν οἶνον ὕδατι. 'Α. συμπόσιόν σου...³¹ Σ. *Vinum tuum mixtum est aqua.*³²
23. **סוֹרְרִים**. *Contumaces.* Ο'. ἀπειθοῦσι. 'Α. ἀφίστάμενοι.³³ Σ. ἀπειθεῖς. Θ. ἐκκλίνοντες.³⁴
- כָּלֹו אֲהֵב**. *Ii omnes amantes.* Ο'. ἀγαπῶντες. 'Α. πᾶς αὐτὸς ἀγαπῶν. Σ. ἅπας ἀγαπᾷ. Θ. πᾶς τις ἀγαπᾷ.³⁵
- שְׂלֵמִים**. *Remuneraciones.* Ο'. ἀνταπόδομα. Σ. ἀμοιβάς.³⁶

23. **אֶלְמִנָה**. *Viduæ.* Ο'. χηρῶν. 'Α. Σ. Θ. χήρας.³⁷
24. **יְהוָה צְבָאוֹת**. Ο'. κύριος σαβαώθ. 'Α. κύριος στρατιῶν. Σ. Θ. κύριος τῶν δυνάμεων.³⁸
- אֶבְרַתְיָא**. *Fortis Israelis.* Ο'. οὐαί οἱ ἰσχύοντες Ἰσραήλ. Οἱ λοιποὶ ὁ δυνάστης τοῦ Ἰσραήλ.³⁹
25. **כִּבְרֵי סַבִּיר**. *Et eliquabo tanquam chryso-colla scorias tuas.* Ο'. καὶ πυρώσω (alia exempl. add. σε⁴⁰) εἰς καθαρὸν, τοὺς δὲ ἀπειθοῦντας ἀπολέσω. 'Α. καὶ πυρώσω ὡς ἐκλεκτὸν στέμφυλὰ σου.⁴¹ Σ. καὶ πυρώσω εἰς καθαρὸν τὴν σκωρίαν σου. Θ. καὶ πυρώσω εἰς καθαρὸν τὸ γιγαρτῶδες σου.⁴²
- בְּדִלְיָה**. *Stanna tua.* Ο'. ἀνόμους ἀπὸ σοῦ. Οἱ λοιποὶ κασσίτερόν (σου).⁴³
26. **אֲשִׁיבָה**. *Restituam.* Ο'. ἐπιστήσω. 'Α. ἐπαναστήσω. Σ. Θ. ἀποκαταστήσω.⁴⁴
27. **לְשִׁבְתָּהּ בְּצִדְקָתָהּ**. *Et (cives) ejus ad frugem reversi per justitiam.* Ο'. ἡ ἀχιμαλωσία αὐτῆς, καὶ (alia exempl. add. ✕ ἡ ἀποστροφή αὐτῆς) **μετὰ ἔλεημοσύνης** (Οἱ λοιποὶ δικαιοσύνης).⁴⁵
29. **יִבְשׁוּ**. *Pudore afficientur.* Ο'. αἰσχυνθήσονται. Θ. καταισχυνθήσονται. 'Α. Σ. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁴⁷

25 Syro-hex. ✕ **וְהָיָה כִּי יִשְׁמַעְתֶּם**. Curter. affert: Σ. *πονηρεύμενοι.* 26 Curter. 27 Idem, ubi *pyra* scriptum. 28 Sic Cod. Jes., testibus Montef. et Parsons. Mendose Curter.: Σ. *κλιξτε.* Praeterea Parsons. e Cod. 24 affert: Σ. *ηὐλίσθη.* 29 Hieron.: "Verbum Hebraicum JALIN, pro quo LXX transtulerunt *dormiuit, et requieuit* et *requiescet*... significat; unde et Aq. et Theod. quasi de futuro dicunt." 30 Syro-hex. **וְהָיָה כִּי יִשְׁמַעְתֶּם**. 31 Hieron. Cf. Hex. ad Deut. xxi. 20. Hos. iv. 18. 32 Hieron. 33 Idem: "Pro *recedentes* Graece posuimus *ἀφίστάμενοι*, coll. Hex. ad Psal. lxxv. 7. lxxvii. 7. 34 Curter. 35 Idem. 36 Montef. ex Hieron., qui ait: "Pro *retributionibus* Symmachus *vicissitudines* vel *ultiones* interpretatus est." 37 Syro-hex. ✕ **וְהָיָה כִּי יִשְׁמַעְתֶּם**. Curter. affert: Σ. Θ. *χήρας.* Sic in textu Codd. III, XII, 23, 26, alii. 38 Theodoret. 39 Hieron.: "Pro *fortis Israel*, quod omnes similiter transtulerunt, soli LXX nescio quid volentes posuerunt: *Vae fortes Israel.*" Montef.

indubitanter edidit: Οἱ λοιποὶ ἰσχυρὸς Ἰσραήλ. Sed pro **יְהוָה צְבָאוֹת** Aquilam saltem magis sapit *δυνάστης*; et post **σαβαώθ** Codd. 36, 48, alii, cum Theodoreto inferunt: ὁ δυνάστης τοῦ Ἰσραήλ. 40 Sic Comp., Codd. III, XII (teste Curterio), 22, 24, 26, 36, alii, et Syro-hex. 41 Curter. affert: 'Α. καὶ πυρώσω εἰς ἐκλεκτόν στ. σου, quod ex Syro-hex. **וְהָיָה כִּי יִשְׁמַעְתֶּם**, correximus. Ad *ἐκλεκτόν* cf. Hex. ad Psal. lxxv. 14. Prov. xiv. 4. Hieron.: "Pro *scoria*, quod interpretatus est Sym., Aq. *στέμφυλα*, id est, *vinacia*, Theod. *γιγαρτῶδες*, id est, *acinum uvae*, interpretatus est." Cf. Hex. ad Psal. cxviii. 119. Ezech. xxii. 18. Minus probabiliter Euseb. in Comment. ad loc. Aquilae vindicat lectionem quae Theodotionis est, concinente aliquatenus Procopio, cujus verba sunt: 'Ο Σ. μὲν εἶπε, εἰς καθαρὸν τὴν σκωρίαν σου' ὁ δὲ 'Α., τὸ γιγαρτῶδες σου. 42 Curter., Nobil. Syro-hex. affert: Σ. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο' (εἰς καθαρὸν). 43 Procop. 44 Syro-hex. **וְהָיָה כִּי יִשְׁמַעְתֶּם**. Curter. affert: Σ. Θ. ἀποκαταστήσω. 45 Sic Cod. 88, et sine aster. Codd. 23, 301, invito Syro-hex. 46 Procop. 47 Curter.

ται. Ἄ. Σ. καὶ ταπεινωθήσεται. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.¹²

13. עֵלְ קַלְ-אֱלוֹנֵי. *Et super omnes quercus.* Ο'. καὶ ἐπὶ πᾶν δένδρον βαλάνου. Ἄ. (καὶ ἐπὶ πάσας) δρύας. Σ. Θ. (καὶ ἐπὶ πάσας) βαλάνους.¹³
14. עֵלְ קַלְ-הַרְרִים הַרְרִים. *Et super omnes montes excelsos.* Ο'. καὶ ἐπὶ πᾶν ❖ Οἱ Γ'. ὑψηλὸν 4 ὄρος.¹⁴
16. תַּרְשִׁישׁ. *Tarsis.* Ο'. θαλάσσης. Οἱ λοιποὶ Θαρσίς.¹⁵
17. רִפְיֹס. *Fastus.* Ο'. ὕβρις. Ἄλλος ὕψος (s. τὸ ὕψος).¹⁶
20. בַּיּוֹם. *In die.* Ο'. τῇ γὰρ ἡμέρᾳ. Ἄ. Σ. Θ. ἐν τῇ ἡμέρᾳ.¹⁷
- תַּלְפִּירַת. *Talpis.* (Masora legi jubet, פְּרוֹת לְחֶפְרִים, in foramina murium.) Ο'. τοῖς ματαίοις. Ἄ. ὀρυκτοῖς (s. ὀρύκταις). Σ. τοῖς ἀκάρις. Θ. φαρφαρόθ.¹⁸
22. הַדְּלוֹ לְכֶם מִן-הָאָדָם אֲשֶׁר נִשְׁמָה בְּאַפּוֹ כִּי-הוּא בְּמִדָּה נִחְשָׁב הוּא. *Desistite vobis ab homine, in cuius naso spiritus est; nam cuius rei aequiparandus est ille?* Ο'. Vacat. ❖ Ἄ.

(s. Οἱ λοιποὶ) παύσασθε ὑμῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, ᾧ ἀναπνοῇ ἐν μυκτῆρι αὐτοῦ, ὅτι ἐν τίνι ἐλογίσθη αὐτός 4;¹⁹

Cap. II. 10. — καὶ νῦν 4. — ὅταν—τῇ γῆν 4.²⁰

CAP. III.

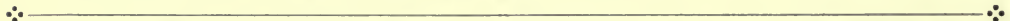
1. מְשִׁעַן וְיִשְׁעָנָה. *Fulcrum et fulturam.* Ο'. ἰσχύοντα καὶ ἰσχύουσιν. Ἄ. ἔρεισμα καὶ ἔρεισμών. Σ. στήριγμα καὶ στήριγμών.¹
2. גְּבוּרָה. *Heroa.* Ο'. γίγαντα — καὶ ἰσχύοντα 4.² Ἄ. δυνατόν. Σ. ἀνδρείον. Θ. δυνάστην.³
- סְקָם. *Hariolum.* Ο'. στοχαστήν. Οἱ λοιποὶ μάντιν.⁴
3. מְכַנְּתֵי חֲרָשִׁים. *Et callidum artium mechanicarum (s. magicarum).* Ο'. καὶ σοφὸν ἀρχιτέκτονα. Ἄ. et sapientissimum artificum (τεχνιτῶν).⁵
- וְנִבְוֶה לְחַשׁ. *Et peritum incantationis.* Ο'. καὶ συνετὸν ἀκροατήν. Ἄ. καὶ συνετὸν ψιθυρισμῶ. Σ. (καὶ συνετὸν) ὁμιλία μυστικῆ. Θ. (καὶ συνετὸν) ἐπωδῆ.⁶
4. תַּעֲלִילֵי אֵי. *Puerilia (ludibria).* Ο'. Θ. ἐμπαίχται. Ἄ. ἐναλλάτται.⁷

¹² Cod. Jes., teste Montef. Mendose Curter: Ἄ. Σ. Θ. ὁμοῦς τε οἱ Ο'. ταπεινωθήσεται. (Idem pro ὁμοίως τοῖς Ο' semper male scribit ΟΜΩΣ ΤΕ Ο'. Vide Montef. ad Cap. i. 29.)
¹³ Hieron. ¹⁴ Curter. Sic sine nota hexaplari Ed. Rom., sed ἐψηλὸν om. Codd. III, XII, 26, 106, alii, et Syro-hex. In Comp., Codd. 22, 36, aliis legitur: καὶ ἐπὶ πᾶν ὄρος ὑψηλόν.
¹⁵ Hieron.: "Pro Tharsis, quod omnes similiter transtulerunt, soli LXX mare interpretati sunt." Cf. Hex. ad Dan. x. 6. ¹⁶ Sic in textu Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 24, 26, 36, alii. Syro-hex. in marg. char. med. ❖ חֲרָשִׁים.
¹⁷ Curter. ¹⁸ Hieron.: "Pro talpis, quas nos interpretati sumus, LXX vana, Aq. ὀρυκτά [al. ὀρύκταις], Sym. ἠνφρῦκτα, Theod. ipsum verbum Hebraicum PHARPHAROTH." (Veteres Hieronymi edd. ὀρυγὰς habent, Martianeus ὀρυκτάς. Montefalconii Sangerm., et Reg. 3756, ὀρυκτά; Sangerm. alius, ορυκσα; Colbert. 2628, ορικτα; unus tantum Colbert., orictas.)
¹⁹ Curter. Hieron.: "Hoc praetermiserit LXX, et in Graecis exemplaribus ab Origene sub asterisco de editione Aquilae additum est, quod in Hebraeo ita legitur: HEDALU

LACHEM MEN AADAM ASER NASAMA BAAPHPHO CHI BAMA NESAB HU. Ubi nos diximus, excelsus reputatus est ipse, Aq. interpretatus est, in quo reputatus est iste." Scholium in marg. Syro-hex.: "Haec verba asterisco signata (❖) posita sunt in Hebraeo et apud reliquos, haud vero etiam apud LXX (❖) Similiter S. Basil. Opp. T. I, p. 447 D: 'En τοῖς ἀντιγράφοις τῆς κοινῆς ἐκδόσεως οὐ κεῖται τοῦτο, ἀλλ' ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ κείμενον, ἐκ τῶν λοιπῶν μετεκομίσθη."
²⁰ Syro-hex.
 CAP. III. ¹ Euseb., Procop. ² Obelus est in Syro-hex. ³ Curter., Procop. Syro-hex. affert: ❖ חֲמֵלָה. ⁴ Hieron.: "Omnes interpretati sunt divinum, exceptis LXX, qui pro hoc conjectorem transtulerunt." ⁵ Hieron. Cf. Hex. ad Hos. viii. 6. ⁶ Curter., qui μυστικαὶ pro μυστικῆ scribit. Liberius, ut solet, Hieron.: "Pro quo LXX interpretati sunt, prudentem auditorem; Theod. prudentem incantatorem; Aq. prudentem susurratorem; Sym. prudentem eloquiū mystici." ⁷ Idem: "LXX et Theod. illusores interpretati sunt; Aq. ἐναλλάκται, qui se mutant, et turpitudinis exerceant vices." Cf. ad Cap. lxvi. 4.

6. הַמְּנִשְׁלָה. Ruina. O'. τὸ βρώμα. Σ. Θ. ἀσθένεια.⁸
7. חֵבֶשׂ. Medicus. O'. Σ. ἀρχηγός. Θ. ἐπιθεσμεύων.⁹
8. לְשׁוֹנָם וּמַעַלְלֵיהֶם. Lingua eorum et facinorosa eorum. O'. αἱ γλώσσαι αὐτῶν μετὰ ἀνομίας. 'A. ἡ γλώσσα αὐτῶν καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτῶν.¹⁰
- מַלְיָהוּהָ לְמִרְתָּה. Contra Jovam ad resistendum. O'. τὰ πρὸς κύριον ἀπειθοῦντες. [A. κατὰ τοῦ κυρίου γέγονεν . .] Σ. κατὰ τοῦ κυρίου γέγονεν εἰς τὸ παραπικρᾶναι αὐτόν.¹¹
9. הִגְיָרוּ. Palam fecerunt. O'. ἀνήγγειλαν. 'A. Θ. ὁμοίως τοῖς O'. Σ. ἀπήγγειλαν.¹²
- וְאֵי לִנְפְשָׁם כִּי גִבְּלוּ לָהֶם רָעָה. Vae vitae eorum, quia inferunt sibi ipsis mala. O'. οὐαὶ τῇ ψυχῇ αὐτῶν, διότι βεβούλονται βουλήν πονηρὰν καθ' ἑαυτῶν. 'O' Ἑβραῖος καὶ οἱ λοιποί. Vae illis, quia sua scelera receperunt.¹³

12. נָשִׁים. Mulieres. O'. 'A. ἀπαιτοῦντες. Σ. γυναῖκες. Θ. δανεισταί.¹⁴
15. מִן־הָיְהוָה יִהְיֶה צְבָאוֹת. O'. Vacat. ✕ ('A.) φησὶ κύριος κύριος τῶν στρατιῶν. Σ. Θ. λέγει κύριος τῶν δυνάμεων.¹⁵
17. יַעֲרָה. Nudabit. O'. ἀνακαλύψει. Alia exempl. ἀποκαλύψει.¹⁶
18. רֵטְצָה. Reticula. O'. τοὺς κοσύμβους. 'A. τελαμῶνας.¹⁷
- הַשְּׁחֵרְשֵׁת. Lumulas. O'. τοὺς μνησκους. Σ. μανιάκας.¹⁸
19. הִנְטֹטֹת. Inaures. O'. τὸ κάθεμα. 'A. κροκουφάντους. Σ. χαλαστά. Θ. τὰ καθέματα.¹⁹
20. הַצְּעָדוֹת. Catenulae pedum (ne passus nimis magni essent). O'. τοὺς χλιδῶνας. Θ. τὰ βραχιάρια.²⁰
- הַקְּשָׁרִים. Cingula. O'. τὰ ψέλια. Θ. τὰ ἔγκομβώματα.²¹

⁸ Idem: "Pro ruina Sym. et Theod. infirmitatem translulerunt." ⁹ Idem. ¹⁰ Euseb. Montef. post Nobilium edidit: 'A. αἱ γλώσσαι αὐτῶν κ.τ.έ. Falsus est Procop., qui ait: ἀντὶ δὲ τοῦ, αἱ γλ. αὐτῶν, 'Ακύλας φησὶ, τὰ ἐπιτηδεύματα. ¹¹ Sic Montef., notans: "Ex Eusebio et ex MS. Regio uno." Nobil. affert: Σ. κατὰ—αὐτόν. Procop.: Σ. εἰς τὸ παραπικρᾶναι αὐτόν. Eusebii verba sunt: Τότε γὰρ ὡς ἀληθῶς ἡ γλ. αὐτῶν καὶ τὰ ἐπ. αὐτῶν, κατὰ τὸν 'Ακύλαν, κατὰ τοῦ κυρίου γέγονεν, εἰς τὸ παραπικρᾶναι αὐτόν, κατὰ Σύμμαχον. Unde nullo modo colligi potest, haec, κατὰ τοῦ κ. γέγονεν, ad Aquilam pertinere, ne dicam ad Symmachum. ¹² Sic Cod. XII, teste Parsonsio. Ex Curterii nota: 'A. Σ. Θ. ὁμοι τε O', ἀπήγγειλαν, Montef. edidit: 'A. Σ. Θ. ἀπήγγειλαν. ¹³ Hieron.: "Juxta Hebraicum et ceteros interpretes hunc sensum habet: Vae illis, quia etc." ¹⁴ Idem: "Pro mulieribus, quas solus interpretatus est Sym., et Hebraice dicuntur NASIM, Aq. et LXX transtulerunt ἀπαιτοῦντας, qui significant exactores; Theod. δανειστὰς, id est, feneratores." ¹⁵ Curter. Syro-hex. in textu sine aster. ܠܗܝܘܬܗܘܢ ܥܒܕܘܬܗܘܢ ܐܘܬܘܪܐܢ. ¹⁶ Curter. Syro-hex. in marg. autem, cum indice ad utrumque ܠܗܝܘܬܗܘܢ ܥܒܕܘܬܗܘܢ. ¹⁷ Sic Codd. III, XII, 49, 106, 144. Cod. XII, teste Curterio, in textu habet ἀποκαλύψει; in marg. autem: Oí O'. ἀνακαλύψει. ¹⁸ Curter. Theodoret.: 'O' 'Ακύλας τελαμῶνας (fascias) τοὺς κοσύμβους καλεῖ: αὐτίττεραί δὲ τὰ κρήμενα (velamenta capitis muliebria, quae ad humeros usque demittebantur). Syro-hex. affert: ܕܥܝܘܬܗܘܢ ܠܗܝܘܬܗܘܢ, /

quam lectionem Middeld. sine nomine interpretis affert, et riles, vertens. (Post τοῦ ἰματισμοῦ αὐτῶν Syrus pergit: ܠܗܝܘܬܗܘܢ ܥܒܕܘܬܗܘܢ ܐܘܬܘܪܐܢ. — Middeld. Immo hic ipse est ordo Cod. 88, qui Syri nostri affinis est. Praeterea Syrus interpres ad ܠܗܝܘܬܗܘܢ ipsam Graecam vocem KOCYMBOYC in marg. appinxit, cum scholio: ܕܥܝܘܬܗܘܢ ܥܒܕܘܬܗܘܢ. Cf. Michaelis in Lex. Syr. p. 696.) ¹⁹ Curter., Theodoret. S. Basil. Opp. T. I, p. 466 E: Σαφέστερον δὲ τοὺς μνησκους ἕτερος ἐξέδωκεν, εἰπὼν, καὶ τοὺς μανιάκας· καὶ ἀντὶ τοῦ καθέματος εἰπὼν, χαλαστά. ²⁰ Ad τοὺς χλιδῶνας Curter. in marg. affert: ὁ τὰ βραχιάρια, τὰ ἔγκομβώματα. Codd. 239, 306 ante καὶ τοὺς χλιδῶνας in textum inferunt καὶ τὰ βραχιάρια (sic?). Vox βραχιάριον (s. βραχιάλιον) commutatur cum Hebr. אַרְמִילָה, armilla, O'. χλιδῶν, in Hex. ad 2 Reg. i. 10. ²¹ Curter., ut supra.

- 20. בְּתֵי הַנֶּפֶשׁ. *Olfactoriola*. O'. Lectio incerta. 'A.²²
- 22. הַמַּעֲשָׂוֹת. *Pallia*. O'. μεσοπόφυρα. Σ. ἀναβλάια.²³
- 23. הַרְרֵי־יָם. *Vela tenuia*. O'. θέριστρα — κατὰ κλιτα 4.²⁴ Σ. σπαθαρικά.²⁵
- 24. פְּתִיגִיל. *Fascia pectorali*. Aliter: *Veste variegata* (פְּתִיגִיל) et *festiva* (גִּיל). O'. του χιτωνος του μεσοποφύρου. 'A. ζώνης ἀγαλιάσεως. Σ. στηθοδεσμίδος. Θ. φθιγίλ.²⁶
- 24, 25. מִתְּיָד בְּחֶרֶב יָפִי מְיָדָהּ יָפִי. *Stigma inustum* (מְיָדָהּ pro מְיָד) *loco pulcritudinis*. *Vir tui gladio cadent*. O'. και ὁ υἱὸς σου ὁ κάλλιτος, ὃν ἀγαπήσ, μαχαίρα πεσεῖται. 'A. ὅτι ἀντὶ κάλλους ἄνδρες σου ἐν μαχαίρα πεσοῦνται.²⁷ "Ἄλλος ταυτά σοι ἀντὶ καλλωπισμοῦ σου.²⁸

25. בְּמִלְחָמָה. *In praelio*. O'. μαχαίρα πεσοῦνται. Οὐκ ἔκειτο ἐν τῷ τετρασελίδῳ.²⁹

Cap. III. 6. — λέγων 4. 10. — δῆσωμεν 4. 13. ἀλλὰ νῦν — καταστήσεται εἰς κρίσιν κύριος 4 (fort. — ἀλλὰ νῦν 4 καταστήσεται κ. τ. έ.).³⁰

CAP. IV.

- 1. בְּיוֹם הַהוּא. *In die illa*. O'. Vacat. Alia exempl. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.¹
- 2. לְבָבִי וְלִכְבוֹד. *In decus et gloriam*. O'. ἐν βουλῇ μετὰ δόξης. 'A. Θ. εἰς δύναμιν καὶ δόξαν.²
- 4. וְנִאֲתָדְמִי יְרוּשָׁלַם. *Et culpram profusi sanguinis Jerusalem*. O'. και τὸ αἷμα ✕ Οἱ Γ'. 'Ιερουσαλήμ 4.³
- 5. וְעָשָׂה נִגְיָה. *Et fumum, et splendorem*. O'. και ὡς καπνοῦ καὶ φωτός. 'A. Σ. Θ. και καπνὸν και φέγγος.⁴

²² Lightfoot. in Append. ad *Hor. Hebr. in Epist. I ad Corinth.* p. 280: "[Talmud Hieros.] Schabb. fol. 8, 2: חתנם עקלים אסטומוריא, חתנם עקלים אסטומוריא, Jesai. i. 20) *στομοκρία*." Rectius, si quid video, Vir eruditus P. L. B. Drach vocabulum אסטומוריא ad אסטומכא, *στομάχος*, refert, etsi vix crediderim pro *estomukiria* (sic) Aquilae vindicandum esse *στομάχου κεριαί*, quae Drachii est conjectura secundum expositionem Aruch ad loc.: רכר רכר על בית הנפש, *res quae datur super thoracem*. Aliam scripturam אסטומכיא citat Buxtorf. in *Lex. Chald. et Talmud.* p. 160, Graece periclitans *στομαχία*. ²³ Hieron.: "*Mutatoria autem et pallia*, quae significantius Symmachus transtulit ἀναβλάια." ²⁴ S. Basil. Opp. T. I, p. 469 C: τὸ, κατὰ κλιτα, οὐδὲ ἐκδεδῶκασιν οἱ λοιποὶ διὰ καὶ ἀβέλιστα. Syro-hex. in textu: ܐܘܬܘܡܘܟܝܐ — ܐܘܬܘܡܘܟܝܐ. (Epitheton κατὰ κλιτα ambiguum est. S. Basil. l. c. enarrat: ἃ δὲ νῦν διαβάλλει ὁ λόγος, θέριστρα λέγεται, τὰ ἐν τῷ κατακλίνεσθαι δὲ ὑπερβολὴν τρυφήν ταῖς κλιναῖς ἐπιβαλλόμενα. Syrus noster, ni fallor, de vestibus *mollibus* s. *impudicis* intellexit; quo sensu Syrus interpres (Mus. Brit. Addit. MSS. 14,558) S. Chrysostomi in Matth. Hom. II (Opp. T. VII, p. 27 C) pro *αἰσχρολογία* dixit ܐܘܬܘܡܘܟܝܐ; et (p. 29 C) locutionem, μέλη πορνικὰ καὶ κατακελοσμένα, per ܐܘܬܘܡܘܟܝܐ circumscripsit.) ²⁵ Curter. Vocabulum ignoratur aequae ac *σπαθαρίσκος*, quod legitur in Hex. ad Gen. xxxviii. 14 pro Hebr. חֲבִישֵׁי, O'. θέριστρον. Syro-hex. affert: ܘܘܬܘܡܘܟܝܐ, h. e. vertente Middeldorpfio, *vestes aestivas geminas* (θέριστρα διδύμα), quod vereor ne

potius Syriace sonet, ܐܘܬܘܡܘܟܝܐ. Non tamen dissimulandum est, etiam Hebr. חֲבִישֵׁי de *velo duplicato*, duabus scilicet ex partibus, *antica* et *postica*, constante, a Lexicographis interpretatum esse. ²⁶ Hieron.: "*Pro fascia pectorali*, quam interpretatus est Sym., LXX *tunicam μεσοποφύραν*, id est, *clavatam purpura*, transtulerunt; quod Aq. *cingulum exsultationis* expressit; Theod. ipsum verbum Hebraicum פְּתִיגִיל posuit." Graecum *στηθοδεσμῖς*, quod nos Symmacho vindicavimus, pro eodem Hebraeo posuerunt LXX Jerem. ii. 24. ²⁷ Curter. ad και ὁ υἱὸς σου e Cod. Jes. affert: Οἱ γ' στίχοι οἱ ὑποκείμενοι οὐκ ἔκειτο ἐν τῷ πετασελίδῳ, οὐδὲ Ὁριγένης ἐξηγουμένους τοῦτων ἐμνήσθη. 'A. ὅτι ἀντὶ κάλλους ἄνδρες σου ἐν μαχαίρα πεσοῦνται. Montef., qui Curterii menda, στοιχοι et NA. ΟΤΙ ΑΥΤΙ ΚΑΜΟΥΣ (sic), exemit, alia de suo induxit, Aquilae tribens, ὅτι ἀντὶ κάλλους σου ὁ ἄνδρες σου ἐν μ. π. Accurate, ut solet, Syrus noster: ܘܘܬܘܡܘܟܝܐ ܘܘܬܘܡܘܟܝܐ. ²⁸ Haec, quae alius interpretis, fortasse Theodotionis, esse videntur, leguntur post σάκκον (v. 24) in Cod. Jes., et, absente σου, in Codd. 22, 36, aliis, et Chrysost. (Opp. T. VI, p. 46 A). Syro-hex. in marg. sine nom. ܘܘܬܘܡܘܟܝܐ ܘܘܬܘܡܘܟܝܐ. ²⁹ Syro-hex. in marg. ³⁰ Syro-hex.

CAP. IV. ¹ Sic post γυναικες inferunt Codd. 22, 36, 48, alii, invito Syro-hex. ² Euseb. in Dem. Evang. p. 69. ³ Curter. Sic sine aster. Comp., Ald., Codd. 22, 24, 36, alii, et Syro-hex. ⁴ Curter.

6. יוֹמָם. *Interdium*. O'. Vacat. Alia exempl. ἡμέρας.⁵

CAP. V.

1. לְבָרְכֵנוּ לְיְהוָה שִׁירַת דָּוִד לְבָרְכֵנוּ. *Cantabo nunc dilecto meo canticum dilecti mei de vinea ejus*. O'. ἄσω δὴ τῷ ἡγαπημένῳ ἄσμα τοῦ ἀγαπητοῦ μου ('Α. πατραδέλφου μου¹) τῷ ἀμπελώνι μου ('Α. Θ. ἀμπελώνι αὐτοῦ. Σ. εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ²). Σ. ἄσω δὴ τῷ ἡγαπημένῳ μου ἄσμα τοῦ ἀγαπητοῦ μου εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ.³

בָּרַם הָיָה לְיַדֵּי בְּקָרְן בְּגִן-שֶׁמֶן. *Vinea erat dilecto meo in cornu (vertice collis) filio pinguitudinis (fertillissimo)*. O'. ἀμπελῶν ἐγενήθη τῷ ἡγαπημένῳ ἐν κέρατι (Οἱ Γ'. ὁμοίως⁴) ἐν τόπῳ πλούνι. Σ. ἀμπελῶν ἐγενήθη τῷ ἡγαπημένῳ μου ἐν κέρατι ἐν μέσῳ ἐλαιῶν.⁵

2. שִׂרָק. *Vite generosiori*. O'. σωρήκ. Σ. ἐκλεκτήν.⁶ 'Α. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁷

וַיַּעַשׂ בְּאֵשִׁים. *Et produxit uvas labruscas*. O'. καὶ ἐποίησεν ἀκάνθας. 'Α. καὶ ἐποίησε σαπρίας. Σ. ἐποίησε δὲ ἀτελή. Θ. ἐποίησε δὲ ἀκάνθας.⁸

3. שְׁפֹטוּ-נָא. *Judicate, quaeso*. O'. κρίνατε ✕ Οἱ Γ'. δὴ 4.⁹

4. כְּדוּרַע. *Quare*. O'. διότι. 'Α. τί οὖν. Σ. Θ. τί ὅτι.¹⁰

5. אֲדִירְעֶה-נָא. *Indicabo utique*. O'. ἀναγγελῶ ✕ Οἱ Γ'. δὴ 4.¹¹

אֲשֶׁר-אֲנִי עֹשֶׂה. *Quid ego faciam*. O'. τί ✕ ἐγὼ 4 ποιήσω.¹²

6. שִׁית. *Spiniae*. O'. ἄκανθαι. Οἱ πάντες ὁμοίως.¹³

7. צְבָאוֹת. O'. σαβαώθ. 'Α. Σ. στρατιῶν. Θ. τῶν δυνάμεων.¹⁴

מִשְׁפָּח. *Effusio (sanguinis)*. O'. ἀνομίαν. 'Α. dissipatio.¹⁵

8. עַד אֶפְסָ מְקוֹם. *Donec non amplius locus sit*. O'. ἕνα τοῦ πλησίον ἀφέλονται τι. 'Α. ἕως πέρατος τόπου. Σ. ἕως τοῦ μὴ εἶναι τόπον. Θ. ἕως τοῦ μὴ ὑπάρχειν τόπον.¹⁶

וְהוֹשְׁבֵתֶם לְבַדְכֶם בְּקֶרֶב הָאָרֶץ. *Et habitare facti estis vos soli in medio terrae*. O'. μὴ οἰκήσετε μόνοι ἐπὶ τῆς γῆς; Σ. ἄρα κατοικήσεσθε μόνοι ὑμεῖς ἐν τῇ γῇ;¹⁷

10. בַּת. *Batum*. O'. κεράμιον. Οἱ λοιποὶ βάτον.¹⁸

11. מִשְׁפָּחֵימִי בְּבֶקֶר. *Surgentibus multo mane*. O'. οἱ ἐγειρόμενοι τὸ πρωῒ. Θ. ὁμός ὁμοίως.¹⁹

⁵ Sic Codd. 22, 36, 48, alii.

CAP. V. ¹ Hieron. Vid. Hex. ad Cant. Cant. i. 13.

² Curter. Syro-hex. in marg. **חבבא חבבא חבבא**. Middeld. vertit: "Vocabulum Hebraicum . . . et Aquila τῷ ἀμπελώνι αὐτοῦ interpretati sunt;" quasi excidisset nomen alius interpretis. Sed Cod. C. cum Ambrosiano conspirat, et Syriacum **מצב** non sonat, interpretati sunt, sed ediderunt, ἐξέδωκαν. Cf. Bugat. ad Dan. p. 167. Equidem verterim: Τὸ ὄρη τὸ Ἑβραϊκὸν καὶ Ἀκύλας κ. τ. εἶ. ³ Theodoret. ⁴ Curter. ⁵ Hieron.:

"Vinea facta est dilecto meo in cornu filio olei. Hoc juxta Hebraicum Theod. et Aq. transtulerunt; Sym. autem more suo manifestius: Vinea facta est dilecto meo in cornu in medio olivarum. ⁶ Curter., Nobil. Hieron.:

"Vineam Sorec, quam solus Sym. electam interpretatus est." Idem affirmat, Sorec a quibusdam καλλίκαρπον interpretari. ⁷ Curter., Syro-hex. ⁸ Curter. affert:

Σ. Θ. ἐποίησε δέ. Hieron. vero: 'Α. σαπρίας. Σ. ἀτελή. O'. Θ. ἀκάνθας. ⁹ Curter. Sic sine aster. Comp., Codd. 87, 88, alii. Syro-hex. in marg. **ⲛⲟⲩ ⲛⲟⲩ ⲛⲟⲩ**.

¹⁰ Curter. ¹¹ Idem. Sic in textu Cod. 48, et sine aster.

Codd. 22, 36, alii. ¹² Curter. Syro-hex. **ⲛⲟⲩ ⲛⲟⲩ**. Pronomen est in Ed. Rom., sed abest a Codd. III, XII, 24, 26, alii.

¹³ Hieron.: "Omnes voce simili spinas interpretati sunt." Hoc significat, opinor, omnes aut ἄκανθαι, aut ἄκανθα, quod legitur in Comp., Ald., Codd. III, XII, alii, posuisse. ¹⁴ Curter., qui στρατιῶν habet. Syro-hex. affert: **ⲛⲟⲩ ⲛⲟⲩ ⲛⲟⲩ**. Mox post οἶκος 'Ισραὴλ add. ἔστιν Comp., Ald., Codd. III, XII, 24, 41, alii, et sub obelo Syro-hex.

¹⁵ Hieron. Drusius tentat διασκείδαις; Bielius διασκεδασμός. Non male haberet διασκορπισμός. ¹⁶ Curter. Post ἀφέλονται τι Codd. 22, 36, 48, 51 in textum inferunt, ἕως τοῦ μὴ ὑπ. τόπον. Hieron.:

"Pro eo quod nos diximus, usque ad terminum loci, LXX transtulerunt, ut auferatis proximo; Sym. et Theod., donec deficiat, vel non sit locus." ¹⁷ Theodoret. Aut κατοικήσεσθε, aut κατοικήσετε legendum videtur. ¹⁸ Hieron.

¹⁹ Curter., qui ad τὸ πρωῒ notam refert. Ad ἐγειρόμενοι potius pertinere videtur, cujus loco ceteros interpretes ὀρβρίζοντες edidisse credibile est.

11. **שָׁכַר**. *Temetum. O'. σίκερα. 'A. Σ. μέθυσμα.*²⁰
12. **הָיָה כְּנֹר וְנָבֵל הָיָה חֲלִיל וְזֶיַן כְּשִׁתְּיָהֶם**.
*Et erit cithara et nablum, tympanum et tibia et vinum convivia eorum. O'. μετά γὰρ κιθάρας καὶ ψαλτηρίων καὶ τυμπάνων καὶ αὐλῶν τὸν οἶνον πίνουσι. "Άλλος" καὶ ἐγένετο κιθάρα καὶ νάβλα καὶ τύμπανον καὶ αὐλὸς καὶ οἶνος πτότοι αὐτῶν.*²¹
14. **פִּיָּה לְבִי-יְהִי**. *Os suum sine termino. O'. τὸ στόμα αὐτοῦ τοῦ μὴ διαλιπεῖν. O' Γ'. τὸ στόμα αὐτοῦ . . .*²²
- וְיָרֵד**. *Et descendet. O'. καὶ καταβήσονται. 'A. Σ. Θ. καὶ καταβήσεται.*²³
- וְעָלָו בָּהּ**. *Et exsultans in ea. O'. καὶ οἱ λοιμοὶ αὐτῆς, ✕ Σ. Θ. καὶ ὀγαλλιῶμενος ἐν αὐτῇ.*²⁴
16. **בְּמִשְׁפָּט**. *In iudicio. O'. ἐν κρίματι. 'A. O'. ἐν κρίσει. Σ. Θ. ἐν κρίματι.*²⁵
17. **וְרָעוּ כְּבָשִׂים פְּדָבְרָם וְחֲרֹבוֹת מַחִים גָּרִים**.
וְאֵכְלוּ. *Et pascentur agni sicut in pascuo suo, et terras vastatas medullosorum (divitum) peregrini comedent. O'. καὶ βοσκηθήσονται οἱ διηρπασμένοι ὡς ταῦροι, καὶ τὰς ἐρήμους τῶν ἀπειλημμένων ἄρνες φάγονται. Σ. καὶ νεμηθήσονται οἱ ἄμνοι . . . αὐτῶν τὰ δὲ ἔρρημα τῶν*

- παρανόμων πάροικοι φάγονται.*²⁶
18. **הוּי כְּשִׁבְי הָעוֹן בְּחַבְלֵי הַשָּׂוִי וְנִעְבּוֹת הָעֲנָלָה**.
הַמִּצָּיָה. *Vae trahentibus iniquitatem funiculis nequitiae, et velut funibus playgroundi peccatum. O'. οὐαὶ οἱ ἐπισπώμενοι τὰς ἀμαρτίας (Σ. τὰς) ἀνομίας. 'A. Θ. τὴν ἀνομίαν²⁷) ὡς σχοινίω μακρῷ (O' λοιποὶ ματαιώτητος²⁸), καὶ ὡς ζυγοῦ ἱμάντι δαμάλεως τὰς ἀνομίας. Σ. οὐαὶ οἱ ἔλκοντες τὰς ἀνομίας ὡς σχοινίω ματαιώτητος, καὶ ὡς βρόχῳ τῆς ἀμάξης τὴν ἀμαρτίαν.*²⁹
19. **וְיִשְׁחַד**. *Opus ejus. O'. ἂ ποιήσει ὡς ὁ θεός.*³⁰
20. **הוּי הָאֵמָרִים לְרַע טוֹב וְלְטוֹב רַע**. *Vae dicentibus malum bonum, et bonum malum. O'. οὐαὶ οἱ λέγοντες τὸ πονηρὸν καλὸν, καὶ τὸ καλὸν πονηρὸν. 'A. Vae qui dicit (fort. dicunt) malo: Bonus es; et bono: Malus es.*³¹
23. **כְּמִנִּי**. *O'. Vacat. Alia exempl. ἀπ' αὐτοῦ.*³²
25. **עַל-כֵּן**. *Propterea. O'. καί. Σ. Θ. διὰ τοῦτο.*³³
- וַיִּרְדּוּ**. *Et contremuerunt. O'. καὶ παραξύνθη. 'A. καὶ ἐκλονήθησαν.*³⁴ Σ. Θ. καὶ ἐταράχθη.³⁵
- וְאַפּוֹ**. *Ira ejus. O'. ὁ θυμὸς αὐτοῦ. O' Γ'. ὁμοίως αὐτοῦ.*³⁶
- וְיָדוּ**. *Manus ejus. O'. ἡ χεῖρ ✕ O' Γ'. αὐτοῦ.*³⁷ 'A. ἡ χεῖρ αὐτοῦ.³⁸

²⁰ Theodoret. Hieron. affert: 'A. Σ. ebrietatem. Schol. apud Nobil.: Τὸ σίκερα οἱ λοιποὶ ἱερηνεναὶ μέθυσμα ὀνόμασαν. Verba sunt Eusebii in Comment. ad v. 22.

²¹ Sic sine nom. Curter. Est, ut videtur, Aquilae, vel Aquilae et Symmachi. Cf. Hex. ad Psal. lvi. 9. lxxx. 3.

²² Curter. affert: O' Γ'. τὸ στόμα αὐτοῦ. O' Γ'. τὸ στόμα τοῦ. Scilicet αὐτοῦ olim aberat a textu τῶν O', ut nunc abest a Codd. 109, 302.

²³ Syro-hex. **וְיָרֵד .ל. ה. ו. .ל.** (Post καταβήσονται add. εἰς αὐτὸν Codd. 22, 36, alii.)²⁴ Curter. in marg. post αὐτῆς inferri jubet: ✕ Σ. Θ. καὶ ὀ γ. ἐν αὐτῇ. Syro-hex. in marg. **וְיָרֵד .ל. ה. ו. .ל.** Duplex lectio est in libris plurimis; Comp. solus pro καὶ οἱ λ. αὐτῆς habet καὶ ὀ γ. ἐν αὐτῇ. Cod. 22 affert: Σ. Θ. λοιμοὶ αὐτῆς καὶ ὀ γαλλιῶμενος (sic) ἐν αὐτῇ. Procop. enarrat: Λοιμοὶ τε, πάντες οἱ διδάσκοντες πονηρὰ λόγους, ἢ τῷ πρὸς ἀμαρτίαν ἐρεθισμῷ ἄγαλλιῶται δὲ ἐν Ἱερουσαλὴμ τῇ γῆνῃ ὀ κατὰ σάρκα ζῶν Ἰουδαίος.

²⁵ Sic Curter. Hodie apud LXX ἐν κρίματι legitur in libris omnibus, excepto Cod. 88, et fortasse Syro-hex.

²⁶ Procop. "Curter. in marg. scribit, [ισ.] κατὰ τάξιν, nec monet

an lectio haec in cod. suo dubie jaceat, an vero ex conjectura restituatur."—Montef.

²⁷ Curter. Lectionem Aquilae et Theodotionis ad **וְנִעְבּוֹת** refert Montef., invito Curterio. Etiam Syro-hex. pro **וְנִעְבּוֹת** in textu habet τὴν ἀμαρτίαν; in marg. autem: 'A. Σ. Θ. τὰς ἀνομίας (**וְנִעְבּוֹת**).

²⁸ Hieron.: "Juxta Hebraicum et omnes alios interpretes appellantur, *funiculi vanitatis*." ²⁹ Procop. Syro-hex. in textu duplicem versionem habet οἱ ἐπισπώμενοι καὶ ἔλκοντες (**וְנִעְבּוֹת**).

³⁰ Syro-hex. juxta Cod. A. (In Cod. C. deest ὡς ὁ θεός.) Sic sine obelo Codd. 22, 62, alii. Plenior lectio, *κύριος ὁ θεός*, est in Codd. 36, 51.

³¹ Hieron. Sic Codd. 22, 48, alii.

³² Curter. affert: Θ. διὰ τοῦτο. Syro-hex.: Σ. διὰ τοῦτο.

³³ Curter., Procop. Hieron.: 'A. *commoti sunt*. Syro-hex. **וְיָרֵד .ל. ה. ו. .ל.**

³⁴ Procop. affert: Σ. ἐταράχθη. Hieron.: Θ. Σ. *turbati sunt*.³⁵ Curter. Pronomen abest a Codd. III, XII, aliis.³⁶ Sic Syro-hex., et sine aster. Comp., Ald., Codd. VII, 22, 23, alii.³⁷

³⁸ Cod. 88.

- 26. וְשָׁרָק. *Et sibilabit.* Ο. και συριεῖ. 'A. Σ. (και) συρίσει. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.³⁹
- לִי. *Ei.* Ο. αὐτούς (s. αὐτοῖς). Οἱ Γ'. αὐτῶ.⁴⁰
- 27. אִין עָנָה. *Non erit languescens.* Ο. οὐ πεινάσουσιν. Σ. οὐκ ἐκλυθήσονται.⁴¹
- לִי אִין כֹּשֵׁל. *Nec labans.* Ο. οὐδὲ κοπιάσουσιν. Σ. οὐ προσκόψουσιν.⁴²
- וְעָלְיוּ. *Calceorum ejus.* Ο. τῶν ὑποδημάτων αὐτῶν. 'A. Σ. ὑποδήματος. . . Θ. τοῦ ὑποδήματος αὐτοῦ.⁴³
- 28. פְּרָסוֹת. *Ungulae.* Ο. οἱ πόδες. Οἱ λοιποὶ αἱ ὄπλα.⁴⁴
- כְּסוּפָה. *Sicut turbo.* Ο. ὡς καταγίς. 'A. ὡς συσσεισμός.⁴⁵
- 29. לוּ שָׂאָה. *Rugitus ei.* Ο. ὀργιῶσιν. Alia exempl. ὀρμῶσιν.⁴⁶ 'A. βρύχχημα αὐτῶ. Σ. Θ. ὄργχημα αὐτοῦ.⁴⁷
- 30. לוּ יִנְהֹם עָלָיו. *Et fremet super eum.* Ο. και βοήσει δι' αὐτούς. Σ. (και) ἠχήσει ἐπ' αὐτοῦ. Θ. και βοήσεται ἐπ' αὐτόν.⁴⁸ Aliter: Σ. και καλῶσει αὐτούς.⁴⁹

Cap. V. 13. — τὸν κύριον 4. 30. — κυμαινούσῃ 4.⁵⁰

CAP. VI.

1. וְנָשָׂא אֶת-אֲרָנִי יֹשֵׁב עַל-כִּסֵּא רַם וְנָשָׂא. *Et*

vidi Dominum sedentem super solium excelsum et elatum. Ο. Σ. εἶδον τὸν κύριον καθήμενον ἐπὶ θρόνον ὑψηλοῦ και ἐψηρμένον.¹

- 1. וְשׁוּלוּ מִלְאִים אֶת-הַיְהוּדָה. *Et lacinae ejus implebant templum.* Ο. και πλήρης ὁ οἶκος τῆς δόξης αὐτοῦ. Σ. Θ. και τὰ πρὸς ποδῶν αὐτοῦ ἐπλήρουν τὸν ναόν.²
- 2. לוּ שְׂרָפִים עִמָּדִים מִמַּעַל לוּ. *Seraphim stabant juxta eum.* Ο. και σεραφῖμ εἰστήκεισαν κύκλω αὐτοῦ ("Ἄλλοι ἐπάνω αὐτοῦ"). Σ. σεραφείν ἐστῶτα ἐπάνωθεν (αὐτοῦ).⁴
- וַיִּכְסֶה. *Velabat.* Ο. κατεκάλυπτον. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁵
- וַיַּרְוֵנוּ. *Faciem suam.* Ο. τὸ πρόσωπον. Σ. τὸ πρόσωπον ἑαυτοῦ.⁶
- 5. אִין-לִי כִי-נִדְמִיתִי כִי אִישׁ מִמַּא-שְׂפָתַיִם אֲנִי יֹשֵׁב וּבַתְּתִיב עִם-מַמְמָ שְׂפָתַיִם אֲנִי יֹשֵׁב. *Vae mihi! nam pereo; quia vir immundus labiis ego sum, et in medio populi immundi labiis ego habito.* Ο. ὦ τάλας ἐγὼ, ὅτι κατανένυγμα (Οἱ λοιποὶ ἐσιώπησα). ὅτι ἄνθρωπος ὢν, και ἀκάθαρτα χεῖλη ἔχων, ἐν μέσῳ λαοῦ ἀκάθαρτα χεῖλη ἔχοντος ἐγὼ οἰκῶ. Σ. οἶμοι ὅτι ἐσιώπησα ἄνῆρ γὰρ ἀκάθαρτος χεῖλεσιν ἐγὼ, και ἐν μέσῳ λαοῦ ἀκαθάρτου χεῖλεσιν ἐγὼ οἰκῶ.⁸
- 6. וַיָּעָף אֵילַי אַחַד קִוְי-שְׂרָפִים. *Et volavit ad me*

³⁹ Curter., qui οὐρίσει habet. ⁴⁰ Idem. ⁴¹ Syro-hex. ♦ لا بحمص. Cf. Hex. ad Psal. lxii. 2. Prov. xxv. 25. ⁴² Idem: ♦ لا بلامحك. ⁴³ Curter. ⁴⁴ "Curterius: Οἱ Ο'. αἱ ὄπλα. Notat scilicet lectionem τῶν Ο' hexaplaem diversam ab ea quae ἐν τῇ κοινῇ legebatur."—Montef. Potius crediderimus pro Ο' legendum esse ἄ (λοιποί). Cf. ad Cap. vi. 5. ix. 3. lxii. 1. Syro-hex., qui in textu και οἱ πόδες habet, in marg. affert: Οἱ λοιποὶ και αἱ ὄπλα (لا لوف). ⁴⁵ Curter. Syro-hex. ♦ حمصا. ⁴⁶ Sic Comp., Codd. III, VII, XII, 23, 24, 26, alii. Syro-hex. in utroque cod. رفع, a radice رَفَع, cujus forma Pael رفعا ponitur pro ἀλείται Jesai. xxxv. 6 in Syro-hex. ⁴⁷ Curter. ⁴⁸ Idem. ⁴⁹ Syro-hex. ♦ لا رفع. "Σ. και ἠχήσει αὐτούς. De verbo رفعا [potius رف] vid. Jesai. xvi. 11. 4 Reg. xxi. 12. Jerem. xix. 3."—Middeld. In priore loco est رفعا, ἠχήσει

(ἡ καρδία); in posterioribus رفعا, ἠχήσει (τὰ ὄτα); quae cum رفعا a رفعا, inveniant (cf. 2 Sam. xiii. 23 in Peshch.), nihil commune habent. Si Symmachi est lectio, pro Σ. apud Curterium legi potest 'A. ⁵⁰ Syro-hex. CAP. VI. ¹ Procop. ² Curter. affert: Θ. και τὰ πρὸς π. αὐτοῦ ἐπλήρουν τ. ν. Procop.: Σ. και τὰ πρὸς π. αὐτοῦ ἐπλήρουν (sic) τ. ν. Hieron.: Θ. Σ. *Et ea quae sub pedibus ejus erant, implebant templum.* Tandem Syro-hex.: Οἱ λοιποὶ και τὰ πρὸ ποδῶν (لا رفع) αὐτοῦ ἐπλήρουν τ. ν. Ad τὰ πρὸς ποδῶν cf. Ruth iii. 4 in LXX. ³ Hieron. ⁴ Procop. ⁵ Syro-hex. ⁶ Procop. ⁷ Syro-hex. ♦ رفعا رفعا. "Curterius notat ex Cod. Jes.: Οἱ Ο'. ἐσιώπησα; scilicet in edit. τῶν Ο' hexaplae."—Montef. Cf. ad Cap. v. 28. ⁸ Theodoret. Procop. affert: Σ. οἶμοι ὅτι ἐσιώπησα.

unus de seraphim. Ο'. καὶ ἀπεστάλη πρὸς με ἐν τῶν σεραφίμ. 'Α. Θ. καὶ ἐπέτασθη πρὸς με ἐν τῶν σεραφίμ. Σ. καὶ ἐπέτασθη πρὸς με εἰς τὸν σεραφίμ.⁹

6. וּבְיָדוֹ רִצָּפָה בְּמִלְקָחֶיךָ לָקַח מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ. Et in manu ejus lapis candens, quem forcipibus sumpserat de altari. Ο'. καὶ ἐν τῇ χειρὶ ✕ Οἱ Γ'. αὐτοῦ ⁴10 εἶχεν ἄνθρακα, ὃν τῇ λαβίδι ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου. 'Α. Σ. καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ψήφος ἐν λαβίσι, ἣν ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου. Θ. καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ψήφος ἐν λαβίδι, ὃν ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου.¹¹

7. וַיִּנְעַע עַל-פִּי. Et tetigit os meum. Ο'. 'Α. Θ. καὶ ἤψατο τοῦ στόματός μου. Σ. et detulit ad os meum.¹²

הִנֵּה נִנְעַע נֹהַ עַל-שִׁפְתֶיךָ וְסָר עֲוֹנֶךָ וְחַטָּאתֶךָ הִתְפַּר. Ecce tetigit hoc labia tua, et recedet iniquitas tua, et peccatum tuum expiabitur. Ο'. ἰδοὺ ἤψατο τοῦτο τῶν χειλέων σου, καὶ ἀφελεῖ τὰς ἀνομίας σου, καὶ τὰς ἁμαρτίας σου περικαθαριεῖ. 'Α. ἰδοὺ ἤψατο οὗτος τῶν χειλέων σου, καὶ ἀποστήσεται ἡ ἀνομία σου, καὶ ἡ ἁμαρτία σου ἐξίλασθήσεται. Οἱ λοιποὶ ὁμοίως.¹³

8. אֶת-מִי אֶשְׁלַח. Quem mittam? Ο'. τίνα ἀποστείλω; 'Α. Σ. Θ. τὸν τίνα (ἀποστείλω);¹⁴

וּמִי יֵלֶךְ-לָנוּ. Et quis ibit nobis? Ο'. καὶ τίς πορεύσεται πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον; 'Α. Σ. Θ. καὶ τίς πορεύσεται ἡμῖν;¹⁵

הֲנִי שְׁלָחֲנִי. Ecce! ego, mitte me. Ο'. ἰδοὺ

ἐγὼ εἰμι ἀπόστειλὸν με. 'Α. Θ. ἰδοὺ πάρεμι, ἀπόστειλὸν με. Σ. ἰδοὺ ἀπόστειλὸν με.¹⁶

10. הָעֵם הָזֶה וְהָאָזְנוּי וְהַכְּבֵד וְעֵינָיו הִשְׁעַ פְּן-יִרְאָהּ בְּעֵינָיו וּבְאָזְנוֹ יִשְׁמַע וּלְבָבוֹ יִבִּין וְשֵׁב רִפְאָ לֹ. Populi hujus, et aures ejus hebetæ, et oculos ejus obline; ne videat oculis, et auribus audiat, et corde intelligat, et resipiscat, et (quis) medeatur ei. Ο'. τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσίν αὐτῶν βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκάμμυσαν, μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τοῖς ὠσίν ἀκούσωσι, καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσι, καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ ἰάσομαι αὐτούς. Σ. ὁ λαὸς οὗτος τὰ ὤτα ἐβάρυνε, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ἔμυσε, μήπως ἴδῃ ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, καὶ ἐν τοῖς ὠσίν ἀκούῃ, καὶ ἡ καρδία αὐτοῦ συνῇ, καὶ ἐπιστραφῇ, καὶ ἰαθῇ.¹⁷

12. יָרַחק יְהוָה אֶת-הָאָדָם. Et procul amoverit Jona homines. Ο'. καὶ μετὰ ταῦτα μακρυνεῖ ὁ θεὸς τοὺς ἀνθρώπους. Σ. (καὶ) μακρὰν ποιήσει κύριος τοὺς ἀνθρώπους.¹⁸

13. הֲרִיתָה לְבַעַר כְּאֵלֶה וְכֵאלֹן אֲשֶׁר בְּשִׁלְכָתָּ בָם מִצִּבְתָּ בָם. Et erit ad exterminandum, sicut terebinthus et sicut quercus, quarum in caesione truncus in eis (superstes est). Ο'. καὶ πάλιν ἔσται εἰς προνομήν, ὡς τερέβινθος (Οἱ ἄλλοι: ὡς δρύς¹⁹) καὶ ὡς βάλανος, ὅταν ἐκπέσῃ ἐκ τῆς θήκης αὐτῆς. Σ. καὶ πάλιν ἔσται εἰς κατα-

⁹ Hieron. in Epist. XVIII ad Damasum, 17: "Aq. et Theod.: Et volavit ad me unum de seraphim; Sym.: Et volavit ad me unus de seraphim."

¹⁰ Sic Syro-hex. in textu. Pronomen est in Codd. 24, 36, 48, aliis.
¹¹ Hieron. ibid. 18: "Aq. et Theod.: Et in manu ejus calculus in forcipe, quem accepserat de altari; Sym.: Et in manu ejus calculus in forcipibus, quem sumpserat de altari." Idem vero in Comment. ad loc.: "Et in manu sua tenet calculum, quem juxta LXX et Theod. forcipe, juxta Aq. et Sym., qui Hebraicum sunt secuti, forcipibus apprehendit." Et hoc verius videtur. (In Graecis Montefalconii ψήφος pro ἄνθραξ correximus, auctore Hieron., qui ait: "Calculus iste, qui a solis LXX ἄνθραξ, id est, carbunculus, interpretatur.") Ad verba τῶν Ο', ὃν τῇ λα-

βίδι, Curter. notat: Οἱ Γ'. ὁμοίως. ¹² Hieron. in Epist. ad Dam. 18.

¹³ Hieron. ibid. 19: "Aq.: Ecce tetigit hic labia tua, et recedet iniquitas tua, et peccatum tuum propitiabitur. Ceteri interpretes in Aquilae verba consentiunt." Graeca nostra sunt. ¹⁴ Syro-hex. in textu habet **چند**; in marg. autem: **ل. صد. ا. لال**. Lectio τὸν τίνα ἀποστείλω est in Codd. 48, 62. Silente Curterio, Parsons. e marg. Cod. XII affert: τὸν ἀποστείλω. ¹⁵ Hieron. ibid. 20: "Aq., Theod. et Sym.: Et audivi vocem Domini dicentis: Quem mittam? et quis ibit nobis?"

¹⁶ Hieron. ibid. 21: "Aq. et Theod.: Ecce! adsum, mitte me; Sym. Ecce! mitte me." Graeca sunt Montefalconii.

¹⁷ Theodoret. ¹⁸ Euseb., Procop., Nobil., et Reg. unus apud Montef., qui solus ὁ κύριος legit. ¹⁹ Procop.

βόσκησιν, ὡς δρύς καὶ ὡς βάλανος, ἥτις ἀποβαλοῦσα [τὰ φύλλα] ἴσταιται μόνη.²⁰

13. **זָרַע קָדְשׁ כְּצִבְתָּהּ**. *Semen sanctum est truncus ejus.* Ο'. Vacat. 'Α. σπέρμα ἅγιον στήλωσις αὐτῆς. Σ. σπέρμα ἅγιον ἢ στάσις αὐτῆς. ✕ Θ. σπέρμα ἅγιον τὸ στήλωμα αὐτῆς.²¹

CAP. VII.

1. **אַרְרָם**. *Syriae.* Ο'. 'Αράμ. 'Α. Σ. Συρίας.¹
2. **כְּנֹנֶה יַעֲרִי יַעֲרִי מִפְּגִירֵי רִיחַ**. *Sicut agitantur arbores silvae a vento.* Ο'. ὃν τρόπον ἐν δρυμῷ ξύλον ὑπὸ πνεύματος σαλευθῆ. 'Α. ὡς σαλεύεται ξύλα δρυμοῦ ἐκ προσώπου ἀνέμου.²
3. **כְּנֹכַח**. *Fullonis.* Ο'. τοῦ κναφέως. Οἱ Γ'. ὁμοίως.³
4. **הַשְׁמִיר וְהַשָּׁקֵט**. *Cave tibi et quiesce.* Ο'. φύλαξαι τοῦ ἡσυχάσαι. 'Α. φύλαξαι καὶ ἡσύχαζε.⁴ Σ. φύλαξαι καὶ ἡσύχασον.⁵ Θ. πρόσχες καὶ ἡσύχασον.⁶
5. **יַעַן כִּי־יַעֲזִיב עַלְיָהּ אֲרָם רַעְיָהּ וְכִן־רַמְלָהּ**. *Et quod consilium inierit contra te Syria malum, Ephraim et filius Romeliae, dicentes.* Ο'. ὅτι ἐβουλεύσαντο βουλήν πονηρὰν ✕ Θ. 'Εφραϊμ καὶ οὐ υἱὸς 'Ρωμελίου⁷ περὶ σοῦ, λέγοντες.

6. **וַיִּבְרַחְנֵם**. *Et exurgemus eam.* Ο'. ἀποστρέψομεν αὐτούς. 'Α. (καὶ) ἀποσχίσωμεν αὐτήν.⁸

8. **אַרְרָם**. *Syriae.* Ο'. 'Αράμ. 'Α. Σ. Συρίας.⁹
9. **שָׁמָרוֹן**. *Samaria.* Ο'. Σομόρων. 'Α. Σ. Σαμάρεια.¹⁰

וְאִם לֹא תִאֱמִינֵנוּ כִּי לֹא תִאֱמִינֵנוּ. *Si fidem non habebitis, certe stabiles non eritis.* Ο'. ἐὰν μὴ πιστεύσητε, οὐδὲ μὴ συνήτε. Σ. ἐὰν μὴ πιστεύσητε, οὐ διαμενεῖτε. Θ. ἐὰν μὴ πιστεύσητε, οὐδ' οὐ μὴ πιστευθήητε.¹¹

11. **וְשֵׂאֵלֶיךָ אִתּוֹ מַעַם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הַעֲמֵק**. *Pete tibi signum a Jova Deo tuo; profundum fac et pete (s. ad orcum), vel altum fac sursum.* Ο'. αἰτησαι σεαυτῷ σημεῖον παρὰ κυρίῳ θεοῦ σου, εἰς βάθος ἢ εἰς ὕψος. 'Α. ἐπερώτησον σεαυτῷ σημεῖον παρὰ κυρίῳ τοῦ θεοῦ σου, βάθυνον εἰς ἄδην, μετεώρισον εἰς ὕψος.¹² Σ. αἰτησαι σεαυτῷ σημεῖον παρὰ κυρίῳ (τοῦ) θεοῦ σου, βάθυνον εἰς ἄδην, καὶ ὕψωσον ἄνω.¹³ Θ. αἰτησαι σεαυτῷ (σημεῖον) παρὰ κυρίῳ τοῦ θεοῦ σου, βάθυνον εἰς ἄδην, ὕψωσον ἄνω.¹⁴
12. **וְלֹא־יִנְתָּבֶה אֶת־יְהוָה**. *Et non tentabo Jovam.* Ο'. οὐδὲ μὴ πειράσω ✕ τὸν κύριον. Πάντες ὁμοίως.¹⁵
13. **שְׁמַעְרֵנָּה בֵּית דָּוִד**. *Audite quaeso, domus*

²⁰ Procop. (qui τὰ φύλλα non agnoscit), Theodoret.
²¹ Curter. affert: ✕ Θ. σπέρμα κ. τ. εἰ. Procop.: Θ. μὲν γὰρ ἔφη, τὸ (sic) σπέρμα ἅγιον τὸ στήλωμα αὐτῆς· ὁ δὲ 'Α. στήλωσις ἔφησεν· ὁ δὲ Σ., ἢ στάσις αὐτῆς. Hieron.: "Quod diximus, *Semen sanctum erit quod steterit in ea*, vel juxta Aquilam, *Semen sanctum erit germen ejus*, in LXX interpretationibus non habetur, sed de Hebraico et Theodotionis editione ab Origene additum." Idem testantur S. Basil. et Procop. Theodotionis lectionem in textu habent Comp., Ald., Codd. 22, 23 (sub aster.), 36, 48, alii. Mendose Cod. 88: Θ. σπέρμα ἅγιον τὸ πλήρωμα αὐτῆς. Syro-hex. in marg. sine nom. affert: ✕ **וְיָבֵא מִבְּלָד כְּנֹכַח**; sed pro **כְּנֹכַח**, φυτὸν, s. φύτευμα, Cod. C. habet **כְּנֹכַח**, quod cum Graeco ἰπὸστάσις commutatur.

CAP. VII. ¹ Curter. Syro-hex. affert: ✕ **וְהַשָּׁקֵט**.
² Sic Parsons. e Cod. XII. Curterio anonyma est lectio.
³ Curter. ⁴ Theodoret. ⁵ Theodoret., Procop.

⁶ Procop. Paulo aliter Theodoret.: Θ. πρόσχε καὶ ἡσύχαζε.

⁷ Curter. Sic sine aster. Comp., Ald., Codd. 22, 23, alii. Syro-hex. in marg. ✕ **וְיָבֵא מִבְּלָד כְּנֹכַח**. Sequentia, *περὶ (alii κατὰ) σοῦ λέγοντες*, desunt in Ed. Rom. et Cod. Vat., sed leguntur in Comp., Ald., Syro-hex., et libris fere omnibus. ⁸ Curter. ⁹ Curter., Syro-hex.

¹⁰ Ibidem. ¹¹ Theodoret. Hieron. affert: "Sym.: *Si non credideritis, non permanebitis.*" ¹² Euseb. Procop. et Nobil. afferunt: 'Α. β. εἰς ἄδην, μ. εἰς ὕψος. Ante μετεώρισον, copulam ἢ desiderat Montef., repugnantibus testibus. ¹³ Euseb., qui τοῦ omittit, et in fine cum Nobil. ἢ εἰς ὕψος ἄνω legit. Procop. vero: Σ. β. εἰς ἄδην, καὶ ὕψωσον ἄνω.

¹⁴ Euseb. Procop., Nobil.: Θ. βάθυνον κ. τ. εἰ.
¹⁵ Hieron.: "Omnes similiter transtulerunt, *non tentabo Dominum.*" Articulus cum asterisco accessit ex marg. Curterii.

νεις, ἀπὸ προσώπου τῶν δύο βασιλέων αὐτῆς.
Σ. ἐγκαταλειφθήσεται ἡ γῆ, ἀφ' ἧς σὺ ἐγκα-
κεῖς, ἀπὸ προσώπου τῶν δύο βασιλέων αὐτῆς.
Θ. ἐγκαταλειφθήσεται ἡ γῆ, ἣν σὺ βδελύσση,
ἀπὸ προσώπου τῶν δύο βασιλέων αὐτῆς.²⁵

17. לְמִיּוֹם סוּר־אֶפְרַיִם מֵעַל יְהוּדָה. *Ex quo die recessit Ephraim a Juda.* Ο'. ἀφ' ἧς ἡμέρας ἀφείλεν Ἐφραΐμ ἀπὸ Ἰούδα. Ἀ. Σ. ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἀπέστη Ἐφραΐμ ἀπὸ Ἰούδα.²⁶

18. יְשִׁיב. *Sibilabit.* Ο'. συριεῖ. Ἀ. συρῖσει.²⁷
אֲשֶׁר בְּקִצָּה יְאִוִּי מִיַּרְי מִיַּרְי. *Quae sunt in ex-
tremitate fluviorum Aegypti.* Ο'. δ κυριεύσει
μέρος ποταμοῦ Αἰγύπτου. Σ. Θ. δ ἔστιν ἐν
μέρει ποταμοῦ Αἰγύπτου.²⁸

לְיַבֹּרָה. *Api.* Ο'. τῆ μελίσση. Ὁ Ἐβραῖος
καὶ ὁ Σύρος σφηκί.²⁹

19. וְיָבֹאוּ. *Et venient.* Ο'. καὶ ἐλεύσονται. Ἀ.
Θ. ὁμοίως. Σ. καὶ ἤξουσιν.³⁰

וְיִחַדּוּ. *Et considebunt.* Ο'. Vacat. Ἄλλος

καὶ ἀναπαύσονται.³¹

19. וּבְכֹל הַנְּעֻצִים. *Et in omnibus vepretis.* Ο'.
καὶ εἰς τὰ σπήλαια. Ἄλλος καὶ ἐν παντὶ
ξύλω.³²

20. בְּתַעַר הַשְּׂכִירָה בְּעֵבְרֵי נָהָר. *Novacula con-
ductionis (conductitia) in regionibus transflu-
vialibus.* Ο'. ἐν τῷ ξυρῷ τῷ μεμισθωμένῳ
(alia exempl. τῷ μεμθωμένῳ³³ (הַשְּׂכִירָה); alia
aliter³⁴) πέραν τοῦ ποταμοῦ. Ἀ. ὁμοίως τοῖς
Ο' (μεμθωμένῳ). Θ. μεμισθωμένῳ.³⁵ Σ.
τοὺς μεμισθωμένους τοὺς ἐν τῷ πέραν τοῦ πο-
ταμοῦ.³⁶

וְיָשָׁר בְּמַלְךְ אַשּׁוּר. *Rege Assyriae.* Ο'. βασιλέως
Ἀσσυρίων. Ἀ. ἐν βασιλείᾳ Ἀσσυρίων. Θ.
ἐν τῷ βασιλεῖ τῶν Ἀσσυρίων.³⁷

וְגַם אֶת־דִּבְרֵי הַבָּרְבָּן. *Et etiam barbam.* Ο'. ✕ ἔτι
καὶ τὸν πάγωνα.³⁸

22. וְיֵאָכֵל הַחֶמְצָה כִּי. *Comedet butyrum, quia.* Ο'.
Vacat. ✕ Πάντες φάγεται βούτυρον, ὅτι 4.³⁹

²⁵ Euseb. in Dem. Evang. p. 318. Curter. affert: Ἀ. σιγαχεῖς (sic). Θ. βδελύσση. Syro-hex.: Ἀ. Θ. βδελύσση (حَبَّ / حَب). Cf. Hex. ad Gen. xxvii. 46. Num. xxi. 5.
²⁶ Theodoret., et "unus codex." ²⁷ Curter. ²⁸ Theo-
doret.: Ἀντὶ τοῦ, αὶ κυριεύσουσι μέρους [quae lectio est in
Comp., Codd. 22, 24, alii, et Euseb.] ποταμοῦ Αἰγύπτου, αὶ
κυριεύσουσιν ὃ ἔστιν ἐν μέρει π. Αἰγ., ὃ Θεοδοσίω ἐῖρηκεν οὕτω
δὲ καὶ ὁ Σύμαχος. Ubi verba male repetita, αὶ κυριεύσουσιν,
exulare jussimus. Praeterea desideramus ἧ ἔστιν, sc. μνία,
ut in Cod. 23 pro μνία scriptum. ²⁹ "Sie unus."—
Montef. Ex Chrysost., ut videtur, qui ait (Opp. T. VI,
p. 86 A): Ὁ Σύρος καὶ ὁ Ἐβραῖος, ὡς φασιν, οὐ λέγουσι, με-
λίσσας, ἀλλὰ, σφήκας. ³⁰ Curter. ³¹ Sic Comp., Ald.,
Codd. 22, 24, 36, alii, et Syro-hex. Eadem post πάντες
inferunt Codd. III, XII, alii. ³² Haec, καὶ ἐν παντὶ ξύλω,
in fine v. 19 inferunt Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23,
24, alii, et Syro-hex. ³³ Sic Comp., Ald., Codd. 23, 26,
alii. ³⁴ E. g.: τῷ μεγάλῳ καὶ μεμθωμένῳ Codd. III, 24,
36, alii; τῷ μεγ. τῷ μεμθωμένῳ Cod. XII; τῷ μεγ. τῷ
μεμθωμένῳ Euseb. in Dem. Evang. p. 320. Syro-hex. in
textu habet, τῷ μεμισθωμένῳ (مِمْتَوْمِنٌ / مِمْتَوْمِنٌ); in marg.
autem char. med.: (τῷ) μεγάλῳ καὶ μεμθωμένῳ (مِمْتَوْمِنٌ / مِمْتَوْمِنٌ).
Euseb. in Comment. ad loc.: τῷ ξυρῷ τῷ μεγ. καὶ μεμ-
θωμένῳ . . . παρ' ἐτέρῳ δὲ ἀπὸ τοῦ, μεμθωμένῳ ξυρῷ, μεμθω-
μένῳ εὔρηται. Procop.: Μεμθωμένῳ δὲ λέγει ξυρῷ, τῇ μαχαίρᾳ

ἀφειδῶς τε χειροῦση, καὶ πληρομένη τῶν πιπτόνων τοῦ αἵματος.
Τινεὶ δὲ, ὡς τοῦ ῥητοῦ, φασί, μεμισθωμένῳ ἔχοντος, δύναμιν τινα
μισθοφορικῆν ἀποδείκνυσι, τὴν μέλλουσαν (τὴν) τῶν Ἀσσυρίων
βασιλείαν ψιλοῦσι. ³⁵ Curter., qui in textu μεμισθωμένῳ
habet, in marg. affert: Ἀ. ὁμοίως. Θ. μεμισθωμένῳ. Sed
contra assurgit Syrus noster, qui in marg. notans: Ἀ.
ὁμοίως τοῖς Ο', in textu, ut vidimus, τοῖς Ο' tribuit μεμθω-
μένῳ. Equidem crediderim similitudinem, quam Aquilae
Syrus vindicat, non in uno vocabulo μεμισθωμένῳ positam
esse, sed in totius clausulae structura, quam ad versionem
τῶν Ο' potius quam Symmachi, quam statim subjungit,
accedere affirmat. Scilicet integra ejus nota est: Ἀ.
ὁμοίως τοῖς Ο'. Σ. τοὺς μεμισθωμένους (τοὺς) ἐν τῷ πέραν τοῦ
ποταμοῦ. ³⁶ Curter. Alterum τοὺς assumpsimus ex
Syro-hex. ه. حَمَمٌ؟ حَمَمٌ / حَمَمٌ. ³⁷ Nobil. Euseb. in Dem. Evang. p. 322 affert: Θ. ἐν τῷ
β. Ἀσσυρίων (sic) ὁμοίως δὲ καὶ Σύμαχος. ³⁸ Sic
Cod. 88, et sine aster. Codd. 22, 26, alii, invito Syro-hex.
³⁹ Curter. affert: ✕ Π. φάγεται βούτυρον. Codd. 22, 48 in
textu habent ✕ φάγεται β. ὅτι, et sic sine aster. Syro-hex.,
et Euseb. in Dem. Evang. p. 321. Paulo ante, ubi in Ed.
Rom. excusum πειὶν γάλα, testibus a Parsonio pro ποιεῖν
γάλα allatis addendi sunt Syro-hex., et Cod. Vat. a Maio
descriptus.

- 23. יהודה כל מקום. *Erit omnis locus.* O'.
 ✕ Πάντες ἔσται ἄ πας τόπος.⁴⁰
- 24. בַּחֲצִיִּים וּבַקְּשָׁתִים. *Instructi sagittis et arcu.* O'.
 μετὰ βέλους καὶ τοξείματος. ᾿Α. ἐν βέλεσι
 καὶ ἐν τόξῳ.⁴¹
 Cap. VII. 4. — ὅταν γὰρ — ἰάσονται ἄ.⁴²

CAP. VIII.

- 1. גְּדוֹלַת גְּבִיּוֹן. *Tabulam magnam.* O'. τόμον
 — καινοῦ μεγάλου ἄ (alia exempl. τόμον καινὸν
 μέγαν¹). ᾿Α. κεφαλίδα μεγάλην. Σ. τεύχος
 μέγα.² (Θ.) διφθέρωμα (μέγα).³
- 2. אֲרִיֵּה הַפְּהִיָּן. *Uriam sacerdotem.* O'. τὸν
 Οὐρίαν ✕ Οἱ Γ'. τὸν ἱερέα ἄ.⁴
- 4. אֶת-חֵיל. *Opes.* O'. ✕ τὴν ἄ δύναμιν.⁵
 לְפָנַי מֶלֶךְ אַשּׁוּר. *Coram rege Assyriae.* O'.
 ἐναντι βασιλέως ᾿Ασσυρίων. ᾿Α. εἰς πρόσω-
 πον βασιλέως ᾿Ασσυρίων.⁶
- 5. עוֹד לְאֵמֹר. *Iterum, dicens.* O'. ἔτι ✕ Σ. Θ.
 λέγων ἄ.⁷
- 6. מְרֹאֵס. *Reprobanit.* O'. μὴ βούλεσθαι. Σ. ἀπε-
 δοκίμασεν.⁸
 הַשִּׁלְחָה. *Silua.* O'. τοῦ Σιλωάμ. Οἱ Γ'. ὁμοίως,
 Σιλωά.⁹

- 6. רֶזִין. *Rezin.* O'. ᾿Ρασσίβ. Οἱ Γ'. ᾿Ρασίβ.¹⁰
- 7, 8. וְגִיַע — הַחֲבִלָּה. O'. — καὶ περιπατήσει —
 συντελέσασθαι τι ἄ.¹¹
- 8. רָחֵב. *Latitudinis.* O'. τὸ πλάτος. Οἱ Γ'.
 ὁμοίως.¹²
- 9. רֵעוּ עִמִּים חַתּוּמֵי הַאֲזִינוּ לָלֶמֶס מַרְחֵי-אֲרָץ.
Grascimini, propuli, et confringimini, et auribus percipite, omnes longinqui terrae; accingite vos, et confringimini; accingite vos, et confringimini. O'. γνῶτε (᾿Αλλος ἀσθενήσατε. ᾿Αλλος confringimini¹³), ἔθνη, καὶ ἠτᾶσθε, ἐπακούσατε ἕως ἑσχάτου τῆς γῆς, ἰσχυρότεροι ἠτᾶσθε ἐὰν γὰρ πάλιν ἰσχύσητε, πάλιν ἠττηθήσεσθε. Οἱ Γ'. συναθροίσθητε, λαοί, καὶ ἠτᾶσθε, καὶ ἐνωτίσασθε, πάντα τὰ πόρρωθεν τῆς γῆς περιζώνουσθε καὶ ἠτᾶσθε, καὶ πάλιν ζώνουσθε καὶ ἠτᾶσθε.¹⁴
- 10. עֲשׂוּ עֵצָה וְתַפְּרֵן דְּבַר רַבֵּר וְלֹא יִקְרֹם בִּי עַמּוֹנִי.
*Consulite consilium, et irritum fiet; loqui-
 mini verbum, et non stabit: quia nobiscum Deus.*
 O'. καὶ ἦν ἂν βουλευθήσθε βουλὴν, διασκεδάσει
 — κύριος ἄ — καὶ λόγον ὃν ἐὰν λαλήσητε, οὐ μὴ
 ἐμμείνη ἔν ἐμῖν ὅτι μεθ' ἡμῶν ὁ θεός (᾿Α. Θ.
 ὅτι μεθ' ἡμῶν ὁ ἰσχυρός¹⁵). Οἱ Γ'. βουλευ-
 σεσθε βουλὴν, καὶ διασκεδασθήσεται λαλή-

⁴⁰ Curter. Sic sine aster. Comp., Ald., Codd. 22 (sub aster.), 36, 48, alii. ⁴¹ Curter. Cod. 88 affert: ᾿Α. ἐν βέλεσι καὶ ἐν τόξῳ. ⁴² Syro-hex.
 CAP. VIII. ¹ Sic Comp., Ald., Codd. XII (teste Curterio), 22, 36, alii, necnon Euseb. in Comment., et in Dem. Evang. p. 328, ubi Gaisfordius e Cod. P. καινοῦ μεγάλου temere suffecit. Cf. ibid. pp. 331, 334. Hieron.: “LXX interpretati sunt, *librum novum et magnum*.” (Obelus est in Syro-hex. in utroque codice, cum cuneolo post μέγαλου.) ² Curter. ³ Euseb. in Comment.: λαβεῖν ἑαυτῶ τόμον καινὸν μέγαν, ἢ τεύχος, ἢ διφθέρωμα, ἢ κεφαλίδα, κατὰ τοὺς λοιπούς. ⁴ Curter. in marg. Syro-hex. in textu: *אֲרִיֵּה הַפְּהִיָּן*. ⁵ Curter. ⁶ Euseb. in Dem. Evang. p. 331. ⁷ Curter. in marg. affert: ✕ λέγων. Syro-hex. juxta Cod. A. *אֶת חֵיל*. Sic cum aster. Cod. C. ⁸ Procop. ⁹ Curter. ¹⁰ Idem, qui in textu habet ᾿Ρασσῶν, quae lectio est Cod. Alex. In Vati-

cano est ᾿Ρασσῶν. ¹¹ Hieron.: “Hoc quod in LXX legitur: *Et ambulabit super omnem murum vestrum, et auferet de Judaea hominem, qui possit caput levare, aut forte aliquid facere*, in Hebraico non habetur, et in Graecis codicibus veru jugulante confossus est.” Obelus non est in Syro-hex. Julvera Graeca τῶν O' non tam superflua quam absona sunt. ¹² Curter. ¹³ Hieron.: “Pro *congregamini*, (sive *infirmamini* [cf. Hex. nostra ad Jerem. xi. 16] et *confringimini*, ut interpretati sunt alii), LXX posuerunt, *scitote* . . . propter RES et DALETH similitudinem.” ¹⁴ Theodoret.: *Σαφέστερον δὲ οἱ τρεῖς ἠμῖν ενσαυ το χωρίον τούτο συναθροίσθητε κ.τ.ε.* “Dicendum erit, Theodoretum hic trium simul interpretationem afferre, neglecta quarundam vocum discrepantia, quod saepissime contigisse jam passim vidimus.”—*Montef.* Versio est, ut videtur, Symmachi. Vid. ad v. 10. ¹⁵ Curter. (In textu LXX virali obelus est in Syro-hex.)

σετε λόγον, καὶ οὐ στήσεται μεθ' ἡμῶν γὰρ ὁ θεός.¹⁶

11. כִּי כֹה אָמַר יְהוָה אֵלֵי בְהוֹקֵת הַיָּד וּפְרִנִי. מִלְכַּת בְּרַחֵף הָעַם-הַזֶּה לְאֹמֵר. Quia sic dixit Jova ad me, quum inualesceret manus (Dei super me), et hortaretur me, ne ambularem in via populi hujus, dicens. Ο'. οὕτω λέγει κύριος· τῇ ἰσχυρᾷ χειρὶ ἀπειθοῦσι τῇ πορείᾳ τῆς ὁδοῦ τοῦ λαοῦ τούτου, λέγοντες. Σ. εἶπε κύριος πρὸς με ὡς ἐν κράτει τῆς χειρὸς, καὶ ἀπέστησέ με ἢ πορεύεσθαι τῇ ὁδῷ τοῦ λαοῦ τούτου, λέγων.¹⁷
12. לֹא-תִאמְרוּן קֶשֶׁר לְכָל אֲשֶׁר-יֹאמַר הָעַם הַזֶּה קֶשֶׁר. Ne vocetis conjurationem omne quod vocat populus iste conjurationem. Ο'. μήποτε εἴπωσι σκληρόν· πᾶν γὰρ ὃ ἐὰν εἴπη ὁ λαὸς οὗτος, σκληρόν ἐστι. Σ. οὐκ ἐρέετε, ἄνταρσις, πᾶν ὃ ἐὰν εἴπη ὁ λαὸς οὗτος, ἄνταρσις.¹⁸
13. אֶת-יְהוָה. Ο'. ✕ 'Α. Θ. τὸν κύριον.¹⁹
בְּבִאוֹת. Ο'. Vacat. ✕ Σ. Θ. τῶν δυνάμεων.²⁰
14. וּלְאֶבֶן נֶנֶחַ וּלְעֹזר מְכֻשׁוֹל לְשֵׁנֵי בְתֵי יִשְׂרָאֵל. Et in lapidem percussionis et in petram offensionis duabus domibus Israelis, in rete et in laqueum habitanti Jerusalem. Ο'. καὶ οὐχ ὡς λίθου προσκόμματι συναντήσεσθε, οὐδὲ ὡς πέτρας πτώματι· οἱ δὲ οἶκοι Ἰακώβ ἐν παγίδι, καὶ ἐν κοιλάσματι ('Α. εἰς σκῶλον. Σ. Θ. εἰς σκάνδαλον²¹) ἐγκαθήμενοι ἐν Ἱερουσαλήμ. 'Α. καὶ εἰς λίθον προσκόματος, καὶ εἰς στερεὸν σκάνδαλον τοῖς δυσὶν οἴκοις Ἰσραήλ...²² Σ. εἰς

λίθον προσκόματος καὶ εἰς πέτραν πτώματος τοῖς δύο οἴκοις Ἰσραήλ, εἰς παγίδα καὶ εἰς σκάνδαλον τῶν οἰκούντων Ἱερουσαλήμ.²³ Θ. καὶ εἰς λίθον προσκόματος καὶ εἰς πέτραν πτώματος τοῖς δυσὶν οἴκοις...²⁴

15. קָשְׁלוּ. Offendent. Ο'. ἀδυνατήσουσι. 'Α. σκανδαλωθήσονται. Σ. προσκόψουσιν.²⁵
וְנִלְכְּדוּ וְנִקְשְׁוּ. Et irretientur, et capientur. Ο'. καὶ ἐγγιούσι, καὶ ἀλώσονται — ἄνθρωποι ἐν ἀσφαλείᾳ. Σ. καὶ παγιδευθήσονται, καὶ συλληφθήσονται.²⁶
- 16, 17. צוֹר תַּעֲבֹדָה תִּתּוֹם תוֹרָה בְּלִמְדֵי; וְחֻכֵּי יְהוָה לִי-יִהְיֶה. הַמְסַכְתֵּר פְּנָיו מִבֵּיתִי יַעֲקֹב וְקִוִּיתִי לוֹ. Colliga oraculum, obsigna legem in discipulis meis. Et praestolabor Jovam qui abscondit faciem suam a domo Jacobi, et exspectabo eum. Ο'. τότε φανεροὶ ἔσονται οἱ σφραγιζόμενοι τὸν νόμον τοῦ μὴ μαθεῖν. καὶ ἐρεῖ· μενῶ (Θ. ὑπομενῶ²⁷) τὸν θεὸν τὸν ἀποστρέψαντα τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ οἴκου Ἰακώβ, καὶ πεποιθῶς ἔσονται ἐπ' αὐτῷ. 'Α. ἐνδύσον μαρτύριον, σφράγισον νόμον ἐν διδασκοῖς μου, καὶ προσδέξομαι τὸν θεὸν τὸν ἀποκρύβοντα τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ οἴκου Ἰακώβ, καὶ ὑπομενῶ αὐτόν. Σ. δῆσον μαρτύριον, σφράγισον νόμον ἐν τοῖς διδάγμασί μου. καὶ προσδοκῆσω τὸν κύριον τὸν κρύβοντα τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ οἴκου Ἰακώβ, καὶ ἀναμενῶ αὐτόν.²⁸
18. הֲגֵרָה אֲנֹכִי הַיְהוּדִים אֲשֶׁר נָתַן לִי יְהוָה לְאֵתוֹת וּלְמוֹפְתִים בְּיִשְׂרָאֵל מֵעַם יְהוָה לְאֵתוֹת וּלְמוֹפְתִים בְּהַר צִיּוֹן. Ecce! ego, et nati

¹⁶ Theodoret. in continuatione. ¹⁷ Procop. ¹⁸ Idem. Apud Montef. οὗτος casu excidit. Hieron. affert: Σ. ἄνταρσις. ¹⁹ Curter. ²⁰ Idem. Syro-hex. in textu: τὸν κύριον τῶν δυνάμεων.

²¹ Theodoret.: ἐν κοιλάσματι, ἢ σκῶλῳ κατὰ τὸν Ἀκύλον, ἢ σκανδάλῳ κατὰ τοὺς ἄλλους. Curter. affert: 'Α. εἰς σκῶλον.

²² Cod. XII a Parsonsis exscriptus. Curter. affert: 'Α. καὶ εἰς στερεὸν — Ἰσραήλ.

²³ Procop. Curter. affert: 'Α. Σ. Θ. τοῖς δυσὶν οἴκοις.

²⁴ Curter. Parsonsis. ex eodem cod. affert: Θ. καὶ εἰς πέτρας πτώματος.

²⁵ Theodoret. Montef. per incuriam edidit: 'Α. σκανδαλισθήσονται. Cf. Hex. ad Psal. xxvi. 2. xxx. 11.

²⁶ Procop. Idem subjungit: τὸ δέ, ἄνθρωποι ἐν ἀσφαλείᾳ, περιττόν, καὶ ἀβέλγηστα. Obelo jugulat Syro-hex.

²⁷ Syro-hex. ✕ ل / حنصص .l. ²⁸ Euseb. in Dem. Evang. p. 450. Curter. affert: 'Α. ἐνδύσον μ., σφράγισαι ν. ἐν διδασκοῖς μου. Procop.: Τὸν πρώτον στίχον ὁ Σ. οὕτως ἐξέδωκεν

δῆσον μ., σφράγισαι τὸν ν. ἐν τοῖς διδασκοῖς μου· οἷς καὶ τὰ Ἀκύλου συνάδει. Theodoret.: Σαφέστερον διὸ οἱ τρεῖς ἡρμηνεύκασιν· δῆσον τὸ μ., σφράγισον ν. ἐν διδασκοῖς μου. Unde suspicetur aliquis, Symmachum διδάγμασι, non διατάγμασι, dedisse.

quos dedit mihi Jova, in signa et in typos in Israele a Jova exercituum, qui habitat in monte Sionis. Ο΄. ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία ἃ μοι ἔδωκεν ὁ θεός· καὶ ἔσται σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ παρὰ κυρίου σαβαώθ, ὃς κατοικεῖ ἐν τῷ ὄρει Σιών. Οἱ λοιποὶ ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία ἃ δέδωκέ μοι ὁ κύριος, εἰς σημεῖα καὶ εἰς τέρατα ἐν Ἰσραὴλ παρὰ κυρίου τῶν δυνάμεων τοῦ κατοικοῦντος ἐν ὄρει Σιών.²⁹

19. וְרָשָׁה. Implorabit. Ο΄. ἐκζητήσουσι. Ἰ. Α. Θ. ἐκζητήσῃσι.³⁰

21. וְעָבַר בָּהּ נַקְשָׁה וְרָעָב וְהָיָה כִּי-יָרֻעַב הַתְּקַצָּה. Et transibit per eam (terram) duriter tractatus et esuriens; et fiet, cum esurierit, graviter irascetur. Ο΄. καὶ ἤξει ἐφ΄ ὑμᾶς σκληρὰ λιμὸς, καὶ ἔσται ὡς ἂν πεινάσητε, λυπηθήσεσθε. Σ. καὶ παρελεύσεται ἐξ αὐτοῦ ἔσκανδαλισμένος, καὶ πεινάσει· ἔσται δὲ ὅταν πεινᾷσῃ καὶ παροξυνθῇ.³¹

וְנִקְלַל בְּמַלְכוֹ. Et execrabitur regem suum. Ο΄. καὶ κακῶς ἐρεῖτε τὸν ἄρχοντα. Ἰ. Α. Θ. καὶ καταρὰ ἔσται ἐν τῷ βασιλείῳ αὐτοῦ.³² Σ. καὶ καταράσεται βασιλεία αὐτοῦ.³³

וּבְאַלְהֵיוֹ. Et deum suum. Ο΄. καὶ τὰ πάτρια (alia exempl. πάταχρα. Ἰβρ. βελοῦα³⁴). Ἰ. Α. Θ. καὶ ἐν θεοῖς αὐτοῦ.³⁵ Σ. (καὶ) πάτραρχα εἶδωλα.³⁶

Cap. VIII. 2. — πιστοὺς ἀνθρώπους 4. 6. — ἐφ΄ ὑμῶν 4.³⁷

CAP. IX.

1 (Hebr. viii. 23). הַרְאִשׁוֹן הַקָּל אֶרְצָה זְבֻלוֹן וְאֶרְצָה נַפְתָּלִי וְהִצַּחְרוֹן הַבְּנִידִדְרָה הַיָּם יַעֲבַר הַיַּרְדֵּן. (In tempore) priore ignominia affectit terram Zabulon et terram Naphtali, et in postero illustrabit viam maris trans Jordanem. Ο΄. τοῦτο πρῶτον πτε ταχὺ — ποιεῖ 4 χώρα Ζαβουλὼν ἢ γῆ Νεφθαλίμ, καὶ οἱ λοιποὶ οἱ τὴν παραλίαν (Ἰ. Α. Θ. ὄδον θαλάσσης¹) καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου. Σ. καὶ οἱ λοιποὶ ὁ πρῶτος ἐτάχυνε γῆν Ζαβουλὼν καὶ γῆν Νεφθαλεῖμ, καὶ ὁ ἔσχατος ἐβάρυνεν ὄδον τὴν κατὰ θάλασσαν πέραν τοῦ Ἰορδάνου.²

גְּבִיל הַגּוֹיִם. Circulum (regionem) gentium. Ο΄. Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν. Ἰ. Α. θίνες τῶν ἐθνῶν. Σ. ὄριον τῶν ἐθνῶν.³

3 (ix. 2). הַרְבִּירָה הַגּוֹי לֹא (לו ק) הַגְּדִלְתָּ. Multam facis gentem, non (s. ei) magnam facis laetitiam. Ο΄. τὸ πλείστον (Θ. πληθός⁴) τοῦ λαοῦ ὃ κατήγαγες (Οἱ λοιποὶ οὐκ ἐμεγάλυνες⁵) ἐν εὐφροσύνῃ σου. Σ.

²⁹ Procop. affert: Οἱ λοιποὶ ἰδοὺ — ἐν Ἰσραὴλ. Theodoret. : Οἱ Γ΄. ἰδοὺ — Σιών: sed pro his, ἃ δέδωκέ μοι ὁ κ., hic habet, ἃ μοι ἔδωκεν ὁ θεός. Curter. affert: Θ. Ἰ. Α. ἔδωκέ μοι. Σ. Ἰ. Α. (sic) ὁμοίως τοῖς Ο΄. ³⁰ Curter. ³¹ Procop. ³² Curter. Montef. ex eodem falso exscripsit καταράσεται pro καταρὰ ἔσται, repugnante, quod ad Theodotionem attinet, Syro-hex., qui affert: וְהָיָה כִּי-יָרֻעַב הַתְּקַצָּה וְנִקְלַל בְּמַלְכוֹ. Ἰ. Α. Ἰ. Α. Ἰ. Α. Σύρων μὲν ἔστιν ὄνομα· σημαίνει δὲ τῇ Ἑλλάδι φωνῇ τὰ εἶδωλα· ταῦτα δὲ ὁ Ἑβραῖος βελοῦα καλεῖ. ³⁵ Idem: Οἱ Γ΄. καταρᾶται ἐν βασιλείᾳ αὐτοῦ καὶ ἐν θεοῖς αὐτοῦ. Syro-hex. Theodotiani continuat: וְהָיָה כִּי-יָרֻעַב הַתְּקַצָּה. ³⁶ Curter. Ab hac lectione non discedere videtur Syro-hex., qui affert: וְהָיָה כִּי-יָרֻעַב הַתְּקַצָּה וְנִקְלַל בְּמַלְכוֹ, vel juxta Cod. C. וְהָיָה כִּי-יָרֻעַב הַתְּקַצָּה.

♦ حَوْلًا, si sumatur eum πάτραρχα quasi synonymum cum πάτρια habuisse. Alio quidem loco (Cap. xxxvii. 38) idem verba, τὸν πάτραρχον αὐτοῦ, dilucidius interpretatus est, وَاذْهَبْ لِحَوْلِ جَدِّكَ. ³⁷ Syro-hex. CAP. IX. ¹ Syro-hex. in textu حَبْلٌ —; in marg. autem: ♦ حَبْلٌ قَائِلٌ. Ἰ. “Cod. unus notat Aquilam et Theod. habuisse ὄδον θαλάσσης.”—Montef. Post Νεφθαλίμ verba ὄδον θαλάσσης in textum inferunt Codd. III, XII, 24, 26, alii. ² Procop. p. 153: κατὰ δὲ Σύμμαχον, φῶ ἠκολούθησαν οἱ λοιποὶ ὁ πρῶτος κ.τ.ε. ³ Idem. Hieron.: “Pro Galilaea gentium Aq. θίνες gentium, Sym. terminos gentium, interpretati sunt.” ⁴ Curter. Syro-hex. Ἰ. Α. ♦ حَوْلًا. ⁵ Curter. affert: Οἱ Ο΄. [immo Οἱ λοιποὶ (Ἰ), teste Parsonsius] οὐκ ἐμεγάλυνες. Syro-hex. وَاذْهَبْ لِحَوْلِ جَدِّكَ. Hieron.: “Pro eo quod LXX dixerunt, deducisti in laetitia, alii interpretati sunt, magnificasti.”

ἐπλήθυννας τὸ ἔθνος, ὃ οὐκ ἐμεγάλυνας' εὐφροσύνη.⁶

3 (2). שָׂכַחוּ לְפָנַי כְּשָׂחָת בְּקַיִר. *Laetantur coram te secundum laetiliam in messe.* Ο'. καὶ εὐφρανθήσονται ἐνώπιόν σου, ὡς οἱ εὐφραίνόμενοι ἐν ἀμήτῳ. Σ. (εὐφροσύνη) εὐφρανθήσαν ἐνώπιόν σου, ὡς εὐφροσύνην ἐν θερισιμῷ.⁷

4 (3). הַגִּבְשִׁי. *Exactoris.* Ο'. τῶν ἀπαιτούντων. Θ. (τοῦ) ἀπαιτούντος. Ἔτερος· τῶν ἀπειθούτων.⁸

5 (4). כִּי כָל־מָוֶן סָאן בְּרַעַשׁ הַשְׁמָלָה מְגוֹלָלָה. *Quia omnis caliga caligati in strepitu (pugnae), et vestis volutata in sanguine, erit in combustionem, rabulum ignis.* Ο'. ὅτι πᾶσαν στολὴν ἐπισυνηγμένην δόλω, καὶ ἱμάτιον μετὰ καταλαχγῆς ἀποτίσουςι, καὶ θελήσουσιν, ἐὶ ἐγένοντο πυρίκαυστοι. Σ. (ὅτι) πᾶσα βία ἐβιάσθη ἐν σεισιμῳ, καὶ περιβόλαιον ἐφόρη ἐν αἵματι, καὶ ἔσται εἰς καθῆσιν, καὶ κατάβρωμα πυρός.⁹

6 (5). כִּי־יָלֵךְ לִדְ-לֵנִי בֶן־נַתַּן־לָנוּ וְהָיָה הַמְּשַׁרָּה. *Quia puer natus est nobis, filius datus est nobis; et erit imperium super humerum ejus; et vocabitur nomen ejus: Admirabilis, Consiliarius, Deus fortis, Pater perpetuus, Princeps pacis.* Ο'. ὅτι παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν, υἱὸς καὶ ἐδόθη ἡμῖν, οὗ ἡ ἀρχὴ ἐγενήθη ἐπὶ τοῦ ὤμου αὐτοῦ, καὶ καλεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ, μεγάλης βουλῆς — ἄγγελος, ✕ θαυμαστός, σύμβουλος, θεὸς ἰσχυρὸς ('Εβρ. ἡλ γιββώρ¹⁰), ἐξουσιαστής, ἀρχῶν εἰρήνης, πατὴρ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος¹¹ ἄξω γὰρ εἰρήνην ἐπὶ τοὺς ἀρχοντας, (alia exempl. add. εἰρήνην¹²) καὶ ὑγίειαν αὐτῷ. Ἀ. ὅτι παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν, υἱὸς ἐδόθη ἡμῖν· καὶ ἐγένετο τὸ μέτρον ἐπ' ὤμου αὐτοῦ, καὶ ἐκάλεσεν ὄνομα αὐτοῦ, θαυμαστός σύμβουλος, ἰσχυρὸς δυνατὸς, πατὴρ ἔτι, ἀρχῶν εἰρήνης.¹³ Σ. νεανίας γὰρ ἐγεννήθη ἡμῖν, υἱὸς ἐδόθη ἡμῖν· καὶ ἔσται ἡ

⁶ Procop. affert: Σ. ἐπλήθυννας — ἐμεγάλυννας. Euseb. in Comment. ad loc.: Σ. εὐφροσύνη εὐφρανθήσαν κ. τ. ε. ⁷ Euseb. ibid. ⁸ Idem. Lectio τῶν ἀπειθούτων est in Codd. 36, 51, aliis. (Pro ἀφήρηται (v. 4), et ἐγένεστο (v. 5) Curter. in textu habet ἀφαιρέθησεται et ἐγενήθησαν; in marg. autem: Ἀ. ἀφήρηται, et Ἀ. ἐγένεστο; sed delendum videtur Aquilae nomen.) ⁹ Procop. Montef. negligenter exscripsit, καὶ εἰς κατάβρωμα. ¹⁰ Procop. Theodoret.: Εἶτα τῶν ὀνομάτων τὸ μείζον, θεὸς ἰσχυρὸς· τοῦτο δὲ κακουργήσαντες οἱ περὶ τὸν Ἀκύαν, ἰσχυρὸς δυνατὸς, ἡρμήνευσαν· κείτοι δὲ παρὰ τῷ Ἑβραίῳ, ἡλγισθώρ.

¹¹ Sic Codd. 22, 48, et sine aster. Comp., Ald., Theodoret., Euseb. in Dem. Evang. p. 336 C, Codd. 23, 36, 51, alii, et, omisso θεός, Codd. III, 26. Euseb. ibid. p. 336 D: κατὰ μὲν τοὺς Ο', μεγάλης β. ἄγγελος, καὶ ὡς τινα τῶν ἀντιγράφων ἔχει, θαυμαστός — αἰῶνος· κατὰ δὲ τὸ Ἑβραϊκόν, ὡς οὐ μὲν Ἀκ. φησίν, κ. τ. ε. Idem in Comment. ad Psalmos, p. 492, memoriter, ut videtur, affert: μεγάλης β. ἄγγελος, ἡ κατὰ τοὺς λοιποὺς ἑρμηνευτὰς, θεὸς δυνατὸς, ἐξουσιαστής, ἀρχῶν εἰρήνης, πατὴρ αἰῶνος. Syro-hex. in textu habet: μεγάλης βουλῆς — ἄγγελος. ἄξω γὰρ κ. τ. ε.; in marg. autem: "Ex editioe (Iacobus), ἐκδοσις) alia, quae versa est Syriace (ܡܘܨܝܘܨܐ) cura sancti Philoxeni episcopi Mabugensis: καὶ καλεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ, μεγάλης βουλῆς ἄγγελος, θαυμαστός, σύμβουλος (ܡܘܨܝܘܨܐ), θεὸς ἰσχυρὸς, ἐξουσιαστής (ܡܘܨܝܘܨܐ), ἀρχῶν εἰρήνης, πατὴρ

τοῦ μ. αἰῶνος· ἄξω γὰρ εἰρήνην ἐπὶ τοὺς ἀρχοντας, εἰρήνην καὶ ὑ. αὐτῷ. μεγάλη ἡ ἐξουσία (ܡܘܨܝܘܨܐ) αὐτοῦ, καὶ τῆ εἰρήνη αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ὄριον." (Scholium non legitur in Cod. C. In v. 7 neque ἐξουσία (ܡܘܨܝܘܨܐ) pro ἀρχή, neque τῆ εἰρήνη pro τῆς εἰρήνης in libris Graecis reperitur, sed a versione Syra vulgari retenta esse videntur.) De hac insigni interpolatione, quam, etsi in nonnullis libris asteriscos appositos habet, Origene antiquiorem esse ex testimoniis Irenaei et Clementis Alex. probari potest, vid. Grabe *De Vitibus* etc. pp. 29—31; F. A. Stroth in Eichhorn. *Repertorium* etc. T. III, p. 252. Breviorem lectionem, quae est Codicis Vat. et Ed. Rom. in suo habuit Hieron. notans: "Qua nominum majestate perterritos LXX reor non esse ausos de puero dicere, quod aperte Deus appellandus sit, etc.; sed pro his sex nominibus posuisse, quod in Hebraeo non habetur, *Magni consilii Angelum, et adducam pacem super principes, et sanitatem ejus.*" ¹² Sic Codd. III, XII, 22, 24, 26, 36, alii, et Syro-hex. in scholio modo allato. ¹³ Curter., Euseb. in Dem. Evang. p. 337 (qui μέτρον sine artic., et ἐκλήθη (ἐκάλεσε Cod. P.) τὸ ὄν. αὐτοῦ legit). Idem in Eclog. Prophet. p. 183 affert: ✕ Ἀ. θαυμαστός — εἰρήνης. ✕ Σ. κληθήσεται — εἰρήνης. Syro-hex. ܡܘܨܝܘܨܐ; ܡܘܨܝܘܨܐ ܕܥܥܘܢܐ ܕܥܥܘܢܐ ܕܥܥܘܢܐ. ܕܥܥܘܢܐ ܕܥܥܘܢܐ. ܕܥܥܘܢܐ ܕܥܥܘܢܐ. ܕܥܥܘܢܐ ܕܥܥܘܢܐ. Ergo Syrus in suo habuit θαυμαστός σύμβουλος,

21 (20). **נִפְּו**. *Ira ejus. O. ó θυμὸς* ✕ *Oi Γ'. αὐτοῦ* 4.³²

CAP. X.

2. **וְלָגוּל**. *Et ad rapiendum. O. ✕ Oi Γ'. καὶ ἄρπάζοντες*.¹

מִשְׁפָּט. *Judicium. O. κρίμα. Oi Γ'. κρίσιν*.²

4. **בְּלִתִּי כָרַע תַּחַת אֲסִיר**. (*Nil reliquum est nisi quod procumbant sub vinclos. Aliter: Sine me corruent sub vinclos. O. τοῦ μὴ ἐμπσεῖν εἰς ἀπαγωγὴν* (Σ. αἰχμαλωσίαν καὶ οἱ λοιποὶ ὁμοίως³). *Θ. τοῦ μὴ κάμψαι ὑπὸ δεσμῶν*.⁴

וְתַחַת הַרְגוּמִים יַפְלוּ. *Et sub occisio cadant. O. Vacat. ✕ καὶ ὑποκάτω ἀνηρημένων πεσοῦνται* 4.⁵

נִפְּו. *Ira ejus. O. ἡ ὀργή. ᾿Αλλος θυμὸς*.⁶

6. **לְשַׁלַּל שָׁלַל**. *Ad agendum spoliū. O. ✕ ᾿Α.Θ. τοῦ* 4 *ποιῆσαι σκυλά*.⁷

7. **מַעַט לֹא מְעַט גּוֹיִם**. *Gentes non paucas. O. ἔθνη . . οὐκ ὀλίγα. ᾿Α. ἔθνη οὐκ ὀλίγως. Σ. Θ. ὁμοίως τοῖς O*.⁸

10. **כַּאֲשֶׁר מַצְאָה יְדֵי לְמַמְלַחַת הָאֵלִיל**. *Quemadmodum attigit manus mea regna idolorum. O. ὃν τρόπον ταῦτας ἔλαβον, καὶ πάσας τὰς ἀρχὰς*

(alia exempl. *χώρας*) *λήψομαι. ὀλοῦξατε. Θ. καθάπερ εὔρεν ἡ χεὶρ μου τὰς βασιλείας τοῦ εἰδῶλου*.⁹

11. **לִירוּשָׁלַם**. *O. καὶ ᾿Ιερουσαλήμ. ᾿Α. Σ. ὁμοίως τοῖς O. Θ. καὶ ᾿Ιερουσαλήμ*.¹⁰

13. **בְּכַח יְדֵי עֲשִׂיתִי**. *Per fortitudinem manus mei feci. O. ἐν τῇ ἰσχυρί ποιήσω. Σ. ἐν τῇ δυνάμει τῆς χειρὸς μου ἐποίησα*.¹¹

14. **יְדֵי**. *Manus mea. O. τῇ χειρὶ ✕ Πάντες μου* 4.¹²

וּפְתַח פִּה וּמַצְפִּיחָה. *Et qui aperiret os, et piperet. O. ἢ ἀντίειπῃ μοι, ✕ Θ. καὶ ἀνοίγων τὸ στόμα, καὶ στρουθίζων* 4.¹³

15. **כְּהָרִים**. *Quasi tolleret. O. ὡς* (alia exempl. *ὡσαύτως*¹⁴) *ἄν. O. ὡς—αὐτῶς ἄν*.¹⁵

17. **וְקָרוּשׁוֹ לְלֶהֱבֵה**. *Et Sanctus ejus in flammam. O. καὶ ἀγιάσει αὐτὸν ἐν πυρί. Σ. καὶ ὁ ἅγιος αὐτοῦ εἰς φλόγα*.¹⁶

וְאֶכְלָה שִׁיתוֹ וְשִׁמְרֵוֹ בְּיוֹם אֶחָד. *Et devorabit spinas ejus et sentes ejus in die una. O. καὶ φάγεται ὡσεὶ χόρτον τὴν ὕλην τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. Σ. (καὶ) καταφάγεται τὰ ἀποκείμενα αὐτοῦ καὶ τὰ πεφυλαγμένα αὐτοῦ ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ*.¹⁷

³² Syro-hex.

CAP. X. ¹ Curter. Syro-hex. in textu: **וְלָגוּל**. Deinde pro his: **נִפְּו**. *O. ἐκκλίνοντες—εἰς προνομήν, Montef. "ex MS. quodam S. Basilli in Jesaia" edidit: ᾿Αλλ. διαστρέφοντες τὸ δικαίον κρίμα ἐπὶ τῶν πτωχῶν, καὶ διαρπάζοντες τὰ τῶν πενήτων τοῦ λαοῦ, ὥστε εἶναι αὐτοῖς χήραν εἰς κατάβρωμα, καὶ ὀρφανὸν εἰς κέρδος. Locus est Opp. T. I, p. 556 C, et verba sunt non alius interpretis, sed ipsius S. Patris in loco declarando, ut recte perspexit Garnier. ² Curter., qui in textu habet *χρήματα* pro *κρίματα*, quae lectio est Codd. XII, 22, 36, aliorum. ³ Theodoret. ⁴ Curter. Parsons. e Slav. Mosq. affert: *ne incurvemini sub vinculo*. ⁵ Curter. Sic Syro-hex. in textu, et sine aster. Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 26, 36, alii. ⁶ Curter. in textu habet *θυμὸς*; in marg. autem: *Oi O. ἡ ὀργή*. Lectio *θυμὸς*, s. *ὁ θυμὸς*, s. *ὁ θυμὸς αὐτοῦ*, est in libris plurimis, invito Syro-hex. ⁷ Curter. Parsons. e Codd. XII, 93 affert: *᾿Α. Θ. τοῦ ποιῆσαι*. Sed *ποιῆσαι* Aquilae saltem abjudicandum esse quivis videt. ⁸ Curter., a Montef. correctus.*

⁹ Idem. (In textu *χώρας* habent Codd. III, XII, 22, 24, 26, alii. Syro-hex. in marg. char. med. **וְלָגוּל**.)

¹⁰ Sic Syro-hex., qui in textu edito et utroque cod. habet **וְלָגוּל**, pro quo Bernstein. in *Zeitschrift* etc. T. IV, p. 201 tentat **וְלָגוּל**, καὶ τῇ ᾿Ιεβούς. In codd. Hebraeis et Graecis nihil est auxilii.

¹¹ Euseb. Pronomen, quod aberat, assumptum e Codd. 22, 48, 51, aliis, qui *τῆς χ. μου* post *ἰσχυρί* supplent.

¹² Curter. Cod. A. in textu: **וְלָגוּל** ✕ **וְלָגוּל**; in marg. autem: **וְלָגוּל**, quod Middeld. male intellexit de voce *πάντα* textui inferenda. Dilucidius Cod. C. in marg. **וְלָגוּל** ✕ **וְלָגוּל** **וְלָגוּל**.

¹³ Curter. Cf. ad Cap. xxxviii. 14. Syro-hex. post *ἀντίειπῃ μοι* in marg. affert: **וְלָגוּל** **וְלָגוּל** **וְלָגוּל**. **וְלָגוּל** **וְלָגוּל**. Eadem sine aster. leguntur in Comp., Ald., Codd. 22, 36, alii, quorum major pars *στόμα* sine artic. habet.

¹⁴ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 26, alii.

¹⁵ Cod. 88 (cum *q̄* pro *—*). Syro-hex. **וְלָגוּל** **וְלָגוּל** **וְלָגוּל**.

¹⁶ Euseb., Procop.

¹⁷ Procop.

18. וְכַבֹּד יַעֲרֹ וְכַרְמֹלוֹ כִּנְפֵשׁ וְעַד-בֶּשֶׂר יִנְלָהּ. Et gloria silvae ejus et hortuli ejus ab anima usque ad carnem consumetur, et erit sicut cum contabescit aeger. Ο'. ἀποσβεσθήσεται τὰ ὄρη, καὶ οἱ βουνοὶ, καὶ οἱ δρυμοὶ, καὶ καταφάγεται ἀπὸ ψυχῆς ἕως σαρκῶν καὶ ἔσται ὁ φεύγων ὡς ὁ φεύγων ἀπὸ φλογὸς καιομένης. Σ. καὶ ἡ δόξα τοῦ δρυμοῦ αὐτοῦ, καὶ τοῦ Καρμήλου αὐτοῦ, ἀπὸ ψυχῆς ἕως σαρκὸς ἀναλωθήσεται καὶ ἔσται ὡς τετμημένος φεύγων.¹⁸
19. וְשָׂאָר עֵץ יַעֲרֹ מִקְסֶר יְהִי וְנֶעַר יִתְבַּם. Et residuum arborum silvae ejus numerus (parvus) erit, et puer conscribet eas. Ο'. καὶ οἱ καταλειφθέντες ἀπ' αὐτῶν ἀριθμὸς ἔσονται, καὶ παιδίον ('Α. παῖς. Σ. παιδίον. Θ. παιδάριον¹⁹) γράψει αὐτούς. Σ. τὰ δὲ ἐπιλοιπα τῶν ξύλων τοῦ δρυμοῦ αὐτοῦ ἀριθμῶ ἔσονται, καὶ παιδίον γράψει αὐτά.²⁰
21. יָשׁוּב. Revertetur. Ο'. καὶ ἔσται. Alia exempl. καὶ ἀναστρέψει.²¹
22. עֲמֹץ. Populus tuus. Ο'. ὁ λαός. Θ. ὁ λαός σου.²²
23. אֲדַנִּי יְהוָה צְבָאוֹת. Ο'. κύριος. Alia exempl. ὁ θεός.²³ Οἱ Γ'. ✕ κύριος (κύριος) τῶν δυνάμεων 4. 'Α. στρατιῶν. Σ. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.²⁴
- צְבָרָא קְלָהּ אֲרָא. In medio universae terrae. Ο'. ἐν τῇ οἰκουμένῃ ὄλη. Σ. Θ. ἐν μέσῳ πάσης τῆς γῆς.²⁵

24. אֲדַנִּי יְהוָה צְבָאוֹת. Ο'. κύριος ✕ Οἱ Γ'. κύριος 4 σαβαώθ.²⁶
- בְּשֶׁבֶט יִכְרֹה וּבַמַּטְוִי יִשְׂאֵלְךָ בְּרֹךְ מִצְרַיִם. Virga percutiet te, et baculum suum levabit super te in via Aegypti. Ο'. ὅτι ἐν ῥάβδῳ πατάξει σε πληγὴν γὰρ ἐπάγω ('Α. ἀρεί. Σ. Θ. ἐπαρεῖ²⁷) ἐπὶ σέ, τοῦ ἰδεῖν ὁδὸν Αἰγύπτου. Σ. ἐν ῥάβδῳ πληξί σε, καὶ τὴν βακτηρίαν αὐτοῦ ἐπαρεῖ ἐπὶ σέ διὰ τὴν ὁδὸν Αἰγύπτου.²⁸
26. יְהוָה צְבָאוֹת. Ο'. ὁ θεός. Θ. κύριος τῶν δυνάμεων.²⁹
- בְּעוֹר עוֹרֵב. In petra Oreb. Ο'. ἐν τόπῳ θλίψεως. 'Α. ἐν πέτρᾳ 'αρήβ. Σ. ἐν σοῦρ Χωρήβ. Θ. ἐν σοῦρ 'αρήβ.³⁰
27. יִהְיֶה עַל. Et excutietur jugum. Ο'. καὶ καταφθαρήσεται ὁ ζυγός. Θ. (καὶ) διαφθαρήσεται κλοιός.³¹
28. בְּמִגְרֹן. Per Migron. Ο'. εἰς Μαγγεδώ. 'Α. Σ. κατὰ τὸ 'Εβραϊκόν, Μαγρών. Θ. Μαγγεδών.³²
29. גִּבְעֵ מִלֹּן לָנוּ. Geba est diversorium ubi pernoctant. Ο'. καὶ ἤξει εἰς 'Αγγαί. 'Α. αὐλιστήριον. Σ. αὐλισμός. Θ. κατὰ-λυμα.³³
30. צִוְּלִי קוֹלֶךָ. Acutam fac vocem tuam. Ο'. Vacat. ✕ χρεμέτισον φωνήν σου 4.³⁴
- לַיְשָׁה. Laisa. Ο'. Λαϊσά. Alia exempl. ἐν

¹⁸ Procop. Euseb. affert: Σ. Καρμήλου. ¹⁹ Curter., qui in textu habet, παιδίον μικρόν, cum Comp., Ald., Codd. 22, 24, 36, aliis. Syro-hex. affert: 'Α. ὁμοίως τοῖς Ο'. ²⁰ Procop. Parsons. e Cod. 88 affert: Σ. παιδίον μικρόν γράψει. ²¹ Sic Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. in marg. char. med. ²² Curter. Syro-hex. ut ante: ²³ Curter. Syro-hex. III, XII, 22, 26, 36, alii. ²⁴ Curter., qui στρατειῶν habet. Cf. ad Cap. iii. 15. Syro-hex. in textu habet, κύριος τῶν δυνάμεων; in marg. autem ad κύριος, ²⁵ "Unus codex." ²⁶ Syro-hex. in marg. ²⁷ Curter.: 'Α. ἀρεί. Ο'. Σ. ἐπαρεῖ. Scilicet LXX sic habuerunt in edit.

hexaplati."—Montef. Immo pro Ο'. Σ. Cod. XII habet Θ. Σ., teste Parsonso. ²⁸ Procop., Theodoret., quorum prior om. σε, et posterior πατάξει pro πληξί, et ἐπάγω pro ἐπαρεῖ legit. ²⁹ Syro-hex. Cod. Jes. in textu habet, κύριος ὁ θεός; et in marg. ✕ τῶν δυνάμεων. ³⁰ Symmachi lectionem testatur Procop. Hieron.: "Pro petra, quod juxta Hebraicum interpretatus est Aq., Sym. et Theod. ipsum verbum posuerunt Hebraicum, SUB OREB." ³¹ Curter. ³² Idem. "Cod. 88: εἰς Μαγών, ut videtur."—Parsons. ³³ Curter. ³⁴ Idem. Sic sine aster. Comp., Ald., Codd. 23, 62, alii. Sic, sed φωνῆ pro φωνήν, Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex.

Σά.³⁵ Θ. Λείς. 'Α. (fort. Σ.) Λαίς. 'Α. και τὸ 'Εβραϊκὸν ὁμοίως τοῖς Ο'.³⁶

33. פְּרֹמֶמֶת. *Frondem.* Ο'. τοὺς ἐνδόξους. 'Α. κεράμιον. Σ. Θ. ληνόν.³⁷

וְהַגְבוּרִים יִשְׁפְּלוּ. *Et elati dejicientur.* Ο'. και οἱ ὑψηλοὶ ταπεινωθήσονται. 'Α. Σ. και οἱ μετέωροι ταπεινωθήσονται. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.³⁸

CAP. XI.

1. חֶצְרָה. *Surculus.* Ο'. ῥάβδος. 'Α. ῥαβδίων.¹
כַּמְזַע. *E stirpe.* Ο'. ἐκ τῆς ῥίζης. Οἱ λοιποὶ ἀπὸ κορμοῦ.²

גֶּרְמֵן. *Germen.* Ο'. ἄνθος. 'Α. ἀκρέμων. Σ. Θ. βλαστός.³

3. וְהָיָה כִּי יִשְׁפֹּט יְעִינֵי וְיִשְׁפֹּט לְאֵלֵי כַּמְשָׁמֶע וְאֲזַנֵּי וְיִכְרַח. *Neque secundum visionem oculorum suorum judicabit, neque secundum auditum aurium suarum jus dicet.* Ο'. οὐ κατὰ τὴν δόξαν κρινεῖ, οὐδὲ κατὰ τὴν λαλιὰν ἐλέγξει. Σ. οὐ τῇ ὁράσει τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ κρινεῖ, οὐδὲ τῇ ἀκοῇ τῶν ὠτῶν αὐτοῦ ἐλέγξει.⁴

4. וְיָדַע יְעִינֵי בְּמִישֹׁר לְעֵינָיָהּ. *Et jus dicet in rectitudine miseris (s. mansuetis) terrae.* Ο'. και ἐλέγξει τοὺς ταπεινοὺς τῆς γῆς. 'Α. και ἐλέγξει ἐν εὐθύτητι τοῖς πραεσί τῆς γῆς. Σ. και ἐλέγξει ἐν εὐθύτητι τοὺς πτωχοὺς τῆς γῆς.

Θ. και ἐλέγξει ἐν εὐθύτητι τοὺς ταπεινοὺς τῆς γῆς.⁵

5. וְהָיָה צֶדֶק אֶזְרַח מִתְנַיִי וְהָאֲמוֹנָה אֶזְרַח מִלְּצִיּוֹ. *Et erit justitia cingulum lumborum ejus, et fides cingulum renum ejus.* Ο'. και ἔσται δικαιοσύνη ἐξωσμένος τὴν ὄσφυν αὐτοῦ, και ἀληθεία εἰλημένος τὰς πλευράς. Σ. και ἔσται δικαιοσύνη περίζωμα τῆς ὄσφους αὐτοῦ, και ἡ πίστις περίζωμα τῶν λαγόνων αὐτοῦ.⁶

7. וּפְרָה רָבָה תִּרְעִינָה יַחְדָּו יִרְבְּצוּ יְלָדֶיהָ. *Et vacca et ursus pascentur, simul recubabunt catuli eorum.* Ο'. και βοὺς και ἄρκος ἅμα βοσκηθήσονται, και ἅμα τὰ παιδία αὐτῶν ἔσονται. 'Α. Θ. και δάμαλις (και ἄρκος) νεμεθήσονται ὁμοῦ, κατακλιθήσονται παιδία αὐτῶν. Σ. και βοὺς και ἄρκτος βοσκηθήσονται ὁμοθυμαδόν, κατακλιθήσονται τὰ παιδία αὐτῶν.⁷

כַּבְּקָר. *Sicut bos.* Ο'. ὡς βοῦς. 'Α. ὡς βουκόλιον. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁸

10. אֲשֶׁר עֹמֵד לִינֵס עִמּוֹ. *Quae stabit in vexillum populorum.* Ο'. και ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν ἔθνῶν. 'Α. δς ἀνίσταται εἰς σύσσημον λαῶν. Σ. δς ἀνίσταται (εἰς) σύσσημον τῶν ἔθνῶν.⁹

מְנוּחָתוֹ. *Requies ejus.* Πάντες ἡ ἀνάπαυσις αὐτοῦ.¹⁰

כְּבוֹד. *Gloria.* Ο'. τιμή. 'Α. Σ. δόξα.¹¹

11. וְהָיָה בְּיָוֶם הַהוּא יוֹסִיף אֲדָנָי שְׁנֵית יָדוֹ

³⁵ Sic Codd. II, III, XII (qui in marg. Λαί habet), alii. (Pro ἐπακούσεται in priore loco Syro-hex. in marg. char. med.: ἐπάκουσον (مكح) , quae lectio est Codd. 22, 36, 48, aliorum.) ³⁶ Curter. ³⁷ Hieron.: "Verbum Hebraicum PHURA, quod Aquila κεραμίον (Vat. κεραμιδιον) interpretatus est, Theod. Symmachusque verterunt ληνόν . . . LXX autem pro torculari, novum sensum inferentes, gloriosos interpretati sunt." ³⁸ Cod. 88. Mendose Curter.: 'Α. Σ. Θ. και οἱ μ. τ. ὄμως τε Ο'; quod fraudi fuit Montefalconio.

CAP. XI. ¹ Procop. ² Euseb., Procop., Hieron. ³ Hieron. ad loc.: "Pro flore, qui Hebraice dicitur NESER, Aq., Sym. et Theod. germen transtulerunt." Idem ad Cap. xiv. 19: "Quantum hoc ipsum verbum supra Cap. xi. i. . . LXX florem, Theod. germen, Aq. ἀκρέματα, id est, virgultum, interpretati sunt." Cf. ad Cap. ix. 21. ⁴ Pro-

cop. ⁵ Curter. Procop. affert: Σ. ἐλέγξει ἐν εὐθύτητι πτωχοὺς γῆς. (In Codd. 22, 36, 48, aliis, v. 4 sic legitur: ἀλλὰ κρινεῖ ἐν δικαιοσύνη ταπεινῶ κρίσει, και ἐλέγξει ἐν εὐθύτητι τοὺς ἐνδόξους τῆς γῆς; ubi Cod. 22 ✕ ἐν δικαιοσύνη cum aster. habet, teste Grabio *De Vitibus* etc. p. 119.) ⁶ Procop.

⁷ Curter. mendose affert: 'Α. Θ. και δαμαλία (sic) νεμθ. ὁμως κατακλιθήσονται π. αὐτῶν. Θ (sic) και βοὺς και ἄρκτος βοσκηθήσονται (non βοσκήσονται, ut Montef.) ὁμοθ. κατακλιθήσονται τ. π. αὐτῶν. Pro δαμαλία Montef. correxit δάμαλις και ἄρκτος, sed ὁμως intactum reliquit, et κατακλιθήσονται, clauduntur, in utroque loco perperam rescripsit. ⁸ Curter. affert: 'Α. Θ. ὡς βουκόλιον ὁμως τε Ο'. Correximus ex Parsonio, qui e Cod. XII exseripsit: Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'. ⁹ Procop. Ad Symmachum εἰς tacite supplevit Montef. ¹⁰ Hieron.

¹¹ Procop.

13. שָׁמַיִם אֶרְרָגֵז. *Caelos contremiscere faciam.*
 Ο. ὁ γὰρ οὐρανὸς θυμωθήσεται. 'Α. οὐρανὸς
 κλονήσω. Σ. οὐρανὸν ταράξω. Θ. οὐρανὸν
 θυμώσω.²²

14. וְאִין כְּקִבֵּץ שֵׁשׁ לְ-עֵמֹ וַיִּפְנוּ וַיֵּשְׁבוּ אֶל-רָצוֹ
 וַיִּנְסוּ. *Et non erit qui congreget; unusquisque
 ad populum suum convertent se, et unusquisque
 ad terram suam fugient.* Ο. καὶ οὐκ ἔσται ὁ
 συνάγων ὥστε ἄνθρωπον εἰς τὸν λαὸν αὐτοῦ
 ἀποστραφῆναι, καὶ ἄνθρωπος εἰς τὴν χώραν
 ἑαυτοῦ διαίξεται. 'Α. καὶ οὐκ ἔστιν ἀθροίζων
 ἀνὴρ πρὸς λαὸν αὐτοῦ νέουσουσι, καὶ ἀνὴρ πρὸς
 γῆν αὐτοῦ φεύξονται.²³

15. וְיִתְרָךְ. *Confodietur.* Ο. ἠττηθήσεται. Οἱ Γ'.
 ἔκκεντηθήσεται.²⁴

17. וְשֵׁשׁ-רֶבֶב לֹא יִחְשְׁבוּ וְהָבָה לֹא יִחְפְּצוּ-בָו.
*Qui argentum non aestimant, et auro non de-
 lectantur.* Ο. οἱ ἀργύριον οὐ λογίζονται, οὐδὲ
 χρυσίον χρεῖαν ἔχουσι. 'Α. οἱ ἀργύριον οὐ
 λογίζονται (fort. λογίσονται), καὶ χρυσίον οὐκ
 εὐδοκῆσουσιν (ἐν αὐτῷ).²⁵

20. וְלֹא-יִהְיֶה שָׁם עֲרָבֵי. *Neque tentorium figet ibi
 Arabs.* Ο. οὐδὲ μὴ διέλθωσιν αὐτὴν Ἄραβες.
 Σ. οὐδὲ σκηνοποιήσει ἐκεῖ Ἄραφ.²⁶

21. זִיזִים. *Zizim (bestiae deserticolae).* Ο. θηρία.
 Οἱ λοιποὶ σιείν.²⁷

וּבְכֻלָּאֵוּ בְּתֵיחֵם אֶחָיִם. *Et implebunt domus
 eorum ululae (s. ululatus).* Cf. Gesen. in
Theol. Ling. Hebr. p. 1164). Ο. καὶ ἐμπλησθή-
 σονται αἱ οἰκίαι ἤχου ('Α. φωνῶν. Σ. ὄχημι.
 Θ. ἤχων²⁸).

בְּבָתֵּי יַעֲנָה. *Struthiones.* Ο. σειρήνες. 'Α.
 Σ. στρουθοκάμηλοι. Θ. θυγατέρες στρουθῶν.²⁹

שְׁעֵרִים. *Daemones silvestres.* Ο. Σ. δαιμό-
 νια. 'Α. τριχιῶντες. Θ. ὀρθοτριχοῦντες.³⁰

22. אֵיִים. *Canes aurei (Schakals).* Ο. ὄνοκέν-
 ταυροι. Οἱ λοιποὶ ἰείν.³¹

תַּנִּים. *Canes feri.* Ο. ἐχίνοι. Πάντες σει-
 ρῆνες.³²

עֲנָנֵי בְּהֵיכְלֵי עֲנָנֵי. *In palatiis deliciarum.* Ο. ἐν
 τοῖς οἴκοις αὐτῶν. "Ἄλλος" ἐν τοῖς ναοῖς τῆς
 σπατάλης αὐτῆς.³³

²² Curter. (Pro θυμωθήσεται in Codd. 22, 36, aliis, est σαλευθήσεται.) ²³ Curter., Cod. 88. Pro ἀθροίζων Curter. ατροίζων, Cod. 88 λυριῶν mendose scribunt. ²⁴ Curter., Procop. Sic in textu Cod. 22, 48, alii. Syro-hex. in marg. char. med. ❖ ²⁵ Curter. ²⁶ Procop.

²⁷ Procop.: διὰ τε τῶν θηρίων τὸ ἀγνωστον, τὴν Ἐβραϊκὴν θέντες λέξιν, σιείν, οἱ λοιποὶ τῶν ἐρμηνευτῶν ἐκεδεδώκασι. Euseb. σιείν habet. Hieron. p. 174: "SIRM, quod soli LXX bestias transtulerunt." Idem p. 245: "Pro quibus Aq. et Sym. et Theod. ipsum verbum Hebraicum posuerunt SIRM." Cf. ad Cap. xxxiv. 14. ²⁸ Hieron. p. 174: "Et replebuntur, inquit, domus, ut nos diximus, draconibus; ut Aq. translulit, typhnibus, ut Sym. OHIM, ipsum verbum Hebraicum exprimens; LXX vero et Theod. clamores, vel sonitus interpretati sunt." Idem p. 245 similia habet, quibus confusus Montef. Aquilae vindicat τυφάνων, notans: "Curterius φώνων, perperam." Sed τυφῶνες inter bestias deserticolas improprie recensentur; et praeter Curterium a Parsonso confirmatum, Cod. 88 affert: 'Α. φωνῶν; et Syro-hex.: 'Α. clamores, s. strepitus (חלום). Hieronymo igitur, ut videtur, non libris Graecis, error imputandus est.

²⁹ Syro-hex. ❖ חַתְּלָוּת חַתְּלָוּת. Curter. affert: 'Α. Σ. στρουθοκάμηλοι. Procop., Euseb., Theodoret.: Οἱ λοιποὶ στρουθοκάμηλοι. Cf. ad Cap. xliii. 20. ³⁰ Montef. post Curterium edidit: 'Α. τριχιῶνται. Θ. ὀρθοτριχοῦνται. Sed utrunque vocabulum Graecitas ignorat. Proculdubio legendum: 'Α. τριχιῶντας. Θ. ὀρθοτριχοῦντας; vel potius τριχιῶντες, ὀρθοτριχοῦντες. Procop.: τοῖτους δέ, φασί, τριχιῶντας 'Ακύλας ὠνόμασε. Est qui praeferat τριχιῶνες, a nomine τριχιῶν; sed hoc quoque rejectitum videtur. Nominativus est τριχιῶν a verbo τριχάω, quod legitur in Hex. ad Deut. xxxii. 17. Sic Levit. xvii. 7 pro Hebr. עֲרֵבְעֵי in Hexaplis affertur: 'Α. Σ. τοῖς τριχιῶσι. Θ. τοῖς σεερίμ. Infra Cap. xxxiv. 14 Hexapla dant: 'Α. Σ. τριχιῶν. Θ. ὀρθοτριχιῶν. In praesenti loco Syrus habet: 'Α. τριχιῶντες (فخذت). Θ. ὀρθοτριχοῦντες (امتف هخذت, erecti pilum. Cf. Hex. ad Ezech. xxxii. 10). Tandem Hieron. p. 245: "Pilosos autem, qui dicuntur Hebraice SIRM, Theod. erecti et stantibus pilis interpretatus est; Sym. et LXX daemones transtulerunt." ³¹ Hieron. p. 175: "Pro ululis omnes ipsum verbum Hebraicum HIM, sive LXX onocentaurus transtulerunt." Euseb. et Procop. σιείν mendose scribunt. Cf. ad Cap. xxxiv. 14. ³² Curter., Euseb. Syro-hex. ❖ حوم ❖ (Cod. C. حوم حوم. ³³ Codd. 22 (sub ❖, ut videtur), 36, 48, alii, in textu: ἐν τοῖς οἴκοις αὐτῆς, καὶ ἐν τοῖς ναοῖς τῆς σπατάλης αὐτῆς. Proculdubio ex alio interprete,

22. וְקָרַב לָבוֹא עִתָּהּ וְיָמֶיהָ לֹא יִפְשָׁכוּ. *Et prope est ut veniat tempus ejus, et dies ejus non protrahentur.* Ὁ. ταχὺ ἔρχεται καὶ οὐ χρονεῖ, ✕ Ἡ. καὶ ἡμέραι αὐτῆς οὐ μὴ ἐφελκυσθῶσι 4.³⁴

Cap. XIII. 5. — θεμελίον 4. 14. — οἱ καταλειμμένοι 4. — πλανώμενον 4.³⁵

CAP. XIV.

1. הַיָּגֵר. *Peregrinus.* Ὁ. ὁ γειώρας. Οἱ λοιποὶ ὁ προσήλυτος.¹

2. וְהִתְחַלְּמוּ בֵּית־יִשְׂרָאֵל. *Et possidebunt eos domus Israelis.* Ὁ. καὶ κατακληρονομήσουσι, καὶ πληθυνθήσονται. Ἄλλος καὶ καταδιελούνται αὐτοὺς οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ.²

4. הַמְּשַׁל. *Carmen irrisorium.* Ὁ. τὸν θρῆνον. Ἄ. Σ. Θ. τὴν παραβολὴν.³

וְאָמַרְתָּ. *Et dices.* Ὁ. Vacat. Alia exempl. καὶ ἔρείς ÷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.⁴

מְרִיבָה. *Aurum faciens (exigens).*⁵ Ὁ. ὁ ἐπισπουδαστής. Ἄ. λιμός.⁶

6. מִכָּה. *Percutiens.* Ὁ. πατάξας. Ὁριγένους ἐπάταξε.⁷

8. בְּרוּשִׁים. *Cupressi.* Ὁ. τὰ ξύλα — τοῦ Λιβάνου 4. Σ. αἱ πίτνες.⁸

9. רָגְזָה. *Commotus est.* Ὁ. ἐπικράνθη. Ἄ. ἐκλονήθη. Σ. ἔσαλευθη.⁹

לְקִרְאָתָא בּוֹאֵה. *In occursum adventus tui.* Ὁ. συναντήσας σοι, ✕ ἐρχομένου σου 4.¹⁰

עוֹרֵר לְךָ רָפְאִים. *Excitat tibi manes.* Ὁ. συνηγέρθησάν σοι πάντες οἱ γίγαντες. Ἄ. Θ. ἐξήγειρέν σοι ραφαίμ.¹¹

11. וְיִמְכַסֶּה. *Et tegumenta tua.* Ὁ. καὶ τὸ κατακάλυμμα ✕ Οἱ πάντες σου 4.¹²

12. הַיְלִיל בֶּן־שָׁחַר. *Lucifer, filii aurorae.* Ὁ. ὁ ἑωσφόρος ὁ πρῶτ' ἀνατέλλων. Ἄ. ὁλοῦζων υἱὸς ἄβρο.¹³

15. אֶל־יַרְבֵּית־בּוֹר. *Ad latera foveae.* Ὁ. καὶ εἰς τὰ θεμέλια τῆς γῆς. Ἄ. Θ. (εἰς) μηροῦς λάκκου.¹⁴

16. מְרַבֵּי הָאָרֶץ. *Tremefaciens terram.* Ὁ. ὁ παροξύνων τὴν γῆν. Ἄ. ὁ κλονῶν τὴν γῆν. Σ. ὁ ταραξίας (τὴν γῆν). Θ. ὁ παροργίζων (τὴν γῆν).¹⁵

fortasse Symmacho. Cf. Hex. ad Eccles. ii. 8. ³⁴ Sic Cod. XII, teste Parsonio, qui asteriscum non praemittit. Curter. affert: ✕ Ἡ. καὶ αἱ ἡμέραι αὐτῶν κ.τ.ε. Cod. 88: Θ. ✕ καὶ αἱ ἡμέραι αὐτῶν κ.τ.ε. Tandem Syro-hex. ܕܢܘܫܘܬܐ ܕܝܫܪܐܝܝܠ. ✕ ܕܢܘܫܘܬܐ ܕܝܫܪܐܝܝܠ. Etiam in Comp., Ald., et codd. inter ἡμέραι et αἱ ἡμέραι, αὐτῆς et αὐτῶν variatur. Hieron. p. 244: “Quod sequitur, et dies ejus non protrahentur, asteriscis notandum est, quia de Theodotione addita sunt.”³⁵ Syro-hex.

CAP. XIV. ¹ Euseb., Procop. Curter. affert: Οἱ Ὁ. προσήλυτος. Cf. ad v. 17. ² Haec in textum post πληθυνθήσονται inferunt Codd. 22, 36, alii. ³ Hieron. p. 247. ⁴ Sic Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 26, 36, alii, et Syro-hex. Obelus (↔) est in Codd. 22, 48. ⁵ Gesen. in *Theol. Ling. Hebr.* p. 322: “Nonnullae versiones antiquae . . . legisse videntur מְרִיבָה, *oppressio*, quod ipsum exstat in edit. Thessalon. 1600; eaque lectio et facilitate sua et parallelismo (cf. Jesai. iii. 5, ubi verba וְשָׁנָן וְרִיבָה) sibi respondent) ita commendatur, ut nescio an alteri praefenda sit.” ⁶ Hieron. p. 249: “Pro tributo Aq. famem interpretatus est.” ⁷ Curter. ⁸ Euseb. Obelus est

in Syro-hex. ⁹ Curter. Syro-hex. ܕܢܘܫܘܬܐ ܕܝܫܪܐܝܝܠ. ✕ ܕܢܘܫܘܬܐ ܕܝܫܪܐܝܝܠ. ¹⁰ Sic Cod. 22, et sine aster. Codd. 36, 48 (sub obelo), alii. ¹¹ Curter. Parsons. ex eodem cod. sine nom. affert: ἐξήγειρέ σοι ραφαίμ; e Cod. 88 autem: Ἄ. Σ. Θ. εξηγερ. εν σοι ρομφαια (sic). Euseb.: οἱ κατὰ τοὺς λοιποὺς ἐρμηνεῦσας ραφαίμ. Syro-hex. ܕܢܘܫܘܬܐ ܕܝܫܪܐܝܝܠ.

¹² “Cod. Jes. sic habet ad marg.: Οἱ Π. κατα φῖ σου; id est, *Omnes secundum Origenem habent σου*. Ibi Curterius κατὰ φῖ habet, et in hac nota passim labitur.”—*Montef.* Pronomen in nullo cod. deest; sed pro κατακάλυμμα Theodoret. et sex codd. κάλυμμα habent, Cod. Jes. κατάλειμμα, Codd. 93, 106, (quibus accedit Syro-hex. ܕܢܘܫܘܬܐ ܕܝܫܪܐܝܝܠ) κατάλυμα. ¹³ Hieron. p. 251: “Pro *Lucifero*, qui Hebraice dicitur ELIL, Aq. transtulit, *ululantem aurorae filium*.” ¹⁴ Curter. Syro-hex. affert: ܕܢܘܫܘܬܐ ܕܝܫܪܐܝܝܠ. ✕ ܕܢܘܫܘܬܐ ܕܝܫܪܐܝܝܠ. Ergo Syrus in apographo suo μέρος pro μηροῦς reperit. Idem mendum occupavit Comp. et libros plurimos 4 Reg. ix. 23, ubi LXX: μηροῦς (ἡ) τοῦ Λιβάνου. ¹⁵ Curter. Theodoret. affert: Ἄ. ὁ κλονήσας τ. γ. Σ. ὁ ταραξίας τ. γ.

17. כְּמִדְבָּר. *Sicut desertum.* O'. ἔρημον. Πάν-
τες ὡς ἔρημον.¹⁶
וְעָרָיו. *Et urbes ejus.* O'. καὶ τὰς πόλεις
✠ Οἱ Γ'. αὐτοῦ 4.¹⁷
וְקַיְמָיו. *Captivos ejus.* O'. τοὺς ἐν ἐπαγωγῇ.
Οἱ λοιποὶ δεσμίους. Οἱ Γ'. ✠ αὐτοῦ 4.¹⁸
בְּיָתֵיהֶם. *Domum.* O'. Vacat. ✠ εἰς τὰς οἰκίας
αὐτῶν (s. ἐαντῶν) 4.¹⁹
18. אִישׁ. *Unusquisque.* O'. ἄνθρωπος. 'A. Θ.
ἀνήρ. Σ. ἕκαστος.²⁰
19. כְּנֶצֶר. *Quasi surculus.* O'. ὡς νεκρός. 'A.
ὡς ἰχώρ. Σ. ὡς ἔκτρομα. Θ. ὡς βλαστός.²¹
וְאֶל-אֲבָיִיבוֹר. *In lapides foveae.* O'. εἰς
ἄβου. Σ. εἰς θεμέλια λάκκου.²²
- 19, 20. כְּפֶסֶר מוֹבֵס: לֹא-יִתְחַד אִתָּם בְּקְבוּרָה. *Sicut cadaver conculcatum: non conjunctus eris
cum iis in sepultura.* O'. ὃν τρόπον ἰμάτιον
ἐν αἵματι πεφυρμένον οὐκ ἔσται καθαρὸν, οὕτως
οὐδὲ σὺ ἔση καθαρός. 'A. ὡς πῶμα συμπεπατη-
μένον...²³ Σ. *Etiam cum his qui occiduntur
in bello, non mereberis habere consortium sepul-
turae.*²⁴
20. זֶרַע מְרֵעִים. *Genus maleficorum.* O'. σπέρμα
πονηρῶν. Οἱ λοιποὶ σπέρμα ποιηρευομένων.²⁵
21. אֲבֹתָם. *Patrum eorum.* O'. τοῦ πατρὸς αὐ-

τῶν (alia exempl. σου²⁶). 'A. Σ. (τῶν) πατέ-
ρον αὐτῶν. Θ. (τοῦ) πατρὸς αὐτοῦ.²⁷

21. וּמְלֵאוּ פְּנֵי-תֵיבֵל עָרֵים. *Et impleant faciem
orbis urbibus.* O'. καὶ ἐμπλήσωσι τὴν γῆν
πολέμων (alia exempl. πόλεων²⁸). 'A. καὶ πλη-
ρώσουσι πρόσωπον οἰκουμένης πόλεων. Σ. καὶ
πληρώσουσι τὸ πρόσωπον τῆς οἰκουμένης πό-
λεων. Θ. καὶ πληρώσωσι πρόσωπον τῆς οἰκου-
μένης πόλεων.²⁹
22. וְהִכָּרְתִי לְבַבְלֹיִם. *Et excindam Babylonis
nomen.* O'. καὶ ἀπολωῶ αὐτῶν ('A. Σ. τῆς
Βαβυλῶνος³⁰) ὄνομα.
25. בְּאַרְצִי. *In terra mea.* O'. ἐπὶ τῆς γῆς τῆς
ἐμῆς. 'A. ἐν γῆ μου. Σ. Θ. ἐν τῇ γῆ μου.³¹
וְעַל שִׁכְמוֹ. *Ab humero ejus.* O'. ἀπὸ τῶν
ὤμων (alia exempl. add. αὐτῶν³²).
28. הַמֶּלֶךְ. *Rex.* O'. ὁ βασιλεύς. Οἱ Γ'. ὁμοίως.³³
29. נָחָשׁ. *Serpentis.* O'. ὄφεως. Alia exempl.
ὄφεων.³⁴ Οἱ Γ'. ὁμοίως (ὄφεως).³⁵
31. כְּצִפּוֹן. *Ab aquilone.* O'. ἀπὸ βορρᾶ. Οἱ Γ'.
ὁμοίως.³⁶
- בְּכוֹמֵרָיו. *In agminibus ejus.* O'. Vacat. Alia
exempl. ἐν τοῖς συντεταγμένοις αὐτοῦ.³⁷
32. מְלֵאֲנֵי. *Nuntiis.* O'. βασιλείς. 'A. Θ. βα-

¹⁶ Hieron. p. 254: "Juxta Hebraicum praeter LXX omnes alii transtulerunt, quasi desertum." ¹⁷ Ed. Rom.: καὶ τὰς πόλεις αὐτοῦ. Sed αὐτοῦ deest in Codd. XII (teste Parsonio), 26, 41, alii, et Syro-hex., qui in marg. habet: ✠ Οἱ Γ'. αὐτοῦ. ¹⁸ Curter. affert: Οἱ Γ'. ✠ αὐτοῦ. Οἱ Ο'. δεσμίους; ubi Montef. suscipitur mendum. Scilicet in codice est O' ἰ, ut exscriptis Parsonsius. Cf. ad Cap. v. 28. Notula autem, Oἱ Γ'. ✠ αὐτοῦ, fortasse ad lectionem praecedentem spectat. Syro-hex. affert: Οἱ λοιποὶ δεσμίους (الاهمدي), sine αὐτοῦ. ¹⁹ Sic Codd. 23, 88, et sine aster. Codd. 36, 48, alii. ²⁰ Curter. Syro-hex. ✠ אִישׁ. ²¹ Hieron. p. 255: "Projectus est autem quasi sanies, quae Hebraice dicitur NESER, quam Aq. ἰχώρα interpretatus est, tabem videlicet et paedorem; quem Sym. ἔκτρομα, id est, abortivum, LXX mortuum, Theod. germen." Idem p. 179 pro נְתָעַב נְנִצָּר אַקִּילָא Aquilae tribuit, quasi sanies polluta. ²² Idem p. 256: "Fundamenta autem lacī, pro lapidibus lacī interpretatus est Sym." ²³ Idem ibid.: "Sicut

cadaver putridum, sive, ut Aq. transtulit, conculcatum." ²⁴ Idem p. 179. Priora, *Etiam cum his* etc. pro Hebraeis כְּבִצְּנֵי הַבֶּרֶךְ, transfossi gladio (v. 19), posita esse videntur. ²⁵ Idem p. 258: "Pro semine pessimo, quod LXX transtulerunt . . . ceteri semen pessimorum interpretati sunt." Cf. ad Cap. i. 4. ²⁶ Sic Codd. III, XII, 22, 26, 36, alii, et Syro-hex. in textu. ²⁷ Curter. ²⁸ Sic Codd. 23, 109, alii, et Hieron. Syro-hex. in textu habet πολέμων (פולמון); sed in marg.: Oἱ Γ'. ὁμοίως, quod manifesto ad alteram lectionem πόλεων spectat. ²⁹ Curter. Ad Theodotionem mendosum πληρωῶσι correximus. ³⁰ Idem. Syro-hex. in marg. ✠ מְלֵאוּ. ³¹ Curter. In textu pro ἐπὶ, ἀπὸ bis habent Codd. III, XII, 24, 26, alii, et Syro-hex. in marg. ³² Sic Comp., Codd. 22, 23, 24, alii, et Syro-hex. ³³ Curter. "Hoc comma integrum habet sub ✠ Cod. 22."—Parsons. ³⁴ Sic Comp., Codd. III, XII, 51, alii. ³⁵ Curter. ³⁶ Idem. ³⁷ Sic Codd. 22, 36, 48 (sub obelo), alii.

σιλεύς (s. βασιλεύσι). Σ. ἄγγελοι (s. ἀγγέλ-
λοις).³⁸

Cap. XIV. 4. πῶς — ἀναπέπναιται 4 (per errorem,
ut videtur, pro — ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ 4). 17. —
ὄλην 4. 20. — χρόνον 4. 26. — κύριος 4. 31. —
πόλεων 4.³⁹

CAP. XV.

1. מוֹאָב מִשְׁפָּחָה. *Vaticinium in Moab.* Ο'. τὸ ῥήμα
τὸ κατὰ τῆς Μωαβίτιδος. 'Α. ἄρμα Μωάβ.
Σ. Θ. λῆμμα Μωάβ.¹
2. עַר מוֹאָב. *Ar Moab.* Ο'. ἡ Μωαβίτις. 'Α.
Σ. πόλις (Μωάβ). Θ. Ἄρ (Μωάβ).²
3. וּבְרַחְבֵּי תַיִת. *Et in plateis ejus.* Ο'. καὶ ἐν ταῖς
ρύμαις αὐτῆς. 'Α. Σ. Θ. καὶ ἐν ταῖς πλα-
τείαις αὐτῆς.³
4. אֶלְעָלָה. *Eleale.* Ο'. Ἐλεαλή. Οἱ Γ'. ὁμοίως.⁴
אֶלְעָלָה. *Accincti.* Ο'. ἡ ὄσφύς. 'Α. ἕξωμοι.
Σ. εὐζωνοί.⁵
5. כִּי בְעֵלְהָ הַלּוּחִית בְּבָנֵי יַעֲלֶה-בּוֹ כִּי דָרָה
יַעֲרֹו הַרְיִים וְעַקְתָּ שִׁבְרֵי יַעֲרֹו. *Quia clivum Lu-
lith cum fletu ascendet; quia per viam Horo-
naim clamorem interitus suscitabunt.* Ο'. ἐπὶ
δὲ τῆς ἀναβάσεως Λουεὶθ, πρὸς σὲ κλαίοντες
ἀναβήσονται τῇ ὁδῷ Ἀρωνιέμ ('Α. Ὁρωναιέμ.

Σ. Ὁρωναιέμ⁶). βοᾷ σύντριμμα καὶ σεισμός.
(Ἄ.) ὅτι ἀναβάσει (s. ἀναβάσεως) τῆς Λουεὶθ
ἐν κλαυθμῷ ἀναβήσεται ἐν αὐτῷ ὅτι ὁδῷ Ὁρω-
ναίμ κραυγὴν συντριμμὸν (fort. συντριμμοῦ)
ἐξανεγερούσιν.⁷

6. כִּי-רִבֵּי הַיַּיִר כְּלָה. *Quia aruit gramen, con-
sumpta est.* Ο'. καὶ ὁ χόρτος αὐτῆς ἐκλείψει.
Alia exempl. καὶ ξηρανθήσεται, καὶ ὁ χόρτος
αὐτῆς πᾶς ἐκλείψει.⁸
7. הַיַּיִר. *Clamor.* Ο'. ἡ βοή. Οἱ Γ'. ἡ κραυγή.⁹
לְלֵילֵי (in fine). *Ululatus ejus.* Ο'. Vacat.
✕ ὀλολυγμὸς αὐτῆς.¹⁰
8. דִּימוֹן. *Dimon.* Ο'. Δειμών. Διμὸν ὁμοίως οἱ
Γ', καὶ τὸ Ἑβραϊκόν.¹¹
9. אֶרְצָה. *Regionis.* Ο'. Ἀδαμά. 'Α. Σ. χθονός.
Θ. τῆς γῆς.¹²

Cap. XV. 3. — καὶ κόπτεσθε 4.¹³

CAP. XVI.

1. הַר בֵּית-צִיּוֹן. *Montem filiae Sionis.* Ο'. τὸ ὄρος
✕ θυγατρὸς 4 Σιών.¹
2. הַיָּהוּהָ כְּעוֹף-נִידוּד קֹן מִשְׁלָחַ תְּהַיִיבָהּ בְּנוֹת
מוֹאָב. *Et fiet, sicut avis vaga, nidus ex-
cussus, erunt filiae Moab.* Ο'. ἔση γὰρ ὡς

³⁸ Hieron. p. 263: "Pro nuntiis, id est, angelis, quos solus Sym. translulit, omnes reges interpretati sunt, verbi ambiguitate decepti."³⁹ Syro-hex.

Cap. XV. ¹ Drusius. Hieron. p. 265: Σ. Θ. *Assumptio Moab.* Cf. ad Cap. xxx. 6. ² Hieron. ibid.: "Pro AR, quod solus Theod. ita posuit, ut legitur in Hebraeo, Aq. et Sym. urbem interpretati sunt, non considerantes quod inter AIN et RES, elementa Hebraica, JOD literam non haberet."³ Curter. In textu LXXviralis hodie legitur, καὶ ἐν ταῖς πλ. αὐτῆς, καὶ ἐν ταῖς ρ. αὐτῆς; sed prior clausula abest a Codd. II (a 1ma manu), 23, 36, 48, aliis, et Syro-hex. ⁴ Curter., qui in textu habet ἐλαλήσεν cum Codd. III, XII, aliis, in marg. affert: Ἐλεαλή. Οἱ Γ'. ὁμοίως.

⁵ Hieron. p. 186: "Verbum Hebraicum ELUSE, pro quo Aq. ἐξώμους, id est, expeditos, et exsertis humeris, Sym. accinctos interpretatus est."⁶ Hieron. De locis Hebraicis (Opp. T. III, p. 162): "Aroniim, juxta Isaiam, viae nomen est, in visione contra Moab; pro quo Aq.

Oronaim posuit, et Sym. *Oranimim.*" ⁷ Cod. Jes. sine nomine, exseribentibus Curterio et Parsonio, quorum posterior ἀναβάσεως habet. Cf. Hex. ad Jerem. xlviii. 5. Pro συντριμμὸν Montef. συντριμμοῦ conjeicit, duce Hieronymo, qui Hebraea vertens, *clamorem contritionis* interpretatus est. ⁸ Sic Codd. 22, 36, 48, alii. ⁹ Curter.

¹⁰ Idem. Sic sine aster. Comp., Ald. (qui ὀλολύγματος habet), Codd. XII, 22, 48, alii. Syro-hex. in marg. char. med.: ὀλολυγμὸς αὐτῆς (ܐܘܠܘܠܘܓܡܘܫܐܘܬܐ). ¹¹ Curter., qui in textu Ἰεμεμών habet. Syro-hex. in textu ܐܘܠܘܠܘܓܡܘܫܐܘܬܐ; in marg. autem: ܐܘܠܘܠܘܓܡܘܫܐܘܬܐ. ¹² Euseb. De locis Hebr. affert: Ἀδαμά. Ἄ. Σ. Θ. χθονός τῆς γῆς. Rectius Hieron. (Opp. T. III, p. 162): "Adama in Isaiam, pro quo Aq. et Sym. *humum*, Theod. *terram* interpretantur."¹³ Syro-hex., et sub ← Cod. 48.

Cap. XVI. ¹ Deest θυγατρὸς in Codd. III, XII, 26, 41, aliis. Curter. affert: θυγατρὸς ὁμοίως οἱ Γ'. Asteriscum de nostro appinximus.

πετεινοῦ ἀνιπταμένου νοσοῦς ἀφρημένος ἔση, θυγάτηρ Μωάβ. Ἄ. καὶ ἔσται ὡς πετεινὸν μεταναστεύον, (νοσοῖά) ἐξάπεισταλμένη ἔσονται θυγατέρες Μωάβ.³

2, 3. מַעְבְּרוֹת לְאַרְנוֹן; הִבִּיאוּ יַעֲזָבָה. Ad transitus Arnon. Afferte consilium. Ὁ. ἔπειτα δὲ, Ἀρνῶν, πλείονα βουλευού. Ἄ. διαβάσεις τοῦ Ἀρνῶν, φέρετε βουλὴν. Θ. αἱ διαβάσεις Ἀρνῶν, φέρετε βουλὴν.³

3. וַיֵּלֶךְ אֶל-תְּנַלְיָה. Vagantem ne prodas. Ὁ. ἐξέστησαν, μὴ ἀχθῆς. Σ. ἀνάστατον μὴ ἀποδώξης. Θ. μεταναστεύοντα μὴ ἀποκαλύψης.⁴

4. הָיוּ-יִתְרוֹ לְמוֹ. Esto latibulum iis. Ὁ. ἔσονται σκέπη ὑμῖν. Ἄ. γίνου ἀποκρυβή αὐτοῖς.⁵

בְּלָה טוֹד. Peracta est vastatio. Ὁ. Lectio incerta. Ἄλλος συντελέσθη τάλαιπωρία.⁶

בְּיַד הָאָרֶץ. E terra. Ὁ. ἀπὸ τῆς γῆς. Σ. Θ. ἔκ τῆς γῆς. Ἄ. ὁμοίως τοῖς Ὁ.⁷

5. וְהוּבַן בְּחֶסֶד גְּפָא. Et stabilietur per gratiam solium. Ὁ. καὶ διορθωθήσεται μετ' ἐλέους θρόνος. Ἄ. καὶ ἐτοιμασθήσεται ἐν ἐλέω θρόνος. Θ. καὶ ἐτοιμασθήσεται μετ' ἐλέους θρόνος.⁸

6. גַּא מֵאֵד גְּאַוְתּוֹ וְגַאֲוֹ וְעַבְּרָתּוֹ. Superbus est

valde: superbiam ejus, et fastum ejus, et iracundiam ejus. Ὁ. ὑβριστῆς σφόδρα τὴν ὑπερηφανίαν ἐξῆρα, ✕ Θ. καὶ ἡ ὑβρις αὐτοῦ καὶ ἡ μῆνις αὐτοῦ.⁹ Σ. ὑπερήφανος σφόδρα κατὰ τὸ ἔπαρμα αὐτοῦ, καὶ κατὰ τὴν ὑπερηφανίαν αὐτοῦ, καὶ τὴν ὄργην αὐτοῦ.¹⁰

6. לֹא-יֵן בְּדָיו. Vanitatem magniloquentiae ejus. Ὁ. οὐχ οὕτως ἡ μαντεία σου. Σ. οὐχ οὕτως οἱ βραχιόνες αὐτοῦ.¹¹

7. לְאַשְׁשִׁי קִיר-הָרֶשֶׁת תְּהַגּוּ. Propter fundamenta (ruinas) Kir-hareseth gemetis. Ὁ. τοῖς κατοικοῦσι δὲ Σέθ (alia exempl. Δεσέθ¹²) μελετήσεις. Ἄ. τοῖς πολυχρόνιοις μου τοῖχοι ὄστράκου μελετήσατε. Σ. τοῖς εὐφραينوμένοις ἐν τῷ τείχει τῷ ὄστρακίνῳ φθέγγασθε. Θ. τοῖς ἀυχμώδεσιν...¹³

אֶדְ-נִנְאִים. Prorsus afflicti. Ὁ. καὶ οὐκ ἔντραπήση. Alia exempl. ἡχοῦσιν ὄδνηρον μέλος. ἔντραπήσεται (τὰ πεδία).¹⁴

8. שְׂרָמוֹת. Arva. Ὁ. τὰ πεδία. Ἄ. ἀρουραι. Σ. κλήματα. Θ. ἀγροὶ θανάτου.¹⁵

שְׂלֶחֶתֶיךָ. Propagines ejus. Ὁ. οἱ ἀπεσταμένοι ✕ Ἄ. Σ. ἀπ' αὐτῆς.¹⁶

עֲבְרוּ יָם. Transierunt mare. Ὁ. διέβησαν γὰρ

³ "Curter. ex Cod. Jes. Sed in edito Curterii vox *νοσοῖά* desideratur."—Montef. ³ Curter., qui ad Aquilam τῶν ἀρνῶν habet.

⁴ Theodoret. Curter., qui in textu μὴ ἀπ' ἀρχῆς cum Codd. III, XII, 24, 26, aliis, legit, in marg. affert: μὴ ἀχθῆς. Θ. μὴ ἀποκαλύψης. Σ. μὴ ἀποδώξης. Syro-hex. in textu cum Codd. 88, 93, μὴ ἀχθῆσθης (لا اخلص); in marg. autem: μὴ παραχθῆς (لا اخلص).

⁵ "Sic Curter. sine interpretis nomine. Suspicio esse Aquilae."—Montef. Syro-hex. affert: *סוד סוד*. ⁶ Sic in textu post ἡ *συμμαχία* σου Codd. III, 49, 106. Fortasse est Symmachi. Cf. Hex. ad Jesai. li. 19. Jerem. xx. 8. ⁷ Curter. ⁸ Euseb., Procop., Nobil.

⁹ Curter. in marg. post ἐξῆρα affert: ✕ καὶ ἡ ὑβρις κ.τ.λ. Sic in textu sine aster. Codd. 22, 36, 48, alii. Ad ἐξῆρα Syro-hex. in marg. habet: *עבד* (Cod. C. l. ✕) *ל* + *סוד*. Hieron.: "LXX: *Contumeliosus est valde; superbia ejus, et injuria ejus, et furor, non sicut divinatio tua.*" ¹⁰ Curter. ¹¹ Procop. ¹² Sic Codd. 41, 49, alii. Syro-hex. *סוד*. "Putem legisse

LXX interpretes *תְּהַגּוּ*, et Graece vertisse *Δεσέθ*. Arabs: *Et incolis Hadeseth contritio.*"—L. Bos. Pro Σέθ, τοῖχοι ὄστράκων legunt Codd. 22, 36, 48, alii. Hieron.: "Quod autem in LXX positum est, *habitoribus Deseth*, in Hebraico non habetur; sed pro hoc legitur *ARES*, quod *testam*, sive *coctum laterem* significat." ¹³ Curter. Cf. Hex. ad Jerem. xviii. 31. (Pro *שְׂלֶחֶתֶיךָ* Theodotio videtur legisse *לְעֵשֶׂתֶיךָ*. Cf. Hex. ad Psal. vi. 8. xxx. 10.) ¹⁴ Sic Codd. 22 (expuncto *ὄδνηρον*), 36, 48, alii. Scholium esse videtur ad *μελετήσεις* (*exercitationes*?). ¹⁵ Curter. Ad Sym. non sollicitandum *κλήματα*, quod Schleusnero mendosum videbatur pro *κλίματα*. Cf. Deut. xxxii. 32 in LXX. ¹⁶ Curter. affert: ✕ Ἄ. M. (sic) ἀπ' αὐτῆς. "Ἄ. M. [cf. Hex. ad Job. xvii. 3] ἀπ' αὐτῆς. XII. Eadem Symmacho quoque adscribit Cod. 22."—Parsons. Pro Ἄ. M. Montef. tacite edidit Ἄ. Σ. Syro-hex. in marg. + *סוד*. (Cod. C. l. ✕) *ל*. Lectio, *οἱ ἀπ' ἀπ' αὐτῆς*, est in Comp., Ald., Codd. 22, 23, 36, alii.

[πρὸς]¹⁷ τὴν θάλασσαν (alia exempl. τὴν ἕρημον¹⁸). Οἱ Γ', καὶ τὸ 'Εβραϊκόν' τὴν θάλασσαν.¹⁹

9. הַשְּׁבֹן. *Hesbon*. Ο'. 'Εσεβών. Σ. 'Εσβών.²⁰
וְאֶלְעָלָה. *Et Eleale*. Ο'. καὶ 'Ελεαλή. Οἱ Γ'. ὁμοίως. 'Ελεαλή.²¹

וְיָרֵד נֶפֶל. *Jubilatio* (vindemiatorum et torculariorum) incidit. Ο'. καταπατήσω, καὶ πάντα πεσοῦνται. Ἄλλος. κατάλεγμα καταπατούντων ἔπεσε.²²

10. מִן־הַכֶּרְמֶל. *Ab hortulo*. Ο'. ἐκ τῶν ἀμπελώων. 'Α. ἀπὸ τοῦ Καρμήλου. Σ. Θ. ἐκ τοῦ Καρμήλου.²³

וּבְכֶרְמִים לֹא־יִרְנָן. *Et in vineis non jubilabit*. Ο'. καὶ ἐν τοῖς ἀμπελώσι σου οὐ μὴ εὐφρανθήσονται. 'Α. καὶ ἐν ἀμπελώσιν οὐκ αἰνέσει.²⁴

וַיִּיָּדָהּ שְׁבִיתָהּ. *Jubilationem cessare feci*. Ο'. πέπανται γὰρ (alia exempl. add. κέλευσμα).²⁵

11. מַצְעֵי לְמוֹאָב בְּנְנוֹר יַהֲמוּ וְקִרְבֵי לְקִיר הַרְשָׁן. *Viscera mea propter Moab tanquam cithara perstrepunt, et intestina mea propter Kir-heres*. Ο'. ἡ κοιλία μου ἐπὶ Μωὰβ ὡς κιθάρα ἠχῆσει, καὶ τὰ ἐντός μου ὡς τεῖχος ἐνεκαίνισας. Σ. ἡ κοιλία μου τῷ Μωὰβ ὡς ψαλτήριον ἠχῆσει, καὶ τὰ ἐντός μου τῷ τεῖχος τῷ ὄστρακίῳ.²⁶ Θ. . . ad murum dissipatum.²⁷

12. עַל־הַבְּמָה. *Super locum editum*. Ο'. ἐπὶ τοῖς βωμοῖς (aliud exempl. βουνοῖς).²⁸

13, 14. מֵאֵז : יַעֲתֶה דְבָר יְהוָה לְאָמֵר בְּשֵׁלֶשׁ

שָׁנִים כְּשָׁנֵי שָׁבִיר. *Olim: nunc autem locutus est Jona, dicens: In tribus annis tanquam annis mercenarii*. Ο'. ὅποτε ἐλάλησε· καὶ νῦν λέγω, ἐν τρισὶν ἔτεσιν ἐτῶν μισθοῦ. 'Α. . . ἐν τρισὶν ἔτεσιν (ὡς ἔτεσιν) μισθοῦ. Σ. ἔκτοτε καὶ νῦν ἐλάλησε κύριος λέγων ἐν τρισὶν ἔτεσιν ὡς ἐπὶ μισθοῦ. Θ. ἀπὸ τότε καὶ νῦν ἐλάλησε κύριος λέγων ἐν τρισὶν ἔτεσιν ὡς ἐνιαυτοῖς μισθοῦ.²⁹

14. וְיִלֵּיב גְּבוּר מוֹאָב כְּכֹל הַהֶמּוֹן הָרֶב. *Et vilis facta erit gloria Moab cum omni illa multitudine magna*. Ο'. ἀτιμασθήσεται ἡ δόξα Μωὰβ παντὶ τῷ πλούτῳ τῷ πολλῷ. Οἱ λοιποὶ καὶ ἀτιμασθήσεται ἡ δόξα Μωὰβ σὺν παντὶ τῷ πλήθει τῷ πολλῷ.³⁰

CAP. XVII.

1. מִשָּׁן דַּמַּשְׁקַן. *Vaticinium in Damascus*. Ο'. τὸ βῆμα τὸ κατὰ Δαμασκοῦ. Σ. Θ. λῆμμα Δαμασκοῦ.¹

מוֹסָרָה מֵעִיר. *Remota erit, ut non sit urbs*. Ο'. ἀρθήσεται ἀπὸ πόλεων. Θ. μετασταθήσεται ἐκ πόλεως.²

2. עֲבֹבוֹת עָרֵי. *Derelictae sunt urbes*. Ο'. καταλελειμμένη εἰς τὸν αἰῶνα. Οἱ Γ'. καταλελειμμένοι πόλεις.³

5. וְהָרְעוּ. *Et brachium ejus*. Ο'. Vacat. Alia exempl. ἐν τῷ βραχίονι αὐτοῦ.⁴

¹⁷ Praepositio abest a Comp., Ald., Codd. II, III, XII, aliis fere omnibus, et Syro-hex.

¹⁸ Sic Codd. III, XII, 26, alii. ¹⁹ Curter. ²⁰ Idem. ²¹ Curter., qui in textu habet ἐλάλησεν. Cf. ad Cap. xv. 4.

²² Sic (pro καταπατήσω) Codd. 22, 36, 48, alii (cum varia scriptura, κατάλεγμα, κατάλειμα, κατάλλαγμα, κατάπλεγμα). Est fortasse Symmachi, coll. Hex. ad Jerem. xxv. 30. ²³ Curter.

²⁴ Idem. ²⁵ Sic Codd. 22, 36, 48 (sub ἄ), alii. ²⁶ Theodoret. Ad ἐνεκαίνισας Curter. affert: Σ. τῷ ὄστρακίῳ; Syro-hex. ²⁷ Hieron. p. 274. Cf. Hex. ad 4 Reg. iii. 25.

²⁸ Syro-hex. in textu ²⁹ Euseb. Ad Aquilam excidisse videtur ὡς ἔτεσιν propter homoeoteleuton.

Ad Sym. pro ὡς ἐπὶ μ. Drusius tentat ὡς ἔτη μ., sine necessitate. Montef. insuper affert: Ἄλλως Θ. ὡς ἐπὶ μισθοῦν ἐνιαυτοῖς, nescimus quo auctore. (In textu pro καὶ νῦν λέγω, in Comp., Ald., Codd. 36, 48, aliis, est καὶ νῦν ἐλάλησε κ. λέγων. Mox pro ἐτῶν Syro-hex. in marg. char. med. ἡμερῶν, in vitis libris Graecis.) ³⁰ Euseb., qui notat: ὁ γὰρ, καὶ, σύνδεσμος μέσος παρεμβληθεὶς ἐτέραν διάνοιαν παρέστησε.

CAP. XVII. ¹ Hieron. p. 277; Σ. Θ. *Assumptio Damasci*. Cf. ad Cap. xx. i. ² Nobil. Euseb.: κατὰ δὲ τὸν Θεοδοσίωνα, μεταστῆσθαι φησιν ἐκ πόλεων. ³ Curter. Euseb.: τὸ, εἰς τὸν αἰῶνα, οὔτε ἐν τῷ 'Εβραϊκῷ, οὔτε παρὰ τοῖς λοιποῖς ἐρμηνευταῖς φέρεται. ⁴ Sic post ἑστηκότα Codd. 22, 36, alii. Eadem post σταχῶν inferunt Codd. III, 49.

9. גַּעְזוּבַת הַחֲרָשׁ וְהָאֲמִיר. *Ut rudera in silvis et cacuminibus.* Ο. ὄν τρόπον κατέλιπον οἱ Ἀμορραῖοι καὶ οἱ Εὐαῖοι. Ἀ. . . ὄστρακον καὶ ἐμίρ. Σ. . . ὄρυμὸς καὶ ἀμίρ. Θ. . . ἄρς καὶ ἐμίρ. ⁵
10. נִמְעֵי גַעְזָמִינִים. *Plantationes amoenas.* Ο. φύ-
τευμα ἀπίστον. Ἀ. Θ. φυτείας καλὰς. Σ. φυτείας
ἀγαθὰς. ⁶
11. (s. נַחְלָה) בְּיוֹם גַּחְלָה (נַחְלָה). *In die occupationis.*
Aliter: *In die aegri (vulneris).* Ο. ἢ ἂν
ἡμέρα κληρώσῃ. Ἀ. Σ. ἐν ἡμέρα κληρονομίας. ⁷
וּכְאֵב אֲנִיחֵשׁ. *Et doloris insanabilis.* Ο. καὶ
ὡς πατὴρ ἀνθρώπου. Ἀ. Θ. καὶ ἀλγήσει ἀνθρωπος. ⁸
13. כְּשִׁפְטוֹן מִיַּם רַבִּים. *Sicut strepitus aquarum
multarum.* Ο. ὡς (alia exempl. add. ἡχος⁹)
ὑδατος πολλοῦ.
וְגַעַר בּוֹ וְנִם כִּמְרַחֵק. *Sed increpabit eum, et
fugiet procul.* Ο. καὶ ἀποσκορακίει αὐτὸν, καὶ
πόρρω αὐτὸν διώξεται. Ἀ. καὶ ἐπιτιμήσει ἐν
αὐτῷ, καὶ φεύξεται μακράν. Σ. καὶ ἐμβριμή-
σεται αὐτῷ, καὶ φεύξεται πόρρω. ¹⁰
הַרִיִּים. *Montium.* Ο. λικμώντων. Σ. Θ.
ὄρέων. ¹¹
14. לַעֲרַב עָרַב. *In tempore vespertino.* Ο. πρὸς
ἑσπέραν. Σ. Θ. τὸ πρὸς ἑσπέραν. ¹²

14. אֵינְנִי. *Non est.* Ο. καὶ οὐκ ἔσται ✕ ἔτι ^{4.13}

CAP. XVIII.

1. הוּ אֶרֶץ גְּלִיעַל כְּנַפְיִם אֲשֶׁר מֵעֵבֶר לְנַהַר־רִירוֹ. *Heus! terra stridoris alarum, quae est trans
flumina Aethiopiae.* Ο. οὐαὶ γῆς πλοίων πτέ-
ρυγες (Ἀ. σκιά σκιά πτερίγων. Θ. naves¹) ἐπέ-
κεινα ποταμῶν Αἰθιοπίας. Σ. οὐαὶ γῆς ὁ ἡχος
πτερωτῶς, ἡ πέραθεν ποταμῶν Αἰθιοπίας. ²
2. הַשְׁלִיחַ בְּיָמֵי צִירִים וּבְבִלְגָמָא. *Quae mittit per
mare legatos, et in vasis (navigiis) pargyi.* Ο.
ὁ ἀποστέλλων ἐν θαλάσῃ ὄμηρα, καὶ ἐπι-
στολὰς βιβλίνας. Ἀ. ὁ ἀποστέλλων ἐν θα-
λάσῃ πρεσβευτὰς, καὶ ἐν σκεύεσι βιβλίου. ³
Σ. ἀποστέλλων ἀποστόλους ἐν θαλάσῃ, καὶ
διὰ σκευῶν παπυρίνων. ⁴ Θ. . . ὄμηρα, καὶ ἐν
σκεύεσι παπύρου. ⁵
לְכוּ. *Ite.* Ο. πορεύονται γάρ. Οἱ λοιποὶ
πορεύεσθε. ⁶
מִן־הַיָּמָה וְהָאֲרָץ אֲשֶׁר אֲנִי אֵלֶיךָ. *Ab eo et ultra.* Ο. τίς αὐτοῦ
ἐπέκεινα; Σ. μεθ' ὃν οὐκ ἔστιν ἐπέκεινα. ⁷
אֲשֶׁר-בְּזִאוֹן נְהָרִים. *Cujus flumina diripiunt.* Ο.
νῦν οἱ ποταμοί. Alia exempl. οὐ διήρπασαν
οἱ ποταμοί. ⁸

⁵ Hieron. p. 196: "Miror pro aratris et acervis frugum voluisse Aquilam interpretari, testam et Emir; Symmachum, silvam et Amir; LXX, Amorrhaeos et Evaeos. Solus Theod. Hebraicum verbum posuit, Ars et Emir, quod apud eos emendatius legitur, HORES et AMIR, id est, vomeres et acervi segetum." Ad Sym. cf. Hex. ad i Reg. xxiii. 15. ⁶ Hieron. p. 282: "Plantationem fidelem, sive, ut Aq. et Theod. interpretati sunt, pulcram; aut, ut Sym., bonam." Idem p. 283: "Miretur quispiam, cur pro plantationibus pulcris et bonis, quod Aq. et Theod. ac Sym. interpretati sunt, nos fidelem plantationem dixerimus. Verbum Hebr. NEEMANIM, si per ALEPH literam scribatur, πιστοῖς, id est, fideles, sonat; si vero per AIN, et dicatur neamenim, pulcram significat." ⁷ Idem p. 282: "Pro eo quod nos juxta Aq. et Sym. et LXX interpretati sumus, in die hereditatis . . . legi potest in Hebraico, in die pessima." ⁸ Idem ibid.: "Pro eo quod Aq. et Theod. interpretati sunt, et dolebit homo, nos, docti ab Hebraeis, pro homine, qui lingua eorum dicitur ENOS, interpretati sumus ANUS, id

est, graviter." ⁹ Sic Codd. 22, 36, alii. ¹⁰ Euseb., Nobil. Procop. affert: Ἀ. ἐπιτιμήσει ἐν αὐτῷ. Σ. ἐμβριμήσεται. ¹¹ Curter. ¹² Idem. ¹³ Cod. 88, et sine aster. Codd. 49, 90, 144. Codd. 62, 147: καὶ οὐκ ἔτι ἔσται. CAP. XVIII. ¹ Hieron. p. 285: "Aquila pro cymbalo, umbram alarum interpretatus est." Idem p. 197: "Verbum Hebraicum SELSEI, quod Sym. sonitum, Theod. naves interpretati sunt, et nos in cymbalum vertimus, Aq. bis umbram transtulit." ² Euseb. (qui πτέρυγος pro πτερωτῶς habet), Procop. Nobil. affert: Σ. ἡχος πτερωτῶς. ³ Euseb., qui πρεσβύτας scribit. Curter. affert: Ἀ. πρεσβυτὰς καὶ ἐν σκ. β. Nobil.: Σ. (sic) ὁ ἀποστέλλων ἐν θ. πρεσβυτὰς. Tandem Syro-hex.: Ἀ. πρεσβευτὰς (ܡܨܝܚܐ). Ἀ. Σ. ἐν σκεύεσι βιβλίου (ܡܨܝܚܐ). ⁴ Euseb. affert: Σ. ἀποστέλλων ἀποστόλους ἐν θ. Curter.: Σ. ἀποστόλους, καὶ διὰ σκ. παπ. ⁵ Curter. ⁶ Procop. Praeterea Montef. affert: Θ. πορεύονται, tacito auctore. ⁷ Euseb., Procop., Nobil. ⁸ Sic Codd. 22, 36, 48, alii. Cf. ad v. 7.

3. הַרְאֵי. Videbitis. O'. Vacat. 'A. Σ. Θ. ὄψεσθε.⁹

4. בְּמִכְוֵנִי. In habitatione mea. O'. ἐν τῇ ἐμῇ πόλει. 'A. ἐν στερῶματι μου.¹⁰

5. הֲתִזּוּ. Abscindet. O'. καὶ ἀποκόψει. "Αλλος· καὶ ἀποκνίσει.¹¹

7. נִוְרָא. Terribili. O'. μεγάλου. Oὐ λοιποὶ φοβερῶ.¹²

גֹּיִ קְרָקְרָ וּמְבוֹסָה. (A) gente roboris roboris (robustissima) et conculcationis. O'. ἔθνος ἐλπίζον καὶ καταπεπατημένον. 'A. ὑπομένοντος καὶ συμπεπατημένου.¹³

וְיָצְוּ אֶרְצוֹ. Cujus terram diripiunt flumina. O'. ὁ ἔστιν ἐν μέρει ποταμοῦ τῆς χώρας αὐτοῦ. Oὐ λοιποὶ οὐ διήρπασαν ποταμοὶ τὴν γῆν.¹⁴

Cap. XVIII. 6. τὰ πετεινὰ — τοῦ οὐρανοῦ ♣.
7. — εἰς (sic) ὄρος Σιών ♣ (immo — εἰς ♣ ὄρος Σιών).¹⁵

CAP. XIX.

1. מִשָּׁן. Vaticinium. O'. ὄρασις. 'A. ἄρμα. Σ. Θ. λῆμμα.¹

הִיָּה יְהוָה רֹכֵב עַל-עַב קָל וְבָא מִצְרַיִם. Ecce! Jova vectus super nube levi, et ingredietur Aegyptum. O'. ἰδοὺ κύριος κάθηται ἐπὶ νεφέ-

λης κούφης, καὶ ἔξει εἰς Αἴγυπτον. 'A. ἰδοὺ κύριος ἐπιβαίνει ἐπὶ πάχους ἐλαφροῦ, καὶ ἔρχεται ἐπ' Αἴγυπτον.²

1. וְלִבָּב. Et cor. O'. καὶ ἡ καρδία. Oὐ Γ'. ὁμοίως.³

וְיִמָּס. Liquefiet. O'. ἠττηθήσεται. Oὐ λοιποὶ τακῆσεται.⁴

2. וְרִסְסֵנִי מִצְרַיִם בְּמִצְרַיִם. Et concitabo Aegyptios contra Aegyptios. O'. καὶ ἐπεγεροθήσονται Αἰγύπτιοι ἐπ' Αἰγυπτίους. 'A. καὶ στασιάσω Αἰγυπτίους Αἰγυπτίους. Σ. καὶ συμβαλῶ Αἰγυπτίους Αἰγυπτίους.⁵

וְיִשָּׂא. Unusquisque. O'. καὶ ἄνθρωπος. Oὐ Γ'. καὶ ἀνήρ.⁶

3. וְנִבְקָה רוּחַ-מִצְרַיִם בְּקִרְבּוֹ. Et evacuetur spiritus Aegypti in medio ejus. O'. καὶ παραχθήσεται τὸ πνεῦμα τῶν Αἰγυπτίων ἐν αὐτοῖς. 'A. καὶ πλαδαρωθήσεται πνεῦμα Αἰγύπτου ἐν ἐγκάτῳ αὐτῆς. Σ. καὶ βαγήσεται πνεῦμα Αἰγύπτου ἐν αὐτῇ. Θ. καὶ σχισθήσεται τὸ πνεῦμα Αἰγύπτου ἐν αὐτῇ.⁷

וְהָיָה הָיִדְעָנִים. Et hariolos. O'. Vacat. "Αλλος· καὶ τοὺς γνώστας.⁸

4. וְתִתְמַצְרַיִם. O'. τὴν Αἴγυπτον. Oὐ Γ'. ὁμοίως.⁹

וְיִמְלֹךְ עַו יִמְשֵׁל-בָּם. Et rex saevus dominabitur

⁹ Curter. Syro-hex. ♣ **ⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ**. Uterque ad ἀρθῆ refert, quod ad Hebraeum **ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ** potius pertinere videtur.

¹⁰ Hieron. p. 287: "Quiescit et contemplatur Deus in loco suo, sive juxta Aq. in firmamento." ¹¹ In Codd. 209, 306 duplex est versio, καὶ ἀποκνίση καὶ κατακόψη (s. -ψει), quarum prior alius interpretis esse videtur. ¹² Sic Parsons. e Cod. XII. Syro-hex. ♣ (ΦΟΒΕΡΟΥ) **ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ**. Curter. affert: Oὐ ὁ φοβερῶ. Cf. ad Cap. v. 28. (Syro-hex. in contextu om. καὶ τετιλιμένους; sed in marg. affert: ♣ **ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ**.) ¹³ Curter., Procop. Syro-hex. ./. ♣ **ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ**. ¹⁴ Procop. ¹⁵ Syro-hex.

Cap. XIX. ¹ Hieron. p. 288. ² Ex Euseb. Dem. Evang. [p. 296], ubi in editis legitur ἐπὶ πάχους ἐλαφρόν; in MSS. vero [et ed. Gaisford.] ἐπὶ πάχους ἐλαφροῦ. — Montef. Curter. affert: 'A. ἰδοὺ κ. ἐ. ἐπὶ πάχους ἐλαφροῦ. Cod. 88 vero: 'A. ἰδοὺ κ. ἐ. ἐπὶ πάχους ἐλαφρόν. Euseb. ibid. p. 414: Τοῦ κυρίου παρουσία εἰς Αἴγυπτον οὐκ ἀσώματος ἀποδη- σομένη, ἀλλὰ διὰ νεφέλης κούφης, ἣ καὶ μᾶλλον διὰ πάχους ἐλα-

φροῦ οὕτως γὰρ τὸ Ἑβραϊκὸν περιέχει. ³ Curter. ⁴ Procop. ⁵ Euseb. in Comment., et Procop. (qui ad Aquilam semel στασιάσω, semel mendose ἠτήσω legit). ⁶ Curter. Syro-hex. in marg. sine nom. ♣ **ⲓⲛⲓⲛⲓ**. ⁷ Euseb., Nobil., quorum hic ad Theod. πνεῦμα sine artic. habet; ille autem ad Aq. παραδοθήσεται mendose legit. Procop. affert: 'A. πλαδαρωθήσεται. Σ. βαγήσεται. Θ. σχισθήσεται. ⁸ Sic in textu Codd. III, 22 (a 2da m.), 36, 41, 49, 106. (Ad **ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ** vulgo aptant τοὺς ἔργαστριμύθους, quod ad **ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ** potius pertinet. Pro **ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ** in LXX hodie fertur versio duplex, τοὺς θεοὺς αὐτῶν, καὶ τὰ ἀγάλματα αὐτῶν.) ⁹ Curter. Nota respicit articulum τὴν, qui abest a Codd. II, III, XII (teste Parsonsio), 22, 23, 26, 48, necnon apud Euseb. in Dem. Evang. p. 299. Montef. ad καὶ παραδῶσω indicem trahit, videlicet quia circa vocem **ⲛⲓⲛⲓⲛⲓ** nulla potuit esse interpretationum varietas. Sed vid. ad v. 14.

- in eos.* Ο. καὶ βασιλεῖς σκληροὶ κυριεύσουσιν αὐτῶν. Ἄ. καὶ βασιλεὺς κεκραταιωμένοι βασιλεύσει ἐν αὐτοῖς. Σ. καὶ βασιλεὺς σκληρὸς ἐξουσίασει αὐτῶν.¹⁰ Θ. καὶ βασιλεὺς ἰσχυρὸς κυριεύσει αὐτῶν.¹¹
4. דֹּמִינִיּוֹ. *Dominius.* Ο'. Vacat. Alia exempl. δ δεσπότης.¹²
5. וְנִשְׂתַּוְּיָהּ אֶרְוֵי מַרְיָהּ. *Et arescet aqua de mari (Nilo).* Ο'. καὶ πίνονται οἱ Αἰγύπτιοι ὕδωρ τὸ παρὰ θάλασσαν. Ἄ. καὶ ἀναποθήσεται ὕδατα ἀπὸ θαλάσσης. Σ. καὶ ἀφανισθήσεται. . .¹³
7. נִבְרַח. *Dispulsim.* Ο'. ἀνεμόφθορον. Alia exempl. ἐν ἀνεμοφθορία.¹⁴
9. לִינָה פֶּרְטִינָה. *Lina pectinata.* Ο'. τὸ λίνον τὸ σχιστόν (Σ. κτειστόν¹⁵).
10. וְהָיוּ שְׂתֵּוּתֵיהֶם מְדָבָאִים. *Et erunt columnae (nobiles) ejus confractae.* Ο'. καὶ ἔσονται οἱ ἐργαζόμενοι (alia exempl. διαλογιζόμενοι; alia, διαζόμενοι¹⁶) αὐτὰ ἐν ὁδῷ. Ἄ. . . αἱ ἀποθῆκαι αὐτῆς τεταπεινωμένοι. Θ. . . ταπεινὰ αὐτῆς τεταπεινωμένα.¹⁷
13. וְהָתְעוּ. *Et errare fecerunt.* Ο'. καὶ πλανήσουσιν. Οἱ Γ'. ἐπλάνησαν.¹⁸

14. מִצְרַיִם. Ο'. ✕ Ἄ. Σ. Θ. τὴν Αἴγυπτον.¹⁹
בְּכָל-מַעֲשֵׂיהָ. *In omni opere ejus.* Ο'. ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις αὐτῶν (Οἱ Γ'. αὐτῆς²⁰).
15. אֶרְוֵי מַרְיָהּ. *Palma et junctus.* Ο'. [καὶ] ἀρχὴν καὶ τέλος. Ἄ. συγκύπτοια καὶ στρεβλῶντα. Σ. ἀρχὴν καὶ τέλος. Θ. κεφὰ καὶ ἀγμόν.²¹
17. אֶרְוֵי. *In terrorem.* Ο'. εἰς φόβητρον. Ἄ. εἰς γύρωσιν.²²
יְהוָה צְבָאוֹת. Ο'. κύριος ✕ σαβαώθ²³
עָלָיו. *Contra eum.* Ο'. ἐπ' αὐτήν. Ἄλλος ✕ ἐπ' αὐτοῦ.²⁴
18. מִצְרַיִם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם. Ο'. ἐν τῇ Αἰγύπτῳ. Οἱ Γ'. ἐν γῆ. . .²⁵
וְנִשְׂבָּעוּת. *Et jurantes.* Ο'. καὶ ὀμνύντες. Οἱ Γ'. καὶ ὀμνύουσαι.²⁶
יְהוָה צְבָאוֹת. Ο'. κυρίου ✕ σαβαώθ²⁷
עִיר הַהָרָם. *Urbs eversionis.* (Sic Masora, sed praestare videtur lectio הַהָרָם, solis.) Ο'. πόλις ἀσεδέκ. Ἄ. Θ. (πόλις) Ἀρές. Σ. (πόλις) ἡλίου.²⁸

¹⁰ Euseb. in Comment. (quocum facit Nobil.), necnon in Dem. Evang. p. 299. Ad Aquilam in priore loco legitur βασιλεύσει αὐτῶν, in posteriore ἐξουσίασει ἐν αὐτοῖς. Idem in posteriore loco Symmacho tribuit βασιλεὺς ἰσχυρός.
¹¹ Euseb. in Comment., Nobil. ¹² Sic Codd. 22, 48, 51, alii. ¹³ Euseb., Procop., Nobil. ¹⁴ Sic Comp., Ald., Codd. 22, 36, alii, et Cyril. Alex. Opp. T. II, p. 209. Syro-hex. in textu habet مَحْدَل, appictio Graeco ANEMOΦΘΟΡΟΝ; in marg. autem char. med. حَمْدَل. ¹⁵ Curter.
¹⁶ Lectio διαλογιζόμενοι, quae in Codd. Alex. et Jes. reperitur, non est, ut videtur, nisi falsa scriptura alterius diazόμενοι, quam prae se ferunt Codd. 26, 49, 106, 301, eiusque glossa esse videtur ἐργαζόμενοι. Rosenmueller. ad loc., de lectione διαζόμενοι ne somnians quidem: "Ego, auctore Koppio, וְהָיוּ שְׂתֵּוּתֵיהֶם מְדָבָאִים, teatores ejus, Aegypti, legere mallet, a תַּעֲשֶׂה, quod conferendum cum Syriaco مَدَاب, tenuit [ēdiastaro, Jud. xvi. 13], Chald. [et Hebr.] תַּעֲשֶׂה, stamen. . . Hunc sensum jam perspexerunt Alexandrini, dum verterunt: καὶ ἔσονται οἱ ἐργαζόμενοι αὐτὰ (sc. λίνον καὶ βύσσον) ἐν ὁδῷ." ¹⁷ Curter. ¹⁸ Idem. ¹⁹ Idem. ²⁰ Idem.
²¹ Hieron. p. 294: "Pro principio et fine, quod et Sym. et LXX transtulerunt, Theod. more suo ipsa verba Hebraica

posuit, CHEPPHA et AGMON, quod Aq. interpretatus est, incurvium [fort. συγκύπτοια, s. συγκεκυφότα, Syriace ܘܥܘܒܘܘܠܘܬܐ, Luc. xiii. 11] atque perversum; in incurvo senes intelligi volens, in perverso lascivientes pueros." Idem p. 205: "AGMON Aq. transtulit στρεβλῶντα, id est, qui nihil recte agit, sed omne perversum, ut puerum significaret." ²² Idem p. 206: "Pro festivitate in Hebraico legitur אָגָם . . . quod significantius Aq. transtulit γύρωσιν, cum aliquis pavidus et tremens circumfert oculos." ²³ Curter. Deest σαβαώθ in Codd. III, XII, aliis. ²⁴ Cod. 88. Cod. Jes. in textu ἐπ' αὐτοῖς habet. ²⁵ Cod. XII, a Curterio praetermissus. Syro-hex. affert: (.Cod. C. ✕ ܘܥܘܒܘܠܘܬܐ). ²⁶ Syro-hex. in textu habet, καὶ ὀμνύντες, s. ὀμνύντες (ܘܥܘܒܘܠܘܬܐ); in marg. autem: Οἱ Γ'. καὶ ὀμνύουσαι (ܘܥܘܒܘܠܘܬܐ). Pro ὀμνύντες Codd. III, XII, 22, 24, 26, alii, habent ὀμνύουσαι (non ὀμνύουσι, qui error est Parsonsii). Minus probabiliter Curter. in marg. affert: Οἱ Γ'. ὀμνύουσαι.
²⁷ Curter. Deest σαβαώθ in Codd. III, XII, 26, 41, aliis. Syro-hex. in marg. ✕ ܘܥܘܒܘܠܘܬܐ. (In v. 19 post κυρίου (Syro-hex. κύριος) Codd. 22, 36 alii add. σαβαώθ.) ²⁸ Curter., Cod. 88. Euseb. affert: Σ. ἡλίου. Syro-hex. ✕ ܘܥܘܒܘܠܘܬܐ. ✕ ܘܥܘܒܘܠܘܬܐ.

4. **אֶת נֶשֶׁף הַצֶּלֶק.** *Crepusculum.* O. ἡ ψυχὴ μου. 'A. Θ. σκότος (s. σκοτομήνη⁶).
5. **עֲפֹה הַצִּפּוֹת.** *Speculantur speculationem.* O. Vacat. ✕ σκόπευσον τὴν σκοπιάν^{4,7}
מִשְׁחוּוּ מִגִּן. *Ungite clypeos.* O. ἐτοιμάσατε (alia exempl. ἀνασπάσατε⁸) θυρεούς.
- 6, 7. **וַיִּרְאֶה וַיִּגְדֹּר יִרְאֶה יִגְדֹּר:** *Quod viderit, indicet. Et vidit.* O. καὶ ὃ ἂν ἴδῃς, ἀναγγεῖλον. καὶ εἶδον. 'A. [καὶ] ὅσα ὄψεται, ἀναγγελεῖ. καὶ ὄψεται. Σ. ὃ ἂν ἴδῃ, ἀναγγελάτω. καὶ εἶδεν. Θ. ὃ ἂν ἴδῃ, ἀπαγγελεῖ. καὶ ὄψεται.⁹
7. **רָכַב צִמְד פָּרָשִׁים.** *Vecturam, par equitum.* O. ἀναβάτας ἵππεις δύο. Σ. ἄρμα ζευγος ἵππων.¹⁰
רַב־קֶשֶׁב. *Magnam attentionem.* O. πολλὴν ✕ Σ. Θ. ἀκρόασιν^{4,11}
8. **אֲרִיָּה.** (Tanquam) *leo.* O. Οὐρίαν. 'A. λέοντα. Σ. λέαιναν. Θ. Ἀριήλ.¹²
9. **נִפְלְאָה נִפְלְאָה בְּבָבֶל.** *Cecidit, cecidit Babylon.* O. πέπτωκε, πέπτωκε Βαβυλών. Οἱ Γ'. ὁμοίως.¹³
10. **לְכֶם.** *Vobis.* O. ἡμῖν. Alia exempl. ὑμῖν.¹⁴
11. **דְּוִמָּה.** *In Dumam.* O. τῆς Ἰδουμαίας. 'A. Δοῦμα.¹⁵
אֵלַי קְרָא מְשִׁיעִיר. *Ad me clamat quis ex Seir.* O. πρὸς ἐμὲ κάλει παρὰ τοῦ Σηεῖρ. Οἱ λοι-

- ποὶ πρὸς ἐμὲ κάλει τοὺς φεύγοντας παρὰ τοῦ Σηεῖρ.¹⁶
11. **שָׁמַר מַה-מְּלִיכָה שָׁמַר מַה-מְּלִיכָה.** *Custos, quae pars noctis (agitur)? custos, quae para noctis?* O. φυλάσσετε ἐπάλξεις. Alia exempl. addunt: τί ὀλολύσεις, φυλάσσω; τί ἀπὸ νυκτός,¹⁷
12. **אָמַר שָׁמַר אֶתְּמָ בְקָר.** *Dixit custos: Venit mane.* O. φυλάσσω τὸ πρωῒ. Alia exempl. εἶπε φυλάσσω ἦλθε τὸ πρωῒ.¹⁸
- וְאִם תִּבְעִינָן בְּעֵינֵי שְׂבוּ אֶתְּנוּ.** *Si quaeritis, quaerite; revertimini, venite.* O. ἐὰν ζητήσ, ζητή, καὶ παρ' ἐμοὶ οἴκει. 'A. Σ. ἐὰν ἐπιζητή, ἐπιζητεῖτε ἐπιστράφητε, ἦκατε.¹⁹
13. **כִּשְׂפָה בְּעַרַב.** *Vaticinium in Arabiam.* O. Vacat. 'A. ἄρμα ἐν Ἀραβίᾳ. Σ. λῆμμα Ἀραβίας. Θ. λῆμμα ἐν τῇ Ἀραβίᾳ.²⁰
- דְּדַנִּים.** *Dedanim.* O. Δαιδάν. 'A. Σ. Δωδανίμ. Θ. Δαιδάν.²¹
15. **חַרְבוֹת.** *Gladiorum.* O. πεφονευμένων. Alia exempl. φευγόντων.²² Οἱ Γ'. μαχαίρων.²³
17. **כִּי יוֹהָה אֱלֹהֵי-יִשְׂרָאֵל דְּבַר.** *Nam Jova Deus Israelis locutus est.* O. ὅτι κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ ἐλάλησε. Οἱ Γ'. ὁμοίως ὅτι κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ ἐλάλησε.²⁴

⁶ Hieron. p. 303: "Illa enim Babylon, pro qua Aq. et Theod. tenebras interpretati sunt." Scilicet Hebraica **אֶת נֶשֶׁף הַצֶּלֶק**, *crepusculum desiderii mei*, Hieron. vertit, *Babylon dilecta mea*, propter locum Jesai. xiii. 2. ⁷ Curter. Sic in textu sine aster. Codd. 22, 23, 48, alii. Parsons. e marg. Cod. XII affert: σκόπευσον σκοπιάν. ⁸ Sic Comp., Ald., Codd. 24, 41, alii. ⁹ Curter. (quem oscitanter exscripsit Montef.), Parsons. ¹⁰ Procop. ¹¹ Curter. "Quae vox asterisco notatur, quia olim deerat in LXX."—Montef. Deest etiam nunc, nisi in Codd. 22, 23, 48, 90, 144, 308. ¹² Curter., Procop., Euseb., qui subjungit: οὐδείς τούτων Οὐρίαν ὀνόμασεν, ἐπεὶ οὐδὲ ἡ Ἑβραϊκὴ φωνὴ ἐμνημόνευσε τοῦ Οὐρία. ¹³ Curter., qui in textu πέπτωκε bis habet. In aliis libris (Ald., Codd. III, XII (teste Parsonsio), 22, 24, 26, aliis) semel tantum legitur. ¹⁴ Sic Comp., et Syro-hex., qui in marg. affert ἡμῖν. ¹⁵ Hieron. p. 307: "Juxta Aquilam, qui *Duma*, hoc est, *silentium*, posuit, vel *similitudinem*." ¹⁶ Procop.,

Euseb. ¹⁷ Sic Codd. 22, 36, 48, alii. Cod. 88 et Syro-hex. tantummodo habet: τί ὀλολύσεις, εἰπόν (سلكك) (سلكك) φυλάσσω κ.τ.έ. ¹⁸ Sic Codd. 22, 36, 48, alii. ¹⁹ Curter., qui Aquilae soli tribuit. Syro-hex. affert: .ל. ♦ **אם תבעינו בעיני שבו אתינו.** Codices modo dicti post ἐὰν ζητή, ζητεῖτε (sic) duplicem habent versionem: ἐπιστρέψατε, ἔλθετε, καὶ παρ' ἐμοὶ οἴκετε. ²⁰ Parsons. e marg. Cod. XII exscripsit: λῆμμα ἐν τῇ Ἀρ. λῆμμα Ἀραβίας. ἄρμα ἐν Ἀρ., pro iis quae Curter. in marg. affert: Θ. λῆμμα ἐν τῇ Ἀρ. Σ. λῆμμα Ἀραβίας. 'A. ἄρμα Ἀραβίας (sic). Syro-hex. in textu habet, λῆμμα (حمل) ἐν τῇ Ἀρ.; in marg. autem char. med.: ἄρμα (سلكك) ἐν τῇ Ἀρ. ²¹ Curter., qui addit: Φ. (mendose pro φ, h. e. Ἀριγένης) Δαιδάν (sic). Syro-hex., qui in textu **דדננים** habet, in marg. affert: ♦ **דדננים.** ²² Sic Codd. III, XII, 22, 26, alii. ²³ Curter. affert: Οἱ Ο'. πεφονευμένων. Οἱ Γ'. μαχαίρων. Φ. (sic) κατὰ τοὺς Ο'. ²⁴ Curter., qui in textu legit: διότι κύριος ἐλάλησεν ὁ θ. Ἰσραὴλ. Sic Comp., Ald.,

Cap. XXI. 9. τὰ ἀγάλματα — αὐτῆς 4.²⁵

CAP. XXII.

1. **מַשְׁחָה בְּיַד הַיְיָ**. *Vaticinium in vallem visionis.*
 Ο'. τὸ ῥῆμα τῆς φάραγγος Σιών. 'Α. . . ὄρα-
 ματισμοῦ.¹ Σ. Θ. λῆμμα φάραγγος ὄρασεως.²
אֶתְּמַן. *Tandem.* Ο'. νῦν. 'Α. καίπερτοι.³
2. **עָלְיָהּ עִירָהּ**. *Civitas superbiens.* Ο'. Vacat.
 ✕ Θ. ἡ πόλις ἡ γαυριώσα 4.⁴
מֵתֵי מִלְחָמָה. *Mortui in bello.* Ο'. νεκροὶ
 πολέμων (alia exempl. πολέμου). 'Α. Θ. πολέ-
 μων. Οἱ Ο'. πολέμω. Σ. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁵
3. **נָדְדוּ**. *Fugerunt.* Ο'. πεφεύγασι. Σ. ἀνεστα-
 τώθησαν. Θ. μετεκινήθησαν.⁶
יַחַד מִקְשָׁת. *Simul a sagittariis.* Ο'. Vacat.
 Alia exempl. ἅμα ὑπὸ τόξου.⁷
יַחַד מִקְשָׁת. *Vincti sunt simul.* Ο'. Vacat.
 ✕ Θ. ἐδέθησαν ὁμοθυμαδόν 4.⁸
6. **בְּרֶגֶב אֲדָם פְּרָשִׁים**. *Cum curribus hominum et*
equitibus. Ο'. καὶ ἀναβάται ἀνθρώποι ἐφ'

ἵππους. 'Α. ἐν ἄρματι ἀνθρώπων ἱππέων.⁹
 Θ. σὺν ἀναβάταις ἀνθρώπων ἱππεῦσι.¹⁰

7. **מִבְּחַרְרֵי עֲמֻקֹּתַי**. *Lectissimae valles tuae.* Ο'. αἱ
 ἐκλεκταὶ φάραγγές σου. 'Α. ἐκλογαὶ κοιλάδων
 σου. Σ. Θ. αἱ ἐκλεκταὶ κοιλάδες σου.¹¹
9. **וַיִּרְאוּ עִירֵי דָוִד רֵיחַ רֵיחַ**. *Et rup-
 turas urbis Davidis vidistis quod multae sunt.*
 Ο'. καὶ ἀνακαλύψουσι τὰ κρυπτά τῶν οἴκων
 τῆς ἄκρας Δαυὶδ, καὶ εἶδον ὅτι πλείους εἰσί.
 Σ. καὶ τὰ ῥήγματα οἴκου Δαυὶδ ὄψεσθε ὅτι
 ἐπληθύνθη.¹²
10. **וַיִּרְאוּ בְּתֵי יְרוּשָׁלַם סְפָרָתָם**. *Et domos Jeru-
 salem numerastis.* Ο'. καὶ ὅτι καθείλοσαν τοὺς
 οἴκους Ἱερουσαλήμ. Σ. καὶ τοὺς οἴκους Ἱερου-
 σαλήμ ἠριθμήσατε.¹³
11. **עָשִׂיתָם**. *Fecistis.* Ο'. καὶ ἐποίησατε. Σ. Θ.
 καὶ ἐποίησατε.¹⁴
- מָרְחֹק**. *A longinquo tempore.* Ο'. Vacat.
 ✕ Θ. πόρρωθεν 4.¹⁵
14. **אָמַר יְהוָה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ**. Ο'. Vacat. ✕ 'Α.
 Θ. εἶπεν κύριος κύριος τῶν δυνάμεων 4.¹⁶

Codd. III, XII, 24, 26, alii, et fortasse Syro-hex., qui in marg. affert: Θ. ὅτι κύριος ὁ θ. Ἰσρ. ἐδάλῃσεν. ²⁵ Syro-hex.

CAP. XXII. ¹ Parsons. e Cod. XII affert: 'Α. ὄραμα τισπιρίον (sic); in qua lectione, a Curterio non memorata, latere videtur vocab. ὄραματισμοῦ, quod pro אֲדָם Aquilae solenne est. Cf. Hex. ad Job. xxxiii. 15. ² Curter. Syro-hex. affert: אֲדָם מִלְחָמָה. ³ Hieron. p. 310: "In Hebraeo habet ΑΡΗΡΗΘ, quod nos interpretati sumus, *nunc quoque*, et Aquila, volens Hebraicum servare idioma, posuit *καίπερτοι*." ⁴ Curter. e marg. Cod. Jes. affert: ✕ ἡ π. γαυριώσα (Parsons. ἀγαυριώσα). Codd. 22, 23, 36, 48, alii, in textum inferunt: ἡ π. ἡ (ἡ om. Cod. 22) γαυριώσα. Hieron.: *urbs caesulans*. Tandem Syro-hex. אֲדָם מִלְחָמָה. ⁵ Sic Cod. XII (qui in textu habet πολέμου), teste Parsonsio. Curter. affert: 'Α. Θ. πόλεμος; cetera ut Parsons. Syro-hex. in textu, πολέμω (אֲדָם). Sic Cod. C.; Cod. A., ut Middeld., (אֲדָם); in marg. autem: 'Α. Θ. πολέμου (אֲדָם). Σ. ὁμοίως τοῖς Ο'. ⁶ Procop. ⁷ Sic Codd. 48, 62, alii. Hieron. p. 311: "*Cuncti principes tui fugerunt simul, dureque ligati sunt*. In hoc loco LXX interpretes secuti sumus, quia non multum ab Hebraico distat in sensu. Ceterum ut verbum ex verbo de Hebraeo transferam, ita

apud eos legitur: *Omnes primates tui migraverunt simul, ab arcu ligati sunt*; quam editionem et alii interpretes secuti sunt." ⁸ Curter. Eadem post πεφεύγασι add. Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. in marg. (Cod. C. L ✕) אֲדָם מִלְחָמָה. ⁹ Curter. ¹⁰ Sic Parsons. e Cod. XII, emendatus quam Curter., qui exscripsit: Θ. *συνεπιβάται ἀνθρώπων ἱππέων*. ¹¹ Curter. ¹² "Sic unus codex sine interpretis nomine."—Montef. Procopius, qui ῥήματα mendose legit, Symmachum auctorem nominat, monente Schlesusner. in *Opusc. Crit.* p. 342. ¹³ Procop.: "Ἐπειδὴ τὸ κατὰ τὴν πόλιν ὕδωρ μὴ νομισαντες ἀρκεσεν αὐτοῖς ὡς δὴ πλείοισιν ἰπάρχουσιν Ἰουδαῖοι, ἐστοχάσαντο δὲ τὰς οἰκίας κατὰ Σύμμαχον ἀριθμήσαντες, τὸ τῆς ἀρχαίας κολυμβήθρας ὕδωρ εἰς τὴν πόλιν μετοχετεύσαντες, κ.τ.έ. Unde Montef. post Drusium imperite effecit: Σ. καὶ οἰκίας Ἱερ. ἀριθμήσαντες. Quod nos edidimus inseritur in Codd. 22 (sub ✕, teste Grabio), 36, aliis, ante lectionem LXXviralem, καὶ καθείλον (sic) τοὺς οἴκους Ἱερ. ¹⁴ Curter. Deinde Montef. post Drusium Symmacho tribuit ipsius Procopii verba, καὶ τὸ τῆς ἀρχαίας — μετοχετεύσαντες. ¹⁵ Syro-hex. אֲדָם מִלְחָמָה. Curter. affert: ✕ πόρρωθεν (sic). Cod. 48 in textu: ✕ πόρρωθεν; et sic sine aster. Codd. 22, 23, 36, alii. ¹⁶ Curter. Montef. edidit: Σ. Θ., quia Aquila semper στρατιῶν praefert.

15. כֹּה אָמַר יְהוָה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה יְהוָה. Ο'. τάδε λέγει κύριος σαβαώθ. Alia exempl. καὶ εἶπε κύριος σαβαώθ πρὸς μέ.¹⁷ Θ... λέγει κύριος τῶν δυνάμεων.¹⁸
 בָּא. *Ingrederere*. Ο'. Vacat. ✕ ΟΙ Γ'. εἰσελθε 4.¹⁹
 אֶל-הַסֵּבֶן הַזֶּה. *Ad ministrum (regis) istum*. Ο'. εἰς τὸ παστοφόριον. 'Α. πρὸς τὸν σκηνοῦντα.. Σ. (πρὸς) τὸν σκηνοποιούντα..²⁰ Θ. *ad Socen istum*.²¹
 שֶׁבְנָי. *Sebna*. Ο'. Σομνάν. ΟΙ Γ'. ὁμοίως.²²
 17. וְיָרִי. *Viri*. Ο'. ἄνδρα. Πάντες ὁμοίως.²³
 19. וּבְמַעְבְּדֶיךָ. *Et de statione tua*. Ο'. καὶ ἐκ τῆς στάσεώς ('Ἄλλος τάξεώς²⁴) σου.
 יְהַרְבֵּךָ. *Deturbabit te*. Ο'. Vacat. Alia exempl. καθελεῖ σε.²⁵
 21. וְאֶבְבִּיךָ. *Et balteum tuum*. Ο'. καὶ τὸν στέφανον ✕ ΟΙ Γ'. σου 4.²⁶
 אֶחְזַקְנִי. *Adstringam ei*. Ο'. κατὰ κράτος. Alia exempl. καὶ τὸ κράτος.²⁷ Θ. καὶ κραταιώσω αὐτόν.²⁸
 22. וְנִתְחַי בְּמַתְחַת בֵּית-דָּוִד עַל-שִׁכְמוֹ וּפְתַח וְאֵין.

כִּי יִסְגֵר וְאֵין פִּתָּח. *Et impronam clavem domus Davidis humero ejus; et aperiet, et non erit qui claudat; et claudet, et non erit qui aperiat*. Ο'. καὶ δώσω τὴν δόξαν Δαυιδ αὐτῷ, καὶ ἄρξει, καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἀντιλέγων.²⁹ ✕ 'Α. Θ. καὶ δώσω τὴν κλεῖδα οἴκου Δαβὶδ ἐπὶ τοῦ ὤμου αὐτοῦ καὶ ἀνοίξει, καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἀποκλείων καὶ κλείσει, καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἀνοίγων 4.³⁰ Σ. καὶ ἐπιθήσω...³¹

23. יָתֵד. *Paxillum*. Ο'. ἄρχοντα. Πάντες πάσσαλον.³²
 24. הַצִּמְצִימִים וְהַמְפְּעִיעִת. *Germina et propagines vilioses*. Ο'. ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου. 'Α. σααίμ καὶ σεφώθ. Σ. τὰ ἔγωνα καὶ τοὺς συμμικτούς.³³
 כֹּל כְּלֵי הַקָּנָן מִכְלֵי הָאֵגוֹנוֹת. *Omnia vasa parva a vasibus labororum*. Ο'. Vacat. ✕ Θ. πᾶν τὸ σκεῦος τὸ μικρὸν ἀπὸ σκεύους τῶν ἀγανῶθ 4.³⁴
 25. הַיָּתֵד. *Paxillus*. Ο'. ὁ ἄνθρωπος. Πάντες ὁ πάσσαλος.³⁵
 וְנִכְרַת. *Et delebitur*. Ο'. Vacabat. ✕ Θ. καὶ ἐξολοθρευθήσεται 4.³⁶

¹⁷ Sic Cod. 26, et Syro-hex. in marg. char. medio.
¹⁸ Syro-hex. ¹⁹ Curter. Sic in textu Codd. 22, 23, 36, alii. Syro-hex. affert: ✕ ۱. ح۱. ع۱. ²⁰ Euseb., Procop., Nobil. Quae autem Montef. quasi ex Hieronymo affert: "Aq. ad degentem in tabernaculo; Sym. tabernaculorum orificem;" non sunt Hieronymi, sed mera Eusebii Latina. ²¹ Hieron. p. 224: "Pro quo sequens Hebraicam veritatem Theod. ait: *Ingrederere ad Socen istum*, quod interpretari potest, *aegrum et rectum*, ut scilicet κατὰ ἀντίφρασιν, *iniquus* intelligatur et *pravus*."
²² Curter., Syro-hex. ²³ Hieron. p. 318: "Sicut transferri solet GEBER, quod omnes *virum* interpretati sunt."
²⁴ Syro-hex. in marg. char. med. ✕ ۱. ح۱. ²⁵ Sic Codd. 22, 36, alii. Syro-hex., ut ante: ✕ ۱. ح۱. (Cod. A. ✕ ۱. ح۱. ع۱.) ²⁶ Curter. Pronomen est in libris omnibus. ²⁷ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 24, 26, alii. ²⁸ Curter. ²⁹ Haec est, ut videtur, vera lectio LXXviralis, quam intemeratam servant Codd. XII, 24, 198, 306, et Syro-hex. In editis subjungitur: καὶ δώσω αὐτῷ τὴν κλ. οἴκου Δ. ἐπὶ τῷ ὤμῳ αὐτοῦ: καὶ ἀνοίξει, καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἀποκλείων καὶ κλείσει, καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἀνοίγων. Sic Ed. Rom., sed in archetypo ejus, teste Maio, haec, καὶ δώσω

— ὁ ἀποκλείων, non habentur. Praeterea in Comp., Ald., Codd. 41, 87, aliis, prior clausula, καὶ δώσω τὴν δόξαν — ὁ ἀντιλέγων, posteriori postponitur. Postremo in Codd. 22, 48, 51, aliis, v. 22 sic legitur: καὶ δώσω τὴν δόξαν — ὁ ἀντιλέγων ✕ (sic Cod. 22) καὶ ἀνοίξει, καὶ οὐδεὶς κλείσει' καὶ κλείσει, καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἀνοίγων. ³⁰ Curter. Syro-hex. tantum affert: 'Α. Σ. Θ. καὶ κλείσει, καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἀνοίγων (۱. ح۱. ع۱. ۱. ح۱. ع۱). ³¹ Curter. In ceteris, ut videtur, cum Aq. et Theod. consentit Sym. ³² Hieron. Vid. ad v. 25. ³³ Hieron. p. 319: "*Vasorum diversa genera*, pro quibus Aq. interpretatus est *sasaïm et sephoth*, quod Sym. vertit, *nepotes atque commixtos*." ³⁴ Curter. Sic in textu sine aster. Comp., Ald., Codd. 22, 23, 24, alii. Syro-hex. mendose affert: Θ. πᾶν τὸ σ. τὸ μ. ἀπὸ σκευῶν τῶν ἀγανῶθ (۱. ح۱. ع۱. ۱. ح۱. ع۱). Hieron. ibid.: "*A vasis craterarum*, pro quibus Theod. *aganoth* posuit." ³⁵ Hieron. p. 320: "Pro *paxillo*, qui Hebraice dicitur *JATHED*, et ab omnibus similiter effertur, soli LXX supra *principem*, hic *hominem* interpretati sunt." ³⁶ Curter. Haec, καὶ ἐξολοθρευθήσεται, leguntur in Ed. Rom., sed absunt a Codd. III, XII (teste Curterio), 24, 26, aliis. In Comp. est καὶ ἀπολύσεται (soloece pro ἀπολείται ἢ Hieron.

14. תַּרְשִׁישׁ. *Tarsis*. Ο' Καρχηδόνας. - Οἱ λοιποὶ Θαρσεῖς.¹⁴
15. מְלֶכֶךְ אֶחָד. *Regis unius*. Ο' βασιλέως. Οἱ Γ' ἐνός.¹⁵
- לְצַר. *Tyro*. Ο' Τύρος. Οἱ Γ' Τύρω.¹⁶
17. עַל־פְּנֵי הָאָדָמָה. *Super faciem humi*. Ο' Vacabat. ✕ Θ. ἐπὶ πρόσωπον τῆς γῆς.¹⁷
18. וְהָיָה סַחְרָהּ וְהָאֲנָנָה קָדַשׁ לַיהוָה. *Et erit quaestus ejus et merces ejus res sacra Jovae*. Ο' καὶ ἔσται αὐτῆς ἡ ἔμπορία καὶ ὁ μισθὸς ἄγιον κυρίου. 'Α. καὶ ἔσται ἔμπόριον αὐτῆς καὶ μίσθωμα ἡγιασμένον τῷ κυρίῳ.¹⁸
- לֹא יֵאָצֵר וְלֹא יִחָסֵן. *Non recondetur, et non coaccervabitur*. Ο' οὐκ αὐτοῖς συναχθήσεται. Alia exempl. add. οὐδὲ ἀποτεθήσεται εἰς ἐνθήκην.¹⁹
- כִּי לַיְשָׁבִים לְפָנַי יְהוּדָה יְהוּדָה סַחְרָהּ לְאֶמְלֵל לְשִׁבְעָה וְלִמְכֹסָה עֵתִיק. *Sed habitantibus coram Jova erit quaestus ejus, ad comedendum ad satietatem, et in vestimentum splendidum*. Ο' ἀλλὰ τοῖς κατοικοῦσιν ἔναντι κυρίου πᾶσα ἡ ἔμπορία αὐτῆς, φαγεῖν καὶ πιεῖν καὶ ἐμπλησθῆναι, καὶ εἰς συμβολὴν μνημόσυνον ἔναντι κυρίου. 'Α. . τοῖς καθήμενοις εἰς τὸ πρόσωπον κυρίου ἔσται ἔμπόριον αὐτῆς, τοῦ φαγεῖν εἰς πλησμονὴν (καὶ) εἰς ἔσθησιν μετάρσεως. Σ. τοῖς γὰρ κατοικοῦσιν ἐνώπιον κυρίου ἔσται ἡ ἔμπορία αὐτῆς, φαγεῖν εἰς πλησμονὴν, καὶ περι-

βαλέσθαι εἰς τὸ παλαιῶσαι. Θ. . . καὶ περιβαλέσθαι εἰς παλαιώσιν.²⁰

CAP. XXIV.

1. פְּנֵיהָ. *Faciem ejus*. Ο' τὸ πρόσωπον αὐτῆς. * Ἄλλος: τὰ ὄρια αὐτῆς.¹
- וְהִפְיֵץ. *Et disperget*. Ο' καὶ διασπερεί. 'Α. Θ. καὶ διασκορπίσει.²
2. כְּעַבְדְּ כְּאֲדֹנָיו. *Ut servus, sic dominus ejus*. Ο' καὶ ὁ παῖς ὡς ὁ κύριος. 'Α. ὡς ὁ δούλος, ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ.³
- בּוֹ כְּנִשְׂתָּה כְּאִשְׁרָה נִשְׂתָּה בּוֹ. *Ut fenerator, sic is cui fenori dat*. Ο' καὶ ὁ ὀφείλων ὡς ὁ ὀφείλει. Σ. ὡς ὁ ἀπαιτῶν, οὕτως ὁ ἀπαιτούμενος.⁴
3. אֶת־הַדְּבָרַ הַזֶּה. *Verbum hoc*. Ο' ταῦτα. Θ. τὸ βῆμα τοῦτο.⁵
4. נִבְּלָה (bis). *Marcel*. Ο' Vacat. ✕ Σ. Θ. κατερρίφη.⁶
5. וְהָאֲרֶץ הַנְּחֵתָה תִּשְׁבְּיָהּ. *Et terra polluta est sub incolis suis*. Ο' ἡ δὲ (γῆ) ἠνόμησε διὰ τοὺς κατοικοῦντας αὐτήν. Σ. ἡ γῆ ἐφονοκτονήθη ὑπὸ τῶν κατοικούντων αὐτήν.⁷
- וְעָבְרוּ. *Transgressi sunt*. Ο' παρήλθοσαν. Alia exempl. παρέβησαν.⁸
- וְהִרְעוּ. *Ruperunt*. Ο' Vacat. Οἱ Ο'. ✕ διεσκέδασαν.⁹ 'Α. ἠκώρωσαν. Σ. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.⁹

⊕
 חַסְמַח, חַסְמַח, et חַסְמַח) εἰς σιείμ (Cod. A. חַסְמַח, appposito Graeco, CHMA. Cod. C. חַסְמַח); deinde in textu quasi ex versione LXXviralī, ἔστησαν ἐπ'ἀλξεις αὐτῆς (sic); postremo in marg. sine nom. et char. medio: ✕ ἐξήγειραν βάρεις αὐτῆς. ¹⁴ Hieron. in Comment. ad Ezech. xxvii. 12. ¹⁵ Curter. Sic in textu Comp., Codd. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. ¹⁶ Curter. Sic in textu Codd. 22, 48, alii, et Syro-hex. ¹⁷ Curter., Syro-hex. in marg. Deest in Comp., Codd. III, 24, 26, 49, aliis, et Syro-hex. ¹⁸ Procop. ¹⁹ Sic Codd. 22 (sub ✕, teste Grabio), 36, 48 (sub ✕), alii. Vox ἐνθήκη est Symmachī ad Gen. xli. 36. ²⁰ Procop. Ad Symmachum Montef. negligenter exscripsit, ἐνώπιον κυρίου ἔσται ἔμπόριον αὐτῆς.

(In textu Syro-hex. pro חַסְמַח (in Graeco εἰς συμβολὴν) reponendum ex utroque cod. חַסְמַח.)

CAP. XXIV. ¹ Curter. E contrario Parsons. affert: "τὰ ὄρια αὐτῆς (marg. ut in Ed.) XII." ² Nobil. Euseb.: 'Α. Θ. καὶ διασκορπίσει. ³ Curter. ⁴ Idem. Paulo aliter Syro-hex.: Σ. ὁ ἀπαιτῶν ὡς ὁ ἀπαιτούμενος (חַסְמַח / חַסְמַח). ⁵ Curter., Syro-hex. ⁶ Curter. (bis). Ad priorem locum Syro-hex. in marg. (sub ✕ in Cod. C.) חַסְמַח. Codd. 22, 36, alii, bis in textu, καὶ κατερρίφη. ⁷ Procop. ⁸ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 24, 41, alii. Curter. in textu παρέβησαν, in marg. παρήλθοσαν (ut Codd. 22, 36, alii) habet. ⁹ Curter. Vox διεσκέδασαν sine aster. legitur in Codd. 22, 36, 48, aliis, et Syro-hex.

tores. Ο. oi ἀθετούντες τὸν νόμον. ✠ Θ. καὶ ἀθεσίαν ἀθετούντων 4.²⁷

19. רָעָה הַתְּרַעְעָה הָאָרֶץ פֹּר הַתְּפֹרָרָה אָרֶץ מוֹט הַתְּמוֹטָטָה אָרֶץ. *Fractione fracta est terra, commotione contrita est terra, commotione commota est terra.* Ο. παραχῆ παραχθήσεται ἡ γῆ, καὶ ἀπορία ἀπορηθήσεται ἡ γῆ. Θ. θραύσει θραυσθήσεται ἡ γῆ, καὶ διασκεδάσει διασκεδασθήσεται (ἡ) γῆ, κλινομένη κλιθήσεται ἡ γῆ.²⁸

20. נֹעַ תְּנוּעַ אָרֶץ פֶּשְׁכֹּר וְהִתְנוּדָה בְּמִלּוּנָהּ וְנָכַד עֲלֶיהָ פֶּשְׁעָה וְנַפְלָה וְלֹא-תוֹסִיף קוּם. *Titubatione titubabit terra sicut ebrius, et vacillabit sicut lectus pensilis; et grave erit super eam delictum ejus, et cadet, et non resurget.* Ο. ἔκλινεν ὡς ὁ μεθύων καὶ κραιπαλῶν, καὶ σεισθήσεται ὡς ὄπωροφυλάκιον ἡ γῆ κατίσχυσε γὰρ ἐπ' αὐτῆς ἡ ἀνομία, καὶ πεσείται, καὶ οὐ μὴ δύνηται ἀναστήναι. Θ. σάλφ σαλευθήσεται ἡ γῆ ὡς ὁ μεθύων, καὶ σεισθήσεται ὡς ὄπωροφυλάκιον καὶ καταβαρυνθήσεται ἐπ' αὐτῆς ἡ ἀνομία αὐτῆς, καὶ πεσείται, καὶ οὐ προσθήσει ἀναστήναι.²⁹

21. וְהָיָה בְּיוֹם הַהוּא וַיִּפְקֹד. *Et fiet in die illa, punit.* Ο. καὶ ἐπάξει. ✠ Α. Σ. Θ. καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ 4 (ἐπάξει).³⁰

27 Curter., qui post ἀθετούντες inserere jubet. Sic in textu Codd. 23, 109, 302, 305, et sine copula Codd. 22, 36, 48, alii. Syro-hex. in marg. ✠ ܘܥܘܕܘܗܘܐ ܘܥܘܕܘܗܘܐ. 28 Curter. Clausulam, κλινομένη κλιθ. ἡ γῆ, in textum incerto loco inferunt Codd. 22, 51, alii. 29 Curter. in continuatione. Haec, σάλφ σαλευθ. ἡ γῆ (ܘܥܘܕܘܗܘܐ ܘܥܘܕܘܗܘܐ), in textu post ἔκλινεν sine aster. habet Syro-hex., accedentibus Codd. XII, 23, 88, 109, 302, 305, et, praemisso καί, Codd. 22, 36, alii. 30 Curter. Syro-hex. in marg. ✠ ܘܥܘܕܘܗܘܐ ܘܥܘܕܘܗܘܐ ✠. Sic in textu sine aster. Comp., Ald., Codd. 41, 87, alii. Solus Cod. 88 καὶ ante ἐπάξει repetit. 31 Sic Codd. 22 (sub ✠, teste Grabio), 36, 48 (sub ↔), alii. 32 Syro-hex. in marg. Sic in textu Codd. 23, 48, 62, alii. 33 Haec, συναγωγὴν αὐτῆς, desunt in Comp., Codd. III, 41, 49, alii, et Syro-hex., qui in marg. affert: ✠ ܘܥܘܕܘܗܘܐ (Cod. A. ܘܥܘܕܘܗܘܐ) ✠. 34 Procop. 35 Sic Cod. XII in marg., teste Parsonsio.

21. בְּיָוֹם. *In alto.* Ο. Vacat. ✠ ἐν τῷ ὕψει 4.³¹ ܘܥܘܕܘܗܘܐ. *Super terram.* Ο. Vacat. Σ. Θ. ἐπὶ τῆς γῆς.³²

22. וְאַסְפוּ אֶסְפָּה אֶסִּיר עַל-בוּר וְסִגְרוּ עַל-מַסְגָּר. *Et congregabuntur congregatione victorum in fovea, et claudentur in claustro.* Ο. καὶ συνάξουσι ✠ συναγωγὴν αὐτῆς 4³³ εἰς δεσμοτήριον, καὶ ἀποκλείσουσιν εἰς οὐχρώμα. Σ. καὶ ἀθροισθήσονται ἀθροισμὸν δεσμίου εἰς λάκκον, καὶ συγκλεισθήσονται εἰς συγκλεισμὸν.³⁴ יָמִים. *Dierum.* Ο. γενεῶν. Ἄλλος ἑτών.³⁵

23. וְהָפְרָה הַלְּבָנָה וּבֹשֶׁת הַחֲמָה. *Et erubescet luna, et pudore afficietur sol.* Ο. καὶ τακῆσεται ἡ πλίνθος, καὶ πεσείται τὸ τεῖχος. Σ. καὶ ἐντραπήσεται ἡ σελήνη, καὶ αἰσχυνθήσεται ὁ ἥλιος.³⁶

בְּהַר צִיּוֹן. *In monte Sionis.* Ο. ἐκ Σιών. Alia exempl. ἐν ✠ τῷ ὄρει 4 Σιών.³⁷

CAP. XXV.

- 1. אֱמֻנָה. *Veritas.* Ο. γένοιτο. Ἄ. πεπιστωμένως. Σ. πίστει. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.¹
- 3. יִכְבְּדוּךָ. *Honorabunt te.* Ο. εὐλόγησει σε. Οἱ λοιποὶ δοξάσουσί σε.²
- 5. בְּחָרָב בְּצִיּוֹן שָׂאוֹן וְרִים תִּכְנֹנֶנָּה חָרָב בְּצִלָּהּ עָב.

Syro-hex. in marg. char. med. ✠ ܥܘܒܘܠ. 36 Procop., qui subjungit: καὶ οἱ λοιποὶ δὲ τὰ ὅμοια ἄπερ οἱ Ο' συνεκάλυψαν, ὡς Ἑλλησιν ἐκδιδόντες τὴν γραφὴν, διὰ τὸ ἀπεμφαῖνον (incongruentiam) τῆς λέξεως. Verius Hieron.: "Pro labana, id est, luna, LXX interpretati sunt laterem, qui Hebraice dicitur LEBENA [לְבֵנָה], verbi ambiguitate decepti. Rursum pro HAMMA, id est, calore, per quem intelligitur sol, posuerunt murum, qui Hebraice dicitur HOMA [חֹמָה]." Haec autem, καὶ ἐντραπήσεται κ.τ.έ., Curter. in marg. sine nom. affert, quasi post τὸ τεῖχος inserenda, ut in Comp., Ald., Codd. 36, 48, 51, alii, leguntur. Tandem Syro-hex. ad καὶ τακῆσεται (ܘܥܘܕܘܗܘܐ) in marg. habet: ✠ ܘܥܘܕܘܗܘܐ ✠. 37 Curter. Sic sine aster. Syro-hex. Lectio ἐν Σιών est in Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 24, 26, alii. CAP. XXV. 1 Curter. 2 Euseb., Procop.

זְמִיר עָרְצִים. *Sicut aestus in loco arido, strepitum alienorum deprimes; (sicut) aestus per umbram nubis cantus triumphalis violentorum.* Ο΄ διψῶντες ἐν Σιών, ἀπὸ ἀνθρώπων ἀσεβῶν, οἷς ἡμᾶς παρέδωκας.³ ✕ Θ. . . sonum ἀλλογενῶν καταισχυνεῖς, καύσωνα ἐν σκέπη νέφους, κληματίδα ἰσχυρῶν.⁴

5. יַעֲנָה. *Deprimetur.* Ο΄. Vacat. ✕ Θ. ταπεινώσεις 4.⁵

6. מִשְׁתָּה שְׁמָנִים מְשִׁתָּה שְׁמָרִים. *Epulum pinguium, epulum faecum.* Ο΄. πίνονται (Οἱ λοιποὶ πότον⁶) εὐφροσύνην, πίνονται οἶνον. ✕ (Θ.) πότον λιπασμάτων, πότον τρυγιῶν.⁷

6, 7. וּבִלְע שְׁמָרִים מִזְקָקִים: וּבִלְע. *Faecum defaecatarum: et e medio tollet.* Ο΄. Versio absona. ✕ Θ. τρυγιῶν διυλισμένων καὶ καταπίεται.⁸

7. וּבִלְע בְּהָר הַהוּא פְּנֵי-הַהַר הַלֹּזֵט עַל-כָּל-הַגּוֹיִם וּבְהָר הַהוּא הִסְכִּיחַ עַל-כָּל-הַגּוֹיִם. *Et e medio tollet in monte hoc faciem velaminis obvelantis omnes populos, et tegumentum obductum super omnes gentes.* Ο΄. χρίσονται μύρον (alia empl. add. καὶ παράδοσει παραδοθήσονται⁹) ἐν τῷ ὄρει τούτῳ, παράδος ταῦτα πάντα τοῖς ἔθνεσιν. Σ. (καὶ) καταποντιεῖ ἐν τῷ ὄρει τούτῳ

πρόσωπον τοῦ ἐξουσιαστοῦ τοῦ ἐξουσιαζόντος πάντων τῶν ἔθνῶν καὶ ἡ κρίσις ἡ κεκριμένη κατὰ πάντων τῶν ἔθνῶν (καταποθῆναι ποιήσει κ.τ.έ.).¹⁰ 'Α. (καὶ καταποντίσει ἐν τῷ ὄρει τούτῳ) τὸ πρόσωπον τῆς σκοτίας, τῆς σκοτίας ἐπὶ πάντας τοὺς λαοὺς . . . Θ. καὶ καταπίεται (ἐν τῷ ὄρει τούτῳ) τὸ πρόσωπον τῆς σκοτίας ἐπὶ πάντας τοὺς λαοὺς . . .¹¹

8. בְּלַע הַמּוֹת לְנֶצַח וַיִּמָּחֶה אֶרְדְּנִי יְהוָה דִּמְעָה. *Blē hēmōt lēnēḥ wāyimmāḥeh erdenī yehōwāh dīmēh.* *E medio tollet mortem in perpetuum; et absterget Dominus Jova lacrymas ab omnibus facieb; et opprobrium populi sui removebit ab omni terra: quia Jova locutus est.* Ο΄. κατέπιεν ὁ θάνατος ἰσχύσας, καὶ πάλιν ἀφείλε κύριος ὁ θεὸς πᾶν δάκρυον ἀπὸ παντὸς προσώπου, τὸ θνείδος τοῦ λαοῦ ἀφείλεν ἀπὸ πάσης τῆς γῆς τὸ γὰρ στόμα κυρίου ἐλάλησε. 'Α. καταποντίσει τὸν θάνατον εἰς νίκος . . .¹² Σ. καταποθῆναι ποιήσει τὸν θάνατον εἰς τέλος καὶ ἐξαλείψει κύριος ὁ θεὸς ἀπὸ προσώπου πᾶν δάκρυον, καὶ τὸ θνείδος τοῦ λαοῦ αὐτοῦ περιελεῖ ἀπὸ πάσης τῆς γῆς ὅτι κύριος ἐλάλησεν.¹³ Θ. κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νίκος . . .¹⁴

³ Initium hujus v. juxta versionem LXXviralem, ὡς ἀνθρώποι ὀλιψύφθοχοι, non posuimus, quia ad extrema v. 4, קִיר פְּיָרָם potius pertinere videtur. Hic omnino audiendus est Hieron.: "Juxta LXX interpretes, non dico sensum, sed verborum ordinem et consequentiam, in hoc loco reperire non potui."

⁴ Post παρέδωκας Curter. in marg. affert: ✕ ** γενῶν καταισχυνεῖς κ.τ.έ. Primum vocabulum ἀλλογενῶν fuisse perspexit Drusius, confirmatus a Syro-hex., qui insuper praeimitit vocem, quae Hebraeo פְּנֵי שְׂמָרִים respondeat, Graecae fortasse φλόγγον. Syriaca sunt: .ל. חַלּוּ מַלְאָכָה וְאַמְתֵּי עַמְמַא חַבְדוּ לִּבְסַמְלָא חַבְדוּ חַבְדוּ חַבְדוּ חַבְדוּ חַבְדוּ. (Cod. C. חַבְדוּ חַבְדוּ חַבְדוּ חַבְדוּ חַבְדוּ. Codd. 22, 23, 36, alii, in textum post παρέδωκας inferunt: καύσωνα (s. καύσων) — ταπεινώσεις (s. ταπεινώσεις).

⁵ Curter. in marg.: ✕ ταπεινώσεις. Syro-hex., ut supra, חַבְדוּ. Secunda persona est in Codd. 22, 93; ceteri omnes ταπεινώσει legunt. Montef. perperam edidit: פְּיָרָם. ✕ ταπεινώσεις. ⁶ Euseb., Procop. ⁷ Haec, πότον — τρυγιῶν, in textum post ἐπὶ τὸ ὄρος τοῦτο inferunt Codd. 22 (sub ✕), 36, 48 (sub →), alii. Montef. ex male intellectis Curterii et

Drusii notis falsas lectiones venditat: 'Α. πότον λιπασμάτων, (πότον) διυλισμένον. Σ. πότον τρυγιῶν, (πότον) διυλισμένον.

⁸ Syro-hex. ✕ مِمَّا لِحَاحِ الْبُحَايَا حَبَدُوا حَبَدُوا. Minus probabiliter Curter. affert: ✕ Σ. (sic) τρυγιῶν — καταπίεται.

⁹ Curter. Syro-hex. in marg. char. med. حَبَدُوا حَبَدُوا حَبَدُوا حَبَدُوا حَبَدُوا. ¹⁰ Procop. Hieron.: "Pro quo Symmachus transtulit, faciem dominatoris qui dominatur super omnes populos."

¹¹ Procop.: ἀπὶ δὲ τοῦ προσώπου τοῦ ἐξουσιαστοῦ, τὸ πρόσωπον τῆς σκοτίας Σύμμαχος (immo Ἀκύλας) τε καὶ Θεοδοτίων ἐξέδωκαν. Hieron.: "Pro eo quod nos vertimus, faciem vinculi colligati super omnes populos, Aq. interpretatus est, faciem tenebrarum, (tenebrarum) super omnes populos." Repetitionem vocis tenebrarum postulat tam Hebraea veritas quam ipsius Hieronymi verba quae sequuntur: "Cumque Aq. bis tenebras dixerit, Theod. semel tenebras nominavit, cetera similiter." Quod reliquum est, Aquilae καὶ καταποντίσει tribuimus propter v. 8. ¹² Curter. ¹³ Procop. in continuatione, in fine notans: οἷς Ἄκ. καὶ Θεοδ. συμφώνως ἐξέδωκαν.

¹⁴ Curter. Aliter Syro-hex.: Θ. κατέπιεν ὁ θ. εἰς νίκος (حَبَدُوا

- (Hominem) *animi suffulti* (immoti) *servabis in multa pace, quia in te confidit.* Ο. ἀντιλαμβάνόμενος ἀληθείας, καὶ φυλάσσων εἰρήνην ✕ 'Α. Θ. εἰρήνην 4, 8 ^{δτι ἐπὶ σοὶ ἐλπιδι (ἤλπισαν).} 'Εβρ. *יעסרד סמואַח, תסאַר סאַלὼμ סאַלὼμ, χιβאַχ βατδὸν.* 'Α. πλάσμα ἐστηριγμένον, φύλαξις εἰρήνης (εἰρήνης), *δτι ἐπ' αὐτῷ πεποιθασι.* 8 Σ. πλάσμα ἐπηρεισμένον . . . 9
4. בְּחֻבּוֹ בֵּיהוָה עֲדִירֵעַךְ כִּי בֵּיהוָה יְהוָה צִוְּרָה עֲדִלְמִיִּם. *Confidite in Jova in aeternum, nam in Jah Jova est rupes (refugium) saeculorum.* Ο. ἤλπισαν, κύριε, ἕως τοῦ αἰῶνος, ὁ θεὸς ὁ μέγας, ὁ αἰώνιος. 'Εβρ. *בעטוּב βαδωνאַτ ἀδδὼδ, χιβאַיὰ ἀδωνאַτ סאַר ὄλεμεי.* 10 'Α. *πεποιθὰς ἐπὶ τῷ κυρίῳ ἕως αἰῶνος, δτι ἐν τῷ κυρίῳ κύριος ὁ στερεώσας τοὺς αἰῶνας.* 11
5. קְרִיָּה. *Civitatem.* Ο. πόλεις. 'Α. πολίχνην. 12
עַד־עָפָר. *Usque ad pulverem.* Ο. ἕως ἐδάφους. (Θ.) ἕως χόματος. 13
6. פְּעֻמֵי רַגְלִים. *Gressus egenorum.* Ο. καὶ ταπεινῶν. Θ. βήματα πενήτων. 14
7. מִישְׁרֵי־יָשָׁר. *Rectitudines; recte.* Ο. εὐθεία ἐγένετο ✕ εὐθεία 4. 15
- 8, 9. תַּאֲוֶרֶת־נַפְשׁ: נַפְשִׁי אֲוִיָּהָה. *Desiderium animi. Ipse ego desideravi te.* Ο. ✕ ἐπιθυμία ψυ-

χῆς 4, ἢ ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχὴ ἡμῶν. 16

10. נָתַן רַחֲמָיו. *Gratia fiat impio.* Ο. πέπανται γὰρ ὁ ἀσεβής. 'Α. Θ. ἡλεήθη ἀσεβής. Σ. ἐδωρήθη ἀσεβής. 17
- קָרָה בְּלִמּוּד־בַּל. *Non discit justitiam.* Ο. [pās ds] οὐ μὴ μάθη δικαιοσύνην. 18 'Α. οὐ μὴ μάθη (s. οὐ μὴν ἔμαθε) . . Σ. Θ. οὐκ ἔμαθε . . 19
11. וְיָבִישׁוּ. *Et pudescant.* Ο. αἰσχυνθήσονται. 'Α. αἰσχυνθείσαν. Σ. Θ. αἰσχυνθήτωσαν. 20
12. תִּשְׁפֹּט שְׁלוֹמֵנוּ. *Constitues pacem nobis.* Ο. εἰρήνην δὸς ἡμῖν. 'Αλλος θήσεις εἰρήνην ἡμῖν. 21
- כִּי גַם־כָּל־מַעֲשֵׂינוּ פְּעֻלָּת־לָנוּ. *Omnia enim opera nostra fecisti nobis.* Ο. πάντα γὰρ ✕ τὰ ἔργα ἡμῶν 4 ἀπέδωκας ἡμῖν. 22
14. מֵתִים בְּלִי־חַיּוֹ רַפְּאִים בְּלִי־רַחֲמֵי לָנוּ וְתַשְׁמִידֵם וְתַאֲבֵד כָּל־יִצְרָר לָמוֹ. *Mortui non vivunt, manes non resurgunt; propterea puniisti et delevisi eos, et perdidisti omnem memoriam eorum.* Ο. οἱ δὲ νεκροὶ ζῶν οὐ μὴ ἴδωσιν, οὐδὲ ἰατροὶ οὐ μὴ ἀναστήσουσι· διὰ τοῦτο ἐπήγαγες καὶ ἀπόλεσας, καὶ ἦρας πᾶν ἄρσεν αὐτῶν. 'Α. ἀποθνήσκοντες οὐ μὴ ζήσωσιν, ῥαφαῖν οὐ μὴ ἀναστῶσιν . . πᾶν τὸ μνημόσυνον αὐτῶν. 23 Σ. οἱ νεκροὶ οὐ μὴ ζωοποιήσωσιν, οἱ

⁶ Curter. Pro duplici *עֲדִירֵעַךְ*, εἰρήνην τελείαν venditant Codd. 22, 36, alii. ⁷ Eriphan. ⁸ Idem. "Pro φύλαξις εἰρήνης forte scribendum *φύλαξις εἰρήνην*."—*Dion. Petav.* ⁹ Hieron.: "Hebraice, JESER SAMUCH, quod Aq. et Sym. similiter transtulerunt, πλάσμα ἐπηρεισμένον, hoc est, *error noster ablatu est, sive, cogitatio nostra firmata est, quae prius inter te et idola fluctuabat* . . Pro quo nos, ut sensus manifestior fieret, transtulimus, *vetus error abiit*." Montef. edidit: Σ. τὸ πλ. ἡμῶν ἐπηρεισμένον, ἦτοι ἐπηρεισμένον, ex duplici, ut videtur, Hieronymi explanatione. ¹⁰ Eriphan., qui *בעטוּב βαδωνאַτ ἀδδὼδ*, et in fine *σωδωλεμεי* mendose affert. ¹¹ Idem. ¹² Hieron.: "Nec vocatur civitas, quae Hebraice dicitur *IR*, sed *CARIA*, quam Aq. *πολίχνην* interpretatus est, quam nos vel *civitatulam*, vel *viculum*, vel *oppidulum* possumus dicere." ¹³ Sic sine nom. Curter. Cf. Hex. ad Job. x. 25. Jesai. xxxiv. 7. ¹⁴ Syro-hex. *ⲛⲉⲩⲉⲣⲉⲩⲙⲉⲓ ⲛⲉⲩⲉⲣⲉⲩⲙⲉⲓ*. Curter. affert: Θ. *πενήτων*. Post *καταπεινῶν* Comp., Ald.,

Codd. 24, 87, alii, *βήματα* inferunt; Codd. 22, 36, alii, *ἔρηνη*; Codd. 109, 302, 305 *βοηθήματα* (sic; cf. nos ad Prov. xiv. 15) *πενήτων*. ¹⁵ Ad ἐγένετο Syro-hex. in marg. notat: *ⲛⲉⲩⲉⲣⲉⲩⲙⲉⲓ* ✕. Codd. 109, 302, 305 habent: *εὐθεία εὐθεία ἐγένετο*. Codd. 22, 36, alii: *εὐθεία, τρίβος εὐσεβῶν εὐθεία, εὐθεία ἐγένετο*; ubi haec, *τρίβος εὐσ.* *εὐθεία*, sunt duplex lectio pro *ὁδὸς εὐσ. εὐθεία*. ¹⁶ Sic sine aster. Codd. 23, 109, 302, 305. Syro-hex. in marg. affert: *ⲛⲉⲩⲉⲣⲉⲩⲙⲉⲓ* ✕. ¹⁷ Nobil. et, ut videtur, Reg. apud Montef. Hieron.: "*Misereamur impio*, quod, exceptis LXX, omnes similiter transtulerunt." ¹⁸ Verba *pās ds* desunt in Comp., Codd. III, XII, 22, 23, 26, aliis, necnon in Syro-hex. ¹⁹ Curter. affert: Θ. Σ. *οὐκ ἔμαθε*. 'Α. *οὐ μὴ μάθη. οὐ μὴν ἔμαθε* (sic). Montef. post Drusium soleoce edidit: 'Α. *οὐ μὴ ἔμαθε*. ²⁰ Curter. Lectio *αἰσχυνθήτωσαν* est in Codd. 22, 23, 62, aliis. ²¹ Curter. in marg. sine nom. ²² Idem. Sic in textu sine aster. Cod. 23, invito Syro-hex. Post *ἡμῖν* add. *τὰ ἔργα ἡμῶν* Codd. 62, 147. ²³ Cur-

γίγαντες οὐ μὴ ἀναστήσωσι· διὰ τοῦτο ἐπεσκέψω καὶ συνέτριψας αὐτοὺς, καὶ ἐξωλόθρευσας πᾶσαν τὴν μνήμην αὐτῶν.²⁴ Θ. οἱ νεκροὶ οὐ μὴ ζωοποιήσωσιν . . . πᾶν τὸ μνημόσυνον αὐτῶν.²⁵

15. יִסְפַּת לְגוֹי נְכִבְדָּת. *Addidisti populo, illustrem te praestitisti.* Ο'. πρόσθεσ κακὰ τοῖς ἐνδόξοις. Οἱ λοιποὶ προσέθηκας τῷ ἔθνει ἐν ᾧ ἐδοξάσθησ.²⁶

אָרְצֵי-קְצוֹי־אֶרֶץ. *Elongasti omnes terminos terrae.* Ο'. ✕ Θ. ἐμάκρυνας πάντα τὰ πέρατα ᾧ τῆς γῆς.²⁷

17. מִפְּנֵי יְהוָה. *Coram te, Jova.* Ο'. ÷ τῷ ἀγαπητῷ σου ✕, διὰ τὸν φόβον σου, κύριε. Οἱ λοιποὶ ἀπὸ προσώπου σου, κύριε.²⁸

18. בְּלֹא-יַעֲשֶׂה. *Non fecimus.* Ο'. ἐποίησαμεν. Alia exempl. δ' ἐποίησας.²⁹

וּבְלֹא-יִפְּלוּ יְשִׁבֵי תְּבֵלָה. *Et non ceciderunt (partu in lucem editi sunt) habitatores orbis.* Ο'. [οὐ πεσοῦμεθα], ἀλλὰ πεσοῦνται [πάντες] οἱ ἐνοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς.³⁰

19. כִּי־יִחַי מֵתֶיךָ. *Vivent mortui tui.* Ο'. ἀναστήσονται οἱ νεκροὶ ✕ σου ✕. Ἄ. ζήσονται οἱ τεθνεώτες σου. Σ. Θ. ζήσονται οἱ νεκροὶ σου.³¹

וְעָרְצוּ. *Expergiscimini.* Ο'. καὶ ἐγερθήσονται. Οἱ λοιποὶ ἐξυπνισθήσονται.³²

וְרָנְנוּ. *Et jubilate.* Ο'. καὶ εὐφρανθήσονται. Ἄ. καὶ αἰνέσουσιν. Σ. καὶ ἀγαλλιάσονται. Θ. καὶ ἀλαλάξουσιν.³³

שָׁכְנֵי עָפָר. *Habitantes in pulvere.* Ο'. οἱ ἐν τῇ γῇ. Ἄλλος· οἱ ἠσυχάζοντες . . .³⁴

וְרָפְאִים. *Manes.* Ο'. τῶν ἀσεβῶν. Ἄ. ῥαφαεῖμ. Σ. γίγαντας (s. γιγάντων).³⁵

21. יְהוָה. Ο'. ✕ κύριος ✕.³⁶
מִכְבוֹדוֹ. *De loco suo.* Ο'. ἀπὸ τοῦ ἀγίου. Οἱ Γ'. ἀπὸ τοῦ τόπου αὐτοῦ.³⁷

לְפָקֵד עוֹן יִשְׁבֵי-אֶרֶץ עָלָיו. *Ad puniendum iniquitatem habitatoris terrae in eo.* Ο'. ἐπάγει τὴν ὀργὴν ἐπὶ τοὺς ἐνοικοῦντας ἐπὶ τῆς

ter. affert: 'A. ἀποθήσκοντες — ῥαφαεῖμ. Θ. οὐ μὴ ἀναστῶσιν οἱ νεκροὶ κ.τ.έ., ubi Θ. post ἀναστῶσιν legendum. Deinde Euseb., Theodoret., Nobil.: 'A. Θ. πᾶν τὸ μν. αὐτῶν. ²⁴ Hieron.: "Symmachus more suo manifestius: *Mortui non vivificabunt, gigantes non suscitabunt: propterea visitasti et contrivisti eos, et disperdidisti omnem memoriam eorum.*" Graeca nostra sunt, exceptis extremis, quae testantur Euseb., Theodoret., Curter., Nobil. Syro-hex. ܘܫܘܒܝܬܘܢܝܘܢ. ²⁵ Curter., ut supra: Θ. οὐ μὴ ἀναστῶσιν οἱ νεκροὶ, οὐ μὴ ζωοποιήσωσι. Οἱ Δ. ὁμοσ τε Ο'. Parsons. vero ex eodem cod. descripsit: Θ. οἱ νεκροὶ οὐ μὴ ζωοποιήσωσιν. Οἱ λοιποὶ ὁμοίως τοῖς Ο'. ²⁶ "Drusius [Nobil.] et MSS. nostri."—Montef. Nobil. ex Eusebio [Emiseno?] affert: τὰ μὲν κακὰ οὔτε παρὰ τοῖς λοιποῖς ἐρμηνευταῖς, οὔτε ἐν τῇ Ἑβραϊκῇ ἀναγνώσει εὐρομεν κατὰ δὲ τοὺς ἐρμηνευτὰς, προσέθηκας — ἐδοξάσθησ, εἴρηται. ²⁷ Curter. in marg.: ✕ ἐμάκρυνας πάντα τὰ πέρατα. Syro-hex. ܘܥܘܪܥܝܘܢܝܘܢ. ²⁸ Post τῆς γῆς add. ἐμάκρυνας — τῆς γῆς Codd. 23, 109, 302, 305, quos secutus est Hieron. ²⁹ Hieron.: "Hoc quod LXX addiderunt, sic facti sumus dilecto tuo, pro quo ceteri transtulerunt, sic facti sumus a facie tua, Domine, obelo praenotandum est." ³⁰ Sic Comp., Ald., Codd. 48, 51, alii. Syro-hex. in textu habet ἐποίησαμεν; in marg. autem: δ' ἐποίησας, cum scholio: "Non

positum erat apud Origenem." ³¹ Hacc, οὐ πεσοῦμεθα, desunt in Codd. II, III, 23, 198, et Syro-hex., qui in marg. char. med. affert: . ܘܥܘܪܥܝܘܢܝܘܢ. Deinde πάντες abest a Comp., Codd. III, XII, 22, 24, 26, aliis. ³² Euseb., Procop., Nobil., et "omnes MSS." In textu ✕ σου assumptum ex Curterio. ³³ Euseb.: ἀντι δὲ τοῦ, ἐγερθήσονται, οἱ λοιποὶ (exceidit vox) ἠρμήνευσαν, ὡς κοιμηθέντων αὐτῶν, οὐχὶ δὲ τεθνεώτων. . . διὸ κατὰ τοὺς λοιποὺς ἐρμηνευτὰς ἐξυπνισθήσεσθαι (Nobil. ἐξυπνισθήσονται) οἱ ἐν τοῖς μνημείοις . . . εἴρηται. ³⁴ Euseb. et Procop.: ἀγαλλιάσονται, ἢ αἰνέσουσι κατὰ τὸν Ἄ., ἢ ἀλαλάξουσι κατὰ τὸν Θ. Montef. ex Reg. uno, Euseb. et Procopio, ut ait, perperam edidit: Ἄ. καὶ αἰνέσουσιν οἱ ἐν τοῖς μνημείοις. Σ. καὶ ἀγαλλ. οἱ ἐν τοῖς μνημείοις. Θ. καὶ ἀλαλ. οἱ ἐν τοῖς μνημείοις. Ceterum tam in hac quam in praecedenti lectione tribus interpretibus formas imperativas tribuere nil vetat. ³⁵ Codd. 62, 93 in textu: οἱ ἠσυχάζοντες ἐν τῇ γῇ; et sic Constit. Apost. V, 7. Symmachi fortasse est lectio. Cf. Hex. ad Job. xxxviii. 19. ³⁶ Cf. ad v. 14. Hieron.: "Pro RAPHAÏM soli LXX impius transtulerunt." ³⁷ Sic sub aster. Codd. 23. Deest vox in Syro-hex. juxta Codd. A., B., tam in textu quam in scholio apposito. ³⁸ Ἄ. Σ. Ο'. Θ. ✕ ἀπὸ τοῦ τόπου αὐτοῦ. Ex Curterio et MSS."—Montef. Curter. tantummodo affert: Οἱ Γ' ὁμοίως, ἀπὸ. Post ἀγίου add. τόπου Codd. 22, 51, alii.

αὐτήν ἐμελέτησεν ἐν τῷ πνεύματι αὐτοῦ τῷ σκληρῷ ἐν ἡμέρα καύσωνος.¹³

9. יִפְרֹר. *Expiabitur.* Ὁ ἀφαιρεθήσεται. Ἄ. Σ. Θ. ἐξίλασθήσεται.¹³

כָּל־פְּרִי הַקֶּרֶס חֲפָאתוֹ. *Omnis fructus removendi peccatum ejus.* Ὁ ἡ εὐλογία αὐτοῦ, ὅταν ἀφέλωμαι τὴν ἁμαρτίαν αὐτοῦ. Ἄ. Σ. Θ. πᾶς ὁ καρπὸς, τοῦ περαιρεθῆναι τὴν ἁμαρτίαν αὐτοῦ.¹⁴

כִּנְפֵצוֹת. *Disjectos.* Ὁ κατακεκομμένους. Ἄ. προσετραγμένους. Σ. λελεπτοκοπημένους. Θ. ἐκτετιναγμένους.¹⁵

אֲשֵׁרִים. *Astartes simulacra.* Ὁ δένδρα. Ἄ. Σ. Θ. ἄλση.¹⁶

חֲמֻנִים. *Solis simulacra.* Ὁ εἰδωλα. Ἄ. Σ. Θ. τεμένη.¹⁷

10. כִּי עִיר בְּצֻרָה בְּדֶרֶךְ נְהַל מְשֻׁלָּה וְנִעְבַּר בְּמִדְבָּר. שָׁם יִרְעָה יַעֲגַל וְשָׁם יִרְבֵּץ וְכִלְהָ סְעִפְיָהּ. *Civitas enim munita solitaria erit, domicilium dimissum et derelictum instar deserti; ibi pasceatur vitulus, ibique recubabit, et consumet ramos ejus.* Ὁ τὸ κατοικούμενον ποίμνιον ἀνειμένον ἔσται, ὡς ποίμνιον καταλειμμένον καὶ ἔσται πολλὸν χρόνον εἰς βόσκημα, καὶ ἐκεῖ ἀναπαύσονται [ποίμνια]. Σ. πόλις γὰρ ὠχυρωμένη μόνη καλῆ ἀφείται, καὶ ἐγκαταλείπεται ὡς ἔρημος· ἐκεῖ νεμεθῆσεται μῦσχος, καὶ ἐκεῖ κοιτασθήσεται, καὶ ἀναλώσει τοὺς κλάδους αὐτῆς.¹⁸

11. בִּיבֵשׁ קַצְיָרֶיהָ תִּשְׁבְּרֶנָּה. *Arefactae frondes ejus confringentur.* Ὁ καὶ μετὰ χρόνον οὐκ ἔσται

ἐν αὐτῇ πᾶν χλωρὸν διὰ τὸ ξηραθῆναι. Σ. ἐν τῷ ξηραθῆναι τὸν θερισμὸν αὐτῆς συντριβήσονται.¹⁹

11. וְנָשׂוּ מְיָוִרֹת מְיָוִרֹת אֹתָהּ. *Mulieres venientes accendent eas.* Ὁ γυναῖκες ἐρχόμεναι ἀπὸ θέας δεῦτε. Ἄ. γυναῖκες ἐρχόμεναι φωτίσουσιν αὐτήν. Σ. γυναῖκες ἐρχόμεναι καὶ δηλοῦσαι αὐτήν.²⁰ Θ. (γυναῖκες ἐρχόμεναι) δηλοῦσαι αὐτῇ.²¹

12. יִחַבֵּט. *Fuste excutiet.* Ὁ συμφράξει. *Alia exempl. συρράξει.*²² Ἄ. Σ. Θ. βαβδίσει.²³

מְצִוֵּי מַשְׁבַּח עַד־נַחַל הַנְּהָר וְעַד־נַחַל אֵי־גֻזְרִי. *A fluento fluminis (Euphratis) usque ad torrentem Aegypti.* Ὁ ἀπὸ τῆς διώρυγος τοῦ ποταμοῦ ἕως Ῥινοκορούρων (Οἱ λοιποὶ ἕως τοῦ χειμάρρου Αἰγύπτου²⁴). Σ. ἀπὸ τοῦ βέθρου ποταμοῦ ἕως τοῦ χειμάρρου Αἰγύπτου.²⁵

13. בְּשׁוֹפָר. *Tuba.* Ὁ τῇ σάλπιγγι. Ἄ. Σ. Θ. ἐν κερατίνῃ.²⁶

CAP. XXVIII.

1. הֲוִי יַעֲרָתָה גְּאוֹתָהּ. *Vae coronae superbiae.* Ὁ οὐαί τῷ στεφάνῳ τῆς ὕβρεως. Οἱ λοιποὶ οὐαί τῷ στεφάνῳ τῆς ὑπερηφανίας.¹

שִׁבְרֵי. *Ebriorum.* Ὁ οἱ μισθοῖοι. Ἄ. Σ. Θ. (οἱ) μεθύνοντες.²

צִי. *Flori.* Ὁ τὸ ἄνθος. Ἄλλος τὸ ὄραϊον.³

כְּבִי תִפְאָרֶתוֹ. *Splendoris gloriae ejus.* Ὁ ἐκ τῆς δόξης. Ἄλλος ✕ δύναμις δόξης αὐτοῦ.⁴

עַל־רֵאשׁוֹ. *Super caput.* Ὁ ἐπὶ τῆς κορυφῆς. Ἄλλος κεφαλῆς.⁵

¹³ Cod. Barber. ¹⁵ Idem. ¹⁴ Idem. ¹⁵ Idem. ¹⁶ Idem. ¹⁷ Idem. ¹⁸ Procop. In textu ποίμνια abest a Comp., Codd. II, III, XII, 22 (a 1ma manu), 23, 26, alii. ¹⁹ Idem in continuatione, subjungens: οἷς καὶ τὰ τῶν λοιπῶν ἐρμηνευτῶν συμφωνεῖ. ²⁰ Euseb., Procop., Nobil., et "duo MSS." apud Montef., qui ad Aquilam φωτίσουσι male edidit. ²¹ Cod. Barber. affert: Ἄ. φωτίσουσιν αὐτήν. Θ. δηλοῦσαι αὐτῇ. ²² Sic Cod. 23, et "AA. LL." apud Nobil. ²³ Curter., Cod. Barber. Cf. ad Cap. xxviii. 27. Procop. vero: συμφράξει, ὅπερ πατάξει

ἡρμήνευσαν οἱ λοιποί. ²⁴ Euseb. affert: Οἱ λοιποὶ ἕως (mendose pro ἕως) τοῦ χ. Αἰγ. Cod. Barber.: Ἄ. Σ. Θ. τοῦ χ. Αἰγ. ²⁵ Procop., qui subjungit: ὅπερ ἰσοδυναμοῦσι καὶ οἱ λοιποί. ²⁶ Cod. Barber.

CAP. XXVIII. ¹ Euseb., Regii duo. ² Cod. Barber. Hieron.: "Ceteri, ebrios; soli LXX mercenarios transulerunt." ³ Cod. Barber., et Cod. 309 in marg. ⁴ Curter., et Parsons. ex marg. Cod. XII. Montef. ex Curterio affert: ✕ αὐτοῦ. ⁵ Cod. Barber.

1. גַּיֵּא־שְׁמַנִּים. Vallis pinguitudinum. Ο. τοῦ ὄρους τοῦ παχέος. Ἀ. φάραγος λιπαρῶν. Σ. φάραγος πισότητων. Θ. φάραγος πiónων.⁶
- יְוִן הַלְחֵמִי. Percussorum vino. Ο. οἱ μεθύοντες ἀνευ οἴνου. Ἀ. οἱ καταηλασμένοι οἴνω. Σ. οἱ πεπλανημένοι ὑπὸ οἴνου. Θ. οἱ κατανευγμένοι οἴνω.⁷
2. לְאֲדָנָי. Ο. κυρίου. Ἀλλος· παρὰ κυρίου.⁸
- כְּזֶרַם חֶלֶב. Sicut imber grandinis. Ο. ὡς χάλαξα καταφερομένη. Ἀλλος· ὡς ἐντίναγμα χαλάζης.⁹
- בְּשַׁר הָעֵצִים. Procella exitiosa. Ο. οὐκ ἔχουσα σκέπην, βία καταφερομένη. Ἀλλος· καταγίς κικλῶσα.¹⁰
3. הַרְמוֹכָה. Conculcabuntur. Ο. καταπατηθήσεται. Ἀ. Θ. ὁμοίως.¹¹
- גְּאוֹת. Superbiae. Ο. τῆς ὕβρεως. Ἀ. Σ. τῆς ὑπερηφανίας.¹²
- שְׂכָרִים. Ebriorum. Ο. οἱ μισθωτοί. Θ. (οἱ) μεθύοντες.¹³
4. כְּבִנְיָה. Sicut ficus praecox. Ο. ὡς πρόδρομος σύκου. Ἀ. ὡς πρωτογέννημα. Θ. ὥσπερ πρόϊμος.¹⁴
- יָצַח מִן הַבֵּטָר. Ante messem. Ο. Vacat. Σ. πρὸ τοῦ θέρου.¹⁵

5. וְלְעִפְרַת הַתְּקָרָה. Et in diadema splendoris. Ο. ὁ πλεκεῖς τῆς δόξης. Ἀ. Θ. καὶ εἰς πλέγμα τῆς δόξης. Σ. καὶ εἰς κιδارين δοξάσματος.¹⁶
6. בְּשֵׁרֵי הַרְחֵם. Et in spiritu judicii. Ο. καταλειφθήσονται ἐπὶ πνεύματι κρίσεως. Οἱ Γ'. καὶ εἰς πνεῦμα κρίσεως.¹⁷
- עַל הַמִּשְׁפָּט. Sediti ad iudicium. Ο. ἐπὶ κρίσιν. Ἀ. Σ. Θ. ✕ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῆς κρίσεως.¹⁸
- וְלַגְבוּרָה מְשִׁיבֵי מִלְחָמָה שָׁרָה. Et in fortitudinem iis qui reducunt bellum in portam. Ο. καὶ ἰσχὺν κωλύοντων (alia exempli κωλύων) ἀνελεῖν. Σ. (καὶ) εἰς δύναμιν ἀποστρέφουσιν ἀπὸ πολέμου... Θ. καὶ εἰς κράτος ἀποστρέφουσι πόλεμον ἀπὸ πύλης.¹⁹
7. וּבְשָׂרָה. Et per temetum. Ο. διὰ τὸ σίκερα. Οἱ λοιποὶ μέθυσμα.²⁰
- וְשָׁב (in secundo loco). Titubant. Ο. ἐξέστησαν. Ἀ. ἠγνόησαν. Σ. ἐταράχθησαν.²¹
- מִן הַשָּׂרָה. Prae temeto. Ο. ἀπὸ τῆς μέθης. Ἀ. (ἀπὸ) τοῦ μεθύσματος.²²
- וְהָיָה כְּבָרָא פְקָה פְּלִילִיָּה. In visione, vacillant in (sella) iudiciali. Ο. τουτέστι φάσμα. Σ. ἐν ὄρασει διέλυσαν κρίσιν. Θ. ἐν τῇ μέθῃ ἠσωτεύθησαν ὑπερόγκως.²³

⁶ Euseb., Nobil., Reg. unus, et Cod. Barber., qui solus ad Aquilam λιπαρῶν habet; in ceteris est ῥιπαριῶν. Montef. per incuriam λιπαριῶν edidit. ⁷ Cod. Barber. Non opus est cum Clerico Aquilae formam Atticam καταηλασμένοι vindicare, multo minus κεκλασμένοι. Cf. Hex. ad Psal. cxl. 5. ⁸ Cod. 88. In Codd. 36, 48, aliis, duplex exstat lectio, παρὰ κυρίου ἢ θυμὸς κυρίου. ⁹ Cod. Barber. (non ἐκτίναγμα, ut male exscripsit Montef.). Aquilae esse videtur, coll. Hex. ad Cap. xxxii. 2. ¹⁰ Idem. ¹¹ Curter. ¹² Syro-hex. وسممهم. ¹³ Cod. Jes. in marg.: ὑπερηφανίας. ¹⁴ Idem. ¹⁵ Idem, qui ad Hebr. כְּבִנְיָה male refert. ¹⁶ Sic Montef., non memorato auctore. Cod. Barber. affert: Ἀ. ὡς πλέγμα. Σ. καὶ εἰς κ. δ. ¹⁷ Curter. ¹⁸ Cod. Barber.: Ἀ. Σ. Θ. καὶ εἰς πν. κρ. τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῆς κρ. Curter. in marg. affert: ✕ τῷ καθημένῳ. ¹⁹ Cod. 88. Montef. e Cod. Barber. edidit: Σ. ὡς (eis Cod.) δύναμιν ἀποστρέφουσιν

(—φουσιν Cod.) ἀπὸ π. Θ. καὶ ὡς (eis Cod.) κράτος ἀποστρέφουσι (—φουσι Cod.) π. ἀπὸ πύλης. (In textu κωλύων est in Codd. II, III, 41, 49, aliis, et Syro-hex. Hieron.: et fortitudinem vetans interficere.) ²⁰ Euseb. Cod. Barber. uni Aquilae tribuit. Hieron.: "Aquila ebrietatem transulit." Cf. ad Cap. v. 11. ²¹ Cod. Barber. ²² Idem. Post μέθης Syro-hex. add. τοῦ σίκερα, ut Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 26, 36, alii. Hieron.: propter ebrietatem sicerae. ²³ Cod. Barber. "Hic Theodotio vel ex רור vocem ראה derivavit, vel omnino metaphorice interpretatus est."—Montef. Schleusner quidem lectio ἐν τῇ μέθῃ ad בְּשָׂרָה, et ἠσωτεύθησαν ad וְשָׁב vel וְשָׁב pertinere videtur, ὑπερόγκως exornandi causa assumpto. Sed ὑπερόγκως commutatur cum derivativis אֵלָּה Deut. xxx. 11. Thren. i. 10. Dan. xi. 36; et in nostro loco ὑπερόγκως cum וְשָׁב discrete necit Hieron., Hebraea vertens: "(Nesciunt) videntem, ignoraverunt iudicium, sive MIRABILITER."

8. כִּי כָל־שִׁלְחָנֹת מְלֵאֵי קִיָּא בְּלִי מֶרֶץ.

Quia omnes mensae repletae sunt vomitu sordium (sordido), ut non sit locus. O'. Versio prorsus absona: ἀρὰ ἔδεται ταύτην τὴν βουλήν, αὕτη γὰρ ἡ βουλή ἔνεκα πλεονεξίας. 'A. Σ. Θ. ὅτι πᾶσαι αἱ τράπεζαι ἐπληρώθησαν ἔμετοῦ, ὥστε μὴ ὑπάρχειν τόπον.²⁴

הָאָהָהָ קִיָּא. 'A. ἔμετοῦ ῥύπον. Σ. ἔμετοῦ. Θ. ἔμετοῦ δεισαλίας.²⁵

9. מִצְרַיִם. Scientiam. O'. κακά. Οἱ λοιποὶ ἐπιστήμην.²⁶

11. כִּי בְּלִעְגֵי שִׁפְזֵי וּבְלָשׁוֹן אֲחֵרָת יְדַבֵּר אֲלֵהֶֿנָּה. Nam per (populos) barbari sermonis et per linguam alienam loquetur ad populum hunc. O'. διὰ φαυλισμὸν χειλέων, διὰ γλώσσης ἐτέρας, ὅτι λαλήσουσι τῷ λαῷ τούτῳ. Aquilae

versio sensu non differt ab ea quam protulit Apostolus, 1 Cor. xiv. 21: ὅτι ἐν ἑτερογλώσσοις, καὶ ἐν χερίσιν ἐτέροις λαλήσω τῷ λαῷ τούτῳ.²⁷ Σ. . . (διὰ) γλώσσης ἀλλοίας . . .²⁸

12. וְהָיָה הַמְּרִיבִים. Et haec est requies. O'. καὶ τοῦτο τὸ σύντριμμα. 'A. καὶ αὕτη ἡ ἀνάψυξις. Σ. καὶ αὕτη ἡ ἡμέρα. Θ. καὶ οὗτος ὁ ἀγνισμός.²⁹

13. מַנְדָּטִים. Mandatum ad mandatum, mandatum ad mandatum. O'. θλίψις ἐπὶ θλίψιν. 'Εβρ. σαυλασαῦ σαυλασαῦ.³⁰ Σ. ἐντολὴ οὐκ ἐντολὴ . . . Θ. δεισαλία εἰς δεισαλίαν . . .³¹

קְוֵה קוֹ רְגֻלָּה. Regula ad regulam, regula ad regulam. O'. ✕ προσδέχου, προσδέχου.

²⁴ Cod. Barber. ²⁵ Hieron.: "Miror autem quid voluerit Theodotio, ut pro verbo Hebraico quod dicitur CISOA, pro quo Aq. interpretatus est, vomitum sordium [cf. ad Cap. xxx. 22], et Sym. tantum vomitum, ille diceret ἔμετόν δυσάλιας, id est, vomitum dysalīae, quod verbum ubi apud Graecos lectum sit, invenire non potui, nisi forte novae rei novum finxerit nomen. Siquidem et apud Hebraeos compositum est, quia vomitus dicitur CI, et SOA, sordes. Quicquid igitur nauseam facit et vomitum, δυσάλια appellari potest." Scripsimus δεισαλίας, Bosio obsequentes, quem vide ad v. 13. ²⁶ Hieron.: "Quod autem verbum Hebraicum DEA, quod omnes verterunt, scientiam, soli LXX mala interpretati sunt, error perspicuus est."

²⁷ Origen. in Philocalia p. 35: 'Ἀλλὰ καὶ ἡ τοῦ Ἡσαίου προφητεία νόμος παρὰ τῷ ἀποστόλῳ λέγεται, φάσκοντι· 'Ἐν τῷ νόμῳ γέγραπται· ἐν ἑτερογλώσσοις, καὶ ἐν χερίσιν ἐτέροις λαλήσω τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ οὐδ' ὅτως εἰσακούσεται μου, λέγει κύριος. Ἐβρον γὰρ τὰ ἰσοδυναμοῦντα τῇ λέξει ταύτῃ ἐν τῷ Ἀκύλου ἑρμηνεία κείμενα. Hieron.: "Legimus in Apostolo: In aliis linguis, et in labiis aliis loquitur populo huic, et nos sic exaudient me, dicit Dominus. Quod mihi videtur juxta Hebraicum de praesenti sumptum capitulo." Idem in sequentibus, de Aquila prorsus silens, tantummodo ait, Symmachum, Theodotionem et LXX de hoc loco diversa sensisse. ²⁸ Cod. 88. In fine hujus v. Syro-hex. in textum infert, ἐν γλώσση ἐτέρα, fortasse ex alio interprete. ²⁹ Cod. Barber., ubi ἡμέρα et ἀγνός exaratum. Ad ἡμέρα cf. Sym. ad Cap. xxxiv. 14. Pro ἀγνός Semlerus correxit ἀγνισμός, quod cum Hebr. מִשְׁתַּחֲוִי commutatur Jerem. vi. 16 in LXX. (Pro σύντριμμα Codd. 22, 36, alii, σύνταγμα venditant.) ³⁰ Epi-

phan. adv. Haeres. Lib. III (Opp. T. I, pp. 78, 79): "Ἄλλοι δὲ τὸν Καυλακαὺν ὡσαύτως δοξάζουσιν, ἀρξοντά τινα τοῦτον οὕτω καλοῦντες, φαντασιάζειν φιλοτιμούμενοι τοὺς ἀπείρους διὰ τῆς τῶν ὀνομάτων ἐκπλήξεως, καὶ ἐπιπλάστου τῆς τοῦ ὀνόματος βαρβαρονυμίας. . . Ἀλλὰ καὶ περὶ τοῦ Καυλακαὺν τίς τῶν γνωσκόντων οὐ καταγέλασεν; . . . Καυλακαὺν γὰρ ἐν τῷ Ἡσαΐα γέγραπται, λήξις τῆς οὐσας ἐν τῇ δωδεκάτῃ ὥρασει, ἔνθα λέγει· Ἐθλίψιν ἐπὶ θλίψει, ἐλπίδα ἐπ' ἐλπίδι, ἔτι μικρόν ἔτι μικρόν προσδέχου. Ὡς καὶ αὐτὰ τὰ Ἑβραϊκὰ ῥήματα τελευτάτα ἐνταῦθα παραθήσομαι αὐταῖς λέξεσιν, ὡς ἔστι γεγραμμένον. Τὸ γὰρ σαυλασαῦ σαυλασαῦ ἑρμηνεύεται, θλίψις ἐπὶ θλίψιν, καυλακαὺν (sic) καυλακαὺν, ἐλπίς ἐπ' ἐλπίδι, ζηρησᾶμ ζηρησᾶμ, ἔτι μικρόν ἔτι μικρόν προσδέχου. Hieron.: "Pro eo quod nos diximus: Mandata, remanda; manda, remanda; exspecta, reexspecta; exspecta, reexspecta; modicum ibi, modicum ibi, in Hebraeo sic scriptum est: SAM LASAU, SAU LASAU; CAU LACAU, CAU LACAU; ZER SAU, ZER SAM. ³¹ "Symmachus et Theodotionis lectiones habet idem Barberinus, ubi [pro δυσάλια] legitur δεισαλία, mendose."—Montef. Sed audiam Bosium in Proleg. Cap. III, quem expilavit Vallarsius ad Hieron. in Comment. ad loc.: "Theodotio vertit, δεισαλία εἰς δεισαλίαν. Sic enim legendum est, uti etiam exhibuimus. Apud Hesychium est: Δίσαλα, ἀκαθαρσία; sed recte monuit Martinus, legendum esse δυσάλια. Est a δέισα, quod Suidae est ἡ κόπρος, cui item δεισαλία sunt κοπρώδη. In versione Theodotionis corrupte olim legitur δυσάλια, quod crucem fixit Hieronymo . . . Sed deceptus fuit doctissimus Pater prava lectione, legens δυσάλια pro δισαλία." Scriptura deterior δυσάλια redibit ad Cap. xxx. 22.

- ἐλπὶς ἐπὶ ἐλπίδι.³³ 'Εβρ. καυλακαῦ, καυλακαῦ.³³ Θ. ἐμετὸς εἰς ἐμετόν . . .³⁴
13. **שָׁם יָעִיר שָׁם יָעִיר**. *Paululum hic, paululum illic*. Ο'. ἔτι μικρόν, ἔτι μικρόν. 'Εβρ. ζηρσάμ ζηρσάμ.³⁵
14. **אֲנָשִׁי לָצֹן**. *Homines irrisionis*. Ο'. ἄνδρες τεθλιμμένοι. 'Α. χλευασμοῦ. Σ. Θ. χλευασταί.³⁶
15. **בְּרִית**. *Foedus*. Ο'. διαθήκην. Σ. συνθήκην.³⁷
הַזֶּה. *Pactum*. Ο'. συνθήκας. "Άλλος καταφυγήν.³⁸
שׁוֹט שׁוֹמֵת. *Flagellum inundans*. Ο'. καταγίς φερομένη. 'Α. Σ. μάστιξ κλύζουσα. Θ. κατακλυσμός φερόμενος.³⁹
כְּזָב. *Mendacium*. Ο'. 'Α. Σ. Θ. ψεύδος.⁴⁰
16. **יִסַּד**. *Fundans*. Ο'. ἐμβάλλω εἰς τὰ θεμέλια. 'Α. Σ. Θ. θεμελιῶν.⁴¹
בְּחֶן אֲבָן. *Lapidem probationis*. Ο'. λίθον πολυτελῆ. 'Α. Σ. Θ. λίθον δόκιμον.⁴²
מוֹסַד מוֹסַד. *Fundationis fundatae*. Ο'. εἰς τὰ θεμέλια αὐτῆς ✕ τεθεμελιωμένον.⁴³
יְחִישׁ לֹא הִפְאָמִין. (*Cui qui confisus fuerit, non trepide fugiet*. Ο'. καὶ ὁ πιστεύων (alia exempl. add. ἐπ' αὐτῷ⁴⁴) οὐ μὴ καταισχυνοθῆ. Οἱ λοιποὶ ὁ πιστεύων οὐ σπεύσει.⁴⁵
17. **לְקָן**. *In regulam*. Ο'. εἰς ἐλπίδα. 'Α. Θ. εἰς μέτρον.⁴⁶ Σ. εἰς σπάρτον.⁴⁷
וַיַּדְקָה לְמִשְׁקָלָהּ. *Et justitiam in perpendicu-*
- lum*. Ο'. ἡ δὲ ἐλεημοσύνη μου εἰς σταθμούς. 'Α. Σ. Θ. καὶ δικαιοσύνη εἰς στάθμον (Σ. εἰς διάβητον. Θ. εἰς σήκωμα).⁴⁸
17. **וַיִּצְעָה בְּרֶד מְחִקָה כְּנַב וְסִתָּר מַיִם וְשִׁטְפָה**. *Et auferet grando perfugium mendacii, et latibulum aquae inundabunt*. Ο'. καὶ οἱ πεποιθότες μάτην ψεύθεν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ὑμᾶς καταγίς. Θ. καὶ τaráξει χάλασα ἐλπίδα ψεύδους, καὶ σκέπη (fort. σκέπην) ὕδατος κατακλύσει (fort. κατακλύσει).⁴⁹
18. **וְנִכְפַּר בְּרִיתְכֶם**. *Et abolebitur foedus vestrum*. Ο'. μὴ καὶ ἀφέλῃ ὑμῶν τὴν διαθήκην. Σ. καὶ ἐξαλειφθήσεται ἡ συνθήκη ὑμῶν.⁵⁰
שׁוֹט. *Flagellum*. Ο'. καταγίς. 'Α. μάστιγες.⁵¹
19. **כִּי־בִבְקָר בִּבְקָר**. *Quia singulis matutinis*. Ο'. ✕ Σ. ὅτι κατὰ 4 πρωὶ πρωὶ.⁵²
וּבַלַּיְלָה. *Et in nocte*. Ο'. καὶ ἐν νυκτί. 'Α. Θ. ὁμοίως. Σ. (καὶ) νυκτός.⁵³
רַק־וַיִּעָה. *Tantum terrori est*. Ο'. ἐλπὶς πονηρά. 'Α. ἐκτὸς βρασμός. Σ. μόνον σεισμός. Θ. πλὴν κίνημα.⁵⁴
- 19, 20. **הָבִין שְׂמוּעָהּ: כִּי־יִצְעַר הַמֵּצֵעַ מִהַשְׁתַּרְעַע**. *Intelligere doctrinam. Quia brevis est stratum quam ut quis se extendat, et tegumentum angustius quam ut quis se involvat*. Ο'. μάθετε ἀκούειν στενοχωρούμενοι. οὐ δυνάμεθα μάχεσθαι ("Άλλος ἀνελεσθαί⁵⁵), αὐτοὶ δὲ ἀσθενοῦμεν τοῦ ὑμᾶς

³³ Sic Codd. XII, 23, et sine aster. Codd. 36, 109, 302, 305. Syro-hex. in marg. char. med. ✕ **سَحْلٌ سَحْلٌ** ✕. Fortasse est Symmachi, qui pro יִתְיָי, Job. xxx. 26, προσεδέχμην habet. ³³ Epiph., Hieron. ³⁴ Cod. Barber. Cum Theodotione facit Peschita, pro יָי, *stercus* (יָי), et pro יָי, *vomitus* (יָי) vertens. ³⁵ Epiph. ³⁶ Cod. Barber. ³⁷ Idem. Sic in textu Cod. 24. ³⁸ Cod. Barber. ³⁹ Idem. Hieron.: "Verbum Hebraicum sot Aq. et Sym. *flagellum*, LXX *tempestatem* interpretati sunt." ⁴⁰ Hieron.: "CHASAB omnes *mendacium* transtulerunt." ⁴¹ Cod. Barber., ubi *θεμελιῶν* pictum. ⁴² Idem. ⁴³ Cod. XII in marg., teste Parsonsio. Cod. 22, 48, alii: *θεμέλιον εἰς τὰ θεμέλια αὐτῆς*. ⁴⁴ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 24, alii. Syro-hex. in marg. char. med. ✕ **حَد**. ⁴⁵ Euseb., Curter. ⁴⁶ Cod.

Barber. Cod. 88 affert: 'Α. Θ. εἰς μέτρα. Cf. ad Cap. xxxiv. 11, 17. ⁴⁷ Cod. 88. Ad σπάρτον, notum vel ex adagio, πρὸς τὴν σπάρτον τὸν λίθον ἄγειν, Parsons, frustra tentat *σπαρτίον*. ⁴⁸ Cod. Barber. ⁴⁹ Idem, qui male habet ὕδατος pro ψεύδους.—Montef. Pro κατακλύσει (non καταλύσει, ut male exscripsit Montef.) idem probabiliter corrigit κατακλύσει. Cf. ad v. 15. ⁵⁰ Cod. Barber. ⁵¹ Idem. ⁵² Curter., et sub simplici aster. Cod. 88. Syro-hex. in marg.: (Cod. C. ✕) 'Α. Σ. ὅτι. In textu praemittunt ὅτι Codd. 22, 23, 36, alii. ⁵³ Curter. ⁵⁴ Cod. Barber. ⁵⁵ Cod. 88. Hieron.: "Porro quod in LXX legitur: *Discite audire qui tribulati estis: non possumus pugnare, ipsi autem infirmi sumus, ut congregemur* [τοῦ ἡμᾶς σ., ut Comp., Codd. II, III, 24, 49, alii], quem sensum habeat, et quomodo cum superioribus copuletur, penitus ignoro."

συναχθῆναι. Σ. σύνεσις ἀκοῆς ἐκολοβώθη γὰρ ἡ στρωμνὴ ὥστε μὴ ἀναπεσεῖν, καὶ ἡ σκηνὴ (στενὴ) ἐγένετο εἰς τὸ μὴ εἰσελθεῖν.⁵⁸

Θ. συνῆκεν ἀκοή· ὅτι ἐκολοβώθη τὸ ὑπόστρωμα τοῦ διαλυθῆναι, καὶ ἡ διάσις στενὴ τοῦ μὴ συναχθῆναι (s. συναφθῆναι).⁵⁷

21. יְהוָה יָקוּם יְקוּם כְּהַר־פְּרָצִים כִּי. *Nam sicut in monte Perazim (dispersionum) surget Jona.* Ο'. ὥσπερ ὄρος ἀσεβῶν ἀναστήσεται κύριος. 'Α. ὡς ὄρει διακοπῶν... Σ. Θ. (ὥσπερ) ἐν τῷ ὄρει τῶν διακοπῶν ἀναστήσεται κύριος.⁵⁸

וְלֹעֲבֹד עֲבַדְתּוֹ כְּנִרְיָה עֲבַדְתּוֹ. *Et ad operandum opus suum, inauditum est opus ejus.* Ο'. ὁ δὲ θυμὸς αὐτοῦ ἀλλοτριῶς χρῆσεται, καὶ ἡ σαπρία (alia exempl. πικρία⁵⁹) αὐτοῦ ἀλλοτρία. 'Α. καὶ τοῦ δουλεῦσαι δουλείαν αὐτοῦ, ξένη ἢ δουλεία αὐτοῦ. Σ. Θ. καὶ ἐργάσασθαι τὴν ἐργασίαν αὐτοῦ, ἀμαρτία (fort. ἀλλοτρία) ἢ ἐργασία αὐτοῦ.⁶⁰

22. אַל-תִּתְלוּצְצוּ. *Nolite irrisores agere.* Ο'. μὴ εὐφρανθεῖητε. 'Α. (μὴ) χλευάζετε.⁶¹

מוֹסְרֵיכֶם. *Vincula vestra.* Ο'. ὤμων οἱ δεσμοί. 'Α. Θ. πέδαι...⁶²

כִּי-נִכְלָה וְנִחְרְצָה. *Excidium enim et (poenam) decretam.* Ο'. διότι συντετελεσμένα καὶ συντετμημένα πράγματα. 'Α. συντέλειαν γὰρ

καὶ συντομήν.⁶³

22. מֵאֵת אֲדֹנָי יְהוָה בְּנִבְאָתָא. Ο'. παρὰ κυρίου
✕ Οἱ Γ'. κυρίου 4 σαβαώθ.⁶⁴

24. הַכֹּל הַיּוֹם יַחַד הָרַשׁ הַחֹרֶשׁ. *Num tota die arat arator.* Ο'. μὴ ὄλην τὴν ἡμέραν ἀροτριάσει ὁ ἀροτριῶν (alia exempl. μέλλει ὁ ἀροτριῶν ἀροτριῶν⁶⁵); 'Α. Σ. Θ. μὴ ὄλην τὴν ἡμέραν ἀροτριάσει ὁ ἀροτριῶν;⁶⁶

לְלוֹרֵעַ יַפְתַּח וַיִּשְׂרַד אֲדָמָתוֹ. *Ad serendum? aperit et occat humum suam.* Ο'. ἡ σπόρον προετοιμάσει πρὶν ἐργάσασθαι τὴν γῆν; Σ. εἰς τὸ σπείραι ὑποσχῆσει καὶ βωλοκοπήσει;⁶⁷

25. יְהִיפִין קִצָּח. *Tunc spargit nigellam.* Ο'. τότε σπείρει μικρὸν μελάνθιον. 'Α. καὶ διασκορπίσει μελάνθιον.⁶⁸

נִקְסָמֵן וְנִקְסָמֵת. *Designatum (in loco designato), et speltam.* Ο'. ✕ καὶ κέγχρον 4, καὶ ξέαν. 'Α. Θ. ὁμοίως.⁶⁹

26. וַיִּסְרוּ לְמִשְׁפַּט אֱלֹהֵיו. *Et instituit eum ad rectam rationem, Deus ejus.* Ο'. καὶ παιδευθήσῃ κρίματι ('Α. τῷ κρίματι. Σ. Θ. εἰς κρίμα⁷⁰) θεοῦ σου. Σ. καὶ παιδεύσει αὐτὸν εἰς κρίμα ὁ θεὸς αὐτοῦ.⁷¹

27. כִּי לֹא בְּחֶרֶץ יִרְשׁ גְּצַח. *Non enim tribulo tritatur nigella.* Ο'. οὐ γὰρ μετὰ σκληρότητος καθαίρεται τὸ μελάνθιον. 'Α. (ὅτι) οὐκ

58 Cod. Barber. Montef. pro ὥστε μὴ ἀναπεσεῖν negligenter exserpsit eis τὸ μὴ ἀναπεσεῖν, perperam vertens, ut non decidal, pro, 'ut non accumbat. Deinde post σκηνῆ vox στενὴ casu excidisse videtur. 57 Cod. Barber., qui συναφθῆναι (sic) habet. Praeterea edebatur κηδιάσις, quae vox nulla est. Lexica quidem V. T. afferunt verbum κηδιάω, curam gero, e Sirac. xxii. 13, καὶ μὴ κηδιάσις ἐν τῇ ἀπονοίᾳ αὐτοῦ; sed falsa est lectio pro ἀκηδιάσις. Pro κηδιάσις levissima mutatione ΚΗΔΙΑCIC, h. e. καὶ ἡ διάσις, et orditio, edidimus, secundum conjecturam nostram in *Otio Norvic.* p. 23 propositam. Cf. ad Cap. xxx. i. 68 Curter., qui pro διακοπῶν in utraque lectione mendose habet διακοπῶν. Montef. vero Aquilae διακοπῶν, Symmacho et Theod. διακοπῶν tribuit, etsi fatetur in Cod. Barber. plane legi: 'Α. Σ. Θ. διακοπῶν. Etiam Syro-hex. affert: ✕ ܕܝܚܘܠܝܘܬܝܢ ܕܥܘܠܝܢܝܘܬܝܢ. Praeterea in textu LXXvirali Codd. 22, 36, alii, post ἀσεβῶν inferunt: ὥσπερ

ἐν τῷ ὄρει τῶν διακοπῶν; unde ὥσπερ, quod aberat, assumpsi-
mus. 69 Sic Comp., Codd. III, XII, 2, 23, 26, alii, et Syro-hex. Hieron. amaritudo. 60 Cod. Barber. Pro ἀμαρτία Semlerus non male tentat ἀλλοτρία. 61 Cod. Barber. 62 Idem. 63 Idem. 64 Curter. Syro-hex. in marg. ✕ ܘܥܘܠܝܢܝܘܬܝܢ. 65 Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 24, 26, alii. Alia lectio est in Codd. 36, 48, aliis: μέλλει ὁ ἄνθρωπος ὁ ἀροτριῶν ἀροτριῶν. Prior videtur esse vera manus LXXviralis, in cujus locum irrepsit versio Aquilae et ceterorum, tam in exemplari Vaticano, quam, quod mireris, in Syro-hex. 66 Curter. 67 Cod. Barber., qui habet ὑποσχῆσει ὁ βωλοκοπήσει. 68 Curter. In textu μικρὸν abest a Cod. 88, et Syro-hex. 69 Curter. Hieron.: et milium, et viciam. In textu deest καὶ (καὶ om. Cod. Vat.) κέγχρον in Comp., Codd. III, 26, 41, aliis, necnon in Syro-hex., qui in marg. char. med. habet: ✕ ܕܥܘܠܝܢܝܘܬܝܢ. 70 Curter. 71 Procop.

ἐν συντέμνοντι ἀλοηθήσεται μελάνθιον. Θ. οὐ γὰρ τριβόλω. . .⁷²

27. **וַיִּחַבֵּט**. *Excutietur*. Ο'. τινάσσεται (s. ἐκτινάσσεται). "Άλλος ραβδισθήσεται."⁷³

27, 28. **וְכִמְן בַּבֶּטֶט**: *Et cuminum baculo*. *Panis (triticum) triturotur*. Ο'. τὸ δὲ κύμνον (alia exempl. add. βακτηρία⁷⁴) μετὰ ἄρτου βρωθήσεται. 'Α. Σ. Θ. . . ἐν σκήπτρω ἄρτου λεπτοκοπηθήσεται.⁷⁵ Aliter: Σ. κύμνον δὲ ἐν βακτηρία ἄρτος δὲ λεπτοκοπηθήσεται.⁷⁶

28. **כִּי לֹא לְנֶצַח אָרוֹשׁ יִדְרֹשְׁנוּ יְהוָה וְיִשְׁנֹו יְהוָה גְּלִגְלִי** **כִּי לֹא לְנֶצַח אָרוֹשׁ יִדְרֹשְׁנוּ יְהוָה וְיִשְׁנֹו יְהוָה** **עַגְלֹתַי וְרֶשְׁתִּי לֹא יִדְרֹשְׁנוּ**. *Quia non in perpetuum triturando triturat eum, nec impellit rotas currus sui, nec equis ejus comminuit eum*. Ο'. οὐ γὰρ εἰς τὸν αἰῶνα ἐγὼ [εἰμι] ὑμῖν ὀργισθήσομαι, οὐδὲ φωνὴ τῆς πικρίας μου καταπατήσει ὑμᾶς. Σ. Θ. ἀλλ' οὐκ εἰς τέλος (Σ. εἰς τὸν αἰῶνα) ἀλοῶν ἀλοήσει αὐτὸν, οὐδὲ ταράξει τροχὸς ἀμάξης αὐτοῦ, οὐδὲ ταῖς ὄπλαῖς αὐτοῦ λεπτυνεῖ αὐτόν.⁷⁷

29. **גַּם־זוֹאת מַעַם יְהוָה צְבָאוֹת יִצְאֵה הַסֵּלָא עֵצָה** **גַּם־זוֹאת מַעַם יְהוָה צְבָאוֹת יִצְאֵה הַסֵּלָא עֵצָה** **הַגְּדִיל הַנְּשָׂה**. *Etiam hoc a Jova exercituum erit; mirabile facit consilium, magnam facit sapientiam*. Ο'. καὶ ταῦτα παρὰ κυρίου σα-

βαῶθ ἐξήλθε τὰ τέρατα, βουλεύσαθε, ὑψώσατε ματαίαν παράκλησιν. 'Α. . . θαυμαστῶσαι βουλήν, μεγαλῦναι εὐνομίαν.⁷⁸ Σ. καίγε τοῦτο παρὰ κυρίου δυνάμεων ἐξήλθε παρεδόξασε βουλήν, ἐμεγάλυνε σωτηρίαν.⁷⁹ Θ. . . ἐξήλθε τὸ θαυμάσιον, ἐμεγάλυνεν ἰσχύν.⁸⁰

CAP. XXIX.

1. **אֲרִיֵאל אֲרִיֵאל**. Ο'. Ἀριήλ, ✕ 'Α. Σ. Θ. Ἀριήλ 4¹

קְרִית קְנֵה דָוִד. *Civitas ubi tentorium posuit David*. Ο'. πόλις ἦν ἐπολέμησε Δαυίδ. 'Α. πολίχνη βιοτεύσεως (s. παρεμβλήσεως) Δαυίδ.² Σ. πόλις παρεμβολῆς Δαυίδ. Θ. πόλις περιχαράκσεως Δαυίδ.³

סָפֵי. *Addite*. Ο'. συναγάγετε γεννήματα. 'Α. *subtractus est*.⁴

הַגִּים יִנְקָפוּ. *Festa in orbem eant*. Ο'. φάγεσθε, φάγεσθε γὰρ σὺν Μωάβ. "Άλλος ἑορταὶ συγκρουσθήσονται."⁵

2. **וַיִּצְקֹוּתִי לְאֲרִיֵאל יְהוָה יְהוָה תִּאֲנִיָה וְאֲנִיָה** **וַיִּצְקֹוּתִי לְאֲרִיֵאל יְהוָה יְהוָה תִּאֲנִיָה וְאֲנִיָה** **לִי כְאֲרִיֵאל**. *Attamen obsidione premam Ariel, et erit tristitia et maeror; sed erit mihi instar Ariel*. Ο'. ἐκθλίψω γὰρ Ἀριήλ, καὶ ἔσται αὐτῆς ἡ ἰσχὺς καὶ ὁ πλοῦτος ἔμολ.

⁷² Cod. Barber. (non, ut Montef., οὐκ ἐν τῷ συντέμνοντι).

⁷³ Idem. Cf. ad Cap. xxvii. 12. ⁷⁴ Sic Codd. 22 (ubi ἐν β.), 36, alii. Syro-hex. in marg. char. med. **حسب**.

⁷⁵ Waltonus e Cod. Barber. exscripsit: 'Α. Σ. Θ. βακτηρία ἐν σκ. ἄρτου λεπτῷ κοπηθήσεται. Rectius Parsons. ex eodem cod. affert: 'Α. Σ. Θ. ἐν σκ. ἄρτου λεπτῷ κοπ.

Tandem Montef. ex Procopio restituit λεπτοκοπ. Cf. ad Cap. xxvii. 9.

⁷⁶ Procop., qui subjungit: τὸ ἄρτος ἀντὶ τοῦ σίτος εἰπών.

⁷⁷ Procop. Cod. Barber. et Cod. 88 afferunt: Σ. ἀλλ' οὐκ εἰς τὸν αἰῶνα ἀλοῶν κ. τ. εἰ. In fine pro λεπτυνεῖ in Cod. Barber. est οὐ λ.

⁷⁸ Cod. Barber. (qui θαυμαστῶσαι habet), et Cod. 88. E priore Montef. oscitanter exscripsit: 'Α. ἔθαυμαστῶσαι βουλήν, μεγαλῦναι σωτηρίαν. Ad εὐνομίαν cf. Hex.

ad Prov. viii. 14. ⁷⁹ Procop., qui pro ἐξήλθε παρεδόξασε mendose affert ἐξήλθε πάλα, ἐδόξασε. Codd. 86, 88: Σ. παρεδόξασε κ. τ. εἰ.

⁸⁰ Codd. 86, 88, quorum posterior ἐμεγάλυνη habet. Ante ἐμεγάλυνη excidisse videtur βουλή.

CAP. XXIX. ¹ Syro-hex. in marg. **אֲרִיֵאל** ✕ **אֲרִיֵאל**.

Cod. XII, teste Parsonsio: Οἱ Γ'. Ἀριήλ. Cod. 86: Σ.

'Αριήλ, Ἀριήλ πόλις. Minus probabiliter Montef., auctore Hieronymo (Opp. T. III, p. 162), affert: 'Α. Σ. λέων θεοῦ.

Euseb. tantum ait: ἐρμηνεύεσθαι δὲ φασὶ τὸ Ἀριήλ, λέων θεοῦ.

² Euseb.: Τὸ δὲ, πόλις ἦν ἐπολέμησε Δ., οὐ φασιν εἰρηθεῖν ἐν τῷ Ἐβραϊκῷ, ἀλλὰ κατὰ μὲν τὸν Ἀκύλαν, πολίχνη βιοτεύσεως Δ., ἧτοι παρεμβλήσεως. Sic, sed supposito παρεμβλήσεως pro βιοτεύσεως, Procop., et duo MSS. Regii. Hieron.: "Pro civitate. . . Aq. interpretatus est πολίχνην, h. e. oppidulum, s. viculum." Cf. ad Cap. xxvi. 5.

³ Hieron.: "Quodque sequitur, quam expugnavit David, pro quo interpretatus est Sym., castrum David, et Theod., circumvallatio David, in Hebraeo legitur HANA, quod eruditissimus Hebraeorum habitaculum significare voluit."

⁴ Idem: "Additus est annus ad annum, sive subtractus [fort. ὑψηθεῖ, s. ἀψηρεθε], ut interpretatus est Aquila." Scilicet Aquila vertit

סָפֵי, defecerunt. ⁵ Cod. 88. Eadem post ἐναντιὸν inferunt Codd. 22 (sub ✕, teste Grabio), 36, alii. Procop.: Φασὶ δὲ τὸ, φάγεσθε γὰρ σὺν Μ., μὴ κείσθαι κατὰ τὸ Ἐβραϊκόν, μὴδὲ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἐρμηνευταῖς.

Σ. στενοχωρήσω τὴν Ἀριήλ, καὶ ἔσται κατώδυνος καὶ ὀδυνωμένη, καὶ ἔσται μοι (ὡς Ἀριήλ).⁶

3. וְהִנֵּיתִי כְדוּר עֲלֶיךָ. Et castrametabor velut orbis (circumcirca) adversum te. Ο'. καὶ κυκλώσω ὡς Δαυὶδ ἐπὶ σέ. Ἀ. Θ. καὶ παρεμβάλω σφαίραν ἐπὶ σέ. Σ. . ὡς κύκλον κατὰ σοῦ.⁸

וְצִרְתִּי עֲלֶיךָ בְּצֵב הַקְּיֹמֹתַי מִמָּוֶת. Et propellam contra te stationes (militum), et erigam contra te aggeres. Ο'. καὶ βαλῶ περὶ σέ χάρακα, καὶ θήσω περὶ σέ πύργους. Σ. καὶ χαρακώσω κατὰ σοῦ στάσιν, καὶ ἀναστήσω κατὰ σοῦ πολιορκίαν.⁹

4. הַשְּׂפֵלָה מֵאַרְץ תְּדַבְּרִי וּמַעְפָּר תִּשָּׁח אֶמְרֹתֶיךָ. הַיְהִי כְּאוֹב מֵאַרְץ קוֹלֶיךָ וּמַעְפָּר אֶמְרֹתֶיךָ. הַיְצַפְּנָה. Et humilis facta eris, de terra loqueris, et ex pulvere depressum erit eloquium tuum; et erit sicut mortui (evocati) et terra vox tua, et ex pulvere eloquium tuum stridebit. Ο'. καὶ ταπεινωθήσονται εἰς τὴν γῆν οἱ λόγοι σου, καὶ εἰς τὴν γῆν οἱ λόγοι σου δύσονται καὶ ἔσονται (alia exempl. ἔσται) ὡς οἱ φωνοῦντες ἐκ τῆς γῆς ἢ φωνῆ σου (Ἀ. ὡς μάγου ἀπὸ τῆς γῆς φωνῆ σου¹⁰), καὶ πρὸς τὸ ἔδαφος ἢ φωνῆ σου ἀσθενήσει. Σ. καὶ ταπεινωθήσῃ, ἀπὸ τῆς γῆς λαλήσεις, καὶ ὑπὸ γῆν ἑδαφισθήσεται ἡ λαλιά σου· καὶ ἔσται ὡς ἐγγαστριμυθος (fort. ἐγγαστριμύθου) ἀπὸ τῆς γῆς ἢ

φωνῆ σου, καὶ ἀπὸ τῆς γῆς ἡ λαλιά σου βόισεται.¹¹

5. קָ. Tenuis. Ο'. ἀπὸ τροχοῦ. Ἀ. Σ. Θ. λεπτός.¹²

הַמֶּוֹן עָרִיצִי. Turba praepotentium. Ο'. Vocabat. ✕ Σ. Θ. τὸ πλῆθος τῶν καταδυναστευόντων σε.¹³

סָפְתָא. Subito. Ο'. παραχρήμα. Ἀ. Σ. ἐξαίφνης.¹⁴

7. כְּחֶלֶם חֲזוֹן לַיְלָה הַמֶּוֹן כֹּל-הַגּוֹיִם. Sicut somnium visionis noctis erit turba omnium gentium. Ο'. ὡς ἐνυπνιαζόμενος καθ' ὕπνου (alia exempl. ἐν ὕπνῳ¹⁵) ✕ νυκτὸς¹⁶ ὁ πλοῦτος ἀπάντων τῶν ἐθνῶν. Ἀ. ὡς ἐνύπνιον ὀραματισμοῦ νυκτὸς ὄχλος πάντων τῶν ἐθνῶν.¹⁷

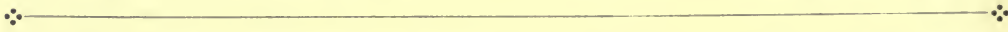
אֶרִיאל. Ο'. Ἀριήλ. Alia exempl. Ἰσραήλ; alia, Ἱερουσαλήμ.¹⁸ Οἱ Γ'. Ἀριήλ.¹⁹

וְכָל-צְבִיָּה. Et omnes qui oppugnaverint eam. Ο'. καὶ πάντες οἱ στρατευόμενοι ἐπὶ Ἱερουσαλήμ. Σ. καὶ πᾶσαι πολιορκίαι.²⁰

8. וְהָקִיץ יִרְקָה נִפְשׁוֹ. Sed cum fuerit expectectus, vacua est anima ejus. Ο'. καὶ ἐξαναστάντων, μάταιον τὸ ἐνύπνιον. Ἀ. Σ. καὶ ἐξυπνίσθη, καὶ κενὴ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ.²¹

וְהָיָה שְׂתֵה. Et ecce! bibit. Ο'. ὡς ὁ πίνων. Ἀ. Σ. Θ. καὶ ἰδοὺ πίνει.²²

וְנִפְשׁוֹ שׁוֹקֵקָה. Et anima ejus avida est. Ο'.

⁶ Cod. 88, ubi κατέδυνος καὶ ὀδυνωμένη mendose scriptum. Procop. affert: Σ. καὶ ἔσται κατώδυνος καὶ ὀδυνωμένη (non, ut Montef. perperam excrripsit, κατόδυνος καὶ ὀδυνωμένη).
⁷ Codd. 86, 88. ⁸ Cod. 88. Hanc et praecedentem lectionem ad clausulam, καὶ βαλῶ περὶ σέ χάρακα, male refert Parsonsus, notans: "Dissimiliter admodum in Hexaplis."
⁹ Procop. ¹⁰ Cod. 86, qui φωνῆς σου habet. Hieron.: "Pro pythone Aquila magum interpretatus est, qui Hebraice dicitur CHEB."
¹¹ Procop. Curter. affert: ✕ καὶ ταπεινωθήσῃ, ἐκ γῆς λαλήσεις. Post οἱ λόγοι σου in priore loco add. κάτω, καὶ ταπεινωθήσῃ εἰς τὴν γῆν, λαλήσεις Codd. 22 (qui ταπεινωθήσονται habet), 36, 48, alii. ¹² Cod. 88. (In textu ἀπὸ τοῖχου habent Codd. II, 22, 23, 48, alii, et, quod fugit Middeld., Syro-hex.) ¹³ Curter. Haec, quae in textu τῶν Ο' hodie leguntur, desunt in Codd. III, XII, 26,

49, aliis, neonon in Syro-hex., qui in marg. habet: ✕ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁹ ⁴⁸⁰ ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸³ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹ ⁴⁹² ⁴⁹³ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰ ⁵⁰¹ ⁵⁰² ⁵⁰³ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰ ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹³ ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶ ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²² ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁶ ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵³⁰ ⁵³¹ ⁵³² ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁷ ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰ ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁹ ⁵⁵⁰ ⁵⁵¹ ⁵⁵² ⁵⁵³ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁹ ⁵⁶⁰ ⁵⁶¹ ⁵⁶² ⁵⁶³ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁹ ⁵⁷⁰ ⁵⁷¹ ⁵⁷² ⁵⁷³ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁹ ⁵⁸⁰ ⁵⁸¹ ⁵⁸² ⁵⁸³ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁵ ⁵⁸⁶ ⁵⁸⁷ ⁵⁸⁸ ⁵⁸⁹ ⁵⁹⁰ ⁵⁹¹ ⁵⁹² ⁵⁹³ ⁵⁹⁴ ⁵⁹⁵ ⁵⁹⁶ ⁵⁹⁷ ⁵⁹⁸ ⁵⁹⁹ ⁶⁰⁰ ⁶⁰¹ ⁶⁰² ⁶⁰³ ⁶⁰⁴ ⁶⁰⁵ ⁶⁰⁶ ⁶⁰⁷ ⁶⁰⁸ ⁶⁰⁹ ⁶¹⁰ ⁶¹¹ ⁶¹² ⁶¹³ ⁶¹⁴ ⁶¹⁵ ⁶¹⁶ ⁶¹⁷ ⁶¹⁸ ⁶¹⁹ ⁶²⁰ ⁶²¹ ⁶²² ⁶²³ ⁶²⁴ ⁶²⁵ ⁶²⁶ ⁶²⁷ ⁶²⁸ ⁶²⁹ ⁶³⁰ ⁶³¹ ⁶³² ⁶³³ ⁶³⁴ ⁶³⁵ ⁶³⁶ ⁶³⁷ ⁶³⁸ ⁶³⁹ ⁶⁴⁰ ⁶⁴¹ ⁶⁴² ⁶⁴³ ⁶⁴⁴ ⁶⁴⁵ ⁶⁴⁶ ⁶⁴⁷ ⁶⁴⁸ ⁶⁴⁹ ⁶⁵⁰ ⁶⁵¹ ⁶⁵² ⁶⁵³ ⁶⁵⁴ ⁶⁵⁵ ⁶⁵⁶ ⁶⁵⁷ ⁶⁵⁸ ⁶⁵⁹ ⁶⁶⁰ ⁶⁶¹ ⁶⁶² ⁶⁶³ ⁶⁶⁴ ⁶⁶⁵ ⁶⁶⁶ ⁶⁶⁷ ⁶⁶⁸ ⁶⁶⁹ ⁶⁷⁰ ⁶⁷¹ ⁶⁷² ⁶⁷³ ⁶⁷⁴ ⁶⁷⁵ ⁶⁷⁶ ⁶⁷⁷ ⁶⁷⁸ ⁶⁷⁹ ⁶⁸⁰ ⁶⁸¹ ⁶⁸² ⁶⁸³ ⁶⁸⁴ ⁶⁸⁵ ⁶⁸⁶ ⁶⁸⁷ ⁶⁸⁸ ⁶⁸⁹ ⁶⁹⁰ ⁶⁹¹ ⁶⁹² ⁶⁹³ ⁶⁹⁴ ⁶⁹⁵ ⁶⁹⁶ ⁶⁹⁷ ⁶⁹⁸ ⁶⁹⁹ ⁷⁰⁰ ⁷⁰¹ ⁷⁰² ⁷⁰³ ⁷⁰⁴ ⁷⁰⁵ ⁷⁰⁶ ⁷⁰⁷ ⁷⁰⁸ ⁷⁰⁹ ⁷¹⁰ ⁷¹¹ ⁷¹² ⁷¹³ ⁷¹⁴ ⁷¹⁵ ⁷¹⁶ ⁷¹⁷ ⁷¹⁸ ⁷¹⁹ ⁷²⁰ ⁷²¹ ⁷²² ⁷²³ ⁷²⁴ ⁷²⁵ ⁷²⁶ ⁷²⁷ ⁷²⁸ ⁷²⁹ ⁷³⁰ ⁷³¹ ⁷³² ⁷³³ ⁷³⁴ ⁷³⁵ ⁷³⁶ ⁷³⁷ ⁷³⁸ ⁷³⁹ ⁷⁴⁰ ⁷⁴¹ ⁷⁴² ⁷⁴³ ⁷⁴⁴ ⁷⁴⁵ ⁷⁴⁶ ⁷⁴⁷ ⁷⁴⁸ ⁷⁴⁹ ⁷⁵⁰ ⁷⁵¹ ⁷⁵² ⁷⁵³ ⁷⁵⁴ ⁷⁵⁵ ⁷⁵⁶ ⁷⁵⁷ ⁷⁵⁸ ⁷⁵⁹ ⁷⁶⁰ ⁷⁶¹ ⁷⁶² ⁷⁶³ ⁷⁶⁴ ⁷⁶⁵ ⁷⁶⁶ ⁷⁶⁷ ⁷⁶⁸ ⁷⁶⁹ ⁷⁷⁰ ⁷⁷¹ ⁷⁷² ⁷⁷³ ⁷⁷⁴ ⁷⁷⁵ ⁷⁷⁶ ⁷⁷⁷ ⁷⁷⁸ ⁷⁷⁹ ⁷⁸⁰ ⁷⁸¹ ⁷⁸² ⁷⁸³ ⁷⁸⁴ ⁷⁸⁵ ⁷⁸⁶ ⁷⁸⁷ ⁷⁸⁸ ⁷⁸⁹ ⁷⁹⁰ ⁷⁹¹ ⁷⁹² ⁷⁹³ ⁷⁹⁴ ⁷⁹⁵ ⁷⁹⁶ ⁷⁹⁷ ⁷⁹⁸ ⁷⁹⁹ ⁸⁰⁰ ⁸⁰¹ ⁸⁰² ⁸⁰³ ⁸⁰⁴ ⁸⁰⁵ ⁸⁰⁶ ⁸⁰⁷ ⁸⁰⁸ ⁸⁰⁹ ⁸¹⁰ ⁸¹¹ ⁸¹² ⁸¹³ ⁸¹⁴ ⁸¹⁵ ⁸¹⁶ ⁸¹⁷ ⁸¹⁸ ⁸¹⁹ ⁸²⁰ ⁸²¹ ⁸²² ⁸²³ ⁸²⁴ ⁸²⁵ ⁸²⁶ ⁸²⁷ ⁸²⁸ ⁸²⁹ ⁸³⁰ ⁸³¹ ⁸³² ⁸³³ ⁸³⁴ ⁸³⁵ ⁸³⁶ ⁸³⁷ ⁸³⁸ ⁸³⁹ ⁸⁴⁰ ⁸⁴¹ ⁸⁴² ⁸⁴³ ⁸⁴⁴ ⁸⁴⁵ ⁸⁴⁶ ⁸⁴⁷ ⁸⁴⁸ ⁸⁴⁹ ⁸⁵⁰ ⁸⁵¹ ⁸⁵² ⁸⁵³ ⁸⁵⁴ ⁸⁵⁵ ⁸⁵⁶ ⁸⁵⁷ ⁸⁵⁸ ⁸⁵⁹ ⁸⁶⁰ ⁸⁶¹ ⁸⁶² ⁸⁶³ ⁸⁶⁴ ⁸⁶⁵ ⁸⁶⁶ ⁸⁶⁷ ⁸⁶⁸ ⁸⁶⁹ ⁸⁷⁰ ⁸⁷¹ ⁸⁷² ⁸⁷³ ⁸⁷⁴ ⁸⁷⁵ ⁸⁷⁶ ⁸⁷⁷ ⁸⁷⁸ ⁸⁷⁹ ⁸⁸⁰ ⁸⁸¹ ⁸⁸² ⁸⁸³ ⁸⁸⁴ ⁸⁸⁵ ⁸⁸⁶ ⁸⁸⁷ ⁸⁸⁸ ⁸⁸⁹ ⁸⁹⁰ ⁸⁹¹ ⁸⁹² ⁸⁹³ ⁸⁹⁴ ⁸⁹⁵ ⁸⁹⁶ ⁸⁹⁷ ⁸⁹⁸ ⁸⁹⁹ ⁹⁰⁰ ⁹⁰¹ ⁹⁰² ⁹⁰³ ⁹⁰⁴ ⁹⁰⁵ ⁹⁰⁶ ⁹⁰⁷ ⁹⁰⁸ ⁹⁰⁹ ⁹¹⁰ ⁹¹¹ ⁹¹² ⁹¹³ ⁹¹⁴ ⁹¹⁵ ⁹¹⁶ ⁹¹⁷ ⁹¹⁸ ⁹¹⁹ ⁹²⁰ ⁹²¹ ⁹²² ⁹²³ ⁹²⁴ ⁹²⁵ ⁹²⁶ ⁹²⁷ ⁹²⁸ ⁹²⁹ ⁹³⁰ ⁹³¹ ⁹³² ⁹³³ ⁹³⁴ ⁹³⁵ ⁹³⁶ ⁹³⁷ ⁹³⁸ ⁹³⁹ ⁹⁴⁰ ⁹⁴¹ ⁹⁴² ⁹⁴³ ⁹⁴⁴ ⁹⁴⁵ ⁹⁴⁶ ⁹⁴⁷ ⁹⁴⁸ ⁹⁴⁹ ⁹⁵⁰ ⁹⁵¹ ⁹⁵² ⁹⁵³ ⁹⁵⁴ ⁹⁵⁵ ⁹⁵⁶ ⁹⁵⁷ ⁹⁵⁸ ⁹⁵⁹ ⁹⁶⁰ ⁹⁶¹ ⁹⁶² ⁹⁶³ ⁹⁶⁴ ⁹⁶⁵ ⁹⁶⁶ ⁹⁶⁷ ⁹⁶⁸ ⁹⁶⁹ ⁹⁷⁰ ⁹⁷¹ ⁹⁷² ⁹⁷³ ⁹⁷⁴ ⁹⁷⁵ ⁹⁷⁶ ⁹⁷⁷ ⁹⁷⁸ ⁹⁷⁹ ⁹⁸⁰ ⁹⁸¹ ⁹⁸² ⁹⁸³ ⁹⁸⁴ ⁹⁸⁵ ⁹⁸⁶ ⁹⁸⁷ ⁹⁸⁸ ⁹⁸⁹ ⁹⁹⁰ ⁹⁹¹ ⁹⁹² ⁹⁹³ ⁹⁹⁴ ⁹⁹⁵ ⁹⁹⁶ ⁹⁹⁷ ⁹⁹⁸ ⁹⁹⁹ ¹⁰⁰⁰

- ἡ δὲ ψυχὴ αὐτοῦ εἰς κενὸν ἤλπισεν. Θ. καὶ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ κατάρξηρος.²³
8. תּוּרְבָּא. *Turba.* Θ. ὁ πλοῦτος. 'A. ὁ ὄχλος. Θ. τὸ πλῆθος.²⁴
9. הַשְׂעִיפְּעִיפְּעִי. *Oblectate vos, et caeci estote.* Aliter: *Caecos agite, et excaecamini.* Ο'. *Vacat.* Alia exempl. καὶ ἀπατήθητε καὶ ὑπεραπατήθητε.²⁵ ✕ Σ. ἐξαπατήθητε καὶ ἀπατᾶσθε.²⁶
- שָׁכְרוּ וְלֹא-יִינוּ נְעוּ וְלֹא שָׁכָר. *Inebriantur, sed non vino; titubant, sed non temeto.* Ο'. καὶ κραιπαλήσατε οὐκ ἀπὸ σίκερα, οὐδὲ ἀπὸ οἴνου. Alia exempl. καὶ μεθύσθητε οὐκ ἀπὸ οἴνου, καὶ κραιπαλήσατε οὐκ ἀπὸ σίκερα.²⁷ ✕ Θ. . . κινούμενοι, καὶ οὐ σικέρα.²⁸
10. תְּרִדְבָּה. *Soporis.* Ο'. κατανύξεως. 'A. καταφορᾶς. Σ. καρώσεως. Θ. ἐκστάσεως.²⁹
- הַחַוּיִם קָפָה. *Vates operuit.* Ο'. οἱ ὄρωντες τὰ κρυπτά. 'A. τοὺς ὄρωντας ἐκάλυψεν.³⁰
11. הַיִּסְפָּר הַחֹתָיִם. *Libelli sigillati.* Ο'. τοῦ βιβλίου τοῦ ἐσφραγισμένου τούτου. Οἱ Γ'. ὁμοίως.³¹
- קָרָא נָא. *Lege, quaeso.* Ο'. ἀναγνώθι ✕ Οἱ Γ'. δῆ.³²
13. בְּפִי. *Ore suo.* Ο'. *Vacabat.* ✕ Οἱ Γ'. ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ.³³
- כְּבֹדוֹי. *Honorant me.* Ο'. τιμῶσί με. 'A. Σ. Θ. ἐδόξασάν με.³⁴
13. וְהָיָה יְרֵאָתָם אֵתִי מִצִּוֹת אֲנֹשִׁים מְלֻמָּדָה. *Estque pietas eorum erga me praeceptum hominum doctrina traditum.* Ο'. μάτην δὲ σέβονταί με, διδάσκοντες ἐντάγματα ἀνθρώπων καὶ διδασκαλίας. 'A. Σ. Θ. καὶ ἐγένετο τοῦ (fort. τὸ) φοβεῖσθαι αὐτοὺς ἐμὲ ἐντολὴ ἀνθρώπων διδακτῆ.³⁵
14. מִיִּלְפָּנֶיךָ הִפְלֵא הַפְּלֵא הַתְּהֵעַס-הַתְּהֵעַס מִיִּלְפָּנֶיךָ. *Mirifice agere cum hoc populo, mirabiliter valde.* Ο'. τοῦ μεταθεῖναι τὸν λαὸν τοῦτον, καὶ μεταθήσω αὐτούς (alia exempl. add. μεταθέσει³⁶). Σ. παραδοξάσαι τὸν λαὸν τοῦτον παραδοξασμῶ καὶ παραδόξως.³⁷
15. הַפְּכָנֶם. *O perversitatem vestram.* Ο'. ἡ ἃ ἡμεῖς ποιούμεν. Θ. τὰς στροφὰς ὑμῶν.³⁸
17. מְעַט מְזֵעַ. *Parum modicum.* Ο'. μικρὸν ✕ Θ. βραχύ.³⁹
- לְכַרְמֶל. *In hortulum.* Ο'. ὡς τὸ ὄρος τὸ Χέρμελ. 'A. Σ. εἰς Κάρμηλον.⁴⁰
18. וְכַמְּפֵל וְכַמְּפֵל עֵינֵי עֲרִירִים תְּרֵאֵנָה. *Et e caligine et tenebris oculi caecorum videbunt.* Ο'. καὶ οἱ ἐν τῷ σκότει, καὶ οἱ ἐν τῇ ὀμίχλῃ· ὀφθαλμοὶ τυφλῶν ὄφθονται. 'A. Σ. Θ. *Tenebras et caliginem oculi caecorum videbunt.*⁴¹
19. וְיִרְכְּפוּ עֵצְרֵי. *Et augebunt afflicti.* Ο'. καὶ ἀγαλλιάσονται πτωχοί. 'A. Σ. Θ. καὶ προσθήσουσι πραιεῖς.⁴²
- אֲבִיּוֹי. *Egeni.* Ο'. οἱ ἀπηλιτισμένοι. 'A. πτωχοί. Θ. ἐνδεεῖς.⁴³

²³ Cod. 88. Cf. Num. xi. 6 in LXX. ²⁴ Codd. 86, 88. ²⁵ Sic Codd. 22, 36, alii. ²⁶ Curter. Syro-hex. in marg. char. med. + سَجَّحَ سَجَّحَ ✕. Cf. ad Cap. lxvi. 12. ²⁷ Sic Codd. 22, 36, alii, qui insuper addunt: οὐδὲ ἀπὸ οἴνου κινούμενοι. ²⁸ Curter. Syro-hex. char. med. + سَجَّحَ سَجَّحَ سَجَّحَ. Fortasse lectio Theodotionis integra erat: κραιπαλῶντες (s. μεθύσθέντες) καὶ οὐκ οἴνω, κινούμενοι κ. τ. εἰ. ²⁹ Nobil. affert: Θ. ἐκστήσεως (sic). 'A. καταφορᾶς. Hieron.: "Pro sororis spiritu, LXX compunctionem, Theod. mentis excessum, Aq. καταφορᾶν, id est, gravem somnium, interpretatus est." Aliter Codd. 86, 88: 'A. καταφορᾶς. Θ. καρώσεως. Σ. ἐκστάσεως. Sed יִרְכְּפוּ cum ἐκαρῶθη commutavit Sym. Jud. iv. 21. Psal. lxxv. 7; et יִרְכְּפוּ cum κάρος Gen. ii. 21. xv. 12. ³⁰ Cod.

³¹ Curter. Pronomen τούτου deest in Codd. II, 22, 36, aliis, et Syro-hex. ³² Curter. Sic sine aster. Syro-hex., Cod. 88. ³³ Curter., et Syro-hex. in marg. In LXX hodie legitur, ὁ λαὸς οὗτος ἐν τῷ στ. αὐτοῦ, καὶ ἐν τοῖς χεῖλεσιν αὐτῶν; sed haec, ἐν τῷ στ. αὐτοῦ καὶ ἐν, non leguntur in Codd. III, XII, 26, 49, aliis. In Syro-hex. et Cod. 301 verba, ἐν τῷ στ. αὐτοῦ, desunt. ³⁴ Cod. 88. ³⁵ Idem. ³⁶ Sic Codd. 22 (in marg. a 1ma m.), 36, 48, alii. ³⁷ Codd. 86, 88, quorum prior παραδοξασμῶ καὶ παραδόξως, posterior autem παραδοξασμῶ καὶ παραδόξως habet. ³⁸ Cod. 88, qui ἡμῶν habet. ³⁹ Curter. affert: ✕ Ο'. Θ. βραχύ. ⁴⁰ Cod. 88. ⁴¹ Hieron. Legerunt וְכַמְּפֵל וְכַמְּפֵל. ⁴² Cod. 88. ⁴³ Idem.

19. בְּקִדּוֹשׁ יִשְׂרָאֵל יִגְדְּלוּ. *In Sancto Israelis exultabunt.* Ο΄ ἐμπλησθήσονται εὐφροσύνης. ᾿Α. Σ. Θ. ἐν ἀγίῳ ᾿Ισραὴλ ἀγαλλιάσονται.⁴⁴

20. פְּרִיץ. *Praepotens.* Ο΄ ἀνομος. ᾿Α. Σ. Θ. καταδυναστεύων.⁴⁵

וְנִכְלָה לְךָ וְנִבְרַתוֹ בְּלִשְׁקָי אֲנִי. *Et confectus est irrisor, et deleti sunt omnes invigilantes iniquitati.* Ο΄ καὶ ἀπόλετο ὑπερήφανος (᾿Α. Σ. Θ. χλευαστῆς⁴⁶), καὶ ἐξωλοβρεύθησαν ✕ Οἱ Γ΄ πάντες⁴⁷ οἱ ἀνομοῦντες ἐπὶ κακίᾳ. Σ. καὶ ἀνηλώθησαν χλευάζοντες, καὶ ἐξεκόπησαν πάντες οἱ (ἀγρυπνοῦντες) εἰς ἀδικίαν.⁴⁸

21. מְחַטְיֵאִי אָרַם בְּרַבֵּר. *Reum agentes hominem propter verbum.* Ο΄ καὶ οἱ ποιοῦντες ἁμαρτεῖν ἀνθρώπους ἐν λόγῳ. Σ. ἐξἁμαρτάνοντες ἀνθρώπους ἐν λόγῳ.⁴⁹

וַיִּטּוּ בְּתַהוֹ צִדִּיק. *Ei detrudunt mendaciis justum.* Ο΄ ὅτι ἐπλαγιάσαν ἐπ' ἀδίκους δίκαιον. Οἱ Γ΄ ὁμοίως, δίκαιον.⁵⁰ Σ. καὶ ἐκκλίνοντες ματαίοις τὸ δίκαιον.⁵¹

22. אֲשֶׁר פָּדָה אֶת־אַבְרָהָם. *Qui redemit Abrahamum.* Ο΄ ὃν ἀφώρισεν ἐξ ᾿Αβραάμ. Σ. ὁ λυτρωσάμενος τὸν ᾿Αβραάμ.⁵²

וְלֹא עֲתָה פָּנָיו יִחְרָו. *Nec jam facies ejus pallescet.* Ο΄ οὐδὲ νῦν τὸ πρόσωπον μεταβαλεῖ. Σ. . . διατραπήσεται. Θ. οὐδὲ νῦν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐντραπήσεται.⁵³

23. כִּי בְרֵאתוֹ יִלְדְּרוּ מֵעֵשָׂה דְבֵי בְּקִרְבוֹ יִקְדְּשׁוּ. *Et quia quod nati sunt de Esau in ventre suo sanctificabuntur.* Ο΄ οὐαὶ τέκνα ἀποστάται, λέγει κύριος. (᾿Α.) ὦ υἱοὶ ἀφιστάμενοι, φησὶ κύριος.¹

opera manuum mearum, in medio sui, sanctificabunt nomen meum; et sanctificabunt Sanctum Jacobi, et Deum Israelis timebunt. Ο΄ ἀλλ' ὅταν ἴδωσι τὰ τέκνα αὐτῶν τὰ ἔργα μου, δι' ἐμὲ (᾿Α. Σ. ἐν μέσῳ αὐτοῦ⁵⁴) ἀγιάσουσι τὸ ὄνομά μου, καὶ τὸν θεὸν τοῦ ᾿Ισραὴλ φοβηθήσονται (᾿Α. κατασχύσουσιν. Σ. Θ. κραταιώσουσιν⁵⁵). Σ. ἀλλ' ὅταν ἴδῃ τὰ τέκνα αὐτοῦ, ἔργα χειρῶν μου, ἐν μέσῳ αὐτοῦ, ἀγιάζοντα τὸ ὄνομά μου, καὶ ἀγιάσουσι τὸν ἅγιον ᾿Ιακώβ, καὶ τὸν θεὸν ᾿Ισραὴλ κραταιώσουσι.⁵⁶ Θ. ὅτι ἐν τῷ ἰδεῖν . . .⁵⁷

24. וְהִדְעוּ תַעֲיִירָתָא בִּינָהּ וְרוֹגְגִים יִלְמְדוּ־לָהֶן. *Et scient errantes spiritu intelligentiam, et murmurantes discent doctrinam.* Ο΄ καὶ γνώσσονται οἱ πλανώμενοι τῷ πνεύματι σύνεσιν, οἱ δὲ γογγύζοντες μαθήσονται ὑπακούειν (᾿Α. λῆψιν. Σ. παιδείαν. Θ. ἐπιδοχήν⁵⁸). Σ. καὶ μαθήσονται (fort. γνώσσονται) οἱ πεπλανημένοι τῷ πνεύματι σύνεσιν, καὶ γογγυσταὶ μαθήσονται παιδείαν.⁵⁹

Cap. XXIX. 11, 12. — ἀναγῶναι — εἰς χεῖρας ἀνθρώπου ✕ (per errorem pro: 11. — ἀναγῶναι ✕. 12. — εἰς χεῖρας ἀνθρώπου ✕). 24. — καὶ αἱ γλῶσσαι αἱ ψελλίζουσai (Cod. C. τῶν ψελλίζοντων) — εἰρήνην ✕.⁶⁰

CAP. XXX.

1. הוֹי בְּנִים סוֹרְרִים אֶם־יִהְיֶה. *Vae filiis contumacibus, inquit Jova.* Ο΄ οὐαὶ τέκνα ἀποστάται, λέγει κύριος. (᾿Α.) ὦ υἱοὶ ἀφιστάμενοι, φησὶ κύριος.¹

Cod. 88: Σ. διατραπήσεται. Θ. ἐντραπήσεται. ⁵⁴ Cod. 88. ⁵⁵ Idem. ⁵⁶ Procop. Pro ἀγιάζονται (τὸ ὄν. μου), ut apud Procopium legitur (operarum, ni fallor, culpa; nam in Latinis est *sanctificantes*), Montef. post Drusium tacite edidit ἀγιάσονται, invita lingua. ⁵⁷ Curter. ⁵⁸ Cod. 88, qui Aquilae λῆψιν tribuit. Cf. Hex. ad Prov. xvi. 23. ⁵⁹ Procop. ⁶⁰ Syro-hex. Ad v. 24 Hieron. ait: "Quodlibet sequitur, et *linguae balbutientes discent loqui pacem*, quae praenotandum est."

CAP. XXX. ¹ Curter. sine nom. affert. Cf. ad Cap. i. 23.

⁴⁴ Cod. 88, sed mendose scriptum: ᾿Α. Σ. Θ. ἔνατι τῷ ᾿Ισρ. ἀγαλλ. Ad ἐμπλησθήσονται εὐφροσύνης Cod. Jes. in marg. affert: ✕ εὐφρανθήσονται. Deinde post εὐφροσύνης idem in marg. addit: ✕ καὶ ᾿Ισραὴλ; unde Grabiux textum sic constituit: καὶ οἱ ἀπηλπ. τῶν ἀνθρ. ✕ καὶ ᾿Ισραὴλ ✕ ἐμπλησθ. εὐφροσύνης; inivitis libris. ⁴⁵ Cod. 88. ⁴⁶ Idem. ⁴⁷ Curter. ⁴⁸ Procop. affert: Σ. καὶ ἀνηλώθησαν — πάντες οἱ εἰς ἀδικίαν ἐξἁμαρτάνοντες κ. τ. ε.; ubi excidisse videtur ἀγρυπνοῦντες. ⁴⁹ Procop. ⁵⁰ Curter. ⁵¹ Cod. 88. ⁵² Procop. ⁵³ Theodotionis lectionem affert Curter.

1. לְיָסֵף מִסְכָּה. *Fundere fusionem (foedus inire).*
 Ο. καὶ συνθήκας. Ἄ. Θ. τοῦ διάσασθαι δί-
 ασμα.²
2. וְלִקְחוֹת בְּצֵל מִצְּרִיִּים. *Et ad confugiendum in
 umbram (tutelam) Aegypti.* Ο. καὶ σκεπασθή-
 ναι ὑπὸ Αἰγυπτίων. Ἄ. Σ. καὶ τοῦ ἐλπίσαι
 ἐν σκιᾷ. . Θ. καὶ τοῦ ἐλπίσαι ἐν σκέπη. .³
4. שָׂרֵיו. *Principes ejus.* Ο. ἀρχηγοὶ ✕ Οἱ Γ'.
 αὐτοῦ.⁴
- מְלֹאכְיוֹ. *Nuntii ejus.* Ο. ἄγγελοι ✕ Οἱ Γ'.
 αὐτοῦ.⁵
- 4, 5. כָּל הַיָּנִים יָגִיעוּ: כֹּל. *Ad Hanes pervenerunt.
 Omnes.* Ο. μάτην ✕ Οἱ Γ'. πάντες ✕ κο-
 πιάσουσι.⁶
6. מִשָּׂא בַהֲמוֹת נַגְבִּי. *Vaticinium in jumenta (s.
 hippopotamos) austri.* Ο. ἡ ὄρασις τῶν τετρα-
 πόδων τῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ. Ἄ. ὄραμα κτηνῶν
 λιβός. Σ. λῆμμα κτηνῶν νότου. Θ. . . κτη-
 νῶν νότου.⁷
- בְּאַרְצָן צָרָה וְצוּקָה. *In terra afflictionis et an-
 gustiarum.* Ο. ἐν τῇ θλίψει καὶ τῇ στενο-

χωρία. Ἄ. Σ. Θ. ἐν γῆ θλίψεως καὶ στενο-
 χωρίας.⁸

6. וְיִשְׂרָף מְעוֹפֵף. *Et draco (serpens urens, πρηστήρ)
 volans.* Ο. καὶ ἔκγονα ἀσπίδων πετομένων.
 Ἄ. (καὶ) ἐμπρηστής ἐκπετάμενος.⁹ Σ. καὶ
 βασιλίσκος ἐκλύων.¹⁰ Θ. καὶ † ἐκ κρύφων
 πετόμενος.¹¹
- עֲרִירִים. *Pullorum asinorum.* Ο. ὄνων. Πάν-
 τες πάλων.¹²
- הִילִיָּהֶם. *Opes suas.* Ο. Vacat. ✕ θησαυ-
 ροὺς αὐτῶν.¹³
- וְעַל-דִּבְשֵׁת גִּבְמֹלִים. *Et super gibbum camelorum.
 Ο. καὶ καμήλων.* Θ. καὶ ἐπ' ὄμων (καμή-
 λων).¹⁴
- עַל-עֵם לֹא-יִועִילוּ. *Ad populum qui non pro-
 derit eis.* Ο. πρὸς ἔθνος δ' οὐκ ὠφελήσει
 αὐτοῦς. Alia exempl. add. εἰς βοήθειαν, ἀλλὰ
 εἰς αἰσχύνην καὶ ὄνειδος.¹⁵ Θ. ἐπὶ λαὸν μὴ
 ὠφελούντα.¹⁶
7. וּמִצְרַיִם הֶבֶל רִיק יִעֹרֶוּ. *Et Aegyptus frustra
 et vane auxiliabitur.* Ο. Αἰγύπτιοι μάταια

² Cod. 88. Hieron. Hebraea vertit: *et ordiremini telam.*
 Cf. Hex. ad Jud. xvi. 13. Psal. ii. 6. Jesai. xxviii. 20.
³ Cod. 88. ⁴ Curter., et sine aster. Codd. 22, 36, alii.
⁵ Idem. ⁶ Curter. ⁷ Cod. 88 affert: Ἄ. ὄραμα (fort.
 ἄρμα, coll. Hex. ad Jesai. xv. 1. Mal. i. 1) κτηνῶν λιβός.
 Euseb.: Σ. λῆμμα κτηνῶν νότου. Procop.: Ἀντὶ τοῦ, ἡ ὄρασις,
 λῆμμα Σύμμαχος φησὶν ἀντὶ δὲ, τῶν τετραπόδων κ.τ.έ., κτηνῶν
 νότου, πάντες ἐξέδωκαν. Montef. "ex Euseb. et Procop."
 edidit: Ἄ. ἄρμα κτ. ν. Σ. Θ. λῆμμα κτ. ν. ⁸ Cod. 88.
⁹ Idem. In cod. est ἐμπρηστής, non male; sed ἐμπρηστής
 pro ἰσχυρῆ Aquilae tribuitur Deut. viii. 15. Hieron.: "Pro
 regulo volante, quem LXX *genimina aspidum volantium*
 transtulerunt, in Hebraico ἐμπρηστής dicitur et *volans* (fort.
evolans), quem nos appellare possumus *comburentem*, et
 Hebraice vocatur SARAPH."¹⁰ Idem. Si vera est
 lectio, interpres מְעוֹפֵף non ad עָיַף, *volare*, sed ad עָרַף, *lan-
 guere*, retulisse videtur. ¹¹ Idem. Pro εκ κρυφών, quod
 manifesto vitiosum est, paene affirmarim interpretem de-
 disse ἐκροφών. Nam primum, in loco Jesai. xiv. 29 pro
 Hebraeis, מְעוֹפֵף עָרַף וְצָרָה, Hieron. in versione habet, *et
 semen ejus absorbens volucrem*; in commentario autem:
 "De aspidibus exibunt *serpentes volantes* [quae versio est

τῶν Ο', ὄφεις πετάμεναι], sive, *qui absorbent volucres.*"
 Deinde, quicquid de usu biblico statuatur, certum est tam
 Talmudicium עָרַף (vid. Buxtorf. in *Lex. Chald. et Talmud.*
 p. 2531) quam Syriacum ܥܪܦ (vid. Hex. ad Job. v. 5)
sorbendi vim habere. Quod reliquum est, respecto Hiero-
 nyymi loco, erit fortasse qui praeferat, καὶ ἐκροφῶν πετό-
 μενον. ¹² Hieron.: "Ubi nos interpretati sumus, *por-
 tantes super humeros jumentorum*, pro *jumentis* omnes
 similiter transtulerunt πάλους, id est, *pullos asinorum.*"
¹³ Curter., qui in textum post ἔφερον inferre jubet. Codd.
 22, 23 (sub ✕), 36, alii: οἱ ἔφερον ἐπὶ ὄνων θησαυροῦς αὐτῶν.
 Syro-hex. autem ad Hebr. אֲצִירֹתָם lectionem refert, post
 καμήλων in marg. notans: ܥܪܦܘܬܗܗ ܕܥܘܢܐ. ¹⁴ Cur-
 ter. inter ἐπὶ et ὄνων in marg. infert: ✕ Θ. ὄμων; quo
 auctore Grabius edidit, ἐπ' ✕ ὄμων ✕ ὄνων, pro Hebraeis
 עֲרִירִים. Sed Syrus noster ad καὶ ἐπὶ καμήλων in
 marg. affert: Θ. καὶ ἐπ' ὄμων (ܥܪܦܘܬܗܗ ܕܥܘܢܐ), quocum
 conspirant Codd. 23, 109, 302, 305, qui diserte legunt, καὶ
 ἐπ' ὄμων καμήλων. ¹⁵ Sic Comp., Ald., Codd. III, VIII,
 XII, 26, 41, alii. Eadem habet Syro-hex. in marg. char.
 med., e v. 5 male repetita. ¹⁶ Curter.

καλ κενά ὠφελήσουσιν ὑμᾶς. Θ. καὶ Αἴγυπτος μάταια καὶ κενὰ βοθηήσουσιν.¹⁷

7. רַחֵב הַסַּבָּת. *Insolentia, hi (hoc est) desidia.* Ο'. ὅτι ματαιὰ ἡ παράκλησις ὑμῶν αὐτῆ. 'Α. ὄρημα... Σ. παραχαί (s. παραχή) εἰσι κατοικεῖν. Θ. πλάτος...¹⁸

8. עַל-לִיחַ. *Super tabulam.* Ο'. ἐπὶ πυξίου. Σ. ἐπὶ πτυχί (s. πτυχήs).¹⁹

הַקָּה. *Insculpe illud.* Ο'. Vacat. Alia exempl. ἐγχαράξων αὐτά.²⁰ 'Α. ✕ ἀκρίβωσον.. Θ. ✕ διάγραφον..²¹

לְיוֹם אַחֲרוֹן לְעַד. *In tempus posterum in perpetuum.* Ο'. εἰς ἡμέρας ταῦτα καιρῶ. 'Α. Σ. Θ. εἰς ἡμέραν ἐσχάτην εἰς μαρτύριον.²²

9. מְרִי. *Contumax.* Ο'. ἀπειθήs. 'Α. προσεριστής. Θ. παραπικραίνων.²³

מְשָׁפִים. *Mendaces.* Ο'. ψευδεῖs. 'Α. ἀρνηταί.²⁴

10. לְרֵאִים. *Videntibus.* Ο'. τοῖs προφήταιs. 'Α. (τοῖs) ὀρώsι. Σ. Θ. (τοῖs) βλέπουsι.²⁵

וְלִחְזוּיִם לֹא-תַחֲזוּרְנוּ נִחּוֹת. *Et vaticinatio: Nolite vaticinari nobis ea quae recta sunt.* Ο'. καὶ τοῖs τὰ ὀράματα ὀρώsι, μὴ λαλεῖτε ἡμῖν (alia exempl. add. ὀρθῶs²⁶). Σ. καὶ τοῖs ὀρώsι, μὴ ὀράτε ἡμῖν ὀρθῶs.²⁷

וְדַבְרֵי-לִבְנוֹתֵינוּ הֵיחָלֹת. *Loquimini nobis blanditias, vaticinamini illusiones.* Ο'. ἀλλὰ ἡμῖν λαλεῖτε καὶ ἀναγγέλλετε ἡμῖν

ἐτέραν πλάνησιν. 'Α. Θ. λαλήσατε ἡμῖν ὀλισθηρά (Θ. ὀλισθήματα), δραματίσθητε παραλογισμούς.²⁸ Σ. λαλήσατε ἡμῖν λεία, ὀράτε ἡμῖν πλάνας.²⁹

11. כִּוְרוּ מִיַּדְדֵּךְ הַטּוּ מִיַּדְדֵּךְ הַשְּׁבִיתוּ מִפְּנֵינוּ אֶת-קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל. *Recedite de via, declinate de semita; amovete e conspectu nostro Sanctum Israelis.* Ο'. καὶ ἀποστρέψατε ἡμᾶs ἀπὸ τῆs ὁδοῦ ταύτηs, ἀφέλετε ἀφ' ἡμῶν τὸν τρίβον τοῦτον, καὶ ἀφέλετε ἀφ' ἡμῶν τὸ λόγιον τοῦ 'Ισραήλ. Σ. ἀπόστητε ἀπὸ τῆs ὁδοῦ, ἐκκλίνατε ἀπ' ἐμοῦ τρίβον, παύσατε ἐκ προσώπου ἡμῶν τὸν ἅγιον τοῦ 'Ισραήλ.³⁰

12. לָכֵן פֶּה אָמַר קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל. Ο'. ✕ διὰ τοῦτο τάδε λέγει ὁ ἅγιος τοῦ 'Ισραήλ 4.³¹

בְּעֶשְׂקַת וְנָלוּ. *In oppressione et perversitate.* Ο'. ἐπὶ ψεύδει, καὶ ὅτι ἐγόγγυσας. Σ. Θ. *Super contradictione et superbia.*³²

13. כְּפֶרֶץ. *Sicut ruptura.* Ο'. ὡs τεῖχος. 'Α. Σ. Θ. ὡs διακοπή.³³

14. מִיֶּקֶר. *De foco.* Ο'. Vacat. Alia exempl. ἀπὸ καύστροs.³⁴

וְלִחְזוּתוֹ מִיַּם מְבֵנָא. *Et ad hauriendum aquam de cisterna.* Ο'. καὶ ἐν φ' ἀποσυριεῖs (alia exempl. ἀποσυριεῖs³⁵) ὕδωρ μικρόν. 'Α. τοῦ ἀναστῆραι ὕδωρ ἀπὸ βοθύνων.³⁶

15. בִּי. Ο'. Vacat. ✕ Οἱ Γ'. ὅτι 4.³⁷

¹⁷ Curter. in continuatione. ¹⁸ Hieron.: "Superbia tantum est; quiesce. Pro quo nescio quid volentes LXX interpretes transtulerunt. quoniam vana est consolatio vestra haec. Porro Sym. interpretatus est, παραχαί (Vat. παραχή) εἰσι κατοικεῖν, id est, tumultus sunt ut habitent. Verbum Hebr. REEB Aquila ὄρημα, id est, impetum et superbiam, Sym. turbationem, LXX vanitatem, Theod. latitudinem interpretati sunt." ¹⁹ Hieron. In Vat. est ἐπὶ πτυχῆs. ²⁰ Sic Codd. 22 (qui ἐγχαράξων habet), 36, alii. ²¹ Cod. 88. ²² Idem. ²³ Idem. ²⁴ Idem. Parsons. exscripsit: "Θ. παραπικρασ., ut videtur." Est proculdubio compendium scribendi pro παραπικραίνων. Cf. Hex. nostra ad Ezech. ii. 5. 7. xii. 2. ²⁵ Cod. 88. ²⁶ Idem. ²⁷ Sic Codd. 22, 36, 48, alii. ²⁸ Procop. ²⁹ Cod. 88.

Sic Cod. 86, nisi quod Aquilae ὀλισθημα ascribit. ³⁰ Procop. in continuatione. ³¹ Idem. ³² Curter. Haec hodie leguntur in exemplaribus omnibus, exceptis Cod. 147, et Syro-hex., qui posterior ea in marg. char. med. habet. ³³ Hieron. ³⁴ Cod. 88. ³⁵ Sic Codd. 22 (sub x, teste Grabio), 36, alij. Cf. Theodoret. Opp. T. II, p. 663. ³⁶ Sic (s. ἀποσυριεῖs) Comp., Codd. 104, 106, alii. Syro-hex. ܘܕܘܠܐ. "Verbum simplex ܘܕܐ desideratur in Lexicis, etsi derivata adsint."—Middeld. (In Cod. Vat., de quo Wiseman in *Horis Syr.* p. 255, ad Jesaiae locum, in textu est ܘܕܘܠܐ [=σύριεν Jesai. xxviii. 3. xxx. 28; κατασύριεν Dan. xi. 10 in Syro-hex.], in marg. ܘܕܘܠܐ ܘܕܘܠܐ. —Ceriani. ³⁷ Curter. Cod. 88 affert: 'Α. ἀναστῆραι, ἀντμήσαι (ἀντλήσαι). ³⁸ Curter., Syro-hex.

15. בְּשׁוּבָה וְנַחַת תִּשְׁעֶנָּה בְּהַשְׁקֵט וּבְבִטְחָה תִּהְיֶה. *In conversione et quiete salvi eritis, in quiete et fiducia erit fortitudo vestra.* Ο'. όταν ἀποστραφείς στενάξῃς, τότε σωθήσῃ, καὶ γνώσῃ ποῦ ἦσθα· ὅτε ἐπεποιθεῖς — ἐπὶ τοῖς ματαίοις ♣, ματαία ἡ ἰσχύς ὑμῶν ἐγενήθη. Σ. ἐν μετανοίᾳ καὶ ἀναπαύσει σωθήσῃσθε καὶ ἐν ἡρεμίᾳ καὶ ἐν ἐλπίδι ἔσται ἡ δύναμις ὑμῶν.³⁸
17. מִלֵּי אֶחָד מִפְּנֵי אֶחָד אָדָּר אָדָּר. *Mille unum coram incerpatione unius (fugiet).* Ο'. χίλιοι διὰ φωνὴν ἐνὸς φεύγονται. Οἱ Γ'. χιλιάς μία ἀπὸ προσώπου ἐπιτιμῆσεως ἐνός.³⁹
- בְּתֶרֶן עַל־רֹאשׁ הַהָר וְכִנֵּס עַל־הַגְּבֵהַ. *Sicut pertica in vertice montis, et sicut vexillum in colle.* Ο'. ὡς ἰστὸς ἐπ' ὄρους, καὶ ὡς σημαίαν φέρων ἐπὶ βουνοῦ. 'Α. Θ. . . ὡς σημεῖον ἐπὶ βουνόν.⁴⁰ Σ. ὡς ἰστὸς ἐπάνω ὄρους, καὶ ὡς ἰστίον ἐπὶ βουνοῦ.⁴¹
18. לְחַנְּנֵכֶם. *Ut propitius sit vobis.* Ο'. τοῦ οἰκτερῆσαι ὑμᾶς. 'Α. δωρήσασθαι ὑμῖν.⁴²
- כָּל־חֹוֵיָי. *Omnes qui expectant eum.* Ο'. οἱ ἐμμένοντες ἐπ' αὐτῷ. Σ. (πάντες) οἱ ὑπομένοντες αὐτόν.⁴³
19. עֵם בְּצִיּוֹן. *Populus in Sione.* Ο'. λαὸς ἅγιος ♣ ἐν Σιών.⁴⁴
- בִּירוּשָׁלַם כְּכֹו לֹא־תִבְבֵּךְ. *In Jerusalem; flendo non flebis.* Ο'. καὶ Ἱερουσαλήμ κλαυθμῷ

✕ οὐκ ♣ ἔκλαυσεν.⁴⁵ 'Α. Σ. . . οὐ κλαύσεις.⁴⁶ Σ. Ἱερουσαλήμ, κλαυθμὸν οὐ κλαύσεις. Θ. ἐν Ἱερουσαλήμ κλαυθμὸν οὐ κλαυθήσεται.⁴⁷

19. הִנּוּן יִהְיֶה. *Miserans miserabitur tui.* Ο'. ἐλέησόν με (alia exempl. add. ἐλεῶν⁴⁸) ἐλεήσει σε.
- לְקוֹל יַעֲקֹב כְּשֹׁמְעָתָ עֲנֵה. *Ad vocem clamoris tui; simulac audierit, respondebit tibi.* Ο'. τὴν φωνὴν τῆς κραυγῆς σου ἠνίκα εἶδεν, ἐπήκουσέ σου. Σ. πρὸς τὴν φωνὴν τῆς βοῆς σου, καθὼς ἂν ἀκουσθῇ, ἀκούει σου.⁴⁹
20. מַיִם לַחַץ. *Aquam vexationis.* Ο'. ὕδωρ στενόν. 'Α. Σ. Θ. ὕδωρ στενοχωρίας.⁵⁰
22. וְנִטְמָאתָ. *Et profanabitur.* Ο'. καὶ μιανείς. Alia exempl. καὶ ἐξαρείς.⁵¹
- כְּמוֹ דָּהָה צֵן. *Sicut menstruum (vestimentum); arage!* Ο'. ὡς ὕδωρ ἀποκαθημένης, καὶ ὡς κόπρον. 'Α. ὁμοίως ταιλαπύρου ρύπου. Σ. (ὡς) ἀφεδρον. . . Θ. (ὡς) ὄδνηνρὰν δεισαλίαν.⁵²
23. דָּשָׁן. *Pinguis.* Ο'. πλησμονή. 'Α. Σ. Θ. πίων.⁵³
- מִקְרָהֶךָ. *Pecus tuum.* Ο'. σου τὰ κτήνη. 'Α. Σ. Θ. ἡ κτησίς σου.⁵⁴
24. בָּבִיל חֲמִיץ. *Farraginem salsam.* Ο'. ἄχυρα ἀναπεποιημένα. 'Α. Σ. Θ. . ἀλίικμητα.⁵⁵
25. וְעַל כָּל־גְּבֻעָה נִשְׁאָה פְּלִגְמִים יִבְלֶה־מַיִם. *Et*

³⁸ Procop., qui καὶ ἐν ἡρεμίᾳ casu omisit. Supplevimus e Cod. 88, ubi καὶ ἐν ἐρημίᾳ communi errore scriptum. Praeterea hic codex μεθήσῃσθε pro σωθήσῃσθε, et in fine αὐτῶν pro ὑμῶν minus bene exhibet. (In textu obelus est in Syro-hex.)³⁹ Curter. ⁴⁰ Cod. 88. ⁴¹ Procop., qui ἰστία pro ἰστίον habet. Cod. 88 affert: Σ. ἰστίον. Cf. Hex. nostra ad Ezech. xxvii. 7. ⁴² Cod. 88, ubi ἡμῖν scriptum. ⁴³ Euseb., Procop. Cod. 22, 36, alii: πάντες οἱ ἴπ. αὐτόν. ⁴⁴ Sic Syro-hex. Procop.: τὸ δέ, ἅγιος, οὐ πρόσκειται παρ' Ἑβραίων, οὔτε κατὰ τὰς ἐκδόσεις τῶν ἄλλων. ⁴⁵ Curter. Sic sine aster. Codd. 23, 24, 88, alii, et Syro-hex., qui in marg. notat: "Τὸ, οὐκ, non est in aliis exemplaribus." Procop.: τὸ Ἑβραϊκόν, οὐκ ἔκλαυσεν, ἔχει. ⁴⁶ Curter. ⁴⁷ Euseb. Procop. affert: Σ. οὐ κλαύσεις. Θ. οὐ κλαυθήσεται. Curter. vero: Θ. οὐ κλαύσετε.

Montef. post Nobil. pro κλαυθμὸν bis edidit κλαυθμῷ, invito Euseb. ⁴⁸ Sic Codd. 22, 36, alii, ex alio interprete, ut videtur. ⁴⁹ Procop. In Euseb. et "MSS." non legitur πρὸς, quod in textum τῶν Ο' inferunt Codd. 22, 36, alii. ⁵⁰ Cod. 88. ⁵¹ Sic Comp., Codd. III, XII (qui μιανείς in marg. habet), 26, 41, alii. Syro-hex. **لحم حامض**, quod Middeldorpfio καὶ ἐξαρείς sonat. Sed rectius, ut videtur, Cod. C. **لحم حامض**, καὶ μιανείς. ⁵² Cod. 88, qui ad Theod. scripturam **δυσάλιν** tueretur. Cf. ad Cap. xxviii. 13. Pro **נש**, egredere, LXX **נש**, excrementa, Aq. et Theod. **נש**, sordes, interpretati sunt. Cf. ad Cap. xxviii. 8. Symmachi ἀφεδρος est *purgata menstrua mulierum*, et in LXX ponitur pro **וַיִּל** Levit. xii. 2. ⁵³ Cod. 88. ⁵⁴ Idem, ubi mendose scriptum **κτις**. ⁵⁵ Idem. Pro ἀναπεποιημένα Syro-hex. habet **مختل**, *mixtum*.

super omnem collem editum rivum, ductus aquarum. Ο'. και ἐπὶ παντὸς βουνοῦ μετέωρου ὕδαρ διαπορευόμενον. Σ. και ἐπὶ παντὸς βουνοῦ ἐπληρούμενον διαίρεσεις ἀγωγῶν ὑδάτων.⁶⁰

25. בְּיוֹם הַרְגַּת רֶבֶב בְּנֵפֶל מִגְדָּלִים. In die occisionis magna, cum ruent turrets. Ο'. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅταν ἀπόλωνται πολλοὶ, και ὅταν πέσωσι πύργοι. 'Α. ἐν ἡμέρᾳ ἀποκταμένου πολλοῦ, ἐν τῷ πεσεῖν μεγαλυνομένου.⁶¹ Σ. ἐν ἡμέρᾳ σφαιγῆς πολλῆς, ἐν τῷ πεσεῖν μεγάλους.⁶²

26. אֹרֶן הַלְּבָנָה כְּאֹרֶן הַחַמָּה. Lux lunae sicut lux solis. Ο'. τὸ φῶς τῆς σελήνης ('Α. λευκῆς) ὡς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου ('Α. θερμῆς).⁶³

כְּאֹרֶן שִׁבְעַת הַיָּמִים. Sicut lux septem dierum. Ο'. Vacat. ✕ ὡς τὸ φῶς τῶν ἑπτὰ ἡμερῶν.⁶⁴

חָבַשׁ. Alligaverit. Ο'. ἰάσηται. 'Α. μοτώσει. Σ. Θ. ἐπιδήσει.⁶⁵

27. בָּא מִמְּרוֹקָא. Venit de longinquo. Ο'. ἔρχεται διὰ χρόνου. Οἱ Γ'. ἔρχεται μακρόθεν.⁶⁶

בְּעַר אַפּוֹ. Ardens furor ejus. Ο'. καίμενος θυμός. Σ. φλεγόμενος θυμός αὐτοῦ.⁶⁷

וְכַבֵּד מִשְׁאַף שִׁפְתָיו מִלֵּאָה וְעַם רָלְשׁוֹנוֹ כְּאֵשׁ אֵקָלַת. Et vehementia incendii; labia ejus plena sunt indignationis, et lingua ejus quasi ignis devorans. Ο'. μετὰ δόξης τὸ λόγιον τῶν χειλέων αὐτοῦ, λόγιον ὀργῆς πλήρες, και ἡ ὀργὴ τοῦ θυμοῦ (αὐτοῦ) ὡς πῦρ ἔδεται. Θ. και βαρὺ τὸ λῆμμα αὐτοῦ τὰ χεῖλη αὐτοῦ ἐνεπλήσθη ἐμβριμῆσεως, και ἡ γλῶσσα αὐτοῦ

ὡς πῦρ ἐσθίου.⁶⁸

28. כְּנַחַל. Velut torrens. Ο'. ὡς ὕδαρ ἐν φάραγγι. 'Α. Σ. Θ. ὡς χειμάρρους.⁶⁹

יִחַצְצָה לְהַנְפִּיף גוֹיִם. Dividet, ad huc illuc agilandum gentes. Ο'. και διαιρεθήσεται, τοῦ ταραξαι ἔθνη. Σ. φθάνου, ἀφορίσαι ἔθνη.⁷⁰

29. הַשִּׁיר יִהְיֶה לָכֶם כְּלִיל הַתְּקִיף־שִׁתְּךָ. Canticum erit vobis, sicut nocte in qua celebratur festum. Ο'. μὴ διαπαντὸς δεῖ ὑμᾶς εὐφραίνεσθαι, και εἰσπορεύεσθαι εἰς τὰ ἅγια μου διαπαντὸς, ὡσεὶ ἑορτάζοντας. 'Α. Σ. τὸ ἄσμα ἔσται ὑμῖν ὡς νύξ ἀγιασομένης ἑορτῆς.⁷¹ Θ. ἀφείλεν, και ἔσται ὑμῖν ὡς νύξ τοῦ ἀγιασθῆναι ἑορτήν.⁷²

רֹפֶת. Rupem. Ο'. τὸν θεόν. 'Α. στερεόν. Σ. κραταῖον. Θ. φύλακα.⁷³

30. וְלֵהַב אֵשׁ. Et in flamma ignis. Ο'. και φλογὸς ✕ πυρός.⁷⁴

31. כִּי־מִקוֹל. Nam per vocem. Ο'. διὰ γὰρ τῆς φωνῆς. 'Α. Θ. ὅτι ἀπὸ φωνῆς. Σ. ἀπὸ γὰρ φωνῆς.⁷⁵

יִיחַ. Consternabitur. Ο'. ἡττηθήσονται. Alia exempl. πτοηθήσονται.⁷⁶

32. וּבְקִנְרוֹת. Et cum citharis. Ο'. και κιθάρας. Σ. ψαλτηρίου.⁷⁷

וּבְמִלְחָמוֹת הַנְּוֶפֶה. Et cum praeliis tumultus. Ο'. Vacat. ✕ Θ. και ἐν πολέμοις ἀφορισμοῦ.⁷⁸

33. כִּי־עָרוּף מְאֹד מִתְּבוּל תִּפְתָּה. Nam paratum est dudum Tophet (locus sacrificiorum detestabilium). Ο'. σὺ γὰρ πρὸ ἡμερῶν ἀπατηθήσῃ (alia exempl. ἀπατηθήσῃ⁷⁹). 'Α. ὅτι

Sicilicet pro יִהְיֶה הַשִּׁיר Theod. interpretatus est יִפְרִי יְהוָה.

⁶⁰ Idem. Ad Theodotionem cf. Hex. ad Psal. xxx. 3.

⁷⁰ Syro-hex. in marg. char. med. ⲟⲩⲛⲁⲓⲛⲁ. Ad φλογὸς Curter. in marg. affert πυρός. Codd. 109, 302 in textu: και φλ. πυρός.

⁷¹ Curter. Cod. 24 in textu: ἀπὸ γὰρ φ.

⁷² Sic Codd. 109, 302, fortasse ex alio interprete.

⁷³ Cod. 88. ⁷⁴ Curter. Syro-hex. in marg. ⲛⲁⲩⲁⲛⲁ.

⁷⁵ Curter. Sic in textu Codd. 22, 23 (uterque sub ✕), 36, alii.

⁷⁶ "Ceteri autem libri partim ἀπατηθήσῃ [sic Comp., Codd. 40, 308. Cf. Jerem. xx. 7, 10] habent, quod

⁵⁶ Procop. ⁵⁷ Idem. ⁵⁸ Euseb., Procop. ⁵⁹ Hieron.: "Miror quomodo in praesenti loco verba Hebraica LABANA et HAMMA, quae Aq. interpretatur *albam* et *calorem* . . . supra [Cap. xxiv. 23] idem LXX *laterem* et *murum* transtulerint." ⁶⁰ Curter. Sic sine aster. Codd. 22, 23, 36, alii, invito Syro-hex. ⁶¹ Cod. 88. Montef. ex Procopio minus intellecto affert: 'Α. Ο'. ὅταν ἰάσηται κύριος τὸ σῦντριμμα τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. ⁶² Curter., Euseb., et "tres MSS." ⁶³ Curter. ⁶⁴ Cod. 88. ⁶⁵ Idem. ⁶⁶ Idem. ⁶⁷ Idem, qui ὦν pro νύξ habet. ⁶⁸ Idem.

τεταγμένη ἀπὸ χθὲς Θόφθ.⁷⁶ Σ. προητοίμα-
σται γὰρ ἀπὸ χθὲς ὁ Θαφὲθ αὐτῆς.⁷⁷ (Θ.)
ὅτι ἠτοίμασται πρὸ ἡμερῶν ὁ Θαφὲθ αὐτῆς.⁷⁸

33. בְּ-מַהֲרָה לְמַלְכֵךְ הַרְבֵּן הַעֲמִיק הַרְחֵב מַדְרָגָה.

*Idque etiam regi instructum est; longum latum-
que fecit illud; rogas ejus. O. μη καὶ σοὶ
ἠτοιμάσθη βασιλεύειν; φάραγγα βαθείαν, ξύλα
κείμενα. Θ. καίγε αὐτῆ τῷ βασιλεῖ ἠτοιμάσθη-
ἐβάθυνεν, ἐπλάτυνεν τὴν πυρὰν αὐτῆς.⁷⁹*

מְנַשֵּׁת. *Flatus. O. ὁ θυμός. 'A. Σ. Θ. ἡ
πνοή.⁸⁰*

CAP. XXXI.

1. וְעַל פָּרָשִׁים. *Et in equitibus. O. καὶ ἐφ' ἵπ-
ποις. Σ. Θ. καὶ ἵππεύσιν.¹*

2. פְּעֻלֵי אָוֶן. *Operantium iniquitatem. O. αὐτῶν
τὴν ματαίαν. Σ. ἐργαζομένων ἀνομιάν.²*

3. וְסוּסֵיהֶם בָּשָׂר וְלֹא-רוּחַ. *Et equi eorum caro,
et non spiritus. O. ἵππων σάρκας, καὶ οὐκ
ἔστι βοήθεια. 'A. Σ. Θ. καὶ ὅτι ἵπποι σάρκες,
καὶ οὐ πνεύμα.³*

וְנָפֵל עִזָּר. *Et corruet adjutor. O. καὶ κοπιά-
σουσιν οἱ βοηθοῦντες. Σ. Θ. καὶ ἀσθενήσει
ὁ βοηθός.⁴*

וְנָפֵל עִזָּר. *Et cadet adjutus. O. Vacat. ✕ καὶ
πεσεῖται ὁ βοηθούμενος 4.⁵*

4. מְלֹא רְעִים מְקוֹלָם לֹא יִהְיֶה וַיִּמְחוּנָם לְעֵצָה. *Multitudo pastorum; a voce eorum non
consternatur, et a strepitu eorum non depri-
mitur. O. ἔως ἂν ἐμπλησθῆ τὰ ὄρη τῆς φω-
νῆς αὐτοῦ, καὶ ἠττήθησαν, καὶ τὸ πλήθος τοῦ
θυμοῦ ἐποτήθησαν. Σ. πληρώματος ποιμένων
ἀπὸ φωνῆς αὐτῶν οὐχ ἠττηθήσεται, οὐδὲ ἀπὸ
πλήθους αὐτῶν οὐχ ὑποταγήσεται.⁶ Θ. πλήρη
ποιμένων· καὶ ἀπὸ τῆς φωνῆς αὐτῶν οὐ μὴ
ἠττηθῆ, καὶ ἀπὸ πλήθους αὐτῶν οὐ μὴ ὑπο-
ταγῆ.⁷*

לְעֵצָה. *Ad militandum. O. ἐπιστρατεύσαι. Σ.
παρατάξασθαι.⁸*

5. כְּצִפְרִים עֹפּוֹת. *Sicut aves volantes. O. ὡς ὄρ-
νεα πετόμενα. Σ. ὡς στρουθίων πετομένων.⁹*

וְנָגִן. *Protegendo. O. ὑπερασπιεῖ. In aliis
exempl. vacat.¹⁰ 'A. θυρεῶν. Σ. Θ. ὑπερα-
σίζων.¹¹*

פָּרְסוּ. *Parcendo. O. καὶ περιποιήσεται. Alia
exempl. καὶ ὑπερβήσεται.¹² 'A. Σ. Θ. ὑπερ-
βαίνων.¹³*

6. שׁוּבוּ לְאַשְׁרֵי הַעֲמִיקוּ סָרָה בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. *Con-
vertimini ad eum, a quo tam profunde defece-
runt filii Israelis. O. ἐπιστράφητε, οἱ τὴν βα-
θείαν βουλὴν βουλευόμενοι καὶ ἀνομον ✕ Οἱ
Γ'. υἱοὶ Ἰσραήλ 4.¹⁴ Σ. μετανοήσατε, ὡς ἐβα-
θύνετε παραβῆναι, οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ.¹⁵*

confirmatur auctoritate S. Hieronymi [*decipieris*], partim
ἀθετήθησῃ.⁷⁷—*Nobil.* Posteriorem lectionem ignorat Par-
sons.

⁷⁶ Cod. 88: 'A. ὅτι ταγμένη (sic) αὐτῷ Χθεσθόφθ.

Pro αὐτῷ correximus ἀπό. ⁷⁷ Parsons. e Cod. 88 sine

suspensione exscripsit: Σ. πρ. γὰρ ἀπὸ Χθεσθαφὲθ αὐτῆς.

⁷⁸ Vid. not. seq. ⁷⁹ Cod. 88. Codd. 22 (sub ✕), 36,

alii, post βαθείαν inferunt: ὅτι ἠτοίμασται πρὸ ἡμερῶν ὁ Θαφὲθ

αὐτῆς· καίγε αὐτῆ— τὴν πυρὰν αὐτῆς. ⁸⁰ Cod. 88.

CAP. XXXI. ¹ Cod. 88. ² Idem. ³ Idem, qui

σάρκας habet. ⁴ Idem. Cod. 86 mendose affert: Σ. Θ.

ἀσθενεὶ ὁ βοηθεις (sic). ⁵ Curter., et sine aster. Cod. 23.

Syro-hex. in marg. char. med. ִוֹ (Cod. C. ִוֹ ✕) ִוֹ

ִוֹ. Codd. 22, 36, alii: καὶ πεσοῦνται οἱ βοηθούμενοι.

⁶ Procop. Cod. 88 affert: 'A. Σ. [ἔως ἂν] πληρώματος ποι-

μένων. ⁷ Curter., qui υπεταγη (sic) mendose habet.

⁸ Cod. 88. (In fine hujus v. Syro-hex. ἐπὶ τὰ ὄρη αὐτῆς in

marg. habet; in textu autem ἐπὶ τὰ ὄρη αὐτῆς, ut Codd. 88,

106.) ⁹ Cod. 88. ¹⁰ Sic Comp., Codd. III, VIII,

XII (in textu), 26, alii. ¹¹ Curter. Ad Aquilam cf.

ad Cap. xxxviii. 6. ¹² Sic Codd. 22 (qui περιβήσεται

habet), 36, alii. ¹³ Hieron.: "Pro transeunte in He-

braico PHASE, in tribus praeter LXX interpretibus ὑπερ-

βαίνων ponitur." ¹⁴ Curter. In textu τῶν Ο' hodierno

υἱοὶ Ἰσραήλ om. Codd. III, VIII, 24, 26, alii. Cod. 88

post ἐπιστράφητε infert ✕ υἱοὶ Ἰσραήλ, et sic Syro-hex. in

marg. char. med. ¹⁵ Procop. Hieron.: "Converti-

mini, O filii Israel; sive, ut Sym. transtulit: Agite poeni-

tentiam, qui profundo consilio atque peccato a Domino

recessistis."

7. יִמְחֹסוּן. *Rejicient.* Ὁ. ἀπαρνήσονται. Alia exempl. ἀφαιρούνται, s. ἀφέλουται.¹⁶ Ἄ. ἀπορρίψουσι. (Aliter: Ἄ. ἀρνήσονται.) Σ. ἀποβαλούνται.¹⁷

יִמְחֹסוּן אִישׁ אִלְיָי כִּסְפוֹ וְאִלְיָי הַבּוֹ. *Rejicient unusquisque idola sua argenti, et idola sua auri.* Ὁ. ἀπαρνήσονται οἱ ἄνθρωποι τὰ χειροποίητα (Ἄ. τὰ ἐπίπλαστα. Σ. τὰ εἰδωλα¹⁸) αὐτῶν τὰ ἀργυρᾶ, καὶ ✕ τὰ χειροποίητα¹⁹ τὰ χρυσᾶ. Θ. ἀπώσονται ἀνήρ τὰ εἰδωλα τοῦ ἀργυρίου αὐτοῦ, καὶ τὰ εἰδωλα τοῦ χρυσοῦ αὐτοῦ.²⁰

אֲמָן. *In peccatum.* Ὁ. Vacat. Alia exempl. ἀμαρτίαν.²¹ ✕ Ἄ. ἀμάρτημα²²

8. לְמַס. *In angariam.* Ὁ. εἰς ἡττημα. Ἄ. Α. Σ. Θ. εἰς φόρον.²³

9. וְסִלְעוֹ מִמְּגוֹר יַעֲבֹר וְחָתוּ מִכֶּסֶם שָׂרוֹן נָהָם. *Et rupem (arcem) ejus prae timore praeteribit, et consternabuntur a vexillo principis ejus, inquit Jona.* Ὁ. πέτρα γὰρ περιληφθήσονται ὡς χάρακι, καὶ ἡττηθήσονται ὁ δὲ φεύγων ἀλώσεται. τάδε λέγει κύριος. Σ. πέτρα αὐτοῦ ἡ φοβερὰ παρελεύσεται, καὶ ἡττηθήσονται (φυγῆ) οἱ ἄρχοντες αὐτοῦ, φησὶ κύριος.²⁴

אֲשֶׁר-אֵוִר לוֹ בְּצִיּוֹן וְתַנּוּר לוֹ בִּירוּשָׁלַם. *Cui ignis est in Sione, et furnus ei in Jerusalem.*

Ὁ. μακάριος ὃς ἔχει ἐν Σιών σπέρμα, καὶ οἰκέιους ἐν Ἱερουσαλήμ. Ἄ. Θ. φῶς αὐτῷ ἐν Σιών, καὶ κλίβανος αὐτῷ ἐν Ἱερουσαλήμ. Σ. ἔχει πύρ ἐν Σιών, καὶ κλίβανον ἐν Ἱερουσαλήμ.²⁵

CAP. XXXII.

1. הֵן לְעֵדֶךָ יִמְלֹךְ-מֶלֶךְ. *Ecce! secundum justitiam regnabit rex.* Ὁ. ἰδοὺ γὰρ βασιλεὺς δίκαιος βασιλεύσει. Σ. συμφώνως τοῖς ἄλλοις ἰδοὺ εἰς δικαιοσύνην βασιλεύσει βασιλεὺς.¹

וּלְשָׂרִים לְמִשְׁפָּחַת יִשְׂרָאֵל. *Et ad principes (quod attinet) secundum judicium principatum tenebunt.* Ὁ. καὶ ἄρχοντες μετὰ κρίσεως ἄρξουσι. Οἱ λοιποὶ καὶ ἄρχοντες εἰς κρίμα ἄρξουσιν.²

2. הַיְהִי־אִישׁ כְּמַחְבֵּי־רוּחַ וְסֶתֶר וְרָץ. *Et erit vir sicut latibulum a vento, et receptaculum ab imbre inundante.* Ὁ. καὶ ἔσται ὁ ἄνθρωπος κρύπτων τοὺς λόγους αὐτοῦ, καὶ κρυβήσεται ὡς ἀφ' ὕδατος φερομένου. Ἄ. καὶ ἔσται ἀνήρ ὡς κρύπτων πνεῦμα, καὶ ἀποκρυφῆ ἐντινάγματος.³ Σ. καὶ ἔσται ἀνήρ ὡς ἀποκρυφῆ ἀπὸ πνεύματος καὶ λαίλαπος.⁴

בְּצִיּוֹן. *In loco arido.* Ὁ. ἐν Σιών. Ἄ. ἐν διψαλέφ. Σ. ἐν ἀνυδρίᾳ.⁵ Θ. ἐν Σιών.⁶

כַּצֶּלֶת סֵלֶעֶ כְּבַד. *Sicut umbra petrae magnae.*

¹⁶ Prior lectio est in Codd. 22, 23, 36, aliis, necnon in marg. Cod. Jes.; posterior in Codd. 41, 51, 109, 302, et Syro-hex.

¹⁷ Curter. affert: Ἄ. ἀπορρίψουσι. Σ. ἀποβαλούνται. (Perperam Montef.: Σ. ἀποκαλοῦνται, et in Latinis: s. *revocantur.*) Pro ἀποκρίψουσι Kreyszigius probabiliter correxit ἀπορρίψουσι, coll. Hex. ad Job. xxxi. 13. Psal. xxxv. 5. lii. 6. Deinde Cod. 88, qui in textu ἀφαιρούνται habet, in marg. affert: Ἄ. ἀρνήσονται. Σ. ἀποβαλούνται.

¹⁸ Cod. 88. Cf. Hex. ad Psal. xc. 5. ¹⁹ Deest τὰ χ. in Comp., Codd. III, VIII, XII, 24, 26, aliis. Curter. in marg. affert: ✕ χειροποίητα. ²⁰ Curter. affert: Ὁ. ἀπώσονται (sic; non, ut Montef. exseripsit, ἀπώσων) ἀνήρ τὰ εἰδωλα αὐτοῦ (leg. τοῦ) ἀργυρίου αὐτοῦ κ.τ.έ. Nescio quid sibi velit Cod. 88: Θ. ἀπώσονται Ἀσσύριοι.

²¹ Sic Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. in marg. אֲמָן. ✕.

²² Curter., et in textu sine aster. Cod. 23. ²³ Cod. 88.

²⁴ Procop. Voculam φυγῆ, quae apud Procopium casu excederat, assumpsimus e Codd. 22, 36, aliis, qui in textu pro his, καὶ ἡττηθήσονται — κύριος, habent: ὁ δὲ φεύγων ἀλώσεται, καὶ ἡττηθ. φυγῆ οἱ ἀρχ. αὐτοῦ, λέγει κύριος. ²⁵ Euseb., Procop., Nobil. Idem codd. in continuatione: ὁ ἔχων πύρ ἐν Σ., καὶ κλίβανος αὐτῷ ἐν Ἰ., ὁ δὲ φεύγων ἀλώσεται τάδε λέγει κύριος. Hieron.: “Pro igne, quem solus interpretatus est Sym., Aq. et Theod. *lumen* translulerunt.”

CAP. XXXII. ¹ Procop. ² Euseb., Procop., Nobil.

³ Procop., et “tres MSS.” ⁴ Euseb., Procop., et “tres MSS.,” quorum unus legit ἀποκρυφῆ.

⁵ Cod. 88. ⁶ Hieron.: “Verbum Hebraicum . . . BASAION, quod dicitur in *siti*, sive in *siccitate*, et in *invio*, LXX et Theod. in *Sion* interpretati sunt; pro SAION, id est, *siti*, legentes SION.”

- Ο. ὡς ποταμὸς φερόμενος ἔνδοξος. Σ. ὡς σκιά πέτρας ἰσχυρᾶς.⁷
3. וְלֹא תִשְׁעִינָה עֵינֵי רְאִים. *Et non illiti (excaecati) erunt oculi videntium.* Ο. καὶ οὐκέτι ἔσονται πεποισθότες ἐπ' ἀνθρώποις. Σ. καὶ οὐκ ἀμυρωθήσονται οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν ὀρώντων.⁸
4. וְלִבְבֵךְ נִמְהָרִים יִבִּין לְדַעַת. *Et cor temerarium intelliget ad sciendum.* Ο. καὶ ἡ καρδιά τῶν ἀσθενούντων ('Α. Θ. ταχυνόντων. Σ. ἀνοήτων⁹) προσέξει τῷ ἀκούειν (alia exempl. τῷ (s. τοῦ) νοεῖν¹⁰). Σ. καὶ ἡ καρδιά τῶν ἀνοήτων προσέξει τοῦ ἀκούειν.¹¹
- וְלִבְבֵךְ לִשְׁחָת. *Loqui perspicua.* Ο. λαλεῖν εἰρήνην. Σ. λαλεῖν τρανά.¹²
5. וְלִכְנִילִי לֹא יֵאמָר שׁוֹעַ. *Et fraudulentum non dicetur liberalis.* Ο. καὶ οὐκέτι μὴ εἴπωσιν οὐ ὑπηρεταί σου, σίγα. 'Α. καὶ τῷ σκευαστῇ οὐ κληθήσεται μεγαστάν.¹³ Σ. οὐδὲ τῷ δολίῳ βηθήσεται σωτήρ.¹⁴ Θ. καὶ τῇ χήρᾳ οὐ βηθήσεται ἔπαρσις.¹⁵
6. וְעֲשֶׂה אָנֹכִי. *Faciet iniquitatem.* Ο. μάταια νοήσεις. Σ. Θ. ποιήσει ἀδικίαν.¹⁶
- וְלַעֲשׂוֹת הַקָּז. *Facere impietatem.* Ο. τοῦ συντελεῖν ἄνομα. 'Α. Σ. Θ. τοῦ ποιῆσαι ὑπόκρισιν.¹⁷
- וְלַהֲרִיק. *Vacuum facere.* Ο. τοῦ διασπείραι. Alia exempl. τοῦ διαστρέψαι.¹⁸
- וְיַחֲסִיר. *Faciet ut desiit.* Ο. κενὰ ποιήσει.

- 'Α. ὑστέρησας. Σ. Θ. ἐλάττωσας.¹⁹
7. וְעָצָר. *Consilia capit.* Ο. βουλευέσεται. Οἱ Γ. ἐβουλευέσαστο.²⁰
8. וְנִדְבִיב נְדִיבוֹת יַעֲצֵר הוּא עַל-נְדִיבוֹת יָקוּם. *Sed nobilis nobilia consilia capit, et ipse in nobilibus persistit.* Ο. οἱ δὲ εὐσεβεῖς συνετὰ ἐβουλευέσαντο, καὶ αὕτη ἡ βουλή μείνει. Σ. ἄρχων δὲ ἀρχοντικὰ βουλευέσεται, καὶ αὐτὸς ἐπὶ ἡγεμόνων ἀναστήσεται.²¹
9. וְשָׁנְנוֹת. *Secure viventes.* Ο. πλούσιαι. Οἱ λοιποὶ εὐθνηούσαι.²²
- וְלִקְנָה. *Surgite.* Ο. ἀνάστητε. Οἱ Γ. δὴ 4.²³
- וְבִטְחוֹת. *Confidentes.* Ο. ἐν ἐλπίδι. Οἱ λοιποὶ πεποισθῆναι.²⁴
- וְאִמְרָתִי. *Eloquium meum.* Ο. λόγους μου. 'Α. λόγιόν μου. Σ. τὰς ῥήσεις μου. Θ. τὰ ῥήματά μου.²⁵
10. וְקָבַץ בְּלִי יְבוּא. *Collectio (pomorum) non veniet.* Ο. πέπανται, οὐκέτι μὴ ἔλθῃ. 'Α. συλλογὴ οὐ μὴ ἔλθῃ. Σ. ἐκωλύθη ἵνα μὴ ἔλθῃ.²⁶
11. וְשָׁנְנוֹת. Ο. Vacat. Οἱ Γ. αἱ εὐθνηούσαι.²⁷
- וְרִגְנָה בְּמִחֹת. *Contremiscite, confidentes.* Ο. λυπήθητε, αἱ πεποισθῆναι. 'Α. κλονηθήσονται πεποισθῆναι. Σ. παραχθήσεσθε, ἀμέριμοι. Θ. παραχθήσονται αἱ πεποισθῆναι.²⁸
- וְעָרְדוּ. *Et nudate vos.* Ο. γυμναί γένεσθε. Σ. nudamini.²⁹

⁷ Cod. 88. ⁸ Procop. affert: Σ. οὐκ ἂμ. οἱ ὀφθ. αὐτῶν. Emendavimus e Codd. 62, 147, qui post ἀνθρώποις addunt: καὶ οὐκ ἂμ. οἱ ὀφθ. τῶν (τῶν om. Cod. 62) ὀρώντων. ⁹ Cod. 88. ¹⁰ Sic Cod. 22, 36, alii. ¹¹ Procop., qui pro ἀνοήτων lapsu scribæ, ut videtur, ἀκούόντων habet. Cf. ad Cap. xxxv. 4. ¹² Procop. ¹³ Codd. 86, 88, quorum posterior pro μεγαστάν, μαστιγων habet. Cf. Lobeck. ad Phryn. p. 197. ¹⁴ Ibidem. ¹⁵ Ibidem. Mendosum χεῖρι pro χήρα est in Cod. 86, et βύθησεται pro βηθήσεται in Cod. 88. Pro וְשָׁנְנוֹת Theodotio vertisse videtur וְשָׁנְנוֹת, coll. Hex. ad Psal. lxxxviii. 10; sed χήρα pro βῆλη expedire nequeo. ¹⁶ Cod. 88. ¹⁷ Ibidem. ¹⁸ "Syro-hex. וְיַחֲסִיר, perturbare, in quo fortasse latet lectio Comp., Alex., et duorum codd., διαφθεῖραι."—Middeld. Immo Syrus vertit διαστρέψαι, quae lectio est Codd. 26, 88. Sic Ezech. xiii. 18 pro

τοῦ διαστρέφειν ψυχὰς in Syro-hex. est وَاغْوَسُوا قُلُوبَكُمْ. ¹⁹ Cod. 88. ²⁰ Curter. ²¹ Procop. affert: Σ. ἄρχων δὲ ἀρχοντικὰ β., καὶ ἡγεμῶν ἀναστήσεται. Cod. 86 vero: Σ. ἄρχων δὲ ἀρχοντικὸν καὶ β., καὶ αὐτοὶ ἐπὶ ἡγεμόνων. Montef. priorem imitatus est; nos lectionem ex utroque conflata recepimus. Etiam Procop. pluralem ἡγεμόνων agnoscere videtur, enarrans: ὁ γὰρ δίκαιος βασιλεὺς ἡγεμόνας ἡμῖν τοῖς ἀποστόλοις δεδώρηται. ²² Procop. ²³ Curter. Sic sine aster. Codd. 24, 88, et Syro-hex. ²⁴ Procop. ²⁵ Curter. ²⁶ Idem. ²⁷ Syro-hex. in marg. וְשָׁנְנוֹת. Ante ἐκστῆτε Codd. 22, 23, 36, alii, εὐθνηούσαι (s. εὐθνηούσαι) inferunt. ²⁸ Cod. 88, qui Symmacho tribuit παραχθήσεσθαι ἀμέριμοι (sic). ²⁹ Hieron.: "Et confundimini, pro quo Sym. interpretatus est, nudamini."

11. וְתִגְּרַה עַל-הַלְצִים. *Et accingite vos (sacco) super lumbos.* Ο'. περιζώσασθε τὰς ὀσφύας. 'Α. καὶ ζώσασθε ἐπὶ ὀσφύας.³⁰
12. עַל-שָׂדֵי. *Propter agros.* Ο'. ἀπὸ ἀγροῦ. 'Α. ἐπὶ. . . Σ. Θ. περὶ.³¹
 עַל-גִּנְפֵן פְּרִיָּה. *Propter vitem fructiferam.* Ο'. καὶ ἀμπέλου γεννήματος. 'Α. ἐπὶ ἀμπέλφ αὐξητικῆ. Σ. περὶ ἀμπέλου πολυφύδρου.³²
13. עַל אֲדָמַת עַמִּי. *Super humum populi mei.* Ο'. ἡ γῆ τοῦ λαοῦ μου. Σ. ἐπὶ τὴν γῆν τοῦ λαοῦ μου.³³
 קָרְיָה עֲלִיזָה. *Civitatis superbientis.* Ο'. πόλις πλουσία. Σ. πόλις γαυριώσα.³⁴
14. תְּמוֹן. *Tumultus.* Ο'. πλοῦτον. 'Α. ὄχλος. Σ. Θ. πληθός.³⁵
 עַפְלָ בִּתְּחָן. *Clivus (s. Ophel) et turris speculatoria.* Ο'. οἶκος ἐπιθυμήματος. Σ. σκότος καὶ ἐξερεύνησιν.³⁶
 מְרִיעָה עֲדָרִים. *Pascuum gregum.* Ο'. βοσκή-ματα ποιμένων. 'Α. νομή ἀγελῶν.³⁷
15. רוּחַ מִמְּרוֹם. *Spiritus de excelso.* Ο'. πνεῦμα ἀφ' ὑψηλοῦ. Σ. ἀνάψυξις ἐξ ὑψους.³⁸
 וְהָיָה מְדָבָר לְכַרְמָל. *Et erit (mutabitur) desertum in hortulum.* Ο'. καὶ ἔσται ἔρημος ὁ Χέρμελ. Σ. καὶ ἔσται ἡ ἔρημος εἰς Κάρμηλον.³⁹
16. וְיָשְׁבֵן. *Et habitabit.* Ο'. καὶ ἀναπαύσεται. 'Α. Σ. Θ. καὶ κατασκηνώσει.⁴⁰

17. וְעַבְדָּת הַצְּדָקָה וְנִשְׁקָה וְנִשְׁקָה וְנִשְׁקָה. *Et opus (fructus) justitiae erit quies et securitas usque in saeculum.* Ο'. καὶ κρατήσῃ ἡ δικαιοσύνη ἀνάπαυσιν, καὶ πεποιθότες ἕως τοῦ αἰῶνος. 'Α. καὶ δουλεία τῆς δικαιοσύνης ἡσυχία καὶ πεποιθήσις ἕως αἰῶνος. Σ. καὶ ἡ λατρεία τῆς δικαιοσύνης ἡσυχία καὶ πεποιθήσις ἕως αἰῶνος. Θ. καὶ ἡ δουλεία τῆς δικαιοσύνης ἡσυχία καὶ ἐλπίς ἕως (αἰῶνος).⁴¹
18. וּבְמִשְׁכְּנֹת מִבְּטָחַיִם. *Et in habitaculis securis.* Ο'. καὶ ἐνοικήσῃ πεποιθώς. "Ἄλλος" καὶ ἐν πόλεσιν ἀμεριμνίας.⁴²
19. וּבְרָד בְּרָדָה הַיַּעַר וּבְשִׁפְלָה הַשִּׁפְלָה הָעֵיִר. *Et grandinabit in descensu (ruina) silvae, et dejectione dejecta erit urbs.* Ο'. ἡ δὲ χάλασα ἐὰν καταβῆ, οὐκ ἐφ' ὑμᾶς ἦξει καὶ ἔσονται οἱ ἐνοικοῦντες ἐν τοῖς δρυμοῖς πεποιθότες, ὡς οἱ ἐν τῇ πεδινῇ. 'Α. Σ. καὶ χάλασα ἐν τῇ καταβάσει τοῦ δρυμοῦ, καὶ ἐν τῇ ταπεινώσει ταπεινωθήσεται ἡ πόλις.⁴³

CAP. XXXIII.

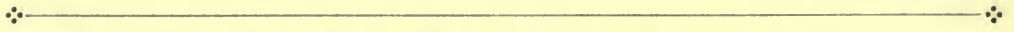
1. הַיּוֹי שְׂדֵד וְאַתָּה לֹא שְׂדֵד וּבִגְדֵךָ לֹא-בִגְדֵךָ. *Ubi desieris esse vastator, vastaberis; ubi perfecteris rapere, raptionem agent in te!* Ο'. οὐαὶ τοῖς ταλαιπωροῦσιν ὑμᾶς, ὑμᾶς δὲ οὐδεὶς ποιεῖ

³⁰ Curter. ³¹ Idem. Prior lectio est in Codd. 22, 41; posterior in Comp., Codd. III, 24, 49, aliis. ³² Procop. ³³ Idem. ³⁴ Idem; sed quonam casu πόλις efferatur incertum. ³⁵ Cod. 88. ³⁶ Cod. 88, qui scripturam Alexandrinam ἐξερεύνησιν habet. Hieron.: "Quod in Hebraeo dicitur OPHEL et BEEN, quas Hebraei duas turres in Jerusalem fuisse arbitrantur . . . quarum prior interpretatur tenebrae, sive nubium, quod usque ad nubes erigeret caput; altera probamentum et firmitas, sive ut Sym. vertit, inquisitio, eo quod in contemplando culmine ejus oculi fallerentur." ³⁷ Cod. 88. Procop. affert: 'Α. ἀγελῶν. ³⁸ Procop. ³⁹ Euseb., Nobil. Codd. 22, 36, alii: καὶ ἔσται ἡ ἔρημος ὡς ὁ Χέρμελ. ⁴⁰ Cod. 88.

⁴¹ Codd. 86, 88, excepta clausula ἕως αἰῶνος. Curter. affert: 'Α. Σ. καὶ πεποιθήσις ἕως αἰῶνος. Θ. καὶ ἐλπίσεως (ἐλπίς ἕως). Unde Montef. Theodotioni imperite tribuit: καὶ ἐλπίσεως ἕως αἰῶνος. ⁴² Codd. 22 (sub ✕), 36, alii, post εἰρήνης addunt: καὶ ἐν π. ἀμεριμνίας. Est, ni fallor, alius interpretis, fortasse Symmachi. Cf. ad v. 11. ⁴³ Cod. 86. Eadem habet Cod. 88, sed male inserto ε. ante ταπεινωθήσεται ἡ π. Montef. affert: 'Α. ἐν πεδινῇ. Σ. ἐν κολάδι, appellans Euseb. De locis Hebraicis: Σεφλά ἐν Ἡσαῖα. 'Α. πεδινῇ. Σ. κολάς. καὶ εἰστέτι νῦν Σεφλά καλεῖται: αὕτη ἐστὶ πᾶσα ἡ περὶ τὴν Ἐλευθερόπολιν χώρα πρὸς Βορρᾶν καὶ δυσμάς. Cum vero nomen Σεφλά (שֶׁפְלָא) apud Jesaiam non legatur, fortasse pro Ἡσαῖα corrigendum Ἰησοῖ.

- 9. **נִיעַר בָּשָׂן**. *Decutil (folia) Basan.* Ο'. φανερά ἐσται ἡ Γαλιλαία. 'Α. Σ. Θ. ἐξετινάχθη Βασάν.¹⁷
- 11. **קְשֵׁת תְּלִירוֹ קֶשֶׁת רִוְחָנִים**. *Concipietis foenum, parietis stipulam; spiritus vester.* Ο'. νῦν ὄψεσθε, νῦν αἰσθηθήσεσθε (alia exempl. αἰσχυνθήσεσθε¹⁸), ματαία ἐσται ἡ ἰσχύς τοῦ πνεύματος ὑμῶν. 'Α. συλλήψεσθε αἰθάλην . . . Σ. κηήσεσθε φλόγα . . . Θ. γαστρι λήψεσθε σπουδῆ τέξεσθε καλάμην, τὸ πνεῦμα ὑμῶν.¹⁹
- 12. **עַמּוּיִם**. *Populi.* Ο'. ἔθνη. Πάντες λαοί.²⁰
- 14. **תְּנַפְיִים**. *Imprios.* Ο'. τοὺς ἀσεβεῖς. 'Α. Σ. Θ. τοὺς ὑποκριτάς.²¹
- 15. **דַּבֵּר**. *Loquens.* Ο'. λαλῶν. Οἱ Γ'. λαλεῖ.²²
מַעֲשֵׂי שִׂקְרוֹת בְּבַצְעָה מַעֲשֵׂי שִׂקְרוֹת. *Lucrum oppressionum.* Ο'. ἀνομίαν καὶ ἀδικίαν. 'Α. Σ. Θ. πλεονεξίαν καὶ συκοφαντίαν.²³
- אֲבִיטִים**. *Obturlans.* Ο'. βαρύνων. 'Α. Σ. Θ. βύων.²⁴
- עֵינָיו**. *Oculus ejus.* Ο'. ὀφθαλμούς ✕ αὐτοῦ 4.²⁵
- בְּרָע**. *Malum.* Ο'. ἀδικίαν. Σ. κακόν.²⁶
- 16. **וְהוּא מְרוֹמִים יִשָּׁן מִצְדוֹת סְלֵעִים מְשַׁבְּבוֹ**. *Ipsa excelsa habitabit, arces petrarum erunt refugium ejus.* Ο'. οὗτος οἰκήσει ἐν ὑψηλῷ σπηλαίῳ πέτρας ἰσχυρᾶς. 'Α. . . ὄχυράματα (πετρῶν) . . . Σ. Θ. . . περιochaί πετρῶν τὸ ὕψωμα

- αὐτοῦ.²⁷ Σ. αὐτὸς ἐν ὑψηλοῖς κατασκηνώσει, ὡς περιochaί πετρῶν τὸ ὕψος αὐτοῦ.²⁸
- 17. **בְּיָפִי**. *In decore ejus.* Ο'. μετὰ δόξης. 'Α. Σ. Θ. ἐν τῷ κάλλει αὐτοῦ.²⁹
- 18. **אֵיךְ סֹפֵר**. *Ubi est scriba?* Ο'. ποῦ εἰσιν οἱ γραμματικοί; 'Α. Σ. . . ὁ γραμματεὺς;³⁰
לְקָשׁ. *Ponderans (collector tributorum).* Ο'. οἱ συμβουλευόντες. 'Α. ὁ σταθμίζων. Σ. Θ. ὁ διασταθμίζων.³¹
- סֹפֵר אֶת-הַמְּגִדִים**. *Numerans turres.* Ο'. ὁ ἀριθμῶν τοὺς τρεφομένους (alia exempl. συστρεφομένους³²). 'Α. ὁ ψηφίζων τοὺς μεγαλυνομένους ('Α. Θ. μεμεγαλυμένους).³³ Σ. ὁ ἀριθμῶν τοὺς ἐκτετραμμένους.³⁴
- 19. **אֶת-עַם נֹעַז לֹא תִרְאֶה עַם עֲמָקוֹ שַׁפָּתַי**. *Populum durum non videbis, populum profundi labii, ne audias, barbata loquentem lingua.* Ο'. μικρὸν καὶ μέγαν λαὸν, ὃ οὐ συνεβουλευσατο, οὐδὲ ᾗδει βαθύφωνον, ὥστε μὴ ἀκοῦσαι λαὸς πεφανλισμένος. Σ. τὸν λαὸν τὸν ἀναιδῆ, οὐκ ὄψει λαὸν βαρὺν χεῖλεισιν, ὥστε μὴ ἀκούειν διάλεκτον γλώσσης.³⁵ 'Α. . . ἑτερόγλωσσον.³⁶
- 20. **וְיִזְכֹּר צִיּוֹן קְרִיַת מוֹעֲדֵינוּ**. *Respice Sionem, civitatem solemnitatis nostrae.* Ο'. ἰδοὺ Σιών ἡ πόλις, τὸ σωτήριον ἡμῶν. 'Α. ὀραματίσθητι Σιών, πόλις ἑορτῶν . . . Σ. Θ. ἴδε Σιών, πόλις

ἐλυεῶσθι olim tentabam ἐλυμῶσθι, in paludem cessit (cf. ad Cap. xxxv. 7); nunc autem propendo in sententiam, par lectionum non ad כַּסֵּף, sed ad הַלְלִימָה pertinere, et Aquilae restituendum esse ὠλιῶσθι, quod cum eodem Hebraeo ipse commutavit Jerem. xiv. 2. Non tamen dissimulandum est, Procopium lectionem ἀρχείος ad εἰλη ἐγένετο diserte retulisse in loco corrupto, qui sic legendus est: ὁ Σαρῶν εἰς εἰλη, φησὶν, ἐγένετο, ἡ ἀρχείος, τῆς ἐξ ἀκαθῶν ἐμπληθθεῖσα θρασύτης.
¹⁷ Cod. 88. ¹⁸ Sic Comp., Codd. III, 23, 62, alii. Syro-hex. **אֲבִיטִים**.
¹⁹ Cod. 88. Ad Aquilam pro *αιθμην* ex ingenio rescripsimus *αιθαλην*. Hieron. Hebraea vertit: *concipietis ardorem*.
²⁰ Procop. ²¹ Cod. 88. ²² Curter. ²³ Codd. 86, 88. ²⁴ Cod. 88. ²⁵ Curter. ²⁶ Cod. 88. ²⁷ Psal. cxiii. i. Sic sine aster. Ald., Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex.

²⁸ Cod. 88. ²⁹ Idem. ³⁰ Euseb., Procop., Nobil. ³¹ Cod. 88. ³² Idem. ³³ Idem. ³⁴ Sic Ald., Codd. III, XII, 26, 41, alii. Syro-hex. in marg. **לְקָשׁ** + **לְקָשׁ** **לְקָשׁ** **לְקָשׁ**.
³⁵ Prior lectio est in Cod. 88, posterior in Curter. ³⁶ Procop. Curter. affert: Σ. ἐκτετραμμένους. ³⁷ Procop. Idem enarrat: ἀναιδεῖς καλῶν τοὺς ταῖς αὐτῶν διδασκαλίαις ἐκτετραμμένους (fort. ἐπεθε), οἱ οὐκ ὄψονται τὸν βαρὺν λαὸν τοῖς χεῖλεισιν, ἀλλ' οὐδὲ ἀκούσουσι, ἀσύνετοι ὄντες διαλεκτον γλώττης. Curter. affert: Σ. οὐκ ὄψει λ. β. ἐν χ. Mendose Cod. 88: 'Α (sic). τὸν ἀναιδῆ τῆ ὄψει λαὸν βραχὺν χεῖλεισιν. ³⁸ Cod. 88 affert: 'Α. διάλεκτον γλώσσης. Σ. ἑτερόγλωσσον. Sed ἑτερόγλωσσος cum **הַרְעֵז עֲלֵי** commutavit Aquila Jessai. xxviii. 11, et cum cognato **עֲלֵי** Psal. cxiii. i.

τῶν ἁγίων ἡμῶν.³⁷ Aliter: 'A. . . τῶν συνταγῶν ἡμῶν. Σ. . . τῶν ἐορτῶν. .³⁸

20. נָחָה שְׂכֵנֵי אֹהֶל בְּלַיִץ. *Habitationem tranquillam, tentorium quod non migrat.* Ο. πῶλις πλουσία, σκηναὶ αἱ οὐ μὴ σεισθῶσιν. Σ. Θ. κατοίκησιν εὐθηνίας, σκηναὶν ἀμετάβητοι.³⁹

נָחָה. *In sempiternum.* Ο. εἰς τὸν αἰῶνα χρόνον. 'A. Θ. εἰς νίκος. Σ. εἰς τέλος.⁴⁰

21. כִּי אִם־שָׁם אֲדִיר יְהוָה לָנוּ מְקוֹם־נְהָרִים. *Quia immo ibi magnificus erit Jova nobis, locus fluviorum et canalium latorum utrinque; non intrabit eum navis acturaria, et triremis magna non transibit eum.* Ο. ὅτι τὸ ὄνομα κυρίου μέγα ὑμῖν, τόπος ὑμῖν ἔσται, ποταμοὶ καὶ διώρυγες πλατεῖς καὶ εὐρύχωροι· οὐ πορεύσῃ ταύτην τὴν ὁδὸν, οὐδὲ πορεύσεται πλοῖον ἐλαῦνον. 'A. . . οὐ μὴ πορευθῆ ἔν αὐτῇ ναῦς κώπης, καὶ τριήρης ὑπερμεγέθης οὐ διαβήσεται αὐτό. Σ. ἐκεῖ κραταιὸς ἡμῖν κύριος, τόπος ποταμῶν, διώρυγες εὐρύχωροι, ὅπου μὴ πορευθῆ πλοῖον κωπηλάτου, οὐδὲ ἐντολὴ κραταιοῦ διαπεράσει αὐτόν.⁴¹

22. מְחַקְקֵנוּ. *Legislator noster.* Ο. ἄρχων ('A. Θ. ἀκριβαστής⁴²) ἡμῶν.

23. נִמְשֹׁךְ חַבְלֵיךָ בְּלַיִץ וְנִקְרָא בְּחַבְלֵיךָ. *Lazati sunt funiculi tui, non firmantur receptaculum mali sui, non expandunt vexillum: tum dividetur praeda spoliū multi.* Ο. ἐρράγησαν τὰ σχοινία σου,

ὅτι οὐκ ἐνίσχυσαν. ✕ Οἱ Γ'. οὕτως⁴³ ὁ ἱσθός σου ἔκλινεν, οὐ χαλάσει τὰ ἱστία, οὐκ ἀρείσημειον ('A. Σ. Θ. σύσσημον⁴⁴), ἔως οὗ παραδοθῆ εἰς προνομήν· τοῖνον πολλοί. 'A. . . τότε ἐμερίσθη σκύλα λαφύρων πολλῶν.⁴⁵ Σ. ἐξερρίφη τὰ σχοινία σου, ὥστε μὴ κρατεῖν οὕτως ὁ ἱσθός αὐτῶν, ὥστε μὴ ἀπλώσαι ἱστίον· τότε δένειμεν ἕως σκύλων πολλῶν.⁴⁶

23. פְּחָסִים בְּזוּזוֹ בּוֹ. *Claudi diripient praedam.* Ο. χωλοὶ προνομήν ποιήσουσι. 'A. χωλοὶ διήρπασαν διάρπασμα.⁴⁷

24. וְגַבְלֵי־אִמְרָה. *Nec dicet.* Ο. καὶ οὐ μὴ εἶπωσι. *Alia exempl.* καὶ οὐ μὴ εἶπη.⁴⁸

נִשְׁבָּה. *Ablata est.* Ο. ἀφέθη. Σ. ἤρθη.⁴⁹

- Cap. XXXIII. 4. — μικροῦ καὶ μεγάλου 4. 19. — τῷ ἀκούοντι 4. 21. — οὐδὲ πορεύσεται 4.⁵⁰

CAP. XXXIV.

1. אֲלֵמִים. *Populi.* Ο. ἄρχοντες. 'A. Θ. φυλαί. Σ. λαοί.¹

וְהִקְשִׁיבוּ. *Attendite.* Ο. Vacat. ✕ προσέχετε 4.²

2. עַל־כָּל־צְבָאוֹת. *Super omnem exercitum eorum.* Ο. ἐπὶ ✕ 'A. Σ. πάντα 4³ τὸν ἀριθμὸν ('A. στρατιάν. Σ. Θ. δύναμιν⁴) αὐτῶν.

וְהִתְרַחֲמוּ. *Devovit eos.* Ο. τοῦ ἀπολέσαι αὐτούς. 'A. Σ. Θ. ἀναθεματίσαι . . .⁵

3. יַעֲלֶה בָאֲשָׁף. *Ascendet foetor eorum.* Ο. καὶ ἀναβήσεται αὐτῶν ἡ ὄσμη. Σ. ἀναβήσεται ἡ δυσωδία . . .⁶

³⁷ Procop. Curter. edidit: ὄρα, ματίσθητι, errore manifesto.

³⁸ Cod. 88 affert: 'A. ὀραματιστήριον τῶν συνταγῶν ἡμῶν. Σ. τῶν ἐορτῶν. Θ. ἐορταστήριον. Verum videtur τῶν συνταγῶν, coll. Hex. ad Psal. lxxiii. 4, 8. lxxiv. 3; de ceteris quid statuendum sit non liquet.

³⁹ Cod. 88, ubi mendose scriptum, κατοικησαι ευθηνιας. Ad κατοίκησις cf. Hex. ad Jerem. x. 25. l. 19. ⁴⁰ Cod. 88. ⁴¹ Procop. Ad Aquilam pro αὐτὸ Montef. tacite edidit αὐτόν. ⁴² Cod. 88.

⁴³ Curter. affert: 'A. ✕ Οἱ Γ'. οὕτως. Syro-hex. in marg. ✕ חַבְלֵיךָ וְנִקְרָא. ⁴⁴ Cod. 88 mendose affert: 'A. Σ. Θ. συσσημον. Cf. ad Cap. xi. 10. ⁴⁵ Cod. 88, qui μερίσθη

habet. ⁴⁶ Procop. ⁴⁷ Cod. 88, ubi διάρπασμα scriptum.

⁴⁸ Syro-hex. in marg. ✕ חַבְלֵיךָ וְנִקְרָא. Sic Comp., Codd. III, XII (in textu), 24, 49, alii. ⁴⁹ Cod. 88.

⁵⁰ Syro-hex.

CAP. XXXIV. ¹ Cod. 88, qui Symmacho λαὸς tribuit.

² Curter. Sic sine aster. Codd. 22, 23, 36, alii. Post ἀρχοντες Syro-hex. in marg. affert: 'A. προσέχεσαι (חַבְלֵיךָ), vitiose pro προσέχετε. ³ Syro-hex. in marg. . . ✕ .

✕ חַבְלֵיךָ. Codd. 22, 36, alii: ἐπὶ πάντα τὸν ἀ. αὐτῶν. ⁴ Cod. 88. ⁵ Idem. ⁶ Nobil. Euseb. affert: Σ. καὶ ἀναβ. ἢ δ. In textu τῶν Ὁ δυσωδία pro ὄσμη habet Cod. 24.

3. וְנִמְסוּ. Et liquescent. Ο'. καὶ βραχῆσεται. 'Α. Θ. (καὶ) τακῆσεται. Σ. (καὶ) ἀπαλυνθήσεται.⁷

4. וְנִמְקוּ כָּל-עֲבָרַת הַשָּׁמַיִם. Et contabescet omnis exercitus caelorum. Ο'. Vacabat. ✠ Οὐ Γ'. καὶ τακῆσονται πᾶσαι αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν ⁸ 'Α. Σ. Θ. . . αὶ στρατιαὶ τοῦ οὐρανοῦ.⁹

וְכָל-חַמְצָה יָבוּל כְּנֹבֵל עָלֶיהָ מִמָּקָן וְכִנְבֵּל מִתְאַזָּה. Et omnis exercitus eorum decidet, ut decidit folium de vite, et ut (folium) decidens de ficu. Ο'. καὶ πάντα τὰ ἄσπρα πεσεῖται ὡς φύλλα ἐξ ἀμπέλου, καὶ ὡς πίπτει φύλλα ἀπὸ συκῆς. 'Α. καὶ πᾶσα στρατιὰ αὐτῶν ἀπορρεῦσει, ὡς ἀπορρεῖ φύλλον ἀπὸ ἀμπέλου, καὶ ὡς ἀπόπτωμα ἀπὸ συκῆς. Σ. καὶ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτοῦ πεσεῖται, ὡς πίπτει φύλλον ἀπὸ ἀμπέλου, καὶ ὡς ἀπόπτωμα ἀπὸ συκῆς.¹⁰

5. גִּי. Ο'. Vacat. ✠ Οὐ Γ'. ἔτι ¹¹

6. מְדוּם כְּרִים וְעֵתוּדִים. De sanguine agnorum et hircorum. Ο'. ✠ ἀπὸ αἵματος τράγων καὶ ἀμνῶν ¹² ✠ Σ. ἀπὸ αἵματος ἀρνῶν καὶ τράγων ¹³

כְּלוֹת אֵילִים. Renum arietum. Ο'. τράγων καὶ κριῶν. 'Α. Σ. Θ. νεφρῶν κριῶν.¹⁴

7. בּוּבָלִי. Bubali. Ο'. οἱ ἄδροί. 'Α. βμίεμ. Σ. μονοκέρωτες.¹⁵

7. וַפְּרִים עִם-אַבְיָרִים. Et juveneci cum tauris. Ο'. καὶ οἱ κριοὶ καὶ οἱ ταῦροι. 'Α. καὶ δαμάλις μετὰ δυναστῶν. Σ. καὶ μύσχοι μετὰ κραταιῶν. Θ. καὶ ταῦροι μετὰ ἰσχυρῶν.¹⁶

וְעָפְרָם. Pulvis eorum. Ο'. Vacat. ✠ Θ. τὸ χῶμα αὐτῶν ¹⁷

וְדִשָׁן. Impinguabitur. Ο'. ἐμπλησθήσεται. 'Α. πιανθήσεται. Θ. λιπανθήσεται.¹⁸

8. לְרִיב. Ad causam agendam. Ο'. κρίσεως. 'Α. τῆς δικασίας. "Αλλος" τῆς ἐκδικήσεως.¹⁹

9. מַחֲלָיִה. Torrentes ejus. Ο'. αὶ φάραγγες αὐτῆς. 'Α. χεῖμαρροι. ²⁰

10. מְדוּר לְדוּר תְּחַרֵּב. A generatione in generationem vasta erit. Ο'. εἰς γενεὰς αὐτῆς ἐρημωθήσεται. Οὐ Γ'. (ἀπὸ γενεᾶς) εἰς γενεὰν ἐρημωθήσεται.²¹

וְלֵצַח נְעֻחִים. In perpetuitatem perpetuitatum. Ο'. καὶ εἰς χρόνον πολύν. 'Α. εἰς νίκος νικέων. (Θ.) εἰς ἔσχατα ἐσχάτων.²²

אֵין עֹבֵר בָּהּ. Non est qui transeat per eam. Ο'. Vacat. ✠ Θ. οὐκ ἔστιν ὁ παραπορευόμενος ἐν αὐτῇ ²³

11. וַיִּרְשְׁתָּהּ. Et possidebunt eam. Ο'. Vacat. Αἴα exempl. καὶ κατοικήσουσιν ἐν αὐτῇ.²⁴ 'Α. Σ. Θ. καὶ κληρονομήσουσιν αὐτήν.²⁵

⁷ Cod. 88. ⁸ Curter. Haec, quae hodie in LXX leguntur, desunt in Comp., Codd. III, XII, 24, 26, aliis. Syro-hex. in marg. affert: ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵

χῶμα, Codd. 109, 302, 305 τὸ χῶμα αὐτῶν. Duplicem, vel potius triplicem lectionem venditat Cod. 88: ἢ ὁ χοῦς, καὶ τὸ χῶμα αὐτῶν λιπανθήσεται, καὶ ἀπὸ τοῦ στ. αὐτῶν ἐμπλησθήσεται. ¹⁸ Cod. 88. ¹⁹ Cod. 88 affert: 'Α. τῆς δικασίας. τῆς ἐκδικήσεως. ²⁰ Cod. 88. ²¹ Curter. affert: Οὐ Γ'. εἰς γ. ἐρημωθήσεται. Codd. 22, 36, alii: καὶ ἀπὸ γ. εἰς γ. ἐρημωθήσεται. ²² " 'Α. Θ. εἰς νίκος ν. καὶ εἰς ἔσχατα ε'. Sic MS. Jes., quod ommissum fuerat a Curterio. Suspicio autem illud, εἰς ν. ν., esse Aquilae, et εἰς ε. ε. Theodotionis."—Montef. Verba, καὶ εἰς χρόνον πολύν (μακρὸν Cod. 88), non leguntur in Codd. III, XII (in textu), 24, 26, 106. ²³ Curter. Syro-hex. in marg. ²⁴ ²⁵

11. קַצָּת. *Pelecanus*. Ὁ ὄρνεα. Ἄ. Σ. Θ. πελε-
κάνοι.²⁶
יִשְׁכְּנֻרְבָּה. *Habitabunt in ea*. Ὁ κατοική-
σουσιν ἐν αὐτῇ.²⁷ Θ. καὶ κατοικήσουσιν ἐν
αὐτῇ.²⁸
וְנִטְה. *Et extendet*. Ὁ καὶ ἐπιβληθήσεται.
Σ. Θ. (καὶ) ἐκταθήσεται.²⁹
קִרְתָּהּ וְאֶבְיָרְהוּ. *Lineam vastitatis et pon-
dera (perpendicularum) vacuitatis*. Ὁ σπαρτίον
γεωμετρίας ἐρήμων. Ἄ. μέτρον κενού καὶ λίθοι
οὐδενός. Σ. μέτρον ἀφανισμού καὶ λίθοι συγχύ-
σεως. Θ. μέτρον κενώσεως καὶ λίθοι οὐδενώ-
σεως.³⁰
12. הַרְרֵה. *Nobiles ejus*. Ὁ οἱ ἄρχοντες αὐτῆς.
Ἄ. Σ. Θ. οἱ ἐλεύθεροι. ³¹
יִקְרְאוּ. *Vocabunt*. Ὁ. Vacat. ✕ Ἄ. Θ. καλέ-
σουσι.³²
וְכָל־שָׂרֵיהֶּ. *Et omnes principes ejus*. Ὁ καὶ
✕ Οἱ Γ'. πάντες.³³ οἱ μεγιστᾶνες αὐτῆς.
אִפְסָה. *Non amplius*. Ὁ εἰς ἀπώλειαν. Ἄ.
εἰς πέρας. Θ. ὀλίγοι.³⁴
13. סִרְיִים קְמוֹשׁ תְּחוֹת. *Spinae, urtica et spina*.
Ὁ ἀκάνθια ξύλα, ✕ καὶ κνίδαι, καὶ ἄκα-
νοι.³⁵ Ἄ. Σ. Θ. ἄκανθαι, καὶ κνίδες, καὶ
ἄκανες.³⁶
בְּמִבְצָרֶיהָ. *In munitionibus ejus*. Ὁ καὶ εἰς τὰ

- ὄχυράματα αὐτῆς. Ἄ. ἐν διάρμασιν (αὐτῆς).³⁷
13. תַּיִם. *Canum ferorum*. Ὁ σειρήνων. Σ.
δρακόντων.³⁸
לְבָנוֹת יַעֲנָה. *Struthionibus*. Ὁ στρουθῶν.
Ἄ. Σ. στρουθοκαμήλοις.³⁹
14. צִיִּים אֶת־אֵיִים וְשִׁיעַר עַל־יַרְעֵהוּ יִקְרָא. *Zizim
(occurent) canibus aureis, et daemon silvestris
ad socium suum clamabit*. Ὁ δαιμόνια ὄνο-
κενταύροις, καὶ βοήσονται ἕτερος πρὸς τὸν ἕτε-
ρον. Ἄ. Σ. Θ. σιείμ τοῖς ἰείμ, καὶ τριχιῶν
πρὸς ἑταῖρον αὐτοῦ (Θ. καὶ ὀρθοτριχῶν ἐπὶ τὸν
πλησίον αὐτοῦ)⁴⁰ καλέσει.⁴¹
וְהָיָה שָׁם הַרְגֵיעָה לִילִית וְיִמְצָאָהּ לָהּ מְנוּחַ.
*Quin ibi quietemaget lamia, et inveniet sibi
requiem*. Ὁ ἐκεῖ ἀναπαύσονται ὄνοκενταυροι,
εὐρόντες αὐτοῖς ἀνάπαυσιν. Ἄ. ἐκεῖ ἀνέψυξεν
λιλιθ, καὶ εὐρεν ἑαυτῇ ἀνάπαυσιν.⁴² Σ. ἐκεῖ
ἤρμησεν λαμία. . .⁴³
- 15, 16. אֶת־שָׁם נִקְבְּצוּ דְיוֹת אִשָּׁה רַעוּתָהּ; דְּרָשׁוּ יָמַעַל־סִפְרָה יְהוָה וְקִרְאוּ אֶחָת מִהַגְדָּה לֵאמֹר
נַעֲרָה. *Quin ibi congregabuntur vultures, una-
quaeque cum socia sua. Quaerite in libro Iovae,
et legite; ne una ex illis desiderabitur*. Ὁ
ἐκεῖ συνήτησαν ἑλαφοί, καὶ εἶδον τὰ πρόσωπα
ἀλλήλων (alia exempl. add. ὡς ἐκ βιβλίου
κυρίου ἀνακαλέσουσι, καὶ εἰς αὐτῶν οὐ δια-
φωνήσεται)⁴⁴ ἀριθμῶ παρήλθον, καὶ μία αὐτῶν

²⁶ Cod. 88 in continuatione. ²⁷ Haec desunt in Comp., Ald., Codd. III, XII, 24, 49, aliis. ²⁸ Curter. Syro-hex. ✕ **סִרְיִים קְמוֹשׁ תְּחוֹת**. ²⁹ Cod. 88. ³⁰ Idem, qui ad Aquilam canonū habet. Cf. Hex. ad Gen. i. 2. ³¹ Idem. ³² Curter. Syro-hex. in marg. **י . ל . י** ✕ **בְּסִי**. ³³ Post **וְכָל־שָׂרֵיהֶּ** βασιλείς αὐτῆς (sic) Curter. in textu edidit: καὶ (✕ πάντες in marg.) οἱ ἄρχοντες (καὶ add. Parsons.) μεγιστᾶνες αὐτῆς. Syro-hex. in textu, καὶ οἱ μεγ. (אִפְסָה) αὐτῆς; in marg. autem: ✕ Οἱ Γ'. καὶ πάντες. ³⁴ Cod. 88. ³⁵ Sic Cod. 88, et sine aster. Codd. 62, 147. In aliis ejusdem recensionis libris est κνίδες pro κνίδαι, et ἄκανοι (s. ἄγχανοι) pro ἄκανοι. ³⁶ Cod. 88, ubi pro ἄκανες vitiose scriptum ἄκανθες. Cf. Hex. ad Job. xxxi. 40. ³⁷ Cod. 88. ³⁸ Idem. ³⁹ Idem affert: Ἄ. Σ. στρουθοκαμήλοι (sic). Cf. ad Cap. xiii. 21. xliii. 20. ⁴⁰ Curter. Cf. ad Cap. xii. 21. ⁴¹ Cod. 88 mendose affert: Ἄ. Σ. ὁ σιείμ τοῖς σιείμ (sic; sed cf. ad Cap. xiii. 22), καὶ τοῖς

χιῶν (sic) πρὸς ἕτερον αὐτοῦ κάλεσει. Correximus eum ex loco parallelo, tum ex Curterio, qui affert: Ἄ. Σ. καὶ τριχιῶν. Ἄ. πρὸς ἕτερον (ἑταῖρον) αὐτοῦ. Hieron.: "Et occurrent sibi in ea, juxta LXX diversa daemonum phantasmata, sive, ut omnes alii juxta Hebraicum transtulerunt, SIM et ΠΙΜ, onocentauri, et pilosi, et lamia, quae gentilium fabulae et poetarum figmenta describunt." ⁴² Curter., qui ἑαυτῆν habet. Syro-hex. **וְהָיָה שָׁם הַרְגֵיעָה לִילִית וְיִמְצָאָהּ לָהּ מְנוּחַ**. ⁴³ Curter., qui ἤρμησεν scribit. Syro-hex. ✕ **אֶת־שָׁם נִקְבְּצוּ דְיוֹת אִשָּׁה רַעוּתָהּ; דְּרָשׁוּ יָמַעַל־סִפְרָה יְהוָה וְקִרְאוּ אֶחָת מִהַגְדָּה לֵאמֹר נַעֲרָה**. Ad **וְהָיָה שָׁם** vid. Bernstein. in *Lex. ad Chrestom. Syr.* p. 220. Hieron.: "Et lamiam, quae Hebraice dicitur LILITH, et a solo Symmacho translata est lamia, quam quidam Hebraeorum ἐριννῶν, id est, furiam, suspicantur." ⁴⁴ Sic Codd. 22, 36, alii. Pro **וְהָיָה שָׁם** LXX verterunt διεφώνησεν, desideratus est (cf. Wesseling. ad Diod. Sic. III, 41), 1 Reg. xxx. 19.

οὐκ ἀπόλετο. Ἄ. ἐκεῖ ἰκτίνες ἠθροίσθησαν, γυνὴ ἑταίραν αὐτῆς ἐκζητήσατε ἀπὸ βιβλίου κυρίου, καὶ ἀνάγνωτε μία ἀπ' αὐτῶν οὐκ ἐνεποδίσθη. Σ. ἐκεῖ ἰκτίνες ἠθροίσθησαν, ἐκάστη τὴν ἑταίραν αὐτῆς ἐπεζήτησαν ἐκ βιβλίου κυρίου, καὶ καλέσουσι μία αὐτῶν οὐκ ἔλαθεν. Θ. ἐκεῖ ἰκτίνες ἠθροίσθησαν, ἑτέρα τὴν ἑτέρα ἐζητήσατε (fort. ἐκζητήσατε) ἀπὸ βιβλίου κυρίου, καὶ ἀνάγνωτε· μία αὐτῶν οὐκ ἔλαθεν.⁴⁵

17. לְהֵם בְּקוֹ. *Iis lineae.* Ὁ. βόσκεισθαι. Ἄ. Α. Σ. Θ. αὐταῖς ἐν μέτρῳ.⁴⁶

יִשְׁכְּנוּ. *Habitabunt.* Ὁ. ἀναπαύσονται. Ἄ. Α. Σ. Θ. κατασκηνώσουσιν.⁴⁷

CAP. XXXV.

1. עֲרָבָה. *Desertum.* Ὁ. ἔρημος. Σ. ἄβατος.¹

לְרֹזָה. *Rosa.* Ὁ. κρίνον. Ἄ. Α. καλύκωσις.²

2. פִּרְחָה תִּפְרַח. *Pullulando pullulabit.* Ὁ. καὶ ἐξανθήσει, ✕ καὶ ὑλοχαρήσει.³

אֶת־גִּילָתָהּ וְרִנְיָהּ. *Etiam cum exsultatione et júbilo.* Ὁ. τὰ ἔρημα τοῦ Ἰορδάνου. Σ. καίγε ἀγαλλιωμένη καὶ αἰνούσα.⁴

הַדֶּרֶךְ הַכַּרְמֶל וְהַשְּׁרֹן הַפְּהִי יֵרָאוּ כְּבוֹד־יְהוָה. *Decor Carmeli et Saronis; ipsi videbunt gloriam Jovae.* Ὁ. καὶ ἡ τιμὴ τοῦ Καρμήλου, καὶ ὁ λαὸς μου ὄψεται τὴν δόξαν κυρίου. Ἄ. διαπρέπεια τοῦ Καρμήλου καὶ τοῦ Σαρών αὐ-

τοῖ ὄψονται δόξαν κυρίου. Σ. εὐπρέπεια τοῦ Καρμήλου καὶ τοῦ πεδίου· αὐτοὶ ὄψονται τὴν δόξαν κυρίου. Θ. ὠραιότης τοῦ Καρμήλου καὶ τοῦ Σαρών· αὐτοὶ (s. οὗτοι) ὄψονται τὴν δόξαν Κυρίου.⁵

3. רִמְצוּ. *Roborate.* Ὁ. Vacat. Ἄ. Α. καρτερώσατε. Σ. κρατύνατε. Θ. κραταιώθητε.⁶

4. לְבַבְךָ לֵב־לֵב. *Dicite timidis corde.* Ὁ. παρακαλέσατε, οἱ ὀλιγόψυχοι τῇ διανοίᾳ. Ἄ. εἶπατε τοῖς ταπεινοῖς τῇ καρδίᾳ. Σ. εἶπατε τοῖς ἀνόητοις. Θ. εἶπατε τοῖς ταχυκαρδίοις.⁷

יָבוֹא גַּם יְבוֹא. *Ultio veniet.* Ὁ. κρίσιν ἀνταποδίδωσι. Θ. ἐκδίκησιν.⁸

5. תִּפְתְּחוּ. *Aperientur.* Ὁ. ἀκούσονται. Ἄ. Α. Σ. Θ. ἀνοιχθήσονται.⁹

6. וְיִרְנֶה. *Et júbilabit.* Ὁ. τρανὴ δὲ ἔσται. Ἄ. Α. (καὶ) αἰνέσει.¹⁰

7. בְּעֲרָבָה. *In deserto.* Ὁ. ἐν γῆ διψώσῃ. Ἄ. Α. (ἐν) ὀμαλῇ. Σ. (ἐν) ἀβάτῳ.¹¹

8. לְאֵגָם. *In lacum.* Ὁ. εἰς ἔλη. Ἄ. Α. εἰς λίμνην.¹²

9. תַּנִּים. *Canum ferorum.* Ὁ. ὀρνέων. Ἄ. Α. Σ. σειρήνων.¹³

10. הַצִּיר לְקָנָה. *Gramen cum canna.* Ὁ. ἐπαύλεις καλάμου. Οἱ Ι'. κάλαμον.¹⁴

11. וְיִתְעוּ לֹא יִתְעוּ. *Et stulti non errabunt.* Ὁ. οἱ δὲ διεσπαρμένοι πορεύονται ἐπ' αὐτῆς, καὶ

⁴⁵ Cod. 88, a Parsonsio sine interpunctione descriptus. Idem ad Aq. *εταρων* pro *εταίραν*, et ad Theod. *αυτης αυτων* (sic) pro *αὐτῶν* affert. Ad *ἐνεποδίσθη* (רְהָרְהָ?) Sic *ἐμποδοστάτης* pro *עוֹבֵר* i Paral. ii. 7 in LXX) cf. ad Cap. xl. 26. ⁴⁶ Cod. 88. ⁴⁷ Idem.

CAP. XXXV. ¹ Cod. 88. Cf. ad v. 6. Montef. e Lexicis affert: Ἄ. ὀμαλῇ. Σ. πεδινή (al. πεδιάς). ² Cod. 88 mendose affert: Ἄ. καὶ λυκωσις. Cf. ad Cant. Cant. ii. 1. Hieron.: "Quae nunc florebit in *lilium*, sive, ut significantius expressit Aquila, καλύκωσις, quam nos tumentem rosam, et necdum foliis dilatatis possumus dicere." ³ Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. Cod. 88: ✕ καὶ ὑποχαρήσει (sic). Ad καὶ *ἐξανθήσει* Nobil. affert: "Severus, καὶ ὑλοχαρήσει;" quam notulam Montef. ad καὶ *ἀνθείτω* (v. 1) male traxit. ⁴ Cod. 88. ⁵ Euseb. in Dem. Evang. p. 301. Sym-

machi lectionem integram, et Theodotionis partem priorem affert Nobil. Curter. notam habet: Κάμηλος καὶ Σαρών τόπος (corrigge ex Euseb. l. c. τόποι) τῶν ἀλλοφύλων. ὠραιότης τοῦ K. καὶ τοῦ Σ. οὗτοι ὄψονται τὴν δ. τοῖ (sic) κ. Hieron.: "Loca uberrima atque campestria, quae appellantur *Saron*, pro quibus Sym. interpretatus est *campus*." ⁶ Codd. 86, 88. ⁷ Cod. 88. Minus probabiliter Cod. 86: Ἄ. εἶπατε τοῖς ἀνόητοις τῇ καρδίᾳ. Σ. Θ. εἶπατε τοῖς ταχυκαρδίας (sic). Cf. ad Cap. xxxii. 4. ⁸ Cod. 88. ⁹ Idem. ¹⁰ Idem. ¹¹ Idem, qui ad Aq. *ομαλει* habet. Cf. ad Cap. xli. 19. li. 3. ¹² Idem. ¹³ Idem. ¹⁴ Curter., qui in textu legit, ἐπαύλεις καλάμου ποιμίνου. Syro-hex. in textu ἐπαύλεις ποιμίνων, in marg. καλάμου habet. Hieron. τοῖς Ὁ. tribuit: *et caulae gregum*.

οὐ μὴ πλανηθῶσι. 'Α. Σ. Θ. καὶ ἄφρονες οὐ πλανηθήσονται.¹⁵

9. וְפִרְיָתוֹ. *Et ferocissima bestiarum.* Ο'. οὐδὲ τῶν πονηρῶν θηρίων. 'Α. καὶ ἄφετος ζῶων. Σ. κακὸν θηρίον. Θ. καὶ λοιμὸς θηρίων.¹⁶

יְגָאֲלִים. *Redempti.* Ο'. λελυτρωμένοι. 'Α. Σ. ἠγχιστευμένοι. Θ. ἐρρυσμένοι.¹⁷

10. וְשָׁבוּן. *Revertentur.* Ο'. καὶ ἀποστραφήσονται. 'Α. Σ. Θ. ἐπανακάμψουσιν.¹⁸

שָׂמְחָה. *Laetitia.* Ο'. εὐφροσύνη. Aliud exempl. σωτηρία.¹⁹

Cap. XXXV. 10. ω ἐπὶ γὰρ — καταλήψεται αὐτούς.²⁰

CAP. XXXVI.

2. בְּחֵיל כְּבֵד. *Cum copia magna.* Ο'. μετὰ δυνάμεως πολλῆς. 'Α. ἐν εὐπορίᾳ βαρεία.¹

וּבְמַסְלֵת שְׂדֵה כּוֹסֵם. *Piscinae superioris in via publica agri fullonis.* Ο'. τῆς κολυμβήθρας τῆς ἄνω ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ ἀγροῦ τοῦ κναφέως. 'Α. Σ. . . ὑψηλῆς ἐν ἀνεσκολοπισμένη χῶρας γναφέως.²

3. הַיְהוֹדֵי. *Historiographus.* Ο'. ὁ ὑπομνηματογράφος. 'Αλλος ὁ ἀναμνησκων.³

4. אָמְרוּ-נָא אֶל-הַזְּקֵנִים. *Dicite, quaeso, Heze-*

chiae. Ο'. εἶπατε 'Εζεκία. 'Α. Σ. Θ. (εἶπατε) δὴ πρὸς ('Εζεκίαν).⁴

5. אַדְּבַר-שְׂפָתַי עֵצָה וְגַבְרָה לְמִלְחָמָה. *Tantummodo sermo labiorum (stolidus) est: Consilium et robur ad bellum (est mihi).* Ο'. μὴ ἐν βουλῇ καὶ λόγους χειλέων παράταξις γίνεται; 'Α. Σ. Θ. πλὴν (s. πλὴν γε) λόγους χειλέων (βουλή) καὶ δύναμις εἰς πόλεμον.⁵

6. אִישׁ יִפְקֹד אִישׁ עָלָיו. *Cui si innixus fuerit homo.* Ο'. ὡς ἂν ἐπιστηρισθῇ ✕ ἀνὴρ ὅτι ἐπ' αὐτήν.⁶

וְנִקְבְּהָ. *Et perforabit eam.* Ο'. Vacabat. ✕ Θ. καὶ τρήσει αὐτήν.⁷

לְכָל-הַבֹּטְחִים. *Omnibus qui confidunt.* Ο'. καὶ πάντες οἱ πεποιθότες. 'Α. Σ. Θ. πᾶσι τοῖς πεποιθόσιν.⁸

7. אֲלֵי. Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Σ. Θ. πρὸς μέ.⁹

הֲלוֹא הוּא אֲשֶׁר הִסִּיר הַזְּקֵנִים אֶת-בְּמִתּוֹ וְאֶת-מִזְבְּחֹתָיו וַיֹּאמֶר לַיהוָה וְלִירוּשָׁלַם לִפְנֵי הַמִּזְבֵּחַ הַזֶּה תִּשְׁתַּחֲוּוּ. *Nonne ipse est cujus abstulit Hezechias sacella et altaria, et dixit Judae et Jerusalem: Ante altare hoc adorabitis?* Ο'. Vacat. 'Α. Σ. Θ. ✕ οὐκ αὐτός ἐστιν οὐ ἀφείλεν 'Εζεκίας τὰ ὑψηλὰ αὐτοῦ καὶ τὰ θυσιαστήρια αὐτοῦ, καὶ εἶπεν τῷ 'Ιουδα καὶ τῇ 'Ιερουσαλήμ. ἔμπροσθεν (s. κατὰ πρόσωπον) τοῦ θυσιαστηρίου τούτου προσκυνήσατε.¹⁰

¹⁵ Codd. 86, 88.

¹⁶ Cod. 88, qui affert: Σ. κακὸν θηρίον. καὶ λοιμὸς θηρίων (sic). Pro וְפִרְיָתוֹ λοιμὸς adhibet Theod. Ezech. vii. 22, testibus Codd. 86, 88.

¹⁷ Cod. 88, qui ἐρρυσμένοι scribit. Cf. ad Cap. li. 10.

¹⁸ Cod. 88, qui Minus probabiliter Parsons. ad εὐφροσύνη αἰῶνος notat: "σωτηρία αἰῶνος (marg. ut in Ed.) XII."

²⁰ Syro-hex. Collatis Hebraeis, locus sic fortasse pingendus: ω ἐπὶ γὰρ τῆς κεφαλῆς αὐτῶν ἀνεσεις καὶ ἄγαλλια κ. τ. ἔ.

CAP. XXXVI. ¹ Cod. 88.

² Idem, qui ἀνεσκολοπισμένης habet. ³ Sic sine nom. Curter. Syro-hex. in marg. ω ω ω . Sic LXX in loco parallelo 4 Reg. xviii. 18, neonon Aq. ad 2 Reg. viii. 16.

⁴ Syro-hex. ω ω ω . Sic in textu Comp., Ald., Codd. 22, 36, alii. ⁵ Cod. 88 vitiose affert: 'Α. Σ. Θ. πλὴν γέλωσ

χειλεων καὶ δ. εἰς π. In loco 4 Reg. xviii. 20 LXX vertentur: πλὴν λόγους χειλέων β. καὶ δ. εἰς π.

⁶ Sic sine aster. Ed. Rom. Cod. XII, teste Parsonso: ω ω ἐπ' αὐτήν ἐπιστηρισθῇ, cum ✕ ἀνὴρ in marg. Syro-hex. in textu: ω ω ω ἐπ. ἐπ' αὐτήν, in marg. autem char. med. post ω ω infertur: ω ω ✕. Deest ἀνὴρ in Codd. III, XII, 24, 26, alii.

⁷ Curter. Syro-hex. in marg. char. med. ω ω ✕. Haec, καὶ τρήσει (alia exempl. τρηπήσει) αὐτήν, desunt in Codd. III, XII, 24, 26, alii.

⁸ Cod. 88. ⁹ Curter. et sine aster. Syro-hex. Sic in textu Ald., Codd. 22, 36, alii.

¹⁰ Cod. 88. Sic sub simplici aster. Syro-hex. in marg. char. med., cum κατὰ πρόσωπον (ω ω ω) pro ἔμπροσθεν, et προσκυνήσατε pro προσκυνήσατε. Eandem lectionem in textum inferunt Codd. XII (teste Curterio), 23, 41, alii, qui omnes

8. הַתְּעַרְבָּ נָפְ. *Sponsione contende, quaeso. O'.*
 מיִּחְתִּיטֵעַ ✕ 'A. Σ. Θ. δὴ ¹¹.
9. וַיֹּאמֶר תְּשִׁיב אֶת פְּנֵי פֶתַח אַחַד עַבְדֶּי אֲדָנָי
 הַקְּטַנִּים. *Et quomodo repelles praefectum*
provinciae vel unum e servis domini mei mini-
mis? O'. καὶ πῶς δύνασθε ἀποστρέψαι εἰς
 πρόσωπον τῶν τοπαρχῶν ✕ ἐνδὸς τῶν δούλων
 τοῦ κυρίου μου τῶν μικρῶν ⁴; ¹² Σ. καὶ ὑπο-
 στήσῃ τὸ πρόσωπον ἀρχοντος ἐνδὸς τῶν δούλων
 τοῦ κυρίου μου τῶν μικρῶν. ¹³
10. לְהַשְׁחִיתָהּ. *Ad vastandum eam. O'.* πολε-
 μῆσαι αὐτήν. 'A. Σ. Θ. διαφθεῖραι (αὐτήν). ¹⁴
 יְהוָה אָמַר אֵלַי עֲלֵה אֶל-הָאָרֶץ הַזֹּאת
 וְהַשְׁחִיתָהּ. *Jova dixit ad me: Ascende in ter-*
ram hanc, et vasta eam. O'. Vacabat. ✕ Oī
 Γ'. κύριος εἶπε πρὸς μέ' ἀνάβηθι ἐπὶ τὴν γῆν
 ταύτην, καὶ διάφθειρον αὐτήν ⁴. ¹⁵
11. וַיֹּאמֶר... אֶל-רַב־שָׂקָה. *O'.* καὶ εἶπε — πρὸς
 αὐτόν ⁴... Oī Γ'. ✕ πρὸς 'Ραβσάκην ⁴. ¹⁶
 לִדְבַר-נָפְ. *Loquere, quaeso. O'.* λάλησον ✕ 'A.
 Σ. Θ. δὴ ⁴. ¹⁷
 הָעַם אֲשֶׁר עַל-הַחוּמָה. *Populi qui est super*
murum. O'. τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ τῷ τείχει.
 Alia exempl. — τῶν ἀνθρώπων ⁴ τῶν ἐστηκό-
 των ἐπὶ τῷ τείχει. ¹⁸
12. לֹא-אֵכְל אֶת-הָרְאִיָּה וְלֹשְׁתוֹת אֶת-שִׁינֵיהֶם. *Ut*
comedant stercora sua, et bibant urinam suam.

O'. ἵνα φάγωσι ✕ 'A. Σ. Θ. τὴν ⁴ ¹⁹ κόπρον,
 καὶ πῖωσιν οὖρον ✕ 'A. Σ. Θ. αὐτῶν ⁴. ²⁰ 'A.
 Σ. τοῦ φαγεῖν τὰ ἀφοδεύματα αὐτῶν (Marg.
 בְּצוֹתָתָם), καὶ πῖεῖν τὸ ὕδωρ τῶν ποδῶν αὐτῶν
 (Marg. מִיְמֵי רַגְלֵיהֶם). ²¹

13. שְׁמָעוּ. *Audite. O'.* ἀκούσατε ✕ δὴ ⁴. ²²
17. כְּאַרְצֵכֶם. *Similem terrae vestrae. O'.* ὡς ἡ
 γῆ ὑμῶν. Σ. κατὰ τὴν γῆν (ὑμῶν). ²³
 אֶרֶץ פָּנֹם. *Terram panum. O'.* καὶ ἄρτων.
 ✕ Σ. γῆν (ἄρτων). ²⁴
18. יְסִיתָ. *Seducat. O'.* ἀπατάτω. 'A. Σ. ἀνα-
 σείσει. ²⁵
21. כִּי-מַצְוַת הַמֶּלֶךְ הִיא
 עֵרָא. *Quia mandatum regis*
erat. O'. διὰ τὸ προστάξει τὸν βασιλέα. 'A.
 Σ. Θ. ἐντολὴ γὰρ τοῦ βασιλέως ἦν. ²⁶
 לֹא תַעֲנֶהוּ. *Ne respondeatis ei. O'.* μηδένα
 ἀποκριθῆναι (alia exempl. add. αὐτῷ ²⁷).
22. קְרוּעֵי בְגָדֵיכֶם. *Scissis vestibus. O'.* ἐσχισμένοι
 τοὺς χιτῶνας. 'A. Σ. Θ. διερρηχότες τὰ ἱμά-
 τια. ²⁸
- Cap. XXXVI. 22. — τῆς δυνάμεως ⁴. ²⁹

CAP. XXXVII.

2. אֶת-אֲלֵקִים. *O'.* ✕ Oī Γ'. τὸν ⁴ 'Ελιακίμ. ¹
 אֲשֶׁר-עַל-הַבַּיִת. *Qui erat super domum. O'.*
 τὸν οἰκονόμον. 'A. Θ. τὸν ἐπὶ τοῦ οἴκου. ²

κατὰ πρόσωπον tumentur. Alia lectio est Codd. 22 (sub ✕),
 36, aliorum: καὶ μὴν οὗτός ἐστιν δε (s. οὐ) περιελεῖν 'Εξ.—
 τῇ 'Ιερ., κατὰ πρόσωπον τοῦ θ. τ. προσκυνεῖτε (προσκυνησετε
 Cod. 22). ¹¹ Curter. Syro-hex. in marg. ✕ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹

Comp., Ald., Codd. 24, 87, aliis. ¹⁵ Sic Syro-hex., et
 sine obelo Comp., Ald., Codd. XII, 22 (ubi ἴσθηκ. sine
 artic.), 23, 36, alii. Pro τῶν ἴσθηκ., τῶν καθήμενων est in
 Codd. III, 24, 26, aliis. ¹⁹ Curter. ²⁰ Idem.
 Syro-hex. in marg.: Σ. Θ. (Cod. C. ✕ 'A. Σ. Θ.) αὐτῶν.
²¹ Codd. 86, 88, quorum prior mendose habet ἀφοδεύματα.
²² Sic Cod. XII in marg., invito Hebraeo. Syro-hex. in
 marg.: Oī Γ'. δὴ. ²³ Cod. 88. ²⁴ Syro-hex. in marg.
 ✕ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹

2. זְקֵנֵי. Seniores. Ο'. πρεσβυτέρους. 'A. γέροντας.³
4. אֲזוּלֵי יִשְׁמַע. Fortasse audiet. Ο'. εισακούσαι. Alia exempl. εἴπως εισακούσεται.⁴
- יְזוּדָיו. Ο'. Vacat. 'A. Σ. Θ. ὁ κύριος αὐτοῦ.⁵
- וְהוֹכִיחַ בְּדַבְרֵיהֶם. Et puniet eum propter verba. Ο'. καὶ ὀνειδίξειν λόγους. Σ. . διὰ τῶν λόγων. Θ. . ἐν λόγοις.⁶
- בְּעֵד הַשְּׂאִרִית הַנִּמְצָאָה. Pro parte residua quae superest. Ο'. περὶ τῶν καταλελειμμένων τούτων. Σ. Θ. περὶ τοῦ λείμματος τοῦ εὑρεθέντος.⁷
6. אֲשֶׁר גָּדְפוּ נַעֲרֵי מַלְכָּה-אֲשׁוּר אֹתָיו. Quibus conciviali sunt pueri regis Assyriae me. Ο'. οὐδ' ὠνειδίσαν με οἱ πρέσβεις βασιλέως Ἀσσυρίων. 'A. Σ. Θ. οὐδ' ἐβλασφήμησαν τὰ παιδάρια βασιλέως Ἀσσυρίων (ἐμέ).⁸
7. נָתַתִּי. Dabo. Ο'. ἐμβάλλω. 'A. Σ. Θ. δίδωμι.⁹
- שְׂמוֹנֶה. Rumorem. Ο'. ἀγγελίαν. 'A. Σ. Θ. ἀκοήν.¹⁰
- וְשָׁב. Et revertetur. Ο'. ἀποστραφήσεται. Σ. (καὶ) ὑποστρέψει.¹¹
8. אֶת-מַלְכָּה אֲשׁוּר. Ο'. τὸν βασιλέα. ✕ 'A. Θ. Ἀσσυρίων.¹²
8. לְבָנָה. Ο'. Λοβνά. Οἱ Γ'. Λαβανά.¹³
- כִּי נָסַע מִלְכִישׁ. Quod castra moverat de Lachis. Ο'. ὅτι ✕ 'A. Σ. Θ. ἀπῆρην ἀπὸ Λαχίς· καὶ 4 (ἐξῆλθε).¹⁴
9. וַיִּשְׁמַע. Et audivit. Ο'. Vacat. 'A. Σ. Θ. καὶ ἤκουσε.¹⁵
- לְהִלָּחֵם. Ut pugnet. Ο'. πολιορκῆσαι. 'A. Σ. Θ. πολεμῆσαι.¹⁶
10. אָתָּה. Tu. Ο'. Vacat. ✕ σύ.¹⁷
11. הִנֵּה אָתָּה. Ecce! tu. Ο'. σύ. ✕ 'A. Σ. Θ. ἰδὸν.¹⁸
- לְכָל-הָאָרְצוֹת לְהַחֲרִימָם. Omnibus terris ad delendum eas. Ο'. πᾶσαν τὴν γῆν ὡς ἀπόλεσαν. 'A. πᾶσαις ταῖς γαίαις τοῦ ἀναθεματίσαι αὐτάς.¹⁹
- וְאֶתְּהָה תִּנְצֵל. Et tu eripiaris? Ο'. Vacabat. ✕ 'A. Σ. Θ. καὶ σὺ ῥυσθήσῃ.²⁰
12. וּבְנֵי-עֵדֵן אֲשֶׁר בְּתֵלְשָׁר. Et filios Eden, qui erant in Telassar. Ο'. αἱ εἰσιν ἐν χώρα Θεεμάθ. Σ. Θ. καὶ υἱὸς Ἐδὲμ τοὺς ἐν Θαλασσάρ.²¹
13. הַנֶּעַ וְיַעֲדָה. Ena et Iva. Ο'. Ἀναγουγάνα. 'A. Ἀνὲ καὶ Γανά. Σ. ἀνεστάτωσε καὶ ἐταπείνωσε.²²

³ Cod. 88. ⁴ Sic Ald., Codd. 22, 36, alii. Cf. 4 Reg. xix. 4 in LXX. Est alius interpretis, ut videtur, fortasse Aquilae. ⁵ Syro-hex. in marg. Sic Comp., Ald., Codd. XII (in marg. sub ✕), 22, 23, 36, alii. ⁶ Cod. 88. ⁷ Idem. ⁸ Codd. 86, 88, quorum prior τοῦ βασιλέως habet. ⁹ Cod. 88. ¹⁰ Idem. ¹¹ Idem. ¹² In LXX hodie legitur, τὸν β. Ἀσσυρίων πολιορκούντα; sed Codd. XII, 24, 49, 86, 106, 198, 306 πολιορκούντα τὸν β., omisso Ἀσσυρίων, habent. Syro-hex. in textu, τὸν β. πολιορκούντα; in marg. autem: 'A. Θ. Ἀσσυρίων. Curter. e Cod. Jes. affert: τὸν (marg. ✕ 'A. Θ. βασιλέα) Ἀσσυρίων πολιορκούντα, repugnante Parsonsiō. ¹³ Curter. ¹⁴ Idem. Haec hodie leguntur in LXX, sed desunt in Codd. III, XII, 26, 49, alii. Syro-hex. in textu, καὶ ἤκουσεν (v. 9) ὅτι ἐξῆλθε (וַיִּשְׁמַע, non, ut Middeld., וַיִּשְׁמַע); in marg. autem: Οἱ Γ'. ✕ ὅτι ἀπῆρην ἀπὸ Λ. ¹⁵ "Unus" apud Montef., qui ad וַיִּשְׁמַע וַיִּשְׁמַע, Ο'. καὶ ἀκούσας — ἀπέστρεψε 4 (sic sub obelo Syro-hex.) καὶ ἀπέστειλεν, lectionem refert. ¹⁶ Cod. 88. ¹⁷ Curter. Sic sine aster. Codd. 22, 36,

alii. ¹⁸ Curter. Syro-hex. ✕]ו ✕ . (Inter δ et ἐποίησαν Curter. in marg. infert: ✕ 'A. σὺν; unde Montef. post Drusium improbabiler edidit: 'A. Σ. Θ. ἂ συνεποίησαν. Pertinet fortasse ad וַיִּשְׁמַע (v. 12.) ¹⁹ Codd. 86, 88, quorum hic γαῖς (sic?) pro γαίαις, uterque autem αὐταῖς pro αὐτάς habet. ²⁰ Curter. Syro-hex. in marg. .א. .ו. .ו. .ו. Haec desunt in Codd. III, XII, 26, 41, aliiis, et Syro-hex. ²¹ Cod. 86. Ad Θεεμάθ (תֵּלְשָׁר) Syro-hex. in marg. char. med. ✕ תֵּלְשָׁר. ²² Montef. in Hex. ad 4 Reg. xviii. 34: "Euseb. De locis Hebraicis, ubi sic legitur: Ἀναθουσαῦ, ἐν Ἡσαῖα. 'A. ἀνεστάτωσεν καὶ ἐταπείνωσεν' καὶ ἐν Βασιλείαις. Ubi legendum: Ἀναγουγάνα [vel Ἀναγουγάνα, ut apud Jesaiam Cod. Vat., teste Maio] ἐν Ἡσαῖα. 'A. Ἀνὲ καὶ Γανά. Σ. ἀνεστάτωσεν κ.τ.έ.; ut quadret ad versionem Hieronymi [Opp. T. III, p. 163], quae sic habet: Ἀνεγουάνα: et hujus Isaias meminit, quam Aq. transtulit, Ane et Gava . . . Sym. vero, sollicitavit et humiliavit."

14. וַיִּקְרָאָהּ וַיַּעַל בֵּית יְהוָה. *Et legit eum, et ascendit in domum Jovae.* O'. Vacabat. ✕ Σ. Θ. καὶ ἀνέγνω αὐτὸ, καὶ ἀνέβη εἰς οἶκον κυρίου 4.²³
 הוֹקְרָהּ. O'. Vacat. ✕ 'A. Σ. Θ. Ἐξέκλιας 4.²⁴
17. הִטָּה יְהוָה אָזְנָהּ. *Inclina, Jova, aurem tuam.* O'. Vacabat. ✕ Θ. κλίνον, κύριε, τὸ οὖς σου 4.²⁵
 פָּקַח יְהוָה עֵינָהּ. *Aperi, Jova, oculos tuos.* O'. Vacabat. ✕ ἀνοιξον, κύριε, τοὺς ὀφθαλμοὺς σου 4.²⁶
 וּשְׁמַע אֵת כָּל־דְּבָרֵי. *Et audi omnia verba.* O'. ✕ καὶ ἀκουσον σύμπαντας 4 τοὺς λόγους.²⁷
19. אֶת־אֱלֹהֵיהֶם. *Deos eorum.* O'. τὰ εἰδωλα αὐτῶν. 'A. Σ. Θ. τοὺς θεοὺς αὐτῶν.²⁸
 וַיֹּאבְדוּם. *Et perdidērunt eos.* O'. καὶ ἀπόσαντο (alia exempl. ἀπόλεσαν²⁹) αὐτούς.
22. לְעֵנְהָ. *Subsannavit.* O'. ἐμυκτήρισε. Σ. ἐχλεύασε.³⁰
 אֶתְחַרְתִּי רֹאשׁ הַנִּינְיָהּ. *A tergo tuo caput motitavit.* O'. ἐπὶ σοὶ κεφαλὴν ἐκίνησε. Σ. ὀπισθεν σου κεφαλὴν ἐκίνησε.³¹
23. אֶת־מִי. *Quem.* O'. τίνα. Alia exempl. τὸν τίνα.³²
 וַיְגַדְפֵּת. *Et conviciatus es.* O'. καὶ παρώξυνας. Oὐ λοιποὶ καὶ ἐβλασφήμησας.³³
24. בְּיַד עֲבָדָי. *Per servos tuos.* O'. ὅτι δι' ἀγγέλων. 'A. Σ. Θ. . . δούλων σου.³⁴

24. קוֹמִית. *Proceritatem.* O'. τὸ ὕψος. 'A. τὸ ἀνάστημα. Σ. Θ. τὸ μέγεθος.³⁵
 מִבְּחַר בְּרוֹשָׁיו. *Lectissimas abietes ejus.* O'. καὶ τὸ κάλλος τῆς κυπαρίσσου. 'A. τὰ ἐκλεκτὰ τῶν ἐλατῶν. Σ. τὴν ἐκλογὴν τῶν ἀρκεύθων. Θ. τὴν ἐκλογὴν τῶν βραθέων.³⁶
 קָצוּ יַעַר בְּרַמְלוֹ. *Extremitatis ejus, silvam hortuli ejus.* O'. μέρους τοῦ δρυμοῦ. 'A. τοῦ τελευταίου αὐτοῦ. . . Σ. Θ. τοῦ ἄκρου αὐτοῦ, εἰς τὸν δρυμὸν τοῦ Καρμήλου (αὐτοῦ).³⁷
25. אֲנִי קָרַתִּי וְשָׁתִיתִי מַיִם וְאֶחָרַב בְּבֶהֱפַעְמֵי כָּל יְאוּרֵי מְצוֹר. *Ego fodi, et bibi aquam; et siccabo planta pedum meorum omnes canales Aegypti.* O'. καὶ ἔθηκα γέφυραν, καὶ ἠρήμωσα ὕδατα καὶ πᾶσαν συναγωγὴν ὕδατος. Σ. ἐγὼ ἄρυξα, καὶ ἔπιον ὕδωρ, καὶ ἠρήμωσα ἐν ἵχνει ποδὸς μου πάντας ποταμοὺς συνεχόμενους.³⁸
26. נְצִים. (Rudera) *disjecta.* O'. καὶ οἰκοῦντας. 'Αλλ. ὑψηλά.³⁹
27. בְּרַמְיָי. *Breves manu (impotentes).* O'. ἀνήκα τὰς χεῖρας. 'A. Σ. κόλοβοι χερσίν. Θ. ἀσθενεῖς χερσίν.⁴⁰
- עֵשֶׂב שָׂדֶה. *Herba agri.* O'. Vacat. 'A. χλόη χῶρας. Σ. Θ. χόρτος ἀγροῦ.⁴¹
- וַיִּרַק הַשָּׂן הַצֵּיִר גִּגוֹת וְשָׂדֶה לְפָנֵי קִמָּה. *Et viror graminis, herba tectorum, et uredo ante culmos.* O'. ὡς χόρτος ξηρὸς ἐπὶ δωμάτων, καὶ ὡς ἀγρωστis ✕ ἀφανιζομένη πρὸ τοῦ τελε-

²³ Curter. Haec desunt in Codd. III, XII, 26, 41, alii. Syro-hex. in marg.: (סוֹמֵסוֹ) סוֹסוֹמֵסוֹ (Cod. C. x). סו. סוֹסוֹמֵסוֹ לְחַסְפֵּסוֹ. ²⁴ Curter., et Syro-hex. in marg. ²⁵ Sic Syro-hex. in marg., et sub aster. Cod. XII in marg. Clausula deest in Codd. III, XII (teste Parsonsio), 26, 41, alii. ²⁶ Sic Cod. XII in marg. Haec desunt in Codd. III, XII (teste Parsonsio), 26, 41, alii, et Syro-hex. ²⁷ Cod. XII in marg., teste Parsonsio: ✕ καὶ ἄκουσον σύμπαντας. Curter. in textu habet, καὶ ἄκουσον πάντας τοὺς λ., et sic Comp., Ald., Codd. 23, 24, alii, et Syro-hex. ²⁸ Cod. 88. ²⁹ Sic Comp., Ald., Codd. III, VIII, XII, 22, 23, 24, alii. ³⁰ Cod. 88.

³¹ Procop. ³² Sic Comp., Codd. 22, 48, 51, alii. Cf. ad Cap. vi. 8. ³³ Procop. ³⁴ Cod. 88. ³⁵ Idem. Cf. Hex. nostra ad 4 Reg. xix. 23. Ad scripturam ἀνάστημα cf. nos in *Prolegom. ad V. T. juxta LXX Interpp.*, p. xxii. ³⁶ Codd. 86, 88. Procop.: τὰς δὲ κυπαρίττους ὁ μὲν 'Ακ. ἐλάτας, ὁ δὲ Σύμ. ἀρκεύθους ἐξέδωκεν; unde Montef. lectiones extulit: 'A. ἐλάτας. Σ. ἀρκεύθους. O'. τῆς κυπαρίσσου αὐτοῦ (sic). 'Αλλ. κυπαρίσσους. Cf. ad Cap. xli. 19. ³⁷ Codd. 86, 88. Procop. affert: Σ. εἰς ὕψος τοῦ ἄκρου αὐτοῦ, εἰς τὸν δ. τοῦ Καρ. αὐτοῦ. ³⁸ Procop. ³⁹ Cod. 88. Parsonsii notula satis obscura haec est: "ἔθνη]" ἄλλ. ὑψηλά. O'. ἐνοικοῦντας." ⁴⁰ Cod. 88. ⁴¹ Curter.

- σφορηθῆναι ⁴². Σ. καὶ χλωρὰ βοτάνη, χλόη δαμάτων, ἣτις ἠφάνισε πρὸ τοῦ τελεσφορηθῆναι.⁴³
28. שִׁבְתֶּךָ. *Sessionem tuam.* Ο'. τὴν ἀνάπασίν σου. 'Α. Σ. Θ. καθέδραν (σου).⁴⁴
29. רִשְׁוֹנְתָּךְ. *Et insolentia tua.* Ο'. καὶ ἡ πικρία σου. 'Α. Θ. καὶ ἡ εὐθηνία σου. Σ. καὶ ἡ ἀλαζονεία σου.⁴⁵
- בְּאָזְנַי. *In aures meas.* Ο'. πρὸς μέ. Σ. εἰς τὰ ὦτά μου.⁴⁶
- בָּאָפֶקֶת חַחֵי חַחֵי. *Ponam ergo annulum meum in nares tuas.* Ο'. καὶ ἐμβαλῶ φιδὸν ('Α. Θ. ψέλλιον. Σ. κρίκον⁴⁷) εἰς τὴν ῥινά σου. Σ. καὶ δώσω κρίκον εἰς τὸν μυκτῆρά σου.⁴⁸
30. קֶסֶף. *Fru mentum ex superioris anni granis effusus proveniens.* Ο'. ἄ ἔσπαρκας. Οἱ λοιποὶ αὐτόματα.⁴⁹
- שְׁחִי. *Id quod anno tertio sponte provenit.* Ο'. τὸ κατάλειμμα. 'Α. Θ. αὐτοφυῆ. Σ. ἀπὸ δένδρων.⁵⁰
31. פְּלִיטַת בֵּית־יְהוּדָה. *Residuum domus Judae.* Ο'. ἐν τῇ 'Ιουδαίᾳ. Alia exempl. add. εἰς διάφευξιν.⁵¹
32. פְּלִיטָה. *Qui evaserunt.* Ο'. οἱ σωζόμενοι. Θ. σωτηρία.⁵²
33. הֵן יִרְוֶה שֵׁם יְהוָה. *Et non jaciēt ibi sagittam.* Ο'. οὐδὲ μὴ βάλλῃ ἐπ' αὐτὴν βέλος. 'Α. καὶ οὐ μὴ ροιζήσῃ ἐκεῖ βέλος. Σ. Θ. οὐδ' οὐ μὴ τοξεύσει ἐκεῖ βέλος.⁵³
33. וְלֹא־יִקְרַחֶנָּה קֶוֶן. *Et non occurret ei clypeus.* Ο'. οὐδὲ μὴ ἐπιβάλλῃ ἐπ' αὐτὴν θυρεόν. 'Α. Σ. Θ. (οὐδὲ μὴ) προφθάσῃ ἐπ' αὐτὴν θυρεός.⁵⁴
- וְלֹא־יִשְׁפֹּף עַלֶּיהָ סֶלֶלָה. *Et non aggeret contra eam aggerem.* Ο'. οὐδὲ μὴ κυκλώσῃ ἐπ' αὐτὴν χάρακα. 'Α. Σ. Θ. καὶ οὐκ ἐκχεεῖ ἐπ' αὐτὴν πρόσχωμα.⁵⁵
34. וְאֵין יָבוֹא לֵא יְהוּרֵי הַבְּרִיאָה. *Et in urbem hanc non ingredietur.* Ο'. Vacabat. ✕ Θ. καὶ εἰς τὴν πόλιν ταύτην οὐ μὴ εἰσέλθῃ ⁵⁶.
35. וְלִמְעַן דָּוִד עַבְדִּי. *Et propter Davidem servum meum.* Ο'. καὶ διὰ Δαυιδ τὸν παῖδά μου. Οἱ λοιποὶ: καὶ διὰ Δαυιδ τὸν δούλον μου.⁵⁷
37. וַיִּשָׁב. *Et reversus est.* Ο'. Vacat. ✕ καὶ ἀπέστρεψε ⁵⁸.
- וַיֵּשֶׁב. *Et habitavit.* Ο'. καὶ ὤκησεν. 'Α. καὶ ἐκάθισεν. Σ. καὶ ἔμενεν.⁵⁹
38. אֱלֹהֵי. *Dei sui.* Ο'. τὸν πάτραρχον αὐτοῦ. Alia exempl. θεοῦ (s. τοῦ θεοῦ) αὐτοῦ.⁶⁰
- הִקְרוּ. *Percusserunt eum.* Ο'. ἐπάταξαν αὐτόν. 'Α. ἐπληξαν (αὐτόν).⁶¹
- אָרָץ אַרְרָט. *In terram Ararat.* Ο'. εἰς 'Αρμενίαν. 'Α. Σ. Θ. εἰς γῆν 'Αραρέθ.⁶²

Cap. XXXVII. 3. — καὶ ὀνειδισμού ⁴. 18. — ὄλην ⁴. 21. — ἤκουσα ⁴.⁶³

CAP. XXXVIII.

1. לְמַחְתָּה. *Ad moriendum.* Ο'. ἕως θανάτου. 'Α. τοῦ ἀποθανεῖν. Σ. Θ. εἰς θάνατον.¹

⁴² Sic Cod. 88, et sine aster. Codd. 22, 36, alii.
⁴³ Codd. 86, 88, quorum prior mendose habet, ἠφάνισε πρὸ τοῦ τελεσφορηθῆναι. (Pro וְלֹא־יִקְרַחֶנָּה, *vedo*, Symmachus legitur videtur וְלֹא־יִשְׁפֹּף, *quae destruxit*. Cf. Hex. ad Jerem. xlvii. 5.)
⁴⁴ Cod. 88. ⁴⁵ Idem. Procop. affert: Σ. ἡ ἀλαζονεία σου εἰς τὰ ὦτά μου. ⁴⁶ Procop. ⁴⁷ Cod. 88. ⁴⁸ Procop. ⁴⁹ Idem. Hieron.: "Anno autem secundo, juxta Sym., *romis vescere*."
⁵¹ Sic Codd. 22, 36, alii. Pro פְּלִיטָה Symmachus διάφευξιν adhibet Jerem. xxv. 35. ⁵² Cod. 88, qui affert: Θ. σωτηρα (sic). ⁵³ Idem. ⁵⁴ Idem. Hieron. Hebraea vertit: *nec occurrabit eam clypeus*. ⁵⁵ Cod. 88, ubi προσχωμα

(sic). ⁵⁶ Curter. Haec desunt in Codd. III, XII, 24, 26, aliis, necnon in Syro-hex. Notam Curterii ad verba, οὐ μὴ εἰσέλθῃ — ταύτην (v. 33), incaute refert Montef. ⁵⁷ Procop. ⁵⁸ Cod. XII in marg., teste Parsensio. Curter. edidit: καὶ ἀπῆλθεν ἀποστραφεῖς καὶ ἀπέστρεψε κ. τ. ε., quae lectio est in Comp., Ald., Codd. 22, 23, aliis, et Syro-hex. ⁵⁹ Cod. 88. ⁶⁰ Sic Comp., Ald. (adscripto πάτραρχον αὐτοῦ), Codd. 87, 91, alii. Syro-hex.: θεοῦ αὐτοῦ — τὸν πάτραρχον αὐτοῦ ⁴. ⁶¹ Cod. 88. ⁶² Idem. ⁶³ Syro-hex.

CAP. XXXVIII. ¹ "Euseb. et tres MSS., qui habent: Οἱ λοιποὶ: εἰς θάνατον."—Montef.

1. **צו לְבִיתָהּ.** *Manda familiae tuae.* Ο. τάξαι περί τοῦ οἴκου σου. 'Α. Θ. ἐντεταίαι τῷ οἴκῳ σου.²
- לֹא תַחַהּ.** *Non vives.* Ο. οὐ ζήση. 'Α. οὐχ ὑγάζῃ.³
3. **אֲנִיָּהּ יְהוָה.** *Obsecro, Jova.* Ο. Vacat. ✕ Οἱ Γ'. ὦ δὴ κύριε.⁴
- זָכְרֵנָּה.** *Memento, quaeso.* Ο. μνήσθητι ✕ δὴ.⁵
- בְּלֵב שֵׁלֶם.** *Corde integro.* Ο. ἐν καρδίᾳ ἀληθινῇ (alia exempl. τελεία⁶).
- הַטּוֹב.** *Quod bonum est.* Ο. τὰ ἀρεστά. 'Α. Σ. Θ. τὸ ἀγαθόν.⁷
5. **אֶת-תְּפִלָּתְךָ.** *Orationem tuam.* Ο. τῆς προσευχῆς σου. "Αλλος" τὴν δέησίν σου.⁸
- עַל-יְמִינֶיךָ חִמְשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה.** *Super dies tuos quindecim annos.* Ο. πρὸς τὸν χρόνον σου δεκαπέντε ἔτη. 'Α. ἐπὶ ἡμέρας σου πεντεκαίδεκα ἔτος. Σ. ταῖς ἡμέραις σου πεντεκαίδεκα ἔτη. Θ. ἐπὶ τὰς ἡμέρας σου πεντεκαίδεκα ἔτη.⁹
6. **הֲאִיִּלָּהּ.** *Eruam te.* Ο. ῥύσομαι σε. 'Α. ὁμοίως τοῖς Ο'. Σ. ἐξελοῦμαι σε.¹⁰ Θ. σώσω σε.¹¹
- וְגַנְנוּתִי.** *Et protegam.* Ο. καὶ ὑπερασπιῶ. 'Α. (καὶ) θυρώσω.¹²
7. **אֲשֶׁר דָּבַר.** *Quod locutus est.* Ο. Vacat. ✕ δ ἐλάλησεν.¹³
8. **הֲגִנִּי מְשִׁיב.** *Ecce! ego redire faciam.* Ο. Vacabat. ✕ Θ. ἰδοὺ ἐγὼ στρέψω.¹⁴
- אֶת-צֵל הַמַּעְלוֹת.** *Umbra graduum (gnomonis).* Ο. τὴν σκιάν τῶν ἀναβαθμῶν. Σ. umbra linearum.¹⁵
- בְּמַעְלוֹת אֶחָז.** *In gnomone Ahaz.* Ο. τοὺς δέκα ἀναβαθμοὺς τοῦ οἴκου (alia exempl. add. "Αχαζ"¹⁶) τοῦ πατρὸς σου. Σ. ἐν ὥρολογίῳ "Αχαζ."¹⁷
- אַחֲרָנִית.** *Retrorsum.* Ο. Vacat. Alia exempl. εἰς τὰ ὀπίσω.¹⁸
- וַתֵּשֶׁב הַשֶּׁמֶשׁ עָשָׂר מַעְלוֹת בְּמַעְלוֹת אֶשְׁרֵה יְרֵדָה.** *Et rediit sol decem gradus in gnomone, quos descenderat.* Ο. καὶ ἀνέβη ὁ ἥλιος τοὺς δέκα ἀναβαθμοὺς, οὓς κατέβη ἡ σκιά. 'Α. Θ. καὶ ἀπεστράφη ὁ ἥλιος...¹⁹ Σ. καὶ ὑπέστρεψεν ὁ ἥλιος δέκα ὥρας διὰ τῶν βαθμῶν ὧν κατέβη.²⁰
9. **כִּתְבָהּ.** *Scriptum.* Ο. προσευχή. Οἱ λοιποὶ γραφή.²¹
- יְהוָה.** Ο. τῆς 'Ιουδαίας. Οἱ Γ'. 'Ιούδα.²²
- בַּחֲלָתָהּ.** *Cum aegrotaverat.* Ο. ἡνίκα ἐμαλakisθη. 'Α. Θ. ἐν τῷ ἀρρωστήσει αὐτῶν.²³
- וַיָּחִי.** *Et convaluerat.* Ο. καὶ ἀνέστη. 'Α. Θ. (καὶ) ἔζησεν. Σ. καὶ ὑγίανεν.²⁴
- מִחֲלָיָהּ.** *Ex aegritudine sua.* Ο. ἐκ τῆς μαλακίας αὐτοῦ. 'Α. Σ. Θ. ἀπὸ τῆς ἀρρωστίας (αὐτοῦ).²⁵

❖

² Cod. 88. ³ Idem. ⁴ Curter., et sine aster. Comp., Codd. 91, 97, alii. Cf. Hex. ad Psal. cxvii. 25.

⁵ Curter. Sic sine aster. Syro-hex. ⁶ Sic Codd. 22, 36, alii. ⁷ Cod. 88. ⁸ Idem. ⁹ Idem. ¹⁰ Curter.

¹¹ Syro-hex. ✕ **أَغَاوُ**. l. Cod. 88 affert: "Αλλ. σώσω σε, quae lectio est in Codd. III, XII, 24, 26, aliis.

¹² Cod. 88: 'Α. θυραιώσω (sic). Cf. ad Cap. xxxi. 5.

¹³ Cod. XII in marg., teste Parsonio. Sic sine aster. Comp., Ald., Codd. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. ¹⁴ Syro-hex. in marg. Haec hodie leguntur in libris omnibus, excepto Cod. 88. ¹⁵ Hieron.: "Datur autem signum, ut sol decem gradibus revertatur, quos nos iuxta Sym. in *lineas et horologium* vertimus." ¹⁶ Sic Cod. 22 (ubi "Αχαζ scriptum), 36, alii. ¹⁷ Cod. 86. ¹⁸ Symmachi

integram lectionem ita affert L. Bos: στρέψω τὴν σκιάν τῶν γραμμῶν, ἣ κατέβη ἐν ὥρολογίῳ "Αχαζ."—*Drach.* Vide nos in Monito. ¹⁹ Sic in textu post ἀποστρέψω Codd. 22, 48, alii. ²⁰ Cod. 88, qui ἀπεστράφη habet. Rectius in textu Codd. 22, 36, alii: καὶ ἀπεστράφη ὁ ἥλιος. ²¹ Codd. 86, 88, quorum uterque mendose habet, διὰ τὸν βαθμῶν ὧν κατέβη. Hieron. Hebraea vertit: *Et reversus est sol decem lineis per gradus quos descenderat.* ²² Hieron.: "Miror quomodo soli LXX pro *scriptura, orationem* posuerint, cum oratio THEPHELLATH dicatur, et non MACHTHAB, quae in praesenti loco scribitur." ²³ Syro-hex. ✕ **אָרְוָה**. ²⁴ Cod. 88. ²⁵ Idem, qui ὑγίανεν scribit. ²⁶ Idem. Pro *μαλακίας* Codd. 22, 36, alii, ἀρρωστίας habent.

10. בְּדָמִי יָמוּי. *In quiete* (s. excisione, s. meridie) *dierum meorum*. Ο. ἐν τῷ ὕψει ('Α. Σ. Θ. *in infirmitate, s. silentio*²⁶) τῶν ἡμερῶν μου. Σ. ἐν τῷ κατασιγηθῆναι τὰς ἡμέρας μου.²⁷ Οἱ ἕτεροι ἐν ἡμίσει τῶν ἡμερῶν μου.²⁸
- הָאֲלֹכִים. *Vadam*. Ο. Vacat. Alia exempl. πορεύσομαι (ἐν πύλαις ἄδου).²⁹
11. לֹא-אֶרְאֶה יְהוָה בְּאֶרֶץ הַחַיִּים. *Non videbo Jah Jah in terra viventium*. Ο. οὐκέτι οὐ μὴ ἴδω τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ ἐπὶ γῆς ✕ 'Α. ζώντων.³⁰ 'Α. Θ. οὐκ ὄψομαι 'ΙΑ' 'ΙΑ' ἐν γῆ ζώντων. Σ. οὐκ ὄψομαι κύριον . . .³¹
- לֹא-אֶמְבִּיט אָדָם עוֹד עִם-יֹשְׁבֵי הַקְּדָל. *Non aspiciam hominem amplius inter habitatores orci*. Ο. οὐκέτι μὴ ἴδω ἄνθρωπον ✕ Θ. ἔτι μετὰ κατοικούντων.³² ἐξέλιπεν. 'Α. Σ. Θ. οὐκ ἐμβλέψω ἄνθρωπον ἔτι μετὰ κατοικούντων.³³
- 11, 12. הַקְּדָל: דְּוִרֵי. *Orci. Habitatio mea*. Ο. ἐξέλιπεν ἐκ τῆς συγγενείας μου. 'Α. ἐπαύσατο γενεά μου. Θ. ἐξέλιπεν ἡ γενεά μου.³⁴
12. כְּאַהֲלֵי רֹעֵי קְפָרְתֵי. *Quasi tentorium pastorale; convolvi*. Ο. ὡσπερ ὁ σκηνην καταλύων πῆξας.

'Α. ὡς σκέπη ἑταῖροί μου † συνέπησαν. Σ. ὡς σκηνην ποιμένων † συνεπέσθη. Θ. ὡς σκηνη οἱ φίλοι μου, ἐστενωθή.³⁵

12. כְּאַרְגַּת חַיִּי מִדְּלֶה יִבְצָעֵנִי. *Ut textor, vitam meam, a licio me abscondet*. Ο. ὡς ἰστὸς τὸ πνευμά μου παρ' ἐμοῖ ἐγένετο, ἐρίθου ἐγγιζούσης ἐκτεμεῖν. 'Α. ὡς ὑφαίνων ζωὴν μου, ἀπὸ ἀντίου αὐτῆς ἐκτέμνει με. Σ. ὡς ὑφάντης τὴν ζωὴν μου, ἀπὸ καταρτισμοῦ ἐξέτεμέν με. Θ. ὡς ὑφαίνων ἡ ζωὴ μου, ἀπὸ συνεργῶν αὐτῆς ἐξέτειεν.³⁶
- מִיּוֹם עַד-לַיְלָה תִּשְׁלִימֵנִי. *De mane usque ad vesperam conficis me*. Ο. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνη παρεδόθην. 'Α. Σ. Θ. ἀφ' ἡμέρας ἕως νυκτὸς ἐπληρώσέ με.³⁷
13. שִׁנִּיתִי עַד-בֹּקֶר כְּאַרִּי. *Composui (animum meum) usque ad mane; sicut leo*. Aliter: *Assimilavi me usque ad mane leoni*. Ο. . . ἕως πρωτῶ ὡς λέοντι. Θ. ἐτέθην ἕως πρωτῶ ὡς λέων.³⁸
14. כְּסוֹס עֲגוּר. *Sicut hirundo garruens*. Aliter: *Sicut hirundo et grus*. Ο. ὡς χελιδόν. 'Α. ὡς ἵππος ἀγούρ. Σ. ὡς χελιδὼν ἐγκεκλεισμένη. Θ. (ὡς) σῖς ἀγούρ.³⁹

²⁶ Hieron.: "In dimidio dierum meorum, sive, ut Aq. et Sym. et Theod. interpretati sunt, in infirmitate et silentio dierum meorum, pro quo LXX excelsum interpretati sunt, ob literae similitudinem RAME pro DAME legentes." ²⁷ Cod. 88. ²⁸ Regius unus ex Cyrillo: Οἱ γὰρ μὴ ἕτεροι τῶν ἐρμηνευτῶν, ἐν ἡμίσει τῶν ἡμερῶν μου, ἐκδεδάκασαν. Quinam sint οἱ ἕτεροι ambigitur, quandoquidem Aq. Sym. Theod. aliter interpretati sunt, et Vtae, VItae aut VIImae ed. apud Jesaiam nullum vestigium exstat. ²⁹ Sic in textu Cod. XII, teste Curterio. E contrario Parsons. affert: ἐν πύλαις ἄδου καταβήσομαι (marg. πορεύσομαι) XII. ³⁰ Curter. Syro-hex. in marg. ✕ *אֶרְאֵה יְהוָה בְּאֶרֶץ הַחַיִּים*. Vox legitur in Ed. Rom., sed deest in Codd. III, XII, 24, 26, aliis. Subjungitur in LXX versio duplex, οὐκέτι μὴ ἴδω τὸ σωτήριον τοῦ 'Ισραὴλ ἐπὶ γῆς, quam ignorant Comp., Codd. III, 22, 23, 36, alii, cum Hieron. et Syro-hex. ³¹ Cod. 86. Pro *ia ia* in cod. mendose scriptum *ia*. ³² Curter. Syro-hex. in marg. affert: ✕ *אֶמְבִּיט אָדָם עוֹד עִם-יֹשְׁבֵי הַקְּדָל*. Sic sine aster. Codd. 22, 23, 36, alii, et Hieron. ³³ Codd. 86, 88. ³⁴ Curter., qui Theodotioni ἐξέλειπεν tribuit. Hieron. Hebraea vertit: *Non aspiciam hominem ultra et*

habitatorem quietis (קְדָל). *Cessavit* (קְדָל) *generatio mea*. Idem in Commentario: "Quietis. Quod nos olim propter verbi ambiguitatem sequenti versiculo junxeramus; sermo enim Hebraicus HOLED, si legatur aut scribatur, EDEL, *requiem*; si ELED, *occidentem* sonat." Cf. Hex. ad Psal. xlvi. 2. ³⁵ Sic Cod. 88 a Parsonsio exscriptus, nisi quod ἑταῖροί μου pro ἑτεροί μοι correximus. Varie tentari possunt συνέπησαν et συνεπέσθη, quae τῷ ἀπαξ λεγομένῳ קְפָרַת, convolvi, s. convolutus est, respondent. Ad scripturam quidem proxime accedunt συνέπασαν et συνεπέσθη, a συμπάω; ad notionem vero radicis Hebraeae קָפַר, contractus est, magis apposita sunt συνέπασαν (s. συνέπασα), et συνεπέσθη, quorum posterius cum Syr. *م* commutatur Thren. v. 10. Sed ne sic quidem haec Symmachi lectio cum sequenti recte componitur. Theodotionis ἐστενωθή non sollicitandum videtur. ³⁶ Cod. 86, qui ad Aquilam ὡς υφμενων (pro quo Parsons. minus probabiliter ὡς ὑφασμένων tentat) et εκτεμνημαι habet. Etiam Theodotionis lectio vix sana esse videtur. ³⁷ Codd. 86, 88. ³⁸ Cod. 88. ³⁹ Hieron.: "Pro pullo hirundinis, sive hirundine, ut LXX transtulerunt, in Hebraico scriptum est, SUS AGOR, quod

14. פִּיפִּיבָּמ. *Pipiebam.* Ὁ φωνήσω. Ἄ ὀρνίσω. Σ. τρίσω. Θ. στρουθίσω.⁴⁰

דָּלַ עֵינַי לְמָרוֹם יְהוָה. *Languiebant oculi mei sursum, Jova.* Ὁ ἐξέλιπον γάρ μου οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ βλέπειν εἰς τὸ ὕψος τοῦ οὐρανοῦ πρὸς τὸν κύριον. Ἄ ἠραιώθησαν οἱ ὀφθαλμοί μου εἰς ὕψος, κύριε.⁴¹

15. מַה־אֲדַבֵּר וְאֲמַרְלִי יְהוָה עָשָׂה אֲדַבֵּר כָּל־שָׁנֹתַי עַל־מָר נַפְשִׁי. *Quid dicam? Et dixit mihi, et ipse praestitit. Lente incedam omnes annos meos propter amaritudinem animae meae.* Ὁ. Vacat. . . . ✕ Θ. αὐτῶ, καὶ αὐτὸς ἐποίησε καθοδήγησιν πάντας ἐνιαυτούς μου ἐπὶ πικρίαν ψυχῆς μου.⁴²

16. אֲדַנֵּי עָלֵיהֶם יְהוִי וְלִכְל־בְּהֶן חַיִּי רַחֲמֵי. *Domine, super illis (beneficiis) vivitur, et in singulis istorum est vita spiritus mei.* Ὁ. κύριε, περὶ αὐτῆς γὰρ ἀνηγγέλη σοι, καὶ ἐξήγειράς μου τὴν πνοήν. Ἄ. κύριε, ἐπ' αὐτοῖς ζήσονται, καὶ εἰς πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς ζῶη πνεύματός μου.⁴³

וְתַחֲלִימֵנִי וְתַחֲיֵנִי. *Et convalescere et vivere facies me.* Ὁ. καὶ παρακληθεῖς ἔζησα. Ἄ. καὶ σωφρονίσεις με, καὶ ζώσεις με. Σ. Θ. καὶ ἀνέθαλάς με, καὶ ζώσεις με.⁴⁴

17. הִנֵּה לְשָׁלוֹם מָר־לִי מָר. *Ecce! in salutem (versa est) amaritudo mihi, amaritudo.* Ὁ. Vacat. ✕ Θ. ἰδοὺ εἰς εἰρήνην πικρία μοι. . . .⁴⁵

Ἄ. Σ. Θ. ἰδοὺ περὶ τῆς εἰρήνης μου πικρὸν ἔμοι, πικρὸν.⁴⁶

17. וְאַתָּה חֶשְׁתָּ נַפְשִׁי מִשַּׁחַת בְּלִי. *Et tu summo amore amplexus es animam meam (et extraxisti eam) ex fovea perditionis.* Ὁ. εἶλου γάρ μου τὴν ψυχὴν, ἵνα μὴ ἀπόληται. Σ. σὺ δὲ εὐδόκησας τὴν ψυχὴν μου μὴ διαφθεῖραι.⁴⁷

18. כִּי־לֹא שָׂאוּל תּוֹרָה מִן־יְהוָה. *Quia non orcus celebrat te, mors laudat te.* Ὁ. οὐ γὰρ οἱ ἐν ᾧδον αἰνέσουσί σε, οὐδὲ οἱ ἀποθανόντες εὐλογήσουσί σε. Ἄλλως· οὐδὲ γὰρ ὁ ᾧδης αἰνέσει σε, οὐδὲ ὁ θάνατος εὐλογήσει σε.⁴⁸

לֹא־יִשְׁבְּרוּ יוֹרְדֵי־בוֹר אֶל־אֲמָתָה. *Non expectant descendentes in foveam veritatem tuam.* Ὁ. οὐδὲ ἐλπιοῦσιν οἱ ἐν ᾧδον τὴν ἐλεημοσύνην σου. Ἄ. οὐ προσδοκῆσουσιν οἱ καταβαίνοντες εἰς λάκκον. . . . Σ. . . οἱ καταβαίνοντες εἰς λάκκον τὴν ἀληθείάν σου.⁵⁰

19. הַיּוֹם אָב לְבָנִים יוֹדִיעַ אֶל־אֲמָתָה. *Hodie; pater filiis notam faciet veritatem tuam.* Ὁ. ἀπὸ γὰρ τῆς σήμερον παιδία ποιήσω, ἃ ἀναγγελοῦσι (alia exempl. τοῦ ἀναγγεῖλαι⁵¹) τὴν δικαιοσύνην σου. Σ. σήμερον πατὴρ υἱοῖς γνωρίσει περὶ τῆς ἀληθείας σου.⁵²

20. יְהוָה לְהוֹשִׁיעֵנִי. *Jova ad servandum me (promptus est).* Ὁ. θεὲ τῆς σωτηρίας μου. Σ. κύριε, σῶσόν με.⁵³

וְנִגְבַּנְתִּי בְּנִגְנָה. *Et cantus fidium meos pulsa-*

interpretatus est Aq. *equus Agor*, Theod. SIS AGOR. . . Sym. autem ita transtulit, *sicut hirundo inclusas [ἐγκλεισθεῖσα nonnemo] sic cantabo.*" Cod. 88 notulam affert: Ἄ. Σ. Θ. ἀγροῦ ἐγκλεισμένη; quae Hieronymi ope sic legi potest: Ἄ. Θ. ἀγροῦ. Σ. ἐγκλεισμένη. (Ad Sym. conferri potest Targ.: *sicut hirundo capta* (וְהִנֵּי) *et pipiens.*) Cf. Hex. ad Jerem. viii. 7. ⁴⁰ Codd. 86, 88. Cf. ad Cap. x. 14. ⁴¹ Codd. 86, 88: Ἄ. ωραιώθησαν (sic) οἱ ὀφθ. μου (μου om. Cod. 88) κ.τ.έ. *Correximus ἠραιώθησαν in Olio Norvic.* p. 49. Cf. Hex. ad Jerem. xxxix. 10. ⁴² Curter. Cod. 23 affert: καὶ εἶπα αὐτῶ, καὶ αὐτὸς—ψυχῆς μου. Syro-hex. in marg.: ✕ οὕτως (כִּכֹּס) καὶ αὐτὸς ἐποίησε καθοδήγησιν (כִּכֹּסִים) κ.τ.έ. Hieron. tantum affert: *et ipse fecit.* ⁴³ Codd. 86, 88, quorum prior σου pro μου

habet. ⁴⁴ Idem. Ad Aquilam Cod. 86 σωφρονεῖς legit, Cod. 88 σωφρονήσεις. Ad Sym. prius με abest a Cod. 88. ⁴⁵ Curter. Syro-hex. in marg. ✕ ﴿ حَمَلًا حَمَلًا حَمَلًا ﴾ ✕. ⁴⁶ Cod. 88, qui eimi pro ἐμοι habet. Cod. 86 affert: Θ. ἰδοὺ περὶ τ. εἶρ. μου π. ἐμοι, π. ⁴⁷ Cod. 88. Cod. 86 affert: Σ. οὐδὲ εὐδ. τῆν ψ. μ. μὴ διαφθεῖρας. ⁴⁸ Curter. sine nom. interp. Syro-hex. eandem lectionem in marg. affert, praemittens: "In aliis editionibus ﴿ حَمَلًا حَمَلًا ﴾." ⁴⁹ Cod. 88. ⁵⁰ Curter. Sic in textu Codd. 62, 147, 308. Syro-hex. sine nom. ﴿ نَسَلًا حَمَلًا حَمَلًا ﴾. Cod. XII in marg.: ⁵¹ Syro-hex. in marg. ﴿ حَمَلًا ﴾. Cod. XII in marg.: καὶ τοῦ (Curter. τοῦτο) ἀναγγεῖλαι. ⁵² Cod. 88. Minus emendate Cod. 86: Σ. σῆμ. παρ' υἱοῖς γνωρισθήσεται περὶ ἀλ. σου. ⁵³ Codd. 86, 88.

bitus. Ο'. καὶ οὐ παύσομαι εὐλογῶν σε μετὰ ψαλτηρίου. Σ. καὶ ψαλμοὺς ἡμῶν ψαλοῦμεν.⁵⁴

20. על-בית. *In domo.* Ο'. κατέναντι τοῦ οἴκου. Σ. ἐν τῷ οἴκῳ.⁵⁵

21. על-הפֿתֿיחַ. *Super ulcus.* Ο'. Vacat. ✕ 'A. Σ. Θ. ἐπὶ τὸ ἔλκος.⁵⁶

Cap. XXXVIII. 12. — κατέλιπον — ζωῆς μου.⁴

21. — πρὸς Ἐζεκίαν.^{4, 57}

CAP. XXXIX.

1. כִּי הִלְחָה. *Quod aegrotasset.* Ο'. ὅτι ἐμαλακίσθη. 'A. ὅτι ἡρρώσθησεν. Σ. ὅτι ἡσθένησε.¹

וַיִּחַלְשֶׁת. *Et convaluisset.* Ο'. καὶ ἀνέστη (alia exempl. add. ἐκ τῆς μαλακίας²). 'A. Σ. Θ. καὶ ἐνίσχυσεν.³

2. אֶת-בַּיִת בְּלַחֶה. *Domum aromatum* (s. *gazophylacium*). Ο'. τὸν οἶκον τοῦ νεχωθᾶ. 'A. Σ. τὸν οἶκον τῶν ἀρωμάτων.⁴

וְאֶת-הַבְּשָׂמִים. *Et aromata.* Ο'. καὶ τῆς στακτῆς. 'A. Σ. καὶ τὰ ἡδύσματα.⁵

וְאֶת הַשֶּׁמֶן הַטוֹב. *Et unguentum optimum.* Ο'. καὶ τῶν θυμιαμάτων, καὶ τοῦ μύρου. 'A. καὶ σὺν τῷ ἐλαίῳ τῷ ἀγαθῷ.⁶

בְּלִי. *Armorum ejus.* Ο'. τῶν σκευῶν τῆς γάζης. 'A. Σ. Θ. (τῶν σκευῶν) αὐτοῦ.⁷

לֹא-הָיָה דָבָר. *Non erat res.* Ο'. καὶ οὐκ ἦν

οὐθέν. 'A. οὐκ ἦν ῥῆμα. Σ. οὐκ ἦν ῥητόν.⁸

2. וּבְכָל-מְשָׁלָתוֹ. *Et in omni principatu suo.* Ο'. Vacabat. ✕ καὶ ἐν πάσῃ τῇ ἐξουσίᾳ αὐτοῦ.⁹

4. לֹא-הָיָה דָבָר. Ο'. καὶ οὐκ ἔστιν. 'A. Θ. . . ῥῆμα. Σ. . . πρᾶγμα.¹⁰

6. בָּאִים. *Veniunt.* Ο'. ἔρχονται. Alia exempl. add. λέγει κύριος.¹¹

7. וַיֵּשֶׁר יְצֵאוֹ מִמֶּה. *Qui prodibunt ex te.* Ο'. Vacat. ✕ Θ. οἵτινες ἐξελεύσονται ἐκ σοῦ.¹² Alia exempl. τῶν ἐξερχομένων ἀπὸ σοῦ.¹³

וְהָיוּ סְרִיסִים. *Et erunt eumuchi.* Ο'. καὶ ποιήσουσι σπάδοντας. 'A. Σ. Θ. καὶ ἔσονται εὐνοῦχοι.¹⁴

8. וְאֵמֶת. *Et veritas.* Ο'. καὶ δικαιοσύνη. 'A. Σ. Θ. καὶ ἀλήθεια.¹⁵

CAP. XL.

1, 2. נַחְמוּ נַחְמוּ עַמִּי יֹאמַר אֱלֹהֵיכֶם: דְּבַרוּ עַל-יָב יְרוּשָׁלַם. *Consolamini, consolamini populum meum, dicit Deus vester. Benigne alloquimini Jerusalem.* Ο'. παρακαλεῖτε, παρακαλεῖτε τὸν λαόν μου, λέγει ὁ θεός — ἱερεῖς.⁴ λαλήσατε εἰς τὴν καρδίαν Ἱερουσαλήμ. Σ. παρηγορεῖτε, παρηγορεῖτε τὸν λαόν μου, λέγει ὁ θεός ὑμῶν παραμυθῆσασθε τὴν καρδίαν Ἱερουσαλήμ.¹

⁵⁴ Mendose Cod. 88: Σ. καὶ ψ. ὑμῶν ψαλοῦμαι. ⁵⁵ Idem.

⁵⁶ Curter. affert: ✕ ἐπὶ τὸ ἔλκος, et sic sine aster. Codd. 22, 23, 36, alii. Hieron.: "Nam et Aquila, Symmachusque et Theod. ἔλκος interpretati sunt." In fine hujus v. pro καὶ ἡγήθησῃ solus Syro-hex. καὶ ἡγάσῃ σε (ܡܫܚܝܘܢ) habet, silente Middeldorpfio. ⁵⁷ Syro-hex.

Cap. XXXIX. ¹ Cod. 88. ² Sic Codd. 22, 36, alii. ³ Cod. 88.

⁴ Curter., Procop. Syro-hex. in textu: ܡܫܚܝܘܢ ܡܫܚܝܘܢ. Hieron.: "Ostenditque eis juxta LXX domum nechothā, pro qua Sym. transtulit aromatum suorum." ⁵ Cod. 88. ⁶ Idem. ⁷ Idem. ⁸ Idem.

⁹ Curter., et sine aster. Syro-hex. in marg. Deest clausula in Comp., Codd. II, III, XII, 26, 41, alii. ¹⁰ Cod. 88. Codd. 22, 36, alii: καὶ οὐκ ἔστιν πρᾶγμα. ¹¹ Sic Comp.,

Codd. III, 26, 36, 49, alii, invito Hebraeo. Cod. 88 affert: "Ἄλλ. λέγει κύριος. ¹² Curter. (non εὐεύσονται, ut Montef.), et sine aster. Codd. 23, 109, 302, 305. ¹³ Sic

Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. in marg. ܡܫܚܝܘܢ ܡܫܚܝܘܢ. ¹⁴ Cod. 88. Cf. 4 Reg. xx. 18 in LXX. Historici, non prophetae, locum exscripsit Cosmas Indico-pleusta apud Schleusernum in *Opusc. Crit.* p. 347, cuius "insignis lectionis diversitas" omnino nulla est. ¹⁵ Codd. 86, 88.

Cap. XL. ¹ Procop.: Τὸ δὲ, ἱερεῖς, ὡς μὴ κείμενον παρὰ τοῖς ἄλλοις, ὠβελίσται παρὰ τοῖς Ο'. [Sic Syro-hex., Hieron., Codd. 24, 48.] 'Ο γοῦν Σύμ. φησι παρηγορεῖτε — Ἱερουσαλήμ· ᾧ καὶ συνεφέωσαν οἱ λοιποί. Hieron., qui ܡܫܚܝܘܢ ܡܫܚܝܘܢ, interpretatus est, notat: "Juxta interpretes ceteros

2. צָבָאָהּ. *Militia (calamitas) ejus.* Ο. ἡ ταπεινωσις ('Α. στρατεία. Σ. Θ. δύναμις²) αὐτῆς. Quod soluta est. Ο. λέλυται. Σ. ὅτι ἐξιλιάσθη.³
3. קָרָהּ. *Clamantis.* Ο. βοῶντος. 'Α. καλοῦντος.⁴ פָּנּוּ. *Purgate.* Ο. ἐτοιμάσατε. 'Α. Θ. ἀποσκεύασατε. Σ. εὐτρεπίσατε.⁵ יִשְׂרוּ בְעֵרְבָהּ מִסְלָהּ לְאַלְהֵינוּ. *Rectam facite in deserto viam aggestam Deo nostro.* Ο. εὐθείας ποιείτε (alia exempl. add. διὰ τῆς ἀβάτου⁶) τὰς τρίβους τοῦ θεοῦ ἡμῶν. Σ. ὁμαλίσατε ἐν ἀβάτῳ ὁδὸν τῷ θεῷ ἡμῶν.⁷
4. יִפָּזֵר. *Effretur.* Ο. πληρωθήσεται. 'Α. ἐπαρθήσεται. Σ. ὑψωθήτω.⁸ הָעֵקֶב. *Loca clinosa.* Ο. — πάντα⁴ τὰ σκολιά. 'Α. τὸ περικαμπές.⁹ לְבִקְעָה. *In vallem.* Ο. εἰς πεδιά. Alia exempl. εἰς ὁδοῦς λείας.¹⁰ 'Α. Σ. Θ. εἰς πεδίον, ὁμοίως τοῖς Ο'.¹¹
5. נִגְלָהּ. *Revelabitur.* Ο. ὀφθήσεται. 'Α. Σ. Θ. ἀποκαλυφθήσεται.¹²
6. נִקְלָהּ חֲסִדוֹ. *Et omnis decor ejus.* Ο. καὶ πᾶσα δόξα ἀνθρώπου. 'Α. Σ. Θ. καὶ πᾶν τὸ ἔλεος αὐτῆς.¹³

- 7, 8. יְיָ רִיחַ יְהוָה נִשְׁבְּחָהּ בּוֹ אֲנִי חֲשִׁיר הָעֵם; יִבֵּשׂ חֲשִׁיר נִבְלָהּ צִיָּה. *Quia spiritus Jovae flavit in eum; profecto gramen est populus. Exarescit gramen, emarcescit flos.* Ο. Vacat. ✕ Σ. Θ. ὅτι πνεῦμα κυρίου ἐπνευσει εἰς αὐτό ἀληθῶς χόρτος ὁ λαός. ἐξηράνθη ὁ χόρτος, ἐξέπεσε τὸ ἄνθος.¹⁴ 'Α. . . πράσον ὁ λαός. ἐξηράνθη πράσον, ἀπέρρευσε ἄνθος.¹⁵
8. וְדַבַּר אֱלֹהֵינוּ יָקוּם לְעוֹלָם. *Verbum autem Dei nostri stabit in aeternum.* Ο. τὸ δὲ ῥῆμα τοῦ θεοῦ ἡμῶν μένει εἰς τὸν αἰῶνα. Σ. ὁ δὲ λόγος τοῦ θεοῦ ἡμῶν στήσεται εἰς τὸν αἰῶνα.¹⁶
9. עַל הַר-גִּבְעָה יַעֲלֶי-לָךְ מִבְּשָׂרָהּ צִיּוֹן הַרִימִי בַפֶּחַךְ. *Super montem excelsum ascende tibi, quae laeta annuntias, Sion (s. Sioni); attolle potenter vocem tuam, quae laeta annuntias, Jerusalem (s. τῆ Jerusalem).* Ο. ἐπ' ὄρος ὑψηλὸν ἀνάβηθι, ὁ εὐαγγελιζόμενος (Οἱ λοιποὶ ἢ εὐαγγελιζομένη¹⁷) Σιών ὑψωσον τῆ ἰσχυί τὴν φωνήν σου, ὁ εὐαγγελιζόμενος (Οἱ λοιποὶ ἢ εὐαγγελιζομένη) Ἱερουσαλήμ. 'Α. ἐπ' ὄρος ὑψηλὸν ἀνάβηθι σεαυτῆ, εὐαγγελιζομένη Σιών καὶ ἔπαρον ἰσχυρῶς τὴν φωνήν (σου), εὐαγγελιζομένη Ἱερουσαλήμ.¹⁸

jubentur alii, ut populum Dei et Jerusalem pariter consoletur; juxta Hebraicum ipsi praecipitur populo, ut consoletur." ² Cod. 88. ³ Idem. ⁴ Procop. ⁵ Cod. 88, qui εὐτρεπίσατε scribit. ⁶ Sic Codd. XII (in marg.), 62, 144, 147, 308. Curter. in marg. affert: διὰ τῆς σαββάτου (sic). ⁷ Procop. ⁸ Cod. 88, qui Aquilae ἐπαρθήσατε tribuit. ⁹ Cod. 88. Cf. Hex. ad Hos. vi. 8. Syro-hex. in textu: πάντα — τὰ σκολιά⁴, obelo male posito. ¹⁰ Sic Ald., Codd. III, XII (in textu, πεδιά in marg.), 26, 36, alii. Syro-hex. in marg. لاسمى و لاسمى. Cod. 88: "Ἄλλ. εἰς ὁδοῦς λ. ¹¹ Curter. ¹² Cod. 88. ¹³ Idem. ¹⁴ Curter., qui ἐξηράνθη χόρτος sine artic. habet, invitis testibus ceteris. Codd. 86, 88 exhibent: 'Α. Σ. Θ. Ἐστὶ πν. (om. κυρίου) ἐπνευσει εἰς (ἐπ' Cod. 88) αὐτόν ἀληθῶς κ.τ.ε. Eadem fere in textu habent Codd. 23, 109, 302, 305; necnon, cum ὁμοίως χόρτῳ pro χόρτος in priore loco, Codd. 22, 36, alii. Euseb. in Comment. ad Psalmos, p. 275, allata lectione τῶν Ο', pergit: οἷς ὁ προφήτης κατὰ τοὺς λοιποὺς ἐρμηνευτὰς προστίθησι λέγων

ἀληθῶς χ. ὁ λαός· ἐξηράνθη ὁ χ., ἐξέπεσε τὸ ἄνθος. Tandem Hieron.: "Hoc quod asteriscis notatur: *Quia spiritus Dei flavit in eo; vere foenum est populus: aruit foenum, cecidit flos*, ex Hebraico et Theodotionis editione additum est. Ex quo manifestum est, vel a LXX praetermissum, vel paulatim scriptorum vitio abolitum; dum et prior et sequens versus finitur in *flore*." Syro-hex., quod mireris, lectionem hiulecam tacite imitatus est. ¹⁶ Procop., ubi πρὸς ὄν pro πράσον bis editum. Correxerit Drusius, notans: "הָרִי אὐτοῦ porrum significare docet locus qui est Num. xi. 5, ubi Graeci πράσον reddunt... Noli dubitare de emendatione mea. Res est, non conjectura. Non Apollo unquam melius divinavit." Minus ingenue Montef. notat: "'Α. πράσον ὁ λαός. Procopius." ¹⁷ Hieron.: "Porro Hebraicum et ceteri interpretes ponunt genere feminino, ut dicant, *quae evangelizas Sion*, et, *quae evangelizas Jerusalem*, quod verbum juxta Graecos ambiguum est, ut possimum accipere, vel eam quae nuntiat, vel eam cui nuntiatur." ¹⁸ Procop., qui addit: καὶ οἱ λοιποὶ

10. וְרָעוּ. *Et brachium ejus.* Ο'. και ὁ βραχίον
 ✠ Οἱ Γ'. αὐτοῦ 4.¹⁹

לְמִשְׁלָהּ. *Dominans sibi.* Ο'. μετὰ κυρίας.
 'Α. ἐξουσιάζων αὐτῷ. Σ. ἐξουσιάζει αὐτός.
 Θ. ἐκυριεύσεν αὐτῷ.²⁰

וְהָיָה אִתּוֹ וּפְעֻלָּתוֹ לְפָנָיו. *Cum eo, et merces ejus*
coram eo. Ο'. μετ' αὐτοῦ, και τὸ ἔργον ἐναν-
 τίων αὐτοῦ. 'Α. σὺν αὐτῷ, και κατεργασίαν
 αὐτοῦ εἰς πρόσωπον (αὐτοῦ).²¹

11. עֲדָרוּ יִרְעָה. *Gregem suam pascet.* Ο'. ποι-
 मानεῖ τὸ ποίμνιον αὐτοῦ. Σ. τὴν ἀγέλην αὐτοῦ
 ἔβουκε.²²

בְּרָעוּ. *In brachio suo.* Ο'. και τῷ βραχίονι
 αὐτοῦ. Θ. ἐν τῷ κόλπῳ αὐτοῦ.²³

מְלֵאִים. *Agnellos.* Ο'. ἄρνas. 'Α. ἀρνία.²⁴

וּבְחִיקוֹ יִשָּׂא. *Et in sinu suo portabit.* Ο'. και
 ✠ 'Α. Σ. ἐν τῷ κόλπῳ αὐτοῦ βαστάσει 4.²⁵

וְיָחֵל. *Ducet.* Ο'. παρακαλέσει. Σ. τημελή-
 σει. Θ. πραέως ἔξει (fort. ἄξει).²⁶

12. מִי-מִדְּד בְּשֵׁעָלוֹ מַיִם. *Quis mensuravit in vola*
sua aquas? Ο'. τίς ἐμέτρησε τῇ χειρὶ ✠ Οἱ
 Γ'. αὐτοῦ 4²⁷ τὸ ὕδωρ; 'Α. τίς ἐμέτρησε λιχάδι
 αὐτοῦ ὕδατα;²⁸

וְשָׂמִים בְּזָרַת תְּכַן וְכָל בְּשֵׁלֶשׁ עֶפְרַי הָאָרֶץ. *Et*
caelum spithama examinavit, et mensus est tri-

entali pulverem terrae? Ο'. και τὸν οὐρανὸν
 σπιθαμῇ, και πᾶσαν τὴν γῆν δρακί; 'Α. Σ. Θ.
 (και τὸν οὐρανὸν) ἐν σπιθαμῇ ἡτοίμασε, και
 ἐμέτρησεν ἐν τρίτῳ ('Α. ἐν τρισσῷ. Σ. ἐν
 τρίτῳ²⁹) τὴν γῆν;³⁰

12. בְּלִבָּר. *In libra.* Ο'. σταθμῷ. Σ. ἐν ροπή.
 Θ. ἐν διαστάσει.³¹

וְגִבְעוֹת. *Colles.* Ο'. τὰς νάπας. 'Α. Σ. Θ.
 βουνούς.³²

13. מִי-תִּבְחַן אֶת-רוּחַ יְהוָה. *Quis examinavit spi-*
ritum Jonae? Ο'. τίς ἔγνω νοῦν κυρίου; 'Α.
 (τίς) ἔσταθμήσατο πνεῦμα κυρίου;³³ Σ. τίς
 ἡτοίμασε πνεῦμα κυρίου;³⁴

וְהָיָה אִישׁ עֲצָתוֹ יוֹדִיעָנּוּ. *Et (quis erat) vir con-*
silii ejus, qui ei indicaret? Ο'. και τίς αὐτοῦ
 σύμβουλος ἐγένετο, ὃς συμβιβῆ αὐτόν; Σ. et
 virum consilii ejus quis ostendit ei?³⁵ Θ. και
 ἀνὴρ βουλῆν αὐτοῦ, και ἐγνώρισεν αὐτόν;³⁶

14. אֶת-מִי נִוְעַץ וְיִבְיָהוּ וְיִלְמְדוּהוּ בְּאֶרֶץ מִשְׁפָּט. *Cum*
quo deliberavit, et (quis) intelligere fecit eum,
et docuit eum in semita judicii? et docuit eum
scientiam, et viam intelligentiae ostendit ei?
 Ο'. ἢ πρὸς τίνα συνεβουλεύσατο, και συνεβί-
 βασεν αὐτόν; ἢ τίς ἔδειξεν αὐτῷ κρίσιν; ἢ
 ὁδὸν συνέσεως τίς ἔδειξεν αὐτῷ; Σ. μετὰ

δὲ συμφώνως ὡς πρὸς ἔμφυλον τὴν Ἱερουσαλήμ και τὴν Σιών ἀποτεινόντα. Parsons. c Cod. 88 exscripsit: Σ. ἰσχυρός; quam lectionem ad ε εὐαγγελιζόμενος perperam refert.
¹⁹ Curter. Pronomen est in Codd. 22, 36, aliis. ²⁰ Cod. 88, qui ad Theod. αὐτὸ scribit. ²¹ Idem. Cf. Hex. ad Psal. xxvii. 5. ²² Euseb., Reg. unus. ²³ Syro-hex. ✠ ²⁴ Pro ²⁵ ²⁶ Curter. Sic in textu Codd. 22 (sub aster.), 36, alii. ²⁷ Cod. 88. ²⁸ Curter. Syro-hex. in marg. ✠ ²⁹ Hieron.: "Aq. transtulit: *Quis mensus est minimò digito aquas?* Hoc enim lichās sonat; ut scilicet nou tota manu, sed parvo digito, quem vulgo *gustatorem* vocant, omnis aquarum vastitas ponderetur." Ad quem locum Vallarsius: "Maluit Montef., quod et vulgati ante Martianaenam praeferebant, *lichās*; sic enim *gustator*, sive index digito appellatur. Verum MSS.

omnes, quos et nos et laudati Benedictini consulerunt, pari consensu habent lichās, quae vox minimam manus mensuram notat, pollice atque indice explicatis." ²⁹ Hieron.: "Pro *pugillo*, quem in comprehensione terrae LXX transtulerunt, in Hebraico scriptum est *SALIS*, quem Sym. τρίτον, Aquila *τρίσωμον* interpretati sunt; et nos, ut manifestus faceremus, in *tres digitos* vertimus." Vallars. ad loc.: "In Vatic. ΤΡΙΣΩΜΑ; in Sangerm. autem MS. [et Bodl. Laud. 455] ΤΡΙΣΣΩΜ, teste Montef., qui merito suspiciatur vocem *τρίσωμον* cubare in mendo." Ex ΤΡΙΣΣΩΜ facile emergit ΤΡΙΣΣΩΝ, quod pro *שׁלשׁ* posuit Aq. Psal. lxxix. 6. ³⁰ Cod. 88, qui pro *κα* ἐμέτρησεν mendose legit *κύριος ἐμέτρησεν*. ³¹ Idem. ³² Idem. ³³ Idem. Cf. Hex. ad Job. xxviii. 25. ³⁴ Hieron.: "Pro quibus Sym. interpretatus est: *Quis paravit spiritum Domini, et vitrum* etc." Graeca sunt Montefalconii. ³⁵ Hieron. ³⁶ Cod. 88.

τίνος ἐβουλεύσατο, καὶ συνέτισεν αὐτὸν, καὶ ἐδίδαξεν αὐτὸν ὁδὸν κρίσεως; ('Α. Σ. Θ.) καὶ ἐδίδαξεν αὐτὸν γνώσιν, καὶ ὁδὸν φρονήσεως ἐγγώρισεν αὐτόν;³⁷

15. הֵן אֵיִים בְּרַק וְיֹטֵל. *Ecce! insulas quasi pulvisculum tollit.* Aliter: *Ecce! insulae sunt quasi pulvisculus qui attollitur.* Ο'. ὡς στέλος λογισθήσονται. 'Α. . . ὡς λεπτὸν βαλλόμενον. Σ. Θ. . . *sicut doc quod decidit.*³⁹ Aliter: 'Α. Σ. Θ. ἰδοὺ νῆσοι ὡς λεπτὸν ἀποπίπτουσιν.³⁹

17. נִחְשְׁבֵרְלוּ. *Reputantur ei.* Ο'. ἐλογίσθησαν
 ❖ Οἱ Γ'. αὐτῶ.⁴⁰

18. וְיִמְהַדְּרֵימֹות תַּעֲרֹכְרוּ לוֹ. *Et quam similitudinem comparabitis ei?* Ο'. καὶ τίνι ὁμοιώματι ὁμοιώσατε αὐτόν; 'Α. καὶ τί ὁμοίωμα τάξετε αὐτῶ; Σ. καὶ τί ὁμοίωμα παρασκευάσετε. . Θ. καὶ τί ὁμοίωμα ἐτοιμάσετε. .⁴¹

19. הֶפְסֵל נֶסֶף. *Simulacrum sculptile fundit.* Ο'. μὴ εἰκόνα ἐποίησε. 'Α. μὴ γλυπτὸν ἐχώνευσε.⁴²

21. מֵרֵאשׁ. *Ab initio.* Ο'. ἐξ ἀρχῆς. Σ. ἀπὸ κεφαλῆς.⁴³

22. הַיֹּשֵׁב עַל-חֹג. *Qui sedet super orbem.* Ο'. ὁ κατέχων τὸν γύρον. 'Α. Σ. Θ. ὁ καθήμενος ἐπὶ τὸν γύρον.⁴⁴

הַנּוֹטֵה בְּרַק שָׁמַיִם. *Qui extendit sicut pannum tenuem caelos.* Ο'. ὁ στήσας ὡς καμάραν τὸν

οὐρανόν. 'Α. Σ. Θ. ὁ ἐκτείνας ὡς λεπτὸν οὐρανόν.⁴⁵

22. כְּאֹהֶל. *Sicut tentorium.* Ο'. ὡς σκηνήν. 'Α. ὡς σκέπην.⁴⁶

23. שֹׁפְטֵי אֶרֶץ כְּתֹרֵהוּ עֵשָׂה. *Judices terrae quasi inanitatem facit.* Ο'. ἀρχεῖν, τὴν δὲ γῆν ὡς οὐδὲν ἐποίησεν. 'Α. καὶ κριτὰς γῆς εἰς κένωμα (ἐποίησεν).⁴⁷

24. נִשְׁפָּת בְּהֶם. *Sufflat in eos.* Ο'. ἐπνευσεν ἐπ' αὐτούς. 'Α. ἐφύσησεν ἐπ' αὐτούς [ἄνεμος].⁴⁸

כְּקֶשֶׁת. *Quasi stipulam.* Ο'. ὡς φρύγανα. 'Α. Θ. ὡς καλάμην.⁴⁹

25. וְאִנְיָ. *Et par ero.* Ο'. καὶ ὑψωθήσομαι. 'Α. (καὶ) ἐξισωθήσομαι. Σ. Θ. καὶ ἰσωθήσομαι.⁵⁰

26. בָּרָה. *Creavit.* Ο'. κατέδειξε. 'Α. Σ. Θ. ἔκτισε.⁵¹

בְּמִסְפָּר צְבָאָם. *Per numerum exercitum eorum.* Ο'. κατ' ἀριθμὸν τὸν κόσμον αὐτοῦ. 'Α. Σ. Θ. ἐν ψήφῳ τὴν στρατιὰν αὐτῶν.⁵²

כִּרְבַּב אֲנֹנִים וְאִמְצִיץ כַּח אִישׁ לֹא יַעֲדָר. *Prae magnitudine virium, et (quia est) fortis robore; quisque non desideratur.* Ο'. ἀπὸ πολλῆς δόξης, καὶ ἐν κράτει ἰσχύος [αὐτοῦ], οὐδὲν σε ἔλαθε. Σ. Θ. (ἀπὸ) πλήθους δυνάμεως καὶ κρατους ἰσχύος, ἀνὴρ οὐκ ἐνεποδίσθη.⁵³

לָמָּה תֹאמַר וְתִדְבֵר יִשְׂרָאֵל. *Curnam*

³⁷ Cod. 86 affert: Σ. μετὰ τίνος ἐβ. καὶ συνήτησεν αὐτόν, καὶ ἔδ. αὐτόν ὁδὸν κρίσεως; 'Α. Σ. Θ. ὁδὸν φρ. ἐγγώρισεν αὐτόν. Cod. 88: Σ. μετὰ τίνος ἐβ. καὶ συνήτησεν αὐτόν ὁδὸν κρίσεως; 'Α. Σ. Θ. καὶ ἔδ. αὐτόν γνώσιν. Pro συνήτησεν indubitanter correximus συνέτισεν, adstipulante Hieron., qui Symmacho continuat: *Cum quo inivit consilium, deditque ei intelligentiam, et docuit eum viam iudicii, et instruxit eum scientia, et iter prudentiae monstravit ei?* (In loco Dan. x. 14 pro *suaveris* Ald. habet *suaviter*.) "Symmachi versionem Graecae v. 13 addidimus ex Lamberto Bos, qui etiam exhibet ejusdem versionem v. 14 his verbis: *σὺν τίνι ἐβουλεύσατο, καὶ ἔννοιαν ἔδωκεν αὐτῶ, καὶ ἐδίδαξεν αὐτόν τὴν ὁδὸν κρίσεως;*"—*Drach.* Vide nos in Monito. ³⁸ Hieron.: "Insulae quae quasi *salina reputantur*; sive ut Sym. et Theod. ipsum ponentes Hebraicum, *sicut doc quod*

decidit; pro quo Aq. λεπτὸν βαλλόμενον transtulit. Aiunt autem Hebraei hoc verbo significari *tenuissimum pulverem.*" ³⁹ Cod. 88. ⁴⁰ Curter., Syro-hex. Sic sine aster. Comp., Codd. 2. 2, 36, alii. ⁴¹ Cod. 88, qui Theodotiani tribuit ἐτοιμάσατε. ⁴² Idem. ⁴³ Idem. ⁴⁴ Idem. ⁴⁵ Codd. 86, 88. ⁴⁶ Cod. 88. ⁴⁷ Idem, qui pro κένωμα vitiosum σκῆνωμα habet. Cf. Hex. ad Gen. i. 2. Job. xxvi. 7. ⁴⁸ Cod. 88. In textu LXXviralii post ἐπ' αὐτούς add. ἄνεμος Codd. 2. 2, 36, alii. ⁴⁹ Cod. 88, ubi καλάμη scriptum. ⁵⁰ Curter., qui σωθήσομαι pro ἰσωθήσομαι edidit. Hieron. *exaequabor.* Syro-hex. et Cod. 88 in textu habent, καὶ ἰσωθήσομαι (יִסְוָהוּ); prior autem in marg. char. med.: ὑψωθήσομαι. ⁵¹ Cod. 88. ⁵² Idem. ⁵³ Cod. 86, 88, quorum posterior πλήθος habet. Ad ἐνεποδίσθη cf. ad Cap. xxxiv. 16.

- dicis, Jacobe, et loqueris, Israel? O'. μη γὰρ εἶπης, Ἰακώβ, καὶ τί ἐλάλησας, Ἰσραήλ; Σ. διὰ τί λέγεις, Ἰακώβ, καὶ λαλεῖς, Ἰσραήλ;*⁵⁴
28. *תַּעֲבֹר אֲנִי וְיָדַעְתָּ אֲנִי אֲנֹכִי. Annon nosti, annon audivisti? O'. καὶ νῦν οὐκ ἔγνωσ; εἰ μὴ ἤκουσας; Σ. μὴ οὐκ ἔγνωσ; ἢ οὐκ ἤκουσας;*⁵⁵
- לֹא יֵיָעַף. Non defatigatur. O'. οὐ πεινάσει. Οἱ λοιποὶ οὐκ ἐξελύθη.*⁵⁶
29. *וְלֹאֵין אוֹנִים עֲצֻמָּה וְרִבְּהָ. Et cui nullae sunt vires, robur auget. O'. καὶ τοῖς μὴ ὀδυνώμενοις λύπην. Ἄ. καὶ οἷς οὐκ εἰσὶ λύπαι, ὁστέωσιν πληθύνων. Σ. καὶ τοῖς ἀδύνατοις κράτος πληθύνων.*⁵⁷
30. *כְּשׁוֹל וְיִכְשָׁלוּ. Corruendo corruent. O'. ἀνίσχυες ἔσονται. Ἄ... σκανδαλισθήσονται. Σ. Ἦ... ἀσθενήσουσι.*⁵⁸
- CAP. XLI.
1. *הַחֲרִישׁוּ אֵלַי אִיִּים. Tacete mihi, insulae. O'. ἐγκαινίσετε πρὸς μὲ, νῆσοι. Ἄ. Ἦ. κωφεύσατε πρὸς μὲ, νῆσοι. Σ. δουλεύσατε ἐπ' ἐμοῦ, νῆσοι.¹ Aliter: Ἄ. Ἦ. κωφεύσατε... Σ. σιωπήσατε...²*
- וְלְאֻמִּים. Et nationes. O'. οἱ γὰρ ἄρχοντες. Σ. (καὶ) ἔθνη.³*
- לְמִשְׁפַּח נִקְרָבָה. Ad iudicium appropinquemus. O'. τότε κρίσιν ἀναγγειλιάτωσαν. Ἄ. Σ. Ἦ. εἰς κρίσιν ἐγγίσωμεν.⁴*
2. *וַיִּתֵּן לְפָנָיו גּוֹיִם. Tradidit coram eo gentes? O'. δώσει ἐναντίον ἐθνῶν. Ἄ. Σ. Ἦ. ἔδωκε κατὰ πρόσωπον (Σ. ἔμπροσθεν) αὐτοῦ ἔθνη.⁵*
- וַיִּרְךָ. Subigere fecit. O'. ἐκστήσει. Ἦ. παιδεύσει.⁶*
- כְּעָפָר. Quasi pulverem. O'. εἰς γῆν. Οἱ Γ'. ὡς χόυν.⁷*
- וְנִבְּחָה. Propulsam (vento). O'. ἐξωσμένα. Ἦ. ἐξωσούμενα.⁸*
3. *לֹא יָבוֹא. Non incessit. O'. Vacat. ✕ Ἦ. οὐχ ἤξει.⁹*
4. *נִפְעַל. Operatus est. O'. ἐνήργησε. Ἄ. Σ. Ἦ. εἰργάσατο.¹⁰*
- קָרָא הַדְּרוֹת מִרֵּאשׁ. Qui vocat generationes a principio. O'. ὁ καλῶν αὐτὴν ἀπὸ γενεῶν ἀρχῆς. Ἦ. ὁ καλῶν τὰς γενεάς ἐξ ἀρχῆς.¹¹*
- וְאֶת־אַחֲרֵינִים. Et cum posteris. O'. καὶ εἰς τὰ ἐπερχόμενα. Ἦ. (καὶ) τοῖς ἐσχάτοις.¹²*
5. *קְצוֹתַי. Extremitates. O'. τὰ ἄκρα. Ἄ. τὰ τελευταῖα.¹³*
- וַיִּרְדּוּ. Contremuerunt. O'. Vacat. ✕ Ἦ. ἐξέστησαν.¹⁴*
- וַיִּאֲתָיוּ וַיִּקְרְבוּ וַיִּנְחָלוּ. Appropinquaverunt et venerunt. O'. ἤγγισαν καὶ ἦλθον ἅμα. Ἄ. ἤγγισαν καὶ ἤκασιν.¹⁵*
6. *וַיִּשׂ אֶת־רֵיעָהּ וַיַּעֲזֶר וַיִּלְחָח וַיִּאֲמַר. Unusquisque socium suum adjuvit, et fratri suo dixit. O'. κρίνων ἕκαστος τῷ πλησίον, καὶ τῷ ἀδελφῷ βοθηῆσαι, καὶ εἰεῖ. Ἄ. ἀνὴρ σὺν*

⁵⁴ Procop., qui addit: καὶ οἱ λοιποὶ συμφώνως. Syro-hex. affert: *וְהוּא עֲבָדוֹ מִלְּפָנָיו וְהוּא עֲבָדוֹ מִלְּפָנָיו*.⁵⁵ Cod. 88. ⁵⁶ Procop.: ἀντὶ δὲ τοῦ, οὐ κοπιᾷσει, οὐκ ἐξελύθη, φασὶν οἱ λοιποί. Lectionem non ad οὐδὲ κοπιᾷσει, sed ad οὐ πεινάσει pertinere jure suspicatus est Drusius. Cf. Hex. ad Jerem. li. 58. ⁵⁷ Cod. 88, qui ad Aq. πληθύνω exhibet. Ad ὁστέωσιν cf. Hex. ad Job. xxi. 23. ⁵⁸ Curter.

CAP. XLI. ¹ Procop. Euseb. enarrat: παρακελεύεται δῆτα ταῖς νήσοις, κατὰ Θεοδοσίωνα, κωφεύειν καὶ σιγᾶν; unde Montef. perperam distinxit: Ἄ. κωφεύσατε... Ἦ. σιγήσατε... ² Codd. 86, 88. ³ Procop.: ἄνω δὲ τοῖς ἰσομένοντας κύριον τὴν ἰσχὺν ἀλλάξειν εἰπὼν, ἐνταῦθα λέγει, ἄρχοντες, ἦγον ἔθνη, ἀλλαξάτωσαν ἰσχὺν, κατὰ Σύμμαχον. ⁴ Codd. 86,

88. ⁵ Cod. 88: Ἄ. Σ. Ἦ. ἔδωκε — ἔθνη. Curter. affert: Ἦ. κατὰ πρ. αὐτοῦ. Σ. ἔμπροσθεν αὐτοῦ. ⁶ Cod. 88.

⁷ Curter. ⁸ Idem. ⁹ Idem. Sic in textu sine aster. Codd. 23, 36, alii. ¹⁰ Cod. 88. ¹¹ Curter. (Syro-hex. in marg. affert: ἀπὸ γενεῶν ἀρχῆς (וְהוּא עֲבָדוֹ מִלְּפָנָיו); in textu autem, וְהוּא עֲבָדוֹ מִלְּפָנָיו, a principio factorum.) ¹² Cod. 88. ¹³ Idem. ¹⁴ Curter. Sic in textu sine aster. Comp., Codd. 22, 23, 36, alii, et sub aster. Cod. 88. Syro-hex. in marg. *וְהוּא עֲבָדוֹ מִלְּפָנָיו*. Hieron. *obstupuerunt*. Pro ἐξέστησαν Codd. 109, 302, 305 ἐξεπλάγησαν (καὶ ἤγγισαν) habent, quae Aquilae aut Symmachi lectio esse potest. Cf. Hex. ad Gen. xxvii. 33. ¹⁵ Curter.

ἐταίρω αὐτοῦ βοηθήσουσι, καὶ τῷ ἀδελφῷ αὐ-
του εἶπεν.¹⁶

6. **וַיִּזְק**. *Forti sis animo*. Ο'. Vacat. 'Α. ἐνισχύου.
Σ. ἰσχυε. Θ. ἀνδρίζου.¹⁷

7. **וַיְחַזֵּק הַרְחָ אֶת-צִרְיָה מִחֶלֶק פְּטִישׁ אֶת-הַדּוּלֵק**
וְהוּא אִמְרוֹ לְדַבְּקַן טוֹב הוּא. *Et confortavit*
faber (lignarius) aurificem, is qui levigat malleo
eum qui tundit incudem, dicens de ferrumina-
tione: Bona est. Ο'. ἰσχυσεν ἀνὴρ τέκτων,
καὶ χαλκεὺς τύπτων σφύρη, ἄμα ἐλαύνων. ποτὲ
μὲν ἐρεῖ σύμβλημα καλὸν ἔστιν. 'Α. καὶ ἐνί-
σχυσε τέκτων σὺν πυρωτῇ, λειαινὼν σφύρη σὺν
κατελαύνοντι κάθοδον, λέγων τῇ κόλλῃ ἀγα-
θὸν ἔστιν.¹⁸ Σ. καὶ ἐνίσχυσεν ὁ τέκτων τὸν
πυρωτῆν, λειαινὼν σφύρη τὸν ἀκμονευτῆν, λέ-
γων εἰς κόλλησιν καλὸν ἔστιν.¹⁹ Θ. καὶ ἐνί-
σχυσε τέκτων τὸν χαλκέα, λειαινὼν ἄκμονι τὸν
σφυροκόπον, λέγων τῇ κόλλῃ ἀγαθὸν ἔστιν.²⁰
וַיְחַזְקֵהָ. *Et firmavit illud*. Ο'. ἰσχύρωσαν
αὐτά. Θ. καὶ ἐνίσχυσεν αὐτό.²¹

8. **וְנִאֲמַתָּה יִשְׂרָאֵל עַבְדִּי**. *Tu vero, Israel, mi serve*.
Ο'. σὺ δέ, 'Ισραήλ, παῖς μου. Οἱ λοιποὶ σὺ
δέ, 'Ισραήλ, δοῦλέ μου.²²

וְרֵעַ אַבְרָהָם אֶהְיֶה. *Semen Abrahami amici mei*.
Ο'. σπέρμα 'Αβραὰμ, ὃν ἠγάπησα. 'Α. σπέρμα
'Αβραὰμ ἀγαπητοῦ μου. Σ. σπέρμα 'Αβραὰμ
τοῦ φίλου μου.²³

9. **מִקְצֵוֹת**. *Ab extremitatibus*. Ο'. ἀπ' ἄκρων.
'Α. τελευταίου. Σ. περάτων.²⁴

9. **וּמִצִּיְדֵי**. *Et a lateribus ejus*. Ο'. καὶ ἐκ τῶν
σκοπιῶν ('Α. ἀπεσπασμένων. Σ. ἀγκώνων.
Θ. πλευρῶν²⁵) αὐτῆς.

עַבְדִּי אַתָּה. *Servus meus tu es*. Ο'. παῖς μου
εἶ. Οἱ λοιποὶ δοῦλε.²⁶

מֵאַסְתִּיחָה. *Abjeci te*. Ο'. ἐγκατέλιπόν (Σ. ἀπε-
δοκίμασα. Θ. ἀπωσάμην²⁷) σε.

10. **וַיְסַמְכֵנִי**. *Sustentabo te*. Ο'. ἠσφαλισάμην
σε. 'Α. Σ. Θ. ἀντελαβόμην σου.²⁸

צִדְקָי. *Justitiae meae*. Ο'. τῇ δικαίᾳ μου. Σ.
τῆς δικαιοσύνης μου.²⁹

11. **וְיָבֵדוּ רִיבֶךָ**. *Viri litis tuae*. Ο'. πάντες οἱ
ἀντιδικοί σου. 'Α. Σ. Θ. οἱ ἄνδρες ἀντιδικοί
σου.³⁰

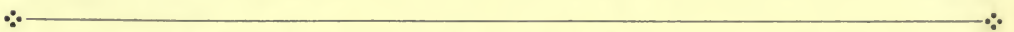
12. **כִּצְתָה**. *Rixae tuae*. Ο'. οἱ παροινήσουσιν εἰς
σέ. 'Α. τῆς ἀηδίας σου.³¹ Θ. τῆς μάχης σου.³²

13. **אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ**. *Et ego* ✕ *Oī Γ' κύ-*
ριος ✕ *ὁ θεός σου*.³³

13, 14. **אֶל-תִּירָא אֲנִי עֲרֵתֶיךָ : אֶל-תִּירָא**
תּוֹלְעַת עֵקֶב. *Noli timere, ego adjuvabo te :*
noli timere, vermis Jacobe. Ο'. μὴ φοβοῦ,
✕ *Oī Γ' ἐγὼ ἐβοήθησά σοι μὴ φοβοῦ, σκώ-*
ληξ ✕ *'Ιακώβ*.³⁴

14. **כִּתִּי יִשְׂרָאֵל**. *Viri Israelis*. Ο'. ὀλιγοστὸς
'Ισραήλ. 'Α. θεωνῶτες 'Ισραήλ. Σ. ἀριθμὸς
'Ισραήλ. Θ. νεκροὶ 'Ισραήλ.³⁵

קְרוֹשׁ יִשְׂרָאֵל. Ο'. ✕ *Oī Γ' ἄγιος* ✕ *'Ισραήλ*.³⁶

¹⁶ Curter., qui σὺν ἐτέρῳ αὐτοῦ habet. ¹⁷ Cod. 88.
¹⁸ Idem, qui συγκαταλαμβάνουσι pro σὺν kat. habet. Cf. ad
Cap. xxviii. i. Ad πυρωτῇ cf. Hex. ad Jerem. vi. 29. Ad
formam Homericam λειαινὼν cf. Hex. ad Prov. xxix. 5.
Pro **וְרֵעַ**, *incus, gressus, vicis*, Aquilae solenne est κάθοδος.
Vid. Hex. ad Exod. xxxiv. 24. i Reg. iii. io. 3 Reg.
xxii. 16. ¹⁹ Cod. 88. Vox ἀκμονευτῆς Lexicographis
commendanda. ²⁰ Cod. 88 affert: Θ. καὶ ἐνίσχυσε τέκτων
το χαλκον καὶ αλειωνον ακμονιτον (sic) σφ. κ.τ.ε. Si quid
video, ad χαλκον corrector appinxit KEA s. KAIA, unde
postea effictum καὶ α(λειωνων). Curter. affert: Θ. Σ. (in
cod. 'Α. Θ.) τῇ κόλλῃ ἀγαθὸν ἔστιν. Σ. εἰς κόλλησιν ἔστιν (sic).
Theodoret. vero: Οἱ Γ'. εἰς κόλλησιν καλὸν ἔστιν. ²¹ Cod.
88. (In fine v. 7 Syro-hex. in marg. affert: ✕ μὴ φοβοῦ,

σκόληξ 'Ιακώβ, ὀλιγοστὸς 'Ισραήλ, ἐγὼ ἐβοήθησά σοι; quae ad
v. 14 pertinere manifestum est.) ²² Procop. ²³ Eu-
seb., qui lectionem Aquilae mutilam citat: σπέρμα ἀγα-
πητόν μου. Nobil. affert: Σ. σπ. 'Αβραὰμ τοῦ φ. μου. 'Α.
σπέρμα ἀγαπητοῦ μου. ²⁴ Cod. 88. ²⁵ Idem. Procop.
affert: Σ. τῶν ἀγκώνων. ²⁶ Procop. ²⁷ Cod. 88.
²⁸ Idem. ²⁹ Idem. ³⁰ Idem. ³¹ Idem,
qui bis habet μου pro σου. ³² Idem. ³³ Curter.
³⁴ Curter., et sine aster. Codd. 22, 23, 36, alii. Syro-hex.
in marg. ✕ **אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ** ✕. Hieron.:
“Hoc quod posuimus, *ego adjuvi te: noli timere, vermis*
Jacob, in LXX non habetur.” Procop.: τὸ δέ, ἐγὼ — 'Ια-
κώβ, οὐ κείται παρὰ τοῖς Ο'. ³⁵ Procop. ³⁶ Curter.
Syro-hex. in marg. ✕ **קְרוֹשׁ יִשְׂרָאֵל** ✕. Codd. 22, 36, alii:

15. **בַּעַל פִּיפִּיּוֹת**. *Duas acies habens.* Ο'. πριστη-
ροειδείς. 'Α. ἔχοντα στόμα στομάτων.³⁷ Σ.
ἔστομωμένον. Θ. ἀμφήκη.³⁸

16. **הַתְּוֹרֵם וְרוּחַ הַתְּשֻׁבָּה**. *Ventilabis eos, et ventus
tollet eos.* Ο'. καὶ λικμήσεις, καὶ ἄνεμος λή-
ψεται αὐτούς. 'Α. λικμήσεις αὐτούς, καὶ ἄνε-
μος ἀρεί αὐτούς. Σ. Θ. λικμήσεις αὐτούς, καὶ
ἄνεμος λήψεται αὐτούς.³⁹

הַסְּבָרָה. *Turbo.* Ο'. καταίγεις. 'Α. λαίλαψ.⁴⁰

יִשְׂרָאֵל בְּקִדְוֹת בְּהַר הַיְּשׁוּבָה. *Exsultabis in
Jona, in Sancto Israelis.* Ο'. εὐφρανθήση
✕ ἐν κυρίῳ ⁴¹ ἐν τοῖς ἀγίοις 'Ισραήλ. 'Α.
Σ. ἀγαλλιάση ἐν κυρίῳ, καὶ ἐν τῷ ἀγίῳ
'Ισραήλ.⁴²

הַתְּהַלָּל. *Gloriaberis.* Ο'. καὶ ἀγαλλιάσονται.
'Α. Θ. καυχήση. Σ. ἐπαινεθήση.⁴³

17. **הֲעֵינִיּוֹם וְהֲיִבְוִינִי מִבְּקִשֵׁים מִים וְאֵין**. *Miseri
et pauperes quaerunt aquam, et non est.* Ο'.
(καὶ ἀγαλλιάσονται) οἱ πτωχοὶ καὶ οἱ ἔνδεις·
ζητήσουσι γὰρ ὕδωρ, καὶ οὐκ ἔσται. Οἱ λοι-
ποὶ· οἱ πτωχοὶ καὶ οἱ ἔνδεις ζητήσουσιν (Θ.
ζητούντες) ὕδωρ, καὶ οὐκ ἔσται (Θ. ἔστιν).⁴⁴

18. **לְאֵנִים-מִים**. *In stagnum aquarum.* Ο'. εἰς
ἔλη ✕ Οἱ Γ'. ὑδάτων ⁴⁵

אָרְצָה צִיָּה לְמוֹצְאֵי מִים. *Terram aridam in
scaturigines aquarum.* Ο'. τὴν διψῶσαν γῆν
ἐν ὑδραγωγοῖς. 'Α. (γῆν) ἄβατον εἰς διεξό-
δους (ὑδάτων). Σ. . . εἰς ἐκβολὰς (ὑδάτων).⁴⁶

19. **בְּמִדְבָּר**. *In deserto.* Ο'. Vacat. 'Α. Σ. Θ.
ἐν τῇ ἐρήμῳ.⁴⁷

הַשֵּׁבֶה. *Acaciam.* Ο'. καὶ πύξον (?). Σ. ἀκαρ-
πον ἔυλον. Θ. ἄκθαν.⁴⁸

וְיַעַץ שִׁמְן. *Oleastrum.* Ο'. Lectio incerta. Σ.
καὶ ξύλον ἐλαίου.⁴⁹

אֲשִׁים בְּעֵרְבָה בְּרֹשׁ הַדְּהָר וְהַתְּשׁוּר יְהוּדָה.
*Ponam in deserto cupressum (Hieron. abietem),
ilicem (Hieron. ulmum), et cedrum procerum
(Hieron. buxum) simul.* Ο'. θήσω εἰς τὴν
ἀνυδρον γῆν κέδρον καὶ πύξον, μυρσίνην καὶ
κυπάρισσον καὶ λεύκην. 'Α. θήσω ἐν ὀμαλῇ
ἐλάτῃν, θαδαὰρ καὶ θαασοῦρ ὀμοῦ. Σ. . . ἐν τῇ
ἀβάτῳ κυπάρισσον, πετελέαν καὶ πύξον ἐπὶ τὸ
αὐτό. Θ. θήσω ἐν τῇ ἀραβὰ βραθνῷ, δαὰρ καὶ
θαασοῦρ ἄμα.⁵⁰

ὁ ἅγιος τοῦ 'Ισρ. ³⁷ Cod. 88, a Parsonio exscriptus: 'Α. εχοντας τομας τοματων (sic). Cf. Hex. ad Psal. cxlix. 6. ³⁸ Cod. 88 affert: Σ. Θ. ἔστομωμένον ἀμφήκη (sic). ³⁹ Curter. affert: Θ. Σ. ὁμοίως τοῖς Ο'. λικμήσεις κ.τ.έ. 'Α. λικμήσεις κ.τ.έ. ⁴⁰ Idem. Syro-hex. ✕ **حاصب**. ⁴¹ Sic Syro-hex., Cod. 88, et sine aster. Codd. 22, 48, alii. ⁴² Curter. ⁴³ Idem, qui ἐπαινεθήση scribit. ⁴⁴ Procop.: ὠβελισται δὲ τὸ ἀγαλλιάσονται [invito Syro-hex.]· παρὰ γὰρ τοῖς λοιποῖς εἴρηται· οἱ πτωχοὶ—ἔσται. Curter. affert: Θ. οἱ πτ. καὶ οἱ ἐνδ. ζητούντες ὕ. καὶ οὐκ ἔστιν. ⁴⁵ Curter. Syro-hex. in marg. ✕ **حاصب**. Hodie vox legitur in LXX, sed abest a Comp., Codd. III, XII, 26, 41, aliis. ⁴⁶ Cod. 88. ⁴⁷ Idem. ⁴⁸ Idem. Hieron.: "SETTA . . . quam spinam Theodotio transtulit." Ad Sym. cf. Hex. ad Jerem. xvii. 6. ⁴⁹ Idem. ⁵⁰ Curter. e Cod. Jes. exscriptis: 'Α. Σ. ἐν τῇ ἀβάτῳ κυπάρισσον, πετελέαν (sic) καὶ πύξον. 'Α. ἐλάτῃν; unde Montef. perperam efficit: 'Α. ἐν τῇ ἀβάτῳ ἐλάτῃν καὶ πετελέαν καὶ πύξον. Σ. ἐν τῇ ἀβάτῳ κυπάρισσον, πτ. καὶ πύξον. Rectius Syrus noster Symmacho soli ascribit: ἐν τῇ ἀβάτῳ (**حاصب**) κυπάρισσον (**حاصب**), πετελέαν (**حاصب**), ΠΤΕΛΕΑC (sic) καὶ πύξον (**حاصب**). Idem testatur Cod. 86, afferens: Σ. θήσω ἐν

τῇ ἀβάτῳ κυπ., πετελέαν καὶ πύξον ἐπὶ τὸ αὐτό. Pro Hebr. **הַבְּרָבִּי** Aquila constanter adhibet ἡ ὀμαλῇ; e.g. Psal. exxxvi. 2. Jesai. li. 3. Jerem. xvii. 6. xxxix. 4. lii. 7, praeter loca in Lexicis citata. Porro hujus loci versionem ejus integram nobis servavit idem Cod. 86: 'Α. θήσω ἐν ὀμαλῇ ἐλάτῃν, θαδαὰρ καὶ θαασοῦρ ὀμοῦ; quocum conspirat Hieron. ad Jesai. lx. 13: "Aut juxta Aquilam, abietem, thadaar et thaaasur." Restat Theodotio, de quo Hexapla prorsus silent. Cod. 86 affert: Θ. θήσω ἐν τῇ ἀραβὰ βραθνδαὰρ καὶ θαασοῦρ ἄμα; Syrus autem, vertente Middeld.: ✕ Θ. θήσω εἰς τὴν γῆν (**حاصب**) βραθνῷ δαὰρ (**حاصب**), Codd. A., B.; sed delendum esse alterum ο recte vidit Middeld.) καὶ θαασοῦρ (in codd. est **حاصب**, ex confusione scripturarum ΘΑΑ et ΘΑΑ) ἄμα. Theodotionem Hebr. **הַבְּרָבִּי** per γῆ reddidisse, etiam absente teste Graeco, non facile crediderim. Hujus vero auctoritate nemo dubitabit in Syriacis **حاصب** pro **حاصب** corrigere. Vid. Theod. ad Job. xxxix. 6. Jesai. li. 3. Amos vi. 14. [Reapse **حاصب**, non **حاصب** habet codex uterque.] Theodotionis lectionem in textum post λεύκην inferunt Codd. 22, 23, 36, alii, qui inter βραθνδαὰρ, βραθνδαὰρ, βραδαὰρ, et θαασοῦρ, θαασοῦρ, θαασοῦρ, vacillant.

constituerit in terra judicium. *Ο' ἀναλάμψει, καὶ οὐ θραυσθήσεται, ἕως ἂν θῆ ἐπὶ τῆς γῆς κρίσιν. 'Α. Θ. οὐκ ἀμαυρώσει, καὶ οὐ δραμεῖται, ἕως ἂν θῆ ἐν τῇ γῆ κρίσω.*⁶

4. *וּלְתוֹרָתוֹ אֵיִם יִיחַלוּ.* *Et doctrinam ejus insulae expectabunt. Ο' καὶ ἐπὶ τῷ ὄνματι αὐτοῦ ἔσθη ἐλπιούσιν. Τὸ Ἑβραϊκὸν καὶ οἱ λοιποὶ καὶ τῷ νόμφ αὐτοῦ νῆσοι ἐλπιούσιν.*⁷

5. *וְרִצְצָנָיָהּ.* *Et prorogines ejus. Ο' καὶ τὰ ἐν αὐτῇ. Σ. καὶ τὰ πορευόμενα ἐπ' αὐτῆς.*⁸

6. *לְבְרִית.* *In foedus. Ο' εἰς διαθήκην. Οἱ λοιποὶ εἰς συνθήκην.*⁹

8. *תְּהִלָּתִי.* *Laudem meam. Ο' τὰς ἀρετάς μου. 'Α. τὴν ὕμνησίν μου. Σ. τὸν ἔπαινον μου.*¹⁰

9. *וְנֹוּ אֲנִי מְגִיד.* *Et nova ego annuntio. Ο' καὶ καινὰ ἃ ἐγὼ ἀναγγέλλω. 'Α. καὶ καινὰς ἐγὼ ἀναγγέλλω. Σ. καὶ καινὰ ἰδοῦ ἀπαγγέλλω. Θ. καινὰ δὲ ἀπαγγέλλω.*¹¹

בְּתָרְם תְּצַמְחָנָה אֲשַׁמִּיעַ אֶתְכֶם. *Antequam germinaverint, audire faciam vos. Ο' καὶ πρὸ τοῦ ἀναγγεῖλαι (alia exempl. ἀνατεῖλαι¹²) ἔδηλώθη ὑμῖν. 'Α. (πρὸ τοῦ) ἀναφυῆναι . . . Θ. (πρὸ τοῦ) βλαστῆσαι . . .¹³ Σ. πρὸ τοῦ ἀνατεῖλαι αὐτὰ ἀκουστὰ ποιῆσω ὑμῖν.*¹⁴

10. *שִׁיר.* *Canticum. Ο' ὕμνον. Οἱ λοιποὶ ᾄσμα.*¹⁵

11. *וְשָׂוּ.* *Tollant (vocem). Ο' εὐφράνθητι. 'Α. ἀράτωσαν. Σ. Θ. ἐπαράτωσαν.*¹⁶

וְעָרָיו. *Et civitates ejus. Ο' καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς. Οἱ λοιποὶ καὶ αἱ πόλεις αὐτῆς.*¹⁷

13. *וַיֵּצֵא מִלְחָמוֹת כְּאִישׁ יָדוֹ כְּבֹרָר יְהוָה.* *Jova sicut heros egredietur, sicut vir bellorum. Ο' κύριος ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων ἐξελεύσεται, καὶ συντρίψει πόλεμον. Σ. κύριος ὡς δυνατὸς ἐξελεύσεται, ὡς ἀνὴρ πολεμιστῆς.*¹⁸

וְרִיעַ. *Vociferabitur. Ο' Vacat. "Αλλος σημανεῖ."*¹⁹

14. *וְהִשְׁיִתִּי.* *Tacui. Ο' ἐσιώπησα. 'Α. ἐσίγησα.*²⁰

מְעוֹלָם. *A longo tempore. Ο' ✕ ἀπ' αἰῶνος.*²¹

וְנָפְקָא. *Clamabo. Ο' ἐκαρτέρησα. Alia exempl. ἐκφανῶ.*²²

15. *וְאֶהְרִיב הַרִּים וְגִבְעוֹת וְכָל-עֲשָׂבָם אֹזְבִישׁ.* *Vasatabo montes et colles, et omne gramen eorum exsiccabo. Ο' Vacabat. ✕ Σ. Θ. ἐρημώσω ὄρη καὶ βουνούς, καὶ πάντα χόρτον αὐτῶν ξηρανῶ.*²³

16. *וְעָשִׂיתִם.* *Faciam eis. Ο' ποιῆσω ✕ αὐτοῖς.*²⁴

17. *וַיְבֹשׁוּ בְּשֵׁת הַבְּמִתִּים בְּפֶסֶל.* *Confundentur con-*

⁶ Hieron.: "Pro quo Aq. et Theod. interpretati sunt: *Non obscurabit, et non curret, donec ponat in terra judicium.*" ⁷ Euseb. in Comment. ad Psalmos, p. 41 (coll. p. 463): τὸ δὲ Ἑβρ. καὶ οἱ λοιποὶ πάντες ἐρμηνεύται, καὶ τῷ νόμφ αὐτοῦ ἔσθη ἐλπιούσιν, ἐξέδωκαν. Rectius Procop.: τὸ Ἑβρ. δὲ, καὶ οἱ λοιποὶ, ἀντὶ τοῦ, ἔσθη, νῆσοι φασιν καὶ ἀντὶ τοῦ, ὄνματι, νόμφ. Montef. edidit, καὶ ἐν τῷ νόμφ, repugnante Eusebio. ⁸ Procop. Montef. ex eodem affert: *וְרִצְצָנָיָהּ בְּרָצָה.* Ο' τοῖς πατούσιν αὐτῆν. Σ. καὶ τὰ πορ. ἐπ' αὐτῆς. Sed Procopius diserte affirmat: ἀντὶ δὲ τοῦ, καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ τὰ πορ. ἐπ' αὐτῆς, ὁ Σύμ. εἶρηκεν. ⁹ "Theodoret. in Psal. xcvi. 3, de hoc loco agens dicit: τὴν γὰρ διαθήκην οἱ ἄλλοι ἐρμηνεύται συνθήκην εἰρήκασιν."—Montef. ¹⁰ Procop. Ad *וְשָׂוּ* Hieron. notat, omnes interpretes voce consona transluisse alteri. ¹¹ Sic Codd. III, XII, 26, invito Syro-hex. Curter. e Cod. Jes. in textu ἀνατεῖλαι, in marg. autem, οἱ γ'. (in cod. Oī ō.) ἀναγγεῖλαι habet.

¹³ Curter. ¹⁴ Procop., qui ἀναγγεῖλαι habet. Idem enarrat: καὶ πρὶν ἀναγγεῖλαι (τὰ καινὰ) καὶ πρὸς τὸ φανερόν ἐλθεῖν, ἀκουστὰ ὑμῖν διὰ τῆς παρούσης προφητείας ἐποίησα. Utroque ἀνατεῖλαι legendum nullus dubito. ¹⁵ Procop. ¹⁶ Curter., qui ad εὐφράνθησονται (וְשָׂוּ) male refert, monente Montef. ¹⁷ Procop., et sine artic. Euseb. ¹⁸ Procop. ¹⁹ Sic in textu Codd. 22 (qui σημαίνει habet), 48, alii. Videtur esse Symmachi, coll. Hex. ad Psal. xlvi. 2. lxxx. 2. ²⁰ Curter. ²¹ Sic Cod. 88, et sine aster. Comp., Codd. 22, 23, 36, alii. Syro-hex. in marg. char. med. ✕ *סַע חַבֵּר* ✕ ²² Sic Codd. 22, 36, alii, quasi a forma cognata *עֲשָׂה*, splenduit. ²³ Curter. Syro-hex. in marg. *וְעָשִׂיתִם* (Cod. C. ✕). ✕ *וְעָשִׂיתִם* ²⁴ Sic Cod. XII in marg., et in textu sine aster. Comp., Ald., Codd. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex.

fusionem qui fidunt sculptilibus. Ο. αἰσχύνθητε αἰσχύνην, οἱ πεποιθότες ἐπὶ τοῖς γλυπτοῖς. Σ. αἰσχυνθήσονται (Ἀ. αἰσχυνθήτωσαν. Θ. καταἰσχυνθήτωσαν) αἰσχύνην οἱ πεποιθότες τοῖς γλυπτοῖς.²⁵

19. **מִי עֵינִי כִּי אִם־עֲבָדִי הָרֵשׁ כְּמַלְאֲכֵי אֲשֵׁרָה**
וְהָיָה עֵינִי כְּמִשְׁלֵם וְעֵינִי כְּעֶבֶד הָיָה
Quis est caecus, nisi servus meus? et surdus sicut nuntius meus quem misi? quis caecus sicut (Deo) pacatus? et caecus sicut servus Jonae? Ο. και τίς τυφλὸς ἀλλ' ἢ οἱ παῖδές μου, και κωφοὶ ἀλλ' ἢ οἱ κυριεύοντες αὐτῶν; ✕ Θ. τίς τυφλὸς ὡς ὁ ἀπεσχηκὼς ²⁶; και ἐτυφλώθησαν οἱ δούλοι τοῦ θεοῦ. Σ. και τίς τυφλὸς εἰ μὴ ὁ δούλος μου, και κωφὸς ὡς ὁ ἀγγελὸς μου; τίς τυφλὸς ὡς ὁ τέλειος, και κωφὸς ὡς ὁ δούλος κυρίου;²⁷

20. **רְאִיתָ רַבּוֹת וְלֹא תִשְׁמַר פִּקְחָ אֲזַנִּים וְלֹא יִשְׁמַע**
Vidisti multa, sed non attendis (ad ea); aperiendo aures, sed non audiet. Ο. εἶδετε πλεονάκεις, και οὐκ ἐφυλάξασθε ἠνοιγμένα τὰ ὦτα, και οὐκ ἤκούσατε. Σ. εἶδες πολλὰ, και οὐ φυλάξεις ἀνεφγμένα τὰ ὦτα αὐτοῦ, και οὐ μὴ ἀκούσεις.²⁸

21. **יְהִיָּה חֵפֶץ לְמַעַן יִצְרָקֶנָּה יְהִיָּל תְּהִיָּה וְיִאֲדִיר**
Jona voluit propter justitiam suam; magnificavit legem, et illustrem reddidit. Ο. κύριος ὁ θεὸς ἐβουλεύσατο ἵνα δικαιωθῆ, και μεγαλήνη αἴνεσιν. Σ. κύριος ἠθέλησεν ἵνα δι-

καίωσῃ αὐτὸν, μεγαλῶναι νόμον και θαυμάσαι.²⁹

23. **יִקְשִׁיב וְיִשְׁמַע**. *Attendet et audiet. Ο. εἰσακούσατε. Alia exempl. προσέξει και εἰσακούσεται.³⁰*

25. **וְיִזְוֶוּ מִלְחָמָה**. *Et robur belli. Ο. και κατῆσχυσεν αὐτοὺς πόλεμος. Ἀ. και κραταίωσιν πολέμου. Σ. Θ. και κράτος πολέμου.³¹*

וְהִתְלַהֲתָה. *Et succendit eum. Ο. και οἱ συμφλέγοντες αὐτούς. Θ. και συνεφλόγησεν αὐτούς.³²*

וְהִתְעַרְבוּ. *Et combussit eum. Ο. Vacat. Alia exempl. και ἀνήφθη ἐν αὐτοῖς.³³*

Cap. XLII. 10. — **דוֹגְאָזַעַת** τὸ **דְּנוּמָא** αὐטו ⁴. 16. **פּוֹיָשׁוּ** — **אֲוֹטוֹיָם** ⁴ τὸ **שְׂכֹתוֹס**. 21. **קְיָרְיוֹס** — **דְּ** ὁ **תְּהֵֹס** ⁴ **עְבוּלְעַתוֹ** (sic). 24. **טוֹיִס** **פְּרוֹנוּמְעוּסִין** — **אֲוֹטוֹנ** ⁴.³⁴

CAP. XLIII.

2. **לֹא תִבְנֶה**. *Non adureris. Ο. οὐ μὴ κατακαύθῃς. Ἀ. οὐ καύσουσί σε. Σ. οὐ κατακαύσουσί σε.¹ Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.²*

3. **וּסְבָא**. *Et Sabam. Ο. και Σοήνην. Οἱ λοιποὶ και Σαβά.³*

7. **וְלִבְרִי בְּרָאֲתִיו**. *Et in gloriam meam creavi eum. Ο. ἐν γὰρ τῇ δόξῃ μου κατεσκεύασα αὐτόν. Οἱ λοιποὶ (και) εἰς τὴν δόξαν μου ἔκτισα αὐτόν.⁴*

²⁵ Procop. ²⁶ Syro-hex. in textu: **لِجِه مَحَل**. ✕. **لِجِه مَحَل**. Sic sine aster. Comp., Ald., Codd. 23, 36, 48, alii. Cod. XII, edente Curterio, in textu habet, τίς τυφλὸς ὡς ὁ ἀπεσχηκὼς; Parsonsius vero e marg. ejus exscripsit: ✕ τίς τυφλὸς ὡς ἀφεστηκὼς (sic); cui accedit Cod. 90: τίς τ. ὡς ὁ ἀφεστηκὼς; (Syr. **لِجِه مَحَل** **لِجِه مَحَل**, qui *removit se*, tam ὁ ἀπεσχηκὼς quam ὁ ἀφεστηκὼς sonare posse videtur, modo illud ad intransitivum ἀπέχειν, distare, abesse, referas, aliter ac Hieron., qui clausulam vertit: *quis caecus nisi qui recepit?*) ²⁷ Procop. In fine κυρίων pro μου est emendatio Schleusneri in *Opusc. Crit.* p. 351. ²⁸ Procop. Pro αὐτοῦ Montef. post Drusium corrigiit σου. Equidem praetulerim, και οὐ μὴ ἀκούσει (s. ἀκούσῃ). ²⁹ Procop.

³⁰ Sic Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. *εἰσακούσεται* tantum habet. ³¹ Curter. ³² Idem. ³³ Haec in fine v. post ψυχὴν inferunt Codd. 36, 48, alii. Cod. 86 in marg.: και ἀνήφθη ἐν αὐτῷ. Additamentum non agnoscunt Syro-hex., Hieron. ³⁴ Syro-hex. In v. 21 obelus est in Cod. C., invito Cod. A. CAP. XLIII. ¹ Curter. Syro-hex. affert: **لِجِه مَحَل**. Drusius has lectiones ad Hebr. **לֹא תִבְנֶה** applicat, fortasse recte, sed invititis testibus. ² Syro-hex. Curter. autem paulo ante ad **מֵתָא סוּ** **עִימָא** notat: Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'. ³ Procop., Hieron. Syro-hex. in marg. char. med. **لِجِه مَحَل**. ⁴ Procop.

- 9. אֲשִׁמְעֶנּוּ. *Audire facient nos.* Ο. τίς ἀναγγελεῖ (alia exempl. ἀκουστά ποιήσει⁶) ὑμῖν; Σ. Θ. ἀκουτισάτωσαν ἡμᾶς.⁶
וְיִצְדְּקוּ וְיִשְׁמְעוּ וְיִאֱמְרוּ אִמְתָּ. *Et justificentur, et audiant, et dicant: Vere.* Ο. καὶ δικαιοθήτωσαν, ✕ καὶ ἀκουσάτωσαν ✕, καὶ ἐπίατωσαν ἀληθῆ.⁷
- 11. אֲנִי אֲנִי. *Ego sum, ego sum.* Ο. ἐγώ. Alia exempl. ἐγώ εἰμι, ἐγώ εἰμι.⁸
- 12. אֲנִי הַגִּדְתִּי. *Ego annuntiavi.* Ο. ✕ Οἱ Γ'. ἐγώ ✕ ἀνήγγειλα.⁹
- וְהִשְׁמַעְתִּי. *Et audire feci.* Ο. ὠνειδίσα. Οἱ λοιποὶ καὶ ἡκούτισα.¹⁰
- 13. אֲנִי הוּא. *Ego ipse sum.* Ο. Vacat. Alia exempl. ἐγώ εἰμι.¹¹
- 14. בְּרִיחִים. *Fugitivos.* Ο. φεύγοντας. Θ. ἰσχυροὺς.¹²
בְּנַאֲוִיֹּת. *In navibus.* Ο. ἐν πλοίοις. "Ἄλλος" ἐν ναυσί.¹³
- 15. אֲנִי יְהוָה קְדוֹשׁ בּוֹרֵא יִשְׂרָאֵל מִלְּפָנֶיךָ. *Ego sum Jova Sanctus vester, creator Israelis, rex vester.* Ο. ἐγώ κύριος ὁ θεὸς ὁ ἅγιος ὑμῶν, ὁ καταδείξας Ἰσραὴλ βασιλέα ὑμῶν. Σ. ἐγώ κύριος ὁ ἅγιος ὑμῶν, κτιστῆς Ἰσραὴλ, βασιλεὺς ὑμῶν.¹⁴

- 16. כֹּה. *Sic.* Ο. ✕ Οἱ Γ'. ὅτι ✕ οὕτως.¹⁵
- 18. אַל-תִּבְנְנוּ. *Ne consideretis.* Ο. μὴ συλλογίσεσθε. Σ. μὴ ἐννοείσεθε.¹⁶
- 19. הֲבֵנִי. *O.* ✕ Οἱ Γ'. ὅτι ✕ ἰδὸν ἐγώ.¹⁷
תִּדְרְעֶיהָ. *Cognosceat eam.* Ο. γνώσεσθε ✕ Σ. αὐτά.¹⁸
- 20. תִּנִּים. *Canes feri.* Ο. 'Α. Σ. σειρήνες. Θ. θεννίν.¹⁹
וּבְנֹות יַעֲנָה. *Et struthiones.* Ο. καὶ θυγατέρες στρουθῶν. Οἱ λοιποὶ καὶ στρουθοκάμηλοι.²⁰
- 21. תְּהִלָּתִי. *Laudem meam.* Ο. τὰς ἀρετάς μου. Σ. τὸν ὕμνον μου.²¹
- 22. וְלֹא-אֶתִי קָרַאת יַעֲקֹב. *Et non me invocasti, Jacobe.* Ο. οὐ νῦν ἐκάλεσά σε, Ἰακώβ. 'Α. Θ. καὶ οὐκ ἐμέ ἐκάλεσας, Ἰακώβ.²² Σ. οὐδὲ ἐμέ ἐκάλεσας, Ἰακώβ.²³
בִּי-יִבְנֶעֱתָ. *Adeo ut laborasses in me (colendo).* Ο. οὐδὲ κοπιᾷσαί σε ἐποίησα. Σ. ἐκοπιᾷθης δὲ εἰς ἐμέ.²⁴ Οἱ ἄλλοι ὅτι ἐκοπίασας ἐν ἐμοί.²⁵
- 23. לֹא-הִבְיִאתָ לִּי. *Non adduxisti mihi.* Ο. οὐκ ✕ Οἱ Γ'. ἤνεγκάς ✕ μοι.²⁶
לֹא הִעֲבִדְתִּיהָ. *Non fatigavi te.* Ο. 'Α. οὐκ ἐδούλωσά σε. Σ. Θ. οὐ κατεδουλωσάμην σε.²⁷

⁶ Sic Codd. 22, 36, alii. ⁷ Curter. Syro-hex. in marg. char. med.: ἡ τὰ ἐξ ἀρχῆς ἀκουτισάτωσαν ἡμᾶς (نصبت). ⁸ Syro-hex. in textu: ✕ καὶ ἀκουσάτωσαν ✕, δικαιοθήτωσαν, καὶ εἰπ. ἀληθῆ. In LXX hodie habetur lectio quam posuimus, absente asterisco; sed verba καὶ ἀκουσάτωσαν desunt in Comp., Codd. XII, 97; et post ἀληθῆ leguntur in Codd. III, 26, 41, aliis. ⁹ Sic Codd. 22 (ubi semel ἐγώ εἰμι), 36, 48, alii. ¹⁰ Curter., Syro-hex. in marg. Pronomen deest in Codd. III, XII, 23, 26, aliis. ¹¹ Euseb., Procop. ¹² Sic Codd. 22, 48, alii. ¹³ Hieron.: "Et detraxi omnes vectes ejus, qui Hebraice appellantur BARIHIM, et quos Theod. fortes interpretatus est." Theod. vertisse videtur בְּרִיחִים, pingues, qui ab eo ἰσχυροὶ audiunt Dan. i. 15. Cf. ad Cap. xxvii. i. ¹⁴ Curter. sine nom. affert. Ad ἐν πλοίοις (vel juxta codd. ad καὶ ἐπεγερά) Syro-hex. in marg. duplicem lectionem habet: ἐν ὄπλοις ἐν πλοίοις (בְּחַלְבֵּי חַלְבֵּי), invitis libris Graecis. Idem paulo ante ad ἐνεκεν ὑμῶν in marg. affert: καὶ τοῦτο (כֵּן)

[?o), quod quo pertineat obscurum. ¹⁴ Procop., a Montef. occitanter exscriptus: ἐγώ κ. ὑμῶν ὁ ἅγιος, καὶ κτιστῆς κ.τ.έ. ¹⁵ Curter. Syro-hex. in textu: .א. .ה. .ל. ✕ .ס. .ו. .י. Sic sine aster. Codd. 109, 302, 305, et Hieron. ¹⁶ Procop. ¹⁷ Curter. Syro-hex. in marg. ✕ .ה. .ל. .ס. .ו. .י. Particula est in Codd. 109, 302, 305. ¹⁸ Syro-hex. in marg. ✕ .ה. .ל. .ס. .ו. .י. In LXX hodie habetur, γνώσεσθε αὐτά; sed pronomen deest in Cod. 88, et Syro-hex. ¹⁹ Hieron.: "Pro draconibus, quos solus Theod., ut in Hebraico scriptum est, appellavit THANNIM, reliqui sirenas interpretati sunt." Curter. affert: Θ. θεννίν. Cf. ad Cap. xiii. 22. ²⁰ Euseb., Theodoret., Procop., Reg. unus. Curter. et Syro-hex.: 'Α. στρουθοκάμηλοι (سحالي). Cf. ad Cap. xiii. 21. ²¹ Procop. ²² Curter. ²³ Procop. ²⁴ Euseb., Procop., Nobil. (qui ἐκοπιᾷσθης scribit). ²⁵ Procop. ²⁶ Syro-hex. in marg. .ה. .ל. .ס. .ו. .י. Praeter Syrum nostrum ἤνεγκας deest in Codd. II, III, 26, 49, aliis. ²⁷ Curter.

- 24. הוֹגֵעַתִּי. Defatigasti me. Ο'. προίστης μου. 'Α. Σ. ἐκόπωσάς με. Θ. ἔκκοπόν με ἐπόησας.²⁸
- 25. אֲנִי אֲנִי אֲנִי. Ego, ego ipse. Ο'. ἐγώ εἰμι, ἐγώ εἰμι ✕ Οἱ Γ'. αὐτός.²⁹
לְמַעַנִי וְחַטָּאתַי. Propter me, et peccata tua. Ο'. Vacabat. ✕ Θ. ἔνεκεν ἐμοῦ, καὶ τὰς ἀμαρτίας σου.³⁰
- 26. נִשְׁפָּטָה יְחַד. Litigemus una. Ο'. καὶ κριθώμεν ✕ 'Α. Σ. ἄμα.³¹
- 27. חָטָא. Peccavit. Ο'. Vacat. ✕ ἡμαρτον.³²
וְקוֹלֵי צִדִּיקָא. Et interpretes tui. Ο'. καὶ οἱ ἀρχοντες ('Α. Σ. ἐρμηνεῖς³³) ὑμῶν.
- 28. לְגִדְרוֹפִים. In convicia. Ο'. εἰς ὀνειδισμὸν. Οἱ λοιποὶ εἰς βλασφημίαν.³⁴

Cap. XLIII. 10. — καὶ ἐγὼ μάρτυς, λέγει κύριος ὁ θεός. (Corrige: — καὶ ἐγὼ μάρτυς, λέγει κύριος — ὁ θεός.)³⁵

CAP. XLIV.

- 2. וַיִּשְׂרֹן. Et Jesurun. Ο'. καὶ (ὁ) ἡγαπημένος 'Ισραήλ. Οἱ λοιποὶ εὐθύτατος, s. εὐθύς.¹

- 3. כִּי. Ο'. ὅτι. Alia exempl. ἔτι.² 'Α. Σ. ὅτι.³
וּבְרַכְתִּי. Et benedictionem meam. Ο'. καὶ τὰς εὐλογίας μου. 'Α. (καὶ) εὐλογίαν μου. Σ. Θ. καὶ τὴν εὐλογίαν μου.⁴
- 5. יִקְרָא. Invocabit. Ο'. βοήσεται. Σ. κληθήσεται.⁵
יָדָה. Manui suae (s. manu sua). Ο'. Vacabat. ✕ 'Α. Σ. χεῖρι αὐτοῦ.⁶
- 7. וַיְנַבֵּא. Et annuntiet illud. Ο'. Vacabat. ✕ καὶ ἀναγγεῖλάτω.⁷
מִשׁוּבִי. Ex quo constitui. Ο'. ἀφ' οὗ ἐποίησα (alia exempl. ἔταξα⁸). Σ. . . ἐποίησα.⁹
- 8. אַל-תִּפְתְּרוּ. Ne paveatis. Ο'. μὴ παρακαλύπτεσθε. Θ. μὴ θαμβεῖσθε.¹⁰
וְאַל-תִּהְרֹו. Neve stupeatis. Ο'. Vacabat. ✕ Θ. μηδὲ πλανᾶσθε.¹¹
- 9. וַיַּעֲרִיחַ הַמָּה בַּיָּרְאוּ וּבִלְיָדְעוּ לְמַעַן יִבְשׂוּ. Et testes eorum ipsi non vident nec sciunt, ut confundantur. Ο'. ἀλλὰ αἰσχυρθήσονται. ✕ Θ. καὶ μάρτυρες αὐτῶν εἰσιν, οὐκ ὄψονται καὶ οὐ γνώσονται, ἵνα αἰσχυρθῶσι.¹²
- 10. מִרְצֵר אֵל וּפְסַל נֶקֶד לְבַלְתִּי הוֹעִיל. Quis finxit Deum, et sculptile constavit, quod nihil

²⁸ Cod. XII in marg., teste Parsonsio. Mendose Curter.: 'Α. Σ. Θ. ἐκόπωσάς με. Σ. 'Α. ἔκκ. ἐποίησάς με. Procop. affert: ἐν γὰρ ταῖς σαῖς ἀμαρτίας προίστης μου, ἡ κατὰ τοὺς λοιποὺς, ἐν ἀμαρτίας σου ἐκάλεσάς (sic) με. ²⁹ Curter. Sic sine aster. Comp., Ald., Codd. 2, 2, 23, 36, alii. Syro-hex. in marg. + ܐܘܝܢܐ. ³⁰ Curter. Syro-hex. in marg. char. med. + ܥܘܢܐܝܢܐ. Haec hodie in LXX habentur, nisi in Codd. III, XII, 26, 41, alii. ³¹ Cod. XII in marg.: ✕ ἄμα. Syro-hex. .ܐܘܢܐ. ³² Cod. XII in marg.: ✕ ܥܘܢܐܝܢܐ. Sic sine aster. Comp., Ald., Codd. 2, 2, 23, 36, alii. ³³ Cod. XII in marg. Sic sine aster. Comp., Ald., Codd. 2, 2, 23, 36, alii, et Syro-hex. Hieron. peccaverunt. ³⁴ Procop. ³⁵ Idem. ³⁶ Syro-hex.

CAP. XLIV. ¹ Hieron.: "Alio nomine Israellem vocat; ISURUN enim verbum Hebraicum ceteri εὐθύτατον, sive εὐθῆ, id est, *rectissimum* et *rectum* interpretati sunt: soli LXX *dilectissimum*, jungentes de suo, *Israel*." In LXX ὁ ἡγαπημένος abest a Codd. 88, 90, 144. ² Sic Cod. Jes., teste Curterio, et Syro-hex. in marg. char. med. Hieron.

adhuc. ³ Curter. ⁴ Idem. ⁵ Procop. Sic in textu Codd. 239, 306. ⁶ Curter. affert: ✕ 'Α. Σ. χεῖρα αὐτοῦ; sed Parsons. e marg. Cod. XII exscripsit: ✕ χεῖρι αὐτοῦ, concinente Syro-hex. .ܢܘܚܢܐ. In LXX hodie legitur χεῖρι αὐτοῦ, sed invitis Codd. III, XII, 26, 49, alii, et Syro-hex. ⁷ Sic Cod. XII in marg., teste Parsonsio. Clausula deest in Codd. III, XII, 26, 49, aliis. ⁸ Sic Codd. XII, 88, et Syro-hex. ⁹ Syro-hex. .ܥܘܢܐܝܢܐ. Cf. Hex. ad Deut. vii. 15. ¹⁰ Curter. Syro-hex. .ܥܘܢܐܝܢܐ. Cf. Hex. ad Psal. lii. 6. Pro μὴ παρακαλύπτεσθε Codd. 239, 306 habent: μὴ θαμβεῖσθε, μηδὲ παρακ. (s. κατακ.). ¹¹ Curter. affert: ✕ Θ. μὴ πλανᾶσθε; sed Parsons. e marg. Cod. XII excitat: ✕ μηδὲ πλανᾶσθε. Neque aliter Syro-hex. .ܥܘܢܐܝܢܐ. (Cod. C. ✕). In textu LXX viralis hodie habetur μηδὲ πλανᾶσθε, repugnantis Codd. III, XII, 26, 41, alii. ¹² Curter. Haec, καὶ μάρτυρες αὐτῶν εἰσιν — πάντες οἱ κοινωνοῦντες αὐτῷ αἰσχυρθήσονται, in textum post ὀφελήσει αὐτοὺς inferunt Comp. (om. εἰσιν), Ald. (om. πάντες), Codd. 2, 2, 23, 36, alii.

prosi? Ο'. οἱ πλάσσοντες θεὸν, καὶ γλύφοντες — πάντες 4¹³ ἀνωφελῆ. ✕ Θ. τίς πλάσει ἰσχυρὸν, καὶ γλυπτὸν χωνεύσει εἰς ἀνωφελῆ;¹⁴

11. **הַן כָּל־חַבְרֵי יַבְשׁוּ**. *Ecce! omnes socii ejus confundentur.* Ο'. καὶ πάντες θέν ἐγένοντο ἐξηράνθησαν. ✕ Θ. ἰδοὺ πάντες οἱ κοινωνοῦντες αὐτῷ αἰσχυνθήσονται 4.¹⁵

הַחֲרָשִׁים הַיָּמָה מַאֲדָם. *Et fabri ipsi sunt ex hominibus.* Ο'. καὶ κωφοὶ ἀπὸ ἀνθρώπων. *Ἄλλος τέκτονες γάρ εἰσιν ἀπὸ ἀνθρώπων.¹⁶

12. **בַּפְּרִים**. *In prunis ardentibus.* Ο'. Vacat. ✕ Οἱ Γ'. ἐν ἀνθραξί 4.¹⁷

וַיִּצְרֹחַ וַיִּבְרַח בָּוֶת יִצְרָחוּ. *Et malleis fingit illud.* Ο'. καὶ ἐν τερέτρῳ ἔστησεν αὐτό. 'Α. καὶ ἐν σφύραις ἔπλασεν αὐτό. Σ. καὶ ἐν τερέτρῳ ἐρύθμωσεν αὐτό. Θ. . . ῥυθμει αὐτό.¹⁸

13. **וַיִּתְאָרְחוּ בַשָּׂדֶה וַיַּעֲשֶׂה בַמַּקְצָעוֹת**. *Delineat illud stilo (s. rubrica), parat scalpris (s. run-*

cinis). Ο'. ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέτρῳ, καὶ ἐν κόλλῃ ἐρύθμωσεν αὐτό. ✕ 'Α. καὶ ἐμόρφωσεν αὐτὸ ἐν παραγραφίδι, ἐποίησεν αὐτὸ ἐν περιγωνίοις 4.¹⁹

14. **לְכַתְּתָלֹו אֲרָזִים וַיִּקַּח תְּרֵדָה וַיִּלְחֹן וַיִּמְאֵץ לָוֶן וַיִּמְאֵץ לָוֶן וַיִּמְאֵץ לָוֶן**. *Caedit sibi cedros, et sumit ilicem et quercum, et deligit sibi inter arbores silvae.* Ο'. ἔκοψεν ✕ 'Α. Θ. ἑαυτῷ κέδρους (Οἱ Γ'. κέδρους²⁰), καὶ ἔλαβεν ἀγριοβάλανον καὶ δρῦν, καὶ ἐκατέρωσεν αὐτῷ 4.²¹ ξύλον ἐκ τοῦ δρυμοῦ.

אַרְזִים. *Pinum.* Ο'. ✕ πίνυν 4.²²

15. **וַיַּעֲשֶׂה פְסֵל וַיִּסְגְּד לָמוֹ**. *Facit illud sculptile, et procumbit ei.* Ο'. Vacat. ✕ Θ. ἐποίησεν αὐτό γλυπτὸν, καὶ κάμπτει αὐτοῖς 4.²³

16. **וַיִּצְלָה וַיִּצְלָה**. *Assat assatum.* Ο'. ὀπτῆσας. ✕ Οἱ Γ'. ὀπτῆσεν ὀπτόν 4.²⁴

17. **וַיִּסְגְּד לָוֶן**. *Procumbit ei.* Ο'. Vacat. ✕ κάμπτει αὐτῷ 4.²⁵

¹³ Sic cum obelo Syro-hex. Vox deest in Codd. III, XII (in textu), 26, 49, aliis.

¹⁴ Curter., qui πλάσσει habet. Alterum e marg. Cod. XII exscripsit Parsons.

¹⁵ Curter. Theodotioni continuat: ἰδοὺ οἱ κοινωνοῦντες αὐτῷ. Casu omissum πάντες e Parsonsio restituimus; in fine autem αἰσχυνθήσονται (αἰσθήσονται Codd. 86, 88) e Codd. 22, 36, aliis, assumptum.

¹⁶ Haec in fine v. post αἰσχυνθήσαν ἄμα inferunt Codd. 22, 36, alii. ¹⁷ Curter., et in textu post εἰργάσατο αὐτὸ sine aster. Comp., Codd. 22, 23, 48, alii. Syro-hex. in marg. ✕ **וַיַּעֲשֶׂה**.

¹⁸ Curter., qui ad Sym. ἐρύθμωσεν habet. Post τερέτρῳ Codd. 22, 36, alii, in textum inferunt, ἐρύθμωσεν (s. ἐρύθμισεν) αὐτὸ καί.

¹⁹ Curter. Eadem in textu post μέτρῳ addunt Comp., Ald., Codd. 22, 36, alii; sed pro περιγωνίοις aut περιγωνίσκοις aut παραγωνίσκοις habent. Syro-hex. in textu post μέτρῳ infert, καὶ ἐμόρφωσεν αὐτό (μορῶσεν); deinde in marg. affert: ✕ 'Α. ἐν παραγραφίδι (ἡ παραγραφὴ) ἐποίησεν αὐτὸ, καὶ κάμπτει αὐτῷ (μορῶσεν αὐτό). (=γωνία Hex. ad Psal. cxliii. 12. Zach. ix. 15): **וַיִּתְאָרְחוּ בַשָּׂדֶה וַיַּעֲשֶׂה בַמַּקְצָעוֹת**.

²⁰ Syro-hex. ✕ **וַיִּצְלָה**. Cf. Jud. ix. 15 in Syro-hex.

²¹ Curter., qui in textu δ ἔκοψε habet. Sic sine nota hexaplari Comp., Ald., Codd. 23, 87, alii, quorum plerique αὐτὸ pro αὐτῷ habent. Syro-hex. in textu: δ ἔκοψε ξύλον ἐκ τοῦ δρυμοῦ; in marg. autem: ✕ 'Α. Θ. κέδρους (κεδρῶν), καὶ ἔλαβεν (ἔλαβεν) καὶ δρῦν (δρῦν), καὶ

ἐκατέρωσεν αὐτό (ἐκατέρωσεν). In Codd. 22, 36, aliis, locus sic habet: δ (δ om. Cod. 22) ἔκοψεν ἑαυτῷ κέδρον, ξύλον ἐκ τοῦ δρ., καὶ ἔλαβε πρίνον καὶ δρῦν, καὶ ἐκατέρωσεν ἑαυτῷ ξύλον ἐκ τοῦ δρ. (Arborem Syriacam **ܠܘܠܘܒ**, a Lexicographis neglectam, eandem esse quam Graeci πρίνον appellabant, diserte testatur Scholiasta ineditus ad Susan. 54, 58 (Mus. Brit. Addit. MSS. 14,536, fol. 43 b) quem nobis indicavit Ceriani. Cf. Bugat. ad Dan. p. 159, ubi seriore, ut videtur, forma **ܠܘܠܘܒ** scriptum. In nostro autem loco, collata Curterii lectione, crediderimus interpretem Syrum non πρίνον, sed arborem congenerem ἀγριοβάλανον per idem nomen expressisse.)

²² Curter. affert: ✕ Οἱ Ο'. (fort. Δ) πίνυν. Deest vox in Codd. II, III, XII, 26, 49, aliis, et Syro-hex.

²³ Curter. Sic sine aster. Comp., Ald., Codd. 23, 87, alii. In altera recensione, quae est Codd. 22, 36, aliorum, legitur: ἐποίησεν αὐτὸ γλ., καὶ προσπίπτει αὐτῷ. Syro-hex. affert: ✕ Θ. ἐποίησεν αὐτὸ γλ., καὶ κάμπτει αὐτῷ (μορῶσεν αὐτό), quae ad literam sonant, καὶ κίπτει ἔμπροσθεν αὐτοῦ. Cf. Hex. ad Thren. iii. 34).

²⁴ Curter. Syro-hex. ✕ **וַיִּצְלָה**. Haec, ἔβραφεν ἐν τοῖς ἀνθραξιν ἄρτους, καὶ ἐπ' αὐτοῖς, quibus in Hebraeo nihil simile est, désunt in Comp., Codd. 22, 23, 36, aliis, et Syro-hex., qui tamen in marg. char. med. affert: ἔβραφεν (ἔβραφ) ἐπὶ τοῖς ἀνθραξιν αὐτοῦ ἄρτους, καὶ ἐπ' αὐτοῦ (μορῶσεν), quae lectio est Codd. 239, 306. ²⁵ Sic sine aster. Comp., Ald.,

23. הִרְעִי. *Jubilate.* Ο'. σαλπίζατε. Οἱ λοιποὶ ἀλαλάξατε.²⁶

וּבְיִשְׂרָאֵל יִתְפָּאֵר. *Et in Israele gloriosum se exhibet.* Ο'. καὶ Ἰσραὴλ δοξασθήσεται. Οἱ λοιποὶ καὶ ἐν τῷ Ἰσραὴλ δοξασθήσεται.²⁷

24. עָשָׂה. *Qui facit.* Ο'. ὁ συντελών. Οἱ λοιποὶ ὁ ποιήσας.²⁸

28. הָאֵמֶר לְכוּרֶשׁ רֵעִי. *Qui dicit de Cyro: Pastor meus.* Ο'. ὁ λέγων Κύρω φρονεῖν. Σ. ὁ λέγων Κύρω, ποιμὴν μου.²⁹

וְהַיְכָל הַתְּבוּדָה. *Et templum fundabitur.* Ο'. καὶ τὸν οἶκον τὸν ἁγίον μου θεμελιώσω. Σ. ὁ δὲ ναὸς θεμελιωθήσεται.³⁰

Cap. XLIV. 11. — καὶ κωφοὶ ἄ. καὶ στυγιάτωσαν — ἄμα ἄ. 14. δ' ἐφύττευσε — κύριος, καὶ ἄ ὑπέτος. 23. — τὸν Ἰσραήλ ἄ.³¹

CAP. XLV.

4. בְּשֵׁמֶךָ. *Nomine tuo.* Ο'. τῷ ὀνόματί σου (alia exempl. μου¹). Οἱ Γ' σου.²

5. וְזוּלַתִּי אֵין אֱלֹהִים. *Praeter me non est Deus.* Ο'. πλὴν ἐμοῦ ✕ οὐκ ἔστι ἄ θεός.³

וְאַחֲרָיָה. *Accinxi te.* Ο'. Vacabat. ✕ Σ. Θ. ἐνίσχυσά σε ἄ.⁴

6. וּבַמְצַרְבָּה. *Et ab occidente.* Ο'. καὶ οἱ ἀπὸ δυσμῶν ✕ Σ. Θ. αὐτοῦ ἄ.⁵

Codd. 23, 87, alii. Codd. 22, 36, alii, supplet, καὶ προσπίπτει αὐτῷ. Syro-hex. in marg. char. med.: ✕ *procidit ei* (مخدره). ²⁶ Procop. Montef. ad 27 pereram refert, monente Schleusnero in *Opusc. Crit.* p. 352. ²⁷ Procop. ²⁸ Idem. ²⁹ Idem. Hieron.: "*Pastor meus es*, sive, ut LXX transtulerunt, *ut sapiat*. ... Verbum enim Hebraicum roi, si per RES literam legamus, intelligitur *pastor meus*; si per DALETH, *sciens*, vel *intelligens meus*." ³⁰ Procop. ³¹ Syro-hex.

CAP. XLV. ¹ Sic Codd. II, III, XII, 26, 49, alii, et Syro-hex. ² Curter. ³ Sic Cod. XII in marg., et sine aster. Comp., Codd. 91, 309, et Syro-hex. ⁴ Syro-hex. in marg. ✕. ⁵ Curter. mendose affert: ✕ Θ. ἐνίσχυσας. Haec, ἐνίσχυσά σε, hodie habentur in LXX, sed desunt in Codd. III, XII, 26, 49, aliis. ⁶ Curter., qui post ἅλιον loco alieno inferri jubet. Syro-hex. post δυσμῶν in marg. affert: ✕. Sic TOM. II.

9. הוֹי רֵב אֶת-יִצְרָו. *Vae contententi cum factore suo.* Ο'. ποῖον βέλτιον κατεσκεύασα ὡς πηλὸν κεραμέως; Ἄ. ὦ δικαζόμενος σὺν πλάσσοντι αὐτόν.⁶ Σ. οὐαὶ ὁ ἀντιλέγων πρὸς τὸν πλάσσοντα αὐτόν.⁷ Θ. οὐαὶ ὁ κρινόμενος μετὰ τοῦ πλάσσοντος αὐτόν.⁸

וְתֵשֶׁת אֶת-הָרֵשִׁי אֶדְמָה. *Testa inter testas terrae.* Ο'. μὴ ὁ ἀροτριῶν ἀροτριάσει τὴν γῆν; Θ. ἀροτριῶν τοὺς ἀροτριάοντας τὴν γῆν.⁹

10. הוֹי אֵמֶר. *Vae dicenti.* Ο'. ✕ οὐαὶ ἄ ὁ λέγων.¹⁰

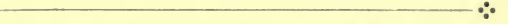
מַה-תּוֹלִיד. *Quid gignis?* Ο'. τί γεννήσεις; Σ. τί ἐγέννησας;¹¹

11. וְעַל-פְּעֵל. *Et de opere.* Ο'. καὶ περὶ τῶν ἔργων. Θ. (καὶ) περὶ τῆς ἐργασίας.¹²

13. וְכָל-דְּרָכָיו הוּא יִבְנֶה עִירֵי. *Et omnes vias ejus complanabo; ille aedificabit civitatem meam.* Ο'. καὶ πᾶσαι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ εὐθείαι οὗτος οἰκοδομήσει τὴν πόλιν μου. Σ. καὶ πᾶσας τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ εὐθύνῳ, καὶ οὗτος οἰκοδομήσει τὴν πόλιν μου.¹³

14. וְגִיעַ מִצְרַיִם. *Quaestus Aegypti.* Ο'. ἐκοπίασεν Αἴγυπτος. Τὸ Ἑβραϊκὸν καὶ οἱ λοιποὶ κόπος Αἰγύπτου.¹⁴

וַעֲבְרוּ וְאֵלֶיךָ. *Transibunt, et coram te.* Ο'. Vacabat. ✕ Θ. καὶ διαβήσονται πρὸς σέ ἄ.¹⁵

sinc aster. Codd. 22, 51, alii. ⁶ Curter. affert: Ἄ. μὴ δικαζόμενος κ. τ. ε. Correximus ex Parsonsii MSS. ⁷ Procop. ⁸ Curter. Hieron.: "*Quid sibi autem velint LXX, qui . . . transtulerunt: Quid melius feci quam lutum figuli?* scire non valco; nisi forte Theodotionis sequar editionem, qui pro hoc posuit: *Vae ei qui contendit contra factorem suum.*" Ante μὴ ἐρεὶ ὁ πηλὸς Ald., Codd. 36, 62, alii, inferunt: οὐαὶ ὁ κρινόμενος μετὰ τοῦ πλάσσοντος αὐτόν. ⁹ Procop. Hieron. Theodotioni continuat: *arans arantes terram.* ¹⁰ Cod. XII in marg., teste Parsonσιο. Sic sine aster. Comp., Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. Hieron.: *Vae qui dicit.* ¹¹ Procop. ¹² Curter. ¹³ Euseb., Reg. unus. Nobil. affert: Σ. καὶ πᾶσας — εὐθύνῳ. ¹⁴ Euseb. in Dem. Evang. p. 228. ¹⁵ Curter. Syro-hex. in marg. ✕. Haec desunt in Codd. III, XII, 26, 41, aliis, et Syro-hex.

14, 15. אֵין בְּךָ אֱלֹהִים אַחֵרִים: אֵין בְּךָ אֱלֹהִים אַחֵרִים. אֵין בְּךָ אֱלֹהִים אַחֵרִים. אֵין בְּךָ אֱלֹהִים אַחֵרִים. אֵין בְּךָ אֱלֹהִים אַחֵרִים.

Sane in te est Deus, et nemo est amplius, non est praeterea Deus. Profecto tu es Deus occultans se, Deus Israelis, salvator. Ο'. ὅτι ἐν σοὶ ὁ θεὸς ἐστίν, καὶ οὐκ ἐστὶ θεὸς πλὴν σου· σὺ γὰρ εἶ θεός, καὶ οὐκ ἤθεμεν, ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ σωτήρ. Ἄ. πλὴν ἐν σοὶ ἰσχυρὸς, καὶ οὐκ ἐστὶν ἕτι παρὰ σοὶ θεὸς ἄρα ἰσχυρὸς ἀποκρυπτόμενος, θεὸς Ἰσραὴλ σώζων. Σ. μόνον ἐν σοὶ θεός, καὶ οὐκ ἐστὶν ἕτι, οὐδ' ὑπάρχει θεός ὄντως σὺ θεὸς κρυφαῖος, θεὸς Ἰσραὴλ σώζων.¹⁶ Θ. πλὴν ἐν σοὶ ἰσχυρὸς, καὶ οὐκ ἐστὶν ἕτι πλὴν αὐτοῦ· διὰ τοῦτο ἰσχυρὸς κρυφαῖος, θεὸς (Ἰσραὴλ) σώζων.¹⁷

16. הַרְשֵׁי יְצִירֵיהֶם. *Artifices idolorum.* Ο'. ἐγκαίνιζεσθε πρὸς μὲ, νῆσοι.¹⁸

18. וַיִּצְרָהּ. *Finxit eam.* Ο'. ἐπλασεν αὐτήν.¹⁹

19. הִרְוִי בְקִשְׁוֹנֵי. *Frustra quaerite me.* Ο'. μάταιον ζητήσατε. Σ. ματαίως ζητήσατέ με. Οἱ ἄλλοι κενῶς ζητήσατέ με.²⁰

20. הִתְקַבְּשׁוּ יַדְדֵי יְהוָה פְּלִיטֵי הַגּוֹיִם. *Accedite simul, superstites gentium.* Ο'. βουλεύσασθε ἅμα, οἱ σωζόμενοι ἀπὸ τῶν ἔθνῶν. Σ. προσεγγίσατέ μου, οἱ διαπεφευγότες τῶν ἔθνῶν.²¹

23. בִּי נִשְׁבַּעְתִּי וַיֵּץ. *Per me juravi, exiit.* Ο'. κατ' ἑμαυτοῦ ὀμνῶ, εἰ μὴ (alia exempl. εἰ μὴ; alia, ἧ μὴ²²) ἐξελεύσεται. Ἄ. Θ. ὁμοίως (εἰ μὴν).²³

24. וְעָו. *Et robur.* Ο'. καὶ δόξα. Σ. καὶ ἰσχύς.²⁴

Cap. XLV. 1. — ὁ θεός. 4. 5. — ὁ θεός. 4. 6. — ὁ θεός. 4. 7. — ὁ ποιῶν. — ὁ θεός. 4. 11. ὅτι — οὗτω λέγει κύριος — ὁ θεός. 4. 13. — βασιλέα. 4. 14. — σαβαώθ. 4. 21. ἐγὼ κύριος (sic) — ὁ θεός. 4. 26. — τῶν υἰῶν Ἰσραὴλ. 4. (fort. — τῶν υἰῶν Ἰσραὴλ²⁵).

CAP. XLVI.

1. נְבוֹ. *Nebo.* Ο'. Ναβώ. Alia exempl. Δαγών.¹ Ἄ. Θ. Ναβώ. Σ. Νεβούς.²

הָיוּ יְעִצְבֵיהֶם לְחֵיהֶם. *Fuerunt simulacra eorum bestiis (imposita).* Ο'. ἐγένετο τὰ γλυπτὰ αὐτῶν εἰς θηρία. Σ. ἐγένετο τὰ εἶδωλα αὐτῶν ζώοις ἑκδοτα.³

6. אֵל. *Deum.* Ο'. χειροποίητα. Ἄ. Θ. ἰσχυρόν. Σ. θεόν.⁴

11. קְרָא מִמֶּרְחַ עֵיט מִמֶּרְחַ אִישׁ עֵצְתִּי. *Vocans ex oriente avem rapacem, e terra longinqua virum consilii mei.* Ο'. καλῶν ἀπὸ ἀνατολῶν πετεινόν, καὶ ἀπὸ γῆς πόρρωθεν περὶ ὧν βεβούλευμαι. Οἱ λοιποὶ καλῶν ἀπὸ ἀνατολῶν ὄρνιν, ἀπὸ γῆς πόρρωθεν ἄνδρα βουλῆς μου.⁵

אַהֲדַבְרְתִּי. *Et locutus sum.* Ο'. Σ. καίγε. 4. ἐλάλησα.⁶

אַהֲבִיאָנָה. *Et adducam illud.* Ο'. καὶ ἤγαγον. Σ. καίγε. 4. (ἤγαγον).⁷

¹⁶ Euseb. in Dem. Evang. p. 226. Procop. affert: Ἄ. ἰσχυρὸς; et paulo post: Ο'. οὐκ ἤθεμεν. Ἄ. ἀποκρυπτόμενος. Σ. Θ. κρυφαῖος. ¹⁷ Procop.: Θ. πλὴν ἐν σοὶ — πλὴν αὐτοῦ. Euseb. Ibid.: Ὁ δὲ Θ., διὰ τοῦτο ἰσχυρὸς κρυφαῖος θεὸς σώζων. Idem paulo post: ἀντὶ δὲ τοῦ, πλὴν σοῦ, πλὴν αὐτοῦ ὁ Θ. πεποισκεν. ¹⁸ Hieron.: + *Innotescimini ad me, insulae*:. Obelus non est in Syro-hex. ¹⁹ Sic Cod. XII in marg. Haec desunt in Codd. III, XII, 26, 49, aliis, invito Syro-hex. ²⁰ Procop. ²¹ Idem. ²² Prior lectio est in Codd. III, XII (teste Parsonsio), 62, 86; posterior in Codd. 26, 36, aliis, et Euseb. in Dem. Evang. p. 58. ²³ Curter. ²⁴ Procop. ²⁵ Syro-hex. CAP. XLVI. ¹ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23,

26, alii; quam lectionem enarrant Euseb., Procop. Syro-hex. in textu habet Ναβώ; in marg. autem char. med. Δαγών. Hieron.: "Sive juxta LXX *Dagon*, qui tamen in Hebraico non habetur." ² Curter. Syro-hex. affert: Σ. Νεβούρ (نعبور). Ἄ. Θ. ὁμοίως, Ναβώ. ³ Procop. ⁴ Curter. ⁵ Procop. ⁶ Curter., Syro-hex. Sic sine aster. Comp., Codd. 87, 91, alii. ⁷ Sic sine aster. Comp., Ald., Codd. XII (teste Curterio), 87, 91, alii. Syro-hex. juxta Cod. A. in marg. affert: Σ. καίγε, cum notula quae in Cod. C. rectius ad — ἤγαγον αὐτῶν κ.τ.ε. appingitur: "Non positum est in Hebraeo, neque in LXX."

11. **וְהָיָה אֲנִי**. *Rege te velum tuum.* **וְהָיָה אֲנִי**. ἀποκάλυψαι τὸ κατακάλυμμά σου. Ἄ. σεμμαθέχ. Σ. τὸ σιωπηλὸν σου. Θ. σαμβέχ.³ Aliter: Σ. κάλυψαι τὰ ὄτα (σου).⁴
12. **וְהָיָה אֲנִי**. *Contumaces corde.* **וְהָיָה אֲנִי**. οἱ ἀπολωλεκότες τὴν καρδίαν. Σ. οἱ σκληροκάρδιοι.⁹
13. **וְהָיָה אֲנִי**. *Non procul abest.* **וְהָיָה אֲנִי**. Vacat. ✕ Θ. οὐ μὴ μακρυνθῆ **וְהָיָה אֲנִי**.¹⁰
- וְהָיָה אֲנִי**. *Et salus mea.* **וְהָיָה אֲנִי**. καὶ τὴν σωτηρίαν τὴν παρ' ἐμοῦ. Ἄ. καὶ σωτηρία μου. Σ. ἡ σωτηρία μου. Θ. τὸ σωτήριον.¹¹
- וְהָיָה אֲנִי**. *Et dabo in Sione salutem, Israeli gloriam meam.* **וְהָיָה אֲנִי**. δέδωκα ἐν Σιών σωτηρίαν τῷ Ἰσραὴλ εἰς δόξαμα. Σ. δώσω ἐν Σιών σωτήριον, καὶ τῷ Ἰσραὴλ δόξαν.¹²

Cap. XLVI. 1. — κοπιῶντι **וְהָיָה אֲנִי**. 6. — οἱ συμβαλλόμενοι **וְהָיָה אֲנִι**. (—). 10. — πρὶν γενέσθαι **וְהָיָה אֲנִι**.¹³

CAP. XLVII.

1. **וְהָיָה אֲנִי**. *Sede in terra, non est solium.* **וְהָיָה אֲנִי**. κάθισον εἰς τὴν γῆν. Alia exempl. εἴσελθε εἰς τὸ σκότος.¹ ✕ Ἄ. Θ. κάθισον εἰς τὴν γῆν, οὐκ ἔστι θρόνος **וְהָיָה אֲנִι**.²

⁸ Haec, quae e Cap. xlvi. 15 male illata sunt, desunt in Comp., Codd. 36, 48, aliis, et Hieron. Obelo notantur in Syro-hex., qui ἐποίησα habet, ut solus Cod. 88. ⁹ Procop. Ad ἀκούσατέ μου κ. τ. ε. Curter. notat: Θ. ὁμοίως. ¹⁰ Curter. Sic sine aster. Comp., Ald., Codd. 22, 23, 36, alii, invito Syro-hex. ¹¹ Curter. ¹² Procop. ¹³ Syro-hex., qui ad v. 10 notat: "Hic obelus non positus est apud Hebraeos, neque apud LXX."

Cap. XLVII. ¹ Sic Codd. III, XII, 26, 106, alii. Syro-hex. in textu vacat, sed in marg. char. med. habet: κάθισον εἰς τὸ σκότος. ² Curter. assert: ✕ κάθισον εἰς τὴν γῆν, κ. τ. ε. Syro-hex. **וְהָיָה אֲנִי**. **וְהָיָה אֲנִי**. κάθισον, εἴσελθε εἰς τὴν γῆν, κ. τ. ε. **וְהָיָה אֲנִι**. h. e. ✕ Ἄ. Θ. κάθισον, sic habet: κάθισον (Cod. 36 add. εἴσελθε) εἰς τ. γ., οὐκ ἔστι θρ., εἴσελθε εἰς τὸ σκ. ³ Hieron.: "In eo ubi nos interpretati sumus, *denuda turpitudinem tuam*, pro quo LXX transtulerunt, *revela operimentum*, Theod. ipsum verbum Hebraicum posuit, *samthech*; Aq. *semmathech*; Sym. τὸ σιωπηλὸν σου, quod nos expri-

2. **וְהָיָה אֲנִי**. *Rege te velum tuum.* **וְהָיָה אֲנִι**. ἀποκάλυψαι τὸ κατακάλυμμά σου. Ἄ. σεμμαθέχ. Σ. τὸ σιωπηλὸν σου. Θ. σαμβέχ.³ Aliter: Σ. κάλυψαι τὰ ὄτα (σου).⁴
3. **וְהָיָה אֲנִι**. *Ultionem sumam, et non parcam homini.* **וְהָיָה אֲנִι**. τὸ δίκαιον ἐκ σοῦ λήψομαι, οὐκέτι μὴ παραδῶ ἀνθρώποις. Ἄ. . . καὶ οὐκ ἀπαντήσω ἀνθρώπων.⁵ Σ. ἐκδίκησίν σου λήψομαι, καὶ οὐκ ἀντιστήσεται μοι ἀνθρώπος.⁶
4. **וְהָיָה אֲנִι**. *Redemptor noster Jova.* **וְהָיָה אֲנִι**. (Alia exempl. praemittunt εἶπεν, alia λέγει⁷) ὁ ῥυσάμενός σε κύριος. Ἄ. ἀγχιστεύων ἡμῶν κύριος.⁸
5. **וְהָיָה אֲנִι**. *Tacens.* **וְהָיָה אֲנִι**. κατανενυγμένη. Σ. σιωπῶσα.⁹
- וְהָיָה אֲנִι**. *Dominam regnorum.* **וְהָיָה אֲנִι**. ἰσχύς βασιλείας. Σ. δέσποιναν βασιλειῶν.¹⁰
6. **וְהָיָה אֲנִι**. *Profanavi hereditatem meam.* **וְהָיָה אֲנִι**. ἐμίανας (alia exempl. ἐμίανα¹¹) τὴν κληρονομίαν μου. Ἄ. Σ. ἐβεβήλωσα . . . Θ. ἐβεβήλωσαν τὸν κληρον.¹²
10. **וְהָיָה אֲנִι**. *Sapientia tua et scientia tua ipsa seduxit te.* **וְהָיָה אֲנִι**. γνώθι, ἡ

mere possumus, *taciturnitatem tuam*. Quod quidem et in Cant. Cant. legimus, ubi sponsae pulcritudo describitur; ad extremum infert, *absque taciturnitate tua*; nolentibus qui interpretati sunt transferre nomen, quod in sancta Scriptura sonaret turpitudinem." Sponte apparet, Symmachum hanc vocem a **וְהָיָה אֲנִי**, deduxisse, quod Senioribus quoque accidit ad Cant. Cant. iv. 1, 3. vi. 6. ⁴ Procop. "Haec Symmachi versio nec cum Hebraeo, nec cum Hieronymi loco quadrare potest."—Montef. Pro τὰ ὄτα Semlerus tentat τὰ ὠτα, Doederleinus τὴν ὄαν, infeliciter uterque. ⁵ Curter. ⁶ Procop., qui ἐν ἐμοί pro μοι habet. Curter. assert: Σ. καὶ οὐκ ἀντιστήσεται μοι ἀνθρώπος. ⁷ Prior lectio est in Codd. III, XII, 26, 49, aliis, et Hieron.; posterior in Syro-hex., et Cod. XII in marg. ⁸ Procop. ⁹ Idem. ¹⁰ Idem. ¹¹ Sic Comp., Ald., Codd. XII, 41, 91, 104. Syro-hex. in textu ἐμίανα, in marg. ἐμίανας habet. ¹² Curter., qui Theodotoni τὴν κληρον (sic) tribuit.

σύνεσις τούτων ἔσται, καὶ ἡ πορνεία σου σοὶ αἰσχρύνῃ. Σ. . . καὶ ἡ γνώσις σου αὐτῇ ἐξηπάτησέ σε.¹³

12. אֲוִלֵי תַעְרֻצֵי. Fortasse terrorem incuties. O'. Vacat. ✕ Θ. εἴ πως δυνήσῃ ἰσχύσαι.¹⁴

13. יַעֲרֹרְנָא יְוִשִׁיעָא הַבְּרִי שְׁמַיִם. Stent modo, et salvent te, qui caelum dissecant (astrologi). O'. στήτῳσαν δὴ, καὶ σωσάτωσαν σε οἱ ἀστρολόγοι τοῦ οὐρανοῦ. Σ. Θ. στήτῳσαν δὴ, καὶ σωσάτωσαν σε οἱ οἰωνοσκόποι τοῦ οὐρανοῦ.¹⁵

15. כְּחַרְרֵי מְנַעֲרֵי אִישׁ לְעַבְרֹו תַעֲוֵי אֵין מוֹשִׁיעָא. Negotiatores tui inde a pueritia tua unusquisque recta ante se erraverunt, non est qui salvet te. O'. ἐν τῇ μεταβολῇ ἐκ νεότητος, ἀνθρώπος καθ' ἑαυτὸν ἐπλανήθη, σοὶ δὲ οὐκ ἔσται σωτηρία. Οἱ λοιποὶ οἱ ἔμποροὶ σου ἀπὸ νεότητός σου, ἕκαστος εἰς τὸ πέραν ἑαυτοῦ ἐπλανήθησαν, ἐξ ὧν οὐδεὶς εὔρηται σοὶ σωτήρ. Σ. . . διὸ οὐκ ἔστιν ὁ σῶζων σε.¹⁶

CAP. XLVIII.

1. וּמִמֵּי יְהוּדָה. Et ex aquis Judae. O'. καὶ ἐξ ✕ Σ. Θ. ὕδατος ✕ Ἰουδα.¹

4. מְדַעֲתִי. Cum scirem. O'. γινώσκω. Σ. Θ. διὰ τὸ γνῶναί (με).²

6. הַשְׁמַעְתִּיהָ חֲדָשֹׁת. Audire feci te nova. O'.

✕

¹³ Procop. ¹⁴ Curter. Sic sine aster. Ald., Codd. 23, 87, alii; et, praemisso kai, Codd. 36, 48, alii. Syro-hex. affert: ✕ ܘܡܡܝ ܝܗܘܕܐ (sic) ✕. ¹⁵ Hieron.: "Pro eo quoque quod nos juxta Sym. et Theod. interpretati sumus: *Stent et salvent te augures caeli, LXX manifestius transtulerunt: Stent et salvam te faciant astrologi caeli.*" ¹⁶ Procop. Pro εὔρηται Montef. post Drusium εὔρηθη male exscripsit.

CAP. XLVIII. ¹ Curter. affert: ✕ Θ. ὕδατος. Syro-hex. in marg.: ✕ Σ. Θ. καὶ ἐξ ὕδατος. Sic sine aster. Comp., Ald., Codd. 22, 23, 36, alii. Hieron.: "Et de aquis, inquit, *Juda existis, σεμνοτερῶς* [Martianaeus, quem secuti sunt recentiores, σεμνοτερῶς (sic) edidit, notans: "Hoc modo legi oportet ex MSS. exemplaribus, non σεωματικώτερον cum editis libris. . . Codices MSS. corrupte (!) legunt CEMNOTIPETIQC (sic)"] *aquas* vocans pro *semine.*" ² Curter. ³ Idem. ⁴ Idem. Sic sine aster. Comp., Codd. 22,

ἀλλὰ ἀκουστά σοι ἐποίησα τὰ καινά. 'Α. Θ. ἡκούτισά σε καινά.³

7. וְלֹא שָׁמַעְתָּ. Et non audisti ea. O'. ✕ Οἱ Γ'. καὶ οὐκ ✕ ἤκουσας αὐτά.⁴

12. מְקַרְאִי. Vocatus meus. O'. ὃν ἐγὼ καλῶ. 'Α. κλητέ μου. Σ. ὁ κλητός μου.⁵

אֲנִי הוּא. Ego ipse sum. O'. Vacat. ✕ 'Α. Σ. Θ. ἐγὼ εἰμι.⁶

אֲנִי רִאשׁוֹן אֲנִי אַחֲרֹן. Ego primus, etiam ego novissimus. O'. ἐγὼ εἰμι πρῶτος, καὶ ἐγὼ εἰμι εἰς τὸν αἰῶνα. Οἱ λοιποὶ ἐγὼ πρῶτος, καὶ ἐγὼ ἔσχατος.⁷

13. שְׁמַיִם. Caelos. O'. τὸν οὐρανόν. Οἱ ἄλλοι τοὺς οὐρανοὺς.⁸

אֲנִי קָרָא. Voco ego. O'. καλέσω ✕ Οἱ Γ'. ἐγὼ.⁹

14. מִי בָהֶם הִגִּיד אֶת־אֱלֹהֵי יְהוָה אֲהַבֹו יַעֲשֶׂה. Quis inter eos annuntiavit haec? Jona amat eum, faciet voluntatem ejus. O'. τίς αὐτοῖς ἀνήγγειλε ταῦτα; ✕ Οἱ Γ'. κύριος ✕¹⁰

ἀγαπῶν σε ἐποίησα τὸ θέλημά σου. 'Α. τίς ἐν αὐτοῖς ἀπήγγειλε ταῦτα; κύριος ἠγάπησεν αὐτόν. . . Σ. τίς αὐτῷ ἀπήγγειλε ταῦτα; ὃν κύριος ἠγάπησεν, ποιήσει τὸ θέλημα αὐτοῦ.¹¹

15. אֲנִי אֲנִי. Ego, ego. O'. ἐγὼ ✕ Οἱ Γ'. ἐγὼ ✕¹²

23, 36, alii. ⁵ Procop. ⁶ Syro-hex. in marg., indice super πρῶτος posito. ⁷ Procop. ⁸ Idem.

⁹ Curter. Syro-hex. in marg. ✕ ܠܝ ܝܗܘܐ ✕. Sic sine aster. Comp., Codd. 87, 91, alii. ¹⁰ Syro-hex. in marg.

✕ ܘܠܝܘܢܐ ✕. Sic sub aster. Euseb. in Eclog. Prophet. p. 205, et sine aster. Codd. 22, 36, 48, alii. ¹¹ "Sic unus Reg. ex Apolinario, et Procopius."—Montef. Apolinarii lectio exstat in Mai. *P. N. B.*, T. VII, P. II, p. 129. Ad Aquilam pro ἐν ἀνθρώποις, ut in Procopio et Apolinario legitur, Nobil. et Cod. 88 recte exhibent ἐν αἰτοῖς. Ad Sym. Montef. juxta Apolinarium correxit αὐτῷ pro αἰτοῖς, et ἠγάπησεν pro ἀγάπησει, ut apud Procopium exstat. Hieron.: "Juxta Symmachum, qui interpretatus est: *Quis ei annuntiavit haec? quem Dominus dilexit, qui facit voluntatem ejus in Babylone.*" ¹² Syro-hex. in marg. ✕ ܠܝ ܝܗܘܐ ✕.

17. מְלִמְרָה לְהוֹצִיל. *Docens te proficere.* O'.
δέδειχά σοι. Alia exempl. add. εἰς ὠφέλειαν.¹³
19. כְּמַעוֹתָיו. *Ut lapilli ejus.* Aliter: *Ut (propagines) viscerum ejus.* O'. ὡς ὁ χουῶς τῆς γῆς. OI Γ'. ὡς αἱ κέγχροι αὐτῆς.¹⁴
22. אֵין שְׁלוֹם אִמְר יְהוָה לְרָשָׁעִים. *Non est pax, dicit Jova, impiis.* O'. οὐκ ἔστι χαίρειν, λέγει κύριος, τοῖς ἀσεβέσιν. OI Γ'. οὐκ ἔστιν εἰρήνη, εἶπε κύριος, τοῖς ἀσεβέσιν.¹⁵

Cap. XLVIII. 17. ἐγώ — εἰμι 4 κύριος (sic) ὁ θεός σου. 21. — καὶ πίεται 4 ὁ λαός μου (fort. — καὶ πίεται ὁ λαός μου 4).¹⁶

CAP. XLIX.

1. שָׁמְעוּ אֵינִים אֵלַי יְהִקְשִׁיבוּ לְאָמִים מְרָחוֹק. *Audite, insulae, me, et attendite, populi remoti.* O'. ἀκούσατέ μου, νῆσοι, καὶ προσέχετε, ἔθνη διὰ χρόνου πολλοῦ (Oι λοιποὶ ἔθνη μακρόθεν¹). Σ. ἀκούσατέ μου, νῆσοι, καὶ ἀκροάσασθε, ἔθνη, μακρόθεν.²
- מִבְּטֶן קִרְבָּאִי. *Ab utero vocavit me.* O'. Vacat. Alia exempl. ἐκ γαστρὸς ἐκάλεσέ με.³
2. הִסְתַּיְרַנִּי. *Abscondidit me.* O'. ἔκρυψέ με. Alia exempl. ἐσκέπασέ με.⁴
5. וַיִּשְׂרָאֵל לֹא (לו ק) יִאָסֶף. *Et Israel non (s. ei)*

¹³ Sic Codd. 22, 36, 48, alii. ¹⁴ Curter. (non, ut Montef., οἱ κέγχροι). Procop.: τὸ δὲ, χουῶς τῆς γῆς, κέγχροι γῆς ἐξέδωκαν οἱ λοιποί. ¹⁵ Cod. XII, teste Parsonsio. ¹⁶ Syro-hex. CAP. XLIX. ¹ Procop. ² Idem, qui ἀκροᾶσθε habet. Euseb. vero: Σ. ἀκούσατέ μου, ν., καὶ ἀκροάσασθε, ἔθνη. Parsons. e Cod. 88 exersipit: Θ. ἀκροάσατε (sic?). ³ Sic Procop., Codd. 86, 88. Eadem, subjuncto καί, habent Codd. 22, 36, alii. Hieron.: *De ventre vocavit me.* ⁴ Sic Codd. III, XII (in textu), 41, alii, necnon Euseb. in Dem. Evang. p. 52. ⁵ Hieron.: "*Et Israel non congregabitur*, id est, non revertetur ad Dominum. Satisque miror quomodo vulgata editio [LXX] fortissimum contra Judaeorum perfidiam testimonium alia interpretatione subverterit, dicens: *Congregabor, et glorificabor coram Domino*; cum Theod. et Sym. nostrae interpre-

- congregabitur.* O'. καὶ Ἰσραὴλ συναχθήσονται. Ἄ. καὶ Ἰσραὴλ αὐτῷ συναχθήσεται. Σ. Θ. καὶ Ἰσραὴλ οὐ συναχθήσεται.⁵
6. לִי עֶבֶד. *Mihi servus.* O'. παιδᾶ μου. OI λοιποὶ δοῦλόν μου.⁶
- וַנְתַּתִּיךָ לְאוֹר גּוֹיִם. *Et dedi te in lucem gentium.* O'. ἰδοὺ δέδωκά σε εἰς διαθήκην γένους εἰς φῶς ἐθνῶν. OI λοιποὶ ἰδοὺ τέθεικά σε εἰς φῶς ἐθνῶν.⁷
7. לְבוֹהַ-נַּפְשׁ נִמְתָּעַב גּוֹי לְעֶבֶד מִשְׁלָיִם. *Ad contemptum ab hominibus (s. quoad animum), ad eum qui abominationi est genti, ad servum dominiatum.* O'. τὸν φανλίζοντα (OI Γ'. ἐξουθενημένον⁸) τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, τὸν βδελυσσόμενον ὑπὸ τῶν ἐθνῶν τῶν δούλων τῶν ἀρχόντων. Θ. *Ei qui despicit animam, qui abominationi est genti, qui servus est principum.*⁹
- וַיִּבְחַרְךָ. *Ut eligat te.* O'. καὶ ἐξελέξαμην σε. Σ. ὅς ἐξελέξατό σε.¹⁰
8. וַיִּאָרְצֵנִי. *Et formavi te.* O'. ✕ καὶ ἐπλασά σε 4.¹¹
- לְהַקִּים אֶרֶץ לְהַנְחִיל נַחְלוֹת שְׁמֹמוֹת. *Ad instaurandum terram, ad distribuendum possessiones desolatas.* O'. τοῦ καταστήσαι τὴν γῆν, καὶ κληρονομήσαι κληρονομίας ἐρήμους (OI Γ'. ἠφανισμένας¹²). Σ. ἀνεγείραι τὴν γῆν, καὶ κληροδοτῆσαι κληροδοσίας ἠφανισμένας.¹³

tationi congruant. De Aquila autem non miror, quod homo eruditissimus linguae Hebraicae, et verbum de verbo exprimens, in hoc loco aut simularit imperitiam, aut Pharisaeorum perversa expositione deceptus sit, qui interpretari voluit, et *Israel ei congregabitur*, hoc est, Deo.⁶ Procop. ⁷ Idem. Sic in textu Comp., Codd. III, 26, 49, alii. Textus vulgaris interpolatus est ex v. 8. (In textu τέθεικα pro δέδωκα habent Comp., Codd. III, XII (cum δέδωκα in marg.), 23, 26, 41, alii, et Syro-hex.) ⁸ Theodoret. ⁹ Hieron., qui notat: "Quod manifeste Christi personae convenit... Cui interpretationi Aquila consensit, et ex parte LXX, licet in eo mutaverint sensum, et extenuaverint, quod pro *gente, gentes, et pro servo, servos* interpretati sunt." ¹⁰ Procop. ¹¹ Sic Cod. XII in marg., teste Parsonsio. Clausula abest a Codd. III, XII, 26, 49, aliis. ¹² Curter. ¹³ Procop.

9. הַגִּלוֹ. *Ostendite vos.* O'. ἀνακαλυφθῆναι. Alia exempl. ἀνακαλύφθητε.¹⁴
10. יִצְמָאוּ. *Sitient.* O'. διψήσουσιν. Alia exempl. διψάσουσιν. 'A. ὁμοίως τοῖς O', διψάσουσιν. Σ. Θ. διψήσουσιν.¹⁵
12. סִינִים. *Sinensium.* O'. Περσῶν. Oί λοιποὶ Σινείμ.¹⁶
13. אָרָץ. *Et exsulta, terra.* O'. καὶ ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ. 'A. ἀγαλλιώ, γῆ. Σ. Θ. εὐφραίνου, γῆ.¹⁷
- וַיִּפְצְחוּ הַרִים רִנָּה. *Erumpant montes in jubulum.* O'. ῥηξάτωσαν τὰ ὄρη εὐφροσύνην. 'A. κελადῆσατε, ὄρη, αἶνεσιν. Σ. ἰλαρευθήσεται ὄρη ἐπὶ πᾶσιν.¹⁸
15. מִרְחַם. *Ut non misereatur.* O'. τοῦ μὴ ἐλεῆσαι. Σ. ὥστε μὴ οἰκτειρήσαι. Θ. τοῦ μὴ οἰκτεῖραι.¹⁹
16. הֵן עַל-בְּפִים חַקְתִּיךָ. *Ecce! super volis delinnavi te.* O'. ἰδοὺ ἐπὶ τῶν χειρῶν μου ἐξωγράφηκα. 'A. ἰδοὺ ἐπὶ τῶν ταρσῶν ἡκρίβωσά σε. Σ. . . ἐστήριξά σε. Θ. . . διεχάραξά σε.²⁰
18. בְּעָדֶי. *Tanquam ornamentum.* O'. ✕ ὡς κόσμον ✕.²¹
19. כִּי עֵתָה. *Quia nunc.* O'. ✕ ὅτι ✕ νῦν.²²
21. גְּלוּהָ וְסָרָה. *Exsul et expulsa.* O'. Vacat.

✕ Θ. πάροικος καὶ ἐκκεκλεισμένη ✕.²³

22. בַּחֲפוֹן. *In sinu.* O'. ἐν κόλπῳ. Oί λοιποὶ ἐν ἀγκάλας.²⁴
23. וְיִשְׂרָוּתֵיהֶם מִיְּמֵינֵיהֶם. *Et feminae principes eorum lactatrices tuas.* O'. αἱ δὲ ἄρχουσαι αὐτῶν τροφοὶ σου. Σ. καὶ ἄρχουσαι αὐτῶν γαλουχησοῦσί (σε).²⁵
- וְאִשָּׁר לֹא-יִבְשׁוּ קִוֵּי. *Cui qui confidunt non pudent.* O'. καὶ οὐκ αἰσχυνθήσονται οἱ ὑπομένοντές με. 'A. Θ. ὁμοίως τοῖς O'. Σ. καὶ οὐκ αἰσχυνθήσονται οἱ προσδοκῶντές με.²⁶
24. וְהִקָּח מִגְּבוּר מְלִיקוֹת וְהֵאֱשָׁבִי יְדֵיךָ יְמָלֵט. *Num tolletur a forti praeda? aut captivi justii evadent?* O'. μὴ λήψεται τις παρὰ γίγαντος σκύλα; καὶ ἐὰν αἰχμαλωτεύσῃ τις ἀδίκως (Τὸ 'Εβραϊκόν' δικαίως²⁷), σωθήσεται; 'A. Θ. . . καὶ εἰ αἰχμαλωτίζων δίκαιον περισωθήσεται;²⁸ Σ. μὴ ληφθήσεται παρὰ δυνατοῦ λῆψις; ἢ αἰχμαλωσία δικαίου διασωθήσεται;²⁹
25. כִּי-כֵן. *Quia sic.* O'. ✕ Oί Γ'. ὅτι ✕ οὕτως.³⁰
- וְיִמָּלֵט גַּם-שָׂבִי גְבוּר וְיִקָּח וְיִמְלִיכוּ עָרֶיךָ יְמָלֵט. *Etiam captivi fortis tollentur, et praeda praepotentis evadet.* O'. ἐάν τις αἰχμαλωτεύσῃ γίγαντα, λήψεται σκύλα; λαμβάνων δὲ παρὰ ἰσχύοντος σωθήσεται. Σ. Sed et captivitas fortis auferetur, et rapina horribilis salva erit.³¹

¹⁴ Sic Codd. 22, 36, 41, alii, et Hieron. Syro-hex. in marg. ✕ לְיָדֵי . (Sic Cod. C. In Cod. A. a Cap. xlix. 1 ad Cap. l. 4 membrana abscissa lectiones marginales tantum non perierunt.) ¹⁵ Curter., qui Aquilae tribuit דִּיפְסוּוּסִין (sic). Lectio דִּיפְסוּוּסִין est in Cod. Vat., teste Maio, fortasse aliis. ¹⁶ Hieron.: "In Hebraeo legitur SINIM, quod LXX *Persarum* interpretati sunt. Ceteri ita ut in Hebraeo legitur expresserunt *Sinim*." ¹⁷ Curter. ¹⁸ Procop. Ad Sym. Montef. oscitanter exscripsit Δαρεύονται . ¹⁹ Curter. ²⁰ Procop. ²¹ Sic Cod. XII in marg. Syro-hex. in textu, וְיִמָּלֵט , obelo pro asterisco male picto. Deest ὡς κόσμον in Codd. III, 26, 49, aliis. Pro ὡς κόσμον ἐνδύση Codd. 22, 36, alii, ἐνδύση ὡς στολήν venditant. ²² Sic Cod. XII in marg. Deest ὅτι in Comp., Codd. II, III, XII, 26, 41, aliis, et Syro-hex. ²³ Curter., qui ἐκκεκλ. scribit. Pro ἐκκεκλ. stant Codd. XII (in marg. sub aster., teste Parsonso), 22, 23, 36, alii.

Scriptura ἐκκεκλ. est in Comp., Ald., Codd. 62, 90, aliis. Syro-hex. in marg.: Θ. ἐγὼ δὲ πάροικος καὶ ἐκκεκλεισμένη ($\text{וְיִמָּלֵט וְיִקָּח וְיִמְלִיכוּ עָרֶיךָ יְמָלֵט}$). ²⁴ Procop. ²⁵ "Reg. unus, Eusebius et Drusius [Nobil.]."—Montef. Eusebii locus est: Δὸ τροφῆ (fort. τροφαὶ) αὐτῆς ὠνομάσθησαν, ἢ κατὰ τὸν Σύμμαχον, γαλοῦχοι, φήσαντα, καὶ ἄρχουσαι αὐτῶν γαλουχησοῦσι (sine σε). Unde suspicetur aliquis, Symmachum dedisse γαλοῦχοί σου; sed nihil mutandum. ²⁶ Curter. In textu οἱ ἴπομο. με deest in Codd. III, XII (in textu), 26, 49, aliis. Hieron.: qui *expectant me*. ²⁷ Euseb., Procop. ²⁸ Cod. XII, teste Parsonso. Curter. affert: 'A. Θ. καὶ ὁ αἰχμ. δ. περισωθήσεται (non, ut Montef., σωθήσεται). ²⁹ Curter. ³⁰ Idem. Particula deest in Codd. III, XII, 22, 26, 36, aliis, et Hieron. Syro-hex. in marg. וְיִמָּלֵט . ³¹ Hieron. Symmacho וְיִמָּלֵט est ἀκαταμίχηντος Ezech. xxviii. 7. xxx. 11; ἀνπόστατος Job. xxvii. 13. Psal. lxxxv. 14.

26. וַיִּדְעוּ. *Et scient. O'. καὶ ἀισθανθήσεται.*
Alia exempl. καὶ γνώσεται.³²

Cap. XLIX. 12. ἤξουσιν — ἔρχονται ◄ (sic). 18.
περιθήσεις αὐτοὺς — ὡς κόσμον ◄ νύμφης (sic). 19.
— ἀπὸ σοῦ ◄.³³

CAP. L.

1. אִי זֶה סִפָּר. *Ubi est hic libellus? O'. ποῖον τὸ βιβλίον; Alia exempl. ποῖον τοῦτο βιβλίον; 1 Σ. ποῖον τὸ βιβλίον; 'A. Θ. ὁμοίως τοῖς O' (ποῖον τοῦτο βιβλίον).²*

אוּ מִי מְנֹשֵׂי אֲשֶׁר-מְכַרְתִּי אֶתְכֶם לֹא. *Aut quis creditorum meorum est, cui vos vendidi? O'. ἢ τίμι ὑπόχρεω? Θ. τῶν πρασσόντων με, φ̄ ◄ πέπρακα ὑμᾶς ◄ Θ. αὐτῶ ◄; 3 'A. . τίμι ὑπόχρεως ὦν ... αὐτῶ; 4*

2. בַּדְּוַע בָּאתִי. *Quare veni? O'. τί ὅτι ἦλθον; 'A. Σ. ὁμοίως τοῖς O' (διότι ἦλθον). Θ. τί ὅτι ἦλθον; 5*

הֵן בְּגַעַרְתִּי אֶחְרִיב יָם אֲשֶׁים נְהָרוֹת מְדָבָר. *Ecce! increpatione mea exsicco mare, reddo flumina desertum. O'. ἰδὸν τῶ ἔλεγμῶ (alia exempl. τῆ ἀπειλῆ⁶) μου ἐξερημώσω τὴν θάλασσαν, καὶ θήσω ποταμοὺς ἐρήμους. Σ. ἰδὸν ἐν τῆ ἐπιτιμῆσει μου ἐξήρανα θάλασσαν, ἐπόησα ποταμοὺς ἐρημον.⁷*

4. לְרַעַת לְעוֹת אֶת-יַעֲרָה דָבָר. *Ut sciam subvenire fesso verbis. O'. τοῦ γνῶναι (alia exempl. add. ἐν καιρῶ⁸) ἡνίκα δεῖ εἰπεῖν λόγον. 'A. τοῦ γνῶναι τοῦ ὑποστηρίσαι ... Σ. τοῦ γνῶναι ὀμιλίαν ... 9*

יַעֲרִי בְּבֹקֶר בְּבֹקֶר. *Excitat singulis matutinis. O'. ἔθηκέ μοι (s. με) πρωῒ (alia exempl. πρωῒ πρωῒ¹⁰). Σ. ἔθηκέ μοι πρωῒ † γυρω.¹¹*

בְּבֹקֶר יַעֲרִי לִי אֲנִן לְשִׁמְעֵי. *Mane excitat mihi aurem ut audiam. O'. . . προσέθηκέ μοι ὥτιον ἀκούειν. 'A. ἐν πρωῒ ἐξεγερεῖ μοι ὥτιον τοῦ ἀκούειν.¹²*

9. יַעֲזֹר-לִי. *Auxiliabitur mihi. O'. βοηθήσει μοι. 'A. Σ. Θ. βοηθεῖ μοι.¹³*

עַשׂ יֵאָכְלִים. *Tinea comedet eos. O'. καὶ (alia exempl. add. ὡς¹⁴) σῆς καταφάγεται ὑμᾶς. 'A. βρωτήρ . . . 15 Σ. εὐρῶς καταφάγεται . . Θ. ὁμοίως τοῖς O'.¹⁶*

11. לְכַמְעַמְבָּה תִּשְׁבְּבוּן. *In dolore cubabitis. O'. ἐν λύπη κοιμηθήσεσθε. 'A. εἰς διαπόνησιν . . 17 Σ. ἐν ὀδύνη κοιμηθήσεσθε.¹⁸*

CAP. LI.

1. הַצְּבִתָּהּ. *Ex qua excisi estis. O'. ἦν ἐλατομήσατε. Σ. ὅθεν ἐλατομήθητε.¹ Θ. ἐξ ἧς ἐλατομήθητε.²*

³² Sic Codd. 22, 48, alii. Hieron.: *et sciet. Haec desunt in Ald. et Syro-hex.* ³³ Syro-hex.

CAP. L. ¹ Sic Comp., Ald., Codd. XII (teste Curterio), 36, 41, alii, et Syro-hex. ² Curter. ³ Idem. Sic sine asteriscis Comp. (qui om. φ̄), Ald. (cum aut̄ pro aut̄φ), 87 (idem), 91 (idem), alii. Syro-hex. affert: Θ. τῶν πρασσόντων (صاع واهج). Hieron.: *aut cui creditori et exactori meo vendidi vos?* ⁴ Syro-hex. حجب .ل. ◊ سجد ◊ ل; et sub alio indice: ◊ حاد .ل. Codd. 22, 36, alii: ἢ τίμι ὑπόχρεως ὦν πέπρακα ὑμᾶς; ⁵ Curter. Lectio διότι ἦλθον est in Comp., Ald., Codd. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. Hieron.: *quia veni.* ⁶ Sic Codd. III, XII (in textu), 26, 49, alii. Hieron.: *comminatione mea.* ⁷ Procop. ⁸ Sic Codd. III, 26, 86, alii. Cod. 88: τοῦ γνῶναι * καιρὸν ◄ ἡνίκα κ.τ.έ. ⁹ Curter. Hieron. Hebraea vertit: *ut sciam sustentare etc.* ¹⁰ Sic

Comp., Ald., Codd. XII, 22, 51, 67, 82, alii, et Syro-hex. Cod. 88 affert: * ἔθηκέ με πρωῒ νοεῖν πρωῒ. ¹¹ Procop.: 'O δὲ Σύμμαχος, ἔθηκέ μοι πρωῒ γυρω (sic), φησὶν' ὁ δὲ 'Ακύλας, ἐν πρωῒ ἐξεγερεῖ κ.τ.έ. Ad γυρω in marg. scriptum: γρ. γῶσιν, probante Schleusnero, qui lectionem ad Hebraea, ἐν πρωῒ ἔθῃ, parum probabiliter refert. Pro γυρω reponendum videtur πρωῒ. ¹² Procop. ¹³ Curter. e Cod. Jes., qui in textu habet βοηθεῖ μοι, ut Codd. III, 22, 26, 36, alii; in marg. autem: Οἱ O'. βοηθήσει μοι. Σ. 'A. Θ. βοηθεῖ. ¹⁴ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 26, 36, alii, Syro-hex., Hieron. ¹⁵ Procop. ¹⁶ Curter. Hieron.: "Pro tinea in praesenti loco Sym. *rubiginem*, Aq. *vermem* interpretati sunt." Cf. Hex. nostra ad Hos. v. 12. ¹⁷ Procop. ¹⁸ Euseb. Procop.: Σ. ἐν ὀδύνη. CAP. LI. ¹ Cod. 88. ² Sic in textu sine nom. Codd. 22, 36, alii. Curter. affert: Θ. ἐξ ἧς ἐλατομήθητε, καὶ

1. וְאֵל-מַקְבֵּת בּוֹר. *Et ad cavernam foveae.* Ο'. καὶ εἰς τὸν βόθυνον τοῦ λάκκου. Ἄ. (καὶ) πρὸς ἔκκοπήν. Σ. (καὶ) εἰς τὴν τρυμαλιάν. Ὡ. Θ. καὶ εἰς τὴν ὄπην τοῦ λάκκου.⁴

וְעַל-מַקְבֵּת. *Ex qua effossi estis.* Ο'. ὃν ὠρύξατε. Σ. ὅθεν ἐξεκολλάσθητε.⁵ Θ. ὅθεν ἐξεκόπητε.⁶

3. כַּעֲשֵׂן וְעֵדֵן כַּעֲשֵׂן. *Sicut Eden, et desertum ejus sicut hortum Jovae.* Ο'. ὡς παράδεισον, καὶ τὰ πρὸς δυσμὰς αὐτῆς ὡς παράδεισον κυρίου. Ἄ. ὡς τρυφερὰν, καὶ ὁμαλὴν αὐτῆς ὡς κῆπον (κυρίου). Σ. . . καὶ τὴν ἄβατον αὐτῆς ὡς παράδεισον (κυρίου). Θ. ὡς κῆπον τρυφῆς, καὶ τὴν ἀραβὰ αὐτῆς ὡς κῆπον (κυρίου).⁷

וְקָנָה. *Cantus.* Ο'. αἰνέσεως. Ἄ. ἐγκωμίου. Σ. ψαλμοῦ. Θ. ᾠδῆς.⁸

4. לְאֵזְבֵּי. *Populus meus.* Ο'. οἱ βασιλεῖς. Ἄ. Σ. φύλον μου. Θ. γένος μου.⁹

5. וְיָרְעֵי עֲמִים שְׁפָטוּ. *Et brachia mea populum judicabunt.* Ο'. καὶ εἰς τὸν βραχίονά μου ἔθνη ἐλπιούσιν. Ἄ. Σ. καὶ βραχίονί μου ἔθνη κρινούσιν. Θ. καὶ τῷ βραχίονί μου λαοὶ κριθήσονται.¹⁰

6. נִמְלְחוּ. *Discussientur.* Ο'. ἐστρεωθή. Ἄ. ἡλί-

σθησαν. Σ. ἀλίουσιν.¹¹

6. תְּבַלְּהָ. *Veterascesc.* Ο'. παλαιωθήσεται. Ἄ. κατατριβήσεται.¹²

7. וּבְגִדֵי-בָרָה. *Et propter convicia eorum.* Ο'. καὶ τῷ φαλισμῷ αὐτῶν. Ἄ. Σ. Θ. καὶ ἀπὸ τῶν βλασφημιῶν αὐτῶν.¹³

9. עֲרִירֵי יְרִיעֵי-יְרִיעֵי וְרִיעֵי יְהוָה. *Expergiscere, expergiscere, indue fortitudinem, brachium Jovae!* Ο'. ἐξεγείρου, ἐξεγείρου, ÷ Ἱερουσαλήμ! Ο'. καὶ ἔνδυσαι ἔσχον τοῦ βραχίονός σου. Οἱ λοιποὶ ἐξεγείρου, ἐξεγείρου, ἔνδυσαι κράτος, βραχιῶν κυρίου.¹⁴

כִּי-מִיָּמֵינוּ יָרַח דְּרוֹת עוֹלָמִים. *Sicut in diebus antiquitatis, generationibus temporum remotissimorum.* Ο'. ὡς ἐν ἀρχῇ ἡμέρας, ὡς γενεὰ αἰῶνος. Σ. κατὰ τὰς ἡμέρας τὰς ἔμπροσθε, εἰς γενεὰς αἰῶνων.¹⁵

9, 10. הֲלוֹא אֲתָהּ-הִיא הַמְּצַחֶתָּה רַב־מַחֲלָלָת. *Nonne tu illud es quod cecidit monstrum marinum (Aegyptum), quod confodit draconem? Nonne tu illud quod exsiccavit.* Ο'. οὐ σὺ εἶ ὧ. Θ. ἡ λατομήσασα πλάτος, διαλύσασα δράκοντα; οὐ σὺ εἶ ὧ.¹⁶ ἡ ἐρημοῦσα (Ἄλλος ξηρά-

εἰς τὴν ὄπην τοῦ λάκκου ὅθεν ἐξεκόπητε. Ἄ. Σ. ὁμοίως τὰ τούτων ἐχόμενα. ³ Procop. ⁴ Curter. ⁵ Cod. 88, ubi mendose scriptum ἐξεπολάσθητε. ⁶ Curter. Cod. 88

affert: "Ἄλλος" ἐξ οὗ ὠρύχθητε; quae lectio est in Codd. 22, 36, aliis. ⁷ Codd. 86, 88, qui ad Aquilam αὐτῆς scribunt. ⁸ Cod. 88.

⁹ Idem affert: Ἄ. Σ. φύλων μου. Θ. γενος μου. Parsons. corrigit γένους, et ad Hebr. עַמִּים, Ο'. ἔθνων, refert. Nobiscum facere videtur Hieron.: "Pro tribu, quam nos interpretati sumus, Theod. *genus*, Sym. *gentem*, LXX *reges* transtulerunt." Ad Aq. cf. Hex. ad Psal. ii. i. xliii. 3. cxlviii. ii. ¹⁰ Cod. 88. ¹¹ Hieron.: "Et in Hebraico dicitur: *Caeli sicut fumus liquescent*, sive juxta Aquilam et Sym., *committuentur*, in nihili et in salis modum conterentur et evanescent; quorum prior dixit ἡλίσθησαν [HAIΘHCAN. Sic expresse Cod. Ambros. a Vallarsio advocatus. Vetus lectio, *μειωθήσεται*, non libris, sed Erasmi ingenio debetur. Montef. vero e Cod. Sangermanensi, qui NNCCNAN, et duobus Regiis, qui NHCHCAN et NECHCAN habent, Aquilae vindicavit ἡλίσθησαν, *triturali sunt*, quod cum *sale* nihil commune habet. Quin-

etiam Sangermanensem scripturam ab ἡλίσθησαν vix hilum distare manifestum est], alter ἀλίουσιν [Erasmus divinando edidit ἀλώσονται. Idem Ambrosianus ΑΛΛΗΘΕΥΟΝΤΕΣ, Sangerm. et Regii ANCOYCINI; unde Montef. et Vallarsius Symmacho ἀλίουσιν concorditer tribuerunt: quam tamen formam *salis morem imitari*, ut Montef. autumat, vel *in modum salis evanescere*, ut Vallarsius, sonare posse, equidem non facile crediderim]; quod a comminatione et deliquio salis ἐνυμολογίαν trahere manifestum est. Pro quo miror quid dicere voluerit LXX, *caelum sicut fumus firmatum est*: si enim firmitas pro robore accipitur, quomodo fumo quod firmum est comparatur? ¹² Cod. 88. ¹³ Idem. ¹⁴ Euseb. a Nobilio excitatus: Ἡ προσθήκη τοῦ Ἱερουσαλήμ οὕτε ἐν τῇ Ἑβραϊκῇ ἀναγνώσει, οὕτε ἐν τοῖς λοιποῖς ἔμμενταις φέρεται, ἀλλὰ πάντες οὕτως ἐξέδωκαν ἐξεγείρου— κυρίου. Hieron.: "Nomen *Jerusalem*, quod hic a LXX additum est, nec in Hebraeo habetur, nec ullus trium interpretum posuit; unde obelo praenotandum est." ¹⁵ Codd. 86, 88, quorum prior habet: κατὰ τ. ἡμέρας ἔμπροσθεν γενεὰς αἰῶνων. ¹⁶ Curter., qui *διαρρήξασα* pro *διαλύσασα* habet,

νασα¹⁷). 'Α. οὐχὶ σὺ εἶ ὁ λατομήσας ὄρυγμα, ὡς (fort. ὁ) διανομήσας κήτος; . . .¹⁸ Σ. οὐ σὺ εἶ ἡ λατομήσασα ἀλαζονείαν, τραυματίσασα δράκοντα; . . .¹⁹

10. גְּאֹרְמֵי. Redempti. Ο'. βυομένοις. Alia exempl. ἔρρυσμένοις.²⁰

11. וְשׁוּבוּן. Revertentur. Ο'. ἀποστραφήσονται. 'Α. ἐπιστραφήσονται.²¹

שְׂשׂוֹן. Gaudium. Ο'. αἴνεσις. "Ἄλλος ἀγαλλίασις.²²

שְׂמֵחָה. Laetitiā. Ο'. εὐφροσύνη. 'Α. Θ. χαρά. Σ. ἀγαλλίαμα.²³

נִסָּו. Fugient. Ο'. ἀπέδρα. 'Α. Σ. φεύγονται.²⁴

12. הוּא. Ο'. Vacat. ✕ Πάντες αὐτός 4.²⁵

מְנַחֵם. Consolans vos. Ο'. ὁ παρακαλῶν σε. Σ. ὁ παρηγορῶν σε.²⁶

מִי־הָאָה. Quae es tu. Ο'. τίς οὖσα. Alia exempl. τίνα εὐλαβηθεῖσα.²⁷ 'Α. τίς σύ. Σ. τίς εἶ. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.²⁸

13. נֹשֵׁת שְׁמַיִם. Qui extendit caelum. Ο'. τὸν ποιήσαντα τὸν οὐρανόν. 'Α. Σ. Θ. τὸν ἐκτείναντα . . .²⁹

כְּפָנַי. A facie. Ο'. τὸ πρόσωπον. 'Α. Θ. ἀπὸ προσώπου.³⁰

13. בְּנִיגָן דִּירִיגַת. Dirigit (sagittam) ad perdendum. Ο'. ἐβουλεύσατο τοῦ ἀραῖ σε. 'Α. ἐτάχυνεν . . . Σ. Θ. ἠτοιμάσθη τοῦ διαφθεῖραι.³¹

14. מְרַחֵם לְפָנַי וְלֹא יָמוּת לְפָנַי. Festinat incurvatus (vinctus) solvi, nec morietur in fovea (s. ad sepulcrum), nec deficiet panis ejus. Ο'. ἐν γὰρ τῷ σώζεσθαι σε οὐ στήσεται, οὐδὲ χρονιεῖ, ✕ Θ. καὶ οὐ θανατώσει εἰς διαφθοράν, καὶ οὐ μὴ ὑστερήσῃ ὁ ἄρτος αὐτοῦ 4.³² Σ. ταχὺ (s. ταχέως) ἄρης ἀνοιχθήσεται, καὶ οὐ θανείται εἰς διαφθοράν . . .³³

15. וְשָׁמַיִם וְיִסְדֵּי אֲרָץ וְכִסְיָהּ וְגַבְעֵל יְדֵי כְּפִיתָיָהּ לְנִמְעַ. Et posui verba mea in ore tuo, et in umbra manus meae texi te, ad figendum caelos, et ad fundandum terram, et ad dicendum Sioni: Populus meus es tu. Ο'. θήσω τοὺς λόγους μου εἰς τὸ στόμα σου, καὶ ὑπὸ τὴν σκιάν τῆς χειρὸς μου σκεπάσω σε, ἐν ᾗ ἔστησα: τὸν οὐρανόν, καὶ ἔθεμελίωσα τὴν γῆν, καὶ ἐρεῖ Σιών (alia exempl. καὶ ἐρῶ τῇ Σιών³⁴): λαός μου εἶ σύ. 'Α. Posui verba mea in ore tuo, et in umbra manus meae protegi te, ut plantes caelos, et fundes terram, καὶ τοῦ εἰπεῖν τῇ Σιών λαός μου (σύ). Σ. Ponam verba mea in ore tuo, et

accidentibus Comp., Codd. 91, 97, 104, 228, 309. In contrariam partem, praeter Codd. 23, 87, 109, 302, 305, Parsonsus et Cod. XII exscripsit: Θ. ✕ ἡ λατ. πλάτος, διαλύσασα ὄρ. οὐ σὺ εἶ. Consentit Syro-hex., qui in marg. affert: אֲנִי לַאֲנִי (καὶ διαλύσασα) לַאֲנִי לַאֲנִי וְאֲנִי לַאֲנִי. ✕ אֲנִי לַאֲנִי. Hieron. tanquam e LXX affert: Nonne tu es quae excoxidisti latitudinem, dissolvisti draconem? ¹⁷ Cod. 88. ¹⁸ Codd. 86, 88, quorum hic ὡς διανομήσας, ille ὡς διανοποιήσας habet. Cum neutra vox alibi legatur in Bibliis Graecis, praetulimus διανοποιήσας, ut תְּלַלְלִי non a תְּלַל, sed a תְּלַח, torqueri, circummagi, interpretis derivasse censatur. Ad ὄρυγμα cf. ad Cap. xxx. 7. ¹⁹ Codd. 86, 88. Ad ἀλαζονείαν cf. Hex. ad Job. ix. 13. xxvi. 12. Praeterea Montef. affert: "Ἄλλος" οὐ σὺ εἶ ἡ κατακόψασα ἀλαζονείαν, (ἡ) καταστρώσασα δράκοντα, quae lectio est Codd. 36, 62, aliorum, etiam a Nobilio memorata. ²⁰ Sic Codd. 22, 48, alii. Cf. ad Cap. xxxv. 9. ²¹ Cod. 88. ²² Idem. Pro αἴνεσις, lectio duplex, ἀγαλλίασις καὶ αἴνεσις,

est in Codd. XII, 26, 36, aliis. ²³ Idem. ²⁴ Idem. ²⁵ Curter., et sine aster. Syro-hex. in marg. Sic in textu Comp., Ald., Codd. 62, 87, alii. ²⁶ Cod. 88. ²⁷ Sic Codd. III, XII, 26, 49, alii. ²⁸ Curter. in marg. affert: 'Α. τίς σύ. Σ. τίς εἶ. Ο'. τίς οὖσα. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'. ²⁹ Cod. 88. ³⁰ Idem. ³¹ Idem. ³² Curter. Eadem sine aster. in textu habent Comp., Codd. 22, 23, 36, alii, e quibus ὑστερήσῃ ὁ ἄρτος pro ὑστερήσει ἄρτος emaculavimus. Syro-hex. in marg. אֲנִי לַאֲנִי. ✕ אֲנִי לַאֲנִי. Hieron.: "Illud autem quod supra dicitur: Et non occidet in corruptionem, et non deficiet panis ejus, de Theodotionis editione ex Hebraico additum est." ³³ Hieron.: "Symmachus in eo loco, ubi nos diximus, Cito veniet gradiens ad aperiendum, et non interficiet usque ad interneconem, ita interpretatus est: Cito infernus aperiatur, et non morietur in corruptionem." ³⁴ Sic Codd. 36, 48, alii, et Syro-hex. in marg. char. med.

in umbra manus meae protegam te, in qua plantavi caelum, et fundavi terram, καὶ εἰς τὸ εἰπεῖν τῇ Σιών λαός μου εἶ.³⁵

17. אֶת-כּוֹס הַחַמְצוּת אֶת-קַבְעֵת כּוֹס הַמַּרְעָלָה. *Poculum irae ejus, calicem poculi titubationis bibisti, exsuxisti.* Ο΄ τὸ ποτήριον τοῦ θυμοῦ αὐτοῦ τὸ ποτήριον γὰρ τῆς πτώσεως, τὸ κόνδου τοῦ θυμοῦ ἐξέπιες καὶ ἐξεκένωσας (Οἱ Γ΄. ἐξεστράγγισας³⁶). Σ. τὸ ποτήριον τοῦ θυμοῦ αὐτοῦ, τὸν κρατῆρα τοῦ σπαραγμοῦ. . καὶ ἐξεστράγγισε.³⁷
- כּוֹס קַבְעֵת. 'Α. ἔκπωμα. . Σ. κρατῆρα ποτήριον. Θ. κόνδου ποτήριον.³⁸

הַתַּרְעָלָה. Ο΄ τῆς πτώσεως. 'Α. καρώσεως. Σ. τοῦ σπαραγμοῦ. Θ. (τοῦ) σάλου.³⁹

18. אֵין-מְנַהֵל לָהּ. *Non est qui leniter ducat eam.* Ο΄ καὶ οὐκ ἦν ὁ παρακαλῶν ('Α. διαβαστάζων. Σ. παρηγορῶν⁴⁰) σε. Σ. καὶ οὐκ ἔστιν ὁ παρηγορῶν αὐτήν.⁴¹

מְנַהֵל. Ο΄ ἀντιλαμβανόμενος. 'Α. Σ. Θ. (ὁ) ἐπικρατῶν.⁴²

גְּדָלָהּ. *Educavit.* Ο΄ ὑψώσας. 'Α. ἐμεγάλυνας. Σ. Θ. ἐξέθρεψας.⁴³

19. קָרְאוּתֶיךָ. *Contigerunt tibi.* Ο΄ ἀντικείμενά σοι. 'Α. Σ. τὰ συναντήσαντά σοι.⁴⁴
- הַשָּׂר וְהַשָּׂר. *Vastatio et destructio.* Ο΄

πτῶμα καὶ σύντριμμα. Σ. ἡ ταλαιπωρία καὶ ἡ συντριβή.⁴⁵

20. בְּנִיךָ עָלְמִי שָׁכְבוּ. *Filii tui deliquium passi sunt, occubuerunt.* Ο΄ οἱ υἱοί σου οἱ ἀπορούμενοι ('Α. ἐρριπτάσθησαν⁴⁶) οἱ καθεύδοντες. Σ. οἱ υἱοί σου ἐπορεύθησαν ἀγόμενοι.⁴⁷

בְּרֵאשִׁי כְּל־חַצוֹת. *In comitiis omnium platarum.* Ο΄ ἐπ' ἄκρου πάσης ἐξόδου. 'Α. ἐν κεφαλῇ πάντων ἐξωτάτων.⁴⁸ Σ. ἐπ' ἀρχῆς πάντων ἀμφόδων.⁴⁹

כְּתוֹב מְכַמָּר. *Sicut oryx (s. bubalus) irritus.* Ο΄ ὡς σευτλίον ἠμίεφθον. 'Α. ὡς ὄρυξ ἠμφιβληστρευμένος. Σ. ὡς ὄρυξ ἐν ἀμφιβλήστρω. Θ. ὡς ὄρυξ συνειλημμένος.⁵⁰

נִגְעַרְתָּ אֱלֹהֶיךָ. *Increpatione Dei tui.* Ο΄ ἐκκληυμένοι διὰ κυρίου τοῦ θεοῦ. Θ. ἐπιτιμησεως θεοῦ σου.⁵¹

21. תֹּאזְנֵי שָׁמְעִי. *Audi, quaeso, hoc.* Ο΄ ἄκουε ✕ Σ. Θ. τοῦτο.⁵²

22. וְהִלַּחְתִּי. Ο΄ ὁ θεὸς ✕ Οἱ Γ΄ σου.⁵³

יָרִיב עִמּוֹ. *Causam aget populi sui.* Ο΄ ὁ κρίνων τὸν λαὸν αὐτοῦ. 'Α. δικάσεται λαφ (s. τὸν λαὸν) αὐτοῦ.⁵⁴ Σ. ὑπερμαχῆσει τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.⁵⁵

לָחַקְתִּי. *Sustuli.* Ο΄ εἴληφα. 'Α. ἔλαβον. Σ. ἦρα.⁵⁶

³⁵ Hieron.: "In eo quoque loco, ubi nos juxta Hebraicum et Aquilam vertimus: *Posui verba mea... et dicas ad Sion: Populus meus es tu, ille (Sym.) sic transulit: Ponam verba mea... et ut dicam Sion: Populus meus es tu.*" Graeca mutila affert Curter. ³⁶ Hieron.: "Quod tres uno indicavere sermone, ἐξεστράγγισας."

³⁷ Procop., ubi post σπαραγμοῦ excidisse videtur ἐπι. Hieron.: "De κόνδου quem Sym. craterem interpretatus est." ³⁸ Parsons. e Cod. 88 exseripsit: 'Α. εκπτωμα (sic). Σ. κρατηραποτηριον. Θ. κονδοποτηριον. Cf. ad v. 22. Compositum κονδοποτηριον nescio an retinendum sit. Gesen. in *Theas. Ling. Hebr.* p. 1191: "כּוֹס קַבְעֵת, calix poculi, q. d. Becherkelch, calix potatorius."

³⁹ Cod. 88 affert: Θ. σάλου. Hieron. ad v. 22: "Calicem soporis et ruinae, sive juxta Sym. et Theod., lacerationis et commotionis." Versionem, soporis, καρώσεως, ad Aquilam pertinere, recte vidit Montef. Cf. Hex. ad Psal. lix. 5. ⁴⁰ Cod. 88.

⁴¹ Procop. in continuatione. ⁴² Cod. 88. ⁴³ Idem.

⁴⁴ Idem. ⁴⁵ Idem. ⁴⁶ Idem. ⁴⁷ Procop.

⁴⁸ Cod. 88. Cod. 86 affert: 'Α. Σ. ἐν κ. πάντων τῶν ἐξωτάτων ἀμφόδων.

⁴⁹ Procop., apud quem ἀμφιβλήστρων pro ἀμφόδων mendose editum. Cod. 88 affert: Σ. ἐμφόδων (sic).

⁵⁰ Curter., Procop. Syro-hex. affert: (OPYE) ܡܘܨܝܘܢܝܢ. † ܘܚܘܨܝܘܢܝܢ. Hieron.: "Pro beta semicocta reliqui interpretes, orygem captum et illaqueatum transtulerunt, qui Hebraice dicitur תּוֹ... pro quo LXX Syra lingua opinati sunt תּוֹרֵת [ܡܘܨܝܘܢܝܢ], quae dicitur beta."

⁵¹ Cod. 88. ⁵² Curter. Syro-hex. in marg. ܠ. ܘܘܢ. †

⁵³ Idem. †. Solus Cod. 23 in textu: ἄκουε τοῦτο. ⁵⁴ Syro-hex. in marg. Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. ⁵⁵ Codd. 86, 88, quorum prior λαφ, posterior τὸν λαὸν habet. ⁵⁶ Procop., Cod. 88. Pro τοῦ λαοῦ Cod. 86 ἐπὶ τοῦ λαοῦ habet.

⁵⁶ Cod. 88.

22. אֶת־קַבְעַת כּוֹס הַחַמְתִּי. *Calicem poculi irae mee.* Ο'. τὸ κόνδυ τοῦ θυμοῦ μου. 'Α. ἔκπομα ποτήριον χόλου μου. Σ. κρατῆρα ποτήριον...⁵⁷

23. וְשַׁמְתִּיהָ בְיַד מוֹגֵד. *Et rogam eum in manum affligentium ie.* Ο'. καὶ δώσω ('Α. Σ. Θ. θήσω⁵⁸) αὐτὸ εἰς τὰς χεῖρας. — τῶν ἀδικησάντων σε⁵⁹ καὶ τῶν ταπεινωσάντων σε ('Α. τῶν ἑδαφιζόντων σε. Σ. (τῶν) ἀποικισάντων σε⁶⁰). Σ. καὶ θήσω αὐτὸ εἰς χεῖρας τῶν ἀποικισάντων σε.⁶¹

וְדֹרְסוֹ. *Dorsum tuum.* Ο'. τὰ μέσα σου. Alia exempl. τὰ μετάφρενά σου.⁶² 'Α. σῶμά σου. Σ. τὸν νῶτόν σου. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο', τὰ μέσα σου.⁶³

וְכַוְצִי. *Et quasi plateam.* Ο'. ἔξω. Σ. (καὶ) ὡς πάροdon.⁶⁴

Cap. LI. 4. ἀκούσατέ μου, — ἀκούσατε 4, λαός μου. 5. — ὡς φῶς 4. II. — καὶ λύπη 4.⁶⁵

CAP. LII.

1. בְּגָדֵי הַתְּפִאָּרֶתָּהּ. *Vestes decoris tui.* Ο'. τὴν δόξαν σου. 'Α. τὰ ἱμάτια τῆς αὐχῆσεώς σου.¹ Σ. Θ. τὰ ἱμάτια τῆς δόξης σου.²

עָרַל וְחָמָא. *Praepuliatius et immundus.* Ο'. ἀπερίτμητος καὶ ἀκάθαρτος. 'Α. ἀκράβυστος καὶ μεμιασμένος.³

2. הַתְּנַעֲרִי מֵעָפָר. *Excute te de pulvere.* Ο'. ἐκτινάξαι τὸν χοῦν. 'Α. ἐκτινάχθητι ἀπὸ χροός.⁴

וְהִתְפַּתְחִי. *Solve tibi.* Ο'. ἔκδυσαι. Alia exempl. ἔκλυσαι, s. ἔκλυσον.⁵ 'Α. περιλυσαι. Σ. ἀπόλυσαι. Θ. διάλυσον.⁶

3. הִנְגַּלְתִּי. *Redimemini.* Ο'. λυτρωθήσεσθε. 'Α. ἀγγιστευθήσεσθε.⁷

4. כִּי כֹה. Ο'. ✕ Οἱ Γ'. ὅτι 4 οὔτως.⁸

וְהָיָה יְהוָה. Ο'. κύριος ✕ Οἱ Γ'. θεός σου 4.⁹

בְּרִאשִׁיתָּהּ. *In principio.* Ο'. τὸ πρότερον. Σ. ἐν ἀρχῇ.¹⁰

וְאַשּׁוּר בְּאֵפְסוֹ עָשָׂקוּ. *Et Assyria sine causa oppressit eum.* Ο'. καὶ εἰς 'Ασσυρίους βία ἤχθησαν. Σ. καὶ 'Ασοῦρ ἔνεκεν οὐδενὸς ἐσυκοφάνησεν αὐτόν.¹¹

5. וְעַתָּה מַה־לִּי יְהוָה נֹאמְרֵי־יְהוָה. *Et nunc quid mihi est hic? inquit Jona.* Ο'. καὶ νῦν τί ἐστε ὦδε; τάδε λέγει κύριος. 'Α. καὶ νῦν τί μοι ὦδε; φησὶ (κύριος). Σ. Θ. καὶ νῦν τί μοι ὦδε; λέγει κύριος.¹²

כַּמְשָׁלָיו יְהוֹלִילֵהוּ. *Dominatores ejus ululant (triumphant).* Ο'. θαυμάζετε καὶ ὀλολύζετε. 'Α. οἱ ἐξουσιάζοντες αὐτοῦ παρανομοῦσιν (Aliter: 'Α. *flebunt*).¹³ Σ. οἱ ἐξουσιάζοντες αὐτοῦ ὀλολύζουσιν.¹⁴ Θ. οἱ ἄρχοντες αὐτοῦ ὀλολύζουσιν.¹⁵

⁵⁷ Cod. 88 affert: 'Α. ἔκπομα (sic) κ.τ.έ. Σ. κρατῆρα. ποτήριον (sic). Hieron.: "Et *condy*, pro quo et in hoc loco *Syro. craterem* interpretatus est." Cf. ad v. 17. ⁵⁸ Cod. 88.

Alia lectio, καὶ ἐμβαλὼ αὐτὸ, est in Codd. III, XII, 26, alii, et Syro-hex. in marg. ⁵⁹ Sic Syro-hex. Clausula, καὶ τῶν ταπεινωσάντων σε, deest in Codd. 87, 97, alii. Cod. Vat. pingit: + καὶ δώσω — τῶν δὲ. σε 4, teste Maio. ⁶⁰ Cod. 88.

⁶¹ Procop. Vid. Schleusner. in *Opusc. Crit.* p. 355. ⁶² Sic Codd. III, XII, 26, 49, alii, invito Syro-hex. ⁶³ Curter. ⁶⁴ Cod. 88. ⁶⁵ Syro-hex.

CAP. LII. ¹ Codd. 86, 88, quorum hic αὐχῆσεως, ille αὐχῆσεως habet, mendose uterque. Cf. Hex. ad Prov. iv. 9. ² Cod. 86. ³ Cod. 88. ⁴ Idem. ⁵ Lectio ἔκλυσαι est in Codd. II, 88, 109, 302, 305, et in marg. Cod. XII. Alteram ἔκλυσον habent Codd. 22, 36, alii. Hieron. *solvo*.

⁶ Curter. Montef. ad הַתְּנַעֲרִי oscitanter refert. Cf. Hex. ad Psal. xxix. 12. ⁷ Cod. 88, ubi mendose scriptum ἀγγιστευθήσεσθε. ⁸ Syro-hex. in marg., et sine aster. Comp., Ald., Codd. 23, 41, alii. ⁹ Curter. *Βίς κύριος* habent Comp., Ald., Codd. 23, 109, alii, et Syro-hex. Idem in marg. *o-o* bis. ¹⁰ Cod. 88. ¹¹ Codd. 86, 88. ¹² Curter. ¹³ Procop. affert: 'Α. ἐξουσιάζοντες. Codd. 86 (qui 'Α. s. praemittit), 88: 'Α. οἱ ἐξ. αὐτοῦ παρανομοῦσιν. Hieron., qui Hebraea vertit, *dominatores ejus iniquae agunt*, enarrat: "Ut autem ista paterentur, dominatores eorum ac magistri *iniquae egerunt*; qui juxta Sym. et Theod. *ululabant*, juxta Aq. *flebunt*, cum tormentis traditi fuerint" (Pro Hebr. הוֹלִיל, *insolens*, LXX παράνομος et παρανομῶν transtulerunt Psal. v. 6. lxiv. 5.) ¹⁴ Procop. ¹⁵ Codd. 86, 88. Procop. affert: Θ. ἄρχοντες.

5. וְתִמְדוֹ לְכָל־הַיּוֹם שְׂמִי מִנְאָפָּ. *Et perpetuo tota die nomen meum spernitur.* Ὁ. δι' ὑμᾶς διαπαντὸς τὸ ὄνομά μου βλασφημεῖται — ἐν τοῖς ἔθνεσιν.¹⁶ 'Α. (καὶ) ἐνδελεχῶς πᾶσαν ὥραν τὸ ὄνομά μου διασύρεται.¹⁷ Σ. διαπαντὸς ὄλην τὴν ἡμέραν τὸ ὄνομά μου βλασφημεῖται.¹⁸
6. לָכֵן בְּיוֹם הַחַוּוּ. *Propterea in die illa.* Ὁ. ✕ Οἱ Γ'. διὰ τοῦτο⁴ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.¹⁹
7. מִה־נְאֻוֹ עַל־הַהָרִים רָגְלֵי מִבְּשָׁר מִשְׂמִיעַ שְׁלוֹם מִבְּשָׁר טוֹב מִשְׂמִיעַ יְשׁוּעָה אִמְרָ לְצִיּוֹן מִלְּהַר הַיְהוּדָה. *Quam pulcri sunt super montes pedes laeta nuntiantis, proclamantis pacem, nuntiantis bonum, proclamantis salutem, dicentis ad Sionem: Regnat Deus tuus! Ὁ. ὡς ὥρα (alia exempl. ὠραῖοι²⁰) ἐπὶ τῶν ὄρεων, ὡς πόδες εὐαγγελιζομένου ἀκοῆν εἰρήνης, ὡς εὐαγγελιζόμενος ἀγαθὰ, ὅτι ἀκουστὴν ποιήσω τὴν σωτηρίαν σου, λέγων Σιών, βασιλεύσει σου ὁ θεός. 'Α. τί ὠραιώθησαν ἐπὶ τὰ ὄρη πόδες εὐαγγελιζομένου, ἀκουτίζοντος εἰρήνην, εὐαγγελιζομένου ἀγαθόν, ἀκουτίζοντος σωτηρίαν, λέγοντος τῇ Σιών ἔβασίλευσεν ὁ θεός σου.²¹ Σ. τί εὐπρεπείς ἐπὶ τῶν ὄρεων πόδες εὐαγγελιζομένου, ἀκουστὴν ποιούντος εἰρήνην, εὐαγγελιζομένου ἀγαθὰ, ἀκουστὴν ποιούντος σωτηρίαν, λέγοντος τῇ Σιών ἔβασίλευσεν ὁ θεός σου.²² Θ. ὡς εὐπρεπείς . . .²³*

8. קוֹל צְבִיבָה נְשֹׂאָה קוֹל יְהוּדָה יִרְנְנֹו בִּי עֵינֵי בְּעֵינַי. *Vox speculatorum tuorum! tollunt vocem simul, jubilant, quia oculo ad oculum vident.* Ὁ. ὅτι φωνῇ τῶν φυλασπόντων σε ὑψώθη, καὶ τῇ φωνῇ ἅμα εὐφρανθήσονται, ὅτι ὀφθαλμοὶ πρὸς ὀφθαλμοὺς ὄψονται. 'Α. (φωνῇ) σκοπευτῶν σου . . .²⁴ Σ. φωνῇ τῶν σκοπῶν σου, ἐπήραν φωνὴν, ἐπὶ τὸ αὐτὸ αἰνέσουσιν, ὀφθαλμοφανῶς γὰρ ὄψονται.²⁵ Θ. φωνῇ τῶν σκοπῶν σου ἐπήρε φωνὴν, ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀγαλλιάσονται, ὅτι ὀφθαλμῶν ἐν ὀφθαλμοῖς ὄψονται.²⁶
9. בָּשׁוּב יְהוָה צִיּוֹן. *Cum reduxerit Jova Sionem.* Ὁ. ἥνικα ἂν ἐλεήσῃ κύριος τὴν Σιών. 'Α. Σ. Θ. ἐν τῷ ἐπιστρέψαι κύριον (τὴν Σιών).²⁷
10. עֲצָצְפוּ יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל. *Erumpite, jubilate simul, loca vastata Jerusalem.* Ὁ. ῥηξάτω εὐφροσύνην ἅμα τὰ ἔρημα Ἱερουσαλήμ. 'Α. κελαθήσατε, αἰνέσατε . . .²⁸ Σ. ἰλαρύνθητε καὶ ἀγαλλιᾶσθε ὁμοῦ, τὰ ἔρημα Ἱερουσαλήμ.²⁹
11. נְחַמָּה. *Consolatus est.* Ὁ. ἤλεσε. 'Α. παρεκάλεσεν. Σ. παρεμυθίσαστο.³⁰
12. עֲצֹמֶת. *Populum suum.* Ὁ. αὐτήν. Alia exempl. τὸν λαὸν αὐτοῦ.³¹
13. חֲשֵׁתָהּ. *Nudavit.* Ὁ. καὶ ἀποκαλύψει. Σ. Θ. ἀπεκάλυψεν.³²
14. יְסָפְתָהּ. *Fines.* Ὁ. ἄκρα. 'Α. πέρατα.³³

¹⁶ Sic cum obelo Syro-hex. Procop.: κατὰ τοὺς λοιποὺς οὐ πρόσκειται τῷ, τὸ δ. μου βλασφημεῖται, τὸ, ἐν τοῖς ἔθνεσιν.
¹⁷ Cod. 88. Pro ὥραν fortasse legendum ἡμέραν. ¹⁸ Procop. Vid. Schleusner. in *Opusc. Crit.* p. 356. ¹⁹ Curter. Sic sine aster. Comp., Ald., Codd. 23, 91, alii. Montef., qui Curterium non inespexit, ad יִצְוֹ in initio v. perperam refert. ²⁰ Sic Codd. 22 (corr. ex ωραι), 36, alii. Syro-hex. in textu: + (sic) ὡς ὠραῖοι (وَأَمْثَلُ حَمَاتٍ); non, ut Middeld. vertit, τί ὠραιώθησαν. Cf. Cant. Cant. i. 10 in Syro-hex.) ἐπὶ τῶν ὄρεων πόδες εὐαγγελιζομένου ἀκοῆν εἰρήνης⁴. ὡς ὥρα (Hil., ver., appositio scholio: "Ver hoc loco tempus Nisan vocat") ἐπὶ τῶν ὄρεων, κ. τ. ε. (cum ποιήσει in textu, et ποιήσω in marg.). Idem ad + ὡς ὠραῖοι in marg. notat: "Non positum est in Hebraeo, neque in LXX."²¹ Euseb. in Dem. Evang. p. 304. Curter. mutilè affert: 'Α. τί ὠρ. ἐπὶ τ. δ. πόδες εὐαγγελιζομένου ἀγαθόν, ἀκουτ. σωτηρίαν. Pro τῇ Σιών Montef. per incuriam excerpit ἐν Σιών.

²² Euseb. ibid. Procop. affert: Σ. τί εὐπρεπείς — σωτηρίαν, sed pro ἀκουστὴν in priore loco ἀκοῆν habet. Mendose Curter.: Σ. τί εὐπρεπίσεις. ²³ Curter., Procop. Hieron.: "Ὁρα autem, id est, hora, juxta LXX, et ambiguitatem sermonis Graeci, aut tempus significat, aut pulcritudinem. . . Sed haec superflua sunt; et speciosi magis pedes Christi vel Apostolorum accipiendi, quod, praeter LXX, omnes similiter transtulerunt, Paulo [Rom. x. 15] eorum interpretationem probante." ²⁴ Curter. ²⁵ Euseb. ibid., et Procop., qui ἐπήρε (sic), omisso φωνῇ, habet. Curter. affert: Σ. Θ. τῶν σκοπῶν σου. ²⁶ Euseb. in Comment., et Nobil. Procop.: ἀπὶ δὲ τοῦ ὀφθαλμοφανῶς, οἱ λοιποὶ φασιν, ὀφθαλμῶν ἐν ὀφθαλμῷ ὄψονται. ²⁷ Cod. 88. Procop. affert: Σ. ἐν τῷ — Σιών. ²⁸ Cod. 88, qui mendose scribit ανεστετε (sic). ²⁹ Procop. ³⁰ Cod. 88. ³¹ Sic Codd. 22, 36, alii. ³² Curter. ³³ Cod. 88.

10. **וְלֹא יִהְיֶה**. O'. του θεου ἡμῶν. OI Γ'. ἡμῶν.³⁴
11. **הִבְרִי**. *Purgate vos.* O'. ἀφορίσθητε. 'A. ἐκλεκτώθητε.³⁵
12. **כִּי לֹא בַחְפוּזֵי**. *Non enim in trepidatione.* O'. ὅτι οὐ μετὰ παραχῆς. 'A. ὅτι οὐκ ἐν θαμβήσει.³⁶ Σ. † ἐκθαμβεετ. Θ. † θορυβεετ.³⁷
- תִּלְכוּן**. *Abibitis.* O'. πορεύσεσθε. Σ. ἀπελεύσεσθε. 'A. Θ. ὁμοίως τοῖς O'.³⁸
- מִצִּמְצִמֵי**. *Qui agmen vobis claudit.* O'. ὁ ἐπισυνάγων ('A. συλλέγων³⁹) ὑμᾶς.
13. **יִשְׁפִּיל עַבְדִּי**. *Prosperet ager servus meus.* O'. συνήσει ὁ παῖς μου. 'A. ἐπιστημονισθήσεται δοῦλός μου. Σ. . δοῦλός μου.⁴⁰
- וְנִשְׂא וְנִבְה**. *Et efferetur, et sublimis erit.* O'. καὶ δοξασθήσεται, ✕ OI Γ'. καὶ μετεωρισθήσεται.⁴¹ 'A. Σ. Θ. (καὶ) ἐπαρθήσεται, καὶ μετεωρισθήσεται.⁴²
14. **כַּאֲשֶׁר שָׁמְכוּ**. *Quemadmodum obstupuerunt.* O'. ὃν τρόπον ἐκστήσονται. Θ. ὃν τρόπον ἐθαύμασαν.⁴³
- וְרֵאָהוּ וְתֵאָרוּ**. *Aspectus ejus, et forma ejus.* O'. τὸ εἶδος σου, καὶ ἡ δόξα σου. 'A. ὄρασις αὐτοῦ, καὶ μορφή αὐτοῦ.⁴⁴
- מִבְּנֵי אָדָם**. *Prae filiis hominum.* O'. ἀπὸ υἱῶν ἀνθρώπων. Σ. παρὰ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων.⁴⁵
15. **יִזֶּה**. *Asperget (expiabit).* Aliter: *Easilire (prae admiratione) faciet.* O'. θαυμάσσονται. 'A. Θ. βαντίσει. Σ. ἀποβαλεῖ.⁴⁶

15. **יִקְפְּצוּ**. *Occludent.* O'. συνέξουσιν. 'A. συντελέουσιν.⁴⁷

Cap. LIII. 1. ἐξεγείρου ÷ Σιών.⁴⁸

CAP. LIII.

1. **עַל-מִי**. *Super quem.* O'. ✕ 'A. Θ. ἐπὶ **4** τίνι.¹
2. **וַיַּעַל בְּיוֹנֵק לְפָנָיו וַיִּשְׂרַשֵּׁר מֵאֶרֶץ צִיָּה**. *Et succrevit sicut surculus coram eo, et sicut radix de terra ariditatis.* O'. ἀνηγγείλαμεν ὡς παιδίον ἐναντίον αὐτοῦ, ὡς ῥίζα ἐν γῆ διψώση. 'A. καὶ ἀναβήσεται (s. ἀναρρηθήσεται) ὡς τιθηνιζόμενον (s. τιθιζόμενον, s. τιθιζόμενον) εἰς πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ ὡς ῥίζα ἀπὸ γῆς ἀβάτου.² Σ. (καὶ) ἀνέβη ὡς κλάδος ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ ὡς ῥίζα ἀπὸ γῆς διψώσης.³ Θ. καὶ ἀναβήσεται ὡς θηλάζον ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ ὡς ῥίζα ἐν γῆ διψώση.⁴
- לֹא-תֵאָר לוֹ לֹא הָדָר וְנִרְאָהוּ וְלֹא-מִרְאָהוּ**. *Non erat forma ei, nec decus; et vidimus eum, et non erat aspectus, ut desideraremus eum.* O'. οὐκ ἔστιν εἶδος αὐτοῦ, οὐδὲ δόξα ('A. διαπρέπεια⁵) καὶ εἶδομεν αὐτὸν, καὶ οὐκ εἶχεν εἶδος οὐδὲ κάλλος. Σ. οὐκ εἶδος αὐτοῦ, οὐδὲ ἀξίωμα, ἵνα εἰδῶμεν αὐτὸν, οὐδὲ θεωρία, ἵνα ἐπιθυμήσωμεν αὐτόν.⁶
3. **נְבוּהָ וְחַרְלֵי אִישִׁים**. *Despectus est, et destitutus ab hominibus.* O'. ἀλλὰ τὸ εἶδος αὐτοῦ ἀτιμον, καὶ ἐκλείπον παρὰ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων. Σ. ἐξοδενωμένος καὶ ἐλάχιστος ἀνδρῶν.⁷

³⁴ Syro-hex. in marg. Idem in textu ἡμῶν habet, invitis libris Graecis. Pronomen deest in Codd. III, 26, 49, aliis. ³⁵ Cod. 88 affert: 'A. ἐκλεκτώθητε (sic). Cf. Hex. ad Psal. ii. 11. lxiv. 14. ³⁶ Cod. 88. Pro ἐκθαμβήσεται scripsimus ἐν θαμβήσει, coll. Hex. ad Exod. xii. 11. Deut. xvi. 3. ³⁷ Idem. Lectiones non expedit. ³⁸ Curter. in marg., qui in textu habet πορεύεσθε. ³⁹ Cod. 88. ⁴⁰ Procop. ⁴¹ Curter. Sic sine aster. Comp., Ald., Codd. 22, 23, 36, alii. ⁴² Cod. 88. ⁴³ Procop. ⁴⁴ Cod. 88. ⁴⁵ Idem. ⁴⁶ Idem. Pro βαντίσει in cod. παρῆσει scriptum. ⁴⁷ Idem. ⁴⁸ Hieron.: "Rursum et in hoc loco nomen Sion, ut superius, a LXX additum est, et idcirco jugulatum veru."

CAP. LIII. ¹ Curter. Paulo aliter Syro-hex. in marg.: ✕ 'A. Σ. ἐπὶ. ² Procop., et Euseb. in Dem. Evang. p. 97, qui posterior ἀναρρηθήσεται (= ἀνακρυχθήσεται, *renuntiabitur*, quod non videtur hujus loci), et τιθιζόμενον habet. Curter. affert: 'A. ὡς τιθιζόμενον. Hieron.: "Pro *sipienti* Aq. interpretatus est *invia*." ³ Procop. Hieron.: "Pro *virgulto* Sym. *ramum* interpretatus est." ⁴ Euseb. ibid. Procop. affert: Θ. ἀναβ. ὡς θηλάζον; Curter.: Θ. ὡς θηλάζον. ⁵ Cod. 88. ⁶ Procop., qui αὐτὸ post εἰδόμενον habet, non male. Pro ἐπιθυμήσωμεν Montef. post Drusium ἐπιθυμηθῶμεν negligenter excerpit. ⁷ Procop. in continuatione.

3. **איש מכאבות ידוע חלי**. *Vir dolorum, et notus* (familiares) morbo. Ο' ανθρωπος εν πληγη ὧν, και ειδὸς φέρειν μαλακίαν. 'Α. (άνδρα) ἀλγηδόνων, και γνωστὸν ἀρωστίαν.⁸ Σ. ανήρ ἐπίπικον, και γνωστὸς νόσφ.⁹ Θ. (άνήρ) ἀλγηδόνων, και γνωστὸς μαλακία.¹⁰

וכבסתיה פנים ומבנה. *Et sicut qui obvelat faciem a nobis.* Aliter: *Et sicut a quo faciem occultant.* Ο' οτι ἀπέστραπται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ. 'Α. ὡς ἀποκεκρυμμένον πρόσωπον αὐτοῦ.¹¹

נבנה ולא תשבחה. *Despectus est, et non magni fecimus eum.* Ο' ητιμᾶσθη, και οὐκ ἔλογισθη. Θ... οὐκ ἔλογισάμεθα αὐτόν. Οἱ λοιποὶ ἐξουδενωμένος, διδ οὐκ ἔλογισάμεθα αὐτόν.¹²

4. **אין חלינו הוא נשן ומכאבינו סבלם ואנחנו**. *Sane morbos nostros ipse tulit, et dolores nostros portavit; nos autem putavimus eum plaga affectum, percussum a Deo, et afflictum.* Ο' οὗτος τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν φέρει, και περὶ ἡμῶν ὀδυνᾶται και ἡμεῖς ἔλογισάμεθα αὐτὸν εἶναι ἐν πόνφ ('Α. ἀφημένον. Σ. ἐν ἀφή ὄντα. Θ. μεμαστιγωμένον¹³), και ἐν πληγῇ ✕ 'Α. Σ. Θ. ὑπὸ θεοῦ¹⁴, και ἐν κακώσει. Σ. οὕτως τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνέλαβε, και τοὺς πόνους

ὑπέμεινε· ἡμεῖς δὲ ἔλογισάμεθα αὐτὸν ἐν ἀφή ὄντα, πεπληγὸτα ὑπὸ θεοῦ, και τεταπεινωμένον.¹⁵

5. **מהלל מהלל מהלל יהוה**. *Ipsae autem veneratus est propter delicta nostra, contusus.* Ο' αὐτὸς δὲ ἐτραυματίσθη διὰ τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν, και μεμαλᾶκίσται. 'Α. αὐτὸς βεβηλωμένος ἀπὸ ἀθεσιῶν ἡμῶν, συντετριμμένος.¹⁶

6. **פנינו**. *Convertimus nos.* Ο' ἐπλανήθη. 'Α. ἐνεύσαμεν. Σ. ἐτράπημεν. Θ. ἐξεκλίναμεν.¹⁷

יהוה הגיע בו את עון כלנו. *Et Jova incidere fecit in eum culpam nostrum omnium.* Ο' και κύριος παρέδωκεν αὐτὸν ταῖς ἀμαρτίας ἡμῶν. Σ. κύριος δὲ κατατήσῃ ἐποίησεν εἰς αὐτὸν τὴν ἀνομίαν πάντων ἡμῶν.¹⁸

7. **נגש רהוה ונענה**. *Vexatus est, et ipse submitit se.* Ο' και αὐτὸς διὰ τὸ κεκακῶσθαι. Σ. προσηνέχθη, και αὐτὸς ὑπήκουσε.¹⁹

למב. *Ad mactationem.* Ο' ἐπὶ σφαγῆν. Σ. εἰς θυσιάν.²⁰

8. **כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי נגע לחם**. *Quia abscissus est a terra viventium, propter delictum populi mei plaga (contigit) ei.* Ο' οτι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ, ἀπὸ τῶν ἀνομίων τοῦ λαοῦ μου ἤχθη εἰς θάνατον. Σ. ἀπετημήθη γὰρ ἐκ γῆς ζώντων, και διὰ τὴν

⁸ Codd. 86, 88, quorum prior ἀρωστίαν habet. ⁹ Procop. in continuatione, et sine ανήρ Codd. 86, 88. ¹⁰ Codd. 86, 88. ¹¹ Procop. Drusius corrigat ἀπ' αὐτοῦ.

¹² Procop. Cod. 86 affert: 'Α. ἐξουδενωμένος. ¹³ Hieron.: "Et nos putavimus eum esse immunndum, sive in dolore, ut LXX transtulerunt, pro quo Aq. et Sym. posuerunt leprosum, Theod. flagellatum." Idem paulo post: "Pro eo quod Sym. transtulit, ἐν ἀφή ὄντα, hoc est, in lepra, Aq. posuit ἀφημένον, id est, leprosum; quod multi non intelligentes, putant relictum [ἀφεμένον], et alii legunt καθήμενον, id est, sedentem." Scilicet ab ἀφή, tactus, plaga, sp. leprae (Lev. xiii. 2) Aquila pro more suo verbum non Graecum ἀφάομαι commentus est, unde ἀφημένος (Iou-num more pro ἠφημένος), plaga affectus; ut non opus sit ad Homerici ἀφημένος (= ἀποθεν καθήμενος Hesych.) cum nupero Hieronymi Editore confugere, multo minus cum Erasmo ἀφή et ἀφημένον in voces nullas ἀφή et ἀλφμήνον mutare. ¹⁴ Curter. affert: ✕ 'Α. Θ. ὑπὸ θεοῦ. Syro-hex.

✕ ¹⁵ Codd. 86, 88, aliis. ¹⁶ Procop., qui ad ἀφή in marg. scripsit: γρ. ἀλφῆ. ('Αλφὸς est vitiligo (Lev. xiii. 39), sed ἀλφῆ, ut diximus, vox nulla est.) Idem subiungit: φ̄ συμβόλιος ἐξείδικαν οἱ λοιποὶ. ¹⁷ Procop. affert: 'Α. αὐτὸς—ἡμῶν. Euseb. ad v. 5 commentatus est: τότε γοῦν και συντερίβη, και ἰβεβηλώθη, κατὰ τὸν Ἀκύλα, και πάντα τὰ χεῖριστα ὑπέμεινε. Unde Montef. pro **נשן** Aquilae συντερίβη vindicavit, nos vero concinnius συντετριμμένος. ¹⁸ Cod. 88. ¹⁹ Euseb., Procop. Hieron.: "Sive juxta LXX, afflictus non aperuit os; aut juxta Sym. et Theod., audiens non aperuit os eum;" unde Montef. temere edidit: Σ. Θ. ἰπακούων οὐκ ἠνοιξε τὸ στ. αὐτοῦ. ²⁰ Cod. 88. Montef. ex Drusio edidit: Σ. ὡς πρ. ἐπὶ σφαγῆν προσηνέχθη. Sed Nobil., quem auctorem habuit Drusius, ad haec, ὡς πρ.—ἤχθη, tantummodo affert: Σ. προσηνέχθη, fortasse ex loco Procopii modo laudato.

ἀδικίαν τοῦ λαοῦ μου πληγὴ αὐτοῖς. Θ. ὅτι ἀπετμήθη ἀπὸ γῆς ζώντων, ἀπὸ ἀθεσίας τοῦ λαοῦ μου ἤψατο αὐτῶν.²¹

9. יִתֵּן אֱתֵּימֵי נַפְשֵׁי תַתִּי. *Et destinavit (destinatum erat) cum impiis.* Ο'. καὶ δώσω (Οὐ Γ'. δώσει²²) τοὺς πονηροὺς. Σ. καὶ δώσει τοὺς ἀσεβεῖς.²³

10. לְהַחֲלִי אֶת־יָדָיו. *Contundere eum, aegrum fecit eum.* Ο'. καθάρισαι αὐτὸν τῆς πληγῆς. Σ. † ἐλέησαι αὐτὸν ἐν τῷ τραυματισμῷ.²⁴

יְשֻׁבָהּ. *Anima ejus.* Ο'. ἡ ψυχὴ ὑμῶν. 'Α. Σ. Θ. (ἡ) ψυχὴ αὐτοῦ.²⁵

וְיֵצֵא יְדָיו בְּיָדָיו יְצֵא. *Et voluntas Jovae in manu ejus feliciter procedet.* Ο'. καὶ βούλεται κύριος ✕ Οὐ Γ'. ἐν χειρὶ αὐτοῦ²⁶ ἀφελεῖν. Σ. καὶ θέλημα κυρίου ἐν χειρὶ αὐτοῦ εὐδομήσεται.²⁷

11. וְיִרְאֶה יִשְׁבַּע בְּדַרְבָּתָהּ. *Videbit, et satiabitur; per scientiam suam.* Ο'. δεῖξαι αὐτῷ φῶς, καὶ πλάσαι τῇ συνέσει. 'Α. Σ. Θ. ὄψεται, ἐμπλησθήσεται (Σ. χορτασθήσεται²⁸) ἐν τῇ γνώσει αὐτοῦ.²⁹

עַבְדִּי. *Servus meus.* Ο'. εὖ δουλεύοντα. Σ. λατρεύοντα.³⁰

וְיַעֲנֶתֶם הוּא יִסְבֵּל. *Et iniquitates eorum ipse portabit.* Ο'. καὶ τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν αὐτὸς ἀνοίσει ('Α. βαστάσει. Θ. ὑπήνεγκεν³¹). Σ. καὶ τὰς ἀσεβείας αὐτῶν αὐτὸς ὑπενέγκει.³²

12. לְשָׁלַל. *Praedam.* Ο'. σκύλα. 'Α. λάφυρα.³³

12. וְנִמְנְוּ יַעֲשִׂים תַתִּי. *Et cum delinquentibus numeratus est.* Ο'. καὶ ἐν τοῖς ἀνόμοις ἐλογίσθη ('Α. Σ. ἡριθμήθη³⁴). Θ. καὶ τῶν ἀσεβῶν ἀπέσχετο.³⁵

נָשָׁף. *Tulit.* Ο'. ἀνήνεγκε. 'Α. ἤρεν. Σ. Θ. ἀνελάβετο.³⁷

וְיַעֲשִׂים יַעֲשִׂים. *Et pro delinquentibus intercessit.* Ο'. καὶ διὰ τὰς ἀνομίας αὐτῶν παρεδῆθη ('Αλλος' κατέδραμεν³⁸). Σ. (καὶ) τοῖς ἀθετοῦσιν ἀντίστη.³⁹

CAP. LIV.

1. וְיִלְחֵד לֹא יַעֲקֹרֶה רְנִי. *Jubila, sterilis quae non peperit.* Ο'. εὐφράνθητι, στείρα ἢ οὐ τίκτουσα. Σ. Laetare, sterilis quae non peperisti.¹

וְיִצְהַלֵּי רִנָּה וְיִצְהַלֵּי. *Erumpe in jubulum, et hinni (clama).* Ο'. ῥῆξον καὶ βόησον ✕ καὶ τέρπου² 'Α. κελάδει αἴνεσιν, καὶ χρεμέτισον.³ Σ. ἰλάρυνον ἐν ἀγαλλιάσει, καὶ χρεμέτισον.⁴ Θ. ῥῆξον εὐφροσύνην, καὶ τέρπου.⁵

וְיִבְנִי שִׁוְמִימָה מְבַיָּי בְּעַרְבָּה. *Filii solitariae prae filiis maritatae.* Ο'. τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου μᾶλλον ἢ τῆς ἐχούσης τὸν ἄνδρα. Σ. Θ. (οἱ υἱοὶ τῆς) ἠφανισμένης ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τῆς ὑπάνδρου.⁶

²¹ Procop. Nescio an verius Cod. 88: 'Α. ὅτι ἀπετμ. ἀπὸ γ. ζ., ἀπὸ ἀθεσίας λαοῦ μου ἤψατο αὐτῶν. Σ. Θ. ἀπετμ. ἐκ γ. ζ., διὰ τὴν ἀθεσίαν τ. λ. πληγὴ αὐτός (sic). (In textu LXXvirali pro ἤχθη, ἥκει est in Codd. 62, 90, aliis, et Syro-hex. in marg.) ²² Theodoret. ²³ Procop. ²⁴ Codd. 86, 88. Pro ἐλέησαι, quod plane absonum est, nescio an scripserit Sym. ἀλόησαι. ²⁵ Cod. 88. ²⁶ Curter., Syro-hex. in marg. Sic sine aster. Comp., Ald., Codd. 22, 23, 36, alii. ²⁷ Procop. ²⁸ Curter. ²⁹ Codd. 86, 88. Curter. affert: 'Α. Θ. ἐμπλ. ἐν τῇ γν. αὐτοῦ. ³⁰ Cod. 88. ³¹ Idem. ³² Procop. Ad formam ὑπενέγκω cf. Hex. ad Psal. liv. 24. ³³ Cod. 88. ³⁴ Idem. ³⁵ Idem. ³⁶ Idem. ³⁷ Idem. ³⁸ Idem. ³⁹ Idem. Cf. ad Cap. xlviii. 3.

CAP. LIV. ¹ Hieron.: "Sym. hunc locum ita interpretatus est: *Laetare, sterilis quae non peperisti; gaude in exsultatione, et hinni, quae non parturisti: plures enim filii dissipatae, magis quam ejus quae erat sub viro.* A quo Theod. et Aq. praeter pauca verba non discrepant." ² Curter. (Parsons. e marg. Cod. XII affert: ✕ τέρπου.) Sic sine aster. Codd. 23, 36, 48, alii. ³ Curter., qui χρεμέτισιν male exaravit. ⁴ Procop., qui Aquilae tribuit; Symmacho vero, κελάδει αἴνεσιν, probante Schleusnero in *Opusc. Crit.* p. 358. Sed praeter Latina Hieronymi cf. ad Cap. xlix. 13. lii. 9. lv. 12. ⁵ Procop., Curter. ⁶ Cod. 88, ubi mendose scriptum ὑπέρανδρου. Procop.: ἀπὶ δὲ τοῦ ἐρήμου, ἠφανισμένης ἐφῆσε Σύμμαχος.

2. **תְּנוּרֹתַי**. *Tentorii tui.* Ο'. τῆς σκηῆς σου. 'Α. *σκέπης (σου).*⁷
ויריעות משכנתתי יטו. *Et aulaea tabernaculorum tuorum extendant.* Ο'. καὶ τῶν αὐλαιῶν σου πῆξον. 'Α. Σ. Θ. καὶ τὰς δέρρεις τῆς σκηῆς σου ἔκταθῆσαν.⁸
- חֲבִיתֵיךָ**. *Funiculos tuos.* Ο'. τὰ σχοινίσματα σου. 'Α. Σ. τοὺς κάλους σου. Θ. τὰ περισσά σου.⁹
- חֲזִקִי**. *Firma.* Ο'. κατίσχουσιν. Σ. ἀσφάλισαι.¹⁰
3. **הַפְּרִיזֵנִי**. *Diffundes te.* Ο'. ἐπέτασον. Σ. διακόψεις. Θ. λυθήσῃ.¹¹
- נְשֻׁמוֹתַי**. *Desolatas.* Ο'. ἠρημωμένας. 'Α. Σ. ἠφανισμένας.¹²
4. **לֹא תִזְכְּרֵנִי עוֹד**. *Non recordaberis amplius.* Ο'. οὐ μὴ μνησθήσῃ ✕ **וְיָדָעְתָּ** *Οἱ Γ'.* ἔτι 4.¹³
5. **בְּעֵלְיָךְ**. *Maritus tuus.* Ο'. κύριος. 'Α. ἔχει σε. Σ. κυριεύσει σου.¹⁴
- וְגֹאֲלֵךְ**. *Et redemptor tuus.* Ο'. καὶ ὁ ῥυσάμενός σε. 'Α. (καὶ) ἀγγιστεύσων.¹⁵
6. **כִּי־נָאֲשָׂא**. *Quia ut mulierem.* Ο'. οὐχ ὡς γυναῖκα. 'Α. ὅτι ὡς (γυναῖκα). Σ. ὡς γὰρ (γυναῖκα).¹⁶
- וַעֲצִיבַת רוּחַ**. *Et afflictam spiritu.* Ο'. καὶ ὀλιγόψυχον. 'Α. Σ. Θ. (καὶ) κατώδυνον πνεύματι.¹⁷
7. **אֶקְבְּצֶנְךָ**. *Congregabo te.* Ο'. ἐλέησω σε. 'Α. Σ. ἀθροίσω σε. Θ. συνάξω (σε).¹⁸
8. **בְּשֹׁפְתַי קָצֵף**. *In effusione irae.* Ο'. ἐν θυμῷ μικρῷ. Σ. ἐν ἀτόμῳ ὀργῆς. Θ. πρὸς ὀλίγον.¹⁹
9. **כִּי־יָמִי נָח וְזֹאת לִי אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי מֵעַבְרָה מִיַּדְּךָ עוֹד עַל־הָאָרֶץ כִּן נִשְׁבַּעְתִּי מִקִּצְבָּךְ עָלַי**
וְכִמְנַעַרְבָךְ. *Quia aquae (s. Sicut dies) Noachi hoc est mihi; sicut juravi ne inundent aquae Noachi amplius terram, sic juravi ne irascar tibi, neve increpem te.* Ο'. ἀπὸ τοῦ ὕδατος τοῦ ἐπὶ Νῶε τοῦτό μοι ἐστὶ: καθότι ὤμοσα αὐτῷ ἐν τῷ χρόνῳ ἐκείνῳ τῇ γῆ, μὴ θυμωθήσεσθαι ἐπὶ σοὶ ἔτι, μηδὲ ἐν ἀπειλῇ σου. 'Α. ὡς αἱ ἡμέραι Νῶε αὕτη μοι, ᾧ ὤμοσα ἀπὸ τοῦ παραγαγεῖν ὕδατα (Νῶε ἔτι) ἐπὶ τὴν γῆν, οὕτως ὤμοσα ἀπὸ (τοῦ) παροξυνθῆναι ἐπὶ σοὶ, καὶ ἀπὸ τοῦ ἐπιτιμῆσαι ἐν σοί.²⁰ Σ. ὡς αἱ ἡμέραι Νῶε τοῦτό μοι, ὡς ὤμοσα μὴ ἐπελθεῖν ὕδωρ Νῶε ἔτι ἐπὶ τὴν γῆν, οὕτως ὤμοσα μὴ ὀργισθῆναι σοι, μηδὲ ἐπιτιμησαί σοι.²¹ Θ. κατὰ τὰς ἡμέρας Νῶε τοῦτό μοι, ὅτι ὤμοσα μὴ ἐπαγαγεῖν ὕδωρ Νῶε (ἔτι) ἐπὶ τὴν γῆν, οὕτως ὤμοσα τοῦ μὴ ὀργισθῆναι ἐπὶ σέ, καὶ τοῦ μὴ ἐπιτιμῆσαι ἐν σοί.²²
10. **כִּי הָרִים יְמוּשׁוּ וְהַגְּבֻעוֹת תְּמוּסִינָה וְחֶסְדִּי יִמְאֹט לֹא־יִמְאֹט וְגַבְרִית שְׁלוּמִי לֹא תִמְאֹט**
וְאָמַר מְרַחֲמֵךְ יְהוָה. *Montes enim recedent, et colles nutabunt; sed gratia mea a te non recedet, et foedus pacis meae non nutabit, dixit qui tuū miseretur Jova.* Ο'. τὰ ὄρη μεταστήσεσθαι, οὐδ' οἱ βουνοὶ σου μετακινηθήσονται οὕτως οὐδὲ τὸ παρ' ἐμοῦ σοι ἔλεος ἐκλείψει, οὐδὲ ἡ διαθήκη τῆς εἰρήνης σου (alia exempli μου) οὐ μὴ μεταστή: εἶπε γὰρ ἰλεώς σοι, κύριε (Οἱ Γ'. εἶπεν (ὁ) οἰκτεῖρας σε κύριος²³). 'Α. ὅτι τὰ ὄρη ἀναχωρήσουσιν, καὶ οἱ βουνοὶ σφα-

⁷ Cod. 88. ⁸ Idem, nulla post σου distinctione facta. Codd. 36, 41, alii: καὶ τὰς δέρρεις τῶν αὐλαιῶν σου πῆξον. Sic, nisi τῶν αὐλαῶν, Comp., Ald. Hieron.: *et pelles aulaeorum tuorum fige.* ⁹ Cod. 88. ¹⁰ Idem. ¹¹ Idem, qui Theodotiani λυθήσῃ tribuit. ¹² Idem. Procop. affert: Σ. ἠφανισμένας, non, ut Montef. exscripsit, Σ. καὶ πῶλες ἤφ. κατοικιοῦσι. ¹³ Syro-hex. in marg. Vocula, quae hodie legitur in LXX, abest a Codd. III, XII, 26, 49, aliis, Hieron., Syro-hex. ¹⁴ Cod. 88. ¹⁵ Idem, ubi σχιστεύσων scriptum. ¹⁶ Idem. ¹⁷ Idem, qui scripturam deteriolem κατώδυνον tuetur. ¹⁸ Idem.

¹⁹ Idem. Symmachum imitatus est Hieron., Hebraea vertens: *in momento indignationis.* Theodotionis lectio non ad קָצֵף, sed ad מַזְרֵץ, *momentum*, a LXX non versum, pertinere videtur. Cf. Hex. ad Psal. xxix. 6. ²⁰ Codd. 86, 88, qui exhibent lacunas a nobis expletas. ²¹ Procop. Pro ὤμοσα in secundo loco edebatur ὤμοσάμην, contra linguam. Codd. 86, 88 afferunt: Σ. Θ. κατὰ τὰς ἡμέρας Ν. τοῦτό μοι, καθότι ὤμοσα μὴ ἐπελθεῖν ὕδωρ Ν. ἔτι ἐπὶ τὴν γῆν, οὕτως ὤμοσα μὴ ὀργισθῆναι σοι, μηδὲ ἐπιτιμησαί ἐν σοί. ²² Curter. ²³ Idem.

λήσονται· καὶ ἔλεός μου παρὰ σοῦ οὐκ ἀναχωρήσει. . .²⁴ Σ. τὰ γὰρ ὄρη σαλευθήσονται, καὶ οἱ βουνοὶ παραχθήσονται· τὸ δὲ ἔλεός μου ἀπὸ σοῦ οὐκ ἀποστραφήσεται, οὐδὲ ἡ διαθήκη τῆς εἰρήνης μου ἀνακληθήσεται, εἶπεν ὁ οἰκτεῖρων σε κύριος.²⁵ Θ. τὰ γὰρ ὄρη σαλευθήσονται. . . τὸ δὲ ἔλεός μου ἀπὸ σοῦ οὐ σαλευθήσεται. . .²⁶

11. **בַּעֲרָה לֹא נִחַמָּה.** *Tempestate jactata, solatio destituta.* Ο'. ἀκατάστατος οὐ παρεκλήθης. 'Α. λαίλαπισημένη. . . Σ. καταγισησομένη. . . Θ. . . παρηγορημένη.²⁷

הִנֵּה אֲנִי מַרְבִּיעַ בְּפִיךָ אֲבָנִים. *Ecce! ego ponam in stibio (ceu calce) lapides tuos.* Ο'. ἰδὸν ἐγὼ ἐτοιμάζω σοι ἄνθρακα τὸν λίθον σου. 'Α. ἰδὸν (ἐγὼ) κατακλίνω ἐν στίμμει τοὺς λίθους σου.²⁸ Σ. ἰδὸν ἐγὼ συντίθημι στίμμει τοὺς λίθους σου.²⁹ Θ. ἰδὸν ἐγὼ εἰμι ἐμβάλλω ἐν στίμμει τοὺς λίθους σου.³⁰

12. **רִבְדִּים.** *Rubinum.* Ο'. ἴασπιν. Σ. καρχηδόιον.³¹

וְשַׁעְרֵיךָ לְאֲבָנֵי אֲרָדָה. *Et portas tuas lapides carbunculi.* Ο'. καὶ τὰς πύλας σου λίθους καρσάλλου. 'Α. . . λίθους τρυπανισμοῦ. Σ. (sic) τὰς πύλας σου λίθους γλυφῆς.³² Θ. . . γλυφῆς.³³

16, 17. **וְרָחַץ נַפְתָּח בְּאֵשׁ פְּתָח וּמוֹצִיָּא כְּלֵי לְמַעֲשָׂהוּ.**

וְאֲנִי בְרָאִיתִי מִשְׁחִית לְחַבֵּל : כָּל-כְּלֵי יוֹצֵר. *Fabrum qui sufflat ignem prunarum, et producit telum in opus suum; et ego creavi vas-tatorem ad perdendum. Omne telum quod formatum est.* Ο'. οὐχ ὡς χαλκεὺς φυσῶν (X Ol Γ'. ἐν πυρὶ³⁴) ἄνθρακας, καὶ ἐκφέρων σκευὸς εἰς ἔργον, ἐγὼ δὲ ἔκτισά σε οὐκ εἰς ἀπόλειαν φθεῖραι. πᾶν σκευὸς σκευαστόν ('Α. πλασσομένον. Σ. πεπλασμένον. Θ. κεραμέως³⁵). 'Α. Σ. Θ. τέκτονα φυσῶντα ἐν πυρὶ ἄνθρακας, καὶ ἐκφέροντα (σκευὸς εἰς) ἔργον (αὐτοῦ)· καὶ ἐγὼ ἔκτισά [σε] διαφθείροντα τοῦ ἐκφθεῖραι(.) πᾶν σκευὸς πλασσομένον.³⁶

17. **וְכָל-לְשׁוֹן תְּקוּם-אֶתָּהּ לְמִשְׁפָּט.** *Et omnem linguam, quae surrexerit contra te in judicio.* Ο'. καὶ πᾶσα φωνὴ ἀναστήσεται ἐπὶ σέ (Σ. ἀνθισταμένη σοι³⁷) εἰς κρίσιν. Θ. καὶ πᾶσα γλῶσσα ἀναστήσεται μετὰ σοῦ εἰς κρίσιν.³⁸

וְתִרְשָׁעִי. *Reum declarabis.* Ο'. πάντας αὐτοὺς ἠπτήσεις. 'Α. καταδικάσεις.³⁹

עֲבֹדֵי יְהוָה. *Servorum Jovae.* Ο'. τοῖς θεραπεύουσι κύριον. 'Α. Σ. Θ. τοῖς δούλοις (κυρίου).⁴⁰

וְיָצַדְתִּים בְּמִשְׁפָּטֵי. *Et justitia eorum a me (instituta).* Ο'. καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι δίκαιοι. 'Α. Σ. Θ. καὶ ἡ δικαιοσύνη αὐτῶν παρ' ἐμοί.⁴¹

²⁴ Codd. 86, 88 in continuatione. ²⁵ Procop. in continuatione. Codd. 86, 88 Symmacho et Theodotioni continuant: τὰ γὰρ ὄ. σαλευθήσονται, καὶ οἱ β. κλιθήσονται (cf. Hex. ad Psal. liv. 23)· τὸ δὲ ἔλεός μου ἀπὸ σοῦ οὐκ ἐπι-(fort. οὐ μετα-)κινήσεται. ²⁶ Curter. in continuatione. ²⁷ Cod. 88 affert: 'Α. λαίλαπισημένη (sic). Σ. καταγισησομένη (sic). Θ. παρηγορημένη. Has tres lectiones Parsonsius ad ἔλεός σοι (v. 10) perperam applicat. ²⁸ Procop., qui ter στίμει scribit. ²⁹ Euseb., Procop., Nobil., quorum prior στιμίμει, postremus στίμμιας (sic) habet. ³⁰ Euseb.: Θ. ἰδὸν ἐγὼ εἰμι ἐμβάλων στιμμη τοὺς λ. σ. Correximus ad Procopium, qui affert: Θ. ἐμβάλλω ἐν στίμει. Nobil. ex Theodoretto affert: Θ. ἰδὸν ἐγὼ ἐμβάλω ἐν στίμει τ. λ. σ. Hieron.: "Ubi nos diximus, sternam per ordinem lapides tuos, in Hebraico scriptum est ΒΑΡΗΡΗΥΧ, quod omnes praeter LXX similiter transtulerunt, sternam in stibio lapides tuos, in similitudinem compae mulieris, quae oculos pingit

stibio, ut pulcritudinem significet civitatis." ³¹ Procop. Hieron.: "Et ubi nos jaspidem, sequentes LXX, diximus, in Hebraico scriptum est CHOCCHOD [cf. Hex. ad Ezech. xxvii. 16], quod solus Sym. χαλκηδόιον transtulit." ³² Procop. Falsus est Montef., qui ait: "Procopius ad Sym. habet γλύφους, Hieron. γλυφῆς." ³³ Hieron.: "Pro crystallo quoque, in cujus loco apud Hebraeos ECDA legitur, Sym. et Theod. scalpturae, id est, γλυφῆς, Aq. τρυπανισμοῦ posuit; quod verbum foratarum caelatarumque gemmarum sensum sonat." ³⁴ Curter., Syro-hex. in marg. Sic in textu sine aster. Codd. 22, 23, 36, alii, et Hieron. ³⁵ Curter. ³⁶ Cod. 88, ubi φυσούνα mendose scriptum. Porro quaedam excidisse videntur, quae a nobis restituta sunt. ³⁷ Cod. 88. ³⁸ Curter. Pro eis τὰ σοῦ, quod ante nos edebatur, ex Parsonsii MSS. rescripsimus μετὰ σοῦ. ³⁹ Cod. 88. ⁴⁰ Idem. ⁴¹ Idem.

Cap. LIV. 17. — οἱ δὲ ἔνοχοί σου ἔσονται ἐν αὐτῇ 4.⁴²

CAP. LV.

1. **הוּי**. *Heus!* O. Vacat. ✕ Σ. Θ. οὐαί 4.¹
וַאֲכַלְוּ. *Et comedite.* O. καὶ φάγετε. *Alia exempl. καὶ πῖτετε.*² 'A. Σ. Θ. καὶ φάγετε.³
וּבְלֹכוֹ שִׁבְרוּ. *Et venite, emite annonam.* O. Vacat. ✕ Θ. καὶ πορεύεσθε, καὶ ἀγοράσατε 4.⁴
 'A. Σ. Θ. καὶ ἔλθοντες ἀγοράσατε.⁵
בְּלֹא-כֶסֶף וּבְלֹא-כֶחָוִי. *Sine argento et sine pretio.* O. ἄνευ ἀργυρίου καὶ τιμῆς. 'A. Σ. Θ. ἄνευ ἀργυρίου καὶ (ἄνευ) ἀλλάγματος.⁶
וַיִּנְוּ וַיִּחַלְבּוּ. *Vinum et lac.* O. οἶνον καὶ στέαρ. 'A. Σ. οἶνον καὶ γάλα.⁷ *Aliter:* O. οἶνον. ✕ Oί Γ'. οἶνον 4.⁸
 2. **לְפָנֶיךָ תִּשְׁקַלְךָ-כֶּסֶף בְּלֹא-לֶחֶם וַיִּגְעַבְךָ בְּלֹא-לֶחֶם**. *Quare appenditis argentum pro non pane, et quaestus vestros pro non in satietatem?* O. ἰνατί τιμᾶσθε ἀργυρίου ✕ Θ. ἐν οὐκ ἄρτους 4.⁹ καὶ τὸν μόχθον ὑμῶν οὐκ εἰς πλησμονήν; 'A. (ἰνατέ) σταθμίσατε ἀργύριον . . . καὶ κόπον ὑμῶν . . .¹⁰ Σ. τί ἴστατε ἀργύριον οὐχ ὑπὲρ ἄρτων, καὶ τοὺς κόπους ὑμῶν οὐχ ὑπὲρ πλησμονῆς;¹¹

2. **שָׁמְעוּ שְׁמוֹעַ אֵלַי**. *Audite audiendo me.* O. ἀκούσατέ μου. *Alia exempl. ἀκούσατε ✕ Θ. ἀκοῖν πρὸς μέ* 4.¹² *Οἱ λοιποὶ ἀκούσατε ἀκούοντες . . .*¹³
בְּרִשְׁוֹן. *In pinguedine.* O. ἐν ἀγαθοῖς. 'A. Σ. (ἐν) πίστητι. Θ. (ἐν) ἀπλότητι (fort. ἀπαλότητι).¹⁴
 3. **אֵלַי**. *Ad me.* O. ταῖς ὁδοῖς μου. 'A. Σ. Θ. πρὸς μέ.¹⁵
וַיִּקְרָא לְכֶם בְּרִית עִוְלָם. *Et pangam vobiscum foedus perpetuum.* O. καὶ διαθήσομαι ὑμῖν διαθήκην αἰώνιον. 'A. καὶ κόψω ὑμῖν συνθήκην αἰώνιον.¹⁶
בְּנִיחָי. *Beneficia.* O. τὰ ὄσια. Σ. τὰ ἐλέη.¹⁷
 4. **עֵד**. *Testem.* O. μαρτύριον. 'A. Σ. μάρτυρα.¹⁸ Θ. συμβιβάζοντα.¹⁹
 5. **הֵן**. O. Vacat. ✕ Oί Γ'. ἰδού 4.²⁰
גִּוִי לֹא-תֵדָע. *Gentem quam nescis.* O. ἔθνη ἃ οὐκ οἶδασί σε. Σ. Θ. ἔθνος δ οὐ γνώσῃ.²¹
כִּי יִפְאָרְךָ. *Quia illustravit te.* O. ὅτι ἐδόξασέ σε. Σ. ὅτι ἐποίησέ σε καύχημα.²²
 6. **קְרָאָהוּ**. *Invoke eum.* O. ἐπικαλέσασθε. Σ. αἰνεῖτε καὶ καλέσατε.²³
 7. **וַיָּשָׁב**. *Et revertatur.* O. καὶ ἐπιστραφήτω. Σ. (καὶ) μετανοησάτω.²⁴

⁴² Syro-hex. Hieron.: + et obnoxii tui erunt in ea: Etiam Cod. Vat. obelo jugulat, teste Maio. (Pro ἐν αὐτῇ Codd. 62, 147, 233 ἐν λύπη habent, et sic Syro-hex. in marg. char. med.)

CAP. LV. ¹ Syro-hex. in marg. + **וּשְׁוֹן**. Parsons. e Cod. XII exscripsit: Σ. Θ. ✕ οὐαί οἱ διψῶντες; et sic sine aster. Comp., Codd. 62, 87, alii. ² Sic Codd. III, XII (in textu), 26, 36, 49, alii. Hieron.: "Quod in quibusdam exemplaribus legitur, *emite, et bibite*, ab imperitis scriptoribus immutatum est." ³ Cod. 88. ⁴ Curter. Syro-hex. in marg. + **וּשְׁוֹן**. Sic sine aster. Comp., Codd. 23, 36, alii. ⁵ Cod. 88 in continuatione. ⁶ Idem, qui mendose habet ἀγάματος. Procop.: 'Ακ. δὲ καὶ Σὺμ., ἄνευ ἀλλάγματος οἶνον καὶ γάλα, φασίν. ⁷ Procop. Parsons. e Cod. 88 affert: 'A. Σ. γάλα; sed notulam ad ἐν ἀγαθοῖς (v. 3) perperam refert. ⁸ Curter. in textu οἶνον omittit, in marg. notans: ✕ Oί Γ'. οἶνον. E contrario Parsons. affirmat, Codd. XII, 49, 106, 198 οἶνον

pro οἶνον legere, quibus annumerandi sunt Codd. II, III (testibus Maio et Babero), et Syro-hex. ⁹ Curter. Syro-hex. in marg. + **וּשְׁוֹן**. Lectio ἐν οὐκ ἄρτους est in Ald., Codd. 87, 91, alii; οὐκ ἐν ἄρτους praefertunt Comp., Codd. 22, 36, alii. ¹⁰ Cod. 88 affert: 'A. σταθμίσατε (sic) ἀργύριον καὶ κόπον ὑμῶν. ¹¹ Procop. Pro δῖστατε (separate, non appendite), ut apud Procopium legitur, Schleusner. in *Nov. Thes.* s. v. dubitanter corrigat *τί ἴστατε*, favente Cod. 88, qui affert: Σ. Θ. ἴσταται (sic) — κόπους ὑμῶν. ¹² Curter., Syro-hex. in marg. In textu LXXviri pronomen abest a Codd. XII, 26, 41, et Syro-hex. Cod. 23: ἀκούσατε ακοῖν (sic) πρὸς μέ. ¹³ Procop. ¹⁴ Cod. 88. ¹⁵ Idem. ¹⁶ Idem. ¹⁷ Procop. ¹⁸ Theodoret., Reg. unus. ¹⁹ Cod. 88. Nisi ad **וַיִּקְרָא**, O. προστάσσοντα, potius pertineat. ²⁰ Curter., Syro-hex. in marg. Sic sine aster. Comp., Ald., Codd. 22, 23, 36, alii. ²¹ Curter., qui γνώσῃs edidit. ²² Procop. ²³ Idem. Lectio dubiae est fidei. ²⁴ Cod. 88. (Statim

7. וְאֵלֵינוּ אֵלֵינוּ. *Et ad Deum nostrum.* O'. Vacat.
 ✕ Σ. Θ. καὶ πρὸς τὸν θεὸν ἡμῶν 4.²⁵

קִי־רַבָּה לְסִלּוֹת. *Quia multum condonabit.* O'.
 ὅτι ἐπὶ πολλὴ ἀφήσει τὰς ἀμαρτίας ὑμῶν. 'A.
 ὅτι πληθυνεῖ τοῦ ἰάσασθαι (fort. ἰάσασθαι).
 Σ. πολὺς γὰρ ἐστὶν ἀφιέναι.²⁶

8. מִחֲשָׁבוֹתַי. *Consilia mea.* O'. αὶ βουλαὶ μου.
 'A. Σ. Θ. οἱ διαλογισμοὶ μου.²⁷

9. גְּבָהוּ. *Alti sunt.* O'. ἀπέχει. 'A. ἔμετεω-
 ρίσθη. Σ. Θ. ὑψώθη.²⁸

10. וְשָׁבָה לֹא יָשׁוּב. *Et illuc non redit.* O'. καὶ
 οὐ μὴ ἀποστραφῆ. Σ. . . ὑποστρέψῃ.²⁹

וְהִתְמַיְוִתָּהּ. *Et germinare facit eam.* O'. καὶ
 ἐκβλαστήσῃ. 'A. (καὶ) γεννηματίσει αὐτήν.
 Σ. καὶ βλαστῆσαι αὐτήν ποιήσει.³⁰

לֹא־בָל. *Comedenti.* O'. εἰς βρῶσιν. 'A. Σ.
 Θ. τῷ ἐσθίοντι.³¹

11. לֹא־יָשׁוּב אֵלַי רִיקָם. *Non redibit ad me re
 infecta.* O'. οὐ μὴ ἀποστραφῆ ✕ Σ. Θ. πρὸς
 μὲ κενόν 4.³²

עָשָׂה. *Faciet.* O'. τελεσθῆ. 'A. Σ. Θ. ποιή-
 σει.³³

וְהִתְמַיְוִתָּהּ אֶשֶׁר שְׁלֹחֶיהָ. *Et prospere perficiet
 id ad quod misi illud.* O'. καὶ εὐδοῶσω τὰς
 ὁδοὺς σου, καὶ τὰ ἐντάλματά μου. 'A. (καὶ)
 κατευθύνῃ . . . Σ. Θ. (καὶ) κατορθώσει ὅσα
 ἀπέστειλα αὐτόν.³⁴

12. בְּשָׁלוֹם. *In pace.* O'. ἐν χαρᾷ. 'A. Σ. Θ.
 ἐν εἰρήνῃ.³⁵

12. תּוֹבְלִין. *Deducemini.* O'. διδαχθήσεσθε. Alia
 exempl. διαχθήσεσθε.³⁶ Σ. Θ. ὀδηγήθησεσθε.³⁷

יִפְצְחוּ לְפָנֵינוּ. *Et impient coram vobis.* O'.
 ἐξάλουνται προσδεχόμενοι ὑμᾶς. 'A. κελαδή-
 σουσιν . . . Σ. Ἰλαρεύουσιν εἰμπροσθεν ὑμῶν.³⁸

קָב. *Manu.* O'. τοῖς κλάδοις. 'A. ταρσῶ.
 Σ. Θ. χεῖρά.³⁹

13. תַּחַת הַצִּפְרֵי בְרוֹשׁ יַעֲלֶה הַנֶּצֶעַץ.
Pro vepreto succrescet cypressus,

et pro urtica succrescet myrtus. O'. καὶ ἀντὶ
 τῆς στοιβῆς ('A. Θ. κοτύζης⁴⁰) ἀναβήσεται
 κυπάρισσος ('A. ἐλάτη. Σ. Θ. βραθῷ⁴¹), ἀντὶ
 δὲ τῆς κοτύζης ἀναβήσεται μυρσίνη. Σ. ἀντὶ
 στοιβῆς ἀναβήσεται βραθῷ, ἀντὶ δὲ κνιδὸς ἀνα-
 βήσεται μυρσίνη.⁴²

יִרְתָּ. *Excindetur.* O'. ἐκλείψει. 'A. Σ.
 Θ. ἐξολοθρευθήσεται.⁴³

Cap. LV. 3. — ἐν ἀγαθοῖς 4.⁴⁴

CAP. LVI.

1. קִרְבֵּי־רִבְחָה יִשׁוּעָתִי. *Quia propinqua est salus
 mea.* O'. ἤγγικε γὰρ τὸ σωτήριον μου. Σ.
 ἔγγυς γὰρ ἡ σωτηρία (μου).¹

לָבוֹא. *Ut veniat.* O'. παραγίνεσθαι. 'A. Σ.
 Θ. τοῦ ἔλθειν.²

וְיִדְקָתִי. *Et justitia mea.* O'. καὶ τὸ ἔλεός μου.
 Οἱ λοιποὶ καὶ ἡ δικαιοσύνη μου.³

2. יַחֲזִיק. *Quo adhaeret.* O'. ὁ ἀντεχόμενος. Σ.
 (ὁ) ἀσφαλιζόμενος.⁴

in textu pro ἐπὶ legitur πρὸς in Comp., Codd. 22, 23, 36, aliis, et Syro-hex. in marg.)²⁵ Syro-hex. in marg. sine aster. Sic in textu Comp., Ald., Codd. XII (teste Curterio), 22, 23, 48, alii. Parsons. e marg. Cod. XII affert: ✕ πρὸς τὸν θεὸν ἡμῶν.²⁶ Codd. 86, 88. Cf. Hex. ad Psal. xxiv. 11. Ad 2 Paral. vi. 30 inter δάση et ἰάση fluctuant libri tam editi quam scripti.²⁷ Cod. 88.

²⁸ Idem. ²⁹ Idem. Codd. 22, 36, alii: καὶ οὐ μὴ ἀποστρέψῃ ἐκεῖ.³⁰ Cod. 88. ³¹ Idem. ³² Curter., et sine aster. Comp., Ald., Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. in marg. ✕ *וְהִתְמַיְוִתָּהּ אֶשֶׁר שְׁלֹחֶיהָ*.³³ Cod. 88.

³⁴ Codd. 86, 88. ³⁵ Cod. 88. ³⁶ Sic Codd. 22

(ex corr.), 93, 193, 308, invito Syro-hex. Hieron. *deducemini*.³⁷ Cod. 88. ³⁸ Idem. Cf. ad Cap. xlix. 13. liv. 1. ³⁹ Idem. ⁴⁰ Hieron.: "στοιβῆ" juxta Sym. et LXX in Hebraeo dicitur NESUS, quem Aq. et Theod. κοτύζην interpretati sunt. . . Ubi autem LXX transtulerunt κοτύζη [immo κότυζα], quae in Hebraico dicitur SARPHOD, Sym. vertit, *urticam*.⁴¹ Cod. 88. Cf. ad Cap. xli. 19. ⁴² Euseb., Procop. Ad κοτύζης in versione LXXviral Cod. 88 affert: "ἄλλ. κνιδῆς. ⁴³ Cod. 88. ⁴⁴ Syro-hex.

CAP. LVI. ¹ Cod. 88. ² Idem. Parsons. dedit τοῦ ἔλθειν. ³ Procop. Vid. Schleusner. in *Opusc. Crit.* p. 359. ⁴ Cod. 88. Cf. ad v. 6.

2. מַחֲלֵלָה. *Ne profanet illud.* Ο'. μὴ βεβηλοῦν. 'Α. ἀπὸ τοῦ βεβηλοῦν αὐτό.⁵
 וְשָׁמַר. *Et custodit.* Ο'. καὶ διατηρῶν. 'Α. Σ. Θ. (καὶ) φυλάσσω.⁶
3. בְּן־הַנֶּחֱרָץ. *Alienigena.* Ο'. ὁ ἀλλογενής. 'Α. (υἱὸς) ἀπεξενωμένος. Σ. (υἱὸς) ἀλλότριος.⁷
 הַנִּזְלָה. *Qui adjunxit se.* Ο'. ὁ προσκείμενος. Θ. (ὁ) προσκολληθείς.⁸
 יִבְדִּילֵנִי לְאִמּוֹר הַבְּבִילִי. *Dicens: Segregando segregabil me.* Ο'. ✕ Θ. λέγων ἀφορισμῶ ⁹ ἀφοριεῖ με ἄρα. 'Α. διαχωρίζων διαχωρίσει με. Σ. χωρισμῶ χωρίσει με. Θ. ἀφορισμῶ ἀφοριεῖ με.¹⁰
4. כִּירִכָה. Ο'. ✕ Οἱ Γ'. ὅτι ¹¹ τὰδε.
5. יָד וְשֵׁם טוֹב מִבְּנִים וּמִבְּנוֹת. *Monumentum et nomen praestantius filiis et filiabus.* Ο'. τόπον ὀνομαστόν, κρείττω υἱῶν καὶ θυγατέρων. Οἱ λοιποὶ: χεῖρα καὶ ὄνομα βέλτιον υἱῶν καὶ θυγατέρων.¹²
 שֵׁם עוֹלָם אֶתֶּן־לוֹ אֲנִי וְאֵשֶׁר לֹא יִבְרָח. *Nomen sempiternum dabo ei, quod non excindetur.* Ο'. ὄνομα αἰώνιον δώσω αὐτοῖς, καὶ οὐκ ἐκλείψει ('Α. ἐξολοθρευθήσεται. Σ. Θ. ἐξαρθήσεται¹³). Οἱ λοιποὶ: ὄνομα αἰώνιον δώσω αὐτοῖς ὃ οὐκ ἐξαρθήσεται.¹⁴
6. הַנִּזְלָה. Ο'. τοῖς προσκειμένοις. Σ. τοῖς προσκολλημένοις.¹⁵
 לְשָׂרְתוֹ. *Ad ministrandum ei.* Ο'. δουλεύειν ('Α. Σ. Θ. λειτουργεῖν¹⁶) αὐτῶ.
 וּבְחִזְיוֹקִים בְּבִרְיָתִי. *Et adhaerentes foederi meo.*
- Ο'. καὶ ἀντεχομένους τῆς διαθήκης μου. 'Α. Σ. ἀσφαλιζομένους τὴν διαθήκην μου.¹⁷
7. לְרִצּוֹן. *Ad delectationem erunt.* Ο'. δεκταί. 'Α. εἰς εὐλογία.¹⁸
8. נִדְרִי. *Expulsos.* Ο'. τοὺς διεσπαρμένους. 'Α. Σ. Θ. (τοὺς) ἐξωσμένους.¹⁹
9. כָּל־חַיָּוִיתוֹ... כָּל־חַיָּוִיתוֹ. *Omnes bestiae (bis).* Ο'. πάντα τὰ θηρία (bis). 'Α. πᾶν ζῶον αὐτοῦ... πάντα τὰ ζῶα αὐτοῦ.²⁰
- שָׂדֵי. *Agri.* Ο'. τὰ ἄγρια. 'Α. χάρας. Σ. τοῦ ἀγροῦ.²¹
10. עֵינֵי עוֹרִים. *Speculatores ejus sunt caeci.* Ο'. ἴδετε ὅτι ἐκτετύφλωνται. 'Α. σκοπευταὶ αὐτοῦ τυφλοί. Σ. Θ. οἱ σκοποὶ αὐτοῦ τυφλοί.²²
- לֹא יָדְעוּ כָלָם. *Nescierunt; omnes.* Ο'. οὐκ ἔγνωσαν (alia exempl. add. πάντες;²³ alia, φρονήσαι πάντες;²⁴ alia, φρόνησιν πάντες²⁵). Σ. ἀνόητοι (πάντες).²⁶
- אֶלְמִיּוֹם. *Muti.* Ο'. ἐνεοί. 'Α. μογιλάλοι. Σ. Θ. ἄλαλοι.²⁷
- הָיוּ שֹׁכְבִים אֶתְרֵי לְנוֹם. *Delirantes, decumbentes, amantes dormitare.* Ο'. ἐνυπνιαζόμενοι κοίτην, φιλοῦντες νυστάξαι. 'Α. φανταζόμενοι, κοιμώμενοι, ἀγαπῶντες νυστάξαι. Σ. ὀραματισταί, κοιμώμενοι, ἀγαπῶντες νυστάξαι.²⁸
11. עֲוִירֵי נַפְשׁוֹ. *Vehementes appetitu.* Ο'. ἀναιδεῖς τῇ ψυχῇ. Θ. ἱταμοί...²⁹
- שָׂבְעָה. *Satietalem.* Ο'. πλησμονήν. 'Α. ἐμπλησθῆναι.³⁰

⁵ Cod. 88. ⁶ Idem. ⁷ Idem, qui Aquilae tribuit αποξενωμενος (sic). Cf. ad Cap. lxi. 10. ⁸ Idem. ⁹ Curter., et sine aster. Comp., Ald., Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. in marg. ¹⁰ Cod. 88. ¹¹ Curter., et sine aster. Comp., Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. in marg. ¹² Procop. (In textu post ὀνομαστόν Cod. 88 infert: ✕ καὶ ὄνομα ἀγαθόν; et sic sine aster. Codd. 62, 90, alii.) ¹³ Cod. 88, ubi minus probabiliter scriptum ἐπαρθήσεται. ¹⁴ Procop. ¹⁵ Cod. 88. ¹⁶ Idem. ¹⁷ Idem. Pro

θήκην. ¹⁸ Cod. 88. ¹⁹ Idem. ²⁰ Procop. ²¹ Cod. 88. ²² Procop. Cod. 88 affert: 'Α. Σ. Θ. οἱ σκοποὶ αὐτοῦ τυφλοί. ²³ Sic Comp., Codd. XII (teste Parsonσιο), 23, 87, alii. Syro-hex.: οὐ γνώσκονται πάντες. Huc pertinere videtur nota Curterii ex marg. Cod. Jes.: Οἱ Γ'. ὁμοίως. Idem tamen in textu edidit, οὐκ ἔγνωσαν φρονήσαι πάντες. ²⁴ Sic Codd. III, 26, 106, alii. ²⁵ Sic Codd. 22, 36, alii. ²⁶ Cod. 88. ²⁷ Idem. Procop. affert: 'Α. μογιλάλοι. Σ. ἄλαλοι. ²⁸ Procop. Montef. incaute edidit: 'Α. Θ. φανταζόμενοι κ.τ.ε. ²⁹ Cod. 88. ³⁰ Idem.

11. רְעִים. Pastores. Ο'. ποιηροί. 'Α. νομείς. Σ. κακοί. Θ. ποιμένες.³¹

כָּלֶם לְדַרְכֵם פָּנו. Omnes in viam suam converterunt se. Ο'. πάντες ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν ἐξηκολούθησαν. 'Α. πάντες εἰς τὴν ὁδὸν αὐτῶν ἐξετράπησαν.³²

יִצְאֵה לְבַצְעָה. Unusquisque ad lucrum suum. Ο'. ἕκαστος κατὰ τὸ ἑαυτοῦ (alia exempl. add. πλεονέκτημα³³). 'Α. ἀνήρ εἰς πλεονεξίαν αὐτοῦ. Σ. Θ. ἕκαστος εἰς τὴν πλεονεξίαν αὐτοῦ.³⁴

בְּקִצְיוֹ. Ab extremo suo (universi). Ο'. Vacat. 'Α. ✕ ἀπὸ τελευταίου αὐτοῦ.³⁵ Σ. [Θ.] ἀπ' ἄκρου ἕως ἐσχάτου.³⁶ ✕ Θ. ἀπ' ἄκρου αὐτοῦ.³⁷

12. אֲתִיוּ אֶקְחֶה-יַיִן וְנִסְבַּצְאָה שְׂכָרְךָ וְהָיָה כְּנֶה יוֹם. אֲתִיוּ אֶקְחֶה-יַיִן וְנִסְבַּצְאָה שְׂכָרְךָ וְהָיָה כְּנֶה יוֹם. Venite, sumam vinum, et ingurgitemus nos temeto; et erit sicut hodie dies crastinus, magnus supra modum valde. Ο'. Vacat. 'Α. ἦκε, καταλήψομαι οἶνον, καὶ οἶνο-

φλυγήσωμεν μέθυσμα· καὶ ἔσται ὡς αὕτη ἡ ἡμέρα αὔριον, μεγάλη περισσῶς σφόδρα.³⁸ Σ. Venite, sumamus vinum, et impleamur ebrietate; et erit sicut hodie, sic et cras, et multo amplius.³⁹ ✕ Θ. δεῦτε, λάβωμεν οἶνον, καὶ οἶνοφλυγήσωμεν μέθη (s. μέθην)· καὶ ἔσται τοιαύτη ἡμέρα αὔριον, μεγάλη περισσῶς σφόδρα.⁴⁰

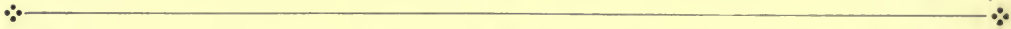
Cap. LVI. 6. → καὶ δούλας.⁴¹

CAP. LVII.

1. וְאֵין הָיָה. Et nemo. Ο'. καὶ οὐδεὶς ✕ Οἱ Γ'. ἀνήρ.¹

שָׁפ. Reponit. Ο'. ἐκδέχεται. 'Α. Σ. Θ. τιθείς.²

וְאֵין-שִׁי-יִקְרָךְ וְנֶאֱרָפִים בְּאֵין מִבֵּין. Et viri pii auferuntur, nemine intelligente. Ο'. καὶ ἄνδρες δίκαιοι αἴρονται, καὶ οὐδεὶς κατανοεῖ. 'Α. καὶ ἄνδρες ἐλέου συλλέγονται ἐν τῷ οὐκ εἶναι συνιέντα.³ Σ. Θ. καὶ ἄνδρες τοῦ λαοῦ συνάγονται παρὰ τὸ μὴ ὑπάρχειν συνύνα.⁴

³¹ Cod. 88. Hieron.: "Verbum enim Hebraicum ROIM... si legatur ROIM, pastores; si RAIM, pessimos sonat. Hoc diximus, ut variae interpretationis causas monstraremus." ³² Cod. 88. ³³ Sic Comp., Codd. 36, 62, alii. Pro κατὰ τὸ ἑαυτοῦ Codd. III, XII (add. εἶδος), 49, 86, alii, κατὰ τὸ αὐτὸ habent, consentiente Hieron., qui vertit: unusquisque simul a summitate ejus. Etiam Syrus noster ad ἕκαστος in marg. char. med. affert: ✕ صر. ³⁴ Curter. Codd. 86, 88: 'Α. Σ. Θ. εἰς τὴν πλεονεξίαν αὐτοῦ. ³⁵ Cod. 88 affert: 'Α. ✕ ἀπὸ τελευταίου αὐτοῦ ἦκε κ.τ.έ. ³⁶ Idem: Σ. Θ. ἀπ' ἄκρου ἕως ἐσχάτου. δεῦτε—καὶ ἔσται ὡς αὕτη ἡ ἡμέρα αὔριον, μ. π. σφ.; et sic sine aster. Cod. 147. ³⁷ Curter. affert: ✕ Θ. ἀπ' ἄκρου αὐτοῦ. δεῦτε κ.τ.έ.; et sic sine aster. Codd. 22, 23, 36, alii. Syro-hex. in marg. صح نسا؟ رسا. ³⁸ Cod. 88, ubi mendose scriptum οἶνοφλυγήσωμα. ³⁹ Hieron.: "Quodque sequitur [in versione textus Hebraei]: Unusquisque ad avaritiam suam, a summo usque ad novissimum. Venite, sumamus vinum etc., in LXX interpretibus non habetur, sed ex Hebraico additum, stellis illuminantibus prae-notatur." Ubi prior pars versionis manifesta imitatio est illorum, ἕκαστος εἰς τὴν πλεονεξίαν αὐτοῦ ἀπ' ἄκρου ἕως ἐσχάτου, quae Symmacho auctori vindicavimus; unde verisimile fit, Hieronymo etiam in

posteriori parte eundem ducem habuisse. ⁴⁰ Curter., apud quem αὔριον abest, invitis Parsonsii MSS., et pro περισσῶς male exaratum περι σέ ὡς. Etiam Cod. 88 affert: Σ. Θ. δεῦτε λάβωμεν—αὔριον μεγάλη περι σέ ὡς σφόδρα. Eadem fere leguntur in contextu LXXvirali, prout eum plenius exhibent Codd. 22, 23, 36, alii; quorum unus et alter μέθη et περι σέ ὡς, sed major pars μέθη et περισσῶς exhibent. His accedit Syrus noster, qui Theodotioni continuat: אֵין שִׁי-יִקְרָךְ וְנֶאֱרָפִים בְּאֵין מִבֵּין (οἶνοφλυγήσωμεν) exhibet Cod. 147.) Denique Hieron., qui in Hebraeis vertendis Symmachum imitatus est, Graeca Theodotionis ad normam sic transtulit: Unusquisque simul a summitate ejus. Venite, et sumamus vinum, et inebriemur; et erit talis dies crastina, magna amplius nimis. ⁴¹ Syro-hex. CAP. LVII. ¹ Curter. Sic sine aster. Comp., Ald., Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. in marg. ✕ صح نسا؟ رسا. ² Cod. 88. ³ Idem. De Cod. 86 notat Parsonsius: "Lectio τοῦ 'Α. in eodem cod. [a καὶ ἄνδρες ἐλέου usque ad ὀρθότητι αὐτοῦ] non omnino dissimilis est [lectioni Cod. 88], sed valde corrupta." ⁴ Sic summo consensu Codd. 86, 88; sed pro τοῦ λαοῦ omnino legendum videtur ἐλέου, et pro συνύνα, συνιέντα vel συνύνα.

1. כִּי־מִפְּנֵי הַרְעָה נִאֲסַף הַצְדִּיק. *Quod a conspectu mali aufertur justus.* Ο'. ἀπὸ γὰρ προσώπου ἀδικίας ἤρται ὁ δίκαιος. 'Α. ὅτι ἀπὸ προσώπου τῆς κακίας συνέλεγχ' ὁ δίκαιος.⁵ Σ. Θ. ἔμπροσθεν γὰρ τῆς κακίας συνάγεται ὁ δίκαιος.⁶
2. יָבוֹא שְׁלוֹם וְנַחְוָה עַל־מִשְׁכְּבוֹתָם הַלֵּךְ נִכְחוֹ. *Ingrreditur pacem, requiescunt in cubilibus suis, qui ambulat e regione sui (viam suam rectam).* Ο'. ἔσται ἐν εἰρήνῃ ἢ ταφῇ αὐτοῦ, ἤρται ἐκ τοῦ μέσου. 'Α. ἐλθέτω ἐν εἰρήνῃ, ἀναπαυσάσθωσαν ἐπὶ κοιτῶν αὐτῶν, πορευόμενοι (fort. πορευόμενος) ὀρθότητι αὐτοῦ.⁷ Σ. Θ. εἰσελθέτω εἰρήνῃ, ἀναπαυσάσθωσαν ἐπὶ τὰς κοίτας αὐτῶν ὃ πορευόμενος ἀντικρὺς αὐτοῦ.⁸
3. קָרְבוּ. *Appropinquate.* Ο'. προσάγαγετε. 'Α. Σ. ἔγγισατε. Θ. προσάγαγητε.⁹
- בְּנֵי עֲנָבִים. *Filii hariotae.* Ο'. υἱοὶ ἀνομοί. Σ. (υἱοὶ) κληθονίζόμενοι.¹⁰ Θ. υἱοὶ ὠνευά.¹¹
- וְתַמְנֶה. *Et ejus quae scortata est.* Ο'. καὶ πόρνης. Σ. καὶ πορνεύσασσας.¹²
4. תַּרְחִיבוּ. *Diducitis.* Ο'. ἠνοίξατε. 'Α. Σ. Θ. ἐπλατύνετε.¹³
- וְתִאָּרְכוּ. *Exseritis.* Ο'. ἐχαλάσατε. 'Α. Σ. ἐμηκύνετε.¹⁴
5. תַּחַת כָּל־עֵץ רֵעֵן. *Subter omnem arborem viri-*

dem. Ο'. ὑπὸ δένδρα δασέα. 'Α. Σ. Θ. ὑπὸ κάτω παντός ξύλου εὐθαλοῦς.¹⁵

6. תַּחַת סַעְפֵי הַפְּלִיעִים. *Subter fissuras petrarum.* Ο'. ἀναμέσον ✕ 'Α. ἀκρων ἄ τῶν πετρῶν.¹⁶
7. בְּחַלְקֵי־נַחַל הַלְלוּ. *Cum levoribus (lapidibus glabris) torrentis est pars tua.* Ο'. ✕ καὶ ταῖς μερίσι φάραγος ἄ¹⁷ ἐκείνη σου ἢ μερίσι. Θ. ἐν μερίσι φάραγος ἢ μερίσι σου.¹⁸
8. הֶעֱלִית מִנְחָה. *Obtulisti fertum.* Ο'. καὶ τοῦτοι ἀνήνεγκας θυσίας. Σ. ἀνεβίβασας δῶρον [πρόσφορον (fort. προσφορὰν) καταπαύσεως].¹⁹
9. הֲעֵל אֵלֶּה אֲנֹכִי. *Num de his me consolabor?* Ο'. ἐπὶ τοῦτοι οὖν οὐκ ὀργισθήσομαι; 'Α. Σ. Θ. μὴ ἐπὶ τοῦτοι παρακληθήσομαι;²⁰
10. נִשָּׂא. *Elatum.* Ο'. μετέωρον. 'Α. Σ. Θ. ἐπηρμένον.²¹
11. שָׂמַתְּ מִשְׁכְּבֶךָ. *Posuisti cubile tuum.* Ο'. ἐκεῖ σου ἢ κοίτη. 'Α. Σ. Θ. ἔθηκας τὴν κοίτην σου.²²
12. עָלִית לְבִנְךָ זָבַח. *Ascendisti ad sacrificandum sacrificium.* Ο'. ἀνεβίβασας ✕ θυσίᾳσαι ἄ θυσίας [σου].²³ 'Α. Σ. Θ. ἀνέβης θυσίᾳσαι θυσίας.²⁴
13. וַיֹּאחֶז הַדְּלֶת הַדְּפוּמָה. *Et pone januam et postem.* Ο'. καὶ ὀπίσω τῶν σταθμῶν τῆς

⁵ Cod. 88 in continuatione. Ad adicias Syro-hex. juxta utrumque codicem in marg. affert: 'Α. Σ. πλεονεξία (ⲓⲗⲗⲏⲁⲓ), appositum scholio inedito: πλεονεξία, ἢ ἐν τοῖς καλοῖς (ⲓⲗⲗⲏⲁⲓ). Middeld. putat, lectionem pertinere ad v. 17. ⁶ Codd. 86, 88 in continuatione. ⁷ Cod. 88 in continuatione. ⁸ Codd. 86, 88 in continuatione, quorum posterior συνέλεθτω, et ἐπὶ τῆς κοίτης αὐτῶν exhibet. ⁹ Curter. ¹⁰ Cod. 88. Hieron.: "Vos autem accedite huc, filii auguraticis... Pro iniquitate, sive iniquorum, quod LXX translulerunt, Theod. ipsum verbum Hebraicum posuit, ONENA, quod nos juxta Sym. in auguraticem vertimus." In Hexaplis a se editis notat P. B. Drach ad loc.: "Prave scripserunt editores operum S. Hieronymi, et post eos Montef., 'in auguraticem' pro 'inauguraticem,' Symmachi porro vocem Graecam ἐνοικιστρίαις, quam ignorarunt Drusius et Montef., et nos inseruimus textui nostro, supeditavit nobis L. Bos in notis." Fallitur. Nam Hieron.

indubitate scripsit auguraticem, non inauguraticem; et vox ἐνοικιστρία non modo non est Symmachi, sed ne Graeca quidem. Vide nos in Monito. ¹¹ Hieron.

¹² Cod. 88. ¹³ Idem. ¹⁴ Idem. ¹⁵ Codd. 86, 88.

¹⁶ Curter., et sine aster. Codd. 23, 36. Syro-hex. in marg. ✕ ⲓⲗⲗⲏⲁⲓ. ¹⁷ Curter., et sine aster. Cod. 23.

Cod. 22, 36, alii, post πετρῶν in textum inferunt, ἐν ταῖς μερίσι τῆς φ. ¹⁸ Cod. 88, qui ἐν μερίσι scribit. Syro-hex.

in marg.: ✕ καὶ ἐν μερίσι (ⲓⲗⲗⲏⲁⲓ) φάραγος (Cod. C. ⲓⲗⲗⲏⲁ; Cod. A. ⲓⲗⲗⲏⲁ). ¹⁹ Cod. 88. Verba inclusa ex glossatore profecta esse videntur, originem vocis מְנַחָה a radice נח, quiescere, inscite repetente. Cf. Hex. ad Lev.

xiv. 10. ²⁰ Cod. 88, et sine titulo Cod. 86 in marg. ²¹ Cod. 88. ²² Idem. ²³ Curter., et sine aster.

Codd. 22, 23, 36, alii. Pronomen deest in Codd. II, III, XII, 23, 26, aliis. ²⁴ Cod. 88.

13. **וַיִּצְלַח קַבְרֵי־יָדָיִךָ.** *Libèrent te catervae tuae* (idolorum). *Ο'.* ἐξελέσθωσάν σε ἐν τῇ θλίψει σου. *'Α.* ῥύσασθωσάν σε τὰ συναντήματά σου.⁴⁸ *Σ.* ἐξελέσθωσάν σε αἱ συναγωγαί σου.⁴⁹
- הַקָּל.** *Halitus.* *Ο'.* καταίγεις. (*'Α.*) ματαιώτης. *Σ.* ἀτμός.⁵⁰
- וְיִחַל־אָרְצָךְ.** *Qui autem confisus fuerit mihi, possidebit terram.* *Ο'.* οἱ δὲ ἀντεχόμενοι μου κτήσονται (*'Α.* κληροδοτηθήσονται. *Σ.* *Θ.* κληρονομήσει⁵¹) γῆν. *'Α.* *Σ.* *Θ.* ὁ δὲ πεποιθὼς ἐν ἐμοί...⁵² *Σ.* *Qui autem confidit in me, possidebit terram.*⁵³
- וַיִּירַשׁ הָר קְדֹשִׁי.** *Et hereditabit montem sanctitatis meae.* *Ο'.* καὶ κληρονομήσουσι τὸ ὄρος τὸ ἅγιόν μου. *Σ.* *Et hereditate consequetur montem sanctum meum.*⁵⁴
14. **וְאָמַר לְבָרִיכְלוּ פְּנֵי־רַדְךָ.** *Et dicet: Aggerite, aggerite, purgate viam.* *Ο'.* καὶ ἐροῦσιν καθαρῖσατε ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ ὁδοῦς. *'Α.*... ἀποσκολοπίσατε, ἀποσκευάσατε...⁵⁵ *Σ.* καὶ ἐρεῖ· ὁδοποιήσατε, σχολάσατε...⁵⁶ *Θ.*... ἐξάρατε, σκευάσατε...⁵⁷
- מִכְשׁוֹל.** *Offensionem.* *Ο'.* σκῶλα. *'Α.* σκάνδαλον. *Σ.* πρόσκομμα.⁵⁸
15. **כִּי.** *Ο'.* Vacat. ✕ *Οἱ Γ'.* ὅτι 4.⁵⁹

Ο'. ὠφέλησει. ⁴⁸ Cod. 88. ⁴⁹ Procop. Hieron.: "Sym. transtulit: *Eruant te synagogae tuae.*" ⁵⁰ Cod. 88 affert: (Anon.) *ματαιότης. Σ. ἀτμός* (sic). Cf. Hex. ad Job. vii. 16. ⁵¹ Cod. 88, qui Aquilae tribuit *κληροδοθήσονται*. Cf. Hex. ad Prov. xxviii. 10. Sed series postulat *κληροδοτηθήσεται*. ⁵² Cod. 88. ⁵³ Hieron. ⁵⁴ Idem. ⁵⁵ Cod. 88. Cf. Hex. ad Psal. lxxvii. 5. Jesai. xl. 3. ⁵⁶ Idem. Cf. Hex. ad Mal. iiii. 1. Hieron. Symmacho continuat: *Et dicet: Rectam viam facite*; unde nonnemo edidit: *Σ. καὶ ἐρεῖ· εὐθείαν ὁδὸν ποιεῖτε.* ⁵⁷ Cod. 88. Cf. ad Cap. lxii. 10. ⁵⁸ Idem. ⁵⁹ Curter., et Syro-hex. in marg. ⁶⁰ Sic Cod. XII in marg., et in textu sine copula Cod. 88. Syro-hex. in textu: **וְאָמַר לְבָרִיכְלוּ פְּנֵי־רַדְךָ**. In aliis libris legitur, καὶ ζ. κ. *τεθλασμένον* (s. *συντεθλασμένον*). ⁶¹ Cod. 88. Obelus est in Syro-hex. et Cod. 88. ⁶² Cod. 88. ⁶³ Hieron.: "Spiritus quoque meus, qui ex me *egredietur*, sive qui, juxta Hebraicum, Aq., Sym., et Theod., *cuncta circumdat* (hoc enim significat *περιελθήσεται* et *περιβαλεῖ*) vegetator est omnium." Ad quem locum Vallarsius: "Falso hactenus

15. **וְלִהְיוֹת לֵב נִרְנָאִים.** *Et refocillare cor contusorum.* *Ο'.* Vacat. ✕ καὶ ζωῶσαι καρδίας τεθλασμένας 4.⁶⁰
16. **אָרִיב.** *Litigabo.* *Ο'.* ἐκδικήσω — ὑμᾶς 4. *'Α.* *Σ.* *Θ.* δικάσομαι.⁶¹
- לִצְנַח.** *In perpetuum.* *Ο'.* διαπαντός. *'Α.* εἰς νίκος. *Σ.* εἰς τέλος.⁶²
- יַעֲטוּף.** *Deficiet.* *Ο'.* ἐξελεύσεται. *'Α.* περιελθήσεται. *Σ.* *Θ.* περιβαλεῖ.⁶³
- תְּמוֹתָי.** *Et animae.* *Ο'.* καὶ πνοήν — πᾶσαν 4. *'Α.* *Σ.* *Θ.* (καὶ) ἀναπνοήν.⁶⁴
17. **בַּצַּעַף קִצְפֹּתַי.** *Avaritiae ejus iratus sum.* *Ο'.* βραχὺ τι ἐλύπησα αὐτόν. *'Α.* *Σ.* *Θ.* πλεονεξίας αὐτοῦ ὥργισθην.⁶⁵
- שׁוֹבֵב.** *Refractarius.* *Ο'.* στυγνός. *'Α.* *Σ.* *Θ.* ἐπιστρέφων.⁶⁶
- בְּרַדְךָ לֵב.** *In via cordis sui.* *Ο'.* ἐν ταῖς ὁδοῖς ✕ τῆς καρδίας 4 αὐτοῦ.⁶⁷
18. **וְאֶנְחָהּ.** *Et ducam eum.* *Ο'.* καὶ παρεκάλεσα (*'Α.* καθοδήγησα⁶⁸) αὐτόν.
- 18, 19. **וְלִיגְתִּיבֵיךָ נִיב בִּרְאָהִי:** *Et lugentibus ejus. Creo proventum labiorum* (gratiarum actiones). *Ο'.* Vacat. *'Α.* *Σ.* καὶ τοῖς ποθεινοῖς αὐτοῦ, κτίζων καρπούς.⁶⁹ *Θ.* καὶ τοῖς παθεινοῖς αὐτοῦ, κτίζων καρπὸν χειλέων.⁷⁰

pro duobus hisce verbis, quae vetustior Ambrosianus codex uncialibus literis ita pingit, ΠΕΡΙΕΛΙΘΗΣΕΤΑΙ et ΠΕΡΙΒΑΛΛΕΙ (sic), unum tantummodo, quod Erasmus divinando fecit, obtinuerat, *περιελύσεται*, et in nupera quoque Hexaplorum editione istud obtruditur, perinde ac si eodem illo tres usi interpres sint." Scilicet Montef. post Drusium ediderat: *'Α.* *Σ.* *Θ.* *περιελύσεται*; pro quo Doederlinius *περιελήσεται* conjectura asscutus erat. Proculdubio Aquilae vindicandum *περιελθήσεται*, Theodotioni autem *περιβαλεῖ*, coll. Hex. ad Job. xxiii. 9. Psal. cxlii. 4. Utri vero horum Symmachus adjungendus sit, pro certo definiri nequit. ⁶⁴ Cod. 88. Obelus est in Syro-hex. ⁶⁵ Cod. 88. ⁶⁶ Idem. ⁶⁷ Curter., et in textu sine aster. Codd. 22, 23, 36, alii. Syro-hex. in marg.: *Οἱ Γ'.* (Cod. C. ✕) *τῆς καρδίας αὐτοῦ.* ⁶⁸ Cod. 88. ⁶⁹ Syro-hex. in marg. **וְלִיגְתִּיבֵיךָ נִיב בִּרְאָהִי**. Pro *ποθεινοῖς*, quod in suo invenit Syrus, verisimile est Aquilani et Sym. cum Theodotione dedisse *παθεινοῖς*. Cf. Hex. ad Job. xxix. 25. ⁷⁰ Sic sine nom. interp. Codd. 23, 62; quorum ille post *παράλθην*, hic autem post *ἀληθινῆν*

20. יהִשְׁעִים כִּים נִגְרָשׁ כִּי הַשְׁקֵט לֹא יוֹכֵל.

Impii autem sunt instar maris vehementer impulsi, quod quiescere nequit. O. ol δὲ ἄδικοι κλυδωνισθήσονται ('A. Σ. Θ. ὡς θάλασσα ἐμβράσσουσα⁷¹), καὶ ἀναπαύσασθαι οὐ δυνήσονται. Σ. ol δὲ ἀσεβεῖς ὡς θάλασσα ἐκβρασσομένη, ἡσυχάσαι γὰρ οὐ δυνήσονται.⁷²

וַיִּגְרְשׁוּ מִיַּמּוֹ רֶשֶׁת רֶשֶׁת וַיִּטֵּט. Et ejiciunt aquae ejus lutum et caenum. O. Vacat. 'A. καὶ ἐκβράσσει ὕδατα αὐτῆς καταπάτημα καὶ πηλόν.⁷³ Σ. καὶ ἐκβρασθήσονται παρὰ τὰ ὕδατα αὐτῆς [καὶ] καταπάτημα καὶ πηλός.⁷⁴ ✕ Θ. καὶ ἀποβάλλεται τὸ ὕδωρ αὐτῆς καταπάτημα καὶ πηλός 4.⁷⁵

Cap. LVII. II. — εἰς τὴν διάνοιάν σου (sic), οὐδέ 4. 17. — καὶ 4 ἀπέστρεψα. 19. — οὖσι 4.⁷⁶

CAP. LVIII.

1. בְּגִרְוֹ. In gutture (pleno ore). O. ἐν ἰσχύϊ. 'A. Σ. Θ. ἐν βρόγχῳ.¹

כִּשְׁפָר. Sicut tuba. O. ὡς σάλπιγγι. 'A. ὡς κερατίνῃ. Σ. Θ. ὡς κερατίνης.²

פְּשָׁעָם. Delictum eorum. O. τὰ ἁμαρτήματα ('A. ἀθεσίας. Σ. ἀσεβείας. Θ. ἀδικίας³) αὐτῶν.

2. אֲשֶׁר-צָדְקָה עָשָׂה. Quae justitiam fecerit. O.

lectionem infert. Alii post ἀληθινῇ add. καὶ τοῖς ποθεινοῖς (s. ποθητοῖς) αὐτοῦ κ.τ.ε. Singulariter Cod. 88 post παράκλησιν infert; Θ. παθεινοῖς αὐτοῦ σὺν βρώσιν χειλέων ἀληθινῇ (sic) ὁ κρείζων (sic) κ. χ.; ubi haec, σὺν βρώσιν χειλέων, ad aliam versionem Hebraeorum יַב שְׁפָתַי pertinere possunt. ⁷¹ Cod. 88, ubi ἐμβράσσουσα exaratum. Fortasse praeferat aliquis ἐκβράσσουσα, licet ἐμβράσσειν hodie legatur in Hex. ad Gen. xl. 6. Post ἄδικοι Codd. 22, 36, alii, ὡς θ. ἀναβρασσομένη infert. ⁷² Procop. ⁷³ Idem. Cod. 88 affert: 'A. Σ. Θ. καὶ ἐκβράσσει (sic) τὰ ὕδατα αὐτῆς κ. καὶ π. ⁷⁴ Procop. ⁷⁵ Curter., qui ὕδωρ sine artic. affert, invitit Codd. 22, 23, 36, aliis, qui in textu habent: ὅτι (καὶ πρό ὅτι Cod. 23) ἀποβάλλεται (ἀπεβάλλετο Cod. 22; ἀποβαλείται Cod. 62) τὸ ὕ. αὐτῆς κ. καὶ πηλόν (πηλός Cod. 23). Tandem Syro-hex. ܕܘܫܘܩܐܝܢܐ (sic codd.) ܕܘܫܘܩܐܝܢܐ.

✕ ὁ 4 δικαιοσύνην πεποιηκός.⁴

3. לָמָּה. Quare. O. τί ὅτι. 'A. εἰς τί. Σ. διὰ τί. Θ. ἰνατί.⁵

עֲנִינִי. Affligimus. O. ἐταπεινώσαμεν. 'A. ἐκακουχήσαμεν.⁶

וְכָל-עֲבֹדֵיכֶם תִּגְשְׁוּ. Et omnes labores vestros exigitis. Aliter: Et omnes operarios vestros adigitis. O. καὶ πάντας τοὺς ὑποχειρίους ('A. διαπονήματα⁷) ὑμῶν ὑπονούσσετε. Σ. Θ. καὶ πάντας τοὺς ὀφειλέτας (s. χρεωφειλέτας) ὑμῶν ἀπαιτεῖτε.⁸

4. הֵן. Ecce! O. εἰ. ✕ Οἱ Γ'. ἰδοὺ 4.⁹

לְרִיב. Ad litem. O. εἰς κρίσεις. 'A. εἰς δικασίας. Σ. εἰς δίκην. Θ. εἰς κρίσιν.¹⁰

עַבְדְּךָ הָרֶשֶׁת. Pugna improbitatis. O. πυγμαῖς ταπεινόν. 'A. ἐν γρόνθῳ ἀσεβείας.¹¹

לֹא-תִצְמוּ. Non jejunatis. O. ἰνατί μοι νηστεύετε. 'A. Σ. Θ. οὐ νηστεύετε.¹²

5. עֲנֹת. Affligere. O. ταπεινοῦν. 'A. κακούχεῖν. Σ. κακοῦν.¹³

כְּאַגְבָן. Sicut juncum. O. ὡς κρίκον. 'A. (ὡς) στρεβλόν.¹⁴

רֹאשׁוֹ. Caput suum. O. τὸν τράχηλόν σου. 'A. Σ. Θ. τὴν κεφαλὴν (αὐτοῦ).¹⁵

צוֹם יוֹם רְצוֹן לַיהוָה. Jejunium, et diem delectationis Jovae. O. νηστείαν, ✕ Σ. Θ. καὶ

✕ ܕܘܫܘܩܐܝܢܐ; h. e. καὶ perdet (ἀποβαλεῖ!) τὸ ὕδωρ αὐτῆς κ. καὶ πηλός. ⁷⁶ Syro-hex.

CAP. LVIII. ¹ Cod. 88, ubi mendose scriptum βρόγχῳ. ² Curter. Hieron.: "Juxta Sym. et Aq. guttur suum verat in buccinam, quae Hebraice dicitur SOPHAR, quam κερατίνην, id est, corneam, interpretati sunt." ³ Cod. 88. ⁴ Curter. ⁵ Cod. 88. ⁶ Idem. ⁷ Idem. ⁸ Idem affert: Σ. ἰπαιτεῖτε (sic). Hieron.: "Quodque sequitur juxta LXX, et omnes subiectos vobis compungitis, sive affligitis, melius Theod. et Sym. transtulerunt, quos nos in hoc loco secuti sumus, et omnes debitores vestros repetitis." ⁹ Curter., Syro-hex., et in textu sine aster. Cod. 23. Vocula εἰ deest in Comp., Codd. XII, 23, 41, aliis, et Syro-hex. ¹⁰ Cod. 88. ¹¹ Idem. ¹² Idem. ¹³ Idem. ¹⁴ Idem. ¹⁵ Idem.

ἡμέραν ¹⁶ δεκτὴν ✠ τῷ κυρίῳ ¹⁷ 'A. . .
εὐδοκίαν (τῷ κυρίῳ).¹⁸

6. מוֹטָהּ הַגְּדוֹת הַרְצָבוֹת רִשְׁעֵי הַיָּמִים הַזֵּהִים. *Solvere vincula improbitatis, decutere nodos jugi.* Ο'. ἀλλὰ λύε πάντα σύνδεσμον ἀδικίας, διάλυε στραγγαλιὰς βιαίων συναλλαγμάτων ('A. *erroris* (σφαλμῶν). Σ. *declinationis* (ἐκκλίσεως). Θ. κλοιοῦ¹⁹). (Σ.) διάλυε στραγγαλιὰς ἀσεβείας, διάλυε δεσμούς ἐκκλίσεως. Θ. λύε στραγγαλιὰς ἀσεβείας, διάλυε συνδέσμους κλοιοῦ.²⁰

וְרִשְׁלַח רְצוּיָיִם חַפְזִים. *Et dimittere vexatos liberos.* Ο'. ἀπόστειλε τεθραυσμένους ἐν ἀφέσει. 'A. (καὶ) ἀπόλυε τεθραυσμένους ἐλευθέρους.²¹

וְכָל-מוֹטָהּ הַתְּקוּרָה. *Et omne jugum dirumpatis.* Ο'. καὶ πᾶσαν συγγραφήν ἀδικον διάσπα. 'A. . . σφαλμῶν. . . Σ. (καὶ πᾶσαν) συγγραφήν ψευδοῦ *dirumpe*. Θ. . . κλοιὸν διασπάσαι.²²

7. עֲרָבִים. *Errabundos.* Ο'. ἀστέγους. 'A. ἀστατόντας. Σ. ἀναστάτους. Θ. μεταναστάτους.²³

חֲמִשְׁתֶּיךָ. *A carne tua.* Ο'. ἀπὸ τῶν οἰκείων τοῦ σπέρματός σου. 'A. ἀπὸ τῆς σαρκός σου.²⁴

8. כִּי־יָמַן. *Sicut mane.* Ο'. πρώϊμον. 'A. ὡς ὄρθρος. Σ. ὡς πρωΐα.²⁵

וְנִחְמָה מְהֵרָה מִיָּרְחָה. *Et sanatio tua cito germinabit.* Ο'. καὶ τὰ λάματά σου ταχὺ ἀνατελεῖ. 'A. καὶ ἡ οὐλή σου ταχὺ ἀναφήσεται.²⁶

9. וְרָחַק וְרָחַק מִן-שֵׁבִיבֵי הַיָּגוּרִים. *Si remouebis de medio tui jugum, proferre digitem, et loqui iniquitatem.* Ο'. ἐὰν ἀφέλῃς ἀπὸ σοῦ σύνδεσμον, καὶ χειροτονίαν, καὶ ῥῆμα γογγυσμοῦ. 'A. . . σφαλμῶν, ἀποστέλλοντα δάκτυλον, καὶ λαλοῦντα ἀνωφελές.²⁷ Σ. Θ. ἐὰν ἀφέλῃς ἐκ μέσου σου κλοιὸν, ἐκτείνοντα δάκτυλον, καὶ λέγοντα ἀδικον.²⁸

10. וְרָחַק מִן-לֶחֶם הַבֶּטֶן. *Et exprompseris esurienti alimentum tuum.* Ο'. καὶ ὄψς πεινῶντι τὸν ἄρτον — ἐκ ψυχῆς σου. 'A. Σ. Θ. καὶ ὑπερεκχεεῖς πεινῶντι ψυχὴν σου.²⁹

וְנִצְעָה. *Afflictam.* Ο'. τεταπεινωμένην. 'A. κεκακουχημένην.³⁰

11. בְּצִדְעוֹת אֲרִיצִים. *In locis apricis (aridis) aninam tuam.* Ο'. καθάπερ ἐπιθυμῆ ἢ ψυχῆ σου. 'A. ἐν λαμπηδόνι ψυχῆν σου. Σ. Θ. ἐν λαμπρότητι τῆν ψυχῆν σου.³¹

¹⁶ Curter., et, teste Parsons, Codd. XII, 93. Syro-hex. in marg. ✠ *וְהָיָה לְךָ כִּי־יָמַן*.

¹⁷ Syro-hex. in marg. ✠ *וְהָיָה לְךָ כִּי־יָמַן* (Cod. C. . .). ✠. Lectio plena, *ηστέϊαν καὶ ἡμέραν δ. τῷ κ.*, est in Codd. 22, 23, 36, aliis.

¹⁸ Cod. 88.

¹⁹ Hieron., ut infra ad v. 9.

²⁰ Codd. 86, 88, quorum prior pro ἐκκλίσεως, ἐκ ἀσεκλεισεως (sic) habet.

Uterque autem priori lectioni Aquilae nomen praemittit, repugnante Hieron.

²¹ Cod. 88.

²² Sic emaculandus videtur Cod. 88, qui affert: 'A. ὄφθαλμῶν συγγραφήν ψευδοῦ (sic). Σ.

Θ. κλοιὸν διασπάσαι. Hieron.: "LXX transtulerunt, et omnem scripturam iniquam conscinde; quod Sym. transtulit, et omnem cautionem falsam dirumpe."

Nonnemo tentat: Σ. καὶ πᾶν συνάλλαγμα ψευδὸς διάρρηξον.

²³ Cod. 88, qui Aquilae ἀστατόντας (sic) tribuit.

²⁴ Cod. 88.

²⁵ Idem.

²⁶ Hieron.: "Pro quo Aquila, verbum de verbo exprimens, posuit: et cicatrix vulneris tui cito obducentur."

Ad οὐλή cf. Hex. ad Jerem. viii. 22. Nonnemo Latina vertit: 'A. καὶ ἡ οὐλή τοῦ τραύματός σου ταχὺ ἐπούλωθήσεται; nos Hebraea pressius secuti sumus.

²⁷ Cod. 88. Procop. ait: Τινὲς δὲ τὸ τῆς χειροτονίας ῥῆγον οὕτως ἐκβέμοναι ἐὰν ἀφέλῃς ἀπὸ σοῦ σύνδεσμον, ἐκτείνοντα δάκτυλον, καὶ λαλοῦντα

ἀνωφελές, ἐπήγαγον; ubi trium interpretum lectiones confuse jacent. Montef. tamen edidit: 'A. ἐὰν ἀφέλῃς ἀ. σ. σύνδεσμον, ἐκτείνοντα δ. καὶ λ. ἀνωφελές; tantummodo notans, σύνδεσμον huc irrepisse ex versione Symmachi, legendumque esse ex Hieron. πλάνην [immo σφαλμῶν], vel quid simile. Hieronymi locus est: "Verbum Hebraicum מוֹטָהּ, quod in Jeremia [xxvii. 2] *torques ferrea* interpretatur, in praesenti capitulo bis legitur. In eo enim loco ubi supra juxta LXX diximus: *Dissolve obligationes violentarum commutationum*, pro uno verbo מוֹטָהּ sciamus eos posuisse *violentas cautiones*, pro quibus Aq. *errorem*, Sym. *declinationem*, Theod. κλοιὸν, id est, *torquem*, transtulerunt.

Rursum in praesenti loco ubi nos vertimus: *Si abstuleris de medio tui catenam*, et pro *catena* LXX *σύνδεσμον*, id est, *colligationem*, sive *vinculum*, transtulerunt; Aq., sicut supra, *errorem* interpretatus est; Sym. in Theodotionis scita concedens, *torquem* posuit."

Idem paulo post: "Et *χειροτονίαν*, pro qua tres alii interpretes voce consona, *extentum digitem* transtulerunt."

²⁸ Curter. affert: Σ. Θ. ἐὰν — δάκτυλον. Cod. 88: Σ. Θ. κλοιὸν — ἀδικον.

²⁹ Cod. 88. Obelus est in Syro-hex.

³⁰ Idem.

³¹ Idem.

11. יִחְלִיץ. *Alacria reddet.* Ο'. πιανθήσεται. 'Α. ἐξαλείται. Σ. ῥύεται (fort. ῥύσεται). Θ. περικαθαριεῖ.³³

מִיַּם מַוְצֵא. *Fons aquarum.* Ο'. πηγή ✕ ΟΙ Γ'. ὕδατος. 'Α. Σ. Θ. ἔξοδος ὕδατος.³⁴

יִשָּׁר לֹא יִכְבּוּ מִיַּמּוֹ. *Cujus non deficient aquae.* Ο'. ἦν μὴ ἐξέλιπεν ὕδωρ. Alia exempl. add. καὶ τὰ ὀστᾶ σου ὡς βοτάνη ἀνατελεῖ, καὶ πιανθήσεται, καὶ κληρονομήσουσι γένεας γενεῶν.³⁵

12. פָּרַץ לְךָ גֵּר וְקָרָא לְךָ סַרְטוֹן. *Suscitabis; et vocabitur tibi, Sartor rupturae.* Ο'. ✕ 'Α. Σ. ἀναστήσεις. 'Α. καὶ κληθήσῃ οἰκοδόμος φραγμῶν. 'Α. ἀναστήσεις; καὶ καλέσει σοι περιφράκτην διακοπῆς.³⁷ Σ. ἀνεγείρεις; καὶ κληθήσῃ τειχιζῶν διακοπῆν.³⁸ Θ. ἀναστήσεις; καὶ καλέσει σε οἰκοδόμον διακοπῆς.³⁹

מְשׁוּבֵב נְתִיבוֹת לְשַׁבַּת. *Restituens vias ad habitandum.* Ο'. καὶ τὰς τρίβους σου ἀναμέσον παύσεις. 'Α. ἐπιστροφῶν ἀτραπῶν τοῦ καθῆσθαι. Σ. ἀποκαριστῶν τρίβους εἰς τὸ οἰκεῖσθαι.⁴⁰ Θ. . . τοῦ οἰκεῖσθαι.⁴¹

13. וְקָרָאתָ לְשַׁבַּת עֲנֵב לְקָדוֹשׁ. *Et vocaveris sabbatum delicias, sanctum.* Ο'. καὶ καλέσεις τὰ σάββατα τρυφερά, ἅγια. Θ. καὶ καλέσεις τὸ σάββατον τρυφήν ἁγίαν.⁴²

מְחַבֵּד. *Honorandum.* Ο'. Vacat. ΟΙ Γ'. δεδοξασμένα.⁴³

וְיִכְבְּדוּהָ. *Et honoraveris eum.* Ο'. Vacat. Alia exempl. καὶ δοξάσεις αὐτά.⁴⁴

מִנְעִישׁוֹת דְּרַכֶּיךָ מִמְצוֹא הַפְּתָי. *Ut non facias vias tuas, ut non invenias voluntatem tuam.* Ο'. Versio plane absona. Θ. τοῦ μὴ ποιεῖν τὰς ὁδοὺς σου, μηδὲ εὑρίσκειν τὸ θέλημα σου.⁴⁵

14. וְהָיָה תִּתְעַבְּבֵנִי. *Tunc oblectabis te.* Ο'. καὶ ἔσῃ πεποιθώς. 'Α. Σ. Θ. τότε ἐντρυφήσεις.⁴⁶

וְהִרְכַּבְתִּיהָ. *Et invehi faciam te.* Ο'. καὶ ἀναβιβάσει σε. Θ. (καὶ) ἐπικαθίσω σε.⁴⁷

עַל-בְּמִוְתָי. *Super loca edita.* Ο'. ἐπὶ τὰ ἀγαθά. 'Α. Σ. Θ. (ἐπὶ) τὰ ὕψη.⁴⁸

Cap. LVIII. 3. — λέγοντες. 4. 6. — λέγει κύριος. 12. — γενεαῖς γενεῶν (sic). 14. — ταῦτα.⁴⁹

³³ Cod. 88. Pro ἐξαλείται, *exultabunt* (ossa tua), fortasse reponendum ἐξελεῖται. Hieron. Hebraea vertit: *et ossa tua liberabit.* ³⁴ Curter. ad πηγή ἦν in marg. affert: ✕ ΟΙ Γ'. ὕδατος ἦς. Syro-hex. in marg. **ܘܫܘܬܐܘܢ**. ✕. ³⁵ Cod. 88. Sic Ald., Codd. III, 26, 49, alii, cum Cyrillo et Procopio. Hieron.: "Quod in Alexandrinis exemplaribus in principio hujus capituli additum est: *Et adhuc in te erit laus mea semper; et in fine: Et ossa tua quasi herba orientur, et pinguescent, et hereditate possidebunt in generationem et generationes*, in Hebraico non habetur, sed ne in LXX quidem emendatis et veris exemplaribus; unde obelo praenotandum est." Interpolatio, *Et adhuc etc.*, quantum sciamus, in hodiernis exemplaribus non habetur; alterius versiculus prior, καὶ τὰ ὀστᾶ σου ὡς βοτάνη ἀνατελεῖ, tam in Hebraico quam in Graeco legitur Cap. lxxi. 14. ³⁶ Curter. Syro-hex. **ܘܫܘܬܐܘܢ**. ✕. Sic sine aster. Codd. 22, 23, 36, alii. ³⁷ Hieron.: "In Hebraico legitur, *Et vocabitur in te GODER PHERES*, quod Aquila interpretatus est, *περιφράκτης διακοπῆς*, quod nos possumus juxta sensum dicere, *qui se opponit Dei iracundiae saevienti.*" Vetus Hieronymi lectio, ab Erasmo usque ad Martianaevum propagata, est *πεφράκτισμα χολῆς*; eujus loco Montef. e codd. suis protulit, ΠΕΦΡΑΠΗΧΑΙΑ-

KOHC, ΠΗΦΡΗΠΙΕCΝΑΚΟΠΗC, et similes sordes, notans: "Ultimam vocem esse *διακοπῆς*, ut habet etiam Sym., non dubitamus... primam vero vocem, ΠΕΦΡΑΠΗC, ne conjectura quidem restituere audemus, usque adeo vitiatia est." Tandem Vallarsio ex Ambrosiano cod., in quo literis uncialibus scriptum est ΠΕΡΙΦΑΚΤΗCΑΙΑΚΟΠΗC, veram scripturam, quae nunc primum in Hexaplis locum suum obtinet, eruere contigit. Ne quid vero dubitationis relictum sit, Cod. 88 disertè affert: 'Α. καὶ (sic) ἀναστήσεις ✕ καὶ καλέσει σοι περιφράκτην. ³⁸ Cod. 88 affert: Σ. ἀνεγείρεις ✕ καὶ κληθήσῃ τειχιζῶν (sic) δ. Procop.: Σ. κληθήσῃ τειχιζῶν διακοπῆν. Hieron.: "Denique Sym. transtulit, *murum opponens cadenti.*" ³⁹ Cod. 88 affert: Θ. ἀναστήσεις καὶ ✕ καλέσει κ. τ. ε. ⁴⁰ Idem, qui ad Aq. ἐπιστροφῶν (sic) habet. (Proculdubio interpreti nostro obversabatur Homericum (Il. xvii, 486), θεοὶ ἐπιστροφῶσι πολλῆς.) Curter. affert: 'Α. τοῦ καθῆσθαι. Σ. εἰς τὸ οἰκεῖσθαι. ⁴¹ Curter. ⁴² Cod. 88, ubi καλέσει scriptum. ⁴³ Syro-hex. in marg. **ܘܫܘܬܐܘܢ**. Sic in textu Codd. 22, 23, 36, alii. ⁴⁴ Sic Codd. 22 (non 23), 36, alii. ⁴⁵ Cod. 88. ⁴⁶ Idem. ⁴⁷ Idem, qui ἐπικαθίσω habet. ⁴⁸ Idem affert: 'Α. Σ. τὰ ὕψη. Θ. ἕψη (sic). ⁴⁹ Syro-hex.

CAP. LIX.

1. הֵן לֹא־קִצְרָה. *Ecce! non brevis facta est.* O'. μὴ οὐκ ἰσχύει. 'A. Σ. ἰδοὺ οὐκ ἐκολοβώθη. Θ. ἰδοὺ οὐκ ἠσθένησεν.¹
2. עֲוֹנוֹתֵיכֶם חָיוּ מִבְּדִילִים. *Pravitates vestrae separaverunt.* O'. τὰ ἀμαρτήματα ὑμῶν διίστάσιν. 'A. αἱ ἀμαρτίαι ὑμῶν ἦσαν διαχωρίζουσαι. Θ. . . αὐτὰ διίστάσιν.²
- הִסְתַּרְוּ. *Absconderunt.* O'. ἀπέστρεψε. Θ. ἀπέκρυψεν.³
3. שָׁקֵר. *Mendacia.* O'. ἀνομίαν. 'A. Σ. ψεῦδος.⁴
4. עַל־תְּהוּוּ. *Inanitati.* O'. ἐπὶ ματαίοις. 'A. κενὰ μάτην.⁵
- שָׁוְא. *Vanum.* O'. κενά. 'A. εἰκῆ. Σ. μάταια.⁶
- הָרָו עֲמָל. *Concipiendo aerumnam.* O'. κύουσι πόνον. Θ. ἐν γαστρὶ ἔλαβον κόπον.⁷
5. בְּקָעוּ. *Fiderunt.* O'. ἔρρηξαν. 'A. ἔσχισαν.⁸
- וְמוֹת הָאֵכֶל מִבְּיַיְתָהֶם וְמוֹת. *Qui comederit de vis eorum, morietur.* O'. καὶ ὁ μέλλων τῶν ὠῶν αὐτῶν φαγεῖν. Οἱ λοιποὶ ὁ ἐσθίων ἐκ τῶν ὠῶν αὐτῶν ἀποθανεῖται.⁹
- הַיְהוּרָה הַבְּקַע אֶפְעָה. *Et contritum (ovum) finditur in viperam.* O'. συντρίψας οὐρίον εὔρε, καὶ ἐν αὐτῷ βασιλίσκον. 'A. καὶ τὸ θαλφθὲν ἐσχίσθη ἔχιδνα. Σ. τὸ δὲ συνεστραμμένον ἀπορραγὲν ἔσται ἀσπίς. Θ. τὸ θαλφθὲν ἐρραγῆ ἀσπίς.¹⁰

6. וּפְעַל חַמָּס בְּכַפְיָהֶם. *Et opus injuriae est in manibus eorum.* O'. Vacat. ✕ Θ. καὶ ἔργον ἀδικίας ἐν χερσίν αὐτῶν.¹¹

7. לְרַע. *Ad malum.* O'. ἐπὶ πονηρίαν. 'A. Σ. Θ. εἰς κακόν.¹²

וַיִּמְחֲרוּ לְשַׁפֵּךְ דָּם נָקִי. *Et festinant ut effundant sanguinem innocentem.* O'. ταχινοὶ ἐκχέαι αἷμα ✕ Θ. ἀνάτιον.¹³ 'A. Σ. καὶ ταχύνοσιν ἐκχέαι αἷμα (ἀνάτιον).¹⁴

אִיִּם. *Improbuitatis.* O'. ἀπὸ φόνων. Alia exempl. ἀφρόνων.¹⁵ 'A. ἀνωφελούς. Σ. ἀνομίας. Θ. ἀδικίας.¹⁶

8. לֹא יָדְעוּ. *(in priore loco). Nesciunt.* O'. οὐκ οἶδασιν. Alia exempl. οὐκ ἔγνωσαν.¹⁷

הֵם עָקְשׁוּ לָהֶם. *Perverterunt sibi.* O'. διεστραμμένοι. 'A. Θ. ἐσκαμβώθησαν. . . Σ. ἐσκολιώθησαν αὐτοῖς.¹⁸

כֹּל הַרְךָ בָּהּ לֹא יָדַע שְׁלוֹם. *Omnis qui calcat eam ignorat pacem.* O'. ἄς διοδεύουσι, καὶ οὐκ οἶδασιν εἰρήνην. Σ. πᾶς ὁ πατῶν αὐτήν οὐκ ἔγνω εἰρήνην.¹⁹

9. עַל־כֵּן רָחַק מִשְׁפָּט מִמֶּנּוּ וְלֹא תִשְׁגָּנוּ יַדְרָקָה. *Propterea longe abest iudicium a nobis, et non assequetur nos justitia: expectamus lucem, et ecce! tenebrae.* O'. διὰ τοῦτο ἀπέστη ἡ κρίσις ἀπ' αὐτῶν, καὶ οὐ μὴ καταλάβῃ αὐτοὺς δικαιοσύνη ὑπομεινάντων αὐτῶν φῶς, ἐγένετο αὐτοῖς σκότος. Σ.

CAP. LIX. ¹ Codd. 86, 88. ² Cod. 88, ubi ad Aq. ἡμῶν scriptum. ³ Idem. ⁴ Idem. ⁵ Idem.

⁶ Idem. ⁷ Idem. Cf. ad v. 13. ⁸ "Cod. 88: 'A. ἔσχισαν (sic) forsā ἔκυσαν)." — Parsons. Immo ἔσχισαν legendum esse quivis videt. ⁹ Euseb., Procop.

¹⁰ Procop. Hieron.: "Et quod confotum est, erumpet in regulum . . . sive juxta Sym. et Theod., aspiderem. Aquila autem viperam posuit, pro qua in Hebraico legitur EPHEE."

¹¹ Curter. Syro-hex. in marg. סַחַרְךָ וְחַמָּסְךָ וְחַמָּסְךָ. ✕ Codd. 22, 23, 36, alii, in textum inferunt: καὶ ἔργον ἀδικον ἐν χ. αὐτῶν. ¹² Cod. 88. ¹³ Curter.

affert: ✕ ἀνάτιον; et sic sine aster. Cod. 22, 23, 36, alii. Syro-hex. in marg. ✕ אִיִּם. ¹⁴ Cod. 88. Procop.:

ταχινοὶ ἐκχέαι αἷμα ἀνάτιον' οἱ λοιποὶ γὰρ οὕτως ἐξέδωκαν.

¹⁵ Sic Comp., Codd. III, XII (in marg.), 22, 23, 36, alii, necnon Euseb. in Dem. Evang. p. 59. Hieron. *stultorum*. Syro-hex. in marg. char. min. ✕ אִיִּם. Ceterum nescimus quid statuendum sit de notula Nobili: "Quidam διαλογισμοὶ ἀποφωλίον." Nam talis lectiuncula a nemine alio, quantum sciamus, memoratur; et vox Homericā, ἀσφάλιος, *vanius, vilis*, Hesychio μάταιος, ἀδίκμος, εὐτελής, exquiritur videtur quam ut scholastiae tribui possit. ¹⁶ Curter.

¹⁷ Sic Codd. III, XII (in marg., teste Curterio), 26, 88, 106, alii, et Syro-hex. ¹⁸ Codd. 86, 88.

¹⁹ Idem.

διὰ τοῦτο μακρὰν ἐγένετο κρίσις ἀφ' ἡμῶν, καὶ οὐ καταλήσεται ἡμᾶς δικαιοσύνη προσδοκῆσομεν εἰς φῶς, καὶ ἰδοὺ σκότος.²⁰

9. בַּפְּשִׁוֹתַי. *In caligine.* Ο'. ἐν ἀωρίᾳ. 'Α. ἐν σκοτασμοῖς. Σ. ἐν ζόφῳ. Θ. ἐν σκοταίς.²¹

הִלְכִינוּ. *Ambulamus.* Ο'. περιεπάτησαν. Οἱ Γ'. περιπατήσομεν.²²

10. הִפְשַׁחְנוּ. *Palpamus.* Ο'. ψηλαφήσομεν. Σ. διαψηλαφήσομεν. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.²³

הִפְשַׁחְנוּ. Ο'. ψηλαφήσομεν. 'Α. ψηλαφήσομεν.²⁴ Σ. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.²⁵

כִּשְׁלָנוּ בְּצִהְרֵים כְּנֶשֶׁף בְּצִמְצִימֵי מִמֶּנּוּ. *Offendimus in meridie quasi in crepusculo, in arvis pinguibus (s. inter homines pingues).* Ο'. καὶ πεσοῦνται ἐν μεσημβρίᾳ ὡς ἐν μεσονυκτίῳ . . Σ. προσκόνσομεν ἐν ἀορασίᾳ ὡς ἐν σκότῳ, ἐν ἀφανισμῷ.²⁶

11. וְכִינֹיִם הִגָּה נְהַגָּה. *Et quasi columbae murmurando murmuramus.* Ο'. καὶ ὡς περιστερὰ ἄμα πορεύονται. 'Α. (καὶ) ὡς περιστερὰι φθογγῇ φθεγξόμεθα. Σ. Θ. (καὶ) ὡς περιστερὰ μελέτη μελετήσομεν.²⁷

נִקְנָה. *Exspectamus.* Ο'. ἀνμείναμεν. 'Α. Θ. ὑπεμείναμεν. Σ. προσδοκήσομεν.²⁸

12, 13. וְיִדְעֻנָּם : פֶּשַׁע וְכַחַשׁ בִּיהְדָה. *Novimus eas. In delinquendo et abnegando Jonam.* Ο'. ἔγνωμεν. ἡσεβήσαμεν καὶ ἐψευδάμεθα ✕ 'Α. Θ. ἐν ΠΙΠΙ 4.²⁹ 'Α. . . (καὶ) ἀρνήσασθαι ἐν

κυρίῳ. Σ. ἔγνωμεν ἀδικεῖν καὶ ψεύδεσθαι κατὰ κυρίου.³⁰

13. וְהִפְשַׁחְנוּ. *A (sequendo) post.* Ο'. ὅπισθεν. *Alia exempl. ἀπὸ ὅπισθεν.*³¹ Οἱ Ο'. ὅπισθεν. 'Α. ἀπ' ὀπισθεν. Σ. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.³²

וְהִרְוּ. *Concipiendo.* Ο'. ἐκύομεν. Θ. ἐν γαστρὶ ἔλαβομεν.³³

14. וְהָפַךְ הַדָּרִימָה. *Et conversum est retro judicium.* Ο'. καὶ ἀπεστήσαμεν ὀπίσω τὴν κρίσιν (*alia exempl. τὴν καρδίαν*)³⁴.

וְהִפְשַׁחְנוּ בְּרִחוּבֵי אֱמֻנָה. *Quia offendit in platea veritas.* Ο'. ὅτι κατηναλώθη ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν ἢ ἀλήθεια. 'Α. (ὅτι) ἐσκανδαλώθη ἐν πλάτει ἀλήθεια.³⁵

15. וְהָיָה יְהוָה אֱמֻנָה וְרָחֵם מִשְׁתַּחֲוִיָּה. *Et facta est veritas (res) desiderata, et qui recedit a malo praeda patet.* Ο'. καὶ ἡ ἀλήθεια ἦρται, καὶ μετέστησαν τὴν διάνοιαν τοῦ συνιέναι. 'Α. καὶ ἐγένετο ἡ ἀλήθεια λανθάνουσα, καὶ ἀφιστάμενος ἀπὸ κακοῦ λαφυρούμενος. Σ. καὶ ἐγένετο ἡ ἀλήθεια ἐπιλείπουσα, καὶ ὁ ἐκκλίνων ἀπὸ κακοῦ πολιορκούμενος. Θ. καὶ ἐγένετο ἀλήθεια ὑπερωραμένη, καὶ ὁ ἐκκλίνων ἀπὸ κακοῦ σκυλεύεται.³⁶

16. וְהָיָה לָהּ יְרֵעוּ. *Et opem tulit ei brachium ejus.* Ο'. καὶ ἤμυνατο αὐτοὺς τῷ βραχίονι αὐτοῦ. "Ἄλλοι καὶ ἔσωσεν αὐτῷ βραχίον αὐτοῦ.³⁷

וְהָיָה הַיָּסוּד הַיָּסוּד. *Et justitia ejus ipsa*

²⁰ Procop. Ad προσδοκῆσομεν (sic) in marg. pictum: γρ. προσεδοκήσομεν. ²¹ Cod. 88. ²² Curter. ²³ Idem. ²⁴ Syro-hex. . . . ²⁵ Idem. E contrario Procopius ad v. 9 affirmat: καὶ τοῦτο δὲ τὸ ῥήθη, καὶ τὰ ἐξῆς, ἀπὸ προσώπου τοῦ κατηγορουμένου λαοῦ (h. e. in prima, non in tertia persona) ἐξέδωκαν οἱ λοιποί. ²⁶ Codd. 86, 88, qui προσκόνσομεν habent. ²⁷ Procop. Paulo ante pro בְּיָדָה, Ο'. ὡς ἄρκος, Montef. edidit: "Ἄλλοι ὡς ἄρκος ἀτεκνομένη, e loco Eusebii male intellecto, qui in Comment. ad loc. scripserat: καὶ ἐν ἄλλοις δὲ εἶρηται, ὡς ἄ. ἀτεκνομένη. Vid. Schleusner. in *Opusc. Crit.* p. 360. ²⁸ Cod. 88. ²⁹ Curter. Syro-hex. in marg.: 'Α. Θ. ἐν κυρίῳ. Sic in textu Codd. 22, 23, 36, alii. ³⁰ Procop. Ad Sym.

Montef. occitanter exscripsit ἀδικον, et κατὰ κύριον. Cod. 88 affert: Σ. ἀδικεῖν καὶ ψεύδεσθαι. ³¹ Sic Ald., Codd. III, XII, 22, 26, 36, alii. ³² Cod. XII in marg., teste Parsonio in schedis. Curter. affert: Οἱ Ο'. ὀπισθεν. 'Α. ἀπὸ ὀπισθεν. Σ. Θ. (sic). ³³ Cod. 88. ³⁴ Sic Cod. 88, et Syro-hex. in textu. Idem in marg. char. med. . . . ³⁵ Cod. 88 mendose habet: 'Α. ἐσκανδαλώθη (sic) ἐν παντί (sic) ἄλ. Pro רִחוּבֵי, platea, Aquila רִחוּבֵי, latitudo, expressit. ³⁶ Codd. 86, 88. Ad Theod. Cod. 86 ὑπερωραμένη, Cod. 88 ὑπερωραμένη (sic) exhibit. Symmachi lectionem in contextum post συνιέναι inferunt Codd. 36, 62, alii. ³⁷ Procop.: 'Ἄπτι δὲ τοῦ, καὶ ἤμυνατο αὐτοὺς τῷ βρ. αὐτοῦ, τινὲς ἐκθέμενοι, καὶ ἔσωσεν αὐτῷ βραχίον αὐτοῦ, ἐπιγαγον.

sustentavit eum. Ο. και τῆ ἐλεημοσύνη ἐστηρίσατο (Οἱ λοιποὶ ἐπεστηρίσατο³⁸). Θ. και ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ ἀντελάβετό μου.³⁹ Ἄλλου και τῆ δικαιοσύνη αὐτοῦ ἐπεστηρίσατο.⁴⁰

- 17, 18. וַיִּלְבַּשׁ בְּגָדָי נֶקֶם הַלְבַּשְׁתָּ וַיַּעַט כְּמַעֲיָל
קִנְיָהּ: כַּעַל גְּמֻלוֹת כַּעַל יִשְׁלֵם חַמָּה לְצַרְרוֹ
גְּמֹול לְאַיְבֹוֹ לְאַיְיִם גְּמֹול יִשְׁלֵם. *Et indu-*
tus est vestes ultionis pro vestitu, et vestivit se
quasi pallio zelo. Prout sint actiones, ita re-
pendet, iram adversariis suis, retributionem
inimicis suis; insulis retributionem rependet.
Ο. και περιβάλετο ἱμάτιον ἐκδικήσεως, και τὸ περιβάλαιον αὐτοῦ (alia exempl. και τὸ περιβάλαιον ζῆλον⁴¹), ὡς ἀνταποδώσων ἀνταπόδοσιν, ὄνειδος τοῖς ὑπεναντίοις (alia exempl. add. αὐτοῦ, ἄμνην τοῖς ἔχθροῖς αὐτοῦ, ταῖς νήσοις ἀπόδομα ἀποτίσει⁴²) ✕ Σ. Θ. ταῖς νήσοις ἀνταπόδομα ἀνταποδώσει.⁴³ Ἄ. και ἐνεδύσατο ἱμάτιον ἐκδικίας ἔνδυμα, και ἀνεβολέσατο ὡς ἔνδυμα ζῆλον ὡς ἐπὶ ἀμοιβᾶς, ὡς ἐπὶ ἀποδώσει χόλου τοῖς θλίβουσιν, ἀμοιβὴν τοῖς ἔχθροῖς αὐτοῦ, ταῖς νήσοις ἀμοιβὴν ἀποδώσει.⁴⁴ Σ. και ἐνεδύσατο ἱμάτια ἐκδικήσεως ἔνδυμα, και περιβάλετο ὡς περιβάλαιον ζῆλον ὡς περὶ ἀνταπόδοσιν, ὡς ἐπὶ τὸ ἀποτίσαι θυμὸν τοῖς θλίβουσιν

αὐτὸν, τοῖς ἔχθροῖς αὐτοῦ ἀνταπόδομα, ταῖς νήσοις ἀνταπόδομα ἀποτίσει.⁴⁵ Θ. και ἐνεδύσατο ἐκδικίας ἔνδυμα, περιεβάλετο ὡς ἐπιδύτην ζῆλον ὡς ἐπ' ἀνταποδώσων, καθὼς ἐπαποτίσαι θυμὸν τοῖς ἐναντίοις αὐτοῦ, ἀνταπόδομα τοῖς ἔχθροῖς, ταῖς νήσοις ἀπόδομα ἀποτίσει.⁴⁶

19. כִּי־יָבֹא בְנֵהָרָצַר רִוְחַ יְהוָה נִקְסָה בּוֹ. *Nam*
veniet sicut fluvius coarctatus, quem ventus Jovae
propellit. Ο. ἤξει γὰρ ὡς ποταμὸς βίαιος ἡ ὄργη παρὰ κυρίου, ÷ ἤξει μετὰ θυμοῦ.⁴⁷ Ἄ. ὅτι ἐλεύσεται ὡς ποταμὸς στενὸς, πνεῦμα κυρίου σύσσημον ἐν αὐτῷ.⁴⁸ Σ. ἤξει ὡς ποταμὸς θλίβων, τὸ πνεῦμα κυρίου ἐπέγει.⁴⁹ Θ. ἤξει γὰρ ὡς ποταμὸς πολιορκητῆς, πνεῦμα κυρίου ἐσημειώθη ἐν αὐτῷ.⁵⁰
20. וַיָּבֹא לְצִיּוֹן גֹּאֲלָהּ. *Et veniet Sioni redemptor.*
Ο. και ἤξει ἕνεκεν Σιών ὁ ρύθμενος (Ἄ. ἀγχιστεύων. Σ. Θ. ἀγχιστεύς⁵¹). Ἄ. και ἐλεύσεται τῆ Σιών ἀγχιστεύων. Σ. και ἤξει τῆ Σιών ἀγχιστεύων.⁵²
- וַיָּרְדוּ מִן־הַרְבֵּעַ בְּנֵי־יַעֲקֹב פְּשָׁעֵיהֶם. *Et recedentibus ab iniquitate in Jacobo, inquit Jova.* Ο. και ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπὸ Ἰακώβ, ✕ Σ. εἶπε κύριος.⁵³ Ἄ. και τοῖς ἀποστρέψασιν ἀθεσίαν ἐν Ἰακώβ . . . Σ. και τοῖς ἀποστρέ-

³⁸ Procop. ³⁹ Cod. 88. ⁴⁰ Procop.: Καὶ πάλω, ἀπὸ τοῦ, και τῆ ἐλ. αὐτοῦ (sic) ἐστηρίσατο, και τῆ δικαιοσύνη αὐτοῦ ἐπεστηρίσατο, τὸ ῥῆγὸν εἰπόντες, ἐπήγαγον. ⁴¹ Sic Codd. 22, 36, alii. Deest αὐτοῦ in Comp., Codd. III, XII, 23, 26, aliis, neonen in Syro-hex. et Hieron. ⁴² Sic Cod. 22, 36, alii. ⁴³ Curter., qui ἀνταπόδομα scribit. Syro-hex. in marg. ❖ וַיָּבֹא לְצִיּוֹן גֹּאֲלָהּ. ❖. ❖. Sic in textu Codd. 22, 23 (sub ✕), 36, alii, qui inter ἀπόδομα et ἀνταπόδομα dividuntur. ⁴⁴ Codd. 86, 88. Pro ἔνδυμα Cod. 86 ἐνδυειν habet; et pro ἀμοιβᾶς in Cod. 88 ἀμοιβᾶς, in Cod. 86 ἀμοιδᾶς scriptum. In fine ἀπολύσειν habet Cod. 86. Uterque autem ἀνεβολέσατο ab ἀναβολέομαι tuetur, quae vox Lexicis addenda; nisi forte rescribendum ἀνεβολαῖσατο, ex ἀναβολαῖον (cf. ad Cap. lxi. 3) ab ipso interprete pro re nata effectum.

⁴⁵ Idem, qui ἀνταπόδωσων, et (bis) ἀνταπόδομα habent. Pro ὡς περὶ ἀντ. Cod. 88 ὡσπερ ἀντ. affert. ⁴⁶ Idem, qui ἀνταπόδομα et ἀπόδομα habent. Praeterea in Cod. 86 ἐπιδύταν, in Cod. 88 ἐπεδύτην scriptum, pro quibus formam magis Graecam ἐπεδύτην rescripsissemus, nisi

ἐπιδύτης exstitisset apud Theod. ad Ezech. xxvi. 16. Denique inter ἐπ' ἀνταποδώσων (Cod. 86), et ἀνταποδώσων (Cod. 88), ut et inter ἐπαποτίσαι (Cod. 86), et ἀποτίσαι (Cod. 88), eligendum erat. ⁴⁷ Sic cum obelo Hieron., invito Syro-hex. Hieron. ait: ὄργης δὲ και θυμοῦ οὕτε τὸ Ἑβραϊκόν, οὕτε οἱ λοιποὶ μὲνηνται.

⁴⁸ Procop., qui στενὸς praetermittit, et αὐτῷ pro ἐν αὐτῷ habet. Codd. 86, 88: Ἄ. στενὸς (στενοὶ Cod. 86) πνεῦμα (om. κυρίου) σύς. ἐν αὐτῷ. Hieron.: "Sive, ut Aq. transtulit, quasi flumen angustum, spiritus Domini signaculum ejus. Aut Theod., quasi fluvius oppugnans, spiritus Domini signatus est in eo." ⁴⁹ Procop. Minus bene Codd. 86, 88: Σ. θλίβων πνεῦμα ἐπάγει. ⁵⁰ Procop. Codd. 86, 88: πολιορκητῆς, πν. (om. κυρίου) ἐσημ. ἐν αὐτῷ.

⁵¹ Cod. 88. ⁵² Procop. Hieron.: "Sive juxta Hebraicam proprietatem, qui propinquus est Sion, et de Israel stirpe generatus sit; hoc enim GOEL, id est, ἀγχιστεύς, sonat."

⁵³ Curter., Syro-hex. Sic sine aster. Codd. 22, 23, 36, alii.

ψασιν ἀσέβειαν ἐν Ἰακώβ, (εἶπε κύριος).⁵⁴
Aliter: Σ. Θ. καὶ τοῖς ἀποστρέφουσιν ἐξ ἀδικίας...⁵⁵

21. בְּרִיתִי. *Foedus meum.* Ο'. ἢ παρ' ἐμοῦ διαθήκη. Οἱ λοιποὶ ἢ συνθήκη μου.⁵⁶

וּכְמִי יָרַע יְרַעַה צֶמֶר יְהוָה. *Et de ore prolis prolis tui, dixit Jova.* Ο'. εἶπε γὰρ κύριος. Οἱ Γ'. καὶ ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ σπέρματος τοῦ σπέρματός σου, φησὶ κύριος.⁵⁷

Cap. LIX. 17. — καὶ περιέθετο 4.⁵⁸

CAP. LX.

1. קָמִי אֲרִי כִּרְבָא אֲרִי. *Surge, illucesce, quia venit lux tua.* Ο'. φωτίζου, φωτίζου, ἢ Ἱερουσαλήμ 4, ἦκει γάρ σου τὸ φῶς. 'Α. ἀνάστηθι, φωτίζου, ὅτι ἦλθε φῶς σου.¹

עָלְיָהּ. *Super te orta est.* Ο'. Vacabat. ✕ Οἱ Γ'. ἐπὶ σὲ ἀνατέταλκεν.²

2. כִּי. Ο'. Vacat. ✕ Οἱ Γ'. ὅτι 4.³

עָרְפֶּל. *Caligo.* Ο'. γνόφος. Σ. γνόφος ἄδου.⁴

יִזְרַח. *Orietur.* Ο'. φανήσεται. 'Α. Σ. ἀνατελεῖ. Θ. ἀναλάμψει.⁵

3. לְגִבְהַת יְרִיחוֹ. *Ad splendorem ortus tui.* Ο'. τῆ λαμπρότητι ✕ Οἱ Γ'. τῆς ἀνατολῆς 4 σου.⁶

⁵⁴ Procop. ⁵⁵ Cod. 88 affert: Σ. Θ. ἀγχιστεύς, καὶ τοῖς ἀποστρέφουσιν ἐξ ἀδ. Fortasse est solius Theodotionis. ⁵⁶ Hieron.: "Hoc foedus meum cum eis, sive pactum, ut omnes alii transtulerunt, aut testamentum, ut posuere LXX." ⁵⁷ Syro-hex. ⁵⁸ Minus plene Codd. 86, 88: 'Α. Σ. Θ. Ο'. ✕ (Cod. 88: 'Α. Σ. Θ. sine aster.) καὶ ἀπὸ τοῦ σπέρματος τοῦ σπέρματός σου. Codd. 51, 62, 90, 93 in contextu legunt: καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ σπ. τοῦ σπ. σου, εἶπε κύριος. ⁵⁸ Syro-hex.

CAP. LX. ¹ Procop., qui addit: καὶ Σύμμαχος ὁμοίως, καὶ τὸ Ἑβραϊκόν. Mox idem ait: φωτίζου, Ἱερουσαλήμ ἢ κατὰ τοὺς ἄλλους, ἀνάστηθι, φωτίσθητι. Vocem Ἱερουσαλήμ obelo jugulat Hieron., non ita Syro-hex. ² Syro-hex. in marg. ✕ ³ (Cod. C. ⁴ ⁵ ⁶ Verba, ἐπὶ σὲ ἀνατέταλκεν, hodie leguntur in libris Graecis omnibus. ³ Syro-hex. Curter. in marg. ✕ ὅτι. Sic

4. קָלְמִם יִקְבְּצוּ. *Omnes isti congregant se.* Ο'. ✕ Οἱ Γ'. πάντα 4 συνηγμένα τὰ τέκνα σου.⁷

עַל-יַד הַתְּאֵמָנָה. *Super latere (in ulnis) gestabuntur.* Ο'. ἐπ' ὤμων ἀρθήσονται. 'Α. ἐκ πλαγίου τιθνηθήσονται.⁸

5. וְנִהְרָתָ. *Et exhilaraberis.* Ο'. Vacat. ✕ Θ. καὶ χαρήσῃ 4.⁹

וְרַחֲבָ. *Et dilatabitur.* Ο'. καὶ ἐκστήσῃ. 'Α. Σ. Θ. (καὶ) πλατυνήσῃ.¹⁰

6. בְּיַד יְהוָה יִתְּנֶנּוּ לְךָ יָם יְהַיְוֶה. *Quia transferentur ad te divitiae maris, opes gentium.* Ο'. ὅτι μεταβαλεῖ εἰς σὲ πλοῦτος θαλάσσης, καὶ ἔθνῶν καὶ λαῶν. Σ. ὅταν ἐπιστραφῇ ἐπὶ σὲ τὸ πλῆθος τῆς θαλάσσης, καὶ ἡ δύναμις τῶν ἔθνῶν.¹¹

7. חֶמְדָּה. *Agmen.* Ο'. ἀγέλαι. 'Α. πλήμμυρα. Σ. χύμα. Θ. συστροφή.¹²

8. עֵיפָה. *Epha.* Ο'. Γαιφά. Alia exempl. Γαιφάρ.¹³ Οἱ Γ'. Γαιφά.¹⁴

9. וְשִׁרְתֶּנּוּ לְךָ. *Famulabuntur tibi.* Ο'. ἦξουσι. 'Α. Σ. Θ. λειτουργήσουσί (σοι).¹⁵

10. אֲשַׁרְעֵל. *Ascendent.* Ο'. ἀνευχθήσεται. Θ. offerent se.¹⁶

11. עִלְ-רֵצוֹן. *Cum favore.* Ο'. δεκτά. 'Α. εὐδοκία. Σ. Θ. ἐπίδεκτα.¹⁷

sine aster. Codd. 22, 36, alii. ⁴ Cod. 88. ⁵ Idem. Procop.: ἐπὶ δὲ σὲ ἀνατελεῖ κύριος, κατὰ τοὺς λοιπούς. ⁶ Curter., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. in marg. ✕ (Cod. A. ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ Curter., et sine aster. Cod. 23. Syro-hex.: καὶ ἴδε τὰ τέκνα σου (in marg. ✕ Οἱ Γ'. πάντα) συνηγμένα. Alio ordine Comp., Codd. 62, 90, alii: συνηγ. πάντα τὰ τ. σου. ⁸ Cod. 88. ⁹ Syro-hex. in marg. ✕ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ Curter. affert: ✕ Θ. καὶ χαρήσῃ. Rectius Codd. 22, 23, 36, alii: καὶ χαρήσῃ. ¹⁰ Cod. 88. ¹¹ Procop. ¹² Cod. 88. Lectio χυμα in cod. obscura est. ¹³ Sic Comp., Codd. III, XII, 23, 26, 41, alii. In Codd. 22, 36, alii, Γεφάρ scriptum. Etiam Hieron. *Geftar*. ¹⁴ Curter. Mox post οἴσονται Ald., Codd. III, 26, 41, alii inferunt, καὶ λίθον τίμιον. Syro-hex. in marg. char. med. ✕ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ Cod. 88. ¹⁶ Hieron.: "Veniant et offerantur, sive juxta Theodotionem, offerant se [se deest in uno cod.] sacrificium Domino." ¹⁷ Cod. 88.

7. תְּפִאֲרָתִי. *Splendoris mei.* O. τῆς προσευχῆς μου. Θ. (τῆς) δόξης μου.¹⁹
- אֲרָבָה. *Ornabo.* O. δοξασθήσεται. Σ. καύχημα ποιήσω.¹⁹
8. אֲלֵה. *Hi.* O. οὐδε. 'A. Σ. οὐτοι.²⁰
- אֶל-אֲרְבֵּיתֵיהֶם. *Ad cancellos suos.* O. σὺν νοσοῖς ἐπ' ἐμέ. 'A. εἰς καταράκτας αὐτῶν. Σ. Θ. εἰς θυρίδας αὐτῶν.²¹
9. לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְלְקְרוֹשׁ יִשְׂרָאֵל. *Nomini Jovae Dei tui, et Sancto Israelis.* O. καὶ διὰ τὸ ὄνομα κυρίου τὸ ἅγιον, καὶ διὰ τὸ τὸν ἅγιον τοῦ 'Ισραὴλ (ἔνδοξον εἶναι). Oί Γ'. τῷ ὀνόματι κυρίου θεοῦ σου, καὶ τῷ ἁγίῳ 'Ισραήλ.²²
10. בְּרֵי יִנְר. *Filii regionis peregrinae.* O. ✕ Oί Γ'. υἱοὶ ἄλλογενεῖς.²³ 'A. υἱοὶ ἀπεξενομένοι. Σ. Θ. υἱοὶ ἄλλότριοι.²⁴
- בְּרֵצוֹנִי. *In beneplacito meo.* O. διὰ ἔλεον. 'A. Θ. ἐν τῇ εὐδοκίᾳ μου. Σ. ἐν τῇ διαλλαγῇ μου.²⁵
- רַחֲמֵיךָ. *Misertus sum tui.* O. ἠγάπησά σε. 'A. Σ. Θ. ὠκείρησά σε.²⁶
11. תְּמִיד. *Perpetuo.* O. διαπαντός. 'A. ἐνδελεχῶς.²⁷
13. בְּרוֹשׁ הַיְדָדָר וְתַאֲשׂוּר יְהוָה. *Cupressus, ilex, et cedrus procerus simul.* O. ἐν κυπαρίσσω καὶ πεύκη καὶ κέδρω ἄμα. 'A. ἐλάτῃ, θαδαὰρ καὶ θασσούρ ὁμοῦ.²⁸ Σ. βόρατον καὶ πύξος

καὶ πεύκη ὁμοῦ.²⁹ Θ. βραθῦ, θαὰρ (s. θαδαὰρ) καὶ θασσούρ ἄμα.³⁰

13. וּמְקוֹם רַגְלֵי אֲנָבָד. *Et locum pedum meorum honorabo.* O. Vacat. ✕ Oί Γ'. καὶ τὸν τόπον τῶν ποδῶν μου δοξάσω.³¹
14. שְׁחוּחַ. *Submissi.* O. δεδουκότες. Σ. Θ. κούφοντες.³²
- וְהִתְמַחְוּ עַל-כַּפּוֹת רַגְלֵיךָ כָּל-מְנַאֲצֶיךָ. *Et prosternent se ad plantas pedum tuorum omnes contemptores tui.* O. — καὶ παροξυνάντων σε.³³ ✕ Oί Γ'. καὶ προσκυνήσουσιν ἐπὶ τὰ ἴχνη τῶν ποδῶν σου πάντες οἱ παροξυνάντες σε.³⁴
- עִיר יְהוָה. *Urbs Jovae.* O. πόλις. Alia exempl. add. κυρίου.³⁵
15. עוֹבֵר. *Qui pertransiret.* O. ὁ βοηθῶν. 'A. Σ. παρερχόμενος. Θ. παράγων.³⁶
- לְגִאֲוֹן. *In decus.* O. ἀγαλλίαμα. 'A. εἰς ὑπερηφανίαν. Σ. εἰς ὑπεροχῆν. Θ. εἰς ἀγαυρίαμα.³⁷
16. וְשֵׁךְ מְלָכִים תִּינְקֵי. *Et uber regum suges.* O. καὶ πλοῦτον βασιλέων φάγεσαι. 'A. Σ. Θ. καὶ μασθὸν βασιλέων θηλάσεις.³⁸
- וְהַגְאֵלְךָ. *Et redemptor tuus.* O. καὶ ἐξαιρούμενός σε. 'A. (καὶ) ἀγχιστεύς σου.³⁹
17. פְּקַדְתֶּךָ. *Praefecturam tuam.* O. τοὺς ἄρ-

¹⁸ Cod. 88. ¹⁹ Idem. ²⁰ Idem. ²¹ Hieron.: "Juxta Sym. et Theod., ad fenestras suas; juxta Aq., ad cataractas suas." ²² Curter. ²³ Syro-hex. in marg. ❖ קְרָא. ❖, h. e. υἱοὶ (ἄλλογενῶν), quae lectio est Codd. 62, 90, 144. Pro υἱοὶ ἄλλογενεῖς stant Codd. 36, 48, 51, 93. ²⁴ Cod. 88. ²⁵ Idem. ²⁶ Idem, ubi οικείρησα scriptum. ²⁷ Idem. ²⁸ Cod. 88 corrupte affert: 'A. ἐλάτῃ λαθάρ καὶ θασσουμον. Aquilae manum restituitimus ex loco parallelo Cap. xli. 19, et Hieronymo, qui affert: "Abietem et buxum et pinum, sive juxta LXX, cyprarissum et pinum et cedrum, aut juxta Aq., abietem, thaadaor (sic) et thaassur, vel juxta Theod., brais (MS. Sangerm. brati), thadaar et theassur (sic)." ²⁹ Cod. 88. Ad βόρατον cf. Hex. ad Psal. ciii. 17. Cant. Cant. i. 17. ³⁰ Cod. 88 mendose affert: Θ. βραθῆλααρ καὶ θαλασσαρομα. Cf. ad

Cap. xli. 19. ³¹ Curter. Sic sine aster. Codd. 22 (qui δοξάσαι habet), 23, 36, alii. Syro-hex. in marg. .ל. ח. ❖ וְהִתְמַחְוּ עַל-כַּפּוֹת רַגְלֵיךָ כָּל-מְנַאֲצֶיךָ. Hieron.: ✕ et locum pedum meorum glorificabo: ³² Cod. 88. (In loco Job. xxii. 29 pro עֵינַי וְשֵׁךְ, demissus oculis, Theod. vertit κύφοντα ὀφθαλμοῖς, quod sine causa sollicitavit Schleusner. in *Nov. Thes.* s. v.) ³³ Sic sub obelo Syro-hex. Hieron.: + et irriverunt te; et adorabunt etc. ³⁴ Curter. In fine se assumpsimus ex libris Graecis, Hieron., et Syro-hex., qui in marg. affert: Σ. Θ. καὶ προσκυνήσουσιν — οἱ παροξυνόντες (sic) σε (וְהִתְמַחְוּ עַל-כַּפּוֹת רַגְלֵיךָ). ³⁵ Sic Comp., Codd. III, XII, 23, 26, 36, alii, et Syro-hex. ³⁶ Cod. 88. ³⁷ Idem, qui Aquilae tribuit, εἰς ὑπερηφανεα (sic). ³⁸ Idem. ³⁹ Idem.

χοντάς σου. 'Α. ἐπίσκεψίν σου. Σ. Θ. τὴν ἐπισκοπήν σου.⁴⁰

17. אַנְשֵׁיךָ. *Exactores tuos.* Ο'. τοὺς ἐπισκόπους σου. 'Α. Θ. πράκτοράς σου. Σ. ἐπιστάτας σου.⁴¹

18. וְקָרָאתָ שְׂמוֹתַי בְּמִוְרְסֵי מִיּוֹסֶיךָ. *Et vocabis salutem tuos.* Ο'. ἀλλὰ κληθήσεται σωτήριον τὰ τείχη σου. 'Α. Σ. καὶ συναντήσῃ σωτηρία τοῖς τείχεσί σου.⁴²

לְהוֹדֹתַי. *Laudem.* Ο'. γλύμμα. 'Α. ὕμνησις. Σ. αἴνεσις. Θ. καύχημα.⁴³

19. וְלֹא יָאִיר לְךָ הַיָּרֵחַ חֵדָּרְךָ. *Et ad fulgorem (quod attinet) luna non lucem praebebit tibi.* Ο'. οὐδὲ ἀνατολὴ σελήνης φωτιεῖ σου — τὴν νόκτα. 'Α. καὶ τῷ φέγγει σελήνη οὐ φωτίσει.⁴⁴

בְּתִרְבֻּצְתְּךָ. *In splendorem tuum.* Ο'. δόξα σου. 'Α. καύχημά (σου).⁴⁵

20. לֹא יִקָּחֶנּוּ. *Non auferetur.* Ο'. οὐκ ἐκλείψει. 'Α. (οὐ) συλλεγήσεται. Σ. Θ. (οὐ) συναχθήσεται.⁴⁶

וְשִׁלְמוּ. *Et completi erunt.* Ο'. καὶ ἀναπληρωθήσονται. 'Α. (καὶ) ἀπαρτισθήσονται.⁴⁷

21. נִצָּר כְּפֶטֶר. *Surculus plantationum mearum.* Ο'. φυλάσσω τὸ φύτευμα. 'Α. ἀκρέμων... Σ. Θ. βλαστὸς φυτείας μου.⁴⁸

22. הַמִּיְעָר. *Minimus.* Ο'. ὁ ἐλάχιστος. 'Α. βραχύς. Σ. νέος.⁴⁹

22. אֲצַדֵּק. *Accelerabo istam (rem).* Ο'. συνάξω αὐτούς. 'Α. ἐπισειύσω αὐτήν.⁵⁰

CAP. LXI.

1. אֲנִי. *Propterea quod.* Ο'. οὐ ἔνεκεν. 'Α. Σ. διότι. Θ. ἀνθ' ὧν.¹

אֲתִי יְהוָה יִשְׁפָּן. *Unxerit Jona me.* Ο'. ἔχρισε με ✕ κύριος. 'Α. Θ. ἠλειψέ με (κύριος).²

עֲנִי. *Afflictis.* Ο'. πτωχοῖς. "Ἄλλος ταπεινοῖς."³

לְתַבֵּשׁ. *Ad obligandum.* Ο'. ἰάσασθαι. 'Α. τοῦ μωτῶσαι. Σ. ἐπιδησαι. Θ. καταδησαι.⁴

לְרִיר. *Libertatem.* Ο'. ἀφεισιν. 'Α. ἀδειαν.⁵

תְּקַחְךָ מִפְּקֻדֵי. *Et vinculis apertionem (carceris).* Ο'. καὶ τυφλοῖς ('Α. Σ. Θ. τοῖς δεδεμένοις?) ἀνάβλεψιν ('Α. διάβλεψιν. Σ. ἀπόλυσιν. Θ. διάνοιξιν).⁶

2. לַיהוָה יִשְׁנֶת-רִצּוֹן. *Annum benevolentiae Jovae.* Ο'. ἐνιαυτὸν κυρίου δεκτόν (Οἱ λοιποὶ εὐδοκίας).⁷

נָקָם. *Ultionis.* Ο'. ἀνταποδόσεως. Σ. Θ. ἐδικήσεως.¹⁰

לְאֱלֹהֵינוּ. *Deo nostro.* Ο'. Vacat. ✕ τῷ θεῷ ἡμῶν.¹¹

3. לָתֵת. *Dare iis.* Ο'. Vacat. ✕ δοῦναι αὐτοῖς.¹²

⁴⁰ Cod. 88. ⁴¹ Idem. ⁴² Idem. Hieron. Hebraea vertit: *et occurrabit salus tuos.* ⁴³ Cod. 88. Procop. affert: 'Α. ὕμνησις. Σ. αἴνεσις. ⁴⁴ Cod. 88. In textu τὴν νόκτα obelo jugulat Syro-hex. ⁴⁵ Cod. 88.

⁴⁶ Idem, qui mendose affert: 'Α. συλλογήσεται. Cf. Hex. ad Psal. xxxiv. 15. Syro-hex. juxta Cod. C.: οὐ γὰρ δύσεται ὁ ἡλιός σοι, καὶ ἡ σελήνη σοι οὐκ ἐκλείψει. Idem juxta Cod. A.: οὐ γὰρ δ. σοι (in marg. ὁ ἡλιος), καὶ ἡ σ. σοι (in marg. οὐκ) ἐκλείψει. ⁴⁷ Cod. 88, qui ἀπαρτισθήσονται habet. Suidas: ἀπαρτῆσαι, τὸ κρεμάσαι· ἀπαρτίσαι δέ, τὸ τελειῶσαι. ⁴⁸ Cod. 88. Pro ἀκρέμων (ef. ad Cap. xi. 1) Parsons, affert: 'Α. κρεμμν (sic), ut videtur. In textu pro τὸ φύτευμα Codd. 62, 90, alii, habent τὸ βλάστημα τῆς φυτείας μου. ⁴⁹ Cod. 88.

⁵⁰ Idem.

CAP. LXI. ¹ Cod. 88.

² Curter., et Euseb. in

Eclog. Prophet. p. 228. Sic sine aster. Codd. 62, 90. ³ Cod. 88. ⁴ Ad πτωχοῖς (חֲתָמָא) Curter., et Syro-hex. in marg. char. med. afferunt: ταπεινοῖς (חֲתָמָא). ⁵ Cod. 88. Hieron.: "Sive juxta Sym. et Theod., *ad alliganda vulnera peccatorum.*" Unde nonnemo lectionem finxit: Σ. Θ. δῆσασθαι τὰ τραύματα ἀμαρτωλῶν. ⁶ Cod. 88. Cf. Hex. ad Jerem. xxxiv. 8. Montef. ex silentio Hieronymi temere colligit, tres interpretes pariter ac LXX vertisse, κηρύξαι αἰχμαλώτους ἀφεισιν. ⁷ Cod. 88. ⁸ Idem. Hieron.: "*Caecis ut videant, vel clausis apertionem; quod manifestius interpretatus est Sym., vinculis solutionem.*" ⁹ Procop. Pro κυρίου Syro-hex. habet τῷ κυρίῳ, et sic Cod. XII in marg. ¹⁰ Cod. 88. ¹¹ Curter., Cod. 88, Euseb. ibid., et Syro-hex. in marg. Sic sine aster. Codd. 22, 23, 48, alii. ¹² Curter. Pronomen αὐτοῖς (sine

3. **פִּאָר.** *Tiaram.* Ο'. δόξαν. 'A. Θ. στέφανον.¹³
שֶׁמֶן שִׂשׁוֹן. *Oleum gaudii.* Ο'. ἄλειμμα εὐφρο-
 σύνης. 'A. ἔλαιον χαρᾶς. Σ. ἔλαιον ἀγα-
 λιάσεως.¹⁴

כִּמְעָה תְּהִלָּה מִחַת רִיחַ קְהָה. *Vestimentum gloriae pro spiritu languente.* Ο'. καταστολήν δόξης ἀντὶ πνεύματος ἀκηδίας. 'A. ἀναβόλαιον ὑμνήσεως ἀντὶ πνεύματος ἀμαυροῦ. Σ. περιβόλαιον ὑμνήσεως ἀντὶ πνεύματος ἀμαυροῦ. Θ. περιβόλαιον καυχήματος ἀντὶ πνεύματος ἀμαυροῦ.¹⁵

וְקָרָא לָהֶם. *Et vocabitur iis.* Ο'. καὶ κληθήσονται ✕ 'A. Θ. αὐτοῖς.¹⁶

אֵילֵי הַצֶּקֶק. *Terebinthi justitiae.* Ο'. γενεὰ δικαιοσύνης. 'A. Σ. Θ. ἰσχυροὶ τοῦ δικαίου.¹⁷

לְהַתְּפִיֵּא. *Ad illustrandum se.* Ο'. εἰς δόξαν. Σ. τοῦ δοξασθῆναι.¹⁸

4. **עוֹלָם.** *Antiquitatis.* Ο'. αἰώνας. Σ. δι' αἰώνος.¹⁹

שִׁמְמוֹת רַאשֵׁינִים יְקוּמְמוּ. *Ruinas majorum instaurabunt.* Ο'. ἐξηρημασμένα πρότερον (A. πρώτων. Σ. Θ. ἀρχαίων²⁰) ἐξαναστήσουσι. Σ. ἀφανισμοὺς ἀρχαίων ἀνεγεροῦσιν.²¹

וְהִרְשִׁוּ. *Renovabunt.* Ο'. καινιοῦσι. Σ. καινοποιήσουσιν.²²

5. **וּבְנֵי נֶכֶר אֲבִירֵיכֶם.** *Et filii regionis peregrinae erunt agricolae vestri.* Ο'. καὶ ἀλλόφυλοι ἀροτήρες. 'A. Θ. . . γεωργοὶ ὑμῶν. Σ. υἱοὶ δὲ ξένων βοηλάται.²³

6. **מִשְׂרָתִי אֶלְהִינִי וְאַמְרִי לָכֶם.** *Ministri Dei nostri, dicetur vobis.* Ο'. λειτουργοὶ θεοῦ ✕ Οἱ Ἰ. ἡμῶν, βηθήσεται ὑμῖν.²⁴

יְהִי. *Opes.* Ο'. ἰσχύν. 'A. εὐπορίαν.²⁵

וּבְכַבֹּדְכֶם הִתְנַמְרוּ. *Et in gloriam eorum substituemini.* Aliter: *Et gloria eorum gloriabimini.* Ο'. καὶ ἐν τῷ πλούτῳ αὐτῶν θαυμασθήσεσθε. 'A. καὶ ἐν δόξῃ αὐτῶν πορφυρωθήσεσθε.²⁶ Σ. . . στρονιάσατε. Θ. . . ὑψωθήσεσθε.²⁷

7. **תַּחַת בְּשִׂתְכֶם מְשִׁנָּה וּבְלִמָּה יִרְנוּ חֵלְקֵכֶם.** *Pro pudore vestro duplum erit, et pro ignominia celebrabunt portionem suam (Jovam).* Ο'. V. cat. ✕ Θ. ἀντὶ τῆς αἰσχύνης ὑμῶν διπλῆς καὶ ἐντροπῆς ἀγαλλιάσονται μερὶς αὐτῶν.²⁸

לָכֵן בְּאַרְצֵךְ מְשִׁנָּה יִרְשׁוּ. *Propterea in terra sua duplum possidebunt.* Ο'. οὕτως ἐκ δευτέρας κληρονομήσουσι τὴν γῆν. 'A. Σ. Θ. διὰ τοῦτο ἐν τῇ γῇ αὐτῶν ἐκ δευτέρου (κληρονομήσουσιν).²⁹

8. **כְּשִׁפְטֵי.** *Judicium.* Ο'. δικαιοσύνην. 'A. κρίμα.³⁰

רַפִּינָם. *Rapinam.* Ο'. ἀρπάγματα. 'A. βίαν.³¹

δοῦναι) legitur in Ed. Rom., sed abest a Comp., Codd. III, XII, 26, 41, aliis. ¹³ Cod. 88. Cf. ad v. 10. ¹⁴ Idem. ¹⁵ Codd. 86, 88, qui ad Aq. mendose habent πν. ἀμαρτύρον. Cf. ad Cap. xlii. 3. Ad eundem Cod. 88 pro ὑμνήσεως, ὑμνησεν exhibit. ¹⁶ Curter. Syro-hex. in marg. .ל. .ל. ♦ .ס.ל. ¹⁷ Cod. 88 mendose affert: 'A. Σ. Θ. αὐτοῖς (αὐτοῖς) ἰσχυροὶ τοῦ λαοῦ (sic). Montef. ex Procopio edidit: Σ. ἰσχυροὶ Hieron.: "Vel juxta Hebraicum ELE, per extensam utramque syllabam, fortes." ¹⁸ Cod. 88. ¹⁹ Idem. ²⁰ Cod. XII. ²¹ Codd. 86, 88. ²² Cod. 88. ²³ Idem. ²⁴ Curter. Syro-hex. in textu habet, λειτουργοὶ θεοῦ βηθήσεται ὑμῖν (βηθ. ὑμῖν in marg. habet Cod. C.); in marg. autem, post θεοῦ inferendum: ✕ 'A. ἡμῶν (sic). Haec, ὑμῶν (sic) β. ὑμῖν, leguntur in Comp. (cum ἡμῶν), Ald. (cum ἡμῶν et ἡμῖν), Codd. 22, 23 (sub ✕), 36, aliis. ²⁵ Procop. ²⁶ Hieron.: "Et pro superbia gloriae interpretatus est Aq., καὶ ἐν δόξῃ αὐτῶν πορφύρα ἐνδύσεσθε, id est, purpura vestiemini; ut insigne regii decoris ostenderet."

Pro πορφύρα ἐνδύσεσθε, quae locutio a stylo istius interpretis plane abhorret, Cod. 88 genuinam Aquilae manum affert: 'A. πορφυρωθήσεσθε. ²⁷ Cod. 88. ²⁸ Curter, et sub simplici aster. Cod. 23, ex quo διπλῆς pro διπλᾶς assumpsimus. Facilior quidem lectio, sed ab Hebraeo longius recedens, est in Codd. 22, 36, aliis, et sub aster. Cod. 88: ἀντὶ τῆς αἰσχύνης ὑμῶν (ἡμῶν Cod. 88) τῆς διπλῆς, καὶ ἀντὶ τῆς ἐντροπῆς ἀγαλλιάσεται ἢ μερὶς αὐτῶν. Hieron.: "Quodque sequitur [in Hebraeo], Pro confusione duplici, et pro rubore laudabunt partem suam, quod in LXX non habetur, sic mihi explanandum videtur. Pro eo quod duplicem habebatis confusionem, tam super populo Judaeorum, qui a Deo recesserat, quam super nationibus, quae idolis serviebant, videbitis eos conversos ad timorem Dei laudare partem suam; haud dubium quin Dominum." ²⁹ Cod. 88, ubi pro τῇ γῇ mendose scriptum πτηγῇ. Codd. 22, 36, alii, in textu: διὰ τοῦτο τὴν γῆν αὐτῶν ἐκ δευτέρου κλ. ³⁰ Cod. 88. ³¹ Idem.

8. מֵעֵלְמָתָם בְּאֵמָתָם. *Mercedem eorum in veritate.*
 Ο'. τὸν μὲχθον αὐτῶν δικαίους. 'Α. Σ. Θ. τὴν
 ἐργασίαν αὐτῶν ἐν ἀληθείᾳ.³³

בְּרִית. *Foedus.* Ο'. διαθήκην. 'Α. Σ. συνθή-
 κην.³³

תְּאֵרָתָם. *Pangam.* Ο'. διαθήσομαι. 'Α. κόψω.
 Σ. συντελέσω.³⁴

9. בְּתוֹךְ הָעֵמִים. *In medio populorum.* Ο'. ✕ ἐν
 μέσφ τῶν λαῶν.³⁵

10. שׁוֹשׁ אֲשֵׁישׁ בִּיהֲוָה תִּגְלַל נַפְשִׁי בְּאֵלֹהֵי. *Gau-
 dendo gaudebo in Jova, exsultabit anima mea
 in Deo meo.* Ο'. καὶ εὐφροσύνη εὐφρανθή-
 σονται ἐπὶ κύριον, ἀγαλλιάσθω ἡ ψυχὴ μου
 ἐπὶ τῷ κυρίῳ. 'Α. χαίρων χαρήσομαι ἐν κυ-
 ρίῳ, ἀγαλλιάσεται ἡ ψυχὴ μου... Σ. Θ.
 ἀγαλλιάσει ἀγαλλιάσομαι ἐν θεῷ, εὐφρανθή-
 σεται ἡ ψυχὴ μου ἐν τῷ θεῷ μου.³⁶

מְעִיל. *Tunicam.* Ο'. χιτῶνα. 'Α. ἔνδυμα.
 Σ. περιβόλαιον.³⁷

יְעִטֵנִי. *Amicivit me.* Ο'. Vacat. Σ. ἡμφί-
 εσέν με.³⁸

כְּחַתָּן יִבְחַן פָּאָר וְנִבְלָה תַעֲבֹדָה בְּלִיָּה. *Sicut
 sponsus sacerdotem agit tiara, et sicut sponsa
 ornat se mundo suo.* Ο'. ὡς νυμφίῳ περιέ-
 θηκέ μοι μίτραν, καὶ ὡς νύμφην κατεκόσμησέ
 με κόσμῳ. 'Α. ὡς νυμφίον ἱερατευμένον στε-

φάνῳ, καὶ ὡς νύμφην κοσμουμένην σκεύεσιν
 αὐτῆς.³⁹ Σ. ὡς περ νυμφίον κεκοσμημένον στε-
 φάνῳ, καὶ ὡς νύμφην περικειμένην τὴν σκευὴν
 αὐτῆς.⁴⁰

11. תִּתְּחַיֵּי. *Germinare facit.* Ο'. Vacat. ✕ Σ.
 ἀνατέλλει.⁴¹ "Ἄλλος" ἐκφύει.⁴²

CAP. LXII.

1. דִּקְדָּקָה. *Justitia ejus.* Ο'. ἡ δικαιοσύνη αὐτῆς
 (alia exempl. μου¹). Οὐ Γ'. αὐτῆς.²

וְיִשׁוּעָה. *Et salus ejus.* Ο'. τὸ δὲ σωτήριόν
 μου. Alia exempl. αὐτῆς.³

2. כֻּל־מַלְכִים. *Et omnes reges.* Ο'. καὶ ✕ 'Α.
 Σ. πάντες βασιλείς.⁴

שֵׁם חֲדָשׁ. *Nomen novum.* Ο'. τὸ ὄνομα τὸ και-
 νόν. Σ. ὀνόματι καινῷ.⁵

פִּי יְהוָה. *Os Jovae.* Ο'. ὁ κύριος. 'Α. Σ. Θ.
 στόμα κυρίου.⁶

3. עֲטָרָת. *Corona.* Ο'. στέφανος. 'Α. Σ. κί-
 δαρις.⁷

4. שְׂמֹמָה. *Desolatio.* Ο'. ἔρημος. 'Α. Σ. Θ. ἡφα-
 νισμένη.⁸

בָּהּ. *In ea.* Ο'. Vacat. 'Α. Σ. Θ. ἐν αὐτῇ.⁹

בְּעוֹלָה. *Nupta.* Ο'. οἰκουμένη. 'Α. ἐσχημένη.
 Σ. Θ. συνφικισμένη.¹⁰

³³ Cod. 88. Procop.: ἀντὶ δὲ τοῦ, δικαίους, ἐν ἀληθείᾳ, πάντες ἠρμήνευσαν οἱ λοιποὶ. ³⁴ Cod. 88. ³⁵ Idem. Cf. Hex. ad Jerem. xxxi. 31. Ezech. xvii. 13. ³⁶ Curter., et Syro-hex. in marg. Haec hodie habentur in LXX, sed desunt in Codd. III, XII, 26, 239, 306, et Syro-hex. ³⁷ Curter., quem oscitanter descripsit Montef. ³⁸ Cod. 88. ³⁹ Codd. 86, 88. Codd. 36, 48, alii, in textu supplent, περιέβαλέ με. ⁴⁰ Procop., qui στεφάνῳ casu omisit. Hieron.: "Quasi sponsus decoratus corona atque coronandus, sive, ut Aq. transtulit, ἱερατευμένος στεφάνῳ, quod in lingua nostra dicitur, sacerdoti portans coronam." Theodoret.: τὴν δὲ μίτραν στέφανον οἱ τρεῖς ἑρμηνευτὰ προσηγήρυσαν. ⁴¹ Procop. Minus probabiliter Codd. 86, 88 post στεφάνῳ pergunt: καὶ ὡς νύμφην κοσμουμένην τοῖς σκεύεσιν (σκεύους Cod. 86) αὐτῆς; quae Aquilae sunt. Hieron.: "Et ideo sponsae assimilatur ornatui, quae ornatu mundo muliebri, sive, ut

ceteri transtulerunt, vasis vel monilibus suis." ⁴² Curter., et in textu sine aster. Codd. 109, 302. Hieron. germinat. Syro-hex. in marg. affert: Σ. ἀνατελεῖ (אָמַל), quod in textu habent Codd. 23, 305. ⁴³ Sic in textu Codd. 22, 36, alii. Cf. nos in *Olio Norvic.* p. 36. CAP. LXII. ¹ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 26, 41, alii, et Syro-hex. in marg. ² Curter. ³ Sic Codd. 36, 48, alii, et Syro-hex., qui in marg. μου habet. Curter. affert: Ο'. αὐτῆς. ⁴ Curter. Syro-hex. in marg. ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ Idem. Mox pro σοὶ γὰρ κληθήσεται Syro-hex. in marg. char. med.: σὺ γὰρ κληθήσῃ, inivitis libris Graecis. ¹⁰ Cod. 88. ¹¹ Hieron.: "Postea vocabitur BULA, quod Aq. interpretatus est ἐσχημένη; Sym. et Theod. συνφικισμένη, LXX οἰκουμένη, quae

4. בְּיַהֲפֹץ יְהוָה בָּךְ וְאַרְצֶךָ תִּבְעַל. *Nam delectatur Jova in te, et terra tua nupta erit.* O'. Vacabat. ✕ Σ. Θ. ὅτι εὐδόκησε κύριος ἐν σοί, καὶ ἡ γῆ σου συνοικισθήσεται. 4.¹¹

5. בְּחוּר. *Juvenis.* O'. νεανίσκος. 'A. ἐπίλεκτος. 12

6. תְּמִיד. *Perpetuo.* O'. διὰ τέλους. 'A. ἐνδελεχῶς. Σ. διαπαντός. 13

אֲתֵּיְהִי. O'. κυρίου. ✕ Οἱ Γ'. τὸν κύριον 4.¹⁴

6, 7. אֲלֵי־דְמִי לָכֶם: וְאֲלֵי־תַהֲנוּ דְמִי לּוֹ עַד־יִכּוּנֵן. וְעַד־יִשִּׁים אֲתֵּיְהִי וְיִשְׁלַם תְּהִלָּה בְּאַרְץ. *Ne sit quietes vobis, neque concedatis quietem ei, donec stabiliet et donec ponat Jerusalem laudem in terra.* O'. οὐκ ἔστι γὰρ ὑμῖν ὁμοιος· ἔαν διορθώσῃ, καὶ ποιήσῃ ✕ τὴν 4.¹⁵ 'Ιερουσαλήμ γαυρίαμα ἐπὶ τῆς γῆς. 'A. . . ἕως ἐδράσῃ καὶ ἕως θῆ τὴν 'Ιερουσαλήμ ὑμνησιν ἐν γῆ. 16 Σ. μὴ ἡσυχάσητε, μηδὲ δῶτε ἡσυχάσαι αὐτῶ, ἕως ἔτοιμάσῃ καὶ ἕως θῆ τὴν 'Ιερουσαλήμ αἴνεσιν ἐν τῇ γῆ. 17 Θ. . . καὶ μὴ δῶτε σιγὴν αὐτῶ, ἕως ἔτοιμάσῃ καὶ ἕως θῆ τὴν 'Ιερουσαλήμ καύχημά ἐν τῇ γῆ. 18

8. בְּיַמִּינוּ. *Per dextram suam.* O'. κατὰ τῆς δόξης αὐτοῦ. 'A. ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ. Θ. (κατὰ τῆς) δεξιᾶς (αὐτοῦ). 19

וּבְרִוּעַ עֹז. *Et per brachium robustum suum.*

O'. καὶ κατὰ τῆς ἰσχύος τοῦ βραχίονος αὐτοῦ. Σ. (καὶ) κατὰ τοῦ βραχίονος τοῦ ἀγίου αὐτοῦ. 20

8. תִּירוּשָׁי. *Mustum tuum.* O'. τὸν οἶνον σου. 'A. οἶνιαν (σου). Aliter: 'A. ὀπωρισμόν (σου). 21

9. בְּחַצְרוֹת. *In atriiis.* O'. ἐν ταῖς ἐπαύλεσι. Οἱ λοιποὶ ἐν ταῖς αὐλαῖς. 22

10. עֲבְרוּ עֲבְרוּ. *Transite, transite.* O'. πορεύεσθε. Alia exempl. add. πορεύεσθε; alia, περιέλθετε. 23

פָּנּוּ דֶרֶךְ. *Parate viam.* O'. ὀδοποιήσατε. Σ. Θ. ἀποσκευάσατε ✕ τὴν ὁδόν 4.²⁴ Θ. σκευάσατε τὴν ὁδόν. 25

כָּלֵךְ כָּלֵךְ. *Aggerate, aggerate (complanate).* O'. Vacat. Alia exempl. καὶ ὀδοποιήσατε, ὀδοποιήσατε. 26

11. הִנֵּה. *Ecce!* O'. ἔχων. 'A. [καὶ] ἰδοῦ. 27

אִתּוֹ. *Cum eo.* O'. Vacat. ✕ Σ. Θ. μετ' αὐτοῦ 4.²⁸

לְפָנָיו. *Coram eo.* O'. πρὸ προσώπου αὐτοῦ. Σ. ἔμπροσθεν αὐτοῦ. 29

12. לָהֶם. *Eos.* O'. αὐτόν. Οἱ λοιποὶ αὐτούς. 30

Cap. LXII. 5. — καὶ ἔσται 4. 8. — ἔτι 4 πίωνται. 31

omnia habitata, possessamque significant." 11 Haec

hodie leguntur in LXX, sed absunt a Codd. III, XII, 26, 41, aliis, et Syro-hex. Hieron.: "Quod autem sequitur, Quia complacuit Domino in te, et terra tua inhabitabitur, a LXX praetermissum est." Curter. affert: ✕ Σ. Θ. ὅτι εὐδοκήσει (sic Ald., Codd. 36, 48, alii) — συνοικισθήσεται (sic Ald.). Syro-hex. in marg. (εὐδόκησε) אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ. 12 Cod. 88.

13 Idem. 14 Curter. Sic sine aster. Codd. 23, 88.

15 Sic Cod. 23. Hieron.: "Mirorque quid voluerint LXX, pro eo quod habetur in Hebraeo, Ne detis silentium ei, donec stabiliet et ponat Jerusalem laudem in terra, dicere, cujus sensus in superioribus non cohaeret: Non est enim vobis similis, ei corrigat, et faciat Jerusalem gaudium super terram." 16 Cod. 88, qui ἔδρασει habet. 17 Procop., ubi λίθῳ pro αὐτῶ mendose editum, monente Drusio.

18 Curter. Syro-hex., qui in textu καύχημα (כָּוְחָהּ),

non γαυρίαμα (גַּוְרִיָּא) legisse videtur, in marg. affert: Θ. ἀγαλλίαμα (גַּוְרִיָּא), quae lectio est in Codd. 88, 109, aliis, necnon in marg. Cod. XII. 19 Curter. 20 Cod. 88.

21 Cod. 88 affert: 'A. οἰνιαν ὀπωρισμον (sic), ex duplici, ut conjicere licet, istius interpretis editione. Cf. Hex. nostra ad Hos. ii. 22 (= Otium Norvic. p. 68). 22 Procop.

23 Prior lectio est in Cod. 88, et Syro-hex.; posterior in Codd. 22, 48, aliis. Curter. ad ✕ πορεύεσθε (sic) in marg. notat: ✕ Θ. ὀδοποιήσατε; nisi forte ad Hebr. אֵלֵינוּ lectio pertineat. 24 Cod. 86. Cf. ad Cap. xl. 3. 25 Curter.

(sub ✕ Θ.), Cod. 93. Sic in textu Codd. 22, 23 (in marg. sub ✕), 36, alii. 26 Sic Cod. 22, 51, alii. 27 Ad ἔχων Cod. 88 affert: 'A. καὶ διδοῖς; mendose, ut videtur, pro καὶ ἰδοῦ. 28 Curter. Syro-hex. in marg. אֵלֵינוּ.

29 Curter. Sic in textu Codd. 22, 23 (sub ✕), 36, alii. 30 Cod. 88. 31 Procop. 32 Syro-hex.

CAP. LXIII.

1. מְבֹרָה בְּגָדִים מְבֹרָה. *Splendidis (rubris) vestibus de Bosra.* Ο'. ἐρύθημα ἱματίων ἐκ Βοσρά (alia exempl. Βοσρά¹). Σ. ἐρυθρόμενος (fort. ἐρυθραίνόμενος) τὸν ἱματισμὸν ἀπὸ Βοσρά.²
- הָדוּר בְּלָבוּשׁוֹ. *Tumidus (superbus) in vestitu suo.* Ο'. ὠραῖος ἐν στολῇ ✕ αὐτοῦ³. 'Α. διαπρέπων... Σ. εὐπρεπής... Θ. ἔνδοξος ἐν τῷ ἐνδύματι αὐτοῦ.⁴
- יָצַע בְּרֵב פָּחוּ. *Reclinato capite (incedens) in magnitudine roboris ejus.* Ο'. βίρα μετὰ ἰσχύος. 'Α. καταστρωανών...⁵ Σ. βαίων ἐν πληθει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ.⁶
- אֲנִי מְדַבֵּר בְּצִדְקָה רַב לְהוֹשִׁיעַ. *Ego qui loquor in justitia, potens ad servandum.* Ο'. ἐγὼ διαλέγομαι δικαιοσύνην καὶ κρίσιν σωτηρίου. Σ. ἐγὼ λαλῶ ἐν δικαιοσύνη, ὑπερμαχῶν εἰς τὸ σῶσαι.⁷
2. כְּדֹרֶךְ בְּגַת. *Sicut calcantis in torculari.* Ο'. ὡς ἀπὸ πατητοῦ (alia exempl. πατήματος⁸)

- ληνοῦ. 'Α. ὡς πατούντος ἐν ληνῷ.⁹
3. פִּוְרָה. *Torcular.* Ο'. πλήρης. 'Α. κεραμύλιον.¹⁰ Σ. ληνόν. Θ. φουρά.¹¹
- פִּוְרָה דְרַכְתִּי לְבָדִי וַיְמַעֲמִים יַיְרֵאִי אֲתִי. *Torcular calcavi solus, et de gentibus non eral quisquam mecum.* Ο'. πλήρης καταπεπατημένης, καὶ τῶν ἐθνῶν οὐκ ἔστιν ἀνὴρ μετ' ἐμοῦ.¹² Σ. ληνὸν ἐπάτησα μονάτατος, καὶ ἀπὸ τῶν λαῶν οὐκ ἔστιν οὐδεὶς σὺν ἐμοί.¹³
- בְּחַמְתִּי. *In ira mea.* Ο'. ὡς γῆν. 'Α. Σ. Θ. ἐν ὄργῃ μου.¹⁴
- וַיִּו נִצָּץ עַל-בְּגָדַי. *Et prosiliit succus (sanguis) eorum super vestes meas.* Ο'. καὶ κατήγαγον τὸ αἷμα αὐτῶν εἰς γῆν. 'Α. καὶ ἐρραντίσθη...¹⁵ Σ. καὶ ἐρραντίσθη τὸ ἐπινίκιον αὐτῶν ἐπὶ τὰ ἱμάτιά μου.¹⁶ Θ... τὸ τρόπαιον αὐτῶν ἐπὶ τὰ ἱμάτιά μου.¹⁷
- וְכָל-מַלְבָּשׁוֹ אֲנֵאֲלֵתִי. *Et omnia vestimenta mea inquinaui.* Ο'. Vacat. ✕ Σ. Θ. καὶ πάντα τὰ ἐνδύματά μου ἐμόλυνα.¹⁸
4. נִקְּם בְּלִבִּי. *Ullionis in corde meo.* Ο'. ἀντα-

CAP. LXIII. ¹ Curter. Hieron.: "Tinctis vestibus de Bosra. Quod multi pro errore lapsi, putant de carne Domini intelligi: id est, BASAR, quod verbum si *carne* significaret, scriberetur per mediam literam SIN, nunc autem per SADE scribitur, et interpretatur *firma* atque *munita*." ² Cod. 88, qui ἀπὸ βορρα (sic) habet. ³ Curter., Codd. 23, 88, et sine aster. Comp., Codd. 22, 48, alii. ⁴ Cod. 88. ⁵ Idem. Cf. Hex. ad Jerem. xlviii. 12. ⁶ Idem. In cod. est βαίων, quae vox nulla est. Pro וְצָל Sym. legisse videtur לָעַר, coll. Hex. ad Psal. lxxvii. 8. In textu LXX virali διαβαίων praemittit Cod. 198. ⁷ Procop., ubi ὑπερμαχῶν editum. Euseb. enarrat: ὑπερμαχῶν γάρ, κατὰ τὸν Σύμμαχον, τῶν ἀδικῶν ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων δυνάμεων καταπονομένων, κ.τ.έ. ⁸ Curter. e Cod. Jes. in textu πατήματος, in marg. autem πατητοῦ exhibet. Parsons. vero de eodem cod. testatur: "ὡς ἀπὸ πατήματος (in marg. add. τοῦ) XII." Tandem Montef. ex Curterio falso affert: Ο'. ὡς ἀπὸ ✕ πατητοῦ⁴ ληνοῦ. ⁹ Cod. 88. ¹⁰ Idem in continuatione. Scilicet Aq. interpretatus est פִּוְרָה, olla. Nisi fides habenda sit Hieronymo, qui ait: "Verbum PHURA ambiguum est, et tam torcular, quam lagunculam plerumque significat." ¹¹ Hieron.: "Pro torculari, quod Hebraice dicitur צַת, Theod. ipsum verbum He-

braicum posuit PHURA. Sed melius in hoc loco Sym., quem et nos secuti sumus." ¹² Hieron.: "LXX pro eo quod nos diximus, *torcular calcavi solus*, interpretati sunt, *plenum conculcatum*, quod magis cum superiori capitulo legendum est, quam ut sit sequentis principium." Ergo in suo habuit, ληνοῦ πλήρους καταπεπατημένης, quae lectio est Comp., Ald., Codd. 22, 23, 36, 41, aliorum. Sic S. Cyprian. Epist. LXIII ad Caecilium: *Velut a calcatione (πατήματος) torcularis pleni et conculcati.* ¹³ Curter. sine nom. interp. Procop. affert: Σ. καὶ ἀπὸ τῶν λαῶν. Haec, ληνὸν ἐπάτησα μονάτατος, post καταπεπατημένης inferunt Codd. 22, 36, alii. ¹⁴ Cod. 88. Codd. 22, 36, alii, in textu: ἐν τῇ ὄργῃ μου. ¹⁵ Cod. 88. ¹⁶ Procop. Cod. 86 affert: Σ. τὸ ἐπινίκιον αὐτῶν. ¹⁷ Cod. 86. Praeterea Cod. 93 affert: Θ. Σ. καὶ ἐρραντίσθη τῷ κατανικίματι αὐτῶν τὰ ἱμάτιά μου, καὶ πάντα τὰ ἐνδύματά μου ἐμόλυνα; quae totidem verbis in textu post εἰς γῆν leguntur in Codd. 22, 36, aliis, quorum nonnulli ἐρρανθήνθ pro ἐρραντίσθη habent. Etiam Theodoret. (Opp. T. I, p. 1068) citat: καὶ κατήγαγον εἰς γῆν τὸ αἷμα αὐτῶν, καὶ κατερραντίσθη τῷ καταν. αὐτῶν τὰ ἱμ. μου. ¹⁸ Curter. Sic in textu Codd. 23 (sub ✕), 109, 302, 305. Syro-hex. in marg. חַמְתִּי חַמְתִּי. l. חַמְתִּי חַמְתִּי.

11. הַמַּעֲלֵם מִיָּם אֶת רֵעֵהוּ. *Ille qui sursum duxit eos de mari una cum pastore.* Ο'. ὁ ἀναβιβάσας ἐκ τῆς θαλάσσης τὸν ποιμένα. 'Α. ἀναβιβάσας αὐτοὺς (ἐκ τῆς θαλάσσης) σὺν νομειῶσι (Masora, רֵעֵי). Σ. ἀναγαγὼν αὐτοὺς ἐκ τῆς θαλάσσης... Θ. ὁ ἀναβιβάσας ἀπὸ τῆς θαλάσσης...³⁶

12. בּוֹקֵעַ מַיִם מִפְּנֵיהֶם. *Qui scidit aquas ante eos.* Ο'. κατίσχυεν ὕδωρ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ. 'Α. σχίζων... Θ. ἐκρήσων ὕδατα...³⁷ Σ. ὁ ῥήξας ὕδατα ἔμπροσθεν αὐτῶν.³⁸

לְּ. *Sibi.* Ο'. εἰαυτῷ. Σ. αὐτῷ.³⁹

13. לֹא יִכְשְׁלוּ. *Non offenderunt.* Ο'. οὐκ ἐκοπίασαν. 'Α. οὐκ ἐσκανδαλίσθησαν. Σ. οὐκ ἠσθένησαν.⁴⁰

14. הַתְּפָאָרָה. *Splendoris.* Ο'. δόξης. 'Α. καυχῆσεως.⁴¹

15. הַבֵּט. *Aspice.* Ο'. ἐπίστρεψον. 'Α. Σ. ἐπίβλεψον. Θ. κάτιδε.⁴²

לְּבֵיתוֹ. *E domicilio.* Ο'. ἐκ τοῦ οἴκου ('Α. Σ. Θ. κατοικητηρίου⁴³).

מִצֵּרָה. *Viscerum tuorum.* Ο'. τοῦ ἐλέους σου. 'Α. Σ. Θ. τῶν σπλάγγων σου.⁴⁴

אֵלַי הַתְּאַפָּה. *Erga me continent se.* Ο'. ὅτι ἀνέσχω ἡμῶν. 'Α. Σ. Θ. πρὸς μὲ ἐνεκρατεύσατο.⁴⁵

16. גַּאֲלֵנוּ מֵעוֹלָם. *Redemptor noster, a tempore antiquissimo.* Ο'. ῥύσαι ἡμᾶς, ἀπ' ἀρχῆς. 'Α. ἀγχιστεῦσαι (fort. ἀγχιστευσον) ἡμᾶς ἀπ' αἰῶνος.⁴⁶

18. צָרִינוּ בּוֹסְסוּ מִקְדָּשְׁךָ. *Hostes nostri calcaverunt sacrarium tuum.* Ο'. Vacat. "Ἄλλος οἱ ὑπεναντίοι ἡμῶν κατεπάτησαν τὸ ἀγλασμά σου."⁴⁷

19. הָיִינוּ מֵעוֹלָם לֹא-מְשֻׁלָּתִים בְּמִלְכֵי-נִקְרָא שְׁמֵךָ. *Facti sumus (tanquam) quibus a tempore antiquissimo non dominatus sis, super quos non invocatum sit nomen tuum.* Ο'. ἐγενόμεθα ὡς τὸ ἀπ' ἀρχῆς, ὅτε οὐκ ἤρξας ἡμῶν, οὐδὲ ἐκλήθη τὸ ὄνομά σου ἐφ' ἡμᾶς. Σ. ἐγενήθημεν ὡς ἀπ' αἰῶνος, ὧν οὐκ ἐξουσιάσεις (fort. ἐξουσίασας), οὐδὲ ἐπεκλήθη τὸ ὄνομά σου αὐτοῖς.⁴⁸

Cap. LXIII. 15. — ποῦ ἔστι (fort. — ποῦ ἔστι) τὸ πλῆθος. 16. — ἐφ' ἡμᾶς ἔστι.

CAP. LXIV.

1 (Hebr. lxiii. 19). לְּוַא-קְרַעְתָּ שָׁמַיִם יְרֵדָה מַפְּנֵיהֶם. *Utinam discinderes caelos, et descenderes! ante faciem tuam montes contremiscerent!* Ο'. ἐὰν ἀνοίξης τὸν οὐρανὸν, τρόμος λήψεται ἀπὸ σοῦ ὄρη, καὶ τακῆσονται. 'Α. Σ. Θ. οὐκ ἔρρηξας οὐρανὸν, καὶ κατέβης, ἀπὸ προσώπου σου ὄρη κατέρρευσε (Θ. ἐσαλεύθησαν).¹ Σ. οὐδὲ ῥήξας οὐρανοὺς κατέβης, ἀπὸ προσώπου σου ὄρη κατέρρευσε.²

2 (lxiv. 1). כְּבָרְךָ אֵשׁ הַמְּבַעֲדָה אֵשׁ הַמְּבַעֲדָה. *Sicut ignis accendit sarmenta, aquam ebullire facit ignis.* Ο'. ὡς κηρὸς ἀπὸ προσώπου πυρὸς τήκεται, καὶ κατακαύσει πῦρ τοὺς ὑπεναντίους. Σ. ὡς ἔκκαυσε πυρὸς, ἐτάκη θάλασσα, ὕδατα ἐπτοήθησαν.³ Θ. (ἐσαλεύθησαν)

in marg. affert: * Οἱ Γ'. Μωσῆ καὶ λαοῦ (s. τοῦ λ.) αὐτοῦ; et sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. ³⁶ Codd. 86, 88. Ad Theod. Cod. 86 legit ἀναβιβάσας sine artic. ³⁷ Cod. 88. ³⁸ Procop. Cod. 88 affert: Σ. ῥήξας ὕ. ἔμπροσθεν αὐτοῦ. ³⁹ Procop.: καὶ αὐτὸς ἐδοξάζετο ποιῶν εἰαυτῷ ὄνομα ὃ δὲ Σὺμ. αὐτῶν (sic) ἔφη, τουτίστι, τὸν ἴδιον δοξάζων λαόν. ⁴⁰ Cod. 88. ⁴¹ Idem. ⁴² Curter., qui Theodotioni tribuit κάτιδε. Lectio ἐπίβλεψον est in Codd. 26, 147, 233. ⁴³ Cod. 88. ⁴⁴ Idem. ⁴⁵ Idem. ⁴⁶ Idem. ⁴⁷ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 26 (cum ὕμων pro ἡμῶν), 36, alii, Syro-hex., et Hieron. ⁴⁸ Procop. Syro-hex.

CAP. LXIV. ¹ Cod. 88. Cf. Jud. v. 5 in Hebr. et LXX. ² Idem. ³ Procop. ⁴ Idem in continuatione. Pro ἡμῶν Sym. duas voces מִן הַמַּס, seu potius מִן הַמַּס, interpretatus est. Hieron.: "Si enim tu descenderes... tabescerent, juxta Symmachum, aquae maris, et omnem salsuginem earum ignis ille consumeret." Idem mox: "Hebraei hunc locum ita edisserunt: sic comburet ignis iniquos, quomodo aquae fervent ignis ardore; ἄμασιμ enim non consumptionem et tabem, ut ceteri interpretati sunt, sed iniquos intelligi volunt."

- ὡς ἔκκανσιν πυρός, ἐτάκῃσαν ὕδατα, ἐξέκκανσας πῦρ.⁵
- 2 (lxiv. 1). **שְׁמִיךְ**. *Nomen tuum.* Ὁ. τὸ ὄνομά σου (alia exempl. κυρίου⁶). **וַיִּרְגְּזוּ**. *Trepidabunt.* Ὁ. παραχθήσονται. Ἄ. κλονηθήσονται.⁵
- 3 (2). **נִזְרַתְּ לָא נִקְרָה יְרֵדָה**. *Stupenda quae non sperabamus; descendisti.* Ὁ. τὰ ἔνδοξα (cetera absona sunt). Ἄ. τὰ ἐπίφοβα . . . Σ. Θ. φοβερὰ δὲ οὐ προσεδοκῶμεν κατέβησαν.⁹
- 4 (3). **עֵין לֹא-רָאָתָה**. *Oculus non vidit.* Ὁ. οὐδὲ οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν εἶδον. Ἄλλος (οὐδὲ) ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε.¹⁰
- וַיַּעַשׂ לְמַחְבְּרָהּ**. *Qui ageret pro eo qui expectat eum.* Ὁ. καὶ τὰ ἔργα σου, δὲ ποιήσεις τοῖς ὑπομένουσιν ἔλεον. Alia exempl. καὶ τὰ ἔργα σου ἀληθινὰ, καὶ ποιήσεις τοῖς ὑπομένουσιν σε ἔλεον.¹¹
- 4, 5 (3, 4). **לְמַחְבְּרָהּ-לוֹ: פָּנַעַתָּ**. *Pro eo qui expectat eum. Occurris (pacisceris).* Ὁ. τοῖς ὑπομένουσιν ἔλεον. συναντήσεται. Σ. τοῖς προσδοκῶσιν αὐτόν. συνήνησας.¹²
- 5 (4). **וַיִּנְשָׁא עוֹלָם בְּהֵם וַיִּנְשָׂא**. *Et peccavimus; in his (sumus) inde a longo tempore, et salvabimur?* Ὁ. καὶ ἡμεῖς ἡμάρτομεν διὰ τοῦτο ἐπλανήθημεν. Σ. ἀμαρτῶντων ἡμῶν ἐν αὐτοῖς εἰς αἰῶνα, καὶ σωθησόμεθα.¹³
- 6 (5). **בְּבִגְדֵי עֵדִים**. *Quasi vestis menstruorum (menstruis polluta).* Ὁ. ὡς βράκος ἀποκαθημένης. Ἄ. ὡς ἱμάτιον μαρτυριῶν. Σ. ὡς ἱμάτιον κησεως. Θ. ὡς ἱμάτιον ἐδδέν (s. ἐδδίμ).¹⁴
- וַיִּבְלַל**. *Et decidimus.* Ὁ. καὶ ἐξερρήμεν. Σ. (καὶ) ἐξεπέσαμεν.¹⁵
- וַיִּבְלַל** (in posteriore loco). *Omnes nos.* Ὁ. Vacat. ✕ Ἄ. Θ. πάντες ἡμεῖς.¹⁶
- 7 (6). **כִּי-יִהְיֶה יְהִיבָה**. *Quia abscondisti.* Ὁ. ὅτι ἀπέστρεψας. Ἄ. Σ. Θ. ἔκρυψας γάρ.¹⁷
- 8 (7). **וַיִּצְרַבְתָּ יְיָנוּ**. *Et tu formator noster.* Ὁ. Vacat. ✕ Ἄ. Θ. καὶ σὺ πλάστης ἡμῶν.¹⁸
- 9 (8). **אַל-תִּקְצַחַנָּהּ**. *Ne irascaris.* Ὁ. μὴ ὀργίζου ἡμῖν.¹⁹
- וַיִּהְיֶה עַד-מָוֶד**. *Jova, usque ad vehementiam.* Ὁ. ✕ Οἱ Ἰ'. κύριε, ἕως ἄσφῶδρα.²⁰
- לְעַד**. *In perpetuum.* Ὁ. ἐν καιρῷ. Ἄ. Θ. εἰς ἔτι. Σ. εἰς τὸν αἰῶνα.²¹
- 11 (10). **קְדֻשָּׁנוּ**. *Sancitatis nostrae.* Ὁ. τὸ ἅγιον ἡμῶν. Σ. τοῦ ἁγιάσματος ἡμῶν.²²
- בְּמַחְבְּרֵינוּ**. *Res pretiosae nostrae.* Ὁ. ἔνδοξα ἡμῶν. Ἄ. ἐπιθυμήματα (ἡμῶν).²³
- 11, 12 (10, 11). **לְחַרְבָּהּ: הֲעֵל-אֶלֶּה תִּתְאַפֵּשׂ**. *In desolationem. Num propter haec continebis te?* Ὁ. συνέπεσε. καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις ἀνέσχου. Σ. ἐγένετο εἰς ὄνειδος. μὴ ἐπὶ τούτοις ἐγκρατεύσῃ.²⁴

⁵ Codd. 86 (cum eis caūsιν pro ἔκκανσιν), 88. ⁶ Sic Ald., Codd. III, XII, 41, 49, alii. ⁷ Curter. ⁸ Cod. 88. ⁹ Idem. Pro *sou* ex ingenio rescripsimus δ οὐ. Etiam κατέβησαν vitiosum videtur pro κατέβησ. ¹⁰ Curter. in marg.: ὀφθαλμὸς οὐκ ἴδε (sic). ¹¹ Sic Codd. 22, 36, 48, alii. Hieron. in Commentario juxta textum Romanum vertit: *et opera tua, quae facies expectantibus misericordiam;* in Epist. autem LVII ad Pammach. 9 haec habet: "Hoc LXX multo aliter transtulerunt: . . . *et opera tua vera, et facies expectantibus te misericordiam.*" Habes ipsissimam nostrorum codicum lectionem, quod fugit VV. DD., qui pro τὰ ἔργα σου ἀληθῆ (sic) certatim reponunt τὰ ἔργα σου ἀ λήθει, et pro duplici versione Hebraeorum וַיַּעַשׂ לְמַחְבְּרָהּ habent. Cf. Vallars. ad Hieron. l. c., necnon Schleusner. in *Opusc. Crit.* p. 363. ¹² Cod. 88, qui προσδοκῶσιν habet. ¹³ Idem, ubi σωθησόμεθα scriptum.

¹⁴ Idem. Paulo aliter Hieron.: "Pro quo Theod. ipsum verbum Hebraicum posuit, EDDIM, quod Sym. interpretatus est *κουσῶν*, id est, *parientium*; Aq. μαρτυριῶν, hoc est, *testimoniorum*, quando sanguis in primo coitu maritali virgini approbatur." ¹⁵ Cod. 88. ¹⁶ Curter. Sic sub aster. Codd. 23, 88, et sine aster. Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. in marg. ⋄ **ו. ל. ס. ס. ח. ח.** ¹⁷ Cod. 88. ¹⁸ Curter., et sub simplici aster. Cod. 23. Syro-hex. in marg. ⋄ **ו. ל. ס. ס. ח. ח.** ¹⁹ Codd. 22, 36, alii: καὶ σὺ ὁ πλ. ἡμῶν. ²⁰ Cod. 88. Obelus est in Syro-hex. ²¹ Syro-hex. in marg. ⋄ **ו. ל. ס. ס. ח. ח.** Curter. affert: ✕ Οἱ Ἰ'. ἕως. Codd. 22, 23, 36, alii: κύριε, ἕως σφ. ²² Cod. 88. Pro *eis* τί, ut in cod. scriptum, correximus *eis* ἔτι. Cf. Hex. ad Psal. cxliv. 1. Prov. xii. 19. xxix. 14. ²³ Cod. 88. Sic in textu Codd. 62, 90, alii. ²⁴ Idem. ²⁴ Idem. In cod. ἐγκρατεύσει scriptum.

12 (11). ער־מֶדֶר. *Nimum in modum.* O'. ✕ OI Γ'. ἕως 4 σφόδρα.²⁵

CAP. LXV.

1. נִרְשָׁתִּי. *Exquiri me passus sum.* O'. ἐμφανῆς ἐγενήθην. 'A. Θ. ἐξέζητήθην.¹
הִנְנִי הַנְּנִי. *Ecce! ego, ecce! ego.* O'. ἰδοὺ εἰμι, ✕ Θ. ἰδοὺ εἰμι 4.² 'A. Σ. Θ. ἰδοὺ ἐγώ.³
2. הַהֹלְכִים הַדֶּרֶךְ לֹא־טוֹב. *Qui ambulat in via non bona.* O'. τοῖς πορευομένοις ὀδῶ οὐ καλῇ. Alia exempl. οἱ οὐκ ἐπορεύθησαν ὀδῶ ἀληθινῇ.⁴ OI Γ'. (τοῖς πορευομένοις) ὀδῶ οὐκ ἀγαθῇ.⁵
מִחֻשְׁבְּתֵיהֶם. *Consilia sua.* O'. τῶν ἀμαρτιῶν ('A. Θ. λογισμῶν⁶) αὐτῶν.
4. הַיֹּשְׁבִים בְּקַבְרִים וּבְנַצְוִרִים יְלִינוּ. *Qui sedent in sepulchris, et in locis occultis pernoctant.* O'. ἐν τοῖς μνήμασι καὶ ἐν τοῖς σπηλαίοις κοιμῶνται διὰ ἐνύπνια. 'A. Σ. οἱ καθήμενοι ἐν τάφοις, καὶ ἐν τοῖς διατετηρημένοις αὐλιζόμενοι.⁷
הַחֲזִיר. *Porci.* O'. ὕειον. Σ. τοῦ χοίρου.⁸
5. קָדְשָׁתִּיָּהּ. *Sanctus sum tibi.* O'. καθαρὸς εἰμι. Σ. ἀγιώτερός σου (εἰμί).⁹
6. כִּי אִם־שַׁלְּמֵתִי וְשַׁלְּמֵתִי. *Nisi retribuero, et retribuam.* O'. ἕως ἂν ἀποδώσω. Alia exempl. ἕως ἂν ἀποδῶ, καὶ ἀνταποδώσω.¹⁰

7. עֲוֹנוֹתֵיכֶם. *Iniquitates vestras.* O'. τὰς ἀμαρτίας ('A. Σ. Θ. ἀνομίας¹¹) αὐτῶν.
יַחְדָּו. *Simul.* O'. Vacat. ✕ Θ. ἐπὶ τὸ αὐτὸ 4.¹²
קָפְרוּ. *Suffiverunt.* O'. ἐθυμίασαν. Σ. ἐθυσίασαν.¹³
רֵאשֹׁנָה. *Primum.* O'. Vacat. 'A. Σ. Θ. πρῶτον.¹⁴
8. כֹּה. *Sic.* O'. ✕ ὅτι 4 οὐτως.¹⁵
הַתִּירוֹשׁ. *Mustum.* O'. ὁ βώξ. 'A. ὁ ὀπωρισμός. Σ. ὁ οἶνος.¹⁶
לִבְלֹתִי הַשְׁחִית הַכֹּל. *Ut non perdam totum.* O'. τοῦτου ἔνεκεν οὐ μὴ ἀπολέσω πάντα. Σ. ἵνα μὴ διαφθείρω τὸ πᾶν.¹⁷
9. יִרְשֻׁתָּהּ. *Et hereditabunt eam.* O'. καὶ κληρονομήσουσιν (✕) 'A. Σ. Θ. αὐτήν.¹⁸
10. וְעֵמֶק. *Et vallis.* O'. καὶ φάραγξ. 'A. Σ. Θ. (καὶ) ἡ κοιλιά.¹⁹
11. לְמִנִּי. *Fortunae.* O'. τῇ τύχῃ. Alia exempl. τῷ δαίμονι. 'A. Θ. τῷ μεινεί. Σ. ἐκτός μου.²⁰
מִמְסָה. *Vinum mixtum.* O'. 'A. Σ. Θ. κέρασμα.²¹
13. אֲרֹנִי יְהוָה. O'. ✕ Σ. Θ. κύριος 4 κύριος.²²
וַתַּעֲבֹר. *Esurietis.* O'. πεινάσετε. 'A. λιμώξεσθε.²³

²⁵ Syro-hex. in marg. ✕ חֲסֵל. Curter. affert: ✕ Θ. ἕως. Sic in textu Codd. 22, 23 (sub ✕), 36, alii.

CAP. LXV. ¹ Cod. 88. ² Syro-hex. in marg. ✕. ³ Cod. 88. Montef. affert: "Ἄλλοι ἰδοὺ ἐγώ. Sic in textu semel Comp., Codd. 49, 87, alii. ⁴ Sic Comp. (qui ἀγαθῇ pro ἀληθῇ habet. Hieron.: *qui non ambulaverunt in via bona*), Ald., Codd. III, XII, 26, 41, alii. Curter. in marg. affert: τοῖς ἐπομένοις ὀδῶ οὐ καλῇ, repugnante Parsonio, qui testatur Cod. XII in marg. legere ut in Ed. Rom. ⁵ Curter. ⁶ Cod. 88. ⁷ Codd. 86, 88. ⁸ Cod. 88. ⁹ Idem. ¹⁰ Sic Comp., Codd. 86, 87, 91, alii. Hieron.: *donec reddam et retribuam.* ¹¹ Cod. 88. ¹² Curter., Syro-hex. in marg. Sic sine aster. Codd. 22, 23, 36, alii. ¹³ Cod. 88. ¹⁴ Syro-hex. ✕ פְּרִי־הַבְּרִיאָה. In

textu post τὰ ἔργα αὐτῶν, πρῶτον inferunt Codd. 62, 90, 144, 147, 308. ¹⁵ Curter., et Syro-hex. in marg. Sic sine aster. Codd. 109, 302. ¹⁶ Cod. 88. ¹⁷ Idem. ¹⁸ Parson. ex Cod. 88 affert: *οἱ ἐλκετοῖ μου*] 'A. Σ. Θ. αὐτήν. ¹⁹ Idem ex eodem: 'Αχῶρ] 'A. Σ. Θ. ἡ κοιλιά. Cf. Hex. ad Jos. vii. 24, 26. ²⁰ Cod. 88. Hieron.: "Quodque LXX transtulerunt *daemoni*, in Hebraico habet MENNI, quod Sym. interpretatus est, *absque me.*" (In textu pro eo quod vulgo legitur, καὶ ἐτοιμάζοντες τῇ τύχῃ κέρασμα, Codd. 22, 23, 36, alii, inverse legunt τῇ τύχῃ . . . τῷ δαίμονι (s. δαιμονίῳ), accedentibus Syro-hex., Hieron., Procop., et Euseb. in Dem. Evang. p. 79.) ²¹ Hieron.: "*Et impletis daemoni poculum*, aut κέρασμα, quod omnes similiter transtulerunt." Curterium hic falso appellat Montef. ²² Syro-hex. in marg. ✕ אֲרֹנִי יְהוָה. ²³ Cod. 88, ubi λιμώξεσθε scriptum. Etiam λιμώξεσθε vitio laborare videtur, siquidem λιμώττεσθαι in medio non fertur.

14. כִּשְׂוֹב לֵב. *Prae hilaritate cordis.* Ο'. ἐν εὐφροσύνῃ ✕ Οἱ Γ'. καρδίας 4.²⁴
 מְכַאֵב. *Prae dolore.* Ο'. διὰ τὸν πόνον. 'Α. Θ. ἄλγος.²⁵
15. לְשִׁבְעָה. *In exsecrationem.* Ο'. εἰς πλησμονήν. Οἱ λοιποὶ εἰς ὄρκον.²⁶
 אֲדַנִּי יְהוָה. Ο'. (✕) Σ. Θ. κύριος 4 κύριος.²⁷
 וְלַעֲבָדֶיךָ יִקְרָא שֵׁם אֲחֵר. *Et servos suos vocabit nomine alio.* Ο'. τοῖς δὲ δουλεύουσί μοι κληθήσεται ὄνομα καινόν. 'Α. καὶ τοῖς δούλοις (αὐτοῦ) καλέσει ὄνομα ἕτερον. Σ. τοῖς δὲ δούλοις αὐτοῦ καλέσει ὄνομα ἕτερον.²⁸
16. אֲשֶׁר הִמְתַּבְּרָה בְּאֶרֶץ יִתְבָּרַךְ בְּאֱלֹהֵי אֲמֹן. *Ita ut qui benedixerit se in terra, benedicet se per Deum fidei.* Ο'. ὁ εὐλογηθήσεται ἐπὶ τῆς γῆς, εὐλογήσουσι γὰρ τὸν θεὸν τὸν ἀληθινόν. 'Α. φ̄ (δ) εὐλογημένοι ἐν τῇ γῇ εὐλογηθήσεται (ἐν τῷ θεῷ) πεπιστωμένοι.²⁹ Σ. ἐν φ̄ ὁ εὐλογημένοι ἐπὶ τῆς γῆς εὐλογηθήσεται ἐν τῷ θεῷ, ἀμήν.³⁰
17. כִּי־הִנְנִי בּוֹרֵא שָׁמַיִם חֲדָשִׁים. *Quia ecce! creo caelos novos.* Ο'. ἔσται γὰρ ὁ οὐρανὸς καινός. 'Α. Σ. Θ. ἰδοὺ γὰρ ἐγὼ κτίζω οὐρανοὺς * καινοὺς.³¹
 וְלֹא תֵבֵלְיָנָה עַל־לֵב. *Nec venient in cor.*

Ο'. οὐδ' οὐ μὴ ἐπέλθῃ αὐτῶν ἐπὶ τὴν καρδίαν. 'Α. Σ. Θ. οὐδ' οὐ μὴ ἀναβήσεται ἔτι ἀπὸ καρδίας.³²

18. עַד־יָעַד אֲשֶׁר אֲנִי בּוֹרֵא. *Usque in perpetuum propter ea quae ego creo.* Ο'. εὐρήσουσιν ἐν αὐτῇ ✕ Οἱ Γ'. ὅσα ἐγὼ κτίζω 4.³³ 'Α. Σ. Θ. ἕως αἰῶνος ὅσα ἐγὼ κτίζω.³⁴
 אֲתִירוּשְׁלֹם. Ο'. ✕ Οἱ Γ'. τὴν 4 'Ιερουσαλήμ.³⁵
20. עוֹל יָמִים. *Infans dierum.* Ο'. ἄωρος ✕ Θ. ἡμέραις 4.³⁶ 'Α. βρέφος. . Σ. νήπιον. .³⁷
 ✕ Θ. παιδίον ἡμερῶν.³⁸
 הַצֵּר. *Puer.* Ο'. ὁ νέος. Θ. (δ) νεώτερος.³⁹
 בְּרִמְאָה שְׁנָה (bis). *Filius centum annorum.* Ο'. ✕ 'Α. Θ. υἱὸς 4 ἐκατὸν ἔτῶν.⁴⁰
 יָמוּת יְהוּטָא. *Moriatur, et peccator.* Ο'. ὁ δὲ ἀποθνήσκων ἁμαρτωλός. 'Α. Σ. Θ. ἀποθανέται, καὶ ὁ ἁμαρτάνων.⁴¹
22. יְדִיהֶם. *Manuum eorum.* Ο'. τῶν πόνων αὐτῶν. 'Α. Σ. Θ. (τῶν) χειρῶν (αὐτῶν).⁴²
23. לְבַהֲלָה. *In exitium repentinum.* Ο'. εἰς κατάραν. 'Α. Σ. Θ. εἰς σπουδῆν.⁴³
 וְרִצְצֵי אַחֲרָיָהֶם. *Et propagines (poster) eorum cum iis.* Ο'. Vacabat. ✕ Σ. Θ. καὶ τὰ ἔκγονα αὐτῶν μετ' αὐτῶν 4.⁴⁴

²⁴ Syro-hex. in marg. ✕ וְחַל (Cod. C. ✕). Vox *cardias* legitur in Codd. 62, 86, aliis. ²⁵ Cod. 88. ²⁶ Procop. Hieron.: "Pro *saturatione*, quae Hebraice dicitur SABAA [שְׁבָעָה], ceteri *juramentum* interpretati sunt."
²⁷ Syro-hex. in marg. ✕ וְחַל. Sic sine aster. Codd. 109, 302, 305. ²⁸ Procop. ²⁹ Idem, qui *εὐλογηθήσεται* (sic) affert, pro quo non Graecum *εὐλογισθήσεται* edidit Montef. Idem ὁ εὐλ. pro φ̄ εὐλ., et *πεπιστωμένοι* pro *πεπιστωμένοι* tacite correxit. Hieron.: "Pro eo quod LXX transtulerunt *verum*, et in Hebraico dicitur AMEN, Aq. vertit *πεπιστωμένοι*, id est, *fideliter*." ³⁰ Procop., ubi *εὐλογηθήσεται* iterum scriptum. Montef. oscitantur edidit: Σ. ἐν φ̄ εὐλ. ἐν τῇ γῇ *εὐλογισθήσεται* (sic; sed in Latinis, *benedicetur*) κ. τ. ε. Parsons. vero e Cod. 88 ambigue exscripsit: "Α. ἐν φ̄ *εὐλογημένοι* ἐπὶ τῆς γῆς etc. Cf. Hexapla ad loc." ³¹ Cod. 88. ³² Idem. Pro *ἔτι ἀπὸ καρδίας* fortasse legendum *ἐπὶ καρδία*. ³³ Syro-hex. in marg. ✕ וְחַל. Curter. affert: ✕ Θ.

ὅσα ἐγὼ κτίζω. Sic sine aster. Codd. 22, 23, 36, alii.

³⁴ Cod. 88 in marg. affert: 'Α. Σ. Θ. *εὐρήσουσιν ἕως αἰῶνος* ✕ ὅτι (sic) ἐγὼ κτίζω; in textu autem: *ἕρ. ἕως τοῦ αἰ. οὐς ἐγὼ κτίζω ἐν αὐτῇ*. ³⁵ Curter. ³⁶ Idem. Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. ³⁷ Cod. 88. ³⁸ Syro-hex. ✕ וְחַל. ³⁹ Cod. 88. ⁴⁰ Curter., qui in priorē loco αὐτὸς pro υἱὸς mendose dedit. ⁴¹ Cod. 88.

⁴² Idem. ⁴³ Hieron.: "Neque generabunt in conturbatione, sive in *maledictione*, et, ut in Hebraico expressius ponitur, *eis ἀνπαρξίαν*, quod lingua eorum dicitur LABALA (al. LABAALA) hoc est, *ut esse desistant* . . . pro quo Aq., Sym. et Theod. *festinationem* interpretati sunt." Cod. 88 affert: 'Α. Θ. *εἰς σπουδῆν*. Quod vero ad *ἀνπαρξίαν* attinet, vocem istam non cum *הֲלָה*, sed cum *הֲלָה* commutatam vidimus in Hex. ad Job. xviii. II, 14. ⁴⁴ Haec, quae hodie in LXX habentur, desunt in Codd. 26, 90, 109, aliis, et Syro-hex. Cod. 23: ✕ καὶ τὰ ἔκγονα αὐτῶν μετ' αὐτῶν. Syrus in marg. affert: ✕ וְחַל. Curter. affert: ✕ Θ.

25. יָרָעוּ. *Nocebunt.* Ο'. ἀδικήσουσιν. 'Α. κακώσουσιν.⁴⁵

Cap. LXV. 2. — καὶ ἀντιλέγοντα ⁴⁶ 3. — τοῖς δαιμονίοις ἃ οὐκ ἔστιν ⁴⁷ 21. — καὶ αὐτοί ⁴⁸ (fort. καὶ — αὐτοί ⁴⁸). 22. — τῆς ζωῆς ⁴⁹

CAP. LXVI.

1. אֵינָהּ בַּיִת. *Ubi est domus.* Ο'. ποῖον ✕ Θ. τοῦτον ¹ οἶκον.¹

וְאֵינָהּ מְקוֹם. *Et ubi est locus.* Ο'. καὶ ποῖος ✕ Θ. οὗτος ² τόπος.²

מְנוּחָתִי. *Quietis meae.* Ο'. τῆς καταπαυσεώς ('Α. ἀναπαυσεώς³) μου.

2. וַיְהִי. *Et facta sunt.* Ο'. καὶ ἔστιν ἐμά. 'Α. Σ. Θ. (καὶ) ἐγένοντο.⁴

אֶל-הָיָה. *Ad hunc.* Ο'. ἐπὶ τίνα. 'Α. Σ. Θ. πρὸς δὲ τοῦτον.⁵

עָנִי. *Miserum.* Ο'. τὸν ταπεινόν. 'Α. πρᾶυν. Σ. πτωχόν. Θ. συντετριμμένον.⁶

וַיִּכָּהְרִיתִי. *Et percussum (afflictum) spiritu.* Ο'. καὶ ἡσύχιον. 'Α. καὶ πεπληγότα τὸ πνεῦμα. Θ. (καὶ) τυπτόμενον καρδίᾳ.⁷

3. שָׂחַט הַשּׂוֹר. *Qui mactat taurum.* Ο'. — ὁ δὲ ἄνομος ⁸ ὁ θύων μοι μόσχον. Οἱ λοιποὶ ὁ δὲ σφάζων μόσχον.⁸

הָשָׂה מְקַהֵל אִישׁ זֹבַח הָשָׂה. *Occidit hominem; qui*

immolat pecudem. Ο'. Vacat. ✕ Σ. Θ. ὡς ὁ τύπτων ἄνδρα· θυσιάζων πρόβατον ⁹ Aliter: ✕ Σ. Θ. ὡς ὁ τύπτων ἄνδρα· καὶ ὁ θυσιάζων ἐκ ποιμνίου ¹⁰

3. עָרַף קַלְבֵּי. *Cervices frangit cani.* Ο'. ὡς ὁ ἀποκτένων ('Α. τενοντῶν. Σ. τραχηλοκοπῶν. Θ. νωτοκοπῶν¹¹) κύνα.

מְנַחֵה. *Fertum.* Ο'. σμίδαλιν. 'Α. δῶρον. Σ. προσφοράν. Θ. μαναά.¹²

חֲזִיר. *Porci.* Ο'. θεῖον. Σ. χοῖρον.¹³

אָנֹן מְבַרֵךְ אִדֹּל. *Benedicit idolo.* Ο'. ὡς βλάσφημος. 'Α. εὐλογῶν ἀνομίαν. Σ. Θ. ὡς εὐλογῶν ἀδικίαν.¹⁴

4. גַּם-אֲנִי. *Etiam ego.* Ο'. καὶ ἐγώ. ✕ Οἱ Γ'. καίγε ¹⁵ ἐγώ.¹⁵

בְּתַעֲלִיְהֵם. *Vexationes eorum.* Ο'. τὰ ἐμπαίγματα αὐτῶν. 'Α. τὰ ἐναλλάγματα (αὐτῶν).¹⁶

וּמַגְוִרֵתָם אֲבִיָּא לָהֶם. *Et pavores eorum immittam iis.* Ο'. καὶ τὰς ἀμαρτίας ἀνταποδώσω αὐτοῖς. 'Α. καὶ συστροφήν αὐτῶν ἀξω (αὐτοῖς).¹⁷

בְּעֵינַי. *In oculis meis.* Ο'. ἐναντίον ἐμοῦ. 'Α. ἐν ὀφθαλμοῖς μου.¹⁸

5. אָמְרוּ אֲחֵיכֶם שְׂנֵאִיכֶם מְנַדְּיָם. *Dixerunt fratres vestri, qui oderunt vos, qui repudiant vos.* Ο'. εἶπατε, ἀδελφοὶ ἡμῶν, τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς καὶ βδελυσσομένους. 'Α. Σ. Θ. εἶπαν οἱ ἀδελ-

⁴⁵ Cod. 88. ⁴⁶ Syro-hex. ⁴⁷ Hieron. ⁴⁸ Syro-hex.

CAP. LXVI. ¹ Curter., Syro-hex. in marg., et in textu sine aster. Codd. 23, 62. Deinde post οἶκον Curter. in marg. affert: ✕ EN (sic), mendose, ut videtur, pro δν. In Hebraeo est אֵינָהּ. [In Parsonsii MSS. ad ποῖον οἶκον Collocator notat: "In marg. Θ. ποῖον οἶκον ον."] ² Syro-hex. in marg., et sic in textu sine aster. Codd. 22, 23, 48, 62. Curter. vero post τόπος in marg. affert: ✕ Θ. οὗτος, ³ Cod. 88. ⁴ Idem. ⁵ Idem. ⁶ Idem. ⁷ Idem. ⁸ Procop.: οὐ κείται δὲ κατὰ τοὺς λοιποὺς, ὁ δὲ ἄνομος, ἀλλ', ὁ δὲ σφαζάων (sic) μόσχον. Locum a Drusio et Montef. praetermissum indicavit Schleusner. in *Nov. Thes.* s. v. σφάτω. Obelus est in Syro-hex. et Hieron. ⁹ Syro-

hex. ¹⁰ Cod. C. 1. ✕ 1. ¹¹ Curter. Eadem sine aster. habent Comp., Codd. 87, 91, 228, 309. Hieron.: quasi percutiens virum; sacrificans de grege. ¹² Cod. 88, qui Theodotiani tribuit ενωτοκοπων, fortasse pro ὁ νωτοκοπῶν. Cf. Hex. ad Exod. xiii. 13, ubi pro eodem Hebraeo Aquila τενοτάσεις, Theod. νωτοκοπήσεις vertit. Syro-hex. vero, ut supra, Symmacho et Theod. perperam continuat, ὡς ὁ ἀποκτένων κύνα. ¹³ Cod. 88. ¹⁴ Idem. ¹⁵ Idem. ¹⁶ Syro-hex. in marg. ¹⁷ Cod. 88. ¹⁸ Idem. ¹⁹ Idem. ²⁰ Cod. 88. Cf. ad Cap. iii. 4. ²¹ Idem, qui συστροφήν mendose habet. Cf. Hex. ad Psal. xxx. 14. xxxiii. 5. ²² Cod. 88.

φοί ὑμῶν, οἱ μισοῦντες ὑμᾶς, οἱ ἀποβαλλόμενοι ὑμᾶς.¹⁹ Ἄλλ. ἐξορίζοντες, χωρίζοντες.²⁰

5. לְמַעַן שְׂמִי יִכְבַּד יְהוָה וְנִרְאָה בְּשִׂמְחַתְנָךְ.

Propter nomen meum: Illustram se praestet Jova, et aspiciamus laetitiam vestram. Ο'. ἵνα τὸ ὄνομα κυρίου δοξασθῆ, καὶ ὀφθῆ ἐν τῇ εὐφροσύνῃ αὐτῶν. Ἄ. Σ. Θ. διὰ τὸ ὄνομά μου δοξασθήτω (κύριος), καὶ ὀψόμεθα ἐν τῇ εὐφροσύνῃ ὑμῶν.²¹

6. גְּמוּלָה. *Retributionem.* Ο'. ἀνταπόδοσιν. Ἄ-
λος ἀμοιβήν.²²

לְאֵיבֵיו. *Inimicis suis.* Ο'. τοῖς ἀντικειμένους

✠ Οἱ Γ'. αὐτοῦ.²³ Θ. τοῖς ἐχθροῖς αὐτοῦ.²⁴

7. בְּטָרְם תְּחִיל וְלִדְהָ בְּטָרְם יִבּוּא הַכֵּל לָהּ.

Priusquam parturiret, peperit; priusquam veniret dolor ei, enixa est masculum. Ο'. πρὶν τὴν ὠδίνουσαν τεκεῖν, πρὶν ἔλθειν τὸν πόνον τῶν ὠδίνων, ἐξέφυγε — καὶ ἔτεκεν ἄρσεν. Σ. πρὶν ἢ ὠδινῆσαι ἔτεκε, πρὶν ἔλθειν ὠδίνα αὐτῆς διέσωσεν ἄρσεν.²⁵

8. אִם-יִוָּלֵךְ. *Num parietur.* Ο'. ἢ (Σ. ὁμοίως. Ἄ. Θ. εἰ²⁶) καὶ ἐτέχθη.

9. הַאֲנִי אֲשַׁבֵּיר וְלֹא אוֹלִיד יֵאֵמַר יְהוָה. *Num ego faciam ut (uterum) aperiat (puer), neque parere faciam? dixit Jova.* Ο'. ἐγὼ δὲ ἔδωκα

τὴν προσδοκίαν ταύτην, καὶ οὐκ ἐμνήσθης μου, εἶπε κύριος. Ἄ. μήτι ἐγὼ προσδοκίαν δώσω, καὶ οὐκ ἔκτοκέω; .²⁷ Σ. μὴ ἐγὼ ὁ καθίζων ἐπὶ τὸ τεκεῖν, οὐκ ἔκτοκίσω; εἶπε κύριος.²⁸

9. אִם-אֲנִי הַמוֹלִיד וְעַצְרָתִי אֵמַר הַלֵּיהָ. *Num ego qui parere facio, etiam claudam (uterum)? dixit Deus tuus.* Ο'. οὐκ ἰδοῦ ἐγὼ γεννώσαν καὶ στεῖραν ἐποίησα; εἶπεν ὁ θεός σου. Σ. ἢ ἐγὼ ὁ συνεκτοκίζων, καὶ συνέξω; εἶπεν ὁ θεός σου.²⁹

10. שְׂחַמוּ יְתִירוֹשְׁלָיִם. *Laetamini cum Jerusalem.* Ο'. εὐφράνθητι ✠ ἅμα Ἄ Ἱερουσαλήμ.³⁰ Ἄ. εὐφράνθητε σὺν Ἱερουσαλήμ. Σ. εὐφράνθητε... Θ. εὐφράνθητι ἅμα Ἱερουσαλήμ.³¹

הָהָהָה. *Cum ea.* Ο'. Vacabat. ✠ Θ. ἅμα αὐτῇ Ἄ.³²

11. מִשֹּׁד. *Ex ubere.* Ο'. ἀπὸ μαστοῦ. Ἄ. Θ. μαστοῦ. Σ. μαστῶ.³³

תְּנַחֲמֶיהָ. *Consolationum ejus.* Ο'. παρακλησεως αὐτῆς. Σ. τῆς παραμυθίας (αὐτῆς).³⁴

הַחֲבוֹצָה. *Hauriatis.* Ο'. ἐκθηλήσαντες. Ἄ. ἐκμύζησητε. Σ. ἀμέλγητε.³⁵

מִנֵּי. *Ex ubertate.* Ο'. ἀπὸ εἰσόδου. Ἄ. ἀπὸ παντοδαπίας. Σ. ἀπὸ λίπους. Θ. ἀπὸ πληθους.³⁶

¹⁹ Codd. 86, 88, qui ὑμῶν et ἡμᾶς (bis) exhibent, nisi quod Cod. 86 in fine ὑμᾶς habet. In Cod. 88 ἀποβαλλόμενοι scriptum. ²⁰ Cod. 88. Pertinet ad Hebr. הַיִּנְיָה, et fortasse scholium est. ²¹ Codd. 86, 88 afferunt: Ἄ. Σ.

Θ. διὰ τὸ ὄ. μου δοξασθήτω (διὰ τὸ ὄ. μου δοξασθήτω Cod. 88) καὶ ὀψ. τὴν δόξαν καὶ εὐφροσύνην. Correximus ex Procopio, qui affert: Σ. καὶ ὀψόμεθα ἐν τῇ εὐφ. ὑμῶν. ²² Cod. 86 in marg. sine nom. Fortasse est Aquilae, ut ad Cap. lix. 18. ²³ Syro-hex. in marg. ✠ אֵיבֵיו (Cod. C. ✠).

Sic in textu sine aster. Cod. 23. Codd. 22, 36, alii, αὐτῶ pro αὐτοῦ habent. ²⁴ Cod. 88. ²⁵ Curter. Pro ἔσωσεν assumpsimus διέσωσεν e Cod. 88, qui affert: Σ. διέσωσεν ἄρσεν. In textu obelus est in Syro-hex. ²⁶ Curter. ad εἰ καὶ obscure notat: ΟΜΩΣ ΟΙ Γ'. ΟΙ Ο' Η. ΟΜΩΣ ΤΕ. Α. Θ.; unde Montef. notam hexaplaem eruit: Ἄ. Ο'. Θ. ἢ καὶ... Σ. εἰ καὶ... Sed in Parsonsii MSS. Curterii lectio sic habetur: ΟΙ Γ'. ὁμοίως. ΟΙ Ο'. ἢ. Σ. ὁμοίως. Ἄ. Θ. εἰ. Notula, ΟΙ Γ'. ὁμοίως, indicare potest, tres interpretes

copulam expressisse; etsi crediderim Aquilam εἰ ἐτέχθη, quae lectio est Cod. Alex., praetulisse. Pro εἰ καὶ ἐτέχθη stant Comp., Codd. XII, 86, 97, alii, et Syro-hex. ²⁷ Codd. 86, 88. ²⁸ Procop., apud quem ἐκτοκίσω editum. Paulo aliter Cod. 86, 88: Σ. μήτι ἐγὼ ὁ κ. ἐπὶ τὸ τ., καὶ οὐκ ἔκτοκέω (ἐκτοκίσω Cod. 88); ²⁹ Procop.

³⁰ Curter. Syro-hex. in textu, εὐφράνθητε — (sic) ἅμα Ἄ Ἱερ.; in marg. autem char. med.: εὐφράνθητι. Codd. 22, 23, 48, alii: εὐφράνθητε ἅμα Ἱερ. ³¹ Curter. ³² Idem. Syro-hex. in marg. ✠ אֵיבֵיו. Ἄ. ✠. Haec hodie habentur in LXX, sed desunt in Comp., Codd. III, XII, 26, 41, aliis, et Syro-hex. ³³ Curter. ³⁴ Cod. 88. Ad αὐτῆς Curter. notat: ΟΙ Γ'. ὁμοίως. ³⁵ Cod. 88.

³⁶ Idem. Praeiverat Hieron. "Et scientia omnimoda gloriae, quae Hebraice dicitur ziz; pro quo LXX introitum, Sym. pinguedinem, Theod. multitudinem interpretati sunt." Minus probabiliter Curter.: Ἄ. παντοδαπίας. Σ. πλήθους. Cf. Hex. ad Psal. xlix. 11. lxxix. 14.

12. וְיִנְתְּנוּ עַל-צַד־תְּנִיחוֹ. *Et sugetis; super latere (in ulnis) gestabimini.* Ο΄ τὰ παιδία αὐτῶν ἐπ΄ ὤμων ἀρθήσονται. ᾿Α. Σ. Θ. καὶ θηλάσετε ἐπὶ πλευρῶν βασταχθήσεσθε.³⁷
 וְיִנְתְּנוּ. *Blanditiis permulcebitimini.* Ο΄ παρακληθήσονται. ᾿Α. ἀγαυριάσετε. Σ. ἀπατηθήσεσθε. Θ. ἐντρυφήσεσθε.³⁸
13. וְיִנְתְּנוּ. *Consolatur eum.* Ο΄ παρακαλέσει. Σ. παραμυθήσεται.³⁹
14. וְכַדְרֵי הַתְּפִיחָה. *Sicut herba germinabunt.* Ο΄ ὡς βοτάνη ἀνατελεῖ. ᾿Α. ὡς χλόη βλαστήσουσιν. Σ. ὡς χλόη ἀνθήσει.⁴⁰
15. בְּאֵשׁ. *In igne.* Ο΄ ὡς πῦρ. Οἱ λοιποὶ ἐν πυρὶ.⁴¹
 אֵשׁ. *Iram suam.* Ο΄ ἐκδίκησιν αὐτοῦ. Σ. Θ. τὴν ὀργὴν αὐτοῦ.⁴²
 וְגַעְרָתוֹ. *Increpationem suam.* Ο΄ ἀποσκορακισμὸν αὐτοῦ. ᾿Α. Σ. Θ. ἐπιτίμησιν αὐτοῦ.⁴³
16. וְנִשְׁפָּט. *Litigabit.* Ο΄ κριθήσεται. Σ. διακριθήσεται.⁴⁴
 חֲלָלִי. *Interfecti.* Ο΄ τραυματῖαι. ᾿Α. ἀνηρημένοι.⁴⁵
17. הַמְתַקְדְּשִׁים וְהַמְשִׁהִים אֶל-הַגְּנוֹת אַחַר אַחַר בַּמִּדְבָּר אֲכָלֵי בֶשֶׂר הַחַיִּים וְהַשְׂקָזִים וְהָעֵבֶרֶת וְהַחֲדָדִים וְהַיִּסְפֵּי וְהַנְּאֻמִּים וְהַיִּהוּדִים. *Qui lustrantur et purificantur in hortis post unum (sacerdotem, qui caerimonias sacras ceteris praeit) in medio, comedentes carnem suillam, et rem abominan-*

- dam, et murem, simul cessabunt, inquit Jona.* Ο΄. οἱ ἀγνιζόμενοι καὶ καθαριζόμενοι εἰς τοὺς κήπους, καὶ ἐν τοῖς προθύροις ἔσθοντες κρέας ὕειον, καὶ τὰ βδελύγματα, καὶ τὸν μῦν, ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀναλωθήσονται, εἶπε κύριος. Σ. Θ. *Qui sanctificamini (Οἱ λοιποὶ οἱ ἀγιάζομενοι⁴⁶) et lustramini in hortis aller post alterum, inter eos qui comedunt carnem suillam (Σ. ὀπίσω ἀλλήλων, ἐν μέσφ ἑσθιόντων τὸ κρέας τὸ χοίρειον⁴⁷), et abominationem, et murem, simul deficient, dicit Dominus.⁴⁸*
18. וְיִנְתְּנוּ מַעֲשֵׂיהֶם וְיִמְחִשׁוּן עֹמְרֵיהֶם. *Ego autem opera eorum et cogitationes eorum (puniam): futurum est ut congregentur.* Ο΄. κἀγὼ τὰ ἔργα αὐτῶν καὶ τὸν λογισμὸν αὐτῶν (alia exempl. add. ἐπίσταμαι, καὶ ἐγὼ⁴⁹) ἔρχομαι συναγαγεῖν. Alia exempl. κἀγὼ τὸν λογισμὸν αὐτῶν καὶ τὰ ἔργα αὐτῶν ἐπίσταμαι, καὶ ἀνταποδώσω αὐτοῖς· ἰδοὺ συναγαγεῖν ἔρχομαι.⁵⁰
19. לִדְוִד. *Lydos.* Ο΄ Λούδ. Σ. Λύδους.⁵¹
 מִשְׁכֵּי קֶשֶׁת. *Tendentes arcum.* Ο΄ καὶ Μοσόχ. Πάντες· τείνοντας τόξον.⁵²
20. בְּפִסְוִים וּבְרִנָּב וּבְצִיִּים וּבְפִרְדִּים וּבְבִרְרוֹת. *In equis, et in curribus, et in lecticis, et in mulis, et in dromadibus.* Ο΄. μεθ΄ ἵππων καὶ ἀρμάτων ἐν λαμπήναις ἡμίονον μετὰ σκιαδίων. Σ. ἐφ΄ ἵπποις, καὶ ἐν ἄρμασι, καὶ ἐν λεκτίσι (᾿Α. σκεπαστοῖς. Θ. λαμπήναις), καὶ ἐν καρούχαις (᾿Α. Θ. ἡμίονοις), καὶ ἐν φορείοις.⁵³

³⁷ Cod. 86, et anonyme Cod. 88. ³⁸ Cod. 88, ubi ἀγαυριάσετε et ἀπατηθήσεσθε vitiose scriptum. Cf. ad Cap. xxix. 9. ³⁹ Idem. ⁴⁰ Idem. Hieron.: "Et ossa vestra quasi herba germinabunt, sive orientur, aut juxta Sym. florebuti." ⁴¹ Procop. ⁴² Cod. 88. In textu αὐτοῦ om. Comp., Ald., Codd. III, 23, 26, 41, alii. ⁴³ Cod. 88. In textu αὐτοῦ om. Comp., Codd. III, XII, 26, 41, alii, et Hieron. ⁴⁴ Cod. 88. ⁴⁵ Idem. ⁴⁶ Idem. ⁴⁷ Procop. ⁴⁸ Hieron. ⁴⁹ Sic Comp., Ald., Codd. 87, 91, 97, 309. In aliis libris et Hieron. ἐπίσταμαι καὶ, in aliis ἐπίσταμαι tantum legitur. ⁵⁰ Sic Codd. 22, 36, 48, alii. Syro-hex.: κἀγὼ τὰ ἔργα αὐτῶν καὶ τὸν λ. αὐτῶν ἐπίσταμαι, καὶ ἀντ. αὐτοῖς· ἔρχομαι συναγαγεῖν. ⁵¹ Cürter.

⁵² Hieron.: "Pro quo in Hebraico legitur MOSCHE CESETH, quod absque LXX omnes similiter transtulerunt, tendentes arcum; et LXX posuerunt μοσόχ, nomen pro verbo interpretantes." ⁵³ Symmachi lectionem integram affert Procop. Hieron.: "Pro carrucis, quas solus interpretatus est Sym. . . Aq., LXX et Theod. mulos transtulerunt. Et ubi posuere LXX, cum umbraculis, quae nos dormitoria interpretari possumus, vel basternas, alii voce consona transtulerunt φορεία, quae nos varii generis interpretamur vehicula. Ubi autem LXX et Theod. dixerunt lampenas, pro quibus Sym. lecticas interpretatus est, Aq. σκεπαστά posuit, quod et ipsum lecticas opertas pellibus significat." Ad καρούχα cf. Alberti Gloss. Graec. in N. F.

20. בְּכֵלֵי מַדְוֵי. *In vase mundo.* Ο΄ μετὰ ψαλ-
μῶν. Σ. ἐν σκεύει καθαρῷ.⁵⁴
24. בְּפִגְרֵי. *Cadavera.* Ο΄ τὰ κῶλα. Σ. τὰ
ξσχατα.⁵⁵

24. אָבִימִן. *Abominatio.* Ο΄ εἰς ὄρασιν. Ἄλλος
εἰς ἱκανὸν ὄραν.⁵⁶

Cap. LXVI. 16. — πᾶσα ἡ γῆ^{4, 57}

p. 69. Pro σκεπαστὰ Schleusnerus reponendum censet σκε-
παστᾶς, sc. ἀμάξας, appellans Hex. ad Num. vii. 3. ⁵⁴ Pro-
cop. Hieron.: "Sive, ut habetur in Hebraeo, et omnes
voce consona transtulerunt, *in vase mundo.*" ⁵⁵ Procop.
⁵⁶ Sic in textu Cod. 62, ubi ὄραν fortasse est compendium

scripturae pro ὄράσεως. Videtur esse alius interpretis,
quem etiam Hieron. imitatus est, Hebraea vertens: *Et*
erunt usque ad satietatem visionis omni carni. ⁵⁷ Syro-
hex.

A D D E N D A.

MONITUM in Jessaiam, p. 427. Codicem Jesuitarum,
Paronsio XII, hodie in Bibliotheca Vaticana sub numero
2125 asservari testatur Josephus Cozza in libro cui titu-
lus: *Sacrorum Bibliorum Vetustissima Fragmenta Graeca*
et Latina, ex palimpsestis codd. Bibliothecae Cryptofer-
ratenensis eruta, Romae, 1867, p. xxxii. In perfectiorem
codicis praestantissimi notitiam, post curas Curterii, Mon-
tefalconii, et Parsonsii, nobis contigit Editorum Oxonien-
sium schedas MSS. in Bibliotheca Bodleiana repositas
pluribus locis inspicere, opem ferente Viro officiosissimo
Philippo E. Pusey ex Aede Christi.

Cap. i. 31, not. 54. Scriptura vitiosa ἀνάφθισιν etiam in
Paronsii schedis reperitur.

Cap. iii. 3, not. 6. Cod. XII in marg. affert: Σ. ομιλία
μύστικη. Θ. επωδη.

Cap. iii. 20, not. 22. Ad locum Schabb. fol. 8 b quae-
dam lectu digna exscribemus ex libello Rudolphi Angeri,
De Onkelo, Chaldaico, quem ferunt, Pentateuchi para-
phraste, et quid ei rationis intercedat cum Akila, Graeco
Veteris Test. interprete, Lips. 1845, Partic. I, p. 16: "Mens
Gemarae haec est, אַסְמִימְוּכִינֵי, s. אַסְמִימְוּכִינֵי, esse rem
super stomacho, i. e. e regione stomachi collocatam. Jam
scripturae priori non video quid respondere existimandum

sit, nisi στομαχάρια; id quod, quum ex Graecorum usu
syllabis ἀριῶν diminutiva exprimantur, ita demum ferri
quodammodo potest, ut ex imitatione Latini sermonis,
Graecis senioribus satis usitata, dictum putemus ad desig-
nanda, quae ad stomachum pertinent. Cf. *sudarium* (σου-
δάριον), *ovarium* (ὠράριον) [cf. Caten. in Act. Apost., Oxon.
1838, p. 317: Σουδάρια καὶ σμικκίνθια· ἀμφοτέρα νομίζω λινο-
εἰδῆ εἶναι· πλὴν τὰ μὲν σουδάρια ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἐπιβάλλεται,
τὰ δὲ σμικκίνθια ἐν ταῖς χερσὶ κατέχουσιν οἱ μὴ δυνάμενοι ὠράρια
(Oecumen. ὠράρια) φορέσαι], al. Altera autem forma si
placuerit, recte de voce στομαχεῖα cogitabis." Nobis qui-
dem longe facilius videtur alia hujus aenigmatis solutio,
ab eodem V. D. ex abundanti proposita, scilicet inter-
pretem non *stomacharia*, sed *stomachalia* expressisse, eo
usu quo pro *brachiali* tam *βραχιάριον* quam *βραχιάλιον*
scriptum invenitur in Hex. ad 2 Reg. i. 10. viii. 7.

Cap. v. 12. Cod. XII juxta schedas Bodleianas diserte
legit: Ἄ. καὶ ἐγένετο κιάρα κ.τ.έ.

Cap. vii. 2. Ad verbum σαλευθῆ in Cod. Cryptoferr. re-
fertur notula uncialibus literis descripta: ἀπὶ τοῦ ἔθρου-
βήθη κατὰ δὲ τὸν Σύμμαχον, ἐκλονήθη; ubi aliquantulum
haeserunt Itali doctissimi, Carolus Vercellone et Josephus
Cozza. Proculdubio notula non ad σαλευθῆ, sed ad ἐξέσθη

pertinet; unde emergit lectio hexaplaris prius incognita: $\Psi\eta$. *Et contremuit.* Ο. και ἐξίστη. Σ. και ἐκλονήθη. Cf. Hex. ad Jud. ix. 13.

Cap. ix. 4, not. 8. E marg. Cod. XII lectiones ἀφῆρται et ἐγένοντο sine nomine exscripsit Parsonsii amanuensis.

Cap. xi. 7, not. 7. Idem affert: 'A. και δάμαλις και ἄρκος νεμηθ. ὄμως, κατακλειθ. π. αὐτῶν. Θ. και βούς και ἄρκος βοσκηθήσονται ὄμοθ., κατακλειθ. τὰ π. αὐτῶν. Unde nomina interpretum a nobis, praeunte Montef., assignata corrigenda videntur.

Cap. xiii. 14, not. 23. Idem: 'A. και οὐκ ἔστιν ἀθροίζων κ.τ.έ.

Cap. xix. 10, not. 16. Cod. Cryptoferr. exhibet: και ἔσονται . . . ἀζόμενοι αὐτὰ ἐν ὀδύνῃ; quibus respondent Latina: *et erunt TEXENTES ea in dolore.* Constat igitur Graeca evanida legenda esse *οι διαζόμενοι*, non *οι ἐργαζόμενοι*, pro quibus in v. 9 in Latinis bis positum, *qui operantur.* De Cod. Sinaitico notat Tischendorf: "ἐργαζόμενοι] c (potius e^b quam c^a videtur) διαζόμενοι; sed correctio prorsus erasa."

Cap. xxii. 14, not. 16. Collator Cod. XII affert: Θ. Σ. (sic) εἶπε κ. κ. τῶν δ., secundum Montefalconii conjecturam.

Cap. xxiv. 2, not. 4. Idem exscripsit: Σ. ὡς ὁ ἀπαιτῶν, ὡς (sic) ὁ ἀπαιτούμενος.

Cap. xxiv. 15. $\text{קִרְיָתָא דְּבֵיתֵי יִשְׂרָאֵל}$. Ο. κύριε ο θεός Ἰσραήλ. Cod. XII in marg. affert: κυρίου θεοῦ Ἰσραήλ. Οἱ Γ'. ὁμοίως τοῖς Ο'.

Cap. xxv. 22, not. 33. Adde: Cod. XII in marg.: Θ. συναγωγῆν αὐτῆς.

Cap. xxv. 5, not. 4. Curterii mutilam lectionem sartam teetam praestat Parsonsii amanuensis: 'HXON 'ΑΛΛΟγενῶν κ.τ.έ.

Cap. xxv. 11. Idem affert: Σ. ἐξαπλώσει κ.τ.έ.

Cap. xxvi. 12, not. 21. Idem: Θ. θήσεις κ.τ.έ.

Cap. xxvii. 1, not. 5. Idem: 'A. ἐπὶ Ἄ. ὄφιν μόχλον. ἐπὶ Ἄ. ὄφιν ἐνσεκρωμένον, cetera ut nos, Curterio nimis fidentes, *Theodotioni* tribuimus.

Cap. xxviii. 19, 20. *Theodotionis* lectionem e Cod. Barber. signato V, fol. 97 a tergo, nostro rogatu denuo exscripsit Josephus Cozza:

Θ. συνήκεν ἀκοή ὅτι ἐκολοβώθη τὸ ὕποστρομα (sic) τοῦ διαλυθῆναι κηδίασις στε νῆ τοῦ μὴ συναφθῆναι.

Cap. xxviii. 21. Ad verba textus LXXvivalis, και ἡ πεκρία (sic) αὐτοῦ ἀλλοτρία, teste eodem V. D., codex in marg. habet: 'A. ξένη ἡ δουλία αὐτοῦ. Σ. Θ. ἀλλοτρία (sic) ἡ ἐργασία αὐτοῦ.

Cap. xxx. 6. Cod. 88, post Parsonsii curas in nostri operis usum hic illic retractatus, exhibet: 'A. ἐκρηστης ἐκπεταμενος. Σ. και βασιλικος ἐκλυων. Θ. και εκ κρυφων πετομενος; quae ab apographo Parsonsiano ne latum unguem discedunt. Ceterum hanc et sequentes lectiunculas humanissime nobiscum communicavit Vir reverendissimus et doctissimus CAROLUS VERCELLONE, cum brevi notitia, quam hic exscribere non gravabimur: "Celebris Codex Chisianus saec. XI, ex quo sumptus fuit Daniel τῶν Ο', notatur in Bibliotheca Chisiana R. VII. 45. Codex non habet notas marginales hexaplares. Sed exstat in ea alter codex, notatus R. VII. 46, saec. XVI, et est apographon chartaceum codicis praecedentis, descriptum in columnis, et habet in margine in Ezechiele, Jesaia, Daniele, et Jeremia silvam notarum hexaplarium, quae nondum scio unde fuerint derivatae." Hic posterior est proculdubio Cod. 88 Holmesii et Parsonsii, qui tamen de aetate ejus toto caelo erraverunt. Vide nos in Monito ad Ezechielem.

Cap. xxxiii. 9, not. 16. Pro vitioso *λυδεωθη*, quod tantopere nos exerevit, in codice scriptum *εχυδαωθη*. Expectassemus quidem *εχυδεωθη*, quod tum a Parsonsii scriptura *λυδεωθη*, tum a genuina Aquilae manu *εχυδαλωθη*, vix hilum abest. Scilicet pro Hebraeis, $\text{לְבָנוֹן בְּעָרְבָה}$, Aquila interpretatus est, *Pudfactus est Lebanon, et VILIS FACTUS EST*; hoc enim significat vox bene Graeca *εχυδαίωθη*, a *χυδαίος, vulgaris, vilis*; a quo sensu non multum abludit Symmachi versio, *ἀρχεῖος (ἐγένετο)*.

Cap. xxxiii. 11. Codex: 'A. συλληψεσθαι αἰθμην, non aliter ac Parsons.

Cap. xxxiii. 20, not. 38. Codex, ut Parsons.

Cap. xxxvi. 5. Codex: 'A. Σ. Θ. πλην γελος χειλεων (non γελως χειλεσιν) και θ. εις πολεμον.

Cap. xxxvii. 26. Codex: 'Αλ. υφελα. "Αλλ. ενοικουντας.

Cap. xxxviii. 12, not. 35. Pro *συνεπησαν* et *συνεπισθη* codex discrete legit *συνεπασαν* et *συνεπασθη*, ut nos conjectura assecuti eramus. In *Theodotionis* lectione nulla est varietas.

Cap. xli. 7, not. 20. Codex: Θ. ανθριζου, και ενισχυσε τεκτων τον χαλον (sic). και αλειωνων ακμον, τῶν (sic) σφ. κ.τ.έ.

Cap. lviii. 6, not. 22. Codex: 'A. οφθαλμον συγγραφη ψευδη. Σ. Θ. κλοιον διασπαται (sic).

Cap. lx. 13, not. 30. Codex ut Parsons.

Cap. lxiv. 3, not. 9. Idem.

Cap. lxx. 13, not. 3. Idem.

J E R E M I A S.

IN LIBRUM JEREMIAE

MONITUM.

“IN Jeremiam prophetam multa decerpimus ex Manuscripto illo antiquissimo RR. PP. Jesuitarum Collegii Ludovici Magni [vid. Monitum in Jesaiam]. Et quidem viginti quinque priorum capitum lectiones ad usum nostrum ex eodem codice prius collegerat Vir doctissimus, mihiq̄ necessitudine conjunctissimus Michael Lequien ex Ordine Dominicanorum; cetera ego, quam diligentissime pro temporis brevitate potui, perfeci. Drusius, nescio qua conjectura ductus, lacunas bene multas, quae jam ante Origenianum saeculum in editione τῶν Ο' observabantur, quasque Origenes ex aliis editionibus sarciverat, ex editione Complutensi se supplere posse putavit; ratus videlicet illos in Jeremia versus in editione illa hexaplari ex Theodotionis editione desumptos fuisse, et postea in Complutensem manasse, quales efferebantur etiam in Notis Edit. Romanae. Verum codex ille vetustissimus ad Hexaplorum fidem concinnatus, supplementa illa ex Theodotione desumpta, a Complutensibus longe diversa repraesentat: cui haud dubie standum videtur. [Complutensium supplementa tam in Jeremia quam in Proverbiis ab ipsis Editoribus Hispanis suo Marte, maxime ad Hieronymi Latina, fabricata fuisse, cum nemo hodie ignoret, nobis supervacaneum videbatur, tales quisquilias chartis nostris illinere.] Horum magnam suppellectilem hic animadvertas, quae major fortassis accessisset, si majorem quatruiduana huic rei operam navare potuissemus. Praeter hunc codicem subsequentes etiam libros tum manu scriptos, tum editos adhibuimus.

“Codex Regium num. 1892, bombycinum, XIII circiter saeculi, qui est Catena in Prophetas omnes, incipiendo a XII minoribus Prophetis.

“Codex Colbert., X saeculi, qui continet Commentarios Theodreti.

“Origenem in Jeremiam [nempe Homilias (Opp. Tom. III, pp. 125–286), ab Hieronymo (Opp. Tom. V, pp. 741–876) Latine versas, et Διέξηγητικὰς Ἐκλογὰς (pp. 287–320). Horum operum prius plane nullas, posterius paucissimas trium interpretum lectiones suppeditat].

“Hieronymum in Jeremiam ex postrema editione [Martianaevi, Parisiis, 1699–1706. Hieronymi Commentarios in Jeremiam, Capp. i—xxxii secundum ordinem Hebraeorum, denuo edidit Vallarsius, Opp. Tom. IV, pp. 833–1092].

“Theodoretum in Jeremiam [Opp. Tom. II, pp. 403–629].

“Victorem Antiochenum ex MSS. [Semel ad Cap. lii. 18 Colbertinum appellat Montef.; cetera tum Victoris, tum Olympiodori scholia ex Nobilii scriniis compilata sunt].

“Olympiodorum, cujus item loca ex MSS. desumpta fuere.

“Augustini Quaestiones in Genesim semel [ad Cap. xxxix. 9, praeunte Drusio].

“Procopium in Leviticum [ad Cap. xxx. 17].”—MONTEF.

Parsonsii Appendix ad Jeremiam magnam, immo maximam trium interpretum lectionum supellectilem in lucem protulit, pauculas e margine Cod. XII, ceteras fere omnes e Codd. 86, 88 excerptas. Horum librorum notitiam, qualem quidem ab Editoribus Oxoniensibus acceperimus, in Monito ad Jesaiam exscripsimus, plura fortasse et correctiora de iis tradituri, si nobis ad Ezechielem edendum pervenire contingerit.

Versio hujus libri Syro-hexaplaris inde ab anno 1787 Londini Gothorum typis edita est, sub titulo: *Codex Syriaco-hexaplaris Ambrosiano-Mediolanensis, editus et Latine versus a Matth. Norberg.* Editor, praefandi causa, incepti Origeniani historiam paulo altius repetit; deinde in codice describendo, cujus partem canonicam, ut ipse affirmat, indulgentia clarissimi Bibliothecarii Ambrosiani Branca, septem ante annis in privatum commodum descripserat, reliquam praefationis partem insumit. Auctori, ut videtur, in proposito fuit, ceteros libros a se descriptos ordine evulgare; sed quavis de causa ei non ultra unicum volumen, quod Jeremiam et Ezechielem tantum complectitur, procedere concessum est. Anno proximo Norbergiani operis censuram paulo asperiores fecit cel. Bugatus in Monito ad Danielelem, pp. 164–168, quam post tot annos in examen revocare nil refert. Quod majoris momenti est, et lectoris scire plurimum interest, hoc est: errores a Norbergio propter rei difficultatem et temporis brevitatem commissos, deinde partim a Bugato ex ipso apographo, partim a Bernsteinio in *Zeitschrift der Deutschen morgenl. Gesellschaft*, Tom. III, pp. 404–410 ex ingenio correctos, nunc demum Ceriani nostri nunquam satis praedicanda erga nos benevolentia, e nostro Norbergiani voluminis exemplari penitus exemptos esse. Harum pretiosarum emendationum eas quae ad textum LXXviralem pertineant universas, vel etiam maximam partem, in paginas nostras referre scientes prudentes noluimus; quae vero ad lectiones marginales, in Jeremia et Ezechiele solito numerosiores, spectent, quaeque non solum voces et literas, sed etiam interpunctionem et puncta *diacritica* fideliter repraesentent, nunc primum publici juris fecisse, fortunae nostrae magis quam meritis imputandum esse grate agnoscimus.

Quod superest, Norbergii opus, quantum ad Jeremiae vaticinia attinet, retractavit, et ad editionem Graecam hexapla rem ornandam revocavit G. L. Spohn in libro qui inscribitur: *Jeremias Vates, e versione Judaeorum Alexandrinorum ac reliquorum interpretum Graecorum emendatus, notisque criticis illustratus.* Tom. I, Lips. 1794. Tom. II, Lips. 1824. Vir egregius rem sibi propositam summa fide ac diligentia exsecutus est; sed tam Syriacis quam Graecis literis adeo parum pollebat, ut successoribus suis, praesertim post tot lectiones Graecas a duumviris Oxoniensibus in lucem editas, restitutionis negotium tantum non integrum intactumque tradiderit.

12. **שָׁמַר**. *Invigilabo*. O'. ἐγρήγορα. Σ. ἀγρυπνώ.¹⁵
13. **נִפְּלַתָּ**. *Sufflatam*. O'. ὑποκαίμενον. 'A. Σ. φουσηθέντα (s. ἐμφουσηθέντα).¹⁶
14. **תִּפְתַּח**. *Aperietur (erumpet)*. O'. ἐκκαυθήσεται. 'A. Σ. ἀνοιχθήσεται.¹⁷
15. **מִשְׁפָּחוֹת**. *Gentes*. O'. Vacat. 'A. Σ. συγγενείας.¹⁸
- מִמְלְכוֹת צְפוֹנָה**. *Regna septentrionis*. O'. τὰς βασιλείας τῆς γῆς ἀπὸ βορρᾶ (Cod. Vat. ἀπὸ βορρᾶ τῆς γῆς). ✕ 'A. Θ. βασιλείων.¹⁹
16. **מִשְׁפָּטַי**. *Judicia mea*. O'. μετὰ κρίσεως. 'A. Σ. τὰ κρίματά μου.²⁰
- לְאֱלֹהִים אֲחֵרִים**. *Diis aliis*. O'. θεοῖς ἀλλοτρίοις (Σ. ψευδέσι²¹).
17. **אֲלֵיהֶם**. O'. Vacat. Alia exempl. πρὸς αὐτούς.²²
- אֲשֶׁר אָנֹכִי אֲצַוֶּה**. *Quae ego mandavero tibi*. O'. ὅσα ἂν ✕ ἐγὼ ἐντείλωμαί σοι.²³
- אֲלֵהֶתּ מִפְּנֵיהֶם**. *Ne exravescas e conspectu eorum*. O'. μὴ φοβηθῆς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν. 'A. μὴ πτοσηθῆς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν.²⁴
- כִּן אֲחַתְּהָ לְפָנֵיהֶם**. *Ne pavorem tibi injiciam coram iis*. O'. μηδὲ πτοσηθῆς (alia exempl.

- μήποτε πτοήσω σε*²⁵) ἐναντίον αὐτῶν. 'A. μήποτε πλήξω σε...²⁶ Οἱ λοιποὶ ὁμοίως τοῖς O', μήποτε πτοήσω σε...²⁷
18. **וְאַנִּי הִנֵּה**. *Ego autem, ecce!* O'. ✕ Σ. ἐγὼ δὲ ἰδοῦ.²⁸
- וְלֵעֲמֹד בְּרֹל**. *Et in columnam ferream*. O'. Vacat. ✕ 'A. Θ. καὶ εἰς στῦλον σιδηροῦν.²⁹
- עַל-כָּל-הָאֲרָצוֹת**. *Contra omnem terram*. O'. Vacat. 'A. ἐπὶ πάσαν τὴν γῆν.³⁰
- לְכֹהֲנָיִךָ**. *Sacerdotibus ejus*. O'. Vacat. ✕ Θ. καὶ τοῖς ἱερεῦσιν αὐτῶν.³¹

Cap. I. 1. δς ÷ κατῶκει ἄ (in cod. ⲛⲟⲩⲁⲓ ⲛⲟⲩⲁⲓ + ⲓⲟⲟ).³² 17. ὅτι μετὰ σοῦ—κύριος.³³

CAP. II.

- 1, 2. **וַיְהִי דְבַר-יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: הֲלוֹךְ וְקִרְאתָ**. *Et fuit verbum Jovae ad me, dicendo: Ito et clama in auribus Jerusalem, dicens*. O'. καὶ εἶπε. ✕ Θ. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς μὲ, λέγων πορευθήτω καὶ ἀνάγνωθι (Σ. καὶ κήρυξον¹) ἐν τοῖς ὧσιν 'Ιερουσαλήμ, λέγων ἄ.²

textu: ✕ ἐγὼ ὥρῳ; et sic sine aster. Codd. 22, 36, alii.
¹⁵ Syro-hex. ⲛⲟⲩⲁⲓ ⲛⲟⲩⲁⲓ. Syriacum ⲛⲟⲩⲁⲓ a Nostro constanter ponitur pro ἀγρυπνεῖν (e.g. Job. xxi. 32. Psal. cxxvi. 1. Prov. viii. 34), ut ⲛⲟⲩⲁⲓ ⲛⲟⲩⲁⲓ | pro γρηγορεῖν. ¹⁶ Idem: ⲛⲟⲩⲁⲓ ⲛⲟⲩⲁⲓ. ¹⁷ Idem: ⲛⲟⲩⲁⲓ ⲛⲟⲩⲁⲓ. ¹⁸ Idem: ⲛⲟⲩⲁⲓ ⲛⲟⲩⲁⲓ. ¹⁹ Idem: ⲛⲟⲩⲁⲓ ⲛⲟⲩⲁⲓ. ²⁰ Idem: ⲛⲟⲩⲁⲓ ⲛⲟⲩⲁⲓ. ²¹ Idem: ⲛⲟⲩⲁⲓ ⲛⲟⲩⲁⲓ. ²² Idem: ⲛⲟⲩⲁⲓ ⲛⲟⲩⲁⲓ. ²³ Idem: ⲛⲟⲩⲁⲓ ⲛⲟⲩⲁⲓ. ²⁴ Idem: ⲛⲟⲩⲁⲓ ⲛⲟⲩⲁⲓ. ²⁵ Hieron.: "Nec enim timere te faciam vultum eorum; sive ut LXX et ceteri habent interpretes, ne forte timere te faciam." Nobil: "In quibusdam libris [h. e. in Complutensi, cujus editor

Latina Hieronymi Graeca fecit] est: μηδὲ πτοσηθῆναι σε ποιήσω, quod secutus fere est S. Hieron." Immo Hieron. secutus est lectionem solius Cod. 88, μήποτε πτοήσωσί (corr. πτοήσω) σε. Sic Syro-hex. in textu ⲛⲟⲩⲁⲓ ⲛⲟⲩⲁⲓ; in marg. autem: ⲛⲟⲩⲁⲓ ⲛⲟⲩⲁⲓ. ²⁶ Syro-hex. Aquilae continuat: ⲛⲟⲩⲁⲓ ⲛⲟⲩⲁⲓ. ²⁷ Hieron., ut supra. Montef. juxta Nobilium edidit: Οἱ λοιποὶ μήποτε (ex ipsius correctione pro μηδὲ) πτοσηθῆναι σε ποιήσω. ²⁸ Sic Cod. Jes., et sub simplici aster. Cod. 88, Syro-hex. Codd. 22, 36, alii: καὶ ἐγὼ ἰδοῦ. In editis deest ἐγὼ δὲ. ²⁹ Cod. Jes., et in textu sub aster. Syro-hex. Cod. 88: ✕ καὶ ὡς στ. σιδηροῦν, et sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. ³⁰ Syro-hex. ³¹ Cod. Jes. Montef. sine aster. affert, invitis Syro-hex. et Cod. 88, qui in textum sine nom. inferunt. Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. ³² Syro-hex. ³³ Hieron.: "Quodque juxta LXX sequitur: quia tecum sum ut liberem te, dicunt Dominus, in Hebraico non habetur." Sed nec ipse, nec Syro-hex. obelo jugulat.

CAP. II. ¹ Syro-hex. ⲛⲟⲩⲁⲓ ⲛⲟⲩⲁⲓ. ² Cod. Jes., et

- 2. זָכַרְתִּי לָךְ. *Reminiscor tibi (in invidiam tui).* O'. ἐμνήσθην ✕ σοι 4.³
כְּלוּלֵי־תֵבֶטֶן. *Sponsalium tuorum.* O'. τελειώσεώς σου. 'A. Σ. νυμφίων σου.⁴
- 3. בְּמִדְבָּר בְּאַרְצָךְ לֹא זָרְעָה. *In deserto, in terra non consita.* O'. Vacat. ✕ 'A. Θ. ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐν γῆ μὴ σπειρομένη 4.⁵
- 4. וְכָל־מְשֻׁפָּחוֹת. *Et omnes gentes.* O'. καὶ πᾶσα πατριά. 'A. Σ. (καὶ πᾶσαι) αὶ συγγενεῖαι.⁷
- 5. עָנָל. *Iniquitatis.* O'. πλημμέλημα. 'A. ἀδικίαν.⁸
- 6. הַמְבֹלִיךְ אֶתְנוּ בְּמִדְבָּר בְּאַרְצָךְ עֲרָבָה וְשׁוּחָה. *Qui duxit nos in deserto, in terra regionis aridae et voraginis.* O'. ὁ καθοδηγήσας ἡμᾶς ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐν γῆ ἀβάτῳ καὶ ἀπείρῳ. 'A. (?) ὁ ἀναγαγὼν ἡμᾶς ἐπὶ τῆς ἐρήμου τῆς ἀραβᾶ τῆς ἀοικήτου.⁹
- 7. וְצִלְמוֹת. *Et umbrae mortis.* O'. Vacat. ✕ 'A. Σ. Θ. καὶ σκιᾶ θανάτου 4.¹⁰

- 8. אָדָם. *Homo.* O'. ἄνθρωπος. Alia exempl. νῖδς ἀνθρώπου.¹¹ 'A. Σ. ἄνθρωπος.¹²
- 9. אֶל־אַרְצָךְ הַנְּרָמֶל. *In terram hortulū (hortulo similem).* O'. εἰς τὸν Κάρμηλον. Οἱ λοιποὶ ἐρμηνευταὶ εἰς γῆν Καρμήλου.¹³
- 10. פְּרִיָּה. *Fructum ejus.* O'. τοὺς καρποὺς αὐτοῦ. 'A. Σ. τὸν καρπὸν αὐτῆς.¹⁴
- 11. בְּבַעַל. *Per Baal.* O'. τῇ Βάαλ. 'A. Σ. ἐν τῷ Βάαλ.¹⁵
- 12. וְנֶאֱסֶי־יְהוָה. O'. Vacat. Alia exempl. λέγει κύριος.¹⁶
- 13. הַמִּיר כְּבֹדוֹ בְּלֹא יוֹעִיל. *Communitavit gloriam suam pro eo quod non prodest.* O'. ἠλλάξατο τὴν δόξαν αὐτοῦ, ἐξ ἧς οὐκ ὠφελήθησονται. 'A. ἠλλάξατο τὴν δόξαν αὐτοῦ εἰς ἀνωφελές.¹⁷
- 14. שָׂמוּ שְׂמִימִים עַל־אָזְנוֹת וַשְּׁעָרָיו חָרְבוּ מְאֹד. *Obstupescite, caeli, ad hoc, et exhorrescite, attoniti estote valde.* O'. ἐξέστη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ τούτῳ, καὶ ἐφριξεν ἐπὶ πλείον σφόδρα. 'A. Σ. ἐξαπορήθητι, οὐρανέ, ἐπὶ τούτῳ, καὶ πύλαι αὐτοῦ, ἐρημώσθη σφόδρα.¹⁸

in textu sub aster. Syro-hex. Pro ἐν τοῖς ὤσι 'Ιερ., λέγων, Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. habent, ἐν τοῖς ὤσι νῖδς 'Ιερ., καὶ ἐπέε. Hieron.: "Et factum est verbum Domini ad me, dicens: Vade et clama in auribus Jerusalem, dicens. Hoc in LXX non habetur; sed sub asteriscis de Theodotionis editione additum est, qui verbum Hebraicum CARATH, pro quo nos diximus clama, sive praedica, interpretatus est, lege." Editor Complutensis (quod hic semel monuisse sufficiat), deficientibus libris Graecis, Hieronymi Latina Graecitate pro virili sic donavit: καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρὸς μέ, λέγων πορεύου καὶ βόα εἰς τὰ ὄτα 'Ιερ., λέγων. ³ Sic in textu Cod. 88. Cod. Jes. in marg., teste Parsonsio: ✕ σοι. Syro-hex. ✕ חַבְּ לְ? ⁴ Syro-hex.: 'A. Σ. νυμφίων σου (חַבְּ וְנִשְׁאָל). "Error hoc loco latet, aut in voce Syriaca, aut in Graeca, quae male legebatur. Nam notio sponsorum non quadrat."—Sponh. Scilicet Syrus mendosum νυμφίων pro νυμφείων in apographo suo invenit. ⁵ Cod. Jes., et in textu sine aster. Cod. 88. Syro-hex.: τῷ ἁγίῳ — 'Ισραὴλ, λέγει κύριος 4, ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐν γῆ μὴ σπειρομένη (חַבְּ וְנִשְׁאָל), non sparatio, ut in Codd. 22, 36, aliis, legitur. Hieron.: "Hoc quoque quod posuimus, in deserto, in terra quae non seminatur, in LXX non habetur." ⁶ Syro-hex. ✕ חַבְּ וְנִשְׁאָל? ⁷ Idem: ✕ חַבְּ. ⁸ Idem: ✕ חַבְּ. ⁹ Idem:

✕ חַבְּ וְנִשְׁאָל? ¹⁰ Idem: ✕ חַבְּ וְנִשְׁאָל? ¹¹ Idem: ✕ חַבְּ וְנִשְׁאָל? ¹² Idem: ✕ חַבְּ וְנִשְׁאָל? ¹³ Idem: ✕ חַבְּ וְנִשְׁאָל? ¹⁴ Idem: ✕ חַבְּ וְנִשְׁאָל? ¹⁵ Idem: ✕ חַבְּ וְנִשְׁאָל? ¹⁶ Idem: ✕ חַבְּ וְנִשְׁאָל? ¹⁷ Idem: ✕ חַבְּ וְנִשְׁאָל? ¹⁸ Idem: ✕ חַבְּ וְנִשְׁאָל? Non videtur esse Aquilae, qui pro Hebr. חַבְּ וְנִשְׁאָל constanter fere ponit ἡ ὁμαλή. Cf. nos in Otio Norvic. p. 35. Porro locutionem, τῆς ἀραβᾶ τῆς ἀοικήτου, ex duplici versione vocis חַבְּ וְנִשְׁאָל conflata esse quis videt. Cf. Hex. ad Jos. iii. 16. ¹⁹ Cod. Jes. Sic sub aster. Cod. 88, et Syro-hex.; et sine aster. Codd. 22, 36, alii. Hieron.: "Pro imagine mortis de Theodotione additum est, umbra mortis." ²⁰ Sic Comp., Codd. XII, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. Hieron.: "Pro homine LXX filium hominis interpretati sunt." ²¹ Syro-hex. ✕ חַבְּ וְנִשְׁאָל? ²² Idem: ✕ חַבְּ וְנִשְׁאָל? Cf. Bugat. ad Dan. p. 166. ²³ Idem: ✕ חַבְּ וְנִשְׁאָל? ²⁴ Idem: ✕ חַבְּ וְנִשְׁאָל? Codd. 62, 229, Theodoret.: ἐν τῷ Βάαλ. ²⁵ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. ²⁶ Syro-hex. ✕ חַבְּ וְנִשְׁאָל? ²⁷ Idem: ✕ חַבְּ וְנִשְׁאָל? Norbergio est, plaude, qui sensus formae Peal a Lexicographis tribuitur. In Ethpaal pro διαπορεύει ponit Sym. Psal. lxxvi. 5. Dan. ii. 3. Aquila autem Hebr. חַבְּ וְנִשְׁאָל cum ἐξηγορήθη commutavit Jesai. lxxiii. 5, et חַבְּ וְנִשְׁאָל cum ἐξαπορήθη Job. xxi. 5. Cf. ad Cap. ix. 8. Ceterum juxta Hieronymum, qui affirmat Aquilam et Sym. caelos, LXX vero et Theod. caelum

- 13. לְהִצָּב. *Ad excidendum.* Ο΄ και ὄρυξαν. Σ.
 δλατόμισαν.¹⁹
 בארות בארות. *Puteos, puteos.* Ο΄. λάκκους,
 ✕ λάκκους 4.²⁰
- 14. לְבו. *In praedam.* Ο΄. εἰς προνομῆν. ᾿Α. εἰς
 διαρπαγῆν.²¹
- 15. וְשָׁגוּ. *Rugiant.* Ο΄. ὠρύοντο. ᾿Α. Σ. ἐβρου-
 χήσαντο.²²
 לְשִׁמְהָ. *In desolationem.* Ο΄. εἰς ἔρημον. ᾿Α.
 Σ. εἰς ἀφανισμόν.²³
 נִצְתוּ. *Combustae sunt.* Ο΄. κατεσκάφησαν.
 ᾿Α. ἐξεκαύθησαν (s. κατεκαύθησαν). Σ. ἠρημώθησαν.²⁴
- 16. וְרָעוּ קְרָקְרָה. *Depascunt tibi verticem.* Ο΄.
 ἔγνωσάν σε, και κατέπαιζόν σου. ᾿Α. con-
 fringent σοι κορυφήν. Σ. . . ἐπὶ κορυφῆς.²⁵
- 17. אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ. Ο΄. λέγει κύριος ὁ θεός
 σου. ᾿Α. Σ. κύριον τὸν θεόν σου.²⁶
 בְּעֵת מוֹלֶכְךָ בְּדָרֶךָ. *Quo tempore te ducebat
 in via.* Ο΄. Vacat. ✕ ἐν τῷ καιρῷ ἀγοντός
 σε ἐν τῇ ὁδῷ 4.²⁷
- 18. שִׁחֹר. *Sihor (Nili).* Ο΄. Γῆων. Οἱ λοιποὶ
 Σιῶρ.²⁸
- 19. רַעְתִּיךָ. *Malitia tua.* Ο΄. ἡ ἀποστασία σου.

- Οἱ λοιποὶ ἡ κακία σου.²⁹
- 19. וּמִשְׁבוֹתֶיךָ. *Et defectiones tuae.* Ο΄. και ἡ
 κακία σου. (Οἱ λοιποὶ) και ἡ ἀποστροφῆ σου.³⁰
 כִּי־רַע וְאִמָּר. *Quod malum et amarum sit.* Ο΄.
 ὅτι ✕ πονηρὸν και 4 πικρὸν.³¹
 אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ. Ο΄. λέγει κύριος ὁ θεός
 σου. ᾿Α. Σ. κύριον τὸν θεόν σου.³²
 וְלֹא פָחַדְתִּי אֵלַיךָ. *Et (quod) non erat pavore
 mei apud te.* Ο΄. και οὐκ εὐδόκησα ἐπὶ σοί.
 ᾿Α. και οὐχ ὁ φόβος μου πρὸς σέ. Σ. και οὐκ ἔστιν ὁ
 φόβος μου πρὸς σέ (s. παρὰ σοί).³³
 וְנָאִם־אֲדַרְנִי יְהוָה צְבָאוֹת. Ο΄. λέγει κύριος ὁ
 θεός σου. ᾿Α. λέγει κύριος κύριος στρατιῶν.³⁴ Οἱ
 λοιποὶ τῶν δυνάμεων.³⁵
- 20. נִפְּקַדְתִּי. *Dirupi (s. dirupisti).* Ο΄. δίσπασας.
 Alia exempl. διέρρηξας.³⁶ ᾿Α. Θ. δίσπασα.³⁷
 וְנָחַת עָלַי זָנְחָה. *Tu inclinabas te meretricia.* Ο΄.
 ἐκεῖ διαχυθήσομαι ἐν τῇ πορείᾳ ὡς μου 4.
 ᾿Α. Θ. συγγνωμένη ἐν στρώματι πόρνης.³⁸
- 21. וְרַע אֶת־זֵרַע. *Vitem generosam, totam
 eam semen verum.* Ο΄. ἀμπελον καρποφόρον
 πᾶσαν ἀληθινῆν. ᾿Α. Σωρῆκ, πᾶσαν σπέρμα ἀλη-
 θινόν.³⁹

interpretatos esse, praeferat aliquis: ᾿Α. Σ. ἐξαπορήθητε, οὐ-
 ρανοὶ, κ. τ. εἰ. (In textu post ἔφραξεν add. ἡ γῆ Ald., Codd. 33,
 36, alii, et Syro-hex. in marg.)¹⁹ Syro-hex. . . .
 ✕ . . . Cf. Jesai. xxii. 16 in Syro-hex.²⁰ Sic Cod. 88,
 et Syro-hex.²¹ Syro-hex. . . . (In textu
 post οἰκογενῆς ἔστι add. Ἰακώβ Codd. 22, 36, alii, et Syro-
 hex. in marg., invito Hebraeo.)²² Syro-hex. . . .
 ✕ . . .²³ Idem: ✕ . . . Montef. ex
 Cod. Jes. sine nom. affert: εἰς ἀφανισμόν. Sic Comp.,
 Codd. 22, 23, 26, alii.²⁴ Syro-hex. . . .
 . . . Cf. ad Cap. xvi. 19. (In fine versus add. ἔτι
 Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. in marg., invito Hebraeo.)
²⁵ Idem: ✕ . . .
²⁶ Idem: ✕ . . .²⁷ Sic Cod. XII
 in marg., teste Parsonso, Cod. 88 (cum ἄγοντες), et sine
 aster. Cod. 106. Falso igitur Montef. e Cod. Jes. ex-
 scripsit: ✕ ἐν τῷ κ. τοῦ ἀπάγοντός σε ἐν τῇ ὁδῷ. Syro-hex.
 in textu: ✕ . . . Hieron.: “Hoc quod nos diximus, eo tempore quo ducebat
 te per viam, in LXX non habetur.” (Pro ἐν τῇ ὁδῷ, ἐν τῇ

ἐρήμῳ venditant Codd. 22, 36, alii.)²⁸ Syro-hex. . . .
 ✕ . . . Cod. XII in marg.: Σιῶρ. Hieron.:
 “Pro Sior nos turbidam interpretati sumus, quod verbum
 Hebraicum significat; pro quo communis editio [LXX]
 habet *Geon*.” “Origen. in Joan. [Opp. T. IV, p. 147]:
 τοῦ πεινὴ ὑδωρ Ἰθῶν . . . ἡ ὅς τὸ Ἐβραϊκὸν ἔχει, τοῦ πεινὴ ὑδωρ
 Σιών; male pro Σιῶρ.”—Montef.²⁹ Syro-hex. . . .
 ✕ . . .³⁰ Idem: ✕ . . .
³¹ Sic Cod. 88, et Syro-hex. Codd. 22, 36, alii: ὅτι πικρὸν
 και πονηρὸν.³² Syro-hex. . . .
 ✕ . . .³³ Idem: ✕ . . .
³⁴ Idem Aquilae continuat: ✕ . . .
³⁵ Idem.³⁶ Sic Comp., Ald., Codd. XII, 22, 23, 26,
 alii, et, ut videtur, Syro-hex. . . . Cf. Marc. v. 4
 in versione utraque.)³⁷ Syro-hex. . . .
 Cf. Jud. xvi. 9 in Syro-hex. Norberg. perperam vertit,
abscidisti.³⁸ Idem: ✕ . . .
 ✕ . . . In textu obelus est in Syro-hex., et (cum σου
 pro μου) Cod. 88.³⁹ Idem: ✕ . . .
 ✕ . . .

- 21. **נְהַפְכֵת לִי**. *Conversa es mihi.* Ο. ἐστράφησ **μοι**.⁴⁰
- 22. **נִכְתָּם עֲיֹנָךְ**. *Scripta (s. maculata) erit iniquitas tua.* Ο. κεκηλιθῶσαι ἐν ταῖς ἀδικίαις σου. Σ. μεμολυσμένη ἢ ἀνομία σου.⁴¹
נָאָם יְאֹדְנִי יְהוָה. Ο. λέγει κύριος **κύριος**.⁴²
- 23. **בְּגִיָּא**. *In valle.* Ο. ἐν τῷ πολυανδρίῳ. 'Α. Σ. ἐν τῇ φάραγγι.⁴³ 'Ο 'Εβραῖος' ἐν τῷ Γαί.⁴⁴
בְּנֶרְה קָלְהָ. *Camela juvenca velox es.* Ο. ὀψέ φωνή αὐτῆς. 'Α. Σ. Θ. δρομὰς κούφη.⁴⁵
'Ο 'Εβραῖος' ὡς πρωτότοκος μοσχάριον σκιρτᾷ.⁴⁶
מְשַׁרְבֵּת רִדְנֶיהָ. *Nectens (subinde repetens) vias suas.* Ο. ἄλδλυξε τὰς ὁδοὺς αὐτῆς. 'Α. συμπλέκουσα ὁδοὺς αὐτῆς.⁴⁷
- 24. **פָּרָה לְמִדְבָּר**. *Onager assuetus deserto.* Ο. ἐπλάτνυν ἐφ' ὕδατα ἐρήμου. Σ. ὄναρος δεδιδαγμένος τὴν ἔρημον.⁴⁸ Κατὰ τὸν 'Εβραῖον' ὡς δάμαλις (רֶהָר) δεδιδαγμένη ἐν πανερήμῳ.⁴⁹
צִיָּא פָּרָה רֶחַח. *Caplat ventum.* Ο. ἐπνευματοφορεῖτο. 'Α. εἰλκευεν ἄνεμον. Σ. ἐπεσπάσατο ἄνεμον.⁵⁰
בְּחַדְרָהּ. *In mense ejus.* Ο. Θ. ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτῆς. 'Α. ἐν νεομηνίᾳ αὐτῆς. Σ. ἐν

- τῇ μηνί αὐτῆς.⁵¹ 'Ο 'Εβραῖος' ἐν τῷ ἀροτριᾶν (בְּחַדְרָהּ) εὐρήσουσιν αὐτήν.⁵²
- 25. **כִּנְעִי**. *Cohibe.* Ο. ἀπόστρεψον. 'Α. κώλυσον.⁵³
מִיַּחַד. *A discalceatione.* Ο. ἀπὸ ὁδοῦ τραχέας. 'Α. Σ. (ἀπὸ) ἀνποθεσίας.⁵⁴
נִוָּשָׁה. *Frustra est.* Ο. ἀνδριουμαι. ('Α.) ἀπίγνως. Σ. debilitatus es.⁵⁵
- 26. **הַבֵּיטוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל**. *Pudefacta est domus Israelis.* Ο. ἀσχυνθήσονται οἱ υἱοὶ 'Ισραήλ. 'Α. ἡσχυναν (s. κατήσχυναν) οἶκον 'Ισραήλ.⁵⁶
- 28. Ο. καὶ κατ' ἀριθμὸν — τῇ Βάαλ.⁵⁷
- 29. **תְּרִיבוּ**. *Litem intenditis.* Ο. λαλεῖτε. 'Α. Σ. διακίεσθε.⁵⁸
- 30. **עֲרִיבוּ**. *Gladius vester.* Ο. μάχαιρα. 'Α. Σ. μάχαιρα ὑμῶν.⁵⁹
- 31. **מְאִפְלִיָּה**. *Spissae caliginis.* Ο. κεχερσωμένη. 'Α. ὀψιγνότος. Σ. ὄψιμος.⁶⁰
רַדְנִי. *Libere discurremus.* Ο. οὐ κυριευθῶσμεθα. 'Α. ἀπίστημεν. Σ. ἀνεχωρήσαμεν.⁶¹
- 32. **בְּתוּלָה**. *Virgo.* Ο. νύμφη. 'Α. Σ. παρθένος.⁶²
בְּלָה. *Sponsa.* Ο. καὶ παρθένος. 'Α. Σ. καὶ νύμφη.⁶³
- 33. **מִדְּוַד־תִּיטִּיבִי וְרַבְּךָ**. *Quantopere ornas viam*

⁴⁰ Sic Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ⁴¹ Syro-hex. **و لا تصحسها ولا تصحسها**. ⁴² Syro-hex., qui male pingit: λέγει * κύριος κύριος. ⁴³ Nobil., Colb. Syro-hex. affert: 'Α. Σ. ἐν ταῖς φάραγγι (חַדְרָה). ⁴⁴ Theodoret. juxta Cod. Bavar.: "Ἴδε τὰς ὁδοὺς σου κ. τ. εἰ. τουτέστιν" ὄρα τὸν τόπον ὅπου ἡμάρτανες. Πολυάνθριον δὲ ὁ 'Εβραῖος οὐκ ἔχει, ἀλλ' ἴδε τὸν τόπον τοῦ Γαί. ⁴⁵ Hieron. Syro-hex. affert: **והיא קלה**. ⁴⁶ Theodoret., ut ante. ⁴⁷ Syro-hex. Aquilae continuat: **והיא קלה**. Montef. affert: 'Α. Σ. ἀσελγῶς ἐλάλησαν, notans: "Sic [Victor Antioch. apud] Colbert.; sed videtur aut scholion esse, aut ad alium locum pertinere: nisi fortasse Aq. et Sym. alud legerint." Spurium lectionem propagavit P. B. Drach, 'insuper monens: "Perspicuum est eos legisse דבריה, verba ejus, pro ררכיה." Utinam antecessores nostri insipexissent Nobilium ad loc., qui affert: "Victor Antioch.: 'Ωσπὲ δὲ φησιν ὁ προφήτης' ἀλδλυξον ἐπὶ τῆς κοίτης αὐτῶν" ὄπερ 'Ακύλας καὶ Σύμμαχος, ἀσελγῶς ἐλάλησαν, ἐξέδωκαν." Cf. Hex. ad Hos. vii. 14. ⁴⁸ Syro-hex. **והיא קלה**. ⁴⁹ Chrysost. in Cat. Ghisler. T. I, p. 217. ⁵⁰ Syro-hex. **והיא קלה**. Cf. ad Cap. xiv. 6. Nobil. ex Chrysost.

affert: κατὰ τοὺς λοιποὺς, εἰλκευεν ἄνεμον. ⁵¹ Hieron.: "In menstruis. . . ejus invenient eam: pro quo Aq. νεομηνίαν, hoc est, kalendas, Sym. mensem, LXX et Theod. humilitatem interpretati sunt." Syro-hex. **והיא קלה**. ⁵² Chrysost. ⁵³ Syro-hex. **והיא קלה**. ⁵⁴ Idem: **והיא קלה**. ⁵⁵ Idem: **והיא קלה**. Nobil. [et Colb. apud Montef.]: "Victor: 'Ακ. ἀπίγνως σου, ἦγον, ἀπῆλπισα." Etiam Syriaca Norberg. pro primam personam effert, repugnantibus punctis diacriticis. Ad lectionem anonymam, quae videtur Aquilae esse, cf. Hex. ad 1 Reg. xxvii. 1. Jerem. xviii. 12. (Vocis Syriacae **והיא קלה**, debilitatus est, exempla sunt **והיא קלה**, varκῆσει, Dan. xi. 6 in Syro-hex., et **והיא קלה**, παρεμῖνος, Sirac. iv. 29 in Pesch.) ⁵⁶ Syro-hex. **והיא קלה**. ⁵⁷ Hieron.: "Quodque sequitur, et juxta numerum viarum Jerusalem immolabant Baal, a LXX additum est." ⁵⁸ Syro-hex. **והיא קלה**. ⁵⁹ Idem. ⁶⁰ Idem: **והיא קלה**. **והיא קלה**. Interpretes respexerunt ad Hebr. **והיא קלה**, serotinus, ὄψιμος, Exod. ix. 32. ⁶¹ Idem: **והיא קלה**. ⁶² Idem: **והיא קלה**. ⁶³ Idem: **והיא קלה**.

tuum. Ο' τί ἐτι καλὸν ἐπιτηδεύσεις ἐν ταῖς ὁδοῖς σου; 'Α. τί ἀγαθύνεις ὁδὸν σου;⁶⁴

33. לְבַקֵּשׁ אֶת־הַרְבֵּה. Ad captandum amorem. Ο' τοῦ ζητῆσαι ἀγάπην. Σ. πρὸς τὸ ζητῆσαι ἀγαπηθῆναι.⁶⁵

לִכְנֹן גַּם אֶת־הַרְעוֹת לְמַדְרֵי אֶת־דַּרְכֶיךָ. Quapropter etiam sceleribus assuevistī vias tuas. Ο' οὐχ οὕτως· ἀλλὰ καὶ σὺ ἐπονηρεύσω τοῦ μιᾶναι τὰς ὁδοῦς σου. 'Α. διὰ τοῦτο καί γε τὰ πονηρὰ (s. τὰς πονηρὰς) ἐδίδασκες...⁶⁶

34. גַּם בְּכַנְפֵי אֵי. Etiam in laciniis tuis. Ο' καὶ ἐν ταῖς χερσὶ σου. 'Α. Σ. καὶ ἐν τοῖς πτερυγίοις σου.⁶⁷

אֲבִיּוֹנִים. Pauperum. Ο' Vacat. * 'Α. Σ. Θ. πενήτων.⁶⁸

35. כִּי נְקִיָּתִי. Quia innocens sum. Ο' * ὅτι ἀθῶός εἰμι.⁶⁹

Cap. II. 6. — καὶ ἀκάρφω. 13. — συνεχέιν. 14. μὴ δοῦλόσ — ἐστιν. 20. ὦ σοι. 31. ÷ τάδε λέγει κύριος.⁷⁰

CAP. III.

1. לְאָמַר. Ο' Vacat. * 'Α. λέγων.¹

הֲלֹא הִנּוּהָ תְּהַנְּףָה. Nonne omnino polluta est? Ο' οὐ μαινομένη μianθήσεται; 'Α. οὐ φονο-

κτονία φοροκτονθήσεται;²

1. אֶרֶץ. Terra. Ο' ἡ γυνή. "Άλλος ἡ γῆ.³

2. שְׂגֵלָה. Vitata fueris. Ο' ἐξεφύρθης. 'Ο Σύρος ὁμοίως.⁴ 'Α. συνεκοιτάσθης. Σ. ἐπορνεύθης (s. ἐξεπορνεύθης).⁵

יָשַׁבְתָּ לְהָם בְּמִדְבָּר. Sedisti (insidiata es) iis, sicut Arabs in deserto. Ο' ἐκάθισας αὐτοῖς ὡσεὶ κορώνῃ ἐρημουμένη (alia exempl. ἐν ἐρήμῳ μόνῃ). 'Α... ὡς Ἄραβ ἐν τῇ ἐρήμῳ. Σ. προσδοκῶσα αὐτοὺς ὡς καταλύμα ἐσπερινόν.⁷

אֶרֶץ פִּלְלִיתִי. Et polluisti terram. Ο' καὶ ἐμίανας τὴν γῆν. 'Α. καὶ ἐφοροκτόνευς τὴν γῆν. Σ. καὶ ἔνοχον ἐποίησας τὴν γῆν.⁸

3. וַיִּמְנְעוּ רֶבְבִים. Et cohibitaes sunt pluviae. Ο' καὶ ἔσχες ποιμένας πολλούς. 'Α. καὶ ἐξεδίκισαν imbres vehementes. Σ. καὶ ἐκωλύθησαν (s. ἀνεσχέθησαν) ψεκάδες imbris vehementis.⁹

וַיִּבְלַקֹּשׁ לַיָּה. Et pluvia serotina non fuit. Ο' εἰς πρόσκομμα σεαυτῆ. 'Α. Σ. καὶ ὄψιμος οὐκ ἐγενήθη.¹⁰

פְּרוֹס. Frons. Ο' ὄψις. Οἱ λοιποὶ μέτωπον.¹¹

וְאִשָּׁה זֹנֶה. Mulier meretricis. Ο' * 'Α. Σ. Θ. γυναικὸς πόρνης.¹²

⁶⁴ Syro-hex. * חַסְדָּא לְאִלֵּוּסָא וְחַסְדָּא לְאִלֵּוּסָא.

⁶⁵ Idem: * חַסְדָּא לְאִלֵּוּסָא וְחַסְדָּא לְאִלֵּוּסָא.

⁶⁶ Idem: * חַסְדָּא לְאִלֵּוּסָא וְחַסְדָּא לְאִלֵּוּסָא.

⁶⁷ Idem: * חַסְדָּא לְאִלֵּוּסָא. Cf. Hex. nostra ad Ezech. v. 3. ⁶⁸ Cod. Jes. Sic in textu sub aster. Cod. 88, Syro-hex.

⁶⁹ Cod. Jes. Syro-hex. * * * * * Sic sine aster. Cod. 88. ⁷⁰ Syro-hex.

CAP. III. ¹ Cod. Jes. Syro-hex. in textu: * * * * *. Sic sine aster. Codd. 88, 233. Hieron.: "Vulgo dicitur, pro quo LXX tantum dicitur transtulerunt."² Syro-hex. * * * * *. Cf. LXX ad Psal. cv. 38, et Sym. ad Jesai. xxiv. 5. In priore loco pro ἐφοροκτονήθη Syrus dedit * * * * *.

³ Sic solus Syro-hex., qui in marg. lectionem vulgarem affert. Hieron.: "Et contaminata erit mulier illa, pro quo in Hebraico legimus terram."⁴ Theodoret.: 'Εξεφύρθης, ἀντι τοῦ ἐμίανθης: τοῦτο γὰρ καὶ διὰ τοῦ Ἐζεκιήλ φησι πρὸς αὐτήν· καὶ εὐρόν σε πεφωρμένην ἐν τῷ αἵματι σου· οὕτω δὲ καὶ ὁ Σύρος ἠμίανησεν.

⁵ Syro-hex. * * * * *. (Sic Norberg. In codice Symmachi lectio

minus probabiliter ad ἐκάθισας refertur.) Aquilae Syriaca ad literam sonant, ἐγενήθης παλλάκη. Sed longe verisimilissime est, Syrum nostrum per hanc locutionem circumscripsisse unam vocem συνεκοιτάσθης, quam cum Hebr. * * * * * commutavit Aq. Deut. xxviii. 30, necnon σύγκοιτος cum * * * * * Psal. xlv. 10.

⁶ Sic Codd. 22, 36, alii. Syro-hex in marg. char. med. * * * * *.

⁷ Syro-hex. * * * * *.

Ad Sym. Graecum προσδοκῶσα assumptum ex Codd. 48, 51, alii, qui pro ἐκάθισας αὐτοὺς habent ἐκάθισας προσδοκῶσα αὐτοὺς. Cf. Hex. nostra ad Psal. cix. 1. Hos. iii. 3.

⁸ Syro-hex. Aquilae continuat: * * * * *; Symmacho autem: * * * * *. Nobil. ex Victore affert: "Άλλος ἀντι τοῦ ἐμίανας, ἐφοροκτόνευς, ἐξέδωκεν. Hieron.: Et polluisti (sive interfecisti) terram. Ad Sym. cf. Hex. nostra ad Mich. iv. 11.

⁹ Syro-hex. * * * * *.

¹⁰ Idem: * * * * *.

¹¹ Idem: * * * * *.

¹² Cod. Jes. Sic sub simplici aster. Cod. 88, Syro-hex.

3. הַבִּלָּם. *Pudore affici.* Ο. πρὸς πάντας. 'Α. ἐντραπήναι.¹³

4. הָלוּא מַעְתָּה קָרָאת לִי אָבִי. *Nonne ab hoc tempore vocabis me, Pater meus.* Ο. οὐχ ὡς οἰκόν (alia exempl. οἰκεῖόν¹⁴) με ἐκάλεσας καὶ πατέρα. 'Α. οἶκ ἀπὸ τοῦ νῦν καλέσεις με, πάτερ μου.¹⁵

נַעֲרִי. *Juventutis meae.* Ο. τῆς παρθενίας σου. 'Α. Σ. νεότητός μου.¹⁶

5. הֲיִנְטוֹר לְעוֹלָם. *Num servabit (iram) in perpetuum?* Ο. μὴ διαμενεί εἰς τὸν αἰῶνα; 'Α. Σ. ἰνατί μνηεῖς εἰς τὸν αἰῶνα;¹⁷

6. הֲלִבָּהּ הִיא. *It ipsa.* Ο. ἐπορευέθησαν (alia exempl. ἐπορεύθη) ✕ 'Α. εαυτῇ¹⁸

וְרֵעָנָה. *Virentem.* Ο. ἀλσώδους. 'Α. εὐθαλοῦς.¹⁹

7. בְּנִגְדָה אַחֹתָהּ יְהוּדָה. *Perfida soror ejus Juda.* Ο. ἡ ἀσύνθετος 'Ιούδα. Οἱ λοιποὶ ἡ ἀσύνθετος ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς. ²⁰

8. מְשַׁבְּהַ יִשְׂרָאֵל. *Defectio (defectrix) Israel.* Ο. ἡ κατοικία 'Ισραήλ. 'Α. Σ. ἡ ἀποστροφή 'Ισραήλ.²¹

אֲחֹתָהּ. Ο. Vacat. ✕ ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς²²

9. וַתִּחַוְּנֶה אֶת־הָאָרֶץ. *Et polluit terram.* Ο. Vacat. ✕ 'Α. Θ. καὶ ἐφονοκτόνει τὴν γῆν²³

10. אֲחֹתָהּ. Ο. Vacat. ✕ 'Α. Θ. ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς²⁴

וְנֹאֲמֵי־יְהוָה. Ο. Vacat. 'Α. Σ. Θ. φησὶ κύριος.²⁵

¹³ Syro-hex. ✕ *לחללם*. ¹⁴ Sic Codd. 23, 26, 88, 106, invito Syro-hex. ¹⁵ Syro-hex. *באב*. ¹⁶ Idem: *באב*. ¹⁷ Idem iisdem continuat: *באב*. ¹⁸ Cod. Jes. et sub aster. Cod. 88. *Lectio ἐπορεύθη* est in Comp., Ald., Codd. XII (ex corr.), 22, 23, alii. Syro-hex. *באב*. ¹⁹ Syro-hex. *באב*. Cf. Hex. ad Job. xv. 32. Psal. xci. 11. Alias (e. g. Hex. ad Psal. xxxvi. 35) *εὐθαλής* Syriace est *באב*. ²⁰ Syro-hex. *באב*. Sic in textu Codd. 22, 36, alii. Cod. Jes. affert: ✕ 'Α. Σ. ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς. ²¹ Syro-hex. *באב*. ²² Sic Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ²³ Cod. Jes., et in textu sine aster. Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. in textu: *באב*. ²⁴ Cod. Jes. Sic in textu sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ²⁵ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 26, 36, alii, et Syro-hex.

11. מְשַׁבְּהַ יִשְׂרָאֵל. Ο. 'Ισραήλ. ✕ ἡ ἀποστροφή ✕ 'Ισραήλ.²⁶

12. וְקָרָאתָ. *Et proclama.* Ο. Θ. καὶ ἀνάγνωθι. 'Α. Σ. καὶ κήρυξον.²⁷

13. דַּמִּיתָ. *Demittam.* Ο. στηριῶ. 'Α. βαλῶ. Σ. ῥίψω (s. ἐπιρίψω).²⁸

14. מִרְחַמֶּיךָ. *Nam misericors.* Ο. ὅτι ἐλεήμων. 'Α. Σ. ὅτι ὄσιος.²⁹

15. שׁוֹבְרֵי. *Refractarii.* Ο. ἀφεστηκότες. Σ. ῥεμβόμενοι.³⁰

16. כִּי אָנֹכִי בַעֲלֵתִי בְכֶם. *Quonquam ego rejecerim vos.* Aliter: *Nam ego dominus sum vobis.* Ο. διότι ἐγὼ κατακυριεύσω ὑμῶν. 'Α. Σ. ἔσχον ὑμᾶς.³¹

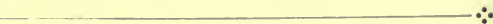
17. מִבְּמִשְׁפַּחָהּ. *Ex gente.* Ο. ἐκ πατριάς. 'Α. Σ. (ἐκ) συγγενείας.³²

18. יָדְעָה וְהִשְׂתִּיבִיל. *Scientia et intelligentia.* Ο. ποιμαίνοντες μετ' ἐπιστήμης. Οἱ λοιποὶ γνώσει καὶ συνείσει.³³

19. נֹאֲמֵי־יְהוָה. Ο. λέγει (alia exempl. φησὶ) κύριος. Σ. λέγει. ³⁴

20. יְהוָה. *Jovae.* Ο. ἀγίου 'Ισραήλ. 'Αλλος κύριος.³⁵

21. וְלֹא יִזְכָּרוּבו. *Et non recordabuntur ejus.* Ο. οὐκ (s. οὐδὲ) ὀνομασθήσεται ✕ ἐν αὐτῇ³⁶ 'Α. Σ. καὶ οὐ μνησθήσονται αὐτῆς.³⁷

²⁶ Sic Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ²⁷ Hieron.: "Verbum Hebraicum CARATH, et voca, et clama, et lege significat. Unde Aq. et Sym. clamita, LXX et Theod. lege, interpretati sunt." Nonnemo edidit: 'Α. Σ. βόησον, invito Syro, qui affert: ✕ *באב*. Cf. ad Cap. ii. 1. xxxvi. 9. ²⁸ Syro-hex. *באב*. ²⁹ Idem: *באב*. Falso Norberg. *propitius* (סבח) Spohn. *θεός* vertit. ³⁰ Idem: *באב*. Cf. Rördam ad Jud. ix. 4. Hieron. Hebraea vertit: *fili revertentes* (sive *vagi* et *recedentes*); ubi *vagi* ad Sym. pertinet. ³¹ Idem: ✕ *באב*. Cf. ad Cap. xxxi. 32. ³² Idem: *באב*. ³³ Idem: *באב*. ³⁴ Cod. Jes., qui φησὶ in textu habet. ³⁵ Sic Cod. 88. Syro-hex. in textu habet *באב*; in marg. autem char. med. *באב*. ³⁶ Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ³⁷ Syro-hex. *באב*.

17. לַיְרוּשָׁלַיִם יְהוָה לִירֹאשָׁהּ. *Ad nomen Jovae ad Jerusalem.* O'. Vacat. * τῷ ὀνόματι κυρίου εἰς Ἱερουσαλήμ ⁴³.
19. וַאֲנִי אֲמַרְתִּי אִיךָ חֲשִׁיתָּךְ בְּבָנִים וְאָמַרְתְּ לָךְ וַאֲנִי אֲמַרְתִּי אִיךָ חֲמָדָה נְהַלַּת עָבֵי עֲבָאוֹת גּוֹיִם. *Ego autem dixi: Quomodo ponam te inter filios, et dabo tibi terram amoenam, possessionem decoris decorum (omnium pulcherrimam) inter gentes.* O'. καὶ ἐγὼ εἶπα — γένοιτο, κύριε ³⁹ ὅτι τάξω σε εἰς τέκνα, καὶ δώσω σοι γῆν ἐκλεκτὴν, κληρονομίαν * A. Θ. ὀνομαστὴν ⁴⁰ θεοῦ παντοκράτορος ἐθνῶν. 'A. καὶ ἐγὼ εἶπα πῶς θήσω σε ἐν υἱοῖς, καὶ δώσω σοι γῆν ἐπιθυμητὴν, κληρονομίαν ὀνομαστὴν δυνάμεως ἰσχυροῦ (s. ἰσχυροτάτου) τῶν ἐθνῶν. ⁴¹ Σ. καὶ εἶπα ὡς (s. ὅπως) τάξω σε εἰς τέκνα, καὶ δώσω σοι γῆν ἐπιθυμητὴν. . . θρησκείαν ὑποδείγματος τῶν ἐθνῶν. ⁴² 'A. . . κληροδοσίαν εὐδοξίας τῶν στρατιῶν τῶν ἐθνῶν. Σ. . . κληροχίαν. . . τῶν στρατιῶν τῶν ἐθνῶν. ⁴³
21. עַל-שְׂפִיָּיִם. *Super clivis.* O'. ἐκ χειλέων. 'A. *super expansionibus.* ⁴⁴ Σ. ἐπὶ τῶν ὀμαλῶν. ⁴⁵
- ἁלְיֵהוּקָם. O'. θεοῦ ἀγίου αὐτῶν. 'A. * τοῦ ⁴⁶ θεοῦ αὐτῶν.
22. שׁוֹבְרִים. O'. ἐπιστρέφοντες. 'A. ἐπαναστρέφοντες. ⁴⁷

22. מִשׁוֹבְרֵיכֶם. *Defectiones vestras.* O'. τὰ συντρίμματα ὑμῶν. 'A. Σ. τὰς ἐπιστροφὰς ὑμῶν. ⁴⁸
- הִנְנוּ אָתָנּוּ לָךְ. *Ecce nos! venimus ad te.* O'. ἰδοὺ δοῦλοι (alia exempl. ἰδοὺ οἶδε ⁴⁰) ἡμεῖς ἔσομθα σοι.
23. הַמִּן הָרִים. *Divitiae montium.* O'. καὶ ἡ δύναμις τῶν ὀρέων. 'A. Σ. τὸ πλῆθος τῶν ὀρέων. ⁶⁰
- יִשְׂרָאֵל. *Israelis.* O'. τοῦ — οἴκου Ἱσραήλ. ⁶¹

Cap. III. 1. — ἀνακάμπτουσα ⁴. 8. — ὦν κατελήφθη ⁴. 17. — καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ⁴. 18. — καὶ ἀπὸ πασῶν τῶν χωρῶν ^{4, 62}

CAP. IV.

1. אָלַי הַשׁוֹב. *Ad me converteris.* O'. πρὸς μὲ, (alia exempl. add. καὶ¹) ἐπιστραφήσεται. 'A. Θ. πρὸς μὲ ἐπιστραφήσεται (s. ἐπιστραφήτω). ²
- וְלֹא תָנוּר. *Et non vagaberis.* O'. * καὶ ⁴ εὐλαβηθῆ³. 'A. καὶ μὴ σαλευθῆς (s. καὶ οὐ σαλευθήσῃ). ⁴
4. הַמְּלִי לַיהוָה יְהָסְרוּ עַרְלוֹת לְבַבְּכֶם. *Circumcidimini Jovae, et auferete praepudia cordis vestri.* O'. περιτμήθητε τῷ θεῷ ὑμῶν, καὶ

³⁸ Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. in textu: כּחַסְנֵי אֱלֹהֵי יְהוָה * Cod. 86: * τῷ ὄν. κυρίου ἐν (sic) Ἱερ. ³⁹ Obelus est in Syro-hex. ⁴⁰ Cod. Jes. Sic sub aster. Cod. 88, et sine aster. Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. in textu: * כּחַסְנֵי אֱלֹהֵי יְהוָה. ⁴¹ Syro-hex. * אֱלֹהֵי יְהוָה כּחַסְנֵי אֱלֹהֵי יְהוָה * אֱלֹהֵי יְהוָה כּחַסְנֵי אֱלֹהֵי יְהוָה. Cum posteriore parte hujus lectionis accurate concordat ea quam Theodotius tribuit Hieron.: *hereditatem inelytam fortitudinis robustissimi gentium.* Ubi coaluisse videntur duae versiones vocis כּחַסְנֵי, *decoris*; una Aquilae, *ὀνομαστὴν, inelytam*, altera Theodotianis, *δυνάμειος, fortitudinis*. Cf. Hex. nostra ad Ezech. xx. 6 (= *Otium Norvic.* p. 60). Dan. xi. 16. ⁴² Syro-hex. כּחַסְנֵי אֱלֹהֵי יְהוָה non vertitur) אֱלֹהֵי יְהוָה כּחַסְנֵי אֱלֹהֵי יְהוָה. Pro כּחַסְנֵי Sym. θρησκεία adhibet Ezech. l. c. ⁴³ Ad posteriorem clausulam prorsus alias lectiones sub Aquilae et Symmachi titulis affert Syro-hex., videlicet: אֱלֹהֵי יְהוָה כּחַסְנֵי אֱלֹהֵי יְהוָה (כּחַסְנֵי vacat) אֱלֹהֵי יְהוָה כּחַסְנֵי אֱלֹהֵי יְהוָה. ⁴⁴ Syro-hex. אֱלֹהֵי יְהוָה כּחַסְנֵי אֱלֹהֵי יְהוָה.

Norberg. vertit: *super plateis*. Verbum אֱלֹהֵי commutatur cum ἡπλωσε (Lagarde *Proverbien*, p. 44), κατέστρωσε (Job. xii. 23), ἐψυξε (Jerem. viii. 2). ⁴⁵ Idem: אֱלֹהֵי. Cf. Hex. ad Psal. xxv. 12. (Pro אֱלֹהֵי Norberg. oscitanter exscriptis אֱלֹהֵי, quod fraudi fuit J. D. Michaeli in *Lex. Syr.* p. 927.) ⁴⁶ Cod. Jes. Cod. 88: * τοῦ ⁴ θεοῦ (ἀγίου αὐτῶν), concinente Syro-hex., ubi אֱלֹהֵי * אֱלֹהֵי, non אֱלֹהֵי * אֱלֹהֵי scriptum. ⁴⁷ Syro-hex. * אֱלֹהֵי אֱלֹהֵי אֱלֹהֵי. ⁴⁸ Idem: אֱלֹהֵי אֱלֹהֵי אֱלֹהֵי. Hieron.: “*Aversiones (sive contritiones) vestras*; pro quo Sym. transtulit, *conversiones.*” Nonnemo *ἐπιστρέψεις* vertit, invita lingua. ⁴⁹ Sic Comp., Codd. XII, 22 (sub *), 23, 33, 36, alii. Syro-hex. אֱלֹהֵי אֱלֹהֵי אֱלֹהֵי. ⁶⁰ Syro-hex. אֱלֹהֵי אֱלֹהֵי אֱלֹהֵי. ⁶¹ Syro-hex., et (cum — pro —) Cod. 88. Sic sine obelo Codd. XII (in marg.), 22, 36, alii. ⁶² Syro-hex. CAP. IV. ¹ Sic Ald., Codd. XII, 23, 49, alii, et Syro-hex. ² Sic Ald., Codd. XII, 23, 49, alii, et Syro-hex. Cod. 88, et sine aster. Codd. 22, 62, alii. Syro-hex. אֱלֹהֵי אֱלֹהֵי אֱלֹהֵי * אֱלֹהֵי אֱלֹהֵי אֱלֹהֵי.

περιτέμεσθε τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν (alia exempl. τὴν ἀκροβυστίαν τῆς καρδίας ὑμῶν⁶). Σ. καθαρίσθητε τῷ κυρίῳ, καὶ περιέλεσθε τὰς ποτηρίας τῶν καρδιῶν ὑμῶν.⁶

5. שׁוּפֵר. *Tuba*. Ο'. σάλπιγγι. 'Α. Σ. ⁷κερατίνη.
6. שָׂאֵרִים צִיּוֹנָה. *Erigite vexillum versus Sionem*. Ο'. ἀναλαβόντες φεύγετε εἰς Σιών. 'Α. ἀρατε σημεῖον ἐν Σιών.⁸

7. נִסְעָה. *Profectus est*. Ο'. ἐξῆρε: 'Α. Σ. ἦρε.⁹
לְשֹׂמְרָה. *In vastationem*. Ο'. εἰς ἐρήμωσιν. 'Α. Σ. εἰς ἀφανισμόν.¹⁰

8. אַרְדּוֹן אֵי. *Ardor irae*. Ο'. ὁ θυμός. Alia exempl. ὁ θυμὸς ὄργης.¹¹

9. לִב־הַמֶּלֶךְ. *Cor regis*. Ο'. ἡ καρδία (Σ. ἡ διάνοια¹²) τοῦ βασιλέως.
נִשְׁמָו. *Stupebunt*. Ο'. ἐκστήσονται. Σ. ἀπορηθήσονται.¹³

יִתְמָוּ. *Consternabuntur*. Ο'. θανμάσσονται. 'Α. *amentes erunt*.¹⁴

10. וַיִּנְקֶהָ. *Et pertigit*. Ο'. καὶ ἰδὸν ἤψατο (alia exempl. καὶ ἄψεται¹⁵). 'Α. Θ. ἤφατο.¹⁶

11. נֹאמַר. *Dicetur*. Ο'. ἐροῦσιν. Οἱ λοιποὶ ῥηθήσεται.¹⁷

רוּחַ צַח. *Ventus fervidus*. Ο'. πνεῦμα πλανήσεως. 'Α. πνεῦμα λαμπηδόνος.¹⁸ Σ. πνεῦμα καύσωνος.¹⁹

שְׁפִים בְּמִדְבָּר. *Olivorum in deserto*. Ο'. ἐν

τῇ ἐρήμῳ. 'Α. ἀπὸ σκοπιῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ.²⁰

11. בְּתֵבַת עַמִּי לְוָיָה לְוָיָה לְוָיָה לְוָיָה. *Verus filiam populi mei, non ad ventilandum, nec ad purgandum*. Ο'. ὁδὸς τῆς θυγατρὸς τοῦ λαοῦ μου, οὐκ εἰς καθαρὸν, οὐδ' εἰς ἄγιον. Σ. οὕτως τὴν ὁδὸν τῆς θυγατρὸς τοῦ λαοῦ μου, οὐ τοῦ λευκῆσαι, οὐδὲ τοῦ καθαρίσαι.²¹

12. מֵאֵלֶיךָ. *Ab illis*. Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Σ. Θ. ἀπὸ τούτων.²²

גַּם אֲנִי אֲדַבֵּר. *Etiám ego loquar*. Ο'. ἐγὼ λαλῶ. 'Α. Σ. Θ. καὶ ἐγὼ λαλήσω.²³

14. אִי־נֶהֱוָה. *Iniquitatis tuae*. Ο'. πόνων σου. 'Α. ἀνοφελείας σου. Σ. ἀδικίας σου.²⁴

15. בְּדֵן. Ο'. ἐκ Δάν ἤξει. "Ἄλλος ἐκ Δάν."²⁵
וַיַּשְׁמִיעוּ. *Et annuntiantis*. Ο'. καὶ ἀκουσθήσεται. 'Α. καὶ ἀκουστὸν ποιούτος.²⁶

16. הִנֵּה הַשְּׁמִיעוּ עַל-יְרוּשָׁלַם. *Ecce! annuntiate adversus Jerusalem*. Ο'. ἰδὸν ἤκασιν ἀναγγέλατε ἐν Ἱερουσαλήμ. 'Α. ἰδὸν ἀκούσαστε ἐπὶ Ἱερουσαλήμ [πολεμον].²⁷

נְעָרִים בָּאִים מֵאַרְצֵי הַמְּדָקָה וַיִּתְּנוּ עַל-עִיר קוֹלָם. *Custodes (obsessores) veniunt de terra longinqua, et edunt adversus civitates Judae vocem suam*. Ο'. συστροφαί ἔρχονται ἐκ γῆς μακρόθεν, καὶ ἔδωκαν ἐπὶ τὰς πόλεις Ἰουδα φωνὴν αὐτῶν. Σ. φύλακες ἔρχονται ἐκ γῆς μακρόθεν, καὶ δάσωσιν ἐπὶ τὰς πόλεις. . .²⁸

⁶ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁶ Hieron. : "Symmachus posuit: *Purificamini Domino, et auferete malitias cordium vestrorum; circumcissionem emundationem, et praeputia vitium intelligens.*" Pro περιτέμεσθε, περιέλεσθε habent Codd. III, 144, ex Symmacho, ut videtur.
⁷ Syro-hex. ⁷ .ל. חפסו. ⁸ Idem: ⁸ .ל. אשעה. ⁹ Idem: ⁹ .ל. אשם. Cf. Hex. nostra ad Exod. xiv. 15. Jerem. xxxi. 24. Sym. fortasse ἀπῆρεν vertit, ut ad Gen. xi. 2. ¹⁰ Syro-hex. ¹⁰ .ל. חסו. ¹¹ Idem: ¹¹ .ל. אשם. ¹² Syro-hex. ¹² .ל. אשם. Cf. ad Cap. xix. 8. ¹⁴ Hieron.
¹⁵ Sic Comp., Ald., Codd. XII, 33, 87, 88, alii, et Syro-hex.
¹⁶ Syro-hex. ¹⁶ .ל. אשם. ¹⁷ Idem: ¹⁷ .ל. אשם. ¹⁸ Idem: ¹⁸ .ל. אשם. Cf. Hex. ad

Jesai. lviii. 11. ¹⁹ Idem: ¹⁹ .ל. אשם. (Hieron. Hebraea vertit: *ventus urens (sive roris)*; versionem Seniorum, ut ei mos est, suae subjungens. Pro *roris* igitur omnino legendum *erroris*.) ²⁰ Idem Aquilae continuat: ²⁰ .ל. אשם. ²¹ Idem: ²¹ .ל. אשם. ²² Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ²³ Parsons. e Cod. XII exscripsit: 'Α. Σ. Θ. ἐγὼ λαλήσω. Syro-hex. et Cod. 88: ✕ καὶ ἐγὼ λαλήσω. ²⁴ Nobil., Colb. ²⁵ Sic Syro-hex. in textu; in marg. autem char. med.: ἤξει. Cod. 88: ἤξει ἐκ Δάν. ²⁶ Syro-hex. ²⁶ .ל. אשם. ²⁷ Idem: ²⁷ .ל. אשם. ²⁸ Idem: ²⁸ .ל. אשם.

17. כִּי־אֶתִי מַרְתָּה. *Quia contra me contumax fui.* Ο'. ὅτι ἐμοῦ ἠμέλησας. Οἱ λοιποὶ ὅτι ἐμὲ παρεπίκραναν.²⁹
19. הוֹמָה לִּי לְבִי. *Tumultuatur mihi cor meum.* Ο'. μαίμασσει — ἡ ψυχὴ μου, σπαράσσεται ἢ ἡ καρδία μου. Ο'. Θ. μαίμασσει. 'Α. ὀχλάζει. (Aliter: 'Α. ἠχοῦσιν.) Σ. τεταραγμένοι εἰσίν.³⁰
- שׁוֹפָר. *Tubae.* Ο'. σάλπιγγος. 'Α. Σ. κερατίνης.³¹
- תְּרוּעַת. *Clangorem.* Ο'. κραυγὴν. 'Α. Σ. ἀλαλαγμόν.³²
20. שָׁפַר עַל־שָׁפָר. *Cladis super cladem.* Ο'. καὶ ταλαιπωρίας, συντριμμών. "Αλλος" (συντριμμὸς) ἐπὶ συντριμμών.³³
- נִקְרָא. *Clamatur.* Ο'. ἐπικαλεῖται. 'Α. Σ. ἐκλήθη (s. ἐπεκλήθη).³⁴
- שָׁדְדוּ אֹהֲלֵי. *Vastata sunt tentoria mea.* Ο'. τεταλαιπώρηκεν ἡ σκηνή. 'Α. ἐταλαιπώρησαν αἱ σκηναὶ μου.³⁵
22. כִּי אֲוִיל עַמִּי. *Nam stultus est populus meus.*

- Ο'. διότι οἱ ἠγοούμενοι τοῦ λαοῦ μου. 'Α. Θ. ὅτι ἐμαράνθη ὁ λαός μου.³⁶
22. וְלֹא נְבוֹנִים הָיְתָה. *Et non prudentes ipsi.* Ο'. καὶ οὐ συνετοί * 'Α. εἰσι.³⁷
23. תָּהוּ וְבוּהוּ. *Vastum et vacuum.* Ο'. * κενὴ καὶ οὐθέν.³⁸ 'Α. κένωμα καὶ οὐθέν. Σ. ἄτακτος καὶ συγκεχυμένη.³⁹
25. נָדְדוּ. *Avolaverunt.* Ο'. ἐπτοεῖτο. 'Α. μετρηστέθησαν.⁴⁰
26. עָרְוּ. *Civitates ejus.* Ο'. αἱ πόλεις * αὐτοῦ.⁴¹
- נִתְעַצְּרִי. *Dirutae sunt.* Ο'. ἐμπепуρισμένοι πυρί. 'Α. καθρέθησαν (s. κατελύθησαν).⁴²
27. שָׁמְמָה. *Vastatio.* Ο'. ἔρημος. 'Α. ἀφανισμός. Σ. ἄκοσμος.⁴³
28. עַל כִּי־דַבַּרְתִּי. *Propterea quod locutus sum.* Ο'. διότι ἐλάλησα. 'Α. Θ. διὰ τὸ λαλῆσαι με.⁴⁴
- וְזַמְתִּי לֹא־נִחְמָתִי וְלֹא־אָשׁוּב. *Consilium cepi, et non me penitebit, neque desistam.* Ο'. καὶ οὐ μετανόησω, ὠρμησα, καὶ οὐκ ἀποστρέψω. 'Α. Σ. παρατέταγμα, καὶ οὐ παρεκλήθην, καὶ οὐκ ἀποστρέψω.⁴⁵

❖

❖

²⁹ Syro-hex. $\text{ⲉⲛⲟⲩ ⲉⲙⲟⲩ ⲉⲙⲉⲗⲉⲥⲁⲥ ⲉⲙⲉⲗⲉⲥⲁⲥ}$.
³⁰ Hieron.: "Ubi nos juxta Sym. posuimus, *turbati sunt*, et in Hebraco scriptum est ⲛⲟⲙⲁ , LXX et Theod. posuerunt *μαίμασσει*, quod verbum usque in praesentiarum quid significet ignoro [Chrysost. in Cat. Ghisler. T. I, p. 396: *μαίμασσει ἡ ψ. μου, τούτεστι, θορυβεῖται ἐν ἀγῶνι τυγχάνουσα. Pro μαίμασσει Syrus noster* ⲉⲙⲉⲗⲉⲥⲁⲥ , *frendit*, posuit, cujus vocis exempla desiderabat Michaelis in *Lex. Syr.* p. 662]; Aq. autem posuit *ὀχλάζει*, quod et ipsum tumultum sonat. Hoc de verbo dictum sit, super quo scio apud perosque magnum esse certamen." Syro-hex. affert: ⲉⲙⲉⲗⲉⲥⲁⲥ .
 ⲉⲙⲉⲗⲉⲥⲁⲥ + ⲉⲙⲉⲗⲉⲥⲁⲥ + ⲉⲙⲉⲗⲉⲥⲁⲥ ubi Symmachi lectio ab Hieronymiana non discedit; Aquilae autem ⲉⲙⲉⲗⲉⲥⲁⲥ Graece non ὀχλάζει (cf. Hex. ad Psal. xli. 6. Prov. vii. 11), sed ἠχοῦσι sonare videtur. Cf. Hex. ad loca simillima Jesai. xvi. 11 (ubi pro ἠχῆσει in Syro-hex. est ⲉⲙⲉⲗⲉⲥⲁⲥ), Jerem. xxxi. 20. ³¹ Syro-hex. ⲉⲙⲉⲗⲉⲥⲁⲥ .
³² Idem: ⲉⲙⲉⲗⲉⲥⲁⲥ . Cf. ad Cap. xlix. 2. ³³ "Αλλ. ἐπὶ συντριβῶν. Sic in marg. Cod. Jes. notatur, estque fortasse varia lectio tantum."—*Montef.* "Forte in cod. illo *συντριμμών* legitur pro *συντριμμῶν*; nam litterae μ et α (β) in codd. facile confunduntur."—*Sprohn.* Parsons. notat: "Post *συντριμμῶν* add. ἐπὶ *συντριμμῶν* XII in marg." Sic Codd. 88 (sub *), 233.

Syro-hex.: — καὶ ταλαιπωρίας ἢ συντριμμῶν * ἐπὶ συντριμμῶν.
³⁴ Syro-hex. ⲉⲙⲉⲗⲉⲥⲁⲥ ⲉⲙⲉⲗⲉⲥⲁⲥ .
³⁵ Schol. in Cod. Norimb., teste Doederleinio in Eichhorn. *Repertor.* etc. T. I, p. 234.
³⁶ Syro-hex. ⲉⲙⲉⲗⲉⲥⲁⲥ ⲉⲙⲉⲗⲉⲥⲁⲥ .
³⁷ Cod. Jes. Sic in textu Syro-hex. (sub *), et Cod. 88. ³⁸ Syro-hex. in textu: ⲉⲙⲉⲗⲉⲥⲁⲥ ⲉⲙⲉⲗⲉⲥⲁⲥ . Sic sine aster. Cod. 88. ³⁹ Syro-hex. ⲉⲙⲉⲗⲉⲥⲁⲥ ⲉⲙⲉⲗⲉⲥⲁⲥ . Cf. Hex. ad Gen. i. 2. Deut. xxxii. 10. *Montef.* notat: "'Α. Σ. Θ. *κενή* καὶ οὐθέν. Sic Cod. Jes. cum asterisco praemisso pro voce *κενή*, quae in τοῖς Ο' desideratur. In Ed. Rom. legitur: 'Α. *κενή*. Σ. *συγκεχυμένη*; quam posteriorem Symmachi lectionem germanam puto: nam multo facilius est, ut littera Σ. cum 'Α. Θ. incogitanter irreperit, quam ut versio *συγκεχυμένη* Symmachi afficta fuerit." ⁴⁰ Syro-hex. ⲉⲙⲉⲗⲉⲥⲁⲥ . Cf. Hex. ad Psal. xxx. 12. Jesai. xvi. 2. Jerem. ix. 10. ⁴¹ Cod. 88, Syro-hex. ⲉⲙⲉⲗⲉⲥⲁⲥ . ⁴² Syro-hex. ⲉⲙⲉⲗⲉⲥⲁⲥ . ⁴³ Idem: ⲉⲙⲉⲗⲉⲥⲁⲥ . Ad Sym. cf. Hex. ad Ezech. xii. 19. ⁴⁴ Idem: ⲉⲙⲉⲗⲉⲥⲁⲥ . ⁴⁵ Idem: ⲉⲙⲉⲗⲉⲥⲁⲥ . Spohnius vertit: 'Α. Σ. *παρατέταγμα*, καὶ οὐκ ἀναπέταγμα, καὶ οὐκ ἀποστρέψω. Post ἐλάλησα, παρατέταγμα add. Codd. 22, 36, alii. Ad *παρεκλήθην* cf. Jud. ii. 18 in

29. קָשָׁה קֶשֶׁת. *Et jaculantis arcu.* O'. και ἐν-
 τεταμένον τόξον. 'A. Σ. (και) βεβλημένου τόξου.⁴⁶
 בָּאוּ בְּעֵבִים בָּאוּ. *Ingrediuntur densa (silvarum).*
 O'. εἰσέδυσαν εἰς τὰ σπήλαια, — και εἰς τὰ
 ἀλση ἐκρύβησαν 4.⁴⁷
 אָלוּ. *Ascendunt.* O'. ἀνέβησαν. Σ. ἀνέβητε.⁴⁸
30. וָדָר. *Vastationi destinatus.* O'. Vacat. 'A.
 Σ. ταλαίπωρος.⁴⁹ Aliter: 'A. προνοημεμένη.⁵⁰
 תְּרַפִּי. *Ornabis te.* O'. ἀραισμός σου. 'A.
 Σ. καλλωπισθήση.⁵¹
31. אַנְגוֹרֵם. *Angorem.* O'. τοῦ στεναγμοῦ σου. 'A.
 κίνδυνον και θλίψιν. Σ. θλίψιν.⁵²
- Cap. IV. ι. — και 4 ἀπὸ τοῦ προσώπου μου. 2.
 ✕ τῷ θεῷ 4 ἐν Ἱερουσαλήμ. (Rectius: — τῷ θεῷ
 ἐν Ἱερουσαλήμ 4.) 26. — ἠφανίσθησαν 4.⁵³

CAP. V.

1. רְאִוּהֶם. *Videte, quaeso.* O'. ἴδετε ✕ 'A. δὴ 4.¹
 אִישׁ. *Virum.* O'. Vacat. Alia exempl. ἀνδρα.²
 אֱמֹנָה. *Veritatem.* O'. πίστιν. Σ. ἀλήθειαν.³
2. וְאִם חִיֵּיהֶנּוּ יֹאמְרוּ לִבָּן לְשֹׁקֵר יִשְׁבְּעוּ.
Etiamsi, Deus vivat, dicant, nihilominus falso
jurant. O'. ἤ κύριος, λέγουσι, διὰ τοῦτο οὐκ
 ἐν ψεύδεσιν ὀμνύουσι. Σ. ἐὰν δέ, ἤ κύριος, λέ-

γωσιν, ἐπὶ ψεύδει ὀμνύουσιν.⁴

3. הֲלוֹא לְאֱמֹנָה. *Nonne ad veritatem?* O'. εἰς
 πίστιν. 'A. μὴ οὐχὶ εἰς πίστιν; Σ. μὴ οὐχὶ εἰς
 ἀλήθειαν;⁵
4. נְוָאלוּ. *Stulti facti sunt.* O'. διότι οὐκ ἐδυνά-
 σθησαν. 'A. Θ. ἐμωράνησαν.⁶
- 4, 5. אֱלֹהֵיהֶם. (bis). O'. θεοῦ ✕ αὐτῶν 4.⁷
5. יַחְדוּ יַחְדוּ. *Illi pariter.* O'. ✕ 'A. Θ. αὐτοὶ 4
 ὁμοθυμαδόν.⁸
6. זֶאֵב עֶרְבוֹת. *Lupus vesperinus (s. desertorum).*
 O'. και λύκος ἕως τῶν οἰκιῶν. 'A. (λύκοι) ἰσπε-
 ρνοί.⁹
7. וְאִשְׁבַּע. *Et jurare feci.* (Alia exempl. וְאִשְׁבַּע,
 et satiavi.) O'. και ἐχόρτασα. "Άλλος" και
 ὄρκισον.¹⁰
- זוֹנָה. *Meretricis.* O'. πορνῶν. 'A. Σ. πόρνης.¹¹
8. מְשִׁבִּים. *Mane surgens.* (Alii pingunt מְשִׁבִּים,
trahentes, agmine incedentes.) O'. Vacat. 'A.
 Θ. ἔλκοντες. Σ. ἐλκόμενοι.¹²
10. בְּשִׁרוֹתֶיהָ. *In muros ejus.* O'. ἐπὶ τοὺς προμα-
 χῶνας αὐτῆς. 'A. ἐπὶ τὰ τεῖχη (αὐτῆς).¹³
- הִקִּירוּ נִטְיֹשׁוֹתֶיהָ. *Remove palmites ejus.*
 O'. ὑπολίπεσθε τὰ ὑποστηρίγματα αὐτῆς. (Σ.)
 Portate τὰ ἀπόθετα (αὐτῆς).¹⁴

Syro-hex., et Hex. ad Jerem. xx. 16. ⁴⁶ Syro-hex. 4.
 ✕ مَفَالٍ مَفَالٍ. ⁴⁷ Sic cum obelo Syro-hex.
 Hieron.: "Quod sequitur, et ingressi sunt saltus, sive
 speluncas, a LXX additum est." ⁴⁸ Syro-hex. 4.
 ✕ حَمَلِهِ. ⁴⁹ Sic Cod. XII, teste Parsonsius. Mon-
 tef. ex eodem affert: ✕ 'A. Θ. ταλαίπωρος. Syro-hex. in
 textu: ✕ مَفَالٍ مَفَالٍ. Codd. 22, 36, alii: και σὺ ἢ
 ταλαίπωρος. ⁵⁰ Hieron.: "Pro vastata, quod Hebraice
 dicitur SADUB, quod solus interpretatus est Aquila, alii
 transtulerunt, miseram atque miserabilem." Cf. Hex. ad
 Psal. cxxxvi. 8. Duplicem Aquilae versionem confirmant
 Hex. ad Cap. xlix. 10. ⁵¹ Syro-hex. 4. ✕ مَفَالٍ مَفَالٍ.
 Cf. Hex. ad Psal. xlv. 3. (In textu post eis μάταιον, vel
 potius eis μάτην, Syro-hex. in marg. affert: ✕ מַסֵּה, h. e.
 ἐγενήθη, ut Cod. 88; vel ἐγένετο, ut Codd. 22, 36, alii.)
⁵² Syro-hex. 4. ✕ مَفَالٍ مَفَالٍ. Aquilae lectio ad duplicem hujus interp.
 editionem pertinere videtur. ⁵³ Syro-hex.

CAP. V. ¹ Cod. Jes., et sub ✕ Cod. 88, Syro-hex. ² Sic
 Comp., Ald., Codd. 23, 26, alii, et Syro-hex. ³ Syro-
 hex. ✕ مَفَالٍ مَفَالٍ. Hieron.: "Fidem, sive, ut Sym. tran-
 sultit, veritatem." ⁴ Syro-hex. 4. ✕ مَفَالٍ مَفَالٍ.
 ✕ مَفَالٍ مَفَالٍ. ⁵ Idem: 4. ✕ مَفَالٍ مَفَالٍ.
 ✕ مَفَالٍ مَفَالٍ. ⁶ Idem: 4. ✕ مَفَالٍ مَفَالٍ. Cf. ad Cap. iv. 22. ⁷ Sic Syro-
 hex., et sine aster. Codd. 36, 41, alii. ⁸ Cod. Jes. Sic
 sub aster. Syro-hex., et sine aster. Codd. 62, 88. ⁹ Syro-
 hex. ✕ مَفَالٍ مَفَالٍ. ¹⁰ Sic in textu Cod. 88. Utramque
 lectionem, και ὄρκισον αὐτοὺς, και ἐχόρτασα αὐτοὺς, conjungunt
 Codd. 22, 36, alii. ¹¹ Syro-hex. ✕ مَفَالٍ مَفَالٍ.
¹² Hieron.: "Pro emissariis, in Hebraico scriptum est
 MOSECHIM, quod omnes voce consona ἔλκοντες, id est, tra-
 hentes, transtulerunt." Cod. Jes. affert: Σ. ἐλκόμενοι. Syro-
 hex. et Cod. 88 in textu: ✕ ἐλκόμενοι (✕ مَفَالٍ مَفَالٍ).
¹³ Syro-hex. 4. ✕ مَفَالٍ مَفَالٍ. ¹⁴ Idem: ✕ مَفَالٍ مَفَالٍ.
 ✕ مَفَالٍ مَفَالٍ. Symmachi esse videtur, coll. Hex. ad Cap. xlviii. 32.

- 10. כִּי לֹא לִיהוָה. *Quia non sunt Iovae.* O'.
 ὅτι τοῦ κυρίου. 'A. ὅτι οὐ τοῦ κυρίου.¹⁵
- 11. נְאֻם־יְהוָה. O'. Vacat. ✕ 'A. Σ. Θ. φησὶ
 κύριος ἄ.¹⁶
- 12. לֹא־הוּא. *Non est (Jova).* O'. οὐκ ἔστι
 ταῦτα. 'A. οὐκ αὐτός. Σ. μὴ οὐχὶ αὐτός ἐστιν;¹⁷
- 13. כִּי יֵעָשֶׂה לָהֶם. *Ita fiet eis.* O'. Vacat.
 Alia exempl. οὕτως ἔσται αὐτοῖς.¹⁸
- 14. אֱלֹהֵי. O'. ✕ ὁ θεός ἄ.¹⁹
- 15. גֹּיִם אֲיֵתָן הוּא גֹי מְעוֹלָם הוּא. *Gens robusta
 est, gens antiquissima est.* O'. Vacat. ✕ Θ.
 ἔθνος ἀρχαῖόν ('A. στερέον. Σ. ισχυρόν²⁰) ἐστίν,
 ἔθνος ἀπ' αἰῶνός ἐστιν ἄ.²¹
- לֹא־תִדְעַ. *Ignorabis.* O'. οὐ οὐκ ἀκούσει. Οἱ
 λοιποί: οὐ οὐ γνώση.²²
- לְשׁוֹנוֹ. *Linguam ejus.* O'. τῆς φωνῆς τῆς
 γλώσσης αὐτοῦ.²³ 'A. Σ. Θ. τῆς γλώσσης
 αὐτοῦ.²⁴
- 15, 16. וְלֹא תִשְׁמַע מִהִידִיבָר: אֲשַׁפְּתוּ קִקְבָּר. *Pha-
 retra ejus est quasi sepulcrum patens.* O'.

- Vacat. ✕ οὐδὲ μὴ ἀκούσης ἂ λαλεῖ. ἡ φαρέ-
 τρα αὐτοῦ ὡς τάφος ἀνεωγμένους ἄ.²⁵
- 17. צֹאֲנֶה וּבָקָרָה. *Gregem tuam et armenta tua.*
 O'. τὰ πρόβατα ὑμῶν καὶ τοὺς μύσχους ὑμῶν.
 'A. Σ. τὸ ποίμνόν σου καὶ τὸ βοσκάλιον σου.²⁶
- אֲתָה בֵּיתָה. *Tu confidis.* O'. ὑμεῖς πεποιθήατε.
 Alia exempl. σὺ πέποιθας.²⁷
- 19. כְּאַשֶׁר. *Quemadmodum.* O'. ἀνθ' ὧν. 'A. Θ.
 ὧν τρόπον.²⁸
- עָזַבְתָּם אֶתִּי. *Dereliquistis me.* O'. Vacat.
 Alia exempl. ἐγκατελίπετέ με (καί).²⁹
- נָכְרוֹת. *Diis peregrinis.* O'. θεοῖς ἄλλο-
 τρείοις ('Αλλος ψευδίσαι³⁰).
- 20. לְאֹמֵר. O'. Vacat. ✕ Θ. λέγων ἄ.³¹
- 21. סָכַל וְאִין לֵב. *Stultus et excors.* O'. μωρὸς
 καὶ ἀκάρδιος. Σ. ἀφρων καὶ ἀδιανόητος.³²
- עֵינֵיהֶם לָהֶם. *Oculi sunt iis.* O'. ✕ Θ. οἷς ἄ
 ὀφθαλμοὶ αὐτοῖς.³³
- 22. לֹא תַחֲלוּ. *Non contremiscetis.* O'. οὐκ εὐ-
 λαβηθήσεσθε. 'Αλλος οὐ παραχθήσεσθε.³⁴
- יְהוָה. O'. κύριος. Θ. κύριος ὁ θεὸς ὁ παντο-
 κράτωρ.³⁵

✧

¹⁵ Syro-hex. ✕ .ל. וְגַם וְעַל. ¹⁶ Cod. Jes. Sic in
 textu sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ¹⁷ Syro-hex. .ל.
 ✕ .ל. וְגַם וְעַל. ¹⁸ Sic
 Comp., Ald., Codd. II (teste Maio), XII, 22, 36, alii, et
 Syro-hex. ¹⁹ Sic Cod. 88, Syro-hex., et sine aster.
 Codd. 36, 48, alii. ²⁰ Syro-hex. .ל. חַמְסָה.
 ✕ .ל. חַמְסָה. Ad Aq. cf. Hex. ad Psal. lxxiii. 15. Jerem.
 xlix. 19. Symmachi lectionem in suspitionem vocavit
 Geiger in *Jüdische Zeitschrift* etc. T. I, p. 53, propter
 usum istius interpretis, cui אֲתָן ἀρχαῖος, non ισχυρός, con-
 stanter sonat. Cf. Hex. ad 3 Reg. viii. 2. Psal. lxxiii. 15.
 Jerem. xlix. 19. Ezech. xl. 15. Mich. vi. 2. ²¹ Cod. XII,
 teste Parsonso. Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex. Mon-
 tef. e Cod. Jes. exscripsit: ✕ ἔθνος ἀρχον (sic) ἐστίν ἔθνος
 ἀπυῶνος ἐστίν. ²² Syro-hex. ✕ .ל. וְגַם וְעַל. ²³ Syro-hex.
²⁴ Sic Ed. Rom. Comp., Codd. III, XII, 23, 49, 90 om. τῆς
 γλώσσης; Codd. 33, 87, 88, alii, et Syro-hex. om. τῆς φωνῆς.
²⁵ Cod. Jes. Proculdubio tres interpretes transtulerunt:
 οὐ οὐ γνώση τὴν γλώσσαν αὐτοῦ. ²⁶ Cod. Jes. Sic in
 textu Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 198, 233.
 In Codd. 22, 36, aliis, corrupte legitur: οὐδὲ μὴ ἀκούσης
 ἀλλ' ἐπὶ φαρέτρα αὐτοῦ κ.τ.έ. Hieron.: "Quodque sequitur,
Pharetra ejus quasi sepulcrum patens, in LXX editione
 non dicitur." ²⁷ Syro-hex. .ל. וְגַם וְעַל. ²⁸ Syro-hex.
 .ל. וְגַם וְעַל. (Ad καὶ ἀλοήσουσι Syro-hex. in marg. char.
 Estrang. affert: ✕ .ל. וְגַם וְעַל; quod quid significet ignoramus.
 "Quidni in rarissimo verbo sit error amanuensis pro
 .ל. וְגַם וְעַל a radice .ל. Michaelis affert .ל. contrivit, con-
 trudit, comminuit, sine exemplis, praeterquam in derivato
 .ל. ex Act. Apost. xix. 16 pro τετραυματισμένους. Sed
 Bickell in *Glossario ad S. Ephraemi Carm. Nisibi*. affert:
 .ל. in Peal, conterere, ex duobus exemplis; in Ethpeel,
 conterei, ex S. Ephraemi Opp. T. II, p. 440 A. Sensus
 ergo a loco non abludit."—*Ceriani*.) ²⁹ Sic Codd.
 22, 48, alii, et Syro-hex. in textu. ³⁰ Syro-hex.
 ✕ .ל. וְגַם וְעַל. ³¹ Sic Comp., Ald., Codd. XII,
 22, 33, 36, alii, et Syro-hex. ³² Syro-hex. in marg.
 char. med. ✕ .ל. וְגַם וְעַל. "Symmachi esse videtur."—*Spohtn*.
 Cf. Hex. ad Psal. lxxx. 10. ³³ Cod. XII. Sic sub aster.
 Cod. 88, Syro-hex. ³⁴ Syro-hex. .ל. וְגַם וְעַל. ³⁵ Cod.
 ✕ .ל. וְגַם וְעַל. Codd. 86, 88: Σ. ἀδιανόητος. ³⁶ Cod.
 Jes. Syro-hex. ✕ .ל. וְגַם וְעַל. ³⁷ Sic
 sine nom. Codd. 86, 88. Cf. Hex. ad Habac. iii. 10.
³⁸ Cod. 88.

CAP. VI.

1. הַעֲזוּ. *In tuto collocare (res vestras).* Ο'. ἐνισχύσατε. 'Α. ὀρμήθητε.¹
 וְעַל-בֵּית הַכֶּהֵן שָׂאוּ מִשְׂאָתָא. *Et super Bethacerem levate signum.* Ο'. καὶ ὑπὲρ Βαιθαχαρμὰ ἄρατε σημεῖον. 'Α. καὶ ἐπὶ Βαιθχαρμὰ ἀναλάβετε σημεῖον (s. πυρσόν). 'Εξ ἄλλης ἐκδόσεως. 'Α. ἐπὶ οἶκον τοῦ ἀμπελώνος.² Σ. καὶ ἐπὶ Βηθχαρὲμ ἐπάρατε σύσσημον. Θ. καὶ ὑπὲρ Βαιθθαχαρὲμ...³
2. הַנְּחָה וְהַמְעַנְנָה דְּמִיתֵי בַת-עֵינָן. *O pulcra et delicata, exscindam filiam Sionis.* Ο'. καὶ ἀφαιρεθήσεται τὸ ὕψος, θύγατερ Σιών. ✕ 'Α. Θ. τὴν ὠραίαν καὶ τὴν τρυφεράν⁴. Σ. τῆ ὠραία καὶ τῆ τρυφερά ὁμοίωσα τὴν θυγατέρα Σιών.⁵
3. וְעִדְרֵיהֶם. *Et greges eorum.* Ο'. καὶ τὰ ποίμνια αὐτῶν. 'Α. Σ. καὶ αἱ ἀγέλαι αὐτῶν.⁶
4. עֶרֶב. *Vesperae.* Ο'. τῆς ἡμέρας. *Alia exempl. τῆς ἑσπέρας.*⁷
5. אֲרַמְנוֹתֶיהָ. *Palatia ejus.* Ο'. τὰ θεμέλια ('Α. Σ. τὰς βάρεις⁸) αὐτῆς.
6. עֲבֹאוֹת. Ο'. *Vacat.* *Alia exempl. τῶν δυνάμεων.*⁹
 סִלְלָה. *Aggerem.* Ο'. δύναμιν. 'Α. Σ. πρόσχωμα.¹⁰
 הַיָּא הָעִיר הַפְּקֹד. *Haec est urbs quae punita*

est. Ο'. ὡ πόλις ψευδής. *Alia exempl. ✕ αὐτῆ* ἢ πόλις ἢ ψευδής.¹¹ 'Α. ἢ πόλις ἄδικος.¹² Σ. (πρόσχωμα) τῆ πόλει τῆς ἐπισκοπῆς.¹³

6. קָלָה עֶשְׂק בְּקִרְבָּהָ. *Quanta quanta est, oppressio est in medio ejus.* Ο'. ὄλη καταδυναστεία ἐν αὐτῇ. 'Α. ὄλη συκοφαντία ἐν μέσφ αὐτῆς.¹⁴ Σ. ἢ ὄλη πλήρης ἐν μέσφ αὐτῆς.¹⁵ *Aliter: Σ. συκοφαντία ἐν μέσφ αὐτῆς.*¹⁶
7. בְּהִקְרִי בֹר מִיְמֵיהָ כֵּן הִקְרָה רַעְתָּהָ. *Sicut promanare facit puteus aquas suas, ita promanare facit malitiam suam.* Ο'. ὡς ψύχει λάκκος (Πάντες λάκκος¹⁷) ὕδωρ, οὕτω ψύχει κακία αὐτῆς. Σ. ὡς τηρεῖ λάκκος ὕδωρ ψυχρὸν ἐν αὐτῷ, οὕτως ἐτήρησε ψυχρότητα ἢ πονηρία (s. τὴν πονηρίαν) αὐτῆς (ἤκουσαν).¹⁸
- עַל-פְּנֵי. *Coram facie mea.* Ο'. ἐπὶ πρόσωπον αὐτῆς ('Α. μου).¹⁹
- הַקִּי וּבִצְחָה. *Morbus et plaga.* Ο'. πόνος καὶ μάστιγι. Σ. νόσος καὶ πληγῆ.²⁰
9. עוֹלֵל יְעוֹלְלוּ. *Racemando racemabunt.* Ο'. καλαμᾶσθε, καλαμᾶσθε. 'Α. καλάμη καλαμήσσονται. Σ. ἐπιφυλλίζοντες ἐπιφυλλίσουσι.²¹
- הַיָּב יָרָה. *Reduc manum tuam.* Ο'. ἐπιστρέψατε. *Alia exempl. add. χεῖρα.*²²
10. עֲרָלָה אָזְנוֹם. *Praeputiata est auris eorum.* Ο'. ἀπερίτμητα τὰ ὄτα αὐτῶν. 'Α. Σ. ἀκάθαρτον τὸ οὖς αὐτῶν.²³

CAP. VI. ¹ Cod. 88. Mox ἐν μέσφ pro ἐκ μέσου habent Codd. 22; 36, alii, et Syro-hex. in marg. ² Cod. 86. Syro-hex. affert: 'Α. καὶ ἐπὶ οἶκον τοῦ ἀμπελώνος (בְּבֵית הַכֶּהֵן), non, ut Norberg., (בְּבֵית הַכֶּהֵן) ἀναλάβετε πυρσόν (בְּבֵית הַכֶּהֵן). Sic Cod. 86. ³ Cod. 86. ⁴ Cod. Jes. Post μεγάλη ἔσται (sic pro γίνεται) Codd. 22, 36, alii, inferunt τὴν (s. ἐπὶ τὴν) ὄρ. καὶ τὴν τρ. Cod. 88: μ. ἔσται ✕ τῆ ὠραία καὶ τῆ τρ. Syro-hex. in textu: ✕ בְּבֵית הַכֶּהֵן. ⁵ Syro-hex. (בְּבֵית הַכֶּהֵן) ἡ. Hieron. Hebraea vertit: *Speciosae et delicatae assimilavi filiam Sion.* ⁶ Syro-hex. ⁷ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 23, 33, alii. Cod. 86, 88, et Syro-hex. in textu τῆς ἑσπέρας, in marg. autem τῆς ἡμέρας habent. ⁸ Syro-hex. ⁹ Sic Comp., Ald., Codd. XII, 22,

23, 26, alii, et Syro-hex., hic et v. 9. ¹⁰ Codd. 86, 88. Syro-hex. in marg. sine nom. + בְּבֵית הַכֶּהֵן, h. e. πρόσχωμα. Cf. 2 Reg. xx. 15 (teste Masio in *Syr. Pecul.*), 4 Reg. xix. 31 in Syro-hex. ¹¹ Sic Cod. 88, Syro-hex. ¹² Cod. 86: 'Α. ἢ πόλις ἄδικος, ὄλη κ. τ. ε. "Habet eadem sub nota δ. Cod. 88."—Parsons. ¹³ Codd. 86, 88. ¹⁴ Ibidem. ¹⁵ Syro-hex. + וְעַל-בֵּית הַכֶּהֵן וְעַל-בֵּית הַכֶּהֵן. ¹⁶ Idem: Lectionem suspectam divinando vertimus. ¹⁷ Hieron.: "Pro laici, quem omnes similiter transtulerunt, in Hebraico vox dicitur." ¹⁸ Syro-hex. Symmacho continuat: (בְּבֵית הַכֶּהֵן) וְעַל-בֵּית הַכֶּהֵן וְעַל-בֵּית הַכֶּהֵן. ¹⁹ Syro-hex. Sic Cod. 22, 36, alii, in marg. Hieron. ²⁰ Cod. 86, 88. ²¹ Ibidem. ²² Sic Codd. 22, 36, alii. ²³ Cod. 88. Cod. 86: Σ. ἀκάθ.

- 10. לֹא יִחַזְּבוּ בוֹ. Non delectantur eo. O'. οὐ μὴ βουληθῶσιν αὐτό (alia exempl. add. ἀκούσαι²⁴).
- 11. וְיָאֵת חַמַּת יְהוָה מִלְּאֵתַי. Itaque ira Jovae plenus sum. O'. καὶ τὸν θυμὸν μου ἐπλησα. 'A. τοῦ δὲ θυμοῦ κυρίου ἐνεπλήσθην.²⁵ Σ. διὸ τοῦ θυμοῦ κυρίου ἐπλήσθην.²⁶
- נִלְאַיְתִי הַכִּיל שָׁפַע עַל-עוֹלָל בְּחוּץ יְרוּסָה. Defatigatus sum continendo; effundam super parvulum in platea, et super consessum juvenum simul. O'. καὶ ἐπέσχον, καὶ συνετέλεσα αὐτούς· ἐκχῶ ἐπὶ νήπια ἔξωθεν, καὶ ἐπὶ συναγωγὴν νεανίσκων ('A. Θ. πονηρευομένων²⁷) ἅμα. 'A. ἐκοπίασα ὅτι ἐξέχρα ἐπὶ νήπιον ἔξωθεν, καὶ ἐπὶ σύστρεμμα πονηρευομένων ὁμοθυμαδόν. Σ. ἐκοπίασα ἀνεχόμενος ἐκχῆαι ἐπὶ νήπιον ἔξω, καὶ ἐπὶ ἐταιρίαν νεανίσκων ὁμοῦ.²⁸
- 12. וְנִסְבּוּ. Et transferentur. O'. καὶ μεταστροφῆσονται. ✕ 'A. καὶ συλληφθήσονται.²⁹
- לְאַחֵרִים. Ad alios. O'. εἰς ἑτέροους. Alia exempl. εἰς ἄλλοτρίους.³⁰
- 13. כָּלֹו בּוֹיָעַ בְּצִיעַ. Omnes inhiantes lucro (iniquo).

τὸ οὖς αὐτῶ (sic). ²⁴ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 23, 26, alii, et Syro-hex. ²⁵ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: ✕ **וְיָאֵת חַמַּת יְהוָה מִלְּאֵתַי**. ²⁶ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: Σ. καὶ τῆς ὀργῆς κυρίου ἐπλήσθην (**וְיָאֵת חַמַּת יְהוָה מִלְּאֵתַי**). Quae si Symmachi sunt, ad aliam oditionem pertinere censenda sunt; nam idem Syrus statim affert: Σ. *fatigatus sum tolerans* (**וְיָאֵת חַמַּת יְהוָה מִלְּאֵתַי**). ²⁷ Syro-hex. **וְיָאֵת חַמַּת יְהוָה מִלְּאֵתַי**, quod Norberg. vertit, *concordantium*. Michaelis in *Lex. Syr.* p. 476 *dolosos* tentat. Sed praeter testes Graecos Syrus noster **וְיָאֵת חַמַּת יְהוָה מִלְּאֵתַי** commutavit cum *ἐπονηρευόσατο* Psal. lxxiii. 3. xci. 12, et **וְיָאֵת חַמַּת יְהוָה מִלְּאֵתַי** cum *πονηρευόμενος* Psal. v. 5. xxv. 5. cxviii. 115. ²⁸ Codd. 86, 88. Ad Aquilam in utroque libro est *σύστρεμμα* (sic) *πονηρευόμενος*, quod juxta Syro-hex. correximus. Hic autem praeterea affert: 'A. *ἐκοπίασα ὑπομένειν* (s. *ὑποφέρειν*) (**וְיָאֵת חַמַּת יְהוָה מִלְּאֵתַי**). De Symmacho modo dictum: ad Aquilam quoque de repetita editione cogitandum est, qui juxta versionem in textu allatam verbum Hebr. **וְיָאֵת חַמַּת יְהוָה מִלְּאֵתַי** cum particula Syr. **וְיָאֵת** miscuisse videtur. ²⁹ "Cod. Jes. Suspicio hanc Aquilae versionem pertinere ad illud praecedentis versus **וְיָאֵת חַמַּת יְהוָה מִלְּאֵתַי**—

- O'. πάντες συνετέλεσαντο ἄνομα. 'A. πᾶς αὐτὸς πλεονεκτεῖ.³¹ Σ. πᾶς φιλοκερδεῖ πλεονεξίαν.³²
- 13. כָּלֹו עֹשֵׂה שֶׁקֶר. Omnes facientes mendacium. O'. πάντες ἐποίησαν ψευδῆ. Σ. πᾶς ποιῆ ἐπίθεσιν.³³
- 14. בְּתַעֲמִי. (In aliis exempl. תַּבְּ abest.) *Filiae populi mei*. O'. ✕ Σ. τῆς θυγατρὸς τοῦ λαοῦ μου.³⁴
- עַל-נַקְלָה. Leviter. O'. ἐξουθενούντες. 'A. ἐπ' ἀτιμίᾳ.³⁵ Σ. μετ' εὐκολίας.³⁶
- 15. בִּי-רַחֲוֵעַבָה עֵשָׂו. Quia abominationem fecerunt. O'. ὅτι ἐξελίπισαν ✕ 'A. Σ. Θ. ἐποίησαν.³⁷ 'A. ὅτι βδέλυγμα ἐποίησαν. Σ. (ὅτι) αἰσχρὸν ἔπραξαν.³⁸
- וְנִפְשָׁו. *Corruent*. O'. ἀπολοῦνται. Alia exempl. ἀσθενήσουσιν.³⁹
- 16. מְרַגְוֵעַ. *Requiem*. O'. ἀγνισμόν. Alia exempl. ἀγασμόν.⁴⁰ 'A. ἀνάψυξιν.⁴¹
- 17. שׁוֹפָר. *Tubae*. O'. τῆς σάλπιγγος. Σ. τῆς κερᾶτις.⁴²
- 18. לִבְנֵי שָׁמְעוּ הַגּוֹיִם. Ideo audite, gentes. O'.

Montef. Frustra. Syro-hex. (et sine aster. Codd. 22, 36, alii) in textu habet: καὶ μεταστροφῆσονται ✕ καὶ συλληφθήσονται (**וְיָאֵת חַמַּת יְהוָה מִלְּאֵתַי**). ³⁰ Sic Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. in marg. char. med. ✕ **וְיָאֵת חַמַּת יְהוָה מִלְּאֵתַי**. ³¹ Syro-hex. **וְיָאֵת חַמַּת יְהוָה מִלְּאֵתַי**. Minus probabiliter Codd. 86, 88: 'A. πάντες πλεονεκτοῦσιν. ³² Cod. 86. Alter codex habet: Σ. πᾶς φιλοκερδῆς πλεονεξία. ³³ Syro-hex. **וְיָאֵת חַמַּת יְהוָה מִלְּאֵתַי**. ³⁴ Cod. Jes. Syro-hex. in textu: ✕ **וְיָאֵת חַמַּת יְהוָה מִלְּאֵתַי**. ³⁵ Syro-hex. ✕ **וְיָאֵת חַמַּת יְהוָה מִלְּאֵתַי**. Codd. 22, 48, alii, et Theodoret.: ἐπ' ἀτιμίᾳ ἐξουθενούντες με. Cf. ad Cap. viii. 11. Hieron. Hebraica vertit: *cum ignominia*. ³⁶ Syro-hex. ✕ **וְיָאֵת חַמַּת יְהוָה מִלְּאֵתַי**. Graece verterimus, μετ' εὐκολίας, s. μετ' εὐχερίας, potius quam μετὰ κουφότητος (**וְיָאֵת חַמַּת יְהוָה מִלְּאֵתַי**), quod Spohnio placuit. ³⁷ Cod. Jes. Codd. 86, 88: ✕ **וְיָאֵת חַמַּת יְהוָה מִלְּאֵתַי**. Sic in textu sub aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ³⁸ Codd. 86, 88. ³⁹ Sic Codd. 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. Cf. ad Cap. viii. 12. ⁴⁰ Sic Codd. III, 22, 36, alii, et Syro-hex. in marg., invito Hieron. ⁴¹ Syro-hex. **וְיָאֵת חַמַּת יְהוָה מִלְּאֵתַי**. Cf. Hex. ad Jesai. xxviii. 12. ⁴² Syro-hex. **וְיָאֵת חַמַּת יְהוָה מִלְּאֵתַי**.

διὰ τοῦτο ἤκουσαν τὰ ἔθνη. 'Α. διὰ τοῦτο ἀκούσατε, ἔθνη.⁴³

18. וְדַעַי עִירָה אֶת־אֲשֶׁר־בָּם. *Et cognosce, congregatio, quae in iis (faciam).* Ο'. καὶ οἱ ποιμαίνοντες τὰ ποίμνια αὐτῶν (alia exempl. ἐν αὐτοῖς⁴⁴). 'Α. καὶ γνῶτε μαρτυρίαν τὴν οὖσαν ἐν αὐτοῖς.⁴⁵ Σ. καὶ γνωσθήτω συναγωγή ἐν αὐτοῖς.⁴⁶

19. מְחַשְׁבֹתָם. *Cogitationum eorum.* Ο'. ἀποστροφῆς αὐτῶν. 'Α. λογισμῶν.⁴⁷

20. לְמַהֲוָה. *Cur tandem.* Ο'. ἰνατί ✕ 'Α. Σ. Θ. τοῦτο.⁴⁸

קְדָה הַטּוֹב. *Calamum odoratum.* Ο'. Θ. κινάμωμον.⁴⁹ 'Α. Σ. κάλαμον ἀγαθόν.⁵⁰

21. מִכְשָׁלִים. *Offendicula.* Ο'. ἀσθένειαν. 'Α. σκάνδαλα.⁵¹

בָּם. *In eis.* Ο'. Vacat. Alia exempl. ἐν αὐτῇ.⁵²

22. וְגוֹי גְדוֹל. *Et gens magna.* Ο'. καὶ ἔθνη. Οἱ Γ' (καὶ) ἔθνος ✕ μέγα καὶ βασιλείς πολλοί.⁵³

23. יָדוֹן. *Jaculum.* Ο'. ζιβύνην. 'Α. Σ. ἀσπίδα.⁵⁴

אֲכֹרִי. *Crudelis est.* Ο'. ἰταμός. 'Α. ἄγριος.⁵⁵

כְּאִישׁ. *Sicut vir.* Ο'. ὡς πῦρ. 'Α. Σ. ὡς ἀνὴρ.⁵⁶

26. אָבֶל יְחִיד. *Luctum unigeniti.* Ο'. πένθος (alia exempl. ὡς πένθος⁵⁷) ἀγαπητοῦ. 'Α. Σ. (πένθος) μονογενοῦς.⁵⁸

הַשִּׁדְר עָלֵינוּ. *Vastator super nos.* Ο'. τάλαιπωρία ἐφ' ὑμᾶς. 'Α. ὁ προνομιεὺν ἐφ' ὑμᾶς.⁵⁹

27. בְּעַמִּי מִבְּצָר. *In populo meo munimentum.* Ο'. ἐν λαοῖς δεδοκιμασμένοις. Alia exempl. ἐν λαφ̄ (μου) συγκεκλεισμένῳ; alia, ἐν λαοῖς (μου) συγκεκλεισμένοις.⁶⁰ 'Α. (ἐν λαφ̄ μου) † διηρημένῳ. Aliter: 'Α. . . munito.⁶¹ Σ. ἐν λαφ̄ μου πολιορκουμένῳ.⁶²

28. כְּרִי סוֹרְרִים הֹלְכֵי רְגִיל. *Contumaces contumacissimi ambulantes cum obtrectione.* Ο'. ἀνήκοοι πορευόμενοι σκολιῶς. 'Α. ἄρχοντες ἀφιστάμενοι, πορευόμενοι διαβόλων.⁶³

מְשֻׁחָתִים. *Perditores.* Ο'. διεφθαρμένοι. Οἱ λοιποὶ διαφθεύοντες.⁶⁴

✕

✕

⁴³ Cod. 86. ⁴⁴ Sic Codd. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex.

⁴⁵ Cod. 86 in continuatione. Syro-hex. affert: **וְזֶה אֶת־הַטּוֹב**. Hieron.: "Aut juxta Symmachum [immo Aquilam]: *Et cognoscite testimonium quod in eis est.*" ⁴⁶ Syro-hex. **וְהַטּוֹב אֶת־הַטּוֹב**.

⁴⁷ Idem: **וְהַטּוֹב אֶת־הַטּוֹב**. ⁴⁸ Cod. Jes. Sic in textu sub aster. Cod. 88, Syro-hex.

⁴⁹ Hieron.: "*Calamum autem, quod Hebraice dicitur CANE, pro quo LXX et Theod. cinnamum transtulerunt.*" ⁵⁰ Syro-hex. **וְהַטּוֹב אֶת־הַטּוֹב**.

⁵¹ Idem: **וְהַטּוֹב אֶת־הַטּוֹב**. ⁵² Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23, alii, Syro-hex., et Hieron.

⁵³ Cod. 86. Cf. Cap. I. 41. Montef. e Cod. Jes. edidit: Ο'. ἔθνος ✕ μέγα. Sed hic codex, teste Parsonso, in textu ex corr. habet: καὶ ἔθνος; deinde in marg.: μέγα καὶ β. π. Syro-hex. (et sine aster. Codd. 22, 36, alii) in textu: καὶ ἔθνος μέγα ✕ καὶ β. π. 4, asterisco, ut videtur, male posito.

⁵⁴ Syro-hex. **וְהַטּוֹב אֶת־הַטּוֹב**. Cf. Hex. ad Job. xli. 21.

⁵⁵ Idem: **וְהַטּוֹב אֶת־הַטּוֹב**. (Pro **וְהַטּוֹב אֶת־הַטּוֹב** Norberg. oscitant exscriptis **וְהַטּוֹב אֶת־הַטּוֹב**, vertens, *acerbus*.) ⁵⁶ Cod. 86 affert: Σ. ὡς ἀνὴρ. Syro-hex. **וְהַטּוֹב אֶת־הַטּוֹב**.

⁵⁷ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. in marg. ⁵⁸ Cod. 86.

⁵⁹ Syro-hex. **וְהַטּוֹב אֶת־הַטּוֹב**. Hieron.: "Illud quoque quod nos interpretati sumus, *quia repente veniet vastator (sive miseria) super nos, LXX super vos posue-*

runt." ⁶⁰ Prior lectio est in Codd. 22, 36, aliis, et Theodoret.; posterior in Codd. 86, 88, 98. Syro-hex.: ἐν λαοῖς συγκεκλεισμένοις (**וְהַטּוֹב אֶת־הַטּוֹב**). Hieron.: "Datur propheta populo incredulo probator *robustus*, quod Hebraice dicitur MABSAR, quod vel *munium* juxta Aq., vel *clausum* atque *circumdatum* juxta Sym. et LXX sonat."

⁶¹ Syro-hex. **וְהַטּוֹב אֶת־הַטּוֹב**. Difficilis sane lectio, Gracee ad literam sonans: 'Α. (ἐν λαφ̄ μου) διηρημένῳ, κυκλουμένῳ ἰπὸ πολέμου (vel, uno vocabulo, πολιορκουμένῳ, quod Nostro est **וְהַטּוֹב אֶת־הַטּוֹב**, Jesai. xxvii. 3). Posterior clausula utrum alterius explanatio sit, an ad alium interpretem, cujus nomen perierit, pertineat, in medio relinquimus; priorem, **וְהַטּוֹב אֶת־הַטּוֹב**, a Norbergio casu omissam, si recte Graecam fecimus, videndum num falsa scriptura sit vocis *διηρημένῳ*, coll. Hex. ad Deut. iii. 5, ubi **וְהַטּוֹב אֶת־הַטּוֹב** eidem interpreti *πόλις διηρημένη, urbes in sublimē evectae*, sonant. Hieronymum autem, qui Aquilae *munium* tribuerit, aut *sensum* Graecae vocis expressisse, aut alteram istius interpretis editionem respexisse crediderimus. ⁶² Cod. 86. Hieron., ut videtur, *circumdatum* vertit. Nescimus quid sibi velit lectio Cod. 88: Σ. ἐν λαφ̄ παροργισμένῳ (sic).

⁶³ Syro-hex. **וְהַטּוֹב אֶת־הַטּוֹב**. Cf. Hex. ad Prov. xi. 13. ⁶⁴ Idem: **וְהַטּוֹב אֶת־הַטּוֹב**. Cf.

- θητε (alia exempl. ἐπορεύθητε¹⁶). 'A. ὅτι πορεύθητε. Σ. πορεύθητε.¹⁷
12. בְּרֵאשִׁיתָּהּ. *In principio*. Ο'. ἔμπροσθεν. Σ. ἐν ἀρχῇ.¹⁸
13. וְאַחַרְיָהוּ. Ο'. Vacat. ✕ 'A. Σ. Θ. φησὶ κύριος.¹⁹
- וְהִשְׁכַּח וְדַבֵּר. *Mane surgendo et loquendo*. Ο'. Vacat. ✕ 'A. Σ. ὀρθρίζων καὶ λαλῶν.²⁰
16. וְאַל-תִּשָּׂא בְעַדְם רִנָּה וְתִבְלֶה. *Neque tollas pro iis clamorem et deprecationem*. Ο'. καὶ μὴ ἀξιοῦ τοῦ ἐλεηθῆναι αὐτοὺς, καὶ μὴ εὐχου. 'A. καὶ μὴ λάβης περὶ αὐτῶν δέησιν καὶ προσευχῆν.²¹
- וְאַל-תִּפְגַּעַבִּי. *Et ne instes mihi*. Ο'. καὶ μὴ προσέλθης μοι. Σ. μηδὲ ἀνιστῆς μοι.²²
- אֵינִי שִׂמְעָה אֹתָךְ. *Non exaudiam te*. Ο'. οὐκ εἰσακούσομαι ✕ σου.²³
18. אֶת-הָאֵשׁ. *Ignem*. Ο'. πῦρ. Alia exempl. ✕ τὸ πῦρ.²⁴
- לְשׂוֹת. *Subigunt*. Ο'. τρίβουσιν. Σ. φνῶσιν.²⁵
- פְּרִיָּים. *Placentas*. Ο'. καυῶνας. Potior scriptura: χαυῶνας.²⁶
18. לְמַלְכַּת הַשָּׁמַיִם. *Reginae caelorum*. Ο'. τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ. Οἱ λοιποὶ τῇ βασιλίσσῃ τοῦ οὐρανοῦ.²⁷
20. נִתְכַּת. *Effundet se*. Ο'. χεῖται. 'A. Σ. στάξει.²⁸
- עַל-פְּרִי. *Super fructus*. Ο'. ἐπὶ τὰ γεννήματα. 'A. Σ. (ἐπὶ) τὸν καρπὸν.²⁹
21. יְהוָה יִבְרָאֵת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. Ο'. κύριος ✕ τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς 'Ισραήλ.³⁰
22. עַל-דְּבָרֵי עוֹלָה. *De holocaustis*. Ο'. περὶ ✕ 'A. Σ. λόγου ὀλοκαυτωμάτων.³¹
24. וְלֹא שָׁמְעוּ. *Sed non audierunt*. Ο'. καὶ οὐκ ἤκουσαν (alia exempl. εἰσήκουσαν³²) — μου.³³
- הִטּוּ. *Inclinaverunt*. Ο'. προσέσχε. Οἱ λοιποὶ ἔκλιναν.³³
25. יוֹם הַשֶּׁמֶט וְשִׁלְחָה. *Singulis diebus mane surgendo et mittendo*. Ο'. ἡμέρας καὶ ὄρθρου, καὶ ἀπέστειλα. 'A. Σ. καθ' ἡμέρας ὀρθρίζων καὶ ἀποστέλλων.³⁴
26. אֶת-אָזְנוֹתַי. *Aurem suam*. Ο'. τὸ οὖς αὐτῶν. 'Aλλος τὰ ὄτα αὐτῶν.³⁵
- אֶת-עַרְפוֹתַי הָרַעוּ מִבְּחוֹתַי. *Cervicem suam,*

¹⁶ Sic Codd. II, 23, 26, alii, et Syro-hex. ¹⁷ Syro-hex. ¹⁸ Idem: ¹⁹ Cod. Jes. Sic sub aster. Cod. 88, et sine aster. Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. pingit: ✕ φησὶ — λαλῶν.²⁰ Cod. Jes., et iidem. Hieron.: "Hoc quod posuimus, *mane consurgens et loquens*, in LXX non habetur." ²¹ Codd. 86, 88, quorum posterior καὶ προσβολὴν habet. Syro-hex. affert: ²² Syro-hex. ²³ Idem. Sic sine aster. Codd. 22, 23, 36, alii. ²⁴ Syro-hex. in textu: ²⁵ Sic sine aster. Codd. XII (in marg.), 88. Minus probabiliter Rördam in *Dissertatione de regulis grammaticis* etc. p. 23 lectionem Syriacam per ✕ σὺν τὸ πῦρ effert. ²⁶ Syro-hex. ²⁷ Cod. Ghisler. T. I, p. 625: τὸ δὲ, τρίβουσι στέαρ (sic), φύρουσιν ἔχει ὁ Ἑβραῖος. ²⁸ Sic Comp., Codd. II, III, 22, 23, 26, alii. Cf. ad Cap. xlv. 19. Syro-hex. in marg. XAYΩNAC. Chrysost. in continuatione: τὸ δὲ, τοῦ ποιῆσαι χαβῶνας (sic), τουτέστιν, ἄρτους μεγάλους τὸ γὰρ χαβῶνας ἐστὶ λέξις Ἑβραϊκή, σημαίνει δὲ τὸν ἀπὸ μέτρου ἐνὸς τοῦ λεγομένου μοδίου γινόμενον ἄρτον. Hieron.: "Mulieres conspergunt

adipem cum farina, ut faciant CHAUVONIM, quas [LXX *chavonas*], nos *placentas* interpretati sumus, sive *præparationes* [a Chald. ²⁷ Syro-hex. Codd. 86, 88: οἱ ἱ' τῇ βασιλίσσῃ. ²⁸ Syro-hex. ²⁹ Cf. Hex. nostra ad Dan. ix. 27. Hieron.: "Pulcreque non ait, *effusus est furor meus super locum istum*, sed *stillavit*, ut moderatam poemam significet." ³⁰ Syro-hex. ³¹ Cod. Jes. Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ³² Sic Comp., Codd. III, XII, 23, 26, alii. Montef. e Cod. Jes. affert: "Ἄλλος καὶ οὐκ εἰσηκούσαθε, per errorem, ut videtur. Deinde Syro-hex. in textu habet: ³³ Syro-hex. ³⁴ Codd. 86, 88 afferunt: 'A. Σ. καθ' ἡμέρας ὀρθρίζων. Syro-hex. autem: 'A. Σ. ὀρθρίζων καὶ ἀποστέλλων (ἢ) ³⁵ Cod. Jes. apud Montef., qui ad v. 24 lectionem refert. Parsons. vero ad v. 26 affert: "τὰ ὄτα αὐτῶν XII marg."

male fecerunt prae patribus eorum. Ο. τὸν τράχηλον αὐτῶν ὑπὲρ τοὺς πατέρας αὐτῶν. 'Α. τὸν νῶτον αὐτῶν, ἐκακοποίησαν...³⁶ Σ. τοὺς αἰχένας αὐτῶν, ἐκακοποίησαν (s. ἐπονηρεύσαντο) ὑπὲρ τοὺς πατέρας αὐτῶν.³⁷

27, 28. וְלֹא יִשְׁמְעוּ אֵלֶיךָ וְקָרָאתָ אֲלֵיהֶם וְלֹא יַעֲנֶיכָהּ: וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם. Et non audient te; et vocabis eos, et non respondebunt tibi: et dices eis. Ο. Vacat. ✕ 'Α. καὶ οὐ μὴ ἀκουσῶσί σου καὶ καλέσεις αὐτούς, καὶ οὐ μὴ ἀποκριθῶσί σου καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς.³⁸

28. וְנִכְרְתָהּ. Et excisa est. Ο. Vacat. ✕ 'Α. Θ. καὶ ἐξήρηται.³⁹

29. גְּזִי נֶזְהָרָה וְהַשְׁלִיכִי. Tonde comam tuam, et abijce eam. Ο. κείρε τὴν κεφαλὴν σου ('Α. τὸ τρίχωμά σου⁴⁰), καὶ ἀπόρριπτε. Σ. κείραι τὴν τρίχα τὴν ἁγίαν τῆς βασιραυτήτος σου, καὶ κίλμυρον (s. μίτισον).⁴¹

וְשָׂאֵי עַל-שַׁפְּיִים קִינָה. Et tolle super clivos lamentum. Ο. καὶ ἀνάλαβε ἐπὶ χειλέων θρηνον. 'Α... ἐπὶ πεδινοῖς θρηνον.⁴² Σ. καὶ λάβε ἐπ' εὐθείαν θρηνον.⁴³

עֵבַרְתָּ. Irae ejus. Ο. τὴν ποιοῦσαν ταῦτα. 'Α. τῆς ὀργῆς αὐτοῦ. Σ. ἡ ὀργίσθη.⁴⁴

30. בְּעֵינַי. In oculis meis. Ο. ἐναντίον ἐμοῦ. 'Α. Σ. ἐν ὀφθαλμοῖς μου.⁴⁵

31. בְּמִוֹת הַתַּפְּת. Excelsa Tophet. Ο. τὸν βωμὸν τοῦ Ταφέθ. 'Α. Σ. τὰ ὑψηλά τοῦ Ταφέθ.⁴⁶

32. הַהֲרָה. Caedis. Ο. τῶν ἀνηρημένων. 'Α. Σ. τῆς σφαγῆς.⁴⁷

34. קוֹל שִׂשׂוֹן וְקוֹל שִׂמְחָה. Vocem gaudii et vocem laetitiae. Ο. φωνὴν εὐφραينوμένων καὶ φωνὴν χαϊρόντων. 'Α. φωνὴν εὐφροσύνης καὶ φωνὴν χαρᾶς.⁴⁸

Cap. VII. 4. - ὅτι τὸ παράπαν οὐκ ὠφελήσουσιν ὑμᾶς 4. 10. - τοῦ κακῶς εἶναι ὑμῖν 4. 11. - ἐκεῖ 4. 16. - περὶ αὐτῶν 4.⁴⁹

CAP. VIII.

2. לְשֵׁם וְלִירַח. Soli et lunae. Ο. πρὸς τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην. 'Α. ἐν τῷ ἡλίῳ καὶ ἐν τῇ σελήνῃ.¹

וְלִכְלֹל צָבָא. Et omni exercitui. Ο. καὶ πρὸς πᾶσαν τὴν στρατιάν. 'Α. (καὶ) πάσῃ τῇ δυνάμει. Σ. (καὶ) πρὸς πᾶσαν τὴν διάταξιν.²

וְאִשְׁרֵי דְרָשׁוּם. Et quae quaesiverunt. Ο. καὶ ὧν ἀντείχοντο. 'Α. καὶ οἷς (fort. οὖς) ἐξεξήτησαν.³

לֹא יִאָסְפוּ. Non colligentur. Ο. οὐ κοπήσονται. 'Α. οὐ μὴ συναχθῶσι.⁴

לְדָרְמָן. In sterquilinum. Ο. εἰς παράδειγμα. 'Α. Σ. εἰς κόπρον.⁵

3. וְנִבְחַר מָוֶת מִחַיִּים. Et eligetur mors prae vita. Ο. ὅτι εἴλοντο τὸν θάνατον ἢ τὴν ζωὴν. 'Α. Θ. καὶ αἰρεθήσεται θάνατος ὑπὲρ τὴν ζωὴν.⁶

³⁶ Codd. 86, 88. ³⁷ Syro-hex. **וְלֹא יִשְׁמְעוּ אֵלֶיךָ**. Post τὸν τράχηλον αὐτῶν Codd. 22, 36, alii, in textum inferunt, καὶ ἐκακοποίησαν. ³⁸ Cod. Jes. Eadem habent in textu sub aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ³⁹ Cod. Jes. Sic sub aster. Cod. 88, et sine aster. Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. **וְנִכְרְתָהּ** (sic). ⁴⁰ Codd. 86, 88. ⁴¹ Syro-hex. **וְשָׂאֵי עַל-שַׁפְּיִים**. Pro Hebraeo **וְשָׂאֵי עַל-שַׁפְּיִים** (= caput sacratum Nasiraei Num. vi. 19) Sym. per circumscriptionem posuit **comam sanctam Nasiraeatus**, ubi frustra Spohnius de duplici versione cogitabat. (Pro Syriaco **וְשָׂאֵי עַל-שַׁפְּיִים** juxta analogiam linguae βασιραυτήτος nescimus an novum vocabulum ausisimus.) ⁴² Cod. 88. ⁴³ Syro-hex. Symmacho continuat: **וְשָׂאֵי עַל-שַׁפְּיִים**. Cod. 88 affert:

Σ. ἐπ' εὐθείαν τρίβον (sic). Hieron. Hebraea vertit: *et sume in directum planctum*. Cf. ad Cap. xiv. 6. ⁴⁴ Syro-hex. **וְאִשְׁרֵי דְרָשׁוּם**. ⁴⁵ Idem: **וְאִשְׁרֵי דְרָשׁוּם**. ⁴⁶ Idem: **וְאִשְׁרֵי דְרָשׁוּם**. ⁴⁷ Syro-hex. **וְאִשְׁרֵי דְרָשׁוּם**. ⁴⁸ Codd. 86, 88: Σ. τὰ ὑψηλά. ⁴⁹ Syro-hex. **וְאִשְׁרֵי דְרָשׁוּם**. Mendose Cod. 88: 'Α. Σ. τῆ σφαγῆ. ⁴⁸ Codd. 86, 88. Aliter Syro-hex.: 'Α. φωνὴν χαρᾶς (**וְקוֹל שִׂמְחָה**) καὶ φωνὴν εὐφραينوμένων (**וְקוֹל שִׂשׂוֹן**). ⁴⁹ Syro-hex. Ad v. 4 Hieron. ait: "Hoc quod LXX in hujus capituli addidere principio: *In verbis mendacii, quae vobis omnino non proderunt*, in Hebraico non habetur." CAP. VIII. ¹ Syro-hex. **וְלִכְלֹל צָבָא**. ² Codd. 86, 88. ³ Idem. Syro-hex. affert: **וְאִשְׁרֵי דְרָשׁוּם**. ⁴ Codd. 86, 88. Syro-hex. **וְאִשְׁרֵי דְרָשׁוּם**. ⁵ Syro-hex. **וְאִשְׁרֵי דְרָשׁוּם**. Cf. ad Cap. xvi. 4. ⁶ Idem: **וְאִשְׁרֵי דְרָשׁוּם**.

7. וְעוֹר וְגִירָה. Et hirundo et garritor (s. grus).
Ο'. καὶ χελιδὼν ÷ ἀγοῦ στρουθία 4.²⁶ 'A. . .
καὶ ἀγοῦρ. Σ. τέττιξ καὶ ἀγοῦρ.²⁶

את־עַתָּה. Tempus. Ο'. ✕ τοὺς 4 καιρούς.²⁷

8. אֶפְקֹד. Profecto. Ο'. Vacat. ✕ διὰ τοῦτο 4.²⁸

8, 9. לְשֹׁקֵר עֹשֶׂה עֵץ שֹׁקֵר סֹפְרִים; הַבְּשׂוּ הַכְּמִים.
In mendacium operatur stylus mendax scribarum. Pudefient sapientes. Ο'. eis μάτην ἐγενήθη σχοίνος ψευδῆς γραμματέυσιν. ἤσχύνθησαν σοφοί. 'A. eis ἀδικον ἐποίησεν γραφείων ἀδικία γραμματέων. κατήσχυναν σοφοί.²⁹

9. הִנֵּה בְדִבֶּר. Ecce! verbum. Ο'. ὅτι τὸν νόμον (alia exempl. λόγον³⁰). 'A. ἰδοὺ τὸ λόγιον. Σ. τὸν γὰρ λόγον.³¹

הַתְּכִימַת־מִיָּה לָהֶם. Et sapientia cuius rei est iis?
Ο'. σοφία τίς ἐστὶν ἐν αὐτοῖς; 'A. Σ. σοφία τίς αὐτοῖς;³²

10. כִּי מִקְמֶן וְעַד-גְּדוּל כָּל־הָ בָּצֵעַ בָּצֵעַ מִבְּנִיָּא
וְעַד-כֹּהֵן כָּל־הָ עֹשֶׂה שֹׁקֵר. Quia a parvo usque ad magnum unusquisque rapit rapinam; a propheta usque ad sacerdotem unusquisque operatur mendacium. Ο'. Vacat. ✕ Θ. ὅτι ἀπὸ μικροῦ αὐτῶν καὶ ἕως μεγάλου αὐτῶν πᾶς τις πλεονεκτεῖ πλεονεξίαν ἀπὸ προφήτου ἕως ἱερέως πᾶς τις ποιεῖ ἀδικα.³³

11. וַיְרַפּוּ אֶת-שִׁבְרֵי בֵּת-עַמִּי עַל-נִקְלָהּ לְאָמֹר
שָׁלוֹם שָׁלוֹם וְאִין שָׁלוֹם. Et sanabant vulnus

“Pro milvo, quem interpretatus est Sym., LXX et Theod. ipsum verbum Hebraicum posuere, ASIDA; Aquila, herodimum.” Cf. Hex. ad Job. xxxix. 13. Psal. ciii. 17. ²⁶ Obelus est in Syro-hex. ²⁸ Hieron.: “Rursum pro hirundine, Syro. cicadam transtulit, quae Hebraice dicitur sis. Pro eo autem quod nos posuimus ciconiam, et Aq. et Sym. ita ut in Hebraeo scriptum est, agur transtulerunt, pro quo LXX agri passerres interpretati sunt.” Syro-hex. affert: ✕ וְעוֹר וְגִירָה . Cf. Hex. ad Jesai. xxxviii. 14. In textu post פְּרִיָּוִן add. καὶ τέττιξ Codd. 22, 36, alii. ²⁷ Syro-hex. in textu: וְעוֹר וְגִירָה ✕. Articulum agnoscunt Codd. 62, 86 (in marg.), 88, 198. ²⁹ Sic Codd. XII (in marg.), 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 62, 233. ³⁰ Codd. 86, 88: 'A. eis ἀδικον ἐποίησαν γραφείων (γραφίων Cod. 86) ἢ δια γραμματῶν (-τίον Cod. 88) κατῆσχυναν (κατήσχυντο Cod. 88) σοφοί. Scribarum errores pro virili cor-

filiae populi mei leviter, dicendo: Pax, pax, et non est pax. Ο'. Vacat. ✕ Θ. καὶ ἴασαντο τὸ σύντριμμα τῆς θυγατρὸς τοῦ λαοῦ μου ἐπ' ἀτιμία, λέγοντες: εἰρήνη, εἰρήνη, καὶ οὐκ ἔστιν εἰρήνη.³⁴

12. הַבְּשׂוּ כִּי תוֹעֲבָה עֲשׂוּ גַם-בִּישׁוֹ לֹא-יִבְשׂוּ
הַהֲבִלִים לֹא יָדְעוּ לָכֵן יִפְּלוּ בַּנְּפִלִים בְּעַת
הַהֲרָה וְנִשְׁלְוּ אִמָּר יְהוָה. Pudore affecti sunt, quia abominationem fecerunt? quin immo pudendo non pudore affecti sunt, et erubescere nescierunt: propterea cadent inter cadentes, in tempore visitationis suae corrunt, dixit Jova. Ο'. Vacat. ✕ Θ. κατησχύνθησαν, ὅτι βδέλυγμα ἐποίησαν καίγε αἰσχύνη οὐκ ἤσχύνθησαν, καίγε ἐντραπήναι οὐκ ἔγνωσαν διὰ τοῦτο πεσοῦνται σὺν τοῖς πίπτουσιν, ἐν καιρῷ ἐπισκοπῆς αὐτῶν ἀσθενήσουσιν ('A. σκανδαλισθήσονται. Σ. παύσουσιν³⁵), εἶπεν κύριος 4.³⁶

13. אֶסְפֶּם אֶת־הֵם. Tollendo tollam eos. Ο'. καὶ συνάξουσιν τὰ γεννήματα αὐτῶν. 'A. συντελεία συντελίσω αὐτούς.³⁷

וְאָתֶן לָהֶם יַעֲרִימוּ. Et constituam iis, qui eos invadant. Ο'. Vacat. ✕ 'A. Θ. καὶ ἔδωκα αὐτοῖς, καὶ παρήλαθεν αὐτούς 4.³⁸

14. וַיְנַדְמֵהוּ-שָׁם כִּי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ הַדְּמִינוּ
simus ibi; nam Jova Deus noster ad silentium nos redegit. Ο'. καὶ ἀποριφῶμεν ἐκεῖ, ὅτι

reximus. ³⁰ Sic Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. ³¹ Codd. 86, 88. ³² Syro-hex. וְעוֹר וְגִירָה . Idem ad τίς in marg. char. med. affert: ἔτι . ³³ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36 (sub ✕), 48 (idem), alii, et Syro-hex. (sub ✕). (Pro αὐτῶν πᾶς Codd. 22, 36, 48, alii, ὁ πᾶς habent. Iidem mox: ἀπὸ πρ. αὐτῶν (αὐτῶν om. Cod. 36) καὶ ἕως ἰ. ὁ πᾶς ποιεῖ ἄ.) Cod. 86 affert: ✕ 'A. Σ. Θ. ὅτι ἀπὸ μικροῦ κ. τ. ἔ. Cf. ad Cap. vi. 13. ³⁴ Iidem. Cf. ad Cap. vi. 14. ³⁵ Syro-hex. וְעוֹר וְגִירָה ✕ וְעוֹר וְגִירָה . Ad Sym. cf. Hex. ad Psal. lxxiii. g. Jerem. xx. 11. Perperam vulgo vertunt: S. rei fiet. ³⁶ Cod. Jes., ceteri. (Pro ἐν καιρῷ Codd. 22, 36, 48, alii, et Syro-hex. καὶ ἐν καιρῷ habent.) ³⁷ Syro-hex. וְעוֹר וְגִירָה ✕ וְעוֹר וְגִירָה . ³⁸ Cod. Jes. Sic in textu sine aster. Codd. 88, 233. Sic (cum παρήλαθον) Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Syro-hex.

✠ κύριος 4³⁰ ὁ θεὸς ἀπέριψεν ἡμᾶς. 'A. Σ. καὶ σιγήσωμεν ἐκεῖ, ὅτι κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν κατεσιώπησεν ἡμᾶς.⁴⁰

16. מִדָּן נִשְׁמַע נְחִירֵת סוֹסִי. *E Dan auditur roncchus equorum ejus.* O'. ἐκ Δὰν ἀκουσόμεθα φωνὴν ὀξύτητος ἵππων αὐτοῦ. 'A. (ἐκ Δὰν) ἠκούσθη χρεμετισμὸς ἵππων αὐτοῦ.⁴¹ (Σ.) ἐκ Δὰν ἀκουσθήσεται φρύαγμα ἵππων αὐτοῦ.⁴²

מִקוֹל מִנְּחִילוֹת אֲבִירָיו. *A voce hinnitus fortium ejus.* O'. ἀπὸ φωνῆς χρεμετισμοῦ ἵππασίας ἵππων αὐτοῦ, 'A. ἀπὸ φωνῆς χρεμετισμοῦ δυνατῶν αὐτοῦ.⁴³

17. נִרְשָׁים עֲפָעִינִים. *Serpentes basiliscos.* O'. ὄφεις θανατόντας. 'A. . . βασιλίσκουσ. 'A. (juxta ed. 2dam) . . σκοπεύοντας.⁴⁴ Σ. . . ποτηρούς.⁴⁵

אֲשֶׁר אֵין-לָהֶם. *Quibus non est.* O'. οἷς οὐκ ἔστιν ✠ 'A. αὐτοῖς.⁴⁶

נִאֲסִיָּוָה. O'. Vacat. ✠ 'A. Θ. φησὶ κύριος 4.⁴⁷

18. מִבְּלִיגִיתִי עָלַי וְגוֹן עָלַי לְבִי דָּוִי. (Ubi est) *exhilaratio mea in maerore? intra me cor meum est aegrum.* O'. ἀνίατα μετ' ὀδύνης

καρδίας ὑμῶν ἀπορουμένης. 'A. τέρψις (s. Δαρρότης) μου ἐπ' ἐμέ, ὀδύνη ἐπ' ἐμέ, καρδία μου ταλαιώρωσ.⁴⁸ Σ. ἐμπαίξεις μοι, ὀδύνη ἐπ' ἐμέ, καρδία μου λυπηρά (s. περιλίπος).⁴⁹ Θ. ὅτι οὐκ ἔστιν ὑβρις ἐπ' ἐμέ, . . . καρδία μου ταλαιώρωσ.⁵⁰

19. שְׁרִיעַת. *Clamoris.* O'. ✠ κρᾶνγῆς 4.⁵¹ בְּהָ. *In ea.* O'. ἐκεῖ. Οἱ λοιποὶ ἐν αὐτῇ.⁵²

מְדוּעַ. *Quare.* O'. διότι. Alia exempl. διὰ τί.⁵³

20. קְצִיר. *Messis.* O'. θέρος. 'A. Σ. θερισμός.⁵⁴

אֶסְתָּא. *Aestas.* O'. ἀμῆτος. 'A. Σ. ὁπώρα.⁵⁵

21. הִשְׁפָּרְתִּי. *Fractus sum.* O'. Vacat. Alia exempl. συνετρίβην.⁵⁶

קָרַרְתִּי. *Pullatus sum.* O'. ἐσκοτώθην. 'A. ἐσκυθρόωσα.⁵⁷

22. אֲרֵכֶת. *Fascia (sanando vulnere).* O'. ἱασίς. 'A. Σ. οὐλή.⁵⁸

Cap. VIII. 2. — καὶ πρὸς (sic) τὴν σελήνην — ἀστέρᾶς 4. 21. — ὠδίνες ὡς τικτούσης 4.⁵⁹

CAP. IX.

1 (Hebr. viii. 23). רֹאשִׁי. *Caput meum.* O'. κεφαλή μου. 'A. Θ. κεφαλὴν μου.¹

³⁰ Sic Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii.
⁴⁰ Syro-hex. **אֲשֶׁר אֵין-לָהֶם**. **אֲשֶׁר אֵין-לָהֶם**. **אֲשֶׁר אֵין-לָהֶם**.
⁴¹ Codd. 86, 88 afferunt: 'A. Σ. καὶ σιγήσωμεν.
⁴² Cod. 86. Minus bene Cod. 88: 'A. ἠκούσθη χρεμετισμὸν κ.τ.ε.
⁴³ Syro-hex. **מִקוֹל מִנְּחִילוֹת אֲבִירָיו**. Nomen Syr. **נְחִירֵת** Lexicographis *conciatatus cursus* sonat; sed verbum commutatur cum Graeco φράττειν Act. Apost. iv. 25 in Philox.; et Cod. 88 hic affert: Σ. φραγγας (sic). Videtur igitur Symmachi, non Aquilae, lectio esse.
⁴⁴ Codd. 86, 88 in continuatione. Syro-hex., qui in textu ἵππασίας ignorat, in marg. affert: 'A. Σ. δυνατῶν αὐτοῦ (**מִדָּנָה**?).
⁴⁵ Hieron.: "Serpentes eos appellans pessimos, sive mortiferos, et ut Aq. transtulit, *regulos*, qui appellantur Hebraice **סַפְרִיִּוֹנִים**: pro quo quid sibi voluerit secunda ejus editio, ut *speculatores* diceret, non intelligo, nisi forte ob verbi similitudinem." Syro-hex. affert: **אֲשֶׁר אֵין-לָהֶם**.
⁴⁶ Graece fortasse, *βασιλίσκουσ* (cf. Paal. xc. 13. Jesai. lix. 5 in Syro-hex.) *σκοπεύοντας* (s. σκοπεύτας, coll. Hex. ad Jesai. lvi. 10), ex duplici, ut videtur, editione.
⁴⁷ Syro-hex. **נִאֲסִיָּוָה**.
⁴⁸ Cod. Jes., teste Montef. (Parsons. ✠ αὐτῆς). Sic sine aster. Codd. 22, 36, 88 (sub ✠), alii. Syro-hex. post ἐπῆσαι infert **אֲשֶׁר אֵין-לָהֶם**.
⁴⁹ Cod. Jes.

Cod. 86 affert: ✠ OI Γ. φησὶ κύριος. Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex. **אֲשֶׁר אֵין-לָהֶם**.
⁴⁹ Idem: **אֲשֶׁר אֵין-לָהֶם**.
⁵⁰ Idem: **אֲשֶׁר אֵין-לָהֶם**.
⁵¹ Norberg., qui Syriaca sine interpunctione exscripsit, vertit: S. *illudere mihi dolor super me: cor meum pressum*. Secundum nostram versionem pro **אֲשֶׁר אֵין-לָהֶם** fortasse **אֲשֶׁר אֵין-לָהֶם** pingendum; sed in codd. vetustissimis, ut certiores nos fecit Hieronimus noster, saepe, interduum etiam in hexaplaribus, in ipso Pael punctum diacriticum infra est.
⁵² Idem: **אֲשֶׁר אֵין-לָהֶם**.
⁵³ Pro **אֲשֶׁר אֵין-לָהֶם** Theod. lectionem plurium codd. **אֲשֶׁר אֵין-לָהֶם** secutus est, ut **אֲשֶׁר אֵין-לָהֶם** (= **אֲשֶׁר אֵין-לָהֶם**, *insolentia*) referatur.
⁵⁴ Sic Syro-hex. Vox deest in Cod. 23.
⁵⁵ Syro-hex.
⁵⁶ Sic Codd. II, 22, 26, 36, alii, et Syro-hex.
⁵⁷ Syro-hex. **אֲשֶׁר אֵין-לָהֶם**.
⁵⁸ Idem: **אֲשֶׁר אֵין-לָהֶם**.
⁵⁹ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex.
⁶⁰ Codd. 86, 88.
⁶¹ Syro-hex. **אֲשֶׁר אֵין-לָהֶם**. Cf. Hex. ad Jesai. lviii. 8. (Syr. **אֲשֶׁר אֵין-לָהֶם** commutatur cum **אֲשֶׁר אֵין-לָהֶם** 1 Pet. ii. 24 in utraque versione, necnon cum **אֲשֶׁר אֵין-לָהֶם** Deut. xvii. [8]. xxi. [5], teste Masio in *Syr. Pecul.* Spohnius hic tentat *συνουλασις*, quod Nostro potius **אֲשֶׁר אֵין-לָהֶם** sonat. Cf. ad Cap. xxx. 13.)
⁶² Syro-hex.
⁶³ CAP. IX. ¹ Syro-hex. **אֲשֶׁר אֵין-לָהֶם**.

2 (ix. 1). מִי־יִתְּנֵנִי בַמִּדְבָּר כְּלוֹן אֲרֵהִים. *Quis dabit mihi in deserto diversorium viatorum?*
 O'. τίς δόξῃ μοι ἐν τῇ ἐρήμῳ σταθμὸν ἔσχατον;
 'A. τίς δώσει με ἐν ἐρήμῳ κατάλυμα ὁδοιπόρων;
 Σ. . . αὐλισμὸν ὁδοιπόρων;²

3 (2). שָׁקֵר וְלֹא לְאֱמוּנָה. *Mendacii, et non pro fide.*
 O'. ψεύδος, καὶ οὐ πίστις. Σ. ἐν ψεύδει, καὶ οὐκ ἐν ἀληθείᾳ.³

4 (3). וְעַל-כֵּל-חָפֵץ. *Et ulli fratri.*
 O'. καὶ ἐπὶ ἅσιν ἄδελφοῖς αὐτῶν.⁴

5 (4). וְאִישׁ בְּרֵעֵהוּ יִהְיֶה. *Et unus alterum decipit.*
 O'. ἕκαστος κατὰ τοῦ φίλου αὐτοῦ καταπαίξεται.
 'A. καὶ ἀνὴρ ἐν τῷ πλησίον αὐτοῦ παραλογίζονται.⁵

לְמִדּוֹ לְשׁוֹנֵם. *Assuefaciunt linguam suam.*
 O'. μεμάθηκεν ἡ γλῶσσα αὐτῶν.
 'A. Θ. ἐδίδαξαν τὴν γλῶσσαν αὐτῶν.⁶

5, 6 (4, 5). הַעֲנֵה נְלֹאוֹ : שִׁבְתָּהּ בְּתוֹךְ מְרֻמָּה. *Habitatio tua est in medio fraudis, per fraudem.*
 O'. ἡδίκησαν, καὶ οὐ διελίπον τοῦ ἐπιστρέψαι. τόκος ἐπὶ τόκῳ, καὶ δόλος ἐπὶ δόλῳ. "Ἄλλοσ' τοῦ ἀδικῆσαι ἔδειξαν φιλοπονίαν, καθέδρα σου ἐν μέσῳ δόλου ἐν δόλῳ."⁷

7 (6). עֲבֹאוֹת. O'. Vacat. Alia exempl. τῶν δυνάμεων.⁸
 'A. τῶν στρατιῶν.⁹

כִּי־יֵאָדָה אֵשְׁתִּי. *Nam quomodo faciam.*
 O'. ὅτι ἅσιν ποιήσω.¹⁰

8 (7). וּבְקֶרְבוֹ יֵשִׁים אֲרָבוֹ. *Sed in animo suo struit insidias ei.*
 O'. καὶ ἐν αὐτῷ ἔχει τὴν ἔχθραν.
 'A. Σ. ἐν δὲ αὐτῷ θήσει τὸ ἐνεδρον αὐτοῦ.¹¹

10 (9). וְעַל-הַרְרִים שָׂשָׁן בְּכִי וְנָדוּ וְעַל-נְאוֹת. *Propter montes attollam fletum et lamentationem, et propter pascua.*
 O'. ἐπὶ τὰ ὄρη λάβετε κοπετὸν (alia exempl. add. καὶ μέλος¹²), καὶ ἐπὶ τὰς τρίβους.
 'A. ἐπὶ τῶν ὄρεων ἀναλήψομαι κλαυθμὸν καὶ μέλος, (καὶ) ἐπὶ τὰ ὄραϊα.¹³

כִּי נָצַח מִבְּלִי־אִישׁ עוֹבֵר. *Quia exusta sunt, ita ut non sit vir transiens.*
 O'. ὅτι ἐξέλιπον παρὰ τὸ μὴ εἶναι ἀνθρώπους ἅσιν.
 'A. Θ. παραπορευομένους.¹⁴ Σ. ὅτι ἀνεπίβατοι ἐγένοντο. . .¹⁵

מִקְנֵה. *Pecoris.*
 O'. ὑπάρξεως.
 'A. κτήσεως.¹⁶
 נָדְדוּ. *Diffugerunt.*
 O'. ἐξέστησαν.
 'A. μετηναστεύσαντο.¹⁷

11 (10). לְגַלְלִים. *In acervos.*
 O'. εἰς μετοικίαν.
 'A. εἰς θίνας. Σ. εἰς βουνούς.¹⁸

מְעוֹן תַּנִּים. *Habitatio canum ferorum.*
 O'. καὶ

² Codd. 86, 88. Montef. e Cod. Jes. edidit tantum: 'A. κατάλυμα. Σ. αὐλισμὸν. Syro-hex. affert: **חַסְתָּ חַסְתָּ**.
 ♦ **חַסְתָּ חַסְתָּ**.³ Syro-hex. **חַסְתָּ חַסְתָּ**.
 ♦ **חַסְתָּ**.⁴ Sic Syro-hex., cum ἰμῶν pro αὐτῶν. Cod. 88: καὶ ἐπὶ ἅσιν ἄδελφοῖς (om. αὐτῶν).⁵ Codd. 86, 88, quorum hic παραλογίζονται mendose scribit. Syro-hex. affert: 'A. Θ. παραλογίζεσαι (**חַסְתָּ**).⁶ Syro-hex. **חַסְתָּ**.
 ♦ **חַסְתָּ**.⁷ Idem in marg. **חַסְתָּ**.
 ♦ **חַסְתָּ**. Lectio quamvis anonyma, et char. med. scripta, videtur esse alius interpretis, et quidem Symmachi, qui voce φιλοπονία usus est in Hex. ad Eccles. ii. 10. Ezech. xxiv. 12; nisi forte pro φιλοπονίαν ἔδειξαν vertendum uo vocabulo ἐφλοπόνισσαν.⁸ Sic Comp., Ald., Codd. XII, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. Item ad v. 15.⁹ Syro-hex. **חַסְתָּ**.
 ♦ **חַסְתָּ**.¹⁰ Sic Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii.¹¹ Codd. 86, 88, quorum ille ἐν δὲ αὐτῷ habet. Sensus est utriusque interpretis; verba, ut

videtur, Symmachi. Syro-hex. affert: ♦ **חַסְתָּ**.
¹² Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ¹³ Cod. 86, et sic fere Cod. 88.—Parsons. Syro-hex. affert: 'A. Σ. ἀναλήψομαι (**חַסְתָּ**). 'A. κλαυθμὸν (**חַסְתָּ**).¹⁴ Cod. 86. Sic in textu sub aster. Cod. 88, Syro-hex.; et sine aster. Codd. 22, 36, alii. Montef. e Cod. Jes. affert: ✕ 'A. Θ. παραπορευομένους.¹⁵ Ad ἐξέλιπον notat Spohnius: "Huc apponitur versio Symmachi, **חַסְתָּ**, ut non comprehensibiles facti sint. Sed haec ad sequentia pertinere videntur, **חַסְתָּ**." Fallitur. Ante **חַסְתָּ** suppleendum **חַסְתָּ**, quod in textu Syr. legitur, et vertendum, ὅτι ἀνεπίβατοι ἐγένοντο (sc. αὶ τρίβοι). Cf. ad v. 12. ¹⁶ Syro-hex. **חַסְתָּ**.¹⁷ Idem. ♦ **חַסְתָּ**. Cf. Hex. ad Psal. x. i. xxx. 12. Jerem. iv. 25. ¹⁸ Codd. 86, 88, qui ad Aq. θήνας et θήνας mendose scribunt. Syro-hex. Aquilae tribuit: **חַסְתָּ**, quod alias εἰς βουνούς sonat. Cf. ad Cap. li. 37. Sed Lex. Cyril. MS. affert: **θινῶν βουνῶν**.

- εἰς κατοικητήριον δρακόντων ('Α. Σ. σειρήνων¹⁹). 'Α. κατοικητήριον σειρήνων.²⁰
- 11 (10). מְבַלֵּי יוֹשֵׁב. *Ut non sit habitator.* Ο'. παρὰ τὸ μὴ κατοικεῖσθαι. 'Α. ἵνα μὴ ᾖ κατοικῶν.²¹
- 12 (11). הַחֲכָם. *Sapiens.* Ο'. ὁ συνετός. Alia exempl. ὁ σοφός.²²
נְצִיחָה. *Exusta est.* Ο'. ἀνήφθη. Σ. ἀνεπίβατος ἐγένετο.²³
- 13 (12). בְּהֶלְכֵךְ בְּהָ. *Et non ambulaverunt in ea.* Ο'. Vacat. ✕ καὶ (Θ. οὐδὲ) ἐπορεύθησαν ἐν αὐτῷ²⁴ 'Α. καὶ οὐκ ἐπορεύθημεν...²⁵ 'Αλλος καὶ οὐχ ᾤδευσαν ἐν αὐτῷ.²⁶
- 14 (13). הַבְּעָלִים. *Baalim.* Ο'. τῶν εἰδώλων. 'Α. Σ. τῶν βααλείμ.²⁷
- 15 (14). מֵאֲכִילֵם אֶת-הָעַם הַזֶּה. *Cibaturus sum eos, hunc populum.* Ο'. ψωμιῶ αὐτοῦς ✕ 'Α. Σ. Θ. τὸν λαὸν τοῦτον²⁸.
- לְעֵינָה. *Absinthio.* Ο'. ἀνάγκας. Οἱ Γ'. πικρίας.²⁹
שָׂרָא. *Papaveris* (plantae veneniferae). Ο'. χολῆς. 'Α. ἀψινθίου. Σ. Θ. πικρίας.³⁰
- 17 (16). יְהוָה צְבָאוֹת הַתְּבוֹנָנִי וְקָרָא. *Jova exercituum, animum advertite, et clamate.* Ο'.
- κύριος καλέσατε. Alia exempl. κύριος ✕ τῶν δυνάμεων³¹, σύνετε καὶ καλέσατε.³¹
- 17 (16). וְתָבוֹאֲנָה. *Et veniant.* Ο'. καὶ φθεγγάσθωσαν. 'Α. καὶ εἰσελθέτωσαν. Σ. καὶ ἐρχέσθωσαν.³²
- 18 (17). וְתַמְהוֹרְנָה. *Et properent.* Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Θ. καὶ ταχυνάτωσαν³³.
- 19 (18). קוֹל נְהִי. *Vox lamentationis.* Ο'. φωνὴ οἴκτου (alia exempl. οἴκτου³⁴). 'Α. φωνὴ μέλους. Σ. φωνὴ μέλους πενθίμου (s. πενθηροῦ).³⁵
נִדְדָנִי. *Vastati sumus.* Ο'. ἐταλαιπωρήσαμεν. ('Α.) ἐπρονομήθημεν.³⁶
כִּי הִשְׁלִיכוּ. *Quia dejecerunt.* Ο'. καὶ ἀπερρίψαμεν. Alia exempl. καὶ ἀπέριψεν.³⁷
- 20 (19). נְדָו. *Lamentationem.* Ο'. οἴκτον. Σ. ἦχον πένθους.³⁸
- 21 (20). בְּחַלְוֵינוּ. *Per fenestras nostras.* Ο'. διὰ τῶν θυρίδων ὑμῶν. 'Α. Σ. διὰ τῶν + βαρέων ὑμῶν.³⁹
בְּבָרְמֹנֹתֵינוּ. *In palatia nostra.* Ο'. εἰς τὴν γῆν ὑμῶν. 'Α. Σ. εἰς τὰς βάρεις ὑμῶν. Θ. εἰς τὰς οἰκήσεις...⁴⁰

¹⁹ Codd. 86, 88. ²⁰ Syro-hex. Aquilae continuat: ✕ *מְבַלֵּי יוֹשֵׁב*. ²¹ Idem: ✕ *יֹשֵׁב מְבַלֵּי*.
²² Sic Comp., Codd. XII, 22, 36, alii. Syro-hex. in textu habet ὁ σοφός, in marg. ὁ συνετός. ²³ Codd. 86, 88. Cf. ad v. 10. ²⁴ Codd. XII (in marg. sub ✕), 88: καὶ ἐπορεύθησαν ἐν αὐτῷ (non αὐτῇ, ut e Cod. Jes. falso exscripsit Montef.). Syro-hex. in textu: καὶ ἐπορεύθησαν ✕ ἐν αὐτῷ ✕, asterisco male posito; cum scholio char. med.: ἐν τῷ νόμφ μου. Idem affert: ✕ *فَالا*. ²⁵ Syro-hex. *لا*.
✕ (Norberg. *لَوَحِب*). Sed prima persona a contextu abhorret. Syro-hex. in textu Codd. 22, 36, alii. Vox ᾤδευεν Symmachum refert. ²⁷ Syro-hex. ✕ *حَلَا*.
Cod. 88 in marg.: τῶν βααλείμ. ²⁸ Cod. Jes. (cum ψωμιῶ). Sic in textu sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ²⁹ Cod. 86, 88. ³⁰ Syro-hex. ✕ *فَمَسَل*.
✕ *لَوَحِب*. Alis locis Aquila ἀψινθιον pro ἄψινθι posuit; e. g. Prov. v. 4. Jerem. xxiii. 15. Thren. iii. 19. Hic autem ne ad *لَوَحِب* lectiones trahamus, obstat casus secundus, qui

cum ψωμιῶ (لَوَحِب) aptari nequit. ³¹ Sic Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. Montef. e Cod. Jes. tantummodo affert: "Αλλος: κύριος τῶν δυνάμεων. Parsons. vero e marg. Cod. XII exscripsit: ✕ τῶν δυνάμεων σύνετε. Hieron.: *intelligite et vocate*. ³² Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: 'Α. καὶ ἐλθέτωσαν (*تَمَّ*).
Cod. Jes. Syro-hex. in textu: ✕ *تَمَّ*. Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. ³⁴ Sic Comp., Codd. XII, 22, 26, 36, alii. Syro-hex. *تَمَّ*. ³⁵ Codd. 86, 88, quorum hic πενθίμου, ille πενθηροῦ habet. Syro-hex. affert: *س*.
✕ *فَمَسَل*. Syro-hex. in marg. char. med. *س*.
✕ *لَوَحِب*. Cf. ad Cap. x. 20. ³⁷ Syro-hex. in textu *س*, καὶ ἀπέριψεν (sc. ἡ γῆ); in marg. autem: καὶ ἀπερρίψαμεν. ³⁸ Codd. 86, 88. ³⁹ Cod. 88. Cod. 86 affert: 'Α. διὰ τῶν βαρέων. Pro βαρέων nescimus an legendum θυρών.
⁴⁰ Cod. 86 affert: Σ. εἰς τὰς βάρεις ὑμῶν εἰς τὰς οἰκήσεις (sic). Syro-hex. vero: 'Α. εἰς τὰς βάρεις (*بَارَع*) ὑμῶν. Ad Amos ii. 5 Hexapla dant: 'Α. βάρεις. Θ. οἰκήσεις.

22 (21). דִּבַּר. *Dicito*. Ο. ✕ Θ. θανάφ. 'Α. Σ. *λάλησον*.⁴¹

נְהַחֲמֵהֶנּוּ כִּי הוּא נֶאֱמַר יְהוָה. Ο. Vacat. ✕ Θ. τάδε λέγει κύριος. ⁴²

וְנִפְלָה. *Etiam cadet*. Ο. καὶ ἔσονται. Οἱ λοιποί· καὶ πεσούνηται.⁴³

25 (24). עַל-כָּל-מוֹל בְּעַרְלָה. *In omnem circum-*
cisum cum praeputio. Ο. ἐπὶ πάντας περι-
τετημημένους ἀκροβυστίας αὐτῶν. Σ. ἐπὶ πάντας
ἐξῆς (s. κατὰ μέρος) τοὺς ὄντας ἐν ἀκροβυστίᾳ.⁴⁴

26 (25). וְעַל-יְהוּדָה. Ο. καὶ ἐπὶ 'Ιουμαίαν. *Alia*
exempl. καὶ ἐπὶ 'Ιούδαν.⁴⁵

עֲרִילִים. *Praeputiati*. Ο. ἀπερίμητα. 'Α. ἀκρό-
βυστα.⁴⁶

עֲרִילֵי-לֵב. *Praeputiati corde*. Ο. ἀπερίμητοι
καρδίας αὐτῶν. 'Α. ἀκρόβυστοι καρδίᾳ.⁴⁷

Cap. IX. 1. ÷ τὸν λαὸν τοῦτον. 7. ÷ πονη-
ρίας. 14. ÷ τῆς κακῆς. 22. ÷ τῆς γῆς ὑμῶν. 26. ÷ καὶ ἐπὶ υἱούς (fort. καὶ ἐπὶ ÷ υἱούς). ÷ σαρκί.⁴⁸

CAP. X.

2. אַל-תִּלְמְדוּ. *Nolite assuescere*. Ο. μὴ μαθάνετε. "Ἄλλος μὴ πορεύεσθε.¹

בְּיַיְחָתֵנוּ הַגּוֹיִם מִיְהִמָּה. *Nam consternantur gen-*
tes eis. Ο. ὅτι φοβούνται αὐτὰ τοῖς προσώ-
ποις αὐτῶν. 'Α. (ὅτι) πτοηθήσονται τὰ ἔθνη ἀπ' αὐτῶν.²

3. מְעֵשָׂה יְדֵי-חַרְשָׁר. *Opus manuum fabri*. Ο. ἔργον
✕ 'Α. Σ. χειρῶν τέκτονος.³

בַּמַּעֲצָד. *Cum ascia*. Ο. καὶ χώνευμα. Οἱ Γ'.
ἐν σκεπάρνω.⁴

5. כִּתְמוֹר מְקִשָּׁה הַמָּה וְלֹא יְדַבְּרוּ. *Sicut columna*
operis tornatilis illi sunt, nec loquuntur. Ο.
Vacat. 'Α. ὡς φοίνιξ ἑλατά εἰσι, καὶ οὐ μὴ
λαλήσουσιν. Σ. ῥινητὰ καὶ τορευτὰ ἔστιν, καὶ
οὐ λαλήσει. Θ. ὡς φοίνιξ πηκτὰ εἰσι, καὶ οὐ
μὴ λαλήσουσιν.⁵

6. מֵאִין כְּמוֹהַ יְהוָה גְּדוֹל אַתָּה וְגְדוֹל שְׂמֹךְ. *Nemo est sicut tu, Jova; magnus es*
tu, et magnum nomen tuum in fortitudine. Ο.
Vacat. ✕ Θ. πόθεν ὥσπερ σὺ ('Α. ὁμοίς σοι)

⁴¹ Hieron.: "Verbum Hebraicum... si legatur DABAR, sermonem significat; si DEBER, mortem; si DABER, loquere. Unde et LXX et Theod. junxerunt illud praeterito capitulo, ut dicerent: *Disperdent parvulos de foris, juvenes de plateis morte*. Aq. vero et Sym. transtulerunt, *λάλησον, id est, loquere*." Cod. 86 affert: Θ. θανάφ· τάδε λέγει κύριος. Syro-hex. in textu: *✕ חַבְבַּל וְחַבְבַּל אֶזְרָא חַבְבַּל*. Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. ⁴² Cod. Jes. ⁴³ Syro-hex. *וְנִפְלָה וְנִפְלָה וְנִפְלָה*. ⁴⁴ Idem: *חַבְבַּל חַבְבַּל*. ⁴⁵ Sic Codd. 22, 23, 36, alii. Syro-hex. καὶ ἐπὶ 'Ιουδαίαν (Ἰουδα, non, ut Norberg., Ἰουδα). ⁴⁶ Syro-hex. *✕ חַבְבַּל*. ⁴⁷ Idem: *✕ חַבְבַּל*. ⁴⁸ Syro-hex.

(*אֶזְרָא*); deinde ad *חַבְבַּל*, τορευτὸν, notat: Σ. ῥινητὸν (*חַבְבַּל*), cum scholio a Norbergio praetermisso: *חַבְבַּל* (*lima*) *חַבְבַּל*. Praeterea ad idem *חַבְבַּל* aptantur lectiones quae sequuntur: *✕ חַבְבַּל חַבְבַּל*, *✕ חַבְבַּל חַבְבַּל*, *✕ חַבְבַּל חַבְבַּל*, *✕ חַבְבַּל חַבְבַּל*. (Syr. *חַבְבַּל*, ῥινητὸν, in quo omnes interpretes haeserunt, est adjectivum a radice *חַבְבַּל* *limavit*. Deinde *חַבְבַּל* Graece sonat ἑλατὸν, hic et v. 9, a radice *חַבְבַּל* (Jesai. xli. 7 in Syro-hex.), unde *חַבְבַּל*, ἑλασμα (Habac. ii. 19), et *חַבְבַּל*, ἀνίλατος (Job. xli. 15). Ad Theod. notandum *חַבְבַּל*, πηκτὰ, pro quo Spohnius *ἐμπεπηγμένα* tentabat.) Ceterum collato textu Syro-hex. cum Romano observandum est, post *ἐστερέωσαν* αὐτὰ Syrum sic pergere: (abest *θήσουσιν* αὐτὰ, ut in Comp., Codd. III, 22, 23, 26, aliis) καὶ οὐ κηθηθήσονται. ἀργύριον τορευτῶν εἰσιν (sic), οὐ πορεύονται, ἀργύριον + προσβλήτων (*חַבְבַּל*, non *חַבְבַּל*). Error Norbergii scrupulum inject J. D. Michaeli in *Lex. Syr.* p. 623. Verum vidit Spohn) ἀπὸ θαρσῆς ἤξει, χρυσίον Μωφάξ (in marg. char. med. *✕ חַבְבַּל*) καὶ χεῖρ—ἐνούσουσιν αὐτὰ. αἰρούμενα—καὶ ἀγαθὸν οὐκ ἔστιν ἐν αὐτοῖς (*חַבְבַּל* non, ut Norberg., *חַבְבַּל*). ✕ πόθεν ὥσπερ σὺ κ.τ.ε.

CAP. X. ¹ Cod. 88. Sic in textu Codd. III, 41, 106. ² Syro-hex. *✕ חַבְבַּל חַבְבַּל חַבְבַּל*. ³ Cod. Jes. Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 62, 198, 233. Montef. praeterea affert, non nominato auctore: Ἄλλ. κενὸν ἔργον. ⁴ Codd. 86, 88. ⁵ Idem. (In codd. ἑλατὰ pro ἑλατά, et πηκτὰ pro πηκτὰ scriptum. Ad Theod. Cod. 86 legit, οὐ μὴ λαλήσουσιν.) Syro-hex. ad prius *חַבְבַּל*, ἀργύριον (v. 9) apponit: 'Α. ὡς φοίνιξ

- 13. לְקוֹל תְּתוֹן הַמּוֹן מִים. *Ad vocem editionis ejus copia est aquarum.* O'. καὶ πλῆθος ὕδατος. ✠ Θ. εἰς φωνὴν δόντος αὐτοῦ ἄ πλῆθος ὕδατος.¹⁵ 'A. εἰς φωνὴν ἔδωκεν αὐτοῖς πλῆθος ὕδατος.¹⁶ Σ. πρὸς τὴν φωνὴν ὅταν διδῶ πλῆθος ὕδατος.¹⁷
- (ק ארצו) ארצו. O'. ✠ תָּהָס ἄ γָהָס.¹⁸
- רִיחַ. *Ventum.* O'. φῶς. *Alia exempl. ἀνεμους.*¹⁹ Oί Γ'. ἀνεμων.²⁰
- 15. תַּעֲתִיעִי. *Illusionium.* O'. ἐμπεπαιγμένα. *Alia exempl. ἐμπεπηγμένα.*²¹ 'A. μεμωκημένα. Σ. χλευασμοῦ.²² *Aliter:* 'A. *derisionium.*²³
- 16. כִּי־יוֹצֵר הַכֹּל הוּא יוֹשֵׁר־אֵל שָׁבַט נַחֲלָתוֹ. *Quia formator universi ipse est, et Israel gens hereditatis ejus.* O'. ὅτι ὁ πλάσας τὰ πάντα, αὐτὸς κληρονομία αὐτοῦ. 'A. Θ. ὅτι ὁ πλάσας τὰ πάντα αὐτὸς ✠ ἐστίν, καὶ Ἰσραὴλ ῥάβδος (Ἰ. Α. σκήπτρον) ἄ κληρονομίας αὐτοῦ.²⁴
- יהוה יְבָרַח. O'. κύριος. *Alia exempl. add. τῶν δυνάμεων.*²⁵ 'A. κύριος τῶν στρατιῶν.²⁶
- 17. עֲסִיג. *Collige.* O'. συνήγαγεν. 'A. Σ. συνέγαγε.²⁷

- 17. אֶרֶץ. *De terra.* O'. ἔξωθεν. 'A. Θ. ἐκ γῆς. Σ. ἀπὸ γῆς.²⁸
- שָׂרְפִי. *Sarcinas tuas.* O'. τὴν ὑπόστασίν σου. 'A. τὴν ἐπιτροπὴν σου. Σ. τὴν ἐμπορίαν σου.²⁹
- וְיֹשֵׁב בְּמַצְוֹר. *Quae sedes in obsidione.* O'. κατοικοῦσαν ἐν ἐκλεκτοῖς.³⁰ 'A. ἡ καθίζουσα ἐν περιορχῇ.³¹ Σ. . . ἐν πολιορκίᾳ.³²
- 18. הִנְנִי קוֹלֵי. *En! ego funda projiciam.* O'. ἰδοὺ ἐγὼ σκελίζω ('A. Σ. σφενδονήσω³³).
- הַזֶּה הַמַּעַס. *Hac vice.* O'. (τὴν γῆν) ταύτην. 'A. ἐν τῷ ἀπαξ τούτῳ. Σ. ἐν τῇ ἐφόδῳ ταύτῃ.³⁴
- הַצַּרְתִּי לָהֶם. *Et angustiam faciam iis.* O'. ἐν θλίψει. *Alia exempl. add. καὶ ἐκθλίψει αὐτούς.*³⁵
- לְמַעַן יִמְצְאוּ. *Ut experiantur.* O'. ὅπως εὐρεθῆ ἢ πληγῇ σου. 'A. ὅπως ἐλεγχθῶσιν.³⁶
- 19. הִי־וַיְהִי. *Hei mihi!* O'. οὐαί. 'A. Σ. οὐαί μοι.³⁷
- וְנֹאשָׁתָּה לְחִי נֹאשָׁתָּה. *Certe hic est dolor, et feram eum.* O'. ὄντως τούτο τὸ τραυμά σου

xvi. 2. *Alias ἦδρασε Syro nostro est* אַלֵּא. ¹⁵ Cod. Jes. Cod. 86 affert: 'A. Θ. ✠ εἰς φ. δόντος αὐτοῦ. Codd. 22, 36, alii (excerptis Cod. 88, 233, qui δόντος habent) in textu: εἰς φ. διδόντος αὐτοῦ κ.τ.έ. Syro-hex. אֵל חַמְלָא ✠ (διδόντος) אֵלֵּא. ¹⁶ Syro-hex. אֵל חַמְלָא אֵלֵּא אֵלֵּא ✠. ¹⁷ Cod. 86. ¹⁸ Syro-hex. אֵלֵּא אֵלֵּא אֵלֵּא ✠. Solus Cod. 233 γῆς sine artic. habet. ¹⁹ Sic Comp., Ald., Codd. XII, 22, 33, 36, alii, et Syro-hex. Hieron. *ventos.* ²⁰ Codd. 86, 88. ²¹ Sic Cod. 233. *Scripturam vitiosam expressit etiam Syro-hex., vertens* אֵלֵּא. ²² Codd. 86, 88. Cf. ad Cap. li. 18. *Ad ἐμπεπαιγμένα* Cod. 87 in marg. notat: μεμωκημένα, καταγάλαστα. ²³ Syro-hex. אֵלֵּא אֵלֵּא. ²⁴ Nobil. ex Origene (Opp. T. III, p. 289) affert: 'Ακ. καὶ Θεοδ. ἐξέδωκαν ὅτι ὁ πλάσας κ.τ.έ. In Codd. Jes., 88, haec, ἐστίν καὶ Ἰσρ. ῥάβδος, asterisco notantur. Syro-hex. in textu: ✠ ἐστίν, καὶ Ἰσραὴל ἄ חַמְלָא (in marg. СКНПТРОН; sed vox Graeca ad Aquilae lectionem potius pertinere videtur) κληρονομίας αὐτοῦ; in marg. autem: אֵלֵּא אֵלֵּא אֵלֵּא. Postremo in textu LXXviralī post κληρ. αὐτοῦ Codd. 22, 36, alii, inferunt: καὶ Ἰσρ. ῥάβδος κληρονομίας αὐτοῦ. ²⁵ Sic Cod. 22, 36, alii, et sine aster. Syro-hex. ²⁶ Syro-hex. in continuatione:

✠ אֵלֵּא אֵלֵּא אֵלֵּא. ²⁷ Syro-hex. ✠ ضلع. ²⁸ Codd. 86, 88. ²⁹ Idem. *Ad Aquilam pro ἐπιτροπῇ, quod in Bibliis Graecis non legitur, fortasse legendum ἐντροπῇ (Hieron. confusionem tuam, Syrus vulgaris حذو), a significatu verbi יָנַח, humiliani, κατήσχυεν. Cf. Hex. ad 2 Reg. viii. 1. Jesai. xxv. 5. ³⁰ Sic libri omnes et Syro-hex. Hieron. Graeca vertit: quae habitat in munitione, unde suum ἐν τειχοισματι assumpsit falsarius Complutensis. ³¹ Syro-hex. ✠ אֵלֵּא אֵלֵּא אֵלֵּא. ³² Codd. 86, 88. ³³ Hieron. "Pro quo verbo Hebraico COLEA Aq. et Sym. interpretati sunt, σφενδονήσω." Syro-hex. affert: 'A. σφενδονήσω (אֵלֵּא אֵלֵּא). Non expeditus lectionem Codd. 86, 88: 'A. σφενδονήσω (sic). Σ. σφενδονήσω. ³⁴ Codd. 86, 88. ³⁵ Sic Comp. (sine ἐν θλίψει), Ald., Codd. XII, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. Pro Graecis, ἐν θλίψει—ἢ πληγῇ σου, Hieron. interpretatus est: et tribulabo eos ut inveniantur. ³⁶ Syro-hex. ✠ אֵלֵּא אֵלֵּא אֵלֵּא. ³⁷ Codd. 22, 36, alii: ὅπως ἐλεγχθῶσιν. εὐρίθη κ.τ.έ. Haec, ἢ πληγῇ σου, desunt in Comp., Codd. 23, 86, et Syro-hex. ³⁸ Syro-hex. ✠ אֵלֵּא אֵלֵּא.*

(μου), καὶ κατέλαβέ σε (με). 'Α. πλὴν τοῦτο ἀρρώστημά μου, καὶ ὑπόσω αὐτό. Σ. ἀλλὰ τοῦτο ἀρρώστημά μου ἐστίν, καὶ βασιτάσω αὐτό.³⁹

20. **שָׂדָה**. *Vastatum est.* Ο'. ἐταλαιπώρησεν. 'Α. ἐπρονομήθη.³⁹

וְכָל-מִיתְרֵי נִתְקוּ. *Et omnes funiculi mei disrupti sunt.* Ο'. καὶ πᾶσαι αἱ δέρρεις σου (μου) διεσπάρσθησαν. 'Α. καὶ πάντα τὰ σχοινία μου διεσκορπίσθησαν.⁴⁰ Σ. καὶ πάντες οἱ κάλοι μου.⁴¹

בְּנֵי יִצְחָק וַיֵּאָבִדוּ. *Filii mei exierunt a me, et non sunt.* Ο'. οἱ υἱοὶ μου καὶ τὰ πρόβατά μου οὐκ εἰσίν. 'Α. οἱ υἱοὶ μου ἐξῆλθόν με, καὶ οὐκ εἰσίν.⁴² Σ. (οἱ υἱοὶ μου) ἐξῆλθον ἀπ' ἐμοῦ...⁴³

אִין-נִטָּה עוֹד אֶהְיֶה וּמִקָּמִים יִרְעוּתִי. *Non est qui extendat ultra tentorium meum, et qui erigat aulaea mea.* Ο'. οὐκ ἔστιν ἔτι τόπος τῆς σκηνης μου, τόπος τῶν δέρρεων μου. 'Α. οὐκ ἔστιν ὁ ἐκτείνων ἔτι σκέπην μου, καὶ ἀνοστών δέρρεις μου.⁴⁴

22. **תַּנְזִים**. *Canum ferorum.* Ο'. στρουθῶν. 'Α. Σ. σειρήνων. Θ. δρακόντων.⁴⁵

23. **לֹא-לְאִישׁ הַלֶּךְ הִדְבִּינִי וְאֶת-צִידוֹ**. *Non est (via) viro ambulanti, et dirigere gressum suum.* Ο'. οὐδὲ ἀνὴρ πορεύσεται, καὶ κατορθώσει πορείαν αὐτοῦ (alia exempl. καὶ κατευθυνεὶ τὴν

πορείαν αὐτοῦ⁴⁶). Σ. οὐδὲ ἀνὴρ πορεύσεται, καὶ κατευθυνεὶ τὰ διαβήματα αὐτοῦ.⁴⁷

25. **וְעַל-מִשְׁפָּחֹתַי**. *Et super familias.* Ο'. καὶ ἐπὶ γενεάς (alia exempl. βασιλείας⁴⁸).

וַיִּנְחְלוּ וַיִּנְחְלוּ. *Et devoraverunt eum, et consumpserunt eum.* Ο'. καὶ ἐξανήλωσαν αὐτὸν, ✕ 'Α. Σ. Θ. καὶ συνετέλεσαν αὐτόν.⁴⁹

וַיִּתְנַהֵוּ הַשְּׂמֹר. *Et habitationem ejus vastaverunt.* Ο'. καὶ τὴν νομὴν αὐτοῦ ἠρήμωσαν. 'Α. (καὶ) εὐπρέπειαν αὐτοῦ ἠφάνισαν. Σ. (καὶ) κατοίκησιν αὐτοῦ.⁵⁰

Cap. X. 20. — ὄλετο. 22. — καὶ 4 κούτην.⁵¹

CAP. XI.

2. **הַבְּרִית**. *Foederis.* Ο'. Θ. διαθήκης. 'Α. Σ. συνθήκης.¹

4. **אוֹתָם כָּלֵל**. Ο'. πάντα. Alia exempl. κατὰ πάντα; alia, αὐτὰ κατὰ πάντα.²

5. **אֵימֵן**. *Fiat.* Ο'. γένοιτο. 'Ο 'Εβραῖος' ἀμήν. 'Α. πισπιστωμένως.³

6. **קְרָא**. *Proclama.* Ο'. ἀνάγνωθι. Σ. κήρυξον.⁴

אֶת-כָּל-הַדְּבָרִים. *Omnia verba.* Ο'. ✕ 'Α. σύμπαντας 4 τοὺς λόγους.⁵

³⁸ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: 'Α. Θ. καὶ ὑπόσω αὐτό (וְהִסְבֵּיתוֹ).³⁹ Syro-hex. אֶל-אֲחֵרֵי. Cf. ad Cap. ix. 19.

⁴⁰ Syro-hex. Aquilae continuat: מִשְׁכָּחֵם. Mutavimus e Codd. 86, 88, qui afferunt: 'Α. καὶ πάντα τὰ σχοινία μου. ⁴¹ Codd. 86, 88. ⁴² Syro-hex. in continuatione: וְהָיָה כַּמֶּלֶךְ וְהָיָה כַּמֶּלֶךְ. Pronomen, a Syro male exclusum, assumpsimus e lectione Codd. 86, 88: 'Α. ἐξῆλθόν με. ⁴³ Codd. 86, 88. Post πρόβατά μου Codd. 22, 36, alii, addunt ἐξῆλθον ἀπ' ἐμοῦ καὶ (οὐκ εἰσίν). ⁴⁴ Syro-hex. אֶל-אֲחֵרֵי וְהָיָה כַּמֶּלֶךְ. ⁴⁵ Idem: וְהָיָה כַּמֶּלֶךְ וְהָיָה כַּמֶּלֶךְ. Hieron.: "Habitationum draconum, sive [ut LXX] cubile struthionum, et, ut Sym. interpretatus est, sirenarum, pro quo in Hebraico THANNIM positum." ⁴⁶ Sic Codd. 88, 233, et, ut videtur, Syro-hex., qui in textu affert: אֶל-אֲחֵרֵי וְהָיָה כַּמֶּלֶךְ. Codd. 22,

36, alii, ex duplici versione: καὶ κατορθώσει τὴν ὁδὸν αὐτοῦ, καὶ κατευθυνεὶ πορείαν αὐτοῦ. ⁴⁷ Syro-hex. אֶל-אֲחֵרֵי. Cf. Psal. xxxix. 3 in Syro-hex. ⁴⁸ Sic Comp., Ald., Codd. XII, 22, 33, 36, alii. Syro-hex. in marg. אֶל-אֲחֵרֵי. ⁴⁹ Syro-hex. in textu: אֶל-אֲחֵרֵי ✕ אֶל-אֲחֵרֵי. Cod. Jes. affert: ✕ καὶ συνετέλεσαν αὐτόν. Codd. 86, 88: 'Α. Σ. Θ. Ο'. καὶ συνετέλεσαν αὐτόν. ⁵⁰ Syro-hex. affert: אֶל-אֲחֵרֵי. ⁵¹ Syro-hex.

CAP. XI. ¹ Hieron.: "Notandum est, quod verbum BERITH Aq. et Sym. semper pactum, LXX et Theod. testamentum interpretati sunt." ² Prior lectio est in Codd. 22, 36, aliis, et Syro-hex.; posterior in Codd. 86 (in marg.), 88. ³ Syro-hex. אֶל-אֲחֵרֵי. ⁴ Idem: אֶל-אֲחֵרֵי. Cod. Hex. ad Psal. xl. 13. ⁵ Idem: אֶל-אֲחֵרֵי. Cod. Jes. Sic sine aster. Codd. 22 (σύμπαντας), 36, alii. Syro-hex. אֶל-אֲחֵרֵי ✕.

6. וּבַחֲצוֹת יְרוּשָׁלַם. *Et in plateis Jerusalem.* O'. καὶ ἔξωθεν Ἱερουσαλήμ. 'A. Θ. καὶ ἐν τοῖς ἐξέδοις Ἱερουσαλήμ.⁶ Σ. καὶ ἐν τοῖς ἀμφόδοις Ἱερουσαλήμ.⁷

הַבְּרִית הַזֹּאת. O'. τῆς διαθήκης ταύτης. 'A. Σ. τῆς συνθήκης ταύτης.⁸

7. כִּי הָיָה עֵדוּתִי בְּאֲבוֹתֵיכֶם בְּיוֹם הַעֲלוֹתִי אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עַד-הַיּוֹם הַזֶּה הַשְּׂמַעְתִּי אֹתָם לֵאמֹר שָׁמְעוּ בְּקוֹלִי. *Quia contestando contestatus sum patres vestros, die quo ascendere eos feci de terra Aegypti usque ad hunc diem, mane surgendo et contestando, dicens: Audite vocem meam.* O'. Vacat. ✕ Θ. ὅτι ἐπιμαρτυρία ἐπεμαρτυράμην τοῖς πατράσιν ὑμῶν ἐν ἡμέρᾳ ἀναγαγόντος μου αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, ὀρθρίζων καὶ ἐπιμαρτυρόμενος, λέγων ἄκουσατε τῆς φωνῆς μου.⁹

8. וְלֹא שָׁמְעוּ וְלֹא-הִטּוּ אֶת-אָזְנוֹם וְיָלְכוּ אִישׁ בְּשִׁרְיוֹת לֶבָם הֲרַע וְאָבִיָּא עֲלֵיהֶם אֶת-כָּל-דְּבָרֵי הַבְּרִית-הַזֹּאת אֲשֶׁר-צִוִּיתִי לַעֲשׂוֹת וְלֹא-עָשׂוּ. *Et non audierunt, et non inclinaverunt aurem suam, et ambulaverunt unusquisque in pervercacia cordis sui mali; et induxi super eos omnia verba foederis hujus, quod praecepi ut*

facerent, et non fecerunt. O'. Vacat. ✕ Θ. καὶ οὐκ ἤκουσαν, καὶ ἐξέκλιναν ('A. καὶ οὐκ ἔκλιναν¹⁰) τὸ οὖς αὐτῶν, καὶ ἐπορευθήσαν ἀνήρ ἐν τῇ εὐθύτητι ('A. ἐν τῇ σκολιότητι. Σ. ἐν τῇ ἀρσεκείᾳ¹¹) τῆς καρδίας αὐτοῦ τῆς πονηρᾶς καὶ ἐπήγαγον ἐπ' αὐτοὺς πάντας τοὺς λόγους τῆς διαθήκης ταύτης, ἧς ἐνετειλάμην ποιεῖν αὐτοὺς ✕, καὶ οὐκ ἐποίησαν.¹²

9. קְשָׁר. *Conjuratio.* O'. Θ. σύνδεσμος. 'A. ἀθεσία. Σ. συνωμοσία.¹³

10. הִלְכוּ. *Ambulaverunt.* O'. πορεύονται. Alia exempl. βαδίζουσιν.¹⁴

הִפְרִוּ. *Violaverunt.* O'. διεσκέδασεν. Σ. διέ-
λυσαν.¹⁵

אֲשֶׁר כָּרַתִּי. *Quod pepigi.* O'. ἦν διεθέμην. 'A. ἦν ἔκοψα.¹⁶

11. אֶלֵיהֶם. *In eos.* O'. ἐπὶ τὸν λαὸν τοῦτον. Alia exempl. ἐπ' αὐτούς.¹⁷

וְהִעָקְרוּ. *Et clamabunt.* O'. καὶ κεκράξονται. 'A. Σ. καὶ βοήσουται.¹⁸

12. וְהוֹשִׁיעַ לֹא-יִוָּשְׁעוּ. *Et servando non servabunt.* O'. οὐ μὴ σώσουσιν. ✕ 'A. Θ. καὶ σωτηρία ✕ οὐ μὴ σώσουσιν.¹⁹

13. הַצֹּת. *Platearum.* O'. ἐξέδων. 'A. Σ. ἐξέδων. Θ. ἀμφόδων.²⁰

⁶ Syro-hex. ✕ حَقْمَلِ. l. .i. Codd. 86, 88: Θ. καὶ ἐξέδοις Ἱερ. ⁷ Codd. 86, 88. ⁸ Syro-hex. ه. .i. ✕ مَنَعًا. Idem in textu pingit: ✕ καὶ ποιήσατε αὐτούς ✕; quae verba a nullo libro Graeco absunt. ⁹ Cod. Jes., teste Montef., qui ἐπιμαρτυρίας exscripsit. (Parsonsii amanuensis affert: ✕ Ὀρθρίζων. Θ. ὅτι ἐπὶ μαρτυρίας κ. τ. ε.) Eandem lectionem sub aster. habent Codd. 88, 133, quorum uterque ἐπιμαρτυρία, prior autem ἀνάγοντος et ἐπιμαρτυρόμενος habet. Syro-hex. affert: ὅτι ἐπιμαρτυρία ✕ ἐπεμαρτυράμην (s. ὅτι διαμαρτυρόμενος ✕ διεμαρτυράμην), cetera, ut Cod. Jes., nisi καὶ λέγων pro λέγων. Paulo diversa est lectio Codd. 22, 36, aliorum: ✕ ὅτι διαμαρτυρόμενος διεμαρτυράμην τοῖς π. ὅ. ἐν ἡμέρᾳ ἀνήγαγον αὐτούς . . . καὶ ἐπιμαρτυρόμενος, καὶ λέγων κ. τ. ε. ¹⁰ Syro-hex. ✕ יָלְכוּ. ¹¹ Idem: ✕ حَمَسًا. Cf. Hex. ad Psal. lxxx. 13. ¹² Cod. Jes., unde ἐξέκλιναντο pro ἐξέκλιναν, et prope finem αὐτοῖς pro αὐτοῖς, perperam exscripsit Montef. Sic sub aster. Codd. 88, 233, et Syro-

hex., neonon sine aster. Codd. 22, 36, alii. Hieron.: "Quod praecepi ut facerent. Hucusque in LXX non habetur, quodque sequitur, et non fecerunt, ab eis positum est, et eum superioris capituli fine sociatum, in quo scriptum est: Audite verba pacti hujus, et facite illa; et non fecerunt." ¹³ Syro-hex. ✕ حَمْسًا. ✕ حَمْسًا. ✕ حَمْسًا. Paulo aliter Hieron.: "Pro conjuratione, quam nos juxta Sym. interpretati sumus, Aq. et LXX et Theod. σύνδεσμον transtulerunt, quam nos colligationem possumus dicere." Montef. edidit: 'A. O'. Θ. σύνδεσμος. Σ. (ἀνταρσία), appellans Hex. ad Jesai. viii. 12, qui locus contra consensum Hieronymi et Syri interpretis nihil valet. ¹⁴ Sic Comp., Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii. Syro-hex. in marg. char. med. ✕ حَمْسًا. ¹⁵ Codd. 86, 88. ¹⁶ Syro-hex. ✕ حَمْسًا. ¹⁷ Sic Comp., Codd. XII, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. ¹⁸ Syro-hex. ه. .i. ✕ حَمْسًا. ¹⁹ Cod. Jes. Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. pingit: ✕ حَمْسًا. ²⁰ Cod. Jes., qui

13. מְזַבְּחֹת. *Altaria. O. βωμούς. 'A. Σ. θυσιαστήρια.*²¹

לְבַשְׁתָּ מְזַבְּחֹת. *Pudori (idolo), altaria. O. Vacat. ✕ 'A. Θ. τῆ ἀσχύνη, θυσιαστήρια 4.*²²

14. וְאַל-תִּשָּׂא בַעֲדָם רִנָּה וְתַפְּלָה. *Et ne efferas pro iis vagitum et precationem. O. και μη ἀξίου περι αὐτῶν ἐν δεήσει και προσευχῆ. Σ. (και μη) ἀναλάβης σὺ περι αὐτῶν δέσιω, μηδὲ προσεύξῃ.*²³

15. מַה לִּידִידֵי בֵיתִי עֲשׂוֹתָהּ הַמְזַמְּתָהּ הָרַבִּים וּבִשְׂר-קָרֶשׁ יַעֲבְרוּ מֵעֲלֶיךָ כִּי רָעַתְכִי אִזּוּ תַעֲלֹזִי. *Hieron.: Quid est, quod dilectus meus in domo mea fecit scelera multa? Numquid carnes sanctae auferent a te malitias tuas, in quibus gloriata es? Interpretes recentiores in diversa abeunt. O. τί ἡ ἡγαπημένη ('A. Σ. τί τῷ ἡγαπημένῳ μου²⁴) ἐν τῷ οἴκῳ μου ἐποίησε βδέλυγμα; μη εὐχαὶ και κρέα ἅγια ἀφελούσιν ἀπὸ σοῦ τὰς κακίας σου, ἡ τούτοις διαφεύξῃ; 'A. τί τῷ ἡγαπημένῳ μου ἐν τῷ οἴκῳ μου τοῦ ποιῆσαι διαλογισμούς πολλούς; και κρέα ἅγια παρήγαγον ἀπὸ σοῦ, ὅτι πονηρά ὅτι τότε ἀγαλλιάσῃ.*²⁵

16. רֵעֵנָּה יִפֶּה פְּרִי-תֶאֱרָר. *Virentem pulcrum fructu formoso. O. ὠραίαν εὐσκιον τῷ εἶδει. 'A. εὐθαλῆ εὐκαρπον ὠραίαν εἶδει.*²⁶

לְקוֹל הַמּוֹלָה גְּדוּלָה. *Ad sonum strepitus magni. O. εἰς φωνὴν περιτομῆς αὐτῆς, (μεγάλη.) Σ. πρὸς φωνὴν πλήθους τοῦ μεγάλου.*²⁷

הַצִּיתַי אֵשׁ עָלֶיהָ. *Accendit ignem ad eam.*

*O. ἀνήφθη πῦρ ἐπ' αὐτήν, μεγάλη ἡ θλίψις ἐπὶ σέ.*²⁸

16. וַיִּרְעוּ. *Et franguntur. O. ἡχρειώθησαν. 'A. Σ. ἡσθέησαν.*²⁹

17. עָבְחוּ. *O. Vacat. Alia exempl. τῶν δυνάμεων.*³⁰

וַיַּשְׂרֻעוּ. *Quod fecerunt. O. ὅτι ἐποίησαν. 'A. Σ. οἱ (ἐποίησαν).*³¹

18. אִזּוּ הָרְאִיתֵנִי. *Tunc ostendisti mihi. O. τότε εἶδον. 'A. τότε ἐγνώρισάς μοι. Σ. τότε εἶδειξάς μοι.*³²

19. וְנֹאֲנִי כִבְשָׁא אֶלְוָה יוֹבֵל לְמַבּוּהָ לְאֶרְדֵּי-עֵתִי. *Ego autem eram quasi agnus mansuefactus, qui ducitur ad mactandum, nec novi. O. ἐγὼ δὲ ὡς ἀρνίον ἄκακον ἀγόμενον τοῦ θύεσθαι, οὐκ ἔγνων. 'A. Σ. ἐγὼ δὲ ἤμην ὡς ἀμνὸς εἰθισμένος (Σ. τιθασὸς) ἀπαγόμενος εἰς σφαγὴν, και οὐκ ἤδειν.*³³

כִּי. *Quia. O. Vacat. ✕ 'A. Σ. Θ. ὅτι 4.*³⁴

וְנִשְׁחִיתָהּ עֵץ בְּלַחְמוֹ וּנְכַרְתָּנוּ. *Perdamus arborem cum cibo (fructu) suo, et escindamur eam. O. δεῦτε, και ἐμβάλωμεν ξύλον εἰς τὸν ἄρτον αὐτοῦ, και ἐκτριψόμεν αὐτόν. Σ. διαφθέρωμεν ἐν ξύλῳ τὸν ἄρτον αὐτοῦ, και ἐξολοθρεύσωμεν αὐτόν.*³⁵

20. וַיְהִיָּה עָבְחוֹת. *O. κύριε. 'A. Θ. και κύριος τῶν δυνάμεων. Σ. σὺ δὲ κύριος τῶν δυνάμεων.*³⁶

וַיִּבְחֵן. *Qui probas. O. δοκιμάζων. Σ. ὁ ἐρευνών.*³⁷

in textu dōdōw habet. Syro-hex. Symmacho tribuit: **ⲙⲉⲧⲁⲗⲁ**, fortasse ἀμφόδων. Cf. Hex. ad Prov. i. 20.
²¹ Syro-hex. **ⲟⲩⲥⲁⲗⲁ**. ²² Sic sub simplici aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. Montef. e Cod. Jes. afferit: ✕ 'A. Θ. τῆ ἀσχύνη. ✕ 'A. Σ. Θ. θυσιαστήρια. ²³ Syro-hex. **ⲟⲩⲁⲗⲁ**. ²⁴ Codd. 86 (cum τῶν ἡγαπημένων), 88. ²⁵ Syro-hex. **ⲟⲩⲁⲗⲁ**. ²⁶ Codd. 86, 88 afferunt: 'A. Σ. παρήγαγον — ἀγαλλιάσῃ. ²⁷ Syro-hex. **ⲟⲩⲁⲗⲁ**. ²⁸ Codd. 86, 88. ²⁹ Syro-

hex. in textu: **ⲙⲉⲧⲁⲗⲁ** ἡ θλ. ἐπὶ σέ; in marg. autem char. med.: ἀνήφθη πῦρ ἐπ' αὐτήν; quae clausula etiam in Arm. Ed. desideratur. ²⁹ Syro-hex. **ⲟⲩⲁⲗⲁ**. Cf. Hex. ad Jesai. viii. 9. ³⁰ Sic Comp., Ald., Codd. XII, 23, 33, alii. Syro-hex. **ⲟⲩⲁⲗⲁ**. ³¹ Syro-hex. **ⲟⲩⲁⲗⲁ**. ³² Codd. 86, 88. ³³ Cod. 86; 'A. Σ. ἐγὼ δὲ ἤμην ὡς ἀμνὸς τιθασὸς ἀπαγόμενος κ.τ.έ. Sic cum ἡθισμένος pro τιθασὸς Cod. 88. Syro-hex. afferit: 'A. εἰθισμένος (ⲟⲩⲁⲗⲁ) ἀπαγ. εἰς σφ. ³⁴ Cod. Jes., teste Parsonso. Sic sub aster. Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ³⁵ Syro-hex. **ⲟⲩⲁⲗⲁ**. ³⁶ Codd. 86, 88. ³⁷ Syro-hex. **ⲟⲩⲁⲗⲁ**.

20. יִקְרַחְתָּהּ מִיָּהָם. *Ultionem tuam (quam petis) ab iis.* Ο'. τὴν παρὰ σοῦ ἐκδίκησιν ἐξ αὐτῶν (alia exempl. ἐν αὐτοῖς³⁸). 'Α. τὴν κόλασιν ὑπὸ σοῦ ἐξ αὐτῶν.³⁹

אֶת־רִיבֵי. *Causam meam.* Ο'. τὸ δικαίωμά μου. 'Α. Σ. τὴν δίκην μου.⁴⁰

21. וְלֹא תָמוּת בְּיַדִּי. *Ne morieris manu nostra.* Ο'. εἰ δὲ μὴ, ἀποθάνη ἐν ταῖς χερσίν ἡμῶν. 'Α. καὶ οὐ μὴ ἀποθάνης... Σ... διὰ τῶν χειρῶν ἡμῶν.⁴¹

22. לֵכֵן פֶּה אֶמַר יְהוָה יְבִאוֹת. *Ο'. Vacat.* ✕ Σ. Θ. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμεων.⁴² 'Α. τῶν στρατιῶν.⁴³

יָמוּתוּ. *Morientur.* Ο'. ἀποθανοῦνται. Aliud exempl. ἀπολούνται.⁴⁴

CAP. XII.

1. יָצִידִיק אֶתְּךָ יְהוָה כִּי אָרִיב אֵלָיךָ. *Justus tu es, Jova, quando litem intendero tibi.* Ο'. δίκαιος εἶ, κύριε, ὅτι ἀπολογήσομαι πρὸς σέ. 'Α. δίκαιος σὺ, κύριε, ὅταν δικάσωμαι πρὸς σέ.¹ Σ. δικαίωτερος σὺ, κύριε, ἂν διαλέγωμαι πρὸς σέ.²

אֶתְּךָ מִשְׁפָּטַי אֲדַבֵּר אִתְּךָ. *Attamen judicia loquar tecum.* Ο'. πλὴν κρίματα λαλήσω πρὸς σέ. Σ. ἀλλ' ὅμως κρίματα λαλήσω ἔμπροσθέν σου.³

2. יִלְכוּ בְּסֵעֶשֶׂוּ פְרִי. *Proficiunt, etiam faciunt fructum.* Ο'. ἔτεκνοποίησαντο, καὶ ἐποίησαν καρπόν. 'Α. ἐπορεύθησαν...⁴ Σ. προκόπτουτες ποιοῦσι καρπόν.⁵

3. יָדַעְתִּינִי. *Nosti me.* Ο'. γινώσκεις με. 'Α. Σ. ἔγνωσ με.⁶

וַיִּבְחַנֵּנִי וַיִּבְחַנֵּנִי. *Vides me, et probasti.* Ο'. ✕ Οἱ Γ'. εἶδες με, καὶ⁴ δεδοκίμακας.⁷

אֶתְּךָ. *Tecum.* Ο'. ἐναντίον σου. 'Α. μετὰ σοῦ. Σ. τὴν μετὰ σοῦ.⁸

אֵשׁ וְהִקְדַּשְׁתָּם. *Avelle (sejunge) eos sicut ovem mactationi, et consecra eos.* Ο'. ἄγνισον αὐτούς. ✕ Θ. ἄθροισον αὐτούς ὡς πρόβατα εἰς σφαγήν, καὶ⁴ ἄγνισον αὐτούς.⁹

הִקְדַּשְׁתָּם. *Ο'. ἄγνισον αὐτούς.* 'Α. Θ. ἁγιάσον (αὐτούς). Σ. ἀφόρισον (αὐτούς).¹⁰ 'Ο Σύρος· εὐτρέπισον αὐτούς.¹¹

4. אֶת־אֲחֵרֵיתֵנוּ. *Exitum nostrum.* Ο'. ὁδὸς ἡμῶν. 'Α. τὰ ἔσχατα ἡμῶν. Σ. τὴν ἐσχάτην ἡμῶν.¹²

5. כִּי אֶת־רַגְלֵיכֶם רָצַחְתֶּם וְיָלֵאתֶם. *Quando cum peditibus curcurristi, et defatigarunt te.* Ο'. σοῦ οἱ πόδες τρέχουσι, καὶ ἐκλύουσί σε. 'Α. ὅτι σὺν τοῖς πεζοῖς ἔδραμον (fort. ἔδραμες), καὶ ἐξέλυσάν (Aliter: 'Α. ἐμύχθησάν) σε.¹³ Σ. εἰ μετὰ πεζῶν δραμῶν ἐκοπώθης.¹⁴ 'Ετερος· σὺν

³⁸ Sic Comp., Codd. XII, 22, 23, alii, et Syro-hex. ³⁹ Codd. 86, 88. ⁴⁰ Idem. Syro-hex. ⁴¹ Cod. 86. Cod. 88 affert: 'Α. καὶ οὐ μὴ ἀποθ. διὰ τῶν χ. ἡμῶν. ⁴² Cod. Jes. Sic sub aster. Cod. 88, et sine aster. Comp., Codd. 22 (om. τῶν), 36, alii. Syro-hex. perperam pingit: ✕ διὰ τοῦτο⁴ τάδε — λέγει κ. τῶν δ. ⁴³ Syro-hex. ⁴⁴ Sic Cod. Jes. in textu, teste Parsonio; in marg. autem: ἀποθανοῦνται. Montef. ex eodem edidit: "Ἄλλ. ἀπολούνται.

CAP. XII. ¹ Syro-hex. ² Idem: ³ Idem: ⁴ Codd. 86, 88 afferunt: Σ. εἰς διαλέγωμαι (διδέγωμαι Cod. 88) πρὸς σέ. ⁵ Syro-hex. ⁶ De locutione ⁷ Idem: ⁸ Idem: ⁹ Idem: ¹⁰ Idem: ¹¹ Idem: ¹² Codd. 86, 88. ¹³ Codd. 86 (cum ἡμῶν post πεζοῖς), 88 (om. σε). Paulo aliter Syro-hex.: 'Α. ὅτι σὺν τοῖς πεζοῖς ¹⁴ Codd. 86, 88, concinente Syro-hex.

μενοι. ⁶ Syro-hex. ⁷ Cod. Jes. affert: ✕ ἴδες με καὶ. Cod. 86: Οἱ Γ'. ἴδες με καὶ. Syro-hex. mendose pingit: εἶδες με ✕ καὶ⁴. Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. ⁸ Codd. 86, 88. ⁹ Cod. Jes. Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. Hieron. Hebraea vertit: *Congrega eos quasi gregem ad victimam;* unde fluxit lectio Complutensis: *συναγάγε αὐτούς ὡς ποιμνιον εἰς θυσίαν.* ¹⁰ Syro-hex. ¹¹ Theodoret.: τὸ ἄγνισον, ἀπὸ τοῦ ἀφόρισον λέγει· ἀφορίζει γὰρ ἑαυτὸν ὁ ἁγιάσασθαι βουλόμενος· διὸ καὶ ὁ Σύρος εὐτρέπισον ἀπὸ τοῦ ἄγνισον τίθεικεν. ¹² Codd. 86, 88. Syro-hex. ¹³ Codd. 86 (cum ἡμῶν post πεζοῖς), 88 (om. σε). Paulo aliter Syro-hex.: 'Α. ὅτι σὺν τοῖς πεζοῖς ¹⁴ Codd. 86, 88, concinente Syro-hex.

δρομεῖ [τε] ἔδραμες, καὶ ἐμόχθησέ σε.¹⁵ Ὁ Σύρος μετὰ πεζῶν τρέχουσα ἠττήθης, (καὶ πῶς ἀντιστήναι ἰππεύσει δυνήση;)¹⁶

5. וַיֵּאָדָה הַתְּחַרָּה אֶת־הַפּוֹסִיסִים. Et quomodo certabis cum equis? Ὁ. πῶς παρασκευάσῃ ἐφ' ἵπποις; Ἀ. καὶ πῶς ἐρείεις σὺν τοῖς ἵπποις;¹⁷ Aliter: Ἀ. καὶ πῶς ἰμπlicaberis σὺν τοῖς ἰππεύσει [τοῖς συντεοῖς];¹⁸ Σ. πῶς ἀμύλλησῃ ἵπποις;¹⁹

וּבְאַרְצָךְ שְׁלוֹם אֶתְּהָ בּוֹיַח. Et in terra pacis tu confidis. Ὁ. καὶ ἐν γῆ εἰρήνης σου (alia exempl. σὺ) πέποιθας. Σ. καὶ ἐν γῆ εἰρημηκῇ εἰ ἀμέριμος.²⁰

וַיֵּאָדָה תַּעֲשֶׂה בְּגֵאוֹן הַיַּרְדֵּן. Et quomodo facies in superbia (arundineti) Jordanis? Ὁ. πῶς ποιήσεις ἐν φρυάγματι (Ἀ. ἐν ἐπιρρηφάνῃ²¹) τοῦ Ἰορδάνου; Σ. πῶς πράξεις in vehementia τοῦ Ἰορδάνου;²² Ὁ Σύρος πῶς περάσεις τὸν Ἰορδάνην πλημμυροῦντα;²³

6. כִּי גַם־אֶחָיוּהָ וּבֵית־אָבִיהָ גַם־הִימָדָה בְּגֵרוֹ בָּךְ.

¹⁵ Nobil. affert: "S. Jo. Chrysostomus: Ἀ. σὺν δρομεῖ τε ἔδραμες, καὶ ἐμόχθησέν σε." Locus Chrysostomi, qui exstat in Catena Ghislerii, T. II, p. 111, dignus est qui integer exscribatur: Τοῦ Χρυσοστόμου. Πολλὴ ἀσάφεια. Ἀκύλας, ἕτερός φησιν ἐρμηνευτῆς συνδραμεῖται. ἔδραμες καὶ ἐμόχθησέ σε. Ὁ λέγει τοιοῦτόν ἐστιν. εἶδε κατεπιγόντα αὐτὸν, καὶ ἐπιγόμενον, καὶ οὐκ ἀνεχόμενον οὐδὲ τῆς προθεσμίας. Ὅρα τοῖνον πῶς ἐπιπλήττει αὐτῷ. Οὐδὲν οὕτω πέποιθας, καὶ τοιαῦτα λαλεῖς; οὕτω θορυβῆ; τί οὖν ποιήσεις ἐν τοῖς μεγάλοις; Εἰ μετὰ πεζοῦ δραμεῖν οὐκ ἠδυνήθης, πῶς μετὰ ἰππέων, φησί; Ubi quivis videt, Aquilae nomen non a Chrysostomo (cui mos est tres interpretes, tacitis nominibus, per ἕτερος, ἄλλος, designare), sed ab interpolatore imperito profectum esse. Quod vero ad lectionem attinet, σὺν δρομεῖ τε sincerior videtur quam συνδραμεῖται, etsi enclitica, fatemur, commodius abesset. ¹⁶ Theodoret. Montef. post Nobilium mendosum ἀναστῆναι exhibet. ¹⁷ Codd. 86, 88, quorum uterque ἐρείεις pro ἐρείεις, prior autem sodd pro σὺν habet. ¹⁸ Syro-hex. Aquilae continuat: וְהָיָה לְךָ חֵם כְּחֵם אֵשׁ; ubi ultimum vocab. aliunde illatum esse videtur. ¹⁹ Codd. 86, 88. Syro-hex. Symmacho continuat: וְהָיָה לְךָ חֵם כְּחֵם אֵשׁ. Cf. ad Cap. xxii. 15. ²⁰ Syro-hex. in continuatione: וְהָיָה לְךָ חֵם כְּחֵם אֵשׁ. ²¹ Idem: וְהָיָה לְךָ חֵם כְּחֵם אֵשׁ. ²² Idem: וְהָיָה לְךָ חֵם כְּחֵם אֵשׁ. ²³ Theodoret. ²⁴ Syro-hex. וְהָיָה לְךָ חֵם כְּחֵם אֵשׁ.

גַּם־הִימָדָה קָרָאוּ אֶחָיוּהָ מִלֵּן אֶל־תְּאֵמִין בָּךְ כִּי־יִדְבְּרוּ אֵלֶיךָ טוֹבוֹת. Nam etiam fratres tui, et domus patris tui, etiam ipsi perfide egerunt erga te, etiam ipsi clamant post te turmatim (s. pleno gutture): noli credere iis, quamvis loquantur tibi bona. Ὁ. ὅτι καὶ οἱ ἀδελφοί σου, καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρὸς σου, καὶ οὗτοι ἠθέτησάν σε, καὶ αὐτοὶ ἐβόησαν, ἐκ τῶν ὀπίσω σου ἐπισυνήχθησάν σοι 4. ²⁴ μὴ πιστεύσης ἐν αὐτοῖς, ὅτι λαλήσουσι πρὸς σέ καλὰ. Σ. ὅτι προσέτι καὶ οἱ ἀδελφοί σου, καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρὸς σου, ἔτι καὶ αὐτοὶ προέδωκάν σε, καὶ αὐτοὶ ἐβόησαν ὀπίσω σου . . . μὴ πιστεύσης αὐτοῖς, ἐὰν λαλήσωσι πρὸς σέ ἀγαθὰ.²⁵

7. אֶת־יְרֵדוֹת נַפְשִׁי. Delicias animae meae. Ὁ. τὴν ἡγαπημένην ψυχὴν μου. Ἀ. Σ. τὰ ἀγαπητὰ τῆς ψυχῆς μου.²⁶

9. הֲעֵיט צִבְרַעַ. Num bestia (s. avis) rapax hyaena (s. picta). Ὁ. μὴ σπήλαιον υἰάνης. [Ἄλλος μὴ σπήλαιον ἀδικίας. Ἄλλος ληστών.]²⁷

8. 6. Pronomen est in Codd. 22, 36, aliis. ²⁵ Syro-hex. Symmacho continuat: וְהָיָה לְךָ חֵם כְּחֵם אֵשׁ. Major inest difficultas in voce חֵם, quam Norberg. falso vertit, additi sunt (חֵם אֵשׁ). A. אָשׁ, arsit, incensus est, Nostro in usu sunt formae, 1. Afel, חֵם, ἀνήψε (Jerem. l. 32. Ezech. xx. 47. Amos i. 14); 2. Peil, חֵם, ἐξήπται (Prov. xxii. 15), usitatus pro adjectivo προπετής (Act. Apot. xix. 34. 2 Tim. iii. 4 in Philox. Cf. Hex. ad Eccles. v. 1); 3. Ethpaal, חֵם, περιπερεύεται (= προπετεί, teste Suida, in loco illustri 1 Cor. xiii. 4 in Philox.). Forma autem Ethtafal, quae nostra est, non fertur. Si sana est lectio, non spernenda est conjectura quam nobis quatuor abhinc annis proposuit R. L. Bensly, scilicet Syrum nostrum interpretatum esse Graecum ἐνεπλήσθησαν pro eo quod revera scripsit Symmachus, ἐνεπλήσθησαν; quae confusio satis communis est. ²⁶ Syro-hex. וְהָיָה לְךָ חֵם כְּחֵם אֵשׁ. ²⁷ Sic

- 10. בָּסָסוּ. *Conculcaverunt.* Ο'. ἐμόλυναν. 'Α. Σ. κατεπάτησαν.²⁸
 אֶת־חֶלְקִי. *Portionem meam.* Ο'. τὴν μερίδα μου. *Alia exempl. τὴν κληρονομίαν μου.*²⁹
- 11. עָלַי בְּלִבָּהּ. *Luget circum me.* Ο'. ἀπωλείας, δι' ἐμέ. 'Α. Σ. ἐπένησεν ἐπ' ἐμέ.³⁰
- 12. עַל־כָּל־שָׂפָיִם. *Super omnes civos.* Ο'. ἐπὶ πᾶσαν διεκβολήν. 'Ο Σύρος' ἐπὶ πᾶσαν ἀτραπόν.³¹
 יְבֹשְׁתֵי. *Vastatores.* Ο'. ταλαιπωροῦντες. 'Α. προνομύοντες. Σ. διαφθείροντες.³²
 מִקְצֵי. *Ab extremitate.* Ο'. ἀπ' ἄκρου. "Αλ-λος" ἀπὸ πέρατος (s. ἀπ' ἐσχάτου).³³
- 13. קָצְרוּ... וְרָעוּ. *Severunt... messuerunt.* Ο'. σπείρατε... θερίζετε. *Alia exempl. ἐσπείρατε... ἐθερίσατε.*³⁴
 וְיָעִלוּ בְּיָדֵי לֹא יוֹעִלוּ. *Viribus atteruntur, non proficiunt.* Ο'. οἱ κληροὶ αὐτῶν οὐκ ὠφελήσουσιν αὐτούς. 'Α. ἐκληροδοτήθησαν, καὶ οὐκ ὠφελήσουσιν. Σ. καὶ κληρονομήσετε ἀηδῆ.³⁵
 מִתְּבוּאֹתֵינוּם. *A proventibus vestris.* Ο'. ἀπὸ καυχῆσεως ὑμῶν. 'Α. ἀπὸ γεννημάτων ὑμῶν.³⁶
 מִתְּרוֹן אַף־יְהוָה. *Propter ardorem irae Jovae.* Ο'. ἀπὸ ὀνειδισμού ἔναντι κυρίου. Οἱ λοιποὶ ἀπὸ ὀργῆς θυμοῦ κυρίου.³⁷
- 14. אֲשֶׁר־הֶנְחַלְתִּי. *Quam possidendam dedi.* Ο'.

- ἥς ἐμέρισα. 'Α. Σ. ἢν ἐκληροδοτήσα.³⁸
- 14. אֶת־יִשְׂרָאֵל. *Israeli.* Ο'. ✕ Σ. τῶ Ισραήλ.³⁹
 נִתְּשָׁם. *Evellam eos.* Ο'. ἀποσπῶ (*alia exempl. ἀνασπῶ*⁴⁰) αὐτούς. 'Α. Σ. ἐκτλῶ (αὐτούς).⁴¹
- 15. אַחֲרַי נִתְּשָׁי. *Postquam evulsero.* Ο'. μετὰ τὸ ἐκβαλεῖν με. 'Α. Σ. (μετὰ) τὸ ἐκτλαί με.⁴²
 וְיִתְּמֵי. *Et miserebor eorum.* Ο'. καὶ ἐλεήσω αὐτούς. 'Α. Σ. καὶ οἰκτειρήσω αὐτούς.⁴³
 וְיָשִׁיבוּנִי. *Et reducam eos.* Ο'. καὶ κατοικιῶ αὐτούς. 'Α. καὶ ἀποκαταστήσω (αὐτούς).⁴⁴
- 16. וְאִם־לָמַד וְלָמְדוּ אֶת־דַּרְבֵּי עַמִּי. *Si discendo didicerint vias populi mei.* Ο'. ἐὰν μαθόντες μάθωσι τὴν ὁδὸν τοῦ λαοῦ μου. Σ. ἐὰν διδάσκοντες διδάξωσι τὰς ὁδοὺς μου τὸν λαόν μου.⁴⁵
- 17. וְשָׁמְעוּ. *Audierint.* Ο'. ἐπιστρέψωσι. 'Α. Σ. ἀκούσωσι.⁴⁶
 נָא־יְהוָה. Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Σ. Θ. φησὶ κύριος.⁴⁷

CAP. XIII.

- 1. כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי. Ο'. τάδε λέγει κύριος ✕ 'Α. Σ. Θ. πρὸς μέ.¹
- 3. שָׁבִיט. *Iterum.* Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Σ. Θ. δεύ-τερον.²

Montef., notans: "Ἀδικίας, et alteram lectionem ληστῶν affert MS. Jes. Sunt fortasse scholia." Solus Cod. Alex. ληστῶν pro ὑάτης habet; sed in clausula, ἢ σπῆλαιον κύκλω αὐτῆς, Codd. XII (in marg.), 33, 36, alii, post σπῆλαιον inferunt ληστῶν. Deinde post κύκλω αὐτῆς pro Hebr. הָלַץ, quod in LXX Comp., Codd. XII, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. ἐπ' αὐτῆν habent; Cod. XII autem in marg. ἀδικίας (quasi pro הָלַץ?) affert. ²⁸ Codd. 86, 88. Syro-hex. ✕ נָעוּ. ²⁹ Sic Cod. 41. Syro-hex. in marg. char. med. ✕ נָעוּ. ³⁰ Codd. XII, 23, 26, alii, et Syro-hex. ✕ אֶת־חֶלְקִי. ³¹ Theodoret. ³² Syro-hex. ✕ אֶת־חֶלְקִי. ³³ Idem in marg. char. med. ✕ אֶת־חֶלְקִי. ³⁴ Sic Comp., Ald., Codd. 22, 33, 41, alii, Syro-hex., Hieron. Montef. e Cod. Jes. scholium affert: "Ἐν τισιν ἀντιγράφοις κείται, ἐσπείρατε, καὶ ἐθερίσατε. ³⁵ Syro-hex. ✕ אֶת־חֶלְקִי. ³⁶ Sic Cod. 41. Syro-hex. in marg. char. med. ✕ אֶת־חֶלְקִי. ³⁷ Idem in marg. char. med. ✕ אֶת־חֶלְקִי. ³⁸ Idem in marg. char. med. ✕ אֶת־חֶלְקִי. ³⁹ Idem in marg. char. med. ✕ אֶת־חֶלְקִי. ⁴⁰ Idem in marg. char. med. ✕ אֶת־חֶלְקִי. ⁴¹ Idem in marg. char. med. ✕ אֶת־חֶלְקִי. ⁴² Idem in marg. char. med. ✕ אֶת־חֶלְקִי. ⁴³ Idem in marg. char. med. ✕ אֶת־חֶלְקִי. ⁴⁴ Idem in marg. char. med. ✕ אֶת־חֶלְקִי. ⁴⁵ Idem in marg. char. med. ✕ אֶת־חֶלְקִי. ⁴⁶ Idem in marg. char. med. ✕ אֶת־חֶלְקִי. ⁴⁷ Idem in marg. char. med. ✕ אֶת־חֶלְקִי. (Norberg. 1809 et 1810)

edidit, quorum hoc descriptori, illud ipsi scribae imputandum. Vid. Bugat. ad Dan. p. 167.) Ad Aquilam cf. Hex. ad Prov. xxviii. 10. ³⁶ Idem: ✕ אֶת־חֶלְקִי. ³⁷ Idem: ✕ אֶת־חֶלְקִי. ³⁸ Idem: ✕ אֶת־חֶלְקִי. ³⁹ Idem: ✕ אֶת־חֶלְקִי. ⁴⁰ Idem: ✕ אֶת־חֶלְקִי. ⁴¹ Idem: ✕ אֶת־חֶלְקִי. ⁴² Idem: ✕ אֶת־חֶלְקִי. ⁴³ Idem: ✕ אֶת־חֶלְקִי. ⁴⁴ Idem: ✕ אֶת־חֶלְקִי. ⁴⁵ Idem: ✕ אֶת־חֶלְקִי. ⁴⁶ Idem: ✕ אֶת־חֶלְקִי. ⁴⁷ Idem: ✕ אֶת־חֶלְקִי. Sic sine aster. Codd. 62, 233. Syro-hex. pingit: ✕ אֶת־חֶלְקִי. ⁴⁰ Sic Comp., Codd. XII, 22, 23, 26, alii. ⁴¹ Syro-hex. ✕ אֶת־חֶלְקִי. ⁴² Idem: ✕ אֶת־חֶלְקִי. ⁴³ Idem: ✕ אֶת־חֶלְקִי. ⁴⁴ Idem: ✕ אֶת־חֶלְקִי. ⁴⁵ Idem: ✕ אֶת־חֶלְקִי. ⁴⁶ Idem: ✕ אֶת־חֶלְקִי. ⁴⁷ Idem: ✕ אֶת־חֶלְקִי. Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. ⁴⁶ Syro-hex. ✕ אֶת־חֶלְקִי. ⁴⁷ Cod. Jes., et sub aster. Syro-hex. Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. CAP. XIII. ¹ Cod. Jes., et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. Codd. 22, 36, alii: ✕ אֶת־חֶלְקִי. ² Cod. Jes., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. ✕ אֶת־חֶלְקִי.

4. אָשֶׁר קָנִיתָ. *Quod comparasti.* O'. Vacat. ✕
'A. Σ. Θ. δ ἐκτήσω 4.³
פָּרְתָהּ. *Ad Euphratem.* O'. ἐπὶ τὸν Εὐφράτην.
'A. εἰς Φαράν. Σ. εἰς τὸν Εὐφράτην.⁴
בְּנִיקָהּ הַסֵּלֶע. *In foramine petrae.* O'. ἐν τῇ
τρυμαλιᾷ τῆς πέτρας. Σ. ὑπὸ (τὴν) ἐξοχὴν
τῆς πέτρας.⁵
5. וַיֵּלֶךְ. *Et iwi.* O'. ✕'A. Θ. καὶ ἐπορεύθη 4.⁶
7. אֲשֶׁר-טָמְנֵתִיו. *Ubi absconderam illud.* O'. οὐ
κατώρυξα αὐτό. Ἄλλος· οὐ ἔκρυψα αὐτό.⁷
וְהַיְאוֹר (in posteriore loco). *Cingulum.* O'. Va-
cat. ✕'A. Σ. Θ. τὸ περιζώμα 4.⁸
לֹא יִצְלַח לְפָנָיו. *Non aptum erat ulli rei.* O'.
δ οὐ μὴ χρησθῆ εἰς οὐθέν. 'A. non utile
erat eis οὐθέν.⁹
9. אֶת-גְּאוֹן (bis). *Superbiam.* O'. τὴν ὕβριν. 'A.
Σ. τὴν ὑπερηφανίαν.¹⁰
9, 10. הָרַע הַרְעָה הָרַב; הָרַב. *Multam. Populus
hic malus.* O'. τὴν πολλὴν ταύτην ὕβριν.
Alia exempl. τὴν πολλήν. ✕ τὸν λαὸν τοῦτον
τὸν πονηρόν 4.¹¹

Græce fortasse ἐκ δευτέρου, quae lectio est in Comp., et sub aster. Cod. 88. ³ Cod. Jes., et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. Perperam Montef. ad v. 1 affert: הַרְעָה. 'A. Σ. Θ. δ ἐκτήσω. O'. καὶ ἐκτησάμην; notans: "Suspicio mendum."⁴ Codd. 86, 88. Ad Aq. Cod. 88 eis Φαρω legit. ⁵ Idem. ⁶ "Cod. Jes.: ✕'A. Θ. καὶ ἐπορεύθη — κύριος. Haec habentur etiam in τοῖς O', sed ex 'A. Θ. desumpta, ut notat asteriscus."—Montef. Potius crediderimus, tantummodo verba καὶ ἐπορεύθη in LXX olim defuisse, ut hodie desunt in Codd. 26, 144; invito Syro-hex. ⁷ Syro-hex. in marg. char. med. ⲛⲟⲩⲛⲉⲛⲟⲩ. ⁸ Cod. Jes., et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ⁹ Syro-hex. ⲛⲟⲩⲛⲉⲛⲟⲩ. ¹⁰ Norberg. vertit, non prosperabatur; sed ⲛⲟⲩⲛⲉⲛⲟⲩ ponitur pro ἄχρηστος Sap. Salom. iii. 11. iv. 5. ¹¹ Syro-hex. ⲛⲟⲩⲛⲉⲛⲟⲩ. Codd. 86, 88: Σ. τὴν ὑπερηφανίαν. ¹² Syro-hex. Sic sine aster. Cod. 233. Codd. 22, 36, alii, post ὕβριν inferunt τὸν λ. τ. τὸν π. ¹³ Montef. edidit: 'A. Θ. οἱ πορευόμενοι ἐν τῇ εὐθιᾷ τῆς καρδίας αὐτῶν τῆς πονηρίας. ✕ οἱ πορεύονται ἐν τῇ σκολιότητι τῆς καρδίας αὐτῶν τῆς πονηρίας; notans: "Sic legitur in MS. Jes., cum asterisco ad secundam lectionem." Parsons. ex eodem libro affert; ✕ οἱ πορευθέντες ἐν σκολιότητι καρδίας

10. הַהֹלְכִים בְּשָׂרָוֹת לְבָבָם. *Qui ambulant in per-
vicacia cordis sui.* O'. Vacat. ✕ ('A.) οἱ
πορευθέντες ἐν σκολιότητι καρδίας αὐτῶν [πο-
νηρίας]. Σ. οἱ ἀδείοντες ἐν τῇ ἀρεσκείᾳ τῆς καρδίας
αὐτῶν. ✕ ['A.] Θ. οἱ πορευόμενοι ἐν τῇ εὐθι-
τητι τῆς καρδίας αὐτῶν τῆς πονηρίας 4.¹²
וַיֵּלְכוּ אֲחֵרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרֵי. *Et abierunt post
deos alienos.* O'. καὶ πορευθέντας ὀπίσω θεῶν
ἀλλοτριῶν. Σ. τοὺς ἀκολουθούοντας θεοῖς ψευδέσι.¹³
11. אֶת-לְמַתְּנֵי אִישׁ. *Ad lumbos hominis.* O'. περὶ
(alia exempl. πρὸς¹⁴) τὴν ὀσφύν τοῦ ἀνθρώπου.
'A. νόστος ἀνδρός.¹⁵
אֶת-כָּל-בַּיִת. *Omnem domum.* O'. ✕'A. Θ.
πάντα 4 τὸν οἶκον.¹⁶
נְאֻמֵי-יְהוָה. O'. Vacat. ✕'A. Σ. Θ. φησὶ κύ-
ριος 4.¹⁷
12. אֶת-הַדְּבָר הַזֶּה. O'. ✕ τὸν λόγον 4 τοῦτον.¹⁸
כִּי-אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. O'. Vacat. ✕
'A. Σ. Θ. τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ 4.¹⁹
כָּל-יָגֵבַל. *Omnis lagena.* O'. πᾶς ἀσκός. 'A.
(juxta ed. 1^{am}) πᾶσα ἕδρια. 'A. (juxta ed. 2^{dam})
πᾶν νέβελ. Σ. πᾶς κρατήρ. Θ. (πᾶν) κεράμιον.²⁰

αὐτῶν πονηρίας, quae a fragmento Montefalconii posteriori non diversa esse videntur, quaeque Aquilae debere recte colligit Spohnius, collatis Hex. ad Cap. xi. 8. Prior versio (cui Θ., non 'A. Θ. praefigendum) ea est, quae in textu Syro-hex. sub ✕ legitur. Restat Symmachi interpretatio, ex marg. Syro-hex. nunc exscribenda: ⲛⲉⲃⲉⲗ ⲛⲟⲩⲛⲉⲛⲟⲩ. ⲛⲟⲩⲛⲉⲛⲟⲩ. ⲛⲟⲩⲛⲉⲛⲟⲩ, h. e. οἱ ἀδείοντες (cf. Hex. ad Psal. xlix. 23. lv. 14. Eccles. vi. 9) ἐν τῇ ἀρεσκείᾳ τῆς κ. αὐτῶν. ¹³ Syro-hex. in continuatione: ⲛⲟⲩⲛⲉⲛⲟⲩ ⲛⲟⲩⲛⲉⲛⲟⲩ. ¹⁴ Sic Codd. 36, 41, alii, et Syro-hex. ¹⁵ Syro-hex. ⲛⲟⲩⲛⲉⲛⲟⲩ. ¹⁶ Cod. Jes., et sub aster. Cod. 88. Syro-hex. pingit: ✕ πάντα τὸν οἶκον Ἰσραὴλ, καὶ 4. ¹⁷ Cod. Jes., et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ¹⁸ Sic Cod. 88, et sine aster. Comp., Codd. XII, 22, 23, 26, alii. Minus recte Syro-hex.: τὸν λόγον ✕ τοῦτον 4. ¹⁹ Cod. Jes. (cum θεός pro ὁ θεός). Sic sub aster. Cod. 88, et sine aster. Comp., Codd. 22, 36, alii. Syro-hex.: τάδε λέγει κύριος ✕ ὁ θεός Ἰσραὴλ 4. ²⁰ Hieron. "Verbum Hebraicum NEBEL Aquilae prima editio lagunculam, secunda ipsum nebel, Sym. craterem, LXX utrem, Theod. vas, interpretati sunt." Syro-hex. affert: 'A. πᾶσα ἕδρια (ⲛⲉⲃⲉⲗ; cf. Joan. iv. 28 in utraque versione) καὶ πᾶν

τισθῆναι τὰς πτέρνας σου. 'A... τὰ πρὸς ποδῶν σου, ἐμολύνθησαν αἱ πτέρναι σου.⁴⁰ 'A. Σ. ... τὰ λώματά σου, ἐμολύνθησαν αἱ πτέρναι σου.⁴¹

24. וְאַחֲזִיקֵם כְּקֶשֶׁת. Et dissipabo eos ut stipulam. O'. καὶ δίσπειρα αὐτοὺς ὡς φρύγανα. 'A. Σ. καὶ διασκορπιῶ αὐτοὺς ὡς φρύγανον.⁴²

25. מִדְּיָדַי מֵאֲתֵי. Mensurarum tuarum a me. O'. τοῦ ἀπειθεῖν ὑμᾶς ἐμοί. 'A. prohibitionis tuae a me.⁴³

26. שִׁבְלֵיךָ. O'. τὰ ὀπίσω σου. 'A. Σ. τὰ λώματά σου.⁴⁴

27. וְנִמְתָּ וְנִתְּ. Scelus scortationis tuae. O'. ἢ ἀπαλλοτριώσις τῆς πορνείας σου. 'A. ἐννοια πορνείας σου.⁴⁵ Σ. τὸ μύσος (s. ἢ μυσαρία) τῆς πορνείας σου.⁴⁶

לֹא תִטְהַר יְאֹחֲרֵי מְתֵי עַד. Non mundaberis post quantum temporis adhuc? O'. ὅτι οὐκ ἔκαθαρίσθης ὀπίσω μου ἕως τίνος ἔτι; 'A. οὐ γὰρ ἔκαθαρίσθης ὀπίσω μου ποτε ἔτι.⁴⁷

Cap. XIII. 13. ÷ καὶ τὸν 'Ιούδαν. 20. ÷ 'Ιερουσαλήμ.⁴⁸

CAP. XIV.

1. עַל-דְּבָרֵי הַבְּצָרוּת. Propter siccitates. O'. περὶ ἄβροχίας.¹ 'A. περὶ τῶν λόγων τῶν ἀβροχιῶν.²

2. אֲמָלְלוּ. Tristes sunt. O'. ἐκενώθησαν. 'A. ὠλιώθησαν. Σ. διέπεσαν. 'Aliter: 'A. ἠσθήνησαν.³

3. וְהָיָה שִׁלְחָם וְעֵירֵיהֶם. Sordidi sunt. O'. καὶ ἐσκοτώθησαν. 'A. Σ. ἐσκυθρόωσαν.⁴

4. וְהָיָה שִׁלְחָם וְעֵירֵיהֶם. Et magnates eorum mittunt minores suos. O'. καὶ οἱ μεγιστάνες αὐτῆς ἀπέστειλαν τοὺς νεωτέρους αὐτῶν. 'A. καὶ οἱ ὑπερμεγέθεις αὐτῶν ἀπέστειλαν τοὺς ἐλάσσονας αὐτῶν.⁵

5. אֲדָלְתֵם. Ad puteos. O'. ἐπὶ τὰ φρέατα. 'Αλλο: ἐπὶ τοὺς βουνοὺς.⁶

6. בָּשׂוּ וְהִקְלְמוּ וְהָפְחוּ רֵאשָׁם. Pudore afficiuntur, et erubescunt, et operiunt caput suum. O'. Vacat. Θ. ἠσχύνθησαν, καὶ ἐνετραπήσαν, καὶ ἐπεκάλυψαν τὴν κεφαλὴν αὐτῶν.⁷

7. בְּעֵבִיר הָאֲרָמָה הָהִיא. Propter humum quae

⁴⁰ Codd. 86, 88. Versio liberior τὰ πρὸς ποδῶν Symmachum aut Theodotionem potius quam Aquilam sapit. Cf. Hex. ad Exod. xxviii. 33. Jesai. vi. 1. ⁴¹ Syro-hex. .ה.ל. ⁴² Idem: .ה.ל. ⁴³ Idem: .ה.ל. ⁴⁴ Idem: .ה.ל. ⁴⁵ Idem: .ה.ל. ⁴⁶ Idem: .ה.ל. ⁴⁷ Idem: .ה.ל. ⁴⁸ Idem: .ה.ל.

ad Ezech. xxii. 9. xxiii. 21, 27, 29. Etiam Levit. xviii. 17 μύσος Symmacho, non Aquilae vindicandum esse testatur Cod. Lips. in Append. Holmesiana. ⁴⁷ Syro-hex. .ה.ל. ⁴⁸ Idem. CAP. XIV. ¹ Cod. XII. Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ² Cod. 86. ³ Parsons. e Cod. 86 exscripsit: 'A. ὠλιώθησαν. Σ. ἐσκυθρόωθησαν; e Cod. 88 autem: 'A. ὠλιώθησαν. Σ. διέπεσαν. 'A. ἐσκυθρόωθησαν. Praeterea Syro-hex. affert: 'A. ἠσθήνησαν (.ה.ל.א.ח.ב.ה). Σ. διέπεσαν (.ה.ל.א.ח.ב.ה). Rejcta lectione, 'A. Σ. ἐσκυθρόωθησαν, quae ad Hebr. וְהָיָה שִׁלְחָם וְעֵירֵיהֶם manifesto pertinet, supersunt eae quas in tabulas nostras retulimus. Quod vero ad scripturam ὠλιώθησαν pro ὠλιγώθησαν (quod pro Hebr. אֲמָלְלוּ posuerunt Seniores Joel i. 10, 12) attinet, eam interpreti ipsi, non librariis tribuendam censemus. Etymol. M. p. 621, 51: Ταραντῖνοι γὰρ τὸ ὀλίγος, ὀλιος λέγουσιν, ἄνευ τοῦ γ. ἐν Δουλοῖς Μελεάγρον 'Ολιόισιν ἡμῶν ἐμπέφυκ' εὐψυχία' καὶ, ὀλιον μισθόν. ⁴ Codd. 86, 88, ubi ἐσκυθρόωθησαν scriptum. Cf. ad Cap. viii. 21. ⁵ Syro-hex. .ה.ל. ⁶ Idem: .ה.ל. ⁷ Idem: .ה.ל. ⁸ Idem: .ה.ל. ⁹ Idem: .ה.ל.

confracta est. Ο'. καὶ τὰ ἔργα τῆς γῆς ἐξέλιπεν. Σ. ἐνεκεν τῆς γῆς ἠτήθησαν.⁸

4. בְּאֶרֶץ בְּשׂוּ אֲרָרִים הַפּוֹר רְאִשָּׁם. In terra; pudore afficiuntur agricolae, operiunt caput suum. Ο'. ἠσχύνθησαν (alia exempl. ἐπὶ τῆς γῆς ἠσχύνθησαν⁹) οἱ γεωργοί, ἐπεκάλυψαν τὰς κεφαλὰς αὐτῶν. ✕ Θ. ἐπὶ τῆς γῆς ἠσχύνθησαν γεωργοί, [καὶ] ἐπεκάλυψαν τὴν κεφαλὴν αὐτῶν.¹⁰

5. כִּי גַם-אֵיילָת בִּשְׂרָה יִלְרָה וְעֵזוֹב כִּי לֹא-הָיָה דְשָׁי. Nam et cerva in agro parit, et deserit, quia non est herba. Ο'. ✕ Θ. καὶ ἔλαφοι ἐν ἀγρῷ ἔτεκον, καὶ ἐγκατέλιπον, ὅτι οὐκ ἦν βοτάνη.¹¹

6. עַל-שִׁפְסִים. Super clivis. Ο'. ἐπὶ νάπας.¹² 'Α. ἐπ' εὐθειῶν. Σ. ἐπ' εὐθύ.¹³

שִׁפְסֵפוֹ רִיחַ בְּתַנְיִם. Tralunt ventum sicut dracones. Ο'. καὶ εἴλκυσαν ἄνεμον ✕ 'Α. Θ. ὡς δράκων.¹⁴ Σ. ἐπισπᾶσθαι ἄνεμον ὡς σειρήνες.¹⁵

עֵשֶׂב. Herba. Ο'. χόρτος. Alia exempl. add. ἀπὸ λαοῦ ἀδικίας.¹⁶

7. כְּשׁוֹבֵתֵינוּ. Aversiones nostrae. Ο'. αἱ ἀμαρτίαι ἡμῶν. 'Α. Σ. αἱ ἀποτροφαί.¹⁷

8. כְּמִקְוֵה יִשְׂרָאֵל. Spes Israelis. Ο'. ὑπομονὴ 'Ισραήλ. Σ. προσδοκία τοῦ 'Ισραήλ.¹⁸

כּוֹשִׁיעֵנו בְּעֵת צָרָה. Salvator ejus in tempore

angustiarum. Ο'. καὶ σώσεις ἐν καιρῷ κακῶν. 'Α. καὶ σωτηρία αὐτοῦ ἐν καιρῷ θλίψεως.¹⁹

9. וְכַאֲרֵי. Et sicut viator. Ο'. καὶ ὡς αὐτόχθων. 'Α. Θ. καὶ (ὡς) ὁδοιπόρος. Σ. καὶ ὡς πάροδος.²⁰ 'Ο Σύρος' ὡς ὁδίτης.²¹

10. לָמָּה תְהָיָה. Cur sis. Ο'. μὴ ἔσση. Σ. διὰ τί ἐγενήσης.²²

11. כְּגִבּוֹר. Sicut heros. Ο'. ἡ ὡς ἀνὴρ. 'Α. ὡς δυνατός.²³

12. אַל-תִּנְחַנּוּ. Ne deseras nos. Ο'. μὴ ἐπιλάβη ἡμῶν. 'Α. Σ. μὴ ἀφῆς (s. ἀψῆς) ἡμᾶς.²⁴

13. כִּן אֲהַבֵּנוּ. Sic amant. Ο'. ✕ 'Α. Θ. οὕτως ἠγάπησαν.²⁵

וַיִּפְקֹד חַטָּאתָם. Et puniet peccata eorum. Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Θ. καὶ ἐπισκέπεται ἀμαρτίας αὐτῶν.²⁶

14. מִנְחָה. Fertum. Ο'. θυσίας. 'Α. δῶρον. 'Ο 'Εβραῖος' μαναά.²⁷

15. אֲהָיָה אֲדֹנָי. Ah! Domine. Ο'. ὁ ὢν. Alia exempl. ὁ ὢν δέσποτα. 'Ο 'Εβραῖος' δὰ κύριε. Σ. ὁ κύριε.²⁸

16. שְׁלֹם אֲמַת. Pacem firmitatis (stabilem). Ο'. ἀλήθειαν καὶ εἰρήνην. 'Α. Σ. . . καὶ ἀληθῆ.²⁹

17. וְרָקַם וְאֵלִיל וְתַרְמִית. Et divinationem, et vanitatem, et fraudem. Ο'. καὶ μαντείας, καὶ οἰωνίσματα, καὶ προαιρέσεις. 'Α. μαντείαν, καὶ σκελισμὸν (Aliter: 'Α. ἐπίπλαστον), καὶ

Jes. Sic sub aster. Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁸ Syro-hex. ܘܫܘܒܘܢܝܗܘܢ ܘܫܘܒܘܢܝܗܘܢ . ⁹ Sic Codd. 22, 36, alii. ¹⁰ Cod. Jes. teste Montef. Syro-hex. pingit: ✕ ἐπὶ τῆς γῆς ἠσχ. γ., ἐπεκ. τ. κ. αὐτῶν. καὶ ἔλαφοι—βοτάνη. Haec, ἠσχύνθησαν—αὐτῶν, desunt in Codd. 23, 198. ¹¹ Cod. Jes., et sub aster. Syro-hex. Haec hodie leguntur in omnibus exemplaribus τῶν Ο'. ¹² Syro-hex. ܥܠܫܦܫܝܡ . Idem ad Ezech. vi. 3 ܠܠܫܦܫܝܡ pro ταῖς νάπας habet. Monemus propter Bernsteinium, qui ad nostrum locum ܠܠܫܦܫܝܡ tentat. Vid. Zeitschrift der Deutschen morgenl. Gesellschaft, T. III, p. 406. ¹³ Cod. 88. Cf. ad Cap. vii. 29. ¹⁴ Codd. XII, 86. Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ¹⁵ Cod. 88, qui syrhenes scribit. Syro-hex. affert: ܘܫܘܒܘܢܝܗܘܢ .

ܘܫܘܒܘܢܝܗܘܢ ܘܫܘܒܘܢܝܗܘܢ (ἐπ' εὐθύ) ܘܫܘܒܘܢܝܗܘܢ . Cf. ad Cap. ii. 24. ¹⁶ Sic Codd. III, XII, 33, 36, alii. Syro-hex. ܘܫܘܒܘܢܝܗܘܢ ܘܫܘܒܘܢܝܗܘܢ . ¹⁷ Syro-hex. ܘܫܘܒܘܢܝܗܘܢ . ¹⁸ Codd. 86, 88. Syro-hex. ܘܫܘܒܘܢܝܗܘܢ . ¹⁹ Codd. 86, 88. ²⁰ Idem. Syro-hex. affert: ܘܫܘܒܘܢܝܗܘܢ ܘܫܘܒܘܢܝܗܘܢ . ²¹ Theodoret. ²² Syro-hex. ܘܫܘܒܘܢܝܗܘܢ ܘܫܘܒܘܢܝܗܘܢ . ²³ Codd. 86, 88. ²⁴ Syro-hex. ܘܫܘܒܘܢܝܗܘܢ ܘܫܘܒܘܢܝܗܘܢ . ²⁵ Cod. Jes., et sub aster. Syro-hex. Sic sine aster. Codd. 62, 88. ²⁶ Cod. Jes. Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex. Codd. 36, 48, alii: καὶ ἐπ. τὰς ἀμ. αὐτῶν. ²⁷ Syro-hex. ܘܫܘܒܘܢܝܗܘܢ ܘܫܘܒܘܢܝܗܘܢ . ²⁸ Idem: ܘܫܘܒܘܢܝܗܘܢ ܘܫܘܒܘܢܝܗܘܢ (fort. οἰωνί) ܘܫܘܒܘܢܝܗܘܢ ܘܫܘܒܘܢܝܗܘܢ . ²⁹ Idem: ܘܫܘܒܘܢܝܗܘܢ ܘܫܘܒܘܢܝܗܘܢ . Cf. ad Cap. i. 6. ³⁰ Idem: ܘܫܘܒܘܢܝܗܘܢ ܘܫܘܒܘܢܝܗܘܢ .

- ἐνθύμημα.³⁰ Σ. μαντείαν, καὶ ματαιότητα, καὶ ὑπερβολήν.³¹
15. בְּחַרְבַּב וּבְרַעַב יִתְמוּ. *Gladio et fame consumentur.* Ο'. ἐν θανάτῳ νοσερῶ ἀποθανοῦνται, καὶ ἐν λιμῶ συντελεσθήσονται. ✕ 'Α. Θ. ἐν ῥομφαίᾳ καὶ λιμῶ τελευτήσουσιν.³²
- הַנְּבִיאִים הַהֵם. *Prophetae illi.* Ο'. οἱ προφήται ✕ 'Α. Σ. Θ. ἐκείνοι.³³
16. הַמָּה נְשִׂיהֶם. *Ipsi, uxores eorum.* Ο'. ✕ αὐτοὶ καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν.³⁴
17. עֵינַי. *Oculi mei.* Ο'. ἐπ' ὀφθαλμοὺς ὑμῶν. 'Α. ὀφθαλμοὶ μου.³⁵
- תְּדַמְינָה. *Quiescant.* Ο'. διαλιπέτωσαν. 'Α. σιωπήσετε. Σ. παύεσθε.³⁶
- שֵׁבֶר גְּדוֹל. *Clade magna.* Ο'. συντρίμματι ✕ 'Α. Σ. μέγασθ.³⁷
- בְּתוֹלַת. *Virgo.* Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Σ. παρθένος.³⁸
18. הִנֵּה חַלְלֵי. *Et ecce! confossi.* Ο'. καὶ ἰδοὺ τραυματῖαι. Σ. εὐρίσκω τετραμένους.³⁹
- תְּחַלְוֵי רָעַב. *Aegritudines famis (confecti*
- fame). Ο'. πόνος λιμοῦ. 'Α. ἀρρωστούντες λιμῶ.⁴⁰
18. קָרְרוּ. *Migrarunt.* Ο'. ἐπορεύθησαν. Σ. ἐκλωσαν (s. περικύκλωσαν).⁴¹
19. הֲמֵאֵתִּיהוּדָה מֵאֵתִּיהוּדָה. *Num repudiando repudiasti Judam.* Ο'. μὴ ἀποδοκιμάζω ἀπεδοκίμασας τὸν 'Ιούδαν. 'Α. μὴ ἀπορρίπτω ἀπέρριψας τὴν 'Ιουδαίαν.⁴² (Θ.) μὴ ἀπωθούμενος ἀπόσω...⁴³
21. אֶל־תִּנְיָא. *Ne rejicias.* Ο'. κτάσων. 'Α. ne extendas. Σ. μὴ παροξύνου.⁴⁴
- אֶל־תִּנְיָל. *Ne ignominia officias.* Ο'. μὴ ἀπολέσῃς. 'Α. Σ. μὴ ἀτιμάσῃς.⁴⁵
- אֶל־תִּפְרַר בְּרִיתְךָ. *Ne irritum facias foedus tuum.* Ο'. μὴ διασκεδάσῃς τὴν διαθήκην σου. 'Α. μὴ ἀκυρώσῃς τὴν συνθήκην σου.⁴⁶
22. הֲיֵשׁ בְּהַבְלֵי הַגּוֹיִם מְגִשְׁמִים. *Num sunt inter vanitates gentium qui pluere faciant?* Ο'. μὴ ἔστιν ἐν εἰδώλοις τῶν ἔθνῶν ὑετίζων; 'Α. μὴ ἔστιν ἐν τοῖς ματαίοις τῶν ἔθνῶν ὑετίζων;⁴⁷
- יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. *Ο'. Vacat.* ✕ 'Α. Σ. κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν.⁴⁸

³⁰ Codd. 86, 88. Nomen σκελισμός (σκελλισμός Cod. 88), Lexicographis ignotum, a σκελίζω, varico, supplantō (vid. Hex. ad Job. viii. 3. Prov. xix. 3) nescio quo sensu Aquila posuerit, saltem qui cum Hebraeo חַלְלֵי, quod nihili est, conciliari possit. Praeterea Syro-hex. ad οἰονίσματα affert: חַלְלֵי. Norberg. vertit, A. delirium, auctore Castello, qui affert: חַלְלֵי, effuditio, delirium. 2 Pet. ii. 3." Sed in dicto loco pro λόγοι πλαστοὶ Syrus dedit חַלְלֵי, h. e. verba commentitia, a חַלַּל, finxit, commentus est (e. g. 3 Reg. xii. 33 in Pesch., ubi in Hebraeo est כְּנָא, in LXX ἐπλάσαστο). Cum vero pro Hebr. חַלְלֵי idem interpres ad Psal. xc. v. Jesai. xxxi. 7 ἐπιπλαστοὶ et ἐπίπλαστα posuerit, quidni sumamus Syrum hic in apographo suo legisse: 'Α. ἐπίπλαστον. Σ. ματαιότητα; ut lectio σκελισμός, supplantatio, fraus, ad alteram Aquilae editionem referatur? Nisi verisimilius videatur, voces חַלְלֵי et σκελισμός cum sensu fallaciae inter se commutari posse. ³¹ Codd. 86, 88. ³² Cod. Jes. Sic in textu Codd. 88 (sub ✕), 233. Syro-hex. pingit: ἐν θανάτῳ νοσερῶ, ✕ ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῶ τελευτήσουσιν (marg. ἀποθανοῦνται). ³³ Cod. Jes. Sic sub aster. Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ³⁴ Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ³⁵ Syro-hex. ✕ חַלְלֵי. ³⁶ Codd. 86,

88 scribunt: 'Α. σιωπήσεται. Σ. παύεσθαι. ³⁷ Cod. Jes. Sic sine aster. Comp., Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ³⁸ Cod. Jes. Sic sub aster. Syro-hex., et sine aster. Codd. 36, 48, alii. ³⁹ Codd. 86, 88. ⁴⁰ Syro-hex. ./. ✕ חַלְלֵי חַלְלֵי. Idem ad ἐπορεύθησαν char. med. appingit: חַלְלֵי חַלְלֵי, h. e. in negotiatiōne inventi sunt, sive scholium, sive variam lectionem ἐνεπορεύθησαν, quae tamen in libris Graecis non obvia est. ⁴² Idem: חַלְלֵי חַלְלֵי. Cf. Hex. ad Job. xxxi. 13. ⁴³ Codd. 86, 88, qui Aquilae tribuunt. Est potius Theodotionis, cui vulgare est ἀπωθείσθαι pro מֵאֵת. Cf. Hex. ad Job. viii. 20. xix. 18. Jesai. xxxi. 7. xli. 9. ⁴⁴ Codd. 86, 88: 'Α. Σ. μὴ παροξύνου. Distinctius Syro-hex. ✕ חַלְלֵי. Pro חַלְלֵי Aquilae usitatum est διασῦρειν, Syriace חַלְלֵי. Lectio Syriaca, μὴ ἐκτείης (ἐντείης, διατείης, παρατείης), non quadrare videtur, nisi subaudito τὴν ὀργὴν σου. ⁴⁵ Codd. 86, 88. Syro-hex. ✕ חַלְלֵי. ⁴⁶ Syro-hex. ./. ✕ חַלְלֵי. (Syr. חַלְלֵי etiam in textu τῶν Ο' pro διασκεδάσῃς ponitur; sed Aquilae magis proprium est ἀκυρώσῃς. Cf. Hex. ad Job. v. 12. Jesai. xxv. 5.) ⁴⁷ Victor in Cat. Ghisler. T. II, p. 292. ⁴⁸ Cod. Jes. Cod. 88 affert: ✕ κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν; et sic fortasse Syro-hex.,

22. אָת־כָּל־. *Omnia. O'.* ✕ 'A. σὺν ἅπαντα.⁴⁰

Cap. XIV. 7. ÷ ἐναντίον σου ἅ, σοὶ ἡμάρτομεν.

13. ÷ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἅ. 20. ὦ καὶ ἅ ἀδικίας.⁵⁰

CAP. XV.

1. אֶל־הָעָם הַזֶּה שְׁלַח מַעַל־פָּנָי. *Erga populum istum: ejice eos e conspectu meo. O'.* πρὸς αὐτούς· ἐξαπὸστειλον τὸν λαὸν τοῦτον. *Aliter: O'.* πρὸς ÷ αὐτούς ἅ τὸν λαὸν τοῦτον ἐξαπὸστειλον ✕ ἀπὸ προσώπου μου ἅ.¹ 'A. ✕ ἀπὸ προσώπου μου. Σ. ἐξ ἔμπροσθέν μου.²

3. אַרְבַּע מְשֻׁפָּחוֹת. *Quatuor genera. O'.* τέσσαρα εἶδη. 'A. τέσσαρας πατριάς.³

4. לְוַעֲבָה. *In divagationem. O'.* εἰς ἀνάγκας. 'A. εἰς κοσκιτισμόν. Σ. εἰς σάλον.⁴

5. רַבִּי יִנּוּד לָךְ וְרַבִּי יִסּוּר לְשָׂאֵל לְשָׁלֵם לָךְ. *Et quis condoleat tibi? et quis divertat ad interrogandum te de salute? O'.* καὶ τίς δειλιάσει (alia exempl. σκυθρωπάσει⁵) ἐπὶ σοί; ἢ τίς ἀνακάμψει εἰς εἰρήνην σοι; 'A. καὶ τίς κινή-

σει σοι, καὶ τίς ἐκκλινεῖ (ἐρωτῆσαι) εἰς εἰρήνην σοι;⁶

5. לְשָׂאֵל לְשָׁלֵם. *Ad interrogandum de salute. O'.* ✕ Σ. Θ. ἐρωτῆσαι ἅ εἰς εἰρήνην.⁷

6. נִלְאִיתִי הַחַסָּם. *Defessus sum penetrere (miscereri). O'.* καὶ οὐκέτι ἀνήσω αὐτούς. 'A. ἐκοπίασα παρακληθῆναι. Σ. ἐκοπώθη μεταίρων (s. μεταρστεύων).⁸

7. וְאֶזְרָם בְּמִוְרָה בְּשַׁעַר הָאָרֶץ. *Et ventilabo eos ventilabro in portis terrae. O'.* καὶ διασπερῶ αὐτούς ἐν διασπορᾷ ἐν πύλαις λαοῦ μου (alia exempl. τῆς γῆς). 'A. καὶ λικμήσω αὐτούς ἐν τῷ λικμῷ ἐν πύλαις γῆς. Σ. καὶ λικμήσω αὐτούς ἐν λικμητηρίῳ ἐν πόλεσι τῆς γῆς.⁹

8. מִדְּרִיכָיָהוּ. *A viis suis. O'.* διὰ τὰς κακίας αὐτῶν. 'A. Σ. ἀπὸ τῶν ὁδῶν αὐτῶν.¹⁰

9. לֹא־שָׁבוּ. *Non reversi sunt. O'.* ✕ καὶ οὐκ ἀπεστράφησαν ἅ.¹¹

10. עֲנִימוּ. *Numerosae factae sunt. O'.* ἐπληθύνθησαν. 'A. ἐκραταιώθησαν.¹²

11. לִי. *Mihi. O'.* Vacat. ✕ Σ. ἐπ' ἐμέ ἅ.¹³

sed asterisco ante αὐτός male posito. ⁴⁰ Cod. Jes. Lectio σύμπατα est in Codd. 22, 48, aliis. ⁵⁰ Syro-hex. Ad v. 20 copula non est in libris Graecis. CAP. XV. ¹ Sic Cod. 88, cum — pro +. Syro-hex. + πρὸς αὐτούς ἅ. κ.τ.έ. Montef. e Cod. Jes. affert: ✕ ἀπὸ προσώπου μου. Sic sine aster. Comp., Cod. 62. ² Codd. 86, 88. ³ Idem. ⁴ Syro-hex., edente Norbergio: ✕ חַסָּם. א. חַסָּם. A. חַסָּם, cribrum (κόσκινον, Hex. ad Amos ix. 9) derivatur vocab. a Lexicographis omissum, חַסָּם, cribratio, κοσκινισμός (a κοσκινίζω, Hex. ibid.). Nunc de Symmacho videndum. "Syro-hex. חַסָּם, in unum. Errorrem hic, ait doct. Norberg., suspicor. Omnino mendosa est scriptura. Lege חַסָּם, h. e. εἰς σεισμόν. Symmachus nempe Jesai. xxviii. 19 וְיָפֶתֶת vertit σεισμός."—Spohni. Codd. 86, 88 afferunt: 'A. Σ. εἰς σάλον, quae lectio aeque ac εἰς σεισμόν Syriace sonat חַסָּם. Cf. Hex. ad Psal. lix. 5. Jerem. xxiv. 9. Sed pro mendoso חַסָּם, tam h. l. quam Thren. i. 8, ubi in textu Graeco est εἰς σάλον, in codice est חַסָּם, quod in loco Threnorum conjectura assecutus erat Middeld. Hieron. Hebraea vertit: *Et dabo eos in fervorem* (sive commotionem, et angustias); unde Spohnius notam hexaplaem temere finxit: O' εἰς ἀνάγκας (in angustias). 'A. εἰς βρασμόν (in fervorem);

cf. Hex. ad Jesai. xxviii. 19). Σ. εἰς σεισμόν (in commotionem). ⁵ Sic Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. حَصَبٌ. ⁶ Codd. 86, 88, qui ἐκκλινεῖ εἰς εἰρήνην σου habent. Deinde iidem Aquilae continent: ἢ τίς ἀναστήσεται (ἀναστήσει Cod. 88) ἰκετεύων ὑπὲρ εἰρήνης (+ σου Cod. 88); quae scholium esse videntur. ⁷ Cod. Jes. Sic sub aster. Cod. 88, et sine aster. Codd. 22, 36, alii. Syro-hex.: ✕ ἐρωτῆσαι ἅ εἰς εἰρήνην. ⁸ Syro-hex. ✕ لا انا حاصبا ولا انا حاصبا. Ad Symmachum post حاصبا? لا, e textu repetendum videtur لا?; quo posito, חַסָּם ab הִתְחַבַּל, deduxit, derivasse videtur interpres. Nisi forte لا حاصبا vertendum μεταρστεύων, s. μεταρστευόμενος, coll. Psal. x. i. lxi. 6 in Syro-hex. Constructio verbi لا eadem est quam vidimus in Hex. ad Jesai. i. 14. ⁹ Codd. 86, 88. Syro-hex. Aquilae continent: καὶ λικμήσω αὐτούς. Idem in marg. scholium philologicum affert: καὶ λικμήσω αὐτούς· ἐν λικμῷ (حَصَبٌ, non, ut Norberg. exscripsit, حَصَبٌ). (In textu ad λαοῦ μου Syro-hex. in marg. char. Estrang. حَصَبٌ.) ¹⁰ Syro-hex. عَنِيْمُو. ¹¹ Cod. Jes., Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ¹² Codd. 86, 88. ¹³ Cod. Jes. Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii.

Σ. μὴ κακώσει σιδήρος ἐν σιδήρῳ ἀπὸ βορρᾶ, καὶ χαλκόν;³¹

13. חִילָהּ וְהַצְרֹתֶיהָ לְבוֹ אֶתְנֵן לְאֵן בְּמַחֲרֹ. *Opes tuas et thesauros tuos in direptionem dabo, nullo pretio.* Ο'. ἡ ἰσχὺς σου καὶ τοὺς θησαυροὺς σου εἰς προνομήν δώσω ἀντάλλαγμα. Ἀ. ἰσχύν σου καὶ θησαυροὺς σου εἰς προνομήν δώσω οὐκ ἐν ἀλλάγματι.³² Σ. τὴν ἰσχύν σου καὶ τοὺς θησαυροὺς σου εἰς διαρπαγὴν δώσω ὑπὲρ οὐδενός.³³

14. וְהֵעֲבַרְתִּי. *Et transire faciam.* Ο'. καὶ καταδουλώσω σε. Ἀ. (καὶ) παραβιάσω σε. Σ. (καὶ) παράξω σε.³⁴

אֶתְּ אֹיְבֶיךָ. *Inimicos tuos.* Ο'. ✕ κύκλω ἄ τοῖς ἐχθροῖς σου.³⁵

15. אֶתְּהָ יָדַעְתָּ יְהוָה. *Tu nosti, Jova.* Ο'. ✕ Ἀ. Σ. Θ. σὺ ἐγnows ἄ, κύριε.³⁶

לִי הִנֵּקְמֵנִי. *Ulciscaris me.* Ο'. ἀθώωσόν με. Ἀ. ἐκδίκησόν με. Σ. ποίησόν μοι ἐκδίκησιν.³⁷

אֶל-לִנְחָרֶךָ אֶפְסֶה תְּקַחֵנִי. *Ne per longanimitatem tuam auferas me.* Ο'. μὴ εἰς μακροθυρίαν ✕ Θ. σου λάβῃς με ἄ.³⁸

h. l. de altera Aquilae editione, ἑταιρισθήσεται, cogitet, nos quidem non refragabimur. Cf. Hex. ad Psal. lxiv. 14.³¹ Codd. 86, 88, quorum ille χαλκός legit. Syro-hex. bifariam affert: Σ. μὴ κακώσει (✕ **חַלְכָל חַלְכָל**). Σ. σιδήρος ἐν σ. ἀπὸ β. καὶ χαλκόν (s. χαλκός). Hieron. Hebraea vertit: Numquid foederabitur ferrum ferro ab aquilone, et aes? notans: "Symmachus: Numquid nocebit ferrum ferro ab aquilone, et aes? LXX et Theodotio: Si cognoscet ferrum et operimentum aeneum? Varietatis causa perspicua est. Verbum enim JARE. . pro ambiguitate enuntiationis et amicitiam sonat, et malitiam; quod si pro RES. . legatur DALETH, scientiam, cognitionemque significat." ³² Codd. 86, 88 Aquilae continent: ἰσχύν (ισχύς Cod. 88) σου καὶ θ. σου. Idem: Ἀ. οὐκ ἐν ἀλλάγματι. Syro-hex. in continuatione: **חִילָהּ וְהַצְרֹתֶיהָ לְבוֹ אֶתְנֵן לְאֵן בְּמַחֲרֹ** ✕ **חַלְכָל חַלְכָל**. ³³ Codd. 86, 88 Symmacho continent: τὴν ἰσχύν (ἡ ἰσχὺς Cod. 88) σου καὶ τοὺς (τοὺς om. Cod. 88) θ. σου. Idem: Σ. ὑπὲρ οὐδενός. Syro-hex. in continuatione: **חִילָהּ וְהַצְרֹתֶיהָ לְבוֹ אֶתְנֵן לְאֵן בְּמַחֲרֹ** ✕ **חַלְכָל חַלְכָל**. ³⁴ Codd. 86, 88. Cf. ad Cap. xvii. 4. ³⁵ Codd. 86, 88: ἄλλ. (ἄλλ. om. Cod. 86) ✕ κύκλω ἐν τοῖς ἐ. σου. Vox κύκλω deest in Codd. 22, 48, aliis, et Syro-hex., qui ἐν πᾶσι (πᾶσι om. Codd. 88, 233, Syro-hex.) τοῖς ἐ. σου

16. נִמְצְאוּ דְבָרַי דְּבָרָה לִי וְיָדִי וְהַצְרֹתֶיהָ לְבוֹ אֶתְנֵן לְאֵן בְּמַחֲרֹ.

Inventa sunt verba tua, et comedi ea; eratque mihi verbum tuum in gaudium. Ο'. ὑπὸ τῶν ἀθετούντων τοὺς λόγους σου συντέλεσον αὐτοὺς, καὶ ἔσται ὁ λόγος σου ἔμοι εἰς εὐφροσύνην. Ἀ. εὐρήθησαν λόγοι σου, καὶ ἔφαγον αὐτοὺς, καὶ ἐγενήθη λόγος σου ἔμοι εἰς χαράν.³⁹ Σ. εὐρίσκοντο οἱ λόγοι σου τροφή μοι (Aliter: Σ. καὶ προσδεχόμεν αὐτοὺς), καὶ ἐγένετο ὁ λόγος σου ἔμοι εἰς χαράν.⁴⁰

וְהָיָה אֱלֹהֵי. Ο'. κύριε ✕ Σ. ὁ θεός ἄ.⁴¹

17. וְאַעֲלֶינִי מִפְּנֵי יָדָי. *Nec exsullavi: propter manum tuam.* Ο'. ἀλλὰ εὐλαβοῦμην ἀπὸ προσώπου χειρὸς σου. Ἀ. καὶ ἑταρισάμην ἀπὸ προσώπου χειρὸς σου.⁴² Σ. καὶ ἐχάρην διὰ τὴν χεῖρά σου.⁴³

עַם. *Indignatione.* Ο'. πικρίας. Ἀ. Σ. ἐμβριμήσεως.⁴⁴

18. לְמַה הָיָה כְּאֵבִי נֶעַץ. *Quare factus est dolor meus in perpetuum?* Ο'. ἵνατί οἱ λυποῦντές με κατισχύουσί μου; Ἀ. ἵνατί ἐγενήθη τὸ ἄλγος μου εἰς νίκος; Σ. εἰς τί ἐγένετο τὸ ἄλγημά μου διαμένον;⁴⁵

habent. ³⁶ Cod. Jes., et sub aster. Cod. 88. Syro-hex. pingit: ✕ σὺ ἐγnows, κύριε ἄ. ³⁷ Codd. 86, 88: Ἀ. Σ. ἐκδίκησόν με. Syro-hex. ✕ **חַכְמָה חַכְמָה**. Priorem lectionem Aquilae, posteriorem Symmachi esse quivis videt. ³⁸ Cod. Jes., et sub aster. Syro-hex. Codd. 22, 36, alii: μὴ εἰς μ. σου βάλῃς με. ³⁹ Syro-hex. ✕ **חַלְכָל חַלְכָל** ✕ **חַלְכָל חַלְכָל** ✕ **חַלְכָל חַלְכָל** ✕ **חַלְכָל חַלְכָל**. ⁴⁰ Idem: **חַלְכָל חַלְכָל** ✕ **חַלְכָל חַלְכָל** ✕ **חַלְכָל חַלְכָל**. Aliter Hieron.: "Et comedi eos, hoc est, in cibum mihi versi sunt; sive juxta Symmachum, *esciscipiebam eos.*" ⁴¹ Cod. Jes. Sic sub aster. Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ⁴² Syro-hex. **חַכְמָה חַכְמָה** ✕ **חַכְמָה חַכְמָה**. Cf. Hex. ad Psal. xxvii. 7. Jesai. xiii. 3. (Syr. **חַכְמָה חַכְמָה** cum *gaudiān* et *gaudiāsai* commutat Noster Job. iii. 14. xxxix. 21; neonon, teste Masio in *Syr. Pecul.*, Judith ix. 7.) Parsons. e Codd. 86, 88 affert: Ἀ. καὶ ἐν χαρᾷ. . . ubi adsunt obscura nostrae scripturae vestigia. ⁴³ Codd. 86 (eum *karḏian* pro *chēira*), 88. Syro-hex. ✕ **חַכְמָה חַכְמָה** ✕ **חַכְמָה חַכְמָה**. ⁴⁴ Codd. 86, 88. Syro-hex. ✕ **חַכְמָה חַכְמָה** ✕ **חַכְמָה חַכְמָה**. Cf. Hex. ad Psal. xxxvii. 4. ⁴⁵ Codd. 86, 88. Ad Sym. μου, quod deerat, suppletum ex Syro-hex. qui affert: **חַכְמָה חַכְמָה** ✕ **חַכְמָה חַכְמָה**.

18. **וּמַחְתִּי אֶנְשָׁה**. *Et plaga mea desperata*. O'. η πληγή μου στερεά. Σ. και η πληγή μου άνίαςτος.⁴⁶
מִמְאֵה הַרְפָּא. *Recusat sanari*. O'. πόθεν ίαθήσομαι; 'A. ήπειθισεν ίαθῆναι.⁴⁷ Σ. non protraxit ίαθῆναι.⁴⁸
כְּמוֹ אֲנוּב מַיִם. *Tanquam (rivus) fallax, aquae*. O'. ως ύδωρ ψευδές. 'A. Σ. ως ύδωρ εκλείπον.⁴⁹
 19. **מְזוּלָל**. *A vili*. O'. από άναξίου. 'A. a contemptibili.⁵⁰ Σ. από εύτελουδς.⁵¹
 20, 21. **וְהִצַּלְתִּיָּהּ** : **וְנָאִם-יְהוָה**. *Inquit Jova, et eripiam te*. O'. Vacat. ✽ 'A. Σ. Θ. φησι κύριος, και ρύσομαι σε 4.⁵²
 21. **עֲרִיצִים**. *Violentorum*. O'. λοιμών. 'A. Σ. ίσχυρών.⁵³

CAP. XVI.

1. **וַיְהִי דְבַר-יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר**. O'. Vacat, sed in v. 2 post **אֶשְׁפָּא** infert: λέγει κύριος ό θεός 'Ισραήλ. 'A. Σ. και έγένετο λόγος κυρίου πρὸς με, λέγων.¹
 2. **לֹא-יִתְקַח לְךָ**. *Ne carias tibi*. O'. και σὺ μὴ λάβῃς ✽ 'A. Σ. σεαυτῷ 4.²
 4. **לְדָבָן**. *In stercus*. O'. eis παράδειγμα. 'A. Σ. eis κόπρον.³

4. **וּבְהָרָב וּבְרָעַב וַיְכַלּוּ הַחַיִּתָּה וּבְנֵלְתָם לְמִאֲכָל**
לְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְבַהֲמַת הָאָרֶץ. *Et gladio et fame consumentur, et erunt cadavera eorum in cibum volucris caeli et bestiis terrae*. O'. και τοῖς θηρίοις τῆς γῆς ἔσονται, και τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ ἐν μαχαίρα πεσοῦνται, και ἐν λιμῷ συντελεσθήσονται. Alia exempl. και ἐν μαχαίρα πεσοῦνται, και ἐν λιμῷ συντελεσθήσονται και ἔσται τὰ θνησιμαῖα αὐτῶν εἰς βῶσιν τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ και τοῖς θηρίοις ('A. Θ. τοῖς κήγεσι⁴) τῆς γῆς.⁵
 5. **כִּי-רָחַם אֶמֶר**. O'. ✽ Οἱ Γ'. ὅτι 4 τάδε λέγει.⁶
בֵּית מְרִיחַ. *Domus planctus*. O'. eis θίασον αὐτῶν. 'A. eis οἶκον ἐστιάσεως αὐτῶν. Σ. eis οἶκον ἑταιρίας αὐτῶν.⁷
כִּי-אֶסְתַּלְתִּי. *Quia abstuli*. O'. ὅτι ἀφέστακα. 'A. ὅτι συνήγαγον. Σ. ὅτι περιέλιον.⁸
 5, 6. **אֶת-הַחֶסֶד וְאֶת-הַרְחָמִים** : **וַיָּמָתוּ גְדֹלִים**
וּקְמָנִים בְּאָרֶץ הַזֹּאת לֹא יִקְבְּרוּ. *Gratiam et misericordiam : et morientur magni et parvi in terra hac ; non sepelientur*. O'. Vacat. ✽ Θ. τὸν ἔλεον και τοὺς οἰκτιρμούς και ἀποθανοῦνται μεγάλοι και μικροὶ ἐν τῇ γῇ ταύτῃ, οὐ μὴ ταφῶσιν 4.⁹
 6. **וְלֹא יִתְגַּדַּד**. *Nec incidet se*. O'. οὐδὲ έντο-

⁴⁶ Syro-hex. Symmacho continuat: **וְהָיָה כִּי-יִבְרַח אֶת-הָאָרֶץ**. Cf. ad Cap. xxx. 12. ⁴⁷ Codd. 86 (cum *ήπειθισεν*), 88 (cum *ήπειθισα*). ⁴⁸ Syro-hex. in continuatione: **וְהָיָה כִּי-יִבְרַח אֶת-הָאָרֶץ**. ⁴⁹ Codd. 86, 88. ⁵⁰ Syro-hex. **וְהָיָה כִּי-יִבְרַח אֶת-הָאָרֶץ**, cum scholio: **וְהָיָה כִּי-יִבְרַח אֶת-הָאָרֶץ**. Ubi **וְהָיָה** est participium verbi **וָיָלַח**, *vilis fuit*, unde derivatur forma nostra **וְהָיָה**, a Lexicographis neglecta. (In textu lectio από άξίου est in Codd. II, III, 106 (ex corr.), 239.) ⁵¹ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: **וְהָיָה כִּי-יִבְרַח אֶת-הָאָרֶץ**. Vox **וְהָיָה** Graece sonat φαῦλος, άτιμος, ἔξουθενημένος, sim.: altera ex lectione Aquilae male repetita esse videtur. ⁵² Cod. Jes. Sic sub aster. Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. Mox Syrus solus: ✽ και λυτρώσομαι σε 4. ⁵³ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: **וְהָיָה כִּי-יִבְרַח אֶת-הָאָרֶץ**. Graece fortasse: 'A. τῶν κατισχύόντων. Cf. Hex. ad Jesai. xxix. 23. Jerem. xx. 11.

CAP. XVI. ¹ Syro-hex. in marg. Sic in textu Codd.

22 (cum πρὸς ἐμέ), 36, alii. ² Cod. Jes. Sic in textu Codd. 62, 88 (sub ✽), 198, 233, 239. Syro-hex. legit et pingit: λέγει κύριος ό θ. 'Ισραήλ. και σὺ ✽ μὴ λάβῃς σεαυτῷ γυναικα, και 4 οὐ γεννηθήσεται. ³ Codd. 86, 88. ⁴ Syro-hex. **וְהָיָה כִּי-יִבְרַח אֶת-הָאָרֶץ**. ⁵ Sic Codd. 22, 36, alii, et, omisso και in initio, Codd. 233, 239, Syro-hex. ⁶ Cod. 86. Syro-hex. in marg.: Οἱ λοιποί ὅτι τάδε. ⁷ Codd. 86, 88, quorum hic αιτιάσεως pro ἐστιάσεως habet. Syro-hex. affert: **וְהָיָה כִּי-יִבְרַח אֶת-הָאָרֶץ**. Ad Sym. cf. Hex. ad Amos vi. 7. ⁸ Codd. 86, 88. Mox pro **וְהָיָה כִּי-יִבְרַח אֶת-הָאָרֶץ**, φησι κύριος inferunt Comp., Ald., Codd. 22, 26, 36, alii, et sine aster. Syro-hex. ⁹ Cod. 86, et sine Θ. Cod. 88. Eadem habet (cum τὸν οἰκτιρμὸν) in textu sub aster. Syro-hex. Codd. 22, 36, alii: ✽ και τὸν ζ. μου, και τοὺς οἰκτιρμούς μου, και—ταφῶσιν 4. Montef. ex Cod. Jes. affert: ✽ τὸν ἔλεον και τοὺς οἰκτιρμούς, και—ἐν τῇ γῇ ταύτῃ (τοιούτη Cod. XII, teste Parsonso).

- μίδας οὐ μὴ ποιήσουσι. Σ. οὐ κατατεμοῦνται.¹⁰
6. **וְלֹא יִקְרָח לָהֶם.** *Neque calvitium fiet pro iis.* Ο'. καὶ οὐ ξυρηθήσονται. Alia exempl. καὶ οὐ ξυρήσονται, ✕ οὐδὲ μὴ κλαύσουσιν αὐτοὺς, οὐ κατοργήσονται.¹¹ 'Α. οὐδ' οὐ μὴ φαλακρώσουσιν αὐτούς.¹²
7. **עַל-אֵיבָל לְתַחְמוֹ.** *Propter luctum ad consolandum eum.* Ο'. ἐν πένθει αὐτῶν εἰς παράκλησιν. Θ. ἐπὶ πάθει δεινῷ τοῦ παρακαλέσαι αὐτούς.¹³
10. **אֵת כָּל-הָרָעָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת.** *Omne malum magnum hoc.* Ο'. πάντα τὰ κακὰ ✕ 'Α. Σ. Θ. τὰ μεγάλα ✕ ταῦτα.¹⁴
11. **אֲזַלְיָהֶם.** Ο'. πρὸς αὐτούς. Alia exempl. αὐτοῖς.¹⁵
12. **הִרְעַתֶּם לַעֲשׂוֹת.** *Male fecistis agendo.* Ο'. ἐπονηρεύσαθε ✕ τοῦ ποιῆσαι.¹⁶
- הֹלְכִים אִישׁ** *Ambulantes quisque.* Ο'. πορεύεσθε ἕκαστος. Σ. ἀκολουθεῖν ἕκαστος.¹⁷
- אַחֲרֵי שָׁרְרוֹת לְבוֹ** *Post perniciam cordis sui.* Ο'. ὀπίσω τῶν ἀρεσῶν τῆς καρδίας ὑμῶν.

- 'Α. (ὀπίσω) τῆς σκολιότητος τῆς καρδίας αὐτοῦ.¹⁸ Σ. ὀπίσω τῆς ἀρεσκείας τῆς καρδίας αὐτῶν.¹⁹
13. **אֶת-אֲלֵהִים אֲהָרִים יוֹמָם וְלַיְלָה.** *Dieis aliis dies noctesque.* Ο'. θεοῖς ἑτέροις (alia exempl. ἀλλοτρίοις²⁰) ✕ 'Α. Σ. Θ. ἡμέρας καὶ νυκτός.²¹
- אֲשֶׁר לֹא-אֶתֶן לָכֶם תְּנִינָה** *Quia non dabo vobis gratiam.* Ο'. οἱ οὐ δώσουσιν ὑμῖν ἔλεος. 'Α. οὐ (s. ὅπου) οὐ δώσω ὑμῖν δωρεάν.²²
15. **אֲשֶׁר הֶעֱלָה.** *Qui ascendere fecit.* Ο'. ὃς ἀνήγαγε. Alia exempl. ὃ ἀναγαγὼν ✕ καὶ ἀνάγων.²³
- וְהִשְׁבוֹתִים.** *Et reducam eos.* Ο'. καὶ ἀποκαταστήσω αὐτούς. 'Α. Σ. καὶ ἐπιστρέψω (αὐτούς).²⁴
16. **שִׁלַּח.** *Mittam.* Ο'. ἀποστέλλω. Σ. μεταπέμψομαι.²⁵
17. **לֹא נִסְתְּרוּ מִלְּפָנַי.** *Non occulti sunt a facie mea.* Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Θ. οὐκ ἐκρύβησαν ἀπὸ προσώπου μου.²⁶
18. **וְשַׁלַּמְתִּי רִאשׁוֹנָה.** *Et rependam primum.* Ο'. καὶ ἀνταποδώσω ✕ 'Α. Θ. πρώτων.²⁷

¹⁰ Codd. 86, 88. ¹¹ Sic Cod. 88, Syro-hex. Codd. 36, 51, alii: καὶ οὐ ξυρηθήσονται, οὐδὲ μὴ κλαύσουσιν αὐτούς, καὶ οὐ κατα. Cod. XII in textu: καὶ οὐ ξυρήσονται; in marg. autem: ✕ οὐδ' οὐ μὴ κλαύσουσιν αὐτούς, οὐ κατοργήσονται (κλαύσουσιν et οὐκ ἀποργήσονται mendose exscripsit Montef. Cf. Hex. ad Psal. lxx. 24). Quae sub asterisco jacent, VV. DD. pro alia versione Hebraeorum, **וְלֹא יִקְרָחוּ לָהֶם** et **וְלֹא יִקְרָחוּ**, habent. Sed collato loco parallelo Cap. xxv. 33, verba οὐ κατοργήσονται ad **וְלֹא יִקְרָחוּ** pertinere, nemini dubium esse potest. ¹² Codd. 86, 88. Syro-hex. **וְלֹא יִקְרָחוּ**. ¹³ Codd. 86, 88. ¹⁴ Cod. Jes. Sic sine aster. Codd. 88 (om. τὰ ante **μεγάλα**), 233, et Syro-hex. Codd. 22, 36, alii: π. τὰ κ. ταῦτα τὰ μ. ¹⁵ Sic Comp., Codd. II, XII, 22, 26, 36, alii. Syro-hex. **וְלֹא יִקְרָחוּ** (sic). ¹⁶ Sic Codd. XII, 86 (uterque in marg.), Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ¹⁷ Codd. 86 (cum ἕκαστον), 88. ¹⁸ Syro-hex. **וְלֹא יִקְרָחוּ**. ¹⁹ Codd. 86, 88, quorum hic ἑσῶν habet. ²⁰ Sic Comp., Codd. XII (in textu), 26, 49, alii. Cf. ad Cap. vi. 12. ²¹ Cod. Jes. Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36,

alii. ²² Syro-hex. **וְלֹא יִקְרָחוּ**. Cf. Hex. ad Job. xxxvii. 17. ²³ Syro-hex. in textu: **וְלֹא יִקְרָחוּ** ✕ **וְלֹא יִקְרָחוּ** οἱ, h. e. ὃ ἀναγαγὼν (s. ὃς ἀνήγαγε) ✕ καὶ ἀνάγων (s. ἀνάγει). Codd. 22, 48, alii: ὃ ἀναγαγὼν καὶ ἀνάγων (ἀνάγων?). Cf. ad Cap. xxiii. 8. Statim pro τὸν οἶκον, τοὺς υἱοὺς juxta Hebraeos habent Cod. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. ²⁴ Codd. 86, 88. ²⁵ Idem. ²⁶ Cod. XII, teste Parsonsio, (nōn ἀπὸ τοῦ πρ. μ., ut Montef. in textu.) Sic in textu sine aster. Codd. 22 (cum ἐκρύβη), 36 (praem. kai), 48, alii, necnon Origen. Hom. XVI in Jerem. (Opp. T. III, p. 230). Syro-hex. mendosum apographum vertens, dedit: ✕ οὐ ἐκρύβησαν ἀπὸ πρ. μου. Hieron.: "Quod hic de Hebraico posuimus, *non sunt abscondita ea a facie mea*, in LXX non habetur." ²⁷ Cod. 86, et in textu sine aster. Syro-hex. Codd. 22, 36, alii: καὶ ἀντ. αὐτοῖς πρώτων. Origen. ibid. p. 231: Τὰ, πρώτων, εἴτε μὴ νοήσαντες ἐξεῖλάν τινες τὸ γεγραμμένον, εἴτε καὶ οἰκονομήσαντες ἐξελείν οἱ Ο', θεὸς ἂν εἰδείη ἡμεῖς μόντοιγε, συγκρίνοιντες ταῖς λοιπαῖς ἐκδόσεσιν εὐρομεν. κείμενον' καὶ ἀνταποδώσω πρώτων διπλᾶς κ. τ. ε.

18. שְׂקָרָיִהֶם וְתוֹעֵבוֹתֵיהֶם. *Detestandorum suorum et abominabilium suorum.* Ο'. τῶν βδελυγμάτων αὐτῶν, καὶ ἐν ταῖς ἀνομίαις αὐτῶν. 'A. Σ. . . (καὶ) τῶν βδελυγμάτων αὐτῶν.²⁸

מְלֵאוּ. *Impleverunt.* Ο'. ἐπλημμέλησαν. *Alia exempl. ἐπλησαν.*²⁹

19. וּמִצִּיּוֹ. *Et munimen meum.* Ο'. καὶ βοήθειά μου. 'A. Σ. καὶ κραταίωμα μου.³⁰

אֲדֹ-שָׁקָר נָתְלוּ אֲבוֹתֵינוּ הַבֵּל. *Utique mendacium nacti sunt patres nostri, vanum.* Ο'. ὡς ψευδῆ ἐκτίησαντο οἱ πατέρες ἡμῶν εἰδῶλα. Σ. οὕτως ψευδῆ κληρον εἶλαντο οἱ πατέρες αὐτῶν μάταια.³¹

מוֹעִיל. *Utilitatem praestans.* Ο'. ὠφέλημα. 'A. Θ. ὠφέλω.³²

21. בַּפֶּעַם הַזֹּאת. *Hac vice.* Ο'. ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ. 'A. Θ. ἐν τῷ ἄπαξ τούτῳ.³³

CAP. XVII.

1. חַטָּאת יְהוּדָה כְּתוּבָה בְּעֵט בַּרְזֶל בְּצַפְרֵן שָׁמַיִר. *Peccatum Judae scriptum est stilo ferreo, cus-*

pide adamantina, insculptum super tabulam cordis eorum, et in cornibus altarium vestrorum. Ο'. Vacat. ✕ Οἱ λοιποὶ ἁμαρτία 'Ιούδα γέγραπται ἐν γραφείῳ σιδηρῷ, ἐν ὄνυχι ἀδαμαντίνῳ, ἐγκεκολαμμένη ἐπὶ τοῦ στήθους τῆς καρδίας αὐτῶν, καὶ τοῖς κέρασι τῶν θυσιαστηρίων αὐτῶν.¹ 'A. Σ. ἐπὶ πλακὸς καρδίας αὐτῶν.²

2. נֹזֵר בְּנֵיהֶם מִזְבְּחֹתָם וְאֲשֵׁרֵיהֶם עַל-עֵץ רַעְנָן. *Dum recordantur filii eorum altarium suorum et simulacrorum Astartae suorum, ad arbores frondosas in collibus excelsis.* Ο'. Vacat. ✕ ἡνίκα ἀναμνησθῶσιν οἱ υἱοὶ αὐτῶν τὰ θυσιαστήρια αὐτῶν καὶ τὰ ἄλση αὐτῶν, ἐπὶ ξύλου δασέος καὶ ἐπὶ βουνῶν μετεώρων.³

3. הֲרִי בַשָּׂרָה חֵילָהּ כָּל-אֲצִרֹתֶיהָ לְבוֹ אֶתְנֶן. *Mons meus in agro (Jerusalem), opes tuas et omnes thesauros tuos in praedam dabo, excelsa tua cum peccato (idolis) in omnibus terminis tuis.* Ο'. Vacat. ✕ ὄρεῶν ἐν ἀγρῷ. ἰσχύν σου καὶ πάντας θησαυρούς σου εἰς προνομὴν δώσω, τὰ ὑψηλά σου ἐν ἁμαρτίᾳ ἐν πᾶσι τοῖς ὀρίοις σου.⁴

²⁸ Syro-hex. ✕ ܘܫܩܪܝܗܘܢ ܘܬܘܥܒܘܬܝܗܘܢ. Sic Comp., Codd. 22, 23, 36, alii, Origen. l. c., et Syro-hex.

²⁹ Syro-hex. ✕ ܘܡܠܘܘ. Cf. Hex. nostra ad Jud. vi. 26. Psal. xxvi. i. Dan. xi. 38.

³⁰ Cod. 88. Sed οὕτως pro ܘܡܘܥܝܢ posuit Sym. i Reg. xxv. 21.

³¹ Cod. 86. Cod. 88: 'A. ὁ ὠφέλω.³²

³² Codd. 86, 88: 'A. ἐν τῷ ἄπαξ. Syro-hex. ✕ ܘܡܘܥܝܢ. Cf. ad Cap. x. 18.

³³ Codd. 86, 88: 'A. ἐν τῷ ἄπαξ. Syro-hex. ✕ ܘܡܘܥܝܢ. Cf. ad Cap. x. 18.

CAP. XVII. ¹ "Hi quatuor primi versus jam olim desiderabantur in LXX, et ex aliis editionibus cum asteriscis adjecti fuerant in Hexaplis. Habentur autem apud Euseb. in *Demonst. Evang.* [p. 484], Theodoretum in *Comment.* [tantummodo v. 1], et in MS. Jes. [necnon sub asteriscis in Codd. 22, 36, 48, alii, et Syro-hex.]."—*Montef.* Hieron. "Quod cur a LXX praetermissum sit, nescio; nisi forsitan pepercitur populo suo." Idem ad v. 2: "Et haec in LXX non habentur, eadem, ut reor, causa quam supra diximus, ne scilicet aeterna in eos sententia permaneret." Eusebii vero l. c.: "Εἰ καὶ μὴ παρὰ τοῖς Ο', ἀλλ' οὖν γε ἐν τῷ Ἐβραϊκῷ ταῦτα εὐρόντες, καὶ ἐν ταῖς τῶν λοιπῶν ἑρμηνευτῶν ἐκδόσεσιν, εἶτι μὴν μετὰ παραθέσεως

ἀστερίσκων καὶ ἐν τοῖς ἀκριβέσι τῶν παρὰ τοῖς Ο' ἀντιγράφοις, ἀναγκαίως αὐτὰ παρεθέμεθα. Quod ad singula attinet, pro γέγραπται, ἐγγέγραπται est in Codd. 22, 36, alii, et Theodoret., invitis Cod. Jes. et Cod. 88; deinde Euseb. et Cod. Jes. habent ἐν γραφείῳ σιδηρῷ; Syro-hex. ἐν σιδηρῷ, cum ἐν γραφείῳ in marg.; Cod. 62, ἐν γραφείῳ ἐν σιδηρῷ; Cod. 88, ἐν γραφῇ ἐν σιδηρῷ; ceteri cum Theodoretō ἐν γραφῇ tantum. In fine autem pro αὐτῶν Cod. 88 et Syro-hex. habent ὕμων, Eusebii ἡμῶν (ὕμων Cod. P.). ² Syro-hex. ✕ ܘܫܩܪܝܗܘܢ ܘܬܘܥܒܘܬܝܗܘܢ. Cf. Hex. ad Prov. iii. 3. ³ Euseb., Cod. Jes., Cod. 22, 36, alii, et Syro-hex. Pro ἡνίκα ἀναμνησθῶσιν Cod. 88 et Syro-hex. habent ἡνίκα ἀν μνησθῶσιν; ceteri omnes, οὕτως ἡνίκα δὲ (s. δη) μνησθῶσιν. Deinde τῶν θυσιασ. αὐτῶν καὶ τῶν ἄλσων αὐτῶν omnes praeter Euseb., Cod. Jes., Cod. 88, et Syro-hex. Copulam ante ἐπὶ βουνῶν casu omisit Montef. ⁴ Euseb. (om. ὄρεῶν ἐν ἀγρῷ), Cod. Jes., et Cod. 88. Paulo aliter Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex.: καὶ ὄρεῶν ἐν ἀγρῷ. τὴν ἰσχύν σου καὶ (add. πάντας Syro-hex.) τοὺς θ. σου εἰς π. δώσω, καὶ τὰ ὕ. σου δὲ τὰς ἁμαρτίας σου τὰς (τὰς om. Syro-hex.) ἐν π. τ. ὁ. σου.

4. וְשָׁמַטְתָּהּ וְיָבֵה מִן־חַלְתָּהּ אֲשֶׁר נָתַתִּי לָהּ. וְהָעֵבֶרְתִּיהָ אֶת־אֲיִבֶיהָ בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא־יָדַעְתָּ כִּי־אֵשׁ קָדַחְתָּם בְּאֶפְסֵי עַד־עוֹלָם תּוֹכֵר. *Et desistes etiam per teipsum a possessione tua, quam dedi tibi; et servire faciam te inimicis tuis in terra quam non nosti; quia ignem accendistis in ira mea, in omne tempus ardebit.* O'. Vacat. ✕ καὶ ἀφαιρέθησεται καὶ ταπεινωθήσεται ἀπὸ τῆς κληρονομίας σου ἧς ἔδωκά σοι, καὶ ἀναβιβάσω σε ἐν τοῖς ἔχθροῖς σου (Σ. καὶ καταδουλώσω σε τοῖς ἔχθροῖς σου) ἐν τῇ γῆ ἧ οὐκ ἔγνων· ὅτι πῦρ ἐκκέκαυται ἐν τῷ θυμῷ μου, ἕως αἰῶνος καυθήσεται.⁵

5. פֶּה אֲמַר יְהוָה. O'. Vacat. ✕ τάδε λέγει κύριος 4.⁶

וְשָׁם בָּשָׂר וְרֵעוּ. *Et facit carnem brachium suum.* O'. καὶ στηρήσει σάρκα βραχίονος αὐτοῦ [ἐπ' αὐτόν]. 'A. καὶ θῆσει σάρκα βραχίονος αὐτοῦ.⁷

6. מַגְרֵץ. *Myrica.* O'. ἡ ἀγριομυρική. Σ. ἄκαρπον ξύλον.⁸

6. בְּעֶרְבָה. *In deserto.* O'. ἡ ἐν τῇ ἐρήμῳ. 'A. ἐν τῇ ὁμαλῇ.⁹ Σ. ἐν τῇ ἀραβᾷ.¹⁰

וְהָרִים. *Loca adusta.* O'. ἐν ἀλίμοις. 'A. *inter excisos.*¹¹ Σ. ἐν ξηρότητι.¹² Θ. ἐν χάσμασι.¹³ 'O Σύρος· ἐν φωλεοῖς.¹⁴

8. שָׁתַל עַל־מַיִם. *Plantata ad aquam.* O'. εὐθηνούον παρ' ὕδατα. 'A. πεφτυτεμένον ἐπὶ ὕδατα.¹⁵

9. עָקַב הַלֵּב מִכֹּל וְהָאֵשׁ הָיָה מִי וַיִּצְנַנּוּ. *Fraudulentum est cor prae omnibus, et male affectum; quis cognoscat illud?* O'. βαθεΐα (alia exempl. βαρεία¹⁶) ἡ καρδία παρὰ πάντα, καὶ ἀνθρωπῶς ἐστι, καὶ τίς γνώσεται αὐτόν; 'A. σκολιά (Aliter: 'A. περικαμπῆς) καρδία... Σ. σκαμβοτέρα καρδία...¹⁷ Σ... ἀνὴρ δὲ τίς, ὃς γνώσεται αὐτήν;¹⁸

10. חָקַר. *Scrutans.* O'. ἐτάζων. 'A. ἐξιχνιάζων.¹⁹

11. דָּגַר. *Fovet (ova).* O'. συνήγαγεν. 'A. ἔθαψεν.²⁰ בְּבֶחֱצֵי יְמֵי וַיְעוֹבְדוּ. *In medio dierum suorum relinquet eas.* O'. ἐν ἡμίσει ἡμερῶν αὐτοῦ ἔγκαταλείψουσιν αὐτόν. 'A. [δς] ἐν ἡμίσει ἡμερῶν ἔγκαταλείψει αὐτούς.²¹

⁵ Cod. Jes., et Cod. 88; sed hic καὶ ἀφείθησεται καὶ ταπεινωθήσεται habet. Euseb.: καὶ ἀφαιρέθησεται καὶ ταπεινωθήσεται. Syro-hex.: καὶ ἀφείθησεται (μόνη in marg. char. med.) καὶ ταπεινωθήσεται. Ceteri omnes: καὶ ἀφείθησεται μόνη, καὶ ταπεινωθήσεται. Deinde Euseb., Cod. Jes., Cod. 88, et Syro-hex. habent: καὶ ἀναβιβάσω (ἀναβιβῶ Euseb.) σε ἐν τοῖς ἐ. σου; ceteri vero: καὶ καταδουλώσω σε τοῖς ἐ. σου, quae lectio est Symmachi, teste Syro-hex. ✕ *مغرض*. ⁶ Cod. Jes., Codd. 22, 36, alii. Sic sine aster. Syro-hex., qui cuneolum post καυθήσεται ponit. ⁷ Syro-hex. *سهم حمله* ✕ *مغرض*. In textu ἐπ' αὐτόν om. Codd. XII, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. ⁸ Hieron.: "Et erit quasi myrice, quae Hebraice dicitur *AROEER*, sive, ut interpretatus est Sym., *Ugnum infructuosum.*" Sym. ἄκαρπον ξύλον posuit pro Hebr. *מגرض* Jesai. xli. 19. Cf. ad Cap. xlviii. 6. ⁹ Syro-hex. ✕ *عربا*. ¹⁰ Idem: ✕ *حاربا*. "Non Symmachi, sed Theodotionis versio videtur esse, qui hanc voculam ita vertere solet, v. c. Job. xxxix. 6."—*Spohn*. Cf. nos in *Otio Norvic.* p. 35. Symmacho *דגגר* est ἡ ἄβατος (Jesai. xxxv. i. xl. 3), vel ἡ ἀοικτος (Job. xxxix. 6. Jerem. lii. 7). ¹¹ Syro-hex. ✕ *حاربا*. Vox *حاربا* (rectius *مغرض*) incertae est Graecitatis. Quod ad Aquilae usum attinet, non male haberet ἐν ψαθυροῖς, s. ἐν τοῖς ἐψαθυρομένοις (cf. Hex. ad Psal. ci. 4); quam

tamen notionem vox Syriaca vix admittere videtur. ¹² Idem: ✕ *حصيدا*. Schleusner. in *Nov. Thes.* s. v. ἀλιμα ex Gloss. MS. in Jerem. affert: 'Ἐν ἀλίμοις (scr. ἀλίμοις), ἐν ξηρότητι. Etiam Hieron. Hebraeum vertit: *in siccitate.* ¹³ Idem: ✕ *حسمدا*. Vox *حسم* commutatur cum χάος Mich. i. 6. Zach. xiv. 4 in Syro-hex., et cum χάσμα Luc. xvi. 26 in Philox. ¹⁴ Theodoret. ¹⁵ Syro-hex. *سما على ماء*. Cf. ad Psal. i. 3. ¹⁶ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. in marg. ¹⁷ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: ✕ *حصيدا*, h. e. non σκολιά (*حصيدا*), sed περικαμπῆς, coll. Hex. ad Hos. vi. 8. Jesai. xl. 4. ¹⁸ Syro-hex. *سما على ماء*. Alia, nec sibi ipsa constantia affert Hieron.: "Pravum est cor omnium, et inscrutabile; quis cognoscat illud? LXX: *Profundum est cor super omnia, et homo est; quis cognoscat eum?*... Verbum Hebraicum... si legatur ENOS, homo dicitur; si autem ANUS, *inscrutabile*, sive *desperabile*, eo quod nullus cor hominum valeat invenire. Sym. vero hunc locum ita interpretatus est: *Inscrutabile cor omnium; vir autem quis est qui inveniat illud?*" Unde nonnemo eruit: Σ. ἀνεξερεύνητος ἡ κ. πάντων, καὶ τίς ἀνὴρ ὃς εὐρήσει αὐτήν; ¹⁹ Syro-hex. ✕ *حصيدا*. ²⁰ Idem: ✕ *مغرض*. ²¹ Nobil. ex Apolinario. Pro ὃς Montef. tacite edidit ὃς.

11. נָבֵל. *Stultus*. Ο. ἀφρων. 'Α. ἀπορρέων. 'Ο
'Εβραϊσ' νάβαλ.²³
12. מְקוֹם מִקְדָּשֵׁנוּ. *Ab antiquo tempore
locus sanctuarii nostri*. Ο. ἀγίασμα ἡμῶν.
✕ 'Α. Σ. ἐξ ἀρχῆς τόπος ἁγιάσματος ἡμῶν.²³
13. מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל. *Spes Israelis*. Ο. ὑπομονή
'Ισραήλ. 'Α. ἐλπίς 'Ισραήλ. Σ. προσδοκία
'Ισραήλ.²⁴
- וְסוֹרֵי בְּאַרְץ יִבְתָּבוּ. *Et recedentes a me in
terra scribentur*. Ο. ἀφεστηκότες ἐπὶ τῆς γῆς
γραφῆταισαν. Σ. καὶ abnegatores ἐπὶ τῆς γῆς
γραφῆσονται.²⁵
- מְקוֹר מַיִם חַיִּים. *Fontem aquae viventis*. Ο.
πηγὴν ✕ ὕδατος ἁ ζώης.²⁶ Σ. scaturiginem
ὑδατος ζώντος.²⁷
14. תְּהִלָּתִי. *Laus mea*. Ο. καύχημά μου. 'Α.
αἰεσίς μου.²⁸
15. וְבוֹא נָא. *Veniat, quaeso*. Ο. ἐλθέτω ✕ 'Α.
Θ. δὴ ἁ.²⁹
16. וְאֵינִי לֹא-אַעֲתִי מִרְעָה אֶתְרִיה. *Ego autem
non subtrahi me ne pastor fierem post te*. Ο.
ἐγὼ δὲ οὐκ ἔκοπίασα κατακολουθῶν ὀπίσω σου.
'Α. ἐγὼ δὲ οὐκ ἔκραταίωσα ἀπὸ κακίας ὀπίσω
σου. Σ. ἐγὼ δὲ οὐκ ἠπείχθην ἀπὸ κακίας
ὀπισθέν σου.³⁰
17. לְמַחֲתָה מִיְּחִסֵי אֶתָּה. *In terrorem; refugium*

meum es tu. Ο. εἰς ἀλλοτριώσιν, φειδόμενος
✕ σύ ἁ μου.³¹ 'Α. Σ. εἰς πτόησιν, ἐλπίς μου
[εἰ] σύ.³²

19. בְּהִמְרָא יְהוָה אֱלֹהֵי. *Ο. τάδε λέγει κύριος
✕ πρὸς μέ ἁ.*³³ Οἱ Γ'. οὕτως εἶπεν κύριος
πρὸς μέ.³⁴
20. וְכָל יוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַם. *Ο. καὶ πᾶσα 'Ιερουσαλήμ.
Alia exempl. καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες 'Ιερου-
σαλήμ.*³⁵
21. וְהִבְאֵתֶם בְּשַׁעֲרֵי יְרוּשָׁלַם. *Et ne inferatis
per portas Jerusalem*. Ο. καὶ μὴ ἔκπορεύεσθε
ταῖς πύλαις 'Ιερουσαλήμ. 'Α. καὶ εἰσφέρετε
διὰ τῶν πυλῶν 'Ιερουσαλήμ. Σ. καὶ εἰσφέ-
ρειν . . .³⁶
23. אֶת-אָזְנוֹם. *Aurem suam*. Ο. τὸ οὖς αὐτῶν.
Alia exempl. τὰ ὦτα αὐτῶν.³⁷
25. אִישׁ יְהוּדָה. *Viri Judae*. Ο. ἄνδρες (alia ex-
empl. ἄρχοντες³⁸) 'Ιούδα.
- וְיִשְׁבָּה. *Et habitabitur*. Ο. καὶ κατοικισθή-
σεται. 'Α. καὶ κατοικήσει.³⁹
26. מִן-הַשְּׁפֵלָה. *Ex humili regione*. Ο. ἐκ γῆς
(alia exempl. τῆς⁴⁰) πεδινήσ. 'Α. τῆς ὑπορείας.
Σ. τῆς κοιλιάδος.⁴¹
- וְזָבַח וּמִנְחָה. *Sacrificium et fertum*. Ο. καὶ
θυσίας (alia exempl. θυσίαν⁴²) καὶ θυμιάματα

²² Syro-hex. ✕ ܠܗܘܐ ܗܘܐ ܗܘܐ . Cf. Hex. ad
Psal. xiii. i. xxxviii. 9. ²³ Syro-hex. ✕ ܘܗܘܐ ܗܘܐ ܗܘܐ .
✕ ܘܗܘܐ ܗܘܐ ܗܘܐ . Cod. 88: ✕ ἐξ ἀρχῆς τόπος ἁ
ἀγίασμα ἡμῶν. Cod. Jes. affert: 'Α. Σ. ἐξ ἀρχῆς τόπος.
²⁴ Codd. 86, 88. ²⁵ Syro-hex. ✕ ܘܗܘܐ ܗܘܐ ܗܘܐ .
✕ ܘܗܘܐ ܗܘܐ ܗܘܐ . Pro ܘܗܘܐ ܗܘܐ ܗܘܐ nescio an Sym. dederit ἀπονεύοντες,
coll. Hex. ad Psal. cxxxviii. 19. ²⁶ Sic Cod. 88, Syro-
hex. ²⁷ Syro-hex. ✕ ܘܗܘܐ ܗܘܐ ܗܘܐ . (Syriacum
 ܘܗܘܐ ܗܘܐ ܗܘܐ , quod Castello est *rinulus, fonticulus*, in Hex. ad
Ezech. vi. 3 ponitur pro Hebr. ܘܗܘܐ ܗܘܐ ܗܘܐ , *torrens*. Aliis locis
(Jerem. li. 37. Baruch v. 7) commutatur cum Graeco *dives*.)
²⁸ Syro-hex. ✕ ܘܗܘܐ ܗܘܐ ܗܘܐ . ²⁹ Cod. Jes. Sic
sub aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36,
alii. ³⁰ Codd. 86, 88. Pro ܘܗܘܐ ܗܘܐ ܗܘܐ in Cod. 86 scriptum
 ܘܗܘܐ ܗܘܐ ܗܘܐ , in Cod. 88 ܘܗܘܐ ܗܘܐ ܗܘܐ . Hesyeh.: 'Επειχθῶμεν σπου-
δάσομεν; qui sensus cum Hebr. ܘܗܘܐ ܗܘܐ ܗܘܐ , *festinavit*, apte congruit.
Aliud tamen legisse videtur Syrus noster, qui affert: ܘܗܘܐ ܗܘܐ ܗܘܐ (*prohibebat, epescόμην*?) ܘܗܘܐ ܗܘܐ ܗܘܐ .

✕ ܘܗܘܐ ܗܘܐ ܗܘܐ . ³¹ Sic Syro-hex. Codd. 22, 51, alii:
φ. μου σύ. ³² Codd. 86, 88. Syro-hex., absente ε?: ܘܗܘܐ ܗܘܐ ܗܘܐ .
✕ ܘܗܘܐ ܗܘܐ ܗܘܐ . ³³ Cod. Jes. Sic sine
aster. Comp., Cod. 88, Syro-hex. ³⁴ Codd. 86 (cum
ὁ κύριος), 88. Sic in textu Codd. 22 (cum πρὸς ἐμέ), 36,
alii. ³⁵ Sic Codd. 22 (sine οἱ), 36, alii, et Syro-hex.
³⁶ Codd. 86, 88. ³⁷ Sic Cod. 88, et Syro-hex. in textu,
qui in marg. alterum habet. ³⁸ Sic Codd. 22, 48, alii,
et Syro-hex. in marg. ³⁹ Syro-hex. ✕ ܘܗܘܐ ܗܘܐ ܗܘܐ .
⁴⁰ Sic Comp., Ald., Codd. III, 22, 26, 36, alii, et Syro-hex.
⁴¹ Syro-hex. ✕ ܘܗܘܐ ܗܘܐ ܗܘܐ . Syriacum ܘܗܘܐ ܗܘܐ ܗܘܐ ,
auctore Castello, est *radix montis*, Gr. *ὑπόρεια* (Suidae ἡ
ὑπὸ τὸ ὄρος πεδιάς); quae vox Aquilae vindicanda est,
praeter hunc locum, Jos. xv. 33. Vid. Scharfenberg. *Ani-
madversiones* ad loc. Ad Sym. cf. Hex. ad Jerem. xxxii.
44. Obad. 19. ⁴² Sic Codd. II, III, XII, 23, 86 (cum
✕ ante κα), alii. In Codd. 48, 88, alii, et Syro-hex. καὶ
θυσίας deest.

- καὶ μάννα (alia exempl. *μαναά*⁴³). 'A. *θυσιαν*
καὶ δῶρον.⁴⁴
26. תודה. *Gratiarum actionem.* O'. *αἰνεσιν.* Σ.
*ὑπὲρ αἰνέσεως.*⁴⁵
27. ארמנות. *Palatia.* O'. *ἀμφοδα.* 'A. Σ. βἀ-
ρεις.⁴⁶
- Cap. XVII. 19. εἰσπορεύονται ÷ ἐν αὐταῖς ÷ βα-
σιλείς. 23. — ὑπὲρ τοὺς πατέρας αὐτῶν.⁴⁷

CAP. XVIII.

2. הייזר. *Figuli.* O'. τοῦ κεραμέως. 'A. *πλάστου.*¹
3. על־האבנים. *Super duplici lapide (rota figlina).*
O'. ἐπὶ τῶν λίθων. 'A. ἐπὶ τοῦ ἄκμος. Σ. Θ.
*ἐπὶ τοῦ ὄργάνου.*²
4. בחמר. *Ex luto.* O'. Vacat. ✕ 'A. Θ. ἐν τῷ
πηλῷ.⁴³
- בִּיד הייזר. *In manu figuli.* O'. ἐν ταῖς χερ-
σιν αὐτοῦ. 'A. (ἐν χειρὶ) τοῦ πλάστου.⁴
- בְּעֵיני הייזר. *In oculis figuli.* O'. ἐνώπιον αὐ-
τοῦ. 'A. ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς. .⁵
5. לאמור. O'. λέγων ✕ εἰπὲ αὐτοῖς.⁴⁶

6. נא־יהוה. O'. Vacat. ✕ 'A. Σ. Θ. φησὶ κύ-
ριος.⁴⁷
- בִּיד הייזר. *In manu figuli.* O'. ✕ ἐν χειρὶ ÷
τοῦ κεραμέως.⁸ 'A. ἐν χειρὶ. . .⁹
- כן. *Sic.* O'. Vacat. ✕ 'A. Σ. Θ. οὕτως.⁴¹⁰
- בֵּית יִשְׂרָאֵל. O'. Vacat. ✕ Σ. οἶκος Ἰσραήλ.⁴¹¹
7. רבע. *Semel.* O'. πέρασ. 'A. σπουδῆν. Σ.
ἐξ αὐτῆς.¹³
- לְבַתֹּשׁ. *Ad evellendum.* O'. τοῦ ἐξᾶραι αὐτούς.
'Ἄλλος' τοῦ ἐκταῖ.¹³
- וְלָתִז. *Et ad diruendum.* O'. Vacat. ✕ Σ.
καὶ καθελεῖν.⁴¹⁴
8. וְשָׁב. *Et convertat se.* O'. καὶ ἐπιστραφή. Σ.
καὶ μετανοήσει. Θ. καὶ ἀποστραφή.¹⁵
- מִרְעוּתוֹ אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי עָלָיו. *A malitia sua, prop-*
ter quam locutus sum contra illam. O'. ἀπὸ
πάντων τῶν κακῶν αὐτῶν. Alia exempl. ἀπὸ
τῶν κακῶν αὐτῶν ὧν ἐλάλησα ἐπ' αὐτό.¹⁶ Σ.
. . κακῶν κατ' αὐτό.¹⁷
- וְנִחַמְתִּי. *Tum penitebit me.* O'. καὶ μετανοήσω.
'A. (καὶ) παρακληθήσομαι.¹⁵ Σ. καὶ μεταθήσομαι
κάγώ.¹⁹

⁴³ Sic Codd. 22, 33, 36, alii. Syro-hex. *ܡܢܢܐ*, cum Graecis *MANNA* in marg. Hieron.: "Et sacrificium, pro quo LXX ipsum verbum Hebraicum posuere *manaa*, quod pessima consuetudine, immo scriptorum negligentia, *manna* in nostris legitur." Cf. ad Cap. xli. 5. ⁴⁴ Syro-hex. *ܡܢܢܐ ܡܢܢܐ ܡܢܢܐ*. Cf. ad Cap. xiv. 12. ⁴⁵ Codd. 86, 88. Syro-hex. *ܡܢܢܐ ܡܢܢܐ ܡܢܢܐ*. ⁴⁶ Hieron.: "Et devorabit domos (sive vicos) Jerusalem, quos LXX *ἀμφοδα*, Aq. et Sym. *βάρεις*, id est, *turrūs domos*, interpretati sunt." Syro-hex. *ܡܢܢܐ ܡܢܢܐ*. Cf. ad Cap. ix. 21. ⁴⁷ Syro-hex. Ad v. 23 Hieron.: "Et quod in Hebraico non habetur, *super patres suos*."
CAP. XVIII. ¹ Syro-hex. *ܡܢܢܐ ܡܢܢܐ*. ² Idem: *ܡܢܢܐ ܡܢܢܐ ܡܢܢܐ*. Codd. 86, 88: 'A. Σ. Θ. ἐπὶ τοῦ ὄργάνου. ³ Codd. XII, 86. Sic in textu sub aster. Syro-hex., et sine aster. Codd. 88, 233. Alia lectio, *ἐκ τοῦ πηλοῦ*, est in Codd. 36, 48, aliis, et Theodoret. ⁴ Syro-hex. *ܡܢܢܐ ܡܢܢܐ*. ⁵ Idem: *ܡܢܢܐ ܡܢܢܐ*. ⁶ Sic in marg. Codd. XII, 86, et in textu sine aster. Codd. 22, 36, alii, invito Syro-hex.

⁷ Codd. XII (teste Parsonsio), 88. Sic in textu sub aster. Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ⁸ Syro-hex. in textu: *ܡܢܢܐ ܡܢܢܐ ܡܢܢܐ*, per errorem pro *ܡܢܢܐ ܡܢܢܐ ܡܢܢܐ*. ⁹ Cod. 86. Sic in textu sub aster. Cod. 88, et sine aster. Codd. 22, 36, alii. Minus probabiliter Cod. XII: ✕ 'A. ἐν χειρὶ. ¹⁰ Cod. Jes. Codd. 22, 36, alii: *οὕτως ἐστὶ ἐμείς*. ¹¹ Cod. 86. Sic sub aster. Syro-hex., et sine aster. Comp., Codd. 22, 36, alii. ¹² Cod. 88. Cod. 86: 'A. Σ. *σπουδῆν ἐξ αὐτῆς* (Pro *ϐ* LXX verterunt *σπουδῆ* Thren. iv. 6.) Syro-hex.: 'A. Σ. *repente (ܡܢ ܡܢܢܐ)*. Idem ad *πέρας* scholium affert: "Hoc est, *decretum (ܡܢܢܐ)*." ¹³ Syro-hex. in marg. char. med. *ܡܢܢܐ ܡܢܢܐ*. Cf. ad Cap. xii. 14. ¹⁴ Cod. Jes. Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ¹⁵ Codd. 86, 88, quorum hic Symmacho *κἀν μετανοήσει* tribuit. ¹⁶ Sic Codd. 62, 88 (om. ἐπ' αὐτό), 233 (om. αὐτῶν), et Syro-hex. ¹⁷ Cod. 88. ¹⁸ Syro-hex. *ܡܢܢܐ ܡܢܢܐ*. Cf. ad Cap. xx. 16. ¹⁹ Cod. 88.

- 9. רָנַע. *Iterum.* Ο'. πέρas. 'A. ἀθρός.²⁰ Σ. παραρημα.²¹
- 10. וְנַחֲמֵי. Ο'. καὶ μετανοήσω. 'A. καὶ παρακληθήσομαι.²² Σ. καὶ ἀναστρέψω.²³
- 11. לְאָמַר פֶּה אָמַר יְהוָה. Ο'. Vacat. ✕ λέγων οὕτως λέγει κύριος 4.²⁴
וּמַעַלְלֵיכֶם וּמַעַלְלֵיכֶם. *Vias vestras et opera vestra.* Ο'. τὰ ἐπιτηδεύματα ὑμῶν ✕ καὶ τὰς ὁδοὺς ὑμῶν 4.²⁵ 'A. Σ. τὰς ὁδοὺς ὑμῶν καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα ὑμῶν.²⁶
- 12. נֹאֶפֶס. *Frustra est.* Ο'. ἀνδριούμεθα. 'A. ἀπέγνωσται. Σ. defecimus.²⁷
בְּרִאֲחֲרֵי מַחְשְׁבוֹתַיִנוּ. *Quia post cogitationes nostras.* Ο'. ὅτι ὀπίσω τῶν ἀποστροφῶν ἡμῶν. 'A. ὅτι ὀπίσω τῶν λογισμῶν ἡμῶν.²⁸
- 13. שְׁרִירָת. *Perviciaciam.* Ο'. τὰ ἀρεστά. 'A. σκολιότης.²⁹
- 14. הֲיִעֹבַד מִצֹּר שָׂרֵי שְׁלֵג לְבָנֹן אִם-יִבְתְּשׁוּ מִיָּם. הֲיִרִים קָרִים נֹחֲלִים. *Numquid deficiet de petra agri nix Libani? aut desiccabuntur aquae peregrinae frigidae defluentes?* Ο'. μὴ ἐκλείψουσιν ἀπὸ πέτρας μαστοὶ (שָׂרֵי), ἢ χιῶν ἀπὸ τοῦ Λιβάνου; μὴ ἐκκλίνη (Cod. Vat. ἐκκλίνει) ὕδωρ βιαίως ἀνέμῳ φερόμενον; 'A. μὴ ἐγκαταλειφθή-

- σται ἀπὸ στερεοῦ ἱκανοῦ (שָׂרֵי) χιῶν τοῦ Λιβάνου; εἰ ἐκκοπήσονται ὕδατα ἀλλότρια ψυχρὰ καταρρέοντα; Σ. μὴ ἐγκαταλειφθήσεται ἀπὸ πέτρας μαστῶν χιῶν τοῦ Λιβάνου; ἢ ἀρθήσονται ὄχθοι ὕδατος ἀλλοτριῶν ψυχροῦ;³⁰
- 15. וַיִּנְכְּשׁוּם בְּדַרְבֵּיהֶם שְׁבִילֵי עֹלָם לְלַכְתָּ. *Et fecerunt eos impingere in vias eorum, in semitis antiquis, ut ambulent.* Ο'. καὶ ἀσθενήσουσιν ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν σχοίλους ('A. τριβους³¹) αἰώνιους τοῦ ἐπιβῆναι. Σ. καὶ προσκόνουσιν ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν ἐν τρίβους αἰώνιους τοῦ πορεύεσθαι.³²
- 17. כְּרוּחַ קְדָיִם. *Sicut per ventum orientalem.* Ο'. ὡς ἄνεμον καύσωνα. 'A. ὡς ἄνεμος ἀνατολικός.³³
עֵרְף וְלֹא-פָנִים. *Cervicem, et non faciem.* Ο'. Vacat. ✕ αὐχένα, καὶ οὐ πρόσωπον 4.³⁴ 'A. νῶτον, καὶ οὐ πρόσωπον. Σ. αὐχένα, καὶ οὐ πρόσωπον.³⁵
- 18. מִחֶקֶם. *A sapiente.* Ο'. ἀπὸ συνετοῦ. 'A. Σ. (ἀπὸ) σοφοῦ.³⁶
נִכְרַח. *Percutiamus eum.* Ο'. πατάξωμεν αὐτόν. Σ. περιχησώμεν .³⁷
- 19. וְאֵל-נִקְשִׁיבָה. *Et non auscultemus.* Ο'. καὶ ✕ οὐκ 4 ἀκούσόμεθα.³⁸
- 19. הֲקֹשִׁיבָה. *Ausculata.* Ο'. εἰσάκουσόν μου. 'A. πρόσχες.³⁹

²⁰ Syro-hex. ♦ مع حدس . Cf. Hex. ad Psal. vi. 11.
²¹ Idem: ♦ مع حدس . Cf. Hex. ad Psal. lxxv. 17.
²² Syro-hex., ut ante. ²³ Codd. 86, 88. ²⁴ Codd. XII (in marg.), 88, Syro-hex. Sic sine aster. (om. λέγων) Codd. 22, 36, alii. Cod. 86 affert: Οἱ Γ. λέγων—κύριος.
²⁵ Sic Cod. XII (in marg.), Syro-hex., et sine aster. Comp., Codd. 22, 36, alii. ²⁶ Codd. 86, 88. ²⁷ Hieron.: "Confortabimur, in malis videlicet operibus; sive juxta Aq., desperavimus, et juxta Sym., defecimus." Unde nonnemo eruit: 'A. ἀπηλίπισαμεν. Σ. ἐξελίπισαμεν. Quod ad Aquilam attinet, certiora, ni fallimur, affert Syrus noster: . Cf. ad Cap. ii. 25. xxx. 12. ²⁸ Syro-hex. ²⁹ Idem: . Cf. ad Cap. xi. 8. ³⁰ In loco vexatissimo Hexapla Graeca ne scintillam quidem lucis afferunt; Syriaca autem Aquilae et Symmachi insignes lectiones nobis tradiderunt: . Cf. ad Cap. xi. 8. ³¹ Cod. Jes., Syro-hex. Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. ³² Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: . Cf. ad Cap. xi. 8. ³³ Syro-hex. Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. pingit: ✕ καὶ οὐκ 4 ἀκ.
³⁴ Codd. 86, 88.

♦ مع حدس . Ad قلل in lectione Symmachi cf. Hex. ad Psal. lxxv. 10. cxv. 4. Aquilae Graeca olim in *Otio Norvic.* p. 43 sic constitueram: μὴ ἐγκ. ἀπὸ Λιβάνου ἰσχυρὸς ἱκανὸς χιῶν; ubi ἰσχυρὸς, sive pro מצור, ex petra, sive pro מצור, munitione, vererit ut defendi possit. Certe longe facilius est ingeniosa amici eruditissimi R. L. Bensly conjectura, scilicet vocabulum حجب et suo loco casum motum esse, ut Aquilae prior clausula juxta Hebraeam veritatem legatur: . Tunc حجب sonabit stereos, quod pro נצר de Deo posuit idem interpres in locis illustribus Deut. xxxii. 31. Psal. xvii. 3. xxvii. 1. ³¹ Codd. 86, 88. ³² Syro-hex. . ♦ مع حدس . ³³ Cod. Jes., Syro-hex. Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. ³⁴ Cod. Jes., Syro-hex. Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. pingit: ✕ καὶ οὐκ 4 ἀκ.
³⁵ Codd. 86, 88. ³⁶ Cod. Jes. Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. pingit: ✕ καὶ οὐκ 4 ἀκ.
³⁷ Codd. 86, 88. ³⁸ Cod. Jes. Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. pingit: ✕ καὶ οὐκ 4 ἀκ.
³⁹ Codd. 86, 88.

- 19. אֲדֵרְבָרִי. *Adversariorum eorum.* Ο. τοῦ δικαίω-
ματὸς μου. 'Α. Σ. τῶν ἀντιδίκων μου.⁴⁰
- 20. בְּרִכְרוּ שֹׁהָה לְנַפְשִׁי. *Nam foderunt foveam*
animae meae. Ο. ὅτι συνελάλησαν ῥήματα
(alia exempl. κρίματα⁴¹) κατὰ τῆς ψυχῆς μου.
'Α. ὄρυξαν βόθρον (s. βόθυνον) τῆ ψυχῆ μου. Σ.
ὅτι ὄρυξαν διαφθοράν...⁴²
- 21. הִגְרִם. *Detrude (trade) eos.* Ο. ἄθροισον αὐ-
τούς. 'Α. κατάσπασον...⁴³
בְּחֹרֵהָם. *Juvenes eorum.* Ο. καὶ οἱ νεανί-
σκοι αὐτῶν. 'Α. καὶ ἐκλεκτοί...⁴⁴
- 22. כִּי־תָבִיא. *Quia adduces.* Ο. ✕ ὅτι ✕ ἐπά-
ξεις.⁴⁵
גִּדְרוּ. *Turmam praedatoriam.* Ο. ληστὰς.
'Α. εὐζωνον. Σ. πειρατήριον.⁴⁶
כִּי־רָכְרוּ שֹׁהָה לְלִבִּי. *Nam foderunt foveam*
ad capiendum me. Ο. ὅτι ἐνεχείρησαν λόγον
εἰς σύλληψίν μου. 'Α. ὅτι ὄρυξαν βόθρον (s.
βόθυνον) (ἴνα) λάβωσί με.⁴⁷ Σ. (ὅτι) κατεσκευάσαν
διαφθοράν...⁴⁸
- 23. אֶל־תִּכְפֹּר עַל־עֲוֹנֵם. *Ne condones delictum*
eorum. Ο. μὴ ἀθώωσης τὰς ἀδικίας αὐτῶν.
'Α. μὴ ἐξιλάσῃ περὶ τῆς ἀνομίας αὐτῶν.⁴⁹
וְחַטָּאתָם מִלִּפְנֵיהֶ אֶל־תִּמְחֶה. *Et peccatum*

- eorum e conspectu tuo ne deleas.* Ο. καὶ τὰς
ἀμαρτίας αὐτῶν ἀπὸ προσώπου σου μὴ ἐξα-
λείψῃς. 'Α. καὶ ἡ ἀμαρτία αὐτῶν ἐκ προσώ-
που σου μὴ ἐξελειφθῆι.⁵⁰
- 23. וַיְהִי מִכְשָׁלִים לְפָנָי. *Et sint tuere facti*
coram te. Ο. γενέσθω ἡ ἀσθένεια αὐτῶν
ἐναντίον σου. 'Α. γενέσθωσαν ἐσκανδαλισμένοι (s.
ἐσκανδαλωμένοι) πρὸ προσώπου σου.⁵¹

Cap. XVIII. 20. ÷ καὶ τὴν κόλασιν αὐτῶν ἔκρυ-
ψαν (om. μοι) ✕.⁵²

CAP. XIX.

- 1. בִּקְבֵק יִצְרָר. *Lagenam figuli.* Ο. βικὸν πε-
πλασμένον. 'Α. στάμνον πλάστου. Σ. . κερα-
μέως.¹
וּמִזִּקְנֵי הַכֹּהֲנִים. *Et ex senioribus sacerdotum.*
Ο. καὶ ἀπὸ (alia exempl. add. τῶν πρεσβυ-
τέρων²) τῶν ἱερέων.
- 2. אֶל־גִּיא בֶן־הַנֶּחֱם. *In vallem filii Hinnot.* Ο.
Ἔς τὸ πολυάνδριον νιῶν τῶν τέκνων αὐτῶν.
'Α. Σ. εἰς τὴν φάραγγα νιῶν 'Ενωῶ.³
הַחֹרֵבִית. *Figlinae.* Ο. τῆς χαρσεῖθ. 'Α. Σ.
Θ. τῆς ἀρσεῖθ.⁴

⁴⁰ Codd. 86, 88: Σ. τῶν ἀντ. μου. Syro-hex.: 'Α. τῶν ἀντ.
μου (וְיָבִי, וְיָבִי, וְיָבִי). Utrique lectionem tribuere nil
vetat. ⁴¹ Sic solus Cod. 88. Syro-hex. in textu κρίμα,
in marg. ῥήματα habet. ⁴² Syro-hex. אֶל־שֹׁהָה לְנַפְשִׁי.
✕ אֶל־שֹׁהָה לְנַפְשִׁי. 'Α. Σ. ὄρυξαν διαφθοράν. ⁴³ Syro-
hex. אֶל־שֹׁהָה לְנַפְשִׁי. (Verbum Syr. commutatur cum Graecis
καταστρέφειν, καθαιρεῖν, κατασπᾶν, κατασκάπτειν; e quibus pro
Hebraeo יָבִי (אֶל־שֹׁהָה לְנַפְשִׁי) Aquila posuit κατίσπασε Prov. xxi. 7.)
⁴⁴ Syro-hex. אֶל־שֹׁהָה לְנַפְשִׁי. ⁴⁵ Syro-hex. solus: ✕ אֶל־שֹׁהָה לְנַפְשִׁי.
⁴⁶ Codd. 86, 88, uterque cum εὐζωνοι pro εὐζωνον.
⁴⁷ Syro-hex. אֶל־שֹׁהָה לְנַפְשִׁי. Minus
probabiliter Codd. 86, 88: 'Α. ὄρυξαν διαφθοράν. ⁴⁸ Codd.
86, 88. ⁴⁹ Cod. 86. Syro-hex. אֶל־שֹׁהָה לְנַפְשִׁי.
✕ אֶל־שֹׁהָה לְנַפְשִׁי. Mendose Cod. 88: 'Α. μὴ ἐξιλάσῃ περὶ
τῆς ἀμαρτίας αὐτῶν. ⁵⁰ Codd. 86, 88. ⁵¹ Syro-hex. אֶל־שֹׁהָה לְנַפְשִׁי.
✕ אֶל־שֹׁהָה לְנַפְשִׁי. (In exemplari Nor-
berg. אֶל־שֹׁהָה לְנַפְשִׁי abest.) Hieron. Hebraea vertit: *Fiant cor-
ruentes (sive impingentes) in conspectu tuo; ubi impin-
gentes (προσκόποντες) ad Symmachum pertinere credibile*

est. ⁵² Syro-hex., qui male affert: + κατὰ τῆς ψυχῆς
μου — ἔκρυψαν ✕. In Cod. 86 pingitur: ✕ καὶ τὴν κ. αὐτῶν
ἔκρυψαν ✕.
CAP. XIX. ¹ Pro πεπλασμένον Norberg. in textu edidit
אֶל־שֹׁהָה לְנַפְשִׁי, πεπλεγμένον; in marg. autem: ✕ אֶל־שֹׁהָה לְנַפְשִׁי.
vertens: *A. urnam intorsionis.* Pro אֶל־שֹׁהָה לְנַפְשִׁי Bern-
stein. in *Zeitschrift der Deutschen morgenl. Gesellschaft*,
T. III, p. 406 אֶל־שֹׁהָה לְנַפְשִׁי et אֶל־שֹׁהָה לְנַפְשִׁי in codice exaratum esse
nullus dubitat. Emendationes prorsus necessariae viden-
tur, coll. Hex. ad Jesai. lxiv. 8. Jerem. xviii. 2; erroris
vero hic quidem non descriptor, sed ipse codicis scriba,
quod rarissime ei accidit, insimulandus est. Codd. 86, 88
afferunt: 'Α. Σ. κεραμέως. (Syr. אֶל־שֹׁהָה לְנַפְשִׁי ponitur pro στάμνος
Exod. xvi. 33. Bel et Dr. 32 in Syro-hex.) ² Sic
Codd. III, XII (in marg.), 22, 23, 33, alii, et Syro-hex.
³ Syro-hex. אֶל־שֹׁהָה לְנַפְשִׁי. Anon. in Cat.
Ghisler. T. II, p. 487: Οἱ λοιποὶ ἀντὶ τοῦ πολυάνδριον ἐξέδικαν
φάραγγα. ⁴ Hieron.: "Pro porta fictili, Aq., Sym. et
Theod. ipsum verbum posuerunt Hebraicum HARSITH; pro
quo LXX juxta morem suum pro aspiratione HETH

3. יהוה צבאות. O'. κύριος ✕ 'A. Σ. Θ. τῶν δυνάμεων ^{4,5}.
4. יַעַן אֲשֶׁר עָזְבוּנִי. Propterea quod dereliquerunt me. O'. ἀνθ' ὧν ✕ 'A. ὅσα ἄγκατέλιπόν με. ⁶
- יהוה אֲתֵּי־הַמְּקוֹם (bis). O'. ✕ 'A. σὺν ἄ τὸν τόπον τοῦτον. ⁷
5. אֲתֵּי־בְמוֹת. Excelsa. O'. ✕ τὰ ἄ ὑψηλά. ⁸ Σ. τοὺς βωμούς. ⁹
- עֲלוֹת לְבַעַל. Holocausta τῷ Baal. O'. Vacat. ✕ 'A. ὀλοκαυτώσεις τῷ Βάαλ ^{4,10} ✕ Σ. ὀλοκαυτώματα τῷ Βάαλ ^{4,11}
- וְלֹא דִבְרַתִּי. Nec locutus sum. O'. Vacat. Alia exempl. οὐδὲ ἐλάλησα. ¹²
- עָלְתָה עַל־לִבִּי. Venit in cor meum. O'. διενεόθη ἐν τῇ καρδίᾳ μου. 'A. Σ. ἀνέβησαν. ¹³
6. הַתְּהַת וְגִיא. Tophet et vallis. O'. διάπτωσις καὶ πολυάνδριον. Ἄλλος Θαφῆθ καὶ φάραγξ. ¹⁴
7. וּבִקְתִּי. Et evacuabo. O'. καὶ σφάξω (alia exempl. κατασφάξω; alia, κατασκάψω). 'A. καὶ σήψω. ¹⁶ Σ. καὶ ῥήξω (s. ἐκρήξω). ¹⁷
8. וְשָׂמִיתִי אֶת־הָעִיר. Et reddam urbem. O'. καὶ

literae addiderunt CHI Graecum." ⁵ Cod. Jes. Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ⁶ Idem. ⁷ Cod. Jes. Sic in textu sine aster. Codd. 22, 48, alii. Cod. 88: σὺν τῷ τόπῳ τοῦτον. ⁸ Cod. Jes., et in textu sine aster. Codd. 22, 36, alii. ⁹ Syro-hex. ܘܫܘܘܢ. Minus probabiliter Codd. 86, 88: 'A. τοὺς βωμούς. ¹⁰ Cod. 86, et sine aster. Cod. 88. ¹¹ Cod. Jes., et sine aster. Cod. 86. Sic in textu Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. in textu: ✕ ὀλοκαύτωμα (ܘܫܘܘܢ) τῷ Βάαλ ⁴. ¹² Sic Comp., Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. ¹³ Syro-hex. ܘܫܘܘܢ. ¹⁴ Cod. Jes. in marg. sine nom. Sic in textu Cod. 88, Syro-hex., qui omnes pro πολυάνδριον bis habent φάραγξ. Lectionem textualem in marg. char. med. affert Syro-hex. ܘܫܘܘܢ ܘܫܘܘܢ ܘܫܘܘܢ. Hieron.: "Miror autem quid sibi voluerint LXX, pro ΤΗΘΡΗΤΗ διάπτωσιν, hoc est, ruinam, ponere, et pro valle πολυάνδριον, quod significat virorum multitudinem; nisi forte ex eo quod ibi populus corruerit, et caesa sit hominum multitudo, vel spiritualiter, in errore idololatriae, vel juxta literam, a Babylonio exercitu." (Voci διάπτωσις praemittunt λέγει

- κατάξω (alia exempl. τάξω¹⁵) ✕ 'A. σὺν ἄ τὴν πόλιν. ¹⁶
8. הַשְׁמָה. In stuporem. O'. εἰς ἀφανισμόν. ('A.) εἰς χερσόν. ²⁰
- יִשְׁׁ. Obstupescet. O'. σκυθρωπάσει. Σ. ἀπορηθήσεται. ²¹
9. וְהֵאֲכַלְתִּים. Et comedere eos faciam. O'. καὶ ἔδονται. 'A. (καὶ) ψωμίσω αὐτούς. ²²
- בְּמַצֹּר. In angustiis. O'. ἐν τῇ περιοχῇ. 'A. ἐν τῇ θλίψει. ²³
- וּמִבְּקָשֵׁי נַפְשָׁם. Et quaerentes animam eorum. O'. Vacat. ✕ 'A. Σ. Θ. καὶ οἱ ζητούντες τὴν ψυχὴν αὐτῶν ^{4,24}
11. יהוה צבאות. O'. κύριος ✕ Οἱ Γ'. τῶν δυνάμεων ^{4,25}
- אֲתֵּי־הָעֵץ. Populum. O'. ✕ 'A. σὺν ἄ τὸν λαόν. ²⁶
- אֶת־כֶּלִי הַיַּיִץ. Vas figuli. O'. ἄγγος ὀστράκινον. 'A. σκεῦος κεραμῆως. ²⁷
- וּבְתַתָּה יִקְרָוּ מֵאִינוּ מְקוֹם לְקַבֹּר. Et in Tophet sepelient, eo quod non sit locus alius ad sepeliendum. O'. Vacat. ✕ 'A. Θ. καὶ ἐν τῷ

κύριος Cod. 62, et Syro-hex. in marg., invito Hebraeo.) ¹⁵ Prior lectio est in Comp., Codd. XII, 22, 33, 36, aliis; posterior in Cod. 88, Syro-hex. ¹⁶ Syro-hex. ܘܫܘܘܢ. Cf. Hex. ad Psal. vi. 7. Eccles. x. i. Spohnius tentat, καὶ πλάδαρώσω, appellans Hex. ad Jesai. xix. 3 [Jerem. li. 2]. Sed in posteriore loco pro πλάδαροῦν in Syro est ܘܫܘܘܢ. ¹⁷ Syro-hex. ܘܫܘܘܢ. Cf. Hex. ad Jesai. xix. 3. Jerem. li. 2. ¹⁸ Sic Comp., Codd. III, XII, 22, 23, alii, et Syro-hex. ¹⁹ Cod. Jes. Sic in textu sine aster. Codd. 22, 48, 88 (σὺν τῇ π.), alii. ²⁰ Syro-hex. in marg. char. med. ܘܫܘܘܢ. Cf. ad Cap. xxv. 11. ²¹ Idem: ܘܫܘܘܢ. Cf. ad Cap. l. 13. Codd. 86, 88 afferunt: Σ. ἀπορηθήσεται (sic) ἐπεγγελάση (—άσει Cod. 88). Posterioris vocab. ad sequens רָׁשָׁׁ, O'. καὶ σκυρῆ, pertinere videtur; sed ex usu Symmachi confirmari nequit. ²² Syro-hex. ܘܫܘܘܢ. ²³ Idem: ܘܫܘܘܢ. ²⁴ Cod. Jes. Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Comp., Codd. 22, 36 (sine kai), alii. ²⁵ Cod. 86. Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ²⁶ Cod. Jes. Cod. 88: ✕ σὺν ἄ τῷ λαῷ (τοῦτον). ²⁷ Syro-hex. ܘܫܘܘܢ ܘܫܘܘܢ.

Θαφὲθ θάψουσι παρὰ τὸ μὴ ὑπάρχειν τόπον τοῦ θάψαι. 28

12. תַּפְתָּ. O. ὡς τὴν διαπίπτουσαν. Σ. ὡς Θαφὲθ. 29

13. וּבֵיתִי מִלְכֵי יְהוּדָה כְּמָקוֹם הַתַּפְתָּ. Et domus regum Judae sicut locus Thophet. O. καὶ οἴκοι βασιλείων Ἰουδα ἔσονται καθὼς ὁ τόπος ὁ διαπίπτων. Alia exempl. add. ÷ πάντες οἴκοι βασιλείων Ἰουδα ὡς τόπος τοῦ Θαφὲθ. 30

וְהַמְּחֻיָּאִים. Immundae. O. ἀπὸ τῶν ἀκαθαρσιῶν αὐτῶν. Alia exempl. ἔνεκεν τῶν ἀκαθαρσιῶν ὧν ἐποίησαν. 31 *Ἄλλος μεμολυσμένοι. 32

14. מִהַתַּפְתָּ. O. ἀπὸ τῆς διαπίτσεως. Alia exempl. add. τοῦ Θαφὲθ, s. τοῦ τόπου Θαφὲθ. 33 *Ἄλλος (ἀπὸ) Θαφὲθ. 34

15. יְהוָה יְהוּדָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. O. κύριος ✕ 'A. Θ. τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραήλ. 35

אֶל-הָעִיר הַזֹּאת. In urbem hanc. O. ἐπὶ τὴν πόλιν ταύτην. Alia exempl. ἐπὶ Ἰερουσαλήμ. 36

Cap. XIX. 3. ÷ καὶ ἄνδρες Ἰούδα. 7. ÷ καὶ τὴν βουλήν (fort. καὶ ÷ τὴν βουλήν). 15. ÷ καὶ τὰς κόμας αὐτῆς (כֹּמָהּ וְאֵיבָהּ) 4. 37

CAP. XX.

1. הַכֹּהֵן. Sacerdos. O. ὁ ἱερεύς. *Ἄλλος ὁ ψευδοπροφήτης. 1

2. וַיִּתֵּן אֹתוֹ. Et coniecit eum. O. καὶ ἐνέβαλεν αὐτόν. *Ἄλλος καὶ ἔδωκεν αὐτόν. 2

עַל-הַמְּפִשֵּׁת. In pernum. O. Θ. εἰς τὸν καταράκτην. Σ. εἰς τὸ στρεβλωτήριο. 3

בְּנַיִן. Benjamin. O. οἴκου ἀποτεταγμένου. *Ἄλλος Βενιαμίν. 4

הַעֲלִיּוֹן. Superiori. O. τοῦ ὑπερφίου. Σ. τῆ ἐπάνω. 5

3. וַיְהִי מִמָּחָרָת. Et factum est a crastino. O. Vacat. ✕ 'A. Θ. καὶ ἐγένετο τῇ ἐπαύριον. 6

מִגִּזְרֵי. Formidinem. O. Θ. μέτοικον. 'A. (juxta ed. 1mam) circumspicientem. 'A. (juxta

28 Montef. edidit: 'A. Θ. καὶ ἐν τῷ Θαφὲθ θάψουσι, ὅτι οὐκ ἔστι τόπος τοῦ ταφῆσαι. Σ. καὶ ἐν τῷ Θαφὲθ θάψουσι παρὰ τὸ μὴ ὑπάρχειν τόπον τοῦ θάψαι; notans: "Trium lectionem eruimus, partim ex Drusio et Theodoro, partim ex MS. Jes., sed non sine scrupulo." Haec, ὅτι οὐκ ἔστι τόπος τοῦ τ., solius Complutensis auctoritati, quae nulla est, innixa esse videntur. Theodoretum vero, qui legit, θάψουσι γὰρ ἐν τῷ Τωφέτ διὰ τὸ μὴ ὑπάρχειν ποῦ θάψαι, sensum, non verba, expressisse credibile est. Quod ad nostra subsidia attinet, Parsonsius e Codd. XII, 86, 88 affert: ✕ 'A. Θ. ('A. Θ. om. Cod. 88) καὶ ἐν τῷ (τῷ om. XII) Θαφὲθ (Θαφὲθ Cod. 86) θάψουσι παρὰ τὸ (τοῦ Cod. 88) μὴ ὑπάρχειν τόπον τοῦ θάψαι. (Eadem post θεοῖς ἀλλοτρίοις (v. 13) in textum inferunt Codd. 22 (sub ✕), 36, 48 (sub ✕), alii.) Consentit Syro-hex. in textu: ✕ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. (Sic in cod., non אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל et אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל.) 29 Syro-hex. ÷ אֶל-הָעִיר הַזֹּאת. 30 Sic Cod. 88, Syro-hex., et sine obelo, praemisso καὶ, Codd. XII (in marg.), 62. Ad haec, καὶ οἴκοι—διαπίπτων, Cod. 86 affert: ✕ Σ. πάντες οἴκοι κ.τ.έ. Duplicem τῶν O' lectionem agnoscit Hieron.: "Quod autem in LXX inferunt, omnes domus regum Juda sicut locus Thopheth, in Hebraico non habetur." Verba Hieronymi male cepit Rosenmueller, quasi negantis clausulam, וְהַתַּפְתָּ—וּבֵיתִי, in Hebraicis sui temporis exemplaribus legi. 31 Sic Codd. 22 (ex corr.),

36, alii, et Syro-hex. 32 Syro-hex. in marg. אֶל-הָעִיר ÷ (fort. אֶל-הָעִיר). 33 Prior lectio est in Codd. 22, 48, alii; posterior in Ald., Codd. III, 33, 36, alii. 34 Sic in marg. Codd. XII, 88, Syro-hex. 35 Codd. XII (eum θεὸς pro ὁ θεός), 86. Sic in textu sub aster. Syro-hex., et sine aster. Comp., Codd. 22, 36, alii. 36 Sic Comp., Codd. XII, 23, 26, alii, et Syro-hex. in marg. 37 Syro-hex.

CAP. XX. 1 Cod. 88. Sic in textu Codd. 86, 133, ex glossa, ut videtur. 2 Sic Codd. XII (in marg.), 233. Syro-hex. in marg. ÷ אֶל-הָעִיר. 3 Hieron.: "Pro nervo, quem nos diximus, LXX et Theod. vertere, cataracten; Sym. βασανιστήριον, sive στρεβλωτήριο, quod utrumque tormenta significat." Duae lectiones de diversis prophetae locis, potius quam de duplici Symmachi versione, quae Montefalconii et Vallarsii sententia est, intelligere malimus. Hic quidem στρεβλωτήριο posuisse videtur, testibus Codd. 86, 88 ad v. 3: Σ. ἐκ τοῦ στρεβλωτηρίου. Syro-hex. ambigue affert: ÷ אֶל-הָעִיר. Cf. ad Cap. xxix. 26. 4 Sic in textu Cod. 88, Syro-hex., qui posterior in marg. habet: ÷ אֶל-הָעִיר, h. e. domus conglutinatae, s. compactae. Codd. 22, 36, alii, post πόλη inferunt Βενιαμίν. 5 Syro-hex. ÷ אֶל-הָעִיר. 6 Cod. Jes. Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii.

ed. 2^{dam}) *peregrinum*. Σ. *ablatum*, s. *congregatum et coactum*.⁷

3. מְסַבֵּיב. *Undiquaque*. O'. Vacat. ✕ 'A. Σ. Θ. κυκλόθεν 4.⁸

4. בְּבָבֶלָה. *In Babylonem*. O'. Vacat. ✕ εἰς Βαβυλῶνα 4.⁹

5. חֶזֶן. *Opes*. O'. ἰσχύν. Σ. ὑπόστασιν.¹⁰

וְאֵת-כָּל-יְקָרָה. *Et omne pretiosum ejus*. O'. Vacat. ✕ καὶ πᾶσαν τὴν τιμὴν αὐτῆς 4.¹¹ 'A. (καὶ) σύμπασαν τὴν τιμὴν αὐτῆς.¹²

וּבְנוּוּם וּלְקָחוּם. *Et diripient eos, et capient eos*. O'. Vacat. ✕ 'A. Θ. καὶ διαρπάσσονται αὐτοὺς, καὶ λήψονται αὐτοὺς 4.¹³

6. וּבְבָל תָּבוֹא וְשָׁם תָּמוּת. *Et in Babylonem venies, et ibi morieris*. O'. καὶ ἐν Βαβυλῶνι ἀποθανῆ. Alia exempl. καὶ εἰς Βαβυλῶνα ἤξεις, καὶ ἐκεῖ ἀποθανῆ.¹⁴ ✕ Οἱ Γ'. εἰς Βαβυλῶνα ἤξεις 4.¹⁵

7. וְאַתָּת יְהוָה וְאַתָּת. *Pelleristi me, Jova, et*

pellectus sum. O'. ἠπάτησάς με, κύριε, καὶ ἠπατήθη. 'A. ἔθελξάς με, κύριε, καὶ ἐθελχθη.¹⁶

7. וְהִיָּתִי לְשִׂחָה וְהִיָּתִי לְשִׂחָה כָּל-הַיּוֹם. *Fortior me fuisti, et praevaluisti; factus sum in derisionem tota die*. O'. ἐκράτησας καὶ ἠδυνάσθης ἐγενόμην εἰς γέλωτα πᾶσαν ἡμέραν. Σ. περιεκράτησάς μου δυνατώτερος ὢν ἐγενόμην εἰς καταγέλωτα δι' ὅλης τῆς ἡμέρας.¹⁷

כָּל־הַיּוֹם לֵעַנְי לִי. *Omnes subsannant me*. O'. διέτλεσα μυκτριζόμενος. 'A. πᾶς ἐμπαίζει μοι.¹⁸ Σ. πᾶς τις καταφλαυαρεῖ μου.¹⁹

8. וְיִמְדִי אֲדַבֵּר אֲעַקֵּק חֶזֶק וְשֵׁר אֶקְרָא. *Nam quoties loquor, conqueror; vim et oppressionem clamo*. O'. ὅτι πικρῶ λόγῳ μου γελᾶσομαι, ἀθεσίαν καὶ ταιλατωρίαν ἐπικαλέσομαι. 'A. ὅτι ἀπὸ πλήθους λαλήσω καὶ κεκράσομαι, ἀδικίαν καὶ προνομὴν ἐκάλεσα.²⁰ Σ. ὅτι ἀφ' οὗ κηρύσσω, ὦ ἀδικία, ὦ ταιλατωρία, βοῶ.²¹

9. לֹא-אֶחְזָקֶנּוּ. *Non recordabor ejus*. O'. οὐ μὴ

⁷ Hieron.: "Pro *pavore*, quod in Hebraico scriptum *MAGUR*, LXX et Theod. μέτοικον, id est, *migrantem*; Aquilae secunda editio *peregrinum* [fort. πάροικον, s. προσήλυτον], prima, *circumspicientem*; Sym. *ablatum*, sive *congregatum et coactum*, interpretati sunt." Idem ad v. 4: "MAGUR [LXX μετοικίαν] omnes similiter transtulerunt, ut significarent vel *pavorem*, vel *peregrinationem* [παροικίαν, s. προσήλυτισιν; cf. Hex. ad Gen. xvii. 9. Psal. cxviii. 54], vel *sublationem et translationem*, et *congregationem* [MS. Vat. *commigrationem*]." Hieronymi Latina incertiora sunt, quam ut multum tribuamus lectionibus Graecis a non-nemine propositis, 'A. 1. περιμρώντα. 'A. 2. ξένον. Σ. ἀφηρημένον, ἢ συνηθροισμένον. Tantum monemus, pro מְנַוּר, *congregatio*, pro quo συστροφή potius quam συναγωγή posuerimus propter loca Psal. xxx. 14. liv. 16 in Hexaplis. Cum Symmacho, ut videtur, concinit Jarchi, qui notat: "Nomen מְנַוּר hic significat *congregationem* [MS. Vat. *commigrationem*]." ⁸ Cod. Jes. Sic in textu sub aster. Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ⁹ Cod. Jes. Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ¹⁰ Cod. 86, 88. Hieron. Hebraeum vertit, *substantiam*. ¹¹ Cod. Jes., Syro-hex. Sic in textu sine aster. Codd. 228, 233.

¹² Cod. 86. Cod. 88 et Syro-hex. in textu: ✕ καὶ σύμπασαν κ.τ.έ., et sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. ¹³ "Cod. Jes. Illud vero *διαρπάσσονται* in schedis nostris dubie scriptum est; melius (?) *διαρπάσουσιν*."—Montef. Pro *διαρπάσσονται* Parsonsii amanuensis ἀπονοται (sic) exscripsit. Aut retinendum *διαρπάσσονται*, quod in Cod. 22 habetur; aut legendum cum Codd. 36, 48, aliis, *διαρπώνται*. Cod. 88, Syro-hex.: ✕ καὶ διαρπώνται αὐτοὺς 4, καὶ ἄξουσιν κ.τ.έ. ¹⁴ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ¹⁵ Cod. 86, 88. ¹⁶ Olympiodorus in Cat. Ghisler. T. II, p. 503. Prorsus consone Syro-hex. ✕ מְסַבֵּיב מְסַבֵּיב מְסַבֵּיב. Cf. Hex. nostra ad Hos. ii. 14. ¹⁷ Cod. 86, 88. ¹⁸ Syro-hex. ✕ כָּל־הַיּוֹם לֵעַנְי לִי. ¹⁹ Cod. 86, 88, in continuatione. Syro-hex. ✕ כָּל־הַיּוֹם לֵעַנְי לִי. Norberg. perperam vertit, *quicumque confringit me*. "Recte habet φλαυαρεῖ. In loco 4 Reg. ix. 11 מְסַבֵּיב ponitur pro ἀδολεσχία, et secundum Bar Bahlul idem מְסַבֵּיב valet מְסַבֵּיב. In versione autem Philox. i Tim. v. 13 מְסַבֵּיב ponitur pro φλάραοι."—R. L. Bensly. ²⁰ Syro-hex. ✕ מְסַבֵּיב מְסַבֵּיב מְסַבֵּיב. ²¹ Codd. 86, 88, in continuatione. Syro-hex. in marg. char. med. מְסַבֵּיב מְסַבֵּיב מְסַבֵּיב. ✕ מְסַבֵּיב מְסַבֵּיב

ὄνομάσω τὸ ὄνομα κυρίου. 'Α. Σ. (οὐ) μνησθήσομαι αὐτόν.²²

9. בְּלִבִּי. In corde meo. Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Σ. Θ. ἐν τῇ καρδίᾳ μου.²³

עָצָר. Conclusum. Ο'. φλέγον. Alia exempl. φλεγόμενον.²⁴ 'Α. Σ. συνεχόμενον.²⁵

בְּלִבִּי לֹא אֲדַבֵּר. Et defessus sum sustinendo, et non potui (continere). Ο'. καὶ παρῆμαι πάντοθεν, καὶ οὐ δύναμαι φέρειν. 'Α. καὶ ἐκοπίασα ὑποφέρειν, καὶ οὐ δυνήσομαι [φέρειν].²⁶ Σ. καὶ ἐκοπώθην ὑποφέρειν, μὴ δυνάμενος φέρειν.²⁷

10. כְּסָבִיב. Ο'. κυκλόθεν ✕ λεγόντων.²⁸

הַגִּידוּ וְגִיְדוּנִי כָּל אֲנָשִׁי שְׂמִימִי יַלְעִי.

Indicate (accusate), et indicemus eum; omnes homines pacis meae, observantes latus meum (s. observant claudicationem meam). Ο'. ἐπισύστητε, καὶ ἐπισυστῶμεν ἐπ' αὐτῷ, πάντες ἄνδρες φίλοι αὐτοῦ, τηρήσατε τὴν ἐπίνοιαν αὐτοῦ. 'Α. ἀναγγεῖλατε, καὶ ἀναγγελοῦμεν αὐτῷ, πάντες ἄνθρωποι εἰρηνικοί μου, φυλάσσετε τὸ κλίτος μου.²⁹ Σ. λέγοντων, λαλήσατε, καὶ διαφημίσομεν αὐτὸν, ἄνδρες εἰρηνεύοντες πρὸς μέ, φυλάσσετε τὰς πλευράς μου.³⁰ Θ. διώξατε, καὶ διώξωμεν, πάντες ἄνθρωποι εἰρηνικοί μου, φυλάσσετε τὴν πλευράν μου.³¹

רָקְבִיתָנוּ. Ullionem nostram. Ο'. τὴν ἐκδίκησιν ('Α. κόλασιν. Σ. τιμωρίαν³²) ἡμῶν.

11. צִבּוֹר עָרִי. Ut heros potens. Ο'. καθὼς μαχητῆς ἰσχύων. 'Α. καθὼς δυνάστης κατισχυρένυμος.³³

עַל-בֵּן רַפְי וּבְשָׁלוֹ לֹא יָבִי. Propterea qui me insectantur impingent, nec poterunt perficere. Ο'. διὰ τοῦτο ἐδίωξαν, καὶ νοῆσαι οὐκ ἠδύναντο. 'Α. οὐχ οὕτως οἱ διώκοντές με ἀσθενήσουσιν. Σ. . . οἱ διώκοντές με πταίσομαι καὶ ἀσθενήσομαι (s. ἀδυνατήσομαι).³⁴

12. יְהוָה עֲבָאוֹת. Ο'. κύριε ✕ Θ. τῶν δυνάμεων.³⁵ 'Α. καὶ κύριος τῶν δυνάμεων.³⁷ Σ. σὺ δέ, κύριε τῶν δυνάμεων.³⁸

בְּחֵן צְדִיקָה. Qui probas justum (s. probator justus). Ο'. δοκιμάζων δίκαια ('Α. δίκαιον³⁹). Σ. ὁ δοκιμαστής δίκαιος.⁴⁰

אֶת-רִיבִי. Causam meam. Ο'. τὰ ἀπολογηματά μου. 'Α. Σ. τὴν δίκην μου.⁴¹

13. הַלְלוּ אֶת-יְהוָה. Laudate Jovam. Ο'. αἰνέσατε αὐτῷ. Σ. αἰνέσατε τὸν κύριον.⁴²

אֶת-נַפְשִׁי. Animam. Ο'. ✕ 'Α. Σ. τὴν ψυχήν.⁴³

14. בְּרִוָּה. Benedicta. Ο'. ἐπευκτή. 'Α. Σ. εὐλογημένη.⁴⁴

15. בֶּן זָרָה. Filius mas. Ο'. ✕ 'Α. Σ. Θ. υἱὸς ἄρσην.⁴⁵

וַיִּפְחַח שְׂמֵחָה. Exhilarando exhilaravit eum.

²² Syro-hex. affert: 'Α. Σ. μνησθήσομαι (אֲנִי לֹא). Deinde Cod. 88: 'Α. Σ. αὐτόν. Syro-hex. [et Cod. 88] in textu: οὐ μὴ ὀνομάσω αὐτό (וְלֹא אֲנִי אֲדַבֵּר). in marg. autem char. med. אֲנִי אֲדַבֵּר. ²³ Cod. XII, teste Parsonsis Sic in textu sub. aster. Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ²⁴ Sic Codd. 23, 26, alii, et Syro-hex. Codd. 22, 36, alii: φλεγόμενον καὶ συνεχόμενον. ²⁵ Codd. 86, 88: Σ. συνεχόμενον. Syro-hex. vero: אֲנִי אֲדַבֵּר. ²⁶ Codd. 86, 88, qui ἐκοπίασα scribunt. Correximus e Syro-hex., qui sine nom. affert: אֲנִי אֲדַבֵּר אֲנִי אֲדַבֵּר. Cf. Hex. ad Job. iv. 2. ²⁷ Codd. 86, 88. ²⁸ Cod. 86 in marg. Sic in textu sine aster. Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. in marg. char. med. אֲנִי אֲדַבֵּר. Symmachi est, ut mox videbimus. ²⁹ Syro-hex. אֲנִי אֲדַבֵּר. ³⁰ Codd. 86, 88, qui ἐκοπίασα scribunt. Correximus e Syro-hex., qui sine nom. affert: אֲנִי אֲדַבֵּר אֲנִי אֲדַבֵּר. Cf. Hex. ad Job. iv. 2. ³¹ Codd. 86, 88. ³² Cod. 86 in marg. Sic in textu sine aster. Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. in marg. char. med. אֲנִי אֲדַבֵּר. Symmachi est, ut mox videbimus. ³³ Syro-hex. אֲנִי אֲדַבֵּר. ³⁴ Codd. 86, 88, qui ἐκοπίασα scribunt. Correximus e Syro-hex., qui sine nom. affert: אֲנִי אֲדַבֵּר אֲנִי אֲדַבֵּר. Cf. Hex. ad Job. iv. 2. ³⁵ Codd. 86, 88. ³⁶ Cod. 86 in marg. Sic in textu sine aster. Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. in marg. char. med. אֲנִי אֲדַבֵּר. Symmachi est, ut mox videbimus. ³⁷ Codd. 86, 88. ³⁸ Codd. 86, 88, qui ἐκοπίασα scribunt. Correximus e Syro-hex., qui sine nom. affert: אֲנִי אֲדַבֵּר אֲנִי אֲדַבֵּר. Cf. Hex. ad Job. iv. 2. ³⁹ Codd. 86, 88. ⁴⁰ Codd. 86, 88. ⁴¹ Syro-hex. אֲנִי אֲדַבֵּר. ⁴² Codd. 86, 88. ⁴³ Cod. 88. ⁴⁴ Codd. 86, 88. ⁴⁵ Cod. 88. Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Comp., Codd. 22, 36, alii.

86 (cum Σ. pro Θ.), 88. Hieron. Hebraea vertit: Persequimini, et persequamur eum, etc. ³² Codd. 86, 88. ³³ Syro-hex. אֲנִי אֲדַבֵּר אֲנִי אֲדַבֵּר. Cf. Hex. ad Psal. xxxvi. 35. ³⁴ Codd. 86, 88. ³⁵ Syro-hex. אֲנִי אֲדַבֵּר אֲנִי אֲדַבֵּר. ³⁶ Cod. Jes., et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ³⁷ Codd. 86, 88. ³⁸ Codd. 86, 88 (cum κύριος δυνάμεων). ³⁹ Syro-hex. אֲנִי אֲדַבֵּר אֲנִי אֲדַבֵּר. ⁴⁰ Codd. 86, 88. ⁴¹ Syro-hex. אֲנִי אֲדַבֵּר אֲנִי אֲדַבֵּר. ⁴² Codd. 86, 88. ⁴³ Cod. 88. ⁴⁴ Codd. 86, 88. ⁴⁵ Cod. 88. Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Comp., Codd. 22, 36, alii.

- Ο. εὐφραίνόμενος ✕ Θ. εὐφρανον αὐτόν 4.⁴⁶ 'Α. εὐφραίνων εὐφρανεν αὐτόν.⁴⁷
16. נָחַ. *Penituit eum.* Ο. μετεμελήθη. 'Α. Σ. παρεκλήθη.⁴⁸
 בָּעֵת הַצֶּהֳרָיִם. *In tempore meridiei.* Ο. ✕ ἐν καιρῷ 4 μεσημβρίας.⁴⁹
17. אֲשֶׁר לֹא-מִחוּתְנֵי מִרְחֵם. *Quod non necaverit me ab utero.* Ο. ὅτι οὐκ ἀπέκτεινέ με ἐν μήτρᾳ. 'Α. ὅς οὐκ ἐθανάτωσέ με ἐκ μήτρας. Σ. ὅτι οὐκ ἐθανάτωσέ με . . .⁵⁰
 וְרַחֲמָה הָרַת עוֹלָם. *Et uterus ejus gravidus esset in aeternum.* Ο. καὶ ἡ μήτρα συλλήψεως αἰωνίας. 'Α. (καὶ) μήτρα αὐτῆς κησεως . . .⁵¹
18. וַיִּכְלוּ. *Et consumerentur.* Ο. καὶ διετέλεσαν. Σ. (καὶ) ἀνηλώθησαν.⁵²
- Cap. XX. 4. ÷ καὶ σέ 4. 16. ÷ ἐν θυμῷ 4.⁵³

CAP. XXI.

2. כִּי נְבוּצַדְרֶאֱצַר מֶלֶךְ. *Quia Nebucadrezar rex.* Ο. ὅτι ✕ 'Α. Θ. Ναβουχοδονόσορ 4 βασιλεύς.¹
 נִלְחֵם עָלֵינוּ. *Bellum gerit contra nos.* Ο. ἐφέ-

- στηκεν ἐφ' ἡμᾶς. 'Α. πολεμεί ἡμᾶς. Σ. πολεμεί πρὸς ἡμᾶς.²
2. יְהוָה אֱוָנוּ. *Jova nobiscum.* Ο. κύριος ✕ Θ. μεθ' ἡμῶν 4.³
4. יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. Ο. κύριος ✕ Οἱ Γ'. ὁ θεὸς Ἰσραήλ 4.⁴
 אֲשֶׁר בְּיַדְכֶם. *Quae in manibus vestris sunt.* Ο. Vacat. ✕ Σ. τὰ ἐν χερσίν ὑμῶν 4.⁵
 אֶת-מֶלֶךְ בָּבֶל וְאֶת-הַכַּשְׂדִּים. *Cum rege Babylonis et cum Chaldaeis.* Ο. πρὸς τοὺς Χαλδαίους. ✕ 'Α. Σ. Θ. τὸν βασιλέα Βαβυλώνας 4 καὶ τοὺς Χαλδαίους.⁶
 הַצָּרִים עֲלֵינוּ. *Qui obsident vos.* Ο. τοὺς συγκεκλεικότας ὑμᾶς. Σ. τοὺς πολιορκούντας ὑμᾶς.⁷
 לְחוּמָה. *Murum.* Ο. τοῦ τείχους. Οἱ Γ'. τοῦ † τίτλου.⁸
 וְאֶסְפְּתִי אוֹתָם. *Et colligam ea.* Ο. Vacabat. ✕ Σ. καὶ συνάξω αὐτούς 4.⁹
5. הַגִּבּוֹרָה. *Forti.* Ο. κραταιῷ. Alia exempl. ὑψηλῷ.¹⁰
 וּבְחַמָּה וּבְקִצְתָּה גְדוֹלָה. *Et in aestu, et in ira vehementi.* Ο. καὶ ὀργῆς μεγάλης. Alia exempl. καὶ ὀργῆς, καὶ παροργισμοῦ μεγάλου.¹¹

⁴⁶ Cod. Jes., et in textu sine aster. Cod. 62. Codd. 22 (cum εὐφραίνωμενος), 36, alii: εὐφραίνωμενον εὐφρανεν αὐτόν; pergentes: ἔστω μὴ εὐφραίνωμενος, καὶ ἔσται ὁ ἄνθρωπος ἐκείνος. Cod. 88: εὐφραίνωμενον ✕ εὐφραίνωμενον αὐτόν καὶ 4 ἔστω ὁ ἄνθρωπος ἐκείνος. Tandem Syro-hex. **فم حننم ؟ حننم ؟** **حسب حننم ؟ حسب حننم ؟** ✕; Graece, si quid video: σὺ εὐφραίνων ✕ εὐφραίνει αὐτόν καὶ 4 ἔστω ὁ ἄνθρωπος ἐκείνος.
⁴⁷ Syro-hex. **فم حننم حننم ؟** .⁴⁸ Codd. 86, 88. Syro-hex. **فم حننم ؟** . Cf. ad Cap. iv. 28. ⁴⁹ Cod. Jes., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. Cod. 88: ✕ Οἱ Γ'. ἐν καιρῷ. Syro-hex. male pingit: ✕ ἐν καιρῷ μεσημβρίας 4.
⁵⁰ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: **فم حننم ؟** .⁵¹ Codd. **فم حننم ؟** unde ἐκ μήτρας assumpsimus. ⁵² Codd. 86, 88. ⁵³ Ibidem. ⁵⁴ Syro-hex.

CAP. XXI. ¹ Cod. Jes. Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex. (qui male pingit: ✕ Ναβουχοδονόσορ—κύριος μεθ' ἡμῶν 4), et sine aster. Codd. 22, 48, alii. ² Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: **فم حننم ؟** .³ Cod. 86, et

sub aster. Cod. Jes., Syro-hex. Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. ⁴ Cod. 86. Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. Cod. Jes. affert: ✕ 'Α. Θ. ὁ θεὸς Ἰσραήλ. ⁵ Cod. Jes. Cod. 88, Syro-hex.: ✕ τὰ ἐν ταῖς χ. ὑμῶν 4, et sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. ⁶ Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. Cod. Jes. affert: ✕ 'Α. Σ. Θ. τὸν β. β. ⁷ Codd. 86, 88 testantur: Σ. πολιορκούντας. Plenius Syro-hex. in marg. sine nom. **فم حننم حننم ؟** .⁸ Codd. 86, 88, vitiose, ut videtur, pro τοῦ τοίχου. ⁹ Cod. Jes. Haec hodie leguntur in LXX, sed desiderantur in Ald., Codd. III, 23, 26, 33, aliis. Pro iis Codd. 22, 36, alii habent, καὶ εἰσάξω αὐτούς. Syro-hex. in textu: ✕ καὶ συνάξω αὐτούς 4; in marg. autem: καὶ εἰσάξω. ¹⁰ Sic Codd. XII (in marg.), 22, 36, alii, Syro-hex. (cum κραταιῷ in marg.), et Hieron. ¹¹ Sic Comp., Codd. XII, 23, 41, alii, et Syro-hex. Pro παροργισμοῦ, παραξισμοῦ est in Codd. 22, 36, aliis.

- 6. **בַּדָּבָר**. *Peste*. Ο'. ἐν θανάτῳ. 'Α. ἐν λοιμῳ.¹³
- 7. **וְאֶת-עַבְדָּיו**. *Et servos ejus*. Ο'. καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ. 'Α. Σ. καὶ τοὺς θεράποντας αὐτοῦ.¹³
- וְאֶת-הָעָם**. Ο'. καὶ ✕ σὺν ἄ τὸν λαόν.¹⁴
- וְאֶת-הַנְּשִׂאָהִים בְּעִיר הַיְּהוּדָה**. *Et qui residui sunt in hac urbe e peste*. Ο'. (τὸν) καταλειφθέντα ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἀπὸ τοῦ θανάτου. 'Α. καὶ τοὺς καταλειφθέντας ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἀπὸ τοῦ λοιμοῦ.¹⁵
- בְּיַד נְבוּזַרְאֲדַן מֶלֶךְ-בָּבֶל וְבִיד**. Ο'. ✕ 'Α. Σ. Θ. ἐν χειρὶ Ναβουχοδονόσορ βασιλέως Βαβυλῶνος, καὶ ἄ εἰς χεῖρας.¹⁶
- וְבִיד מִבְּקָשֵׁי**. *Et in manum eorum qui quaerunt*. Ο'. ✕ καὶ εἰς χεῖρας ἄ τῶν ζητούντων.¹⁷
- וְהִכָּם**. *Et percutiet eos*. Ο'. καὶ κατακόψουσιν αὐτούς. 'Α. καὶ πλήξει αὐτούς.¹⁸
- וְלֹא יִחַזְלוּ**. *Neque parceret*. Ο'. Vacat. ✕ καὶ οὐκ ἔλεήσω αὐτούς ἄ.¹⁹
- 9. **וּבַדָּבָר**. *Et peste*. Ο'. Vacat. ✕ καὶ ἐν θανάτῳ ἄ.²⁰ 'Α. καὶ ἐν λοιμῳ.²¹
- הַצְרִים עֲלֵיהֶם**. Ο'. τοὺς συγκεκλεικότας ὑμᾶς. 'Α. τοὺς κρατοῦντας ἐφ' ὑμᾶς.²²

- 9. **וְהָיְתָה-לּוֹ**. *Et erit ei*. Ο'. καὶ ἔσται ✕ 'Α. Σ. Θ. αὐτῷ ἄ.²³
- לְיִשְׂרָאֵל**. *In praedam*. Ο'. εἰς σκύλα, ÷ καὶ ζήσεται ἄ.²⁴
- 10. **וְאֵם-יְהוָה**. Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Σ. Θ. φησὶ κύριος ἄ.²⁵
- 11. **וּלְבֵית מֶלֶךְ יְהוּדָה**. *Quod vero ad domum regis Judae attinet*. Ο'. ὁ οἶκος βασιλέως 'Ιουδα. 'Α. Σ. καὶ τῷ οἴκῳ βασιλέως 'Ιουδα ÷ ἐρείς ἄ.²⁶
- 12. **עוֹשֵׂק**. *Oppressoris*. Ο'. ἀδικούντος αὐτόν. 'Α. Σ. συκοφαντούντος.²⁷
- (כָּם ק) **מִפְּנֵי רַע מַעֲלָיהֶם**. *Propter malitiam operum eorum (s. vestrorum)*. Ο'. Vacat. ✕ Θ. ἀπὸ προσώπου ἀδικίας ἐπιτηδευμάτων ὑμῶν ἄ.²⁸
- 13. **הַעֵמֶק**. *Vallem*. Ο'. τὴν κοιλάδα. 'Α. ἐν τῇ ξηρᾷ.²⁹
- צוּר**. *Petra*. Ο'. Σόρ. 'Α. (juxta ed. 1^{am}) στερεά. 'Α. (juxta ed. 2^dam) τύρος. Σ. πέτρα. Θ. συνηχομένη.³⁰ Οἱ Ο'. τὸν κατοικούντα τὴν κοιλάδα Σόρ τὴν πεδινήν ἀντὶ τοῦ, τὴν μετὰξὺ ὄρων κειμένην ἐν κοίλῳ τόπῳ· οὗτω γὰρ καὶ ὁ Σύρος ἡρμήνευσεν.³¹

¹³ Syro-hex. **✕** **חַסְדָּא**. ¹³ Codd. 86, 88.
¹⁴ Sic sine aster. Codd. 22, 48, alii. Cod. 88: καὶ ✕ σὺν ἄ τῷ λαῷ (καταλειφθέντι). ¹⁵ Syro-hex. **✕** **וְאֶת-הָעָם**. ¹⁶ Cod. Jes., et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. Sic sine aster. (cum ἐν χειρὶ pro εἰς χεῖρας) Codd. 22, 36, alii. ¹⁷ Sic Syro-hex. Cod. XII in marg.: ✕ καὶ εἰς χεῖρα. Codd. 22, 36, alii: καὶ ἐν χειρὶ τῶν ζ. ¹⁸ Syro-hex. **✕** **וְהִכָּם**. ¹⁹ Cod. Jes. Sic in textu Cod. 88, Syro-hex. ²⁰ Cod. Jes., Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ²¹ Syro-hex. ²² Idem: **✕** **וְאֶת-הָעָם**. Pro κρατοῦντας (s. ἐπικρατοῦντας) idem interpres πολιορκούντας posuit Cap. xxxvii. 5. ²³ Cod. Jes., et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ²⁴ Syro-hex., qui in marg. affert: ἰς ὄφελειαν (חַסְדָּא), quae lectio est Codd. 22, 36 (in marg.), aliorum. ²⁵ Cod. Jes. Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ²⁶ Syro-hex. **✕** **וְאֶת-הָעָם**. Obelus indicare videtur, vocab. ἐρείς tam ab Aquila quam ab Hebraeo abjudicandum esse. ²⁷ Idem: **✕** **וְאֶת-הָעָם**. ²⁸ Cod. XII.

Codd. 22, 36, alii, in textu: ἀπὸ πρ. ἀδ. τῶν (τῶν om. Cod. 88) ἐπ. ὑμῶν. Syro-hex. pingit: ἀπὸ πρ. ἀδ. ἐπ. ✕ ὑμῶν ἄ. Hieron.: "Quod sequitur, propter malitiam studiorum vestrorum, in LXX non habetur." ²⁹ Syro-hex. **✕** **וְאֶת-הָעָם**. Pro **✕** **וְאֶת-הָעָם** nescio an Aquila legerit **✕** **וְאֶת-הָעָם**, aridus (Hos. ix. 14). ³⁰ Hieron.: "Pro habitatrice vallis solidae atque campestris, LXX transtulerunt, Ecce ego ad te, qui habitas in valle Sor campestri; pro quo Sym. petram, Theod. obessam, interpretati sunt; Aquilae prima editio solidam, secunda Tyrum. Sor enim, sive syr, lingua Hebraea et Tyrum, et silicem, et coarctatam sonat." Cum casus nominum ex Hieronymi serie incerti sint, in recto posuimus. Syro-hex. ad τὴν κοιλάδα affert: 'Α. ἐν τῇ ξηρᾷ. Σ. πέτρα (חַסְדָּא). Θ. συνηχομένη (חַסְדָּא). Theodotionis epitheto lucem afferunt Chrysost. in Cat. Ghisler. T. II, p. 535: Πέτραν δὲ κοιλάδος ἐκάλεσε διὰ τὴν τοῦ τόπου θέσιν· ὡς τῶν μὲν περὶ τὴν Ἱερουσαλὴμ τόπων ἐπὶ πετρῶν συνηχομένην, οὕσης δὲ καὶ πεδῖδος ἐν κύλῳ; et Theodoret. ad loc.: Σόρ δὲ συνοχή ἑρμηνεύεται, καὶ πάλιν πέτρα· συνέχεται δὲ ἐπὶ ὄρων ἧδε ἢ πάλιν. ³¹ Theodoret.

21. כִּי לֹא־שָׁמַעְתָּ. *Quia non audisti.* O'. οὐκ ἤκουσας. 'A. Σ. ὅτι οὐκ ἤκουσας.²⁶
22. רֹעִיךָ. *Pastores tuos.* O'. τοὺς ποιμένας σου. 'A. Σ. τοὺς ἐταίρους σου.²⁷
- כִּי O'. ✕ Σ. ὅτι.²⁸
23. מַה־פְּחַנְתָּ. *Quam miseranda facta eris!* O'. ✕ τί καταστενάζεις.²⁹
- חֲבִלִים חִיל בְּיָדְךָ. *Dolores, tremor quasi parturientis.* O'. ὀδύνας (alia exempl. add. ὠδύνας³⁰) ὡς τικτούσης. 'A. ἀδούσεις ὠδύνας ὡς τικτούσης.³¹
24. חוֹתָם. *Annulus signatorius.* O'. ἀποσφράγισμα. Οἱ λοιποὶ σφραγίς.³²
- כִּי מָשָׁה. *Tamen inde.* O'. ✕ 'A. Σ. ὅτι ἐκεῖθεν.³³
25. וּבְיַד אֲשֶׁר. *Et in manum eorum quorum.* O'. ✕ καὶ εἰς χεῖρα ὧν.³⁴
- וּבְיַד וּבְיַד בְּיַד וּבְיַד מְלֹךְ־בָּבֶל וּבְיַד. O'. ✕ 'A. Θ. καὶ ἐν χειρὶ Ναβουχοδονόσορ βασιλέως Βαβυλῶνος, καὶ εἰς χεῖρας.³⁵
26. עַל הָאָרֶץ אַחֶרֶת. *In terram aliam.* O'. εἰς γῆν ✕ 'A. Θ. ἑτέραν.³⁶
27. מִנְשָׂאִים אֶת־נַפְשָׁם. *Attollunt animam suam.* O'. εὐχονται ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν. 'A. αἴρουν (s. ἐπαίρουν) τὴν ψυχὴν αὐτῶν.³⁷
- לָשׁוּב שָׁם שָׁמָּה לֹא יוֹשִׁבוּ. *Reverti illuc, illuc non revertentur.* O'. ✕ 'A. Θ. τοῦ ἐπιστρέψαι, οὐ μὴ ἀποστρέψωσιν.³⁸
28. הַעֲצֵב בְּנֶהוּ נִפְזָה הַנֶּהוּ בְּנֶהוּ. *Num vas fictile contemptum et fractum est vir iste Conias?* O'. ἡτιμώθη 'Ιεχονίας. Alia exempl. ✕ τὸ στόμα τὸ ἐξουδενωμένον καὶ ἐκτεταγαμένον ἡτιμώθη οὗτος 'Ιεχονίας.³⁹ 'A. μὴ διαπύημα ἐξουδενωμένον διεσκορπισμένον ὁ ἀνήρ οὗτος 'Ιεχονίας;⁴⁰ Σ. μὴ περιψήμα (s. περικάθαγμα) vile atque projectum...⁴¹
- בִּין הַפֶּזַץ הוּא. *In quo nulla est delectatio.* O'. οὐ οὐκ ἔστι χρεία αὐτοῦ. Alia exempl. οὐ οὐκ ἔστιν αὐτοῦ ✕ χρεία.⁴²
- הוּא וְרֵעֵו. *Ipse et semen ejus.* O'. ✕ αὐτὸς καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ.⁴³
30. הָיָה אֲמָר יְהוָה. O'. Vacat. ✕ 'A. Σ. Θ. τάδε λέγει κύριος.⁴⁴
- יַעֲרִיר יָבֵר לֹא־יִצְלַח בְּיָמָיו. *Prole carentem, virum qui non prosperabitur in diebus suis.*

²⁶ Syro-hex. ❖ *ولا محصلا* ❖. Sic sine aster. Codd. XII (in marg. ✕ ὅτι), 22, 36, alii. ²⁷ Idem:

❖ *سحا* ❖. Sic Montef. e Cod. Jes., invitis Parsonsii schedis. In LXX ὅτι hodie legitur in libris omnibus, excepto Cod. 229. ²⁸ Sic Cod. 88, Syro-hex. Cod. XII affert: ✕ Σ. ὅτι. Codd. 22, 36, alii: ὅτι

καταστ.

³⁰ Sic Comp., Codd. XII, 23, 26, 36, alii, et Syro-hex. ³¹ Syro-hex. ❖ *انحط سحلا* ❖.

❖ *انحط* ❖. "Errorem suspicor, nempe *ل* ante *انحط* esse notam Theodotionis, ut legatur *انحط ل*—

Sphota. In cod. est *انحط*. ³² Origen. Opp. T. III, p. 300: τὸ δὲ ἀποσφράγισμα σφραγίς ἐξέδωκαν οἱ λοιποί.

³³ Cod. Jes. (non, ut Montef., ✕ 'A. ὅτι). Sic sub aster.

Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii.

³⁴ Cod. Jes. Cod. 88, Syro-hex.: ✕ καὶ εἰς χεῖρας ὧν; et sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. ³⁵ Cod. Jes. Sic sub

aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii.

³⁶ Cod. Jes., et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. Codd. 22, 36, alii: εἰς γῆν ἑτέραν. ³⁷ Syro-hex. ❖ *منعص* ❖.

❖ *سحا* ❖. Cf. Hex. ad Prov. xix. 18. Jerem.

xliv. 14. ³⁸ Cod. Jes., qui in textu ἐκεῖ οὐ μὴ ἀποστρέ-

ψωσιν habet. Plenius Cod. 88, Syro-hex. juxta Hebraeam veritatem: ✕ τοῦ ἐπιστρέψαι ἐκεῖ, ἐκεῖ οὐ μὴ ἀποστρέψωσιν.

Sic sine aster. Codd. 62 (teste Grabio in *Dissertatione* etc. p. 75), 228. ³⁹ Sic Cod. 88, et, om. καὶ, Syro-hex.

Codd. 22 (sub ✕), 36, alii: τὸ στόμα τὸ ἐξ. καὶ ἐκτ. ὁ ἀνήρ οὗτος ἡτιμώθη 'Ιεχ. Cod. Jes. in marg.: ✕ 'A. τὸ στόμα ἐξ. ἐκτ.

⁴⁰ Syro-hex. ❖ *انحط سحلا سحلا* ❖. Ad *سحلا*, διαπύημα, quod Nor-

berg. male vertit *colaphizatio*, cf. Hex. ad Psal. xv. 4. cxiii. 12. ⁴¹ Hieron.: "Pro eo quod nos diximus,

Numquid vas fictile atque contritum, Sym. transtulit: *Numquid purgamentum*, sive *quisquiliæ viles atque projectæ?*" Rosenmueller. ad loc.: "Symmachus: μὴ περι-

ψημα φαῖλον καὶ ἀπὸβλήτων ὁ ἄνθρωπος οὗτος 'Ιεχ. Quae Hieron. ita vertit: *Numquid purgamentum* etc." Immo Graeca ex Latinis, non Latina ex Graecis, a nonnemeine conficta esse, quovis pignore contendam. ⁴² Sic Cod. 88.

Syro-hex. ❖ *سحا* ❖. ⁴³ Cod. Jes., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. Syro-hex.: ✕ χρεία τί ὅτι ἐξερίφη αὐ-

τὸς—αὐτοῦ. ⁴⁴ Cod. Jes., et sub aster. Syro-hex. Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii.

- 7. אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. Ο'. τὸν οἶκον Ἰσραήλ. Οἱ λοιποὶ τοὺς υἱοὺς (Ἰσραήλ).¹⁵
- 8. אֲשֶׁר הֶעֱלָה וְאֲשֶׁר הִבְיָא. Qui ascendere fecit et qui eduxit. Ο'. ὁς συνήγαγεν. Alia exempl. ὁς ἀνήγαγε καὶ συνήγαγε.¹⁶
- אֶת־יָרֵעַ בֵּית. Semen domus. Ο'. πᾶν τὸ σπέρμα. Alia exempl. ÷ ἅπαν τὸ σπέρμα οἴκου.¹⁷
- אֲשֶׁר הִדְחִיתִים שָׁם. Quo dispuleram eos. Ο'. οὐ ἐξώσεν (alia exempl. ἐξώσα¹⁸) αὐτοὺς ἐκεῖ. Alia exempl. οὐ ἐξώσθησαν ἐκεῖ.¹⁹
- וַיָּשִׁבוּ עַל־אֲדָמָתָם. Et habitabunt in terra sua. Ο'. καὶ ἀπεκατέστησεν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν αὐτῶν.²⁰ 'A. καὶ κατοικήσουσιν ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν.²¹
- 9. לְנִבְיָאִים. Propter prophetas. Ο'. (Ἰωσεδὲκ) ἐν τοῖς προφήταις.²² Alia exempl. ✕ ἐπὶ τοῖς προφήταις 4.²³ Θ. ἀπό. ²⁴
- וַיִּנְבְּרַ וְעָבְרוּ יוֹן. Et sicut vir quem obruit vinum. Ο'. καὶ ὡς ἄνθρωπος συνεχόμενος ἀπὸ οἴνου. 'A. ὡς ἰσχυρὸς ὃν παρήλθεν οἶνος. Σ. καὶ ὡς

- ἀνὴρ ὃν παρήλθεν οἶνος.²⁵
- 9. דְּבַרְי. Verborum. Ο'. εὐπρεπείας. 'A. Σ. λόγων.²⁶
- 10. כִּי מָלְאָה מְלָאָה הָאָרֶץ. Quia adulteris repleta est terra. Ο'. Vacat. ✕ 'A. Θ. ὅτι μοιχῶν ἐνεπλήσθη ἡ γῆ 4.²⁷
- מִפְּנֵי אֲלָה. Propter execrationem. Ο'. ἀπὸ προσώπου τούτων. Alia exempl. ἀπὸ προσώπου ὄρκου.²⁸ 'A. . . ἀράς.²⁹
- נִאֲוִת. Pascua. Ο'. αἱ νομαί. 'A. εὐπρεπείας.³⁰
- 11. הַנְּפִי. Immundi sunt. Ο'. ἐμολύνθησαν. 'A. ἡγανάκτησαν.³¹
- מִצְאָתִי. Inveni. Ο'. εἶδον. Alia exempl. εὕρον.³²
- 12. תַּפְלָה. Ineptum. Ο'. ἀνομήματα. 'A. ἀνάλον. Σ. ἀφροσύνην.³³
- הַנְּבִיאַר. Vaticinati sunt. Ο'. ἐπροφήτευσαν. Alia exempl. ἃ ἐπροφήτευσαν.³⁴
- 14. שְׁעִירֵרָה נֶאֱוָה וְהִלָּה בְּשֶׁקֶר. Horrendum, adulterando et eundo in falso. Ο'. φρικτὰ, μοιχωμένουσ καὶ πορευομένουσ ἐν ψεύδει. 'A. σύγκρισι, μοιχείαν καὶ πονηρίαν (fort. πορείαν) ἐν ψεύδει.³⁵

alii, et Syro-hex. "Horum versuum interpretatio Graeca, Theodotionis, ut videtur, affertur in Cod. Jes. cum asteriscis a latere, et ad calcem capitis ponitur, ut habetur etiam hodie in Ed. Rom."—Montef.¹⁵ Syro-hex., qui ad בֵּית־יִשְׂרָאֵל (v. 8) male refert.¹⁶ Sic Cod. 88, Syro-hex., et ad calcem capitis Cod. Jes. Ad καὶ συνήγαγε Syro-hex. in marg. char. med.: καὶ ἀνάγει (ⲕⲁⲓ ⲁⲛⲁⲓⲛⲉⲓ).¹⁷ Sic sine obelo Cod. 88. Syro-hex. pingit: ⲕⲁⲓ ⲁⲛⲁⲓⲛⲉⲓ ⲁⲓⲛⲁⲓⲛⲉⲓ. Sed, teste Parsonio, codex iste in textu habet, eis τὸν τόπον αὐτῶν; in marg. autem: εἰς τὴν γῆν αὐτῶν ἐκεῖ.²¹ Syro-hex. ⲕⲁⲓ ⲁⲛⲁⲓⲛⲉⲓ ⲁⲓⲛⲁⲓⲛⲉⲓ. Codd. 22, 36, alii, in textu habent: καὶ κατοικήσουσιν ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν.²¹ Hieron.: "Hoc quod in LXX male additum est, in prophetis, penitus amputandum. Aliud enim capitulum [vv. 7, 8] sequitur, quod ab eis praetermissum est, quo finito, titulus est, Ad prophetas, sive Contra prophetas." Syro-hex. in fine v. 6: Ἰωσεδὲκ + ἐν τοῖς προφήταις 4.²² Idem in fine v. 8, consentiente Cod. 88.²⁴ Syro-hex. ⲕⲁⲓ ⲁⲛⲁⲓⲛⲉⲓ ⲁⲓⲛⲁⲓⲛⲉⲓ. Idem: ⲕⲁⲓ ⲁⲛⲁⲓⲛⲉⲓ ⲁⲓⲛⲁⲓⲛⲉⲓ. (Pro παρήλθεν Symmacho

fortasse vindicandum ὑπερέβη vel ὑπερῆρην.) Hieron. Hebraea vertit: et quasi homo madidus (sive sororatus) vino: ubi pro sororatus in Cod. Cisterc. est superatus.²⁶ Syro-hex. ⲕⲁⲓ ⲁⲛⲁⲓⲛⲉⲓ. Cod. Jes. Sic in textu Comp. (cum ἐπλήσθη), 22 (ut Comp.), 36, 88 (sub ✕ et cum ἐπλήσθη), alii. Syro-hex. ⲕⲁⲓ ⲁⲛⲁⲓⲛⲉⲓ. Sic Codd. 88, 233, et Syro-hex. in textu (ⲕⲁⲓ ⲁⲛⲁⲓⲛⲉⲓ). Idem in marg. char. med. ⲕⲁⲓ ⲁⲛⲁⲓⲛⲉⲓ. Hieron.: "LXX iuramentum dixere pro maledictione."²⁹ Syro-hex. ⲕⲁⲓ ⲁⲛⲁⲓⲛⲉⲓ. Idem: ⲕⲁⲓ ⲁⲛⲁⲓⲛⲉⲓ. Cf. Matth. xx. 24. xxi. 15. xxvi. 8. Marc. x. 14 in Philox. Notionem indignationis Hebraeo קִנְיָה, quasi תִּפְלָה cognato, tribuit Aq. in Hex. ad Psal. cv. 38, ubi vide.³² Sic Codd. 88, 233, et Syro-hex. in textu. Idem in marg. char. med. εἶδον.³² Syro-hex. ⲕⲁⲓ ⲁⲛⲁⲓⲛⲉⲓ. Cf. Hex. ad Thren. ii. 14.³⁴ Sic Cod. 22, 233. Syro-hex. in marg. char. med. ⲕⲁⲓ ⲁⲛⲁⲓⲛⲉⲓ. Syro-hex. ⲕⲁⲓ ⲁⲛⲁⲓⲛⲉⲓ. Syro-hex. ⲕⲁⲓ ⲁⲛⲁⲓⲛⲉⲓ, comparatio, ponitur pro σύγκρισις Jud. xviii. 7. Sap. Salom. vii. 8 in Syro-hex. Hieron. Hebraea vertit: Et in prophetis Jerusalem vidi similitudinem (sive horribilia); quorum posterius est τῶν ὄ; prius, ut videtur, Aquilae, qui שְׁעִירֵרָה ad radicem שְׁעַר,

14. הַזְקִי יְדֵי מְרַעִים. *Et corroborant manus maleficorum.* Ο'. και ἀντιλαμβανομένους χειρῶν πολλῶν (alia exempl. πονηρῶν³⁶). Σ. και ἄργων χεῖρας πονηροῖς.³⁷
15. הַיְהוָה עַל-הַנְּבִיאִים. *Jova exercituum ad prophetas.* Ο'. κύριος ✕ τῶν δυνάμεων ἐπὶ τοὺς προφήτας 4.³⁸
- לְעֵבֶה. *Absinthium.* Ο'. ὀδύνην. 'A. ἀψίνθιον. Σ. πικρίαν.³⁹
- מִי־רִישָׁא. *Aquam herbae amarae.* Ο'. ὕδωρ πικρὸν. 'A. (ὑδωρ) κεφαλῆς. 'O. 'Εβραῖος κεφαλῆς.⁴⁰
- חַנְּפָה. *Impietas.* Ο'. μολυσμός. 'A. . . 41 Σ. ὑπόκρισις.⁴²
16. הַיְהוָה יְבָאֹת. Ο'. κύριος παντοκράτωρ. ✕ 'A. Θ. τῶν δυνάμεων 4.⁴³
- הַנְּבִיאִים הַנְּבִיאִים לְכֹם. *Prophetarum qui vaticinantur vobis.* Ο'. τῶν προφητῶν ✕ τῶν προφητευόντων ὑμῖν 4.⁴⁴
- מְזַבְּחֵי הַיְמָה אֶתְכֶם. *Vanos reddunt illi vos.*

- Ο'. ὅτι ματαιοῦσιν ἑαυτοῖς. Alia exempl. ὅτι ματαιοῦσιν αὐτοὶ ✕ Σ. ὑμᾶς 4.⁴⁵
17. אֲמָרִים אֶמֹר. *Dicentes dicendo.* Ο'. λέγουσι ✕ 'A. λέγοντες 4.⁴⁶
18. בְּסוּד בְּסוּד כִּי מִי עָמַד. *Nam quis stetit in consessu.* Ο'. ὅτι τίς ἔστη ἐν ὑποστήματι. 'A. . . ἐν ἀπορρήτῳ.⁴⁷ Σ. τίς γὰρ παρῆν ἐν ὀμιλίᾳ.⁴⁸ Θ. . . ἐν ὑποστάσει.⁴⁹
- וַיִּשְׁמָע. *Et audivit.* Ο'. Vacat. ✕ 'A. Σ. Θ. και ἤκουσεν 4.⁵⁰
- וְדִבְרִי. *Verbum meum.* Ο'. ✕ τῶν λόγων μου 4.⁵¹
19. סַעֲרַת. *Turbo.* Ο'. σεισμός. 'A. turbo.⁵² Σ. turbo.⁵³
- חַמָּה יִצְאָה וְסַעֲרַת מִתְחַלְלֵל עַל רִאֵשׁ רְשָׁעִים. *Ira prodit, et turbo in gyrum se agens, super caput impiorum.* Ο'. και ὄργη ἐκπορεύεται εἰς συσσεισμόν, συστρεφόμενη ἐπὶ τοὺς ἀσεβεῖς ἤξει. "Ἄλλος" ὄργη ἐξῆλθε και καταγίσις (s. λαίλαψ) ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῶν ἀσεβῶν.⁵⁴
20. מְזֻמּוֹת. *Cogitationes.* Ο'. ἀπὸ ἐγχειρήματος. 'A. ἐνοίας.⁵⁵

aeſtimavit (Prov. xxiii. 7), retulit. Deinde pro germana Aquilae scriptura πορείαν, Syrus in suo habuisse videtur πονηρίαν; quae Spohnii est conjectura. Hieron. continuat: adulterium et iter mendacii. ³⁶ Sic Comp., Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. ³⁷ Syro-hex. **هه**. Cf. Hex. ad Job. viii. 20. Ezech. xvi. 49. ³⁸ Sic Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. Montef. e Cod. Jes. affert: κύριος ✕ 'A. Θ. τῶν δυνάμεων 4 ἐπὶ τοὺς προφήτας. ³⁹ Syro-hex. **هه** **هه** **هه**. Hieron.: "Ecco ego cibabo esse absinthio, sive doloribus, et juxta Sym., amaritudine." ⁴⁰ Syro-hex. **هه** **هه** **هه**. ⁴¹ Idem: **هه** **هه** **هه**. Vox **هه**, *densus, siccus, absconditus*, hic nullo modo quadrare videtur. Collata Aquilae lectione ad v. 11, pro **هه** nescio an legendum **هه**, indignatio, fortasse ἀγανάκτησις. Notam **هه**, quae modo praecesserat, errori occasionem dedisse crediderim. ⁴² Norberg. edidit: **هه** **هه** **هه**, vertens: S. pollutus [**هه**, non **هه**] lapidibus, nullo sensu. Tandem Bernsteinius in *Zeitschrift der Deutschen morgenl. Gesellschaft*, T. III, p. 419 egregie restituit, **هه**, ut reapse in codice exstat. Cf. Hex. ad Psal. xxxiv. 16. ⁴³ Cod. Jes. Sic in textu sine aster. Codd. 88, 233, et Syro-hex., qui in marg. char. med. affert:

هه. ⁴⁴ Sic Codd. XII, 88, et sine aster. Codd. 22, 48, alii, et Syro-hex. ⁴⁵ Sic Cod. Jes., et sine aster. Codd. 22, 36, 88 (cum ὑμᾶς sub ✕), alii. Syro-hex. **هه** **هه** **هه**. ⁴⁶ Cod. Jes., et sub aster. Cod. 88. Syro-hex. **هه** **هه** **هه**. ⁴⁷ Syro-hex. **هه**. ⁴⁸ Nobil. Syro-hex. affert: **هه**. **هه**. Cf. Hex. nostra ad Ezech. xiii. 9. Amos iii. 7. ⁴⁹ Hieron.: "Ubi nos interpretati sumus, in consilio, et in Hebraico scriptum est BASOD, Aq. secretum, Sym. sermoneum, LXX et Theod. substantiam sive subsistentiam interpretati sunt." ⁵⁰ Cod. Jes. Sic in textu sine aster. Comp., Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. **هه** **هه** **هه**, asterisco male posito. ⁵¹ Sic Codd. XII (in marg.), 88, et Syro-hex. Posterior in marg.: (τῶν λόγων) αὐτοῦ, ut in textu Codd. 22, 36, alii. ⁵² Syro-hex. **هه**. **هه**. Cf. Hex. ad 4 Reg. ii. 11. Jerem. xxx. 23. Hos. viii. 7. ⁵³ Idem: **هه** **هه** **هه**. Cf. Bugat. ad Dan. p. 168. Vox Syriaca commutatur cum λαίλαψ Job. xxi. 18. Hex. ad Jesai. xli. 16; cum συσσειμὸς Hex. ad Jesai. v. 28. Ad locum Jobi Syrus noster scholium affert: **هه** **هه** **هه**. ⁵⁴ Syro-hex. in marg. **هه** **هه** **هه**. ⁵⁵ Idem: **هه** **هه** **هه**. Scilicet Syrus noster ἐνοίας pro' gen. sing. perperam cepit.

20. **בִּינָה**. *Intelligendo*. O'. Vacat. ✕ Θ. νοή-
σει 4.⁵⁸
21. **אֶת-הַנְּבִיאִים**. O'. ✕ 'A. σὺν 4 τοὺς προφή-
τας.⁵⁷
22. **בְּסוּרֵי**. *In consensu meo*. O'. ἐν τῇ ὑποστάσει
μου. 'A. ἐν ἀπορρήτοις μου.⁵⁹
וַיִּשְׁמְעוּ. *Et audire fecissent*. O'. καὶ εἰ ἤκου-
σαν. Alia exempl. καὶ ἠκούτισαν.⁶⁰
וַיִּמְרֹעַ הָרַע וַיִּמְרֹעַ. *A via sua mala, et a*
malitia. O'. ✕ ἐκ τῆς ὁδοῦ αὐτῶν τῆς πονη-
ρᾶς, καὶ 4 ἀπὸ τῶν πονηρῶν.⁶⁰
23. **הֲאֵלֶּהי מִקְרֵב אֲנִי נְאֻם-יְהוָה וְלֹא אֵלֶּהי**
מִרְחֵק. *Num Deus e propinquo ego sum, in-*
quit Jova, et non Deus e longinquo? O'. Θ.
θεὸς ἐγγίζων ἐγὼ εἰμι, λέγει κύριος, καὶ οὐχὶ
θεὸς πόρρωθεν. 'A. Σ. μὴ θεὸς ἀπὸ ἐγγίθεν ἐγὼ
εἰμι, λέγει κύριος, καὶ οὐχὶ θεὸς ἀπὸ μακρόθεν.⁶¹
25. **הַלְלִמְתִּי חֲלִמְתִּי**. *Somniavi, somniavi*. O'. ἠνυ-
πνιασάμην ἐνύπνιον. 'A. Σ. ἠνυπνιασάμην, ἠνυ-
πνιασάμην.⁶²
27. **לְהַשְׁכִּיחַ אֶת-עֵינַי שְׁמִי**. *Facere ut obliviscatur*
populus meus nominis mei. O'. τοῦ ἐπιλα-
θῆσθαι ✕ 'A. Σ. τὸν λαὸν μου 4 τοῦ νόμου
μου.⁶³
28. **נְאֻם-יְהוָה**. O'. οὕτως οἱ λόγοι μου, λέγει κύ-
ριος. ✕ 'A. Σ. Θ. φησὶ κύριος 4.⁶⁴
29. **הֲלוֹא נָה דַבְּרִי**. *Nonne ita est verbum meum*.
O'. οὐκ ἰδοὺ οἱ λόγοι μου. Alia exempl. οὐχ
οὕτως οἱ λόγοι μου.⁶⁵
וַיִּפְצֵץ סֶלֶעַץ. *Et sicut malleus qui*
diffringit petram. O'. καὶ ὡς πέλυξ κόπτων
πέτραν. 'A. (καὶ ὡς) σφύρα *confringens* πέτραν.⁶⁶
31. **הֲלֹקְהִים לְשׁוֹנִים וַיִּנְאֲמוּ נֹאֲם**. *Qui assumunt*
linguam suam, et dicunt: Effatum! O'. τοὺς
ἐκβάλλοντας προφητείας γλώσσης, καὶ νυστά-
ζοντας νυσταγμὸν αὐτῶν. 'A. τοὺς λαμβάνοντας
(s. ἐκλαμβάνοντας) γλώσσαν αὐτῶν, καὶ λέγοντας. .⁶⁷
Σ. . . καὶ αγαθόνοντας (s. ἀγαθὸν ποιούντας) λόγον.⁶⁸
'Αλλος . . . καὶ πλάσσοντας ψευδῆ χρημα-
τισμὸν.⁶⁹
32. **בְּפַחוּתָם**. *Jaclantia sua*. O'. ἐν τοῖς πλάνοις
αὐτῶν. 'A. Σ. ἐν θαμβήσεσιν (s. θάμβοις) αὐτῶν.⁷⁰
33. **מִשְׂא**. *Vaticinium*. O'. Σ. Θ. λήμμα. 'A.
ἄρμα.⁷¹
וַיִּנְתְּשֵׁנוּ אֶתְכֶם. *Et rejiciam vos*. O'. καὶ ῥάξω
ὑμᾶς. 'A. καὶ ἔσω ὑμᾶς.⁷²
34. **עַל-הָאִישׁ הַהוּא וְעַל-בֵּיתוֹ**. *In hominem illum,*
et in domum ejus. O'. ✕ ἐπὶ 4 τὸν ἄνθρωπον
ἐκείνον, καὶ ✕ ἐπὶ 4 τὸν οἶκον αὐτοῦ.⁷³
36. **דַּבְּרִי**. O'. ὁ λόγος ✕ αὐτοῦ 4.⁷⁴

⁵⁶ Cod. Jes. Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 48, alii.

⁵⁷ Cod. Jes. Idem v. 25: ✕ 'A. σὺν 4 ἁ λαοῦσιν.

⁵⁸ Syro-hex. **חַלָּא מִמְּלִכְתְּךָ**. Hieron.: "Aq. et Sym. et Theod. et LXX, ut supra (v. 18) similiter transtulerunt."

⁵⁹ Sic Cod. 88, Syro-hex. Idem pergunt: τῶν λόγων μου τὸν λαὸν μου, καὶ ἀπίστευτον κ.τ.έ.

⁶⁰ Sic Codd. XII, 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 48, alii.

⁶¹ Hieron.: "Aq. et Sym. similiter interpretati sunt: *Numquid Deus de propinquo (s. de vicino) ego sum, et non Deus de longe?* LXX vero et Theod. sensu vertere contrario, ut dicerent: *Deus appropinquans ego, dicit Dominus, et non Deus de longe.*"

Syro-hex. affert: **וְהִלַּלְתִּי אֶת-שְׁמִי מִרְחֵק**.

⁶² Idem: **וְהִלַּלְתִּי אֶת-שְׁמִי מִרְחֵק**.

⁶³ Cod. Jes., et sub aster. Syro-hex., qui in marg. pro τοῦ νόμου sufficit τὸ ὄνομα, ut in textu Codd. 22, 36, alii.

⁶⁴ Cod. Jes. Sic in textu sub aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii.

⁶⁵ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex.

⁶⁶ Syro-hex. **וַיִּפְצֵץ מַחְלָא**. ⁶⁷ Idem:

וַיִּפְצֵץ מַחְלָא. Pro ἐκβάλλοντας in Codd. 22, 36, alii, est ἐκλαμβάνοντας.

⁶⁸ Idem: **וְהִלַּלְתִּי אֶת-שְׁמִי מִרְחֵק**. Perperam vertit Norberg: *et prae-parantes (וְהִלַּלְתִּי) sermonem*.

⁶⁹ Codd. 22, 36, alii, post γλώσσης legunt: καὶ πλάσσοντας ψ. χρηματισμὸν, καὶ νυστάζοντας v. ἐάντων, ex duplici scilicet versione.

⁷⁰ Syro-hex. **וְהִלַּלְתִּי אֶת-שְׁמִי מִרְחֵק**. Hieron. vertit: *in miraculis, sive stuporibus atque terroribus (fort. erroribus) suis*.

⁷¹ Hieron.: "Verbum Hebraicum MASSA Aq. ἄρμα, id est, *onus et pondus*, interpretatur: Sym., LXX et Theod. *assumptionem*."

Syro-hex. pro ἄρμα vertit ἄρμα (וְהִלַּלְתִּי) hic et Zach. ix. i. Cf. Hex. ad Prov. xxxi. i.

⁷² Syro-hex. **וְהִלַּלְתִּי אֶת-שְׁמִי**. Cf. Hex. ad Psal. xxvi. 9.

⁷³ Sic Cod. 88, Syro-hex. Montef. e Cod. Jes. edidit: ✕ 'A. Σ. Θ. ἐπὶ τὸν ἄνθρωπον ἐκείνον.

⁷⁴ Sic cum aster. Cod. 88, Syro-hex. In LXX hodie legitur αὐτοῦ.

36. וְהִפְתַּחְתֶּם אֶת־דְּבָרֵי אֱלֹהִים חַיִּים יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵינוּ. *Et pervertistis verba Dei viventis, Jovae exercituum, Dei nostri.* O'. Vacat. ✕ Θ. καὶ ἐξεστρέψατε τοὺς λόγους θεοῦ ζῶντος, κυρίου τῶν δυνάμεων, θεοῦ ἡμῶν.⁷⁵

37, 38. פֶּה תֹאמַר אֶל־הַנְּבִיא מַה־עֲנֶה יְהוָה וּמַה־דָּבַר יְהוָה: וְאִם־מִשָּׂא יְהוָה תֹּאמְרוּ. *Sic dices ad prophetam: Quid respondit tibi Jova? et quid locutus est Jova? Et si, Vaticinium Jovae, dixeritis.* O'. καὶ διὰ τί ἐλάλησε κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν; ✕ (Θ.) οὕτως ἐρεῖτε πρὸς τὸν προφήτην τί ἀπεκρίθη σοι κύριος; καὶ τί ἐλάλησε κύριος; καὶ εἰ, λῆμμα κυρίου, λέγετε.⁷⁶

39. וְנִשְׁיִיתִי אֶתְכֶם נֶשָׁא. *Et obliviscar vestrum obliviscendo.* Aliter (legendo נִשְׂאָה וְנִשָּׂא): *Et tollam vos tollendo.* O'. λαμβάνω ✕ 'A. Σ. ὑμᾶς λήμματι.⁷⁷ מִצֶּל פָּנָי. *A facie mea.* O'. Vacat. ✕ 'A. Σ. Θ. ἀπὸ προσώπου μου.⁷⁸

Cap. XXIII. 17. ÷ καρδίας. 32. ÷ τοὺς προφητεύοντας.⁷⁹

CAP. XXIV.

1. דִּבְרֵי אֵי. *Canistra.* O'. καλάθους. 'A. Σ. canistra. Σ. κοφίνους.¹

⁷⁵ Cod. Jes. Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex., qui pingit: καὶ ἐξεστρέψατε ✕ τοὺς λόγους κ.τ.έ. Montef. perperam edidit: ✕ Θ. καὶ ἐξεστρέψατε (sic) κ.τ.έ., omisso in fine θεοῦ ἡμῶν. ⁷⁶ Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex. Pro his, καὶ εἰ λ. κ. λέγετε, Codd. 22, 48, alii, habent, καὶ λ. κ. μὴ εἴπητε, et sic Syro-hex. in marg. char. heb. Montef. e Cod. Jes. exseripsit: ✕ Θ. οὕτως — ἀπεκρίθη σοι κύριος. ✕ καὶ λῆμμα κυρίου. ✕ μὴ λέγετε. ⁷⁷ Cod. Jes. Sic in textu sub aster. Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. Montef. e Cod. Jes. affert: ✕ 'A. Σ. ὑμᾶς ἄ λῆμματι, metobelo male posito. Mox Cod. 88: καὶ ✕ σὺν ἄ τῇ πάλαι. ⁷⁸ Cod. Jes. Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ⁷⁹ Syro-hex. In v. 17 vox καρδίας in Hebraeo legitur.

CAP. XXIV. ¹ Syro-hex. ✕ مَحَلٌّ. Hieron.: "Calathi, sive juxta Sym. cophini." Sed κόφινος Syro

1. אֶת־שָׂרֵי יְהוּדָה. *Et principes Judae.* O'. καὶ τοὺς ἀρχοντας ✕ 'A. Σ. Θ. 'Ιούδα.²

אֶת־הַחֲרָשׁ. *Et fabros.* O'. καὶ τοὺς τεχνίτας. 'A. Σ. καὶ τὸν ἀρχιτέκτονα.³

3. הַתְּאֵנִים הַטּוֹבוֹת. *Ficus bonas.* O'. ✕ 'A. Σ. Θ. τὰ ἄ σῦκα τὰ χρηστά.⁴

הַתְּרָעוֹת. *Et malas.* O'. καὶ τὰ πονηρά. Alia exempl. καὶ ✕ σῦκα ἄ τὰ πονηρά.⁵

8. אֶת־שָׂרָיו. O'. καὶ τοὺς μεγιστάνας αὐτοῦ. 'A. Σ. (καὶ) τοὺς ἀρχοντας. ⁶

9. לְוָעָה לְרָעָה לְכָל מַמְלָכוֹת. *Divectioni in malum omnibus regnis.* O'. εἰς διασκοπισμὸν εἰς πάσας τὰς βασιλείας. 'A. Σ. (εἰς) σῶλον εἰς κακὰ πάσαις ταῖς βασιλείαις.⁷

לְשִׁנְיָה. *In dictionum.* O'. εἰς μῖσος. 'A. εἰς δευτέρωσιν. Σ. εἰς διήγημα.⁸

10. אֶת־הָרָעָב. *Famem.* O'. ✕ 'A. σὺν ἄ τὸν λιμόν.⁹

הַדְּבָר. *Pestem.* O'. τὸν θάνατον. 'A. Σ. τὸν λοιμόν.¹⁰

וְלְאֲבוֹתֵיהֶם. *Et patribus eorum.* O'. Vacat. ✕ καὶ τοῖς πατράσιν αὐτῶν.¹¹

CAP. XXV.

1. הִיא הַשָּׁנָה הָרִאשׁוֹנִית לְבִנְיָמִן הָאֶחָד בְּבָל. *Ipse est annus primus τῷ N. regi Babylonis.*

nostro est مَهْدِل (Psal. lxxx. 7), vel مَهْدِل (Hex. ad Gen. xl. 16. Psal. lxxx. 7). ² Cod. Jes. Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 33, 36, alii. ³ Syro-hex. ✕ ه. س. ح. م. ب. ⁴ Cod. Jes., et sub aster. Cod. 88. Syro-hex. pingit: ✕ م. ل. ⁵ Sic sine aster. Cod. 88. Syro-hex. م. ل. ح. م. ب. ⁶ Syro-hex. ✕ ه. م. ح. م. ب. ⁷ Idem: ه. م. ح. م. ب. ✕ م. ل. ح. م. ب. Codd. 22, 36, 88 (sub ✕), alii, post τῆς γῆς add. καὶ εἰς κακὰ. ⁸ Idem: ./. ✕ م. ل. ح. م. ب. Ad Aquilam cf. Hex. ad Deut. xxviii. 37. ⁹ Cod. Jes. Statim Cod. 62 habet: καὶ σὺν τὸν θάνατον; Cod. 88: καὶ ✕ σὺν ἄ τῷ θανάτῳ. Mox iidem: καὶ ✕ σὺν ἄ τὴν μάχαιραν. ¹⁰ Syro-hex. ./. ✕ م. ل. ح. م. ب. ¹¹ Sic Cod. Jes., Syro-hex., et sine aster. Comp., Codd. 22, 36, alii.

- Ο'. Vacat. ✕ 'A. αὐτὸς ἐνιαυτὸς πρῶτος τῷ Ναβουχοδονόσορ βασιλεῖ Βαβυλῶνος 4.¹
2. יִרְמְיָהוּ הַנְּבִיא. Ο'. ✕ 'Ιερεμίας ὁ προφήτης 4.²
3. מִן־שָׁלֹשׁ עָשָׂרָה שָׁנָה. A tertio decimo anno. Ο'. ἐν τρισκαideκάτῳ ἔτει. 'A. Σ. ἀπὸ τρισκαideκάτου ἔτους.³
- יְהוָה. Hos. Ο'. ✕ ταῦτα 4.⁴
- יְהוָה דִּבְרַיְהוָה אֵלַי. Fuit verbum Jovae ad me. Ο'. Vacat. ✕ 'A. Θ. ἐγενήθη λόγος κυρίου πρὸς μέ 4.⁵
- וְלֹא שָׁמַעְתֶּם. Et non audivistis. Ο'. Vacat. ✕ 'A. Σ. Θ. καὶ οὐκ ἠκούσατε 4.⁶
4. וְשָׁלַח יְהוָה. Et misit Jova. Ο'. καὶ ἀπέστειλλον. Οἱ λοιποὶ καὶ ἀπέστειλε κύριος.⁷
- וְלֹא־הִיטִיתֶם. Neque inclinastis. Ο'. καὶ οὐ προσέσχετε. 'A. Σ. (καὶ) οὐκ ἐκλίνατε.⁸
- לְשָׁמַע. Ad audiendum. Ο'. ✕ 'A. Θ. ἀκούσαι 4.⁹
5. אִישׁ. Unusquisque. Ο'. ἕκαστος. 'A. ἀνὴρ.¹⁰
7. נְאֻם־יְהוָה לְמַעַן הַכְּעִיבוּ בְּמַעֲשֵׂה יְדֵיכֶם לְרַע לָכֵן. Inquit Jova, eo consilio ut me ad iram provocaretis opere manuum vestrarum ad malum vobis. Ο'. Vacat. ✕ φησὶ κύριος, ὅπως παροργιστή με ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν ὑμῶν τοῦ κακῶσαι ὑμᾶς 4.¹¹
8. יְהוָה צְבָאוֹת. Ο'. κύριος ✕ 'A. Σ. Θ. τῶν δυνάμεων 4.¹²
- וְלֹא־שָׁמַעְתֶּם אֶת־דְּבָרַי. Non audivistis verba mea. Ο'. οὐκ ἐπιστεύσατε τοῖς λόγοις μου. 'A. Σ. οὐκ ἠκούσατέ μου.¹³
9. הִנְנִי. Ο'. ἰδοὺ ✕ ἐγώ 4.¹⁴
- אֶת־כָּל־כְּשָׁפוֹת עֵפוֹן. Omnes gentes aquilonis. Ο'. πατριὰν ἀπὸ βορρᾶ. Alia exempl. ✕ πᾶσαν 4 τὴν πατριὰν τοῦ βορρᾶ.¹⁵ 'A. Σ. πάσας τὰς συγγενείας...¹⁶
- נְאֻם־יְהוָה וְאֶל־בְּנוֹיְכֶם וְאֶל־בְּנֵי עַבְדֵי. Ο'. Vacat. ✕ φησὶ κύριος, καὶ πρὸς Ναβουχοδονόσορ βασιλέα Βαβυλῶνος τὸν δούλον μου 4.¹⁷
- וְיִתְחַרְתֶּם. Et internecioni devovebo eos. Ο'. καὶ ἐξερημώσω αὐτούς. 'A. Σ. καὶ ἀναθεματιῶ αὐτούς.¹⁸
- וְיִלְחָרְבוּ. Et in vastationes. Ο'. καὶ εἰς ὄνειδισμόν. 'A. Σ. καὶ εἰς ἐρήμωσιν.¹⁹
10. קוֹל רְחִים. Sonum molae. Ο'. ὄσμην μύρον. Alia exempl. φωνὴν μύλου.²⁰
11. הָאָרֶץ הַזֹּאת לְחָרְבָה. Terra haec in solitudine. Ο'. ἡ γῆ ✕ 'A. Σ. Θ. αὕτη εἰς ἐρήμωσιν 4.²¹
- לְשָׁמַע. In vastationem. Ο'. εἰς ἀφανισμόν. 'A. καὶ εἰς χερσόν.²²

CAP. XXV. ¹ Cod. Jes. Sic in textu sine aster. Comp., Ald., Codd. 22, 33, 36, alii. Syro-hex.: ✕ αὐτὸς ἐν. πρ. τοῦ Ν. βασιλέως Β. Statim Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii: ✕ δὲ λόγος 4 ὃν ἐλάλησε, invito Hebraeo. ² Cod. Jes., Syro-hex., et sine aster. Comp., Codd. 22, 36, alii. ³ Syro-hex. ✕ صح من اجل. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et Theodoret. ⁴ Sic Codd. XII (in marg.), 88, Syro-hex. ⁵ Cod. Jes., et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. Sic Codd. 22, 36, alii, addito in fine λέγων. ⁶ Cod. Jes., ejus lectionem Montef. per incuriam ad v. 4 refert. Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Comp., Codd. 22, 36, alii. ⁷ Syro-hex., qui in textu καὶ ἀπέστειλα habet. ⁸ Idem: ✕. Cf. ad Cap. vii. 24. ⁹ Cod. Jes. Syro-hex. in textu: ✕. Cod. 88: ✕ τοῦ ἀκούσαι, et sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. ¹⁰ Syro-hex. ✕. ¹¹ Codd. XII, 88, Syro-hex. (Montef. e

Cod. Jes. tantummodo affert: ✕ 'A. Θ. φησὶ κύριος.) Sic sine aster. (cum eis κακὸν ὑμῖν pro τοῦ κακῶσαι ὑμᾶς) Codd. 22, 36, alii. ¹² Cod. Jes., et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. Codd. 22, 36, alii, in fine add. ὁ θεὸς 'Ισραὴλ, invito Hebraeo. ¹³ Syro-hex. ✕. ¹⁴ Sic cum aster. Syro-hex. solus. Pronomen est in libris omnibus. ¹⁵ Sic Codd. XII (sine τῆν), 88, et sine aster. Syro-hex. Codd. 22, 36, alii: πάσας τὰς π. τοῦ β. ¹⁶ Syro-hex. ✕. ¹⁷ Cod. Jes., Syro-hex. Sic Codd. 22, 36, 48 (sub ✕), alii. Cf. S. Chrysost. Opp. T. IX, p. 429 E. ¹⁸ Syro-hex. ✕. ¹⁹ Idem: ✕. ²⁰ Sic Codd. 22, 26, 36, alii, Theodoret., Syro-hex. Cf. Apoc. xviii. 22, 23. ²¹ Cod. Jes. Syro-hex. in textu: ✕ αὕτη εἰς ἐρήμωσιν καὶ 4. Sic (cum ✕ ante eis) Cod. 88. Copulam, quae non est in Hebraeo hodierno, agnoscit etiam Aq. ²² Syro-hex. ✕. Post ἀφανισμόν Codd. 22, 36, alii, add. καὶ εἰς ἐρήμωσιν.

17 (xxxii. 3). אֶת-כָּל-הַגּוֹיִם. O. τὰ ἔθνη. Alia exempl. πάντα τὰ ἔθνη; alia, ✕ σὺν ἄ πάντα τὰ ἔθνη.³⁸

אֶתְּיָא. Ad eas. O. πρὸς αὐτά. Alia exempl. ἐπ' αὐτά. 'A. Θ. ἐπ' αὐτά.³⁹

18 (xxxii. 4). לְשַׁמָּה. In vastationem. O. καὶ εἰς ἄβατον. 'A. εἰς χερσόν. Σ. εἰς ἀφανισμόν.⁴⁰

וְלִקְלָה בְּיוֹם הַזֶּה. Et in maledictionem sicut hoc die. O. Vacat. ✕ 'A. Θ. καὶ εἰς κατάραν κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἄ.⁴¹

19 (xxxii. 5). וְאֶת-טְּרֵיָו. O. καὶ τοὺς μεγιστάνας αὐτοῦ. 'A. Σ. (καὶ) τοὺς ἀρχοντας αὐτοῦ.⁴²

20 (xxxii. 6). וְאֶת כָּל-הָעָרָב. Et omnem turbam miscellam. O. καὶ πάντας τοὺς συμμίκτους. Ἄλλος καὶ πᾶσαν τὴν Ἀραβίαν.⁴³

וְאֶת כָּל-מַלְכֵי אֶרֶץ הָעוֹץ. Et omnes reges terrae Uz. O. Vacat. ✕ 'A. Θ. καὶ σὺν πάντας τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς Οὐς (Θ. τῆς νήσου).⁴⁴

וְאֶת כָּל-מַלְכֵי אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים. Et omnes reges

terrae Philistaeorum. O. καὶ πάντας τοὺς βασιλεῖς ἀλλοφύλων. ✕ 'A. καὶ σὺν πάντας τοὺς βασιλεῖς...⁴⁵ 'A. Σ... (γῆς) Φυλιστιαίας.⁴⁶

22 (xxxii. 8). וְאֶת כָּל-מַלְכֵי צַר וְאֶת כָּל-מַלְכֵי צִידוֹן. Et omnes reges Tyri, et omnes reges Sidonis. O. καὶ βασιλεῖς Τύρου, καὶ βασιλεῖς Σιδῶνος. 'A. καὶ ✕ σὺν ἄ πάντας τοὺς βασιλεῖς Τύρου, καὶ ✕ σὺν ἄ πάντας τοὺς βασιλεῖς Σιδῶνος.⁴⁷

וְאֶת מַלְכֵי הָיָי. Et reges insularum. O. καὶ βασιλεῖς ✕ 'A. Θ. τῆς νήσου ἄ.⁴⁸

23 (xxxii. 9). בּוּז. Buz. O. Πῶς. Alia exempl. Βώζ;⁴⁹ alia, Βούζ.⁵⁰

וְאֶת כָּל-קַנְצֵי פֶּאֶה. Et omnes praecisos quoad angulum (capitis). O. καὶ πᾶν περικεκαρμένον (alia exempl. κεκαρμένον; alia, περικειρόμενον⁵¹) κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ.

24 (xxxii. 10). וְאֶת כָּל-מַלְכֵי עֲרָב וְאֶת כָּל-מַלְכֵי הָעֲרָב. Et omnes reges Arabiae, et omnes reges turbae miscellae. O. καὶ πάντας τοὺς

⋆ ⋆ ⋆
 וְאֶת כָּל-מַלְכֵי הָעוֹץ. Syriacum וְאֶת כָּל-מַלְכֵי הָעוֹץ Norberg. vertit, in deliciis vivent, praeunte Castello, cui כְּחַם est dilaniavit, et אֶחָד, laceratus est, delectatus est. Sed Jerem. iv. 19, ubi Syro-hex. כְּחַם habet, in Graeco est σπαράσσεται, quod cum Hebraeo שָׁחַת commutarent LXX ad 2 Reg. xxii. 8, et Aq. ad Jerem. xlv. 7. Praeterea in praesenti loco ad vocab. ἐκμανήσονται Parsonsius e Codd. 86, 88 citat: 'A. Σ. σπαρᾶθήσονται; quam lectionem ad התנעש, non ad התלהל pertineere quis videt.³⁸ Prior lectio est in Comp., Ald., Codd. XII, 22, 26, 33, aliis, et Syro-hex.; posterior in Codd. XII (in marg.), 88.³⁹ Sic Montef. e Cod. Jes., invito Aquilae usu. Syro-hex. in textu habet, ✕ πρὸς αὐτά ἄ; in marg. autem char. med. ἐπ' αὐτά, quae lectio est in Codd. 22, 23, 33, aliis.⁴⁰ Syro-hex. אֶת כָּל-מַלְכֵי הָעוֹץ. Codd. 86, 88: 'A. Σ. εἰς ἀφανισμόν. Cod. XII in textu: καὶ εἰς ἀφανισμόν καὶ εἰς ἄβατον.⁴¹ Cod. Jes. Sic in textu sub aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii.⁴² Syro-hex. אֶת כָּל-מַלְכֵי הָעוֹץ. Codd. 22, 36, alii: καὶ π. τοὺς συμμίκτους αὐτοῦ, καὶ π. τοὺς β. νήσων, καὶ πᾶσαν τὴν Ἀραβίαν, κ. τ. ε., commixtis duabus versionibus, quarum posterior uni aut pluribus trium interpretum tribuenda videtur. Cf. Hex. ad Ezech. xxx. 5.⁴⁴ Sic e Cod. Jes. Montef., qui

tamen ex ingenio γῆς Οὐς pro scriptura codicis νήσου suffecit. Post Ἀραβίαν duplex versio, καὶ π. τοὺς β. τῆς γῆς αὐτοῦ Οὐς (sic), irrepit in Codd. 36, 48, alios, invito Syro-hex. "Affert hanc Theodotionis lectionem [τῆς νήσου] ex MS. Jes. Montef.; sed credo esse scriptorem vitiatam. Quis non videt, ex γῆς οὐς oriri potuisse νήσου?"—Bahrdt. Error scribarum, si ita est, vetustior est Hieronymo, qui notat: "Sciendum hunc versiculum in LXX non haberi, Theodotionemque pro Us interpretatum esse insulam." Codices fluctuant inter τῆς νήσου, τῆς μήσου, νήσων (sic Codd. 36, 48, alii, et Syro-hex.) et μήσων. Cf. ad v. 22.⁴⁵ Parson. e Cod. XII Aquilae continuat: καὶ σύμπαπτας (sic) τοὺς β. Cod. 88, Syro-hex.: ✕ καὶ σύμπαπτας βασιλεῖς τῆς γῆς ἀλλοφύλων ἄ.⁴⁶ Syro-hex. אֶת כָּל-מַלְכֵי הָעוֹץ. Cf. Hex. ad Psal. lix. ro. lxxxvi. 4.⁴⁷ Cod. Jes. Idem: 'A. Θ. καὶ βασιλεῖς τῆς νήσου. Syro-hex.: ✕ καὶ τοὺς βασιλεῖς τῶν νήσων ἄ. Cod. 88: καὶ τοὺς βασιλεῖς ✕ τῆς μήσου (sic).⁴⁸ Sic Codd. XII (in marg.), 88, et Syro-hex.⁵⁰ Sic Comp., Codd. 22, 36, alii.⁵¹ Montef. e Cod. Jes. affert: ✕ 'A. σὺν ἄ πάντα κεκαρμένον. Ἄλλ. περικείμενον. Pro περικείμενον, teste Parsonio, Cod. XII in marg. habet περικειρόμενον, quam lectionem tuentur Cod. Sinait., Cod. 144, et Theodoret.

- συμμίκτους. ✕ 'Α. Θ. καὶ σὺν πάντας βασι-
 λείς τῆς Ἀραβίας 4, καὶ πάντας ✕ βασιλείς 4
 τοὺς συμμίκτους.⁵²
- 24 (xxxii. 10). הַשְּׂכָנִים. *Qui habitant. O' τοὺς*
*καταλύοντας. Σ. τοὺς κατασκηνοῦντας.*⁵³
- 25 (xxxii. 11). וְאֵת כָּל-מַלְכֵי זִמְרִי וְאֵת כָּל-מַלְכֵי
 עֵילָם. *Et omnes reges Zimri, et omnes reges*
Elam. O' καὶ πάντας βασιλείς Αἰλάμ. Alia
exempl. ✕ καὶ σύμπαντας βασιλείς Ζαμβρί 4,
καὶ ✕ σὺν 4 πάντας βασιλείς Αἰλάμ.⁵⁴ 'Ο
Σύρος Ζεμβράν.⁵⁵
- יְמֵדֵי. *Medorum. O' Περωῶν. Ἄλλος Μή-*
δων.⁵⁶
- 26 (xxxii. 12). הַצִּפְוֹן. *Septentrionis. O' ἀπὸ ἀπη-*
λιώτου. Alia exempl. τοῦ βορρᾶ.⁵⁷
- וְאֵת כָּל-הַמְּמַלְכוֹת. *Et omnia regna. O' καὶ*
 ✕ 'Α. σὺν 4 πάσας βασιλείας.⁵⁸
- וּמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל יִשְׁבֵּה אַחֲרֵיהֶם. *Et rex Sesach*
bibet post eos. O' Vacat. ✕ καὶ βασιλεύς
Σησάχ πίεται ἔσχατος αὐτῶν 4.⁵⁹
- 27 (xxxii. 13). צְבָאוֹת. *O' παντοκράτωρ. 'Α. τῶν*
στρατιῶν. Σ. τῶν δυνάμεων.⁶⁰

- 27 (xxxii. 13). אֲלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. *O' Vacat. Alia ex-*
empl. ὁ θεὸς Ἰσραήλ.⁶¹
- 28 (xxxii. 14). צְבָאוֹת. *O' Vacat. Alia exempl.*
τῶν δυνάμεων.⁶²
- 29 (xxxii. 15). כִּי הִנְדוּ. *Quia ecce! O' ὅτι*
 ✕ ἰδοὺ 4.⁶³
- הֲנִקְרָה תִּנְקְרוּ לֹא תִּנְקְרוּ. *Immunes existendo im-*
munes eritis? Non immunes eritis. O' κα-
θάρσει οὐ μὴ καθαρισθῆτε. Alia exempl.
καθαρισμῷ ✕ 'Α. Σ. Θ. καθαρισθήσεσθε; 4 οὐ
μὴ καθαρισθῆτε.⁶⁴
- יֹשְׁבֵי. *Incolas. O' τοὺς καθημένους. Οἱ Γ'.*
τοὺς κατοικοῦντας.⁶⁵
- 30 (xxxii. 16). רֻגִיעַ. *Rugiet. O' χρηματιεῖ. 'Α. Σ.*
βρυχῆσεται.⁶⁶
- כִּמְעוֹן קִדְשׁוֹ. *De habitaculo sancto suo. O'*
ἀπὸ τοῦ ἁγίου αὐτοῦ. Ἄλλος ἀπὸ τοῦ οἰκη-
τηρίου τοῦ ἁγίου αὐτοῦ.⁶⁷
- שָׂאג וְיִשְׂאָג עַל-גִּוְהוֹ. *Rugiendo rugiet contra*
habitationem suam. O' λόγον χρηματιεῖ ἐπὶ
τοῦ τόπου αὐτοῦ. 'Α. Θ. ὠρυόμενος ὠρύξεται
ἐπὶ τῆς εὐπρεπείας αὐτοῦ. Σ. βρυχώμενος
βρυχῆσεται ἐπὶ τῇ θελήσει αὐτοῦ.⁶⁸

⁵² Cod. Jes. "Utrum autem vox συμμίκτους sit eorundem [Aq. et Theod.], incertum. Quod item dicas de voce κεκαρμένον in praecedenti loco."—Montef. Syro-hex.: καὶ πάντα (s. σύμπαντας) β. ✕ τῆς Ἀραβίας 4, καὶ πάντα ✕ βασιλείς 4 τοὺς σ. Hieron.: "Et cunctis regibus Arabiae, et cunctis regibus occidentis, qui habitant in deserto. Hoc in LXX non habetur." ⁵³ Codd. 86, 88. ⁵⁴ Cod. Jes. Comp., Codd. 22, 36, alii: καὶ πάντας τοὺς β. Ζαμβρί, καὶ πάντας τοὺς β. Αἰλάμ. ⁵⁵ Theodoret.: παρὰ τῷ Ἐβραῖω καὶ τῷ Σύρω Ζεμβράν [Pesch. ܙܡܒܪܳܢ] εἰρήκαμεν. ⁵⁶ Cod. Jes., teste Montef. Cod. 88 in textu: ✕ Μήδων καὶ 4 Περωῶν; et sic sine aster. Codd. 22, 36, alii, invito Syro-hex. ⁵⁷ Sic Cod. 88, Syro-hex. Montef. e Cod. Jes. affert: 'Α. Ο'. ἀπηλιώτου. Ἄλλος' τοῦ βορρᾶ. Minus probabiliter Parsons. ad Περωῶν (v. 25) affert: Cod. XII in marg.: τοῦ βορρᾶ. Hieron.: "Pro aquilone, qui Hebraice dicitur SAPHON, LXX vertere ἀπηλιώτην, quem nos subsolanum possumus dicere." ⁵⁸ Cod. Jes. (Post βασιλείας add. τῆς γῆς juxta Hebraeum Codd. 36, 48, alii, et Syro-hex.) ⁵⁹ Cod. Jes. Sic in textu sine aster. (cum Σισάχ) Codd. 22, 36,

88 (sub ✕), alii. Syro-hex.: ✕ καὶ β. Σισάχ 4 πίεται ἕκαστος (in marg. ἔσχατος) αὐτῶν. ⁶⁰ Syro-hex. ✕ ܐܠܳܘܳܗܳܝܳܐ ܳܝܳܫܳܪܳܐܳܝܳܠ. ⁶¹ Sic Codd. XII, 26, 33, alii, et Syro-hex. ⁶² Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. Montef. e Cod. Jes. affert: ✕ ἰδοὺ 4, οὕτως εἶπεν κύριος ✕ τῶν δ. ὁ θεὸς Ἰσραήλ 4. Parsons. vero: "Κύριος] + ἰδοὺ τῶν δ. ὁ θεὸς Ἰσραήλ. Cod. XII in marg." Quae partim ad v. 27, partim ad v. 29 pertinere videntur. ⁶³ Sic Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ⁶⁴ Cod. Jes. Sic in textu sub aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. Hieron.: *Et vos munditia mundi eritis? Non eritis mundi.* ⁶⁵ Codd. 86, 88. Post ἐπὶ τῆς γῆς Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. addunt: φησι κύριος τῶν δ. ⁶⁶ Syro-hex. ✕ ܣܳܝܳܓܳܘܳܬܳܐ ܳܝܳܫܳܪܳܐܳܝܳܠ. ⁶⁷ Sic Ald., Codd. 33, 49, alii. Syro-hex. geminam versionem venditat: ἀπὸ τοῦ ἁγίου αὐτοῦ δώσει φωνῆν, καὶ ἀπὸ τοῦ οἰκητηρίου τοῦ ἁγ. δώσει φωνῆν αὐτοῦ. ⁶⁸ Codd. 86, 88. Hieron. Hebraea vertit: *Rugiens rugiet super decorem suum, (sive [juxta LXX] respondebit super locum suum).* Etiam hujus clausulae in Syro-hex. duplex exstat versio, quae cum textu Cod. 88

30 (xxxii. 16). הַיָּד הַיְּנִיחַ לְרַגְלֵי יַעֲנֵה. *Celeusma in-star calcantium edet.* O'. καὶ οἶδε (s. οἶδὲ) ὡς περ τρυγῶντες ἀποκριθήσονται. 'A. καὶ ἡδᾶδ ὡς πατοῦντες καταλέξουσιν. Σ. κατά-λεγμα ὡς πατοῦντων ἐξάρξει.⁶⁹

כָּל בְּלִישְׁבֵי הָאָרֶץ. *In omnes incolae terrae.* O'. καὶ ἐπὶ καθήμενους τὴν γῆν. 'A. πρὸς πάντας τοὺς καθήμενους τῆς γῆς.⁷⁰

31 (xxxii. 17). בָּנֵי שָׁמַיִן עַד־קֶצֶה הָאָרֶץ. *Veniet strepitus usque ad extremum terrae.* O'. ἤκει δλεθρος ἐπὶ μέρος τῆς γῆς. 'A. ἦλθεν . . . ἕως τοῦ τέλους τῆς γῆς.⁷¹ Σ. . . καιρὸς ἕως ἄκρων τῆς γῆς.⁷²

32 (xxxii. 18). בְּנִיחֹת. O'. Vacat. ✕ 'A. Σ. Θ. τῶν δυνάμεων.⁷³

יַעֲרוּ. *Excitabitur.* O'. ἐκπορεύεται. 'A. Θ. ἐξεγερθήσεται.⁷⁴

33 (xxxii. 19). בַּיּוֹם הַהוּא. *In die illo.* O'. ἐν ἡμέρᾳ κυρίου. OI λοιποὶ (ἐν τῇ ἡμέρᾳ) ἐκείνη.⁷⁵

מִקְצֵה הָאָרֶץ וְעַד־קֶצֶה הָאָרֶץ. *Ab extremo terrae usque ad extremum terrae.* O'. ἐκ μέρους τῆς γῆς, καὶ ἕως εἰς μέρος τῆς γῆς. Σ. Θ. ἀπ' ἄκρου γῆς καὶ ἕως ἄκρου γῆς.⁷⁶

לֹא יִסְפְּדוּ וְלֹא יִסְפְּרוּ. *Non plangentur, neque colligentur.* O'. Vacat. ✕ 'A. Θ. οὐ μὴ κοπῶσιν, οὐδ' οὐ μὴ συναχθῶσιν.⁷⁷ Σ. non percutient ἐπ' αὐτούς.⁷⁸

34 (xxxii. 20). הִלְלוּ. *Uulate.* O'. ἀλαλάξατε. OI λοιποὶ δολούξατε.⁷⁹

הָרְעִים. *Pastores.* O'. ✕ OI ποιμένες.⁸⁰

וְהִתְפַּלְשׁוּ. *Et volutate vos (in cinere).* O'. καὶ κόπτεσθε. 'A. Σ. (καὶ) ὑποστῆλασθε.⁸¹

וְתַפְרוֹתֵיכֶם. *Et dispersiones vestrae.* O'.

omni ex parte consentit: βρυχώμενος βρυχήσεται (בְּרִיחַ) ἐπὶ ὠραιότητος (פְּרִיחַ) αὐτοῦ, ἡ ἱασμὸν (אִסְמוֹן) ὡς αὐτοῦ λόγον (אִסְמוֹן) χρηματιεῖ ἐπὶ τοῦ τόπου αὐτοῦ. Deinde Syro-hex. in marg. affert: Σ. ἐπὶ τῇ θελήσει αὐτοῦ (אִסְמוֹן). His collatis, propendeo in sententiam, verba [ἡ ἱασμὸν ὡς αὐτοῦ] in textum ex sequenti clausula invecta esse, notamque hexapla rem hoc modo constituendam esse: 'A. βρυχώμενος βρυχήσεται ἐπὶ ὠραιότητος αὐτοῦ. Σ. βρυχώμενος βρυχήσεται ἐπὶ τῇ θελήσει αὐτοῦ. Θ. ὠρυόμενος ὠρύεται ἐπὶ τῆς εὐπρεπείας αὐτοῦ.⁶⁹ Codd. 86, 88. Cf. ad Cap. li. 14. Syro-hex. in textu habet: καὶ οἶδε (אִסְמוֹן) ὡς περ τρυγῶντες ἀποκριθήσονται; in marg. autem: 'A. (ὡς) πατοῦντες (אִסְמוֹן) ἀποκριθήσεται. Σ. (ὡς) ληροπατούντων (s. ληροβατούντων) ἐξάρξει (אִסְמוֹן). (Montef. e Cod. Jes. affert: Σ. ὡς περ οἱ ληροβατούντες; quae lectio est Codd. 22, 36, aliorum, et Theodoret.) Aquilae fragmentum resarciendum videtur ex verbis quae in praecedenti clausula pro insititiis notavimus: 'A. ἱασμὸν ὡς πατοῦντες ἀποκριθήσεται; Symmacho fortasse tribuendum: κατάλεγμα (vid. Hex. ad Ezech. ii. 10) ὡς ληροπατούντων ἐξάρξει. Hieron.: "Cumque ille rugierit, instar calcantium in torcularibus celeusma cantabitur, et in effusione sanguinis mutui carmen lugubre concinetur, quod Sym. κατάλεγμα [immo κατάλεγμα, a καταλέγεσθαι, ἀδύρεσθαι τὸν τεινεῶτρα (Hesych.), Aq. ἱασμὸν vocat." Pro ἱασμὸν ab ἰ La. Bos tentat αἰασμὸς ab αἰ; frustra. Vid. ad Cap. xviii. 33, ubi, ut in nostro loco, duplicis editionis, tam Aquilae quam Symmachi, vestigia apparent.⁷⁰ Syro-hex. Aquilae continuat: אִסְמוֹן אִסְמוֹן אִסְמוֹן.

⁷¹ Idem: אִסְמוֹן אִסְמוֹן אִסְמוֹן. Post אִסְמוֹן ex-cidisse videtur vocula, fortasse אִסְמוֹן, ἦχος, coll. Hex. ad Psal. lxxv. 8. Hieron. Hebraea vertit: *Pervenit sonitus (sive interitus) usque ad extrema (sive super partem) terrae.* ⁷² Syro-hex. אִסְמוֹן אִסְמוֹן אִסְמוֹן. Codd. 86, 88: Σ. ἕως ἄκρων. (Ad καιρὸς (= συμφορὰ) cf. nos ad S. Chrysost. in S. Pauli Epistolas, T. V, p. 556. Adde Theodoret. Opp. T. I, p. 1185: Καίρων δὲ (Psal. lxxx. 16) καλεῖ τὰς συμφορὰς οὕτω γὰρ καὶ οἱ Σύροι καὶ οἱ Ἑβραῖοι ταύτας ὀνομάζουσιν εἰδῶσιν: πολλοὶ δὲ καὶ παρ' ἡμῖν οὕτω ταύτας ἀποκαλοῦσι.) ⁷³ Cod. Jes. Sic sub aster. Codd. 86, 88, Syro-hex. ⁷⁴ Syro-hex. אִסְמוֹן אִסְמוֹן אִסְמוֹן. ⁷⁵ Idem char.

med. OI אִסְמוֹן אִסְמוֹן אִסְמוֹן, h. e. OI λοιποὶ τῇ τῆς γῆς, vel potius: OI λοιποὶ ἐκείνη, cum scholio: τῆς γῆς.

⁷⁶ Idem: אִסְמוֹן אִסְמוֹן אִסְמוֹן אִסְמוֹן אִסְמוֹן. ⁷⁷ Montef. e Cod. Jes. edidit: ✕ 'A. Θ. καὶ οὐ μὴ κ.τ.ε. Copulam ignorant Codd. 22, 36, 88 (sub ✕), alii, et Syro-hex. (sub ✕). ⁷⁸ Syro-hex. אִסְמוֹן אִסְמוֹן אִסְמוֹן.

⁷⁹ Hieron.: "Notandum quod in hoc tantum loco [immo etiam Cap. iv. 8. xlvii. 2. xlix. 3] LXX *jubilum* in malam partem posuerunt: pro quo alii interpretes *ululatum*, ut in Hebraeo scriptum est, transtulerunt." Cf. ad Cap. xlvii. 2. ⁸⁰ Cod. Jes. Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. ⁸¹ Syro-hex. אִסְמוֹן אִסְמוֹן אִסְמוֹן. Cf. Hex. ad Psal. xxxii. 8.

Vim vocis Hebraeae rectius expressit Aq. ad Ezech. xxvii. 30.

Vacat. ✕ 'A. Σ. Θ. και οι σκορπισμοι υμων 4.⁸³

34 (xxxii. 20). כְּכִלִי הַמְדֵּיָה. Sicut vas desiderii. O'. ὥσπερ οι κριοι οι εκλεκτοι. 'A. Σ. ὡς σκευος επιθυμητον.⁸³

35 (xxxii. 21). וּפְלִיטָה מֵאֲדִירֵי. Et evasio a ducibus. O'. και σωτηρια απο των κριων. 'A. . . (απο) των υπερμεγιστων.⁸⁴ Σ. (και) διαφευξις εκ των ισχυρων.⁸⁵

36 (xxxii. 22). אֲדִירֵי הַצֹּאֵן. Ducum gregis. O'. των προβατων και των κριων. Alia exempl. των κριων των προβατων.⁸⁶

אֶת-מְרִיעֵיהֶם. Pascuum eorum. O'. τα βοσκηματα αυτων. 'A. Σ. την νομην (αυτων).⁸⁷

37 (xxxii. 23). נְאֻמֹת הַשְּׁלֹמֹם. Habituacula pacis. O'. τα καταλοιπα (alia exempl. τα καλα⁸⁸) της ειρηνης. 'A. τα ωραια της ειρηνης. Σ. διαται ειρηνικαι.⁸⁹

38 (xxxii. 24). עֵזָב. Dereliquit. O'. εγκατελιπεν ✕ εκαστος 4.⁹⁰ לְטָבֹל. Lustrum suum. O'. καταλυμα⁹¹ αυτου.

'A. μανδραν αυτου.⁹²

38 (xxxii. 24). לְשִׁפְחָה. In desolationem. O'. εις αβατον. 'A. Σ. εις αφανισμων.⁹³

הַיְוֵנָה (s. הַרְבָּ) כִּמְפִי הַרְוֹן. Propter furorem (s. gladium) saevientis. O'. απο προσωπου της μαχαίρας ✕ 'A. Σ. Θ. ὀργης 4.⁹⁴ της μεγαλης. 'A. . . ὀργης μοναχης.⁹⁵ Θ. . . irae collectae.⁹⁶

וּכְמִפִּי הַרְוֹן אֲפֹ. Et propter furorem irae ejus. O'. Vacat. ✕ 'A. Σ. Θ. και απο προσωπου ὀργης θυμου αυτου 4.⁹⁷

CAP. XXVI (Gr. xxxiii).

1. לֵאמֹר. Dicens. O'. Vacat. ✕ OI Γ'. λέγων 4.¹

2. וְדַבַּרְתָּ עַל-כָּל-עָרֵי יְהוּדָה. Et loquere ad omnes civitates Judae. O'. και χρηματιεις ('A. Σ. και λαλησεις) απασι τοις Ιουδαιοις. 'A. και λαλησεις επι पासais ταις πολεισιν Ιουδα.²

3. וְנִחַמְתִּי אֶל-הַרְעָה. Et peniteat me mali. O'. και παυσομαι απο των κακων. 'A. και παρακληθησομαι περι της κακίας.³

⁸² Cod. Jes. Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. Minus probabiliter Codd. 86, 88: OI Γ'. ✕ και εις σκορπισμων υμων. ⁸³ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: ✕ לְטָבֹל טָבֹל. ⁸⁴ Syro-hex. ✕ וְפִי נֹסֵחַ. Cf. ad Cap. xiv. 3. ⁸⁵ Codd. 86, 88. ⁸⁶ Sic Codd. 22, 48, alii, et Syro-hex. Hieron.: jubulum arietum (gregis). ⁸⁷ Syro-hex. ✕ הַצֹּאֵן. ⁸⁸ Sic Comp., Codd. 26, 36, 41, alii, et Syro-hex. Theodoret. enarrat: Τα δε καλα της ειρηνης, γεωργια, φυτουργια, εμπορια, τεχνων εργασια, συμβολαιων αντιδοσεις, γαμοι, συλλογοι, εορται, θυμηθια, και οσα τούτοις εστι παραπλησια. ⁸⁹ Syro-hex. ✕ פִּתְיָהּ. Hieron. Hebraea vertit: arva (sive speciosa) pacis. Ad Sym. cf. Hex. ad Psal. lxxiii. 20. ⁹⁰ Sic Cod. 88, et sine aster. Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. in marg. ✕ חֲסִים. ⁹¹ In Ed. Rom., necnon in Cod. Vat. a Maio descripto, habetur καταλειμμα, quod secure propagaverunt Van Essius, Tischendorfius, alii. Parsonsius vero, juxta exemplar Francofurti excusum anno 1597, καταλυμα edidit, lectione Vaticana, quod mireris, ne memorata quidem. In Codd. Alex., Sinait., et, quantum ex silentio Parsonsii colligere licet, ceteris omnibus καταλυμα exaratum, accedentibus Syro-hex. et

Hieron. ⁹² Codd. 86, 88. ⁹³ Syro-hex. ✕ .ל. ✕ חֲסִים. ⁹⁴ Cod. Jes. Cod. 86: OI Γ'. ὀργης. Syro-hex. in textu: απο πρ. ✕ μαχαίρας της μεγαλης 4. Codd. 22, 36, alii, post προσωπου inferunt ὀργης. Hieron. Hebraea et Graeca vertit: a facie irae columbae (sive a facie gladii magni). ⁹⁵ Syro-hex. ✕ חֲסִים. Cf. Hex. ad Psal. xxxiv. 17. ⁹⁶ Idem: ✕ חֲסִים. "Forte legendum est חֲסִים, irae collectae, h. e. maximae." —Spohn. "Codex vere חֲסִים. Nullum hujus vocis exemplum novi, sed ex forma puto esse adjectivum, ut חֲסִים, חֲסִים, et alia similia; et verterem, irae collectae." —Ceriani. In loco parallelo, Cap. xlvi. 16, pro הַיְוֵנָה Hexapla dant: 'A. Θ. της περιστερης. Σ. της οινωμενης. ⁹⁷ Codd. XII, 86. Sic in textu Cod. 22, 88 (sub ✕), alii, et Syro-hex. Montef. e Cod. Jes. oscitanter exscripsit: ✕ 'A. Σ. Θ. και απο πρ. ὀργης κυριου. CAP. XXVI. ¹ Cod. 86. Sic sub aster. Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ² Syro-hex. ✕ .ל. ✕ חֲסִים. Codd. 86, 88: 'A. Σ. και λαλησεις. Mox pro χρηματισαι Syro-hex. affert: 'A. λαλησαι. ³ Codd. 86, 88. Syro-hex. ✕ .ל. Cf. ad Cap. iv. 28.

- 4. **וַאֲמַרְתָּ אֲלֵיהֶם.** *Et dices ad eos.* Ο'. καὶ ἐρεῖς ✠ 'Α. Σ. Θ. πρὸς αὐτούς 4.⁴
- 5. **עֲבָדַי.** *Servorum meorum.* Ο'. τῶν παιδῶν μου. Ἄλλος τῶν δούλων μου.⁵
וְהַשְׁכַּם וְשָׁלַח. *Et quidem mane surgendo et mittendo.* Ο'. ὄρθρου, καὶ ἀπέστειλα. Σ. ὀρθρίζων καὶ ἀποστέλλων.⁶
- 6. **וְאַתְּ-הָעִיר.** *Et civitatem.* Ο'. καὶ ✠ 'Α. σὺν 4 τὴν πόλιν.⁷
- 7, 8, 11. **הַנְּבִיאִים** (ter). *Prophetae.* Ο'. οἱ ψευδοπροφήται. 'Α. Σ. οἱ προφήται.⁸
- 8. **בְּכַלּוֹת וְיִרְמִיָּהוּ לְדַבֵּר.** *Postquam absolverat Jeremias dicere.* Ο'. Ἰερεμίου παυσάμενου λαλοῦντος. 'Α. ἡνίκα συνετέλεσεν Ἰερεμίας λαλῆσαι. Σ. ὡς συνετέλεσεν Ἰερεμίας λαλῶν.⁹
- 9. **מֵאֵין יוֹשֵׁב.** *Eo quod non sit incola.* Ο'. ἀπὸ κατοικούντων. Σ. παρὰ τὸ μὴ εἶναι κατοικούντας.¹⁰
וַיִּקְהַל. *Et congregavit se.* Ο'. καὶ ἐξέκκλησιασάσθη.¹¹ Σ. *Et aggressi sunt congregatim.*¹²
- 10. **שַׁעֲרֵי-יוֹדָה הַחֲדָשׁ.** *Portae Jovae novae.* Ο'. πύλης (alia exempl. add. κυρίου¹³) τῆς καινῆς.
- 11. **לְאָמֹר.** *Dicentes.* Ο'. ✠ λέγοντες 4.¹⁴
- 12. **אֶל-כָּל-הַשָּׂרִים.** *Ad omnes principes.* Ο'. πρὸς ✠ πάντας 4 τοὺς ἀρχοντας.¹⁵

- 13. **וַיִּנְחֵם.** *Et penitebit eum.* Ο'. καὶ παύσεται. 'Α. Σ. καὶ παρακληθήσεται.¹⁶
- 14. **בְּטוֹב וּבְיָשָׁר בְּעֵינֵינוּ.** *Ut bonum et ut rectum est in oculis vestris.* Ο'. ὡς συμφέρει, καὶ ὡς βέλτιον ὑμῖν ✠ φαίνεται 4.¹⁷ 'Α. κατὰ τὸ ἀγαθὸν, καὶ κατὰ τὸ εὐθές ἐν ὀφθαλμοῖς ὑμῶν. Σ. ὡς ἀρέσκει, καὶ ὡς δίκαιον φαίνεται ὑμῖν.¹⁸
- 15. **נָקִי.** *Innocentem.* Ο'. ἀθῶνον. Σ. ἀναιτιον.¹⁹
- 17. **מִזְקְנֵי הָאָרֶץ.** *E senioribus terrae.* Ο'. τῶν πρεσβυτέρων τῆς γῆς. 'Α. ἐκ τῶν γερόντων τῆς γῆς.²⁰
אֶל-כָּל-קְהָל. *Ad omnem coetum.* Ο'. πάση τῇ συναγωγῇ. Ἄλλος πρὸς πᾶσαν τὴν ἐκκλησίαν.²¹
- 18. **הַמֹּרְשָׁתִּי.** *Morasthaeus.* Ο'. ὁ Μωραθίτης. 'Α. υἱὸς Μωρασθαί.²²
הָיָה נִבְּא בְּיָמַי. *Fuit vaticinans in diebus.* Ο'. ἦν ✠ προφητεύων 4 ἐν ταῖς ἡμέραις.²³ 'Α. αὐτὸς ἐπροφήτευσεν ἐν ἡμέραις. Σ. ἦν προφητεύων ἐν ἡμέραις.²⁴
עֵינַי. *Rudera.* Ο'. εἰς ἄβατον. Alia exempl. εἰς (s. ὡς) ὄπωροφυλάκιον.²⁵ 'Α. ὄπωρος (s. λιθολογία). Σ. εἰς ἄβατον.²⁶
לְבָמוֹת יַעַר. *In excelsa silvae.* Ο'. † ἔσται 4 εἰς ἄλσος δρυμοῦ.²⁷ Σ. εἰς βουνὸς δρυμοῦ.²⁸

⁴ Cod. Jes. Sic sub aster. Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ⁵ Sic in textu Cod. Jes.; in marg. autem: τῶν παιδῶν. ⁶ Syro-hex. **כִּי חַפְצִי לֵא**. Cod. Jes., et sub aster. Cod. 88. Mox v. 7 pro τοὺς λόγους Cod. 88 habet ✠ σὺν 4 τοῖς λόγοις; v. 10, ✠ σὺν 4 τὸν λόγον; et v. 12, ✠ σὺν 4 πάντας τοὺς λόγους. ⁷ Cod. 86, 88. ⁸ 'Α. οἱ προφήται. ⁹ Codd. **כִּי חַפְצִי לֵא וְלֹא חֲפִצְךָ**. ¹⁰ Syro-hex. **כִּי חַפְצִי לֵא**. ¹¹ Rectius ἐξέκλησιασάσθη. Vid. nos in *Prolegom. ad V. T. juxta LXX Interpp.* p. xxiii. ¹² Syro-hex. Symmacho continuat: **וְנִסְכְּמֵנוּ וְנִסְכְּמֵנוּ**; nescimus an uno vocabulo, *συνεπέστησαν*. Cf. Hex. nostra ad Num. xvi. 3. ¹³ Sic Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. Montef. ex Drusio male intellecto affert: Οἱ λοιποὶ πύλης κυρίου τῆς κ. ¹⁴ Cod. Jes. Sic in textu Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ¹⁵ Sic Syro-hex., et sine aster. Comp., Codd. 62, 88, 198. ¹⁶ Syro-hex.

וְנִסְכְּמֵנוּ. Cf. ad v. 3. ¹⁷ Sic Cod. 88, et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ¹⁸ Codd. 86, 88. Syro-hex. **וְנִסְכְּמֵנוּ וְנִסְכְּמֵנוּ**. ¹⁹ Syro-hex. **וְנִסְכְּמֵנוּ וְנִסְכְּמֵנוּ**. Cf. Hex. ad Job. xxvii. 17. ²⁰ Idem: **וְנִסְכְּמֵנוּ וְנִסְכְּמֵנוּ**. ²¹ Cod. 88 et Syro-hex. in textu: πρὸς πᾶσαν τὴν ἐκκλησίαν πάση τῇ συναγωγῇ; ex duplici versione. ²² Cod. 86. Cod. 88: 'Α. υἱὸς Μωρασθαίας (sic). Syro-hex. **וְנִסְכְּמֵנוּ**. ²³ Sic Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 36, 48, alii. ²⁴ Codd. 86, 88. Mox Cod. 88, Syro-hex.: **וְנִסְכְּמֵנוּ** ✠ τῶν δυνάμεων 4. ²⁵ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii. Syro-hex. **וְנִסְכְּמֵנוּ**. Cf. Mich. iii. 12 in LXX. ²⁶ Syro-hex. **וְנִסְכְּמֵנוּ**. Ad Aq. cf. Hex. ad Psal. lxxviii. 2. Mich. iii. 12. ²⁷ Sic Syro-hex. Vox ἔσται est in Comp., Codd. XII, 22, 33, alii. ²⁸ Syro-hex. **וְנִסְכְּמֵנוּ**.

19. עָשִׂים. *Facimus.* Ο'. ἐποίησαμεν. 'Α. Σ.

ποιούμεν.²⁹

20. וְגַם-אִישׁ הָיָה מִתְּנַבְּא. *Etiam vir fuit vaticinans.* Ο'. καὶ ('Α. καίγε³⁰) ἄνθρωπος ἦν προφητεύων. Σ. ἀλλὰ καὶ ἀνὴρ τις ἦν προφητεύων.³¹

עַל-הָעִיר הַזֹּאת וְעַל-הָאָרֶץ. *Contra civitatem hanc et contra terram.* Ο'. ✕ 'Α. Θ. ἐπὶ τὴν πόλιν ταύτην, καὶ ✕ περὶ τῆς γῆς.³²

21. וְכָל-גְּבוּרָיו. *Et omnes heroes ejus.* Ο'. Vacat. ✕ καὶ πάντες οἱ δυνατοὶ αὐτοῦ ✕.³³

וַיִּרָא וַיִּבְרַח. *Et timuit, et fugit.* Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Θ. καὶ ἐφοβήθη, καὶ ἔφυγεν ✕.³⁴

22. וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ יְהוֹיָקִים וְאֲנָשִׁים מִצְּרַיִם אֶל-מִצְרַיִם. *Et misit rex Joiakim homines in Aegyptum, Elnathan filium Achbor, et homines cum eo in Aegyptum.* Ο'. καὶ ἐξαπέστειλεν ὁ βασιλεὺς ✕ 'Ιωακείμ ✕ ἄνδρας εἰς Αἴγυπτον, ✕ Θ. 'Ελνάθαν υἱὸν 'Αχσὼρ, καὶ ἄνδρας μετ' αὐτοῦ εἰς Αἴγυπτον ✕.³⁵

23. וַיְבִיאֲדוּ. *Et introduxerunt eum.* Ο'. καὶ εἰσηγάγασαν (alia exempl. ἤγαγον³⁶) αὐτόν.

אֶת-נַבְלָתוֹ. *Cadaver ejus.* Ο'. αὐτόν. Οἱ λοιποὶ πᾶμα αὐτοῦ.³⁷

Cap. XXVI. 21. ÷ πάντας ✕.³⁸

CAP. XXVII (Gr. xxxiv).

1. בְּרִאשִׁית מַמְלַכְתָּ יְהוֹיָקִים בְּרִיאשִׁיתוֹ מֶלֶךְ. וַיְהִי הַיּוֹם הַהוּא אֶל-יְרֵמְיָה מֵאֵת יְהוָה לֵאמֹר. *In principio regni Joiakim, filii Josiae, regis Judae, factum est verbum hoc ad Jeremiam a Jova, dicens.* Ο'. Vacat. ✕ 'Α. ἐν ἀρχῇ βασιλείως 'Ιωακείμ υἱοῦ 'Ιωσίου βασιλέως 'Ιουδα, ἐγενήθη ὁ λόγος οὗτος πρὸς 'Ιερεμίαν παρὰ κυρίου, λέγων ✕.¹

2. אָמַר יְהוָה אֵלַי. Ο'. εἶπε κύριος ✕ Πάντες πρὸς μέ ✕.²

3. יְרוּשָׁלַיִם. Ο'. ÷ εἰς ἀπάντησιν αὐτῶν ✕ εἰς 'Ιερουσαλήμ.³

4. יְהוָה צְבָאוֹת. Ο'. κύριος ✕ 'Α. Θ. τῶν δυνάμεων ✕.⁴

5. אֶת-הָאָרֶץ אֶת-הָאָדָם וְאֶת-הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר-עַל-פְּנֵי הָאָרֶץ. *Terram, hominem, et bestias, quae sunt super faciem terrae.* Ο'. τὴν γῆν, ✕ 'Α. Θ. τοὺς ἀνθρώπους, καὶ τὰ κτήνη, ὅσα ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς ✕.⁵

לְאִשֶׁר יִשָּׂר. *Cui placuit.* Ο'. ᾧ ἔαν δόξῃ. Οἱ λοιποὶ ᾧ ἄρσκει.⁶

6. וַעֲתָה אֲנִי. *Et nunc ego.* Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Θ. καὶ νῦν ἐγὼ εἰμι ✕.⁷

אֶת-כָּל-הָאֲרָצוֹת הָאֵלֶּה. *Omnes terras has.* Ο'. τὴν γῆν. Alia exempl. πᾶσαν τὴν γῆν ταύτην.⁸ 'Α. Σ. πάσας τὰς γαίας (ταύτας).⁹

²⁹ Syro-hex. ✕ **וְגַם-אִישׁ**. ³⁰ Cod. 88. ³¹ Cod. 86. Cod. 88: Σ. ἀλλὰ καὶ ἄνθρωπος ἦν πρ. Syro-hex. in marg. char. med.: ἀλλὰ καὶ ἀνὴρ τις. ³² Cod. Jes. Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ³³ Idem. ³⁴ Idem. ³⁵ Cod. Jes. Sic in textu cum duplici aster. Cod. 88. Codd. 48, 96: ✕ καὶ ἐξαπέστειλεν—μετ' αὐτοῦ εἰς Αἴγυπτον ✕. Sic Syro-hex., cum metabelo post ἐκείθεν (v. 23). Hieron.: "Quodque sequitur, *Et misit rex Joacim—in Aegyptum*, in LXX non habetur." ³⁶ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. in marg. char. med. ³⁷ Syro-hex. **וְגַם-אִישׁ**. ³⁸ Idem.

CAP. XXVII. 1. ✕ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 88 (sub ✕), 233. Syro-hex.: ✕ ἐν ἀρχῇ βασιλείας 'Ιωακείμ—λέγων ✕. Hieron.: "In principio regni Joacim—dicens. Hoc in

editione LXX non habetur." ² Cod. Jes. Sic in textu sub aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ³ Obelus est in Syro-hex. Anon. in Cat. Ghisler. T. II, p. 622: τὸ δὲ, εἰς ἀπάντησιν αὐτῶν, ὡβελισται μὲν, δηλοῦν δὲ ἕσκεν, εἰς προσβίαι αὐτῶν. ⁴ Cod. Jes. Sic in textu Comp., Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Syro-hex. ⁵ Cod. Jes. Codd. 22, 48, alii, in textu: τὴν γῆν, καὶ τοὺς ἀνθρώπους, κ. τ. ε. Syro-hex.: τὴν γῆν, καὶ τοὺς οὐρανοὺς (in marg. καὶ τοὺς ἀνθρώπους), καὶ τὰ κτήνη, ὅσα ἐπὶ ✕ προσώπου τῆς ✕ γῆς. Postremo Cod. 88: ✕ σὺν τῇ γῆν, καὶ σὺν τοὺς οὐρανοὺς, καὶ σὺν τὰ κτ. ὅσα ἐπὶ πρ. τ. γῆς ✕. ⁶ Syro-hex. ✕ **וְגַם-אִישׁ**. ⁷ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Syro-hex. ⁸ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁹ Syro-hex. **וְגַם-אִישׁ**.

6. בִּיַד נְבוּכַדְנֶאֱצַר מַלְךְ־בָּבֶל עֲבָדַי וְגַם. *In manus N. regis Babylonis servi mei: insuper et.* O. τῶ N. βασιλεὶ Βαβυλῶνος δουλεύειν αὐτῷ (※ Θ. τῷ δούλῳ μου¹⁰), καί. Alia exempl. ※ ἐν χειρὶ N. βασιλέως Βαβυλῶνος τοῦ δούλου μου, καίγε 4.¹¹

אַתְּ-חַיִּית הַשָּׂדֶה. *Bestias agri.* O. τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ. 'A. τὸ ζῶον τῆς χώρας.¹²

וְעַבְדוּ לִּי לְעַבְדוֹ. *Dedi ei ad serviendum ei.* O. ἐργάζεσθαι αὐτῷ ※ δέδωκα δουλεύειν αὐτῷ.¹³

7. וְעַבְדוּ אֹתוֹ כָּל-הַגּוֹיִם וְאַתְּ-בְנֵי וְאַתְּ-בְּנוֹ בְּנֵי עַד. *Et servient ei omnes gentes, et filio ejus, et filio filii ejus, donec venerit tempus terrae ejus.* O. Vacat. ※ καὶ δουλεύουσιν αὐτῷ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ τῷ υἱῷ αὐτοῦ, καὶ τῷ υἱῷ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ἕως ἔλθῃ ὁ καιρὸς τῆς ὀργῆς αὐτοῦ (Σ. τῆς γῆς αὐτοῦ).¹⁴

גַּם-הוּא. *Etiam ipsius.* O. Vacat. Alia exempl. ※ καὶ αὐτοῦ.¹⁵

וְעַבְדוּ בּוֹ גּוֹיִם רַבִּים וּמְלָכִים גְּדוֹלִים. *Et servitutum imponent ei gentes multae et reges magni.* O. Vacat. ※ καὶ δουλεύουσιν αὐτῷ ἔθνη πολλὰ καὶ βασιλεῖς μεγάλοι 4.¹⁶ Σ. καὶ καταδουλώσονται αὐτὸν ἔθνη πολλὰ καὶ βασιλεῖς μεγάλοι.¹⁷

8. וְהָיָה הַגּוֹי וְהַמְּמַלְכָה אֲשֶׁר לֹא-יְעַבְדוּ אֹתוֹ. *Et-נְבוּכַדְנֶאֱצַר מַלְךְ־בָּבֶל וְאֵת אֲשֶׁר לֹא-*

יָתוּ. *Et fiet, gens et regnum, quae non servierint ei, N. regi Babylonis, et quaecumque non subdiderint.* O. καὶ ※ 'A. Θ. ἔσται 4 τὸ ἔθνος καὶ ἡ βασιλεία, ὅσοι ἐὰν ※ μὴ δουλεύωσι τῷ N. βασιλεὶ Βαβυλῶνος, καὶ ὅσοι ἐὰν 4 μὴ ἐμβάλωσι.¹⁸

8. וְיַבְדֵּק. *Et peste.* O. ※ Πάντες: καὶ ἐν θανάτῳ 4.¹⁹ 'A. Σ. (καὶ) ἐν λοιμῷ.²⁰

עַל-הַגּוֹי הַהוּא. *Super gentem illam.* O. αὐτούς. 'Αλλος: ※ ἐπὶ 4 τὸ ἔθνος ἐκεῖνο.²¹

9. וְאֵל-עֲנִינֵיכֶם וְאֵל-כְּשָׁפֵיכֶם. *Et ad augures vestros, et ad incantatores vestros.* O. καὶ τῶν οἰωνισμάτων ὑμῶν, καὶ τῶν φαρμακῶν ὑμῶν. ※ 'A. Θ. καὶ τῶν κληδόνων ὑμῶν...²²

וְאֵשֶׁר־הֵם אֹמְרִים. *Qui dicunt.* O. ※ τῶν 4 λεγόντων.²³

וְאֲלֵיכֶם לְאֹמַר. *Ad vos, dicendo.* O. ※ πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ λέγειν 4.²⁴

10. וְהַדְּחִיתִי אֹתְכֶם וְאַבְדֶּתֶם. *Et ut ejiciam vos, et pereatis.* O. Vacat. ※ 'A. Θ. καὶ διασπερῶ ὑμᾶς, καὶ ἀπολείσθε 4.²⁵

11. וְנֹאֲסִי-יְהוָה. *O. Vacat.* ※ 'A. Θ. φησὶ κύριος 4.²⁶

וְעַבְדָּהּ. *Et colet eam.* O. καὶ ἐργάται αὐτῆ. Alia exempl. καὶ ἐργάται ἐν αὐτῇ.²⁷

12. בָּעַל מְלָךְ בָּבֶל וְעַבְדוּ אֹתוֹ וְעַמּוֹ וְדָוּוּ. *Sub*

¹⁰ Cod. Jes. ¹¹ Sic Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ¹² Syro-hex. ◊ سمال ولسل. ¹³ Cod. Jes. Syro-hex., et sine obelo Cod. 88: + ἐργάζεσθαι 4 ※ δέδωκα αὐτῷ δουλεύειν αὐτῷ. ¹⁴ "Cod. Jes., ubi mendose legitur τῆς ὀργῆς αὐτοῦ pro τῆς γῆς αὐτοῦ."—Montef. Sed ὀργῆς summo consensu tumentur Codd. 22, 36, 88, alii. Syro-hex. in textu: + τῆς ὀργῆς 4 αὐτοῦ; in marg. autem: ◊ سمال ولسل. ¹⁵ Sic Cod. 88, Syro-hex. ¹⁶ Cod. Jes., ubi πολλὰ abest, invitis Codd. 22, 36, aliis, et Syro-hex. ¹⁷ Hieron.: "Quaquam juxta Sym. non legatur, servient ei gentes multae, et reges magni; sed, subjuncti eum servituti gentes multae, et reges magni." Montef. perperam vertit: καὶ καταδουλώσονται αὐτόν. Cf. ad Cap. xxv. 14. ¹⁸ Cod. Jes., ubi δουλεύονται scriptum. Sic in textu Codd. 22, 36, 88 (cum ※ ἔσται 4, et ※ ὅσοι ἂν μὴ θ. αὐτῷ τῷ N. κ. τ. ἐ.), alii, et Syro-hex. (cum

μὴ ※ δουλεύωσι κ. τ. ἐ.). ¹⁹ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Syro-hex. ²⁰ Syro-hex. ./. ◊ حصان حصان. ²¹ Syro-hex. in textu: ※ حصان حصان. ◊; in marg. autem char. med. ◊ حصان. ²² Cod. Jes. Codd. 22, 36, alii: καὶ τῶν κληδόνων ὑμῶν, καὶ τῶν οἰ. ὑμῶν, καὶ τῶν φ. ὑμῶν. Syro-hex.: ※ καὶ τῶν κληδόνων (حجج) ὑμῶν 4, καὶ τῶν οἰ. (حجج) ὑμῶν, + καὶ τῶν φ. (حجج) ὑμῶν 4. Sed assumpto καὶ τῶν κλ. ὑμῶν, superfluum est καὶ τῶν οἰ. ὑμῶν, non καὶ τῶν φ. ὑμῶν. ²³ Sic Syro-hex. Deest τῶν in Comp., Codd. XII, 26, 86, aliis. ²⁴ Cod. Jes. Codd. 22, 36, alii: πρὸς ὑμᾶς τῷ λέγειν, quod usitatius est. Cf. ad v. 14. Syro-hex. solus: ὑμῶν ※ τῷ λέγειν 4. ²⁵ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ²⁶ Idem. ²⁷ Sic Codd. XII (in marg.), 22, 36, alii, et Syro-hex.

jugo regis Babylonis, et servite ei et populo ejus, et vivite. O'. Vacat. ✠ ὑπὸ τὸν ζυγὸν βασιλέως Βαβυλῶνος, καὶ δουλεύσατε αὐτῷ καὶ τῷ λαῷ αὐτοῦ, καὶ ζήτε.²⁸

13. לְמַחַדְתְּמוֹתַי אֲתָהּ וְעַמָּהּ בְּתָרֵב בְּרָעַב וּבַדְבָר בְּאֲשֶׁר דָּבַר יְהוָה אֶל-הַגּוֹי אֲשֶׁר לֹא-יַעֲבֹד אֶת-מֶלֶךְ בָּבֶל. Quare moriemini tu et populus tuus gladio, fame et peste, sicut locutus est Jova ad gentem quae servire noluerit regi Babylonis? O'. Vacat. ✠ καὶ ἰνατί ἀποθνήσκετε σὺ καὶ ὁ λαός σου ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν θανάτῳ; καθά ἐλάλησε κύριος πρὸς τὸ ἔθνος δ' ἐάν μὴ δουλεύσῃ τῷ βασιλεῖ Βαβυλῶνος.²⁹

14. וְאַל-תִּשְׁמְעוּ אֶל-דְּבָרֵי הַנְּבִיאִים הָאֹמְרִים וְאַל-יִכְנַס לְאָזְנוֹ. Et nolite audire verba prophetarum qui dicunt ad vos, dicendo. O'. Vacat. ✠ καὶ μὴ ἀκούσητε τῶν λόγων τῶν προφητῶν τῶν λεγόντων πρὸς ὑμᾶς τῷ λέγειν.³⁰

לֹא תַעֲבֹדוּ אֶת-מֶלֶךְ בָּבֶל. Non servietis regi Babylonis. O'. καὶ ἐργάσασθε (alia exempl. οὐκ ἐργάσεσθε³¹) τῷ βασιλεῖ Βαβυλῶνος. Οἱ λοιποὶ οὐ μὴ δουλεύσητε. . .³²

15. הֵם. Et ipsi. O'. καὶ ✠ αὐτοί.³³ מְדַבְּרִים. Mendaciter. O'. ἐπ' ἀδίκῳ. 'A. eis ψευδός.³⁴

16. עֲתָה מְהֵרָה. Nunc cito. O'. Vacat. ✠ Πάντες νῦν ταχύ.³⁵

שָׁקֶר. Mendacium. O'. ἀδिका. Σ. ψευδῆ.³⁶

17. אַל-תִּשְׁמְעוּ אֶל-הֵמָּה עֲבָדוּ אֶת-מֶלֶךְ בָּבֶל חַיָּו. לֹמַחַ תְּהִיָּה הַעִיר הַזֹּאת חֲרָבָה. Nolite audire eos; servite regi Babylonis, et vivite: quare fiet haec urbs desolatio? O'. οὐκ ἀπέστειλα αὐτούς. ✠ Οἱ Γ'. μὴ ἀκούετε αὐτῶν δουλεύσατε τῷ βασιλεῖ Βαβυλῶνος, καὶ ζήτε καὶ ἰνατί γίνεται ἡ πόλις αὕτη ἔρημος.³⁷

18. וְאִם-יֵשׁ דְּבַר-יְהוָה אִתָּם. Et si est verbum Jovae cum eis. O'. καὶ εἰ ἔστι λόγος κυρίου ἐν αὐτοῖς. 'A. καὶ οὐκ ἔστι λόγος κυρίου ἐν αὐτοῖς.³⁸

וְכַף-עֵרֶבָה בִּיהוָה שְׂבָאוֹת לְבִלְתִּירְבֹּאוּ הַגְּיִלִים הַזֹּאתִים וּבֵית-יְהוָה וּבֵית מֶלֶךְ יְהוּדָה וּבִירוּשָׁלַם בְּבָבֶלָה. Instent (precibus) Jovae exercituum, ut non veniant vasa quae relicta sunt in domo Jovae, et in domo regis Judae, et in Jerusalem, in Babylonem. O'. ἀπαντησάτωσάν μοι ('A. κυρίῳ τῶν δυνάμεων³⁹). ✠ Θ. ἀπαντησάτωσαν δὴ κυρίῳ τῶν δυνάμεων πρὸς

²⁸ Sic sub aster. Codd. XII, 86 (in marg.), 88, 231. Syro-hex. perperam pingit: ✠ ὑπὸ τὸν ζυγὸν—καὶ ζήτε. ἰνατί—ὁ λαός ✠ σου ἐν ῥομφαίᾳ—τῷ λέγειν.⁴ ²⁹ Ibidem. In Cod. XII, teste Parsonso, καὶ ἐν λιμῷ excidit. In Codd. 86, 88, 231, et Syro-hex. καὶ ante ἰνατί non habetur. ³⁰ Ibidem. Clausulam τῷ λέγειν, quae deest in Cod. Jes., assumpsimus e Codd. 86, 88, 231, et Syro-hex. ³¹ Sic Cod. 88 (sub ✠), Syro-hex. Codd. XII, 86, in marg. sub ✠: οὐκ (ἐργάσασθε). ³² Syro-hex. וְאַל-יִכְנַס לְאָזְנוֹ. Montef. e Cod. Jes. affert: (τῶν λεγόντων πρὸς ὑμᾶς) οὐ μὴ δουλεύσητε τῷ β. Βαβυλῶνος; repugnante Parsonsii amanuensi. ³³ Syro-hex. Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. ³⁴ Syro-hex. . .³⁵ Cod. Jes. Sic sub aster. Codd. 86 (in marg.), 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 36, 48, alii. ³⁶ Syro-hex. . .³⁷ Cod. 86. Sic sub aster. Codd. XII (in marg.), 88, et (cum ζήσατε pro ζήτε) Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. pingit: + ἰμῖν οὐκ ἀπέστειλα αὐτούς.⁴ ✠ μὴ ἀκούετε—ἔρημος.⁴ ³⁸ Syro-hex. . .³⁹

⁴⁰ Syro-hex., qui in textu habet: ἀπαντησάτωσαν δὴ + μοι, ὅτι οὕτως—εἰσελεύσεται.⁴ ✠ λέγει κύριος κύριος τῶν δ., πρὸς τὸ μὴ πορευθῆναι—εἰς τὸν τόπον τοῦτον.⁴ Idem in marg. char. med. notat: “Haec quae habent asteriscos, pro superioribus quae habent lemniscos (حَقَائِقُهُ), addita sunt ex editione (تكملة) Theodotionis; aequiparantia vi (مَقَامِ حَسَلًا, ἰσοδυναμοῦντα) reliqui fecerunt.” Hieron. ad vv. 18-22: “Haec in LXX non habentur, sed de Hebraica veritate translata sunt; pro quo aliud, quod scriptum non erat, posuere dicentes: *Mihi quia sic dixit Dominus: Et reliqua vasa quae non tulit rex Babylonis, quando transtulit Jeconiam de Jerusalem, in Babylonem intrabant, dicit Dominus; sensum magis quam verba ponentes: forsitan irrationale arbitrati, ut Deus loqueretur ad columnas, et ad mare, et ad bases, et ad reliqua vasa quae remanserant in Jerusalem; quasi non legamus, et vermi matutino increpuisse Dominum, et mari locutum: Tace, et obmutesce.”*

τὸ μὴ πορευθῆναι τὰ σκεύη τὰ ὑπολελειμμένα ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ ἐν οἴκῳ βασιλέως Ἰουδα, καὶ ἐν Ἱερουσαλήμ, εἰς Βαβυλῶνα.⁴⁰

19. כִּי כֹה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי עַמּוֹת וְעַל הַיָּם וְעַל הַמְּנוֹנוֹת וְעַל יַתֵּר הַגְּבִלִים הַנּוֹתְרִים בְּעִיר הַיּוֹאֵת. *Quia sic dicit Jova exercituum, de columnis, et de mari, et de basibus, et de residuo vasorum quae relicta sunt in hac civitate. O. ὅτι οὕτως εἶπε κύριος. καὶ τῶν ἐπιλοίπων σκευῶν. ✠ Θ. ὅτι τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμεων περὶ τῶν στύλων, καὶ περὶ τῆς θαλάσσης, καὶ περὶ τῶν μεχωνῶθ ('Α. καὶ ἐπὶ τὰς βάσεις. Σ. καὶ περὶ τῶν βάσεων⁴¹), καὶ ἐπὶ τὸ λείμμα τῶν σκευῶν τῶν ὑπολελειμμένων ἐν τῇ πόλει ταύτῃ.⁴²*

20. אֲשֶׁר לֹא-לָקַחְם נְבוּזַדְנַאֲצַר מֶלֶךְ בָּבֶל בְּגְלוֹתוֹ אֶת-יִכְנְיָה בֶן-יְהוֹיָקִים מֶלֶךְ-יְהוּדָה מִירוּשָׁלַם בְּבָלָה וְאֵת כָּל-חַיֵּי יְהוּדָה וִירוּשָׁלַם. *Quae non abstulit N. rex Babylonis, cum deportaret Jechoniam filium Joiakim regem Judae ex Jerusalem in Babylonem, et omnes nobiles Judae et Jerusalem. O. ὃν οὐκ ἔλαβε βασιλεὺς Βαβυλῶνος, ὅτε ἀπόκισε τὸν Ἰεχονίαν ἐξ Ἱερουσαλήμ. ✠ Θ. ἃ οὐκ ἔλαβεν αὐτὰ N. βασιλεὺς Βαβυλῶνος, ἀποικίζοντας αὐτοῦ τὸν Ἰεχονίαν υἱὸν Ἰωακείμ βασιλέα Ἰουδα ἐξ Ἱερουσαλήμ εἰς Βαβυλῶνα, καὶ πάντας τοὺς ἐλευθέρους Ἰουδα καὶ Ἱερουσαλήμ.⁴³*

21. כִּי כֹה-אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עַל-הַגְּבִלִים הַנּוֹתְרִים בֵּית יְהוָה וּבֵית מֶלֶךְ-

יְהוּדָה וִירוּשָׁלַם. *Quia sic dicit Jova exercituum Deus Israel, de vasis quae relicta sunt in domo Jovae, et in domo regis Judae et Jerusalem. O. Vacat. ✠ Θ. ὅτι τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραήλ, ἐπὶ τὰ σκεύη τὰ καταλειφθέντα ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ ἐν οἴκῳ βασιλέως Ἰουδα, καὶ ἐν Ἱερουσαλήμ.⁴⁴*

22. בְּבָלָה יּוֹבֵאוּ וְשָׁמָּה יִהְיוּ עַד יוֹם פְּקֻדֵי אֶתָם וְאִם-יְהוָה הָעֹלֵי יְהוּדָה וְהַשְּׂבִיבִתִּים אֶל-הַמְּקוֹם הַזֶּה. *In Babylonem adducentur, et ibi erunt usque ad diem quo visitavero ea, inquit Jova, et ascendere faciam ea, et redire faciam ea ad hunc locum. O. εἰς Βαβυλῶνα εἰσελεύσεται, λέγει κύριος. ✠ Θ. εἰς Βαβυλῶνα ἀχθήσονται, καὶ ἐκεῖ ἔσονται ἕως ἡμέρας, ἧς ἐπισκέψομαι αὐτά· τάδε λέγει κύριος ('Α. Σ. φησι κύριος)· καὶ ἀναβιβῶ αὐτὰ, καὶ ἐπιστρέψω αὐτὰ εἰς τὸν τόπον τοῦτον 4.⁴⁵*

Cap. XXVII. 15. ÷ ἐπ' ἀδίκῳ ψευδῇ 4.⁴⁶

CAP. XXVIII (Gr. xxxv).

1. בִּשְׁנָה הַדְּוָי בְּרִאשִׁית מַמְלַכַת זְדַעְקִיָה מֶלֶךְ-יְהוּדָה בִּשְׁנָה הָרְבִיעִית בְּשָׁנָה הַרְבִּיעִית. *Eo ipso anno, in principio regni Zedekiae regis Judae, anno quarto. O. ἐν τῷ τετάρτῳ ἔτει Σεδεκία βασιλέως Ἰουδα. Alia exempl. ✠ ἐν τῷ ἔτει ἐκείνῳ ἐν ἀρχῇ βασιλεύοντος 4 Σεδεκία βασιλέως Ἰουδα, ✠ ἐν τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ 4.¹*

הַנְּבִיָא. *Propheta. O. ὁ ψευδοπροφήτης. 'Α. Σ. ὁ προφήτης.²*

⁴⁰ Cod. Jes. (Pro eis B. Montef. exseripsit καὶ eis B., repugnante Parsonsio.) Sic sub aster. Codd. 22, 36, 48, alii, (cum τῷ κυρίῳ pro κυρίῳ.) Cod. 88 fere ut Syro-hex.: ἀπαντήσασαν δὴ ✠ μὴ 4, ὅτι οὕτως κ.τ.έ. ⁴¹ Syro-hex. 𐤒𐤃𐤁 . 𐤁𐤃.

⁴² Cod. Jes., et iidem. (In principio ὅτι omisit Montef., invitis omnibus. Idem pro λείμμα, scripturam codicis λίμμα non mutavit.) ⁴³ Idem.

(In fine Parsons. e Cod. XII exseripsit Ἰουδα ἐν Ἱερουσαλήμ, invitis ceteris omnibus et Montef. Pro ἀποικίζοντας αὐτοῦ, quae lectio est Codd. XII, 88, 233, et Syro-hex., Codd. 22, 36, alii, habent, ὅτε ἀπόκισε.) ⁴⁴ Idem. (Solut Cod.

Jes. θεὸς sine artic. habet.) ⁴⁵ Idem. (Copulam ante ἐπιστρέψω casu omisit Montef. Codd. 22, 36, alii: εἰς B. ἀχθήσεται, καὶ ἐκεῖ ἔσται κ.τ.έ.) Syro-hex. in marg. affert: 𐤁𐤃𐤁 𐤁𐤃𐤁 . 𐤁𐤃𐤁 . 𐤁𐤃𐤁 . ⁴⁶ Syro-hex.

CAP. XXVIII. ¹ Sic sine asteriscis Codd. 22, 36, alii, et sine aster. posteriore Cod. 88. Syro-hex. pingit: ἐν τῷ ἔτει ἐκείνῳ ✠ ἐν ἀρχῇ βασιλεύοντος (in marg. βασιλέως) Σεδεκία β. Ἰουδα, ἐν τῷ ἔτει 4 τῷ τετάρτῳ. Cod. XII in marg.: ✠ ἐν τῷ (τῷ om. Montef.) ἔτει ἐκείνῳ ἐν ἀρχῇ; et (post ἐν μὴν τῷ πέμπτῳ) ✠ ἐν τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ. Idem in textu βασιλεύοντος Σεδεκίαν pro Σεδεκία βασιλέως. ² Syro-hex.

- 2. יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר. O. κύριος
 ✕ τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, λέγων 4.³
- 3. אִשָּׁר לָקַח נְבוּזַרְדַּנְאֵצַר מִלְּךְ-בָּבֶל מִן־הַמְּקוֹם
 בָּבֶל. הוֹדָה וַיְבִיאֵם בָּבֶל. Quae abstulit N. rex
 Babylonis ex hoc loco, et adduxit ea in Baby-
 lonem. O. Vacat. ✕ ὅσα ἔλαβε N. βασι-
 λεύς Βαβυλῶνος ἐκ τοῦ τόπου τούτου, καὶ εἰσή-
 γαγεν αὐτὰ εἰς Βαβυλῶνα.⁴
- 4. וְאֶת־יִנְיָהּ בְּרִי־יְהוֹנָקִים מִלְּךְ־יְהוּדָה וְאֶת־בָּלְ-
 גָלוּת יְהוּדָה הַבְּאִים בָּבֶלָה אֲנִי מְשִׁיב אֶל-
 הַמְּקוֹם הַזֶּה נְאֻם־יְהוָה. Et Jechoniam filium
 Joiakim regem Judae, et omnes exsules Judae,
 qui ingressi sunt Babylonem, ego reducam in
 hunc locum, inquit Jona. O. καὶ Ἰεχονίαν,
 καὶ τὴν ἀποικίαν Ἰούδα. ✕ καὶ τὸν Ἰεχονίαν
 υἴὸν Ἰωακείμ βασιλέα Ἰούδα, καὶ πᾶσαν ἀποι-
 κίαν Ἰούδα, τοὺς εἰσελθόντας εἰς Βαβυλῶνα,
 ἐγὼ ἐπιστρέψω ἐπὶ τὸν τόπον τούτου, φησὶ
 κύριος 4.⁵
- 5. יְרֵמְיָה הַנְּבִיא אֶל־הַנְּנִיָהּ הַנְּבִיא. Jeremias pro-
 pheta ad Hananiam prophetam. O. Ἰερεμίας
 ✕ ὁ προφήτης 4 πρὸς Ἀνανίαν ✕ τὸν ψευ-
 δοπροφήτην 4.⁶
- 6. אָמֵן. Fiat! O. ἀληθῶς. Ἄ. πιστῶθηω. Ὁ

- 'Εβραϊὸς ἀμήν.⁷
- 7. שְׁמַעֲנִי. Audi, quaeso. O. ἀκούσατε. Alia
 exempl. ✕ ἀκουσον δὴ 4.⁹
- 8. אֶל־אֲרָצוֹת רְבוֹת. Contra terras nullas. O.
 ἐπὶ γῆς πολλῆς. Ἄ. ἐπὶ γαίης πολλῆς.⁹ Σ.
 περὶ χωρῶν πολλῶν.¹⁰
- 9. וּלְרָעָה וּלְדָרָךְ. Et in malum, et in pestem. O.
 Vacat. ✕ καὶ εἰς κακὰ, καὶ εἰς θάνατον 4.¹¹
- 10. דְּבַר הַנְּבִיא. Verbum prophetiae. O. τοῦ λόγου
 ✕ Πάντες τοῦ προφήτου 4.¹²
- 11. יָדַע. Sciatur. O. γνώσονται. Ἄ. Σ. γνωσθή-
 σεται.¹³
- 12. בְּאֵמֶת. In veritate. O. ἐν πίστει. Ἄ. Σ.
 ἐν ἀληθείᾳ.¹⁴
- 13. תְּנִינִיָה הַנְּבִיא. O. Ἀνανίας ✕ ὁ ψευδοπρο-
 φήτης 4.¹⁵
- 14. יְרֵמְיָה הַנְּבִיא. O. Ἰερεμίου ✕ Πάντες τοῦ
 προφήτου 4.¹⁶
- 15. אֶת־עַל נְבִנְדַנְאֵצַר מִלְּךְ־בָּבֶל בְּעוֹד שְׁנַתַּיִם
 יָמִים. Jugum N. regis Babylonis intra bien-
 nium dierum. O. τὸν ζυγὸν ✕ Πάντες Να-
 βουχοδονόσορ 4 βασιλέως Βαβυλῶνος ✕ Ἄ.
 Θ. ἐν δυσὶν ἔτεσιν ἡμερῶν 4.¹⁷

³ Cod. Jes. (cum θεὸς pro ὁ θεός). Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex. (qui τῷ λέγειν pro λέγων habet), et sine aster. Codd. 22, 48, alii. ⁴ Sic sub aster. Codd. XII (in marg.), 22, 36, alii, et Syro-hex. Cod. 86 affert: ✕ Οἱ Γ'. ὅσα ἔλαβε—φησὶ κύριος. ⁵ Idem. Cod. 88 σύμπασαν pro πᾶσαν habet. Post φησὶ κύριος Syro-hex. pergīt: + καὶ Ἰεχονίαν, καὶ τὴν ἀποικίαν Ἰούδα 4; notans: "Haec (obelis notata) pro iis quae habent asteriscos, apud LXX erant." Vid. Bugat. ad Dan. p. 166. Hieron.: "Pro quibus LXX transtulerunt, Jechoniam et transmigratiōnem Judae, breviter Hebraicae veritatis sensum magis quam verba ponentes." ⁶ Sic Syro-hex., et sine asteriscis Codd. 22, 36, 88 (cum ✕ τὸν ψ.), alii. Montef. e Cod. Jes. affert tantummodo: ✕ Π. ὁ προφήτης. Mox v. 6, Cod. 88, Syro-hex.: Ἰερεμίας ✕ ὁ προφήτης 4. ⁷ Syro-hex. ✕ אֶל־הַנְּנִיָהּ. Cf. ad Cap. xi. 5. ⁸ Sic Codd. XII (in marg.), 62 (sine ✕), 86 (in marg.), 198 (sine ✕). Syro-hex. in textu, ἀκούσατε ✕ δὴ 4; in marg. autem char. med. ἀκουσον, et σὺν pro ὑμῶν bis. ⁹ Syro-hex. ✕ .

✕ אֶל־הַנְּנִיָהּ. Cod. 198, Theodoret.: ἐπὶ γαίης πολλῆς. Codd. 22, 36, alii: ἐπὶ γενεᾶς πολλῆς. ¹⁰ Codd. 86, 88. ¹¹ Cod. Jes. Sic in textu Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ¹² Cod. Jes. Sic in textu Cod. 22, 36, alii, et sub aster. Syro-hex. ¹³ Syro-hex. ✕ . Sciatur. Lectio γνωσθήσεται est in Codd. 22, 36, alii, et Theodoret. ¹⁴ Syro-hex. ✕ . ἐν ἀληθείᾳ. ¹⁵ Cod. Jes. affert: ✕ Π. ὁ ψευδοπροφήτης. Codd. 22, 36, alii: Ἀνανίας ὁ ψευδ. Cod. 88, Syro-hex.: ✕ ὁ προφήτης, quae lectio saltem Aquilae et Sym. vindicanda est. Cf. ad v. i. ¹⁶ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Syro-hex. ¹⁷ Cod. Jes. Sic sub asteriscis Cod. 88, Syro-hex., nisi forte hic ἐπὶ δυσὶν legerit. Idem in marg. ἔτι ante ἐν δυσὶν infert, juxta lectionem Codd. 22, 36, aliorum, qui ἔτι ἐν δύο (sic) ἔ. ἡ. habent. Hieron.: "Duos annos non transtulerunt LXX. Prophetam quoque non dixerunt Ananiam, ne scilicet prophetam viderentur dicere, qui propheta non erat; quasi non multa in Scripturis sanctis dicantur juxta

11. יְרֵמְיָה הַנְּבִיא. O'. 'Ιερემίας ✕ Πάντες ὁ
προφήτης 4.¹⁸

12. תַּנְנִיָּה הַנְּבִיא אֶת־הַמּוֹטָה. O'. 'Ανανίαν ✕ Σ.
τὸν προφήτην 4 τὸς κλοιούς ✕ Θ. αὐτοῦ 4.¹⁹

יְרֵמְיָה הַנְּבִיא. O'. αὐτοῦ. Alia exempl. αὐτοῦ
✕ τοῦ προφήτου 4.²⁰

13. תַּחְתִּיהֶן. Pro eis. O'. ἀντ' αὐτῶν. Alia ex-
empl. ἀντὶ τούτων.²¹

14. יְהוָה יְצַאֵת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. O'. κύριος ✕ τῶν
δυνάμεων ὁ θεὸς 'Ισραήλ 4.²²

כָּל־הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה לְעֶבֶר אֶת־נַבְכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ־
בָּבֶל. Omnium gentium harum, ut serviant
N. regi Babylonis. O'. πάντων τῶν ἐθνῶν
✕ 'A. Θ. τούτων, τοῦ 4 ἐργάζεσθαι τῷ ✕ 'A.
Θ. Ναβουχοδονόσορ 4 βασιλεῖ Βαβυλῶνος.²³

וְעִבְרָהּוּ וְגַם אֶת־תֵּיֵת הַשְּׂדֵה נָתַתִּי לָּו. Et
servient ei; quinetiam bestias agri dedi ei.
O'. Vacat. ✕ Πάντες καὶ δουλεύουσιν αὐτῷ
καίγε τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ ('A. τὸ ζῶον τῆς χώ-
ρας²⁴) δέδωκα αὐτῷ 4.²⁵

15. יְרֵמְיָה הַנְּבִיא אֶל־חַנְּנִיָּה הַנְּבִיא שְׂמַע־נָא.
תַּנְנִיָּה. O'. 'Ιερემίας ✕ ὁ προφήτης 4 τῷ
'Ανανία ✕ τῷ προφήτῃ ἄκουσον δὴ, 'Ανα-
νία 4.²⁶

עַל־שֶׁקֶר. In mendacio. O'. ἐπ' ἀδίκῳ. 'A.
Σ. ἐπὶ ψεύδει.²⁷

16. הַשָּׁנָה אָתָּה מֵת. Hoc anno tu morieris. O'.
τούτῳ τῷ ἐνιαυτῷ ✕ σὺ 4 ἀποθανῆ.²⁸

כִּי־רָצָה דְּבַרְתָּ אֶל־יְהוָה. Quia rebellionem
locutus es contra Jovam. O'. Vacat. ✕ 'A.
Θ. ὅτι ἔκκλισιν ἐλάλησας πρὸς κύριον 4.²⁹

17. וַיָּמָת חַנְּנִיָּה הַנְּבִיא בְּשָׁנָה הַחַיָּה בְּחֹשֶׁךְ
הַשְּׁבִיעִי. Et mortuus est Hananias propheta
anno illo, mense septimo. O'. καὶ ἀπέθανεν
✕ Πάντες: 'Ανανίας ὁ προφήτης ἐν τῷ ἐνι-
αυτῷ ἐκείνῳ 4, ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ.³⁰

Cap. XXVIII. 9. ÷ αὐτοῖς 4. 10. ÷ ἐν ὀφθαλ-
μοῖς παντὸς τοῦ λαοῦ 4.³¹

CAP. XXIX (Gr. xxxvi).

1. הַנְּבִיא. O'. Vacat. ✕ ὁ προφήτης 4.¹
וְאֶל־כָּל־הָעַם אֲשֶׁר הִגְלָה בְּבוּבְנֶאצַּר מִירוּשָׁלַם
בְּבָבֶל. Et ad omnem populum, quem deporta-
verat N. de Jerusalem in Babylonem. O'. καὶ
πρὸς ἅπαντα τὸν λαὸν, ✕ 'A. Θ. οὐς ἀπόκισεν
N. ἀπὸ 'Ιερουσαλὴμ εἰς Βαβυλῶνα 4.²

2. אַחֲרֵי יָצֵאת יְנִיָּה הַמֶּלֶךְ וְהַגְּבִירָה. Postquam
egressus est Jeconias rex, et domina. O'.
ὕστερον ἐξελθόντος 'Ιεχονίου τοῦ βασιλέως, καὶ
τῆς βασιλίσσης. 'A. μετὰ τὸ ἐξελθεῖν 'Ιεχονίαν τὸν
βασιλέα, καὶ τὴν οὖσαν βασιλισσαν.³

opinionem illius temporis, quo gesta referuntur, et non juxta

quod rei veritas continebat." ¹⁸ Cod. Jes. Sic in textu

Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Syro-hex. ¹⁹ Cod. Jes.,

et sub asteriscis Cod. 88, Syro-hex. Codd. 22, 36, alii:

'Ανανίαν τὸν ψευδοπρ. τοὺς κλοιούς. ²⁰ Sic Cod. 88, Syro-

hex. (qui in marg. 'Ιερემίου pro αὐτοῦ habet). ²¹ Sic

Comp., Codd. XII, 22, 23, 62, alii. Syro-hex. in textu

habet τούτων, et in marg. αὐτῶν. ²² Cod. Jes. Sic in

textu Codd. 22, 36, 88 (sub ✕), alii. Syro-hex.: κύριος

✕ τῶν δ. 4 ὁ θ. 'Ισραήλ. ²³ Cod. Jes. Sic sub asteriscis

Cod. 88 (sine τῷ), Syro-hex. ²⁴ Syro-hex. } $\text{סמא} \cdot \text{.}$

✕ $\text{ל} \cdot \text{.}$ Cf. ad Cap. xxvii. 6. ²⁵ Cod. Jes. Sic sub

aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii.

²⁶ Idem. Syro-hex. pingit: ✕ ὁ πρ. τῷ 'A. τῷ πρ. 4, ἄκου-

σον ✕ δὴ, 'Ανανία 4. ²⁷ Syro-hex. ✕ $\text{ל} \cdot \text{.}$

²⁸ Syro-hex., et sine aster. Codd. 62, 86 (in marg.), 88,

198. ²⁹ Cod. Jes., teste Parsonsio in schedis. Sic in

textu Codd. 22, 36, 88 (sub ✕), alii. Minus probabiliter

Syro-hex.: ὅτι ✕ ἔκκλισιν 4 σὺ ἐλάλησας κ. τ. ε. Hieron.:

"Quodque sequitur: Quia (praevaricationem) adversum

Domivum locutus es. Et mortuus est Ananias propheta

in anno illo in mense septimo, in LXX non habetur. Pro

quo tantum posuerunt: Et mortuus est mense septimo."

³⁰ Cod. Jes., et sub aster. Syro-hex. Pro προφήτης in

Codd. 22, 36, alii, excepto 88, passim legitur ψευδοπρο-

φήτης. ³¹ Syro-hex.

CAP. XXIX. ¹ Codd. XII, 88, Syro-hex., et sine aster.

Codd. 22, 36, alii. ² Codd. XII (om. ἀπὸ 'Ιερ.), 86 (ubi

ἀπόκισεν scriptum). Sic in textu sine aster. Codd. 22, 36,

alii. Syro-hex. pingit: οὐς ἀπ. N. ✕ ἀπὸ 'Ιερ. eis Βαβ. 4.

³ Syro-hex. ✕ $\text{ל} \cdot \text{.}$

✕ $\text{ל} \cdot \text{.}$ Cf. ad Cap. xiii. 18.

2. שְׂרֵי יְהוּדָה וִירוּשָׁלַם. *Principes Judae et Jerusalem.* Ο΄ και παντός ἐλευθέρου. ✽ Θ. και ἀρχόντων Ἰουδα ἐξ Ἱερουσαλήμ 4.⁴
3. אֶל-בְּנוֹךְנֶאֱצֵר מִלְךְ. *Et faber, et claustrarius (s. operarius).* Ο΄ και δεσμώτου, και τεχνίτου. Σ. ἀρχιτέκτονα, και τὸν συγκλειοῦστα.⁵
4. יְהוָה צְבָאוֹת. Ο΄ κύριος ✽ Ἄ. Θ. τῶν δυνάμεων 4.⁷
5. בְּבָלָה. Ο΄. Vacat. ✽ εἰς Βαβυλῶνα 4.⁸
6. יְהוֹלִידוּ בְּנִים וּבָנוֹת. *Et pariant filios et filias.* Ο΄. Vacat. Alia exempl. και γεννησάτωσαν υἱοὺς και θυγατέρας.⁹
7. וַיִּרְבּוּ-שָׁמַר. *Et multiplicamini ibi.* Ο΄ και πληθύνεσθε ✽ Πάντες ἐκεῖ 4.¹⁰
8. אֶת-שְׁלוֹם הָעִיר. *Salutem urbis.* Ο΄ εἰς εἰρήνην τῆς γῆς. Ἄ. Σ. τὴν εἰρήνην τῆς πόλεως.¹¹
9. בְּשִׁלּוֹמָה. *In salute ejus.* Ο΄ ἐν εἰρήνῃ αὐτῆς (alia exempl. αὐτῶν)¹².
10. יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. Ο΄ κύριος ✽ Ἄ. Θ. τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραήλ 4.¹³
11. אֶל-יִשְׂאִיו לָכֵן נְבִיאֵיכֶם. *Ne seducant vos prophetae vestri.* Ο΄. μὴ ἀναπειθέτωσαν ὑμᾶς

12. οἱ ψευδοπροφήται ✽ ὑμῶν 4.¹⁴ Οἱ λοιποὶ (μὴ) ἀπατάωσαν ὑμᾶς οἱ προφῆται ὑμῶν.¹⁵
13. אֶל-חַלְמֹתֵיכֶם. *Ad somnia vestra.* Ο΄ εἰς τὰ ἐνύπνια ὑμῶν. Alia exempl. τῶν ἐνυπνίων ὑμῶν.¹⁶
14. כִּי לְפִי מְלֶאֶת לְבַבְךָ. *Nam simul atque impleti fuerint Babyloni.* Ο΄. ὅταν μέλλῃ πληροῦσθαι Βαβυλῶνι. Ἄ. (ὅτι) εἰς στόμα πληρώματος Βαβυλῶνι.¹⁷
15. אֶת-דְּבָרֵי הַטוֹב. *Verbum meum bonum.* Ο΄ τοὺς λόγους μου ✽ τοὺς ἀγαθοὺς 4.¹⁸
16. כִּי אֲנִי יְדַעְתִּי אֶת-הַמַּחְשְׁבֹת אֲשֶׁר עֲלֵיכֶם. *Nam ego novi cogitationes quas ego cogito de vobis.* Ο΄ και λογιῶμαι ἐφ' ὑμᾶς. ✽ Ἄ. Θ. ὅτι ἐγὼ οἶδα τὸν λογισμὸν ὃν ἐγὼ εἶμι 4.¹⁹
17. נְאֻם-יְהוָה. Ο΄. Vacat. ✽ Πάντες φησὶ κύριος 4.²⁰
- 18, 19. לָתֵת לָכֵן אַחֲרֵית וְתַקְוָה: וְקִרְאתֶם אֹתִי. *Dare vobis exitum (felicem) et spem. Et invocabis me, et ambulabitis.* Ο΄. τοῦ δοῦναι ὑμῖν ταῦτα (alia exempl. τὰ μετὰ ταῦτα)²¹ ✽ Ἄ. Θ. και ἐλπῖδα: και ἐπικαλέσασθε με, και πορεύεσθε 4.²² Σ. . . και εὐρήσετε.²³
20. וְנִמְצְאתִי לָכֵן נְאֻם-יְהוָה וְשִׁבְתִּי אֶת-שְׁבוֹתֵיכֶם. *Et invenietis me, et ibitis (sive juxta Sym. invenietis).* Symmachi lectionem ad sequentem versum, ubi in Hebraeo est וְנִמְצְאתֶם, pertinere censuerunt Drusius, Montef., alii, non animadvertentes in libris hexaplaribus, excepto Cod. 88, locum sic haberi: και ἐλπῖδα, και ἐπικαλέσασθε με, και εὐρήσετε, και πορεύεσθε.

⁴ Cod. Jes. Eadem ante και παντός ελ. sub aster. inferunt Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii, quorum nullus και Ἱερ. pro ἐξ Ἱερ. offert. ⁵ Syro-hex. **וְנִבְּרָה לְכֹהֵן וְנִחַם**. In eadem locutione LXX posuerunt τὸν συγκλειοῦστα 4 Reg. xxiv. 14, ubi Syro-hex. **וְנִבְּרָה** vertit. ⁶ Cod. Jes. Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ⁷ Iidem. ⁸ Iidem. ⁹ Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ¹⁰ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Syro-hex. ¹¹ Syro-hex. **וְנִבְּרָה**. ¹² Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 23, 26, alii, et Syro-hex. in textu. Idem in marg.: αὐτῆς. ¹³ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ¹⁴ Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ¹⁵ Syro-hex. **וְנִבְּרָה**. Pro ἀναπειθέτωσαν in posteriore loco Theodoretus ἀπατάωσαν habet. Cf. ad Cap. xxxvii. 9. ¹⁶ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. in

marg. ¹⁷ Syro-hex. **וְנִבְּרָה**. ¹⁸ Sic Cod. XII, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. Montef. e Cod. Jes. oscitanter exscripsit: ✽ λόγους τοὺς ἀγαθοὺς. ¹⁹ Cod. Jes. Codd. 48, 88, 96: ✽ ὅτι ἐγὼ—ὃν ἐγὼ εἶμι 4, και λογιῶμαι κ. τ. ε. Sic, sed ὅτι pro ὃν, Syro-hex. Post ὃν ἐγὼ εἶμι Aquilae et Theod. continuandum erat λογίζομαι (non, ut soloece Montef., λογίζω) ἐφ' ὑμᾶς. ²⁰ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ²¹ Sic Codd. 22, 36, 88, alii. Syro-hex.: μετὰ ταῦτα (**וְנִבְּרָה**). ²² Cod. Jes. Sic sub aster. Cod. 88 (cum ἐπικαλέσασθε et πορεύεσθε), Syro-hex. (cum πορεύεσθε). ²³ Hieron. Hebraea vertens: “Et invocabis me, et ibitis (sive juxta Sym. invenietis).” Symmachi lectionem ad sequentem versum, ubi in Hebraeo est וְנִמְצְאתֶם, pertinere censuerunt Drusius, Montef., alii, non animadvertentes in libris hexaplaribus, excepto Cod. 88, locum sic haberi: και ἐλπῖδα, και ἐπικαλέσασθε με, και εὐρήσετε, και πορεύεσθε.

אֲשֶׁר הִדְחִיתִי אֶתְכֶם שָׁם נֶאֱמַר יְהוָה תִּשְׁבְּתִי
 אֶתְכֶם אֶל־הַמְּקוֹם אֲשֶׁר־הִגַּלְתִּי אֶתְכֶם
 מִשָּׁם. *Et praesto ero vobis, inquit Jova, et
 reducam captivitatem vestram, et colligam vos
 ex omnibus gentibus, et ex omnibus locis, ubi
 expuli vos, inquit Jova; et redire faciam vos
 ad locum unde deportavi vos.* Ο. καὶ ἐπιφα-
 νοῦμαι ὑμῖν, ✕ Θ. φησὶ κύριος, καὶ ἐπιστρέψω
 τὴν αἰχμαλωσίαν ὑμῶν, καὶ ἀθροίσω ὑμᾶς ἐκ
 πάντων τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐκ πάντων τῶν τόπων,
 οὗ διέσπειρα ὑμᾶς ἐκεῖ, φησὶ κύριος, καὶ ἐπι-
 στρέψω ὑμᾶς εἰς τὸν τόπον, ὅθεν ἀπόκισα ὑμᾶς
 ἐκεῖ. ²⁴

16. כִּי־כֹה אָמַר יְהוָה אֶל־הַמֶּלֶךְ הַיּוֹשֵׁב אֶל־כִּסֵּא
 דָּר וְאֶל־כָּל־הָעָם הַיּוֹשֵׁב בְּעִיר הַנְּאֻרָה
 אֲחֵיוֹכֶם אֲשֶׁר לֹא־יָצְאוּ אֶתְכֶם בְּגוֹלָה
*Quia sic dicit Jova ad regem qui sedet in solio Da-
 vidis, et ad omnem populum qui habitat in urbe
 hac, fratres vestros qui non egressi sunt vobiscum
 in deportationem.* Ο. Vacat. ✕ Θ. ὅτι
 τὰδε λέγει κύριος πρὸς τὸν βασιλέα τὸν καθή-
 μενον ἐπὶ θρόνου Δαυὶδ, καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς
 λαοὺς τοὺς κατοικοῦντας ἐν τῇ πόλει ταύτῃ,
 ἀδελφούς ὑμῶν μὴ ἐξελθόντας μεθ' ὑμῶν ἐν τῇ
 ἀποικίᾳ. ²⁵

17. כֹּה אָמַר יְהוָה יִבְאֹת הַנְּי מִשְׁלַח בָּם אֶת־
 הַחֶרֶב אֶת־הָרָעָב וְאֶת־הַדָּבָר וְנִתְּתִי אוֹתָם
 כַּתְּמָנִים הַשְּׁעִירִים אֲשֶׁר לֹא־תֵאֱכַלְנָה מִרַע
*Sic dicit Jova exercituum: Ecce! ego mitto
 in eos gladium, famem et pestem; et reddam
 eos tanquam ficus horridas, quae non comedun-
 tur propter foeditatem.* Ο. Vacat. ✕ Θ.
 τὰδε λέγει κύριος τῶν δυνάμεων ἰδοὺ ἐγὼ
 ἐξαποστελῶ εἰς αὐτοὺς τὴν μάχαιραν, τὸν
 λιμὸν καὶ τὸν θάνατον καὶ δώσω αὐτοὺς
 ὥσπερ τὰ σύκα τὰ σουαρεῖμ ('Α. τὰ ἄβρωτα. Σ.
 τὰ ἔσχατα ²⁶), ἃ οὐ βρωθῶσιν ἀπὸ πονηρίας. ²⁷

18. וְרַדַּפְתִּי אֶתְהֵימָם בְּחֶרֶב בְּרָעָב וּבְדָבָר וּנְתַתִּים
 לְנוּעָה לְנֹל מִמְּלֹכֹת הָאָרֶץ לְאֵלָה וּלְשִׁמְחָה
 וּלְשִׁרְקָה וּלְחִפּוֹה בְּכָל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר־הִדְחִיתִים
 שָׁם. *Et persequar eos gladio, fame et peste,
 et tradam eos in divexationem omnibus regnis
 terrae, in maledictionem, et in stuporem, et in
 sibilum, et in opprobrium in omnibus gentibus,
 ubi expuli eos.* Ο. Vacat. ✕ Θ. καὶ διώξω
 ὅπισω αὐτῶν ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν
 θανάτῳ, καὶ δώσω αὐτοὺς εἰς σάλον πάσαις
 βασιλείαις τῆς γῆς, εἰς ὄρκον καὶ εἰς ἀφανι-
 σμὸν καὶ εἰς συρισμὸν καὶ εἰς ὄνειδος ἐν πᾶσι
 τοῖς ἔθνεσιν, οὗ διέσπειρα αὐτοὺς ἐκεῖ. ²⁸

²⁴ Cod. Jes. Sic in textu sub aster. Cod. 88, Syro-
 hex., et (cum φησὶ κύριος, ✕ καὶ ἐπιστρέψω, et in fine ἐκείθεν)
 Codd. 22, 36, alii. Hieron.: "Et inveniar a vobis (sive
 apparebo vobis), dicit Dominus. ✕ Et reducam captivita-
 tem—quam emisit de Jerusalem in Babylonem (v. 20).
 Hucusque in LXX non habetur, quae asteriscis praenotavi."
 Etiam v. 15, qui in LXX hodie legitur, Montef. e Cod. Jes.
 sub ✕ Θ. affert, repugnantis libris omnibus et Syro-hex.
²⁵ Cod. Jes. Ceteri omnes cum Syro-hex. habent, ἐπὶ
 πάντα τὸν λαὸν τὸν κατοικοῦντα. Mox Codd. 22, 36, alii:
 τοὺς ἀδ. ὑμῶν τοὺς μὴ ἐξελθόντας; Codd. 88, 233, Syro-hex.:
 οἱ ἀδελφοὶ ὑμῶν οἱ μὴ ἐξελθόντες. ²⁶ Syro-hex. ॥ .
 ✕ ܐܘܪܘܟܐ ܕܥܘܠܡܐ ܕܥܘܠܡܐ. (Pro τὰ σουαρεῖμ Codd. 36,
 49 τὰ ἄρωα habent, quam lectionem Aquilae pro Syriaca
 ܐܘܪܘܟܐ ܕܥܘܠܡܐ ܕܥܘܠܡܐ imperite vindicat Spohn.) Hieron.: "Et
 ponam eos quasi ficus malas; quas Theod. interpretatus
 est, sudrinās; secunda, pessimas; Sym., novissimas; quae
 Hebraice appellantur SUARIM, sed scriptorum vitio pro

media syllaba, sive litera ALPHA, Graecum DELTA inolevit,
 ut pro SUARIM legatur SUDRIM." (Pro secunda, quod est
 in Sangerm. et ceteris omnibus, Martianaes ex ingenio,
 ut videtur, rescriptis scilicet. Hodius (De Bibliorum Tex-
 tibus etc. p. 584) suspicatur locum sic restituendum esse:
 quas Theod. interpretatus est, sudrinās; Aquilae prima
 editio . . . , secunda, pessimas.) Ad τὰ σουαρεῖμ Chrysost.
 in Cat. Ghisler. T. II, p. 648 notat: τούτεστι, τὰ σεσηπῶτα;
 Theodoret. autem: Σουαρήμ δὲ ἐστὶ τῇ Ἑβραίων φωνῇ, τὰ ἐν
 ταῖς Ἰλας φυόμενα, τούτεστι, τὰ ἄγρια, τὰ ἀνεπιμύλητα, τὰ φυ-
 τουργίας οὐκ ἀξιούμενα, τὰ εἰς βρώσιν ἀχρηστα. ²⁷ Cod. Jes.
 Scriptura ἐξαποστελλω (ἀποστελλω Cod. 88) est in ceteris
 omnibus, qui, excepto Cod. 233, καὶ τὸν λιμὸν, et οὐ βρωθή-
 σεται habent. In fine ἰπὸ πονηρίας e Cod. Jes. falso ex-
 scripsit Montef. ²⁸ Cod. Jes. Pro διώξω ὅπ. αὐτῶν
 Codd. 22, 36, alii (non 88, 233) habent, ἐκδιώξω κατόπισθεν
 αὐτῶν. Deinde πάσαις ταῖς β. omnes, excepto Cod. 233; et
 καὶ εἰς ὄρκον omnes, exceptis Cod. 233 et Syro-hex.

19. מַחַת אֲשֶׁר-לֹא-שָׁמְעוּ אֶל-דְּבָרַי נְאֻם-יְהוָה
 אֲשֶׁר שְׁלַחְתִּי אֲלֵיהֶם אֶת-עַבְדֵי הַנְּבִיאִים
 הַשֵּׁנִים וְשִׁלַּח לֹא שָׁמְעַתֶּם נְאֻם-יְהוָה

*Propterea quod non audierunt verba mea, inquit Jova, qui misi ad eos servos meos prophetas, mane surgendo et mittendo, et non audistis, inquit Jova. O' Vacat. * Θ. ἀνθ' ὧν ὅτι οὐκ ἤκουσαν τῶν λόγων μου, φησὶ κύριος, ὅτι ἀπέστειλα πρὸς αὐτοὺς τοὺς δούλους μου τοὺς προφῆτας, ὀρθρίζων καὶ ἀποστέλλων, καὶ οὐκ ἤκούσατε, φησὶ κύριος.²⁹*

20. וְאַתֶּם שָׁמְעוּ דְבַר-יְהוָה כָּל-הַגּוֹלְיָהּ אֲשֶׁר-
 בָּבֶלְיָהּ. *Et vos, audite verbum Jovae, omnes exsules quos misi e Jerusalem in Babylonem. O' Vacat. * Θ. καὶ ὑμεῖς, ἀκούσατε λόγον κυρίου, πᾶσα ἀποικία ἣν ἐξάπεστειλα ἐξ Ἱερουσαλὴμ εἰς Βαβυλῶνα.³⁰*

21. יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. *O' κύριος * 'A. Θ. τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραὴλ.³¹*
 בְּיָמֶיךָ. *O' Vacat. * 'A. Θ. υἱὸν Κωλίου.³²*
 בֶּן-מַעֲשִׂיָהּ הַנְּבִיאִים לְכֶם בְּשֵׁמי שֶׁקֶר. *Filium Maasiae, qui vaticinantur vobis in nomine meo mendaciter. O' Vacat. * Θ. υἱὸν Μασαίου, τοὺς προφητεύοντας ὑμῖν τῷ ὀνόματί μου ἐπ' ἀδίκῳ.³³ 'A. . . ἐν ψεύδει.³⁴*

22. אֲשֶׁר-קָלְטִים. *Quos frixit. O' ἀπετηγάνισε.*

'A. οὓς ἐφρυξεν αὐτούς. Σ. οὓς ἐφρυξεν.³⁵

23. נְבִלָה. *Scelus nefandum. O' ἀνομίαν. 'A. ἀπόρρευσις.³⁶*

רַעֲיָהִם. *Sociorum suorum. O' τῶν πολιτῶν αὐτῶν. 'A. τῶν ἐταίρων (αὐτῶν). Σ. τῶν πλησίον αὐτῶν.³⁷*

וַיְדַבְּרוּ דָבָר בְּשֵׁמי שֶׁקֶר. *Et locuti sunt verbum in nomine meo mendaciter. O' καὶ λόγον ἐχρημάτισαν ('A. Σ. καὶ ἐλάλησαν λόγον³⁸) ἐν τῷ ὀνόματί μου * 'A. Θ. ἀδικον.³⁹*

וַיֵּדַע הַיּוֹדֵעַ יָעַד. *Et ego sum ille qui novit, et testis. O' καὶ ἐγὼ * 'A. Θ. εἰμι ὁ γνῶστης, καὶ μάρτυς.⁴⁰*

24, 25. לֵאמֹר : פֶּדֶה-אֶמְרָ יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
 לֵאמֹר יֵעָן אֲשֶׁר אָמַר שְׁלַחְתָּ בְּשֵׁמִי
 סְפָרִים אֶל-כָּל-הָעָם אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַם וְאֶל-
 צַפְנִיָּה בֶן-מַעֲשִׂיָהּ הַכֹּהֵן וְאֶל-כָּל-הַכֹּהֲנִים
 לֵאמֹר. *Dicens: Sic dicit Jova exercituum Deus Israel, dicens: Propterea quod tu misisti in nomine tuo literas ad omnem populum qui est in Jerusalem, et ad Zephaniam filium Maasiae sacerdotem, et ad omnes sacerdotes, dicens. O' οὐκ ἀπέστειλά σε τῷ ὀνόματί μου, καὶ πρὸς Σοφονίαν υἱὸν Μασααίου τὸν ἱερέα εἶπέ. * Θ. λέγων τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμεων θεὸς Ἰσραὴλ, (λέγων)· ἀνθ' ὧν ὅτι σὺ ἀπέστειλας ἐν τῷ ὀνόματί μου τὰ βιβλία πρὸς πάντα τὸν λαὸν τὸν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ πρὸς*

²⁹ Cod. Jes. Lectio ἀνθ' ὧν ὅτι est in Codd. 88, 233; in ceteris ὅτι abest. In fine ἤκουσαν pro ἠκούσατε tuentur omnes praeter Cod. 233, et Syro-hex. in marg. ³⁰ Cod. Jes. Solus Cod. 88 legit, πᾶσα ἡ ἀποικία. Post εἰς Βαβυλῶνα Syro-hex. in marg. scholium habet: "Feruntur (כֹּהֲנֵי מַעֲשִׂיָהּ) hic verba quaedam juxta Aquilam, quae LXX postea posuerunt, utpote congruentius ibi posita (בֶּן מַעֲשִׂיָהּ הַנְּבִיאִים)."
³¹ Cod. Jes. Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. pingit: κύριος * τῶν δ. ὁ θεὸς Ἰσραὴλ.
³² Cod. Jes., ubi Κουλίου scriptum, in vitis ceteris omnibus.
³³ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex., qui mox post εἰς χεῖρας supplet Ναβουχοδονόσορ (Syro-hex. * Ναβουχοδονόσορ 4).
³⁴ Syro-hex. * ܠܘܢ ܨܘܕܝܢ. ³⁵ Cod. 86

assert: Σ. οὓς ἐφρυξεν. Cod. 88: 'A. οὓς ὤρυξεν αὐτος (sic). Σ. οὓς ὤρυξεν. Syro-hex.: 'A. Σ. οὓς ἐφρυξεν (ܘܦܪܟܝܢ).
³⁶ Syro-hex. * ܢܒܝܠܐ. Cf. Hex. ad Deut. xxii. 21. 1 Reg. xxv. 25. (Syr. ܢܒܝܠܐ est a radice ܦܪܟ, fluxit; unde ܘܦܪܟܝܢ, ἀπορρέων, Aquilae usitatum pro ܢܒܝܢ. Cf. Hex. ad Psal. xxxviii. 9. Jerem. xvii. 11.)
³⁷ Syro-hex. * ܪܥܝܗܝܗܘܢ. Codd. 86, 88 afferunt: 'A. Σ. τῶν πλησίον (sic) αὐτῶν. Chrysost. in Cat. Ghisler. T. II, p. 649: τὸ δὲ, ἐμοιχῶντο τὰς γυναῖκας τῶν πολιτῶν, ὁ Ἐβραῖος, τῶν ἐταίρων αὐτοῦ, ἔχει.
³⁸ Codd. 86, 88, quorum prior addit ἀδικον. Syro-hex. * ܘܕܝܚܝܢ. ³⁹ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Syro-hex. ⁴⁰ Ibidem.

Σοφονίαν υἷὸν Μασαίου τὸν ἱερέα, ✠ καὶ πρὸς πάντας ἱερεῖς, λέγων.⁴¹

26. לְהוֹיֹת פְּקֻדִים בֵּית יְהוָה לְכָל-אִישׁ מִשְׁפַּע וּבִמְחַבָּה. *Ut siliis praefecti domus Iovae propter omnem virum insanientem et prophetam se jactantem. Ο'. γενέσθαι ἐπιστάτην (Σ. ἐπίσκοπον⁴²) ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου παντὶ ἀνθρώπῳ προφητεύοντι ('Α. ἐπιλήψτω. Σ. παραπρολέγοντι⁴³), καὶ παντὶ ἀνθρώπῳ μαινομένῳ ('Α. Σ. προφητεύοντι⁴⁴). Σ. γενέσθαι ἐπίσκοπον τοῦ οἴκου κυρίου παρὰ παντὶ ἀνδρὶ προλέγοντι καὶ προφητεύοντι.⁴⁵*

וְנָתַתָּה אֹתוֹ אֶל-הַמְּהַפְּקֵת וְאֶל-הַצִּינְקָה. *Et dabis eum in nervum et in columbar. Ο'. καὶ δώσεις αὐτὸν εἰς τὸ ἀπόκλεισμα καὶ εἰς τὸν καταράκτην ('Ο Σύρος' (τὴν) εἰρκτήν⁴⁶). 'Α. . . πρὸς τὴν † καταπατάκτην καὶ πρὸς τὸν*

σινώχ.⁴⁷ Σ. ἵνα ἐμβάλῃς αὐτὸν εἰς βασανιστήριον καὶ ὑπὸ μόχλων.⁴⁸

27. לֹא גַעַרְתָּ בִּירְמִיָּהוּ הַעֲזַבְתִּי. *Non increpuisti Jeremiam Anathothitam. Ο'. συνελθοδορήσατε (Οἱ Ι΄. οὐκ ἐλοδορήσατε⁴⁹) 'Ιερεμίαν τὸν ἐξ 'Αναθῶθ. Οἱ λοιποί: οὐκ ἐπετίμησας 'Ιερεμίᾳ τῷ 'Αναθωθίτῃ.⁵⁰*
28. אֲלֵינוּ. *Ad nos. Ο'. πρὸς ὑμᾶς. 'Α. Σ. πρὸς ἡμᾶς.⁵¹*
29. וַיִּקְרָא יִצְפָּנְיָה הַכֹּהֵן אֶת-הַסֵּפֶר הַזֶּה בְּאָזְנוֹ וַיִּרְמִיָּהוּ הַנְּבִיאִי. *Ο'. καὶ ἀνέγνω Σοφονίας ✠ ὁ ἱερεὺς ✠ τὸ βιβλίον ✠ τοῦτο ✠ εἰς τὰ ὄτα 'Ιερεμίου ✠ τοῦ προφήτου.⁵²*
31. עַל-כֵּן-הִגְדַּלְתָּ. *Ad omnes exsules. Ο'. πρὸς ✠ 'Α. Θ. ἀπασαν ✠ τὴν ἀποικίαν.⁵³*
- עַל-שָׁקָר. *In mendacio. Ο'. ἐπ' ἀδικούς. 'Α. ἐπὶ ψεῦδει.⁵⁴*

⁴¹ Sic Cod. XII, teste Parsonsius. Montef. ex eodem affert: ✠ Θ. λέγων . . . ὁ θεὸς 'Ισραήλ . . . ἐν τῷ ὄν. σου . . . πρὸς πάντας τοὺς ἱερεῖς . . . lectione, ut videtur, ad eam quam ex Nobilio exseripsit Drusus, quamque hodie exhibent Codd. 22, 36, alii, conformata; nisi quod hi omnes (exceptis Codd. 88, 233, qui et πρὸς πάντας ἱερεῖς sine artic. legunt) in' ἐν τῷ ὄν. μου, non σου, conspirant. (Syro-hex. in textu σου, in marg. μου habet.) Praeterea (λέγων), quod Cod. Jes. ignorat, e ceteris omnibus et Syro-hex. assumpsimus. ⁴² Codd. 86, 88. ⁴³ Ibidem. ⁴⁴ Cod. 86.

⁴⁵ Syro-hex., qui in textu habet (ut sine obelo Codd. 62, 88): παντὶ ἀνθρώπῳ + μαινομένῳ, καὶ παντὶ ἀνθρώπῳ ✠ (male pictum pro μαινομένῳ καὶ + παντὶ ἀνθρώπῳ ✠) προφητεύοντι, in marg. affert: .ס. לַעֲבֹדָה לְסוֹ; וְעַל; וְעַל. Pro proléγοντι Cod. 88, et, "ut videtur," Cod. 86, Symmacho decompositum, nec aliunde notum, παραπρολέγοντι vindicant, quod olim corruptum esse suspicabar; nunc autem quam maxime probum et sincerum puto, ut παρὰ eandem ac in notissimo vocab. παραπρολεβένεον vim exserat, de eo sc. qui falso et fraudulenter, vel etiam in damnum populi futura praedicat. Sed praeter hoc Symmachi fragmentum Syrus noster ad verbum וַיִּצְפָּנְיָה notat: 'Α. insano (عُضِل). Σ. perditio (حَسْرَة). Latina sunt Norbergii. Pro וְעַל, παραπρολεβένεον tentat Spohnius, propter Hex. ad 1 Reg. xxi. 14; sed Syr. نَحْس. Nostro est ἐπιλήψτω in fragmento Aquilae ad Hos. ix. 7, ubi itidem in Hebr. est וַיִּצְפָּנְיָה. De vocabulo quod Symmachi titulo gaudet, obscurior est quaestio, praesertim cum Syrus huic interpreti aliam ver-

sionem, προλέγοντι, in fragmento ejus longiore adscripsisset. Unum mihi in mentem venit: Syrus interpretem, post versionem totius clausulae confectam, perspexisse vim Graeci vocab. παραπρολέγοντι non satis clare a se explicatam esse, adeoque priori interpretationi adjectum voluisse وְעַל (non perditio, sed nocenti; cf. Hex. ad Psal. lxx. 4), quod praepositioni παρὰ quodammodo satisfaceret.

⁴⁶ Theodoret.: τὸ δὲ σινώχ ὁ Σύρος εἰρκτήν [Pesch. سَحْمَة] ἤρμηνευσεν. ⁴⁷ Cod. 86, ubi σινώχ scriptum. Codd. 22, 36, alii, post ἀπόκλεισμα inferunt σινώχ. Hieron.: "Et in catacracten, quem Sym. μόχλων, Aq. ipsum verbum Hebraicum posuit SINAC." Quod ad alteram vocem attinet, etiam Cod. 88 affert: 'Α. προς την καταπατακτην (sic), sub qua scriptura latere crediderim, non καταράκτην masculini generis, sed καταπηκτήν, subaudi θύραν, ostium depactum, Anglice, a trap-door (vid. Herod. V, 16), per synecdochen pro ipso carcere subterraneo positum. ⁴⁸ Syro-hex.

Symmacho continuat: .ס. וְעַל; וְעַל; וְעַל; וְעַל. Cf. ad Cap. xx. 2. Paulo aliter Codd. 86, 88: Σ. εἰς τὴν φυλακὴν καὶ ὑπὸ μόχλων. ⁴⁹ Cod. 86. Syro-hex. in textu habet οὐκ ἐπετίμησατε (وְעַל; וְעַל), ut Comp., Codd. XII, 22, 23, 26, alii; in marg. autem char. med.: (οὐκ) ἐλοδορήσατε (وְעַל; וְעַל). ⁵⁰ Syro-hex. .ס. וְעַל; וְעַל; וְעַל; וְעַל. ⁵¹ Idem. ⁵² Idem, qui pingit: ✠ τοῦτο—προφήτου ✠. Sic sine asteriscis Codd. 22, 36, alii. ⁵³ Cod. Jes. Syro-hex.: πρὸς ✠ πᾶσαν ✠ τὴν ἀπ., et sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. ⁵⁴ Syro-hex.

.ס. וְעַל; וְעַל; וְעַל; וְעַל. ?

32. הַנְּחִלְמִי. *Neelamitam.* O'. Vacat. ✕ τὸν Ἑλαμίτην 4.⁵⁵

עַל-יָרְעוּ. *In posteros ejus.* O'. ἐπὶ τὸ γένος αὐτοῦ. Ἄ. Σ. ἐπὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ.⁵⁶

אִישׁ יֹשֵׁב. *Vir sedens.* O'. ἄνθρωπος ✕ Ἄ. Θ. καθήμενος 4.⁵⁷ Ἄ. ἀνὴρ καθήμενος. Σ. ἀνὴρ ἀναστρεφόμενος.⁵⁸

וְנֹאמְרֵיהֶן כִּי-יִסְרָה דָּבָר עַל-יְהוָה. *Inquit Jona, quia rebellionem locutus est contra Jovam.* O'. Vacat. ✕ Θ. λέγει κύριος, ὅτι ἐκκλίσιν ἐλάλησε κατὰ κυρίου 4.⁵⁹

Cap. XXIX. 1. ÷ τῇ ἀποικίᾳ 4. 3. ÷ εἰς Βαβυλῶνα 4. 8. ÷ οἱ ἐν ὑμῖν 4, καὶ ÷ μὴ ἀναπειθέτωσαν ὑμᾶς 4. 24. ÷ ὅτε (פ) οὐκ ἀπέσειλά σε τῷ ὄνοματί μου 4.⁶⁰

CAP. XXX (Gr. xxxvii).

2. כְּתֹב-לִּי. *Scribe tibi.* O'. γράψον ✕ Πάντες' σεαυτῷ 4.¹

אֲשַׁר-דִּבַּרְתִּי. *Quae locutus sum.* O'. οὐδ' ἐχρημάτισα. Ἄ. Σ. οὐδ' ἐλάλησα.²

3. אֶת-שְׁבוּתִי. *Captivitatem.* O'. τὴν ἀποικίαν. Ἄλλος' τὴν ἀποστροφὴν.³

וְהִשְׁבֹּתִים. *Et reducam eos.* O'. καὶ ἀπο-

στρέψω αὐτούς. Ἄ. καὶ καθίσω. 4

3. וַיִּשְׁבּוּ. *Et possidebunt eam.* O'. καὶ κυριεύσουσιν αὐτῆς. Ἄ. Σ. καὶ κληρονομήσουσιν (αὐτήν).⁵

4. וְאֶל-יְהוּדָה. O'. καὶ ✕ ἐπὶ 4 Ἰούδα.⁶

5. כִּי-רָכָה. O'. οὕτως. Ἄ. Σ. Θ. ὅτι οὕτως.⁷

וְקוֹל תְּרָדָה שָׁמַעְנוּ פָּחַד. *Vocem trepidationis audivimus; pavor est.* O'. φωνὴν φόβου ἀκούσεσθε· φόβος. Ἄ. φωνὴν θάμβους ἠκούσαμεν· πτόησις.⁸ Σ. φωνὴν ἐκστατικὴν...⁹ Ἄλλος' πληκτικὴν.¹⁰

6. שִׁאֲלֵיהֶן. *Interrogate, quaezo.* O'. ἐρωτήσατε ✕ δῆ 4.¹¹

וְכָר. *Mas.* O'. ἄρσεν. Σ. ἄρσην.¹²

וַיִּדְוֶה עַל-יְהוָה וַיִּדְוֶה כָּל-גִּבּוֹר יָדָיו. *Quare video omnem virum cum manibus suis super lumbos suos? O'. ÷ καὶ περὶ φόβου ἐν ᾧ καθέξουσιν ὄσφυν καὶ σωτηρίαν 4.¹³ διότι ἔώρακα πάντα ἄνθρωπον, καὶ αἱ χεῖρες αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ὄσφους αὐτοῦ. Ἄ. διὰ τί εἶδον πᾶν δυνατόν...¹⁴ Σ. διὰ τί εἶδον παντὸς ἀνδρὸς χεῖρας ἐπὶ τῶν λαγόνων αὐτοῦ.¹⁵*

וַיִּוֹלְדָה. *Sicut parturientem.* O'. Vacat. ✕ Πάντες' ὡς γυναικὸς τικτούσης 4.¹⁶

כָּל-פְּנִים. *Omnes facies.* O'. ✕ πάντα 4 πρόσωπα.¹⁷

⁵⁵ Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii, qui in v. 31 Ἑλαμίτην pro Ἀδαμίτην habent. Syro-hex. ✕ *سَعْلَمِي*, versionem vulgarem, ut in propriis nominibus solet, exprimens. ⁵⁶ Codd. 86, 88. Syro-hex. ✕ *وَأَسْمَاءُ*. ⁵⁷ Cod. Jes., (non, ut Montef. exscripsit, ✕ Ἄ. Θ. ὁ καθήμενος.) Lectio ἀνθρώπος καθήμενος est in Codd. 22, 36, aliis. ⁵⁸ Codd. 86, 88. ⁵⁹ Cod. Jes., et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. Sic sine aster. (cum κατὰ τοῦ κυρίου) Codd. 22, 36, alii, qui cum Syro-hex. om. οὐκ ὄψονται. ⁶⁰ Syro-hex. Ad v. 24 Hieron. notat: "Et quod sequitur: *Haec dicit Dominus exercituum—qui est in Jerusalem*, in LXX non habetur. Rursusque addidere de suo: *Non misit te in nomine meo.*"

CAP. XXX. ¹ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ² Cod. 88, Syro-hex. Cod. 86 vero: Ἄ. Θ. οὐδ' ἐλάλησα. ³ Syro-hex. in

marg. char. med. ✕ *سَعْلَمِي*. Cf. ad Cap. xxxii. 44. ⁴ Idem: ✕ *وَأَسْمَاءُ*. Hieron.: "Et convertam eos, sive sedere faciam." ⁵ Syro-hex. ✕ *سَعْلَمِي*. ⁶ Syro-hex., et sine aster. Cod. 88. ⁷ Cod. 86. Cod. 88: ✕ Ἄ. ὅτι οὕτως. ⁸ Cod. 86, et, "ut videtur," Cod. 88: Ἄ. φωνὴν θάμβους ἠκούσαμεν. Syro-hex. affert: *وَأَسْمَاءُ*. ⁹ Cod. 86, et, "ut videtur," Cod. 88. ¹⁰ Cod. 88. ¹¹ Sic Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ¹² Cod. Jes., ubi ἄρσης (sic). ¹³ Sic sub obelo Syro-hex., qui statim διὰ τί legit. ¹⁴ Cod. 86, 88. ¹⁵ Idem. Mendose Cod. 86: ἐπὶ τὴν λαγον εαυτου (sic). ¹⁶ Cod. Jes. Sic in textu Cod. 62, et, om. γυναικὸς, Codd. 22, 36, 88 (sub ✕), alii. Syro-hex. pingit: ✕ *وَأَسْمَاءُ*. ¹⁷ Sic Cod. 88, Syro-hex. Codd. 22, 36, alii: (ἐστράφη) πάντα τὰ πρ.

7. הוּי כִּי . *Heu!* quia. O'. (εις ἰκτερον) ÷ ἐγε-
νήθη **4**. ✕ οὐαὶ **4** ὅτι.¹⁸

עַתָּה-צָרָה . *Tempus angustiarum.* O'. χρόνος
στενός. 'A. Σ. χρόνος θλίψεως.¹⁹

8. יְהוָה . O'. Vacat. ✕ 'A. Θ. καὶ ἔσται **4**.²⁰

יְהוָה צְבָאוֹת . O'. κύριος ✕ Πάντες τῶν δυνά-
μεων **4**.²¹

מֵעַל צְוֹאֲרֶךָ . *De collo tuo.* O'. ἀπὸ τοῦ τρα-
χήλου αὐτῶν. Οἱ Ι'. ἀπὸ τοῦ τραχήλου σου.²²

8, 9. וְעַבְדוֹ יַתִּיְהוָה : וְעַבְדוֹ יַתִּיְהוָה . *Nec servitatem
imponent ei amplius alieni, sed servient Jovae
Deo suo, et Davidi regi suo.* O'. καὶ οὐκ
ἐργάζονται αὐτοὶ ἔτι ἄλλοτριόις, καὶ ἐργάζονται
τῷ κυρίῳ θεῷ αὐτῶν, καὶ τὸν Δαυὶδ βασιλέα
αὐτῶν (ἀναστήσω αὐτοῖς). Σ. οὐ καταδουλώσονται
αὐτὸν ἔτι ἄλλοτριοι, ἀλλὰ δουλεύουσιν κυρίῳ τῷ θεῷ αὐτῶν,
καὶ τῷ Δαυὶδ βασιλεὶ αὐτῶν.²³

וְאֶשֶׁר אָקִים לָהֶם . *Quem suscitabo eis.* O'.
✕ δὴ **4** ἀναστήσω αὐτοῖς.²⁴

10. וְאַתָּה אֶל-תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב נֶאֱמַר-יְהוָה וְאַל-
תַּחַת יִשְׂרָאֵל כִּי הִנְנִי מוֹשִׁיעָה מִיָּדוֹק וְאַתָּה-
זֶרַעַ מִמָּרָץ שְׂבָיִים וְשָׁב יַעֲקֹב וְשָׁקַט וְשָׁאֵן
וְאִין מִיָּחִרִיד . *Tu ergo ne timeas, serve mi
Jacob, inquit Jova, neque expavescas, Israel:*

*quia en! ego salvum praestabo te e longinquo,
et posteros tuos e terra captivitatis eorum: et
revertetur Jacob, et requiescet, et tranquille
vivet, et non erit qui terrefaciat eum. O'.
Vacat. ✕ Θ. σὺ δὲ μὴ φοβοῦ, παῖς μου 'Ια-
κώβ, λέγει κύριος, μηδὲ δειλιάσῃς, 'Ισραήλ·
ὅτι ἰδοὺ ἐγὼ σῶζω σε μακρόθεν, καὶ τὸ σπέρμα
σου ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας αὐτῶν· καὶ ἐπιστρέ-
ψει 'Ιακώβ, καὶ ἡσυχάσει, καὶ εὐπαθήσει, καὶ
οὐκ ἔσται ὁ ἐκφοβῶν.*²⁵

11. כִּי-אֲתָה אֲנִי נֶאֱמַר-יְהוָה לְהוֹשִׁיעָה כִּי אֲנִי
כָלָה בְּכָל-הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִפְצִיתִי שָׁם אֶת-
אֲתָה לֹא-אֲנִיעָשָׂה כָלָה וְיִסְרַתְיָה לְמַשְׁפַּט
וְנִקְרָה לֹא אֲנִקְרָה . *Nam tecum ego ero, in-
quit Jova, ut salvem te; faciam enim inter-
necionem in omnibus gentibus, ubi dispersi te;
te tamen non faciam internecionem, sed cas-
tigabo te cum aequitate; nam penitus im-
punem te non sinam. O'. Vacat. ✕ Θ. ὅτι
μετὰ σοῦ εἰμι, φησὶ κύριος, τοῦ σῶξεν σε· ὅτι
ποιήσω ἔκλειψιν ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν, εἰς οὓς
διεσκόρπισά σε ἐκεῖ, πλὴν σὲ οὐ ποιήσω εἰς
ἔκλειψιν· καὶ παιδεύσω σε εἰς κρίσιν, καὶ
ἀθφῶν οὐκ ἀθφώσω σε **4**.²⁶ 'A. . . cum te eru-
diero per iudicium, nequaquam innocentem fa-
ciam. Σ. . . et mundans non mundabo te.*²⁷

¹⁸ Syro-hex. Cod. 88 male pingit: ✕ ἐγενήθη **4**. οὐαὶ ὅτι.
(In textu edito pro ὅτι ἐγενήθη legendum ἐγενήθη, ὅτι ex
Ald., Codd. II, III, XII, 22, 26, 33, alii.) ¹⁹ Codd. 86, 88,
88, quorum prior Θ. pro Σ. habet. Post στενός ἐστὶ add.
καὶ θλίψεως Codd. 22, 36, alii. ²⁰ Cod. 86. Sic in
textu Cod. 88, et sub aster. Syro-hex. ²¹ Cod. Jes.

Sic in textu Comp., Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod.
88, Syro-hex. ²² Cod. 86. Sic in textu Cod. 22, 36,
alii. ²³ Syro-hex. لا تعبدون احد سواي ولا تعبدون احد سواي.
Cf. ad Cap. xxvii. 7. ²⁴ Sic Syro-hex.,
et sine aster. Codd. 62, 233. ²⁵ Cod. Jes., et sub aster.

Codd. 86, 88, Syro-hex. Codd. 22, 36, alii, φησὶ pro λέγει
habent. Ad unum vero omnes καὶ εὐπαθήσει, non ut osci-
tante exscripsit Montef., ἐν εὐπαθήσει, scribunt. Pro τῆς
αἰχμ. Grabius γῆς αἰχμ. edidit, repugnantibus omnibus.
Hieron.: “Haec περικοπή [vv. 10, 11] in LXX non habe-

tur, et in plerisque codd. vulgatae editionis sub asteriscis
de Theodotione addita est.” ²⁶ Cod. Jes., ubi haec,

πλὴν σὲ—ἔκλειψιν, casu excidisse videntur. Idem pro ἔκλει-
ψιν in priore loco εἰσλείψιν, s. εἰς λείψιν, scribit. Ceterum
pro his, πλὴν σὲ—ἔκλειψιν, quae ex Codd. 22, 36, aliis,
assumpsimus, alia, σὲ δὲ οὐ ποιήσω συντέλειαν, in Codd. 86,
88, et Syro-hex. habentur. ²⁷ Hieron.: “Quod autem
intulit, ut non tibi videaris innocens; sive juxta Sym., et
mundans non mundabo te; vel juxta Aq., cum te erudiero
per iudicium, nequaquam innocentem faciam, illud signifi-
cat, quod omnis mundus indigeat misericordia Dei, et
nullus, quamvis sanctus sit, securus pergat ad iudicem.”

Aquila Graeca a Theodotione vix hilum distare videntur
(cf. ad Cap. xvi. 28); Sym. fortasse vertit: καὶ καθαρῶσιν
οὐ καθαρῶσιν σε; quae Complutensium est lectio. Cf. Hex.
ad Job. x. 14.

12. כִּי כֹה אָמַר יְהוָה. O. οὕτως εἶπε κύριος. 'A. ὅτι τὰδε λέγει κύριος.²⁸

אָנֹשׁ לְשִׁבְרָךְ נִחַלָּה מִכַּתָּךְ. Desperatum quid inest vulnere tuo, aegra est plaga tua. O. ἀνέστησα σύντριμμα (alia exempl. ✕ τὸ σύντριμμα σου ⁴⁹), ἀλγηρὰ ἢ πληγὴ σου. 'A. ἀπεγνωσμένον τὸ σύντριμμα σου, σκληρὰ ἢ πληγὴ σου.³⁰ 'A. βίαιον τὸ σύντριμμα σου... Σ. ἀνίατον τὸ σύντριμμα σου...³¹

13. אִינִידֵן דִּינֵךְ לְמוֹר רְפְאוֹת. Non est qui tuetur causam tuam ad obligationem; sanationes. O. οὐκ ἔστι κρίνων κρίσιν σου, εἰς ἀλγηρὸν ἰατρεύθης. 'A. οὐκ ἔστι κρίνων (κρίσιν σου) εἰς ἐπίδευιν ἰγχειῶν σου.³² Aliter: 'A. εἰς πῶρρωθεν ἰάματα.³³ Σ... εἰς πύρωσιν ἰάσεως.³⁴

הַעֲלֶה אֵין לְךָ. Emplastrum non est tibi. O. ὠφέλειά σου οὐκ ἔστι. Σ. συνούλωσις οὐκ ἔστι σοι.³⁶

14. אֹתָךְ לֹא יִדְרְשׁוּ. Te non requirunt. O. ✕ οὐ μὴ ἐπερωτήσωσιν.³⁸ עֲצֻמוֹת הַשָּׂאֲתֶיךָ. Numerosa facta sunt peccata tua. O. ἐπλήθυναν αἱ ἁμαρτίαι σου. "Al-

λος ἰσχυσαν αἱ ἀνομίαι σου.³⁷

15. מִהֲתַעֲקַב עַל-שִׁבְרָךְ אָנֹשׁ מִכַּאֲבָךְ עַל רֹב. Quid clamas de vulnere tuo? desperatus est dolor tuus; propter multitudinem iniquitatis tuae, quia numerosa facta sunt peccata tua, feci haec tibi. O. Vacat. ✕ 'A. Θ. τί βοῶς ἐπὶ τὸ σύντριμμα σου; βίαιον τὸ ἄλγος σου διὰ πληθὸς ἀνομίας σου ἰσχυσαν αἱ ἁμαρτίαι σου, ἐποίησαν ταῦτά σοι ⁴.³⁸

16. וְכָל-צָרֶיךָ כָּלֶם בְּשִׁבְי יִלְכוּ. Et omnes inimici tui, omnes illi in captivitatem abibunt. O. καὶ πάντες οἱ ἐχθροὶ σου κρέας αὐτῶν πᾶν ἔδονται. 'A. καὶ πάντες οἱ πολιορκοῦντές (σε), πάντες αὐτοὶ ἐν αἰχμαλωσίᾳ πορεύονται.³⁹ Σ... οἱ θλιβόντες σε πάντες, αὐτοὶ ἐν αἰχμαλωσίᾳ ἀπενεχθήσονται.⁴⁰

וְהָיוּ שׂוֹמְדֶיךָ לְמַשְׁפָּחָה. Et erunt direptores tui in direptionem. O. καὶ ἔσονται οἱ διαφοροῦντές σε εἰς διαφόρημα.⁴¹ 'A. Σ... οἱ διαρπάζοντές σε εἰς διαρπαγὴν.⁴²

17. כִּי אַעֲלֶה אֶרְכָּבָה לְךָ. Nam inducam tibi sana-

²⁸ Syro-hex. **لقد حلت** **في** **كف**. Sic in textu Codd. 22, 36, alii. ²⁹ Sic Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ³⁰ Syro-hex. Aquilae continuat: **فهي** **وهي** **معدية** **معدية**. Cf. ad Cap. xviii. 12. ³¹ Codd. 86, 88. Aquilae lectio aut Theodotoni potius vindicanda est, aut ad alteram ejus editionem pertinet. Cf. ad v. 15. Ad ἀνέστησα Syro-hex. in marg. char. med. affert: βίαιον τὸ σύντριμμα (**فهي** **وهي** **معدية**). ³² Syro-hex. in continuatione: **لا** **له** **في** **حرب** **معدية** **معدية**. Ad **לך** cf. Hex. ad Hos. v. 13, Obad. 7. ³³ Codd. 86, 88. Lectio vix sana esse videtur. ³⁴ Cod. 88. Ad Hebraeos propius accedere videtur πῶρρωσις, quae a medicis pro *consolidations ossium fractorum* frequentatur. ³⁵ Idem in continuatione. Syro-hex. affert: **Σ. sanitas** (**معدية**). Cf. ad v. 17. ³⁶ Sic solus Cod. 88. Syro-hex. praemittit **לך** **✕**, quod ad contextum nullo modo quadrat. Post *ἐπερωτήσωσιν* Cod. XII in marg. affert: ✕ τὰ εἰς εἰρήνην; Codd. 22, 48, alii, et Syro-hex.: *περὶ σοῦ*. ³⁷ Sic in textu post αἱ ἁμαρτίαι σου Codd. 22, 36, 88 (sub ✕), alii. ³⁸ Montef. e Cod. Jes. exscripsit: ✕ 'A. Θ. τί βοῶς—αἱ ἁμαρτίαι σου. Sic sub aster. Codd. 86,

88, addito in fine ἐποίησαν ταῦτά σοι. Codd. 22, 36, (48 sub ✕), alii, et Syro-hex. (sub ✕): τί βοῶς—διὰ πληθὸς ἀνομῶν σου, ὅτι ἰσχυσαν αἱ ἁμ. σου, ἐποίησάν σοι ταῦτα. Hieron.: "Quodque sequitur: *Quid clamas—iniquitatis tuae*, in LXX non habetur." ³⁹ Cod. 88. Cf. ad Cap. xxxii. 2. l. 7. ⁴⁰ Syro-hex. **لقد حلت** **في** **كف**. Ad **لقد حلت** idem affert: **لقد حلت** **في** **كف**. ⁴¹ Chrysost. in Cat. Ghisler. T. II, p. 661: καὶ ἔσονται οἱ διαφοροῦντές σε εἰς διαφόρημα' τοῦτόστιν, οἱ διαρπάζοντές σε εἰς διαρπαγὴν. Graecum διαφορεῖν aliter, et Hebraeo minus convenienter, ceperunt Lexicographi veteres; e.g. Hesych.: *Διαφοροῦντές σε' παίζοντές σε. Διαφόρημα' παίγνιον*; quos secutus est etiam Syrus noster, vertens: **لقد حلت** **في** **كف** **لقد حلت** **في** **كف**. (Vox **لقد حلت**, *ludicrum*, in Lexicis sine testimoniis posita, commutatur cum παίγνιον Habac. i. 10. Sap. Salom. xv. 12 in Syro-hex. Huc pertinet locus Eusebii *De Mart. Palaest.* p. 2, 14: **لقد حلت** **في** **كف** **لقد حلت** **في** **كف**, quem non cepisse videtur interpres Anglus.) ⁴² Codd. 86, 88, quorum posterior om. *σε*. Syro-hex. **لقد حلت** **في** **كف**. Ceterum tam Graeca quam Syriaca ad sequentia, **לְכָבוֹדְךָ** **לְכָבוֹדְךָ**, perperam aptantur.

- tionem. Ο'. ὅτι ἀνάξω τὸ ἴαμά σου. 'Α. Σ. ὅτι ἀνάξω συνουλώσιν σοι.⁴³
17. וּמִמְכֹרֶתֶיךָ אֶרְפָּא. *Et a plagis tuis sanabo te.* Ο'. ἀπὸ πληγῆς ὀδυνηρᾶς ἰατρέω σε. 'Α. καὶ ἀπὸ τῶν πληγῶν σου τῶν ὀδυνηρῶν.⁴⁴
- כִּי נִדְחָה קְרָאוּ לָךְ. *Nam expulsam vocant te.* Ο'. ὅτι ἐσπαρμένη ἐκλήθης. Σ. ὅτι ἐξωσμένη (s. ἀπωσμένη) ἐκλήθης.⁴⁵
- זִיּוֹן הִיא. *Sion ipsa est.* Ο'. θήρευμα ὑμῶν ἐστίν. ✕ Πάντες Σιών, αὕτη.⁴⁶
18. שְׁבוּת אֶהְיֶה לְעֵבֶב. *Captivitatem tentoriorum Jacobi.* Ο'. τὴν ἀποικίαν ✕ 'Α. Θ. σκηνωμάτων ✕ 'Ιακώβ.⁴⁷
- וּמִשְׁכְּנֹתַי אֶרְחֶם. *Et habitationum ejus miserabor.* Ο'. καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν αὐτοῦ ἐλεήσω. 'Α. καὶ τὰς σκηνὰς αὐτοῦ οἰκειρήσω.⁴⁸ Σ. (καὶ) τὰς παρεμβολὰς αὐτοῦ οἰκειρήσω.⁴⁹
- עַל-הַתְּלָחָה. *Super tumulo suo.* Ο'. ἐπὶ τὸ ὕψος αὐτῆς. 'Α. ἐπὶ τοῦ χόματος αὐτῆς.⁵⁰
- עַל-מִשְׁפָּטוֹ יֵשֵׁב. *Super loco sibi proprio habitabitur.* Ο'. κατὰ τὸ κριμα αὐτοῦ καθεδεῖται. Σ. κατὰ τὴν τάξιν ἑαυτοῦ ἐδρασθήσεται.⁵¹
19. מִקְחֵם הַגֹּדֶה. *Ex iis gratiarum actio.* Ο'. ἀπ' αὐτῶν ἄδοντες. 'Α. Σ. ἀπ' αὐτῶν ἐξομολόγησις (s. εὐχαριστία).⁵²
- וְהַקְבֹּדִימִים וְלֹא יַעֲרֹו. *Et illustres reddam eos, et non viles erunt.* Ο'. Vacat. ✕ Θ. καὶ

- χῶ αὐτοὺς, καὶ οὐ μὴ σμικρυνθῶσι.⁴³
20. וְעֵדוּתוֹ. *Et coetus ejus.* Ο'. καὶ τὰ μαρτύρια αὐτῶν. 'Α. Σ. καὶ ἡ συναγωγὴ.⁵⁴
- עַל כָּל-לְחָצְיוֹ. *In omnes qui vexant eum.* Ο'. ✕ ἐπὶ πάντας ✕ τοὺς θλιβόντας αὐτόν.⁵⁵
21. וְהָיָה אֲדִירוֹ מִמֶּנּוּ. *Et erit princeps ejus ex eo.* Ο'. καὶ ἔσονται ἰσχυρότεροι αὐτοῦ ἐπ' αὐτούς. 'Α. καὶ ἔσται ὑπερμεγέθης αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ. Σ. καὶ ἔσται δυνάστης αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ.⁵⁶
- וְהִקְרַבְתִּי וְנִגַּשׁ אֵלַי. *Et appropinquare faciam eum, et accedet ad me.* Ο'. καὶ συνάξω αὐτούς, καὶ ἀποστρέψουσι πρὸς μέ. 'Α. Σ. καὶ προσάξω αὐτὸν, καὶ ἐγγίει πρὸς μέ.⁵⁷
- לְקִשְׁתִּי אֵלַי נְאֻם-יְהוָה. *Ad accedendum ad me, inquit Jona.* Ο'. ἀποστρέψαι πρὸς μέ, ✕ φησὶ κύριος.⁵⁸ 'Α. ἐγγίσει πρὸς μέ...⁵⁸ Σ. Θ. ἐπιστρέψαι πρὸς μέ, ✕ φησὶ κύριος.⁵⁹
22. וְהָיִיתֶם לִי לְעַם וְאֲנֹכִי אֶהְיֶה לְכֶם לְאֱלֹהִים. *Et eritis mihi in populum, et ego ero vobis in Deum.* Ο'. Vacat. ✕ Σ. Θ. καὶ ἔσεσθε ἔμοι εἰς λαὸν, καὶ ἐγὼ ἔσομαι ὑμῖν εἰς θεόν.⁶⁰
23. הִנֵּה סַעֲרַת יְהוָה הַמָּה יִצְאָה סַעַר מִתְּגִוְרוֹ. *Ecce turbo Jovae, ira prodit, turbo se trahens (s. commorans).* Ο'. ὅτι ὄργη κυρίου ἐξῆλθε θυμῶδης, ἐξῆλθεν ὄργη στρεφομένη. 'Α. ἰδοὺ καταγίσι κυρίου, ὄργη ἐξελθοῦσα, λαίλαψ σύρουσα. Σ. ἰδοὺ συσσειμὸς κυρίου...⁶¹

⁴³ Codd. 86, 88, qui Aquilae soli tribuunt. Sed Procopius in Leviticum, a Montef. excitatus, ait: "Haec novissima verba sic interpretatus est Aq. et Sym.: *Quia obdumcat vulnus tuum cicatrice.*" Etiam Syrus noster: *... .*

✕ *... .* Cf. ad v. 13. ⁴⁴ Codd. 86, 88 in continuatione. Aquilae esse vix potest. ⁴⁵ Syro-hex. *... .*

✕ *... .* (non *... .*) ⁴⁶ Syro-hex. in textu: ✕ Σιών, αὕτη ✕ + θῆρ. ὑμῶν ἐστίν ✕. Sic sine signis Origenianis Codd. 22, 36, alii. Montef. e Cod. Jes. affert: ✕ Π. Σιών. ⁴⁷ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Syro-hex. ⁴⁸ Codd. 86, 88, quorum prior oiketeipus habet. ⁴⁹ Syro-hex. *... .*

✕ *... .* ⁵⁰ Codd. 86, 88. Chrysostr. in Cat. Ghisler. T. II, p. 661: "Ὁ δὲ Ἐβραῖος οὕτως ἔχει· καὶ οἰκοδομηθήσεται πάλιν ἐπὶ τὸ ἴχνος αὐτοῦ, τουτίστι, κατὰ τὴν προτέραν διαγραφῆν." ⁵¹ Iidem. ⁵² Syro-hex. *... .*

✕ *... .* Aquilae fortasse vindicandum εὐχαριστία, Symmacho ἐξομολόγησις. ⁵³ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 49, 62, 88 (sub ✕), Syro-hex. (sub ✕), et (cum *éxexō*) Codd. 22, 36, alii. ⁵⁴ Syro-hex. *... .* Theodoret.: τὰ μαρτύρια ὁ Σύρος συναγωγὰς ἠρμήνευσεν. ⁵⁵ Sic Codd. XII (in marg.), 86 (in marg.), 88, Syro-hex., et sine aster. Comp., Codd. 22, 23, 36, alii. ⁵⁶ Syro-hex. *... .*

✕ *... .* (Locutio *... .* ponitur pro *ὑπερμεγέθης* Dan. iv. 34 in Syro-hex. Cf. ad Cap. xiv. 3.) ⁵⁷ Idem: *... .* Codd. 86, 88: 'Α. Σ. καὶ ἐγγίει πρὸς μέ. ⁵⁸ Syro-hex. *... .*

✕ *... .* ⁵⁹ Cod. Jes. Syro-hex. pingit: ✕ φησὶ κύριος—εἰς θεόν ✕. ⁶⁰ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ⁶¹ Syro-hex. *... .*

24. מְסִילָה. *Consilia*. *Ο*. ἐγχείρημα. *Α*. ἐνθύμημα. *Σ*. τὰ ἐνθυμήματα.⁶³

יָהוָה אֲנִי מְסִילָה. *Animum advertetis ad illud*. *Ο*. γνώσεσθε αὐτά. *Α*. συνήσετε αὐτό. *Σ*. συνήσετε αὐτὸν συνέσει.⁶³

Cap. XXX. 16. ÷ ἐπὶ πλήθος — ἐποίησαν ταῦτά σοι 4.⁶⁴

CAP. XXXI (Gr. xxxviii).

1. לְכֹל מִשְׁפָּחָה. *Omnibus familiis*. *Ο*. τῶ γένει. *Α*. πάσαις ταῖς συγγενείαις.¹

2. מָצָא הוּן בְּמִדְבָּר עִם שְׂרִירֵי הַרְבֵּה הַלֶּחֶם לְהַגְיֵנוּ יִשְׂרָאֵל. *Invenit gratiam in deserto populus residuorum a gladio, eundo me ad requiescere faciendum eum, Israellem*. *Ο*. εἶρον θερμὸν (*Α*. *Σ*. *Θ*. χάριν.² *Ο* Σύρος καὶ ὁ Ἑβραῖος οἰκτιρμὸν³) ἐν ἐρήμῳ μετὰ ὀλωλῶτων ἐν μαχαίρᾳ· βαδίσατε καὶ μὴ ὀλέσητε τὸν Ἰσραήλ. *Α*. . . μετὰ ἐξηλεμμένων μαχαίρα, πορευόμενος ἀναπαύσαι τὸν Ἰσραήλ.⁴ *Σ*. εὐρίσκω χάριν ἐν τῇ ἐρήμῳ, λαὸν σεσωσμένον ἐκ μαχαίρας, πορευόμενον ἀναπαύσαι τὸν Ἰσραήλ.⁵ Ἄλλος. . . πορευόμενος ἐν σπουδαῖς Ἰσραήλ.⁶

♦ *וְהָיוּ אֵלֶיךָ כְּמַלְאָכָה*. *Vocabula fere synonyma, חַסְדִּים, חַסְדִּים et חַסְדִּים*, Graecis *λαλφαι, καταγίσις, συσσεισμός*, ita respondent, ut singula singulis pro certo aptari nequeant. Cf. ad Cap. xxiii. 19. ⁶³ Codd. 86, 88. ⁶³ Iidem, qui Aquilae σ. αἰτοὶ tribuunt. ⁶⁴ Syro-hex.

CAP. XXXI. ¹ Syro-hex. ♦ *חַסְדִּים אֵלֶיךָ כְּמַלְאָכָה*. ² Idem: *Οἱ λοιποὶ χάριν (חַסְדִּים)*. Hieron: "Ridicule Latini codices in hoc loco ambiguitate verbi Graeci, pro *calido, luprinos* interpretati sunt; Graecum enim *θερμὸν* utrumque significat; quod et ipsum non habetur in Hebraeo. Est enim scriptum *HEX*, quod *Aq.*, *Sym.* et *Theod.* *χάριν*, hoc est, *gratiam*, interpretati sunt. Soli *LXX* posuerunt *calidum*, putantes ultimam literam *MEM* esse." Praeiverat Chrystos in *Cat. Ghisler. T. II, p. 711*: "Ὁ γὰρ θερμὸν ἠρμήνευσεν ὁ Ἕλληρ, τοῦτο, χάριν, ἔχει ὁ Ἑβραῖος ἐκ δὲ τῆς ἐπανομίας τὸ σφάλμα τῆς ἐρμηνείας γέγονεν. Τὸ γὰρ ἄμ κατὰ τὴν Ἑβραϊκὴν φωνὴν δασυνόμενον, θερμὸν ἐστὶ· τὸ δὲ ἦν, κάλλος κεχαριτωμένον." ³ Theodoret. ⁴ Syro-hex. ⁵ ♦ *וְהָיוּ אֵלֶיךָ כְּמַלְאָכָה*. *Perperam* Norberg: *A. populus deletus gladio* etc. (*Pro שְׂרִירֵי* nescio an שְׂרִירֵי legerint *Aq.* et *LXX.*) ⁶ Nobil.

4. תְּחִי. *Ornaberis*. *Ο*. λήψῃ. *Α*. κοσμηθήσῃ.⁷
בְּמִחֹרָה. *In choro*. *Ο*. μετὰ συναγωγῆς. *Α*. ἐν χορῶ.⁸

5. נִמְצְעוּ נִמְצְעוּ. *Plantabunt plantantes*. *Ο*. φυτεύσατε. *Alia* exempl. φυτεύσαντες φυτεύσατε; *alia*, φυτεύσατε φυτείας.⁹

וְלִלְלָהּ. *Et profanabunt* (in proprium usum convertent). *Ο*. καὶ αἰνέσατε. *Α*. καὶ βεβηλώσατε.¹⁰

6. קָרְאוּ נְצִירִים בְּהַר עֲפְרַיִם. *Clamabunt custodes in monte Ephraim*. *Ο*. κλήσεως ἀπολογουμένων ἐν ὄρεσιν Ἐφραΐμ. *Α*. *Σ*. καλέσατε φύλακας ἐν ὄρει Ἐφραΐμ.¹¹

קוּמוּ וַנְּעֹלָה צִיּוֹן אֶל־יְהוָה יְהוּדָה וְנִגְדָה יוֹבָב. *Surgite, et ascendamus Sionem ad Jovam Deum nostrum*. *Ο*. ἀνάστητε, καὶ ἀνάβητε εἰς Σιών πρὸς κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν. *Α*. *Σ*. ἀνάστητε, καὶ ἀναβῶμεν εἰς Σιών πρὸς κύριον θεὸν ἡμῶν.¹²

7. בִּירְכָה אֱמֶר יְהוָה רִנּוֹ לְיַעֲקֹב שְׂמֵחָה. *Quia haec dicit Jova: Jubilate propter Jacobum gaudium*. *Ο*. ὅτι οὗτος εἶπε κύριος: ✕ ἀγαλλιάσθε 4 τῷ Ἰακώβ· εὐφρανθήτε.¹³ *Α*. ὅτι τὰδε λέγει κύριος: ἀγαλλιᾶσθε (*Aliter*: *Α*.

Eadem (cum ἐν ἐρήμῳ) affert Ghisler. in *Catena, T. II, p. 665*. Syro-hex. affert: *וְהָיוּ אֵלֶיךָ כְּמַלְאָכָה*. ⁶ Haec in textum *LXX* viralem post *μαχαίρα* inferunt Codd. 22, 36 (cum *πίδας* pro ἐν σπουδαῖς), alii. Hebr. *וְהָיוּ אֵלֶיךָ כְּמַלְאָכָה*. ⁹ Idem: *וְהָיוּ אֵלֶיךָ כְּמַלְאָכָה*. ¹⁰ Prior lectio est in *Comp.*, *Cod. III, XII, 23, 26*, aliis; posterior in *Codd. 88, 233*, et *Syro-hex.* ¹¹ Syro-hex. ¹² Idem: *וְהָיוּ אֵלֶיךָ כְּמַלְאָכָה*. ¹³ Sic in *textu* *Codd. 22, 36*, alii. ¹⁴ Prior lectio est in *Comp.*, *Cod. III, XII, 23, 26*, aliis; posterior in *Codd. 88, 233*, et *Syro-hex.* ¹⁵ Syro-hex. ¹⁶ Codd. 86, 88, quorum prior *φυλα και* (sic) pro *φύλακας* habet. *Syro-hex.* *וְהָיוּ אֵלֶיךָ כְּמַלְאָכָה*. ¹⁷ Idem: *וְהָיוּ אֵלֶיךָ כְּמַלְאָכָה*. ¹⁸ *Cod. 86, 88* in continuatione. Pro *ἀναβῶμεν* (*Syro-hex.* ♦ *וְהָיוּ אֵלֶיךָ כְּמַלְאָכָה*) εἰς *Σ*. *Cod. 88* habet *ἀναβῶ ἐν Σ*. Mox pro *πρὸς κύριον, προσκυνεῖν* mendose exhibit *Cod. 86*. ¹⁹ Sic *Cod. 88*. *Syro-hex.* legit et pingit: ✕ τῷ Ἰακώβ 4 ἀγαλλιᾶσθε. *Codd. 22, 36*, alii: τῷ Ἰακώβ 4 ἀγαλλιᾶσθε καὶ εὐφρανθήσθε.

αἰνεῖτε) τῷ Ἰακώβ ἐν εὐφροσύνη.¹⁴ Σ. ὅτι τάδε λέγει κύριος ἀγαλλιᾶσθε περὶ τοῦ Ἰακώβ ἐν εὐφροσύνη.¹⁵

8. מִיַּרְכְּתֵי. *E lateribus (extremis regionibus). O'. ἀπ' ἐσχάτου. 'A. ἀπὸ κλιμάτων.*¹⁶

בָּם עֵינֵי וּפְסִיחַ הָרָה יוֹלְדֵת יַחְדָּו קָהֵל גְּדוֹל. *Inter eos caecus et claudus, praegnans et pariens simul; coetus magnus. O'. ἐν ἑορτῇ φασέκ καὶ τεκνοποιήσει ὄχλον πολύν. ✕ ἐν αὐτοῖς τυφλὸς καὶ χωλὸς, ἕγκυος καὶ τίκτουσα ὀμοθυμαδὸν, ἐκκλησία μεγάλη.*¹⁷

9. וּבִתְהַנְּנֵי. *Et cum supplicationibus. O'. καὶ ἐν παρακλήσει. 'A. καὶ ἐν οἰκτιρμοῖς. Σ. καὶ μετ' οἰκτιρῶν.*¹⁸

אוֹלִיבִים אֶל-נַחְלֵי מַיִם. *Ducam eos ad torrentes aquarum. O'. αὐλίζω ἐπὶ διώρυγας ὑδάτων. 'A. ἀπάξω αὐτοὺς πρὸς χειμάρρους ὑδάτων.*¹⁹

11. וְגַאֲלֶהָ. *Et liberabit eum. O'. ἐξέλιπατο αὐτόν. 'A. καὶ ἠγγίστευσεν αὐτόν.*²⁰

12. וְרִנְנוּ. *Et jubilabunt. O'. καὶ εὐφρανθήσονται. ✕ Πάντες καὶ ἀγαλλιάσονται.*²¹

בְּמָרוֹם-צִיּוֹן. *In excelso Sionis. O'. ἐν τῷ ὄρει Σιών. Σ. ἐν τῷ ὕψει Σιών.*²²

וְנַהָרֵי. *Et confluent. O'. καὶ ἕξουσιν. Alia*

exempl. add. καὶ ἐκστήσονται.²³

12. וְעַל-יַדְיָהוּרָה וְעַל-בְּנֵי-צֹאן וּבְקָר. *Et propter oleum, et propter fetum gregum et armentorum.*

*O'. καὶ καρπῶν, καὶ κτηνῶν, καὶ προβάτων (alia exempl. add. καὶ βοῶν²⁴). 'A. καὶ ἐλαιῶν, καὶ ἐπὶ υἱὸς προβάτων καὶ αἰγῶν. Σ. καὶ ἐπὶ ἐλαίῳ, καὶ ἐπὶ βουκολίᾳ βοσκημάτων καὶ βοῶν.*²⁵

וְכַנְן רֶחֶף. *Sicut hortus irriguus. O'. ὡσπερ ξύλον ἕγκαρπον. 'A. Σ. ὡς κῆπος μεθῶν.*²⁶

13. בְּמַחֹל וּבַחֲרִים וּבְקָנִים יַחְדָּו. *In choro, et juvenes senesque simul. O'. ἐν συναγωγῇ νεανίσκων, καὶ πρεσβῦται ÷ χαρήσονται.*²⁷ 'A. ἐν χορῷ, καὶ παῖδες (s. νέοι) καὶ πρεσβῦται ἅμα.²⁷

וְנַחֲמָתִים וְשִׂמְחָתִים מִיּוֹגֵם. *Et consolabor eos, et laetari eos faciam ex maerore suo. O'. καὶ ποιήσω αὐτοὺς εὐφραϊνομένους ✕ 'A. Θ. ἀπὸ τῆς λύπης αὐτῶν.*²⁸ 'A. καὶ παρακαλέσω αὐτοὺς, καὶ εὐφρανῶ αὐτοὺς ἀπὸ τῆς λύπης αὐτῶν. Σ. καὶ παραμυθήσομαι αὐτοὺς. . . .²⁹

14. פִּינְגְּוִינָה. *Pinguedine. O'. ÷ υἱῶν Λευὶ.*³⁰ ✕ πίο-τῆτος.³⁰

15. נָהוּ בְּכִי תַמְרוּרִים. *Ejulatus, fletus amaritudinum. O'. θρήνου καὶ κλαυθμοῦ ὀδυρμού. 'A. Σ. μέλος κλαυθμοῦ καὶ πικρασμῶν.*³¹

¹⁴ Codd. 86, 88. Syro-hex. vero affert: 'A. αἰνεῖτε (خُصِد), quod Aquilae usitatus est pro בָּרַךְ. ¹⁵ Codd. 86, 88.

¹⁶ Syro-hex. + حَم فَتْدَال. Norberg. male exscripsit حَم فَتْدَال, a foveis. ¹⁷ Cod. Jes., teste Montef. (Parsons. ex eodem affert: ✕ ἐπ' αὐτοῖς τυφλὸς κ. τ. ε.) In Codd. 22, 36, 88 (sub ✕), alii, haec in textu post πολὺν habentur. Syro-hex. legit et pingit: ἐν ἑορτῇ φασέκ ✕ καὶ τεκνοποιή-σαι (sic) ὄχλον πολύν ἐν αὐτοῖς—μεγάλη. Hieron. "Quod sequitur, in solemnitate Phase, et generabit filios multos, in Hebraico non habetur, sed in LXX tantum legitur, pro quo apud Hebraeos scriptum est: inter quos erunt caecus et claudus, et praegnans et pariens simul; ecclesia magna revertentium huc." ¹⁸ Codd. 86, 88. ¹⁹ Syro-hex.

+ حَم فَتْدَال. ²⁰ Idem: .²⁰ ²¹ Idem: .²¹ ²² Idem: .²² ²³ Idem: .²³ ²⁴ Idem: .²⁴ ²⁵ Idem: .²⁵ ²⁶ Idem: .²⁶ ²⁷ Idem: .²⁷ ²⁸ Idem: .²⁸ ²⁹ Idem: .²⁹ ³⁰ Idem: .³⁰ ³¹ Idem: .³¹

θῆσονται ✕ καὶ ἀγαλλιάσονται, et sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. ²² Syro-hex. + حَم فَتْدَال. ²³ Sic Codd. 22, 36, alii. Est fortasse alius interpretis. ²⁴ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ²⁵ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: + حَم فَتْدَال. ²⁶ Codd. 86, 88.

Syro-hex. + حَم فَتْدَال. ²⁷ Syro-hex. .²⁷

+ حَم فَتْدَال. Post χαρήσονται, quod obelo jugulat Syro-hex., Codd. 22, 36, alii, inferunt ἅμα. ²⁸ Cod. Jes. Sic in textu sub aster. Cod. 88, Syro-hex.

²⁹ Codd. 86, 88 afferunt: 'A. καὶ παρακαλέσω αὐτοὺς. Σ. καὶ παραμυθ. αὐτοὺς. Syro-hex. + حَم فَتْدَال. Tandem Codd. 22, 36, alii, in textu: καὶ παρακαλέσω αὐτοὺς, καὶ εὐφρανῶ αὐτοὺς ἀπὸ τῆς λ. αὐτῶν. ³⁰ Sic Syro-hex., et sine obelo Cod. 88 (cum ✕ πίοτῆτος). Hieron. Hebraea

vertit: *Et inebriabo animam sacerdotum pinguedine* (sive [juxta LXX] *filiorum Levi*). In fine v. Syro-hex. addit: ✕ φησι κύριος, et sic sine aster. Codd. 22, 36, alii.

³¹ Syro-hex. + حَم فَتْدَال. ³² Idem: .³²

³³ Idem: .³³

³⁴ Idem: .³⁴

³⁵ Idem: .³⁵

15. **עַל-בִּנְיָהּ** (in priore loco). *Propter filios suos.*
 O'. Vacat. *ΟΙ Γ'. ἐπὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῆς.*³³
לְהַנְחִיחַם עַל-בִּנְיָהּ כִּי אֵינָנוּ. *Consolationem admittere de filiis suis, quia non sunt.* O'. παύσασθαι ἐπὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῆς, ὅτι οὐκ εἰσίν.
 'Α. παρακληθῆναι ἐπὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῆς, ὅτι οὐκ εἰσίν.³³
- 16, 17, 34. **יְהוָה אֱמַס־יְהוָה**. * Πάντες· φησὶ κύριος 4.³⁴
17. **וַיִּשְׂתַּחֲוֶה לְאַחֵרֵיתָהּ**. *Et est spes tempori tuo futuro.* O'. Vacat. * Πάντες· καὶ ἔσται ἐλπίς τῇ ἐσχάτῃ σου 4.³⁵
- וַתָּשׁוּבּוּ בָנִים לְבִבְלֹם**. *Et revertentur filii ad terminum suum.* O'. μόνιμον τοῖς σοῖς τέκνοις * εἰς τὰ ὄρια αὐτῶν 4.³⁶ 'Α. καὶ ἐπιστρέψουσιν οἱ υἱοὶ (Θ. οἱ υἱοὶ σου) εἰς τὰ ὄρια αὐτῶν.³⁷
18. **מְתַנְּחֶדֶת**. *Plorantem.* O'. ὀδυρομένην. 'Α. mi-grantem.³⁸
- כַּעֲגֹל לֹא לִמְדָה**. *Sicut vitulus indomitus.* O'. ὥσπερ μόσχος οὐκ ἐδιδάχθη. 'Α. ὡς μόσχος ἀδάδακτος. Σ. ὡς μόσχος ἀδάμαστος.³⁹
19. **כִּי-אֶחְרִי שׁוּבִי נַחֲמֵתִי וְאֶחְרִי הַדְּעִי סִפְקֵתִי**
עַל-יְהוָה בְּשֵׂאתִי וְגַם-נִבְלַמְתִּי כִּי נִשְׂאֵתִי חַרְפַּת
נְעִוְרִי. *Nam postquam conversus sum, peniten-*

tiam egi; et postquam eruditus sum, percussi super femur: confusus sum, et etiam erubui, quoniam fero opprobrium juventutis meae. O'. ὅτι ὕστερον αἰχμαλωσίας μου μετενόησα, καὶ ὕστερον τοῦ γνῶναι με, ἐστέναξα ἐφ' ἡμέρας αἰσχύνης, καὶ ὑπέδειξά σοι, ὅτι ἔλαβον ὀνειδισμὸν ἐκ νεότητός μου. 'Α. ὅτι μετὰ τὸ ἐπιστρέφαι με παρεκλήθην (Aliter: 'Α. μετενόησα), καὶ μετὰ τὸ γνῶναι με ἐκρότησα ἐπὶ μηρόν ἡσχύνθη καὶ ἐνετράπη, ὅτι ἦρα ὀνειδισμὸν νεότητός μου.⁴⁰

20. **הֲבֵן יָקִיר לִי אֶפְרַיִם**. *Num filius pretiosus mihi Ephraim?* O'. υἱὸς ἀγαπητὸς Ἐφραὶμ ἐμοί. 'Α. υἱὸς ἐντιμὸς μοι Ἐφραὶμ.⁴¹

וְאִם יֶלֶד. *Num puer.* O'. * εἰ 4 παιδίον.⁴²

כִּי-רַמְיָה. *Nam quotiescunque.* O'. ὅτι ἀνθ' ὧν. Σ. ὅτι ἐξ.⁴³

עוֹד עַל-בִּנְיָן הָמוּ מַעֲי לֹא אֶחְזַקְנוּ. *Adhuc; propterea strepunt viscera mea ei, miserrans miserebor ejus.* O'. * Σ. πάλιν 4.⁴⁴ διὰ τοῦτο ἔσπευσα ἐπ' αὐτῷ, ἐλεῶν ἐλεήσω αὐτόν. 'Α. ἔτι διὰ τοῦτο ἤχησεν ἡ κοιλία μου αὐτῷ. . .⁴⁵ Aliter: 'Α. . . ἐσείσθη τὰ ὕτερα μου αὐτῷ, οἰκτεῖρων οἰκτερήσω.⁴⁶ Σ. πάλιν διὰ τοῦτο ἐταράχθη τὰ ἐντός μου ἐπ' αὐτῷ. . .⁴⁷

³³ Cod. 86. Sic in textu Codd. XII (cum αὐτοῦ), 36, 88, alii. Syro-hex. in priore loco sine aster., in posteriore sub aster. habet. ³³ Syro-hex. **حَتَا بَلَدًا** ./. **حَتَا بَلَدًا** ./. **حَتَا بَلَدًا** ./. Montef. e Cod. Jes. affert: * 'Α. παρακληθῆναι, et sic in textu Comp., Ald., Codd. III, 23, 33, 36, alii. ³⁴ Cod. Jes., et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ³⁵ Idem. Codd. 22, 36, alii: καὶ ἔσται ἐλπίς τῆς ἐσχάτης σου. ³⁶ Cod. Jes., et in textu sine aster. Cod. 233, Syro-hex. ³⁷ Syro-hex. **حَتَا بَلَدًا** ./. **حَتَا بَلَدًا** ./. **حَتَا بَلَدًا** ./. Cod. 22, 36, alii: καὶ ἐπ. οἱ υἱοὶ σου εἰς τὰ ὄ. αὐτῶν. ³⁸ Syro-hex. **حَتَا بَلَدًا** ./. **حَتَا بَلَدًا** ./. **حَتَا بَلَدًا** ./. Graece fortasse μεταναστεύοντα. Cf. ad Cap. xlviii. 27. xlix. 5. Hieron. Hebraea vertit: *Audienti audivi Ephraim transmigrantem (sive lamentantem).* ³⁹ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: Θ. ἀδάδακτος (لا مدعة). ⁴⁰ Codd. 86, 88, qui in vitiosa scriptura, ἐκράτησα ἐπὶ μηρόν ἡσχύνθη (καὶ ἐνετράπη Cod. 88), conspirant. Syro-hex. affert: 'Α. μετὰ τὸ ἐπιστρέφαι με μετενόησα (بلا مدعة); 'Α. Σ. καὶ μετὰ τὸ γνῶναι με ἐκρότησα ἐπὶ μηρόν μου (بلا مدعة).

Cum Aquilam omnino referat παρεκλήθην (cf. ad Cap. xv. 6. xviii. 8. xx. 16. xxvi. 3) nescimus an altera lectio μετενόησα e textu LXXviralis irreperit. (Codd. 22, 36, alii, et Theodoret. pro ἐστέναξα habent ἐκρότησα ἐπὶ μηρόν καὶ ἐστέναξα; et pro καὶ ὑπέδειξά σοι, καίγε ἐνετράπη καὶ ὑπέϊξά σοι. Deinde Syro-hex. in textu habet ἀφ' ἡμέρας αἰσχύνης; in marg. autem char. med.: ἐφ' ἡμέραις αἰσχύνης μου, quae lectio est Codd. 22, 36, aliorum.) ⁴¹ Codd. 86, 88 in continuatione. Syro-hex. **حَتَا بَلَدًا** ./. (In textu pro ei υἱὸς, quae lectio est in Codd. 22, 36, aliis, Syro-hex. dedit ei (حَتَا) υἱός.) ⁴² Syro-hex. in textu: * εἰ 4 παιδίον; Cod. 88: * εἰς 4 παιδίον. Praemittunt εἰ vel ἦ Codd. 36, 48, alii. ⁴³ Syro-hex. **حَتَا بَلَدًا** ./. **حَتَا بَلَدًا** ./. Mox post ἐν αὐτῷ add. εἰσι Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. in marg. char. med. ⁴⁴ Cod. Jes., et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. Pro ἔσπευσα ἐπ' αὐτῷ Codd. 22, 36, alii, ἐπεσπεύαμην αὐτόν habent, et sic Syro-hex. in marg. ⁴⁵ Cod. 86, 88. ⁴⁶ Syro-hex. **حَتَا بَلَدًا** ./. **حَتَا بَلَدًا** ./. **حَتَا بَلَدًا** ./. Lectio ad duplicem Aquilae editionem referenda esse videtur. ⁴⁷ Codd. 86, 88: Σ. πάλιν—τὸ (sic) ἐντός μου. Syro-hex. affert: ./.
 P 2

21. צִיפּוֹס. *Cippos* (viae monstrandae). *Ο. σιών.*
Alia exempl. σκοπούς.⁴⁸ 'Α. Σ. σκοπιάν.⁴⁹ 'Ο
Σύρος σημεία.⁵⁰

שָׁמִי לָךְ. *Pone tibi.* *Ο. ποιήσον* ✕ *σε-*
αντή 4.⁵¹

תְּבוֹרִיִּם. *Lapidum acervos.* *Ο. τιμωρίαν.*⁵²
'Α. πικρασμούς.⁵³ Σ. *transmutationes.*⁵⁴

לְמַסְלָה. *Ad viam aggestam.* *Ο. εις τοὺς*
ῥόμους ✕ *σου* 4.⁵⁵ 'Α. ἀπεσκολοπισμένη.⁵⁶ Σ.
(εις) τὴν τρίβον.⁵⁷

וְהָיָה הַלְכָתִּי שׁוּבָה. *Via qua abiisti; revertere.*
Ο. ὁδὸν ἣ ἐπορεύθης, ἀποστράφηθι. 'Α. Σ. ὁδῶ
ἣ ἐπορεύθης, ἐπιστράφηθι.⁵⁸

22. עַד-מָוֶתִי תַחְתְּמוֹקֶיךָ. *Quousque circumvagaris?*
Ο. ἕως πότε ἀποστρέψεις; Σ. ἕως πότε καταβυ-
θισθήσῃ;⁵⁹

22. הַשְׁוֹבְבָה. *Refractaria.* *Ο. ἠτιμωμένη.* 'Α. ἡ
βembeύουσα. Σ. ἡ ὑποστρεφομένη (fort. ἀπο-
στρεφομένη).⁶⁰

בְּיַבְרָא יִהְיֶה הַדְּשָׁה בְּאֶרֶץ נִקְבָה תְּסוּבַב גְּבֵרָה.
Nam creavit Jova novum quid in terra: femina
circumdabit (tuebitur?) *virum.* *Ο. ὅτι ἔκτισε*
κύριος σωτηρίαν ÷ εις καταφύττεισιν 4.⁶¹ *καινήν,*
ἐν σωτηρία περιελεύσονται ἄνθρωποι. 'Α. ὅτι
ἔκτισε κύριος καινὸν ἐν τῇ γῆ; θήλεια [ἐν τῇ
σωτηρία] περικυκλώσει ἄνδρα.⁶² Σ. . . (καινὸν)
ἐν τῇ γῆ; θήλεια περικυκλώσει ἄρσενά [καινόν].⁶³ Θ.
ὅτι ἔκτισε κύριος σωτηρίαν καινήν, ἐν σωτηρία
περιελεύσεται ἄνθρωπος.⁶⁴

23. יְהוָה יְבָרַךְ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. *Ο. κύριος* ✕ *τῶν*
δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραὴλ 4.⁶⁵

אֶת-שְׁבוֹתָם. *Captivitatem eorum.* *Ο. τὴν*

✦ אֶת-שְׁבוֹתָם אֶת-שְׁבוֹתָם אֶת-שְׁבוֹתָם. *Ad locutionem*
אֶת-שְׁבוֹתָם cf. Hex. nostra ad Psal. lv. 9. Dan. x. 16. Mich. vi.
64. ⁶⁵ Syro-hex. legit et pingit: *στήσον σεαυτῆ ✕ σκοποὺς*
(ἄρσεν), ποιήσον σεαυτῆ ✕ τιμωρίαν. Post *σιὼν* Codd. 36, 49,
alii, add. *σκοπούς.* In Codd. 48, 88, aliis, pro *σιὼν* scriptum
σιωνίμ, quod Theodotionis esse potest. ⁴⁹ Syro-hex. .
✦ אֶת-שְׁבוֹתָם אֶת-שְׁבוֹתָם. Hieron.: "Verbum Hebraicum *SIONIM*
vel in *speculatores*, vel in *speculas* vertitur, ut Aq. et Sym.
interpretati sunt." ⁶⁰ Theodoret. Pesch. vertit |L'.

⁶¹ Sic Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii.
Montef. e Cod. Jes. affert: *Ο. ποιήσον* ✕ *Α. εμὲ σεαυτήν*,
notans: "Forte *σεμ* vel *σμ* *σεαυτήν*; ita ut vocem Hebrai-
cam Graecis literis expresserit, ut non raro fecit." In
schedis Oxoniensibus ad *ποιήσον* notatur: "Cod. XII in
marg. ἐμποίησον. ✕ 'Α. σεαυτήν." Certe Montefalconii com-
mentum nemini arridebit. ⁵² Montef. in Lexico Hebr.
ad Hex. Orig. p. 547: "LXX *τιμωρίαν*, ubi videntur sonum
vocis Hebraicae magis quam significationem respexisse,
quod alibi non infrequenter notavimus." Pro *τιμωρίαν*
Spohnius *τιμωρίμ* a Senioribus positum esse nullus dubitat.

⁵³ Codd. 86, 88. Syro-hex. ✕ אֶת-שְׁבוֹתָם. ⁶⁴ Hieron.
⁵⁶ Sic Cod. Jes. in marg., et in textu sine aster. Codd. 22,
36, alii. ⁶⁰ Syro-hex. ✕ אֶת-שְׁבוֹתָם. Pro Hebr.
לְמַסְלָה et לְמַסְלָה idem interpres ἀπεσκολοπισίην posuit Psal. lxxvii.
5. cxviii. 118. Jesai. lvii. 14. ⁶⁷ Syro-hex. (ubi ad
τιμωρίαν male refertur) ✕ אֶת-שְׁבוֹתָם. ⁶⁸ Idem: ✕ אֶת-שְׁבוֹתָם.

✕ אֶת-שְׁבוֹתָם אֶת-שְׁבוֹתָם אֶת-שְׁבוֹתָם. Idem in textu affert:
✕ אֶת-שְׁבוֹתָם אֶת-שְׁבוֹתָם אֶת-שְׁבוֹתָם. ⁶⁹ Hieron.: "Ubi nos
diximus, *Usquequo delicis dissolveris*, Sym. posuit, *Us-*
quequo demergeris in profundum." Syro-hex. affert: 'Α.
[immo Σ.] *καταβυθισθήσῃ εις βύθον* (אֶת-שְׁבוֹתָם אֶת-שְׁבוֹתָם),
seu potius, uno vocabulo, *καταβυθισθήσῃ.* ⁶⁰ Codd. 86,
88. Cf. ad Cap. xlix. 4. Syro-hex. Aquilae (Symmacho)
continuat: ✕ אֶת-שְׁבוֹתָם אֶת-שְׁבוֹתָם, h. e. *ἀποστρεφομένη.* ⁶¹ Obelus
est in Syro-hex. ⁶² Codd. 86, 88. Verba redundantia,
ἐν τῇ σωτηρία, agnoscit etiam Syro-hex., qui perturbato
ordine affert: אֶת-שְׁבוֹתָם אֶת-שְׁבוֹתָם אֶת-שְׁבוֹתָם.
✕ אֶת-שְׁבוֹתָם, h. e. θήλεια καινὸν ἐν τῇ γῆ, ἐν τῇ σωτηρία περι-
κυκλώσει ἄνδρα. Minus probabiliter Olympiodorus in Cat.
Ghisler. T. II, p. 686: 'Ακύλας καὶ Σύμμαχος, ὅτι ἔκτισε κύριος
καινὸν ἐν τῇ θηλείᾳ, ἐκδεδώκασιν; quam lectionem Aquilae
soli tribuit S. Athanas. in *Collect. Nov. P.P.* T. II, p. 11,
repugnante Hieronymo, qui Hebraea vertens, *Quia crea-*
vit Dominus novum super terram: femina circumdabit
virum, subjungit: "Unde Sym. et Aq. juxta nostram
editionem interpretati sunt. Quid sibi autem in loco hoc
voluerit editio vulgata [LXX], possem dicere, et sensum
aliquem reperire, nisi de verbis Dei humano sensu argu-
mentari esset sacrilegum." ⁶³ Syro-hex. אֶת-שְׁבוֹתָם.
✕ אֶת-שְׁבוֹתָם אֶת-שְׁבוֹתָם אֶת-שְׁבוֹתָם. Hic quoque vox אֶת-שְׁבוֹתָם
nescio quo casu transposita esse videtur. ⁶⁴ Hieron. in
continuazione: "Theod. autem, et ipse vulgatae editioni
consentientis, interpretatus est: *Creavit Dominus salutem*
novam, in salute circumdabit homo; singulare ponens pro
plurali." ⁶⁵ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii.
Syro-hex. pingit: *κύριος ✕ τῶν δ. 4 ὁ θ. Ἰσραὴλ.*

- αίχμαλωσίαν αὐτοῦ. Alia exempl. τὴν ἀποι-
κίαν αὐτοῦ.⁶⁶
23. בִּרְכֵה יְהוָה יְהוּדָה יְבָרְכֵךָ. *Benedicat tibi Iova, O*
habitatio justitiae. Ο'. εὐλογημένος κύριος ἐπὶ
δικίαν (δρος). 'Α. Σ. εὐλογήσει σε κύριος ὁ κατο-
κῶν ἐν δικαιοσύνη.⁶⁷
24. וַיֵּשְׁבוּ בָהּ יְהוּדָה וְכָל-עָרָיו. *Et habitabunt in*
ea Iuda et omnes urbes ejus. Ο'. καὶ ἐνοι-
κοῦντες ἐν ταῖς πόλεσιν Ἰουδα, καὶ ἐν πάσῃ
τῇ γῆ αὐτοῦ. 'Α. καὶ καθίσουσιν ἐν αὐτῇ Ἰουδα,
καὶ πᾶσαι αἱ πόλεις αὐτοῦ.⁶⁸
- יַחְדָּו אֲבָרִים וְנִסְעוּ בַעֲדָר
Simul, agricolae, et
migrabunt cum grege. Ο'. ἅμα γεωργῶ, καὶ
ἀρθῆσεται ἐν ποιμνίῳ. 'Α. . . καὶ αἴροντες ἐν
ποιμνίῳ.⁶⁹ Σ. ὁμοῦ γεωργοὶ καὶ ἐλαύνοντες ἀγέ-
λας.⁷⁰
26. וְקִיְצַחְתִּי וְאָרָאָה. *Evigilavi, et vidi.* Ο'. ἐξη-
γέρθη, καὶ εἶδον. Σ. ἐξυπνισθεὶς εἶδον.⁷¹
27. מַת-בֵּית יִשְׂרָאֵל וְאֶת-בֵּית יְהוּדָה. Ο'. τὸν
'Ισραήλ, καὶ τὸν Ἰούδαν. ✕ 'Α. Σ. τὸν οἶκον
'Ισραήλ, καὶ τὸν οἶκον Ἰουδα.⁷²
28. לְנִתּוֹשׁ וְלְנִתּוּץ וְלְהָרֵס וְלְהַאֲבִיד וְלַהֲרַע. *Ad*
evellendum, et ad destruendum, et ad diruen-
dum, et ad perdendum, et ad confringendum.
Ο'. καθαρεῖν καὶ κακοῦν. Alia exempl. ✕
ἐκτῶλlein, καὶ κατασπᾶν, καὶ ✕ καθαρεῖν, ✕
καὶ ἀπολλύειν ✕, καὶ κακοῦν.⁷³
29. עוֹד. *Adhuc.* Ο'. Vacat. Alia exempl. *ἔτι.*⁷⁴

30. יָמוּת כָּל-הָאָדָם הָאֹכֵל הַבָּצֵר. *Morietur:*
omnis homo qui comederit uvam acerbam. Ο'.
ἀποθανεῖται ✕ 'Α. Θ. πᾶς ἄνθρωπος ✕,⁷⁵ καὶ
τοῦ φαγόντος τὸν ὄμφακα. Σ. . . παντὸς ἀθρώ-
που τοῦ φαγόντος τὸν ὄμφακα.⁷⁶
31. וְכָרְתִי. *Et ranguam.* Ο'. καὶ διαθήσομαι. 'Α.
(καὶ) κόψω. Σ. (καὶ) συντελέσω.⁷⁷
- בְּרִית. *Foedus.* Ο'. διαθήκην. 'Α. Σ. συν-
θήκην.⁷⁸
32. וְאִשְׂרָהֲמָה הַפְּרוּ. *Quod ii irritum fecerunt.*
Ο'. ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν. 'Α. ὅτι αὐτοὶ
διεσκέδασαν. Σ. αὐτοὶ γὰρ διέλυσαν.⁷⁹
- וְאֶנְכִי בַעַלְתִּי בָם. *Et ego rejeci eos.* Ali-
ter: *Cum tamen ego dominus essem iis.* Ο'.
καὶ ἐγὼ ἠμέλησα αὐτῶν. 'Α. καὶ ἐγὼ εἰμι
ἐκυρίευστα (αὐτῶν). Σ. ἐγὼ δὲ κατεῖχον αὐ-
τούς.⁸⁰
- וְעַל-לִבָּם. *Et super cor eorum.* Ο'. καὶ ἐπὶ
καρδίας αὐτῶν. Θ. καὶ ἐπὶ τοῦ στήθους αὐ-
τῶν.⁸¹
34. עוֹד. *Adhuc.* Ο'. Vacat. Alia exempl. ✕
*ἔτι.*⁸²
35. הַקֵּת יָרַח וְכּוֹכְבִים. *Leges lunae et stellarum.*
Ο'. ✕ 'Α. εἰς ἀκρίβειαν ✕ σελήνην καὶ ἀστé-
ρας.⁸³ 'Α. ἀκρίβειαν σελήνης καὶ ἀστέρων.⁸⁴
- וְרַנַּע הַיָּם. *Qui agitat mare.* Ο'. καὶ κραυγὴν
ἐν θαλάσῃ. 'Α. καταστέλλει τὴν θάλασσαν.⁸⁵

⁶⁶ Sic Comp., Ald., Codd. XII, 23, 26, 33, alii, et Syro-
hex. Hieron. *transmigrationem.* Cf. ad Cap. xxx. 3.
⁶⁷ Syro-hex. ✕ *וְהָיָה כִּי יִבְרַח יְהוָה בְּכָל-עָרָיו.*
⁶⁸ Idem: *וְהָיָה כִּי יִבְרַח יְהוָה בְּכָל-עָרָיו.*
⁶⁹ Idem: *וְהָיָה כִּי יִבְרַח יְהוָה בְּכָל-עָרָיו.*
⁷⁰ Idem: *וְהָיָה כִּי יִבְרַח יְהוָה בְּכָל-עָרָיו.*
⁷¹ Idem: *וְהָיָה כִּי יִבְרַח יְהוָה בְּכָל-עָרָיו.*
⁷² Idem: *וְהָיָה כִּי יִבְרַח יְהוָה בְּכָל-עָרָיו.*
⁷³ Idem: *וְהָיָה כִּי יִבְרַח יְהוָה בְּכָל-עָרָיו.*
⁷⁴ Idem: *וְהָיָה כִּי יִבְרַח יְהוָה בְּכָל-עָרָיו.*
⁷⁵ Idem: *וְהָיָה כִּי יִבְרַח יְהוָה בְּכָל-עָרָיו.*
⁷⁶ Idem: *וְהָיָה כִּי יִבְרַח יְהוָה בְּכָל-עָרָיו.*
⁷⁷ Idem: *וְהָיָה כִּי יִבְרַח יְהוָה בְּכָל-עָרָיו.*
⁷⁸ Idem: *וְהָיָה כִּי יִבְרַח יְהוָה בְּכָל-עָרָיו.*
⁷⁹ Idem: *וְהָיָה כִּי יִבְרַח יְהוָה בְּכָל-עָרָיו.*
⁸⁰ Idem: *וְהָיָה כִּי יִבְרַח יְהוָה בְּכָל-עָרָיו.*
⁸¹ Idem: *וְהָיָה כִּי יִבְרַח יְהוָה בְּכָל-עָרָיו.*
⁸² Idem: *וְהָיָה כִּי יִבְרַח יְהוָה בְּכָל-עָרָיו.*
⁸³ Idem: *וְהָיָה כִּי יִבְרַח יְהוָה בְּכָל-עָרָיו.*
⁸⁴ Idem: *וְהָיָה כִּי יִבְרַח יְהוָה בְּכָל-עָרָיו.*
⁸⁵ Idem: *וְהָיָה כִּי יִבְרַח יְהוָה בְּכָל-עָרָיו.*

dit: Ο'. καθαρεῖν, καὶ κακοῦν, "Ἄλλοι: ✕ ἐκτῶλlein καὶ κατασπᾶν
✕ καὶ ἀπολλύειν. ⁷⁴ Sic Comp., Codd. 62, 88, 233, et
Syro-hex. ⁷⁵ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36,
alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ⁷⁶ Syro-hex. *וְהָיָה כִּי יִבְרַח יְהוָה בְּכָל-עָרָיו.*
⁷⁷ Idem: *וְהָיָה כִּי יִבְרַח יְהוָה בְּכָל-עָרָיו.*
⁷⁸ Idem: *וְהָיָה כִּי יִבְרַח יְהוָה בְּכָל-עָרָיו.*
⁷⁹ Idem: *וְהָיָה כִּי יִבְרַח יְהוָה בְּכָל-עָרָיו.*
⁸⁰ Idem: *וְהָיָה כִּי יִבְרַח יְהוָה בְּכָל-עָרָיו.*
⁸¹ Idem: *וְהָיָה כִּי יִבְרַח יְהוָה בְּכָל-עָרָיו.*
⁸² Idem: *וְהָיָה כִּי יִבְרַח יְהוָה בְּכָל-עָרָיו.*
⁸³ Idem: *וְהָיָה כִּי יִבְרַח יְהוָה בְּכָל-עָרָיו.*
⁸⁴ Idem: *וְהָיָה כִּי יִבְרַח יְהוָה בְּכָל-עָרָיו.*
⁸⁵ Idem: *וְהָיָה כִּי יִבְרַח יְהוָה בְּכָל-עָרָיו.*

35. צְבָאוֹת. Ο'. παντοκράτωρ. 'Α. Σ. τῶν δυνάμεων.⁸⁶

36. גַּם זָרַע יִשְׂרָאֵל יִשְׁבְּתוּ מְדֵיּוֹת גּוֹי לְפָנָי. Etiam stirps Israelis desinet esse gens coram me. Ο'. καὶ τὸ γένος Ἰσραὴλ παύσεται γενέσθαι ἔθνος κατὰ πρόσσπον μόν. 'Α. καίγε τὸ σπέρμα Ἰσραὴλ καταπαύση τοῦ μὴ εἶναι ἔθνος ἐνώπιον ἐμοῦ.⁸⁷

37. כִּה אָמַר יְהוָה. Ο'. φησὶ κύριος. 'Α. Σ. τὰδε λέγει κύριος.⁸⁸

וְאִם-יִמְדוּ שָׁמַיִם מִלְּמַעְלָה. Si mensurabuntur caeli sursum. Ο'. ἐὰν ὑψωθῇ ὁ οὐρανὸς εἰς τὸ μετέωρον. 'Α. εἰ μετρηθῆσονται οἱ οὐρανοὶ ἄνωθεν.⁸⁹

וַיַּחְקְרוּ מוֹסְדֵי-אָרֶץ לְמַטְּהָ. Et investigabuntur fundamenta terrae deorsum. Ο'. καὶ ἐὰν ταπεινωθῇ τὸ ἔδαφος ('Α. Θ. τὰ θεμέλια⁹⁰) τῆς γῆς κάτω. 'Α. καὶ ἐξιγχασθήσονται τὰ θεμέλια τῆς γῆς κάτω.⁹¹

גַּם-אֲנִי אֶמְאָס בְּכָל-זֶרַע יִשְׂרָאֵל-עַל-כֵּן-אֲשַׁר עָשׂוּ וְאִם-יְהוָה. Etiam ego rejiciam omnem stirpem Israelis propter omnia quae fecerunt, inquit Jova. Ο'. καὶ ἐγὼ οὐκ (Οἱ λοιποὶ delectent οὐκ⁹²) ἀποδοκιμῶ ✕ πᾶν⁹³ τὸ γένος

Ἰσραὴλ, φησὶ κύριος, περὶ πάντων ὧν ἐποίησαν. 'Α. καὶ ἐγὼ ἀπορρίψω ἐν παντὶ τῷ σπέρματι Ἰσραὴλ ἐπὶ πάντα ἃ ἐποίησαν, φησὶ κύριος.⁹⁴ Σ. . . διὰ πάντα ἃ ἐποίησαν. ⁹⁵

38. מִבְּמִדְּלַת הַנְּנָאֵל. Inde a turri Hananeel. Ο'. ἀπὸ πύργου Ἀνανεήλ. 'Ο Σύρος' ἀπὸ πύργου τῆς γωνίας Ἀνανιήλ.⁹⁶

39. עוֹד קֶנְהָ הַמֶּדְבָּה. Adhuc funiculus mensurae. Ο'. ἡ διαμέτρσις αὐτῆς. Alia exempl. ✕ ἔτι ἔλπισ⁹⁷ καὶ ἡ διαμέτρσις αὐτῆς.⁹⁷ 'Α. . ὁ κανὼν τῆς καταμετρήσεως. Σ. . τὸ σχοινίον τοῦ μέτρου.⁹⁸

וְנָכַס לְעֵתָהּ. Et circuibit ad Goam. Ο'. καὶ περικυκλωθήσεται κύκλῳ ἐξ ἐκλεκτῶν λίθων. 'Α. . . γαθαί.⁹⁹

40. וְכָל-הַעֲמֶק הַפְּגָרִים הַדְּשָׁן. Et omnis vallis cadaverum et cineris. Ο'. Vacat. ✕ Θ. καὶ πᾶσαν τὴν κοιλάδα τῶν φαγαδεῖμ, καὶ τὴν σποδιάν¹⁰⁰.

הַפְּגָרִים. 'Α. φαγαρείμ. Σ. τῶν πτωμάτων.¹⁰¹

וְכָל-הַדְּשָׁן. Et cineris, et omnia arva. Ο'. . . καὶ πάντες ἀσαρημῶθ (juxta lectionem textualem הַדְּשָׁנוֹת). ('Α. . . τὴν πύττητα, καὶ πάντα τὰ προάστεια.¹⁰² Σ. καὶ τῆς σποδιάς, καὶ σύμψαν κατὰ τὸν χῶρον τῶν τάφων.¹⁰³

⁸⁶ Codd. 86, 88. ⁸⁷ Cod. 88. Sic, nisi kai pro καίγε, et μου pro ἐμοῦ Cod. 86. ⁸⁸ Idem. Sic in textu Comp., Codd. 36, 62, alii, et Syro-hex.

⁸⁹ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: **لَا تَصْعَقُ حَصَا حَصَا** : **حَصَا** . ⁹⁰ Codd. 86, 88.

⁹¹ Syro-hex. Aquilae continuat: **حَصَا حَصَا حَصَا** : **حَصَا حَصَا حَصَا** . ⁹² Origen. Opp. T. III, p. 307: πλὴν ἢ, οὐκ, ἀπόφασις προσκειμένη τῷ, ἀποδοκιμῶ, παρὰ τοῖς λοιποῖς ἐρμηνευταῖς οὐκ ἔστιν, ἀλλὰ παρὰ τοῖς Ο'.

⁹³ Sic Codd. 62 (sine aster.), 88, Syro-hex. ⁹⁴ Syro-hex. in continuatione: **וְאִם-יְהוָה** : **וְאִם-יְהוָה** : **וְאִם-יְהוָה** . ⁹⁵ Codd. 86, 88, ubi ἐποίησα scriptum.

⁹⁶ Theodoret. ⁹⁷ Sic Syro-hex., et, om. καὶ, Cod. 88. Cod. 86 affert: 'Α. ✕ ἔτι ἔλπισ. In Codd. 22, 36, aliis, locus sic legitur: καὶ διεξελθῆσεται ἔτι ἔλπισ τὸ σχοινίον τῆς διαμετρήσεως αὐτῆς. ⁹⁸ Syro-hex. **וְנָכַס לְעֵתָהּ** . ⁹⁹ Codd. 86, 88, ubi ἐποίησα scriptum.

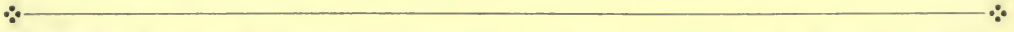
¹⁰⁰ Theodoret. ¹⁰¹ Sic Syro-hex., et, om. καὶ, Cod. 88. Cod. 86 affert: 'Α. ✕ ἔτι ἔλπισ. In Codd. 22, 36, aliis, locus sic legitur: καὶ διεξελθῆσεται ἔτι ἔλπισ τὸ σχοινίον τῆς διαμετρήσεως αὐτῆς. ¹⁰² Syro-hex. **וְכָל-הַדְּשָׁן** : **וְכָל-הַדְּשָׁן** . Hieron. Hebraea vertit: *Et exibit ultra norma* (sive juxta Sym., *funiculus*) *mensurae ejus*. ¹⁰³ Syro-hex. affert: 'Α. ἀγαθαί (**וְכָל-הַדְּשָׁן**), quod ex 'Α. γαθαί factum esse suspicatur Spohnius. Post λίθων

Cod. 36 infert ἐπὶ γαθαθαί. ¹⁰⁰ Cod. 86, qui φαγαδεῖν habet. Sic (cum φαγαδεῖμ) sub aster. Cod. 88, Syro-hex. Codd. 22, 36, alii, et Theodoret.: καὶ π. τ. κ. τῶν φαγαρίμ (φαραλίμ, φαργαλίμ) καὶ πρὸς τὴν σποδιάν. Montef. e Cod. Jes. edidit: ✕ Θ. τὴν κοιλάδα τῶν φαγαρίμ [φαγαλαεῖμ Parsons. in schedis] τὴν σποδιάν. Quod vero idem in notis e Theodoro exscriptis proficitur, καὶ πᾶσαν φάραγγα φαγαρίμ καὶ σποδοῦ, est merum falsarii Complutensis commentum. Theodoretus enarrat: Σποδιάν καλεῖ τὸν τόπον ἔνθα ἔρριπτον τῶν θυσίων τὴν κόνιν φαγαρίμ δὲ τοὺς τόπους τῶν θυμίωνων κρεῖον.

¹⁰¹ Cod. 86, 88, quorum prior φαγαρίμ scribit. Syro-hex. affert: 'Α. Σ. τῶν πτωμάτων (**וְכָל-הַדְּשָׁן**). Hieron.: " *Et omnem vallem ruinarum*, pro quibus Theod. ipsum verbum Hebr. posuit, PHAGARIM." ¹⁰² Syro-hex. in marg. char. med. **וְכָל-הַדְּשָׁן** : **וְכָל-הַדְּשָׁן** . Victor in Cat. Ghisler. T. II, p. 711: Ἀσαρημῶθ (sic) δὲ Ἀκύλας τὰ προάστεια ἐξέδωκεν. Hieron. in continuatione: " *Et cineres et omnem Asaremoth* (quod melius legimus *Asademoth*), pro quo Aq. *suburbana* interpretatus est." ¹⁰³ Cod. 88. Hieron.: " *Sademoth*, quod

- 14. וַיִּנְתְּמָם. *Et ponas eos.* Ο'. καὶ θήσεις αὐτοῦ.
"Ἄλλος" αὐτά.³⁶
לְמַעַן יַעֲמִדוּ. *Ut perstent.* Ο'. ἵνα διαμείνη.
'Α. ἵνα σῶσι (s. στή).³⁷
- 15. יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. Ο'. κύριος ✕ Θ.
παντοκράτωρ θεὸς Ἰσραήλ.³⁸
יִקְבְּרוּ. *Eminentur.* Ο'. κτισθήσονται. *Alia ex-*
*empl. κτηθήσονται.*³⁹
- 16. אֶל-בָּרוּךְ. Ο'. πρὸς Βαρούχ. *Alia exempl.*
✕ τῶ.⁴⁰ Βαρούχ.⁴⁰
- 17. הֲוֵה אֲדֹנָי יְהוָה. *Ah! Domine Jova.* Ο'. ὁ
ὦν κύριε. 'Α. Σ. ὦ κύριε, κύριε.⁴¹
הִנֵּה אַתָּה. *Ecce! tu.* Ο'. ✕ ἰδοῦ.⁴² σύ.⁴³
הִנְטִינָה. *Extenso.* Ο'. τῶ ὑψηλῶ. 'Α. Σ.
τῶ ἐκτεταμένῳ.⁴³
לֹא-יִפְּלֵא מִמֶּךָ כְּלִדְבָר. *Non est nimis ardua*
tibi res ulla. Ο'. οὐ μὴ ἀποκριβῆ ἀπὸ σοῦ
οὐθέν. 'Α. οὐκ ἀδυνατήσῃ ἀπὸ σοῦ πᾶν ῥήμα.⁴⁴
Aliter: 'Α. καὶ οὐ θαυμαστωθήσεται ἀπὸ σοῦ πᾶν ῥήμα.
*Σ. καὶ οὐκ ἀδυνατήσῃ σοι. . .*⁴⁵
- 18. הַגְּדוֹל הַגְּבוּר. *Magnus ille, fortis ille.* Ο'.
ὁ μέγας, ὁ ἰσχυρός. 'Α. Θ. ἰσχυρός, ὁ ὑψηλός (s.
ὑψιστός). Σ. ὁ δυνατός.⁴⁶
יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ. Ο'. κύριος ✕ Θ. τῶν δυ-

- νάμεων ὄνομα αὐτῶ.*⁴⁷
- 19. גָּדוֹל הַעֲצָה. *Magnus consilio.* Ο'. μεγάλης
βουλῆς. Σ. ὁ μέγας τῆ βουλῆ.⁴⁸
הַעֲלִילֶיהָ. *Opere.* Ο'. τοῖς ἔργοις. 'Α. τῆ
τέχνη. Σ. τῆ ἐνοία.⁴⁹
אֲשֶׁר-עֵינֶיהָ פְּקָחוֹת. *Oujus oculi aperti sunt.*
Ο'. οἱ ὀφθαλμοὶ σου ✕ 'Α. Θ. ἀνεφγμένοι.⁵⁰
'Α. οὐ οἱ ὀφθαλμοὶ ἀνεφγμένοι εἰσίν.⁵¹
עַל-כָּל-דַּרְכָּי. *Super omnes vias.* Ο'. εἰς ✕
Πάντες· πάσας.⁵² τὰς ὁδοῦς.⁵²
כְּדַרְכָּיו וּכְמַרֵּי מַעְלָלָיו. *Secundum vias suas,*
et secundum fructum operum suorum. Ο'.
κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ, ✕ Θ. κατὰ τοὺς
καρποὺς τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτοῦ.⁵³
- 20. וּבְאָדָם. *Et in hominibus.* Ο'. καὶ ἐν τοῖς
γῆγενεσι. Οἱ λοιποὶ· ἐν τοῖς ἀνθρώποις.⁵⁴
- 21. וּבְמִוְרָא גְדוֹל. *Et cum terrore magno.* Ο'.
καὶ ἐν δράμασι μεγάλοις. 'Α. (καὶ) ἐν φαβίματι
μεγάλῳ.⁵⁵ Σ. ἐν τοῖς φαινομένοις.⁵⁶
- 22. לָתֵת לָהֶם. *Dare iis.* Ο'. *Vacat.* ✕ δοῦναι
αὐτοῖς.⁵⁷
- 23. וַיִּרְשׁוּ אֹתָהּ. *Et possederunt eam.* Ο'. καὶ
ἔλαβον αὐτήν. 'Α. Σ. καὶ ἐκληρονόμησαν
αὐτήν.⁵⁸

³⁶ Syro-hex. in marg. char. med. ✕ *ל*. In textu *αὐτὸ* om. Comp., Codd. III, XII, 33, 49, alii, et Syro-hex.
³⁷ Syro-hex. ✕ *ל*. ³⁸ Cod. Jes. Sic in textu (cum ὁ θεός) Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ³⁹ Syro-hex., Codd. II (a 2da manu), III, XII, 23 (κληθήσονται), 41, alii. Syro-hex. in textu *ל* (cf. Exod. ix. 18 in Syro-hex.); in marg. autem char. med. ✕ *ל*. ⁴⁰ Sic Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. *Barouch* sine artic. est in Comp., Codd. XII, 23, 26, aliis. ⁴¹ Cod. 88. Syro-hex. in textu habet, ὁ ὦν κύριε, κύριε; in marg. autem: 'Α. Σ. ὦ κύριε (κύριε). 'Ο 'Εβρ. ἀδωνάι. ⁴² Cod. Jes. Sic in textu Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 48, 51, alii. ⁴³ Syro-hex. ✕ *ל*. ⁴⁴ Cod. 86, 88, quorum hic οὐ μὴ ἄδ. legit. ⁴⁵ Syro-hex. *ל*. ✕ *ל*. Cf. Hex. ad Prov. xxx. 18. ⁴⁶ Idem: *ל*. ⁴⁷ Epitheton ὁ ὑψηλός ab Hebraeo discedere videtur. ⁴⁸ Cod. Jes. Sic in

textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ⁴⁹ Syro-hex. ✕ *ל*. Ad Sym. cf. Hex. nostra ad Psal. cxl. 4. Ezech. xx. 43, 44. ⁵⁰ Cod. Jes. Sic in textu Ald., Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ⁵¹ Codd. 86, 88, qui οὐχι pro οὐ scribunt. ⁵² Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. legit et pingit: ✕ ἀνεφγμένοι ἐπὶ τὰς πάσας τὰς ὁδοῦς. ⁵³ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88. In Syro-hex. asteriscus ante κατὰ τὴν ὁδὸν male pingitur. In fine αὐτῶν pro αὐτοῦ oscitanter scripsit Montef. ⁵⁴ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. ✕ *ל*. ⁵⁵ Idem: *ל*. ✕ *ל*. Cf. Hex. ad Psal. ix. 21. (Paulo ante Syro-hex. pingit: τὸν λαὸν σου ✕ Ἰσραήλ, invitis Omani-bus.) ⁵⁶ Cod. 86, et sine artic. Cod. 88. Nisi forte pertineat ad Hebr. וּבְמִוְרָא, Ο'. καὶ ἐν τέρασιν. ⁵⁷ Cod. 88, Syro-hex. Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. ⁵⁸ Cod. 88.

- 31. לְהַסִּירָהּ. *Ut tollerem eam.* O'. ἀπαλλάξαι αὐτήν. 'A. Σ. τοῦ ἀποστῆσαι αὐτήν.⁸⁰
- 32. בְּנִי יִשְׂרָאֵל וּבְנֵי יְהוּדָה. O'. τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ✕ υἱῶν Ἰούδα.⁸¹
- 33. עֲרֵךְ. *Cervicem.* O'. νῶτον. 'A. Σ. αὐχένα.⁸²
הַשֶּׁמֶךְ וְלִמְדוֹ וַיֹּאמְרוּ שְׂמָעוּם. *Mane surgendo et docendo, et non erant audientes.* O'. ὄρθρου (alia exempl. add. καὶ ἐδίδαξα⁸³) καὶ οὐκ ἤκουσαν ἔτι. Alia exempl. ὄρθρίζων καὶ διδάσκων, καὶ οὐκ ἤκουσαν, καὶ οὐκ ἠθέλησαν.⁸⁴
- 34. שְׂקָרֵיהֶם. *Detestanda (idola) eorum.* O'. τὰ μιάσματα αὐτῶν. 'A. τὰ βδελύγματα αὐτῶν. Σ. culpas (s. culpabilia) eorum.⁸⁵
לְטַמְאוּ. *Ut polluerent eam.* O'. ἐν ἀκαθαρσiais αὐτῶν. 'A. τοῦ μᾶναι αὐτήν.⁸⁶
- 35. אֶת־בְּמוֹת. *Excelsa.* O'. τοὺς βωμοὺς. 'A. τὰ ὑψη.⁸⁷
לְהַעֲבִיר. *Ad traducendum.* O'. Θ. τοῦ ἀναφέρειν. 'A. Σ. τοῦ διάγειν.⁸⁸
- לְמַעַן הַחֲטִי. *Ut peccare facerent.* O'. πρὸς τὸ ἐφαμαρτεῖν. 'A. ὥστε ἐξαμαρτεῖν [αὐτόν]. Σ. ὥστε ἐξαμαρτεῖν με.⁸⁹
- 36. וְעַתָּה לָכֵן. *Et nunc propterea.* O'. καὶ νῦν.

- 'A. (καὶ νῦν) διὰ τοῦτο.⁹⁰
- 36. אֶל־הָעִיר הַזֹּאת. *Ad urbem hanc.* O'. ἐπὶ τὴν πόλιν ✕ 'A. Σ. ταύτην.⁹¹
אִתְּם אֶמְרִים. *Vos dicitis.* O'. σὺ λέγεις. Alia exempl. ὑμεῖς λέγετε.⁹²
בְּדַבָּר. *In peste.* O'. ἐν ἀποστολῇ. 'A. Σ. ἐν λοιμῷ.⁹³
- 37. מִכָּל־הָאֲרָצוֹת. *De omnibus terris.* O'. ἐκ πάσης τῆς γῆς. 'Αλλος ἀπὸ πασῶν τῶν γαιῶν.⁹⁴
לְבִטָּח. *Secure.* O'. πεποιθότας. Σ. ἀμερίμνος.⁹⁵
- 39. לֵב אֶחָד וְדָרֶךְ אֶחָד. *Cor unum et viam unam.* O'. ὁδὸν ἐτέραν καὶ καρδίαν ἐτέραν. Alia exempl. καρδίαν ✕ μίαν ἄ καὶ ὁδὸν μίαν.⁹⁶
לְטוֹב לָהֶם. *Ut bene sit iis.* O'. καὶ εἰς ἀγαθὸν αὐτοῖς. 'A. Σ. ἵνα εὖ ᾗ αὐτοῖς.⁹⁷
- 40. אֲשֶׁר לֹא־אֲשׁוּב. *Quod non avertam me.* O'. ἢν οὐ μὴ ἀποστρέψω. 'A. τοῦ μὴ ἀποστραφῆναί με. Σ. ὥστε μὴ ἀποστραφῆναί με.⁹⁸
לְהַיְטִיבִי אוֹתָם. *Ut benefaciam iis.* O'. Vacat. ✕ ὥστε ἀγαθοποιεῖν με αὐτούς.⁹⁹
- 41. וְשִׁתִּי עַל־יָהֶם. *Et laetabor super iis.* O'.

⁸⁰ Codd. 86, 88: 'A. τοῦ ἀποστῆσαι (ἀποστῆναι Cod. 86). Syro-hex. ⲉⲗⲏⲃⲉⲛⲥⲁⲗⲏⲥ. ⁸¹ Sic Codd. XII (in marg.), 88, Syro-hex. Codd. 22, 36, alii: τῶν υ. Ἰσρ., καὶ τῶν υ. Ἰούδα. (Mox pro Ἰσραὴλ, O'. οἱ ἄρχοντες αὐτῶν, variants οἱ μεγιστάνες αὐτῶν est in Codd. XII, 22, 23, 33, aliiis, et Syro-hex.) ⁸² Syro-hex. ⲉⲗⲏⲃⲉⲛⲥⲁⲗⲏⲥ. Cf. ad Cap. xviii. 17. ⁸³ Sic Comp., Codd. XII, 23, 49, alii, et Syro-hex. ⁸⁴ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. in marg. char. med. Symmachi esse videtur, coll. Hex. ad Cap. xxvi. 5. ⁸⁵ Syro-hex. ⲉⲗⲏⲃⲉⲛⲥⲁⲗⲏⲥ. (Symmachus Ἰσραὴλ vertit τὰ σίκη Ezech. xi. 18. xx. 7; quam vocem non intellexit Syrus noster ad Ezech. vii. 19.) ⁸⁶ Idem: ⲉⲗⲏⲃⲉⲛⲥⲁⲗⲏⲥ. Codd. 22, 36, alii, exhibent: τοῦ μᾶναι αὐτήν ἐν ἀκαθ. αὐτῶν. ⁸⁷ Idem: ⲉⲗⲏⲃⲉⲛⲥⲁⲗⲏⲥ. (Post υλοῦ Ἐννῶμ Codd. 22, 36, alii, et Theodoret., inferunt πύργους τοῦς ἐν γεω (γεζ, γεμ, γεβ), invito Syro-hex.) ⁸⁸ Codd. 86, 88: 'A. τοῦ διάγειν. Syro-hex. ⲉⲗⲏⲃⲉⲛⲥⲁⲗⲏⲥ. Hieron.: "Pro imitariarent in Hebraico scriptum est EBIR, quod Aq. et Sym. trans-

ducerent; LXX et Theod. interpretati sunt, offerrent." ⁸⁹ Cod. 86. Aliter Cod. 88: 'A. ὥστε ἐξαμαρτεῖν. Σ. ὥστε ἀμαρταναι (sic). ⁹⁰ Syro-hex. ⲉⲗⲏⲃⲉⲛⲥⲁⲗⲏⲥ. ⁹¹ Cod. Jes. Sic in textu Comp., Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ⁹² Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. in marg. char. med. ⁹³ Syro-hex. ⲉⲗⲏⲃⲉⲛⲥⲁⲗⲏⲥ. (Ad versionem LXXviralem, quam de peste immissa vulgo intelligunt, Syrus noster ad Baruch ii. 25 in marg. notat: "ἀποστολή, τουτίστιν, αἰχμαλωσία (ἡμεῖς)," praeunte Theodoro.) ⁹⁴ Sic in textu Codd. 22, 36, alii. Est Aquilae, ut videtur. Cf. ad Cap. xxiii. 3. ⁹⁵ Syro-hex. ⲉⲗⲏⲃⲉⲛⲥⲁⲗⲏⲥ. Pro πεποιθότας, πεποιθότως habent Ald., Codd. XII, 22, 26, 33, alii, et Syro-hex. ⁹⁶ Sic Cod. 88, Syro-hex. Pro μίαν in priore loco Syrus in marg. affert ἕτεραν. ⁹⁷ Syro-hex. ⲉⲗⲏⲃⲉⲛⲥⲁⲗⲏⲥ. Graeca in textu habent Codd. 22, 36, alii. ⁹⁸ Codd. 86, 88. ⁹⁹ Sic Codd. XII, 88, et Syro-hex., et sine aster. Codd. 22 (cum αὐτοῖς), 36, 48, alii.

καὶ ἐπισκέψομαι (alia exempl. add. αὐτούς).
Οἱ λοιποὶ καὶ εὐφρανθήσονται ἐν αὐτοῖς.¹⁰⁰

41. אֱמַתְךָ. Cum veritate. Ο'. ἐν πίστει. 'Α. Σ. ἐν ἀληθείᾳ.¹⁰¹

43. וְבַהֲמָהּ דֵּשֵׁן הָיָה אָדָם וְבַהֲמָהּ. Desolatio est, ita ut non sit homo et pecus. Ο'. ἄβατος ἔσται ἀπὸ ἀνθρώπων καὶ κτήνους. 'Α. Σ. ἡφανισμένη ἔστιν ἀπὸ τοῦ μὴ εἶναι ἀνθρώπων καὶ κτήνος.¹⁰²

44. וְיָקָרְוּ אֲגָרוֹת אֲרָגָרִיף. Agros argento ement. Ο'. καὶ κτήσονται ἀγροὺς ἐν ἀργυρίῳ. 'Α. Σ. ἀγροὶ ἐν ἀργυρίῳ κτηθήσονται.¹⁰³

וְנִתְּבוּ בַסֵּפֶר וְהִתְּבוּ. Et scribendo in libello, et signando. Ο'. καὶ γράψεις βιβλίον, καὶ σφραγιῇ. 'Α. Σ. καὶ γραφήσονται ἐν βιβλίῳ, καὶ σφραγισθήσονται.¹⁰⁴

וְהָיָה עֵדִים. Et adhibendo testes. Ο'. καὶ διαμαρτύρη μαρτυρας. 'Α. καὶ μαρτυρηθήσονται μαρτυρίας.¹⁰⁵

הַשְּׁפִלָּה. Regionis humilis. Ο'. τῆς σεφηλά. 'Α. τῆς ταπεινῆς. Σ. τῆς κοιλάδος.¹⁰⁶

הַנֶּגֶב. Austri. Ο'. τῆς ναγέβ. 'Α. Σ. (τῆς) νότου.¹⁰⁷

אֲתֵּיבוֹתָם. Captivitatem eorum. Ο'. τὰς ἀποικίας αὐτῶν. 'Α. τὴν ἀποστροφῆν.¹⁰⁸

Cap. XXXII. 8. ÷ 'Αναμετλ υἱὸς Σαλώμ (fort.

'Αν. υἱὸς ÷ Σαλώμ (fort. ÷ υἱὸς ἀδελφοῦ πατρός μου (fort. ÷ υἱὸς ἀδ. π. μου). 19. καὶ δυνατὸς τοῖς ἔργοις, ÷ παντοκράτωρ, ὁ μεγαλάνυμος κύριος.¹⁰⁹

CAP. XXXIII (Gr. xl).

1. וְעָנָה. Conclusus. Ο'. δεδεμένος. 'Α. συνεχόμενος.¹

2. וְעָשָׂה יְהוָה. Qui facit illud, Jona. Ο'. ποιῶν γῆν, ✕ κύριος (ποιῶν) αὐτὸ (κύριος).²

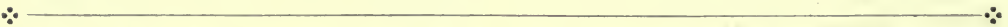
לְהַכְיִינָהּ. Ad stabiliendum illud. Ο'. τοῦ ἀνορθῶσαι αὐτήν. Σ. εἰς τὸ ἐπιτελεῖσαι αὐτὴν.⁴

3. וְהָיָה לִי וְהָיָה לְךָ. Invoca me, et respondebo tibi. Ο'. κέκραξον πρὸς με, καὶ ἀποκριθήσομαι σοι. 'Α. κάλεσον πρὸς με, καὶ εἰσακούσομαι σου.⁵

4. עַל-בֵּיתַי (bis). Ο'. περὶ οἴκων (bis). Alia exempl. περὶ οἰκιῶν... περὶ οἰκίας. Σ. περὶ τῶν οἰῶν (bis).⁷

הַקְּטִינִים. Quae dirutae sunt. Ο'. τῶν καθηρημένων. Σ. τῶν κατεσπασμένων.⁸

אֲלֵ-הַסְּבִלָּהִים. Per aggeres. Ο'. εἰς χάρακας. 'Α. εἰς τὰ προσχώματα.⁹ Σ. πρὸς τὰ ἐπιτειχίσματα.¹⁰ "Ἄλλος" πρὸς aggerem (καὶ ἐπὶ μάχαυραν).¹¹

¹⁰⁰ Syro-hex. ✕ אֲמַתְךָ אֱמַתְךָ. Codd. 22, 36, alii, in textu: καὶ εὐφρ. ἐπ' αὐτούς (s. αὐτοῖς).
¹⁰¹ Syro-hex. ✕ אֱמַתְךָ. Idem in textu: ἐν ἀληθείᾳ.
¹⁰² Syro-hex. ✕ וְבַהֲמָהּ דֵּשֵׁן הָיָה אָדָם וְבַהֲמָהּ. Codd. 86, 88: 'Α. Σ. ἡφαν. ἔστιν. (Paulo ante Syro-hex. in textu: ✕ ἔτι ἀγροὶ ἐν τῇ γῆ; fortasse pro ✕ ἔτι ἀγροὶ ἐν τῇ γῆ. Vocula ἔτι abest a Codd. 41, 229).
¹⁰³ Syro-hex. ✕ וְיָקָרְוּ אֲגָרוֹת אֲרָגָרִיף. Codd. 86, 88 afferunt: 'Α. Σ. καὶ κτηθήσονται, καὶ γραφήσονται κ.τ.έ.
¹⁰⁴ Codd. 86, 88. Syro-hex. ✕ וְנִתְּבוּ בַסֵּפֶר וְהִתְּבוּ. (sic) l.
¹⁰⁵ Syro-hex. ✕ וְהָיָה עֵדִים. Idem: ✕ וְהָיָה עֵדִים.
¹⁰⁶ Codd. 86, 88: Σ. τῆς κοιλάδος. Cf. ad Cap. xvii. 26.
¹⁰⁷ Codd. 86, 88. Syro-hex. ✕ הַנֶּגֶב. Idem: ✕ הַנֶּגֶב.
¹⁰⁸ Syro-hex. ✕ אֲתֵּיבוֹתָם. In fine v. add. φησὶ κύριος Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex., sine aster. omnes.
¹⁰⁹ Syro-hex. In v. 12 ð deest in

textu Hebraeo, sive brevitatis causa, sive scribarum negligentia.
CAP. XXXIII. ¹ Syro-hex. ✕ וְעָנָה. Cf. ad Cap. xx. 9. xxxix. 15. ² Cod. 88, Syro-hex. ³ Syro-hex. ✕ וְעָשָׂה יְהוָה. ⁴ Cod. Jes. ⁵ Syro-hex. ✕ וְהָיָה לִי וְהָיָה לְךָ. ⁶ Graeca sunt ea quae leguntur in Codd. 22, 36, aliis. ⁷ Sic Comp., Codd. III (cum οἴκων pro οἰκιῶν), 22, 26 (ut Cod. III), 36, alii, et Syro-hex. ⁸ Codd. 86, 88. ⁹ Idem. ¹⁰ Cod. 86, et sine artic. Cod. 88. ¹¹ Cod. 86. Cod. 88: Σ. πρὸς τὰ τευχίσματα. ¹¹ Syro-hex. in marg. char. med. ✕ אֲלֵ-הַסְּבִלָּהִים. Norberg. ✕ pro ✕ omnem mendose exscripsit, vertens: ad mulum (mulam) et omnem gladium. "Mulus non quadrat; contextus enim postulat instrumentum bellicum. Est ne Graecum βελόστασις?"—Spohn. "Syriace מְסֻבִּים, cumulos, reponendum suspicamur."—P. L. B. Drach. Frustra. Vid. ad Cap. lii. 4, ubi Syrus noster pro Hebr.

- 4, 5. וְאֶל־הַרְבֵּי : בְּאִים. *Et per gladium. Veniunt.* Ο. και προμαχῶνας ✕ τῶν ἐρχομένων 4.¹² 'A. και εἰς τὴν μάχαιραν . . . Σ. Θ. και εἰς τὴν μάχαιραν τῶν ἐρχομένων.¹³
5. אֶת־פְּגָרִי. *Cadaveribus.* Ο. τῶν νεκρῶν. 'A. τῶν πτωμάτων.¹⁴ Σ. τῶν σαμάτων.¹⁵
- הַסְתֵּרְתִּי. *Abscondi.* Ο. ἀπέστρεψα. 'A. Σ. καὶ ἀπέκρυψα.¹⁶
- מִהַעֲרֵי הָאֵר. *Ab urbe hac.* Ο. ἀπ' αὐτῶν. 'A. Σ. ἀπὸ τῆς πόλεως ταύτης.¹⁷
6. הִנְנִי מַעֲלָה־לָּהּ אֲרָכָה. *Ecce! ego applicabo ei fasciam.* Ο. ἰδοὺ ἐγὼ ἀνάγω αὐτῇ συνούλωσιν. 'A. ἄλλος ἰδοὺ ἐγὼ αἴρω ἀπ' αὐτῆς μάχαιραν.¹⁸
- וְגִלְיֹתִי לָהּ עֵתֶרֶת שְׁלוֹם וְאֵמֶת. *Et patefaciam iis corpiam pacis et veritatis.* Ο. και φανερώσω αὐτοῖς . . . και ποιήσω [και] εἰρήνην και πίστιν. Alia exempl. και φανερώσω αὐτοῖς ✕ εἰσακοῦειν 4 εἰρήνην και πίστιν.¹⁹ 'A. και φανερώσω αὐτοῖς εἰσακοῦειν εἰρήνης και ἀληθείας.²⁰ Aliter: 'A. . . ἴασιν εἰρήνης και ἀληθείας.²¹ Σ. . . προσευχῆν εἰρήνης και ἀληθείας. Θ. . . και πίστειως.²²
7. יִשְׂרָאֵל. Ο. 'Ισραήλ. Alia exempl. 'Ιερουσαλήμ. 'A. Σ. 'Ισραήλ.²³

8. וְסָלַחְתִּי לְכָל־עוֹנוֹתֵיהֶם. *Et condonabo omnes iniquitates eorum.* Ο. και οὐ μὴ μνησθήσομαι ἁμαρτιῶν αὐτῶν. 'A. Θ. και ἴάσομαι πάσαις ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῶν.²⁴
9. הַיְהִי־תָהּ לִי לְשֵׁם שְׂשׂוֹן. *Et erit mihi in nomen gaudii.* Ο. και ἔσται ✕ μοι 4 εἰς εὐφροσύνην.²⁵ 'A. Σ. και ἔσται μοι εἰς ὄνομα εὐφροσύνης.²⁶
- וְיָלַחְתְּ אֲרָתָהּ. *Et in decus.* Ο. και εἰς μεγαλείτητα. 'A. και εἰς καύχησιν.²⁷
- לְכָל־גּוֹיֵי. *Omnibus gentibus.* Ο. παντὶ τῷ λαῷ. 'A. πᾶσι τοῖς ἔθνεσι.²⁸
- אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה אֹתָם. *Quae ego facturus sum eis.* Ο. 8 ἐγὼ ✕ εἰμι 4 ποιήσω ✕ 'A. Σ. αὐτοῖς 4.²⁹
- וְיִפְחָדוּ וְיָרְגוּ עַל־כָּל־הַטּוֹבָה וְעַל־כָּל־הַשְּׂלֹם. *Et pavebunt et tremant propter omne bonum et propter omnem pacem, quam ego facturus sum ei.* Ο. και φοβηθήσονται και πικρανθήσονται περὶ πάντων τῶν ἀγαθῶν, και περὶ πάσης τῆς εἰρήνης ἧς ἐγὼ ποιήσω αὐτοῖς. 'A. και ἐκστήσονται και ταραχθήσονται ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ἀγαθοῖς και ἐπὶ πάσῃ τῇ εἰρήνῃ οἷς ἐγὼ εἰμι ποιήσω αὐτήν.³⁰
10. וּבְהַצּוֹת יְרוּשָׁלַם. *Et in plateis Jerusalem.* Ο.

23, *specula*, Aquilae tribuit **חַסְדָּא**, **חַסְדָּא**. Est, ut videtur, *agger*, sive munitio ad oppugnandam urbem exstructa, cui quasi *mulae* machinae bellicae insidebant.
¹² Cod. 88. Syro-hex. pingit: ✕ τῶν 4 ἐρχομένων. ¹³ Codd. 86, 88. Sic in textu sine aster. Codd. 22, 36, alii.
¹⁴ Syro-hex. **חַסְדָּא**. ¹⁵ Codd. 86, 88. Paulo ante Montef. e Cod. Jes. affert: και ✕ τοῦ 4 πληρώσαι; et mox: ἐν ✕ τῇ 4 ὄργῃ μου, και ἐν ✕ τῷ 4 θυμῷ μου. ¹⁶ Syro-hex. **חַסְדָּא**. ¹⁷ Codd. 86, 88. ¹⁸ Syro-hex. in marg. char. med. **חַסְדָּא** **חַסְדָּא** **חַסְדָּא**. Codd. 22, 36, alii: ἰδοὺ ἐγὼ—μάχαιραν, και ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω αὐτῇ συνούλωσιν.
¹⁹ Sic Cod. 88 (qui εἰρήνην πίστιν habet), Syro-hex.
²⁰ Codd. 86, 88. (Hebr. **חַסְדָּא**, *exorari se passus est, exaudivit*, commutatur cum εἰσακοῦειν Jesai. xix. 22.)
²¹ Syro-hex. **חַסְדָּא** **חַסְדָּא** **חַסְדָּא**. ²² Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: **חַסְדָּא** **חַסְדָּא** **חַסְדָּא**. Hieron. Hebraea vertit: *deprecationem pacis et veritatis*.
²³ Syro-hex., qui in textu 'Ιερουσαλήμ

habet, ut Comp., Codd. 22, 23, 26, alii. ²⁴ Syro-hex. **חַסְדָּא** **חַסְדָּא** **חַסְדָּא**. Codd. 22, 36, alii, post *ὄν ἡμαρτὸν μοι* add. και ἴάσομαι (ἴάσομαι super-script. Cod. 62) τὰς ἁμ. αὐτῶν. ²⁵ Cod. Jes. Sic sine aster. Comp., Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ²⁶ Codd. 86, 88: 'A. και ἔσται μοι εἰς ὄνομα. Syro-hex. **חַסְדָּא**. **חַסְדָּא**. Codd. 22, 36, alii, in textu: και ἔσται μοι εἰς ὄνομα. ²⁷ Syro-hex. **חַסְדָּא** **חַסְדָּא**. ²⁸ Codd. 86, 88. Codd. 22, 36, alii, in textu: παρὰ πᾶσι τ. ζ. ²⁹ Cod. Jes. in marg. ab alia manu, teste Parsonsio: 8 ἐγὼ εἰμι ποιήσω αὐτοῖς. Montef. vero ex eodem affert: 8 ἐγὼ ✕ εἰμι ποιῶ ✕ 'A. Σ. αὐτοῖς. Syro-hex. in textu: 8 ἐγὼ ποιῶ ✕ αὐτοῖς 4; et sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. ³⁰ Codd. 86, 88, quorum hic *ἀναστήσονται* pro *ἐκστήσονται* habet, invitis Codd. 22, 36, aliis; uterque autem μὴ pro εἰμι mendose scribit. Syro-hex. affert: 'A. και φοβηθήσονται (**חַסְדָּא**) και ταραχθήσονται (**חַסְדָּא**).

καὶ ἔξωθεν Ἱερουσαλήμ. ᾿Α. Σ. καὶ ἐν ἀμφόδοις Ἱερουσαλήμ. Θ. καὶ ἐν ἐξέδοις Ἱερουσαλήμ.³¹

10. מֵאִין אָדָם וּמֵאִין יוֹשֵׁב וּמֵאִין בְּהֵמָה. Ita ut non sit homo, neque incolae, neque pecus. Ὁ. παρὰ τὸ μὴ εἶναι ἄνθρωπον, καὶ ✕ παρὰ τὸ μὴ εἶναι οἰκοῦντα, καὶ παρὰ τὸ μὴ εἶναι κτήνη.³²

11. בְּבֵאוֹת כִּירֻב. Ὁ. παντοκράτορι, ὅτι χρηστός. ᾿Α. τῶν στρατιῶν, ὅτι ἀγαθός. Σ. τῶν δυνάμεων, ὅτι ἀγαθός.³³

מִבְּאֵים תּוֹרָה. Afferentium gratiarum actionem. Ὁ. καὶ εἰσοίσουσι δῶρα ✕ αἰνέσεως. ᾿Α. φερόντων ὑπὲρ αἰνέσεως. Σ. εἰσφέροντες ἐξομολογήσεις.³⁵

12. מֵאִין אָדָם וְעַד-בְּהֵמָה. Ὁ. ✕ παρὰ τὸ μὴ εἶναι ἄνθρωπον καὶ κτήνος.³⁶

13. הַשְּׂפֵלָה . . הַנֶּגֶב. Ὁ. τῆς σεφλήα . . τῆς ναγέβ. ᾿Α. τῆς ταπεινῆς . . τοῦ νότου. Σ. τῆς κοιλάδος . .³⁷

הַצֹּאן. Grex. Ὁ. πρόβατα. ᾿Α. Σ. ποιμνία.³⁸

14—26. Ὁ. Vacat.

14. הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם-יְהוָה הַקְּיֹמְתִי אֶת-הַדְּבַר הַטּוֹב אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֶל-בֵּית יִשְׂרָאֵל וְעַל-בֵּית יְהוּדָה. Ecce! dies veniunt, inquit Jova, et praestabo verbum bonum, quod locutus sum ad domum Israelis, et super domum Judae. ✕ Θ. ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται, φησὶ κύριος, καὶ ἀναστήσω τὸν λόγον μου τὸν ἀγαθόν, ὃν ἐλά-

λησα ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραήλ, καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα.³⁹

15. בְּיָמַימ הָהֵם וּבַעַת הַהִיא אֲצַמִּיחַ לְדָוִד צִמְחָה. In diebus illis et in tempore illo germinare faciam Davidi germen justitiae, et faciet iudicium et justitiam in terra. ✕ Θ. ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀνατελῶ (᾿Α. ἀναφήσω⁴⁰) τῷ Δαυὶδ ἀνατολὴν δικαίαν, ποιῶν (Σ. ἀνατολὴν, δικαιοσύνην ποιήσει⁴¹) κρίμα καὶ δικαιοσύνην ἐν τῇ γῆ.⁴²

16. בְּיָמַימ הָהֵם תְּוֹשַׁע יְהוּדָה וַיְרוּשָׁלַם תִּשְׁכֵּן. In diebus illis salvabitur Juda, et Jerusalem habitabit secure; et hoc est nomen quod vocabit eum, Jova justitia nostra. ✕ Θ. ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις σωθήσεται ἡ Ἰουδαία, καὶ Ἱερουσαλήμ κατασκηνώσει πεποιθυῖα: καὶ τοῦτο τὸ ὄνομα ὃ καλέσει αὐτήν, κύριος δικαιοσύνη ἡμῶν.⁴³

17. כִּי-כֹה אָמַר יְהוָה לֹא-יִכְרַת לְדָוִד אִישׁ יֹשֵׁב עַל-כִּסֵּא בֵּית-יִשְׂרָאֵל. Quia sic dicit Jova: Non excindetur Davidi vir sedens super solium domus Israelis. ✕ Θ. ὅτι τάδε λέγει κύριος: οὐκ ἐξολοθρευθήσεται τῷ Δαυὶδ ἀνὴρ καθήμενος ἐπὶ θρόνου οἴκου Ἰσραήλ.⁴⁴

18. וְלִפְתָּנַיִם הַלְוִיִּם לֹא-יִכְרַת אִישׁ מִלְּפָנַי מַעֲלָה וְעוֹלָה וּמִקְמִיר מִנְחָה וְעֹשֶׂה וְיָבִחַ כָּל-הַיָּמִים. Et

31 Codd. 86, 88. Syro-hex. هـ. سعملا. 32 Sic Syro-hex. (qui pingit: ✕ kai parà), et, ut videtur, Cod. 88. Cod. XII ad ἀνθρώπων (sic Parsons., per incuriam, ut videtur, pro ἀνθρώπων) καὶ (κτηνῶν, vel potius κτήνος), in marg. affert: ✕ παρὰ τὸ μὴ εἶναι. 33 Syro-hex. هـ. قنبل. 34 Cod. Jes. Sic sine aster. Codd. III, 23, 33, 36, alii. Codd. 22, 48, alii: καὶ εἰς. ὑπὲρ αἰνέσεως. Cod. 88: καὶ εἰς. δῶρα ὑπὲρ αἰνέσεως. Syro-hex. in textu: καὶ εἰς. αἰνέσεως; in marg. autem char. med. هـ. سعملا. 35 Syro-hex. هـ. قنبل. 36 Haec hodie in LXX leguntur, sed absunt a Codd. 23, 26, 86, 106, 239. Montef. e Cod. Jes. affert: ✕ Π. παρὰ τὸ μὴ εἶναι ἀνθρώπων. Syro-hex. pingit: ✕ ἐν τῷ τόπῳ τοῦτοφ τῷ ἐρήμῳ, παρὰ—κτήνος. 37 Syro-hex. Cf. ad Cap. xxxii. 44. 38 Idem: هـ. سعملا. 39 Cod. Jes., et sub aster. Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. Cod. 88 affert: ἀναστήσω σὺν τῷ λόγῳ μου τὸν ἀγαθόν, φ. κ. τ. ε. 40 Syro-hex. هـ. سعملا. 41 Idem: هـ. سعملا. 42 Cod. Jes., et sub aster. Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. Pro ποιῶν Codd. 22, 36, alii, excepto Cod. 88, habent καὶ ποιήσει, et sic in marg. Syro-hex., qui cuneolum post ἐν τῇ γῆ ponit. 43 Cod. Jes. (Montef. in fine exseripsit, κύριος δίκαιος σὺν ἡμῖν, repugnante Parsonsio in schedis.) In Cod. 88, Syro-hex. (qui posterior vv. 16—26 sine aster. affert) habetur, καὶ τοῦτο ὃ καλέσει αὐτήν, sed hic in marg. char. med. τὸ ὄνομα habet. Codd. 22, 36, alii, et Theodoret.: καὶ τοῦτο τὸ ὄν. ὃ κληθήσεται. 44 Cod. Jes. Sic sub aster. Codd. 22, 36, alii, et sine aster. Syro-hex.

Et sacerdotibus Levitis non excindetur vir coram me, qui offerat holocaustum, et adoleat fertum, et faciat sacrificium omnibus diebus.

✠ Θ. καὶ τοῖς ἱερεῦσι τοῖς Λευίταις οὐκ ἐξολοθρευθήσεται ἀνὴρ ἐκ προσώπου μου, ἀναφέρων ὀλοκαυτώματα, καὶ θύων θυσίαν (Ἰ. Σ. θυμιῶν δῶρα), καὶ ποιῶν θυμίαμα πάσας τὰς ἡμέρας.⁴⁵

19. וַיְהִי דְבַר-יְהוָה אֶל-יִרְמְיָהוּ לֵאמֹר. ✠ Θ. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς Ἰερεμίαν, λέγων.⁴⁶

20. כֹּה אָמַר יְהוָה אֱסֹתְפֹרוּ אֶת-בְּרִיתִי הַיּוֹם-וְאֶת-בְּרִיתִי הַלַּיְלָה וּלְבִלְתִּי הָיוֹת יוֹמִם-וּלְיָלַיָּה בְּעֵתָם. Sic dicit Jova: Si fregeritis foedus meum cum die, et foedus meum cum nocte, ut non sit dies et nox in tempore suo.

✠ Θ. τάδε λέγει κύριος· εἰ διασκεδάσετε τὴν διαθήκην μου τὴν ἡμέραν, καὶ τὴν διαθήκην μου τὴν νύκτα, τοῦ μὴ εἶναι ἡμέραν καὶ νύκτα ἐν καιρῷ αὐτῶν.⁴⁷ Ἰ. Α. . . εἰ διασκεδάσετε τὴν συνθήκην μου τῆς ἡμέρας, καὶ τὴν συνθήκην μου τῆς νυκτός . . . Σ. ἐὰν διασκεδάσητε . . .⁴⁸

21. גַּם-בְּרִיתִי תִפָּר אֶת-דָּרְךְ עֲבָדֵי מְדוּתֹתָ לֹךְ בֵּן. מִלֶּיךָ עַל-בְּסֹאף וְאֶת-הַלְוִיִּם הַפְּהִינִים מִשְׁרָתִי. Etiam foedus meum frangetur cum Davide servo meo, ut non sit ei filius regnans super solium ejus, et cum Levitis sacerdotibus ministris meis. ✠ Θ. καί γε ἡ διαθήκη μου διασκαδασθήσεται μετὰ Δαυὶδ τοῦ δούλου μου, τοῦ μὴ εἶναι αὐτῷ υἱὸν βασιλεύοντα ἐπὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ, καὶ ἡ πρὸς τοὺς Λευίτας τοὺς ἱερεῖς

τοὺς λειτουργοῦντάς μοι.⁴⁹

22. אֲשֶׁר לֹא-יִסְפָּר עֲבָד הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִמְדוּ הוֹל. הַיּוֹם בֶּן אֲרֻבָּה אֶת-זֶרַע דָּרְךְ עֲבָדֵי וְאֶת-הַלְוִיִּם מִשְׁרָתִי אֶתִּי. Quemadmodum non numerabitur exercitus caelorum, nec mensurabitur arena maris; ita augetur semen Davidis servi mei, et Levitas ministrantes mihi. ✠ Θ. ὥς οὐκ ἐξαριθμηθήσεται ἡ δύναμις (Ἰ. Α. ἡ στρατιά. Σ. ἡ διάταξις⁵⁰) τοῦ οὐρανοῦ, οὐδὲ ἐκμετρηθήσεται ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης· οὕτως πληθυνῶ τὸ σπέρμα Δαυὶδ τοῦ δούλου μου, καὶ τοὺς Λευίτας τοὺς λειτουργοῦντάς μοι.⁵¹

23. וַיְהִי דְבַר-יְהוָה אֶל-יִרְמְיָהוּ לֵאמֹר. ✠ Θ. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς Ἰερεμίαν, λέγων.⁵²

24. הֲלוֹא רָאִיתָ מִדֶּה-הָעַם הַזֶּה דְּבָרוֹ לֵאמֹר שְׁתִּי הַמְשַׁפְּחוֹת אֲשֶׁר בָּחַר יְהוָה בָּהֶם וַיִּמְאַסָּם וְאֶת-עַמִּי וַיִּנְאַצֵּן מִדְּיוֹת עוֹד גּוֹי לְפָנֶיהֶם. Nonne vidisti quid hic populus locutus sit, dicens: Duas familias quas elegerat Jova, etiam reprobavit eas? et populum meum contemnunt, ut non sit amplius gens coram iis. ✠ Θ. ἀρά γε οὐκ εἶδες τί ὁ λαὸς οὗτος ἐλάλησεν, λέγοντες· αἱ δύο πατριαὶ (Ἰ. Α. συγγενεῖαι⁵³) ἃς ἐξελέξατο κύριος ἐν αὐταῖς, καὶ ἰδοὺ ἀπώσατο αὐτούς; καὶ τὸν λαὸν μου παρώξυνεν, τοῦ μὴ εἶναι ἔτι ἔθνος (Σ. ὥστε μὴ εἶναι ἔτι ἔθνος⁵⁴) ἐνώπιόν μου.⁵⁵

25. כֹּה אָמַר יְהוָה אֱסֹל-אֶת-בְּרִיתִי יוֹמִם וּלְיָלַיָּה. הַקֹּדֶשׁ שְׁמַיִם וְאֶרֶץ לֹא-שְׁמֹתִי. Sic dicit Jova: Si non foedus meum cum die et nocte,

⁴⁵ Cod. Jes. Sic sub aster. Cod. 88, et sine aster. Syro-hex., qui θυμιάματα pro θυμίαμα habet. Paulo aliter Codd. 22, 36, alii: καὶ θυμιῶν θυσίαν, καὶ ποιῶν θυμία π. τ. ἡμέρας. Syro-hex. affert: ✠⁴⁶ Cod. Jes., iidem. ⁴⁷ Cod. Jes. Sic sub aster. Cod. 88, et sine aster. Syro-hex. Codd. 22, 36, alii: τάδε λ. κ. εἰ διασκαδασθήσεται ἡ διαθήκη μου (Cod. 62 add. τῆς ἡμέρας, καὶ ἡ δ. μου τῆς νυκτός), τοῦ μὴ εἶναι ἡ. κ. ν. ἐν τῷ κ. αὐτῶν. ⁴⁸ Syro-hex. ✠⁴⁹ Cod. Jes. affert: Σ. ἐὰν διασκεδάσητε (sic). ⁵⁰ Cod. Jes. In ceteris omnibus ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ scrip-

tum. Statim verba ἡ πρὸς desiderantur in Cod. 88, Syro-hex. . . .⁵¹ Syro-hex. ✠⁵² Cod. Jes. Sic sub aster. Codd. 22, 36, alii, et sine aster. Syro-hex. ⁵³ Idem. ⁵⁴ Idem:⁵⁵ Cod. Jes. In fine ἔθνος, quod aberat, e ceteris omnibus assumpsimus. Cod. 88, Syro-hex. om. ἀρά γε, et ἰδοὺ, et in fine ἐνώπιον αὐτῶν habent, repugnantibus Codd. 22, 36, aliis. Hi autem οἶδας pro εἶδες, et ἐλάλησεν λέγων pro ἐλάλησεν λέγοντες afferunt, invitis Cod. 88, Syro-hex.

statuta caelorum et terrae non posui. ✠ Θ. τάδε λέγει κύριος· εἰ μὴ τὴν διαθήκην μου (Σ. τὴν συνθήκην μου⁵⁶) ἡμέρας καὶ νυκτὸς, ἀκριβάσματα οὐρανοῦ καὶ γῆς οὐκ ἔταξα.⁵⁷

26. גַּם יִזְרַע יַעֲקֹב יָדוּד עֲבָדָיו אֲמָאִם מִקַּחַת מִזְרְעוֹ מִשְׁלֵיִם אֶל-זֶרַע אַבְרָהָם וְיִשְׁחַק וְיַעֲקֹב כִּי-אָשִׁיב אֶת-שְׁבוּתָם וְרַחֲמֵתֵים. Etiam semen Jacobi et Davidis servi mei reprobabo, ut non capiam de semine ejus dominantes in semen Abrahami, Isaaci, et Jacobi: nam reducam captivitatem eorum, et miserebor eorum. ✠ Θ. καίγε τὸ σπέρμα Ἰακώβ καὶ Δαυιδ τοῦ δούλου μου ἀποδοκιμῶ, τοῦ μὴ λαβεῖν ἐκ τοῦ σπέρματος αὐτοῦ ἄρχοντα πρὸς τὸ σπέρμα Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, ὅτι ἐπιστρέψω τὴν ἐπιστροφὴν αὐτῶν, καὶ οἰκτειρήσω αὐτούς⁴.⁵⁸

CAP. XXXIV (Gr. xli).

1. חֵילָיו. Copiae ejus. Ο'. τὸ στρατόπεδον αὐτοῦ. Ἀ. εἰσπορία αὐτοῦ. Σ. δύναμις. 1. וְכָל-מַמְלָכוֹת אֶרֶץ מִמְּשַׁלְתָּ יָדוֹ וְכָל-הָעַמִּים. Et omnia regna terrae domini manus ejus, et omnes populi. Ο'. καὶ πᾶσα ἡ γῆ ἀρχῆς αὐτοῦ. Alia exempl. ✠ καὶ πᾶσαι αἱ βασιλείαι τῆς γῆς ἀρχῆς αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ λαοί⁴.² Alia: καὶ πᾶσα ἡ γῆ ἀρχῆς ✠ χεῖρὸς⁴ αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ λαοί.³

2. וְאָמַרְתָּ. Et dic. Ο'. Vacat. ✠ εἰπέ⁴. הַנְּנִי נָתַן אֶת-הָעִיר הַזֹּאת. Ecce! ego dabo urbem hanc. Ο'. παραδόσει παραδοθήσεται ἡ πόλις αὕτη. Ἀ. ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι τὴν πόλιν ταύτην.⁵ וְשָׂרְפָה. Et comburet eam. Ο'. καὶ συλλήψεται αὐτήν, καὶ καύσει αὐτήν.⁶ Ἀ. καὶ ἐμπυρίσει αὐτήν.⁷ 3. מְלֶכֶת-בָּבֶל. Ο'. αὐτοῦ. Alia exempl. βασιλέως Βαβυλώωνος.⁸ וַיִּפְיֵהוּ אֶת-פִּיָּהּ וַיִּדְבַר. Et os ejus cum ore tuo loquetur. Ο'. Vacat. Alia exempl. καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ μετὰ τοῦ στόματός σου λαλήσει.⁹ 4. עֲלִיָּה לֹא תָמוּת בַּחֶבֶר. De te; non morieris gladio. Ο'. Vacat. ✠ περὶ σοῦ⁴ οὐκ ἀποθανῆ ἐν Ῥομφαίᾳ.¹⁰ 5. וּבְמִשְׂרָפוֹת אֲבוֹתֶיהָ הַמְּלָכִים הָרִאשֹׁנִים אֲשֶׁר-הָיוּ לְפָנָיִךָ בְּן יִשְׂרָאֵל. Et cremationibus patrum tuorum, regum priorum qui fuerunt ante te, ita cremabunt tibi. Ο'. καὶ ὡς ἔκλαυσαν τοὺς πατέρας σου τοὺς βασιλεύσαντας πρότερόν σου, (alia exempl. πρότερον ✠ τῶν γενομένων⁴ σου, οὕτως¹¹) κλαύσονται καὶ σέ. Ἀ. καὶ κατὰ τοὺς ἐμπυρισμοὺς τῶν πατέρων σου, τῶν βασιλέων τῶν προτέρων τῶν γενομένων ἐμπροσθέν σου, οὕτως ἐμπυρίσουσί σοι.¹² וְהָיוּ אֲדָרוֹן יִסְפְּרוּ-לָךְ. Et vae! Domine! plangent tibi. Ο'. οὐαὶ κύριε (alia exempl. ὦ

⁵⁶ Syro-hex. ✠ **هو. مصلا** **يحد.** ⁵⁷ Cod. Jes., iidem. In Cod. 51, Syro-hex. legitur *ei τὴν διαθήκην*, omisso *μή*. ⁵⁸ Idem. Pro τὸν δούλον μου, quod legitur in Codd. XII, 88, 233, cujus loco Montef. tacite edidit τῶν δούλων μου, correximus τοῦ δούλου μου ex Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. Mox Grabiuis e Cod. 62 edidit *ἀρχοντας et ἀποστροφῆν*, invitis ceteris. CAP. XXXIV. 1 Syro-hex. ✠ **هو. مصلا** **يحد.** 2 Cod. Jes. Sic, cum τῆς γῆς τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ, sine aster. Codd. 22, 36, alii. 3 Sic Cod. 88, Syro-hex. 4 Idem. Paulo ante post κύριος sine aster. add. ὁ θεός Ἰσραὴλ Comp., Codd. 22, 36, 88, alii, et Syro-hex. 5 Syro-hex. ✠ **هو. مصلا** **يحد.**

⁶ Duplex versio. Syro-hex. in textu om. καὶ καύσει αὐτήν, sed in marg. char. med. affert: καὶ καύσει (s. κατακαύσει, ut Codd. 22, 36, alii) αὐτήν (**هو. مصلا**). 7 Idem: **هو. مصلا**. Cf. ad v. 5. 8 Sic Syro-hex. in textu; in marg. autem char. med. αὐτοῦ. Cod. 62 affert: αὐτοῦ βαρ. B. 9 Sic Comp., Codd. III (sine τὸ), XII, 23, 41, 88, alii, et Syro-hex. Paulo aliter Ald., Codd. 22, 26, 36, alii: καὶ τὸ στ. σου μετὰ τ. στ. αὐτοῦ λ. 10 Sic Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Cod. 62. Cod. 86 affert: Ἀ. οὐκ ἀποθανῆ ἐν Ῥ. Sic in textu Ald., Codd. XII, 22, 33, 36, alii. 11 Sic Cod. 88, Syro-hex. 12 Codd. 86, 88. Syro-hex. **هو. مصلا** **يحد.** **هو. مصلا** **يحد.**

κύριε¹³), καὶ ἔως ἄδου κόψονται σε. 'A. καὶ οὐαί, κύριε, κόψονται σοι.¹⁴

5. כִּי־דָבַר אֲנִי. Quia verbum ego. O'. εστι λόγον ἐγώ. Alia exempl. εστι μεγάλη ✕ ἐγώ 4.¹⁵ 'A. εστι λόγον. .¹⁶

7. וְעַל כָּל־עָרֵי יְהוּדָה הַנּוֹתְרוֹת. Et contra omnes urbes Judae quae reliquae erant. O'. καὶ ἐπὶ ✕ πάσας 4¹⁷ τὰς πόλεις 'Ιουδα (alia exempl. add. τὰς καταλελειμμένας).¹⁸

8. אַחֲרֵי כֵן. Postquam icisset. O'. μετὰ τὸ συντελέσαι. 'A. μετὰ τὸ κόψαι.¹⁹ (Θ.) μετὰ τὸ διαθέσθαι.²⁰

אַתְּ־כָל־הָעָם אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַם לָקְרָא לָקְרָא לְהָם דָּרוֹר. Cum omni populo qui in Jerusalem erant, ad proclamandum iis libertatem. O'. πρὸς ✕ πάντα 4 τὸν λαὸν (alia exempl. add. τὸν ἐν 'Ιερουσαλήμ²¹) τοῦ καλέσαι ✕ αὐτοῖς 4 ἀφ-ε-σιν.²²

8, 9. דָּרוֹר: לְשַׁלַּח אִישׁ אֶת־עַבְדּוֹ וְאִישׁ אֶת־ שִׁפְתּוֹ. Libertatem, ut dimitteret quisque servum suum et quisque ancillam suam. O'. ἀφεσιν, τοῦ ἐξαποστεῖλαι ἕκαστον τὸν παῖδα αὐτοῦ, καὶ ἕκαστον τὴν παιδίσκην αὐτοῦ. 'A. ἀδειαν, τοῦ ἀποστεῖλαι ἄνδρα τὸν παῖδα αὐτοῦ, καὶ ἄνδρα

τὴν παιδίσκην αὐτοῦ.²³

9. לְבַלְתִּי עֲבָדֶבָּ בַיהוּדָה אֶחְיִהוּ אִישׁ. Ne servitulem imponeret eis, scilicet Judaeo, fratri suo, quis. O'. πρὸς τὸ μὴ δουλεῖν ἄνδρα ἐξ 'Ιουδα (alia exempl. ἐξ 'Ισραήλ) ✕ ἀδελ-φὸν αὐτοῦ μηδένα 4.²⁴ 'A. [Σ.] μὴ δουλεῖν αὐτοὺς ἐξ 'Ιουδα ἀδελφὸν αὐτοῦ οὐδένα.²⁵ Σ. ἵνα μὴ καταδουλώσωνται 'Ιουδαῖον ἀδελφὸν αὐτοῦ οὐδένα.²⁶

10, 11. חֲפָשִׁים לְבַלְתִּי עֲבָדֶבָּ עוֹד וְיִשְׁמְעוּ עוֹד וְיִשְׁלְחוּ: וְיִשְׁבוּ אַחֲרֵי־כֵן וְיָשִׁיבוּ אֶת־הָעֲבָדִים וְאֶת־הַשִּׁפּוֹת אֲשֶׁר שְׁלַחוּ חֲפָשִׁים. Liberos, ne servitulem imponerent iis amplius; et obedierunt, et dimiserunt eos. Sed conversi sunt deinceps, et redire fecerunt servos et ancillas, quos dimiserant liberos. O'. Vacat. ✕ ἐλευ-θέρους, πρὸς τὸ μὴ δουλεῖσαι αὐτοὺς ἔτι, καὶ ἐπήκουσαν, καὶ ἐξαπέστειλαν. καὶ ἐπεστράφη-σαν μετὰ ταῦτα, καὶ ἐπέστρεψαν τοὺς παῖδας καὶ τὰς παιδίσκας, οὓς ἐξαπέστειλαν ἐλευθέρ-ους 4.²⁷

11. וַיִּנְבְּשׁוּם. Et subegerunt eos. O'. καὶ ἐώσαν αὐτούς. Οἱ λοιποὶ: καὶ ὑπέταξαν (αὐτούς).²⁸

12. כִּי־אֵת יְהוָה. O'. Vacat. 'A. παρὰ κυρίου.²⁹

¹³ Sic Comp., Codd. II (in marg.), III, XII (in textu), 41, alii. In textu Cod. II desideratur οὐαί κύριε, quod in Ed. Rom. per incuriam irrepisse videtur; nam Nobil. notat: "In ceteris libris sequitur, οὐαί κύριε, atque in marg. libri Vaticani positum est, ὦ κύριε. In Hebraico est ὡ ἄδων [sic], unde natum videtur quod sequitur, ἔως ἄδου, quod ceteroqui in Hebraico non est." ¹⁴ Codd. 86, 88 in continuatione. Iidem et Syro-hex. in textu: καὶ οὐαί κύριε κόψονται σε. ¹⁵ Sic Syro-hex. in textu. Codd. XII, 22, 36, 88 (sub ✕), alii: εστι μεγάλη (om. ἐγώ); quae vera manus τὸν O' fuisse videtur. Mox (v. 6) Montef. e Cod. Jes. affert: 'Ιερμίας ✕ ὁ προφήτης 4; et sic sine aster. Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ¹⁶ Syro-hex. ./. ✕ 4. ¹⁷ Sic Syro-hex., et sine aster. Cod. 88. ¹⁸ Sic Comp., Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. ¹⁹ Syro-hex. ✕ 4. ²⁰ Codd. 86, 88, qui Aquilae tribuunt. ²¹ Sic Comp., Codd. III, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. ²² Sic cum duplici aster. Cod. Jes., Syro-hex. ²³ Syro-hex. 4. ²⁴ Codd. 86, 88: 'A. καὶ ὑπέταξαν. ²⁵ Cod. 86, 88: 'A. καὶ ὑπέταξαν. Pro 4. ²⁶ Cod. 86, 88: 'A. καὶ ὑπέταξαν. ²⁷ Cod. 86, 88: 'A. καὶ ὑπέταξαν. ²⁸ Cod. 86, 88: 'A. καὶ ὑπέταξαν. ²⁹ Cod. 86, 88: 'A. καὶ ὑπέταξαν.

facilitatem, tentavimus ἀδειαν, veniam, licentiam, quod pro eodem Hebraeo posuit Aq. Jesai. lxi. i. Cf. ad v. 15, ubi aliter vertit. [Serius nos certiores fecit Ceriani noster, in Sap. Salom. xii. 11 4. pro ἀδειαν positum esse in Syro-hex.] ²⁴ Cod. Jes. Cod. 88: πρὸς τὸ μὴ δ. ✕ αὐ-τοὺς 4 ἐξ 'Ιουδα ✕ ἀδελφοῦ αὐτοῦ ἄνδρα (Syro-hex.: ἄνδρα ἐξ 'Ιουδα (in marg. ἐξ 'Ισραήλ) ἀδελφοῦ ✕ αὐτοῦ 4). ²⁵ Cod. 88. Fortasse corrigendum αὐτοῖς e Cod. 86, qui affert: 'A. μὴ δουλεῖν αὐτοῖς. Σ. Θ. ἀδελφὸν αὐτοῦ οὐδένα. ²⁶ Syro-hex. 4. ²⁷ Cod. Jes. a Parsonso exscriptus, et sic sine aster. Cod. 88, Syro-hex., qui praemittunt τὸν 'Εβραῖον καὶ τὴν 'Εβραῖαν, invito Hebraeo. Montef. oscitanter scripsit δουλεῖν et ἐπεστράφησαν, clausula καὶ ἐξαπέστειλαν penitus praetermissa. Eadem fere leguntur in Codd. 22, 36, aliis, cum καταδουλώσθαι pro δουλεῖσαι, et inserto μετὰ τὸ ἐξαπο-στεῖλαι (Syro-hex. in marg. char. med. 4. post μετὰ ταῦτα. ²⁸ Syro-hex. 4. ²⁹ Cod. 86, 88: 'A. καὶ ὑπέταξαν. ²⁹ Cod. 86, 88: 'A. καὶ ὑπέταξαν.

13. הוֹצִיָא. In qua eduzi. O'. ה' ἐξειλάμην. 'A. Σ. ה' ἐξήγαγον.³⁰
14. מִקֶּץ שִׁבְעַת שָׁנִים. In fine septem annorum. O'. ὅταν πληρωθῆ ἕξ ἔτη. 'A. ἀπὸ τέλους ἐπτά ἐτῶν. Σ. cum constiterint ἐπτά ἔτη.³¹
- הַשְׁלִיחוּ. Dimittetis. O'. ἀποστελεῖς. Σ. ἀπολύσετε.³²
- מִיַּעֲמָם. O'. Vacat. Πάντες ἀπὸ σοῦ.³³
- אֲבוֹתֵיכֶם. O'. Vacat. Πάντες οἱ πατέρες ὑμῶν.³⁴
15. וַתֵּשְׁבוּ אִתָּם הַיּוֹם וַתַּעֲשׂוּ. Et conversi estis vos hodie, et fecistis. O'. καὶ ἐπέστρεψαν σήμερον ποιῆσαι. 'A. καὶ ἐπεστρέψατε σήμερον, καὶ ἐποιήσατε.³⁵
- בְּעֵינַי. O'. πρὸ ὀφθαλμῶν μου. 'A. ἐν ὀφθαλμοῖς μου. Σ. ἐνώπιόν μου.³⁶
- דָּרֹר. O'. ἀφесιν. 'A. ελευθερίαν.³⁷
16. חֲפְזִים. O'. ἐλευθέρους. Σ. αὐτεξουσίους.³⁸
- וַתִּבְנֶשְׁבוּ אִתָּם. Et subegistis eos. O'. Vacat. 'A. Θ. καὶ ὑπετάξατε αὐτούς.³⁹
17. נְאֻם-יְהוָה. O'. ✕ φησὶ κύριος ἄ.⁴⁰
18. וְאֵת דִּבְרֵי הַבְּרִית. Verba foederis. O'. τὴν διαθήκην μου. ✕ Θ. τοὺς λόγους τῆς διαθήκης μου ἄ.⁴¹
18. לִפְנֵי הַעֲגָל אֲשֶׁר פָּרְתוּ לְשָׁנִים וַיַּעֲבְרוּ בֵּין בְּתָרָיו. Coram me, vitulum quem in duas partes secuerunt, et transierunt per partes dissectas ejus. O'. κατὰ πρόσωπόν μου, τὸν μόσχον ὃν ἐποίησαν ἐργάζεσθαι αὐτῷ. 'A. ἐνώπιον τοῦ μόσχου οὗ διεῖλον εἰς δύο, καὶ διήλθον ἀναμέσον τῶν διχοτομημάτων αὐτοῦ.⁴²
19. שָׂרֵי יְהוּדָה וְשָׂרֵי יְרוּשָׁלַם הַפְּרָסִים וְהַזִּפְּהָנִים וְכָל עַם הָאָרֶץ הָעֲבָרִים בֵּין בְּתָרֵי הַעֲגָל. Principes Judae, et principes Jerusalem, et eunuchos, et sacerdotes, et omnem populum terrae, qui transierunt inter partes dissectas vituli. O'. τοὺς ἀρχοντας Ἰουδα ✕ καὶ ἀρχοντας Ἱερουσαλήμ ἄ, καὶ τοὺς δυνάστας ('Ἄλλος καὶ τοὺς εὐνούχους), καὶ τοὺς ἱερεῖς, καὶ ✕ πάντα ἄ τὸν λαὸν ✕ τῆς γῆς, τοὺς διελθόντας ἀναμέσον τῶν διχοτομημάτων τοῦ μόσχου ἄ.⁴³ 'A. οἱ ἀρχοντες Ἰουδα καὶ οἱ ἀρχοντες Ἱερουσαλήμ, οἱ εὐνούχοι, καὶ οἱ ἱερεῖς, καὶ πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς, οἱ διελθόντες ἀναμέσον τῶν διχοτομημάτων τοῦ μόσχου.⁴⁴
20. בְּיַד אֲבִיבָהּם וּבְיַד מִבְּקָשֵׁי נַפְשָׁם. In manum hostium eorum, et in manum quaerentium animam eorum. O'. τοῖς ἐχθροῖς αὐτῶν. Πάντες ἐν χειρὶ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν, καὶ ἐν χειρὶ ζητούντων τὰς ψυχὰς αὐτῶν.⁴⁵

³⁰ Syro-hex. ✕ **وَأَخْرَجْتَهُ**. ³¹ Idem: **مَع**.
 ✕ **مَعْلُكًا وَمَعَهُ مَتْنًا** ✕ **مَعَهُ** ✕ **مَعَهُ** ✕ **مَعَهُ**.
 Pro **وَأَخْرَجْتَهُ**; Norberg. mendose exscripsit **وَأَخْرَجْتَهُ**,
 verrens, cum praeterlapsi fuerint, invita lingua. Etiam emen-
 data lectio non omnino quadrare videtur. ³² Cod. 86:
 Σ. ἀπολύεται. Cod. 88: Σ. ἀπολύεται. ³³ Cod. 86. Sic
 in textu Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ³⁴ Idem.
³⁵ Syro-hex. ✕ **وَأَخْرَجْتَهُ** ✕ **وَأَخْرَجْتَهُ** ✕ **وَأَخْرَجْتَهُ**.
 Cod. 88: ✕ **سِينَ** ἄ τὸ εἶθες. ³⁶ Codd. 86, 88. ³⁷ Syro-
 hex. ✕ **سَائِلًا**. ³⁸ Codd. 86, 88. ³⁹ Cod. 86: 'A.
 Θ. O'. καὶ ὑπέταξαν αὐτούς. Correximus e Comp., Codd. 22,
 36, aliis, et Syro-hex., qui in textu habent: καὶ ὑπετάξατε
 αὐτούς. ⁴⁰ Cod. Jes. Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii,
 et Syro-hex. ⁴¹ Cod. 86. Cod. 88 et Syro-hex. in
 textu: ✕ **τοὺς λόγους** ἄ τῆς δ. μου; et sic sine aster. Codd.
 XII (in marg.), 22, 36, alii. Montef. e Cod. Jes. per-
 peram exscripsit: Σ. O'. τὴν δ. μου ✕ **τοὺς λ. μου**. ⁴² Codd.
 86, 88, cum οὗ διεῖλον εἰς δύο, quod vix sanum esse potest.

Syrus noster in textu habet: ... ὃν ἐποίησαν (in marg. char.
 med. ἐργάζεσθαι αὐτῷ) ✕ εἰς δύο ἄ, καὶ διήλθον ✕ ἀναμέσον τῶν
 δ. αὐτοῦ ἄ. Idem in marg. pro ὃν ἐποίησαν affert: **وَأَخْرَجْتَهُ**.
 ✕ **وَأَخْرَجْتَهُ**. Spohnius juxta Complutensum inter-
 pretatus est, ὃν ἔκοψαν, invito suo vocabuli Syriaci, quod
 Graece διεμέρισαν, διεῖλον, sonat. Proinde in lectione Codd.
 86, 88 corrigendum videtur, οὗ (s. ὃν) διεῖλον εἰς δύο. Cod.
 Jes. affert: O'. ὃν ἐποίησαν ✕ εἰς δύο ἄ ἐργάζεσθαι αὐτῷ. Pro
 ἐργάζεσθαι αὐτῷ Codd. 22 (sub ✕), 36, alii, habent: εἰς δύο,
 καὶ διήλθον (s. ἤλθον) διὰ μέσου τῶν δ. αὐτοῦ. ⁴³ Cod. Jes.
 Sic sine asteriscis Cod. 88, Syro-hex., nisi quod καὶ τοὺς
 ἀρχ. 'I., καὶ τοὺς εὐνούχους, καὶ τοὺς ἱερεῖς legunt. Cod. 86
 affert: Θ. πάντα (τὸν λαόν). Praeterea Syro-hex. in textu
 οἱ διελθόντες, in marg. char. med. τοὺς διελθόντας. ⁴⁴ Codd.
 86, 88 in continuatione. Syro-hex. in marg. char. med.:
 οἱ ἀρχοντες (bis). ⁴⁵ Cod. 86, cum τῇ τουτων (sic) pro
 ζητούντων. Sic in textu Codd. 88, 233 (cum τῶν ζητούντων),
 et Syro-hex.

21. וּבִיד מְבַקְשֵׁי נַפְשָׁם וּבִיד חֵיל מְלֹךְ בָּבֶלָה. *Et in manum quaerentium animam eorum, et in manum copiarum regis Babylonis.* O'. και δύναμις βασιλέως Βαβυλωνος. Alia exempl. ✕ και εις χειρας ζητούντων την ψυχην αυτου, και εις χειρας δυναμειως βασιλέως Βαβυλωνος 4.⁴⁶
 הַעֲלִימוּ מֵעֵינֵינוּ. *Qui ascenderunt a vobis.* O'. τοις αποτρέχουσιν (alia exempl. των αποτρεχόντων⁴⁷) απ' αυτων. Σ. των αναχωρησαντων αφ' υμων.⁴⁸

22. כְּצִוְיָהּ. *Praecipio.* O'. συντάσσω. 'A. Σ. εντέλλομαι.⁴⁹
 אֶל-הָעִיר הַזֹּאת. *Ad urbem hanc.* O'. εις την γην ταύτην. Πάντες (εις) την πόλιν ταύτην.⁵⁰
 עָלֶיהָ. O'. Vacabat. ✕ επ' αυτήν 4.⁵¹
 וּלְכָרוּהָ. *Et capient eam.* O'. και λήψονται (Σ. πορθήσουσιν⁵²) αυτήν.

CAP. XXXV (Gr. xlii).

2. הָלֹךְ אֶל-בַּיִת. *Vade ad domum.* O'. βάδισον εις ✕ τον 4 οικον.¹

2. הַרְכַּבְבִּים. *Rechabitarum.* O'. 'Αρχαβείν. Σ. Rechabimonitarum.²
 וְדַבֵּר אִתָּם. *Et loquere eis.* O'. Vacat. Alia exempl. και κάλεσον αυτούς.³ 'A. Θ. και καλήσεις αυτοίς.⁴
 אֶל-אַחַת הַלְּשָׁנוֹת. *Ad unum conclavium.* O'. εις μίαν των αυλων. 'A. προς εν των παστοφοριων.⁵ Σ. . . των ξεδρων.⁶
 3. חֲבַנְיָהוּ. O'. Χαβασίν. 'A. 'Αβασίν.⁷
 וְיָאֵת כָּל-בְּיֹת הַרְכַּבְבִּים. *O'. και πασαν την οικίαν 'Αρχαβείν.* Σ. και πάντα τον οικον. ⁸
 4. וְיָבֵא אֹתָם. *Et introduxi eos.* O'. και εισήγαγον ✕ αυτούς 4.⁹
 בְּנֵי חֲנָן. O'. υιων 'Ιωναν, υιου 'Ανανιου. Alia exempl. υιων 'Αναν.¹⁰ 'A. υιων 'Ανανιου.¹¹
 אֲשֶׁר-אֵצֶל לְשַׁבַּת הַשָּׂרִים. *Quod est iuxta conclave principum.* O'. ος εστιν εγγυς του οικου των αρχόντων. 'A. ος ην εχόμενα του παστοφοριου των αρχόντων.¹² Σ. η εστι προς την ξεδραν των αρχόντων.¹³
 אֲשֶׁר מֵעַל לְלְשַׁבַּת מַעֲשֵׂיהוּ. *Quod est super conclave Maasiae.* O'. των επάνω του οικου Μαασαίου. Σ. την επάνω της ξεδρας Μαασαίου.¹⁴
 שָׁמַר הַפֶּתַח. *Custodis liminis.* O'. του φυλάσσοντος την αυλήν (alia exempl. την οδόν¹⁵).

⁴⁶ Cod. Jes., teste Parsonsio. Montef. edidit την ψυχην αυτων. Codd. 88, 233, et Syro-hex. in textu sine aster.: και εν χειρι ζητούντων ψυχας αυτων, και εν χειρι δ. β. B.
⁴⁷ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁴⁸ Codd. 86, 88. Syro-hex. ✕ *وَمِنْ أَيْدِيهِمْ خَطَرٌ*. ⁴⁹ Codd. 86, 88: 'A. Σ. συντέλλομαι; quae vox nulla est. Cf. ad Cap. xxxii. 13.
⁵⁰ Cod. 86. Sic in textu Comp., Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁵¹ Sic Cod. 88. Syro-hex. Solus Cod. 233 om. επ' αυτήν. ⁵² Codd. 86, 88.
 CAP. XXXV. ¹ Cod. Jes. Pro βάδισον idem in marg. habet πορεύθητι, ut in textu Codd. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. ² Syro-hex. ✕ *وَمِنْ أَيْدِيهِمْ خَطَرٌ*. Sed cf. ad v. 5.
³ Sic Comp., Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. ⁴ Syro-hex. ✕ *وَمِنْ أَيْدِيهِمْ خَطَرٌ*. ⁵ Idem: *وَمِنْ أَيْدِيهِمْ خَطَرٌ*. Cf. ad Cap. xxxvi. 10. ⁶ Idem: ✕ *وَمِنْ أَيْدِيهِمْ خَطَرٌ*. ⁷ Idem: ✕ *وَمِنْ أَيْدِيهِمْ خَطَرٌ*. Mox Cod. 88: και ✕ σύμμαχας 4 τους υιους αυτου; et sic sine aster. Syro-

hex. ⁸ Cod. Jes. "Sequitur vox dubia, quasi σουαλον, sed non clare legitur."—Montef. In schedis Parsonsianis non invenimus nisi: *οικίαν*] in marg. *οικον*. ⁹ Sic Syro-hex. Pronomen hodie legitur in LXX, sed abest a Codd. 36, 48, alii. ¹⁰ Sic Codd. 22, 36, 88 (cum 'Αναν), alii. Syro-hex. *وَمِنْ أَيْدِيهِمْ خَطَرٌ*. ¹¹ Syro-hex. ✕ *وَمِنْ أَيْدِيهِمْ خَطَرٌ*. Sic in textu Codd. XII, 23, 26, alii. ¹² Codd. 86, 88. ¹³ Syro-hex. ✕ *وَمِنْ أَيْدِيهِمْ خَطَرٌ*. ¹⁴ Idem in continuatione: ✕ *وَمِنْ أَيْدِيهِمْ خَطَرٌ*. ¹⁵ Sic Comp., Ald., Codd. XII, 23, 26, alii. "Forte (τον) οδόν."—Montef. "Nos non dubitavimus rescribere τον οδόν, limen. Infra, Ezech. xl. 7, bis conspicies οδόν Ionicum pro Att. οδόν."—Drach. Immo forma ο δόδος non fertur nisi apud Sophoclem in Oed. Col. 57, 1586. Hic autem Codd. 86, 88: Σ. τον (την Cod. 88) οδόν τον σταθμόν (sic).

- Οἱ Γ'. τὸν σταθμόν.¹⁶ Ἄλλος ἐφεστὸς τῷ
προφυλαίῳ.¹⁷
5. וְאַתֶּן לְפָנַי בְּנֵי בֵּית־הַרְבָּבִים. *Et rosui coram
filiis domus Rechabitarum.* Ο'. καὶ ἔδωκα κατὰ
πρόσωπον αὐτῶν. Alia exempl. ✕ καὶ ἔσθησα
κατὰ πρόσωπον τῶν υἱῶν οἴκου τῶν Ῥαχα-
βεῖν.¹⁸ Σ. καὶ παρέθηκα ἔμπροσθεν αὐτῶν
υἱῶν οἴκου τῶν Ῥηχαβιτῶν.¹⁹
- יְבֻעִים מְלֵאִים יַיִן. *Scyphos plenos vini.* Ο'.
κεράμιον ✕ πλήρες οἴνου.²⁰ Ἄ. Σ. σκυ-
φους . . .²¹
- וְאָמַר אֲלֵהֶם. *Et dixi ad eos.* Ο'. καὶ εἶπα
✕ πρὸς αὐτούς.²²
7. וְנָכַרם לֹא-תִטְעוּ וְלֹא יִהְיֶה לָכֶם. *Et vineam
ne plantetis, neque erit vobis.* Ο'. καὶ ἀμπε-
λῶν οὐκ ἔσται ὑμῖν. Alia exempl. καὶ ἀμπε-
λῶνα μὴ φυτεύσητε, καὶ οὐκ ἔσται ὑμῖν.²³
- עַל-פְּנֵי הָאָרֶץ. *Super faciem terrae.* Ο'. ἐπὶ
✕ πρόσωπον τῆς γῆς.²⁴
- וְאַשְׁרֵי אַתֶּם גֵּרִים שָׁם. *Ubi vos peregrini estis.*
Ο'. ἐφ' ἧς διατρίβετε (Ἄ. Σ. οἰκεῖτε²⁵) ὑμεῖς
- ἐπ' αὐτῆς. Ἄ. . . ἔσεσθε ἐπ' αὐτῆς προσήλυτοι. Σ. . .
παροικεῖτε.²⁶
8. וְהִזְבַּד בְּיָרְדֵּךְ. Ο'. Ἰωνᾶδᾶβ ✕ υἱὸς Ῥη-
χάβ.²⁷
- לְכָל אֲשֶׁר יִצְוֶה. *In omnibus quae praecepit
vobis.* Ο'. Vacat. Alia exempl. κατὰ πάντα
ὅσα ἐνετείλατο ἡμῖν.²⁸
11. מְלֵךְ-בָּבֶל. Ο'. Vacat. Alia exempl. βασι-
λὲς Βαβυλωνῶν.²⁹
- בָּאוּ וְנָבוֹא. *Venite, et ingrediamur.* Ο'. εἰσ-
ελθεῖν, καὶ εἰσέλθομεν. Alia exempl. ἀνα-
βάντες εἰσελευσόμεθα.³⁰ Ἄ. Σ. δεῦτε εἰσελ-
θόμεν.³¹
- סִרְיָא. *Syriae.* Ο'. τῶν Ἀσσυρίων. Ἄ. Σ.
τῆς Συρίας.³²
- וְנִשְׁבַּח בִּירוּשָׁלַם. *Et habitamus in Jerusalem.*
Ο'. καὶ ὀκούμεν (alia exempl. ὀκήσαμεν³³) ἐκεῖ.
Ἄ. Σ. Θ. καὶ ἐκαθίσταμεν ἐν Ἱερουσαλήμ.³⁴
12. אֶל-יְרִמְיָהוּ. Ο'. πρὸς μέ. Alia exempl. πρὸς
Ἱερεμίαν.³⁵
13. הֲלוֹא תִקְחוּ. *Nonne accipietis.* Ο'. οὐ μὴ
λάβητε. Σ. ἄρα οὐ μὴ δέξησθε.³⁶

¹⁶ Cod. Jes. Syro-hex.: Ἄ. Σ. Θ. τὸν σταθμόν (ܫܬܘܕܐ). Nescio quid sibi velit Chrysost. in Cat. Ghisler. T. II, p. 754: τοῦ φυλάσσοντος τὸν σταθμόν ὁ Ἑβραῖος, τοῦ φ. τὴν ἐσθῆτα τῆς λειτουργίας. ¹⁷ Parsons. ad verba, ὅς ἐστιν ἐγγὺς κ. τ. ε., e Codd. 86, 88 affert: "Ἄλλος" (ἄλλος om. Cod. 86) ἐφεστὸς τῷ πρ. Scholium esse videtur. ¹⁸ Cod. Jes., teste Montef. Parsons. ex eodem affert: καὶ ἔσθησα κ. πρ. αὐτῶν (in marg. τῶν υἱῶν οἴκου τῶν Ῥαχαβεῖν); et sic in textu (cum τοῦ Ῥηχάβ) Codd. 22, 36, alii, et (cum ܩܪܒܐܝܝܢ) Syro-hex. ¹⁹ Codd. 86, 88. Pro οἴκου τῶν Cod. 86 scribit οἰκούντων, Cod. 88, οἴκου τῆν. ²⁰ Sic Syro-hex. Codd. 22, 36, alii: κέραμα πλήρη οἴνου. ²¹ Syro-hex. ܩܪܒܐܝܝܢ, appiatio Graeco SKYΦΟΥΣ. "Legendum, me iudice, ܩܪܒܐܝܝܢ"—Norberg. "Non mutarem. Pro σκύφος Noster reddit ܩܪܒܐܝܝܢ apud Aq. ad Gen. xlv. 5; ܩܪܒܐܝܝܢ apud eundem ad Exod. xxv. 33; hic ܩܪܒܐܝܝܢ, ut incertus omnino fuisse videatur qua ratione exacte redderet. Vox ܩܪܒܐܝܝܢ, quod vellet Norberg, nec Bernstein. in Lexico suo majori noscit, verum ܩܪܒܐܝܝܢ, quo saepe utitur et Noster, sed pro κρατήρ, non pro σκύφος."—Cecilianus. ²² Cod. Jes., Syro-hex., et sine aster. Codd. 22,

36, alii. ²³ Sic Cod. 88 (cum ἀμπελώνας), Syro-hex. Codd. 22, 36, alii: καὶ ἀμπελώνας μὴ φ. μηδὲ ἔστω ὑμῖν. ²⁴ Sic Syro-hex., et sine aster. Codd. 86 (in marg.), 88. ²⁵ Codd. 86, 88. ²⁶ Syro-hex. ܩܪܒܐܝܝܢ. Cod. Jes. Sic in textu Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Comp., Cod. 62. ²⁷ Cod. Jes. ²⁸ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ²⁹ Idem. ³⁰ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 23, 26, 33, alii. Syro-hex. ܩܪܒܐܝܝܢ. Cf. Rördam in *Dissertatione* etc. p. 57. ³¹ Codd. 86, 88, qui Aquilae soli tribuunt. Syro-hex. ܩܪܒܐܝܝܢ. ³² Syro-hex. ܩܪܒܐܝܝܢ. ³³ Sic Comp., Ald., Codd. III, 23, 33, alii, et Syro-hex. "MS. Jes. in textu habet οἰκήσωμεν [immo οἰκήσαμεν, teste Parsons.]; ad marg. ὀκήσαμεν."—Montef. ³⁴ Cod. 88 affert: Ἄ. Σ. καὶ ἐκαθίσταμεν ἐν Ἱ. Cod. 86: Σ. καὶ ἐκάθησεν ἐν Ἱ. Syro-hex.: Ἄ. Θ. καὶ ἐκαθίσταμεν (ܩܪܒܐܝܝܢ). ³⁵ Sic Codd. 86 (in marg.), 88, 106, et Syro-hex. ³⁶ Syro-hex. ܩܪܒܐܝܝܢ. Codd. 22, 36, alii, in textu: οὐ μὴ δέξησθε. Post εἶπε (sic) κύριος iidem cum Syro-hex. addunt: τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραὴλ; et in fine, φησὶ κύριος.

14. אֶת-דְּבָרֵי. Verba. O'. ✕ τὸ ἄβημα.³⁷
 עֲרֵהוּם הַיּוֹם הַזֶּה כִּי שָׁמְעוּ אֶת מִצְוֹת אֲבִיהֶם.
 Usque ad hunc diem; quia obedierunt praecepto patris sui. O'. Vacat. ✕ 'A. Θ. ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, ὅτι ἤκουσαν τῆς ἐντολῆς τοῦ πατρὸς αὐτῶν.³⁸
- וְאָנֹכִי. O'. καὶ ἐγώ. Alia exempl. ἐγὼ δε.³⁹
 Alia: καὶ ἐγώ ✕ εἶμι.⁴⁰
- וְהִשְׁכַּח דְּבָרֵי. Mane surgendo et loquendo. O'.
 ὄρθρου. Alia exempl. add. καὶ ἐλάλησα.⁴¹ 'A.
 ὄρθρίζων καὶ λαλῶν.⁴²
- וְלֹא שָׁמַעְתֶּם אֵלַי. Et non audivistis me. O'.
 καὶ οὐκ ἠκούσατέ μου.⁴³
15. אֶת-כָּל-עַבְדֵי. Omnes servos meos. O'. τοὺς
 παῖδάς μου. Alia exempl. ✕ σύμπαντας ἄ
 τοὺς δούλους μου.⁴⁴
- וְהִשְׁכַּח וְשָׁלַח. Mane surgendo et mittendo. O'.
 Vacat. ✕ ὄρθρίζων καὶ ἀποστέλλων.⁴⁵
- וְלֹא אָמַר. O'. λέγων. Alia exempl. εἶπα.⁴⁶ 'A.
 Σ. Θ. λέγων.⁴⁷
- וְשׁוּבוּ. Recedite, quaeso. O'. ἀποστράφητε
 ✕ δῆ.⁴⁸
- וַיַּעֲשׂוּ כַּמַּצְוֵי. Et bona facite opera
 vestra. O'. καὶ βελτίω ποιήσατε τὰ ἐπιτη-
 δεύματα (alia exempl. τὰ πράγματα⁴⁹) ὑμῶν.

- 'A. βελτύνετε (s. βελτιώσατε) τὰ ἐπιτηδεύ-
 ματα ὑμῶν.⁵⁰
15. אֶת-אָזְנוֹכֶם. Aurem vestram. O'. τὰ ὄτα ὑμῶν.
 Alia exempl. ✕ τὸ ἄτίον ὑμῶν.⁵¹
16. אֶת-דְּבָרֵי. Quod praecepit iis. O'. Vacat.
 Alia exempl. ἦν ἐνετείλατο αὐτοῖς.⁵²
17. יְהוָה אֱלֹהֵי צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. O'. κύ-
 ριος ✕ ὁ θεὸς ἄ τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς 'Ισραήλ.⁵³
- וְהִנְנִי מְבִיא. Ecce! ego inducam. O'. ἰδοὺ
 ✕ ἐγὼ ἄ φέρω.⁵⁴ OI Γ'. ἐπάγω.⁵⁵
- 17, 18. וְיַעַן דִּבַּרְתִּי אֲלֵיהֶם וְלֹא שָׁמְעוּ וְאָקְרָא. Icy
 לָהֶם וְלֹא עָנּוּ: וְלִבֵּית הַרְגָבִים אָמַר
 יְרֵמְיָהוּ. Propterea quod locutus sum ad eos,
 et non audiverunt; et vocavi eos, et non respon-
 derunt. Et domui Rechabitarum dixit Jere-
 mias. O'. Vacat. ✕ Θ. ἀνθ' ὧν ἐλάλησα
 ἐπ' αὐτοὺς, καὶ οὐκ ἤκουσαν καὶ ἐκάλεσα αὐ-
 τοὺς, καὶ οὐκ ἀπεκρίθησαν. καὶ τῷ οἴκῳ 'Ρη-
 χαβ εἶπεν 'Ιερεμίας.⁵⁶
18. פֶּה-אֶמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. O'. οὐ-
 τως εἶπε κύριος ✕ τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς 'Ισ-
 ραήλ.⁵⁷
- וַיַּעַן אֲשֶׁר שָׁמַעְתֶּם. Propterea quod obedivistis.
 O'. ἐπειδὴ ἤκουσαν. 'A. Θ. ἀνθ' ὧν ἠκούσατε.⁵⁸
- עַל-מִצְוֹת יְהוָה יְהוֹדֵב אֲבִיכֶם. Praecepto Jonadab

³⁷ Syro-hex. Ⲁⲃⲏⲙⲁ ✕. Articulus deest in LXX. Mox ad τοῖς τέκνοις Montef. affert: "Ἄλλ. τοῖς υἱοῖς, quae lectio est in Codd. XII (in marg.), 22, 26, 36, aliis. ³⁸ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, 88 (sub ✕), alii. Syro-hex. pingit: ✕ ἕως τ. ἡ. ταύτης ἄ, ὅτι ἤκουσαν τῆς ἐντολῆς (s. τὴν ἐντολήν, ut Cod. 88) ✕ τοῦ π. αὐτῶν ἄ. ³⁹ Sic Codd. 88, 233, 239, et Syro-hex. ⁴⁰ Codd. 22, 36, alii: καὶ ἐγὼ εἶμι (s. εἰ μή). Cod. 86 in marg.: ✕ εἶμι. ⁴¹ Sic Comp., Ald., Codd. II, XII, 23, 33, alii, et Syro-hex. ⁴² Syro-hex. Ⲁⲃⲏⲙⲁ Ⲁⲃⲏⲙⲁ Ⲁⲃⲏⲙⲁ . Sic in textu Codd. 22, 36, alii. ⁴³ Sic Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 22, 36, alii. ⁴⁴ Sic Cod. 88, et sine aster. Cod. 62, Syro-hex. ⁴⁵ Cod. Jes. Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁴⁶ Sic Codd. 88 (cum εἶπας), 233. Syro-hex. Ⲁⲃⲏⲙⲁ . ⁴⁷ Syro-hex. Ⲁⲃⲏⲙⲁ Ⲁⲃⲏⲙⲁ . ⁴⁸ Cod. 88, Syro-hex. ⁴⁹ Sic Codd. 26, 86, 233. Eodem spectat lectio Cod. 88 et Syro-hex., τὰ προστάγματα, quae

confusio notissima est. Cf. ad Cap. xlv. 22. ⁵⁰ Codd. 86, 88: 'A. βελτύνετε (βελτιώσατε Cod. 88) τὰ ἐπ. ὑμῶν. Syro-hex. affert: Oἱ λοιποὶ τὰ ἐπιτηδεύματα (Ⲁⲃⲏⲙⲁ). ⁵¹ Syro-hex. Sic sine aster. Codd. 62, 88, et sine artic. Codd. 22, 36, alii. ⁵² Sic Comp., Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁵³ Sic Cod. 88, Syro-hex. In LXX hodie legitur tantummodo κύριος; sed in Comp., Codd. 22, 36, aliis, κύριος τ. δ. ὁ θ. 'Ισ. ⁵⁴ Sic Syro-hex. Cod. 88 pingit: ἰδοὺ ἐγὼ ✕ φέρω ἄ. Pronomen habetur in LXX. ⁵⁵ Codd. 86, 88. Mox Syro-hex. in textu: καὶ ἐπὶ ✕ πάν-
 τας ἄ (sic sine aster. Codd. 62, 88) τοὺς κατ. ✕ 'Ιερουσαλήμ ἄ. ⁵⁶ Cod. Jes. et sub aster. Cod. 88, Syro-hex., qui cuneolum post 'Ρηχαβ ponit. Paulo aliter Codd. 22, 36, alii: ἀνθ' ὧν ὅτι ἐλ. πρὸς αὐτοὺς, κ. τ. ἄ. ⁵⁷ Cod. Jes. Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁵⁸ Syro-hex. Ⲁⲃⲏⲙⲁ Ⲁⲃⲏⲙⲁ .

patris vestri. Ο'. τὴν ἐντολὴν (alia exempl. add. Ἰωναδὰβ⁵⁹) τοῦ πατρὸς αὐτῶν (Οἱ λοιποὶ ἡμῶν⁶⁰).

18. וְהִשְׁמֵרוּ אֶת-כָּל-מִצְוֹתַי וְהִתְעַשׂוּ כָּל-אֲשֶׁר-צִוִּיתִיכֶם. Et observastis omnia praecepta ejus, et fecistis juxta omnia quae praecepit vobis. Ο'. ποιεῖν καθότι ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ πατὴρ αὐτῶν. Alia exempl. καὶ ἐφύλαξαν σύμψασας τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ποιεῖν ✕ κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλατο αὐτοῖς (Οἱ λοιποὶ ἡμῶν⁶¹) ÷ ὁ πατὴρ αὐτῶν ὁ.⁶²

19. לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. Ο'. Vacat. ✕ διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμεων θεὸς Ἰσραὴλ ὁ.⁶³

לֹא-יִכָּרֵת. Non excindetur. Ο'. οὐ μὴ ἐκλείπη. Ἄ. Θ. οὐκ ἐξολοθρευθήσεται.⁶⁴

Cap. XXXV. 14. ÷ υἱὸς ὁ. 18. ÷ υἱὸς Ἰωναδὰβ υἱοῦ Ῥηχάβ ὁ.⁶⁵

CAP. XXXVI (Gr. xliii).

1. וַיְהִי בִשְׁנָה. Et factum est anno. Ο'. ἐν τῷ ἐνιαυτῷ. Alia exempl. καὶ ✕ Ἄ. Θ. ἐγενήθη ὁ ἐν τῷ ἐνιαυτῷ.¹

וְהָיָה הַדְּבָר הַזֶּה אֶל-יְרֵמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה. Verbum hoc ad Jeremiam a Jona. Ο'. λόγος κυρίου πρὸς μέ. Ἄ. Σ. ὁ λόγος οὗτος πρὸς Ἱερεμίαν παρὰ κυρίου.²

⁵⁹ Sic Codd. XII (in marg.), 22, 36, alii, et Syro-hex.

⁶⁰ Syro-hex. ⁶¹ Idem. ⁶² Sic Cod. 88 (cum ✕ pro +). Syro-hex., et sine aster. et obelo Codd. 22, 36, alii. Cod. XII affert: Σ. καὶ ἐφύλαξαν σύμψασας τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ; et ad καθότι in marg.: καθ' ὅσα κατὰ πάντα. ⁶³ Cod. Jes. Sic sine aster. Cod. 88, Syro-hex. (quorum uterque om. τῶν δυνάμεων), et (cum ὁ θεός) Codd. 22, 36, alii. ⁶⁴ Syro-hex. ⁶⁵ Idem.

Cap. XXXVI. ¹ Cod. Jes. Cod. 88, Syro-hex. in textu: καὶ ✕ ἐγενήθη ὁ ἐν τῷ ἔτει. Sic sine aster. (cum ἐγένετο) Codd. 22, 36, alii. ² Cod. 86. Cod. 88, Syro-hex. in textu: ✕ ὁ λόγος ὁ οὗτος πρὸς Ἰ. (Syro-hex. in marg. πρὸς μέ) ✕ παρὰ κυρίου ὁ. ³ Syro-hex. ⁴ Cod. 88, Syro-hex. in textu: ✕ ὁ λόγος ὁ οὗτος πρὸς Ἰ. (Syro-hex. in marg. πρὸς μέ) ✕ παρὰ κυρίου ὁ. ⁵ Cod. 88, Syro-hex. in textu: ✕ ὁ λόγος ὁ οὗτος πρὸς Ἰ. (Syro-hex. in marg. πρὸς μέ) ✕ παρὰ κυρίου ὁ. ⁶ Cod. 88, Syro-hex. in textu: ✕ ὁ λόγος ὁ οὗτος πρὸς Ἰ. (Syro-hex. in marg. πρὸς μέ) ✕ παρὰ κυρίου ὁ. ⁷ Cod. 88, Syro-hex. in textu: ✕ ὁ λόγος ὁ οὗτος πρὸς Ἰ. (Syro-hex. in marg. πρὸς μέ) ✕ παρὰ κυρίου ὁ. ⁸ Cod. 88, Syro-hex. in textu: ✕ ὁ λόγος ὁ οὗτος πρὸς Ἰ. (Syro-hex. in marg. πρὸς μέ) ✕ παρὰ κυρίου ὁ. ⁹ Cod. 88, Syro-hex. in textu: ✕ ὁ λόγος ὁ οὗτος πρὸς Ἰ. (Syro-hex. in marg. πρὸς μέ) ✕ παρὰ κυρίου ὁ. ¹⁰ Cod. 88, Syro-hex. in textu: ✕ ὁ λόγος ὁ οὗτος πρὸς Ἰ. (Syro-hex. in marg. πρὸς μέ) ✕ παρὰ κυρίου ὁ. ¹¹ Cod. 88, Syro-hex. in textu: ✕ ὁ λόγος ὁ οὗτος πρὸς Ἰ. (Syro-hex. in marg. πρὸς μέ) ✕ παρὰ κυρίου ὁ. ¹² Cod. 88, Syro-hex. in textu: ✕ ὁ λόγος ὁ οὗτος πρὸς Ἰ. (Syro-hex. in marg. πρὸς μέ) ✕ παρὰ κυρίου ὁ. ¹³ Cod. 88, Syro-hex. in textu: ✕ ὁ λόγος ὁ οὗτος πρὸς Ἰ. (Syro-hex. in marg. πρὸς μέ) ✕ παρὰ κυρίου ὁ. ¹⁴ Cod. 88, Syro-hex. in textu: ✕ ὁ λόγος ὁ οὗτος πρὸς Ἰ. (Syro-hex. in marg. πρὸς μέ) ✕ παρὰ κυρίου ὁ.

Montef. vero e Cod. Jes. affert: Ἄ. κεφαλίδα. Σ. τόμον.

2. מְגִלָּת. Volumen. Ο'. χαρτίον. Ἄ. εἶδημα. Σ. τόμον. Θ. κεφαλίδα.³

דְּבָרַי. Locutus sum. Ο'. ἐλάλησα. Alia exempl. ἐχρημάτισα.⁴ Οἱ λοιποὶ ἐλάλησα.⁵

3. אֵת כָּל. Ο'. πάντα. Alia exempl. ✕ σὺν ὅλα πάντα.⁶

לְמַעַן יָשׁוּבוּ אִישׁ. Ut revertantur unusquisque. Ο'. ἵνα ἀποστρέψωσιν (s. ἀποστραφῶσιν) ✕ Θ. ἕκαστος ὁ.⁷

4. דְּבָר. Ο'. ἐλάλησε. Alia exempl. ἐχρημάτισεν.⁸

עַל-מְגִלַּת-סֵפֶר. In volumine libri. Ο'. εἰς χαρτίον βιβλίου. Ἄ. ἐπὶ κεφαλίδα βιβλίου. Σ. ἐπὶ τόμον τοῦ βιβλίου.⁹

5. עָצוּר. Conclusus sum. Ο'. φυλάσσομαι. Ἄ. Σ. συνέχομαι.¹⁰

6. וּבָאתָ אִתָּהּ. Et ingredieris tu. Ο'. Vacat. Alia exempl. καὶ εἰσελεύσῃ σύ.¹¹

בְּמִגְלָה אֲשֶׁר-כָּתַבְתָּ מִפִּי יְהוָה. In volumine in quo scripsisti ex ore meo verba Jovae. Ο'. ἐν τῷ χαρτίῳ τούτῳ. Alia exempl. ἐν τῷ χάρτῃ ÷ τούτῳ ὁ ὅ ἔγραψας ἐκ τοῦ στόματός μου τοὺς λόγους κυρίου.¹²

7. וַיָּשׁוּבוּ אִישׁ. Et recedent quisque. Ο'. καὶ ἀποστρέψουσιν ✕ Θ. ἕκαστος ὁ.¹³

8. בָּרוּךְ בְּן-נְרִיָּה. Ο'. Βαρὺχ ✕ Ἄ. Σ. υἱὸς Νηρίου ὁ.¹⁴

In textu κεφαλίδα pro χαρτίον habent Codd. 22, 36, alii.

⁴ Sic Codd. III, 22, 26, 33, alii. Syro-hex. ⁵ Cod. 88, appioco Graeco ΕΧΡΗΜΑΤΙΣΑ. Montef. e Cod. Jes. affert: Ἄλλος ἐχρημάτισα. Cf. ad Cap. xxvi. 2. ⁶ Syro-hex. ⁷ Cod. Jes. Parsons. ex eodem affert σύμψασα, et sic Codd. 22, 36, alii. ⁸ Cod. Jes., et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ⁹ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex., ut ante. ¹⁰ Cod. 88. Cod. 86: Ἄ. ἐπὶ κεφαλίδος β. Σ. ἐπὶ τόμον τ. β. ¹¹ Syro-hex. ¹² Cod. 88, 233, et Syro-hex. Codd. 22, 36, alii: ἐν τῇ κεφαλίδι ταύτῃ ἐν ἣ ἔγραψας κ. τ. εἰ. ¹³ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Syro-hex. ¹⁴ Cod. Jes. Sic in textu Comp., Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex.

- 9. הַחֲמִשִּׁית. *Quinto.* O'. τῆ ὀγδόῃ. Alia exempl. τῆ πέμπτῃ.¹⁵
 קָרְאוּ. *Proclamarunt.* O'. ἐξεκκλησίασαν. 'A. ἐκήρξαν.¹⁶
 וְכָל-הָעָם הַבָּאִים מֵעַרֵי יְהוּדָה בְּיְרוּשָׁלַם. *Et omni populo venientibus de civitatibus Judae in Jerusalem.* O'. καὶ οἶκος Ἰουδα. Alia exempl. praemittunt: καὶ πᾶς ὁ λαὸς οἱ ἐρχόμενοι ἐκ πόλεων Ἰουδα εἰς Ἱερουσαλήμ.¹⁷
- 10. אֶת-דְּבָרָי. O'. ✕ τούς ἄ λόγους.¹⁸
 בְּלִשְׁבָת. *In conclavi.* O'. ἐν οἴκῳ. 'A. εἰς τὸ παστοφόριον.¹⁹ Σ. ἐν τῇ ἐξέδρᾳ.²⁰
 בְּאַזְנוֹי. *In auribus.* O'. καὶ ἐν ὠσί. Alia exempl. εἰς τὰ ὄτα.²¹
 כָּל-הָעָם. *Omnis populi.* O'. ✕ παντὸς ἄ τοῦ λαοῦ.²²
- 12. אֶלְנָתָן. *Elnathan.* O'. Ἰωνάθαν. Ἄλλος Νάθαν. Ἄλλος Ἐλνάθαν.²³
- 13. בְּסֵפֶר. *In libro.* O'. Vacat. Alia exempl. ἐν τῷ βιβλίῳ.²⁴
- 14. הַמְגִלָּה אֲשֶׁר קָרָאתָ בָּהּ. *Volumen in quo legisti.* O'. τὸ χαρτίον ('A. τὸ εἶλημα. Σ. τὴν κεφαλίδᾶ²⁵) ἐν ᾧ σὺ ἀναγινώσκεις ἐν αὐτῷ. Alia exempl. τὸ βιβλίον ἐν ᾧ ✕ σὺ ἄ²⁶ ἀναγινώσκεις ✕ ἐν αὐτῷ.²⁷

- 14. בְּיָדוֹ. O'. Vacat. Alia exempl. ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ.²⁸
- 15. שָׁב נָא וּקְרֵאנָה. *Sede, quaeso, et lege illud.* O'. πάλιν ✕ δὴ ἄ ἀνάγνωθι.²⁹ 'A. ἐπίστροφον δὴ καὶ ἀνάγνωθι. Σ. ἀνάλαβε καὶ ἀνάγνωθι.³⁰ Aliter: 'A. κάθισον δὴ...³¹
 בְּאַזְנוֹי. O'. Vacat. ✕ Σ. εἰς τὰ ὄτα αὐτῶν.³²
- 16. פָּוְדוּ. *Pavebant.* O'. συνεβουλεύσαντο. 'A. Σ. ἐξίστησαν.³³
 וַיִּדְּבַר. *Indicando indicabimus.* O'. ἀναγγέλλοντες ἀναγγελωμεν. Σ. θέλιεν ἵνα ἀναγγελωμεν.³⁴
- 17. הַגִּידְנָא לָנוּ. *Indica, quaeso, nobis.* O'. Vacat. Alia exempl. ἀναγγεῖλον δὴ ἡμῖν.³⁵
 מִפִּי. O'. Vacat. ✕ ἐκ στόματος αὐτοῦ.³⁶
- 18. וַיֹּאמֶר לָהֶם. O'. καὶ εἶπεν ✕ αὐτοῖς.³⁷
 מִפִּי וַיִּקְרָא אֵלַי. *Ex ore ejus praelegit mihi.* O'. ἀπὸ στόματος αὐτοῦ ἀνήγγειλέ μοι Ἱερემίας. Σ. ἀπὸ στόματος αὐτοῦ ἔλεγεν, ὡς ὁ ἀναμώσκων πρὸς μέ.³⁸
- 19. וַיֹּאשִׁי אֶל-יַדְּעַ אֵיפֶה אֶתָּם. *Et nemo sciat ubi vos sitis.* O'. ἄνθρωπος μὴ γνώτω ποῦ ὑμεῖς. 'A. καὶ ἀνὴρ μὴ γνώτω ποῦ ἐστέ.⁴⁰

(Post Ἱερემίας Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. inferunt ὁ προφήτης.)¹⁵ Sic Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii. Syro-hex. in textu τῷ πέμπτῃ, in marg. char. med. τῷ ὀγδόῃ habet. Mox pro τῷ βασιλεῖ Ἰωακείμ Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. exhibent: Ἰωακείμ υἱοῦ Ἰωσίου βασιλέως Ἰούδα.¹⁶ Syro-hex. ✕ חַסִּים. ¹⁷ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex., qui in fine addunt: οἶκος (s. ὁ οἶκος) Ἰουδα, sine copula. ¹⁸ Syro-hex. ✕ חַסִּים. Articulus deest in Comp., Codd. III, 26, 86. ¹⁹ Cod. 86. Syro-hex. ✕ חַסִּים. Cf. ad Cap. xxxv. 4. ²⁰ Codd. 86, 88. Syro-hex. ✕ חַסִּים. ²¹ Sic Codd. III, XII (in marg.), 22, 36, alii. ²² Syro-hex. Hodie παντὸς legitur in libris omnibus, excepto Cod. 233. ²³ "MS. Jes. in textu Νάθαν [sic Comp., Codd. 23, 26, alii], in marg. Ἐλνάθαν."—Montef. ²⁴ Sic Codd. 36, 48, alii, et Syro-hex. ²⁵ Syro-hex. ✕ חַסִּים. ²⁶ Cod. Jes. in marg. affert: ✕ σὺ. Abest σὺ a Comp.,

Codd. III, 22, 26, 36, alii, et Syro-hex. ²⁷ Syro-hex. in textu: ✕ ἐν αὐτῷ, et sic Cod. 86 in marg. In Codd. 22, 36, alii, ἐν αὐτῷ deest. ²⁸ Sic Comp., Codd. XII, 26, 33, alii, et Syro-hex. ²⁹ Sic Codd. 62 (sine ✕), 88, et Syro-hex. ³⁰ Codd. 86, 88. Posterior ad Aquilam ἐπίστροφαι habet. ³¹ Syro-hex. ✕ חַסִּים. Ex altera editione, ut videtur. ³² Cod. Jes. Sic in textu Comp., Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ³³ Syro-hex. ✕ חַסִּים. Vulg. obstupuerunt. ³⁴ Idem: ✕ חַסִּים. ³⁵ Sic Codd. 88, 233, et (om. δὴ) Codd. 22, 36, alii. Syro-hex.: ἀνά. ἡμῖν δὴ. ³⁶ Cod. 88, Syro-hex. ³⁷ Idem. ³⁸ Syro-hex. ✕ חַסִּים. Vulg.: Ex ore suo loquebatur, quasi legens ad me. ³⁹ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁴⁰ Codd. 86, 88.

20. הִפְקְדוּ בַלְשָׁנָת. *Deposuerunt in conclavi.* O'.
ἔδωκαν φυλάσσειν ἐν οἴκῳ. 'A. ἀπέθεντο ἐν
τῷ παστοφορίῳ.⁴¹ Σ. ἀπέθεντο (s. ἔθεντο) ἐν τῇ
ἐξέδρῳ.⁴²

בְּאָזְנוֹ הַמֶּלֶךְ. *In auribus regis.* O'. τῷ βα-
σιλεῖ. 'A. ἐν τοῖς ὠσίν τοῦ βασιλέως. Σ.
εἰς ἀκοάς...⁴³

22. בַּחֹדֶשׁ הַתְּשִׁיעִי. *In mense nono.* O'. Vacat.
Alia exempl. ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἑνάτῳ.⁴⁴

וְאֶת-הָאֵלָה לְפָנָיו מְבַעֵרָת. *Et olla (focus) ante
eum accensa.* O'. καὶ ἐσχάρα πυρὸς κατὰ
πρόσωπον αὐτοῦ. 'A. Σ. . . ἔκκεκαυμένη.⁴⁵

23. בְּתַעַר. *Cultello.* O'. τῷ ξυρῷ. Σ. τῇ σμίλῃ.⁴⁶

עַד-הֵם כָּל-הַמְּגִלָּה עַל-הָאֵשׁ אֶל-הָאֵץ.
*Donec consumptus esset omne volumen in igne
qui erat super ollam.* O'. ἕως ἐξέλιπε πᾶς ὁ
χάρτης εἰς τὸ πῦρ ✕ τὸ ἐπὶ ἄ τῆς ἐσχάρας.⁴⁷

24. וְלֹא פָתְרוּ. *Et non pavebant.* O'. καὶ οὐκ
ἐξήγησαν. Alia exempl. καὶ οὐκ ἐξεξήγησαν
(in marg. τὸν κύριον).⁴⁸ Alia: καὶ οὐκ ἐξέ-
στησαν.⁴⁹

25. וְגַם. *Immo vero.* O'. καί. 'A. καίγε. Σ.
καὶ δῆ.⁵⁰

הִפְגַּעְנוּ בַּמֶּלֶךְ. *Precibus adierunt regem.* O'.
ὑπέθεντο τῷ βασιλεῖ. 'A. ἀπήντησαν τῷ βα-
σιλεῖ. Σ. ἀντίειπον...⁵¹

25. לְבַלְתִּי שְׂרָף אֶת-הַמְּגִלָּה וְלֹא שָׁמַע אֲלֵיהֶם.
*Ne combureret volumen; et non obtemperavit
eis.* O'. πρὸς τὸ κατακαῦσαι τὸ χαρτίον.
Alia exempl. πρὸς τὸ μὴ κατακαῦσαι τὸ χαρ-
τίον καὶ οὐκ ἤκουσεν αὐτῶν.⁵²

26. וַיִּסְתַּרְם יְהוָה. *Sed occultavit eos Jova.* O'.
καὶ κατεκρύβησαν. 'A. καὶ ἔκρυψεν αὐτοὺς
κύριος. Σ. ἔκρυψε δὲ αὐτοὺς κύριος.⁵³

28. וְכָתַב עָלֶיהָ אֵת כָּל-הַדְּבָרִים הָרִאשֹׁנִים. *Et
scribe in eo omnia verba priora.* O'. καὶ γρά-
ψον ✕ ἐπ' αὐτῷ ἄ πάντας τοὺς λόγους ✕ τοὺς
προτέρους ἄ.⁵⁴

עַל-הַמְּגִלָּה הָרִאשֹׁנָה. *In volumine priori.* O'.
ἐπὶ τοῦ χαρτίου ✕ τοῦ προτέρου ἄ.⁵⁵

29. לְאֹמֶר. (in priore loco). O'. λέγων. Alia ex-
empl. εἶπας, s. εἶπῶν.⁵⁶ Οἱ λοιποὶ λέγων.⁵⁷

בֹּא-יָבוֹא. *Veniendo veniet.* O'. εἰσπορευόμενος
εἰσπορεύεται. 'A. Σ. ἐρχόμενος εἰλεύσεται.⁵⁸

וְהַשְׁתִּיב. *Et vastabit.* O'. καὶ ἐξολοθρεύσει.
'A. Σ. καὶ διαφθερεῖ.⁵⁹

וְהִשְׁבִּית. *Et cessare faciet.* O'. καὶ ἐκλεί-
ψει. Alia exempl. καὶ ἐκτρίψει.⁶⁰

30. וּנְבַלְתּוּ. *Cadaver ejus.* O'. τὸ θνησιμαῖον αὐ-
τοῦ. Σ. τὸ πτώμα (αὐτοῦ).⁶¹

31. וְעַל-יָרְעוּ וְעַל-יַעֲבְדוּ. *Et in progeniem ejus,*

⁴¹ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: .} + **معه** .ه. .} .
+ **حاج** .⁴² Syro-hex. + **حاجص** .ه. .⁴³ Codd. 86, 88. Syro-hex. in marg. sine nom. + **حاج** .
⁴⁴ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁴⁵ Codd. 86, 88. Syro-hex. + **معه** .ه. .⁴⁶ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, 48, 96. Syro-hex. **حاجص** .
⁴⁷ Sic cum aster. Syro-hex. Solus Cod. XII om. τὸ ἐπὶ, legens: ἕως (non, ut Montef., ✕ ἕως) οὐ ἐξέλιπεν π. ὁ χ. εἰς τὸ πῦρ τῆς ἐσχ.
⁴⁸ Sic Cod. Jes., Syro-hex. ⁴⁹ Sic Comp., Codd. 41, 87. Cf. ad v. 16. Nobil.: "In quibusdam libris est ἐξέστησαν. In quibusdam [Codd. 22, 36, aliis] ἐξήγησαν τὸν κύριον."
⁵⁰ Syro-hex. **ه** .**ع** .⁵¹ Codd. 86, 88. 'A. ἀπήντησαν. Σ. ἀντίειπον. Syro-hex. + **ه** .**ع** .
⁵² Sic Comp., Codd. XII (cum καὶ ἤκουσεν αὐτὸν), 33, 49, alii, et Syro-hex. ⁵³ Codd. 86, 88. Syro-hex. **ه** .**ع** .**ل** .**ع** .**ل** .
Post Ἐξῆλ Cod. 88 et Syro-hex. addunt: καὶ τῷ Σελεμίᾳ υἱῷ Ἀβδιήλ. Idem cum Comp., Codd. 22, 36, aliis: τὸν Β. τὸν γραμματία, καὶ τὸν Ἰ. τὸν προφήτην.
⁵⁴ Syro-hex. Lectio ἐπ' αὐτὸ (sic) est in Cod. 88, et ✕ ἐπ' αὐτῷ in marg. Cod. 86. ⁵⁵ Idem. Mox Syro-hex.: Ἰωακείμ ὁ βασιλεὺς ✕ Ἰούδα ἄ. καὶ πρὸς Ἰωακείμ βασιλεῖα Ἰούδα ἐρεῖς κ.τ.ε., et sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. ⁵⁶ Prior lectio est in Codd. 88, 233, et Syro-hex.; posterior in Codd. 22, 36, aliis. ⁵⁷ Syro-hex. ⁵⁸ Idem: + **ه** .**ع** .
⁵⁹ Idem: + **ه** .**ع** .⁶⁰ Sic in textu Codd. 22, 36, alii. ⁶¹ Sic Comp., Codd. III, XII, 23, 26, alii. Syro-hex. in marg. char. med. + **ه** .**ع** . (Peal **ه**) commutatur cum **ه** .**ع** . Gen. xlv. 11. Exod. ix. 15. xii. 13 in Syro-hex.) ⁶¹ Codd. 86, 88.

et in servos ejus. O'. και ἐπὶ τὸ γένος αὐτοῦ, και ἐπὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ. 'A. και ἐπὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ, και ἐπὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ.⁶²

31. אִי-נִקְוָתָם. Iniquitatem eorum. O'. Vacat. Alia exempl. τὰς ἀνομίας αὐτῶν.⁶³

וְאֶל-אִישׁ. Et in homines. O'. και ἐπὶ γῆν. 'A. και ἐπὶ ἄνδρα. Σ. και ἐπὶ τοῖς ἀνδράσιν.⁶⁴

32. וַיִּרְמְיָהוּ לָקַח. Et Jeremias sumpsit. O'. και ἔλαβε Βαροῦχ. Alia exempl. και Ἱερემίας ἔλαβεν.⁶⁵

וַיִּתְּנָהּ אֶל-בְּרִיָּה בֶן-נְרְיָהוּ הַסֵּפֶר. O'. Vacat. Alia exempl. και ἔδωκεν αὐτὸ πρὸς Βαροῦχ υἱὸν Νηρίου τὸν γραμματέα.⁶⁶

Cap. XXXVI. 2. ÷ βασιλέως Ἰούδα 4. 7. και ἡ ὄργη ÷ κυρίου 4. 9. και πᾶς ὁ λαὸς— εἰς Ἱερουσαλήμ, ÷ οἶκος Ἰούδα 4.⁶⁷

CAP. XXXVII (Gr. xliv).

1. תַּחַת כְּנָהוּ בְּ-יְהוֹיָקִים. O'. ἀντὶ Ἰωακείμ. Alia exempl. ἀντὶ Ἰεχοῖνίου υἱοῦ Ἰωακείμ.¹

וַאֲשֶׁר הִמְלִיךְ. Quem regnare fecit. O'. δν ἐβασιλευσε. Σ. δν κατέστησε βασιλεύειν.²

בְּאַרְצָּ יְהוּדָה. O'. (βασιλεύειν) τοῦ Ἰούδα. 'A. Σ. ἐν γῆ Ἰούδα.³

3. תַּח-יְהוֹכָן. Jehucal. O'. τὸν Ἰωάχαλ. Alia exempl. τὸν Ἰωάχας, s. τὸν Ἰωάχας.⁴ 'A. Σ. τὸν Ἰουχάλ.⁵

וְאֶל-יְרֵמְיָהוּ הַנְּבִיאַ. O'. πρὸς Ἱερემίαν ✕ Πάντες τὸν προφήτην 4.⁶

וְהִתְפַּלֵּל-נָּ. Intercede, quaeso. O'. πρόσευξαι ✕ δῆ 4.⁷

4. וַיִּרְמְיָהוּ בָּּ וַיֵּצֵא בַתְּחִיָּהוּ הָעַם וְלֹא-נִתְּנָהוּ אֶת-וּ. בית הַכְּלִיא. Jeremias autem erat intrans et exiens in medio populi; nequedum conjecerant eum in domum carceris. O'. και Ἱερემίας ἦλθε και διῆλθε διὰ μέσου τῆς πόλεως (alia exempl. τοῦ ὄχλου⁸), και οὐκ ἔδωκεν (alia exempl. ἀπήγαγον⁹) αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τῆς φυλακῆς (alia exempl. εἰς φυλακὴν¹⁰). 'A. και Ἱερემίας εἰσπορεύετο και ἐξπορεύετο ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ, και οὐκ ἔδωκεν αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τῆς φυλακῆς.¹¹

5. הַצְּרִיב עַל-יְרוּשָׁלַם. Qui obsidebant Jerusalem. O'. Vacat. 'A. Θ. οἱ πολιορκούντες ἐπὶ Ἱερουσαλήμ.¹²

וַיַּעַל יְרוּשָׁלַם. A contra Jerusalem. O'. ἐπὶ (alia exempl. ἀπὸ¹³) Ἱερουσαλήμ. 'A. ἐπάνωθεν αὐτῆς.¹⁴

⁶² Syro-hex. ✕ $\text{ܐܝܢܐ} \text{ܕܥܡܐ} \text{ܕܝܫܪܐܝܝܡ} \text{ܕܝܘܕܐ}$. Prior clausula est in Codd. 22, 36, aliis. ⁶³ Sic Comp., Codd. 22, 36, alii. Cod. 88, Syro-hex.: ✕ πᾶσας 4 τὰς ἀνομίας αὐτοῦ (sic). ⁶⁴ Cod. 86. Syro-hex. affert: . $\text{ܐܝܢܐ} \text{ܕܥܡܐ}$.

⁶⁵ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁶⁶ Sic Codd. 86 (in marg. sub ✕), 88, 233, et Syro-hex. Alia lectio est in Codd. 22, 36, aliis: (κεφαλὴ αἰέταν), και ἔδωκεν αὐτὴν τῷ Β. υἱῷ Ν. τῷ γραμματέι. Post Ἰωακείμ Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. addunt: βασιλεὺς Ἰούδα ἐν πυρί. ⁶⁷ Syro-hex.

Cap. XXXVII. ¹ Sic Comp., Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. Idem post Βαροῦχ. add. βασιλεὺς Βαβυλωνος. Solus Syro-hex. βασιλεὺς ante Σεδεκίας infert. ² Codd. 86, 88. ³ Idem. Syro-hex. $\text{ܕܥܡܐ} \text{ܕܝܫܪܐܝܝܡ}$.

In v. 2 post Ἱερემίου add. τοῦ προφήτην Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁴ Prior scriptura est in Ald., Codd. XII, 23, 26, 33, aliis; posterior in Codd. III, 22, 36, aliis. Syro-hex. ܕܥܡܐ , appicto TON IOYXAL.

⁶ Syro-hex. ✕ $\text{ܐܝܢܐ} \text{ܕܥܡܐ} \text{ܕܝܫܪܐܝܝܡ}$. ⁶ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex.

⁷ Syro-hex. Particula abest a Comp., Codd. XII, 22, 23, 48, aliis. In fine Comp., Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. add. θεὸν ἡμῶν, s. τὸν θεὸν ἡμῶν.

⁸ Sic Codd. 23, 62, 88, 233. Syro-hex. ܐܝܢܐ , appicto TOY OXALOY. ⁹ Sic Codd. XII, 22, 36, alii, et Syro-hex. ¹⁰ Sic Comp., Codd. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. Idem in marg.: 'A. Σ. εἰς τὸν οἶκον τῆς φυλακῆς. ¹¹ Codd. 86, 88. Pro ἔδωκεν in codd. mendose scriptum εἰδωκεν, et εἰδωκον. Syro-hex. affert: $\text{ܐܝܢܐ} \text{ܕܥܡܐ} \text{ܕܝܫܪܐܝܝܡ}$. Haec, και Ἱερ.—τοῦ λαοῦ, in textu habent Codd. 22, 36, alii.

¹² Cod. 86, et in textu sine nom. Cod. 233. Syro-hex. in textu: ✕ οἱ πολιορκούντες 4 τὴν Ἱερ. Codd. 22, 36, alii: οἱ πολεμούντες τὴν Ἱερ. ¹³ Sic Comp., Codd. III, XII, 22, 26, alii. Syro-hex. pingit: ✕ και ἀνέβησαν ἀπὸ Ἱερ. 4.

¹⁴ Codd. 86, 88.

7. השלח אתכם אלי. *Qui misit vos ad me.* Ο'. τὸν ἀποστειλαντα πρὸς σέ. *Alia exempl. τὸν ἀποστειλαντα* ✕ ὑμᾶς πρὸς μέ¹⁵
- לְאֶרְצוֹ מִצְרַיִם. *In terram suam Aegyptum.* Ο'. εἰς γῆν Αἰγύπτου. 'Α. εἰς γῆν ἐαυτοῦ...¹⁶
8. וְלָקְחָהּ. *Et capient eam.* Ο'. καὶ συλληψονται αὐτήν. Σ. (καὶ) πορθήσουσιν (αὐτήν).¹⁷
9. אֲלֵ-תְשִׁימוּ נַפְשֵׁיכֶם. *Ne decipiat is animas vestras.* Ο'. μὴ ὑπολάβητε ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν. 'Α. Σ. μὴ ἀπατᾶτε τὰς ψυχὰς ὑμῶν.¹⁸
- וְהָיוּ יְלֵכוּ. *Eundo ibunt.* Ο'. ἀποτρέχοντες ἀπελεύσονται. 'Α. (πορευόμενοι) πορεύονται.¹⁹
10. אִישׁ בְּאֶהְלוֹ. *Unusquisque in tentorio suo.* Ο'. ἕκαστος ἐν τῷ τόπῳ αὐτοῦ. 'Α. ἀνὴρ ἐν τῇ σκίπῃ αὐτοῦ.²⁰ Σ. ἄνθρωπος ἐν τῇ σκηνῇ αὐτοῦ.²¹
11. וְהָיָה בְּהַעְלוֹת. *Et factum est cum recessisset.* Ο'. καὶ ἐγένετο ὅτε ἀνέβη. Σ. ὅτε δὲ ἀπεχώρησε.²²
12. לְחַלֵּק כֶּסֶף. *Ad dividendum portionem (s. ad subducendum se) inde.* Ο'. τοῦ ἀγοράσαι ἐκέιθεν. 'Α. τοῦ μερισθῆναι ἐκεῖ. Σ. μερίσασθαι ἐκεῖθεν. Θ. τοῦ μερισθῆναι ἐκεῖθεν.²³
13. וְהָיָה בְּעַלְמָה פְקֻדָּתָהּ וְשֵׁם יְרֵמְיָהוּ. *Et ibi erat domus praefecturae, cui nomen Jerias.* Ο'. καὶ ἐκεῖ ἄνθρωπος παρ' ᾧ κατέλυεν, ✕ ὄνομα

αὐτῷ²⁴ Σαρουῖα. 'Α. καὶ ἐκεῖ ὄνομα τὰς ἐπισκίψεις (s. ἐπισκοπὰς), καὶ ὄνομα αὐτῷ 'Ιαρία. Σ. ἦν ἐκεῖ ὄνομα τὴν ἐπισκοπὴν, ὄνομα 'Ιαουρία.²⁵

13. אַתָּה נָפַל. *Tu defecis.* Ο'. σὺ φεύγεις. 'Α. σὺ πίπτεις. Σ. αὐτομολεῖς.²⁶
15. וְהָיוּ כְבִידֵי. *Et graviter irati sunt.* Ο'. καὶ ἐπικράνθησαν. 'Α. καὶ ἐθυμώθησαν.²⁷
- וְנָתַנוּ אוֹתוֹ בֵּית הָאֶסּוּר בֵּית יְהוֹנָתָן הַסֹּפֵר. *Et conjecerunt eum in domum vincii, in domum Jonathan scribae, quia eam fecerant.* Ο'. καὶ ἀπέστειλαν αὐτὸν ✕ 'Α. Θ. εἰς οἶκον φυλακῆς²⁸, εἰς τὴν οἰκίαν 'Ιωνάθαν τοῦ γραμματέως, ὅτι ταύτην ἐποίησαν. Σ... εἰς τὸ δεσμοτήριον τὸ ἐν οἴκῳ 'Ιωνάθαν τοῦ γραμματέως· αὐτὸν γὰρ ἐποίησαν.²⁹
- לְבֵית הַכְּלִי. *In domum inclusionis.* Ο'. εἰς οἰκίαν φυλακῆς. 'Α. εἰς οἶκον συνοχῆς. Σ. εἰς οἶκον εἰρκτῆς.³⁰
16. כִּי בָּא יְרֵמְיָהוּ אֶל-בַּיִת הַבּוֹר וְהָיוּ הַחֲנִיּוֹת. *Postquam venisset Jeremias ad domum foveae, et ad cellulas.* Ο'. καὶ ἦλθεν 'Ιερემίας εἰς οἰκίαν τοῦ λάκκου, καὶ εἰς τὴν χερῆθ (alia exempl. εἰς τὴν ἀνωθ³¹). 'Αλλος ✕ καὶ εἰσῆλθεν 'Ιερემίας εἰς τὸν οἶκον τοῦ λάκκου, καὶ εἰς τὸν συγκλεισμένον.³² 'Αλλος ✕ ὅτι ἦλθεν ὁ ὄχλος εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ λάκκου, καὶ εἰς τὴν χερῆθ.³³ 'Α. εἰς τὰ ἐργαστήρια.³⁴

¹⁵ Sic Cod. 88, Syro-hex.

¹⁶ Syro-hex. لا لاجل.

✕ יָבֹא. ¹⁷ Codd. 86, 88.

¹⁸ Syro-hex. لا .ה.

✕ אֶל-כַּסְפִּי וְלִפְנֵי מַלְאָכָיו. Codd. 86, 88: 'Α. μὴ ἀπατᾶτε κ.τ.έ. ¹⁹ Codd. 86, 88. Montef. e Cod. Jes.

affert: "Ἄλλος" πορεύονται. ²⁰ Syro-hex. |

✕ אֶל-כַּסְפִּי. ²¹ Codd. 86, 88. Sic in textu Codd.

✕ אֶל-כַּסְפִּי. ²² Syro-hex. ✕ אֶל-כַּסְפִּי. ✕

²³ Cod. 88. Syro-hex. ✕ אֶל-כַּסְפִּי. ✕

Codd. XII (in marg.), 22, 36, alii, supplent ἄρον, et sic

Syro-hex. in marg. char. med. ²⁴ Sic Cod. 88. Syro-

hex. in textu: אֶל-כַּסְפִּי. ✕

ΙΑΡΟΥΙΑ. ²⁵ Syro-hex. |

✕ אֶל-כַּסְפִּי. ✕ אֶל-כַּסְפִּי. ✕

✕ אֶל-כַּסְפִּי. ✕ אֶל-כַּסְפִּי. ✕

✕ אֶל-כַּסְפִּי. ✕ אֶל-כַּסְפִּי. Cf. ad Cap. xxxviii. 19. Minus

bene Codd. 86, 88: 'Α. αὐτομολεῖς. Σ. πίπτεις. ²⁷ Codd.

86, 88.

²⁸ Cod. Jes. Minus probabiliter Cod. 86:

Σ. Θ. εἰς οἶκον φ. Cod. 88 et Syro-hex. in textu: καὶ παρέ-

δωκαν αὐτὸν ✕ εἰς οἶκον φ. ✕ εἰς οἶκον 'Ι. κ.τ.έ. Codd. 22, 36,

alii: καὶ παρέδωκαν αὐτὸν εἰς οἶκον φ. εἰς τὸ δεσμοτήριον εἰς τὸν

οἶκον 'Ι. κ.τ.έ. ²⁹ Codd. 86, 88. ³⁰ Idem. ³¹ Sic

Cod. 88. Syro-hex. לא .ל.

³² Cod. Jes. Videtur

esse Symmachi, καὶ Syro-hex. vindicat lectiones: Σ. καὶ

εἰσῆλθεν (אָבָה); Σ. εἰς οἶκον συγκλεισμοῦ, s. εἰς τὸν συγκλει-

σμένον (אָבָה אָבָה). ³³ Codd. 22, 36, alii, ex duplici

versione: ὅτι ἦλθεν ὁ ὄχλος εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ λ. καὶ εἰς τὴν

χερῆθ καὶ εἰσῆλθεν 'Ιερ. εἰς τὸν οἶκον τοῦ λ. καὶ εἰς τὸν συγκλει-

σμένον. Ad καὶ εἰσῆλθεν Syro-hex. in marg. char. med.: ὅτι

ὄχλος ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ λ. καὶ εἰς τὴν χερῆθ (אָבָה)

³⁴ Chrysostr. in Cat. Ghisler. T. II, p. 761: τὸ δὲ ἐλενωθ

(fort. ἔλ αἰνωθ), 'Ακ. ἐξέδωκεν ἐργαστήρια. Hieron. De locis

Hebraicis (Opp. T. III, p. 163): "Aenieth, in Jeremia,

17. וַיִּקְרָהוּ. *Et cepit eum.* Ο'. καὶ ἐκάλεσεν αὐτόν.
'Α. καὶ ἔλαβεν αὐτόν.³⁵

וַיִּשְׁאַלְהוּ הַמֶּלֶךְ בְּבֵיתוֹ בְּסֵתֵר וַיִּאמֶר. *Et interrogavit eum rex in domo sua in occulto, dixitque.* Ο'. καὶ ἠρώτα αὐτόν ὁ βασιλεὺς κρυφαίως εἰπεῖν. 'Α. καὶ ἐπηρώτησεν αὐτόν ὁ βασιλεὺς κρυφῆ ἔν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ.³⁶ 'Αλλος' ✕ καὶ ἐπηρώτησεν αὐτόν ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ ✕ κρυφαίως, καὶ εἶπεν αὐτῷ.³⁷

וַיִּשְׁאָר. Ο'. ἔστιν' ✕ καὶ εἶπεν ✕.³⁸

18. אֶל־הַמֶּלֶךְ יְדַבְּרֵהוּ. Ο'. τῷ βασιλεῖ ✕ Σε-
δεκίᾳ ✕.³⁹

כִּי הִנֵּה חָטָאתִי לָךְ וְלַעֲבָדֶיךָ וְלָעַם הַזֶּה. *Quid peccavi in te, et in servos tuos, et in populum hunc?* Ο'. τί ἠδίκησά σε, καὶ τοὺς παῖδάς σου, καὶ τὸν λαὸν τούτον; 'Α. Σ. τί ἡμαρτόν σοι, καὶ τοῖς δούλοις σου, καὶ τῷ λαῷ τούτῳ;⁴⁰

וַיִּרְיֵנוּתְתָם אוֹתִי. *Ut conjeceritis me.* Ο'. ὅτι σὺ δίδως με. 'Α. ὅτι ἔδωκάς με. Σ. ὅτι ἐβά-
λετέ με.⁴¹

19. עָלֵיכֶם וְעַל הָאָרֶץ הַזֹּאת. *Contra vos, et contra terram hanc.* Ο'. ✕ ἐφ' ὑμᾶς ✕ ἐπὶ τὴν γῆν ταύτην.⁴² 'Α. Σ. . . καὶ ἐπὶ τὴν γῆν.⁴³

20. וְעַתָּה שְׁמַע־נָא אֲדַבְּרֵי הַמֶּלֶךְ. *Et nunc audi, quaeeso, domine mi, rex.* Ο'. καὶ νῦν, κύριε βασιλεῦ. 'Α. καὶ νῦν ἄκουσον δὴ, κύριέ μου βασιλεῦ. Θ. καὶ νῦν ✕ ἄκουσον, ἀξιώ ✕,

κύριέ μου βασιλεῦ.⁴⁴

20. תִּפְלֵנִי. *Deprociatur, quaeeso.* Ο'. πεσέτω
✕ δὴ ✕.⁴⁵

תְּחַנְּנֵי. *Deprecatio mea.* Ο'. τὸ ἐλέός μου. 'Α.
δέρσις μου.⁴⁶

לְפָנֶיךָ וְאַל־תִּשְׁבִּי. *Coram te, et ne redire fac me.* Ο'. κατὰ πρόσωπόν σου καὶ τί ἀποστρέφεις με. 'Α. ἐναντίον σου, καὶ μὴ ἐπιστρέψης με. Σ. . . καὶ μὴ ἀναστρέψης με.⁴⁷

וְלֹא מוֹתִי. *Nec moriar ibi.* Ο'. καὶ οὐ
μὴ ἀποθάνω ἐκεῖ. Σ. ἴνα μὴ ἀποθάνω ἐκεῖ.⁴⁸

21. וַיִּצְוָה. *Et praecepit.* Ο'. καὶ συνέταξεν. 'Α.
καὶ ἐνετείλατο.⁴⁹

כִּכְרֵתֶם. *Orbem panis.* Ο'. ἄρτον ἕνα. 'Α.
κέχχαρ ἄρτου. Σ. κολλύραν ἄρτου.⁵⁰

כָּל־הַחֶמֶס. *Omnis panis.* Ο'. ✕ πάντες ✕ οἱ
ἄρτοι.⁵¹

וַיֵּשֶׁב. *Et mansit.* Ο'. καὶ ἐκάθισεν. Σ. (καὶ)
ἔμεινεν.⁵²

Cap. XXXVII. 8. ÷ αὐτοῖ ✕. 10. ÷ οὗτοι ✕.⁵⁴

CAP. XXXVIII (Gr. xlv).

1. בְּ־מִתָּה בְּ־מִתָּה. Ο'. Σαφανίας υἱὸς Νάθαν.
Alia exempl. Σαφατίας υἱὸς Μάθθαν.¹

quod Aquila vertit, in officinas, vel tabernas" Tandem Syro-hex. ✕ حَسْبَلٌ ., quod vocab. ponitur pro ταβέρνα Act. Apost. xxviii. 15 in utraque versione. ³⁵ Sic sine nom. Cod. 86 in marg. Syro-hex. ✕ حَسْبَد ., ³⁶ Cod. 88. ³⁷ Sic in textu Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. Montef. e Cod. Jes. affert: Ο'. ὁ βασιλεὺς ✕ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ ✕ κρυφαίως. ³⁸ Sic Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ³⁹ Cod. Jes., et iidem. ⁴⁰ Syro-hex. حَسْبَلٌ نَبِيَا حَسْبَلٌ. Cod. 86, 88: 'Α. Σ. τί ἡμαρτόν σοι, καὶ τ. δ. σου. ⁴¹ Cod. 86, 88. Syro-hex. affert: ✕ حَسْبَلٌ نَبِيَا حَسْبَلٌ ., ⁴² Cod. Jes., (non, ut Montef., ✕ ἐφ' ὑμᾶς ✕ καὶ ἐπὶ τ. γ. τ.) Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁴³ Syro-hex. حَسْبَلٌ ., ⁴⁴ Cod. 86. Montef. e Cod. Jes. affert: Ο'. καὶ νῦν ✕ ἀξιώ, ἄκουσον ✕, κ. β. Cod. 88, Syro-hex.: καὶ νῦν

ἄκουσον, ✕ ἀξιώ ✕, κ. β. ⁴⁵ Cod. Jes., Syro-hex., et sine aster. Codd. III, 41, 88. ⁴⁶ Syro-hex. حَسْبَلٌ ., ✕ حَسْبَد ., ⁴⁷ Codd. 86, 88, qui posterior ἐπιστρέφεις et ἀναστρέφης habet. Syro-hex. ✕ حَسْبَدٌ حَسْبَدٌ ., ⁴⁸ Syro-hex. ✕ حَسْبَلٌ حَسْبَلٌ ., Codd. 86, 88: Σ. ἴνα μὴ ἀποθάνω καὶ οὐκ ἀποθανοῦμαι ἐκεῖ, ex duplici lectione. Posterior clausula est in Codd. 22, 36, aliis. ⁴⁹ Codd. 86, 88. ⁵⁰ Idem. Ad Synm. cf. Hex. ad 1 Reg. x. 3. Syro-hex. affert: 'Α. mensuram (حَسْبَلٌ) ἄρτου. Σ. κολλύραν (حَسْبَلٌ) ἄρτου. ⁵¹ Sic Syro-hex., et sine aster. Cod. 88. Statim Syro-hex. ✕ ἐκ ✕ τῆς πολλῆς. Praepositio abest a Codd. 22, 36, aliis. ⁵² Codd. 86, 88. ⁵³ Syro-hex. In v. 8 αὐτοὶ deest in Codd. III, 22, 36, aliis. CAP. XXXVIII. ¹ Syro-hex. Scriptura Σαφατίας est in Codd. 26, 41, 86, 88. Pro Μάθθαν, Μάρθαν, s. Μάθαν stant Codd. XII (in marg.), 41, 88, alii.

Ebed-melech e domo regis. Ο. καὶ ἐξῆλθε πρὸς αὐτόν. Alia exempl. καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἀβδεμέλεχ ✕ ἐξ οἴκου τοῦ βασιλέως 4.²⁶

9. אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ הִרְעוּ הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה אֶת כָּל-אֲשֶׁר עָשׂוּ לְיִרְמְיָהוּ הַנְּבִיא אֶת אֲשֶׁר-הִשְׁלִיכוּ אֵלָיו הַבְּוֹר וַיָּמָת מִחַיָּו. *Domine mi rex, male fecerunt homines isti omne quod fecerunt Jeremiae prophetae, quem conjecerunt in foveam, et moriturus est loco suo.* Ο. ἐπονηρεύσω, ἃ ἐποίησας τοῦ ἀποκτείνειν τὸν ἄνθρωπον τοῦτον. ✕ Θ. κύριέ μου βασιλεῦ, ἐπονηρεύσαντο οἱ ἄνδρες οὗτοι ἅπαντα ὅσα ἐποίησαν Ἱερεμία τῷ προφήτῃ, ὅτι ἐνέβαλον αὐτὸν εἰς τὸν λάκκον, καὶ ἀποθανεῖται ὑποκάτω αὐτοῦ 4.²⁷

10. הכּוּשִׁי. *Aethiopi.* Ο. Vacat. ✕ Πάντες τῷ Αἰθίοπι 4.²⁸

קַח בְּיָדְךָ. *Sume in manu tua (tecum).* Ο. λάβε εἰς τὰς χεῖράς σου. Alia exempl. λάβε μετὰ σεαυτοῦ.²⁹ Ἀ. (λάβε) ἐν τῇ χειρὶ σου.³⁰ Σ. ✕ λάβε μετὰ σεαυτοῦ 4.³¹

וַהֲעֲלִית אֶת-יְרֵמְיָהוּ הַנְּבִיא. *Et ascendere fac Jeremiam prophetam.* Ο. καὶ ἀνάγαγε αὐτὸν ✕ τὸν προφήτην 4.³² Ἀ. τοῦ ἀναγαγεῖν (Σ. καὶ ἀνάγεις) τὸν Ἱερεμίαν τὸν προφήτην. Θ. καὶ ἀνάγαγε Ἱερεμίαν τὸν προφήτην.³³

בְּמָרָם יָמוּת. *Priusquam moriatur.* Ο. ἵνα μὴ ἀποθάνῃ. Ἀ. πρὶν θανεῖν αὐτόν.³⁴ Σ. πρὶν...³⁵

11. בְּיָדוֹ. Ο. Vacat. ✕ μεθ' ἐαυτοῦ 4.³⁶

אֶל-תַּחַת הַאֲזָיָר. *Ad locum sub thesauro.* Ο. τὴν ὑπόγειον ✕ τοῦ θησαυροῦ 4.³⁷ Ἀ. Σ. πρὸς ὑποκάτω τοῦ θησαυροῦ.³⁸

בְּלִי סִתְבוֹת. *Pannos vestium dilaceratarum.* Ο. παλαιὰ βράκη. Ἀ. inveterata βράκιων.³⁹

בְּתַבְלִים. *Funibus.* Ο. Vacat. ✕ Θ. ἐν τοῖς σχοινίοις.⁴⁰

12. וַיֹּאמֶר עֲבַד-מֶלֶךְ הַכּוּשִׁי אֶל-יְרֵמְיָהוּ שִׁים נָא בְּלִוְאֵי הַסִּתְבוֹת וְהַמְּלָחִים תַּחַת אֲזִיאוֹת לְתַבְלִים. *Et dixit Ebed-melech Aethiops ad Jeremiam: Pone, quaeso, pannos vestium dilaceratarum et vestium detritarum sub juncturas (axillas) manuum tuarum subter funiculos.* Ο. καὶ εἶπε ταῦτα θὲς ὑποκάτω τῶν σχοινίων. ✕ Θ. καὶ εἶπεν Ἀβδεμέλεχ ὁ Αἰθίοψ πρὸς Ἱερεμίαν ἕως δὴ τὰ παλαιὰ βράκη καὶ τὰ μαλεεῖν ὑπὸ τοὺς ἀγκῶνας τῶν χειρῶν σου 4 ὑποκάτω τῶν σχοινίων.⁴¹

וְהַמְּלָחִים. Ο. Vacat. Θ. καὶ τὰ μαλεεῖν. Ἀ. καὶ τὰ κεκλωσμένα. Σ. et inveterata.⁴²

13. אֶת-יְרֵמְיָהוּ. Ο. αὐτόν. Ἀ. Σ. τὸν Ἱερεμίαν.⁴³

14. אֶת-יְרֵמְיָהוּ הַנְּבִיא. Ο. αὐτόν ✕ τὸν προφήτην 4.⁴⁴

אֶל-מְבוֹא הַשְּׁלִישִׁי. *Ad introitum tertium.* Ο. εἰς οἰκίαν Ἀσελεισήλ (alia exempl. ἄσσα-

²⁶ Sic Cod. 88, Syro-hex. Cod. 86: Οἱ Γ'. ἐξ οἴκου. Syro-hex. in marg. char. med.: πρὸς αὐτόν. ²⁷ Cod. 86. Montef. e Cod. Jes. edidit: ✕ κύριε βασιλεῦ, κ.τ.έ. Codd. 22, 36, alii: ✕ κύριε βασιλεῦ—ὑποκάτω αὐτοῦ: (Cod. 22 add. καὶ σὺ) 4 ἐπονηρεύσω, ὡς ἐποίησας ἀποκτείνων τὸν ἄνθρωπον τοῦ θεοῦ. (Pro אֲשֶׁר נָא solus Cod. 88 habet σὺν ὄντι.) Denique Syro-hex.: κύριε βασιλεῦ, ✕ ἐπονηρεύσαντο—ὑποκάτω αὐτοῦ 4 ἐπονηρεύσω ἃ ἐποίησας + τοῦ ἀποκτείνειν τὸν ἄνθρωπον (חַבְּוֹ) τοῦ θεοῦ 4. ²⁸ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ²⁹ Sic Comp., Codd. XII, 22, 36, alii, et Syro-hex. ³⁰ Syro-hex. ./. ³¹ Codd. 86 (incertum an μετὰ σοῦ), 88. ³² Syro-hex., qui pingit: ✕ τὸν πρ. ἐκ τοῦ λάκκου 4. ³³ Codd. 86, 88. ³⁴ Cod. 88. Minus bene

Cod. 86: Ἀ. πρὶν αὐτὸ θ. αὐτόν. ³⁵ Syro-hex. + ./. ³⁶ Cod. Jes., Syro-hex., et sine aster. Codd. 86 (in marg.), 88. ³⁷ Cod. Jes. Syro-hex. in textu: ./. ³⁸ Cod. 86 in marg. ³⁹ Syro-hex. ./. ⁴⁰ Cod. Jes. Sic in textu Cod. 233, et sub aster. Syro-hex. ⁴¹ Cod. Jes. in continuatione. Particula δὴ assumpsimus e Cod. 88 et Syro-hex., quibus auctoribus καὶ τὰ μαλεεῖν correximus pro κατὰ μαλεεῖν. Sic Cod. 22, 36, alii, cum θὲς ταῦτα τὰ π. ρ. ⁴² Syro-hex. + ./. ⁴³ Syro-hex. + ./. ⁴⁴ Idem. (Graecum κεκλωσμένος commutatur cum Exod. xxvi. 1, et κλωσμα cum Jud. xvi. 9.) ⁴⁵ Syro-hex. ⁴⁶ Idem.

- λίσ(46). 'Α. Σ. εἰς τὴν εἰσοδὸν τὴν τρίτην.⁴⁶
 'Ο Σύρος' ἔσω τριόδων.⁴⁷
14. אֶל-יִרְמְיָהוּ. Ο'. αὐτῷ. Οἱ λοιποὶ· πρὸς 'Ιερεμίαν.⁴⁸
15. הֲלוֹא הִמַּתְתָּ מֵיָמַי. Nonne interficiendo interficies me? Ο'. οὐχὶ θανάτῳ με θανατώσεις; Σ. οἶδα πάντα ὅτι θανατώσεις με.⁴⁹
16. וַיִּשְׁבַּע הַמֶּלֶךְ זְרְכַדְיָהוּ אֶל-יִרְמְיָהוּ בְּסֵתֶר. Et juravit rex Zedechias Jeremiae clam. Ο'. καὶ ὤμοσεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς. Alia exempl. καὶ ὤμοσεν ὁ βασιλεὺς Σεδεκίας αὐτῷ ('Α. Σ. 'Ιερεμία⁵⁰) κρυφῆ.⁵¹
 אֲשֶׁר מְבַקְּשִׁים אֶת-נַפְשִׁי. Qui quaerunt animam tuam. Ο'. Vacat. * 'Α. Σ. τῶν ζητούντων τὴν ψυχῆν σου.⁵²
17. אֶל-צְרַקְיָהוּ. Ο'. αὐτῷ. 'Α. Σ. πρὸς Σεδεκίαν.⁵³
 אֶל-שָׂרִי. Ad principes. Ο'. πρὸς ἡγεμόνας. 'Ἄλλος' (πρὸς) τοὺς ἄρχοντας.⁵⁴
18. אֶל-שָׂרִי מֶלֶךְ בָּבֶל. Ο'. Vacat. * 'Α. Σ. πρὸς τοὺς ἄρχοντας βασιλέως Βαβυλωνῶν.⁵⁵
 מִיָּדָם. De manu eorum. Ο'. Vacat. * 'Α.

- ἐκ χειρὸς αὐτῶν.⁵⁶
19. אֲנִי דֹאָג אֶת-הַיְהוּדִים אֲשֶׁר נָפְלוּ אֵלַי הַכְּשִׁיף. Ego sollicitus sum propter Judaeos qui defecerunt ad Chaldaeos. Ο'. ἐγὼ λόγον ἔχω τῶν 'Ιουδαίων τῶν πεφευγόντων πρὸς τοὺς Χαλδαίους. 'Α. ἐγὼ μερμῶ ἀπὸ τῶν 'Ιουδαίων τῶν πεπωκότων πρὸς τοὺς Χαλδαίους. Σ. ἐγὼ ἀγωνιῶ διὰ τοὺς 'Ιουδαίους τοὺς αὐτομολήσαντας πρὸς τοὺς Χαλδαίους.⁵⁷
 פְּרִיָתָנוּ אֲתֵי בְיָדָם הִתְעַלְלֵנוּ בִּי. Ne tradant me in manum eorum, et illudant michi. Ο'. μὴ δώσειν (alia exempl. δῶσι⁵⁸) με εἰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ καταμωκῆσονται μου. 'Α. μήποτε δώσι με εἰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ ἐναλλάξωσι μου.⁵⁹ Σ. μήποτε παραδώσι με εἰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ ἐπηρεάσωσι με.⁶⁰
20. שְׁמַע-נָא. Audi, quaeso. Ο'. ἀκουσον * δῆ.⁶¹
 בְּקוֹל יְהוָה. Vocem Jonae. Ο'. τὸν λόγον κυρίου. 'Α. τὴν φωνὴν κυρίου.⁶² Σ. τῆς φωνῆς.⁶³
 לְאֶשֶׁר אֲנִי דֹבֵר אֵלַיָּךְ. In eo quod ego loquor ad te. Ο'. ὃν ἐγὼ λέγω πρὸς σέ. Σ. ἐν οἷς ἐγὼ λαλῶ πρὸς σέ.⁶⁴
22. מוֹנְחִים. Educentur. Ο'. ἐξήγοντο. Alia exempl. ἐξάγονται. 'Α. ἐξήγοντο.⁶⁵

⁴⁶ Syro-hex. **لاهملاحيص**. Cod. 88: *ἀσσαλίσ*. Codd. 22, 36, alii: *ἀσσελίσ*. Montef. e Cod. Jes. affert: 'Α. Ο'. ἀσσισηλ, mendose pro ἀσσελίσσηλ, quae lectio est in Comp., Codd. XII, 23, 62, aliis. ⁴⁶ Cod. 86, 88: 'Α. Σ. εἰς τὴν ὁδὸν τὴν τρ. Correximus e Syro-hex., qui affert: **اص**. + **اصصا اصصا اصصا**. Apolinarius in Cat. Ghisler. T. II, p. 773: τὸ δὲ σελίσσηλ (sic) οἱ λοιποὶ, τὴν τρίτην, ἐξέδωκαν. ⁴⁷ Theodoret. Montef. post Drusium falso edidit: 'Ο Σύρος' ἔσω τὴν τρίτην θύραν. ⁴⁸ Syro-hex. ⁴⁹ Idem: **اص**. + **اص / اص اص اصصا اص**. Ad πάντως cf. Rom. iii. 9 in Philox. ⁵⁰ Syro-hex. ⁵¹ Sic Cod. 86, Syro-hex. Codd. 22, 36, alii: καὶ ὤμοσεν αὐτῷ ὁ β. Σ. κρυφῆ. ⁵² Cod. Jes. Sic in textu Comp., Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ⁵³ Cod. 86, Syro-hex. Statim Cod. 88, Syro-hex.: κύριος * ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων⁴, θεὸς 'Ισραήλ. ⁵⁴ Syro-hex. in marg. + **اصاص**. ⁵⁵ Cod. Jes. Cod. 88, Syro-hex.: ἐὰν δὲ μὴ ἐξέλθῃς * σὺ πρὸς τ. ἄ. β. B. 4; et sic sine aster. Codd. 22, 36 (cum * ante πρὸς), alii. ⁵⁶ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ⁵⁷ Syro-hex. **اص اصاص اصاص / اص اص اصاص اص**. **اص اصاص اصاص / اص اص اصاص اص**. **اص اصاص اصاص / اص اص اصاص اص**.

اصاص. Symmachi versionem Graecae exhibent Codd. 86, 88, unde ἐγὼ assumpsimus. ⁵⁸ Sic Codd. 49, 88, et Syro-hex. ⁵⁹ Syro-hex. Aquilae continuat: **اصاص اصاص اصاص**. Syr. **اصاص اصاص اصاص**. Norbergio est *calumniam afficiant*, qui sensus vereor ut probari possit. Rectius, ni fallor, Spohnius ἐναλλάττωσι vertit, cum Aquilae familiare sit ἐναλλαγή pro πλῆγῃ, ἐναλλάγματα pro πλῆγῃ, et sim. Vid. Hex. ad Psal. ix. 12. cii. 7. Jesai. iii. 4. lxxvi. 4. Nescio quid statuendum de Codd. 86, 88, qui habent: 'Α. ἐμπαίξουσίν με καὶ καταπροφασίσονται μου (με Cod. 86), nisi forte scholium sit verbi καταμωκῆσονται. ⁶⁰ Syro-hex. Symmacho continuat: **اصاص اصاص اصاص**. **اصاص اصاص اصاص**. (Ad **اصاص**, ἐπηρεάσωσι, cf. Hex. ad Psal. lvi. 2. Idem ἐπηρεαί pro ἐπιλύθῃ interpretatus est Psal. xcvi. 8. Norberg vertit, et *ludibrio habeant me*, quod Syriace **اصاص** potius quam **اصاص** sonaret.) ⁶¹ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Syro-hex. ⁶² Syro-hex. + **اصاص اصاص**. ⁶³ Cod. 86. ⁶⁴ Syro-hex. + **اصاص اصاص**. ⁶⁵ Idem in textu **اصاص** (Codd. 22, 36, alii: ἐξάγονται); in marg. autem: + **اصاص**.

22. הִנֵּה אֲמַרְתָּ הַפִּתְיוֹת. Et ipsae dicent: Incitarunt te. O'. και αυται ελεγον ηπατησαν σε. 'A. και ιδου ελεγον ανισεισαν σε.⁶⁶ Σ... ερουσιν ανεπεισαν σε.⁶⁷

וְנִכְלוּ לְךָ. Et praevaluerunt tibi. O'. και δυνασσονται (alia exempl. ηδυνασθησαν, s. ηδυνηθησαν⁶⁸) σοι. 'A. ηδυνατο προς σε.⁶⁹

הִטְבַּעוּ בַּבֶּץ רַגְלֵיךָ. Immersi sunt in lutum pedes tui. O'. και καταλυσουσιν (alia exempl. κατισχυσουσιν⁷⁰) εν ολισθημασι ποδα σου. 'A. κατεδυσαν εν τελματι τους ποδας σου. Σ. εβαπτισαν εις τελμα τους ποδας σου.⁷¹

נָסְגוּ אַחֲרָי. Recesserunt retro. O'. απεστρεψαν απο σου. Σ. απεστρεψαν οπισω σου.⁷²

23. וְאֵת-כָּל-נְשָׂאֵי. Et omnes uxores tuas. O'. και ✕ πασας 4 τας γυναικας σου.⁷³

מִיָּמִינֶיךָ. O'. Vacat. ✕ Θ. εκ της χειρὸς αὐτοῦ 4.⁷⁴

בְּאֵשׁ. Igne. O'. Vacat. ✕ εν πυρι 4.⁷⁵

24. וַיֹּאמֶר צְדֻקְנָהוּ אֶל-יְרֵמְיָהוּ. O'. και ειπεν αυτω ο βασιλευς. 'A. και ειπεν Σεδεκίας προς Ιερεμιαν.⁷⁶

וְאִישׁ אֶל-יָדַע בְּדְבָרֵים הָאֵלֶּה. Nemo sciat de verbis his. O'. ανθρωπος μη γνωτω εκ των

λογων τούτων. 'A. ανηρ μη γνωτω εν τοις λογοις τούτοις. Σ. μηθει γνωτω τους λογους τούτους.⁷⁷

25. הֲגִיִּיךָ. Indica, quaeeso. O'. αναγγελον ✕ δη 4.⁷⁸

מַה-דִּבַּרְתָּ לְמַלְכִּי. Quid locutus sis ad regem. O'. τι ελαλησε σοι ο βασιλευς. Alia exempl. τι ελαλησας προς τον βασιλευα.⁷⁹

26. מִפִּיל-אֲנִי תַחֲנַתִּי לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ. Deponens eram ego deprecationem meam coram rege. O'. ριπτω εγω το ελεος μου κατ' οφθαλμους του βασιλευς. 'A. βαλλω εγω την δεησιν μου...⁸⁰ Aliter: 'A. ριπτω εγω ειμι τον ελεισμον μου ενωπιον του βασιλευς.⁸¹ Σ. προσπιπτω τω βασιλει να ελεθηθω.⁸²

27. כְּכֹל. Juxta omnia. O'. κατα παντας. Alia exempl. παντας.⁸³ Οι Γ'. κατα παντας.⁸⁴

וַיִּחַרְשׁוּ מִמֶּנּוּ כִּי לֹא-שָׁמַע הַדָּבָר. Et taciti desistebant ab eo, quia non auditum est verbum. O'. και απεσιωπησαν ✕ απ' αυτου 4,⁸⁵ οτι ουκ ηκουσθη ο λογος κυριου. 'A. και εκωφευσαν απ' αυτου, οτι ουκ ηκουσαν το ρημα. Σ. και εσιωπησαν απ' αυτου, οτι ουκ ηκουσθη ο λογος.⁸⁶

28. וְעַד-יוֹם. Usque ad diem. O'. εως χρονου. 'A. Θ. εως της ημερας.⁸⁷

⁶⁶ Syro-hex. . . . Cf. Hex. ad Job. ii. 3. ⁶⁷ Codd. 86, 88. ⁶⁸ Prior lectio est in Comp., Codd. XII, 23, 26, alii; posterior in Codd. 22, 36, alii. Lectionem ηδυνασθησαν reprobat P. L. B. Drach, notans: "Sic etiam Complut., quod Noster vertit, post Drusium, praevaluerunt. Sed verbum αδυναμαι (vox alioquin barbara: consule Lobeck. ad Phryn. p. 565) plane palamque contrarium significat, non possum." Mire dictum! Formas ηδυνασθη et ηδυνηθη a δυναμαι nullo discrimine a LXX adhiberi, vel tironibus notum. ⁶⁹ Syro-hex. Aquilae continuat sine copula: Mox Cod. 88 et Syro-hex. in textu: ειρημικοι ✕ σου 4. Pronomen deest in solo Cod. 233. ⁷⁰ Sic Comp., Codd. XII, 23, 26, alii, et Syro-hex. ⁷¹ Codd. 86, 88: 'A. κατεδυσαν (sic) εν τελματι (τελμασι Cod. 88) κ.τ.ε. Σ. εβαπτισαν κ.τ.ε. Syro-hex. affert: Graece, ut videtur, και καταδυσαντες εις τελμα (s. πηλον) τους π. σ. ⁷² Syro-hex. Symmacho continuat: . . .

. . . . ⁷³ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 36, 48, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ⁷⁴ Cod. Jes., et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. Cod. 86 affert: Σ. εκ της χ. αυτου. Codd. 22, 36, alii, supplet: εκ χειρὸς αυτων. Cf. ad v. 18. ⁷⁵ Cod. Jes. Sic in textu sine aster. Codd. 22, 36, alii, et (sine εν), Codd. 88, 233, et Syro-hex. ⁷⁶ Codd. 86, 88. ⁷⁷ Idem. ⁷⁸ Syro-hex. ⁷⁹ Sic Comp., Cod. XII. Codd. 233, 239: τι ελαλησας τω β. Cod. 88: τι ελαλησας ✕ συν 4 τω β. ⁸⁰ Syro-hex. . . . ⁸¹ Codd. 86, 88, quorum ille pro ειμι τον vitiosum εμαυτον habet. Pertinet, ut videtur, ad secundas istius interpretis curas. Vox ελεισμος Lexicis addenda. ⁸² Codd. 86 (qui προσπιπτω habet), 88. ⁸³ Sic Cod. 36, 48, alii, et Syro-hex. ⁸⁴ Syro-hex. . . . ⁸⁵ Sic Syro-hex. solus. Mox κυριον om. Codd. 22, 48, alii, et Syro-hex. ⁸⁶ Codd. 86, 88. ⁸⁷ Syro-hex. . . . Cod. 86, 88: 'A. εως της (της om. Cod. 86) ημερας.

τοῦ ἀρχιμαγείρου ('A. . . mactatorum²²), λέγον.²³ Σ. . . περὶ Ἱερεμίου Ναβουζαρδάν τῷ ἀρχιμαγείρῳ. ²⁴

12. קְחֵנוּ וְעֵינֶיךָ שִׁים עָלָיו וְאַל-תַּעַשׂ לּוֹ מְאוּמָה. רַע כִּי אִם כְּאֲשֶׁר יִדְבַר אֱלֹהִים בְּנֹכַח עֵינַי עֲמוּ. Tolle eum, et oculos tuos pone super eum (prospicias ei), et ne facias ei quidquam mali; sed secundum quod loquetur ad te, ita facias ei. ✕ Θ. λάβε αὐτὸν, καὶ τοὺς ὀφθαλμούς σου θέσ ἐπ' αὐτὸν, καὶ μὴ ποιήσης αὐτῷ μηδὲν κακόν· ὅτι ἀλλ' ἢ καθότι ἐὰν λαλήσῃ πρὸς σέ, οὕτως ποιήσον μετ' αὐτοῦ.²⁵

13. וַיִּשְׁלַח נְבוּזַרְאֲדָן רַב-טַבָּחִים וְנַבְשֻׁזַּן רַב-סָרִיסִים וְנִרְגַל שְׂרָאֲשָׁר רַב-מַגֵּן וְגַל רַבֵּי מַלְחָה-בְּבָלָה. Et misit Nebuzaradan praefectus carnificum, et Nebushazban praefectus eunuchorum, et Nergal-Sharezzer praefectus magorum, et omnes optimates regis Babylonis. ✕ Θ. καὶ ἀπέστειλεν Ναβουζαρδάν ὁ ἀρχιμάγειρος, καὶ Ναβουσαζαβάν 'Ραβσαρῖς ('Ἄλλος ὁ ἀρχιευνοῦχος²⁶), καὶ Νηργέλ Σαρασάρ 'Ραβομόγ, καὶ πάντες οἱ μεγιστάνες ('Ο 'Εβραῖος οἱ μεγάλοι.

'A. οἱ διδύσκαλοι²⁷) βασιλέως Βαβυλῶνος²⁸.

14. וַיִּשְׁלְחוּ וַיִּקְחוּ. Et miserunt, et abstulerunt. Ὅ. καὶ ἀπέστειλαν, καὶ ἔλαβον. Alia exempl. καὶ μετεπέψψαντο, καὶ παρέλαβον.²⁹

וְאֶל-הַבַּיִת. Ad domum. Ὅ. Vacat. 'A. εἰς οἰκίαν.³⁰ Θ. εἰς Δαφείθ.³¹

15. בְּדִיתוֹ עָצוּר. Cum conclusus esset. Ὅ. Vacat. ✕ 'A. Θ. ὄντος αὐτοῦ συνεχρομένου³².

16. וַהֲרִיּוּ לְפָנַי בְּיוֹם הַהוּא. Et erunt coram te in die illo. Ὅ. Vacat. ✕ καὶ ἔσονται κατὰ πρόσωπόν σου ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ³³.

17. נְאֻם-יְהוָה. Ὅ. Vacat. ✕ 'A. Σ. φησὶ κύριος³⁴.

וְלֹא תִתֵּן. Nec traderis. Ὅ. καὶ οὐ μὴ δώσω σε. Σ. καὶ οὐ μὴ παραδοθήσῃ.³⁵

18. מַלְטֵי אֶמְלִמְקָה. Servans servabo te. Ὅ. σώζων σώσω σε. 'A. ρύόμενος ρύσομαι σε.³⁶

וְהָיְתָה לְךָ. Et erit tibi. Ὅ. καὶ ἔσται ✕ σοι³⁷.

לְשָׂלָה. In praedam. Ὅ. εἰς εὐρεμα. 'A. εἰς προνομίην.³⁸

בְּטַחָה. Confisus es. Ὅ. ἐπεποιθείς. Σ. ἡλιπίσας.³⁹

²² Syro-hex. hic et Cap. xl. 2: ✕ **فهي بحقها**. Idem Cap. lii. 12: ✕ **ونقص هي**. (Notandum tamen discrimen, in nostro loco indicem in textu non esse super **هي**, ut in Cap. xl. 2. lii. 12, sed super **حاجتها**.) Cum his confrenda sunt loca 4 Reg. xxv. 8. Dan. ii. 14, ubi pro eodem Hebraeo Noster Aquilae vindicat **وحقها**, et **بحقها**, h. e. *magister* (s. *doctor*) *mactatorum*, (non *mactationum*, qui Middeldorpfii est error). E quibus tamen omnibus in Graeca lectione probabiliter eruenda frustra nos torsimus. ²³ Cod. Jes., ceteri. ²⁴ Syro-hex. **هو** **محل** **لحمه** **في** **البيت**. Graeca leguntur in Codd. 22, 36, aliis. ²⁵ Cod. Jes., ceteri. Pro **كاثرتي** Codd. 22, 36, alii, **كاثرتي** habent. ²⁶ Syro-hex. in textu: **هو** **محل** **لحمه** **في** **البيت**; in marg. autem: **هو** **محل** **لحمه** **في** **البيت**. ²⁷ Syro-hex. **هو** **محل** **لحمه** **في** **البيت**. "Utrum **هو** sit rescribendum **هو**, an verendum **هو** **محل** **لحمه** **في** **البيت**, aequae haerere tecum, cum in hujusmodi lectionibus Noster modo versionem exhibeat Hebraei, modo simplicem vocis Hebraeae literis Syris descriptionem."—*Ceriani*. Praetulimus **هو** **محل** **لحمه** **في** **البيت** propter formam Syr. vocis pluralem. ²⁸ Cod. Jes., qui desinit in 'Ραβομόγ (sic,

non ut Montef. exscripsit, 'Ραβοασοί). Etiam Syro-hex. post **هو** cuneolum pingit. Pro 'Ραβομόγ in Cod. 88 est 'Ραβαμόγ; in ceteris fere omnibus 'Ραβαμάγ. Haec autem, καὶ πάντες—Βαβυλῶνος, sic habentur in Codd. 22, 36, 48, 51, 88, 96, et Syro-hex. ²⁹ Sic Codd. 22, 36, alii. Est fortasse Symmachi, coll. Hex. ad Cap. xvi. 16. ³⁰ Codd. 86, 88. Cod. 88 et Syro-hex. in textu: εἰς τὸν οἶκον. ³¹ Cod. 86 assert: Θ. αὐτὸν εἰς δαφεῖς εἰς οἰκίαν κατοικεῖ μεταξὺ αὐτοῦ. Cod. 88: Θ. αὐτὸν εἰς δαφεῖθ εἰς κατοικίαν κατοικεῖν μετ' αὐτοῦ. Quae partim interpretis, partim explicatoris esse videntur. In Hebraeo sequitur: *et habitavit in medio populi*; Ὅ. καὶ ἐκάθισεν ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ. Etiam Cod. 22, 36, alii, inferunt εἰς ἰαφείθ (s. ἀφείθ). ³² Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88. Syro-hex. ✕ **هو** **محل** **لحمه** **في** **البيت**. ³³ Cod. Jes. Sic sub aster. Codd. 86 (in marg.), 88, et Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ³⁴ Cod. 86. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Syro-hex. ³⁵ Cod. 88. Sic, cum Ὅ pro Σ., Cod. 86. ³⁶ Codd. 86, 88, quorum hic **هو** **محل** **لحمه** **في** **البيت** habet. ³⁷ Sic Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ³⁸ Syro-hex. ✕ **هو** **محل** **لحمه** **في** **البيت**. Cf. ad Cap. xxxviii. 2. ³⁹ Codd. 86, 88.

CAP. XL (Gr. xlvii).

1. אחר שלח אתו נְבוּזַרְאֲדָן. *Postquam dimiserat eum Nebuzaradan.* O'. μετά τὸ ἀποστείλαι αὐτὸν Ναβουζαρδάν. Alia exempl. ὕστερον ἀποστειλαντος αὐτὸν Ναβουζαρδάν.¹ 'A. μετά τὸ ἀποστείλαι αὐτὸν Ναβουζαρδάν.²

בְּקִרְתוֹ אֶתוֹ יְהוֹאֲחָסוּר בְּאִזְקִים בְּתוֹךְ כָּל-גְּלוֹת. *Quando sumpserat eum vincitum manicis in medio omnis deportationis.* O'. ἐν τῷ λαβεῖν αὐτὸν *'A. Σ. δεδεμένον³ ἐν χειροπέδαις ἐν μέσῳ ἀποικίας. 'A. ὅτε ἔλαβεν αὐτὸν, καὶ αὐτὸς εἶδεδετο ἐν κρίκους...⁴ Σ. ὅτε ἔλαβεν αὐτὸν δεδεμένον χειραλύσειν ἐν μέσῳ πάντων τῶν ἐξωκισμένων.⁵

2. לְיִרְמְיָהוּ. O'. αὐτόν. Alia exempl. αὐτὸν τὸν 'Ιερεμίαν.⁶

דִּבֶּר. *Locutus est.* O'. ἐλάλησε. Alia exempl. ἐχρημάτισε.⁷ Oὶ λοιποὶ ἐλάλησε.⁸

3. וַיָּבִיא. *Et adduxit.* O'. Vacat. Alia exempl. καὶ ἐπήγαγε.⁹

כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר. *Sicut locutus est.* O'. Vacat. Alia exempl. καθὰ ἐλάλησε.¹⁰

הַיְהִי לָכֵן הַדְּבָר הַזֶּה. *Et factum est vobis*

verbum hoc. O'. Vacat. *'A. Θ. καὶ ἐγενήθη ὑμῖν τὸ ῥῆμα τοῦτο¹¹

4. וַעַתָּה הִנֵּה. *Et nunc ecce.* O'. καὶ *'vñ¹² ἰδοῦ.¹²

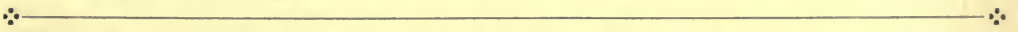
הַיּוֹם. *Hodie.* O'. Vacat. Θ. σήμερον.¹³

מִן-הָאִזְקִים. *A manicis.* O'. ἀπὸ τῶν χειροπέδων. 'A. ἀπὸ τῶν κρίκων.¹⁴ Σ. (ἀπὸ τῶν) χειραλύσεων.¹⁵

אִם-טוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבוֹא. *Si bonum est in oculis tuis venire.* O'. εἰ καλὸν ἐναντίον σου ἐλθεῖν. 'A. εἰ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου τοῦ ἐλθεῖν. Σ. εἰ ἀρέσκει σοι ἐλθεῖν.¹⁶

ב. *Veni.* O'. Vacat. Alia exempl. ἦκε.¹⁷

וְאִם-רַע בְּעֵינֶיךָ לְבוֹא־אֵתִי בְּכָל חַדְלָהּ רָאֵה לְיִרְמְיָהוּ אֶל-טוֹב וְאֶל-הַיָּשָׁר בְּעֵינֶיךָ לְלָכֶת שָׁמָּה לָךְ. *Et si malum est in oculis tuis venire mecum Babylonem, omitte; vide, omnis terra est coram te; quocumque bonum et rectum in oculis tuis ire, ito.* O'. Vacat. *'καὶ εἰ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου (Σ. καὶ εἰ μὴ ἀρέσκει σοι¹⁸) ἐλθεῖν μετ' ἐμοῦ εἰς Βαβυλῶνα, παῦσαι (Σ. μείνον, s. ἀπόμεινον¹⁹). ἰδοῦ πᾶσα ἡ γῆ ἐναντίον σου εἰς ἀγαθὸν καὶ εἰς τὸ εὐθές ἐν ὀφθαλμοῖς σου πορευθῆναι ἐκεῖ, πορεύου.²⁰

CAP. XL. ¹ Sic Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. ² Syro-hex. ³ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Syro-hex. Mox ἐν μέσῳ πάσης ἀπ. 'Ιερουσαλήμ καὶ 'Ιούδα Hebraeo convenienter habent Cod. 88, 233, et Syro-hex. ⁴ Syro-hex. Aquilae continuat: ⁵ Cod. 86, 88, qui χεῖρα ἀλύσειν exhibent. Cf. ad v. 4. Vox χειράλυσις Lexicographis Graecis commendanda. ⁶ Sic Cod. 88, et cum τὸν 'Ιερ. in marg. Syro-hex. Ad ὃ ἀρχιμάγειρος Syro-hex. affert: ⁷ Cf. ad Cap. xxxix. 11. ⁸ Syro-hex. ⁹ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. Cf. ad Cap. xxxvi. 2. ¹⁰ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. Statim ὅτι ἡμάρτετε τῷ κυρίῳ Cod. 88, Syro-

hex, qui posterior habet αὐτῶ in marg. ¹¹ Cod. Jes., et in textu sub aster. Syro-hex. Sic (cum ἐγένετο pro ἐγενήθη) sine aster. Codd. 22, 36, alii. ¹² Sic Syro-hex. In LXX hodie legitur ἰδοῦ tantum, sed καὶ ἰδοῦ est in Cod. 233, et καὶ vñ ἰδοῦ in Codd. 22, 36, alii. ¹³ Cod. 86. Syro-hex. in textu: *'σήμερον¹⁴; et sic sine aster. Cod. 88. ¹⁴ Syro-hex. ¹⁵ Idem: ¹⁶ Idem: ¹⁷ Cod. 86, 88, quorum ille habet ἀρίσει. Syro-hex. affert: ¹⁸ Idem: ¹⁹ Idem: ²⁰ Sic in textu Cod. 88. Montef. e Cod. Jes. affert: *'καὶ εἰ πονηρὸν—Βαβυλῶνα, *'παῦσαι' ἰδοῦ κ. τ. ε., omisso ἐν ὀφθ. σου post εἰς τὸ εὐθές. Syro-hex.: καὶ εἰ πονηρὸν—παῦσαι: *'ἰδοῦ πᾶσα ἡ γῆ ἐναντίον σου, ὅπου ἂν ἀγαθὸν καὶ εὐθές ἐν ὀφθ. σου (Codd. 22, 36, alii: ὅπου ἂν εἰς ἀγ. καὶ εἰς τὸ εὐθές) πορευθῆναι κ. τ. ε.

5. וְעוֹדְנוּ לֹא-יָשׁוּב וְשָׁבָה אֶל-גְּדֻלְיָהָ. *Illo autem nondum reverso (addidit haec): Redi ad Gedaliaham.* O'. ei δὲ μὴ, ἀπόμεναι, ἀνάστρεψον πρὸς τὸν Γοδολιάν. Alia exempl. ✕ καὶ ἕως ἐμοῦ ἔτι οὐκ ἀποστρέψεις, ἀπόμεναι σὺ 4, καὶ ἀνάστρεψαι πρὸς τὸν Γοδολιάν.²¹ Σ. καὶ πρὶν ἢ ἀπαλλαγῶ ἐγώ, ἀνάστρεψον, οἴκησον παρὰ Γοδολία.²²

בְּעִרְי יְהוּדָה. *In urbibus Judae.* O'. ἐν γῆ Ἰούδα. 'A. Σ. ἐν ταῖς πόλεσιν Ἰούδα.²³

אוּ אֶל-כָּל-הַיָּשָׁר בְּעֵינָיָהּ. *Vel quocumque rectum in oculis tuis.* O'. eis ἅπαντα τὰ ἀγαθὰ ἐν ὀφθαλμοῖς σου. Σ. . . eis πάντα τόπων ὅπου ἀρέσκει σοι.²⁴

וּמִשְׂתָּת אֶרְחֹה וּמִשְׂתָּת. *Demensum et donum.* O'. δῶρα. Alia exempl. ἐστιατοριάν καὶ δῶρα.²⁵ Σ. ἐστιατοριάν καὶ λῆμμα.²⁶

7. וְאִנְשֵׁיהֶם. *Et homines eorum.* O'. καὶ οἱ ἄνδρες αὐτῶν. Alia exempl. καὶ ἡ δύναμις αὐτῶν.²⁷ Oī Γ'. οἱ ἄνδρες.²⁸

וְנִטְף וְיִמְדֵּלֶת הָאָרֶץ. *Et parvulos, et de tenuitate terrae.* O'. Vacat. Θ. καὶ ὄχλον πολὺν, καὶ ἀπὸ τῶν πτωχῶν τῆς γῆς.²⁹ 'A. Σ. καὶ τὰ νήπια. . .³⁰

8. עוֹפֵי יַעֲפִי ק'. *O'. Ἰωφέ.* 'A. Ἰωφέ.³¹

9. אֶל-הַיְרֵאוּ מֵעְבוֹד הַכַּשְׂדִּים. *Ne timeatis servire Chaldaeis.* O'. μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ προσώπου

τῶν παιδων τῶν Χαλδαίων. 'A. μὴ φοβείσθε τοῦ δουλεύειν τοῖς Χαλδαίοις. Σ. μὴ φοβείσθε δουλεύειν τοῖς Χαλδαίοις.³²

9. וְעִבְדוּ. *Et servite.* O'. καὶ ἐργάσασθε. 'A. Σ. καὶ δουλεύσατε.³³

10. אֵלֵינוּ. *Ad nos.* O'. ἐφ' ὑμᾶς. 'A. Σ. πρὸς ὑμᾶς.³⁴

וְיָנִין. *Et fructus aestivos.* O'. καὶ ὄπωρον. 'A. . . θερινήν.³⁵

11. אֲשֶׁר-בְּמִוְאָב. *O'. οἱ ἐν Μωάβ.* Alia exempl. οἱ ἐν ÷ γῆ 4 Μωάβ.³⁶

וְאִישׁ בְּכָל-הָאֲרָצוֹת. *Et qui in omnibus terris sunt.* O'. καὶ οἱ ἐν πάσῃ τῇ γῆ. 'A. καὶ ἐν πάσαις ταῖς γαίαις.³⁷

12. וַיָּשׁוּ כָּל-הַיְהוּדִים מִכָּל-הַמְּקוֹמוֹת אֲשֶׁר נְדָחוּ-הוּם וַיָּבֹאוּ אֶרֶץ-יְהוּדָה אֶל-גְּדֻלְיָהָ. *Et reversi sunt omnes Judaei de omnibus locis, ubi expulsi fuerant, et venerunt in terram Judae ad Gedaliaham.* O'. καὶ ἦλθον πρὸς Γοδολιάν εἰς γῆν Ἰούδα. Alia exempl. καὶ ἐπέστρεψαν ✕ πάντες 4 οἱ Ἰουδαῖοι ἐκ πάντων τῶν τόπων, οὐ διεσπάρησαν ἐκεῖ, καὶ παρεγένοντο εἰς γῆν Ἰούδα πρὸς Γοδολιάν.³⁸

וְיָנִין. *O'. καὶ ὄπωρον.* Σ. (καὶ) σίτον.³⁹

14. הַיְדוּעַ תִּדְעַ. *Num sciendo scis.* O'. εἰ γνώσει γνώσκεις. 'A. εἰ γνώσει γνώσῃ.⁴⁰

✧ . . . ✧

²¹ Sic Cod. 88, Syro-hex. ²² Syro-hex. $\text{וְעוֹדְנוּ לֹא יָשׁוּב}$. Cod. Jes. in marg. post πορείου pergit: καὶ πρὶν ἢ ἀπαλλαγῶ ἐγώ, ἔτι ἐμοῦ οὐκ ἀποστρέψεις. Codd. 22, 36, alii: καὶ πρὶν ἢ ἀπαλλαγῶ ἐγώ, ἀπόμεναι σὺ, καὶ ἀνάστρεψον πρὸς Γ. ²³ Codd. 86, 88. ²⁴ Syro-hex. $\text{אוּ אֶל כָּל הַיָּשָׁר בְּעֵינָיָהּ}$. In initio supplendum videtur ei δὲ μὴ, e Codd. 22, 36, aliis, et Syro-hex., qui in textu habent: ei δὲ μὴ, εἰς πάντα τὰ κατὰ ἐν ὀφθ. σου. Codd. 86, 88 afferunt: Σ. ὅπου ἀρέσκει σοι. ²⁵ Sic Comp., Codd. XII, 22, 23, 36, alii. Syro-hex. $\text{וּמִשְׂתָּת אֶרְחֹה וּמִשְׂתָּת}$. Cf. ad Cap. lii. 34. ²⁶ Codd. 86, 88. ²⁷ Sic Comp., Ald., Codd. XII, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. ²⁸ Syro-hex. char. med. וְאִנְשֵׁיהֶם . ²⁹ Cod. 86. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. Montef. affert: 'Ἄλλος' καὶ τὰ νήπια, καὶ περὶ τῶν πενήτων τῆς γῆς; quae lectio falsarius

Complutensibus debetur. ³⁰ Syro-hex. $\text{וְנִטְף וְיִמְדֵּלֶת}$. ³¹ Syro-hex. in textu עוֹפֵי יַעֲפִי , ut Pesch.; in marg. autem: ק' . ³² Codd. 86, 88. Posterior ad Aq. habet τοῦ μὴ δ. Syro-hex. affert: וְעוֹפֵי יַעֲפִי . ³³ Codd. 86, 88. Syro-hex. וְעִבְדוּ . ³⁴ Syro-hex. אֵלֵינוּ . ³⁵ Idem: וְיָנִין . Cf. Hex. nostra ad Amos viii. i. ³⁶ Sic Cod. 88, Syro-hex., et sine obelo Comp., Ald. (om. οἱ), Codd. III, XII, 22, 26, alii. ³⁷ Codd. 86, 88: 'A. καὶ ἐν πάσαις ταῖς γενεαῖς (sic; cf. ad Cap. xxviii. 8) ταῖς κύλφ. Verba ταῖς κύλφ, quae non exstant in Hebraeo, ex glossemate nata sunt. ³⁸ Sic Cod. 88, Syro-hex., et omisso πάντες, Codd. 22, 36, alii. Montef. ex Complutensibus affert: 'Ἄλλος' καὶ ἐστράφησαν πάντες οἱ Ἰ. ἀπὸ παντὸς τόπου εἰς δν διεσπάρησαν; quae non nauci sunt. ³⁹ Syro-hex. וְיָנִין . ⁴⁰ Sic emaculavimus lectionem Codd. 86, 88: 'A. εἰ γνώσει καὶ γνώσει.

14. בַּעֲלֵים. O'. Βελεισά. "Αλλος Βελισά. "Αλλος Βααλίσ.⁴¹
 אַתָּה יִשְׁמַעֲלָה בְּנֵי־נִיחִירָה. O'. τὸν Ἴσμαήλ
 * υἱὸν Ναθανιὺν 4.⁴²
 לְהַפֵּת. Ad percutiendum. O'. πατάξει. Σ.
 πλῆξει.⁴³
 15. וְאִישׁ לֹא יָדַע לְמַה יַּכְּנֶה נַפְשׁוֹ. Et nemo
 sciat, ne percutiat animam tuam. O'. καὶ μη-
 δεις γνώτω, μὴ πατάξῃ σου ψυχὴν. 'Α. καὶ
 ἀνήρ οὐ γνώσεται. . .⁴⁴ Σ. μηθενὸς εἰδότες, διὰ τὶ
 πατάξει τὴν ψυχὴν σου.⁴⁵

CAP. XLI (Gr. xlviii).

1. מְזַרְעֵת הַמְּלֹכָה. De stirpe regia. O'. ἀπὸ γέ-
 νους τοῦ βασιλέως. 'Α. Σ. ἐκ τοῦ σπέρματος τῆς
 βασιλείας.¹
 וְרֵבִי הַמְּלֹךְ. Et optimates regis. O'. Vacat.
 Alia exempl. καὶ τὰ παιδάρια τοῦ βασιλέως.²
 בְּרִאחֲתֵיקָם. O'. Vacat. * υἱὸν Ἀχικὰμ 4.³
 יַחְדוֹ בְּמִצְפָּה. Simul in Mizpah. O'. ἅμα *
 εἰς Μασσηφάθ 4.⁴
 2. בְּנֵי־נִיחִירָה. O'. Vacat. * υἱὸς Ναθανιὺν 4.⁵
 אֲשֶׁר־הָיוּ אִתּוֹ. Qui erant cum eo. O'. οἱ *
 ἦσαν 4 μετ' αὐτοῦ.⁶
 בְּרִאחֲתֵיקָם בְּנִשְׁבֵּן בְּחָרְבַּת וְיָמַת אִתּוֹ.
 * υἱὸν Ἀχικὰμ υἱοῦ Σαφὰν ἐν ῥομφαία, καὶ

- ἀπέκτειναν αὐτόν 4.⁷
 3. אֶת־גְּדִלְהָרוֹ אֶת־וַיִּשֵׁי הַמְּלֹכָה הִכָּה וְיִשְׁמַעֲלָה. O'. μετ' αὐτοῦ. Alia exempl.
 add. σὺν Γοθολίᾳ.⁸
 וְיִשְׁמַעֲלָה. Viroso belli
 percussit Ismael. O'. Vacat. * καὶ τοὺς
 ἄνδρας τοῦ πολέμου ἐπάταξεν Ἴσμαήλ 4.⁹
 4. וְאִישׁ לֹא יָדַע. Et nemo scivit. O'. καὶ ἀν-
 θρωπος οὐκ ἔγνω. Σ. μηθενὸς εἰδότες.¹⁰
 5. מִשְׁלוֹ. O'. καὶ ἀπὸ Σαλήμ. 'Α. Σ. ἀπὸ Σαλόμ.¹¹
 וּמִתְגַּדְּדִים. Et qui se inciderant. O'. καὶ
 κοπτόμενοι. 'Α. Σ. (καὶ) κατατετμημένοι.¹²
 וּמִנְחָה וּלְבוֹנָה. Et fertum et thus. O'. καὶ
 μάννα (alia exempl. μαναῖ¹³) καὶ λίβανος. 'Α.
 δῶρα. [Σ. θυσία.]¹⁴ Σ. καὶ δῶρα καὶ λίβα-
 νον φέροντες.¹⁵
 בֵּית יְהוָה. O'. εἰς οἶκον κυρίου. Σ. εἰσέτι ὄντα
 καὶ ἐλπίζόμενοι.¹⁶
 6. הָלַךְ הָלַךְ וַיְבַכּוּ וַיְהִי כַפְנֵשׁ אֶתְּם וַיֹּאמְרוּ. Iens eundo et flens; et factum est,
 cum occurrisset eis, dixit eis. O'. αὐτοὶ ἐπο-
 ρεύοντο καὶ ἔκλαιον καὶ εἶπεν αὐτοῖς. Πάν-
 τες ἐπορευέτο πορευόμενος καὶ κλαίον ἐγένετο
 δὲ ἡνίκα ἤγγισεν αὐτοῖς, καὶ εἶπεν πρὸς αὐ-
 τοὺς.¹⁷
 7. אֶל־תְּהוֹת הָעִיר. Ad medium urbis. O'. * εἰς
 τὸ 4 μέσον τῆς πόλεως.¹⁸

⁴¹ "MS. Jes."—Montef. Scilicet codex iste in textu Βελισά, in marg. Βααλίσ habet. Scriptura Βααλίσ est in Cod. 88 et Syro-hex. ⁴² Cod. Jes. Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁴³ Codd. 86, 88. ⁴⁴ Idem. ⁴⁵ Syro-hex. ¹ CAP. XLI. ¹ Syro-hex. ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸

⁸ Sic Codd. 88, 233, et Syro-hex. ⁹ Cod. Jes. Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii; et, omi. καὶ, Codd. 88, 233, et Syro-hex. ¹⁰ Syro-hex. ¹¹ Idem: ¹² Codd. 86, 88: 'Α. κατατετμημένοι. Syro-hex. ¹³ Sic Codd. 22, 26, 33, alii. Cf. ad Cap. xvii. 26. Syro-hex. δῶρα (Μασσηφάθ). ¹⁴ Nobil., et Cod. Jes., teste Montef., qui θυσίαν tacite edidit. Parsonsii amanuensis ex eodem exscripsit: 'Α. δῶρα. Σ. ουσία. ¹⁵ Cod. 86, 88. ¹⁶ Cod. 86. Scholium esse videtur, vel etiam ipsius interpretis explicatio, qua innuitur, domum Dei, etsi combustam et dirutam, opinione ac spe fidelium Iudaeorum adhuc existere. ¹⁷ Cod. 86. Sic in textu Syro-hex., et, praemisso καὶ, Codd. 22, 36, alii. ¹⁸ Syro-hex. ¹⁹ In LXX hodie legitur εἰς τὸ μέσον, sed εἰς τὸ

7. וַיִּשְׁמְעוּם יִשְׁמַעְיָאֵל בֶּן-נַתְנִיָּה אֶל-הַתּוֹךְ הַבוּר. Et mactavit eos Ismael filius Nethaniae, (et projecit eos) in medium putei, ipse et viri qui erant cum eo. O'. ἔσφαξεν αὐτούς * καὶ ἔρριψεν αὐτούς Ἰσμαὴλ υἱὸς Ναθανίου * εἰς τὸ φρέαρ, * αὐτὸς καὶ οἱ ἄνδρες οὐ μετ' αὐτοῦ *.¹⁹ 'A... εἰς μέσον τοῦ λάκκου...²⁰

8. וַעֲשֶׂרָה אֲנָשִׁים נִמְצְאוּ-בָם וַיֹּאמְרוּ אֶל-יִשְׁמַעְיָאֵל. Sed decem viri reperti sunt inter eos, qui dixerunt ad Ismael. O'. καὶ δέκα ἄνδρες εὐρέθησαν ἐκεῖ ('A. Σ. ἐν αὐτοῖς²¹), καὶ εἶπον τῷ Ἰσμαὴλ. Σ. δέκα δὲ ἄνδρες εὐρέθησαν ἐκεῖ, οἱ εἶπον πρὸς τὸν Ἰσμαὴλ.²²

מְצֻנָּוִים. Promptuaria subterranea. O'. θησαυροί. 'A. Σ. κρύφιοι θησαυροί.²³

וַיַּחֲדֵל לֹא הִמִּיתָם בְּתוֹךְ אַחֵיהֶם. Et cessavit, et non interfecit eos in medio fratrum eorum. O'. καὶ παρήλθε, καὶ οὐκ ἀνείλεν αὐτούς ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν. Σ. ἀπέσχετο δὲ, καὶ οὐκ ἐθανάτωσεν αὐτούς μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν.²⁴

9. וַתְּבוּר אִשָּׁר הַשְּׂלִיף. Et puteus, in quem projecerat. O'. καὶ τὸ φρέαρ, εἰς δ' ἔρριψεν * ἐκεῖ *.²⁵ Σ. ὁ δὲ λάκκος εἰς ὃν ἔρριψεν.²⁶

וְיָתֵב אֶת-כָּל-פְּגְרֵי הָאֲנָשִׁים. Omnia cadavera virorum. O'. πάντες. Alia exempl. πάντα τὰ σώματα τῶν ἀνδρῶν.²⁷

9. אִשָּׁר הִקָּה בְּיַד-גְּדַלְיָהוּ. Quos percussit per manum Gedaliae. O'. οὐδ' ἐπάταξε (alia exempl. οὐδ' ἀπέκτεινεν ἐν χειρὶ Γοδολίου²⁸) φρέαρ μέγα (τοῦτ' ἐστίν).

10. וַיִּשְׁבּוּ יִשְׁמַעְיָאֵל אֶת-כָּל-שְׂאֵרֵית הָעָם. Et captivum abduxit Ismael omne reliquum populi. O'. καὶ ἀπέστρεψεν Ἰσμαὴλ πάντα τὸν λαὸν τὸν καταλειφθέντα. 'A. καὶ ἡχμαλώτισεν Ἰσμαὴλ πᾶν τὸ λοιπὸν τοῦ λαοῦ.²⁹

אִשָּׁר בְּמַצְפָּה. O'. εἰς Μασσηφά. Alia exempl. * τὸν * εἰς Μασσηφά.³⁰

וְאֶת-כָּל-הָעָם הַנְּשָׂאֲרִים בְּמַצְפָּה. O'. Vacat. Alia exempl. καὶ σύμπαντα τὸν λαὸν τοὺς καταλειφθέντας ἐν Μασσηφάθ.³¹

וַאֲשֶׁר הִפְקִיד נְבוּזַרְאֲדָן רַב-טַבָּחִים אֶת-גְּדַלְיָהוּ. Quos commiserat Nebuzaradan praefectus carnificum curae Gedaliae filii Ahikam; et captivos eos abduxit Ismael filius Nethaniae. O'. ὡς παρεκατέθετο * Ναβουζαρδάν * ὁ ἀρχιμάγειρος τῷ Γοδολία υἱῷ Ἀχεικάμ, * καὶ ὄρθρισεν Ἰσμαὴλ υἱὸς Ναθανίου *.³² 'A... καὶ ἡχμαλώτισεν αὐτούς Ἰσμαὴλ υἱὸς Ναθανίου.³³

וַיֵּלֶךְ לְעֵבֶר אֶל-בְּנֵי עַמּוֹן. Et abiit ut transiret ad filios Ammon. O'. καὶ ᾤχετο εἰς τὸ πέραν υἱῶν Ἀμμών. 'A. καὶ ἐπορεύθη τοῦ διαβήναι πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἀμμών.³⁴

deest in Cod. 233. ¹⁹ Sic Montef. (qui ὁ υἱὸς edidit) e Cod. Jes. Parsons. vero ex eodem exscripsit: ἔσφαξεν αὐτούς (in marg. * Ἰσμ. υἱὸς N.) εἰς τὸ φρέαρ (in marg. * αὐτὸς καὶ οἱ ἄνδρες μετ' αὐτοῦ, καὶ ἔρριψεν αὐτούς). Syro-hex. affert: καὶ ἔσφαξεν αὐτούς Ἰσμ. υἱὸς N. (in marg. καὶ ἔρριψεν αὐτούς) εἰς τὸ φρ. αὐτὸς κ. τ. ε. Codd. 22, 36, alii: καὶ ἔσφαξεν αὐτούς Ἰσμ. υἱὸς N. καὶ ἔρριψεν εἰς τὸ φρ. αὐτὸς κ. τ. ε. Codd. 33, 49, alii, post ἔσφαξεν αὐτούς suppleat καὶ ἐνέβαλεν αὐτούς. ²⁰ Cod. 86. ²¹ Cod. 86, 88. ²² Syro-hex. .וּ. **חַוָּלָה** וְיָתֵב אֶת-כָּל-פְּגְרֵי אֲנָשִׁים וְיָתֵב אֶת-כָּל-פְּגְרֵי אֲנָשִׁים. ²³ Codd. 86, 88, ubi κρύφιοι scriptum. ²⁴ Codd. 86, 88: Σ. ἀπ. δὲ (καὶ ἀπ. Cod. 88) καὶ (om. οὐκ ?) ἰθ. αὐτούς. Plenius Syro-hex. .וּ. **לְאִבְדָה** וְיָתֵב אֶת-כָּל-פְּגְרֵי אֲנָשִׁים. ²⁵ Sic cum aster. Syro-hex. .וּ. **לְאִבְדָה** וְיָתֵב אֶת-כָּל-פְּגְרֵי אֲנָשִׁים. Desideratur ἐκεῖ in Comp., Codd. XII, 22, 26, 36, aliis.

²⁶ Syro-hex. Symmacho continuat: **וְיָתֵב אֶת-כָּל-פְּגְרֵי אֲנָשִׁים**. Codd. 86, 88: 'A. Σ. ὁ δὲ λάκκος. ²⁷ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ²⁸ Sic Codd. 88, 233, et Syro-hex. Codd. 22, 36, alii: ὡν ἀπέκτεινε μετὰ Γοδολίου. Pro verbis importunis **וְיָתֵב אֶת-כָּל-פְּגְרֵי אֲנָשִׁים** LXX legissime videntur **בְּרִי גְדַלְיָהוּ**. ²⁹ Cod. 86. Syro-hex. **וְיָתֵב אֶת-כָּל-פְּגְרֵי אֲנָשִׁים**. ³⁰ Cod. 88. Syro-hex. **וְיָתֵב אֶת-כָּל-פְּגְרֵי אֲנָשִׁים**. ³¹ Sic Cod. 88, Syro-hex. ³² Cod. Jes. Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex.: ὡς (ὁὐς Cod. 88, Syro-hex.) παρεθέτο Ναβουζαρδάν — Ναθανίου. Pro **וְיָתֵב אֶת-כָּל-פְּגְרֵי אֲנָשִׁים** in codd. nonnullis est **וְיָתֵב אֶת-כָּל-פְּגְרֵי אֲנָשִׁים**, et manu surrexit. ³³ Syro-hex. **וְיָתֵב אֶת-כָּל-פְּגְרֵי אֲנָשִׁים**. ³⁴ Idem in continuatione: **וְיָתֵב אֶת-כָּל-פְּגְרֵי אֲנָשִׁים**. Cod. 86: 'A. καὶ ἐπορεύθη τοῦ δ. Cod. 88: 'A. καὶ ἐπορεύθησαν δ.

12. אֶת-כָּל-הַנְּשִׂיִם. O'. ἄπαν τὸ στρατόπεδον αὐτῶν. 'A. Σ. τοὺς πάντας ἀνδρας.³⁵

וַיָּלְכוּ לְהַלְחִים עִם-יִשְׁמַעְאֵל בֶּן-נַתְנָה. Et abierunt ad pugnandum cum Ismaele filio Nethaniae. O'. καὶ ὄχοντο πολεμεῖν αὐτόν. "Ἄλλος" καὶ ἐπορεύθησαν πολεμῆσαι πρὸς 'Ισμαήλ. . .³⁶

וְאִשְׁרַי בְּנָעוֹן. O'. ἐν Γαβαῶν. Alia exempl. ✕ τοῦ ἔν Γαβαῶν.³⁷

13. אֶת-יִוְחָנָן בֶּן-קָרְחָה וְאֶת כָּל-שָׂרֵי הַחַיִּלִּים אִשְׁרַי. Johanan filium Careah, et omnes principes copiarum, qui erant cum eo. O'. τὸν 'Ιωάναν καὶ τοὺς ἡγεμόνας τῆς δυνάμεως τῆς μετ' αὐτοῦ. Alia exempl. τὸν 'Ιωάναν ✕ υἱὸν Καρηῆ ἔ, καὶ ✕ πάντας ἔ τοὺς ἡγεμόνας τῆς δυνάμεως τοὺς μετ' αὐτοῦ.³⁸

13, 14. וַיִּשְׁמְחוּ: וַיִּסְבוּ כָּל-הָעָם אֶת-שָׂבָר. וַיִּשְׁמַעְאֵל בֶּן-נַתְנָה וַיָּלְכוּ אֶל-יִוְחָנָן בֶּן-קָרְחָה. Et laetati sunt; et reversi sunt omnis populus, quem captivum abduxerat Ismael de Mizpah; et reversi sunt, et abierunt ad Johanan filium Careah. O'. καὶ ἀνέστρεψαν πρὸς 'Ιωάναν. Alia exempl. ✕ καὶ ἐχάρησαν, καὶ ἀπέστρεψε πᾶς ὁ λαὸς, ὃν ἤχμαλώτευσεν 'Ισμαήλ ἐκ τῆς Μασσηφά, καὶ ἀναστρέψαντες ἦλθον ἔ πρὸς 'Ιωάναν ✕ υἱὸν Καρηῆ ἔ.³⁹

15. מִפְּנֵי יוֹחָנָן. O'. Vacat. ✕ ἀπὸ προσώπου 'Ιωάναν ἔ.⁴⁰

16. מֵאֵת יִשְׁמַעְאֵל בֶּן-נַתְנָה מִן-הַמַּצְפָּה אַחֵר. הִכָּה אֶת-גְּדַלְיָה בֶן-אֲחִיקָם. Ab Ismaele filio Nethaniae de Mizpah, postquam percusserat Gedaliah filium Ahikam. O'. ἀπὸ 'Ισμαήλ ✕ υἱοῦ Ναθανίου ἐκ τῆς Μασσηφά, μετὰ τὸ πατάξει Γοδολίαν υἱὸν 'Αχικὰμ ἔ.⁴¹

וְנָךְ. Et parvulos. O'. καὶ τὰ λοιπά. 'A. Σ. καὶ τὸν ὄχλον.⁴² "Ἄλλος" (καὶ) τὰ νήπια.⁴³

17. וַיָּלְכוּ וַיִּשְׁבוּ בְּגֵרֹת כְּמוֹהֶם (כְּמוֹהֶם ק) אִשְׁרַי. וַיֵּצֵא בֵּית לְחָם. Et abierunt, et sederunt in hospitio Chemoham (s. Chimham), quod est iuxta Bethlehem. O'. καὶ ὄχοντο, καὶ ἐκάθισαν ἐν Γαβηρωχαμάα (alia exempl. ἐν γῆ Βηρώθ Χαμάαμ⁴⁴) τῇ πρὸς Βηθλεέμ. 'A. καὶ ἐπορεύθησαν, καὶ ἐκάθισαν ἐν τοῖς φραγμοῖς Χαμωσβὶ τῆς κατέναντι Βηθλεέμ. Σ. καὶ πορευθέντες κατέκον ἐν ταῖς παροικίαις ἐν τῇ Χαμωσβὶ τῇ κατέναντι Βηθλεέμ.⁴⁵ Aliter: 'A. Σ. . . τοῖς ἐχόμενα [πρὸς] Βηθλεέμ.⁴⁶

וַיָּלְכוּ לָבוֹא. Ut abirent ad ingrediendum. O'. τοῦ πορευθῆναι. Alia exempl. τοῦ πορευθῆναι εἰσελθεῖν.⁴⁷

18. וַיִּשְׁמַעְאֵל בֶּן-נַתְנָה אֶת-גְּדַלְיָהוּ בֶן-אֲחִיקָם. O'. 'Ισμαήλ ✕ υἱὸς Ναθανίου ἔ τὸν Γοδολίαν ✕ υἱὸν 'Αχικὰμ ἔ.⁴⁸

³⁵ Codd. 86, 88. ³⁶ Cod. Jes. Syro-hex. in textu: καὶ ὄχοντο πολεμεῖν + αὐτόν ἔ μετὰ 'Ισμαήλ υἱοῦ N.; et sic, reciso αὐτόν, Codd. 22, 36, alii. ³⁷ Sic Cod. 88, Syro-hex. ³⁸ Sic Cod. XII, cum υἱὸν Καρηῆ ἔ + πάντας in marg.; et sine asteriscis (cum τῆς μετ' αὐτοῦ) Codd. 22, 36, alii. Minus probabiliter Montef. e Cod. Jes. affert: τὸν 'I. ✕ υἱὸν Καρηῆ ἔ, καὶ ✕ μετ' αὐτοῦ ἔ πάντας. . . ³⁹ Cod. Jes. Sic sine asteriscis (cum ἀνέστρεψαν pro ἀπέστρεψε) Syro-hex., qui in marg. ad 'Ισμαήλ affert: υἱὸς Ναθανίου, invito Hebraeo. Codd. 22, 36, alii: ἐχάρησαν, καὶ ἀνέστρεψαν κ.τ.ε. ⁴⁰ Cod. Jes., et sine aster. Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁴¹ Cod. Jes., Syro-hex. Sic sine aster. (cum τὸν Γοδολίαν) Codd. 22, 36, alii. ⁴² Cod. 86, 88. ⁴³ Syro-hex. in marg. char. med. ⲉⲗⲓⲁⲛⲓ. Cf. ad Cap. xl. 7. ⁴⁴ Sic Codd. III, 22 (cum Χάαμ), 23 (cum Βαρώθ), alii, et Syro-hex. ⁴⁵ Syro-hex. ⲉⲛ ⲧⲁⲓⲧⲁⲓⲛⲁⲓⲁⲓ ⲉⲛ ⲧῆⲓ Ⲫⲁⲙⲱⲃⲓ ⲧῆⲓ ⲕⲁⲧᲉⲛⲁⲛⲧⲓ Ⲫⲉⲑⲗⲉῆⲙ. ⁴⁶ Syro-hex. Montef. e Cod. Jes. affert: ✕ υἱὸν 'Αχικὰμ.

ⲕⲁⲗⲁⲗⲁⲗⲁⲓ ⲕⲁⲗⲁⲗⲁⲗⲁⲓ. Graeca nostra non omni ex parte conspirant cum iis, quae ex Codd. 86, 88 exscripsit Parsonsius: 'A. καὶ ἐπορεύθησαν. Σ. καὶ πορευθέντες. 'A. ἐν τοῖς φραγμοῖς Χαμάαμ. 'A. Σ. τοῖς ἐχόμενα πρὸς Βηθλεέμ; ubi saltem delendum videtur πρὸς. Praeterea nullus dubito, quin hunc locum, non Cap. xlix. 3, respexerit Hieron. in Libro De Situ etc. (Opp. T. III, p. 227): "Gebarth, pro quo Aq. interpretatur, in seribus; Sym. vero, in coloniis." Rosenmueller. ad loc.: "Aquila in codice Syro-hex.: in septis Chamabi; quasi legisset βῆθλῳτ. Consentit ex parte Josephus, qui (Antiqq. X, 9, 5) habet: εἰς τὰ τόπων, μάνδραν λεγόμενον. Nam βῆθλῳτ mandram notat, et Zeph. ii. 6 ab Alexandrino sic redditur." Syrus alter vertit: ⲉⲛ ⲧⲁⲓⲧⲁⲓⲛⲁⲓⲁⲓ, in arcibus Chemham. ⁴⁶ Cod. 86. Cf. ad Cap. xxxv. 4. ⁴⁷ Sic Comp., Codd. III, XII, 23, 26, alii, et Syro-hex. ⁴⁸ Syro-hex. Montef. e Cod. Jes. affert: ✕ υἱὸν 'Αχικὰμ.

Cap. XLI. 16. και ÷ τὰς ᄡ γυναικας.⁴⁹

CAP. XLII (Gr. xlix).

1. וַיִּוְחַדְנָה בְּרוּחַ יְהוָה וַיִּזְנֶנְהָ בְּיַד יְהוָה. *O'.* και Ἰωάναν, και Ἀζαρίας υἱὸς Μαασαίου. *Alia exempl.* και Ἰωάναν υἱὸς Καρηῆ, και Ἰεζονίας υἱὸς Ὠσαίου.¹
2. וַיֹּאמְרוּ אֶל-יְרֵמְיָהוּ הַנְּבִיא תִפְל-נָא. *Et dixerunt ad Jeremiam prophetam: Deponatur, quae-sumus.* *O'.* πρὸς Ἰερεμίαν τὸν προφήτην, και εἶπαν αὐτῷ πεσέτω δῆ. *Alia exempl.* και εἶπον πρὸς Ἰερεμίαν τὸν προφήτην πεσέτω ᄡ δῆ.²
- בְּעַרְנֵנוּ. *Pro nobis.* *O'.* Vacat. *Alia exempl.* ᄡ περὶ ἡμῶν.³ *'A.* περὶ ἡμῶν. *Σ.* ὑπὲρ ἡμῶν.⁴
4. וַיְרַמְיָהוּ הַנְּבִיא. *O'.* Ἰερεμίας ᄡ ὁ προφήτης.⁵ כָּל-הַדְּבָר. *Omne verbum.* *O'.* ὁ λόγος. *Alia exempl.* ᄡ πᾶν ᄡ τὸ ῥῆμα.⁶
- יְהוָה אֲתֹכֶם. *Jova vobis.* *O'.* κύριος [ὁ θεός]. *Alia exempl.* κύριος ᄡ ὑμῖν.⁷
- לֹא-אֲמַנְעָה. *Non prohibebo.* *O'.* οὐ μὴ κρύψω. *'A.* οὐχ ὑποστειλῶ. *Σ.* οὐ κωλύσω.⁸
5. לְעֵד אֲמַת. *In testem veritatis.* *O'.* εἰς μάρτυρα δίκαιον (*'A.* *Σ.* ἀληθῆ⁹).
- וַיְהוָה אֱלֹהֶיךָ. *O'.* κύριος ᄡ ὁ θεός σου.¹⁰

6. אֱלֹיו. *O'.* ᄡ πρὸς αὐτόν.¹¹ לְמַעַן אֲשֶׁר וַיִּטֵּב-לָנוּ. *Et consilio ut bene sit nobis.* *O'.* ἵνα βέλτιον ἡμῖν γένηται. *'A.* *Σ.* ἵνα εὖ (ῆ) ἡμῖν.¹²
7. מִקֶּץ עֶשְׂרֵת יָמִים. *In fine decem dierum.* *O'.* μεθ' ἡμέρας δέκα. *'A.* μετὰ τὸ τέλος δέκα ἡμερῶν.¹³
8. וְאֵל כָּל-שָׂרֵי הַחַיִּלִּים אֲשֶׁר אִתּוֹ. *Et omnes principes copiarum, qui erant cum eo.* *O'.* και τοὺς ἡγεμόνας τῆς δυνάμεως. *Alia exempl.* και ᄡ πάντας ᄡ τοὺς ἡγεμόνας τῆς δυνάμεως τοὺς μετ' αὐτοῦ.¹⁴
9. אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר שָׁלַחְתֶּם אֹתִי אֱלֹיו לְהַפִּיל אֶתְּנִי. *Deus Israelis, ad quem misistis me, ut deponam supplicationem vestram coram eo.* *O'.* Vacat. ᄡ Θ. θεός Ἰσραηλ, πρὸς ὃν ἀπεστειλάτε με ρίψαι ἔλεος ὑμῶν ἐναντίον αὐτοῦ.¹⁵
10. כִּי נִחַמְתִּי. *Quia penitet me.* *O'.* ὅτι ἀναπέ-παυμαι. *'A.* *Σ.* ὅτι παρεκλήθην.¹⁶
11. אַל-תִּירָאוּ מִמֶּנּוּ. *Nolite timere eum.* *O'.* μὴ φοβηθῆτε ᄡ αὐτόν.¹⁷
- לְהוֹשִׁיעַ אֶתְּכֶם וְלַחַצִּיל אֶתְּכֶם. *Ad servandum vos, et ad eripiendum vos.* *O'.* ἐξαιρεῖσθαι ὑμᾶς, και σώζειν ὑμᾶς. *'A.* τοῦ σώζειν ὑμᾶς, και τοῦ ρύεσθαι ὑμᾶς.¹⁸

⁴⁹ Syro-hex. **ⲉⲓⲛⲁⲓⲟⲩ** (non, ut Norberg, **ⲉⲓⲛⲁⲓⲟⲩ**). In Hebraeo est **יְזַנְנָהּ**.

CAP. XLII. ¹ Sic Syro-hex., qui post Ἰεζονίας υἱὸς in marg. char. med. affert: Ἀνανίου, και Ἀζαρίας υἱὸς; et sic in textu Codd. 22, 36, alii. Montef. e Cod. Jes. affert: Ἀζαρίας. Ἄλλος Ἰεζονίας. Pro Ὠσαίου stant Comp., Codd. XII, 23, 26, alii.

² Sic Cod. 88, Syro-hex., et, omisso δῆ, Codd. 22, 36, alii. ³ Sic Cod. 88, Syro-hex. In v. 4 iidem om. ὑπὲρ ὑμῶν, convenienter Hebraeo. ⁴ Codd. 86, 88.

⁵ Cod. Jes. Sic sine aster. Comp., Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁶ Sic Syro-hex. Cod. 88: ᄡ κατὰ πᾶν ᄡ τὸ ῥῆμα. Pro ὁ λόγος, τὸ ῥῆμα est in Codd. 22, 36, alii.

⁷ Sic Syro-hex. Cod. 88: κύριος ἡμῖν (sic). ⁸ Codd. 86, 88, qui ὑποστειλλῶ scribunt. ⁹ Syro-hex. **ⲉⲓⲛⲁⲓⲟⲩ**.

¹⁰ Sic Cod. 88, Syro-hex., et sine aster.

Comp., Codd. 22, 36, alii. ¹¹ Sic Syro-hex. Hodie πρὸς αὐτόν est in libris omnibus. ¹² Cod. 86. ¹³ Codd. 86, 88.

¹⁴ Sic Syro-hex. (qui pingit: ᄡ και πάντας ᄡ), et sine aster. Codd. 22, 36, alii. Cod. 86 affert: Ἄ. πάντας τοὺς ἡγ.

¹⁵ Cod. Jes. Sic in textu sine aster. Codd. 22, 36, alii, qui ὁ θεός et ἔλεον habent. Paulo aliter Cod. 88, Syro-hex.: ᄡ ὁ θεός Ἰ. πρὸς ὃν ἀπ. με πρὸς αὐτόν ρίψαι ἔλεος (ὑμῶν Syro-hex. in marg. char. med.) ἐν. αὐτοῦ. ¹⁶ Syro-hex. **ⲉⲓⲛⲁⲓⲟⲩ** **ⲉⲓⲛⲁⲓⲟⲩ**. Cf. ad Cap. xx. 16.

¹⁷ Syro-hex. **ⲉⲓⲛⲁⲓⲟⲩ** ᄡ **ⲉⲓⲛⲁⲓⲟⲩ**. Cod. 88: μὴ φ. αὐτόν. Cod. 62, 239: οὐ μὴ φ. ἀπ' αὐτοῦ. ¹⁸ Syro-hex. **ⲉⲓⲛⲁⲓⲟⲩ**.

Deinde idem in marg. **ⲉⲓⲛⲁⲓⲟⲩ** **ⲉⲓⲛⲁⲓⲟⲩ**. Deinde idem in marg. **ⲉⲓⲛⲁⲓⲟⲩ** **ⲉⲓⲛⲁⲓⲟⲩ** (pro αὐτῶν), cum Comp., Codd. XII, 22, 23, alii.

12. **וַיָּשִׁיב אֶתְכֶם.** *Et reducet vos.* O'. καὶ ἐπιστρέψω ὑμᾶς. 'A. καὶ καθίσω ὑμᾶς.¹⁹
- 13, 14. **לְאָמַר: אֶלְיֹהֵיכֶם.** O'. Vacat. Alia exempl. τοῦ θεοῦ ἡμῶν, λέγοντες.²⁰
14. **לֹא כִי אֶרֶץ מִצְרַיִם.** *Non, sed in terram Aegypti.* O'. ὅτι εἰς γῆν Αἰγύπτου. 'A. Σ. οὐχί, ἀλλ' εἰς γῆν Αἰγύπτου.²¹
- שׁוּפֵר.** *Tubae.* O'. σάλπιγγος. 'A. Σ. κερατίνης.²²
15. **וְעַתָּה.** *Et nunc.* O'. Vacat. OI Γ'. καὶ νῦν.²³
- שְׂאִרֵי יְהוּדָה כְּהַצֵּר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל.** *Superstites Judae. Sic dixit Jova exercituum, Deus Israelis.* O'. ✕ 'A. Θ. οἱ κατάλοιποι τῆς Ἰουδαίας. οὕτως εἶπε κύριος ✕ τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραήλ.²⁴
- אַס-אַתֶּם שׁוֹם תִּשְׁמוּן.** *Si vos ponendo posueritis.* O'. ἐὰν ὑμεῖς ✕ δόντες. δῶτε.²⁵ 'A. Σ. . . θέντες θῆτε.²⁶
- לָבֹא מִצְרַיִם.** *Venire in Aegyptum.* O'. ✕ εἰσελθεῖν εἰς Αἴγυπτον.²⁷
- לָגוֹר.** *Ad commorandum.* O'. κατοικεῖν. 'A. τοῦ προσηλυτεύειν. Σ. τοῦ παροικεῖν.²⁸
16. **שֵׁם (bis).** O'. Vacat. ✕ ἐκεῖ.²⁹
- דְּאִגִּים.** *Solliciti estis.* O'. λόγον ἔχετε. 'A. Σ. μεριμνᾶτε.³⁰
- שֵׁם יִדְבֵק אַחֲרֵיכֶם.** *Ibi adhaerebit a tergo*

- uobis.* O'. καταλήψεται ὑμᾶς ὀπίσω ὑμῶν. 'A. ἐκεῖ κολληθήσεται ὑμῖν. Σ. ἐκεῖ κολληθήσεται ἀκολουθῶν ὑμῖν.³¹
17. **לָבֹא מִצְרַיִם.** O'. ✕ εἰσελθεῖν εἰς γῆν Αἰγύπτου.³²
- וּבִדְבַר.** *Et peste.* O'. Vacat. ✕ Θ. καὶ ἐν θανάτῳ.³³ Σ. (καὶ) ἐν λοιμῷ.³⁴
- שְׂרִיד וּפְלִיט.** *Superstes et elapsus.* O'. οὐδεὶς σωζόμενος. 'A. καταλελειμμένος (s. ἰσολ.) καὶ σεσωσμένος.³⁵
18. **יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל.** O'. κύριος ✕ τῶν δυνάμεων θεὸς Ἰσραήλ.³⁶
- נָתַף.** *Effudit se.* O'. ἔσταξεν. 'A. ἔχωνούθη (s. συνεχωνούθη).³⁷
- אַפִּי וְחַמְתִּי.** *Furor meus et ira mea.* O'. ὁ θυμὸς μου ✕ Πάντες καὶ ἡ ὀργή μου.³⁸
- לְאִלְהָהּ וּלְשִׁפְמָהּ וּלְקַלְקֵלָהּ וּלְחַרְפָּהּ.** *In maledictionem, et in stuporem, et in execrationem, et in opprobrium.* O'. εἰς ἄβαστον, καὶ ὑποχείριοι, καὶ εἰς ἀρὰν, καὶ εἰς ὀνειδισμόν. 'A. (εἰς) ἀρὰν, καὶ εἰς χίρσον, καὶ εἰς κατάραν, καὶ εἰς ὀνειδισμόν.³⁹
19. **דְּבַר יְהוָה.** O'. ἡ ἐλάλησις κύριος. Alia exempl. οὕτως ἐλάλησε κύριος.⁴⁰ Σ. λόγος. .⁴¹
- 19, 20. **כִּי הַיּוֹם: בְּכֶם הָיִיתִי בְּיַהֲרֹשֵׁת.** *Quod obtulatus fuerim vos hodie: quia.* O'. ὅτι ✕ 'A. διεμαρτυράμην ὑμῖν σήμερον ὅτι.⁴²

¹⁹ Syro-hex. ✕ **וַיָּשִׁיב אֶתְכֶם**. Cf. ad Cap. xxx. 3.
²⁰ Sic Codd. 88, 233, Syro-hex., et (add. οὐχί in fine) Codd. 22, 36, alii. ²¹ Syro-hex. **לְאִלְהֵיכֶם**.
²² Syro-hex. **שׁוּפֵר**. Cod. 86, 88: 'A. οὐχί, κ.τ.έ. ²³ Syro-hex. **וְעַתָּה**.
²⁴ Cod. 86. Sic in textu Cod. 88, Syro-hex., qui posterior pingit: καὶ ✕ νῦν. ²⁵ Cod. Jes. Sic in textu Cod. 88, et sub duplici aster. Syro-hex. Pro οὕτως εἶπε Syro-hex. in marg. char. med. habet: τὰδε λέγει, quae lectio est in Codd. 22, 36, aliiis. ²⁶ Syro-hex. Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. ²⁷ Cod. 88, "ut videtur." Minus probabiliter Cod. 86: 'A. Σ. ἐὰν ὑμεῖς δόντες. Θ. θέντες θῆτε. ²⁸ Syro-hex. Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. ²⁹ Syro-hex. **שֵׁם**.
³⁰ Ad Aquilam cf. Hex. ad Psal. v. 5. xiv. 1. Jerem. xlv. 14. ³¹ Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. Mox Syro-hex.: ἐν ✕ γῆ Αἰγύπτου; ubi γῆ abest a Comp., Codd. XII, 26, 62, aliis. ³² Syro-hex. **שֵׁם**.
³³ Cod. 86, 88: 'A. μεριμνᾶτε.

Post **λόγον ἔχετε** Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. in marg. char. med. inferunt **φυγεῖν**. ³⁴ Codd. 86, 88. Symmachi lectionem confirmat Syro-hex. **נַעַם**.
³⁵ Syro-hex., qui per totum hunc versiculum adstipulator lectionibus Codd. 22, 36, aliorum. ³⁶ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ³⁷ Syro-hex. **נָתַף**.
³⁸ Idem: **אַפִּי וְחַמְתִּי**. ³⁹ Cod. Jes. Sic sine aster. (cum ὁ θεὸς) Comp., Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁴⁰ Syro-hex. **דְּבַר יְהוָה**. Vulg. **conflatus est**. Cf. Hex. ad Nah. i. 6. ⁴¹ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ⁴² Syro-hex. **כִּי הַיּוֹם: בְּכֶם הָיִיתִי בְּיַהֲרֹשֵׁת**.
⁴³ Sic Codd. XII (in marg.), 22, 36, alii. Codd. 23, 88, et Syro-hex.: **ἐν ἐλάλησε κ.** ⁴⁴ Syro-hex. **שֵׁם**. ⁴⁵ Cod. Jes. Cod. 88 et Syro-hex. pingunt: ✕ ὅτι διεμαρτυράμην—**ὅτι**; et sic sine aster. Codd. 22, 36, alii.

20. הַתַּעֲיִתָם. *Errare fecistis.* O'. ἐπονηρέσασθε.
'A. ἐπλανήσατε (s. ἠπατήσατε).⁴³

כִּי־אַתֶּם שָׁלַחְתֶּם אֹתִי אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם.
Quia vos misistis me ad Jovam Deum vestrum.
O'. ✕ Πάντες ὑμεῖς⁴⁴ ἀποστείλαντές με (alia
exempl. add. πρὸς κύριον τὸν θεὸν ὑμῶν).

יְהוָה אֱלֹהֵינוּ כִּן הִגַּדְנוּ לָנוּ וְעֵשִׂינוּ.
Jova Deus noster, sic indica nobis, et faciemus. O'. κύριος ✕ ὁ θεὸς ἡμῶν, οὕτως ἀπάγγειλον ἡμῖν, καὶ ✕ ποιήσομεν.⁴⁵

21. וַיָּגֵד לָכֶם הַיּוֹם. *Et indicavi vobis hodie.*
O'. Vacat. ✕ καὶ ἀπήγγεila ὑμῖν σήμερον⁴⁶

בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וּלְכָל אֲשֶׁר
Vocem Jovae Dei vestri, et secundum omne quod. O'. τῆς
φωνῆς κυρίου, ἦς. Alia exempl. τῆς φωνῆς
κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν, ✕ καὶ κατὰ πάντα ✕ ἔ.⁴⁷

22. וְעַתָּה יָדַע תְּדַעוּ כִּי בַחֶרֶב.
Et nunc sciendo scitote, quod gladio. O'. καὶ νῦν ✕ ἵστε γινώσκοντες, ὅτι ✕ ἐν ῥομφαίᾳ.⁴⁸

וּבַדְבָר. *Et peste.* O'. Vacat. ✕ 'A. Θ. καὶ
ἐν θανάτῳ⁴⁹. Σ. καὶ ἐν λοιμῷ.⁵⁰

CAP. XLIII (Gr. I).

1. כְּבָלוֹת. *Cum absolvisset.* O'. ὡς ἐπάσατο. 'A. .

⁴³ Syro-hex. ✕ ܟܠܗܘܢܗܘܢ . ⁴⁴ Cod. Jes. Syro-hex. in textu: ✕ ὅτι ὑμεῖς⁴⁴ ἀπέστειλάτῃ με πρὸς κ. τ. θ. ὑμῶν. Idem in marg. char. med. ✕ ܟܠܠܘ , et penitentiam agētis; quod pertinet ad lectionem Codd. 22, 36, aliorum: ὅτι ἐπονηρέσασθε ἐπὶ ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν, καὶ μεταμεληθήσεσθε ὑμεῖς γὰρ ἀπεστειλάτῃ με κ. τ. ἔ. ⁴⁵ Cod. Jes., teste Montef. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. Parsons. e marg. Cod. XII exscripsit: ὁ θ. ἡμῶν ἀπάγ. ἡμῖν, καὶ ποιήσομεν κατὰ πάντα. ⁴⁶ Cod. Jes. Sic in textu sine aster. Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁴⁷ Sic Syro-hex. Codd. 22, 36, alii, pro καὶ κατὰ π. ἄ legunt κατὰ π. ὅσα. ⁴⁸ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, 88 (sub ✕), alii. Pro ἵστε Cod. 229, Theodoret., et Syro-hex. ἔστέ (ܐܫܬܘܢܬܝܢ) habent. ⁴⁹ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Syro-hex. ⁵⁰ Syro-hex. ܘܒܕܒܪܐܘܢܐ .

CAP. XLIII. ¹ Syro-hex. ✕ ܟܠܗܘܢܗܘܢ . ² Cod. 88. Sic in textu Comp., Codd. XII, 26, 86, alii. ³ Codd. 86, 88. ⁴ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ⁵ Sic Codd. 22, 36, alii,

συντέλεσεν.¹

1. לְבַר. O'. λέγων. Ἄλλος λαλῶν.² 'A. τοῦ
λαλήσαι.³

אֶל־כָּל־הָעָם. O'. πρὸς ✕ 'A. Σ. πάντα ✕ τὸν
λαόν.⁴

אֲשֶׁר שָׁלַח יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם אֶלֵיהֶם.
Cum quibus miserat eum Jova Deus eorum ad eos. O'.
οὗς ἀπέστειλεν αὐτὸν κύριος πρὸς αὐτούς. Alia
exempl. οὗς ἀπέστειλεν κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν
πρὸς αὐτούς.⁵ 'A. Θ. . . αὐτὸν κύριος ὁ θεὸς
ἡμῶν (fort. αὐτῶν) .⁶ Σ. περὶ ὧν ἀπέστειλεν
αὐτούς (fort. αὐτὸν) κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν .⁷

אֵת כָּל. O'. ✕ σὺν ✕ πάντα.⁸

2. בְּן־הַוַּשְׁעִיָּה. O'. υἱὸς Μασαίου. Alia exempl.
υἱὸς Ὠσαίου.⁹

וְכָל־הַנְּאֻשִׁים הַזֹּרִים אִמְרִים.
Et omnes viri protervi, dicentes. O'. καὶ πάντες οἱ ἄνδρες
✕ οἱ ὑπερήφανοι ✕, οἱ εἰπόντες.¹⁰

שֶׁקֶר אַתָּה מְדַבֵּר. *Falsum tu loqueris.* O'. ψεύδη
(potius ψεύθη). Alia exempl. ψεύθη σὺ λαλεῖς.¹¹

3. בְּפִת אֶתְךָ בָּנוּ. *Incitat te contra nos.* O'.
συμβάλλει σε πρὸς ἡμᾶς. 'A. Σ. ἐπισείει σε
ἐν ἡμῖν.¹²

4. יוֹדֶכֶן בְּרַגְמַת. O'. Ἰωάναν ✕ υἱὸς Καρηῆ⁴.¹³

et Syro-hex. Cod. XII in marg., teste Parsonsio: θεὸς αὐτῶν. Minus probabiliter Montef. ex eodem affert: οὗς ἀπ. ✕ ὁ κύριος αὐτῶν ✕ πρὸς αὐτούς. ⁶ Cod. 86. ⁷ Codd. 86, 88: Σ. περὶ ὧν ἀπέστειλεν. Praeterea Cod. 86 affert: Σ. αὐτούς κ. ὁ θ. αὐτῶν. ⁸ Cod. Jes. Parsons. ex eodem affert: σύμφωνας. ⁹ Sic Comp., Codd. XII, 23, 88, et Syro-hex. ¹⁰ Cod. Jes. (cum οἱ εἶπαν pro οἱ εἰπόντες), et sine aster. Comp., Ald., Codd. 22, 23, 33, alii, et Syro-hex., qui posterior eum Cod. 88 λέγοντες τῷ 'I. pro οἱ εἰπόντες τῷ 'I. λέγοντες habet. ¹¹ Sic Cod. 88, Syro-hex. Hic autem post ὑπερήφανοι in marg. char. med. affert: οἱ εἰπόντες τῷ Ἰερεμίᾳ, δεήθητι (ܐܘܨܝܗܝܢ) περὶ ἡμῶν πρὸς κύριον, εἶπον; quae lectio reperitur in Codd. 36, 51, aliis. Cf. Cap. xlii. 20. ¹² Codd. 86, 88: 'A. Σ. ἐπίσειεν ἡμῖν; vitiose, ut videtur, pro ἐπισείει σε ἐν ἡμῖν. Cf. 2 Reg. xxiv. 1 in LXX. Syro-hex. affert: 'A. Σ. ἐπισείει σε (ܘܦܝܨܝܗܝܢ). ¹³ Cod. Jes. Sic (vv. 4, 5) sine aster. Comp., Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. Statim Syro-hex. pingit: ✕ καὶ πάντες οἱ ἠγγεμόνες τῆς θανάσεως ✕, et paulo ante (v. 4): καὶ πᾶς ✕ ὁ λαός; invitis libris Graecis.

5. אֲשֶׁר־שָׁבוּ בְּכָל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר נִדְחִי־שָׁפָו. *Qui reversi erant de omnibus gentibus ubi expulsii erant.* Ο'. τοὺς ἀποστρέψαντας ✕ 'Α. Θ. ἐκ πάντων τῶν ἔθνῶν, οὐ διεσκορπίσθησαν ἐκεῖ 4.¹⁴

לָגוֹר. *Ad commorandum.* Ο'. κατοικεῖν. 'Α. Σ. παροικεῖν.¹⁵

6. אֲת־הַגְּבֻרִים. *Viros.* Ο'. τοὺς δυνατοὺς ἄνδρας. *Alia exempl.* ✕ σὺν 4 τοὺς ἄνδρας.¹⁶

וְאֲת־הַנְּשִׂים וְאֲת־הַנְּטִילִים. *Et mulieres, et parvulos.* Ο'. καὶ τὰς γυναῖκας, καὶ [τὰ νήπια] τὰ λοιπά. *Alia exempl.* καὶ ✕ σὺν 4 τὰς γυναῖκας, καὶ ✕ σὺν 4 τὰ νήπια.¹⁷

שָׁפָו כָּל־הַנְּפֹשׁ. *Et omnem animam.* Ο'. καὶ ✕ σὺν 4 τὰς ψυχάς.¹⁸ 'Α. Σ. καὶ πᾶσαν ψυχὴν.¹⁹

בְּן־אֶת־גְּדֻלְתּוֹ. Ο'. μετὰ Γοδολίου υἱοῦ. Σ. πρὸς Γοδολίαν υἱόν.²⁰

וְאֲת־בְּרוּךְ... וְאֲת־יִרְמְיָהוּ. Ο'. καὶ ✕ τὸν 4 'Ιερεμίαν... καὶ ✕ τὸν 4 Βαρούχ.²¹

7. וַיִּבְאוּ אֶרְצָן מִצְרַיִם. Ο'. καὶ εἰσῆλθον εἰς Αἴγυπτον. *Alia exempl.* καὶ ἦλθοσαν εἰς γῆν Αἰγύπτου.²² Σ. καὶ εἰσῆλθοσαν εἰς γῆν Αἰγύπτου.²³

עֲרִיתֹהֶנָּחַס. Ο'. εἰς Τάφνας. 'Α. Σ. ἕως Τάφνας.²⁴

9. בְּיָדֶךָ. *In manu tua.* Ο'. σεαυτῷ. 'Α. Σ. ἐν τῇ χειρὶ σου.²⁵

בְּמִלְטָא בְּמִלְטָא. *In caemento in fornace lateraria.* Ο'. ἐν προθύροις. ✕ Οἱ λοιποὶ ἐν τῷ κρυφίῳ ἐν τῷ πλυνθίῳ 4.²⁶ Σ. ἐν ἀποκρύφοις...²⁷

אֲשֶׁר בְּפֶתַח בַּיִת־פִּרְעֹה. *Quae est in porta domus Pharaonis.* Ο'. ἐν πύλῃ τῆς οἰκίας Φαραώ. *Alia exempl.* δ ἐν προθύροις οἴκου Φαραώ.²⁸

10. וְאֲמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה־אָמַר יְהוָה עֲבֹאוֹת אֲלֵיהֶוּ. Ο'. καὶ ἐρεῖς ✕ πρὸς αὐτούς 4 οὕτως εἶπε κύριος ✕ τῶν δυνάμεων θεὸς 'Ισραὴλ 4.²⁹

וְלָקַחְתִּי. *Et sumam.* Ο'. καὶ ἀξῶ. 'Α. καὶ καλῶ. Σ. καὶ λήψομαι.³⁰

עַבְדִּי. *Servum meum.* Ο'. Vacat. ✕ τὸν δούλον μου 4.³¹

רָשָׁמְתִי. *Et ronam.* Ο'. καὶ θήσει. 'Α. (καὶ) θήσω.³²

טָמַנְתִּי. *Abscondidi.* Ο'. κατέκρυψας. 'Α. Σ. κατέκρυψα (s. ἔκρυψα).³³

וַיִּנְטֶה אֶת־שַׁפְרִירוֹ עַל־הֶם. *Et extendet splendendum tentorium (s. stragulum) ejus super iis.* Ο'. καὶ ἀρεῖ τὰ ὄπλα (*alia exempl. add. αὐτοῦ*³⁴) ἐπ' αὐτούς. 'Α. καὶ ἐκτενεῖ τὸ σπείρωμα ἐπ' αὐτούς.³⁵ Σ. καὶ ἐπιθήσει τὸν θρόνον αὐτοῦ

¹⁴ Cod. Jes. Paulo aliter Cod. 86: 'Α. Θ. ✕ ἐκ πάντων τ. ἐ. οὐ διεσπάρησαν ἐκεῖ. Cod. 88, Syro-hex. in textu: τοὺς ἀποστρέψαντας ✕ ἐκ π. τ. ἐ. οὐ διεσπάρησαν ἐκεῖ 4; et sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. ¹⁵ Codd. 86, 88. ¹⁶ Cod. 88. Delent *δυνατοὺς* Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ¹⁷ Cod. Jes. Codd. 23, 26, alii, et Syro-hex.: καὶ τὰς γ. καὶ τὰ νήπια. Codd. 22, 36, alii: καὶ τὰς γ. καὶ τὸν ὄχλον. Cf. ad Cap. xli. 16. In textu τὰ νήπια om. Codd. II, 106.

¹⁸ Cod. Jes. ¹⁹ Syro-hex. Codd. 86, 88: 'Α. καὶ πᾶσαν ψυχὴν. ²⁰ Syro-hex. ²¹ Idem. Articuli desunt in omnibus. ²² Sic Codd. 88, 233, et Syro-hex. (cum *εἰσῆλθον* in marg. char. med.). ²³ Codd. 86, 88. ²⁴ Syro-hex. ✕ *حاصلا حاصلا*. Sic in textu Codd. 36, 48, alii. ²⁵ Idem: ✕ *حادي*. ²⁶ Colbert. apud Montef. Victor in Cat. Ghisler. T. II, p. 794: *ἀντι δὲ τοῦ, ἐν προθύροις, οἱ λοιποὶ, ἐν κρυφίῳ, ἐξέδωκαν.* Cod. XII in marg.: ✕ ἐν τῷ κρ. ἐν τῷ πλ.; et sic in textu Cod. 88 (cum ἐν πλυνθίῳ), Syro-hex., et sine aster. Codd. 22,

36, alii. ²⁷ Syro-hex. ✕ *حاصلا*. Cf. Hex. ad Psal. ix. 29, ubi Syro-hex. in textu: *حاصلا*.

²⁸ Syro-hex. ✕ *حاصلا حاصلا*. Graeca nostra in textu exhibit Cod. 88. ²⁹ Cod. Jes., et sine aster. posteriore Syro-hex. ³⁰ Codd. 86, 88. Aquilae lectio valde suspecta est, praesertim cum Syro-hex. afferat: ✕ *تدن*. Cf. ad Cap. xxxvii. 16. Statim Syro-hex. scribit: ✕ *تدن* 4 *Ναβουχ.* pro *Ναβουχ.* ³¹ Codd. XII, 88, et sine aster. Cod. 22, 36, alii, et Syro-hex. ³² Syro-hex. ✕ *تدن*. ³³ Idem: ✕ *حاصلا*. ³⁴ Sic Comp., Codd. III, XII, 22, 26, 33, alii, et Syro-hex. Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. in marg. char. med., ante καὶ ἀρεῖ inferunt: καὶ θήσει καὶ τὰ ὄπλα αὐτοῦ ἐπάνω αὐτῶν, ex duplici versione, quam agnoscit etiam Chrysost. in Cat. Ghisler. T. II, p. 795, notans: τὸ οὖν, θήσει τὰ ὄπλα αὐτοῦ, ὁ Ἑβραῖος, τανύσει τὴν σκητὴν αὐτοῦ, ἔφη. ³⁵ Cod. 86. (Mendose Cod. 88: καὶ εἰτενεῖ τὸ σπείρωμα ἐπ' αὐτούς.) Forma rarior, sed non rejecticia, σπείρωμα (a σπειροῦν, quod, teste

Statuas domus solis, quae est in terra Aegypti. O'. και συντρίψει τοὺς στύλους Ἡλιουπόλεως, τοὺς ἐν Ὡν (alia exempl. τοὺς ✕ ἐν τῇ γῆ Αἰγύπτου⁴⁷). 'A. Σ. τὰς στήλας οἴκου ἡλίου τὰς ἐν τῇ γῆ Αἰγύπτου.⁴⁸

13. וְאֶת-בְּתֵי אֱלֹהֵי-מִצְרַיִם. Et domos deorum Aegypti. O'. και τὰς οἰκίας αὐτῶν. Alia exempl. και τὸν οἶκον θεῶν αὐτῶν.⁴⁹ 'A. Σ. και τοὺς οἴκους θεῶν Αἰγύπτου.⁵⁰

CAP. XLIV (Gr. li. 1-30).

1. אֶל כָּל-יְהוּדָיִם הַיֹּשְׁבִים. Ad omnes Judaeos qui habitant. O'. ἀπασι τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς κατοικοῦσιν. 'A. Σ. πρὸς πάντας τοὺς Ἰουδαίους τοὺς οἰκοῦντας.¹

7. Et in Memphide. O'. Vacat. Alia exempl. και ἐν Μέμφει.²

2. יְהוָה צְבָאוֹת. O'. κύριος ✕ τῶν δυνάμεων³.

וְעַל כָּל-עָרֵי. O'. και ἐπὶ ✕ πάσας⁴ τὰς πόλεις.⁴

הַרְבֵּה הַיּוֹם הַזֶּה וְאֵין בָּהֶם יוֹשֵׁב. Desolatio hodie, et non est in eis habitator. O'. ἔρημοι ✕ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ⁵ ἀπὸ ἐνοίκων. Σ. ἔρημοι σήμερον, και οὐκ ἔστιν ἐν αὐτοῖς κατοικῶν.⁶

3. לַעֲבֹד. Ad serviendum. O'. Vacat. Alia ex-

⁴⁷ Sic Syro-hex., et sine aster. Cod. 88. ⁴⁸ Codd. 86, 88, quorum hic ἐν γῆ habet. Syro-hex. **א. ה. חמטל**. **ד. חמטל**. ⁴⁹ Sic Cod. 88, Syro-hex. Codd. 22, 36, alii: και τοὺς οἴκους τῶν θ. αὐτῶν. ⁵⁰ Codd. 86, 88. Syro-hex. **א. ה. חמטל**.

CAP. XLIV. ¹ Codd. 86, 88. Cod. Jes. affert: 'A. Σ. ἐπὶ πάντας—οἰκοῦντας. Post Ἱερεμίαν idem addit: ✕ παρὰ κυρίου, invito Hebraeo; et sic in textu sine aster. Codd. 22 (cum ἀπὸ κ.), 36, alii. Syro-hex. in textu: παρὰ (בְּ) פָּאֵי τοῖς Ἰουδαίοις, adstipulante Cod. 88. Idem in marg.: παρὰ κυρίου ἐπὶ. Mox Syro-hex. in textu: ἐν ✕ γῆ⁴ Αἰγύπτου. Vocula γῆ deest in Codd. 22, 36, aliis, qui ἐν Αἰγύπτῳ habent. ² Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. **א. ה. חמטל**. Montef. post Drusium edidit: 'Ἄλλος' και ἐν Μέμφεις (!), ut ex ingenio ediderat Comp. ³ Cod. Jes., et in textu sine aster. Comp., Ald., Codd. 22, 33, alii, et Syro-hex. ⁴ Syro-hex., et sine aster. Codd. 86 (in marg.), 88. ⁵ Cod.

empl. ✕ και λατρεύειν⁴⁷. 'A. και τοῦ δουλείην. Σ. Θ. και λατρεύειν.⁸

3. וְאִנְשֵׁי לֵא יָדְעוּם הַקְּהָה אֲתָם וְאֲבֹתֵיכֶם. Quos non noverant ipsi, nec vos nec patres vestri. O'. οἷς οὐκ ἔγνωτε ✕ 'A. Θ. αὐτοὶ ὑμεῖς και οἱ πατέρες ὑμῶν⁹.

4. אֶת-כָּל-עַבְדֵי. O'. ✕ σὺν πάντας⁴ τοὺς παῖδάς μου.¹⁰

אֶל-כָּן תַּעֲשׂוּ אֵת דְּבַר-הַתְּעָבָה הַזֹּאת אֲשֶׁר שָׂנֵאתִי. Nolite, quaeso, facere rem abominationis hanc, quam odi. O'. μὴ ✕ δὴ⁴ ποιήσητε τὸ πρᾶγμα τῆς μολύνσεως ταύτης, ἧς ἐμίσησα. 'A. . . τὰ ῥήματα τοῦ βδελύγματος, ὃ ἐμίσησα. Σ. μὴ δὴ ποιεῖτε τὸν λόγον τοῦ βδελύγματος τούτου. . .¹¹

5. מִרְעוּתָם. A malitia eorum. O'. ἀπὸ τῶν κακῶν αὐτῶν. Alia exempl. ἀπὸ πονηρίας αὐτῶν.¹²

6. וּבְקִצּוֹת יְרוּשָׁלַם. Et in plateis Jerusalem. O'. και ἐξῶθεν Ἱερουσαλήμ. Σ. και ἐν ἀμφόδοις (Ἱερουσαλήμ).¹³

7. לְשִׁמְמָה. In desolationem. O'. και εἰς ἀβατον. 'A. Σ. εἰς ἀφανισμόν.¹⁴

8. כְּיוֹם הַיּוֹם. Sicut hodie. O'. ὡς ἡ ἡμέρα αὐτῆ. Σ. καθάπερ ἐστὶν σήμερον.¹⁵

9. יְהוָה אֱלֹהֵי צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. O'. κύριος παντοκράτωρ. Alia exempl. κύριος ✕ ὁ θεὸς⁴ σαβαὼθ ὁ θεὸς Ἰσραήλ.¹⁶ Σ. Θ. δυνάμεων.¹⁷

Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Syro-hex. ⁸ Codd. 86, 88 (cum ὁ κατοικῶν). ⁷ Sic Syro-hex., et sine aster. Cod. 22, 36, alii. ⁶ Syro-hex. **א. ה. חמטל**. Cf. ad Cap. xl. 9. Codd. 86, 88 afferunt: 'A. τοῦ λατρεύειν. Σ. Θ. και λ. ⁹ Cod. 86. Sic in textu sub aster. Syro-hex., et sine aster. Codd. 62, 88. Montef. e Cod. Jes. affert: ✕ Πάντες ὑμεῖς και οἱ π. ὑ. ¹⁰ Cod. Jes. Parsons. ex eodem affert: ✕ σύμπατας. Cod. 88: ✕ σὺν ὅ πάντας. Syro-hex. **א. ה. חמטל**. Statim pro ὄρθρου και ἀπέστειλα in Codd. 22, 36, aliis, legitur ὄρθριζων και ἀποστέλλων. Cf. ad Cap. xxvi. 5. ¹¹ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: **א. ה. חמטל**. In textu δὲ est in Cod. 86, et sub aster. Syro-hex. ¹² Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ¹³ Syro-hex. **א. ה. חמטל**. ¹⁴ Idem: **א. ה. חמטל**. ¹⁵ Codd. 86, 88. ¹⁶ Sic Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 51, alii. ¹⁷ Cod. 86: Σ. Θ. δυνάμεως. Cod. 88: 'A. Σ. δυνάμεων.

- 7. **לְהַכְרִית**. *Ad excindendum.* Ο. ἐκκόψαι. 'Α. Σ. ἐξολοθρεύσαι.¹⁸
- 8. **לְהַכְעִיבֵנִי**. *Ad irritandum me.* Ο. παραπικράναί με. Σ. ὅτι παροργίζετε με.¹⁹
בְּאִים אֲשֶׁר-אַתֶּם בָּאִים. *Quo vos venistis.* Ο. εἰς ἣν ἦλθετε. Alia exempl. οὐ * ὑμείς * εἰσήλθετε.²⁰
בְּכָל גּוֹי. *In omnibus gentibus.* Ο. ἐν πάσι τοῖς ἔθνεσι. Alia exempl. ἐν * πάσι * τοῖς ἔθνεσι.²¹
- 9. **וְאֵת רְעוּת נַפְשׁוֹ וְאֵת רְעִיתוֹכֶם וְאֵת רְעֵת**. *Et mala uxorum ejus, et mala uestra, et mala uxorum uestrarum.* Ο. καὶ τῶν κακῶν τῶν ἀρχόντων ὑμῶν, καὶ τῶν κακῶν τῶν γυναικῶν ὑμῶν. Alia exempl. καὶ τῶν κακῶν τῶν γυναικῶν αὐτῶν, καὶ τῶν κακῶν ὑμῶν, καὶ τῶν κακῶν τῶν γυναικῶν ὑμῶν.²²
- 10. **לֹא רָכְאוּ**. *Non animo fracti sunt.* Ο. καὶ οὐκ ἐπαύσαντο. 'Α. Σ. οὐκ ἐκαθαρίσθησαν.²³ Θ. οὐκ ἐταπεινώθησαν.²⁴
וְלֹא יִרְאוּ. *Et non timuerunt.* Ο. Vacat. * Θ. καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν *.²⁵
וְלֹא-הִלְכוּ בְּתוֹרָתִי וּבְחֻקֹּתַי. *Et non ambulauerunt in lege mea et in statutis meis.* Ο. καὶ οὐκ ἀντίεχοντο * τῶν νόμων μου καὶ * τῶν προσταγμάτων μου.²⁶ 'Α. καὶ οὐκ ἐπορεύθησαν ἐν τῇ νόμφ μου καὶ ἐν ταῖς ἀκριβείαις μου.²⁷ Θ. καὶ οὐκ εἶχοντο τῶν νόμων μου...²⁸
לְפָנֶיכֶם וּלְפָנֵי אַבְוֹתֵיכֶם. *Coram uobis, et coram patribus uestris.* Ο. κατὰ πρόσωπον

- * ὑμῶν, καὶ κατὰ πρόσωπον * τῶν πατέρων αὐτῶν.²⁹
- 11. **יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל**. Ο. κύριος * τῶν δυνάμεων θεὸς 'Ισραήλ *.³⁰
- 11, 12. **פָּנַי בְּכֶם לְרַעָה וּלְהַכְרִית אֶת-כָּל-יְהוּדָה**; **וְלִקְחֹתִי אֶת-שְׂאִירֵיהֶם יְהוּדָה אֲשֶׁר-שָׁמְרוּ פְּנֵיהֶם לְבֹא אֶרֶץ-מִצְרַיִם לְגֹר שָׁם**. *Faciem meam in uos in malum, et ad excindendum omnem Iudam. Et assumam residuos Judae, qui conuerterunt facies suas ad ingrediendum terram Aegypti ad commemorandum ibi.* Ο. τὸ πρόσωπόν μου * Θ. ἐφ' ὑμῖν εἰς κακὰ, τοῦ ἐξολοθρεῖσαι τὸν πάντα 'Ιούδα τοὺς θέντας τὸ πρόσωπον αὐτῶν εἰσελθεῖν εἰς γῆν Αἰγύπτου, παροικεῖν ἐκεῖ *.³¹
- 12. **וְתָמוּ כָל בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם**. *Et consumentur omnes in terra Aegypti.* Ο. τοῦ ἀπολέσαι πάντας ÷ τοὺς καταλοίπους * τοὺς ἐν Αἰγύπτῳ.³² 'Α. Θ. (καὶ) ἐκλείψουσι, πάντες...³³
בְּחָרֵב וּבְרָעֵב וְיָמוּ. *Gladio et fame morientur.* Ο. Vacat. * 'Α. Θ. ἐν ρομφαίᾳ καὶ λιμῷ ἀποθανοῦνται *.³⁴
לְאַלְפָה לְשִׁמְהָ וּלְלִלְזָה וְלְחָרְפָה. (Vid. Cap. xlii. 18.) Ο. εἰς ὄνειδισμὸν, καὶ εἰς ἀπώλειαν, καὶ εἰς κατάραν. Alia exempl. εἰς ὄρκον, καὶ εἰς ἀπώλειαν, καὶ εἰς κατάραν, καὶ εἰς ὄνειδισμὸν.³⁵ Θ. εἰς ὄρκον...³⁶ 'Α... εἰς χέρσον, εἰς κατάραν...³⁷

¹⁸ Syro-hex. * **لَا يَحْجَبُونَ**. *
¹⁹ Idem: **... .**
²⁰ Sic Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Cod. 62.
²¹ Syro-hex. pingit: * **... .** *
²² Deest πάσι in Codd. XII, 26, 86 (cum άπασι in marg.).
²³ Sic solus Syro-hex. In Codd. 22, 36, aliis, haec, καὶ τῶν κακῶν ὑμῶν, non suo loco, sed post πατέρων ὑμῶν inuenta sunt.
²⁴ Codd. 86, 88. Vulg.: non sunt munda. Ex usu Aramaei **... .**
²⁵ Cod. Jes. (Theodotionis nomen ex Cod. 86 assumpsimus.) Sic in textu Comp., Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Syro-hex.
²⁶ Cod. Jes. Sic sine aster. Cod. 233, Syro-hex.
²⁷ Syro-hex. * **... .** *
²⁸ Cf.

Codd. 22, 36, alii: καὶ οὐκ ἀντ. τῶν ν. μου, καὶ οὐκ ἐπορεύθησαν ὀπίσω τῶν πρ. μου.
²⁹ Cod. 86.
³⁰ Cod. Jes. Sic sine aster. Cod. 88, 233, 239, et (cum ὑμῶν pro αὐτῶν) Syro-hex.
³¹ Cod. Jes., et sine aster. Codd. 88, 233, et Syro-hex.
³² Cod. Jes. Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex., cum ἀπὸ προσώπου αὐτῶν pro τὸ πρ. αὐτῶν. Hic autem in marg. affert: 'Α. Σ. τὸ πρόσωπον **... .** et conjiciat aliquis, Theodotionem dedisse ἀπὸ προσώπου.
³³ Sic cum obelo Cod. 88, Syro-hex.
³⁴ Syro-hex. **... .**
³⁵ Cod. Jes. Syro-hex. affert: * καὶ ἐν β. καὶ ἐν λ. ἀπ. *
³⁶ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex.
³⁷ Cod. 86. * **... .** * Cf. ad Cap. xlii. 18.

13. וּבַדְּבָרָ. *Et peste.* O'. Vacat. Alia exempl. *καὶ ἐν θανάτῳ.³⁹*
14. לֹא יִהְיֶה פְּלִיט וְשָׂרִיד לְשָׂאֲרֵי יְהוּדָה. *Et non erit superstes et elapsus residuis Judae, qui venerunt ad com-morandum ibi.* O'. καὶ οὐκ ἔσται σεσωσμένος (alia exempl. καὶ οὐ σωθήσεται³⁹) οὐδεὶς τῶν ἐπιλοίπων 'Ιουδα τῶν παροικούντων ✧ ἐκεῖ⁴⁰ 'A. καὶ οὐκ ἔσται σεσωσμένος καὶ καταλειμμένος ἐν τῷ καταλείμματι 'Ιουδα, οἱ ἐρχόμενοι τοῦ προσηλυτεύειν ἐκεῖ.⁴¹
- וְאִשְׁרָהּ הַמָּה מִנְּשָׂאִים אֲתָּה נִפְשָׁם. *Ad quam ipsi efferunt animam suam.* O'. ἐφ' ἦν αὐτοὶ ἐλπίζουσι ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν. 'A. οὐ αὐτοὶ ἐπαίρουσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν.⁴²
- לְשׁוֹב לְשִׁבְתָּ. *Ad revertendum ad habitandum.* O'. τοῦ ἐπιστρέφειν ✧ οἰκεῖν⁴³ Σ. . . οἰκεῖν.⁴⁴
- כִּי אִם-פְּלִיטִים. *Nisi qui elapsi fuerint.* O'. ἀλλ' ἢ (alia exempl. εἰ μὴ⁴⁵) οἱ ἀνασεσωσμένοι. Σ. ἀλλ' ἢ ἐάν τινες διαφυγόντες.⁴⁶
15. הַעֲמָדוֹת. *Quae adstabant.* O'. Vacat. ✧ αἱ ἐστῶσαι⁴⁷
- קָהַל גְּדוֹל. *Coetus magnus.* O'. συναγωγή μεγάλη. 'A. ἐκκλησία μεγάλη.⁴⁸
17. בַּחֲצוֹת. *Et in plateis.* O'. καὶ ἕξωθεν. Σ. καὶ ἐν ἀμφόδοις (s. διόδους).⁴⁹

17. וְנִזְהָיָה טוֹבִים. *Et fuimus felices.* O'. καὶ ἐγενόμεθα χριστοί. Σ. καὶ ἦν ἡμῖν καλῶς.⁵⁰
- וְכִמְצָא חִדְלָנוּ לְקַשֵּׁר לְמַלְכַּת הַשָּׁמַיִם הַחֲסִידָה. *Sed ex quo desuimus adolere reginae caeli, et libare ei libamina.* O'. καὶ ὡς διελίπομεν θυμῶντες τῇ βασιλίσση τοῦ οὐρανοῦ, ✧ καὶ σπένδειν αὐτῇ σπονδάς⁵¹ Σ. ἀφ' οὗ διελίπομεν θυμῶσαι τῇ βασιλίσση τοῦ οὐρανοῦ, καὶ σπένδουσαι αὐτῇ σπονδάς.⁵²
19. וְכִרְ-אֶתְחַנְנוּ. O'. καὶ ὅτι ἡμεῖς. Alia exempl. praemittunt: καὶ αἱ γυναῖκες εἶπον.⁵³
- כְּנֻגִים לְהַעֲצֶבָה. *Placentas ad colendum eam* (s. ad effingendum eam⁵⁴). O'. χανώνας. Alia exempl. χανώνας ✧ καὶ σόββα⁵⁵ 'A. . ἐν κακώσει (s. εἰς κάκωσι). Σ. . τῶ γλυπτῶ αὐτῆς.⁵⁶
20. אֶל-כֹּל-הָעָם עַל-הַגְּבֻרִים וְעַל-הַנְּשִׁים. *Ad omnem populum de viris et de feminis.* O'. παντὶ τῷ λαῶ, τοῖς δυνατοῖς καὶ ταῖς γυναίξί. 'A. πρὸς πάντα τὸν λαὸν ἐπὶ τοὺς ἀνδρας καὶ ἐπὶ τὰς γυναῖκας.⁵⁷ Σ. πρὸς πάντα τὸν λαὸν κατὰ τῶν ἀνδρῶν καὶ κατὰ τῶν γυναικῶν.⁵⁸
21. אָתָּם יִזְכָּר. *Eorum recordatus est.* O'. ✧ αὐτὰ⁴ ἐμνήσθη.⁵⁹
22. וְלֹא-יִוְכַל יְהוָה עוֹר לְשִׂאת מַכְּנִי רַע. *Nec potest Iova amplius ferre propter malitiam.* O'. καὶ οὐκ ἡδύνατο κύριος ἔτι φέρειν ἀπὸ

³⁹ Sic Comp., Codd. III, XII (sine ἐν), 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. Paulo ante Syro-hex. pingit: ἐν * γῆ Ἀλ-γύπτῳ (in cod. * ⲉⲛ ⲕⲁⲗⲁⲛⲁ *); ubi γῆ damnant Codd. III, 49, 106. ⁴⁰ Sic Codd. XII (in marg.), 88, 233, et Syro-hex. Perperam Montef. e Cod. Jes. affert: "Ἄλλος οὐ συνθήσεται." ⁴¹ ✧ ἐκεῖ⁴. Sic Cod. 88, Syro-hex. In Ed. Rom. abest. ⁴² Sic Cod. 88, Syro-hex. In Ed. Rom. abest. ⁴³ Sic Cod. 88, Syro-hex. In Ed. Rom. abest. ⁴⁴ Sic Cod. 88, Syro-hex. In Ed. Rom. abest. ⁴⁵ Sic Cod. XII, 23, 26, alii, et prob. Syro-hex.; et (cum oi διαπεφυγόντες) Codd. 22, 36, alii. ⁴⁶ Codd. 86, 88: Σ. ἀλλ' ἢ ἐάν τινες διαφυγόνται; ubi cuiusvis est corrigere διαφύγονται. Sed verior lectio, ni fallor, est διαφυγόντες, juxta Syrum nostrum, qui affert: ⲉⲛ ⲗⲉⲛⲁⲧⲉⲛⲟⲩⲛ. ⁴⁷ Sic Syro-hex., et sine aster. Codd.

22, 36, alii. ⁴⁸ Codd. 86, 88. ⁴⁹ Syro-hex. ⲁⲩⲓⲛⲁⲛⲁⲩ. Codd. 22, 36, alii, in textu: καὶ ἐν δίοδοις. ⁵⁰ Codd. 86, 88. ⁵¹ Cod. Jes. Sic in textu Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Cod. 233. Comp., Codd. 22, 36, alii, supplet: καὶ σπένδουτες αὐτῇ σπ. ⁵² Cod. 86. ⁵³ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. in marg. char. med. Syrus alter praemittit: *Et responderunt omnes mulieres, et dixerunt.* ⁵⁴ "Solebant videlicet liba effigiem ejus numinis referre, cui consecrata erant."—Rosentmieller. ⁵⁵ Sic Syro-hex. (ⲕⲁⲛⲟⲩⲛⲁⲩ * ⲕⲁⲛⲟⲩⲛⲁⲩ), et sine aster. Cod. 88. Cod. Jes. affert: ✧ Σ. καὶ σόββα. ⁵⁶ Syro-hex. ⲉⲛ ⲕⲁⲗⲁⲛⲁⲩⲉⲛⲁⲩⲉⲛⲁⲩⲉⲛⲁⲩ. Cod. Jes. in marg. sine nom.: τῶν γλυπτῶν αὐτῆς. ⁵⁷ Codd. 86, 88: 'A. πρὸς π. τ. λ. πρὸς τοὺς ἄ. καὶ πρὸς (ἐπὶ Cod. 86) τὰς γ. Emaculavimus e Syro-hex., qui affert: ⲉⲛ ⲗⲉⲛⲁⲧⲉⲛⲟⲩⲛ. ⁵⁸ Codd. 86, 88, quorum hic κατὰ ἀνδρῶν καὶ κατὰ γ. habet. ⁵⁹ Sic Cod. 88, Syro-hex.

προσώπου πονηρίας. Σ. καὶ οὐκ ἠνείχετο ἐτι ἀφιέναι διὰ τὴν πονηρίαν.⁶⁰

22. מַעֲלֵיכֶם. Operum vestrorum. Ο'. πραγμάτων ὑμῶν. Οἱ λοιποὶ ἐπιτηδευμάτων.⁶¹

מֵימַיִן יוֹשֵׁב. Ita ut non sit habilans. Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Θ. παρὰ τὸ μὴ ὑπάρχειν ἐνοικούντα.⁶²

23. עַל-כֵּן קָרַאת אֶתְכֶם הַרְעָה הַזֹּאת. Propterea accidit vobis malum hoc. Ο'. καὶ ἐπελάβετε ὑμῶν (alia exempl. καὶ διὰ τοῦτο εὔρεν ὑμᾶς⁶³) τὰ κακὰ ταῦτα. 'Α. Σ. καὶ διὰ τοῦτο ἀπήνητησεν ὑμῖν πάντα τὰ κακὰ ταῦτα.⁶⁴

כִּיּוֹם הַזֶּה. Ο'. Vacat. ✕ Πάντες· καθὼς ἡ ἡμέρα αὕτη.⁶⁵

24. אֶל-כָּל-הָעָם וְאֶל-כָּל-הַנְּשִׁים. Ο'. ✕ παντὶ ἄ τῷ λαῷ, καὶ ✕ πάσαις ἄ ταῖς γυναίξιν.⁶⁶

כָּל-יְהוּדָה אֲשֶׁר בְּאֶרְץ מִצְרַיִם. Ο'. Vacat. ✕ Θ. πᾶσα ἡ 'Ιουδαία οἱ ἐν γῆ Αἰγύπτου.⁶⁷

25. לְאִמֹר. Ο'. ✕ λέγων.⁶⁸

וְנִשְׂיֵיכֶם. Vos et mulieres vestrae. Ο'. ὑμεῖς γυναῖκες. Alia exempl. ✕ ὑμεῖς καὶ αἱ γυναῖκες ὑμῶν.⁶⁹

25. אֶת-נְדָרֵינוּ אֲשֶׁר נְדַרְנוּ. Vota nostra quae novimus. Ο'. τὰς ὁμολογίας ἡμῶν ἃς ὁμολογήκαμεν. 'Α. Σ. τὰς εὐχὰς ἡμῶν ἃς ἠξέμαθα.⁷⁰

הַקִּים הַתְּקִימָה. Omnino rata facietis. Ο'. ἐμμεύνασαι ἐνεμείνατε. 'Α. σάσει ἐστήσατε.⁷¹

תַּעֲשִׂינָה אֶת-נְדָרֵיכֶם. Facietis vota vestra. Ο'. ἐποιήσατε ✕ τὰς εὐχὰς ὑμῶν.⁷²

26. הֲנִי. Ο'. ἰδοὺ ✕ ἐγώ.⁷³

שְׁמִי נִקְרָא. Nomen meum invocatum. Ο'. ὄνομά μου ✕ Πάντες· καλούμενον.⁷⁴

כָּל-אִישׁ יְהוּדָה. Ο'. παντὸς ✕ ἀνδρὸς ἄ 'Ιούδα.⁷⁵

28. מִתֵּי מִסְפָּר. Viri numeri (numero pauci). Ο'. ✕ ἀνδρες ἄ ὀλίγοι ἀριθμῷ.⁷⁶

הַבָּאִים לְאֶרְץ-מִצְרַיִם לְגֹר שָׁם. Qui venerunt ad terram Aegypti ad commorandum ibi. Ο'. οἱ καταστάντες (alia exempl. παροικούντες⁷⁷) ἐν γῆ Αἰγύπτῳ κατοικήσαι ἐκεῖ. 'Α. οἱ ἐρχόμενοι εἰς γῆν Αἰγύπτου παροικήσαι ἐκεῖ.⁷⁸ Σ. οἱ εἰσελθόντες...⁷⁹

כִּמְיִי וּכְמִי. Quod ex me est, aut ex iis. Ο'. Vacat. ✕ 'Α. παρ' ἐμοῦ ἢ παρ' αὐτῶν.⁸⁰ ✕ Θ. ὁ ἐμὸς ἢ ὁ αὐτῶν.⁸¹

⁶⁰ Codd. 86, 88: Σ. ἀφιέναι διὰ τὴν πονηρίαν. Syro-hex. affert: ✕ **وَاللّٰهُ لَمَّا كَلَّمَنَا** **وَاللّٰهُ لَمَّا كَلَّمَنَا**. Norberg. vertit: *et non se accommodavit*, quae notio est Graeci *συμπεριφέρεσθαι*, pro quo Noster **لَمَّا كَلَّمَنَا** posuit Prov. v. 19. Sirac. xxv. 1 (ubi pro *ἐάντοις* *συμπεριφερόμενοι* in Syro-hex. est: **لَمَّا كَلَّمَنَا** **وَاللّٰهُ لَمَّا كَلَّمَنَا**). Sed Hebr. **כִּלְ**, cum *ἀνέχεσθαι* commutare solet Sym. (cf. Hex. nostra ad Psal. c. 5. Habac. i. 13), quod semel (Job. vi. 26) Syro-hex. per **למא** transtulit. Utut sit, non opus est conjecturae Doctoris Abr. Geiger (*Jüdische Zeitschrift* etc. T. I, p. 44), **למא** pro **למא**, juxta interpretationem Chaldaicam, **למא** **וְנִשְׂיֵיכֶם**, tentantis.

⁶¹ Syro-hex. **וְנִשְׂיֵיכֶם**. Codd. 86, 88 afferunt: 'Α. *ἐπιτηδευμάτων*, et sic in textu Codd. 22, 36, alii. ⁶² Cod. Jes. Sic sub aster. Cod. 88 (cum *ἐνοικον*), Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ⁶³ Sic Codd. 62, 88, et Syro-hex. ⁶⁴ Codd. 86, 88. In posteriore pro *ἀπήνητησεν* mendose scriptum *ἀπέστειλεν*. ⁶⁵ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ⁶⁶ ✕ *παντὶ*. Sic Cod. Jes., et sine aster. Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ✕ *πάσαις*. Sic Syro-hex., et sine aster. Cod. 88. ⁶⁷ Cod.

Jes. Sic in textu sub aster. Cod. 88 (cum *πᾶσα* 'Ι. ἡ ἐν γῆ Αἰγ.), Syro-hex. Codd. 22, 36, alii: *πᾶς* 'Ιούδα καὶ οἱ ἐν γῆ Αἰγ. ⁶⁸ Sic Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ⁶⁹ Cod. Jes. Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁷⁰ Codd. 86, 88. *Vitiosum* *ἠξέμαθα* correximus e Syro-hex., qui affert: **וְנִשְׂיֵיכֶם** **וְנִשְׂיֵיכֶם**. ⁷¹ Syro-hex. ✕ **וְנִשְׂיֵיכֶם** **וְנִשְׂיֵיכֶם**. Cf. ad v. 29. ⁷² Cod. Jes. Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁷³ Cod. Jes. Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. ⁷⁴ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Syro-hex. ⁷⁵ Sic Cod. 88, Syro-hex.

In v. 27 iidem cum Cod. Jes. habent: *πᾶς* ἄνθρωπος ἄ 'Ιούδα. ⁷⁶ Sic Cod. 88, Syro-hex. Pro *ἕκαστος* in eadem locutione Seniores *ὀλίγοι* posuerunt Deut. iv. 27. Psal. xvi. 14, et *ὀλιγοστος* Gen. xxxiv. 30. 1 Paral. xvi. 19. Jesai. xli. 14. ⁷⁷ Sic Comp., Codd. XII, 22, 26, alii, et Syro-hex. ⁷⁸ Syro-hex. ✕ **וְנִשְׂיֵיכֶם** **וְנִשְׂיֵיכֶם** **וְנִשְׂיֵיכֶם** **וְנִשְׂיֵיכֶם**. Minus probabiliter Codd. 86, 88: 'Α. οἱ ἐκπορευόμενοι. ⁷⁹ Codd. 86, 88. ⁸⁰ Codd. 86, 88 ('*ut videtur*'). Sic in textu Cod. 88. Syro-hex. pingit: ✕ *λόγος* *τίνας* *ἐμμεύει*, *παρ' ἐμοῦ ἢ παρ' αὐτῶν*. ⁸¹ Cod. Jes. Sic in textu

29. נְאֻם־יְהוָה. O'. Vacat. ✕ φησι κύριος 4.⁸²
 אֲנִי עֲלֵיכֶם בְּמָקוֹם הַזֶּה לְמִעַן תִּדְעוּ כִּי קוֹם
 יְקוּמוּ דַבְּרֵי עֲלֵיכֶם לְרָעָה. Ego (puniam) vos
 in hoc loco, ut sciatís quod omnino rata fient
 verba mea contra vos in malum. O'. ἐγὼ ἐφ'
 ὑμᾶς εἰς πονηρά. ✕ 'A. Θ. ἐγὼ ἐφ' ὑμᾶς ἐν
 τῷ τόπῳ τούτῳ [εἰς κακά]; ὅπως γινώτε ὅτι
 στάσει στήσονται οἱ λόγοι μου ἐφ' ὑμᾶς εἰς
 κακά 4.⁸³
30. אֶת־פַּרְעֹה הַפָּרַע. Pharaonem Hophra. O'.
 τὸν Οὐαφρή. Alia exempl. τὸν Φαραῶ Οὐ-
 αφρή.⁸⁴ 'A. Θ. 'Οφρήν. Σ. ἔκδοτον.⁸⁵
- בְּיַד אֹיְבֹו. In manum inimicorum ejus. O'.
 ✕ ἔκδοτον 4 εἰς χεῖρας ἐχθροῦ αὐτοῦ.⁸⁶
- Cap. XLIV. 26. εἶπε κύριος ÷ ὁ θεός 4. 27. οἱ
 ÷ κατοικοῦντες 4.⁸⁷

CAP. XLV (Gr. li. 31-35).

- 1 (31). לְאָמַר. O'. ✕ λέγων 4.¹
- 2 (32). יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. O'. κύριος ✕ ὁ θεός
 'Ισραήλ 4.²
- 3 (33). אֲוִי־נָא לִי. Vae mihi. O'. οἶμοι οἶμοι.

Comp., Codd. 22, 36, alii. ⁸² Cod. Jes. Sic sine aster.
 Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁸³ Cod. Jes. Cod. 88
 et Syro-hex. pingunt: ἐγὼ ἐφ' ὑμᾶς ἐν τῷ τόπῳ—ἐφ' ὑμᾶς 4
 εἰς κακά. Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. Superfluum
 [εἰς κακά] in omnibus habetur praeter Syro-hex., qui ad
 marginem ablegat. ⁸⁴ Sic Comp., Codd. 22, 36, alii, et
 Syro-hex., qui posterior in marg. char. med. affert: אֲוִי־
 נָא לִי (appicto ΟΥΑΦΡΗ), ubi pro אֲוִי fortasse legen-
 dum אֲוִי, h. e. 'Ο Έβραῖος. ⁸⁵ Cod. Jes., teste Parson-
 sio in schedis. Montef. notat: "MS. Jes.: 'A. Θ. Φρήν. Sed
 suspicor mendum." Symmachi lectio si huc pertinet, pro
 אֲוִי interpres legisse videtur אֲוִי, a radice אָוַר, dimisit.
 Sed vid. not. seq. ⁸⁶ Cod. Jes., teste Montef. Sic in
 textu Cod. 62, et sub אֲוִי Cod. 88; necnon Chrysost. in
 Cat. Ghisler. T. II, p. 805, et Theodoret. Opp. T. II,
 p. 929. Idem epitheton enarrationis causa assumpsit Sym-
 machus ad Jesai. xlv. 1. ⁸⁷ Syro-hex. In v. 26 ὁ θεός
 est in Codd. XII (in marg.), 22, 36, aliis, et Syro-hex., non
 in Ed. Rom.

CAP. XLV. ¹ Cod. Jes., Syro-hex., et sine aster. Comp.,
 TOM. II.

'A. Σ. οὐαὶ δὴ μοι.³ Θ. † οἶμη οἶμοι.⁴

- 3 (33). יְגוֹן עַל־מְאֻבִי. Maerorem super dolorem
 meum. O'. κόπον ἐπίτονόν μοι (alia exempl.
 ἐπὶ πόνον μου, s. ἐπὶ τὸν πόνον μου⁵). 'A.
 ταλαιπωρίαν ἐπὶ τὸ ἄλγος μου.⁶
- 4 (34). הִנֵּה אָשֶׁר. O'. ἰδοὺ οὗς (alia exempl. ἄ').
 'A. . οὗς.⁸
- יָאֵת אָשֶׁר. O'. οὗς (alia exempl. ἄ⁹). 'A. οὗς.¹⁰
- וְאֶת־כָּל־הָאָרֶץ. O'. Vacat. ✕ 'A. Σ. καὶ σύμ-
 πασαν τὴν γῆν ἐκείνην 4.¹¹
- 5 (35). וְנָתַתִּי לָּךְ. Et dabo tibi. O'. καὶ δώσω
 ✕ σοι 4.¹²
- לְשָׁלַל עַל־כָּל־הַמְּקוֹמוֹ. In praedam in omni-
 bus locis. O'. εἰς εὐρεμα ἐν παντὶ τόπῳ. 'A.
 εἰς σκύλα εἰς πάντας τοὺς τόπους.¹³

CAP. XLVI (Gr. xxvi).

1. אָשֶׁר הָיָה דְבַר־יְהוָה אֶל־יְרֵמְיָהוּ הַנְּבִיאַ עַל־
 הַגּוֹיִם. Quod factum est verbum Jovae ad
 Jeremiam prophetam contra gentes. O'. ἐν
 ἀρχῇ βασιλεύοντος Σεδεκίου βασιλέως ἐγένετο
 ὁ λόγος οὗτος περὶ Αἰθιάμ.¹ Alia exempl. δς

Cod. 88. ² Cod. Jes. Sic sine aster. Comp., Codd. 22,
 36, alii, et Syro-hex. ³ Cod. 86. Cod. 88, "ut vide-
 tur:" 'A. οὐαὶ δὴ μου. ⁴ Cod. 86. Fortasse Theod.
 vertit, οἶμοι οἶμοι, pro simplici οἶμοι, quod hodie habetur in
 Comp., Codd. 106, 229. ⁵ Lectio ἐπὶ τὸν π. μου est in
 Cod. 88. Syro-hex. אֲוִי אֲוִי. Parsons. ex-
 scripsit ἐπίτονόν μου ex Codd. XII, 22, 26, 33, aliis, et
 Comp. Sed in Comp. perspicue pingitur ἐπὶ πόνον μου, et
 sic proculdubio in ceteris. ⁶ Syro-hex. אֲוִי אֲוִי.
 אֲוִי אֲוִי. Cod. 86 affert: Σ. ἐπὶ τὸ ἄλγος μου. Cod.
 88: 'A. ἐπὶ τὸ ἄλγος μου. ⁷ Sic Codd. 22, 36, alii, et
 Syro-hex. ⁸ Syro-hex. אֲוִי אֲוִי. ⁹ Sic Codd. 22,
 36, alii, et Syro-hex. Cod. 88: ✕ σὺν ἄ. ¹⁰ Syro-hex.
¹¹ Cod. 86. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster.
 Syro-hex. Montef. e Cod. Jes. affert: ✕ καὶ σὺν πᾶσαν
 (σύμπασαν Parsons.) τ. γ. ἐ. ¹² Sic Syro-hex., et sine
 aster. Comp., Cod. 88. ¹³ Codd. 86, 88. Syro-hex. אֲוִי
 אֲוִי.

CAP. XLVI. ¹ Haec, quae in LXX ad Cap. xxvi. 1
 leguntur, in Hebraeo sunt Cap. xlix. 34.

ἐγενήθη λόγος (s. ὁ λόγος ὁ γενόμενος) παρὰ κυρίου πρὸς Ἱερεμίαν ✕ τὸν προφήτην 4 ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη.³

- 2. וְיִשְׂרָאֵלָהּ. Qui erat. Ο'. ὁς ἦν. Σ. ὁς παρῆν.³
- 3. עֲרֹכוּ מִגֶּן וְיַצֵּדָה. Instruite scutum et clypeum. Ο'. ἀναλάβετε ὄπλα καὶ ἀσπίδας. Ἄ. παρατάξαθε ἐν ἀσπίδι καὶ ἐν θυρεῷ.⁴
- 4. אֲסִרוּ. Alligate. Ο'. καὶ ἐπισάξατε. Ἄ. δήσατε. Σ. ζεύξατε.⁵

מִרְקוֹי הַרְמָחַיִם. Polite lanceas. Ο'. προσβάλετε τὰ δόρατα. Ἄ. σμήξατε τοὺς κοιτούς.⁶

5. מִדּוּעַ רָאִיתִי הַמּוֹדָה חַמְתִּים נִסְוִימִים אַחֲזֹר וְהַגְּבוּרִימָה יָפְתָו וּמְנוֹס נִסּוּ וְלֹא הִפְנּוּ מִגּוֹר הַמִּסְבִּיב וְאִם-יִהְיֶה מִסְבִּיב וְאִם-יִהְיֶה. Quare video ipsos consternatos, recedentes retrorsum? et fortes eorum caesi sunt, et fuga fugiunt, neque vertunt faciem: formido est undiquaque, inquit Jova. Ο'. τί ὅτι αὐτοὶ πτοοῦνται, καὶ ἀποχωροῦσιν εἰς τὸ ὄπισω; διότι οἱ ἰσχυροὶ αὐτῶν κοπήσονται, φυγῆ ἔφυγον, καὶ οὐκ ἀνέστρεψαν περιεχόμενοι κυκλόθεν, λέγει κύριος. Σ. διὰ τί εἶδετε αὐτοὺς ἠττημένους, ἀποστραφέντας εἰς τὰ ὄπισω, καὶ τοὺς ἰσχυροὺς αὐτῶν κατακομμένους; . . . οὐκ ἐπιστρέψουσιν, συστροφῆ κυκλόθεν, λέγει κύριος.⁷

7. וְיִתְגַּעְשׂוּ יְתַגְּרוּת. Velut flumina commoventur aquae ejus. Ο'. καὶ ὡς ποταμοὶ κυμαίνουσιν (Ἄ. σπαραχθήσονται⁸) ὕδαρ. Alia exempl. καὶ ὡς ποταμῶν κυμαίνει τὰ ὕδατα αὐτοῦ.⁹

8. מִצְרַיִם כִּי-אֵוֹר יַעֲלֶה וְכִנְהָרוֹת יִתְגַּעְשׂוּ מִיֵּם. Aegyptus fluminis instar ascendit, et velut flumina commoventur aquae. Ο'. ὕδατα Αἰγύπτου ὡς ποταμὸς (Ἄ. ὡς ρεῖθρον¹⁰) ἀναβήσεται. Θ. ὕδατα Αἰγύπτου ὡς ποταμὸς ἀναβαίνει, καὶ ὡς ποταμῶν ἔκταράσεται ὕδατα αὐτῆς.¹¹
עִיר וְיִשְׁבֵּי. Urbem, et habitantes. Ο'. ✕ πόλιν καὶ 4 τοὺς κατοικοῦντας.¹²

9. הַתְּהוֹלְלוּ. Et furite. Ο'. παρασκευάσατε. Σ. (καὶ) θορυβείσθε.¹³ Θ. καὶ θορυβήσατε.¹⁴
הַגְּבוּרִים. Fortes. Ο'. οἱ μαχηταί. Ἄ. Σ. οἱ ἰσχυροί.¹⁵

כְּרֶשׁ וּפְוִט. Aethiopes et Libyes. Ο'. Αἰθίοπων, καὶ Λίβυες. Ἄ. Σ. Χοὺς καὶ Φοῖν.¹⁶

תַּפְשֵׁי מִגֶּן. Tractantes clypeum. Ο'. καθωπλισμένοι ὄπλοις. Ἄ. obtecti scutis.¹⁷ [Ἄ.] Σ. καὶ κρατοῦντες ἀσπίδα.¹³

תַּפְשֵׁי הַרְבֵּי קָשָׁת. Tractantes et calcantes (tendentes) arcum. Ο'. ἀνάβητε, ἐντείνετε τόξον. Ἄ. Σ. αἶροντες, τείνοντες (s. ἐντείνοντες) τόξον.¹⁹

10. לְאֶרְצֵי יְהוּדָה יִבְּאוּת בְּאֶרְץ צִפּוֹן. Domino Jovae exercituum in terra aquilonis. Ο'. τῷ κυρίῳ ἀπὸ γῆς βορρᾶ. Ἄ. Σ. τῷ κυρίῳ τῶν δυνάμεων ἐν γῆ βορρᾶ.²⁰

11. יַעֲלֵי גִלְעָד. Ascende in Gilead. Ο'. ἀνάβηθι Γαλαάδ. Σ. ἀνάβηθι εἰς Γαλαάδ.²¹

בְּתוֹלַת בֵּית. Virgo filia. Ο'. τῇ παρθένῳ θυγατρὶ. Ἄ. Σ. παρθένος θυγατῆρ.²²

³ Sic Syro-hex., qui incipit: **וְיִשְׂרָאֵלָהּ וְיִתְגַּעְשׂוּ יְתַגְּרוּת**. Cod. 88: ὁς ἐγ. λόγος κυρίου πρὸς Ἱ. τὸν προφήτην 4 κ.τ.ε. Codd. 22, 36, alii: ὁ λόγος ὁ γενόμενος παρὰ κυρίου πρὸς Ἱ. τὸν πρ. κ.τ.ε. ³ Syro-hex. **וְיִשְׂרָאֵלָהּ וְיִתְגַּעְשׂוּ יְתַגְּרוּת**. ⁴ Idem: **וְיִתְגַּעְשׂוּ יְתַגְּרוּת**. ⁵ Idem: **וְיִתְגַּעְשׂוּ יְתַגְּרוּת**. ⁶ Idem: **וְיִתְגַּעְשׂוּ יְתַגְּרוּת**. ⁷ Idem: **וְיִתְגַּעְשׂוּ יְתַגְּרוּת**. ⁸ Idem: **וְיִתְגַּעְשׂוּ יְתַגְּרוּת**. ⁹ Idem: **וְיִתְגַּעְשׂוּ יְתַגְּרוּת**. ¹⁰ Idem: **וְיִתְגַּעְשׂוּ יְתַגְּרוּת**. ¹¹ Idem: **וְיִתְגַּעְשׂוּ יְתַגְּרוּת**. ¹² Idem: **וְיִתְגַּעְשׂוּ יְתַגְּרוּת**. ¹³ Idem: **וְיִתְגַּעְשׂוּ יְתַגְּרוּת**. ¹⁴ Idem: **וְיִתְגַּעְשׂוּ יְתַגְּרוּת**. ¹⁵ Idem: **וְיִתְגַּעְשׂוּ יְתַגְּרוּת**. ¹⁶ Idem: **וְיִתְגַּעְשׂוּ יְתַגְּרוּת**. ¹⁷ Idem: **וְיִתְגַּעְשׂוּ יְתַגְּרוּת**. ¹⁸ Idem: **וְיִתְגַּעְשׂוּ יְתַגְּרוּת**. ¹⁹ Idem: **וְיִתְגַּעְשׂוּ יְתַגְּרוּת**. ²⁰ Idem: **וְיִתְגַּעְשׂוּ יְתַגְּרוּת**. ²¹ Idem: **וְיִתְגַּעְשׂוּ יְתַגְּרוּת**. ²² Idem: **וְיִתְגַּעְשׂוּ יְתַגְּרוּת**. Cf. Ceriani ad Exod. vii. 24.

¹¹ Cod. 86. Syro-hex. in textu: ὕδατα Αἰγύπτου ὡς ✕ ποταμὸς ἀναβαίνει (Cod. 88: ὡς π. ✕ ἀναβαίνει), καὶ ὡς ποταμῶν ἔκταράσεται (**וְיִתְגַּעְשׂוּ יְתַגְּרוּת**) ὕ. αὐτῆς 4; cum scholio: "Quae stellis notantur (**וְיִתְגַּעְשׂוּ יְתַגְּרוּת**) sunt solius Symmachi." Cod. Jes. in marg. affert: ✕ καὶ ὡς ποταμῶν (non, ut Montef., ποταμὸς) ἔκταράσεται κύματα αὐτῆς. ¹² Sic Cod. 88, et sine aster. Comp., Codd. 22, 26, 33, alii, et Syro-hex. ¹³ Syro-hex. **וְיִתְגַּעְשׂוּ יְתַגְּרוּת**. ¹⁴ Cod. 86, "ut videtur." ¹⁵ Cod. 86. ¹⁶ Syro-hex. **וְיִתְגַּעְשׂוּ יְתַגְּרוּת**. ¹⁷ Idem: **וְיִתְגַּעְשׂוּ יְתַגְּרוּת**. ¹⁸ Cod. 86: Ἄ. Σ. καὶ Φοῖδ καὶ κρατοῦντες ἀσπίδα. ¹⁹ Syro-hex. **וְיִתְגַּעְשׂוּ יְתַגְּרוּת**. ²⁰ Cod. 86. ²¹ Syro-hex. **וְיִתְגַּעְשׂוּ יְתַגְּרוּת**. ²² Idem: **וְיִתְגַּעְשׂוּ יְתַגְּרוּת**.

- praetereire sivit tempus condictum.* (Vulg.: *tempulum adduxit tempus.*) Ο'. Σαὼν Ἐσβεῖ (alia exempl. Ἐεβίρ⁴³) Ἐμωήδ. Ἄ. ἤχος, παρήγαγεν ἔπαγγελίαν.⁴³ Σ. . . καιρὸς παρεγένετο.⁴⁴ Ὁ Σύρος ταραττων καὶ καιροὺς παραφέρων.⁴⁵
18. שָׁמוּ יְבֹאוּת יְהוָה הַיְהוּדָה הַזֹּאת. Ο'. κύριος ὁ θεός. Alia exempl. ὁ βασιλεὺς κύριος τῶν δυνάμεων ὄνομα αὐτῶ.⁴⁶ Θ. ὁ βασιλεὺς κύριος τῶν δυνάμεων . . .⁴⁷
- הַבּוֹר. Ο'. τὸ Ἰταβύριον. Οἱ λοιποὶ Θαβάρ.⁴⁸
19. לְשָׁמָּה. *In desolationem.* Ο'. εἰς ἀφανισμόν. Ἄλλος· εἰς ὄλεθρον.⁴⁹
- וַיִּבְרָח. *Et combusta erit.* Ο'. καὶ κληθήσεται οὕα. Ἄ. καὶ ἐκαθήσεται.⁵⁰ Σ. καὶ ἐρημάσει.⁵¹
20. יְפֵהֶפְיָהּ (Marg. יְפֵהֶפְיָהּ). *Pulchella.* Ο'. κεκαλλωπισμένη. Alia exempl. κεκαλλωπισμένη ✕ καλλίστη.⁵² Ἄ. καλὴ καὶ κεκαλλωμένη.⁵³
- וַיִּצְפֹּן. *Excidium (s. asilus) ab aquilone.* Ο'. ἀπόσπασμα ἀπὸ βορρᾶ. Ἄ. Σ. ἐγκεντρῶν (צָרָה) ἀπὸ βορρᾶ.⁵⁴

21. יָצְאוּ. *Exitii eorum.* Ο'. ἀπωλείας. Ἄ. ἐπιβουλή.⁵⁵ Σ. διαφθορᾶς.⁵⁶
- וַיִּפְרְצוּ. *Animadversionis eorum.* Ο'. ἐκδικήσεως αὐτῶν. Ἄ. Σ. ἐπισκοπῆς αὐτῶν.⁵⁷
22. יִבֵּי. *Ibit.* Ο'. συρίζοντας. Ἄ. Σ. πορεύσεται.⁵⁸
- וְיִבֵּי. *Nam cum robore.* Ο'. ὅτι ἐν ἀμφο. Ἄ. Θ. ὅτι ἐν ἰσχύϊ. Σ. ὅτι μετὰ ἰσχύος.⁵⁹
23. לֹא יִתְקַר. *Quia non investigabilis (numeralis) est.* Ο'. ὅτι οὐ μὴ εἰκασθῆ. Ἄ. ὅτι οὐκ ἐξιχνασθήσεται.⁶⁰
25. אָמַר יְהוָה יְבֹאוּת יְהוָה יִשְׂרָאֵל. Ο'. Vacat. ✕ Ἄ. Θ. εἶπε κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραήλ.⁶¹
- וְאֶמְצָא. *Animadvertam.* Ο'. ἐκδικῶ. Ἄ. Σ. ἐπισκέψομαι.⁶²
- וְעַל-פְּרָעוּהָ וְעַל-מַצְרַיִם וְעַל-אֱלֹהֶיהָ וְעַל-מִלְכֵיהָ וְעַל-פְּרָעוּהָ. Ο'. ἐπὶ Φαραῶ, ✕ καὶ ἐπ' Αἴγυπτον, καὶ ἐπὶ τοὺς θεοὺς αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς αὐτῆς, καὶ ἐπὶ Φαραῶ.⁶³
26. וַיִּנְתְּתִים בְּיַד מִבְּקָשֵׁי נַפְשָׁם וַיְבִיד וַיְבִידוּ וַיִּבְרָחוּ וַיִּבְרָחוּ וַיִּבְרָחוּ. Ο'. ἐπὶ τοὺς θεοὺς αὐτῆς, καὶ ἐπὶ Φαραῶ.⁶³

⁴² Codd. 36, 48 scribunt: ἔεβίρ ἔμωήλ; Cod. 88: ἔσβιρ ἔμωήδ; Syro-hex. **حاجم عبا**.⁴³ Theodoret. in Cat. Ghisler. T. II, p. 817: Τὸ σαὼν ἔεσβι ἔμωήδ ὁ Σύμ. ἐξέδωκε, καιρὸς παρεγένετο ὁ δὲ Ἄκ., παρήγαγεν ὁ καιρός ὁ δὲ Σύρος λέγει ταραττων καὶ καιροὺς παραφέρων. Plenius, et, ni fallor, verius Syro-hex. **حاجم عبا** **حاجم عبا** **حاجم عبا**, h. e. ἤχος, (deest interpunctio in cod.) παρήγαγον (mendum, ut videtur, pro παρήγαγεν) ἔπαγγελίαν. Cf. Hex. ad Psal. ci. 14.

⁴⁴ Theodoret. Syro-hex. **حاجم عبا** **حاجم عبا**. Codd. 22, 36, alii, post ἔμωήλ (sic) inferunt: ✕ καιροὺς παρεγένετο (s. ἐγένετο).⁴⁵ Theodoret., fere ut Pesch. **حاجم عبا** **حاجم عبا** **حاجم عبا**.⁴⁶ Cod. 88, Syro-hex., et (cum κύριος ὁ β. pro ὁ β. κύριος) Codd. 22, 36, alii.⁴⁷ Cod. 86.

⁴⁸ Syro-hex. **حاجم عبا** **حاجم عبا**.⁴⁹ Syro-hex. in marg. char. med. **حاجم عبا**.⁵⁰ Cod. 86 vitiose: Ἄ. καὶ ἐκαθήσεται. Cf. ad Cap. ii. 15. xliii. 12. Forma aoristi Homericā ἐκάη in lectione Aquilae non reprobanda videtur.⁵¹ Cod. 86. Parsons. tentat ἔρημωσι (sic). Sed proba est forma ἐρημάσει, in solitudine aget.⁵² Sic Cod. 88, Syro-hex. Codd. 22, 36, alii: καλὴ κεκαλλωπισμένη καλλίστη.⁵³ Syro-hex. **حاجم عبا** **حاجم عبا**. Cf. Hex. ad Psal. xliiv. 3.

⁵⁴ Codd. 86, 88. Syro-hex. **حاجم عبا** **حاجم عبا**.⁵⁵ Cod. 86 vitiose: Ἄ. **حاجم عبا** **حاجم عبا**.⁵⁶ Cod. 86 vitiose: Ἄ. **حاجم عبا** **حاجم عبا**.⁵⁷ Cod. 86 vitiose: Ἄ. **حاجم عبا** **حاجم عبا**.⁵⁸ Cod. 86 vitiose: Ἄ. **حاجم عبا** **حاجم عبا**.⁵⁹ Cod. 86 vitiose: Ἄ. **حاجم عبا** **حاجم عبا**.⁶⁰ Cod. 86 vitiose: Ἄ. **حاجم عبا** **حاجم عبا**.⁶¹ Cod. 86 vitiose: Ἄ. **حاجم عبا** **حاجم عبا**.⁶² Cod. 86 vitiose: Ἄ. **حاجم عبا** **حاجم عبا**.⁶³ Cod. 86 vitiose: Ἄ. **حاجم عبا** **حاجم عبا**.

gendum censuit A. Schultens. in *Orig. Hebr.* L. I, P. II, Cap. 2, § 22, 23, collato Arab. **حاجم عبا**, *purugit, momordit* (culex); eandemque notionem in versione Aquilae et Symmachi inesse opinatus est Syrus noster, vertens **حاجم عبا**, quod vocabulum de *punctione* oestri ponitur in Lagarde Geopon. p. 102, 23. Simplicius, et fortasse verius, Hitzigius, alii, vocem Hebraicam de *ipso insecto*, non de *morsu* ejus, intelligere malint, probante etiam Gesenio in *Addendis ad Thes. L. H.*, p. 111. Nemini autem horum criticorum innotuisse videtur locus S. Chrysostomi in Cat. Ghisler. T. II, p. 824, qui apprime huc facit: Ἐχει δὲ τινα ἐναργεστέρην τὴν ἐνοιαν ὁ Ἑβραῖος· ἀντὶ γὰρ τοῦ, ἀπόσπασμα ἀπὸ βορρᾶ ἦεν ἐπ' αὐτὴν, οὕτως ἔχει· Οἶστρος ἦεν ἐπὶ σέ· εἶδος δὲ τοῦτο ἐστὶ ζῶον πλήττοντος βοῦς, καὶ εἰς μανίαν ἄγοντος. Ἐπειδὴ τοίνυν θαμάλει παρεῖκασε τὴν Αἴγυπτον . . . οἶστρον παρεῖκασε τὸν Βαβυλώνιον.)⁶⁴ Syro-hex. **حاجم عبا** **حاجم عبا**. Cf. Hex. ad Job. xxx. 12. Prov. i. 26.⁶⁵ Idem: **حاجم عبا** **حاجم عبا**.⁶⁶ Idem: **حاجم عبا** **حاجم عبا**.⁶⁷ Idem: **حاجم عبا** **حاجم عبا**.⁶⁸ Idem: **حاجم عبا** **حاجم عبا**.⁶⁹ Cod. 86. Syro-hex. assert: **حاجم عبا** **حاجم عبا**.⁷⁰ Syro-hex. **حاجم عبا** **حاجم عبا**.⁷¹ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36 (cum λέγει pro εἶπε), alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex.⁷² Syro-hex. **حاجم عبا** **حاجم عبا**.⁷³ Cod. Jes. Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex.

וְהָיָה כְּמַדְבַּר עַל יְדֵי יְהוָה. *Et tradam eos in manum quaerentium animam eorum, et in manum N. regis Babylonis, et in manum servorum ejus; et post haec habitabitur sicut diebus pristinis, inquit Jova. O'. Vacat. ✕ Θ. και παραδώσω αὐτοὺς ἐν χειρὶ ζητούντων τὴν ψυχὴν αὐτῶν, καὶ ἐν χειρὶ Ναβουχοδονόσορ βασιλέως Βαβυλῶνος, καὶ ἐν χειρὶ τῶν δούλων αὐτοῦ· καὶ μετὰ ταῦτα κατασκηνώσει ((Σ.) ἡρεμήσει⁶⁴) καθὼς ἔμπροσθεν ('Α. Σ. κατὰ τὰς ἡμέρας τὰς ἔμπροσθεν⁶⁵), λέγει κύριος 4.⁶⁶*

27. וְשָׁלוֹם. *Et tranquille vivet. O'. και ὑπνώσει. 'Α. (και) εὐθνήσει.⁶⁷ Σ. (και) εὐσταθήσει.⁶⁸*

וְיִרְחַב. *Qui terrefaciat. O'. ὁ παρενοχλῶν αὐτόν. 'Α. Σ. ὁ ἐκφοβῶν.⁶⁹*

28. וְעָשִׂיתִי (bis). *Faciam internecionem. O'. ποιήσω [ἔθνει] συντέλειαν... ποιήσω ἐκλειπεῖν. 'Α. (ποιήσω) ἐκλειψιν. Σ. (ποιήσω) ἀνάλωσιν.⁷⁰*

וְנִקְהָ. *Et impunem dimittendo. O'. και ἀθῶον (alia exempl. ἀθῶων⁷¹). 'Α. και ἀθῶων.⁷²*

Cap. XLVI. 9. ÷ ἐπὶ 4 τοὺς ἵππους.⁷³

CAP. XLVII (Gr. xxix. 1-7).

1. וְאֶשֶׁר הָיָה דְבַר-יְהוָה אֶל-יִרְמְיָהוּ הַנְּבִיא אֶל-פְּלִשְׁתִּים בְּמָרָס יָבֵה פְרָעָה אֶת-עֵנָה. *Quod*

⁶⁴ Sic in textu Codd. 22, 36, alii. Est proculdubio Symmachi. Cf. Hex. ad Job. xxxviii. 19. ⁶⁵ Syro-hex. ./. ✕ *هو. له. من. سجد. له. مع. من.* Graeca leguntur in Codd. 22, 36, alii. ⁶⁶ Cod. Jes., teste Montef., et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. Parsons. e Codd. XII, 88 exscripsit ψυχὴν αὐτῶν sine artic. In Syro-hex. pro *אֶל-נָה*, κατασκηνώσει, Norberg. male dedit, *quiescet*, et Spohnius ἡρεμήσει (*אֶל-נָה*). ⁶⁷ Syro-hex. ✕ *هو. له. من. سجد. له. مع. من.* ⁶⁸ Parsons. affert: "Σ. *εὐσταθήσει* 86. Σ. *εὐσταθήσει* (ut videtur) 88." ⁶⁹ Cod. 86. Syro-hex. ✕ *هو. له. من. سجد. له. مع. من.* Ad Sym. cf. Hex. nostra ad Ezech. xi. 13. ⁷¹ Sic Comp., Codd. XII, 36, 41, alii, et Syro-hex. ⁷² Syro-hex. ./. ✕ *هو. له. من. سجد. له. مع. من.* Cf. ad Cap. xxx. 11. ⁷³ Syro-hex.

CAP. XLVII. ¹ Sic sub obelo et minio pictum Syro-

factum est verbum Jovae ad Jeremiam prophetam in Philistaeos, antequam percuteret Pharao Gazam. O'. ω ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους 4¹ ✕ 'Α. Σ. ὅς ἐγενήθη λόγος κυρίου πρὸς Ἱερεμίαν τὸν προφήτην 4 ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους, ✕ πρὸ τοῦ πατάξει Φαραῶ τὴν Γάζαν 4.² 'Α. πρὸς τοὺς Φιλιστιαίους.³

2. וְכָל-יְהוּדָה. *Et ejulabunt omnes. O'. και ἀλαλάξουσιν ἅπαντες. 'Α. και ὀλολύξουσιν πάντες.⁴*

3. וְכָל-יְהוּדָה. *Ob sonitum incessus ungularum. O'. ἀπὸ φωνῆς ὀρμῆς αὐτοῦ, ἀπὸ τῶν ὄπλων (ὄπλων). 'Α. . . ὀρμὸν τῶν ἵππων.⁵*

וְכָל-יְהוּדָה. *Ungularum fortium (equorum) ejus. O'. ἀπὸ τῶν ὄπλων (ὄπλων) τῶν ποδῶν αὐτοῦ. Θ. ἀπὸ τῶν ὄπλων αὐτοῦ τῶν δυνατῶν.⁶*

וְכָל-יְהוּדָה. *Ob fragorem rotarum ejus. O'. ἤχου τροχῶν αὐτοῦ. 'Α. Σ. πλήθους τροχῶν (αὐτοῦ).⁷*

4. וְכָל-יְהוּדָה. *Ad perdendum omnes. O'. τοῦ ἀπολέσαι πάντας. 'Αλλος τοῦ ἀφανίσει ✕ σὺν 4 πάντας.⁸*

וְכָל-יְהוּדָה. *O'. Vacat. ✕ [Σ.] Θ. τοὺς ἀλλοφύλους 4.⁹ Σ. τοὺς Φιλιστιαίους.¹⁰*

וְכָל-יְהוּדָה. *Caphitor. O'. Vacat. ✕ 'Α. Θ. και Καππαδοκίας 4.¹¹*

5. וְכָל-יְהוּדָה. *Excisa est Ascalon. O'. ἀπερρίφη Ἀσκάλων. 'Α. ἠφανίσθη Ἀσκάλων. Σ. ἐσιώπησεν Ἀσκάλων.¹²*

hex. ² Cod. Jes. Sic sine siglis 'Α. Σ. Syro-hex., et sine asteriscis Cod. 88. Codd. 22, 36, alii: ὅς (ὡς Cod. 22) ἐγένετο λ. κ. πρὸς Ἰ. τ. προφήτην, πρὸ τοῦ—Γάζαν. ³ Syro-hex. ✕ *هو. له. من. سجد. له. مع. من.* Cf. Hex. ad Psal. lv. i. lxxxii. 8. ⁴ Cod. 86 (cum ὀλολύξουσιν), 88. Sic in textu Codd. 22, 36, alii. ⁵ Syro-hex. ✕ *هو. له. من. سجد. له. مع. من.* ⁶ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii. Cod. 88, Syro-hex.: ἀπὸ τῶν ὄπλων (ὄπλων Syro-hex.) τῶν δυνατῶν αὐτοῦ. ⁷ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: 'Α. Σ. πλήθους (ἰσοπλήθους). ⁸ Sic in textu Cod. 88. Syro-hex. (ἀφανίσει) *هو. له. من. سجد. له. مع. من.* ⁹ Cod. Jes. Sic in textu Comp., Codd. 41, 48, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ¹⁰ Cod. 86: Σ. τοὺς Φιλιστιαίους (sic). Cod. 88: Σ. τοὺς Φιλιστιαίους (sic). ¹¹ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ¹² Codd. 86, 88.

5. שְׂאִרֵי עִמְקָם. *Reliquium vallis eorum.* Ο. και οὐ κατάλοιποι Ἐνακίμ. Ἀ. τὸ κατάλειμμα τῶν κοιλάδων.¹³ Ὁ Ἐβραῖος κοιλάδες.¹⁴
- 5, 6. עֲדֹמְתִי תִתְגַּדְדִּי: הוּי תִרָּב. *Quousque incidēs te? Heu! gladiē.* Ο. ἕως τίνος κόψεις, ἢ μάχαιρα; Ἀ. ἕως πότε ἐφελκυσθήσῃ, ὦ μάχαιρα; Σ. ἕως πότε συστραφήσῃ, ὦ μάχαιρα;¹⁵
6. הִרְגַעִי יָדַי. *Quiescas et cesses.* Ο. ἀνάπαυσαι, καὶ ἐπάρθῃ. Ἀ. τάχυνον καὶ σιώπησον.¹⁶
7. שָׁם יַעַדָהּ. *Eo condixit ei.* Ο. ἐπὶ τὰς καταλοιπούς ἐπεγερόθηται. Ἀ. Σ. ἐκεῖ δὴ συνετάξατο (σ. συντάξεν) αὐτή.¹⁷

CAP. XLVIII (Gr. xxxi).

1. יְהוָה יְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. Ο. κύριος ✕ τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραὴλ.⁴
- הַבִּישָׂה נִלְכְּדָה. *Pudefacta est, capta est.* Ο. ✕ ἡσχύνθη⁴, ἐλήφθη.²
- נִלְכְּדָה קִרְיָתַיִם הַבִּישָׂה. *Capta est Kiriathaim,*

- pudefacta est.* Ο. ἐλήφθη Καριαθαίμ, ἡσχύνθη. ✕ Θ. ἐάλω, ἡσχύνθη... Ἀ. ἡκαλωτεύθη, ἡσχύνθη Κυριαθίμ.³
1. הַבִּישָׂה הַמִּשְׁגָּב הַחַתָּה. *Pudefacta est Misgab, et consternata est.* Ο. ἡσχύνθη Ἀμὰθ καὶ Ἀγάθ. Alia exempl. ἡσχύνθη Μασογάβ, ✕ καὶ ἡττήθη⁴.
- הַמִּשְׁגָּב. *Misgab (s. locus editus).* Ο. Ἀμὰθ. Ἀ. ἢ ἡπεραιούσα.⁵ Aliter: Ἀ. Θ. Μασογά (fort. Μασογάβ). Σ. Θ. τὸ κραταίωμα.⁶
2. תְּהִלַּת מוֹאֵב בְּחַשְׁבוֹן. *Gloria Moab, in Hesbon.* Ο. ἰατρεία Μωάβ, γαυρίαμα ἐν Ἑσεβών. Alia exempl. ἀγαυρίαμα Μωάβ ἐν Ἑσεβών.⁷ Οἱ Ἰ. ἔπανος.⁸
- לָכֵן וְנִבְרִיתָנָה. *Ite, et exscondimus eam.* Ο. ἐκόψαμεν αὐτήν. Alia exempl. δεῦτε καὶ ἐκόψωμεν αὐτήν.⁹ Ἀ. Σ. . . ἐξολοθρεύσωμεν αὐτήν.¹⁰
- גַּם-מִדְּמִי תִדְמִי. *Etiam, Madmen, deleberis.* Ο. καὶ παύσειν παύσειται. Σ. ἔτι, Μαδμηνά, σιωπήσῃ.¹¹
3. שָׁד וְשֹׁפָר. *Vastatio et destructio.* Ο. ἄσπερον καὶ σύντριμμα. Ἀ. προνομὴ καὶ συντριμμός.¹²
4. הַשְּׂמִיעוּ זַעְקָה וְצִירִיָה. *Audire fecerunt cla-*

¹³ Codd. 86, 88, qui κατάλειμμα, solenni scriptura, habent. Syro-hex. affert: **ⲉⲧⲉⲙⲟⲩⲏⲟⲩⲁⲗⲓⲁ**. Cf. ad Cap. xlix. 4.
¹⁴ Syro-hex. **ⲉⲧⲉⲙⲟⲩⲏⲟⲩⲁⲗⲓⲁ**. ¹⁵ Codd. 86, 88. (In priore vitiose scriptum: ἕως π. συστραφήσει θεφ μ.) Syro-hex. in marg. char. med.: ἕως πότε συστραφήσεσθε (ⲉⲧⲉⲙⲟⲩⲏⲟⲩⲁⲗⲓⲁ), quae in Codd. 22, 36, aliis, in textu post Ἐνακίμ leguntur. ¹⁶ Codd. 86, 88. Pro ἐπάρθῃ in Codd. 22, 36, aliis, est ἡσχύσασον, quod Symmachum sapere videtur. ¹⁷ Syro-hex. **ⲉⲧⲉⲙⲟⲩⲏⲟⲩⲁⲗⲓⲁ**. Cf. Hex. ad Job. ii. 11. Psal. xlvii. 5. Amos iii. 3. Vox Syriaca **ⲉⲧⲉⲙⲟⲩⲏⲟⲩⲁⲗⲓⲁ** potius quam **ⲉⲧⲉⲙⲟⲩⲏⲟⲩⲁⲗⲓⲁ** sonat.

CAP. XLVIII. ¹ Sic sine aster. Comp., Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. Cod. Jes. affert: ✕ τῶν δυνάμεων. ² Cod. 88, Syro-hex. ³ Montef. e Cod. Jes. edidit: Θ. ἐάλω... ἡσχύνθη (sic); Parsons vero ex eodem exscriptis: **ⲉⲧⲉⲙⲟⲩⲏⲟⲩⲁⲗⲓⲁ** + ἐάλω ἡσχύνθη in marg. sub ✕. Etiam Codd. 22, 36, alii, post **ⲉⲧⲉⲙⲟⲩⲏⲟⲩⲁⲗⲓⲁ** inferunt ἐάλω. Deinde Syro-hex. affert: **ⲉⲧⲉⲙⲟⲩⲏⲟⲩⲁⲗⲓⲁ**. ⁴ Sic Codd. 86 (cum Μασογάβ), 88, et Syro-hex. **ⲉⲧⲉⲙⲟⲩⲏⲟⲩⲁⲗⲓⲁ**

ⲉⲧⲉⲙⲟⲩⲏⲟⲩⲁⲗⲓⲁ ✕). Codd. 23, 239: ἡσχ. τὸ κραταίωμα καὶ ἡττήθη. Codd. 22, 36, alii: **ⲉⲧⲉⲙⲟⲩⲏⲟⲩⲁⲗⲓⲁ** τὸ δχύρωμα Μωάβ (Μωάβ om. Cod. 41) καὶ ἡττήθη. Lectio ἡττήθη ad Symmachum pertinere videtur. ⁵ Syro-hex., ut supra. Cf. Hex. ad Psal. ix. 10. xlvii. 4. ⁶ Montef. e Cod. Jes. edidit: Ἀ. Σ. κραταίωμα. ✕ Ἀ. Θ. Μασογά, notans: "MS. Jes. binas interpretationes Aquilae tribuit, ex prima, ut videtur, et secunda ejus editione." Parsonsii vero amanuensis ad ἡσχύνθη Ἀμὰθ καὶ Ἀγάθ ex eodem cod. exscriptis: ἡσχύνθη (in marg. **ⲉⲧⲉⲙⲟⲩⲏⲟⲩⲁⲗⲓⲁ**) τὸ **ⲉⲧⲉⲙⲟⲩⲏⲟⲩⲁⲗⲓⲁ** (in marg. Μωάβ. Ἀ. Θ. Μασογά) καὶ ἡττήθη. Tandem Syro-hex. affert: Σ. Θ. τὸ κραταίωμα (**ⲉⲧⲉⲙⲟⲩⲏⲟⲩⲁⲗⲓⲁ**). ⁷ Sic Codd. XII, 23, 86, 88, 233, et Syro-hex. (Scriptura ἀγαυρίαμα est in Codd. Vat., Alex., Sinai.) ⁸ Syro-hex. **ⲉⲧⲉⲙⲟⲩⲏⲟⲩⲁⲗⲓⲁ**. ⁹ Sic Comp., Ald. (sine kai), Codd. XII (ut Ald.), 22, 26, alii, et Syro-hex. ¹⁰ Syro-hex. **ⲉⲧⲉⲙⲟⲩⲏⲟⲩⲁⲗⲓⲁ**. ¹¹ Idem: **ⲉⲧⲉⲙⲟⲩⲏⲟⲩⲁⲗⲓⲁ** (**ⲉⲧⲉⲙⲟⲩⲏⲟⲩⲁⲗⲓⲁ** **ⲉⲧⲉⲙⲟⲩⲏⲟⲩⲁⲗⲓⲁ** **ⲉⲧⲉⲙⲟⲩⲏⲟⲩⲁⲗⲓⲁ**). Idem in marg. char. med.: καὶ Μαδβὰ (**ⲉⲧⲉⲙⲟⲩⲏⲟⲩⲁⲗⲓⲁ**) παύσει παύσειται. Sic in textu (cum Μαδβημά, Μαδμηνά, Μαδμημά) Codd. 22, 36, alii. ¹² Syro-hex. **ⲉⲧⲉⲙⲟⲩⲏⲟⲩⲁⲗⲓⲁ**. Cf. ad Cap. xx. 8.

morem parvuli ejus. Ο. ἀναγγεilate eis Ζογόρα. 'Α. ἀκουτίσατε φωνήν, οἱ μικροὶ αὐ- τῆς.¹³ Σ. ἀκουστὴν ποιήσατε κραυγὴν, οἱ νεώτεροι αὐτῆς.¹⁴

5. כִּי מַעְלָה הִלְחִיתוּ (הִלְחִיתוּ ק) בְּבִנְיַי יַעֲלֶה בְּכִי. Nam clivum Luhith super fletum (fletum) ascendit fletus (flens). Ο. ὅτι ἐπλήσθη 'Αλώθ ('Α. Λουίθ¹⁵) ἐν κλαυθμῷ ἀναβήσεται κλαίων. Σ. διὰ γὰρ τῆς ἀναβάσεως τῆς πλακωτῆς ἐν κλαυθμῷ ἀναβήσεται κλαυθμός.¹⁶

עָנְוָה שָׁמְעוּ בְּמִוֶּרֶת חֲרוֹנִים יַרְי צַעֲקַת-שָׁבַר שָׁמְעוּ. Nam in descensu Horonaim angustias clamoris (anxium clamorem) destructionis audiunt. Ο. ἐν ὀδῷ 'Ωρωαίμ κραυγὴν συντρίμματος ἤκουσατε. Alia exempl. ἐν ὀδῷ 'Ωρωαίμ ✕ κίνδυνον ✕ κραυγὴν καὶ σύντριμμα ἤκουσα.¹⁷ Σ. ὅτι ἐν τῇ ἀναβάσει (fort. καταβάσει) 'Ωρωαίμ οἱ ἔχθροὶ κραυγὴν συντρίμματος ἤκουσαν.¹⁸

6. עֲרֹוֹר. Myrica. Ο. ὄνος ἄγριος (עָרֹוֹר). 'Α. μυρίκη. Σ. 'Αροήρ.¹⁹ Aliter: 'Α. ὄναγρος.²⁰

7. בְּמַעֲשֵׂיךָ. In operibus tuis. Ο. ἐν ὀχυρώματι σου. 'Α. Σ. ἐπὶ τοῖς ἔργοις σου.²¹

וּבְאִזְרוֹתַי. Et in thesauris tuis. Ο. Vacat. Alia exempl. ✕ ἤξουσι σοὶ θλίβοντες.²² Alia: ✕ ἤξουσι θλίψεις σου.²³

וְגַם-אֵת תְּלִיכְתִּי. Etiam tu capieris. Ο. καὶ σὺ συλληφθήσῃ. Alia exempl. καὶ ✕ γε σὺ ✕ συλληφθήσῃ.²⁴

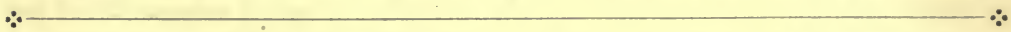
8. שָׂדֶה. Vastator. Ο. ὄλεθρος. 'Α. προνομιών.²⁵

9. הַעֲמָק. Vallis. Ο. ὁ αὐλῶν. 'Α. Σ. ἡ κοιλάς.²⁶

9. פֶּנַם. Penmam. Ο. σημεία. 'Α. ἄνθος. Σ. βλάστημα.²⁷

כִּי נִבְנֶה הַיָּיָה. Nam avolando exiit. Ο. ὅτι ἀφῆ ἀφθήσεται. 'Α. ὅτι ἀνοῦσα ἐξελεύσεται. Σ. ὅτι ἐξὸδῶ ἐξελεύσεται.²⁸

וְלִשְׁמָה תְּהִינָה מְאִין יוֹשֵׁב בְּהֵן. In desolationem redigentur, ut non sit habitans in eis. Ο. εἰς ἄβατον ἔσονται πόθεν ἔνοικος αὐτῇ; ('Α.) εἰς χέρσον ἔσονται παρὰ τὸ μὴ εἶναι ἐνοικοῦντας.²⁹

¹³ Codd. 86, 88. Pro φωνήν in Cod. 88 est αυτην (sic). Num forte Aquilae vindicandum Homericum αὐτήν? ¹⁴ Syro-hex. مَصَدِّدٌ حَخْبٌ مَحْدَلٌ كَلَسٌ مَدَّو. Idem in marg. char. med.: οἱ νεώτεροι (כִּלְס) αὐτῆς, quod post Ζογόρα in textum inferunt Codd. 22 (cum mendoso μεσώτεροι), 36, alii. Montef. ad v. 3 affert: Ο. κεκραγὸτων ἐξ 'Ωρωαίμ ✕ κραυγὴν ✕ Θ. κίνδυνον, notans: "MS. Jes. Dubium autem, utrum illa Theodotionis ad קְרָוֹר referatur, an ad seq. vocem שָׁבַר, quae significat vastitatem." Immo certum est ex Cod. 88 et Syro-hex., Theodotionis κίνδυνον ad קְרָוֹר (v. 5) pertinere; κραυγὴν vero ad קְרָוֹר (v. 4). ¹⁵ Cod. 88. Cf. Hex. ad locum parallelum Jesai. xv. 5. ¹⁶ Syro-hex. Symmacho continuat: حَرَسٌ مَحْدَلٌ حَرَسٌ مَحْدَلٌ حَرَسٌ مَحْدَلٌ. "Syro. مَحْدَلٌ mihi videtur vox Graeca πλακός; quare verterem: in ascensu obductae tabulae."—Spohn. Syriaca مَحْدَلٌ; مَحْدَلٌ Latine sonare videntur, non obductae tabulae, sed obductae tabulis, s. crustis, uno vocabulo, incrustatae, Graece, ni fallor, τῆς πλακωτῆς, a πλακῶ, incrusto. Et sic reapse Cod. 86: Σ. τῆς πλακωτῆς, emaculatus quam Cod. 88: Σ. τοῖς πλακωτοῖς. Porro notanda est varietas Codd. 22, 36, aliorum: ὅτι ἐνεπλήσθη 'Αλλῶθ κλαυθμοῦ: διὰ γὰρ τῆς ἀναβάσεως τῆς πλακωτῆς ἀναβήσεται κλαίων ἐν κλαυθμῷ; quam ex duplici versione conflata esse nemo non videt. Syro-hex. in marg. char. med. مَحْدَلٌ مَحْدَلٌ مَحْدَلٌ مَحْدَلٌ مَحْدَلٌ مَحْدَلٌ ✕ (مَحْدَلٌ), h. e. ἐπὶ γὰρ τῆς ἀν. τῆς πλακωδούς. ¹⁷ Sic

Syro-hex. (cum مَحْدَلٌ مَحْدَلٌ ✕. "Est autem Theodotionis interpretatio nominis Horonim."—Drach. Immo est pro Hebraeo קְרָוֹר, ut κίνδυνος pro קְרָוֹר in Hex. ad Cap. iv. 31). Cod. 88: ἐπὶ ὀδῷ 'Ορ. ✕ κίνδυνον ✕ κραυγὴν συντρίμματος ἤκουσα. Parsonsii amanuensis post 'Ωρωαίμ e marg. Cod. XII exscripsit: ✕ Θ. κίνδυνον. Ad ἐν ὀδῷ Syro-hex. in marg. char. med.: ἐν τῇ καταβάσει (كَلَسٌ), juxta lectionem Codd. 22, 36, aliorum: ὅτι ἐν τῇ κατ. 'Ορ. οἱ ἔχθροὶ κίνδυνον καὶ κραυγὴν συντρίμματος ἤκουσαν. ¹⁸ Syro-hex. Symmacho continuat: حَرَسٌ مَحْدَلٌ حَرَسٌ مَحْدَلٌ حَرَسٌ مَحْدَلٌ. ¹⁹ Codd. 86, 88. Cf. ad Cap. xvii. 6. ²⁰ Syro-hex. ✕ حَرَسٌ. ²¹ Idem: ✕ حَرَسٌ. ²² Sic Montef. e Cod. Jes., notans: "Quod quo pertineat, assequi non potui." Spohnius vidit, hanc et sequentem lectionem ad Hebraeum aliter scriptum, nempe קְרָוֹר קְרָוֹר, pertinere. ²³ Sic Syro-hex., et sine aster. Cod. 88. ²⁴ Sic Cod. 88, Syro-hex. Lectio καίγε συλληφθήσῃ est in Codd. XII (in marg.), 22, 36, aliis. ²⁵ Syro-hex. ✕ שָׂדֶה. Cf. Hex. ad Jesai. xxxiii. i. ²⁶ Idem: ✕ حَرَسٌ. ²⁷ Euseb. in Cat. Ghisler. T. II, p. 83 i: τὸ, δότε σημείον τῇ Μωάβ, 'Ακύλας ἐξέδωκε, δότε ἄνθος τῇ Μωάβ: ὁ δὲ Σύμμαχος, βλάστημα. Sic Syro-hex. ✕ حَرَسٌ. ²⁸ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: ✕ مَحْدَلٌ مَحْدَلٌ. ²⁹ Syro-hex. in marg. char. med. مَحْدَلٌ مَحْدَلٌ مَحْدَلٌ مَحْدَلٌ مَحْدَلٌ مَحْدَلٌ ✕ حَرَسٌ. Cf. ad Cap. xix. 8. Post

- 17. **וְגָדוּ לוֹ**. *Commiseramini eum. O' κινήσατε αὐτῷ. Σ. συμπενθήσατε αὐτῷ.*⁵²
וְכֹל יִדְעוּ שְׁמוֹ. *Et omnes qui norunt nomen ejus. O' πάντες ἔκδοτε (alia exempl. εἰδότες⁵³) ὄνομα αὐτοῦ.*
מִקֶּל תִּפְאָרָה. *Baculus splendoris. O' ῥάβδος μεγαλώματος. OI Γ'. σκῆπτρον δόξης.*⁵⁴
- 18. **בְּצִמָּה**. *In siti. O' ἐν ὑγρασίᾳ. 'A. Σ. ἐν δίψῃ.*⁵⁵
בֵּת דִּיבוֹן. *Filia Dibon. O' Δαιβὼν ἐκτριβήσεται. Alia exempl. ✕ θύγατερ Δαιβῶν.*⁵⁶
- 19. **וַיִּצְפֵּי יוֹשֶׁבֶת עֲרֹוֹנָה**. *Et speculari, O habitatrix Aroer. O' καὶ ἐπίδε, καθημένη ἐν Ἀροήρ. Alia exempl. ἔμβλεψον, καθημένη Ἀροήρ.*⁵⁷
'A. σκόπευσον, κατοικοῦσα Ἀροήρ. Σ. ἔμβλεψον, κατοικοῦσα Ἀροήρ. Θ. ἐπίδε, κατοικοῦσα Ἀροήρ.⁵⁸
- 20. **וַיִּשָׁדַד**. *Vastatus est. O' ὄλετο. 'A. ἐπρονομήθη.*⁵⁹
- 21. **בָּא אֶל-אֶרֶץ הַמְּיֹוֹשָׁה**. *Venit ad terram planam. O' ἔρχεται εἰς τὴν γῆν Μεισῶρ. Σ. ἐπορεύθη εἰς τὴν γῆν Μισῶρ καὶ Μαλού.*⁶⁰
אֶל-חֵלּוֹן. *O' ἐπὶ Χελῶν. 'A. Σ. εἰς Ἀλῶν.*⁶¹
- 22. **בְּיַת**. *O' οἶκον. 'A. Σ. Βήθ.*⁶²
- 23. **בְּיַת (מַעוֹן)**. *O' οἶκον. 'A. Σ. Βήθ.*⁶³

- 24. **וְעַל-קַרְיֹוֹת**. *O' καὶ ἐπὶ Καριῶθ. Alia exempl. καὶ ἐπὶ οἶκον Καριῶθ.*⁶³
בְּצִרָה. *O' Βοσῶρ. 'A. Σ. Βῆθ Βοσράν.*⁶⁴
- 25. **וְזַרְעוֹ**. *Et brachium ejus. O' καὶ τὸ ἐπίχειρον αὐτοῦ. 'A. καὶ ὁ βραχίον αὐτοῦ.*⁶⁵
- 26. **בְּקִיָּאוֹ**. *In vomitu suo. O' ἐν χειρὶ αὐτοῦ. 'A. Θ. ἐν τῷ ἔμετῷ αὐτοῦ.*⁶⁶
- 27. **כִּי-יִמְדִּי בּוֹ דְּבָרֶיהָ**. *Nam quoties verba tua de eo sunt, molitas te (illudendo). O' ὅτι ἐπολέμεις αὐτόν. Alia exempl. ὅτε ἐπολέμεις αὐτόν ✕ ἐν αὐτῷ μεταναστεύσεις.*⁶⁷
Σ. ὅτι ἀφ' οὗ ἐλάλησας ἐπ' αὐτῷ, ἀποστάτης ἔση.⁶⁸
- 28. **עֲזַבוּ עָרִים וְשָׁכְנוּ בְּסַלְעַ**. *Deserite urbes, et habitate in petra. O' κατέλιπον τὰς πόλεις, καὶ ᾤκησαν ἐν πέτραις. 'A. Σ. κατελίπετε τὰς πόλεις, καὶ ᾤκήσατε ἐν πέτρῃ.*⁶⁹
וְהָיוּ. *Et estote. O' ἐγενήθησαν. 'A. καὶ ἐγενήθησαν (s. ἐγένοντο).*⁷⁰
בְּעַבְרֵי פִּירְפֶּתַח. *In lateribus oris fossae. O' ἐν πέτραις στόματι βοθίνου. 'A. ἐν μερίσι στόματος βοθίνου.*⁷¹
Σ. πέραν Μωφέεθ.⁷²
- 29. **שָׁמַעְנוּ בְּאָזְנוֹתֵינוּ**. *Audivimus superbiam Moab, superbus est valde; fastum ejus, et superbiam ejus, et arrogantiam ejus. O' καὶ ἤκουσα ὕβριν Μωᾶβ, ὕβρισε λίαν ✕ τὸ ὕψος αὐτοῦ, καὶ*

ταχεία σφόδρα. ⁵² Codd. 86, 88. Syro-hex. Symmacho continuat: ✕ **לְיָהוָה חַסְדָּה**. ⁵³ Sic Comp., Codd. XII, 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. ⁵⁴ Codd. 86, 88. ⁵⁵ Syro-hex. ✕ **בְּצִמָּה**. ⁵⁶ Sic Codd. XII (in marg. cum *θυγάτηρ*), 88, et sine aster. Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. pingit: ✕ *θύγατερ Ἀδιδῶν* (sic). ⁵⁷ Sic Cod. 88, et, ut videtur, Syro-hex., qui pingit: ✕ **וְעָזַב אֶת-חֵלּוֹן**. ⁵⁸ Cod. Jes., qui ad Sym. ἔμβλεψον, ad Theod. vero ἔφιδε exhibet; non, ut Montef. testatur, εἰσβλεψον et ἔφιμε (sic). Syro-hex. affert: 'A. σκόπευσον (εἰσοψ). Codd. 86, 88: Θ. ἔφιδε (sic) καθημένη ἐν Ἀροήρ. ⁵⁹ Syro-hex. ✕ **וְעָזַב אֶת-חֵלּוֹן**. Cf. ad v. 8. ⁶⁰ Idem: **וְעָזַב אֶת-חֵלּוֹן**. In Hebraeo nihil est quod respondeat Syriaco **וְעָזַב אֶת-חֵלּוֹן**. ⁶¹ Idem: ✕ **וְעָזַב אֶת-חֵלּוֹן**. ⁶² Idem: ✕ **וְעָזַב אֶת-חֵלּוֹן**. ⁶³ Sic (cum *Καρωῶθ*!) Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. in marg. char. med. ✕ **וְעָזַב אֶת-חֵלּוֹן**. ⁶⁴ Syro-hex. ✕ **וְעָזַב אֶת-חֵלּוֹן**. ⁶⁵ Idem (qui τὸ ἐπί-

χειρον vertit, quod in manu ejus): ✕ **וְעָזַב אֶת-חֵלּוֹן**. ⁶⁶ Idem: ✕ **וְעָזַב אֶת-חֵלּוֹן**. ⁶⁷ Deterius Codd. 86, 88: 'A. ἐπὶ τῷ ἔμετῷ αὐτοῦ. ⁶⁸ Sic Cod. 88, et sine aster. Codd. 36, 48, alii. Montef. e Cod. Jes. edidit: ✕ 'A. Θ. ἐν αὐτῷ μεταναστεύεις (sic). Syro-hex. post ὅτε ἐπολέμεις αὐτόν habet: ✕ **וְעָזַב אֶת-חֵלּוֹן**. Graece, ni fallor, ✕ ἐν αὐτῷ ἀποστήση μεταναστεύσεις; fortasse ex duplici versione. Certe ex Nostri usu **וְעָזַב** per se exprimit μεταναστεύεις. ⁶⁹ Syro-hex. ✕ **וְעָזַב אֶת-חֵלּוֹן**. (Ad locutionem **וְעָזַב** cf. ad Cap. xx. 8. Deinde Syr. **וְעָזַב** ponitur pro ἀποστάτης Job. xxvi. 13 in Syro-hex., et 1 Esdr. iv. 12 in Pesch.) ⁷⁰ Syro-hex. **וְעָזַב אֶת-חֵלּוֹΝ**. ⁷¹ Idem: **וְעָזַב אֶת-חֵלּוֹΝ**. ⁷² Codd. 86, 88, quorum prior *μέρει* habet. Ad *βοθίνου* (Syro-hex. affert: **וְעָזַב אֶת-חֵלּוֹΝ**) Participium passivum **וְעָזַב**, (fossa) tecta, obumbrata, σύσκιος, quo spectet, non habemus dicere. ⁷² Codd. 86, 88.

laetitia et gaudium ex hortulo. Ο'. συνεψήσθη χαρμουσίνη και εύφροσύνη (alia exempl. add. εκ του Καρμήλου και⁹³). 'Α. και συνήχθη χαρμονή...⁹⁴ Σ. και άφηρέθη εύφροσύνη και χαρά.⁹⁵

33. מִיַּקְבִּים הַשִּׁבּוֹתִי. Et vinum e lacubus cessare feci. Ο'. και οίνος ην επί ληνοίς σου. 'Α. και οίνον εκ των ύποληνίων κατέπαυσα.⁹⁶ Σ. και οίνον εκ των ύποληνίων έπαυσα.⁹⁷

33, 34. מוֹעֶצְקָתָּ לֹא יִהְיֶה הַשִּׁבּוֹן. Non calcat (uvae calcans) cum jubilo, jubilum non erit jubilum. A clamore Hesbon. Ο'. πρωί ούκ έπάτησαν, ούδέ δέιλης ούκ έποίησαν.⁹⁸ αϊ δέ (αϊδè) άπό κραυγής 'Εσεβών. 'Α. ού πατήσει ήδάδ, (ήδάδ) ούκ έστιν ήδάδ άπό κραυγής 'Εσεβών.⁹⁹ Σ. ού πατήσει ήδάδ, ήδάδ ούκ έστιν ήδάδ άπό της κραυγής 'Εσεβών.¹⁰⁰ 'Ο Σύρος' ούκέτι οι ληνοβατούντες κελεύουσσι λέγοντες, ιά ιά.¹⁰¹

הַיָּדָד: מוֹעֶצְקָתָּ חֲשָׁבוֹן עַד-אֶלְעֵלָה עַד-יִהוּזָבָב. Jubilum. A clamore Hesbon usque ad Elealem, ad Jahaz edunt vocem suam. Ο'. αϊδè άπό κραυγής 'Εσεβών έως Αϊτάμ αϊ πόλεις αυτών έδωκαν φωνήν αυτών. Alia ex-

empl. ✕ αϊ δè πόλεις αυτών 4 αϊ άπό κραυγής 'Εσεβών έως 'Ελεαλή και έως 'Ιασσά έδωκαν φωνήν αυτών.¹⁰²

34. מִצִּיעַר. Ο'. άπό Ζογόρ. 'Α. (άπό) Σοάρ.¹⁰³

עַגְגָּלַת שְׁלִישִׁיתָּ. Juvencula tertii (anni). Ο'. και άγγελια σαλασία. 'Α. Σ. δάμαλις τριετής.¹⁰⁴

לְמִשְׁמוֹת יְהוּי. In vastationes erunt. Ο'. εϊς κατάκανμα έσται. 'Α. Σ. εϊς άφανισμόν έσονται.¹⁰⁵

35. וְהִשְׁבִּיתִי לְמוֹאָב נְאֻם-יְהוָה מֵעַלְהָ בְמָחָ. Et cessare faciam Moabitis, inquit Jona, offerentem in loco edito. Ο'. και άπολω τον Μωάβ, φησι κύριος, άναβαίνοντα επί τον βωμόν. 'Α. Σ. και πάυσω τφ Μωάβ άναφέροντα επί τον βωμόν.¹⁰⁶

36. לְבִי לְמוֹאָב. Cor meum propter Moab. Ο'. καρδία του Μωάβ. Σ. . . περί Μωάβ.¹⁰⁷

אֶל-אֲנָשֵׁי קִיר-הֶרֶשׁ. Super viris Kir-heres. Ο'. έπ' άνθρώπους κειράδας. Alia exempl. έπ' άνθρώπους ✕ τοίχου 4 ÷ Κειράδας 4.¹⁰⁸ 'Α. Σ. . . ύστρακίνου.¹⁰⁹

37. כִּי כָל-רֹאשׁ קָרְחָה. Nam omne caput erit cal-

⁹³ Sic Cod. 88, Syro-hex. ⁹⁴ Codd. 86, 88. ⁹⁵ Syro-hex. Symmacho continuat: ✕ לַיָּדָד מוֹעֶצְקָתָּ חֲשָׁבוֹן חֲשָׁבוֹן. Cod. 86, 88: Σ. και άφηρέθη. ⁹⁶ Cod. 86, 88, quorum hic οίνος habet. Syro-hex. מִיַּקְבִּים חֲשָׁבוֹן חֲשָׁבוֹן. (Syr. מִיַּקְבִּים, defecero fecit, paulo liberius cum κατέπαυσα commutatur.) ⁹⁷ Cod. 86, 88. Syro-hex. חֲשָׁבוֹן חֲשָׁבוֹן חֲשָׁבוֹן. ⁹⁸ Pro ούδè δέιλης ούκ έποίησαν Syrus, ni fallor, vitiosam lectionem vertit, ούδè δέιλγ σου έποίησαν (ούδè δέιλγ σου έποίησαν). Idem ad ούκ έπάτησαν in marg. char. med. affert: ού πατήσει ήδάδ άδάδ (??/??). ⁹⁹ Cod. 86, 88 in continuatione: 'Α. ού πατήσει (πατήση Cod. 88) ήδάδ, ούκ έστιν ήδάδ. Syro-hex. Aquilae continuat: لا يمشي ولا يمشي. لا يمشي. Pro ممشي (quod semel tantum exhibet Norberg.) Spohnius tentat ممشي, Graece vertens: ού πατήσει ιά ιά, ούκ ιά άπό κρ. 'Εσ. ; que ad alteram Aquilae editionem pertinere credibile est. Cf. ad Cap. xxv. 30. ¹⁰⁰ Cod. 86, 88 in continuatione: άπό της κρ. 'Εσ. ού πατήσει — ήδάδ. Restituimus ordinem textus Hebraei et Syro-hex., qui posterior post έπαυσα, omissis verbis ού πατήσει ήδάδ, ήδάδ, Symmacho continuat: لا يمشي (sic) ??/??

✕ ممشي. Idem separatim affert: لا يمشي ممشي. ✕ ممشي; quae Graece nescio quomodo sonare possint, nisi: Σ. ού κρατήσει ληνοβατών κατάλεγμα. ¹⁰¹ Theodoret. ¹⁰² Sic Syro-hex. Haec, έως 'Ελεαλή και έως 'Ιασσά, habentur in Comp., Ald. (add. έως 'Ετθ), III, XII (ut Ald.), 86, 88, aliis. ¹⁰³ Syro-hex. ✕ ممشي. ¹⁰⁴ Cod. 86, 88. Syro-hex. ✕ ممشي. Hieron. De Situ etc. (Opp. T. III, p. 282): "Salisa, pro quo Aq. interpretatur triennemem (τριετή). Meminit hujus Jeremias." Post εϊς ελιόαν (sic) Codd. 22, 36, alii, ex Jesai. xv. 5 inferunt: δάμαλις γάρ εστι τριετής. ¹⁰⁵ Syro-hex. ✕ ممشي. ¹⁰⁶ Cod. 86, 88: 'Α. Σ. (Cod. 88: Σ.) εϊς άφανισμόν. ¹⁰⁷ Syro-hex. Aquilae et Sym. continuat: ✕ ممشي ممشي ممشي. ¹⁰⁸ Syro-hex. Aquilae et Sym. continuat: ✕ ممشي ممشي ممشي. Cf. ad v. 31. Idem in textu habet: διά τουτο καρδία μου Μωάβ κ.τ.έ.; in marg. autem char. med.: διά τουτο καρδία του Μ. ώππερ αϊλοι βομβήσει. ¹⁰⁹ Sic Syro-hex., et sine obelo Cod. 88. Codd. 22, 36, alii: έπ' άνθρώπους τοίχου κειράδας αύμου. Cf. ad v. 31. ¹⁰⁹ Syro-hex. ✕ ممشي.

vitium. Ο'. ✕ Οί Γ'. ὅτι 4¹¹⁰ πᾶσαν κεφαλὴν ἐν παντὶ τόπῳ ξυρηθῆσονται (ξυρήσονται). 'Α. ὅτι πάση κεφαλῇ φάλαικρωσις (s. φάλαικρωμα).¹¹¹

37. וְכָל־זָקֵן יִרְעָה. Et omnis barba tonsa. Ο'. καὶ πᾶς πῶγων ξυρηθήσεται. 'Α. καὶ παντὶ πῶγωνι ξύρησις.¹¹² Aliter: 'Α. . . κατατετμημένος.¹¹³

עַל כָּל־יָדַיִם גְּדָתָה. Super omnibus manibus incisiones. Ο'. καὶ πᾶσαι χεῖρες κόψονται. 'Α. ἐπὶ πάσας χεῖρας καταπεπληγμένος.¹¹⁴ Σ. κατὰ πασῶν χειρῶν κατατομάς.¹¹⁵

38. וּבַרְחֻבְתֶּיהָ גְלוֹה מִסִּפָּד. Et in plateis ejus totus ille est plactus. Ο'. καὶ ἐπὶ ταῖς πλατείαις αὐτῆς ✕ ὄλαις κοπετός 4.¹¹⁶

39. אִי־חַתְּמָה הִילִילוּ. Quam fracta est, ejulate. Ο'. πῶς κατήλλαξεν, ✕ ὀλολύξατε 4.¹¹⁷ 'Α. Σ. πῶς ἤττηθη .¹¹⁸

וְלִמְחֻמָּה. Et in consternationem. Ο'. καὶ ἐγκότσημα. 'Α. Σ. καὶ εἰς δειλίαν.¹¹⁹

40. הִנֵּה כִנְשֵׁר יִדְאָה וּפָרַשׁ כַּנְּפָיו אֶל־מוֹאָב. En! sicut aquila advolat, et expandit alas suas super Moab. Ο'. Vacat. ✕ Θ. ἰδοὺ ὡς ἀέτος ὀρμήσει, καὶ ἐκπετάσει χεῖρας ('Α. τὰς πτέρυγας¹²⁰) αὐτοῦ ἐπὶ Μωάβ.¹²¹

41. נִלְכְּדָה הַקְּרִיּוֹת וְהַמְּצֻדוֹת. Capta est Keriioth, et castella. Ο'. ἐλήφθη Καριώθ, καὶ τὰ ὄχυράματα. Σ. συνελήφθη Καριώθ, καὶ αἱ καταφυγαί.¹²²

וְהָיָה לֵב גְבוּרֵי מוֹאָב בַּיּוֹם הַהוּא כְּלֵב אִשָּׁה

מִצִּירָה. Et erit cor fortium Moab in die illa sicut cor feminae doloribus (partus) pressae.

Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Θ. καὶ ἔσται ἡ καρδία δυνατῶν Μωάβ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ὡς καρδία γυναικὸς ὠδινούσης 4.¹²³ Aliter: 'Α. . . ἀπὸ θλίψεως.¹²⁴

42. וְנִשְׁבַּד מוֹאָב מֵעֵץ. Et delebitur Moab, ut non sit populus. Ο'. καὶ ἀπολείται Μωάβ ἀπὸ ὄχλου. 'Α. καὶ τεθλιμμένος ἔσται Μωάβ ἀπὸ λαοῦ.¹²⁵

43. נִנְאִים יְהוָה. Ο'. Vacat. 'Α. Σ. φησὶ κύριος.¹²⁶

44. פָּקַדְתָּם נְאֻמֵי־יְהוָה. Animadversionis eorum, inquit Jona. Ο'. ἐπισκέψεως αὐτῶν, ✕ Θ. φέπεσκεψάμην αὐτοὺς, φησὶ κύριος.¹²⁷

45-47. Ο'. Vacat.

45. בְּצֵל הַשְּׁבוֹן עָמְדוּ מַפְחַ נְסִיִּים כִּי־אֵשׁ וַיֵּצֵא מִחֻשְׁבוֹן וּלְהַבְרָה מִבֵּין סִיחֹן וְתֹאכַל פֶּאֶת מוֹאָב וְקָרַד בְּנֵי שְׂאוֹן. In umbra Hesbon stabiterunt absque viribus fugientes; sed ignis egredietur ex Hesbon, et flamma e medio Sihon, et devorabit latus (regionem) Moab, et verticem filiorum tumultus. ✕ Θ. ἐν σκέπῃ 'Εσεβῶν ἔστησαν ἀπὸ παγίδος φεύγοντες ὅτι πῦρ ἐξῆλθεν ἐξ 'Εσεβῶν, φλόξ ἐκ πόλεως Σηῶν, καὶ κατέφαγεν ἀρχηγούς Μωάβ, καὶ ἐξηρεύνησεν υἱοὺς Σαῶν.¹²⁸

מִפְּחַ נְסִיִּים. ✕ Θ. ἀπὸ παγίδος φεύγοντες. 'Α. μὴ δυνάμενοι φεύγειν.¹²⁹

¹¹⁰ Cod. 86. Cod. XII in marg.: ✕ ὅτι. ¹¹¹ Syro-hex. . (In textu potior scriptura ξυρήσονται in Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex.) ¹¹² Idem in continuatione: ✕ . ¹¹³ Codd. 86, 88 afferunt: 'Α. κατατετμημένος ἐπὶ π. χ. καταπεπληγμένος. Vox κατατετμημένος respicit aliam scripturam וְנִדְּעָה, quae est loci paralleli Jesai. xv. 2. ¹¹⁴ Codd. 86, 88. ¹¹⁵ Idem: Σ. ξυρηθήσεται κατὰ π. χ. κατατομάς. Pro κατατομάς reponendum videtur κατατομαί, favente Syro-hex., qui affert: ✕ . ¹¹⁶ Sic Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 33, 36 (cum ὄλος), alii. Statim ἔτι pro ὅτι (συνέτριψα) Cod. 88, et Syro-hex. in textu, qui in marg. char. Estrang. ὅτι habet. ¹¹⁷ Sic Cod. 88, Syro-hex. Codd. 22, 48, alii: πῶς ἤττηθη, ὀλολύξατε. ¹¹⁸ Codd. 86, 88. Syro-

hex. affert: 'Α. Σ. ἤττηθη (חט!). ¹¹⁹ Codd. 86, 88. Syro-hex. ✕ . Sic in textu Codd. 22, 36, alii. ¹²⁰ Cod. Jes. Sic in textu Ald., Codd. 33, 87, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ¹²¹ Syro-hex. ✕ . ¹²² Cod. Jes. Sic in textu sine aster. Cod. 88, Syro-hex. ¹²³ Cod. Jes. Sic in textu sine aster. Cod. 88, Syro-hex. ¹²⁴ Syro-hex. ✕ . ¹²⁵ Idem in continuatione: ✕ . ¹²⁶ Cod. 86. Sic in textu sine aster. Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ¹²⁷ Cod. Jes. Sic in textu sine aster. Cod. 88, Syro-hex., et (cum ἐπισκέψομαι) Codd. 22, 36, alii. ¹²⁸ Cod. Jes. Sic sub aster. Cod. 88 (cum Σῶν pro Σηῶν), Syro-hex., et (cum ἐπισκοπῇ pro σκίπῃ) Codd. 22, 36, alii. (In Hebraeo vv. 45, 46 imitatur Num. xxi. 29, 30.) ¹²⁹ Syro-hex. ✕ .

45. פִּתַּח. * Θ. ἀρχηγούς. Ἄ. κλίμα. Σ. πρόσωπον.¹³⁰
וְקָרַד בְּנֵי שָׂאוֹן. * Θ. καὶ ἐξηρεύνησεν υἱοὺς
Σαών. Ἄ. Σ. καὶ κορυφῆν υἱῶν ἤχου.¹³¹

46. אוֹיֵ-לְהָ מוֹאֵב אָבָד עַם-כְּמוֹשׁ בְּרִי-לְקָחוֹ בְּנֵיהָ
בְּשָׁבְדָה וּבְנִתְיָהּ בְּשָׁבְדָה. *Vae tibi! Moab, periiit
populus Chemos; quia abducti sunt filii tui
in captivitatem, et filiae tuae in captivitatem.*
* Θ. οὐαὶ σοὶ, Μωάβ, ἀπώλου, λαὸς Χαμώσ·
ὅτι ἐλήφθησαν υἱοὶ αὐτοῦ ἐν αἰχμαλωσίᾳ, καὶ
θυγατέρες αὐτοῦ αἰχμάλωτοι.¹³²

47. וְשָׁבְתִי שְׁבוֹת־מוֹאֵב בְּאַחֲרִית הַיָּמִים נְאֻם-
יְהוָה עַד-הֵנָּה מְשַׁפֵּט מוֹאֵב. *Sed reducam
captivitatem Moab in fine dierum, inquit Jova:*
huc usque iudicium Moab. * Θ. καὶ ἐπι-
στρέψω τὴν αἰχμαλωσίαν Μωάβ ἐπ' ἐσχάτων
τῶν ἡμερῶν, φησὶ κύριος· ἕως ἐνταῦθα τὸ κρίμα
Μωάβ 4.¹³³

Cap. XLVIII. 36. ÷ καὶ (sic) καρδία μου ἐπ'
ἀνθρώπους 4.¹³⁴

CAP. XLIX (Gr. xxx. 1-6. xxix. 8-23.
xxx. 12-16, 6-11. xxv. 15-20).

1 (xxx. 1). אִם-יִירַשׁ אֵין לוֹ. *Num heres non est ei?*
Ο'. ἢ παραληψόμενος (Ἄ. Σ. κληρόνομος¹) οὐκ

¹³⁰ Syro-hex. Ad Aquilam cf. Hex. ad Levit. xix. 27. Amos iii. 12. ¹³¹ Idem: Ad ἤχος cf. ad Cap. xlvi. 17. Hic autem Syrus noster pro nomine proprio ἤχου habuisse videtur. Certe Norberg. nescio quo jure maeroris verterit. ¹³² Cod. Jes., et sub aster. iidem, quorum unus et alter ἐπ' ἐσχάτων ἡμερῶν habent. ¹³⁴ Syro-hex., invito Hebraeo.

CAP. XLIX. ¹ Syro-hex. Cod. 91 κληρόνομος superscriptum habet. ² Anon. in Cat. Ghisler. T, II, p. 854. ³ Syro-hex. ⁴ Sic Comp., Codd. XII, 23, 26, alii, et Syro-hex. ⁵ Sic Comp., Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁶ Sic Cod. 88,

ἐστὶν αὐτοῖς; Σ. καὶ κληρόνομος οὐκ ἐστὶν αὐτῷ.²

1 (xxx. 1). כְּדוּעַ יִרַשׁ. *Quare hereditavit.* Ο'. διὰ τί παρέλαβε. Ἄ. Ἄ. τί δὴ ἐκληρονόμησε.³

גַּד-אֶת-גַּד. *Gad.* Ο'. τὴν Γαλαάδ. *Alia exempl. τὸν Γάδ.*⁴

2 (xxx. 2). אֶל-רַבַּת בְּנֵי-עַמּוֹן. *In Rabba Ammonitarum.* Ο'. ἐπὶ Παββάθ. *Alia exempl. ἐπὶ Παββάθ υἱῶν Ἀμμών.*⁵

הַרְרֹעַת מְלַחְמָה. *Clamorem belli.* Ο'. θόρυβον πολέμων (alia exempl. πόλεων⁶). Ἄ. ἀλαλαγμὸν πολέμου.⁷ Σ. σάλπιγγα πολέμου. Θ. θόρυβον πολέμων.⁸

וְהִיתָה לְתַל שְׁמֹמָה וּבִנְתִיָּהּ. *Fietque in tumulum vastationis, et filiae ejus.* Ο'. καὶ ἔσονται εἰς ἄβατον καὶ εἰς ἀπώλειαν, καὶ βῶμοι αὐτῆς. Ἄ. Σ. καὶ ἔσται εἰς χῶμα ἠφανισμένη, καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῆς.⁹

וַיְרַשׁ יִשְׂרָאֵל אֶת-יִשְׁשׁוּי. *Et expellet Israel eos qui eum expulerunt.* Ο'. καὶ παραλήψεται Ἰσραὴλ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ. Ἄ. Σ. καὶ κληρονόμησι Ἰσραὴλ τοὺς κληρονομήσαντας αὐτόν.¹⁰

אֶמְרָה יְהוָה. Ο'. * φησὶ κύριος 4.¹¹

3 (xxx. 3). הֵשְׁבֹנוּ כִּי שְׁדֵדָה-עַי. *Hesbon, quoniam vastata est Ai.* Ο'. Ἐσεβῶν, ὅτι ὄλετο Γαί. Σ. διὰ (s. περι) Ἐσεβῶν, ὅτι διεφθάρη ἡ ἰσχός.¹²

Syro-hex. Hic autem in marg. char. med.: πολέμων (ut Codd. 22, 36, alii. ⁷ Syro-hex. Cod. 86 affert: Ἄ. ἀλαλαγμὸν πόλεων; Cod. 88: Ἄ. ἀλαλαγμὸν πολέμου. ⁸ Cod. 88. Cod. 86 Syro-hex. Σ. σ. πολέμου. Θ. θ. πολέμου. ⁹ Codd. 86, 88. Syro-hex. Aquilae continuat: Ἄ. ἠφανισμένη. ¹⁰ Codd. 86, 88. (Syr. commutatur eum χῶμα Job. xvii. 16. xx. 10 in Syro-hex., quod pro Ἰν interpretatus est Aq. ad Jos. xi. 13. Jerem. xxx. 18. Inscite Spohnius: Ἄ. καὶ εἰς σποδιὰν καταφθάρσεται, καὶ αὐθ. αὐτῆς.) ¹¹ Syro-hex. Cod. 86, 88. Ἄ. Σ. τοὺς κληρονομήσαντας αὐτόν (αὐτοὺς Cod. 86). ¹² Cod. Jes. Sic in textu sine aster. Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ¹³ Syro-hex. Pro Γαί, ἡ ἰσχός est in Codd. 22, 36 (add. Γαί), aliis.

3 (xxx. 3). **פָּגְחוּ**. *Plangite*. Ο. καὶ κόψασθε. Alia exempl. ÷ καὶ ἐπιληπτέυσασθε **⚡**, καὶ κόψασθε.¹³

וְהִתְשַׁחְשַׁחְתֶּם בְּבִגְדֵי מַעֲרֹת. *Et discursitate inter macerias*. Ο. Vacat. **⚡** καὶ διαδράμετε ἐν τοῖς φραγμαῖς **⚡**.¹⁴ [‘Α. ἐν φραγμαῖς. Σ. in coloniis.]¹⁵

4 (xxx. 4). **בְּעֵמְקַיִךְ יָבַ עֵמְקַיִךְ**. *In vallibus? affluit vallis tua*. Ο. ἐν τοῖς πεδίοις Ἐνακέμ. Alia exempl. ἐν τοῖς πεδίοις Ζήβ πεδίοις σου.¹⁶ Alia: διέρρευσε τὰ πεδία σου.¹⁷ Σ. ἐν ταῖς κολλάσι διέρρευσεν ἡ κολλάς σου.¹⁸

הַיְתָת הַשּׁוֹבְבָה. *Filia refractaria*. Ο. θύγατερ ἰταμίας. ‘Α. ἡ βρεμβεύουσα.¹⁹ Σ. ἡ αἰχμαλωτισομένη.²⁰

5 (xxx. 5). **יְהוָה יְבָאוֹת**. Ο. κύριος. Alia exempl. κύριος κύριος τῶν δυνάμεων.²¹

מִכָּל־סְבִיבֶיךָ. *Ab omnibus circumjacentibus tuis*. Ο. ἀπὸ πάσης τῆς περιούκου σου. ‘Α. Σ. ἀπὸ πάντων τῶν κύκλω σου.²²

5, 6 (xxx. 5, 6). **וְאִין מְבִיץ לְנֶדֶד: וְאַחֲרֵי־כֵן אֲשִׁיב**. *Et non erit qui congreget profugos; et post haec reducam captivitatem Ammonitarum, inquit Jova*. Ο.

καὶ οὐκ ἔστιν ὁ συναγωγ **⚡** ‘Α. Θ. μετανάστην καὶ μετὰ ταῦτα ἐπιστρέψω τὴν αἰχμαλωσίαν υἱῶν Ἀμμὼν, φησὶ κύριος **⚡**.²³

7 (xxix. 8). **יְהוָה יְבָאוֹת**. Ο. κύριος **⚡** τῶν δυνάμεων **⚡**.²⁴

הָאִין. *Annon est*. Ο. οὐκ ἔστιν. ‘Α. μὴ οὐκ ἔστιν. Σ. ἄρα οὐκ ἔστιν.²⁵

מְבִינִים. *A prudentibus*. Ο. ἐκ συνετῶν. ‘Α. Σ. ἐξ υἱῶν.²⁶

נִסְרַחָה. *Effusa est*. Ο. ἔφχετο. ‘Α. ἠφανίσθη.²⁷

8 (xxix. 9). **נָסוּ הַפְּנֵי הָעֵמְקוֹ לְשָׁבֶת**. *Fugite, convertite vos, profunda facite domicilia vestra*. Ο. ἠπατήθη (alia exempl. ἐπατήθη²⁸) ὁ τόπος αὐτῶν· βαθύνετε εἰς κάθισιν. ‘Α. ἔφχον, ἀπεστράφησαν, ἐβάθυναν κατοικήσαι.²⁹ Σ. . . ἐν οἴκῳ βάθει ἔκησαν.³⁰

יָדִי עֵשׂוֹ הַבְּהָיָה. *Perniciem Esavo affero*. Ο. δύσκολα ἐποίησεν ἡγαγον. ‘Α. ἀπώλειαν ἐπὶ Ἡσαΐ ἐπήγαγον.³¹

9 (xxix. 10). **עוֹלָלוֹת**. *Racemationes*. Ο. κατάλειμμα (s. καταλείματα). Alia exempl. καλαμήματα.³² ‘Α. Σ. ἐμφυλλιδας.³³

הִשְׁחִיתֵי דִים. *Perdidissent sufficiens (tantum)*

¹³ Sic Cod. 88, Syro-hex. (⚡ **وَجَسَّعَ** +), et sine obelo Codd. XII, 23, 86, 87. Sic, cum ἐπιληπτέυσασθε, Comp., Codd. III, 33, 36, alii.

¹⁴ Cod. Jes. Sic in textu sine aster. Cod. 88, Syro-hex. Alia lectio est in Codd. 22, 36, alii: (καὶ κόπτεσθε) καὶ διαδράμετε διὰ τῶν τριγῶν (s. θριγκῶν), quae nescimus an Symmacho vindicanda sit.

¹⁵ “Euseb. De locis Hebraicis: Γημαρωθ. ‘Α. ἐν φραγμαῖς. Σ. γαρημῶθ. Ubi γημαρωθ positum videtur pro γηδαρωθ. Symmachi lectio vitata est; nam Hieron. [Opp. T. II, p. 227] sic habet: Gebarth, pro quo Aq. interpretatur, in sepibus; *Sym. vero*, in coloniis.”—*Montef.* Olim suspicabar, pro in coloniis rescribendum esse in coronis, murorum scilicet, quae lectio cum anonyma, διὰ τῶν τριγῶν, nullo negotio conciliari potest. Nunc autem pro certo habeo, verba Hieronymi non ad nostrum locum, sed ad Cap. xli. 17 pertinere.

¹⁶ Sic Cod. 88. Syro-hex. **فَقَدَّالَ يَوْمَ. فَقَدَّالَ يَوْمَ**.¹⁷ Sic post Ἐνακέμ pergunt Codd. 22, 36, alii. Ad **יְהוָה** Syro-hex. in marg. char. med.: διέρρευσεν (⚡ **وَجَمَّ**). Mixtam e duabus lectionem e Cod. Jes. protulit Montef.: **⚡** διέρρευσε (sic) τὰ πεδία (παιδια

Parsons.) σου πεδινούς Ζήβ (sic) πεδίοις (παιδίοις) σου.

¹⁸ Syro-hex. **وَجَدَّعَمَلًا يَوْمَ حَمَمًا يَوْمَ حَمَمًا**. (Pro **وَجَدَّعَمَلًا** Nörberg. falso exscripsit: **وَجَدَّعَمَلًا**.)

¹⁹ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: **وَجَدَّعَمَلًا**.²⁰ Idem in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88. Syro-hex. **وَجَدَّعَمَلًا**, h. e. in posterum se avertens. Cf. ad Cap. xxxi. 22.

²⁰ Codd. 86, 88. Syro-hex. **وَجَدَّعَمَلًا**.²¹ Sic Cod. 88, Syro-hex.

²² Syro-hex. **وَجَدَّعَمَلًا**.²³ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88. Syro-hex.: **⚡** καὶ μετανάστην κ.τ.έ.

²⁴ Cod. Jes. Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex.

²⁵ Syro-hex. **וְהָאִין**.²⁶ Cod. 86.

²⁷ Syro-hex. **וְהָאִין**.²⁸ Idem in textu **וְהָאִין**, in vitis libris Graecis.

²⁹ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: Σ. ἔφχον, ἀπεστράφησαν (**וְהָאִין**).

³⁰ Cod. 86. Alter codex mendose affert: Σ. ἐν οἴκοθεν σύ.

³¹ Syro-hex. **וְהָאִין**.³² Sic Codd. 22, 51, alii. Syro-hex. **וְהָאִין**. Cf. ad Cap. xliiii. 12, not. 44.

³³ Syro-hex. **וְהָאִין**.

sibi. Ο'. ἐπιθήσουσι χεῖρα αὐτῶν. "Ἄλλος οὐκ ἂν ἠφάνισαν τὰ ἱκανά ἐαυτοῖς.³⁴

10 (xxix. 11). נִדְּבָבוּ. Nudabo. Ο'. κατέσυρα. 'Α. Σ. ἀπεκάλυψα.³⁵

וְיָשְׁבוּ וְיָצְאוּ וְיָשְׁבוּ וְיָצְאוּ. Vastabuntur posteri ejus, et fratres ejus, et vicini ejus. Ο'. ὄλοντο ('Α. Θ. ἐταλαιπώρησεν. Σ. διεφθάρη³⁶) διὰ χεῖρα ἀδελφοῦ αὐτοῦ, γείτονός μου. Alia exempl. ✕ ὄλετο ('Α. ἐπρονομιήθη³⁷) τὸ σπέρμα αὐτοῦ ✕ διὰ χεῖρα ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ γείτονος αὐτοῦ.³⁸ Οἱ λοιποὶ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ γείτονες αὐτοῦ.³⁹

10, 11 (xxix. 12, 13). וְאֵינִי וְעֹבְרָה יְתֻמָּיָהוּ אֵינִי. Et non erit. Relinque pupillos tuos, ego alam eos, et viduae tuae in me fiduciam collocent. Ο'. καὶ οὐκ ἔστιν ὑπολείπεσθαι ὄρφανόν σου, ἵνα ζήσῃται (alia exempl. ἵνα σωθῆ, s. σωθῶσι⁴⁰) καὶ ἐγὼ αὐτοὺς διασώσω⁴¹), καὶ αἱ χηραὶ ἐπ' ἐμὲ πεποιθήσασιν. 'Α. . . κατέλιπε τοὺς ὄρφανούς, ἐγὼ ζωώσω σε, καὶ αἱ χηραὶ σου ἐπ' ἐμὲ πεποιθήτωσαν (s. πεποιθήσουσιν).⁴² Σ. καὶ οὐκ ἔστιν ὃς ἐρεῖ κατέλιπε τοὺς ὄρφανούς σου, ἐγὼ διασώσω, καὶ χηραὶ σου εἰς ἐμὲ [μὴ] ἀμεριμνήτωσαν.⁴³

12 (xxix. 13). הָיָה. Ο'. Vacat. Alia exempl. ἰδοῦ.⁴⁴ כְּשֶׁפְּטָם. Jus eorum. Ο'. νόμος. 'Α. Σ. Θ. κρίμα.⁴⁵

וְשָׂתוּ וְיָשְׁבוּ. Bibendo bibent. Ο'. ἔπιον. ✕ 'Α. Θ. πίνοντες ✕ ἔπιον.⁴⁶ Οἱ λοιποὶ πίνονται.⁴⁷

וְהָיָה לְךָ לֹא תִנְקָה נִקְהָה תִנְקָה לְךָ. Et tu omnino impunitus eris? Non impunitus eris. Ο'. καὶ σὺ ἀθωωμένη ✕ Θ. ἀθωώθησῃ ✕;⁴⁸ οὐ μὴ ἀθωώθῃς. 'Α. καὶ σὺ αὐτὸς καθαρισμῶ καθαρισθήσῃ; οὐ μὴ καθαρισθῇς.⁴⁹

כִּי שָׂתוּ תִשְׁתֶּה. Nam bibendo bibes. Ο'. Vacat. Alia exempl. ὅτι πίνων πίεσαι;⁵⁰ alia, ὅτι πίνουσα πῆ.⁵¹

13 (xxix. 14). כִּי-לִשְׁמָחָה. Quod in vastationem. Ο'. ὅτι εἰς ἄβατον. Alia exempl. ὅτι εἰς ἀφανισμόν.⁵² 'Α. ὅτι εἰς χερσεῖαν.⁵³

לְחָרָב. In desolationem. Ο'. Vacat. Alia exempl. καὶ εἰς ἄβατον.⁵⁴ 'Α. καὶ εἰς βόρφαλαν.⁵⁵

וְהָיָה בְּצָרָה. Erit Bosra. Ο'. ἔση ἐν μέσφ αὐτῆς. Alia exempl. ἔση Βοσόρ ἐν μέσφ μέρους αὐτῆς.⁵⁶ Οἱ λοιποὶ ἔσται Βόσορα.⁵⁷

14 (xxix. 15). וְיָצִיר בְּגוֹיִם שְׁלֹחַן. Et nuntius ad gentes missus est. Ο'. καὶ ἀγγέλους εἰς ἔθνη

³⁴ Syro-hex. in marg. char. med. لا فقسف ٥٥٥٥ وحج. ³⁵ Syro-hex. ³⁶ Syro-hex. ³⁷ Syro-hex. ³⁸ Syro-hex. ³⁹ Syro-hex. ⁴⁰ Syro-hex. ⁴¹ Syro-hex. ⁴² Syro-hex. ⁴³ Syro-hex. ⁴⁴ Syro-hex. ⁴⁵ Syro-hex. ⁴⁶ Syro-hex. ⁴⁷ Syro-hex. ⁴⁸ Syro-hex. ⁴⁹ Syro-hex. ⁵⁰ Syro-hex. ⁵¹ Syro-hex. ⁵² Syro-hex. ⁵³ Syro-hex. ⁵⁴ Syro-hex. ⁵⁵ Syro-hex. ⁵⁶ Syro-hex. ⁵⁷ Syro-hex.

εἰς ἐμὲ ἐπιστάτωσαν. ⁴⁴ Sic Comp., Codd. XII, 23, 26, 36, alii, et Syro-hex. ⁴⁵ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: Οἱ λοιποὶ κρίμα. ⁴⁶ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ⁴⁷ Syro-hex. ⁴⁸ Cod. 86. Sic sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ⁴⁹ Codd. 86, 88. ⁵⁰ Sic Comp. (eum πῶν), Ald., Codd. III, XII (eum πῶν), 22, 33, alii. ⁵¹ Sic Codd. 36, 48, alii, et Syro-hex. ⁵² Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁵³ Syro-hex. ⁵⁴ Syro-hex. ⁵⁵ Syro-hex. ⁵⁶ Sic Codd. 22, 36, alii. Syro-hex.: ος ἔση ✕ ἐν μέσφ μέρους (حجج) αὐτῆς. Cf. Schleusner. in Opusc. Crit. p. 391. ⁵⁷ Syro-hex. Sic in marg. sine nom., ut videtur, Codd. 86, 88.

ἀπέστειλεν. Ἰ. Α. (καὶ) περιοχὴ ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἀπεστάλη.⁶⁸ Aliter: Ἰ. Α. καὶ πρεσβυτὴς εἰς τὰ ἔθνη ἀπεστάλη.⁶⁹

14 (xxix. 15). עָלַיָּהּ. Adversus eam. Ὁ. εἰς αὐτήν. Alia exempl. ἐπ' αὐτήν.⁶⁰

15 (xxix. 16). כִּירְיָהָהּ. Ὁ. Vacat. ✕ ὅτι ἄιδού.⁶¹ בְּזוּיָהּ. Contemptum. Ὁ. εὐκαταφρόνητον. Ἰ. Α. Σ. ἐξουδενωμένον.⁶²

16 (xxix. 17). תְּפִלְצֶתָּהּ הַשֵּׂי אַתָּה. Terror tuus decepit te. Ὁ. ἡ παιγνιά σου ἐνεχείρισέ σοι (alia exempl. ἐνεχείρισέ σοι ταῦτα⁶³). Ἰ. Α. ἀλαζονίη σου ἐπήρην σε. Σ. ἀλαζονεία σου ἐπήρην σε.⁶⁴

וְדוֹן לְבָבְךָ שָׂכֵנִי בְּחַגְוִי הַקְּלַע תְּפִשִּׁי כִּירוֹם. Superbia cordis tui, qui habitas in refugiis petrarum, et tenes altitudinem collis. Ὁ. ἰταμία (Ἰ. ἠλιψίς⁶⁵) καρδίας σου κατέλυσε τρυμαλιαῖς πετρῶν (alia exempl. κατέλυσεν ἐν τρυμαλιαῖς πετρῶν⁶⁶), συνέλαβεν ἰσχὺν βουνοῦ ὑψηλοῦ. Ἰ. Α. Σ. ὑπερηφάνια τῆς καρδίας σου, κατασκηνούντας ἐν ὄποις τῶν πετρῶν, ἐπιλαμβανόμενος ὕψους βουνοῦ.⁶⁷ Aliter: Ἰ. Α. οἱ κατασκηνούντες ἐν ὄποις. Σ. οἱ ἐπιλαμβανόμενοι τῆς πέτρας. Θ. ὕψος βουνοῦ.⁶⁸

17 (xxix. 18). וְיִשְׂרָק עַל-כָּל-מְנוֹתָיָהּ. Obstu-

pescet, et sibilabit propter omnes plagas suas. Ὁ. συριεῖ. Alia exempl. ἐκστήσεται, καὶ συριεῖ ἐπὶ πάσῃ τῇ πληγῇ αὐτῆς.⁶⁹

19 (xxix. 20). מִמָּגֹן הַיַּרְדֵּן אֶל-נְדָה אֵיטָן. E superbia (arundineto) Jordanis in pascuum perennitatis. Ὁ. ἐκ μέσου τοῦ Ἰορδάνου εἰς τόπον Αἰθάμ. Ἰ. Α. ἐκ φρυγάματος τοῦ Ἰορδάνου ἐπὶ τὸ κατοικητήριον τὸ ἀρχαῖον.⁷⁰ Aliter: Ἰ. Α. . . πρὸς εὐπρέπειαν στερεάν.⁷¹ Σ. ἀπὸ δόξης . . . ἐπὶ τὸ κατοικητήριον τῶν ἀρχῶν.⁷²

כִּי-אֲרִיבֶנָּה וְאֲרִיבֶנָּה וְכִי בַחוּר אֶלְיָהּ קָרָךְ. Nam nutum dabo (in momento) currere faciam eum ab ea; et qui electus est, eum ei praeferam. Ὁ. ὅτι ταχὺ ἐκδιώξω αὐτοὺς ἀπ' αὐτῆς, καὶ τοὺς νεανίσκους ἐπ' αὐτὴν ἐπιστήσατε (alia exempl. καὶ τίς ἐκλεκτὸς πρὸς αὐτὴν ἐπισκέψομαι⁷³). Ἰ. Α. ὅτι κατασπεύσω αὐτὸν, τροχάσω αὐτὸν ἐπάνωθεν αὐτῆς, καὶ τίς ἐκλεκτὸς πρὸς αὐτὴν ἐπισκέψομαι.⁷⁴ Σ. ἐξαιφνης θραμῆν ποιῶ αὐτὸν ἐπάνωθεν αὐτῆς, καὶ τινα ἐλεκτὸν ἐπ' αὐτὴν ἐπιστήσω.⁷⁵

כִּי מִי כְמוֹנִי וְכִי יַעֲדֵנִי. Nam quis est sicut ego? et quis dicet mihi diem? Ὁ. ὅτι τίς ὡσπερ ἐγώ; καὶ τίς ἀντιστήσεται μοι; Ἰ. Α. Σ. ὅτι τίς ὁμοίός μοι; καὶ τίς ὑποστήσεται μοι;⁷⁶

88. Cf. Obad. 3 in LXX. ⁶⁸ Syro-hex.
⁶⁹ Sic Codd. 22, 23, 26, alii, et Syro-hex.; et (cum etiā πᾶσαν τὴν πλ. αὐτῆς) Comp., Codd. XII, 239.
⁷⁰ Codd. 86, 88. Cf. ad Cap. I. 44, 45.
⁷¹ Syro-hex.
Vulg.: ad pulcritudinem robustam. Montef. ex Euseb. De locis Hebr. edidit: Ἰ. Α. στερεάν. Σ. ἀρχαίαν. Anon. in Cat. Ghisler. T. II, p. 862: τὸ Ἐθᾶμ (sic) Ἀκίλας στερρὸν ἐξέβακεν, Σύμμαχος δέ, ἀρχαία (sic). Cf. ad Cap. I. 44.
⁷² Syro-hex. bifariam affert:
Cf. ad Cap. I. 44.
⁷³ Sic Cod. 88, Syro-hex. Duplex lectio est in Codd. 22, 36, aliiis. Ad καὶ τίς ἐλεκτὸς Syro-hex. in marg. char. med. affert: καὶ τοὺς νεανίσκους ἐπ' αὐτὴν ἐπιστήσω.
⁷⁴ Cod. 86.
⁷⁵ Syro-hex.
Cf. ad Cap. I. 44.
⁷⁶ Cod. 86, qui soli Aquilae tribuit. Syro-hex.

⁶⁸ Codd. 86, 88. S. Cyril. in Cat. Ghisler. T. II, p. 861: Περιοχὴν δὲ εἶπεν (Obad. 1) οὗς Ἰερεμίας ἀγγέλους: καὶ Σύμμαχος δὲ ἀγγελίαν ἐξέδωκεν.
⁶⁹ Syro-hex.
⁶⁰ Sic Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. in marg. ✕ (sic sine puncto diacrit.). Mox post εἰς πόλεμον add. ἐπ' αὐτῆν Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. in marg. char. med.
⁶¹ Sic Syro-hex., et sine aster. Cod. 62. Lectio ἰδοῦ sine ὅτι est in Comp., Codd. III, XII, 22, 23, aliiis.
⁶² Syro-hex.
Codd. 86, 88: Ἰ. Α. ἐξουδενωμένον.
⁶³ Sic Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. in textu: ἐνεχείρισέ σοι; in marg. autem char. med.: ταῦτα.
⁶⁴ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: Ἰ. Α. ἡ ὑπερηφάνια (. . .) σου ἐπήρέ σε. Σ. ἀλαζονεία (. . .) σου ἐπήρέ σε.
⁶⁵ Syro-hex.
Lectio prorsus absona.
⁶⁶ Sic Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. in textu: κατέλυσε (. . .) τρυμαλιαῖς π.: in marg. autem char. med.: κατέλυσεν (. . .) τρυμαλιαῖς π.
⁶⁷ Codd. 86,

20 (xxix. 21). **עִיר הַצֹּאֵן**. *Parvulus gregis*. O'. τὰ ἐλάχιστα τῶν προβάτων. 'A. τὰ ἐλάχιστα τοῦ ποιμίνου.⁷⁷

21 (xxix. 22). **נַפְלִים**. *Casus eorum*. O'. πτώσεως αὐτῶν. 'A. σάλου (s. σεισμοῦ).⁷⁸

עֲנָקָה בְּיַם-סוּף נִשְׁמַע קוֹלָהּ. *Clamor est, cujus ad mare algosum auditur sonus*. O'. καὶ κραυγὴ θαλάσσης οὐκ ἠκούσθη. Alia exempl. κραυγὴ σου, ἐν θαλάσσει ἐρυθρᾷ ἐξήκούσθη φωνὴ αὐτῆς.⁷⁹

22 (xxix. 23). **וַיַּעֲלֶה וַיִּרְדָּהּ**. *Ascendet et volabit*. O'. ὄψεται. Alia exempl. ὄψεται ✕ καὶ ἐπιπτήσεται 4.⁸⁰ 'A. Σ. ἀναβήσεται...⁸¹

עַל-בְּצָרָה. *Super Bosra*. O'. ἐπ' ὄχυρώματα αὐτῆς. 'A. Σ. ἐπὶ Βοσρᾶ.⁸²

23 (xxx. 12). **נִבְּלוּ בַיָּם דְּאֶנְהָ**. *Difflexerunt (metu); in mari est agitatio*. O'. ἐξέστησαν, ✕ Πάντες ἐν θαλάσσει 4 ἐθυμώθησαν.⁸³ Σ. ἐταράχθησαν (s. ἐθελώθησαν) ἐν θαλάσσει ὑπὸ μερίμης.⁸⁴

24 (xxx. 13). **לָנוּס וּרְטַט הַחַוּוִיקָה**. *Ad fugiendum, et tremor occupavit eam*. O'. εἰς φυγὴν, τρόμος ἐπελάβετο αὐτῆς. Alia exempl. εἰς φυγὴν, καὶ ἐξερρίφη, ἐπελάβετο αὐτῆς τρόμος.⁸⁵

וַיִּתְחַבְּלִים אֶת-הַחוּמֹתַי בְּיַלְדָהּ. *Et dolores prehendunt eam sicut parturientem*. O'. Vacat. ✕ 'A. Θ. καὶ ὠδίνες κατέσχον αὐτὴν ὡς τικτούσης 4.⁸⁶

25 (xxx. 14). **עִיר הַהֶלְהָה קְרִית מְשׁוּשֵׁי**. *Urbs laudis, civitas gaudii mei*. O'. πόλις ἐμὴν, κόμην ἠγάπησαν. 'A. Σ. Θ. (πόλις) ἐπαίνετήν, μητρόπολιν εὐφροσύνης.⁸⁷

26 (xxx. 15). **וַיִּדְבּוּ**. *Delebuntur*. O'. πεσοῦνται. Σ. σιωπήθουσιν.⁸⁸

בְּיוֹם הַהוּא. O'. Vacat. ✕ Πάντες ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ 4.⁸⁹

וַיְהִי הַיְהוָה. O'. κύριος. Alia exempl. κύριος τῶν δυνάμεων.⁹⁰ 'A. τῶν στρατιῶν.⁹¹

27 (xxx. 16). **אֶרְמְנוֹת**. *Palatia*. O'. ἀμφοδα. 'A. Σ. βάρεις.⁹²

28 (xxx. 6). **וּלְכַמְלֹכֹת הַצּוּר אֶשְׁרָה הַכֶּהֶן**. *Et de regnis Hazor, quae percussit*. O'. τῇ βασιλίσσει τῆς αὐλῆς, ἣν ἐπάταξε. 'A. Σ. καὶ ταῖς βασιλείαις Ἰσὼφ, ἃς ἐπάταξε.⁹³

וַיִּשְׁדְּדוּ. *Et vastate*. O'. καὶ πλησάτε. 'A. καὶ ταλαιπωρήσατε. Σ. καὶ διαρπάσατε.⁹⁴

אֶת-בְּנֵי-קַרְנָם. *Filios orientis*. O'. τοὺς υἱοὺς Κεδέμ. Οἱ λοιποὶ τοὺς υἱοὺς ἀνατολῶν.⁹⁵

29 (xxx. 7). **וַיִּרְעוּתֵיהֶם**. *Cortinas eorum*. O'. ἱμάτια αὐτῶν. 'A. Σ. δέρρεις αὐτῶν.⁹⁶

וַיִּשְׂאוּ לָהֶם. *Auferent sibi*. O'. λήψονται ἐαντοῖς. 'A. Σ. ἀρούσιν ἐαντοῖς.⁹⁷

וַיִּקְרְאוּ עֲלֵיהֶם מְגוֹר מִסְבִּיב. *Et vocabunt adversus eos formidinem undiquaque*. O'. καὶ

⁷⁷ Syro-hex. **וְהָיָה כִּי-יִשְׁמַע**. ⁷⁸ Idem: **וְהָיָה**. ⁷⁹ Sic Cod. 88 (cum ἡ φωνῇ), Syro-hex. **וְהָיָה כִּי-יִשְׁמַע**. Sic (cum σου pro αὐτῆς) Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. in marg. char. med. ⁸⁰ Sic Cod. 88, Syro-hex. ⁸¹ Syro-hex. **וְהָיָה כִּי-יִשְׁמַע**. Codd. 22, 36, alii, pro ὄψεται in textu habent, ἀναβήσεται καὶ ἐπιπτήσεται (s. ἐπιστήσεται). ⁸² Syro-hex. **וְהָיָה כִּי-יִשְׁמַע**. ⁸³ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ⁸⁴ Syro-hex. **וְהָיָה כִּי-יִשְׁמַע**. (Ad **וְהָיָה כִּי-יִשְׁמַע**, cf. Hex. ad Psal. xxx. io. xlv. 4.) ⁸⁵ Sic Codd. XII, 51, 62, 88, et Syro-hex. ⁸⁶ Cod. Jes., et sub ✕ 'A. Σ. ο. (Θ?) Cod. 86. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. Montef. pro αὐτῆν mendose dedit αὐτῆς. ⁸⁷ Syro-hex. **וְהָיָה כִּי-יִשְׁמַע**. ⁸⁸ Cod. 88 affert: 'A. Σ. ἐπα-

νετήν κ.τ.ε. ⁸⁹ Syro-hex. **וְהָיָה כִּי-יִשְׁמַע**. Cf. ad Cap. li. 6. Mox post νεανίσκοι add. σου Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. in marg. char. med. ⁹⁰ Cod. Jes. Sic in textu Comp., Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ⁹¹ Sic Comp., Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁹² Cod. 88. ⁹³ Syro-hex. **וְהָיָה כִּי-יִשְׁמַע**. Cf. ad Cap. xxvii. 27. ⁹⁴ Idem: **וְהָיָה כִּי-יִשְׁמַע**. Codd. 86, 88. Syro-hex. **וְהָיָה כִּי-יִשְׁמַע**. ⁹⁵ Nobil. ex Theodoretō: Οἱ λοιποὶ ἀνατολῶν. In Commentariis Theodoretī hoc non habetur. Syro-hex. Symmacho continuat: **וְהָיָה כִּי-יִשְׁמַע**. ⁹⁶ Syro-hex. **וְהָיָה כִּי-יִשְׁמַע**. Codd. 86, 88: 'A. δέρρεις αὐτῶν. Σ. τὰς βάρεις (!) αὐτῶν. ⁹⁷ Cod. 86. Cod. 88: Σ. ἀρούσιν αὐτοῖς.

- καλέσατε ἐπ' αὐτοὺς ἀπόλειαν κυκλόθεν. 'A. και καλέσουσιν ἐπ' αὐτοὺς λαλαπα (s. συστροφὴν) κυκλόθεν.⁹⁸
- 30 (xxx. 8). **גָּדוּ גְדוּ מֵאֵד הַעֲמִיקוּ לְשֹׁבַת.** *Fugite, vagamini valde, profunda facite domicilia vestra.* O'. φεύγετε, λίαν ✕ ἀναστατώθητε⁹⁹ ἔμβαθύνετε εἰς κάθισιν. 'A. (φεύγετε), κινήθητε σφόδρα, ταχύνετε κατοικήσαι.¹⁰⁰ Aliter: 'A. φεύγετε μεταναστευόμενοι σφόδρα...¹⁰¹ Σ. ἀναστατώθητε σφόδρα, ἐν βάθει καθίσατε.¹⁰²
- יִשְׁבִּי הַצּוּר.** *Qui habitatis Hazor.* O'. καθήμενοι ἐν τῇ αὐλή. Σ. οἱ κατοικοῦντες Ἀσώρ.¹⁰³
- 31 (xxx. 9). **קִימוּ עָלוּ.** *Surgite, ascendite.* O'. ἀνάστηθι, ἀνάβηθι. 'A. ἀνάστητε, ἀναβώμεν.¹⁰⁴
- שְׁלִי.** *Tranquillam.* O'. εὐσταθοῦν. Alia exempl. ἡσυχάζον.¹⁰⁵
- וְנָאֵם יְהוָה.** O'. Vacat. ✕ φησὶ κύριος¹⁰⁶
- וְלֹא-בְרִית לֹו.** *Nec vectis ei.* O'. οὐ βάλανοι, οὐ μοχλοὶ ✕ αὐτῷ¹⁰⁷
- 32 (xxx. 10). **וְהָמוֹן מִקְנֵיהֶם לְשֹׁלָל.** *Et multitudo pecorum eorum in praedam.* O'. καὶ πλῆθος κτηνῶν αὐτῶν εἰς ἀπόλειαν. 'A. καὶ συναγωγὴ ἰπάρξεως αὐτῶν εἰς σκύλα.¹⁰⁸
- וּמִכָּל-עֵבְרָיו.** *Et ex omnibus lateribus ejus.* O'. ἐκ παντὸς πέραν (alia exempl. πέρατος¹⁰⁹) αὐτῶν. 'A. ἐκ πάντων μερῶν αὐτοῦ. Σ. τῶν ἀπέναντι...¹¹⁰
- 32 (xxx. 10). **אָבִי אֶת-אֲבִיבֵי עֹרֹתָם.** *Adducam exitium eorum.* O'. οἶσω τὴν τροπὴν αὐτῶν. 'A. Σ. ἐπάξω τὴν ἀπόλειαν αὐτῶν.¹¹¹
- 33 (xxx. 11). **הַצּוּר.** *Hazor.* O'. ἡ αὐλή. 'A. Σ. Ἀσώρ.¹¹²
- תַּנִּים.** *Canum ferorum.* O'. στρουθῶν. 'A. δρακόντων. Σ. σειρήνων.¹¹³
- בֶּן-אָדָם.** *Filius hominis.* O'. υἱὸς ἀνθρώπου. Alia exempl. υἱὸς γηγενοῦς.¹¹⁴
- 34 (xxv. 13, 14). **אֲשֶׁר הָיָה דְבַר-יְהוָה אֶל-יְרֵמְיָהוּ.** *Quis dicitur in libro prophetarum.* O'. τὰ Αἰλάμ. Alia exempl. δὲ ἐγενήθη λόγος κυρίου πρὸς Ἱερεμίαν τὸν προφήτην πρὸς τὴν Αἰλάμ ἐν ἀρχῇ (βασιλείας Σεδεκίου) βασιλείως Ἰούδα, λέγων.¹¹⁵
- 35 (xxv. 14). **הֲנִי שִׁבֵר אֶת-קֶשֶׁת עֵינָיִם.** *Quis dicitur in libro prophetarum.* O'. τὰ Αἰλάμ. Alia exempl. δὲ ἐγενήθη λόγος κυρίου πρὸς Ἱερεμίαν τὸν προφήτην πρὸς τὴν Αἰλάμ ἐν ἀρχῇ (βασιλείας Σεδεκίου) βασιλείως Ἰούδα, λέγων.¹¹⁵
- 35 (xxv. 14). **הֲנִי שִׁבֵר אֶת-קֶשֶׁת עֵינָיִם.** *Quis dicitur in libro prophetarum.* O'. τὰ Αἰλάμ. Alia exempl. δὲ ἐγενήθη λόγος κυρίου πρὸς Ἱερεμίαν τὸν προφήτην πρὸς τὴν Αἰλάμ ἐν ἀρχῇ (βασιλείας Σεδεκίου) βασιλείως Ἰούδα, λέγων.¹¹⁵
- 36 (xxv. 15). **אֲשֶׁר לֹא-יָבוֹא שָׁם.** *Quo non venient.* O'. δὲ οὐχ ἤξει ἐκεῖ. Σ. ἐν οἷς οὐκ εἰσελεύσονται.¹¹⁸
- 37 (xxv. 16). **אֶת-עֵינָיִם.** O'. αὐτούς. 'A. Σ. Αἰλάμ.¹¹⁹

Cap. XLIX. 18. ÷ παντοκράτωρ¹²⁰

⁹⁸ Syro-hex. ⚡ **וְנָאֵם יְהוָה.** Ad συστροφήν cf. Hex. ad Psal. xxx. 14. xxxiii. 5. liv. 16. ⁹⁹ Cod. Jes. Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii, invito Syro-hex. Est Symmachi, ut mox videbimus. ¹⁰⁰ Codd. 86, 88. ¹⁰¹ Syro-hex. ⚡ **וְנָאֵם יְהוָה.** ¹⁰² Cod. 88. Syro-hex. affert: Σ. ἐν βάθει καθίσατε (⚡ **וְנָאֵם יְהוָה.**). ¹⁰³ Syro-hex. Symmacho continuit: ⚡ **וְנָאֵם יְהוָה.** ¹⁰⁴ Sic Comp., Codd. XII (in marg.), 22, 23, alii, et Syro-hex. ¹⁰⁵ Sic Codd. XII (in marg.), 88, et sine aster. Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ¹⁰⁶ Promomen est in Cod. 88, Syro-hex., qui posterior in marg. char. med. habet αὐτοῖς. Superfluum οὐ βάλανοι desideratur in Comp., Codd. 22, 41, aliis, et Syro-hex. Montef. ex "uno cod." affert: O'. μοχλοί. Θ. βάλανοι. ¹⁰⁷ Syro-hex. ⚡ **וְנָאֵם יְהוָה.** Codd. 86, 88:

'A. εἰς σκύλα. Cf. ad Cap. xxxviii. 2. ¹⁰⁸ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex., qui in marg. char. med. μέρους habet. ¹⁰⁹ Codd. 86, 88, quorum hic τῶν μερῶν habet. Nobil. affert: 'A. ἐκ παντὸς μέρους αὐτῶν. Θ. ἐκ πάντων μερῶν αὐτοῦ, consentiente Theodoro in Cat. Ghisler. T. II, p. 867. Tandem Montef. e Cod. Jes. edidit: 'A. Σ. ἐκ παντὸς μέρους αὐτῶν. Θ. ἐκ πάντων τῶν μερῶν αὐτῶν. ¹¹⁰ Codd. 86, 88. ¹¹¹ Syro-hex. ⚡ **וְנָאֵם יְהוָה.** ¹¹² Sic Ald., Codd. XII (in marg.), 22, 26, 33, alii, et Syro-hex. Cod. 88: υἱὸς γηγενοῦς ἀνθρώπου. ¹¹³ Sic Cod. 88, Syro-hex. Quae supplēvimus, βασιλείας Σεδεκίου, in marg. char. med. affert Syrus. ¹¹⁴ Syro-hex. Codd. 22, 36, alii: ἰδοὺ ἐγὼ συν-τρῖβω κ. τ. ε. ¹¹⁵ Syro-hex. ⚡ **וְנָאֵם יְהוָה.** ¹¹⁶ Idem: ⚡ **וְנָאֵם יְהוָה.** ¹¹⁷ Syro-hex. ⚡ **וְנָאֵם יְהוָה.** ¹¹⁸ Idem: ⚡ **וְנָאֵם יְהוָה.** ¹¹⁹ Syro-hex. ¹²⁰ Idem.

CAP. L (Gr. xxvii).

- 1. אֶל-אַרְצָן כְּשָׂדִים בְּיַד יְרֵמְיָהוּ הַנְּבִיא. *Contra terram Chaldaeorum per Jeremiam prophetam.* O'. Vacat. ✕ 'A. πρὸς γῆν Χαλδαίων ἐν χειρὶ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου 4.¹
- 2. וְשָׂאֲרֵיגַם הַשְּׂמִיעוּ. *Et attollite vexillum; audire facite.* O'. Vacat. ✕ καὶ ἐπάρατε σημεῖον, ἀκουστὸν ποιήσατε 4.² 'A. ἄρατε σημεῖον...³
- 3. וְהָתַם מֵרֹדַךְ. *Consternatus est Merodach.* O'. παρεδόθη Μαιρωδάχ. 'A. ἐπτόση Μαρωδάχ.⁴ Σ. ἤττήθη Μαρωδάχ.⁵
- 4. הַבְּיָשׁוּ עַצְבֵּיהָ חַתּוֹ גְּלוּלֶיהָ. *Pudefacta sunt simulacra ejus, consternata sunt idola ejus.* O'. Vacat. ✕ Θ. ἡσχύνθησαν τὰ εἰδωλα αὐτῆς, ἡσχύνθησαν τὰ βδελύγματα αὐτῆς 4.⁶
- 5. נָדוּ הַלְכּוֹ. *Vagantur, abeunt.* O'. Vacat. ✕ 'A. ἐσαλεύθησαν, ἀπῆλθον 4.⁷
- 6. נְאֻם-יְהוָה. O'. Vacat. Alia exempl. φησι κύριος.⁸
- 7. הַצֵּה פְּנֵיהֶם בָּאוּ וְנָלוּ אֶל-יְהוָה. *Huc facies eorum (directae erunt); venite et adjungite vos Jovae.* O'. ὦδε γὰρ τὸ πρόσωπον αὐτῶν ÷ δώσουσι 4.⁹ καὶ ἤξουσι καὶ καταφεύξονται πρὸς κύριον τὸν θεόν. 'A. ἰδὸν τὰ πρόσωπα αὐτῶν ἤξουσι, ('A. Σ.) καὶ προστεθήσονται τῷ κυρίῳ.¹⁰

- 6. הַתְעוּם. *Errare fecerunt eos.* O'. ἐξωσαν αὐτούς. 'A. Σ. ἐπλάγησαν αὐτούς.¹¹
- 7. שִׁוְבָבוּ. *Seduxerunt eos.* O'. ἀπεπλάνησαν αὐτούς. Σ. περιέγαγον (αὐτούς).¹²
- 8. וְהָיְתָה לָאָמְרוֹ לֹא נְאֻשִׁם. *Et hostes eorum dixerunt: Non rei erimus.* O'. οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν εἶπαν, μὴ ἀνώμεν αὐτούς. 'A. Θ. καὶ οἱ πολιορκοῦντες αὐτούς εἶπαν, οὐ πλημμελήσομεν.¹³ Σ. . . οὐ πλημμελοῦμεν.¹⁴
- 9. נִיְהַדְּצָק וּמִקְרָה אֲבוֹתֵיהֶם יְהוָה. *(Peccaverunt in) habitationem justitiae, et spem patrum eorum Jovam.* O'. νομῆ δικαιοσύνης τῆ συναγαγόντι τοὺς πατέρας αὐτῶν (alia exempl. add. κυρίῳ¹⁵). 'A. Θ. εὐπρέπεια δικαιοσύνης, καὶ ἐλπίς πατέρων αὐτῶν κύριος. Σ. τῷ κατοικιστῇ τῷ δικαίῳ, καὶ ἐλπίς τῶν πατέρων αὐτῶν κύριος.¹⁶
- 10. נָדוּ. *Fugite.* O'. ἀπαλλοτριώθητε. 'A. Σ. κινήθητε.¹⁷
- 11. כְּעֵתוֹדִים. *Sicut hirci.* O'. ὥσπερ δράκοντες. 'A. ὡς ἔριφοι.¹⁸ Σ. ὡς † καιρινοί.¹⁹ Aliter: 'A. Σ. ὡς κερασαι (s. βασιλίσκοι).²⁰ Θ. ὡς ἔριφοι.²¹ 'O Σύρος' τράγοι.²²
- 12. לְפָנֵי-צֹאן. *Ante gregem.* O'. κατὰ πρόσωπον προβάτων. Σ. ἔμπροσθεν ποιμνίων.²³
- 13. וּבִעֲלָהּ. *Et ascendere faciam.* O'. Vacat. Alia exempl. καὶ ἀνάγα.²⁴

CAP. L. ¹ Cod. Jes., et in textu sub aster. Syro-hex. Cod. 88 pingit: πρὸς γῆν X. ✕ ἐν χειρὶ κ. τ. ε. Codd. 22, 36, alii: ἐπὶ γῆν κ. τ. ε. ² Cod. Jes. (Montef. om. καὶ, invito cod.) Sic sine aster. Cod. 88, Syro-hex., et (cum ἀκουρίσατε pro ἀκουστὸν π.) Codd. 22, 48, alii. ³ Syro-hex. ./. ⁴ Idem: ⁵ Codd. 86, 88. ⁶ Cod. Jes. Sic in textu sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ⁷ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ⁸ Sic Cod. 88, Syro-hex. ⁹ Sic sub obelo Syro-hex., qui in marg. char. med. affert: μεταβαλοῦσι (مَتَابَالُوسِي), quae lectio est Codd. 22, 36, aliorum. ¹⁰ Syro-hex. ¹¹ Codd. 86, 88 afferunt: 'A. Σ. καὶ προστ. τῷ κ. ¹² Codd. 86, 88. Syro-hex. ¹³ Syro-hex. Cf. Hex. ad Psal. lix. 3. ¹⁴ Idem: ¹⁵ Codd. 86, 88: 'A. οὐ

πλημμελήσομεν. ¹⁴ Codd. 86, 88. ¹⁵ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ¹⁶ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: ¹⁷ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: ¹⁸ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: ¹⁹ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: ²⁰ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: ²¹ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: ²² Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: ²³ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: ²⁴ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert:

9. (s. **מִשְׁפִּיל**) **כְּבֹר כְּשִׁפִּיל (מִשְׁפִּיל) חֲצִי**. *Sagittae ejus, sicut heroīs orbantis (s. prospere agentis). O'.* *ὡς (alia exempl. τὰ βέλη αὐτῶν ὡς²⁶) βολίς μαχητοῦ συνετοῦ.* 'A. τὰ βέλη αὐτοῦ ὡς γίγας ἀτεκνῶν. Σ. τὰ βέλη αὐτοῦ ὡς δυνατοῦ συνετοῦ.²⁶
10. **יְהוָה יִאֶם-יְהוָה**. O'. Vacat. *Alia exempl. λέγει κύριος.*²⁷
11. **כִּי תִשְׂחָחוּ**. *Quia laetati estis. O'. ὅτι ἠὺφραίνεσθε.* 'A. ὅτι ἐπεχάρητε. Σ. ὅτι ἠγαλλιάσασθε.²⁸
- כַּעֲנָלָה דָּשָׂא וְתַעְהֲלוּ**. *Sicut vitula triturans, et mugitistis. O'. ὡς βοῖδια ἐν βοτάνῃ, καὶ ἐκερατίζετε. ('A.) ὥσπερ μῶσχοι χλόης, καὶ ἐχρεμετίζετε.*²⁹ Σ. . . ἐβοᾶτε.³⁰
12. **הַפְּרָה יוֹלְדֵתֵיכֶם**. *Erubuit quae vos peperit. O'. ✕ Σ. Θ. ἐνετραπή ἡ τεκούσα ὑμᾶς ἄ μήτηρ ἐπ' ἀγαθά.*³¹
- הִנֵּה אֶחְרִית גִּוִּים מְדָבֵר צִיָּה וְעֵרְבָה**. *Ecce! pars extrema gentium fiet desertum, ariditas et solitudo. O'. ✕ ἰδοὺ ἄ ἐσχάτη ἐθνῶν ἔρημος, ✕ Πάντες ἄνδρος (καὶ) ἄβατος.*³²
13. **יִשָּׂם וַיִּשְׂרֹק עַל-כָּל-מִכּוֹתֶיהָ**. *Obstupescet, et sibilabit propter omnes plagas ejus. O'. σκυθροπάσει, καὶ συριοῦσιν ἐπὶ πᾶσαν τὴν πληγὴν*

- αὐτῆς.* 'A. Σ. ἐκοτήσεται (Σ. ἀπορηθήσεται³³), καὶ συριεῖ ἐπὶ πάσαις ταῖς πληγαῖς αὐτῆς.³⁴
14. **כִּי לִידוֹהָ חָמָאָה**. *Quia in Jovam peccavit. O'. Vacat. ✕ Πάντες ὅτι τῷ κυρίῳ ἤμαρ-τεν*³⁵
15. **הֲרִיעוּ עָלֶיהָ סָבִיב**. *Vociferamini contra eam circum. O'. καὶ κατακρατήσατε αὐτήν (alia exempl. ἐπ' αὐτήν κύκλω³⁶). 'A. Σ. ἀλαλά-ξατε . . .*³⁷
- נָתַתָּה יָדָהּ**. *Dedit manum suam. O'. παρελύθησαν αἱ χεῖρες αὐτῆς.* 'A. ἔδωκε χεῖρα αὐτῆς.³⁸ Σ. παρέδωκε τὰς χεῖρας αὐτῆς.³⁹
- אֲשִׁיּוֹתֶיהָ**. *Fundamenta ejus. O'. αἱ ἐπάλξεις αὐτῆς.* 'A. θεμέλια αὐτῆς.⁴⁰
- הֲנִקְמוּ בָהּ**. *Ulciscimini eam. O'. ἐκδικεῖτε ἐπ' αὐτήν.* 'A. Σ. ἐκδικσιν λάβετε παρ' αὐτῆς.⁴¹
16. **זוֹרַע**. *Satorem. O'. σπέρμα.* 'A. Σ. τὸν σπείροντα.⁴²
- חֶרֶב הַיּוֹנָה**. *Gladii saevientis. O'. μαχαίρας Ἑλληνικῆς.* 'A. Σ. . μεθυσίσης (s. οἰνωμένης).⁴³
17. **הָאֲחֵרוֹן עֲצָמוֹ**. *Posterior ossa ejus attosuit. O'. ὕστερον τὰ ὀστά αὐτοῦ (alia exempl. add. κατέφαγεν⁴⁴). 'A. ἔσχατος κατεδυνάστευσεν αὐτοῦ. Σ. ἔσχατος ἐξεδυνάστευσεν αὐτοῦ.*⁴⁵ *Aliter: 'A. Σ. . ἐξοστῖσεν (s. ὀστέωσεν) αὐτῶν.*⁴⁶

Syro-hex. Iidem mox juxta Hebraeum **μεγάλων** post **ἐθνῶν** inferunt. ²⁶ Sic Codd. 22, 36 (cum αὐτοῦ), alii (cum αὐτοῦ), et Syro-hex. in marg. char. med. ²⁹ Cod. Jes. ²⁷ Sic Comp., Codd. 22, 36, alii, Syro-hex., et sub aster. Cod. 86 in marg. ²⁸ Codd. 86 (sine litera Σ.), 88. Pro **ἐπιχάρητε**, **ἐπεχάρητε** correximus. ²⁹ Sic sine nom. Cod. 86, et, praemisso ἄλλ., 88. Syro-hex. affert: 'A. **ἐχρεμετίζετε (ῥεῖε ῥεῖε ῥεῖε)**. ³⁰ Syro-hex. **יְבֹאֵת**. In LXX hodie legitur: **ἐνετραπή—ἐπ' ἀγαθά**; sed haec, **ἐνετραπή ἡ τ. ὑμᾶς**, desunt in Codd. Vat., Sinait., 23, 26, 86, 106, et Syro-hex., qui in marg. affert: **ⲉⲛⲧⲣⲁⲡⲏ ⲉⲓⲥ ⲁⲓⲁⲃⲁⲧⲁ**. Montef. e Cod. Jes. dubitanter edidit: ✕ of Π, **ἐνετραπή—εἰς ἀγαθά**; in vitis Parsonsii schedis. Pro **ἐνετραπή** Codd. 22, 36, alii, **κατωρῆγη** habent. Cf. Hex. ad Psal. lxx. 24. ³² Cod. Jes. Cod. 88, Syro-hex.: **ἰδοὺ ἐσχάτη ἐθ. ἔρημος, ✕ ἄνδρος καὶ ἄβατος**. Sic sine aster. (cum καὶ ἄν. καὶ ἄβ.) Codd. 22, 36, alii. ³³ Syro-hex. **ⲉⲃⲟⲩⲧⲏⲥ**. Cf. ad Cap. xix. 8.

³⁴ Cod. 86. ³⁵ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Syro-hex. ³⁶ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ³⁷ Syro-hex. **ⲉⲃⲟⲩⲧⲏⲥ**. ³⁸ Codd. 86, 88, quorum hic **χεῖρας** habet. Syro-hex. **ⲉⲃⲟⲩⲧⲏⲥ**. ³⁹ Codd. 86, 88. ⁴⁰ Idem. Syro-hex. **ⲉⲃⲟⲩⲧⲏⲥ**. ⁴¹ Syro-hex. **ⲉⲃⲟⲩⲧⲏⲥ**. ⁴² Idem. Syro-hex. **ⲉⲃⲟⲩⲧⲏⲥ**. ⁴³ Idem: **ⲉⲃⲟⲩⲧⲏⲥ**. Cf. ad Cap. xlvi. 16. Minus probabiliter Origen. Opp. T. III, p. 314: τὸ Ἑλληνικῆς, οἱ λοιποὶ, περιστερᾶς, ἐξέδωκαν. ⁴⁴ Syro-hex. in marg. char. Estrang. **ⲉⲃⲟⲩⲧⲏⲥ**. Post **Βαβυλωνῶν** Codd. 22, 36, alii, addit: **Ναβουχ. κατέφαγεν τὰ ὀ. αὐτοῦ (s. τὰ ὀ. αὐτοῦ κατέφαγεν)**. ⁴⁵ Cod. 88. ⁴⁶ Syro-hex. **ⲉⲃⲟⲩⲧⲏⲥ**. Graecitas agnoscit tantum **ἐξοστῖζω, exosso**; sed forma **ὀστέω** non improbanda videtur in interprete, qui ad Hebraicum **ⲉⲃⲟⲩⲧⲏⲥ** exprimentum **ὀστέωσιν** excogitavit. Cf. Hex. ad Job. xxi. 23.

- 18. יהוה יבארות אלהי ישראל. O. κύριος ✕ 'A. Θ. τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραήλ 4.⁴⁷
פְּקֹד. Animadvertam. O. ἐκδικῶ. 'A. Σ. ἐπι-
σκεψομαι.⁴⁸
פְּקֹדתי. Animadverti. O. ἐξεδίκησα. 'A. Σ.
ἐπισκεψάμην.⁴⁹
- 19. יהשבבתי את ישראל. Et reducam Israellem.
O. καὶ ἀποκαταστήσω τὸν Ἰσραήλ. 'A. καὶ
ἐπιστρέψω τὸν Ἰσραήλ. Σ. καὶ ὑποστρέψω
τὸν Ἰσραήλ.⁵⁰
אל-נדהו. Ad pasuum suum. O. εἰς τὴν
νομὴν αὐτοῦ. 'A. εὐπρέπειαν αὐτοῦ. Σ.
κατοίκησιν αὐτοῦ.⁵¹
והקשן. O. Vacat. Alia exempl. καὶ ἐν τῇ
Βασάν.⁵²
- 20. ויקש את-עון ישראל ויאננו. Quaeretur de-
lictum Israelis, et non erit. O. ζητήσουσι τὴν
ἀδικίαν Ἰσραήλ, καὶ οὐχ ὑπάρξει. 'A. Θ. ζητη-
θήσεται ἡ ἀνομία Ἰσραήλ, καὶ οὐχ ὑπάρξει.⁵³
- 21. על-הארץ מרתמים עלה עליה. Adversus ter-
ram Merathaim (duplicis defectionis) ascende,
adversus eam. O. ἐπὶ τῆς γῆς, λέγει κύριος,
πικρῶς ἐπίβηθι ἐπ' αὐτήν.⁵⁴ 'A. ἐπὶ γῆν παρα-
πικραίνοντων ἀνάβηθι ἐπ' αὐτήν.⁵⁵ Σ. ἐπὶ τὴν
γῆν τῶν παροργιζόντων (s. παροξυνόντων) ...⁵⁶
פקוד והחרם אתהיהם. Pekod (animad-
versionis); occide et excinde post eos. O.

- ἐκδίκησον ('A. Σ. ἐπίσκεψαι), μάχαιρα, καὶ
ἀφάνισον ('A. Σ. ἀναθεμάτισον) ✕ Θ. ὅπισω
αὐτῶν κακὰ 4.⁵⁷ Σ. ἐπίσκεψαι διὰ μαχαιράς,
καὶ ἀναθεμάτισον .⁵⁸
- 24. וקשתי לך. Telendi tibi (laqueum). O. ἐπι-
βήσονται (alia exempl. ἐπιθήσονται⁶⁰) σοι.
'Αλλος ἀντεταξάμην σοι.⁶⁰
אתה לא ידעת. Et tu nesciisti. O. καὶ οὐ
γνώση. 'A. Σ. Θ. σὺ δὲ οὐκ ἔγνων.⁶¹
והתגרת. Contendisti. O. ἀντέστης. 'A. Σ.
ἤρισας (s. προσήρισας).⁶²
- 25. כרמלאכה היא. Nam opus est. O. ὅτι ἔργον
✕ 'A. ἐστὶ 4.⁶³
לארני יהוה יבארות. O. τῷ κυρίῳ θεῷ. Alia
exempl. τῷ κυρίῳ θεῷ τῶν δυνάμεων.⁶⁴
- 26. בארלה בקץ. Venite contra eam ab extremo
(ad unum omnes). O. ὅτι ἐληλύθασιν ✕
αὐτῇ 4.⁶⁵ οἱ καιροὶ αὐτῆς. 'A. ἔλθετε (s. δεῦτε)
αὐτῇ ἀπὸ πέρας. Σ. εἰσελθετε εἰς αὐτὴν πάντες.⁶⁶
סלה כמו ערמים. Aggerate eum sicut acervos.
O. ἐρευνήσατε αὐτὴν ὡς σπήλαιον. 'A. ἀποσκο-
λοπίσατε αὐτήν, ὅσπερ οἱ σωρεύοντες. Σ. ἐξάρτα αὐτὴν
ὡς γλωσσόκομον.⁶⁷
- 27. הרבו בל-פיה ירדו למבח. Occidite omnes
juvencos ejus, descendant in mactationem. O.
ἀναβήσαντε αὐτῆς πάντας τοὺς καρποὺς, καὶ
καταβήτωσαν εἰς σφαγὴν. 'A. ἐρημόσατε πάντα
τὸν καρπὸν αὐτῆς, καὶ καταβητε εἰς σφαγὴν.⁶⁸

⁴⁷ Cod. Jes. Sic in textu sine aster. Comp., Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁴⁸ Syro-hex. ⁴⁹ Idem: ⁵⁰ Idem: ⁵¹ Idem: ⁵² Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁵³ Codd. 86, 88. ⁵⁴ Syro-hex. in textu: ἐπὶ τῆς γῆς πικρῶς ἀνάβηθι (עד) ἐπ' αὐτήν; in marg. autem char. med.: λέγει κύριος, ἐπὶ τὴν γῆν τῶν παραπικραίνοντων (פיקראינות), quae lectio est Codd. 22, 36, aliorum. ⁵⁵ "Sic MS. Jes. et alius."—Montef. ⁵⁶ Syro-hex. et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. Sic sine aster. (cum κατόπισθεν pro ὀπίσω) Codd. 22, 36, alii. ⁵⁷ Codd. 86 (cum ἐπίσκεψαι), 88 (cum ἐπίσκυψαι). Syro-hex. affert: 'A. Σ. ἐπίσκεψαι (שכח). 'A. Σ. καὶ ἀναθεμάτισον (קיס). ⁵⁸ Sic Comp., Ald., Codd. XII, 23, 26, 41, alii, et Syro-hex. ⁵⁹ Syro-hex. in marg. char. med. ⁶⁰ Idem: ⁶¹ Idem: ⁶² Idem: ⁶³ Idem: ⁶⁴ Idem: ⁶⁵ Idem: ⁶⁶ Idem: ⁶⁷ Idem: ⁶⁸ Idem: ⁶⁹ Idem: ⁷⁰ Idem:

27. פקדנתם. *Animadversionis eorum.* Ο'. ἐκδικήσεως αὐτῶν. 'Α. ἐπισκέψεως.⁸⁰
28. נקמת היכלו. *Vindictam templi sui.* Ο'. Vacat. ✕ Πάντες' ἐκδίκησιν ναοῦ αὐτοῦ.⁷⁰
29. ונה. *Insolenter egit.* Ο'. ἀντίεστη. 'Α. Σ. ὑπερηφανεύσατο.⁷¹
אל-קדוש ישראל. *In Sanctum Israelis.* Ο'. θεὸν ἅγιον τοῦ Ἰσραήλ. 'Α. εἰς τὸν ἅγιον τοῦ Ἰσραήλ.⁷²
30. ידבמו. *Delebuntur.* Ο'. ριφήσονται. 'Α. σιγήσονται.⁷³ Σ. σιωπήθουσα.⁷⁴
ביום ההוא. Ο'. Vacat. ✕ Πάντες' ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.⁷⁵
31. ודון. *Insolentia!* Ο'. τὴν ὑβρίστριαν. 'Α. Σ. ὑπερήφανε.⁷⁶
יומך. *Dies tuus.* Ο'. ἡ ἡμέρα σου. *Alia exempl.* ἡ ἡμέρα τῆς πτώσεώς σου.⁷⁷
פקדתיך. *Animadvertam in te.* Ο'. ἐκδικήσεώς σου. 'Α. ἐπισκοπῆς σου.⁷⁸
32. ונכשל ודון. *Et corruet insolentia.* Ο'. καὶ ἀσθενήσει ἡ ὕβρις σου. 'Α. καὶ σκανδαλισθήσεται ὑπερηφανία.⁷⁹ Σ. . . ἡ ὑπερηφανία σου.⁸⁰
- בצערי. *In urbibus ejus.* Ο'. ἐν τῷ ὄρω μῶ αὐτῆς. 'Α. ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῆς.⁸¹

33. עשוקים. *Oppressi sunt.* Ο'. καταδεδυνάστευται. 'Α. συκοφαντοῦνται. Σ. σεσυκοφάντηται.⁸²
מאנו שלא. *Recusant dimittere eos.* Ο'. ὅτι οὐκ ἠθέλησαν ἐξαποστεῖλαι αὐτούς. 'Α. ἠπέθθησαν ἀποστεῖλαι αὐτούς. Σ. ἀντίεστησαν μὴ ἀπολῦσαι αὐτούς.⁸³
34. ונא. *Vindex eorum.* Ο'. καὶ ὁ λυτρώμενος αὐτούς. 'Α. Σ. ὁ ἐγγίζων αὐτοῖς.⁸⁴
ריב יריב את-ריב. *Litigando litigabit litem eorum.* Ο'. κρίσιν κρινεῖ πρὸς τοὺς ἀντιδίκους αὐτοῦ. 'Α. δίκην δικάσεται τὴν δίκην αὐτῶν. Σ. τιμωρία ἐπεξελεύσεται τὴν δίκην αὐτῶν.⁸⁵
למען הרגיע. *Ut quietum reddat.* Ο'. ὅπως ἐξάρρη. Σ. ὥστε ταραξαι.⁸⁶
והרגיו. *Et commoveat.* Ο'. καὶ παροξυνεῖ. 'Α. καὶ κλονήσει.⁸⁷
35. חכמתה. *Sapientes ejus.* Ο'. τοὺς συνετοὺς αὐτῆς. Οἱ λοιποὶ τοὺς σοφοὺς.⁸⁸
36. חרב אל-הבדים ונאל. *Gladius ad mendaces (hariolos), et stultescent.* Ο'. Vacat. *Alia exempl.* ✕ (Θ). μάχαιραν ἐπὶ τὰ μαντεῖα αὐτῆς, καὶ ἐξαρθήσεται.⁸⁹ 'Α. . πρὸς τοὺς ἐλεκτοὺς, καὶ ἀφρονισθήσονται (s. μαρνανθήσονται).⁹⁰ Σ. . ἐπὶ τοὺς βραχιόνας αὐτῆς, καὶ κοπωθήσονται.⁹¹

⁸⁰ Syro-hex. ✕ וסדסו. Cod. Jes. Sic in textu Comp., Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex.
⁷¹ Codd. 86, 88: 'Α. ὑπερηφ. εἰς τὸν ἅγιον τοῦ Ἰσρ. Syro-hex. ✕ וסדסו. Cod. 86, 88. Syro-hex. tam Aquilae quam τοῖς Ο' vindicat: θεὸν ἅγιον τοῦ Ἰσραήλ.
⁷² Codd. 86, 88. Syro-hex. ✕ וסדסו. Cf. ad Cap. xlix. 26. ⁷³ Cod. Jes. Sic in textu Comp., Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ⁷⁴ Syro-hex. ✕ וסדסו. Vulg. *superbe*; unde Comp. ex ingenio, ut videtur: ὑπερήφανε. ⁷⁵ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. in marg. char. med. ⁷⁶ Syro-hex. ✕ וסדסו. Cf. ad Cap. xlvi. 21. ⁷⁷ Idem in continuatione: ✕ וסדסו. ⁷⁸ Codd. 86, 88, qui ὑπερηφανία scribunt. ⁷⁹ Syro-hex. ✕ וסדסו. ⁸⁰ Codd. 86, 88. ⁸¹ Idem. ⁸² Syro-hex. ✕ וסדסו. ⁸³ Codd. 86, 88. ⁸⁴ Idem. ⁸⁵ Syro-hex. ✕ וסדסו. cum scholio: ✕ וסדסו. Cf. Hex. ad Levit. xxv. 33. xxvii. 15, 33. ⁸⁶ Codd. 86, 88. Ad Sym. τιμωρία in casu tertio pinximus propter Syro-hex., qui affert: ✕ וסדסו.

✕ וסדסו. ⁸⁶ Codd. 86, 88 (cum ὡς pro ὅστε). Statim Cod. 88 in textu: ✕ σύν τῇ γῆν. ⁸⁷ Syro-hex. ✕ וסדסו. ⁸⁸ Syro-hex. ⁸⁹ Sic sine aster. Codd. 36, 48 (qui μάχαιρα habent), 62, alii. Syro-hex. legit et pingit: ✕ μάχαιραν (s. μάχαιρα) ἐπὶ τοῖς μαντεῖς (מסדסו) αὐτῆς, καὶ ἐξαρθήσονται. Parsons. e Cod. XII affert: ✕ 'Α. μάχαιραν ἐπὶ τὰ μ. αὐτῆς, καὶ ἐξαρθήσονται; notans: "Huic lectioni praefigitur in Cod. 86 'Α. Σ. Θ., in Cod. 88 tantum Θ." Est quidem solius Theodotionis, ut mox videbimus. ⁹⁰ Syro-hex. ✕ וסדסו. ⁹¹ Idem: ✕ וסדסו; quasi in Hebraeo legisset וסדסו. Graeca Symmachi exhibet in textu Cod. 51, supplens: μάχαιραν ἐπὶ τοὺς βρ. αὐτῆς, καὶ κοπωθήσονται μάχαιραν ἐπὶ τὰ μαντεῖα αὐτῆς, καὶ ἐξαρθήσεται. Praeterea Parsons. e Codd. 86, 88 affert: Σ. ἐπὶ τοὺς βραχιόνας αὐτῆς, καὶ κοπωθήσεται; sed incaute ad v. 37, ἐπὶ τοὺς θησαυροὺς κ. τ. ε., refert. Postremo in loco Jerem. xlviii (Gr. xxxi). 30 pro Hebr. וסדסו, teste Syro nostro, Aquila scripsit, καὶ οὕτως τὰ ἐλεκτὰ (סדסו) αὐτοῦ; Sym. vero,

- 36. גְּבוּרֵיהֶּ. Fortes ejus. Ο'. τοὺς μαχητὰς αὐτῆς. Οἱ λοιποὶ δυνατοὺς. ⁹²
- 37. וְאֵל-כָּל-תּוּרְבָּן. Et ad omnem turbam miscellam. Ο'. καὶ ἐπὶ * πάντα * τὸν σύμμικτον. ⁹³
- 38. חֶרֶב אֶל-מַיְמֵיהֶּ וְרִבְשׁוֹ. Siccitas ad aquas ejus, et exsiccabuntur. Ο'. ἐπὶ τῷ ὕδατι αὐτῆς, καὶ κατασχυρθήσονται. Alia exempl. μάχαιρα ἐπὶ τῷ ὕδατι αὐτῆς ᾧ ἐπεποιθει, * καὶ ξηρανθήσεται * ⁹⁴
- וּבְאֵימִים וְיִתְהַלְּלוּ. Et cum terroribus (idolis) insane se gerunt. Ο'. καὶ ἐν ταῖς νήσοις οὗ κατεκαυχῶντο. 'Α. καὶ ἐν τοῖς εἰδώλοις ἐγκαυχῶνται. Σ. καὶ ἐν ἰσχυροῖς καυχῶνται. ⁹⁵
- 39. צִיִּים אֶת-אֲרָיִים. Zijim (bestiae deserticolae) cum ululatoribus. Ο'. ἰνδάλματα ἐν ταῖς νήσοις. 'Α. σιεῖμ μετὰ λείμ. ⁹⁶ Σ. σειρήνες μετὰ δυνατῶν. ⁹⁷
- בְּנוֹת וַיְעִנָּה. Struthiones. Ο'. θυγατέρες σειρήνων. 'Α. . στρουθῶν. Σ. . στρουθοκαμήλων. ⁹⁸
- וְלֹא-יִתְשֵׁב עוֹד לְבָנָהּ. Et non habitabitur ultra in perpetuum. Ο'. Vacat. * καὶ οὐκ οἰκοδομηθήσεται ἔτι εἰς νίκος * ⁹⁹ Σ. καὶ οὐ κατοικήσεται ἔτι εἰς νίκος. ¹⁰⁰

- 39. וְלֹא תִשְׁכַּן עַד-דּוֹר דָּוָר. Et non incoletur usque ad omnes aetates. Ο'. οὐ μὴ κατοικηθῆ οὐκέτι εἰς τὸν αἰῶνα. Σ. οὐδὲ κατασκευώθησεται ἐν αὐτῇ ἕως γενεῶν καὶ γενεῶν. ¹⁰¹
- 40. אֶת-סָרְסָר. Ο'. * Θ. τὴν * Σόδομα. ¹⁰²
- וְאֶת-שְׁכִינֵיהֶּ. Et vicinas ejus. Ο'. καὶ τὰς ὁμορούσας αὐταῖς. 'Α. Σ. καὶ τὰς γείτονας. ¹⁰³
- 42. יַדוֹן. Jaculum. Ο'. ἐγχειρίδιον. 'Α. Σ. θυρέων. ¹⁰⁴
- וְאֶת-יְרִיחוֹ וְלֹא יִרְחַמוּ. Crudeles sunt, et non miserebuntur. Ο'. ἰταμός ἐστι, καὶ οὐ μὴ ἐλέγη. 'Α. Σ. ἀνελεθμονές εἰσιν, οὐκ οἰκτερήσουσιν. ¹⁰⁵
- כְּאִישׁ. Sicut vir. Ο'. ὡσπερ πῦρ. 'Α. Σ. ὡς ἀνῆρ. ¹⁰⁶
- 44. בְּמַאֲוֵן הַיַּרְדֵּן. E superbia Jordanis. Ο'. ἀπὸ * 'Α. Θ. τοῦ φρυγάματος * τοῦ 'Ιορδάνου. ¹⁰⁷ 'Α. (εἰ) ἰπερφερείας. ¹⁰⁸ Σ. ἀπὸ δόξης. ¹⁰⁹
- וְאֶל-יְרִיחָהּ. In pascuum perennitatis. Ο'. εἰς Γαιθάν. Alia exempl. εἰς τόπον Αἰθάμ. ¹¹⁰ 'Α. ἐπὶ τὸ κατοικητήριον Αἰθάμ. ¹¹¹ Σ. ἐπὶ τὸ κατοικητήριον τὸ ἀρχαῖον. ¹¹²
- 45. אֶל-אֶרֶץ פְּשְׁתִּים. Ο'. ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας Χαλδαίους (alia exempl. τὴν γῆν τῶν Χαλδαίων ¹¹³).

οὕτως ὁ βραχίον αὐτοῦ. ⁹² Syro-hex. **וְאֵל כָּל-תּוּרְבָּן**. ⁹³ Cod. Jes., et in textu sine aster. Cod. 88. Syro-hex. pingit: * καὶ ἐπὶ πάντα * τὸν σ. ⁹⁴ Sic Cod. Jes. in marg., teste Parsonsi. Syro-hex. in textu: μάχαιραν (s. μάχαιρα) ἐπὶ τῷ ὕ. αὐτῆς, καὶ κατασχυρθήσονται; in marg. autem char. med.: ᾧ ἐπεποιθει, καὶ ξηρανθήσεται. Codd. 22, 36, alii: μάχαιραν (s. μάχαιρα) ἐπὶ τῷ ὕ. αὐτῆς ᾧ ἐπεποιθει, καὶ ξηραθήσεται (s. ξηρανθήσεται). ⁹⁵ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: **וְאֵל-כָּל-תּוּרְבָּן**. ⁹⁶ Codd. 86, 88: 'Α. σιεῖμ μετὰ σιεῖμ (sic). Pro posteriore σιεῖμ legendum videtur εἰμ s. λείμ, coll. Hex. ad Jesai. xiii. 22. xxxiv. 14. Syro-hex. ad ἰνδάλματα affert: 'Α. σουνείμ (s. **וְאֵל-כָּל-תּוּרְבָּן**). 'Ο 'Εβρ. σσειείμ (s. **וְאֵל-כָּל-תּוּרְבָּן**). ⁹⁷ Codd. 86, 88. ⁹⁸ Iidem. Cf. Hex. ad Job. xxx. 29. Syro-hex. affert: **וְאֵל-כָּל-תּוּרְבָּן**. ubi Symmachi lectio in clausulam praecedentem pertinet. ⁹⁹ Cod. Jes. Sic in textu Cod. 88. Syro-hex. pingit: **וְאֵל-כָּל-תּוּרְבָּן** καὶ οὐκ οἰκοδ. ἔτι εἰς νίκος. Pro εἰς νίκος in Codd. 22, 36, aliis, est εἰς τὸν

αἰῶνα. ¹⁰⁰ Syro-hex. **וְאֵל-כָּל-תּוּרְבָּן**. ¹⁰¹ Idem in continuatione: **וְאֵל-כָּל-תּוּרְבָּן** καὶ οὐ μὴ—εἰς τὸν αἰῶνα, οὐδὲ μὴ κατασκευώθησεται ἕως γενεῶν καὶ γενεῶν. ¹⁰² Cod. Jes. Syro-hex. **וְאֵל-כָּל-תּוּרְבָּן**. ¹⁰³ Codd. 86, 88. ¹⁰⁴ Syro-hex. **וְאֵל-כָּל-תּוּרְבָּן**. Cf. ad Cap. vi. 23. ¹⁰⁵ Cod. 86, 88. ¹⁰⁶ Iidem. ¹⁰⁷ Cod. Jes. Cod. 86: 'Α. Θ. ἀπὸ τοῦ φρ. Cod. 88 et Syro-hex. in textu: ἀπὸ * φρυγάματος * τοῦ 'Ι., et sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. ¹⁰⁸ Syro-hex. **וְאֵל-כָּל-תּוּרְבָּן**. Cf. Hex. nostra ad Prov. xvi. 18. Ezech. vii. 24. Zech. xi. 3. ¹⁰⁹ Syro-hex. **וְאֵל-כָּל-תּוּרְבָּן**. Cod. 86: Σ. ἀπὸ δόξης (sic). Cf. ad Cap. xlix. 19. ¹¹⁰ Sic Codd. 23, 26, alii. Syro-hex. **וְאֵל-כָּל-תּוּרְבָּן**. ¹¹¹ Cod. 86 (cum Θαιμάν), 88. ¹¹² Iidem. Syro-hex. **וְאֵל-כָּל-תּוּרְבָּן**. Cf. ad Cap. xlix. 19. In Codd. 22, 36, aliis, duplex exstat versio: εἰς τόπον Αἰθάμ ἐπὶ τὸ κατ. τὸ ἀρχ. ¹¹³ Syro-hex. in marg. char. med. **וְאֵל-כָּל-תּוּרְבָּן**. Pro Χαλδαίους Codd. 22, 36, alii, Χαλδαίαν habent; solus autem Comp., γῆν τῶν Χαλδαίων.

45. אֶל-לֹא יִסְבְּרוּם צְעִירֵי הַצֹּאן. *Profecto abripient eos, ut parvulos gregis.* Ο'. ἐὰν μὴ διαφθαρή τὰ ἀρνία τῶν προβάτων αὐτῶν. Ἄ. ἐὰν μὴ συμψηθῶσι τὰ ἐλάχιστα...¹¹⁴ Σ. ἐὰν μὴ διασύρῃσιν αὐτοὺς οἱ μικροὶ τῶν προβάτων.¹¹⁵
נָדָה. *Pascuum.* Ο'. νομή. Ἄ. κατοικητήριον.¹¹⁶

Cap. L. 39. ἐν τοῖς νήσοις ÷ οὐ (sic) ἄ κατεκαυχῶντο.¹¹⁷

CAP. LI (Gr. xxviii).

1. לֵב קָמִי. *Leb-camai* (s. *cor insurgentium contra me*). Ο'. Χαλδαίους. Ἄ. καρδίαν ἐπεγειρόντων. Σ. Λεβκαβή (fort. Λεβκαμή).¹

2. זָרִים וְזָרָה. *Peregrinos, et ventilabunt eam.* Ο'. ὑβριστὰς, καὶ καθυβρίσουσιν αὐτήν. Ἄ. Σ. λικμητὰς, καὶ λικμήσουσιν αὐτήν.²

וְיִבְקְרוּ אֶת-אֶרְצָהּ. *Et populabuntur terram ejus.* Ο'. καὶ λυμανοῦνται τὴν γῆν αὐτῆς. Ἄ. καὶ πλαδαρώσουσι τὴν γῆν αὐτῆς.³ Σ. καὶ ἐκρήξουσι...⁴

כִּי-רָוַח עָלֶיהָ מִסְבֵּיב. *Nam erunt adversus eam undiquaque.* Ο'. ὅτι ἔστι οὐαὶ ἐπὶ Βαβυλώνα κυκλόθεν. Ἄ. ὅτι ἐγένοντο ἐπ' αὐτὴν κύκλω.⁶

3. אֶל-יְדֹרֵךְ. *Contra eum qui tendit.* Ο'. τεινέτω.

✧

¹¹⁴ Codd. 86, 88. Cf. ad Cap. xlix. 20. Syro-hex. affert: Ἄ. συμψηθῶσι (סִבְּוּ; cf. ad Cap. xlvii. 15). ¹¹⁵ Codd. 86, 88: Σ. ἐὰν—μικροί. Syro-hex. אֶל-לֹא יִסְבְּרוּם. In Ed. Rom. pingitur, οὐ κατεκαυχῶντο; sed οὐ desideratur in Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 26, aliis.

CAP. LI. ¹ Codd. XII, 86, 88, quorum ille Λεβκαβή, hi autem Λεβκαμή habent. Anon. in Cat. Ghisler. T. II, p. 89 I λεκκαβή scribit. "Symmachus voces Hebraeas retinuit ut nomen proprium; posuit enim Λεβκαμή. Hebraei per rationem scribendi arcanam, quae אֶל-לֹא, qua ה cum א, et ש cum ב, et contra, permutantur, per לֵב קָמִי, בְּצִדִים, לֵב קָמִי, et בְּצִדִים. Hinc Chaldaeus interpres posuit: יָעַל אֶת-לֵב קָמִי. Graecus Alexandrinus: καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας Χαλδαίους."—*Rosenmueller.* Syro-hex. in textu καρδίαν ἐπεγειρόντων, in marg. char. med. Χαλδαίους affert: Denique Codd. 22, 36, alii: Χαλδαίαν καρδίαν ἐπεγειρόντων. ² Codd. 86, 88. Syro-hex. אֶל-לֹא יִסְבְּרוּם.

Alia exempl. μὴ τεινέτω;⁷ alia, ἐπ' αὐτῇ τεινέτω.⁸

3. וְאֶל-יְתַעַל. *Et contra eum qui effert se.* Ο'. καὶ περιθέσθω. Alia exempl. καὶ μὴ περιτιθέσθω;⁹ alia, καὶ ὅτι ἐπ' αὐτῇ ἄ περιτιθέσθω (s. περιτιθέσθω).¹⁰

וְהָרִיבוּ. *Excindite.* Ο'. καὶ ἀφανίσατε. Οἱ λοιποὶ ἀναθεματίσατε.¹¹

וְהָרִיבוּ. *Exercitum ejus.* Ο'. τὴν δύναμιν αὐτῆς. Ἄ. τὴν στρατιάν αὐτῆς.¹²

4. בְּחֻצוֹתֶיהָ. *In plateis ejus.* Ο'. ἐξωθεν αὐτῆς. Ἄ. ἐν ταῖς ἐξόδοις αὐτῆς. Σ. ἐν ταῖς ἀμφοδοῖς αὐτῆς.¹³

5. בְּבָאוֹת. Ο'. παντοκράτορος. Ἄ. στρατιῶν.¹⁴

6. אֶל-הַרְפּוּ. *Ne excindamini.* Ο'. μὴ ἀπορριφήτε. Ἄ. μήποτε σιωπήσητε. Σ. μὴ σιωπήθητε.¹⁵

7. גִּוִּים. (in posteriore loco). Ο'. Vacat. Alia exempl. ἔθνη.¹⁶

8. הַיְלִילֹךְ עָלֶיהָ. *Ejulate propter eam.* Ο'. θρηνεῖτε αὐτήν. Ἄ. Σ. ὀλολύγατε ἐπ' αὐτήν.¹⁷

9. לְבִמְכָאוֹתָהּ. *Dolori ejus.* Ο'. τῇ διαφθορᾷ αὐτῆς. Ἄ. τῷ ἄλγει αὐτῆς.¹⁸

9. כִּי-יִרְגַע אֶל-הַשָּׁמַיִם. *Nam pertingit ad caelum.*

✧

³ Syro-hex. אֶל-לֹא יִסְבְּרוּם. Cf. Hex. ad Jesai. xix. 3. ⁴ Cod. 86: Σ. εκρηξουσιν (sic). Cod. 88: Σ. εκριξουσιν (sic). Verum videtur ἐκρήξουσιν, collatis Symmachi lectionibus ad Jesai. xix. 3. Jerem. xix. 7. ⁵ Sic Cod. 88, Syro-hex. ⁶ Syro-hex. Aquilae continat: אֶל-לֹא יִסְבְּרוּם. ⁷ Sic Codd. 88, 106, Syro-hex. In Hebraeo nonnulli codd. אֶל pro אֶל bis exhibent. ⁸ Sic Comp., Codd. XII, 22, 36, alii. ⁹ Sic Cod. 88, 106, Syro-hex. ¹⁰ Sic Cod. Jes., et sine aster. Codd. 22, 23, 26, alii. ¹¹ Syro-hex. אֶל-לֹא יִסְבְּרוּם. ¹² Idem: אֶל-לֹא יִסְבְּרוּם. ¹³ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: אֶל-לֹא יִסְבְּרוּם. ¹⁴ Syro-hex. אֶל-לֹא יִסְבְּרוּם. ¹⁵ Cod. 88, qui ad Aquilam σιωπήσατε habet. Cod. 86: Ἄ. μήποτε σιωπήσητε. Σ. μὴ σιωπήσησθε (sic). Syro-hex. affert: אֶל-לֹא יִסְבְּרוּם. ¹⁶ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ¹⁷ Codd. 86, 88. Syro-hex. אֶל-לֹא יִסְבְּרוּם. ¹⁸ Codd. 86, 88.

Ο'. ὅτι ἤγγικεν εἰς οὐρανόν. 'Α. ὅτι ἤψατο ἕως τῶν οὐρανῶν. Σ. Θ. . . εἰς τὸν οὐρανόν.¹⁹

9. וַיִּשָׂא עַד-שָׁמַיִם וַיִּשְׂבֵּן. Et elevatum est usque ad nubes. Ο'. ἐξῆρεν (alia exempl. καὶ ἐπήρθη, s. ἐξήρθη²⁰) ἕως τῶν ἀστρων. 'Α. καὶ ἐπήρθη ἕως τῶν νεφελῶν. Σ. . . ἕως αἰθέρος νεφελῶν.²¹

10. הוֹצִיָה יְהוָה אֶת-צְדָקֹתַי וְיָנִי. Produxit Jova justitias nostras. Ο'. ἐξήνεγκε κύριος τὸ κρίμα αὐτοῦ. 'Α. ὅτι ἐξήνεγκε κύριος τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ. Σ. παρήνεγκε κύριος τὰς δικαιοσύνας ἡμῶν.²²

בָּאוּ וְנִסְפְּרָה בְּצִיּוֹן. Venite, et memoremus in Sione. Ο'. δεῦτε, καὶ ἀναγγελωμεν ἐν Σίῳν. 'Α. δεῦτε, καὶ εὐαγγελισώμεθα Σίῳν.²³

11. מִזְמוֹתַי לְהַשְׁחִיתָהּ. Consilium ejus ad perdendum eam. Ο'. ἡ ὄργη αὐτοῦ τοῦ ἐξολοθρεῦσαι αὐτήν. 'Α. Σ. τὸ ἐνθύμημα αὐτοῦ τοῦ διαφθεῖραι αὐτήν.²⁴

הַיְכָלָו. Templi ejus. Ο'. λαοῦ αὐτοῦ ἐστιν. Alia exempl. ναοῦ αὐτοῦ.²⁵

12. אֶל-חֹמַת. Ad muros. Ο'. ἐπὶ τῶν τεῖχῶν.²⁶

הַחֲזִיקוּ הַמְּשִׁמָּר. Corroborate custodiam. Ο'. ἐπιστήσατε φαρέτρας (alia exempl. φυλακάς²⁷). 'Α. Σ. ἐπικρατήσατε φυλακῆς.²⁸

12. הַאֲרִבִּים. Insidiatore. Ο'. ὄπλα. 'Α. Σ. ἔνεδρα.²⁹

כִּי יָנִי גַם-וְיָמֵי יְהוָה גַּם-יָשָׁעָה. Nam et consilium cepit Jova, et patravit. Ο'. ὅτι ἐνεχείρισε (potior scriptura ἐνεχείρησε), καὶ ποιήσει κύριος. 'Α. ὅτι ἐνεθυμήθη κύριος, καί γε ἐποίησεν.³⁰

13. רַבַּת אוֹצְרוֹת. Abundans thesauris. Ο'. καὶ ἐπὶ πλήθει θησαυρῶν αὐτῆς. 'Α. πολλὴ ἐν θησαυροῖς αὐτῆς.³¹

בָּא קֵצָה אִמַּת בְּצַעְדָהּ. Venit finis tuus, cubitus (mensura) rapinae tuae. Ο'. ἦκει τὸ πέρας σου ἀληθῶς ('Α. Σ. πῆχους³²) εἰς τὰ σπλάγχνα σου. 'Α. ἦκει τὸ πέρας σου, ἀλήθεια πλεονεξίας σου.³³ Σ. ἦκει τὸ πέρας σου, πῆχους τὸ κτήμά σου. Aliter: Σ. . . τῆς τομῆς σου.³⁴

14. בְּלִלְק. Quasi locustis. Ο'. ὡσεὶ ἀκρίδων. 'Α. Σ. ὡς βρούχου.³⁵

וְעָנוּ עָלַי הַיָּדוּ. Et edent super te celestia. Ο'. καὶ φθέγγονται ἐπὶ σέ οἱ καταβαίνοντες. 'Α. καὶ καταλέξουσιν ἐπὶ σέ ἡδάδ.³⁶ Σ. καὶ ἐξάρψουσιν ἐπὶ σέ ἀδάδ . . . καταλεγμα ὡς οἱ πατοῦντες ληρόν.³⁷

15. הַבְּיֹן הַיָּחַס. Copia aquarum. Ο'. ἡχος ὕδατος. Alia exempl. πλήθος ἡχους ὕδατος.³⁸

¹⁹ Codd. 86, 88. ²⁰ Prior lectio est in Codd. 22, 36, aliis; posterior in Cod. 41, et, ut videtur, Syro-hex., qui פּוֹלְלִל habet. ²¹ Codd. 86, 88. In posteriore ad Sym. αἰθέρος abest; sed vid. Hex. ad Job. xxxvi. 28. xxxvii. 18. xxxviii. 37. Syro-hex. affert: 'Α. Σ. ἐπήρθη (פּוֹלְלִל). Idem in marg. char. Estrang. פּוֹלְלִל פּוֹלְלִל ; ubi pro פּוֹלְלִל pinguium videtur פּוֹלְלִל , eis ῥοπάς (νεφελῶν), quae Aquilae est versio ad Job. xxxvii. 21. xxxviii. 37. ²² Codd. 86, 88. Verius, ut videtur, Syro-hex.: 'Α. τὰς δικαιοσύνας ἡμῶν (פּוֹלְלִל פּוֹלְלִל). ²³ Codd. 86, 88. ²⁴ Syro-hex. פּוֹלְלִל פּוֹלְלִל פּוֹלְלִל , eis ῥοπάς (νεφελῶν). ²⁵ Codd. 86, 88: 'Α. Σ. τὸ ἐνθύμημα αὐτοῦ. ²⁶ Sic Codd. 26, 36, 41, alii, et Syro-hex. ²⁷ Sic Comp., Codd. 22, 96, alii, et Syro-hex. ²⁸ Syro-hex. פּוֹלְלִל פּוֹלְלִל פּוֹלְלִל . ²⁹ Codd. 86, 88. Syro-hex. פּוֹלְלִל פּוֹלְלִל . ³⁰ Codd. 86, 88. Syro-hex. Aquilae et Symmacho continuat: פּוֹלְלִל פּוֹלְלִל פּוֹלְלִל . ³¹ Syro-hex. פּוֹלְלִל פּוֹלְלִל פּוֹלְלִל . ³² Idem: פּוֹלְלִל . ³³ Codd. 86, 88. ³⁴ Idem: Σ. ἦκει—τὸ

κτήμά σου. Pro κτήμα nescio an legendum τμήμα, certmen-tum, quae primaria vocis Hebraeae notio est. Sert Syro-hex. affert: פּוֹלְלִל פּוֹלְלִל פּוֹלְלִל . (Syr. פּוֹלְלִל commutatur cum τομῆ Job. xv. 32. Cant. ii. 12.) Etiam Vulg.: venit finis tuus pedalis praecisionis tuae. ³⁵ Syro-hex. פּוֹלְלִל פּוֹלְלִל . ³⁶ Vulg.: quasi brucho. ³⁷ Cod. 88 affert: 'Α. καὶ καταλέξουσιν ἐπὶ σέ ἡδάδ, καὶ καταβαίνοντες ὡς οἱ πατοῦντες ληρόν. Prior tantum clausula Aquilae auctorem habet. Cf. ad Cap. xxv. 30. ³⁸ Syro-hex. פּוֹלְלִל פּוֹלְלִל פּוֹלְלִל פּוֹלְלִל . (Pro פּוֹלְלִל Bernstein. tentat פּוֹלְלִל . פּוֹ , τουτέστιν, ἀλαλαγμός. Equidem crediderim omnia post פּוֹ scholium esse, quod cum lectione Symmachi coaluerit, cujusque simile quid reperitur in Codd. 22, 48, aliis, qui post καταβαίνοντες inferunt: λέγοντες (s. καταλέγοντες) ὡς οἱ πατοῦντες ληρόν. Tunc pro פּוֹ tantummodo repetendum פּוֹ .) ³⁹ Sic Comp., Ald., Codd. XII, 23, 26 (cum ἡχος), 88 (cum ἡχους), alii, et Syro-hex. Cf. ad Cap. x. 13.

16. **רַחַו**. *Ventum*. Ο. φῶς. 'Α. Σ. ἀνεμον.⁸⁹
17. **בְּבַעַר כָּל־אָדָם מַדְעַת**. *Brutus factus est omnis homo sine scientia*. Ο. ἐματαιώθη (alia exempl. ἐμωράνθη⁴⁰) πᾶς ἄνθρωπος ἀπὸ γνώσεως. 'Α. ἐμωράνθη πᾶς ἄνθρωπος ὥστε μὴ γινώσκειν. Σ. ἠφρόνησε πᾶς ἄνθρωπος ὥστε μὴ γινώσκειν.⁴¹
18. **תַּעֲתֵּיעַ**. *Illusionum*. Ο. μεμωκημένα. Σ. παιγινας.⁴²
19. **וְיִשְׁבֹּט נַחֲלָתוֹ**. *Et (Israel) gens hereditatis ejus*. Ο. κληρονομία αὐτοῦ. Alia exempl. μερίς αὐτοῦ, καὶ 'Ισραήλ ῥάβδος κληρονομίας αὐτοῦ.⁴³ Σ. μερίς αὐτοῦ, καὶ ῥάβδος...⁴⁴
- וְהָיָה יְבָאוֹת**. Ο. κύριος ✕ τῶν δυνάμεων.⁴⁵
20. **כִּפְצֵי־אֶמְתָּה**. *Malleus es tu*. Ο. διασκορπίζεις σύ. 'Α. προσήσεις (σί).⁴⁶ 'Ο Σύρος' ἐτοίμασόν (μοι σκεύη πολέμου).⁴⁷
- וְנִפְצֵיתִי**. *Et diffringam*. Ο. καὶ διασκορπιῶ. 'Α. καὶ προσήξω.⁴⁸
- וְהִשְׁחֵיתִי בָּהּ**. *Et perdam per te (quasi malleum)*. Ο. καὶ ἐξαρῶ ἐκ σοῦ (alia exempl. ἐν σοί⁴⁹).
22. **אִישׁ וְאִשָּׁה . . . בָּחוּר וּבְתוּלָה**. *Virum et feminam . . . senem et juvenem . . . adolescentem et virginem*. Ο. νεανίσκον καὶ παρθένον . . . ἄνδρα καὶ γυναῖκα. Alia exempl. ἄν-
- δρα καὶ γυναῖκα . . . πρεσβύτην καὶ νεανίσκον . . . ἐκλεκτὸν καὶ παρθένον.**⁵⁰
23. **אֶפְרַיִם וְיִמְדוֹ**. *Agricolam et jugum ejus*. Ο. γεωργὸν καὶ τὸ γεώργιον αὐτοῦ. 'Α. Σ. . . καὶ ζεῦγος αὐτοῦ.⁵¹ Σ. βοηλάτην καὶ ζεῦγος αὐτοῦ.⁵²
24. **יִשְׁבִּי כְּשֵׁדִים**. *Incolis Chaldaeorum*. Ο. τοῖς κατοικοῦσι Χαλδαίσι. 'Α. Σ. . . Χαλδαίσι.⁵³
25. **הַר הַמְּשֹׁחִית**. *Mons perditionis*. Ο. τὸ ὄρος τὸ διεφθαρμένον. 'Α. . . τὸ διαφθείρον.⁵⁴
26. **בְּיַשְׁמֻמוֹת עוֹלָם תְּהִיָּה**. *Nam vastationes perpetuae eris*. Ο. ὅτι εἰς ἀφανισμόν ἔση εἰς τὸν αἰῶνα. 'Α. Σ. ὅτι εἰς ἀφανισμὸν αἰωνίου ἔση.⁵⁵
27. **שׁוֹפָר**. *Tuba*. Ο. σάλπιγγι. 'Α. Σ. κερατίνῃ.⁵⁶
- מִמְלֻכֹת אֲרָרַת מִנִּי וְאֲשְׁכְנָנִי**. *Regna Ararat (Armeniae), Minni et Aschenaz*. Ο. βασιλείς ἄρατε παρ' ἐμοῦ, καὶ τοῖς Ἀχαναζέσι. Alia exempl. βασιλείας Ἀραράθ παρ' ἐμοῦ, καὶ τοῖς Κενεζαίοσι. Alia: βασιλείαις Ἀραράτ (s. Ἀραρέτ) παρ' ἐμοῦ, καὶ τοῖς Ἀσχαναζαίοσι.⁵⁷ 'Α. . . Ἀραρέτ Μενεὶ καὶ Ἀσχενέξ.⁵⁸ Σ. βασιλείς Ἀραρέτ Μενεὶ καὶ Ἀσχενέξ.⁵⁹
- פְּקֹדוּ עָלֶיהָ**. *Praeficite adversus eam*. Ο. ἐπιστήσατε ἐπ' αὐτήν. 'Α. ἐπισκέψασθε ἐπ' αὐτήν.⁶⁰
- טִיפְסָר**. *Tiphsar* (nomen dignitatis militaris bar-

³⁹ Codd. 86, 88. Syro-hex.: Οἱ λοιποὶ ἀνεμον. ⁴⁰ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 23, 26, alii, et Syro-hex. ⁴¹ Cod. 88. Cod. 86 tantum affert: 'Α. ἠφρόνησεν (sic) π. ἄ. ὥστε μὴ γ. ⁴² Syro-hex. ✕ **חַגְלָא**. Codd. 86, 88 affert: Σ. παιγινας μισαρά; ubi μισαρά ad aliam versionem pertinere videtur. ⁴³ Sic Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. in textu: (αὐτὸς ἐστὶ) καὶ ῥάβδος κληρονομίας αὐτοῦ; in marg. autem char. med.: μερίς τοῦ 'Ισραήλ. ⁴⁴ Codd. 86, 88. Cod. Jes. in marg. affert: μερίς αὐτοῦ ῥάβδος. ⁴⁵ Cod. Jes. Sic in textu sine aster. Comp., Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁴⁶ Syro-hex. **כִּפְצֵיתִי**. ✕ **כִּפְצֵיתִי**, cum scholio: "Ut siquis allidat (כִּפְצֵיתִי) aliquid ad parietem." Cf. Hex. ad Psal. ii. 9. Vulg.: *collidit tu*. ⁴⁷ Theodoret. In Pesch. est **כִּפְצֵיתִי**, *étoumâsate*. ⁴⁸ Syro-hex. ✕ **כִּפְצֵיתִי**. Vulg.: *et collidam*. ⁴⁹ Sic Comp., Codd. XII, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex., qui

in marg. char. med. *ἐκ σοῦ habet*. ⁵⁰ Sic Syro-hex., quocum nullus liber ex omni parte consensit. Lectio *ἐκλεκτὸν* pro **בְּחִיר** est in Codd. 88, 239, et Aquilam refert. Cf. ad Cap. xviii. 21. ⁵¹ Syro-hex. **וְיִמְדוֹ**. ✕ **וְיִמְדוֹ**. ⁵² Codd. 86, 88. ⁵³ Syro-hex. **וְיִמְדוֹ**. ✕ **וְיִמְדוֹ**. ⁵⁴ Idem: ✕ **וְיִמְדוֹ**. Cf. ad Cap. vi. 28. Post *διεφθαρμένον* add. λέγει κύριος Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁵⁵ Syro-hex. **וְיִמְדוֹ**. ✕ **וְיִמְדוֹ**. ⁵⁶ Prior lectio est in Cod. 88 (cum Ἀραρέθ), et Syro-hex. (cum **וְיִמְדוֹ**); posterior in Comp., Codd. III (cum Ἀραρέθ), 23, 26, 33, 36, aliis. In textu potior scriptura Ἀσχαναζαίοσι (s. -ζέοσι) est in Codd. Vat., Alex., Sinai. ⁵⁷ Syro-hex. **וְיִמְדוֹ**. ✕ **וְיִמְדוֹ**. ⁵⁸ Cod. 86 affert: 'Α. Ἀραράθ Μενεὶ. Cod. 88: 'Α. Ἀραρήθ Μενεὶ. ⁵⁹ Codd. 86, 88. ⁶⁰ Syro-hex. Aquilae continuat: ✕ **וְיִמְדוֹ**.

- barum). Ο΄ βελουστάσεις. Σ. ἐλεγκούς. "Αλ-
λος" Ταφσάρ.⁶¹
27. כְּלִילֵי סִמְרִי. *Sicut locustas hirsutas.* Ο΄ ὡς
ἀκρίθων πληθος. 'Α. Σ. ὡς βροῦχον φρικτόν.⁶²
28. קָדְשׁוֹ. *Inaugurate.* Ο΄ ἀναβιβάσατε. Alia
exempl. ἀγιασατε.⁶³
- אֶת-פְּחוֹתֵיהֶּ וְאֶת-כָּל-סִגְנֵיהֶּ וְאֶת-כָּל-אֶרֶץ
קְמוֹשִׁלָּהּ. *Procuratores ejus, et omnes prae-
sides ejus, et omnem terram principatus ejus.*
Ο΄. καὶ πάσης τῆς γῆς, τοὺς ἡγουμένους αὐτοῦ,
καὶ πάντας τοὺς στρατηγούς αὐτοῦ. Alia ex-
empl. τοὺς ἡγουμένους αὐτῆς, καὶ πάντας τοὺς
στρατηγούς αὐτῆς, καὶ πάσης τῆς γῆς τῆς
ἐξουσίας αὐτοῦ.⁶⁴
29. וְתִרְעֵשׂ הָאָרֶץ וְתַחֲלֶהּ. *Et contremiscet terra,
et torquebitur.* Ο΄. ἐσεισθή ἡ γῆ, καὶ ἐπόνεσε.
'Α. καὶ σεισθήτω ἡ γῆ, καὶ παραχθήσεται.⁶⁵ Σ.
καὶ σαλευθήσεται ἡ γῆ, καὶ ὀδυνήσεται.⁶⁶
30. חָרְלוּ גְבוּרֵי. *Cessaverunt fortes.* Ο΄. ἐξέλιπε
μαχητῆς. 'Α. ἐκοπίασαν δυνατοί.⁶⁷
- בְּמִצְדוֹת. *In arcibus.* Ο΄. ἐν περιοχῇ. Σ.
πολιορκούμενοι.⁶⁸

- וְהַמְעַבְרוֹת נִתְפָּשׁוּ. *Et trajectus capti sunt.*
Ο΄. τῶν διαβάσεων αὐτοῦ ἐλήφθησαν. 'Α.
καὶ αἱ διαβάσεις συλληφθήσονται.⁶⁹
- וְאֶת-הָאֲנָמִים שָׂרְפוּ. *Et stagna combusserunt.*
Ο΄. καὶ τὰ συστήματα αὐτῶν ἐνέπηρσαν. 'Α.
Σ. καὶ τὰ ἔλη [ἐταράχθησαν].⁷⁰
- בְּבָהֳלוֹ. *Conturbati sunt.* Ο΄. ἐξέρχονται. 'Α.
ἐταράχθησαν.⁷¹ Σ. ἔκθαμβοι ἐγένοντο.⁷²
33. בְּבִאוֹת אֶלְהֵי יִשְׂרָאֵל. Ο΄. Vacat. ✕ τῶν θυ-
νάμεων ὁ θεὸς 'Ισραὴλ 4.⁷³
- בֵּת-בְּבֶלָה כְּנֶרְן עַת הַדְרִיכָה. *Filia Babylonis
est instar arcae tempore calcationis ejus.* Ο΄.
οἶκοι ('Α. Σ. θυγάτηρ⁷⁴) βασιλείως Βαβυλῶνος
ὡς ἄλων ὄριμος ἀλοηθήσονται. 'Α. . . καιρὸς
τοῦ πατήσαι αὐτήν.⁷⁵ Σ. θυγάτηρ Βαβυλῶνος ὡς
ἄλων ἦν, καιρὸς ἀλώης.⁷⁶
- יַעַת-הַקְצִיר לָהּ. *Tempus messis ei.* Ο΄. ὁ ἀμη-
τὸς αὐτῆς. 'Α. καιρὸς τοῦ ἀμητοῦ αὐτῆς.⁷⁷
34. אֲכָלְנִי. *Consumpsit me.* Ο΄. κατέφαγέ με.
'Α. ἠπληστεύσατό μοι.⁷⁸
- הַמְּמִנִי בְּבֶל הַצִּיּוֹנִי כָּלִי. *Quod vero in codice lectio Aquilae ad אֲכָלְנִי. Quod
vero ibidem referatur in codice Symmachi בְּבֶל, ex errore
factum apparet, cum sit ponendum statim post. —Cf. Ceriani.
—Sed seorsim, utpote unius Symmachi.—Certiāmi.
Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. Sic Syro-hex.
et Cod. 88, nisi quod hic καὶ σύμπαντας τοὺς στρ. αὐτοῦ
habet. Montef. e Cod. Jes. affert: ✕ καὶ πάσης—ἐξουσίας
αὐτοῦ. 65 Codd. 86, 88. 66 Syro-hex. אֲכָלְנִי. 67 Codd. 86, 88.
68 Idem. Cf. Hex. nostra ad Ezech. iv. 3. 69 Syro-hex. אֲכָלְנִי. Ad אֲכָלְנִי idem affert: ✕ אֲכָלְנִי, cum
scholio: אֲכָלְנִי? אֲכָלְנִי. אֲכָלְנִי, quae lectio ad אֲכָלְנִי
pertinere videtur. Cf. Middeld. ad Jesai. xix. 6. 70 Cod.
86. Parsons. e Cod. 88 exscripsit: "Α. καὶ τὰ ἔλη καὶ τὰ
συστήματα ἐταράχθησαν. Σ. praemittit καὶ τὰ ἔλη." Vox
ἐταράχθησαν ad Hebr. בְּבָהֳלוֹ aptanda videtur. 71 Syro-
hex. ✕ אֲכָלְנִי. 72 Codd. 86, 88. 73 Cod.
Jes. Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. Parsons. e Cod.
XII θεὸς sine artic. exscripsit. 74 Syro-hex. 75 Idem:
✕ אֲכָלְנִי. 76 Codd. 86, 88. 77 Cod. 88.
Syro-hex.—'Α. Σ. καιρὸς τοῦ ἀμητοῦ (אֲכָלְנִי). 78 Cod.
88 in continuatione.*

⁶¹ Syro-hex. **ܘܫܝܘܢܝܢ**. Idem in marg. sine nom.
ܘܫܝܘܢܝܢ. Vulg. *Taphsar*. ⁶² Syro-hex. affert: 'Α. Σ. βροῦχον (ܘܫܝܘܢܝܢ). Idem ad **ܘܫܝܘܢܝܢ**, τοὺς ἡγουμένους (v. 28) apponit: **ܘܫܝܘܢܝܢ**. **ܘܫܝܘܢܝܢ**. 'Α. **ܘܫܝܘܢܝܢ**. Vox mihi ignota, quam, si placet, conferas cum **ܘܫܝܘܢܝܢ**, λῶτος, apud Castellum. S. *commotionem*.—*Norberg*. "Vox Syriaca male descripta mihi videtur. Omnia enim tentavi, quibus lux quaedam voculae illi affunderetur, sed sine successu. Forte a **ܘܫܝܘܢܝܢ**, *volare*, derivandum est."—*Spohn*. Quod ad Symmachum attinet, recte vidit Spohnius, Syr. **ܘܫܝܘܢܝܢ** non vertendum esse *commotionem*, sed *terrificum*, Graece, ut ei visum est, *ὀρθοτριχύντα*; et certe *ὀρθοτριχύν* pro **ܘܫܝܘܢܝܢ** adhibet Sym. Psal. cxviii. 120. Sed in locis Jerem. v. 30. xviii. 13 Syrus noster **ܘܫܝܘܢܝܢ** per **ܘܫܝܘܢܝܢ** interpretatus est, neque aliter h. l. vertendum, testantibus Codd. 86, 88, ubi est: 'Α. Σ. ὡς βροῦχον φρικτόν. Ad Aquilam pro **ܘܫܝܘܢܝܢ**, quod olim in *Otio Norvic*. p. 55 tentabam, **ܘܫܝܘܢܝܢ**, non *volans*, *ἀπτερον*, *ἀπτιλον*, ut bruchi epitheton sit, nunc non placet. "Aliam correctionem proponit Drachius in nupera Hexaplorum editione, ut nempe Syrus male descriperit Graccam vocem *ἀριστέις* (mallem ex forma Syra *ἀρίστους*), ita ut pro **ܘܫܝܘܢܝܢ** sit rescribendum **ܘܫܝܘܢܝܢ**; refertur

61 Syro-hex. **ܘܫܝܘܢܝܢ**. Idem in marg. sine nom.
ܘܫܝܘܢܝܢ. Vulg. *Taphsar*. ⁶² Syro-hex. affert: 'Α. Σ. βροῦχον (ܘܫܝܘܢܝܢ). Idem ad **ܘܫܝܘܢܝܢ**, τοὺς ἡγουμένους (v. 28) apponit: **ܘܫܝܘܢܝܢ**. **ܘܫܝܘܢܝܢ**. 'Α. **ܘܫܝܘܢܝܢ**. Vox mihi ignota, quam, si placet, conferas cum **ܘܫܝܘܢܝܢ**, λῶτος, apud Castellum. S. *commotionem*.—*Norberg*. "Vox Syriaca male descripta mihi videtur. Omnia enim tentavi, quibus lux quaedam voculae illi affunderetur, sed sine successu. Forte a **ܘܫܝܘܢܝܢ**, *volare*, derivandum est."—*Spohn*. Quod ad Symmachum attinet, recte vidit Spohnius, Syr. **ܘܫܝܘܢܝܢ** non vertendum esse *commotionem*, sed *terrificum*, Graece, ut ei visum est, *ὀρθοτριχύντα*; et certe *ὀρθοτριχύν* pro **ܘܫܝܘܢܝܢ** adhibet Sym. Psal. cxviii. 120. Sed in locis Jerem. v. 30. xviii. 13 Syrus noster **ܘܫܝܘܢܝܢ** per **ܘܫܝܘܢܝܢ** interpretatus est, neque aliter h. l. vertendum, testantibus Codd. 86, 88, ubi est: 'Α. Σ. ὡς βροῦχον φρικτόν. Ad Aquilam pro **ܘܫܝܘܢܝܢ**, quod olim in *Otio Norvic*. p. 55 tentabam, **ܘܫܝܘܢܝܢ**, non *volans*, *ἀπτερον*, *ἀπτιλον*, ut bruchi epitheton sit, nunc non placet. "Aliam correctionem proponit Drachius in nupera Hexaplorum editione, ut nempe Syrus male descriperit Graccam vocem *ἀριστέις* (mallem ex forma Syra *ἀρίστους*), ita ut pro **ܘܫܝܘܢܝܢ** sit rescribendum **ܘܫܝܘܢܝܢ**; refertur

- רִי. *Delevit me N. rex Babylonis, statuit me vas vacuum.* Ο'. ἐμερίσατό με, κατέλαβέ με σκότος λεπτόν, N. βασιλεὺς B. Alia exempl. ÷ κατέλαβέ με 4, ἐμερίσατό με ('A. ἐφαγεδαίωσέ με⁷⁹) N. βασιλεὺς B., κατέστησέ με ὡς σκεῦος κενόν.⁸⁰
- 34, 35. הִרְתִּינִי: הִרְתִּינִי. *Dispulit me. Injuria mea.* Ο'. ἔξωσάν με οἱ μόχθοι μου. 'A. ἔξωσέν με τὸ ἀδίκημά μου. Σ. . . τὸ ἀδίκημα τὸ εἰς ἐμέ.⁸¹
35. וְשֹׂאֲרֵי עַל-בְּבַל. *Et caro mea sit super Babylone.* Ο'. καὶ αἱ ταλαπωφῶραι μου εἰς Βαβυλῶνα. 'A. ἡ σάρξ μου. . .⁸² Σ. καὶ ἡ ἀποτομία μου κατὰ Βαβυλῶνος.⁸³
36. אֶת-רִיבֶךָ. *Litem tuam.* Ο'. τὴν ἀντίδικόν σου. Σ. τὴν κρίσιν σου.⁸⁴
37. לְגַבְלִים מְעוֹן-תַּנְיִם שְׁפִיחָה וְשָׂרְקָה. *In acervos, habitatio canum ferorum, stupor et sibilus.* Ο'. εἰς ἀφανισμόν. Alia exempl. εἰς θίνας, κατοικία δρακόντων ('A. Σ. σειρήνων), εἰς ἀφανισμόν καὶ συρισμόν.⁸⁵ Σ. εἰς βουνοὺς. . .⁸⁶
- וְיֹשֵׁב מֵאִיִן יוֹשֵׁב. *Ut non sit habitator.* Ο'. καὶ οὐ
- κατοικηθήσεται. 'A. Θ. παρὰ τὸ μὴ εἶναι ἔνοικον (Σ. ἐνοικοῦντα).⁸⁷
38. יַחְדָּו כִּפְפָרִים וְשֹׂאֲנֵי נְעָרוֹ. *Simul ut leones juvenes rugient, rudent.* Ο'. ὅτι ἄμα ὡς λέοντες ἐξηγέρθησαν (alia exempl. add. οἱ παῖδες αὐτῶν⁸⁸). 'A. ἀευνθήσονται ὡς σκύμοι, ἐρεύζονται οἱ παῖδες αὐτοῦ.⁸⁹ 'A. Θ. ἐρεύζονται. Σ. ὠρύσσονται.⁹⁰
39. אֶת-מִשְׁתֵּיהֶם. *Computationes eorum.* Ο'. ✕ τὸ 4 πότμα αὐτοῖς.⁹¹ 'A. τοὺς πότους. . .⁹²
- וַיִּעְלֶוּ. *Exsultent.* Ο'. καρωθῶσι. 'A. ἀγαλλιάσονται.⁹³ Σ. . .⁹⁴
40. עִם-עֵתוּדִים. *Cum hircis.* Ο'. μετ' ἐρίφων. 'A. Σ. cum pilosis.⁹⁵
41. אֵיךְ נִלְכְּדָה יְשִׁיחָה. *Quomodo capta est Sesach.* Ο'. πῶς ἐάλω ✕ Πάντες Σεισάχ 4. Σ. Σησάχ.⁹⁶
- תְּהַלֵּל. *Laus.* Ο'. τὸ καύχημα. 'A. Σ. ὁ ἔπαινος.⁹⁷
43. לְשִׁפְמָה. *In stuporem.* Ο'. Vacat. ✕ Πάντες εἰς ἀφανισμόν 4.⁹⁸ 'A. εἰς ἀμῖαν.⁹⁹

⁷⁹ Syro-hex. ✕ حَصَبٌ. Cf. Hex. ad Psal. xvii. 15.
⁸⁰ Sic Syro-hex., qui post κατέλαβέ με in marg. char. med. addit: ὡς σκότος λεπτόν (لَبَّ سَعْبَل مَلَط). Codd. 22, 36, alii: ἐμερίσατό με, κατέφαγέ με (pro κατέφαγέ με, ἐμερίσατό με), καὶ κατέλαβέ με ὡς σκότος λ. N. β. B., κατέστησέ με ὡς σκ. κενόν, καὶ (κατέπιέ με).
⁸¹ Codd. 86, 88. In priore ad Aquilam με abest.
⁸² Syro-hex. ✕ حَسْبُ. Cf. Codd. 86, 88. In priore ad Aquilam με abest.
⁸³ Codd. 86 (cum ἀποτομία), 88 in continuatione. ⁸⁴ Syro-hex. ✕ حَسْبُ. Cf. Codd. 86, 88. In priore ad Aquilam με abest.
⁸⁵ Sic Cod. 88. Syro-hex.: θίνες (ثِينَا, non ثِينَا, appicto tamen Graeco ΘΙΝΑΙΝ), εἰς κατοικίαν (كَلَوَكِيَا) κ.τ.έ. Perturbato ordine Codd. 22, 36, alii: εἰς ἀφ., καὶ εἰς κατ. δρ., καὶ εἰς θίνας, καὶ εἰς συρισμόν. Syro-hex. affert: ✕ حَسْبُ. Cf. Codd. 86, 88. Cf. ad Cap. ix. 11.
⁸⁶ Codd. 86, 88. Cf. ad Cap. ix. 11.
⁸⁷ Ibidem.
⁸⁸ Sic Cod. 88, Syro-hex. Codd. 22, 36, alii: ἄμα ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὡς λ. ἐξερεύζονται οἱ νεανίσκοι αὐτῶν.
⁸⁹ Syro-hex. ✕ حَسْبُ. Cf. Codd. 86, 88, qui mendose scribunt: 'A. Θ. ορευζονται. Σ. ορυσσονται.
⁹⁰ Syro-hex. affert: 'A. τοὺς ποταμούς (لَوَكِيَا), per errorem, ut videtur, pro τοὺς πότους. Cf. Hex. ad Gen. xxix. 22.

Jesai. xxv. 6. ⁹³ Codd. 86, 88. ⁹⁴ Syro-hex. . .
 ✕ حَسْبُ. Norberg. vertit, *debilitentur*, repugnante usu verbi حَسْبُ, quod in Pael *decurtavit* sonat, in Peal autem non usurpatur nisi impersonaliter. "Quidni sit mutandum in حَسْبُ a حَسْبُ, quod Lev. xi. 21 in Pesch. est *salitit*, *exsultit*? Sym. vertit, puto, ut solet, per *γαυρίαν*, in quo verbo et nomine derivato interpretando variat Noster. [Pro *γαυρίαν* et *γαυριάσθαι* Syrus noster regulariter ponit حَسْبُ] (cf. ad Cap. xv. 17), et pro *γαυρία* حَسْبُ. Semel tantum (Hex. ad Psal. xcv. 12) ei *γαυρία* est حَسْبُ. Num. xxiii. 24 autem *γαυρωθήσεται* vertitur حَسْبُ, quod est pro *σκιρτῶν* Psal. cxiii. 4, 6. Mal. iv. 2, et pro *διασκιρτῶν* Sap. Salom. xix. 9. Punctum diacriticum esset, puto, tunc ex forma verbi "حَسْبُ"—*Ceriani*.
⁹⁵ Syro-hex. affert: ✕ حَسْبُ. Cf. Codd. 86, 88. In priore ad Aquilam με abest.
⁹⁶ Cod. 88 et Syro-hex. in textu: ✕ Σισάχ 4; et sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. Cf. ad Cap. xxv. 26.
⁹⁷ Cod. 88.
⁹⁸ Cod. Jes. Sic in textu Comp., Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Syro-hex.
⁹⁹ Syro-hex. ✕ حَسْبُ. Cf. Codd. 86, 88.

43. אָרְצָא לֹא-יֵשֵׁב. Terra in qua non habitet. O'.
⊗ Θ. γῆ 4 οὐ κατοικήσει.¹⁰⁰

כָּל-אִישׁ. Omnis homo. O'. οὐδὲ εἰς ⊗ ἀν-
θρώπος 4.¹⁰¹ 'A. . ἀνῆρ.¹⁰² Σ. . ἄνθρωπος.¹⁰³

44. עַל-בֵּל בַּבְּבֶל. In Belum in Babylone. O'.
ἐπὶ Βαβυλῶνα. Alia exempl. ἐπὶ τὸν Βῆλ ἐν
Βαβυλῶνι.¹⁰⁴

אֶת-בְּלָעוּ. Id quod deglutierat. O'. ἀ κατέ-
πιεν. 'A. Σ. τὸ κατάπομα αὐτοῦ.¹⁰⁵

לֹא-יִתְרוּ. Non confluent. O'. οὐ μὴ συνα-
χθῶσι. 'A. οὐ ποταμισθήσονται (s. ποταμωθή-
σονται).¹⁰⁶ Σ. οὐ συρρεύσει.¹⁰⁷

44, 45. בְּמַחְצוֹת בָּבֶל נִפְלָה: צִאוּ מִתּוֹכָהּ עִמִּי.
וּמִלְמֹו אִישׁ אֶת-נַפְשׁוֹ מִחֶרֶן אֶת-יְהוָה.
Etiam murus Babylonis cadet. Egreddimini de
medio ejus, populus meus, et servate unusquis-
que animam suam ab ira furoris Jovae. O'.
Vacat. Alia exempl. καίγε τὸ τείχος Βαβυ-
λώνος ἔπεσεν. ἐξέλθετε ἐκ μέσου αὐτῆς, λαός
μου, καὶ σώζετε ἕκαστος τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπὸ
θμοῦ ὄργης κυρίου.¹⁰⁸

46. וְפָרִי־רֵדָה לְבַבְכֶם וְתִירָאוּ בְּשִׁמוּעָה הַנְּשִׁמַּעַת
בְּאָרְצָא וּבֵא בְשִׁנָּה הַשְּׁמוּעָה וְאַחֲרָיו בְּשִׁנָּה

הַשְּׁמוּעָה וְתִמְסַ בְּאָרְצָא מִשָּׁל עַל-מִשָּׁל. Et
ne forte mollescat cor vestrum, et limeatis in
rumoribus qui audientur in terra, quando veniet
in anno rumor, et post eum in anno rumor, et
violentia erit in terra, dominator contra domi-
natorem. O'. Vacat. Alia exempl. μήποτε
δειλιάσῃ ἡ καρδία ὑμῶν, καὶ φοβηθῆτε ἐν τῇ
ἀκοῇ τῇ ἀκουσθησομένῃ ἐν τῇ γῆ, καὶ εἰσελεύ-
σεται ἐν τῷ ἔνιαυτῷ ἡ ἀκοή, καὶ μετ' αὐτὸν ἐν
τῷ ἔνιαυτῷ ἡ ἀκοή, καὶ ἡ ἀδικία ἐν τῇ γῆ,
παραβολὴ ἐπὶ παραβολῆν.¹⁰⁹

46. מִשָּׁל עַל-מִשָּׁל. ⊗ Σ. καὶ ἐξουσιαστῆς ἐπ'
ἐξουσιαστήν.¹¹⁰

47. לָכֵן הִנֵּה יָמִים בָּאִים וּפְקַדְתִּי עַל-פְּסִילֵי בָבֶל
וְכָל-אֶרְצָהּ תִּבּוֹשׁ וְכָל-חַלְלֵיהָ יִפְלוּ בְּתוֹכָהּ.
Ideo ecce! dies veniunt, et animadvertam in
sculptilia Babylonis, et omnis terra ejus pude-
fiet, et omnes caesi ejus cadent in medio ejus.
O'. Vacat. Alia exempl. διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἡμέραι
ἔρχονται, ⊗ φησὶ κύριος 4, καὶ ἐπισκέψομαι
ἐπὶ τὰ γλυπτὰ Βαβυλῶνος, καὶ πᾶσα ἡ γῆ
αὐτῆς κατασχυνθήσεται, καὶ πάντες τραυμα-
τία αὐτῆς πεσοῦνται ἐν μέσῳ αὐτῆς.¹¹¹

48. וְרַנְּנוּ עַל-בָּבֶל שְׂמִימִם וְרָצְאוּ וְכָל אֲשֶׁר בְּהֶם כִּי

¹⁰⁰ Cod. Jes., et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. Codd. 22, 36, alii: γῆ ἐν ἣ οὐ κατ. ¹⁰¹ Cod. Jes. Sic in textu (cum οὐδεὶς) Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Syro-hex. ¹⁰² Codd. 86, 88. ¹⁰³ Cod. 86. ¹⁰⁴ Sic Codd. 22, 36 (cum τὸν ἐν B.), alii, et Syro-hex. ¹⁰⁵ Cod. 86. Syro-hex. ⊕ **כָּל** **כָּל** **כָּל**. Mendose Cod. 88: 'A. Σ. τὸ κατα πατημα (sic) αὐτοῦ. ¹⁰⁶ Codd. 86, 88: 'A. οὐ ποταμισθήσονται. Syro-hex. vero: ⊕ **כָּל** **כָּל** **כָּל**, appicto Graeco, ΠΟΤΑΜΩΘΗΘΗCΑΙ. ¹⁰⁷ Codd. 86 (cum οὐ μὴ σ.), 88. Syro-hex. ⊕ **כָּל** **כָּל** **כָּל**. ¹⁰⁸ Haec, καίγε—τραυματίας Ἰσραὴλ (v. 49), Cod. Jes. in marg. sine aster. affert, cum notula in fine minio picta: Δεῖ εἰδέναι ὡς ἔν τισιν ἀντιγράφους πάντα μετ' ἀστερίσκων κείνται, οὐ καλῶς. In Syro-hex. pro καίγε pingitur **כָּל** **כָּל** **כָּל** (sic), idemque siglum unicuique versiculo praemittitur usque ad v. 49, τραυματίας Ἰσραὴλ 4 (sic). (Supra Cap. xxvi. r8 eodem siglo distinguitur locus Michae prophetae a Jeremia allatus, absente tamen in fine cuneolo.) Idem in marg. char. med. scholeium affert, quod Grace sic sonare videtur: 'Απὸ τοῦ, καίγε

τὸ τείχος, ἕως τοῦ, πεσεῖν τραυματίας Ἰσραὴλ, οὐκ ἔκκειτο ἐν οὐδεὶ ἀντιγράφῳ κατὰ τοὺς O'. εἴκοι δὲ ὅτι χρειαίον ἔχουσιν ἀστερίσκων' καὶ γὰρ ὁμοίως κείνται παρὰ Θεοδοσίῳ. Revera Cod. 86, 88 pingunt, hic: ⊗ καίγε—τραυματίας Ἰσραὴλ 4; ille autem: ⊗ καίγε—πεσοῦνται (v. 47) 4, omissis ceteris. In v. 45 Montef. σώσετε pro σώζετε mendose exscripsit. ¹⁰⁹ Codd. 86, 88, et Syro-hex., qui pro μετ' αὐτὸν ἐν τῷ ἔνιαυτῷ, μετὰ τὸν ἔνιαυτὸν (**כָּל** **כָּל** **כָּל**) habet. In Cod. 88 haec, καὶ μετ' αὐτὸν—ἡ ἀκοή, casu exciderunt, necnon in Cod. Jes. a Montef. oscitanter descripto. In Codd. 22, 36, aliis, pro μήποτε legitur καὶ μήποτε, invito Syro-hex. ¹¹⁰ Cod. Jes. Syro-hex. affert: 'A. ἐξουσιαστῆς (**כָּל** **כָּל** **כָּל**) ἐπ' ἐξ. In Codd. 22, 36, alii, duplex coaluit versio: καὶ ἐξουσιαστῆς ἐπ' ἐξουσιαστήν, παραβολὴ ἐπὶ παραβολῆν. ¹¹¹ Codd. 86, 88, et Syro-hex., qui solus verba φησὶ κύριος, quae in Hebraeo desiderantur, asterisco (per errorem, ut videtur, pro obelo) distinguit. Apud Montef. haec, πεσοῦνται ἐν μέσῳ αὐτῆς, invito Cod. Jes. absunt.

- הַיְהוָה נְאֻם יְהוָה הַשְׁדֵּדִים יְבֹא-לָהּ בַּצִּפּוֹן. *Et jubilabunt super Babylonem caelum et terra, et omnia quae in eis sunt; quia ab aquilone venient ei vastatores, inquit Jova.* O'. Vacat. Alia exempl. και ἀγαλλιάσονται ('A. αἰνίσουσιν¹¹²) ἐπὶ Βαβυλῶνα οἱ οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς ὅτι ἀπὸ βορρᾶ ἤξουσιν αὐτὴν ταλαιπωροῦντες ('A. προνομούμενες¹¹³), λέγει κύριος.¹¹⁴
49. גַּם-בְּבָבֶל לְנַפְלֵי חַלְלֵי יִשְׂרָאֵל. *Quemadmodum Babylon fecit ut caderent caesi Israelis.* O'. Vacat. Alia exempl. καίγε ἐν Βαβυλῶνι τοῦ πεσεῖν τραυματίας Ἰσραήλ.¹¹⁵
- גַּם-לְבַבְבָּל נָפְלוּ חַלְלֵי בְּלִ-הָאָרְצָן. *Ita in Babylone cadent caesi totius terrae.* O'. καὶ ἐν Βαβυλῶνι πεσοῦνται τραυματίαί πάσης τῆς γῆς. Σ. καὶ τῆς Βαβυλῶνος συμπεσοῦνται ἡττώμενοι ἀπὸ (s. ὑπὸ) πάσης τῆς γῆς.¹¹⁶
50. פְּלִטִים מִתְּרַבַּר. *Vos qui evasistis a gladio.* O'. ἀνασωζόμενοι ἐκ γῆς (alia exempl. μαχαίρας¹¹⁷). Σ. σεσωσμένοι ἀπὸ μαχαίρας.¹¹⁸
51. עַל-מִקְדְּשֵׁי בֵית יְהוָה. *Super locos sacros domus Jovae.* O'. εἰς τὰ ἅγια ἡμῶν, εἰς οἶκον κυρίου. Οἱ Γ'. εἰς τὰ ἁγίασματα οἴκου κυρίου.¹¹⁹
52. וּפְגַדְתִּי. *Et animadvertam.* O'. καὶ ἐκδικήσω. 'A. Σ. καὶ ἐπισκέψομαι.¹²⁰
52. יִצְנַק חֶלְלֵל. *Ingemiscet caesus.* O'. πεσοῦνται τραυματίαί. 'A. στενάξει ἀναιρούμενος.¹²¹ Σ. οἰμώξουσι τετραωμένοι.¹²²
55. קוֹל גְּדוֹל וְהַמּוֹ גְּלִיְהֵם. *Clamorem magnum, et fremunt fluctus eorum.* O'. φωνὴν μεγάλην ἤχουσαν ✕ τὰ κύματα αὐτῆς. ¹²³ Σ. πλήθος μέγα. . .¹²⁴
- שׁוֹן. *Strepitus.* O'. εἰς ὄλεθρον. 'A. Σ. ἤχος. Θ. ὑπερφάνια,¹²⁵
56. שׂוֹרֵד. *Vasinator.* O'. ταλαιπωρία. 'A. ταλαιπωρῶν. Σ. διαφθείρων.¹²⁶ Aliter: 'A. προνομούμεων.¹²⁷
- קִשְׁתוֹתָם קִשְׁתוֹתָהּ. *Fractus est unusquisque arcum eorum.* O'. ἐπτόθηται τὸ τόξον αὐτῶν. 'A. ἡττήθησαν τὰ τόξα (αὐτῶν).¹²⁸
- כִּי אֵל גְּמֹלוֹת יְהוָה. *Nam Deus retributionum est Jova.* O'. ὅτι ὁ θεὸς ἀνταποδίδωσιν αὐτοῖς κύριος. 'A. (ὅτι) ἰσχυρός. . . Σ. ὅτι ἰσχυρὸς ἀνταποδότης κύριος.¹²⁹
57. שָׂרֵיָהּ הַחֲכָמִים וְסִנְיָיָהּ וְגַבְרֵיָהּ. *Principes ejus, et sapientes ejus, procuratores ejus, et praesides ejus, et fortes ejus.* O'. τοὺς ἡγεμόνας αὐτῆς, καὶ τοὺς σοφοὺς αὐτῆς, καὶ τοὺς στρατηγούς αὐτῆς. Alia exempl. τοὺς σοφοὺς αὐτῆς, καὶ τοὺς ἡγεμόνας αὐτῆς, ✕ καὶ τοὺς ἡγουμένους αὐτῆς, καὶ τοὺς στρατηγούς αὐτῆς, καὶ τοὺς δυνατοὺς αὐτῆς.¹³⁰ 'A. Σ. καὶ τοὺς ἀρχοντας (αὐτῆς).¹³¹

¹¹² Syro-hex. ✕ نَحْسَحُ. 'A. ¹¹³ Idem: ✕ وَحَمِجُ. 'A. Cf. ad Cap. xlvi. 8. Pro αὐτὴν ταλ. (ταλ. αὐτὴν Cod. Jes., invitis Cod. 88, Syro-hex.) in Codd. 22, 36, aliis, legitur: οἱ διαφθείροντες αὐτὴν. ¹¹⁴ Cod. 88, Syro-hex. Montef. edidit ἐπὶ Βαβυλῶνος, repugnantibus omnibus. ¹¹⁵ Syro-hex. Cod. 88 affert: καίγε Βαβυλῶν τοῦ ποιεῖν (sic) τρ. Ἰσρ. Codd. 22, 36, alii: καὶ μέντοι ἐν Β. τοῦ πεσεῖν τραυματίας Ἰσρ. ἐν αὐτῇ, ut Montef. e Cod. Jes. edidit, ommissa per incuriam voce τραυματίας. ¹¹⁶ Codd. 86, 88. Sic in textu (eum πεσοῦνται et ὑπὸ) Codd. 22, 36, alii. ¹¹⁷ Sic Cod. 88, Syro-hex. (eum γῆς in marg. char. med.). ¹¹⁸ Codd. 86, 88 in continuatione. ¹¹⁹ Cod. 86. ¹²⁰ Codd. 86, 88. ¹²¹ Syro-hex. ✕ سَوَانُ صَ حَامِجُ. 'A. Pro לָלְחֵל Aquila frequentat ἀνηρημένος (e.g. Ezch. vi. 4. xxxii. 25), quod tamen Syro nostro سَوَانُ, non حَامِجُ, sonaret.

Obscura est lectio Codd. 86, 88: 'A. στενάξει (στενάξει Cod. 86) τραυματίας θανάτου (θανάτων Cod. 86). ¹²² Codd. 86, 88, quorum prior οἰμώξουσι τετραωμένοι (sic) habet. ¹²³ Cod. 88, Syro-hex. ¹²⁴ Codd. 86, 88. Lectio suspecta. ¹²⁵ Syro-hex. ✕ سَوَانُ صَ حَامِجُ. 'A. ¹²⁶ Cod. 88, et sub aster. Cod. 86. Ad Aquilam cf. ad Cap. xlix. 10. ¹²⁷ Syro-hex. ✕ سَوَانُ. 'A. Cf. ad Cap. xii. 12. ¹²⁸ Codd. 86, 88. Codd. 22, 36, alii, in textu: ἡττήθη τὰ τόξα αὐτῶν. ¹²⁹ Syro-hex. ✕ سَوَانُ صَ حَامِجُ. 'A. ¹³⁰ Cod. 86, 88 affertunt: 'A. ἰσχυρός. Σ. ἀνταποδότης. ¹³¹ Sic Cod. 88, Syro-hex. Pro פְּגַדְתִּי Montef. e Cod. Jes. affert: ✕ θ. καὶ τοὺς ἡγουμένους αὐτῆς. ¹³¹ Syro-hex. ad καὶ τοὺς ἡγεμόνας αὐτῆς in marg. affert: ✕ سَوَانُ صَ حَامِجُ. 'A. quae lectio non ad פְּגַדְתִּי, sed ad פְּגַדְתִּי pertinere videtur, ad quam vocem Montef. e Cod. Jes. affert: Οἱ Γ'. ἀρχοντας.

57. וְיָשְׁנוּ שְׁנַת-עוֹלָם לֹא יָקִיצוּ. *Et dormient somnum perpetuum, et non expergiscuntur.* O'. Vacat. *A. Θ. καὶ ὑπνώσουσιν ὑπνον αἰώνιον, καὶ οὐ μὴ ἐξεγερθῶσιν.¹³²

58. יְהוָה עֲבָאוֹת. O'. κύριος * τῶν δυνάμεων.¹³³ הַרְחֵבָה. (Murus) latus. O'. ἐπλατύνθη. 'A. Σ. τὸ πλατύ.¹³⁴

עָרַר תְּתַעֲרַר. *Nudando nudabitur (funditus evertetur).* O'. κατασκαπτόμενον κατασκαφήσεται. 'A. σαλευόμενον σαλευθήσεται. Σ. ἐκκενούμενον ἐκκενωθήσεται.¹³⁵

בָּאֵשׁ. *Igne.* O'. Vacat. * ἐν πυρὶ.¹³⁶

וְיִוָּעוּ עַמִּים בְּדִירֵי-קֵץ. *Et laborabunt populi in vanum.* O'. καὶ [οὐ] κοπιήσουσι λαοὶ εἰς κενόν. 'A. . . ἐν ἱκανῷ κενῷ.¹³⁷

וְלֵאמֹנִים בְּדִירֵי-אֵשׁ וְיִוָּעוּ. *Et nationes in ignem, et defetiscuntur.* O'. καὶ ἔθνη ἐν ἀρχῇ ἐκλείψουσιν. 'A. καὶ φυλαὶ ἐν ἱκανῷ πυρὸς, καὶ ἐκλυθήσονται. Σ. καὶ ἔθνη εἰς ἱκανὸν πυρὸς, καὶ ἐκλυθήσονται. Θ. καὶ φυλαὶ ἐν ἱκανῷ πυρὶ ἐκλυθήσονται.¹³⁸

59. אֶת-צִדְקִיהוּ. *Cum Zedechia.* O'. παρὰ ('A. Σ. μετὰ¹³⁹) Σεδεκίου.

וְשָׂרְיָה שֶׁר־מְנַחֵחַ. *Et Seraias erat summus castrorum designator.* O'. καὶ Σαραίας ἀρχὼν δώρων. Σ. Σαραίας δὲ ἦν ἐπὶ τῆς ἀναπαύσεως.¹⁴⁰

60. אֶת כָּל-הָרָעָה. *Omne malum.* O'. * σὺν ἄ πάντα τὰ κακά.¹⁴¹

60. אֶל-סֵפֶר אֶחָד אֶת כָּל. *In libro uno; omnia.* O'. ἐν βιβλίῳ * ἐνὶ σὺν ἄ πάντας.¹⁴²

61. אֶת כָּל-הַדְּבָרִים. O'. * σὺν ἄ πάντας τοὺς λογούς.¹⁴³

63. יְהוּה כְּבָלָהָה. *Et fiet cum finieris.* O'. καὶ ἔσται ὅταν παύσῃ. 'A. Σ. καὶ ὡς ἂν συντελέσῃς.¹⁴⁴

64. וְיִוָּעוּ עַד-הַיְהוּה דְּבָרֵי יְרֵמְיָהוּ. *Et defetiscuntur. Huc usque verba Jeremiae.* O'. Vacat. * 'A. καὶ ἐστάθησαν ἕως ἐνταῦθα οἱ λόγοι 'Ιερεμίου.¹⁴⁵ 'A. Σ. καὶ ἐκλυθήσονται. . .¹⁴⁶

Cap. LI. 27. ἀναβιάσατε ÷ ἐπ' αὐτήν.⁴ 59. ÷ κύριος.^{4,147}

CAP. LII.

1. כָּוֶן-עֶשְׂרִים וְאַחַת שָׁנָה יְצַדְקִיָּהוּ. *Natus annos viginti et unum Zedechias.* O'. ὄντος εἰκοστοῦ καὶ ἐνὸς ἔτους Σεδεκίου. 'A. υἱὸς εἴκοσι καὶ ἐνὸς ἔτους Σεδεκίας. Σ. εἴκοσι καὶ ἐνὸς ἔτων ἦν Σεδεκίας.¹ Θ. εἴκοσι καὶ ἐνὸς ἔτους ἦν Σεδεκίας.²

2. וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה כְּכֹל אֲשֶׁר-עָשָׂה יְהוֹיָקִים. *Et fecit malum in conspectu Jovae, juxta omnia quae fecerat Joiakim.* O'. Vacat. * καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου, ὃν τρόπον ἐποίησεν 'Ιωακείμ.³

3. כִּי-עָלְמָה יְהוּה הַיְהוּה בִּירוּשָׁלַם וַיהוּדָה עַד.

Praeterea Codd. 22, 36, alii, in textu LXXvirali post τοὺς σοφούς αὐτῆς inferunt καὶ τοὺς ἀρχοντας αὐτῆς. Cf. Hex. ad Jesai. xxxvi. 9. ¹³² Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Syro-hex. ¹³³ Cod. Jes. Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii, invito Syro-hex. Cod. 62 παρτοκράτωρ supplet. ¹³⁴ Syro-hex. *¹³⁵ Codd. 86, 88. ¹³⁶ Cod. 88, Syro-hex. Sic sine aster. Comp., Codd. XII, 2, 23, alii. ¹³⁷ Syro-hex.¹³⁸ Codd. 22, 23, alii. In textu οὐ reprobant Comp., Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ¹³⁹ Codd. 86, 88. Syro-hex. Aquilae continuat: *¹⁴⁰ Syro-hex. ¹⁴¹ Syro-hex. affert: *¹⁴² Syro-hex. Hinc emaculanda lectio Codd. 86, 88: Σ. Σαραίας δὲ ἦν ἐπὶ

τῆς ἀναβάσεως. ¹⁴¹ Cod. Jes. Cod. 88: * σὺν ἄ πάντα τὰ κ., ut sine aster. Codd. 22, 48, alii. ¹⁴² Cod. Jes. Parsons. e Cod. 88 exseripsit: ἐν β. → ἐνὶ * σὺν ἄ πάντας. Pro ἐνὶ stant Comp., Codd. III, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. ¹⁴³ Cod. Jes. Mox v. 63 Cod. 88 affert: * σὺν ἄ τὸ βιβλίον τοῦτο. ¹⁴⁴ Codd. 86, 88. ¹⁴⁵ Cod. Jes. Sic in textu Cod. 88, et sub aster. Syro-hex. Codd. 22, 36, alii: καὶ ἔστησαν κ.τ.έ. Anon. in Cat. Ghisler. T. II, p. 922: τοῦτοις 'Ακ. ἐπὶνεγκεν καὶ ἐστάθησαν (sic) κ.τ.έ. ¹⁴⁶ Syro-hex. *¹⁴⁷ Syro-hex. CAP. LII. ¹ Codd. 86, 88. ² Cod. Jes. ³ Idem. Sic in textu Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. (cum ἐνώπιον κυρίου) Codd. 22, 36, alii.

11. עֲדֵיּוֹם מוֹתוֹ. *Usque ad diem mortis ejus.* O'.
 ἕως ἡμέρας ἧς ἀπέθανε. 'A. Σ. ἕως ἡμέρας
 θανάτου αὐτοῦ.²⁴
12. הִיא שָׁנַת תְּשַׁע־עָשָׂרָה שָׁנָה לְמִלְכָּה בְּנֹכְרָאֲרָא
 מִלְכָּה בְּבַל. *Iste annus est nonus decimus
 annus regis N. regis Babylonis.* O'. Vacat.
 ✕ οὗτος ἔνιαυτὸς ἔννεακαίδεκατος τοῦ Ν. βα-
 σιλέως Βαβυλῶνος.²⁵
- רַב־צַבָּחִים. *Praefectus carnificum.* O'. ὁ
 ἀρχιμάγειρος. 'A. .²⁶
13. וְיָאת כָּל־בֵּיתִי וְיִוָּשְׁלַם. O'. καὶ πάσας τὰς
 οἰκίας τῆς πόλεως. 'A. καὶ πάντα τοὺς οἴκους
 Ἱερουσαλήμ.²⁷
14. כָּל־חַיִּיל. O'. ✕ πᾶσα ἡ δύναμις.²⁸
15. וּמַדְלֹת הָעַם וְאֶת־יִתְרֵהֶם הַעֲשָׂאִים בְּעִיר
 וְאֶת־הַנְּזִפְלִים אֲשֶׁר נָפְלוּ אֶל־מִלְכָּה בְּבַל. *Et
 de tenuitatibus (pauperibus) populi, et residuum
 populi, qui relictī erant in urbe, et defectores,
 qui defecerant ad regem Babylonis.* O'. Vacat.
 Alia exempl. ✕ ἀπὸ δὲ τῶν πενήτων τοῦ λαοῦ
 τοὺς καταλειφθέντας ἐν τῇ πόλει, καὶ τοὺς
 πίπτοντας τοὺς ἐμπεπτωκότας πρὸς βασιλέα
 Βαβυλῶνος.²⁹ ✕ 'A. ἀπὸ δὲ τῶν πενήτων
 τοῦ λαοῦ, καὶ τὸ λείμμα τοῦ λαοῦ, καὶ τοὺς
 καταλειφθέντας ἐν τῇ πόλει, καὶ τοὺς ἐμπί-
 πτοντας καὶ τοὺς ἐμπεπτωκότας πρὸς βασιλέα

- Βαβυλῶνος.³⁰ Σ. . . τοὺς αἰτομολοῦντας τοὺς αὐτο-
 μολήσαντας (s. οἱ ἠτόμολησαν) . . .³¹
15. וְיָאת יִתְרֵהֶם הַנְּזִפְלִים בְּנוֹרָאֲרָא רַב־צַבָּחִים.
*Et residuum multitudinis deportavit Nebuzaradai
 praefectus carnificum.* O'. καὶ τοὺς κατα-
 λοίπους τοῦ λαοῦ (alia exempl. καὶ τὸ λείμμα
 τοῦ πλήθους.³² 'A. Θ. . τοῦ ὑποστηρίγματος³³)
 κατέλιπε ('A. Σ. ἀπόκισεν³⁴) ✕ Ναβουζαρ-
 δὰν.³⁵ ὁ ἀρχιμάγειρος.
16. וּמַדְלֹת הָאָרֶץ הַשְּׂאִיר בְּנוֹרָאֲרָא רַב־צַבָּחִים.
 O'. Vacat. ✕ Θ. καὶ ἀπὸ τῶν πενήτων τῆς γῆς
 κατέλιπε Ναβουζαρδὰν ὁ ἀρχιμάγειρος.³⁶
- וְלִוְיִימִים. *Et in aratores.* O'. καὶ εἰς γεωρ-
 γοὺς. 'A. καὶ εἰς βουτρίφους (s. βουνόμους). Θ. .
 Γαβείμ.³⁷
17. וְאֶת־הַמִּכְנֹתֹת. *Et bases.* O'. καὶ τὰς βάσεις.
 'A. καὶ τοὺς μεχονῶθ.³⁸ Aliter: 'A. καὶ τὰ ὑπο-
 στηρίγματα. 'O' Ἐβραῖος μεχονῶθ.³⁹
- אֶת־כָּל־הַיְהוּשָׁתָם. *Omne aes eorum.* O'. ✕
 πάντα ἄ τὸν χαλκὸν αὐτῶν.⁴⁰
18. וְאֶת־הַסְּרוֹת וְאֶת־הַיְעִים וְאֶת־הַמְּזִמּוֹת וְאֶת־
 הַמְּזִרְקָת וְאֶת־הַכַּפְּפוֹת. *Et ollas, et palas, et
 forfices, et phialas, et lances.* O'. ✕ καὶ τοὺς
 ποδιστήρας, καὶ τοὺς ἀναληπτῆρας.⁴¹ καὶ τὴν
 στεφάνην, καὶ τὰς φιάλας, καὶ τὰς κρεά-
 γρας.⁴¹

²⁴ Cod. 86. ²⁵ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36 (cum ὁ ἔνιαυτὸς), alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ²⁶ Syro-hex. ✕ *وَنَقَصَ فِيسَ .* Locutio Syriaca non nisi forma differre videtur ab ea quam pro eodem Hebraeo posuit Noster Cap. xxxix. 11, *فِيسَ بَقَعَال*. Sic in compositis postponuntur *سِبَال* (sunn-), *سِبَال* (pan-), similia. ²⁷ Syro-hex. ²⁸ Idem. Sic sine aster. Codd. 62, 88, 198. ²⁹ Sic Cod. 88, Syro-hex., nisi forte Syrus ἐμπίπτοντας (*فِغْلَصَم*) pro πίπτοντας legerit. Cf. ad Cap. xxxvii. 13. ³⁰ Cod. Jes. Sic, cum πεπτωκότας pro ἐμπεπτωκότας, Codd. 22, 36, alii. ³¹ Syro-hex. *وَصَحَقَ صَحَقًا* (*وَصَحَقَ صَحَقًا*). Cf. ad Cap. xxxvii. 13. Posteriora verti possunt, *οἱ παράδωκαν ἑαυτοὺς*, coll. Hex. ad 4 Reg. xxv. 11. ³² Sic Codd. 22, 36, alii. ³³ Cod. 88, et, "ut videtur," Cod. 86 (qui praeterea affert: O' τοῦ πλήθους). Versio fluxit e notione *fulciendi*, quae primitiva est τοῦ *פָּצַח*. ³⁴ Codd.

86, 88. ³⁵ Cod. Jes., et sine aster. Syro-hex. Lectio ἀπόκισε Ναβ. est in Codd. 22, 36, alii. ³⁶ Cod. Jes. Sic sub aster. Syro-hex., et sine aster. (cum ἀπὸ δὲ pro καὶ ἀπὸ) Codd. 22, 36, alii. ³⁷ Syro-hex. *וְלִוְיִימִים*. ✕ *וְלִוְיִימִים*. Cf. Hex. ad 4 Reg. xxv. 12. ³⁸ Codd. 86, 88. ³⁹ Syro-hex. *וְאֶת־הַמְּזִרְקָת*. Cf. Hex. ad 4 Reg. xvi. 17. (Syr. *וְאֶת־הַמְּזִרְקָת*) pro Graeco ὑποστηρίγματα in Hex. ad Ezech. xii. 14. xxxviii. 6.) ⁴⁰ Cod. Jes. (non, ut Montef., τὸν χαλκὸν ✕ πάντα). Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 88, Syro-hex. ⁴¹ Sic Cod. 88, Syro-hex. (*וְאֶת־הַכַּפְּפוֹת* ✕), et sine aster. Codd. 22, 48, alii. Montef. e Cod. Jes. affert: ✕ 'A. Θ. καὶ τοὺς ποδι., καὶ τοὺς ἀναληπτῆρας (ἀναληπτ. Parsons.), καὶ τὰ θυματήρια, καὶ τὰ σπονδία· ἐν τινοί, καὶ τοὺς ἴλους. Idem ex eodem exseripsit: ἀντὶ κρεάγρας (corr. e schedis Bodl. ἀντὶ τῶν κρεαγρῶν) θύσκακ τινὲς ἡμῆρνευσαν.

18. וְאֶת־הַסְּרֹתִי. O'. Vacat. ✕ [A.] Θ. καὶ τοὺς ποδιστήρας. 'A. Σ. καὶ τοὺς λέβητας.⁴²

וְאֶת־הַמְּזֻמָּוֹתִי וְאֶת־הַיַּעֲיִים. ✕ [A.] Θ. καὶ τοὺς ἀναληπτήρας ᄇ, καὶ τὴν στεφάνην. 'A. (καὶ) τὰ ἄγκιστρα, καὶ τοὺς ἀναληπτήρας. Σ. (καὶ) τὰ ἄγκιστρα, καὶ τὰ ψαλτήρια.⁴³

וְאֶת־הַמְּזֻרְקָתִי. O'. καὶ τὰς φιάλας. 'A. Σ. (καὶ) τὰς θυίσκας.⁴⁴

וְלָקְחוּ. Abstulerunt. O'. Vacat. ✕ ἔλαβον ᄇ.⁴⁵

19. וְאֶת־הַמְּזֻרְקֹתִי וְאֶת־הַמְּחֻתָּוֹתִי וְאֶת־הַסְּרֹתִי וְאֶת־הַכְּפֹרֶתִי וְאֶת־הַמְּנֻרֹתִי וְאֶת־הַמְּנְקִיָּוֹתִי. Et pelves, et acerras, et phialas, et ollas, et candelabra, et lances, et pateras libatorias. O'. καὶ τὰς ἀπφῶθ, καὶ τὰς μασμαρῶθ, καὶ τοὺς ὑποχυτήρας, καὶ τὰς λυχνίας, καὶ τὰς θυίσκας, καὶ τοὺς κνάθους. Alia exempl. καὶ τὰ σαφφῶθ, ✕ καὶ τὰ μαζμερῶθ, καὶ τὰ ἀμμαζρακῶθ, καὶ τοὺς ἀποχυ-

τήρας, καὶ τὰς λυχνίας ᄇ, καὶ τὰς θυίσκας, καὶ τοὺς κνάθους.⁴⁶

19. וְאֶת־הַסְּפִיםִי. O'. καὶ τὰς ἀπφῶθ (s. τὰ σαπφῶθ, s. τὰ σαφφῶθ). 'A. καὶ τὰς ὑδρίας. Σ. καὶ τὰς φιάλας.⁴⁷

וְאֶת־הַתְּהֻתָּוֹתִי. O'. καὶ τὰς (s. τὰ) μασμαρῶθ. 'A. Σ. καὶ τὰ θυματήρια.⁴⁸

וְאֶת־הַמְּזֻרְקָתִי. O'. Vacat. ✕ καὶ τὰ ἀμμαζρακῶθ. 'A. Σ. . . et palas.⁴⁹ Θ. καὶ τὰ σπονδεία.⁵⁰

וְאֶת־הַסְּרֹתִי. O'. καὶ τοὺς ὑποχυτήρας (s. ἀποχυτήρας). 'A. (καὶ τοὺς) λέβητας.⁵¹

20. וְאֶת־רַגְלֵי הַמְּנֻנֹתִי. Qui erant sub basibus.

O'. ✕ οἱ ἦσαν ᄇ ὑποκάτω τῆς θαλάσσης.⁵²

'A. ὑποκάτω τῶν ὑποστηριγμάτων.⁵³

וְאֶת־הַקְּלִים הַלְּהֻתָּוִים. Aeri eorum, omnium vasorum illorum. O'. τοῦ χαλκοῦ αὐτῶν, ✕ 'A. Σ. πάντων τῶν σκευῶν τούτων ᄇ.⁵⁴

⁴² Syro-hex. ᄇ. وحقها. Vulg.: et lebetes. In textu post στεφάνην Codd. 22, 36, alii, inferunt: καὶ τοὺς λέβητας. Theodoret.: τοὺς δὲ ποδιστήρας ὁ Σύρος νιπτήρας ποδῶν [Pesch. قهها] ἡμίτησε.⁴³ Syro-hex. ᄇ. وحقها. Pro وحقها in loco parallelo, 4 Reg. xxv. 14, Syro-hex. Aquilae tribuit وحقها, ubi in Graeco est: 'A. ἄγκιστρα. Σ. ἀναληπτήρας. (Alio loco, 3 Reg. vii. 40, pro eodem Hebraeo Hexapla dant: 'A. Σ. ἄγκιστρα (sic).) Tertiam scripturam affert Masius in *Syr. Pecul.* s. v.: " وحقها, κρέαγα, fuscina, uncus extrahendis ex olla carnis; " fortasse ex i Reg. ii. 14. Est autem وحقها, s. وحقها, monente Bernsteino, vox Graeco-barbara ὄγκιαρα, unciunculus, ab ὄγκιος, uncus, unciuncus. Symmacho autem pro وحقها Spohnio perperam vindicat κιδάρας (وحقها). Nobisicum facit Vulg.: et creagrass, et psalteria.

⁴⁴ Syro-hex. ᄇ. وحقها. Praeter loca 4 Reg. xxv. 14. Jerem. lii. 19 vox وحقها ponitur pro θυίσκη Exod. xxv. 29. xxxvii. 16, et, teste Masio, 3 Reg. vii. 50. ⁴⁵ Sic Syro-hex., et sine aster. Codd. 88, 239. Codd. 22, 36, alii, inferunt: ἔλαβον, καὶ τὰ θυματήρια, καὶ τὰ σπονδία (s. σπονδεία). ⁴⁶ Sic Syro-hex., qui in marg. Graecis literis appingit: ΜΑΖΜΕΡΩΘ, ΜΑΖΜΕΡΩΘ, et ΑΜΜΑΖΡΑΚΩΘ. Cod. 88 affert: καὶ τὰς ἀπφῶθ (s. τὰ σαπφῶθ), καὶ τὰ ἀμμαζρακῶθ, καὶ τοὺς ἀποχυτήρας (sic pro ὑποχ. Codd. 22, 36, alii), κ. τ. ἑ. ⁴⁷ Nobil. affert: Schol. ὑδρίας, φιάλας, θυματήρια, λέβητας. Montef. e Cod. Jes.: 'A. ὑδρίας. Σ. φιάλας. Οἱ λοιποὶ: θυματήρια. (In Par-

sonsii schedis lectio ὑδρίας anonyma est; sed cf. Hex. ad 3 Reg. vii. 50.) Denique Syro-hex. affert: وحقها. ᄇ. وحقها. (Ad وحقها, cf. ad Cap. xiii. 12. xlvi. 12.) ⁴⁸ Syro-hex. ᄇ. وحقها. (Syr. وحقها commutatur cum θυματήριον Ezech. viii. 11, et cum πυρεῖον 4 Reg. xxv. 15.) Huc proculdubio pertinent lectiones Nobilii, Cod. Jes., aliorum, modo memoratae.

⁴⁹ Syro-hex. ad καὶ τὰ ἀμμαζρακῶθ affert: وحقها. ᄇ. وحقها. Syro-hex. وحقها, pala, legitur 4 Reg. xxv. 14 in textu sub aster. Vox Graeca ignoratur; vix enim cum Spohnio hex retuleris lectionem e Cod. Jes. ad v. 18 exscriptam: 'Εν τισι, καὶ τοὺς ἤλους (וحقها), quam alii ad Hebr. וקירותי probabilius aptant. Quod vero ad vocem praemissam وحقها (non وحقها) attinet, ex forma crediderimus eam Hebraeum archetypum, καὶ τὰ ἀμμῶθ, referre; quo autem pertineat, Oedipo conjectore opus est.

⁵⁰ Syro-hex. ᄇ. وحقها. Ponitur pro σπονδείον Exod. xxv. 29. xxxvii. 16. 3 Esdr. ii. 12. Jam vero vidimus, in Codd. XII, 22, 36, aliis, conjuncte legi, καὶ τὰ θυματήρια καὶ τὰ σπονδεία. ⁵¹ Cod. Jes. Cf. Hex. ad Psal. lix. 10. Montef. tum ὑποχυτήρας tum λέβητας non ad וקירותי, sed ad וקירותי aptat. ⁵² Cod. 88. Syro-hex. pingit: ✕ οἱ ᄇ ἦσαν κ. τ. ἑ. ⁵³ Syro-hex. وحقها. Cf. ad v. 17. ⁵⁴ Cod. Jes. Cod. 88, Syro-hex.: τοῦ χαλκοῦ ✕ πάντων τ. σκ. τούτων ᄇ; et sic sine aster. Codd. 22, 36, alii.

21. קֹמָה אֲמָה עֲשָׂרָה שְׁמֹנֶה וָחֵמְשִׁים הָעַמּוּדִים. *Et quod ad columnas attinet, octodecim cubitorum altitudo erat.* O'. και οι στῦλοι τριάκοντα πέντε ('A. Σ. ὀκτωκαίδεκα⁶⁵) πήχων ὕψος. Σ. οἱ δὲ στῦλοι δέκα και ὀκτώ πήχεων ὕψος.⁶⁶

יֶבֶן וְיִסְבְּנוּ יֶבֶן וְיִסְבְּנוּ הָאֲמָה עֲשָׂרָה שְׁתַּיִם עֲשָׂרָה אֲמָה וְיֶבֶן וְיִסְבְּנוּ. *Et filum duodecim cubitorum circumibat eam.* O'. και σπαρτίον δώδεκα πήχεων περιεκύκλου αὐτόν. Σ. και κλωσμα δωδεκάπηχυ ἐκύκλου ἐκάτερον.⁶⁷

נָבִיב. *Cava erat.* O'. κύκλφ. 'A. Σ. κόλφ.⁶⁸

22. וְנִתְּרָתָּ עָלָיו נְחֹשֶׁת וְקִימָתָּ הַפְּתָרָתָּ הָאֲחֶת. *Et capitulum erat super eam aeneum, et altitudo capituli unius erat quinque cubitorum, et opus reticulatum.* O'. και γείσος ἐπ' αὐτοῖς χαλκοῦν, και πέντε πήχων τὸ μήκος, ὑπεροχὴ τοῦ γείσους τοῦ ἐνός, και δίκτυον. 'A. Σ. και κεφαλίδες ἐπ' αὐτοῖς χαλκαῖ, και ὕψος κεφαλίδος μῖα πέντε πήχεων, κροκυφάντων.⁶⁹ Aliter: Σ. και ἐπιστύλιον ἐπὶ ἐκάστω αὐτῶν...⁶⁰

עַל-הַנּוֹתֶרֶת קִיבִיב. *Super capitulo circumcirca.* O'. ἐπὶ τοῦ γείσους κύκλφ. 'A. ἐπὶ τῶν κεφαλίδων κύκλφ.⁶¹

וְנִכְלָהָ. *Et similiter.* O'. και κατὰ ταῦτα. 'A. Σ. (και) ὁμοίως.⁶²

23. רַוְחָה. *Plagam caeli versus (singulis lateribus).* O'. τὸ ἐν μέρος. 'A. Σ. κείμενα.⁶³

עַל-הַשְּׁבָכָה. *Super opus reticulatum.* O'. ἐπὶ τοῦ δικτύου. 'A. (ἐπὶ τοῦ) κροκυφαντώου.⁶⁴

24. שָׂמַרְי הַסָּף. *Custodes liminis.* O'. τοὺς φυλάττοντας τὴν ὁδόν (alia exempl. τὸν οὐδόν). 'A. Σ. . ἐν σταθμῶ.⁶⁵ Aliter: 'A. Σ. . τὴν θύραν.⁶⁶

25. פָּרָיִץ. *Praefectus.* O'. ἐπιστάτης. 'A. Σ. καθεσταμένος.⁶⁷

עַל-אֲנָשֵׁי. *Super viros.* O'. τῶν ἀνδρῶν. Σ. ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν.⁶⁸

יִמְרֵי הַמֶּלֶךְ. *De iis qui videbant faciem regis.* O'. ὀνομαστοῦς, τοὺς ἐν προσώπφ τοῦ βασιλέως. Σ. ἐκ τῶν ὁρώντων τὸ πρόσωπον τοῦ βασιλέως.⁶⁹

וְיִאֲתָ לְפָנַי שַׂר הַצְּבָא. *Et scribam principem exercitus.* O'. και τὸν γραμματέα ✕ τὸν ἀρχοντα ἅ τῶν δυνάμειω⁷⁰ ('A. τῆς στρατίας. Σ. τοῦ στρατενομένου⁷¹).

הַמְּעַבְבָּה. *Qui conscribebat.* O'. τὸν γραμματεύοντα. 'A. τὸν ἐκτάσσοντα. Σ. τὸν ὀπλιζοντα.⁷²

27. וַיִּמְתָּם. *Et interfecit eos.* O'. Vacat. ✕ Πάντες και ἐθανάτωσεν αὐτούς ἅ.⁷³

וַיְהִי וַיִּגְלָה יְהוָה מֵעַל אֲדָמָתוֹ. *Ubi vacat. ✕ Θ. και ἀπαφικισθη Ἰούδας ἐπάνωθεν τῆς γῆς αὐτοῦ.⁷⁴*

28. וְהָעֵם אֲשֶׁר הָגִלָּה בְּבוֹכְרָאֲצָר בְּשַׁבְּת־שַׁבַּע. *Et de diebus illis qui gloriabantur in Saboth.* O'. Vacat. ✕ Θ. και οὗτος ὁ λαὸς ὃν ἀπάφικισε Ναβουχοδονόσορ ἐν τῷ ἔτει τῷ ἑβδόμῳ Ἰουδαίου τρισχιλίου και εἰκοσιτρείς.⁷⁵

65 Syro-hex. ✕
66 Codd. 86, 88.
67 Idem. Pro κλωσμα in Cod. 88 κύκλωμα scriptum.
68 Syro-hex.
69 Idem in continuatione:
Ubi ad ultimam vocem appingitur in singulari ΚΡΟΚΥΦΑΝΤΩΤΩΝ, pro quo κροκύφαντον rescribendum sine causa censuit Schleusner. in *Nov. Thes.* s. v. Scilicet a κροκύφαντος (cf. Hex. ad Jesai. iii. 19) Aq. effinxisse videtur verbum κροκυφαντώω, unde derivatur novum verbale κροκυφάντων. Cod. Jes. assert: Σ. κεφαλίδες.
70 Syro-hex. ✕
Pro כְּלִמְתָּ Symmachus ἐπιστύλιον posuit 3 Reg. vii. 16.
71 Syro-hex. ✕
72 Codd. 86, 88.
73 Syro-hex. ✕
74 Vulg. depen-

.
75 Idem: ✕
66 Codd. 86, 88. Cf. ad Cap. xxxv. 4.
67 Syro-hex.
68 Codd. 86, 88: 'A. Σ. καθεσταμένος (sic).
Cf. 2 Paral. xxxi. 13. Jerem. xx. i in Hebraeo et LXX.
69 Syro-hex. ✕
70 Idem: ✕
71 Syro-hex.
72 Codd. 86, 88.
73 Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 48, alii, et sub aster.
74 Cod. 96, Syro-hex.
75 Idem.

29. בְּשַׁנַּת שְׁמוֹנֶה עָשָׂר לְבִנְיָמִן מִירוּשָׁלַם. נֶפֶשׁ שְׁמוֹנֶה מֵאוֹת שְׁלֹשִׁים וּשְׁנַיִם. O'. Vacat. ✘ Θ. ἐν τῷ ἔτει τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ τοῦ Ν. ἐξ Ἱερουσαλήμ ψυχὰς ὀκτακοσίας τριακονταδύο.⁷⁶
30. בְּשַׁנַּת שְׁלֹשׁ וְעֶשְׂרִים לְבִנְיָמִן מִירוּשָׁלַם. נֶפֶשׁ שְׁבַע מֵאוֹת אַרְבָּעִים וְחֲמִשָּׁה כָּל־נֶפֶשׁ אַרְבַּעַת אֲלָפִים וְשֵׁשׁ מֵאוֹת. O'. Vacat. ✘ Θ. ἐν τῷ ἔτει τῷ τρίτῳ καὶ εἰκοστῷ τοῦ Ν. ἀπέκτισε Ναβουζαρδάν ὁ ἀρχιμάγειρος Ἰουδαίων ψυχὰς ἑπτακοσίας τεσσαρακονταπέντε· πᾶσαι αἱ ψυχὰς τετρακισχίλια ἑξακόσιαι.⁷⁷
31. יְהוֹיָכָן (bis). O'. Ἰωακείμ. 'A. Ἰωακείμ.⁷⁸ בְּעֶשְׂרִים וְחֲמִשָּׁה. Die vigesimo quinto. O'. ἐν τῇ τετραδί καὶ εἰκάδι. 'A. ἐν εἰκοσι καὶ πέντε. Σ. ἐν πέντε καὶ εἰκοσι.⁷⁹ נָשָׂא. Extulit. O'. ἔλαβεν. Οἱ λοιποὶ ἐπήρην.⁸⁰
31. אָוִיל מְרֻדָּה. O'. Οὐλαιμαδάχαρ. 'A. Εὐλα Μεθωράχ.⁸¹ מִבֵּית הַכְּלִיא. E domo carceris. O'. ἐξ οἰκίας ἧς ἐφυλάσσετο. 'A. Σ. ἐξ οἴκου τῆς φυλακῆς.⁸²
32. וַיִּתֵּן. Et constituit. O'. καὶ ἔδωκε. Σ. καὶ ἔταξε.⁸³
34. וַיֹּאדְחֵהוּ וַיִּרְחַח אֶרְצוֹ תַּמִּיד נִתְּנָה־לּוֹ. Et demensum ejus, demensum perpetuum dabatur ei. O'. καὶ ἡ σύνταξις αὐτοῦ ἐδίδοτο διαπαντός. Alia exempl. καὶ ἡ ταγῆ αὐτοῦ ταγῆ διαπαντός ἐδίδοτο αὐτῷ.⁸⁴ 'A. καὶ ἡ ἐστιατορία αὐτοῦ ἐστιατορία διαπαντός . . . Σ. (καὶ) ἡ σύνταξις αὐτῷ σύνταξις διαπαντός . . . Θ. (καὶ) σύνταξις αὐτῷ σύνταξις διαπαντός . . .⁸⁵ כָּל יְמֵי חַיָּו. Omnibus diebus vitae ejus. O'. Vacat. ✘ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ.⁸⁶
- Cap. LII. 22. ÷ ὀκτὼ ἄ ροαί.⁸⁷

⁷⁶ Idem. Pro ὀκτωκαιδεκάτῳ, quae lectio est Codd. 22, 36, aliorum, et Syro-hex., Montef. θ Cod. Jes. edidit ἔκτῳ καὶ δεκάτῳ. Deinde post Ναβουζαρδάνος Syro-hex. infert **בְּשַׁנַּת** ✘, pro quo rectius Cod. 88: **וַיִּגְדֹּל**.
⁷⁷ Idem. Montef. τρίτῳ pro τῷ τρίτῳ, et ἀρχιμ. pro ὁ ἀρχιμ. mendose exscripsit. In fine καὶ ante ἑξακόσιαι inferunt Codd. 22, 36, alii. ⁷⁸ Syro-hex. **וְיַעֲקֹב**.
⁷⁹ Idem: **וְיַעֲקֹב וְיַעֲקֹב וְיַעֲקֹב וְיַעֲקֹב**.
⁸⁰ Idem: **וְיַעֲקֹב וְיַעֲקֹב וְיַעֲקֹב וְיַעֲקֹב**. Codd. 86, 88: 'A. Σ. ἐπήρην. Deinde Syro-hex. in marg. char. med. **וְיַעֲקֹב**,

juxta lectionem Codd. 22, 36, aliorum: ἔλαβεν καὶ (καὶ om. Codd. 62, 198) ἔκειρεν. In Ed. Rom. verba, καὶ ἔκειρεν αὐτὸν, ante καὶ ἐξήγαγεν leguntur, sed desunt in Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 26, aliis, et Syro-hex. ⁸¹ Syro-hex. **וְיַעֲקֹב וְיַעֲקֹב**.⁸² Codd. 86, 88. ⁸³ Idem.
⁸⁴ Sic Codd. 22, 48, alii. Syro-hex. **וְיַעֲקֹב**, appiето ТАГН. ⁸⁵ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: **וְיַעֲקֹב**. Cf. ad Cap. xl. 5. ⁸⁶ Cod. Jes. Sic in textu Cod. 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. ⁸⁷ Syro-hex.

ADDENDUM.

Cap. lii. 4. Cum lectiones duorum interpretum recogito, incredibile mihi videtur, Syrum nostrum pro voce familiariter τεῖχος non **וְיַעֲקֹב**, sed obscuram periphrasin **וְיַעֲקֹב וְיַעֲקֹב** posuisse. Potius suspicor, in versione ejus Aquilae nomen in locum Symmachi irrepisse, ut dicta periphrasis Graecum χαράκωμα (quod Chaldaeo interpreti, Hebraeum

כְּלִיא, ubicunque occurrit, exponenti, וְיַעֲקֹב sonat) significet. Quod si verum est, in Hex. ad Cap. xxxiii. 4, ubi simplex **וְיַעֲקֹב** cum sensu aggeris obviam fit, similiter Graece reponendum χαράκωμα, quod cum machinis bellicis arete conjungit Demosth. p. 254, 27: χαράκωμα βαλόμενος πρὸς τῇ πόλει, καὶ μηχανήματ' ἐπιστήσας ἐπολιόρκει.

T H R E N I .

IN LIBRUM THRENORUM,
SEU
LAMENTATIONUM JEREMIAE,
MONITUM.

“ IN Threnis Jeremiae, teste Origene [apud Nobil., necnon in Catena Ghislerii, Tom. III, p. 7], nec Aquilae, nec Theodotionis editiones ferebantur, sed tantum Symmachi et LXX. Ἐκδοσις Ἀκύλα (sic ille) καὶ Θεοδοτίωνος ἐν τοῖς Θρήνοις οὐ φέρεται [φαίνεται mendose Cat.], μόνου δὲ Συμμάχου καὶ τῶν Ὁ': quo significatur Aquilae et Theodotionis editiones in Hexaplis non positas fuisse. Ne putes enim Aquilam et Theodotionem librum Threnorum Graece non interpretatos esse: id non dicit Origenes; sed solum editionem Aquilae et Theodotionis in Threnis non ferri, sed Symmachi dumtaxat et LXX interpretum. Nam Aquilae et Theodotionis versiones Threnorum separatim exstitisse probat nota Codicis Marchaliani, nunc RR. PP. Jesuitarum, ad Cap. i. 8, ubi ad hanc vocem τῶν Ὁ', εἰς σάλον, in margine notatur: C οἱ Γ' ἄνω (l. ἄνω, χωρὶς) ἀνάστατον; id est, *Symmachus, tres interpretes separatim ἀνάστατον habent*. Notam quippe οἱ Γ' tres interpretes, Aquilam, Symmachum et Theodotionem significare, liquido probatur in Praeliminaribus. Vox χῶ vel χωρὶς frequentissime adhibetur hoc usu, ut videre est maxime in Libris Josue et Judicum, qua de re item in Praeliminaribus agitur in Capite de Notis Hexaplorum*. Ad haec Cap. iii. 46 τῶν λοιπῶν locus affertur; reliqui autem illi sunt pro more Aquila et Theodotio. Quodque clarius est, ipsius Aquilae

* Sigli tenebricosi explicatio a Montefalconio semel atque iterum inculcata, non satisfacit Doederlinio in Eichhornii *Repertorio* etc., Tom. VI, p. 207, qui merito haesitat,

quid significet Symmachi nomen tribus istis interpretibus praemissum. Praeterea Syrus noster testatur, pro εἰς σάλον Aquilam , in separatam, interpretatum esse.

nominatim interpretatio in notis Editionis Romanae profertur Cap. iv. 20, cui subjungitur alia Symmachi, ne lapsu Aquilae nomen irrepisse quis dubitet. Alio autem indicio arguitur, Aquilam et Theodotionem Threnorum interpretationes edidisse, licet eae in Hexaplis locatae non fuerint: nimirum Cap. ii. 2, ubi in textu Hebraico legitur לֵב לֵב , in margine MS. Jes. ponitur $\times \text{σὺν}$, ut praecedat vocem πάντα , quod additamentum σὺν asterisco praenotatum proculdubio ex Aquilae editione sumptum est: nam quod C, quae est nota Symmachi, voci σὺν superponatur, id certissime librorum lapsu contigit; qui cum viderent varias interpretationes hoc in libro semper Symmachi notam praeferre, hic A. σὺν commutarunt in C. σύν . Aquila enim, nimiae ἀκριβείας interpres, ne quid in versione sua praetermissum videretur, articulum לֵב per particulam σὺν passim exprimebat, cui iungebat accusativum, $\text{σὺν τὸν οὐρανὸν καὶ σὺν τῇ γῆν}$, quam rem, nec sine ludibrio, κακοζήλιος arguit Hieronymus: contra vero Symmachus liberiolem elegantiolemque vertendi morem sectatur, quae res ipsi vitio vertitur a Theodoro Heracleota. Additamentum itaque σὺν Capite ii. 2 positum, ex Aquila desumptum fuit. Unde inferatur, Origenem, licet solitas Aquilae et Theodotionis columnas hic non posuerit, aliqua tamen additamenta ex eorum versionibus in editione τῶν Ο' hexapliari inseruisse pro more. Cur autem in Threnis editiones Aquilae et Theodotionis praetermiserit, non nisi ex conjectura dici potest. Nimirum cum hae editiones a versione LXX vel parum vel nihil differrent, inutile fore putaverit, si eas apponeret; quae causa fortasse est, ut paucissimos asteriscos in Threnis observemus, secus quam in libro Jeremiae qui praecedit, et in Ezechiele qui sequitur, ubi innumeri paene asterisci observantur*.

"Hoc in libro usi sumus maxime Codice RR. PP. Jesuitarum, unde multa expiscati sumus, literarumque Hebraicarum formas, quales a scriba Graeco exaratae habentur in eodem codice, repraesentandas esse duximus. Quia vero illae formae pluries repetuntur, et Hebraice imperitus librarius modo aliam modo diversam literarum quarumdam figuram exhibet, illas delegimus, quae magis acedebant ad literarum Hebraicarum germanam formam. Interpretationes quoque literarum Hebraicarum, nominumque quibus illae exprimebantur, quas Origenes apposuerat, edendas duximus ut in eodem codice jacent †.

* Hexaplorum conditorem Aquilae et Theodotionis versiones scientem volentem praetermisisse, quae Nostri sententia est, tum per se parum probabile est, tum sui ipsius testimonio plane contradicit, diserte affirmantis horum interpretum editiones *non ferri* (*οὐ φέρεται*); quod nihil aliud significare potest, quam, quantum quidem ipse sciret, eas tunc temporis non superfuisse. *Φέρεσθαι* enim et *ferri* dicuntur quae in manibus hominum versantur, ut liber editus, necdum deperditus. Sic S. Chrysost. Opp. Tom. X, p. 53 E: *Καὶ γὰρ πολλὰ διεφθάρη βιβλία, καὶ ὀλίγα διεσώθη. . . καὶ γὰρ φησιν ὁ ἀπόστολος, ὅτι ἀπὸ Σαμουὴλ καὶ τῶν ἐξῆς προφητῶν πάντες εἰρήκασιν περὶ αὐτοῦ· καὶ οὐ πάντως φέρεται ταῦτα.* Euseb. Dem. Evang. p. 368: *Ἐν οὐκ ἐστὶ ἡμῖν δυνατόν ἐξακριβάσθαι τὰ γένη, τῷ μηδὲ φέρεσθαι θείαν βίβλον ἐξ ἐκείνων καὶ*

μέχρι τῶν τοῦ σωτῆρος χρόνων. Verum vidit Hodijs noster *De Bibliorum Textibus*, p. 584, vertens, *non circumfertur*, qui tamen exinde temere colligit, editiones Aquilae et Theodotionis in Threnis nunquam exstitisse. Et de posteriore quidem, deficientibus exemplis, res ad liquidum perducere non potest. Quod vero ad Aquilam attinet, praeter probationes paulo tenuiores a Montefalconio indicatas, innumeras istius interpretis lectiones in lucem protulit versio Syro-hexaplaris, cujus in fronte eminet annotatio: "Secundum LXX prooemium est hoc Threnorum, quod non positum APUD RELIQUOS."

† Literarum Hebraicarum ductus, a Montefalconio per formas ligno incisas repraesentatos, tanquam rem ad nostrum institutum minus pertinentem, repetere nolimus:

“ Vidimus praeterea

“ Codicem unum Colbertinum, qui non pauca suppeditavit. [Non differre videtur ab eo quo usus est Ghislerius in Catena ad Threnos. Cf. Ceriani ad Cap. i. 16.]

“ Origenis loca multa [Opp. Tom. III, pp. 321—351, sub titulo: *Selecta in Threnos*, quae non diversa sunt ab iis quae sub Origenis nomine exhibet Catena Ghislerii].

“ Theodoretum in Threnos [Opp. Tom. II, pp. 647—668].

“ Hieronymum Epist. II ad Paulam [Epist. XXX juxta Vallarsii numerationem. Non appellatur nisi ad Cap. i. 1, in quaestione de significatione literarum Hebraicarum].

“ Agellium in Threnos Romae cusum anno 1598.

“ Editionis Romanae et Drusii notas.”—MONTEF.

In Monito ad Jeremiam inter subsidia Montefalconii tempore existentia, sed ab eo non memorata, indicandum erat opus elaboratissimum, Michaelis Ghislerii in Jeremiam et Threnos Commentarii, Tomis III, Lugduni, 1623, qui praeter paraphrasin et expositiones diversas continent Catenam Patrum Graecorum e Vaticano codice quodam (quem Nobilius quoque non indiligenter tractaverat) editam; necnon S. Joannis Chrysostomi Commentariorum in Jeremiam Eclogas satis amplas, quae in editionibus disertissimi Patris ad hunc diem desiderantur.

interpretationes autem earum in Cod. Jes. ad singulos primi capitis versiculos appictas, quarum nonnullae novitatis aliquid prae se ferunt, hic subjungimus. Ad rem cf.

Euseb. in Praep. Evang. X, 5. Hieron. in Epist. XXX ad Paulam (Opp. Tom. I, pp. 148—150).

- Α "Αλφα (fort. Ἄλφ). ματαίωσις [Euseb. μάθησις, Hieron. *doctrina*] ἢ τελειώσις.
 Β Βήθ. οἰκοῦσα ἐν αὐτῷ.
 Γ Γήμλ. πλήρωσις ἀνώτερον.
 Δ Δέλθ. δέλτοι ὑψηλότεροι.
 Η Η. αὐτή.
 Ι Οὐαῦ. ἐν αὐτῷ.
 Ζ Ζαί. ζῆ.
 Ηθ. ζῶν.
 Τ Τήθ. καλόν.
 Ἰ Ἰώθ. ἀρχή.
 Κ Χάφ. ὄμωσις.
 Λ Λάβδ. μάθε.
 Μ Μήμ. ἐπ' (fort. ἀπ') αὐτοῦ.
 Ν Νουν. αἰών.
 Σ Σάμχ. βοήθεια.
 Λέν. πηγή, ἢ ὄρασις, ἢ ὀφθαλμός.
 Φ Φή. στόμα.
 Ψ Σαδῆ [Euseb. δικαιοσύνη, Hieron. *justitia*].
 ρ Κώφ. κλήσις, ἀγιασμός.
 ρ Ρήσι. ὄρασις, ἀρχηγός, ἢ κεφαλή.
 Ψ Σέν [Euseb. δόντες, Hieron. *dentes*].
 Τ Ταῦ. σημείον, ἢ κλήσις.

Parsonsius in fine hujus libri notat : “Quamvis ex Codd. Barberino et Chisiano iii (86 et 88 nostr.) amplam satis reliquiarum hexaplarium messem ad praecedentem Jeremiae librum colligere liceret, iidem tamen ad Threnos ex hac parte deficiunt, et lectionibus marginalibus fere omnino destituuntur ; adeo ut nulla mihi adesset materies ex qua Appendices compilari solent.”

Lectiones Codicis Norimb. in Threnos, quae pertinent ad eam textus LXXviralis recensionem, quam in Monito ad Jesaiam breviter attigimus, exscripsit et docte annotavit J. C. Doederlein in Eichhornii *Repertorio* etc., Tom. VI, pp. 195–207.

Restat versio Threnorum Syro-hexaplaris bis edita, primum a Middeldorpfio, qui apographum satis imperfectum nactus, fecit quod potuit, non quod voluit ; deinde ab Antonio Ceriani, Doctore Collegii Bibliothecae Ambrosianae, in *Monumentis Sacris et Profanis*, Tom. I, Fasc. I, pp. 16–62, Mediolani, 1861, in specimen editionis omnium quae supersunt reliquiarum Syro-hexaplarium, Mediolanensium, Londinensium, Parisiensium, operis immane quantae scientiae et laboris, quod ut faustum et felicem exitum habeat, omnes harum literarum cultores mecum impense exoptant.

THRENI.

CAPUT I.

PROOEM. Ο' και ἐγένετο—και εἶπεν. Schol. "Secundum LXX prooemium est hoc Threnorum, quod non positum apud reliquos."¹

1. יִשְׁבֵּה. *Sedet.* Ο' ἐκάθισε. Σ. ἔμενε.²
 כִּדְד. *Solitarie.* Ο' μόνη. 'Α. μονάζουσα.³
 עַם רַבָּתִי. *Frequens populo.* Ο' ἡ πεπληθυμένη λαῶν (alia exempl. λαοῦ⁴). Σ. πληθύνουσα λαόν.⁵
 בְּמִדְיֹנֹת. *Inter provincias.* Ο' ἐν χώραις. 'Αλλος τοπαρχίας.⁶
 2. תִּבְכֶּה בַּלַּיְלָה. *Flet in nocte.* Ο' ἔκλαυσεν ἐν νυκτί. 'Αλλος κλαίει ἐν πάση νυκτί.⁷
 אֵין לָהּ מְנַחֵם. *Non est ei qui consoletur.* Ο' και οὐχ ὑπάρχει ὁ παρακαλῶν αὐτήν. Σ. και οὐχ ὑπῆρχεν αὐτῇ παρηγορῶν.⁸
 רֵעֵיהּ. *Socii ejus.* Ο' οἱ φιλοῦντες αὐτήν. 'Α. Σ. οἱ ἑταῖροι.⁹

3. מַעֲנֵי. *Prae afflictione.* Ο' ἀπὸ ταπεινώσεως. 'Α. (ἀπὸ) κακουχίας.¹⁰
 בֵּין הַמְצָרִים. *Inter angustias.* Ο' ἀναμέσον τῶν θλιβόντων. Σ. ἐντὸς τῶν θλιβόντων αὐτήν.¹¹
 4. שֹׁמְמִין. *Vastatae.* Ο' ἠφανισμένοι. Σ. ἔρημοι (s. ἠρημωμένοι).¹²
 נִגְוֹת. *Maestae.* Ο' ἀγόμεναι. 'Α. διωκόμεναι (s. καταδιωκόμεναι). Σ. αἰχμάλωτοι.¹³
 5. שֵׁרָף. *In caput (victores).* Ο' εἰς κεφαλὴν. Σ. εἰς ἄρχοντας. Aliter: Σ. εἰς ἡγεμόνας.¹⁴
 הִוָּה. *Maerore affecit eam.* Ο' ἐταπεινώσεν ÷ αὐτήν. 'Α. ἐφθέγγατο.¹⁵ (Σ.) ἐπήγαγε.¹⁶
 עַל-רֵב-פְּשָׁעֶיהָ. *Propter multitudinem delictorum ejus.* Ο' ἐπὶ τὸ πλῆθος τῶν ἀσεβειῶν αὐτῆς. (Σ.) διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀσυνθεσιῶν αὐτῆς.¹⁷

Cap. I. ¹ Syro-hex. *سب محصب. فنه اصبه.* *سب محصب. فنه اصبه.* ² Idem: *سب محصب. فنه اصبه.* Cf. Hex. ad Jerem. xxxvii. 21. xxxviii. 2. ³ Idem: *سب محصب. فنه اصبه.* Cf. Hex. ad Hos. viii. 9. ⁴ Sic in textu Syro-hex., qui in marg. char. med. habet λαῶν. ⁵ Cod. Jes. ⁶ Syro-hex. in marg. char. med. *سب محصب. فنه اصبه.* Middeld. perperam vertit, ἀρχουσα ἐν τόποις. Recte Ceriani, principatus locorum, sed, invito codice, ad complexionem verborum, ἀρχουσα ἐν χώραις, refert. Nostro Jesai. xxxvi. 9 οἱ τόπαρχοι sunt *سب محصب*; necnon i Esdr. i. 10 αἱ μεριδάρχαι, *سب محصب.* ⁷ Syro-hex. ut ante: *سب محصب. فنه اصبه.* ⁸ Cod. Jes. Lectio ὑπῆρχεν est in Comp., Ald.,

Codd. XII, 23, 26, aliis, et Syro-hex. ⁹ Syro-hex. *سب محصب. فنه اصبه.* ¹⁰ Idem: *سب محصب. فنه اصبه.* ¹¹ Cod. Jes. ¹² Syro-hex. *سب محصب. فنه اصبه.* Cf. ad v. 16. ¹³ Idem: *سب محصب. فنه اصبه.* In Comp. duplex lectio est, *سب محصب. فنه اصبه.* ¹⁴ Nobil. (= Origen. Opp. T. III, p. 325), Colb. Syro-hex. vero: *سب محصب. فنه اصبه.* ¹⁵ Syro-hex. in textu: *سب محصب. فنه اصبه.*; in marg. autem: *سب محصب. فنه اصبه.* h. e. 'Α. ἐφθέγγατο. ἐταπεινώσε. Posterior lectio esse videtur Codd. II, 106, qui αὐτὴν reprobant. Nisi Aquilae duplex versio afferatur: ἐφθέγγατο. ἐκάκωσε. ¹⁶ Cod. Jes. in marg. sine nom. Parsons, quidem ex eodem exscripsit ἀπήγαγε, sed pro altero stat lectio Symmachi ad Cap. iii. 32, ubi vide. ¹⁷ Cod. Jes. in marg., teste

6. אָבִיִּי. *Et abiit.* Ο. καὶ ἐξήρηθ. Alia exempl. ἐξήλθεν.¹⁸

דְּעֻסָּא. *Decus ejus.* Ο. ἡ εὐπρέπεια αὐτῆς. Σ. ἡ ἀξιοπρέπεια.¹⁹

7. רִקְרָא. *Recordatur.* Ο. ἐμνήσθη. Σ. μνησθήσεται.²⁰

וּמְרִידָא. *Et vagationum suarum.* Ο. καὶ ἀποσμών αὐτῆς. 'Α. καὶ ἀποστασιῶν (αὐτῆς).²¹

רִסְרִי. *Riserunt de cessationibus ejus.* Ο. ἐγέλασαν ἐπὶ κατοικεσία (alia exempl. μετοικεσία, s. τῇ μετοικεσία²²) αὐτῆς. 'Α. . . καθέδρα (αὐτῆς).²³ Σ. ἐγέλασαν de abolitione αὐτῆς.²⁴

8. לְגִידָא. *Propterea in agitationem (s. foeditatem) facta est.* Ο. διὰ τοῦτο εἰς σάλον.²⁵ 'Α. ἐπὶ τοῦτο εἰς κεχωρισμένην.²⁶ Σ. διὰ τοῦτο ἀνάστατος.²⁷

8. וְיִלְפְּדוּ. *Vilipendunt eam.* Ο. ἐταπείνωσαν αὐτήν. Alia exempl. ἠτίμασαν αὐτήν.²⁸ 'Α. vilipenderunt eam. Σ. contempserunt eam.²⁹

9. בְּשִׁלְטָא. *Immundities ejus est in fimbriis ejus.* Ο. ἀκαθαρσία αὐτῆς πρὸ (potior scriptura πρὸς³⁰) ποδῶν αὐτῆς.

לֹא נִזְכָּרָה. *Non respicit.* Ο. οὐκ ἐμνήσθη. Σ. οὐκ ἀνεμνήσκειτο.³¹

וְתִרְדַּם. *Ergo dejecta est mirabiliter, non est qui consoletur eam.* Ο. καὶ κατεβίβασεν ὑπέρογκα (alia exempl. καὶ πέπτωκε θαυμαστῶς³²). οὐκ ἔστιν ὁ παρακαλῶν αὐτήν. "Ἄλλος" καὶ κατηέχθη (s. κατήχη) ἐπὶ πλείον, μὴ ὅντος αὐτῇ παρακλήτορος.³³ "Ἄλλος" κατέβη.³⁴

וְאַחַד. *Afflictionem meam.* Ο. τὴν ταπείνωσίν μου. 'Α. τὴν κακοχίαν μου.³⁵

11. בְּחִלְבָּא. *Desiderabilia*

Parsonio. Montef. ex eodem affert: "Ἄλλος" τὸ πλ. τῆς ἀνυθεσίας αὐτῆς. Cf. Hex. ad Psal. xxxv. 2. ¹⁸ Sic Comp., Codd. III, 22, 36, alii, et Syro-hex. ¹⁹ Syro-hex. in textu: **ⲙⲉⲥⲁⲓⲁ ⲙⲉⲥⲁⲓⲁ**; in marg. autem: **ⲙⲉⲥⲁⲓⲁ**, h. e. vertente Middeld., Σ. ἐξουσία. Sed, ni fallor, locum **ⲙⲉⲥⲁⲓⲁ** cum **ⲙⲉⲥⲁⲓⲁ**, sed tantum cum priore vocab. permutandum est, ut Symmacho tribuatur compositio **ⲙⲉⲥⲁⲓⲁ ⲙⲉⲥⲁⲓⲁ**, quae Graece sonat ἡ ἀξιοπρέπεια, s. τὸ ἀξιοπρεπείας. Cf. Hex. ad Psal. lxxxix. 16. ²⁰ Syro-hex. **ⲙⲉⲥⲁⲓⲁ ⲙⲉⲥⲁⲓⲁ**. ²¹ Idem: **ⲙⲉⲥⲁⲓⲁ ⲙⲉⲥⲁⲓⲁ**. Cf. Hex. ad Psal. xvii. 5. Cod. 26 affert: καὶ ἀποστάσεων αὐτῆς. ²² Sic Comp., Ald., Codd. III (cum ἐπὶ μετοικεσίας), XII, 22, 23, 26, ceteri fere omnes, et Syro-hex. ²³ Syro-hex. **ⲙⲉⲥⲁⲓⲁ**. Cf. Hex. nostra ad Ezech. vi. 6. Middeld. vertit κατοικεσία, sine probatione. ²⁴ Syro-hex. **ⲙⲉⲥⲁⲓⲁ ⲙⲉⲥⲁⲓⲁ**. Middeld. ἐπὶ ἀργία posuit, provocans ad Theod. ad 4 Reg. ii. 24, LXX ad Eccles. x. 18. Jesai. i. 13; in quibus omnibus locis **ⲙⲉⲥⲁⲓⲁ**, non **ⲙⲉⲥⲁⲓⲁ**, legitur. Posterior reperitur in Hex. ad Psal. xlv. 9, ubi κατάργησις tentavimus. ²⁵ Pro eis **ⲙⲉⲥⲁⲓⲁ** Syro-hex. habet **ⲙⲉⲥⲁⲓⲁ**, quod conjectura assecutus erat Middeld. pro scriptura Norberg. **ⲙⲉⲥⲁⲓⲁ**. Praeterea ad **ⲙⲉⲥⲁⲓⲁ** scholium est in marg. char. Estrang. **ⲙⲉⲥⲁⲓⲁ** **ⲙⲉⲥⲁⲓⲁ**, h. e. reprobata, oblivioni tradita. ²⁶ Syro-hex. **ⲙⲉⲥⲁⲓⲁ ⲙⲉⲥⲁⲓⲁ**. ²⁷ Idem: **ⲙⲉⲥⲁⲓⲁ**. **ⲙⲉⲥⲁⲓⲁ**. Montef. e Cod. Jes. affert: C of Γ. χῶς ἀνάστατον. Idem in Praelimin. p. 69: "Si stet illa lectio χῶς, eis ἀμχανίαν agor: verum puto hic χῶς pro χῶς legi, et hac voce significari χωρίς, atque ita sensus erit, Symmachum,

qui solus in Threnis cum LXX in Hexaplis ab Origene locatus fuerat, . . . habere ἀνάστατον, et tres interpretes separatim, et extra Hexapla, nempe Aq. et Sym. et Theod., eandem praeferre lectionem." Quicquid de his siglis statuatur (nam Montefalconii explicatio nemini arribedit), non dubium esse potest, Symmachum pro **ⲙⲉⲥⲁⲓⲁ** ἀνάστατος posuisse, maxime propter Gen. iv. 16, ubi pro **ⲙⲉⲥⲁⲓⲁ**, Naïð, Syrus noster cum antistibus Graecis affert: Σ. ἀνάστατος (**ⲙⲉⲥⲁⲓⲁ**), ut **ⲙⲉⲥⲁⲓⲁ** pro ἀναστάσεως (Dan. vii. 23). Θ. σαλευόμενος (**ⲙⲉⲥⲁⲓⲁ**). ²⁸ Montef. e Cod. Jes. edidit: "Ἄλλος" ἠτίμασαν αὐτήν. Sic in textu Codd. 22, 48, alii, Syro-hex. in marg. char. med. **ⲙⲉⲥⲁⲓⲁ**. ²⁹ Syro-hex. **ⲙⲉⲥⲁⲓⲁ**. Inter voces synonymas, ἠτίμασαν, ἐφαύλισαν, ἐξουθενῶσαν, ἐξηντελίσαν, electio prorsus incerta est. ³⁰ Sic Codd. Vat., Alex., Sinait., alii. Cf. Hex. ad Jerem. xiii. 22. Ad hunc locum Montef. ex Agellio affert: "Ἄρ. ἀκαθαρσία αὐτῆς ἐμπόδιον αὐτῆς. Sed apud Origenem (Opp. T. III, p. 328) hodie tantum legitur: ἡ ἀκαθαρσία 'Ἱερουσαλήμ' τίνας δὲ ἐμπόδιον, ἡμῖν καταλείπτει νοεῖν ὁ προφήτης. Ubi post 'Ἱερουσαλήμ' excidisse videtur ἐμπόδιον αὐτῆς. ³¹ Syro-hex. **ⲙⲉⲥⲁⲓⲁ**. ³² Sic Codd. 22, 36 (qui utramque lectionem conjungit), 48, alii. Syro-hex. in marg. char. med.: θαυμαστά (**ⲙⲉⲥⲁⲓⲁ**). ³³ Syro-hex. in marg. char. med. **ⲙⲉⲥⲁⲓⲁ**. (Pro ἐπὶ πλείον Noster posuit **ⲙⲉⲥⲁⲓⲁ** Psal. l. 4, et **ⲙⲉⲥⲁⲓⲁ** Psal. cxxii. 4.) ³⁴ Idem in marg. char. med. **ⲙⲉⲥⲁⲓⲁ**. ³⁵ Idem: **ⲙⲉⲥⲁⲓⲁ**.

sua pro cibo ad restituendum animam. Ο' τὰ ἐπιθυμήματα αὐτῆς ἐν βρώσει τοῦ ἐπιστρέψαι ("Αλλος' ἀναπαῦσαι³⁶) ψυχὴν. Σ. . . αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ φαγεῖν καὶ ἐνισχύσαι.³⁷

12. לֹא מִלֵּיכָם כָּל-עֲבָרֵי דְרַךְ הַבַּיִט. Nonne ad vos (pertinet), omnes praeferentes per viam, aspiciete. Ο' οἱ (οἱ) πρὸς ὑμᾶς πάντες παραπορευόμενοι ὁδὸν, ἐπιστρέψατε (alia exempl. ἐπιβλέψατε³⁸). Σ. ὡ ὑμεῖς πάντες οἱ παραπορευόμενοι, κατανοήσατε (s. καταμάθετε).³⁹

יְהוָה יִחַר הוֹנָה יְהוָה לִי אֲשֶׁר עוֹלַל לִי אֲשֶׁר עוֹלַל לִי. Quo vexavit me, quo maerore affecit me Jova. Ο' ὁ ἐγενήθη φθεγξάμενος ἐν ἐμοὶ ἐταπεινώσέ με κύριος. Alia exempl. ὁ ἐπεφύλλισέ μοι, ἐταπεινώσέ ÷ με ἄ φθεγξάμενος ÷ ἐν ἐμοὶ ἄ ὅτι κύριος.⁴⁰ Σ. ὡς ἐφάυλισθην (fort. ἐπεφυλλίσθην), ἀνεκάλεσε κύριος.⁴¹ 'Ο Σύρος' ἔθλιψέ με.⁴²

13. יִרְדְּרָהּ. Et confregit ea (ossa). Aliter: Et dominari fecit ('יִרְדְּ) eum (ignem). Ο' κατήγαγεν αὐτό. Alia exempl. καὶ κατήγαγεν αὐτὸ ἐπ' ἐμέ.⁴³ 'Α. ἐλίκμησεν αὐτά.⁴⁴ Σ. κατεπαί-

δουσέ (fort. καὶ ἐπαίδουσέ) με.⁴⁵

13. דֶּסוֹלָתָא. Desolatam. Ο' ἠφανισμένην. "Αλλος' ἠπορημένην.⁴⁶

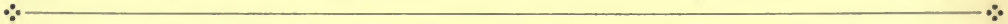
דְּרַךְ. Languidam. Ο' ὀδυνωμένην. "Αλλος' ταλαίπωρον.⁴⁷

14. בְּיָדוֹ יִשְׁתַּרְגְּוּ עָלָיו עַל-צַוָּארָיו. Manu ejus; complicata sunt, ascenderunt super collum meum. Ο' ἐν χερσὶ μου συνεπλάκησαν, ἀνέβησαν ἐπὶ τὸν τράχηλόν μου. Σ. διὰ τῆς χειρὸς αὐτοῦ κατετρίβη ὁ ζυγὸς αὐτοῦ ἐπὶ τὸν τράχηλόν μου.⁴⁸

דָּדִית מֵאֲוֹנֵי יְדֵי בְּיָדֵי אֲוֹנֵי קָדָם. Dedit me Dominus in manus eorum quibus nequeo resistere. Ο' ὅτι ἔδωκε κύριος ἐν χερσὶ μου ὀδύνας, οὐ δυνήσομαι στήναι. Alia exempl. ἔδωκέ με κύριος ἐν χερσὶν οὐ οὐ δυνήσομαι ὑποσθῆναι.⁴⁹

15. אֲשַׁרְעָה. Ascendere fecit (in trutina). Ο' ἐξῆρε. 'Α. ἀνέιλε.⁵⁰

יְהוָה יִחַר הוֹנָה יְהוָה לִי אֲשֶׁר עוֹלַל לִי אֲשֶׁר עוֹלַל לִי. Fortes meos Dominus in medio mei. Ο' τοὺς ἰσχυροὺς μου ὁ κύριος ἐκ μέσου μου. 'Α. τοὺς ἰπυρμεγέθεις μου. . .⁵¹ Σ. τοὺς μεγαίστανάς μου κύριος τοὺς ἐν μέσῳ μου.⁵²

³⁶ Syro-hex. in marg. char. med. ⲉⲃⲓⲃⲟⲥ. ³⁷ Idem: ⲉⲃⲓⲃⲟⲥ ⲉⲃⲓⲃⲟⲥ ⲉⲃⲓⲃⲟⲥ. Ad ἐνισχύσαι cf. Act. Apost. ix. 19 in versione utraque. Cod. Jes. affert: Σ. αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ φαγεῖν. ³⁸ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ³⁹ Syro-hex. ⲉⲃⲓⲃⲟⲥ ⲉⲃⲓⲃⲟⲥ. Minus probabiliter Cod. Jes. affert: Σ. οὐ πρὸς ὑμᾶς. ⁴⁰ Sic Cod. 88 (cum me sub ✕, et ἐν ἐμοὶ sub ↵), Syro-hex., qui ad ἐπεφύλλισε scholium char. med. appendit: ⲉⲃⲓⲃⲟⲥ ⲉⲃⲓⲃⲟⲥ ⲉⲃⲓⲃⲟⲥ. "Nota hexaplaris prima male apponitur in Syro, cum etiam ἐταπεινώσε vel φθεγξάμενος pro varia vocis Hebr. הוֹנָה interpretatione (cf. ad v. 5) sub ↵ concludendum esset."—*Ceriani*. Lectio ὁ ἐπεφύλλισέ μοι est in Codd. 22, 36, aliis, et Theodoro. ⁴¹ Cod. Jes. Montefalconii scripturam, ἐφάυλισθην, correxit Parsons. Sed graviore corruptelam hic latere probabile facit Syrus noster, qui ad ὁ ἐπεφύλλισέ μοι notat: ⲉⲃⲓⲃⲟⲥ ⲉⲃⲓⲃⲟⲥ ⲉⲃⲓⲃⲟⲥ, h. e. Σ. ὡς ἐπιφυλλίδες (cf. Hex. ad Jerem. xlix. 9) ἐτρυνγίθην, vel, quod sagaciter detexit *Ceriani*, uno vocabulo, ἐπεφυλλίσθην, quod in ἐφάυλισθην corrumpere proclive erat. ⁴² Montef. e Theodoro affert: 'Ο Σύρος' ἦψέ μοι; vertens, tetigit me, invita lingua. Lectio ἔθλιψε pro ἦψε est in Cod. Bavar. Cf. ad v. 22. ⁴³ Sic Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. in textu: καὶ κατήγαγεν αὐτό;

in marg. autem: ἐπ' ἐμέ. ⁴⁴ Syro-hex. ⲉⲃⲓⲃⲟⲥ ⲉⲃⲓⲃⲟⲥ. Cod. Jes. Vulg.: et eruditiv me. Doederlein. tentat, κατεπαλασέ με. ⁴⁶ Syro-hex. in marg. char. med. ⲉⲃⲓⲃⲟⲥ. ⁴⁷ Idem: ⲉⲃⲓⲃⲟⲥ. ⁴⁸ Cod. Jes.: Σ. διὰ τῆς χ. αὐτοῦ κατετρίβην (sic). Plenius et emendatius Syrus noster: ⲉⲃⲓⲃⲟⲥ ⲉⲃⲓⲃⲟⲥ ⲉⲃⲓⲃⲟⲥ. Aliam lectionem venditant Codd. 22, 36, alii: ἐν χερσὶν αὐτοῦ συνέπλεξέ με, ἐβάρυνε τὸν ζυγὸν αὐτοῦ κ. τ. ἔ. ⁴⁹ Sic Cod. 88, Syro-hex. Voculam οὐ, quae excidit in Cod. 88, assumpsimus e Syro-hex., qui in textu habet: ⲉⲃⲓⲃⲟⲥ ⲉⲃⲓⲃⲟⲥ ⲉⲃⲓⲃⲟⲥ. Fortasse est Symmachi, cui Montef. e Cod. Jes. vindicat υποσθῆναι. Post ὀδύνας pergunt ἄς οὐ ὁ. υποσθῆναι Codd. 22, 36 (cum στήναι), alii. ⁵⁰ Syro-hex. ⲉⲃⲓⲃⲟⲥ. "Anne Symmacho danda haec lectio?"—*Ceriani*. Aquilae certe pro eodem Hebraeo usitatum est ἀποσκοπισίμην. Cf. Hex. ad Jerem. xxxi. 21. l. 26. ⁵¹ Syro-hex. ⲉⲃⲓⲃⲟⲥ ⲉⲃⲓⲃⲟⲥ. Pro affini דְּרַךְ Aquila ἰπυρμεγέθης posuit Psal. viii. 10. xv. 2. Cf. Hex. ad Jerem. xiv. 3. ⁵² Cod. Jes. Statim ad haec, ἐκάλεσεν ἐπ' ἐμέ καιρὸν, Theodoret. notat: τὴν συμφορὰν καὶ ὁ Σύρος καὶ ὁ 'Εβραῖος καιρὸν καλεῖ; e quibus male intellectis notam hexaplaem effecit Montef.: ⲉⲃⲓⲃⲟⲥ 'Εβρ. καὶ Σύρος' συμφορὰν. Ο' καιρὸν. Cf. Hex. ad Jerem.

16. **עֵינַי עֵינַי**. *Oculus meus, oculus meus.* Ο. ὁ ὀφθαλμός μου, ✕ ὁ ὀφθαλμός μου⁴.⁵³ Σ. ἀδι-
λείπτως.⁵⁴
- בְּיַם**. *Aquam.* Ο. ὕδωρ. Σ. δάκρυα.⁵⁵
- נָשִׁיב נַפְשִׁי**. *Restituens animam meam.* Ο. ὁ ἐπιστρέφων ψυχὴν μου. Σ. ὁ ἀνακτώμενός (με).⁵⁶
- שׁוֹמְמִים**. *Desolati.* Ο. ἠφανισμένοι. Σ. ἔρη-
μοι.⁵⁷ Aliter: Σ. στυγνοί (s. σκυθρωποί).⁵⁸
17. **יָנָה יְהוָה לִי־עַקֵּב כְּבִיבֵי צְרִי**. *Amandavit Jona contra Jacobum in circuitu ejus hostes ejus.* Ο. ἐνετείλατο κύριος τῷ Ἰακώβ, κύκλω αὐτοῦ οἱ θλίβοντες αὐτόν. Σ., καὶ ἕτερα ἔκδο-
σις τῶν Ο. ἐνετείλατο κύριος περὶ Ἰακώβ, κύκλω αὐτοῦ γενέσθαι τοὺς θλίβοντας αὐτόν.⁵⁹
- לְנִיחָה**. *In foeditatem.* Ο. εἰς ἀποκαθημένην.
Σ. *facies.*⁶⁰
18. **פִּיהוּ מְרִיתִי**. *Adversus os (jussa) ejus con-
tumax fui.* Ο. στόμα αὐτοῦ παρεπίκρανα.
Ἄ. τοῦ στόματος αὐτοῦ ἠψάμην (s. τὸ στόμα αὐτοῦ ἐψη-
λάφησα).⁶¹ Σ. τῷ λόγῳ αὐτοῦ.⁶²
- מִכְאָבִי**. *Dolorem meum.* Ο. τὸ ἄλγος μου.

- Σ. τὴν καταπόνησίν μου.⁶³
19. **בְּעִיר**. *In urbe.* Ο. ἐν τῇ πόλει. Σ. κατὰ
πόλιν.⁶⁴
- וְנָשִׁיבוּ אֶת־נַפְשֵׁם**. *Ut restituant animas suas.*
Ο. ἵνα ἐπιστρέψωσι ψυχὰς αὐτῶν. Σ. ἵνα
ἐπισχύσωσι.⁶⁵
20. **וְיָצִי חֲמֵרָרִי**. *Viscera mea vehementer aestuant.*
Ο. ἡ κοιλία μου ἐταράχθη. Σ. τὰ ἔντερα μου
κατέστραπται.⁶⁶
21. **שָׁמְעוּ**. *Audiverunt.* Ο. ἀκούσατε δή. Ἄλ-
λος ἤκουσαν.⁶⁷
- וְהָבֵאתָ יוֹם־קְרָאתָ**. *Adduces diem quem in-
dixisti.* Ο. ἐπήγαγες ἡμέραν, ἐκάλεσας και-
ρόν. *Alia exempl.* ἐπήγαγες ἡμέραν ÷ καὶ ἔ-
κάλεσας.⁶⁸
- וְיִהְיוּ כַּמִּנִּי**. *Et erunt sicut ego.* Ο. ἐγένοντο
ὅμοιοι ἔμοί. Ἄ. Σ. καὶ ἔσονται...⁶⁹
22. **וְעִוְלָל לְמוֹ פְּאֻשָׁר עוֹלְלָתָ לִי**. *Et vexa eos
sicut vexasti me.* Ο. καὶ ἐπιφύλλισον αὐτοῖς,
ὃν τρόπον ἐποίησαν ἐπιφύλλιστα (*alia exempl.*
ὃν τρόπον ἐπεφύλλισας ἔμοι⁷⁰). Ὁ Σύρος
θλίψον αὐτοὺς ὡς ἔθλιψάς με.⁷¹

xxv. 31.

⁶³ Sic Syro-hex., et sine aster. Cod. 88.

⁶⁴ Syro-hex. ✕ **וְלֵא חַבְלִי**. Pro ἀδιλείπτως, voce Sym-
macho familiari, ponitur **וְלֵא חַבְלִי**, Rom. i. 9 in Philox.
“Ego putarem resolutionem idiotismi, qui continetur in
duplicato וְלֵא... Huic lectioni Symmachi fortasse re-
spondet αὐ Codicis 88, post κλαίω insertum.”—*Ceriani.*

Cf. Geiger, in *Jüdische Zeitschrift* etc. T. I, p. 58.

⁶⁵ Syro-hex. ✕ **וְנָשִׁיבוּ**. Lectio δάκρυα est in Cod. 26.

⁶⁶ Nobil. ex Origen. in Cat. Ghisler. T. III, p. 52. Sup-
plendum videtur με, non τὴν ψυχὴν μου, coll. Hex. ad Psal.
xxii. 3. Syro-hex. affert: ✕ **וְנִיחָה**, quod Graece
ἐπισχύων potius quam ἀνακτώμενος **וְנִיחָה**, Hex. ad Psal.
cxlv. 9. cxlvi. 6) sonare videtur. Sed cf. quae ad Psal.
xlv. 6 notavimus.

⁶⁷ Nobil., Colb. Fons lectionis est Origen. in Cat. Ghisler. T. III, p. 52: ὁ Σύρος ἀντὶ τοῦ ἠφα-
νισμένη, ἐξέδωκεν, ἐρήμη.

⁶⁸ Syro-hex. ✕ **וְנָשִׁיבוּ**. “Essetne liberior versio vocis Graecae, quae male sonasset
Syro interpreti de hominibus dicta?”—*Ceriani.* ⁶⁹ No-
bil. ex Origene affert: κατὰ δὲ Σύρος. καὶ καθ’ ἑτέραν ἔκδοχην
τῶν Ο., ἐνετείλατο κύριος κύκλω γενέσθαι αὐτοῦ κ. τ. ε. Sic Ori-
gen. in Cat. Ghisler. T. III, p. 54, cum ἔκδοσιν περὶ ἔκδοχην,
ἐτ αὐτοῦ γενέσθαι περὶ γενέσθαι αὐτοῦ. Cum Catena facit
Montef., sed de suo an ex Colb. post κύριος infert Ἰακώβ.

Nostrum περὶ Ἰακώβ Syro debetur, qui tantummodo affert:
✕ **וְנָשִׁיבוּ**. ⁶⁹ Syro-hex. ✕ **וְנָשִׁיבוּ**. Lectio
incertae explicationis, fortasse mutila. ⁶¹ Idem: .

“Aquila nimis arcte videtur
reddidisse, more suo; sed dubito num legerit וְנָשִׁיבוּ.”—
Ceriani. Formula **וְנָשִׁיבוּ** secundum Lexicographos
primitus et proprio significatu est *os alioquin stringere*,
quam notionem Aquila, nimius etymologiae sectator, hic
respexisse videtur. ⁶² Syro-hex. ✕ **וְנָשִׁיבוּ**.

Supplendum, ut videtur, *ἠπειθήσα*, coll. Hex. ad Psal. civ.
28. Ezech. xx. 8. ⁶³ Idem: ✕ **וְנָשִׁיבוּ**.

Cf. Hex. ad Psal. xxxi. 10. xxxviii. 18. ⁶⁴ Cod. Jes.
⁶⁵ Syro-hex. ✕ **וְנָשִׁיבוּ**. Cf. ad v. 11. ⁶⁶ Idem:
✕ **וְנָשִׁיבוּ**. ⁶⁷ Idem in marg. char.
med. ✕ **וְנָשִׁיבוּ**.

⁶⁸ Sic Syro-hex. in textu. Codd. 22,
26, 36, alii: ἐπήγαγες ἡμέραν, καὶ ἐκάλεσας καιρόν (*ἡμέραν*
Codd. 51, 96, 231). ⁶⁹ Syro-hex. ✕ **וְנָשִׁיבוּ**.
Montef. e Cod. Jes. affert: Σ. ὅμοιοι ἔμοι. Scilicet per
ὅμοιοι ἔμοι in Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 33, aliis, men-
dose scriptum ὅμοιοι ὅμοιοι. ⁷⁰ Sic Codd. 51, 88, et
Syro-hex. In Comp., Codd. XII, 23, 26, aliis, ἐπεφύλλι-
σαν μοι; in Cod. 22, 36, aliis, ἐπεφύλλισας ἔμοι scriptum.

⁷¹ Theodoret.: ΚΑΙ ἔνταῦθα (cf. ad v. 12) ὁ Σύρος τὸ ἐπιφύλ-

22. **לַיָּגִי**. *Languidum est.* Ο. λυπεῖται. Ἀ. ταλαιπωρεῖ.⁷²

Cap. I. 3. ταπεινώσεως ÷ αὐτῆς 4. δουλείας ÷ αὐτῆς 4. 13. ἐξ ὕψους ÷ αὐτοῦ 4. 16. ὁ παρακαλῶν ÷ με 4. 19. ÷ καὶ οὐχ εὔρον 4.⁷³

CAP. II.

1. **וַיַּעֲיֵב**. *Caligine textit.* Ο. ἐγνόφωσεν. Ἀ. ἐπάχυνεν. Σ. συνεσκότασεν.¹

תִּפְאָרְתָּ. *Decorem.* Ο. δόξασμα. Ἀλλος δόξαν.²

2. **אַתּ פֶּל**. ✕ Σ. σὺν 4 πάντα.³

וַיַּבְרַחְתוּ. *In ira sua.* Ο. ἐν θυμῷ αὐτοῦ. Ἀ. ἐν ἀνπερθεσίᾳ. Σ. ἐν ὀργῇ.⁴

4. **נִבְּבָ**. *Firmiter stetit.* Ο. ἐστερέωσε. Σ. ἐστήλωσε.⁵

כַּצֵּר. *Sicut adversarius.* Ο. ὡς ὑπεναντίος. Ἀ. ὀλιβαν.⁶

5. **אַרְמְנֹתֶיהָ**. *Palatia ejus.* Ο. τὰς βάρεις αὐτῆς.

Σ. τὰ βασίλεια αὐτῆς.⁷

5. **וַיַּרְחֵק וַיַּרְחֵק**. *Maerorem et maestitiam.* Ο. ταπεινουμένην καὶ τεταπεινωμένην. Ἀ. θρήνους καὶ ὀδυρμούς. Σ. καὶ ὀδύνην κατοδυνωμένην.⁸

6. **וַיַּחַבֵּל**. *Et violenter destruxit.* Ο. καὶ διεπέτασεν. Alia exempl. καὶ ἐξέσπασεν.⁹

חַבַּשׁ. *In oblivionem adduxit.* Ο. ἐπελάθετο. Σ. ἐπιλελήσθαι (s. ἐπιλησθῆναι) ἐποίησε.¹⁰

וַיַּרְחֵק. *Et rejectit.* Ο. καὶ παρώξυνεν. Σ. (et) probris affectum fecit.¹¹

7. **נִבְּרָ**. *Abominatus est.* Ο. ἀπετίναξεν. Ἀ. κατηράσατο. Σ. εἰς κατάραν ἐποίησε.¹²

וַיִּסְגֵּר. *Tradidit.* Ο. συνέτριψεν. Ἀ. συνέκλεισεν. Σ. παρέδωκεν.¹³

חֹמֹת אֲרַמְנֹתֶיהָ. *Muros palatiorum ejus.* Ο. τείχος βάρεων αὐτῆς. Σ. τείχος βασιλείων.¹⁴

כִּיּוֹם מוֹעֵד. *Sicut die festo.* Ο. ὡς ἐν ἡμέρᾳ ἐορτῆς. Alia exempl. ὡς ψαλμὸν Λευιτῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐορτῆς.¹⁵

ליסון οὗτως ἠρμήνευσεν θλιψον κ.τ.έ. ⁷² Syro-hex. ./.
♦ **יֹגִי**. ⁷³ Syro-hex.

CAP. II. ¹ Syro-hex. ♦ **יַעֲיֵב**. ♦ **יַעֲיֵב**. ² Cod. Norimb. Syro-hex. in marg. char. med. ♦ **אֲרַמְנֹתֶיהָ**. ³ Cod. Jes. ⁴ Syro-hex. ♦ **פֶּל** ♦ **פֶּל**. modo redditur **פֶּל** || Thren. ii. 2; modo **פֶּל** || Psal. vii. 7; modo **פֶּל** || [vitiosum pro || **פֶּל**], ut hoc loco; quarum omnium dictionum eadem est radix **פֶּל**, *diastulit, cunctatus est* [unde **פֶּל**, *ὑπερπίθεται*, Prov. xv. 22].⁷ Mox post ἐκόλλησεν add. αὐτὰ Codd. 36, 48, alii, et Syro-hex. in marg. char. med. ⁶ Syro-hex. ♦ **צֵר**. Lectio ἐστήλωσε (= **צֵר**) 4 Reg. xvii. 10. Thren. iii. 12) est in marg. Cod. XII. ⁶ Idem: ♦ **צֵר**. ⁷ Nobil. ex Origene affert: *βάρεις τὰς οἰκίας φησὶν, ὡσπερ (fort. ἄσπερ) τὰ βασίλεια ἐξέδωκεν Σύμμαχος*. Minus emendate Cat. Ghisler. T. III, p. 77: β. τὰς οἰκίας φ., ἄπερ βασίλειας ἐξέδωκεν ὁ Σ. Cf. ad v. 7. ⁸ Syro-hex. ♦ **וַיַּרְחֵק**. Syro-hex. ♦ **וַיַּרְחֵק**. Syro-hex. ♦ **וַיַּרְחֵק** ponitur pro κατοδυνώμενος Ezech. ix. 4; pro ὀδυρόμενος Jerem. xxxi. 18. Cf. Hex. ad Jesai. xxix. 2. ⁹ Sic Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. in marg. char. med. ♦ **וַיַּרְחֵק**, quod alias cum *διέφθειρε, ἐλυμήνατο, ἠφάνισε*, non cum *ἐξέσπασε* commutatur. ¹⁰ Syro-hex. ./. ♦

♦ **וַיַּרְחֵק**. Ceriani, qui recte vertit, *ut obli-vioni traderetur fecit*, confert lectionem Codd. 22, 36, aliorum, qui pro *ἐπελάθετο κύριος ἃ ἐποίησεν, ἐπιλαθῆσθαι ἐποίησε κύριος* legunt. Sed vix crediderim Syrum nostrum *ἐπιλαθῆσθαι* pro verbo passivo habuisse. ¹¹ Syro-hex. ./. ♦ **וַיַּרְחֵק**. Syriaca Graece sonant, *ὀνειδισμένον* (non, ut Middeld., *ὄνειδος*) ἐποίησε. Nisi forte Sym. verterit, καὶ προσηγάγεσε (cf. Hex. ad Psal. lxxiii. 10), quod per circumlocutionem transtulit Noster. ¹² Syro-hex. ♦ **וַיַּרְחֵק**. Cf. Hex. ad Psal. lxxxviii. 40. Obscure Cod. Norimb. a Doederleinio exscriptus: “*Ἄλλος ἀπίστη (ἀγίασμα αὐτοῦ)*.” ¹³ Syro-hex. ♦ **וַיַּרְחֵק**. ¹⁴ Sic Montef. ad *τείχος θυγατρὸς Σιών* (v. 8), notans: “*Hoc in schedis meis reperi: unde vero prodeat, ignoro. Illud autem βασίλειων suspectum est.*” Prodiit, ut recte perspexit Ceriani, ex Colb., qui consonat cum Cat. Ghisler. T. III, p. 83, ubi ex Origene citatur: *παρέδωκε δὲ καὶ τὸ συνέχον τείχος τὰς οἰκίας τῆς πόλεως, ἤγουν τὰ βασίλεια, καθάπερ ἐξέδωκε Σύμμαχος*. ¹⁵ Sic Codd. 22 (cum *Λευι τη προ Λευιτῶν ἐν τῇ*), 36, alii, et Theodoret. Syro-hex. in marg. char. med.: ♦ **וַיַּרְחֵק**. Idem, excepto Syro, *πολέμων post φωνῆν* in textum intulerunt, utrobique explicandi causa. Rosenmueller. Hebraea παραφράζει: “*Templum, quod lactis festa celebrantium*

8. **הָשֵׁב יְהוָה.** *Molitus est Jova.* Ο'. καὶ ἐπέστρεψε. *Alia exempl. ἐλογίσαστο κύριος.*¹⁶

יָקוּ. *Funiculum.* Ο'. μέτρον. Σ. σχοινίον μέτρον.¹⁷

מִבְּבֵלָע. *Ab exstirpando.* Ο'. ἀπό καταπατήματος (alia exempl. καταποντίσματος¹⁸). Σ. ἵνα ποιήσῃ καταποθῆναι.¹⁹

וַיִּאֲבֹל-חַל יְהוָה וַיְהִי אֲמָלָיו. *Et lugere fecit antemurale et murum, pariter elanguerunt.*

Ο'. καὶ ἐπένησεν τὸ προτείχισμα, καὶ τεῖχος ὁμοθυμαδὸν ἠσθένησεν. Σ. . . ἐπὶ τῷ περιβόλῳ καὶ τῷ τείχει, ὅτι ὁμοῦ ἔπεσον.²⁰

9. **מְבַעֵי.** *Demersae sunt.* Ο'. ἐνεπάγγσαν. Σ. κατεβυθίσθησαν.²¹

מַלְכָּה וְשָׂרֵיהָ בְּגוֹיִם אֵין תּוֹרָה גַם-בְּבִיאָתָהּ.

Rex ejus et principes ejus sunt inter gentes; non est lex: etiam prophetae ejus. Ο'. βασιλέα αὐτῆς καὶ ἄρχοντα αὐτῆς ἐν τοῖς ἔθνεσιν οὐκ ἔστι νόμος, καί γε προφήται αὐτῆς. Σ. βασιλεὺς καὶ ἄρχοντες αὐτῆς ἐν τῶν ἐθνῶν ἄνευ νόμου· ἀλλ' οὐδὲ προφήται.²²

10. **רֵאשֻׁן בְּתוֹלַת יְרוּשָׁלַם.** *Caput suum virgines Jerusalem.* Ο'. ἀρχηγὸς παρθένους ἐν Ἱερουσαλήμ. 'Α. Σ. κεφαλὰς αὐτῶν παρθένοι Ἱερουσαλήμ.²³

11. **כָּלוּ בַדְמְעוֹת.** *Contabuerunt lacrymis.* Ο'. ἐξέλιπον ἐν δάκρυσιν. 'Α. ἐτελέσθησαν . . Σ. ἀηλώθησαν ὑπὸ δακρύων.²⁴

11. **הַבְּרָרִי מַעֵי.** *Vehementer aestuant viscera mea.* Ο'. ἐταράχθη ἡ καρδία (alia exempl. κοιλία²⁵) μου. Σ. συνεπλάκσαν τὰ ἔντερα μου.²⁶

יְבַדְדִי. *Jecur meum.* Ο'. ἡ δόξα μου. 'Α. τὸ ἦπαρ μου.²⁷

בַּעֲמָתָהּ. *Dum elanguescunt.* Ο'. ἐν τῷ ἐκλείπειν (alia exempl. ἐκλύεσθαι²⁸).

קָרְיָהּ. *Civitatis.* Ο'. πόλεως. 'Α. πολίχνης. Σ. μητροπόλεως.²⁹

13. **מָה אֶשְׁוֶה לָּךְ וְאֶחְנַח לְיָדֶיךָ.** *Quid aequiparabo tibi, ut consolor te?* Ο'. τίς σώσει καὶ παρακαλέσει σε; Σ. τί ἐξισώσω σοι, ἵνα παρακαλέσω σε;³⁰

כִּי-גְדוֹל בַּיָּם שְׁבָרִי מִי וּפְאֵלָי. *Quia magnum est instar maris vulnus tuum, quis sanabit te?* Ο'. ὅτι ἐμεγαλύνθη ποτήριον συντριβῆς σου τίς ἰάσεται σε; 'Α. ὅτι μεγάλη ὡς θάλασσα συντριβῆ σου· ποία ἴασίς σου,³¹

14. **שְׁוָא וְתַפֵּל.** *Vana et insulsa.* Ο'. μάταια καὶ ἀφροσύνην. 'Α. εἰκὴ καὶ ἄναλον.³²

15. **הָוֵאתָ.** *Haecine.* Ο'. (εἰ) αὐτή. Σ. ἄρα αὐτή.³³

שֵׁיאוּמָרוּ. *Quam dicebant.* Ο'. ἐροῦσι. Alia exempl. ἦν ἐροῦσι.³⁴

פְּרִיטוּדִינִים לְכָל-הָאָרֶץ. *Perfectae pulcritudinis, gaudium totius terrae.* Ο'. στέφανος (alia exempl. add. δόξης³⁵) εὐφροσύνης πάσης τῆς γῆς. 'Α. τελεία κάλλει, χαρὰ ἐν πάσῃ τῇ γῆ.³⁶

hymnis resonare solebat, nunc bellicis clamoribus impletur."¹⁶ Sic Comp., Codd. XII, 22, 23, 26, alii.

Syro-hex. in textu: ἐπέστρεψε κύριος; in marg. autem: ἐλογίσαστο (لَعَب).¹⁷ Syro-hex. + سحلا و صعبسلا. Cf. Hex. ad Job. xxxviii. 5. Ezech. xlvii. 3.

¹⁸ Sic Cod. 88, Syro-hex.

¹⁹ Syro-hex. + و جحجح. Idem: + و جحجح. Cf. Hex. ad Psal. liv. 10.

²⁰ Idem: + و جحجح. Cf. Hex. ad Psal. liv. 10.

²¹ Idem: + و جحجح. Cf. Hex. ad Psal. liv. 10.

²² Idem: + و جحجح. Cf. Hex. ad Psal. liv. 10.

²³ Idem: + و جحجح. Cf. Hex. ad Psal. liv. 10.

²⁴ Idem: + و جحجح. Cf. Hex. ad Psal. liv. 10.

²⁵ Idem: + و جحجح. Cf. Hex. ad Psal. liv. 10.

²⁶ Idem: + و جحجح. Cf. Hex. ad Psal. liv. 10.

²⁷ Idem: + و جحجح. Cf. Hex. ad Psal. liv. 10.

²⁸ Idem: + و جحجح. Cf. Hex. ad Psal. liv. 10.

²⁹ Idem: + و جحجح. Cf. Hex. ad Psal. liv. 10.

³⁰ Idem: + و جحجح. Cf. Hex. ad Psal. liv. 10.

³¹ Idem: + و جحجح. Cf. Hex. ad Psal. liv. 10.

³² Idem: + و جحجح. Cf. Hex. ad Psal. liv. 10.

²⁵ Syro-hex. + و جحجح. Ad Aq. cf. Hex. ad Jesai. xxvi. 5. xxix. 1. Ad Sym. cf. Hex. ad Psal. xlvii. 3, not. 8.

³⁰ Syro-hex. + و جحجح. Praeterea Syrus in marg. char. med. affert: τί ἐξισώσω σοι; ³¹ Syro-hex. + و جحجح. Idem: + و جحجح. Cf. Hex. ad Jerem. xxiii. 13. Ezech. xiii. 10, 15. xxii. 28.

³³ Syro-hex. + و جحجح. ³⁴ Sic Codd. III, 22, 36, alii. Syro-hex. falsam scripturam, ἦν ἐροῦσι, vertit.

³⁵ Sic Ald., Codd. II (a 2^a manu), III, 87, 88, alii, et Syro-hex. Codd. 22, 36, alii, et Theodoret.: στ. δόξης, καλὴ εὐπρέπεια, εὐφροσύνη κ.τ.έ. Ubi καλὴ εὐπρέπεια (εὐπρέπεια?) alius interpretis esse videtur.

³⁶ Syro-hex. + و جحجح. Cf. Hex. nostra ad Ezech. xxvii. 3, ubi τελεία κάλλει Symmacho tribuitur.

16. בְּלִעְנֵנוּ. Absorbuimus. Ο'. κατεπίομεν αὐτήν. Alia exempl. καταπίομεν ÷ αὐτήν 4.³⁷
 וַיִּבְרַח הַיּוֹם וְשָׁקִיבָהּ וּמָצְאוּנוּ רַחֲמָנוּ רַחֲמָנוּ. Hic dies est quem expectavimus, invenimus, vidimus. Ο'. αὐτή ἡ ἡμέρα ἦν προσεδοκῶμεν, εὔρομεν αὐτήν, εἶδομεν. Σ. ταίτην τὴν ἡμέραν ἦν προσεδοκῶμεν, κατελάβομεν καὶ εἶδομεν.³⁸
18. חֹמֹת בֵּית צִיּוֹן. Mure filiae Sionis. Ο'. τείχη Σιών. Alia exempl. τείχος θυγατρὸς Σιών.³⁹
 בֵּית עֵינַי. Filia oculi tui. Ο'. θυγάτηρ (alia exempl. κόρη⁴⁰) ὀφθαλμῶν σου.
19. רָבִי. Clama. Ο'. ἀγαλλίασαι. 'Α. αἶνεσον. Σ. ἀδολέσχσον.⁴¹
 בְּרֹאשׁ כָּל-חַצְוֹת. In compositis omnium platarum. Ο'. ἐπ' ἀρχῆς πασῶν ἐξόδων. Σ. ἐπ' ἀρχὰς πασῶν ἀμφόδων.⁴²
20. עַל לְיָדֵי מַטְרֵי אֱסִי-יְהוָה בְּמַקְדָּשׁ אֲדֹנָי פְּהִי. Parvulos gestationum (qui in palmis gestantur)? num occidetur in sanctuario Domini sacerdos et propheta? Ο'. ÷ ἐπιφυλλίδα ἐποίσει μάγειρος, φονευθήσονται 4.⁴³ νῆπια θηλάζοντα μαστούς; ἀποκτενεῖς ἐν ἀγιάσματι

- κυρίου ἱερέα καὶ προφήτην; 'Α. βρέφη παλαστής; εἰ ἀποκτανῆσεται ἐν ἀγιάσματι κυρίου ἱερεὺς καὶ προφήτης;⁴⁴
21. נָפְלוּ בַחֶרֶב. Ceciderunt gladio. Ο'. ἐπορεύθησαν ἐν αἰχμαλωσίᾳ, ἐν βομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ. 'Αλλος. ἔπεσον ἐν μαχαίρα.⁴⁵
22. קָמַלְתִּי וְרִבִּיתִי אֶיְבִי כָלֵם. Quos palmis gestavi et educavi, hostis meus consumpsit. Ο'. ὡς ἐπεκράτησα, καὶ ἐπλήθυνα ἐχθρούς μου πάντας. Alia exempl. ἐξέθρεψα καὶ ἐπεκράτησα καὶ ἐπλήθυνα, καὶ ὁ ἐχθρός μου πάντα συνετέλεσεν.⁴⁶ 'Α. οὓς ἐπαλαίωσα καὶ ἐπλήθυνα, οἱ ἐχθροὶ μου συνετέλεσαν αὐτούς.⁴⁷ Σ. οὓς ἐξέθρεψα καὶ πλείονας ἐποίησα . . .⁴⁸

Cap. II. 4. τῶν ὀφθαλμῶν ÷ μου 4. 15. ÷ τὴν 4 κεφαλὴν αὐτῶν. 20. καρπὸν ÷ κοιλίας 4 αὐτῶν.⁴⁹

CAP. III.

1. אָנִי. Afflictionem. Ο'. πτωχείαν. Σ. κάκωσιν μου.¹
3. וְיָדֵי יְהוָה בִּי-יָשָׁב וְיָדֵי אֱסִי. Tantummodo in me iteratis vicibus vertit manum suam. Ο'. πλὴν ἐν ἐμοὶ ἐπίστρεψε X καὶ ἔστρεψε 4² χεῖρα

³⁷ Sic Syro-hex. "In ceteris libris est καταπίομεν αὐτήν."—Nobil. Sic Cod. Sinaït., et Parsonsii Cod. 62, "ut videtur." ³⁸ Syro-hex. וַיִּבְרַח הַיּוֹם וְשָׁקִיבָהּ וּמָצְאוּנוּ רַחֲמָנוּ רַחֲמָנוּ. ³⁹ Sic Codd. XII (in marg.), 88, Syro-hex. Statim pro καταγάγετε, κατάγαγε est in Codd. 22 (καταγε), 36, alii, et Syro-hex.; καταγαγέτω in Comp., Ald., Codd. XII, 23, 33, alii. ⁴⁰ Sic Comp., Ald., Codd. XII, 22, 23, 26, alii. Syro-hex. in marg. char. med. ◊ חַבְלָה. Lectio, θυγάτηρ (s. θύγατερ), ὁ ὀφθαλμὸς σου, est in Codd. Vat., Alex., Sinaït. ⁴¹ Syro-hex. ◊. Lectio ἀδολέσχσον est in Codd. 22, 36, alii; pro infinitivo ἀδολεσχεῖσαι stant Comp., Ald., Codd. XII, 23, 26, alii. (Graecum ἀδολεσχεῖν, pro quo Noster usitate ◊, semel (Psal. lxxviii. 15) ◊, adhibet, hic per periphraſin, multum loquere, tranſtulit.) ⁴² Syro-hex. ◊ מַטְרֵי אֱסִי-יְהוָה. ⁴³ Obelus est in Syro-hex., qui μάγειρος (ΜΑΓΗΤΗ) legit. Est alia versio verborum, וְיָדֵי יְהוָה — עַל לְיָדֵי, paululum mutatorum. ⁴⁴ Syro-hex. ◊ וְיָדֵי יְהוָה בִּי-יָשָׁב וְיָדֵי אֱסִי. Græca sunt Middeldorpii, qui ἀποκτανθήσεται formam Homericam dedit. Cf. Hex. ad Jesai.

xxx. 25. ⁴⁵ Syro-hex. in marg. char. med. نَفَلُوا. Lectionem Græcam Symmacho assignavit L. Bos, nescio quo auctore. Haec, ἐν ρ. καὶ ἐν λ., desunt in Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁴⁶ Sic Codd. 22 (cum ὁ ἐξέθρεψα), 36, alii. Syro-hex. in marg. char. med.: ἐξέθρεψα (خبر). Idem in textu post ἐπλήθυνα pergit: οἱ ἐχθροὶ μου πάντας οὓς συνετέλεσαν 4. ⁴⁷ Syro-hex. ◊. ◊ וְיָדֵי יְהוָה בִּי-יָשָׁב וְיָדֵי אֱסִי. Pro ἐπαλαίωσα, quod in apographo suo invenit Syrus, Aquilae vindicavimus ἐπαλαίωσσα, vocabulum etymologicæ effectum a מַטְרֵי, παλαιστής, unde παλαιώσωμα extudit idem interpres ad 3 Reg. vii. 9. Ad ἐπεκράτησα Cod. Jes. in marg. habet αλαιω (sic), quod vestigium lectionis ἐπαλαίωσα esse potest. ⁴⁸ Syro-hex. ◊ וְיָדֵי יְהוָה בִּי-יָשָׁב וְיָדֵי אֱסִי. ⁴⁹ Idem.

Cap. III. 1 Syro-hex. ◊ וְיָדֵי יְהוָה בִּי-יָשָׁב וְיָדֵי אֱסִי. Cf. Hex. ad Psal. lxxxvii. 10. Idem ad ◊ וְיָדֵי יְהוָה בִּי-יָשָׁב וְיָדֵי אֱסִי, πτωχείαν, in marg. char. med. affert: ◊ וְיָדֵי יְהוָה בִּי-יָשָׁב וְיָדֵי אֱסִי, paupertatem meam. ² Codd. Jes. (teste Montef.), 88, et Syro-hex., qui posterior in marg. char. med. affert: καὶ ἠλλαξε (αλλαξε), juxta lectionem Codd. 22, 36, aliorum: ἐπίστρεψεν, ἠλλαξε.

αὐτοῦ. Σ. μόνον ἐπ' ἐμέ ἐπιστρέφει, καὶ μεταβάλλει χεῖρα αὐτοῦ.³

5. ראש ותלאתה. Felle (s. herba venenata) et molestia. Ο'. κεφαλὴν ÷ μου ♣, καὶ ἐμόχθησεν. Σ. χολῆ καὶ μοχθῶ.⁴

7. גדר בערני ולא אצתי. Sepsit circum me, ut non exeam. Ο'. ἀνφοκοδόμησε κατ' ἐμοῦ, καὶ οὐκ ἐξελεύσομαι. Ἄ. Σ. περιέφραξέ με, ἵνα μὴ ἐξέλθω.⁵

ההכביר הזהבתי. Grave fecit aes (vinculum) meum. Ο'. ἐβάρυνε χαλκὸν μου (alia exempl. τὸν ζυγὸν τοῦ τραχήλου μου⁶). Σ. βαρὺ ἐποίησε . . . τοῦ κλοιοῦ μου.⁷

8. גם פי אועק ואושע שתת הפלתי. Etiam quamvis clamo et vociferor, occlusit precationem meam. Ο'. καίγε κεκράξομαι καὶ βοήσω, ἀπέφραξε προσευχήν μου. Σ. ἀλλ' εἰ καὶ κεκράξομαι δεόμενος, φημοὶ τὴν προσευχήν μου.⁸

9. בניית תיבותי ענה. Caesione (lapidibus caesis), semitas meas subvertit (s. tortuosas fecit). Ο'. ἐνέφραξε τρίβους μου, ἐτάραξεν. Alia exempl. ✕ ἐν μαρμάρῳ ♣, καὶ τοὺς τρίβους μου ἠφάνισεν.⁹ Ἄ. Σ. in (lapidibus) caesis τρίβους μου ἐκάλυψε.¹⁰ Σ. διὰ λίθων λατομήτων (s. λελατομημένων).¹¹

11. דרני סורר ופשחני. Vias meas deflectere

fecit, et discerpit me. Ο'. κατεδίωξεν ἀφστηκότα, καὶ κατέπαυσέ (alia exempl. διασπάρξέ¹²) με. Ἄ. ὁδοῦ μου ἐξέλινε (Σ. commovit), καὶ ἐχώλανέ με.¹³

12. הצי בפתרה. Quasi scopum ad sagittam. Ο'. ὡς σκοπὸν εἰς βέλος. Ἄ. ὡς φυλακίην . . . Σ. εἰς σκοπὸν ὡς βέλος.¹⁴

13. בני אשתרו. Filios pharethrae suae. Ο'. ἰοὺς (alia exempl. υἱοῦς¹⁵) φαρέτρας αὐτοῦ. Σ. τὰ ἀπό . . .¹⁶

14. הייתי שחק לכל-עמי בנינתם כל-היום. Factus sum ludibrium toti populo meo, cantilena (dicterium) eorum toto die. Ο'. ἐγενήθην γέλαος παντὶ λαῶ μου, ψαλμὸς αὐτῶν ὅλην τὴν ἡμέραν. Σ. ἐγενόμην κατάγελως παντὶ τῷ λαῶ μου, ἄσμα αὐτῶν δι' ὅλης τῆς ἡμέρας.¹⁷

15. במרורים. Amaritudinibus. Ο'. πικρίας. Ἄ. Ἄλλος ἄμμου.¹⁸

לענה. Absinthio. Ο'. χολῆς. Ἄ. Ἄλλος πικρίας.¹⁹

16. ויגרם בפתחי שני הכפישני באפר. Et comminuit glareā dentes meos, depressit me in cinerem. Ο'. καὶ ἐξέβαλε ψήφω ὀδόντας μου, ἐψώμισέ με σποδόν. Ἄ. ἐξετίναξε ψήφω ὀδόντας μου . . . σποδοῦ.²⁰ Σ. ἐξέβαλε ψηφίσι, καὶ ἐξετίναξεν

³ Syro-hex. חסו חסו חסו. חסו חסו חסו. ⁴ Idem: חסו חסו חסו. In textu obelus est in Syro-hex. ⁵ Idem: חסו חסו חסו. ⁶ Idem: חסו חסו חסו. Aquila fortasse vertit: ἔφραξε περὶ ἐμέ, καὶ οὐκ ἐξελεύσομαι. ⁷ Sic Codd. 22, 36, alii. Nobil. in Ed. Rom. sine teste affert: Sym. τὸν τοῦ τραχήλου μου ζυγόν; sed in notis in versione Lat. addit: quod habet Theodoretus. Habet quidem Theodoret. τὸν ζ. τοῦ τρ. μου (sic), sed ut textus LXXvitalis, non Symmachi, lectionem affert. ⁸ Syro-hex. חסו חסו חסו. Vox חסו incertae est significationis. Middeld. vertit conflatum; Ceriani, sed dubitanter, torquem. ⁹ Syro-hex. חסו חסו חסו. ¹⁰ Idem: חסו חסו חסו. ¹¹ Idem: חסו חסו חסו. ¹² Idem: חסו חסו חסו. ¹³ Idem: חסו חסו חסו. ¹⁴ Idem: חסו חסו חסו. ¹⁵ Idem: חסו חסו חסו. ¹⁶ Idem: חסו חסו חסו. ¹⁷ Idem: חסו חסו חסו. ¹⁸ Idem: חסו חסו חסו. ¹⁹ Idem: חסו חסו חסו. ²⁰ Idem: חסו חסו חסו.

Amos v. 11; λ. ξυστοὶ 1 Esdr. vi. 24; λ. λατόμητοι 4 Reg. xxii. 6; λ. λελατουμενοι Judith i. 2.) ¹¹ Idem: חסו חסו חסו. ¹² Idem: חסו חסו חסו. (Ad אפסח, ελατόμησε, cf. 4 Reg. xii. 12. Job. xxvii. 2. Jesai. li. i in Syro-hex., necnon Hex. ad Jesai. li. 9. ¹³ Sic Codd. 22, 36, alii, invito Syro-hex. ¹⁴ Syro-hex. חסו חסו חסו. (Syr. חסו) commutatur cum Graecis ἐκίνησε, ἐτάραξε, ἐσεισε, sim.) ¹⁵ Idem: חסו חסו חסו. ¹⁶ Idem: חסו חסו חסו. Ad Aq. cf. Hex. ad 1 Reg. xx. 20. "Symmachi lectionem puto scribendam חסו חסו חסו, in scopum eis βελος . . . vel etiam, particulis transpositis, חסו חסו חסו."—Ceriani. ¹⁷ Sic Cod. 239, Syro-hex. ¹⁸ Syro-hex. חסו חסו חסו. ¹⁹ Idem: חסו חסו חסו. ²⁰ Idem: חסו חסו חסו. Cf. Hex. ad Jerem. xx. 7. ²¹ Cod. Jes. Syro-hex. in marg. char. med. חסו חסו חסו. ²² Cod. Jes. Syro-hex. ut ante: חסו חסו חסו. Cf. Hex. ad Jerem. xxiii. 15. ²³ Syro-hex. חסו חסו חסו. ²⁴ Idem: חסו חסו חסו. ²⁵ Idem: חסו חסו חסו.

δοτρακα ἐν τοῖς ὁδοῦσι μου, κατέχασέ με σποδῶ.²¹ 'Ο Σύρος· ἐν πέτρα [ἐστέρησέ με].²²

18. וְאֵינִי אֶבְיָר. Et dixi: Perii. 'Ο. καὶ ἀπόλετο. Alia exempl. καὶ ἔπα, ἀπόλετο.²³

19. זָכַר-עֲבֵי וְרִוְדֵי לְעֵבֶה וְרֵאשׁ. Memento afflictionis meae et vagationis meae, absinthii et fellis (s. herbae venenatae). 'Ο. ἐμνήσθην ἀπὸ πτωχείας μου, καὶ ἐκ διωγμοῦ (μου), πικρία καὶ χολή μου (alia exempl. πικρίας ✕ γάρ 4 μου καὶ χολῆς μου²⁴). 'Α. μνήσθητι κακουχίας μου καὶ ἀποστασίας μου, ἀψυθίου καὶ χολῆς.²⁵

20. זָכַר הַזְכוּר. Recordando recordatur. 'Ο. ✕ μνεία 4 μνησθήσεται.²⁶

תְּשִׁי. Depressa est. 'Ο. καταδολεσχήσει. Alia exempl. τακήσεται.²⁷ Σ. κατακάμπτεται.²⁸ Aliter: Σ. ἐαυτῇ προσλαλήσει.²⁹

21. וְזֹאת אֲשִׁיב אֶל-לִבִּי עַל-כֵּן אֲוָחִיל. Hoc reducam ad cor meum, ideo sperabo. 'Ο. ταύτην τάξω εἰς τὴν καρδίαν μου, διὰ τοῦτο ὑπομενῶ. Σ. ταύτην (s. τοῦτο) μνησθήσομαι ἐν τῇ καρδίᾳ μου, διὰ

τοῦτο προσδοκῶ.³⁰

22. כִּי לֹא-תִבְנוּ. Quod non consumpti sumus (s. consumptae sunt). 'Ο. ὅτι οὐκ ἐξέλιπέ με (alia exempl. ἐξέλιπομεν³¹). 'Α. ὅτι οὐ συντελεσθήμεν.³² Σ. ὅτι οὐκ ἀναλώθημεν.³³

23. תְּדַשִּׁים לְבָבָרִים. Novae sunt singulis matutinis. 'Ο. καινὰ εἰς τὰς πρωΐας. Alia exempl. ἀνακαινισον αὐτοὺς ὡς ὄρθρον πρώϊμον (s. πρωϊόν).³⁴ Σ. καιη (s. καινὸν) πάσης πρωΐας.³⁵

רַבָּה רַבְּהָ לְבִמְוֶנְתָּ. Magna est fides tua. 'Ο. πολλή ἢ πίστις σου. Alia exempl. ἐπληθύνθη ἢ πίστις σου. Σ. πολλοὶ οἱ στεναγμοί μου, καὶ ἡ καρδία μου ἐξέλιπεν 4.³⁶ 'Αλλος· ἐπλήθυνεν ἢ πίστις σου.³⁷

26. טוֹב יְוָחִיל וְדַמְקָם לְתַשְׁבִּיעַ יְהוָה. Bonum est, ut quis exspectet, et quidem silens, salutem Jovae. 'Ο. ἀγαθὸν καὶ ὑπομενεῖ, καὶ ἡσυχάσει (alia exempl. ἀγαθὸν ὑπομένειν καὶ ἐλπίζειν³⁸) εἰς τὸ σωτήριον κυρίου. 'Α. ἰσόμεναι καὶ ἡσυχάζειν . . . Σ. τῶ ἀναμένοντι μετὰ σιγῆς εἰς τὸ σωτήριον .³⁹

Job. xiv. 2. xv. 30. Inde וְלִי, excussit, Chaldaice וְלִי, quod legitur Dan. iv. II, ubi Theod. ἐκτινίξατε (τὰ φύλλα) interpretatus est.)²¹ Syro-hex. .ס. אַפְסַח חַמְסַח. "Sym. bene dedit secundam partem; in prima duplex versio occurrit, neque . . . video quomodo etiam in magna, quam sibi sumpsit in vertendo libertatem, רָצַחְתָּ reddiderit testas." —Ceriani. Nisi forte Syrus noster in apographo Graeco invenerit: Σ. ἐξέβαλε ψ. καὶ ἐξωστράκισε τοὺς ὁδόντας μου; ubi ἐξωστράκισε, testis ejecit, idem fere sonat ac ἐξέβαλε ψήφους, et pro mera amplificatione habendum est.²² Theodoret.: 'Ο δὲ Σύρος, ἐν πέτρα, λέγει, ἐστέρησέ με καὶ τῆς προτέρας εἰρήνης, καὶ τῶν παντοδαπῶν ἀγαθῶν. Ubi aut, suadente Doederleinio, post λέγει, plene interpungendum; aut supplementum e textu Latino, λέγει, ἐστέρησέ με· ἐστέρησαν γάρ με κ.τ.έ.²³ Sic Comp., Ald., Codd. XII (in marg.) 26, 33, alii, et Syro-hex.²⁴ Cod. Jes. Cod. 88, Syro-hex.: πικρίας γάρ καὶ χολῆς μου.²⁵ Syro-hex. וְזֹאת אֲשִׁיב אֶל-לִבִּי עַל-כֵּן אֲוָחִיל. .ס. אֲשִׁיב אֶל-לִבִּי עַל-כֵּן אֲוָחִיל. Cf. ad Cap. i. 3, 7.²⁶ Cod. Jes. Sic in textu sine aster. Cod. 88, Codd. 22, 36, alii: μνεία μν. τούτων; et sic (cum τούτων in marg. char. med.) Syro-hex.²⁷ Sic Codd. 22, 36, alii. Vulg. tabesceat.²⁸ Syro-hex. .ס. אֲשִׁיב אֶל-לִבִּי עַל-כֵּן אֲוָחִיל. Cf. Hex. ad Psal. xli. 6.²⁹ "Hanc Symmachii lectionem in schedis meis reperi, nec scio unde prodeat."—Montef.

Leccio omnino genuina videtur, ut legatur וְיִשְׁהָ. Cf. Hex. ad Gen. xxiv. 63. Psal. liv. 3.³⁰ Syro-hex. .ס. וְיִשְׁהָ וְיִשְׁהָ וְיִשְׁהָ וְיִשְׁהָ וְיִשְׁהָ וְיִשְׁהָ. ³¹ Sic Codd. 22, 36, alii, qui post κυρίου (cum Syro-hex. in marg. char. med.) add. πολλά.³² Syro-hex. .ס. אֲשִׁיב אֶל-לִבִּי עַל-כֵּן אֲוָחִיל. Hanc et sequentem lectionem scriba codicis ad Graeca, ὅτι οὐ συντελεσθήσαν, aptat.³³ Idem: .ס. אֲשִׁיב אֶל-לִבִּי עַל-כֵּן אֲוָחִיל. Syriaca verti possunt, ὅτι οὐκ ἐξέλιπομεν, sed magis Symmachum sapit quod posuimus. Cf. ad Cap. iv. 22. Porro notandum est, ea quae apud Seniores redundant, μῆνας εἰς τὰς πρωΐας—οἱ οικτιρμοὶ αὐτοῦ, non haberi in Codd. 22, 36, aliis, et Syro-hex.³⁴ Sic Codd. 22, 36, alii. Syro-hex., qui in textu om. καινὰ, in marg. char. med. affert: .ס. אֲשִׁיב אֶל-לִבִּי עַל-כֵּן אֲוָחִיל. ³⁵ Syro-hex. .ס. אֲשִׁיב אֶל-לִבִּי עַל-כֵּן אֲוָחִיל. ³⁶ Sic Syro-hex. in textu; in marg. autem char. med.: πολλοὶ εἰσιν οἱ στ. μου, καὶ ἡ κ. μου ἐξέλιπεν. Codd. 22 (cum πληθυνθεῖν), 36, alii: ἐπληθύνθη ἢ π. σου εἰς τὰς πρωΐας. πολλοὶ εἰσιν οἱ στ. μου, καὶ ἡ κ. μου ἐξέλιπεν. Cf. Cap. i. 22 in LXX.³⁷ Cod. Jes. in textu. ³⁸ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. in marg. char. med. ³⁹ Syro-hex. .ס. אֲשִׁיב אֶל-לִבִּי עַל-כֵּן אֲוָחִיל. Aquilam imitari videtur Cod. 88: ἀγαθὸν καὶ ἰσόμεναι καὶ ἡσυχάζειν εἰς τὸ σ. κ.

28. **כִּי נָטַל עֲלָיו**. *Nam (Deus) imposuit ei.* *Ο'.* *ὅτι ἤρεν ἐφ' ἑαυτῶ. Σ. ἤρε γὰρ ἐφ' ἑαυτῶ (s. ἐφ' ἑαυτὸν).⁴⁰*
29. **יְתֵן בָּעָפָר פִּיהוּ אוֹלֵי יֵשׁ תַּקְרָה**. *Ponat in pulvere os suum, si forte sit spes.* *Ο'. Vacat.* *Alia exempl. δώσει ἐν χόματι στόμα αὐτοῦ, εἰ ἄρα ἐστὶν ἐλπίς.⁴¹ 'Ο Σύρος' ἐν γῆ.⁴²*
32. **כִּי אֵם-הוֹנָה וְרַחַם כָּרַב חֲסְרָיו**. *Quia si maiore afficit, tum miserebitur pro multitudine misericordiarum ejus.* *Ο'. ὅτι⁴³ ὁ ταπεινώσας οἰκτειρήσει, καὶ κατὰ τὸ πλήθος τοῦ ἐλέους αὐτοῦ. Σ. εἰ γὰρ ἐπάγαγε, καὶ ἐλεύσει κατὰ τὸ πλήθος τῶν χαρίων αὐτοῦ.⁴⁴*
33. **עָנָה**. *Affigit.* *Ο'. ἀπεκρίθη.* *'Α. ἐταπεινώσεν.⁴⁵*
34. **לִדְבָא**. *Conterere.* *Ο'. τοῦ ταπεινώσαι.* *'Α. ἵνα κύψαι ποιήσῃ.⁴⁶*
38. **וְהַטּוֹב**. *Et bonum.* *Ο'. καὶ τὸ ἀγαθόν.* *Alia exempl. καὶ τὰ ἀγαθά.⁴⁷*
40. **וְנַחֲשָׁה דְרַבְיָנוּ וְנַחֲקְרָה וְנִשְׁבָּה עַד-הָהָרָה**.

- Exploremus vias nostras, et perscrutemur, et revertamur ad Jovam.* *Ο'. ἐξηρευνήθη ἡ ὁδὸς ἡμῶν, καὶ ἠτάσθη, καὶ ἐπιστρέψομεν ἕως κυρίου.* *Alia exempl. ἐρευνήσωμεν τὰς ὁδοὺς ἡμῶν, καὶ ἠτάσθη, καὶ ἐπιστρέψομεν ἕως κυρίου.⁴⁸ * Ἄλλος' ἐτάσωμεν τὰ διαβήματα...⁴⁹*
41. **אֵל-בְּפִים אֵל-בְּשָׁמַיִם**. *Una cum manibus ad Deum in caelis.* *Ο'. ἐπὶ (Σ. σὺν⁵⁰) χειρῶν πρὸς ὑψηλὸν ἐν οὐρανῶ.⁵¹* *Alia exempl. πρὸς ὑψηλὸν ἐπὶ χειρῶν ἡμῶν ἐν οὐρανῶ.⁵²*
42. **נַחֲנוּ פְשָׁעֵנוּ**. *Nos deliquimus.* *Ο'. ἡμαρτήσαμεν.* *Alia exempl. ἡμεῖς ἡμαρτήσαμεν.⁵³*
44. **מִעֲבוֹר הַלֵּלָהּ**. *Ne transiret precatio.* *Ο'. ἔνεκεν προσευχῆς.* *Σ. ἵνα μὴ διέλθῃ προσεύχη.⁵⁴*
45. **רְחִי וְיֹאמִים תְּשִׁיבֵנוּ**. *Purgamenta et fastidium fecisti nos.* *Ο'. καμῦσαι⁵⁵ με καὶ ἀποσθῆναι. ἔθηκας ἡμᾶς.* *Alia exempl. εἰς ὀμίλιας καὶ ἀδολεσχίας ἔθηκας ἡμᾶς.⁵⁶ 'Α. λαλίαν καὶ ἀτιμίαν ἔθηκας... Σ. κοπρίαν καὶ rejectamentum...⁵⁷*

⁴⁰ Syro-hex. **ⲉⲃⲟⲩⲏ ⲉⲃⲟⲩⲏ**. *ⲉⲃⲟⲩⲏ*. Codd. 22, 36, alii: *ὅτι ἤρεν ἐφ' ἑαυτὸν (σὺν) βαρῖν.* ⁴¹ Sic Codd. XII (in marg.), 88, 239, et Syro-hex.; neonon (cum ἐλπίς ἱερομονῆς) Codd. 22, 36, alii. ⁴² Theodoret. Praeterea Montef. affert: *"Ἄλλος' ἐν κοινορῶ; ex Complutensi, ut videtur.* ⁴³ Post *ὅτι* Syro-hex. in marg. char. med. affert: **ⲉⲃⲟⲩⲏ**, sive ἀλλὰ pro *ὅτι*, quae verso est Syri vulgaris; sive *εἰ μὴ* post *ὅτι*, quae lectio est Cod. 239. ⁴⁴ Syro-hex. **ⲉⲃⲟⲩⲏ ⲉⲃⲟⲩⲏ**. Ad *ἐπάγαγε* (subaudi, *malum*, unde *ἐπαγωγῆ, calamitas*) cf. ad Cap. i. 5. Middeld. vertit *ἀπάγαγε*, invita lingua. ⁴⁵ Syro-hex. **ⲉⲃⲟⲩⲏ**. Lectio *ἐταπεινώσεν* est in Codd. 22, 36, aliis. ⁴⁶ Syro-hex. ad *καὶ ἐταπεινώσε* (v. 33) affert: **ⲉⲃⲟⲩⲏ**. **ⲉⲃⲟⲩⲏ**, quae lectio ad hunc locum magis appposita est. (Syr. **ⲉⲃⲟⲩⲏ**, *inclinari, incurvare se*, Graece⁵⁸ sonat *κῦπτειν* Jesai. xlvi. 7. li. 23. Translatio autem formae *Pielicae* per *ποιεῖν* Symmachum magis quam *Aquilam* refert.) ⁴⁷ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. in marg. char. med. ⁴⁸ Sic Cod. 88 (cum *ἐπιστρέψομεν*), et Syro-hex. in textu; qui posterior pro *ἠτάσθη* legisse videtur *ἠττήθη* (**ⲉⲃⲟⲩⲏ**). Idem in marg. char. med.: *ἐξηρευνήθη ἡ ὁδὸς ἡμῶν, καὶ ἠτάσθη* (**ⲉⲃⲟⲩⲏ**) *ἐπιστρέψομεν πρὸς κύριον.* ⁴⁹ Syro-hex. in marg. char. med. **ⲉⲃⲟⲩⲏ**. Post *ἠτάσθη* Cod. Jes. in marg. supplet: *τὰ διαβήματά μου. Pro καὶ ἠτάσθη* Cod. 26 habet: *καὶ ἐστάσωμεν* (sic) *τὰ διαβή-*

ματα. Cf. Hex. ad Psal. cxviii. 26. ⁵⁰ Syro-hex. **ⲉⲃⲟⲩⲏ**. ⁵¹ Idem in marg. char. med.: *καὶ ἐμβλέψομεν (πρὸς) τὸν θεὸν τὸν κατοικοῦντα (ἐν οὐρανῶ).* Sic in textu (nisi ἐν οὐρανῶ) Codd. 49, 90. ⁵² Sic Codd. XII (teste Parsonsio), 23, 26, alii. Montef. e Cod. Jes. mendose affert: *"Ἄλλος' πρὸς ὑ. ἐπὶ χείρας ἡμεῖς ἐν οὐρανῶ.* ⁵³ Sic Codd. XII (in marg.), 49, 88, 90, et Syro-hex. Mox post *ἠεσθήσαμεν* (Hebr. **ⲉⲃⲟⲩⲏ**) Comp., Codd. XII, 239 add. καὶ *παρεπικράναμεν*, ex alia versione. ⁵⁴ Syro-hex. **ⲉⲃⲟⲩⲏ**. **ⲉⲃⲟⲩⲏ**. Conferenda est lectio Codd. 22, 36, aliorum: *ἔνεκεν τοῦ μὴ διελθῆν πρὸς σέ προσευχῆν μου.* ⁵⁵ *" Ad καμῦσαι* Syro-hex. in marg. char. med. affert: **ⲉⲃⲟⲩⲏ**, *ad incurvandum, vel ad erubescendum; utrumque enim Syriaca vox per se patitur: vel, si mavis... ad incurvationem, in ruborem.* Ultimum praefero ex Hebraco, a quo saltem quoad sensum non omnino differt."—*Ceriani.* Graeca vox est, ni fallor, *κάμψαι*, quae non est nisi prava scriptura τοῦ *καμῦσαι*, vel *καμῦσαι*, ut e Cod. Vat. exscripsit Maius hic et Jesai. vi. 10. Similiter pro *ἐκόπασε*, *ἐκόψε* legit et vertit Syrus noster Gen. viii. 1. Ruth i. 18; pro rariori *ἔδεκασε*, *ἔδεξε* exaravit scriba papyri in *Notit. Cod. Sin.* p. 71, ubi non Graecum *δέκω*, cum significatione *corrumpendi*, ex male habito Hesyehii loco commentus est Tischendorfius. ⁵⁶ Sic Codd. 62, 198. Minus emendat Codd. 22, 36, alii: *ὀμίλιας καὶ ἀδ. εἰς ἡμᾶς.* ⁵⁷ Syro-hex. **ⲉⲃⲟⲩⲏ** **ⲉⲃⲟⲩⲏ**.

- 47. פָּחַד. Pavor. O'. φόβος. Σ. πτόσις.⁶⁸
 נִפְתָּח. Et fovea. O'. και θυμός. Alia exempl. και θάμβος.⁶⁹
 הַשְׂאֵת וְהַשְׂבָּר. Vastatio et confractio. O'.
 ἔπαρσις (alia exempl. ἔκστασις⁶⁹) και συντριβή.
 'A. ἔπαρσις και συντριβή.⁶¹
- 49. עֵינַי נִגְדָה לֹא תִדְמָה מֵאֵין הַפְגוּת. Oculus meus effunditur, nec quiescit, ita ut nullae sint remissiones. O'. ó óφθαλμός μου κατεπόθη (alia exempl. κατεπονήθη⁶³), και οὐ σιγήσομαι (alia exempl. σιγήσεται; alia, ἡσυχάσει⁶³), τοῦ μὴ εἶναι ἔκνηψιν. Σ. ó óφθαλμός μου ἐπέμεινε, και οὐκ ἐπαύσατο, τοῦ μὴ εἶναι ἀνεσι.⁶⁴
- 51. עֵינַי עוֹלִלָה לְנַפְשִׁי. Oculus meus molestiam facit animae meae. O'. ó óφθαλμός μου ἐπιφυλλιεῖ ἐπὶ τὴν ψυχὴν μου. Alia exempl. ó óφθαλμοί μου ἐξέλιπον μετὰ τῆς ζωῆς μου.⁶⁵ Σ. . . παρήλθε τὴν ψυχὴν μου.⁶⁶
- 53. נִכְחָרוּ. Ad silentium redegerunt (exsciderunt). O'. ἐθανάτωσαν. Σ. και κατεσιώπησαν.⁶⁷
- 54. אֶזְבְּרוּ. Exundarunt. O'. ὑπερεχύθη. "Ἄλλος ἀβλυερunt.⁶⁸

- 54. אֶזְבְּרוּ אֶרְתִּי. Dixi: Excisus sum. O'.
 εἶπα, ἀπόσμαι. Σ. εἶπα, ἐξέκοπη.⁶⁹
- 56. לִרְחֹתִי לְשִׁיבְתִּי. Ad respirationem (singulatum) meam, ad clamorem meum. Aliter: Ad relaxationem meam clamori meo. O'. εἰς τὴν δέησίν μου, εἰς τὴν βοήθειάν μου (alia exempl. και εἰς τὴν κραυγὴν μου⁷⁰). Σ. εἰς τὸ ἀναψύξαι με και σώσαι.⁷¹
- 58. חַיִּי רָדַמְתִּי. Redemisti vitam meam. O'. ἐλυτρόσω τὴν ζωὴν μου. 'A. ἡγχιστευσας (s. ἡγγισσας) . . .⁷² Σ. curam habuisti . . .⁷³
- 59. עָנְתִּי. Oppressionem meam. O'. τὰς παραχάς μου. Σ. ἡ ἠδικήθη.⁷⁴
 שִׁפְטָה. Judica. O'. ἔκρινας. 'A. κρίνον.⁷⁵
- 60. נִקְמָתָם. Vindictam eorum. O'. τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν. Σ. τὴν μῆνιν . . .⁷⁶
- 63. אֲנִי מְנַגֵּינְתִּים. Ego cantilena (dicterium) eorum. O'. ἐπὶ óφθαλμοὺς αὐτῶν. Alia exempl. ἐγὼ ἀπὸ τῶν ψαλμῶν αὐτῶν.⁷⁷ 'A. . ἄσμα . . Σ. . ψαλμός. .⁷⁸
- 65. מִגְּבַת־לֵב. Obductionem cordis. O'. ὑπερασπισμὸν, καρδίας μου. "Ἄλλος θυρεόν.⁷⁹

⋆ ⋆
 + ۱۰۰۰۰۰۰۰. ⁶⁸ Nobil., et Colb. ex Origene (=Cat. Ghisler. T. III, p. 164). Montef. ex eodem Colb. pro his: O'. διήνοιξαν—συντριβή (vn. 46, 47), affert: Σ. ὄψω τῶ στόματι κατέπιον ἡμάς, και εἰς βάθος κακῶν ἐπινέχθημεν, φόβου και παραχῆς ἐμπλήσθητε; notans: "Magis sensum quam verba ipsa Symmachi referunt." Immo sunt verba Origenis, enarrantis Seniorum, non Symmachi, lectionem. ⁶⁹ "In ceteris libris est και θάμβος."—Nobil. Sic Comp., Ald., Codd. 23, 26, 33, alii, et Syro-hex. Alia lectio, και τράμος, est in Codd. 22, 36, aliis. Montef. ad ۱۰۰۰۰ male affert: Σ. πτόσις. Οἱ λοιποὶ: θάμβος. ⁶⁹ Sic Codd. 22, 36, alii. ⁶¹ Syro-hex. (qui eandem lectionem in textu habet): + ۱۰۰۰۰۰۰۰. ⁶² Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex.; neonon Origen. in Cat. Ghisler. T. III, p. 165. ⁶³ Prior lectio est in Cod. 88, Origen. ibid., et Syro-hex.; posterior in Codd. 22, 36, aliis. ⁶⁴ Origen. ibid., ubi ὑπέμεινε editum, invito Nobil. Etiam Origen. enarrat: ó δὲ Σύμ. (Θηλοῖ), ὅτι ἐπέμεινά τε δακρύων, και οὐ διέλιπον. ⁶⁵ Sic Codd. 22, 36, alii, qui pergunt: ἐπὶ τὰς θυγατέρας τοῦ γένους μου. ⁶⁶ Syro-hex. ۱۰۰۰۰. + ۱۰۰۰۰۰۰. (Perperam Norberg. ۱۰۰۰۰. + ۱۰۰۰۰.) Origen. ibid.: 'O óφθ. μου ἐπιφυλλιεῖ. Κατακόπητ γάρ με τὰ δάκρυα, καθάπερ ἀμπελον ἀκριβῆς τρυγητής

κατὰ δὲ Σύμμαχον, ὅτι κατεπότισάν με τὰ δάκρυα, τῇ τῶν ἐν ὕδασι πνιγομένων μεταφορᾷ. Ubi haec, ὅτι κατεπότισάν με τὰ δ., non sunt Symmachi verba, sed tantummodo sensum ejus declarant. Sym. fortasse vertit: ó óφθ. μου παρήλθε (obruít, sc. continuo ploratu; cf. Hex. ad Psal. cxiii. 5), vel, si mavis, ὑπερῆρε (cf. Psal. xxxvii. 5 in Syro-hex.) τὴν ψυχὴν μου. ⁶⁷ Syro-hex. + ۱۰۰۰۰۰. Cf. Hex. ad Psal. lxxxvii. 17. ⁶⁸ Idem in marg. char. med. + ۱۰۰۰۰. ⁶⁹ Idem: + ۱۰۰۰۰۰? ۱۰۰۰۰. ⁷⁰ Sic Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. in marg. char. med. + ۱۰۰۰۰. ⁷¹ Syro-hex. + ۱۰۰۰۰۰۰۰. ⁷² Idem: + ۱۰۰۰۰. (Ad ἡγγίζειν cf. Hex. ad Jerem. l. 34. Pro ἡγγιστεύσας Nostro usitatus est sensus. Cf. Hex. ad Jerem. xxxi. 11.) ⁷³ Idem: + ۱۰۰۰. (Vox Syriaca commutatur eum Graecis, ἐφρόντισας, ἐπρονοήσας, ἐπεμελήσας, semel (Baruch iii. 21) eum ἀντελάβου; sed nulla harum pro ۱۰۰۰ ponitur.) ⁷⁴ Idem: ۱۰۰۰. + ۱۰۰۰. ⁷⁵ Idem: + ۱۰۰. ⁷⁶ Idem: + ۱۰۰. ⁷⁷ Montef. e Cod. Jes. affert: "Ἄλλος ἐγὼ ἀπὸ τῶν ψ. αὐτῶν. Sic in textu Cod. 88 (sine τῶν), Syro-hex. Codd. 22, 36, alii, post ἐπίβλεψον inferunt: ἐγὼ ἐγενόμην ἀδολεσχία αὐτῶν. ⁷⁸ Syro-hex. ۱۰۰. + ۱۰۰. ⁷⁹ Idem in marg. char. Estrang. + ۱۰۰.

nostris, ne eamus. Ο'. ἐθηρεύσαμεν ('Ο Σύρος ἐθηρεύσαν³⁴) μικροὺς ἡμῶν τοῦ μὴ πορεύεσθαι. Ἄ. ἠρημώθησαν τὰ διαβήματα ἡμῶν ἀπὸ τῆς πορείας. Σ. ἐθηρεύσαν τὰ διαβήματα ἡμῶν...³⁵ Ἄλλος· καὶ τὰ ἴχνη ἡμῶν ἀφανῆ ἐγένετο...³⁶

19. **רְקַנְיִן**. *Insectati sunt nos.* Ο'. ἐξέπτησαν. Alia exempl. ἐξήφθησαν; alia, ἐξήφθημεν.³⁷ Ἄλλος: ἐδίωξαν (s. κατεδίωξαν) ἡμᾶς.³⁸
20. **רִיחַ הַפְּיָנוּ**. *Spiritus narium nostrarum.* Ο'. πνεῦμα προσώπου ἡμῶν. Ἄ. πνεῦμα μυκτῆρων ἡμῶν. Σ. πνοὴ μυκτῆρων ἡμῶν.³⁹
21. **מְדוּמָה**. Ο'. Ἴδουμαίαις. Alia exempl. Ἐδώμ.⁴⁰ **בְּאֶרֶץ עוּז**. *In terra Uz.* Ο'. ἐπὶ γῆς. Alia exempl. ἐν γῆ Οὐζ.⁴¹ **הַשְּׁכָרִי**. *Inebriaberis.* Ο'. μεθυσθήσῃ. Alia exempl. πίεσαι καὶ μεθυσθήσῃ.⁴² **וַתְּנִדְבִי**. *Et nudabis te.* Ο'. καὶ ἀποχεῖς.⁴³ Σ. καὶ ἀσχημονῆεις.⁴⁴
22. **נִתְחַמַּת**. *Consummata est.* Ο'. ἐξέλιπεν. Σ. ἀηλώθη.⁴⁵ **וַתִּגְלוּלְתִּי**. *In exilium abducere te.* Ο'. τοῦ ἀποικίσαι σε. Alia exempl. add. ἔτι.⁴⁶

Cap. IV. 10. ÷ τὰ ἄ παιδία. ÷ τῆς ἄ θυγατρὸς. 11. ÷ τὰ ἄ θεμέλια. 14. ἐργήγοροι ÷ αὐτῆς ἄ. 21. ÷ τὸ ποτήριον κυρίου ἄ (fort. τὸ ποτήριον ÷ κυρίου ἄ).⁴⁷

CAP. V.

3. **בְּיָמֵינוּ**. *Sine patre.* Ο'. οὐχ ὑπάρχει πατήρ. Σ. μὴ ὄντος πατρὸς.¹
4. **מִיַּמֵּינוּ**. *Aquam nostram.* Ο'. ὕδωρ ἡμῶν. Ἄλλος· ἐξ ἡμερῶν ἡμῶν.² **וַיַּעֲיִינוּ בְּמַחֲוֵי יְבֵאוֹ**. *Ligna nostra pretio apporantur.* Ο'. ξύλα ἡμῶν ἐν ἀλλάγματι ἦλθεν. Σ. τὰ δένδρα ἡμῶν τιμῆς ἐπρυγώμεν.³
5. **עַל צַוְארֵינוּ**. *Super collo nostro.* Ο'. ἐπὶ τὸν τράχηλον ἡμῶν. Σ. ζυγὸς κατὰ τοῦ τραχήλου ἡμῶν.⁴
6. **כִּי צִוְרִים נָתַנוּ יָדָם לְשִׁבְעַת לֶחֶם**. *Aegyptio dedimus manum (subjecimus nos), Assyriae ad satiandum pane.* Ο'. Αἴγυπτος ἔδωκε χεῖρα, Ἄσσοῦρ εἰς πλησμονὴν αὐτῶν (alia exempl. ἄρτων⁵). Σ. . . Ἀσσυρίαις εἰς πλησμονὴν ἄρτου.⁶

³⁴ Theodoret. Sic in textu Codd. 22, 36, alii. ³⁵ Syro-hex. **וְהָיָה כִּי יִשְׁכַּחְתֶּם אֶת הַמִּדְּבָרִים אֲשֶׁר עָשִׂיתֶם**. Cf. Hex. nostra ad Ezech. xxiv. 10, 11. **וְהָיָה כִּי יִשְׁכַּחְתֶּם אֶת הַמִּדְּבָרִים אֲשֶׁר עָשִׂיתֶם**. Graeca sunt Middeldorpfii. ³⁶ Post *ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν* Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. in marg. char. med., inferunt: καὶ τὰ ἴχνη—ἐγένετο. (Syriaca sunt: **וְהָיָה כִּי יִשְׁכַּחְתֶּם אֶת הַמִּדְּבָרִים אֲשֶׁר עָשִׂיתֶם**, ubi **וְהָיָה** pro ἀφανῆ ἐγένετο est versio paulo liberior quam pro Nostris usu.) ³⁷ "In plerisque libris est ἐξήφθησαν."—Nobil. Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 33, alii. Syro-hex. in marg. char. med. **וַיִּפְּתְחוּ**. Lectio ἐξήφθημεν est in Syro-hex. in textu, et Cod. XII in marg. ³⁸ Syro-hex. in marg. char. med. **וְהָיָה כִּי יִשְׁכַּחְתֶּם אֶת הַמִּדְּבָרִים אֲשֶׁר עָשִׂיתֶם**, fere ut Pesch. ³⁹ Nobil., Origen. in Cat. Ghisler. T. III, p. 208. Syro-hex. affert: **וְהָיָה כִּי יִשְׁכַּחְתֶּם אֶת הַמִּדְּבָרִים אֲשֶׁר עָשִׂיתֶם**. ⁴⁰ Sic Cod. 88, Syro-hex., qui in marg. char. med. habet: **וְהָיָה כִּי יִשְׁכַּחְתֶּם אֶת הַמִּדְּבָרִים אֲשֶׁר עָשִׂיתֶם**. ⁴¹ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ⁴² Sic Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. in marg. char. med. praemittit: **וְהָיָה כִּי יִשְׁכַּחְתֶּם אֶת הַמִּדְּבָרִים אֲשֶׁר עָשִׂיתֶם**. ⁴³ Syro-hex. vertit **וְהָיָה כִּי יִשְׁכַּחְתֶּם אֶת הַמִּדְּבָרִים אֲשֶׁר עָשִׂיתֶם**, cum scholio: **וְהָיָה כִּי יִשְׁכַּחְתֶּם אֶת הַמִּדְּבָרִים אֲשֶׁר עָשִׂיתֶם**, *evacuabitis*; cum scholio: **וְהָיָה כִּי יִשְׁכַּחְתֶּם אֶת הַמִּדְּבָרִים אֲשֶׁר עָשִׂיתֶם**, *evomes*. ⁴⁴ Idem: **וְהָיָה כִּי יִשְׁכַּחְתֶּם אֶת הַמִּדְּבָרִים אֲשֶׁר עָשִׂיתֶם**, Graece, ni fallor, *ἀσχημονῆσεις, nudam te exhibebis*. Vid. nos in Indice Graeco ad S. Chrysost. in Epistolas Paulinas. Sic Ezech. xxiii. 29 pro *γυμνὴ καὶ ἀσχημονούσα* (וְהָיָה) Syrus

noster habet **וְהָיָה כִּי יִשְׁכַּחְתֶּם אֶת הַמִּדְּבָרִים אֲשֶׁר עָשִׂיתֶם**. ⁴⁵ Syro-hex. **וְהָיָה כִּי יִשְׁכַּחְתֶּם אֶת הַמִּדְּבָרִים אֲשֶׁר עָשִׂיתֶם**. Cf. Hex. nostra ad Ezech. xxiv. 10, 11. ⁴⁶ Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. in marg. char. med. Mox Cod. XII, Syro-hex. (in marg. uterque) *ἀμαρτήματα* pro *ἀσβήματα* habent. ⁴⁷ Syro-hex. CAP. V. ¹ Syro-hex. **וְהָיָה כִּי יִשְׁכַּחְתֶּם אֶת הַמִּדְּבָרִים אֲשֶׁר עָשִׂיתֶם**. ² Pro his, *ὑδωρ ἡμῶν ἐν ἀργυρίῳ ἐπίομεν*, quae Hebraea ad litteram exprimunt, Codd. II, III, 106, tantummodo habent *ἐξ ἡμερῶν ἡμῶν*. Post *ἐπίομεν* Codd. XII (in marg. ab alia manu), 22, 36, alii, inferunt *ἐξ ἡμερῶν ἡμῶν*, et sic sub obelo Cod. 88, Syro-hex. "Deciditne ergo asteriscus ante comma, ὑδωρ—ἐπίομεν, quod cum desit in Vat. et Alex., videtur defuisse ante Origenem?"—*Ceriani*. ³ Syro-hex. **וְהָיָה כִּי יִשְׁכַּחְתֶּם אֶת הַמִּדְּבָרִים אֲשֶׁר עָשִׂיתֶם**. ⁴ Anon. in Cat. Ghisler. T. III, p. 216: *ἀντὶ δὲ τοῦ, ἐν ἀλλάγματι ἦλθεν ἐπὶ τὸν τρ. ἡμῶν, Σύμ. εἶπε, ζυγὸς κατὰ τοῦ τρ. ἡμῶν, τὴν δουλείαν σημαίνει*. Syro-hex. in continuatione: **וְהָיָה כִּי יִשְׁכַּחְתֶּם אֶת הַמִּדְּבָרִים אֲשֶׁר עָשִׂיתֶם**. ⁵ Sic Codd. 26, 88. Syro-hex.: *Αἴγυπτος ἔδωκε χεῖρα (τῆ) Ἄσσοῦρ, εἰς πλ. ἄρτων*. ⁶ Syro-hex. **וְהָיָה כִּי יִשְׁכַּחְתֶּם אֶת הַמִּדְּבָרִים אֲשֶׁר עָשִׂיתֶם**. Anon. in Cat. Ghisler. ibid.: *κατὰ δὲ Σύμαχον, τοῖς μὲν Αἰγυπτίοις ἑαυτοὺς ἐξέδωκαμεν, προσδραμόντες ὡς φίλοις τοῖς αἰὲ πολέμοις τοῖς δὲ Ἀσσυρίαις*

9. בְּכַפְּרָנוּ נִבְיָא. *Cum vitae nostrae periculo inferimus.* Ο'. ἐν ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν εἰσόσομεν. Σ. διὰ τῶν ψυχῶν (s. ταῖς ψυχαῖς) ἡμῶν περιποιούμεθα (s. ἐπορίζομεν).⁷
10. נִבְּכָרוּ. *Adusta est.* Ο'. ἐπελιώθη, ÷ συνεσπάσθησαν⁸. 'A. ἐξεκαύθη (s. ἐνεπρήσθη).⁹
- וְלִעֲפֹת. *Ardoris vehementis.* Ο'. καταγιγδων. Alia exempl. καταγιδος.¹⁰ Σ. aggressionis.¹¹
12. פְּנֵי זְקֵנִים. *Facies senum.* Ο'. πρεσβύτεροι. Alia exempl. πρόσωπα πρεσβυτέρων.¹²
13. בְּחֹרִים טָחוּן נְשָׂאוּ וְנַעֲרִים בְּעֵץ קַשְׁלָה. *Juvenes molam (manuariam) portant, et pueri cum ligno vacillant.* Ο'. ἐκλεκτοὶ κλαυθμὸν (Σ (?)).

- ἀλεσμών¹³) ἀνέλαβον, καὶ νεανίσκοι ἐν ξύλω ἠσθένησαν (alia exempl. ἐσταυρώθησαν¹⁴). Σ. νεανίσκους εἰς τὸ ἀλεῖσαι ἔλαβον, καὶ τοὺς παῖδας ὑπὸ ξύλων ἐποίησαν.¹⁵
15. שָׁבַת. *Cessavit.* Ο'. κατέλυσε. Alia exempl. κατελύθη.¹⁶
18. עַל הַר־צִיּוֹן שְׂטֵחִים. *Propter montem Sionis qui vastatus est.* Ο'. ἐπ' ὄρος Σιών, ὅτι ἠφανίσθη. Σ. περὶ ὄρους Σιών ἐπὶ τῷ ἄβατον εἶναι.¹⁷
20. לְנֶצַח. *In perpetuum.* Ο'. εἰς νίκος. Σ. εἰς τέλος.¹⁸
22. כִּי אִם־מֵאִסְמָה מֵאִסְתָּנוּ. *Nisi vero prorsus repudiasti nos.* Ο'. ὅτι ἀπαθούμενος ἀπώσω ἡμᾶς. Σ. εἰ δὲ διαμένεις ἀποδοκιμάζων ἡμᾶς.¹⁹

τῷ λῆφ πιεζόμενοι προσεδράμομεν. ⁷ Syro-hex. ܘܗܘܘܢ ܥܘܒܘܢ. Ad Eccles. ix. 11. ⁸ Sic cum obelo Syro-hex. Idem in marg. char. med.: συνεσπάσθη, quae lectio est Codd. 36, 48, aliorum, qui ἐπαλειώθη pro ἐπελιώθη venditant. ⁹ Syro-hex. ܘܗܘܘܢ ܥܘܒܘܢ. ¹⁰ Sic Codd. XII (in marg.), 22, 26, 36, alii, et Syro-hex. in marg. char. med. ¹¹ Syro-hex. ܘܗܘܘܢ ܥܘܒܘܢ. Cf. Hex. ad Psal. cxxxix. 8. ¹² Sic Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. ¹³ Syro-hex. ܘܗܘܘܢ ܥܘܒܘܢ. Ceriani vertit, *molam*; Middeld. *rem pistrinalem*,

favente Cod. 26, qui in textu habet, ἀλεσμών ἠλέησαν (ἤλεσαν). Lectio Aquilae esse videtur. ¹⁴ Sic Codd. XII (in marg.), 22, 36, alii, et Syro-hex. in marg. char. med. ¹⁵ Syro-hex. ܘܗܘܘܢ ܥܘܒܘܢ. ¹⁶ Sic Codd. 22, 36, alii, et probabiliter Syro-hex., qui ܘܗܘܘܢ ܥܘܒܘܢ pingit, invito Hebraeo. ¹⁷ Syro-hex. ܘܗܘܘܢ ܥܘܒܘܢ. ¹⁸ Idem: ܘܗܘܘܢ ܥܘܒܘܢ. ¹⁹ Idem: ܘܗܘܘܢ ܥܘܒܘܢ.

EZECHIEL.

IN LIBRUM EZECHIELIS

MONITUM.

“HIS usi sumus manuscriptis editisque libris, in colligendis veterum interpretum lectionibus.

“Codice RR. PP. Jesuitarum, unde multa excerpsumus*.

“Codice Coisliniano in Ezechielem, pervetusto.

“Codice Regio bombycino, XIII saeculi.

“Codice Sangermanensi antiquissimo, Langobardicis literis descripto, ubi S. Hieronymi Commentaria in Ezechielem.

“Origene multis in locis. [Origenis exstant Homiliae XIV in selecta Ezechielis loca (Opp. Tom. III, pp. 353-406), ab Hieronymo Latine versae; necnon Selecta (Ἐκλογαί) in Ezechielem, quae non ultra Cap. xxx extendunt.]

“Gregorio Neocaesariensi in Ezechielem [ad Cap. i. 5, sqq. Opusculum, etiam Gregorio Nazianzeno falso adscriptum, in Appendice Tomi primi Operum Nazianzeni, Parisiis anno 1840 editorum, ad pp. 870-872, legi potest].

“Eusebio De locis Hebraicis [interprete Hieronymo, Opp. Tom. III, pp. 121-290].

“Athanasii edito semel [ad Cap. xviii. 2, ubi tantum notatur: ‘Apud Athanasium et alios frequenter legitur etiam ὠμωδίασαν, et quidem melius, ni fallor’].

* Vid. Monitum in Jesaiam, et nos in Addendis ad Jesaiam, p. 566. Hic operae pretium videtur, inscriptiones quae in optimo et vetustissimo codice in fronte Jesaiae et Ezechielis habentur, emendatius quam a Joanne Curterio post Praefationem ad Jesaiam editae sunt, e schedis Bodleianis exscribere.

I. Ad Jesaiam. Μετελήφθη ὁ Ἡσαίας ἀπὸ ἀντιγράφου τοῦ ἀββᾶ Ἀπολιωρίου τοῦ κοινοβιάρχου, ἐν ᾧ καθυπέτακτο (sic) ταῦτα:

Μετελήφθη ὁ Ἡσαίας ἐκ τῶν κατὰ τὰς ἐκδόσεις ἑξαπλῶν ἀντεβλήθη δὲ καὶ πρὸς ἕτερον ἑξαπλῶν, ἔχον τὴν παρασημειώσιν ταύτην:

Διῶρθωνται ἀκριβῶς πᾶσαι αἱ ἐκδόσεις· ἀντεβλήθησαν γὰρ πρὸς τετραπλῶν Ἡσαίαν, ἔτι δὲ καὶ πρὸς ἑξαπλῶν. Πρὸς τούτοις καὶ

τὰ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἕως τοῦ ὁράματος Τύρου ἀκριβέστερον διῶρθωται· εὐπορήσαντες γὰρ τῶν μέχρι τέλους τοῦ ὁράματος Τύρου τῶν ἐξηγητικῶν εἰς τὸν Ἡσαίαν Ὀριγένους, καὶ ἀκριβῶς ἐπιστήσαντες τῇ ἐννοίᾳ καθ’ ἣν ἐξηγήσατο ἐκάστην λέξιν, καθὼς οἶόν τε ἦν, καὶ πᾶν ἀμφίβηλον κατὰ τὴν ἐκείνου ἔνοιαν διωρθώσαμεθα. Πρὸς τούτοις συνεκρίθη ἡ τῶν Ὁ ἐκδόσις καὶ πρὸς τὰ ὑπὸ Εὐσεβίου εἰς τὸν Ἡσαίαν εἰρημένα· ἐν οἷς διεφάνουν, τῆς ἐξηγήσεως τὴν ἔνοιαν ζητήσαντες, καὶ πρὸς αὐτὴν διωρθωσάμενοι.

II. Ad Ezechielem. Μετελήφθη δὲ ἀπὸ ἀντιγράφου τοῦ ἀββᾶ Ἀπολιωρίου τοῦ κοινοβιάρχου, ἐν ᾧ καθυπέτακτο ταῦτα:

Μετελήφθη ἀπὸ τῶν κατὰ τὰς ἐκδόσεις ἑξαπλῶν, καὶ διωρθώθη ἀπὸ τῶν Ὀριγένους αὐτοῦ τετραπλῶν, πᾶντα καὶ αὐτοῦ χειρὶ διῶρθωτο καὶ ἐσχολιογράφητο, ὅθεν Εὐσέβιος ἐγὼ τὰ σχόλια παρέθηκα. Πάμφιλος καὶ Εὐσέβιος διωρθώσαντο.

“ Hieronymi edito Commentario in Ezechielem [Opp. Tom. V, pp. 1-616].

“ Theodoreti edito in Ezechielem [Opp. Tom. II, pp. 669-1052].

“ Notis Romanae editionis et Drusii.”—MONTEF.

Polychronii Commentaria in Ezechielem edidit A. Maius in *Patrum Nova Bibliotheca*, Tom. VII, P. II, pp. 92-127; e quibus Symmachi unam et alteram lectionem lucrati sumus.

Romae anno 1840 prodiit volumen, cui titulus: *Iezeciel secundum LXX ex Tetraplis Origenis e singulari Chisiano codice annorum circiter DCCC, opera et studio R. D. Vincentii De Regibus, olim Linguae Sanctae in Vaticana Bibliotheca Interpretis et Graecae Professoris, nunc primum editus*. Liber splendidissimus praeter textum LXXviralem ad dictum codicem (quae in Bibliotheca Chisiana notatur R. VII. 45), accurate expressum, et asteriscis obelisque, prout in codice exstant, distinctum, continet lectiones hexaplares, quibus destitutus est Chisianus, e margine Codicis Barberini, Holmesio et Parsonsio Cod. 86, ab ipso De Regibus exscriptas, necnon alias illustrationes, maxime ex Hexaplis Montefalconianis compilatas, quibus facile carere potuissemus. Idem Vir doctissimus laborisque patientissimus, dum in vivis erat, Jesaiam, Jeremiam, et Danielelem ex eodem codice descriptos, et simili apparatu instructos, eo consilio ut typis mandarentur paraverat; e quibus Danielis duplex versio Romae evulgata est anno 1772, Jesaias autem et Jeremias ad hunc diem sospitatore desiderant: immo schedae manuscriptae, si superstites sint, ubinam terrarum hodie delitescant, nullo modo indagare potuimus. Interea in praesenti Ezechielis volumine, praeter textum pretiosissimi Codicis Chisiani, antea non nisi ex apographo ejus Cod. 88 nobis cognitum, nacti sumus novam collationem lectionum Cod. 86 hexaplarium, ea quam in Appendice ad hunc prophetam recondidit Parsonsius, si non accuratiorem, certe multis partibus auctiorem. Codex mutilus est ab initio Cap. xiv usque ad verba *ταῖς θυγατράσιν αὐτῆς* Cap. xvi. 49; et desinit ad Cap. xxxiv. 15.

Cum vero in mentionem paris codicum, in catalogo Parsonsiano numeratorum 86 et 88, inciderimus, quod in Monito ad Jeremiam polliciti sumus, notitiam horum librorum, qualem ab Editoribus Oxoniensibus acceperimus, in examen revocare, nunc praestare conabimur. Itaque Cod. 86 est sine ulla controversia Barberinus, de quo iis quae in Monito ad Jesaiam dicta sunt, hodie nihil exploratius habemus. Cod. 88 (sive Chisianus iii) est indubitate is qui in Bibliotheca Chisiana notatur R. VII. 46, ex quo nonnullas lectiones hexaplares in nostri operis incrementum denuo exscriptas in Addendis ad Jesaiam p. 567 exhibuimus. Juxta Parsonsii descriptionem, quam a collatore ejus Bernardo Stephanopoli acceperat, codex est membranaceus (Stephanopoli quidem nunc *membranaceum*, nunc *in membranacea charta scriptum* vocat), et *transcriptus esse videtur* (haec sunt ipsissima descriptoris verba) anno 880. In contrariam partem Reverendissimus Vercellone affirmat, codicem chartaceam esse, saeculi XVI, et, quoad textum, merum apographum celebris Chisiani R. VII. 45; “ in margine

autem," ut ipsius verbis utamur, "habet in Ezechiele, Jesaia, Daniele et Jeremia, silvam notarum hexaplarium, quae nondum scio unde fuerint derivatae." Derivatas fuisse has notas e margine Cod. 86, exinde colligi potest, quod ubicunque lacunosus est iste codex (e. g. Jerem. xxi. 8—xxvi. 6. Ezech. xiv. 1—xvi. 49. xxxvi. 15—xlvi. 35), series lectionum hexaplarium a Parsonsio e Cod. 88 exscriptarum pariter interrupta est. Porro utriusque Codicis Chisiani descriptio, quam a Vercellone accepimus, prorsus conspirat cum iis quae de iisdem Chisianis diversis temporibus scripta reliquerunt Leo Allatius, Cardinalis Quirinus, Montefalconius (in Diario Italico, p. 23), alii, quorum testimonia legi possunt in Prolegomenis ad Danielis Versionem LXXviralem a De Regibus editam. Scilicet Codicem Chisianum vetustissimum jam pridem edendi consilium ceperat P. M. Alexander VII, quam provinciam Leoni Allatio, Bibliothecario Vaticano, demandaverat; is autem in hunc usum non modo apographum codicis faciendum curavit, sed, ut opus propositum utilius fieret, lectiones hexaplares ex alio codice antiquissimo exscriptas in margine apographi allevit. En verba ejus in Epistola ad Amicum: "Hora per uscire la cosa più plausibile io da un altro codice antiquissimo manuscritto ho cavato quasi tutte le variazioni, che si trovano in questi Profeti, di Simmaco, Aquila, e Theodotione, varianti da quella delli Settanta, e postili nella margine. E sarà cosa curiosa, perchè in quella editione di Sisto in ogni capitolo quando se ne trovano tre e quattro, è assai, et in questo saranno quasi tutti." Novae editionis inceptum, quod qualibuscunque de causis nullum eventum habuit, memorat Cardinalis Quirinus in Epistola ad Mazocchium, data XVI Kal. Decembris 1742: "Hexaplaris vero textus ille, praeter obelos et asteriscos Origenianos, notis etiam marginalibus, lectiones ex Aquilae et Symmachi versionibus, sed aliunde depromptas, praeferebantur, exornatur in apographo ex vetustissimo illo codice derivato, cura profecto Leonis Allatii, cui opus illud integrum evulgandi Alexander VII P. M. provinciam demandaverat."

Superest Parsonsii Cod. 87 (sive Chisianus ii), de quo in praesenti hoc unum affirmare possumus, eum *non* esse celebrem illum Chisianum, quem, a De Regibus exscriptum, hodie typis cusum in manibus habemus. Hoc probatur, partim e lectionibus pro quibus Codicem suum 87 testem appellat Parsonsius, quae cum textu a De Regibus edito nullatenus consentiunt; partim e paucis Symmachi et Theodotionis lectiunculis, quas versus finem libri idem ex eodem codice (nobis 87*) excerpsit, cum Chisianum (nobis 87) talibus accessionibus omnino carere constet.

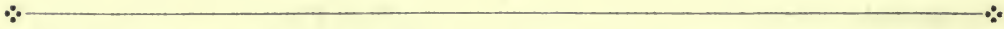
De versione horum vaticiniorum Syro-hexaplarium in Monito ad Jeremiam actum est. In codice, teste Norbergio, a Cap. xxix. 20 usque ad Cap. xxxi. 7 margo voluminis cum omnibus suis notis praecisus est. Praeterea Ezechielis merum fragmentum, a Cap. xlvii. 23 ad finem libri, continetur in codice quodam Musei Britannici sub indice, "Addit. MSS. 14,668," fol. 26-29; cujus lectiones varias, a Ceriani nostro excerptas, indicabimus, si opus esse videbitur, litera B. Codex est saeculi VIII, Ambrosiano negligentius scriptus.

EZECHIEL.

CAPUT I.

1. וָאֲנִי בְּתוֹךְ הַגּוֹלָה. *Et ego eram in medio exsulium.* O'. καὶ ἐγὼ ÷ ἤμην ⁴¹ ἐν μέσῳ τῆς αἰχμαλωσίας. Σ. ὄντος ἐμοῦ ἐν τῇ μετοικεσίᾳ (σ. ἐξοικισμῶ).²
- מַרְאוֹת. *Visiones.* O'. ὁράσεις. OI λοιποὶ ὀπτασίαν.³
2. לְגִלְתֹּת. *Exsiliū.* O'. τῆς αἰχμαλωσίας. OI λοιποὶ τῆς μετοικεσίας.⁴
3. עָלְיוּ שָׁם. *Super eum ibi.* O'. ἐπ' ἐμὲ ✕ ἐκεῖ.⁵
4. וַיֵּרָא יְהוָה וְהִנֵּה רֶיַח סַעְרָה. *Et vidi, et ecce! ventus procellae.* O'. καὶ εἶδον, καὶ ἰδὼν πνεῦμα ἐξαίρον. Σ. ἐώρων δὲ ὡσεὶ πνοὴν καταιγισμένην.⁶

4. רַחַם סַעְרָה. O'. πνεῦμα ἐξαίρον. 'A. πνεῦμα καταιγίς. Σ. πνοὴ καταιγισμένη. Θ. πνεῦμα καταιγίδος.⁷ [Aliter: 'A. ἄνεμος πρηστήρης. Σ. πνοὴ θυέλλης. Θ. πνεῦμα θυέλλης.]⁸
- וַיִּגַּה לֹא סָבִיב וּמִתְהַלֵּךְ בְּעֵין הַחַשְׁמַל מִתְהַלֵּךְ. *Et splendor erat ei undiquaque, et de medio ejus quasi aspectus orichalci, de medio ignis.* O'. καὶ φέγγος κύκλῳ αὐτοῦ . . . καὶ ἐν τῷ μέσῳ αὐτοῦ ὡς ὄρασις ('A. ὀφθαλμός. Σ. εἶδος. *Ἄλλος* ὁμοίωμα⁹) ἠλέκτρον ἐν μέσῳ τοῦ πυρὸς, ÷ καὶ φέγγος ἐν αὐτῷ.¹⁰ 'O 'Εβραῖος φῶς γὰρ ἐν μέσῳ αὐτοῦ, ὡς ὄρασις ἱριδος, καὶ αὕτη διειδῆς ἦν ἐν μέσῳ αὐτῶν.¹¹

CAP. I. ¹ Syro-hex. pingit: אֲנִי בְּתוֹךְ הַגּוֹלָה + לֹא סָבִיב וּמִתְהַלֵּךְ בְּעֵין הַחַשְׁמַל מִתְהַלֵּךְ. Cf. ad Cap. iii. 11.

² Idem: אֲנִי בְּתוֹךְ הַגּוֹלָה + לֹא סָבִיב וּמִתְהַלֵּךְ בְּעֵין הַחַשְׁמַל מִתְהַלֵּךְ. Cf. ad Cap. iii. 11.

³ Codd. 86, 88. De Reg. e Cod. 86 affert: OI λοιποὶ ὀπτασίαν ἢ ὄρασις.

⁴ Hieron.: "Significantiusque juxta Hebraeos et ceteros interpretes *transmigratio* dicitur Joachin, et non *captivitas*, quod LXX transtulerunt. Non enim captus, urbe superata, sed voluntate se tradens, ductus est in Babylonem." ⁵ Sic Codd. XII (in marg.), 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Cod. 62. ⁶ Syro-hex. אֲנִי בְּתוֹךְ הַגּוֹלָה. Praeterea in textu Syrus legit et pingit: πνεῦμα ✕ κυρίου ἢ ἐξαίρον, cum nota: 'O 'Εβραῖος κυρίον.

⁷ Cod. 86, teste De Reg., qui ad Aquilam inutiliter corrigit, πν. καταιγίδος. Cf. Hex. ad Psal. cxlviii. 8. Symmachi lectionem confirmant Syro-hex., et Theodoret. Montef. quidem post Drusium e posteriore edidit: Σ. πνεῦμα καταιγίζον; sed Theodoretus tantummodo affirmat: τοῦτο γὰρ σημαίνει τὸ, πν. ἐξαίρον ἦρχετο ἀπὸ βορρᾶ, ἢ ὡς Σῦμ. ἔφη, καταιγίζον. Easdem trium interpretum lectiones e Cod. 88 exscripsit Parsonsus, qui

tamen Codici 86, ejus alter merum apographum est, prorsus diversas assignat. ⁸ Cod. 86, exscribente Parsonsio, quocum omni ex parte conspirare videtur Hieron.: "Ac primum sciendum, *spiritum auferentem*, sive *attollentem*, quem nos juxta Aquilam interpretati sumus, *ventum turbinis* [Montef. ἄνεμος λαλαπος vertit], et juxta Sym. et Theod. *flatum* ac *spiritum tempestatis*, ab aliis in bonam, ab aliis in contrariam partem accipi." Sed, ut dicam quid sentiam, Parsonsii Graeca non sunt genuina, nedum e Cod. Barber. exscripta, sed mera Hieronymi Latina, a nonnemine toties laudato Graecitate donata. Certe has ipsas lectiones sine auctore memorat L. Bos ad loc. ⁹ Cod. 86, teste De Reg. Parsons. e Cod. 86 affert: 'A. ὀφθαλμός. Θ. εἶδος. O'. ὁμοίωμα [sic Codd. III, 26, 233]; ex altero autem cod.: 'A. ὀφθαλμός. Σ. εἶδος. ¹⁰ Hieron.: "Quodque sequitur, *et splendor in eo*, obelo praenotandum est." ¹¹ "MS. Regius bombycinus, similiterque Coislin. ex Polychronio."—Montef.

5. מַרְאִיהֶן. *Species eorum.* Ο' ἡ ὄρασις αὐτῶν.
Σ. (ἡ) ὄπτασις αὐτῶν.¹²
- דְּמוּת. *Similitudo.* Ο' ὁμοίωμα. Σ. ὁμοιώσις.¹³
6. לְאַחַת לָהֶם. *Unicuique eis.* Ο' τῷ ἐν ἑνὶ ✕' Α.
Θ. αὐτοῖς ἄ.¹⁴ Σ. εἶχεν κατὰ ἐν ἕκαστον
αὐτοῦ.¹⁵
7. וְרַגְלֵיהֶם רָגַל יִשְׂרָה. *Et pedes eorum pes rectus.*
Ο' καὶ τὰ σκέλη αὐτῶν ✕ σκέλη ἄ ὀρθά.¹⁶
- וְנִבְה רְגְלֵיהֶם כְּנֶפֶת רְגְלֵ עֵגֶל. *Et planta pedum
eorum veluti planta pedis vituli.* Ο' καὶ πε-
ρωτοὶ οἱ πόδες αὐτῶν ✕ ὡς ἴχνος μόσχου ἄ.¹⁷
'Α. καὶ τὸ ἴχνος τῶν ποδῶν αὐτοῦ (ὡς ἴχνος
ποδῶς) στρόγγυλον. Σ. καὶ ὡς ἴχνος ποδῶς
μόσχου.¹⁸
- וְנִצְּצִים כְּעֵין נְחֹשֶׁת קָלָל. *Et scintillantes sicut
aspectus aeris politii.* Ο' καὶ σπινθηρὲς ὡς
ἐξαστράπτων χαλκός. Σ. καὶ ἐξήστραπτον ὡς εἶδος
πετάλου ὀξέως χαλκοῦ.¹⁹
8. עַל אַרְבַּעַת רַבְעֵיהֶם. *Ad quatuor latera eorum.*
Ο' ἐπὶ τὰ τέσσαρα μέρη αὐτῶν. Σ. τετρα-
μερῶς.²⁰
- 8, 9. וַפְּנֵיהֶם וּכְנֵפֵיהֶם לְאַרְבַּעַתָּם: הִבְרַת אֲשָׁפּוּ
וְאֶל-אַחֲרֹתָהּ כְּנֵפֵיהֶם לֹא-יִסְבּוּ. *Et facies
eorum et alae eorum quatuor ipsis erant. Con-*

- junctae inter se erant alae eorum; non verte-*
bant se. Ο' καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, ✕' Α.
Θ. καὶ αἱ πτέρυγες αὐτῶν ἄ τῶν τεσσάρων,
✕' Α. Θ. ἐχόμενα ἑτέρα τῆς ἑτέρας, καὶ αἱ
πτέρυγες αὐτῶν ἄ οὐκ ἐπιστρέφοντο ('Α. οὐ
μετετρέποντο. Θ. οὐκ ἀνετρέποντο²¹).²²
9. אֶל-עֵבֶר פְּנֵיו יָלְכוּ. *Ad plagam oppositam faciei
suae ibant.* Ο' ἀπέναντι τοῦ προσώπου αὐτῶν
ἐπορεύοντο. Οἱ λοιποὶ κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ
ἐπορεύετο.²³
11. וַפְּנֵיהֶם וּכְנֵפֵיהֶם. *Et facies eorum (tales
erant); alae autem eorum.* Ο' ✕ καὶ τὰ
πρόσωπα αὐτῶν ἄ, καὶ αἱ πτέρυγες αὐτῶν.²⁴
Σ. καὶ κατὰ τὰ πρόσωπα αὐτῶν αἱ πτέρυγες αὐτῶν.²⁵
- פְּרֻרוֹת. *Expansae.* Ο' ἐκτεταμέναι. 'Α. διω-
ρισμέναι. Θ. κεχωρισμέναι.²⁶
- לְאִישׁ. *Unicuique.* Ο' ἑκατέρωφ. Σ. ἐκάστωφ.²⁷
12. אֶל אֲשֶׁר יְהִי-שָׁפָה הַרוּחַ לְלֶכֶת. *Quocun-
que ferebat spiritus ire.* Ο' οὐ ἂν ἦν τὸ
πνεῦμα πορευόμενον. Σ. ὅπου ἦ ἡ ὄρμη τοῦ
πνεύματος.²⁸
- לֹא יִסְבּוּ בְּלִכְתָּן. *Non vertebant se, cum irent.*
Ο' καὶ οὐκ ἐπέστρεφον ✕ ἐν τῷ πορεύεσθαι
αὐτά ἄ.²⁹

¹² Cod. 86, teste De Reg. ¹³ Idem. ¹⁴ Cod. Jes.
Sic in textu Cod. 62, et sub aster. Codd. 87, 88. Syro-
hex. pingit: $\text{כַּסְמָא} \text{ } \times \text{ } \text{כַּסְמָא}$. ¹⁵ Codd. 86, 88.
¹⁶ Cod. Jes. Sic in textu Syro-hex. Codd. 87, 88: καὶ
τὰ σκ. αὐτῶν ✕ σκέλος ὀρθόν; absente cuneolo. ¹⁷ Codd.
87, 88. Syro-hex. supplet: ✕ ὡς ἴχνος (כַּסְמָא) μόσχου ἄ.
¹⁸ Cod. 86, teste De Reg. "Gregorius Neocaesariensis in
Ezechielem Cap. I, qui commentarius etiam Gregorio
Nazianzeno falso ascribitur: τὸ ἴχνος δὲ τῶν ποδῶν, ὡς μὲν ὁ
Σύμ., μόσχου, διὰ τὸ γεωπόνου ὡς δὲ 'Ακ., στρόγγυλον, διὰ τὸ
κάλλιστον τῶν σχημάτων."—Montef. Hieron.: "Et plantam
pedis, quasi vestigium pedis vituli, sive, ut interpretatus
est Aq., rotundam, quod LXX penitus omiserunt." Post
οἱ πόδες αὐτῶν Cod. 234 infert: καὶ ὡς ἴχνος ποδῶς μόσχου.
¹⁹ Syro-hex. $\text{כַּסְמָא} \text{ } \times \text{ } \text{כַּסְמָא} \text{ } \times \text{ } \text{כַּסְמָא}$. ²⁰ Cod. 86, teste De Reg. Cf. ad Cap. xlviii. 20.
²¹ Idem. Cf. ad Cap. x. 11. ²² Cod. Jes., teste Mon-
tef., qui pingit: ✕' Α. Θ. καὶ αἱ πτ. αὐτῶν τῶν τ. ἐχόμενα—οὐκ
ἐπιστρέφοντο, sine cuneolo. Parsons. ex eodem sine aster.

affert: καὶ τὰ πρ. αὐτῶν καὶ πτέρυγες αὐτῶν κ.τ.έ. Codd. 87,
88, Syro-hex.: καὶ τὰ πρ. αὐτῶν ✕ καὶ αἱ (ai om. Cod. 87) πτ.
αὐτῶν ἄ τῶν τ. ✕ ἐχόμεναι (sic) ἐτ. τῆς ἐτ., καὶ αἱ πτ. αὐτῶν ἄ
οὐκ ἐπιστρέφοντο. (Syro-hex. male pingit: ✕ καὶ αἱ πτ.
αὐτῶν ἄ. . . ✕ καὶ αἱ πτ. αὐτῶν ἄ.) ²³ Cod. 86, testibus
De Reg. et Vercellone: כַּסְמָא κατὰ—ἐπορεύετο. Parsons. e
Codd. 86, 88 affert: 'Α. κατὰ πρόσωπον (πρόσωπον Cod. 88) αὐτοῦ
ἐπορεύοντο. ²⁴ Cod. Jes. Sic sine aster. Cod. 22, Syro-
hex. De Reg. e marg. Cod. 86 affert: λοιποὶ ταυτὰ τὰ πρ.
αὐτῶν, quae lectio est Codd. 23, 36, aliorum. ²⁵ Syro-
hex. $\text{כַּסְמָא} \text{ } \times \text{ } \text{כַּסְמָא} \text{ } \times \text{ } \text{כַּסְמָא}$. ²⁶ Codd. 86, 88. (Parsons. e priore exscripsit: Θ. διωρ.
κεχωρ., invito De Reg.) ²⁷ Cod. 86, teste De Reg. Sic
in textu Comp., Codd. XII, 22, 23, alii. ²⁸ Codd. 86,
88, quorum hic ὄρμη sine artic. habet. Hieron.: ubi erant
impetus spiritus. ²⁹ Cod. Jes. (cum πορεύεσθαι, non
ἐκπορ., ut Montef.) Sic Cod. 87, Syro-hex., et sine aster.
Codd. 36, 48, alii. De Reg. e Cod. 86 affert: Οἱ λοιποὶ
ἐν τῷ π. αὐτά.

13. וְדַמוּת הַחַיּוֹת. *Et similitudo animalium.* O'. καὶ ἐν μέσῳ τῶν ζώων. 'A. καὶ ὁμοιώσεις τῶν ζώων.³⁰

כְּמִרְאָה. *Sicut species.* O'. ὡς ὄψις. Σ. (ὡς) εἰδέα. Θ. ὡς ὄρασις.³¹

כְּמִרְאָה הַלְפִידִים הַיָּהוּ מִתְהַלְקֵת. *Sicut species lampadum; ipsa erat discurrens.* O'. ὡς ὄψις λαμπάδων ✕ ἐστὶ ✕ συστρεφομένων.³² Σ. ἦν δὲ καὶ ὡς εἰδέα λαμπάδων αὐτῆ διερχομένη. Θ. . . διεπορεύετο.³³

14. וְהַחַיּוֹת רָצוּ וְשָׂבוּ כְּמִרְאָה הַבְּנוֹן. *Et animalia currebant redibantque sicut species fulgetri.* O'. Vacat. ✕ Θ. καὶ τὰ ζῶα ἔτρεχον καὶ ἀνέκαμπτον ὡς εἶδος τοῦ βεζέκ.³⁴ 'A. . . ἀποροίας. Σ. . . ἀκτίνας. Θ. . . ἀστραπή.³⁵ Aliter: Σ. . . ὡς εἶδος ἀκτίνας ἀστραπή.³⁶

15. וְאֵרָא הַחַיּוֹת וְהֵיחָא אֹפִן אֶחָד בְּאַרְצָא אֶפְרָיִם. *Et aspexi animalia, et en! rota una super terram juxta animalia cum quatuor faciebus ejus.* O'. καὶ εἶδον, καὶ

ἰδοὺ τροχὸς εἰς ἐπὶ τῆς γῆς ἐχόμενος ('A. Σ. πλησίον³⁷) τῶν ζώων τοῖς τέσσαρσι. Σ. ἐμβλέπωντος δέ μου εἰς τὰ ζῶα, ὠφθη τροχὸς εἰς ἐν τῇ γῆ πλησίον τῶν ζώων, τετραπρόσωπος.³⁸

16. וּבְמַעֲשֵׂיהֶם. *Et fabricae earum.* O'. Vacat. Alia exempl. ✕ καὶ ἡ ποίησις αὐτῶν.³⁹ 'A. Θ. καὶ αἱ ποιήσεις αὐτῶν.⁴⁰ Σ. καὶ κατασκευὴ (αὐτῶν).⁴¹

כְּעֵין תְּרַשִׁישׁ. *Quasi aspectus chrysolithi.* O'. ὡς εἶδος Θαρσεῖς. 'A. ὡς ὀφθαλμὸς χρυσολίθου. Σ. ὡς ὄρασις ὑάκινθου.⁴² Θ. ὡς εἶδος Θαρσεῖς.⁴³

וּבְמִרְאֵיהֶם. O'. Vacat. ✕ Θ. καὶ ἡ ὄρασις αὐτῶν.⁴⁴

בְּתוֹךְ הָאוֹפִן. *In medio rotae.* O'. ἐν τροχῷ. 'A. Θ. ἐν μέσῳ τροχοῦ. Σ. ἐντὸς (τοῦ τροχοῦ).⁴⁵

17. עַל-אַרְבַּעַת רַבְעֵיהֶן. *Ad quatuor latera eorum.* O'. ἐπὶ τὰ τέσσαρα μέρη αὐτῶν. "Ἄλλος τετραπρόσωπον.⁴⁶

✕

³⁰ Codd. 86 (teste De Reg.), 88. ³¹ Codd. 86, 88.

Ad Sym. cf. Hex. ad Job. xli. i, ubi ἰδέα editum. Alteram scripturam exhibent Codd. Vat. et Alex. ad Dan. i. 13, 15.

³² Sic Codd. 87, 88, Syro-hex. ³³ Syro-hex. **וְהָיָה כְּמִרְאָה**. Cod. 86, teste De Reg., affert: Σ. διερχομένη. Θ. διεπορεύετο. ³⁴ Cod. Jes. Sic in textu Comp., Ald., Codd. 42, 62, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, et Syro-hex. Post ἀνέκαμπτον (sic) Codd. 22, 36, alii, τάχει inferunt. Hieron.: "Quodque sequitur: *Et animalia currebant et revertebantur quasi species bezec*, de editione Theodotionis in LXX additum est." ³⁵ Codd. 86, 88. Fortasse legendum: Σ. ἀκτίνας ἀστραπή, delete Θ. Montef. e Cod. Jes., ut videtur, Aquilae tribuit: ὡς εἶδος ἀποροίας ἢ ἀστραπή. ³⁶ Theodoret. Syro-hex. affert: **וְהָיָה כְּמִרְאָה**. Hieron.: "In similitudinē fulguris coruscantis, quod Hebraico sermone dicitur BEZEC, et interpretatus est Sym., quasi species radii fulguris." ³⁷ Codd. 86, 88.

³⁸ Syro-hex. Symmacho continuat: **וְהָיָה כְּמִרְאָה**. Hieron.: "In similitudinē fulguris coruscantis, quod Hebraico sermone dicitur BEZEC, et interpretatus est Sym., quasi species radii fulguris." ³⁹ Codd. 86, 88. In textu post τέσσαρσι Cod. 62 infert τετραπρόσωπος. ⁴⁰ Sic Codd. 87, 88 (uterque sine ἦ), Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 23, 36, alii. Cod. 86, teste De Reg.: Οἱ λοιποὶ ἡ ποίησις αὐτῶν. Hieron.: et factura earum.

⁴⁰ MS. Jes.: ✕ 'A. Θ. καὶ αἱ ποιήσεις αὐτῶν ὡς εἶδος Θαρσεῖς. Ubi priora tantum verba, καὶ αἱ π. αὐτῶν, Aquilae esse possunt . . . notat enim idem codex: 'A. ὡς ὀφθαλμὸς χρυσολίθου. Σ. ὡς ὄρασις ὑάκινθου." —Montef. ⁴¹ Cod. 86, teste De Reg. ⁴² Cod. Jes. Theodoret. affert: Σ. ὡς ὄρασις ὑάκινθου. Syro-hex. **וְהָיָה כְּמִרְאָה**. Cf. Hex. ad Cant. Cant. v. 14. (Parsons. e Codd. 86 (concinente De Reg.), 88 exscripsit: 'A. κατασκοπὴ χαρᾶς χρυσολίθου. Σ. ὑάκινθου; necnon e Cod. 87*: 'A. χρυσολίθος. Σ. ὑάκινθου κατασκοπὴ χάρας (sic); ubi glossa κατασκοπὴ χαρᾶς (Hieron. exploratio gaudii) pertinet ad etymologiam Hebraei תְּרַשִׁישׁ, תְּרַר, explorare, et ἔρα, gaudere.) Memoria lapsus est Hieron.: "Thursis, quam nos in mare vertimus: Aquila hyacinthum posuit, qui lapis caeli habet similitudinem." At vero Symmachum, non Aquilam, hyacinthum vertisse, tradit idem in Comment. ad Cap. x. 9, necnon in Epist. XXXVII ad Marcellam (Opp. T. I, p. 172). ⁴³ Cod. Jes. Sic Cod. 86, teste De Reg. ⁴⁴ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 23, 36, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. ⁴⁵ Codd. 86, 88. ⁴⁶ Cod. 86, teste De Reg. Parsons. vero ad v. 16 affert: "ἐν τοῖς τέσσαρσι] + τετραπρόσωπον marg. sub ✕ 86."

✕

17. בְּלַכְתָּם. Cum irent. O'. Vacat. ✘ Θ. ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτούς 4.⁴⁷

18. גְּבִיחָן. Et apsidēs earum. O'. οὐδ' οὐδ' ἐν νῶτοι αὐτῶν. 'A. (καὶ) αὐχένας. Σ. (καὶ) τὰ ἀναστήματα. 4.⁴⁸

לְהַיָּבֵה לְהַיָּבֵה. Et altitudo erat eis. O'. καὶ ὕψος ἦν αὐτοῖς. 'A. (καὶ) μετεωρότης. 4.⁴⁹
Σ. καὶ ἀνίστημα ἦν τοῖς ζώοις καὶ ὕψη.⁵⁰

וַיִּירָאָה לְהַיָּבֵה. Et timor erat eis (terrorem in-jiciebant). O'. καὶ εἶδον αὐτά. "Ἄλλος" καὶ φοβεροὶ ἦσαν.⁵¹

19. הַאוֹפָנִים אֲנַעְלָם. O'. οἱ τροχοὶ ἐχόμενοι αὐτῶν. ✘ 'A. Θ. οἱ τροχοὶ ἐν αὐτοῖς 4.⁵²

וּבְרִנְשָׁא הַחַיּוֹת. Et cum eleventur animalia. O'. καὶ ἐν τῷ ἐξάρειν τὰ ζῶα. Σ. (καὶ) ἐπαι-ρομένων τῶν ζώων.⁵³

וַיִּשְׂאוּ. Elevabantur. O'. ἐξήρνοντο. Σ. συνε-πήρνοντο.⁵⁴

20. עַל אֲשֶׁר יְהִי־שֶׁם הַרוּחַ לְלֶכְתַּת לְלֶכְתַּת וּלְכֹו שְׁמוֹהָ. Et quocunque ferebat spiritus ad eundem, ibant, eo spiritus erat ad eundem; et rotae elevabantur conjuncte cum eis. O'. οὐ ἂν ἦν ἡ νεφέλη, ἐκεῖ ✘ ὄρμα 4.⁵⁵ τὸ πνεῦμα τοῦ πορεύεσθαι,

ἐπορεύοντο (alia exempl. add. τὰ ζῶα καὶ 4.⁶⁰) οἱ τροχοὶ, καὶ ἐξήρνοντο σὺν αὐτοῖς. Σ. ὅπου ὄρμα τὸ πνεῦμα πορεύεσθαι, ἐκεῖ πορευομένου τοῦ πνεύματος, καὶ οἱ τροχοὶ συνεπήρνοντο κατ' αὐτούς.⁵⁷

21. וַיַּבְעֲמָדוּ. Et stantibus illis. O'. καὶ ἐν τῷ ἐστάναι αὐτά. Σ. (καὶ) ἐστῶτων (αὐτῶν).⁵⁸

וַיִּשְׂאוּ הַאוֹפָנִים. O'. ἐξήρνοντο ✘ οἱ τροχοὶ 4.⁵⁹

22. הַקְּרָח הַנּוֹרָא. Crystalli terribilis. O'. κρυ-στάλλου ✘ Οἱ Γ'. φοβεροῦ 4.⁶⁰

23. וַיִּשְׂרוּ. Rectae. O'. ἐκτεταμέναι. Σ. ὄρθαι. Θ. εὐθείς.⁶¹

וּלְאִישׁ שְׂתָמִים מְכַסוּת לְהַנְּה וּלְאִישׁ שְׂתָמִים מְכַסוּת לְהַנְּה אֵת גְּבוּיִתִּיהֶם. Unicusque binas erant tegentes illis, et unicuique binas tegentes illis corpora eorum. O'. ἐκάστω δύο (alia exempl. add. συνεzeugμεναι⁶²) ἐπικαλύπτουσαι τὰ σώματα αὐτῶν. Alia exempl. add. ✘ καὶ δύο καλύπτουσαι αὐτοῖς τὰ σώματα αὐτῶν 4.⁶³

24. כְּקוֹל־שָׂדֵי בְּלַכְתָּם קוֹל הַמְּלָכָה כְּקוֹל מַחְנָה. Sicut vocem Omnipotentis: cum irent, erat sonus strepitus sicut sonus castrorum. O'. Vacat. ✘ Θ. ὡς φωνὴν ἰκανοῦ ἐν τῷ πορεύ-εσθαι αὐτά, φωνὴ τοῦ λόγου (הַמְּלָכָה), ὡς φωνὴ παρεμβολῆς 4.⁶⁴

וַיִּשְׂרוּ. 'A. Σ. ἰκανοῦ.⁶⁵ Λοιποὶ θεοῦ σαδδαί.⁶⁶

⁴⁷ Cod. Jes. Sic in textu sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. ⁴⁸ Codd. 86, 88. Symmachi lectionem ad καὶ ὕψος refert De Reg. ⁴⁹ Codd. 86, 88. Parsons. e Cod. 86 exscripsit: 'A. μετεωρατε, repugnante De Reg. ⁵⁰ Syro-hex. $\text{وهو مرفوع في جن. vii. 23}$ in Syro-hex. ⁵¹ "Post ἦν αὐτοῖς in quibusdam libris [Codd. 22, 23, 36, aliis] et apud Theodoretum sequitur, καὶ φ. ἦσαν, quod S. Hieron. non habet." —Nobil. ⁵² Cod. Jes., teste Montef. ⁵³ Codd. 86, 88.

⁵⁴ Cod. 86, teste De Reg. Parsons. affert: "Σ. συν ἐπηρ-νυτο 86. Σ. συνεπήρνοντο 88." ⁵⁵ Cod. 87: ἐκεῖ (✘) ὄρμα 4 τὸ πν. Sic sine aster. Codd. 22, 23, 36, aliis. Cod. 86, teste De Reg.: Οἱ λοιποὶ ὄρμα. ⁵⁶ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 26, aliis, et Syro-hex. ⁵⁷ Syro-hex. $\text{وهو مرفوع في جن. vii. 23}$ in Syro-hex. ⁵⁸ Codd. 86, 88.

⁵⁹ Cod. 87: ἐκεῖ (✘) ὄρμα 4 τὸ πν. Sic sine aster. Codd. 22, 23, 36, aliis. Cod. 86, teste De Reg.: Οἱ λοιποὶ ὄρμα. ⁶⁰ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 26, aliis, et Syro-hex. ⁶¹ Syro-hex. $\text{وهو مرفوع في جن. vii. 23}$ in Syro-hex. ⁶² Codd. 86, 88.

⁶³ Sic Cod. 87, Syro-hex. ⁶⁴ Cod. Jes. Sic in textu sine aster. Comp., Codd. III, XII, 26, 49, 87, 88, aliis, et Syro-hex. Sic (cum θεοῦ σαδδαί pro ἰκανοῦ, et φωνὴν bis pro φωνῇ) Codd. 22, 23, aliis, et Theodoret. Hieron. lectionem non Theodotioni, sed τοῖς Ο' vindicat, notans: "LXX transtulerunt, quasi vocem fortis, quod in Hebraico dicitur SADDAI... Et juxta LXX, vox verbi."

⁶⁵ Theodoret.: καὶ τὸ τελευταῖον ἀπορίστας παραβολῶν, ἐπι-γαγεν ὡς φωνὴν θεοῦ σαδδαί, ὅπερ 'Ακ. καὶ Σύμ. ἰκανοῦ ἡρμή-νευσαν. ⁶⁶ Cod. 86, teste De Reg. Syro-hex. ad ἰκανοῦ in marg. char. med. habet: $\text{وهو مرفوع في جن. vii. 23}$ appictio

in marg. char. med. habet: $\text{وهو مرفوع في جن. vii. 23}$ appictio
TOM. II.

25. וַיְהִי-קוֹל מֵעַל לָרָקִיעַ אֲשֶׁר עַל-רֹאשָׁם. *Et erat vox de firmamento quod erat super caput eorum.* Ο'. και ἰδου φωνή ὑπεράνωθεν τοῦ στερεώματος τοῦ ὄντος ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτῶν. Σ. και ἐν τῷ γίνεσθαι φωνῆν ὑπεράνω τοῦ στερεώματος τοῦ ὄντος ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτῶν.⁶⁷

25, 26. בְּעֶמְדָם תִּרְפִּינָה כְּנִפְיָהוּן : וַיִּמְעַל לָרָקִיעַ אֲשֶׁר עַל-רֹאשָׁם. *Cum stabant, demittebant alas eorum. Et super firmamentum quod erat super caput eorum.* Ο'. Vacat. ✕ Θ. ἐν τῷ ἐστάναι αὐτὰ ἀνίεντο αἱ πτέρυγες αὐτῶν. και ὑπεράνω τοῦ στερεώματος τοῦ ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτῶν 4.⁶⁸ Σ. εἰσῆκισαν, και ἀνίεντο (s. ἐπαύοντο) αἱ πτέρυγες αὐτῶν...⁶⁹

27. כְּצִיֵן. Ο'. ὡς ὄψιν ('Α. ὀφθαλμόν. Σ. Θ. εἶδος⁷⁰).

בְּמִרְאֵה-אֵשׁ בֵּית-לֵהָ קָבִיב. *Sicut speciem ignis intrinsecus ejus circum.* Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Θ. ὡς ὄρασις πυρὸς ἔσωθεν αὐτοῦ κύκλω 4.⁷¹

בְּתַנְיִו. *Lumborum ejus.* Ο'. ὀσφύος. 'Α. νό-του.⁷²

וַנְּהָ. *Et fulgor.* Ο'. και τὸ φέγγος. Σ. περιφεγγόμενον.⁷³

28. כֵּן כִּרְאָה. Ο'. οὕτως ἢ στάσις ('Α. Θ. ὄρασις. Σ. εἶδος⁷⁴).

Cap. I. 24. και ἡκουον τὴν φωνὴν τῶν πτερύγων αὐτῶν — ἐν τῷ πτερύσσεσθαι αὐτά (4).⁷⁵

CAP. II.

1. וַאֲדַבֵּר. *Et loquar.* Ο'. και λαλήσω. Σ. ἵνα λαλήσω.¹

2. וַתְּבֵן בִּי רוּחַ. *Et ingressus est in me spiritus.* Ο'. και ἦλθεν ἐπ' ἐμέ πνεῦμα. Σ. και εἰσῆλθεν ἐντός μου πνεῦμα.²

3. אֶל-גּוֹיִם הַמּוֹרְדִים. *Ad gentem rebellem.* Ο'. τοὺς παραπικραίνοντάς με. Θ. (πρὸς ἔθνη τὰ) ἀφεστηκότα.³

כָּרַדְדִּי. *Defecerunt a me.* Ο'. παρεπικρανάν με. 'Α. ἀπέστησαν (ἀπ' ἐμοῦ).⁴

3, 4. פָּשְׁעוּ בִּי עַד-עַצְמָם הַיּוֹם הַזֶּה : וַתִּבְּנִים קֶשֶׁי. *Desciverunt a me usque ad hunc ipsum diem. Et quod attinet ad natos, duri sunt ore et obfirmati corde, ad quos ego mitto te.* Ο'. ✕ Θ. ἠθέτησαν ἐν ἐμοί 4 ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας ✕ Θ. και υἱοὶ σκληροπρόσωποι και στερεοκάρδιοι, ἐγὼ ἀποστέλλω σε πρὸς αὐτούς 4.⁵

4. אֲדַרְיָ הַיְהוָה. Ο'. κύριος. Alia exempl. κύριος κύριος.⁶ 'Α. Σ. ΠΙΠΙ ὁ θεός. Θ. ἀδωναί

Graeco CAΔΔAI. Cf. Hex. ad Job. vi. 4. ⁶⁷ Syro-hex. *וּמַלְאָכָא מִלְּמַלְאָכָא מִלְּמַלְאָכָא מִלְּמַלְאָכָא*. ⁶⁸ Cod. Jes., qui ἀνίεντο (non, ut Montef., ἀνώστα) habet, invitis ceteris omnibus. Sic in textu Comp. (cum τοῦ ὄντος ὑπὲρ κ. α.), Ald., Codd. III, 22, 36 (praem. και), 49, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, et Syro-hex. ⁶⁹ Syro-hex. Symmacho continuat: *וּמַלְאָכָא מִלְּמַלְאָכָא מִלְּמַלְאָכָא*. ⁷⁰ Cod. 86, teste De Reg. ⁷¹ Cod. Jes. Sic in textu (cum ὄρασις) Comp., Ald., Codd. 22, 23, 36, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. ⁷² Codd. 86, 88. ⁷³ Cod. 86, teste De Reg. ⁷⁴ Codd. 86, 88. In textu ὄρασις pro στάσις habent Ald., Codd. 22, 23, 26, alii. ⁷⁵ Cod. 87, qui cum Ald., Codd. 22, 23, 36, aliis, πτερύσσεσθαι pro πορεύεσθαι habet.

CAP. II. ¹ Codd. 86, 88. Syro-hex. *וּמַלְאָכָא מִלְּמַלְאָכָא*. ² Syro-hex. in continuatione: *וּמַלְאָכָא מִלְּמַלְאָכָא*. ³ Codd. 86, 88. Origen. Opp. T. IV, p. 83 locum citat:

ἰδού ἐγὼ ἀποστέλλω σε πρὸς ἔθνη τὰ ἀφεστηκότα, και ἀπιστήσαντά μοι. ⁴ Idem. Vix crediderim esse Aquilae lectionem, qui in eadem locutione Cap. xx. 38 pro בִּי interpretatus est ἐν ἐμοί. ⁵ Cod. Jes., qui siglum ✕ Θ. integrae lectioni praefigit. (Montefalconii scripturas ἠτέθησαν et στερεοκάρδιοι nihil moramur.) Sic sine nom., sed cum duplici aster. Cod. 87, Syro-hex., et sine asteriscis Comp., Ald. (uterque cum ἀποστέλω), alii. "In quibusdam libris [Codd. 22, 23, 36, aliis], et apud Theodoretum pro στερεοκάρδιοι est θρασυκάρδιοι."—Nobil. Hieron.: "Et filii dura facie et incommutabili corde sunt, ad quos ego mitto te. Hoc in LXX non habetur." ⁶ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 42, 49, alii. Syro-hex. ad ἐγὼ (ἀποστέλλω) in marg. habet: κύριος. Lectio ἀδωναί κύριος, s. κύριος ἀδωναί est in Codd. 22, 23, 36, aliis; et sic passim in hoc libro. Hieron. ad Cap. vi. 1: "Quod saepe in hoc propheta dicitur, Adonai Dominus, propter Graecos et Latinos, qui Hebraeae linguae non habent scientiam, breviter

IIIII.7 'Ο 'Εβραῖος ἀδωναὶ ἐλωῖ.⁸

5. וְיִשְׁמְעוּ-וְיִשְׁמְעוּ-וְיִשְׁמְעוּ. Sive audiant, sive omissant. Ο'. ἐὰν ἄρα ἀκούσωσιν, ἢ πτοηθῶσι ('Α. Σ. παύσωσιν⁹). "Ἄλλος' ἐὰν πῶς (fort. πως) ἀκούσῃσι, παύσονται.¹⁰

מְרִי. Contumax. Ο'. παραπικραίνων. 'Α. Σ. προσεριστής.¹¹

6. כִּי סַרְבִּים וְסַלְוִינִים וְאֹתָהּ. Quamvis refractarii (s. aculei) et spinæ sunt lectum. Ο'. διότι παροιστρήσουσι, καὶ ἐπισυστήσονται ἐπὶ σὲ κύκλῳ. Σ. ἰταμοὶ γὰρ καὶ ἀπόρρητοὶ εἰσι πρὸς σέ. Θ. . δύσκολοι καὶ ἀπειθεῖς μετὰ σοῦ.¹²

כְּמִדְבָּרֵיהֶם. Ο'. τοὺς λόγους αὐτῶν. Θ. ἀπὸ τῶν λόγων αὐτῶν.¹³

אַל-תַּחַת. Ne exarvescas. Ο'. μὴ ἐκστῆς ('Α. πτήξῃς. Σ. καταπλαγῆς. Θ. πτοηθῆς¹⁴).

מְרִי. Ο'. παραπικραίνων. 'Α. ἀλλάσσων. Σ. προσεριστής.¹⁵

7. וְיִחְדְּלוּ. Ο'. πτοηθῶσι. 'Α. Σ. παύσονται.¹⁶

8. אֵת אֲשֶׁר. Ο'. ὅ (s. ἃ). 'Α. τὰ ὄσα. Σ. ὄσα.¹⁷

✧

exponendum videtur. ADONAI unum nomen est de decem vocabulis Dei, et significat *Dominum*, quo saepe et in hominibus utimur. . . Quando igitur duo, *Domini* et *Domini*, juncta sunt nomina, prius nomen commune est, secundum proprie Dei, quod appellatur ἄρρητον, id est, ineffabile." ⁷ Codd. 86, 88. Cf. Hex. ad Jesai. i. 2.

⁸ "Ita Regius cod. bombycinus."—Montef. ⁹ Codd. 86, 88. Cf. ad v. 7. ¹⁰ Syro-hex. in marg. char. med. }
 ✧ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷

✧ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷

¹¹ Codd. 86, 88. ¹² Cod. 86, teste De Reg. In priore lectione non assequimur epitheton ἀπόρρητοι de hominibus dictum, nec cepisse videtur Syrus noster, vertens: .

✧ ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷

¹³ Codd. 86, 88. ¹⁴ Cod. 86. Ad Sym. Parsons. exscriptis καταλλαγῆς, invito De Reg. Praeterea ad μὴ ἐκστῆς Parsons. e Cod. XII affert: 'Α. μὴ ἡγγούῃς, quod nescio quid sibi velit, nisi glossator ad μὴ ἐκστῆς appinixerit μὴ ἀγωνιάσῃς.

¹⁵ Cod. XII. Cf. ad Cap. xvii. 12. xx. 8. xxiv. 3. ¹⁶ Cod. 86. Cod. 88 affert: 'Α. Σ. παύσωσιν. Deinde Montef. ex Regio edidit: Οἱ λοιποὶ κοπάσουσιν; ex Origene, ut videtur, qui tantum ait (Opp. T. III, p. 408): ἀσφαλότερον ἂν λέγοιτο ἀντὶ τοῦ πτοηθῶσι, κοπάσουσι. Sed cf. ad Cap. iii. 11. ¹⁷ Cod. 86, teste De Reg. ¹⁸ Codd.

¹⁷ Cod. 86, teste De Reg. ¹⁸ Codd.

¹⁸ Codd.

¹⁹ Codd.

9. מְגִלַּת סֵפֶר. Volumen libri. Ο'. κεφαλὴς βιβλίου. Σ. εὐλιπτόν τεύχος.¹⁹

10. וְכָתוּב אֵלֶיהָ קִינִים וְהִנָּה וְהִיא. Et scripta erant in eo elegia et gemitus et lamentatio. Ο'. Θ. καὶ ἐγγέγραπτο (alia exempl. add. ἐν αὐτῇ, s. εἰς αὐτὴν¹⁹) θρήνος καὶ μέλος καὶ οὐαί. 'Α. (καὶ) γεγραμμένον ἦν ἐπ' αὐτοῦ κτίσις καὶ ἀντίβλησις καὶ ἔσται.²⁰ Σ. . . θρήνοι καὶ κατάλεγμα καὶ μέλος πενθικόν.²¹

CAP. III.

1. אֵת אֲשֶׁר תִּמְצָא אֲכָל. Quod inveneris comede. Ο'. Vacat. ✧ Οἱ Γ'. ὃ ἐὰν εὔρης φάγε. ¹

3. אֲנִי נֹתֵן אֵלֶיךָ. Quod ego do tibi. Ο'. τῆς δεδομένης εἰς σέ. Σ. οὐ δέδωκά σοι.²

לְמַתּוֹךְ. In dulcedinem. Ο'. γλυκάζον. 'Α. τῇ γλυκύτητι.³

5. עֲמִקְוֵי שִׁפְּהַי וְכִבְדֵי לְשׁוֹן. Profundos labio et graves lingua. Ο'. βαθύγλωσσον. Alia exempl. βαθύχειλον καὶ βαρύγλωσσον.⁴

✧

86, 88. Mendose Cod. XII: Σ. ἡ το τεύχος. Accurate, ut solet, Syro-hex. ✧ ¹⁹ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. ²⁰ Nobil., Origen. (Opp. T. III, p. 409), et Reg.: Καὶ ὁ μὲν οὖν Θεοῦ ἀκολουθῶν τοῖς Ο' ἐξέδωκεν' ὃ δὲ Σύμ. οὐ πάντῃ ἀπαθόντως, θρήνους (non, ut Montef., θρήνον) καὶ κ. καὶ μ. πενθικόν' ὃ δὲ 'Ακ., γεγραμμένον, φησὶν, ἦν ἐπ' αὐτοῦ (non ἐν αὐτῷ) κτίσις καὶ ἀντίβλησις καὶ ἔσται. (Pro κτίσις Montef. ex conjectura edidit κτήσις, a κτήρ, possessit; sed Hebraea וְהִיא וְהִיא etiam de creatione aliquando posita sunt, et Origenes in enarratione κτίσις repetit. Deinde pro ἀντίβλησις, collatio, quae forma cum Homericā ἀνίβλησις, dilatio, conferenda est, L. Bos tentabat ἀντίβλησις, evpplatio.) ²¹ Nobil., cet. Parsons. e Codd. 86, 88 exscriptis: Σ. κατάλεγμα. Σ. μέλος μουσικόν (sic); aliter ac De Reg., qui e Cod. 86 affert: Σ. κατάλεγμα καὶ μ. πενθικόν. Tandem Syro-hex. ad μέλος (מֵלֶס) affert: ✧ ¹ ² ³ ⁴

¹ ² ³ ⁴

² ³ ⁴

³ ⁴

⁴

¹ ² ³ ⁴

² ³ ⁴

³ ⁴

⁴

¹ ² ³ ⁴

² ³ ⁴

³ ⁴

6. אֶל-עַמִּים לָא. Ο. οὐδὲ πρὸς λαούς. Θ. ὄφελον . . .⁵
 עֵקְמוּ שִׁפָּה. Ο. ἀλλοφάνους. Οἱ Γ'. βαθυχει-
 λους.⁶
 נִבְרִי. Ο. στιβαρούς. 'Α. βαρεῖς.⁷
7. הַקְּרִי-מִצַּח וְקִשְׁ-לֵב הַמָּה. *Oñfirmati fronte et
 duri corde sunt.* Ο. φιλόνοικοι εἰσι καὶ σκλη-
 ροκάρδιοι. 'Α. ἰσχυροὶ μετώπῳ . . .⁸ Σ. ἀναι-
 δεῖς μετώπῳ καὶ θρασυ(κάρδιοι).⁹
8. לְעִמָּת (bis). *Pariter ac.* Ο. κατέναντι. 'Α.
 συμφώνως.¹⁰
 מִצְחָה . . . מִצְחָה. Ο. τὸ νίκος σου . . . τοῦ νί-
 κους αὐτῶν. Θ. τὸ μέτωπόν σου . . . τοῦ μετώ-
 που αὐτῶν.¹¹
9. נִתְּתִי מִצְחָה. Ο. Vacat. Alia exempl. δέδωκα
 τὸ νίκος σου.¹² ✕ Θ. δέδωκα τὸ μέτωπόν
 σου.¹³
 וְלֹא-תַתַּח. *Neque exravescas.* Ο. μηδὲ πτοη-
 θῆς. ✕ Σ. μηδὲ ὑπενδῶς.¹⁴
11. אֶל-הַגּוֹלָה. *Ad exsules.* Ο. εἰς τὴν αἰχμα-
 λωσίαν ('Α. μετοικεσίαν. Σ. ἐξοικισμὸν. Θ.
 ἀποικίαν¹⁵).
11. יְחַדְּלוּ. Ο. ἐνδῶσι. 'Α. Σ. παύσονται. Θ.
 κοπάσωσι.¹⁶
13. וְקוֹל כְּנַנְי. *Et sonum alarum.* Ο. καὶ εἶδον
 φωνὴν τῶν πτερυγῶν. Σ. καὶ σύγκρουσιν πτε-
 ρύγων.¹⁷ Aliter: Σ. (καὶ) ψόφον . . .¹⁸
- מִשְׂקוֹת. *Contingentium.* Ο. πτερουσομένων.
 'Α. συναπτομένων. Σ. προσπιπτουσῶν. Θ.
 προσκρονομένων.¹⁹
 רַעַשׁ גְּדוֹל. *Fragoris magni.* Ο. τοῦ σεισμοῦ
 ✕ 'Α. Σ. Θ. τοῦ μεγάλου.²⁰
14. מִר בַּחֲמַת. *Maestus in aestu.* Ο. ἐν ὄρμῃ.
 Alia exempl. μετέωρος ἐν ὄρμῃ.²¹ 'Α. πικρὸς
 ἐν χόλφῳ. Σ. πεπικραμμένος χόλφῳ.²²
- וַיִּדְרֶיהָ עָלַי. *Et manus Jonae erat super me.*
 Ο. καὶ χεῖρ κυρίου ἐγένετο ἐπ' ἐμέ. Σ. χεῖρ
 γὰρ κυρίου ἦν ἐπ' ἐμέ.²³
15. תֵּל אַבִּיב. *Tel-abib.* Ο. μετέωρος, καὶ περιηλ-
 θον. Οἱ Γ'. Θελαβίβ.²⁴
 מַשְׁכִּימִים. *Stupens.* Ο. ἀναστρεφόμενος. 'Α.
 (juxta ed. 2^ddam) ἡρεμάζων. Σ. ἀδημονῶν. Θ.
 θανμάζων.²⁵
16. וַיְהִי דְבַר-יְהוָה. Ο. ✕ 'Α. Σ. Θ. καὶ ἐγέ-
 νετο ἄ λόγος κυρίου.²⁶

⁵ Parsons. ad πρὸς λαούς e Codd. 86, 88 exsersipit: Θ. ὄφελον (sic). Lectio pertinet ad לָא pro לָא, aut hic, aut in locutione אֶל-עַמִּים, Ο. καὶ εἰ. ⁶ Codd. 86, 88 (cum βαθυχειλείς). ⁷ Ibidem. ⁸ Cod. Jes., ubi ισχυρω scriptum, teste Parsons. ⁹ Montef. e Cod. Jes. edidit: Σ. ἀναδεῖς (Parsons. ανελεῖς) μετώπῳ. Praeterea Parsons. affert: Σ. ανεδεῖς (sic) μ. καὶ θρασυ (sic) Cod. 86. Σ. ἀναδεῖς προσώπῳ (sic) Cod. 88. Denique De Reg. e Cod. 86 falso exsersipit: Σ. ἀναδεῖς μ. καὶ θρασεῖς. ¹⁰ Codd. 86, 88. "Videlicet Aq. concordat cum LXX."—De Reg. Fallitur. Cf. Hex. ad Exod. xxviii. 27. Ezech. xi. 22.

¹¹ Codd. 86, 88. Sic in textu Cod. 42. ¹² Sic Ald., Codd. III, 26, 68, alii. Syro-hex. in marg. τὸ νείκος (سنة). ¹³ Cod. Jes. (In schedis Parsonsonianis Θ. abest.) Sic in textu Codd. 22 (cum πρόσωπον), 23, 36, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. ¹⁴ Cod. Jes. Parsons. e marg. Cod. XII sine nom. affert: μηδὲ ὑπενδῶς.

¹⁵ Codd. 86, 88. Ad Sym. cf. Hex. ad Jerem. xl. i. ¹⁶ Codd. 86, 88, quorum hic παύσονται et κοπάσονται habet. Cf. ad Cap. ii. 7. ¹⁷ Syro-hex. وسمع صرخة. Montef. e Cod. Jes. affert: Σ. καὶ σύγκρουσιν.

¹⁸ Cod. 86, teste De Reg. Cf. ad Cap. xxvi. 15. ¹⁹ Cod. 86. Sic, nisi προσπιπτουσῶν, Cod. 88. ²⁰ Cod. Jes., teste Parsonsio: ✕ 'Α. Θ. μεγάλου. Cod. 86: 'Α. Σ. τοῦ μεγάλου. Sic in textu sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. Codd. 36, 48, alii: σεισμοῦ μεγάλου. ²¹ Sic Comp. (sine ἐν), Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii, Hieron., et Syro-hex.

²² Codd. 86, 88, ubi πεπικραμένος scriptum. Cf. Hex. ad Job. iii. 5. ²³ Syro-hex. وسمع صرخة. ²⁴ Cod. 86, teste De Reg. Hieron.: "Pro eo quod nos vertimus, *acervum novarum frugum*, Aq., Sym., et Theod. ipsa verba posuere Hebraica THEL ABIB, quod LXX transtulerunt, *sublimis et circumivi.*"

²⁵ Hieron.: "Pro eo quos nos diximus *maerens*, et in Hebraeo scriptum est MASIMM, Theod. transtulit *admirans*, ut stuporem prophetae iniquitates eorum cernentis exprimeret. Aquilae vero secunda editio, quam Hebraei κατὰ ἀκριβειαν nominant, transtulit *ηρεμάζων*, id est, *quiescens*, et *seorsum positus.*" Codd. 86, 88: Σ. ἀδημονῶν. Syro-hex.: Σ. Θ. ἀδημονῶν (سم حده). Cf. Hex. ad Psal. cxv. 2.

²⁶ Cod. Jes. Sic in textu Comp., Ald., Codd. 22, 23, 26, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, et Syro-hex.

17. צַפָּה. *Speculatozem.* Ο'. σκοπόν. 'Α. σκο-
 πευτήν.²⁷
 יַחַתְּתִיהּ. Ο'. δέδοκά σε. Σ. ἔταξά σε.²⁸
 מִיִּמֵי הַיְהוָה אֹתָם הִזְהִירָהּ. *Et moneras eos a me.*
 Ο'. καὶ διαπειλήσῃ ('Α. διαστειλή. Σ. προφυ-
 λάξεις²⁹) αὐτοῖς παρ' ἐμοῦ. Σ. καὶ προφυ-
 λάξεις αὐτοὺς παρ' ἐμοῦ.³⁰
 18. תְּמוּתָהּ. *Morieris.* Ο'. θανατωθήσῃ. 'Α. ἀπο-
 θανῆ.³¹
 וְלֹא הִזְהִירָהּ וְלֹא דִבְרַתָּ לְהִזְהִיר רִשָּׁע מִדְּבָרָהּ.
Et non monueris eum, neque locutus fueris ad
dehortandum improbum a via ejus. Ο'. καὶ οὐ
 διεστειλω ('Α. διαστειλή³²) αὐτῶ (alia exempl.
 add. οὐδὲ ἐλάλησας³³) τοῦ διαστειλασθαι τῶ
 ἀνόμῳ ἀποστρέψαι ἀπὸ τῶν ὁδῶν αὐτοῦ. Σ.
 (καὶ) μὴ προφυλάξῃς αὐτὸν, μηδὲ λαλήσῃς ὥστε
 ἀποστρέψαι αὐτὸν τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ.³⁴
 לְחִיתֶיהָ. *Ad vinum servandum eum.* Ο'. τοῦ
 ζῆσαι αὐτόν. 'Α. τοῦ σῶσαι αὐτόν.³⁵
 בַּעֲוֹנוֹ. *In pravitare ejus.* Ο'. τῇ ἀδικίᾳ (alia
 exempl. ἀνομίᾳ³⁶) αὐτοῦ.
 20. כִּכְשׁוֹל. *Offensionem.* Ο'. τὴν βάσανον. Οἱ
 λοιποὶ σκάνδαλον.³⁷ Θ. ἀσθένειαν.³⁸
 יַחַתְּתִיהּ וְלֹא הִזְהִירָהּ. Ο'. ὅτι οὐ διεστειλω αὐτῶ.

- ✘ Σ. ἐπειδὴ μὴ προεφύλαξας αὐτόν 4.³⁹
 21. וְאַתָּה כִּי הִזְהִירָהּ צַדִּיק לְבַלְתִּיהּ חַמְטִי. *Tu*
autem si monueris justum ne peccet. Ο'. σὺ
 δὲ ἐὰν διαστειλῇ τῶ δικαίῳ τοῦ μὴ ἀμαρτεῖν.
 Σ. Θ. ἐὰν δι' προφυλάξῃς τὸν δίκαιον ἵνα μὴ ἀμαρτῶ.⁴⁰
 הִזְהִירָהּ. *Monitionem admisit.* Ο'. διεστειλω αὐτῶ.
 'Α. διεστάλθη. Σ. διεστάλη.⁴¹
 22. וָשָׁ. Ο'. Vacat. ✘ ἐκεῖ 4.⁴²
 24. וַתִּבְּאֵרֵי. *Et ingressus est in me.* Ο'. καὶ
 ἤλθεν ἐπ' ἐμέ. 'Α. Σ. (καὶ) εἰσῆλθεν ἐν ἐμοί.⁴³
 בְּתוֹתֵי. *In medio.* Ο'. ἐν μέσῳ. Σ. ἐντός.⁴⁴
 25. עֲבֹתָיִם. *Funes.* Ο'. δεσμοί. Σ. βρόχοι.⁴⁵
 26. אֶל־הַכֶּהָן. *Ad palatum tuum.* Ο'. Vacat. ✘
 Θ. πρὸς τὸν λάρυγγά σου 4.⁴⁶ Οἱ Γ'. πρὸς
 τὸν λάρυγγά σου.⁴⁷
 וְהָיִיתָ חֵמֵט. *Et obmutesces.* Ο'. καὶ ἀποκωφω-
 θήσῃ. Σ. καὶ ἄλλος ἔσῃ.⁴⁸
 27. יְהוָה אֱדַוְנִי. Ο'. κύριος. Alia exempl. ἀδωναῖ
 κύριος; alia, κύριος κύριος.⁴⁹
 הַשְּׁמִיעַ וְהַיְשִׁיעַ אֶת־הַיְהוָה. *Qui audit, audiat;*
et qui omittit, omittat. Ο'. ὁ ἀκούων ἀκούετω,
 καὶ ὁ ἀπειθῶν ἀπειθείτω. 'Α. . . (καὶ) ὁ πανό-
 μενος πανέσθω.⁵⁰ 'Α. (juxta ed. 2^{dam}) ὁ ἀκούων
 ἀκουσθήσεται, καὶ ὁ ἀπολείπων ἀπολειφθήσεται.⁵¹

²⁷ Cod. 86, teste De Reg. Cf. Hex. ad Jesai. lvi. 10.
²⁸ Codd. 86, 88. ²⁹ Ibidem. Montef. e Cod. Jes. edidit:
 Σ. καὶ προφυλάξῃς. ³⁰ Syro-hex. (אֵל וְלֹא הִזְהִירָהּ) .
 חַמְטִי. ³¹ Cod. 86, teste De Reg. ³² Ibidem.
³³ Sic Comp., Ald., Codd. II (eum ἐλάλησας), III, XII, 26,
 alii, et Syro-hex. Codd. 22, 23, 36, alii: καὶ ἐὰν μὴ δια-
 στειλῇ αὐτῶ μηδὲ λαλήσῃς. ³⁴ Cod. 86. (Pro ἀποστρέψαι
 Parsons. e Codd. 86, 88 exseripsit ἀποστρέψεν.) Sic, nisi
 προφυλάξῃς et λαλήσῃς, Cod. 88. ³⁵ Cod. Jes. Si
 Aquilae lectio est, pro σῶσαι corrigendum videtur ζωῶσαι.
 Cf. tamen Hex. ad Psal. cxviii. 25. ³⁶ Sic Codd. 22,
 36, alii, et Syro-hex. in marg. char. med. ³⁷ Cod. Jes.
 Codd. 86, 88: Οἱ Γ'. σκάνδαλον. ³⁸ Hieron.: "Sed
 ponitur offendiculum coram eo, sive tormentum, et ut
 Theod. dixit, infirmitas." Mox v. 19 ad διαστειλῇ Cod. 86
 affert: Σ. προφυλάξῃς. ³⁹ Cod. Jes. ⁴⁰ Syro-hex.
 (אֵל וְלֹא הִזְהִירָהּ) חַמְטִי וְהַיְשִׁיעַ אֶת־הַיְהוָה .
⁴¹ Cod. 86, teste De Reg., qui 'Α. διεστάληθ (sic) exseripsit.
⁴² Sic in textu Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster.

Cod. 62. Hieron.: "Quod ex Hebraeo transtulimus, ibi . .
 in LXX non habetur." ⁴³ Codd. 86, 88, teste Par-
 sonsio. De Reg. e Cod. 86 exseripsit: 'Α. Θ. εἰς. ἐν ἐμοί.
⁴⁴ Ibidem. ⁴⁵ Ibidem. ⁴⁶ Cod. Jes. Sic in textu
 Codd. 22, 23, 36, alii, et sub aster. Cod. 87, Syro-hex.
⁴⁷ Cod. 86. De Reg. exseripsit: Οἱ Γ', καὶ λοιποί, notans:
 "Qui autem sint λοιποί, divinare difficile videtur; puta-
 verim tamen posse intelligi, in Vta, VIta, et VIIma edi-
 tione ita lectum esse atque in tribus." Sed λοιπὸς in hoc
 codice pro aliis exemplaribus interdum poni persuasum
 habemus. ⁴⁸ Cod. Jes. Parsons. e Codd. 86, 88
 exseripsit: Σ. καὶ ἄλλος ἔσῃ. ⁴⁹ Prior lectio est in
 Codd. 22, 23, 36, aliis, et Syro-hex. (qui ad ἀδωναῖ
 in marg. affert: Σ. κύριος); posterior in Comp., Ald., Codd.
 III, 26, 42, aliis, et Syro-hex. in marg. De Reg. e
 Cod. 86 affert: (✘) Π. ἀδωναῖ 4 κύριος. Cf. ad Cap.
 ii. 4. ⁵⁰ Codd. 86, 88, quorum hic πανσάσθω
 habet. Cf. ad Cap. ii. 5, 7. iii. 11. ⁵¹ Hieron.:
 "Secunda Aquilae editio ita transtulit: Qui audit,

Cap. III. 23. καθὼς ÷ ἡ ὄρασις, καὶ καθὼς 4 ἡ δόξα.⁵²

CAP. IV.

1. לְבִנָּה. *Laterem.* Ο'. πλίνθον. Σ. πλινθόν.¹
 הַחֲקוּתָּהּ. *Et insculpes.* Ο'. καὶ διαγράψεις. Σ.
 (καὶ) χαράξεις. Θ. (καὶ) γλύψεις.²
2. מְצֹר. *Obsidionem.* Ο'. περιοχὴν. Σ. πολιορκίαν.³
 הַתּוֹר. *Turrem speculatoriam.* Ο'. προμαχώνας.
 Σ. inclusionem muri.⁴
 סִלְלָה. *Aggerem.* Ο'. χάρακα. Alia exempl.
 τάφρον.⁵ 'Α. Σ. Θ. πρόσχωμα.⁶
 כְּרִים. *Arietes (machinas bellicas).* Ο'. τὰς
 βελουστάσεις. 'Α. ἄρνας. Σ. τύρσεις. Θ.
 προμαχώνας.⁷
3. קִיר. Ο'. τοῖχον. Θ. τεῖχος.⁸
 הַיְחִינְתָּהּ. *Et diriges.* Ο'. καὶ ἐτοιμάσεις. Σ.
 καὶ στρέψεις.⁹
 וְהָיְתָה בְּמִצּוֹר. *Et erit in obsidione.* Ο'. καὶ
 ἔσται ἐν συγκλισμῷ. 'Α. Θ. (καὶ ἔσται ἐν)

περιοχῇ. Σ. ἵνα ᾖ πολιορκουμένη.¹⁰

3. הַיָּרֵחַ. *Et obsidebis.* Ο'. καὶ συγκλείσεις. 'Α.
 (καὶ) περιέξεις. Σ. (καὶ) ἀποτειχίσεις. Θ.
 (καὶ) πολιορκήσεις.¹¹
4. מִסְפֵּר הַיָּמִים. (*Juxta numerum dierum.* Ο'.
 κατὰ ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν ÷ πενήτηντα (alia
 exempl. ἐνετήντα¹²) καὶ ἑκατὸν 4.¹³
5. וְשֵׁשֶׁשׁ וְתַשְּׁעִים יוֹם. *Trecentos et nona-*
ginta dies. Ο'. ἐνετήντα καὶ ἑκατὸν ἡμέ-
 ρας. ✕ Οἱ λοιποὶ τριακοσίας καὶ ἐνετήντα
 ἡμέρας 4.¹⁴
6. וְתַאֲלָה. *Haec.* Ο'. ταῦτα. Alia exempl.
 ταῦτα ÷ πάντα 4.¹⁵
 שְׁנֵית. *Secundo.* Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Θ. δεύτε-
 ρον 4.¹⁶
7. תְּכִין פְּנֵיהָ וְרַעְיָהּ הַשּׁוֹפָה. *Diriges faciem tuam,*
et brachium tuum erit nudatum. Ο'. ἐτοιμά-
 σεις τὸ πρόσωπόν σου, καὶ τὸν βραχίονά σου
 στερεώσεις (Θ. ἀποκάλυψον¹⁷). Σ. τάξεις τὸ
 πρόσωπόν σου, καὶ τὸν βραχίονά σου γυμνόν.¹⁸
9. כְּסֵמִים. *Speltam.* Ο'. Θ. ὄλυραν. 'Α. Σ. ζέαν.¹⁹

audietur; et qui relinquit, relinquetur." ⁵² Cod. 87, Syro-hex.

CAP. IV. ¹ Hieron.: "Pro *latere*, qui Graece dicitur genere feminino ἡ πλίνθος, Sym. manifestus interpretatus est πλινθόν, quem nos *laterculum* et *abacum* appellare possumus." ² Codd. 86, 88. ³ Syro-hex. 88.

♦ *לעזרה*. (Locutio *לעזרה* ponitur pro *poliorkei* Jesai. xxvii. 3. xxxvii. 8.) ⁴ Idem: *לעזרה* 88.

♦ *לעזרה*. Circumscription est, ut videtur, vocis ἀποτειχισμα, quam pro eodem Hebraeo posuit Sym. ad Cap. xvii. 17. xxi. 22. xxvi. 8. Cf. Hex. ad Psal. xxvi. 11. ⁶ Sic Codd. 87, 88. ⁶ Cod. 86. ⁷ Codd. 86, 88. Cf. ad Cap. xxi. 22. ⁸ De Reg. e Cod. 86 exscripsit: Ο'. [sic in textu Codd. 42, 87, 88] Θ. τεῖχος. Ἄλλος [Codd. 36, 49, alii] ὡς τοῖχον. ⁹ Codd. 86 (cum στρέψης), 88. Syro-hex. ♦ *לעזרה* 88.

¹⁰ Codd. 86, 88: 'Α. περιοχῇ. Σ. πολιορκουμένη. Syro-hex. affert: ♦ *לעזרה* 88.

¹¹ Cod. 86, ubi ἀποτειχίσεις scriptum. Cod. 88 affert: Σ. ἀποτειχίσεις. ¹² Sic Codd. 87, 88, alii, et Syro-hex. ¹³ Cod. Jes.: πενήτηντα καὶ ἑκατὸν, οὐ κείται παρ' Ἑβραίοις. Absunt a Comp., Ald., Codd. 49, 68, aliis; obelo notantur in Codd. 87, 88 (quī male pingunt: ἐνετήντα → καὶ ἑκατὸν 4), et Syro-hex. ¹⁴ Cod. Jes.,

ut videtur. Cod. 86, teste De Reg.: 'Α. Σ. Θ. τ̄ καὶ ἡμέρας. In textu hic et v. 9 pro ἑκατὸν Ald., Codd. 42, 49, alii, τριακοσίας habent. Origen. Opp. T. III, p. 414: Οὐκ ἀγνοοῦμεν δὲ, τῶν τῶν ἀντιγράφων ἔχειν ρ' καὶ ν' ἡμέρας' καὶ ἄλλα ἡ' καὶ ρ' ἡμέρας' καὶ τὰ πλείονα δὲ ἡ' καὶ ρ' ἡμέρας' ἀλλ' ἐπισκεψάμενοι τὰς λοιπὰς ἐκδόσεις, εὔρομεν τ' εἶναι καὶ ἡ' ἡμέρας. Hieron.: "Satisque miror eur vulgata exemplaria *centum nonaginta annos* habeant, et in quibusdam scriptum sit, *centum quinquaginta*; cum perspicue et Hebraicum, et Aquila, Symmachusque et Theodotus *trecentos nonaginta annos* teneant, et apud ipsos LXX, qui tamen non sunt scriptorum vitio depravati, idem numerus reperitur."

¹⁵ Sic Syro-hex., et sine obelo Ald., Codd. III (cum αὐτὰ pro ταῦτα), 26, 36, alii. ¹⁶ Cod. Jes. Sic in textu sub aster. Codd. 87, 88, et Syro-hex. Codd. 22, 23, 36, alii, in textu: ἐκ δευτέρου. ¹⁷ Codd. 86, 88. ¹⁸ Syro-hex. ♦ *לעזרה* 88.

¹⁹ Cod. 86, teste De Reg. Hieron.: "Quam nos *viciam* interpretati sumus, pro quo in Hebraeo dicitur CHASAMIM, LXX Theodotioque posuerunt ὄλυραν, quam alii *avenam*, alii *sigalam* [MS. Sangerm. *sicalam*] putant. Aquilae autem prima editio et Sym. ζέας, sive ζείας, interpretati sunt."

- 10. **שָׂקַל**. *O' síklos. Σ. στατήρας.*²⁰
עַד-עַד. *O' éws kairoú. Σ. εἰς καιρόν.*²¹
- 12. **עֲגַת**. *Placentam subcinericiam. O' ἐγκρυφίαν.*
*Σ. διαρτισμόν.*²²
וְהוּא בְּגִלְלֵי יֵצֵאת. *Et ipsum stercoribus excrementi. O' ἐν βολβίτοις κόπρου. Ἄλλος· καὶ αὐτό...*²³ *Σ. . . ἐν σκυβάλοις διαχωρήσεως.*²⁴
- 13. **וַיֹּאמֶר יְהוָה**. *O' καὶ ἐρεῖς· τάδε λέγει κύριος ÷ ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραήλ.* *'A. Σ. Θ. καὶ εἶπε κύριος πρὸς μέ.*²⁵
אֶת-לֶחְמִי טָמֵא. *Panem suum immundum. O' ἀκάθαρτα. ✕ Οἱ Γ'. τὸν ἄρτον αὐτῶν ἀκάθαρτον.*²⁶
שֶׁ בְּגוֹיִם אֲשֶׁר אֲדִירֵיהֶם. *Inter gentes, quo expellam eos. O' ἐν τοῖς ἔθνεσιν (alia exempl. add. οὐ διασκορπίσω (s. -πιῶ) αὐτοὺς ἐκεῖ²⁷). Σ. ἀπὸ τῆς ἀφῆς τῶν ἐθνῶν...*²⁸
- 14. **אָהָה**. *Ah! O' Σ. μηδαμῶς. 'A. á, á, á. Θ. ᾶ.*²⁹
הִנֵּה. *O' εἰ. 'A. Σ. Θ. ἰδοῦ.*³⁰
פְּגוּל. *Impura. O' ἔωλον. Alia exempl. βέβηλον.*³¹ *Θ. φεγγούλ.*³²
- 15. **אֶת-צִפְיָעִי**. *Stercora. O' ✕ 'A. Θ. τὰ* *βόλβιτα.*³³

- 15. **בִּלְבָּי**. *O' τῶν βολβίτων. Σ. τῶν σκυβάλων.*³⁴
- 16. **בַּחֲוֵה-לֶחֶן**. *Baculum (fulturam) panis. O' στήριγμα ἄρτου. 'A. (juxta ed. imam) ῥάβδον ἄρτου. 'A. (juxta ed. 2^dam) Σ. Θ. στερέωμα (ἄρτου).*³⁵
בְּרֵחָה. *Cum sollicitudine. O' ἐν ἐνδείᾳ. 'A. (ἐν) μερίμῃ. Σ. μετὰ ἀκηδίας.*³⁶
- 16, 17. **וְיִשְׁתּוּ וְיִשְׁמְרוּ לֶחֶן וְיָמִים**: *לְמַעַן יִשְׁמְמוּ יִשְׁתּוּ*. *Et cum stupore bibent; ut careant pane et aqua, et sturpeant. O' καὶ ἐν ἀφανισμῷ πίνονται ὅπως ἐνδεεῖς γέγονται ἄρτου καὶ ὕδατος· καὶ ἀφανισθήσεται. Σ. μετὰ ἀθυμίας (s. ἀκηδίας) . . . ἵνα λιπόμενοι ἄρτου καὶ ὕδατος ἀθμῆσωσι.*³⁷
בְּעֵוֹנֵם. *In pravitate eorum. O' ἐν ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν. Σ. μετ' ἀδικίας.*³⁸

Cap. IV. 9. ÷ ὀστράκινον ³⁹ 14. ÷ ἐν ἀκαθαρσία ⁴⁰ ÷ πᾶν ⁴¹ κρέας.⁴⁰

CAP. V.

- 1. **תִּקְחֶנָּה**. *Assumes eam. O' κτήσῃ αὐτήν. 'A. Θ. λήψῃ .¹*
וְלִקְחָתָּ לָּהּ. *Et assumes tibi. O' καὶ λήψῃ ✕ 'A. Θ. σεαυτῷ.*²

²⁰ Codd. 86, 88. Cf. Hex. ad Jerem. xxxii. 9. ²¹ Cod. 86, teste De Reg. Parsons. e Codd. 86, 88 exscripsit: [ἔως] Σ. ἐκ. ²² Codd. 86, 88. Syro-hex. **محلل**. *ω. .* ♦ (διερτισμόν ?). ²³ Cod. 62 in textu: καὶ αὐτὸ ἐν β. κ. ²⁴ Codd. 86, 88. ²⁵ Idem. In textu obelus est in Cod. 87, Syro-hex. ²⁶ Cod. Jes. Sic in textu, nisi εἰσῶν, Codd. 22, 23, 36, alii. Codd. 87, 88: ✕ τὸν ἄ. αὐτῶν ἀκάθαρτα. Syro-hex.: ✕ τὸν ἄρτον ἄ. αὐτῶν ἀκάθαρτον. ²⁷ Sic Ald., Codd. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. ²⁸ Syro-hex. ♦ **محلل** **محلل**. ²⁹ Hieron.: "Juxta Aquilam tertio detestatus est, Ah! ah! ah! Juxta Sym. vero et LXX respondit, μηδαμῶς, quod Latine dicitur, *neguaquam*; pro quo Theod. transtulit, *Q Domine Deus!*" Cf. Hex. ad Jos. vii. 7. ³⁰ Codd. 86, 88. Sic in textu Codd. 22, 23, 36, alii. ³¹ Sic Comp., Ald., Codd. II (in marg.), III, XII, 26, 49, alii, et Syro-hex. Duplex lectio, ἔωλον καὶ β., est in Codd. 22, 23, 36, aliis. ³² Codd. 86, 88. Cf. Hex. ad Levit. vii. 18. ³³ Cod.

Jes. ³⁴ Cod. 86, teste De Reg. ³⁵ Hieron.: "Verbum Hebraicum MATE prima Aquilae ed. *baculum*, secunda et Sym. Theodotioque *στερέωμα*, id est, *firmamentum*, interpretati sunt." Codd. 86, 88: 'A. ῥάβδον ἄρτου. ³⁶ Codd. 86, 88. ³⁷ Syro-hex. **محلل** **محلل**. (Norberg. prave exscripsit **محلل** **محلل**, *cum violentia*, et in fine **محلل** **محلل**, *confractio eis*.) Lectio manca esse videtur, cujus prior pars **محلل** **محلل** (μετὰ ἀκηδίας, Psal. cxviii. 28 in Syro-hex.) fortasse ad **בְּרֵחָה** pertinet. Cf. locum parallelum Cap. xii. 19. Codd. 86, 88 afferunt: Σ. λιπόμενος (sic). ³⁸ Cod. 86. ³⁹ Syro-hex. Hieron.: "In vase quoque LXX addidere *fictili*." ⁴⁰ Cod. 87, Syro-hex.
CAP. V. ¹ Cod. 86, teste De Reg. ² Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex.

- 1. **כִּשְׁקֹל**. *Ponderis*. Ο'. σταθμίον. 'Α. σταθμίον.³
וְחִלְקֵתָם. *Et partieris eos*. Ο'. καὶ διαστήσεις ('Α. Σ. Θ. μερίσεις⁴) αὐτούς.
- 2. **שְׁלִישִׁית** (in 1mo, 2do, et 4to loco). *Tertiam partem*. Ο'. τὸ τέταρτον. 'Α. Σ. Θ. τὸ τρίτον.⁵
תִּבְעֶיר. *Combures*. Ο'. ἀνακαύσεις. *Alia exempl. ἀναλώσεις.*⁶
יְמֵי כְּמִלְאֵת יָמֵי. *Postquam impleti fuerint dies*. Ο'. κατὰ τὴν πλήρωσιν τῶν ἡμερῶν. Σ. ἕως (s. ὡς) ἂν πληρωθῶσιν αἱ ἡμέραι.⁷
וְלָקַחְתָּ אֶת-הַשְּׁלִישִׁית. Ο'. καὶ λήψῃ τὸ τέταρτον, ÷ καὶ κατακαύσεις αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῆς· καὶ τὸ τέταρτον **4**.⁸
לָרִיחַ. *In ventum*. Ο'. τῷ πνεύματι. 'Α. Σ. Θ. εἰς ἄνεμον.⁹
אֶרֶץ. *Evaginabo*. Ο'. ἐκκενώσω. Σ. γυνώσω.¹⁰
- 3. **וְצִרְתָּ**. *Et colligabis*. Ο'. καὶ συμπεριλήψῃ. Θ. (καὶ) δῆσεις.¹¹
בְּגִנְיֹתֶיהָ. *In laciniis tuis*. Ο'. τῇ ἀναβολῇ σου. 'Α. ἐν τοῖς περρυγίοις σου. Σ. ἐν τοῖς κρυσπέδοις (σου).¹² Aliter: Σ. ἐν ἄκρῳ τοῦ ἱματίου σου.¹³

- 4. **אֶל-כָּל-בֵּית יִשְׂרָאֵל**. Ο'. ÷ καὶ ἐρεῖς **4** παντὶ οἴκῳ 'Ισραήλ.¹⁴
- 5. **וְזאת ירושלים בתוך הגוים שְׁמֵתֶיהָ וְסִבִּיבוֹתֶיהָ**. *Haec est Jerusalem; in medio gentium posui eam, et circa eam regiones*. Ο'. αὕτη ἡ 'Ιερουσαλήμ, ἐν μέσῳ τῶν ἐθνῶν τέθεικα αὐτήν, καὶ τὰς κύκλῳ αὐτῆς χώρας. Σ. αὕτη ἡ 'Ιερουσαλήμ, ἣν ἐν μέσῳ τῶν ἐθνῶν τέθεικα, καὶ κύκλῳ αὐτῆς χώρας.¹⁵
- 6. **וְתָמַר אֶת-מִשְׁפָּטִי לְרַשְׁעָה מִן-הַגּוֹיִם וְאֶת-הַקּוֹתֵי מִן-הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֶיהָ**. *Et repugnabit iudiciis meis in impietatem prae gentibus, et legibus meis prae regionibus quae circa eam sunt*. Ο'. καὶ ἐρεῖς (alia exempl. add. ÷ ἤλλαξεν **4**¹⁶) τὰ δικαιώματά μου τῇ ἀνόμῳ ἐκ τῶν ἐθνῶν, καὶ τὰ νόμμά μου τῶν χωρῶν τῶν κύκλῳ αὐτῆς. 'Α. καὶ προσήρισε τὸ κρίμα μου. . .¹⁷ Σ. ἀντικατηλλάξαντο δὲ τῶν κριμάτων μου τὰς ἀσεβείας τὰς ἐκ τῶν ἐθνῶν, καὶ τὰ δικαιώματά μου ἐκ τῶν χωρῶν τῶν κύκλῳ αὐτῆς.¹⁸ Θ. καὶ ἠλλάξαντο τὰ κρίματά μου. . .¹⁹
כִּי בְּמִשְׁפָּטִי מָצְאוּ יְחִקוֹתַי לֹא-יָחֳזְרוּ בָהֶם. *Quia iudicia mea repudiaverunt, et in legibus meis non ambulaverunt*. Ο'. διότι τὰ δικαιώματά μου ἀπόωσαντο, καὶ ἐν τοῖς νομίμοις μου

³ Cod. 86, teste De Reg. ⁴ Codd. 86, 88. ⁵ Idem. Nobil. in 1mo et 2do loco affert: 'Α. Θ. τὸ τρίτον. ⁶ Sic Cod. 88, Syro-hex., qui in marg. affert: **ⲉⲛⲟⲩⲗ**. ⁷ Codd. 86, 88. (Parsons. e Cod. 86 exscriptis ὡς pro ἕως, invito De Reg.) Syro-hex. **ⲉⲛⲟⲩⲗ ⲛⲉⲛⲟⲩⲗ ⲛⲉⲛⲟⲩⲗ**. ⁸ Sic cum obelo Syro-hex. Cod. 87 mendose pingit: ÷ αὐτῆς· καὶ τὸ τέταρτον **4**. Hieron.: "Pro tribus partibus capillorum . . . LXX quatuor partes interpretati sunt; cumque dividissent: *Quartam partem igni combures in medio civitatis, et quartam concides gladio in circuitu ejus, et quartam disperges in ventum, quia remanebat eis quarta pars alia, addiderunt de suo: et quartam partem assumes, et combures eam in medio civitatis.*" ⁹ Codd. 86, 88. ¹⁰ Cod. Jes., et Cod. Reg. bombycinus. Cf. Hex. ad Psal. xxxiv. 3. ¹¹ Codd. 86, 88. ¹² Idem. ¹³ Cod. Jes. Cf. Hex. ad 1 Reg. xv. 27. Hieron. Hebraea vertit: *in summitate pallii*. ¹⁴ Sic cum obelo Syro-hex. Cod. Jes.: ÷ καὶ ἐρεῖς **4**, οὐ κείται παρ' 'Εβραίοις. Post πῦρ Ald., Codd. 22, 23, 36, alii, inferunt: *eis πάντα οἶκον 'Ισραήλ*; et sic sub obelo Codd. 87, 88. Secundum Hebraeam veritatem pingendum videtur: *ἐξ αὐτῆς ἐξελεύσεται πῦρ* *eis πάντα οἶκον 'Ισραήλ **4** ÷ καὶ ἐρεῖς παντὶ οἴκῳ 'Ισραήλ **4**. ¹⁵ Hieron.: "Quod pulcre interpretatus est Sym.: *Haec, iniquis, Jerusalem, quam in medio nationum posui, et circa eam regiones, commutavit etc.*" Syro-hex. affert: Σ. ἦν (sic) ἐν μέσῳ τῶν ἐθνῶν (λοοⲓ ⲛⲟⲩⲗ ⲛⲉⲛⲟⲩⲗ). ¹⁶ Sic Codd. 87, 88, et sine obelo Codd. 22, 23, 36, alii. ¹⁷ Cod. 86, teste De Reg. Parsons. vero e Cod. 86, 88 exscriptis: 'Α. καὶ προσήρισαν τὸ κ. μ. ¹⁸ Hieron. in continuatione: *Commutavit iudicia mea impietatibus quas didicit a gentibus, et justificationes meas a regionibus quae sunt in circuitu ejus*. Cod. 86, 88 affertur: Σ. ἀντικατηλλάξαντο δέ. Syro-hex. **ⲉⲛⲟⲩⲗ ⲛⲉⲛⲟⲩⲗ ⲛⲉⲛⲟⲩⲗ ⲛⲉⲛⲟⲩⲗ ⲛⲉⲛⲟⲩⲗ ⲛⲉⲛⲟⲩⲗ**. ¹⁹ Parsons. e Cod. 86, 88 affert: Θ. καὶ ἠλλάξαντο τὰ κρίματά (Cod. 88 δικαιώματά) μου. De Reg. e Cod. 86 falso exscriptis: Θ. καὶ ἠλλαξαν τὰ κρίματά μου.

οὐκ ἐπορεύθησαν ἐν αὐτοῖς. Σ. ὅτι τὰ νόμμά μου ἀπεδοκίμασαν, καὶ ἐν τοῖς κρίμασι μου οὐκ ἐπορεύθησαν.²⁰

7. יַעַן הַמְּנַבְּסִים כְּרִגְוֵימֵי אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֵיכֶם. Prop-
terea quod tumultuamini (Deo obstrepitis) prae
gentibus quae circa vos sunt. Ο'. ἀνθ' ὧν ἡ
ἀφορμὴ (Θ. οἱ λογισμοί²¹) ὑμῶν ἐκ τῶν ἔθνων
τῶν κύκλω ὑμῶν. 'Α. (juxta ed. 2dam): Eo
quod numerati estis in gentibus quae in circuitu
vestro sunt.²² Σ. ἂνθ' ὧν τὸ πλήθος ὑμῶν ἐγένετο ἐκ
τῶν ἔθνων τῶν κύκλω ὑμῶν.²³

8. וַאֲנִי. Ο'. Vacat. 'Α. Θ. ✕ καίγε ἐγώ. Σ.
Σ. ✕ καὶ αὐτὸς ἐγώ.²⁴

9. אֲשֶׁר חָתָא. Ο'. δ. 'Α. τὰ ὄσα.²⁵

11. בְּכָל־שִׂקְצֵיךָ וּבְכָל־בְּנֵי־אָדָם. In omnibus detestandis
tuis, et in omnibus. Ο'. ἐν πᾶσι ✕ Θ. τοῖς
προσοχθίσμασι σου, καὶ ἐν πᾶσι.²⁶ Σ. .
τοῖς μιάσμασι σου.²⁷

וְגַם־אֲנִי. Ο'. κἀγώ. 'Α. καίγε ἐγώ. Σ.
αὐτός.²⁸

אֲהַרְעָ. Detrahā (oculos meos). Ο'. ἀπό-
σομαί σε. Σ. συγκλάσω (s. συνθλάσω) σε.²⁹

12. מוֹרְתוֹ. Morientur. Ο'. ἀναλωθήσεται. Alia
exempl. θανατωθήσεται.³⁰

12. וּבִרְעָב יָכְלוּ. Et fame consumentur. Ο'. καὶ
÷ τὸ τέταρτόν σου.⁴ ἐν λιμῷ συντελεσθήσεται
(Σ. ἀναλωθήσεται³¹).

וְהִשְׁלַחְתִּי הַחֶבֶד בְּחַרְבַּ בְּיַד יְהוָה לְכָל־רוּחַ אֲוָרָה. Et tertia pars gladio cadet
circa te, et tertiam partem in omnes ventos dis-
pergam. Ο'. καὶ τὸ τέταρτόν σου εἰς πάντα
ἄνεμον σκορπιῶ αὐτοῦς, καὶ τὸ τέταρτόν σου
ἐν βρομφαίᾳ πεσοῦνται κύκλω σου. Alia exempl.
✕ Θ. καὶ τὸ τέταρτόν σου ἐν μαχαίρᾳ πεσεῖ-
ται κύκλω σου.⁴ καὶ τὸ τέταρτόν σου εἰς
πάντα ἄνεμον σκορπιῶ αὐτοῦς.³²

וְהָרִיק. Ο'. ἐκκένωσω. Σ. γυμνώσω.³³

13. וְהַנַּחְתִּי הַקֵּמִי. Et quiescere faciam furorem
meum. Ο'. καὶ ἡ ὀργή μου. 'Α. Σ. Θ. ✕ καὶ
καταπαύσω.⁴ (τὴν ὀργήν μου).³⁴

וְהִנְחַמְתִּי. Et consolabor me. Ο'. Vacat.
✕ Θ. καὶ παρακληθήσομαι.³⁵

14. וּלְהַרְפֶּה בְּגוֹיִם אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֶיךָ. Et in op-
probrium inter gentes quae circa te sunt. Ο'.
καὶ τὰς θυγατέρας σου κύκλω σου. 'Α. Σ. Θ.
Ο'. καὶ εἰς ὄνειδος ἐν τοῖς ἔθνεσι τοῖς κύκλω
σου.³⁶

²⁰ Hieron. in continuatione: Quia legitima mea reproba-
verunt, et in judiciis meis non ambulaverunt.

²¹ Codd. 86, 88. Pro ἀφορμῇ, μορφή legunt Codd. 22, 36, alii, et Theodoret., qui enarrat: ἐπεὶ γὰρ τὸν τῶν ἔθνων ἀνέμαξασθε χαρακτήρα.

²² Hieron. ²³ Idem: "Pro eo quod nos interpretati sumus: Quia superastis gentes quae in circuitu vestro sunt, Sym. transtulit: Quia multitudo vestra fuit ex gentibus quae in circuitu vestro sunt." Syro-hex. affert: Σ. τὸ πλήθος ὑμῶν ἐγένετο (لحمي و لحمهم).

²⁴ Codd. 86, 88 (sine Θ.). Cod. 62 in textu: καίγε ἐγώ καὶ ποιήσω. Cod. 87, Syro-hex.: καὶ ἐγώ ποιήσω. ²⁵ Cod. 86, teste De Reg. ²⁶ Cod. Jes. Sic Comp., Ald., Codd. 22, 23 (cum προσοχθήμασι), 26, 36, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex.

²⁷ Syro-hex. و حلتهم. Cf. Hex. ad Jerem. xxxii. 34, ubi in textu LXXviralis pro τὰ μιάσματα Noster حلتهم dedit. ²⁸ Cod. 86, teste De Reg.

²⁹ Syro-hex. و اجاب. Scilicet Sym. interpretatus est עַל־אֲנִי , suocidam, quod in nonnullis libris legitur. Hieron.: "Confringam (sive juxta LXX, abjiciam) te." ³⁰ Sic Codd. 22, 48, alii, fortasse ex Symmacho.

³¹ Codd. 86, 88. Obelus est in Syro-hex., qui pingit: + καὶ τὸ τ. σου.⁴

³² Sic (cum ✕ pro ✕ Θ.) Syro-hex. Montef. e Cod. Jes. affert: ✕ Θ. τὸ τ. σου ἐν μ. πεσεῖται. Hieron.: "Hoc quod posuimus: Et quarta pars tui in gladio cadet, de Theodotionis editione sub asteriscis additum est." Praeterea Montef. ex eodem cod. edidit: ✕ 'Α. καὶ τὸ τ. σου εἰς π. ἄνεμον σκορπιῶ αὐτοῦς. Locum sic exhibent Codd. 22, 36, alii: (Cod. 87: ✕) καὶ τὸ τ. σου πεσοῦνται ἐν βρομφαίᾳ (Codd. 87, 88: ἐν β. πεσοῦνται) κύκλω σου (4), cetera ut in Syro-hex. ³³ Codd. 86, 88. Cf. ad v. 2.

³⁴ Cod. 86. ³⁵ Cod. Jes. Sic in textu Comp., Ald., Codd. 22, 23, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. Cod. 86 affert: 'Α. Σ. Θ. Θ. παρακληθήσομαι. ³⁶ Cod. 86, et, om. Ο', Cod. 88. Eadem in textu lectioni τῶν Ο' praemittunt Cod. 22, 23, 36, alii, et sub aster. Cod. XII, 87 (cum ὄνειδισμὸν pro ὄνειδος), 88 (idem), et Syro-hex. (qui pingit: καὶ εἰς ὄνειδος (s. ὄνειδισμὸν) ✕ ἐν τοῖς ἔ. τοῖς κ. σου (4)).

Hieron.: "Quodque sequitur, et in opprobrium gentibus quae in circuitu tuo sunt, in LXX non habetur, pro quo addiderunt de suo, et filias tuas in circuitu tuo."

15. וְהִדְרִיפָה. *Et convicium.* O'. και δηλαιστή (alia exempl. δηλαία; alia, δειλαία; alia, δήλη³⁷). 'A. Σ. Θ. (και) βλασφημία.³⁸
- מוֹסַר וּמְשֻׁמָּה. *Exemplum et sturpor.* O'. Vacat. ✕ Θ. παιδεία και ἀφανισμός.³⁹ Σ. . . και ἀπορία.⁴⁰
- וּבְחַרְוֹת וּבְחַרְוֹת וּבְחַרְוֹת. *In ira, et in iracundia, et in castigationibus iracundiae.* O'. ✕ Θ. ἐν ὀργῇ και θυμῷ.⁴¹ και ἐν ἐκδικήσει θυμοῦ μου.
16. אֶת־הַצִּי הַרְעַב הַרְעִים בָּהֶם. *Sagittas famis malas in eos.* O'. (τὰς) βολίδας ('A. Σ. Θ. (τὰ) βέλη⁴²) τοῦ λιμοῦ ἐπ' αὐτούς. Alia exempl. τὰς βολίδας τοῦ λιμοῦ ✕ τὰς πονηρὰς ἐπ' αὐτούς.⁴³ Θ. τὰ βέλη τὰ πονηρὰ ἐν αὐτοῖς.⁴⁴
- וְאֲשֶׁר־הָיוּ לְמִשְׁחֵת. *Quae erunt in perniciem.* O'. και ἔσονται εἰς ἔκλειψιν. Θ. ἀ ἐγένοντο εἰς διαφθοράν.⁴⁵
- וְאֲשֶׁר־אֲשַׁלְּחָ אֹתָם לְשַׁחְתֶּנְכֶם וְרָעַב אֶפְהָם. *Quas mittam ut perdam vos, et famem augebo super vos.* O'. Vacat. 'A. ✕

(ἀ) ἀποστελῶ αὐτὰ διαφθεῖραι ὑμᾶς, και λιμὸν συνάξω ἐφ' ὑμᾶς.⁴⁶

16. לָכֵן. O'. Vacat. "Αλλος ✕ ὑμῖν.⁴⁷
17. רָעַב. *Famem.* O'. λιμὸν. Σ. ῥομφαίαν.⁴⁸
- וְהִלְבְּשׁוּ. *Et orabunt te.* O'. και τιμωρήσομαι σε. Σ. ἀ ποιήσουσί σε ἄτεκνον.⁴⁹
- וְעָבַרְבָּר. *Transibit per te.* O'. διελεύσονται ἐπὶ σε. Σ. ὁδέψει διὰ σοῦ.⁵⁰

CAP. VI.

2. שׂוּם. *Pone.* O'. στήρισον. 'A. Σ. θές. Θ. τάξον.¹
3. לְאֶפְרַיִם. *Vallibus.* O'. και ταῖς φάραγμα. 'A. και τοῖς χιμαῖροις.² Σ. et perfectis.³ Θ. scaturiginibus.⁴
- וְאֵי. O'. ἐγώ. 'A. (ἐγώ) ✕ εἰμι.⁵ Σ. (ἐγώ) ✕ αὐτός.⁵
4. וְנִשְׁמָו מִזְבְּחוֹתֵיכֶם וְנִשְׁבְּרוּ חַמְצִינֵיכֶם. *Et vastabuntur altaria vestra, et confringentur simulacra vestra.* O'. και συντριβήσονται (✕ Πᾶντες ἀφανισθήσονται⁶) τὰ θυσιαστήρια

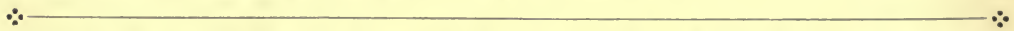
³⁷ Prior lectio est in Codd. III, 36, 48; secunda in Ald., Codd. 42, 49, aliis; tertia in Codd. 22, 23, 51, 87, 88, Theodoret. et Syro-hex. (ܐܬܗܘܢܐ, non, ut Norberg. exscripsit, ܐܬܗܘܢܐ, miserabilis, quae vox nulla est. Verum vidit Drach). Hieron.: "Δηλαιστήν vel δηλαίαν quidam infelicem et miseram, alii perspicuam et expositam ad miseriam intelligi volunt." ³⁸ Cod. 86, teste De Reg. Montef. edidit: 'A. Σ. βλασφημία, ex Hieron., cujus verba sunt: "Et eris opprobrium et blasphemia . . . pro quo in LXX legitur: *Et erit (eris) στενακτή*, id est, *gemibilis*; et de Theodotione additum est, και δηλαιστή, cujus verbi notitiam non habemus. Pro quo tres (!) alii interpretes blasphemiam transtulerunt." ³⁹ Cod. Jes. De Reg. e Cod. 86 affert: 'A. Θ. παιδεία και ἀφ. Codd. 87, 88 (sine ✕), et Syro-hex. legunt et pingunt: ✕ και δήλη παιδεία (Syro-hex. παιδεία, ܐܘܨܘܪܐ) και ἀφανισμός.⁴ Codd. 22, 36, alii, et Theodoret.: και δήλη (s. δηλαία) παιδεία και ἀφανισμός (-μοῖς Theodoret.). Denique Cod. 147, quem imitatus est Grabius: και δειλαία τῇ παιδείᾳ και ἀφανισμός.⁴⁰ Syro-hex. ܐܘܨܘܪܐ.⁴¹ Cod. Jes. Sic in textu Ald., Codd. 68, 86, alii, et (cum και ἐν θ.) Comp., Codd. III, 22, 26, alii. Codd. 87, 88, Syro-hex.: ✕ ἐν ὀργῇ μου, και ἐν θ.⁴

Mox post θυμοῦ μου Codd. 22, 36, alii, inferunt: και ἐν ἐλέγχῳ, fortasse ex alio interp. ⁴² Codd. 86, 88. ⁴³ Sic Codd. XII, 87, 88, et Syro-hex. Codd. 22, 23, 36, alii: τὰς (τὰς om. Cod. 22) β. τὰς πονηρὰς τοῦ λ. ⁴⁴ Cod. 86, teste De Reg. ⁴⁵ Idem. Parsons. vero e Codd. 86, 88 affert: 'A. ἐγένοντο εἰς δ. ⁴⁶ Cod. 86, teste De Reg., et sic in textu sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex., qui cuneolum post συνάξω pingunt. Montef. e Cod. XII affert: ✕ Θ. ἀποστελῶ αὐτὰς κ. τ. ἐ. Paulo aliter Codd. 23, 36, alii: και ἀποστελῶ αὐτὰς—συνάξω (sic) ἐφ' ὑμᾶς. ⁴⁷ Cod. 86, teste De Reg. Solus Cod. 62 affert: και συντριψῶ ὑμῶν (sic) στήριγμα. ⁴⁸ Syro-hex. ܐܘܨܘܪܐ.⁴⁹ Idem: .ܘܘ. ⁵⁰ Codd. 86, 88 (cum ὁδέσει). ⁵⁰ Codd. 86, 88 (cum ὁδέσει).

CAP. VI. ¹ Codd. 86, 88. ² Idem. Cf. ad Cap. xxxiv. 13. ³ Syro-hex. ܐܘܨܘܪܐ. Quid hoc significet divinae neque. Usus Symmachi postulat ὀχρεοῦς, qui Nostro sunt ܐܘܨܘܪܐ. Cf. Hex. ad Psal. cxv. 4. Ezech. xxxiv. 13. ⁴ Idem: ܐܘܨܘܪܐ. 1. Cf. Hex. ad Jerem. xvii. 13. ⁵ Cod. 86, teste De Reg. Cod. 62 in textu: ἰδοὺ ἐγὼ εἰμι ἐπάγω. ⁶ Cod. 86, teste De Reg.

- ἰμῶν, καὶ τὰ τεμένη ὑμῶν. ✕ 'Α. Θ. καὶ ἀφανισθήσεται τὰ θυσιαστήρια ὑμῶν, καὶ συντριβήσεται τὰ τεμένη ('Α. ξάνα⁷) ὑμῶν ^{4,8}
4. וְנִשְׁבְּרוּ. Ο'. Vacat. 'Α. Θ. καὶ συντριβήσονται. Σ. (καὶ) συγκλασθήσονται.⁹
- הִלְלִיכֵי. *Interfectos vestros.* Ο'. τραυματίας ὑμῶν. 'Α. ἀνηρμηένους ὑμῶν.¹⁰
- לְפָנַי גְּלוּלֵיכֶם. *Coram idolis vestris.* Ο'. ἐνώπιον τῶν εἰδώλων ('Α. καθαρμάτων¹¹) ὑμῶν.
5. וְנִתְּתֵי אֶת-פְּגָרֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְפָנַי גְּלוּלֵיכֶם. *Et rotam cadavera filiorum Israelis coram idolis eorum.* Ο'. Vacat. ✕ Θ. καὶ δώσω τὰ πτώματα τῶν υἱῶν 'Ισραὴλ κατὰ πρόσωπον τῶν εἰδώλων αὐτῶν ^{4,12}
6. בְּכֹל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם. *In omnibus habitationibus vestris.* Ο'. καὶ ἐν πάσῃ τῇ κατοικίᾳ ὑμῶν. 'Α. . . καθέδραις ὑμῶν.¹³
- הַבְּמוֹת. *Loca edita.* Ο'. τὰ ὑψηλά. 'Α. τὰ ὑψώματα.¹⁴
- וְיִאֲשֻׁמוּ. *Et vastentur.* Ο'. Vacat. ✕ Θ. καὶ πληγμελήσουσιν ^{4,15} Σ. καὶ ἀφανισθῶσι.¹⁶

6. וְנִשְׁבְּרוּ. *Et cessent.* Ο'. Vacat. ✕ Θ. καὶ καταπαύσονται ^{4,17}
- וְנִמְחוּ בְּעֵשֶׂיכֶם. *Et deleantur opera vestra.* Ο'. Vacat. ✕ Θ. καὶ ἐξαλειφῶσιν τὰ ἔργα ὑμῶν ^{4,19} 'Α. . . ποιήματα ὑμῶν.¹⁹
8. וְהוּתַרְתִּי. *Et residuum faciam.* Ο'. Vacat. ✕ Θ. καὶ ὑπολείψομαι ^{4,20}
9. נִשְׁבַּרְתִּי אֶת-לִבִּי. *Fregi cor eorum.* Ο'. ὁμώμοκα τῇ καρδίᾳ αὐτῶν. 'Α. Θ. συνέτριψα . . . Σ. συγκατέαξα . . . ²¹
- וְהוֹנָה אֶשְׂרָרִי. *Scortabundum, quod recessit.* Ο'. τῇ ἐκπορνεύσει ✕ Θ. τῇ ἀποστάσει ^{4,22} Σ. . . τῇ ἐκνευσάσει.²³
- וְנִקְטְמוּ בְּפָנֵי. *Et taedio afficientur in vultu suo.* Ο'. καὶ κόψονται πρόσωπα αὐτῶν. 'Α. (καὶ) δυσαρστηθήσονται . . . ²⁴ Σ. ἵνα καταγῶσιν ἑαυτῶν. ²⁵ Θ. (καὶ) προσοχθιοῦσιν κατὰ πρόσωπον αὐτῶν.²⁶
- וְעָשׂוּ אֶת-הָרָעוֹת אֲשֶׁר עָשׂוּ. *Propter mala quae fecerunt.* Ο'. Vacat. ✕ περὶ τῶν κακιῶν ὧν ἐποίησαν ^{4,27}

⁷ Codd. 86, 88. ⁸ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 23, 36 (cum ἀφανισθήσονται), alii, et (cum ✕ καὶ συντριβήσεται ⁴) Codd. 87, 88, Syro-hex. ⁹ Cod. 86, teste De Reg. Parsons. e Codd. 86, 88 exscripsit: Σ. συγκλασθήσονται. Syro-hex. affert: ✕ ¹⁰ Codd. 86, 88. ¹¹ Idem. Ad εἰδώλοις (v. 13) Cod. 86 affert: 'Α. καθάρμασιν. ¹² Cod. Jes. (unde Montef. mendose exscripsit: ✕ Θ. καὶ δ. τὰ σώματα κ. τ. ε.). Sic in textu Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 36, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. Hieron.: "Hoc quod nos posuimus: *Et dabo cadavera filiorum Israel ante faciem simulacrorum vestrorum, in LXX non habetur.*" ¹³ Codd. 86, 88. ¹⁴ Idem. ¹⁵ Cod. Jes. Cod. 86, teste De Reg.: 'Α. ✕ καὶ πληγμελήσουσιν. Sic in textu Codd. 22, 36, alii. Codd. 87, 88, et Syro-hex. legunt et pingunt: ✕ καὶ πληγμελήσασιν (Syro-hex. ¹⁶ *et contemnantur*) τὰ θυσ. ὑμῶν, καὶ συντριβήσονται, καὶ καταπαύσονται ⁴ τὰ εἰδωλα ὑμῶν. ¹⁷ Syro-hex. ¹⁸ *Aliter* Theodoret.: τὸ δέ, πληγμελήσῃ, ἐρημωθήσῃ ὁ Σύμ. ἡρμηνευσε. ¹⁹ Cod. Jes., et, teste De Reg., Cod. 86. Sic in textu sine aster. Codd. 22, 36, alii. ²⁰ Cod. Jes. Sic in textu Comp., Ald., Codd. III, 22 (cum ἐξαλειφθήσῃ), 23 (idem), 26, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. ²¹ Cod. 86,

teste De Reg. ²² Cod. Jes. (non, ut Montef. edidit, ἀπολείψομαι). Sic in textu Comp., Codd. III, 22, 23, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. Praeterea ad ὑπολείψομαι De Reg. e Cod. 86 affert: 'Α. διαλείψουσι; Parsons. vero ad ἐπιγνώσεσθε (v. 7): "'Α. διαλήψονται 88;" quae lectio ad וְנִשְׁבְּרוּ? (v. 6) potius pertinere videtur. ²³ Codd. 86, 88. Ad Sym. De Reg. affert: Σ. συγκ. τὴν καρδίαν αὐτῶν. Hieron.: "Multa de hoc capitulo a LXX praetermissa sunt, illudque mutatum, *Juravi cordi eorum fornicanti, pro quo nos posuimus: Contrivi cor eorum fornicans.*" ²⁴ Cod. Jes. (non, ut Montef., καὶ ἀπ.). Sic in textu Comp., Codd. III, 23, 26, 36, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. ²⁵ Cod. 86, teste De Reg. ²⁶ Codd. 86, 88. Cf. ad Cap. xx. 43. ²⁷ Syro-hex. ✕ ²⁸ *et contemnantur*. Cf. ad Cap. xvi. 61. ²⁹ Codd. 86, 88. ³⁰ Sic sine aster. Comp. (cum κακῶν), Ald., Codd. III, XII, 22 (ut Comp.), 23 (idem), alii. Codd. 87, 88, legunt et pingunt: ✕ περὶ τῶν κακιῶν ὧν ἐπερίσσαν ἐν πᾶσι ⁴ τοῖς βδ. αὐτῶν; Syro-hex. vero: ✕ περὶ τῶν κ. ὧν ἐποίησαν ἐν πᾶσι ⁴ τοῖς βδ. αὐτῶν, ✕ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐπιτρεψάμεσιν αὐτῶν ⁴. Posteriora sine aster. habent Codd. III, 36, 49, alii, invito Hebraeo.

10. לֹא אֶל־חֶנֶךְ דְּבַרְתִּי לַעֲשׂוֹת לָךְ הָרֶעָה. *Non frustra locutus sum, ut faciam tuis malum hoc.* O'. λελάληκα. ✕ Θ. οὐκ εἰς δωρεὰν λελάληκα τοῦ ποιῆσαι αὐτοῖς ἅπαντα τὰ κακὰ ταῦτα 4.²⁸
11. זָצַץ. *Percute.* O'. ψόφησον. Σ. πάταξον.²⁹
 אָמַרְתִּי. *Et dic:* Heu! O'. καὶ εἰπὼν εὔγε, εὔγε. 'A. (καὶ εἰπὼν) ἃ, ἃ. Σ. καὶ σχετλίασον. Θ. (καὶ εἰπὼν) εὔγε.³⁰
 אֵל פֶּל־תִּוְעֵבוֹת רְעוֹת. *Propter omnes abominaciones malorum.* O'. ἐπὶ πᾶσι τοῖς βδελύγμασιν ✕ κακιῶν 4.³¹
 אֵשׁ. O'. Vacat. 'A. ὄσοι. Σ. ✕ τῶν 4. Θ. ✕ οὔτινες 4.³²
12. בְּדַבֵּר. *Peste.* O'. ἐν θανάτῳ. 'A. Σ. (ἐν) λοιμῶ.³³
 וְהִנְשָׂא. *Et qui relictus fuerit.* O'. Vacat. ✕ Θ. καὶ ὁ ὑπολειφθεὶς 4.³⁴ Οἱ λοιποὶ (καὶ ὁ) περιλειφθεὶς.³⁵
12. יְתַצְוֶיר. *Et servatus.* O'. καὶ ὁ περιεχόμενος. Σ. καὶ ὁ πολιορκούμενος.³⁶
 יָמוּת. O'. συντελεσθήσεται. 'A. Σ. Θ. ἀποθανεῖται.³⁷
13. רָמָה. *Altum.* O'. ὑψηλόν. Θ. μετέωρον.³⁸
 בְּכֹל רֶמֶשׂ הַהָרִים. *In omnibus verticibus montium.* O'. Vacat. ✕ Θ. καὶ ἐν πάσαις κορυφαῖς ('A. κεφαλαῖς³⁹) τῶν ὄρέων 4.⁴⁰
 רִיעָנָה. *Viridi.* O'. συσκίου. Σ. εὐθαλές (fort. εὐθαλοῦς).⁴¹
 וְתַחַת כָּל־אֵלֶּה עֲבַתָּה. *Et sub omni terebintho implexa.* O'. Vacat. ✕ 'A. Σ. Θ. καὶ ὑποκάτω πάσης δρυὸς ('A. τερεβίνθου⁴²) δασείας 4.⁴³
 בְּמָקוֹם אֵשׁ. *In loco ubi.* O'. οὐ. Alia exempl. τόπον οὐ.⁴⁴ 'A. τόπω. 4.⁴⁵
14. וְנִתְּתִי אֶת־הָאָרֶץ. O'. καὶ θήσομαι τὴν γῆν. 'A. (καὶ δώσω) ✕ σὺν 4 τὴν γῆν. Σ. καὶ δώσω. 4.⁴⁶

28 Cod. Jes. Sic in textu Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 26, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. 29 Codd. 86, 88. 30 Cod. 86, teste De Reg., affert: 'A. ἃ ἃ ἃ σχετλίασον (sic). Hieron.: "Pro quo Aq. interpretatus est ἃ ἃ; Sym. σχετλίασον, quod significat lamentare, vel plange; LXX et Theod. εὔγε, quod magis insultantis est quam plangentis." Unde Montef. pro Hebraeo חָץ Symmacho tribuit σχετλίασον, male; nam σχετλίαιζειν est *quiritari*, sive *dicere, heu!* Syro-hex. ad καὶ εἰπὼν εὔγε (sic semel) affert: Σ. καὶ σχετλίασον (חַץ לַס); quocum concinit Origen. a Nobilio excitatus: τὸ, καὶ εἰπὼν, εὔγε, παραφράζων ὁ Σὺμ. πεποίηκε, καὶ σχετλίασον. (Locus est Opp. T. III, p. 417, ubi in editis minus bene legitur: τὸ δέ, καὶ εἶπον (sic), εὔγε, παρ. ὁ Σ. πεποίηκεν, ἐπένησα καὶ ἐσχετλίασα.) 31 Sic Codd. XII, 86, 87 (cum κακῶν), Syro-hex.; necnon sine aster. (cum τῶν κακιῶν) Codd. 23, 51, et (cum τῶν κατοικιῶν) Codd. 22, 36, alii. 32 Cod. 86, teste De Reg. Cod. 62 in textu: ὄσοι ἐν ῥομφαίᾳ. 33 Cod. 86, teste eodem. 34 Cod. Jes. Sic in textu Comp., Codd. III, 26, 42, alii, et sub aster. Cod. 87, Syro-hex. 35 Codd. 86, 88, (qui περιληφθεὶς scribunt.) Sic in textu Codd. 22, 23, 36, alii. 36 Syro-hex. ✕ וְהִנְשָׂא חֲסֵדֶיךָ וְסוֹסֶיךָ. Vulg.: et obaessus. (Simplex חֲסֵד ponitur pro πολιορκεῖν Jesai. vii. 1.) 37 Codd. 86, 88. 38 Idem. 39 Cod. 86, teste De Reg. 40 Cod. Jes. Sic in textu Comp., Ald.,

Codd. III, 22, 36, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, et (cum ἐπὶ pro ἐν) Syro-hex. Hieron.: "Id quod nos interpretati sumus, in cunctis summitatibus montium, et post paululum, et eubter universam quercum frondosam, LXX reliquerunt." 41 Cod. Jes. Cf. Hex. ad Psal. li. 10. Jesai. lvii. 5. 42 "Barb. [Cod. 86] ad marg. affert: 'A. τερεβίντω ἰθαράτόπω (sic)."—De Reg. Paulo aliter Parsons. e Codd. 86, 88 exscripsit: 'A. τερεβίνθω. Σ. θαρατόπω. Ubi, quicquid de posteriore lectione statuatur, Aquilae certe vindicandum videtur τερεβίνθω, ut semel saltem transtulit idem interpres ad Hos. iv. 13, ubi lectionem Hexaplorum, a Gesenio in *Theos. Ling. Hebr.* p. 50 in dubium vocatam, confirmat Syro-hex. Deinde pro ἰθαράτόπω Drach tentat ἰθαράφ (= καθαράφ) τόπω, male; nam ἰθαράφ, quocumque sensu gaudeat, ad τερεβίνθω, τόπω autem ad sequens דִּיםקְ pertinere, vix dubium esse potest. A scriptura Parsonsii non multum receditur σκιάρῃ, quod tamen pro constanti ejus, et quidem accitioris, vocis Hebraeae versione, *dasela* (cf. ad Cap. xix. 11. xx. 28. xxxi. 3) Aquilam possuise non facile crediderim. 43 Cod. Jes. Sic in textu Comp., Codd. III, 22, 23, 26 (sine πάσης), 36, alii, et sub aster. Cod. 88. (Ita testatur Parsons., sed asteriscum ignorat Cod. 87, Syro-hex.) 44 Sic Codd. 87, 88, Syro-hex. 45 Cod. 86, ut supra, et in textu Cod. 62. 46 Cod. 86, teste De Reg. Cod. 62: καὶ

10. הַיְהִי הַיּוֹם הַזֶּה בֹּאֵה יַצָּהָה הַצִּפְרָה. הַיְהִי הַיּוֹם הַזֶּה בֹּאֵה יַצָּהָה הַצִּפְרָה. הַיְהִי הַיּוֹם הַזֶּה בֹּאֵה יַצָּהָה הַצִּפְרָה. *Ecce! dies, ecce! venit; exiit (ad finem perducta est) orbis; floret virga, pullulat superbia.* O'. *ιδού ἡ ἡμέρα κυρίου, εἰ καὶ ἡ ῥάβδος ἤρθηκεν.* Alia exempl. *ιδού ἡ ἡμέρα ÷ κύει* 4, *ιδού τὸ πέρας ἤκει* ✕ (Θ.) *ἐξῆλθεν ἡ πλοκὴ* (Σ. *inspectio*), *καὶ ἤρθησεν ἡ ῥάβδος* ('A. Θ.) *ἐβλάστησεν ἡ ὑπερφηανία* 4.¹⁹

11. הַחֲמָס קָם לְמִיַּתְרֶשֶׁע. *Violentia surgit in virgam (castigationem) improbitatis.* O'. *ἡ ὕβρις ἐξανέστηκε, καὶ συντρίψει στήριγμα ἀνδμου.* 'A. *ἀδικία ἀνέστη εἰς ῥάβδον ἀθεσίας.* Σ. *ἡ πλεονεξία ἔσθηκεν εἰς πρόσκλιση ἀνομίας.*¹⁹

וְלֹא מִקְהָם וְלֹא מִקְהוֹנִים. *Non (remanebit) ex iis, neque ex multitudine eorum.* O'. *καὶ οὐ μετὰ θορύβου, οὐδὲ μετὰ σπουδῆς.* Σ. *οὐκ ἔστιν, οὐκ ἐξ αὐτῶν, οὐδὲ ἐκ τοῦ πλήθους αὐτῶν.*²⁰ Θ. *οὐκ ἐξ αὐτῶν, οὐδὲ ἐκ τοῦ πλήθους αὐτῶν.*²¹

וְלֹא מִקְהָם וְלֹא-נְהַבָּה. *Neque ex opibus eorum, et nihil magnifici erit inter eos.* O'. *Vacat.* ✕ Θ. *καὶ οὐκ ἐξ αὐτῶν εἰσιν, οὔτε ὠραϊσμός ἐν αὐτοῖς* 4.²² Σ. *οὐδὲ ἐξ ἀχορασίας αὐτῶν, οὐδὲ ἐκ τοῦ κάλλους αὐτῶν.*²³

12. הַגִּיעַ. *Advenit.* O'. *ιδού.* 'A. *κατέστησεν.* Σ. ✕ *ἐνέστη.* Θ. *ἐφθασεν.*²⁴

כִּי חָרוֹן אַל-כָּל-הַמּוֹנֶה. *Quia ira est in omnem multitudinem ejus.* O'. *Vacat.* ✕ Θ. *ὅτι ὄργη εἰς πᾶν τὸ πλήθος αὐτῶν* 4.²⁵

13. יְעוֹד בְּחַיִּים חַיִּתָּם בְּיַחוּזֹן אַל-כָּל-הַמּוֹנֶה. *Etiamsi adhuc in viventibus sit vita eorum; nam visio ad omnem multitudinem ejus non revertetur.* O'. *Vacat.* ✕ (Θ.) *καὶ ἔτι* ('A. *εἰ ἔτι*²⁶) *ἐν ζωῇ τὸ ζῆν αὐτῶν, ὅτι δρασις εἰς πᾶν τὸ πλήθος αὐτῆς οὐκ ἀνακάμψει* 4.²⁷ Σ. *ἀλλὰ καὶ ἔτι οὐδὲ ἐν ζῶσιν ἡ ζωὴ αὐτῶν* . . .²⁸

14. תִּתְקַעוּ בַתְּקוּעַ וְהָבִין הַפֶּל. *Clangunt clangore, et praeparant omnia.* O'. *σαλπίασθε ἐν σάλπιγγι, καὶ κρίνατε* ('A. Θ. *εἰομάσατε*²⁹) *τὰ σύμπαντα.* Σ. *ἐσαύτισαν οὗτοι τῇ σάλπιγγι, καὶ κατεσκεύασαν τὰ πάντα.*³⁰

וַיֵּאֶן הַלֵּךְ לְמִלְחָמָה כִּי חָרוֹנִי אַל-כָּל-הַמּוֹנֶה. *Nec est qui eat in praelium; nam ira mea est in omnem multitudinem ejus.* O'. *Vacat.* ✕ Θ. *καὶ οὐκ ἔστιν πορευόμενος εἰς τὸν πόλεμον, ὅτι ἡ ὄργη μου εἰς πᾶν τὸ πλήθος αὐτῆς* 4.³¹

textu post ὠδίνων Cod. 62 infert ὄρειον. ¹⁸ Sic Codd. 87, 88 (uterque cum ἠσθένησεν pro ἤρθησεν), et Syro-hex. (cum + ἐκίσησεν 4); quos presse secutus est Hieron., vertens: *Ecce! dies parit, ecce! finis venit; egressa est complexio* (Sym. *inspectio*), *et floruit virga; germinavit superbia.* Idem notat: "Locus difficilis, et inter Hebraicum et LXX multum discrepans, quibus pleraque de Theodotionis editione addita sunt." Cod. XII affert: ✕ Θ. *ἐξῆλθεν κ.τ.ε.*; Cod. 86: 'A. Θ. *ἐβλάστησεν ἡ ὑπερφηανία* (sic). ¹⁹ Codd. 86, 88. Ad Symmachum De Reg. e Cod. 86 exscripsit πρόσκλιση, Parsons. vero e Cod. 86, 88, πρόσκλιση. Sed vera Symmachi manus est πρόσκλιση (אֶפְשָׁר, *inclinavit*), quam opportune restituit Syrus noster, in lectione egregia a Norbergio praetermissa: *هـ. حـدودا جـصـا*.

هـ. حـدودا جـصـا (cum *حـدودا جـصـا* in rasura char. med.). Cf. nos ad Psal. xxxix. 5, not. 8. ²⁰ Syro-hex. in continuatione: *لا حـدودا جـصـا* لا حـدودا جـصـا.

²¹ Cod. 86, teste De Reg., qui praeterea affert: 'A. *φαγεδαίνης, καὶ οὐκ ἐπιδοξότης.* Sed vid. ad v. 7. ²² Cod. Jes. Sic in textu Comp., Ald., Codd. III, 22 (om. *εἰσιν*), 23, 26, alii, et sub aster. Codd.

87, 88, Syro-hex. Hieron. ex Theodotione: *Et non ex ipsis sunt, neque pulcritudo in eis.* ²³ Syro-hex. in continuatione: *لا حـدودا جـصـا* لا حـدودا جـصـا. Cf. Hex. ad Prov. xv. 16. Cod. 86, teste De Reg., affert: Σ. *ἐκ τοῦ κάλλους.* ²⁴ Codd. 86, 88. Asteriscum exhibet De Reg. ²⁵ Cod. Jes. Sic in textu Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 36, alii (quorum nonnulli *διότι* pro *ὅτι* habent), et sub aster. Cod. 87 (cum *διότι*), Syro-hex. Hieron.: "Hoc in LXX non habetur." ²⁶ Codd. 86, 88.

²⁷ Cod. Jes. (nisi οὐκείτι pro *ἔτι*). Sic in textu Comp. (cum τὸ πλήθος αὐτῶν), Ald. (cum καὶ οὐκείτι), Codd. III, 22, 23, 36, alii, et sub aster. Cod. 87, 88, Syro-hex. Codd. 86, 88: Θ. *ἀνακάμψη* (sic). Hieron.: "Sed nec isti duo versus habentur in LXX editione." ²⁸ Codd. 86 (teste De Reg., non *οὐδε* *ἐκ ζωων*, ut Parsons. exscripsit), 88. Copula accessit ex Syro-hex., qui affert: *لا حـدودا جـصـا*.

²⁹ Codd. 86, 88. ³⁰ Syro-hex. *هـ. حـدودا جـصـا* هـ. حـدودا جـصـا. ³¹ Cod. Jes., teste Parsonsio. (Montef. edidit: ✕ Θ. *καὶ οὐκ ἔστιν ὁ π. εἰς πόλεμον κ.τ.ε.*) Sic in textu Comp. (cum αὐτῶν pro αὐτῆς), Ald. (cum *ἔσται π. εἰς πολ.*

20. שְׂקָרֵיהֶ֑ם. *Detestanda eorum.* O'. Vacat. ✕
 Θ. προσοχθίσματα αὐτῶν 4.⁴⁴ Σ. σίκχη αὐ-
 τῶν.⁴⁵
 לְבַדָּהָ. O'. eis ἀκαθαρσίαν. Σ. (eis) σίκχος.⁴⁶
21. לְרַשְׁעֵי. *Improbis.* O'. τοῖς λοιμοῖς. 'A. Σ.
 Θ. (τοῖς) ἀσεβέσι.⁴⁷
 וְחָלְלוּ אֶת־בְּהֵמוֹתָיו. *Et profanabunt illud.* O'. καὶ βεβη-
 λώσουσιν αὐτά. Σ. (καὶ) μιανούσιν. .⁴⁸
22. וְחָלְלוּ אֶת־עַזְרוֹנֵי מְעוֹנֵי. *Et profanabunt adytum
 meum.* O'. καὶ μιανούσι τὴν ἐπισκοπὴν μου.
 'A. . . τὸ ἀπόκρυφόν μου.⁴⁹ Σ. qui profanant
 absconsionem meam.⁵⁰
 פְּרִיזֵים. *Tyranni.* O'. ἀφυλάκτους. 'A. δια-
 κόπτοντες. Θ. λοιμοί.⁵¹ Σ. irrumpentes (δια-
 κόψαντες).⁵²
 וְחָלְלוּ. O'. καὶ βεβηλώσουσιν αὐτά. 'A.
 (καὶ) λαϊκώσουσιν. .⁵³
23. עֵשֶׂה כַּתְנוֹתָא. *Fac catenam.* O'. καὶ ποιή-
 σουσι φυρμόν. 'A. . conclusionem. Σ. ἐποίησαν
 (Σ. Θ.) καθήλωσιν.⁵⁴
 וְשִׁפְטוֹ דְּחַיִּים. *Judicio sanguinum.* O'. λαῶν.

- Alia exempl. κρίσεως αἱμάτων.⁵⁵
24. וְהִבְאֵתִי רְעֵי גוֹיִם וְיָרְשׁוּ אֶת־בְּתֵיהֶ֑ם. *Et ad-
 ducam pessimos gentium, et occupabunt domos
 eorum.* O'. Vacat. ✕ Θ. καὶ ἄξω πονη-
 ροὺς ἔθνῶν, καὶ κληρονομήσουσι τοὺς οἴκους
 αὐτῶν 4.⁵⁶
 וְיָנֹחַ אֶת־שִׁבְתֵּי גֵאוֹ. *Et cessare faciam superbiam.*
 O'. καὶ ἀποστρέψω τὸ φρύαγμα. 'A. καὶ
 καταπαύσω τὴν υπερφέρειαν. Σ. . . τὴν υπερη-
 φανίαν.⁵⁷
 עֲוִים. *Potentium.* O'. τῆς ἰσχύος αὐτῶν. Σ.
 ἀνετρόπων.⁵⁸
25. וְבָקְשׁוּ בְּנֵי קִפְרָה בְּנֵי וּבְקָשׁוּ. *Contractio (horror) venit, et
 quaerent.* O'. [καὶ] ἐξίλασμός ('A. Θ. συνοχή.
 Σ. ἀθυμία⁵⁹) ἦξει, καὶ ζητήσῃ. Σ. ἀθυμίας
 ἐπελθούσης, ζητήσουσιν.⁶⁰
26. הִנֵּה עַל־הַהֵהָה. *Calamitas super calamitatem.*
 O'. οὐαί ἐπὶ οὐαί. Σ. συμφορὰ ἐπὶ συμφο-
 ράν.⁶¹
27. הַמֶּלֶךְ יִתְאַבֵּל. *Rex lugebit.* O'. Vacat. ✕
 'A. Θ. ὁ βασιλεὺς πενήθει 4.⁶²

⁴⁴ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 49, 90, Syro-hex., et sub aster. Codd. 87, 88. Codd. 22, 36, alii: καὶ προσοχθισμάτων αὐτῶν. Hieron.: "Illudque quod sequitur, *offēdicula eorum*, sciamus de Theodotione additum." ⁴⁵ Codd. 86, 88, teste Parsonsio: Θ. προσοχθίσματα. Σ. σίκχη αὐτῶν. De Reg. vero e Cod. 86 affert: Θ. ✕ προσοχθίσματα αὐτῶν. Σ. ✕ σίκχη αὐτῶν. ⁴⁶ Cod. 86, teste De Reg. Hieron.: "Pro quibus Sym. interpretatus est, *nauseam*, volens idolorum sordes exprimere." ⁴⁷ Codd. 86, 88. ⁴⁸ Idem. ⁴⁹ Idem. ⁵⁰ Syro-hex. *אֶת־עַזְרוֹנֵי מְעוֹנֵי* Norberg. probabiliter corrigit *אֶת־עַזְרוֹנֵי מְעוֹנֵי*, *absconsionem*, formam Lexicographis ignotam, sed quae analogiae non repugnat. Pro eodem Hebraeo Psal. lxxxii. 4 Sym. posuit τὸ ἀπόκρυφον, quod Noster vertit *אֶת־עַזְרוֹנֵי*. ⁵¹ Codd. 86, 88. ⁵² Hieron.: "Emissarii, sive, ut LXX transtulerunt, *temere*; vel, ut Sym. et Theod., *irrumpentes*, et *pestilentes*." Pro *irrumpentes* nonnemo tentat *εἰσβάλλοντες*, invito Syro nostro, qui affert: *אֶת־עַזְרוֹנֵי מְעוֹנֵי*. Cf. Ceriani ad Exod. xix. 24. ⁵³ Cod. Jes. Cf. Hex. ad Deut. xx. 6. xxviii. 30. ⁵⁴ Hieron.: "Verbum Hebraicum *ARETHIC* Aq. *conclusionem* [nonnemo *συγκλεισμών*], Sym. et Theod. *καθήλωσιν*, id est, *confisionem*, interpretati sunt." Syro-hex. affert: *אֶת־עַזְרוֹנֵי*

אֶת־עַזְרוֹנֵי מְעוֹנֵי. (Sic *אֶת־עַזְרוֹנֵי מְעוֹנֵי*, Psal. cxviii. 120.) ⁵⁵ Sic Comp., Codd. XII, 87, 88, et Syro-hex., qui in marg. char. med. affert: *אֶת־עַזְרוֹנֵי מְעוֹנֵי*. ⁵⁶ Cod. Jes. Sic in textu Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 26, 36, alii, et sub aster. Cod. 87, Syro-hex. Hieron.: "Et haec in LXX non habentur." ⁵⁷ Montef. e Cod. Jes. edidit: 'A. καὶ καταπαύσω υπερηφανεῖαν. Σ. ἀνετρόπω, consentiente Parsonsio, qui praeterea e Codd. 86, 88 affert: 'A. τὴν υπερφέρειαν. Σ. τὴν υπερηφανίαν. Postremo De Reg. e Cod. 86: 'A. Σ. τὴν υπερηφανεῖαν. ⁵⁸ Syro-hex.: Σ. *ἀνευερεκουνδorum* (*אֶת־עַזְרוֹנֵי מְעוֹנֵי*), cujus loco Graecum vocabulum exquirentes, incidimus in *ἀνετρόπων*, quod in Cod. Jes. sub obscura, nec Graeca quidem, lectione *ἀνετρόπω* latere videtur. Glossae Graeco-Latinae dant: *ἀνετρόπος, irreverens*. ⁵⁹ Hieron.: "Juxta superiorem ordinem, recte Aq. et Theod. interpretati sunt, *angustiam*; Symmachusque *maerorem*." Codd. 86, 88: Σ. *ἀθυμία*. Θ. *συνοχή*. ⁶⁰ Syro-hex. *אֶת־עַזְרוֹנֵי מְעוֹנֵי*. Hieron.: "Nos autem juxta Symmachum priorem sententiam cum posteriore conjunximus, ut diceremus: *Angustia superveniente requirerent pacem, et non erit*." (In textu pro *ζητήσει, ζητήσῃ* legunt Codd. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. in marg. char. med.) ⁶¹ Codd. 86, 88. ⁶² Cod. Jes. Sic

27. **יִלְבַּשׁ שְׂמֹנֶתָהּ.** *Induet stuporem.* O'. ἐνδύσεται ἀφανισμὸν. Σ. ἀφανισθήσεται ἀδημονία.⁶³
וּבְמִשְׁפָּטֵיהֶם אֲשַׁפֵּטֵם. *Et iudiciis eorum iudicabo eos.* O'. καὶ ἐν τοῖς κρίμασιν αὐτῶν ἐκδικήσω ('A. Σ. Θ. κρινῶ⁶⁴) αὐτούς. Σ. καὶ ἐν τοῖς κρίμασιν αὐτῶν κρινῶ αὐτούς.⁶⁵

CAP. VIII.

1. **בַּשְּׁשִׁי.** (Mense) *sexto.* O'. ἐν τῷ πέμπτῳ ÷ μηνί **4.**¹
וַתִּפֹּל עָלַי. *Et cecidit super me.* O'. καὶ ἐγένετο ἐπ' ἐμέ. Σ. καὶ ἐπέσεό μοι.²
שֵׁם יְדֵי אֲדֹנָי יְהוָה. O'. χεῖρ κυρίου. *Alia exempl. ✕ ἐκεῖ 4 χεῖρ ἀδωναὶ κυρίου.*³
2. **דְּמוּת כְּמִרְאֵה-אֵשׁ.** *Similitudo sicut species ignis.* O'. ὁμοίωμα ✕ ὡς εἶδος 4 ἀνδρός.⁴

2. **כְּמִרְאֵה-זָהָר כְּעֵינֵי הַחֲשְׁמֵלָה.** *Sicut species fulgoris, sicut aspectus orichalci.* O'. ὡς ὄρασις ἡλέκτρον. *Alia exempl. ὡς ὄρασις ✕ (Θ.) αὐρας, ὡς εἶδος 4 τοῦ ἡλέκτρον.*⁵ 'A. Σ. ὡς ὄρασις φέγγους...⁶ 'A... ὡς ὀφθαλμὸς...⁷
3. **בְּיַצִּית רִאשֵׁי.** *Per antias capitis mei.* O'. τῆς κορυφῆς μου. ✕ 'A. Θ. τοῦ κρασπέδου τῆς κορυφῆς μου.⁸ Σ. (τοῦ) μαλλοῦ...⁹
שַׁעַר הַפְּנִימִית. *Portae interioris.* O'. τῆς πύλης ✕ τῆς ἑσωτέρας **4.**¹⁰
אֲשַׁרְשָׁם מוֹשֵׁב כְּמֹל הַקְּנָנָה הַמְּקַנְנָה. *Ubi erat sedes simulacri zelotypiae ad zelotypiam provocantis.* O'. οὗ ἦν ἡ στήλη ✕ Θ. τῆς εἰκόνας τοῦ ζήλους 4 τοῦ κτωμένου.¹¹ 'A. Θ. . καθέδρα εἰδώλου τοῦ ζήλους...¹² Σ. οὗ ἐκεῖ ἐπεγήμει ἐκτύπωμα παραζηλώσεως ζήλος.¹³
5. **לְשַׁעַר הַמּוֹצֵא הַקְּנָנָה הַזֹּאת בַּבָּאָה.** *Ad portam arae simulacrum zelotypiae hujus in*

Comp., Ald., Codd. III, 22 (praem. καὶ), 23, 26, alii, et sub aster. Cod. 87, Syro-hex. Origen. (Opp. T. III, p. 421) a Nobilio excitatus: τὸ, ὁ βασιλεὺς πενήσει, συνήθως ἰσθόρηται (ἡστέρισταί), τάχα διὰ τὸν σωτήρα οὐκ ἂν νομισθέντα πεθεῖν, οὐχ ἐρμηνευσάντων τῶν O' τὸ ῥητὸν, ἢ μὴ εὐρηκτόν τότε ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ τὴν λέξιν. (Drusius ad loc.: "Origenes: τὸ, ὁ βασιλεὺς πενήσει, συνήθως ἰσθόρηται, quod emendat ἡστέρισταί, notatum est asterisco.") Emendatio, quae palmaria est, cuinam tribuenda sit nescimus; sed ad hunc diem in editis Origenis tacite propagata est absurda lectio ἰσθόρηται, quam Latine vertunt, *narratur.*) Hieron.: "*Rex lugebit, et princeps induetur maerore, sive juxta LXX, interitu;* qui nescio quid volentes, hoc quod de Hebraico sermone expressimus, *rex lugebit, omnino tacuerunt.*"⁶³ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: **4. 4. 4.** Cf. ad Cap. xii. 29. (In lectione Graeca, quam concorditer testantur Parsons et De Reg., pro ἀφανισθήσεται nescio an legendum ἀμφισβήσεται.)⁶⁴ Codd. 86, 88. ⁶⁵ Syro-hex. **4. 4. 4.**
4. 4. 4.
CAP. VIII. ¹ Sic Cod. 87. Syro-hex. pingit: + ἐν τῷ π. μηνί **4.** Montef. e Cod. Jes. affert: 'A. ἔτει ε'. μηνί ε'. ἡμέρα ε', invitis schedis Parsonsonianis. ² Hieron.: "Sym. transtulit, *incidit mihi manus Domini, quod in Hebraico dicitur THEPHPOL [MS. Sangerm. THEPPOL].*"³ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. XII, 22, 48, alii. ⁴ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Ald., Codd. 36, 49, alii, et Hieron. ⁵ Sic Codd. XII,

87, 88, et sine aster. (om. τοῦ) Ald., Codd. 26, 42, alii. Syro-hex. pingit: ✕ ὡς ὄρασις 4 αὐρος (محملا محملا), ὡς εἶδος ἡλ. Hieron.: "Pro splendore, qui in Hebraico dicitur zor, auram Theod. transtulit."⁶ Cod. Jes. (non, ut Montef., φέγγουσα). Comp., Codd. 22, 23, 36, alii: ὡς ὄρ. φέγγους, ὡς εἶδος τοῦ ἡλ. ⁷ Cod. 86, teste De Reg. ⁸ Cod. Jes. Sic in textu Ald., Codd. 68, 91. Hieron.: "Pro cincinno LXX transtulerunt κρασπέδου, id est, *stumbriam.*" In Codd. 87, 88, et Syro-hex. scriba a καὶ ἀνελαβέ με ad καὶ ἀνελαβέ με invitus transiit. ⁹ Cod. Jes. Hesych.: Μαλλός· τὸ ἔριον καὶ ἡ καθεμένη κόμη. ¹⁰ Sic Codd. 87, 88, et sine aster. Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 26, alii. ¹¹ Cod. Jes. (Montef. exscripsit τοῦ ζήλου μου, sed in cod. est τοῦ ζήλου, teste Parsonsi.) Sic sub aster. Cod. 87, Syro-hex., et sine aster. (cum ζήλου) Codd. 22, 23, alii. Hieron.: "Hoc autem, quod in quibusdam codd. reperitur, ✕ et in statua imaginem zeli; de Theodotione additum est... Porro quia zelus et possessio, quod Hebraice dicitur CENA, eodem appellantur nomine, pro statua zeli LXX statuam possidentis interpretati sunt."¹² Codd. 86, 88. (Pro ζήλου Parsonsi. exscripsit ζήλου, repugnante De Reg.) ¹³ Syro-hex. **4. 4. 4.**
4. 4. 4. Codd. 86, 88: Σ. ἐκτύπωμα παραζηλώσεως. Praeterea ad **4. 4. 4.** Montef. sine auctore affert: "Ἄλλος· περιόρου, pro quo Schleusner. in *Nov. Thes.* s. v. *περίωρος* tentat *περιχάδου, valde bilios.*

- introitu.* Ο'. ἐπὶ τὴν πύλην ÷ τὴν πρὸς ἀνατολὰς 4¹⁴ ✕ τοῦ θυσιαστηρίου ἢ εἰκὼν τοῦ ζήλους τούτου ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτὴν 4¹⁵
Σ. ἀπὸ τῆς πρὸς τὸ θυσιαστήριον τὸ ἐκτύπωμα τῆς παραζηλώσεως τοῦτο ἐν τῇ εἰσόδῳ. 16
5. סָבִיל. 'Α. εἰδωλον. Σ. Οἱ λοιποὶ ἐκτύπωμα. 17
6. הָרָאָה אֶתָּה. *Videsne tu.* Ο'. ἑώρακας ✕ σύ 4¹⁸
בֵּית יִשְׂרָאֵל. Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Σ. Θ. ἄς ὁ οἶκος Ἰσραήλ 4¹⁹
לְהִתְקַדֵּם. *Ut longe recedam.* Ο'. τοῦ ἀπέχεσθαι. 'Α. Θ. τοῦ μακρυνθῆναι. 20
וְעוֹד תֵּשׁוּב. *Et insuper iterabis.* Ο'. καὶ ἔτι. 'Α. (καὶ ἔτι) ἐπιστρέψας. Σ. (καὶ ἔτι) πάλιν. 21
תוֹעֲבוֹת. *Abominaciones.* Ο'. ἀνομίας. 'Α. Σ. Θ. βδελύγματα. 22
7. וַאֲרָאָה הַיָּמָה הַרְאָתְךָ בְּקִיר. *Et vidi, et ecce! foramen unum in pariete.* Ο'. Vacat. ✕ Θ. καὶ εἶδον, καὶ ἰδὼν ὅπῃ μία ἐν τῷ τοίχῳ 4²³
8. כִּתְּרֵי נֶפֶשׁ בְּקִיר. *Perfode, quaeso, parietem.* Ο'. ὄρυξον ✕ 'Α. δὴ ἐν τῷ τοίχῳ 4²⁴
9. הָרְעוּת. *Malas.* Ο'. Vacat. ✕ Οἱ Γ'. τὰς πονηράς 4²⁵
10. כָּל־תְּבִנִית רֶקֶשׁ וּבְהֵמָה. *Omnis imago reptilium et quadrupedum.* Ο'. Vacat. ✕ Θ. πᾶσα ὁμοίωσις ('Α. ὑπόδειγμα²⁶) ἔρπετου καὶ κτηνους 4²⁷
צִשְׁקָה. *Abominandorum.* Ο'. μάταια βδελύγματα. 'Α. Σ. προσοχθίσματα. 28
מְחֻקָּה. *Delineata.* Ο'. διαγεγραμμένα. Σ. καταγεγραμμένα. 29
עַל־הַקִּיר. *In pariete.* Ο'. ἐπ' αὐτοῦ ✕ Σ. Θ. τοῦ τοίχου 4³⁰
סָבִיב סָבִיב. *Circumcirca.* Ο'. κύκλῳ. 'Α. Θ. κύκλῳ κύκλῳ. Σ. κύκλῳ ✕ διόλου 4³¹
11. עֹמְדִים בְּתוֹכָם עֹמְדִים. *Stans in medio eorum, stantes.* Ο'. ἐν μέσῳ αὐτῶν εἰστήκει. Alia exempl. εἰστήκει ἐν μέσῳ αὐτῶν, εἰστήκεισαν. 32
לְפָנֵיהֶם. Ο'. πρὸ προσώπου αὐτῶν. Σ. πρὸ τῶν γραφῶν. 33
עֲנַן־הַקְּטָרֶת. *Nebulae suffimenti.* Ο'. ✕ 'Α. Θ. τῆς νεφέλης 4 τοῦ θυμιάματος. 34
12. עֹשִׂים בְּחֹשֶׁךְ. *Faciunt in tenebris.* Ο'. ποι-

¹⁴ Obelus est in Cod. 87. Hieron.: "Pro eo quod nos posuimus: *ab aquilone portae altaris idolum zeli in ipso introitu*, LXX transtulerunt: *ab aquilone ad portam orientalem*, quod in Hebraico non habetur, cetera quae ibi scripta sunt relinquentes." ¹⁵ Sic Codd. XII (cum οὐ ἦν εἰκὼν pro ἢ εἰκὼν), 87, 88, et Syro-hex., et sine aster. Ald. (cum ζήλου), Codd. 49, 90, et (cum οὐ ἢ εἰκὼν τοῦ ζήλου) Codd. 22, 36, alii. Post *εἰσπ. αὐτὴν* Codd. III, 86, alii, inferunt: *τὴν βλέπουσαν πρὸς ἀνατολὰς*; Syro-hex. autem in marg. char. med.: *τῆς βλέπουσης (שֵׁלֵם וְסוֹי) π. ἄ.* ¹⁶ Syro-hex. *וְעוֹד תֵּשׁוּב וְעוֹד תֵּשׁוּב וְעוֹד תֵּשׁוּב וְעוֹד תֵּשׁוּב*. ¹⁷ Cod. 86, teste De Reg. ¹⁸ Cod. 87, et sine aster. Cod. 62. ¹⁹ Cod. Jes. Sic in textu Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 26, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. ²⁰ Cod. 86, 88. ²¹ Idem. Cod. 62 in textu: *καὶ ἔτι ἐπιστρέψας (ὄψει)*. Cf. ad v. 13. ²² Idem. ²³ Cod. Jes. Sic in textu Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 26, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. Hieron.: "Hoc in LXX non habetur." ²⁴ Idem, qui sine aster. pergunt: *καὶ ὄρυξαι ἐν τῷ τοίχῳ, καὶ ἰδὼν θύρα μία*. ²⁵ Idem. ²⁶ Codd.

86, 88. ²⁷ Cod. Jes. Sic in textu Comp., Ald., Codd. III, 22, 23 (cum πᾶς), 26, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. Hieron.: "Hoc autem quod posuimus: *Et ecce omnis similitudo reptilium et animantium*, in LXX non habetur." ²⁸ Codd. 86, 88. ²⁹ Idem. ³⁰ Cod. Jes. Cod. 62: *ἐπ' αὐτοῦ τοῦ τ.* Lectio ἐπὶ τοῦ τοίχου est in Comp., Codd. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. (Pro ἐπ' αὐτοῦ edebatur ἐπ' αὐτοῖς, repugnantibus Codd. II, III, 26, 42, alii.) ³¹ De Reg. e Cod. 86 obscure affert: Σ. ✕ διόλου 4 κύκλῳ. Π. ἐν μέσῳ. 'Α. Θ. κύκλῳ. Parsons vero e Codd. 86, 88: 'Α. Σ. (Σ. τάνου Cod. 88) *διόλου πάντα ἐν μέσῳ*. Ubi lectio Π. ἐν μέσῳ, s. πάντα ἐν μέσῳ, quid sibi velit ignoro. Pro κύκλῳ κύκλῳ stant Codd. 62, 87, 88; pro κύκλῳ διόλου Comp., Codd. 22, 23, 36, alii, et Hieron., qui Hebraea vertit: *in circuitu per totum*. ³² Sic Codd. 87, 88, et (cum *καὶ εἰστήκεισαν*) Syro-hex., qui pingunt: ✕ καὶ ἰεζονίας (sic) ὁ τοῦ Σ. εἰστήκει 4 κ.τ.ε. Codd. 22, 23, 36, alii: *εἰστήκει ἐν μ. αὐτῶν, εἰστήκεισαν δέ*. ³³ Syro-hex. *וְעוֹד תֵּשׁוּב וְעוֹד תֵּשׁוּב וְעוֹד תֵּשׁוּב וְעוֹד תֵּשׁוּב*. Hieron. Hebraea vertit: *ante picturas*. ³⁴ Cod. 86, teste De Reg. Sic sub aster. Codd. 87, 88. Montef. e Cod. Jes. affert: ✕ Θ. τῆς νεφέλης.

- οὐσιν ÷ ὠδε 4.³⁶ ✕ 'A. Θ. ἐν τῷ σκοτει 4. Σ.
(ἐν) σκοτεινῷ.³⁶
12. אַתָּן רֵאָהּ יְהוָה יִיָּן. Non est Jova videns
nos. O. οὐχ ὄρα (Θ. ἐφορά³⁷) ὁ κύριος ✕ OI
Γ'. ἡμᾶς 4.³⁸
- 13, 15. עֹד תָּשׁוּב. O. ἔτι ✕ 'A. Θ. ἐπιστρέ-
ψας 4.³⁹
14. שִׁעַר בֵּית־יְהוָה. O. τῆς πύλης οἴκου κυρίου.
Σ. ἐν τῇ πύλῃ τοῦ οἴκου κυρίου.⁴⁰
אֶת־הַתְּמִנָּה. O. τὸν Θαμμούζ. 'O 'Εβραῖος
καὶ ὁ Σύρος' Θαμμούζ.⁴¹
15. תּוֹעֲבוֹת. O. ἐπιτηδεύματα. OI Γ'. βδελύ-
γματα.⁴²
16. בֵּין הָאֹלֶיךָ וּבֵין הַמִּזְבֵּחַ. Inter vestibulum et
altare. O. ἀναμέσον τῶν αἰλάμ, καὶ ἀνα-
μέσον τοῦ θυσιαστηρίου. Σ. μεταξὺ τοῦ προ-
πύλου καὶ τοῦ θυσιαστηρίου.⁴³
הָאֹלֶיךָ. 'A. (juxta ed. 1^{mam}) τῆς προστάδος.
'A. (juxta ed. 2^{dam}) τοῦ αἰλάμ. Σ. τοῦ προ-
πύλου (s. προθύρου). Θ. τοῦ αἰλάμ.⁴⁴ 'O

- Σύρος' τῆς κυκλίδος.⁴⁵
16. וַיִּשְׁבּוּ הַיְחָרִים. O. ὡς εἴκοσι ✕ Θ. καὶ
πέντε 4.⁴⁶
אֶת־יְהוָה אֶל־הַיְחָלֵי יְהוָה. O. τὰ ὀπίσθια
αὐτῶν πρὸς τὸν ναὸν τοῦ κυρίου (Σ. ἔχοντες⁴⁷).
קָדְמָה (in priore loco). Ad orientem. O. ἀπέ-
ναντι. 'A. ἀρχῆθενδε. Σ. πρὸς ἀνατολήν.
Θ. κατ' ἀνατολᾶς.⁴⁸
קָדְמָה (in posteriore loco). O. Vacat. ✕ Θ.
κατ' ἀνατολᾶς 4.⁴⁹
17. הַמָּס. Violentiae. O. ἀνομίας. OI Γ'. ἀδι-
κίας.⁵⁰
וַיִּשְׁבּוּ הַבְּעֵימִי. Et denuo irritaverunt me.
O. Vacat. ✕ Θ. καὶ ἐπέστρεψαν (Σ. ἀνέ-
καμψαν⁵¹) τοῦ παροργίσει με 4.⁵²
וַיִּהְיוּ שְׁלֵחֵי אֶת־הַזְּמִירָה אֶל־אֶפְסָי. Et
ecce! applicant sarmentum ad nares suas. O.
καὶ ἴδου αὐτοὶ ✕ Θ. ἐκτείνουσι τὸ κλῆμα 4 ὡς
μυκτηρίζοντες.⁵³ Σ. καὶ ὡς ἀφιέντες εἰσὶν

³⁶ Syro-hex. Sic sine obelo Ald., Codd. III, 26, 42, alii. ³⁶ Cod. 86, teste De Reg. Codd. 87, 88, Syro-hex. in textu: ✕ ἐν τῷ σκότει 4; Codd. 22, 36, alii: ἐν σκοτεινῷ. ³⁷ Cod. 86, teste De Reg. Sic in textu Ald., Codd. III, 49, 68, alii. ³⁸ Cod. 86, teste eodem. Montef. e Cod. Jes. affert: ✕ 'A. Σ. ἡμᾶς. Sic in textu Codd. 22, 23, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. Mox Cod. 86 affert: ✕ 'A. σὺν 4 τὴν γῆν. ³⁹ Cod. Jes., et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. Cf. ad v. 6. ⁴⁰ Syro-hex. ✕ אֶל־הָאֹלֶיךָ אֶל־הָאֹלֶיךָ. ⁴¹ Hieron.: "Quem nos Adonidem interpretati sumus, et Hebraeus et Syrus sermo THAMUZ vocat." Praeterea Montef. e Regio affert lectiones: "Ἄλλ. παροξυσμοίς. Ἄλλ. βδελύγματα, quae fortasse ad v. 15 pertinent. ⁴² Cod. 86, 88. ⁴³ Syro-hex. ✕ אֶת־הַתְּמִנָּה אֶת־הַתְּמִנָּה. Cod. 238 in marg. duplicem versionem affert: ἀναμέσον τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θ., καὶ μεταξὺ τοῦ προπύλου καὶ τοῦ θ. ⁴⁴ Hieron.: "Quod nos vestibulum juxta Sym. interpretati sumus, qui πρόπυλον posuit pro eo quod LXX et Theod. ipsum verbum Hebraicum transtulerunt AELAM, Aquilae prima ed. προστάδα, secunda aelam templi interpretata est, quam nos porticum templi exprimerе possumus, sive intectum atrium, quod inter templum et altare erat." Cod. 86, teste De Reg., affert: 'A. προστάδος. Σ. προθύρου. ⁴⁵ Scholium

apud Nobil.: Αἰλάμ δὲ τὸ προπύλαιον ὁ Σύρος τὴν κυκλίδα (κυκλίδα emendavit L. Bos) λέγει, ἥτις λέγεται παρὰ τοῖς πολλοῖς κάγκελλον. Cf. ad Cap. xl. 7. ⁴⁶ Hieron.: "In quibusdam exemplaribus quinque de Theodotione additi sunt." Sic in textu Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23, alii, et sub aster. Syro-hex. ⁴⁷ Codd. 86, 88. Sic in textu Codd. 22, 23, 36, alii. Ald., Codd. III, 26, 49, alii, post τὰ ὀπ. αὐτῶν inferunt δεδωκότες. ⁴⁸ Cod. 86, 88. Ad Aq. cf. Hex. ad Psal. xliii. 2. lxvii. 7. Syro-hex. affert: ✕ אֶל־הָאֹלֶיךָ אֶל־הָאֹלֶיךָ. ⁴⁹ Cod. Jes. Sic in textu Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 26, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. ⁵⁰ Cod. 86, teste De Reg. ⁵¹ Idem. ⁵² Cod. Jes. Sic in textu Comp., Ald., Codd. III (om. τοῦ), 22 (cum ἀπέστρ.), 23 (idem), 26, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. (cum ✕ καὶ ἐπέστρ. 4 τοῦ π. με). ⁵³ Sic in textu Comp., Ald. (cum ἐστ. καὶ τὸ κλ.), Codd. III, XII, 23, 26, alii, et sub aster. Cod. 87, Syro-hex., qui posterior τὸ ἐγγλῆμα (حَمَل) in suo habuisse videtur. Nobil. ex Origene affert: Σ. καὶ ὡς ἀφιέντες κ. τ. ε. Τὸ μέντοι, ἐκτείνουσι (sic) τὸ κλῆμα, μὴ κείμενον παρὰ τοῖς 'O, ἀπὸ Θεοδοτίωνος προσεθήκαμεν. Ἰστίον δὲ ὅτι μαρὰ (sic) 'Εβραῖοι καὶ ἕξον καὶ κλῆμα σημαίνει. Hieron.: "LXX transtulerunt: Et ecce! ἴπροι sicut subsannantes; quibus de Theodotione additum est, extendunt ramum."

2. אָזַל. *Juxta*. Ο'. ἐχόμενοι. 'Α. πλησίον.¹¹
3. מַעַל הַכְּרוֹב. Ο'. ἀπὸ τῶν χερουβίμ. "Αλλως ἀπὸ τοῦ χερουβ.¹²
- אֶל מִסְתַּן הַבַּיִת. *Ad limen domus*. Ο'. Θ. εἰς τὸ αἶθριον (X) 'Α. Σ. τῶν οὐδῶν ἄ τοῦ οἴκου.¹³
4. בְּתוֹךְ הָעֵיִר בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַם. Ο'. μέσην X τὴν πόλιν, μέσην ἄ 'Ιερουσαλήμ.¹⁴
- וְהִתְרִיחַ. *Et pinges signum*. Ο'. καὶ δὸς σημεῖον. 'Α. Θ. καὶ σημειώσεις τὸ θαῦ. Σ. καὶ σημειώσαι σημεῖον.¹⁵
- בְּתוֹכָהּ. Ο'. ἐν μέσφ αὐτῶν. *Alia exempl. ἐν μέσφ αὐτῆς.*¹⁶
6. לְבִשְׁתִּיחַ. *Ad perditionem*. Ο'. εἰς ἐξάλειψιν. Οἱ Γ'. εἰς διαφθοράν.¹⁷
- וְאֶשֶׁר-עָלָיו הָרְחַו. *Super quo est signum*. Ο'. ἐφ' οὗς ἐστὶ τὸ σημεῖον. 'Α. ἐφ' ὃν ἐπ' αὐτῶ τὸ θαῦ. Θ. ἐφ' ὃν τὸ θαῦ.¹⁸
- מִמְקַדְשִׁי. *A sacrario meo*. Ο'. ἀπὸ τῶν ἁγίων μου. Οἱ Γ'. (ἀπὸ τοῦ) ἁγιασμοῦ (μου).¹⁹
- Aliter*: 'Α. Θ. ἀπὸ τοῦ ναοῦ μου.²⁰

7. טָמְאוּ אֶת-הַבַּיִת. *Contaminate domum*. Ο'. μανάτε X 'Α. σὺν ἄ τὸν οἶκον.²¹
- אֶת-הַחַיְרוֹת. *Atria*. Ο'. τὰς ὁδοῦς. 'Ο 'Εβραῖος τὰς αὐλάς.²²
- וְיֵצְאוּ וְיֵצְאוּ. *Egredimini. Et egressi sunt, et caedebant per urbem*. Ο'. ἐκπορευόμενοι, καὶ κόπτετε, X καὶ πατάξατε τὴν πόλιν ἄ.²³
- Alia exempl. ἐκπορεύεσθε, καὶ κόπτετε: καὶ ἐξελλθόντες ἔτυπτον τὴν πόλιν.*²⁴
8. וְנִמְאַסְתִּי. *Et remansi ego*. Ο'. Vacat. X Θ. ὑπελείφθην ἐγώ ἄ.²⁵
- הַמְשַׁחִית אֶתְּךָ. *Num perdis tu*. Ο'. ἐξαλείφεις σὺ. "Αλλος εἰς ἐξάλειψιν σὺ ποιεῖς.²⁶
9. דָּמָיִם. *Sanguine*. Ο'. λαῶν πολλῶν. Οἱ Γ'. αἱμάτων.²⁷
- מְרִיבָה. *Perversitate*. Ο'. ἀδικίας καὶ ἀκαθαρσίας. Οἱ Γ'. ἐκκλίσεως. 'Α. σφαλμοῦ.²⁸
- וְאֶת-הָאָרֶץ וְאֵין. Ο'. τὴν γῆν, οὐκ (ἐφορᾷ). X 'Α. σὺν ἄ τὴν γῆν, X Οἱ Γ'. καὶ ἄ οὐκ ἔστιν (ἐφορῶν).²⁹
10. וְגַם אֲנִי לֹא-תִחַח. *Et etiam ego—non parcat*. Ο'. καὶ οὐ φείσεται. *Alia exempl. καὶ ἐγώ*

Theo. s. v., qui melan καὶ κάλαμος soli ἰσχυρὸν respondere opinatur. Sed fieri potest, τὸν 'Εβραῖον, quisquis fuerit, inter בְּרִיךְ et בְּרִיךְ (ἐν μέλαι; vid. Hex. ad Jerem. xxxvi. 18) confusionem fecisse. ¹¹ Codd. 86, 88. Sic Cod. 86 ad Cap. x. 6, 9, teste De Reg. ¹² Cod. 86, teste De Reg. Sic in textu Cod. Jes. Cod. 62: ἀπὸ τοῦ χερουβίμ. ¹³ Codd. 86, 88: 'Α. Σ. τῶν οὐδῶν. Cf. ad Cap. x. 18. xlvi. 1. Hieron.: "Ubi nos transtulimus, limen domus, LXX et Theod., τὸ αἶθριον, id est, sub dīno posuere vestibulum." ¹⁴ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 23, 36, alii, et sub aster. Codd. 87, 88. Syro-hex.: X μέση τὴν π. ἄ μέση 'Ιερ. ¹⁵ Cod. 86 (cum θαῦμα pro θαῦ), teste De Reg. (Parsons. e Codd. 86, 88: 'Α. Θ. καὶ σημειώσεις τὸ θαῦμα. Σ. καὶ σημειώσεις σ. Nobil. ex Origene mendose affert: 'Ακύλας καὶ Θεοδοσίων σημειώσεις τοῦ θαῦ ἐπὶ τὰ μέταπα.) Paulo aliter Hieron.: "Pro signo, quod LXX, Aq. et Sym. transtulerunt, Theod. ipsum verbum Hebraicum posuit תְּהָאוּ." ¹⁶ Sic Codd. III, 42, 86, alii, et Syro-hex. in marg. ¹⁷ Codd. 86, 88. ¹⁸ Cod. Jes. Cod. 86, teste De Reg.: Θ. τὰ θαῦμα (sic). ¹⁹ Parsons. e Cod. 88 affert: οἱ Γ'. ἁγιασμοῦ. Minus probabiliter Cod. 86, teste De

Reg.: οἱ Γ'. τοῖς ἁγίοις μου. ²⁰ Nobil. Scholium esse videtur. Mox Cod. 87, Syro-hex.: ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν X τῶν πρεσβυτέρων ἄ; ubi solus Cod. 106 reprobatur τῶν πρ. ²¹ Cod. 86, teste De Reg., et sic in textu Cod. 62. Parsons. e Codd. 86, 88 male exscripsit: 'Α. συνμίνατε. ²² Scholium apud Nobil. Hieron.: "Pro atriis, quae Hebraice dicuntur ASEROTH, LXX posuere vias." ²³ Cod. Jes. (cum πατάξατε). Sic in textu sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. ²⁴ Sic Codd. 22 (cum ἔκοπτον pro ἔτυπτον), 23, 36, alii. Cod. XII in marg.: καὶ ἐξελλθόντες ἔτυπτον τὴν π. ²⁵ Theodotio adjungit: ὑπελείφθην ἐγώ.—Nobil. Sic in textu Codd. 22, 23, 36, alii, et sub aster. Codd. XII, 87, 88, et Syro-hex. Copulam praemittit solus Cod. 62. ²⁶ Cod. 86, teste De Reg. Sic (cum ποιήσεις) Cod. 238 in marg. ²⁷ Cod. 86, teste eodem. Origen. apud Nobil.: ἀντὶ τοῦ λαῶν [πολλῶν om. Codd. 87, 106, Syro-hex., et Hieron.], αἱμάτων οἱ λοιποὶ πεποιήκασι. ²⁸ Codd. 86, 88. Cf. Hex. ad Jesai. lviii. 6, 9. ²⁹ Cod. 86, teste De Reg.: 'Α. σὺν (τὴν γῆν). Οἱ Γ'. καὶ (οὐκ). Cod. 62 in textu: σὺν τὴν γῆν, καὶ οὐκ ἔστιν, Aquilam, ut videtur, exprimens.

είμι οὐ φείσεται.³⁰ 'A. καίγε ἐγὼ οὐ φείσεται.³¹

11. הַבַּיִּים. O'. τὸν ποδῆρη. 'A. τὰ ἐξάιρετα. Σ. τὰ λίνα. Θ. τὰ βαδδὴν (s. βαδδῖμ).³²

אֲשֶׁר הִקְסַת בְּמַתְּנוֹי. Qui atramentarium habebat ad lumbos ejus. O'. καὶ ἐξωσμένος τῆ ζώνῃ τὴν ὀσφύν αὐτοῦ. 'A. οὐ μελανοδοχείον ἐν τῷ νώτῳ αὐτοῦ. Σ. ὁ τὴν πινακίδα ἐν τῆ ὀσφύϊ ἔχων.³³

כִּשְׁבִּי דָּבַר. Reddidit verbum. O'. καὶ ἀπεκρίνατο ✕ λόγον.³⁴

Cap. IX. 2. ÷ τοῦ θυσιαστηρίου 4.³⁵

CAP. X.

1. כְּמִרְאֵה דְמוּת כְּסָא. Sic species similitudinis solii. O'. ✕ ὡς ὄρασις 4 ὁμοίωμα θρόνου.¹ 'A. ✕ ὡς ὄρασις . . . Σ. Θ. ὡς εἶδος ὁμοιώματος . . .²

הִרְאָה. Apparuit. O'. Vacat. ✕ ὠψθη.³ 'A. ὠράθη. Σ. Θ. ὠψθη.⁴

2. הַבַּיִּים. O'. τὴν στολήν. 'A. ἐξάιρετα τὰ μόνα. Σ. τὰ λίνα. Θ. βαδδῖν. [E'. τὸν ποδῆρη].⁵

30 Sic Ald., Codd. 26, 49, alii. Syro-hex. legit et pingit: + καὶ ἐγὼ εἶμι ἄνωθεν (אֲנִי מִלְּפָנֶיךָ) 4 οὐ φ., invitis libris Graecis. 31 Cod. 86, teste De Reg.: ✕ 'A. καίγε. Cod. 62 in textu: καίγε ἐγὼ οὐ φ. 32 Codd. 86, 88. Cf. ad v. 2. Hieron.: "Et in hoc loco pro ποδῆρη . . . Theod. ipsum verbum Hebraicum BADDIM, Sym. lineam, Aq. praecirruam, sive stolam." 33 Codd. 86, 88. De Reg. e Cod. 86 exscripsit: 'A. οὐ μ. τοῦ γραμματέως ἐν νώτῳ αὐτοῦ. Σ. ὁ τῆν π. ἐν ὀ. ἔχων. Syro-hex. affert: וְאֵין קַלָּא. 34 Cod. 86, 88, alii, et sub aster. Codd. III, XII, 26, 62. 35 Syro-hex. Desideratur τοῦ θ. in Codd. 87, 88, invito Hebraeo.

CAP. X. 1 Sic Codd. 87, 88 (sub +), Syro-hex. 2 Codd. 86, 88. 3 Sic Cod. 88 (sub +), Syro-hex., et sine aster. Codd. XII, 62, 87. 4 Cod. 86, teste De Reg. 5 Cod. 86, testibus Parsons. et De Reg. (Pro suspecta lectione, θ. βαδδῖν. E'. τὸν π., in Cod. 88 tantummodo est: θ. τὰ βαδδῖν. Mox v. 6, De Reg. e Cod. 86 exscripsit: 'A. τὰ ἐξάιρετα. Σ. τὰ λίνα. Θ. τὰ βαδδῖν.) Hieron.: "LXX in hoc loco stolam interpretati sunt. . . Ceteri inter-

2. וַיֵּאָמֶר (in posteriore loco). O'. Vacat. ✕ καὶ εἶπεν 4.⁶

מִבְּיִנוֹת. Inter. O'. ἐκ μέσου. Σ. Θ. ἐκ ✕ τοῦ 4 μέσου.⁷

4. וַיִּרָם. Et elevata est. O'. καὶ ἀπήρην. 'A. (καὶ) ὑψώθη.⁸

וַיִּמְלֵא אֶת-הַבַּיִת וַיְמַלֵּא. Et repleta est domus nube. O'. καὶ ἐπλησε τὸν οἶκον ἢ νεφέλη. Θ. (καὶ) ἐπλησθη ὁ οἶκος τῆς νεφέλης.⁹

5. כְּקוֹל אֱלֹ-שֵׁדַי. Sicut vox Dei omnipotentis. O'. ὡς φωνὴ θεοῦ σαδδαι' ('A. Σ. Θ. ἰκανοῦ¹⁰). Σ. Θ. (ὡς) βροντῆ θεοῦ ἰκανοῦ.¹¹

6. לְגַלְגָּל. Rotarum. O'. Θ. τῶν τροχῶν. Σ. τοῦ τροχοῦ.¹²

7. מִבְּיִנוֹת לְכַרְוִיבִים. O'. Vacat. ✕ Θ. ἐκ τῶν ἀναμέσον τῶν χερουβῖμ 4.¹³

9. וְאֹפֶן אֶחָד אֵצֶל הַכַּרְוִיב אֶחָד. Et rota alia juxta cherub alium. O'. Vacat. ✕ καὶ τροχὸς εἰς ἐχόμενος χερουβ ἐνός 4.¹⁴

תְּרַשֵּׁשׁ. Chrysolithi. O'. ἄνθρακος. 'A. χρυσολίθου. Σ. ὑακίνθου.¹⁵ 'O' Ἐβραῖος καὶ Θ. θαρσεῖς.¹⁶

per te in coepta translatione persistunt." (Ad Aquilae alteram, ut videtur, versionem, τὰ μόνα (quasi a רַב, separatio, unde לבד, solius) cf. Hex. ad i Reg. ii. 18, ubi pro בַּד אֶפֶדֶר Coisl. affert: 'A. ἐπέδυμα ἐξάιρετον ἢ μοναχόν.) 6 Sic Cod. 87, Syro-hex., et sine aster. Codd. XII, 62, 88. 7 Cod. 86, teste De Reg. 8 Codd. 86, 88. 9 Cod. 86, teste De Reg. 10 Hieron.: "Sicut vox Dei SADDAI; quod Aq., Sym., et Theod. ἰκανὸν, quod fortem, potentemque significat, transtulerunt." 11 Nobil. Polychronius apud Mai. P. N. B., T. VII, P. II, p. 99: τὸ γάρ, ὡς φωνὴ σαδδαι ἰκανοῦ θεοῦ, βροντῆν ὁ Σ. καὶ Θ. ἠρμήνευσαν. 12 Cod. 86, teste De Reg. 13 Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 23, 36, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. 14 Sic Comp., Ald. (cum χερουβῖμ), Codd. III (cum τοῦ χ. pro χ. ἐνός), XII, 23, 36, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. 15 Hieron.: "Juxta LXX [ad Cap. i. 16, ubi vide], quasi visio tharsis; nunc autem juxta eosdem, quasi visio carbunculi . . . quod Aq. chrysolithum, Sym. hyacinthum transtulerunt." Montef. ex Theodoro est: Σ. ὡς εἶδος ὑακίνθου; sed verba ὡς εἶδος non sunt Symmachi, sed Theodreti. Syro-hex. affert: ✕ וְאֵין קַלָּא. 16 Syro-hex. ✕ וְאֵין קַלָּא.

- Ο'. Vacat. ✕ καίγει αὐτοὶ ἀπὸ τῶν ἐχόμενα
(Ἰ. Α. πλησίον) αὐτῶν 4.³⁰
17. החיה. *Vitae*. Ο'. ζωῆς. Ἰ. Α. τοῦ ζώου.³¹
18. מצל מפתן הבית. *A limine domus*. Ο'. ἀπὸ
✕ τοῦ αἰθρίου 4 τοῦ οἴκου.³² Ἰ. Α. Σ. (ἀπὸ)
τῶν οὐδῶν (τοῦ οἴκου).³³
19. לעיני. *Coram me*. Ο'. ἐνώπιον ἐμοῦ. Ἰ. Α.
κατ' ὀφθαλμούς (μου).³⁴
- הקדמוני. *Orientalis*. Ο'. τῆς ἀπέναντι. Σ.
τῆς ἀνατολικῆς. Θ. κατ' ἀνατολάς.³⁵
21. ארבעה ארבעה פנים. Ἰ. Ο'. τέσσαρα πρόσωπα.
Ἰ. Α. Θ. τέσσαρα τέσσαρα πρόσωπα.³⁶
22. מראיהם. Ο'. Vacat. ✕ Θ. τὴν δρασιν αὐ-
τῶν 4.³⁷ Σ. τοῦ εἶδους .³⁸

Cap. X. 22. ÷ ὑποκάτω — Ἰσραήλ 4.³⁹

CAP. XI.

1. הקדמוני. Ο'. τὴν κατέναντι. Σ. τὴν ἀνατολικήν.¹
בן עזר. Ο'. τὸν τοῦ Ἐξερ. Οἱ Γ'. τὸν υἱὸν
Ἰ. Α. ζούρ.²
- שרי. *Principes*. Ο'. τοὺς ἀφηγουμένους. Οἱ
Γ'. τοὺς ἄρχοντας.³
2. והיעצים. *Et suadentes*. Ο'. καὶ βουλευόμενοι.
Σ. καὶ συμβουλευόντες.⁴
3. בקרוב. *In propinquo*. Ο'. προσφάτως. Σ. ἀρ-
τίως.⁵

5. וידעתי. *Novi illud*. Ο'. ἐπίσταμαι. Σ. προή-
δειν.⁶
6. חלליתם. *Occisos vestros*. Ο'. νεκροὺς ὑμῶν.
Σ. τετραμμένων (s. τετραναμισμένων) ὑφ' ὑμῶν.⁷
10. על גבול. *In finibus*. Ο'. ἐπὶ τῶν ὁρέων.
Alia exempl. ἐπὶ τῶν ὀρίων.⁸
11. היא לא-תהיה לכם לסיר ואתם תהיו
בתוכה לבשר אל-גבול ישראל אשפט
אתכם. *Ista non erit vobis olla, et vos non
eritis in medio ejus caro; in finibus Israelis
judicium exercebo in vos*. Ο'. Vacat. Alia
exempl. αὕτη ὑμῖν οὐκ ἔσται εἰς λέβητα, καὶ
ὑμεῖς οὐ μὴ γένησθε (Οἱ Γ'. οὐκ ἔσεσθε) ἐν
μέσῳ αὐτῆς εἰς κρέα ἐπὶ τῶν ὀρίων τοῦ Ἰσ-
ραήλ κρινῶ ὑμᾶς.⁹
12. וידעתם כיראני יהיה אשר בקרו לא הלכתם
ומשפטי לא עשיתם וכמשפטי הגוים אשר
סביבותיכם עשיתם. *Et scietis quod ego sum
Jova, quia in statutis meis non ambulastis, et
leges meas non fecistis; sed secundum leges
gentium quae circa vos sunt fecistis*. Ο'. Va-
cat. Alia exempl. καὶ ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγὼ
κύριος, ✕ ὅτι ἐν τοῖς δικαίωμασί μου οὐκ ἐπο-
ρεύθητε, καὶ τὰ κρίματά μου οὐκ ἐποιήσατε,
καὶ τὰ κρίματα τῶν ἔθνῶν τῶν περικύκλω
ὑμῶν ἐποιήσατε 4.¹⁰

³⁰ Cod. Jes. Sic Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Ald. (cum καίγει αὐτὰ), Codd. III, 26, 49, alii; neonon (cum ἐχομένων) Codd. 22, 36, alii. Aquilae lectionem e Cod. 86 exscripsit De Reg. ³¹ Cod. 86, teste De Reg. ³² Sic Cod. 87, Syro-hex., et sine aster. Comp., Ald., Codd. III, XII, 22 (sine τοῦ priore), 23, 36, alii. ³³ Cod. 86 (teste De Reg.), 88. Cf. ad Cap. ix. 3. ³⁴ Codd. 86, 88. ³⁵ Idem. Syro-hex. affert: ✕ חכמים. (Inter 4 et 5 videtur fuisse 4, nunc erasum.) Cf. ad Cap. xi. i. ³⁶ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 62, 87 (cum ✕ τέσσαρα 4 τ.), 88. ³⁷ Idem. Sic in textu Comp., Ald., Codd. III, 26, 42, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. ³⁸ Cod. 86, teste De Reg. Cf. ad v. 10. Codd. 22, 36, alii, in textu supplet: τὸ εἶδος αὐτῶν. ³⁹ Cod. 87. Syro-hex. male pingit: ✕ ὑποκάτω — Ἰσραήλ 4.

CAP. XI. ¹ Syro-hex. ✕ חכמים. ² Cod. 86, teste De Reg. Scriptura Ἰζούρ est in Codd. XII, 62, 87,

88, 147, et Syro-hex. ³ Codd. 86, 88. ⁴ Cod. 86, teste De Reg. ⁵ Codd. 86, 88. ⁶ Syro-hex. 4. ✕ فوجدت نوحا. Cf. Hex. ad Psal. xxxvi. 18. ⁷ Idem: ✕ فوجدت صلبا. ⁸ Sic Comp., Codd. 42, 87, et Syro-hex. in marg. ⁹ Sic Comp., Ald. (cum ὁρέων), Codd. III (idem), XII, 22 (cum ὁρέων), 23, 26 (cum ὡς κρέα), alii, et Syro-hex. (cum ὁρέων). Grubius pingendum curavit: ✕ αὕτη ὑμῖν κ. τ. ε., repugnantibus libris omnibus, et Hieron. "Barb. ad vocem γένησθε (sic) in marg. affert: Οἱ Γ'. ἔσεσθε."—De Reg. ¹⁰ Sic Codd. 87, 88 (cum οὐκ ἐποιήσατε in fine), Syro-hex. (cum καὶ κατὰ τὰ κρ. τῶν ἔθνῶν). Sic sine aster. (cum καὶ κατὰ τὰ κρ. τ. ε.) Codd. XII (cum lacuna ab οὐκ ad οὐκ), 62 (cum οὐκ ἐτ. in fine). In Codd. 22, 23, 36, alii, et Theodoretus locus sic legitur: καὶ ἐπιγνώσεσθε — οὐκ ἐποιήσατε, ἀλλ' οὐδὲ κατὰ τὰ κρ. τῶν ε. τῶν π. ὑμῶν οὐκ ἐποιήσατε. Postremo tantummodo haec, καὶ ἐπιγνώσεσθε ὅτι (s. διότι) ἐγὼ κύριος, habentur in Ald., Codd. III, 26, 42,

23. אֲשֶׁר מִקְרָב. *Qui ab oriente est.* O'. δ ἦν ἀπέναντι. Θ. τοῦ ἀπὸ ἀνατολῶν.³²
24. וַיַּעַל מֵעַל הַמְּרָאָה אֲשֶׁר רָאִיתִי. *Et sublata est a me visio quam videram.* O'. καὶ ἀνέβην ἀπὸ τῆς ὁράσεως ἧς εἶδον. Σ. (καὶ) ἀνελήφθη ἀπ' ἐμοῦ ἡ ὄρασις ἣν εἶδον.³³
25. אֵת כָּל. O'. πάντας. 'A. σὺν πάντας.³⁴
- Cap. XI. 20. εἰς θεὸν, ÷ λέγει κύριος 4.³⁵

CAP. XII.

2. בֵּית-הַפְּרִי. *Gentis contumacis.* O'. τῶν ἀδικῶν αὐτῶν. Alia exempl. οἴκου παραπικραίνοντος.¹
- לְרֵאוֹת. O'. Σ. Θ. τοῦ βλέπειν. "Ἄλλος" τοῦ ὁρᾶν.²
- מְרִי. O'. παραπικραίνων. 'A. Σ. προσεριστής.³
3. גּוֹלָה וְגֵלָה. *Migrationis, et migra.* O'. αἰχμαλωσίας. Alia exempl. add. καὶ αἰχμαλωτίσθητι.⁴ 'A. μετοικεσίας. ⁵
- הַמָּה. *Ii.* O'. ἐστί. "Ἄλλος" εἰσίν.⁶
4. לְעֵינֵיהֶם. *In conspectu eorum.* O'. κατ' ὀφθαλμοὺς αὐτῶν. "Ἄλλος" ἐνώπιον αὐτῶν.⁷

4. כְּמוֹצְאֵי גּוֹלָה. *Juxta exitus exsulum.* O'. ✕ ὧς ἐκπορεύεται αἰχμαλώτος 4.⁸
5. לְעֵינֵיהֶם. O' (in fine v. 4). ἐνώπιον αὐτῶν. Alia exempl. ✕ εἰς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν 4.⁹
- בְּקִיר. *In parietem.* O'. εἰς τὸν τοίχον. "Ἄλλος" ἐν τῷ τοίχῳ.¹⁰
6. תִּשָּׂא. *Portabis.* O'. ἀναληφθήσῃ. 'A. ἀρθήσῃ. Θ. ἀρείς.¹¹
7. כְּלֵי הַיִּצְחָתִי כְּלֵי גּוֹלָה. *Vasa mea extuli quasi vasa exsulum.* O'. καὶ σκεύη ἐξήνεγκα αἰχμαλωσίας. Oἱ Γ'. καὶ ✕ σκεύη 4 ἐξήνεγκα ὡς σκεύη αἰχμαλωσίας.¹²
- בְּעֵלְטָה. *In caligine.* O'. κεκρυμμένος. 'A. ἐν ἀχλύϊ. Σ. ἐν σκοτία. Θ. ἐν σκότει.¹³
- נִשְׂאֵתִי. *Portavi.* O'. ἀνελήφθην. Σ. ἐβάστασα.¹⁴
10. הַנְּשִׂאֵת הַמֶּלֶךְ. *Princeps est vaticinium hoc.* O'. ὁ ἄρχων καὶ ὁ ἀφηγούμενος. Alia exempl. τῷ ἀρχοντι καὶ τῷ ἀφηγουμένῳ.¹⁵ 'A. τὸ ἐπρημένον τὸ ἄρμα τοῦτο. Σ. περὶ τοῦ ἀρχοντος τὸ λῆμμα τοῦτο. Θ. καὶ λοιποῖ· ὁ ἀρχων ὁ ἀφηγούμενος οὗτος.¹⁶
11. אֲנִי מוֹפְתֵיכֶם. *Ego sum signum vestrum.* O'. ὅτι ἐγὼ τέρατα ποιῶ ὡς ἐν μέσφ αὐτῆς 4.¹⁷
- לָהֶם. O'. αὐτῶν. 'A. ὑμῖν. Σ. Θ. αὐτοῖς.¹⁸

³² Syro-hex. **ⲁⲟⲩ ⲟⲩⲩⲁ ⲙⲉⲛ ⲙⲉⲛⲁⲓⲛⲁⲓ.** ³³ Codd. 86, 88.

³⁴ Cod. 86, teste De Reg. Cod. 62 in textu: *σύμπαντας*.

³⁵ Syro-hex. Sic sine obelo Ald., Codd. III, 26, 36, alii, invito Hebraeo.

CAP. XII. ¹ Sic Codd. XII (in marg.), 22, 23, 36, alii. Syro-hex. in marg. char. Estrang. **ⲙⲉⲛⲁⲓⲛⲁⲓ ⲙⲉⲛⲁⲓⲛⲁⲓ.** Hieron.: "Pro eo quod nos vertimus, in medio domus exasperantis tu habitas, LXX posuerunt: in medio iniquitatum eorum tu habitas." ² Cod. 86, teste De Reg. Sic in textu Ald., Codd. III, 26, 49, alii. ³ Codd. 86, 88. Cf. ad Cap. ii. 6. Theodoret.: τὸ δὲ παραπικραίνων ὁ Σύμαχος προσεριστής ἡρμήνευσε, τουτέστι, φιλόνεικος, ἀπειθής, καὶ ἀνήκοος. Infra ad v. 35 Cod. 86 affert: 'A. ὁ προσεριστής. ⁴ Sic Ald., Codd. III, XII, 26, 49, alii, Syro-hex., Hieron. ⁵ Codd. 86, 88. ⁶ Cod. 86, teste De Reg.

⁷ Sic in textu Cod. 22. Syro-hex. in marg. **ⲙⲉⲛⲁⲓⲛⲁⲓ.**

⁸ Sic sub aster. Syro-hex. Verba desunt in Cod. 62 solo.

⁹ Sic Codd. 87, 88, et sine aster. Cod. 62, Syro-hex.

¹⁰ Cod. 86, teste De Reg. Sic in textu

Cod. 62. ¹¹ Codd. 86, 88. Syro-hex. in marg. char.

Estrang.: *λήψην* (**ⲗⲉⲗⲏ**), tacentibus libris Graecis. ¹² Cod.

XII in marg., teste Parsonio. Sic sine aster. Comp. (cum ἐξ. σκεύη pro σκεύη ἐξ.), Codd. 23 (idem), 51 (idem), 62, 87, 88, alii, et Syro-hex. In Ald., Codd. III, 26, 42, alii, legitur: καὶ ἐξήνεγκα ὡς σκ. αἰχμ. ¹³ Codd. 86, 88.

¹⁴ Syro-hex. **ⲙⲉⲛⲁⲓⲛⲁⲓ.** ¹⁵ Sic Comp. (cum καὶ ἀφ.), Ald., Codd. III, XII (in marg.), 22, 23 (ut Comp.), 26, alii (non 87, 88). Syro-hex. **ⲙⲉⲛⲁⲓⲛⲁⲓ.**

¹⁶ Codd. 86, 88. Ad Aq. Parson. exscripsit: τω (sic) ἐπρημένον, rectius, ni fallimur, quam De Reg., qui e Cod. 86 affert: 'A. τῷ ἐπρημένῳ κ. τ. ε. E contrario ad Theod. hunc auctorem habuimus, scribendo: Θ. καὶ λοιποῖ· ὁ ἀρχων, non, ut Parsonius: Θ. καὶ ὁ ἀρχων. Symmachi lectionem confirmat Syrus noster: **ⲙⲉⲛⲁⲓⲛⲁⲓ ⲙⲉⲛⲁⲓⲛⲁⲓ.**

¹⁷ Syro-hex. Sic sine obelo Ald., Codd. III, 26, 42, 49, alii. ¹⁸ Cod. 86, teste De Reg. Posterior lectio est in Comp., Codd. III, 23, 36, alii. Quod Aq. vertit **ⲙⲉⲛⲁⲓⲛⲁⲓ**

in nonnullis libris hodie legitur. Mox v. 12 De Reg. e

13. בְּמַצְוֵי־רֵתִי. *In reti meo.* O'. ἐν τῇ περιοχῇ μου. 'A. (ἐν τῷ) ἀμφιβλήστρω μου. Σ. (ἐν τῇ) σαγήνῃ μου.¹⁹

14. וְכָל־אֲנָפִי אֲזַרְהָ. *Et omnes alas (agmina) ejus dispergam.* O'. καὶ πάντας τοὺς ἀντιλαμβανομένους ('A. ἀγάλματα. Σ. τὰ πτερὰ. Θ. τὰ ὑποστρήγματα²⁰) αὐτοῦ διασπερῶ. Σ. καὶ πάντα τὰ πτερὰ αὐτοῦ λιμήσω.²¹

אֲרִיב אַחֲרֵיהֶם. *Evaginabo post eos.* O'. ἐκκενώσω (alia exempl. ἐκχεῶ²²) ὅπισω αὐτῶν. Σ. γυμνώσω ἀκολουθοῦσαν αὐτοῖς.²³

16. וְיַדְבֵּר. *Et a peste.* O'. καὶ ἐκ θανάτου. 'A. Σ. καὶ ἐκ λοιμοῦ.²⁴

18. בְּרַעַשׁ. *Cum tremore.* O'. μετὰ ὀδύνης. Alia exempl. μετὰ ἐνδείας.²⁵ 'A. ἐν σεισμῷ. Σ. ἐν ἀκαταστασίᾳ. Θ. ἐν σάλῳ.²⁶

בְּרַגְגָה. *Cum trepidatione.* O'. μετὰ βασάνου. 'A. ἐν κλόνοις. Σ. μετὰ σάλου. Θ. σπουδῇ (s. μετὰ σπουδῆς).²⁷

19. בְּרִצְוֶה. *Cum sollicitudine.* O'. μετὰ ἐνδείας. 'A. Θ. ἐν μερίμῃ. Σ. μετὰ ἀκαταστασίας.²⁸

בְּשִׁמְמוֹן. *Cum stupore.* O'. μετὰ ἀφανισμού. Σ. (μετὰ) ἀδημονίας.²⁹

לְמַעַן תִּשָּׁח אֶרְצָהּ. *Ut deseratur terra ejus.* O'. ὅπως ἀφανισθῇ ἡ γῆ. Σ. ὅπως ἄκοσμος ἦ ἡ γῆ.³⁰

19. מְמִלְאָהָ. *A plenitudine ejus.* O'. σὺν πληρώματι αὐτῆς. 'A. ἀπὸ πληρώματος αὐτῆς.³¹

בְּהַחֲרִיבֵים בָּהּ. *Propter injuriam omnium qui habitant in ea.* O'. ἐν ἀσεβείᾳ γὰρ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐτῇ. Σ. διὰ ἀδικίαν πάντων τῶν κατοικοῦντων (ἐν αὐτῇ).³²

20. תִּהְרַבְּנָה. *Desolabuntur.* O'. ἐξερρημωθήσονται. 'A. καθαιρεθήσονται. Σ. κενωθῶσιν.³³

וְשִׁמְמָה תְהִיָּה. *Vastatio erit.* O'. εἰς ἀφανισμόν ἔσται. Σ. ἀτακτος ἔσται.³⁴

22. הַפִּשְׁלָה. *Proverbium.* O'. 'A. Θ. ἡ παραβολή. Σ. ἡ παροιμία.³⁵

וְיִאָבֵד. *Et peribit.* O'. ἀπόλωλεν. Σ. (καὶ) διαπνεύσει.³⁶

23. יְהוָה. O'. κύριος. Πάντες ΠΙΠΙ.³⁷

הִשְׁבַּתִּיהָ. *Cessare faciam.* O'. καὶ ἀποστρέψω. Σ. καὶ (s. καίγε) παύσω.³⁸

כִּי אִם. *Sed.* O'. ὅτι. 'A. ἀλλ' ἤ.³⁹

וְדַבַּר. *Et verbum.* O'. καὶ λόγος. Σ. (καὶ) καιρός.⁴⁰

24. וָשׁוּן. *Vanum.* O'. ψευδής. 'A. εἰκῆ. Σ. Θ. ματαία.⁴¹

וְיִמְקַסֵּם חֻלְקָה. *Et divinatio fallaciae.* O'. καὶ μαντευόμενος τὰ πρὸς χάριν (Σ. ὀλισθηρόν. Θ. λεία⁴²). Σ. οὐδὲ μαντεῖον ὀλισθήματος.⁴³

Cod. 86 affert: 'A. σὺν τὴν γῆν, ut in textu Cod. 62.

¹⁹ Codd. 86, 88. Ad καὶ αὐτὴν (οὐκ ὄφεται) Parsons. e Cod. 86, 88 affert: Σ. + διὰ τὸ ἐκτυφλωθῆναι, quod merum scholium esse quisvis videt. ²⁰ Cod. 86, 88. Syro-hex. affert: ♦ ♦ ♦ ♦ ♦. Cf. ad Cap. xvii. 21. xxxviii. 6. ²¹ Syro-hex. (indice ad καὶ πάντας in initio v. male appicto): ♦ ♦ ♦ ♦ ♦. ♦ ♦ ♦ ♦ ♦.

²² Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. ²³ Montef. e Cod. Jes. (taecente Parsonsii amanuensi) edidit: Σ. γυμνώσω ὅπισω αὐτῶν; sed Parsons. e Codd. 86 (concinnate De Reg.), 88 exscripsit: Σ. ἀκολ. αὐτοῖς. Cf. Hex. ad 1 Reg. viii. 3. Psal. xlviii. 18. Jerem. xlii. 16. ²⁴ Cod. 86, teste De Reg. 2, 3 in textu Cod. 42. ²⁵ Sic Ald., Codd. XII (cum μετὰ ὀδύνης in marg.), 49, 62, alii, et Syro-hex. (cum ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ in marg.). ²⁶ Codd. 86, 88. ²⁷ Cod. 86. Ad Theod. Parsons. exscripsit: Θ. σπουδῇ; De Reg. autem: Θ. σπουδῆς. ²⁸ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: ♦ ♦ ♦ ♦ ♦.

♦ ♦ ♦ ♦ ♦. ²⁹ Iidem. Syro-hex. ♦ ♦ ♦ ♦ ♦. ³⁰ Syro-hex. ♦ ♦ ♦ ♦ ♦. Cf. Hex. ad Jerem. iv. 27. ³¹ Cod. 86, teste De Reg. ³² Codd. 86, 88. In textu Comp., Codd. 23, 36, alii, exhibent: ἐν ἀσεβείᾳ πάντων τῶν κ. ἐν αὐτῇ. ³³ Codd. 86, 88. ³⁴ Syro-hex. ♦ ♦ ♦ ♦ ♦. Codd. 86, 88: Σ. ἀτακτος. ³⁵ Hieron.: "Quod nos diximus proverbium, juxta Symmachum, omnes alii interpretes parabolan transtulerunt." Cf. Hex. ad Prov. xxv. 1. ³⁶ Idem: "Et omnis visio peribit... vel juxta Symmachum, διαπνεύσει, id est, in ventum et auram tenuem dissolvetur." ³⁷ Cod. 86, teste De Reg. Cf. Hex. ad Jesai. i. 2. ³⁸ Cod. 86, 88: Σ. παύσω. Syro-hex. ♦ ♦ ♦ ♦ ♦. ³⁹ Cod. 86, teste De Reg. ⁴⁰ Codd. 86, 88. ⁴¹ Iidem. ⁴² Iidem. Hieron.: "Ubi a nobis editum est, neque erit divinatio ambigua, vertere LXX, nec divinans juxta gratiam, pro quo omnes lubricum interpretati sunt." ⁴³ Syro-hex. ♦ ♦ ♦ ♦ ♦.

25. **אָדְבַר אֶת אֲשֶׁר אָדְבַר.** *Loquar quodcumque loquar.* Ο'. λαλήσω τοὺς λόγους μου. "Ἄλλος· λαλήσω δ' ἐὰν λαλήσω.⁴⁴
לֹא תִמְשָׁךְ. *Non protrahetur.* Ο'. καὶ οὐ μὴ μῆκύνω. Σ. (οὐ) παροικισθήσεται.⁴⁵
 28. **וַיִּשָׁפֵךְ.** *Et fiet.* Ο'. καὶ ποιήσω. Σ. καὶ ἄμα ἔσται.⁴⁶

Cap. XII. 23. ὅτι λαλήσεις πρὸς αὐτοὺς, ὡς λέγων⁴⁷ 25. ὁ οἶκος ὡς Ἰσραήλ⁴⁸ 27. ὁ οἶκος Ἰσραήλ ÷ ὁ παραπικραίνων, λέγοντες ἄ λέγουσιν.⁴⁹

CAP. XIII.

2. **הַנְּבִיאִים וְאֶמְרַת לְנְבִיאֵי מַלְבָּם.** *Qui vaticinantur, et dices vaticinantibus ex animo suo.* Ο'. Vacat. ✕ 'A. Θ. τοὺς προφητεύοντας, καὶ ἔρεις τοῖς προφήταις τοῖς προφητεύουσιν ἀπὸ καρδίας αὐτῶν.⁴¹
 3. **עַל-הַנְּבִיאִים הַנְּבִלִים.** *Prophetis stultis.* Ο'. τοῖς προφητεύουσιν ἀπὸ καρδίας αὐτῶν. 'A... ἀπορρέοντας. Θ. ἐπὶ τοὺς προφήτας τοὺς ἄφρονας.²
אֲשֶׁר הִלְכִים אַחַר רוּחַ. *Qui sectantur spiritum suum.* Ο'. Vacat. ✕ Θ. τοῖς πορευομένοις ὀπίσω τοῦ πνεύματος αὐτῶν⁴³ Σ. τοῖς ἀκολουθήσασιν τῷ πνεύματι ἑαυτῶν.⁴

3. **וְלִבְלִתֵּי רָאָה.** *Et ita ut nihil videant.* Ο'. καὶ τὸ καθόλου μὴ (Σ. μῆδὲν⁵) βλέπουσιν.
 4. **בְּרַחֲבֹת בְּנֵי־אֵיזָה וְיִשְׂרָאֵל הָיוּ.** *Sicut vulpes in locis vastatis prophetae tui, Israel, sunt.* Ο'. ὡς ἀλώπεκες ἐν ταῖς ἐρήμοις (Ο'. 'A. in desertis. Σ. Θ. in parietinis atque ruinosis⁶) οἱ προφήται σου, Ἰσραήλ, ✕ ἦσαν⁷ Σ. ὡς ἀλώπεκες ἐν ἐρείπιοις οἱ προφήται σου, Ἰσραήλ.⁸
וְהָיוּ. Ο'. Vacat. 'A. Σ. ✕ ἐγένοντο⁹ Θ. ✕ ἦσαν⁹

5. **לֹא עֲלִיתֶם בְּפַרְצֹת וַתַּגְדְּרוּ גְדָר עַל-בַּיִת הָיָה וְיִשְׂרָאֵל לַעֲמֹד בְּמַלְחָמָה בְּיוֹם יְהוָה.** *Non ascendistis in rupturas, aut obduxistis murum pro domo Israelis, ut stetis in praelio in die Jonae.* Ο'. οὐκ ἔστησαν ἐν στερεώματι ('A. Θ. διακοπαῖς¹⁰), καὶ συνήγαγον ποίμνια ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ Ἰσραήλ· οὐκ ἀνέστησαν οἱ λέγοντες· ἐν ἡμέρᾳ κυρίου. Σ. οὐκ ἀνέβητε εἰς τὰς διακοπὰς, οὐδὲ περιεφράξατε φραγμὸν περὶ τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ, ὑπὲρ τοῦ ἐνστήναι ὡς ἐν πολέμῳ ἐν ἡμέρᾳ κυρίου.¹¹ Θ. . . καὶ οὐκ ἔκοδομήσαντο φραγμὸν ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραήλ, τοῦ στήναι ἐν πολέμῳ ἐν ἡμέρᾳ κυρίου.¹²
 6. **מְזָבָה.** *Mendacia.* Ο'. μάταια. Alia exempl. *μαντεία.*¹³

⁴⁴ Sic in textu Cod. 62, qui pergit: λαλήσω τοὺς λ. μου, καὶ ποιήσω. Est, ut videtur, alius interpretis. ⁴⁵ Cod. 86, teste De Reg. Parsons. e Codd. 86, 88 affert: [οἶκος] Σ. παροικισθήσεται. Paene crediderim Symmachi manum esse, οὐ παρελκυθήσεται. Cf. Hex. ad Psal. cxix. 5. ⁴⁶ Codd. 86, 88. Syro-hex. ✕ **וְאֶמְרַת לְנְבִיאֵי מַלְבָּם.** ⁴⁷ Syro-hex. Sic sine obelo Comp., Codd. 22, 23, 36, alii. ⁴⁸ Syro-hex., et sine obelo iidem. ⁴⁹ Cod. 87, invito Syro-hex.

CAP. XIII. ¹ Cod. Jes. Sic in textu Comp., Ald. (qui post προφητεύοντας infert τὰ Ἰσραήλ), Codd. III, 22, 23, 26, alii, et sub aster. Codd. 87, 88. Syro-hex. pingit: τοὺς προφ. ✕ καὶ ἔρεις—ἀπὸ κ. αὐτῶν⁴, + καὶ προφητεύσεις, καὶ ἔρεις πρὸς αὐτούς⁴. Rectius Cod. 87: ✕ τοὺς προφ., καὶ ἔρεις κ. τ. ἐ. Hieron.: "Hoc quod nos posuimus: *Qui prophetant, et dices prophetantibus de corde suo*, omisere LXX, et pro eo, quod non habetur in Hebraeo addiderunt: et

prophetabis, et dices ad eos." ² Codd. 86, 88. ³ Cod. Jes. Sic in textu Comp., Codd. 22, 23, 36, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. ⁴ Cod. 86, 88 (cum αὐτῶν). ⁵ Cod. 86, teste De Reg., qui ex eodem affert: "Ἄλλ. καὶ τοῖς καθ. μὴ βλ. ⁶ Hieron. ⁷ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex. ⁸ Theodoret. ⁹ Cod. 86, teste De Reg. Post ἐρήμοις, ἐγένοντο inferunt Codd. 22, 23, 36, alii. ¹⁰ Idem. ¹¹ Theodoret. in continuatione (sine ἐγένοντο). (Pro στήναι, ἐνστήναι assumpsimus e Codd. 86, 88, qui afferunt: Σ. ὑπὲρ τοῦ ἐνστήναι—ἡμέρᾳ.) Prorsus concorditer Syro-hex. **وَمَا لَكُمْ حَمَلًا حَمَلًا. لَا تَعْمَدُونَ حِمْلًا حَمَلًا. وَلَا تَعْمَدُونَ حِمْلًا حَمَلًا.** ¹² Cod. 86, teste De Reg. Parsons. e Codd. 86, 88 exscripsit *οικοδομήσαντο, et οικοδομήσατε.* ¹³ Sic Codd. 87, 88(?). Syro-hex. in marg. char. Estrang. ✕ **חַמְסָה.**

15. תָּפַל. Ο' πεσείται. 'Α. ἀνάφ. Σ. ἀναρ-
 τύτω. Θ. ἀφροσύνη.³⁴

16. נְבִיאֵי יִשְׂרָאֵל. Ο' προφήται του 'Ισραήλ.
 Σ. ἀλλ' οί προφήται του 'Ισραήλ.³⁵

וְחִזוֹן שָׁמַיִם. Visionem pacis. Ο' εἰρήνην. 'Α.
 ὄραματισμόν . . Σ. Θ. ὄρασιν .³⁶

17. פְּסִים. Pone. Ο' στήρισον. 'Α. Θ. ἑές. Σ.
 τάξον.³⁷

18. הוּי לַמְתַּפְרֹוֹת כָּסוֹת עַל כַּל-אַצְעֵי יָדָי
 וַעֲשׂוֹת הַמְסַפְּפוֹת עַל-רֶאֶשׁ כַּל-קִוְמָה לְעֹדְד
 נַפְשֹׁת. Vae iis qui consument pulvillos ad
 omnes cubitos manuum, et faciunt culcitra ad
 caput (hominum) cujusvis staturae ad venandas
 animas. Ο' οὐαί ταῖς συρραπτούσαις προσκε-
 φάλαια (Σ. ὑποστρώματα³⁸) ὑπὸ πάντα ἀγκῶνα
 χειρῶν, καὶ ποιούσαις ἐπιβόλαια (Σ. Θ. ἑπαν-
 χένια³⁹) ἐπὶ πᾶσαν κεφαλὴν πάσης ἡλικίας,
 τοῦ διαστρέφειν ('Α. Σ. Θ. θηρεύειν⁴⁰) ψυχάς.
 Σ. οὐαί ταῖς συρραπτούσαις ὑπαγκῶνια ὑπὸ
 πάντα ἀγκῶνα χειρῶν, καὶ ποιούσαις ὑπαν-
 χένια πρὸς κεφαλῆς πάσης ἡλικίας εἰς τὸ θη-
 ρεῖν ψυχάς.⁴¹ 'Ο' Εβραῖοίς οὐαί ταῖς ποιοῦ-
 σαις φυλακτήρια, καὶ κρεμαζούσαις ἐπὶ τοῖς
 βραχίσιον αὐτῶν, καὶ ἐπιτιθεμέναις αὐτὰ ἐπάνω
 κεφαλῆς ἐκάστης ἡλικίας [τοῦ διαστρέφειν τὰς
 ψυχάς].⁴²

הַנִּפְשֹׁת הַתְּזוֹדְדָה לְעָמִי וְנַפְשֹׁת לְכַהֵן
 הַתְּהַיָּנָה. Num animas venabimini populi mei,
 animas vero vestras vivas conservabitis? Ο'.

αἱ ψυχὰι διεστράφησαν τοῦ λαοῦ μου, καὶ
 ψυχὰς ✕ Θ. ἐαυτῶν 4⁴³ περιποιούντο. Σ.
 ψυχὰς ἐθήρευον τοῦ λαοῦ μου, ψυχὰς δὲ ὑμῖν ἐλέγετε
 περισώζειν.⁴⁴

19. וּבַתְּרֹוֹתַי. Et pro frustulis. Ο' καὶ ἔνεκεν
 κλασμάτων. Θ. (καὶ) ἐν ψωμοῖς.⁴⁵

וְלַחֲיֹוֹתַי. Et vivas conservare. Ο' καὶ τοῦ
 περιποιήσασθαι. 'Α. Θ. (καὶ) τοῦ ζῶσαι. Σ.
 (καὶ) περισώζειν.⁴⁶

כִּכְנֹבְכֶם. Dum mentimini. Ο' ἐν τῷ ἀπο-
 φθέγγεσθαι ('Α. Θ. διαψευδέσθαι⁴⁷) ὑμᾶς.

20. מַצְדָּוֹתַי. Venamini. Ο' συστρέφετε. Οἱ
 Γ' θηρεύετε.⁴⁸

לְפָרְחַי. Instar avium. Aliter: Ut advolent.
 Ο' Vacat. 'Α. ✕ τὰς πετομένας 4. Σ. ✕
 εἰς τὸ πέτεσθαι 4. Θ. ✕ εἰς ἔκλυσιν 4.⁴⁹

וַשְׁלַחְתִּי. Et dimittam. Ο' καὶ ἐξαποστειλῶ.
 Σ. καὶ ἀπολύσω.⁵⁰

מַצְדָּוֹתַי. Ο' ἐκστρέφετε. 'Α. παγιδεύετε. Σ.
 θηρεύετε.⁵¹

לְפָרְחַי. Instar avium. Aliter: Ut advolent.
 Ο' εἰς διασκορπισμόν. Σ. (εἰς) τὸ ἀναπε-
 τασθῆναι. Θ. εἰς ἔκλυσιν.⁵²

21. לְמַצְדָּה. In capturam. Ο' εἰς συστροφῆν.
 'Α. παγιδευθῆναι. Θ. θηρευθῆναι. Σ. (εἰς)
 θήρευμα.⁵³

22. יֵצֵן הַכֹּהֲנֹוֹת. Propterea quod afflictistis. Ο'.
 ἀνθ' ὧν διεστρέφετε. 'Α. ἐχειμάζετε.⁵⁴ Ali-

³⁴ Codd. 86, 88. ³⁵ Syro-hex. **וְלַאֲנָשֵׁי**.

³⁶ Codd. 86, 88. ³⁷ Iidem.

³⁸ Iidem, concinente Syro-hex., qui affert: **וְלִמְסַפִּפוֹת**. Theodoretus, ex altera, ut videtur, Symmachi editione, ὑπαγκῶνια protulit.

³⁹ Iidem. Theodoret. ὑπανχένια, fortasse verius. ⁴⁰ Iidem. ⁴¹ Theodoret. Syrus ad verba τῶν Ο', ἐπὶ πᾶσαν κεφαλὴν, affert: Σ. ὑπὸ παντὸς ἀυχένος (ἄσδ **ἄσδ** **ἄσδ**).

⁴² Codex Reg. apud Montef. "Ad lectionem Hebraei consonat Codex Barb. praeter haec: ἐπὶ τοὺς βραχίσιον pro ἐπὶ τοῖς βραχίσιον; subinde ἐπιτιθέασιν αὐτὰ pro ἐπιτιθεμέναις αὐτὰς [sic Montef.], et infra addit πάσης ante κεφαλῆς; cetera vero omittit."—De Reg. ⁴³ Cod. 86, teste De Reg., qui *ἐπιτιθε* scribit. ⁴⁴ Syro-hex. **וְ**.

עַל כַּל-אַצְעֵי יָדָי

וְלַאֲנָשֵׁי ⁴⁵ Codd. 86, 88.

⁴⁶ Iidem. ⁴⁷ Iidem. ⁴⁸ Iidem. Mox Cod. 86 bis

affert: 'Α. ✕ σῖν 4 τὰς ψυχὰς. ⁴⁹ Cod. 86, teste De Reg. (Ad Symmachum Parsons. exscriptis εἰς τὸ πέτασθαι.) In Cod. 88 confuse scriptum: 'Α. ✕ σῖν τὰς ψ. τὰς πετομένας εἰς τὸ πέτεσθαι. Θ. ✕ εἰς ἔκλυσιν. Syro-hex. affert: Σ. θη-
 ρεύετε τὰς ψυχὰς εἰς τὸ πέτεσθαι (ἄσδ **ἄσδ** **ἄσδ**). Symmachi lectionem in textum infert Cod. 23; Theodotionis Cod. 62.

⁵⁰ Syro-hex. **וְ**. ⁵¹ Codd. 86, 88. ⁵² Cod. 86, teste De Reg. ⁵³ Codd. 86, 88. De Reg. e Cod. 86 exscriptis: 'Α. εἰς παγιδευθῆναι εἰς θηρευθῆναι. Σ. εἰς θήρευμα.

⁵⁴ Theodoret.: ἐπειδὴ γὰρ, φησὶ, τοὺς μὲν δικαίους διεπαράττετε καὶ ἐχειμάζετε: οὗτω γὰρ ὁ 'Ακ. ἠρμήνευσε κ. τ. ε. Fortasse in alterutra editione Aquila interpretatus est ἐχειμάσθη.

ter: 'A. . ἡμαυρώθη.⁵⁵ Σ. διὰ τὸ βασανίζειν ὑμᾶς (s. διότι ἐβασανίζετε).⁵⁶

22. וְשָׁקַר. Falso. O'. Vacat. Alia exempl. ἀδικῶς.⁵⁷

לְבַלְתִּי. Ita ut non. O'. τὸ καθόλου μῆ. 'A. Σ. τοῦ καθόλου μῆ. Θ. ἴνα (μῆ).⁵⁸

וְחַיְתוּ. Ad vivum servandum eum. O'. καὶ ζῆσαι αὐτόν. 'A. τοῦ ζῆσαι αὐτόν.⁵⁹

Cap. XIII. 9. וְ כַּי (sic) ἐν γραφῇ οἴκου 'Ισραήλ ἄ οὐ γραφῆσονται.⁶⁰ 22. μὴ ἀποστρέψαι αὐτόν ὡς ἀπὸ τῆς ἀδικίας αὐτοῦ, καὶ ἄ ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ.⁶¹

CAP. XIV.

1. וְשֵׁנִים זְקֵנִים יִשְׂרָאֵל. Viri de senioribus Israelis. O'. ἐκ τῶν πρεσβυτέρων ἄνδρες τοῦ λαοῦ 'Ισραήλ. Alia exempl. ἄνδρες ἐκ (s. ἀπὸ) τῶν πρεσβυτέρων 'Ισραήλ (s. τοῦ 'Ισραήλ).¹

3. וְהֵאֵלָה הָעֵלֹוֹת לְגִלְיָהָם עַל-לִבָּם. וּבְמִשּׁוֹל עֵינָם נִתְּנוּ נֹכַח פְּנֵיהֶם. Viri isti induxerunt idola sua in cor suum, et offendiculum iniquitatis suae posuerunt ante faciem suam. O'. οἱ ἄνδρες οὗτοι ἔθεντο τὰ διανοήματα (Οἱ Γ'. εἶδωλα²) αὐτῶν ἐπὶ τὰς καρδίας αὐτῶν, καὶ τὴν κόλασιν τῶν ἀδικιῶν αὐτῶν ἔθηκαν πρὸ (Σ. ἀπέναντι³) προσώπου αὐτῶν. 'A. οἱ ἄνδρες οὗτοι ἀνήνεγκαν τὰ εἶδωλα αὐτῶν ἐπὶ καρδίας αὐτῶν, καὶ σκάνδαλον ἀνομίας αὐτῶν ἔδωκαν ἀπέναντι τοῦ προσώπου αὐτῶν.⁴

4. וְהִנְבִּיאָה. Ad prophetam. O'. πρὸς τὸν προφήτην. Alia exempl. add. τοῦ ἐπερωτήσαι αὐτὸν ἐν ἔμοι.⁵

וְנִעַנְתִּי לוֹ בְּהַ בְּרַב גְּלוּלָיו. Respondebo ei secundum multitudinem idolorum suorum. O'. ἀποκριθῆσομαι αὐτῷ (alia exempl. add. ἐν αὐτοῖς⁶) ἐν οἷς ἐνέχεται ἡ διάνοια αὐτοῦ. Σ. ἀποκριθῆσομαι αὐτῷ διὰ τὸ πλῆθος τῶν εἰδώλων αὐτοῦ.⁷

5. וְלָמַעַן תָּשֶׁב. Ut cariam. O'. ὅπως πλαγιάσῃ. Alia exempl. ὅπως ἂν μὴ πλαγιάσωσι.⁸

6. פְּנִיכָם. O'. τὰ πρόσωπα ὑμῶν ὡς πρὸς μέ⁹.

7. וְנִעַנְהָ לִּי בִּי. Respondebo ei per me. O'. ἀποκριθῆσομαι αὐτῷ ἐν ᾧ ἐνέχεται ἐν αὐτῷ. Σ. ἀποκριθῆσομαι αὐτῷ δι' ἑμαυτοῦ.¹⁰

8. וְהִשְׁמוּתִיהוּ. Et faciam ut stupescat. O'. καὶ θήσομαι αὐτόν. Σ. et notum.¹¹

וְלֹאֵוֹ. In signum. O'. eis ἔρημον. Alia exempl. εἰς σημεῖον.¹²

9. כִּי־יִפְתָּהּ וְיָרָךְ דְּבָרָה. Si decipi se passus fuerit, ut loquatur verbum. O'. ἐὰν πλανήσῃ (alia exempl. πλανηθῆ¹³), καὶ λαλήσῃ ✕ Οἱ Γ'. λόγον¹⁴.

10. וְנִעַנְוֹן הַנְּבִיאָה יְהִיָּה. Talis culpa prophetae erit. O'. καὶ κατὰ τὸ ἀδίκημα ὁμοίως τῷ προφήτῃ ἔσται. Alia exempl. ὡσαύτως καὶ τὸ ἀδίκημα τοῦ προφήτου ἔσται.¹⁵ Σ. οὕτως ἡ ἀνομία τοῦ προφήτου ἔσται.¹⁶

13. וְלִמְעַל-מַעַל. Ut praevaricaretur praevaricatione.

⁵⁵ Codd. 86, 88. Quasi a בְּהָה, debilis fuit. Cf. Hex. ad Jesai. xlii. 4. ⁵⁶ Syro-hex. **وَصَلَبَ** **وَصَلَبَ** **وَصَلَبَ**. ⁵⁷ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 36, alii, Syro-hex., et Hieron. ⁵⁸ Cod. 86, teste De Reg. ⁵⁹ Idem. ⁶⁰ Syro-hex., invito Hebraeo. Haec, οὐδὲ ἐν γρ. οἴκου 'Ισρ., desunt in Codd. 86, 88, qui pergunt: οὐδὲ ἐγγραφήσονται. ⁶¹ Syro-hex. Sic sine obelo Cod. 49, et (cum ἀνομίας pro ἀδικίας) Ald., Codd. 68, 86, alii.

sub ✕ (fortasse pro +) Syro-hex. Hieron.: ad prophetam, ut interroget eum in me. Cf. v. 7. ⁶ Sic Comp., Ald., Codd. XII (om. proximo ἐν), 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. ⁷ Syro-hex. **וְנִעַנְתִּי לוֹ בְּהַ בְּרַב גְּלוּלָיו**. ⁸ Sic Ald., Codd. 42, 49, alii, et Syro-hex. in marg. ⁹ Sic Syro-hex., et sine obelo Ald., Codd. 36, 49, alii. ¹⁰ Syro-hex. **וְנִעַנְתִּי לוֹ בְּהַ בְּרַב גְּלוּלָיו**. ¹¹ Idem: **וְנִעַנְתִּי לוֹ בְּהַ בְּרַב גְּלוּלָיו**. Nescio an vertendum, καὶ ἐπίσημον, ut index lectionis ad תָּשֶׁב retrahatur. Cf. Hex. ad Psal. lxxiii. 5. ¹² Sic Ald., Codd. 49, 68, alii. Syro-hex. in marg. **וְלֹאֵוֹ**. ¹³ Sic Comp., Codd. III, 22, 23, 36, alii. Hieron.: si erraverit. ¹⁴ Cod. Jes. Sic in textu Comp., Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Cod. 87, Syro-hex. ¹⁵ Sic Comp., Codd. 22, 23, 36, alii. ¹⁶ Syro-hex. **וְנִעַנְתִּי לוֹ בְּהַ בְּרַב גְּלוּלָיו**.

CAP. XIV. ¹ Sic Comp., Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. ² Cod. Jes. Syro-hex. **וְנִעַנְתִּי לוֹ בְּהַ בְּרַב גְּלוּלָיו**. Hieron.: "Posuerunt immunditias suas in cordibus suis, sive cogitationes, et iuxta Symmachum et Theodotionem, idola." ³ Syro-hex. **וְנִעַנְתִּי לוֹ בְּהַ בְּרַב גְּלוּלָיו**. ⁴ Theodoret. ⁵ Sic Codd. 87, 88, et

Ο'. τοῦ παραπεσεῖν παράπτωμα. Σ. ἐν τῷ καταφρονεῖν καταφρόνησιν.¹⁷

15. וְהָיְתָה שְׂמֵמָה מִבְּלִי עוֹבֵר מִפְּנֵי הַחַיָּה. Et fuerit desolatio, ut non sit viator propter bestias. Ο'. καὶ ἔσται εἰς ἀφανισμόν, οὐκ ἔσται ὁ διδοιέων ἀπὸ προσώπου τῶν θηρίων. Σ. καὶ ἔσται ἄβασος παρὰ τὸ μὴ εἶναι ὀδοπόρον (s. τὸν διαδεύοντα) διὰ τὰ θηρία.¹⁸

22. וְהָיְתָה נֹתְרָהּ בָּהּ פְּלִטָה הַמּוֹצֵאִים בָּנִים. Sed ecce! relinquuntur in ea elapsi qui educti fuerint, filii et filiae. Ο'. καὶ ἰδοὺ ὑπολειμμένοι ἐν αὐτῇ οἱ ἀνασσωσμένοι αὐτῆς, οἱ ἐξάγουσιν ἐξ αὐτῆς (alia exempl. οἱ τοὶ ἐξάξουσιν¹⁹) υἱοὺς καὶ θυγατέρας. Σ. πλὴν ὑπολειφθήσονται ἐν αὐτῇ ἐκπεφυγότες οἷτινες ἐξάξουσιν υἱοὺς καὶ θυγατέρας.²⁰

וּרְאִיתֶם. Et videbitis. Ο'. καὶ ὄψεσθε. Σ. ἵνα ἴδητε.²¹

וְאֵת-עֲלִילוֹתֵם. Et facinora eorum. Ο'. καὶ τὰ ἐνθυμήματα (Σ. πανουργήματα²²) αὐτῶν.

אֵת כָּל-אֲשֶׁר הִבֵּאתִי עָלֶיהָ. Omnia quae aduxi super illam. Ο'. πάντα τὰ κακὰ ἃ ἐπήγαγον ἐπ' αὐτήν. Σ. ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐπήγαγον ἐπ' αὐτήν.²³

Cap. XIV. 7. ω καὶ εἰς ἀφανισμόν 4.²⁴ 18. ω ἀλλ' ἢ 4.²⁵

CAP. XV.

2. הַזִּמְרָה אֲשֶׁר הָיָה בְּעֵצֵי הַיַּעַר. Surculus qui

est inter arbores silvae. Ο'. τῶν κλημάτων τῶν ὄντων ἐν τοῖς ξύλοις τοῦ δρυμοῦ. Σ. τὸ κλῆμα ὃ ἐν ἧ ἐν τοῖς ξύλοις τοῦ δρυμοῦ.¹

4. הֲגַה לֵאשׁ נָמַן לְאֶכְלָה אֵת שְׁנֵי קְצוֹתָיו אֶכְלָה. Et ecce! igni conjicitur in cibum, duas extremitates ejus consumit ignis. Ο'. παρέξ ὃ πυρὶ δέδοται εἰς ἀνάλωσιν, τὴν κατ' ἐνιαυτὸν κάθαρσιν [ἀπ'] αὐτῆς ('Α. τὰ δύο ἔσχατα αὐτῆς. Σ. Θ. τὰ δύο ἄκρα αὐτῆς²) ἀναλίσκει τὸ πῦρ. Σ. οὐχὶ τῷ πυρὶ δέδοται εἰς ἀνάλωσιν; τὰ δύο ἄκρα αὐτῆς ἀνήλωσε τὸ πῦρ.³

וְתוֹכוֹ נָחַר הַיְצֵלָה לְמִלְאֵכָה. Et media pars ejus adusta est: num proderit ad opus? Ο'. καὶ ἐκλείπει εἰς τέλος· μὴ χρῆσιμον ἔσται εἰς ἐργασίαν; Σ. καὶ τὸ ἐντὸς αὐτοῦ ἀνεμόφθορον· μὴ χρῆσιμον εἰς ἐργασίαν;⁴

7. וְנִתְתִּי. Ο'. καὶ δώσω. Alia exempl. καὶ στηριῶ.⁵ Cap. XV. 2. ÷ καὶ σύ 4.⁶

CAP. XVI.

3. מִכְרֹתֶיךָ. Effossiones (origines) tuae. Ο'. ἡ βίζα σου. Σ. ἡ δόσις (σου).¹

4. וּבְמוֹלִדְתֶיךָ בְּיוֹם הַוּלְדָתְךָ אוֹתָךְ. Et quoad natales tuos, die quo nata es. Ο'. καὶ ἡ γένεσις σου ἐν ἧ ἡμέρᾳ ἐτέχθης. Σ. καὶ ὅτε ἐτέχθης.²

וְלֹא-כָרַת שְׂרָפָה. Non abscissus est umbilicus tuus. Ο'. οὐκ ἔδησας (alia exempl. ἔδησαν³) τοὺς

¹⁷ Syro-hex. ♂ חֶמְדָּה חֶמְדָּה. Cf. ad Cap. xvii. 20. xx. 27. ¹⁸ Idem: ♂ חֶמְדָּה חֶמְדָּה. ♂ חֶמְדָּה חֶמְדָּה. ♂ חֶמְדָּה חֶמְדָּה. ♂ חֶמְדָּה חֶמְדָּה. ¹⁹ Sic Ald., Codd. III, XII, 26 (cum ἐξάγουσιν), 49, 68, alii, et Syro-hex. ²⁰ Syro-hex. ♂ חֶמְדָּה חֶמְדָּה. (In textu lectio οἷτινες ἐξάξουσιν est in Comp., Codd. 23, 36, 48, 51.) ²¹ Idem: ♂ חֶמְדָּה חֶמְדָּה. ²² Idem: ♂ חֶמְדָּה חֶמְדָּה. ²³ Idem: ♂ חֶמְדָּה חֶמְדָּה. Sic in textu Comp., et (cum ἐπὶ πᾶσι τοῖς κακοῖς) Codd. 22, 23, 36, alii. ²⁴ Syro-hex. Haec desunt in Codd. 87, 88, invito Hebraeo. ²⁵ Syro-hex. Cod. XII om. ἀλλ' ἢ.

CAP. XV. ¹ Syro-hex. ♂ חֶמְדָּה חֶמְדָּה. ♂ חֶמְדָּה חֶמְדָּה. ² Hieron.: "Unde factum est, ut

pro duabus summitatibus ejus, quod nos interpretati sumus, utramque partem ejus, LXX interpretarentur, annuam purgationem ejus [ἀπ' om. Ald., Codd. III, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex.], cum Aq. dixerit, duas summitates ejus, Sym. et Theod., duas summitates ejus." ³ Syro-hex. ♂ חֶמְדָּה חֶמְדָּה. ♂ חֶמְדָּה חֶמְדָּה. ♂ חֶמְדָּה חֶמְדָּה. ⁴ Idem in continuatione: ♂ חֶמְדָּה חֶמְדָּה. (Vox חֶמְדָּה ponitur pro ἀνεμόφθορον Jesai. xix. 7.) ⁵ Sic Ald., Codd. III, 26, 36, alii, et Syro-hex. in marg. char. med. ⁶ Cod. 87. Deest in Codd. III, 62, et Hebraeo.

CAP. XVI. ¹ Syro-hex. ♂ חֶמְדָּה חֶמְדָּה. Cf. ad Cap. xxi. 30. In utroque loco Symmacho radicem וְנִתְתִּי, ven-didit, respexisse videtur. ² Idem: ♂ חֶמְדָּה חֶמְדָּה. ³ Sic Ald., Codd. III, XII, 26, 36, alii, et Syro-hex. Ori-

μαστούς σου (תְּשִׁי). "Άλλος οὐκ ἐτμήθη ὁ ὀμφαλός σου."⁴

4. לְמַשְׁעֵי. *Ad purgationem (s. nitorem).* Ο'. V. cat. ✕ 'A. Θ. εἰς σωτηρίαν 4.⁵ Σ. εἰς ἐπιμέλειαν.⁶

6. בְּדַמְיָהּ. *In sanguine tuo.* Ο'. ἐν τῷ αἵματί σου. 'Ο 'Εβραῖος' ἐν τῇ ὑγρασίᾳ σου.⁷

תִּיבִי בְּדַמְיָהּ לְךָ וְנָמַרְתָּ (bis). *Et dixi tibi: In sanguine tuo vive (bis).* Ο'. καὶ εἶπά σοι' ἐκ τοῦ αἵματός σου ζωή' ✕ καὶ εἶπά σοι' ἐκ τοῦ αἵματός σου ζωή' 4.⁸

7. וְהִתְגַּדְּלִי וְהַבְּאִי בְעֵדֵי עֵרְוִים. *Et adolevistis, et venisti ad ornatum ornamentorum.* Ο'. καὶ ἐμεγαλύνθη, καὶ εἰσῆλθες εἰς πόλεις πύλων. Σ. . . καὶ κατήγγισας εἰς κόσμον γυναικῶν. Θ. . . καὶ

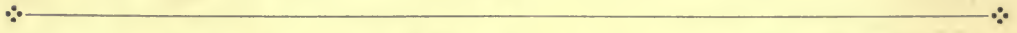
εἰσῆλθες εἰς κόσμον κόσμων.⁹ 'Ο 'Εβραῖος' καὶ ἤκμασας, καὶ ἦλθες εἰς ἄραν καλλωπισμοῦ.¹⁰

8. יַעַת הַיָּמִים. *Tempus amatum.* Ο'. καὶ καιρὸς καταλύονταν. 'A. (juxta ed. 1^{mam}) Θ. (καιρὸς) μαστῶν. 'A. (juxta ed. 2^{dam}) (καιρὸς) συναλλαγῆς. Σ. (καιρὸς) ἀγάπης.¹¹ 'Ο 'Εβραῖος' καιρὸς τοῦ διαπαρθενευθῆναι σε.¹²

יִנְיָי. *Oram meam.* Ο'. τὰς πτέρυγὰς μου. 'Ο 'Εβραῖος' τὸ πτερύγιόν μου.¹³

10. רִקְיָהּ. *Veste acu picta.* Ο'. ποικίλα. 'A. ποικιλόν.¹⁴

וְתַחַת לְבָשְׂתֵי. *Et calceavi te (pelle) melis (s. phocae).* Aliter: *Et calceavi te (calceis) colore hysgino.* Ο'. καὶ ὑπέδυσά (potior scriptura ὑπέδησά) σε ὑάκινθον. 'A. Σ. . . ἰάνθινα. Θ. . . ὑάκινθινα.¹⁵

gen. Opp. t. III, p. 378: "LXX interpretati sunt in hoc loco: *Non alligaverunt ubera tua, sensum magis eloquii exponentes, quam verbum de verbo exprimentes.*"

⁴ Montef. e Cod. Jes. affert: Δ. οὐκ ἐτμήθη ὀμφαλός (sic) σου, notans: "Δ vero significat quatuor interpretes 'A. Σ. Ο'. Θ. . . vel forte, et quidem probabilius, Δ significat τετραπλά, ut sensus sit, sic in Tetraplis legi." Sed, ut apposite monet P. L. B. Drach ad loc., Codex Chisianus, qui textum exhibet LXXviralem ex Origenis Tetraplis summa fide desumptum, dictam lectionem non agnoscit. Cf. Hex. ad Job. ii. 9. Sic autem in textu Comp., Codd. 22 (qui in marg. a 1ma m. habet: οὐκ ἔδησαν τ. μ. σου), 23, 51, 231, Theodoret. Alii post τοὺς μ. σου inferunt: οὐκ ἐτμήθη ὁ ὀ. σου; vel etiam: ὁ ὀ. σου οὐ περιετμήθη. Hieron.: *Non ligaverunt mamillas tuas, et umbilicus tuus non est praecisus.*

⁵ Cod. XII, teste Parsonso. Sic in textu Comp., Codd. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex., et sub aster. Codd. 87, 88. Singularem Codicis Alex. lectionem, καὶ ἐν ὕδατι οὐκ ἐλουθήσῃ τοῦ χριστοῦ μου, ab interpolatore Christiano, ut argumentum inde pro baptismo peteret, profectam esse, contendit Schleusner. in *Opusc. Crit.* p. 403.

⁶ Syro-hex. ♦ חַרְבַּעַה. (Pro חַרְבַּעַה Norberg. perperam dedit חַרְבַּעַה, in impudentiam, confusione satis frequenti. Cf. Middeld. ad 4 Reg. xi. 18.)

⁷ Scholium apud Nobil.: 'Ο 'Εβραῖος' ἐν τῇ ὑγρασίᾳ, ἔχει, ὑγρασίαν καλέσας τὸν περικείμενον ἰχθῆρα.

⁸ Sic Codd. 87, 88, invitit Origene et Hieron., qui semel tantum habent. Comp., Codd. 22, 36, alii: καὶ εἶπόν σοι' ἐκ τοῦ αἵματός σου ζῆσον' καὶ εἶπόν σοι' σὺν τῷ αἵματί σου ζωή. Denique Syro-hex.: καὶ εἶπόν σοι' ἐκ τοῦ αἵματός σου ζωή ζῆσον (حَسَبَ).

⁹ Hieron.: "Porro quod interpretatus est Sym., *et pervenisti ad ornatum mulierum, sive ut Theod., et ingressa es ad ornatum ornamentorum, pro quo nos secuti sensum Hebraicum diximus, et pervenisti ad mundum muliebrem, tempus pubertatis ostendit.*" Minus probabiliter Syro-hex.: Σ. (sic) καὶ εἰσῆλθες εἰς κόσμον κόσμων. (Syriaca חַרְבַּעַה חַרְבַּעַה verti possunt εἰς καλλωπισμὸν καλλωπισμῶν, vel, propius a lectione quam Theodotioni tribuit Hieron., εἰς διακόσμησιν (cf. Hex. ad Psal. xxxii. 6) κόσμων.) ¹⁰ "Hebraei interpretis lectionem habet Theodoretus ex Codice Regio."—Montef. Non legitur in Theodoro edito.

¹¹ Hieron.: "Tempus amantium, sive juxta LXX, *divertentium* [יָמֵי], et juxta interpretationem Aquilae secundam, *sυναλλαγῆς, sponsalium* videlicet, et temporis nuptiarum; juxta primam vero ejusdem editionem et Theodotionis, *μαστῶν*, quod interpretatur *uberum*; pro quo Sym. vertit *ἀγάπης*, quod *dilectionem* sonat." Etiam Syro-hex.: Σ. ἀγάπης (سَدَا). ¹² "Lectio Hebraei interpretis ex Theodoro [inedito]."—Montef. ¹³ "Item ex Hieronymo."—Montef. Hieronymi verba sunt: "Sive amictum expandit pro alis: hoc enim interpretatur *πτερύγων*, quo operata est Ruth ad pedes dormiens Booz."

¹⁴ Pesikta Cap. xvii. MS.: פִּיקְלָשׁ. Alii ejusdem farraginis auctores aliter tradunt, quos vide in libello Rudolphi Angeri, *De Onkelo* etc. pp. 16, 17. Cf. Hex. ad Psal. xlv. 15.

¹⁵ Hieron.: "Aq. et Sym. *janthina*, LXX et Theod. *hyacinthina* transtulerunt, pro quo in Hebraeo scriptum est *THAS*." Cf. Hex. ad Exod. xxv. 5. (In textu ὑπέδησα est in Comp., Codd. II (teste Maio), III, 22, 51, aliis. Prorsus aliud sonaret ὑπέδησά τινα, nempe *subduciam* (ὑποδέτην)

10. **וְעָשִׂיתָ לְמִלְחָמָה**. *Et operui te serico.* O'. καὶ περιεβαλόν σε τριχάπτω ('A. (juxta ed. 1^{mam}) ψηλαφητῶ. 'A. (juxta ed. 2^{dam}) ἀνθίμφ. Σ. ἐπενδύματι. Θ. μεσσε¹⁶). Σ. *Et operui te operimento.*¹⁷
11. **רָבִיד**. *Collare.* O'. Θ. κάθεμα. 'A. (juxta ed. 2^{dam}) κλοιόν. Σ. περιδέρραιον.¹⁸
12. **נֶזֶם**. *Annulum.* O'. 'A. Θ. ἐνώτιον. Σ. ἐπιρρίνιον.¹⁹
עַל-נְפֵשׁ. *In naribus tuis.* O'. περὶ τὸν μυκτῆρά σου. Σ. ἐπὶ τὸν μυκτῆρά σου.²⁰
תְּפִאֲרֹתָ. *Decoris.* O'. 'A. Θ. καυχῆσεως. Σ. ἐπρεπείας.²¹
13. **וְנִשְׂי**. *Et sericum.* O'. καὶ τρίχαπτα. 'A. καὶ ἄνθιμον. [Σ. καὶ πολύμιτον.] Θ. μεσσί.²²
וְרִקְמָה. *Et vestis acu picta.* O'. καὶ ποικίλα. Σ. (καὶ) πολύμιτα.²³
בְּמֵאֵד מְאֵד. O'. σφόδρα ✕ σφόδρα 4.²⁴
14. **וַיֵּצֵא לְךָ שֵׁם בְּגוֹיִם בַּיַּפְתָּ כִּי כְלִיל הוּא**. *Et profecisti in regiam dignitatem.* O'. Vacat. ✕ καὶ κατευθύνθης εἰς βασιλείαν 4.²⁵ Σ. καὶ προήχθης...²⁶
15. **בְּהַרְרִי אֲשֶׁר-שָׁמְתִי עָלֶיךָ נָאם אֲדֹנָי יְהוִה**. *Et egressa est fama tua in gentes ob pulcritudinem tuam, quia perfecta erat per ornamentum quem posui super te, inquit Dominus Jova.* O'. καὶ ἐξῆλθέ σου ὄνομα ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐν τῷ κάλλει σου, διότι συντετελεσμένον ἦν ἐν εὐπρεπείᾳ [ἐν τῇ ὠραιότητι] ἢ ἔταξα ἐπὶ σέ, λέγει κύριος. Σ. *Et egressum est nomen tuum in gentes... quod perfectum (τέλειον) erat propter dignitatem (ἀξίωμα) meam, quam posueram super te, dicit Dominus Deus.*²⁷
16. **לִוְיָהּ**. *Ei erit.* O'. Vacat. Alia exempl. αὐτῷ ἐγένου,²⁸ alia, αὐτῷ ἐγένετο;²⁹ alia, δ οὐκ ἔσται;³⁰ alia, οὐδ οὐκ ἔσται.³¹

alicui induere.) ¹⁶ Hieron.: "LXX: *Et circumdedit te trichapto*; pro quo Aq. *florido*, sive *palpabili*; Sym. *indumento*; Theod. ipsum verbum Hebraicum posuit, *MESSÉ*." Et mox: "Juxta interpretationem secundae editionis Aquilae, qui *floridum* interpretatus est *vestimentum*." Nobil. et Coislin. apud Montef., ex Origine uterque: *τριχάπτον ἡρμηνευσαν οἱ ἄλλοι ἐρμηνευταί, ἄνθιμον, καὶ ἐπένδυμα.* Idem Coislin. scholium affert: "Ἀκύλας τριχάπτον ἐστὶ τὸ ψηλαφητῶν." ¹⁷ Syro-hex. **ܘܥܫܝܬܐ ܠܡܚܘܡܐ**.

¹⁸ Hieron.: "Nisi Origenes pro *ἐπενδύματι* stetisset, Graece vertissem: Σ. καὶ περιεβαλόν σε περιβολαίφ.

¹⁹ Hieron.: "Pro *torque*, quam nos juxta Aquilae secundam editionem et Symmachum interpretati sumus, LXX et Theod. *κάθεμα* translulerunt." Montef. ex Hieronymo edidit: 'A. 2. Σ. κλοιόν; quoad Aquilam, fortasse recte; Symmachum vero aliter vertisse, testis est Syrus noster, qui affert: **ܘܥܫܝܬܐ ܠܡܚܘܡܐ**. Huc pertinere videtur Montefalconii lectio hexaplaris, ad **ܘܥܫܝܬܐ** (v. 10) male apposita: "Ἄλλ. περιδέρραιον. Rectius ad *κάθεμα* Cod. 238 in marg. notat: *περιδέρραιον*.

²⁰ Hieron.: "Verbum Hebraicum *NEZEM*, excepto Symmacho, qui interpretatus est *ἐπιρρίνιον*, omnes *inauvenem* translulerunt." ²¹ Syro-hex. **ܘܥܫܝܬܐ ܠܡܚܘܡܐ**. Sic in textu Codd. III, 22, 23, 36, alii.

²² Hieron.: "*Decorem* juxta Symmachum ob sensus elegantiam interpretati sumus. Alioquin et in Hebraeo *THOPHERETH*, et in reliquis translatoribus *καυχῆσις*, *gloriatio*, dicitur." Ad Sym. cf. Hex. ad Psal. lxx. 8. Ezech. xxiii. 26.

²³ Hieron.: "Verbum Hebraicum *MESI* et hic Theod. ipsum, ut supra, posuit, Aq. *ἄνθιμον*, Sym. *polymitum*. Nos autem quod supra *subtile*, hic juxta Symmachum *polymitum* diximus." Symmachi lectionem rectius, ni fallor, ad proximum *ἄνθιμον* refert Syrus noster.

²⁴ Syro-hex. **ܘܥܫܝܬܐ ܠܡܚܘܡܐ**. Cf. ad Cap. xxvii. 16, 24. ²⁵ Cod. Jes. Sic sine aster. Codd. 23, 26, 36, alii, et Syro-hex.

²⁶ Sic in textu Codd. 87, 88, et sine aster. Codd. 22, 23, 36, alii. Syro-hex. pingit: καὶ κατ. ✕ εἰς βασιλείαν 4. Hieron.: "*Et profecisti in regnum*. Hoc in LXX non habetur, qui forsitan Alexandriae in Graecum sermonem Scripturas ex Hebraica veritate vertentes, timuerunt hoc edere, ne regem Aegypti viderentur offendere."

²⁷ Syro-hex. **ܘܥܫܝܬܐ ܠܡܚܘܡܐ**. Vid. Prov. vi. 8 in LXX et Syro-hex. Vox Syriaca etiam cum *προκόπτειν* commutari solet, sed alterum hic aptius videtur. Cf. Hex. ad Dan. iii. 30.

²⁸ Hieron. (In textu duplex lectio ἐν τῇ ὠραιότητι desideratur in Codd. XII, 87, 88, et Syro-hex. Hieron.: *in pulcritudine*. Comp., Codd. 22, 23, 36, alii: ἐν εὐπρεπείᾳ ὠραιότητος.) ²⁹ Sic Cod. XII, Syro-hex. **ܘܥܫܝܬܐ ܠܡܚܘܡܐ**.

³⁰ Sic Comp., Codd. 87, 88 (cum ἐγένετο). ³¹ Sic Codd. III, 26, 49, 90. ³² Sic Ald., Codd. 42, 68, alii. Denique in Codd. 22, 23, 36, alii, duplex est lectio: αὐτῷ ἐγένετο (s. ἐγένετο), καὶ (s. δ) οὐκ ἔσται; quam sic enarrat Theodoret: *τουτέστι, συνήπτου ἐτέροις, οὐδαμῶδες αὐτοῖς ἀρμόττουσα.*

16. ותקחי מבגדיך ותעשירי לה במות מלאות. *Et sumpsisti de vestibus tuis, et fecisti tibi sacella consuta.* O'. και λαβες εκ των ιματίων σου, και ἐπόησας σεαυτῆ εἰδωλα ραπατά ('A. Θ. ἐμβολισματα³²). Σ. *Cumque tulisses de vestibus tuis, fecisti tibi excelsa multicoloria.*³³
- ותגני עליהם לא באות ולא יהיה. *Et scortata es super eis; non venient, nec erit.* O'. και ἔξεπρόνυσσας ἐπ' αὐτά, καὶ οὐ μὴ εἰσέλθῃς, οὐδὲ μὴ γένηται. Σ. και ἐπρόνυσσας ἐν αὐτοῖς, ἀ οὐκ ἐγένετο, οὐδὲ ἴσται.³⁴
20. ונשר רגלי לאי. *Quos peperisti mihi.* O'. ἀς ἐγέννησάς § μοι 4.³⁵
21. ותתנים בהעביר אותם להם. *Et tradidisti eos, dum transire fecisti eos (per ignem) iis.* O'. και ἔδωκας αὐτά ἐν τῷ ἀποτροπιάξουσθαι ('A. Σ. Θ. διενεγκείν, s. διαγαγειν³⁶) σε αὐτά αὐτοῖς.
22. ואת כל-תועבותיך ותזנתיה. *Et cum omnibus*

abominationibus tuis et scortationibus tuis. O'. τοῦτο παρὰ πᾶσαν τὴν πορνείαν σου ✠ και τὰ βδελύγματά σου 4.³⁷

23. ואי אוי לה. *Vae, vae tibi!* O'. Vacat. ✠ OI Γ'. οὐαί οὐαί σοι 4.³⁸

24. גב. *Fornicem (lupanar).* O'. οἴκημα πορνικόν. 'A. βόθυνον. Σ. Θ. πορνείον.³⁹

רמה. *Excelsum.* O'. ἔκθεμα. 'A. Σ. Θ. *excelsum, s. sublime.*⁴⁰

27. מדרךך זמה. *A via tua scelestata.* O'. ἐκ τῆς ὁδοῦ σου ἧς ἠσέβησας (alia exempl. σου. ἠσέβησας⁴¹). Σ. ἕξω τῶν ὁδῶν σου τῶν μυσαρῶν.⁴² Θ. . . ζέμμα.⁴³

28. אל-בני אשור מבלתי שבועתיך. *Cum filiis Assyriae, eo quod non satoriis.* O'. ἐπὶ τὰς θυγατέρας (alia exempl. τοὺς υἱοὺς⁴⁴) Ἀσσοῦρ, και οὐδ' οὕτως ἐνεπλήσθῃς. (Σ. ἐπὶ τὰς θυγατέρας, διότι οὐκ ἐνεπλήσθῃς.⁴⁵

29. ותבוי את-תזנותיך אל-ארץ כנען כשרימה. *Et bibe de ebrietate tua in terra Canaan sicut de ebrietate tua.*

❖

❖

³² Hieron.: "Pro consutis et versicoloribus, et excelsis, sive idolis, Aq. et Theod. ἐμβολισματα transtulerunt, quod significat diversos pannos hinc inde consutos, et instar emplastri factum idolum, quasi πολύχρῳνον vestimentum."

³³ Hieron. Syro-hex. ♦ *تنبأهم حماراً*, h. e. Norbergio vertente, *excelsa multicoloria.* Bernstein. in *Zeitschrift* etc. T. III, p. 409, talem sensum a voce حمار affhorre affirmans, infeliciter tentat *تقول*, *holocausta*, pro locis ubi holocausta offerrebantur. "Fortasse *تقول* reddit unum *قولاً*, cum Castell. ex Ferrario habeat: *تقول*, *interula acu elaborata*; et Cod. Ambros. Syr. M. 18 sup.: *قولاً*. —Ceriani. Ad *εἰδωλα ραπατά* Parsons. e marg. Cod. XII exscripsit: *ψηλά διαβεβησμένα* (fort. *διαβεβησμένα*, s. *διαβεβημένα*).

³⁴ Hieron. Symmacho continuat: *et fornicata es in eis, non facta, neque futura.* Syro-hex. affert: ♦ *ولا سوف لا*.

³⁵ Sic Cod. 87, Syro-hex., et sine aster. Codd. XII (in marg.), 22, 23, 36, alii. ³⁶ Hieron.: "In eo autem loco in quo nos posuimus, et dedisti illos consecrans eis, pro quo LXX transtulerunt, et dedisti eos ad placandum, sive expiandum, Aq., Sym. et Theod. posuerunt, *transtulisti et tranduzisti eos.*"

³⁷ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii. Hieron.: "Quodque dicitur juxta LXX, hoc est, *super omnem fornicationem tuam et abominationes tuas.*" ³⁸ Cod. Jes. Sic in textu Comp., Ald., Codd. III, 22 (sine cod.), 23, 26, alii, et

sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. Hieron.: "Hoc quod secundo dicitur, *vae, vae tibi*, vulgata editio non habet, sed de Theodotionis editione additum est."

³⁹ Hieron.: "Pro quo LXX transtulerunt... *habitaeculum fornicationis*, Sym. et Theod. *πορνείον* interpretati sunt; Aquila volens exprimere etymologiam sermonis Hebraici *גob* posuit *βόθυνον*, quod nos dicere possumus, *foveam.*"

⁴⁰ Idem: "Pro quo LXX transtulerunt *εκθεμα*, in Hebraico habet RAMA, et tam Aq. quam Sym. et Theod. *excelsum*, sive *sublime* [cf. ad v. 39] interpretati sunt." (Ad *εκθεμα*, quod proprie sonat *expositio* (Phrynicus): "Εκθεμα βάρβαρον" *σὶ δὲ λέγε πρόγραμμα*), Polychron. apud Montef. notat: "Εκθεμα λέγει, *ὄων τὸ προαγώνιον, ἐνθα τὰς πόρνας τρέφει εἰσθῆσι.*

Syrus noster vertit *سجدك*, *sedem*, cum scholio inedito: *سجدك سجدك سجدك*.

⁴¹ Sic Comp., Codd. 26, 49, alii, et Syro-hex. "ἧς deest in Cod. Vat."—Mai. Hieron.: "Quodque sequitur, *ἠσέβησας*, hoc est, *impie egisti*, juxta LXX sequenti capitulo coaptatur, juxta ceteros finis superioris est."

⁴² Syro-hex. *لحم صم*. ⁴³ Hieron.: "Quod nos interpretati sumus juxta Symmachum, *scelerata*, Theod. ipsum verbum Hebraicum posuit ZEMMA." Cf. ad Cap. xxii. 9. xxiii. 29.

⁴⁴ Sic Comp., Codd. XII, 22 (ex corr.), 23, 36, alii, Syro-hex., et Hieron. ⁴⁵ Syro-hex. *حماراً*.

Et multiplicasti scortationem tuam cum terra Chanaan usque ad Chaldaeos. Ο. και ἐπλήθυνας τὰς διαθήκας (alia exempl. τὰς πορνείας⁴⁶) σου πρὸς γῆν Χαναάν 4 Χαλδαίων.⁴⁷

30. מָה אֶמְלֵךְ לְבַתָּךְ. Quam languidum est cor tuum! Ο. τί διαθῶ τὴν θυγατέρα (alia exempl. τὰς θυγατέρας⁴⁸) σου; Σ. τίνι καθαριῶ τὴν καρδίαν σου;⁴⁹

מִשְׁלֵטֹת זָנוּנָה וְאֵת זָנוּנֶיהָ. Mulieris meretricis et impudentis. Ο. γυναῖκος πόρνῆς 4 παρρησιαζομένης 4⁵⁰ ÷ και ἐξεπόρνευσας τρισσῶς ἐν ταῖς θυγατράσι σου 4⁵¹. Σ. . . sui ipsius potestas.⁵²

31. בְּבִנְיֹתַי תִּבְנֶה. Dum aedificas fornitem tuam. Ο. τὸ πορνεῖον ὀκοδόμησας. Alia exempl. ἐν τῷ οἰκοδομησαί σε τὸ πορνεῖόν σου. Alia: ὅποτε ὀκοδόμησας τὸ πορνεῖόν σου.⁵³

31. לְקַלְמֶיךָ אֶתְנֶן. Irridendo mercedem. Ο. συνάγουσα μισθώματα. Σ. ἐν ἀξιοπιστία συνάγουσα μισθώματα.⁵⁴

32. הָאִשָּׁה הַמִּזְנֶה תִּתֵּן אֶת־תְּקָתָהּ לְאִישׁ אֲחֵרִים. Mulier adultera es, quae dum est sub viro suo, admittit alienos. Ο. ἡ γυνή ἢ μοιχωμένη (alia exempl. add. ὑπὸ τὸν ἄνδρα αὐτῆς εἰς ἀλλοτρίους⁵⁵) ÷ ὁμοία σοι 4⁵⁶ παρὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς λαμβάνουσα μισθώματα. Σ. ὁ γυνή μοιχαλῖς, ἢ προσδεχομένη ὑπὸ τὸν ἄνδρα αὐτῆς ἀλλοτρίους.⁵⁷

33. לְכָל־זָנוּת יִתְּנֶיהָ וְאֵת־נַתְתָּ אֶת־דְּבָרֶיהָ לְכָל־מֵאֵהְבֶיהָ. Omnibus meretricibus dant dona; tu vero dedisti dona tua omnibus amatoribus tuis. Ο. πᾶσι τοῖς ἐκπορνεύσασιν αὐτὴν προσεδίδου μισθώματα· και σὺ δέδωκας μισθώματα πᾶσι τοῖς ἔρασταῖς σου. Σ. πᾶσαι πόρναις μισθώματα δίδονται· σὺ δὲ μετὰ τούτου ἔδωκας . . .⁵⁸

46 Sic Comp., Codd. XII, 22 (cum τὰ πορνεία), 48 (idem), 51, alii, et Syro-hex. in textu. 47 Sic in textu Codd. 87, 88, et sine aster. Ald., Cod. XII. Syro-hex. legit et pingit: * πρὸς γῆν Χαναάν και 4 Χαλδαίων, et sic sine aster. Codd. III (cum Χανααίων), 26 (idem), 42, 49, alii, et Hieron. Denique Comp., Codd. 22, 23, 36, alii: πρὸς γῆν Χαναάν, και εἰς τοὺς Χαλδαίους. 48 Sic Ald., Codd. 22 (in marg.), 23, 42, alii, et Syro-hex. in marg. char. med. 49 Syro-hex. * * * * * . Sic in textu Codd. 22, 23, 36, alii. Syro-hex.: τί διαθῶ τὴν καρδίαν σου; Montef. e Cod. Jes. affert: Δ. τίνι καθαριῶ, notans: "In MS. legi videtur κωριω, quod nihil significat. Δ autem Tetrapla significare putō." (Parsonsii amanuensis exscriptis: Δ. γρ. τινὶ καθαριῶ.) Hieron. Hebraea vertit: In quo mundabo cor tuum? 50 Sic Codd. 87, 88, et sine aster. Comp., Codd. 22, 23, 36, alii. Syro-hex. * * * * * . Montef. e Cod. Jes. edidit: * Θ. πόρνη παρρησιαζομένη, και ἐξεπόρνευσας. Parson. vero ex eodem exscriptis: Θ. ταῦτα πάντα ἔγρα γ. πόρνῆς και παρρησιαζομένης (sic). 51 Sic sub obelo (om. και) Syro-hex. Cod. 87 pingit: ἔξερ. τρισσῶς + ἐν ταῖς θ. σου 4. Praeter hos testes copula deest in Codd. III, 26, 49, aliis. Hieron.: "Quodque dixere LXX: Et fornicata es tripliciter in filiabus tuis, in Hebraico non habetur, nec aliorum interpretum quispiam posuit." 52 Syro-hex. * * * * * . Perperam Norberg. vertit: S. impetiosae domi. "De significatione cf. Mar Jacob. Scholia etc. p. 7, l. 10 [ubi editum * * * * *]; Idem, T'wo

Epistles, ed. W. Wright, p. 1, l. 2, 3 a fine: * * * * * . Cf. et Bernstein. Lez. Syr. Fasc. I, sub * * * * * , aithentia, quae vox exponitur * * * * * . Non * * * * * ergo, sed * * * * * .—Ceriani. Adde R. Payne Smith in Theat. Syr. pp. 102, 103. In priore Jacobi loco pingendum esse * * * * * (* * *) pro * * * * * olim me docuit R. L. Bensly, provocans ad S. Ephraem. Opp. T. I, p. 143 B, ubi in eodem Jacobi loco pro * * * * * editum * * * * * . Sine puncto etiam Masius in Syr. Pec. s. v.: " * * * * * vocant Syri liberum arbitrium [Graece τὸ αὐτεξούσιον]." 53 Prior lectio est in Comp., Codd. 22 (om. σε), 23, 36 (om. σε), alii; posterior in Codd. 62, 87, 88, 147, et Syro-hex. Mox pro τὴν βάσιν σου repetunt τὸ ἐκθεμά σου Codd. XII (teste Montef.), 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. 54 Syro-hex. * * * * * . Locutio, ἐν ἀξιοπιστία, ex usu sequioris Graecitatis, honeste sonat. 55 Sic Codd. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. Parson. e Cod. XII affert: Δ. γρ. [cf. Hes. ad Job. ii. 9] ὑπὸ — ἀλλοτρίους. Mox ἢ παρὰ Comp., Cod. 23, Syro-hex. 56 Obelus est in Cod. 87 (ubi pictum: + ὁμοία 4 σοι), et Hieron., qui notat: "Hoc quod in LXX scriptum est, similis tui, in Hebraico non habetur." 57 Syro-hex. * * * * * . 58 Idem Symmacho continuat: * * * * * . Pro his, και σὺ δέδωκας κ.τ.ε., duplex versio, πάσαις πόρναις δίδονται μισθώματα· σὺ δὲ προσέδωκας

33. וְהִשְׁחֵרִי אוֹתָם. *Et munera dedisti eis.* Ο'. καὶ ἐφόρτιζες αὐτούς. Ἀ. καὶ ἔδωροδοῦτες αὐτούς. Σ. καὶ ἔδομάτιζες αὐτούς.⁶⁰
34. וַיְהִי־בָךְ הַפֶּךָ. *Et factum est in te contrarium.* Ο'. καὶ ἐγένετο ἐν σοὶ διεστραμμένον. Σ. καὶ ἐγένετο ἐν σοὶ τὸ ἐν ἀντιθέσει.⁶⁰
- וַיִּאָחֶרְךָ לֹא וַיִּזְנֶה. *Et post te non facta est scortatio.* Ο'. καὶ μετὰ σοῦ πεπορνεύκασιν. Σ. καὶ μετὰ σέ οὐκ ἔσται πορνεία.⁶¹
36. עֲרוֹתַי בְּתִנְיֹתַי. *Nuditas tua in scortatione tua.* Ο'. ἡ αἰσχὺνή σου ἐν τῇ πορνείᾳ σου. Alia exempl. ἡ αἰσχὺνή τῆς πορνείας σου.⁶²
37. הִנְנִי קְבֻצָּץ. *Ecce! ego congregabo.* Ο'. ἰδοὺ ἐγὼ ἐπισυνάγω. Alia exempl. ἰδοὺ ἐγὼ ÷ ἐπὶ σέ 4 συνάγω.⁶³
38. נִאֲפֹת וְשִׁפְכֹת דָּם. *Adulterarum et effundentium sanguinem.* Ο'. μοιχαλίδος (alia exempl. add. καὶ ἐκχεούσης αἷμα⁶⁴). Alia exempl. μοιχαλίδων καὶ ἐκχεουσῶν αἷμα.⁶⁵
39. רָבִמְתִּיךָ. *Excelsa tua.* Ο'. τὴν βάσιν σου. Σ. elationem tuam.⁶⁶
43. נְעִירִיךָ. *Pueritiae tuae.* Ο'. τῆς νηπιότητός

- (alia exempl. νεότητός⁶⁷) σου.
43. וְהִתְקַזְרְרִי. *Et commota es mihi.* Ο'. καὶ ἐλύπεις με. Θ. καὶ παρώργιζέ με.⁶⁸
- וְלֹא עָשִׂיתִי אֶת־הוֹמָה. *Et non patrastis scelus.* Ο'. καὶ οὕτως ἐποίησας τὴν ἀσέβειαν. Σ. καὶ οὐκ ἐποίησα κατὰ τὰς μυσαρίας σου.⁶⁹
45. וַיִּאָחוּת. *Et soror.* Ο'. καὶ ἀδελφαί. Alia exempl. καὶ ἀδελφή.⁷⁰
- וְאֶשֶׁר יִגְעֲלוּ. *Quae fastidiverunt.* Ο'. αἱ ἀποσάμενοι. Alia exempl. αἱ ἀποδομναί.⁷¹
- וְהַמְרִי. *Ο'. Ἀμορραῖος.* Σ. ὑπέχων δίκην ὀφείλετε· ἐκείων γὰρ ἐν τῇ κρίσει θυγατέρες φανήσεσθαι.⁷²
47. בְּרִמְעַט קָט. *Brevi taeduit te.* Aliter: *Parum id duntaxat.* Ο'. παρὰ μικρόν. Alia exempl. κατὰ μικρόν ✕ ὅσον 4.⁷³
- וְהִשְׁחֵתִי בְהֵן. *Et perditte egisti prae illis.* Ο'. καὶ ὑπέρκεισαι αὐτάς. Οἱ Γ'. καὶ διέφθειρας ὑπὲρ αὐτάς.⁷⁴
49. הִנֵּה־הִיָּה הָיָה. *Ecce! hoc fuit.* Ο'. πλὴν τοῦτο ✕ ἦν 4.⁷⁵
- וְהָיָה לָהּ וְלִבְנֹתֶיהָ. *Fuit ei et filiabus ejus.*

κ.τ.έ., est in Codd. 23 (eum porneias), 36, 48, aliis, et Theodoro. Montef. vero ex Drusio edidit: "Ἄλλ. πάσαις πόρνοις δέδοται (sic) μ. σὺ δὲ προσέδωκας μ. σου (sic) πᾶσι τοῖς ἔραστοῖς σου. (In textu LXXviralī Cod. 87 legit: καὶ σὺ δ. ✕ τὰ μισθώματα κ.τ.έ., sine cuneolo; Syro-hex. autem: καὶ σὺ δ. ✕ τὰ μ. (כַּחֲ) πᾶσι 4 τοῖς ε. σου. Fortasse pingendum: καὶ σὺ δ. ✕ τὰ 4 μ. πᾶσι τοῖς ε. σου.)⁵⁹ "Lectio-nem Aquilae mutuamur ex MS. Jes.; Symmachi ex Cod. Reg."—Montef.⁶⁰ Syro-hex. حَب ١٥٣٥. ه. ✕ حَب ١٥٣٥. Pro τὸ ἐν ἀντιθέσει, quod serviliter vertimus, elegantius poneretur τὸ ἀντίτροφον.⁶¹ Hieron. : "Unde et nos juxta Symmachum interpretati sumus: *Et post te non erit fornicatio.*" In Comp., Codd. 22, 23, 36, aliis, et Syro-hex. legitur: καὶ μετὰ σέ οὐ πορνεύουσιν (s. πορνεύουσιν).⁶² Sic Codd. 87, 88, Syro-hex.⁶³ Sic Cod. 87, Syro-hex. (eum + ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σέ 4 συνάγω), et sine obelo Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 36, alii, et Hieron.⁶⁴ Sic Ald., Codd. III, 26, 42, alii.⁶⁵ Sic Comp., Codd. 22, 23, 36, alii, Syro-hex., et Hieron.⁶⁶ Syro-hex. in textu: τὸ ἑθερά (هَثَرَا) σου; in marg. autem: ✕ حَب ١٥٣٥. (Vox Syriaca eomutatur cum Graecis μετωρισμός et ὑπερφέρεια.)⁶⁷ Sic Codd. 26,

87, 88, et Syro-hex., qui in marg. char. med. affert: τῆς νηπιότητός σου. ⁶⁸ Syro-hex. حَب ١٥٣٥. ه. ✕ حَب ١٥٣٥. Idem: ✕ حَب ١٥٣٥. ه. ✕ حَب ١٥٣٥. Cf. ad v. 58. ⁷⁰ Sic Comp., Codd. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex., qui in marg. char. med. affert: καὶ ἀδελφαί (s. καὶ αἱ ἀδελφαί, ut Codd. XII, 42, 51, alii). Hieron. vero: "Porro quod in LXX legitur, *sorores sororum tuarum*... non habet sensum."⁷¹ Syro-hex. in marg. char. med. ✕ وَاخْتَبِ, invitis libris Graecis. ⁷² Idem: ه. ✕ اِهْتَبِ؟ بِلَا سَبَبٍ اِهْتَبِ. وَاخْتَبِ حَب ١٥٣٥. ه. ✕ اِهْتَبِ حَب ١٥٣٥. "Haec obscura, et incertum quo pertineant."⁷³ Norberg. Pertinent ad illustrationem dieti prophetici, *Mater vestra Chethaea, et pater vester Amor-rhaeus*; et scholastiae potius quam Symmacho tribuenda videntur. (Ad Syriaea, quae frustra tentat D. A. Geiger in *Urschrift* etc. p. 347, cf. Lagarde *Reliq. Jur. Eccl.* p. 15: حَب ١٥٣٥. ه. ✕ حَب ١٥٣٥. ه. ✕ حَب ١٥٣٥. Graecae, ni fallor: καὶ τὸν ὀφείλοντα τιμωρίαν ὑπέχων.)⁷³ Sic Codd. 87, 88, et sine aster. Codd. XII, 106. Syro-hex. حَب ١٥٣٥. ه. ✕ حَب ١٥٣٥. ⁷⁴ Cod. Jes. ⁷⁵ Sic Codd. XII (sine aster.), 87, 88. Syro-hex. pingit: حَب ١٥٣٥. ه. ✕ حَب ١٥٣٥.

- Ὁ. αὐτὴ καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῆς ÷ τοῦτο ἠπῆρχεν αὐτῇ καὶ ταῖς θυγατράσι αὐτῆς 4.⁷⁶
49. וַיִּרְעֵי וְאָבְיוֹן לֹא הִחְזִיקָהּ. *Et manum miseri et egeni non prehendit.* Ὁ. καὶ χεῖρα πτωχοῦ καὶ πένητος οὐκ ἀντελαμβάνοντο. Σ. καὶ χεῖρα (s. χεῖρα δὲ) πτωχῶ καὶ πένητι οὐκ ᾤρεγον.⁷⁷
50. כִּנְאִשָּׁר רֵאִיתִי. *Cum vidi.* Ὁ. καθὼς εἶδον. Οἱ Γ'. καθὼς εἶδες.⁷⁸
52. בְּמִשְׁפַּחַת אִשְׁתְּךָ פָּלַלְתָּ לְאַחֻזָּתָהּ. *Etiam tu sustine ignominiam tuam, quam adjudicasti sorori tuae peccatis tuis.* Ὁ. καὶ σὺ ('Α. Θ. ✕ καίγε σὺ 4⁷⁹) κόμισαι βάσανόν σου, ἐν ἧ ἔφθειρας (Σ. ὑπερέβαλες⁸⁰) τὰς ἀδελφάς σου ἐν ταῖς ἀμαρτίαις σου. Σ. καὶ σὺ δὴ βάστασον τὴν αἰσχύνην σου, καθάπερ ὑπερέβαλες τὰς ἀδελφάς σου ἐν ταῖς ἀμαρτίαις σου.⁸¹
53. וְשִׁבַּתִּי. *Et reducam.* Ὁ. καὶ ἀποστρέψω. Σ. . οὖν ἀποκαθιστῶν.⁸²
- וְאֶת־שְׁבוּתָהּ. *Captivitatem Sodom.* Ὁ. τὴν ἀποστροφήν Σοδόμων. 'Α. τὴν αἰχμαλωσίαν Σοδόμης.⁸³
- וּבְנֵי־הָאָרֶץ. Ὁ. καὶ τῶν θυγατέρων (alia exempl. ἀδελφῶν⁸⁴) αὐτῆς. Σ. καὶ τῶν θυγατέρων (αὐτῆς).⁸⁵
54. כָּל־בְּנֵי־הָאָרֶץ. Ὁ. τὴν βάσανόν ('Α. ἐντροπήν.
- Σ. Θ. ἀτιμίαν⁸⁶) σου.
54. וּבְנֵי־מַתְּ. *Et pudore afficiaris.* Ὁ. καὶ ἀτιμώθη. 'Α. Θ. καὶ ἐντραπή. Σ. καὶ καταισχυνθή. ⁸⁷
- מִכָּל־אֲשֶׁר עָשִׂיתָ בְּנִחְמָד אֲתוֹן. *Propter omnia quae fecisti, dum solatio eras eis.* Ὁ. ἐκ πάντων ὧν ἐποίησας ἐν τῷ παροργίσει με. 'Α. . ἐν τῷ παρηγορεῖν σε αὐτάς.⁸⁸ Σ. περὶ πάντων ὧν ἐποίησας, παρηγοροῦσα αὐτάς.⁸⁹
55. תְּשִׁבוּן. *Restituentur.* Ὁ. ἀποκατασταθήσονται. 'Α. ἐπιστρέψουσιν.⁹⁰
- לְקִרְמָתָן. *In statum pristinum.* Ὁ. καθὼς ἦσαν ἀπ' ἀρχῆς. 'Α. Θ. εἰς τὸ ἀρχαῖον αὐτῶν.⁹¹
56. וְלֹא הָיְתָה קֶדֶם אֲחֻזָּתָהּ לְשִׁמוּעָהּ בְּפִיךָ. *Nec fuit Sodom soror tua in sermone in ore tuo in die splendoris tui.* Ὁ. καὶ εἰ μὴ ἦν (Σ. ὅτι οὐκ ἐγένετο⁹²) Σόδομα ἢ ἀδελφή σου εἰς ἀκοήν ἐν τῷ στόματι σου ἐν ταῖς ἡμέραις ὑπερηφανίας σου. Σ. Quia non fuit Sodoma soror tua in auditu per os tuum in die superbiae tuae. Θ. Et non erat Sodoma soror tua in auditu oris tui in die superbiae tuae.⁹³
57. בְּטָרִם הַנְּהַלָּה רַעֲתָךְ כְּמוֹ עֵת הַרְפַּת בְּנוֹת־אֶרֶץ וְכָל־סְבִיבוֹתֶיהָ בְּנוֹת פְּלִשְׁתִּים

⁷⁶ Cod. 87 pingit: + τοῦτο ἠπῆρχεν κ.τ.έ., sine metobelo. Syro-hex.: + τοῦτο ἠπῆρχεν (לֹא אֶבְיֹן) αὐτῇ 4 καὶ ταῖς θ. αὐτῆς. Hieron. vero: "Quod posuere LXX, hoc habebat ipsa et filiae ejus, in Hebraico non habetur." ⁷⁷ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: **וְאֶת־הַיָּתִים**. ⁷⁸ Cod. 86, teste De Reg., ubi εἶδος scriptum. Lectio, καθὼς εἶδες (s. ἴδες) est in Codd. XII, 87, 88, et Hieron., invito Syro-hex. ⁷⁹ Cod. 86, teste De Reg. Sic in textu sine aster. Cod. 62. ⁸⁰ Codd. 86, 88. Post τὴν (sic) βάσανόν σου Codd. 22, 23, 36, alii, inferunt ὑπερέβαλον σου. ⁸¹ Syro-hex. **וְאֶת־הַיָּתִים**. ⁸² Codd. 86, 88. Montef. e Cod. Jes. edidit: Σ. ἀποκαθιστῶ. ⁸³ Cod. 86, teste De Reg. Montef. e Cod. Jes.: 'Α. αἰχμη. Σοδόμης. Hieron.: "Primum restituitur conversio, sive captivitas Sodomae, ut interpretatus est Aquila; secundo

captivitas Samariae, ut idem Aq. et Sym. transtulerunt." ⁸⁴ Sic Codd. XII, 62, 87, 88, et Syro-hex. ⁸⁵ Syro-hex. ⁸⁶ Codd. 86, 88. ⁸⁷ Idem. Syro-hex. **וְאֶת־הַיָּתִים**. ⁸⁸ Cod. 86, teste Parsons., qui παρηγορεῖσαι αὐτάς exscripsit. Lectionem non agnoscit De Reg. ⁸⁹ Syro-hex. Symmacho continuat: **וְאֶת־הַיָּתִים**. ⁹⁰ Codd. 86, 88. ⁹¹ Idem. ⁹² Idem. ⁹³ Hieron., qui praeterea notat: "Editioni Aquilae congruit nostra translatio [v. 56-58]." Haec autem sic habet: *Non fuit autem Sodoma soror tua audita in ore tuo in die superbiae tuae, antequam revelaretur malitia tua, sicut hoc tempore in opprobrium filiarum Syriae, et cunctarum in circuitu tuo filiarum Palaestinae, quae ambiunt te per gyrum. Scelus tuum et ignominiam tuam tu portasti, ait Dominus Deus.*

הַשְּׂטוּת אֲתָךְ מִסְבִּיב. *Antequam revelaretur malitia tua, sicut tempore opprobrii filiarum Syriae, et omnium quae circa ipsam fuerunt filiarum Philistaeorum, quae contemnunt te circumcirca.* Ο'. πρὸ τοῦ ἀποκαλυφθῆναι τὰς κακίας σου, ὃν τρόπον νῦν ὄνειδος εἶ ✕ Πάντες τῶν ⁹⁴ θυγατέρων Συρίας, καὶ πάντων τῶν κύκλω αὐτῆς, θυγατέρων ἀλλοφύλων τῶν περιεχουσῶν ('Α. περιοδουουσῶν. Θ. βδελυσομένων⁹⁵) σε κύκλω. Σ. *Antequam revelaretur ignominia tua, sicut in tempore opprobrii filiarum Syriae, et omnium quae in circuitu tuo sunt filiarum Palaestinarum, quae te ambiunt per gyrum.* Θ. *Antequam revelaretur malitia tua, sicut tempus opprobrii filiarum alienigenarum, quae abominantur te per gyrum.*⁹⁶

58. אֲתָּ וְמִתְּךָ וְאֵת-הַעֲבוּרֹתֶיךָ אֵתָּ נִשְׂאֲתִים. *Scelus tuum et abominations tuas tu sustinebis eas.* Ο'. τὰς ἀσεβείας ('Α. τὴν συνταγήν. Σ. (τὴν) μουσαρίαν. Θ. (τὴν) πορνεΐαν⁹⁷) σου καὶ τὰς ἀνομίας σου σὺ κεκόμισαι (Πάντες ἔλαβες⁹⁸) αὐτάς. Σ. *Scelus tuum et nefas tuum tu portabis.* Θ. *Fornicationem tuam et contaminationes tuas tu portasti.*⁹⁹

59. כִּי כֹה אָמַר. Ο'. ✕ ὅτι ¹⁰⁰ τάδε λέγει. אָלָה. *Jusjurandum (foedus).* Ο'. ταῦτα. 'Α.

Σ. τὴν ἀράν. Θ. τὸν ὄρκον.¹⁰¹

60. גְּעִיּוּרֶיךָ. *Pueritiae tuae.* Ο'. νηπιότητός σου. Οἱ Γ'. νεότητός σου.¹⁰²

61. וְנִבְּרָתְךָ אֶת-דְּרֹכֶיךָ וְנִבְּרָתְךָ. *Et recordaberis viarum tuarum, et pudore afficeris.* Ο'. καὶ μνησθήσῃ τὴν ὁδόν (alia exempl. τῶν ὁδῶν¹⁰³) σου, καὶ ἐξαιτιωθήσῃ ('Α. Θ. καὶ ἐντραπήσῃ). Σ. καὶ ὅτε ἀμνησθήσῃ τῶν ὁδῶν σου, καταγνώσῃ σαυτῆς.¹⁰⁴

דְּבַקְתֶּיךָ. *Cum receperis.* Ο'. ἐν τῷ ἀναλαβεῖν ('Α. μιμήσασθαι. Θ. μαθεῖν¹⁰⁵) σε.

לְבָנוֹת. *In filias.* Ο'. εἰς οἰκοδομήν. Alia exempl. εἰς δοκιμήν.¹⁰⁶ Οἱ Γ'. εἰς θυγατέρας σου.¹⁰⁷

וְלֹא מִבְּרִיתֶךָ. *Sed non ex pacto tuo.* Ο'. καὶ οὐκ ἐκ (Σ. ἀλλ' οὐκ ἀπὸ¹⁰⁸) διαθήκης σου.

63. פָּה. Ο'. τὸ στόμα ✕ σου ¹⁰⁹ 4. כְּלִמְתֶיךָ. *Ignominiae tuae.* Ο'. τῆς ἀτιμίας σου. 'Α. Θ. ἐντροπῆς σου. Σ. αἰσχύνης σου.¹¹⁰

בְּבִפְרִיָךָ. *Cum condonavero tibi.* Ο'. ἐν τῷ ἐξίλασσεσθαι με σοι. Σ. ὅταν ἐξίλασθῶ σοι.¹¹¹

Cap. XVI. 5. ὁ ὀφθαλμός ÷ σου ¹¹² 4.

CAP. XVII.

2. חִידוֹ תִּירְדָה. *Propone aenigma.* Ο'. διήγησαι

⁹⁴ Cod. 86, teste De Reg. ⁹⁵ Codd. 86, 88, qui Aquilae tribuunt παιδουουσῶν. Correximus ex versione Hieronymiana, quae ambiunt te. Cf. 2 Sam. (Reg.) xxiv. 8 in Hebr. et LXX. ⁹⁶ Hieron. in continuatione. ⁹⁷ Codd. 86, 88. Syrus affert: ✕ حبرة لآل محب. Cf. ad Cap. xxii. 9. xxiii. 21, 27, 29. ⁹⁸ Cod. 86, teste De Reg. Hieron. "Vel porta juxta LXX [κόμισαι, quae lectio est Comp., Codd. 23, 48, 51, 231]; vel portasti, juxta Aq. et Theod.; vel portatura es, juxta Sym." ⁹⁹ Hieron. in continuatione. ¹⁰⁰ Sic Cod. 87, Syro-hex., et sine aster. Codd. 62, 88. ¹⁰¹ Cod. 86, 88. Lectio τὴν ἀράν est in Comp., Codd. 22, 23, 36, aliis; et, postposito ταῦτα, in Ald., Codd. 68, 87*, aliis. ¹⁰² Codd. 86, 88. Cf. ad v. 43. ¹⁰³ Sic Comp., Codd. 22, 23, 36, aliis. ¹⁰⁴ Syro-hex. ص حلاصك؟ لئلا لئلا محب. ✕ لئلا لئلا حلاصك. Codd. 86, 88: 'Α. Θ. καὶ ἐντρα-

πήσῃ. Σ. καταγνώσῃ σαυτῆς. ¹⁰⁵ De Reg. e Cod. 86 affert: 'Α. μιμήσασθαι. Parsons. vero e Cod. 88: 'Α. μιμήσασθαι (sic). Θ. μαθεῖν. Proculdubio Aquilae vindicandum μιμήσασθαι, pro Hebraeo דִּבְרָתְךָ a radice דִּבְרָה, delineavit, unde דִּבְרָתְךָ, delineatum, pro quo idem interpres μίμημα posuit Cap. xxiii. 14. Lectio Theodotionis cum Hebraeo דִּבְרָתְךָ, doctrina, conferrī potest, nec tamen suspicione vacat. ¹⁰⁶ Sic Ald., Codd. XII, 49, 62 (ut videtur), alii, Syro-hex., et Hieron. "MS. Jes. in textu εἰς δοκιμήν; ad marg. vero: Δ. γρ. [h. e. Διπλῆ γραφή] εἰς οἰκοδομήν: quo significatur, ni fallor, in Tetraplis scribi εἰς οἰκοδομήν." ¹⁰⁷ Cod. 86, teste De Reg. ¹⁰⁸ Idem. ¹⁰⁹ Sic Syro-hex. Vocula abest a Comp., Codd. III, XII, 22, 23, 26, aliis. ¹¹⁰ Codd. 86, 88. ¹¹¹ Idem. ¹¹² Cod. 87.

- διήγημα. Ἰ. Ἄ. Θ. . . πρόβλημα. Σ. αἰνίξαι
αἰνιγμα.¹
3. אָרְךָ הָאָרְךָ. *Longis pennis.* Ὁ. ὁ μακρὸς τῆ
ἐκτάσει. Ἰ. Ἄ. μήκιστος τὰ μετάφρενα. Σ.
εὐμήκης τοῖς μέλεσιν.²
- הַנְּצִיף. *Plumis.* Ὁ. ὄνυχων. Ἰ. Ἄ. πετερύγων.³
- הַרְקָמָה. *Variogatum.* Ὁ. τὸ ἦγγμα. Ἰ. Ἄ. Σ.
Θ. τὴν ποικιλίαν.⁴
- אֶת-צִמְרֵת. *Frondes (s. cacumina).* Ὁ. τὰ ἐπί-
λεκτα. Ἰ. Ἄ. τὸ ἄκρον. Σ. τὸ ἐγκάρδιον. Θ.
τὸν καυλόν.⁵ Aliter: Θ. *capitella.*⁶
4. יָת רֵאשׁ וְיִקְוֹתָיו. *Summitates surcolorum ejus.*
Ὁ. τὰ ἄκρα τῆς ἀπαλότῃτος. Σ. τὰ ἄκρα τῶν
θαλλῶν. Θ. . . τῶν παραφυάδων.⁷
- הִקְרַץ. *Decerpsit.* Ὁ. ἀπέκτισε. Ἰ. Ἄ. ἔκλασεν.⁸
- בְּעִיר רִבְלִים. *In civitatem mercatorum.* Ὁ.
εἰς πόλιν τετειχισμένην (Ἰ. Ἄ. ἐμπόρων. Θ.
μεταβόλων⁹). Σ. εἰς πόλιν ἐμπορικῆν.¹⁰
5. בְּשָׂדֵה-זֵרַע קָח עַל-מִים רַבִּים. *In agro semen-
tis (feraci); duxit juxta aquas multas.* Ὁ. εἰς
τὸ πεδῖον φυτὸν ✕ Θ. ληπτὸν ✕ ἐφ' ὕδατι

- πολλῶν.¹¹ Σ. ἐν χώρᾳ σπορίμῃ λαβεῖν ρίζωσιν
ἐφ' ὕδατι. . .¹²
5. שָׁלִימִת. *Salicem.* Ὁ. ἐπιβλεπόμενον. Οἱ Γ'.
ἐπιπόλαιον.¹³
6. בִּרְחַת. *Late fusam.* Ὁ. ἀσθενοῦσαν. Ἰ. Ἄ.
σωρήχ. Σ. ἠπλωμένη. Θ. ἀχρεία.¹⁴
- לְפָנֶיךָ לְדִיּוֹתָיו אֵילִיו. *Ita ut respicerent pal-
mites ejus ad eam (aquilam).* Ὁ. τοῦ ἐπιφαλ-
νεσθαι αὐτὴν τὰ κλήματα αὐτῆς ἐπ' αὐτό.
Ἰ. Ἄ. ἵνα τετραμμένοι ὦσιν οἱ κλάδοι αὐτῆς πρὸς
αὐτόν.¹⁵
- בְּרֵימ. *Ramos.* Ὁ. ἀπόρρυγας. Ἰ. Ἄ. κλήματα.
Σ. παραφυάδας. Θ. κλάδους.¹⁶
- תְּאֵרֵת. *Frondes.* Ὁ. τὴν ἀναδενδράδα αὐτῆς.
Ἰ. Ἄ. καρπούς. Θ. βλαστούς.¹⁷
7. נֹזְעָה. Ὁ. ὄνυξι. Ἰ. Ἄ. πετεινός. Σ. Θ. πτιλοῖς.¹⁸
- לֵו. Ὁ. αὐτῶ. Σ. πρὸς αὐτόν.¹⁹
- מִמְעָרוֹת מַצְעָה. *Ex areolis plantarii ejus.* Ὁ.
σὺν τῷ βόλω (potior scriptura βάλω²⁰) τῆς
φυτείας αὐτῆς. Ἰ. Ἄ. ἀπὸ τῶν πρασιῶν . . . Σ.
ἀπὸ τοῦ πρέμνου τῆς φυτείας αὐτῆς. Θ. ἐκ
φιαλῶν. . .²¹

CAP. XVII. ¹ Codd. 86, 88. (Pro αἰνίξαι, ut scribit De Reg., Parsons, e Cod. 86 exscriptis αἰνίξαι, et e Cod. 88 αἰνίξαι.) Origen. Opp. T. III, p. 394: "Pro hoc autem quod LXX interpretes posuerunt narrationem, alius de interpretibus transtulit, propono [πρόβαλε, s. προβάλου] problema; alius, profer problema; alius, significa aenigma." ² Codd. 86, 88. Montef. e Cod. Reg. edidit: Ἰ. Ἄ. μήκιστα τὰ μ. Pro μακρὸς Cod. 238 in textu habet: μήκιστος τὰ μ. ³ Codd. 86, 88. ⁴ Idem. (Pro ἦγγμα Syrus noster posuit אָרְךָ, quod alias sonat ὄρμημα. Suidas: Ἦγγμα, βουλή, γνώμη, παρὰ τῷ προφήτῃ εἴρηται.) ⁵ Idem. Cf. ad Cap. xxxi. 3, 10, 14. Symmachum imitatus est Hieron., medullam vertens. ⁶ Syro-hex. . . אֶת-צִמְרֵת. (Vox Syriaca ponitur pro אֶת-צִמְרֵת, capitella, 1 (3) Reg. vii. 16, neonon pro אֶת-צִמְרֵת, trabes, 1 (3) Reg. vii. 2, 12.) ⁷ Codd. 86, 88: Σ. τῶν θαλλῶν. Θ. τῶν παραφυάδων. Syro-hex. affert: Σ. τὰ ἄκρα τῶν θαλλῶν אֶת-צִמְרֵת. Θ. τὰς παραφυάδας אֶת-צִמְרֵת. Cf. Psal. lxxix. 12 in Syro-hex.) ⁸ Codd. 86, 88. ⁹ Idem. Syro-hex. affert: Ὁ. adducientium sarcinas אֶת-צִמְרֵת, pro eo quod alias uno vocabulo אֶת-צִמְרֵת affert. Cf. Hex. ad Zach. xiv. 21. ¹⁰ Syro-hex. . . אֶת-צִמְרֵת אֶת-צִמְרֵת.

¹¹ "MS. Jes., ubi vox ληπτὸν punctis undequaque cingitur, ut spuria."—Montef. Sic in textu sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. (אֶת-צִמְרֵת). ¹² Codd. 86, 88: Σ. ἐν χώρᾳ—ρίζωσιν. Syro-hex. affert: אֶת-צִמְרֵת אֶת-צִמְרֵת. In textu post πεδῖον Comp., Codd. 22, 23, 36, alii, inferunt: σπόριμον λαβεῖν ρίζωσιν. ¹³ Codd. 86 (unde Parsons, exscriptis ἐπὶ πλέον, repugnante De Reg.), 88. Hieron.: in superficie. ¹⁴ Codd. 86, 88. ¹⁵ Idem. ¹⁶ Idem. Syro-hex. affert: Σ. παραφυάδας אֶת-צִמְרֵת, pro usitatiore אֶת-צִמְרֵת. ¹⁷ Codd. 86, 88 (qui blastosn habet). ¹⁸ Cod. 86. Sic sine Θ. Cod. 88. ¹⁹ Cod. 86, teste De Reg. ²⁰ Sic Codd. II, III, 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. אֶת-צִמְרֵת. Cf. Hex. ad Jerem. xliii. 12). ²¹ Codd. 86, 88: Ἰ. Ἄ. ἀπὸ τῶν πρασιῶν. Θ. ἀπὸ τοῦ πρέμνου. Θ. ἐκ φιαλῶν (sic). Syro-hex. vero: Σ. ἀπὸ τοῦ πρέμνου אֶת-צִמְרֵת, craso א; sed infra v. 10 in lectione Symmachi relictum est אֶת-צִמְרֵת. Ad אֶת-צִמְרֵת, caulis, truncus, cf. Hex. ad Psal. cxxviii. 6. Norberg. male exscriptis אֶת-צִמְרֵת τῆς φ. αὐτῆς. Θ. ἐκ φιαλῶν אֶת-צִמְרֵת. Inter φιαλῶν et φιαδῶν non difficilis est electio, siquidem φιαλαί pro φιαλάι interpretati sunt LXX Cant. Cant. v. 14. vi. 1, et Lex. Cyril. MS. Brem. habet: φιαλαί

- 8. רָמֹס. Ramos. Ο' βλαστούς. Σ. κλάδους.²³
רָמֹס. Amplam. Ο' μεγάλην. Θ. ισχυράν.²³
- 9. אָמַר. Ο' είπόν. 'Α. Σ. είπέ.²⁴
הֲצִלָּה. An prospere cedet ei? Ο' ει κατευθυνεῖ; Σ. ἄρα προκόψει;²⁵
יָקוּם. Succidet. Ο' σαπήσεται. Σ. ἀποψύξει.²⁶
כָּל-הַיָּרְבִּי צִמְחָהּ. Quoad omnia folia germinationis ejus. Ο' πάντα τὰ προανατέλλοντα αὐτῆς. Σ. σὺν πᾶσι τοῖς φύλλοις τοῖς βλαστήσασιν αὐτῆ.²⁷
תִּיבֵשׁ. Arefiet. Ο' Vacat. ✕ ξηρανθήσεται.²⁸
- 10. הִתְקַלָּה. Plantata est. Ο' παίεται. Σ. Θ. πεφύτεται.²⁹
הִתְקַלָּה. Ο' μὴ κατευθυνεῖ; Σ. ἄρα . . Θ. οὐ.³⁰
הַקָּרִים. Orientalem. Ο' τὸν καύσωνα. 'Α. ἀπηλιώτην.³¹
עַל-עֲרֵגַת צִמְחָהּ. Super areolas germinationis suae. Ο' σὺν τῷ βόλω (βώλω) ἀνατολῆς αὐτῆς. 'Α. ἐπὶ ταῖς πρασιαῖς βλαστοῦ αὐτῆς.³² Σ. σὺν τῷ πρέμνῳ . .³³
- 12. הַקָּרִי. Contumacem. Ο' τὸν παραπικραίνοντα. 'Α. (τὸν) ἀλλάσσοντα. Σ. (τὸν) προσεριστήν.³⁴
הֲלֹא יָדַעְתָּ. Nonne scitis. Ο' οὐκ ἐπί-

- στασθε. Σ. ✕ ἄρα.³⁵
- 12. הָמָר בָּא הַמֶּלֶךְ. Dic: Ecce! venit rex. Ο' είπόν ὅταν ἔλθῃ (Οἱ Γ' ἰδοὺ ἤκει³⁶) βασιλεύς. 'Α. είπόν αὐτοῖς ἰδοὺ ἤξει ὁ βασιλεύς.³⁷
- 13. רָנְגַת. Et rangel. Ο' καὶ διαθήσεται. Σ. (καὶ) συντελέσει.³⁸
- 14. לְהוֹיֹת מִמְלַכָּה שְׁפָלָה לְבִלְתִּי הַתְּנַשֵּׂא לְשֹׁמֵר. Ut esset regnum ignobile, ne sese efferret, ad servandum foedus ejus, et persistendum in eo. Ο' τοῦ γενέσθαι (Σ. ὑπὲρ τοῦ εἶναι³⁹) εἰς βασιλείαν ἀσθενῆ, τὸ καθόλου μὴ ('Α. Θ. τοῦ μὴ. Σ. ἵνα μὴ⁴⁰) ἐπαίρεσθαι, τοῦ φυλάσσειν τὴν διαθήκην αὐτοῦ, καὶ ἰσθάνειν αὐτήν. Σ. ὑπὲρ τοῦ εἶναι βασιλείαν ταπεινῆν, ἵνα μὴ ἐπαρθῇ, ἀλλὰ φυλάξῃ τὴν συνθήκην αὐτοῦ, ὅπως (s. ἵνα) στήσῃ αὐτήν.⁴¹
- 15. וַיִּמְדְּבוּ לְשָׁלַח מַלְאָכָיו מִצְרַיִם לְתַתְּלוֹ סֵדִים. Sed defecit ab eo, et misit legatos suos in Aegyptum, ut daret sibi equos. Ο' καὶ ἀποστήσεται ἀπ' αὐτοῦ, τοῦ ἐξαποστέλλειν ἀγγέλους ἑαυτοῦ εἰς Αἴγυπτον, τοῦ δοῦναι (Σ. ἵνα δοθῶσιν⁴²) αὐτῷ ἵππους. Σ. ἀπίστη δὲ ἀπ' αὐτοῦ, ἐν τῷ ἀποστεῖλαι ἀγγελοὺς εἰς Αἴγυπτον, ἵνα δοθῶσιν αὐτῷ ἵπποι.⁴³
הֲיָצִילָהּ. Ο' εἰ ('Α. Θ. μὴ⁴⁴) κατευθυνεῖ;
וַיִּמְלֹט. Et evadet. Ο' εἰ ('Α. Θ. καὶ⁴⁵) διασωθήσεται;

πρασιαί, ἢ καὶ ποτήρια. Montef. e Cod. Jes. affert: "Ἄλλοι σὺν τῷ βώλῳ ἀπὸ τοῦ πρέμνου (πρωίμου Parsons. e Cod. XII) τῆς φ. αὐτῆς, et sic in textu Codd. 22, 23, 36, alii.²² Codd. 86, 88. ²³ Idem. ²⁴ Cod. 86, teste De Reg. ²⁵ Syro-hex. ²⁶ ²⁷ Idem. ²⁸ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Cod. 62. ²⁹ Codd. 86, 88. ³⁰ Cod. 86, teste De Reg. ³¹ Codd. 86, 88. ³² Idem. Parsons. e Cod. 86 exscripsit βλάστης, repugnante De Reg. ³³ Syro-hex. ³⁴ Codd. 86, 88. Cf. ad v. 7. ³⁵ Cod. 86, teste De Reg. ³⁶ Codd. 86, 88. Syro-hex. in textu: ἰδοὺ ἤκει (s. ἔρχεται, ut Comp., Codd. 22, 23, 36, alii); in marg.

autem char. med.: ὅταν. ³⁷ Lectio suspecta, a Montef. e Cod. Jes. exscripta. Parsonsii amanuensis ad ἦν ταῦτα notat: "in marg. ἔσται ταῦτα. 'Α. αὐτοῖς;" et ad ὅταν ἔλθῃ: "in marg. ἰδοὺ ἤκει." Pronomen αὐτοῖς est in Comp., Codd. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. ³⁸ Codd. 86, 88. Cf. Hex. ad Jesai. lxi. 8. ³⁹ Idem. ⁴⁰ Cod. 86, teste De Reg. ⁴¹ Syro-hex. ⁴² Codd. 86, 88. ⁴³ Syro-hex. Symmacho continuat: ⁴⁴ Cod. 86, teste De Reg. ⁴⁵ Idem. Syro-hex. in marg. char. med.: καὶ ὁ (sic) παραβαίνων δ. εἰ ἐκφέυξεται (sic, cum Comp., Codd. 22, 23, 36, alii).

16. **אֶל־מֶלֶךְ**. O' *ἐὰν μῆ*. 'A. Θ. *εἰ μῆ*. Σ. *δτι*.⁴⁶
בְּמִקוֹם הַמֶּלֶךְ הִמְלִיךְ אֶת־ *In loco regis qui regem constituit ipsum*. O'. *ἐν τόπῳ ὁ βασιλεὺς ὁ βασιλεύσας αὐτόν*. Alia exempl. *ἐν τῷ τόπῳ τοῦ βασιλείως τοῦ βασιλεύσαντος αὐτόν*.⁴⁷
17. **בָּשָׁפָף סֵלְלָהּ**. *In aggerendo aggerem*. O' *ἐν χαρακοβολίᾳ*. 'A. *ἐν τῷ ἐκχῶσαι πρόσχωμα*. Σ. *ἐν περιβολῇ τάφρου*.⁴⁸
- גִּילְיָ**. *Turris speculatoriae*. O'. *βελοστάσεων*. Σ. *ἀποτειχίσματος*.⁴⁹
- וְהִקְרִיתָ**. *Ut excindat*. O'. *τοῦ ἐξᾶραι*. OI Γ'. *τοῦ ἐξολοθρεῦσαι*.⁵⁰
- וְנָשָׂאת רֵבֹת**. O'. *ψυχὰς* ✽ Πάντες' *πολλάς*.⁵¹
18. **נָתַן**. *Dedit*. O'. *δέδωκα*. Alia exempl. *δέδωκε*.⁵²
- לֹא יָמַלְט**. O'. *μῆ* (OI Γ'. *οὐ*⁵³) *σωθήσεται*;
19. **אָלְתִי**. *Jusjurandum meum*. O'. *τὴν ὄρκωμοσιαν* ('A. Σ. Θ. *ἀράν*⁵⁴) *μου*.
20. **וַהֲבִיאוּתִיָּהּ וְנָשַׁפְטִיתִי אִתּוֹ שָׁמַעַל מְעָלוֹ**. *Et ducam eum Babylonem, et litigabor cum eo ibi propter perfidiam quam perfide egit in me*. O'. Vacat. Alia exempl.
- ✽

⁴⁶ Cod. 86, teste De Reg. ⁴⁷ Sic Comp., Codd. XII (in marg.), 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. Montef. e Cod. Jes. et Theodoret. affert: "Ἄλλως' ἐν τόπῳ (male pro ἐν τῷ τ.) κ. τ. ε." ⁴⁸ Codd. 86, 88. Cf. ad Cap. iv. 2. ⁴⁹ Codd. 86 (teste De Reg.), 88. ⁵⁰ Codd. 86 (cum ἐξολοθρ.), 88. ⁵¹ Cod. 86, teste De Reg. Sic in textu sine aster. Comp., Codd. XII, 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. ⁵² Sic Comp., Ald., Codd. III, XII (in marg.), 22, 23, 36, alii, et Syro-hex., qui in marg. char. med. affert: ✽ **נָתַן** (non, ut Norberg, **נָתַת**). ⁵³ Cod. 86, teste De Reg. ⁵⁴ Cod. 86, 88. ⁵⁵ Ibidem. Cf. ad Cap. xiv. 13. ⁵⁶ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. III, 26, 62, alii; necnon (cum περὶ τῆς ἀδ. αὐτοῦ ἦς) Comp., Codd. 22, 23 (sub ✽), 36, alii. ⁵⁷ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Ald., Codd. III, 42, 49, alii. Parsons. e Cod. XII exseripsit: ✽ *καὶ πάσας φυγαδίας αὐτοῦ ἐν πάσῃ τῇ π. αὐτοῦ* (in marg. *καὶ πάντες οἱ ἐλεκτοὶ αὐτοῦ*)

✽ *καὶ ἀξω αὐτὸν εἰς Βαβυλώνα, καὶ διακριθήσομαι μετ' αὐτοῦ ἐκεῖ τὴν ἀδικίαν* (Σ. περὶ τῆς καταφρονήσεως⁵⁵) αὐτοῦ ἦν ἠδίκησεν ἐν ἐμοί.⁵⁶

21. **וְיָאֵת בְּלִי מִבְּרֵחֵי בְּנֵי־אֲנָפִי**. *Et quod attinet ad omnes fugiuitos ejus in omnibus aliis ejus*. O'. *ἐν πάσῃ παρατάξει αὐτοῦ*. Alia exempl. ✽ *καὶ πάσας φυγαδίας αὐτοῦ ἐν πάσῃ τῇ παρατάξει αὐτοῦ*.⁵⁷ Σ. *καὶ πάσας φυγαδίας αὐτοῦ σὺν πάσι τοῖς περὶ αὐτοῦ*.⁵⁸

22. **הַרְחִיבָה**. *Excelsae*. O'. Vacat. OI Γ'. *τῆς ὑψηλῆς*.⁵⁹

וְנִתְּתִי מִרְאֵשׁ וְיִקְרֹתִי. *Et ronam, ex summitatibus surculorum ejus*. O'. *ἐκ κορυφῆς καρδίας αὐτῶν*. ✽ (Θ.) *καὶ δώσω ἀπὸ κεφαλῆς παραφυδῶν αὐτῆς*.⁶⁰ Σ. . . *ἀπὸ τοῦ ἄκρου (τῶν) θαλλῶν*.⁶¹

תֵּנֶלְלִים. *Tenellum*. O'. Vacat. OI Γ'. *ἀπαλόν*.⁶²

הִקְלָטֵם. *Decerpam*. O'. *ἀποκνιώ*. 'A. *περικλάσω*.⁶³

23. **מָרוֹס**. *Excelso*. O'. *μετεώρω*. 'A. *ὑψους*. Σ. *ἐπὴρμένω*.⁶⁴

וְנָשָׂא עָנָף. *Et edet ramos*. O'. *καὶ ἐξοίσει βλαστὸν*. Σ. *καὶ βλαστήσει* (s. *βαστάσει*) *θαλλόν*.⁶⁵

וְשָׁכְנוּ. *Et habitabunt*. O'. *καὶ ἀναπαύσεται*.

✽

(**מִבְּרֵיחֵי**) *σὺν πάσῃ π. αὐτοῦ*), emendatius quam Montef., qui ex eodem confuse affert: ✽ *καὶ πάσας φυγαδίας αὐτοῦ ἐν πάσῃ τῇ π., καὶ πάντες οἱ ἐλεκτοὶ αὐτοῦ σὺν αὐτῷ*. Denique in Comp., Codd. 22, 23, 36, aliiis, locus sic habet: *ἐν πάσας ταῖς (ταῖς om. Cod. 22) φυγαδίας (φυγάσιν Comp.) αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ ἐλεκτοὶ σὺν πάσας ταῖς παρατάξεσιν αὐτοῦ*.⁶⁶ Syro-hex. **וְנָשָׂא עָנָף מִבְּרֵיחֵי חַסְדֵּי יְהוָה**. Cf. ad Cap. xii. 14. ⁵⁹ Codd. 86, 88. Codd. 22, 23, 36, alii, in textu: τῆς ὑψ. ἐκ κορυφῆς. ⁶⁰ Sic Codd. XII (cum aster. κεφ.), 87 (cum τῶν π.), 88 (idem), Syro-hex., et sine aster. Comp., Ald., Codd. III, 42, 49, alii. Hieron.: "Hoc quod in LXX legitur: *Et dabo de capite ramorum ejus*, de Theodotionis editione additum est." ⁶¹ Cod. 86, teste De Reg., affert: Σ. *ἀπὸ τοῦ ἄκρου. ὅ. θαλλῶν*. Sed cf. ad v. 4. ⁶² Codd. 86, 88. ⁶³ Ibidem. ⁶⁴ Ibidem. ⁶⁵ Ibidem. Emaculatus, ut videtur, Syro-hex.: Σ. *καὶ βαστάσει θαλλούς* (**שָׂאָה** **עָנָף**)).

'A. (καὶ) καταπήσεται. Σ. (καὶ) κατασκηνώσει.⁶⁶

23. אַבִּירִים. Aves. Ο'. ὄρνεις. Alia exempl. θηρίων.⁶⁷ Πάντες ὄρνεις.⁶⁸

24. כִּי יִשְׁרָה. Ο'. τοῦ πεδίου, διότι. Πάντες τοῦ ἀγροῦ ὅτι.⁶⁹

Cap. XVII. 12. ÷ υἱὲ ἀνθρώπου 4.⁷⁰ 18. ÷ αὐτῷ 4.⁷¹ 23. ÷ καὶ (sic) τὰ κλήματα αὐτοῦ ἀποκατασταθήσεται 4.⁷²

CAP. XVIII.

2. לְמִשְׁפַּחַתְּךָ. Proverbium. Ο'. ἡ παραβολή. 'A. (τὴν) παροιμίαν.¹

עַל-אֶרֶץ. Super terram. Ο'. ἐν τοῖς υἱοῖς. Alia exempl. ἐπὶ τῆς γῆς.²

הִבְהִיטוּ. Hebetes facti sunt. Ο'. ἐγομφίασαν. Σ. ἤμωδίασαν.³ Aliter: Ο'. ἤμωδίασαν. Σ. ἐγομφίασαν.⁴

4. הֵן. Ο'. ὅτι. 'A. Σ. ἰδοῦ.⁵

6. גְּלוּלֵי. Idola. Ο'. τὰ ἐνθυμήματα. Οἱ Γ'. (τὰ) εἰδωλα.⁶

נִמְצָא. Non vitiaverit. Ο'. οὐ μὴ μίανη.

Θ. οὐκ ἐμίανεν.⁷

7. יִנְדָּה לֹא. Non oppresserit. Ο'. οὐ μὴ καταδυναστεύσῃ ('A. θλίψῃ. Σ. ὀδύνησῃ. Θ. κακώσῃ).⁸

8. יַשְׁפֵּט מִתְּנֵי מִשְׁפָּט. Judicium veritatis fecerit. Ο'. κρίμα δίκαιον ποιήσει. Σ. (κρίμα) ἀληθὲς ποιήσει.⁹

9. מִתְּנֵי. Ο'. αὐτά. Σ. ἀληθῶς.¹⁰

10. צָרָה. Violentum. Ο'. Θ. λοιμόν. 'A. ἀμαρτωλόν. Σ. ὑπερβαίνοντα.¹¹

הִלְךָ מֵאֶחָד [מֵהֵן] עִשְׂתָּה. Et fecerit [fratri] unum ex istis. Ο'. καὶ ποιοῦντα ἀμαρτήματα. 'A. καὶ ποιήσει ἀφ' ἑνὸς ✕ ἀπὸ πάντων τούτων 4.¹²

11. עָשָׂה לֹא הִלְךָ לְבָרֵךְ-תָּה וְהוּא. Et ipse omnia ista non fecerit. Ο'. ἐν τῇ ὀδῷ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τοῦ δικαίου οὐκ ἐπορεύθη. 'A. καὶ αὐτὸς σύμπαντα ταῦτα οὐκ ἐποίησεν.¹³

כִּי גַם. Sed etiam. Ο'. ἀλλὰ καί. 'A. ὅτι καίγε.¹⁴

וְרֵעֵהוּ. Socii sui. Ο'. τοῦ πλησίον (Σ. τοῦ ἀδελφοῦ¹⁵) αὐτοῦ.

⁶⁶ Codd. 86, 88. ⁶⁷ Sic Ald., Codd. III, 26, 36, alii, et Syro-hex. in marg. char. med. ⁶⁸ Cod. 86, teste De Reg. ⁶⁹ Idem. Lectio τοῦ ἀγροῦ est in Codd. III, 62. ⁷⁰ Cod. 87. ⁷¹ Cod. 87, Syro-hex. ⁷² Cod. 87. Hieron.: "Quod sequitur: *Et rami ejus restituentur*, obelo praenotandum est, quia in Hebraico non habetur." E contrario Syro-hex. pingit: + ἀναπαύεται 4, scilicet ut sequens clausula Hebraica הִבְהִיטוּ תִּשְׁבְּטוּ אֶתְּ אֶתְּ אֶתְּ aptetur.

CAP. XVIII. ¹ Codd. 86, 88. ² Sic Codd. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. in marg. char. med. Duplex lectio, ἐπὶ τῆς γῆς ἐν τοῖς υἱοῖς, est in Codd. III, 26, 42. ³ De Reg. e Cod. 86 exscriptis: Σ. ἐμωδίασαν (sic). Parsons. affert: "Σ. ὠμωδίασαν 86. Σ. ἐμωδίασαν 88." ⁴ Theodoret.: οἱ ὀδόντες τῶν τέκνων ἤμωδίασαν, ἢ κατὰ τὸν Σύμμαχον, ἐγομφίασαν. In textu LXXvirali lectio ἤμωδίασαν est in Cod. 106 (cum αἰμωδίασαν), et Origen. Opp. T. I, p. 771; necnon (cum vitiosa scriptura ὠμωδίασαν vel ὠμωδίασαν) in Comp., Codd. XII (in marg.), 22, 23, 36, aliis, invito Syro-hex., qui ἐγομφίασαν (حاصم) habet. Cf. Parsons. in Var. Lect. ad Jerem. xxxi (Gr. xxxviii), 29, ubi recte editum ἤμωδίασαν (Syro-hex. مود). Etym. M. p. 35, 18: Αἰμω-

διᾶν τὸ τοῦς ὀδόντας ὀδυνᾶσθαι μετὰ κνησμοῦ, ὡς αἰμάσσεσθαι, παρὰ τὸ αἶμα αἰμωδία γὰρ λέγεται ἢ τῶν ὀδόντων νάρκη. ⁵ Codd. 86, 88. Post ἀποθανεῖται Codd. III, 26, 147, 239, 306, in textum inferunt: καὶ τοῦ φραγόντος τὸν ὄμφακα αἰμωδίασουσαν (sic Cod. III; ceteri ὠμωδίασουσαν) οἱ ὀδόντες αὐτοῦ. Syro-hex. in marg. ⁶ Codd. 86, 88, hic et v. 15, ubi Montef. e Cod. Jes. edidit: OI Γ'. εἰδωλα. Sic in textu Ald., Codd. 36, 49, alii, et Syro-hex. in marg. ⁷ Cod. 86, teste De Reg. ⁸ Codd. 86, 88. ⁹ Idem. ¹⁰ Cod. 86, teste De Reg. Cod. 62 post αὐτὰ infert ἀλήθεια. ¹¹ Cod. 86, teste De Reg. Parsons. ad ποιοῦντα e Codd. 86, 88 affert: Σ. ὑπερβαίνοντα. Hieron.: "Pro latrone in Hebraico scriptum habet PHARIS, quod Aquilae secunda editio, peccatorem; Sym. transgressorem [παραβάτην Montef.; cf. Hex. ad Psal. xvi. 4]; LXX et Theod. pestilentem interpretati sunt." Syro-hex. affert: Σ. ὑπερβαίνοντα συνθήκην (حذ). ¹² Cod. 86 (cum ἀφεως), teste De Reg. Parsons. e Codd. 86 (sub ✕), 88 affert: 'A. καὶ ποιήσῃ (ποιήσει Cod. 88) ἀφεως (sic) — οὐκ ἐποίησεν. ¹³ Codd. 86, 88 in continuatione. ¹⁴ Cod. 86, teste De Reg. ¹⁵ Syro-hex.

13. תָּחִי לֹא יִחְיֶה. *Num vivet? non vivet.* O'. οὗτος ζῶν οὐ ζήσεται. Σ. ἄρα ζήσεται; οὐ ζήσεται.¹⁶
בו. O'. ἐπ' αὐτόν. Oί Γ'. ἐν αὐτῷ.¹⁷
14. כִּהֵן. *Sicut ista.* O'. κατ' αὐτάς. 'A. ὡς αὐτά. Σ. ὁμοια αὐταῖς.¹⁸
16. וְאִישׁ. O'. καὶ ἄνθρωπον. 'A. καὶ ἄνδρα.¹⁹
הַבֵּל לֹא הִבֵּל וְהַגֹּלֵל לֹא גִּוֵּל. *Pignus non abstulerit, et raptum non rapuerit.* O'. καὶ ἐνεχυρασμὸν οὐκ ἐνεχύρασε, καὶ ἄρπαγμα οὐχ ἤρπασε. 'A. ἐνέχυρον οὐκ ἐνεχύρασε, καὶ βίαν οὐκ ἐβίασατο.²⁰
כִּסְתָה-בְּגָדָהּ. *Texerit veste.* O'. περιέβαλεν ✕ ἱμάτιον 4.²¹
17. כִּשְׁפָטַי. *Judicia mea.* O'. δικαιοσύνην. Σ. Θ. τὰ κρίματά μου.²²
הוּא לֹא יָמוּת. *Hic non morietur.* O'. οὐ τελευτήσκει. 'A. Σ. Θ. ✕ οὗτος αὐτὸς 4 οὐ τελευτήσκει.²³
18. גִּוֵּל אָחַי. *Raptum fratris.* O'. ἄρπαγμα ✕ ἀδελφοῦ 4.²⁴ Oί Γ'. ✕ ἀδελφοῦ 4.²⁵
וְאִשְׁרַי לֹא-טוֹב. *Et quod non bonum.* O'. ἐναντία. Alia exempl. ✕ καὶ 4 τὰ ἐναντία.²⁶
Oί Γ'. καὶ τὸ μὴ ἀγαθόν.²⁷
19. וְאִמְרָתָם מִדְּעַל לֹא-נִשְׂאָהּ הֵבֵן בְּעֵזֶן הָאֵבֶן. *Et*

- dicitis: Quare non fert filius culpam patris?*
O'. καὶ ἐρεῖτε (alia exempl. εἶπατε)²⁸; τί ὅτι οὐκ ἔλαβε τὴν ἀδικίαν ὁ υἱὸς τοῦ πατρὸς; Σ. καὶ εἶπατε δέ; διὰ τὸ οὐ συνεβάστασεν ὁ υἱὸς τὴν ἀνομίαν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ;²⁹
20. הִיא תָּמוּת. *Ipsa morietur.* O'. ✕ αὐτὴ 4 ἀποθανεῖται.³⁰
22. לֹא יִזְכָּרוּ לוֹ. *In memoriam non revocabuntur adversus eum.* O'. οὐ μνησθήσονται. Alia exempl. οὐ μὴ μνησθήσεται ✕ αὐτῷ 4.³¹ Θ. οὐ μὴ μνησθῶ.³²
23. הֲתִפְצֵן אֶתְפִּצֵן. *Num volendo volo.* O'. μὴ θελήσει θελήσω. 'A. . . θέλω. Σ. ἄρα θελήματι (θέλω).³³
אֲדַרְנִי יְהוָה. O'. κύριος. Πάντες: ἀδωναὶ κύριος.³⁴
24. וּבִשְׁבוּ. *Si autem recesserit.* O'. ἐν δὲ τῷ ἀποστρέψαι. Σ. καὶ ἐὰν ἐντραπή.³⁵
- וַעֲשֶׂה יָחִי. *Fecerit, num vivet?* O'. Vacat. ✕ καὶ ποιήση, καὶ ζήσεται 4,³⁶ Alia exempl. ἐὰν ποιήση, οὐ ζήσεται.³⁷
25. לֹא יִתְקֵן. *Non aequa est.* O'. οὐ κατευθύνει (alia exempl. κατορθοῖ)³⁸. 'A. Θ. οὐκ εὐθεία. Σ. οὐ κατευθύνει.³⁹
28. וַיִּרְאָהָ. *Et considerat.* O'. Vacat. ✕ καὶ εἶδεν 4.⁴⁰

¹⁶ Syro-hex. † וְאִישׁ לֹא יִחְיֶה. ¹⁷ Cod. 86, teste De Reg.

¹⁸ Codd. 86, 88.

¹⁹ Idem.

²⁰ Cod. 86, teste De Reg. Eadem in textum post ἤρπασε infert Cod. 62. Parsons. affert: "A. καὶ ἐνέχυρον—ἐβίασατο sub ✕ 86. 'A. καὶ βίαν οὐκ ἐβίασατο 88."

²¹ Sic in textu Comp., Ald., Codd. XII, 22, 23, 26, alii, et sub aster.

Cod. 87, Syro-hex. (sed v. 7 sine aster). ²² Codd. 86,

88. Montef. e Cod. Jes. affert: "A. Σ. O'. οὐκ ἔλαβε, δικαιοσύνην ἐποίησε; quae lectio in schedis Bodleianis non reperitur. ²³ Codd. 86, 88. Codd. 22, 23, 36, alii, et

Syro-hex.: οὗτος οὐ τ. ²⁴ Sic Cod. 87, Syro-hex., et sine aster. Codd. 62, 88. ²⁵ Codd. XII, 86. ²⁶ Sic

Codd. 87, 88, et sine aster. Syro-hex. Comp., Codd. 22, 23, alii: καὶ ἐναντία. ²⁷ Cod. 86, teste De Reg. ²⁸ Sic

Codd. 22, 23, 36, alii. ²⁹ Syro-hex. † וְאִישׁ לֹא יִחְיֶה. ³⁰ Cod. 87, Syro-hex. Sic sine aster.

† וְאִישׁ 4.

Comp., Ald., Codd. III, 23, 26, alii, et (cum αὐτὴ καὶ ἀπ.) Codd. 22, 36, alii.

³¹ Sic Codd. 87, 88 (om. μὴ?), et sine aster. Codd. XII (cum Oί Γ'. (αὐτῷ) in marg.), 23, 36, alii. Syro-hex. pingit: ✕ αὐτῷ, ἀλλ' 4 ἐν τῇ δικαιοσύνη.

³² Cod. 86, teste De Reg. Parsons. e Codd. 86, 88 affert: Θ. οὐ μνησθῶ. (In textu pro πάντα τὰ παραπτώματα αὐτοῦ, πᾶσαι αἱ ἀδικίαι αὐτοῦ est in Ald., Codd. III (sine αὐτοῦ), 26

(idem), 49, alii, et Syro-hex. in marg.) ³³ Codd. 86, 88. ³⁴ Cod. 86, teste De Reg. ³⁵ Codd. 86, 88. ³⁶ Sic

Codd. 87, 88 (cum ἤ). Parsons. e Cod. XII affert: ✕ καὶ ποιήση, καὶ οὐ ζήσεται. ³⁷ Sic Comp., Codd. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex.

³⁸ Montef. e Cod. Jes. affert: "Ἄλλ. οὐ κατορθοῖ. Sic Ald., Codd. III, 26, 49, alii, et probabiliter Syro-hex. ³⁹ Codd. 86, 88. ⁴⁰ Sic Codd. XII

(cum ἴδεν), 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Comp., Ald., Codd. III (cum ἴδεν), 22, 23, 26, alii.

28. וַיָּשָׁב. *Et recedit.* Ο'. και ἀπέστρεψεν. 'Α. και ἐπιστρέψει. Θ. και ἀποστραφή.⁴¹
30. לִבְנֵי. Ο'. Vacat. ✕ Οί Γ'. διὰ τοῦτο.⁴³
32. וַיְהִי וַיֵּשְׁבוּ. *Et resipiscite, et vivite.* Ο'. Vacat. ✕ και ἐπιστρέψατε και ζήσατε.⁴³ Οί Γ'. και ζήσεσθε.⁴⁴

Cap. XVIII. 2. ÷ υἱὲ ἀνθρώπου.⁴⁵ 8. ÷ και τὸ ἀργύριον αὐτοῦ.⁴⁶ και ÷ ἀναμέσον.⁴ τοῦ πλησίον.⁴⁷

CAP. XIX.

1. אֶל-נְשֵׂאֵי. *De principibus.* Ο'. ἐπὶ τὸν ἀρχοντα. Σ. περὶ τῶν ἀρχόντων. Θ. εἰς τοὺς ἀρχοντας.¹
2. לְבַיָּא. *Leaena.* Ο'. σκύμνος. Ἄλλος· λέαινα.² רָבָצָה. *Recubuit.* Ο'. ἐγενήθη. Alia exempl. ἐνεμήθη.³ Σ. ἐκάβισε.⁴ רָבָתָה. *Enutrivit.* Ο'. ἐπλήθυσε. 'Α. Θ. ἐξέθρεψε.⁵ Σ. ἐξέθρεψε.⁶
3. וַתַּעַל אֶחָד. *Et educavit unum.* Ο'. και ἀπέπηδησεν εἷς. 'Α. (και) ἀνήνεγκεν. . . Θ. και ἀνεβίβασεν ἕνα.⁷
4. אֶלְיוֹ. *De eo.* Ο'. κατ' αὐτοῦ. Σ. Θ. περὶ αὐτοῦ.⁸ בְּשִׂחָתָם. *In fovea eorum.* Ο'. ἐν τῇ διαφθορᾷ

- αὐτῶν. 'Α. ἐν βόθρῳ (αὐτῶν).⁹
4. בְּחַיִּים. *Uncinis.* Ο'. ἐν κημῶ. 'Α. (ἐν) πέδαις.¹⁰
5. כִּי נִחַלְתָּהּ. *Quod exspectasset.* Ο'. ὅτι ἀπώσται ἀπ' αὐτῆς. 'Α. (ὅτι) ἐτρώθη. Σ. (ὅτι) ἡσθένησεν.¹¹
- תִּקְוָתָהּ. *Spes ejus.* Ο'. ἡ ὑπόστασις αὐτῆς. Σ. προσδοκία αὐτῆς. Θ. ἔλπις αὐτοῦ.¹²
- שָׂמַתָּהּ. *Constituit eum.* Ο'. ἔταξεν αὐτόν. 'Α. ἔθετο (αὐτόν).¹³
6. וַיֵּלְכֶנָּה. *Et ambulavit (vixit).* Ο'. και ἀνεστρέφετο. 'Α. και ἐμπεριεπάτησεν.¹⁴
7. וַיַּרְע אֶל-מִנְדַּרְתֵּיהֶם. *Et cognovit (stupravit) viduas eorum.* Aliter: *Et diruit (וַיַּרְע) palatia eorum.* Ο'. και ἐνέμετο τῷ θράσει αὐτοῦ. 'Α. και ἐκάκωσε χώρας (αὐτοῦ). Σ. και ἔγνωσεν χήρας ποιεῖν. Θ. και ἔγνω βάρεις αὐτοῦ.¹⁵
- שִׁנְיָתָהּ. *Rugitus ejus.* Ο'. ὠρνώματος αὐτοῦ. Σ. βρυχήματος αὐτοῦ.¹⁶
8. וַיִּתְּנוּ עָלָיו. *Et posuerunt (rete) contra eum.* Ο'. και ἔδωκαν ἐπ' αὐτόν. Σ. και ἐπέθεντο αὐτῷ.¹⁷
- בְּשִׂחָתָם. Ο'. ἐν διαφθορᾷ αὐτῶν. 'Α. ἐν βόθρῳ (αὐτῶν).¹⁸
9. וַיִּבְאֶהוּ. *Et adduxerunt eum.* Ο'. ἤλαθε. Alia exempl. και ἤγαγον αὐτόν.¹⁹

⁴¹ Codd. 86, 88. ⁴² Cod. Jes. Sic in textu Comp., Codd. III, 22, 23, 26, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. ⁴³ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Ald. (cum ζήσατε), Codd. III, 26, 49 (ut Ald.), alii. Codd. 22, 36, alii: ἐπιστρέψατε οὖν και ζήσατε. ⁴⁴ Cod. 86, teste De Reg. ⁴⁵ Cod. 87, qui pingit: + κυριον πρὸς με — ἀνθρώπου. Hieron.: "Hoc quod LXX dixerunt, *Fili hominis*, in Hebraico non habetur." ⁴⁶ Idem. ⁴⁷ Cod. 87, Syro-hex.

CAP. XIX. ¹ Syro-hex. *ו. סעל וסעל. ל. חסעל.* ² Montef. e Cod. Jes. Sic Codd. XII (in marg.), 22, 23, 36 (in marg.), alii, et Theodoret. ³ Sic Codd. XII (in marg.), 22, 23, 36, alii, et Theodoret. ⁴ Syro-hex. *ו. סעל.* ⁵ Codd. 86, 88. ⁶ Syro-hex. *ו. סעל.* ⁷ Codd. 86, 88. ⁸ Cod. 86, teste De Reg. Syro-hex. *ו. סעל. ל. חסעל.* Sic in textu Codd. XII (in marg.), 22, 23, 36, alii. ⁹ Codd. 86, 88. ¹⁰ Idem.

¹¹ Idem. Hieron. Hebraea vertit: *quoniam infirmata est.* ¹² Syro-hex. *ו. סעל וסעל. ל. חסעל.* (sic) ¹³ Cf. Hex. ad Job. xiv. 19. De Reg. e Cod. 86 affert: 'Α. ἡ προσδοκία. Θ. ἐλπίσις (sic). Parsons. vero: "Σ. προσδοκία 86. Θ. ἐλπισιν 86, 88. 'Α. προστασια 88." Lectio postrema nihili esse videtur. ¹⁴ Codd. 86, 88. ¹⁵ Idem. ¹⁶ Cod. 86, testibus Parsons. et De Reg. Cod. 88 mendose exhibet: 'Α. και ἔωρακε χεῖρας. Σ. και ἔγνωσεν χεῖρας π. Θ. και ἔγνω βάρους αὐτοῦ. Symmachum imitatus est Hieron., Hebraea vertens: *Didicit viduas facere.* ¹⁷ Codd. 86, 88. ¹⁸ Idem. Syro-hex. *ו. סעל וסעל. ל. חסעל.* Sic in textu (cum ἐπίθετο) Codd. XII (in marg.), 22, 23, 36, alii. ¹⁹ Codd. 86, 88. ²⁰ Sic Comp., Codd. 22, 23, 42, alii. Pro και ἐν γαλεάγρα ἤλαθε Codd. III, 26, 106, habent: και ἤγαγον αὐτόν ἐν γ. Ad εἰσήγαγεν Cod. XII in marg. pingit: ἤγαγον; unde Montef. notam fecit: Ο'. και ἐν γ. ἤλαθεν ✕ και ἤγαγον αὐτόν. ✕ πρὸς β. Β.

9. בְּמִצְדוֹת. *In arces.* O'. εἰς φυλακὴν. Σ. εἰς Αἴγυπτον.²⁰
10. בְּדָמָךְ. *In sanguine tuo.* Aliter: *In similitudine tua.* O'. καὶ ὡς ἄνθος ἐν ῥοῇ. Σ. Θ. ἐν τῷ αἵματί σου.²¹
11. עֲבֹתִים. *Densorum ramorum.* O'. στελεχῶν. 'A. Θ. δασέων. Σ. συμφύτων.²²
- יְלִיתָיו. *Palmitum ejus.* O'. κλημάτων ('A. ἀναδενδράδων. Σ. κλάδων. Θ. παραφυάδων²³) αὐτῆς.
12. פְּרִיָּהּ. *Fructum ejus.* O'. τὰ ἐκλεκτὰ αὐτῆς. Oί Γ'. καρπὸν αὐτῆς.²⁴
- הֲתִפְּרוּקוֹ. *Avulsae sunt.* O'. ἐξεδικήθησαν. 'A. Σ. διελύθησαν. Θ. διεχύθη.²⁵
13. בְּאַרְץ צִיָּה וְצִיָּה. *In terra arida et sitiēti.* O'. ἐν γῆ ἀνύδρῳ ✕ 'A. Σ. καὶ διψώσῃ.²⁶
14. בְּדִירָהּ. *Ramorum ejus.* O'. ἐκλεκτῶν αὐτῆς. 'A. βραχιόνος. Σ. Θ. κλάδων αὐτῆς.²⁷
- לְמִשּׁוֹל שִׁבְטָהּ. *Sceptrum ad dominandum.* O'. φυλὴ εἰς παραβολὴν ('A. εἰς ἐξουσίαν. Σ. εἰς τὸ ἐξουσιάζειν. Θ. τοῦ ἀρξάει²⁸). Σ. σκήπτρον εἰς τὸ ἐξουσιάζειν.²⁹ Aliter: Σ. εἰς σκήπτρον βασιλικόν.³⁰

CAP. XX.

1. לְחֹדֶשׁ בְּעֶשְׂרִי בְּתַחֲמִשִּׁי. *Quinto mense, decimo*

²⁰ Syro-hex. ✕ **حصونهم**. ²¹ Codd. 86, 88.
²² Idem. Syro-hex. affert: **و يسبحهم حصونهم**. ✕ **و يسبحهم حصونهم**. Cf. ad Cap. xxxi. 3. ²³ Idem. ²⁴ Idem.
²⁵ Cod. 86, teste De Reg. Minus probabiliter Parsons. e Codd. 86, 88 affert: Θ. διελύθη. ²⁶ Codd. 86 (teste De Reg.), 88: 'A. Σ. ✕ καὶ διψώσῃ. Sic in textu sine auct. Comp., Codd. 22, 23, 36, alii. ²⁷ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: ✕ **و هدمها حصونهم**. ²⁸ Codd. 86, 88. Verba εἰς τὸ ἐξουσιάζειν post φυλὴ in textum inferunt Codd. 22 (om. εἰς τὸ), 23, 36, alii. ²⁹ Montef. ad Hebraea **וַיַּעַבְדוּ אֱלֹהִים** affert: "Ἄλλος σκήπτρον εἰς τὸ ἐξουσιάζειν, cum notula: "Drusius [qui recte ad **לְמִשּׁוֹל שִׁבְטָהּ** refert]. Videtur autem esse Aquilae, qui vocem **שִׁבְטָהּ** sic vertere solet."
³⁰ Syro-hex. ✕ **و جعلها فخرها**; quae lectio fortasse ad secundas ejus curas pertinet.

CAP. XX. ¹ Sic Comp., Ald., Codd. XII (sine ἐν), 22,

die mensis. O'. τῇ πεντεκαδεκάτῃ τοῦ μηνός. Alia exempl. ἐν τῷ πέμπτῳ μηνὶ δεκάτῃ τοῦ μηνός.¹

1. לְדָרֶךְ. *Ad petendum oraculum.* O'. ἐπερωτήσασαι. 'A. Θ. ἐκζητήσασαι.²
3. הֲלִדְרָךְ. O'. εἰ (Σ. ἀρα³) ἐπερωτήσασαι.
- שְׂאֵתֵי אֲמָרָתִי. *Si oraculum reddam.* O'. εἰ ἀποκριθήσομαι. Σ. οὐκ ἀποκριθήσομαι.⁴
4. וְהִתְשַׁפּוּתָם אֶתְּךָ וְהִתְשַׁפּוּתָהּ. *Judicabisne eos, judicabisne?* O'. εἰ ἐδικήσω αὐτοὺς ἐδικήσῃ; 'A. ἢ κρίθητι πρὸς αὐτοὺς, ἢ κρίθητι.⁵
- תַּתְּבוֹתָיו. *Abominaciones.* O'. τὰς ἀνομίας. Alia exempl. τὰς ἀμαρτίας.⁶
- וְהוֹדִיעֵם. *Ostende iis.* O'. διαμάρτυραι αὐτοῖς. Oί Γ'. γνώρισον αὐτοῖς.⁷
5. יְהוָה יְהוָה. O'. κύριος. Alia exempl. κύριος ὁ θεός; alia, ἀδωναὶ κύριος.⁸
- בְּחַרְיִי. (Die quo) *elegi.* O'. ἡρέτισα. Oί Γ'. ἐξελεξάμην.⁹
- וְיָדִי לְוַרְעֵי בֵּיתִי. *Et sustuli manum meam (juravi) proli domus.* O'. καὶ ἐγνωρίσθη ἐν τῷ σπέρματι οἴκου. Σ. καὶ ἐπῆρα τὴν χεῖρα ὑπὲρ τοῦ σπέρματος οἴκου.¹⁰
6. עֲבָי. *Decus.* O'. κηρίον. 'A. (juxta ed. 1^{mam}) firmamentum (στάσις). 'A. (juxta ed. 2^{dam}) inclutum. Σ. religio (θηρησκεία). Θ. fortitudo (δύναμις).¹¹ Aliter: Σ. στάσις.¹²

23, 26, alii, et Syro-hex. ² Codd. 86 (teste De Reg.), 88.
³ Cod. 86, teste De Reg. ⁴ Idem. Hieron.: "Quod autem dixere LXX, *si respondero vobis*, Sym. manifestius transtulit, *non respondebo vobis*." ⁵ Cod. 86, teste De Reg. Parsons. e Codd. 86, 88 affert: 'A. ἢ κρ. πρὸς αὐτοὺς.
⁶ Sic Ald., Codd. 26, 49, alii, et Syro-hex. in marg. ⁷ Codd. 86 (teste De Reg.), 88. ⁸ Prior lectio est in Comp., Codd. III, XII, 26, 42, aliis; posterior in Cod. 87, et fortasse aliis. Syro-hex. in textu: κύριος (in marg. ἀδωναὶ) κύριος (in marg. ὁ θεός). ⁹ Codd. 86, 88.
¹⁰ Syro-hex. ✕ **و جعلها فخرها**. Cf. ad v. 15. ¹¹ Hieron.: "Pro eo quod dixere LXX, *Favus est ultra omnes terras*, pro quo nos interpretati sumus, *Egregia est inter omnes terras*, Aquilae prima editio posuit *firmamentum*, secunda, *inclutum* [cf. Hex. ad Jerem. iii. 19. Dan. xi. 16]; Symmachus, *regionem*

6. **עָבִי הַיָּא לְכָל-הָאָרְצוֹת.** *Decus (nobilissima) est omnium terrarum.* Ο. κηρίον ἐστὶ παρὰ πᾶσαν τὴν γῆν. Σ. ἢ ἐστὶ θρησκεία πάσαις ταῖς γαίαις. Θ. δυνάμεις ἐστὶ πάσαις ταῖς γαίαις.¹³
7. **שְׂקִיָּוִי.** *Detestanda.* Ο. βδελύγματα. 'A. (juxta ed. 2^{dam}) ἀποκόμματα. Σ. τὰ σίκχη. Θ. προσοχθίσματα.¹⁴
- בְּגָדֵי־לִי.** *Idolis.* Ο. ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν. 'A. (juxta ed. 1^{mam}) in inquinamentis. 'A. (juxta ed. 2^{dam}) Σ. Θ. ἐν εἰδώλοις.¹⁵
8. **וַיִּמְרֹדְבִי.** *Et contumaces fuerunt contra me.* Ο. καὶ ἀπέστησαν ἀπ' ἐμοῦ. 'A. ἤλλαξαν τὸ ῥῆμά μου. Σ. ἠπειθήσαν δέ μοι.¹⁶
- אִישׁ.** Ο. Vacat. ✕ ἕκαστος 4.¹⁷
9. **לְמַעַן שְׁמִי לְבִלְתִּי הַחֹל.** *Propter nomen meum, ut non profanaretur.* Ο. ὄπως τὸ ὄνομά μου τὸ παράπαν μὴ βεβηλωθῆ. 'A. διὰ τὸ ὄνομά μου τοῦ μὴ βεβηλωθῆναι.¹⁸
11. **וְאֵת-מִשְׁפָּטֵי.** Ο. καὶ τὰ δικαίωματά μου. Οἱ

✕

[Cur autem Hieron. στάσιον verterit *regionem*, non video; forte aliud legerit.—*Montef.* Proculdubio Hieron. Symmacho tribuit *θρησκείαν, religionem* vertens. Cf. Hex. ad Jerem. iii. 19]; Theodotio, *fortitudinem*; quod videlicet omnium terrarum ista sit fundamentum, quod in eo religio sit, et templum, et caeremoniae, et notitia Dei." Codd. 86, 88 afferunt: 'A. στάσις (sic). Σ. θρησκεία. Θ. δυνάμεις (sic). Cf. ad v. 15. ¹³ Scholium apud Nobil.: Κηρίον ὁ Ἐβραῖος καλλίστην εἶπεν. Σύμμαχος, στάσις ἐστίν, ἔφη· στάσιον καλέσας τὸ αὐτόθι τὴν ἱερατεῖαν ἀνακεῖσθαι θεῷ. Est S. Severi, teste Syro nostro, qui in marg. notat: ✕ **מִשְׁפָּטֵי מַלְאָכָי חֲבִיבֵי חַבְבָּלָה** ✕ **מִשְׁפָּטֵי מַלְאָכָי חֲבִיבֵי חַבְבָּלָה** ✕ **מִשְׁפָּטֵי מַלְאָכָי חֲבִיבֵי חַבְבָּלָה**. Eadem fere leguntur in *Catal. Bibl. Vat.* T. II, p. 12. ¹⁵ Syrohex. **וְאֵת מִשְׁפָּטֵי מַלְאָכָי חֲבִיבֵי חַבְבָּלָה**. ¹⁴ Cod. Jes. Sic Cod. 86 ad v. 8, teste De Reg. Hieron.: "Pro *offensionibus*, quae Hebraice dicuntur *secuse*, Sym. interpretatus est *nauseas*, Aquilae secunda editio *abscissiones*, ut significarent abjiciendas ab oculis lippitudines, et quasi nauseas, quae non solum aspectum impediunt, sed et contra cernentibus vomitum creant." Ad Symmachum cf. ad Cap. vii. 19, 20. xi. 18. Frustra igitur in nostro loco Valckenaerius in *Opusc.* T. II, p. 247 non Sym-

- I'. (καὶ τὰ) κρίματά μου.¹⁹
11. **יַעֲשֶׂה אִישׁ.** *Quae faciet.* Ο. ὅσα ποιήσει. Σ. ἂ ποιήσας.²⁰
- וְחַי בְּהֶם.** *Et vivet per ea.* Ο. καὶ ζήσεται ἐν αὐτοῖς. Σ. ζήσεται δι' αὐτῶν.²¹
12. **גַּם אֶת-שַׁבְּתוֹתַי.** *Quinetiam sabbata mea.* Ο. καὶ τὰ σάββατά μου. 'A. ✕ καίγε σὺν 4 τὰ σάββατά μου.²²
- לְדַעַת.** *Ut scirent.* Ο. τοῦ γνῶναι (Σ. Θ. εἰδέναι²³) αὐτούς.
13. **וַיִּמְרֹדְבִי בֵית-יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבָּר.** *Et contumaces fuerunt contra me domus Israelis in deserto.* Ο. καὶ εἶπα πρὸς τὸν οἶκον τοῦ Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ. "Ἄλλος" καὶ παρεπίκρανάν με (ὁ) οἶκος Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ.²⁴
14. **וַיַּעֲשֶׂה.** Ο. καὶ ἐποίησα. 'A. καὶ οὐκ ἐποίησα.²⁵
15. **וְגַם-אֲנִי.** Ο. καὶ ✕ 'A. Θ. γε 4 ἐγώ.²⁶
- נָשְׂטִילִי.** *Sustuli.* Ο. ἐξῆρα. 'A. ἔλαβον. Σ. ἐπῆρα.²⁷

✕

machum, sed Aquilam τὰ σίκχη scripsisse suspicatur. ¹⁶ Hieron.: "GELULAE quoque verbum Hebraicum est, quod LXX *adinventiones*; Aquilae prima editio, *inquina-menta* [fortasse καθάρματα, coll. Hex. ad Deut. xxix. 17. Ezech. vi. 4]; secunda, Symmachusque et Theodotio *idola* interpretati sunt." Cod. 86, teste De Reg.: Οἱ Γ'. ἐν εἰδώλοις. ¹⁸ Codd. 86 (teste De Reg.), 88. Hieron.: "LXX: *Et recesserunt a me*; sive, ut Sym. interpretatus est, *non acquieverunt mihi*." ¹⁷ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Comp., Ald., Codd. 22, 23, 36, alii. ¹⁹ Cod. 86, teste De Reg. ²⁰ Cod. 86, 88. ²¹ Cod. 86, teste De Reg. ²² Cod. 86, teste De Reg. ²³ Syro-hex. **וְחַי בְּהֶם**. De Reg. e Cod. 86 affert: Σ. δι' αὐτῶν. ²⁴ Cod. 86, teste De Reg. Sic in textu sine aster. Cod. 62. ²⁵ Codd. 86, 88. ²⁶ Montef. ex Drusio. Sic (cum ὁ οἶκος τοῦ Ἰσρ.) Comp. Post *πορεύεσθε* Ald., Codd. III, 36, 49, 68, 86 (sub ✕), alii, et Syro-hex., inferunt: καὶ τὰ δικαίωματά μου φυλάσσετε τοῦ ποιεῖν αὐτὰ, ἂ ποιήσει αὐτὰ ἄνθρωπος, καὶ ζήσεται ἐν αὐτοῖς" καὶ παρεπίκρανάν με ὁ οἶκος Ἰσρ. ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐν τοῖς προστάγμασι μου (οὐκ ἐπορεύθησαν). ²⁷ Cod. 86, teste De Reg. Sic in textu Cod. III, 22, 26, 36, alii. ²⁶ Idem. Sic in textu sine aster. Cod. 62. ²⁷ Codd. 86, 88: 'A. Σ. ἔλαβον ἐπῆρα (sic). Ad Aquilam cf. Hex. ad I Reg. xxv. 35. Pro ἐπῆρα stant Comp., Codd. 22, 23, 36, alii.

15. צָבִי. Ο' κηρίον. 'Α. στάσις. Σ. θρησκεία. Θ. δύναμις.²⁸

16. הָלַךְ לְפָנֵי הָאֱלֹהִים. Quia idola eorum cor eorum sectatur. Ο' και όπίσω τών ένθυμημάτων καρδίας αυτών έπορευόντο. 'Α. Θ. ότι όπίσω τών ειδώλων αυτών ή καρδία αυτών πορεύεται.²⁹ Σ. ήκολούθει γάρ ή καρδία αυτών τοίς ειδώλοις αυτών.³⁰

17. עֲלִיהֶם. Ο' έπ' αυτούς. Σ. Θ. έπ' αυτών.³¹

18. וּבְגִלְדֵיהֶם. Ο' και έν τοίς έπιτηδεύμασιν αυτών (alia exempl. Αιγύπτου³²).

20. וְרִוִּי. Et erunt. Ο' και ζστοω. 'Α. Θ. και ζστονται.³³

וּבְיַיְכֶם. Ο' και ✕ 'Α. Θ. αναμέσον 4 ύμών.³⁴

21. וְאֶשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם. Ο' 4 ποιήσει ✕ αυτά 4.³⁵ Θ. όσα ποιήση αυτά.³⁶

22. הַחֲשִׁיבֹתִי אֶת־יָדִי. Sed retraxi manum meam. Ο' Vacat. 'Α. Σ. Θ. Ο'. ✕ και έπέστρεψα τήν χείρά μου ÷ αυτούς 4.³⁷

23. גָּם־אֵינִי. Ο' Vacat. Alia exempl. καί.³⁸ 'Α. Θ. και ✕ γε έγώ 4.³⁹

24. מְאִסָּוּ. Contempserunt. Ο' άπόσαντο. Σ. άπεδοκίμασαν.⁴⁰

וְאֶחָרֵי גְלוּלֵי אֲבוֹתָם הָיוּ עֵינֵיהֶם. Et idola patrum suorum sectati sunt oculi eorum. Ο' και όπίσω τών ένθυμημάτων τών πατέρων αυ-

τών ήσαν οι όφθαλμοί αυτών. Σ. και ήκολούθουν οι όφθαλμοί αυτών τοίς ειδώλοις τών πατέρων αυτών.⁴¹

25. וְגַם־אֲנִי נָתַתִּי לָהֶם חֻקִּים לֹא טוֹבִים. Ergo et ego dedi eis statuta non bona, et judicia in quibus non vivent. Ο' και ✕ 'Α. Θ. γε 4⁴² έγώ έδωκα αυτούς προστάγματα ου καλά, και δικαιώματα έν οίς ου ζήσονται έν αυτούς. Σ. και έγώ ουδ δώσω αυτούς προστάγματα ουκ αγαθά, και δικαιώματα δι' ών ου ζήσονται.⁴³

26. וְאֵשֶׁר יִדְעוּ אֶשֶׁר לְמַעַן אֲשַׁמֵּם לְמַעַן אֲשַׁר רַחֵם לְמַעַן אֲשַׁמֵּם. Et contaminari eos passus sum muneribus suis, dum trajicerent (per ignem) omne quod aperit vulvam, ut eos stupere facerem, eo consilio ut scirent quod ego sim Jova. Ο' και μανώ αυτους έν τοίς δόγμασιν (potior scriptura δόμασιν⁴⁴) αυτών, έν τφ διαπορεύεσθαί με ('Α. Σ. διαγαγείν, παραγαγείν. Θ. διάγειν⁴⁵) πάν διανοίγον μήτραν (Θ. πρωτόκοκον μήτρας⁴⁶) όπως άφανίσω αυτους (Θ. ένεκεν πλημμελείας αυτών⁴⁷), ✕ ίνα γνώσιν ότι έγώ κύριος 4.⁴⁸ 'Α. και έμίανα αυτους έν τοίς δόγμασιν αυτών, έν τφ παραγαγείν πάν διανοίγον μήτραν . . .⁴⁹ Σ. και μανώ αυτους δια τὰ δόματα αυτών, ότι αγάσονται και διάγονται πάν τδ διανοίγον μήτραν, ίνα άφανίσω αυτους (Aliter: Σ. ίνα πλημμελήσωσιν⁵⁰), και γνώσονται ότι έγώ κύριος.⁵¹

²⁸ Cod. 86, teste De Reg. Syro-hex. affert: Σ. η̄ ἐστὶ θρησκεία πάσαις τ. γ. Θ. δύναμις ἐστὶ π. τ. γ. Cf. ad v. 6. ²⁹ Codd. 86, 88. ³⁰ Syro-hex. ³¹ Sic Ald., Codd. 68, 86, alii, et Syro-hex. in marg. De Reg. e Cod. 86 affert: 'Α. Σ. Θ. Ο'. (και έν τοίς έπ.) αυτών. ³² Codd. 86, 88. ³³ Cod. XII in marg. Sic in textu Comp., Codd. III, 26, 36, 42, alii, et sub aster. Syro-hex. ³⁴ Sic Cod. 87, Syro-hex., et sine aster. Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii. ³⁵ Cod. 86, teste De Reg. ³⁶ Cod. 86, teste De Reg. Montef. e Cod. Jes. affert: ✕ ΟΙ Γ'. και έπ. τήν χ. μου αυτούς 4; et sic in textu sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Comp., Codd. 36, 48, alii. ³⁷ Sic Comp., Codd. III, 22, 23, 26, alii. ³⁸ Cod. 86, teste De Reg. ³⁹ Cod. 87, 88, Syro-hex.: και ✕ έγώ 4. ⁴⁰ Codd. 86, 88. ⁴¹ Syro-hex. ⁴² Cod. 86, teste De Reg.

⁴³ Hieron.: "Hunc locum manifestius interpretatus est Sym., pro praeterito ponens futurum: Igitur et ego dabo eis praecepta non bona, et judicia propter quae non vivent." Cod. 86, teste De Reg., affert: Σ. δι' ὧν. ⁴⁴ Sic Codd. III, 42, 62, 87, alii, et Syro-hex. ⁴⁵ Cod. 86, teste De Reg. Parsons. ex eodem affert: 'Α. Σ. διαγαγείν. Θ. παράγειν; ex altero autem cod.: 'Α. διαγαγείν. Σ. παραγαγείν. Θ. διάγειν. ⁴⁶ Syro-hex. ⁴⁷ Cod. 86 affert: Θ. διάγειν ένεκεν πλημμελείας (sic, teste Parsonsio) αυτών. ⁴⁸ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex. (qui pingit: ✕ (erasum) ίνα 4 γνώσιν κ. τ. έ.), et sine aster. Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 26, alii. Hieron.: "LXX praetermissa sunt: et sciēt quia ego Dominus." ⁴⁹ Theodoret. juxta Cod. B. In editis est δόγμασιν. ⁵⁰ Syro-hex. ⁵¹ Hieron. in continuatione: Et polluam

27. עוד זאת. *Adhuc in hac re.* O'. εως ✕ Σ.
καὶ 4 τούτου.⁵² Oί Γ'. ἐτι τούτο.⁵³

בְּמַעְלָם בִּי מַעַל. *Cum praevaricaretur in me
praevaricationem.* O'. ἐν τοῖς παραπτώμασιν
αὐτῶν ἐν οἷς παρέπεσον εἰς ἐμέ. Σ. καταφρο-
νήσαντές μου καταφρόνησιν.⁵⁴

28. לַתָּה. O'. δούναι. Σ. ἴνα δῶ.⁵⁵

עֲבוֹת. *Frondosam.* O'. κατάσκιον. 'A. Σ.
δασύ. Θ. ἀλσώδες.⁵⁶

אֲתָּה זִבְחֵיהֶם. *Sacrificia eorum.* O'. τοῖς θεοῖς
αὐτῶν. ✕ 'A. σὺν θυσιάσματα (αὐτῶν) 4.⁵⁷

וַיִּתְּנוּ-שָׁם פְּעֵם קָרְבָּנִם וַיִּשִׂמוּ שָׁם רִיחַ
נִיחֻיָּיהֶם. *Et posuerunt ibi iram oblationis
eorum, et constituerunt ibi odorem suavitatis
eorum.* O'. καὶ ἔταξαν ἐκεῖ ✕ (Θ.) θυμὸν
δύρων αὐτῶν, καὶ ἔθεντο ἐκεῖ 4.⁵⁸ ὄσμην εὐω-
δίας ✕ αὐτῶν 4.⁵⁹ Σ. . . παροργισμὸν προσφο-
ρᾶς ἑαυτῶν . . .⁶⁰

29. מָה הַבַּמָּה. *Quid sibi vult sacellum istud?*
O'. τί ἐστὶν ἀβαμά (alia exempl. ἀββανά, s.
ἀβανά⁶¹); 'A. . . τὸ ὑψωμα;⁶² Σ. τί ἐστὶ
βαμά;⁶³

29. אֲשֶׁר. O'. ὅτι. 'A. Σ. εἰς ἦν.⁶⁴

31. וּבִשְׂאָתָה. *Et in afferendo.* O'. καὶ ἐν ταῖς
ἀπαρχαῖς. Σ. (καὶ ἐν τοῖς) λήμμασιν.⁶⁵

בְּהַעֲבִיר בְּיַדְכֶם בְּאֵשׁ אֲתָם וְנִמְאָיִם. *In tra-
ficiendo filios vestros per ignem vos contamina-
mini.* O'. ἐν τοῖς ἀφορισμοῖς οἷς ὑμεῖς μαι-
νεσθε. Alia exempl. ἐν τοῖς ἀφορισμοῖς τῶν
υἴων ὑμῶν ✕ ἐν πυρὶ 4 ὑμεῖς μαινεσθε.⁶⁶
'A. ἐν τῷ παραγαγεῖν τοὺς υἱοὺς ὑμῶν . . .⁶⁷
'Ἄλλος' ἐν τῷ διάγειν τὰ τέκνα ὑμῶν ἐν
πυρὶ . . .⁶⁸

וְאִם-אֲנִדְרֶשׁ. O'. εἰ ἀποκριθήσομαι. Σ. ὅτι οὐκ
ἀποκριθήσομαι.⁶⁹

32. הַהֲעֵלָה עַל-רוּחְכֶם הָיוּ לֹא תִהְיֶה. *Et quod
venit in animum vestrum nullo modo fiet.* O'.
καὶ εἰ ἀναβήσεται ἐπὶ τὸ πνεῦμα ὑμῶν τοῦτο
καὶ οὐκ ἔσται. Σ. οὐδὲ τὸ ἐνθύμημα ὑμῶν
γινόμενον ἔσται.⁷⁰

כְּחִמְשָׁפוֹת. *Sicut populi.* O'. καὶ ὡς αἱ φυλαί
('A. συγγένειαι. Θ. πατριάι⁷¹).

34. רָקַבְצֵיתִי. *Et colligam.* O'. καὶ εἰσδέξομαι. Σ.
Θ. καὶ ἀθροίσω.⁷²

eos propter munera sua, quia consecrant et transducunt
omne quod aperit vulvam, ut deleam eos; et scient quia
ego Dominus. Cod. 86, teste De Reg.: Σ. διὰ τὰ δέματα.
⁵² Codd. 86, 88: Σ. ✕ καὶ. Sic sine aster. Codd. 22, 23, 36,
alii. ⁵³ Codd. 86, 88 (cum ἐπι pro ἔτι). ⁵⁴ Cod. 86.
Minus bene Cod. 88: Σ. καταφρ. μου κατεφρόνησαν. Cf. ad
Cap. xiv. 13. ⁵⁵ Codd. 86, 88. ⁵⁶ Ibidem.
⁵⁷ Ibidem, qui συνθυσιάσματα scribunt. De Reg. e Cod. 86
exscripsit: O'. καὶ ἔθυσαν ✕ 'A. συνθυσιάσματα 4 ἐκεῖ τοῖς θ.
αὐτῶν. ⁵⁸ Sic Codd. XII, 86 (cum Θ. ✕), 87, 88 (qui
duo pingunt: θυμὸν ✕ δύρων — ἐκεῖ 4), et sine aster. Codd.
22, 23, 36 (cum ἔθετο), alii. Syro-hex. vero: + (sic) καὶ
ἔταξαν ἐκεῖ θυμὸν (בעל) δύρων αὐτῶν 4. Montef. e Cod.
Jes. edidit: ✕ Θ. καὶ ἔταξαν — εὐωδίας αὐτῶν. ⁵⁹ Sic
Codd. 87, 88, et sine aster. Comp., Ald., Codd. III, XII,
22, 23, 26, alii, et Syro-hex. ⁶⁰ Codd. 86, 88.
⁶¹ Hieron.: "Pro BAMA, quod nos in *excelsum* vertimus,
in LXX editione error obtinuit, ut scribatur ἀββανά, quod
Hebraice sermone nil resonat." Codd. III, 86, 87, alii:
ἡ ἀββανά. Syro-hex. in textu: חבל, appicto ABANA.
Etiam in Cod. II, teste Maio, ἀβανᾶ (sic) bis scriptum.

TOM. II.

In 2do loco, ubi in Hebraeo קִבְצֵיתִי, Syrus noster in textu:
חבל; in marg. autem: + חבל, appicto BAMA. Nobil.
scholium affert: Κατὰ μὲν Σύρου, λίθος· ὁ δὲ Ἑβραῖος, τί ἐστὶ
βάμμα (Coislín. apud Montef. βάμμα), ἔχει, ὅπερ καλεῖται θυσια-
στήριον εἰδῶλων· τὰ γὰρ θεοῦ θυσιαστήρια βεσμα καλεῖται. Est
scholium (בעל) S. Severi, teste Syro nostro, qui Syriaca
affert: אֵי עַם-כְּחַל נָח חַלְבָּהּ + חַחְבָּלָהּ; יַע חַלְבָּהּ /
חַחְבָּלָהּ (BAMA) חַחְבָּלָהּ / חַחְבָּלָהּ. חַחְבָּלָהּ (BACMA) חַחְבָּלָהּ.
+ חַחְבָּלָהּ. חַחְבָּלָהּ חַחְבָּלָהּ. חַחְבָּלָהּ. (Pro βεσμα (μεσμα) Drusius corrigit μεσβά (μεσμα), חַחְבָּלָהּ.)
⁶² Codd. 86, 88. ⁶³ Theodoret. ⁶⁴ Codd. 86, 88.
⁶⁵ Ibidem. ⁶⁶ Sic Cod. 87, et sine aster. Ald. (om. τῶν),
Codd. III (praem. καὶ, et om. τῶν), XII (in marg., om. τῶν),
42 (ut Ald.), 49 (idem), 62, alii. ⁶⁷ Codd. 86, 88.
⁶⁸ Syro-hex. in textu: ἐν τοῖς ἀφ. ὑμῶν ἐν τῷ διάγειν (ב)
אֵשׁ (חַחְבָּלָהּ) τὰ τέκνα ὑμῶν ἐν πυρὶ ὑμεῖς μ. Sic Comp.
(praem. καὶ), Codd. 22 (idem), 23 (idem), 36 (cum ἀφ.
υἴων ὑμῶν), 48 (idem), alii. Theodontis esse videtur.
⁶⁹ Codd. 86, 88. ⁷⁰ Ibidem. ⁷¹ Ibidem. ⁷² Codd.
86, 88 (cum ωρθρωσω), qui ad praecedentia, καὶ ἐξάξω
(וְהִצַּאתִי) lectionem referunt.

35. אֶל-פָּנִים. Ὁ. κατὰ πρόσωπον. Πάντες· πρὸς πρόσωπον.⁷³
37. וְהִעֲבַרְתִּי. Et trajiciam. Ὁ. και διδάξω. Ἄ. Σ. και παράξω.⁷⁴
- וְהִבֵּאתִי אֶתְכֶם בְּמִסְכַּת הַבְּרִית. Et adducam vos in vinculum foederis. Ὁ. και εισάξω ὑμᾶς ἐν ἀριθμῷ ✕ Ἄ. Θ. τῆς διαθήκης 4.⁷⁵ Ἄ. . . ἐν δεσμοῖς ✕ τῆς διαθήκης 4. Σ. και καθαρῶ ὑμᾶς διὰ κλοιοῦ ✕ τῆς συνθήκης 4.⁷⁶ Θ. και διάξω ὑμᾶς ἐν τῇ παραδόσει ✕ τῆς διαθήκης 4.⁷⁷
38. בִּי. Ὁ. Vacat. ✕ Ἄ. Θ. ἐν ἐμοί 4.⁷⁸
- וְאֶל-אָדָמָה. Ὁ. και εἰς τὴν γῆν. Ἄ. Θ. . ἀδαμά.⁷⁹
39. אִישׁ גִּלְגָּלְיוֹ לִנְוֹ עֲבָרוֹ וְאָחֵר אִם-אֵינְךָ אִישׁ שְׂמִיעֵי אֵלֵי. Unusquisque idolis suis ite et servite; posthac vero, si non obedieritis mihi. Ὁ. ἕκαστος τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτοῦ ἐξάρατε, και μετὰ ταῦτα εἰ (μὴ) ὑμεῖς εισακούτέ μου. Σ. ἕκαστος τοῖς εἰδώλοις (Ἄ. εἰδωλα) αὐτοῦ ἀπελθόντες λατρεύετε, μετὰ τὸ μὴ βούλεσθαι ὑμᾶς ἀκούειν μου.⁸⁰
- וְאֵת-שֵׁם קָדְשִׁי לֹא תַחֲלִלְוּ עוֹד בְּמִתְנֻחֹתַי וְבַגְּלִילֵיכֶם. Et nomen meum sanctum nolueritis profanare ultra muneribus vestris et idolis vestris. Ὁ. και τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον οὐ βεβηλώσατε οὐκέτι ἐν τοῖς δώροις ὑμῶν και ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασι ὑμῶν. Σ. Nomen autem meum sanctum nolite ultra polluere per munera vestra atque simulacra.⁸¹
40. כִּי בְהִרְקֹדְשִׁי בָהָר מְרוֹם יִשְׂרָאֵל נֶאֱמַר אֲדֹנָי. Quia in monte sancto meo, in monte excelso Israelis, inquit Dominus Jova, ibi serviet mihi omnis domus Israelis. Ὁ. διότι ἐπὶ τοῦ ὄρους τοῦ ἁγίου μου, ἐπ' ὄρους ὑψηλοῦ (alia exempl. add. Ἰσραήλ), λέγει κύριος κύριος, ἐκεῖ δουλεύσουσί μοι πᾶς οἶκος Ἰσραήλ. Σ. In monte vero sancto meo, in monte excelso Israel, ait Dominus Deus, ibi serviet mihi omnis domus Israel.⁸²

וְהָיָה שֵׁם יַעֲבֹדְנִי כָל-בְּיֹת יִשְׂרָאֵל. Nam in monte sancto meo, in monte excelso Israelis, inquit Dominus Jova, ibi serviet mihi omnis domus Israelis. Ὁ. διότι ἐπὶ τοῦ ὄρους τοῦ ἁγίου μου, ἐπ' ὄρους ὑψηλοῦ (alia exempl. add. Ἰσραήλ), λέγει κύριος κύριος, ἐκεῖ δουλεύσουσί μοι πᾶς οἶκος Ἰσραήλ. Σ. In monte vero sancto meo, in monte excelso Israel, ait Dominus Deus, ibi serviet mihi omnis domus Israel.⁸²

40. כְּלָהּ בְּאֶרֶץ. Omnis illa in terra. Ὁ. εἰς τέλος. Ἄ. Θ. ὁ πᾶς ✕ ἐν τῇ γῆ ἐκείνῃ 4. Σ. σύμπας ✕ ἐν τῇ γῆ ἐκείνῃ 4.⁸³
- וְאֲדַרְשֶׁם. Requiram. Ὁ. ἐπισκέψομαι. Οἱ Γ'. ἐκζητήσω.⁸⁴
- וְאֵת-הַרְוִמְתֵיכֶם. Oblationes vestras. Ὁ. τὰς ἀπαρχὰς ὑμῶν. Σ. Θ. (τὰ) ἀφαιρέματα ὑμῶν.⁸⁵
- בְּשִׂאֲתֵיכֶם. Munerum vestrorum. Ὁ. τῶν ἀφορισμῶν (Ἄ. δεκατῶν. Σ. δομάτων. Θ. λεημάτων⁸⁶) ὑμῶν.
- בְּכָל-קָדְשֵׁיכֶם. Cum omnibus sacris vestris. Ὁ. ἐν πᾶσι τοῖς ἁγιάσμασι (Οἱ Γ'. ἁγίοις⁸⁷) ὑμῶν.
41. נִיחֹחַ. Suavitatis. Ὁ. εὐωδίας. Σ. εὐαρεστίσῃος.⁸⁸
43. וְזָכַרְתֶּם-שֵׁם אֶת-דְּרֹכֵיכֶם וְאֵת-כָּל-עֲלִילוֹתֵיכֶם וְאֶת-אֲשֶׁר נִטְמַאתֶם בָּם. Et recordabimini ibi viarum vestrarum, et omnium facinorum vestrorum, quibus polluti fuistis. Ὁ. και μνησθήσεσθε ἐκεῖ τὰς ὁδοὺς ὑμῶν, και (✕) Ἄ. Θ. πάντα 4.⁸⁹ τὰ ἐπιτηδεύματα ὑμῶν ἐν οἷς ἐμαί-

⁷³ Cod. 86, teste De Reg. ⁷⁴ Codd. 86, 88. ⁷⁵ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 23, 36, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. ⁷⁶ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: **וְהִבֵּאתִי אֶתְכֶם בְּמִסְכַּת הַבְּרִית**. Ubi pro **בְּמִסְכַּת**, in **annulo** (narium 2 (4) Reg. xix. 28 in Pesch.), Graecis magis consonum foret **בְּמִסְכַּת**, vel **בְּמִסְכַּת**. ⁷⁷ Syro-hex. **וְהִבֵּאתִי אֶתְכֶם בְּמִסְכַּת הַבְּרִית**. Codd. 86, 88: **Θ. ἐν τῇ παραδόσει ✕ τῆς δ. 4.** ⁷⁸ Cod. 86. Post ἀφεστηκῶτας Codd. 22, 36, alii, inferunt **μου**. ⁷⁹ Cod. 86. ⁸⁰ Idem, teste De Reg. Syro-hex. **וְהִבֵּאתִי אֶתְכֶם בְּמִסְכַּת הַבְּרִית**. Hieron.: **וְהִבֵּאתִי אֶתְכֶם בְּמִסְכַּת הַבְּרִית**.

"Hunc locum manifestus interpretatus est Symmachus: Unusquisque idolis suis euntes servite, quia nolueritis audire me.... Aquila vero Symmacho ex parte consentiens, in parte discordat: *Ite, inquit, post idola vestra, et servite eis.*" ⁸¹ Hieron. in continuatione. ⁸² Idem. (In textu Ἰσραήλ inferunt Comp., Ald., Codd. XII, 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. Cod. 87 pingit: ὑψηλοῦ + Ἰσραήλ 4.) ⁸³ Cod. 86, teste De Reg. ⁸⁴ Codd. 86, 88. ⁸⁵ Idem. ⁸⁶ Idem. ⁸⁷ Idem. ⁸⁸ Cod. 86. Mendose Cod. 88: **Σ. εὐαρεσθησῶσι** (sic). Cf. Scharfberg. in *Animalu*. ad Levit. i. 9. ⁸⁹ Codd. 86, 88. Mox ἐμάνθητε pro ἐμαίνεσθε habent Ald., Codd. 42, 49, alii, et Syro-hex.

νεσθε ἐν αὐτοῖς. Σ. καὶ ὅτε μνησθήσεσθε ἐκεῖ τὰς ὁδοὺς καὶ τὰς ἐννοίας ὑμῶν ἐν αἰς ἐμάνθητε.⁹⁰

43. וְנִקְמַתְם בְּפַיִנְכֶם בְּכָל־רְעוּתֵיכֶם אֲשֶׁר עָשִׂיתֶם. *Et taedio afficiemini in vultu vestro propter omnia mala vestra quae fecistis.* Ο'. καὶ κόψεσθε (alia exempl. ὄψεσθε⁹¹) τὰ πρόσωπα ὑμῶν ('Α. δυσαρεστηθήσεσθε... Σ. μικροὶ φανήσεσθε ἐν αὐτοῖς. Θ. προσοχθεῖτε κατέναντι αὐτῶν⁹²) ἐν πάσαις ταῖς κακίαις ὑμῶν ✕ 'Α. Θ. αἰς ἐποιήσατε.⁹³ Σ. μικροὶ φανήσεσθε ἐν αὐτοῖς διὰ πάσας τὰς κακίας ὑμῶν ἃς ἐποιήσατε.⁹⁴

44. וַיִּדְעַתֶּם כִּי־אֲנִי יְהוָה בְּעִשְׂוֹתַי אֲתֶם לְמַעַן שְׁמִי. *Et scietis quod ego sum Jova, cum egero vobiscum propter nomen meum.* Ο'. καὶ ἐπιγνώσεσθε διότι ἐγὼ κύριος, ἐν τῷ ποιῆσαι με οὕτως ὑμῖν, ὅπως τὸ ὄνομά μου (μὴ βεβηλωθῆ). 'Α. Θ. . . διὰ τὸ ὄνομά μου.⁹⁵ Σ. καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κύριος, ὅτε εὐ ποιήσω πρὸς ὑμᾶς διὰ τὸ ὄνομά μου.⁹⁶

לֹא כִדְרֵיכֶם. Ο'. ✕ Οἱ Γ'. οὐ⁹⁷ κατὰ τὰς ὁδοὺς ὑμῶν.

44. וְכַעֲלִילוּתֵיכֶם. Ο'. καὶ κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα (Σ. τὰς ἐννοίας⁹⁸) ὑμῶν.

בֵּית יִשְׂרָאֵל. Ο'. Vacat. Οἱ Γ'. οἶκος 'Ισραήλ.⁹⁹

46, 47 (Hebr. xxī. 2, 3). דָּרָךְ הַיְמִינָה וְהַיָּמָה אֶל־. דָּרוֹם וְהַצֵּבָא אֶל־יַעַר הַשָּׂדֶה נֹבֵב: וְאֶמְרָה. *Versus meridiem, et stilla (orationem) ad austrum, et vaticinare in silvam plagae meridionalis; et dices.* Ο'. ἐπὶ Θαιμᾶν ('Α. ὁδὸν νότου. Σ. ὁδὸν λιβδὸς¹⁰⁰), καὶ ἐπίβλεψον ἐπὶ Δαρῶμ ('Α. ἐπὶ νότον¹⁰¹), καὶ προφήτευσον ἐπὶ δρυμὸν ἡγούμενον Ναγέβ ('Α. τοῦ ἀγροῦ νότου. Σ. τῆς χώρας τῆς μεσημβρινῆς. Θ. ἀγροῦ τοῦ νεγβαί¹⁰²) καὶ ἐρεῖς. Σ. ἐπὶ τὸν νότον ὁδὸν λιβδὸς, καὶ προνήσον, καὶ προφήτευσον περὶ τοῦ δρυμοῦ τῆς χώρας τῆς μεσημβρινῆς' καὶ ἐρεῖς.¹⁰³

47 (xxi. 3). וְנִצְרַבְרַבָּהּ כָּל־פָּנִים כְּנֹבֵב צְפוּנָה. *Et comburetur in ea omnis facies ab austro usque ad aquilonem.* Ο'. καὶ κατακαυθήσεται ἐν αὐτῇ πᾶν πρόσωπον ἀπὸ ἀπηλιώτου ('Α. Θ. ἀπὸ νότου. Σ. ἀπὸ μεσημβρίας¹⁰⁴) ἕως βορρᾶ. 'Ο 'Εβραῖος' καὶ καυθήσεται πᾶν πρόσωπον

⁹⁰ Syro-hex. *ܘܥܡܟܘܢܘܢ ܠܥܘܠܡܘܗܘܢ ܘܥܡܟܘܢܘܢ ܠܥܘܠܡܘܗܘܢ*. *ܘܥܡܟܘܢܘܢ ܠܥܘܠܡܘܗܘܢ*. ⁹¹ Sic Ald., Codd. XII (cum *κόψεσθε* in marg.), 68, alii, et Syro-hex., qui in marg. char. med. affert: ✕ *ܘܥܡܟܘܢܘܢ*. ⁹² Codd. 86, 88, unde Parsons. perperam exscripsit: 'Α. *δυσαρεστηθήσεσθε*. Cf. ad Cap. vi. 9. (Montef. ex Drusio edidit: 'Α. *δυσαρεστηθήσεσθε*. Σ. μικροὶ φανήσετε (solocce pro φανήσεσθε, ut recte Drusius, et ante eum Nobil.). Θ. *προσοχθεῖτε*.) ⁹³ Montef. ex Regio. Sic in textu Codd. 22, 23, 36, alii, et sub aster. Cod. 87, Syro-hex. De Reg. e Cod. 86 affert: 'Α. Σ. Θ. Ο'. αἰς ἐποιήσατε. ⁹⁴ Syro-hex. in continuatione: *ܘܥܡܟܘܢܘܢ ܠܥܘܠܡܘܗܘܢ ܘܥܡܟܘܢܘܢ ܠܥܘܠܡܘܗܘܢ*. Minus diligenter Hieron.: "Sive, ut interpretatus est Symmachus: *Et parvuli vobis vide-mini propter omnes malitias vestras quas estis operati.*" ⁹⁵ Cod. 86, teste De Reg. ⁹⁶ Syro-hex. in continuatione: *ܘܥܡܟܘܢܘܢ ܠܥܘܠܡܘܗܘܢ ܘܥܡܟܘܢܘܢ ܠܥܘܠܡܘܗܘܢ*. ⁹⁷ Cod. 86, teste De Reg. Sic in textu Comp., Codd. 22, 23, 36, alii. ⁹⁸ Codd. 86, 88. ⁹⁹ Codd. XII (sub ✕), 86. Sic in textu Comp., Codd. 22, 23, 36, alii, Syro-hex., et sub aster. Codd. 87, 88. ¹⁰⁰ Cod. 86, teste De Reg. Parsons. e Codd. 86, 88 affert: 'Α. ὁδὸν νότου. ¹⁰¹ Cod. 86, teste De Reg. In textu ἐπὶ

Δαγών est in Ald., Codd. II, III, 26, 49, aliis, et Syro-hex. in marg. char. med. ¹⁰² Cod. 86, teste De Reg. Parsons. affert: "Α. τοῦ ἀ. νότου. Σ. τῆς χ. τῆς μεσημβρίας (sic). Θ. τοῦ ἀ. τοῦ νεγβαί (86, ut videtur) 88." Hieron.: "Quodque dixere LXX, *ducem Nageb*, melius habet in Hebraeo *agri*, vel *regionis meridiana*. Non enim SARE, ut putaverunt LXX, quod verbum *ducem* et *principem* sonat, sed SADE scriptum est." ¹⁰³ Syro-hex. *ܘܥܡܟܘܢܘܢ ܠܥܘܠܡܘܗܘܢ*. *ܘܥܡܟܘܢܘܢ ܠܥܘܠܡܘܗܘܢ*. (Mendose Nořberg. *ܘܥܡܟܘܢܘܢ*.) Theodoret.: "Θαιμᾶν μεσημβρία ἐστὶ τῇ 'Ελλάδι φωνῆ, Δαρῶμ δὲ τὸν λίβα σημαίνει, τὸ δὲ Ναγέβ τὸν νότον οὕτω καὶ ὁ Σύμ. ἡρμήνευσεν' νιὲ ἀνθρώπου, στήριμον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ τὸν νότον ὁδὸν λιβδὸς, καὶ προφήτευσον περὶ τοῦ δρυμοῦ κ.τ.έ. Praeterea Symmachi lectionem testantur Cod. Jes., et Polychron. apud Mai. *P.N.B. T. VII, P. II, p. 106*, quorum uterque ἐπὶ δρυμὸν pro περὶ τοῦ δρυμοῦ habet, invito Syro nostro, cuius ope verba casu omissa, et *curam habe* (sive *προνήσον*, s. *φρόντισον*, s. *ἐπιμελήθητι*), nescimus an pro Hebraeo *ܘܥܡܟܘܢܘܢ*, et *πραεραρα*, supplevimus. ¹⁰⁴ Codd. 86, 23, 36. Theodoret.: τὸ δὲ, ἀπὸ ἀπηλιώτου, πάλιν ὁ Σύμ. ἀπὸ μεσημβρίας ἡρμήνευσεν.

ἐν αὐτοῖς διὰ τοῦ ἀπὸ βορρᾶ ἐρχομένου πυρός.¹⁰⁶

49 (xxi. 5). אָהָה אֲדַנִי. Ὁ. μηδαμῶς (Οἱ Γ'. ὁ¹⁰⁶) κύριε.

אמרים לי הלא ממשל משלים הוא. Dicunt mihi: Nonne parabolizat parabolas iste? Ὁ. λέγουσι πρὸς μέ οὐχὶ παραβολή ἐστὶ λεγομένη αὐτῆ; Σ. (λέγουσι) περὶ ἐμοῦ. ✕ ἀρα ἄ οὐχὶ παραβόλας παραβάλλει οὗτος;¹⁰⁷

Cap. XX. 6. ÷ γῆν ἄ ῥέουσιν. 13. ÷ πορεύεσθε ἄ. 15. ÷ τὸ παράπαν ἄ. ÷ αὐτοῖς ἄ.¹⁰⁸ 18. ÷ μὴ ἀναμίσγυσθε (sic) καὶ ἄ.¹⁰⁹ 21. ÷ καὶ ἄ τὰ τέκνα. 33. ÷ διὰ τοῦτο ἄ.¹¹⁰ 44. ✕ μὴ βεβηλωθῆ ἄ.¹¹¹ 48. ÷ καὶ ἄ οὐ σβεσθήσεται.¹¹²

CAP. XXI.

2 (Hebr. 7). שׁוּם. Pone. Ὁ. στήρισον. Ἄ. Θ. θές. Σ. τάξον.¹

אֶל-מִקְרָשֵׁים. Ad sacraria. Ὁ. ἐπὶ τὰ ἅγια αὐτῶν. Οἱ Γ'. ἐπὶ τὰ ἁγίασματα.²

3 (8). הַרְבִּי. Gladium meum. Ὁ. τὸ ἐγχειρίδιόν μου. Ἄ. ῥομφαίαν μου. Σ. Θ. τὴν μάχαιράν μου.³

צַדִּיק וְרָשָׁע. Justum et improbum. Ὁ. ἀνομον

καὶ ἀδικον. Alia exempl. ἀδικον καὶ ἀνομον.⁴

4 (9). לָבֵן. Ὁ. οὕτως. Οἱ Γ'. διὰ τοῦτο.⁵

5 (10). לֹא תָשׁוּב. Non revertetur. Ὁ. οὐκ ἀποστρέψει (Ἄ. ἐπιστρέψει. Σ. Θ. ἀναστρέψει⁶).

6 (11). בְּשִׁבְרוֹן מִתְיַנֵּים. Cum fractione lumborum. Ὁ. ἐν συντριβῆν ὀσφύος ÷ σου ἄ. Σ. ὡς ἐν κατάργατι τῆς ὀσφύος.⁷

7 (12). וְנִמְסָה. Et liquecet. Ὁ. καὶ θραυσθήσεται. Ἄ. καὶ τακθήσεται. Σ. καὶ διαλυθήσεται.⁸

וְרָפוּ. Et remissae erunt. Ὁ. καὶ... παραλυθήσονται. Σ. καὶ παρεθήσονται.⁹

וְנִכְהָתָה. Et languescet. Ὁ. καὶ ἐκψύξει. Ἄ. καὶ ἀσθενήσει. Σ. καὶ ἀμβλυνηθήσεται. Θ. καὶ ἀμυρωθήσεται.¹⁰

וְנָזְלוּ-בְרַגְלֵי תְּלִמְנָה מִיַּם. Et omnia genua fluent aquis. Ὁ. καὶ πάντες μηροὶ μολυνθήσονται ὑγρασία. Σ. καὶ διὰ πάντων γοιᾶτων ῥέουσι ὕδατα.¹¹

10 (15). מִבַּח. Mactationem. Ὁ. σφάγια. Σ. θύματα.¹²

בְּרָק. Fulgor. Ὁ. εἰς στίλβωσιν. Οἱ Γ'. ἀστραπήν (fort. ἀστραπή).¹³

בְּיַד נָשִׂיתִי שִׁבְטֵי בְּנֵי מַרְמָה אִוּ נָשִׂיתִי. Politus est (gladius): an forte insolenter se geret (contra eum) sceptrum filii mei (Judae).¹⁴ Aliter: Politus est contra principem tribus filii mei (Judae).¹⁵

¹⁰⁶ "MS. Regius, et Coislin."—Montef. ¹⁰⁸ Cod. 86, teste De Reg. Cf. ad Cap. iv. 14. ¹⁰⁷ Cod. 86, teste De Reg. In fine lectionis Parsons. e Cod. 86 exscripsit: παραβαλεῖ οὗτος; e Cod. 88 autem: παραβάλλει τούτῳ. ¹⁰⁹ Cod. 87. ¹¹⁰ Idem. Syro-hex.: + μὴ συναμίσγυσθε (s. -μίγυσθε) καὶ ἄ. ¹¹¹ Cod. 87, Syro-hex. ¹¹² Idem, fortasse pro + μὴ β. ἄ. ¹¹³ Cod. 87.

CAP. XXI. ¹ Cod. 86, 88. ² Cod. 86, teste De Reg. Cf. Hex. ad Jerem. li. 51. ³ Cod. Jes. Sic sine artic. Cod. 86, teste De Reg. ⁴ Sic Comp., Codd. II, III, XII (ut videtur), 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. Hieron.: "Justum et impium: pro quo, nescio quid volentes, LXX iniquum et injustum interpretati sunt; quasi non idem utrumque significet." Deinde (v. 4) haec, ἀνὸς ὤν — ἀνομον, desunt in Akl., Codd. 22, 68, aliis, et Hieron., et sub obelo leguntur in Cod. 87, Syro-hex., qui posterior ad marg. char. med. allevit: "Haec, super quibus est

obeliscus (אֶלְ) ad finem (חֶסֶל) reperta sunt in Hebraeo." ⁵ Codd. 86, 88. ⁶ Cod. 86, teste De Reg. ⁷ Syro-hex. אִוּ נָשִׂיתִי שִׁבְטֵי בְּנֵי מַרְמָה? Codd. 86, 88: Σ. ἐν κατάργατι. In textu obelus est in Cod. 87, Syro-hex. ⁸ Codd. 86, 88. ⁹ Cod. 86, teste De Reg. ¹⁰ Codd. 86, 88, qui posterior mendose scribit: Σ. καὶ ἐκβλήσεται. ¹¹ Syro-hex. חֶסֶל חֶסֶל חֶסֶל חֶסֶל חֶסֶל. Codd. 86, 88, teste De Reg.: Σ. ῥέουσι ὕδατα. (Parsons. e Codd. 86, 88 oscitanter exscripsit: Σ. ῥέουσι αἶματα.) Cf. ad Cap. vii. 17. ¹² Codd. 86, 87. ¹³ Idem. ¹⁴ Hävernick. in Comment. ad loc., cui נָשִׂיתִי (נָשִׂיתִי) sonat extollens se sicut vexillum (נָשִׂיתִי), a rad. inusit. נָשִׂיתִי, unde בתְּנוֹסָתוֹ, Zach. ix. 16. Eidem omne lignum est omnes aliae potestates. ¹⁵ Gesen. in Thes. Ling. Hebr. p. 1326, corrigendo אֶל-נָשִׂיתִי pro נָשִׂיתִי אֶל. Deinde lignum est lignea virga, qua hucusque punita est tribus Judae.

Ο'. ἐτοίμη εἰς παράλυσιν σφάζε, ἐξουδένει, ✕ νίε μου 4.¹⁶ Σ. ἐξεσπασμένη· ἡ φεύζομεν ἀπὸ τοῦ ῥάβδου, νίε μου;¹⁷ Θ. ἐστιλβωμένη· εἰ κινούσα ῥάβδον νίων μου.¹⁸

10 (15). פְּרִי־כָל־צֵי־סֵפֶר. *Spernens omne lignum.* Ο'. ἀπόθου (alia exempl. ἀπωθοῦ¹⁹) πᾶν ξύλον. Σ. ἀπεδοκίμασας ἀπὸ παντὸς ξύλου.²⁰ Θ. ἀπωθομένη...²¹

11 (16). וַיִּתֵּן אֶת־הַמָּוֶטָה לְתַפְשׁ בְּבָהּ. *Et dedit eum ad poliendum, ut teneatur manu.* Ο'. καὶ ἔδωκεν αὐτὴν ἐτοίμην ('Α. ἠκοιρημένην). Σ. ἐξεσπασμένην²²) τοῦ κρατεῖν χεῖρα αὐτοῦ. Σ. ἀλλὰ δοθήσεται αὐτῷ ἐξεσπασμένη, ἵνα κρατῆθῃ χειρὶ.²³

וְהָיָה. *Ipsē (gladius).* Ο'. Vacat. Σ. ✕ ἐστὶν 4.²⁴

וְהוֹרֵג. *Interficiētis.* Ο'. ἀποκεντούντος. 'Α. φονευτοῦ. Σ. ἀναιρούντος.²⁵

12 (17). מִגִּוְרֵי אֶל־חֶרֶב הָיוּ אֶת־עַמִּי. *Projecti ad gladium erunt cum populo meo.* Ο'. παροικήσουσιν ('Α. συγκεκλεισμένοι²⁶), ἐπὶ ῥομφαία ἐγένετο ἐν τῷ λαῶ μου. Alia exempl. οἱ παροικούντες μοι εἰς ῥομφαίαν ἐγένοντο σὺν τῷ λαῶ μου.²⁷

13 (18). כִּי בָחַן וַיִּמְדָּה אִם־יָגִים־שֹׁבֵט מֵאַסְתָּה. *Nam probatio facta est: et quid fiet? sane etiam*

tribus fastidiosa. Ο'. ὅτι δεδικαίωται καὶ τί εἰ καὶ φυλὴ ἀπωσθῆ;²⁸ 'Α. ὅτι ἠρεύνθησεν...²⁹ Σ. καὶ τί ἡ δοκιμασία; καὶ τί εἰ καὶ ῥάβδος...³⁰

14 (19). וַיִּתְּכַלֵּף חֶרֶב. *Et duplicetur gladius.* Ο'. καὶ διπλασίασον ῥομφαίαν. Σ. ἐπιδιπλωθήσεται γὰρ μάχαιρα.³¹

וְשִׁלְשַׁף הַחֶרֶב הַגְּדוֹל הַחֶרֶב הַקָּטָן הַחֶרֶב הַגְּדוֹל. *Tertium, gladius interfectorum; hic est gladius interfectorum magnorum, qui undique obsidet eos.* Ο'. ἡ τρίτη ῥομφαία τραυματιῶν ἐστὶ, ῥομφαία τραυματιῶν ἡ μεγάλη· καὶ ἐκστήσεις ('Α. οἱ θάμβοι³²) αὐτοῦ. Σ. τρίτη δὲ αὐτοῦ μάχαιρα τραυματιζομένων· αὕτη ἐστὶν ἡ μάχαιρα τοῦ τραύματος (s. τραυματισμοῦ) τοῦ μεγάλου ἢ ἐπ' αὐτῶν περικυλοῦσα.³³

15 (20). עַל כָּל־שְׂעִירֵיהֶם. *Ο'. ἐπὶ πᾶσαν πύλην αὐτῶν* 4.³⁴

וְנָתַתִּי אֶבְחַת־חֶרֶב אֶחָד עֲשׂוּיָהּ לְבָרֶךְ מֵעֵצָה לְמַטְבַּח. *Constitui comminationem (s. coruscationem) gladii.* Ah! factus est ad fulgorem, politus (s. evaginatus) ad caedem. Ο'. παραδέδονται εἰς σφάγια ῥομφαίας· εὐ γέγονεν εἰς σφαγήν (alia exempl. στίλβωσιν³⁵), εὐ γέγονεν εἰς στίλβωσιν (σφαγήν³⁵). Σ. ἔδωκα δοκιμὴν μά-

¹⁶ Sic Cod. 87, Syro-hex., et sine aster. Cod. 62. Hieron.: "Pro eo quod nos diximus: *Qui moves sceptrum filii mei, succidisti omne lignum*, LXX transtulerunt: *Interfices [חַטְפִּי], contemne [וְיָזֵ], repelle omne lignum.*"
¹⁷ Syro-hex. מֵעֵצָה. *וְיִזְזֵנִי מֵעֵצָה.* Cod. 86, teste De Reg. Parsons. e Codd. 86, 88 exscripsit: Θ. ἐστιλβωμένη κινούσα κ. τ. εἰ. Pro εἰ κινούσα legendum videtur ἡ κινούσα, quemadmodum Hebraea interpretatus est Hieron.
¹⁸ Sic Codd. III, 62, 86, 87, alii, Syro-hex., et Hieron.
¹⁹ Syro-hex. מֵעֵצָה. Syriaca divinando vertimus.
²⁰ Codd. 86 (unde ἀπωθομένη exscripsit De Reg.), 88, 21 Codd. 86, 88 (cum ἠκοιρημένη).
²¹ Syro-hex. Symmacho continuat: *וְלֹא יָבִיט דָּוִד בְּמַעֲשֵׂי אֲבִיבָהּ.*
²² Cod. 86, teste De Reg.
²³ Codd. 86, 88.
²⁴ Idem.
²⁵ Sic Comp. (om. μου), Codd. XII (in marg.), 22, 23, alii. Montef. e Cod. Jes. et Theodoro falso exscripsit: "Ἄλλος· οἱ παροικούντες (om. μοι) κ. τ. εἰ. Hieron.: "Rursum ubi nos diximus: *Qui fugerant, gladio traditi sunt*, et LXX et alii transtulerunt:

Hospites mei, sive habitatores." (Pro ἐπὶ ῥομφαία ἐγένετο Codd. 87, 90, Syro-hex. pingunt: ἐπὶ ῥομφαία ἐγένετο, quae lectio est Cod. Vat. a 2da manu.)
²⁸ Hieron.: "Et ubi transtulimus: *Et hoc cum sceptrum subverterit*, illorum habet editio: *Tribus repulsa est [ἀπόσθη].*"
²⁹ Nobil., Cod. Jes.
³⁰ Syro-hex. מֵעֵצָה. *וְיִזְזֵנִי מֵעֵצָה.* Cod. 86. Syro-hex. מֵעֵצָה.
³¹ Cod. 86.
³² Cod. 86, 88. Interpres iste cum LXX, Hieron., et Syro vulgari וְיִזְזֵנִי legit. Cf. Hex. ad Jerem. xxx. 5.
³³ Syro-hex. in continuatione: *וְיִזְזֵנִי מֵעֵצָה. וְיִזְזֵנִי מֵעֵצָה. וְיִזְזֵנִי מֵעֵצָה.* (In fine pro *וְיִזְזֵנִי* deesset punctum diacriticum participii, quale, ut apparet, est *וְיִזְזֵנִי*. Illud est mihi ideo punctum super primum *וְיִזְזֵנִי*, cui suppleo punctum literae *וְיִזְזֵנִי*. Etiam alibi, licet rarissime, peccat codex, ut punctum literae *וְיִזְזֵנִי* omittat.)—
³⁴ Sic Cod. 87, Syro-hex., et sine aster. Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 36, alii.
³⁵ Sic Ald., Codd. 68, 86, 87, alii, et Syro-hex.

χαίραν, ὄξεϊα γέγονεν, *polita* ὡς ἀστραπή, *nota est ad maclandum*.³⁶

16 (21). הַתִּתְחַרְי הַיְמִינִי הַשְּׂמֹאלִי. *Colligete, ad dextram converte te; dispone te, ad sinistram converte te.* 'O. καὶ διαπορεύου, ὄξυ-
νου ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ ἐωνύμων. Σ. *Transi, iterum ascendite, super dextram fac sinis-
tram*.³⁷

19 (24). שֵׁים-לָךְ. *Fac tibi (in tabula).* 'O. διά-
ταξον ('A. θῆς³⁸) σεαυτῶ.

וְיָד בְּרֵאש־דְּרָךְ עִיר בְּרֵא. *Et locum (s. signum) effinge, in compito urbis effinge eum.* 'O. καὶ χεῖρ ✕ ἑτοιμάσαι ἄ ἐν ἀρχῇ ὁδοῦ πό-
λεως, ἐπ' ἀρχῆς.³⁹

בְּרֵא (in priore loco). 'O. Vacat. 'A. κεντῶ-
σαν. Σ. ἑτοιμάσαι.⁴⁰

דְּרָךְ עִיר בְּרֵא. 'O. ὁδοῦ πόλεως, ἐπ' ἀρχῆς

(בְּרֵאשׁ). Alia exempl. ὁδοῦ ✕ Σ. ἐκάστης ἄ
πόλεως κεντούσαν.⁴¹

19, 20 (24, 25). בְּרֵא : דְּרָךְ תְּשִׂים לְבֹוא. *Effinge eum. Viam facias qua veniat.* 'O. ἐπ' ἀρχῆς ὁδοῦ διατάξεις, ✕ καὶ σὺ ἑτοιμάσον καὶ διά-
ταξον ὁδὸν ἄ⁴² τοῦ εἰσελθεῖν.

20 (25). בְּצִבְרָה. *Munita.* 'O. ἐν μέσῳ αὐτῆς. 'A. περιοχῆς. Σ. ἐν πολιορκία. Θ. ὠχυρωμένη.⁴³

21 (26). אֵל-אִם הַדְּרָךְ בְּרֵאשׁ שְׁנֵי הַדְּרָכִים. *Ad matrem viae (bivium) in compito duarum via-
rum.* 'O. ἐπὶ τὴν ἀρχαίαν ὁδὸν, ἐπ' ἀρχῆς τῶν δύο ὁδῶν. 'A. ἐπὶ τὴν δίοδον...⁴⁴ Θ. ἐπ' ἀρχῆς ὁδοῦ, ἐπ' ἀρχῆς δύο ὁδῶν.⁴⁵

קָלְקַל בְּחַיִּים. *Motitat sagittas (divinandi causa).* 'O. τοῦ ἀναβράσαι βάβδον. 'A. Σ. Θ. παρατάξαι (fort. πατάξαι) τοῖς βέλαισιν.⁴⁶ Aliter: Θ. *ad concutiendum τοῖς βέλαισιν*.⁴⁷ 'O 'Εβραῖος ῥύψαι βέλη.⁴⁸

³⁶ Syro-hex. ܘܫܢܘܢܝܢ ܘܫܢܘܢܝܢ ܘܫܢܘܢܝܢ ܘܫܢܘܢܝܢ. Ad ἑὺ γέγονεν in priore loco De Reg. e Cod. 86 exscriptis: 'A. [potius Σ.] ὄξεϊα γέγονεν; et ad εἰς στῆθῶσιν, Σ. ὡς ἀστραπή. In textu pro εὺ γέγονεν Comp., Codd. 22, 23, 36, alii, εὶγε ὄξεϊα γέγονεν habent. ³⁷ Syro-hex. in continuacione: ܘܫܢܘܢܝܢ ܘܫܢܘܢܝܢ ܘܫܢܘܢܝܢ ܘܫܢܘܢܝܢ.

³⁸ Cod. 86, teste De Reg. ³⁹ Sic Cod. 87, Syro-hex. (✕ ܘܫܢܘܢܝܢ), et sine aster. Codd. 62, 88. Ald., Codd. III, 26, 42, alii: καὶ χεῖρα ἑτοιμάσουσιν κ. τ. ἔ. Cod. XII: (om. καὶ) χεῖρα ἑτοιμάσαι (in marg. ἑτοιμάσουσιν). Denique Comp., Codd. 22, 23, 36, alii, ex duplici versione: (om. καὶ) ἑτοιμάσαι χεῖρα κεντούσαν κ. τ. ἔ. ⁴⁰ Cod. 86, teste De Reg., qui exscriptis: Σ. ἑτοιμάσεν. Montef. e Cod. Jes. affert: 'A. Σ. κεντούσα. Θ. ἑτοιμάσαι. (Gesen. in *Theos. Ling. Hebr.* p. 236 pro בְּרֵא nescio quo errore Symmacho tribuit διατάξεις.) ⁴¹ Sic (sine ✕ Σ.) Comp., Codd. 22, 23, 36, alii. De Reg. e Cod. 86 affert: Σ. ✕ ἐκάστης. ⁴² Sic Cod. 86, testibus Parsons. et De Reg., et sine aster. Ald., Codd. XII (in marg.), 49, 68, alii. ⁴³ Codd. 86, 88, uterque cum scriptura οχυρωμένη. Syro-hex. affert: ܘܫܢܘܢܝܢ ܘܫܢܘܢܝܢ ܘܫܢܘܢܝܢ ܘܫܢܘܢܝܢ. Pro LXXviri Symmachi versionem in textu habent Comp., Codd. 22, 23, 36, alii.

⁴⁴ Codd. 86, 88. ⁴⁵ Syro-hex. ܘܫܢܘܢܝܢ ܘܫܢܘܢܝܢ ܘܫܢܘܢܝܢ ܘܫܢܘܢܝܢ. ⁴⁶ Cod. 86, teste De Reg. Parsons. affert: "'A. Σ. Θ. πατάξαι τοῖς β. 86. Sic, nisi παρατάξαι, 88." E duabus scripturis potior videri possit πατάξαι, coll. Eccles. x. 10. Jerem. iv. 24 in LXX;

sed, ni fallor, utrique occasionem dedit πατάξαι. Cf. ad Cap. xxxii. 15. ⁴⁷ Syro-hex. ܘܫܢܘܢܝܢ ܘܫܢܘܢܝܢ ܘܫܢܘܢܝܢ ܘܫܢܘܢܝܢ. ⁴⁸ Syro-hex. ܘܫܢܘܢܝܢ ܘܫܢܘܢܝܢ ܘܫܢܘܢܝܢ ܘܫܢܘܢܝܢ.

Vocabulum illud ipsum est, quod Noster in textu pro Graeco ἀναβράσαι posuit, cui potestas *jactandi et quatiendi* a Grammaticis proprie tribuitur. Hesyeh.: Ἀναβρασμένη ἄνακευμένη. Timaei *Lex. Platon.* p. 64: Βράττει ἀνακευίν, ὄσπερ οἱ τὸν σίτον καθαίροντες; ubi vid. Ruhken. Quod ad vocem Syriaeam minus obviam attinet, forma פֹּחֶם conferri potest cum Chaldaico ܦܘܚܡܐ, *pulsare, ictum incutere, ictu sonum edere; et hunc fere sensum induere videtur in Knoes. Chrestom. Syr.* p. 79: *ܦܘܚܡܐ ܘܫܢܘܢܝܢ ܘܫܢܘܢܝܢ ܘܫܢܘܢܝܢ ܘܫܢܘܢܝܢ* cum *tinnabulis et armis; quem locum mihi indicavit R. L. Bently, apposite conferens Homericum (Il. XIX, 13): τὰ δὲ (τεύχεα) ἄνεπαξε δαίδαλα πάντα.* Praeterea Bickell in *Glossario ad S. Ephraem. Carm. Nisib.* p. 64 pro forma פֹּחֶם appellat S. Ephraem. Opp. T. III, p. 633 F, ubi *agitari, cum sonitu concuti, e contextu sonare videtur.* Deinde in Theodotionis lectione pro ܘܫܢܘܢܝܢ ܘܫܢܘܢܝܢ ܘܫܢܘܢܝܢ ܘܫܢܘܢܝܢ ex usu Syri nostri (de quo cf. Ceriani ad Exod. ix. 32. xxv. 17) quaerendum est diversum vocabulum Graecum, quod tamen sensu ab altero non ablutat: quod quidem, respectu librorum Graecorum habito, πατάξαι esse potest; sed longe aptius foret παραγάσσει, depravatam in πατάξαι, πατάξαι. ⁴⁸ Nobil. e Polychronio affert: ἀντι τοῦ ῥύψαι βέλη' ταῦτη γὰρ τῇ λέξει ἐχρήσατο καὶ ὁ Ἑβραῖος. Pro ῥύψαι Drusii conjecturam ῥίψαι tacite edidit Montef., consentiente Mai. *P. N. B. T. II, P. II, p. 107.* Equidem potius crediderim, respexisse Poly-

- 21 (26). **בְּתַרְפִּים**. *Per Teraphim* (penates). *Ο' ἐν τοῖς γλυπτοῖς*. 'Α. Θ. ἐν τοῖς θεραφεῖν. Σ. τὰ εἰδωλα.⁴⁹
- 22 (27). **כְּרִים**. *Arietes*. *Ο' χάρακα*. Σ. τύρσεις. Θ. *προμαχῶνας*.⁵⁰
- בְּתַרְוֵיהָ**. *Cum clamore*. *Ο' μετὰ κραυγῆς*. "Ἄλλος μετὰ φωνῆς σάλπιγγος."⁵¹
- קָּיְוָה לְבָנוֹת הַיֵּקֶל לְבַעַת עֵינָי**. *Ad aggerendum aggerem, ad exstruendum turrim speculatoriam*. *Ο' καὶ βαλεῖν χῶμα* ('Α. Θ. πρόσχωμα. Σ. τάφρον⁵²), καὶ οἰκοδομῆσαι βελοστάσεις ('Α. τεῖχος. Σ. ἀποτείχισμα. Θ. χαράκωσιν⁵³). Σ. ὀρύεαι τάφρον, καὶ οἰκοδομῆσαι ἀποτείχισμα.⁵⁴
- 23 (28). **שׁוּן**. *Vanum*. *Ο' μαντείαν*. 'Α. κενά. Σ. μάταια.⁵⁵
- שָׁבְעוּת לְהֵם שְׁבַעֵי שְׁבַעֵי**. *Qui juraverunt iuramenta iis*. *Ο' Vacat*. ✕ Θ. ἐβδομάζοντες ἐβδομάδας αὐτοῖς 4.⁵⁶ 'Α. ἐπὶ τὰ ἐβδομάδες αὐτοῖς.⁵⁷
- עֵוֹן לְהַתְּשִׁיב**. *Iniquitatem, ut capiantur*. *Ο' ἀδικίας αὐτοῦ μνησθῆναι*. 'Α. . . τοῦ συλληφθῆναι.⁵⁸
- 24 (29). **וְנָעַן הַזְּכָרְכֶם בְּנֶחַם הַתְּשִׁיב**. *Propterea quod memoramini, manu capiementini*. *Ο' ἀνθ' ὧν ἀνεμνήσατε, ἐν τούτοις ἀλώσεσθε*. Σ. διὰ τὸ

- μνημονευθῆναι ὑμᾶς, ἐν χειρὶ συλληφθῆσεσθε*.⁵⁹
- 25 (30). **וְאָתָה הָלַל רֶשֶׁע נְשִׂיאֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר-בָּצָא יָקָן יוֹכֵמוּ בַּעַת עֵינָי**. *Tu autem, profane, improbe, princeps Israelis, cuius venit dies tempore iniquitatis interitus* (interitum afferentis). *Ο' καὶ σὺ βέβηλε* ('Α. τραυματία⁶⁰), ἀνομε, ἀφηγούμενε ('Α. ἀρχων⁶¹) τοῦ 'Ισραὴλ, οὗ ἦκει ἡ ἡμέρα ἐν καιρῷ ἀδικίας πέρας. Σ. *Tu autem, profane, inique dux Israel, cuius venit dies in tempore iniquitatis constitutus*.⁶² *Aliter*: Σ. . . ἀνομία ἐμπρόθεσμος.⁶³
- 26 (31). **פֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הַסּוּר הַמְּצַנְפֵת הַיְרִים הַעֲשֵׂתָהּ זֹאת לֹא-זֹאת הַשְּׁפֵלָה הַגְּבֵהָ הַתְּנַבְּהָ הַשְּׁפִיל**. *Sic dicit Dominus Jova: Auferam tiaram* (pontificis), *et tollam diademata* (regis): *quod est non erit: humile extollam, et elatum humiliabo*. *Ο' τάδε λέγει κύριος ἀφείλου τὴν κίδαριν, καὶ ἐπέθου* ('Α. ὑψωσον⁶⁴) τὸν στέφανον αὐτῆ (αὐτῆ) οὐ τοιαύτη ἔσται ἐταπεινωσας τὸ ὑψηλόν, καὶ ὑψωσας τὸ ταπεινόν. Σ. *Haec dicit Dominus Deus: Abstulit cidarim, et tulit coronam: neque hoc, neque illud: humilem sublevabit, et sublimem humiliabit*.⁶⁵

chronium alteram Hebraeae vocis significationem, *tergendī* vel *poliendī*, qua ponitur Eccles. x. 10. 'Ρύψαι autem ab Atticis pro vulgariori *σμήσαι* usurpari una voce tradunt Grammatici. ⁴⁹ Montef. e Cod. Jes. affert: 'Α. ἐν τοῖς θαραφεῖν. Σ. τὰ εἰδωλα. De Reg. autem e Cod. 86: 'Α. Θ. ἐν τοῖς θαραφεῖν. Cf. Hex. ad Gen. xxxi. 19. ⁵⁰ Cod. 86, teste De Reg. Minus probabiliter Parsons. e Codd. 86, 88: 'Α. τύρσεις. Θ. προμαχῶνας. Cf. ad Cap. iv. 2. Syro-hex. affert: **ⲉⲃⲟⲙⲁⲓⲁⲓ ⲉⲃⲟⲙⲁⲓⲁⲓ**. (Utraque vox Syriaca commutatur cum Graeca πύργος; rarius prior, quae legitur 4 Reg. ix. 17. Dan. iv. 26. 1 Esdr. i. 52 (ex correctione Lagardii). In locis Jerem. xxxiii (xl). 4. Ezech. iv. 2 pro προμαχῶνας Syrus noster **ⲉⲃⲟⲙⲁⲓⲁⲓ** et **ⲉⲃⲟⲙⲁⲓⲁⲓ** vertit.) ⁵¹ Cod. Jes. in marg. Post κραυγῆς, σάλπιγγος inferunt Comp., Codd. 22, 23, 36, alii, fortasse ex versione Symmachi. Cf. Hex. ad Jerem. xlix. 2. ⁵² Codd. 86, 88. ⁵³ Ibidem: 'Α. βελοστάσεις τεῖχος (sic) κ. τ. εἶ. "Binae interpretationes Aquilae videntur vocis **ⲉⲃⲟⲙⲁⲓⲁⲓ**."—*De Reg.* Cf. ad Cap. xxvi. 8. ⁵⁴ Syro-hex. **ⲉⲃⲟⲙⲁⲓⲁⲓ ⲉⲃⲟⲙⲁⲓⲁⲓ**. Ad **ⲉⲃⲟⲙⲁⲓⲁⲓ** (non, ut Norberg. edidit,

ⲉⲃⲟⲙⲁⲓⲁⲓ) cf. Hex. nostra ad 4 Reg. xx. 20. ⁵⁵ Codd. 86, 88. (Parsons. e Cod. 86 exscripsit: 'Α. κενά καὶ μάταια, repugnante De Reg.) ⁵⁶ Cod. Jes. "In aliquot libris sequitur: *ἐβδομάζοντες ἐβδ. αὐτοῖς*, quod Theodotionis est."—*Nobil.* Sic Codd. 22 (cum *ἐβδομάδα*), 23 (cum *ἐβδομάζοντος*), 51, alii, et sub aster. Codd. 87 (cum *ἐβδομάζοντος*), 88. Syro-hex.: ✕ καὶ ἐβδομάσει (**ⲉⲃⲟⲙⲁⲓⲁⲓ**) ἐβδομάδας αὐτοῖς 4. De Reg. e Cod. 86 affert: *Ο' Θ. ✕ ἐβδομάζοντες ἐβδ. αὐτῶν* (sic). ⁵⁷ Cod. 86, teste De Reg. Minus probabiliter Parsons: "'Α. ἐβδομάζοντες ἐβδ. αὐτῶν. Σ. ἐπὶ τὰ ἐβδομάδας (sic), uterque sub ✕, 86." ⁵⁸ Codd. 86, 88. Montef. e Cod. Jes. edidit: "Ἄλλος ἀνομίαν αὐτῶν τοῦ συλληφθῆναι. ⁵⁹ Cod. 86, teste utroque. "Sic, cum kai pro ὑμᾶς, Cod. 88."—*Parsons*. ⁶⁰ Codd. 86, 88. ⁶¹ Ibidem. ⁶² Hieron. ⁶³ Syro-hex. **ⲉⲃⲟⲙⲁⲓⲁⲓ ⲉⲃⲟⲙⲁⲓⲁⲓ**. **ⲉⲃⲟⲙⲁⲓⲁⲓ ⲉⲃⲟⲙⲁⲓⲁⲓ**. Codd. 86 (cum *ἐμπρόθεσμος*), 88 opportune afferunt: Σ. *ἐμπρόθεσμος*. (In textu hic et v. 29 pro πέρας, πέρας aut legisse aut cepisse videtur Syrus noster, vertens: **ⲉⲃⲟⲙⲁⲓⲁⲓ ⲉⲃⲟⲙⲁⲓⲁⲓ**.) ⁶⁴ Codd. 86, 88. ⁶⁵ Hieron.

27 (32). עֲנָה עֲנָה עֲנָה אֲשֶׁר־נָתַתָּה לָּא הָיָה. Ever-
sionem, eversionem, eversionem reddam eam :
etiam haec (conditio) non durabit, donec veniat
is cuius est summum iudicium, et cui dabo
illud. O' ἀδικίαν, ✕ ἀδικίαν 4,⁶⁶ ἀδικίαν θή-
σομαι αὐτήν οὐαὶ αὐτῇ, τοιαύτη ἔσται ἕως οὗ
ἔλθῃ φ̄ καθήκει ('A. οὗ ἔστι τὸ κρίμα⁶⁷), καὶ
παραδώσω αὐτῷ. Oί Γ'. ἀδικίαν, ἀδικίαν,
ἀδικίαν θήσομαι αὐτήν· οὐδ' αὐτῇ τοιαύτη
ἔσται...⁶⁸ Σ. Iniquitatem, iniquitatem, ini-
quitate faciam illud : et hoc non fuit (donec
veniat) iste cuius iudicium est, quem daturus
sum.⁶⁹

29 (34). בַּחֲזוֹת לְךָ שָׁוְיָ. Dum vident tibi vanum.
O'. ἐν τῇ ὁράσει σου τῇ ματαία. 'A. Σ. ἐν τῷ
ὁρᾶν σε μάταια.⁷⁰

30 (35). הֲשִׁב אֶל-תַּעֲרֶהָ. Reconde (gladium) in
vagina ejus. O'. ἀπόστρεψε, μὴ καταλύσης.
Oί Γ'. ἐπίστρεψον εἰς τὸν κολεόν σου.⁷¹

בְּאַרְצֵי מְקוֹרֹתֵיהֶם. In terra effossionum (ori-
ginum) tuarum. O'. ἐν τῇ γῆ τῇ ἰδίᾳ σου.
Σ. . . κτήσεώς σου.⁷² Θ. . . ῥιζώσεώς σου.⁷³

31 (36). וְעִמִּי. Iram meam. O'. ὀργήν μου. 'A.
ἀπειλήν μου. Σ. ἐμβρίμησίν μου. Θ. ἐμβρί-
μημά μου.⁷⁴

וְנִפְחָה. Sufflabo. O'. ἐμφυσήσω. 'A. ἀνάψω.⁷⁵

31 (36). בְּעֵרִים. Ferocium. O'. βαρβάρων. Oί Γ'.
ἀφρόνων.⁷⁶

Cap. XXI. 7. ÷ πᾶσα σὰρξ καὶ 4,⁷⁷ 22. ÷ καὶ 4
ἐγένετο.⁷⁸ 24. ÷ ἐν πάσαις ταῖς ἀσεβείαις ὑμῶν,
καὶ 4 ἐν πᾶσι (sic) τοῖς.⁷⁹

CAP. XXII.

2. הֲתִשְׁפֹּט הַתְּשֻׁפֵּט אֶת-עִיר. Judicabisne, judica-
bisne urbem? O'. εἰ κρινεῖς (alia exempl. οὗ
κρινεῖς; alia, εἰ κρινεῖς, εἰ κρινεῖς¹) τὴν πόλιν;
'A. Σ. Θ. οὐ κρινεῖς; κρίθητι (Σ. Θ. τῇ πόλει).²
וְהוֹרְעֶתָהּ. Et notas facias ei. O'. καὶ παρ-
δειξον ('A. Σ. γνωριεῖς³) αὐτῇ.

4. אֲשַׁמְתָּ. Deliquisti. O'. παραπέτωκας. 'A.
Σ. Θ. ἐπλημμέλησας.⁴

וַיִּמְרוּ יָמֶיךָ. Et appropinquare fecisti dies
tuos. O'. καὶ ἡγγισας (Σ. ἐγγυς ἐποίησας⁵)
τὰς ἡμέρας σου.

וַתָּבוֹאוּ עַד-שְׁנוֹתֶיךָ. Et pervenisti usque ad
annos tuos. O'. καὶ ἡγαγες καιρὸν ἐτῶν σου.
Θ. ἐνοσθῆναι τὰ ἔτη σου.⁶

5. הַקְרִיבוּת. Propinquaes. O'. ταῖς ἐγγιζούσαις.
'A. Σ. ἐγγύς.⁷

וַיִּתְקַלְסוּ-בָךָ שֵׁם רִבַּת הַמְּהוּמָה. Ir-
ridebunt tibi: Impura fama, plena tumultus!
O'. καὶ ἐμπαίξεται (ἐμπαίξονται) ἐν σοὶ (alia

Idem enarrat: "Quia enim dixerat: Aufer cidarim, tolle
coronam, subjunxit, neque hoc, neque illud, id est, regnum
cessabit, et sacerdotium."⁶⁶ Sic Cod. 87, Syro-hex.

Bis tantum habent Comp., Ald., Codd. III, 23, 26, 42, alii,
et Hieron. ⁶⁷ Codd. 86, 88. ⁶⁸ Cod. Jes. Pro οὐαὶ
αὐτῇ, οὐδ' αὐτῇ (s. αὐτῇ) in textu habent Comp., Ald., Codd.
XII, 22, 23, 26, alii, Syro-hex., et Hieron. ⁶⁹ Hieron.

⁷⁰ Codd. 86, 88. In posteriore abest se. ⁷¹ Codd. 86,
88. Post ἀπόστρεψε Comp. (cum κολεόν), Ald. (cum μὴ
εἰς), Codd. 22, 23, 36, alii, inferunt: εἰς τὸν κολεόν σου.

⁷² Syro-hex. + **وَمِنْهَا** **مِنْهَا** **مِنْهَا**. (Formae **مِنْهَا**, ut
nominis, pro usitatioribus **مِنْهَا**, exemplum desideramus.)
Cf. ad Cap. xvi. 3. ⁷³ Idem: + **وَمِنْهَا** **مِنْهَا** **مِنْهَا**. l.

Cf. ad Cap. xvii. 5. ⁷⁴ Cod. Jes. De Reg. e Cod. 86
affert: 'A. ἀπειλήν μου. ⁷⁵ Codd. 86, 88. ⁷⁶ Idem.

⁷⁷ Cod. 87, Syro-hex. ⁷⁸ Idem. Sic sine obelo Comp.,

Codd. XII, 147. In Ed. Rom. copula abest. ⁷⁹ Cod. 87.
Minus bene Syro-hex.: ἐν πάσαις τ. ἂ. ὑμῶν + καὶ 4 ἐν πᾶσι
τοῖς. Montef. ex Regio bombycino affert: + ἐν πάσαις—
ὑμῶν, οὐ κείται παρ' Ἑβραίοις.

CAP. XXII. ¹ Prior lectio est in Ald., Codd. III, 26,
49, alii; posterior in Codd. XII, 22, 36, alii. Syro-hex.:
εἰ κρινεῖς ἢ οὐ κρινεῖς, fortasse ex duplici versione. ² Cod.
86, teste De Reg.: 'A. Σ. Θ. O'. οὐ κρινεῖς; 'A. Σ. Θ. κρίθητι
(Σ. Θ. τῇ πόλει). Minus probabiliter Parsons.: "Oί O'. 'A.
εἰ κρίθητι τῇ πόλει. O'. ✕ σὺ ὁ θεὸς κρινεῖς 86. 'A. Σ. Θ. οὐ
κρινεῖς. 'A. κρίθητι τῇ πόλει 88."³ Codd. 86, 88.

⁴ Idem. ⁵ Idem. Ad eadem Hebraea Montef. e Cod.
Regio exscripsit: Σ. ἐσπᾶσω [fort. ἐσπευσας] τῆς θλίψεώς
σου τὸν καιρὸν. Scholium esse videtur. ⁶ Cod. 86, 88.
Cf. ad Cap. vii. 7. ⁷ Cod. 86, teste De Reg.

19. לְסָגִים. O. *eis* σύγκρασιν μίαν. 'A. (eis) *krāma*. Σ. (eis) *σκαωρίαν*. Θ. (eis) *γίγαρτα*.²⁷
20. לְהַנְתִּיחַ. *Ad liquefaciendum*. O. τοῦ (Σ. eis τὸ²⁸) *χωνευθῆναι*.
- וּבְהַנְתִּיחַ. O. Vacat. ✕ *καὶ ἐν τῷ θυμῷ μου*.²⁹
- וּבְהַנְתִּיחַ. *Et immittam*. O. *καὶ συνάξω*. 'A. *καὶ ἀναπαύσομαι*.³⁰ "Αλλος" *καὶ ἐπαφήσω*.³¹
21. וְנִבְרַחְתִּי אֶתְכֶם. *Et congregabo vos*. O. Vacat. ✕ Σ. *καὶ ἀθροίσω ὑμᾶς*.³²
24. לֹא מְטַהְרָה הִיא. *Quae non mundata est*. O. ἡ οὐ βερεχομένη. Σ. *μὴ καθαρθεῖσα*.³³
- וְעַתָּה לֹא גִשְׁמָה בַיּוֹם הַהוּא. *Non erat pluvia ejus in die irae*. O. οὐδὲ ὑετὸς ἐγένετο ἐπὶ σὲ ἐν ἡμέρα ὀργῆς ("Αλλος" ἐμβριμήσεως³⁴). Σ. ἐφ' ἣν χειμῶν οὐκ ἐγένετο ἐν ἡμέρα ἐπιτιμῆσεως.³⁵
25. קָשַׁר נְבִיאֵיהָ בְּתוֹכָהּ. *Conjuratio prophetarum ejus est in medio ejus*. O. ἧς οἱ ἀφηγοῦμενοι ἐν μέσῳ αὐτῆς. 'A. *σύστρεμμα* ... Σ. *συνωμοσία προφητῶν αὐτῆς ἐν μέσῳ αὐτῆς*. Θ. *συστροφὴ προφητῶν αὐτῆς* ...³⁶
25. חָק. *Opes*. O. ἐν *δυναστεία*. "Αλλος" *πλοῦτον*.³⁷
26. הֵבִיחוּ תוֹרֹתַי. *Violaverunt legem meam*. O. ἤθētσαν νόμον μου. Σ. *ἐβιάζοντο τὸν νόμον μου*.³⁸
- לְחַל. *Et profanum*. O. *καὶ βεβήλου*. Σ. (καὶ) *λαϊκοῦ*.³⁹
- וְעַתָּה לֹא הוֹדִיעוּ. *Non indicaverunt*. O. οὐ διέσπελλον. 'A. (οὐκ) *ἐγνώρισαν*. Σ. (οὐκ) *ἐδιδασκον*.⁴⁰
- וְהֵעֲלִיבוּ. *Absconderunt*. O. *παρεκάλυπτον*. 'A. *ὑπερείδον*. Σ. *παρέβλεπον*.⁴¹
- וְנִחַל. *Et profanatus sum*. O. Θ. *καὶ ἐβεβηλούμην*.⁴² *Alia exempl. καὶ τὰ σάββατά μου ἐβεβήλουν*.⁴³
27. לְפָנֶיךָ נִשְׁתַּחֲוִי. *Ad perdendum animas*. O. Vacat. ✕ Θ. *τοῦ ἀπολέσαι ψυχάς*.⁴⁴
28. וְהָיוּ לָהֶם תְּהוֹמוֹת. *Obdixerunt iis tectorium*. O. *ἀλείφοντες αὐτοὺς πεσοῦνται* ('A. *ἀναλον*. Σ. *ἀναρτύφ*. Θ. *ἀφροσύνη*⁴⁵). Σ. *οἱ ἐπέχριον αὐτοὺς ἀναρτύφ*.⁴⁶ 'O' *Ἐβραῖος* *ἤλειφον αὐτοὺς πῆλφ ἄνευ ἀχύρου*.⁴⁷

⋆ ————— ⋆

⋆. Verbum formae Pael *حَسَدًا* ponitur de fructibus qui *corrumpunt* s. *pervertunt* saporos suos in S. Ephraemi Carm. Nisib. XXIX, 120, ubi Bickell in *Ad-dendis* confert Arabicum *حَدَرٌ*, *corruptus est, computruit*. Affinis est vox aequae ignota *حَدَا*, quam cum Graeca *σκωρία* commutatit Syrus noster in Hex. ad Psal. cxviii. 119. Aliam viam insistit Ceriani noster in literis ad nos quatuor abhinc annis scriptis: "Quid si esset *حَدَا* adjectivum a *حَدَا*, quod indicat *lutum arena carens* in Thoma a Novaria p. 261; ut liberius Noster ex contextu verterit vocem, *argentum luto commixtum*?"²⁷ Codd. 86, 88. ²⁸ Cod. 86, teste De Reg. Sic in textu Comp., Cod. 23. ²⁹ Sic Cod. XII, Syro-hex., et sine aster. Codd. III, 26, 62, 147. Codd. 87, 88 pingunt: ✕ *ἐν τῇ* (sic) *ὀργῇ μου καὶ ἐν τῷ θ. μου*.³⁰ Codd. 86, 88. ³¹ Comp., Codd. 22, 23, alii: *καὶ συνάξω, καὶ ἐπαφήσω*, ex duplici versione. ³² Codd. 86, 88. Syro-hex. in textu: ✕ *συνάξω*. ³³ Codd. 86, 88, teste Parsonsio. De Reg. e Cod. 86 exscriptis: Σ. *μὴ καθαρθεῖσα*. Syro-hex. affert: *μὴ ἐβιάζω*.³⁴ Cod. 62 in textu: *ἐν ἡμέρα ἐμβριμήσεως ὀργῆς*. Fortasse est Aquilae. ³⁵ Syro-hex. in continuatione: *ἐν ἡμέρα ἐπιτιμῆσεως ὀργῆς*

⋆. ³⁶ Codd. 86, 88. Syro-hex. Symmacho continuat: *ἐν ἡμέρα ἐπιτιμῆσεως ὀργῆς*. Cf. Hex. ad Jerem. xi. 9. ³⁷ Comp., Codd. 22, 23, 36, alii: ἐν *δυναστεία πλοῦτον*, ex duplici versione. Cf. Hex. ad Jesai. xxxiii. 6. ³⁸ Syro-hex. *ἐβιάζοντο τὸν νόμον μου*. ³⁹ Codd. 86, 88. Syro-hex. *καὶ λαϊκοῦ*. Cf. Hex. ad 1 Reg. xxi. 4. ⁴⁰ Iidem. ⁴¹ Iidem (cum *ὑπερείδον*), teste Parsonsio. De Reg. e Cod. 86 affert: "Αλλος" *ὑπερείδον*. Σ. *παρέβλεπον*. ⁴² Cod. 86, teste De Reg. ⁴³ Sic Ald., Codd. III, 26, 42, alii, et Syro-hex. in marg. char. med. Cod. 86, teste De Reg.: "Αλλος" + *καὶ τὰ σ. μ. ἐβεβήλουν*. ⁴⁴ Cod. XII, teste Parsonsio. Sic in textu Comp., Codd. 23, 62, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. De Reg. e Cod. 86 affert: Π. ✕ *τοῦ ἀ. ψυχάς*. E contrario Parsons. ex eodem exscriptis: Σ. Π. *ὥστε ἀ. ✕ ψυχῆν*. ⁴⁵ Codd. 86 (cum *ἀνάφ*, teste De Reg.), 88. Syro-hex. affert: Θ. *ἀφροσύνη* (*حَفَلَة*). Cf. ad Cap. xiii. 10. ⁴⁶ Syro-hex. *ἐπέχριον*. ⁴⁷ Schol. apud Nobil. Sic (cum *ἀχύρων*) Cod. XII in marg., qui post αὐτοὺς in alio marg. pingit: *ἀναρτύφ*.

28. לָהֶם (in posteriore loco). O'. Vacat. ✕ OI Γ'. αἰτοῖς 4.⁴⁸
29. עָשְׂקוּ עֵשְׂקוּ. *Vexarunt vexatione.* O'. ἐκπιεζόντες ἀδικία. 'A. Σ. ἐσυκοφάντησαν συκοφαντίαν.⁴⁹
- דוּרוּ. *Oppresserunt.* O'. καταδυναστεύοντες. 'A. ἐβιάζοντο.⁵⁰
- עָשְׂקוּ בְלֹא חֲסָפֹט. *Vexarunt inique.* O'. οὐκ ἀναστρεφόμενοι μετὰ κρίματος. Σ. ἐσυκοφάντησαν ἀκρίτως.⁵¹
30. גִּירָר גִּירָר. *Qui exstrual maceriem.* O'. ἀναστρεφόμενον ὀρθῶς. Σ. Θ. οἰκοδομοῦντα φραγμόν.⁵²
- וְעָמַד בַּפְּרִץ. *Et stet in ruptura (muri).* O'. καὶ ἐστῶτα ✕ ἐν διακοπῇ φραγμοῦ 4.⁵³ . . ὄλοσχερῶς. Θ. καὶ ἐστῶτα ἐν τῇ διακοπῇ.⁵⁴
- הָאֲרִץ. O'. τῆς ὀργῆς. Alia exempl. τῆς γῆς.⁵⁵
31. כָּלִיתֵיהֶם. *Consumam eos.* O'. τοῦ συντελεσαι ✕ OI Γ'. αὐτοῦς 4.⁵⁶ Σ. (τοῦ) ἀναλώσαι (αὐτοῦς).⁵⁷

CAP. XXIII.

3. וְנָו. *Scortatae sunt.* O'. Vacat. ✕ OI Γ'. ἐπόρνευσαν.¹
- כִּמְעֻבָּה. *Compressa sunt.* O'. ἔπεσον. 'A. ἐκλάσθησαν. Σ. ἐμαλάχθησαν.²
- וְשָׁם עָשׂוּ דְדֵי בְתוּלֵיהֶן. *Et ibi contractaverunt mammas virginitalis earum.* O'. ἐκεῖ διεπαρθενεύθησαν ✕ τιτθοὶ παρθενίων αὐτῶν 4.³ Σ. καὶ ἐκεῖ ἤκμασαν τιτθοὶ παρθενίων αὐτῆς.⁴
5. וְהָעֵבֶב. *Et amore exarsit.* O'. καὶ ἐπέθετο. 'A. καὶ ἐπεπόθησεν. Σ. καὶ ἠρθεύσατο. Θ. καὶ ὥρμησεν.⁵ Aliter: Σ. et effusa est.⁶
6. לְבִשְׁתֵּי תְּבֵלֹת. *Vestitos hyacinthinis.* O'. ἐνδεδυκτότας ὑακίνθινα. Σ. ἡμφιεσμένους ἐν κατασκευῇ. Θ. ἐνδεδυμένους παντοίας.⁷
7. מִבְּחָר. *Lectissimum.* O'. ἐπίλεκτοι. Σ. Θ. ἐπιθυμητοί.⁸
- עָגְבָה. O'. ἐπέθετο. 'A. ἐπεπόθησεν. Σ. ἤδετο.⁹
8. וְעָשׂוּ דְדֵי בְתוּלֵיהֶן. O'. διεπαρθενευσαν αὐτήν. Σ. Θ. . . παρθένα αὐτῆς.¹⁰

⁴⁸ Cod. XII, teste Parsonio. De Reg. e Cod. 86 affert: Σ. αἰτοῖς. Sic in textu sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. ⁴⁹ Codd. 86 (cum 'A. pro 'A. Σ., teste De Reg.), 88. ⁵⁰ Iidem. ⁵¹ Iidem. Syro-hex. ه. حصف ولا. ⁵² Codd. 86, 88: Θ. οἰκοδ. φραγμόν. Syro-hex. vero: Σ. οἰκοδ. φραγμόν (وخل هبل). ⁵³ Cod. Jes. Sic sine aster. Codd. 22, 23, 36, alii, qui reprobant ὄλοσχερῶς. ⁵⁴ Codd. 86, 88 in continuatione. Copulam non agnoscit Parson. ⁵⁵ Sic Comp., Codd. XII, 23, 62, alii, et Syro-hex. in marg. char. med. ⁵⁶ Cod. 86. Sic in textu Comp., Codd. III, 23, 26, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. ⁵⁷ Codd. 86, 88.

CAP. XXIII. ¹ Cod. Jes. Sic in textu Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 26, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. ² Codd. 86, 88. ³ Sic Codd. XII (cum παρθενίων), 87, 88. Syro-hex. sine aster. حصفلا و حصفلا حصفلا. Ad τὰ παρθένα cf. Jud. xi. 37. ⁴ Codd. 86, 88: Σ. (Cod. 86: "Ἄλλος, teste De Reg.) ἤκμασαν τ. παρθενίων αὐτῆς. Syro-hex. affert: Σ. καὶ ἐκεῖ ἤκμασαν (و حصفلا حصفلا). Cf. ad v. 21. ⁵ Codd. 86, 88 (utrumque cum prava scriptura ἐπιποίθησεν). Theodotionis versionem fortasse respexit Hieron., Hebraea ver-

tens: *Et insanivit (sive abiit) ad amatores suos.* (Notandum est usus paulo exquisitior verborum ἐρθεύεσθαι et ἐρθεία, de iis qui quoquo modo gratiam sibi conciliare student, specialiter de magistratibus auram popularem nimio studio, vel etiam malis artibus captantibus, cuius usus exemplum optimum et fere unicum praebet Aristot. Polit. V. 3. 9: Μεταβάλλονσι δ' αὖ πολιτείας καὶ ἀνεν στάσεως, διὰ τε τὰς ἐρθείας, ὥσπερ ἐν 'Ηραΐα' ἐξ αἰρετῶν γὰρ διὰ τοῦτο ἐποίησαν κληρωτάς, ὅτι ἤρουντο τοὺς ἐρθευομένους' καὶ δι' ὀλιγορίαν κ. τ. εἰ. Hic autem, et saepius in hoc capitulo, Symmachus, ad sensum vocis Hebraeae non inepte, de meretrice, amatores suos prensatione, affatu, quoquo modo sollicitante, pro suo reconditoris Graecitatis studio vocabulum adhibet.) ⁶ Syro-hex. و حصفلا حصفلا. Cf. ad v. 20. Utrum vero Syrus noster alteram istius interpretis versionem nactus fuerit, an vocis difficultas ἠρθεύεσθαι sensum liberius expresserit, non ausim definire. ⁷ Cod. Jes. Cf. ad v. 12. ⁸ Codd. 86, 88. ⁹ Iidem. Aquilae lectionem (cum scriptura ἐπιποίθησεν) silet Parson., tum hic, tum v. 9. Alter interpres pro וְעָשׂוּ נֵסֵיΟ I nescio an hic invenerit עָרְבָה grata fuit, quod legitur in loco simillimo Cap. xvi. 37. ¹⁰ Syro-hex. و حصفلا حصفلا. H. H.

9. עֲנָבָה. Ο. ἐπετίθετο. Ἀ. ἐπεπόθησεν. Σ. προσηριεύσατο.¹¹
10. שֵׁם. *Nomen* (celebre). Ο. λάλημα. Σ. ὀνομαστή.¹²
 מִשְׁפָּטִים. *Judicia* (poenas). Ο. ἐκδικήσεις. Ἀ. Θ. κρίματα.¹³
11. עֲנָבְתִּיהָ. *Amorem vehementem suum*. Ο. τὴν ἐπίθεσιν (Ἀ. ἐπιπόθησιν.¹⁴ Σ. ἐριθειάν. Θ. ὀρμὴν¹⁵) αὐτῆς.
12. עֲנָבָה. Ο. ἐπέθετο. Σ. ἠριεύσατο.¹⁶
 מְכַלְלָה. *Perfectionem*. Ο. εὐπάρυφα. Ἀ. συντέλειαν. Σ. ἐν κατασκευῇ. Θ. παντοῖα.¹⁷
14. מְחַקֵּהוּ. *Viros delineatos*. Ο. ἀνδρας ἐζωγραφημένους. Ἀ. ἀνδρῶν μίμημα.¹⁸
 עֵלְמִי. *Imagines*. Ο. εἰκόνας. Ἀ. εἶδωλα.¹⁹
 בְּשֵׂשֶׁר. *Rubrica*. Ο. ἐν γραφίδι. Σ. Θ. ἐν χρώμασιν.²⁰
15. אָזוֹר. *Cingulum*. Ο. ποικίλματα. Σ. ζώνας.²¹
 סְרָחִי מְבֻלוֹם. *Redundantes mitris* (gestantes mitras longe dependentes). Ο. παράβαπτα καί. Alia exempl. καὶ τῖαραι βαπταί.²² Σ. περιβλήματα. Θ. χαλάσματα ἀναδεδεμένα.²³
15. כְּרָאָה שְׁלֵשִׁים בְּלָם. *Species ducum erat omnibus*. Ο. ὄψις τρισσῆ πάντων. Ἀ. δρασὶς σκυλευτῶν πάντες. Σ. εἶδέα τριστατῶν πάντων. Θ. τρισσῶν.²⁴
 בְּנִיר־בְּבָל. Ο. υἱῶν ✕ Οι Γ. Βαβυλώνος 4 Χαλδαίων.²⁵
17. חֶרְיָם. *Amorum*. Ο. καταλυόντων. Ἀ. συζυγίας.²⁶ Θ. τιθῶν.²⁷
 הִתְקַע. *Et aversa est*. Ο. καὶ ἀπέστη. Σ. καὶ ὀλιγοψύχησε (s. ἠπόδησε).²⁸
19. לִזְכָּר. *Recordando*. Ο. τοῦ ἀναμνήσθαι. Σ. διὰ τοῦ ἀναμνησθῆναί σε.²⁹
20. וַתַּעְגְּבָה עַל פְּלִגְשִׁיהָ. *Et amore exarsit in moechos suos*. Ο. καὶ ἐπέθου ἐπὶ τοὺς Χαλδαίους. Σ. καὶ effunderis πρὸς τοὺς παῖδας αὐτῶν. Θ. καὶ ἀνεπέθησας ἐπὶ τὰς ἐλκετάς αὐτῶν.³⁰
- וַיְהָיו סוּסֵים וַיְהָיו. *Et fluxus seminis equorum fluxus eorum*. Ο. καὶ αἰδοῖα (Ἀ. βρόμος. Σ. ὄρμημα³¹) ἵππων τὰ αἰδοῖα αὐτῶν. Ὁ Ἐβραῖος καὶ αἱ διεγέρσεις αὐτῶν ὡς ἵππων.³²
21. אֵת וַיִּמַּת. *Scelus*. Ο. τὴν ἀνομίαν. Σ. τὸ μύσος. Θ. τὴν πορνείαν.³³
 בַּעֲשֹׂת מְמַצְרֵים דַּיְדָן. *Dum contrectarentur*

¹¹ Codd. 86, 88. ¹² *Iidem*. ¹³ *Iidem*. ¹⁴ Theodoret. ¹⁵ Codd. 86, 88. ¹⁶ Cod. 86, teste De Reg. ¹⁷ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: **ⲛⲉⲧⲉⲗⲁⲏⲓ**. Graecae, ni fallor, ἐγκατάσκευα, artificiosae elaborata (cf. ad Cap. xxvii. 24), quae lectio alteri, ἐν κατασκευῇ (cf. ad v. 6), fortasse praeferenda est. ¹⁸ Codd. 86, 88. ¹⁹ *Iidem*. Parsons. praeterea affert: "Θ. χρώματα 86. Sic, nisi χρώμασι, 88." Sed vid. notam seq. ²⁰ Cod. 86, teste De Reg.: Θ. ἐν χρώμασιν. Syro-hex. autem: Σ. ἐν χρώμασιν (**ⲛⲉⲧⲉⲗⲁⲏⲓ**). Duplex versio, ἐν χρ. ἐν γραφίδι, est in Comp., Codd. 22 (cum ἐν γραφῇ), 23, aliis, et Theodoro. ²¹ Codd. 86, 88. ²² Sic Codd. III, 23, 26, alii, et Theodoret. Syro-hex. **ⲛⲉⲧⲉⲗⲁⲏⲓ**. In Ald., aliis, est καὶ τῖαραι βαπτάς, 8. καὶ τῖαυα βαπτά. Vulg.: et tiaras tinctas. ²³ Codd. 86, 88. Syro-hex. ad καὶ τῖαραι in marg. affert: **ⲛⲉⲧⲉⲗⲁⲏⲓ** + **ⲛⲉⲧⲉⲗⲁⲏⲓ**. Syriacum **ⲛⲉⲧⲉⲗⲁⲏⲓ**, *operimentum* (sp. capitis), Graecae κάλυμμα, ἐπικάλυμμα, περιβάλυμμα, vereor ut cum Graeco περίβλημα componi possit. Altera vox **ⲛⲉⲧⲉⲗⲁⲏⲓ**, Norbergio *cidares inclinatae*, a **ⲛⲉ**, *inclinatus est*, proculdubio pertinet ad

χαλάσματα, quae non differre videntur a χαλαστά, *catenulae*, in lectione Theodotionis ad Exod. xxviii. 14, ubi Syrus noster itidem affert: **ⲛⲉⲧⲉⲗⲁⲏⲓ**. ²⁴ Lectiones Aquilae et Symmachi e Cod. Jes. exscriptis Montef. Codd. 86, 88: Ἀ. σκυλευτῶν. Σ. τριστατῶν (προστατῶν Cod. 88). Θ. τρισσῶν. Nobil. quidem [ex Theodoro] affert: Σ. δρασὶς σκυλευτῶν πάντων; sed repugnat etiam Syrus noster, qui Symmacho tribuit: εἶδέα τριστατῶν (**ⲛⲉⲧⲉⲗⲁⲏⲓ** + **ⲛⲉⲧⲉⲗⲁⲏⲓ**). ²⁵ Cod. XII, teste Parsonsio. Cod. 86: Π. Βαβυλώνος. Sic in textu Comp., Codd. 22, 23, 36, alii, Syro-hex., et sub aster. Cod. 87. ²⁶ Codd. XII, 86, 88. ²⁷ Codd. 86, 88. ²⁸ Syro-hex. **ⲛⲉⲧⲉⲗⲁⲏⲓ** + **ⲛⲉⲧⲉⲗⲁⲏⲓ**. ²⁹ *Iidem*: **ⲛⲉⲧⲉⲗⲁⲏⲓ** + **ⲛⲉⲧⲉⲗⲁⲏⲓ**. ³⁰ *Iidem*: **ⲛⲉⲧⲉⲗⲁⲏⲓ** + **ⲛⲉⲧⲉⲗⲁⲏⲓ**. ³¹ Pro effunderis Symmacho fortasse vindicandum ἠριθειῶν: certe De Reg. e Cod. 86 affert: Σ. ἠριθειῶν. Cf. ad v. 5. ³² Codd. 86, 88. ³³ Polychronius apud Nobil. ³³ Codd. 86, 88. Cf. ad v. 27. Syro-hex. affert: **ⲛⲉⲧⲉⲗⲁⲏⲓ**.

ἐποίησε ταῦτά σοι. Σ. καὶ ἡ μυσσαρία σου, καὶ ἡ πορνεία σου, ἔσται ταῦτά σοι.⁵⁴

30. **עַל אֲשֶׁר**. *Propterea quod.* Ο'. καὶ (ἐμιαίνου). 'Α. ❖ ἐπὶ οὓς 4. Θ. ❖ ἐφ' οἷς 4.⁵⁵

בְּגִלְיֹהִים. Ο'. ἐν τοῖς ἐνθυμήμασιν (Οἱ Γ'. εἰδώλοις⁵⁶) αὐτῶν.

32, 33. **הַעֲמִמְקָה וְהַחֲבִיבָה הַחַיְיָה לְחֶזֶק וּלְלַעַג**. **הַמְרִבָּה לְהַכִּיל**; **שִׁכְרוֹן וַיְגוֹן הַמְּלֹאִי**. *(Calicem) profundum et latum; eris (s. erit) in risum et in subsannationem; amplius est ad capiendum. Ebrietate et maerore repleberis.* Ο'. τὸ βαθὺν καὶ τὸ πλατὺν, ❖ Θ. καὶ ἔσται εἰς γέλωτά καὶ εἰς μυκτηρισμὸν⁵⁷, καὶ τὸ πλεονάζον τοῦ συντελέσαι μέθην· καὶ ἐκλύσεως πλησθήσῃ. Σ. ἡ βαθεῖα καὶ εἰρύχωρος, ἔσται εἰς γέλωτα καὶ εἰς λαλιάν, ἢ πολλοὺς χωροῦσα, μέθης καὶ ἀνιάσεως πλησθήσῃ.⁵⁸

33. **כַּלִּיעַ שְׂמֵהּ שִׁמְמָה**. *Calice stuporis et desolationis.* Ο'. καὶ τὸ ποτήριον ❖ ἀφανείας καὶ 4⁵⁹ ἀφανισμοῦ. 'Α. . . καὶ ἐρημίας. Σ. . . ἀδημονίας ❖ καὶ ἀθυμίας.⁶⁰ Θ. ποτήριον ἀφανείας καὶ ἀφανισμοῦ.⁶¹

34. **וַיִּצְיֹת וְאֵת-חֲרָשֶׁיהָ תִּגְרָמִי וְשִׂרוּךְ תִּגְתְּקִי**. *Et exsuges, et testas ejus (calicis) rodes (lambes), et ubera tua convelles.* Ο'. ❖ καὶ ἐκστραγγιεύς 4,⁶² καὶ τὰς ἑορτὰς καὶ τὰς νομηνίας

αὐτῆς ἀποστρέψω. 'Α. Σ. Θ. (καὶ ἐκστραγγιεύς), καὶ τὰ δστρακα αὐτοῦ κατατρώξεις ὡς ὄστρακα, καὶ τοὺς μαστοὺς σου κατατιλεύς.⁶³

35. **שַׁעַר יְמִינִי**. *Porta scelus tuum.* Ο'. λάβε τὴν ἀσβεβιάν σου. 'Α. πίε. ⁶⁴ Σ. ἄρον τὸ μύσος (s. τὴν μυσσαρίαν) σου.⁶⁵

36. **הֲתִשָּׁפוּ אֶת-אֶרְצְךָ**. Ο'. οὐ (alia exempl. εἰ) κρινεῖς (Οἱ λοιποὶ· κρίθητι⁶⁶) τὴν 'Οδλαν. 'Α. κρίθητι μετὰ 'Οδλας.⁶⁷

37. **וְאֵת-גִּלְיֹתֶיךָ יְהַפֹּכִים נָשָׂא**. *Et cum idolis suis moechati sunt.* Ο'. τὰ ἐνθυμήματα ('Α. Σ. Θ. εἰδῶλα⁶⁸) αὐτῶν ἐμοιχῶντο. Σ. καὶ πρὸς τὰ εἰδῶλα αὐτῶν ἐμοιχῶντο.⁶⁹

וַיִּגְמֵךְ. Ο'. καὶ ❖ Θ. γε 4.⁷⁰
לְאֲכִילָהּ. *Ad cibandum (ignem).* Ο'. δι' ἐμπύρρον. 'Α. Σ. Θ. εἰς βρώσιν.⁷¹

38, 39. **בַּיּוֹם הַהוּא** (bis). Ο'. Vacat. ❖ 'Α. Σ. Θ. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ 4.⁷²

39. **וַבִּשְׁחַטֵּם אֶת-בְּנֵיהֶם לְגִלְיֹהִים וַיָּבֵאוּ**. *Et cum immolarent filios suos idolis suis, etiam ingressi sunt.* Ο'. καὶ ἐν τῷ σφάξειν αὐτοὺς τὰ τέκνα αὐτῶν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν, καὶ εἰσπορεύοντο. Σ. καὶ ἐν τῷ θύειν αὐτὰς τὰ τέκνα αὐτῶν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν, εἰσέρχοντο.⁷³

וַהֲרִיגָה. Ο'. καὶ ὅτι. Οἱ Γ'. καὶ ἰδοῦ.⁷⁴

⁵⁴ Syro-hex. **وَأَسْرَبَ فِي مَسَارِيهَا** ❖ **وَأَسْرَبَ فِي مَسَارِيهَا**. ⁵⁵ Cod. 86, teste De Reg. ⁵⁶ Codd. 86, 88. ⁵⁷ Cod. Jes. Sic in textu Comp. (sine καὶ priore et eis posteriore), Ald. (sine καὶ), Codd. III (ut Ald.), 22 (sine eis), 23, 26 (ut Ald.), alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. ⁵⁸ Syro-hex. **وَأَسْرَبَ فِي مَسَارِيهَا**. ⁵⁹ Cod. 86 (ut videtur), 88 : Σ. ἀπολυε (sic) χωροῦσα μέθης καὶ ἀνιάσεως. In *Otio Norvic.* p. 62 pro ἀπολυε, adhibito Syro nostro, correxeram ἢ πολλοὺς, quam scripturam in Cod. 86 exstare testatur De Reg. ⁶⁰ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex. ⁶¹ Cod. XII, et sub θ. ❖ (cum ἀφανίας) Cod. 86, teste De Reg. ⁶² Sic Codd. 87, 88, Syro-hex. (❖ **وَأَسْرَبَ فِي مَسَارِيهَا** ❖), et sine aster. Ald., Codd. III, XII, 49, alii. ⁶³ Codd. 86, 88 (qui καὶ ὡς ὄστρακα pro ὡς ὄστρακα mendose habet). Post καὶ (sic) πείσαι (s. πῆγ) αὐτὸ Comp., Codd. 22, 23, 36, alii, in textum inferunt : καὶ ἐκστραγγιεύς, καὶ τὰ ὄ. αὐτοῦ κατατρώξεις (καταφαγῆ Cod. 23),

καὶ τοὺς μ. σου κατατιλεύς. In lectione trium interpretum, quae Symmachi potissimum est, verba ὡς ὄστρακα superflua esse videri possint, et ex corrupta repetitione τοῦ ὄστρακα nata. Sed legebantur a Syro nostro, qui Symmacho soli adjudicat : **וְאֵת-חֲרָשֶׁיהָ יִצְיֹת** ❖ **וְאֵת-חֲרָשֶׁיהָ יִצְיֹת**. **וְאֵת-חֲרָשֶׁיהָ יִצְיֹת**. **וְאֵת-חֲרָשֶׁיהָ יִצְיֹת**. ⁶⁴ Cod. 86, 88. ⁶⁵ Syro-hex. ❖ **וְאֵת-חֲרָשֶׁיהָ יִצְיֹת**. ⁶⁶ Theodoret. : τὸ, εἰ κρινεῖς [sic Comp., Ald., Codd. 23, 42, alii, et Syro-hex. in textu] οἱ ἄλλοι ἐρμηνευταί, κρίθητι, ἡρμήνευσαν. ⁶⁷ Cod. 86, teste De Reg. ⁶⁸ Idem. ⁶⁹ Syro-hex. ❖ **וְאֵת-חֲרָשֶׁיהָ יִצְיֹת**. ⁷⁰ Cod. 86, teste De Reg. ⁷¹ Codd. 86, 88. ⁷² Codd. XII, 86. Sic in textu Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Comp., Codd. 23, 62, 147. ⁷³ Syro-hex. **וְאֵת-חֲרָשֶׁיהָ יִצְיֹת** ❖ **וְאֵת-חֲרָשֶׁיהָ יִצְיֹת**. ⁷⁴ Codd. 86, 88. Sic in textu Comp., Cod. 23.

40. אָשַׁר. O'. ois. Σ. Θ. πρὸς οὓς.⁷⁵
 כַּחֲלֵף. Fucasti (stibio). O'. και ἐστιβίζου.
 'Α. Θ. ἐστιμμίω.⁷⁶
41. שָׁמַת עָלֶיהָ. Posuisti super eam (mensam).
 O'. εὐφράνουντο ἐν αὐτοῖς. 'Α. Θ. ἐπέθη-
 κας...⁷⁷
42. וְקוֹל הַמּוֹן שָׁלַר בָּהּ. Et vox multitudinis se-
 cure agentis erat in ea. O'. και φωνὴν ἀρμο-
 νίας ('Α. πλήθους. Σ. ὄχλου⁷⁸) ἀνεκρούοντο.
 Σ. και φωνὴ ὄχλου εὐθρονύκτος ἦν ἐν αὐτῇ.⁷⁹ Θ.
 (καὶ φωνὴ) ἤχους εὐθηνίας ἐν αὐτῇ.⁸⁰
- טוֹבְאִים. Ebriosi. O'. Vacat. ✕ οἰνωμέ-
 νους.⁸¹ 'Α. μεθύντων.⁸²
43. לְבִלְהָ נֶאֱסִים. Illi quae detrita erat adulteriis.
 O'. οὐκ ἐν τούτοις μοιχεύουσι; 'Α. τοῦ κατα-
 τρήψαι μοιχείας. Σ. παλαιούται μοιχεία. Θ.
 τῇ παλαιούση μοιχείας.⁸³
- עַתָּה יִזְנֶה (יִזְנוּ ק'). Adhuc
 scortabitur scortationes suas etiam ipsa. O'.
 και ἔργα πόρνῆς και αὐτῇ ἔξεπόμενευσε. 'Α.
 νῦν πορνεύουσιν... Σ. καιρὸς πορνείας...⁸⁴
 Θ. καιρὸς πόρνῆς, πορνεία αὐτῆς.⁸⁵
44. אִשֹּׁת הַזְּמָה. Feminas scelestas. O'. τοῦ ποιῆ-
 σαι ἀνομίαν. 'Α. τὰς γυναῖκας τῆς συνταγῆς.⁸⁶
45. וְשָׁפְטוּ. O'. και ἐκδικήσουσιν. 'Α. Θ. κρινού-
 σιν.⁸⁷

45. וְכִשְׁפַּט שִׁפְכֹת דַּם. Et iudicio effundentium
 sanguinem. O'. και ἐκδικήσει αἵματος. ΟΙ
 Γ'. και κρίσιν ἔκχεουσῶν αἷμα.⁸⁸
47. אָבֹן קָהָל. Lapidibus congregatio. O'. λίθους
 ὄχλων. 'Α. Θ. ἡ ἐκκλησία.⁸⁹
- וַיִּבְרָא אוֹתָהֶן בַּחֲבוּרֹתָם. Et caedat eas gladiis
 suis. O'. και κατακέντει αὐτὰς ἐν τοῖς ξίφε-
 σιν αὐτῶν. Θ. και καθαρῖσει αὐτὰς ἐν τοῖς ξίφεσιν
 (s. ταῖς μαχαίραις) αὐτῶν.⁹⁰
48. וְהִשְׁבַּתִּי וְפָה מִן הָאָרֶץ. Et cessare faciam
 scelus de terra. O'. και ἀποστρέψω ἀσέβειαν
 ἐκ τῆς γῆς. Σ. ὅτι παύσω (s. καταπαύσω) μουσα-
 ρίαν ἀπὸ τῆς γῆς.⁹¹
- כְּזַמְתְּנָהּ. O'. κατὰ τὰς ἀσεβείας αὐτῶν. 'Α.
 (κατὰ τὴν) συνταγὴν... Σ. (κατὰ τὰ) μύση...
 Θ. (κατὰ τὴν) πορνείαν...⁹²

Cap. XXIII. 10. ÷ εἰς τὰς θυγατέρας 4.⁹³ 29.
 ÷ και τοὺς μόχθους σου 4.⁹⁴

CAP. XXIV.

2. אֶת-שֵׁם הַיּוֹם. Nomen diei. O'. εἰς ἡμέραν.
 ΟΙ Γ'. τὸ ὄνομα τῆς ἡμέρας.¹
- אֶת-עֵצֶם הַיּוֹם הַזֶּה קִמְוֵן. Hoc ipso die appro-
 pinquavit. O'. ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης, ÷ ἀφ'
 ἧς 4 ἀπηρέισατο ('Α. ἐπέστη. Θ. προέθετο²).
 Σ. ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, προέθετο.³

⁷⁵ Cod. 86, teste De Reg. ⁷⁶ Idem. Parsons. e
 Codd. 86, 88 affert: 'Α. Θ. ἐστιμμίω. ⁷⁷ "Σ. Θ. ἐπέθηκας.
 Sic (cum 'Α. pro Σ.) 88."—Parsons. De Reg. e Cod. 86
 affert: 'Α. Θ. ἐπέθηκας. In Comp., Codd. 22, 23, 36, aliis,
 duplex versio est: ἐτίθης (s. ἐτίθεις) ἔμπροσθεν αὐτῶν και
 εὐφρ. ἐν αὐτοῖς. ⁷⁸ Codd. 86, 88. ⁷⁹ Syro-hex. ܘܫܘܢܘ.
 ✕ ܘܫܘܢܘ ܘܫܘܢܘ ܘܫܘܢܘ ܘܫܘܢܘ. ⁸⁰ Codd. 86, 88
 (cum εὐθηνίας). ⁸¹ Sic Codd. XII (cum εἰνομενους), 87,
 88, Syro-hex., et sine aster. Comp., Ald., Codd. III, 23,
 26, alii. ⁸² Codd. 86, 88. ⁸³ Codd. 86, 88, teste
 Parsonsio. Ad Theod. pro μοιχεία praetulimus μοιχείας,
 in quo consentiunt De Reg. et Syro-hex. Ceterum non
 multum tribuimus Aquilae versioni plane discrepanti, quam
 testatur Vajikra rabba fol. 203 d: תרנם עקילם פיליא פורני
 [נִזְנֶה] דְהוּא כְּבִלְיָא נִיארָא [נִזְנֶה]; h. e. "Vertit Aquilas παλαιᾶ
 πόρνη, quod significat decrepitam eamque adulteram." Vid.
 Rud. Anger in libello De Onkelo etc. pp. 17, 25, 26.

⁸⁴ Codd. 86, 88. ⁸⁵ Syro-hex. ܘܫܘܢܘ ܘܫܘܢܘ ܘܫܘܢܘ ܘܫܘܢܘ ܘܫܘܢܘ. h. e. ni
 fallor: O. τῇ πάλαι ὄση (sic) καιρὸς μοιχείας (s. μοιχείας και-
 ρὸς) πόρνῆς, πορνεία αὐτῆς. ⁸⁶ Cod. 86, teste De Reg.
⁸⁷ Codd. 86, 88. ⁸⁸ Idem. (Parsons. e Cod. 86 ex-
 scripsit ἔκχεουσιν, renuente De Reg.) Sic in textu cum
 κρίσει pro κρίσω Comp. (cum ἔκχεουσιν), Cod. 23. Codd. 22
 (in marg.), 36, alii, post μαχαλίδος inferunt: και κρίσει ἐκ-
 χεουσῶν αἷμα. ⁸⁹ Codd. 86, 88. ⁹⁰ Syro-hex. ܘܫܘܢܘ.
 ✕ ܘܫܘܢܘ ܘܫܘܢܘ ܘܫܘܢܘ ܘܫܘܢܘ. ⁹¹ Idem: ܘܫܘܢܘ.
 ✕ ܘܫܘܢܘ ܘܫܘܢܘ ܘܫܘܢܘ ܘܫܘܢܘ. Cf. ad v. 27. ⁹² Codd.
 86, 88. ⁹³ Cod. 87. Syro-hex.: + εἰς τὰς θ. αὐτῆς 4.
 Pronomen est in Ald., Codd. III, XII, 22, 26, aliis.
⁹⁴ Cod. 87, Syro-hex.
 CAP. XXIV. ¹ Codd. 86, 88, qui pingunt: τὸ ὄν. ✕ τῆς
 ἡμέρας. ² Idem. (In textu obelus est in Cod. 87.)
³ Syro-hex. ܘܫܘܢܘ ܘܫܘܢܘ ܘܫܘܢܘ ܘܫܘܢܘ ܘܫܘܢܘ.

3. וּמִשָּׁל. *Et paraboliſa.* O'. καὶ εἰπόν. 'A. καὶ παροιμίαι. Σ. καὶ παροιμίαι. Θ. καὶ προβολοῦ.⁴
- הַפְּרִי. O'. τὸν παραπικραίνοντα. 'A. τὸν ἀλλάσσοντα.⁵
- תְּפֹץ (in posteriore loco). *Aprone.* O'. Vacat. ✕ ἐπίστησον.⁶
4. נִתְחַיָּה. *Fruſta ejus.* O'. τὰ διχοτομήματα. 'A. Σ. Θ. μέλη.⁷
- תַּת. O'. διχοτόμημα. Oί Γ'. μέλος.⁸
- יָרֵךְ. *Femora.* O'. σκέλος. Oί Γ'. μηρόν.⁹
- מִלֵּא. *Imple.* O'. Vacat. 'A. ✕ πλήρης. Σ. πλήρωσον. Θ. πλήρη.¹⁰
5. וְגַם דּוֹר הַעֲצָמוֹת מִתְחַיָּה. *Sume, et etiam sit roſus ossium (coquendorum) sub illa.* O'. εἰλημμένων καὶ ὑπόκαιε τὰ ὀστά ὑποκάτω αὐτῶν. Σ. λάβε ἄλας, καὶ σύνθεσ τὰ ὀστά κυκλοτερῶς ὑποκάτω αὐτῶν.¹¹
6. הוֹדִיעֵיהָ. *Educ eam.* O'. ἐξήνεγκεν ✕ Oί Γ'. αὐτήν.¹²
7. עַל-צִתְוִיִּים סָלַע. *Super levem petram.* O'. ἐπὶ λεωπετρίαν. 'A. (ἐπὶ) λείαν πέτραν.¹³
9. אֹי עִיר הַדְּמִים. *Heu! urbem sanguinis!* O'.

- Vacat. ✕ 'A. Θ. οὐαὶ πόλις τῶν αἱμάτων.¹⁴
9. גַּם-אֵי. O'. καὶ ἐγώ. 'A. Θ. ✕ καίγε ἐγώ.¹⁵
- הַפְּרִי. *Pyram.* O'. τὸν δαλόν. Θ. καὶ ἀνθρακίαν (s. ἐσχάραν).¹⁶
10. הֵתָם. *Consumatur.* O'. ὅπως τακῆ. 'A. συντελέσω. Σ. ἀναλωθήσεται. Θ. ἐκλείψη.¹⁷
- הַרְקָה הַרְקָה. *Et condidatur conditura.* O'. καὶ ἐλαττωθῆ ὁ ζωμός ('A. (ῆ) ἔψησις. Θ. (ῆ) σκευασία¹⁸). Σ. συνεψηθήσεται ἡ σκευασία (s. κατασκευή).¹⁹
- וְהָעֲצָמוֹת יָתֵרו. *Et ossa adusta sint.* O'. Vacat. ✕ καὶ τὰ ὀστά συμφρυγήσονται.²⁰
11. וְהַעֲמִידָה עַל-נִתְחַיָּה רֶקָה. *Et ponatur super prunas suas vacua.* O'. καὶ στῆ ἐπὶ τοὺς ἀνθρακας ✕ αὐτῆς, ἐξήφθη.²¹ Alia exempl. καὶ στῆ ἐπὶ τοὺς ἀνθρακας ✕ αὐτῆς κενὴ ἐξήψηθη.²²
- וְהָרָה. *Et exuratur.* O'. καὶ θερμανθῆ. Alia exempl. ✕ ὅπως συμφρυγῆ.²³
- וְהִתְחַיָּה בְּתוֹכָהּ מִמְאֵתָה. *Et liquescat in medio ejus immunditia ejus.* O'. καὶ τακῆ ἐν μέσῳ ἀκαθαρσίας αὐτῆς. Alia exempl. καὶ τακῆ ἐν μέσῳ ✕ αὐτῆς ἄκαθαρσία (s. ἡ ἀκαθαρσία) αὐτῆς.²⁴

⁴ Codd. 86, 88, teste Parsonsio. De Reg. e Cod. 86 exscripsit: Θ. καὶ παραβολοῦ. ⁵ Cod. 86. Minus bene Cod. 88: 'A. τὸν παραλλάσσοντα. Cf. ad Cap. ii. 6. ⁶ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Comp., Codd. XII, 23, 62. Cod. 86, teste De Reg.: Π. ✕ καὶ ἐπίστησον. ⁷ Codd. 86, 88. ⁸ Idem. ⁹ Idem. ¹⁰ Idem. ¹¹ Syro-hex. **וְגַם דּוֹר הַעֲצָמוֹת מִתְחַיָּה**. Cod. 86: Σ. λάβε—κυκλοτερῶς (κυκλοτερως Parsons.). ¹² Cod. 86, teste De Reg. Sic in textu sine aster. Cod. 62. ¹³ Codd. 86, 88. Cf. ad Cap. xxvi. 4, 13. Montef. edidit: 'A. λείαν πέτρας, notans: "MS. Jes., forte pro λείαν πέτραν. Idem in textu πετρίαν." Parsonsii amanuensis affert: Cod. XII in marg.: 'A. λυανπέτραν (sic), de lectione textuali silens. ¹⁴ Cod. Jes. Sic in textu Comp., Ald., Codd. 22 (cum ὦ pro οὐαί), 23 (idem), 26, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. ¹⁵ Cod. 86, teste De Reg. ¹⁶ Syro-hex. **וְהָעֲצָמוֹת יָתֵרו**. Cf. Aq. ad Psal. cxix. 4, et LXX ad Job. xli. 10 in Syro-hex. ¹⁷ Codd. 86 (cum ἐκλείψει, teste Parsons.), 88. ¹⁸ Idem.

¹⁹ Syro-hex. **וְהִתְחַיָּה בְּתוֹכָהּ מִמְאֵתָה**. (Pro eodem Hebraeo Sym. ἄρτυσις et ἀρτύειν interpretatus est Job. xli. 22. Cant. Cant. viii. 2, quae voces per Syriacas **מִמְאֵתָה** et **חָבַץ** efferrī solent.) ²⁰ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Comp., Codd. III, 49, 86, alii. "In nonnullis libris [Codd. 22, 23, 36, alii] haec sequuntur, καὶ τὰ ὀστά συμφρυγῆ; in nonnullis [Ald., Codd. 68, 228, 238] καὶ τὰ ὀστά συντριβήσονται."—*Nobil.* ²¹ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. III, 26, 42, alii. Hieron.: *Et stet super carbones suos: incensa est.* Pro ἐξήφθη, ἐξηψήθη habent Comp. (cum ἐξεψήθη), Ald., Codd. 49 (cum καὶ ἐξηψ.), 68, 86, alii. ²² Sic Codd. XII (cum αὐτῶν), et sine aster. Codd. 23, 62 (cum ἐξήφθη). Secundum hanc lectionem vox **וְהָרָה** duplici versione gaudet. ²³ Sic Syro-hex., et sine aster. Codd. III, XII, 62, alii. Eadem post *θερμανθῆ* in textum inferunt Ald., Codd. 26, 49, alii. Codd. 87, 88: καὶ θερμανθῆ (✕) ὅπως φρυγῆ.²⁴ ²⁴ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 36, alii, et Hieron.

11. תִּתְּנֵנִי אֶרְגוֹן. *Consumatur aerugo ejus.* O'. και ἐκλίπη (Σ. ἀναλωθῆ²⁶) ὁ ἰδὸς αὐτῆς.

12. תִּתְּנֵנִי מוֹלֵתִים. *Molestiis fatigavit me.* O'. Vacat. ✕ ταπεινωθήσεται ὁ ἰδὸς 4.²⁶ Σ. ἐν φιλοπονίᾳ ἐγένετο σὺν κόπῃ.²⁷

וְלֹא-תִצַּח מִמֶּנָּה רֵבֶת הַלְּאָתָה בְּאֵשׁ הַלְּאָתָה. *Nec exiit ex ea nimia aerugo ejus; per ignem aerugo ejus (exibit).* O'. και οὐ μὴ ἐξέλθῃ ἐξ αὐτῆς πολλὸς ὁ ἰδὸς αὐτῆς· καταισχυνοθήσεται ὁ ἰδὸς αὐτῆς. 'A. . . ἔχθρα ἰοῦ αὐτῆς ἐν πυρὶ (ἰδὸς αὐτῆς).²⁸ Σ. και οὐκ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτῆς τὸ πλήθος τοῦ ἰοῦ αὐτῆς . . .²⁹

13. בְּבִטְמוֹתַי זָמָה. *In immunditia tua est scelus.* O'. Vacat. ✕ 'A. Σ. ἐν τῇ ἀκαθαρσίᾳ σου ζέμμα 4.³⁰

וְלֹא טְהַרְתְּ מִבְּטְמוֹתַי. *Et non purgata es ab immunditia tua.* O'. Vacat. ✕ 'A. Θ. και οὐκ ἔκαθαρίσθης ἀπὸ ἀκαθαρσίας σου 4.³¹

14. לֹא-אֶפְרַע. *Non absolvam (sontes).* O'. οὐ διαστειλῶ. 'A. Θ. οὐ διασκεδάσω. Σ. οὐχ ὑπερβήσομαι.³²

וְלֹא-אֶחָוִים. *Et non parcam.* O'. οὐδὲ μὴ ἐλεήσω. Πάντες· οὐδὲ μὴ φείσομαι.³³

וְלֹא אֶנְחִים. *Nec me penitebit.* O'. Vacat. ✕ οὐδ' οὐ μὴ παρακληθῶ 4.³⁴

14. וְכַעֲלִילוֹתַי. *Et secundum facinora tua.* O'. και κατὰ τὰ ἐνθυμήματά (alia exempl. ἐπιτη-
δεύματά³⁵) σου.

16. אֶת-מִחְמַחַד עֵינַי בְּמַנְפָּה. *Desiderium oculorum tuorum plaga (morte subita).* O'. τὰ ἐπι-
θυμήματα ('O 'Eβραῖος· τὸ ἐπιθύμημα³⁶) τῶν ὀφθαλμῶν σου ἐν παρατάξει ('A. ἐν πληγῇ³⁷). Σ. τὴν μοῖραν (s. ἐιμαρμένην) τῶν ὀφθαλμῶν σου ἐν πληγῇ.³⁸

וְלֹא תִבְכֶּה. *Nec flebis.* O'. οὐδ' οὐ μὴ κλαυ-
σθῆς. O'. 'A. Σ. Θ. ✕ οὐδ' οὐ μὴ δακρύ-
σῃς 4.³⁹

וְלֹא תָבוֹא דְמַעְתָּה. *Nec venient lacrymae tuae.* O'. Vacat. ✕ Θ. οὐδ' οὐ μὴ ἔλθῃ δάκρυά σοι 4.⁴⁰

17. הֵאֲנִיךְ דִּם מִתִּים לֹא-תַעֲשֶׂה. *Ingemisce tacens, mortuos luctum ne facias.* O'. στενα-
γμὸς αἵματος, ὀσφύος πένθος ἔση. Σ. στέναξε σιγῶν, ἀνθρώπινον πένθος οὐ ποιήση.⁴¹

וְעִירָה תְּבֹשׁ עָלַי. *Tiara tua circumligata sit tibi.* O'. οὐκ ἔσται τὸ τρίχωμά σου συμ-
πεπλεγμένον ἐπὶ σέ. Σ. ὁ στέφανός σου ἐπι-
κείσθω σοι.⁴²

וְנָעַלְתָּה תְּשִׁים בְּרַגְלֶיךָ וְלֹא תַעֲטֶה עַל-שַׁפְּפִים וְרַלְחִים. *Et calceos tuos applicabis ad pedes*

²⁵ Codd. 86, 88. ²⁶ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Cod. 62, Hieron. Codd. 22, 23, alii: ταπει-
νωθήσεται (s. -θῆ) ὁ ἰδὸς αὐτῆς, et sic (praem. και) Comp.
²⁷ Syro-hex. **וְלֹא אֶפְרַע**. Cf. Hex. ad Jerem. ix. 5. ²⁸ Codd. 86, 88. ²⁹ Syro-hex.
Symmacho continuat: **וְלֹא אֶפְרַע**. ³⁰ Cod. XII, teste Parsonio. Sic in textu
Codd. 87, 88, Syro-hex. (omnes cum ζέμμα, **וְלֹא אֶפְרַע**), et
sine aster. Comp., Ald., Codd. III, 22 (sine τῆ), 23, 26,
alii, quorum plerique ζέμα scribunt. Hieron.: "Quorum
pleraque de Theodotione addita sunt, et verbum He-
braicum ZEMMA, pro quo nos execrabilem immunditiam
interpretati sumus." Ad **וְלֹא אֶפְרַע** De Reg. e Cod. 86 affert: 'A.
Σ. **συνταγή**. Θ. **μισερά** (sic). ³¹ Cod. Jes. Sic in textu
Comp., Ald., Codd. III, 23, 26, 49, alii, Hieron., et sub
aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. ³² Codd. 86, 88. Syro-
hex. **וְלֹא אֶפְרַע**. Hieron. Hebraea vertit: non transibo.
³³ Cod. 86. Codd. 22, 36, alii: οὐ φείσομαι, οὐδὲ μὴ ἐλεήσω.

³⁴ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. **וְכַעֲלִילוֹתַי**.
Parsons. e Cod. 86 affert: Π. Θ. O'. οὐδ' οὐ μὴ παρακληθῶ,
silente De Reg. Hieron.: nec deprecabilis ero. Nescio an
huc pertineat lectio: 'A. και οὐκ ἐπιστρέψω, quam ad
κρινῶ σε e Codd. 86, 88 exscripsit Parsons. ³⁵ Sic Ald.,
Codd. 49, 68, 86, alii, et Syro-hex. in marg. char. med.
³⁶ Nobil. ex Theodoreto. ³⁷ Codd. 86, 88. ³⁸ Syro-
hex. **וְנָעַלְתָּה**. ³⁹ Cod. 86. Sic, om. O' et ✕, Cod. 88. Cod. 62: οὐδ' οὐ μὴ κλ.,
οὐδ' οὐ μὴ θ. ⁴⁰ Cod. Jes. Sic in textu sub aster.
Codd. 87 (cum οὐδὲ μὴ), 88 (sine ✕), Syro-hex. ⁴¹ Cod.
86 (cum ποιήσης), teste De Reg. Parsons. affert: "Σ.
στενάξεις s. ἀ. π. οὐ ποιήσης 86. Sic, nisi στέναξε 88."
Montef. ex Drusio edidit: "Ἄλλος· στέναξε σιγῶν [sic Cod.
XII in marg.]. "Ἄλλος· ἀνθρ. π. οὐ ποιήση [sic Comp.,
Cod. 23]. Syro-hex. affert: **וְנָעַלְתָּה**. ⁴² Codd. 86, 88 in
continuazione. Syro-hex. **וְנָעַלְתָּה**.

4. תִּשְׁכַּנְתֶּם. Tentoria sua. Ο'. τὰ σκηνώματα αὐτῶν. ΟΙ Γ'. τὰς σκηνὰς αὐτῶν.⁶

לַחֲלֹב. Lac tuum. Ο'. τὴν πίθιγτά σου. 'Α. Σ. Θ. γάλα σου.⁹

5. רַבְּבָה. Rabba. Ο'. τὴν πόλιν τοῦ Ἀμμών. ΟΙ Γ'. 'Ραββά.⁷

6. בְּכָל־שְׁמָטָה. In omni contemptu tuo. Ο'. Vacat. 'Α. ἐν ὄλη τῇ διαθέσει σου. Θ. σὺν πᾶσι τοῖς μετὰ σοῦ.⁸

7. הִנְנִי. Ο'. Vacat. ✕ ἰδοὺ ἐγώ ⁴.⁹
(לִבְּנֵי ק). לִבְנֵי. In cibum (s. direptionem). Ο'. εἰς διαρπαγήν. Θ. εἰς προνομήν.¹⁰

8. וְשַׁעִיר. Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Σ. Θ. καὶ Σηεῖρ ⁴.¹¹

9. מְדַעְרִים מְדַעְרִיו. Ab urbibus, ab urbibus (inquam) ejus. Ο'. ἀπὸ (τῶν) πόλεων, ✕ ΟΙ Γ'. ἀπὸ πόλεων αὐτῶν ⁴.¹²

בֵּית הַיְשִׁימוֹת. Ο'. οἶκον Βεθασιμούθ (Σ. 'Ισιμούθ¹³).

בַּעַל מְעוֹן וְקִרְיַתְמָה. Baal-meon et usque ad

Kiriathaim. Ο'. ἐπάνω πηγῆς πόλεως παραβαλασσίας. 'Α. Θ. Βεελμεὼν καὶ Καριαθαῖθ.¹⁴

10. לְמוֹרָשָׁה לְמִוְרָתֶיהָ. Et dabo eam in possessionem. Ο'. δέδωκα αὐτῷ εἰς κληρονομίαν (Σ. εἰς λῆμμα¹⁵). "Ἄλλος" καὶ δώσω αὐτὴν εἰς ἔξαρσιν.¹⁶

בְּגוֹיִם. Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Θ. ἐν τοῖς ἔθνεσιν ⁴.¹⁷

12. נִקְמָה. Vindictam. Ο'. ἐκδίκησιν (alia exempl. add. ἐν μηνιδι¹⁸). Σ. μῆνιν.¹⁹

בְּרֵחַם. Ο'. Vacat. ✕ 'Α. Θ. ἐν αὐτοῖς ⁴.²⁰ Σ. ἀπ' αὐτῶν.²¹

13. מִתִּימָן וְדַדָּן. A Theman et usque ad Dedan. Ο'. καὶ ἐκ Θαιμὰν διωκόμενοι. Alia exempl. καὶ ἐκ Θαιμὰν καὶ Δαιδὰν διωκόμενοι.²²

14. בֵּיר. Ο'. ἐν χειρί. Σ. διὰ χειρός.²³

15. בְּנִקְמָה. Ο'. ἐν ἐκδικήσει. Σ. ἐν μῆνι.²⁴

וַיִּנְקְמוּ. Et vindicaverunt se. Ο'. καὶ ἐξάνεστησαν. 'Α. Θ. καὶ ἐξεδίκησαν.²⁵

בְּנַפְשָׁם. Ο'. ἐκ ψυχῆς. Σ. ἐξ ὄλης ψυχῆς.²⁶

⁶ Cod. 86, teste De Reg. ⁶ Codd. 86, 88 (sine Θ).
⁷ Idem. ⁸ Cod. 86, teste De Reg. Parsons. e Codd. 86, 88 exscripsit: 'Α. ἐν ὄλη δ. σου. Σ. σύμψασι τοῖς μετὰ σοῦ (תְּשִׁיבָה). In textu post ἐκ ψυχῆς σου Cod. 62 infert: σὺν πᾶσι τ. μ. σοῦ. ⁹ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Comp., Codd. III, XII, 23, 26, 36, alii.
¹⁰ Codd. 86, 88. ¹¹ Cod. Jes. Sic in textu Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 26, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. Hieron.: "Hoc quod nos interpretati sumus, et Seir, in LXX non habetur, sed de Theodotionis editione additum est."
¹² Cod. 86, teste De Reg. Cod. 62 in textu: ἀπὸ τῶν π. ἀπὸ π. αὐτῶν; et sic sine αὐτῶν Codd. III, 26, alii. ¹³ Cod. 86, teste De Reg. Parsons. ex eodem affert: Σ. ἰσιμούθ. Scholium (ܒܥܡܘܢ) S. Severi in marg. Syro-hex.: Τὸ μὲν βαῖθ (ܒܝܬ) οἶκον σημαίνει· τὸ δὲ ἄσιμούθ, ὄνομα εἰδῶλον. ¹⁴ Codd. 86, 88. Codd. 22, 36, alii, post παραβαλασσίας inferunt: τὴν Βαελμῶν καὶ τὴν Καριαθαῖμ. Hieron.: "Pro quibus nescio quid volentes LXX interpretati sunt, domum Beth Jasimuth, cum hoc vocabulum villam desertam significet: Beelmeon quoque usque hodie in Moab vicus sit maximus, quem illi verterunt, super fontem, et Cariathaim, civitatem maritimam."
¹⁵ Syro-hex. ✕ ܒܥܡܘܢ. Cf. 4 Reg. ix. 25 in Syro-hex. Norberg. vertit: in elatum. ¹⁶ Post κληρονομίαν Codd.

23, 48, alii, duplicem versionem inferunt: καὶ δώσω αὐτὴν εἰς ἔξαρσιν (h. e. in expulsionem, ex usu Hebraei שָׁרַף, expulit). ¹⁷ Cod. Jes. Sic in textu Comp., Ald., Codd. III, 23, 26, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. ¹⁸ Sic Codd. 22, 23 (cum μῆνι), 36, alii, et Theodoret. Scholium [S. Severi] apud Nobil. [et Syro-hex.]: Ἐδρον ἔν τιμ ἀντιγράφω κείμενον, ἐκδίκησιν ἐν μῆνι (ܒܥܡܘܢ, ἐν μῆνι) καὶ τὴν ἱερμηναίαν ταύτην τινὲς τῷ μῆνι (ܒܥܡܘܢ, ἐν μῆνι) ὀξυτόνος ἀνέγνωσαν (ܒܥܡܘܢ, ܒܥܡܘܢ) ἢ ὀξυτόμος, τῇ δὲ ἀληθείᾳ ἐπὶ τῆς μῆνιδος κείται. ¹⁹ Codd. 86, 88. Idem ad vv. 14, 15 pro ἐκδικησιν et ἐκδικήσει Symmacho μῆνιν et μῆνι vindicant. ²⁰ Cod. 86, teste De Reg. Sic in textu sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. ²¹ Sic in textu Comp., Codd. 22, 23, alii, et Theodoret. De Reg. e Cod. 86 exscripsit: Σ. ἐπ' αὐτῶν, ubi errorem suspicor. ²² Sic Codd. 22 (cum Δωδὰν), 23 (cum Δάν), 36, 48, alii, et Syro-hex. (cum ܕܘܕܐܢ). Montef. ex Drusio edidit: "Ἄλλ. καὶ ἐκ Δαιδὰν, inivitis libris. ²³ Cod. 86, teste De Reg. ²⁴ Codd. 86, 88. Sic in textu (cum μῆνιδι) Codd. 22, 23 (cum μῆνι), 36, alii. Montef., a Drusio deceptus, ad ܒܥܡܘܢ, Ο'. ἐπιχειρόντες, affert: "Ἄλλ. ἐν μῆνιδι (sic). ²⁵ Codd. 86, 88. ²⁶ Cod. 86, teste Parsonsio. De Reg. ex eodem affert: "Ἄλλος· ἐξ ὄλης ψ. Sic in textu Cod. 23.

15. לְמִשְׁחִית אֵיבַת עוֹלָם. *In perniciem inimicitia aeterna.* O'. τοῦ ἐξαλείψαι ἕως ἐνός (alia exempl. ἕως αἰῶνος²⁷). Σ. εἰς διαφθορὰν κατ' ἔχθραν αἰώνιον.²⁸

16. אֶת־פְּרִתִים. *Crethaeos.* O'. ✕ Οἱ Γ'. τοὺς²⁹ Κρητάς. 'Α. Χερεθθιέν. Σ. ὀλεθρίους. Θ. Καριθείμ.³⁰

הַיָּם חוֹף הַיָּם. *Litoris maris.* O'. τὴν παραλίαν. Alia exempl. τὴν παραθαλασσίαν.³¹ Πάντες τὴν παραλίαν.³²

17. בְּתוֹרְחוֹת הַמָּה. *In castigationibus iracundiae.* O'. Vacat. ✕ ἐν ἐλεγμοῖς θυμοῦ³³

Cap. XXV. 8. ÷ 'Ισραήλ καί 4. 17. ÷ τοὺς κατοικοῦντας 4.³⁴

CAP. XXVI.

1. בְּאַחַד. O'. μιᾶ. Σ. πρώτη.¹

2. יַעַן אֲשַׁר. O'. ἀνθ' οὗ. Alia exempl. ἀνθ' ὧν ✕ Σ. ὅτι²

צָר. O'. Σόρ. Οἱ λοιποὶ Τύρος.³

יְלִתוֹת הַעַמִּים. *Portae (emporium) populorum.* O'. ἀπόλωλε τὰ ἔθνη. Οἱ Γ'. αἱ θύραι τῶν λαῶν.⁴

2. הַחֲרָבָה. *Vastata est.* O'. ἡρήμωται. Σ. ἐκενώθη.⁵

3. הַהֲנִי. O'. ✕ ἰδοὺ ἐγώ⁶

4. חוֹמוֹת צָר. *Muros Tyri.* O'. τὰ τεῖχη Σόρ. O'. 'Α. Σ. Θ. (τὰ τεῖχη) σου.⁷

וְהָרְסוּ. *Et diruent.* O'. καὶ καταβαλοῦσι. Alia exempl. καὶ καθελούσιν.⁸

לְצַחֲתִי סֶלֶעַ. *In levem petram.* O'. εἰς λεωπετρίαν ✕ 'Α. Θ. πέτρας⁹

5. לְבִז. *In direptionem.* O'. εἰς προνομήν. 'Α. Σ. εἰς διαρπαγήν.¹⁰

7. וְקָהַל. *Et multitudine.* O'. καὶ συναγωγῆς. 'Α. Θ. καὶ ἐκκλησίας.¹¹

8. תְּרִיג. *Turrem speculatoriam.* O'. προφυλακὴν. 'Α. τεῖχος. Σ. ἀποτείχισμα. Θ. χαράκωσιν.¹²

סֶלְלָה. *Aggerem.* O'. χάρακα. 'Α. Θ. πρόσχωμα. Σ. τάφρον.¹³

וְהָקִים עָלַי צֶנֶה. *Et constituet contra te clypeum.* O'. καὶ περίστασιν (alia exempl. βελοστάσεις¹⁴) ἔσπων.

9. וּמַחֲוִי קְבָלוֹ יְתֵן בְּחַמּוֹתַי. *Et percussorem tormentorum bellicorum ejus diriget in muros tuos.* O'. καὶ τὰς λόγχας ÷ αὐτοῦ 4 ἀπέναντί σου δώσει. τὰ τεῖχη σου. 'Α. καὶ προδρόμους

²⁷ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 26, 42, alii, et Syro-hex. Hieron.: *usque in aeternum.* ²⁸ Syro-hex. ۞. ²⁹ κατ' ἔχθραν αἰώνιον. Montef. e Cod. Jes. [in marg.] affert: ✕ τοῦ διαφθεῖραι ἐκ ψυχῆς κατ' ἔχθραν αἰώνιον, et sic in textu Cod. 23. ³⁰ Cod. 86, teste De Reg. Sic in textu Cod. 62, et sub aster. Cod. 87. ³¹ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: Σ. τοὺς ὀλεθρίους (۞). Hieron.: "Interfectores, pro quo nescio quid volentes, Cretenses interpretati sunt, cum et Aq. et Sym. et Theod. ipsum verbum Hebraicum CHORETHIM, vel interfectores, vel interfectionem verterint." Cf. Hex. ad Zeph. ii. 5. ³² Sic Ald., Codd. III, XII (in marg.), 26, 42, alii. ³³ Cod. 86, teste De Reg. ³⁴ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Comp., Codd. 23, 62, 147. Hieron.: *in vindicta furoris.*

²⁷ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 26, 42, alii, et Syro-hex. Hieron.: *usque in aeternum.* ²⁸ Syro-hex. ۞. ²⁹ κατ' ἔχθραν αἰώνιον. Montef. e Cod. Jes. [in marg.] affert: ✕ τοῦ διαφθεῖραι ἐκ ψυχῆς κατ' ἔχθραν αἰώνιον, et sic in textu Cod. 23. ³⁰ Cod. 86, teste De Reg. Sic in textu Cod. 62, et sub aster. Cod. 87. ³¹ Codd. 86, 88. Syro-hex. affert: Σ. τοὺς ὀλεθρίους (۞). Hieron.: "Interfectores, pro quo nescio quid volentes, Cretenses interpretati sunt, cum et Aq. et Sym. et Theod. ipsum verbum Hebraicum CHORETHIM, vel interfectores, vel interfectionem verterint." Cf. Hex. ad Zeph. ii. 5. ³² Sic Ald., Codd. III, XII (in marg.), 26, 42, alii. ³³ Cod. 86, teste De Reg. ³⁴ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Comp., Codd. 23, 62, 147. Hieron.: *in vindicta furoris.* ³⁴ Cod. 87, Syro-hex. In v. 8 Cod. 87 pingit: + 'Ισραήλ 4 καί.

Cap. XXVI. ¹ Cod. 86, teste De Reg. ² Idem. Sic

sine aster. Cod. 62. ³ Cod. Jes. Sic Cod. 86, teste De Reg., qui ad v. 3 ex eodem affert: Οἱ Γ'. Τύρε, et ad v. 15: Οἱ Γ'. Τύροφ. ⁴ Codd. 86, 88. ⁵ Idem.

⁶ Syro-hex. Cod. 87 pingit: ἰδοὺ ✕ ἐγώ 4. Haec, ἰδοὺ ἐγώ, in nullo libro Graeco desiderantur. ⁷ Cod. 86, et, om. O', Cod. 88. Sic in textu Codd. 23, 26, 62. ⁸ Sic Comp., Codd. III, XII, 23, 26, 42. Montef. ad ἡηηηῖ lectionem refert, in vitis libris. ⁹ De Reg. e Cod. 86 affert: 'Α. O'. Θ. ✕ πέτρας. Parsons.: "'Α. Σ. Θ. ✕ πέτρας 86. Sic, om. Σ. et ✕, 88." Cf. ad Cap. xxiv. 7. ¹⁰ Codd. 86, 88. ¹¹ Cod. 86. Parsons. e Cod. 88 affert: 'Α. ἐκκλησίας. ¹² Codd. 86, 88. ¹³ Idem. In textu post περιουδομήσει σε (sic) Codd. 22 (om. σοι), 23 (cum περιβαλεῖ pro βαλεῖ), 36, alii, inferunt: καὶ βαλεῖ σοι τάφρον, quae dupliciter vertunt Hebraea, הָקִים עָלַי צֶנֶה וְהָקִים. ¹⁴ Sic Codd. III, XII (in marg.), 26, 42 (om. ἔσπων), 106. (Pro περίστασιν Syro-hex. obscure vertit ۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞)

⁶ Syro-hex. Cod. 87 pingit: ἰδοὺ ✕ ἐγώ 4. Haec, ἰδοὺ ἐγώ, in nullo libro Graeco desiderantur. ⁷ Cod. 86, et, om. O', Cod. 88. Sic in textu Codd. 23, 26, 62. ⁸ Sic Comp., Codd. III, XII, 23, 26, 42. Montef. ad ἡηηηῖ lectionem refert, in vitis libris. ⁹ De Reg. e Cod. 86 affert: 'Α. O'. Θ. ✕ πέτρας. Parsons.: "'Α. Σ. Θ. ✕ πέτρας 86. Sic, om. Σ. et ✕, 88." Cf. ad Cap. xxiv. 7. ¹⁰ Codd. 86, 88. ¹¹ Cod. 86. Parsons. e Cod. 88 affert: 'Α. ἐκκλησίας. ¹² Codd. 86, 88. ¹³ Idem. In textu post περιουδομήσει σε (sic) Codd. 22 (om. σοι), 23 (cum περιβαλεῖ pro βαλεῖ), 36, alii, inferunt: καὶ βαλεῖ σοι τάφρον, quae dupliciter vertunt Hebraea, הָקִים עָלַי צֶנֶה וְהָקִים. ¹⁴ Sic Codd. III, XII (in marg.), 26, 42 (om. ἔσπων), 106. (Pro περίστασιν Syro-hex. obscure vertit ۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞)

⁶ Syro-hex. Cod. 87 pingit: ἰδοὺ ✕ ἐγώ 4. Haec, ἰδοὺ ἐγώ, in nullo libro Graeco desiderantur. ⁷ Cod. 86, et, om. O', Cod. 88. Sic in textu Codd. 23, 26, 62. ⁸ Sic Comp., Codd. III, XII, 23, 26, 42. Montef. ad ἡηηηῖ lectionem refert, in vitis libris. ⁹ De Reg. e Cod. 86 affert: 'Α. O'. Θ. ✕ πέτρας. Parsons.: "'Α. Σ. Θ. ✕ πέτρας 86. Sic, om. Σ. et ✕, 88." Cf. ad Cap. xxiv. 7. ¹⁰ Codd. 86, 88. ¹¹ Cod. 86. Parsons. e Cod. 88 affert: 'Α. ἐκκλησίας. ¹² Codd. 86, 88. ¹³ Idem. In textu post περιουδομήσει σε (sic) Codd. 22 (om. σοι), 23 (cum περιβαλεῖ pro βαλεῖ), 36, alii, inferunt: καὶ βαλεῖ σοι τάφρον, quae dupliciter vertunt Hebraea, הָקִים עָלַי צֶנֶה וְהָקִים. ¹⁴ Sic Codd. III, XII (in marg.), 26, 42 (om. ἔσπων), 106. (Pro περίστασιν Syro-hex. obscure vertit ۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞)

- αὐτοῦ (δώσει)... Θ. καὶ πρόσκρουσμα ἐν-
σεισμοῦ αὐτοῦ δώσει ἐν τοῖς τείχασί σου.¹⁵
10. עיר מבקעת. *Urbem perruptam.* Ο'. εἰς πόλιν
ἐκ πεδίου. 'Α. (πόλιν) ἐρηγγμένην. Σ. (πό-
λιν) περιεσχισμένην.¹⁶
11. אֶת-כָּל-חֻצוֹתַי. *Omnes plateas tuas.* Ο'.
πάσας τὰς πλατείας ('Α. ἐξώτατα. Σ. ἀμ-
φοδα. Θ. ἐξόδους¹⁷). Alia exempl. ✕ σὺν ἄ-
πάσας τὰς πλατείας σου.¹⁸
- וְכַעֲבוֹתַי. *Et statuae.* Ο'. καὶ τὴν ὑπόστασιν.
Θ. καὶ τὰς στήλας.¹⁹
13. וְהִשְׁבַּחְתִּי. *Et cessare faciam.* Ο'. καὶ κατα-
λύσει. Alia exempl. καὶ καταλύσω.²⁰
- כְּנֹרַי. *Cithararum tuarum.* Ο'. τῶν ψαλτη-
ρίων (Θ. ὄργάνων²¹) σου.
14. לְצִחִי סֵלַע. Ο'. λεωπετρίαν 'Α. Θ. ✕ πέ-
τρας ἄ. Σ. ψιλὴν πέτραν.²²
15. מְקוֹל. *A sonitu.* Ο'. ἀπὸ φωνῆς. Σ. (ἀπὸ)
ψόφου.²³
- בְּהַרְגֵּהֶם. *Cum occisi fuerint occisione.* Ο'.
ἐν τῷ σπάσει μάχαιραν. Θ. ἐν τῷ ἀνηρηθῆσαι
ἀνηρημένον.²⁴
16. אֶת-מְעִילֵיהֶם. *Tunicas eorum.* Ο'. τὰς μί-

- τρας ÷ ἀπὸ τῶν κεφαλῶν ἄ αὐτῶν.²⁵ 'Α. τὰς
ἐφαπτίδας αὐτῶν. Σ. τὰ ἐπενδύματα αὐτῶν.
Θ. τὰς ἐπενδύτας αὐτῶν.²⁶
16. יִלְבְּשׁוּ יְלִבְשׁוּ. *Terroribus induentur.* Ο'. ἐκ-
στάσει ἐκστήσονται. Σ. ἐκπληξίν ἐνδύσου-
ται.²⁷
- לְכָל-עֵינִים. *Singulis momentis.* Ο'. τὴν ἀπό-
λειαν αὐτῶν. Σ. περὶ τῶν αἰφνιδίων.²⁸
17. וְהָמַרְוּ לָךְ. Ο'. καὶ ἐρουσί ✕ σοι ἄ.²⁹
- וְיָדָהְתָּ נֹשְׁבָתָה. *Quam peristi, habitata.*
Ο'. πῶς κατελύθη. Alia exempl. πῶς ἀπό-
λου καὶ κατελύθη.³⁰ 'Α. Θ. ✕ [σὺ] ἀπό-
λου ἄ. ³¹ Σ. . . κατφοκισμένη.³²
- וְאֵשׁ הַיְיָתָה הַיְיָתָה בְּיָם הַיָּם וְיִשְׁבְּתָה. *Quae
fuit potens in mari, ipsa et incolae ejus.* Ο'.
Vacat. ✕ Θ. ἦτις ἐγενήθη ἰσχυρὰ ἐν θα-
λάσση (Σ. ἡ κρατούσα τῆς θαλάσσης³³), αὐτὴ
καὶ οἱ κατοικοῦντες αὐτὴν ἄ.³⁴
18. יוֹם. *Die.* Ο'. ἀπὸ ἡμέρας. Σ. ἐν τῇ ἡμέρᾳ.³⁵
- וְנִבְהָלוּ הָאֲיִים אֲשֶׁר-בְּיָם מְצִיאתָה. *Et per-
turbabuntur insulae quae in mari sunt ob exi-
tum (excidium) tuum.* Ο'. Vacat. ✕ Θ. καὶ
ταραχθῆσονται αἱ νῆσοι ἐν τῇ θαλάσση ἀπὸ
τῆς ἐξοδίας σου ἄ.³⁶

¹⁵ Codd. 86, 88. Ad καὶ τὰς λ. → αὐτοῦ ἄ (sic cum obelo Codd. 86, 87) Cod. XII in marg. affert: καὶ τοὺς κριοὺς αὐτοῦ. Mox ad ἐν ταῖς μαχαίραις Montef. affert: "Ἄλλ. ἐν τοῖς ὄπλοις, quae lectio est in Comp., Codd. XII, 23, 51, 231. ¹⁶ Cod. 86, teste De Reg. Parsons. e Codd. 86, 88 affert: 'Α. Σ. ἐρηγγμένην (sic) περιεσχισμένην. (Notanda est forma praeteriti passivi ἐρηγγαί, cuius in simplici verbo exemplum non succurrit. Compositum διερηγγμένος legitur Prov. xxiii. 21.) ¹⁷ Codd. 86, 88. ¹⁸ Cod. 87. Pronomen est in Comp., Ald., Codd. III, XII, 23, 26, aliis, et Syro-hex. ¹⁹ Codd. 86, 88. ²⁰ Montef. ex Drusio affert: "Ἄλλ. καταλύσω. Sic solus Cod. 23. Hieron.: et destruum. ²¹ Codd. 86, 88. ²² Cod. 86, teste De Reg. Cf. ad v. 5. Cod. 62 in textu: εἰς λεωπετρίαν πέτρας. Parsons. affert: "Σ. ψιλὴν πέτρας 86, 88. Θ. πέτρας 86." ²³ Codd. 86, 88. ²⁴ Iidem. ²⁵ Sic cum obelo Codd. 86, 87. ²⁶ Cod. 86, teste De Reg. Parum accurate, ut videtur, Parsonsi amanuensis: "Α. ἀφαπτίδας. Σ. ἐπενδύματα. Θ. ἐπιδύτας. Sic, nisi ἀφωπτίδας,

88." Vox probae notae ἐφαπτίς, vestis exterior militaris, sagum, a J. Polluce (IV, 116) describitur: συστρεμματίον τι φοινικῶν ἢ πορφυροῦν, ὃ περὶ τὴν χεῖρα εἶχον οἱ πολεμοῦντες ἢ οἱ θηρώντες. Ad Theodonien ἐπενδύτην cf. Hex. ad Jesai. lix. 17, ubi ἐπιδύτην retinere nos induxit hic ipse Ezechielis locus, ut a Parsonsi exscriptus est. ²⁷ Codd. 86, 88. ²⁸ Iidem. Cf. Hex. ad Job. vii. 18. Ezech. xxxii. 10. ²⁹ Sic cum aster. Cod. 87, Syro-hex. Pronomen abest ab Ald., Codd. 36, 48, 49, aliis. ³⁰ Sic Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 26, aliis, Syro-hex., et Hieron. ³¹ Cod. 86, teste De Reg., ubi delendum videtur σὺ. Cod. XII affert: ✕ Θ. ἀπόλου καὶ κατελύθη. Sic in schedis Bodleianis, pro eo quod Montef. falso exscripsit: ✕ Θ. καὶ ἀπόλου καὶ κατ. ³² Cod. 86, 88. ³³ Cod. 86, teste De Reg. Parsons. exscripsit: "Σ. ἐκρατούσα θαλάσσης 86. Sic, nisi ἡ κρατούσα θαλάσσης, 88." ³⁴ Cod. Jes. Sic in textu Comp. (cum ἐν τῇ θ.), Ald., Codd. III, 22 (ut Comp.), 23 (idem), 26, alii, Hieron., et sub aster. Cod. 87, Syro-hex. ³⁵ Cod. 86, teste De Reg. ³⁶ Cod. Jes., teste Parsonsi

18. מִצִּיֹּנִי. 'A. ἐξόδου σου. Σ. ἀπὸ τοῦ μὴ
προέρχασθαι ἀπὸ σοῦ.³⁷

20. בּוֹר. In foveam. O'. εἰς βόθρον. 'A. Σ. Θ.
λάκκον.³⁸

בְּאַרְץ תַּהֲתִיֹת. In terra infima (in orco).
O'. εἰς βάθη τῆς γῆς. 'A. Σ. Θ. ἐν γῇ κατα-
τάτη.³⁹

וְנָתַתִּי צְבִי בְּאַרְץ חַיִּים. Et dederō decus in
terra viventium. O'. μὴδὲ ἀναστῆς ἐπὶ γῆς
ζωῆς ('A. Θ. ἐν γῇ ζώντων. Σ. ἐν τῇ γῇ τῶν
ζώντων⁴⁰). Θ. καὶ δώσω δύναμιν ἐν γῇ ζώντων.⁴¹

21. וְיִתְבַקְּשִׁי וְלֹא-תִמְצְאֵי. Et requireris, et non
invenieris. O'. Vacat. ✕ Θ. καὶ ζητηθήσῃ,
καὶ οὐχ εὑρεθήσῃ ⁴².

Cap. XXVI. 7. ÷ σφόδρα ⁴³ 8. προφυλακὴν,
÷ καὶ περιουκοδομήσει ⁴⁴ 16. ÷ ἐκ τῶν ἰθνῶν ⁴⁵

CAP. XXVII.

2. וְיָהָרָה. O'. ✕ καὶ σὺ ⁴¹

3. וְאֶל-אֵיִים. O'. ἀπὸ νήσων. 'A. Θ. εἰς νήσους.²

בְּכָל־לֵיל יָפִי. Perfecta pulcritudine. O'. περιέ-
θηκα ἐμαυτῇ κάλλος μου. Σ. τελεία κάλλι.
Θ. στέφανος κάλλους.³

4. בְּבִלְיָהֶם בְּנֵיךָ כָּל־לֵיל יָפִי. Termini tui; aedifi-
catores tui perfectam fecerunt pulcritudinem
tuam. O'. τῷ βεελεὶμ υἱοὶ σου περιέθηκάν
σοι κάλλος. 'A. τὰ θριά σου... Σ. ὄμοροι
σου καὶ οἱ οἰκοδομοῦντές σε συνετέλεσαν τὸ
κάλλος σου.⁴

5. אֵת כָּל-לְחֻתֵּי. Omnia tabulata. O'. ταινίαι
σανίδων. Σ. πάσαις σανίσιν.⁵

6. עֲלֵיךָ; אֶל-וֹנִים. Tibi. Quercus. O'. (ιστούς)
ἐλατίνους. 'A. ἐπὶ σὲ πρίννα.⁶

7. בְּרַשְׁתָּ. Transtra tua. O'. τὰ ἱερά σου. Οἱ
λοιποὶ τὸ κέρας σου.⁷

וְשָׁן בְּתִישְׁרִים. Ebur filia cedrorum (cedro in-
clusum). O'. ἐξ ἐλέφαντος, οἴκους ἀλσώδεις.
Τουτέστι, σανίσι κεκαλυμμένους· οὕτω γὰρ καὶ
ὁ Ἄκυλας ἡρμήνευσε.⁸

in schedis. (Pro ἐξοδίας Montef. ex eodem exscripsit ἐξό-
δου.) Sic in textu Comp., Codd. III (sine at), 22 (sine τῆ),
23 (idem), 26 (ut III), alii. Cod. 87, et Syro-hex. legunt
et pingunt: ✕ καὶ τὰρ. νῆσοι ἐν τῇ θ. ⁴ ἀπὸ τῆς ἐξοδίας σου
(Syro-hex. **וְיָהָרָה; וְיָהָרָה; וְיָהָרָה**, ab exitu soci-
tatis tuae). "In aliis libris [Ald., Codd. 68, 87*, aliis]
haec sequuntur: καὶ τὰρ. νῆσοι ἐν τῇ θ. ἀπὸ τῆς ἐξοδίας σου.
In quibusdam [Codd. 36, 48, aliis] et apud Theodoretum
[qui enarrat: λογίζομενοι τὴν προτέραν ἐξουσίαν σου] pro ἀπὸ
τῆς ἐξοδίας σου est ἀπὸ τῆς ἐξουσίας σου. In uno libro [Cod.
36 ?] ad ἐξουσίας appositum est ἐξοδίας, et Schol. in marg.:
ἐξοδίας φησὶ τὴν ἐπὶ τὰ ἐναντία τῆς δόξης μεταβολὴν."—*Nobil.*

³⁷ Cod. 86, 88. Syro-hex. affert: **וְיָהָרָה; וְיָהָרָה**.
✕ **וְיָהָרָה; וְיָהָרָה**. Symmachum imitatus est Hieron.:
eo quod nullus egrediatur ex te. ³⁸ Cod. 86. ³⁹ Cod.
86, et, om. Θ., Cod. 88. ⁴⁰ Cod. 86, teste De Reg.

⁴¹ Syro-hex. **וְיָהָרָה; וְיָהָרָה**. Cf. ad Cap.
xx. 6. ⁴² Cod. Jes. Sic in textu Comp., Ald., Codd.
22 (cum *εὐρεθῆ*), 23, 26, alii, et sub aster. Cod. 87, Syro-
hex. ⁴³ Cod. 87, Syro-hex. ⁴⁴ Cod. 87. Minus
recte Syro-hex.: + *προφυλακὴν* ⁴, καὶ π. ⁴⁵ Cod. 87.
Syro-hex. pingit: ✕ ἐκ τῶν ἰθνῶν ⁴.

CAP. XXVII. ¹ Sic solus Cod. 87. Haec desunt in
nullo libro. ² Cod. 86, teste De Reg. ³ Codd. 86,

88, uterque cum *καλῆ* pro *κάλλι*. Correximus e Syro-
hex. qui affert: **וְיָהָרָה; וְיָהָרָה**. Cf. Hex. ad Thren. ii. 15. ⁴ Codd. 86, 88,
qui Symmacho tribuunt: ὄμ. σου οἰκοδ. συνετέλεσαν τὸ κ. σ.
Supplevimus e Syro-hex. **וְיָהָרָה; וְיָהָרָה**. Montef. e Cod. Jes. edidit:
✕ οἱ ὄμ. οἱ οἰκοδ. σε κ. τ. ἐ., aliter ac Parsons., qui e marg.
Cod. XII exscripsit: οἱ ἀμοροι σοι οἱ οἰκοδ. (sine σε) κ. τ. ἐ.
Hieron.: "Finitimi tui qui te aedificaverunt, impleverunt
decorum tuum... Pro quo nescio quid volentes, ita LXX
transtulerunt: *Beelim filii tui circumdederunt tibi decorum.*
Sermo enim *Beelim* in hoc loco apud Hebraeos penitus
non habetur, sed pro *Beelim* scriptum est GEBULAIC, quod
significat *terminos tuos*. In eo quoque quod dixerunt,
filii tui, verbi ambiguitate decepti sunt, et scripturae simi-
litudine, dum pronuntiatione diversa eadem literae, *caes-
mentariorum*, et *filiorum*, BONAICH et BENAICH leguntur."
⁵ Cod. 86, teste De Reg. ⁶ Idem. ⁷ Cod. Jes.,
Theodoret. Codd. 86, 88: 'A. κέρας σου. ⁸ Theodoret.,
quo auctore Montef. ad οἴκους ἀλσώδεις notat: 'A. σανίσι
κεκαλυμμένους (sic). Fortasse Aquila interpretatus est, *θρυγα-
τέρα σανίδων*, nisi forte vox *σανίδες* ad Hebraeum **וְיָהָרָה** retra-
henda sit, coll. Hex. ad Exod. xxvi. 15.

13. מַעְרַבָּה. *Mercaturam tuam.* O'. τὴν ἐμπορίαν (Ἄ. συναλλαγὴν. Σ. ἐπιμύξαν. Θ. συμμικτὸν²⁶) σου.

14. וּפְרָרִים. *Et mulos.* O'. Vacat. ✕ καὶ ἡμίονους²⁷.

עֲבוּרֶיךָ. *Nundinationes tuas.* O'. τὴν ἀγοράν σου. Ἄ. ἐγκατάλειμμά σου.²⁸

15. בְּנֵי דָדָן. O'. υἱοὶ Ῥοδίων. Οἱ Γ'. υἱοὶ Δαδάν.²⁹

קַרְנוֹת שֵׁן. *Cornua eboris.* O'. ὀδόντας ἐλεφαντίνους. Οἱ Γ'. κέρατα.³⁰

וְהַבְּנִים הַשִּׁיבוּ אֶת־הַרְבֵּה. *Et ligna ebena reddiderunt ut pretium tuum.* O'. καὶ τοῖς εἰσαγομένοις ἀντεδίδους τοὺς μισθοὺς σου. Σ. καὶ ἐβένους ἀντέδωκαν ἀμείψεις σου.³¹

16. הָאֵרָם כְּתִרְתָּךְ. *Syria negotiatrix tua.* O'. ἀνθρώπους ἐμπορίαν σου. Ἄ. Ἐδὼμ ἐμποροὶ σου. Σ. Θ. Συρία...³²

מַעֲשֵׂיךָ. *Operum tuorum.* O'. τοῦ συμμίκτου σου. Ἄ. ποιημάτων (σου). (Σ. Θ.) τῶν ἔργων σου.³³

16. בְּנֵי־בָּבֶל. *Carbunculo.* O'. Vacat. Alia exempl. ἐν ἀφέκ, s. ἐν ἀφέγ.³⁴ Ἄ. συναλλαγὴν σου. Σ. πολύμιτα. Θ. ἐν ἀφέκ.³⁵

אַרְבָּנִין. *Purpuram.* O'. στακτήν. Οἱ Γ'. πορφύραν. Ἄ. ἰασπιν.³⁶

וּבִצְוֹן. *Et byssum.* O'. ἐκ Θαρσεῖς. Ἄ. Σ. Θ. καὶ βύσσον.³⁷

וְהָאֵמֹת. *Et corallum.* O'. καὶ Ῥαμβθ. Ἄ. et serica (s. subtilia).³⁸

וְרִבְרָב. *Et rubinum.* O'. καὶ Χορχόρ. Πάντες καὶ Χοδχόδ.³⁹

בְּעֲבוּרֶיךָ. O'. τὴν ἀγοράν σου. Ἄ. ἐν ἐγκατάλειμμασί σου.⁴⁰

17. וּפְנַג. *Et pannag* (vox incertae significationis). O'. καὶ μύρων, ÷ καὶ κασίας⁴¹. Ἄ. καὶ φενέγ. Σ. καὶ φανάγ. Θ. καὶ φενέν (fort. φενέγ).⁴¹

מַעְרַבָּה. O'. εἰς τὸν σύμμικτόν σου. Ἄ. συναλλαγὴν σου.⁴²

18. בְּרַב מַעֲשֵׂיךָ. O'. Vacat. ✕ Ἄ. Σ. Θ. ἐν πλήθει ἔργων σου⁴³.

²⁶ Codd. 86, 88 (cum Θ. συμμικτούς). Cf. ad v. 9.

²⁷ Sic Codd. 87, 88, et sine aster. Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23, alii, et Syro-hex., qui omnes ἵππους pro ἵπποι habent. ²⁸ Cod. 86 (passim cum ἐγκατάλιμμα), teste De Reg. ²⁹ Idem. Hieron.: "Sed melius est *Dadan* alterius loci nomen accipere, ut et in Hebraico, et apud ceteros interpretes habetur."

³⁰ Codd. 86, 88. Codd. 22, 23, 48, alii, in textu: κέρατα καὶ ὀδ. ἔλ.

³¹ Cod. 86, teste De Reg. (Minus probabiliter Parsons. e Cod. 86 ἀντέδωκα, e Cod. 88 autem ἀντέδωκας exscripsit.) Theodoret.: τὰ κέρατα ὁ Σύμ. ἐβένους ἠρμήνευσεν, ἀφ' ὧν τὰ ἐβένια καλούμενα γίνονται; cuius lapsus indicavit Schleusner. in *Opusc. Crit.* p. 407. ³² Codd. 86, 88. ³³ Idem: Ἄ. ποιημάτων τῶν ἔργων σου, ex duplici versione. Cf. ad v. 18.

³⁴ Prior lectio est in Comp., Codd. 23, 62, 147; posterior in Codd. 87, 88, Syro-hex. (حَبَاب). Montef. e Cod. Jes. affert: ✕ ἐν ἀφέκ; Parsons. vero ex eodem: ναφέκ. ³⁵ Cod. 86 (cum O'. Θ. ἐν ἀφέκ), teste De Reg. Montef. e Cod. Jes. edidit: Ἄ. συναλλαγὴ σου. Σ. πολύμιτα (s. πολύμιτα). Syro-hex. affert: Σ. πολύμιτα (حَبَاب). Cf. ad Cap. xvi. 13). Tandem Hieron.: "In *aphech*, quod de Theodotionis editione in LXX additum est, pro quo Sym. vertit *polymita*."

³⁶ Cod. 86, teste De Reg. et Cod. 88, teste Parsons., qui e Cod. 86 exscripsit: Ἄ. ασπιν (sic). Οἱ Γ'. καὶ πορφύραν. Syro-hex. Symmacho continuat: ✕ אַרְבָּנִין. Hieron.: "Stacten quoque, pro quo omnes alii *purpuram* interpretati sunt, quae Hebraice dicitur *ARGAMAN*." (Aquilae lectio *iaspis* nescio an ad Hebraeum בְּרִבְרָב potius referenda sit.) ³⁷ Cod. 86, teste De Reg. Codd. 22, 36, alii, in textu: καὶ βύσσον ἐκ Θ. Hieron.: "Et *varietates ex Tharsis*, pro quo in Hebraeo *BUS* dicitur, quae ab omnibus in *byssum* translata est." ³⁸ Hieron.: "Pro *ramoth* Aquila *serica*, vel *subtilia*, interpretatus est." ³⁹ Idem: "Chodchod vero omnes interpretes, ita ut in Hebraeo positum est, transtulerunt." Solus Cod. 23 in textu habet *χὸδ χὸδ* (sic). Cf. Hex. ad Jesai. liv. 12. ⁴⁰ Codd. 86, 88. Cf. ad v. 14. ⁴¹ Cod. 86, teste De Reg. Hieron.: "Verbum Hebraicum *PHANAG* Aq., Sym. et Theod. ita ut apud Hebraeos positum est, transtulerunt; pro quo *LXX unguenta*, nos *balsamum* vertimus." Cod. 87, Syro-hex. in textu: ✕ καὶ κασίας, καὶ πρῶτον μέλι⁴², pro quo pingendum erat: ✕ καὶ κασίας⁴¹, καὶ ✕ πρῶτον⁴¹ μέλι. Haec, καὶ κασίας, non vertit Hieron. ⁴² Cod. 86, teste De Reg. Cf. ad v. 13. ⁴³ Idem. Sic in textu Comp., Codd. XII, 23, 36, alii, Syro-hex., et sub aster. Cod. 87.

18. הַיִּן. *Opum.* Ο'. δυνάμεώς σου. ΟΙ Γ'. πλούτου.⁴⁴

בַּיִין חֶלְבֹן. *Vino Chalybonis.* Ο'. οἶνος ἐκ Χελβόν. 'Α. ἐν οἶνφ χαλβάνη. Σ. ἐν οἶνφ λιπαρῶ.⁴⁵

וְצִמְרֵן. *Et lana candida.* Ο'. καὶ ἔρια (alia exempl. add. στίλβοντα; alia, στιλβᾶ⁴⁶) ἐκ Μιλήτου.⁴⁷ 'Α. Θ. καὶ ἐν ἐρίοις Σοόρ.⁴⁸ Σ. καὶ ἐν ἐρίοις στιλβοῖς.⁴⁹

19. (s. מֵאוּזַל) וְיָדֵן יָוֵן מֵאוּזַל. *Vedan et Javan texum (s. de Uzal).* Ο'. καὶ οἶνον... ἐξ 'Ασήλ. Alia exempl. ÷ καὶ οἶνον ♣, ✕ καὶ Δὰν καὶ 'Ιουσιὰν Μεωζήλ ♣.⁵⁰ 'Α. Ο'. ✕ καὶ Δὰν καὶ 'Ιεὺὰν ἀπὸ 'Ιουζάν (fort. 'Ιουζάλ).⁵¹ Σ. καὶ Δὰν καὶ 'Ιουσιὰν ἀπηνεγμένοι (eis τὴν ἀγοράν σου).⁵²

בַּעֲבוּרֶיךָ. Ο'. Σ. εἰς τὴν ἀγοράν σου. 'Α. ἐν τῷ ἐγκαταλείμματί σου.⁵³

וְתָנוּ בְּרִזְלָה. *Praebuerunt; ferrum ni-*

tens. Ο'. ἔδωκαν. ÷ ἐξ 'Ασήλ ♣ σίδηρος εἰργασμένος.⁵⁴ Σ. προσέθηκαν (s. προσέθετο) σίδηρον.⁵⁵

19. קָסְיָה. *Casia.* Ο'. Vacat. 'Α. σπαρτίον. Σ. στακτὴν. Θ. καιδδά.⁵⁶

וְקָסְיָה וְקָלָמוֹס בְּמַצְרַיִם. *Casia et calamus aromaticus in mercatura tua erant.* Ο'. καὶ τροχιὰς (ΟΙ Γ'. κάλαμος⁵⁷) ἐν τῷ συμμίκτφ σου ἐστι ('Α. ἦν. Σ. ἐγένετο. Θ. ἐγενήθη⁵⁸). Σ. στακτὴ καὶ κάλαμος ἐπιμξία σου ἐγένοντο.⁵⁹

20. בְּבִגְדֵי-חֶפְזִיךָ. *In vestibus stratis.* Ο'. μετὰ κτηνῶν ἐκλεκτῶν. 'Α. ἐν ἱματισμῷ ἐλευθερίας. Σ. ἐν ἐνδύμασιν ἐπιβλήτοις. Θ... ἐπικαλύπτω.⁶⁰

22. רְכִלֵי. *Negotiatores.* Ο'. ἔμποροι. 'Α. ✕ ὡς ♣. Σ. Θ. ✕ οἱ ♣.⁶¹

וְרִכְלֵי יָקָרָה וְכָל-בִּשְׂם וְכָל-יָקָרָה. *Cum praecipuo omnium aromatum, et cum omni lapide pretioso.* Ο'. μετὰ πρώτων ἡδυσμάτων ('Α. ἀρωμάτων) καὶ λίθων χρηστῶν ('Α. Σ. Θ. τιμίον⁶²).

⁴⁴ Codd. 86, 88. ⁴⁵ Cod. 86, teste De Reg. Syro-hex. affert: **ס. חסכחן מוסב**. Hieron.: "Pro vino pingui, quod interpretatus est Sym., et apud Aquilam et Theodotionem, et in ipso Hebraico habet, *vinum de Helbon.*" Minus probabiliter Polychron. apud Nobil., et Theodoret. testantur: τὸ δὲ Χελβών, χαλβάνη ὁ Σύμ. ἡρμήνευσεν.

⁴⁶ Prior lectio est in Codd. 22, 36, aliis; posterior in Ald., Codd. 42, 68, aliis. Comp.: καὶ ἔριον στίλβον. ⁴⁷ Hieron.: "LXX pro *lanis coloris optimi, lanae de Miletu*, sive *Soor*, senserunt. *Miletum* in Hebraico non habetur; sed quia inde lanae praecipuae deferuntur, pro *Soor Miletum* interpretati sunt."

⁴⁸ Idem: "Ubi nos posuimus, *lanis coloris optimi*, sive *splendenticibus*, et Aq. et Theod. transtulerunt, *in lanis Soor.*" Cod. 86, teste De Reg.: 'Α. Σοόρ. ⁴⁹ Syro-hex. Symmacho continuat: **ס. חסכחן מוסב**. Parsons. e Codd. 86, 88 affert: Σ. στλβόις, probabilius quam De Reg., qui e Cod. 86 exscripsit: Σ. στλβής.

⁵⁰ Sic Codd. 87, 88, qui pingunt: καὶ Δ. καὶ 'Ι. ✕ Μεωζήλ ♣. Syro-hex. vero: + καὶ ἔρια ἐκ Μ. καὶ οἶνον ♣ καὶ 'Ι. ἀπὸ 'Οζήλ (ס. חסכחן מוסב) ♣. Hieron.: "LXX: ✕ *Dan et Javan et Mozel in nudinis tuis*; quae in editione eorum de Theodotione addita sunt."

⁵¹ Cod. 86, teste De Reg. Hieron.: "Aquila vero pro *Mozel* posuit *de Uzal.*" ⁵² Syro-hex. in continuatione: **ס. חסכחן מוסב**

Cf. ad vv. 9, 13. ⁵³ Codd. 86, 88. Ad Theodotionem Parsons. tentat *ἐπικαλύπτω*, quae vox nulla est. ⁵⁴ Cod. 86, teste De Reg. Praemittunt οἱ Codd. 62, 147, 228. ⁵⁵ Codd. 86, 88. Cod. 86, teste De Reg. Parsons. e Codd. 86, 88 affert:

(**ס. חסכחן מוסב**). De Reg. e Cod. 86 affert: Σ. ἀπηνεγμένα (sic), quae lectio cum participio passivo **ס. חסכחן** (non cum activo **ס. חסכחן**, ut falso exscripsit Norberg.) conciliari posse videtur. (Exemplis hujus formae a Bernsteinio et Payne Smith allatis addo praeter hunc locum Jerem. xxxi. 21: **ס. חסכחן** (non, ut Norberg, **ס. חסכחן**), *πεπόμενα*. Conferri potest ejusdem formae **ס. חסכחן** pro *ἡκται* Jesai. xxiii. 21, ubi Syrum nostrum vereor ut frustra erroris insimulaverim.) Sin autem Graeco *ἀπηνεγμένοι* mediam vim tribuamus (ut in loco Esth. iii. 13: καὶ δεύτερον τῶν βασιλειῶν γέρας ἀπηνεγμένοι), consentientem habebimus Hieronymum, qui ait: "Pro *Mozel* quoque Sym. transtulit *deferens*."

⁵⁶ Cod. 86, teste De Reg. ⁵⁷ Cod. 87 pingit: + ἔδωκαν. ἐξ 'Ασήλ ♣ σ. εἰργ.; Syro-hex. vero: + *eis τὴν ἀγοράν σου ἔδωκαν* ♣. ἐξ 'Ασήλ σ. εἰργ. ⁵⁸ Syro-hex. Symmacho continuat: **ס. חסכחן מוסב**. ⁵⁹ Codd. 86 (teste De Reg.), 88. Parsons. e Cod. 86 exscripsit: Σ. στακτὴ. Aquilae lectionem in textum inferunt Codd. 62, 147. ⁶⁰ Codd. 86, 88. ⁶¹ Codd. 86, 88. ⁶² Cod. 86, teste De Reg.

⁶³ Codd. 86, 88. Ad Theodotionem Parsons. tentat *ἐπικαλύπτω*, quae vox nulla est. ⁶⁴ Cod. 86, teste De Reg. Praemittunt οἱ Codd. 62, 147, 228. ⁶⁵ Codd. 86, 88. Cod. 86, teste De Reg. Parsons. e Codd. 86, 88 affert:

23. חָרַן וְנִינְה וְעַדן רְחֵלֵי. Ο. Χαρρὰ καὶ Χαναὰ, οὗτοι ἔμποροί σου. Alia exempl. Χαρρὰν καὶ Χαναὰν ✕ καὶ Δαιδὰν 4, ÷ οὗτοι 4 ἔμποροί σου.⁶⁴
 שָׁבַט אֲשׁוּר. Ο. ✕ Σαβὰ 4 Ἀσσοῦρ.⁶⁵ Οἱ Γ'. Σαβὰ.⁶⁶
24. הִמָּה רְחֵלֵי. Ipsi negotiatores tui. Ο. φέροντες ἔμποριαν. Ἀ. Σ. αὐτοὶ ἔμποροί σου.⁶⁷
 בְּמַכְלֵלִים בְּגִלְוַי. Cum mercibus exquisitis et palliis. Ο. Vacat. Alia exempl. ✕ ἐν Μαχαλιμ καὶ ἐν Γαλιμά 4.⁶⁸ Ἀ. Σ. ἐν ἔγκατασκεύοις εἰλήμασιν. Θ. ἐν Μαχαλιμ καὶ (ἐν) Γαλιμά.⁶⁹
 הַתְּבֵלֶת וְרַקְמָה. Hyacinthi et operis plumarii. Ο. ὑάκινθον ✕ καὶ ποικιλίαν 4.⁷⁰ Ἀ. ὑακίνθου καὶ ποικιλίας.⁷¹ Aliter: Ἀ. Σ. καὶ πολύμητα.⁷²
 וּבְגָדֵי בְרוֹמִים. Et cum cistis vestium polymitarum. Ο. καὶ θησαυροὺς ἐκλεκτοῦς. Ἀ. Σ. καὶ ἐν μαγώζοις συγκειμένοις. Θ. καὶ ἐν γάζαις Βαραμείμ.⁷³
24. וְאֲרִיזִים בְּמַרְקָלְתָהּ. Et compactis (s. cedrinis) in mercatibus tuis. Ο. καὶ κυπαρίσσινα (alia exempl. add. πλοῖα ἐν αὐτοῖς ✕ ἡ ἔμπορία σου 4⁷⁴). Ἀ. καὶ κέδρος ἐν ταῖς ἔμπορίαις σου.⁷⁵
25. אֲנִיּוֹת תְּרָשִׁישׁ שְׂרוֹתֶיךָ. Naves Tharsis quasi mercantium agmina (caravans) tua erant. Ο. πλοῖα ἔμποροί σου, ἐν τῷ πλήθει. Ἀ. πλοῖα Θαρσεῖς ἐλειτούργει σοι.⁷⁶
 וְהִתְבָּרַי. Et honorata es. Ο. καὶ ἐβαρύνθησ. Ἀ. Θ. καὶ ἐδοξάσθησ.⁷⁷
27. הָוֵיךָ. Opes tuae. Ο. δυνάμεις (Ἀ. Θ. πλούτος. Σ. ὑπαρξίς⁷⁸) σου.
 וְעִבְרֹנֶיךָ מְעָרְבָה. Ο. καὶ ὁ μισθός σου, καὶ τῶν συμμίκτων σου. Ἀ. καὶ ἔγκατάλειμμά σου, συναλλαγαί σου. Σ. τὰ ἀποθέματά σου, καὶ ἡ ἐπιμείξια σου. Θ. καὶ ἀγορά σου, ὁ σύμμικτός σου.⁷⁹
 מְחַוֵּיךָ בְּרִיבָה. Reficientes fissuras tuas (in navibus). Ο. καὶ οἱ σύμβουλοί σου. Ἀ. οἱ ἰσχυροποιοῦντες τὴν ἐπισκευήν σου. Θ. οἱ κρατύνοντες τὸ βεδέκ σου.⁸⁰

* Ἀ. τιμών. Codd. 62, 147: μετὰ πρῶτων πάντων ἡδ. καὶ ἐν παντὶ λίθων χρηστῶν; unde nescio an integra Aquilae versio sic constituenda sit: μετὰ πρῶτον πάντων ἀρωμάτων, καὶ ἐν παντὶ λίθῳ τιμίῳ.

⁶⁴ Sic Codd. 87, 88 (uterque cum Χαναὰν et Δαδὰν), Syro-hex., et sine aster. et obelo Codd. III, XII, 26, 42, alii.

⁶⁵ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 62, 147, Hieron. ⁶⁶ Cod. 86, teste De Reg. Mag.

⁶⁷ Idem. ⁶⁸ Sic Codd. 87, 88 (uterque cum Μαχαλιμ), Syro-hex., Hieron., et sine aster. Comp. (cum Γαλιμ), Codd. 22, 36, alii.

⁶⁹ Cod. 86, teste De Reg., ubi vitiose scriptum: Ἀ. Σ. ἐνγάκα σκεύοις ἢ λήμμασι. Emendatus Codd. 62, 147 post ἔμποριαν in textum inferunt: ενεγκατασκευοις εἰλεμισιν (sic). Theodoret.: Τὸ δὲ, ἐν Μαχαλιμ καὶ ἐν Γαλιμά, ὑάκινθον, καὶ ποικιλίαν, καὶ θησαυροὺς ἐκλεκτοῦς ἐν μαγώζοις συγκειμένοις, ὁ Ἀκύλας οὕτως ἠρμήνευσεν ἔγκατασκευοῖς εἰλήμασιν (sic) ὑακίνθου καὶ ποικιλίας, καὶ ἐν μαγώζοις συγκειμένοις τὸ δὲ, ἐν μαγώζοις, ἀπὸ τοῦ Ἑβραίου ἐξελληνίζει σημαίνει δὲ, ἐν ἀποκρύφοις σκεύεσιν οὕτω γὰρ καὶ ὁ Σύρος νόστας ἠρμήνευσεν.

(Syri lectionem non ad ἐν μαγώζοις, sed ad Hebraea בגְּלוֹתֵי בְּמַכְלֵים perperam aptat Montef.) Hieron.: "Quod autem de Theodotione in LXX additum est, in Machalim et in Galima, Sym. interpretatus est προτιοῖς ἰνωλοκτρις." (Ad ἔγκατασκευοῖς, pro quo Schleusner.

in Orusc. Crit. p. 408 frustra tentat ἐν κατασκευοῖς, cf. ad Cap. xxiii. 12.)

⁷⁰ Sic Syro-hex., et sine aster. Comp., Codd. 22, 23, 36, alii. Hieron. vertit: hyacinthium et ✕ polymita, notans: "Polymita quoque, quae Theod. varia interpretatus est, de Aq. et Sym. addidimus." Parsons. e Cod. XII exscripsit: ✕ οἱ Γ'. ὑάκινθον καὶ ποικιλίαν θησαυροῦς (in marg. Ἀ. Θ. ἐν γάζαις). ⁷¹ Theodoret., ut supra. ⁷² Hieron., ut supra. ⁷³ Cod. 86, teste De Reg. Pro ἐκειμένοις ex Theodoret., ut supra, rescriptissimus συγκειμένοις. Praeterea ad σχοινοῖς δεδεμένοις (sic) Cod. XII in marg. affert: ἐν μαγούζοις συγκειμένοις. Duplex versio, καὶ θ. ἐκλεκτοῦς ἐν μαγώζοις συγκειμένοις (s. συγκειμένοις) est in Codd. 22, 23, 36, alii.

⁷⁴ Sic Syro-hex. Codd. XII (a 1ma m.), 87, 88: καὶ κπ. ✕ ἐν αὐτοῖς ἡ ἔμπορία σου. Alii aliter. ⁷⁵ Codd. 86, 88. ⁷⁶ Idem in continuatione. Statim Cod. 87: ἐν τῷ συμμίκτῳ ✕ σου 4, ubi pronomen reprobata Cod. XII. ⁷⁷ Codd. 86, 88. ⁷⁸ Idem.

⁷⁹ Idem. Parsons. affert: "Θ. ἡ ἀγορά σου 86, et sic, om. ἡ, 88."

⁸⁰ Cod. 86, teste De Reg., qui Theodotioni κρατύναντες tribuit. Parsons. vero e Codd. 86, 88: Ἀ. οἱ ἰσχ. τὴν ἐπίσκηψιν (sic) σου. Θ. οἱ κρατύνοντες τὸ β. σου. Ad ἐπισκευήν cf. Hex. ad 4 Reg. xii. 5.

27. **וְעָרְבֵי מַעְרָבָךְ**. *Et facientes mercaturam tuam.*
 Ο. και οι σύμμικτοί σου εκ των συμμίκτων σου. Σ. και επιμυγνύντες την επιμίξίαν σου.⁸¹
קָקְלֶךָ. *Coetu tuo.* Ο. συναγωγή σου. Θ. εκκλησία σου.⁸²
וְאֲשֵׁר בְּתוֹכָךְ. Ο. * * * η * * * εν μέσφ σου.⁸³
 28. **וְיַרְעִשׁוּ מִקְרָשׁוֹת**. *Contremiscent agri suburbani.*
 Ο. φόβφ φοβηθήσονται. Σ. σεισθήσονται οι άπωθεν. Θ. σαλευθήσονται αι πατριαί.⁸⁴
 29. **וּמְאִינִיּוֹתֵיהֶם**. Ο. από των πλοίων * * * αυτών * * *
מִלְּחֵימִים. *Nautae.* Ο. και οι επιβάται. Σ. ναῦται.⁸⁵
כָּל הַגְּבֻלִי. *Omnes gubernatores.* Ο. και οι πρωρείς. Οι Γ'. * * * πάντες * * * κυβερνήται.⁸⁷
 30. **וְרָחֲשָׁמֵינוּ**. *Et clamorem edent.* Ο. και άλαλάξουσιν. 'Α. Θ. και άκουτιούσιν. Σ. και άκουστην ποιήσουσιν.⁸⁸
מָרָה. *Amare.* Ο. πικρόν. Θ. πικρός.⁸⁹
וְיִתְפַּלְשׁוּ. *Volubunt se.* Ο. στρώσονται. Alia

exempli. *ύποστρώσονται.*⁹⁰ 'Α. κυλισθήσονται.⁹¹

- 31, 32. **וְהָקְרִיחוּ אֶלְיָךְ קְרָחִי וְתִגְרִי שָׁקִים וְכָנֹי**
וְהָלַךְ בְּמַרְנֶשֶׁת מִסֶּדֶד מָר׃ וְהָשָׂא אֶלְיָךְ.
 Ο. Vacat. * * * (Θ.) και φαλακρόσουςιν επί σε φαλάκρωμα, και περιζώσονται σάκκον, και κλαύσονται περι σου εν πικρασμφ ψυχής, και κοπετόν πικρόν λήψονται επί σε.⁹²
 32. **וְהָשָׂא אֶלְיָךְ בְּנִיְהֶם קִנְיָהּ וְקִנְיָהּ עֲלֶיךָ מִי**
כְּצֹר כְּדָמָה בְּתוֹךְ הַיָּם. *Et tollent super te*
in lamentatione sua naeniam, et carmen lugubre
edent super te: Quis est sicut Tyrus, sicut ea
quae ad silentium redacta est in medio maris?
 Ο. και λήψονται οι υιοί αυτών (בְּנֵיהֶם) επί σε θρήνον, θρήνημα Σόρ πόσον τινά. * * * (Θ.) και άναλήψονται επί σε υιοί αυτών θρήνον, θρήνημα σοι: τίς ώσπερ Τύρος κατασιγηθείσα εν μέσφ θαλάσσης * * *⁹³
בְּנֵיהֶם. Ο. οι υιοί αυτών. 'Α. * * * † ενιαυτών.
 Σ. * * * εν μέλει. Θ. * * * εις (μέλος).⁹⁴

⁸¹ Codd. 86, 88. (Parsons. e Cod. 86 in fine add. *δλην*.) Sic in textu Comp. (cum και οι επ.), Cod. 23. Cf. ad v. 9.
⁸² Cod. 86, teste De Reg. ⁸³ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex. Codd. 62, 147: *οι εν μ. σου*. In editis articulus abest.
⁸⁴ Codd. 86, 88. Prorsus consone Syro-hex. **וְהָשָׂא אֶלְיָךְ** pro *άπωθεν* pro *άποθεν* (Hex. ad Psal. xxvii. 1) cf. Lobeck. ad Phryn. p. 9. ⁸⁵ Sic Cod. 87, et sine aster. Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. ⁸⁶ Codd. 86, 88. ⁸⁷ Cod. 86, teste De Reg. Paulo aliter Parsons. a: "Οι Γ'. * * * πάντες οι κ. 86. Sic, sine *, 88." In Codd. 62, 147 duplex versio est: και πάντες οι πρωρείς πάντες κυβερνήται. ⁸⁸ Codd. 86, 88. ⁸⁹ Cod. 86, teste De Reg. Sic in textu Codd. III, 26, 42. ⁹⁰ Sic Comp., Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii. ⁹¹ Codd. 86, 88. ⁹² Cod. XII in marg. (et in alio marg. *ξυρήσονται* pro *φαλακρόσουςιν*). Sic in textu Comp. (cum *ξυρήσονται* επί σοι pro *φαλακρόσουςιν* επί σε), Ald. (cum *φαλακρόματα*), Codd. III (cum *φαλακρόματα*, *περιζώνται*, et *έκοτήσονται* pro *λήψονται* επί σε), 22 (cum *ξυρήσονται*, et sine clausula, και κοπετόν — επί σε), 23 (ut Comp.), 26 (ut III, nisi *περιζώσονται*), alii, et sub aster. Codd. 87, 88 (cum *καρδίας* pro *ψυχής*), Syro-hex. (cum *φαλακρόματα*). Hieron.: "Quod autem accingitur: *Et radent [ξυρήσονται] super te calvitium, et acquigentur cilicis, et plorabunt te in amaritudine animae*

ploratu amarissimo, et assument super te carmen lugubre, et plangent te, in LXX non habetur, sed de Theodotionis editione additum est." ⁹³ Cod. Jes., teste Parsonsio. Montef. ex eodem affert: * * * Θ. και λήψονται (sic) — θρήνημά σοι: deinde ex Drusio [Nobil.]: "Αλλ. τίς — θαλάσσης; In Cod. 87 locus sic habet: *λήψονται* επί σε + οι υιοί αυτών * * * θρήνον, θρήνημά σοι * * * τίς — θαλάσσης * * *. Syro-hex. uno tenore habet: * * * και φαλακρόσουςιν — και κ. πικρόν λήψονται επί σε οι υιοί αυτών θρήνον, θρήνημα Σόρ (303) τίς ώσπερ Τύρος (303) κατασιγηθείσα (303) εν μέσφ θαλάσσης * * * Tandem Hieron.: "Quae est ut Tyrus, quae obmutuit (sive conticuit) in medio maris? Quod in LXX non habetur." Habetur quidem, praeter testes jam memoratos, in Comp. (cum *της θαλ.*), Ald., Codd. III, 22, 23 (ut Comp.), 26 (cum *ως T.*), alii, et Theodoret. (ut Comp.). ⁹⁴ "Barb. in marg. Quod ad quam vocem Hebraicam respiciat divinare nescio, nisi forte ad **קָקְלֶךָ**, sed Aquila multum distaret."—*De Reg.* Parsons. ad θρήνον affert: "Α. ενιαυτον. Σ. εν μελει 88. Sic nisi ενιαυτον 86." Symmachi lectionem non ad **קָקְלֶךָ**, sed ad **בְּנֵיהֶם** pertinere nullus dubito, coll. Hex. ad Jerem. ix. 9, 19. Amos v. 16. Aquilae autem manifeste vitiosam scripturam ενιαυτων nescio an fas sit resolvere in εν ια (unde *ιασμός, carmen lugubre*, Hex. ad Jerem. xxv. 30) αυτών, ut ad idem Hebraeum refratur.

32. כְּמַפָּ. ✕ Θ. κατασιγηθείσα. 'Α. ὡς ὕψος αὐτῆς.⁹⁵

33. בְּצִיָּהּ מִמְּוִנֵי עֲבוֹרֵי תַחַת. *Per hoc quod exierunt undinationes (merces) tuae de quibus. O'. (πόσον τινά) εὔρες μισθὸν ἀπὸ τῆς θαλάσσης. 'Α. ἐν τῷ ἐξελθεῖν ἐγκατάλειμμά σου... Σ. ἐν τῷ προβαλέσθαι τὴν προσθήκην σου... Θ. ἐν τῷ ἐμπορεύεσθαι (fort. ἐκπορεύεσθαι) τὴν ἀγοράν σου ἐξ ἡμερῶν.⁹⁶*

בְּרַב הוֹנֵיךְ. *In abundantia opum tuarum. O'. ἀπὸ τοῦ πλήθους σου. 'Α. Θ... τοῦ πλούτου σου.⁹⁷*

וַיַּעֲרֵבְךָ. *O'. καὶ ἀπὸ τοῦ συμμίκτου σου. 'Α. καὶ ἀπὸ τῆς συναλλαγῆς σου.⁹⁸*

34. כְּמַעֲרִיבֶךָ. *O'. ὁ σύμμικτός σου. 'Α. ἡ συναλλαγὴ σου.⁹⁹*

35. וַשְׁמָמוּ. *Obstupescunt. O'. ἐστύγνασαν. Θ. ἐθαύμασαν.¹⁰⁰*

וַשְׁעָרוּ שַׁעֲרוֹ. *Horrescent horrore. O'. ἐκστάσει ἐξέστησαν. Σ. ὀρθοτριχῆσουσι φρίκη.¹⁰¹*

35, 36. כְּהָרִים: רָעַמוּ פְּנִים; כְּהָרִים. *Commoti sunt vultu. Negotiatores. O'. καὶ ἐδάκρυσε τὸ πρόσωπον αὐτῶν. ἔμποροι. Σ. μεταμορφωθήσονται τὰ πρόσωπα τῶν ἐμπόρων.¹⁰²*

36. וַשְּׂרָקוּ עָלֶיךָ. *Sibilabunt super te. O'. ἐσύρισάν σε. Σ. συριοῦσιν ἐπὶ σέ.¹⁰³*

מִבְּלָהוֹת הַיּוֹת וְאֵינְךָ עַד-עוֹלָם. *Subita pernicies facta es, et non eris usque in perpetuum. O'. ἀπώλεια ἐγένου, καὶ οὐκέτι ἔσῃ εἰς τὸν αἰῶνα. Θ. σπουδασμὸς ἐγένου, καὶ οὐχ ὑπάρξεις εἰς τὸν αἰῶνα.¹⁰⁴*

Cap. XXVII. 7. ÷ καὶ περιβαλεῖν σε 4.¹⁰⁵ 12. ÷ καὶ χρυσίον 4. 21. πάντες ÷ οἱ 4 ἄρχοντες. 27. ÷ ἦσαν 4. 33. ÷ πάντας 4 βασιλεῖς. 34. ἐν μέσῳ σου ἔπесαν (sic) ÷ πάντες οἱ κοπηλάται σου 4.¹⁰⁶

CAP. XXVIII.

2. וַיֹּאמְרוּ. *O'. εἶπόν. Oί Γ'. εἶπέ.¹*

אֵל (bis). *O'. θεός. Θ. ἰσχυρός.²*

מוֹשֵׁב. *Sedem. O'. κατοικίαν. 'Α. καθέδραν.³*

אָדָם אֲתָהּ אָדָם. *O'. σὺ δὲ εἶ ἄνθρωπος. Oί Γ'. σὺ δὲ ὦν ἄνθρωπος.⁴*

3. וְעַמְּמוֹ לֹא יִכְתְּבוּ. *Omne occultum non latet te. O'. [?] σοφοὶ οὐκ ἐπαίδευσάν σε τῇ ἐπιστήμῃ αὐτῶν. Σ. πᾶν ἀπόρητον οὐχ ὑπερῆρε σε.⁵ Θ. πᾶν κρύφιον οὐχ ὑπερεῖχε σε.⁶*

4. וְכִנְיָתְךָ וְכִנְיָתְךָ. *Sapientia tua et prudentia tua. O'. μὴ ἐν τῇ ἐπιστήμῃ ('Α. Σ. Θ. σοφία⁷) σου ἢ τῇ φρονήσει σου. Σ. ἐν τῇ σοφίᾳ σου καὶ ἐν τῇ συνέσει σου.⁸*

וְהַעֲשֵׂתָ אוֹתָוּ. *Et comparasti aurum. O'. καὶ ✕ ἐποίησας 4 χρυσίον.⁹*

5. וַיִּנְבְּהָ. *Et elatum est. O'. ✕ καὶ 4 ὑψώθη.¹⁰*

7. וַעֲרִיזֵי. *Praepotentes. O'. λοιμούς. 'Α. δυνατούς. Σ. ἀκαταμαχίτους. Θ. ὑψηλούς.¹¹*

וַיִּרְיָקוּ. *Et evaginabunt. O'. καὶ ἐκκενώσουσι. Σ. καὶ γυμνώσουσι.¹²*

וַיְהַלְלוּ. *Et profanabunt. O'. καὶ στρώσουσι. Θ. καὶ βεβηλώσουσι.¹³*

⁹⁵ Cod. 86. ⁹⁶ Idem, teste De Reg. ⁹⁷ Codd.

86, 88. ⁹⁸ Idem. Post ἀπὸ τοῦ σ. σου Codd. 22, 23,

36, alii, inferunt: καὶ τῆς ἐπιμξίας σου, ex Symmachi versione. ⁹⁹ Cod. 86, teste De Reg. ¹⁰⁰ Codd. 86, 88.

¹⁰¹ Idem. Cf. ad Cap. xxxii. 10. ¹⁰² Syro-hex. 86.

♦ מַלְאָכָם וְעַלְמָם וְעַלְמָם. Ad Graeca nostra cf. Hex. ad Psal. xxxiii. 1. Ezech. xxxi. 15. ¹⁰³ Cod. 86,

teste De Reg. Codd. 22, 23, 36, alii, in textu: συμριούσιν ἐπὶ σοί. ¹⁰⁴ Cod. 86, 88. Vox σπουδασμὸς revocat vicium

Hebraeum בְּהִלֹּת (Jerem. xv. 8) אֶבְהֵלָה, festinavit. ¹⁰⁵ Syro-hex. Cod. 87: + καὶ περιβαλεῖ σε 4. ¹⁰⁶ Cod. 87.

Cap. XXVIII. ¹ Cod. 86, teste De Reg. ² Codd. 86, 88. ³ Cod. 86, teste De Reg. ⁴ Idem.

⁵ Syro-hex. لا حجابا لا حجابا. Ad ὑπερῆρε cf. ad Cap. xxxi. 8. ⁶ Codd. 86, 88. ⁷ Idem.

⁸ Syro-hex. Symmacho continuat: وحبلى وحبلى. ⁹ Codd. 87, 88 (qui pingunt: ✕ καὶ ἐποίησας, sine cuneolo). Sic sine aster. Ald., Codd.

III, XII, 26, 42, alii, Syro-hex., Hieron. In Comp., Codd. 22, 23, 36, aliis, habetur: καὶ περιποιήσω (ἀργ. καὶ χρυσίον).

¹⁰ Sic Cod. 87, et sine aster. Comp., Codd. 26, 48, alii, invito Syro-hex. ¹¹ Codd. 86, 88. ¹² Idem. ¹³ Idem.

8. לְשֵׁחַת. *In foveam (sepulcrum).* O'. *eis apw-
liav.* OI Γ'. *eis diafporan.*¹⁴

9, 10. מוֹתֵי עַרְלִים תְּמוּת. מוֹתֵי מַחְלָלָה; בְּיַד מַחְלָלָה. *Manu
interficiētis te. Mortibus praepuliatu-
rioris.* O'. *en plhēi* ✕ *τραυματιζόντων σε
θανάτοις* ✕ *ἀπεριμήτων ἀπολη.*¹⁵ *Alia ex-
empl. en xēri titrawskōntwn se, θάνατον ἀπε-
ριμήτων ἀποθανῆ.*¹⁶

12. עַל-מִלְּךָ. O'. *en tōn ārxonta.* OI Γ'. *en tōn
basilia.*¹⁷

וְאִמְרָה. O'. *kal eipōn.* OI Γ'. *kal ēreīs.*¹⁸

חֹתֶם תְּכַנִּית. *Obsignans formam perfectam.*
O'. *āposphragisma dōmiōseōs.* 'A. *sphragis
ētoimasīōn.* Σ. . *dōmiōmatos.* Θ. . *ētoima-
sias.*¹⁹

מְלֵא חֲכִמָּה. *Plenus sapientiae.* O'. *Vacat.*
✕ OI Γ'. *plēghs sofias.*²⁰

13. גֵּן. *Horto.* O'. *tōu paradēisou.* Θ. *tōu kē-
pou.*²¹

13. כָּל-אֶבֶן יְקָרָה יְקָרָה מְרִצָּה. *Omnis lapis pretiosus
fuit operimentum tuum.* O'. *pān līthos xrh-
stōn endēdesai.* Σ. *pās līthos tīmios perie-
phragē se.*²²

מְלֵאכְתָּתֵי תִפְסָה. *Opus tympanorum tuorum.* O'.
enēplhēsas tōds θhsaurōus sou. 'A. Θ. *ērgon
tōu kāllous sou.* Σ. *ērgon tōu tympānu
sou.*²³

וּנְקִיבָה. *Et foraminum (s. fistularum) tuorum.*
O'. *kal tās āpothēkas sou.* 'A. *kal trhēseōn
sou.*²⁴

כּוֹנְנֵי. *Parata sunt.* O'. *Vacat.* *Alia exempl.*
✕ *hōtōmasan* ✕²⁵ 'A. ✕ *hōtōmasas en sol.*²⁶
Σ. *katēskēnāsēths.*²⁷ Θ. *hōtōmāsēhsan.*²⁸

14. אַתָּה-כֶּרֶב רֹבֵץ מְשַׁח הַסֹּבִיב. *Tu es cherub ex-
pansionis (s. unctiois) protegens.* O'. *metā
tōu xerōub* ✕ *kechrisimēnu tōu kataaskh-
nōntos* ✕²⁹ Θ. . . ✕ *kechrisimēnu tōu kataaskh-
nōntos* ✕³⁰ Σ. *kal metā xerōub kata-
memētrhēmos.*³¹

¹⁴ Codd. 86, 88. ¹⁵ Sic Codd. 87, 88 (uterque cum *apōthanῆ* pro *āpolh*), et sine aster. Codd. III (cum *āperimētois*), XII (om. *se*), 26 (ut III), 62 (cum *āpothanῆ*), alii, et Syro-hex. (cum *āpothanῆ*). Pro *θανάτοις* Codd. 42, 49, alii, *en θανάτοις*; Ald., Codd. 68, 86, alii, *en θανάτῃ* habent. ¹⁶ Sic Comp. (cum *thanātois*), Codd. 22, 23 (ut Comp.), 36, alii. ¹⁷ Codd. 86, 88. ¹⁸ Cod. 86, teste De Reg. ¹⁹ Idem. Parsons. ex eodem minus probabiliter exscripsit: 'A. *ētoimāsēōs.* Syro-hex. affert: Θ. *ētoimasias* (ⲉⲧⲟⲓⲙⲁⲥⲓⲁⲤ). ²⁰ Cod. Jes. Cod. 86, teste De Reg.: Π. *πλ. σοφίας.* Sic in textu Comp., Ald., Codd. 22, 23, 36, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. ²¹ Cod. 86, teste De Reg. (In textu Syro-hex. pro *גֵּן*; *גֵּן* Norberg. oscitanter exscripsit *גֵּן*.) ²² Idem. (Parsons. e Cod. 86, 88 *periephrasē* exscripsit.) Aliter, ut videtur, Hieron.: "Hoc observandum est, non omni lapide pretioso regem Tyri fuisse *circumdatum*, sive *opertum*, et, ut Sym. transtulit, *vinctum atque constrictum* [περίσφιγγε]." ²³ Codd. 86, 88. Hieron.: "Porro Symmachi interpretatio istum principem Tyri, quasi pretiosissimum monile, lapidibus scribit esse distinctum [unde nonnemo ad *endēdesai* notam hexaplarem fecit: Σ. *διόστίζαι*]. Denique auri *tympanum* vocat, in quo infixi sunt lapides." Posteriorem interpretationem ad Symmachum, non ad Hieronymum pertinere (qui error est Rosenmuelleri, Gesenii,

aliorum) recte suspicatus est Drusius. Hieron. ipse juxta Aquilam interpretatus est: *opus decoris tui.* ²⁴ Codd. 86, 88. ²⁵ Sic Syro-hex. Codd. 87, 88 legunt et pingunt: ✕ *hōtōmasan metā tōu xerōub kechrisimēnu tōu kataaskh-
nōntos, kal ēdōkā se* ✕. Montef. e Cod. Jes. affert: ✕ Σ. Θ. *hōtōmasan* (Parsons. ✕ *hōtōmasa*) *metā tōu χ. kechrisimēnu.* Hieron.: *Paraverunt cum cherub uncto a Deo, et habitante in tabernaculo, dedi te.* ²⁶ Codd. 86, 88 (uterque cum *ētoimāsas*). Lectio suspecta. ²⁷ Syro-hex. ⲉⲧⲟⲓⲙⲁⲥⲓⲁⲤ. Sic in textu Codd. 22 (cum *katēskēnāsēth*), 23, 36, alii, et Theodoret. ²⁸ "Theodotio adjuncti *hōtōmāsēhsan.*"—*Nobil.* ²⁹ Syro-hex., qui pingit: *metā ✕ tōu xerōub—
kataaskh-
nōntos* ✕. Sic in textu sine aster. Codd. XII, 22 (cum *kechrisimēnos*), 23, 36, alii. Vid. not. 25. ³⁰ De Reg. e Cod. 86 exscripsit: Θ. ✕ *kech. kataask.*; Parsons. vero ex eodem: 'A. Θ. ✕ *kech. tōu kataask.* "In quibusdam libris sequitur, *kechrisimēnos* [sic Cod. 22] *tōu kataaskh-
nōntos*, quod de Theodotione additum est, et alia lectio, *kechrisimēnu kataaskh-
nōntos.*"—*Nobil.* ³¹ Codd. 86 (teste De Reg.), 88. *Nobil.* affert: Σ. *tōu χ. kata-
memētrhēmos,* et sic MS. Coislin. apud Montef. Idem e Cod. Jes. exscripsit: Σ. *tōu kataaskh-
nōntos.* (In cod. *tōu kataaskh-
nōntos* continuatio est praecedentis lectionis (vid. not. 25), cui Montef. ✕ Σ. Θ., Parsons. vero ✕ praemittit.)

14. הִתְהַלַּכְתָּ. *Ambulasti.* Ο'. ἐγενήθης. Alia exempl. ἐπορεύθης.³² 'Α. ἐμπεριεπάτησας.³³

15. תְּמִימִים. *Perfectus.* Ο'. ἄμωμος. 'Α. τέλειος.³⁴ בְּדַרְכֶיךָ. *In viis tuis.* Ο'. ἐν ταῖς ἡμέραις (Οἱ Γ'. ὁδοῖς³⁵) σου.

16. רִכְלֹתַי. *Negotiationis tuae.* Ο'. τῆς ἐμπορίας σου. Alia exempl. τῆς περιδρομῆς σου.³⁶

תּוֹכְךָ. *Interiora tua.* Ο'. τὰ ταμεία σου. 'Α. Σ. τὸ ἐντός σου.³⁷

וְאֶבְדָּךָ פְּרוּב הַסּוּכָה. *Et perdam te, O cherub protegens.* Ο'. καὶ ἤγαγέ σε τὸ χερουβ ✕ τὸ σκιάζον³⁸ 'Α. καὶ πτερύγια χερουβ ἐσκέπασέ σε.³⁹ Aliter: 'Α. ἀπολέσω σε, χερουβ ὁ συσκιάζων.⁴⁰ Σ. καὶ ἀπολέσει σε χερουβ ✕ ὁ σκεπάσας σε⁴¹ Θ. . . ✕ τὸ συσκιάζον⁴²

אֵשׁ. *Ignis.* Ο'. πυρίων. 'Α. πυρός.⁴³

18. חִלְלֵת בְּקֹדְשֶׁיךָ. *Profanasti sanctuaria tua.* Ο'. ἐβεβήλωσα (alia exempl. ἐβεβήλωσας⁴⁴) τὰ ἱερά σου. Σ. ἐβεβήλωσας τὸν ἀγιασμόν σου.⁴⁵

19. שְׁכַמוּ. *Obstupescunt.* Ο'. στενάξουσιν. Alia exempl. στυγνάσουσιν.⁴⁶ Θ. ἐθαύμασαν.⁴⁷

בְּלִיְהוּת הַיּוֹיָה. *Subita perniciēs facta es.* Ο'. ἀπώλεια ἐγένου. Θ. ἐθανατώθης.⁴⁸

22. וְאֶמְרָתָה. Ο'. καὶ εἰπόν. Οἱ Γ'. καὶ ἐρείς.⁴⁹

23. וְשִׁלַּחְתִּי בָּךְ דָּבָר וְרוּחַ. *Et immittam ei pestem et sanguinem.* Ο'. αἷμα καὶ θάνατος. Alia exempl. καὶ ἔξαποστειλῶ ἐπὶ σέ θάνατον καὶ αἷμα.⁵⁰

הִלַּל בְּתוֹכָה. Ο'. τετραυματισμένοι ✕ 'Α. Σ. Θ. ἐν μέσφ αὐτῆς⁵¹

24. מִכֹּל סְבִיבֹתָה. *Ex omnibus qui in circuitu eorum sunt.* Ο'. ἀπὸ ✕ Θ. πάντων⁵² τῶν περικύκλω αὐτῶν.⁵³

הַשְׂמִיטִים. *Qui contemnunt.* Ο'. τῶν ἀτιμασάντων. 'Α. (τῶν) μαστιγούντων.⁵³

25. אֶת־בֵּית יִשְׂרָאֵל. Ο'. τὸν ✕ οἶκον⁵⁴ Ἰσραήλ.⁵⁴

Cap. XXVIII. 7. ÷ ἐπὶ σέ, καὶ⁵⁵ 13. ÷ καὶ ἀργύριον καὶ χρυσίον⁵⁶. 17. ÷ διὰ πλῆθος ἀμαρτιῶν σου⁵⁶. 22. ὅτι ἐγὼ ÷ εἰμι κύριος.⁵⁷ 25. ἐνώπιον ÷ τῶν λαῶν καὶ⁵⁸ τῶν ἐθνῶν. 26. ÷ καὶ ὁ θεὸς τῶν πατέρων αὐτῶν⁵⁸

³² Sic Comp., Codd. 22, 23, 36, alii.

³³ Nobil. cum

scriptura ἐμπεριπατήσας. Cf. ad Cap. xix. 6.

³⁴ Nobil.

³⁵ Codd. 86, 88. Mox ad תְּמִי, Ο'. ἐν σοί, De Reg. e Cod. 86 affert: Π. ✕ σου, h. e. ut videtur, τὰ ἀδικήματά σου ἐν σοί, quae lectio est Codd. III, 62, 147, et Syro-hex., invito Hebraeo.

³⁶ Sic Codd. XII (in marg.), 22, 23, 36, alii.

³⁷ Cod. 86, teste De Reg. Syro-hex. affert: וְאֶבְדָּךָ .

³⁸ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex.

³⁹ Codd. 86, 88. ⁴⁰ Nobil. (cum ἀπολέσω). Montef. e Cod. Jes. (?) affert: 'Α. ἀπολέσω σε τὸ χ. τὸ συσκιάζον, invitis schedis Bodleianis; e Coislín. autem: 'Α. ἀπόλεσέ σε χ. ὁ συσκιάζον.

⁴¹ Cod. 86 (teste De Reg.), 88. Parsons. vero e Cod. 86 lectionem exscripsit: Σ. καὶ ἀπολόσω σε, χ. ὁ συσκιάζων, quam silentio praeteriit De Reg. Tertia Symmachi lectio est ea quam e Coislín. edidit Montef.: Σ. ἀπολέσει σε χ. ὁ σκεπών.

⁴² Codd. 86 (teste De Reg.), 88. Montef. affert: Θ. τὸ χ. τὸ συσκιάζον. Sic in textu Comp., Codd. 22, 23, 36, alii. Parsons. e Cod. XII affert: Θ. τὸ σκιάζον ἐκ μέσου (superscripto ἐν μέσφ).

⁴³ Cod. 86, teste De Reg.

⁴⁴ Sic Comp.,

Ald., Codd. III, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. in marg. char. med. ⁴⁵ Cod. Jes. Cod. 86, teste De Reg.: Σ. τὸν

ἀγιασμόν σου, quae lectio est in Codd. 22, 23, 36, aliis, et Syro-hex. in marg. char. med.

⁴⁶ Sic Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. (וְאֶמְרָתָה).

Hieron. *contristabuntur.* ⁴⁷ Cod. 86, teste De Reg. Parsons. ex eodem affert: Θ. θαυμάσουσιν. Cf. ad Cap. xxvii. 35.

⁴⁸ Codd. 86 (teste De Reg.), 88. Fortasse praetulerit aliquis ἐθαναστώθης.

⁴⁹ Codd. 86, 88. Sic in textu Codd. 22, 36, alii.

⁵⁰ Sic Comp., Ald., Codd. III (cum ἐπὶ σεαντήν), XII (idem), 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. Montef. ex Drusio edidit: 'Αλλ. καὶ ἔξαπ. ἐπ' αὐτήν κ.τ.ε., sed ἐπ' αὐτήν pro ἐπὶ σέ ex conjectura se reposuisse profitetur Drusius.

⁵¹ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 36, 62, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex.

⁵² Cod. 86, teste De Reg. (qui ad ἐκ τῶν ἐθνῶν (v. 25) lectionem refert). Sic in textu Ald., Codd. XII, 22, 23, 36, alii, et Syro-hex.

⁵³ Codd. 86 (teste De Reg.), 88. ⁵⁴ Sic Codd. 87, 88, et sine aster. Comp., Ald. (cum τοῦ Ἰσραήλ), Codd. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex.

Montef. e Cod. Jes. affert: Οἱ Γ'. τὸν οἶκον Ἰσραήλ.

⁵⁵ Cod. 87, qui male pingit: + αὐτῶν ἐπὶ σέ⁵⁶, καί.⁵⁶ Cod. 87, Syro-hex.

⁵⁷ Syro-hex. Cod. 87 pingit: ὅτι ἐγὼ + εἰμι κύριος⁵⁸.

⁵⁸ Cod. 87. Ad v. 26 Hieron.: "Quodque sequitur juxta

CAP. XXIX.

- 1. בִּשְׁנֵה הַעֲשָׂרִית בְּעֶשְׂרֵי. Anno decimo, (mense) decimo. O'. ἐν τῷ ἔτει τῷ δωδεκάτῳ, ἐν τῷ δεκάτῳ μηνί. Alia exempl. ἐν τῷ ἔτει τῷ δεκάτῳ, ἐν τῷ δεκάτῳ μηνί.¹
- 2. שִׁים. O'. στήρισον. 'A. Θ. θές. Σ. τάξον.²
- 3. נָדַר. O'. Vacat. ✕ OI Γ'. λάλησον.³
 עָלֶיךָ פָּרַעַה כְּלֹד־מַצְרַיִם. O'. ἐπὶ Φαραώ. 'A. Σ. Θ. ἐπὶ σέ, Φαραώ, ✕ βασιλεὺ Αἰγύπτου.⁴
 הַתַּיִם הַגְּדוֹל. Draconem magnum. O'. τὸν δράκοντα τὸν μέγαν. 'O' Ἑβραῖος τὸ κήτος λέγει.⁵
 הַרְבִּץ. Qui recubat. O'. τὸν ἐγκαθήμενον. 'A. τὸν ἐγκοιμώμενον.⁶
 בְּתוֹךְ יְאֵרָיו. In medio fluminum suorum. O'. ἐν μέσῳ ποταμῶν αὐτοῦ. Τινὲς τῶν ἑρμηνευτῶν ἐνικῶς εἶπον τὸν ποταμὸν, οἱ δὲ O' πληθυντικῶς.⁷
 עָשִׂיתִנִּי. Feci (fluvium) mihi. O'. ἐποίησα αὐτούς. 'A. ἐποίησά με. Σ. (ἐποίησα) ἑμαυτὸν.⁸
- 4. חֲחִיִּים. Uncinos. O'. παγίδας. 'A. ἀκίδας. Σ. Θ. χαλιβόν.⁹

- 4. יְאֵרֵיהֶּ. O'. τοῦ ποταμοῦ ✕ Θ. σου.¹⁰
 בְּקַשְׁקֻשְׁתֵּיהֶּ. Squamis tuis. O'. πρὸς τὰς πτέρυγας σου. 'A. Σ. Θ. ἐν ταῖς λεπίσσι σου.¹¹
 וְיָאֵת כָּל־דְּבַת יְאֵרֵיהֶּ בְּקַשְׁקֻשְׁתֵּיהֶּ תִּדְבָּק. Et omnes pisces fluminum tuorum qui squamis tuis adherent. O'. Vacat. Alia exempl. καὶ πάντας τοὺς ἰχθύας τοῦ ποταμοῦ, ✕ ταῖς λεπίσσι σου προσκολληθήσονται.¹² 'A. . . ✕ ἐν ταῖς λεπίσσι σου κολληθήσονται.¹³ Σ. . . ταῖς λεπίσσι σου προσκολληθήσονται.¹⁴
- 5. וְנִשְׁמַתִּיהָ הַמְּרַבְּרָה אוֹתָהּ וְיָאֵת כָּל. Et projeciam te in desertum, te et omnes. O'. καὶ καταβαλῶ σε ἐν τάχει (OΙ Γ' ἐν τῇ ἐρήμῳ¹⁵), ✕ καὶ σέ.⁴ καὶ πάντας.¹⁶ Alia exempl. καὶ ἀπορρίψω σε εἰς τὴν ἔρημον, καὶ πάντας.¹⁷
 תְּחַסְּפֶהָ. Colligeris. O'. συναχθῆς. Σ. εἰσενεχθήσῃ.¹⁸
 לֶאֱכֹלָהּ. In cibum. O'. εἰς ✕ 'A. κατὰ.⁴ βρωμα.¹⁹
- 7. וּבִקְעַת לְהֶם כָּל־בְּתָהֶּ. Et lacerasti eis totum humerum. O'. καὶ ὅτε ἐπεκρότησεν (alia exempl. ἐπεκράτησεν²⁰) ἐπ' αὐτοὺς πᾶσα χεῖρ. 'A. καὶ διέρρηξας αὐτοῖς πάντα ὄμων.²¹

LXX, et [tu] Deus patrum eorum, in Hebraico non habetur."
 CAP. XXIX. ¹ Sic Comp., Ald., Codd. 42, 49, 86, 87, alii, et Syro-hex., qui in marg. char. med. habet: (ἐν τῷ ἔτει) τῷ δεκάτῳ, ἐν τῷ δεκάτῳ μηνί. ² Cod. 86, teste De Reg. ³ Cod. Jes. Sic in textu Comp., Ald., Codd. III (cum καὶ λ.), XII, 22, 23, 36, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, et Syro-hex. (qui pingit: ✕ λάλησον, καὶ ἄϊόν). Ad εἶπον De Reg. e Cod. 86 affert: OΙ Γ' εἶρεῖς. ⁴ Cod. XII. Sic in textu Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Comp., Ald. (cum βασιλεῖα), Codd. III, 23, 26, 36, alii. ⁵ Schol. apud Nobil. Cod. Jes. scholium habet: τὸ Ἑβραϊκὸν τὸ κήτος ἔχει, ἵνα ἑμφανῆ (ἑμφήγη ?) τὸν κροκδείλον. Cf. Hex. ad Jesai. xxvii. i. ⁶ Cod. 86. ⁷ Theodoret. Pro αὐτοῦ, Αἰγύπτου est in Ald., Codd. 49, 68, aliis, et Syro-hex. in marg. Mox Cod. 87 pingit: ✕ ἐμοὶ εἰσιν οἱ π., sine cuneolo, fortasse pro: ἐμοὶ ✕ εἰσιν ἄ οἱ π. (Pro יְאֵרֵי Codd. 62, 147 habent οἱ ποταμοὶ μου.) ⁸ Cod. 86, teste De Reg. Hieron. Hebraea vertit: feci memetipsum. ⁹ Cod. 86. Syro-hex. affert: θ. χαλιβόν (Ⲭⲉⲗⲓⲃⲟⲛ), quam

lectionem in textu habent Comp., Codd. XII (in marg.), 23, 36, alii. ¹⁰ Cod. 86, teste De Reg. Pronomen est in Ed. Rom., et libris praeter Cod. 106. ¹¹ Idem. (Pro λεπίσσι Parsons. exscripsit ελπισι.) ¹² Sic Cod. 87, et sine aster. (cum ποτ. σου, καὶ ταῖς λ.), Codd. 22 (cum ποταμοῦ, καὶ ταῖς λ.), 23, 51, 62, alii. Syro-hex.: καὶ πάντες οἱ ἰχθύες τοῦ π. ταῖς λ. σου προσκ. Priora, καὶ πάντας—ποταμοῦ, habentur in Ald., Codd. III, 49, 68, aliis. ¹³ Cod. 86, teste De Reg. ¹⁴ Parsons. e Cod. XII affert: Σ. ταῖς ελπίσι (sic) σου προσκ., καὶ καταβαλῶ σε ἐν τάχει καὶ σέ καὶ πάντας. Sed posteriora non esse Symmachi quivis videt. ¹⁵ Cod. 86. ¹⁶ Sic cum aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. ¹⁷ Sic Codd. 22, 23 (cum σέ καὶ πάντας), 36, 48, alii, qui pergunt: τοὺς ἰχθύας τοῦ π. σου, καὶ καταβαλῶ σε κ. τ. ε., ex duplici lectione. ¹⁸ Cod. 86. ¹⁹ Cod. 86, teste De Reg. In LXX hodie legitur εἰς κατάβρωμα, sed lectio εἰς βρῶμα est in Ald., Codd. 49, 68, aliis. ²⁰ Sic Ald., Codd. III, XII (ante corr.), 23, 68, alii, et Syro-hex. ²¹ Cod. 86.

7. וְבַהֲשָׁעֲנָם. *Et quando innixi sunt.* Ο'. και ὅτε ἐπανεπαύσαντο. Σ. και ἐπιστηριχθέντων αὐτῶν.²³

8. אָדָם. Ο'. ἀνθρώπους. Οἱ Γ'. ἀνθρωπων.²³

9. אֲנִי. Ο'. ἀντὶ τοῦ. Σ. διότι.²⁴

10. אֶת־אֲדָמָה. Ο'. (X) 'Α. Σ. τὴν ἄ γῆν.²⁵

מְחֻמָּה חֲרֵב חֲרֵב שְׂמֻמָּה. *In vastitates vastitatis desolationis.* Ο'. εἰς ἔρημον και ῥομφαίαν και ἀπώλειαν. Alia exempl. εἰς ἔρημον κενὴν και ἠφανισμένην.²⁶

מִמְגֹּדֵל. *A turre.* Ο'. ἀπὸ Μαγδαλοῦ. 'Α. Σ. ἀπὸ πύργου.²⁷

12. תְּהִיוּן שְׂמֻמָּה. *Erunt desolatio.* Ο'. ἔσονται X Σ. Θ. ἀφανισμός ἄ.²⁸

אֶת־מִצְרַיִם. Ο'. X Οἱ Γ'. τὴν ἄ Αἴγυπτον.²⁹

בְּאַרְצֹת. Ο'. εἰς τὰς χώρας. Πάντες ἐν ταῖς γαίαις.³⁰

13. כִּי פֹה. Ο'. X Οἱ Γ'. ὅτι ἄ τάδε.³¹

14. פְּתָרוֹס. Ο'. Φαθωρῆς. Θ. Φαθουρῆς.³²

מְנוֹרָתָם. *In terra originis eorum.* Ο'. ἐν τῇ γῇ ὅθεν ἐλήφθησαν. Θ. ἐν γῇ γενέσεως αὐτῶν.³³

הָיָה שָׁם מַמְלָכָה. *Et erunt ibi regnum.* Ο'. και ἔσται X ἐκεῖ ἄ ἀρχή.³⁴ Οἱ Γ'. (και ἔσται) X ἐκεῖ ἄ βασιλεία.³⁵

15. מְדִינַת־מְמַלְכוֹת. *Prae regnis.* Ο'. παρὰ πάσας

τὰς ἀρχάς. Θ. παρὰ τὰς βασιλείας.³⁶

15. תְּהִיָּה שְׂפֵלָה. *Erit humile.* Ο'. Vacat. Οἱ Γ'. X ἔσται ταπεινή ἄ.³⁷

לְבַלְתֵּי רִדוֹת. *Ne dominentur.* Ο'. τοῦ μὴ εἶναι αὐτοὺς πλείονας. Σ. ἵνα μὴ ἐπιτάσσωσιν.³⁸

16. בְּפָנֹתָם אֲחֵרִיהֶם. *Dum convertunt se ad eos.* Ο'. ἐν τῷ ἀκολουθῆσαι αὐτοὺς ὀπίσω αὐτῶν. Σ. προσφευγόντων αὐτῶν ἀκολουθεῖν αὐτούς.³⁹

18. הָעִבְרִי אֶת־חֵילוֹ עָבְדָה גְּדֹלָה אֶל־צֹר. *Servire fecit exercitum suum servitium magnum adversus Tyrum.* Ο'. κατεδουλώσατο τὴν δύναμιν αὐτοῦ δουλεία μεγάλη ἐπὶ Τύρου. Σ. ἐργάσασθαι ἐποίησε τὴν δύναμιν αὐτοῦ ἐργασίαν μεγάλην ἐν Τύρῳ.⁴⁰

מִקְרָח. *Decalvatum est.* Ο'. Θ. φαλακρά.⁴¹ Alia exempl. φαλάκρωμα.⁴²

מְרוֹשָׁה. *Depilatus est.* Ο'. μαδών. 'Α. ἀπερρεκώς.⁴³

וּלְחֵילוֹ. Ο'. και (Σ. οὐδ' ἄ) τῇ δυνάμει ('Α. εὐπορία⁴⁵) αὐτοῦ.

עַל־הָעֲבָדָה. Ο'. και τῆς δουλείας. Σ. ὑπὲρ τῆς ἐργασίας.⁴⁶

19. לָבֵן. Ο'. Vacat. X διὰ τοῦτο ἄ.⁴⁷

הַנְּנִי. Ο'. ἰδοὺ X ἐγὼ ἄ.⁴⁸

19, 20. אֶת־אֲרָצָה (bis). Ο'. X Οἱ Γ'. τὴν ἄ γῆν.⁴⁹

²² Cod. 86. ²³ Cod. 86, teste De Reg. ²⁴ Idem.

²⁵ Idem. Sic in textu Comp., Codd. III, 22, 23, 26, alii.

²⁶ Sic Codd. 22, 23, 36, alii. ²⁷ Cod. 86, teste De Reg.

Parsons. ex eodem affert: Σ. πύργου. Cf. ad Cap. xxx. 6.

Scholium apud Nobil.: 'Ο Ἐβραῖος, ἀπὸ Μαγδάλ. ²⁸ Parsons.

e Cod. XII affert: Θ. Σ. X ἀφανισμός. Sic in textu

sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. (prae-

misso και) Comp., Codd. 22, 23, alii. ²⁹ Cod. 86, teste

De Reg. Sic in textu Codd. 62, 147. (In Cod. 87 male

pictum: τὴν X Αἴγυπτον ἄ.) ³⁰ Idem. ³¹ Idem. Sic

in textu sine aster. Ald., Codd. III, 36, 42, alii, et Syro-

hex. ³² Idem. ³³ Syro-hex. אֶת־חֵילוֹ. ³⁴ Idem.

³⁵ Cod. 86, teste De Reg.: Οἱ Γ'. X ἐκεῖ ἄ ἢ β. Rectius, ut videtur,

Parsons.: Οἱ Γ'. ἐκεῖ βασιλεία. ³⁶ Cod. 86. ³⁷ Idem.

Cod. XII: 'Α. Θ. X ἔσται τ. Sic in textu sub aster. Cod.

87, Syro-hex. (qui pingit: ἔσται X ταπεινή ἄ). In Comp.,

Codd. 22, 23, 36, aliis, locus sic habet: και ἔσται ταπεινωτάτη

τοῦ μὴ ὑψωθῆναι ἔτι κ. τ. ε. ³⁸ Cod. 86 (eum ἐπιτάσσωσιν).

³⁹ Idem. Syro-hex. ⁴⁰ Syro-hex. ⁴¹ Cod. 86, teste De Reg.

⁴² Sic Ald., Codd. III, 22, 26, 36, alii, et Syro-hex. in marg.

⁴³ Cod. 86, teste De Reg. Pro forma vix obvia ἀπερρεκώς fortasse prae-

tulerit aliquis ἀπερρηκώς. ⁴⁴ Cod. 86, teste De Reg.

⁴⁵ Cod. 86. ⁴⁶ Idem. ⁴⁷ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex.,

et sine aster. Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii.

⁴⁸ Sic Cod. 87, Syro-hex. Pronomen abest a Comp., Ald.,

Codd. III, XII, 26, aliis. ⁴⁹ Cod. 86, teste De Reg.

Ad v. 19 Syro-hex. אֶת־אֲרָצָה X.

19. וְנִשְׁתָּהּ הַמְּנוּחָה. *Et tollet multitudinem ejus.* O'.
 Vacat. ✕ και λήψεται τὸ πλῆθος αὐτῆς 4.⁶⁰
 20. וְיִשָּׁר עֵשׂוֹן לִי. *Pro eo quod laboraverint mihi.*
 O'. Vacat. ✕ ὅσα ἐποίησέ μοι 4.⁶¹ ✕ ἀνθ'
 ὦν 4...⁶³
 Cap. XXIX. 9. ÷ και ἐγὼ ἐποίησα αὐτούς 4.⁶³
 20. ÷ τάδε 4.⁶⁴

CAP. XXX.

2. וְיִלְלוּ. *Ullulate.* O'. Vacat. Σ. Θ. ὀλολύετε.¹
 3. וְקָרוֹב יוֹם. O'. Vacat. 'A. Θ. ✕ ὅτι (fort. και)
 ἐγγὺς ἡμέρα 4.² Σ. ✕ και ἐγγίζει ἡμέρα 4.³
 יוֹם עָנָן. *Dies nubis.* O'. ἡμέρα ✕ νεφέλης 4.⁴
 ✕ OI Γ'. ἡμέρα νεφέλης 4.⁵
 עַתָּה. O'. πέρas. ['A. πέρas.] Θ. καιρός.⁶
 4. וְלָקְחוּ הַמְּנוּחָה. *Et auferent multitudinem ejus.*
 O'. Vacat. ✕ και λήψονται τὸ πλῆθος αὐ-
 τῆς 4.⁷
 וְנָהָרוּ. *Et diruentur.* O'. και συμπεσεΐται.

- "Ἄλλος" και καταλυθῆσονται.⁸
 5. כְּוִשׁ וְשׂוֹר. O'. Πέρσαι και Κρήτες. 'A. Σ. Θ.
 Αἰθιοπία και Φουδ.⁹
 וְכָל-הָעָרָב. *Et omnis turba miscella.* O'. και
 πάντες οἱ ἐπίμικτοι. 'A. και πᾶσα 'Αραβία.
 Σ... 'Αραβία.¹⁰
 וְכוֹב. *Et Chub.* O'. Vacat. 'A. Σ. Θ. και
 Χουβάλ.¹¹
 וְיָבֵי יַרְצֵי. O'. και τῶν υἱῶν ✕ OI Γ'. γῆς 4.¹²
 6. פֶּה אֲמַר יְהוָה. O'. Vacat. ✕ τάδε λέγει ἄδω-
 ναὶ κύριος 4.¹³ Πάντες" τάδε λέγει ΠΙΠΙ.¹⁴
 סִמְכֵי. *Suffulcientes.* O'. τὰ ἀντιστηρίγματα.
 'A. Σ. οἱ ὑποστηρίζοντες.¹⁵
 וְיִרַד. *Et deprimetur.* O'. και καταβήσεται.
 Θ. και καθαιρεθῆσεται.¹⁶
 גְּאוֹן. *Superbia.* O'. ἡ ὕβρις. 'A. Σ. ἡ ὑπερη-
 φανία.¹⁷
 מִמִּגְדָּל. O'. ἀπὸ Μαγδαλοῦ. 'A. Σ. ἀπὸ πύρ-
 γου.¹⁸

⁶⁰ Cod. XII. Sic sine aster. Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. ⁶¹ Sic Codd. XII, 87, 88, et sine aster. (cum ἐποίησαν) Ald., Codd. III, 26, 42, alii. ⁶² De Reg. e Cod. 86 exscripsit: ✕ ἀνθ' ὦν (ἐποίησε). Θ. ἐν αὐτῷ. Syro-hex. legit et pingit: ✕ ὅσα ἐποίησάν μοι. Denique in Comp., Cod. 23 legitur: ἀνθ' ὦν ὅσα ἐργάσατό μοι. Theodotionis lectio quo pertinet non habeo dicere. (In Cod. Ambros. cum voce *فعلسا* (v. 20) incipit fol. 164 r. col. 2da, et abscisso margine externo desunt notae marginales in hac columna, et in fol. 164 v. col. 1ma.) ⁶³ Cod. 87, invito Hebraeo. ⁶⁴ Syro-hex., et sine cuneolo Cod. 87.

CAP. XXX. ¹ Cod. 86, teste De Reg. Sic in textu Codd. 22, 36, alii, et (cum ὀλολύετε) Codd. 23, 62, alii. Montef. edidit: "Ἄλλ. ὀλολύετε, notans: "Drusius ex Complutensi edit., ut et alia." Immo ex Aldina, ubi ὀλολύετε verbum, ὦ ἡμέρα, *postponitur*. ² Idem. Codd. 87, 88 (cum ὅτι!), Syro-hex.: (ὅτι ἐγγὺς ἡμέρα) και ἐγγὺς ἡμέρα (τοῦ κυρίου). ³ Idem. Haec, και ἐγγίζει, ante ἡμέρα νεφέλης inferunt Codd. 22, 23, 36, alii. ⁴ Sic cum aster. Cod. 87, Syro-hex. ⁵ Sic Montef., non memorato auctore. Haec desunt in Cod. 106 solo. ⁶ De Reg. ad Dⁱ in 1mo loco affert: " 'A. πέρas. Θ. καιρός. O'. ἡμέρα C. B.

[Cod. 86]." Pro πέρas in Codd. III, 62, 147 est καιρός πέρas; in Comp., Codd. 23, 36, aliis, και καιρός. ⁷ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Comp., Ald., Codd. III, 26, 42, alii. Alia lectio, και ληφθήσεται τὸ πλ. αὐτῶν, est in Codd. 22, 23, 36, aliis, et Theodoret. ⁸ Post τὰ θεμέλια αὐτῆς Codd. 22, 23, 36, alii, inferunt: και καταλυθήσεται. Fortasse est Symmachi, coll. Hex. ad Psal. x. 3. ⁹ Cod. 86, teste De Reg. Minus probabiliter Parsons. Αἰθίοπες exscripsit. Cf. Hex. ad Psal. lxxvii. 32. lxxxvi. 4. ¹⁰ Cod. 86, teste De Reg. Parsons. exscripsit: 'A. πᾶσα 'Αραβία. Σ. 'Αραβία. ¹¹ Idem. Parsons. affert: 'A. Σ. Θ. και Χουβά. Codd. 62, 147 in textu: και χουν (sic). (Nescimus quid sibi velit Cod. 26, 106, qui post ἐπίμικτοι inferunt ἐν' αὐτῶν.) Hieron. hic in mendo cubat, cum ait: "De variis populis et Chub, quod Sym. vertit in *Arabiam*," et, multis interpositis: "Et Chub, id est, *Arabes*, et omne reliquum vulgus, quos *hybrids* atque *mixticios* LXX transtulerunt." ¹² Cod. 86, teste De Reg. Sic in textu sine aster. Codd. 62, 147. ¹³ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Comp., Codd. XII, 22, 23, alii, et Hieron. ¹⁴ Cod. 86, teste De Reg. ¹⁵ Idem. Parsons. exscripsit: 'A. Σ. ὑποστηρίζονται. Cf. Hex. ad Jesai. lxxiii. 5. ¹⁶ Cod. 86. ¹⁷ Idem, teste De Reg. Parsons. affert: Σ. ὑπερηφανία. ¹⁸ Cod. 86.

7. נַשְׂמוֹת. *Vastatarum*. Ο' ἠρημωμένων. Alia
exempl. ✕ ἠφανισμένων 4.¹⁹
9. מִלְּפָנַי בַּיָּם. *A facie mea in navibus*. Ο' Θ.
✕ ἐκ προσώπου μου ἕσσιμ ('Α. ✕ ἐν ἐτίειμ.
Σ. ✕ ἐν ἐπέξει 4.²⁰) σπεύδοντες.
- חַטָּת אֶת-נֹשׁ בְּטָן. *Ut terreant Aethiopes
secure (degentes)*. Ο' ἀφανίσαι τὴν Αἰθιο-
πίαν ✕ τὴν ἐλπίδα 4.²¹ Ο' Θ. ✕ τὴν ἐλπίδα 4.
'Α. τὴν πεποιθιάν.²² Σ. τοῦ ἐκπλήξει τῆς
Αἰθιοπίας τὴν ἀφοβίαν.²³
- הָיָה בָּהָּ. Ο' ὅτι ἰδοὺ (Σ. ✕ πάντως²⁴)
ἦξει.
10. אֶת-הַמּוֹן. Ο' πλήθος. Οἱ Γ'. τὸ (πλήθος).²⁵
11. אָתוּ. Ο' Vacat. ✕ 'Α. Σ. Θ. μετ' αὐτοῦ 4.²⁶
עָרְיָי גּוֹיִם מוֹבְאִים. *Violentissimae gentium
adducentur*. Ο' λοιμοὶ ἀπὸ ἐθνῶν ἀπεσταλ-
μένοι. 'Α. ἰσχυροί . . . Σ. ἀκαταμάχητοι
ἐθνῶν ἀχθήσονται.²⁷

11. הָלַל. *Occisorum*. Ο' τραυματιῶν. Σ. τρώ-
σεων.²⁸
12. וּמִכַּרְתִּי אֶת-הָאָרֶץ בְּיַד רָעִים. *Et vendam
terram in manum malorum*. Ο' Vacat. ✕
'Α. Θ. καὶ ἀποδώσομαι τὴν γῆν ἐν χειρὶ πονη-
ρῶν 4.²⁹
13. הַיְבִיטִי גְלוּלִים וְהַשְׁבֵּתִי אִלְלִילִים. *Et per-
dam idola, et cessare faciam vanitates*. Ο'
καὶ ἀπολω ✕ βδελύγματα (Σ. Θ. εἰδῶλα), καὶ
καταπαύσω 4 μεγιστᾶνας.³⁰
- וְנִתְּתִי יְרָאָה בְּאָרֶץ מִצְרַיִם. *Et immittam ter-
rorem in terram Aegypti*. Ο' Vacat. ✕ καὶ
δώσω φόβον ἐν γῆ Αἰγύπτου 4.³¹
14. בָּנָה. Ο' ἐν Διοσπόλει. 'Α. Βανῶ. Σ. ἐν
Νό. Θ. ἐν Νόϊ.³²
15. נָא. Ο' Μέμφεως. 'Α. Νῶ. Σ. Νό. Θ.
Νόεως.³³
16. וְנָח צָרִי יוֹמָם. *Ut perrumpatur, et*

¹⁹ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii. ²⁰ Cod. 86, teste De Reg. (Parsons. ex eodem exscripsit: Ο' Θ. ἐκ πρ. μου ἐν σείμ. 'Α. ✕ ενετειμ. Σ. ✕ ενεπειξει.) Codd. 87, 88, Syro-hex. in textu: ✕ ἐκ προσώπου μου ἕσσιμ (صحرم) 4; et sic sine aster. Comp. (cum ἐν σείμ), Codd. 62, 147 (uterque cum ἕσσειμ). Theodoret. legit: ἀπὸ πρ. μου ἐν σείμ, σπεύδοντες κ. τ. ε., notans: τὸ δὲ σείμ τῇ Ἑλλάδι φωνῇ ἐν ἰσχυῖ δηλοῖ. Denique Montef. e Cod. Jes. affert: ἐκ πρ. μου (μου om. Parsons.) ἕσσιμ. Σ. ἐν ἐπέξει. Hieron. (qui LXX vertit: *In die illa egredientur nuntii a facie mea, festinantes disperdere Aethiopiae spem*): "Et pervenerint nuntii, juxta Aquilam et Theodotionem, *sium*, quos Sym. transtulit *festinantes*, nos in *trieres* vertimus; ita enim ab Hebraeis accepimus." Anonymum vero apud Nobil., qui Theodotioni ἐγκαθηρῶς tribuit, nihil moramur. ²¹ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. XII, 22, 23, 36, alii. ²² Cod. 86, teste De Reg. Nobil. affert: Θ. τὴν ἐλπίδα. 'Α. τὴν πεπ. ²³ Cod. 86. ²⁴ Idem, teste De Reg. Hieron. Hebraea vertit: *quia absque dubio veniet*. ²⁵ Idem. Sic in textu Comp., Codd. 23, 36, alii, et Syro-hex. ²⁶ Cod. XII affert: 'Α. Θ. ✕ μετ' αὐτοῦ. Cod. 86, teste De Reg.: Σ. μετ' αὐτοῦ. Sic in textu Comp., Codd. 22, 36, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. ²⁷ Cod. 86. Idem ad ἐκκεκένουσαι affert: Σ. γυμνῶσουσαι, ut in loco simili Cap. xxviii. 7. ²⁸ Cod. 86, teste De Reg. ²⁹ Cod. Jes. Sic in textu Comp., Ald., Codd. III, 22 (cum

eis χεῖρας), 23 (idem), 26, alii, Hieron., et sub aster. Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. Posterior autem τῷ ἀποδώσομαι non *vendendi*, sed *tradendi* (تحمص) notionem tribuit, tum hic, tum Jud. iv. 2. Mox Cod. 87 solus pingit: ✕ ἐν χερσὶν κ. τ. ε., sine cuneolo. ³⁰ Sic Codd. 87, 88, et sine aster. Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. Hieron.: "Sequitur: *Et disperdam simulacra* (quae abominaciones LXX transtulerunt), *et cessare faciam idola* (vel *optimates*). Cod. Jes. affert: ✕ Θ. καὶ ἀπολω βδελύγματα, καὶ καταπαύσω, repugnante Cod. 86, qui affert: Σ. Θ. εἰδῶλα. ³¹ Cod. XII (cum ἐν τῇ γῆ), teste Parsonsio. Sic sine aster. Comp., Codd. III (cum Αἰγύπτω), 22 (cum φόνου), 23, alii, et Hieron. Codd. 87, 88, Syro-hex.: ✕ καὶ δώσω φ. ἐκ γῆς Αἰγύπτου 4. ³² Cod. 86, teste De Reg. Parsons. exscripsit: 'Α. Βανῶ. Σ. ενο. Θ. ενοι (sic). Hieron.: "Pristinum nomen habet No, quod Aq., Sym. et Theod., sicut in Hebraeo positum est, transtulerunt. Pro quo, nescio quid volentes, LXX dixere *Diospolim*, quae Aegypti parva civitas est [sed vid. Gesen. in *Theo. Ling. Hebr.* p. 834]. Nos autem pro No, *Alexandriam* posuimus, per anticipationem, quae Graece *προληψις* appellatur." ³³ Cod. 86, teste De Reg. Hieron.: "Et interficiam, ait, multitudinem *Alexandriae*, quae rursus in Hebraeo posita est No, pro quo nequaquam *Diospolim*, ut supra, sed *Memphim* LXX transtulerunt."

- Noph* *hostes diurni* (occupabunt). Ο'. ἔκρη-
γμα, καὶ διαχυθήσεται ὕδατα. Σ. ἀνάρρηξίς,
καὶ ἐν Μίμφει πολέμοι αὐθιμερινοί.³⁴
17. אָנָּן. Ο'. Ἁλιουπόλεως. 'Α. Ὦν. Σ. Θ. Αὖν.³⁵
הַנְּחָה. *Et ipsae*. Ο'. καὶ αἱ γυναῖκες. 'Α.
καὶ αὐτοί (fort. αὐταί).³⁶
21. לְאַחֲבֹשֶׁת. *Non obligatum est* (brachium). Ο'.
οὐ κατεδέθη (alia exempl. κατεδέθη³⁷). 'Α.
οὐκ ἐμοσώθη. Σ. οὐκ ἐπέδέθη.³⁸
- תְּרַפּוֹת. *Curationes*. Ο'. ἱασω. Σ. θερα-
πείαν.³⁹
- לְחַבְּשָׁה לְחֹקָה. *Ad obligandum illud, ad robo-*
randum illud. Ο'. τοῦ δεθῆναι ἰσχύν. Alia
exempl. τοῦ δεθῆναι καὶ κατισχυῶσαι αὐτόν.⁴⁰
'Α. ✕ εἰς ἐπίδεσμον... Σ. ✕ ὥστε ἐπιδη-
σαι... Θ. ✕ τοῦ καταδησαι...⁴¹
22. אֶת־הַחֹקָה וְאֶת־הַנְּשִׁבָרָת. *Tam validum quam*
confractum. Ο'. τοὺς ἰσχυροὺς, καὶ τοὺς τετα-
μένους. Alia exempl. τοὺς ἰσχυροὺς, καὶ τοὺς
τεταμένους, ✕ καὶ τοὺς συντριβομένους.⁴²
'Α. τὸν κραταῖον καὶ ὑψηλόν. Θ. τὸν ἰσχυρὸν
καὶ τὸν μέγαν.⁴³
23. וְהִפְצִיטִי. *Et dispergam*. Ο'. καὶ διασπερῶ.
'Α. καὶ ῥίψω.⁴⁴

23. אֶת־מִצְרַיִם. Ο'. ✕ Σ. Θ. τὴν Ἀίγυπτον.⁴⁵
24. וְשִׁבְרֵיהִי אֶת־זְרָעוֹת פְּרָעָה וְנָאֵן נֶאֱחָק וְהָלַל לְפָנָיו. *Et confringam brachia Pharaonis, et*
gemet gemitibus confossi coram eo. Ο'. καὶ
ἐπάξει αὐτὴν ἐπ' Αἴγυπτον, καὶ προνομύσει
τὴν προνομήν αὐτῆς, καὶ σκυλεύσει τὰ σκύλα
αὐτῆς. Θ. καὶ συντρίψει τοὺς βραχίονας Φα-
ραῶν, καὶ στενάξει στεναγμοὺς τραυματίου.⁴⁶
✕ 'Α. Θ. ἐνώπιον αὐτοῦ.⁴⁷
26. וְיָדְעוּ. Ο'. καὶ γνώσονται ÷ πάντες.⁴⁸ Alia
exempl. καὶ γνώσονται ÷ πάντες οἱ Αἰγύ-
πτιοι.⁴⁹

Cap. XXX. 6. ÷ ἕως Σὺήνης.⁵⁰ II. ÷ πάν-
τες.⁵¹

CAP. XXXI.

1. בְּאֶחָד. Ο'. μᾶ. Σ. πρώτη.¹
2. אֶמְרָה. Ο'. εἶπόν. 'Α. Σ. εἶπέ.²
3. אֶרְזָה. *Cedrus*. Ο'. κυπάρισσος. Σ. ὡς κέδρος.³
עֵצֵהָ. *Ramis*. Ο'. ταῖς παραφυάσι. 'Α. Θ.
(τοῖς) κλάδοις. Σ. (τοῖς) θαλλοῖς.⁴
וְהָרֵשׁ מְצַל. *Et silva obumbrans*. Ο'. Vacat.
✕ καὶ πυκνὸς ἐν τῇ σκέπῃ.⁵ Σ. καὶ εὐσκίος
ἦν.⁶

³⁴ Cod. 86, teste De Reg. Parsons. exscripsit: Σ. ἀνάρρηξίς καὶ ἐν Μίμφει κ. τ. ε. Post ὕδατα Codd. XII (in marg.), 22, 23 (cum πόλεμοι), 36, alii, inferunt: καὶ ἐν Μίμφει (s. Μίμφι) πολέμοι αὐθ. ³⁵ Cod. 86, teste De Reg. ³⁶ Idem. ³⁷ Sic Comp., Codd. III, XII, 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. ³⁸ Nobil. Sic (cum Θ. pro Σ.) Cod. 86, teste De Reg. Cf. Hex. ad Job. v. 18. Jesai. xxx. 26. lxi. 1. ³⁹ Cod. 86, teste De Reg. Parsons. ad μάλαγμα ex eodem affert: Σ. θεραπείαν. 'Α. εἰσπεδισμέν (sic). ⁴⁰ Sic Codd. 23, 51, et (cum δεθῆναι) Codd. 22, 36, alii (non, ut Montef. oscitanter edidit: ἄλλ. τοῦ δεθῆναι τοῦ κατ.). ⁴¹ Cod. 86, teste De Reg. ⁴² Sic Codd. 87, 88, Syro-hex. (qui omnes pingunt: ✕ καὶ τοὺς ἰσχυροὺς συντριβομένους), et sine aster. (cum καὶ τεταμένους) Ald., Codd. 49, 68, alii, et (cum καὶ τοὺς τεταμένους) Comp., Codd. III, 26. ⁴³ Cod. 86. Minus probabiliter Nobil., et Parsons. e Cod. 87*: 'Α. τὸν ἰσχυρὸν καὶ ὕ. Θ. τὸν ἰσχ. κ. τ. μ. Hieron.: "Illud autem quod in LXX dicitur: *Et conteram brachia ejus fortia et disposita*, quod Graece dicitur τεταμένα, scriptorum vitio

depravatum est. Illi enim interpretati sunt, non τεταμένα, sed τεταμένα, hoc est, non disposita, sed extensa; pro quo juxta consuetudinem suam alii interpretes *excelsa* posuerunt." ⁴⁴ Cod. 86, teste De Reg. ⁴⁵ Idem. Sic in textu (hic et v. 26) Codd. XII, 62, 147, et sub aster. Cod. 87, Syro-hex. ⁴⁶ Cod. 86, teste De Reg. (Parsons. exscripsit τραυματίους.) ⁴⁷ Idem. Post τὰ σκύλα αὐτῆς Codd. 62, 147 inferunt: ἐνώπιον αὐτοῦ. ⁴⁸ Sic cum obelo Cod. 87. Reprobant πάντες Comp., Codd. 22, 36, alii. ⁴⁹ Sic Syro-hex., et sine obelo Ald., Codd. III (cum ἐπιγνώσονται), 26, 49, alii. ⁵⁰ Cod. 87, Syro-hex. In Hebraeo est מִגְדֹּל מֵעַד סֵנְיָה, a Migdol usque ad Syenam. ⁵¹ Idem. CAP. XXXI. ¹ Cod. 86, teste De Reg. ² Idem. ³ Cod. 86. Montef. ex Drusio edidit: ἄλλ. κέδρος, quae lectio est solius Cod. 42. ⁴ Cod. 86, teste De Reg. ⁵ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Comp., Ald., Codd. III, 26, 49, alii. Codd. 22, 23, alii, post μέγθος inferunt: καὶ πυκνὸς τῇ σκέπῃ. ⁶ Cod. 86, teste De Reg.

3. **עֲבָתִים**. *Densos ramos*. Ὁ. νεφελῶν. 'A. Θ. δασέων. Σ. πυκαζόντων.⁷
צִמְרָתוּ. *Cacumen ejus*. Ὁ. ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ. 'A. ἄκρον αὐτοῦ.⁸
4. **אֶת-נְהַרְתֶּיהָ הֵלִיף סְבִיבָתָהּ**. *Cum fluminibus suis ibat circa*. Ὁ. τοὺς ποταμοὺς αὐτῆς ἤγαγε κύκλω. Σ. οἱ ποταμοὶ αὐτῆς διήρχοντο κύκλω.⁹
וְאֶת-תְּעֻלָּתֶיהָ. *Et aquaeductus ejus*. Ὁ. καὶ τὰ συστήματα (Θ. ὑδραγωγὸς¹⁰) αὐτῆς.
הַשָּׂדֶה. Ὁ. τοῦ πεδίου. Οἱ Γ'. (τοῦ) ἀγροῦ.¹¹
5. **וְהֵאָרְכְּנָה פִּאֲרֹתֶיהָ**. *Et prolongatae sunt frondes ejus*. Ὁ. Vacat. ✽ Θ. καὶ ὑψώθησαν αἱ παραφυάδες αὐτοῦ **4**,¹²
בְּשֻׁלְחָהּ. *Dum diffunderet (ramos)*. Ὁ. Vacat. Ὁ. Θ. ✽ ἐν τῷ ἐκτείνειν αὐτόν. 'A. ✽ ἐν τῷ ἐξαποστειλαὶ αὐτόν. Σ. ✽ ἐκταθείσης αὐτῆς.¹³
6. **פִּאֲרֹתָיו**. Ὁ. τῶν κλάδων (Σ. Θ. παραφυάδων¹⁴) αὐτοῦ.
7. **דְּלִיּוֹתָיו**. *Palmitum ejus*. Ὁ. τῶν κλάδων ('A. ἀναδενδράδων¹⁵) αὐτοῦ.
8. **לֹא-עֲמָקוּהָ**. *Non obscuraverunt (superaverunt) eum*. Ὁ. τοιαῦται. Alia exempl. οὐχ ὑπερῆραν αὐτόν.¹⁶
לֹא דָמוּ. *Non similes fuerunt*. Ὁ. οὐχ ὅμοιαι. Θ. οὐχ ὁμοιώθησαν.¹⁷
8. **וַיַּעַרְמְנִים**. *Et platani*. Ὁ. καὶ ἐλάται. 'A. (καὶ) ἄρμονεῖμ. Θ. (καὶ) πλάτανοι.¹⁸
בְּנֵן. Ὁ. ἐν τῷ παραδείσῳ. 'A. Θ. ἐν τῷ κήπῳ.¹⁹
9. **וַיַּפֵּחַ עֲשָׂתָיו בְּרַב דְּלִיּוֹתָיו**. *Pulcrum feci eum in multitudinē palmitum ejus*. Ὁ. διὰ τὸ πληθὺς τῶν κλάδων αὐτοῦ. 'A. Θ. ✽ καλὸν ἐποίησα αὐτόν ἐν τῷ πληθῆι τῶν κλάδων αὐτοῦ.²⁰
וַיִּנְקְדוּהוּ. *Et inviderunt ei*. Ὁ. καὶ ἐζήλωσαν αὐτόν. Σ. ὅστε ζηλώσαι πρὸς αὐτόν.²¹
10. **צִמְרָתוּ**. *Cacumen suum*. Ὁ. τὴν ἀρχήν (Σ. ἐγκάρδιον. Θ. καυλόν²²) σου.
עֲבָתִים. Ὁ. νεφελῶν. Σ. τῶν πυκαζόντων. Θ. δασέων.²³
וְרַם לִבּוֹ בְּנֶבְחָהּ. *Et elatum est cor ejus in altitudine ejus*. Ὁ. καὶ εἶδον ἐν τῷ ὑψωθῆναι αὐτόν. Alia exempl. καὶ ἐπήρηθη ἡ καρδιά αὐτοῦ ἐπὶ τῷ ὑψεῖ αὐτοῦ.²⁴ 'A. καὶ ὑψώθη... Θ. . . καρδιά αὐτοῦ...²⁵
11. **אֶל**. *Ducis*. Ὁ. ἄρχοντος. Οἱ Γ'. ἰσχυροῦ.²⁶
עָשָׂה יַעֲשֶׂה לּוֹ כְּרֵשָׁעוֹ. *Faciendo faciet ei; juxta impietatem ejus*. Ὁ. καὶ ἐποίησε τὴν ἀπόλειαν αὐτοῦ (alia exempl. add. κατὰ τὴν ἀσέβειαν αὐτοῦ²⁷). Οἱ Γ'. ποιῶν ποιήσει αὐτῷ κατὰ τὴν ἀσέβειαν αὐτοῦ.²⁸
וַיִּגְרֹשְׁתִּיהוּ. *Expellam eum*. Ὁ. Vacat. ✽ ἐξέβαλον αὐτόν **4**.²⁹

⁷ Cod. 86, teste De Reg. (cum 'A. δασέων). Montef. e Cod. Jes. affert: 'A. Θ. δασέων. Cf. ad v. 10. ⁸ Cod. 86, teste De Reg. Cf. ad Cap. xvii. 3. ⁹ Cod. 86. ¹⁰ Idem. ¹¹ Idem, teste De Reg. ¹² Cod. Jes. Sic in textu Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 26, alii, et sub aster. (sine cuneolo) Cod. 87. Syro-hex. pingit: ✽ καὶ ὑψώθησαν αἱ π. αὐτοῦ ἐφ' (sic) ὕ. π. ἐν τῷ ἐκτείνειν αὐτόν **4**. Ad ἀφ' ὑδάτος De Reg. e Cod. 86 affert: Θ. ἐξ ὑδάτων. ¹³ Cod. 86, teste De Reg. (Aquilae versionem non exscripsit Parsonsus.) Lectionem ἐν τῷ ἐκτείνειν αὐτόν in textum inferunt Comp., Codd. 22, 23, 36, alii, et sub aster. Codd. XII, 87, Syro-hex. (ut supra). ¹⁴ Cod. 86, teste De Reg. ¹⁵ Idem. Cf. ad Cap. xix. 11. ¹⁶ Sic Codd. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. in marg. char. med. (cum οὐ τοιαῦται in textu). Cf. ad Cap. xxviii. 3. ¹⁷ Cod. 86, teste De Reg. Parsons. ex eodem affert: Θ. οὐκ ὁμοίωθησαν.

¹⁸ Cod. 86, teste Parsons. De Reg. ex eodem exscripsit: 'A. ἄρμονεῖμ (sed in notis ἄρμονεῖμ). Θ. πλάτανοι. ¹⁹ Cod. 86. ²⁰ Idem. Syro-hex. ܐܠܗܐ ܕܥܡܘܗܐ. Sic in textu sine aster. Comp., Codd. 22, 23, 36, alii. ²¹ Syro-hex. ܐܠܗܐ ܕܥܡܘܗܐ. Mox idem in textu: τὸ π. τῆς τρυφῆς ✽ τοῦ θεοῦ **4**. ²² Cod. 86. Cf. ad Cap. xvii. 3. ²³ Syro-hex. ܐܠܗܐ ܕܥܡܘܗܐ. Cod. 86 affert: Σ. τῶν πυκαζόντων. Cf. ad v. 3. ²⁴ Haec in textum ante καὶ εἶδον inferunt Codd. 22, 23, 36, alii. Syro-hex. in marg. char. med. ܐܠܗܐ ܕܥܡܘܗܐ. ²⁵ Cod. 86, teste De Reg. ²⁶ Cod. 86. ²⁷ Sic Comp. (cum Αἰγύπτου pro αὐτοῦ), Codd. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. (cum τὰς ἀσέβειας). ²⁸ Cod. 86. ²⁹ Sic Codd. XII, 87. Syro-hex. ✽ ἐξβαλὼν αὐτόν **4** (ܐܘܩܡܘܗܐ ✽). Codd. 22, 23, 36, alii: καὶ ἐξέβαλον αὐτόν ἐγώ.

12. וַיִּכְרְתוּהוּ. Et exciderunt eum. Ο'. καὶ ἐξω-
λόθρευσαν αὐτόν. Alia exempl. καὶ ἀπόλεσαν
αὐτόν.³⁰ Σ. καὶ συντελέσουσιν (αὐτόν).³¹

וַיִּשְׂאוּ. Alieni. Ο'. ἀλλότριοι. Σ. ἀσπλαγ-
χνοί.³²

וַיִּלְחֲוּ. Ο'. οἱ κλάδοι ('Α. αἱ ἀναδενδράδες.
Θ. αἱ παραφυάδες³³) αὐτοῦ.

וַיִּפְּחוּ. In omnibus convallibus ter-
rae. Ο'. ἐν παντὶ πεδίῳ τῆς γῆς. Θ. ἐν πάσαις
ταῖς χέρσοις τῆς γῆς.³⁴

וַיִּשְׁתְּחוּ. Et deseruerunt eum. Ο'. καὶ ἡδά-
φισαν (Σ. ἀφήκεν³⁵) αὐτόν.

13. וַיִּאֶלְפוּ. Ο'. καὶ ἐπὶ τὰ στελέχη αὐτοῦ.
Οἱ Γ'. (καὶ) ἐπὶ τοὺς κλάδους αὐτοῦ.³⁶

14. וַיִּצְמַח. Ο'. τὴν ἀρχὴν αὐτῶν. 'Α. τὸ
ἄκρον αὐτῶν. Σ. τὰς καρδίας αὐτῶν. Θ. τὸν
καυλὸν αὐτῶν.³⁷

וַיִּבְנוּ. Ο'. εἰς μέσον νεφελῶν. Σ. . .
πυκνάσματα.³⁸

וַיִּבְנֶה. Duces eorum (s. Ad eos) in
superbia eorum. Ο'. ἐν τῷ ὕψει αὐτῶν πρὸς
αὐτά. Alia exempl. ✕ πρὸς αὐτὰ ✕ ἐν τῷ
ὕψει αὐτῶν.³⁹

וַיִּבְנוּ. Ο'. ✕ Οἱ Γ'. ὅτι ✕ πάντες.⁴⁰

15. וַיִּגְדְּלוּ. Lugere faci-
ciam, et operiam propter eum abyssum. Ο'.

ἐπένησεν αὐτὸν ἢ ἄβυσσος. Alia exempl.
ἐπένησεν, ἐπέστησα ἐπ' αὐτὸν τὴν ἄβυσσον.⁴¹
'Α. Θ. . . ἐκάλυψα ἐπ' αὐτὸν τὴν ἄβυσσον.⁴²
Σ. ἐποίησα πηνήθα. . .⁴³ Οἱ Γ'. ἐκάλυψεν ἢ
ἄβυσσος.⁴⁴

15. וַיִּכְלְמוּ. Et cohibebo. Ο'. καὶ ἐπέστησα. Οἱ
Γ'. (καὶ) ἐκώλυσα.⁴⁵

וַיִּכְלְמוּ. Et inhidebuntur. Ο'. καὶ ἐκώλυσα.
'Α. καὶ ἐξέλιπεν.⁴⁶

וַיִּתְּרוּ. Et atrum reddam propter eum.
Ο'. καὶ ἐσκότασεν (Θ. ἐσκυθρόπασεν⁴⁷) ἐπ'
αὐτόν. Λοιποὶ ἐπένησεν αὐτόν.⁴⁸

וַיִּפְּחוּ. Deliquium patientur. Ο'. ἐξελύθησαν.
'Α. ἐκρότησαν. Σ. ἠλλομάρφωσαν.⁴⁹

16. וַיִּנְחֲמוּ. Et consolabuntur se. Ο'. καὶ παρε-
κάλουν αὐτόν. Σ. καὶ παρεκλήθη.⁵⁰

וַיִּתְּרוּ. In terra infima (orco). Ο'.
ἐν γῆ (alia exempl. add. κάτω, s. κατωτάτῃ⁵¹).
Οἱ Γ'. κατωτάτῃ.⁵²

וַיִּטּוּ. Et praecipuum. Ο'. Vacat. 'Α. Σ. Θ.
Ο'. ✕ καὶ τὰ κάλλιστα ✕.⁵³

17. וַיִּחַרְרוּ. Ad confossos gladio. Ο'. ἐν
τοῖς τραυματαῖς ἀπὸ μαχαίρας. Σ. μετὰ τε-
τρωμένων μαχαίρας.⁵⁴

וַיִּגְדְּלוּ. Ο'. ἐν μέσῳ τῆς ζώης αὐτῶν ἀπό-
λοντο. Οἱ Γ'. ἐν μέσῳ τῶν ἐθῶν.⁵⁵

³⁰ Syro-hex.: καὶ ἀπόλεσαν αὐτόν, καὶ ἐξωλόθρευσαν αὐτόν
(וַיִּכְרְתוּהוּ וַיִּשְׂאוּ), ex duplici lectione. Drusius ad
idem Hebraeum (non ad וַיִּשְׂאוּ, ut edidit Montef.) affert:
καὶ ἐξωλόθρευσαν αὐτόν. ³¹ Syro-hex. ad ἐν παντὶ πεδίῳ τῆς
γῆς appingit: Σ. καὶ συντελέσουσιν (וַיִּשְׂאוּ). Θ. ἐν
πάσαις ταῖς χέρσοις τῆς γῆς. Priorem lectionem cum He-
braeo וַיִּצְמַח commutavit Sym., saltem in locutione וַיִּצְמַח
Jesai. lxi. 8. Jerem. xxxi. 31. Ezech. xvii. 13. ³² Cod. 86.
³³ Idem, teste De Reg. ³⁴ Syro-hex. וַיִּפְּחוּ. Mox idem in textu: ἀπὸ τῆς σκέπης
αὐτοῦ (וַיִּפְּחוּ), cum αὐτῶν in marg. char. med. ³⁵ Cod.
86. Syro-hex. in marg. sine nom.: καὶ ἀφήσουσιν αὐτόν
(וַיִּשְׁתְּחוּ). ³⁶ Cod. 86, teste De Reg. ³⁷ Cod.
Jes. Cf. ad v. 10. ³⁸ Cod. 86. ³⁹ Sic Codd. 87, 88,
Syro-hex. ⁴⁰ Cod. 86, teste De Reg. Sic in textu sine
aster. Codd. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. ⁴¹ Sic Codd.

XII, 87, 88, Syro-hex. (qui pro ἐπένησεν (sic) habet וַיִּכְלְמוּ
(וַיִּכְלְמוּ)). ⁴² Cod. 86, teste De Reg. (Pro ἐκά-
λυψα Parsons. exseripsit ἐκάλυψε.) ⁴³ Syro-hex. וַיִּכְלְמוּ.
✕ וַיִּכְלְמוּ. ⁴⁴ Cod. 86, teste De Reg. ⁴⁵ Cod.
86. Sic in textu Codd. XII, 87, 88, Syro-hex., qui omnes
ἐκώλυσα bis habent. ⁴⁶ Cod. 86, teste De Reg. (cum
ἐξέλειπεν). ⁴⁷ Cod. 86. ⁴⁸ Idem. (Ad Λοιποὶ cf. ad
Cap. iii. 26.) Sic in textu Codd. III, 26, 106. ⁴⁹ Idem.
Syro-hex. affert: Σ. ἠλλομάρφωσαν (וַיִּפְּחוּ). ⁵⁰ Syro-
hex. ✕ וַיִּנְחֲמוּ. ⁵¹ Prior lectio est in Ald., Codd.
III, XII, 26, 42, aliis; posterior in Comp., Codd. 22, 23,
36, aliis. ⁵² Cod. 86, teste De Reg. (qui κατωτάτῃ
pingit). Sic in textu Codd. 87, 88. Syro-hex. וַיִּתְּרוּ.
⁵³ Cod. 86. Sic in textu Comp., Codd. 22, 23, 36 (sine
râ), alii, et sub aster. Codd. XII, 87, 88, Syro-hex.
⁵⁴ Cod. 86. ⁵⁵ Idem.

18. כְּכֹה בְכָבוֹד וּבְגִדְלָהּ בְּעֵצֵי-עֵדֶן. Sic in gloria et magnitudine inter arbores Eden. O' Vacat. ✕ Θ. ἐν ἰσχύϊ (בְּכֹה), ἐν δόξῃ, ἐν μεγαλειότητι, ἐν ξύλοις τρυφῆς ⁴.⁵⁰
- דְּהוּרָה. Et detrueris. O' κατάβηθι καὶ καταβιβάσθητι. Alia exempl. καὶ κατάβηθι.⁵⁷
- פְּרָעָה הוּא פֶּרָעָה. Is est Pharaos. O' οὕτως ✕ Θ. ἐστὶν ⁴ Φαραώ.⁵⁸
- Cap. XXXI. 18. ÷ τῆς ἰσχύος ⁴.⁵⁹

CAP. XXXII.

1. בְּשִׁנֵּי עֶשְׂרֵה שָׁנָה בְּשִׁנֵּי-עֶשֶׂר חֹדֶשׁ. Anno duodecimo mense duodecimo. O' ἐν τῷ δεκάτῳ (alia exempl. δωδεκάτῳ¹) ἔτει, ἐν τῷ δεκάτῳ (alia exempl. δωδεκάτῳ²) μηνί. 'A. ἐν τῷ δεκάτῳ ἔτει . . . Σ. ἐν δεκάτῳ ἔτει . . .³
2. שָׁב. Tolle. O' λάβε. Σ. Θ. ✕ ἀνάλαβε.⁴
- כִּפְרִי. Leoni juveni. O' λέοντι. Σ. ὀλεθρίῳ (λίοντι).⁵
- כַּמְדִּים. Sicut draco. O' ὡς δράκων. 'A. (ὡς) Λευιαθάν.⁶
- רַחֲמָה. Et prorupisti. O' καὶ ἐκεράτιξες. 'A.

- καὶ παρετάξω.⁷
2. וְתַרְפַּשׁ. Et conculcasti. O' καὶ κατεπάτεις. Σ. καὶ διέλακτιξες.⁸
3. אֶת-רִשְׁתֵּי בְקָהְלָ עִמּוֹם. Retia mea in coetu populorum. O' δίκτυά ✕ 'A. Θ. μου ἐν ἐκκλησίᾳ ⁴ λαῶν.⁹ Σ. . . ἐν συναγωγῇ.¹⁰
4. וְנִשְׁאַתָּה. Et derelinquam te. O' καὶ ἐκτενώ σε. Θ. καὶ συντρίψω σε.¹¹
- עַל-פְּנֵי הַשָּׂדֶה אֲשִׁילָה. Super faciem agri pro-jiciam te. O' πεδία πλησθήσεται (alia exempl. add. σου). "Ἄλλος" ἐπὶ πρόσωπον τοῦ ἀγροῦ καταβαλῶ σε.¹²
5. וּמְלִאֲתִי הַגְּאִיּוֹת רְמוֹתָהּ. Et implebo valles altitudine (acervo) tua (s. vermibus tuis, scribendo רְמוֹתָהּ, s. רִמְיָתָהּ). O' καὶ ἐμπλήσω ✕ Οἱ Γ'. τὰς φάραγγας ⁴ ἀπὸ τοῦ αἵματός σου.¹³ Σ. καὶ πλήσω τὰς φάραγγάς σου τῶν σκολῆκων σου . . .¹⁴
6. אֶרֶץ צְפֹתָהּ כְּדָמָה. Terram inundationis tuae sanguine tuo. O' ἡ γῆ ἀπὸ τῶν προχωρημάτων σου (Σ. τῷ ἰχῶρί σου¹⁵), ἀπὸ τοῦ πλήθους σου (Οἱ Γ'. ἀπὸ τοῦ αἵματός σου¹⁶). Σ. . . τῷ ἰχῶρί σου τοῦ αἵματός σου.¹⁷

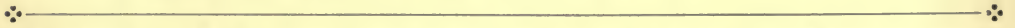
⁵⁰ Sic in textu sub simplici aster. Codd. XII (cum μεγαλότητι), 87, 88. Syro-hex. in textu: ✕ Θ. ἐν ἰσχύϊ καὶ ἐν δ. καὶ ἐν μ., ἐν ξ. τρ. ⁴ Parsons. e Cod. 87* exscripsit: Θ. + ἐν ἰσχύϊ, ἐν δ. καὶ ἐν μ., ἐν ξ. τρ. Denique Cod. 86 affert: O' Θ. 'A. ✕ ἐν δ., ἐν μ., ἐν ξ. τρ. Aliam lectionem venditant Comp., Codd. 22, 23, 36, alii: ἐν δυνάμει καὶ ἐν δ. καὶ ἐν μεγέθει ἐν τοῖς ξ. τῆς τρ. ⁵⁷ Sic Codd. 87, 88, invito Syro-hex. qui vertit: (non $\text{לִלְלִי} \text{לִלְלִי} \text{לִלְלִי} \text{לִלְלִי}$) $\text{לִלְלִי} \text{לִלְלִי} \text{לִלְלִי}$. "Sunt, ut videtur, duae interpretationes vocis רַחֲמָה, ut saepe contingit in LXX."—Montef. ⁵⁸ Cod. 86. Sic in textu sub aster. Codd. 87, 88. ⁵⁹ Cod. 87, Syro-hex.

CAP. XXXII. ¹ Sic Comp., Codd. XII, 22, 23, 49, alii, et Syro-hex. "Pro בְּשִׁנֵּי עֶשְׂרֵה in novem codd. legitur בְּעֶשְׂרֵה, i. e. undecimo anno, quod et LXX [non nisi Codd. III, 26, 106, 239, 306] et Syrus exprimunt."—Rosenmueller. ² Sic Comp., Ald., Codd. III, 23, 26, 36, alii. ³ Cod. 86, teste De Reg. Hieron.: "In multis autem exemplaribus juxta LXX duodecimus annus et mensis decimus ponitur; juxta ceteros autem interpretes, decimus annus et duodecimus mensis." ⁴ Cod. 86, teste De Reg. ⁵ Syro-hex. $\text{לִלְלִי} \text{לִלְלִי} \text{לִלְלִי}$. Cf. ad Cap. xxxviii. 13. ⁶ Hieron.

ron. ⁷ Cod. 86, teste Parsonsio. De Reg. exscripsit: 'A. παρέταξας, sed in notis παρετάξω (sic). ⁸ Syro-hex. $\text{לִלְלִי} \text{לִלְלִי} \text{לִלְלִי}$. Cf. Hex. ad Psal. lxxvii. 31. ⁹ Cod. XII. Sic in textu Comp. (cum δίκτυον), Ald. (cum τὰ δ. μου καὶ ἐν ἐκ.), Codd. III (cum δίκτυον μου καὶ ἐν ἐκ.), 22, 23, 26 (ut III), alii, et sub aster. Codd. 87 (cum τὰ δ.), 88, Syro-hex. ¹⁰ Cod. 86, teste De Reg. ¹¹ Syro-hex. $\text{לִלְלִי} \text{לִלְלִי} \text{לִלְלִי}$. ¹² Lectionem, quae alius interpretis esse videtur, in textum ante πεδία infert Cod. 62. (In LXX pronomen est in Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex.) ¹³ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 62, 88, et sub aster. Cod. 87, Syro-hex. Post σου add. τὰ πεδία Codd. 22, 23, 36, alii. Alia exempl. (Ald., Codd. 42, 49, alii) post σου add. πᾶσαν τὴν γῆν. Cod. 86 affert: Οἱ Γ'. καὶ ἐμπλήσω τὰς φ. ἀπὸ τοῦ αἵματός (σου). ¹⁴ Cod. 86, teste Parsonsio: Σ. καὶ πλήσω τὰς φ. σου. De Reg. add. ἀπὸ τοῦ αἵματός σου, invito Syro-hex., qui affert: $\text{לִלְלִי} \text{לִלְלִי} \text{לִלְלִי}$. ¹⁵ Cod. 86. "In MS. Jes. ad marg. recentiore, et quidem, ut videtur, Latina manu legitur: Σαφέστερον ὁ Ἐβραῖος: ἀπὸ τῶν ἰχῶρων σου."—Montef. ¹⁶ Cod. 86, teste De Reg. ¹⁷ Syro-hex. $\text{לִלְלִי} \text{לִלְלִי} \text{לִלְלִי}$.

- 8. אֶקְרִיֶנָּהּ אֶלְיָהּ. *Obscurabo ea super te.* O'. σσσκοτάσουσιν ἐπὶ σέ. *Alia exempl. στυγνάσω ἐπὶ σοί.*¹⁸
עַל־אַרְצָהּ. O'. ἐπὶ τὴν γῆν ✕ Πάντες σου 4.¹⁹
- 9. שִׁבְרָהּ. *Interitum tuum.* O'. αὶχμαλωσίαν σου. Σ. συντριβὴν σου.²⁰
- 10. וְהִשְׁמוּתִי עַלְיָהּ עִמּוֹתַי רַבִּים. *Et obstupescere faciam super te populos multos.* O'. καὶ στυγνάσουσιν ἐπὶ σέ ἔθνη πολλὰ. Σ. καὶ στυγνάσαι ποιήσω διὰ σέ ἔθνη πολλὰ.²¹
וְשִׁעְרוּ עַלְיָהּ שַׁעַר. *Horrescent super te horrore.* O'. ἐκστάσει ✕ ἐπὶ σέ 4 ἐκστήσονται.²² Σ. ὀρθοτριχίσουσιν (ἐπὶ σέ). Θ. φριξουσιν...²³
בְּעוֹפְפֵי. *Cum volare fecero (vibravero).* O'. ἐν τῷ πετᾶσθαι. 'A. Σ. Θ. ἐν τῷ ἐκπετάσαι με.²⁴
וְהִתְרַדּוּ לְרַגְעִים אִישׁ לְנַפְשׁוֹ. *Et trepidabunt ad singula momenta quisque propter animam suam.* O'. προσδεχόμενοι τὴν πτώσιν αὐτῶν. 'A. καὶ παραχθήσονται εἰς παραχὴν ἕκαστος τῇ ψυχῇ αὐτοῦ.²⁵ Σ. καὶ ἐκπαγήσονται περὶ τῶν αἰψυθίων, ἕκαστος περὶ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ.²⁶
בְּיוֹם. O'. ἀφ' ἡμέρας. 'A. Θ. ἐν ἡμέρα.²⁷
- 12. גְּבוּרִים. *Heroum.* O'. γιγάντων. 'A. Θ. δυνα-

- τῶν. Σ. ἀνδρείων.²⁸
- 12. עָרִיצִי. O'. λοιμοί. 'A. ἰσχυροί. Σ. ἀκαταμάχτοι.²⁹
וְנִגְזַלְתִּי. *Superbiam.* O'. τὴν ὕβριν. Σ. τὸ μεγαλαύχημα.³⁰
- 13. מַעַל מַיִם. O'. ἀφ' ὕδατος. *Alia exempl. ἐπάνωθεν ἀφ' ὕδατος.*³¹
וְלֹא תִדְלַחַהּ. *Et non turbabit eam (aquam).* O'. καὶ οὐ μὴ ταραξῆν αὐτή. Σ. ἵνα μὴ ταραξῆν...³²
- עוֹד. O'. ἔτι. 'A. Θ. ✕ ἔτι 4. Σ. ✕ μηκέτι 4.³³
- 14. וְנִהְרֹתָם. *Et flumina eorum.* O'. καὶ οἱ ποταμοὶ ('Ἄλλος· αἱ διώρυγες³⁴) αὐτῶν.
- 15. בְּחִכּוֹתַי. *Cum percussero.* O'. ὅταν διασπερῶ (διασπείρω). 'A. Σ. ἐν τῷ πατάξαι με.³⁵
- 16. וְקִינְנֶנָהּ. *Et lamentabuntur eam.* O'. καὶ θρηνησεῖς (alia exempl. θρηνήσουσιν³⁶) αὐτήν.
- 17. בְּשִׁבְתִּי עֲשֶׂיהָ שָׁנָה בְּחַמְשָׁה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ. *Anno duodecimo quinto decimo die mensis.* O'. ἐν τῷ δωδεκάτῳ ἔτει ('A. Θ. ἐν τῷ δεκάτῳ ἔτει³⁷) ÷ τοῦ πρώτου μηνὸς 4,³⁸ πεντεκαίδεκάτῳ τοῦ μηνός.

✧ **וְהִשְׁמוּתִי עַלְיָהּ עִמּוֹתַי רַבִּים**. Hieron. Hebraea vertit: *Et irrigabo terram putore sanguinis tui* (sive [juxta LXX] *stercoribus tuis*). ¹⁸ Sic Codd. 22, 23 (cum σσσκοτάσω), 36, alii. ¹⁹ Cod. 86, teste De Reg. Sic in textu sine aster. Comp., Codd. III, XII, 23, 26, alii, et Syro-hex. ²⁰ Cod. 86. ²¹ Syro-hex. **וְהִשְׁמוּתִי עַלְיָהּ עִמּוֹתַי רַבִּים**. ²² Sic Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 36, 62, 147. ²³ Syro-hex. **וְשִׁעְרוּ עַלְיָהּ שַׁעַר**. ²⁴ Codex male **וְשִׁעְרוּ עַלְיָהּ שַׁעַר** pro **וְשִׁעְרוּ עַלְיָהּ שַׁעַר**, ut etiam Jerem. ii. 12.—*Ceriani*. Ad Sym. cf. Hex. ad Psal. cxviii. 120. ²⁵ Cod. 86. Sic in textu Codd. 36, 48. ²⁶ Idem. ²⁷ Syro-hex. **וְשִׁעְרוּ עַלְיָהּ שַׁעַר**. Cf. ad Cap. xxvi. 16. ²⁸ Cod. 86, teste De Reg. ²⁹ Cod. 86. ³⁰ Idem. ³¹ Sic Codd. 62 (cum aei pro αφ'), 147. ³² Cod. 86. Syro-hex. **וְלֹא תִדְלַחַהּ**. ³³ Cod. 86, teste De Reg. In textu ἔτι desideratur in Ald., Codd. XII, 26, 49, aliis, et Syro-hex. ³⁴ Regius apud Montef. Sic Cod. 238 in marg. ³⁵ Cod.

86, ubi παρατάξαι scriptum. ³⁶ Sic Comp., Codd. III, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex., qui in marg. char. med. habet: **וְשִׁעְרוּ עַלְיָהּ שַׁעַר**. ³⁷ Cod. 86. Sic in textu Codd. 87, 88. ³⁸ Haec, τὸ πρώτου μηνός, absunt a Comp., Codd. XII (qui in marg. habet: ἐν τῷ πρώτῳ μηνί, ut in textu Codd. III, 26, 106, et Syro-hex.), 87, et Hieron. Obelus hodie non exstat in libris Graecis aut Syro-hex., sed ab Origene ita pictum esse testatur scholium in Cod. Jes. a Montef. exscriptum: 'Ἐν τῇ τῶν O' ἐκδόσει οὕτω φέρεται· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἰβ' ἔτει ἐν τῷ α' (πρώτῳ Parsons.) μηνί ἐ' (πεντεκαίδεκάτῃ idem) τοῦ μηνός· τὸ (τὰ idem) δέ, ἐν τῷ (τῷ om. idem) α' (πρώτῳ idem) μηνί, ὠβελισθὲν (sic) περιελεῖν 'Αριγίνης (cetera non exscripsit Parsons). Ταῦτα δὲ κατὰ λέξιν εἶπεν ἐν τῷ ἰβ' τόμῳ τῶν εἰς τὸν 'Ιερικὴν ἐξηγητικῶν "Εοικεν ἢ προφητεία αὕτη ἐξῆς τῇ πρὸ αὐτῆς τεταγμένη (τεταγμένη Montef.) καὶ αὐτῇ (αὐτῇ idem) τῷ ἰβ' λελέχθαι ἔπει ὁμοίως μὲν ἐκείνη, καὶ κατὰ τὸ ἐν τῷ ἰβ' μηνί προφητεῦσθαι· οὐκίτι δὲ ὁμοίως κατὰ τὴν ἡμέραν· ἢ μὲν γὰρ μὴ τοῦ μηνός ἐλλείκτο, αὕτη δὲ ἐ' τοῦ μηνός· διόπερ τὸ, τοῦ α' μηνός, ὠβελισθὲν (sic) ἐτολμήσαμεν περιελεῖν, ὡς πάτη ἀλόγως προσκείμενον (προκείμενον idem).

18. **יְהִי עַל־הַמּוֹן מְצַרִּים**. *Cane lugubre carmen super multitudinem Aegypti.* Ο'. θρήνησον ἐπὶ τὴν ἰσχὺν Αἰγύπτου. Σ. Θ. εἰπὸν μέλος περὶ τοῦ πλήθους Αἰγύπτου.³⁹ Θ. εἰπὸν μέλος ἐπὶ τὸ πλήθος Αἰγύπτου.⁴⁰
- וְהוֹרִיחוּ אוֹתָהּ וּבְנֹת גֵּוִים אֲדָרָם**. *Et tradite eam, ipsam et filias gentium potentium.* Ο'. καὶ καταβιβάσουσιν αὐτῆς τὰς θυγατέρας τὰ ἔθνη νεκράς. Σ. Θ. καὶ κλίνων πάρελκε αὐτὸν, καὶ τὰς θυγατέρας τῶν ἐθνῶν *discerne in chorum.*⁴¹
19. **מִמֵּי נַעֲמָתָה רָדָה וְהִשְׁבַּנְתָּ אֶת־עַרְלֹים**. *Quoniam pulcrior es? descende et prosterni te patere cum incircumcisis.* Ο'. (v. 21) τίνας κρείττων εἶ ('Α. ὑπὲρ τίνα ὠραιώθης; Σ. τίνας βελτίων εἶ⁴²); [καὶ] κατάρβηθι, καὶ κοιμήθητι μετὰ ἀπεριμῆτων. ✕ (Θ.) ἐξ ὕδατος εὐπρεποῦς κατάρβηθι, καὶ κοιμήθητι μετὰ ἀπεριμῆτων.⁴³
20. **חָרַב נִתְּנָה מְשֻׁכוּ אוֹתָהּ וּכְל־הַמוֹנֶיהָ**. *Gladus traditus est; abripite eam, et omnes multitudines ejus.* Ο'. καὶ κοιμηθήσεται πᾶσα ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ. 'Α. ἐν ῥομφαίᾳ ἐδόθη, ἐξείλκυσαν αὐτήν, καὶ τὸ πᾶν πλήθος αὐτῆς.⁴⁴
21. **אֶת־עֲזָרָיו יָרְדוּ**. *Cum adjutoribus ejus descen-*

dent. Ο'. Vacat. 'Α. σὺν τοῖς βοηθοῖς αὐτῶν κατέβησαν.⁴⁵

22. **קָהְלָה**. Ο'. ἡ συναγωγή ('Α. Θ. ἐκκλησία⁴⁶) αὐτοῦ.

Ο'. ÷ πάντες τραυματῖαι ἐκεῖ ἐδόθησαν, καὶ ἡ ταφὴ αὐτῶν ἐν βάθει βόθρου καὶ ἐγενήθη ἡ συναγωγή αὐτοῦ.⁴⁷

סְבִיבוֹתָיו קְבָרָתָיו. *Circa eum sunt sepulcra ejus.* Ο'. περικύκλω τοῦ μνήματος αὐτοῦ. 'Α. κύκλω αὐτοῦ τάφοι αὐτοῦ.⁴⁸

23. **אֲשֶׁר נִתְּנוּ קְבָרָתֶיהָ בְּרִקְעֵי־בוֹר וַיְהִי קָהְלָה**. *סְבִיבוֹת קְבָרָתָהּ בְּלִים חַלְלִים נִפְלִים בְּחָרַב*. *Cujus posita sunt sepulcra in recessibus foveae, et factus est coetus ejus circa sepulcrum ejus; omnes eorum confossi, occisi gladio.* Ο'. Vacat. ✕ Ο'. οἱ ἔδωκαν τὰς ταφὰς ('Α. ✕ ταφὰς⁴⁹) αὐτῆς (Ο'. Σ. Θ. αὐτοῦ⁵⁰) ἐν μηροῖς (Σ. ἐν τοῖς κατοστάτοις.⁵¹ 'Ο 'Εβραῖος' ἐν μήκει⁵²) λάκκου, καὶ ἐγενήθη ἐκκλησία ('Α. Θ. ἐκκλησία⁵³) περικύκλω τῆς ταφῆς αὐτοῦ πάντες αὐτοὶ τραυματῖαι, πίπτουσι μαχαίρᾳ.⁵⁴ Σ. . . ἐγένετο τὸ πλήθος αὐτοῦ, ἕκαστος περικύκλω αὐτοῦ τὰ μνήματα (s. οἱ τάφοι) αὐτοῦ.⁵⁵

בְּאֶרְץ חַיִּים. Ο'. ἐπὶ γῆς ζῶης. 'Α. Σ. Θ. ἐν γῆ ζώντων.⁵⁶

³⁹ Syro-hex. **וְהוֹרִיחוּ אוֹתָהּ וּכְל־הַמוֹנֶיהָ**. Cf. Hex. ad Jerem. ix. 19. ⁴⁰ Cod. 86.

Hieron. LXX vertit: *Plange super multitudinem Aegypti.*

⁴¹ Syro-hex. Symmacho et Theodotioni continuat: **וְהוֹרִיחוּ אוֹתָהּ וּכְל־הַמוֹנֶיהָ**. Post Αἰγύπτου Codd. 22, 23, 36 (cum κλίνων), alii, inferunt: καὶ κλίνων πάρελκε αὐτόν. Deinde **וְהוֹרִיחוּ אוֹתָהּ וּכְל־הַמוֹנֶיהָ** circumscriptio est, ut videtur, unius vocis Graecae, in quam nondum incidere potuimus. ⁴² Cod. 86 (cum βελτίων, teste Parsons.). Sequens copula deest in Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 26, aliis, et Syro-hex. ⁴³ Sic Codd. XII (cum κοιμηθήσῃ), 87, 88, Syro-hex. (qui pingit: ✕ ἐξ ὕ. εὐπρεποῦς κατάρβηθι κ. τ. ε.), et sine aster. (cum ἐξ ὕδατων εὐπρεποῦς et κοιμηθήσῃ) Codd. 22, 36, alii. Hieron.: "Porro sub asteriscis additum est: ✕ De aqua pulcherrima descende, ✕ et dormi cum incircumcisis: . ⁴⁴ Cod. 86 (cum ἐξήλκυσαν, teste Parsons.). ⁴⁵ Idem. ⁴⁶ Idem, teste De Reg. ⁴⁷ Hieron.: "Quodque sequitur: + Omnes vulnerati ibi dati sunt, + et sepulcrum ejus in

profundo foveae, + et facta est congregatio ejus: , in Hebraico non habetur, sed a LXX additum est." Cod. 87 pingit: + πάντες τραυματῖαι — καὶ ἐγενήθη + συναγωγή αὐτοῦ περικύκλω. Syro-hex. + πάντες τραυματῖαι — καὶ ἐγενήθη ἡ συναγωγή αὐτοῦ ⁴⁸ Cod. 86, teste De Reg. Pro τάφοι Parsons. exscripsit τάφος. ⁴⁹ Cod. 86, teste De Reg. ⁵⁰ Idem. ⁵¹ Idem. ⁵² Origen. apud Nobil.: 'Ο 'Εβραῖος ἀντὶ τοῦ, ἐν μηροῖς λάκκου, ἐν μήκει λάκκου, ἔχει. ⁵³ Cod. 86, teste De Reg. ⁵⁴ Cod. Jes. (non, ut Montef., οἱ πίπτουτες). Sic in textu Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Ald. (cum οἱ πίπτουτες), Codd. III (cum ὑπερκύκλω), 22 (cum λάκκων), 36 (sine οἱ), alii. Hieron.: "Et iterum de Theodotionis editione sub asteriscis additum est: ✕ Qui dederunt sepulcra ejus in lateribus loci, ✕ et facta est congregatio in circuitu sepulcri ejus; ✕ omnes isti vulnerati, cadentesque gladio: . ⁵⁵ Syro-hex. **וְהוֹרִיחוּ אוֹתָהּ וּכְל־הַמוֹנֶיהָ**. ⁵⁶ Cod. 86, teste De Reg. Parsons. exscripsit: Σ. ἐν γῆ ζώντων.

24. וְכָל-הַמּוֹנָה. Ο'. και πάσα ἡ δύναμις αὐτοῦ.
 Ἄλλος· και πᾶν τὸ πλῆθος αὐτοῦ.⁵⁷

וְאֲשֶׁר-יָרְדוּ. Ο'. και οἱ καταβαίνοντες. Ἄ. οἱ
 κατέβησαν.⁵⁸

כְּלִמְתָם. Ignominiam suam. Ο'. τὴν βάσανον
 (Ἄ. Σ. αἰσχύνην. Θ. ἀτιμίαν⁵⁹) αὐτῶν.

25. נָתַנוּ מִשְׁקָב לָהּ בְּכָל-הַמּוֹנָה סְבִיבוֹתָיו קִבְרֹתָהּ
 כְּלָם עַרְלִים חֲלִיל־הָרֵב פִּי-נִתַן חֲתִיתָם
 בְּאָרְץ חַיִּים וַיִּשְׂאוּ כְּלִמְתָם אֶת-יִרְדֵי בּוֹר
 בְּתוֹךְ חֲלָלִים. Posuerunt cubile (feretrum)
 ei cum omni multitudine ejus; circa eum sunt
 sepulcra ejus; omnes eorum incircumcisi, inter-
 fecti gladio: quia incussus est terror eorum in
 terra viventium; et tulerunt ignominiam suam
 cum iis qui descendunt in foveam, in medio in-
 terfectorum. Ο'. Vacat. Ἄ. Λοιποῦ· ἔκεῖ
 κοίτην αὐτῇ ἐν παντὶ τῷ πλήθει αὐτοῦ κύκλω
 αὐτοῦ τάφος αὐτοῦ· πάντες αὐτοὶ ἀπερίτμητοι,
 ἀνηρημένοι μαχαίρας· ὅτι ἐδόθη πτήξις αὐτῶν
 ἐν γῆ ζώντων· και ἀρουσιν ἐντροπήν αὐτῶν
 σὺν καταβαίνουσι λάκκον, ἐν μέσῳ ἀνηρημέ-
 νων·⁶⁰ Ἄλλος· ἐδόθη κοίτη αὐτῆς σὺν παντὶ
 τῷ πλήθει· ἐκάστου περικύκλω ἡ ταφή αὐτῶν,
 πάντων ἀπεριτμητῶν τραυματιῶν μαχαίρα...⁶¹

26. מִשְׁפָּה תִּבֵּל. Ο'. Μοσὸχ και Θεοβέλ. Πάντες·

Μεσέχ και Θουβάλ.⁶² Σ. Θ. κοίτη αὐτῶν.⁶³

26. עַרְלִים. Ο'. ἀπερίτμητοι. Οἱ Γ'. ἀκρόβυστοι.⁶⁴
 בְּיַנְתָּנוּ. Ο'. οἱ (Οἱ Γ'. ὅτι⁶⁵) δεδωκότες.

27. וְלֹא יִשְׁקְבוּ. Annon cubant. Ο'. και ἄ· οὐκ ἄ
 ἐκοιμήθησαν.⁶⁶

אֶת-גְּבוּרִים. Ο'. μετὰ τῶν γιγάντων (Οἱ Γ'.
 δυνατῶν⁶⁷).

מִעַרְלִים. Ο'. ἀπ' αἰῶνος. Οἱ Γ'. ἀπὸ τῶν
 ἀκροβύστων.⁶⁸

בְּכָל-יְמֵי מִלְחָמָתָם. Cum instrumentis suis bellicis.
 Ο'. ἐν ὅπλοις (Οἱ Γ'. σκεύεσι⁶⁹) πολεμικοῖς
 ἄ· αὐτῶν·⁷⁰

וַיִּתְּנוּ אֶת-הַרְבוֹתָם מִחַת רַאשֵׁיהֶם. Et posue-
 runt gladios suos sub capitibus suis. Ο'. και
 ἔθηκεν τὰς μαχαίρας αὐτῶν ὑπὸ τὰς κεφαλὰς
 αὐτῶν. Σ. και τεθήσονται αἱ μάχαιραι αὐτῶν ὑπὸ τὰς
 κεφαλὰς αὐτῶν.⁷¹

כִּי-חֲתִית גְּבוּרִים בְּאָרְץ חַיִּים. Quia terror
 potentium fuerunt in terra viventium. Ο'. ὅτι
 ἐξεφόβησαν πάντας (alia exempl. γίγαντας⁷²)
 ἐν τῇ ζωῇ αὐτῶν. Ἄλλος· και φόβος δυνα-
 στευνούτων ἐγένοντο ἐν τῇ γῇ τῶν ζώντων.⁷³

28. תִּשְׁבֵּר וְתִשְׁכַּב. Contereris et jacebis. Ο'.
 ἄ· συντριβήση και ἄ κοιμηθήση.⁷⁴

⁵⁷ Codd. 2, 23, 36, alii: και πᾶσα ἡ δ. αὐτοῦ, και πᾶν τὸ
 πλ. αὐτοῦ, ex duplici versione. ⁵⁸ Cod. 86, teste De
 Reg. ⁵⁹ Cod. 86. Post ἐπὶ γῆς ζωῆς (in versu praece-
 denti, si Parsonio habenda est fides), aliam hujus clausu-
 lae, και ἐλάβοσαν τὴν βάσανον αὐτῶν μετὰ τῶν καταβα-
 νόντων εἰς βῆθρον, versionem inferunt Codd. 2, 23, 36,
 alii: και λήψονται τὸν κατασχυμῶν (cf. Hex. ad Psal.
 xliii. 16. Mich. ii. 6) αὐτῶν σὺν τοῖς καταγομῶσι εἰς βῆθρον,
 quae Symmachi esse videtur. ⁶⁰ Cod. 86, teste Par-
 sonio, qui in cod. scriptum esse affirmat: ἀνηρημένος·
 πτήξις. . και ἀρουσιν. De Reg. tacite exscripsit: ἀνηρημέ-
 νοι. . πτήξις. . και ἀρουσιν; sed clausulam, κύκλω αὐτοῦ τάφος
 αὐτοῦ, oscitanter praeterlapsus est. In initio pingendum
 videtur: Ο'. ἐκεῖ ἄ· Α. Α. (ἔδωκαν) κοίτην αὐτῇ; in fine autem:
 ἀνηρημένων ἄ· ἐδόθησαν. ⁶¹ Sic in textu post ἐν μέσῳ
 τραυματιῶν Codd. 2, 23 (sub ↗), 23 (cum περικύκλω αὐτοῦ ἡ
 τ. αὐτοῦ), 36, 48 (sub ↗), 51 (cum ἡ τ. αὐτοῦ), 62 (cum
 ἡ τ. αὐτοῦ, πάντες ἀπερίτμητοι), alii. ⁶² Cod. 86, teste

De Reg. ⁶³ Hieron.: "Pro Mosoch et Thubal Sym.
 et Theod. interpretati sunt cubile eorum [מִשְׁקָב לָהּ]."
 Statim pro και πᾶσα ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ Cod. 86 in marg. affert:
 και πάντες οἱ ὄχλοι αὐτῆς. ⁶⁴ Cod. 86, hic et v. 28.
⁶⁵ Idem, teste De Reg., qui minus probabiliter affert: Οἱ
 Γ'. ὅτι δεδωκότες. ⁶⁶ Sic Cod. 87 (cum και ἄ· οὐκ ἐκ. ἄ),
 Syro-hex. (cum ἄ· και οὐκ ἄ· ἐκ.), et sine aster Comp., Cod.
 88, Hieron. ⁶⁷ Cod. 86. ⁶⁸ Idem. ⁶⁹ Idem. ⁷⁰ Idem.
⁷¹ Sic Cod. 87, Syro-hex. (nisi forte ἄ· αὐτῶν ἄ· πολεμικοῖς,
 ut Codd. 2, 33, alii), et sine aster. Ald., Codd. III, XII,
 26, 49, alii. ⁷² Syro-hex. ⁷³ Sic Comp. (cum οἱ γίγαντες),
 Ald. (cum γίγαντες), Codd. III, XII, 22, 23, 26, et Syro-
 hex. ⁷⁴ Duplicem versionem in textum post alteram
 inferunt Codd. 2, 23 (sub ↗), 23, 36 (cum ἐγένετο), alii.
⁷⁴ Sic Codd. XII, 87, Syro-hex. (cum ἄ· συντριβήση ἄ· και κ.),
 et sine aster. Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 26, alii, et
 Hieron.

29. שָׂמָה אֲדוֹם מְלִכְיָהּ וְכָל־נְשִׂיאֶיהָ. *Ibi Edom, et reges ejus, et omnes principes ejus.* O'. ἐκεῖ ἐδόθησαν οἱ ἄρχοντες Ἀσσοῦρ. ✕ Θ. ἐκεῖ Ἐδὼμ, οἱ βασιλεῖς αὐτῆς, καὶ πάντες οἱ ἄρχοντες αὐτῆς. ⁷⁵ Oἱ Γ'... ἐπηρμένους αὐτῆς. ⁷⁶

אֶת־עַרְלִים. O'. μετὰ τραυματιῶν. Oἱ Γ'. σὺν ἀκροβύστοις. ⁷⁷

30. נְסִיכֵי. *Principes.* O'. οἱ ἄρχοντες. Ἀ. οἱ καθεσταμένοι. ⁷⁸ Σ. οἱ χριστοί. ⁷⁹

וְכָל־עֲדֵנֵי. *Et omnes Sidonii.* O'. πάντες στρατηγοὶ Ἀσσοῦρ. Ἀ. Σ. . . Σιδώνιοι. ⁸⁰

בְּהַתִּיתָם מִבְּנֵיהֶם. *In terrore eorum ex fortitudine eorum (incusso).* O'. σὺν τῷ φόβῳ αὐτῶν καὶ τῇ ἰσχύϊ αὐτῶν. Σ. ἡττηθέντες ἀπὸ τῆς ἰσχύος αὐτῶν. ⁸¹

בְּוִשְׁבָּבוֹ. *Pudefacti, et cubant.* O'. Ἀ. Σ. Θ. ✕ αἰσχυνόμενοι ἄ ἐκοιμήθησαν. ⁸²

31. עַל־כָּל־הַמּוֹנֵה. *De omni multitudine ejus.* O'. ἐπὶ πᾶσαν τὴν ἰσχύην αὐτῶν. Oἱ Γ'. ἐπὶ πάντας ὄχλους αὐτοῦ. ⁸³

חָלְלֵי־חֶרֶב פָּרְעָה וְכָל־הַיְלִי. *Confossi gladio, Pharao et omnis exercitus ejus.* O'. Vacat. ✕ Θ. τραυματῖαι μαχαίρας Φαραὼ, καὶ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτοῦ. ⁸⁴

32. הַתִּיתוּ (הַתִּיתִי ק). O'. τὸν φόβον αὐτοῦ (Σ. μου). ⁸⁵

בְּאַרְץ־חַיִּים. O'. ἐπὶ γῆς ζωῆς. Ἀ. Σ. Θ. ἐν γῇ ζώντων. ⁸⁶

Cap. XXXII. 14. ÷ οὕτως. ⁸⁷

CAP. XXXIII.

2. אֶל־בְּנֵי. O'. τοῖς υἱοῖς. Oἱ Γ'. πρὸς τοὺς υἱούς. ¹

מִקְצֵיהֶם. *Ex numero universo eorum.* O'. ἐξ αὐτῶν. Θ. ἐκ μέρους αὐτῶν. ²

3. הַהִירִי אֶת־הָעַם. *Et monuerit populum.* O'. καὶ σημάνη τῷ λαῷ. Ἀ. Σ. καὶ προφυλάξει τὸν λαόν. ³

4. הַשׁוֹפָר. O'. τῆς σάλπιγγος. Σ. (τῆς) κεραιτίνης. ⁴

וְלֹא נִהָר. *Et moneri noluerit.* O'. καὶ μὴ φυλάξεται. O'. Θ. καὶ οὐκ ἐφυλάξατο. ⁵

5. הָהוּא נִהָר נִפְשׁוֹ מִלֵּט. *Sin ipse monitionem admisisset, animam suam servasset.* O'. καὶ οὗτος ὅτι ἐφυλάξατο, τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐξείλατο (alia exempl. ἐρρύσατο). Σ. ἐὰν δὲ φυλάξεται, τὴν ψυχὴν αὐτοῦ περιέσωσεν. ⁷

6. וְדָמוֹ. O'. καὶ τὸ αἷμα ✕ Oἱ Γ'. αὐτοῦ. ⁸

⁷⁵ Cod. Jes. (non, ut Montef., καὶ οἱ β. αὐτῆς). (Cod. 87 in textu pingit: ἐκεῖ Ἐ., οἱ β. αὐτῆς, ✕ καὶ πάντες ἄ οἱ ἄ. αὐτῆς. Syro-hex.: ἐκεῖ Ἐ. (in marg. char. med. ἐδόθησαν) ✕ καὶ οἱ β. αὐτῆς ἄ, κ. τ. ἔ.). Sic sine aster. (cum ὁ βασιλεὺς αὐτῆς) Codd. 22, 36, alii; neenon (cum καὶ οἱ β. αὐτῆς) Ald., Codd. 42, 49, alii. ⁷⁶ Cod. 86, teste De Reg. Idem ad **בְּבִנְיָתָם**, O'. τὴν ἰσχύην αὐτοῦ, exscripsit: Ἀ. Σ. Θ. αὐτῆς, quod huc potius pertinere crediderim. Scilicet tres interpretes αὐτῆς pro Ἀσσοῦρ dederunt; solus Aquila, ni fallor, ἐπηρμένοι pro ἄρχοντες. Cf. ad Cap. xii. 10. Praeterea Syrus noster ad **נְשִׂאֵי** Exod. xxii. 28 in marg. affert: Ἀ. ἐπηρμένους (حَفَفَمَا). Σ. Θ. ἄρχοντα. ⁷⁷ Cod. 86, teste De Reg. ⁷⁸ Idem. Minus probabiliter Parsons. καθιστάμενοι exscripsit. Cf. Hex. ad Mich. v. 5. ⁷⁹ Syro-hex. **و. حَفَفَمَا**. Cf. ibid. ⁸⁰ Cod. 86. ⁸¹ Syro-hex. **و. ح. لَوْنِيصَ صَح سَلَاوَا** **و. ح. لَوْنِيصَ صَح سَلَاوَا**. Graeca nostra petita sunt e Codd. 22, 23, 36, aliis, et Theodoreto, ubi locus sic habetur: οὕτως καθήχησαν μετὰ τραυματιῶν

σὺν τῷ φόβῳ αὐτῶν, ἡττηθέντες ἀπὸ τῆς ἰσχύος αὐτῶν, αἰσχυνόμενοι ἐκοιμήθησαν κ. τ. ἔ. ⁸² Cod. 86, et sub simpliciter aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. Parsons. e Cod. XII affert: Ἀ. Θ. αἰσχ. ἐκοιμήθησαν. ⁸³ Cod. 86. ⁸⁴ Cod. Jes. Sic in textu Comp. (cum μαχαίρα), Ald., Codd. III (ut Comp.), 22, 23, 26 (ut Comp.), alii, et sub aster. Codd. 87, 88 (uterque cum μαχαίρα), Syro-hex. Lectionem ad v. 32, **הַמּוֹנֵה—הַתִּיתוּ**, perperam aptat Montef. ⁸⁵ Cod. 86, teste De Reg. ⁸⁶ Idem. ⁸⁷ Cod. 87 (cum οὗτος), Syro-hex.

CAP. XXXIII. ¹ Cod. 86, teste De Reg. ² Syro-hex. **و. ح. حَفَفَمَا** **و. ح. حَفَفَمَا**. ³ Cod. 86, teste De Reg. Parsons. exscripsit προφυλάξεται. ⁴ Cod. 86. ⁵ De Reg. e Cod. 86 affert: O'. Θ. καὶ οὐκ ἐφυλάξατο. Ἀλλος· καὶ οὐκ ἐφυλάξε. O'. ἄλλος· καὶ μὴ φυλάξεται. ⁶ Sic Codd. 62, 147, fortasse ex alia versione. ⁷ Cod. 86. Minus probabiliter De Reg.: Σ. καὶ οὗτος ἐὰν δὲ κ. τ. ἔ. ⁸ Cod. 86, teste De Reg.

7. הַהוֹרֶת אֹתָם מִמֶּנִּי. *Et moneas eos a me.* O'.
 Vacat. ✕ και διαφυλάξεις αὐτοὺς παρ' ἐμοῦ 4.⁹
 'A. και φυλάξεις αὐτοὺς παρ' ἐμοῦ.¹⁰
8. לָרָשָׁע רָשָׁע. O'. τῷ ἁμαρτωλῷ ✕ ἁμαρτωλὸς 4.¹¹
9. הַהוֹרֶת. O'. προπαγγελίης. Θ. διαστειλη.¹²
 מַדְרִיכוֹ. O'. τὴν ὁδὸν αὐτοῦ. OI Γ'. ἀπὸ τῆς
 ὁδοῦ αὐτοῦ.¹³
 נִפְשָׁה הַצִּלְתָּ. *Animam tuam eripuisti.* O'. τὴν
 ψυχὴν σαυτοῦ ἐξήρησαι. 'A. Θ. τὴν ψυχὴν
 σου ἐρρύσω.¹⁴
10. עֲלֵינוּ. O'. ἐφ' ἡμῖν. Σ. καθ' ἡμῶν.¹⁵
11. אִם-אֶחָדָם. *Num volo.* O'. οὐ βούλομαι. Σ.
 ✕ ὅτι...¹⁶
 כִּי אִם-בָּשׁוּב רָשָׁע מַדְרִיכוֹ חַחָה. *Sed ut re-*
vertatur impius a via sua, et vivat. O'. ὡς
 ἀποστρέψαι τὸν ἀσεβῆ ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ,
 και ζῆν αὐτόν. Σ. ἀλλ' ἵνα ἀποστρέψας ὁ
 παράνομος ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ ζήσῃ.¹⁷
- מַדְרִיכֵיכֶם הָרָעִים. O'. ἀπὸ τῆς ὁδοῦ ὑμῶν
 ✕ τῆς πονηρᾶς 4.¹⁸
12. וְאִתָּהּ כְּרָאֲדָךְ. O'. Vacat. ✕ και σὺ, υἱὲ
 ἀνθρώπου 4.¹⁹
 וְרָשָׁעֶת הָרָשָׁע. O'. και ἀνομία ἀσεβοῦς (alia
 exempl. ἀνόμου²⁰).

12. לֹא-יִכְשַׁל בָּךְ. *Non corruet per eam.* O'. οὐ
 μὴ κακώσῃ (alia exempl. ἀποκτείνῃ²¹) αὐτόν.
 'A. οὐ μὴ συντρίψῃ αὐτόν.²²
 בְּיוֹם שׁוּבוֹ. *In die qua conversus fuerit.* O'. ἐν
 ἡ ἄν ἡμέρα ἀποστρέψῃ (Σ. μετανοήσῃ²³).
 בְּיוֹם חַטָּאתָו. O'. Vacat. ✕ 'A. Θ. ἐν ἡμέρα
 ἁμαρτίας αὐτοῦ 4.²⁴
13. בְּאֶמְרֵי לַצְדִּיק. *Cum dixero justo.* O'. ἐν τῷ
 εἰπεῖν με τῷ δικαίῳ. Σ. κὰν εἴπω περὶ τοῦ
 δικαίου.²⁵
 יְהִיהַ יְהִיהַ. O'. Vacat. ✕ ζῶν ζήσῃ 4.²⁶
 עַל-צִדְקָתוֹ בְּטַח. *Confiderit justitiae suae.* O'.
 πέποιθεν ἐπὶ τῇ δικαιοσύνῃ αὐτοῦ. Σ. πεποι-
 θὼς τῇ δικαιοσύνῃ ἑαυτοῦ.²⁷
14. וּבְאֶמְרֵי. O'. και ἐν τῷ εἰπεῖν με. Σ. (και)
 ἐὰν εἴπω.²⁸
15. חֶבְלֵי חַטָּאתָו יָשׁוּב רָשָׁע. *Si pignus reddiderit impius.*
 O'. και ἐνεχύρασμα (alia exempl. add. ὀφεί-
 λοντος²⁹) ἀποδοῖ ✕ Σ. Θ. παράνομος 4.³⁰
16. לֹא. O'. Vacat. OI Γ'. αὐτῷ.³¹
 חַיֵּו יְהִיהַ. O'. ἐν αὐταῖς ζήσεται. Σ. Θ. ζῶν
 ζήσεται.³²
17. לֹא יִתְנֶן. *Non aequa est.* O'. οὐκ εὐθεία.
 Σ. οὐ βεβαία.³³

⁹ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 62, 147. Sic (cum προφυλάξεις) Codd. 22 (cum αὐτοῖς), 23, 36, alii. ¹⁰ Cod. 86, teste De Reg. Parsons. affert: 'A. φυλάξης αὐτόν (sic) παρ' ἐμοῦ. ¹¹ Sic Cod. 87 (qui pingit): ✕ τῷ ἁμ., ἁμαρτωλὸς 4), Syro-hex. et sine aster. Codd. XII, 22, 23, 36, alii. ¹² Cod. 86, teste Parsons. De Reg. exscripsit: "Ἄλλος διαστειλη. ¹³ Cod. 86, teste De Reg., qui ad יְהוֹרֶת lectionem refert. ¹⁴ Cod. 86. ¹⁵ Idem, teste De Reg., qui paulo ante ad εἰπὸν affert: 'A. Σ. εἰπέ. ¹⁶ Idem. ¹⁷ Idem, teste utroque. ¹⁸ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. (qui tres posteriores pingunt: ✕ τῆς π., και ἵνα ἀποθνήσκῃ 4), et sine aster. Comp., Ald., Codd. 22, 23, 36, alii. ¹⁹ Idem. ²⁰ Sic Codd. III, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. (cum ἀσεβοῦς in marg.). ²¹ Sic Codd. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. in marg. char. med. ²² Cod. 86. ²³ Idem. ²⁴ Cod. Jes. Sic in textu Comp., Ald., Codd. III, 26, 42, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. In Codd. 22, 23, 36,

alii, locus sic legitur: ζῆσαι (sic Syro-hex. in marg. char. med.) διὰ τὴν δικαιοσύνην (διὰ τῆς δ. Cod. 23) αὐτοῦ ἐν ἡ ἄν ἡμέρα ἁμαρτή. ²⁵ Cod. 86. Parsons. ex eodem insuper affert: Σ. ἐν τῷ εἰρηκέναι etc. (sic), invito De Reg. ²⁶ Sic Codd. 87 (qui pingit): ✕ ζῶν ζήσῃ, και οὗτος ✕ πέποιθεν κ.τ.έ., sine cuneolo, 88, et sine aster. Ald., Codd. III, 22 (praem. ὅτι), 23 (idem), 36 (idem), 48 (idem), 49, alii, et Syro-hex. ²⁷ Cod. 86, teste De Reg. ²⁸ Idem. ²⁹ Sic Codd. 22 (cum ὀφειλόταν), 23, 36, alii, et Syro-hex. ³⁰ Cod. 86, teste De Reg.: Σ. Θ. ✕ παράνομος. Post ἀποτίσῃ Codd. 22, 23, 36, alii, add. ὁ ἄνομος. Statim Cod. 87 in textu: ✕ και ἀραγμα, sine cuneolo, nescio an pro + και 4 ἀρα. ³¹ Cod. 86. Parsons. e Cod. XII affert: Θ. Σ. + αὐτῷ. Sic in textu Codd. 22, 23, 36, alii, et sub aster. Codd. 87, 88 (uterque cum αὐτοῦ), Syro-hex. ³² Cod. 86, teste De Reg. Solus Cod. 87 in textu: ζῶν ἐν αὐταῖς ζήσεται. ³³ Syro-hex. لا حقد ولا حقد. Cf. ad v. 20.

17. **יְהוָה**. *Et ipsorum*. Ο. και αὐτη. Σ. αὐ-
των δέ.³⁴
- לֹא יִתְבֵּן**. Ο. οὐκ εὐθεία. Alia exempl. add.
ἀκούσατε δὴ, οἶκος Ἰσραὴλ· μὴ ἡ ὁδός μου οὐκ
εὐθεία; οὐχὶ αἱ ὁδοὶ ὑμῶν οὐκ εὐθείαι;³⁵ 'Α.
οὐχ ἰδραία.³⁶
19. **עֲלֵיהֶם**. *Propter ea*. Ο. ἐν αὐτοῖς. Σ. δι'
αὐτῶν.³⁷
20. **וַיֹּאמְרוּ לֹא יִתְבֵּן**. Ο. και τοῦτό ἐστιν ὁ
εἶπατε οὐκ εὐθεία. Σ. κἀν λέγητε, ✕ ὅτι
οὐ βεβαία. Θ. . . οὐ κατορθοί.³⁸
- בְּדַרְכָּיו**. Ο. ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ. Οἱ Γ'. κατὰ
τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ.³⁹
21. **בְּשִׁתֵּי עֶשְׂרֵה**. Ο. Σ. ἐν τῷ δεκάτῳ.⁴⁰ Alia
exempl. ἐν τῷ δωδεκάτῳ;⁴¹ alia, ἐν τῷ ἐνδε-
κάτῳ.⁴²
22. **הִפְלִיט**. *Qui evaserat*. Ο. αὐτόν. Alia ex-
empl. τὸν ἀνασωθέντα.⁴³
- וְלֹא נִבְלַמְתִּי**. *Et non obmutui*. Ο. οὐ συνε-
σχέθη. 'Α. και οὐκ ἤμην ἀλαλος.⁴⁴
24. **הַחֲרִבוֹת הָאֵלֶּה**. *Vastitates istas*. Ο. τὰς
ἠρῃωμένους ✕ Θ. ταύτας.⁴⁵ Σ. (τὰ) ἐρεί-

- πια (ταῦτα).⁴⁶
24. **וְאָמְרוּ לֹא יִתְבֵּן**. Ο. λέγουσι ✕ 'Α. Σ. λέ-
γοντες.⁴⁷
- וַיִּירָשׁ**. Ο. και κατέσχε. Οἱ Γ'. και ἐκληρο-
νόμησεν.⁴⁸
25. **לִבְנֵי יִצְחָק אֲלֵהֶם פְּהֵא יִצְחָק אֲדֹנָי יְהוָה עַל-**
הָדָם הַאֲכָלוּ וַיַּעֲיִנְכֶם תִּשְׂאוּ אֶל-גְּלוּלֵיכֶם
וְהָדָם תִּשְׂפְּנוּ וְהָאָרֶץ תִּירָשׁוּ. *Propterea dic*
ad eos: Sic dicit Dominus Jova: Cum san-
guine comeditis, et oculos vestros levatis ad
idola vestra, et sanguinem effunditis: et terram
possidebitis? Ο. δια τοῦτο εἶπὸν αὐτοῖς τάδε
λέγει κύριος κύριος ✕ Θ. ἐπὶ τοῦ αἵματος
ἔσθετε, και τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν αἴρετε πρὸς
τὰ εἰδῶλα ὑμῶν, και αἷμα ἐκχέετε και τὴν
*γῆν κληρονομήσετε.*⁴⁹
26. **עַמְדֹתֵיכֶם עַל-חֶרְבְּבֶיכֶם עֲשִׂיתֶן תוֹעֵבָה וַיִּשְׂאוּ**
אֶת-אִשְׁתֵּי יְרֵחוֹ שִׁמְמֹתֵיכֶם וְהָאָרֶץ תִּירָשׁוּ.
Insistitis (confiditis) super gladio vestro, facitis
abominationem, et unusquisque uxorem proximi
sui pollutis: et terram possidebitis? Ο. Va-
cat. ✕ Θ. ἔσθητε ἐπὶ τῆς μαχαίρας ὑμῶν,
ἐποιήσατε βδέλυγμα, και ἕκαστος τὴν γυναῖκα

³⁴ Cod. 86, teste De Reg.

³⁵ Sic Codd. 22, 23, 36, alii, et sub aster. (cum δὲ pro δὴ) Syro-hex. Cf. Cap. xviii. 25.

³⁶ Syro-hex. ❖ **وَأَمْشَى** ❖ ./. (Lectioes Codd. 22, 23, 36, aliorum, παράπτωμα pro ἀνομία (v. 18), et ἄνομον pro τὸν ἀμαρτωλὸν (v. 19), habet Syro-hex. in marg. char. med.)

³⁷ Cod. 86, teste De Reg.

³⁸ Idem (cum λέγηται). Parsons. e Cod. 86 affert: Θ. κατορθοί. Σ. βεβαία.

³⁹ Cod. 86, teste De Reg. Syro-hex. in marg. ❖ **וְ** ❖ ./. Sic in textu (cum ὑμῶν pro αὐτοῦ) Codd. III, 22, 23, 26, alii. (In textu LXXviralium ὑμῶν pro αὐτοῦ (✕ αὐτοῦ Cod. 87) est in Ald., Codd. 49, 68, alii.)

⁴⁰ Cod. 86, teste De Reg.

⁴¹ Sic Comp., Codd. III, XII, 26, 42, alii, et Syro-hex. in marg. char. med.

⁴² Sic Codd. 22, 36, alii. Theodoret.: 'Ο Σῦρος, τῷ ἐνδεκάτῳ ἔτει και τῷ δωδεκάτῳ μηνί, και μᾶλλον ἀκολούθως· τῷ γὰρ ἐνδεκάτῳ ἔτει ἦλθε ἡ πῦρ.

⁴³ Sic Codd. 22, 23, 36, alii. Cod. 62: αὐτὸν τὸν ἀν.

⁴⁴ Cod. 86.

⁴⁵ Sic in textu Codd. 22, 23, 36, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. Parsons. e Cod. XII affert: Θ. + ταύτας.

⁴⁶ Cod. 86, teste De Reg.

⁴⁷ Idem. Sic sub aster. Cod. 87, Syro-hex., et sine aster. Codd. 23, 88. Scriptura, λέγοντες λέγουσι, est in Comp.,

Codd. 36, 48, alii.

⁴⁸ Cod. 86.

⁴⁹ Sic Cod. XII, teste Parsonsio, et sub simplici aster. Cod. 88, Syro-hex. Minus probabiliter Montef. e Cod. Jes. edidit: ✕ Θ. δια τοῦτο εἶπὸν αὐτοῖς· τάδε λέγει κύριος· ἐπεὶ (sic) τοῦ αἵματος κ.τ.έ. Etiam Cod. 87 pingit: ✕ δια τοῦτο κ.τ.έ. In LXX pro αὐτοῖς Syro-hex. in marg. char. med. affert: πρὸς αὐτοῖς, quae lectio est Ald., Codd. III, 26, 49, aliorum. (Paulo aliter Codd. 22, 23, 36, alii: δια τοῦτο—ἀδῶναι κύριος· ἐπειδὴ τοῦ αἵματος ἔσθητε, κ.τ.έ.) "Barb. ad marg. legit tantum sic: Ο. Θ. ἐπὶ τοῦ αἵματος ἔσθετε. "Ἄλλος" [Ald., Codd. 26, 49, alii] ἐπὶ τῷ αἵματι φάγησθε; et inde: Ο. Θ. αἴρετε. "Ἄλλος" [ut ante] λήψθεσθε; et v. 26: "Ἄλλος" [ut ante] ἐπὶ τῇ ῥομφαίᾳ ὑμῶν. V. autem 27: 'Α. Θ. Ο. Σ. ✕ οὕτως ἐρίσι πρὸς αὐτοῖς."—*De Reg.* Hieron. "Sciendum quod octi plus vel minus versus, ab eo loco quem posuimus: *Qui in sanguine comeditis, et oculos vestros levatis ad immunditias vestras*, usque ad eum locum ubi scriptum est: *Haec dices ad eos, sic dicit Dominus Deus*, in LXX non habetur, qui cum multis aliis et haec praetermiserunt, sive interpretata ab eis, scriptorum paulatim sublata sunt vitio."

- τοῦ πλησίον αὐτοῦ ἐμάνατε· καὶ τὴν γῆν κληρονομήσετε;⁶⁰
27. תְּהִי הַיְהוּדָה אֲדָנָי אֲדָנָי פֶּה-אֲמַר אֲלֵהֶם פֶּה-אֲמַר אֲדָנָי. Ο'.
Vacat. ✕ Θ. οὕτως ἐρεῖς πρὸς αὐτούς· τάδε λέγει ἄδωναί κύριος.⁶¹
- אִם-לֹא. Ο'. εἰ μὴν. Σ. ὅτι.⁶²
- עַל-פָּנָי. Ο'. ἐπὶ προσώπου. Θ. ἐν μέσῳ.⁶³
- בְּמַצֻּדוֹת. In arcibus. Ο'. ἐν ταῖς τετειχισμέναις. 'Α. (ἐν τοῖς) ὄχυροῖς. Σ. (ἐν τοῖς) κρυφίοις. Θ. (ἐν ταῖς) περιοχαῖς.⁶⁴
28. שְׁמָמָה וְיִשְׁמָמָה. Desolationem et vastationem. Ο'. ἔρημον ✕ καὶ ἠφανισμένην.⁶⁵
- וְנִשְׁבַּת גָּאוֹן. Et cessabit superbia. Ο'. καὶ ἀπολείται (alia exempl. παύσεται⁶⁶) ἡ ὕβρις. 'Α. ὑπερηφανία.⁶⁷ Σ. καὶ ἀπολείται ἡ ὑπερηφανία.⁶⁸
- עוֹבֵר מֵאֵין עוֹבֵר. Ut non sit transiens. Ο'. διὰ τὸ μὴ εἶναι διαπορευόμενον. Σ. μηδενὸς παροδύοντος.⁶⁹
30. וְיִשׁ אֶחָד אֶחָד. Unus cum altero, unusquisque. Ο'. ✕ εἰς σὺν ἐνὶ⁷⁰, ἄνθρωπος.⁶⁰ 'Α. Θ. εἰς σὺν ἐνὶ.⁶¹ Σ. Θ. εἰς ἐνὶ, ἕκαστος.⁶²
- בְּאֵרֶן. Ο'. συνέλθωμεν ✕ Οἱ Γ'. δὴ.⁶³
- מָה הַדָּבָר הַיְיָ. Quid sit verbum quod

- egreditur. Ο'. ✕ τὰ ῥήματα⁷¹ τὰ ἐκπορευόμενα.⁶⁴
31. לִפְנֵי עַמִּי. Ο'. ἐναντίον σου ✕ Σ. Θ. ὁ λαός μου.⁶⁵
- אֶת-דְּבָרֶיךָ. Ο'. τὰ ῥήματά σου (Πάντες μου⁶⁶).
- כִּי-עֲנֹבִים בְּפִיהֶם. Nam amorem ore eorum (exercent). Ο'. ὅτι ψεῦδος ἐν τῷ στόματι αὐτῶν. Σ. ὅτι ψαλμός ἐν τῷ στόματι αὐτῶν. Θ. ὅτι ἠδέως...⁶⁷
- הֵמָּה עֹשִׂים. Ipsi exercent. Ο'. Vacat. ✕ Θ. αὐτοὶ ποιούσιν.⁶⁸
- אַחֲרַי בְּעָנִי. Post lucrum suum. Ο'. καὶ ὀπίσω τῶν μισμάτων (alia exempl. add. αὐτῶν). 'Α. ὀπίσω τῶν δάρων αὐτῶν. Σ. Θ. ὀπίσω τῆς πλεονεξίας αὐτῶν.⁶⁹
- לָקַם הַלֵּךְ. Cor eorum abit. Ο'. ἡ καρδία αὐτῶν ✕ πορεύεται.⁷⁰
32. וְיִמְטֹב נַגְנָן. Et optime pulsantis. Ο'. εὐαρμύστων. Θ. καλῶς κιθαρίζων.⁷¹
- אוֹתָם. Ο'. αὐτά. Alia exempl. add. διότι ψεῦδος ἐν τῷ στόματι αὐτῶν.⁷²
- Cap. XXXIII. 24. ÷ ἐσμέν.⁷³ 33. ÷ ἐροῦσιν.⁷⁴

⁶⁰ Cod. Jes., teste Montef. (Parsons. exscripsit: ἐπὶ τῆς γῆς μαχ. ὑμῶν, ἐπαύσητε (sic) . . . κατακληρονομήσετε;) Sic sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. (cum **הַיְהוּדָה** in plurali, sed **לְיַעֲקֹב**, cum rasura super **ו**, non **לְיַעֲקֹב**, ut Norberg.). (Reconsilio altera habet ῥομφαίας pro μαχαίρας, βδελύγματα, et κατακληρονομήσατε.)
⁶¹ Cod. Jes. Sic sub aster. Codd. 87 (qui pingit: οὕτως ἐ. πρὸς αὐτούς· ✕ τάδε— κύριος), 88. Syro-hex.: (καὶ τὴν γ. κληρονομήσατε) οὕτως; διὰ τοῦτο εἰπὸν πρὸς αὐτούς (in marg. char. med. αὐτοῖς).
⁶² Cod. 86, teste De Reg.
⁶³ Idem.
⁶⁴ Idem. Cf. Hex. ad I Reg. xxiii. 19.
⁶⁵ Sic Codd. 87, 88, et sine aster. Cod. 62, Syro-hex. Codd. 22, 23, 36, alii: εἰς ἔρημον καὶ ἀπόλειαν.
⁶⁶ Sic Codd. 22, 23, 36, alii.
⁶⁷ Cod. 86, teste De Reg.
⁶⁸ Syro-hex. **וְנִשְׁבַּת גָּאוֹן**.
⁶⁹ Cod. 86, teste De Reg.
⁷⁰ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex., e quibus Cod. 87, Syro-hex. pingunt: εἰς σὺν ἐνὶ.⁷⁰ Cod. 62 in textu: (καὶ ἐλάουν) εἰς τῷ ἐνὶ. Codd. 22, 36, alii: ἕκαστος τῷ πλησίον (αὐτοῦ), καὶ

ἕκαστος.
⁶¹ Cod. Jes.
⁶² Cod. 86, teste De Reg.
⁶³ Idem. Sic in textu sine aster. Codd. 62, 87.
⁶⁴ Sic Codd. 87, 88 (sine aster.), Syro-hex. Codd. 22, 23, 36, alii: τί τὸ ῥῆμα τὸ ἐκπ.
⁶⁵ Cod. Jes. Sic in textu Ald., Codd. III, 22, 23, 26, alii, et sub aster. Cod. 87, Syro-hex.
⁶⁶ Cod. 86, teste De Reg., invitis libris Graecis praeter Cod. 306.
⁶⁷ Syro-hex. **וְיִשׁ אֶחָד אֶחָד**. (Pro Hebraeo **וְיִשׁ אֶחָד אֶחָד**, fistula, *organon*, LXX interpretati sunt ψαλμός (Syro-hex. **וְיִשׁ אֶחָד אֶחָד**) Job. xxi. 12. xxx. 31.)
⁶⁸ Cod. 86, teste De Reg. Sic in textu Comp., Cod. 62, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex.
⁶⁹ Cod. 86, teste De Reg.
⁷⁰ Cod. Jes. De Reg. e Cod. 86 affert: 'Α. Ο'. Θ. ✕ πορεύεται. Sic in textu Comp., Codd. 22, 23, 36, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex.
⁷¹ Cod. 86, teste De Reg.
⁷² Sic Codd. 22, 23, 26, alii, et sub aster. (fortasse pro obelo) Syro-hex.
⁷³ Cod. 87, Syro-hex.
⁷⁴ Syro-hex. Codd. 87, 88 legunt et pingunt: + ἐροῦσί σοι.

CAP. XXXIV.

2. לְרַעִים לְרַעִים. *Bis, pastoribus.* O'. ✕ O' I'.
πρὸς αὐτοὺς ⁴ τοῖς ποιμέσι.
הוּי רַעִי-יִשְׂרָאֵל. *Vae pastoribus Israelis!* O'.
ὦ ποιμένες Ἰσραήλ. Ἄ. Θ. οὐαὶ ἐπὶ τοὺς
ποιμένας Ἰσραήλ.²
אֲשֶׁר הָיוּ רַעִים אוֹתָם. *Qui pascunt seipsos.*
O'. μὴ βόσκουσι ποιμένες ἑαυτούς; Σ. οἱ
ποιμαίνοντες ἑαυτούς.³
4. אֲתֵי-חַלּוֹת. *Infirmas.* O'. τὸ ἥσθηνηκός. Θ.
τὸ ἐνοχλούμενον.⁴
וְאֲתֵי-חַוּלָה לֹא-יִפְאָתָם. *Et aegram non
sanastis.* O'. καὶ τὸ κακῶς ἔχον οὐκ ἔσω-
ματοποιήσατε. ✕ Θ. καὶ τὸ ἄρρωστον οὐκ
ἴασασθε ⁴.⁵
וּבְחַוְלָה רַדִּיתֶם אֹתָם וּבְפָרָה. *Sed cum vi domi-
nati estis eis, et cum oppensione.* O'. καὶ τὸ
ἰσχυρὸν κατειργάσασθε ✕ αὐτοῖς ⁴ μόχθῳ.
Σ. καὶ μετὰ κράτους ἐπέτασσετε αὐτοῖς εἰφρα-
νόμενοι (s. ὅτε ὑφραίνεσθε).⁷ Ἄλλως καὶ ἐν κρᾶ-
τει ἐπαιδεύσατε αὐτὰ καὶ ἐν παιγνίῳ.⁸

5. הַשָּׂדֶה. O'. τοῦ ἀγροῦ. Alia exempl. add. καὶ
τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ.⁹
5, 6. וְהַתְּפֹרְצִימָה; וְהַשָּׂדֶה. *Et dispersae sunt. Ober-
rant.* O'. καὶ διεσπάρη, ✕ Θ. καὶ ἠγνό-
ησαν ⁴.¹⁰ Σ. καὶ ἠγνόησαν, καὶ ἐπλανήθησαν (s. ἀπε-
πλανήθησαν).¹¹
6. צֹאֲנֵי. O'. τὰ πρόβατά μου. Σ. τὰ ποίμνιά
μου.¹²
וְעַל כָּל-פִּנְיָי. O'. καὶ ἐπὶ ✕ παντός ⁴ προσώ-
που.¹³
6. נִפְצוּ צֹאֲנֵי. O'. διεσπάρη ✕ τὰ πρόβατά μου ⁴.¹⁴
7. אֲתֵי-דָבָר. O'. ✕ τὸν ⁴ λόγον.¹⁵
8. וַיֵּן הָיוֹת. O'. ἀντὶ τοῦ γενέσθαι. Θ. ἀνθ' ὧν
ἐγενήθη.¹⁶
וְלֹא-יִרְדָּשׁוּ. *Et non quaesierunt.* O'. καὶ οὐκ
ἐξέζητησαν. Σ. οὐ γὰρ ἐξέζητησαν.¹⁷
9. וַשְּׂמַעוּ דְבַר-יְהוָה. O'. Vacat. ✕ Ἄ. Θ. ἀκού-
σατε λόγον κυρίου ⁴.¹⁸
10. וְרוֹשְׁבֵיתֵי. *Et cessare faciam eos.* O'. καὶ
ἀποστρέψω αὐτούς. Σ. καὶ παύσω αὐτούς.¹⁹
11. הַנְּיָרֵי-אֲנִי. O'. ἰδοὺ ἐγὼ ✕ Θ. αὐτός ⁴.²⁰

✕

✕

CAP. XXXIV. ¹ Cod. Jes. Sic sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. Cod. 62: (καὶ ἐρείς) πρὸς αὐτοὺς τοῖς ποιμέσι.
² Cod. 86, teste De Reg. Parsons. exscripsit τοῦ Ἰσραήλ.
³ Cod. 86. ⁴ Idem. ⁵ Cod. Jes. Cod. 86 affert: Ἄ. Θ. O'. ✕ καὶ τὸ ἄρρ. οὐκ ἴασασθε. O'. ἄλλως καὶ τὸ κ. ἔχον οὐκ ἔσωμ. Theodotionis lectionem, ommissa altera, in textu habent Codd. XII, 23, 62, et sub aster. Syro-hex. Duplex versio, καὶ τὸ ἄρρ. οὐκ ἴασασθε (ἴασατε Cod. 22), καὶ τὸ κ. ἔχον οὐκ ἔσωμ., est in Codd. 22, 36, aliis. Cod. 87 pingit: ✕ καὶ τὸ ἄρρ. οὐκ ἴασασθε ⁴, ✕ καὶ τὸ κ. ἔχον οὐκ ἔσωμ., ✕ καὶ τὸ συν-τετρ. κ. τ. ἐ. ⁶ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex. ⁷ Syro-hex. ⁸ Cod. 86 affert: Σ. μετὰ κράτους ἐπέτασσετε [sic De Reg.; ἐπείρασθε Parsons.] αὐτοῖς. Cf. ad Cap. xxix. 15. ⁹ Sic in textu post μόχθῳ ex duplici versione Codd. 22 (sub ✕), 23, 36 (sub ✕), alii. Est, ut videtur, Theodotionis, cui Syrus noster vindicat: καὶ ἐν κρᾶτει ἐπαιδεύετε (וּבְחַוְלָה רַדִּיתֶם אֹתָם). ¹⁰ Sic Codd. III, 26, 106, alii, et Syro-hex. in marg. char. med. ¹¹ Cod. 86 affert: O'. Θ. ✕ καὶ ἠγνόησαν. Sic sub aster. Codd. XII, 87 (qui pingit: ✕ καὶ δ. καὶ ἠγν. ⁴), Syro-hex.,

et sine aster. Codd. 62, 88. ¹¹ Syro-hex. ¹² Sic Cod. 87, 88, Syro-hex. Cod. 62: (καὶ ἐρείς) πρὸς αὐτοὺς τοῖς ποιμέσι.
¹³ Cod. 86, teste De Reg. Parsons. exscripsit τοῦ Ἰσραήλ.
¹⁴ Sic Cod. 87 (sine metob.), et sine aster. Codd. 62, 88. Syro-hex. pingit: ✕ καὶ ἐπὶ παντός—τὰ πρόβατά μου ⁴. ¹⁵ Sic Cod. 87, et sine aster. Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex., ut supra. ¹⁶ Sic Cod. 87, Syro-hex., et sine aster. Codd. 36, 62. ¹⁷ Cod. 86, teste De Reg., quo auctore Theod. non expressit εἰ μὴν (וְלֹא-יִרְדָּשׁוּ). Mox Cod. 87 pingit: ✕ εἰς προνομήν, καὶ γενέσθαι τὰ πρ. μου ✕ εἰς κατάβρωμα, absente cuneolo. ¹⁸ Syro-hex. ¹⁹ Sic Cod. 87, 88, Syro-hex. (qui male pingit: ✕ ἀντι τοῦτου—κυρίου ⁴), et sine aster. Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 26, alii. ²⁰ Cod. 86, teste De Reg. Codd. 22, 23, 36, alii, in textu: καὶ καταπαύσω αὐτούς. ²¹ Cod. XII. Cod. 87, 88 (sine aster.?): ἰδοὺ ἐγὼ ✕ αὐτός ⁴. Syro-hex. autem: ἰδοὺ ✕ αὐτός ⁴ ἐγὼ. Montef. ad v. 10, וְרוֹשְׁבֵיתֵי אֲנִי, O'. καὶ ἐξζητήσω τὰ πρόβατά μου, e Cod. Jes. exscripsit: ✕ Σ. αὐτός ἐξζητήσω τὰ πρ., quae lectio ad v. 11 pertinere videtur.

12. בְּיוֹם הַיּוֹתוֹ בְּתוֹךְ צֹאֲנָוָה. *Die quo est inter gregem suum.* O'. ἐν ἡμέρα ὅταν ἦ γνόφος καὶ νεφέλη ἐν μέσῳ προβάτων * αὐτοῦ 4.²¹ Θ. . . ὅτε ἐστὶν ἐν μέσῳ προβάτων αὐτοῦ.²²
 וְהִצִּילְתִּיהֶן. *Et eripiam.* O'. καὶ ἀπέλασω (alia exempl. συνάξω, s. ῥύσομαι²³).
 13. וְרָעִיתִים. *Et pascam eas.* O'. καὶ βοσκήσω αὐτούς. 'A. Θ. καὶ ποιμανῶ αὐτούς.²⁴
 בְּאַרְבָּעִים. *In alveis (vallibus).* O'. καὶ ἐν ταῖς φάραγξι. 'A. ἐν τοῖς χειμάρροις. Σ. ἐν τοῖς ὄχετοῖς. Θ. ἐν ταῖς ἀφέσειν.²⁵
 14. וְהָיָה נְדָהָם שָׁם. *Erit caula earum: ibi.* O'. καὶ ἔσονται αἱ μάνδραι αὐτῶν ἐκεῖ. Alia exempl. praemitt. ἔσται εὐπρέπεια αὐτῶν.²⁶
 15. אֲרָעָה. O'. βοσκήσω. Οἱ λοιποὶ ποιμανῶ.²⁷
 16. וְאֶת-הַחֹלֶה. O'. καὶ τὸ ἐκλείπον (alia exempl. ἡσθνηκός²⁸).
 וְאֶת-הַשְּׂמִינָה. *Et quod pingue.* O'. Vacat. * Θ. καὶ τὸ πῖον 4.²⁹
 17. צֹאֲנֵי. O'. πρόβατά * μου 4.³⁰

18. וְיָתֵר. *Et reliquum.* O'. καὶ τὰ κατάλοιπα. Σ. ἀλλὰ καὶ τὸ λοιπόν.³¹
 20. אֲלֵהֶם. O'. Vacat. * πρὸς αὐτούς 4.³²
 21. וְעַד יָשָׁרְהֵי עֲשׂוֹתָם אֶל-הַחוּצָה. *Donec disperseritis eas foras.* O'. (καὶ πάν τὸ ἐκλείπον) ἐξεθλίβετε. Alia exempl. * ἕως οὗ 4 ἐξεθλίψατε * αὐτὰ ἕξω 4.³³
 23. הוּא יִרְעֶה אוֹתָם. O'. Vacat. * 'A. Θ. αὐ- τὸς ποιμανεῖ αὐτούς 4.³⁴
 25. לְבִטָּה. *Secure.* O'. Vacat. * 'A. Θ. πε- ποιθότες 4.³⁵ Σ. ἀμερίμνος.³⁶
 26. בְּרִכָּה. *Benedictionem.* O'. Vacat. * 'A. Θ. εὐλογίαν 4.³⁷ Σ. εὐλογητούς.³⁸
 וְהָיָה. O'. Vacat. * ἔσονται 4.³⁹
 27. לְבִטָּה. O'. ἐν ἐλπίδι εἰρήνης. Σ. μὴ φοβού- μενοι.⁴⁰
 וְאֶת-מִטְוֵתֵיהֶם. *Vectes jugi eorum.* O'. τὸν ζυγὸν αὐτῶν. Alia exempl. τὸν ζυγὸν τοῦ κλοιοῦ αὐτῶν;⁴¹ alia, τὸν κλοιὸν τοῦ ζυγοῦ αὐ- τῶν;⁴² alia, τοὺς κλοιοὺς τοῦ ζυγοῦ αὐτῶν.⁴³

²¹ Sic Codd. XII, 87, et sine aster. Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. ²² Syro-hex. ܘܢܝܘܢ. * ܘܢܝܘܢ ܘܢܝܘܢ. ²³ Prior lectio est in Codd. III, 26, 49, alii; posterior in Codd. 22, 23, 36, alii. Syro-hex. in textu: καὶ ῥύσομαι (ܘܢܝܘܢ); in marg. autem char. med.: καὶ συνάξω (ܘܢܝܘܢ). καὶ ἀπέλασω (ܘܢܝܘܢ). ²⁴ Cod. 86, teste De Reg. (Parsons. ex eodem affert: Θ. ποιμανῶ.) Sic in textu Codd. 22, 23, 36, alii. ²⁵ Cod. 86, teste De Reg. Parsons. tantum affert: 'A. χειμάρροις. Σ. ὄχετοῖς. ²⁶ Sic Codd. 22, 23, 36 (cum καὶ ἔσται), alii. Est alia interpretatio, fortasse Aquilae, coll. Hex. ad Job. v. 3. Jerem. x. 25. xxiii. 3. xxv. 30. xlix. 19. ²⁷ Cod. 86. ²⁸ Sic Codd. 22, 23, 36, alii. Syro-hex. ܘܢܝܘܢ, imbecillum. ²⁹ Cod. XII. Sic in textu Codd. 22, 23, 36, alii, et sub aster. Cod. 87, Syro-hex. ³⁰ Sic Cod. 87, et sine aster. Comp., Codd. XII, 22, 36, alii, et Syro-hex. ³¹ Syro-hex. ܘܢܝܘܢ. * ܘܢܝܘܢ. In textu ἀλλὰ praemitt. Codd. 22, 23, 36, alii. ³² Sic Cod. 87, Syro-hex., et sine aster. Codd. XII, 62, 88, 147. ³³ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex. (qui pingit: αὐτὰ * ἕξω 4). Cod. XII, teste Parsons.: * ἕως οὗ ἐξεθλίβετε αὐτὰ ἕξω (sic) 4. In textu post ἐξεθλίβετε Ald., Codd. 22, 23, 36, alii, inferunt: ἕως οὗ ἐξώσατε αὐτὰ ἕξω (huc usque Comp.), καὶ διεσπάρη τὰ πρόβατά μου παντὶ παρα-

πορομένῳ. ³⁴ Cod. XII, teste Parsonsii amanuensi. Sic in textu Comp., Codd. 22, 23, 36, alii (qui omnes, excepto Comp., insuper addunt: καὶ (αὐτοῖς) ἀναπαύσει αὐ- τοῖς), et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. Montef. e Cod. Jes. falso edidit: * 'A. Θ. καὶ αὐτὸς 4 ποιμανεῖ αὐτούς. ³⁵ Cod. XII, teste Parsons. (Pro hac lectione Montef. e Cod. Jes. parum probabiliter affert: * 'A. Θ. καὶ ἐπνώσασιν ἐν τοῖς ὄρμους, invitis schedis Bodlicianis.) Sic in textu Codd. 22, 23, 36, alii, et sub aster. Codd. 87, 88. Syro-hex.: * ἢν confidentia (ܘܢܝܘܢ) 4. ³⁶ Syro-hex. * ܘܢܝܘܢ. ³⁷ Cod. Jes. (unde eulogia oscitanter exscripsit Montef.). Sic in textu Codd. 22, 23, 36, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. ³⁸ Syro-hex. ܘܢܝܘܢ. * ܘܢܝܘܢ. Quod dedimus est in Codd. 62, 147. ³⁹ Sic Codd. XII (in marg.), 87 (cum ἕτεροι), 88, et sine aster. Codd. 62, 147. Codd. 22, 23, 36, alii: ἕτεροι εὐλογίας ἔσου- ται. Idem post ἡμῖν inferunt ἐν καιρῷ αὐτοῦ, juxta Hebraeum ܘܢܝܘܢ. ⁴⁰ Syro-hex. * ܘܢܝܘܢ. Nisi forte Graece sonet ἀφοβοί, coll. Hex. ad Psal. lxxvii. 53. ⁴¹ Sic Ald., Codd. III, XII, 42, 49, alii. ⁴² Sic Codd. 87, 88, 106, Syro-hex. (ܘܢܝܘܢ, non, ut Norberg., ܘܢܝܘܢ). Hieron.: torquem jugi eorum. ⁴³ Sic Codd. 22, 23, 36, alii.

28. לֹא תֹאכְלֵם. *Non devorabunt eos.* Ο'. οὐκέτι μὴ φάγωσιν αὐτούς (alia exempl. φανῶσιν αὐτοῖς⁴⁴).

29. Μῦσος ἄσπ. *Plantarium in nomen* (illustre). Ο'. φυτὸν εἰρήνης. Alia exempl. add. εἰς ὄνομα.⁴⁵

וְלֹא-יִהְיוּ עוֹד אֲרָפֵי רֶעֶב בְּאָרֶץ. *Et non erunt amplius sublati fame in terra.* Ο'. καὶ οὐκέτι ἔσονται ἀπολλύμενοι λιμῶ ἐπὶ τῆς γῆς (alia exempl. ἐν τῇ γῆ⁴⁶). "Ἄλλος" καὶ οὐκέτι ἔσονται ὀλίγοι ἀριθμῶ ἐν τῇ γῆ.⁴⁷

30. אָתָם. Ο'. Vacat. ✕ Ἀ. Θ. μετ' αὐτῶν⁴⁸

31. וְאַתֶּם זַנְאֵי זֵאֵן מְרִיעֵי אֲדָם אֶתָם. *Et vos, grex meus, grex pascui mei, homines estis.* Ο'. πρόβατά (alia exempl. καὶ ὑμεῖς πρόβατά⁴⁹) μου καὶ πρόβατα ποιμνίου μου ✕ ἄνθρωποι⁵⁰ ἔστε.

Cap. XXXIV. 14. ÷ καὶ κοιμηθήσονται καὶ ἐκεῖ⁴.

15. ÷ καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ εἰμι κύριος⁴.⁵¹

CAP. XXXV.

3. מְמַמָּה וּמְשַׁמָּה. Ο'. εἰς ἔρημον, καὶ ἐρημωθήσῃ. Σ. ἡφανισμένον καὶ ἀφανίζόμενον.¹

וַתִּגַּר אֶת-בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי חָרֶב בְּעַת אֲיָדָם. *Et effudisti (tradidisti) filios Israel in manus gladii, in tempore calamitatis eorum, in tempore iniquitatis interitus (interitum afferentis).* Ο'. καὶ ἐνεκάθισας (Σ. συνήχθης²) τῶ ὄκκω Ἰσραὴλ ÷ δόλω⁴ ἐν χειρὶ ÷ ἐχθρῶν³ μαχαίρα, ✕ ἐν καιρῶ θλίψεως αὐτῶν⁴, ἐν καιρῶ ἀδικίας ἐπ' ἐσχάτων. Οἱ ἄλλοι καὶ συνέκλεισας τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐπὶ χεῖρα βόμφαιας, ἐν καιρῶ θλίψεως αὐτῶν, ἐν καιρῶ ἀνομίας ἐμπροθέσμων.⁵

6. אִם-לֹא דָם שָׁנְאַתָּ וְדָם יִרְדָּפָהּ. *Quandoquidem sanguinem non odisti, ideo sanguis persequetur te.* Ο'. Vacat. ✕ εἰ μὴ αἷμα ἐμίσησας, καὶ αἷμα διώξεται σε⁴.⁶ (Σ.) εἰ μὴ αἷμά σου ἐμίσησας, καὶ αἷμα διώξεται σε.⁷ ✕ Θ. ἢ μὴν αἷμα ἐμίσησας, καὶ αἷμα διώξεται σε⁴.⁸

7. עֵבֶר וְשָׁב. *Transeuntem et redeuntem.* Ο'. ἀνθρώπους καὶ κτήνη. "Ἄλλος" παραπορευόμενον καὶ ἀναστρέφοντα.⁹

8. וּמְלֵאתִי אֶת-הָרָיו. *Et implebo montes ejus.* Ο'. καὶ ἐμπλήσω ✕ τὰ ὄρη αὐτοῦ⁴.¹⁰

10. וַיְהִי וְשָׁם הָיָה. *Quum tamen Jona ibi esset.* Ο'. καὶ κύριος ἐκεῖ ἔστι. Σ. καὶ κύριος ἐκεῖ ἦν.¹¹

⁴⁴ Sic Codd. 87, 88 (ut videtur; char. ut Parsons., φάγωσιν αὐτοῖς). Syro-hex. in marg. char. med. **לֹא-יִכְלֵם**.

⁴⁵ Sic Codd. 22, 23, 36, alii. ⁴⁶ Sic Codd. 87, 88, et Syro-hex. in textu.

⁴⁷ Duplicem versionem alteri praemittit. Codd. 22, 23, 36, alii. Hieron. Hebraea vertit: *Et non erunt ultra imminuti* (sive [juxta LXX] *perevntes*) *fame in terra.*

⁴⁸ Cod. Jes. Sic in textu Comp., Codd. 22, 23, 36, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex.

⁴⁹ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII (sine kai), 22, 23, 26, alii, et Syro-hex.

⁵⁰ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex. (qui pingit: ✕ ἄσπ. ἔστε⁴), et sine aster. Codd. XII, 49, 90, necnon (cum νομῆς pro ποιμνίου) Comp., Codd. 22, 23, 36, alii.

⁵¹ Cod. 87, Syro-hex. CAP. XXXV. ¹ Syro-hex. **וְהָיָה וְשָׁם הָיָה**.

Cf. ad Cap. vi. 14. ² Idem: **וְהָיָה וְשָׁם הָיָה**. Quasi a **וְהָיָה**, *congregari*. Cf. Hex. ad Psal. lv. 7.

³ Obelis jugulat Cod. 87. ⁴ Sic Codd. XII, 87, 88, et sine aster. Codd. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex.

⁵ Theodoret.: Καὶ ἐνεκάθισας κ. τ. ε. Τουτέστι, τῶν πολεμίων αὐτοῖς ἐπελθόντων, λόχοις καὶ ἐνέδραις τὰς ὁδοὺς αὐτῶν ἐπετείχιζες, οὐδὲ φυγεῖν

αὐτοῖς ἐπιτρέπων. Οὕτω γὰρ καὶ οἱ ἄλλοι ἐρμηνευταὶ ἡρμύνησαν καὶ συνέκλεισας, φησὶ, τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ — ἐν καιρῶ ἀνομίας ἐμπροσθέν μου. Ubi Schulzius: "Ad Sym. haec pertinere videntur."

Cf. ad Cap. xxi. 25, unde pro ἐμπροσθέν μου, in quo miror etiam haesisse, confidenter corrigo ἐμπροθέσιμον, quod etiam Syrum nostrum in suo habuisse crediderim, ad voc. **וְהָיָה** in marg. notantem: **וְהָיָה וְשָׁם הָיָה**.

Hieron. Hebraea et Graeca vertit: *Et concluderis filios Israel in manus gladii* (sive, *Et assederis domui Israel fraudulenter in manu gladii*), *in tempore afflictionis eorum, in tempore iniquitatis extremae.*

⁶ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex. ⁷ Sic in textu Cod. 62. Hieron.: "Unde manifestius interpretatus est Sym.: *Sanguinem tuum odisti, et sanguis persequetur te.*"

⁸ Cod. XII, teste Parsons. ⁹ "In aliquot libris [Codd. 22, 23, 36, alii] et apud Theodoretum est, *ἄνθρωπον καὶ κτήνη*, καὶ [kai] non est in codd.] *παραπ. καὶ ἀναστρ.*, quae duae interpretationes esse videntur."—*Novil.*

¹⁰ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex. Scriptura, τὰ ὄρη σου, est in Codd. 22, 23, 36, alii.

¹¹ Syro-hex. **וְהָיָה וְשָׁם הָיָה**.

11. ויִקְנָאֲתָהּ אֲשֶׁר עָשִׂיתָהּ מִשְׁנֵאֲתָהּ בָּךְ. *Et secundum zelotypiam (iram) tuam quam exercuisti ex odio tuo in illos.* O'. Vacat. ✕ Θ. και κατὰ τὸν ζῆλόν σου ὃν ἐποίησας ἐκ τοῦ μεμίσσηκέναι σε ἐν αὐτοῖς 4.¹²

12. לְאִמֹר. O'. Vacat. ✕ λέγων 4.¹³

13. וְהִעַתְרַתָּה עָלַי דְּבָרֶיךָ. *Et cumulastis contra me verba tua.* O'. Vacat. Alia exempl. και ἐπλήθυνσας ἐπ' ἐμέ λόγους σου.¹⁴ ✕ Θ. και ἐβόησατε ἐπ' ἐμέ λόγους ὑμῶν 4.¹⁵

15. כְּשִׂמְחָתְךָ לְנַחֲלַת בֵּית-יִשְׂרָאֵל עַל אֲשֶׁר שָׂמַח בְּךָ בְּאֵפוֹסֶיךָ. *Secundum gaudium tuum de hereditate domus Israelis eo quod devastaretur, sic faciam tibi.* O'. Vacat. ✕ Θ. καθὼς ἠψφράνθης εἰς κληρονομίαν οἴκου Ἰσραήλ, ὅτι ἠφανίσθη, οὕτως ποιήσω σοι 4.¹⁶

וְכָל-אֲדוּם כֻּלָּהּ. *Et omnis Idumaea universa.* O'. και πᾶσα ἡ Ἰδουμαία, [και] ἐξαναλωθήσεται (alia exempl. ἐξολοθρευθήσεται);¹⁷ alia, ἐξαναλωθήσονται¹⁸.

Cap. XXXV. 15. και πᾶσα ἡ Ἰδουμαία ÷ ἐξαναλωθήσονται 4. ÷ ὁ θεός 4.¹⁹

CAP. XXXVI.

2. וּבְמֹת עוֹלָם. *Etiam excelsa aeterna.* O'. ἔρημα αἰώνια (alia exempl. add. τὰ ὑψηλά¹).

3. יַעַן בִּינְעוּ שְׂמוֹת וְשָׂאֵה אֶתְכֶם מִסְּבִיב. *Propterea quod devastant vos, et inhiant vobis undique.* O'. ἀντὶ τοῦ ✕ και ἀντὶ τοῦ 4² ἀτιμασθῆναι ὑμᾶς και μισθηθῆναι ὑμᾶς ὑπὸ τῶν κύκλω ὑμῶν.

וְתִעֲלוּ. *Et ascendere coacti estis.* O'. και ἀνέβητε. Alia exempl. και ἐγένεσθε.³

4. לְאֶפְסִיקִים וְלְבָאִיּוֹת. *Torrentibus et vallibus.* O'. και τοῖς χειμάρροις, και ταῖς φάραγξι (alia exempl. add. και ταῖς νάπαις⁴).

5. כָּל-לֵבִב. *Cum gaudio totius cordis.* O'. μετ' εὐφροσύνης (alia exempl. add. ἐξ ὅλης καρδίας⁵).

לְמַעַן מְגִרְשָׁהּ לְבִי. *Ut eam diriperent praedae causa.* O'. τοῦ ἀφανίσει ἐν προνομή. Σ. ὑπὲρ τοῦ ἀδόκιμον ποιῆσαι αὐτήν, και τοῦ διαρπάσαι.⁶

7. כִּה אֲמַר יְהוָה אֶרְנִי יְהוָה. *Quia dicit Dominus Deus Adonai κύριος 4.⁷*

¹² Cod. Jes., teste Montef. (Parsons. e Cod. XII exscripsit: ✕ και κατὰ — ἐκ τοῦ μ. (om. σε) ἐν αὐτοῖς.) Sic in textu Codd. III, 22, 23, 36, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex.

¹³ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Cod. 62. In Codd. 22, 23, 36, aliis, pro his, ὅτι εἶπας τὰ ὄρη Ἰσρ., legitur: ὡν ἔλεγες περὶ τῶν ὄρων Ἰσρ. λέγων.

¹⁴ Sic Codd. 22, 23, 36, alii. Syro-hex. ad και ἐβόησατε in marg. char. med. affert: και ἐπλήθυνσατε.

¹⁵ Cod. Jes. Sic sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Cod. 62. Hieron. Hebraea et Graeca vertit: *Et derogastis adversum me (sive, vociferati estis contra me) verba vestra.*

¹⁶ Hieron.: "Quodque infertur: *Sicut gavisus es super hereditate domus Israel, eo quod fuerit dissipata, sic faciam tibi, in LXX non habetur, sed sub asteriscis de Theodotionis editione additum est.*" Graeca nostra tumentur Ald., Codd. 49, 68, alii, et sub aster. Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. Paulo aliter Comp., Codd. 22, 23, 36, alii: καθὼς ἐψφράνθης τῇ κληρονομίᾳ κ.τ.ε.

¹⁷ Sic (sine kai) Ald., Codd. III, 26, 42, alii. ¹⁸ Sic Cod. 87, Syro-hex. In Cod. 62 legitur, ὅλη ἐξαναλωθήσονται, ex duplici versione. Hieron.: "Illud autem quod in LXX additum est, et consumentur, in Hebraico non habetur."

¹⁹ Cod. 87.

CAP. XXXVI. ¹ "In plerisque libris [Codd. 22, 23, 36, aliis] est ἔρ. αἰώνια τὰ ὑψηλά."—*Nobil.*

² Sic Cod. 87, Syro-hex., et sine aster. Codd. XII, 88; in quibus omnibus, excepto Syro, και μισθηθῆναι ὑμᾶς deest. Syrus autem post ἀντὶ τοῦ in priore loco infert: γενέσθαι ὑμᾶς εἰς ἀφανισμόν πᾶσι τοῖς ἔθνεσι, quae lectio est in Codd. 22, 23, 36, aliis, qui pariter om. και μισ. ὑμᾶς. Hieron. Hebraea et Graeca vertit: "Pro eo quod desolati estis, et conculcati per circuitum (sive, Pro eo quod dispersi [despecti?] estis ab his qui in circuitu vestro sunt)."

³ Sic Cod. III, 26, 106, et Syro-hex. in marg. char. med. Duplex lectio est in Ald., Codd. 42, 49, alii.

⁴ Sic Codd. III, 26, 42, alii, qui pergunt: ταῖς ἠρημωμέναις και ἠφανισμέναις. Cf. v. 6, ubi Hieron.: "Et dices montibus, et collibus, et jugis [קַיְמִיָּוֹת] (pro quibus LXX ταῖς νάπαις interpretati sunt, quae nos nemorosa intelligimus loca), et vallibus." Nescio quid sibi volens scriba Cod. 87 in v. 4 pingit: ✕ τοῖς ✕ ἔθνεσι (sic pro ἔρεσι Cod. 87, 88), και τοῖς β., και τοῖς χ., ✕ και ταῖς φ., και τοῖς ἐξηρημωμένοις, absente cuneolo. ⁵ Sic Codd. 22, 23, 36, alii.

⁶ Syro-hex. אֲדוֹנָי אֱלֹהֵינוּ. ⁷ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 23, 26, alii. Hieron.: "Idcirco haec dicit Dominus Deus Adonai

8. עֲנַפְכֶם תִּתְּנוּ. *Ramos vestros edetis.* Ο' τὴν σταφυλὴν * δώσετε 4.⁸ Σ. τοὺς κλάδους ὑμῶν δώσετε.⁹

לְעֵמִי יִשְׂרָאֵל. *Populo meo Israeli.* Ο' ὁ λαὸς μου * Ἰσραήλ 4.¹⁰

11. וְרָבוּ וַיִּפְרוּ. *Et multiplicabuntur et secundierunt.* Ο' Vacat. * Α. Θ. καὶ ἀξέηθήσονται καὶ πληθυνθήσονται 4.¹¹

מִבְּרֵאשִׁיתֵיכֶם. *Magis quam in initiis vestris.* Ο' ὥσπερ τὰ ἔμπροσθεν ὑμῶν. Σ. ὡς τὸ ἀπ' ἀρχῆς ὑμῶν.¹²

14. לָבוֹן. Ο' διὰ τοῦτο. Θ. οὐκ ἀσθενήσει.¹³

15. וְגוֹיֹתַי לֹא-תִקְשְׁלֵי עוֹד. *Et gentes tuas non corruiere facies amplius.* Ο' Vacat. * καὶ τὸ ἔθνος σου οὐκ ἀτεκνωθήσεται ἔτι 4.¹⁴

18. עַל-הַהָדָם אֲשֶׁר-שָׁפְכוּ עַל-הָאָרֶץ וּבַגְּלוּיָהֶם. *Propter sanguinem quem effuderunt super terram, et idolis suis polluerunt eam.* Ο' Vacat. * Α. Θ. περὶ τοῦ αἵματος οὗ ἐξέχεαν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν ἐμίαναν αὐτήν 4.¹⁵

19. וְכַעֲלִילוֹתָם. *Et secundum facinora eorum.* Ο' κατὰ τὴν ἀμαρτίαν αὐτῶν. Alia exempl. κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτῶν.¹⁶

23. נָאִם יְהוָה אֱלֹהֵי יְהוּדָה. Ο' Vacat. * λέγει ἄδωναὶ κύριος 4.¹⁷

27. וְעָשִׂיתֶם. Ο' καὶ ποιήσητε * αὐτά 4.¹⁸

30. וּתְנוּבָת. *Et proventium.* Ο' καὶ τὰ γενήματα (alia exempl. γενήματα¹⁹). Σ. καὶ τὰς ὁπώρας.²⁰

עוֹד. Ο' Vacat. * ἔτι 4.²¹

31. וּבְקִטְמָתֶם בְּפָנֵיכֶם. *Et taedio afficiemini in vultu vestro.* Ο' καὶ προσοχθιεῖτε κατὰ πρόσωπον αὐτῶν. Σ. καὶ συμκρυνθήσεσθε ἐνώπιον αὐτῶν.²²

33, 37. אֱלֹהֵי יְהוָה. Ο' ἄδωναὶ (alia exempl. κύριος²³) κύριος.

37. אֲדַרְשׁ. *Oraculum reddam.* Ο' ζητηθήσομαι. Α. Σ. Θ. ζήτημα θήσομαι.²⁴ Aliter: Σ. εὔρεθήσομαι.²⁵

Cap. XXXVI. 4. ÷ καὶ ἠφανισμένοι 4.²⁶ 17. ÷ καὶ ἐν ταῖς ἀκαθαρσίαις αὐτῶν 4.²⁷

*Dominus).*²⁷ ⁸ Sic Codd. XII, 87, 88, et sine aster. Codd. 36, 62, Syro-hex. ⁹ Syro-hex. **حَسَبَ**.

حَسَبَ **لِلْحَم**. ¹⁰ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 23, 36, alii. ¹¹ Cod. Jes.

Sic in textu Codd. 23, 26, 36, alii, et sub aster. Codd. 87, 88. Syro-hex. pingit: καὶ αὐξ. * καὶ πληθ. 4. ¹² Syro-hex. **حَسَبَ** **وَمَنْ** **حَسَبَ** **حَسَبَ** **حَسَبَ**. In

Cod. 62 duplex est versio: ὡς τὸ ἀπαρχῆ (sic) ὑμῶν ὥσπερ τὰ ἔμπρ. ὑμῶν. ¹³ Syro-hex. **حَسَبَ** **حَسَبَ** **حَسَبَ**, cum scholio char. Estrangh.: "Hoc Theodotionis non ponitur in editionibus (حَسَبَ) aliiis." Lectio tenebrosica

nescio an pertineat ad Hebraicam textualem proxime sequentem, **لَا** **תִּקְשְׁלֵי**. Cf. Hex. ad Jesai. xxxi. 3. xl. 30. Jerem. viii. 12. ¹⁴ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. XII, 23, 36, alii. Hieron.: *Et gens tua adeoque liberis ultra non erit.* (In Syro-hex. bis sub aster. infertur haec lectio, nempe hic, et v. 14 post clausulam, καὶ τὸ ἔθνος σου οὐκ ἀτεκνώσει (Syro-hex. οὐκ ἀτεκνώσει σε) ἔτι, ubi plane superflua est.) ¹⁵ Cod. Jes. Sic sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. III

(cum ἐν τῇ γῆ), 26 (idem), 42 (cum ἐπὶ τῆς γῆς), 49 (idem),

62, alii. Paulo aliter Codd. 22, 23, 36, alii: ἀπ' ὧν ἐξέχεαν αἶμα ἐπὶ τῆς γῆς, κ. τ. ε. ¹⁶ Sic Codd. 22, 23, 51, 231.

¹⁷ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Ald., Codd. III, 22, 23, 26, alii. ¹⁸ Sic Codd. XII, 87, 88,

et sine aster. Comp., Codd. 22 (cum ποιήτε), 23, 36 (ut 22), 42, alii, et Syro-hex. ¹⁹ Sic Codd. II, III, 87,

alii, ut videtur, plurimi, tacente Parsonsis. Syro-hex. in marg.: **κ** **ΤΑ** **ΓΕΝΗΜΑΤΑ**. ²⁰ Syro-hex. **حَسَبَ** **حَسَبَ**.

²¹ Sic Cod. 87, Syro-hex., et sine aster. Comp., Codd. III, XII, 22, 23, 36, alii. ²² Syro-hex. **حَسَبَ** **حَسَبَ**.

Cf. ad Cap. xx. 43. Mox pro (βδελυμάτων) αὐτῶν Syro-hex. in marg. char. med.: ὑμῶν. ²³ Sic

Comp., Ald., Codd. XII, 49, 68, alii, et (v. 33) Syro-hex. in marg. char. med. Idem ad v. 37 κύριος in textu habet.

²⁴ Syro-hex. **حَسَبَ** **حَسَبَ** **حَسَبَ**. **حَسَبَ** **حَسَبَ**. Graeca nostra in textu habent Ald., Codd. III, 42, 49, alii. ²⁵ Theodoret.: τὸ ζητηθήσομαι ὁ Σύμ. εὔρεθήσομαι ἔφη. Cf. Schleusner. in *Opusc. Crit.* p. 409. ²⁶ Cod. 87 (sine cuneolo),

Syro-hex. ²⁷ Syro-hex. Cod. 87 male pingit: + καὶ ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν, καὶ (sic) ταῖς ἀκ. αὐτῶν 4.

CAP. XXXVII.

1. וַיִּזְיַאֲנִי בְרוּחַ יְהוָה. *Et eduxit me in spiritu Jova.* Ο'. καὶ ἐξήγαγέ με ἐν πνεύματι κύριος (alia exempl. κυρίου¹).
2. וַהֲיָה. Ο'. Vacat. Alia exempl. καὶ ἰδοῦ; alia, καὶ ἰδοῦ αὐτά.²
4. הֲבִינָה. Ο'. προφήτευσον. Alia exempl. υἱὲ ἀνθρώπου, προφήτευσον.³
5. מְבִיֵא בָכֶם. *Venire faciam in vos.* Ο'. φέρω ἐφ' ὑμᾶς. Alia exempl. εἰσάγω εἰς ὑμᾶς.⁴
7. וַיְהִי־קוֹל. Ο'. καὶ ἐγένετο ✕ φωνή.⁵
8. וַיִּקְרַם עָלֵיהֶם עוֹר מִלְבַּעְיָהָ. *Et obducta est super ea cutis desuper.* Ο'. καὶ ἀνέβαινον ἐπ' αὐτὰ δέρματα ἐπάνω. Alia exempl. καὶ περιε-τάθη αὐτοῖς δέρμα ἐπάνωθεν.⁶
9. מֵאַרְבַּע רִחוּת בְּאֵי הַרְחָב. *E quatuor ventis (caeli plagis) veni, spiritus.* Ο'. ἐκ τῶν τεσσάρων πνευμάτων ἐλθέ, ✕ τὸ πνεῦμα.⁷ 'Α. ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἐλθέ, πνεῦμα.⁸
- וַיִּפְחִי בְּהַרוּגִים הָאֵלֶּה. *Et infla in occisos hos.* Ο'. καὶ ἐμφύσησον εἰς τοὺς νεκροὺς τούτους.

'Α. καὶ ἐμφύσησον ἐν τοῖς πεφονευμένοις τού-
τοις.⁹

10. תָּוֹל גְּדוֹל מְאֹד מְאֹד. *Exercitus magnus admodum valde.* Ο'. συναγωγή πολλή ('Α. Σ. Θ. δυνάμις μεγάλη¹⁰) σφόδρα ✕ σφόδρα.¹¹
12. וַחֲמִרַת אֲלֵיהֶם. Ο'. καὶ εἶπὸν ✕ Οἱ Γ'. πρὸς αὐτούς.¹²
- מִמְקַבְּרֹתֵיכֶם עִמִּי. *De sepulcris vestris, popule mi.* Ο'. ἐκ τῶν μνημάτων ὑμῶν, ✕ λαὸς μου.¹³
13. וַיִּדְעָתָה. Ο'. ✕ καὶ γνώσεσθε.¹⁴
- וַבְּהַעֲלֹתִי אֶתְכֶם מִמְקַבְּרֹתֵיכֶם עִמִּי. *Et auferam vos de sepulcris vestris.* Ο'. τού ἀναγαγεῖν με ✕ ὑμᾶς.¹⁵ ἐκ τῶν τάφων ✕ ὑμῶν.¹⁶ τὸν λαόν μου (alia exempl. λαὸς μου¹⁷).
14. וַנִּתְתֵּי. Ο'. καὶ δώσω. Σ. καὶ θήσω (s. θήσομαι).¹⁸
16. וַיִּאֲתָה. Ο'. Vacat. ✕ καὶ σύ.¹⁹
- וַיִּזְחַק. *Lignum (virgam) unum.* Ο'. ῥάβδον ✕ μίαν.²⁰
17. וַהֲרִיּוּ לְאַחֲרֵיהֶם. *Et erunt in unum conjuncta.* Ο'. καὶ ἔσονται (alia exempl. add. ὁμοῦ; alia, εἰς ἐνικά²¹).

CAP. XXXVII. ¹ Sic Comp., Codd. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. Hieron.: "Et eduxit me, inquit, in spiritu Domini, subauditur manus Domini." (In fronte capitis Syro-hex. in marg. char. med. pingit: "De resurrectione mortuorum (معدن; مصل).") ² Prior lectio est in Ald., Codd. III, XII, 26, 42, aliis, et Syro-hex.; posterior in Codd. 22, 23, 36, aliis. ³ Sic Ald., Codd. XII, 49, 68, 87, 88, alii, Syro-hex., et Hieron., invito Hebraeo. ⁴ Sic Codd. 22, 36, alii. Syro-hex. in marg. char. med. ✕ حسم. ⁵ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii, et Hieron. ⁶ Sic Codd. 22 (cum περιεστάθη et δέρματα), 23 (cum ἐπ' αὐτοῖς), 36, 48, alii, et Theodoret. (cum περιεστάθη); qui omnes pro Hebraeis, קָלַץ בְּבִצְרָה, ο'. καὶ σάρκας ἐφύσησον, plenius habent: καὶ σάρκας ἀνεφύσησον καὶ ἀνέβαινον. ⁷ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 23, 36, alii, et Hieron. ⁸ MS. Reg. apud Montef. Eandem lectionem anonymam sine teste affert Drusius. ⁹ Idem MS. Reg. Parson. o Cod. 87* affert: 'Α. Σ. ἀεμος, ἔρχου, ἐμφύσησον ἐν τοῖς συμπεφ. τούτοις; necnon e marg. Cod. 238: ανεβη (ἀνεμε ἴ) ἔρχου, καὶ ἐμφ.

ἐν τοῖς πεφ. τούτοις. ¹⁰ "Drusius [Nobil.]: 'Α. Θ. δυνάμις μεγάλη. [Sic Cod. 87*.] Sed et Symmachi esse monet Regius."—Montef. Etiam Syro-hex. affert: Σ. Θ. δυνάμις (ملا). ¹¹ Sic Cod. 87, Syro-hex., et sine aster. Comp., Codd. XII, 62, 88, 147. ¹² Cod. XII. Sic in textu Ald., Codd. III, 22, 23, 26, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. ¹³ Sic Codd. XII, 87, Syro-hex. Haec, λαὸς μου, post τὰ μνήματα ὑμῶν male inferunt Codd. 22, 23, 36, alii. ¹⁴ Sic Cod. 87, Syro-hex. Haec habentur in libris Graecis omnibus. ¹⁵ Sic Codd. XII (om. με), 87, et sine aster. Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 26 (om. με), alii, Hieron., et Syro-hex. ¹⁶ Sic Cod. 87, Syro-hex., et sine aster. Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii, et Hieron. ¹⁷ Sic Ald., Codd. 49, 87, 88, alii, et Hieron. ¹⁸ Syro-hex. ✕ ساءم. ¹⁹ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Comp., Codd. 62, 107. ²⁰ Sic Cod. 87, Syro-hex., et sine aster. Comp., Codd. 22, 23, 36, alii, et Hieron. ²¹ Prior lectio est in Codd. 22, 23, 36, aliis; posterior, quam Aquilae esse nil vetat, in Codd. 62, 147.

18. לְאֹמֵר. O'. Vacat. ✕ λέγοντες 4.²²
19. אֲשֶׁר בְּיַד. O'. ✕ τὴν 4 διὰ χειρός.²³
וַיִּתְּנִי אֹתָם עֲלֵיו אֶת־עֵץ יְהוּדָה. Et appo-
nam eas (tribus) illi cum ligno Judae. O'.
καὶ δώσω αὐτοὺς ἐπὶ τὴν φυλὴν Ἰούδα. Σ.
καὶ δώσω αὐτὰς μετὰ τοῦ συνιέναι τὴν φυλὴν τὴν βασι-
λικὴν Ἰούδα.²⁴
וַיְהִי אֲחָד בְּיַד. O'. ✕ καὶ ἔσονται μία ἐν 4.²⁵
τῇ χειρὶ Ἰούδα.
22. לְגוֹי אֶחָד. O'. εἰς ἔθνος (alia exempl. add.
ἐν.²⁶).
וַיְהִי לְכֹל לְמַלְכָּה. Erit omnibus iis in regem.
O'. ἔσται (alia exempl. add. πάντων²⁷) αὐτῶν
✕ εἰς βασιλεία 4.²⁸
23. וּבִשְׂקֵיהֶם וּבְכָל פְּשָׁעֵיהֶם. Et in detestandis
eorum, et in omnibus improbitatibus eorum.
O'. Vacat. ✕ καὶ ἐν τοῖς προσοχθίσμασιν
αὐτῶν, καὶ ἐν πάσαις ταῖς ἀσεβείαις αὐτῶν 4.²⁹
כְּכֹל מוֹשְׁבֹתֵיהֶם. Ex omnibus habitationibus
eorum. O'. ἀπὸ πασῶν τῶν ἀνομιῶν (Σ. ἀπο-
στροφῶν³⁰) αὐτῶν.
24. וְרוּעָה אֶחָד יְהִי לְכֹלָם. Et pastor unus

erit omnibus eis. O'. ἔσται ποιμὴν εἰς πάντων.
Alia exempl. καὶ ποιμὴν εἰς ἔσται πάντων
✕ αὐτῶν 4.³¹

25. וּבְנֵיהֶם וּבְנֵי בְנֵיהֶם עַד־עוֹלָם. O'. Vacat.
✕ 'A. Θ. καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν, καὶ οἱ υἱοὶ τῶν
υἱῶν αὐτῶν ἕως αἰῶνος 4.³²
נָשִׂיא לָהֶם. O'. ἄρχων. Alia exempl. ἄρχων
αὐτῶν,³³ alia, ἄρχων αὐτῶν ÷ ἔσται 4.³⁴
26. וַיִּנְתְּנִים יְהוָה בְּיַד אֶחָד. Et ponam eos, et
augebo eos. O'. Vacat. ✕ 'A. Θ. καὶ δώσω
αὐτοὺς, καὶ πληθυνῶ αὐτούς 4.³⁵ Σ. καὶ στηρίσω
αὐτούς...³⁶

Cap. XXXVII. 1. ÷ ἀνθρωπίνων 4. 3. σὺ ἐπί-
στασαι (sic) ÷ ταῦτα 4.³⁷ 17. ÷ τοῦ δῆσαι αὐ-
τάς (sic) 4.³⁸ 21. ἀπὸ ÷ πάντων 4 τῶν περικύκλωφ.³⁹

CAP. XXXVIII.

2. שִׁים. O'. στήρισον. Σ. τάξον.¹
וַיְהִי רֹאשׁ מִשֶּׁחַ. Principem Ros et Mesech.
O'. ἄρχοντα Ἰὼς Μοσόχ. 'A. ἄρχοντα κε-
φαλῆς Μοσόχ.² O'. Σ. Θ. ἄρχοντα Ἰὼς
Μοσόχ.³

²² Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Comp., Codd. III, 22, 23, 26, alii. ²³ Cod. 87 pingit: ✕ τὴν διὰ χ., sine cuneolo. Articulus deest tantummodo in Codd. III, 26.

²⁴ Syro-hex. ܘܗܝܘܬܘܢ ܥܠܝܘܢ ܥܝܢ ܝܘܕܐ. Syriaca, quae perquam obscura sunt, divinando Graeca fecimus. Norberg. vertit: S. et dabo eas cum illa, ut intelligat tribus regia Judae.

²⁵ Sic Codd. XII, 87 (sine cuneolo), 88, et sine aster. Comp., Hieron. Praepositio est in Ald., Codd. III, 22, 23, 26, aliis. Syro-hex. pingit: ✕ καὶ ἔσ. μία 4 ἐν τῇ χ. 'I. ²⁶ Sic Codd. 23, 87, 233, Syro-hex., Hieron.

²⁷ Sic Comp., Codd. XII, 22, 23, 26, alii, et Hieron., invitis Codd. 87, 88, et Syro-hex. ²⁸ Sic Codd. XII, 87, 88 (cum kai pro eis?), Syro-hex., et sine aster. Comp., Codd. 22, 23, 36, alii, et Hieron.

²⁹ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Ald., Codd. III (cum βασιλείας pro ἀσεβείας), 22, 23, 36, aliis, et Hieron. ³⁰ Syro-hex. ܘܗܝܘܬܘܢ ܥܠܝܘܢ ܥܝܢ ܝܘܕܐ. Cf. Hex. ad Jerem. ii. 19. xiv. 7.

³¹ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex., et sine aster. (cum πάντων αὐτοῖς) Codd. 22, 23, 36, alii. ³² Cod. Jes. Sic in textu Comp., Ald. (uterque cum ἕως τοῦ

αἰῶνος), Codd. III, 22, 23, 26, alii, Hieron., Syro-hex., et sub aster. Codd. 87, 88. ³³ Sic Comp., Codd. 62, 238, Hieron.

³⁴ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex. (cum ✕ ἔσται 4), et sine obelo Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii. ³⁵ Cod. Jes. Sic in textu sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Comp., Cod. 62, Hieron., et (cum τάξω pro δώσω) Codd. 22, 23, 36, alii. ³⁶ Syro-hex. ܘܗܝܘܬܘܢ ܥܠܝܘܢ ܥܝܢ ܝܘܕܐ. Hieron. Hebraea vertit: et fundabo eos. ³⁷ Cod. 87, Syro-hex. In v. 3 ταῦτα deest in Codd. 62, 147.

³⁸ Syro-hex. Cod. 87 male pingit: τοῦ δῆσαι + αὐτάς 4. ³⁹ Cod. 87.

Cap. XXXVIII. ¹ Syro-hex. ܘܗܝܘܬܘܢ ܥܠܝܘܢ ܥܝܢ ܝܘܕܐ. ² Theodoret.: τὸ δὲ Ἰὼς ἢ Ἐβραίων φωνῇ κεφαλῆν ἡρμύνευσε, καὶ ὁ Ἄκυλας δὲ κεφαλῆν Μοσόχ τὸ Ἰὼς ἡρμύνευσε. In Cod. 62 duplex versio inest: ἄρχοντα κεφαλῆς ῥομοσόχ. ³ Hieron.: "Porro quod in exercitu Gog, sive Magog, qui, juxta LXX, Symmachum et Theodotionem, princeps est Ros, Mosoch et Thubal; primam gentem Ros Aquila interpretatur caput, quem et nos secuti sumus, ut sit sensus, principem capitibus Mosoch et Thubal. Et revera, nec in Genesi, nec in alio Scripturae loco, nec in Josepho

4. וְשׂוּבְבֵתֶיהָ וְנִתְמִיתִי חַחִים בְּלַתְיָהּ. *Et seducam te, et indam uncinos in maxillis tuis.* O' Vacat. ✕ Θ. και περιστρέψω σε, και δώσω χαλκὸν εἰς τὰς σιαγόνας σου.⁴

בְּלָם וְיִמְגֵן תַּפְסִי חַרְבֹת כָּלָם. *Scuto et clypeo (instructos), tenentes gladios omnes eorum.* O' πέλται και περικεφαλαῖαι και μάχαιραι ✕ πάντες αὐτοί.⁵

5. פָּרַס כּוֹשׁ וּפּוֹשׂ אֶתָּם. *Persae et Aethiopes et Libyes cum eis.* O' Πέρσαι, και Αἰθίοπες, και Λίβυες ✕ μετ' αὐτῶν.⁶

6. וְאֶת־כָּל־אֲנָפִיו. *Et omnes alae ejus.* O' και πάντες οἱ περὶ αὐτόν. Θ. και πάντα τὰ ὑποστηρίγματα αὐτοῦ.⁷

9. כִּשְׂוֹאָה. *Sicut procella.* O' ὡς ὑετός. Σ. εἰξίφνης. Θ. ὡς καταγίς.⁸

בְּעָנָן. *Sicut nubes.* O' ὡς νεφέλη. Alia exempl. ὡς καταγίς.⁹

12. בְּמִקְנֵה וְיִקְנֵן. *Greges et oves.* O' κτήσεις ✕

και ὑπαρξίν.¹⁰

13. וְכָל־כְּפִירֶיהָ. *Et omnes leones juvenes ejus.* O' Θ. και πᾶσαι αἱ κῶμαι αὐτῶν.¹¹ Σ. και πάντες ὀλέθριοι λέοντες αὐτῆς.¹²

הַקְהָלֶתְךָ קְהָלָה. *Congregasti congregationem tuam.* O' συνήγαγες συναγωγὴν σου. Alia exempl. ἐξεκκλησίασας τὸν λαόν σου.¹³

שָׁלַל גְּדוּל. *Praedam magnam.* O' σκύλα ✕ μεγάλη.¹⁴ Σ. (σκύλα) πολλά.¹⁵

14. תִּירַע. O' ἐγερθήση. Alia exempl. γνώση και ἐγερθήση.¹⁶

16. גּוּג. O' Vacat. ✕ Γῶγ.¹⁷

17. הַנְּבִיאִים. *Qui prophetaverunt.* O' Vacat. ✕ Θ. Σ. τῶν προφητευσάντων.¹⁸

18. חֲמָתִי בְּאֶפְי. *Furor meus in ira mea.* O' ὁ θυμός μου ✕ Θ. ἐν ὀργῇ μου.¹⁹

20. מִפְּנֵי. O' ἀπὸ προσώπου κυρίου (alia exempl. μου²⁰).

quidem . . . hanc gentem potuimus invenire. Ex quo manifestum est, *Ros* non gentem significare, sed *caput*." Sed vid. Gesen. in *Theo. Ling. Hebr.* p. 1253. Scriptura *Μοσὸχ* pro *Μεσὸχ* est in Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 36, alii. ⁴ Cod. Jes. Sic sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. (add. *κυκλόθεν* post *cod*) Codd. 23, 36, alii. ⁵ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 26, 147, alii. In Codd. 22, 23, 36, alii, et Theodoro, locus sic legitur: *πέλται και περικεφαλαῖαι και μαχαιρας και ἀσπίδας πάντες αὐτοὶ ἔχοντες*. Unde Montef. notam hexaplaem extudit: ✕ *συναγωγὴ πολλή, πέλται και ἀσπίδας και μαχαιρας πάντες αὐτοὶ ἔχοντες*. ⁶ Sic Codd. 87, 88, et Syro-hex., qui posterior post *Αἰθίοπες* infert και *Λύδοι*. Hieron.: *et Libyes cum eis*. Codd. 22, 36, alii, post *Αἰθίοπες* pergunt: και *Λύδοι, και Λίβυες, και Φουτ* (s. *Φουδ*) *μετ' αὐτῶν*. Deinde pro *πάντες περικεφαλαῖαι και πέλται* Codd. 22, 23, 36, alii, exhibent: *πάντες οὗτοι ἀσπίδας και περικεφ. και πέλται ἔχοντες*, quam lectionem post Drusium mutilam affert Montef. ⁷ Syro-hex. ✕ *سودس فحقا سودس .ل.* Sic in textu Codd. 22, 23, 36, alii. Cf. ad Cap. xii. 14. ⁸ Syro-hex. ✕ *س ححلا .ل .س ححلا*. ⁹ Sic Cod. XII in marg. Duplex versio, ὡς *κατ.* και ὡς *νεφ.*, est in Codd. 22, 23, 36, alii. ¹⁰ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. XII, 22 (cum *κῆσιν* pro *κῆσεις*), 23, alii. ¹¹ Hieron. ✕ "Ut autem pro *catulis leonum*,

qui Hebraice dicuntur *CAPHIR*, LXX et Theod. ponent *villas*, error perspicuus est. Si enim per *CHI* literam scribas, appellatur *catulus leonis*; sin autem per *CE*, quae Hebraice dicitur *COPH*, *ager* appellatur et *villa*: unde et *Capharnaum*, *ager pulcherrimus* dicitur." Errorem S. Doctoris circa primum elementum vocis Hebraeae *קָפָר* jamdudum indicarunt VV. DD. ¹² Syro-hex. ✕ *سودس .ه.* ✕ *سودس .ه.* Cf. ad Cap. xxxii. 2. Nonnemo ex Hieron. temere tentat: "A. Σ. και πάντες οἱ σκύμοι αὐτῶν; quod tamen de Aquila verum esse posse non negarim. Cf. Hex. ad Psal. xxxiii. 11. Hos. v. 14. ¹³ Sic Codd. 22, 23, 36, alii. Est, ut videtur, alius interpretis, fortasse Symmachi. Cf. Hex. ad Job. xi. 10. Mox post *κῆσιν* iidem juxta Hebraeum inferunt: και *ὑπαρξίν*. ¹⁴ Sic Codd. XII, 87, Syro-hex., et sine aster. Comp., Codd. 23, 36, alii. ¹⁵ Syro-hex. ✕ *سودس .ه.* ¹⁶ Sic Codd. 22, 23, 36, alii, ex duplici versione. ¹⁷ Sic Codd. XII, 62 (sine ✕), 87, 88, Syro-hex., et sine aster. (cum *δ* *Γῶγ*) Codd. 22, 23 (sub ✕), 36, alii. ¹⁸ Cod. XII, teste Parsons. Sic in textu Codd. 22, 23, 36, alii, Hieron., et sub aster. Codd. 87, 88. Syro-hex. male pingit: ✕ *τῶν* *προφ.* ¹⁹ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 23, 62, 147, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. Aliter Codd. 22, 36, alii: *δ θ. μου και ἡ ὀργῇ μου*. ²⁰ Sic Comp., Codd. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex., qui in marg. char. med. affert: ✕ *سودس .ه.*

20. הַמְּדַרְגוֹת. *Rupes praeruptae.* O'. αὶ φάραγγες. Σ. αὶ νάπαι. Θ. οἱ φραγμοί.²¹
21. וְקָרְאתִי עָלָיו לְכַל־הַרִּי הָרֶב. *Et excitabo contra eum in omnibus montibus meis gladium.* O'. καὶ καλέσω ἐπ' αὐτὸ καὶ πᾶν φόβον. Alia exempl. καὶ καλέσω ἐπ' αὐτὸν πάντα φόβον μαχαίρας ✕ εἰς πάντα τὰ ὄρη μου 4.²²
- Cap. XXXVIII. 17. ÷ τῷ Γώγ 4. 23. ÷ καὶ ἐνδοξασθήσομαι 4.²³

CAP. XXXIX.

3. הַיְחִיתִי. *Et excutiam.* O'. καὶ ἀπολω. Σ. καὶ ἀποτινάξω.¹
6. בְּמַגּוֹג. O'. ἐπὶ Γώγ. Alia exempl. ἐπὶ Μαγώγ.²
7. הַגּוֹיִם. O'. τὰ ἔθνη. Alia exempl. πάντα τὰ ἔθνη.³
8. אֲדַרְנִי יְהוָה. O'. κύριος (alia exempl. ἀδωναῖ⁴) κύριος.
9. וּבַעֲרִי וְהִשְׁתִּיקוּ. *Et accendent et succendent.* O'. ✕ Θ. καὶ ἐκαύσουσιν 4⁵ καὶ καύσουσιν.
11. גֵּי הַעֲבָרִים קָרְמַת הַיָּם וְהַקָּמַת הַיָּם הִיא אֶת־.

הַעֲבָרִים. *Vallem praetereuntium ad orientem maris, quaeque obturabit (nares) praetereuntium.* O'. τὸ πολυάνδριον τῶν ἐπελθόντων πρὸς τῇ θαλάσσει, καὶ περιουκοδομήσουσι τὸ περιστόμιον τῆς φάραγγος. Σ. ἡ φάραγξ τῶν διαβάσεων ἐξ ἀνατολῆς τῆς θαλάσσης, ἡ ἐμφράσσουσα τὰς διαβάσεις.⁶

11. גֵּיא הַמּוֹן גּוֹג. *Vallis multitudinis Gog.* O'. τότε (alia exempl. τὸ Γε') τὸ πολυάνδριον τοῦ Γώγ.
12. וְקָפְרוּם. *Et sepeient eos.* O'. καὶ κατορύξουσιν (alia exempl. θάψουσιν⁸) αὐτούς.
13. יוֹם הַקְּבָרִי. O'. ἡ ἡμέρα ἐδοξάσθη (alia exempl. ἐδοξάσθη⁹).
14. אֶת־הַעֲבָרִים. *Una cum praetereuntibus.* O'. Vacat. ✕ μετὰ τῶν περιερχομένων 4.¹⁰ Alia exempl. ✕ καὶ τοὺς παραπορευομένους 4.¹¹
15. אֶל־גֵּיא הַמּוֹן גּוֹג. O'. εἰς Γαί τὸ πολυάνδριον τοῦ Γώγ. Alia exempl. εἰς τὸ Γε' τὸ πολυάνδριον τοῦ Γώγ.¹²
16. הַמוֹנָה. *Hamonah.* O'. πολυάνδριον. Σ. πλήθος. Θ. Ὁ Ἑβραῖος ἀμονά.¹³
17. אֶשְׂרֹף אֹנִי זָבַח. O'. ἦν ✕ ἐγὼ 4 τέθυκα.¹⁴

²¹ Syro-hex. **ⲁ. ⲓ. ⲙⲉⲧⲁⲗ.** Ad **ⲙⲁⲕⲁⲗ**, *náπη*, vid. Jos. xviii. 16 (teste Masio). Ezech. xxxvi. 6 in Syro-hex.

²² Sic Syro-hex., et sine aster. Codd. 23 (om. πάντα in 2do loco), 36 (om. μου), 51 (ut 23), alii; necnon, absente altera versione, εἰς π. τὰ ὄρη μου, Ald., Codd. XII, 49, 62, 68, 87, 88, alii. Hieron. Hebraea et Graeca interpretatus est: *Et convocabo adversum eum in cunctis montibus meis (sive omnem formidinem gladii).* Drusii lectio, καὶ κ. ἐπ' αὐτὸν εἰς π. τὰ ὄρη μου μάχαραι, non exstat in libris. ²³ Cod. 87, Syro-hex.

CAP. XXXIX. ¹ Syro-hex. **ⲁ. ⲓ. ⲙⲉⲧⲁⲗ.** "Quidam libri [Codd. 22, 23, 36, alii] habent ἀποτινάξω."—*Nobil.* ² Sic Comp., Ald., Codd. 68, 87, 88, alii, et Syro-hex. Falsus est Montef., qui affert: "Ἄλλος καὶ ἀποστὲλῶ πῦρ εἰς Μ." ³ Sic Ald., Codd. III, 26, 42, alii, et Syro-hex. in marg. char. med. ⁴ Sic Codd. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. in marg. char. med. ⁵ Cod. Jes. Sic sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Cod. 62. In Codd. 22, 23, 36, aliis, locus sic legitur: καὶ ἐκαύσουσι καὶ ἀνάψουσιν ἐν τοῖς ὄρεσι, θυρεοῖς καὶ πέλαισι καὶ δόρασι καὶ

τόξοις καὶ βέλειασι καὶ βακτηρίαις χειρῶν καὶ λόγχασι; quam lectionem minus diligenter descripsit Montef. ⁶ Syro-hex. **ⲁ. ⲓ. ⲙⲉⲧⲁⲗ. ⲁ. ⲓ. ⲙⲉⲧⲁⲗ.**

ⲁ. ⲓ. ⲙⲉⲧⲁⲗ. ⲁ. ⲓ. ⲙⲉⲧⲁⲗ. Haec, ἐξ ἀνατολῆς τῆς θ., in textu habent Codd. 22, 23, 36, alii. ⁷ Sic Codd. 68, 87, 88, alii, et (cum τὸ Γαί) Codd. III, 23, 42, alii. Syro-hex., ut videtur: τὸ γῆ (ⲓ. ⲙⲉⲧⲁⲗ). ⁸ Sic Codd. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. in marg. char. med. ⁹ Sic Comp., Codd. II

(teste Maio), 26, 49, alii, et Syro-hex. ¹⁰ Sic in textu Codd. 22, 23, 36, alii, et sub aster. Syro-hex. (ⲁ. ⲓ. ⲙⲉⲧⲁⲗ. ⲁ. ⲓ. ⲙⲉⲧⲁⲗ). ¹¹ Sic Codd. 87, 88. Cod. XII: ✕ τοὺς παραπ. 4., et sic sine aster. Cod. 62. ¹² Sic Codd. II (teste Maio), XII, 87, 88, et (cum Γαί) Ald., Codd. III, 49, 51, 62, alii. Syro-hex., ut videtur: εἰς γῆν (s. ἐν γῆ) τοῦ πολυάνδριου τοῦ Γώγ. ¹³ Syro-hex. **ⲁ. ⲓ. ⲙⲉⲧⲁⲗ. ⲁ. ⲓ. ⲙⲉⲧⲁⲗ.** Hieron.: "Nomen autem civitatis appellari *Amona*, quae Graece dicitur πολυάνδριον, hoc est, *multitudo hominum sepulturum.*" (In Codd. 22, 23, 36, aliis, legitur: καὶ γὰρ τὸ ὄνομα τοῦ τόπου διήπρωσις καὶ πολυάνδριον, ex Jerem. xix. 6.) ¹⁴ Sic Codd. 87, 88,

18. מְרִיאֵי בָשָׁן בְּלֹם. *Juvenci, saginati Basan omnes.* Ο'. και οι μόσχοι έστεατωμένοι πάντες. Σ. ταύρων (s. μόσχων) σιτιστών *agilium*.¹⁵
25. וְקָנְאֵתִי לְשֵׁם קְדוֹשִׁי. *Et zelo afficiar propter nomen sanctitatis meae.* Ο'. και ζηλώσω δια τὸ ὄνομα τὸ ἅγιόν μου. Σ. ἐζήλωσα γὰρ ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου μου.¹⁶
26. וְנָשׂוּ אֶת-כָּל-מַתָּתָם וְאֶת-כָּל-מַעְלָלָם. *Et portabunt ignominiam suam, et omnem praevaricationem suam.* Ο'. και λήψονται τὴν ἀτιμίαν αὐτῶν, και τὴν ἀδικίαν (alia exempl. και πάσας τὰς ἀδικίας αὐτῶν¹⁷). Σ. και ἐβάστασαν τὴν ἀτιμίαν αὐτῶν, και πάσας τὰς ἀμελείας αὐτῶν.¹⁸
27. מֵאַרְצוֹת אֲבִיבֹהֶם. Ο'. ἐκ τῶν χωρῶν τῶν ἐθνῶν (alia exempl. τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν¹⁹).
28. וְנִצְנַסְתִּים אֶל-אַרְצֹתָם וְלֹא-אוֹתִיר עוֹד מֵהֶם שָׁם. *Et congregaverim eos ad terram suam, nec reliquerim amplius de eis ibi.* Ο'. Vacat. ✕ και συναΐξω αὐτοὺς ἐπὶ τὴν γῆν αὐτῶν, και οὐ καταλείψω οὐκέτι ἀπ' αὐτῶν ἐκεῖ⁴.²⁰
29. אֲשֶׁר שָׁפַכְתִּי אֶת-רַחֲמֵי עַל-בֵּית יִשְׂרָאֵל. *Eo*

quod effuderim spiritum meum super domum Israelis. Ο'. ἀνθ' ὧν ἐξέχεα τὸν θυμόν μου ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραήλ.²¹ Σ. και ἐκχεῶ τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραήλ.²²

Cap. XXXIX. 17. ἀπὸ ÷ πάντων 4 τῶν περικύκλω.²³

CAP. XL.

1. בְּרֵאשִׁית הַשָּׁנָה. *Initio anni.* Ο'. ἐν τῷ πρώτῳ μηνί. Σ. ἐν τῷ πέμπτῳ μηνί.¹ Θ. in novo anno.²
- הַיּוֹם הַזֶּה בְּעֵצָה הַיּוֹם הַזֶּה. *Hoc ipso die.* Ο'. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. ('Α.) ἐν ὁστέῳ...³
- וַיְבֵא אֹתִי שָׁמָּה. Ο'. και ἤγαγέ με ✕ ἐκεῖ⁴.
2. הַבְּיֹאֲנִי. Ο'. Vacat. Alia exempl. [και] ἤγαγε δέ με.⁵
- וַיְיַחֲבֵנִי. *Et requiescere me fecit.* Ο'. και ἔθηκε με. Σ. και ἀνεπαύει με.⁶
- מִבְּנֵיב. *Ab austro.* Ο'. ἀπέναντι. 'Α. ἐξέναντι. Σ. ἀπὸ νότου. Θ. ἀπὸ μεσημβρίας.⁷

et sine aster. Codd. XII, 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. ¹⁵ Syro-hex. ✕ *חַלְלָה מַלְאָכָה קַחְלָה* !. *ω.σ. Vox חַלְלָה* (quae commutatur cum *σιτιστός* et *σιρευτός* Matth. xxii. 4. Luc. xv. 23 in Philox.) utrum pro מְרִיאֵי (coll. Hex. ad 2 Reg. vi. 13) an pro בָּשָׁן (coll. Hex. ad Psal. xxi. 13) interpres posuerit, incertum. Deinde *חַלְלָה* nescio an Graece vertendum *γοργῶν*, ut *חַלְלָה* ponitur pro *γοργότης* in lectione Symmachi ad Eccles. iv. 4, quasi in Hebraeo pro בָּשָׁן Sym. invenerit קָלִים קָלִים. (Montef. ex Drusio edidit: "ΑΛΛ. (και) κριῶν, και μόσχων, και τράγων, και ἀρνῶν, και ταύρων ἐστεατωμένων πάντων, quae lectio est Codd. 22, 23, 36, aliorum. Syrus noster textum Graecum vulgarem repraesentat, inserto tantum και ἀρνας post και τράγους.) ¹⁶ Syro-hex. ✕ *וְנָשׂוּ אֶת-כָּל-מַתָּתָם וְאֶת-כָּל-מַעְלָלָם* !. *ω.σ. חַלְלָה מַלְאָכָה קַחְלָה* !. ¹⁷ Sic Codd. 22, 23, 36, alii. ¹⁸ Syro-hex. in continuatione: *וְנָשׂוּ אֶת-כָּל-מַתָּתָם וְאֶת-כָּל-מַעְלָלָם* !. *ω.σ. חַלְלָה מַלְאָכָה קַחְלָה* !. Ad ἀμελείας cf. Hex. ad Psal. lxxxix. 8, ubi in Hebraeo est עֲלָמִים עֲלָמִים. ¹⁹ Sic Codd. 22, 36, alii, invitit Hieron. et Syro-hex. In fine v. ἐνώπιον ἐθνῶν πολλῶν juxta Hebraeam veritatem exhibent Codd. III, 22, 23, 26, alii. ²⁰ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. (qui male pingit: ✕ και συναΐξω αὐτοὺς 4 ἐπὶ τ. γ. αὐτῶν, ✕ και οὐ—ἐκεῖ 4), et sine aster. Codd. 22 (cum ἀπ' αὐτῶν οὐκέτι), 23, alii (ut 22). (Pro οὐ καταλείψω οὐκέτι Montef. e Cod.

Jes. male exscripsit και οὐ καταλείψουσιν ἔτι.) Hieron.: "Hoc quod transtulimus juxta Hebraeos, *Et congregabo eos super terram suam, et non derelinquam quenquam ex eis ibi*, in LXX non habetur."²¹ Hieron.: "Rursumque, quod juxta Hebraeos pro benedictione in ultimo ponitur, *eo quod effuderim spiritum meum*, LXX translulerunt *furorem*, . . . cum in Hebraeo RUHI positum sit, quod proprie sonat, *spiritum meum*, et nequaquam *furorem meum*."²² Syro-hex. ✕ *וַיְבֵא אֹתִי שָׁמָּה* !. *ω.σ. חַלְלָה מַלְאָכָה קַחְלָה* !. ²³ Cod. 87.

CAP. XL. ¹ Syro-hex. char. med. ✕ *חַלְלָה מַלְאָכָה קַחְלָה* !. Sic in textu Cod. 23. ² Hieron.: "Quod si juxta Theodotionem, qui in eo loco ubi nos posuimus, in *exordio anni*, interpretatus est, in *novo anno decima mensis* (*novus* autem *annus* apud Hebraeos vocatur mensis septimus, qui apud eos habet vocabulum THESRI)." ³ Codd. 62, 147 in textu: ἐν ὁστέῳ (ὁστέῳ Cod. 147) ἐν τῇ ἡ. ἐκείνῃ. Proculdubio hi duo codices, ut alias iis accidit, Aquilae lectionem in seriem receperunt. ⁴ Sic Codd. XII, 87, Syro-hex., et sine aster. Ald., Codd. 22, 23, 36, alii. Montef. e Cod. Hes. affert: ✕ και ἤγαγίν με ἐκεῖ ἐν ὁράσει θεοῦ. ⁵ Sic Syro-hex., et (om. και) Codd. 22, 36, alii, qui pergunt ἐν τῇ γῇ Ἰσρ. ⁶ Syro-hex. ✕ *וַיְבֵא אֹתִי שָׁמָּה* !. *ω.σ. חַלְלָה מַלְאָכָה קַחְלָה* !. ⁷ Hieron.: "Super hunc montem ostenditur aedificium civitatis, juxta

3. וַיִּפְתְּלֵי-פִשְׁתִּים בְּיָדוֹ וַיִּקְנֶה הַמִּדְּבָרָה. *Et funiculus lineus in manu ejus, et calamus mensorius.* O'. *καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ἦν σπαρτίον οἰκοδόμων* (alia exempl. *καὶ ἦν σπαρτίον οἰκοδόμων ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ*⁸⁾), *καὶ κάλαμος μέτρον* ✕ 'A. Θ. *ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ*⁹.

4. וְשִׁים לְבָדָּ לְכֹל. *Et adverte animum tuum ad omnia.* O'. *καὶ τάξον ÷ εἰς ἄ τὴν καρδίαν σου πάντα*¹⁰.

כי לִמְעַן הָרְאוֹתְכָה הַבְּאֵתָה הַזֶּה. *Nam ideo ut haec tibi ostenderem, adductus es huc.* O'. *διότι ἔνεκα τοῦ δεῖξαι σοι εἰσελήλυθας ὧδε.* Σ. *ἐνεκεν γὰρ τοῦ δειχθῆναι σοι εἰσήχθης ὧδε*¹¹.

5. חוֹמָה. O'. Σ. περιβολος. 'A. Θ. τεῖχος.¹²
וַיְבִיד הָאִישׁ קִנְיָה הַמִּדְּבָרָה שֵׁשׁ-אַמּוֹת בְּאַמְדָּה וּמַטְפָּח. *Et in manu viri calamus mensorius sex cubitorum secundum cubitum et palmum* (cubitum qui palmo major est quam vulgaris). O'. *καὶ ἐν τῇ χειρὶ τοῦ ἀνδρὸς κάλαμος, τὸ μέτρον πηχῶν ἕξ ἐν πήχει, καὶ παλαιστῆς.* Σ. *ὁ δὲ ὦν ἐν τῇ χειρὶ τοῦ ἀνδρὸς κάλαμος μετρητικός ἐξ πηχῶν ἦν ἀπὸ πήχους καὶ παλαιστῆς*¹³.

וְאֶת-רֵחֶב הַבְּנֵן. *Latitudinem aedificii.* O'. τὸ προτείχισμα, πλάτος. 'A. Σ. τὸ πλάτος τῆς οἰκοδομῆς.¹⁴

וְקוֹמָה. *Et altitudinem.* O'. καὶ τὸ ὕψος αὐτοῦ. 'A. Σ. καὶ ἀνάστημα.¹⁵

6. וַיַּעַל בְּמַעְלָתוֹ. *Et ascendit per gradus ejus.* O'. ἐν ÷ ἐπὶ ἄ ἀναβαθμοῖς. Σ. *καὶ ἀνέβη δι' ἀναβαθμῶν*¹⁶.

6, 7, 9. וַיִּמְד אֶת-סָף הַשְּׁעָר קִנְיָה אַחַד רֵחֶב וְאֶת סָף אַחַד קִנְיָה אַחַד וְהָמָא קִנְיָה אַחַד אַחַד וְקִנְיָה אַחַד רֵחֶב וּבֵין הַתְּאִיִּים הַמִּשׁ אַמּוֹת וְסָף הַשְּׁעָר מֵאַצֵּל אוֹלָם הַשְּׁעָר מִהַבְּיַת קִנְיָה אַחַד: ... וַיִּמְד אֶת-אֵלָם הַשְּׁעָר שְׁמֹנֶה אַמּוֹת. *Et mensus est limen portae calami unius latitudine, videlicet limen primum (exterius) calami unius latitudine.* *Et conclave calami unius longitudine, et calami unius latitudine, et interstitium conclavium quinque cubitorum: et limen portae juxta vestibulum portae a domo calami unius. . . . Et mensus est vestibulum portae octo cubitorum.* O'. *καὶ διεμέτρησε* (alia exempl. *add. τὸ θεὲ ἕξ ἕξ*¹⁷) *τὸ αἰλὰμ τῆς πύλης ἴσον τῷ καλάμῳ: καὶ τὸ θεὲ ἴσον τῷ καλάμῳ τὸ μῆκος, καὶ ἴσον τῷ καλάμῳ τὸ πλάτος, καὶ τὸ αἰλὰμ ἀναμέσον τοῦ θεηλάθ πηχῶν ἕξ: καὶ τὸ θεὲ τὸ δεύτερον ἴσον τῷ καλάμῳ πλάτος, καὶ ἴσον τῷ καλάμῳ μῆκος, καὶ τὸ αἰλὰμ πήχεων πέντε: καὶ τὸ θεὲ τὸ τρίτον ἴσον τῷ καλάμῳ μῆκος, καὶ ἴσον τῷ καλάμῳ πλάτος: καὶ τὸ αἰλὰμ τοῦ πυλῶνος, πλησίον τοῦ αἰλὰμ τῆς πύλης πηχῶν ὀκτώ. Σ. καὶ διεμέτρησε τὸν οὐδὸν* (O'. τὸ θεὲ. 'A. Θ.

LXX et Aq., e regione, et ex adverso aquilonis, unde ad terram Israel propheta veniebat; juxta Theod. vero et Sym., *vergentis ad austrum.*" Unde Montef. edidit: 'A. *ἐξέφαντι τοῦ βορρᾶ.* Σ. Θ. *ἀπὸ νότον ἀπὸ μεσημβρίας*, notans: "Interpretum lectionem Graecam mutuamur ex Cod. Regio;" quod de Aquila vix verum esse potest, cum satis constat tam hunc interpretem quam LXX מַנְנָה pro מַנְנָה legisse, et vocem *aquilonis* ad Hieronymi explicationem pertinere. Syro-hex. affert: Σ. *ἀπὸ νότον (صح لاصح).*
⁸ Sic Codd. XII, 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. ⁹ Cod. Jes. Sic in textu Codd. III, 22 (cum *μέτρον*), 23 (idem), 51 (idem), 62, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex.
¹⁰ Sic Cod. 87. Minus probabiliter Syro-hex. pingit: ✕ *eis*⁴. Codd. 62, 147 repetunt *eis* ante *pánta*. ¹¹ Syro-hex. *صح لاصح هو ولساه حو لاصح لاصح لاصح*
¹² Hieron.: "Pro muro, quem Aq. et Theod. interpretati

sunt, Sym. et LXX posuere *περίβολον.*" ¹³ Syro-hex. *صح لاصح هو ولساه حو لاصح لاصح لاصح*.
¹⁴ Nobil. "Regius vero codex pro τῆς οἰκοδομῆς habet τῶν ἀναβαθμῶν [?]"—Montef. ¹⁵ Nobil. Potior fortasse scriptura ἀνάστημα exstat in Hex. ad 3 Reg. vi. 10. Jessai. xxxvii. 24. ¹⁶ Idem. In textu καὶ ἀνέβη praemitit. Codd. 22, 23, 36, alii; ἐπὶ autem obelo jugulat Cod. 87. Hieron.: "Quos soli LXX *septem* nominant, cum et in Hebraeo, et in ceteris translatoribus gradus tantum absque numero legerimus." ¹⁷ Sic Comp., Ald., Codd. 22 (cum *θαῖ*), 23, 36, 87, alii. Syro-hex.: τὸ θεὲ ἕξ καὶ ἕξ, καὶ (τὸ αἰλὰμ). Denique Codd. III, 26, 42, alii: τὸ θεὲ (θεῖμ Cod. 26) ἕξ ἔσθεν καὶ ἕξ ἔσθεν, καὶ (τὸ αἰλὰμ). Hos posteriores imitatus est Hieron., vertens et pingens: *Et mensus est thee + sex hinc, et sex inde; aelam portae etc.*

καὶ ἔνθεν. Σ. καὶ ὄριον ἔμπροσθεν τῶν παραστάδων πῆχους ἑνός...²⁶

12. וְהָיָה שֵׁשׁ אַמּוֹת מִכֹּהַן וְשֵׁשׁ אַמּוֹת מִכֹּהַן. *Conclavia autem erant sex cubitorum hinc, et sex cubitorum inde.* Ο'. καὶ τὸ θεεὶ πηχῶν ἕξ ἔνθεν, καὶ πηχῶν ἕξ ἔνθεν. Σ. αἱ δὲ παραστάδες ἑξαπήχεις πάντοθεν.²⁷
13. מִבְּנֵי הַתֵּן לְבָנָיו. *A tecto conclavium ad tectum eorum.* Ο'. ἀπὸ τοῦ τοίχου (alia exempl. τέλους²⁸) τοῦ θεεὶ ἐπὶ τὸν τοίχον τοῦ θεεὶ. Alia exempl. ἀπὸ τοῦ δώματος. ἐπὶ τὸ δῶμα...²⁹
14. וַיַּעַשׂ אֶת-אֵילֵי הַחֲצִירַת וְאֶת-אֵילֵי הַחֲצִירַת. *Et fecit (mensurando) columnas sexaginta cubitorum, et juxta columnas erat atrium, portam undique cingens.* Ο'. καὶ τὸ αἶθριον τοῦ αἰλᾶμ τῆς πύλης ἕξωθεν, πῆχεις εἴκοσι θεεὶμ τῆς πύλης κύκλω. Alia exempl. καὶ τὸ αἶθριον τοῦ αἰλᾶμ τῆς πύλης ἕξήκοντα πῆχεις, καὶ θαιεὶμ (s. θεεὶμ) τῆς αὐλῆς τῆς πύλης κύκλω ✕ κύκλω...³⁰ Σ. καὶ

ἐποίησε τὰς περιστάσεις ἐπὶ πηχῶν, καὶ εἰς τὰ περὶ τὴν αὐλὴν τῆς πύλης κύκλω.³¹

14. אֵילֵי הַחֲצִירַת... אֵילִים. 'A. κρώμα... κρώμα (τῆς αὐλῆς).³²
15. וְעַל-פְּנֵי הַשַּׁעַר הָאִתְּנִין עַל-לְפָנָי אֶלֶם הַשַּׁעַר. *A fronte autem portae introitus usque ad frontem vestibuli portae interioris.* Ο'. καὶ τὸ αἶθριον τῆς πύλης (alia exempl. αὐλῆς³³) ἕξωθεν, εἰς τὸ αἶθριον αἰλᾶμ τῆς πύλης ἕσωθεν. Σ. κατὰ δὲ πρόσωπον τῆς πύλης τῆς ἀρχαίας κατὰ πρόσωπον τοῦ προσύλου τῆς πύλης τῆς ἑσωτέρας.³⁴ 'A... ante faciem postium portae (interioris). Σ... contra faciem vestibuli portae (interioris).³⁵
16. וְלִתְּנוֹת אֶת-חַלְזוֹת הַחֲצִירַת וְאֶת אֵילֵי הַחֲצִירַת. *Et fenestrae clausae erant conclavibus et columnis eorum.* Ο'. καὶ θυρίδες κρυπταὶ ἐπὶ τὸ θεεὶμ ('A. στήριγμα. Σ. παραστάδας³⁶) καὶ ἐπὶ τὰ αἰλᾶμ. Σ. καὶ θυρίδες τοξικαὶ πρὸς τὰς παραστάδας καὶ πρὸς τὰς περιστάσεις.³⁷

²⁶ "Hoc quasi scholion affert Drusius [praeunte Nobil. Sic in marg. sine nom. Codd. 87* (cum πῆχους), 238 (cum πῆχους, et sine τῶν)]; at est versio Symmachi, ut colligitur ex Cod. Jes., qui habet: Σ. παραστάδων."—Montef. Consentit Syro-hex. ܘܫܘܫܘܬܐ ܡܦܪܘܫܘܬܐ ܠܘܫܘܫܘܬܐ. ²⁷ Syro-hex. ܘܫܘܫܘܬܐ ܡܦܪܘܫܘܬܐ ܠܘܫܘܫܘܬܐ ܘܫܘܫܘܬܐ ܡܦܪܘܫܘܬܐ ܠܘܫܘܫܘܬܐ. Nobil. affert: Schol. παραστάδες. (In textu θαῦ pro θεεὶ scribunt Ald., Codd. 49, 68, 87, 88, alii, et Syro-hex.) ²⁸ Sic Comp., Ald., Codd. III, 49, 62, alii, Hieron., et Syro-hex. ²⁹ Sic Codd. 22, 23, 36, alii. ³⁰ Sic Codd. 87, 88 (sine aster.). Syro-hex. legit et pingit: καὶ τὸ αἶ. τοῦ αἰλᾶμ τῆς π. ἕξήκοντα ✕ καὶ πέντε 4 πῆχους ἕξωθεν, καὶ θεεὶμ τῆς αὐ. τῆς π. κύκλω. Hieron. LXX vertit: *Et sub dno aelam portae sexaginta cubitis, et theim atrii portae per circuitum.* ³¹ Syro-hex. ܘܫܘܫܘܬܐ ܡܦܪܘܫܘܬܐ ܠܘܫܘܫܘܬܐ ܘܫܘܫܘܬܐ ܡܦܪܘܫܘܬܐ ܠܘܫܘܫܘܬܐ. (Graeca τὰ περὶ τὴν αὐλὴν leguntur in fine lectionis Codd. 23, 36, 51, 231, ex Symmacho, ut videtur, derivata.) Hieron.: "Sym. hunc locum ita interpretatus est: *Et fecit περιστάσεις [non παραστάσεις, ut Drus. et Montef.], quas nos circumstantias possumus dicere, pro quibus in Hebraico habet ELIM, quae Aq. interpretatus est κρώμα, et nos in frontes vertimus. Rursum ubi LXX posuere theim atrii, in Hebraico habet EL, numero singulari, quod Sym. prope atrium, Aq. κρώμα, id est, frontem*

atrii, transtulerunt." ³² Hieron. ³³ Sic Ald., Codd. XII, 68, 87, 88, alii, Hieron., et Syro-hex. in textu. ³⁴ Syro-hex. ܘܫܘܫܘܬܐ ܡܦܪܘܫܘܬܐ ܠܘܫܘܫܘܬܐ ܘܫܘܫܘܬܐ ܡܦܪܘܫܘܬܐ ܠܘܫܘܫܘܬܐ. Cum his conferenda est lectio Codd. 62, 147: καὶ ἐπὶ πρόσωπον τῆς π. τῆς ἀρχαίας (ἡπῆ) ἐπὶ πρόσωπον τοῦ αἰλᾶμ τῆς πύλης τῆς ἑσωτέρας. ³⁵ Hieron. Pro postium nescio an Aq. scripserit προστάδος, coll. Hex. ad Cap. viii. 16. ³⁶ Cod. Jes., testibus Montef. et Parsons. ³⁷ Syro-hex. ܘܫܘܫܘܬܐ ܡܦܪܘܫܘܬܐ ܠܘܫܘܫܘܬܐ ܘܫܘܫܘܬܐ ܡܦܪܘܫܘܬܐ ܠܘܫܘܫܘܬܐ. Hieron.: "Fenestrae absconditas, quae Hebraice appellantur ATEMOTH, Sym. τοξικὰs transtulit. Et ubi dixere LXX, *super theim et super aelam*, idem Sym. postes [παραστάδας] posuit, et circumstantias [περιστάσεις]; Aq. θαλάμους [θαλάμους] et frontes eorum [τὰ κρώματα αὐτῶν]; pro quibus in Hebraico scriptum est THEIM et ELE." Idem paulo post: "Quae fenestrae obliquae, sive τοξικὰ, idcirco a sagittis vocabulum perceperunt, quod instar sagittarum angustum in aedes lumen immittant, et intrinsecus dilatant." (Ad O. θυρίδες κρυπταὶ, Montef. e Regio suo bombycino affert: Σ. πεφραγμέναι τοξικαὶ; quae lectio in marg. Cod. 87* sine nom. exstat. Duplicem esse versionem Hebraei תִּבְרָצִים, declarat scholium integrum a Nobilio editum: πεφραγμέναι ἐπὶ τοῖς θαλάμους. τοξικαὶ. τὰ κρώματα; ubi primam et tertiam lectionem

16. **לְפָתוֹת**. *Porticibus.* (Vox incertae significationis.) *Ο. τοῖς αἰλάμ* (alia exempl. αἰλαμῶθ³⁹). *Σ. ταῖς περιστάσεσι.*³⁹ "Ἄλλος πρὸς τοῖς θαλάμοις."⁴⁰
קָבִיב קָבִיב. *Ο. κύκλω* ✕ *κύκλω* 4.⁴¹
וְהָיָה לְאֵילִים. *Et ad columnas.* *Ο. και ἐπὶ τὸ αἰλάμ.* *Σ. ταῖς περιστάσεσι, τουτέστιν, ταῖς περιεστηκυῖαις περὶ τὴν αὐλὴν, και λεγομέναις ὑπὸ Ἀκύλου στηρίγμασιν.*⁴²
17. **לְשֵׁכֶת וְרִצְפָּה עָשִׂי**. *Cellae et pavimentum factum.* *Ο. παστοφόρια και περίστυλα* ✕ *Σ. Θ. πεποιημένα* 4.⁴³ *Ἄ. γασοφυλάκια* ...⁴⁴ *Σ. ἐξέδραι και pavimentum (πεποιημένον).*⁴⁵
קָבִיב קָבִיב. *Ο. κύκλω* ✕ *Ἄ. Θ. κύκλω* 4.⁴⁶
18. **וְהָיָה לְכַתְּףֵי הַפֶּתַח**. *Ad latus portarum.* *Ο. κατὰ νότου* (alia exempl. νότου⁴⁷) *τῶν πυλῶν* (alia exempl. στύλων⁴⁸).

19. **מִלְפָּנָי**. *Ab ante.* *Ο. ἀπὸ τοῦ αἰθρίου.* *Σ. ἀπὸ τοῦ ἔμπροσθεν.*⁴⁹
20. **וְרָחְבָּהּ**. *Et latitudinem ejus.* *Ο. και τὸ πλάτος* ✕ *αὐτῆς* 4.⁵⁰
21. **וְהָיָה**. *Ο. και τὸ θεῖ* ✕ *αὐτῆς* 4.⁵¹ *Σ. και τὰς παραστάδας αὐτῆς.*⁵²
וְהָיָה לְאֵילִים. *Et columnae ejus, et porticus ejus.* *Ο. και τὸ* (potior scriptura τὰ) *αἰλεῦ* (*Σ. και τὸ ὑπέρθυρον.*⁵³ *Οἱ Γ. και τὰ ὑπέρθυρα*⁵⁴) *και τὰ αἰλαμῶν* (*Σ. τὸ πρόπυλον.*⁵⁵ *Aliter: Σ. ὑποχώρησις*⁵⁶). "Ἄλλος τὰ ὑπέρθυρα και ὑποχωρήσεις αὐτῆς."⁵⁷
23. **וְהָיָה**. *Et versus orientem.* *Ο. ὅν τρόπον* ÷ *τῆς πύλης τῆς βλεπούσης* 4 *κατὰ ἀνατολάς.*⁵⁸
24. **וְהָיָה**. *Versus austrum.* *Ο. κατὰ νότον.* *Alia exempl. κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν πρὸς νότον.*⁵⁹ *Σ. εἰς λίββα.*⁶⁰

Aquilae tribuere, qui ad locum parallelum 3 Reg. vi. 4 pro Hebraeo **בִּפְתָּח** βεθνομένας posuit, nil vetat. Unde evadit lectio probabilis: 'Ἄ. και θυρίδες πεφραγμένα ἐπὶ τοῖς θαλάμοις και ἐπὶ τοῖς κριώμασιν αὐτῶν.'³⁸ Sic Ald. (cum *αἰλαμῶθ*), Codd. 49, 87, 88, alii. ³⁹ Cod. Jes. Hieron.: "Porro **ΕΛΑΜΟΤΗ**, quod LXX et Theod. similiter translulerunt, Sym. *circumstantias*, Aq. *frontes* interpretati sunt."⁴⁰ Sic Cod. 87* in marg. ⁴¹ Sic Cod. 87, Syro-hex., et sine aster. Codd. XII, 62, 88, 147. ⁴² Cod. XII ex Origene, testibus iisdem. (Ad *φοῖνικες ἔθεν και ἔθεν* Nobil. notat: "In quibusdam libris [Codd. 22, 23, 36, aliis] antecedit *ἐκκόλαμμα διάτρητον*."⁴³ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 22, 23, 36, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. ⁴⁴ Hieron.: "Pro *thalamis* triginta, quos vertere LXX, sive *gazophylaciis* atque *cellariis*, ut interpretatus est Aq., Sym. posuit *ἐξέδρας*." Cf. Hex. ad 1 Reg. ix. 22. Jerem. xxxv. 2. ⁴⁵ Syro-hex. **مَصْبُور**. *ص. مَصْبُور*. Nobil. affert: *Σ. ἐξέδραι*. Pro **הַפֶּתַח** LXX posuerunt **לִבְסוֹתָרוֹן** 2 Paral. vii. 3. Esth. i. 6, quod Syriace sonat **ܘܢܘܡ ܚܘܠܩܢܐ** Cant. Cant. iii. 10, vel **ܘܢܘܡ ܚܘܠܩܢܐ** Joan. xix. 13 in Philox., ubi in versione Syro-Hierosol. est **ܘܢܘܡ ܘܢܘܡ**. *ص. مَصْبُور*. Vox **ܘܢܘܡ** (a *ܘܢܘܡ*, aequalis fuit, in Pael *stravit*, *ἔστρωσε*, *ἐπίσασε*) in Lexicis editis desideratur; sed Bar Bahlul in Lexico MS. Syro-Arab. praeter synonyma **ܘܢܘܡ**, **ܘܢܘܡ**, quorum utrumque *aequatio* sonat, affert **ܘܢܘܡ**, *sagma cameli, saccus, via regia* (lapidibus strata), et **ܘܢܘܡ**, *stragulum, lectus,*

etiam *pavimentum* (Cor. Sur. II. 20). Quid autem in nostro loco Graece posuerit Sym., nemo facile dixerit. ⁴⁶ Cod. Jes. Sic in textu Codd. 62, 88, 147, et sub aster. Cod. 87. ⁴⁷ Sic Comp., Cod. 91, Syro-hex. ⁴⁸ Sic Codd. 91, 228, 238, et Syro-hex. in marg. ⁴⁹ Syro-hex. **ܘܢܘܡ ܘܢܘܡ**. ⁵⁰ Cod. Jes. Sic sine aster. Codd. 23, 62, 147. ⁵¹ Sic Codd. 87, 88, et sine aster. Cod. XII, Hieron., Syro-hex. ⁵² Syro-hex. **ܘܢܘܡ ܘܢܘܡ**. *ص. مَصْبُور*. Graeca nostra sine nom. in marg. habet Cod. 87*. Montef. e Cod. Jes. affert: 'Ἄ. Θ. [Θ. Parsons. in schedis] *παραστάδας*. ⁵³ Syro-hex. **ܘܢܘܡ ܘܢܘܡ**. *ص. مَصْبُور*. Cf. Hex. nostra ad Exod. xii. 22. ⁵⁴ Cod. Jes., teste Montef. ⁵⁵ Syro-hex. **ܘܢܘܡ ܘܢܘܡ**. Nobil. ad τὰ *αἰλαμῶν* affert: S. Schol. (sic): *πρόπυλα*. ⁵⁶ Cod. XII, teste Parsons. Montef. ex eodem dubitanter affert: *Σ. ὑπερόρησις*. ⁵⁷ Nobil. affert: Schol. τὰ *ὑπέρθυρα κ.τ.έ*. Eadem leguntur sine titulo in marg. Codd. 87*, 238, qui ad *αἰλαμῶν* (v. 22) in marg. pingunt: *πρόπυλα*. ⁵⁸ Hieron.: "Et quod in Hebraico non habetur, *sicut porta quae respicit ad orientem*." Syro-hex. pingit: *ὅν τρ. + τῆς πύλης τῆς βλ. κ. ἄ.*; Cod. 87 autem: *ὅν τρ. τῆς πύλης* ✕ *τῆς βλεπούσης* 4 κ. ἄ. Nos veram, ni fallimur, Originis manum revocavimus. ⁵⁹ Sic Codd. 22, 23, 36, alii, repugnante Hieron., qui affirmat: "Sed et hoc notandum, quod in australi porta juxta LXX non dicatur *via*, sed simpliciter: *et eduxit me ad austrum*."⁶⁰ Sic Montef., tacito auctore.

τὴν ὀλοκαύτωσιν. ἐν δὲ τῷ αἰλὰμ τῆς πύλης 4 τῆς δευτέρας ἔκρυσις, ✕ δύο τράπεζαι ἔνθεν, καὶ δύο τράπεζαι ἔνθεν 4.⁷⁸ Alia: καὶ τὰ ἀλαμμῶθ αὐτῆς ἐπὶ τὰς θύρας τῶν πυλῶν ἐκεῖ πλυνοῦσι τὴν ὀλοκαύτωσιν. ἐν δὲ τῷ προπυλαίῳ τῆς πύλης δύο τράπεζαι ἔνθεν, καὶ δύο τράπεζαι ἔνθεν τῆς δευτέρας ἐκρύσεως.⁷⁹

39. הַעֲלֶה יְהוֹחָאֵל. *Holocaustum, et sacrificium pro peccato.* O'. ✕ τὴν ὀλοκαύτωσιν καὶ 4⁸⁰ τὰ ὑπὲρ ἁμαρτίας.

40. וְאֶל-הַנֶּתְתָּ מִחַצְצֵה לְעוֹלָה לְפָנֶיךָ הַשֶּׁרָף. *Et ad latus extrinsecus ei qui ascendit ad ostium portae versus septentrionem.* O'. καὶ κατὰ νότον τοῦ βύρακος τῶν ὀλοκαυτωμάτων ✕ εἰς θύραν πύλης 4⁸¹ τῆς βλεπούσης πρὸς βορρᾶν. 'A. Σ. καὶ πρὸς τῇ ὀμίᾳ τῇ ἔξωθεν τῇ ἀναβαινούσῃ πρὸς τὴν θύραν τῆς πύλης. 4.⁸²

וְאֶל-הַנֶּתְתָּ הָאֲחֵרָה. *Et ad latus alterum.* O'. κατὰ νότον τῆς δευτέρας. ('A. Σ.) καὶ πρὸς τῇ ὀμίᾳ τῇ δευτέρᾳ.⁸³

41. שְׁמוֹנֶה שְׁלֹחֹת אֲלֵיהֶם יִשְׁחַטוּ. *Octo mensae*

erant, super quas immolabant. O'. ἐπ' αὐτὰς σφάζουσι τὰ θύματα κατέναντι τῶν ὀκτὼ τραπεζῶν τῶν θυμάτων. Alia exempl. τῶν ὀκτὼ τραπεζῶν ÷ τῶν θυμάτων 4. ἐπ' αὐτὰ σφάζουσι τὰ θύματα ÷ κατέναντι 4.⁸⁴

42. אָרְבַּע אֲמָה אַחַת רַחֲב וְרַחֲב אֲמָה אַחַת חֲצֵי גֹבַהּ. *O'. πήχεως καὶ ἡμίσεως τὸ πλάτος, καὶ πήχεων δύο ἡμίσεως τὸ μήκος, καὶ ἐπὶ πῆχυν τὸ ὕψος.* Alia exempl. τὸ μήκος πήχεως ἐνὸς καὶ ἡμίσεως, καὶ τὸ πλάτος πήχεως ἐνὸς καὶ ἡμίσεως, καὶ ἐπὶ πῆχυν τὸ ὕψος ✕ ἐνὸς 4.⁸⁵

43. וְהַשְּׁפָתִים טַפְחֵי אֲחֹד. *Paxilli bifurci palmi unius.* O'. καὶ παλαιστῆν ἔξουσι γείσος ('A. (juxta ed. 1mam) ἐπιστάσεις. 'A. (juxta ed. 2dam) Σ. Θ. χεῖλη).⁸⁶ Σ. καὶ χεῖλη παλαιστοῦ ἐνός.⁸⁷

44. לְשֹׁנֹת שָׁרִים בְּצֶעַר הַפְּנִימִי אֲשֶׁר אֶל-בִּתְנָהּ שַׁעַר הַצָּפוֹן וַפְּנִינָהּ דָּרָךְ הַדְּרוֹם אֲחֹד אֶל-כְּתָף שַׁעַר הַקְּדָיִם פְּנֵי דָרָךְ הַצָּפוֹן. *Thalami cantorii erant in atrio interiori, quod erat ad*

⁷⁸ Sic, quod ad lectionem ipsam, remotis signis, attinet, Codd. XII (cum ἐκρύσεις), 87, 88, Syro-hex. (cum ἐπὶ τῶν πυλῶν pro ἐπὶ τῆς πύλης). Ex his Cod. XII pingit: ✕ ἐκεῖ — πύλης 4, absente, ut videtur, asterisco altero; Cod. 87: ✕ ἐκεῖ πλ. τὴν ὀλ. + ἐν δὲ τῷ αἰλὰμ τῆς π. τῆς δ. ἔκρυσις, δύο τρ. ἔνθεν 4, καὶ δύο τρ. ἔνθεν; Cod. 88: ✕ ἐκεῖ—ὀλοκαύτωσιν 4. — ἐν δὲ τῷ—τῆς πύλης 4 τῆς δ. ἔκρυσις, ✕ δύο τρ. ἔνθεν, καὶ δύο τρ. ἔνθεν 4; postremo Syro-hex.: ✕ ἐκεῖ—ὀλοκαύτωσιν 4. ἐν δὲ—δύο τρ. ἔνθεν 4, καὶ δύο τρ. ἔνθεν; ubi posteriori cuneolus nihil habet ad quod referatur. Hieron.: "Multum in hoc testimonio (no. 35-43) Hebraica veritas a LXX interpretum editione discordat. Hoc enim quod diximus: *Ibi lavabunt holocaustum, et in vestibulo portae duae mensae hinc; et rursum: Ut immoletur super eas holocaustum et pro peccato,* in LXX non habetur, sed in plerisque codicibus de Theodotione additum est." (Quod ad ἔκρυσις (حَفَفِلَ وَصَتَا), s. ἐκρύσεις, attinet, non cum Schleusnero in *Nov. Thes.* s. v. ad remotum יַחֲזִיק referendum crediderim, sed ad אֲשֶׁר יִשְׁחַט, quasi אֲשֶׁר יִשְׁחַט (aquam), unde nomen fontis Siloah (שִׁלּוֹחַ).) ⁷⁹ *Nobil.* Sic (cum προπύλαφ pro προπυλαίῳ) Codd. 22 (om. καὶ δύο τρ. ἔνθεν), 23 (om. τράπεζαι posteriore), 36, 48, alii. ⁸⁰ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 36, alii. Mox ad ὑπὲρ ἁμ. Syro-hex. in marg. char. med.:

περί. ⁸¹ Sic Codd. XII, 26 (sine ✕), 87, 88, Syro-hex., et sine aster. cum articulis Codd. 22, 23, 36, alii. ⁸² *Nobil.* ⁸³ Parsons. e marg. Cod. 87* ad δύο τράπεζαι (in priorie loco) affert: καὶ πρὸς τῇ ὀ. τῇ δ. δύο τράπεζαι. Pro δευτέρᾳ Aquilae saltem vindicandum ἐτέρα, quod (sc. ἐτέρας) in textu habent Codd. 87, 88, 198, Syro-hex. ⁸⁴ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex. (qui vitiose pingit: + τῶν θυμάτων ἐπ' αὐτὰ σφάζουσι (sic) τὰ θ. κατέναντι 4). Sic sine obelis Cod. XII (cum ἐπ' αὐτὰς, et in fine κατέναντι πηχῶν δεκαεσάρων), et Codd. 22, 23, 36, alii (cum ὀκτὼ τράπεζαι pro τῶν ὀ. τρ., et ἐπ' αὐτὰς). ⁸⁵ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex. ⁸⁶ Hieron.: "Rursum ubi nos diximus: *Et labia eorum palmi unius reflexa [שְׁפָתַיִם, defixa] intrinsecus per circuitum, LXX transtulerunt: Et gisum palmi habentes [καὶ γείσος παλαιστοῦν ἔξουσι, hoc ord. Codd. XII, 23, 36, alii, et Syro-hex.] dolatum intrinsecus per circuitum.* Quod verbum, utrum Hebraeum an Graecum sit, scire non possumus, nisi hoc tantum, quod pro giso Sym. et Theod. labia, Aquilae prima ed. ἐπιστάσεις, numero plurali; secunda, labia, transtulerunt, pro quo in Hebraeo habetur ASEPHATHAIM." ⁸⁷ Syro-hex. + مِسْجِدًا وَنِوَالًا وَنِوَالًا. (Paulo ante Syro-hex. in textu: κύκλω ✕ κύκλω 4, et sic sine aster. Codd. XII, 62, 87, 88.)

latus portae septentrionalis, ita ut facies eorum esset versus meridiem: unus (thalamorum ordo) erat ad latus portae orientalis versus viam septentrionalem. Ο΄. καὶ ἰδοὺ δύο ἐξέδρα ἐν τῇ αὐλῇ τῇ ἑσωτέρᾳ, μία κατὰ νότου τῆς πύλης τῆς βλεπούσης πρὸς βορρᾶν, φέρουσα πρὸς νότον, καὶ μία κατὰ νότου τῆς πύλης τῆς πρὸς νότον, βλεπούσης δὲ πρὸς βορρᾶν. Σ. . τοῖς ᾠδοῖς (s. ᾠδουσιν) ἐν τῇ αὐλῇ τῇ ἑξωτέρᾳ (sic) τῇ ἐπὶ τῆς ᾠμίας τῆς πύλης τῆς κατὰ βορρᾶν· τὸ δὲ πρόσωπον αὐτῶν κατέναντι τῆς ὁδοῦ τῆς κατὰ νότον· μία ἐπὶ τῆς ᾠμίας τῆς πύλης τῆς ἀνατολικῆς, quae convertitur κατέναντι τῆς ὁδοῦ τῆς βορραίας.⁸⁸

48. **לְחַיִּים לְחַיִּים.** Ο΄. εἰς τὸ αἰλᾶμ. Σ. εἰς τὸ πρόθυλον (s. προθύλιον).⁸⁹

49. **וַיַּעֲלֵנוּ אֶת־עֲלֵינוּ.** *Et cum gradibus quibus ascendebant ad eam.* Ο΄. καὶ ἐπὶ δέκα ('A. (juxta ed. 2^{dam}) Θ. ἔνδεκα. Σ. ὀκτώ⁹⁰) ἀναβαθμῶν ἀνέβαινον ἐπ' αὐτό. 'A. (juxta ed. 1^{am}) Σ. *Et gradibus quibus ascendebatur ad eam.*⁹¹

לְחַיִּים לְחַיִּים. Ο΄. ἐπὶ τὸ αἰλᾶμ. Σ. ἐπὶ τὰ περὶ αὐτό.⁹²

Cap. XL. I. ÷ καὶ ἐγένετο (4).⁹³ 3. ÷ στῖλβοντος 4.⁹⁴ 4. ὁ ἀνὴρ· ÷ ἑώρακας 4.⁹⁵ 12. ÷ καὶ πηχῶν ἕξ ἔνθεν 4.⁹⁶ 19. ÷ τῆς αὐλῆς 4. ÷ τῆς βλεπούσης 4 κατὰ ἀνατολάς. 20. ÷ αὐτήν 4. 22. ÷

⁸⁸ Syro-hex. **וְהָיוּ חַיִּים חַיִּים**. Minus bene Syro-hex.: ✕ στῖλβοντος 4. ⁹⁵ Codd. 87, 88, Syro-hex., qui omnes ὄν ante ἑώρακας reprobant. ⁹⁶ Codd. 87, 88. ⁹⁷ Cod. 87. ⁹⁸ Codd. 87, 88. Sic (pro π. ἐκ. τὸ εὖρος πρὸς ν.) sine obelo Codd. XII, 233. ⁹⁹ Cod. 87. ¹⁰⁰ Cod. 87, Syro-hex. Hieron.: "Et ubi nos diximus, *super mensas autem carnes oblationis* [לְחַיִּים]

καὶ τοὺς φοίνικας (sic) αὐτῆς 4.⁹⁷ 29. πρὸς νότον, πήχεις ἑκατὸν ÷ τὸ εὖρος 4.⁹⁸ 36. ÷ καὶ τῷ αἰλαμῶ (sic) 4, πήχεις πεντήκοντα. 40. ÷ πρὸς ἀνατολάς 4. ÷ κατ' ἀνατολάς 4.⁹⁹ 43. καὶ ἐπὶ τὰς τραπέζας ἐπάνωθεν στέγας, τοῦ καλύπτεσθαι ÷ ἀπὸ τοῦ νετοῦ, καὶ ἀπὸ τῆς ξηρασίας 4.¹⁰⁰ 44. ÷ καὶ εἰσήγαγέ με . . .¹⁰¹ 48. ÷ τὸ πλάτος 4.¹⁰² ÷ πηχῶν δεκατεσσάρων, καὶ ἑπωμίδες τῆς θύρας τοῦ αἰλᾶμ 4.¹⁰³

CAP. XLI.

1. **יְלִיִּים יְלִיִּים.** *Columnas.* Ο΄. τὸ αἰλᾶμ. Σ. τὰ περὶ αὐτόν. Θ. τὰ αἰλᾶμ.¹

לְחַיִּים לְחַיִּים. *Latitudine inde; latitudo erat tentorii.* Ο΄. τὸ εὖρος τοῦ αἰλᾶμ ἔνθεν. Alia exempl. τὸ εὖρος ἔνθεν, ✕ πλάτος τῆς σκηνῆς 4.² ✕ 'A. πλάτος τῆς σκηνῆς.³

2. **לְחַיִּים לְחַיִּים.** *Et latera.* Ο΄. καὶ ἑπωμίδες ('A. ὄμοι. Σ. ᾠμιαί. Θ. ὄμια⁴).

3. **יְלִיִּים יְלִיִּים.** *Columnas ostii.* Ο΄. τὸ αἶλ τοῦ θυρώματος. 'A. στήριγμα τῆς θύρας. Σ. τὸ περὶ τὴν θύραν. Ο΄. Θ. τὸ αἶλ . . .⁵

יְלִיִּים יְלִיִּים. *Et ostium sex cubitorum.* Ο΄. καὶ τὸ θύρωμα πηχῶν ἕξ. Alia exempl. ✕ καὶ τὴν θύραν ἕξ πήχεις 4.⁶

[יְלִיִּים יְלִיִּים], LXX posuere de suo: *et in mensis desuper tecta, ut operiantur a pluvia et siccitate.* ¹⁰¹ Sic, sine metobelo, Cod. 87. ¹⁰² Cod. 87, Syro-hex. ¹⁰³ Iidem. Hieron.: "Rursumque post mensuram vestibuli, *quinque cubitorum hinc, et quinque cubitorum inde*, [LXX] addidere de suo, *et latitudo portae cubitorum quatuordecim*, cum in Hebraeo tantum positum sit, *et latitudo portae trium cubitorum hinc, et trium cubitorum inde.*"
CAP. XLI. ¹ Hieron.: "Et mensus est *frontem* templi; pro quo *aelam* LXX, et *aelim* Theod., et in *circuitu* Sym. transtulerunt." ² Sic Codd. 87, 88, Syro-hex. (qui pingit: ✕ πλάτος τῆς σκ. καὶ 4 τὸ εὖρος). ³ Cod. Jes. ⁴ Idem. ⁵ Idem. Syro-hex. assert: **וְהָיוּ חַיִּים חַיִּים**. Codd. 87*, 238 in marg. habent: *περὶ τὴν θύραν (s. θύρας)*. Hieron.: "In *cujus fronte*, sive *ael*, pro quo Sym. *circa portam*, Theod. *aelam*, Hebraicum *ul*, Aq. *ostium*, nos *frontem* interpretati sumus." ⁶ Sic in textu Codd. XII,

18. וְהַפְּרָה. *Et palma.* O'. Vacat. Θ. καὶ φοῦ-
νιξ.³⁷
20. עַד־מַעַל הַפֶּתַח. *Usque ad supra ostium.* O'.
ἕως τοῦ φατώματος. Θ. ἕως τοῦ ὑπεράνω τῆς
θύρας.³⁸
- ἰקור הַיִּהְיֶה. *Et in pariete templi.* O'. καὶ
τὸ ἅγιον (?). Σ. κατὰ τὸν τοίχον τοῦ ναοῦ.³⁹
21. מְזוֹזוֹת רְבֵעָה וַפְּנֵי הַקֶּדֶשׁ הַמְּרֹאָה. *Postes*
erant quadratae figurae; et quod ad partem
anteriorē sanctuarii attinet, aspectus. O'.
ἀναπτυσσόμενος τετράγωνος, κατὰ πρόσωπον
τῶν ἁγίων, ὄρασις. Σ. φλιά τετράγωνος· τὸ δὲ
πρόσωπον ὁμοίωμα τοῦ ἁγίου.⁴⁰
24. וּשְׁתֵּים דְלָתוֹת לְדָלְתוֹת שְׁתֵּים מוּסְבֹּת. *Et*
duae valvae erant singulis januis, duae versa-
tilēs. O'. (καὶ τῶ ἁγίῳ) δύο θυρώματα, τοῖς
δυσὶ θυρώμασι τοῖς στρωφοῦσι. Σ. τῶν δὲ δύο
θυρῶν ἐκάστη θύρα ἦν δύο ἀναπτυσσόμεναι ἐπ' ἀλλήλας.⁴¹
25. וְעַבְיָ עֵץ אֶל-פְּנֵי הָאוּלָם מִבְּחוּצוֹ. *Et trabes*
lignae erant ante vestibulum extrinsecus. O'.
καὶ σπουδαῖα ξύλα κατὰ πρόσωπον τοῦ αἰλᾶμ
ἔξωθεν.⁴² Σ. καὶ τὸ πάχος τοῦ ξύλου τοῦ ἔμπροσθεν
τοῦ προπύλου ἔξωθεν.⁴³

26. הַחֲלוֹנִים. O'. καὶ θυρίδες. Σ. ἐφ' οὗ θυρίδες.⁴⁴
- וַתְּלַעֲוֹת הַבַּיִת הַצֵּבִיבִים. *Et per conclavia la-*
teralia domus, et traves. O'. καὶ τὰ πλευρὰ τοῦ
οἴκου ἐξυγόμενα. Σ. κατὰ τὰς πλευρὰς τοῦ οἴκου
καὶ τὰ πάχη.⁴⁵
- Cap. XLII. 3. ÷ ἔνθεν, καὶ πηχῶν ἑπτὰ ἔνθεν ⁴⁶
11. ÷ πλάτος ⁴⁷ κυκλόθεν. 15. ÷ τὸ μήκος ⁴⁸
16. καὶ τὸ ἔδαφος, ÷ καὶ ἐκ τοῦ ἐδάφους ⁴⁹ 17.
÷ τρισσῶς ⁵⁰ 22. ÷ καὶ τὸ εὖρος πηχῶν δύο ⁵¹

CAP. XLII.

1. וַיּוֹצִיאֵנִי אֶל-הַחֲצֵר הַחַיצוֹנָה. *Et eduxit me*
in atrium exterius. O'. καὶ εἰσήγαγέ (alia
exempl. ἐξήγαγέ¹) με εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἑσω-
τέραν (alia exempl. ἐξωτέραν²).
- וַיְבִיאֵנִי אֶל-הַלְשָׁכָה. *Et introduxit me in tha-*
lamos. O'. καὶ εἰσήγαγέ με καὶ ἰδού ἐξέδραι
÷ πέντε ³ O'. Σ. . . ἐξέδραν. Θ. . . παστο-
φῆριον.⁴
- בְּגֵר הַנְּזָרָה. *E regione areae separatae.* O'.
ἐχόμεναι τοῦ ἀπολοῖπου ('Α. Σ. *separati.* 'Α.
(juxta ed. 2^{dam}) Θ. τοῦ γαζερά).⁵

Syro-hex., et sine aster. Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii, et Hieron. ³⁷ Sic (ad הַתְּפָרִים, v. 20) Montef., tacito auctore. In v. 18 post *foinices* add. καὶ φοῖνιξ Codd. III, 26, 49, alii, et Syro-hex. ³⁸ Syro-hex. חַבְלָה. I. חַבְלָה. Cod. 87* affert: Θ. ὑπεράνω τῆς θ.; Cod. 238 in marg.: τοῦ ὑπ. τῆς θ. ³⁹ Syro-hex. . . . אֶל-הַיִּהְיֶה. ⁴⁰ Idem: אֶל-הַיִּהְיֶה. ⁴¹ Idem: אֶל-הַיִּהְיֶה. (Vox אֶל-הַיִּהְיֶה commutatur cum אֶל-הַיִּהְיֶה Ezech. xlv. 19, ubi idem est Hebraeum. Cf. Hex. ad Jesai. lvii. 8, ubi ad Aquilam pro παστᾶδος Cod. 86, cujus cognitionem perfectione schedis Bodleianis debemus, egregie scribit παραστᾶδος.) ⁴² Idem: אֶל-הַיִּהְיֶה. ⁴³ Hieron.: "Multum in hoc loco LXX editio ab Hebraica veritate discordat. Unde hoc solum admonebo, quod pro *crassioribus lignis σπουδαῖα* [Syro-hex. אֶל-הַיִּהְיֶה], non, ut Norberg., אֶל-הַיִּהְיֶה, hoc est, *necessaria, sive cura digna transtulerint.*" ⁴⁴ Syro-hex. אֶל-הַיִּהְיֶה. Ad τὸ πάχος cf. ad v. 26. Ad haec, κατὰ πρόσωπον—ἔξωθεν, Parsons. e marg. Codd. 87*, 238 exscripsit: ἔμπροσθεν τοῦ προσώπου (προπύλου!) ἔξωθεν.

⁴⁴ Idem in continuatione: אֶל-הַיִּהְיֶה. ⁴⁵ Idem: אֶל-הַיִּהְיֶה. Ad ἐξυγόμενα Codd. 87*, 238 in marg. pingunt: καὶ τὰ πάχη. ⁴⁶ Syro-hex. Hieron.: "Pro quo LXX transtulerunt: *et latitudinem portae septem cubitorum hinc, et septem cubitorum inde, in Hebraeo et ceteris editionibus semel tantum, septem cubiti, in latitudine portae positi sunt.*" ⁴⁷ Cod. 87. Syro-hex. pingit: ÷ πλάτος κυκλόθεν, invito Hebraeo. ⁴⁸ Cod. 87, Syro-hex. ⁴⁹ Cod. 87 pingit: ÷ καὶ τὸ ἔδαφος—ἐδάφους; Syro-hex.: ÷ καὶ τὸ ἔδαφος, καὶ ἐκ τοῦ ἐδάφους; uterque minus convenienter ad Hebraeum. ⁵⁰ Cod. 87. ⁵¹ Codd. 87, 88. Minus probabiliter Syro-hex.: ÷ καὶ τὸ εὖρος 4 π. δύο.

CAP. XLII. ¹ Sic Comp., Codd. XII, 22, 42, alii, et Hieron., invito Syro-hex. ² Sic Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 26, alii, et Hieron., non Syro-hex. ³ Sic Cod. 87, Syro-hex. Hieron.: "Quod autem LXX addidere pro gazophylacio, *excedras quinque*, in Hebraico non habetur." ⁴ Hieron. ⁵ Idem: "Pro *separato*, quod Aq. et Sym. transtulerunt, secunda Aquilae editio, et Theod. ipsum verbum posuere, *GAZERA.*" Cf. ad Cap. xli. 13, 14.

2. אֶל־פְּנֵי אֶרֶץ אַמּוֹת הַמַּיָּה שְׂתַח הַצִּפּוֹן וְהָרַחֵב. תַּמְשִׁים אַמּוֹת. O'. ✕ κατά πρόσωπον 4⁶ ἐπὶ πῆχαις ἑκατὸν μῆκος πρὸς βορρᾶν, καὶ τὸ πλάτος πεντήκοντα (πῆχεων). Σ. ἔμπροσθεν τοῦ μῆκους ἑκατὸν πηχῶν τῆς θύρας τῆς βορρείας, καὶ τοῦ εὐρους πεντήκοντα πηχῶν.⁷
3. אֶתְיָק אֶל־פְּרִי־אֲתִיק בְּשַׁלְשֵׁים. Peristylum e regione peristylii in tabulato tertio. O'. ἀντιπρόσωποι στοαὶ τρισσαί. "Ἄλλος" ἔκθετος πρὸς πρόσωπον ἔκθετος ἐν τρισσοῖς.⁸
4. אֶל־הַפְּנִימִית דְּרָךְ אַמָּה אֶחָת. Ad interiorius via cubiti unius. O'. ÷ ἐπὶ πῆχαις ἑκατὸν τὸ μῆκος 4. ✕ Θ. εἰς τὸ ἐσώτερον ὄδον πῆχεως ἐνόσ 4.⁹ Σ. εἰς τὰ ἐσώτερα convertens se...¹⁰
6. כִּי מִשְׁלֹשׁוֹת הָנָה. Nam triplices (trium tabulorum) erant. O'. διότι τριπλαῖ ἦσαν. Σ. τρίστεγα γὰρ ἦν.¹¹
- נֶאֱצַל מִיְהוֹמֵהוּנֹת וּמִיְהוֹמֵיכֹנֹת. Auferebatur aliquid prae inferioribus et mediis. O'. ἐξείχοντο τῶν ὑποκάτωθεν καὶ τῶν μέσων. Θ. ἐπισυνήχθησαν ὑπὲρ τῶν κατωτέρων καὶ ὑπὲρ τῶν μέσων.¹²

6. מִהָאָרֶץ. O'. ἀπὸ τῆς γῆς ✕ πεντήκοντα 4.¹³
11. אֲשֶׁר דָּרָךְ הַצִּפּוֹן. Qui erant versus aquilonem. O'. ✕ τὴν ὄδον 4 τῶν πρὸς βορρᾶν.¹⁴
- 11, 12. וּבְמִשְׁפָּמֵיהֶן וּבְמַתְחֵיהֶן: וּבְמַתְחֵי הַלְשָׁנוֹת. Et secundum rationes eorum; et secundum ostia eorum erant ostia thalamosorum. O'. καὶ κατὰ πάσας τὰς ἐπιστροφὰς αὐτῶν, καὶ κατὰ τὰ φῶτα αὐτῶν, καὶ κατὰ τὰ θυρώματα αὐτῶν, τῶν ἐξεδρῶν. Σ. καὶ τοιαῦτοι δὲ οἱ τῖρποι, καὶ τοιαῦται αἱ θύραι αὐτῶν ὡς (s. οἶαι) αἱ θύραι τῶν ἐξεδρῶν.¹⁵
12. פְּתַח בְּרֹאשׁ דְּרָךְ דְּרָךְ בְּפִנֵּי הַיְגִדְרָת הַגִּינָה. דְּרָךְ הַקְּרִידִים בְּבוֹאֵן. Ostium erat in initio viae, quae via erat ante maceriam commode dispositam versus orientem in introitu eorum. O'. καὶ κατὰ τὰ θυρώματα ἀπ' ἀρχῆς τοῦ περιπάτου, ὡς ἐπὶ φῶς διαστήματος καλάμου, καὶ κατὰ ἀνατολὰς τοῦ εἰσπορευέσθαι δι' αὐτῶν. Σ. θύρα ἐν ἀρχῇ τῆς ὁδοῦ, ἥτις ὁδὸς ἦν ἔμπροσθεν τοῦ περιβόλου τῆς ἀναχωρήσεως κατὰ τὴν ὄδον τὴν ἀνατολικὴν τῷ εἰσιόντι.¹⁶
14. וְשָׁם יִנְחוּ בְּגָדֵיהֶם. Sed ibi deponent vestes

⁶ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Ald., Codd. III, 22, 23, 26, alii. In fine v. πῆχεων add. Ald., Codd. III, XII, 26, 49, alii, et Syro-hex. ⁷ Syro-hex. אֶל־פְּנֵי אֶרֶץ אַמּוֹת הַמַּיָּה שְׂתַח הַצִּפּוֹן וְהָרַחֵב. ⁸ Nobil. quasi scholium affert, sed proculdubio est alia interpretatio. Hieron. ad Cap. xli. 15 pro Hebraeo אֶתְיָק אֶל־פְּרִי־אֲתִיק bis posuit ἐκθέτας, eminentia, ut ipse exponit, praeterea notans: "Ἐκθέτας autem Romae appellant solaria de coenaculorum parietibus eminentia, sive Maeniana [balconies], ab eo qui primus invenit, quae nonnulli Graecorum ἐξώστας (fort. ἐξώστας) vocant." Nominativus est δ ἐκθέτης (non, qui Schleusneri error est, ἡ ἐκθέτη), notus vel e Glossographis: "Ἐκθέτης, δ ἐξώστης, projectus, aggrunda, suggestunda, Maenianum. Cf. Hex. ad 3 Reg. vi. 4. Neutrum ἔκθετος, ab ἔκθετος, cum hac significatione, non aliunde notum. ⁹ Cod. Jes. In textu Codd. 87, 88, Syro-hex. legunt et pingunt: + ἐπὶ πῆχαις ἑκ. τὸ μῆκος ✕, & εἰς τὸ ἐσώτερον 4 ὄδον π. ε. Sic sine obelo et aster. (cum μῆκος pro τὸ μ., et ὄδὸς pro ὄδον) Codd. 22, 36, alii. Hieron.: "Quodque a LXX additum est, per cubitos centum longitudinis, superfluum est, quia in Hebraico non habetur: quod ponentes, tulerunt id quod habetur in Hebraeo, ad interiora respiciens viae cubiti unius,

quod nos de Hebraica veritate transtulimus." ¹⁰ Syro-hex. ✕ אֶתְיָק אֶל־פְּרִי־אֲתִיק. Cf. ad Cap. xl. 44. ¹¹ Nobil. Syro-hex. ✕ אֶתְיָק אֶל־פְּרִי־אֲתִיק אֶל־פְּרִי־אֲתִיק. ¹² Syro-hex. אֶתְיָק אֶל־פְּרִי־אֲתִיק אֶל־פְּרִי־אֲתִיק. Nobil. affert: Θ. ἐπισυνήχθησαν ὑπὲρ κατωτέρα (sic). ¹³ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 22, 36, alii. Hieron. Hebraea vertit: a terra cubitis quinquaginta; Graeca autem: de terra quinquaginta cubitorum. ¹⁴ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex. Codd. 22, 36, alii: τῇ ὁδῷ τῇ π. β. ¹⁵ Syro-hex. ad καὶ κατὰ (τὰ φῶτα αὐτῶν) affert: ✕ אֶתְיָק אֶל־פְּרִי־אֲתִיק אֶתְיָק אֶל־פְּרִי־אֲתִיק אֶתְיָק אֶל־פְּרִי־אֲתִיק. ¹⁶ Syro-hex. אֶתְיָק אֶל־פְּרִי־אֲתִיק אֶתְיָק אֶל־פְּרִי־אֲתִיק. Ad אֶתְיָק, περίβολος, cf. Hex. ad Dan. iii. 1. Deinde vocabulum Hebraicum ἀπαξ λεγόμενον הַיְגִדְרָת, quod cum Talmudico הַיְגִדְרָת, decens, conveniens, conferunt Lexicographi, Symmachus rectius, ni fallor, ut vel ex nomine הַיְגִדְרָת in statu constructo posito apparet, pro substantivo habuit, et pro eo אֶתְיָק, locus secessionis, secessus, posuit, fortasse ad radicem הַיְגִדְרָת, amovē, respiciens.

suas. Ο'. ÷ ὅπως διαπαντὸς ἄγιοι ὧσιν οἱ προσάγοντες 4,17 καὶ μὴ ἄπτωνται τοῦ στολισμοῦ αὐτῶν. Σ. καὶ ἐκεῖ ἀποθήσονται τὰ ἱμάτια αὐτῶν.19

17. רביב. Ο'. Vacat. ✕ κύκλω 4.19

20. הַרְבֵּעַ רַחֲוִית מְדֻדוֹת הַרְבֵּעַ לִי סָבִיב סָבִיב לְמֹת מֵאֹת הַרְבֵּעַ הַרְבֵּעַ הַרְבֵּעַ הַרְבֵּעַ הַרְבֵּעַ. Ad quatuor caeli plagas mensus est eam; murus erat ei circumquaque, cujus longitudo erat quingentorum (calamorum), et latitudo quingentorum. Ο'. τὰ τέσσαρα μέρη τοῦ αὐτοῦ καλάμου (alia exempl. eis τὰ τέσσαρα μέρη ἐμέτρησε τῷ αὐτῷ καλάμῳ20): καὶ διέταξεν αὐτὸν, καὶ περίβολον αὐτῶν κύκλω, πεντακοσίων πρὸς ἀνατολὰς, καὶ πεντακοσίων πηγῶν εὐρος. (Α.) τοῖς τεσσαρσὶν ἀνέμοις ἐμέτρησεν τείχος αὐτῷ κυκλόθεν κύκλω, μῆκος πεντακοσίου, καὶ πλάτος πεντακοσίου.21

Cap. XLII. 1. ÷ κατὰ ἀνατολὰς 4.22 5. καὶ ÷ τὸ διάστημα 4.23 ÷ καὶ οὕτως στοαί (om. δύο) 4.24 10. ÷ καὶ κατὰ πρόσωπον τοῦ διορίζοντος 4.25

17 Sic, cum obelo, Cod. 87, Syro-hex. Hieron.: "Illud autem quod a LXX additum est: propterea non egredientur in atrium exterius sacerdotes, ut semper sancti sint qui offerunt, obelo praenotemus, quia in Hebraico non habetur." 18 Syro-hex. **והוא סביבם** **לכל** **הוא**. **והוא**. In textu pro καὶ μὴ ἄπτωνται Codd. 22, 23, 36, alii, habent: καὶ ἐκεῖ ἀποθ. τὰ ἱμ. αὐτῶν, ἵνα μὴ ἄπτωνται. 19 Sic Codd. XII, 88, teste Parsons. In v. 18, ubi רביב non est in Hebraeo, Syro-hex. legit: ἐν τῷ καλάμῳ τοῦ μέτρου ✕ κύκλω 4; Cod. 87 autem: ✕ ἐν τῷ—κύκλω 4. 20 Sic Codd. 22, 23, alii, et (cum eis δὲ τὰ δ' μ.) Syro-hex. 21 In textu post εὐρος anonymam versionem, τοῖς τεσσαρσὶν—πεντακοσίου, inferunt Cod. 62, et, om. καὶ πλάτος π., Cod. 147, quam Aquilae esse nullus dubito. Cf. ad Cap. xxxvii. 9. 22 Cod. 87, Syro-hex., Hieron. 23 Cod. 87. Syro-hex. pingit: ἐκ τοῦ ὑποκάτωθεν + περιστύλου, καὶ τὸ διάστημα 4. 24 Cod. 87, Syro-hex. 25 Syro-hex., invitis Cod. 87, et Hebraeo.

CAP. XLIII. 1 Sic Cod. 26, Syro-hex., et (cum πρὸς ἀνατολὰς) Ald., Codd. III, 42, 49, alii. 2 Theodoret. Ad φωνὴ τῆς π. Codd. 87*, 238 in marg. pingunt: ἤχου (s. ἤχους) ὑδάτων. Hieron.: "Deinde ubi dicitur: Vox erat ei, haud dubium quin Dei, quasi vox aquarum mul-

CAP. XLIII.

2. הַרְבֵּעַ הַרְבֵּעַ. Ο'. κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν πρὸς ἀνατολὰς. Alia exempl. κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύλης τῆς βλεπούσης κατὰ ἀνατολὰς.1

הַרְבֵּעַ הַרְבֵּעַ הַרְבֵּעַ הַרְבֵּעַ. Et vox ejus erat sicut sonus aquarum multarum. Ο'. καὶ φωνὴ τῆς παρεμβολῆς, ὡς φωνὴ διπλασιαζόντων πολλῶν. 'Ο 'Εβραῖος καὶ ὁ Σύρος' ὡς φωνὴ ὑδάτων πολλῶν.2

הַרְבֵּעַ. Ο'. ἀπὸ τῆς δόξης (alia exempl. add. αὐτοῦ; alia, κυρίου3).

3. וְהָיָה כְּשֶׁבִיאָה בְּבִיאָה. Quum venirem ad perendam urbem. Ο'. ὅτε εἰσπορευέμην τοῦ χρίσαι τὴν πόλιν. Σ. ὅτε εἰσπορευέμην διαφθεῖραι τὴν πύλην (fort. πόλιν).4 Θ. εἰσπορευομένου αὐτοῦ διαφθεῖραι (τὴν πόλιν).5 'Ο 'Εβραῖος καὶ ὁ Σύρος' ὅτε εἰσῆλθον ἀπολέσαι τὴν πόλιν.6

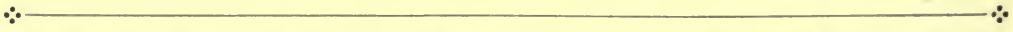
7. (s. בְּמֹתָם) בְּמֹתָם מִלְמַיְהוֹת בְּבִיבְרֵי. Et cadaveribus regum suorum in tumulis (sepulcris) eorum (s. in morte eorum). Ο'. καὶ ἐν τοῖς φόνοις τῶν ἡγουμένων ἐν μέσῳ αὐτῶν. Θ. καὶ ἐν τοῖς πτώμασι τῶν βασιλέων αὐτῶν τῶν τεθνήκτων.7

larum, quod et Joannes in sua confirmat Apocalypsi, LXX posuerunt: Et vox castrorum quasi vox geminantium multorum." 3 Prior lectio est in Codd. 22, 23, 36, aliis; posterior in Cod. III, 26, 62, aliis, et Syro-hex. 4 Syro-hex. **והוא סביבם** **לכל** **הוא**. 5 Idem: **והוא סביבם** **לכל** **הוא**. Codd. 87*, 238 in marg.: ὅτε εἰσπορευομένου αὐτοῦ, διαφθεῖραι. 6 Theodoret.: Πάλιν κἀναυθα καὶ παρὰ τῷ Σύρῳ καὶ παρὰ τῷ 'Εβραίῳ εὐρον' ὅτε εἰσῆλθον ἀπολέσαι τὴν πόλιν. Διηλοὶ δὲ τὴν δευτέραν ὕπασσιαν, ἐν ἧ εἰθέαστο καὶ τοὺς ἐπιφερομένους τοὺς πελέκει, καὶ τὴν πάλιν κόπτοντας, καὶ τὸν τοὺς ἄνθρακας κατὰ πάσης τῆς πύλης διασκεδάσαντα, ὅτε καὶ τὸ σημεῖον εἶδεν ἐπιτεθεῖν τοῖς στενάουσι ἐπὶ ταῖς τοῦ λαοῦ παρανομίαις' καὶ εἰκὸς τοῦς Ο' τῇ διανοίᾳ προσεσηκῶτας χρίσαι καλέσαι τὴν τῶν μετώπων σημείωσιν τῶν ἀλλαγέντων τῆς τῶν κοπόντων τιμωρίας. Ad **והוא סביבם** (XPICAI) Syro-hex. in marg. char. med. notat: "Ungere, oleo sancto; nempe consecrare eum dicit." 7 Syro-hex. **והוא סביבם** **לכל** **הוא**. Ad πτώμασι conferenda est lectio erronea Codd. 22, 23, 36, aliorum, παραπτώμασι. Cf. ad v. 9. Deinde post ἐν μέσῳ αὐτῶν iidem inferunt ἀποθανόντων αὐτῶν, ex duplici versione. (De forma participii passivi **והוא סביבם** (non, ut Norberg., **והוא סביבם**) vid. Ceriaui ad Exod. xii. 30.)

13. **וְרַת הַצֶּהָרָה**. *Spithamae unius*. Ο. σπιθαμῆς
 ✕ *μίας* 4.²³
14. **וּמַחֲקֵי הַתְּהוֹמָנוֹתַי עַד-הַעֲרֵבָה**. *Et a
 sinu terrae usque ad crepidinē inferiorem*.
 Ο. ἐκ βάθους τῆς ἀρχῆς τοῦ κοιλώματος αὐ-
 τοῦ πρὸς τὸ ἰαστήριον τὸ μέγα τοῦτο ὑποκά-
 τωθεν. Ἄ. (καὶ) ἀπὸ τοῦ κόλπου τῆς γῆς ἕως
 τοῦ κρηπιδώματος (Σ. τῆς περιδρομῆς. Θ. τοῦ
 ἀζαρα 4²⁴) τοῦ κατωτάτου.²⁵
- וּמַחֲקֵי הַתְּהוֹמָנוֹתַי עַד-הַעֲרֵבָה**. Ο.
 καὶ ἀπὸ τοῦ ἰαστηρίου τοῦ μικροῦ ἐπὶ τὸ ἰα-
 στήριον τὸ μέγα. Ἄ. (καὶ ἀπὸ τοῦ) κρηπιδώ-
 ματος τοῦ μικροῦ ἕως τοῦ κρηπιδώματος τοῦ
 μεγάλου.²⁶
16. **רָחַב**. Ο. Vacat. Alia exempl. πλάτος; alia,
 πλάτους.²⁷
17. **וַתִּגְבֹּל סָבִיב אוֹתָהּ**. *Et margo circum eam*.
 Ο. καὶ τὸ γείως αὐτῆ κυκλόθεν κυκλούμενον

- αὐτῆ. Σ. καὶ ὁ περιορισμὸς κύκλῳ αὐτοῦ.²⁸
17. **וְהַחִיק לָהּ חֶמְסָה**. *Et sinus ei cubiti*. Ο. καὶ
 τὸ κύκλωμα αὐτοῦ πῆχυς. Σ. καὶ τὸ πέρασ αὐτοῦ
 πηχναίον.²⁹
18. **וְהָיָה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ**. Ο. κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ. Alia
 exempl. κύριος κύριος; alia, ἀδωναὶ κύριος.³⁰
- עוֹלָה**. *Holocaustum*. Ο. ὀλοκαυτώματα. Σ.
 ἀναφοράν.³¹
19. **פֶּרֶךְ**. *Juvenctum*. Ο. Θ. μόσχον. Σ. ταῦρον.³²
20. **וְהָיָה אוֹתוֹ מוֹדֵבִים**. *Et mundabis illud*. Ο. Vacat.
 ✕ καὶ περιρραντιεὶς αὐτὸ 4.³³ Alia exempl.
 ✕ καὶ περὶ ἀμαρτιῶν εἰς αὐτὸ 4.³⁴ Ἄλλος
 καὶ περιμαρτιεὶς αὐτὸ.³⁵
23. **בְּבֹלְתָהּ**. *Cum absolveris*. Ο. καὶ μετὰ τὸ
 συντελέσαι (alia exempl. add. σε³⁶).
26. **וּבְמַלְאָה יָדוֹ (יָדָיו) קָו**. Ο. καὶ πληθούσει χεῖ-
 ρας αὐτῶν (Οἱ λοιποὶ χεῖρα αὐτοῦ³⁷).

illud, neque spatii, neque corporis pars sit;" quibus similia tradit Bar Bahlul, insuper notans: "Est autem *comprehensio* (ⲙⲟⲥⲏⲟⲩ) et *circumscriptio* (ⲙⲁⲗⲁⲥⲁⲩⲟⲩ) quae in spatio." Ex his omnibus nescio an satis tuto collegerim, Symmachum hic et v. 17 pro **וְהָיָה** posuisse *πέρας*. Ne quis autem Hieronymum nobis objiciat, qui ad v. 17 plus semel testatur pro *sinu* Symmachum *consummationem* et *perfectiorem* interpretatum esse, in auxilium vocandus est rarior vocabuli usus, quo quicquid in aliquo genere *sumtum* et *perfectissimum* sit, *πέρας* dicatur. Sic Athen. VII, p. 290 B: τὸ πέρασ τῆς μαγειρικῆς; Aristid. T. II, p. 373: τὸ πέρασ τῆς ἀλαζονείας; Suidas s. v. Μάρκος Ἄππιος: Μ. Ἄ., Ῥωμαῖος, ὃς ἦν ἀσυνείλας πέρας οὐδεὶς ἀντιφῆσει. S. Chrysost. Opp. T. VII, p. 652 B: τί τοῖνυν τούτου χεῖρον γένοιτ' αὐ; τὸ γάρ πέρας (culmen) τοῦτὸ ἐστὶ τῶν κακῶν. Cf. Valckenaer. *Orusc.* T. II, p. 238. ²³ Sic Codd. 86, 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. XII, 36, 228. Codd. 62, 147 add. τὸ ἐν, quae lectio Aquilam sapit. ²⁴ Hieron.: "Porro *crepido*, pro quo LXX *propitiatorium*, Theod., ut supra, *azara*, Sym. *περιδρομήν*, hoc est, *circumvitum* interpretati sunt." Cf. ad Cap. xlv. 19. ²⁵ Nobil. ²⁶ Idem. ²⁷ Prior lectio est in Ald., Codd. XII, 68, 87, 106; posterior in Codd. 22, 23, 26, aliis, et Syro-hex. ²⁸ Syro-hex. ⲙⲁⲗⲁⲥⲁⲩⲟⲩ ⲙⲟⲥⲏⲟⲩ. Cf. ad v. 13. ²⁹ Idem: ⲙⲁⲗⲁⲥⲁⲩⲟⲩ ⲙⲟⲥⲏⲟⲩ. Cf. ad v. 13. Hieron.: "Et *sinus*, sive juxta Sym. *consummatio* ejus atque *perfectio* [Montef. tentat *συντέλεια*, nonnemo

apud L. Bosium *τέλειωμα*, *cubiti unius*." Idem paulo post: "Et *sinus* ipsius propitiatorii, sive *consummatio* atque *perfectio*, quam Sym. interpretatus est *περιδρομήν*, habebat unum cubitum." Ubi pronomen relativum *quam* in feminino ponitur propter attractionem vocis *περιδρομήν*, cum antecedens ejus sit *propitiatorii*: qui constans Hieronymi usus Drusium et Montefaleonium sefellit. ³⁰ Prior lectio est in Codd. XII, 87, 88, Syro-hex.; posterior in Codd. 22, 23, 36, aliis. ³¹ Syro-hex. ⲙⲟⲥⲏⲟⲩ ⲙⲁⲗⲁⲥⲁⲩⲟⲩ. Cf. Ceriani ad Exod. xxix. 42. ³² Hieron.: "Offeriturque juxta LXX et Theod. *vitulus*, juxta Sym. *taurus*, qui Hebraice dicitur PHAR." ³³ Sic Cod. XII, et sine aster. Codd. III, 23, 26, alii (qui omnes *περιμαρτιεὶς* scribunt). Syro-hex. ⲙⲟⲥⲏⲟⲩ ⲙⲁⲗⲁⲥⲁⲩⲟⲩ ✕. (Oscitanter Montef. *περιφαντιεὶς* exaravit; quem secure imitati sunt Bahrdt., Drach.) Alia lectio, καὶ περιμανούσιν (sic) αὐτὸ, est in Codd. 22, 36, aliis. Hieron.: et *mundabunt*. ³⁴ Sic Codd. 87, 88. Lectio corrupta, ut videtur, ex ea quam extremam posuimus. ³⁵ Parsons. e Cod. 62 exscripsit: καὶ περὶ ἀμαρτιῶν (corr. a 2da m. ἀμαρτίας) αὐτῶ; e Cod. 147 vero: καὶ περὶ ἀμαρτη εἰς αὐτῶ (sic). Proculdubio scribendum, καὶ περιμαρτιεὶς αὐτὸ, quae versio est alius interpretis. Cf. Hex. ad Exod. xxix. 36. Lev. ix. 15. ³⁶ Sic Codd. II, III, XII, 22, 36, alii, et Syro-hex. in textu. Idem in marg. char. med.: (μετὰ τὸ) συντελεσθῆναι, invitis libris. ³⁷ Hieron.: "Et *implebunt manum ejus*, quod et Hebraicum et ceteri interpretes transtulerunt . . . pro quo posuere

27. וַיִּכְלוּ אֶת־הַיָּמִים. *Et absolvent dies.* O'. Vacat. ✕ *καὶ συντελέσουσι τὰς ἡμέρας* 4.³⁸

Cap. XLIII. 1. ÷ *καὶ ἐξήγαγέ με* 4.³⁹ 3. *καὶ ἡ δρασις ÷ τοῦ ἄρματος οὐ εἶδον* 4.⁴⁰ 6. ÷ *καὶ ἔστην* 4. 8. ÷ *καὶ ἐν φόνῳ* 4.⁴¹

CAP. XLIV.

3. אֶת־הַנְּשִׂיָּה נְשִׂיָּה הַנָּא. *Quod ad principem attinet, princeps ille est.* O'. διότι ὁ ἡγούμενος ✕ *Οἱ Γ'. ἄρχων* 4 οὗτος.¹

אֹלָם. O'. αἰλάμ. Σ. τοῦ προπύλου.²

4. דֶּרֶךְ. *Per viam.* O'. *κατὰ τὴν ὁδόν.* Σ. *διὰ τῆς ὁδοῦ.*³

וַיִּמְלֵא כְבוֹד־יְהוָה. *Implevit gloria Jovae.* O'. *πλήρης δόξης* ✕ *Οἱ Γ'. κυρίου* 4.⁴

5. אֶת כָּל. O'. ✕ *σὺν* 4 *πάντα.*⁵

אַחֲרָיָה. O'. *μετὰ* (Σ. *περὶ*⁶) *σοῦ.*

6. אֶל־מַיְרֵי. *Ad contumaces.* O'. *πρὸς ÷ τὸν οἶκον* 4 *τὸν παραπικραίνοντα.*⁷ *Οἱ λοιποὶ προσεριστήν καὶ φιλόνηκον.*⁸

7. אֶת־לְחַמֵּי. O'. *ἄρτους* ✕ *μου* 4.⁹

LXX: *et implebunt manus suas, ut subaudiatur sacerdotēs.*³⁸ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Comp., Ald., Codd. 22, 23, 36, alii, et Hieron.

³⁹ Cod. 87, Syro-hex., Hieron. ⁴⁰ Hieron. pingit: + *Et visio currus quam vidi*; Syro-hex.: + *τοῦ ἄρματος* 4 *οὐ εἶδον*; uterque invito Hebraeo. ⁴¹ Syro-hex.

Cap. XLIV. ¹ Cod. Jes. Sic in textu Cod. 62, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. Hieron.: "Pro eo quod in Hebraico scriptum est, *erit clausa principi*, LXX transulerunt, *erit clausa: quia dux ipse sedebit.*" Post *κελευσμένη* in fine v. 2, Codd. 23, 36, alii, add. *τῷ ἡγουμένῳ.*

² Syro-hex. ✕ *وَمَعَالٍ*. Cf. ad Cap. xl. 9. Schol. apud Nobil.: *Ἀλλὰ ἐρμηνεύεται, πρόσθρον πύλης.* ³ Syro-hex. *وَمَعَالٍ*.

✕ *وَمَعَالٍ*. Duplex versio, *διὰ τῆς δ. κατὰ τὴν δ.*, est in Codd. 23, 36, aliis. ⁴ Cod. Jes. Sic in textu sine aster. Comp., Codd. 23, 36, alii, et Syro-hex. ⁵ Cod. 87.

⁶ Syro-hex. ✕ *وَمَعَالٍ*. ⁷ Obelus est in Cod. 87, Syro-hex., qui pingunt: + *πρὸς τὸν οἶκον* 4. ⁸ Nobil. (cum *φιλόνηκον*). Montef. post Drusium pro *προσεριστήν* perperam scribit *πρὸς ἔριστήν*, invitis Hexaplis ad Cap. ii. 5, 6.

xii. 2, 3. xvii. 12. ⁹ Sic Codd. 87 (cum *τοῖς ἄρτους*), 88,

7. חֵלֶב. *Adipem.* O'. *σάρκας.* Alia exempl. *στᾶρα.*¹⁰

8. וְלֹא שְׁמֵרְתָם מִשְׁמֵרְתָּ קְדָשִׁי. *Neque observastis custodiam sacrorum meorum.* O'. Vacat. ✕ *καὶ οὐκ ἐφυλάξασθε τὴν φυλακὴν τῶν ἁγίων μου* 4.¹¹

9. עָרַל לֶב וְעָרַל בָּשָׂר. *Incircumciscus corde, et incircumciscus carne.* O'. ἀπερίτμητος καρδιά, καὶ ἀπερίτμητος σαρκί. Σ. ἀκάθαρτος καρδιά, καὶ ἀκάθαρτος σαρκί.¹²

10. כִּי אִם־הִלִּינִים אֲשֶׁר רָחֲקוּ מֵעֵלֵי בַתְּעוֹתַי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר תָּעוּ מֵעֵלֵי אַחֲרֵי גְלוּלֵיהֶם וַיִּנְשְׂאוּ עֵוֹנִים. *Sed et Levitae qui recesserunt a me in errore Israelis, qui aberraverunt a me post idola sua, portabunt iniquitatem suam.* O'. ἀλλ' ἢ οἱ Λευῖται, οἵτινες ἀφῆλαντο ἀπ' ἐμοῦ ἐν τῷ πλανᾶσθαι τὸν Ἰσραὴλ, ✕ οἱ ἐπλανήθησαν 4¹³ ἀπ' ἐμοῦ κατοπίσθεν τῶν ἐνθυμημάτων αὐτῶν καὶ λήψονται ἀδικίαν αὐτῶν. Σ. καὶ γὰρ οἱ Λευῖται, οἱ μακρὰν ἐγένοντο (s. οἱ μακρυνθέντες) ἀπ' ἐμοῦ, ὅτε ἐπλανήθησαν οἱ υἱοὶ (s. ἐν τῷ πλανῆσθαι τοὺς υἱοὺς) Ἰσραὴλ, οἱ ἐπλανήθησαν ἀπ' ἐμοῦ τοῦ ἀκολουθῆσαι τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν, λήψονται τὴν ἀνομίαν αὐτῶν.¹⁴

Syro-hex., et sine aster. Comp., Codd. III, XII, et (cum *τοῖς ἄρτους*) Codd. 22, 23, 36, alii. ¹⁰ Sic Ald., Codd.

XII, 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. ¹¹ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. XII, 42, et (cum *ἐφυλάξατε*)

Codd. III, 22, 23, 36, alii. Nobil.: "In quibusdam libris est: *καὶ οὐκ ἐφυλάξατε* [sic pro *καὶ διετάξατε* Ald., Cod. 68]

κ. τ. ε." Montef. de suo edidit: ✕ *Θ. καὶ οὐκ ἐπεφυλάξασθε κ. τ. ε.*, notans: "MS. Jes. habet, *καὶ οὐκ ἔτι φυλάξασθε, male.*" Immo MS. Jes. in marg. habet: *καὶ οὐκ ἐφυλάξασθε* (sine ✕ Θ.). ¹² Syro-hex. *وَمَعَالٍ حَلَا وَوَمَعَالٍ حَلَا*. Cf. Hex. ad Exod. vi. 12. ¹³ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Ald., Codd. III, 26, 62, alii.

Parsons. e Cod. XII exseripsit: ✕ *Θ. οἱ ἐπλανήθησαν ἀπ' ἐμοῦ.* ¹⁴ Syro-hex. *وَمَعَالٍ حَلَا وَوَمَعَالٍ حَلَا*.

✕ *وَمَعَالٍ حَلَا وَوَمَعَالٍ حَلَا*. Cum his conferenda est lectio Codd. 22, 23, 36, aliorum: καὶ γὰρ οἱ Λ. οἱ μακρυνθέντες ἀπ'

ἐμοῦ ἐν τῇ πλάνῃ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ τῶν πλανηθέντων ἀπ' ἐμοῦ

ὅπισω τῶν εἰδώλων αὐτῶν, λήψονται τὴν ἀνομίαν (ἀνομίαν sine

artic. Cod. 22) αὐτῶν.

11. יהיו במקדשי משרתים פקודות אל-שערי הבית ומשרתים את-הבית המזה ישחטו את-העלה ואת-הזבח לעם והמה יעמדו לפניהם לשרתם. *Et erunt in sanctuario meo ministrantes, custodias agentes ad portas domus, et ministrantes domui; ipsi mactabunt holocausta et sacrificia pro populo, et ipsi stabunt ante eos ad ministrandum eis.* Ο. και ἔσονται ἐν τοῖς ἁγίοις μου λειτουργοῦντες, θυρωροὶ ἐπὶ τῶν πυλῶν τοῦ οἴκου, καὶ λειτουργοῦντες τῷ οἴκῳ· οὗτοι σφάζουσι τὰς θυσίας καὶ τὰ ὀλοκαυτώματα τῷ λαῷ, καὶ οὗτοι στήσονται ἐναντίον τοῦ λαοῦ, τοῦ λειτουργεῖν αὐτοῖς. Alia exempl. καὶ ἦσαν ἐν τῷ ἁγιάσματί μου, λειτουργοῦντες τὰς ἐπισκοπὰς κατὰ τὰς πύλας τοῦ οἴκου, καὶ λειτουργοῦντες τὰ τοῦ οἴκου αὐτοὶ ἔσφαζον τὴν ὀλοκαύτωσιν καὶ τὴν θυσίαν τῷ λαῷ, καὶ αὐτοὶ εἰστήκεισαν ἐνώπιον αὐτῶν λειτουργεῖν αὐτοῖς.¹⁴
12. יען אשר ישרתו אתם לפני גלוליהם יהיו יען לבית-ישראל למכשול עון. *Propterea quod ministraverunt eis coram idolis eorum, et facti sunt domui Israelis in offendiculum iniquitatis.* Ο. ἀνθ' ὧν ἐλειτούργουν αὐτοῖς πρὸ προσώπου τῶν εἰδώλων αὐτῶν· καὶ ἐγένετο τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ εἰς κόλασιν ἀδικίας. Alia exempl. ἀνθ' ὧν οὖν ἐλειτούργησαν αὐτοῖς ἐνώπιον τῶν εἰδώλων αὐτῶν, καὶ ἐγενήθησαν τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ

*eis κόλασιν ἀνομίας.*¹⁶

12. וְנִשְׂאוּ עִוְנָם. Ο. Vacat. ✕ Θ. καὶ λήψονται τὴν ἀνομίαν αὐτῶν.¹⁷
14. ונתתי אותם שמרי משרתת הבית לכל ועבדתו ולכל אשר יעשה בו. *Et constituam eos custodientes custodiam domus ad omne ministerium ejus, et ad omne quod peragitur in eo.* Ο. κατάξουσιν (alia exempl. καὶ τάξουσιν¹⁸) αὐτοὺς φυλάσσειν φυλακὰς τοῦ οἴκου εἰς πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ, καὶ εἰς πάντα ὅσα ἀν ποιήσωσιν ✕ Οἱ Γ. ἐν αὐτῷ.¹⁹ Alia exempl. δέδωκα γὰρ αὐτοῖς τοῦ φυλάσσειν τὴν φυλακὴν τοῦ οἴκου εἰς πᾶσαν τὴν λατρείαν αὐτοῦ, καὶ εἰς πάντα τὰ γινόμενα ἐν αὐτῷ.²⁰ Σ. ἔταξε γὰρ αὐτοὺς φύλακας τῆς φυλακῆς τοῦ οἴκου. . .²¹ Aliter: Σ. *Posueram enim eos custodes januarum domus, universi ministerii ejus, et cunctorum quae fiunt in ea.*²²
15. יְהִי־הֵינִים. Ο. οἱ (alia exempl. add. δὲ²³) ἱερεῖς.
17. יהציר הפנימית ובייתה. *Atrii interioris et intus.* Ο. τῆς ἑσωτέρας αὐλῆς. Alia exempl. τῆς αὐλῆς τῆς ἑσωτέρας ✕ Ἄ. Θ. καὶ ἔσω.²⁴
18. פארי פשתים יהיו. *Tiarae lineae erunt.* Ο. καὶ κιδάρεις λινᾶς ἔξουσιν. Σ. κόσμα λινᾶ ἔσονται.²⁵
- בִּזְוֵעַ. *In sudore.* Ο. βία. Ἄ. Σ. ἐν ἰδρωτί. Ἄ. (juxta 2^dam ed.) βουζά. Θ. ἐν ἰεζῷ.²⁶

¹⁴ Sic Codd. 22 (cum καὶ ἔσονται), 23, 36, alii, qui omnes, excepto Cod. 23, καὶ τὰς π. pro κατὰ τὰς π. venditant. Posterior scriptura est "in uno pervetusto libro" apud Nobil. ad Ed. Rom. Latinam (ubi haec, καὶ λειτουργοῦντες τὰ τοῦ οἴκου, casu exciderunt), qui notat: "Ex iis quae proxime [cf. ad v. 14] notabantur, videri possunt accepta magnam partem de Symmachi editione." ¹⁶ Idem. In Cod. 23 et apud Nobil. τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ abest. ¹⁷ Cod. Jes. (cum λήψονται). Sic in textu Comp., Ald., Codd. III (cum ἀτιμίαν pro ἀνομίαν), 22, 23 (cum ἑαυτῶν), 26, alii, Hieron., et sub aster. Codd. 87, 88 (uterque cum ἀτιμίαν pro τὴν ἀνομίαν), Syro-hex. ¹⁸ Sic Ald., Codd. III, 26, 42, 49, alii, et Hieron. ¹⁹ Cod. XII. Sic in textu Cod. 62, et sub aster. Codd. 87, 88, Hieron., et Syro-hex. ²⁰ Idem "pervetustus liber" apud Nobil.

ibid., qui eis πᾶσαν λατρείαν αὐτοῦ exscripsit, repugnantibus nostris omnibus. Praeterea δέδωκα αὐτοῖς sine γὰρ, et in fine τὰ γινόμενα, est in libris nostris, excepto Cod. 23, qui δεδώκειν γὰρ αὐτοῖς, et τὰ γινόμενα legit. Idem, excepto Cod. 22, τοῦ οἴκου μου, invito Nobilio, habent. ²¹ Syro-hex. ه. زحف اربى حى حدها زحفها وحدها. ²² Hieron.: "Symmachus ordinem lectionis sensumque considerans, rectius interpretatus est, dicens: *Posueram* etc.; ut non ad eos pertinere qui futuri sunt in templo, sed ad eos qui fuerunt." ²³ Sic Codd. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. in marg. ²⁴ Cod. Jes. (cum αὐλῆς sine artic.). Syro-hex. pingit: τῆς α. τῆς ἑσ. καὶ ✕ ἔσω.²⁵ Sic sine aster. Codd. 26, 62, 87, 88. In textu post αὐλῆς add. καὶ ἔσω Codd. III, 239, 306. ²⁶ Syro-hex. ه. زحف اربى حى حدها. ²⁷ Hieron.: "Quodque sequitur juxta

3, 4. הַמִּקְדָּשׁ קִדְשׁ קִדְשִׁים : קִדְשׁ מִן־הָאָרֶץ. *Sanctuarium et sanctum sanctorum. Sanctum de terra.* *Ο'. ἅγια τῶν ἁγίων, ἀπὸ τῆς γῆς.* *Alia exempl. τὸ ἅγιασμα ἅγια τῶν ἁγίων. ἅγιον ἀπὸ τῆς γῆς.⁵*

5. וְחֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֵלֶּף אַרְבָּה וְעֶשְׂרֵת אֲלָפִים. *Et viginti quinque millia longitudinis, et decem millia latitudinis erit Levitis.* *Ο'. εἴκοσι καὶ πέντε χιλιάδας μῆκος, καὶ εὖρος εἴκοσι (alia exempl. δέκα⁶) χιλιάδες· καὶ τοῖς Λευίταις. Σ. αἱ δὲ εἴκοσι καὶ πέντε χιλιάδες τοῦ μήκους, ἑκαυδέκα χιλιάδες τὸ εὖρος, ἔσται τοῖς Λευίταις.⁷*

6. וְעֶשְׂרִים לְשָׁתַי. *Viginti thalami.* *Ο'. πόλεις τοῦ κατοικεῖν. Σ. εἴκοσι ἐξέδραι.⁸*

7. לְעֵצֵי הַתְּרוּמַת הַקֹּדֶשׁ. *Juxta oblationem sacram.* *Ο'. ὃν τρόπον ἡ ἀπαρχὴ τῶν ἁγίων. Alia exempl. κατέναντι τοῦ ἀφαιρέματος τοῦ ἁγίου.⁹*

8. מִפְּאַת־יָם וְיָמָה וּמִפְּאַת־קִרְיָהּ. *A latere occidentis ad occidentem, et a latere orientis ad orientem.* *Ο'. τὰ πρὸς θάλασσαν (alia exempl. add. ἐπὶ θάλασσαν¹⁰), καὶ ἀπὸ τῶν πρὸς θάλασσαν ✕ κατ' ἀνατολὰς¹¹ πρὸς ἀνατολὰς.*

9. הָרִימוּ גִרְשֵׁיתִיכֶם. *Auferte expulsiones vestras.*

•
⁵ Sic Codd. XII, 26, 87, 88, et Syro-hex. Sic (cum ἅγιον pro ἅγια) Codd. 22, 23, 36, alii. ⁶ Sic Codd. XII, 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. in textu. ⁷ Syro-hex. *... .* (Varietas casus, τοῦ μήκους et τὸ εὖρος, fortasse non ipsi Symmacho, sed Syro interpreti tribuenda; cujus libertatis in locis similibus exempla dedit Ceriani ad Exod. xxv. 9.) ⁸ Syro-hex. *... .* Mire Hieron.: "Porro Levitae ... accipient locum ad aedicandam viginti gazophylacia; juxta Aq., *ezedras*; juxta Sym., *thalamos*; juxta Theod., *gazeras*, sive, ut LXX transtulerunt, *civitatem*." Deleto *gazeras*, quod ad aliud Hebraeum pertinet (cf. ad Cap. xli. 13. xlii. 1), nescio an locus emaculari possit interpungendo: "*gazophylacia juxta Aq., ezedras juxta Sym., thalamos* (cf. ad Cap. xlii. 1) juxta Theod." ⁹ Sic Codd. 22, 23, 36, alii. Cf. ad Cap. xx. 40. Versio videtur esse Theodotionis, qui ad Cap. xlviii. 18 pro *לְעֵצֵי*, ni fallor, *κατέναντι* posuit. ¹⁰ Sic Codd. 22, 23, 36, alii, qui mox habent: τὰ κατὰ ἀν. πρὸς ἀν. ¹¹ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. 62, 147. ¹² Syro-

Ο'. ἐξάρατε καταδυναστείαν. Σ. ἀφέλεσθε τὰ ὄρια ὑμῶν.¹²

11. הַיֵּיפָה וְהַבֵּת הַכֶּן אַחַר יְהוָה לְשֵׂאת מַעֲשֵׂר הַחֹמֶר וְעֶשְׂרֵת הַחֹמֶר הַיֵּיפָה אֶל־הַחֹמֶר יְהוָה מִתְּכַנְתָּהּ. *Epha et batus mensurae unius erunt, ut capiat decimam partem chomeri batus, et decimam partem chomeri epha; juxta chomerum erit proportio ejus.* *Ο'. τοῦ μέτρου καὶ ἡ χοῖνιξ ὁμοίως μία ἔσται τοῦ λαμβάνειν τὸ δέκατον τοῦ γομὸρ χοῖνιξ, καὶ τὸ δέκατον τοῦ γομὸρ ✕ τοῦ οἴφι¹³ πρὸς τὸ γομὸρ ἔσται τὸ ἴσον. Σ. τοῦ οἴφι καὶ τοῦ βάτου σήκωμα ἐν ἔσται ἐν commutatione; τὸ δέκατον τοῦ βάτου κόρος, καὶ τὸ δέκατον τοῦ κόρου οἴφι· κατὰ τὸν κόρον ἔσται τὸ σήκωμα ἐκάστου.¹⁴*

12. הַשִּׁקְלָה עֶשְׂרִים גֵּרָה וְעֶשְׂרִים שִׁקְלִים הַמְּשָׁה וְעֶשְׂרִים שִׁקְלִים יְהוָה לְכֶם. *Siclus autem viginti erit gerae; viginti sicli, viginti et quinque sicli, quindecim sicli, mina erit vobis.* *Ο'. καὶ τὰ στάθμα, εἴκοσι ὀβολοί, πέντε σίκλοι, πέντε καὶ σίκλοι, δέκα, καὶ πεντήκοντα σίκλοι (alia exempl. εἴκοσι σίκλοι, πέντε καὶ εἴκοσι σίκλοι, δέκα καὶ πέντε σίκλοι¹⁵) ἡ μνᾶ ἔσται ὑμῖν. Σ. ὁ δὲ στατήρ εἴκοσι ὀβολοί, εἴκοσι ἑσταμένοι...¹⁶*

•
 hex. ✕ *... .* Hieron. Hebraea vertit: *Separate confinia vestra*, notans: "Pro *confiniis* LXX *oppressionem* transtulerunt." ¹³ Sic Codd. XII, 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Cod. 62. Pro τοῦ οἴφι Ald., Codd. III, 42, 49, alii, supplement τὸ μέτρον, concinente Hieron.: "Pro *ephi* LXX interpretati sunt *mensuram*, generale nomen pro speciali." Post γομὸρ in 2do loco Codd. 22, 23, 36, alii, pergunt: τὸ οἴφι πρὸς τὸ γομὸρ ἔσται ἴσον τὸ σήκωμα. ¹⁴ Syro-hex. char. med., excepto *... .* *... .* Pro *... .* (vid. Bernstein. in *Lex. ad Chrestom. Kirsch.* p. 311) e lectione modo memorata mutuati sumus *σήκωμα, aequi-pondium*, sive quod in libra apponitur ad *aequilibrium* faciendum, favente Hieron., in Hebraeis vertendis frequenti Symmachi imitatore: *Juxta mensuram cori erit aequa libratio eorum.* ¹⁵ Sic Ald., Codd. 49, 87, 88, alii, Hieron., et Syro-hex. (qui ad *εἴκοσι* posterius in marg. char. med. affert: *δέκα*). ¹⁶ Syro-hex. Symmacho continuat: *... .*

- 21. בְּאַרְבַּעַת עֶשְׂרֵי יוֹם. *O.* τεσσαρεσκαίδεκάτη
 ✕ ἡμέρα ^{4.36}
- 24. וּבְיַחְדָּהּ. *O.* και θυσίαν. "Αλλος' (και) σεμι-
 δαλιν. ³⁷
 אִיפָה (ter). *O.* πέμμα. "Αλλος' οίφι. ³⁸
 הֵינִי. *O.* τὸ εἶν (s. ἴν). 'Ο Σύρος' ἡμίαν. ³⁹
- 25. בְּחִמְשָׁה עֶשְׂרֵי יוֹם. *O.* πεντεκαίδεκάτη ✕ *Oi*
 Γ'. ἡμέρα ^{4.40}
 Cap. XLV. 22. ÷ και τοῦ οἴκου ^{4.41}

CAP. XLVI.

- 2. דְּרָךְ אֹיָלָם. *Via vestibuli.* *O.* κατά την ὁδὸν
 τοῦ αἰλάμ. Σ. διὰ τῆς ὁδοῦ τοῦ προθύρου. ¹
- אֶת-עֹלֹתָיו. *O.* τὰ ὀλοκαυτώματα αὐτοῦ. Σ.
 τὴν ἀναφορὰν αὐτοῦ. ²
- וְהִשְׁתַּחֲוּוּ. *Et adorabunt.* *O.* και προσκυνήσει.
 Σ. ἀλλὰ προσκυνήσουσι. ³
- וּבְיַחְדָּהּ. *O.* και μαναά ('Α. δῶρον. Θ. θυσίαν⁴).
 'Ο Σύρος' μαναά. ⁵
- אִיפָה. *O.* πέμμα. *Alia exempl. οίφι.* ⁶

- 6. פֶּר בֶּן-בָּקָר. *Juvenicum filium bovis.* *O.* μύσχον
 ✕ Θ. υἶον βουκολίου ^{4.7}
- 8. וּבְדַרְכּוֹ. *Et via ejus.* *O.* και κατά την ὁδὸν
 τῆς πύλης. Σ. και κατά την ὁδὸν αὐτοῦ. ⁸
- 10. וַיֵּאָמְרוּ . . . יָבוֹאוּ. *O.* εἰσελεύσεται ÷ μετ' αὐ-
 τῶν ^{4.9} . . . ἐξελεύσεται ✕ μετ' αὐτῶν ^{4.10}
- 12. נִדְבָה עֹלָה. *Voluntarium holocaustum.* *O.*
 ὀμολογίαν (*alia exempl. ἐκούσιον*¹¹) ὀλοκαύ-
 τωμα.
 אִרְשָׁלָּיִם נִדְבָה. *Aut pacifica voluntaria.*
O. σωτηρίου. *Alia exempl. ἡ σωτηρίου ✕ Oi*
 Γ'. ἐκούσιον ^{4.12} *Alia: ἡ εἰρηνικὰς σωτη-*
ρίου. ¹³
- 13. תְּמִים. *O.* ἄμωμον. 'Α. τλειον. ¹⁴
- 14. וּבְיַחְדָּהּ. *O.* και μαναά. 'Α. Σ. δῶρον. Θ.
 θυσίαν. ¹⁵
- לָרִם. *Ad aspergendum.* *O.* τοῦ ἀναμίξαι.
 Σ. *ad aspergendum.* ¹⁶
- וְקִוְיָה עֹלָם תְּמִיד. *Statuta perpetua jugiter.*
O. πρόσταγμα ✕ 'Α. Θ. αἰώνιον ^{4.17} δια-
 παντός.

³⁶ Sic Cod. 87, Syro-hex., et sine aster. Codd. XII, 62, 88, 147. ³⁷ Sic Cod. 238 in marg. Theodoret.: τὴν δὲ προσφερομένην σεμιδαλιν θυσίαν καλεῖ· και θυσίαν γὰρ, φησι, πέμμα τῷ μύσχῳ. ³⁸ Syro-hex. in marg. char. med. ³⁹ ⁴⁰ Cod. Jes. Sic sub aster. Cod. 87, et sine aster. Codd. III, 87, 147, Syro-hex. ⁴¹ Cod. 87. Syro-hex. legit et pingit: και ἔπιρ + τοῦ οἴκου ⁴. Hieron.: "Deinde *pro domo tua*, quod in LXX scriptum est, sed in Hebraico non habetur."

CAP. XLVI. ¹ Syro-hex. ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁹ ⁴⁸⁰ ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸³ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹ ⁴⁹² ⁴⁹³ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰ ⁵⁰¹ ⁵⁰² ⁵⁰³ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰ ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹³ ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶ ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²² ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁶ ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵³⁰ ⁵³¹ ⁵³² ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁷ ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰ ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁹ ⁵⁵⁰ ⁵⁵¹ ⁵⁵² ⁵⁵³ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁹ ⁵⁶⁰ ⁵⁶¹ ⁵⁶² ⁵⁶³ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁹ ⁵⁷⁰ ⁵⁷¹ ⁵⁷² ⁵⁷³ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁹ ⁵⁸⁰ ⁵⁸¹ ⁵⁸² ⁵⁸³ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁵ ⁵⁸⁶ ⁵⁸⁷ ⁵⁸⁸ ⁵⁸⁹ ⁵⁹⁰ ⁵⁹¹ ⁵⁹² ⁵⁹³ ⁵⁹⁴ ⁵⁹⁵ ⁵⁹⁶ ⁵⁹⁷ ⁵⁹⁸ ⁵⁹⁹ ⁶⁰⁰ ⁶⁰¹ ⁶⁰² ⁶⁰³ ⁶⁰⁴ ⁶⁰⁵ ⁶⁰⁶ ⁶⁰⁷ ⁶⁰⁸ ⁶⁰⁹ ⁶¹⁰ ⁶¹¹ ⁶¹² ⁶¹³ ⁶¹⁴ ⁶¹⁵ ⁶¹⁶ ⁶¹⁷ ⁶¹⁸ ⁶¹⁹ ⁶²⁰ ⁶²¹ ⁶²² ⁶²³ ⁶²⁴ ⁶²⁵ ⁶²⁶ ⁶²⁷ ⁶²⁸ ⁶²⁹ ⁶³⁰ ⁶³¹ ⁶³² ⁶³³ ⁶³⁴ ⁶³⁵ ⁶³⁶ ⁶³⁷ ⁶³⁸ ⁶³⁹ ⁶⁴⁰ ⁶⁴¹ ⁶⁴² ⁶⁴³ ⁶⁴⁴ ⁶⁴⁵ ⁶⁴⁶ ⁶⁴⁷ ⁶⁴⁸ ⁶⁴⁹ ⁶⁵⁰ ⁶⁵¹ ⁶⁵² ⁶⁵³ ⁶⁵⁴ ⁶⁵⁵ ⁶⁵⁶ ⁶⁵⁷ ⁶⁵⁸ ⁶⁵⁹ ⁶⁶⁰ ⁶⁶¹ ⁶⁶² ⁶⁶³ ⁶⁶⁴ ⁶⁶⁵ ⁶⁶⁶ ⁶⁶⁷ ⁶⁶⁸ ⁶⁶⁹ ⁶⁷⁰ ⁶⁷¹ ⁶⁷² ⁶⁷³ ⁶⁷⁴ ⁶⁷⁵ ⁶⁷⁶ ⁶⁷⁷ ⁶⁷⁸ ⁶⁷⁹ ⁶⁸⁰ ⁶⁸¹ ⁶⁸² ⁶⁸³ ⁶⁸⁴ ⁶⁸⁵ ⁶⁸⁶ ⁶⁸⁷ ⁶⁸⁸ ⁶⁸⁹ ⁶⁹⁰ ⁶⁹¹ ⁶⁹² ⁶⁹³ ⁶⁹⁴ ⁶⁹⁵ ⁶⁹⁶ ⁶⁹⁷ ⁶⁹⁸ ⁶⁹⁹ ⁷⁰⁰ ⁷⁰¹ ⁷⁰² ⁷⁰³ ⁷⁰⁴ ⁷⁰⁵ ⁷⁰⁶ ⁷⁰⁷ ⁷⁰⁸ ⁷⁰⁹ ⁷¹⁰ ⁷¹¹ ⁷¹² ⁷¹³ ⁷¹⁴ ⁷¹⁵ ⁷¹⁶ ⁷¹⁷ ⁷¹⁸ ⁷¹⁹ ⁷²⁰ ⁷²¹ ⁷²² ⁷²³ ⁷²⁴ ⁷²⁵ ⁷²⁶ ⁷²⁷ ⁷²⁸ ⁷²⁹ ⁷³⁰ ⁷³¹ ⁷³² ⁷³³ ⁷³⁴ ⁷³⁵ ⁷³⁶ ⁷³⁷ ⁷³⁸ ⁷³⁹ ⁷⁴⁰ ⁷⁴¹ ⁷⁴² ⁷⁴³ ⁷⁴⁴ ⁷⁴⁵ ⁷⁴⁶ ⁷⁴⁷ ⁷⁴⁸ ⁷⁴⁹ ⁷⁵⁰ ⁷⁵¹ ⁷⁵² ⁷⁵³ ⁷⁵⁴ ⁷⁵⁵ ⁷⁵⁶ ⁷⁵⁷ ⁷⁵⁸ ⁷⁵⁹ ⁷⁶⁰ ⁷⁶¹ ⁷⁶² ⁷⁶³ ⁷⁶⁴ ⁷⁶⁵ ⁷⁶⁶ ⁷⁶⁷ ⁷⁶⁸ ⁷⁶⁹ ⁷⁷⁰ ⁷⁷¹ ⁷⁷² ⁷⁷³ ⁷⁷⁴ ⁷⁷⁵ ⁷⁷⁶ ⁷⁷⁷ ⁷⁷⁸ ⁷⁷⁹ ⁷⁸⁰ ⁷⁸¹ ⁷⁸² ⁷⁸³ ⁷⁸⁴ ⁷⁸⁵ ⁷⁸⁶ ⁷⁸⁷ ⁷⁸⁸ ⁷⁸⁹ ⁷⁹⁰ ⁷⁹¹ ⁷⁹² ⁷⁹³ ⁷⁹⁴ ⁷⁹⁵ ⁷⁹⁶ ⁷⁹⁷ ⁷⁹⁸ ⁷⁹⁹ ⁸⁰⁰ ⁸⁰¹ ⁸⁰² ⁸⁰³ ⁸⁰⁴ ⁸⁰⁵ ⁸⁰⁶ ⁸⁰⁷ ⁸⁰⁸ ⁸⁰⁹ ⁸¹⁰ ⁸¹¹ ⁸¹² ⁸¹³ ⁸¹⁴ ⁸¹⁵ ⁸¹⁶ ⁸¹⁷ ⁸¹⁸ ⁸¹⁹ ⁸²⁰ ⁸²¹ ⁸²² ⁸²³ ⁸²⁴ ⁸²⁵ ⁸²⁶ ⁸²⁷ ⁸²⁸ ⁸²⁹ ⁸³⁰ ⁸³¹ ⁸³² ⁸³³ ⁸³⁴ ⁸³⁵ ⁸³⁶ ⁸³⁷ ⁸³⁸ ⁸³⁹ ⁸⁴⁰ ⁸⁴¹ ⁸⁴² ⁸⁴³ ⁸⁴⁴ ⁸⁴⁵ ⁸⁴⁶ ⁸⁴⁷ ⁸⁴⁸ ⁸⁴⁹ ⁸⁵⁰ ⁸⁵¹ ⁸⁵² ⁸⁵³ ⁸⁵⁴ ⁸⁵⁵ ⁸⁵⁶ ⁸⁵⁷ ⁸⁵⁸ ⁸⁵⁹ ⁸⁶⁰ ⁸⁶¹ ⁸⁶² ⁸⁶³ ⁸⁶⁴ ⁸⁶⁵ ⁸⁶⁶ ⁸⁶⁷ ⁸⁶⁸ ⁸⁶⁹ ⁸⁷⁰ ⁸⁷¹ ⁸⁷² ⁸⁷³ ⁸⁷⁴ ⁸⁷⁵ ⁸⁷⁶ ⁸⁷⁷ ⁸⁷⁸ ⁸⁷⁹ ⁸⁸⁰ ⁸⁸¹ ⁸⁸² ⁸⁸³ ⁸⁸⁴ ⁸⁸⁵ ⁸⁸⁶ ⁸⁸⁷ ⁸⁸⁸ ⁸⁸⁹ ⁸⁹⁰ ⁸⁹¹ ⁸⁹² ⁸⁹³ ⁸⁹⁴ ⁸⁹⁵ ⁸⁹⁶ ⁸⁹⁷ ⁸⁹⁸ ⁸⁹⁹ ⁹⁰⁰ ⁹⁰¹ ⁹⁰² ⁹⁰³ ⁹⁰⁴ ⁹⁰⁵ ⁹⁰⁶ ⁹⁰⁷ ⁹⁰⁸ ⁹⁰⁹ ⁹¹⁰ ⁹¹¹ ⁹¹² ⁹¹³ ⁹¹⁴ ⁹¹⁵ ⁹¹⁶ ⁹¹⁷ ⁹¹⁸ ⁹¹⁹ ⁹²⁰ ⁹²¹ ⁹²² ⁹²³ ⁹²⁴ ⁹²⁵ ⁹²⁶ ⁹²⁷ ⁹²⁸ ⁹²⁹ ⁹³⁰ ⁹³¹ ⁹³² ⁹³³ ⁹³⁴ ⁹³⁵ ⁹³⁶ ⁹³⁷ ⁹³⁸ ⁹³⁹ ⁹⁴⁰ ⁹⁴¹ ⁹⁴² ⁹⁴³ ⁹⁴⁴ ⁹⁴⁵ ⁹⁴⁶ ⁹⁴⁷ ⁹⁴⁸ ⁹⁴⁹ ⁹⁵⁰ ⁹⁵¹ ⁹⁵² ⁹⁵³ ⁹⁵⁴ ⁹⁵⁵ ⁹⁵⁶ ⁹⁵⁷ ⁹⁵⁸ ⁹⁵⁹ ⁹⁶⁰ ⁹⁶¹ ⁹⁶² ⁹⁶³ ⁹⁶⁴ ⁹⁶⁵ ⁹⁶⁶ ⁹⁶⁷ ⁹⁶⁸ ⁹⁶⁹ ⁹⁷⁰ ⁹⁷¹ ⁹⁷² ⁹⁷³ ⁹⁷⁴ ⁹⁷⁵ ⁹⁷⁶ ⁹⁷⁷ ⁹⁷⁸ ⁹⁷⁹ ⁹⁸⁰ ⁹⁸¹ ⁹⁸² ⁹⁸³ ⁹⁸⁴ ⁹⁸⁵ ⁹⁸⁶ ⁹⁸⁷ ⁹⁸⁸ ⁹⁸⁹ ⁹⁹⁰ ⁹⁹¹ ⁹⁹² ⁹⁹³ ⁹⁹⁴ ⁹⁹⁵ ⁹⁹⁶ ⁹⁹⁷ ⁹⁹⁸ ⁹⁹⁹ ¹⁰⁰⁰

Theod. *sacrificium* transtulit." ⁶ Theodoret.: τὸ δὲ μαναά τὴν τῆς σεμιδάλεως θυσίαν ἀποκαλεῖ· οὕτω γὰρ και ὁ Σύρος ἡρμήνευσε. ⁶ Sic (et saepius in hoc contextu) Codd. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. in marg. char. med. ⁷ Cod. Jes. Sic in textu Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 36, alii, et sub aster. Syro-hex. Codd. 87, 88 legunt et pingunt: μύσχον ✕ βοὸς υἶον βουκολίου ⁴ ἄμωμον. ⁸ Syro-hex. ⁹ Sic cum obelo Cod. 87, Syro-hex. ¹⁰ Sic Syro-hex., et sine aster. Codd. III, 26, 42, 233. ¹¹ Sic Cod. 22, 23, 36, alii. Hieron.: "Pro eo autem quod nos diximus, *spontaneum*, LXX ὀμολογίαν, id est, *confessionem*, verterunt." ¹² Cod. XII. Sic in textu Cod. 62, et sub aster. Syro-hex. Codd. 87, 88 pingunt: ✕ ἡ σ. ἐκούσιον ⁴. ¹³ Sic Cod. 22, 23, 36, alii. Syro-hex. in marg. char. med. ¹⁴ Hieron.: "Ubi nos legimus, *immaculatum*, et in Hebraico scriptum est THAMIM, Aq. *perfectum* interpretatur." ¹⁵ Idem: "Et ubi LXX *manaas*, Theod. *sacrificium*, Aq. et Sym. *donum* transtulit." Cf. ad v. 6. Syro-hex. in marg. char. med. ¹⁶ Hieron.: "Ut *miscetur* (sive juxta Sym. *aspergatur*) *similae sacrificium*." Non-nemo tentat: Σ. τοῦ ἐπιρράνα τὴν σεμιδαλιν [τῇ σεμιδάλει !]. ¹⁷ Cod. XII. Sic in textu Ald., Codd. III, 22, 23, 26,

16. **הַיְהוֹנְתָּ דָּיָא**. O'. κατάσχεσις ✕ Θ. αὐτῶν αὐτῆ ¹⁸.
17. **מִנְחֻלָּתוֹ**. O'. Vacat. ✕ ἐκ τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ¹⁹.
- הַרְרָו**. *Manumissionis*. O'. τῆς ἀφέσεως. Θ. (τοῦ) δερῶρ. ²⁰
18. **לְהוֹנְתָּ**. *Ad opprimendum eos*. O'. τοῦ καταδυναστεύσαι αὐτούς. 'Α. τοῦ θλιψαί αὐτούς. Σ. τοῦ ὀδυνῆσαι αὐτούς. ²¹
- הַיְהוֹנְתָּ מִנְחֻלָּתוֹ**. O'. ἐκ τῆς κατασχέσεως αὐτοῦ ✕ ἀπὸ τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ²².
19. **בִּיְרֵכְתֶּם יָפוּהוּ**. *In duobus lateribus versus occidentem*. O'. κεχωρισμένος (alia exempl. add. κατὰ θάλασσαν ²³).
21. **בְּמַקְצֵעַ הַחֲצִיר**. *In angulo atrii*. O'. κατὰ τὰ κλίτη τῆς αὐλῆς. Θ. ἐν τῇ γωνίᾳ τῆς αὐλῆς. ²⁴
22. **בְּאַרְבַּעַת מַקְצֵעַת הַחֲצִיר**. *In quatuor angulis atrii*. O'. ἐπὶ τὰ τέσσαρα, καὶ τῆς αὐλῆς. Alia exempl. ἐπὶ τὰ τέσσαρα κλίτη τῆς αὐλῆς. ²⁵ "Ἄλλος" ἐπὶ τὰ ἐν ταῖς (fort. ταῖς δ') γωνίαις τῆς αὐλῆς. ²⁶
- הַיְצִרֹת קְטְרוּת**. *Atria clausa*. O'. αὐλὴ μικρά. Σ. αὐλὴ συνημμένη. ²⁷ "Ἄλλος" αὐλαὶ τεθυμαμέναι. ²⁸
23. **וַיִּטּוֹר סָבִיב בְּהָם**. *Et paries erat circum in eis*. O'. καὶ ἐξέδραι κύκλω ἐν αὐταῖς. Σ. στήχος κύκλω ἦν ἐν αὐταῖς. ²⁸

23. **כְּתֻבָּת הַפְּרִיטוֹת**. *Sub parietibus*. O'. ὑποκάτω τῶν ἐξεδρῶν ('Α. στιβάδων. Σ. περιφραγμάτων. Θ. τυρώθ ²⁹).

24. **הַיְבִיטָה**. O'. τῷ οἴκῳ. Alia exempl. τῷ κυρίῳ. ³⁰

Cap. XLVI. 22. ÷ κατὰ τὸ κλίτος αὐλῆς (sic) ³¹ αὐλῆς. ³¹

CAP. XLVII.

1. **וַיִּצְאִים מִמַּחַת מַפְתַּח הַיְבִיטָה**. *Exibant ab infra limen domus*. O'. ἐξεπορεύετο ὑποκάτωθεν τοῦ αἰθρίου (τοῦ οἴκου). "Ἄλλος" ἐξεπορεύετο ἀπὸ τοῦ οὐδοῦ τῆς θύρας. ¹

כְּתֻבָּת הַיְבִיטָה מִמַּחַת הַיְבִיטָה. *Ab infra a latere domus dextro*. O'. ἀπὸ τοῦ κλίτους ✕ τοῦ οἴκου ² τοῦ δεξιῦ. Σ. Θ. ὑποκάτω ἀπὸ τῆς ὁμίας τοῦ οἴκου τῆς δεξιᾶς. ³

2. **וְאֶל-שַׁעַר הַחוּץ**. *Ad portam exteriorem*. O'. πρὸς τὴν πύλην ✕ τὴν ἕξω ⁴ τῆς αὐλῆς.

3. **בְּצֵאתָהּ אִישׁ קְדִים וְקָו בִּידָו וַיִּמְדוּ אֹרְחָהּ בְּאַמְפָּה**. *Quum exiret vir ille versus orientem, funiculum habens in manu sua, mensus est mille mensura cubitali, et traduxit me per aquas, aquas plantarum pedum*. O'. καθὼς ἕξοδος ἀνδρὸς ('Ο 'Εβραῖος' καὶ ἰδοὺ ἐν τῷ ἐξίειναι τινὰ ἀνθρωπον ⁵) ἐξεναντίας καὶ μέτρον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διεμέτρησε χιλίους ✕ πήχεις ⁶ ἐν τῷ μέτρῳ, καὶ διήλθεν

alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. ¹⁸ Cod. Jes. Sic in textu Ald., Codd. III, 26, 42, 49, alii, et sub aster. Codd. 87, 88, Syro-hex. ¹⁹ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii. ²⁰ Hieron.: "Remissionis, pro quo Theod. ipsum verbum Hebraicum posuit, deror." ²¹ Idem: "Per violentiam, sive ut LXX transtulerunt, ut opprimat eos, vel, ut Aq. et Sym., ut affligat eos, atque contristet." Cf. ad Cap. xviii. 7. ²² Sic Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Ald. (cum ἐκ pro ἀπὸ), Codd. III, XII, 26, 49, alii. Ad Hebraea magis apposite Codd. 22, 36, alii: ἐκ τῆς κ. αὐτῶν ἐκ τῆς κλ. αὐτοῦ. ²³ Sic Codd. 22, 23, 36, alii. ²⁴ Syro-hex. ²⁵ Sic Comp., Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. ²⁶ Post αὐλὴ μικρὰ Cod. 62 in textum infert: ἐπὶ τὰ ἐν ταῖς γωνίαις τῆς αὐλῆς, αὐλαὶ τεθυμαμέναι; ex duplici versione. ²⁷ Syro-hex.

✕ ²⁸ Idem: ²⁹ Hieron.: "Subter porticus... sive propter [subter?] accubita, quae Aq. στιβάδας interpretatus est, Sym. περιφράγματα, Theod. ipsum verbum Hebraicum posuit, iuroth." Syro-hex. affert: ✕ ³⁰ ³¹ Sic Codd. 49, 90, et Syro-hex. in marg. char. med. ³¹ Syro-hex. Cod. 87 pingit: + κατὰ τὸ κλίτος αὐλῆς, αὐλῆς ⁴. "Haec ὀβελισμένα desunt in Hebraeo."—Drach. Immo leguntur in fine v. 21 juxta distinctionem Hebraei.

CAP. XLVII. ¹ (Scholium?) Polychronii apud Nobil. ² Sic Codd. 87, 88, Syro-hex., et sine aster. Codd. XII, 22, 23, 36, alii. ³ Syro-hex. ⁴ Sic Cod. 87 (qui pingit: ✕ πρὸς τὴν π. τὴν ἕξω ⁴), Syro-hex., et sine aster. Cod. 88. ⁵ Polychron. apud Nobil. ⁶ Cod. Jes., teste Montef. Sic sine aster. Codd. 42, 87, 88, invito Syro-hex.

✕ ²⁸ Idem: ²⁹ Hieron.: "Subter porticus... sive propter [subter?] accubita, quae Aq. στιβάδας interpretatus est, Sym. περιφράγματα, Theod. ipsum verbum Hebraicum posuit, iuroth." Syro-hex. affert: ✕ ³⁰ ³¹ Sic Codd. 49, 90, et Syro-hex. in marg. char. med. ³¹ Syro-hex. Cod. 87 pingit: + κατὰ τὸ κλίτος αὐλῆς, αὐλῆς ⁴. "Haec ὀβελισμένα desunt in Hebraeo."—Drach. Immo leguntur in fine v. 21 juxta distinctionem Hebraei.

8. **אֶל-הַיָּמָה הַמַּוְצֵאִים**. *In mare (venit) educta (aqua)*. Ο'. ἐπὶ τὸ ὕδωρ τῆς διεκβολῆς. 'Ο 'Εβραῖος' τῆς ἀλμυρᾶς τῆς θαλάσσης.²¹
9. **וְבוֹא שְׁמַח הַנַּחַל**. *Venerit illuc torrens*. Ο'. ἂν ἔλθῃ ὁ ποταμὸς ✕ ἐκεῖ.²²
10. **וְתִרְדָּה יַעֲמְדוּ עָלָיו דְּוֹגִים**. *Et fiet ut stent juxta eum piscatores*. Ο'. καὶ στήσονται ἐκεῖ (alia exempl. στήσονται ἐπ' αὐτοῦ²³) ἀλείεις ✕ πολλοί.²⁴
11. **בְּצִנְאֲתָיו וְגִבְאֲתָיו לֹא יִרְפָּאוּ**. *Paludes ejus et lacunae ejus non sanabuntur*. Ο'. καὶ ἐν τῇ διεκβολῇ αὐτοῦ, + καὶ ἐν τῇ ἐπιστροφῇ αὐτοῦ.²⁵ καὶ ἐν τῇ ὑπεράρσει αὐτοῦ, οὐ μὴ ὑγιᾶσωσιν (alia exempl. τὰ τενάγη αὐτοῦ οὐ μὴ ἰαθῶσιν²⁶). Σ. *Cum vero egredietur (aqua) ad ea quae propinqua, οὐ μὴ ἰαθῇ*.²⁷
12. **יַעֲלָה**. *Crescet*. Ο'. ἀναβήσεται. Σ. *quasi naturaliter insita erat (arbor)*.²⁸
- מֵאֲבָל**. *Cibi*. Ο'. Πάντες βρώσιμον.²⁹
12. **לֹא-יָבֹול עֲלָהוּ**. *Non marcescet folium ejus*. Ο'. οὐ μὴ παλαιωθῇ ἐπ' αὐτοῦ. "Ἄλλος" δ' οὐκ ἀπορρησεται τὸ φύλλον αὐτοῦ.³⁰
- פָּרְיוֹ**. Ο'. ὁ καρπὸς ✕ 'Α. Θ. αὐτοῦ.³¹
- לְיָדוּשָׁיו**. *Singulis mensibus suis*. Ο'. τῆς καινότητος αὐτοῦ. "Ἄλλος" εἰς τοὺς μῆνας αὐτοῦ.³²
- עֲלָהוּ**. Ο'. ἀνάβασις αὐτῶν. *Alia exempl. ἡ ἀνάδοσις αὐτῶν*.³³
13. **יִוְסֶף חֲבָלָיִם**. *Josephus (accipiet) portiones (duas)*. Ο'. πρόσθεσις σχοινίσματος. Σ. Ἰωσήφ σχοίνισμα ἐκτεταμένον.³⁴
15. **עֲדָדָה**. Ο'. Ἡμασελδάμ. *Alia exempl. Σεδαδά, Σεδαδά, s. Σεδαδά*.³⁵
16. **הַמָּת בְּרוֹתָה סְבָרִים**. Ο'. Μααβθηράς, 'Εβραμηλιάμ. *Alia exempl. 'Εμάθ (s. Αἰμάθ), Βηρωθά (s. Βηρωθάμ), Σαβαρέμ (s. Σαμαρέμ)*.³⁶
- הַצֵּיר הַתִּיכוֹן**. *Hazer media*. Ο'. αὐλὴ τοῦ

²¹ Cod. Jes. in marg.: 'Ο 'Εβραῖος ἀπὸ τῆς διεκβολῆς, τῆς ἀλμυρᾶς τῆς θ. ἔχει. Pro **אֶל-הַיָּמָה הַמַּוְצֵאִים**, quod nonnihil obscuritatis habet, indicari videtur lectio **מֵאֲבָל**, a radice **אָבַל**, *acidus, salzus fuit*.

²² Sic Syro-hex. Codd. 87, 88 legunt et pingunt: ἂν ἐπέλθῃ ✕ ἐκεῖ ὁ ποταμὸς. Vox ἐκεῖ deest in Ald., Codd. 49, 68, alii.

²³ Sic Codd. 22, 23, 51, alii, et Syro-hex., qui in marg. char. med. affert: ἐκεῖ.

²⁴ Sic Syro-hex. (nisi forte pingendum: + πολλοί), et sine aster. Codd. 22, 23, 36, alii, et Theodoret. Mox ad ψυγμὸς σαγηνῶν ἔσται Syro-hex. in marg. char. med.: ψυγμοὶ σαγηνῶν ἔσονται.

²⁵ Obelus est in Cod. 87, Syro-hex. Mox ad ὑγιᾶσωσιν Syro-hex. in marg. char. med.: ἀγιάσωσιν (فجس), quae scriptura exstat in Codd. III, 49, 68, alii.

²⁶ Sic pro οὐ μὴ ὑγιᾶσωσιν Codd. 22 (cum κατέναντι pro τὰ τενάγη), 23 (cum ἰαθῇ), 36, alii, et Theodoret., ex duplici versione vocis **יָבֹול**.

²⁷ Syro-hex. **וְהַצֵּיר הַתִּיכוֹן יִשְׁכַּח**. Vid. Bernstein. in *Lex. ad Christom. Kirsch.* p. 232. Nimiae temeritatis foret, Symmacho vocem Pythagoricam attribueret, ἐμπεφυσισμένον ἦν.

²⁸ Hieron.: "Omne lignum pomiferum, sive, ut omnes vocem consona transtulerunt, βρώσιμον."²⁹ Codd. 22, 23 (cum οὐ pro ὁ), 36, alii, in textu: ὁ οὐκ ἀπορρησεται (sic) τὸ φ. αὐτοῦ, καὶ οὐ μὴ παλαιωθῇ ἐπ' αὐτοῦ, ex duplici versione.

Cf. Psal. i 3 in LXX. ³¹ Cod. Jes. Pronomen desideratur in Ald., Codd. 26, 49, alii.

³² Duplex versio, τῆς καινότητος αὐτοῦ εἰς τοὺς μ. αὐτοῦ, est in Codd. 22, 23, 36, alii, et Theodoret. Cod. Jes. in marg.: 'Ἐν ἄλλοις εἰς τοὺς μ. αὐτοῦ πρωτογενήσεται. (Pro πρωτοβολήσεται, πρωτογενήσεται (sic) est in Codd. 23, 51; πρωτοβολῆ γενήσεται (sic) in Codd. 22, 48.)

³³ Sic Codd. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. (حجلا; cf. Hex. ad Job. xiv. 14). Vulgatum tuetur Hieron.: "Pro foliis, quae Hebraice dicuntur **אֵל** ... LXX transtulerunt *ascensionem*."

³⁴ Syro-hex. **וְהָיָה כִּי יִשְׁכַּח חֲבָלָיִם**. Solus Cod. 23 ante πρόσθεσις infert: Ἰωσήφ διπλοῦν σχοίνισμα. Hieron.: "Pro eo quod nos diximus, quia Joseph duplicem funiculum habet, LXX transtulerunt, *augmentum funiculi*."

³⁵ Sic Ald., Codd. 49, 68, 87, 88, alii. Syro-hex. **עֲדָדָה**.

³⁶ Sic Ald., Codd. XII (in marg.), 49, 68, 87, 88, alii. Syro-hex. **מַאֲבָה**. Idem in marg. char. med. affert: **מַאֲבָה**, **מַאֲבָה**, **מַאֲבָה**, cui proxime accedit lectio Codd. 22, 23, 36, aliorum: **מַאֲבָה** (s. Μαάμ), Θηράς (s. ὁ Ἡιράς), 'Εφραῖμ, Ἡλιάμ. (In voce **מַאֲבָה** syllabam primam **א**, a Bernsteinio in *Zeitschrift* etc. T. III, p. 410 variis modis tentatam, vestigium esse crederimur scripturae 'Ἐλδμαάμ, quam exhibent Codd. 22, 36, 48.)

Σαυνάν. Alia exempl. αὐλαὶ τοῦ Θιχών.³⁷
Σ. αὐλή ἢ μέση.³⁸

17, 18. זְפַנְקָרָה וְגִבּוֹל הַמַּת וְאֵת פְּאֵת צַפְּוֹן. *Versus aquilonem, et terminus est Hamath: et sic habes latus septentrionale. Et latus orientale.* Ο'. καὶ τὰ πρὸς ἀνατολάς. ✕ Θ. κατὰ βορρᾶν, καὶ τὸ ὄριον Αἰμάθ, καὶ τὸ ὄριον βορρᾶ. κατὰ πρόσωπον ἀνατολῶν 4.³⁹

19. מִתְּמָר. *A Thamar.* Ο'. ἀπὸ Θαιμᾶν ÷ καὶ φοινικῶνος 4.⁴⁰ Οἱ λοιποὶ ἀπὸ Θάμαρ.⁴¹

עַד־יְמֵי מְרִיבוֹת. *Usque ad aquas Meriboth (contentionum).* Ο'. ἕως ὕδατος Μαριμῶθ. 'Ο Σύρος' ἕως ὑδάτων ἀντιλογίας.⁴²

נַחֲלָה. *Hereditas.* (Rectius pingitur נַחֲלָה, ad torrentem.⁴³) Ο'. παρεκτείνον. Σ. κληροuchia.⁴⁴

20. הַיָּם. Ο'. τῆς θαλάσσης, ✕ θαλάσσης 4.⁴⁵

22. יְהִיָּה. Ο'. Vacat. "Ἄλλος καὶ ἔσται.⁴⁶

22. יִפְּלוּ. *Cadent (sortes eorum).* Ο'. φάγονται. Alia exempl. ἔσονται.⁴⁷

Cap. XLVII. 20. ÷ ἕως εἰσόδου αὐτοῦ 4. τὰ πρὸς θάλασσαν ÷ 'Ἡμάθ 4.⁴⁸

CAP. XLVIII.

1. יַעֲיִן. Ο'. τοῦ Αἰλάμ. Alia exempl. τοῦ Αἰνάν.¹

וְאֶחָד. *Una (portio).* Ο'. μία. 'Α. Σ. ἐν.²

8. עַד־פְּאֵת יַמָּה. *Usque ad latus occidentale.* Ο'. Vacat. Alia exempl. ἕως τῶν πρὸς θάλασσαν.³

תְּהִיָּה הַתְּרוּמָה. *Erit oblatio (territorium sacrum).* Ο'. ἔσται ἡ ἀπαρχή. Σ. δώσετε τὴν ἀπαρχήν.⁴

9. עֶשְׂרֵת אֲלָפִים. Ο'. ἑξκοσι πέντε χιλιάδες. Alia exempl. δέκα χιλιάδες.⁵

10. יִמְחָה רַחֵב עֶשְׂרֵת אֲלָפִים וְקְדִימָה רַחֵב עֶשְׂרֵת אֲלָף. *Ο'. καὶ πρὸς θάλασσαν (alia exempl. add. εὖρος; alia, πλάτος⁶) δέκα χιλιάδες' ✕ καὶ*

³⁷ Sic Comp., Codd. 87, 88, et Syro-hex. (cum αὐλή). Idem ad Θιχών in marg. char. med. affert: ♦ **اوس**, τοῦ Αἰνάν, quae scriptura est Codd. 22, 23, 36 (cum Αἰνάν), aliorum, et nullo modo cum **اوس**, quod Bernsteinio l. c. in mentem venit, commutanda. ³⁸ Hieron.: "Domum autem, sive atrium *Thicon*, Sym. interpretatur, *atrium medium*." ³⁹ Cod. Jes., cum βορρᾶν in 2do loco pro βορρᾶ, quod ceteri omnes testantur. Sic sub aster. (cum *Ασιμάθ* pro Αἰμάθ) Codd. 87, 88, Syro-hex. (qui **اوس** habet); et sine aster. Ald. (sine cali posteriore), Codd. 22, 23, 36, alii. (Verba textus LXXviralis, καὶ τὰ πρὸς ἀνατολάς, desunt in Ald., Codd. XII, 26, 68, 106, et Syro-hex.; in ceteris post ἀνατολῶν leguntur.) ⁴⁰ Obelus est in Cod. 87, Syro-hex. ⁴¹ Hieron. De Locis Hebr. (Opp. T. III, p. 211): "Enam, terminus Damasei, sicut in Ezechiel [xlvi. 17, 19] legitur, ad orientem vergens a *Themam et Palmelis*; quae ceteri interpretes ediderunt, *Thamar*." ⁴² Theodoret.: ἕως ὑδάτων ἀντιλογίας· οὕτω γὰρ τὸ Μαριμῶθ ὁ Σύρος ἠρμύνησεν. Cod. 238 in marg.: ἕως ὕδατος ἀντιλογίας. Ad **اوس** (sic) Syro-hex. scholium affert: Μαριμῶθ, ἀντιλογία (**اوس**). Cf. ad Cap. xlvi. 28. ⁴³ Hieron. in Comment. ad Cap. xlvi. 28: "Pro quo LXX transtulerunt: *De Themam, et aqua Mariboth Cadens, hereditas usque ad mare magnum*, illud est observandum, in Hebraico eundem ser-

monem NEHELA, quia ambiguus sit, et *hereditatem* sonare, et *torrentem*; et hic magis *torrentem* accipi debere, quam *hereditatem*. Iste est enim torrens [hodie *Wady el-Arish*] qui ingreditur mare magnum Rhinocorurae, ut ante jam diximus." ⁴⁴ Syro-hex. **اوس** **فصل**. ⁴⁵ Sic Cod. 87, Syro-hex., et sine aster. Codd. XII, 23, 62, 88, 147. ⁴⁶ Sic Codd. 62, 147, qui aliorum interpretum, praesertim Aquilae, lectiones non raro in textum inferunt. ⁴⁷ Sic Codd. 22, 23, 48, alii, et Syro-hex. ⁴⁸ Cod. 87, Syro-hex. CAP. XLVIII. ¹ Sic Codd. III (cum Αἰνάν), 22, 23, 36, alii. ² Hieron. ad v. 23: "Quod in quinque et septem tribubus semper in fine ponitur *una*, subintelligitur vel *pars*, vel *possessio*, vel *hereditas*; licet Aq. et Sym. interpretentur genere neutrali, τὸ ὄριον, quod significat *terminum*." Vult dicere, opinor, ad ἐν neutrale subaudiendum esse τὸ ὄριον, non, ut Drusius et Montefalconius ceperunt, pro τῶν ὀρίων (v. 2) hos interpretes vertisse τὸ ὄριον. Cf. ad v. 23. ³ Sic Ald., Codd. III, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. ⁴ Syro-hex. **اوس** **فصل**. ⁵ Sic Comp., Codd. 22, 23, alii, et Syro-hex. in textu. Idem in marg. char. med.: *εἰκοσι καὶ* [sic Codd. II, III] *πέντε*. ⁶ Prior lectio est in Ald., Codd. III, 36, 42, 49, aliis; posterior in Codd. XII, 22, 23, 26, aliis, et probabiliter in Syro-hex.

πρὸς ἀνατολὰς πλάτος δέκα χιλιάδες^{4,7} καὶ πρὸς νότον (alia exempl. add. μῆκος⁹) εἴκοσι καὶ πέντε χιλιάδες.

10. וְהָיָה מִקְדָּשֵׁי הַיְהוָה בְּתוֹכָוּ. *Eritque sanctuarium Jovae in medio ejus.* Ο'. καὶ τὸ ὄρος τῶν ἁγίων ἔσται ἐν μέσῳ αὐτοῦ. Σ. ἵνα ἦ τὸ ἅγιασμα κυρίου ἐν μέσῳ αὐτοῦ.⁹

14. וְלֹא יִמָּוֵר. *Nec permutabit.* Ο'. οὐδὲ καταμετρηθήσεται. Ἄλλος οὐκ ἀλλαγῆσεται.¹⁰

וְלֹא יַעְבּוּר. *Nec transibit.* Ο'. οὐδὲ ἀφαιρεθήσεται (alia exempl. ἀφορισθήσεται¹¹).

וְרֵאשִׁית הָאָרֶץ. Ο'. τὰ πρωτογεννήματα τῆς γῆς. Θ. ἡ ἀπαρχὴ τῆς γῆς.¹²

15. הֵל. *Profanum.* Ο'. προτείχισμα. Ἄ. βέβηλον. Σ. Θ. λαϊκόν.¹³

וְלִמְרִישׁ. *In pomerium.* Ο'. εἰς διάστημα αὐτοῦ. Alia exempl. εἰς προάστεια αὐτοῦ.¹⁴

16. פְּאֵת צָפוֹן. *Latus septentrionale.* Ο'. ἀπὸ τῶν πρὸς βορρᾶν. Σ. πρόσωπον.¹⁵

17. מְרִישׁ. Ο'. διάστημα. Θ. ἀφόρισμα.¹⁶

18. לְעֵצֵי הַיְרוּבִית הַקֹּדֶשׁ. (in priore loco). *Juxta oblationem sacram.* Ο'. τὸ ἐχόμενον τῶν ἀπαρ-

χῶν τῶν ἁγίων. Σ. κατὰ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ ἁγίου. Θ. κατέναντι τῆς ἀπαρχῆς.¹⁷

20. רְבִיעִית. *Quartam partem.* Ο'. τετράγωνον. Σ. τετραμερές.¹⁸

וְאֶל-אַחֲזַת הָעִיר. *In possessionem urbis.* Ο'. ἀπὸ τῆς κατασχέσεως τῆς πόλεως. Σ. Θ. πρὸς τὴν κατάσχεσιν τῆς πόλεως.¹⁹

21. אֶל-פְּנֵי חַמֵּשׁ. *Ante quinque.* Ο'. ✕ Θ. κατὰ πρόσωπον²⁰ ἐπὶ πέντε.

עַל-פְּנֵי חַמֵּשׁ. Ο'. ἐπὶ ✕ πρόσωπον²¹ πέντε.

וְעֶשְׂרִים אֶלָּף. Ο'. πέντε καὶ εἴκοσι χιλιάδας. Σ. εἴκοσι καὶ πέντε χιλιάδων.²²

22. וּמִאֲחֻזַּת הַלְוִיִּם. Ο'. καὶ παρὰ τῶν Λευιτῶν. Alia exempl. καὶ ἀπὸ τῆς κατασχέσεως τῶν Λευιτῶν.²³

23. אָחַר. Ο'. μία. Ἄ. Σ. ἓν.²⁴

28. אֶל-פֶּתַח נֹגֵב הַיְמָנָה. *Ad latus meridionale versus austrum.* Ο'. [ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνατολὰς]²⁵ ἕως τῶν πρὸς λίβα.

מֵי מְרִיבַת. *Ad aquas Meribath (contentionis).* Ο'. καὶ ὕδατος Βαριμῶθ (Ἄ. διαδικασμοῦ. Σ. ἀντιλογίας²⁶). Aliter: Σ. ἐν ὕδατι νείκους.²⁷

⁷ Sic Syro-hex., et sine aster. Ald., Codd. XII (sine prors), 22, 23, 26, alii. ⁸ Sic Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 36, alii, et Syro-hex.

⁹ Syro-hex. **וְהָיָה מִקְדָּשֵׁי הַיְהוָה בְּתוֹכָוּ**. Codd. 22, 23, 36, alii, in textu: καὶ ἔσται τὸ ἅγ. κυρίου ἐν μέσῳ αὐτῶν.

¹⁰ Syro-hex. in marg. char. med. **וְלֹא יִמָּוֵר**. ¹¹ Sic Codd. 62, 147, et, ut videtur, Syro-hex., qui **וְלֹא יַעְבּוּר** vertit. ¹² Syro-hex. **וְרֵאשִׁית הָאָרֶץ**.

¹³ Hieron.: "Quod nos vertimus in *profanum*, pro quo Aq. βέβηλον, Sym. et Theod. λαϊκόν transtulerunt, LXX dixerunt *προτείχισμα* [ἤλ], quod *antemurale* possumus dicere." ¹⁴ Sic Codd. 22, 23, 36, alii, fortasse ex Symmacho. Cf. Hex. ad Jos. xiv. 4. xxi. 2.

¹⁵ Syro-hex. **פְּאֵת צָפוֹן**. ¹⁶ Idem: **מְרִישׁ**. Cf. ad Cap. xlv. 2. ¹⁷ Idem: **וְאֶל-אַחֲזַת הָעִיר**.

In posteriore loco pro *ai* ἀπαρχὰ τοῦ ἁγίου Codd. 22, 23, 36, alii, habent: κατέναντι τῆς ἀπ. τοῦ ἁγίου. Cf. ad Cap. xlv. 6. ¹⁸ Syro-hex. **רְבִיעִית**.

¹⁹ Idem: **וְאֶל-אַחֲזַת הָעִיר**. ²⁰ Cod. Jes. Sic in textu Ald., Codd. III, 22, 23, 26, alii, et sub aster. Codd.

87, 88, Syro-hex. Hieron.: *contra faciem*. ²¹ Sic Codd. 87, 88, Syro-hex. (qui male pingit: ✕ ἐπὶ ⁴ πρόσωπον, consentiente etiam Cod. B), et sine aster. Ald., Codd. 22, 23, 26, alii. Hieron.: *contra faciem*. ²² Syro-hex.

וְעֶשְׂרִים אֶלָּף. ²³ Sic Ald., Codd. III (sine kai), XII, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. ²⁴ Pro hac nota hexaplati Montef., praeunte Drusio, affert: **וְנֹגֵב** (v. 24). Ἄ. Σ. τὸ ὄριον. Ο'. τῶν ὀρίων, notans: "Hieronymus: de ejus sensu sine causa ambigit Drusius, ut quisque videre possit." Sed vid. ad v. 1. ²⁵ Haec desunt in Comp., Codd. II, III, XII, 22, 23, 26, 36, aliis, et Syro-hex., e quibus Codd. 22, 23, 36, alii, non λίβα, sed θάλασσαν habent.

²⁶ Sic Montef., ex Hieronymo, ut videtur, in libello De Locis Hebr. (Opp. T. III, p. 250): "Meriboth, ejus meminit Ezechiel [xlvii. 10] dicens: *Usque ad aquam Meriboth*; pro quo Aquila, *lites*; Symmachus, *jurjia*, vel *contradictiones*, interpretantur." Concisus Euseb. in Onomastico: Μαριμῶθ. ἕως ὕδατος Μαριμῶθ, Ἰερεκίηλ. Ἀκύλας διαδικασμοῦ, ἀντιλογίας; ubi Symmachi nomen siletur. ²⁷ Syro-hex. **וְעֶשְׂרִים אֶלָּף**. Ad

DANIEL.

IN LIBRUM DANIELIS

MONITUM.

“**LECTOREM** admoneo (inquit Hieronymus Praefat. in Dan.) *Danielem non juxta LXX interpretes, sed juxta Theodotionem Ecclesias legere, qui utique post adventum Christi incredulus fuit; licet eum quidam dicant Ebionitam, qui altero genere Judaeus est. Sed et Origenes de Theodotionis opere in editione vulgata asteriscos posuit, docens defuisse quae addita sunt; et rursus quosdam versus obelis praenotavit, superflua quaeque designans. Cumque omnes Christi Ecclesiae tam Graecorum quam Latinorum, Syrorumque et Aegyptiorum hanc sub asteriscis et obelis editionem legant, ignoscant invidi labori meo, qui volui habere nostros quod Graeci in Aquilae et Theodotionis ac Symmachi editionibus lectitant. Et si illi in tantis divitiis doctrinarum non contemnunt studia hominum Judaeorum, cur Latina paupertas despiciat hominem Christianum, cujus si opus displiceat, certe voluntas recipienda est?*—Haec Hieronymus, cujus prostroma verba non carent difficultate, quae in *Praeliminaribus* [p. 64] excutietur. Cum autem, ut ille ait, Ecclesiae Danielem non secundum LXX, sed secundum Theodotionem legerent, hic contigit ut editio τῶν Ο' prorsus exciderit, et Theodotionis sola remanserit. Varias autem lectiones et interpretationes mutuati sumus ex codicibus et libris, quorum catalogum subjicimus.

“Codex Regius bombycinus, XIII saeculi, qui est Catena in Prophetas omnes, de quo in *Monitis* [ad *Jesaiam* et *Jeremiam*] supra.

“Codex antiquissimus, IX saeculi, Sangermanensis, olim Corbeiensis, Hieronymi in *Danielem*.

“Eusebius in *Demonstratione Evangelica* [Parisiis, 1628].

“Joannes Chrysostomus in *Danielem*, editus a Cotelerio anno 1661 [in libro qui inscribitur: *S.P.N. Joannis Chrysostomi Quatuor Homiliae in Psalmos*, etc. p. 65; necnon ab ipso Montefalconio, *Opp. Tom. VI*, pp. 199–253].

“Hieronymus in *Danielem* editus a Joanne Martiano nostro [*Opp. Tom. V*, pp. 617–736, juxta edit. Vallarsii et Maffaeii].

“Theodoretus in *Danielem* [*Opp. Tom. II*, pp. 1053–1304].

“Polychronius ex *Catenis* [editus a Maio in *Scriptorum Veterum Nova Collectio*, *Tom. I*, P. II, pp. 105–160].

“Chronicon Alexandrinum [ad *Cap. v. 12, 13*].

“Editionis Romanae et Drusii Notae.”—MONTEF.

In Codice (XII) Marchaliano, teste Holmesio, lectiones interpretum aliorum ad Danielem, secundum Theodotionem scilicet editum, fere nullae notantur.

Nihil certius quam quod ipse Hieronymus in Comment. ad Cap. iv. 5 iterum tradit, *judicio magistrorum Ecclesiae editionem τῶν Ο' in hoc volumine repudiata esse, et Theodotionis vulgo legi, quae et Hebraeo, et ceteris translatoribus congruit.* Quod igitur idem Hieronymus in Prologo testatur, *omnes Christi Ecclesias hanc sub asteriscis et obelis editionem legere*, non de privata peculiaris hujus voluminis lectione, quae Montefalconii in *Praeliminaribus* est sententia, intelligi oportet, sed de integra editione vulgata, sive LXXviri, ab Origene recognita; quod opus Ecclesiis Graecorum, Latinorum, Syrorum, et Aegyptiorum probatum fuisse, et in suis cujusque linguis lectum, nemo jam nescit. Atque hoc quidem contra Montefalconium perspicue probat Vallarsius ad Prologi locum; sed causam suam nimis cupide agens, quum loco laudato affirmat S. Doctor, Origenem in editione vulgata asteriscos atque obelos de Theodotionis opere posuisse, id de singulari Danielis libro intelligi posse negat; qui enim id fieri potuit, ut de Theodotionis editione ad Theodotionis editionem (neque enim vulgata erat hujus libri alia) Origenes obelos poneret et asteriscos? Sed ut concedamus Theodotianeam hujus voluminis versionem non modo *vulgatae*, verum etiam *LXXviri editionis* nomen improprie sibi adscivisse*, id non prohibet quominus Origenes, quem genuinam, sed repudiata, Seniorum versionem in manibus habuisse constat, ei in praesenti, aequae ac in ceteris omnibus S. Scripturae libris, medicam manum admovent. Quin immo ita eum non facere potuisse, sed fecisse, luculenter demonstrat ipsa libri Danielis Graeca versio LXXviri, *obelis et asteriscis distincta*, quae cum diu interciderit putabatur, tandem ex singulari codice Chisiano Romae anno 1772 edita est; quam post paucos annos excepit ejusdem libri versio Syriaca hexaplaris, seu potius tetraplaris, quae Mediolani anno 1788 lucem vidit. De his egregiis nostri operis subsidiis nunc breviter disserendum.

Graecae editionis titulus sic habet: *Δανιὴλ κατὰ τοὺς Ο' ἐκ τῶν τετραπλῶν Ὠριγένους. Daniel secundum LXX, ex Tetraplis Origenis nunc primum editus e singulari Chisiano codice annorum supra DCCC. Romae, typis Propagandae Fidei, MDCCLXXII.* Continet, praeter diu desiderata Graeca Danielis secundum LXX cum annotationibus singulis capitibus subjectis, et Theodotionis versionem ex eodem codice descriptam †, cum variis lectionibus ex

* Vid. Hex. ad Cap. ix. 24. xii. 3.

† Versioni Theodotionis in hoc codice praefigitur titulus plane singularis, ab Holmesio ne exscriptus quidem: ΤΟ ΕΙΡ ΑΓΓΥΙΝΟΣ ΔΑΝΙΗΛ, de quo vid. De Magistris in *Daniele secundum LXX*, pp. 125 sqq. Nimirum argumentatur, vel potius argutatur, V. D., honorifico hoc τοῦ εἰρ, sive *angeli*, nomine Danielem appellari, velut ceteros homines praetergressum, naturamque adeptum nobiliorem; idque non solum a suis, verum etiam a barbaris, modo

huc pertineat locus Athenaei XIV, p. 633 D, ubi inducitur Ἀγγάρης quidam, vatum (τῶν ῥῥῶν) celeberrimus, de Cyro sub figura ferae truculentae vaticinans: esse autem Ἀγγάρης Chaldaeum Ἰψῆ Graeca terminatione prolatum. Sed cum haec explanatio cum neutro articulo nullo modo consistere possit, magis verisimile est, verba, τὸ εἰρ ἄγρυπτος, merum esse scholium alieno loco appictum; quale ad Cap. iv. 10 Nobilius affert: Τὸ δὲ εἰρ οὐδὲν ἕτερον ἢ ἐγγρηγῶς καὶ ἄγρυπτος ἐρμηνεύεται.

Vaticano codice quodam (non eo celeberrimo Vat. 1209, qui error est Holmesii) erutis, aliaque minoris momenti opuscula, *Apologiam sententiae Patrum de LXXviri versione*, in quinque dissertationes distributam, quae dimidiam fere voluminis partem, pp. 307-632, occupat. Nomen editoris, cum a titulo usque ad colophonem nusquam appareat, ipse, ut videtur, ignorari voluit editor. Tantummodo in Praefatione p. xxxiv JOSEPHUM BLANCHINUM memorat, ut qui primus versionem Danielis LXXviralem in Chisiano codice latentem deprehenderit, et ad ipsum codicem edendum animum intenderit. Specimen quidem propositae editionis jampridem dederat ipse Blanchinus in *Vindiciis Canoniarum Scripturarum*, Tom. I, p. 279, praemissa notitia: "Igitur a sapientissimo et pientissimo viro, Domino Vincentio de Regibus presbytero reverendo, in Bibliotheca Apostolica interprete linguae sanctae, et in Graeca apprimè versato, fiet valde accurata collatio laudati codicis Chisii cum insigni illo Vaticano, Xisti V Pont. Max. jussu in lucem edito, et ad singula loca, ubi aliquid interest inter utrumque, praecipuae afferentur editiones." Haec non discrepant ab iis quae in Praefatione ad Ezechielem ab eodem Vincentio De Regibus ex dicto codice elaboratum fusius declaravit Josephus Coster; scilicet Vincentium ipsum codicis evulgandi propositum in animo concepissem, perque XXV annos in opere suscepto desudasse. "Ac primo quidem," ut Costeri verbis utar, "totius codicis verba transcripsit, tum Latine vertit, denique versionem suam diligentissime comparavit cum antiquissimis codicibus, qui in Bibliotheca Vaticana et Barberina asservantur, et vero etiam variantes adjecit lectiones, quas notis eruditissimis illustravit. Hanc totam lucubrationem suam descripsit iterum, et in quatuor libros distribuit, quos typis mandasset, nisi si aeris ad expensas necessarii vetuisset inopia... Opportune vero factum est, ut per ea tempora Romae floreret Josephus Blanchinus... qui cum opibus satis abundaret, amico pollicitus est, sese expensas ad opus edendum necessarias soluturum, atque adeo nonnullas dissertationes adjecturum rem sacram attingentes, quas ipse elaborasset... Cum omnia praesto essent ut opus typis mandaretur, morbo confectus Blanchinus excessit e vita. Doluit sane V. De Regibus tum ob acerbissimum amici doctissimi interitum, tum vero etiam quod se a concepta edendi codicis spe repente dejectum sensit. Itaque sua sibi manuscripta retinuit, Blanchini dissertationes ad illius heredes transmisit. Haud ita multo post, vir quidam ex iis qui literatores haberi volunt, cum Blanchini bibliothecam et memoratas dissertationes coemisset, de ipsis illis suo nomine in lucem edendis cogitavit. Verum cum nulli plane usui futuras animadverteret, a Vincentii opere sejunctas, auctoris inire gratiam et familiaritatem studuit, eique persuasit, ut sibi manuscripta traderet ad codicem evulgandum... Paucis elapsis mensibus, De Regibus gravem in morbum incidit... quo miserrimo optimi senis statu in rem suam abusus callidus homo, primum librum, qui Danielis versionem comprehenderet, typis mandandum curavit anno 1772; ac licet non se scripsisset operis auctorem, tamen illud effecit, ut literariae ephemerides eximiis suum nomen laudibus extolleret." Inter eos qui vulgarem de solo operis auctore opinionem sanxerunt, censendus est Bugatus noster, qui Danieli suo sic praefatus est: "Anni sunt decem et quinque, ex quo Graeca versio libri Danielis LXXII interpretum, diu multumque a sacris philologis expetita, magno cum eorum plausu edita Romae est a P. SIMONE DE MAGISTRIS, Oratorii eximio ornamento, ex singulari

codice annorum supra octingentos insignis Bibliothecae Chisianae. Diuturnum desiderium summamque expectationem abunde aedepol expleverunt egregiae annotationes, praeclarissima anecdota, doctissimaeque disceptationes a clarissimo Editore subjectae, in quibus cum singularis linguarum orientalium peritia, tum incredibilis quaedam perreconditae eruditionis varietas et copia maxime elucet." Idem p. xxix narrat: "De quibus [Romanae editionis erratis] quum doctissimum Editorem Romae consulere, is candidissime mihi fassus est, Chisianum autographum, quo tempore ejus editio abs se curabatur, impervium sibi fuisse; seque usum esse recentissimo apographo, quod cl. Franciscus [Josephus] Blanchinus, primus quippe editionis auctor, paucis ante annis exarandum sibi curaverat."—E quibus omnibus justa conclusio hujusmodi esse videtur; in opere laudato Blanchinum, Vincentium De Regibus, et Simonem De Magistris, suas quemque partes laudesque habuisse; quarum tamen certa et accurata distributio hodie nec fieri potest, nec si posset, operae pretium foret. Instat dies, quo non amplius decantabitur tritum illud, *Sic vos non vobis*; sed CUIQUE SUUM summus rerum humanarum Arbitr assignabit.

Editionis Romanae textum leviter emendatum (e.g. *εὐειδείς* pro *ἐνειδείς* Cap. i. 4) repetivit Holmesius, cum variis lectionibus e Cod. 88 (qui non est Chisianus modo laudatus, sed apographum ejus in usum Leonis Allatii factum, ut in Monito ad Ezechielem p. 766 probavimus) et *Latina translatione* versionis Syro-hexaplaris excerptis. Eundem textum denuo edidit, secundum versionem Syro-hexaplarum recognovit, annotationibus criticis et philologicis illustravit Henricus Augustus Hahn, Lipsiae 1845; quem potissimum ducem habuit Tischendorfius in altera editione Veteris Testamenti juxta LXX interpretes, ut tamen in textu emaculando interpreti omnium optimo Syro minus aequo tribuerit.

Tandem ventum est ad versionem Syro-hexaplarum, quae prodiit Mediolani anno 1788 sub titulo: *Daniel secundum editionem LXX interpretum ex Tetraptis desumptam. Ex Codice Syro-estranghelo Bibliothecae Ambrosianae Syriace edidit, Latine vertit, praefatione notisque criticis illustravit Caietanus Bugatus, S. Th. I. V. et Collegii Ambrosiani Doctor.* Vir eruditissimus condiciones sibi propositas, quas in Monito ad Psalmos p. 85 exscripsimus, summa fide observavit. Textum codicis accuratissime praesentavit. Versio Latina, in qua ornanda Romanum interpretem Danielis Chisiani ut plurimum secutus est, fortasse hic illic castigatione eget. Annotationum scopus potissimus est Syriaci textus cum Chisiano collatio, ubi alter ab altero differre deprehenditur; ex qua collatione non exiguum segetem castigationum Chisiana lectionis sibi subnatam esse autumat. Ne quis vero errores omnes a se annotatos Chisiano codici ascribendos existimet, hujus *σφάλματα* ab editionis erroribus (quos neque numero neque gravitate comparandos esse cum iis quos cum ipso autographo communes habet, testatur) accurate distinxit, quod iterata ejusdem codicis collatione, dum Romae commoraretur, perficere potuit.

Quod superest, in Hexaplis nostris ad Daniele digere, Theodotionis versionem, Ecclesiae auctoritati obsequentes, praerogativam tribuimus; cui textum LXXviralem, sive

qualem De Magistris et Holmesius eum ediderunt, sive emendatum, et, ubi lacunosus erat, expletum subjunximus, annexis, ubi exstabant, Aquilae et Symmachi lectionibus. Praeterea ad textum Theodotionis non spernendam variantium segetem, quae ceterorum interpretum, praesertim Aquilae, manum produnt, praebuit par librorum, qui in Catalogo Holmesiano sic designantur:—

62. Codex Biblioth. Collegii Novi in Academia Oxoniensi, in fol., saec. XIII, continuate scriptus... Titulum initialem habet: Ἀρχὴ ἐξ καὶ δέκα προφητῶν κ. τ. ἐ. . . . Daniel inscribitur: Κατὰ Θεοδοσίωνα.
147. Codex Bibliothecae Bodleianae, olim Laud. K. 96, nunc Laud. Graec. 30. Continet libros Proverb., Ecclesiast., Cant. Cant., et Jobi, singulos cum Catena; etiam IV Prophetas majores, et XII Prophetas minores.

DANIEL.

CAPUT I.

2. אֶרֶץ שִׁנְעָר. *In terram Sinear (Babyloniae).* Θ. *eis γῆν Σενναάρ.* Ο'. *eis Βαβυλώνα.*¹

בֵּית אֱלֹהֵינוּ וְאֶת-הַנְּזִילִים. *In domum deorum suorum; et vasa.* Θ. *οἴκου (alia exempl. οἴκον, s. eis οἶκον²) τοῦ θεοῦ αὐτοῦ, καὶ τὰ σκεύη.* Ο'. ✕ *eis οἶκον τοῦ θεοῦ αὐτοῦ, καὶ τὰ σκεύη*³.

3. לְאַשְׁפָּזֵי. Θ. τῶ Ἀσφανεζ. Ο'. Ἀβισεδρί.⁴

רַב כְּרִיכּוֹ. *Praefecto eunuchorum suorum.* Θ. *τῶ ἀρχιευνούχῳ αὐτοῦ.* Ο'. *τῶ ἑαυτοῦ ἀρχιευνούχῳ.* *Ἄλλος· διδασκάλῳ εὐνούχων αὐτοῦ.⁵

וּמִן-הַפְּרִמִּיּוֹת. *Et e primoribus.* Θ. *καὶ ἀπὸ τῶν φορβορμῖν.* Ο'. *καὶ ἐκ τῶν ἐπιλέκτων.*⁶

'Α.. ἐκλεκτῶν. 'Α. (juxta ed. 2^{dam}).. τυράννων. Σ.. Πάρθων.⁷ 'Ο' Ἐβραῖος· τῶν εὐγενῶν.⁸

4. בְּהֵיכַל הַמְּלָכָה. *In palatio regis.* Θ. *ἐν τῷ οἴκῳ ἐνώπιον τοῦ βασιλέως.*⁹ Ο'. *ἐν τῷ οἴκῳ ('Α. Σ. ἐν τῷ ναῶ¹⁰) τοῦ βασιλέως.*

פָּרִשׁ. *Literas.* Θ. Ο'. γράμματα. 'Α. βιβλίον.¹¹

8. וְלֹא-תִשְׁתַּבַּח בְּפִתְּחֵי הַמְּלָכָה. *Ut ne prolueret se cupidius regis.* Θ. *ὡς οὐ μὴ ἀλισγηθῆ (alia exempl. τοῦ μὴ ἀλισγηθῆναι¹²) ἐν τῇ τραπέζῃ τοῦ βασιλέως.* Ο'. *ὅπως μὴ ἀλισγηθῆ ἐν τῷ δείπνῳ τοῦ βασιλέως.* Σ. *ἵνα μὴ μιανθῆ διὰ τῆς τροφῆς τοῦ βασιλέως.*¹³

10. אֲשֶׁר־בָּעַיִן. *Tetricos.* Θ. σκυθρωπά. Ο'. διατετραμμένα καὶ ἀσθενῆ. 'Α. κατεστραμμένα.¹⁴

CAP. I. ¹ Cod. 87: *eis Βαβυλώνα eis γῆν Σενναάρ, invito Syro-hex., qui ~~ל~~ tantum habet. Ad Σενναάρ Nobil. affert: Schol. Βαβυλώνος; unde Montef.: "Ἄλλος· eis γῆν Βαβυλώνας.* ² Prior lectio est in Ald., Codd. III, 34, 62; posterior in Codd. 42, 49, 232. ³ Syro-hex. In Cod. 87, absente asterisco, metobelus tam post αὐτοῦ, quam post σκεύη appictus est. ⁴ Cod. 87. Syro-hex. ~~الحذر~~. Montef. e Reg. bombyc. affert: "Ἄλλος· Ἀβιεζδρι διδασκάλῳ εὐνούχων αὐτοῦ. Hieron.: "Pro *Aephanez* in editione vulgata Ἀβριεσδρι [Cod. Vat. ABHICAPI; Sangerm. *Abiesri*] scriptum reperi." ⁵ Reg. bombyc. Syro-hex. in marg. sine nom.: ~~ל~~ ~~ל~~ ~~ל~~. "Lectiones, quae absque interpretis nomine occurrunt, plerumque sunt Theodotionis, uti conferenti patebit. Hanc tamen, textum Hebraicum presse sequentem, Aquilae esse censeo."—*Biugatus*. Cf. ad Cap. ii. 14. ⁶ Cod. 87, teste De Mag. Syro-hex. ~~ל~~ ~~ל~~ ~~ל~~. Cod. 88 affert: *καὶ ἐκ τῶν ἐπιλέκτων καὶ ἐκ τῶν ἐκλεκτῶν.* ⁷ Hieron.: "Pro φορβομ-

μιν, quod Theod. posuit, LXX et Aq. *electos* transtulerunt, Sym. *Parthos*, pro verbo nomen gentis intelligens; quod nos juxta editionem Hebraeorum quae κατ' ἀκριβειαν legitur [h. e. Aquilae alteram], in *tyrannos* vertimus, maxime quia praecedit, *de regio semine.*" Nobil. affert: Schol. Πάρθων. Minus probabiliter Theodoret.: *ὁ δὲ Σ. τὸ πορβορμῖν ἐπιλέκτους ἡρμύνησε.* ⁸ Reg. bombyc. ⁹ Ed. Rom. Reprobant ἐν τῷ οἴκῳ Codd. III, 106, 233; ἐνώπιον autem (superpositum in Cod. II) abest a Codd. 22, 23, 26, aliis. ¹⁰ Syro-hex. ~~ل~~ ~~ل~~ ~~ل~~. Cf. Hex. ad Psal. xlv. 9. ¹¹ Idem: ~~ل~~ ~~ل~~ ~~ل~~. Cf. ad v. 17. ¹² Sic Codd. 23, 36, alii, Theodoret. ¹³ Syro-hex. ~~ل~~ ~~ل~~ ~~ل~~. Nobil. affert: Schol. μιανθῆ; et sic Cod. 233 in marg. ¹⁴ Syro-hex. ~~ل~~ ~~ل~~ ~~ل~~. Mox ad καταδικάσῃτε Nobil. affert: Schol. καταδικασθῆναι παρὰ τοῦ βασιλέως ποιήσῃτε; unde Montef. edidit: "Ἄλλος· καταδικασθῆναι ποιήσῃτε.

10. מְהַלְכֵי אֶשְׁרֵי קְנִיָּלָהֶם. *Prae adolescentibus qui coaeui vestri sunt.* Θ. παρὰ τὰ παιδάρια τὰ συνήλικα ὑμῶν. Ο'. παρὰ τοὺς συντρεφόμενους ὑμῖν νεανίας τῶν ἀλλογενῶν.¹⁵

12. בִּ. *Explora.* Θ. Ο'. πείρασον. "Ἄλλος· δοκίμασον."¹⁶

מְהַלְכֵי. *De oleribus.* Θ. ἀπὸ τῶν σπερμάτων (alia exempl. add. τῆς γῆς¹⁷). Ο'. ἀπὸ τῶν ὀσπρίων τῆς γῆς.

14. וַיִּנְסֶם. *Et exploravit eos.* Θ. Ο'. καὶ ἐπέειρασεν αὐτούς. "Ἄλλος· καὶ ἐδοκίμασε τὴν εἰδέαν αὐτῶν."¹⁸

15. וּמִקְצֵת יָמִים עֶשְׂרָה. Θ. καὶ μετὰ τὸ τέλος τῶν δέκα ἡμερῶν. Ο'. μετὰ δὲ τὰς δέκα ἡμέρας.¹⁹

וַיְרִיאֵי בֶשֶׂר מִן. *Et ipsi pinguiores carne.* Θ. καὶ ἰσχυραὶ (alia exempl. καὶ αὐτοὶ ἰσχυροὶ²⁰) ταῖς σαρκὶν ὑπέρ. Ο'. καὶ ἡ ἕξις τῶν σωματίων κρείσσων.

17. בְּכָל־סֵפֶר. *In omnibus literis.* Θ. ἐν πάσῃ γραμματικῇ. Ο'. ἐν πάσῃ γραμματικῇ τέχνῃ. 'Α. ἐν παντὶ βιβλίῳ.²¹

18. לִפְנֵי בְּנֵי־נָצַר. Θ. ἐναντίον Ναβουχοδονόσορ. Ο'. πρὸς τὸν βασιλεῖα Ναβουχοδονόσορ. "Ἄλλος· πρὸς Ναβουχοδονόσορ."²²

20. עַל־כָּל־הַחֲרָטְמִים וְהַשְּׂפִים. *Super omnes magos et incantatores.* Θ. παρὰ πάντας τοὺς ἐπαιδοὺς καὶ τοὺς μάγους. Ο'. ὑπὲρ τοὺς σοφιστὰς καὶ τοὺς φιλοσόφους.²³

Cap. I. 17. Ο'. ÷ καὶ ἐν πάσῃ σοφίᾳ 4.²⁴ 20. ÷ σοφωτέρους 4. ÷ καὶ ἐδόξασεν αὐτούς—καὶ ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ 4.²⁵

CAP. II.

1. וַתְּפָעֵם רִחוֹ וַשְּׁנָתוֹ נְהִיתָה עָלָיו. *Et commotus est spiritus ejus, et sompnus ejus fuerat (esse desierat) super eo.* Θ. καὶ ἐξέστη τὸ πνεῦμα αὐτοῦ, καὶ ὁ ὕπνος αὐτοῦ ἐγένετο (alia exempl. ἀπεγένετο¹) ἀπ' αὐτοῦ ('Α. ἐπ' αὐτόν²). Ο'. καὶ παραχθῆναι ἐν τῷ ἐνπνίῳ αὐτοῦ, καὶ ὁ ὕπνος αὐτοῦ ἐγένετο ἀπ' αὐτοῦ. Σ. καὶ διηπόρει τὸ πνεῦμα αὐτοῦ, καὶ ὕπνος ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ.³

2. לַחֲרָטְמִים. *Magos.* Θ. Ο'. τοὺς ἐπαιδοὺς. Οἱ λοιποὶ ὁμοίως.⁴

3. וַתִּפְעַם רִחוֹ לְדַעַת אֶת־הַחַלּוֹם. *Et commotus est spiritus meus, ut sciam somnium.* Θ. καὶ ἐξέστη τὸ πνεῦμά μου τοῦ γνῶναι τὸ ἐνύπνιον. Ο'. καὶ ἐκινήθη μου τὸ πνεῦμα· ἐπιγνῶναι οὖν θέλω τὸ ἐνύπνιον. Σ. διαπορῶ ἐν τῇ ψυχῇ μου τοῦ γνῶναι τὸ ἐνύπνιον.⁵

4. לְעַלְמִין. Θ. εἰς τοὺς αἰῶνας. Ο'. τὸν αἰῶνα.⁶

¹⁵ Cod. 87. Reprobat τῶν ἀλλογενῶν Syro-hex. ¹⁶ Schol. apud Nobil., et Cod. 36 in marg. alia manu.

¹⁷ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 26, 34, 36, alii, et Chrysost. (In v. 16 ad σπέρματα Nobil. affert: Schol. ὄσπρια; quae non est nisi versio LXXviralis.) ¹⁸ Montef., qui ἰδέαν scribit. Rectius, ut videtur, quasi scholium affert Nobil.

Cod. 136 in marg.: καὶ ἰδοκ. τὴν ἰδιάν (sic) αὐτῶν. (Scriptionem εἰδέαν, a Parsonio ne memoratam quidem, passim tumentur Codd. Vat., Alex.) ¹⁹ Syro-hex. In Cod. 87 particula abest. ²⁰ Sic Codd. 22, 34, 36, alii, Chrysost., Theodoret. Lectio καὶ ἰσχυροὶ est in Codd. II (a 1ma manu), III, 106.

²¹ Polychron. apud Mai. S. V. N. C., T. I, P. II, p. 107. Montef. notat: "Α. ἐν παντὶ τῷ βιβλίῳ. MS. Reg. ex Polychronio." Hieron.: "In omni libro et sapientia; pro quo Sym. [immo LXX] interpretatus est, artem grammaticeam." Nobil.: Sch. ἐν παντὶ τῷ βιβλίῳ (sic).

Tandem Syro-hex. †. ²² Montef. ex

Chrysostomo. Est mera lectio LXXviralis. ²³ Cod. 87, Syro-hex. Hieron.: "Pro hariolis et magis, vulgata editio sophistas et philosophos transtulit." ²⁴ Syro-hex. In Cod. 87 metobelus tantum pingitur. ²⁵ Cod. 87, Syro-hex.

CAP. II. ¹ Sic Codd. 22, 34, 36, alii, Theodoret. ² Syro-hex. †. ³ Idem: †. ⁴ Hieron.: "Quos nos hariolos, ceteri ἐπαιδοὺς interpretati sunt, id est, incantatores." Ad τοὺς ἐπ., καὶ τοὺς μάγους, καὶ τοὺς φαρμακοὺς, Nobil. e Polychronio affert: "Ο Σύρος συντόμος λέγει, τοὺς σοφούς τῆς Βαβυλωνίως." ⁵ Syro-hex. †. ⁶ Cod. 87.

Syro-hex. †, quo auctore Holmesius et Hahnus

- 5. מִלְתָּהּ מִנִּי אֲנִידָא. *Res a me abiit* (e memoria excidit). Aliter: *Verbum* (mandatum) *a me processit*. Θ. ὁ λόγος ἀπ' ἐμοῦ ἀπέστη. Ο'. ✕ ὁ λόγος ἀπ' ἐμοῦ ἀπέστη 4.⁷
- 6. לָהֶן... לְהִנִּי. *Propterea... ostendite mihi*. Θ. πλὴν... ἀπαγγέλατέ μοι. Ο'. δηλώσατε οὖν μοι.⁸
- 8. אֲנִידָא מִנִּי. Θ. Ο'. ἀπέστη ἀπ' ἐμοῦ. 'Ο Σύρος· ἀπατᾷ με.⁹
- 9. וְאֲנִידָא. *Ut sciam*. Θ. καὶ γνώσομαι. Ο'. τότε γνώσομαι.¹⁰
- 10. כָּל-קָבֵל דִּי כָל-מְלָךְ רַב וְשִׁלְטִי מְלָה כְדָנָה לָא שְׁלָא. *Quam ob causam nullus rex, quamvis magnus et potens, rem talem quaesivit*. Θ. καθότι πᾶς βασιλεὺς μέγας καὶ ἄρχων ῥῆμα τοιοῦτον οὐκ ἐπερωτᾷ. Ο'. καὶ πᾶς βασιλεὺς καὶ πᾶς δυνάστης τοιοῦτο πρᾶγμα οὐκ ἐπερωτᾷ. Σ. ἀλλ' οὐδέ τις βασιλεὺς ἢ μέγας ἢ ἐξουσιαστής ῥῆμα τοιοῦτον ἐρωτᾷ.¹¹
- 14. רַב-טַבְּחִיָּהּ. *Praefecto carnificum* (satellitum regis). Θ. Ο'. τῷ ἀρχιμαγείρω. 'Α. διδασκάλω mactatorum.¹²
- 15. עֵינָה וְאָמַר לְאַרְיֹחַ שְׁלִיטָא דִּי-מַלְכָּא. *Orsus est et dixit Ariocho principi regis*. Θ. ἄρχων τοῦ βασιλέως. Alia exempl. praemitt. καὶ ἐπυνοθάνετο αὐτοῦ, λέγων.¹³ Ο'. καὶ ἐπυνοθάνετο αὐτοῦ, λέγων ✕ ἄρχων τοῦ βασιλέως 4.¹⁴

- Σ. εἶπε δὲ τῷ Ἀριῶχ φ' ἐπετράπη ἡ ἐξουσία (s. τῷ ἐπιετραμμένῳ τὴν ἐξουσίαν) παρὰ τοῦ βασιλέως.¹⁵
- 16. לְהַחֲרִיף. *Ad indicandum*. Θ. ἀναγγέλιη. Ο'. καὶ δηλώσει.¹⁶
- 18. וְרַחֲמִין לְמַבְעָא. *Ut misericordiam peterent*. Θ. καὶ οἰκτιρμούς ἐζήτουν. Ο'. καὶ παρήγγειλε νηστείαν καὶ δέησιν, ÷ καὶ τιμωριάν ζητήσῃ 4. Σ. ὑπὲρ τοῦ ἐρωτῆσαι οἰκτιρμούς.¹⁷
- 20. עֵינָה דְנִינְאֵל וְאָמַר. Θ. Δανιήλ, καὶ εἶπεν. Ο'. καὶ ἐκφωνήσας εἶπεν. Σ. καὶ λαλῶν Δανιήλ εἶπεν.¹⁸
- וְגַבְרִיָּתָא. *Et potentia*. Θ. καὶ ἡ σύνεσις. Alia exempl. add. καὶ ἡ ἰσχός.¹⁹ Ο'. καὶ ἡ μεγαλωσύνη.
- 21. דְּבָה. Θ. διδούς. Ο'. καὶ διδούς.²⁰
- 24. כָּל-קָבֵל רָנָה דְנִינְאֵל עַל. *Propterea Daniel ingressus est*. Θ. καὶ (alia exempl. add. εὐθέως²¹) ἦλθε Δανιήλ. Ο'. εἰσελθὼν δὲ Δανιήλ. Σ. ἐκ τούτου Δανιήλ εἰσῆλθε.²²
- 25. דִּי פִשְׁרָא לְמַלְכָּא יְהוּדַע. *Qui interpretationem regi indicabit*. Θ. ὅστις τὸ σύγκριμα τῷ βασιλεῖ ἀναγγελεῖ. Ο'. ὅς τῷ βασιλεῖ δηλώσει ἕκαστα. Σ. (ὅς) τὴν ἐπιλυσίαν σου, βασιλεῦ, δηλώσει.²³
- 27. דְּגִרְוִין. *Definientes* (astrologi). Θ. γαζαρηνῶν. Ο'. καὶ γαζαρηνῶν. Σ. οἰδὲ θυτῶν.²⁴
- 28, 29. מָדָה דִּי לְהוּנָא בְּאַחְרִית יוֹמֵינָא חָלְמָךְ וְהוּנִי רֵאשֵׁי עַל-מַשְׁבָּבָה דְנָה הוּנָא : אֲנָתָה

emendationem minus necessariam eis τὸν αἰῶνα admiserunt. Cf. Jesai. xxv. 2. Zach. i. 5. ⁷ Sic Cod. 87, Syro-hex. ⁸ Syro-hex. In Cod. 87 οὖν abest. ⁹ Nobil. ex Apollinario. "Hoc suspectum habet Drusius; at non semel Syrus interpres a litera, immo nonnunquam a sensu discedit."—Montef. ¹⁰ Syro-hex. *וְאֲנִידָא*. In Cod. 87 τότε abest. ¹¹ Syro-hex. *וְאֲנִידָא*. (Mox v. 11 in versione Theod. post *σαρκός* Cod. 87 e LXX infert: ✕ ὅθεν οὐκ ἐνδέχεται (sic De Mag., sed in altero textu anδέχεται, invitis Cod. 88, Syro-hex.) γενέσθαι καθάπερ οἶε 4; et sic sine aster. Codd. 22, 23, 36, alii.) ¹² Idem: *וְאֲנִידָא*. Cf. Hex. ad Jerem. xxxix. 11. ¹³ Sic Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, alii, et Chrysost. ¹⁴ Cod. 87, Syro-hex. ¹⁵ Syro-hex. *οὐκ ἀπέστη*. *οὐκ ἀπέστη*.

† *וְאֲנִידָא*. Hieron. Hebraea vertit: *Et interrogavit eum qui a rege acceperat potestatem*. ¹⁶ Syro-hex. *וְאֲנִידָא*. In Cod. 87 δηλώση exaratum. ¹⁷ Syro-hex. *וְאֲנִידָא*. *וְאֲנִידָא*. *וְאֲנִידָא*. *וְאֲנִידָא*. ¹⁸ Idem: *וְאֲנִידָא*. *וְאֲנִידָא*. ¹⁹ Sic Comp., Codd. III, 22, 26, alii, et Chrysost. ²⁰ Syro-hex. Copula deest in Cod. 87. ²¹ Sic Codd. 22, 34, 36, alii. ²² Syro-hex. *וְאֲנִידָא*. *וְאֲנִידָא*. ²³ Idem: *וְאֲנִידָא*. *וְאֲנִידָא*. ²⁴ Idem: *וְאֲנִידָא*. Hieron.: "Pro *haruspiciibus*, quod nos vertimus, in Hebraeo *Gazarenos* habet, quod solus Sym. *θίρας* [MSS. *θίρας*, teste Vallarsio, ante quem edebatur *θαῖς*] interpretatus est, quos Graeci solent *ἰματισκῶνους* appellare, qui ex ta inspicunt, ut ex his futura praedicant." Cf. ad Cap. iv. 4.

41. אֶת־דִּיגְיֹתָי. *Et digitos ejus.* Θ. καὶ τοὺς δακτύλους. Ο'. ✕ καὶ τοὺς δακτύλους 4.³⁹

וּמִן־הַיְבֵטָה דִּי־פְרֹלָה לְהוֹרֵא בָּהּ. *Et de duritie ferri erit in eo.* Θ. καὶ ἀπὸ τῆς ῥίξης τῆς σιδηρᾶς ἔσται ἐν αὐτῇ. Ο'. (ἔσται) ἀπὸ τῆς ῥίξης τῆς σιδηρᾶς ἔσται ἐν αὐτῇ.³⁹ 'Α. Σ. καὶ ἐκ τοῦ φητοῦ τοῦ σιδήρου...⁴⁰

42. מִן־קֶצֶת. *Pars.* Θ. μέρος τι. Ο'. μέρος [δὲ] τι.⁴¹

43. בְּרֵעַ. *Cum semine.* Θ. ἐν σπέρματι. Ο'. εἰς γένεσιν.⁴²

45. הִדְרָקָה. *Et comminuit.* Θ. καὶ ἐλέπτυνε. Ο'. καὶ συνηλοῖσθε.⁴³

46. גָּבַל עַל־אֲפֹהָי. *Cecidit super faciem suam.* Θ. ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον. Ο'. πεσὼν [ἐπὶ πρόσωπον] χαμαί.⁴⁴

וּמִנְהָה וּנְיִחֹתוֹן יָמַר לְנִסְכָּה לֵיהּ. *Et fertum et suffimenta jussit libare ei.* Θ. καὶ μαναὰ καὶ εὐωδίας εἶπε σπεῖσαι αὐτῷ. Ο'. καὶ ἐπέταξε θυσίας καὶ σπονδὰς ποιῆσαι αὐτῷ. 'Α. καὶ δῶρα εὐωδίας... Σ. καὶ δῶρα καὶ θρησκείας συντελέσαι αὐτῷ.⁴⁵

47. וּמִיָּרָא מַלְכֵין. *Et dominus regum.* Θ. καὶ κύριος τῶν βασιλέων. Ο'. καὶ κύριος τῶν βασιλέων.⁴⁶

48. וּרְבִי־סֻגְנִין עַל־כְּלִי־חַיָּמִי בְּבַל. *Et principem*

praefectorum super omnes sapientes (magos) Babylonis. Θ. καὶ ἄρχοντα σατραπῶν ἐπὶ πάντας τοὺς σοφοὺς Βαβυλῶνος. Ο'. καὶ ἀπέδειξεν αὐτὸν ἄρχοντα καὶ ἡγούμενον πάντων τῶν σοφιστῶν Βαβυλωνίας. Σ. ἕταρχον τῶν στρατηγῶν τῶν ἐπὶ τῶν σοφῶν Βαβυλῶνος.⁴⁷

Cap. II. 8. Ο'. ÷ καθάπερ οὖν προστέταχα, οὕτως ἔσται 4. 9. ÷ καὶ τὴν τούτου σύγκρισιν δηλώσητε 4. ÷ ὃ τὴν νύκτα ἐώρακα 4. 11. ÷ καὶ ἐπίδοξος 4. 18. ÷ καὶ τιμωρίαν ζητήσαι 4. 38. ÷ καὶ τῶν ἰχθύων τῆς θαλάσσης 4. 48. ÷ Ναβουχοδονόσορ 4.⁴⁸

CAP. III.

1. דִּוְרָא. *Dura.* Θ. Δευρᾶ. Ο'. τοῦ περιβάλου.¹ Σ. Δυραῦ.²

2. וּפְחֹתוֹתָא אֲרַגְוֹרִיָּא גְדַבְרִיָּא דְּתַבְרִיָּא תַפְתִּיָּא. וְכֹל שְׁלֹמֹי מְדִינְתָא. *Et praefectos (provinciarum), judices primarios, thesaurarios, legis peritos, jurisconsultos, et omnes magistratus provinciarum.* Θ. καὶ τοὺς τοπάρχας, ἡγούμενους, καὶ τυράννους, καὶ τοὺς ἐπ' ἐξουσιῶν, καὶ πάντας τοὺς ἄρχοντας τῶν χωρῶν. Ο'. τοπάρχας, καὶ ὑπάτους, διοικητὰς, καὶ τοὺς ἐπ' ἐξουσιῶν κατὰ χώραν, καὶ πάντας τοὺς κατὰ τὴν οἰκουμένην. Σ. καὶ τοὺς ἄρχοντας τοὺς ἐπὶ τῆς

Cod. 87, absente cuneolo. Syrus pingit: ✕ καὶ ὁ σιδηρος 4.
³⁸ Cod. 87. Syro-hex. ✕ סְחַחְסוּ. ³⁹ Syro-hex. Haec, ἀπὸ—ἔσται desunt in Cod. 87 propter homoeoteleuton. ⁴⁰ Syro-hex. וְהוֹרֵא בָּהּ וְהוֹרֵא. ⁴¹ Cod. 87. Particulam damnat Syro-hex. ⁴² Syro-hex. in marg. sine nom.: ἐν σπέρματι. ⁴³ Sic Cod. 87. Syro-hex. וּמִן־הַיְבֵטָה דִּי־פְרֹלָה לְהוֹרֵא בָּהּ, appicto Graeco CYNTHAOAGCEN (sic). Forma poetica αἰοιάω non alias legitur in LXX. ⁴⁴ Cod. 87. "Syr. Mediol. om. χαμαί."—Holmes. Immo Syrus tantum affert: וְהוֹרֵא בָּהּ וְהוֹרֵא, h. e. πεσὼν χαμαί. ⁴⁵ Syro-hex. וְהוֹרֵא בָּהּ וְהוֹרֵא וְהוֹרֵא. Ad חַיָּמִי, monente Bugato, pertinere videtur nota marginalis ΘΡΗΣΚΙΑΣ (sic), quam scriba ad חַיָּמִי מוֹסְתֵרָא (v. 47) per incuriam appinxit. Vox Graeca (quae tam Nostro quam interpreti Philox. סְחַחְסוּ (cf. Hex. ad Jerem. iii. 19), semel (Sym. ad Ezech. xx. 6) סְחַחְסוּ sonat) com-

mutatur cum חַסְחַס Coloss. ii. 18 in Pesch. ⁴⁶ Ad κύριος Syro-hex. in marg. ✕ כְּוֹלָא. Ad Theodotionem Comp., Codd. III, 26, 33, alii: καὶ κύριος τῶν κυρίων, καὶ βασιλεὺς τῶν β. ⁴⁷ Syro-hex. וְהוֹרֵא בָּהּ וְהוֹרֵא. ⁴⁸ Cod. 87, Syro-hex. CAP. III. ¹ Cod. 87. Syro-hex. חַיָּמִי (cf. Hex. nostra ad 4 Reg. xi. 8), et in marg. ΠΕΡΙΒΟΛΟΝ (sic). Hieron.: "Pro Dura Theodotio Deira, Sym. Duraui, LXX περιβάλον transtulerunt, quod nos vivarium, vel conclusum locum dicere possumus." (Paulo ante pro edito, τὸ ὕ. αὐτῆς πηχῶν ἐξ, legendum e Codd. 87, 88, et Syro-hex. τὸ ὕ. αὐτῆς πηχῶν ἐξήκοντα, καὶ τὸ πλάτος αὐτῆς πηχῶν ἐξ, monente Bugato p. 134.) ² Hieron., apud quem olim edebatur Duraum (Cod. Sangerm. Duraui), ubi lineolam accentum indicare probabiliter coniecit Montef.

γνώσεως, τοὺς γαββαρηνοὺς, τοὺς θαββαρηνοὺς, τοὺς θαβ-
θαιοὺς, καὶ πάντας τοὺς ἐξουσιάζοντας (s. πάσας τὰς ἐξου-
σίας) τῶν πόλεων.³

2. מְלֶכָא דִּי הַקִּימִי נְבוּכַדְנֶצַּר. *Quam erexit N. rex.*
Θ. Vacat. Alia exempl. ἤς ἔστησε N. ὁ βασι-
λεὺς.⁴ Ο'. ἦν ἔστησε N. ὁ βασιλεὺς.

3. מְלֶכָא — בְּאֶרְדֵּי. Θ. καὶ συνήχθησαν—ὁ βασι-
λεὺς. Ο'. ✕ τότε συνήχθησαν ὑπατοί, στρα-
τηγοί, τοπάρχαι, ἡγούμενοι, τύραννοι, μεγάλοι
ἐπ' ἐξουσιῶν, καὶ πάντες οἱ ἄρχοντες τῶν χω-
ρῶν, τοῦ ἔλθειν εἰς τὸν ἐγκαινισμὸν τῆς εἰκόνας
ἤς ἔστησε N. ὁ βασιλεὺς ὁ.⁵

וְנִשְׁטָנְטִין לְקִבְלָא זַלְמָא דִּי הַקִּימִי נְבוּכַדְנֶצַּר. *Et*
stantes erant ante statuam, quam erexit N.
Θ. καὶ εἰστήκεισαν ἐνώπιον τῆς εἰκόνας. Alia
exempl. add. ἤς ἔστησε N.⁶ Ο'. ÷ οἱ προγε-
γραμμένοι ✕ καὶ ἔστησαν κατέναντι τῆς εἰκό-
νος ✕ ἤς ἔστησε N. ὁ.⁷

5. סוּמְפֹנְיָה. *Symphonia (instrumentum musicum).*
Θ. Vacat. Alia exempl. καὶ συμφωνίας.⁸ Ο'.
συμφωνίας.

6. בְּהַדְשֵׁתָא. *Illico.* Ο'. ✕ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ὁ.⁹

7. קְלִיקְבֵּל דִּנְהָ. *Propterea.* Θ. Vacat. Ο'. κατέ-
ναντι τούτου.¹⁰

9. עֵנוּ וְהִמְרִין לְבוּכַדְנֶצַּר מְלֶכָא. *Orsi sunt et*
dixerunt Nabuchodonosor regi. Θ. τῶ βασι-
λεῖ. Alia exempl. καὶ ἀποκριθέντες εἶπον τῶ
βασιλεῖ N.,¹¹ alia, καὶ ὑπολαβόντες εἶπον
N. τῶ βασιλεῖ.¹² Ο'. καὶ ὑπολαβόντες εἶπον
✕ N. τῶ βασιλεῖ ὁ.¹³

11. לְמִדְיָאֵתוּן. *In medium fornacis.* Θ. Ο'. εἰς
τὴν κάμινον. Ἄ. εἰς μέσον τῆς καμίνου.¹⁴

12. עַל-עֵבֶרְתָּ מְדִינָתָא. *Super negotia provinciae.*
Θ. ἐπὶ τὰ ἔργα τῆς χώρας. Ο'. ἐπὶ τῆς
χώρας. Ἄ. ἐπὶ τὸ ἔργον τῆς χώρας. Σ. ἐπὶ τὴν
διαίτησιν τῆς πόλεως.¹⁵

לֹא-שָׂמוּ עִלָּיָא מְלֶכָא מַעַם. *Non habuerunt*
tui, rex, rationem. Θ. οὐχ ὑπήκουσαν, βασι-
λεῦ, τῶ δόγματί σου. Ο'. οὐκ ἐφοβήθησάν
σου τὴν ἐντολήν. Ἄ. οὐκ ἔθεντο ἐπὶ σε, βασιλεῦ,
γνώμην.¹⁶

14. וְזַלְמָא. *Et statuam.* Θ. Ο'. καὶ τῇ εἰκόνι.
Σ. οὐδὲ τῶ ἀνδριάντι.¹⁷

15. Ο'. ✕ σύριγγός τε—καὶ συμφωνίας ὁ.¹⁸

21. בְּסַרְבֵּלְהוּן. *In femoralibus.* Θ. σὺν τοῖς σα-
ραβάροις αὐτῶν. Ο'. ἔχοντες τὰ ὑποδήματα
αὐτῶν. Ἄ. (ἐν) τοῖς σαραβάροις (αὐτῶν). Σ.
ἐν ταῖς ἀναξυρίσιν αὐτῶν.¹⁹

³ Syro-hex. ܘܫܘܠܘܢ ܕܘܫܘܠܘܢ ܘܫܘܠܘܢ ܘܫܘܠܘܢ. Ad ܘܫܘܠܘܢ scholium est philologicum: ܘܫܘܠܘܢ ܘܫܘܠܘܢ. Scilicet forma ܘܫܘܠܘܢ referenda est ad ܘܫܘܠܘܢ, *hariolus*, qui etiam Graecis est γῥώσις (e.g. 4 Reg. xxi. 6). Eodem pertinet Symmachi effatum Jesai. xlvi. 10, ἡ γῥώσις σου αὐτῇ ἐξηπάτησέ σε, ubi γῥώσις, ut h. l., in malam partem de *artibus magicis* intelligenda. ⁴ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 33, alii. ⁵ Cod. 87, Syro-hex. Verba τοῦ ἐλθεῖν, quae leguntur in Hebraeo et Cod. 87, etiam apud Theod. juxta Codd. 22, 23, 34, alios, non agnoscit Syro-hex. ⁶ Sic Comp., Codd. III, 33, 34, alii. ⁷ Sic Syro-hex. Cod. 87 affert: + καὶ ἔστησαν οἱ προγεγραμμένοι (sine metabelo) κατέναντι κ.τ.έ. ⁸ Sic Comp., Codd. III, 22, 23, alii. ⁹ Cod. 87 (sine metabelo), Syro-hex. Est versio Theodotionis. Similiter v. 7: Ο'. ✕ σύριγγός τε—καὶ ψαλτηρίου ὁ; et in fine: ✕ ὁ βασιλεὺς ὁ. ¹⁰ Cod. 87, Syro-hex. (qui in marg. notat: “κατέναντι τούτου, h. e. coram Nabuchodonosor”). Haec, kat. τούτου, in textum Theodotionis inferunt Codd. 22, 34,

alii. Cf. ad Cap. iv. 15. ¹¹ Sic Codd. 22, 34, alii. ¹² Sic Comp., Codd. III (cum *υποβαλόντες*), 23, 35, alii. ¹³ Cod. 87, Syro-hex. Iidem ad v. 10 pingunt: ✕ σύριγγός τε καὶ σαμβύκης, κιθάρας (Θ. καὶ κιθάρας, σαμβύκης, ut in Hebraeo) καὶ (καὶ om. Cod. 87) ψαλτηρίου ὁ. ¹⁴ Syro-hex. ܘܫܘܠܘܢ ܘܫܘܠܘܢ ܘܫܘܠܘܢ. ¹⁵ Idem: ܘܫܘܠܘܢ ܘܫܘܠܘܢ. (Ad ܘܫܘܠܘܢ cf. Tobit i. 21 in versione Syr. vulgari, quae est hexaplaris.) ¹⁶ Idem: ܘܫܘܠܘܢ ܘܫܘܠܘܢ ܘܫܘܠܘܢ. ¹⁷ Idem: ܘܫܘܠܘܢ ܘܫܘܠܘܢ ܘܫܘܠܘܢ. Cf. ad Cap. ii. 31. Hieron. ad v. 18: “Sive *statuam*, ut Symmachus, sive *autem imaginem auream*, ut ceteri transtulerunt.” ¹⁸ Sic Cod. 87, Syro-hex. Versio est Theodotionis. Mox iidem pingunt: v. 17. ✕ τῆς καιομένης ὁ. 18. ✕ βασιλεῦ ὁ. 19. ἐπὶ ✕ Σεδράχ, Μισάχ, καὶ Ἀβδαναγῶ ὁ. 20. ✕ τὸν Σεδράχ, Μισάχ (Syro-hex. add. καὶ), Ἀβδαναγῶ ὁ. (Ad v. 19 asteriscum non agnoscit Cod. 87.) ¹⁹ Hieron.: “Pro *braccis*, quas Sym. *ἀναξυρίδας* interpreta-tus est, Aq. et Theod. *saraballa* dixerunt, et non, ut corrupte legitur, *sarabara*. Lingua autem Chaldaeorum *saraballa*, *crura* hominum vocantur, et *idiabae*; et *δμωνίμω*s

21. נִרְאָה יְקָרְדָּתָא. *Ignis ardentis.* Θ. τοῦ πυρὸς τῆς καιομένης. Ο'. τοῦ πυρὸς ✠ τὴν καιομένην 4.²⁰

22. כָּל-קָבֵל דְּנָה מִן-דִּי מַלְתָּ מְלֻכָּא מִן-חַצְפָּרָא. *Propterea quandoquidem mandatum regis durum erat.* Θ. ἐπεὶ τὸ ῥῆμα τοῦ βασιλέως ὑπερίσχυεν. Ο'. ἐπειδὴ τὸ πρόσταγμα τοῦ βασιλέως ἤπειγε. Σ. διὰ τὸ τὸ ῥῆμα τοῦ βασιλέως ἀπαράκλητον εἶναι.²¹

גַּבְרֵינָא אֱלִיָּהּ דִּי חֶסְקוֹ לְשִׁדְרָךְ מִיִּשָׁךְ וַעֲבַד נִגְוָא קָמַל דְּמוֹן שְׁבִיבָא דִּי נִרְנָא. *Viros illos, qui ascendere fecerunt Sadrach, Mesach, et Abednego, occidit eos flamma ignis.* Θ. Vacat. Alia exempl. καὶ τοὺς ἄνδρας ἐκείνους τοὺς ἐμβαλόντας (s. βαλόντας) Σεδράχ, Μισάχ, καὶ Ἀβδεναγὰ, ἀπέκτεινεν αὐτοὺς ἢ φλόξ τοῦ πυρὸς.²² Ο'. τοὺς μὲν οὖν ἄνδρας τοὺς συμποδίσαντας τοὺς περὶ τὸν Ἀζαρία, ἐξέελθοῦσα ἢ φλόξ ἐκ τῆς καμίνου ἐνεπύρισε καὶ ἀπέκτεινεν· αὐτοὶ δὲ συντηρήθησαν.

23. וַגְּבַרְיָא אֱלִיָּהּ הִלְתְּהוּן שְׁדִרְךָ מִיִּשָׁךְ וַעֲבַד נִגְוָא. *Et viri illi tres, Sadrach, Mesach, et Abednego, ceciderunt in medium fornacis ignis ardentis ligati.* Θ. καὶ οἱ τρεῖς οὗτοι, Σεδράχ, Μισάχ, καὶ Ἀβδεναγὰ, ἔπεσον εἰς μέσον τῆς καμίνου τῆς καιομένης πεπεδημένοι. Ο'. Vacat. [Ἄ. καὶ οἱ ἄνδρες ἐκείνοι οἱ τρεῖς, Σεδράχ, Μισάχ, Ἀβδεναγὰ, ἔπεσον εἰς μέσον τοῦ πυρὸς πεπεδημένοι.]²³

Gr. vv. (24—90). Hebraea non exstant.

(24). Ο'. οὕτως οὖν προσηύξαντο.²⁴

(26). Θ. καὶ αἰνεῖς, καὶ δεδοξασμένον. Ο'. καὶ αἰνεῖς, καὶ δεδοξασμένον.²⁵

(27). Θ. ἀλήθεια. Ο'. ἀλήθεια.²⁶

(28). Θ. καὶ ἐπὶ τὴν πόλιν. Ο'. καὶ ἐπὶ τὴν πόλιν σου.²⁷

(33). Θ. τοῖς δούλοις σου, καὶ τοῖς σεβομένοις σε. Ο'. τῶν δούλων σου, καὶ τῶν σεβομένων σε.²⁸

etiam *bracciae* eorum quibus crura teguntur et tibiae, quasi *crurales* et *tibiales* appellatae sunt." Pro vulgari scriptura *sarabara* stant testes ad unum omnes tam Graeci quam Latini, quos advocavit Gesen. in *Theo. Ling. Hebr.* p. 970. Solus Comp. ad v. 27 *sarabala* legit. Nobil. affert: Scholion. Τινὲς *sarabara* (sic) εἰρήκασι, τὰ μὲν παρὰ τῶν πολλῶν λεγόμενα μόκια ["Fortasse legendum *brackia*."—*Drus.* Etym. M. p. 98, 3: *ἀναφυρίδας μέντοι, ἄπερ ἐν τῇ συνηθείᾳ βρακία φασίν*], παρὰ δὲ τοῖς "Ἐλλῆσιν *ἀναφυρίδες* προσαγορευόμενα. Praeterea Syro-hex. affert: ܘܚܩܠܘܬܗܘܢ ܘܚܩܠܘܬܗܘܢ ܘܚܩܠܘܬܗܘܢ ܘܚܩܠܘܬܗܘܢ; unde conjecerit aliquis, interpretem in Graeco reperisse: Σ. ἐν τοῖς ὑποθήμασιν αὐτῶν. Sed magis verisimile est, eum *ἀναφυρίδας* de *caligis aliorivibus* cepisse, quae aequae ac femoralia, etymologia a grammaticis probata, *ἀναφυρίζονται*. Hesych.: *ἀναφυρίδες*· φημυάλια, βρακία βαρβαρικά. ἔνδημα ποδῶν, ὑποθήματα *βαθία*, ἢ βασιλικά. Cf. Perizon. ad Aeliani Var. Hist. XII, 32. ²⁰ Syro-hex. Cod. 87 pingit: ✠ τοῦ πυρὸς τὴν καιομένην, absente cuneolo. ²¹ Syro-hex. ܘܚܩܠܘܬܗܘܢ ܘܚܩܠܘܬܗܘܢ ܘܚܩܠܘܬܗܘܢ ܘܚܩܠܘܬܗܘܢ; nullo sensu. Frequens est apud Nostrum forma ܘܚܩܠܘܬܗܘܢ, rarius ܘܚܩܠܘܬܗܘܢ, pro Graeco *παρεκλήθη*; e.g. Jud. ii. 18; Aq. ad Jerem. iv. 28. xviii. 8. xx. 16. xxvi. 3; etiam ܘܚܩܠܘܬܗܘܢ Sym. ad Ion. iv. 2; ubi Cod. 86 παρακαλούμενος habet. Coniugio igitur in nostro loco Symmachum

scripsisse, διὰ τὸ τὸ ῥῆμα τοῦ β. ἀπαράκλητον (*indepredicabile*) εἶναι, sensu rariori, sed legitimo, quem cum magis vulgari, *inconsolabile*, Syrus miscuisse videtur. ²² Sic Codd. III, 22, 23 (sub aster.), alii, qui in paucis minutissimis inter se differunt. (In versione τῶν Ο' particulam μὲν non agnoscit Syro-hex.) ²³ Montef., qui ad vv. 23, 24 notat: "Lectio Aquilae prodit ex Epist. Origenis ad Africanum [Opp. T. I, p. 13]." Verba Origenis sunt: Συνήπτο δὲ ἐν τοῖς Ἑβραϊκοῖς τὸ, καὶ οἱ ἄνδρες ἐκείνοι—πεπεδημένοι· τό τε (vel

potius, τὸ, τότε, quae est emendatio probabilis Doctoris Nolte in Origen. Opp. T. I, p. 51 juxta ed. J. P. Migne; sed tunc in priore clausula legendum τῷ pro τὸ) ὁ βασιλεὺς — τοῖς μεγιστάνων αὐτοῦ· οὕτω γὰρ Ἀκύλας δουλεύων τῇ Ἑβραϊκῇ λέξει ἐκδέδωκεν εἰπών. Unde prave colligitur, priora καὶ οἱ ἄνδρες κ. τ. ε., aequae ac posteriora, ad Aquilam interpretem pertinere, cum reversa sint Theodotionis versio paululum mutata. Cf. Holmes. in Var. Lect. Breviloquentia autem, εἰς μέσον τοῦ πυρὸς, e v. 24 fluxisse videtur. ²⁴ Syro-hex. In Cod. 87 προσηύξαντο exaratum. ²⁵ Syro-hex. ܘܚܩܠܘܬܗܘܢ ܘܚܩܠܘܬܗܘܢ Cod. 87: καὶ αἰνεῖς καὶ δ., ut apud Theod. Ald., Codd. III, 34, 35, 36, alii. ²⁶ Syro-hex. ܘܚܩܠܘܬܗܘܢ Cod. 87, et Syro-hex. in marg.: ἀληθινὰ, ut apud Theod. Codd. XII, 36, 48, alii. ²⁷ Cod. 87, Syro-hex. Falso affirmat Hahnus, in cod. desiderari praepositionem.

²⁸ Cod. 87. Syro-hex. ܘܚܩܠܘܬܗܘܢ ܘܚܩܠܘܬܗܘܢ ܘܚܩܠܘܬܗܘܢ ܘܚܩܠܘܬܗܘܢ

- (35). Θ. και διὰ Ἰσαάκ. Ο'. και διὰ Ἰσαάκ.²⁹
 Θ. τὸν ἅγιόν σου. Ο'. τὸν λαόν σου.³⁰
- (36). Θ. πληθύναι τὸ σπέρμα αὐτῶν, ὡς τὰ ἄστρα
 τοῦ οὐρανοῦ. Ο'. ✕ Θ. πολὺν ἄ πληθύναι
 τὸ σπέρμα αὐτῶν, ὡς τὰ ἄστρα τοῦ οὐ-
 ρανοῦ ✕ Θ. τῷ πληθίει.³¹
- (39). Θ. και πνεύματι ταπεινώσεως. Ο'. και πνεύ-
 ματι τεταπεινωμένῳ.³²
- (40). Θ. και ἐκτελέσαι. Ο'. και ἐξιλάσαι.³³
- (41). Θ. ἐν ὄλῃ καρδίᾳ. Ο'. ἐν ὄλῃ καρδίᾳ ✕ Θ.
 ἡμῶν.³⁴
- (42). Θ. ἀλλὰ ποιήσον μεθ' ἡμῶν. Ο'. ἀλλὰ ποι-
 ῆσον μεθ' ἡμῶν ✕ Θ. ἔλεος.³⁵
- (46). Θ. και οὐ διέλιπον οἱ ἐμβάλλοντες (alia ex-
 empl. ἐμβαλόντες³⁶) αὐτοὺς ὑπηρεταί τοῦ
 βασιλέως καίοντες τὴν κάμινον. Ο'. και
 ἡνίκα ἐνεβάλοσαν τοὺς τρεῖς εἰσάπαξ εἰς
 τὴν κάμινον, και ἡ κάμιμος ἦν διάπυρος
 κατὰ τὴν θερμασίαν αὐτῆς ἑπταπλασίως
 και ὅτε αὐτοὺς ἐνεβάλοσαν, οἱ μὲν ἐμβάλ-
 λοντες αὐτοὺς ἦσαν ὑπεράνω αὐτῶν, οἱ δὲ
 ὑπέκαιον ὑποκάτωθεν αὐτῶν.³⁷

- (51). Θ. τότε οἱ τρεῖς. Ο'. ἀναλαβόντες δὲ οἱ
 τρεῖς.³⁸
- (52). Θ. Ο'. ὑπερψούμενος.³⁹
- (54). Θ. ἐπὶ θρόνου (alia exempl. add. δόξης⁴⁰).
 Ο'. ἐπὶ θρόνου ✕ Θ. δόξης.⁴¹
 Θ. και ὑπερμνητός. Ο'. και ὑμνητός.⁴²
- (55). Θ. εὐλογημένους. Ο'. εὐλογητός.⁴³
 Θ. ὁ ἐπιβλέπων. Ο'. ὁ βλέπων.⁴⁴
 Θ. ὑπερψούμενος. Ο'. δεδοξασμένος.⁴⁵
- (56). Θ. ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ. Ο'. ἐν
 τῷ στερεώματι ✕ τοῦ οὐρανοῦ.⁴⁶
- (58). Θ. ἄγγελοι κυρίου. Ο'. ἄγγελοι.⁴⁷
- (60). Θ. και πάντα. Ο'. ✕ Θ. και ἄ πάντα.⁴⁸
- (62). Ο'. ✕ εὐλογεῖτε, ἥλιος και σελήνη, τὸν κύ-
 ριον ὑμνεῖτε και ὑπερψουτε αὐτὸν εἰς
 τοὺς αἰῶνας.⁴⁹
- (67). Θ. ψύχος και καθμα. Ο'. ῥίγος και ψύχος.⁵⁰
- (69). Θ. Vacat. Alia exempl. πάγοι και ψύχος.⁵¹
 Ο'. πάγοι και ψύχος.⁵²
- (70). Θ. Ο'. πάχνη και χιόνες.⁵³
- (76). Θ. ἐν τῇ γῆ. Ο'. ἐπὶ τῆς γῆς.⁵⁴

✧, h. e. τοῖς δούλοις σου, κ. τ. ε., nisi forte sensum expres-
 serit interprets. ²⁹ Cod. 87. Syro-hex. in textu: και
 Ἰσαάκ; in marg. autem: διὰ. ³⁰ Syro-hex. Cod. 87, et
 Syro-hex. in marg.: τὸν ἅγιόν σου. ³¹ Syro-hex. "Ita
 habet et Cod. Chis., sed utrobique deest asteriscus, qui in
 codice nostro, addita litera Θ., ostendit haec vocabula non
 esse LXX interpretum, sed ex Theodotione suppleri. At
 enim, dicit fortasse quisquam, in vulgata Theodotionis
 versione non inveniuntur. Fateor: sed hoc argumento
 non est, ea non fuisse in exemplari Theodotionaeo Ori-
 geniano. Quin immo in eo fuisse docet codex noster
 Syro-tetraplaris."—Bugat. Apud Theod. πολὺν ante πλη-
 θύναι inferunt Codd. 62, 147. Cf. Exod. xxxii. 13 in LXX.
³² Cod. 87, Syro-hex., qui in marg. affert: ✕ ܡܘܨܝܘܢ ܕܥܘܠܡܝܢ.
³³ Idem. Syro-hex. in marg. ✕ ܡܘܨܝܘܢ ܕܥܘܠܡܝܢ.
³⁴ Syro-hex., et sine ✕ Θ. Cod. 87. Apud Theod. pronomen
 est in Codd. 62, 147. ³⁵ Cod. 87 (cum ἔλεος ἄ, sed
 absente ✕ Θ.), Syro-hex. ³⁶ Sic Codd. XII, 26, Syro-
 hex. ³⁷ Cod. 87, Syro-hex. (cum ἐμβάλλον (οοο ܡܘܨܝܘܢ)
 pro priore ἐνεβάλοσαν, et ἐμβαλόντες pro ἐμβάλλοντες). Theod-
 otionis lectionem LXX virali praemittit Cod. 87, invito
 Syro-hex., qui eam in marg. tantum anonymam affert.

³⁸ Cod. 87, Syro-hex., qui in marg. affert: ✕ ܥܘܪܝܢܐ ܕܝ.
³⁹ Cod. 87. Syro-hex.: ὑψούμενος (ܡܘܨܝܘܢ, non ܡܘܨܝܘܢ
 ܡܘܨܝܘܢ). ⁴⁰ Sic Comp., Ald., Codd. 26, 33, 48, alii.
⁴¹ Syro-hex., et sine aster. Cod. 87. ⁴² Cod. 87, Syro-
 hex., qui in marg. habet: ✕ ܡܘܨܝܘܢ ܕܥܘܠܡܝܢ ܕܝ.
⁴³ Idem. Syro-hex. in marg. ✕ ܡܘܨܝܘܢ ܕܥܘܠܡܝܢ ܕܝ.
⁴⁴ Idem.
 Syro-hex. in marg. ✕ ܡܘܨܝܘܢ ܕܥܘܠܡܝܢ ܕܝ.
⁴⁵ Cod.
 87 (sine cuneolo), Syro-hex. ⁴⁶ Syro-hex. Cod. 87:
 ἄγγελοι κυρίου. ⁴⁷ Syro-hex., et sine aster. Cod. 87.
 Apud Theod. copulam reprobant Comp., Ald., Codd. III,
 XII, 23, 26, 33, alii. ⁴⁸ Syro-hex., et sine aster. Cod.
 87. Versio est Theodotionis. ⁴⁹ Cod. 87, Syro-hex.,
 qui in marg. pingit: ✕ ܡܘܨܝܘܢ ܕܥܘܠܡܝܢ ܕܝ.
⁵⁰ Sic Codd.
 23, 49, 51, alii. ⁵¹ Cod. 87. Syro-hex.: πάγοι (ܡܘܨܝܘܢ)
 και ψ. ⁵² Cod. 87. Syro-hex.: πάχνη (ܡܘܨܝܘܢ, appiето
 Graeco ΠΑΧΝΗ) και χ. "Cum Syro conveniunt Psalt.
 Sorb. et MS. Vat. apud Sabbatier ad h. l., itemque Psal-
 terium Ecclesiae Ambrosianae longe antiquissimum, ali-
 udque pervetustum reginae Sueciae apud Thomasium l. c."
 —Bugat. ⁵³ Cod. 87, Syro-hex., qui in marg. affert:
 ✕ ܡܘܨܝܘܢ ܕܥܘܠܡܝܢ ܕܝ.

- (77). Θ. αὶ πηγαί. Ο'. ✕ Θ. ὄμβροι καὶ αὶ πηγαί.⁶⁵
- (80). Θ. πάντα τὰ πετεινά. Ο'. τὰ πετεινά.⁶⁶
- (81). Θ. πάντα τὰ θηρία καὶ τὰ κτήνη. Ο'. τετράποδα καὶ θηρία τῆς γῆς.⁶⁷
- (83). Θ. Ο'. εὐλογεῖτε, Ἰσραήλ.⁶⁸
- (84). Θ. Ο'. ἱερεῖς.⁶⁹
- (88). Θ. καὶ ἐκ μέσου πυρός. Ο'. καὶ ἐκ τοῦ πυρός.⁶⁰
- (90). Θ. τὸν κύριον τὸν θεὸν τῶν θεῶν. Ο'. ✕ τὸν κύριον αὐτὸν τὸν θεὸν τῶν θεῶν.⁶¹
Θ. ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα. Alia exempl. ὅτι εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.⁶² Ο'. ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα.
- 24 (91). אֲדָוָן נְבוּכַדְנֶצַּר מִלְכָּא תְּנִיחַ וְיָקָם. Tunc N. rex obstupuit, et surrexit celeriter, et orsus est et dixit amicis suis. Θ. καὶ N. ἤκουσεν ὑμνούντων αὐτῶν, καὶ ἐθαύμασε, καὶ ἐξάνεστη ἐν σπουδῇ, καὶ εἶπε τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτοῦ. Ο'. τότε N. ὁ βασιλεὺς ἐθαύμασε, καὶ ἀνέστη σπεύσας, καὶ εἶπε τοῖς φίλοις αὐτοῦ.⁶³ 'Α. τότε ὁ βασιλεὺς ὁ N. ἐθαύμασε, καὶ ἀνέστη ἐν σπουδῇ, καὶ ἀπεκρίθη καὶ εἶπε τοῖς μεγα-

στᾶσιν αὐτοῦ.⁶⁴ Aliter : Θ. τοῖς ὀδοῦχοις.⁶⁵

- 25 (92). מִהֶלְכִין. Θ. καὶ περιπατούντας. Ο'. καὶ περιπατούντας.⁶⁶
- יְרִיחָהּ דִּי רְבִיעִיָּא דִּמְהָ לְבַרְאֵלְהוֹן. Et aspectus quarti similis est filio deorum. Θ. καὶ ἡ ὄρασις τοῦ τετάρτου ὁμοία νῆφ̄ θεοῦ. Ο'. καὶ ἡ ὄρασις τοῦ τετάρτου ὁμοίωμα ἀγγέλου θεοῦ.⁶⁷ 'Α. . . υἱοῦ θεοῦ.⁶⁸ Σ. ἡ δὲ ὄρασις τοῦ τετάρτου ὁμοίωμα νῆφ̄ θεῶν.⁶⁹
- 26 (93). Ο'. ἐξ ὀνόματος αὐτῶν.⁷⁰
- 27 (94). יְסֻכְרֵיהוֹן. Et femoralia eorum. Θ. Ο'. καὶ τὰ σαράβαρα αὐτῶν. Σ. Θ. neque calceamenta eorum.⁷¹
- 28 (95). אֲלֵהוֹן. Θ. ὁ θεός. Ο'. κύριος ὁ θεός.⁷²
דִּי הִתְרַחֲצוּ עֲלֵהוֹן וּמִלְכָּא שְׁנִי. Qui confisi sunt in eo, et mandatum regis mutaverunt. Θ. ὅτι ἐπεποιθείσαν ἐπ' αὐτῶν, καὶ τὸ βῆμα τοῦ βασιλέως ἠλλοίωσαν. Ο'. τοὺς ἐλπίσαντας ἐπ' αὐτῶν τῆν γὰρ προσταγὴν τοῦ βασιλέως ἠθέτησαν.⁷³ Σ. ὅτι πεποθῆτες ἐπ' αὐτὸν τὸ βῆμα τὸ βασιλικὸν ἠθέτησαν.⁷⁴
- (קְשָׁמְהוֹן) נְשָׁמְהוֹן. Θ. τὰ σώματα αὐτῶν. Ο'. τὸ σῶμα αὐτῶν.⁷⁵

⁶⁵ Syro-hex., et sine aster. Cod. 87. ⁶⁶ Syro-hex., qui in marg. habet : Θ. πάντα. Cod. 87 legit ut Theod. ⁶⁷ Syro-hex., qui in marg. affert : **מלכא סתא מלכא**. **✕** **מלכא סתא**. Theodotionis versionem alteri praemittit Cod. 87. ⁶⁸ Cod. 87. Syro-hex. : εὐλόγει (כִּי), 'Ισρ. ⁶⁹ Syro-hex. Idem in marg. sine nom. : δοῦλοι κυρίου, quod in textum post ἱερεῖς infert Cod. 87. ⁶⁰ Cod. 87, Syro-hex., qui in marg. sine nom. affert : καὶ ἐκ μέσου. ⁶¹ Syro-hex., et sine aster. Cod. 87. ⁶² Sic Comp., Codd. 23, 33, 34, alii. Syro-hex. **✕** **מלכא סתא** **✕** **מלכא סתא**. ⁶³ Cod. 87, Syro-hex. Idem pergunt : ✕ οὐχὶ ἀνδρας τρεῖς — βασιλεῦ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς αὐτῶν ; quae Theodotionis sunt. ⁶⁴ Origen., ut supra ad v. 23. ⁶⁵ Syro-hex. **✕** **מלכא סתא**. ⁶⁶ Legendum videtur **מלכא סתא**, s. **מלכא סתא**, sine nom. interpretis, ut scholium sit philologieum ad τοῖς φίλοις, quale ad οἱ φίλοι τοῦ βασιλέως (v. 27) idem affert : **✕** **מלכא סתא**, h. e. *filii comitatus* (cf. Luc. ii. 44. Act. Apost. xix. 29 in utraque versione), fortasse cum respectu ad etymon; nam כְּרִי Chaldaeis et Syris est *duxit, ducendi causa sibi assumpti*. ⁶⁷ Syro-hex. Copulam reprobat Cod. 87. ⁶⁸ Cod. 87, Syro-hex. (qui ad ἀγγέλου in marg. υἱοῦ habet).

Montef. ex Hieron. affert tantum : Ο'. ἀγγέλου θεοῦ. ⁶⁸ Nobil. affert : Schol. Οἱ ἄλλοι ἐρμηνευταί, υἱοῦ θεῶν, εἰρήκασιν Ἀκύλας δὲ, υἱοῦ θεοῦ ἡ δὲ τῶν Ο' ἐρμηνεία, ἀγγέλου θεοῦ, λέγει. Eadem habet Anon. apud Mai. S. V. N. C., T. I, P. II, p. 189. Paulo aliter Euseb. in Eclog. Prophet. p. 148 : ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ Ἐβραϊκόν, ὁμοίωμα υἱοῦ θεοῦ, περιέχει, καὶ οἱ λοιποὶ δὲ ὁμοίως ἐκδεδωκάσιν ἐρμηνευταί. ⁶⁹ Hieron. : "Speciem autem quarti, quem similem dicit filio Dei, vel angelum debemus accipere, ut LXX transtulerunt, vel certe, ut plerique arbitrantur, Dominum Salvatorem. Sed nescio quomodo rex impius Dei Filium videre mereatur. Ergo juxta Sym., qui interpretatus est : *Species autem quarti similitudo filiorum*, non Dei, sed *deorum*, angeli sentiendi sunt." ⁷⁰ Cod. 87. Syro-hex. : ἐξ ὀνομάτων αὐτῶν (מִשְׁמֵהוֹן). ⁷¹ Syro-hex. **מלכא סתא**. ⁷² Cod. 87, Syro-hex. **✕** **מלכא סתא**. ⁷³ Vid. ad v. 21. ⁷⁴ Syro-hex. In Cod. 87 ὁ θεός abest. ⁷⁵ Cod. 87, Syro-hex. Pro ἐλπίσαντας Parsons. e Cod. 88 exscripsit ἐλπίζοντας, invito Syro. ⁷⁶ Syro-hex. **✕** **מלכא סתא** **✕** **מלכא סתא**. ⁷⁷ Syro-hex. Cod. 87 : τὰ σώματα αὐτῶν.

30 (97). "בְּאֵרֶן מִלְפָּנַי הַיְלָלָה לְשִׁרְרָהּ יָגוּ". *Tunc rex prosperavit (promovit) Sadrach etc.* Θ. τότε ὁ βασιλεὺς κατεύθυνε τὸν Σ., Μ., Ἀ. Ὁ. οὕτως οὖν ὁ⁷⁶ βασιλεὺς τῷ Σ., Μ., Ἀ. ἐξουσίαν δούς. Σ. οὕτως ἐκ τούτου ὁ βασιλεὺς ἐν προαγωγῇ ἐποίησε (s. ἐποίησαστο) τὸν Σ., Μ., Ἀ.⁷⁷

31-33 (98-100). בְּבִנְיָנֵינוּ יָרַד. Ὁ. ✕ Ναβουχοδονόσορ—καὶ γενεάν⁷⁸.

33 (100). עִם־דָּר יָרַד. *Cum generatione et generatione.* Θ. Ὁ. εἰς γενεὰν καὶ γενεάν. Ἀ. σὺν γενεᾷ καὶ γενεᾷ. Σ. ἐν πάσῃ γενεᾷ.⁷⁹

Cap. III. I. Ὁ. ÷ ἔτους ὀκτωκαδικέτου⁸⁰. ÷ διοικῶν—Αἰθιοπίας⁸¹. 2. ÷ βασιλεύων (sic)—δλης⁸². ÷ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ φυλάς, καὶ γλώσσας⁸³. 15. ÷ τῇ χρυσῇ⁸⁴. 17. ÷ ἐν οὐρανοῖς εἰς κύριος⁸⁵. (40). ÷ (τ Cod. 87) καὶ τελειῶσαι ὀπισθεν σου⁸⁶. (51). ÷ καὶ ἐξύψων⁸⁷. (90, 91). ÷ καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τῶν αἰῶνων. καὶ ἐγένετο—ζῶντας⁸⁸. 28 (95). ÷ εἰς ἔμπυρισμόν⁸⁹.

CAP. IV.

1. אֲנָהּ בְּבִנְיָנֵינוּ יָרַד. Θ. ἐγὼ N. Ὁ. ÷ ἔτους ὀκτω-

καδικέτου τῆς βασιλείας¹ N. εἶπεν.¹

1. שְׁלֵחַ. *Tranquillus.* Θ. εὐθηνῶν. Ὁ. εἰρηνεύων. Σ. ἐν ἡσυχίᾳ.²

יָרַעַן בְּהֵיכָלִי. *Et virens in palatio meo.* Θ. καὶ εὐθάλων. *Alia exempl. add. ἐν τῷ θρόνῳ μου, s. ἐπὶ τοῦ θρόνου μου.*³ Ὁ. καὶ εὐθηνῶν ἐπὶ τοῦ θρόνου μου.

4. מַגִּי וְגִזְרֵי אֲשֶׁר בְּפִי אֲשֶׁר בְּפִי אֲשֶׁר בְּפִי אֲשֶׁר בְּפִי. *Magi, incantatores, Chaldaei et astrologi.* Θ. οἱ ἑσαιοδοί, μάγοι, γαζαρηνοί, Χαλδαῖοι.⁴ Ὁ. Vacat.

5. וְעַד אֶהְרֹן עַל קְרַמֵּי דְבִינְיָאֵל. *Et usque ad postremum ingressus est coram me Daniel.* Θ. ἕως ἦλθε Δανιήλ. *Alia exempl. ἕως οὗ ἕτερος εἰσήλθεν ἐνώπιόν μου Δανιήλ.*⁵ Ὁ. Vacat. Οἱ Γ'. ἕτερος.⁶

6. רִיחַ אֲלֹהֵינוּ קְדִישִׁין. *Spiritus deorum sanctorum.* Θ. πνεῦμα θεοῦ ἁγίου (alia exempl. ἁγίου⁷). Ὁ. Vacat.

7. וְהוּוּי רֵאשֵׁי עַל־מִשְׁכְּבֵי חוּהּ הַרִיחַ. *Et quod attinet ad visiones capitis mei super cubili meo: videns eram.* Θ. ἐπὶ τῆς κοίτης μου ἐθεώρουν.

⁷⁶ Articulus accessit e Cod. 88, Syro-hex. ⁷⁷ Syro-hex. ⁷⁸ Syro-hex. ⁷⁹ Syro-hex. ⁸⁰ Cod. 87, Syro-hex. ⁸¹ Syro-hex. ⁸² Syro-hex. ⁸³ Syro-hex. ⁸⁴ Syro-hex. ⁸⁵ Syro-hex. ⁸⁶ Syro-hex. ⁸⁷ Syro-hex. ⁸⁸ Cod. 87, Syro-hex. ⁸⁹ Cod. 87, Syro-hex. ⁹⁰ Cod. 87, Syro-hex. In v. 2 pro eo quod edebatur βασιλέων, in autographo Chisian a Bugato inspecto est βασιλεύων, quod et Syrus in suo habuit, vertens: ⁹¹ Cod. 87, Syro-hex. ⁹² Cod. 87, Syro-hex. ⁹³ Cod. 87, Syro-hex. ⁹⁴ Cod. 87, Syro-hex. ⁹⁵ Cod. 87, Syro-hex. ⁹⁶ Cod. 87, Syro-hex. ⁹⁷ Cod. 87, Syro-hex. ⁹⁸ Cod. 87, Syro-hex. ⁹⁹ Cod. 87, Syro-hex. ¹⁰⁰ Cod. 87, Syro-hex.

CAP. IV. ¹ Cod. 87, Syro-hex., qui in marg. affert: Θ. ἐγὼ. ² Syro-hex. ³ Prior lectio est in Codd. 35, 230, 233; posterior in Comp., Ald., Codd. III, 23, 33, aliis. Duplicem versionem, καὶ εὐθάλων ἐπὶ τοῦ θρ. μου, καὶ πῖον ἐν τῷ λαφ μου, exhibent Codd. 22, 36, alii, Chrysost., Theodoret. Hieron.: "Et florens in palatio meo, sive in throno, ut interpretatus est Theodotio." ⁴ Nobil. affert: Scholion. ἑσαιοδοὺς ἐκάλουν τοὺς ἐξαίρετους περὶ τὰς ἑσαιοδὰς καὶ ἐπιλήσεις τῶν δαιμόνων σχολάζοντας. Μάγους δὲ, τοὺς τοῦ πυρὸς μέγχοι καὶ νῦν θεραπεύτας παρ' αὐτοῖς, καὶ τοὺς ἀγισμοὺς ἐπιτελοῦντας, καὶ περὶ τὴν τῶν ἀστρῶν κατασκοπήν, ὡς δοκοῦσιν, ἐπιστημονίαν ἔχοντας. Γαζαρηνοὺς δὲ, τοὺς τὰς θυσιᾶς λειτουργοῦντας, οὕτως γὰρ ἀντὶ γαζαρηνῶν Θεοδοτίων [immo Symmachus; cf. ad Cap. ii. 27] ἐξέδωκεν. Χαλδαίους δὲ, τοὺς ἐν τῇ Χαλδαίῃ χώρα, ἀφ' ἧς Ἀβραὰμ ὤρητο⁵ μέρος δὲ αὐτῆ τῶν Ἀσσυρίων ἀστεροσκοπία καὶ οἰωνοσκοπία προσέχοντας. ⁶ Sic Codd. 22, 23, 34, alii, Chrysost., Theodoret. ⁷ Hieron. (cui obversabatur falsa lectio εἰπίρος): "Exceptis LXX translatoribus, qui haec omnia [vn. 3-6] nescio qua ratione praeterierunt, tres reliqui collegam interpretati sunt." ⁸ Sic Codd. 62, 147. Hieron.: "ELAIN CADISIX, quod Deos sanctos, et non Deum sanctum significat, ut Theod.

Alia exempl. praemitt. *καὶ αἱ* (s. τὰς) ὁράσεις τῆς κεφαλῆς μου.⁹ *Ο'.* ✕ Θ. ἐπὶ τῆς κοίτης μου *ἐκάθειδον.*⁹

7. *וְרִיבְיָהּ שְׁנִיָּא.* *Et altitudo ejus magna erat.* Θ. *καὶ τὸ ὕψος αὐτοῦ πολύ.* *Ο'.* *καὶ ἡ ὄρασις αὐτοῦ μεγάλη.*¹⁰

8. *לְסוּף.* *Ad finem.* Θ. *εἰς τὸ πέρασ.* Alia exempl. *εἰς τὰ πέρατα.*¹¹ *Ο'.* *ἕως τῶν νεφελῶν.*

10. *עֵיר.* *Vigil.* Θ. *εἶρ.* *Ο'.* ἄγγελος. *Οἱ λοιποὶ ἐγρήγορος.*¹²

12. *יִגְבְּעַ.* *Rigabitur.* Θ. *κοιτασθήσεται.* Alia exempl. *αὐλισθήσεται.*¹³

14. *Ο'.* *καὶ ὅσα ἂν θέλη ποιεῖν, ποιεῖ ἐν αὐτοῖς.*¹⁴

15. *דִּי קָלָא קָבֵל.* *Propterea quod.* Θ. *ὅτι.* Alia exempl. *κατέναντι ὅτι.*¹⁵

Ο'. *καὶ τὸν χόρτον τῆς γῆς μετὰ τῶν θηρίων τῆς γῆς ἥσθιε.*¹⁶

Ο'. *σφόδρα ἐθαύμασα ἐπὶ πᾶσι τούτοις.*¹⁷

16. *עֲנֵה מִלְכָּא וְאָמַר בִּלְשׁוֹן צֶעַר הַלְמָא וּפְשָׂרָא אַל-יִבְהַלֵּךְ.* *Respondit rex, et dixit: Belshazzar, somnium et interpretatio ne conturbet te.* Θ. *Vacat.* Alia exempl. *ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς,*

*καὶ εἶπεν Βαλτάσαρ, τὸ ἐνύπνιον καὶ ἡ σύγκρισις μὴ κατασπευσάτω σε.*¹⁸

20. *Ο'.* *ἦκει ἐπὶ σέ.*¹⁹

22. *לְהִיגָבְעִין.* *Te rigabunt.* Θ. *αὐλισθήσῃ.* Alia exempl. *τὸ σῶμά σου βαφήσεται.*²⁰

24. *אֶרְבָּא לְשִׁלְוָתָא וְרַחֲמָא.* *Prorogatio tranquillitati tuae.* Θ. *μακροθύμως τοῖς παραπτώμασί σου ὁ θεός.* Alia exempl. *μακροθυμία τοῖς παραπτώμασί σου.*²¹

Ο'. *καὶ μὴ καταφθείρη σε.*²²

25. *מִלְכָּא עַל-נְבוּכַדְרֶצַּר מַלְכָּא.* *Omne hoc accidit N. regi.* Θ. *ταῦτα πάντα ἐφθασεν ἐπὶ N. τὸν βασιλέα.* *Ο'.* *τούτους τοὺς λόγους ἀγάπησον ἀκριβῆς γάρ μου ὁ λόγος, καὶ πλήρης ὁ χρόνος σου. καὶ ἐπὶ συντελείᾳ τῶν λόγων N. ὡς ἤκουσε τὴν κρίσιν τοῦ ὁράματος, τοὺς λόγους ἐν τῇ καρδίᾳ συνετήρησε.*²³

28. *עוֹד מִלְכָּא בְּפִי מִלְתָּא.* *Cum adhuc sermo esset in ore regis.* Θ. *ἔτι τοῦ λόγου ἐν τῷ στόματι τοῦ βασιλέως ὄντος.* *Ο'.* *καὶ ἐπὶ συντελείᾳ τοῦ λόγου αὐτοῦ.*²⁴

29. *Ο'.* *ἐπὶ ἔτη ἐπτά.*²⁵

Ο'. *καὶ τὸν οἶκον τῆς τρυφῆς σου καὶ τὴν βασιλείαν σου ἔτερος ἔξει.*²⁶

interpretatus est.”⁸ Sic Comp., Ald., Codd. XII, 22 (cum τὰς), 23, 33, 36 (ut 22), alii. ⁹ Syro-hex., et sine aster. Cod. 87. ¹⁰ Cod. 87. Syro-hex. sine copula affert: *כְּלָא* *פְּשָׂרָא* *וְרִיבְיָהּ* *אֶל-יִבְהַלֵּךְ*, appicto in marg. ΘΡΑCIC. Ex

Bugati sententia, *כְּלָא* sonare potest *fractura*, a *כָּלַ*, *fregit*; *θράσις* vero, teste Hesychio, si sanus est locus, idem est ac *θραύσις*. Sed *כְּלָא* Nostro constanter est *κόμη* (e. g. Job. xvi. 12. xxxviii. 32. Ezech. xxiv. 23); et ΘΡΑCIC non est nisi prava scriptura vocis ΘΡΑCIC; quam quum non intelligeret, ex contextu, ubi de arbore longe lateque frondescente agitur, divinando vertisse videtur Syrus. ¹¹ Sic Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, alii. Montef. affert: *Οἱ λοιποὶ εἰς τὰ πέρατα.* ¹² Schol. apud Nobil.: *Ἀντὶ τοῦ εἶρ οἱ ὄγγελοι ἠρμήνευσαν οἱ δὲ λοιποὶ, ἐγρήγορον.* Hieron.: “*Pro vigili Theodotio ipsum Chaldaicum verbum posuit HIR, quod per tres literas AIN, IOB, et RES scribitur. Significat autem angelos, quod semper vigilent, et ad Dei imperium sint parati.*” ¹³ Sic Comp., Ald., Codd. XII (in marg.), 22, 23, alii, Chrysost., Theodoret. Cf. ad v. 22. (Circa hanc partem narrationis

LXX non vertunt, sed insulse παραφράζουσι. Vid. ad v. 25.) ¹⁴ Cod. 87. In Syro-hex. *ποιεῖν* abest. ¹⁵ Sic Codd. 22, 23 (sub ✕), 36, alii. Cf. ad Cap. iii. 7. ¹⁶ Syro-hex. In Cod. 87 haec, *μετὰ τῶν θ. τῆς γῆς*, casu excidisse videntur. ¹⁷ Syro-hex. In Cod. 87 *πᾶσι* non legitur.

¹⁸ “In ceteris libris [Comp., Ald., Codd. 22, 23, 33, alii] haec sequuntur: *καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς κ. τ. εἴ.*—*Nobil.* ¹⁹ Syro-hex. *כְּלָא* *פְּשָׂרָא* *וְרִיבְיָהּ* *אֶל-יִבְהַלֵּךְ*. Cod. 87: *ἦξει ἐπὶ σέ.* ²⁰ Sic Codd. 22, 36, alii, Theodoret. ²¹ Sic Codd. 22, 34, alii, Chrysost., Theodoret. ²² Cod. 87. “*Syrus: אֶרְבָּא לְשִׁלְוָתָא*, et non *disperdas*, pro quo legendum videtur *אֶרְבָּא לְשִׁלְוָתָא*, ita ut, abjecto *σε*, scribendum sit *καταφθείρη, disperdaris.*”—*Hahn.* Quicquid de Syro fiat, Graeca non sollicitanda esse arbitror. ²³ Cod. 87, Syro-hex., qui in marg. affert: *כְּלָא* *פְּשָׂרָא* *וְרִיבְיָהּ* *אֶל-יִבְהַלֵּךְ*. ²⁴ Syro-hex., qui in marg. affert: *Θ. ἔτι—ὄντος.* Minus bene Codd. 87, 88: *Ο'.* *ἔτι—ὄντος*, (καὶ infert Cod. 88) *ἐπὶ συντελείᾳ τοῦ λ. αὐτοῦ.* ²⁵ Cod. 87. Syro-hex.: *ἔτη ἐπτά.*

²⁶ Cod. 87 (cum τῆς βασιλείας), Syro-hex.

34. Ο' αφαιρων βασιλειας βασιλειων.²⁷

Cap. IV. 9, 8. Ο' πασι τοις ζωοις ÷ και η δρασις αυτου μεγαλη—η σεληνη ην εν αυτω φικουν και εφωτιζον πασαν την γην 4.²⁸ 33. αποκατεσταθη η βασιλεια ÷ μου εμοι, και η δεξα μου απεδοθη μοι 4.²⁹

CAP. V.

1. Ο' και απο των μεγατανων αυτου εκαλεισεν ανδρας διαχιλιους.¹

הַתַּבְּלִיטִים אֶתְּמַרְתָּ. Et coram his mille vinum rotabat. Θ. και κατέναντι των χιλίων ο οινοσ. και πινων. Οι λοιποι: Bibebat vinum coram cunctis principibus quos vocaverat.²

2. Ο' και οινοχοησαι εν αυτοις.³

5. לְקַבֵּל נְבִיטָה. E regione candelabri. Θ. κατέναντι της λαμπάδος. Ο' κατέναντι του φωτός. 'Α. κατέναντι της λαμπάδος.⁴

6. הַיּוֹמָה יִזְכָּר מַלְכָּא דְּבַבְלִי. Tunc regem quod attinet, color ejus. Θ. τότε του βασιλέως η μορφή. Ο' και η δρασις αυτου.⁵

דָּן לְדָן. Θ. Vacat. ✕ τοτο τουτφ 4.⁶

7. וְיִשְׁלַט בְּמַלְכוּתָא דְּבַבְלִי. Et tertius in regno dominabitur. Θ. και τρίτος εν τη βασιλεία μου αρξει.⁷ Ο' και δοθησεται αυτω εξουσία

του τρίτου μερους της βασιλείας.

9. Ο' περι του σημειου.⁸

10. לְקַבֵּל מַלְכָּא דְּבַבְלִי. Propter verba regis et magnalium ejus. Θ. Vacat. ✕ κατέναντι των λόγων του βασιλέως και των μεγατανων αυτου 4.⁹

11. רוח אלהין קדישין. Θ. πνευμα θεου. Ο' πνευμα αγιον. Σ. πνευμα θεων αγιων. Οι λοιποι: πνευμα θεου.¹⁰

12. אֵינִימָתָא. Aenigmata. Θ. κρατούμενα. Alia exempl. κρυπτόμενα.¹¹

16. לְקַבֵּל נְבִיטָה. Et nodos solvere. Θ. Vacat. Alia exempl. και λύειν συνδέσμους; ¹² alia, και δεσμους του λύειν.¹³

23. שְׂבַחְתָּ. Praedicasti. Θ. ηγεις. Ο' ηγέσατε.¹⁴

30. בְּלַיְלָהּ הָמָּה נִכְרַת מַלְכָּא דְּבַבְלִי. In ea ipsa nocte occisus est Beltsazar rex Chaldaeorum. Θ. εν αυτη τη νυκτι ανηρέθη Βαλτάσαρ ο βασιλεύς ο Χαλδαίος. Ο' και το σύγκριμα επήλθε Βαλτάσαρ τφ βασιλεί.¹⁵

31. דָּרְיוֹשׁ. Et Darius. Θ. και Δαρειός. Ο' και Αρταξέρξης.¹⁶

²⁷ Syro-hex. In Cod. 87 scriptum βασιλείαν. ²⁸ Cod. 87, qui pingit: + + και η δρασις αυτου μεγαλη, η + κορυφη κ. τ. ε. Syro-hex. metobelum ponit post ην, omissis ceteris.

²⁹ Cod. 87, Syro-hex.

CAP. V. ¹ Syro-hex. In Cod. 87 haec, και απο των μ. αυτου, lapsu omnium facillimo exciderunt. (In summario vv. 1-5, Βαλτάσαρ—εσταται, quod versioni των Ο' tam in Cod. 87 quam in Syro-hex. praemittitur, pro εν τφ τόπφ αυτου Tischendorffius edidit εν τφ τόπφ αυτου ex emendatione Segarii, invito Syro nostro. De hac confusione cf. Jacobs. ad Ach. Tat. p. 720.) ² Hieron.: "Unusquisque autem principum vocatorum juxta suam bibebat aetatem: sive ut ceteri interpretes transtulerunt: Bibebat ipse rex vinum coram cunctis principibus, quos vocaverat;" non verba ceterorum, sed sensum tantum afferens. ³ Codd. 87, 88. Copulam non agnoscit Syro-hex. ⁴ Buxtorf. in Lex. Chald. et Talmud. p. 1147: "In Talmud. Hierosol. [Joma fol. 41, 1] scribitur vocem נְבִיטָה Dan. v. 5 ab Aquila transferri מְבִיטָה, vel λαμπάδος. Sic est in LXX

[immo in Theod.]" Minus probabiliter Lightfoot. in Hor. Hebr. et Talmud. ad Act. Apost. p. 280 Aquilae tribuit, contra lampadas. Cf. Anger De Onkelo etc. p. 22.

⁵ Cod. 87, Syro-hex., qui in marg. affert: אֵלֵינוּ וְנִבְרָא. I. + נְבִיטָה. ⁶ Sic Cod. 87, et sine aster. Codd. 22, 51, 62, alii, et Theodoret. ⁷ Hieron.: "Vel tertius post me, vel unus ex tribus principibus, quos alibi tristatus legimus."

⁸ Syro-hex. לְקַבֵּל מַלְכָּא דְּבַבְלִי. Soloece Codd. 87, 88: περι τουτου σημειου. ⁹ Sic Cod. 23, et sine aster. Codd. 22 (sine αυτου), 34, 36, alii, et Theodoret. ¹⁰ Hieron.: "Praeter Symmachum, qui Chaldaicam veritatem secutus est, ceteri spiritum Dei interpretati sunt." Cf. ad Cap. iv. 6. ¹¹ Sic Comp., Cod. 42. Codd. 62, 147: μυστήρια; Codd. 49, 90: ένίμια; quae merae sunt enarrationes. ¹² Sic Codd. 22, 34, alii, Chrysost. ¹³ Sic Codd. 23, 62, 147. Fortasse est Aquilae. ¹⁴ Cod. 87. Syro-hex.: ηγείτε (نَحْنُ نَحْمَدُ). ¹⁵ Cod. 87, Syro-hex., qui in marg. sine nom. affert: εν ταυτη (sic apud Theod. Codd. 22, 51, alii) τη νυκτι—δ Χαλδαίος. ¹⁶ Cod. 87,

CAP. VI.

2. סָרְכִין הַלְתֶּהָ. *Summos praefectos tres.* Θ. τακτικούς τρεῖς. Ο΄. ἄνδρας τρεῖς, ἡγουμένους αὐτῶν. Α΄. συνεκτικούς. . . Σ. ἀρχοντας. . .¹
3. מִתְנַצֵּחַ עַל-סָרְכֵינָא וְאַחַדְרַפְנִינָא כְּלִמְקָבֶל דִּי. *Superans praefectos summos et satrapas, propterea quod.* Θ. ὑπὲρ αὐτοὺς, ὅτι. Alia exempl. ὑπερικῶν ὑπὲρ τοὺς τακτικούς καὶ τοὺς σατράπας κατέναντι, ὅτι.²
- עַשְׂוִית לְהַקְמֹתָהָ. *Cogitabat constituere eum.* Θ. κατέστησεν αὐτόν. Alia exempl. προσεδόκα τοῦ καταστήσαι αὐτόν.³ Ο΄. ἐβουλευέσατο καταστήσαι τὸν Δανιήλ.
4. מִצֵּד מְלִכּוּתָא. *Ex latere (parte) regni.* Θ. Vacat. Alia exempl. ἐκ τῆς βασιλείας; alia, ἐκ πλαγίων βασιλείας.⁴
- וְשִׁחִיתָהָ (in priore loco). *Et delictum.* Θ. Α΄. καὶ ἀμπλάκημα.⁵
- וְשִׁחִיתָהָ לֹא הִשְׁתַּכַּחַת עָלֶיהָ. *Et delictum non inventum est in eo.* Θ. Vacat. ✕ καὶ πᾶν ἀμπλάκημα οὐχ εὐρέθη κατ' αὐτοῦ.⁶
5. לְהֵן הִשְׁכַּחַתָּא עָלֵיהּ. *Nisi invenerimus contra*

eum. Θ. εἰ μὴ (alia exempl. add. εὐρήσασμεν ἐπ' αὐτόν?).

8. עָנָן מִלְכָּא הָקִים וְתָרַס וְתָרַס דִּי לָא תִּיעָדָה. *Nunc, rex, sancias interdictum, et subscribas scriptum, ut non immutetur, secundum legem Medorum et Persarum, quae nondum abrogabitur.* Θ. νῦν οὖν, βασιλεῦ, στήσον τὸν ὄρισμὸν, καὶ ἕκθες γραφὴν, ὅπως μὴ ἀλλοιωθῇ τὸ δόγμα Περσῶν καὶ Μήδων. Ο΄. καὶ ἤξισαν τὸν βασιλέα, ἵνα στήσῃ τὸν ὄρισμὸν, καὶ μὴ ἀλλοιώσῃ αὐτὸν, οὕτως ἤδεισαν ὅτι Δανιήλ προσεύχεται καὶ δέεται τρεῖς τῆς ἡμέρας, ἵνα ἡγγίθῃ διὰ τοῦ βασιλέως, καὶ μίμῃ εἰς τὸν λάκκον τῶν λέούτων.⁸
- 8, 9. כְּלִמְקָבֶל דְּנָה : דִּי-רָלָא תִּיעָדָה. *Quae non abrogabitur. Quapropter.* Θ. Vacat. Alia exempl. ὅπως ἀν μὴ παραλλαγῇ κατέναντι τοῦ-του.⁹ Alia: ὅπως οὐχ ὑπερβήσεται. . .¹⁰
10. מְן-קְדַמַת דְּנָה. Θ. ἔμπροσθεν (alia exempl. add. αὐτοῦ¹¹).
12. עַל-אַסָר. *De interdicto.* Θ. Vacat. Alia exempl. ὑπὲρ τοῦ ὄρισμοῦ.¹²
13. וְעַל-אַסָרָא דִּי רְשָׁמְתָּ. *Nec interdicti quod subscripsisti (rationem habet).* Θ. Vacat. Alia exempl. καὶ περὶ τοῦ ὄρισμοῦ οὐ ἔταξας.¹³

Syro-hex., qui posterior in marg. affert: ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν. Hieron.: "Pro Dario LXX Artaxercen interpretati sunt."

CAP. VI. ¹ Hieron.: "Pro principibus, quod Sym. tulit, Theod. τακτικούς, Aq. συνεκτικούς interpretatus est. Cumque quaererem, qui essent isti principes, τακτικοί, vel συνεκτικοί, in LXX editione legi manifestius, qui dixerunt [v. 4]: et duos viros quos constituit cum eo, et satrapas centum viginti." ² Sic Codd. 22 (eraso in fine κατέναντι τοῦ βασιλέως), 34 (cum κατ. τοῦ β.), 36, alii. Lectio Aquilam sapit, si pro τακτικούς, συνεκτικούς legas cum Codd. 23 (ubi συνεκτός), 62, 147, in quibus tamen ὑπερικῶν abesse videtur. ³ Sic Codd. 23, 62, 147. Fortasse est Aquilae. Montef. post Drusium soloecae edidit: "Ἄλλος προσεδόκατο καταστήσαι αὐτόν. ⁴ Prior lectio est in Codd. 22, 34, aliis; posterior, quae fortasse est Aquilae, in Codd. 23, 62, 147. Theodoret.: ἐκ τῆς β., ἥ ὡς τινα τῶν ἀντιγράφων ἔχει, ἐκ πλαγίων τῆς β. ⁵ Hieron.: "Pro suspicionem Theod. et Aq. ἀμπλάκημα [sic Codd. II (a 1ma manu), III, alii]

interpretati sunt, quae Chaldaice dicitur ESSAITHA. Cum-que ab Hebraeo quaererem quid significaret, respondit vim verbi sonare δέλαρ, quam nos illecebram, sive σφάλμα, hoc est, errorem, dicere possumus." ⁶ Sic Cod. 23, et sine aster. Cod. 147. ⁷ Sic Codd. 62, 147. Iidem in v. 6 exhibent: Οἱ σατράπαι οὕτοι. . . καὶ οὕτως εἶπον, congruenter Hebraeo. ⁸ Syro-hex. ܐܦܬܘܗܘܢ ܕܥܠܐܘܝܢܐ ܕܥܠܐܘܝܢܐ ܕܥܠܐܘܝܢܐ. ⁹ ܗܘܐ ܕܥܠܐܘܝܢܐ ܕܥܠܐܘܝܢܐ ܕܥܠܐܘܝܢܐ ܕܥܠܐܘܝܢܐ. ¹⁰ ܗܘܐ ܕܥܠܐܘܝܢܐ ܕܥܠܐܘܝܢܐ ܕܥܠܐܘܝܢܐ ܕܥܠܐܘܝܢܐ. ¹¹ ܗܘܐ ܕܥܠܐܘܝܢܐ ܕܥܠܐܘܝܢܐ ܕܥܠܐܘܝܢܐ ܕܥܠܐܘܝܢܐ. ¹² ܗܘܐ ܕܥܠܐܘܝܢܐ ܕܥܠܐܘܝܢܐ ܕܥܠܐܘܝܢܐ ܕܥܠܐܘܝܢܐ. ¹³ ܗܘܐ ܕܥܠܐܘܝܢܐ ܕܥܠܐܘܝܢܐ ܕܥܠܐܘܝܢܐ ܕܥܠܐܘܝܢܐ.

Pro δὴ τῆς β. fortasse rescribendum ἐν χερσὶ τοῦ β., certe non, cum Hahnio, ἐνώπιον τοῦ β.) ⁹ Sic Codd. 22, 36, alii, et Theodoret. Pro παραλλαγῇ Chrysost. solus habet παραγραφῇ. ¹⁰ Sic Codd. 23, 62, 147. ¹¹ Sic Codd. 62, 147. ¹² Iidem. ¹³ Sic Chrysost., et sine copula Codd. 22, 23 (cum ἐπὶ et ἐνέ-ταξας), 34 (cum ἐνέταξας), 35, 36, alii.

14. וַעַד בְּעֲלֵי שָׁמַיִם. *Et usque ad ingressum (occasum) solis.* Θ. και ἕως ἑσπέρας. Alia exempl. και ἕως πρὸς δυσμᾶς (s. δυσμαῖς) ἡλίου.¹⁴ Ο'. ἕως δυσμῶν ἡλίου.
15. בָּאֲדִינֵי גְבַרְיָא אֲמַרְיָא הִרְגִּישׁוּ עַל-מַלְכָּא וְאָמְרוּן. *Tunc viri illi cum strepitu concurrerunt ad regem, et dixerunt.* Θ. τότε οἱ ἄνδρες ἐκείνοι (alia exempl. add. παρετηρήσαντο ἐπὶ τὸν βασιλέα, καί¹⁵) λέγουσιν.
16. עָנָה מַלְכָּא וְאָמַר. Θ. και εἶπεν ὁ βασιλεὺς. Alia exempl. ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς, και εἶπεν.¹⁶
18. וַיָּרַת פְּנוֹתַי. *Et pernoctavit jejunando.* Θ. και ἐκοιμήθη ἀδειπνος. Ο'. και ἠύλισθη νήστης.¹⁷
Θ. και ἔκλεισεν (alia exempl. ἀπέκλεισεν) τὰ στόματα τῶν λέόντων, και οὐ παρηνώχλησαν τῷ Δανιήλ.¹⁸
20. לְדַרְנִיָּא. Θ. Vacat. ✕ τῷ Δανιήλ.¹⁹
עָנָה מַלְכָּא וְאָמַר לְדַרְנִיָּא. Θ. Vacat. ✕ και ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς, και εἶπε τῷ Δανιήλ.²⁰
21. מַלְלָא. *Locutus est.* Θ. εἶπε. Ο'. ἐπήκουσε φωνῇ μεγάλῃ, και εἶπε.²¹
28. Ο'. προσετέθη πρὸς τὸ γένος αὐτοῦ.²²

Cap. VI. 3. Ο'. και εὐδοούμενος ÷ ἐν ταῖς πραγματείας τοῦ βασιλέως.²³ 17. ÷ ἡ ὁ βασιλεὺς αὐτὸν ἀνασπάσῃ ἐκ τοῦ λάκκου.⁴ 28. ÷ και Δανιήλ κατεστάθη ἐπὶ τῆς βασιλείας Δαρείου.²⁴

CAP. VII.

1. רֵאשׁ מַלְיוֹן אֲמַר. *Summam rerum dixit.* Θ. Vacat. Alia exempl. ἀρχὴν λόγων αὐτοῦ; alia, ἀρχὴ λόγων εἶπεν; alia, ἀρχὴ λόγων αὐτοῦ και ἀποκριθεὶς εἶπεν.¹ Ο'. εἰς κεφάλαια λόγων.
2. בְּחֻזֵי עַם-לִילְיָא. *In visione mea noctu.* Θ. Vacat. Alia exempl. ἐν τῇ ὁράσει (s. ἐν ὁράσει, s. ἐν ὁράμασί, s. ἐν ὁράματι) μου τῆς νυκτός.² Ο'. καθ' ὑπνους νυκτός.
5. בֵּין שְׁנַיִם. *Inter dentes ejus.* Θ. ἀναμέσον τῶν ὀδόντων αὐτῆς. Ο'. ✕ ἐν μέσῳ ὀδόντων αὐτῆς.³
6. וְהָיָה לְהִיב לְהַשְׁלִיכֵן. *Et dominatio data est ei.* Θ. και ἐξουσία ἐδόθη αὐτῇ. Ο'. και γλώσσα ἐδόθη αὐτῇ.⁴
7. בְּחֻזֵי לִילְיָא. *In visionibus noctis.* Θ. Vacat. Alia exempl. ✕ ἐν ὁράματι τῆς νυκτός.⁵ Ο'. ἐν ὁράματι τῆς νυκτός.
- רַבְרָבִין. *Praegrandes.* Θ. Vacat. Alia exempl. μεγάλοι.⁶ Ο'. μεγάλους.
8. מִשְׁתַּבַּל הַיּוֹת בְּקַרְנֵיָא. *Considerabam cornua.* Θ. προσεβούον τοῖς κέρασιν αὐτοῦ. Ο'. και βουλαὶ πολλαὶ ἐν τοῖς κέρασιν αὐτοῦ.⁷
וְנִצְתְּקֵרוּ מִן-קַרְנֵיָא. *Evulsa sunt a coram eo.* Θ. ἐξερριζώθη ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ. Ο'. ἐξηράνθησαν δι' αὐτοῦ.⁸

¹⁴ Sic Codd. 22 (cum τοῦ ἡλίου), 51 (cum δυσμαῖς), 87, alii, et Chrysost. (In textu τῶν Ο' pro ἔστησε in Syro-hex. est ἔστησαν.) ¹⁵ Sic Codd. 22 (cum παρήστησαν), 36, 48, 51, 62 (cum παρετήρησαν), 147 (idem), alii, et Chrysost. Cf. vv. 6, 11 in Chald. et Theod. ¹⁶ Sic Codd. 62, 147.

¹⁷ Cod. 87, Syro-hex., qui in marg. affert: και ἠύλισθη ἀδειπνος (سعدا ولا سعادا). ¹⁸ Schol. apud Nobil.: "Ἐν τισιν ἀντιγράφοις [Comp., Codd. 22, 48, alii, et Theodoret.] οὐ φέρονται οἱ στίχοι οὗτοι. Recte: quandoquidem ad versionem LXXviralem pertinent, quae sonat: τότε ὁ θεὸς τοῦ Δανιήλ, πρόνοιαν ποιούμενος αὐτοῦ, ἀπέκλεισε τὰ στόματα κ.τ.έ. ¹⁹ Sic Cod. 23, et sine aster. Comp., Ald., Codd. III, 22, 33, 34, alii. ²⁰ Sic Cod. 23. Codd. 62, 147: ἀπεκρίθη κ.τ.έ. ²¹ Edebat e Cod. 87 ἐπήκουσε, quae vox nulla est. Syro-hex. حبا (= ἐπήκουσε Psal. iii. 5. cxvii. 5).

²² Syro-hex. in marg.: πρὸς τοὺς πατέρας. Est scholium, ut videtur. ²³ Syro-hex. Cod. 87 pingit: + και εὐδοούμενος κ.τ.έ., absente metabelo. ²⁴ Cod. 87, Syro-hex.

CAP. VII. ¹ Prior lectio est in Ald., Codd. 33, 36, alii; altera in Codd. 23, 62, 147; posterior in Codd. 34, 48, alii, Chrysost., Theodoret. Montef. affert: "Ἄλλος και τὸ κεφάλαιον τῶν λόγων εἶπεν, quod merum est Complutensium commentum. ² Sic Comp., Ald., Codd. 22, 23, 33, alii.

³ Sic Cod. 87, Syro-hex. ⁴ Syro-hex. حبا حبا حبا. In Cod. 87 deest. ⁵ Sic Cod. 23, et sine aster. Codd. 22, 34, 36, alii, Chrysost., Theodoret. ⁶ Sic Comp., Ald., Codd. III, 33, 49, alii. In aliis legitur και μεγάλοι.

⁷ Cod. 87. Pro πολλαὶ in Syro-hex. est μεγάλαι. ⁸ Cod. 87, Syro-hex., qui in marg. affert: ἐξερριζώθη ἀπὸ πρ. αὐτῆς (سعدا ولا سعادا).

8. רַבְרַבָּן. *Praegrandia*. *Ο. μεγάλη, ÷ και έποίει πόλεμον προς τους άγιους* 4.⁹
9. עִתִּיק דִּימִין. *Antiquus dierum*. *Θ. Ο. παλαιός ήμερών. "Άλλοι ό παλαιών τās ήμέρας.*¹⁰
- 9, 10. נְהַר דִּי-נְהַר נְגַד נְהַר. *נְהַר דִּי-נְהַר נְגַד נְהַר*. *Rotae ejus erant ignis ardens: fluvius ignis erat fluens et exiens a coram illo.* *Θ. οι τροχοί αυτού πύρ φλέγον ποταμός πυρός έλκεν (alia exempl. add. έκπορευόμενος¹¹) ξμ-προσθεν αυτού. Ο. ✕ τροχοί αυτού πύρ καί-μενον ποταμός πυρός έλκων 4, και έξεπορευέτο κατά πρόσωπον αυτού ποταμός πυρός.*¹²
11. הַיְהוּה הַיְהוּה (in posteriore loco). *Videbam*. *Θ. Vacat. Alia exempl. θεωρών ήμην.*¹³ *Ο. ✕ θεωρών ήμην* 4.¹⁴
13. וַיִּקְרְבוּהִי הַיְהוּה. *Et ante eum adduxerunt eum*. *Θ. και προσηνήχθη αύτφ. Alia exempl. και ένώπιον αυτού προσηνήχθη.*¹⁵ *Ο. και οι παρεστηκότες παρήσαν αύτφ.*¹⁶
14. וַיִּקְרַ וַיְמַלְכוּ. *Et honor, et regnum*. *Θ. και ή τιμή, και ή βασιλεία. Ο. ✕ και τιμή βασιλική* 4.¹⁷
15. וַיְבַהֲבֵנִי. *Conturbabant me*. *Θ. έτάρασσόν (s. συνετάρασσόν) με. Ο. ✕ έτάρασσόν με* 4.¹⁸
17. רַבְרַבְתָּא. *Praegrandia*. *Θ. Vacat. Alia exempl. τὰ μεγάλα.*¹⁹ *Ο. τὰ μεγάλα.*
18. עַד-עֲלָמָא וְעַד-עֲלָמָא וְעַד-עֲלָמָא. *Θ. έως αιώνος (alia exempl. add. και έως αιώνος²⁰) τών αιώνων. Ο. έως του αιώνος, και έως του αιώνος τών αιώνων.*²¹
20. וַיִּנְפְּלוּ מִן-קְדַמְיָהּ תְּלָת וּבְרַנָּא רִבְנָן. *Et ceciderunt a coram eo tria; et corru hoc*. *Θ. και έκτινάξαντος τών πρώτων. Alia exempl. και έκτινάξαντος τών προτέρων τρία, και τδ κέρας εκείνο.*²² *Ο. και έξέπεσαν δι' αυτού τρία, και τδ κέρας εκείνο.*
23. מִן-כָּל-מְלְכֹתָא. *Ab omnibus regnis*. *Θ. (υπερέξει) πάσας τās βασιλείας. Ο. παρά πάσαν τήν γήν.*²³
- וְתֵאֵנָכְל כָּל-אַרְעָא. *Et vorabit omnem terram*. *Θ. και καταφάγεται πάσαν τήν γήν. Ο. ✕ και καταφάγεται πάσαν τήν γήν* 4.²⁴
24. מִן-מְלְכֹתָא. *Ex eo regno*. *Θ. Vacat. Ο. εκ τής βασιλείας.*²⁵
25. וַיְמַלְכוּ לְעַד עֲלָמָא וַיְמַלְכוּ. *Et verba adversus Altissimum loquetur*. *Θ. και λόγους προς τόν ύψιστον λαλήσει. Ο. και βήματα εις τόν ύψιστον λαλήσει. Σ. Et sermones quasi Deus loquitur.*²⁶
- וַיְבַלְ. *Atteret*. *Θ. παλαιώσει. Alia exempl. ταπεινώσει; alia, πλανήσει.*²⁷ *Ο. κατατρί-ψει.*²⁸

⁹ Syro-hex. In versione Theodotionis eadem sine obelo habent Ald., Codd. 22, 33, 36, alii, et Theodoret. ¹⁰ Theodoret.: Διά μὲν τοῦ παλαιοῦ τῶν ἡμερῶν διδάσκειται (Δανιήλ) τὸ αἰῶνον οὐτῶ γὰρ καὶ τινεσ τῶν ἐρμηνευτῶν νενοηκότες, ἀπὶ τοῦ παλαιοῦ τῶν ἡμερῶν, ὁ παλαιῶν τὰς ἡμέρας, τεθείκασιν. ¹¹ Sic Comp., Ald., Codd. III (cum έκπορ. έλκεν), 22, 23, 36, alii. ¹² Cod. 87 (sine cuneolo), Syro-hex. Pro καίμενον Cod. 88 κατακαίμενον legit. ¹³ Sic Codd. 23, 34, 36, alii, Chrysost., Theodoret. ¹⁴ Syro-hex., et sine aster. Cod. 87. ¹⁵ Sic Comp., Ald., Codd. 22, 23, 33, alii. ¹⁶ Cod. 87 (cum lineola — (Cod. 88) ante αύτφ), Syro-hex., qui ad παρήσαν (سوس مباح) in marg. affert: سوس مباح. ¹⁷ Cod. 87, Syro-hex. ¹⁸ Syro-hex. Cod. 87: ✕ έτάρασσόν με οι διαλογισμοί μου (sic). ¹⁹ Sic Comp., Ald., Codd. III, 23, 33, 34, alii. ²⁰ Sic Comp., Ald., Codd. XII, 22, 23, 26, alii. ²¹ Syro-hex. In Cod. 87 haec,

και έως του αιώνος, interciderunt. (Mox pro κατασθιωτος et καταπατοῦντος, ut edidit De Magistris, in Cod. 88 et Syro-hex. deterior est lectio, κατασθιωτες et καταπατοῦντες.) ²² Sic Codd. 22, 34, 36, alii, Chrysost., Theodoret., et (sine kai posteriore) Comp., Ald., Codd. III, 23, 33, alii. Pro τῶν πρώτων, τῶν προτέρων τρία habent Codd. XII, 26, 89. ²³ Cod. 87, Syro-hex., qui in marg. affert: παρά πάσας τās βασιλείας. ²⁴ Cod. 87, Syro-hex. ²⁵ Syro-hex. In Cod. 87 praepositio male abest. ²⁶ Hieron. ²⁷ "In quibusdam libris [Codd. 22, 34, aliis] est ταπεινώσει; in aliis [Comp., Ald., Codd. 33, 36, aliis] πλανήσει [cf. Hex. ad Psal. xxxi. 3], et scholien in marg.: τουτέστι, σκυλμών αυτοίς ποιήσει. Justinus habet καταστρέψει [fort. κατατρί-ψει]."—Nobél. ²⁸ Cod. 87, Syro-hex. Cf. Hex. ad Job. xiv. 12. Psal. xxxi. 3.

25. וַיִּסְבֵּר. *Et confidet.* Θ. καὶ ὑπονοήσει. Ο'. καὶ προσδέξεται.²⁰

26. דִּינָא. *Judicium.* Θ. τὸ κριτήριον. Ο'. ἡ κρίσις.²⁰

27. לָעַם. Θ. Vacat. Alia exempl. τῶ λαῶ.³¹ Ο'. λαῶ.

כָּל שְׁלֵשִׁינָיָא. Θ. πᾶσαι αἱ ἀρχαί. Ο'. πᾶσαι ἐξουσίαι.³²

28. עַד-רֵכֶב סוֹפָא דִּי-מִלְתָּא. *Huc usque finis sermōnis.* Θ. ἕως ὧδε τὸ πέρασ τοῦ λόγου. Ο'. ἕως καταστροφῆς τοῦ λόγου.³³

וַיִּינִי וַיִּשְׁתַּנּוּן עָלַי. *Et color meus mutatus est super me.* Θ. καὶ ἡ μορφή μου ἠλλοιώθη (alia exempl. add. ἐπ' ἐμοί³⁴). Ο'. καὶ ἡ ἕξις μου διήνεγκεν ἐμοί.³⁵

CAP. VIII.

2. וַיֵּרָא אֲרָאָה בְּחֻזֵן וַיְהִי בְרֵאֲתֵי. *Et vidi in visione; et factum est in videndo me.* Θ. Vacat. Alia exempl. καὶ εἶδον ἐν τῇ ὁράσει, καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἰδεῖν με.¹ Ο'. καὶ εἶδον ἐν τῷ ὁράματι τοῦ ἐνυπνίου μου.

בְּעֵלְמָס הַמְּדִינָה. *In Elam provincia.* Θ. ἐν

χώρα Αἰλάμ. Ο'. ἐν Ἐλυμαῖδι χώρα. Σ. . . πᾶλαι.²

2. וַיִּרְאֵה בְּחֻזֵן. Θ. Vacat. Alia exempl. καὶ εἶδον ἐν ὁράματι.³ Ο'. ✕ καὶ εἶδον ἐν ὁράματι.⁴

עַל-אוּבַל אוּלַי. *Ad fluvium Ulai.* Θ. ἐπὶ τοῦ Οὐβάλ. Ο'. πρὸς τῇ πύλῃ Αἰλάμ. Ἄ. ἐπὶ τοῦ Οὐβάλ Οὐλαί. Σ. ἐπὶ τοῦ ἔλους Οὐλαί.⁵

3. וַיְהִינִי בְּחֻזֵן. *Et duo cornua erant alta.* Θ. ὑψηλά. Alia exempl. καὶ τὰ κέρατα ὑψηλά.⁶ Ο'. ✕ καὶ τὰ κέρατα ὑψηλά.⁷

4. לֹא-יַעֲמֵדוּ לְפָנָיו. *Non consistebant coram eo.* Θ. οὐ στήσεται (s. στήσονται) ἐνώπιον αὐτοῦ. Ο'. οὐκ ἔστησαν ὀπίσω αὐτοῦ.⁸

5. וַיֹּאן נִגַּע בְּאַרְץ. *Et non tangebatur terram.* Θ. καὶ οὐκ ἦν ἀπτόμενος τῆς γῆς. Ο'. καὶ οὐχ ἤπτετο τῆς γῆς.⁹

קָרְן הַזֵּה. *Cornu speciei (conspicuum).* Θ. κέρασ. Alia exempl. add. θεωρητὸν, s. ἐν θεωρητόν.¹⁰ Ο'. κέρασ ἐν ✕ θεωρητόν.¹¹

7. אֲרִיֶטֶם. *Arietem.* Θ. τὸν κριόν. Ο'. ✕ τὸν κριόν.¹² (Ἄ.) σὺν τὸν κριόν.¹³

8. הִגְדִּיל. *Fastuose egit.* Θ. ἐμεγαλύνθη. Ο'. κατίσχυσε.¹⁴

²⁰ "Schol. προσδοκῆσει, οὐ μέντοι ὀλοκλήρως δυνήσεται. Justinus προσδέξεται."—*Nobil.* Unde Montef. effecit: "Ἄλλος προσδοκῆσει. Ἄλλος προσδέξεται. (Statim Cod. 88: τοῦ ἀλλοῦσαι, cum articulo.)³⁰ Syro-hex. in marg.: τὸ κριτήριον (כִּרְיָא).³¹ Sic Codd. 62, 147. Statim in LXX pro (λαῶ ἄγίω) ὑψίστω legendum e Syro-hex. ὑψίστου.³² Cod. 87, Syro-hex. Cod. XII in marg.: Ο'. αἱ ἐξουσίαι.³³ Cod. 87 et Syro-hex. in marg. pingunt: ἕως ὧδε τὸ πέρασ (עַד-רֵכֶב) τοῦ λ.³⁴ Sic Comp., Ald., Codd. III, 33, 34, alii.³⁵ Cod. 87. Syro-hex. in textu: ח. סוֹפָא דִּי-מִלְתָּא (ΣΙΣΙ) in marg. autem: καὶ ἡ μορφή μου (וַיִּינִי וַיִּשְׁתַּנּוּן עָלַי). Apud Justinum M. p. 200 perperam legitur: καὶ ἡ λέξις διήνεγκεν ἐμοί.

CAP. VIII. ¹ Sic Codd. 22 (sine με), 23, 34, alii, Chrysost., Theodoret. ² Hieron.: "In Elam regione; sive, ut Sym. interpretatus est, civitas, a qua etiam regio nomen accepit. . . pro qua LXX *Elimaidem regionem* interpretati sunt." ³ Sic Comp., Ald., Codd. III, 22, 23,

34, alii, Chrysost. ⁴ Cod. 87, Syro-hex. ⁵ Hieron.: "Super portam Ulai, pro quo Aq. transtulit, super Ubal Ulai; Theod., super Ubal; Sym., super paludem Ulai; LXX, super portam Ulai." Theodoret.: Καὶ ἦμιν ἐπὶ τοῦ Οὐβάλ. Παρὰ τὴν πύλῃν, φησὶν, ἰδόντων ἐστάναι· οὕτω γὰρ τοῦτο τις τῶν ἐρμηνευτῶν θεθείκασεν. (Syro-hex. pro Αἰλάμ, Οὐλάμ (כַּמְּ) habet.) ⁶ Sic Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 33, alii. ⁷ Cod. 87 (sine cuneolo), Syro-hex. ⁸ Cod. 87, Syro-hex. Idem in marg. لا يَعْصِفُ مَمَّوَسًا quae lectio est Theodotionis. ⁹ Syro-hex. لا يَنْفَعُ. Clausula excidit in Cod. 87. ¹⁰ Prior lectio in Codd. 22, 36, aliis, Theodoret. Vulg.: cornua insignia, unde kiras ἐπίσημον fecerunt Complutenses. Statim pro edito ἀναμίσειον τῶν ὀφθ. αὐτῶν Syro-hex. offert ἀν. τῶν ὀφθ. αὐτοῦ, quod, praeeunte Hahnio, recepit Tischendorfus. ¹¹ Cod. 87, Syro-hex. ¹² Idem. ¹³ Sic in textu Theodotionaeo Codd. 62, 147, qui mox σὺν ἀμφότερα τὰ κέρατα habent. ¹⁴ Sic Cod. 87. Syro-hex.: κατίσχυε.

9. אֶל-הַנֶּגֶב וְאֶל-הַמִּזְרָח. *Ad austrum, et ad orientem.* Θ. πρὸς τὸν νότον. Alia exempl. add. καὶ πρὸς ἀνατολήν.¹⁵ Ο'. ἐπὶ μεσημβρίαν, καὶ ἐπ' ἀνατολάς.¹⁶
11. יַעַר שַׂרְהַצְבָּא הַגְּבִירָה. *Et usque ad principem exercitus se extulit.* [Θ.] καὶ ἕως οὗ ὁ ἀρχιστρατήγος ῥύσεται τὴν αἰχμαλωσίαν. (Θ.) καὶ ἕως ἀρχοντος τῆς δυνάμεως ἠδρύνθη.¹⁷ Ο'. ἕως ὁ ἀρχιστρατήγος ῥύσεται τὴν αἰχμαλωσίαν.
12. בְּפֶשַׁע. *Propter delictum.* Θ. ἀμαρτία. Ο'. αἱ ἀμαρτίαι. Ἄλλος· παραπτώματι.¹⁸
13. אֶחָד קָדוֹשׁ. *Unus sanctus.* Θ. εἷς ἅγιος. Ο'. ὁ ἕτερος ✕ ἅγιος.¹⁹
- יִפְלְמוּנִי. *Alteri nescio cui.* Θ. Ο'. Ἄ. τῷ φελμουνί. Σ. τινί ποτε.²⁰
14. וְשָׁלֹשׁ מֵאוֹת. *Et trecenti.* Θ. καὶ τετρακόσαιο (alia exempl. τριακόσαιο²¹). Ο'. τριακόσαιο.
16. וַיִּקְרָא וַיֹּאמֶר גַּבְרִיאֵל הֲבֵן לְהַלֵּוֹ אֶת-הַמְּרִיאָה. *Clamavit autem, et dixit: O Gabriel, explica huic visionem.* Θ. καὶ ἐκάλεσε, καὶ εἶπε· Γαβριήλ, συνέτισον ἐκείνον τὴν ὄρασιν. Ο'. καὶ

ἐκάλεσε, καὶ εἶπεν· Γαβριήλ, συνέτισον ἐκείνον τὴν ὄρασιν ÷ καὶ ἀναβοήσας εἶπεν ὁ ἄνθρωπος· ἐπὶ τὸ πρόσταγμα ἐκείνο ἡ ὄρασις.²²

22. הַנִּשְׁבָּרָה וַתַּעֲמֹד. *Quod autem eo fracto exstiterit.* Θ. καὶ τοῦ συντριβέντος οὐ ἔστησαν. Alia exempl. καὶ ὅτι συνετρίβη καὶ ἔστη.²³ Ο'. καὶ τὰ συντριβέντα καὶ ἀναβάντα (ὀπίσω αὐτοῦ).²⁴
23. כְּהֵתִים הַפְּשָׁעִים. *Ubi compleverint delinquentes (scelerum suorum numerum).* Θ. Ο'. πληρομένον τῶν ἀμαρτιῶν αὐτῶν. Ἄλλος· ὡς ἂν σφραγίσονται τὰ παραπτώματα αὐτῶν.²⁵
24. וְלֹא בְרוֹ. *Sed non robore suo.* Θ. Vacat. Alia exempl. καὶ οὐκ ἐν τῇ ἰσχυί αὐτοῦ.²⁶ Ο'. καὶ οὐκ ἐν τῇ ἰσχυί αὐτοῦ.
25. וְעַל שַׂרְשָׁרִים יַעֲבֹד. *Et contra principem principum consurget.* Θ. καὶ ἐπὶ ἀπωλείας πολλῶν στήσεται. Ο'. καὶ ἐπὶ ἀπωλείας ἀνδρῶν στήσεται. Ἄλλος· ✕ καὶ ἐπὶ ἀρχοντα ἀρχόντων στήσεται.²⁷
26. וַיִּמְרֵא. *Θ. καὶ ἡ ὄρασις.* Ο'. καὶ τὸ ὄραμα.²⁸
- כִּי לְיָמִים רַבִּים. *Θ. ὅτι εἰς ἡμέρας πολλάς.* Ο'. ἔτι γὰρ εἰς ἡμέρας πολλάς.²⁹

¹⁵ Sic Comp., Codd. III, 33, 34, 35, alii, Chrysost.
¹⁶ Syro-hex. Cod. 87: ἐπὶ μεσ., ἐπὶ νότον, καὶ ἐπ' ἀν.
¹⁷ Theodotionis lectio edita est, καὶ ἕως οὗ—αἰχμαλωσίαν; ejus loco duplicem versionem, καὶ ἕως ἀρχοντος τῆς δ. ἠδρύνθη, ἕως ὁ ἀρχ. ῥύσεται τὴν αἰχμ., exhibent Codd. 22, 36, 48, alii, Theodoret. Posteriorem τῶν Ο' esse constat; prior, ut videtur, est genuina Theodotionis manus, quamque solam agnoscit Chrysost. (Mox in LXX pro εὐωδῶθησαν Syrus εὐωδῶθη vertit.)¹⁸ In v. II juxta Theodotionem post ἐταράχθη Ald., Codd. III, XII, 23, 33, alii, et Chrysost. in Comment. ad loc. addunt καὶ ἐγενήθη; Theodoret. autem et Chrysost. alio loco (Opp. T. I, p. 639 C) cum Codd. 22, 34, 36, aliis, habent: ἐταράχθη παραπτώματι. καὶ ἐγενήθη κ.τ.έ. Lectio, καὶ ἐγενήθη, e textu LXX virali irrepsisse videtur: vocem autem παραπτώματι (non, ut Montef., ἐν π.) ad Hebr. עֲשֵׂתָּיִן in v. 12 pertinere, et alius nescio cujus interpretis esse, probabiliter opinatur Drusius.
¹⁹ Cod. 87, Syro-hex. ²⁰ Hieron.: "Pro altero nescio quis, quod Sym. interpretatus est τινί ποτε, quem et nos secuti sumus, Aq. et Theod. et LXX φελμουνί (sic) ipsum verbum Hebraicum posuerunt." (Pro יִפְלְמוּנִי Aquilam

vertisse לפנימי (angelo) interiori, h. e. praecipuae dignitatis, traditur in Bereschith rabba fol. 24 c, teste Angero in libello *De Onkelo* etc. p. 23.)
²¹ Sic Comp., Ald., Codd. II, III, XII, 22, 26, alii. ²² Cod. 87, Syro-hex.

Due sunt, ut videtur, interpretationes, quarum prior Theodotioni redonanda est; altera est vera versio LXXviralis, in qua πρόσταγμα est error notissimus pro πρᾶγμα (לְהֵלֵוֹ).
²³ Sic Codd. 22, 34, 36, alii. Syro-hex. in marg. affert: καὶ ὅτι συνετρίβη καὶ ἔστη ὀπίσω αὐτοῦ. ²⁴ Cod. 88. Syro-hex. ²⁵ ²⁶ Ante Tischendorfium τοῦ συντριβέντος pro τὰ συντριβέντα prave edebatur.
²⁷ In versione Theodotionis post ἀμαρτιῶν αὐτῶν Cod. 87 infert: ὡς ἂν σφραγίσονται τὰ π. αὐτῶν. Interpres, quisquis fuerit, alia Hebraea, כְּהֵתִים בְּהֵתִים, expressit. Cf. ad Cap. ix. 24.

²⁸ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII (sine kai), 22 (qui ἦν post οὐκ infert), 23, 33, alii. ²⁹ Haec in textu Theodotionis post στήσεται infert Cod. 87, et sine aster. Ald., Codd. 22, 33, 34, alii, Theodoret. ²⁵ Sic Syro-hex. Cod. 87 pingit: ἀποδώσεται — τὸ ὄραμα (sic?). ²⁹ Cod. 87, Syro-hex. In Cod. 88, quem secutus est Tischend., γὰρ male abest.

27. ימים. *Dies aliquot.* Θ. Vacat. Alia exempl. *ἡμέρας.*³⁰ Ο'. *ἡμέρας πολλάς.*

CAP. IX.

2. בְּשַׁנְתָּ אַחַת לְמָלְכוֹ. *Anno primo cum rex ille factus esset.* Θ. Vacat. Alia exempl. *ἐν ἔτει ἐνὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ.*¹ Ο'. *τῷ πρώτῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ.*

לְמַלְאוֹתָ. *Ad complendum.* Θ. *εἰς συμπλήρωσιν.* Ο'. *ἐγείρεσθαι εἰς ἀναπλήρωσιν.*²

3. וְנָפַר. *Et cinere.* Θ. Vacat. Alia exempl. *καὶ σποδῶ.*³ Ο'. *καὶ σποδῶ.*

4. וְאֶתְרַחַץ. Θ. *καὶ ἐξωμολογησάμην.* Ο'. *καὶ ἐξωμολογησάμην.*⁴

אָנָּה. *Ah! quæso.* Θ. Vacat. Alia exempl. *ὦ δῆ.*⁵ Ο'. *ἰδοῦ.*

14. וַיִּשְׁקֹד יְהוָה עַל-הָרַעָה. *Et vigilavit Jova super mala.* Θ. *καὶ ἐργγώρησε κύριος (alia exempl. add. ὁ θεὸς ἡμῶν ἐπὶ τὴν κακίαν⁶).* Ο'. *καὶ ἠγγύπησεν κύριος ὁ θεὸς ἐπὶ τὰ κακά.*

16. לְהָרַפָּה. *In probrum facti sunt.* Θ. *εἰς ὄνειδισμὸν ἐγένετο.* Ο'. *εἰς ὄνειδισμὸν.*⁷

17. וְאֶל-תְּהַחֲנִיּוּ. *Et supplicationes ejus.* Θ. *καὶ*

τῶν δεήσεων αὐτοῦ. Ο'. *καὶ ἐπὶ τὰς δεήσεις αὐτοῦ.*⁸

19. כִּלְחָה. *Condona.* Θ. *ἰλάσθητι.* Ο'. *σὺ ἰλάτευσον.*⁹

וְעָשָׂה. *Et fac.* Θ. Vacat. ✕ *ποίησον* 4.¹⁰ Ο'. *καὶ ποίησον.*

20. עַמִּי. *Populi mei.* Θ. Ο'. *τοῦ λαοῦ μου.* "Αλλοσ" *τοῦ γένους μου.*¹¹

וְאֶלְהִי. Θ. Vacat. Alia exempl. *θεοῦ μου, σ. τοῦ θεοῦ μου.*¹² Ο'. *τοῦ θεοῦ ἡμῶν.*

23. כִּי חָמוּדוֹת אֶתְהָ. *Nam vir desideriorum es tu.* Θ. *ὅτι ἀνὴρ ἐπιθυμῶν εἶ σύ.* Ο'. *ὅτι ἐλεινὸς εἶ. Σ. ὅτι ἀνὴρ ἐπιθυμητὸς σὺ.*¹³

וְהִבֵּן בְּפִרְאָה. *Et animum adverte ad visionem.* Θ. *καὶ σύνες ἐν τῇ ὄπτασίᾳ.* Ο'. *καὶ διανοήθητι τὸ πρόσταγμα. καὶ δειροσῆν τὸ πρόσταγμα.*¹⁴

24. נִדְרֵיהֶן. *Decretae sunt.* Θ. *συνετημήθησαν.* Ο'. *ἐκρίθησαν.*¹⁵

וְעַל-עֵינַי וְעַל-עֵינַי קָדְשָׁה. Θ. *ἐπὶ τὸν λαόν σου, καὶ ἐπὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν ✕ σου* 4.¹⁶ Ο'. *ἐπὶ τὸν λαόν σου, καὶ ἐπὶ τὴν πόλιν Σιών.*¹⁷ 'Α. *ἐπὶ τὸν λαόν σου, καὶ ἐπὶ πόλιν ἠγιασμένην σου. Σ. κατὰ τοῦ λαοῦ σου, καὶ τῆς πόλεως τῆς ἁγίας σου.*¹⁸

³⁰ Sic Comp., Ald., Codd. 22, 23, 33, alii, Chrysost., Theodoret.

CAP. IX. ¹ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 33, alii, Chrysost., Theodoret.

² Syro-hex. *لحم*. In edito est *ἐγείραι εἰς ἀν.*; sed *ἐγείραι* a Cod. 88 abesse testatur Holmesius.

³ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 33, alii, Chrysost., Theodoret.

⁴ Sic Syro-hex. Copula deest in Cod. 87. ⁵ Sic Codd. 62, 147.

⁶ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23 (cum *ἐπὶ τῶν κακῶν*), 33, 34 (cum *κακίαν ἡμῶν*), 36 (idem), alii.

⁷ Cod. 87. Syro-hex. supplet *ἐγένετο* (לָּפָה), de suo, ut videtur.

⁸ Syro-hex. Pro αὐτοῦ e Cod. 87 edebatur μου. ⁹ Cod. 87. Syro-hex.: *σὺ ἰλάτευσον ἡμῖν*; et in marg.: *σὺ ἐλέησον* (لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ).

¹⁰ Sic Cod. 23, et sine aster. Comp., Ald., Codd. III, 22, 33, alii. Codd. 62, 147: *καὶ ποίησον.* ¹¹ Syro-hex. in marg. *وَأَلِ* ¹² Prior lectio est in Codd. 23, 62, 147; posterior in Comp., Ald., Codd. III,

22, 33, alii. ¹³ Syro-hex. *هو*. ¹⁴ Sic sine aster. *وَأَلِ*. Nobil. affert: *Σ. ἀνὴρ ἐπιθυμητέ.* Cf. ad Cap. x. 11.

(In versione LXXviralis in Cod. 87 ter exaratum *ἐλεηνός*, quod De Magistris male vertit, *misericordiam consecutus*, quasi *ἐλεηνός* idem significet ac *ἠλεημένος*, cum merum scribae errore esse pro *ἐλεινός*, *miserabilis*, nemo ignoret. Sic Tertull. adv. Psych. p. 985, et Hieron. adv. Jovin. Opp. T. II, p. 349: *Daniel, homo es miserabilis*; quae loca ipse indicavit De Magistris.)

¹⁵ Syro-hex. In Cod. 87 posterior clausula excidit. ¹⁶ Theodoret.: *συνετημήθησαν, ἀντὶ τοῦ, ἐδοκιμάσθησαν, καὶ ἐκρίθησαν* οὕτω γὰρ *τινες τῶν ἐρμηνευτῶν ἐκεδεδόκασαν.*

¹⁷ Sic sine aster. Codd. III, 22, 36, alii, Theodoret. Euseb. in Dem. Evang. p. 383: *Τὸ γούν 'Εβραϊκὸν καὶ οἱ λοιποὶ συμφώνως ἐρμηνευταί, οὐ μόνον ἐπὶ τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς πόλεως τὸ σοῦ προσκει- μένον περιέχουσιν. . . Ὅθεν καὶ παρὰ τοῖς ἀκριβέσιον ἀντιγράφους τῶν Ο' [h. e. Theodotionis] τὸ σοῦ μετὰ ἀστερίσκου παρατίθεται προσκεῖται.* ¹⁸ Cod. 87, Syro-hex. ¹⁹ Euseb. ibid.

24. לְכַלֵּל הַפֶּשַׁע. *Ad consummandum delictum.*

Θ. τοῦ συντελεσθῆναι ἁμαρτίαν. Alia exempl. ἕως τοῦ παλαιωθῆναι τὸ παράπτωμα, καὶ τοῦ συντελεσθῆναι ἁμαρτίαν.¹⁹ Ο'. συντελεσθῆναι τὴν ἁμαρτίαν.²⁰ 'Α. τοῦ συντελέσαι (s. τελῆσαι) τὴν ἄθεσίαν.²¹

וְלַחֲתוֹת (וְלַחֲתוֹת ק'). *Et ad obsignanda (s. complenda) peccata.* Θ. καὶ τοῦ σφραγίσαι ἁμαρτίας. Ο'. καὶ τὰς ἀδικίας σπανίσαι.²² 'Α. καὶ τοῦ τελειῶσαι ἁμαρτίαν.²³

וְלִכְפֹּר עָוֹן. *Et ad expiandum scelus.* Θ. καὶ ἀπαλείψαι τὰς ἀδικίας (alia exempl. ἀνομίας²⁴), καὶ τοῦ ἐξιλάσασθαι ἀδικίας. Ο'. καὶ ἀπαλείψαι τὰς ἀδικίας. 'Α. καὶ τοῦ ἐξιλάσασθαι ἀνομίαν.²⁵

וְלַחֲבִיב אֶצְדֵּק עֲלָמִים. *Et ad inducendam iustitiam aeternam.* Θ. καὶ τοῦ ἀγαγεῖν δικαιοσύνην αἰώνιον. Ο'. καὶ διανοηθῆναι τὸ ὄραμα, ÷ καὶ δοθῆναι δικαιοσύνην αἰώνιον.²⁶ 'Α. καὶ τοῦ ἀγαγεῖν δικαιοσύνην αἰώνιον.²⁷

וְלַחֲתוֹת חֹזוֹן וְנְבִיא וְלַמַּשָּׁח קֹדֶשׁ קְרִישִׁים. *Et ad obsignandam visionem et prophetam, et ad unguendum Sanctum sanctorum.* Θ. καὶ τοῦ σφραγίσαι ὄρασιν καὶ προφήτην, καὶ τοῦ

χρίσαι ἄγιον ἄγιον. Ο'. καὶ συντελεσθῆναι τὰ ὄραματα ✕ καὶ προφήτην 4, καὶ εὐφρᾶναι ἄγιον ἄγιον.²⁸ 'Α. καὶ τοῦ τελέσαι ὄραματισμὸν καὶ προφήτην, καὶ τοῦ ἀλείψαι ἡγιασμένον ἡγιασμένον.²⁹

25. וְלְבָנוֹת. *Restituere et aedificare.* Θ. τοῦ ἀποκριθῆναι, καὶ τοῦ οἰκοδομῆσαι. Ο'. ἀποκριθῆναι, καὶ οἰκοδομήσεις.³⁰

26. וְאַחֲרֵי הַשְּׁבַעִים וְשָׁנַיִם יִפְרֹת מְשִׁיחַ וְיֵאֵין לוֹ. *Et post hebdomadas illas sexaginta duas exscindetur Unctus, et non erit sibi.* Θ. καὶ μετὰ τὰς ἑβδομάδας τὰς ἐξήκοντα δύο, ἐξολοθρευθήσεται χρίσμα, καὶ κρίμα οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ. Ο'. καὶ μετὰ τὰ ἐπτὰ καὶ ἑβδομήκοντα καὶ ἐξήκοντα δύο, ἀποσταθήσεται χρίσμα, καὶ οὐκ ἔσται.³¹ 'Α. καὶ μετὰ τὰς ἐπτὰ ἑβδομάδας καὶ ἐξήκοντα δύο, ἐξολοθρευθήσεται ἡλειμμένος, καὶ οὐκ ἔστιν αὐτῷ. Σ. καὶ μετὰ τὰς ἑβδομάδας τὰς ἐπτὰ καὶ ἐξήκοντα δύο, ἐκκοπήσεται χριστὸς, καὶ οὐχ ὑπάρξει αὐτῷ.³²

וְהָעִיר וְהַקְּדֵשׁ יִשְׁחָתוּ עִם נְגִיד הַבָּיָא. *Et urbem et sanctuarium perdet populus principis qui venturus est.* Θ. καὶ τὴν πόλιν καὶ τὸ ἅγιον διαφθερεῖ σὺν τῷ ἡγουμένῳ τῷ ἐρχο-

¹⁹ Sic Codd. 22, 34, 36, alii, Theodoret. (qui τελεσθῆναι habet). Versio, ἕως τοῦ παλαιωθῆναι (לְכַלֵּל) τὸ π., videtur esse alius interpretis, quem imitatus est Tertull. adv. Iudaeos, p. 294 : *quoadusque inveteretur delictum (et signentur peccata)*.²⁰ Cod. 87, Syro-hex. ²¹ Euseb. ibid. pp. 384, 385. ²² Cod. 87. Syro-hex. **חַבְבִּיב חַבְבִּיב**, et ut *pinuatur iniquitas*. (Criticos (e.g. Schleusner. in *Nov. Thes. s. v. σπανίζω*, Gesen. in *Thes. Ling. Hebr.* p. 538) qui *sphragisai pro spanisai* reponendum censuerunt, ad Athanasium et Theodoretum provocantes (qui tamen auctores Theodotionis versionem, non LXXviralem, manibus terebant), miror Eusebium testem non advocasse, qui in Dem. Evang. p. 385 Seniores discrete nominat : *ἐτέλεσαν τὴν ἄθεσίαν, καὶ ἐτελείωσαν τὴν ἐαυτῶν ἁμαρτίαν, κατὰ τὴν Ἀκύλου ἑρμηνείαν* κατὰ δὲ τοὺς Ο', *ἰδέθη αὐτῶν καὶ Ἐσφραγισθῆ ἡ ἁμαρτία*. Sed etiam hunc scriptorem Theodotionis versionem, ab Ecclesia in libro Danieli unice sanctitam, in mente habuisse certo certius est.)²³ Euseb. ibid. p. 384.

²⁴ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 33, alii, Euseb., Theodoret. Duplicem Theodotionis versionem miro con-

sensu testantur tam codices quam auctores, excepto Theodoretō juxta Holmesii Cod. 229, ubi casu, ut videtur, abest clausula, καὶ ἀπαλείψαι τὰς ἀδικίας. Tertull. l. c. tantummodo habet : *et exorentur iustitiae (corr. iniustitiae)*.

²⁵ Euseb. ibid. p. 385. ²⁶ Syro-hex., et sine obelo Cod. 87.

²⁷ Syro-hex. **וְיֵאֵין לוֹ**.
וְיֵאֵין לוֹ.
²⁸ Cod. 87, absente cuneolo. Syro-hex. legit et pingit : καὶ σ. τὸ ὄραμα ✕ καὶ προφήτας, καὶ εὐφρᾶναι 4 ἄ. ἄ. Ad προφήτας Syrus in marg. affert : *προφητείαν* (בְּחַבְבִּיב); et ad καὶ εὐφρᾶναι : καὶ τοῦ χρίσαι (מְשִׁיחַ). Euseb. ibid. p. 387 : *δύναται δὲ καὶ κατὰ τὴν τῶν Ο' ἑρμηνείαν τοιαύτην ἔχειν διάνοιαν τὸ, τοῦ σφραγίσαι ὄρασιν καὶ προφήτην* ; unde Montef. perperam dedit : Ο'. Θ. καὶ τοῦ σφραγίσαι— ἄγιον ἄγιον.

²⁹ Euseb. ibid. pp. 386, 387, a Montefalconio nescio quo casu praetermissus.

³⁰ Cod. 87, Syro-hex. Ad ἀποκριθῆναι Syrus in marg. affert : καὶ τοῦ διανοηθῆναι (מְשִׁיחַ).

³¹ Cod. 87, Syro-hex., qui ad δύο in marg. notat : *ἑβδομάδας*.

³² Euseb. ibid. p. 397. Ad Symmachum τὰς ἐπτὰ cum articulo e Cod. Paris. edidit Gaisfordius.

μένω. Ο' και βασιλεία ἐθνῶν φθερεῖ τὴν πόλιν καὶ τὸ ἅγιον μετὰ τοῦ χριστοῦ· καὶ ἤξει.³³ Ἄ. καὶ τὴν πόλιν καὶ τὸ ἅγιον διαφθερεῖ λαὸς ἡγουμένου ἐρχομένου.³⁴

26. וְכֵן יֵרָאֵת בְּשֵׁשׁ יָמִים. Et finis ejus erit cum inundatione, et usque ad finem. Θ. (καὶ) ἐκκοπήσονται ἐν κατακλυσμῷ, καὶ ἕως τέλους. Ο'. ἡ συντέλεια αὐτοῦ μετ' ὀργῆς, καὶ ἕως καιροῦ συντελείας. Σ. καὶ ἡ προθεσμία αὐτοῦ ἐν ἐπικλυσμῷ, καὶ ἕως τῆς προθεσμίας.³⁵

26, 27. מְלַחְמָה נִחְרָצָה שְׁמִמּוֹת: וְהַבִּיר בְּרִית לְרַבִּים שְׁבִיעַ אָחָד יִתְצֵי הַשְּׁבִיעַ יִשְׁבִּית זָבַח וּמִנְחָה וְעַל כִּנָּף שְׁקֻצִים מְשִׁימִם וְעַד-כֶּלֶף וְנִחְרָצָה תַּמָּד עַל-שׁוֹמֵם. Belli est decretum vastationum. Et foedus firmum inibit cum multis per hebdomada unam; et media hebdomade cessare faciet sacrificium et fertum, et super fastigio (templi) erunt abominations vastatoris (s. et super alam (militum) abominationum erit vastator); et usque ad excidium et decretum (poenam decretam) effundetur super vastatorem (s. vastatum). Θ. πολέμου συντετμημένου [τάξει] ἀφανισμοῖς. καὶ δυναμώσει διαθήκην πολλοῖς ἑβδομάς μία· καὶ ἐν τῷ ἡμίσει τῆς ἑβδομάδος ἀρθήσεται μου θυσία καὶ σπονδή, καὶ ἐπὶ τὸ ἱερὸν βδέλυγμα τῶν ἐρημώσεων καὶ ἕως τῆς συντελείας καιροῦ συντέλεια δοθήσεται ἐπὶ τὴν ἐρήμωσιν. Ο'. ἀπὸ πολέμου πολεμηθήσεται. καὶ δυναστεύσει ἡ διαθήκη εἰς πολλοὺς, καὶ πάλιν ἐπιστρέψει, καὶ ἀνοικοδομηθήσεται εἰς πλάτος καὶ μήκος, καὶ

κατὰ συντέλειαν καιρῶν καὶ μετὰ ἑπτὰ καὶ ἑβδομήκοντα καιροῦς, καὶ ἐξήκοντα δύο ἔτων, ἕως καιροῦ συντελείας πολέμου, καὶ ἀφαιρηθήσεται ἡ ἐρήμωσις ἐν τῷ κατισχυῶσαι τὴν διαθήκην ἐπὶ πολλὰς ἑβδομάδας· καὶ ἐν τῷ τέλει τῆς ἑβδομάδος ἀρθήσεται ἡ θυσία καὶ ἡ σπονδή, καὶ ἐπὶ τὸ ἱερὸν ÷ βδέλυγμα τῶν ἐρημώσεων ἔσται ἕως συντελείας, καὶ συντέλεια δοθήσεται ἐπὶ τὴν ἐρήμωσιν 4.³⁶ Ἄ. Σ. πόλεμος τέτμηται ἐρημώσεων. καὶ δυναμώσει συνθήκην πολλοῖς ἑβδομάς μία· ἡμισυ δὲ τῆς ἑβδομάδος παύσεται θυσία καὶ δῶρον, καὶ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῶν βδελυγμάτων ἐρημοθήσεται, καὶ ἕως συντελείας καὶ τομῆς, καὶ στάξει ἐπὶ τὸ ἡρημωμένον.³⁷ Ἄλλος: ... καταπαύσει θυσιαστήρια (s. θυσιαστήριον, s. θυσίασμα) καὶ θυσίας (s. θυσίαν), καὶ ἕως πτερυγίου ἀπὸ ἀφανισμοῦ, καὶ ἕως συντελείας καὶ σπουδῆς τάξει (fort. στάξει) ἐπὶ ἀφανισμῷ (s. ἀφανισμῷ).³⁸

CAP. X.

1. וְכֵן יֵרָאֵת בְּשֵׁשׁ יָמִים. Verbum revelatum est. Θ. λόγος ἀπεκαλύφθη. Ο'. πρόσταγμα εἰδέχθη. Ἄ. ῥῆμα ἀπεκαλύφθη.¹

וְצָבָא גְדוֹל וּבִין אַתְּ-הֶדְבֵּר וּבִינָה לוֹ בְּמִרְיָה. Et militia erit magna; et animum advertit ad verbum, et intellectus erat ei in visione. Θ. καὶ δύναμις μεγάλη καὶ σύνεσις ἐδόθη αὐτῷ ἐν τῇ ὄπτασι. Ο'. καὶ τὸ πληθὸς τὸ ἰσχυρὸν διανοηθήσεται τὸ πρόσταγμα, καὶ διενόηθην ÷ (potius ✕) αὐτὸ ἐν ὀράματι 4.² Ἄ. καὶ

33 Cod. 87. Syro-hex. pingit: μετὰ + τοῦ χριστοῦ 4.
34 Euseb. ibid. p. 399, et in Eclog. Proph. p. 162. Syro-hex. +]ל; וְכֵן יֵרָאֵת בְּשֵׁשׁ יָמִים. Cod. 87 in marg. sine nom. affert: λαὸς ἡγουμένος (sic) ἐρχομένου. 35 Cod. 87 in marg. Syro-hex. וְכֵן יֵרָאֵת בְּשֵׁשׁ יָמִים. Ad προθεσμία cf. Hex. ad Job. xxviii. 3. Ezech. xxi. 25. 36 Cod. 87 (qui pingit + ἐπὶ τὴν ἐρήμωσιν), Syro-hex. (Ad Theodotionem τάξει reprobat Codd. 22, 23, 26, alii, Chrysost., Euseb., Theodoret.) 37 Cod. 87 in marg. Syro-hex. affert: (non ω .) ω .

38 Haec in lectionem Theodotionis post ἐν τῷ ἡμίσει τῆς ἑβδομάδος inferunt Ald., Codd. II (in marg. antiqua manu), III, XII, 23, 33, alii, qui leviter inter se discrepant. Deinde repetendo pergunt: καὶ δυναμώσει διαθήκην πολλοῖς ἑβδομάς μία, καὶ ἐν τῷ ἡμίσει τῆς ἑβδομάδος, cetera ut in editis.
CAP. X. 1 Syro-hex. +]ל; וְכֵן יֵרָאֵת בְּשֵׁשׁ יָמִים. 2 Cod. 87, Syro-hex. Verba αὐτὸ ἐν ὀράματι cum non sint superflua, sed ex alio interprete, ut videtur, assumpta, asterisco,

- στρατεία μεγάλη συνήσει σὺν τὸ ῥήμα, καὶ
 σύνεσις αὐτῶ ἐν ὄραματι.³
3. לֶחֶם חֲמִירִים. *Panem desideriorum.* Θ. Ο'.
 ἄρτον ἐπιθυμιῶν. Σ. (ἄρτον) ἐπιθυμητόν.⁴
4. חִדְקֵל. *Hiiddekel.* Θ. Τίγρις Ἐδδεκέλ.⁵ Ο'.
 Τίγρης.⁶
5. אִישׁ. *Vir.* Θ. ἀνὴρ. Ο'. ἄνθρωπος. Σ. ὡς
 ἀνὴρ.⁷
- בְּדִים. *Vestibus lineis.* Θ. βαδδίν. Ο'. βύσ-
 σινα. Ἀ. ἑξάαιρετα. Σ. λυῶ.⁸
- וּפָנָיו אִשׁוּרִים. *Auro Urhasi.* Θ. ἐν χρυσίῳ
 Ὁφάξ. Ο'. καὶ ἐκ μέσου αὐτοῦ φῶς. Ἀ.
 colore Ὁφάξ.⁹
6. וּגְוִיתוֹ כְּתִישִׁישׁ. *Et corpus ejus erat instar
 chrysolithi.* Θ. Σ. καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ ὡσεὶ
 Θαρσίς.¹⁰ Ο'. καὶ τὸ στῆμα αὐτοῦ ὡσεὶ θα-
 λάσσης.¹¹ Ἀ. . . ὡς χρυσολίθος.¹²
7. בְּהַחְבֵּא. *Abscondendo se.* Θ. ἐν φόβῳ. Ο'.

- ἐν σπουδῇ. Ἀ. κρυφῇ.¹³
9. אֶת-קוֹל דְּבָרָיו (in posteriore loco). Θ. (ἐν τῷ
 ἀκοῦσαι με) αὐτοῦ. Alia exempl. φωνὴν ῥη-
 μάτων αὐτοῦ.¹⁴ Ο'. Vacat.
- וְנִדְםָ עַל-פְּנֵי. *Soporatus super faciem meam.*
 Θ. κατανευγμένος (alia exempl. add. ἐπὶ
 πρόσωπόν μου¹⁵). Ο'. πεπτωκὸς ἐπὶ πρόσ-
 ωπόν μου. Σ. κεκαρωμένος. . .¹⁶ (Ἀ.) καταφε-
 ρόμενος. . .¹⁷
10. וַתִּנְּנֵי. *Et vacillare fecit me.* Θ. Ο'. καὶ
 ἤγειρέ (Ἀ. ἐκίνησε¹⁸) με.
- וְנִפְּוֹת יָדַי. *Et volas manuum mearum.* Θ.
 Vacat. Alia exempl. καὶ ταρσοὺς χειρῶν
 μου.¹⁹ Ο'. ἐπὶ τὰ ἴχνη τῶν ποδῶν μου.²⁰
11. אִישׁ-חַמְדוֹת. *Vir desideriorum.* Θ. ἀνὴρ ἐπι-
 θυμιῶν. Ο'. ἄνθρωπος ἐλεινὸς εἶ. Σ. ἀνὴρ
 ἐπιθυμητέ.²¹
- עַל-עַמְדָּה. *Super statione tua.* Θ. ἐπὶ τῇ

non obelo, signanda videntur. ³ Cod. 87 in marg. Syro-hex. affert: .א. חֲמִירִים לֶחֶם חֲמִירִים חֲמִירִים. Ubi pro *σύνεσις αὐτῶ* Syrus deteriorem lectionem *συνήσει αὐτῶ* interpretatus est. ⁴ Syro-hex. .א. חֲמִירִים. Cf. ad Cap. ix. 23. ⁵ Prior vox deest in Ald., Codd. 33, 34, aliis; posterior (quam Ald., Codd. III, 23, alii, Ἐδδεκέλ scribunt) in Comp., Codd. 22, 36, aliis, Chrysost., Theodoret. ⁶ Cod. 87. Nomen Tigridis Aramaeum חִדְקֵל (Δηγλῶθ Joseph. Antiq. I. 1, 3) ponit Syrus. Parsons. e Cod. XII exscripsit: Σ. Ἐδδεκέλ. Θ. (sic). ⁷ Hieron.: "Pro eo autem, quod nos juxta Hebraicum vertimus, *ecce vir*, Sym. posuit, *quasi vir*; non enim vir erat, sed viri habebat similitudinem." ⁸ Syro-hex. .א. חֲמִירִים. .א. חֲמִירִים. (Syr. חֲמִירִים, *sublimis*, commutatur cum Graecis ὑψηλός, μετέωρος, ἰεραρχημένος, non cum ἑξάηρεος, nisi Syrus noster verba ἑξάηρεω et ἑξάηρεω imperite miscuerit.) Nobil. ex Polychronio affert: Οἱ Ο'. βύσσισα. Ἀκύλας δὲ ἑξάαιρετα λέγει. Hieron.: "Pro *lineis*, quod interpretatus est Aquila [Symmachus], Theod. *bad-dim* posuit, LXX *bysina*, Sym. [MS. Palat. Aquilae hanc interpretationem vindicat] ἑξάαιρετα, id est, *praecipua*." Cf. Hex. ad I Reg. ii. 18. Ezech. ix. 2, 11. x. 2. ⁹ Hieron.: "Pro quo in Hebraeo legitur *OPHAZ*, quod Aqu. ita interpretatus est: *Et lumbricus ejus accincti erant colore* [fortasse ἐν βάμματι, coll. Hex. ad Psal. xlv. 10] Ὁφάξ." ¹⁰ Hieron.: "Pro *chrysolitho*. . . in Hebraeo habet *THARSIS*,

quod Theod. et Sym. eodem verbo interpretati sunt; LXX vero *mare* appellaverunt." ¹¹ Cod. 87, Syro-hex. Cf. Hex. ad Jesai. ii. 16. ¹² Syro-hex. .א. חֲמִירִים. Cum scholio: "Hoc est, *margarita* (חֲמִירִים) *similis auro*." Cf. Hex. ad Cant. Cant. v. 14. ¹³ Syro-hex. .א. חֲמִירִים. ¹⁴ Sic Comp. (cum *την φωνην*) Ald., Codd. III, XII (ut Comp.), 33, 34, alii. ¹⁵ Sic Codd. 22, 23, 36, alii, Chrysost., Theodoret. ¹⁶ Syro-hex. .א. חֲמִירִים. h. e. Bugato vertente, *deficius*, a radice חֲמִירִים, *intentus fuit*, quae notio hic non quadrat. Nullus dubito quin legendum חֲמִירִים, Graece *κεκαρωμένος*, a radice חֲמִירִים, unde חֲמִירִים, *εκαρώθησαν*, quod legitur apud eundem interpretem Psal. lxxv. 7 pro Hebr. חֲמִירִים. Cf. Hex. ad Jud. iv. 21. Nomen חֲמִירִים pro Graeco *κάρωσις* Aquilae tribuit Syrus noster Psal. lix. 5. ¹⁷ Sic sine nom. Cod. 36 in marg. alia manu. Aquilae esse conjecerim, coll. Hex. ad Psal. lxxv. 7. ¹⁸ Syro-hex. .א. חֲמִירִים. ¹⁹ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII (cum *τῶν χειρῶν*), 23, 33, 34, alii. ²⁰ Cod. 87, Syro-hex., qui in marg. habet: *ταρσοὺς* (פְּוֹת) *χειρῶν μου*. Cf. Hex. ad Job. xxvii. 23. ²¹ Hieron.: "Pro *viro desideriorum* Sym. interpretatus est, *virum desiderabilem*." Cf. ad Cap. ix. 23. Ad *ἀνὴρ ἐλεινός* (vv. 11, 19) Syro-hex. in marg. affert: *ἀνὴρ ἐπιθυμιῶν*; ad *εἰσῆλθον* (v. 12), *ἦλθον*; ad *βασιλῆος* (v. 13), *βασιλείας*; ad *ἐγίαινε* (v. 19), *εἰρήνη σοι*; ad *ὁ ἄγγελος* (v. 21), *ὁ ἄρχων ἑμῶν*; quae omnia sunt Theodotionis.

στάσει σου. Ο'. ἐπὶ τοῦ τόπου σου. Σ. ἐπὶ τῆς βάσεώς σου.²²

12. נִשְׁמָעוּ. Ο'. καὶ εἰσηκούσθη.²³

13. אֶחָד הַשְּׂרָרִים הָרִאשִׁוֹנִים. Unus principum primorum. Θ. εἰς τῶν ἀρχόντων (alia exempl. add. τῶν πρώτων²⁴). Ο'. εἰς τῶν ἀρχόντων τῶν πρώτων.

וְאֲנִי נֹתְרָתִי שֶׁם אֶצְלָ מַלְכֵי פָרַס. Et ego remansi (s. victoriam reportavi) ibi apud reges Persiae. Θ. καὶ αὐτὸν κατέλιπον ἐκεῖ μετὰ τοῦ ἀρχοντος βασιλείας Περσῶν. Ο'. καὶ αὐτὸν ἐκεῖ κατέλιπον μετὰ τοῦ στρατηγοῦ τοῦ βασιλέως Περσῶν. 'Α. κἀγὼ περιεσεύθηην ἐκεῖ πλησίον βασιλέως Περσῶν.²⁵

14. הָוִוִן. Visio. Θ. ἡ ὄρασις. Ο'. ὄρασις.²⁶

16. בְּמַרְאֵה נְהַפְנֹו יִירִי עָלַי. In visione ista vertebant se tormina mea apud me. Θ. ἐν τῇ ὄπτασίᾳ σου ἐστράφη τὰ ἐντός μου ἐν ἐμοί. Ο'. καὶ ὡς ὄρασις ἐπεστράφη ἐπὶ τὸ πλευρόν μου ἐπ' ἐμέ. Σ. ἐν τῇ ὄρασει ἐστρεβλώθη τὰ μέλη μου ἐν ἐμοί.²⁷

וְלֹא עֲצַרְתִּי פָח. Et non retinui vires. Θ. καὶ οὐκ ἔσχον ἰσχύν. Ο'. καὶ οὐκ ἦν ἐν ἐμοί ἰσχός.²⁸

CAP. XI.

1. דַּרְרִישׁ הַמְדִי. Darii Medi. Θ. Κύρου. Ο'. Κύρου τοῦ βασιλέως Περσῶν. 'Α. Σ. Δαρείου τοῦ Μήδου.¹

2. וְכַחֲקֹתוֹ בְּעָשְׂרוֹ יַעִיר הַזֶּל אֶת מַלְכוּת יוֹן.

Et cum invaluerit divitiis suis, suscitabit omnes, videlicet regnum Graeciae. Θ. καὶ μετὰ τὸ κρατῆσαι αὐτὸν τοῦ πλοῦτου αὐτοῦ, ἐπαναστήσεται πάσαις βασιλείαις Ἑλλήνων. Ο'. καὶ ἐν τῷ κατισχύσει αὐτὸν ἐν τῷ πλούτῳ αὐτοῦ, ἐπαναστήσεται παντὶ βασιλεῖ Ἑλλήνων. 'Α. καὶ κατὰ τὴν ἰσχὸν αὐτοῦ ἐν τῷ πλούτῳ αὐτοῦ διεγερεῖ πάντας σὺν τοῖς βασιλεῦσι (s. σὺν τοῖς βασιλείς) τῶν Ἑλλήνων.² Σ. καὶ ἐν τῷ ἐνισχύσει αὐτὸν ἐν τῷ πλούτῳ αὐτοῦ, διεγερεῖ πάντας πρὸς τὴν βασιλείαν τῆς γῆς τῶν Ἑλλήνων.³

5. וְיַחֲזֹק מַלְכֵה הַנְּגַב וּבְמִשְׁרָיו וְיַחֲזֹק עָלָיו. Et invalescet rex austri, et unus ex principibus ejus, et invalescet super eum. Θ. καὶ ἐνισχύσει ὁ βασιλεὺς τοῦ νότου, καὶ εἰς τῶν ἀρχόντων αὐτῶν (s. αὐτοῦ) ἐνισχύσει ἐπ' αὐτόν. Ο'. καὶ ἐνισχύσει βασιλείαν Αἰγύπτου, καὶ εἰς ἓκ τῶν δυναστῶν κατισχύσει αὐτόν. Σ. καὶ ἐπικρατήσει τοῦ βασιλέως τοῦ νότου, καὶ τῶν ἀρχόντων αὐτοῦ, καὶ κατισχύσει ἐπ' αὐτόν.⁴

וְהַמְשָׁל מַמְשָׁל רַב מַמְשָׁלֵתוֹ. Et dominabitur; dominium magnum erit dominium ejus. Θ. καὶ κυριεύσει κυρείαν πολλήν (alia exempl. add. ἐπ' ἐξουσίας αὐτοῦ⁵). Ο'. καὶ δυναστεύσει δυναστεία μεγάλη ἢ δυναστεία αὐτοῦ.⁶

6. לַעֲשׂוֹת מִישׁוֹרִים וְלֹא-תַעֲצַר כּוֹחַ הַדְּרוֹעַ וְלֹא יַעֲבֹד וְרָעוּ. Ad faciendum rectitudines (pacem), sed non retinebit robur praehis, nec stabit, et brachium ejus. Θ. τοῦ ποιήσαι συνθήκας μετ' αὐτοῦ, καὶ οὐ κρατήσει ἰσχός βραχίονος,

²² Syro-hex. **וְהוֹלֵךְ כְּהַמְשָׁלָה**. ²³ Idem: **וְהוֹלֵךְ כְּהַמְשָׁלָה**. In Cod. 87 copula abest. ²⁴ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 23, 26, 33, alii, Chrysost., Theodoret. ²⁵ Cod. 87 in marg. Syro-hex. affert: **וְהוֹלֵךְ כְּהַמְשָׁלָה** (πλησίον Ezech. xl. 8) **וְהוֹלֵךְ כְּהַמְשָׁלָה** (Ad περιεσεύθηην cf. Hex. ad Jud. i. 22, ubi in Montefalconii Hebraeis pro **וְהוֹלֵךְ כְּהַמְשָׁלָה** (v. 22) reponendum **וְהוֹלֵךְ כְּהַמְשָׁלָה** (v. 23); in Graecis autem pro περιεσεύθησαν, περιεσεύθησαν.) ²⁶ Cod. 87, et Syro-hex. in marg. Idem in textu: **וְהוֹלֵךְ כְּהַמְשָׁלָה**. ²⁷ Syro-hex. **וְהוֹלֵךְ כְּהַמְשָׁלָה**. Idem sine nom. affert: **וְהוֹלֵךְ כְּהַמְשָׁלָה** (Ad ἐστρεβλώθη cf. Hex. ad Jerem. xx. 2.) **וְהוֹלֵךְ כְּהַמְשָׁלָה**. ²⁸ Syro-hex. In Cod. 87 est **ἐπ' ἐμοί**.

CAP. XI. ¹ Syro-hex. **וְהוֹלֵךְ כְּהַמְשָׁלָה**. ² Idem: **וְהוֹלֵךְ כְּהַמְשָׁלָה**. Bugatus male vertit: **וְהוֹלֵךְ כְּהַמְשָׁלָה** contra reges. ³ Idem: **וְהוֹלֵךְ כְּהַמְשָׁלָה**. ⁴ Idem: **וְהוֹלֵךְ כְּהַמְשָׁלָה**. ⁵ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII (cum αἰτούς), 23, 33, 34, alii. Alii cum Theodoro: **ἐκτός (τῆς) ἐξ. αὐτοῦ**. ⁶ Cod. 87. Syro-hex. pingit: καὶ δυναστεύσει δυναστεία μεγάλη ἢ δ. αὐτοῦ, invita Masoretharum distinctione.

καὶ οὐ στήσεται τὸ σπέρμα αὐτοῦ. Ο'. ποιή-
σασθαι συνθήκας, καὶ οὐ μὴ κατισχύσει, ὅτι
ὁ βραχίων αὐτοῦ οὐ στήσει ἰσχύν, καὶ ὁ βρα-
χίων αὐτοῦ (ναρκήσει). Σ. τοῦ ποιῆσαι ἑνώμιαν,
καὶ οὐ στήσεται πρὸς τὴν ἰσχὺν τοῦ βραχιόνος, καὶ οὐχ
ὑποστήσεται (s. ὑπομενεί), οὐδὲ πρὸς τὸ σπέρμα αὐτοῦ.⁷

9. מַלְכָּא דְּאַשְׁתִּי. *Rex austri.* Θ. τοῦ βασιλέως τοῦ
νότου. Ο'. ✗ βασιλεὺς Ἀιγύπτου.⁸

10. תְּחִילִים רַבִּים. *Exercituum multorum.* Θ. ἀνα-
μέσον πολλῶν. Alia exempl. δυνάμεων πολ-
λῶν.⁹ Ο'. ὄχλου πολλοῦ.

וְיָבוֹא בֹאָהּ וְיָבֵן. *Et veniet veniendo, et inun-
dabit.* Θ. καὶ ἐλεύσεται ἐρχόμενος καὶ κατα-
κλύζων. Ο'. καὶ εἰσελεύσεται κατ' αὐτὴν κατα-
σύρων. Σ. καὶ ἐλεύσεται ἐρχόμενος καὶ κατακλύζων.¹⁰

עַד-מְצֻדָּה (מְצֻדָּה). *Usque ad munimentum
ejus.* Θ. ἕως τῆς ἰσχύος αὐτοῦ. Ο'. ἐπὶ
πόλυ. Ἀ. ἕως κραταιώματος αὐτῆς.¹¹

11. וְיֵצֵא. *Et egredietur.* Ο'. ✗ (Θ.) καὶ ἐξε-
λεύσεται. ✗.¹²

וְהֵעֵמִיד הַמָּוֶן רַב. *Et excitabit copias magnas.*
Ο'. ✗ (Θ.) καὶ στήσει ὄχλου πολὺν. ✗.¹³

13. וְלָקַח הָעֵתִים שְׁנַיִם יָבוֹא בֹאָהּ. *Et ad finem*

temporum annorum veniet veniendo. Θ. καὶ
εἰς τὸ τέλος τῶν καιρῶν ἐνιαυτῶν ἐπελεύσεται
εἰσόδια. Ο'. κατὰ συντέλειαν καιροῦ ἐνιαυτοῦ,
καὶ εἰσελεύσεται εἰς αὐτὴν ἐπ' αὐτόν. Ἀλ-
λος· καὶ εἰς τὸ τέλος τῶν καιρῶν ἐνιαυτῶν
ἐπελεύσεται ἐρχόμενος.¹⁴

14. וּבְנֵי פְרִיזִי. *Et filii violentorum.* Θ. καὶ οἱ
υἱοὶ τῶν λοιμῶν. Σ. . . παραβάσεων.¹⁵ Ο'.
καὶ ἀνοικοδομήσει τὰ πεπτωκότα.

15. בְּאַרְצָא דְּקָרְנָא. *In terra decoris.* Θ. ἐν τῇ γῆ
τοῦ Σαβεί (s. Σαβεῖρ¹⁶). Ο'. ἐν τῇ χώρα τῆς
θελήσεως.¹⁷ Ἀ. ἐν γῆ ἐνδόξου.¹⁸ Σ. ἐν τῇ γῆ τῆς
δυνάμεως.¹⁹

וְנָקְלָה בִידֵי. *Et internecio erit in manu ejus.*
Θ. καὶ τελεσθήσεται (alia exempl. συντελεσθή-
σεται) ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. Ο'. καὶ ἐπιτελε-
σθήσεται πάντα ἐν ταῖς χερσίν αὐτοῦ.²⁰ Σ.
καὶ ἀναλοθήσονται διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ.²¹

17. כָּל-מַלְכוּתָא. *Totius regni sui.* Θ. πάσης τῆς
βασιλείας αὐτοῦ. Ο'. πᾶν τὸ ἔργον αὐτοῦ.²²

20. נָגִישׁ הָרָר מַלְכוּת. (Qui transire facit) *exac-
torem per decus regni.* Θ. πράσσων δόξαν
βασιλείας. Ο'. τύπτων δόξαν βασιλείως.²³

וּבְיָמֵי אַחַד. *Et in diebus paucis.* Θ. καὶ

⁷ Syro-hex. ܠܐ ܢܦܫܘܢ ܡܰܠܚܘܐ ܐܰܘܫܬܝܢܰܘܝܰܐ. Idem in marg. sine nom. Theodotionae affert: καὶ θυγάτηρ βασιλέως τοῦ νότου—καὶ ὁ κατισχύων αὐτὴν ἐν τῷ καιρῷ (ܠܠܘܐ) in singulari, invitis libris Graecis et Hebraeo. Post ἐν ποῖς καιροῖς, non post αὐτὴν, distinguunt Comp., Ald., Codd. II, III, alii, qui pergunt: καὶ ἀναστήσεται).⁸ Syro-hex., et sine aster. Cod. 87. Mox ubi De Magistris edidit: καὶ ἐπιστρέψει ἐπὶ τὴν γῆν αὐτοῦ, Parsons. e Cod. 88 pro ἐπὶ exscripsit eis.⁹ Sic Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 26, alii, Theodoret.¹⁰ Syro-hex. ܠܐ ܡܰܠܘܰܟܘܰܢܰܐ. Idem: ܠܘܰܚܰܘܰܝܰܐ. Est Theodotionis, ut videtur.¹¹ Idem: ܠܘܰܚܰܘܰܝܰܐ. Idem: ܠܘܰܚܰܘܰܝܰܐ. Cf. ad v. 38.¹² Cod. 87, Syro-hex. (Ad Αιγύπτου (vv. 11, 15) Syro-hex. in marg. char. med. ܠܘܰܚܰܘܰܝܰܐ, quae Theodotionis est lectio.)¹³ Idem.¹⁴ Syro-hex. ܠܘܰܚܰܘܰܝܰܐ ܠܘܰܚܰܘܰܝܰܐ ܠܘܰܚܰܘܰܝܰܐ. Est Theodotionis, ut videtur, cum versione obscurae vocis εἰσόδια ad Hebraeum accommodata.¹⁵ Cod. XII affert: Σ. . . παραβάσεων. Θ. Ο'. τῶν λοιμῶν. Cod. 232 in textu habet τῶν παραβάσεων, sed λοιμῶν in marg. alia manu.

¹⁶ Sic Ald., Codd. II, III (cum Σαβεῖρ), XII, 22, 23, 26 alii.¹⁷ Syro-hex. ܠܘܰܚܰܘܰܝܰܐ ܠܘܰܚܰܘܰܝܰܐ. In Codd. 87, 88 abest τῆς θ, sed Parsons. e marg. Cod. 33 affert: ἐν χώρα τῆς θελήσεως. Hieron.: “Terram inclytam, sive, ut LXX interpretati sunt, voluntatis, h. e. quae complaceat Deo;” unde Montef. falso edidit: Ο'. ἐν τῇ γῆ θελήσεως.¹⁸ Syro-hex. in marg. sine nom. affert: ܠܘܰܚܰܘܰܝܰܐ ܠܘܰܚܰܘܰܝܰܐ. Hieron.: “Pro terra inclyta, quod interpretatus est Aq., quem nos in hoc loco secuti sumus, Theod. ipsum Hebraicum verbum posuit ܣܘܒܝܢ [MS. Sangerna. sabir], pro quo Sym. veritit, terram fortitudinis.” Cf. Hex. ad Ezech. xx. 6.¹⁹ Hieron. Cf. ad v. 45. Schol. apud Nobil.: Ἀντίοχος ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ· αὕτη γὰρ διὰ τὸν νόμον ὑπῆρχε χώρα τῆς τοῦ θεοῦ θελήσεως, δόξης, καὶ δυνάμεως· τούτων γὰρ ἕκαστον τὸ σαβεί ἐρμηνεύεται.²⁰ Codd. 87(1), 88, Syro-hex. De Magistris male exscripsit: πάντα τὰ ἐν τ. χ. αὐτοῦ.²¹ Syro-hex. ܠܘܰܚܰܘܰܝܰܐ ܠܘܰܚܰܘܰܝܰܐ ܠܘܰܚܰܘܰܝܰܐ. Idem: ܠܘܰܚܰܘܰܝܰܐ ܠܘܰܚܰܘܰܝܰܐ ܠܘܰܚܰܘܰܝܰܐ. Idem: ܠܘܰܚܰܘܰܝܰܐ ܠܘܰܚܰܘܰܝܰܐ ܠܘܰܚܰܘܰܝܰܐ. Cod. 87 desideratur πᾶν.²² Cod. 87, Syro-hex. Hieron.: “LXX interpretati sunt: percutiens dignitatem imperii.”

ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις. Ο'. καὶ ἐν ἡμέραις ἐσχάταις.³⁴

23, 24. בְּמִצְרַיִם; בְּשִׁלְחָה. Cum parvo populo. In securitate (inopinato). Θ. ἐν ὀλίγῳ ἔθνει. καὶ ἐν εὐθηνίᾳ. Ο'. ἐν ὀλιγοστώ ἔθνει. ἐξάπινα. Σ. ὡς ἐν ὀλίγῳ ἔθνει ἡσύχῃ.²⁵

24. וְעַל מִבְּצָרִים. Et adversus munitiones. Θ. καὶ ἐπ' Αἴγυπτον. Ο'. καὶ ἐπὶ τὴν πόλιν τὴν ἰσχυράν. 'Α. καὶ ἐπὶ τὰ ὀχυρώματα.²⁶

25. מִחֲשָׁבוֹת. Θ. λογισμούς. Ο'. (ὅτι διανοηθήσεται ἐπ' αὐτὸν) διαοία.²⁷

26. וְיִשְׁתַּחֲוֶה. Et exercitus ejus inundabit. Θ. καὶ δυνάμεις κατακλύσει. Ο'. καὶ παρλεύσεται, καὶ κατασυρεῖ.²⁸

29. לְמוֹעֵד יָשׁוּב. Stato tempore revertetur. Θ. εἰς τὸν καιρὸν ἐπιστρέψει. Ο'. εἰς καιρὸν ✕ ἐπιστρέψει 4.²⁹

וְלֹא-תִהְיֶה כְּרֵאשְׁנָה וְכֵאחֲרֶיהָ. Sed non erit sicut prius sic etiam posterius. Θ. Ο'. καὶ οὐκ ἔσται ὡς ἡ πρώτη καὶ ἡ ἐσχάτη. 'Ο Σύρος' καὶ οὐ ποιήσει ὡς τὰ πρῶτα καὶ τὰ ἔσχατα.³⁰

30. וְיִבְאֶה. Et animus abjiciet. Θ. καὶ ταπεινωθήσεται. Ο'. καὶ ἐμβριμήσονται αὐτῷ.³¹

וְיָשָׁב וְיָעַם. Et revertetur, et irascetur. Θ. καὶ ἐπιστρέψει, καὶ θυμωθήσεται. Ο'. ÷ (fort. ✕) καὶ ἐπιστρέψει, καὶ ὀργισθήσεται 4.³²

34 Cod. 87. Syro-hex. Hieron.: et in paucis diebus. 25 Syro-hex. 26 Idem: 27 Idem: 28 Idem: 29 Cod. 87. Syro-hex. 30 Schol. apud Nobil. 31 Cod. 87. Syro-hex. Cf. Hex. ad Psal. vii. 12. Hieron.: "Et percuetur, sive, ut alius interpretatus est, et comminabuntur ei." 32 "Haec verba obelo confixa sunt in utroque codice, Chisiano, et nostro; quae tamen cum in textu primigenio et in Theodotione reperiantur, asterisco potius illustranda essent." 33 Hieron.: "Unde significantius interpretatus est Aquila: Et cogitabit, ut deseratur pactum sanctuarii." 34 "In qui-

30. וַיִּבֶן עַל-עֲנֻבֵי בְרִית קָדֶשׁ. Et animus advertet ad eos qui derelinquunt foedus sanctum.

Θ. καὶ συνήσει ἐπὶ τοὺς καταλιπόντας (alia exempl. καταλείποντας) διαθήκην ἁγίαν. Ο'. καὶ διανοηθήσεται ἐπ' αὐτοὺς, ἀνθ' ὧν ἐγκατέλιπον τὴν διαθήκην τοῦ ἁγίου. 'Α. καὶ συνήσει, ἵνα ἐγκαταλειφθῇ ἡ συνθήκη τοῦ ἁγίου.³³

31. וְזַרְעֵים. Et brachia. Θ. καὶ σπέρματα.³⁴ Ο'. καὶ βραχίονες.

35. וְיִלְבָּן. Et ad dealbandum. Θ. καὶ τοῦ ἀποκαλυφθῆναι. Alia exempl. καὶ τοῦ ἐκλευκᾶναι.³⁵ Ο'. καὶ εἰς τὸ καθαρισθῆναι.

36. וְעַל אֱלֹהִים. Et adversus Deum deorum. Θ. Vacat. Alia exempl. ✕ καὶ ἐπὶ τὸν θεὸν τῶν θεῶν 4.³⁶ Ο'. καὶ ἐπὶ τὸν θεὸν τῶν θεῶν.

וְנִפְלְאוֹת. Mirabilia (impia). Θ. ὑπέρογκα. Ο'. ἕξλλα.³⁷

כִּי-יִרְצָה וְעָשְׂתָהּ. Nam poena decreta fiet. Θ. εἰς γὰρ συντέλειαν (alia exempl. add. καὶ σπουδῆν)³⁸ γίνεται. Ο'. εἰς αὐτὸν γὰρ συντέλεια γίνεται.³⁹

37. וְעַל-אֱלֹהֵי אֲבֹתָיו לֹא יִבֶּן וְעַל-כָּל-אֱלֹהִים לֹא יִבֶּן. Neque ad deos patrum suorum animus advertet, neque ad desiderium mulierum (idolom a mulieribus cultum), neque ad ullum omnino deum animus advertet. Θ. καὶ ἐπὶ πάντας θεοὺς τῶν πατέρων αὐτοῦ οὐ συνήσει, καὶ ἐπιθυμία (alia exempl. ἐπιθυ-

busdam libris [Comp., Codd. 22, 42, aliis] est brachiones, quomodo est in Hebraico, et in editione Latina: in plerisque [Ald., Codd. III, XII, 33, 34, aliis] utrumque est." —Nobil. Hieron.: "Pro brachiis alius interpretatus est semina." 35 Sic Ald., Codd. 22, 23, 48, alii, Chrysost., Theodoret. Videtur esse alia interpretatio. 36 Sic Cod. 23, et sine aster. Comp. (sine τῶν), Ald., Codd. III, XII, 22, 33 (ut Comp.), 34, alii. 37 Cod. 87. Hesych.: "Ἐξλλα· διάφορα, λαμπρά, ἀλλόφυλα, ἢ ἕξοχα; quae non defendunt Syrum nostrum, vertentem 38 καταφρονηκά. 39 Sic Ald., Codd. 22, 33, 36, alii. Cf. ad Cap. ix. 27, not. 38. 39 Cod. 87, Syro-hex. Hieron.: "Perpetrata quippe definitio est; sive, ut alius interpretatus est: in ipso enim erit consummatio."

μίαν; alia, ἐπὶ ἐπιθυμίαν⁴⁰) γυναικῶν, καὶ ἐπὶ πᾶν (πάντα) θεὸν οὐ συνήσει. Ο'. καὶ ἐπὶ τοὺς θεοὺς τῶν πατέρων αὐτοῦ οὐ μὴ προνοηθῆ, καὶ ἐν ἐπιθυμίᾳ γυναικὸς οὐ μὴ προνοηθῆ.⁴¹ 'A. καὶ ἐπὶ θεὸν πατέρων αὐτοῦ οὐ συνήσει, καὶ ἐπὶ ἐπιθυμίαν γυναικῶν, καὶ ἐπὶ πάντα θεὸν οὐ συνήσει.⁴²

38. וְלִאֱלֹהֵי מְעֻזִים. Sed deum munimentorum. Θ. καὶ θεὸν Μωσείμ. Ο'. Versio absona. 'A. (καὶ θεὸν) κραταιωμάτων.⁴³

39. וְעָשָׂה לְמַבְצָרֵי מְעֻזִים. Et faciet munitionibus munimentorum. Θ. καὶ ποιήσει τοῖς ὀχυρώμασι τῶν καταφυγῶν (Σ. confugiorum).⁴⁴ Ο'. (καὶ ἐν ἐπιθυμίᾳ) ποιήσει πόλεων, καὶ εἰς ὀχύρωμα ἰσχυρὸν ἦξει.

וְאִשְׁרֵי הַקִּיָּר. Quem agnoverit. Θ. Vacat. Alia exempl. οὐ ἐὰν ἐπιγνῶ; alia, δὲ ἐγγώρισεν.⁴⁵ Ο'. οὐ ἐὰν ἐπιγνῶ.

40. וְיִשְׁפָּח. Et inundabit (terram). Θ. καὶ συντρέψει. "Ἄλλος ἐν ταῖς κατακλύσει.⁴⁶ Ο'. Vacat.

41. וְרַבּוּת יִכְשְׁלוּ. Et multi corruent. Θ. καὶ πολλοὶ ἀσθενήσουσι. Ο'. ✕ καὶ πολλαὶ σκανδαλισθήσονται.⁴⁷ 'A. καὶ πολλαὶ σκανδαλισθή-

σονται. Σ. καὶ μυριάδες πταίσουσιν.⁴⁸

41, 42. וְאֵלֶּה יִמְלֹכוּ מִיָּדוֹ אֲדוֹם וּמוֹאָב וְרַאשֵׁי תוֹת בְּנֵי עַמּוֹן; וְיִשְׁלַח יָדוֹ בְּאַרְצוֹת עֵדֹם, וְעַמּוֹן, וְמוֹאָב, וְנֹבִילִים בְּנֵי אַמְּוֹן. Pi autem eripientur e manu ejus: Edom, et Moab, et nobilissimi filiorum Ammon. Et extendet manum suam in terras. Θ. καὶ οὗτοι διασωθήσονται ἐκ χειρὸς αὐτοῦ 'Εδῶμ, καὶ Μωὰβ, καὶ ἀρχῆ γῆν 'Αμμών. καὶ ἐκτενεῖ τὴν χεῖρα ἐπὶ τὴν γῆν. Ο'. ✕ καὶ αὐταὶ σωθήσονται ἀπὸ χειρὸς αὐτοῦ 'Εδῶμ, καὶ Μωὰβ, καὶ κεφάλαιον υἴων 'Αμμών. καὶ ἀποστελεῖ χεῖρα αὐτοῦ ἐν ταῖς γαλαῖς 4.⁴⁹

44. וְהַשְׁמִיד וְיִהְיֶה רַבִּים. Ad perdendum et internecione delendum multos. Θ. τοῦ ἀφανίσει (alia exempl. add. καὶ τοῦ ἀναθεματίσει⁵⁰) πολλούς. Ο'. ἀφανίσει καὶ ἀποκτείνει πολλούς.

45. וְיִשַׁע אֶהְיֶי אֶפְדָּנוּ בֵּין יַמִּים לְהָרַ בְּצִבְרִיקָתָם. וְיִבְנֶה עַדְמָקָו. Et figet tentoria palatii sui inter maria et montem decoris sanctitatis, et veniet ad finem suum. Θ. καὶ πῆξει τὴν σκηνην αὐτοῦ 'Εφθαδανῶ ἀναμέσον τῶν θαλασσῶν εἰς ὄρος Σαβαεὶν ἅγιον, (καὶ) ἦξει ἕως μέρους αὐτοῦ.⁵¹ Ο'. καὶ στήσει αὐτοῦ τὴν σκηνην

⁴⁰ Prior lectio est in Ald., Codd. III, 33, 35, aliis; posterior in Comp., Codd. XII, 22, 23, 34, aliis. ⁴¹ Cod. 87. Syro-hex.: καὶ ἐπὶ τὸν θεὸν κ. τ. ε. In utroque exemplari clausula וְעַל-כָּל-אֱלֹהֵי non vertitur. Deinde haec, καὶ ἐν ἐπιθυμίᾳ γ. οὐ μὴ προνοηθῆ, aegre conciliari possunt cum versione τῶν Ο' ab Hieronymo allata, et concupiscentiis mulierum non evitabit. ⁴² Hieron., qui ipsa Graeca attulit.

⁴³ Idem: "Pro deo maozim, quod habetur in Hebraico, Aquila transtulit, deum fortitudinum; LXX, deum fortissimum." Ad Μωσείμ Cod. 233 in marg. affert: κραταιωμάτων, quod Aquilae indubitanter vindicavimus. Cf. Hex. ad Jud. vi. 26. Psal. xxvi. i. Alteram lectionem in nostro τῶν Ο' exemplari frustra quaeras. ⁴⁴ Hieron.: "Et faciet ut munit praesidia cum deo alieno... Pro praesidiis, confugia interpretatus est Sym." ⁴⁵ Prior lectio est in Comp., Ald., Codd. 23, 33, aliis; posterior in Codd. 22, 34, aliis, et Theodoret. Hieron. Theodotiani continuat: et cum eis ostenderit. ⁴⁶ "In quibusdam libris [Codd. 22, 36, aliis, Theodoret.] antecedit ἐν ταῖς

κατακλύσει, quae altera videtur interpretatio."—Nobil.

⁴⁷ Cod. 87, Syro-hex., qui pingunt: ✕ καὶ πολλαὶ—ἐν ταῖς γαλαῖς 4 (בְּצִבְרִיקָתָם בְּצִבְרִיקָתָם, ex prava repetitione vocis [צִבְרִיקָתָם], ut videtur, Syro-hex.). ⁴⁸ Hieron.: "Et multi corruent." Pro quo interpretatus est Sym., et multa millia corruent; Theod., et multi infirmabuntur. Multas autem corruiere, juxta Aquilam, vel urbes, vel regiones, vel provincias intellige." Cf. Hex. ad Jerem. viii. 12. ⁴⁹ Cod. 87, Syro-hex. (qui ἀπὸ χειρῶν αὐτοῦ habet). Idem pro κεφάλαιον in textu habet נְמַל (cf. Hex. ad Psal. lxxvii. 51); in marg. autem char. med. مَعَالِيس.

Ceterum Aquilae versionem esse, praeter Hieronymi testimonium, aliis indiciis probari potest. ⁵⁰ Sic Comp., Ald. (sine τῶν), Codd. III, 22, 23, 33 (ut Ald.), 34, alii. ⁵¹ Hieron.: "Theodotio: Et figet tabernaculum suum in Aphedano [Nostri MSS. Ephadano, vel Epadano, rectius absque in praepositione. MS. quoque Sangerm. EPADANO, secunda manu EPEANO.—Vallars.] inter maria in monte Saba [Saba Codd. 23, 62] sancto, et veniet usque ad partem ejus."

τότε ἀναμέσον τῶν θαλασσῶν, καὶ τοῦ ὄρους τῆς θελήσεως τοῦ ἁγίου, καὶ ἤξει ὥρα τῆς συντελείας αὐτοῦ.⁵² Ἄ. καὶ φυτεύσει τὴν σκητὴν τοῦ πραιτωρίου αὐτοῦ Ἀπεδνώ (s. ἐν Ἀφαδανῶ) μεταξὺ τῶν θαλασσῶν ἐν ὄρει ἐνδόξῳ καὶ ἁγίῳ, καὶ ἤξει ἕως τέλους αὐτοῦ.⁵³ Σ. καὶ ἔκτενει τὰς σκητὰς τοῦ ἵπποστασίου αὐτοῦ μεταξὺ τῶν θαλασσῶν εἰς τὸ ὄρος τῆς δυνάμεως τὸ ἅγιον, καὶ ἤξει ἕως ἄκρου αὐτοῦ.⁵⁴

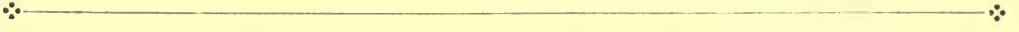
CAP. XII.

1. כָּל־הַמְצֹאֵי כְתוּב. *Omnis qui inventus fuerit scriptus.* Θ. πᾶς ὁ (alia exempl. add. εὐρεθείς¹) γεγραμμένος. Ο'. πᾶς ὁ λαὸς, ὃς ἂν εὐρεθῆ ἔγγεγραμμένος.
3. הַמְשִׁבְּלִים יְזַהְרוּ בְּזֹהַר הַרְקִיעַ וַיִּצְדְּקוּ הַרְבֵּי. *Et prudentes splendebunt instar splendoris firmamenti, et qui justos reddunt multos sicut stellae in aeternum et perpetuo.* Θ. καὶ οἱ συνιέντες λάμψουσιν ὡς ἡ λαμπρότης τοῦ στερεώματος, καὶ ἀπὸ τῶν δικαίων τῶν πολλῶν ὡς οἱ ἀστέρες εἰς τοὺς αἰῶνας καὶ ἔτι. Ο'. καὶ οἱ συνιέντες φανοῦσιν ὡς φωστῆρες τοῦ οὐρανοῦ, καὶ οἱ κατισχύοντες

τοὺς λόγους μου, ὡσεὶ τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.²

4. רַבִּים. Θ. Ο'. πολλοί.³
6. וְשָׂרָא מְעַל לְמַיְמֵי הַיָּרָא. *Qui super aquas fluvii stabat.* Θ. ὃς ἦν ἐπάνω τοῦ ὕδατος τοῦ ποταμοῦ, Ο'. τῷ ἐπάνω [τοῦ ὕδατος τοῦ ποταμοῦ].⁴
7. לְכוּיַעַד כּוּיַעַד. *In tempus (annum), tempora (duo annos).* Θ. εἰς καιρὸν καιρῶν. Alia exempl. εἰς καιρὸν, καὶ καιρούς.⁵ Ο'. εἰς καιρὸν, καὶ καιρούς.

- וּבְכַלּוֹת נַפְי יַדְע־קֶדֶשׁ תְּכַלֶּינָה כְּל־אֵלֶּה. *Et postquam consummata fuerit dispersio manus (manipuli) populi sancti, consummabuntur omnia illa.* Θ. ἐν τῷ συντελεσθῆναι διασκορπισμὸν, γινώσκονται πάντα ταῦτα. Alia exempl. post διασκορπισμὸν add. χειρὸς λαοῦ ἡγιασμένου; e quibus nonnulla post γινώσκονται inferunt ἅγιον καὶ συντελεσθήσεται.⁶ Ο'. ἡ συντέλεια χειρῶν ἀφέσεως λαοῦ ἁγίου, καὶ συντελεσθήσεται πάντα ταῦτα.
8. Ο'. καὶ τίνες αἱ παραβολαὶ αὐταί;⁷
10. הַמְשִׁבְּלִים יְבִינֵי. *Sed prudentes intelligent.* Θ. καὶ οἱ νοήμονες συνήσουσι. Ο'. καὶ οἱ

⁵² Cod. 87, Syro-hex. Hieron.: "Soli LXX, omni se nominis [Apedno] quaestione liberantes, interpretati sunt: *Et statuet tabernaculum suum tunc inter maria, et montem voluntatis sanctum, et veniet hora consummationis ejus.*" ⁵³ Idem: "Aquila: *Et plantabit tabernaculum praetorii sui in Ἀφαδανῶ* [MS. Sangerm.: *praetorii sui APEΔNO*] *inter maria, in monte glorioso et sancto, et veniet usque ad finem ejus.*" Ubi duae Aquilae versiones, τοῦ πραιτωρίου αὐτοῦ, et Ἀπεδνώ, coaluisse videntur. ⁵⁴ Hieron.: "Hunc locum Sym. ita interpretatus est: *καὶ ἐκτενεῖ ἕως ἄκρου αὐτοῦ*; quod in Latino sonat: *Et extendet papilionem equitatus sui inter maria, super montem fortitudinis sanctum; et veniet usque ad verticem montis.*" Schol. apud Nobil.: τὴν σκητὴν αὐτοῦ ἐφαδανῶ τούτιστι, σκητὴν τοῦ ἵπποστασίου, ὅπερ ἐστὶ τὸ ἱππικὸν στρατοπέδον.

CAP. XII. ¹ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 26, 33, alii, Chrysost., Theodoret. ² Cod. 87, Syro-hex. Montef. edidit: Ο'. Θ. καὶ οἱ συνιέντες λάμψουσιν κ. τ. ε., ex Hieronymo, qui ambigue ait: "Quem locum Theod. et vulgata

ed. ita expressit: *Et intelligentes fulgebunt quasi splendor firmamenti, et de justis plurimi (s. plurimissimi) quasi stellae in aeternum et ultra.*" ³ In versione τῶν Ο' De Magistris e Cod. 87 exscriptis οἱ πολλοί; sed articulum probant Cod. 88, Syro-hex. ⁴ Idem edidit: τῷ ἐπάνω τοῦ ὕδατος τοῦ ποταμοῦ, et sic in Cod. Chisiano exstare testatur Bugatus; quod tamen contra consensum Cod. 88 et Syro-hex., qui τῷ ἐπάνω tantum habent, vix crediderim. ⁵ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 23, 33, 34, alii. ⁶ Montef. ex Chrysost. affert: "Ἄλλ. καὶ ἐν τῷ συντ. διασκορπισμὸν χειρὸς λαοῦ ἡγιασμένου, γινώσκονται ἅγιον, καὶ συντ. ταῦτα πάντα (sic). Sic Codd. 22 (cum ἁγίω), 36, 48, 51, 231, et (cum συντελεσθήσονται) Codd. 34, 87, Theodoret. (qui χειρὸς ignorat). Lectio brevior, χειρὸς λαοῦ ἡγιασμένου, est in Comp., Ald., Codd. XII, 23, 33, 35, aliis; et fortasse Aquilae est. (Pro יַדְעֵי Theodotio legisse videtur יַעֲי, neglectis his, תְּכַלֶּינָה, pro quibus interpolator supplevit ἅγιον καὶ συντελεσθήσεται.) ⁷ Sic Cod. 88, Syro-hex. Edebatur καὶ τίνες κ. τ. ε.

διανοούμενοι προσέξουσιν. Σ. καὶ οἱ ἐπιστή-
μονες συνήσουσιν.⁹

11. מִלֵּי. Mille. Θ. χίλιαι. Alia exempl. δισχί-
λιαι.⁹ Ο'. χιλίας.

13. וְאַתָּה תִּשְׁכָּח מִן הַיָּמִים וְתִשְׁתָּחַד עִמָּךְ וְתִשְׁתָּחַד עִמָּךְ
וְתִשְׁתָּחַד עִמָּךְ. Tu vero abi ad finem, et requiesces, et
surges ad sortem tuam capiendam in fine dierum.
Θ. καὶ σὺ δεῦρο, καὶ ἀναπαύου ἔτι γὰρ ἡμέραι
[καὶ ὧραι]¹⁰ εἰς ἀναπλήρωσιν συντελείας· καὶ
ἀναστήσῃ εἰς τὸν κληρὸν σου εἰς συντέλειαν
ἡμερῶν. Ο'. καὶ σὺ βάδισον, ἀναπαύου ÷ ἔτι
γὰρ εἰσιν ἡμέραι καὶ ὧραι εἰς ἀναπλήρωσιν
συντελείας· καὶ ἀναπαύσῃ, καὶ ἀναστήσῃ ἐπι-
τὴν δόξαν σου εἰς συντέλειαν ἡμερῶν.¹¹

Cap. XII. 6. Ο'. ÷ καὶ ὁ καθαρισμὸς τούτων.¹²

[CAP. XIII.]

SUSANNA.

- 1-5. Θ. καὶ ἦν ἀνὴρ—ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ.
Ο'. ÷ (fort. ✕) Σ. Θ. καὶ ἦν ἀνὴρ—ἐν τῷ
ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ.¹
- 8, 9. Ο'. καὶ ἐπιθυμήσαντες αὐτῆς διέστρεψαν τὸν
νοῦν αὐτῶν.²
12. Ο'. καὶ ὡς ἐγένετο ὄρθρος.³
13. Ο'. καὶ ἰδοὺ αὐτὴ κατὰ τὸ εἰωθὸς περιεπάτει.⁴
19. Ο'. καὶ εἶπεν εἰς τῷ ἐτέρῳ.⁵
23. Θ. αἰρετώτερόν (alia exempl. αἰρετόν⁶) μοι ἐστὶ.
Ο'. κάλλιον δέ με.
28. Ο'. καὶ ἔλθοντες.⁷

⁹ Cod. 87 in marg. Syro-hex. ⲛⲁⲗⲁⲃⲁⲛⲁ ⲛⲁⲗⲁⲃⲁⲛⲁ.

¹⁰ Sic Cod. XII, et Syro-hex. in marg. char. med. ¹⁰ Haec desunt in Codd. II (in textu), III, XII, 22, 34, aliis, Chrysost., Theodoret. Hieron.: "Pro quo Theod. ita interpretatus est: Tu autem vale et requiesce, et resurges in ordine tuo in consummatione dierum." Unde conjecerit aliquis, clausulam, ἔτι γὰρ—συντελείας, e versione LXXviralis male assumptam esse.

¹¹ Cod. 87, Syro-hex. Cod. 88 pingit: Ⲛⲉⲧⲓ γὰρ κ. τ. ε. (Pro βάδισον in Cod. Chisiano soloce exaratum βάδιζον, quod non correxerunt Holmes., Hahn., Tischendorf.) ¹² Cod. 87, Syro-hex. Haec in textu Theodotionis post θανασιῶν sine obelo inferunt Codd. 22, 36, alii, Theodoret.

[CAP. XIII.] ¹ Syro-hex., qui pingit: Σ. Θ. + καὶ ἦν ἀνὴρ κ. τ. ε. Haec verba in Cod. 87 lemmisicis (→), non obelis, insignita sunt, appictis ad oram codicis siglis Α. ᾘ. ᾚ, sic, teste Bugato, qui codicem ipsum inspexit, distincte exaratis, non per ductus in monogrammatibus obscuri formam convolutos, quales in apographo, quo usus est, conspici testatur De Magistris. Quid autem sive duorum sive trium interpretum nomina hic cum obelo apposita significant, nemo omni ex parte probabilem sententiam proposuit. Nobis quidem praestare videtur Bugati solutio, qui, respectu ad v. 7 versionis LXXviralis habito, ubi Susannae ipsius, patrisque ejus et conjugis nomina, tanquam personarum quarum tunc primum mentio fiat, introducuntur, Origenis mentem eam fuisse censet, ut indicaret priores quatuor versiculos cum dimidio quinti apud LXX defuisse; ex reliquis autem interpretibus, Symmacho praesertim et Theodotione, suppletos esse. Cum hac autem hypothesis neque obelos, neque lemmiscos, sed solos aste-

riscos consistere posse, etiamsi nihil de hac re monuerit Bugatus, certo certius est. Quod vero ad consensum duorum vel trium interpretum attinet, siglum Σ. Θ., vel 'Α. Σ. Θ., ut passim in Hexaplis observavimus, tantummodo innuit, versionem esse unius e tribus interpretis, qui hic est Theodotio; ceteros autem cum eo, cujus verba posita sunt, ad sensum dumtaxat conspirare. Quod si quis objiciat, versionem hujus narrationis LXXviralis a verbis, περι ὧν ἐλάλησαν (v. 5) incipere nullo modo potuisse, respondemus, fieri posse, ut brevius prooemium olim in hac versione exstiterit, in quo, tacita muliere et prosapia ejus, judices tantum memorarentur; quod prooemium, cum in ejus locum alterum suffectum fuerit, prorsus intercidisse credibile est.—Haec in quaestione difficillima habuimus, quibus sententiam non tam nostram quam antecessoris nostri Mediolanensis pro virili muniamus. ² Cod. 87, testibus De Mag. et Bugato. Parsons. e Cod. 88 διέστρεψαι (sic) exscripsit. Paulo aliter Syro-hex.: ἐπεθύμησαν αὐτῆς διαστρέψαντες (ⲛⲁⲗⲁⲃⲁⲛⲁ ⲛⲁⲗⲁⲃⲁⲛⲁ) τὸν ν. αὐτῶν; ex libera, ut videtur, versione. ³ Codd. 87, 88, Syro-hex. Pro ἐγένετο, ἐγένετο perperam ediderunt Hahn., Tischend. ⁴ Hieron. ex Origene in decimo Stromatum suorum libro: "Et ecce! Susanna inambulabat juxta consuetudinem... Quem locum, inquit, de LXX editione nunc posui: quo dicto Origenes ostendit cetera se non juxta LXX interpretes disseruisse." ⁵ Syro-hex. In Codd. 87, 88 male exaratum rīs. ⁶ Sic Comp., Ald., Codd. II (a r̄ma m.), III, XII, 23, 26, alii. Hieron.: "In Graeco non habet αἰρετώτερον, id est, melius, sed αἰρετόν, quod bonum interpretari possumus." ⁷ Codd. 87, 88. Concinnius Syro-hex.: καὶ ἦλθον.

29. Θ. οἱ δὲ ἀπέστειλαν. Ο'. οἱ δὲ εὐθὺς ἐκά-
λεσαν αὐτήν.⁸
30. Ο'. ὄντες τὸν ἀριθμὸν πεντακῆσιοι.⁹
35. Ο'. καὶ τρίς ἀνακύψασα, ἔκλαυσεν ἐν ἑαυτῇ.¹⁰
40. Θ. τίς ἦν ὁ νεανίσκος. Ο'. τίς ὁ ἄνθρωπος.¹¹
53. Θ. καὶ τοὺς μὲν ἀθῶφους κατακρίνων, ἀπολύων
δὲ τοὺς αἰτίους. Ο'. καὶ τὸν μὲν ἀθῶον κατέ-
κρινες, τοὺς δὲ ἐνόχους ἤφιεις.¹²
54. Θ. Ο'. ὑπὸ σχῆνον.¹³
56. Θ. σπέρμα Χαναὰν, καὶ οὐκ Ἰούδα. Ο'. διὰ τί
διεστραμμένον τὸ σπέρμα σου ὡς Σιδῶνος, καὶ
οὐχ ὡς Ἰούδα;¹⁴
62. Θ. Ο'. ἐποίησαν αὐτοῖς.¹⁵

[CAP. XIV.]

BEL ET DRACO.

1. Ο'. ἘΚ ΠΡΟΦΗΤΕΙΑΣ ἈΒΑΚΟΥΜ

⁸ Codd. 87, 88, et Syro-hex., qui in marg. sine nom. affert: **ⲟⲩⲛⲁ ⲕⲁⲗⲁ ⲛⲁⲗⲁ**. ⁹ Sic Cod. 88, teste Parsonio. Pro πεντακῆσιοι De Mag. mendose edidit πενηκοστοί, quod juxta Syriacum **ⲛⲉⲙⲙⲁⲕⲁⲛⲟⲩⲟⲩ** correxit Hahn., πενηκῆσιοι minus emendate scribens. Tischendorffius vero, aliud fortasse agens, Susannae comitatum (cujus numerum non definitivè Theodotio, a *quingentis ad quinguentiginta* (πεντήκοντα) redegit, notans: "Ita omnino cum Syro (!) legendum: ex cod. editum est πενηκοστοί." ¹⁰ Syro-hex. In Codd. 87, 88 *trīs* abest. Deinde *ἑαυτῇ* pro *αὐτῇ* tuentur Cod. 88, Syro-hex. Mox v. 38 *εἰσήκαμεν* pro *εἰσήκειμεν* mendose dederunt Hahn., Tischend. ¹¹ Codd. 87, 88, et Syro-hex., qui in marg. char. med. affert: ὁ νεανίσκος (**ⲛⲉⲁⲛⲓⲥⲟⲩⲥ**). ¹² Syro-hex. (cum **ⲕⲁⲗⲁ ⲛⲉⲁⲛⲓⲥⲟⲩⲥ**). In Codd. 87, 88 *κατέκρινες* exaratam. ¹³ Syro-hex. in marg. char. med. **ⲟⲩⲛⲁ ⲕⲁⲗⲁ ⲛⲁⲗⲁ**. ¹⁴ Codd. 87, 88, et Syro-hex., qui in marg. char. med. sine nom. affert: **ⲟⲩⲛⲁ ⲕⲁⲗⲁ ⲛⲁⲗⲁ**. Mox v. 57 *ἠμίλουσαν* pro *ἠμιλούσαν* falso pinxerunt Hahn., Tischend. ¹⁵ Codd. 87, 88. Syro-hex. τοῖς Ο' vindiciat: ἐποίησαν αὐτοῖς. Mox ad κατὰ τῆς ἀδελφῆς Syrus supplet αὐτῶν (**ⲟⲩⲛⲁ**), ex idiotismo, ut videtur. Deinde v. 64 *εὐσεβοῦσι* pro *εὐσεβήσουσι*, repugnantibus testibus, ediderunt Hahn., Tischend.

[CAP. XIV.] ¹ Codd. 87, 88, Syro-hex. Hieron. in

ΥΙΟΥ ἸΗΣΟΥ ἘΚ ΤΗΣ ΦΥΛΗΣ
ΛΕΥΪ. Ἀνθρώπος τις ἦν ἱερεὺς, φ̄ ὄνομα
Δανιὴλ, υἱὸς Ἀβαλ, συμβιωτῆς τοῦ βασιλέως
Βαβυλῶνος.¹

2. Θ. καὶ πρόβατα τεσσαράκοντα, καὶ οἴνου μετρη-
ταὶ ἕξ. Ο'. καὶ πρόβατα τέσσαρα, καὶ ἐλαίου
μετρηταὶ ἕξ.²
6. Θ. καὶ οὐ βέβρωκεν οὐδεπότε. Ο'. ÷ ὁμνῶ δέ
σοι κύριον τὸν θεὸν τῶν θεῶν⁴, ὅτι οὐθὲν βέ-
βρωκε πόποτε οὗτος.³
12. Ο'. σὺ οὖν ἐπισφράγισον.⁴
13. Θ. καὶ ἐπέταξε Δανιὴλ τοῖς παιδαρίοις αὐτοῦ, καὶ
ἤνεγκαν τέφραν, καὶ κατέσεισαν (alia exempl.
κατέστρωσαν; alia, κατέσησαν⁵) ὄλον τὸν ναὸν
ἐνώπιον τοῦ βασιλέως μόνου. Ο'. ὁ δὲ Δανιὴλ
ἐκέλευσε τοὺς παρ' αὐτοῦ ἐκβαλόντας πάντας ἐκ
τοῦ ναοῦ καταστήσαι ὄλον τὸν ναὸν σποδῶ.⁶
16. Ο'. καὶ εὖρον, ὡς ἦν ἡ σφραγίς.⁷
17. Ο'. μέγας ἐστὶ Βῆλ.⁸

Prologo ad Danieleum: "Cui [Porphyrus] et Eusebius et Apollinarius pari sententia responderunt: Susannae Belis-que et Draconis fabulas non contineri in Hebraico, sed partem esse prophetiae Abacuc filii Jesu de tribu Levi; sicut juxta LXX interpretes in titulo ejusdem Belis fabulae ponitur: *Homo quidam erat sacerdos, nomine Daniel, filius Abda* [ABDA pro ABAL], *conviva regis Babylonis; cum Daniele et tres pueros de tribu Juda fuisse, sancta Scriptura testetur.*" ² Codd. 87, 88, et Syro-hex., qui in marg. sine nom. pingit: *τεσσαράκοντα, et οἴνου.* ³ Syro-hex., et sine obelo Codd. 87, 88. ⁴ Cod. 88, Syro-hex. Edebatur *επισφραγίσεις.* ⁵ Prior lectio est in Comp., Ald., Codd. 34, 49, aliis; posterior, quae unice vera est, in Codd. II (teste Maio, qui ita edidit), XII, et Syro-hex. in marg. (**ⲕⲁⲗⲁ**). ⁶ Codd. 87, 88, Syro-hex. Pro *καταστήσαι* (**ⲕⲁⲗⲁⲗⲁⲗⲁ**), quod hic non quadrat, legendum videtur *κατάρσασα*, a *κατάρσῃω*, *cribrare*, ut interpretatus est Theodotio, ejus integrum lectionem (deleto *μόνου*, quod abest a Comp., Codd. XII, 48, 51, aliis) appinxit Syro-hex. in marg. sine nom.: **ⲟⲩⲛⲁ ⲕⲁⲗⲁ ⲛⲁⲗⲁ** **ⲟⲩⲛⲁ** **ⲕⲁⲗⲁ ⲛⲁⲗⲁ** **ⲟⲩⲛⲁ** **ⲕⲁⲗⲁ ⲛⲁⲗⲁ** **ⲟⲩⲛⲁ**. ⁷ Sic Cod. 88. Edebatur *σφραγίς* sine artic. Syro-hex. **ⲟⲩⲛⲁ ⲕⲁⲗⲁ ⲛⲁⲗⲁ**; quasi legisset, *ὡς ἔμενεν* (vid. v. 15) ἡ σφρ. ⁸ Sic Cod. 88, favente Syro. Edebatur ὁ Βῆλ.

20. Ο'. καὶ εὖρον. ⁹	31. Ο'. ÷ ἦν 4 δὲ λάκκος. ¹²
22. Θ. καὶ ἐσέβοντο αὐτόν. Ο'. καὶ ἐσέβοντο
αὐτόν. ¹⁰	33. Ο'. ἀπένεγκε τῷ Δανιήλ εἰς τὸν λάκκον τῶν
λεόντων εἰς Βαβυλώνα. ¹³
26. Θ. καὶ ἐποίησε μάζας. Ο'. καὶ ἐποίησε
μάζαν. ¹¹	37. Θ. καὶ οὐκ ἐγκατέλιπες τοὺς ἀγαπῶντάς σε.
Ο'. ὁ μὴ ἐγκαταλίπων τοὺς ἀγαπῶντας αὐτόν. ¹⁴

⁹ Syro-hex. **ܡܥܨܘܐ**. Codd. 87, 88: καὶ εὖρον. ¹⁰ Sic Syro-hex. Pronomen reprobant Codd. 87, 88. ¹¹ Codd. 87, 88. Syro-hex. **ܡܐܙܐܣ** (**ܡܐܙܐܣܐ**) vertit. ¹² Syro-hex. Obelus deest in Codd. 87, 88. ¹³ Syro-hex.

(cum **ܠܐܩܩܘܢ**, et **ܠܠܥܘܠܐ**). Edebatur ἀπένεγκε Δανιήλ, et ἐν Βαβυλώνα. ¹⁴ Syro-hex. **ܡܥܨܘܐ** **ܡܥܨܘܐ**. Codd. 87, 88: ὁ μὴ ἐγκαταλείπων κ.τ.έ.

PROPHETAE XII.

ORDO XII PROPHETARUM -

JUXTA HEBRAEUM.

- I. HOSEAS.
- II. JOEL.
- III. AMOS.
- IV. OBADIAS.
- V. JONAS.
- VI. MICHAS.
- VII. NAHUM.
- VIII. HABACUC.
- IX. ZEPHANIAS.
- X. HAGGAI.
- XI. ZACHARIAS.
- XII. MALACHIAS.

JUXTA LXX ET SYRO-HEX.

- 'ΩΣΗΕ Α'.
- 'ΑΜΩΣ Β'.
- ΜΙΧΑΙΑΣ Γ'.
- 'ΙΩΗΛ Δ'.
- 'ΟΒΔΙΟΥ Ε'.
- 'ΙΩΝΑΣ Σ'.
- ΝΑΟΥΜ Ζ'.
- 'ΑΜΒΑΚΟΥΜ Η'.
- ΣΟΦΟΝΙΑΣ Θ'.
- 'ΑΓΓΑΙΟΣ Ι'.
- ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΙΑ'.
- ΜΑΛΑΧΙΑΣ ΙΒ'.

IN LIBROS XII PROPHETARUM

MONITUM.

“PROPHETARUM minorum hexaplares lectiones collegimus, ac multis in locis restauravimus, ope MSS. et Edd., quorum catalogum subjicimus.

“Codex Barberinus, cujus lectiones suppeditavit Brianus Waltonus sexto Polyglottorum tomo, unde majorem interpretationum copiam eruimus, quam ex omnibus aliis.

“Codex Marchalianus, nunc RR. PP. Jesuitarum [hodie Vat. 2125], de quo superius passim actum est.

“Codex Regius bombycinus, de quo saepius actum est.

“Coislinianus Codex unus, IX vel X saeculi [ad Cap. ii Jonae, et Cap. iii Habacuci, quae Cantica sunt].

“Alter Coislinianus, ubi Eclogae quaedam.

“Colbertinus, IX saeculi, *στυχηρὸς* scriptus [ad Cantica].

“Codex Sangermanensis S. Hieronymi in Prophetas minores.

“Origenes in Matthaeum, semel adductus [ad Zach. ix. 9].

“Eusebius De locis Hebraicis [sive Onomasticon, editum a Jac. Bonfrerio, Parisiis, 1631; nuperrime autem a F. Larsow et G. Parthey, Berolini, 1862].

“Ejusdem Demonstratio Evangelica [Parisiis, 1628].

“Hieronymus in minores Prophetas [Opp. Tom. VI, pp. 1-986].

“Ejusdem Epist. ad Marcellam [ad Hos. iii. 4].

“Theodoretus in minores Prophetas [Opp. Tom. II, pp. 1305-1694].

“Procopius in Jesaiam [ad Amos i. 11].

“Romanae editionis ac Drusii notae.”—MONTEF.

Lectiones ad XII Prophetas hexaplares cum satis constet a duobus fontibus, videlicet Codice Barberino (Parsonsio 86), et Ambrosiano Syro-hexaplari (qui circa hanc operis partem margines lectionibus Aquilae et ceterorum solito refertiores, immo refertissimos habet) fere totas deducendas esse, religioni nobis fuit, horum duorum testium relationes quam maxime accuratas in manibus habere. Et ad Syrum quidem quod attinet, praesto nobis fuit Ceriani noster, qui in edito exemplari emendando et augendo solitam suam operam conferret; in altero autem codice probando hanc viam institimus. Praeter collationem Waltonianam anni

circiter 1657, quae per se sola, ut usu experti sumus, non parvi aestimanda est, in subsidium vocavimus non modo Parsonsii nimis parce excerptas lectiones, sed ipsas schedas manuscriptas, quas domi habere et otiose tractare, per favorem Curatorum Bibliothecae Bodleianae nobis contigit. Hae autem continent: 1) Collationem Codicis 86 ad Hoseam, antiquae, ut videtur, tam chartae quam scripturae, a viro quodam docto, sed anonymo, nescimus quem in usum elaboratam. 2) Collationem ejusdem libri ad XII Prophetas integros, a Bernardo Stephano-polo anno 1789 in usum magni illius operis Oxoniensis factam. Lectionibus duorum (ad Hoseam trium) testium inter se comparatis, nemini in talibus vel mediocriter versato mirum videbitur, discrepantias non paucas tum graviore tum leviores comparuisse, quas nisi quomodocumque eximeremus, nihil a nobis actum esse videretur. Proinde schedulam lectionum vexatarum Romam transmittendam curavimus; quam ad ipsum codicem, in Bibliotheca Barberina adhuc servatum, diligentissime exegit Vir doctissimus Josephus Cozza, cui nunc publice gratias agimus quam possumus maximas.

Praeter opera patristica a Montefalconio memorata, duo alia adhibuimus: quorum prius serius lucem vidit; alterum, a longo tempore publici juris factum, nunquam antea, ut videtur, in gratiam nostri incepti vel leviter excussum est. Hi autem sunt:—

1. Eusebii Pamphili Eclogae Propheticae. E Cod. MS. nunc primum edidit T. Gaisford, S.T.P., Oxonii, 1842.

2. S. Cyrilli Archiepiscopi Alexandrini in XII Prophetas Commentarius, a Jacobo Pontano Ingolstadtii anno 1607 primum typis expressus; deinde a Joanne Auberto inter universa S. Patris opera Parisiis anno 1638 editus; postremo a Philippo Edvardo Pusey, A.M., Oxonii e typographeo Clarendoniano, anno 1868, textu expurgatissimo, nitidissima forma emissus.

Quod superest, praeter Ambrosianum, qui instar omnium est, Codex Musei Britannici, signatus "Addit. MSS. 14668," continet Hoseae capitula, et textum ab initio ad Cap. v. 15. "Est membranaceus, saec. VIII, non adeo correctus ac Ambrosianus, sed a codice diverso, ut videtur, derivatus, cum saepe voci *ل* in margine apponat *ف*, cujus vel correcti vestigium nullum est in Cod. Ambrosiano ad Hoseam. Contuli, sed semel tantum, cum apographo meo Codicis A, et varietates indicabo sub litera B."—*A. Ceriani.*

H O S E A S.

CAPUT I.

1. כִּן־בְּאֵרִי. O'. τὸν τοῦ Βερεῖ. Οἱ λοιποὶ υἱὸν Βερεῖ.¹
2. תְּחִלַּת דְּבַר־יְהוָה. *Initium ejus quod locutus est Jona.* O'. ἀρχὴ λόγου κυρίου. 'A. ἀρχὴ ἣν ἐλάλησε (κύριος).²
- עַבְדְּוָשֶׁה. O'. ἐν (alia exempl. πρὸς³) 'Ωσηέ. Θ. ἐν 'Ωσηέ.⁴
- יְנוּנִים (in posteriore loco). *Scortationum.* O'. πορνείας. 'A. Σ. πορνειῶν.⁵
4. וּפְנִינֵי. *Et puniam.* O'. καὶ ἐκδικήσω. 'A. (καὶ) ἐπισκεψομαι.⁶
- עַל־בֵּית. O'. ἐπὶ (Σ. κατὰ⁷) τὸν οἶκον.
- יְהוּ. *Jehu.* O'. 'Ιούδα. Alia exempl. 'Ιηού.⁸ Σ. Θ. 'Ιουδ.⁹
6. כִּי־נִשְׂא אִשָּׁא אִשָּׁא לָהֶם. *Ut iterum iterumque igno-*

- scam eis.* O'. ἀλλ' ἢ ἀντιτασσόμενος ἀντιτάξομαι αὐτοῖς. 'A. . . ἐπιλήσομαι αὐτῶν.¹⁰
7. בְּסוּסִים. *Per equos.* O'. οὐδὲ ἐν ἵπποις (alia exempl. praemitt. οὐδὲ ἐν ἄρμασιν¹¹).
8. וַתִּהְרַג. *Et concepit.* O'. καὶ συνέλαβεν — ἔτι 4.¹²
9. כִּי אַתֶּם לֹא עִמִּי וְאַנְכִי לֹא־אַהֲבִיהֶם לָכֵן. *Nam vos non estis populus meus, et ego non ero vobis (Deus).* O'. διότι ὑμεῖς οὐ λαός μου, καὶ ἐγὼ οὐκ εἶμι ὑμῶν. Σ. οὐδὲ ἐγὼ ἔσομαι ὑμῶν οὐδὲ γὰρ ὑμεῖς λαός μου.¹³
- 10 (Hebr. ii. 1). הָיָה מְסָפֵר בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל. *Et erit numerus filiorum Israelis.* O'. καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς τῶν υἱῶν 'Ισραήλ. 'A. καὶ ἔσται ὁ ψῆφος υἱῶν 'Ισραήλ. Σ. ἔσται δέ . . .¹⁴
- אִשָּׁר יִאָמַר לָהֶם לֹא־עִמִּי אַתֶּם וְיִאָמַר לָהֶם

CAP. I. ¹ Syro-hex. ² Idem: ³ Sic Comp., Codd. III, 22, 23, 36, alii, Hieron., et Syro-hex. ⁴ Syro-hex. ⁵ Idem: ⁶ Idem: ⁷ Idem: ⁸ Idem: ⁹ Idem: ¹⁰ Idem: ¹¹ Idem: ¹² Idem: ¹³ Idem: ¹⁴ Idem:

Sic Cod. A. In Cod. B notula non habetur. ¹⁰ Idem: ¹¹ Idem: ¹² Idem: ¹³ Idem: ¹⁴ Idem:

14 (16). וְהִלַּכְתִּיהָ הַמִּדְבָּר וַיְבָרֵתִי עַל-לְבָבָהּ. *Et ducam eam in desertum, et loquar ad cor ejus* (consolabor eam). Ο. και τάξω αὐτὴν ὡς ἔρημον, και λαλήσω ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῆς. Σ. και ἀπάξω αὐτὴν εἰς τὴν ἔρημον, και νοουθετήσω αὐτήν.²²

15 (17). וַיִּתֵּן אֶת-בְּרִמְיָהּ. *Vineas suas.* Ο. τὰ κτήματα αὐτῆς. Ἀ. τοὺς ἀμπελοουργοὺς αὐτῆς. Σ. τοὺς ἀμπελώνας αὐτῆς.²³

וַיָּאֶחֱזַק עֵמֶק עָנֹר לְפֶתַח הַתְּקוּהָ. *Et vallem Achor in ostium spei* (reddam). Ο. και τὴν κοιλάδα Ἀχὼρ (Ὁ Σύρος Ἀχὰρ²⁴) διανοίξαι συνέσιον (Ἀ.Θ. ὑπομονὴν²⁵) αὐτῆς. Σ. και τὴν κοιλάδα Ἀχὼρ εἰς θύραν ἐλπίδος. Θ. . . διανοίξαι τὴν ὑπομονὴν αὐτῆς.²⁶

וַיְעַנְתָּה שְׂפִמָּה בְּיָמֵי נְעוּרֶיהָ. *Et canet (alterno choro) ibi ut in diebus pueritiae ejus.* Ο. και ταπεινωθήσεται (Ἀ. ὑπακούσει. Σ. κακοθήσεται. Θ. ἀποκριθήσεται²⁷) ἐκεῖ κατὰ τὰς ἡμέρας νηπιότητος (Σ.Θ. νεότητος²⁸) αὐτῆς. Ἀ.

καὶ ὑπακούσει ἐκεῖ κατὰ τὰς ἡμέρας νεότητος αὐτῆς.²⁹

16 (18). וְהִקְרָאתִי אִישִׁי וְלֹא-הִתְקַרְאתִי לוֹ עוֹד בְּעָלָי. *Vocabis me, Ishi, et non vocabis me amplius, Baali.* Ο. καλέσει με, ὁ ἀνὴρ μου, και οὐ καλέσει με (Ἀ. Σ. Θ. και οὐ καλέσεις με³⁰) ἔτι Βααλείμ. Ἀ. καλέσει με, ἀνὴρ μου, και σὺ καλέσει με ἔτι, ἔχων με.³¹

18 (20). וְהִשְׁכַּבְתִּים לְבֶטֶח. *Et cubare faciam eos secure.* Ο. και κατοικιῶ σε ἐπ' ἐλπίδι. Ἀ. και κοιμήσω αὐτοὺς εἰς πεποίθησιν. Σ. και κατοικίσω αὐτοὺς ἐν εἰρήνῃ. Θ. και κατοικιῶ αὐτοὺς ἐν πεποιθήσει.³² Aliter: Ἀ. Σ. ἀμεριμῶς εἰς πεποίθησιν.³³

19 (21). וַיֹּאדְרֶשְׁתִּיךָ. *Et desponsabo te.* Ο. και μνηστεύσομαί σε. Σ. και λήψομαί σε.³⁴

22 (24). וְאֶת-הַיְצִיָּה וְאֶת-הַתִּירוֹשׁ וְאֶת-הַדְּבָרִים. *Frumentum, et mustum, et oleum.* Ο. τὸν σίτον, και τὸν οἶνον, και τὸ ἔλαιον. Ἀ. σὺν τὸ χεῦμα, και σὺν τὴν οἶνιαν, και σὺν τὴν στυλπνότητα.³⁵

καὶ τὸν αὐτὸν ἀποπεραίνεται νοῦν. Ἐκδεδώκασι γὰρ, οἱ μὲν, ὅτι ἰδοὺ ἐγὼ ἀποφέρω αὐτήν' οἱ δὲ, ὅτι ἀπατῶ αὐτήν, ἑτεροτρόπως, ὡς ἔφην, αὐτὸ δὴ τοῦτο σημαίνοντες, τὸ πλανῶ φημί χρησίμως νοοῦμενον. Syro-hex. affert: ♦ $\text{חַבְּבָהּ} \text{ל} \text{בְּ} \text{ל} \text{חַבְּבָהּ}$, quae vox Syriaca commutatur cum אָפַטָו Jud. xvi. 5; cum θλγω autem (quod magis Aquilam sapit) in Hex. ad Jerem. xx. 7. Cf. Hex. ad Exod. xxii. 16. Job. xxxi. 27. Hos. vii. 11. ²² Syro-hex. $\text{וְהִשְׁכַּבְתִּים לְבֶטֶח}$. ♦ וְהִשְׁכַּבְתִּים . ♦ וְהִשְׁכַּבְתִּים . ²⁴ Theodoret. ²⁵ Syro-hex. ♦ וְהִשְׁכַּבְתִּים . ♦ וְהִשְׁכַּבְתִּים . ²⁶ Idem: וְהִשְׁכַּבְתִּים . ♦ וְהִשְׁכַּבְתִּים . Hieron.: "Pro eo quod nos diximus, *ad aperiendam spem*, et LXX verterunt, *ad aperiendam intelligentiam ejus*, interpretatus est Sym. εἰς θύραν ἐλπίδος, id est, *in ostium spei*; Theod. διανοίξαι [edebatur solioece ἀνεφάσθαι, invitis Vallarsii MSS., qui ΑΙΑΝΟΙΞΑΙ (sic) praeferunt] τὴν ὑπομονὴν αὐτῆς, id est, *aperire patientiam, vel expectationem ejus.*" ²⁷ Hieron.: "In eo loco ubi nos posuimus, *canet*, et LXX translulerunt, *humiliabitur*, in Hebraeo scriptum est ΑΝΑΘΑ , quod Sym. interpretatus est, *affligetur* [Cod. 86: Σ. κακοθήσεται], Theod. *responddebit*, Aq. *obediēt*, id est, *ὑπακούσει*; nos ab Hebraeo κατὰ λέξιν [fort. καταλείξει, coll. Hex. ad Exod. xv. 21. Psal. cxlvi. 7. Jerem. li. 14] magis accipimus, id est, *praecinet.*" Idem infra: "Interpretatio Aquilae et Theodotionis, e quibus alter *ὑπακούσει* posuit, id est, *audiet*, alter *ἀποκριθήσεται*, id est, *responddebit*, nobiscum facit, quod praecinen-

tibus aliis, alii respondeant concinentes." (Falsus est Dathius in *Opusc.* p. 37, LXX et Symmachum alia puncta Hebraeo subjecisse, nempe וְהִשְׁכַּבְתִּים, affirmans.) ²⁸ Cod. 86. ²⁹ Syro-hex. $\text{וְהִקְרָאתִי אִישִׁי וְלֹא-הִתְקַרְאתִי לוֹ עוֹד בְּעָלָי}$. ♦ וְהִקְרָאתִי . ³⁰ Idem: וְהִקְרָאתִי . ♦ וְהִקְרָאתִי . ³¹ Hieron.: "Denique Aquila, diligens et curiosus interpres, *Vocabit, inquit, me, Vir meus, et non vocabit me ultra, Habens me.*" ³² Cod. 86, qui ad Sym. scribit *κατοιμήσω*. Syro-hex. affert: Ἀ. και κοιμήσω αὐτούς (וְהִשְׁכַּבְתִּים). ³³ Syro-hex. ♦ וְהִשְׁכַּבְתִּים . ♦ וְהִשְׁכַּבְתִּים . ³⁴ Cod. 86. Apud Waltonum est lectio anonyma. ³⁵ Syro-hex. ♦ וְהִשְׁכַּבְתִּים . ♦ וְהִשְׁכַּבְתִּים . Middelid. tentat: Ἀ. σὺν τὸν *fluxum*, και σὺν τὴν οἶνιαν, και σὺν τὴν στυλπνότητα, notans: "Syr. וְהִשְׁכַּבְתִּים Graece restituere difficillimum sane negotium. Fortasse Aq. scripserat ῥέϊδρον (Sym. ad Psal. lxxviii. 3. Job. xxviii. 10), vel ῥύσιον (LXX ad Job. xxxviii. 25), propriam verbi רָגַח significationem animo volvens. Graece οἶνιαν posui, cum Aq. hoc verbo Zach. ix. 17 usus sit loco Hebr. וְהִשְׁכַּבְתִּים et Syr. וְהִשְׁכַּבְתִּים ... Graecam interpretationem derivavi e fragmentis hexaplaribus Deut. vii. 13. Zach. iv. 14, ubi Hebr. וְהִשְׁכַּבְתִּים apud Aq. est *στυλπνότης.*" Pro וְהִשְׁכַּבְתִּים nullo negotio repono וְהִשְׁכַּבְתִּים , quae Aquilae interpretatio est τοῦ וְהִשְׁכַּבְתִּים Deut. vii. 13, qui locus huic nostro est similissimus; quique pro וְהִשְׁכַּבְתִּים ὁπωρισμὸν, et pro וְהִשְׁכַּבְתִּים στυλπνότητα praebet, teste Hieron. in Epist. ad Pammachium, ubi utrum illum an hunc locum

23 (25). רַחֲמֵי אֱת־לֹא רַחֲמָה. O'. και ἀγαπήσω τὴν οὐκ ἠγαπημένην. Alia exempl. και ἐλεήσω τὴν οὐκ ἠλεημένην.³⁶

Cap. II. 8. — αὐτῆ (sic) δὲ ἀργυρᾶ 4. 12. — και τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, και τὰ ἐρπετὰ τῆς γῆς 4.³⁷

CAP. III.

1. רַע אֲמַת־אִם. Amatam ab amasio. O'. ἀγαπῶσαν πονηρά. 'A. ἠγαπημένην τῷ πλησίον. Σ. ἠγαπημένην ἕφ' ἐτίρου.¹

וְשִׁישֵׁי עֲנָבִים. Liba ex uvis (passis). O'. πέμματα μετὰ σταφίδος. 'A. παλαιὰ σταφυλῶν. Σ. ἀκάρπους σταφυλάς. Θ. παλαιοῦσθα ἐπὶ σταφυλῶν.²

2. וְאֶמִּי. Et emi eam. O'. και ἐμισθωσάμην. 'A. και ἔσκαφα αὐτήν.³

וְחֹמֶר שְׁעָרִים וְלֶחֶם שְׁעָרִים. Et chomero (coro) hordei, et hemicoro hordei. O'. και γομῶρ κρι-

θῶν, και νέβελ οἴνου. 'Εβρ. οὐδὲμ σεωρίμ οὐλῆθχ σεωρίμ. 'A. και κόρου κριθῶν... Σ. και θύλακος κριθῶν [και ἀσκοῦ οἴνου]. Θ. και γομῶρ ἀλφίτων [και νέβελ οἴνου].⁴ Aliter: Οἱ λοιποὶ και κόρου (κριθῶν), και ἡμικόρου (κριθῶν).⁵

3. יֵשְׁבִי לִי. Sedebis (manebis) mihi. O'. καθήσῃ ἐπ' ἐμοί. 'A. καθήσῃ μοι. Σ. προσδοκῆσεις με.⁶

לִּי אִישׁ. O'. ἀνδρὶ ἐτέρῳ. Alia exempl. ἀνδρὶ.⁷

וְגַם־אֵלַי אָבִי. Nec etiam ego ad te (veniam). O'. και ἐγὼ ἐπὶ σοί. Σ. ἀλλὰ και ἐγὼ σέ (s. σοί⁸).

4. וְאֵין סְטֻבָּה. Nec habebunt statuum (idoli). O'. οὐδὲ ὄντος θυσιαστηρίου. Οἱ λοιποὶ και οὐκ οὐσης στήλης.⁹

וְאֵין אֶפְדֹד וְתַרְפִּים. Neque Ephod (simulacrum) et Teraphim (penates). O'. οὐδὲ ἱερατείας, οὐδὲ δῆλον. 'A. και ἀκούστος δι' ἐνδύματος και διὰ μορφωμάτων.¹⁰ Σ. Θ. οὐδὲ Ἐφῶδ, οὐδὲ Θεραφίμ.¹¹

✻

✻

respexerit, incertum est. Ejus verba sunt: "Quis enim pro frumento et vino et oleo, possit vel legere vel intelligere χεῦμα, ὄπωρισμὸν, στιλπνότητα, quod nos possumus dicere, fusionem, pomationemque et splendentiam?" Vocabulum ὄπωρισμός Aquilae restitutum Jesai. lxii. 8. lxx. 8. Sed in praesenti loco mallem cum Middeld. per חַבַּב: οἰνίαν intelligere. Cf. Hex. ad Jesai. lxii. 8. Zach. ix. 17.³⁶ Sic Codd. III, XII, 22, 26, 36, alii, Hieron., Syro-hex.³⁷ Syro-hex. Ad v. 12 Hieron. testatur: "Quod sequitur, volatilia caeli et reptilia terrae, obelo praenotandum est."

CAP. III. ¹ Syro-hex. וְשִׁישֵׁי עֲנָבִים. Fortasse Sym. scripsit ἕφ' ἐταίρου. ² Idem: וְשִׁישֵׁי עֲנָבִים. Hieron.: "Unde pro vineis, quod Hebraice dicitur ASISE, Aq. interpretatus est παλαιά [שִׁישֵׁי], coll. Hex. ad Job. xii. 12], id est, vetera; Sym. ἀκάρπους, id est, steriles." ³ Syro-hex. וְאֶמִּי. Hieron. Hebraea vertit: et fodi eam. ⁴ Cod. 86. Symmachi et Theodotionis lectiones imperite interpolatas esse vix dubium esse potest. (In Hebraicis Graeco charactera scriptis pro OYOMP, ut exscripsit Anon., Waltonus ONOMP edidit, quod Montef. tacite depravavit in OMOP, quasi pro חֹמֶר, non pro חֹמֶר.) ⁶ Hieron.: "Pro gomor in Hebraico scriptum est OMER, quod omnes interpretes absque LXX corum interpretati sunt... Et pro nebel vini in Hebraico legitur LETHECH SEORIM, quod ceteri interpretes ἡμικόρον hordei transtulerunt." Etiam Syro-hex. testatur:

Oi λοιποὶ κόρου (כֹּרֹן). ⁶ Syro-hex. וְשִׁישֵׁי עֲנָבִים. Ad Sym. (quem imitatus est Hieron., vertens: *expectabis me*) cf. Hex. ad Jerem. iii. 2. ⁷ Sic Comp., Codd. II (teste Maio, et ante eum Grabio in *Epist. ad Mill.* p. 48), 49, 51, 62, alii, invito Syro-hex. Hieron.: "Quodque jungitur in editione vulgata, *neque eris alteri viro, alteri* in Hebraico non habetur, sed simpliciter, *non eris viro.*" ⁸ Syro-hex. וְאֵין אֶפְדֹד וְתַרְפִּים. Pro מִנְחָה Middeld. tentat στήλωμα, s. στήλωσις, quae Aquilam magis referunt. ¹⁰ Idem: וְאֵין אֶפְדֹד וְתַרְפִּים. Cf. Hex. ad Jud. xvii. 5 (ubi Cod. 108 in marg.: 'A. ἔνδυμα και μορφώματα). 4 Reg. xxiii. 24. "In Aquilae verbis extricandis frustra desudavi. Syllabas reddidi [fere ut nos reddidimus], sensum ignoro."—Middeld. Cum per ἀκούων facile intelligi possit, *qui audit responsa Dei*, difficultas inest non tam in ipsis verbis, quam in stylo interpretis cui tribuuntur. Quod si ponamus Aquilam ad literam vertisse, και οὐκ ὄντος ἐνδύματος και μορφωμάτων, Syrum autem nostrum vitiosam scripturam και ἀκούστος pro και οὐκ ὄντος in suo habuisse, eum, insertis contra morem suum praepositionibus, sensui verborum consulere voluisse quam maxime credibile est. ¹¹ Hieron. in *Epist. XXIX* ad Marcellam: "In Osce... pro *sacerdotio et manifestationibus*, in Hebraeo est, *sine Ephod, et sine Theraphim*; sicut Theod. et Sym. transtulerunt." Syro-hex. affert: וְאֵין אֶפְדֹד וְתַרְפִּים.

Aliter: 'A... καὶ μορφωμάτων. Σ... οὐδὲ ἐπι-
λύσεως. Θ... οὐδὲ ἐπιλυμένου.¹²

5. וּפְחָדוּ אֶל-יְהוָה. *Et trepide confugient ad
Jovam.* Ο'. καὶ ἐκστήθονται ἐπὶ τῷ κυρίῳ.
'A. (καὶ) πτοηθήσονται...¹³ Σ. καὶ ἐπαινέ-
σωσι τὸν κύριον.¹⁴

CAP. IV.

2. אָלָה וְכַחַשׁ. *Exsecratio et mendacium.* Ο'. ἀρὰ
καὶ ψεύδος. 'A... ἀρησις. Σ. ὁμύων καὶ ἀρνού-
μενος. Θ. ὄρκοι καὶ ψεύδος.¹

3. וְאֶמְלֵל. *Et languabit.* Ο'. Vacabat. ✕ Θ.
καὶ σμικρυνθήσεται.²

4. וְעַמִּי. Ο'. ὁ δὲ λαὸς μου (alia exempl. σου³).

כְּמַרְיָבִי כֹהֵן. *Sicut contententes cum sacerdote.*
Ο'. ὡς ἀντιλεγόμενος ἱερεὺς. 'A. ὡς ὁ ἀντιδικῶν
ἱερεὶ. Σ. ὡς ἀντίρρησις ἢ πρὸς ἱερία.⁴

5. הַיּוֹם. Ο'. ἡμέρας. 'A. σήμερον.⁵

וְעַמִּי. Ο'. μετὰ σοῦ. Alia exempl. μετ' αὐτοῦ.⁶

לַיְלָה וְדַמִּיתִי. *Nocte, et perdam.* Ο'. νυκτὶ
ὁμοίωσα. 'A. νυκτὸς (s. ἐν νυκτὶ) ἐσιώπησα (s. ἡσύ-
χασα, s. ἐσίγησα). Σ. νυκτὸς σιωπήσω. Θ. νυκτὸς
ἐσιώπησα.⁷

6. נִדְמוּ עַמִּי מִבְּלִי הַדַּעַת. *Periit populus meus
defectu cognitionis.* Ο'. ὁμοιώθη ὁ λαὸς μου,
ὡς οὐκ ἔχων γνῶσιν. 'A. ἐσιώπησεν ὁ λαὸς μου,
ὅτι οὐκ ἔχει γνῶσιν. Σ. ἐφωμόθη... Θ. ἐσιώπησεν...⁸

7. נִמְיָר. *Permutabo.* Ο'. θήσομαι. 'A. ἄλλω.⁹

8. הַמִּנְחָה עַמִּי יֹאכְלוּ. *Peccatum (sacrificia pro
peccato oblata) populi mei comedunt.* Ο'.
ἀμαρτίας λαοῦ μου φάγονται. Σ. ἀμαρτίας ὁ
λαὸς μου ἔσθαι.¹⁰

וְאֶל-עֲוֹנוֹתָיו יִשְׂאוּ נַפְשׁוֹ. *Et ad scelus ejus attol-
lunt animam quisque suam.* Ο'. καὶ ἐν ταῖς
ἀδικίαις αὐτῶν λήψονται τὰς ψυχὰς αὐτῶν.
Σ. κατὰ τὰς ἀνομίας αὐτῶν ἔχουσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν.
Θ. καὶ κατὰ τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν λήψονται ἐν ταῖς ψυχαῖς
αὐτῶν.¹¹

9. וְהָיָה כְעֵס כַּפְהֵן. *Et factus est sicut populus
ita sacerdos.* Ο'. καὶ ἔσται καθὼς ὁ λαὸς,
οὕτως καὶ ὁ ἱερεὺς. Σ. καὶ ἐγένοντο ὁμοίως ὁ λαὸς
καὶ ὁ ἱερεὺς.¹²

וַיִּשְׁקָדְתִּי. Ο'. καὶ ἐκδικήσω. Οἱ λοιποὶ· καὶ ἐπι-
σκέψομαι.¹³

10. וְלֹא יִפְרְצוּ. *Sed non erumpent (numero auge-
buntur).* Ο'. καὶ οὐ μὴ κατευθύνωσι. 'A. *Et
non facient interruptionem.* Σ. Θ. καὶ οὐ πλη-
θυνθήσονται.¹⁴

11. וְזִנְתָּ וַיִּין וְתִירוֹשׁ יִקַּח-לֵב. *Scortatio, et vinum,
et mustum aufert cor (mentem).* Ο'. πορνείαν
καὶ οἶνον καὶ μέθυσμα ἐδέξατο καρδιά. Σ.
(πορνεία) καὶ οἶνος καὶ μέθυσμα ἀφαιρέται καρδίαν.¹⁵

12. וּבַרְקִלָּו. *Et baculus ejus.* Ο'. καὶ ἐν βάρβδιος
αὐτοῦ. 'A. (καὶ) ἐν ξύλῳ αὐτοῦ. Σ. (καὶ) διὰ
ξύλου...¹⁶

¹² Cod. 86. Lectiones Symmachi et Theodotionis vix
genuinas esse crediderim. ¹³ Codd. 42, 86. ¹⁴ Cod. 86.
Aquilae lectionem, non Symmachi, exseripsit Waltonus;
neutram agnoscit Montef.

CAP. IV. ¹ Syro-hex. וְעַמִּי וְעַמִּי. Ad Aquilam cf. Hex. ad Job.
xvi. 8. ² Sic in textu Syro-hex., et sub aster. sine Θ.
Codd. 22, 238. Haec hodie leguntur in LXX, praeter-
quam in Comp., Codd. 130, 233, 311. ³ Syro-hex.,
qui in marg. habet: וְעַמִּי. ⁴ Idem: וְעַמִּי וְעַמִּי.
וְעַמִּי וְעַמִּי. ⁵ Idem: וְעַמִּי וְעַמִּי. ⁶ Sic Ald., Codd.
22, 23, 36, alii, et Syro-hex. in marg. ⁷ Syro-hex. וְעַמִּי
וְעַמִּי. ⁸ Idem: וְעַמִּי וְעַמִּי.

וְעַמִּי וְעַמִּי. ⁹ Idem: וְעַמִּי וְעַמִּי. ¹⁰ Idem: וְעַמִּי וְעַמִּי.
וְעַמִּי וְעַמִּי. ¹¹ Idem: וְעַמִּי וְעַמִּי. ¹² Idem: וְעַמִּי וְעַמִּי.
וְעַמִּי וְעַמִּי. ¹³ Idem: וְעַמִּי וְעַמִּי. ¹⁴ Idem: וְעַמִּי וְעַמִּי.
וְעַמִּי וְעַמִּי. ¹⁵ Idem: וְעַמִּי וְעַמִּי. ¹⁶ Idem: וְעַמִּי וְעַמִּי.
וְעַמִּי וְעַמִּי. Paulo ante pro ἐπιπράτων idem in marg.:
ἐπιπράτα (וְעַמִּי וְעַמִּי).

13. **וְאֵלֶּיךָ יָבֹאוּ וְלִבְנֵיךָ יִלְבָּטוּ**. *Sub quercu, et populo alba, et terebintho.* Ο. ὑποκάτω δρυός, καὶ λεύκης, καὶ δένδρου συσκιάζοντος. Ἄ. ὑποκάτω δρυός, καὶ λεύκης, καὶ τερεβίνθου. Σ. ὑπὸ τὴν δρῦν, καὶ πεύκην, καὶ πλάτανον ἐπισκιάζουσαν. Θ. κάτω τῆς δρυός, καὶ πεύκης, καὶ δένδρου συσκιάζοντος.¹⁷

14. **כִּי תִּפְּנֹתָ**. *Quod scortentur.* Ο. ὅταν πορνεύσωσι (alia exempl. πορνεύωσι¹⁸). Θ. πορνεύωσι.¹⁹

יִפְּרְדוּ. *Secedunt.* Ο. συνεφύροντο. Ἄ. ἐχωρίζοντο. Σ. ἠκολούθησαν. Θ. κατηγορηθήσαν.²⁰

וְעִם־הַקְּדֹשִׁים. *Et cum meretricibus sacris.* Ο. καὶ μετὰ τῶν τετελεσμένων. Ἄ. καὶ μετὰ τῶν διηλλαγμένων.²¹ Aliter: Ἄ. ἐνδιηλλαγμένον. Σ. ἑταιρίδων. Θ. κεχωρισμένων.²² Aliter: Σ. (καὶ) μετὰ τῶν ἀκαθάρτων. Θ. καὶ τοῖς βδελύγμασιν (ἔθου).²³

וְעַם לֹא־יָבִיט. *Et populus qui non advertit, corruiet.* Ο. καὶ ὁ λαὸς ὁ συνιωῶν

συνεπλέκετο (μετὰ πόρνῃς). Ἄ. καὶ ὁ λαὸς ὁ συνιωῶν (s. συνετός) δαρῆσεται. Σ. καὶ ὁ λαὸς ὁ ἀσυνετός παρελήφθη (s. ἠστρομάθη). Θ. καὶ ὁ λαὸς ὁ μὴ συνιωῶν παραχθήσεται.²⁴

15. **וְיִהְיֶה אֶל־יִשְׂרָאֵל כַּמֶּלֶךְ הַיָּבֵשׁ**. *Si scortaris tu, Israel, ne delinquat Juda.* Ο. μετὰ πόρνῃς. σὺ δέ, Ἰσραὴλ, μὴ ἀγνύει, καὶ Ἰούδα. Ἄ. εἰ πόρνος σὺ, Ἰσραὴλ, μὴ πλημμελεῖτω Ἰούδα. Σ. εἰ πορνεύεις σὺ, Ἰσραὴλ, μὴ πλημμελεῖτω Ἰούδα. Θ. εἰ πορνεύει Ἰσραὴλ, μὴ πλημμελεῖτω Ἰούδα.²⁵ Aliter: Ἄ. Σ. Θ. Ε'. εἰ πορνεύεις σὺ, Ἰσραὴλ, μὴ συμπλημμελεῖτω Ἰούδα.²⁶

בְּיַת אֲנִי. Ο. εἰς τὸν οἶκον ὦν. Ἄ. Σ. Θ. εἰς οἶκον ἀνωφελούς (Σ. τοῦ ἀνωφελούς).²⁷ Aliter: Ἄ. Θ. (εἰς) οἶκον ἀνωφελῆ. Σ. (εἰς) οἶκον ἀθείας (s. ἀδικίας). Ὁ Σύρος Βηθαῦν.²⁸ Aliter: Θ. (εἰς οἶκον) τῆς ἀδικίας.²⁹

16. **כִּרְרָה**. *Refractaria.* Ο. παριστρῶσα. Ἄ. Θ. ἐκκλίνουσα. Σ. ἐπιθυμούσα.³⁰

17. **וְהָיָה עִבְדִּים**. *Consociatus est cum idolis.* Ο. μέτοχος εἰδώλων. Σ. Ε'. ἠνώθη εἰδώλοις.³¹

17, 18. **וְהָיָה לָךְ קָרְבָּן**. *Missum fac eum.*

¹⁷ Cod. 86. (Copulam ante δένδρον male omisit Waltonus.) Paulo aliter Syro-hex. ad καὶ δένδρου σ. affert: Ἄ. Θ. τερεβίνθου (تربنت). ¹⁸ Sic Codd. II, III, 36, 49, alii. ¹⁹ Syro-hex. وپورنت. ²⁰ Cod. 86. ²¹ Idem, ubi διηλλαγμένον scriptum. Ad τετελεσμένον (تتعللون) Syro-hex. glossam habet: وحصت. *sacrificulae idololatræ.* Idem affert: وحصت. *et cum commutatur* Jud. xix. 3.) Cf. Hex. ad Gen. xxxviii. 21. Deut. xxiii. 17. 4 Reg. xxiii. 7. Hieron.: "Aquila autem ἐνδιηλλαγμένους interpretans, id est, *mutatos*, hoc ostendere voluit, quod suam naturam mutaverint, et de viris facti sint feminae." ²² Hieron.: "Verbum CADESOTH, quod Aq. ἐνδιηλλαγμένον, Sym. ἑταιρίδων, LXX τετελεσμένον, Theod. κεχωρισμένον interpretati sunt, nos *effeminatos* vertimus, ut sensum verbi nostrorum auribus panderemus." Cum Hieronymo facit Syrus noster, notans: Σ. *meretricibus* (متركت). Θ. *κεχωρισμένων* (فصلت). Sic Cod. A, non فصلت, ut Middeld., et alter codex. Cf. Hex. ad Thren. iv. 9). ²³ Cod. 86. Lectiones suspectæ, quas ex glossis profectas esse suspicatur Dathius in *Opusc.* p. 21. ²⁴ Syro-hex. وحصت. *et aliter* وحصت. ²⁵ Cod. 86. ²⁶ Syro-hex. وحصت. ²⁷ Cod. 86. ²⁸ Syro-hex. وحصت. ²⁹ Cod. 86. ³⁰ Syro-hex. وحصت. ³¹ Cod. 86. *et aliter* وحصت.

ratione Graecum faceremus, incerti haesimus: Middeldorpio *συντριβήσεται* (!) sonat.) ²⁵ Syro-hex. in continuatione: وحصت. *et aliter* وحصت. (Cod. B: وحصت) ²⁶ Cod. 86, ubi *συνπλημμελήτω* scriptum, pro quo Montef. tacite edidit *συνπλημμελήση*. ²⁷ Cod. 86. Syro-hex. affert: Ἄ. ἀνωφελούς (لا وحصت), vel juxta Cod. B, ἀνωφελῆ (لا وحصت). Cf. ad Cap. v. 8. x. 5. ²⁸ Cod. 97, et Regius apud Montef., uterque ex Theodoro: ὁ μὲν γὰρ ἄκ. καὶ Θεοδ. οἶκον ἀνωφελῆ ἡμηνεύκασιν' ὁ δὲ Σύμ. οἶκον ἀθείας' καὶ ὁ Σύρος δὲ αὐτὸ τὸ Ἐβραϊκὸν τέθεικεν ὄνομα. Apud eundem autem editum pro inusitatiorē ἀθείας legitur ἀδικίας, quocum facit Cod. 42: Σ. ἀδικίας. Cf. Hex. ad Prov. xxii. 8. Jerem. iv. 14. Amos i. 5. ²⁹ Syro-hex. وحصت. Cf. Hex. ad Jos. vii. 2. Hieron.: "Pro domo ὦν in quibusdam exemplaribus [Ald., Codd. II (in marg., eraso ὦν), III, XII (cum ὦν in marg.), 26, 36, aliis] et maxime in Theodotione, legitur *domus iniquitatis* [τῆς ἀδικίας], quod Aq. et Sym. interpretati sunt *domum ἀνωφελούς*, id est, *inutilem*, quae nihil prosit, et alio verbo *idolum* nuncupatur." ³⁰ Syro-hex. وحصت. ³¹ Cod. 86. *et aliter* وحصت.

5. נָאֵן. *Fastus*. Ο. Σ. ἡ ὑβρις. 'Α. Θ. ἡ ὑπερφανία.⁶
7. יָלְרוּ. *Pepererunt*. Ο. ἐγεννήθησαν — αὐτοῖς. 'Α. Σ. Θ. ἐγέννησαν.⁷
- חַדָּשׁ. *Novilunium*. Ο. ἡ ἐρυσίβη. 'Α. νεομηνία. Σ. Θ. μῆν.⁸
8. אֶרְיֵנוּ בֵּית אֶבְרָהָם. *Ululate in Beth-aven*. Ο. κηρύξατε ἐν τῷ οἴκῳ ὼν. 'Α. ἀλαλάξατε εἰς οἶκον ἀνωφελούς. Θ. σημάνατε τῷ οἴκῳ ὼν. Σ. . . ἐν Βῆθ ὼν.⁹
- אַחֲרַיָּךְ. *Post te*. Ο. ἐξέστη. 'Α. Σ. Θ. ὀπίσω σου. Ε'. κατὰ νότου σου.¹⁰
10. כְּבַשְׂתֵּי גְבוּלֵי. *Sicut removens terminos*. Ο. ὡς μετατιθέντες ὄρια. Σ. ὡς παρορμίζοντες. Ε'. ὅμοιοι τοῖς ἀποτεμνομένοις ὄρια.¹¹
- עֲבַרְתִּי בַמַּיִם. *Sicut aquas furorem meum*.

Ο. ὡς ὕδωρ τὸ ὄρημά μου. 'Α. . . ἀνυπερθεσίαν μου. Σ. † ὕδροκελίαν ὄρηματός μου. Θ. ὡς ὕδωρ τὸν χόλον μου.¹²

12. שִׁבְצָה. *Sicut linea*. Ο. ὡς παραχῆ. 'Α. (ὡς) βρωστήρ.¹³ Σ. ὡς εἰρώς.¹⁴ Θ. (*Sicut*) ποα quae ex rubigine fit.¹⁵
- וְכַרְכָּב. *Et sicut putredo*. Ο. καὶ ὡς κέντρον ('Α. Σ. σήψις¹⁶).
13. אֶת-קְוֵרָה. *Obligationem (ulcus) suam*. Ο. τὴν ὀδύνην ('Α. ἐπίδου, s. συνδεσμὸν¹⁷) αὐτοῦ.
- אֶל-מֶלֶךְ יָרֵב. *Ad regem adversarium*. Ο. πρὸς βασιλέα Ἰαρεῖμ ('Α. δικάσόμενον (s. δικάζοντα). Σ. φονία (s. φονετήρ). Θ. κρίσις¹⁸).
- לֹא יוּכַל לְרַפְּאֵהוּ. *Non poterit sanare*. Ο. οὐκ ἠδυνάσθη ἰάσασθαι (alia exempl. βύσασθαι¹⁹). Οἱ λοιποὶ οὐ δυνήσεται ἰάσασθαι.²⁰

⁶ Hieron.: "Verbum GAON LXX et Sym. interpretantur *injuriam*, Aq. et Theod. *superbiam*." Syro-hex. affert: Θ. ὑπερφανία (عَمْفَدَانًا), non ἀλαζονεία (بِعَدْوَانًا), quae vox in contextum Hieronymi, ut ante Martianaevae edebatur, irrepisse videtur. ⁷ Montef. affert: 'Α. Θ. ἐγέννησαν, notans: "Sic unus." Syro-hex. autem: + ه. جَدَس. Sic in textu Codd. 26, 62, 86, alii, Hieron., qui omnes *eanctis pro autōis* (Syro-hex. ب. جَدَس —) habent. ⁸ Hieron.: "Pro eo quod . . . LXX *rubiginem* transtulerunt . . . Aq. *neomenias*, id est, *Kalendas* interpretatus est; Sym. et Theod. *mensem*; et est sensus, per singulos menses hostis adveniet, et cuncta vastabit." ⁹ Syro-hex. .ل. ل. + ح. ح. (Cod. B ll pro ll) + ح. ح. (Cod. 86 affert: 'Α. Σ. εἰς οἶκον ἀνωφελούς. Σ. Θ. ὼν. S. Cyril. in XII Proph. p. 87 B: Ἰστέον δέ, ὅτι τοῖς ἄλλοις ἑρμηνευταῖς . . . οὐ συνῆρχθησαν οἱ Ο'. οἱ μὲν γὰρ εἰρήκασιν, εἰς οἶκον ἀνωφελούς, τοῦτέστιν, εἰδῶλον παντός· οἱ δέ, ἐν τῷ οἴκῳ ὼν. Cf. ad Cap. iv. 15. ¹⁰ Cod. 86. ¹¹ Idem. Pro *παρορμίζοντες*, quod sensum aptum non fundit, L. Bos non male tentat *παρορίζοντες, terminos egredientes*. ¹² Cod. 86. Ad Aq. cf. Hex. ad Psal. vii. 7. Amos i. 11. Ad Sym. pro *ὄρηματός μου*, quod ex LXX male arreptum videtur, libenter legerimus *τῆς ὄρηγός μου*, juxta Hieron. et Syro-hex.; quorum hic testatur: Σ. Θ. τὴν ὄρηγόν (ل. ح. ح.); ille autem: "Pro *ira* LXX ὄρημα, id est, *impetum* transtulerunt . . . Sed rectius, ut omnes praeter LXX transtulerunt, *ira* accipienda est." Deinde pro ὕδροκελίαν scribendum esse ὕδροκελίαν affirmat Fischer. in *Clavi Verss. GG. V. T.* p. 82,

quasi ex ὕδροκλή, quod medicorum filiis est *tumor aquosus corporum scrotum implicantium*. Si conjecturae locus esset, tentaremus: (ἐπ' αὐτοῖς ἐκείῳ) τὴν ὕδριαν (s. ὕδροχόνη) τῆς ὄρηγός μου. Cf. Apoc. xvi. i. ¹³ Syro-hex. affert: 'Α. βρωστήρ ἀμπελώνος (ب. ح. ح.), altera voce explanationis causa adjecta. Cf. Hex. ad Jesai. i. 9. S. Cyril. in XII Proph. p. 90 E: Οἱ μὲν οὖν ἕτεροι τῶν ἑρμηνευτῶν ἀπὸ τοῦ, παραχῆ, βρωστήρ εἰρήκασιν ἀπὸ τοῦ, κέντρον, σήψις; qui locus antecessores nostros fugit. ¹⁴ Syro-hex. .ه. + ح. ح. ح. Cf. Hex. ad Psal. xxxviii. 12. ¹⁵ Idem: + ح. ح. ح. (Vox ح. ح. ponitur pro ἐρυσίβη Deut. xxviii. 42 (teste Masio). 3 Reg. viii. 37 (idem). Hos. v. 7. Joel i. 4. ii. 25; pro κάσων Jerem. iv. 11 (Sym.). xviii. 17. li. i. Praeterea ἀνεμφοβία Syro nostro est ح. ح. ح. Hag. ii. 17, et ἀνεμφοβία ح. ح. ح. Hos. viii. 7.) ¹⁶ Idem: + ح. ح. ح. S. Cyril., ut supra: Οἱ ἕτεροι σήψις. Cf. Hex. ad Job. xiii. 28. ¹⁷ Hieron.: "Possumus *vinculum*, pro quo in Hebraeo scriptum est MEZUR, et Aq. interpretatus est ἐπίδου, s. συνδεσμὸν, id est, *colligationem*, s. *conjuracionem*." Cf. Hex. ad Jerem. xxx. 13. ¹⁸ Syro-hex. .ل. + ح. ح. ح. Cf. ad Cap. x. 6. Cod. 86 affert: 'Α. δικάσόμενον. Paulo aliter Hieron.: "Et ubi LXX posuerunt *Jarib* [Ἰαρηβ Cod. i. 53; ح. ح. Syro-hex.] nos juxta Sym. *ultorem* [ἐδικατήν ?] vertimus; nam Aq. et Theod. *judicem* interpretati sunt." ¹⁹ Sic Ald., Codd. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. ²⁰ Syro-hex. ll ح. ح. ح. ح. ح. Cod. Jes. affert: Οἱ λοιποὶ καὶ Ο'. ἰάσασθαι.

14. כְּשֵׁל לְאַפְרַיִם וְכַפְרָיִם. *Sicut leo t̄p̄ Ephraim, et sicut leo juvenis.* Ο΄. ὡς πανθῆρ ('Α. ὡς λέαινα. Σ. ὡς ἐπιβολὴ λεαίνης. Θ. ὡς λῆς²¹) τ̄p̄ Ἐφραΐμ, καὶ ὡς λέων. 'Α. ὡς λέαινα τ̄p̄ Ἐφραΐμ, καὶ ὡς σκύμος.²²

וְאִין מְצִיל. *Et non erit qui eripiat.* Ο΄. καὶ οὐκ ἔσται ✕ 'Α. Θ. δ' ἔξαιρούμενος.²³

15. עַד אֲשֶׁר-יִשְׁמְרוּ וּבִקְשׁוּ. *Donec poenas dederint, et quaerant.* Ο΄. ἕως οὐ ἀφανισθῶσι, καὶ ζητήσουσι. 'Α. Θ. ἕως οὐ πλημμελοῦσι... Σ. ἕως οὐ πλημμελοῦτες ἐπιζητήσωσι.²⁴

Cap. V. 13. ÷ πρέσβεις 4.²⁵ 14. ὡς λέων - ἐν 4 τ̄p̄ οἴκῳ.²⁶

CAP. VI.

1. דִּילַנִיָּוִית. *Dilaniavit.* Ο΄. ἤρπακε. Alia exempl. πέπαικεν.¹ Θ. ἔπαισε (s. πέπαικε). Σ. ὁ θηρεύσας.²

וְיִרְבְּשָׁנוּ. *Et obligabit nos.* Ο΄. καὶ μοτώσει ἡμᾶς. Σ. καὶ μαλαγματίσει ἡμᾶς.³

2. יְחַיֵּנוּ. *Valitudini restituet nos.* Ο΄. ὑγιάσει ('Α. ἀναζώσει. Σ. ἐπιδήσει. Ε΄. ὑγιεῖς ἀποδείξει⁴) ἡμᾶς.

3. וְנִדְרְעָה נִדְרָפָה. *Et sciemus, et persequemur.* Ο΄. καὶ γνωσόμεθα διώζωμεν. Σ. γνωῶμεν οὖν

σπεύσαι. Ε΄. παιδευθῶμεν οὖν, καὶ ἐπειχθῶμεν.⁵

3. כְּשֵׁר כְּכֹן מְצִיָּוִה. *Instar aurorae certus est ortus ejus.* Ο΄. ὡς ὄρθρον ἔτοιμον εὐρήσομεν αὐτόν. Ε΄. ὅτι ὡς ὄρθρος βεβαία ἡ ἐπιφάνεια αὐτοῦ.⁶

4. מָה אֲנִי-תִשָּׁחֶקְךָ. *Ο΄. τί σοι ποιήσω; Alia exempl. τί ποιήσω σοι;'*

וְהִתְקַדְּקְתָּ. *Nam pietas vestra.* Ο΄. τὸ δὲ ἔλεος ὑμῶν. Ε΄. ὁ γὰρ περὶ ὑμᾶς οἰκτιρμός.⁸

5. וְהִתְבַּתִּי. *Cecidi.* Ο΄. ἀπέθερίσα. 'Α. Θ. ἐλατόμησα. Σ. οὐκ ἐφεισάμην. Ε΄. ἐξέκοφα.⁹

וְהִשְׁפַּטְתָּהּ. *Et judicia tua.* Ο΄. καὶ τὸ κρίμα μου ὡς (φῶς). Ε΄. (καὶ) ἡ δικαιοκρασία.¹⁰

6. וְלֹא-יִרְבַּח. *Ο΄. ἡ θυσίαν.* Alia exempl. καὶ οὐ θυσίαν.¹¹

8. וְנִקְרָה מְדָם. *Notata vestigiis sanguinis (conspersa sanguine).* Ο΄. ταράσσουσα ὕδρω. 'Α. περικαμπῆς ἀπὸ αἵματος. Σ. διώκεται ἀπὸ αἵματος.¹² Θ. ἡ πτέρω αὐτῆς ἀφ' αἵματος.¹³ Ε΄. ὑποσκελίζουσα καὶ δολοφονοῦσα.¹⁴

9. וְכִתְּבִי אִישׁ גְּדֹרֶיךָ. *Et sicut expectant virum turmae (praedonum).* Ο΄. καὶ ἡ ἰσχὺς σου ἀνδρὸς πειρατοῦ ('Α. εὐζώνων. Σ. ὑποκριτοῦ. Θ. πειρατοῦ¹⁵). 'Α. καὶ ὡς θυρὸς ἀνδρὸς εὐζώνου.¹⁶

²¹ Cod. 86. ²² Syro-hex. *وَمَا لِي أَفْرَايِمُ كَمَا لِي كَفَرَايِمُ.* ²³ Sic in textu Syro-hex. Articulus est in libris omnibus. ²⁴ Syro-hex. *وَمَا لِي أَفْرَايِمُ كَمَا لِي كَفَرَايِمُ.* Cf. ad Cap. iv. 15. ²⁵ Hieron. + *legatos* :. Idem : "Legatos non habetur in Hebraeo." ²⁶ Syro-hex. Praepositio est in Codd. XII (supra lin. ab ant. man.), 130, 228, aliis, et Hieron.

CAP. VI. ¹ Sic Ald., Codd. 23, 42, 49, alii, et (adjecto ἡμᾶς) Codd. 22, 36, alii. Hieron. *verberabit.* ² Syro-hex. *וְיִרְבְּשָׁנוּ.* ³ Cod. 86. Hieron. : "Pro eo quod diximus, *curabit*, omnes similiter transulerunt *μοτώσει*. Proprie autem *μόρα* appellantur *lineteola*, quae inseruntur vulneribus, ut putridas carnes comedant, et extrahant purulentias." Cf. Hex. ad Jesai. i. 6. ⁴ Cod. 86, testibus Parsonsii amanuensis : Σ. ἐπιδήσει. 'Α. ἀναζώσει. Ε΄. ὑγ. ἀποδείξει. ⁵ Idem (cum scriptura ἐπιχθῶμεν). ⁶ Idem. Montef. post Waltonum editit : Σ.

(ἔτι agnoscit Walton.) ὡς ὄρθρος κ.τ.έ. ⁷ Sic (in posteriore loco) Ald., Codd. 26, 87*, alii. Syro-hex. in marg. notat : "In Hexaplis (כְּשֵׁר כְּכֹן מְצִיָּוִה) τί ποιήσω σοι erat, idque utrobique." ⁸ Cod. 86. ⁹ Idem. ¹⁰ Idem. Apud Waltonum anonyma est lectio. ¹¹ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 23, 26, 36, alii, Hieron., et Syro-hex. ¹² Cod. 86, ubi *διώκει* (Montef. post Waltonum pingit *διώκει*, *persecutores*) scriptum. Correximus e Syro-hex., qui affert : *וְנִקְרָה מְדָם.* ¹³ Cod. 86. Syro-hex. *וְנִקְרָה מְדָם.* ¹⁴ Cod. 86 uno tenore affert : Ε΄. ὑποσκελίζουσα καὶ δολοφονοῦσα ὡς λόχος πολυχειρίας ληστρικῆς (hucusque Montef.), ἡ παροδειύσας εἰς Συχίμ διὰ τῆς εἰδωλοποιίας αὐτῶν τῆς ἀδειμίου; quae paraphrasten magis quam interpretem sapient. Cf. ad Cap. vii. 12, 14. ¹⁵ Cod. 86. ¹⁶ Syro-hex. *וְכִתְּבִי אִישׁ גְּדֹרֶיךָ.* ¹⁷ Cod. 86. "Aquilae *clypeus* ferri nequit. Pro *וְכִתְּבִי* [sic in cod.] legendum *וְכִתְּבִי*, *ελπίς*."—Müllerl. (Vocem

Σ. καὶ ὡς φρίσγμα ἀνδρὸς ἐνεδρευτοῦ.¹⁷ Ε'. ὡς λόχος πολυχειρίας ληστρικῆς.¹⁸

9. קָבַר פְּהַיִּים דָּרָךְ יִרְצְחוּ שְׂכֻמָּה. *Sodalitium sacerdotum in via trucidant versus Shechem.* Ο'. ἔκρυσαν ἱερείς ὁδὸν, ἐφόνευσαν Σίκιμα. Ἄ. Participatio sacerdotum in via occidebant humeros. Σ. Societas sacerdotum in via interficiebant Sichem. Θ. Absconderunt sacerdotes viam, interficiebant in dorso.¹⁹ Ε'. ἡ παροδύοντας εἰς Συχὲμ διὰ τῆς εἰδωλοποίτας αὐτῶν τῆς ἀθελίτου.²⁰

11. גַּם-יְהוּדָה שֶׁת קָצִיר לָּהּ. *Sed et, Juda, parata est messis (malorum) tibi.* Ο'. καὶ Ἰουδα ἄρχου τρυγᾶν σεαυτῷ. Ἄλλος· καὶ Ἰουδας ἀφῆκε θερισμὸν αὐτοῦ.²¹ Σ. καὶ σοί, Ἰούδα, ἀπόκειται θερισμός.²² Ε'. ἀλλὰ καὶ σὺ, Ἰούδα, παρασκευάζε σεαυτὸν εἰς τὸ ἐκθερισθῆναι.²³

CAP. VII.

1. יָנַב יְבוּא פֶּשֶׁשׁ גָּדַד בְּחַיִּי. *Et fur ingreditur (domos), diffundit se turba (praedonum) in agris.* Ο'. καὶ κλέπτης πρὸς αὐτὸν εἰσελεύσεται, ἐκδιδύσκων ✕ Θ. ληστής⁴¹ (Ἄ. εὗωνος. Σ. ληστήριον²) ἐν τῇ ὁδῷ αὐτοῦ. Σ. καὶ κλέπτης μὲν εἰσηλθεν, ἐκδύον δὲ ληστήριον ἔξω.

Graecam εὗωνος non uno modo Syriacam fecit Noster (vid. Hex. ad 4 Reg. vi. 23. xxiv. 2. Psal. xvii. 30. Hos. vii. 1). In nostro loco **عصا حيا** posuit, quod proprie sonat, bene armatus.)¹⁷ Syro-hex. **عصا حيا**. **عصا حيا**. Quod ad **עצ**, φρίσγμα, elationem, insolentem expectationem, attinet, prorsus dissentit Hieron., Symmacho diserte tribuens: *Et fauces tuae quasi viri insidiatoris.* Nec magis crediderim, quod Montef. affirmat, Hieronymum vocem ὑποκριτοῦ vertisse *insidiatorem*, praesertim cum Syrus noster *insidiatorem*, non *hypocritam* posuerit.

¹⁸ Cod. 86, ut supra. ¹⁹ Hieron. ²⁰ Cod. 86, ut supra. Ubi haec, διὰ τῆς—ἀθελίτου, pertinent ad Hebraea, **עש**, **עש**, **עש**, quia scelus perpetrant.

²¹ Sic Ald., Codd. 22, 36, alii, qui pergunt: ἄρχου κ. τ. ε.

²² Cod. 86, ubi sὺ pro σοι scriptum. ²³ Idem.

CAP. VII. ¹ Syro-hex. In LXX ληστής est in libris omnibus. ² Idem: **عصا حيا** + **عصا حيا**.

+ **عصا حيا**. Ad Aq. cf. Hex. ad Psal. xvii. 30. ³ Cod. 86.

Ε'. καὶ κλέπτης μὲν ἔστιν ἔνδον, λαποδύτης δὲ ληστεύει τὰ ἔξω.³

2. וְבַל-יֵאֱמָרוּ לְלִבָּבָם כָּל-רַעְתָּם וְנִרְתִּי. *Nec dicunt cordi suo, quod omnis malitiae eorum memoret sim.* Ο'. ὅπως συνάδωσιν ὡς ἄδοντες τῇ καρδίᾳ αὐτῶν πάσας τὰς κακίας αὐτῶν ἐμνήσθην. Ἄ. καὶ μήποτε εἴπωσι ταῖς καρδίαις αὐτῶν, πᾶσαν κακίαν αὐτῶν ἐμνήσθην.⁴ Aliter: Ἄ. Θ. ὡς λέγοντες ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν. . .⁵

מַעֲלֵי יָרֵךְ. Ο'. τὰ διαβούλια (Ἄ. Σ. ἐπιτηδεύματα. Ε'. ἀσεβήματα⁶) αὐτῶν.

3. מַלְךְ. Ο'. βασιλεῖς. Alia exempl. βασιλέα.⁷ Ἄ. Σ. ὡς οἱ Ο' (βασιλέα). Θ. βασιλεῖς.⁸

4. כָּלֵם מִנְאֱפִים כְּמוֹ תַנּוּר בְּעֵרָה מֵאֵרֶה יִשְׁבּוֹת. *Omnes illi moechantur, sicut furnus accensus a pistore; cessat a calefaciendo eum inde a deprendenda massa usque ad fermentationem ejus.* Ο'. πάντες μοιχεύοντες ὡς κλίβανος καιόμενος εἰς πέψιν κατακαύματος (Σ. παύεται. Θ. καταπαύσει⁹) ἀπὸ τῆς φλογός, ἀπὸ φυράσεως στέατος ἕως τοῦ ζυμωθῆναι αὐτό. Ε'. ἅπαντες εἰς τὸ μοιχεύειν ἐκपुरοῦμενοι, ὡς ὄπτανιον ὑπὸ τοῦ πέσσοντος· ἐπαύσατο πρὸς ὀλίγον ἢ πόλις (τῆς) τοῦ φυράματος κοινωνίας, καὶ μετὰ μικρὸν πᾶσα ἐζυμώθη.¹⁰

⁴ Idem. ⁵ Syro-hex. ad ὡς συνάδοντες (sic, cum Codd. III, XII, 26, 40, alii): + **عصا حيا** + **عصا حيا**. "Sed haec interpretatio a genio Aquilae plane abhorret; quare ad alium quandam interpretem esse referendam puto."—Middeld. In cod. pro **عصا حيا** exaratum **عصا حيا** (sic).

⁶ Theodoret. affert: Ἄ. Σ. τὰ ἐπιτηδεύματα. Cod. 86: Σ. ἐπιτηδεύματα. Ε'. ἀσεβήματα. ⁷ Sic Comp., Ald., Codd. XII (cum βασιλέας), 68, 87*, alii, et Syro-hex. Hieron.: *laetificaverunt reges.* ⁸ Syro-hex. ⁹ Idem: **عصا حيا**.

+ **عصا حيا**. Pro κατακαύματος in Codd. 22, 36, alii, est κατακαύσει αὐτόν; in uno Cod. 114, καταπαύσει αὐτοῦ. Mox pro στέατος Syro-hex. legisse videtur *στατός* (**عصا حيا**).

¹⁰ Cod. 86, ubi *πεσσοντος* scriptum. Haec autem, ἐπαύσατο πρὸς ὀλίγον ἢ πόλις κ. τ. ε., nescio an imitatus sit Hieron., Hebraea veritas: *Quievit parvulum civitas a commixtione fermenti, donec fermentaretur totum.*

Cf. ad Cap. viii. 6.

- 5. יוֹם מִלְכֵנוּ. *Dies est regis nostri.* O'. ἡμέραι τῶν βασιλέων ἡμῶν. Σ. Θ. ἡμέρα βασιλέως ἡμῶν.¹¹
- אֶת-לִירְיִים. *Cum irrisoribus.* O'. μετὰ λοιμῶν ('Α. χλευαστῶν¹²).
- 6. כִּי־קִרְבוּ. *Nam appropinquare faciunt.* O'. διότι ἀνεκαύθησαν. 'Α. Θ. ὅτι ἤγγισαν. Σ. ἤγγισαν γάρ.¹³
- לִבָּם. *Cor suum.* O'. αἱ καρδίαι αὐτῶν. 'Α. Σ. τῇ καρδίᾳ αὐτῶν.¹⁴
- בְּמִרְבָּם. *Dum insidiantur eis.* O'. ἐν τῷ καταράσσειν (Οἱ λοιποὶ ἐνεδρεύειν¹⁵) αὐτούς.
- יָשָׁן אֶפְרַיִם. *Dormit pastor eorum.* O'. ὕπνου Ἐφραΐμ ἐνεπλήσθη. 'Α. ὕπνωσεν ὁ πέσσων (πρωΐας).¹⁶ Σ. ὕπνου *pistor* αὐτῶν. Θ. ἐκοιμῶντο (s. ἐκάθευδον) ὁ πέσων.¹⁷
- בֵּרַךְ הוּא בֵּרַךְ. *Mane autem ille (furnus) ardet.* O'. πρωὶ ἐνεγενήθη (potior scriptura ἐγενήθη),

- ἀνεκαύθη. 'Α. πρωΐας ἐστὶ ζωπυρῶν. Σ. πρωΐας δὲ ἐξέκαυσεν. Θ. ὁμοίως τοῖς O'.¹⁸
- 7. וְאָכְלוּ. O'. καὶ κατέφαγον. E'. καὶ ἀνήλωσαν.¹⁹
- 8. עֵגָה בְּלֵי הַפּוֹרָה. *Placenta subcinericia non versa.* O'. ἐγκρυφίας οὐ μεταστρεφόμενος. E'. ὡς ἐν σποδιᾷ πεσοβμένος ἄρτος ἀμεταστρέπτως.²⁰
- 9. לֹא יָדַע גַּם-שִׁיבָה זָרָקָהּ. *Non sensit; etiam canities interspersa est ei.* O'. οὐκ ἔγνω καὶ πολλαὶ ἐξήνθησαν αὐτῷ. E'. (οὐκ) ἦσθετο, καὶ ταῦτα πολλὸς ἤδη τυγχάναν.²¹
- 10. גָּאוֹן. O'. ἡ ὕbris. Θ. ἡ ὑπερφηανία.²²
שָׁבוּ. O'. ἐπέστρεψαν. E'. μετένοησαν.²³
בְּקִשְׁהוּ. O'. ἐξεζήτησαν. E'. ἐπεκαλέσαντο.²⁴
- 11. כְּוֹרֶתָהּ. *Stolida.* O'. ἀνους. 'Α. θελγομένη. Σ. ἀπατωμένη.²⁵
- 12. עֲלִיָּהּ. O'. ἐπ' αὐτούς. E'. κοινή ὅτι καὶ κοινή πάντες ἐξημαρτήκασιν.²⁶

11 Syro-hex. ♦ *וְיָחַד מִלְכֵנוּ*. Cod. 86 affert: Θ. ἡμέρα βασιλέως ἡμῶν. 12 Cod. 86. 13 Syro-hex. ♦ *וְיָחַד מִלְכֵנוּ*. Cod. 86 affert: 'Α. ἤγγισαν. 14 Syro-hex. *וְיָשָׁן אֶפְרַיִם*. Schol. apud Nobil. Syro-hex. affert: 'Α. Θ. ἐν τῷ ἐνεδρεύειν αὐτούς (*חַם פְּסוֹן*). Sic in marg. a m. 1ma Codd. 22, 238. 16 Cod. 86 (cum *πεσων*). Syro-hex. ♦ *וְיָשָׁן אֶפְרַיִם*, a vitiosa scriptura, ὕπνος ὁ πέσων, in errorem inductus. 17 Syro-hex. ♦ *וְיָשָׁן אֶפְרַיִם*. Ad Sym. videsis ne inter *ὑπνω*, *dormiebat*, et ὕπνου, *somni*, confusionem fecerit Syrus noster. 18 Idem: *וְיָשָׁן אֶפְרַיִם*. "Syr. *וְיָשָׁן אֶפְרַיִם* in fragmento Aquilae Graece restituendum esset ἀναπαυόμενος [potius ἀναπαυόμενος]. Ita enim legisse videtur Syr. pro ἀνακαίμενος [ἀνακαυόμενος], quod apud Aq. pro בֵּרַךְ fuisse existimo."—Middeld. Nos aliam viam institeramus, scilicet ut *וְיָשָׁן אֶפְרַיִם* participium activum sit formae *וְיָשָׁן אֶפְרַיִם*, quae pro vulgari *וְיָשָׁן אֶפְרַיִם* ponitur Deut. xxx. 6 in Pesch. Haec autem commutatur cum *ἐξωπύρσει* 4 Reg. viii. 1, 5 in Syro-hex. Lexicographi dant: *Ζωπυρεῖ ἀναζην ποιεῖ, ἢ ἐκκαίει*; quem posteriorem sensum Aquilae in mente fuisse credibile est. Sed cum forma *וְיָשָׁן* ex uno loco tota pendeat (ubi pro *וְיָשָׁן*; Codex Ambrosianus saec. VI (B. 21 Inf.) *וְיָשָׁן* cum uno *Nun* legit), donec aliunde confirmetur, libenter acquiescimus in opinione parci conjectoris, Ceriani nostri,

qui auguratur scripturam *וְיָשָׁן אֶפְרַיִם* scribae errorem esse pro *וְיָשָׁן*, ut sit masculinum in statu emphatico; qui status pro *praedicato* saepe occurrit, praesertim in versione hexaplari, etiam pro adjectivis verbalibus, inprimis cum *וְיָשָׁן* et similia intercedunt. 19 Cod. 86 (cum scriptura ἀνέλωσαν). 20 Cod. 86. 21 Idem, ubi *πολιως* scriptum. 22 Idem (cum *ὑπερφηανία*). 23 Idem. 24 Idem. 25 Hieron.: "Factus est ergo Ephraim quasi columba *seducta*, quod Hebraice *φωθθα*; ab Aq. et Sym. *θελγομένη*, vel *ἀπατωμένη* dicitur, id est, *lactata*, sive *decepta*; et a LXX *insipiens*, sive *insensata*: ἀνους enim utrumque exprimere potest." Cod. 86 affert: 'Α. *ἀπατωμένη ἀνοήτως*, male. Cum Hieron. facit Syro-hex. *וְיָשָׁן אֶפְרַיִם*. Middeld. notat: "Α. *turbata*. Σ. *ἀπατωμένη*. Aquilae *וְיָשָׁן אֶפְרַיִם* Graece interpretor, *τεταραγμένη* [*ταραττομένη*]; sed Montef. *θελγομένη* attulit, quod plane a Syr. abhorret." Fallitur. Verbum Syr. *וְיָשָׁן*, auctore Castello, in Pacl significat *adulatus est*; e.g. pro *κολακέων* Job. xix. 17 in Syro-hex. est *וְיָשָׁן*. In Ethpaal igitur regulariter valeret, *blanditus*, s. *demulso est*, etiamsi exemplata deessent. Sed non desunt. Nam Psal. xviii. 8 pro Hebr. *וְיָשָׁן*, *simplex*, quod Aquila constanter vertit *θελγομένον*, Syrus noster habet: ♦ *וְיָשָׁן*, ad quem locum Bugatus ad praesens Hoseae exemplum provocat. 26 Cod. 86. Sed hoc est commentatoris, non interpretis, partes agere.

12. **וַיָּבֹאוּ אֵלַי הַרְעָה**. *Ut rumor (pervenit) ad coetum eorum.* O'. ἐν τῇ ἀκοῇ τῆς θλίψεως αὐτῶν. 'A. κατὰ ἀκοῆς (fort. ἀκοῆν) τῆς συναγωγῆς (αὐτῶν). Σ. . . μαρτυρίας (αὐτῶν).²⁷
13. **וַיֵּצֵא אֱלֹהִים אֶת אֲנִי**. *Exitium sit illis!* O'. δειλαιοί εἰσιν. 'A. προνομή αὐτοῖς. Σ. διαφθορά. . . E'. ἐκπορθήσονται.²⁸ Θ. ταλαιπωρία. . .²⁹
14. **וַיִּשְׂבְּחוּ אֱלֹהִים עַל-יְהוָה**. *Sed ejulant super cubilibus suis.* O'. ἀλλ' ἢ ὠλόλυζον ἐν ταῖς κοίταις αὐτῶν. 'A. Σ. ἀλλὰ ἀσελγῶς ἐλάλησαν. . . Θ. ὡς οἱ O'.³⁰ Aliter: Σ. ἀλλ' ἢ ἐχρημέτισαν ἐν κατακλίσειν αὐτῶν.³¹
- וַיִּתְּנוּ יָדָם לְעַלְמָי**. *Propter frumentum et mustum congregantur, deficiunt a me.* O'. ἐπὶ σίτῳ καὶ οἴνῳ κατετέμνοντο ('A. περισπῶντο. Σ. ἐμυρκῶντο. Θ. ὡς οἱ O'³²), ἐπαυδύθησαν ἐν ἐμοί (Σ. ἐξέκλιναν ἀπ' ἐμοῦ³³). E'. ὑπὸ τρυφῆς καὶ πηλοσυμνησίου σίτου καὶ οἴνου ἀπέστησάν μου.³⁴
15. **וַיִּשְׁפָּט אֱלֹהִים**. *Et ego castigavi.* O'. Vacat. Σ. ἐγὼ δὲ ἐπαίδευσεν αὐτούς.³⁵
16. **וַיִּשְׁבֹּב אֱלֹהִים**. *Convertuntur, sed non ad Altisimum.* O'. ἀπεστράφησαν εἰς οὐδέν. Σ.

- ἀνέστρεψαν εἰς τὸ μὴ ἔχειν ζυγόν. E'. ἀπέστησαν ἵνα διάγωσιν ἄνευ ζυγοῦ.³⁶
16. **וַיִּשְׁבֹּב אֱלֹהִים**. *Fallax.* O'. ἐντεταμένον. Σ. ἀνεστραμμένον. E'. διάστροφον.³⁷
- וַיִּשְׁבֹּב אֱלֹהִים**. *Propter furorem.* O'. δι' ἀπαίδευσίαν. 'A. ἀπὸ ἐμβριμῆσεως. Σ. δι' ἐμβρίμῃσιν. Θ. δι' ἀπαίδευσίαν.³⁸ E'. διὰ μανίαν.³⁹
- וַיִּשְׁבֹּב אֱלֹהִים**. *Haec est subsannatio eorum in terra Aegypti.* O'. οὗτος ὁ φανλισμὸς ('A. μυχθισμὸς⁴⁰) αὐτῶν ἐν γῆ Αἰγύπτῳ. Σ. τοῦτο ἔστιν ὃ ἐφθέγγαντο ἐν Αἰγύπτῳ. E'. αὐτὴν ἐβλασφήμησαν.⁴¹

CAP. VIII.

1. **וַיִּשְׂפֹּט אֱלֹהִים**. *Ad palatum (os) tuum buccinam.* O'. εἰς κόλπον αὐτῶν (alia exempl. add. ἐπὶ φάρυγγι αὐτῶν¹) ὡς γῆ (alia exempl. add. ἄβαστος, ὡς σάλπιγγς²). Σ. ἐπὶ φάρυγγί σου κερατίνη.³
- 1, 2. **וַיִּשְׁבֹּב אֱלֹהִים**. *Et contra legem meam deliquerunt.* Ad me. O'. καὶ κατὰ τοῦ νόμου μου ἠσέβησαν. ἐμέ. 'A. Σ. Θ. καὶ ἐπὶ τοῦ νόμου μου ἠθέτησάν με.⁴

²⁷ Cod. 86. Syro-hex. affert: 'A. τῆς συναγωγῆς (ⲓⲛⲟⲩⲁⲓⲛⲟⲩ). Θ. (sic) τῆς μαρτυρίας (ⲓⲛⲟⲩⲁⲓⲛⲟⲩ). ²⁸ Cod. 86. ²⁹ Hieron.: "Pro eo quod nos diximus, *vastabuntur*, et in Hebraeo scriptum est SOD LAEM, id est, *vastatio eis*, Sym. *interitum*, Theod. *miseriam* [cf. Hex. ad Psal. xxxi. 4] interpretati sunt. Porro in editione vulgata dupliciter legimus: quidam enim codices habent, *δηλοί εἰσιν*, hoc est, *manifesti sunt*; alii *δειλαιοί εἰσιν*, hoc est, *meticulosi*, sive *miseri, sunt*." Altera lectio hodie non exstat; solus Cod. Alex. *δῆλα*· οἰεῖσιν (sic) legit. ³⁰ Victor Antioch. apud Nobil. ad Jerem. ii. 23: 'Ὀσηὲ δὲ φησὶν ὁ προφήτης· ὠλόλυζον ἐπὶ τῆς κοίτης αὐτῶν ἕπερ 'Ακ. καὶ Σύμ., ἀσελγῶς ἐλάλησαν, ἐξέδρακαν. Cod. 86 affert: Σ. ἀλλὰ ἀσελγῶς ἐλάλησαν. Cum Victore facit Syrus noster: ⲓⲛⲟⲩⲁⲓⲛⲟⲩ. ⲓⲛⲟⲩⲁⲓⲛⲟⲩ (non, ut Norberg., ⲓⲛⲟⲩⲁⲓⲛⲟⲩ) ⲓⲛⲟⲩⲁⲓⲛⲟⲩ. ³¹ Cod. 86. Parsons. e marg. Cod. 42 exscripsit: Σ. ἐχρημέτισαν ἐν τοῖς κλίσειν αὐτῶν. Pro C fortasse pingendum E'. ³² Syro-hex. ⲓⲛⲟⲩⲁⲓⲛⲟⲩ. ⲓⲛⲟⲩⲁⲓⲛⲟⲩ. Prior interpres, si recte habet versio nostra, significationem Hebraei *na*, *timere*, respexisse videtur: alter (quem imitatus

est Hieron.: *super triticum et vinum ruminabant*) ad *ⲓⲛⲟⲩⲁⲓⲛⲟⲩ*, *ruminavit*, vocabulum traxit. ³³ Syro-hex. ⲓⲛⲟⲩⲁⲓⲛⲟⲩ. Cod. 86 in marg. sine nom. affert: *ἐξέκλιναν ἀπ' ἐμοῦ*. ³⁴ Cod. 86. ³⁵ Syro-hex. Symmacho continuat: ⲓⲛⲟⲩⲁⲓⲛⲟⲩ ⲓⲛⲟⲩⲁⲓⲛⲟⲩ. ³⁶ Cod. 86. Syro-hex. affert: 'A. Σ. ἀνέστρεψαν—ζυγόν (*ⲓⲛⲟⲩⲁⲓⲛⲟⲩ* / *ⲓⲛⲟⲩⲁⲓⲛⲟⲩ*). Hieron. Hebraea vertit: *reversi sunt, ut essent absque jugo*. ³⁷ Cod. 86. Parsons. e marg. Cod. 42 exscripsit: Σ. *διεστραμμένον*. ³⁸ Syro-hex. ⲓⲛⲟⲩⲁⲓⲛⲟⲩ ⲓⲛⲟⲩⲁⲓⲛⲟⲩ. ⲓⲛⲟⲩⲁⲓⲛⲟⲩ. Cod. 86 affert: 'A. Σ. ἐμβρίμῃσιν. ³⁹ Cod. 86. ⁴⁰ Idem. ⁴¹ Idem. Syro-hex. ⲓⲛⲟⲩⲁⲓⲛⲟⲩ. (*ἐν γῆ Αἰγύπτου*) ⲓⲛⲟⲩⲁⲓⲛⲟⲩ. CAP. VIII. ¹ Sic Codd. 22, 36, 62, alii. ² Sic Ald. (cum ἀλόπηγς pro σάλπιγγς), Codd. 22, 36, 42, alii. ³ Syro-hex. Symmacho continuat: ⲓⲛⲟⲩⲁⲓⲛⲟⲩ ⲓⲛⲟⲩⲁⲓⲛⲟⲩ. Hieron.: "Hoc quod interpretati sumus, *in gutture tuo sit tuba* . . . Aq. et Sym. et Theod. similiter transtulerunt. Soli LXX dixerunt: *in sinu eorum quasi terra*; quod quid significet, incertum est." ⁴ Syro-hex. ⲓⲛⲟⲩⲁⲓⲛⲟⲩ. ⲓⲛⲟⲩⲁⲓⲛⲟⲩ.

3. אויב ירדפו. *Hostis persequetur eum.* Ο'. ἐχθρὸν κατεδίωξαν. Οἱ λοιποί· ἐχθρὸς καταδίωξει αὐτόν.⁵

5. וַיִּבֶן עֲגֻלָּהּ. *Rejecit (te) vitulus tuus.* Ο'. ἀπότριψαι (alia exempl. ἀπόρριψον⁶) τὸν μῦσχος σου. Ἄ. ἀπόθησαν μῦσχος σου. Σ. ἀπεβλήθη. Θ. ἀπόρριψαι. Ε'. ἀπόβλητός σου ἐστὶν ὁ μῦσχος.⁷

וַיִּקְיֵן. *Munditiam.* Ο'. καθαρισθῆναι. Ἄ. ἀθωοθῆναι. Σ. καθαρθῆναι.⁸

6. הוּא הָרָץ עָשָׂה וְלֹא אֱלֹהִים הוּא. *Et ipse; faber fecit eum, adeoque Deus non est.* Ο'. καὶ αὐτὸ τέκτων (Ἄ. τεχνίτης⁹) ἐποίησε, καὶ οὐ θεὸς ἐστι. Ε'. τὸ ὑπὸ τέκτονος γενόμενον οὐκ ἂν ᾖ θεός.¹⁰

וַיִּשְׁבְּבִים הַיְהוּדָה. *Nam fragmenta fiet.* Ο'. διότι πλανῶν (Ο'. Θ. πλανών. Ἄ. errantibus, s. conversis. Σ. ἀκατάστατος. Ε'. βεμβεύων¹¹) ἦν. Ε'. παραπλησίως τῷ τῆς ἀράχνης ἰστῶ.¹²

7. וְכִסְפֵּיתָהּ יִקְצְרֵהּ. *Et turbinem metent.* Ο'. καὶ ἡ καταστροφή αὐτῶν ἐκδέξεται αὐτά. Σ. (καὶ) συσσεισμὸν θειοῦσι. Θ. (καὶ) καταγίδα ἐθέρισαν.¹³

וְקַמְחָהּ לֹא יֵעֲשֶׂה קָמְחָהּ. *Culmi non erunt ei, fruges non praeferent farinam.* Ο'. δράγμα οὐκ ἔχον ἰσχὺν τοῦ ποιῆσαι ἄλευρον. Σ. σταχύες ἄκαρποι, μὴ ποιοῦντες ἄλευρον.¹⁴

9. בְּפָרָא בְּדָד לֹא אִפְרִים. *Onager solitarius sibi:*

Ephraim. Ο'. ἀνέθαλε (Οἱ λοιποί· θναγρος μονάζων¹⁵) καθ' ἑαυτὸν Ἐφραΐμ. Ἄ. θναγρος μονάζων ἑαυτῷ Ἐφραΐμ. Σ. καὶ οὐκ ἀνέθαλεν ἐν ἐμοί Ἐφραΐμ. Θ. θναγρος μονάζων καθ' ἑαυτὸν Ἐφραΐμ. Ε'. ὡς θναγρος μονάζων καθ' ἑαυτὸν διαιτώμενος.¹⁶

9. הִתְנַן. *Pretio conducunt.* Ο'. δῶρα. Alia exempl. δόματα.¹⁷

10. גַּם בְּיַרְיָתָנוּ בְּגוֹיִם עֵתָהּ אֶקְבִּיעַ. *Etiam si vero dona distribuant inter gentes, nunc tamen colligam eos.* Ο'. διὰ τοῦτο παραδοθήσονται ἐν τοῖς ἔθνεσι· νῦν εἰσδέξομαι (Ἄ. Σ. συναξῶ¹⁸) αὐτούς. Ε'. ἀλλὰ καὶ ὅταν μισθώσῃται ἔθνη, εὐθέως περιστοιχιούμαι αὐτούς.¹⁹

וַיִּחַלְדוּ מֵעַט מִמֶּשֶׁן מֶלֶךְ שָׂרִים. *Et quiescent paululum ab onere regis et principum.* Ο'. καὶ κοπάσουσι μικρὸν τοῦ χρεῖν βασιλεία καὶ ἀρχοντας. Ἄ. καὶ λιτανεύσουσιν ὄλιγον ἀπὸ ἀρματος βασιλέως καὶ ἀρχόντων. Σ. καὶ μενοῦσιν βραχὺ ἀπὸ φόβου βασιλέων. [καὶ διαλείψουσι τοῦ χρεῖν]. Θ. καὶ διαλείψουσι τοῦ χρεῖν.²⁰

11. לְחַטָּא. *(in fine). Ad peccandum.* Ο'. ἡγαπημένα. Σ. εἰς ἁμαρτίαν.²¹

12. אֶקְתַּבְּלוּ רַבֵּי תוֹרָתִי כְמוֹדוֹר נְחֻשְׁבוּ. *Praescripsi ei multitudines legis meae; tanquam alienum quod habitae sunt.* Ο'. καταγράψω

⁶ Syro-hex. † *חֶסֶךְ מִיָּמֵי חַכְמָהּ וְעַד הַיּוֹם*. Cod. 23 in textu habet: ἐχθρὸς κατεδίωξεν αὐτόν. ⁷ Sic Codd. 22, 36, 42, alii. ⁸ Idem. ⁹ Idem. ¹⁰ Idem, ubi ei pro ᾖ pictum. ¹¹ Hieron.: "In eo loco, in quo nos posuimus *aranearum telas*, in Hebraico scriptum est *SABABIM* . . . non, ut quidam falso putant, *SABABUM*; quod LXX et Theod. *πλανῶν* interpretati sunt, id est, *seducens* atque *decipiens*; Aq. *errantibus*, sive *conversis*; Sym. *inconstans*, vel *instabile*, id est, *ἀκαταστάτων*"; Quinta ed. *βεμβεύων*, *vagus* et *fluctuans*. Nos ab Hebraeo *didicimus*, *SABABIM* proprie nominari *aranearum fila* per aerem volantia, quae, dum videntur, intereunt, et in atomos atque in nihilum dissolvuntur." Pro *ἀκαταστάτων* Cod. 86 Symmacho vindicat *ἀκατάστατος*. Cf. Hex. ad Jerem. iii. 14. ¹² Cod. 86. (Pro *ἀράχνης* Waltoni amanuensis male ex-

scripsit *ἀστράτης*.) ¹³ Syro-hex. *מִיָּמֵי חַכְמָהּ*. (appiето scholio: † *חֶסֶךְ* Ad *מִיָּמֵי* (pro quo Norberg. vitiose *חֶסֶךְ* exscripsit) cf. Hex. ad Jerem. xxx. 23. ¹⁴ Idem: *מִיָּמֵי חַכְמָהּ*. ¹⁵ Idem: *מִיָּמֵי חַכְמָהּ*. ¹⁶ Idem: *מִיָּמֵי חַכְמָהּ*. ¹⁷ Cod. 86. ¹⁸ Syro-hex. in textu: *מִיָּמֵי חַכְמָהּ*; in marg. autem: † *מִיָּמֵי חַכְמָהּ* (δῶρα). ¹⁹ Idem: *מִיָּמֵי חַכְמָהּ*. ²⁰ Cod. 86. Vitiosa scriptura *περιστοιχιούμαι* non Waltoni, sed Montefalconio dcbetur. ²¹ Cod. 86. Ad Symmachum (cujus versio ex Theodotione male aucta esse videtur) *βραχὺ* pro *βραχοι* (sic) emaculavit Schlesusner. in *Opusc. Crit.* p. 419. Praeterea in codice bis scriptum *διαλίψουσω*. Syro-hex. affert: Θ. καὶ *διαλίψουσω* (*חֶסֶךְ*). Vid. Jerem. viii. 6 in Syro-hex.) ²² Syro-hex. † *חֶסֶךְ*.

αὐτῷ πλῆθος, καὶ τὰ νόμιμα αὐτοῦ εἰς ἀλλότρια ἐλογίσθησαν. Ἄ. γράψω αὐτῷ πληθονόμενους νόμους, ὁμοίως ἀλλότριον ἐλογίσθησαν. Σ. ἔγραψα αὐτῷ πλήθη νόμων μου, ὡς ἀλλότριον ἐλογίσθησαν.²²

13. יְזַבְּחוּ יְזִבְחוּ. Quod attinet ad sacrificia donorum meorum, immolant. Ὁ. θυσιαστήρια τὰ ἡγαπημένα. διότι ἐὰν θύσῃσι θυσίαν. Ἄ. θυσίας φέρε φέρε θυσιάζουσιν. Σ. θυσίας ἐπαλλήλους. Θ. θυσίας μεταφορῶν ἐθυσίασαν.²³

Cap. VIII. 13. ÷ καὶ ἐν Ἄσσυρίοις ἀκάθαρτα φάγονται.²⁴

CAP. IX.

3. לֹא יֹשְׁבוּ. Non habitabunt. Ὁ. οὐ κατόκησαν. Σ. οὐ κατοικήσουσιν.¹
 וְשָׁב. Sed revertetur. Ὁ. κατόκησεν. Σ. ἀλλὰ ὑποστρέψει.²
 מְמִי. Pollutum. Ὁ. ἀκάθαρτα. Ἄ. μεμισμένα. Σ. ἀπόβλητα.³
 4. אֹמְלִי. Comedentes illum (cibum). Ὁ. οἱ ἐσθιόντες αὐτά (Σ. αὐτόν⁴).
 לְנַפְשָׁהּ. Animae suae erit. Ὁ. ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν. Σ. ἀντὶ τῶν ψυχῶν.⁵

5. מוֹעֵד. Solennitatis. Ὁ. πανηγύρεως. Ἄ. καίρου.⁶

6. כִּי. Ὁ. διὰ τοῦτο. Ἄ. Σ. ὅτι.⁷

מְחַמְּדֵי אֲרֶזֶת. Pretiosa argenti eorum. Ὁ. Μαχμάς τὸ ἀργύριον αὐτῶν. Ἄ. ἐπιθύμημα... Σ. τὰ ἐπιθυμήματα τοῦ ἀργυρίου αὐτῶν.⁸

וְיִישָׁב. Possidebit ea. Ὁ. κληρονομήσει αὐτό. Alia exempl. ✕ Θ. αὐτὸ κληρονομήσει.⁹

סְפִינָה. Spinae. Ὁ. ἄκανθαί. Σ. κνίδαί.¹⁰

7. יָדַע. Scient. Ὁ. καὶ κακωθήσεται. Ἄ. Θ. καὶ ἔγνω. Σ. καὶ γνώσεται.¹¹

וְהָיָה אִישׁ מְשֻׁבָּח וְהָיָה לְאִישׁ מְשֻׁבָּח. Stultus est propheta, fanaticus est vir spiritus. Ὁ. ὥσπερ ὁ προφήτης ὁ παρεξέστηκός (Ἄ. ἐπίληπτος. Σ. ἐννεός¹²), ἀνθρωπος ὁ πνευματοφόρος. Ἄ. ἄφρονος τὸν προφήτην, ἀνδρα ἐπίληπτον ἀπὸ τοῦ πνεύματος. Σ. ἄφρων αὐτοῖς ὁ προφήτης, κραιπαλῶν ὁ ἔχων πνεῦμα. Θ. ἄφρονες οἱ προφήται... Οἱ λοιποὶ ὡς ὁ Ἑβραῖος.¹³

וְהָיָה מְשֻׁבָּח וְהָיָה. Et (propterea quod) magnum est odium. Ὁ. ἐπληθύνθη μανία (Ἄ. ἐγκότησις¹⁴) σου. Ἄ. Σ. (καὶ) πολλή ἡ ἔκστασις.¹⁵

8. עִם-יְהוָה. Cum Deo meo. Ὁ. μετὰ θεοῦ. Ἄ. Σ. ἐμοί.¹⁶

יְקָרָה. Aucupis. Ὁ. σκολιά. Ἄ. ἐσκολωμένη. Σ. ἐνέδρα.¹⁷

²² Cod. 86. Ad Sym. πλῆθος pro πλήθη male exscripsit Waltonus, favente tamen Syro-hex., qui affert: **לֹא יֹשְׁבוּ**.
וְשָׁב.²³ Cod. 86. ²⁴ Syro-hex., cum scholio: “— Hic obelus non positus erat in Hexaplis.” Hieron.: “Quod juxta LXX legimus, + et in Assyriis immunda comederunt, in Hebraico non habetur, et ideo obelo prae-notandum est.”

CAP. IX. ¹ Syro-hex. **וְשָׁב**. ² Idem: **וְשָׁב**. ³ Cod. 86. ⁴ Syro-hex. **וְשָׁב**.
וְשָׁב. Sic in textu Codd. 22, 51, 62, alii. ⁵ Idem: **וְשָׁב**.
וְשָׁב. Hieron.: “Pro die solenni Aq. interpretatus est tempus.” ⁶ Syro-hex. **וְשָׁב**.
וְשָׁב. ⁷ Idem: **וְשָׁב**. ⁸ Idem: **וְשָׁב**.
וְשָׁב. Huc pertinere videtur locus Eusebii in Onomastico s. v. Μαχά: Μαχά (Hieron. Machaas), ἐν Ὠσηέ Ἄκ. Σὺμ. τὰ ἐπιθυμήματα. Hieron.: “Quod autem in LXX

dicit, *sepeliet eos Machmas*, in Hebraico non habetur, sed *mamad*, quod appellatur *desiderabile*.”

⁹ Sic in textu Syro-hex. Pronomen desideratur in Comp., Codd. III, XII, 26, 49, alii.

¹⁰ Syro-hex. **וְשָׁב**.
¹¹ Idem: **וְשָׁב**.
¹² Cod. 86.

¹³ Syro-hex. **וְשָׁב**.
¹⁴ Idem: **וְשָׁב**.
¹⁵ Idem: **וְשָׁב**.
¹⁶ Idem: **וְשָׁב**.
¹⁷ Idem: **וְשָׁב**.
 Ad ἐπίληπτος cf. Hex. ad Jerem. xxix. 26. xlix. 3. Ad κραιπαλῶν, s. κεκραπαλῶν (quod cum Graeco ἐννεός, *nutius*, vix, et ne vix quidem, conciliari posse videtur) cf. Psal. lxxvii. 65. Jesai. xxiv. 9 in Syro-hex.

¹⁴ Hieron.: “Pro *amentia* Aq. vertit *ἐγκότησις*, quam nos vel *iracundiam*, vel *memoriam doloris*, in Latino dicere possumus.”
¹⁵ Syro-hex. **וְשָׁב**.
¹⁶ Idem: **וְשָׁב**.
¹⁷ Cod. 86 affert: **וְשָׁב**.
¹⁸ Syro-hex.

¹⁷ Cod. 86, ubi scriptum ἐσκολωμένη.

8. אֶלְהוּי. O' θεοῦ. 'A. Σ. (θεοῦ) αὐτοῦ.¹⁸
9. הֶעֱמִיקוּ. Profundum fecerunt. O' κατέπηξαν. 'A. ἰβάθυναν.¹⁹
- הֶגְבְּעָה. Gibeae. O' τοῦ βουνοῦ. 'A. Σ. γα-
βαθά.²⁰
10. כַּבְּנוֹרָה. Sicut ficum praecocem. O' ὡς σκο-
πόν (alia exempl. σύκον²¹).
- בְּרִאשֵׁיתָהּ. In principio ejus. O' πρώϊμον.
Oί λοιποὶ πρόδρομον.²²
- כְּאֹתֵיכֶם. O' πατέρας αὐτῶν (Oί λοιποί·
ὑμῶν²³).
- כְּאֵינֵם שְׂקוּצִים כְּאֵינֵם. Et facti sunt abomi-
nabiles secundum amorem eorum. O' καὶ
ἐγένοντο οἱ ἐβδελυγμένοι, ὡς οἱ ἡγαπημένοι
(alia exempl. οἱ ἡγαπημένοι ὡς (οἱ) ἐβδε-
λυγμένοι²⁴). 'A. καὶ ἐγένοντο βδελύγματα ὡς ἡγά-
πησαν. Σ. . . ἐβδελυγμένοι ὅσφ ἡγαπήθησαν.²⁵
11. מִלְּרָחֵם וּמִבֶּטֶן וּמִהָרֵיוֹן. A partu, et ab utero,
et a conceptione. O' ἐκ τόκων καὶ ὠδίνων
καὶ συλλήψεων. 'A. Σ. Θ. Ε'. ἀπὸ τοκετῶν,
καὶ ἀπὸ γαστρὸς, καὶ ἀπὸ συλλήψεως.²⁶
- 12, 13. בְּשִׁנְיִי מָדַם; אֶפְרַיִם כְּאֶשְׁרֵרְאֵיתִי לְצֹר. Quum recessero ab iis.
Ephraim, ut vidi, (similis erat) Tyro, plan-
tatae in pascuo. O' σάρξ μου ἐξ αὐτῶν.

- 'Εφραϊμ, ὃν τρόπον εἶδον, εἰς θήραν παρέστη-
σαν τὰ τέκνα αὐτῆς.²⁷ 'A. Σ. ἐκκλιναντός
μου ἀπ' αὐτῶν. ('Εφραϊμ) οὕτως εἶδον ὡς ἀκρό-
τομον πεφυτευμένην ἐν κατοικίᾳ.²⁸ Θ. σάρξ
μου ἐξ αὐτῶν. 'Εφραϊμ, καθὼς εἶδον, εἰς πέτραν
πεφυτευμένοι οἱ υἱοὶ αὐτῆς.²⁹ Οἱ δὲ λοιποὶ
ὡς οἱ O'.³⁰
13. וְאֶפְרַיִם לְהוֹצִיא אֶל-הוֹרֵג בְּנָיו. Et Ephraim,
ut educat ad occisorem filios suos. O' καὶ
'Εφραϊμ, τοῦ ἐξαγαγεῖν εἰς ἀποκέντησιν τὰ
τέκνα αὐτοῦ. 'A. 'Εφραϊμ δὲ τοῦ ἐξαγαγεῖν πρὸς μέ-
τὸν ἀναιρουῦντα (s. ἀποκτείνοντα) τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ.³¹
16. הִקָּה אֶפְרַיִם שְׂרָפָם יִבֵּשׁ. Percussus est
Ephraim, radix eorum exaruit. O' ἐπόνεσεν
'Εφραϊμ, τὰς ρίζας αὐτοῦ ἐξηράνθη. 'A. Σ.
ἐπλήγη τῷ 'Εφραϊμ ἡ ρίζα αὐτοῦ.³²
17. אֶלְהוּי. O' ὁ θεός. Oί λοιποί· ὁ θεός μου.³³
- נִדְרִים. Profugi. O' πλανηται. 'A. Θ. ἀνά-
στατοι.³⁴

CAP. X.

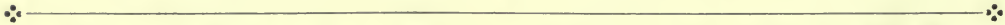
1. בּוֹקֵק. Late se diffundens. O' εὐκληματοῦσα.
'A. ἔνυδρος. Σ. ὑλομανοῦσα.¹
- וְיָשְׁרָהּ לִי. Ponit (profert) sibi. O' εὐθηνῶν
αὐτῆς. 'A. Σ. ἐξισώθη αὐτῆ.²

¹⁸ Syro-hex. † אֶלְהוּי. ¹⁹ Idem: † חֲפֵצָה. ²⁰ Idem: † יַחְבֵּל. Cf. ad Cap. x. 9. ²¹ Sic Comp., Ald., Codd. XII (ex corr.), 40, 68, alii, Hieron., Syro-hex. Sed quidni fici praecoces, vulgo πρόδρομοι, hic et Nah. iii. 12, usu alias inexplorato, σκοποί, speculatores, appellentur? ²² Syro-hex. † אֶפְרַיִם כְּאֵינֵם. ²³ Syro-hex. Cod. 86 ad πρώϊμον affert: Σ. πρόδρομον. ²⁴ Syro-hex. ²⁵ Sic Codd. III (sine oi), XII, 22, 26, 36, alii. Syro-hex.: καὶ ἐγένοντο ὡς οἱ ἐβδελυγμένοι οἱ ἡγ. ²⁶ Syro-hex. † אֶפְרַיִם כְּאֵינֵם. ²⁷ Cod. 86. Syro-hex. ad ἐκ τόκων (כֶּם) affert: Oί λοιποί· ἀπὸ τόκου, s. τοκετοῦ (כֶּם). ²⁸ Hieron.: "In eo loco, in quo nos diximus: Vae eis cum recessero ab eis, LXX et Theod. transtulerunt: Vae eis, caro mea ex eis. . . Rursum ubi nos posuimus: Ephraim, ut vidi, Tyros erat, LXX interpretati sunt θήρα, id est, venationem, sive captivam; Aq. et Sym. et Theod. petram durissimam, id est, silicem, quae lingua Hebraica appellatur

sur; quod si legamus sor, Tyros dicitur." ²⁹ Syro-hex. † אֶפְרַיִם כְּאֵינֵם. ³⁰ Idem: † אֶפְרַיִם כְּאֵינֵם. ³¹ Idem: † אֶפְרַיִם כְּאֵינֵם. ³² Idem: † אֶפְרַיִם כְּאֵינֵם. ³³ Idem: † אֶפְרַיִם כְּאֵינֵם. ³⁴ Idem: † אֶפְרַיִם כְּאֵינֵם. Cf. Hex. ad Gen. iv. 16. Jesai. xvi. 3. CAP. X. ¹ Hieron.: "Pro vite frondosa, Aq. interpretatus est ἔνυδρον, quam nos αμυοσάμ, vel ἐξίτηλον, possumus dicere, eo quod vini perdat saporem; Sym. ὑλομανοῦσαν, quae tota in frondibus creverit." Syro-hex. affert: 'A. Σ. ὑλομανοῦσαν (יַחְבֵּל חֲפֵצָה). ² Syro-hex. † אֶפְרַיִם כְּאֵינֵם.

- 1. קָטַב לְאַרְצוֹ הַטִּיבוּ מַצְבּוֹת. Quando bene erat terrae ipsius, pulcras fecerunt statuas suas. Ο΄. κατὰ τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς αὐτοῦ, ῥοδοδόμησε στήλας. ᾿Α. κατὰ τὴν ἀρετὴν τῆς γῆς αὐτοῦ ἐσπούδασε περὶ στήλων.³
- 2. חָלַק לְבָם. Divisum est (s. Blandum fuit) cor eorum. Ο΄. ἐμέρισαν καρδίας αὐτῶν. ᾿Α. Σ. ἐμέρισθη καρδία.⁴
- 3. יָשָׁמוּ. Poenas dabunt. Ο΄. ἀφανισθήσονται. Οἱ λοιποὶ· πλημμελήσοσι.⁵
- 4. אָלוֹת שָׁוְא. Juramenta vanitatis (falsa). Ο΄. προφάσεις ψευδεῖς (᾿Α. θρασεῖς, s. προπετεῖς⁶). Σ. ὄρκους ματαίους.⁷ Θ. ὄρκους.⁸
- 5. כָּרְאָשׁ. Sicut paraver. Ο΄. ὡς ἄγρωστis. Σ. Θ. ὡς λάχανον (s. χλωρόν).⁹
- 6. לְעִגְלוֹת בֵּית אֶן יְגוּרוֹ. Vitulis Beth-aven timent. Ο΄. τῷ μόνσχω τοῦ οἴκου ᾿Ων (᾿Α. ἀνωφελούς. Σ. ἀδικίας¹⁰) παροικήσουσιν. ᾿Α. τὰς δαμάλεις τοῦ οἴκου ἄς ἐσεβάσθησαν. Θ. τὸν μόνσχον τοῦ οἴκου ἔν (fort. ᾿Ων) ἐφοβήθησαν.¹¹
- 7. אֲבֵל. Lugebit. Ο΄. ἐπένθησεν. Σ. πενθήσει.¹²
- 8. מִנְחָה. Donum. Ο΄. ἔξνια. ᾿Α. Σ. δῶρον.¹³
- 9. יָרַב בְּשֹׁנָה אֶפְרַיִם יָמָּה. Regi adver-

- 10. sario: pudor Ephraim capiet. Ο΄. τῷ βασιλεῖ ᾿Ιαρεῖμ· ἐν δόματι ᾿Εφραὶμ δέξεται. ᾿Α. Θ. . δικάζοντι ᾿Εφραὶμ αἰσχύνῃ. Σ. ὑπερμαχοῦντι αἰσχυνθήσεται ᾿Εφραὶμ.¹⁴
- 11. כְּצִנְיָן. Sicut spumam. Ο΄. Θ. ὡς φρύγανον. ᾿Α. ὡς ἀφρόν.¹⁵ Σ. ὡς ἐπίζημα.¹⁶
- 12. חַטָּאת יִשְׂרָאֵל. Peccatum Israelis. Ο΄. ἀμαρτήματα τοῦ ᾿Ισραήλ. Σ. ἡ ἀμαρτία τοῦ ᾿Ισραήλ.¹⁷
- 13. מִימֵי הַבְּעָה. A diebus Gibeae. Ο΄. ἀφ΄ οὗ οἱ βουνοί. Οἱ λοιποὶ ἀπὸ ἡμερῶν Γαβαά.¹⁸
- 14. בְּאַהֲוִי וְאַפְסָרָם. Pro desiderio meo castigabo eos. Ο΄. παιδεύσαι αὐτούς. Alia exempl. ἦλθε παιδεύσαι αὐτούς,¹⁹ alia, ἦλθε παιδεύσαι αὐτούς κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν μου.²⁰ ᾿Α. Σ. . παιδέσω (αὐτούς).²¹
- 15. לְדוֹשׁ. Ad triturandum. Ο΄. νεῖκος. Οἱ λοιποὶ· ἀλοῶν.²²
- 16. עָבַרְתִּי. Transibo. Ο΄. ἐπελεύσομαι. ᾿Α. Σ. Θ. transibo.²³
- 17. עַל-טוֹב. Super pulcritudinem. Ο΄. ἐπὶ τὸ κάλλιστον. ᾿Α. ἐπὶ τὸ κάλλος. Σ. . κάλλος.²⁴
- 18. אֶיִּבִּיב. Inequitare faciam. Ο΄. ἐπιβιβῶ. ᾿Α. ἐπικαθίσω.²⁵

3 Syro-hex. אֶפְרַיִם יָרַב בְּשֹׁנָה יָמָּה. 4 Idem: . . . 5 Idem: . . . 6 Idem: . . . 7 Cod. 86. 8 Syro-hex. . . 9 Idem: . . . 10 Idem: . . . 11 Cod. 86, qui ad Aquilam ἐσεβάσθησαν scribit. "Illud ἄς pro ἡς omnino vitiatum est, videturque legendum ἀνωφελούς, quo pacto vertit semper Aq. vocem ἡς."—Montef. 12 Syro-hex. . . 13 Idem: . . . 14 Idem: . . . 15 Idem: . . . 16 Ad Sym. Syrus legisse videtur soloeicum ὑπὲρ μαχοῦντος, repugnante tam Cod. 86, qui affert: ᾿Α. δικάζοντι. Σ. ὑπερμαχοῦντι, quam Hieron., ejus verba sunt: "Pro Jarib in praesenti loco Sym. interpretatus est ὑπερμάχοντι (sic), id est, praesuli et defensori."

Praeterea cf. Hex. ad Deut. xxxiii. 7. Jesai. li. 22. (In textu post δέξεται, αἰσχύνῃ inferunt Ald., Codd. 22, 36, 51, alii. Hieron.: regi Jarib in domo: Ephraim suscipiet confusionem.) 15 Syro-hex. . . 16 Hieron.: "Pro spuma, quam LXX et Theod. φρύγανον, id est, cremium transtulerunt. . . Sym. posuit ἐπίζημα, volens ostendere ferventis ollae superiores aquas, et in spumam bullasque assurgentes, quas Graeci πομφόλυγας vocant." 17 Syro-hex. . . 18 Cod. 86 (cum scriptura ΓΑΒΑΑ). Syro-hex. affert: . . . 19 Sym. . . 20 Sic Ald., Codd. 22 (sine αὐτοῖς), 36 (idem), 51, 62 (cum παιδέσω, et κατὰ τ. ἐ. αὐτῶν), 68, 86 (cum παιδέσω), 95 (idem), 147 (ut 62), alii. 21 Syro-hex. . . 22 Fortasse lectio integra sonabat: κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν μου παιδέσω αὐτούς. Cf. Hex. ad i Reg. xxiii. 20. 23 Syro-hex. . . In textu pro ἀγαπᾶν νεῖκος Procop. in Cat. Nic. T. I, p. 1662 ἀλοῶν citat. 24 Syro-hex. . . 25 Cod. 86. 26 Syro-hex. . .

- 11. יְהוּדָא יְהוּרָשׁ. Arabit Juda. O' παρασιωπήσομαι 'Ιούδας. 'Α. Θ. ἀλόησει... Σ. ἡρορία...²⁰ Οἱ λοιποὶ ἀροτριάσει 'Ιούδας.²⁷
יְשַׁדְּרֶלָּי. Occabit sibi. O' ἐνισχύσει αὐτῷ. 'Α. confringet. Σ. confregit eum.²³
- 12. קַצְרֵי. Metite. O' τρυγήσατε. Οἱ λοιποὶ θερίσατε.²⁹
וְעַתָּה. Nam tempus est. O' (φῶς) γνώσεως (דַּעַת). Alia exempl. add. ὡς ἔτι (s. ἔστι) καιρός.³⁰
- 13. בְּרִבְרָה. In via tua. O' ἐν τοῖς ἀμαρτήμασί (alia exempl. ἀρμασί³¹) σου.
- 14. יוֹשֵׁד. Vastabitur. O' οἰχήσεται. Alia exempl. ἀφανισθήσεται.³²

- 14. כָּשַׁד שְׁלֵמָן בֵּית אַרְבֵּאל. Ut vastavit Salman Beth-arbel. O' ὡς ἄρχων Σαλαμάν (s. Σαλμάν, s. Σαλμανά, s. Σαλαμα³³) ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ 'Ιεροβοάμ (s. 'Ιεροβιάαλ, s. 'Αρβεήλ³⁴). 'Α. ὡς προνομή ἀπηρτισμένη τοῦ οἴκου τοῦ δικάζοντος (s. δικαζομένου).³⁵ Σ. καθὼς ἠφανίσθη Σαλμάν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ 'Αρβεήλ (Θ. ἐνίδρου).³⁶
- 15. מִפְּנֵי רַעַת רַעְתְּכֶם. Propter malitiam malitiae vestrae. O' ἀπὸ προσώπου ἀδικίας κακιῶν ὑμῶν.³⁷
בְּשַׁחַר נִדְמָה נִדְמָה נִדְמָה מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל. Ad auro-rat excindendo excindetur rex Israelis. O' ὄρθρου (Οἱ λοιποὶ ὡς ὄρθρος³⁸) ἀπερρίφθησαν, ἀπερρίφη βασιλεὺς 'Ισραήλ. 'Α. ἐν ὄρθρῳ κατεσιωπήθη βασιλεὺς 'Ισραήλ.³⁹

CAP. XI.

1. כִּי נַעַר יִשְׂרָאֵל	χι νερ ισραηλ	'Α. ὅτι παῖς 'Ισ-
ραήλ	Σ. ὅτι παῖς 'Ισ-
ραήλ	Οἱ Ο'. διότι νήπιος 'Ισ-
ραήλ	Θ. ὅτι νήπιος 'Ισ-
ραήλ
וְאַהֲבֵהוּ	ουεάβηδύ (sic)	'Α. Θ. καὶ ἠγάπησα
αὐτὸν	Σ. καὶ ἠγαπη-
μένος	Οἱ Ο'. ἐγὼ ἠγάπησα
αὐτὸν	
וּמְצִיָּרוֹ	ουμμεμσραιμ	'Α. καὶ ἀπὸ Αἰγύ-
πτου	Σ. Θ. ἐξ Αἰγύ-
πτου	Οἱ Ο'. καὶ ἐξ Αἰγύ-
πτου	
קָרָאתִי	καραθι	'Α. ἐκάλεσα	Σ. κέκληται	Οἱ Ο'. μετεκάλεσα	Θ. ἐκάλεσα αὐτὸν
לְבָנִי	λαβανι.	'Α. τὸν υἱόν μου.	Σ. υἱός μου.	Οἱ Ο'. τὰ τέκνα αὐτοῦ.	Θ. υἱόν μου. ¹

²⁰ Syro-hex. **ⲉⲗⲟⲩⲟⲩⲛⲟⲩ** **ⲉⲃⲉⲛⲟⲩ**. ²⁷ Cod. 86.
²⁸ Syro-hex. **ⲉⲃⲉⲛⲟⲩ** **ⲉⲃⲉⲛⲟⲩ**, cum scholio: "Con-
 fringet, et confregit eum, sicut glebas (**ⲉⲃⲉⲛⲟⲩ**)"
 Cf. Hex. ad Jessai. xxviii. 24. ³⁰ Idem: **ⲉⲃⲉⲛⲟⲩ**
ⲉⲃⲉⲛⲟⲩ. Sic in textu (praem. καὶ) Codd. 22, 36, 42, alii.
³⁰ Sic Ald., Codd. 22, 36 (cum ἔστι), 51 (idem), 62, alii.
 Hieron.: scientiae, quoniam est tempus. ³¹ Sic Comp.,
 Ald., Codd. III (sine τοῖς), XII, 22, 23, 26 (ut III), alii,
 Hieron., Syro-hex. ³² Sic Codd. 22, 51, 62, 86, alii, et
 Syro-hex. in marg. Est Symmachi, ut videtur. ³³ Prior
 lectio est in Codd. 22 (ante corr.), 23, 36, aliis; altera in
 Comp., Codd. 40, 42, 51, aliis, et Hieron.; tertia in Ald.,
 Codd. 87, 91, aliis. Syro-hex. in textu habet **ⲉⲃⲉⲛⲟⲩ***
 (ut in loco Jud. viii. 5), appicto scholio: * "Mutatio
 nominis (**ⲉⲃⲉⲛⲟⲩ** **ⲉⲃⲉⲛⲟⲩ**, μετανομασία!) Salmanaes (**ⲉⲃⲉⲛⲟⲩ**)
 principis Midianitarum." Idem in marg. notat: "Σαλμανά
 (**ⲉⲃⲉⲛⲟⲩ**). In Hexaplis est Σαλαμά (**ⲉⲃⲉⲛⲟⲩ**), sed Σαλμανά
 (**ⲉⲃⲉⲛⲟⲩ**) in exemplari Eusebiano cum NUN. † CAAMA.

CAAMA. CAAMAN." ³⁴ Prior lectio est in Codd. III,
 22 (ex corr.), 23, 26, aliis, Hieron., et Syro-hex.; posterior
 in Codd. 42, 51, 62, aliis. ³⁵ Syro-hex. **ⲉⲃⲉⲛⲟⲩ**.
 Ad ἀπηρτισμένη cf. Hex. ad Gen. xxxiv. 21. Amos i. 6. ³⁶ Idem: **ⲉⲃⲉⲛⲟⲩ**.
ⲉⲃⲉⲛⲟⲩ. In textu LXXviralis pro ὡς ἄρχων in Codd. 22 (cum καθὼς
 (rasura) ἄρχων), 36, 51, 62, aliis, plenior est lectio: καθὼς
 ἠφανίσθη ὁ ἄρχων. ³⁷ Vocem ἀδικίας reprobant Comp.,
 Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii, Hieron., Syro-hex.
³⁸ S. Cyril. in XII Proph. p. 156 A: Οἱ λοιποὶ πάλιν ἐρμη-
 νεύται, καὶ μὴν καὶ τῶν 'Εβραίων ἢ συγγραφῆ, τὸ, ὡς ὄρθρος
 ἀπερρίφθησαν, εἰρηκῶς ἐναργῶς... τοῖς ἐστιν, ἐν ὀλίγῳ καὶ
 βραχεῖ καὶ κομῆθι συνεσταλμένῳ καιρῷ. ³⁹ Aquilae lec-
 tionem haecenus ignotam testatur Euseb. in Eclog. Pro-
 phet. p. 112.
 CAP. XI. ¹ Lectiones Graecas, in quinque columnas
 distributas, sic exhibet Cod. 86, praemisso titulo: 'Εκ τῶν
 6 G 2

3. תַּגְּלִיתָי. *Ad gradiendum assuefeci.* Ο'. συνε-
πῶδισα. Σ. ἐπαιδαγώγουν. Θ. κατὰ πόδας.²

עַל-בְּרָחִיָּו. *Supra brachia ejus.* Ο'. ἐπὶ τὸν
βραχίονά μου. Οἱ λοιποὶ ἐπὶ τοὺς βραχίονας. .³

4. בְּחַבְלֵי אָדָם. *Funiculus hominis.* Ο'. ἐν δια-
φθορᾷ ἀνθρώπων. Οἱ λοιποὶ ἐν σχοινίοις ἀν-
θρώπων.⁴

אֲמַשְׁבִּים. *Attraxi eos.* Ο'. ἐξέτεινα αὐτούς. Οἱ
λοιποὶ ὅτι εἴλκυσα. .⁵

וְאֶהְיֶה לָהֶם. *Et fui eis.* Ο'. καὶ ἔσομαι (Σ.
ἐνομίσθην. Θ. ἦν⁶) αὐτοῖς.

קָמְרִימִי עַל עַל לְחִיָּהֶם. *Tanquam tollentes jugum*
quod erat super maxillis eorum. Ο'. ὡς βραπί-
ζων ἀνθρώπος ἐπὶ τὰς σιαγόνας αὐτοῦ. Ἄ.
ὡς αἴρων (s. ἐπαίρων) ζυγὸν ἐπὶ τὰς σιαγόνας. . Σ. ὡς
ὁ ἐπιθεὶς ζυγὸν ἐπὶ τὰς σιαγόνας. .⁷

וְאֵט אֶלָּו אֹכְלִי. *Et extendi ad eum (cibum),*

comedendum dedi. Ο'. καὶ ἐπιβλέψομαι πρὸς
αὐτὸν, δυνήσομαι αὐτῷ. Ἄ. καὶ ἔκλυα (s. παρί-
βαλον) πρὸς αὐτὸν βρώματα. Σ. καὶ ἐξέκλυα (s. ἔκλυα)
πρὸς αὐτὸν τροφήν. Θ. καὶ ἔκλυα (s. παρίβαλον) πρὸς
αὐτὸν βρώσων.⁸

5. לֹא יָשׁוּב אֶל-אֶרֶץ מִצְרָיִם. *Non revertetur in*
terram Aegypti. Ο'. κατ'όφκησεν Ἐφραΐμ ἐν
Αἰγύπτῳ. Ὁ Σύρος ὡς Αἴγυπτον ὄφκησαν
τὴν γῆν μου.⁹

לָשׁוּב. Ο'. ἐπιστρέψαι. Σ. μετανοῆσαι.¹⁰

6. יִרְחַל. *Et irruet.* Ο'. καὶ ἠσθένησεν. Ἄ. *et*
irruet. Σ. καὶ τραυματίσει (s. τρώσει).¹¹

וְיִבְלֶתָהּ בְּיָדָיו. *Et conficiet vectes (principes)*
ejus. Ο'. καὶ κατέπαυσεν ἐν ταῖς χερσὶν
αὐτοῦ. Σ. καὶ συντελέσει τοὺς βραχίονας αὐτοῦ.¹²

וְאֶכְלָה מִמוֹעֲצוֹתֵיהֶם. *Et consumet eos, pro-*
pter consilia eorum. Ο'. καὶ φάγονται ἐκ

ἐξῆπλῶν; in fine autem appicto scholio, quod ad Aquilam
solum pertinere videtur: Τούτῳ ἐχρήσατο ὁ Ματθαῖος, ὡς
οὕτως ἔχοντος δηλονότι τοῦ Ἑβραϊκοῦ ὡς καὶ ὁ Ἄ. ἡρμήνευσε.
Euseb. in Eclog. Prophet. p. 112 Aquilae continuat: ὅτι
παῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἡγάγησα αὐτὸν, καὶ ἀπὸ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν
νιόν μου. Syro-hex. affert: **חַבְלֵי חַבְלֵי**.
† **חַבְלֵי**. Quod vero idem Symmacho tribuerit: *eis τὸν*
νιόν μου († **חַבְלֵי חַבְלֵי**), nescio an scribae, **חַבְלֵי** pro
חַבְלֵי exaranti, imputandum sit. (In lectione τῶν Ο' διότι
pro ὅτι tuerunt Comp., Ald., Codd. III, 22, 23, 26, alii;
sed copula ante ἐγὼ casu abesse videtur. Syro-hex. pingit:
— καὶ ἐγὼ ἡγάγησα.)² Syro-hex. † **חַבְלֵי חַבְלֵי**.
† **חַבְלֵי חַבְלֵי**. Ad Theod. cf. Jesai. xli. 2 in LXX et
Syro-hex. Hic autem in lucem proferendus est locus
valde notabilis S. Cyrilli in XII Proph. p. 158 E: *Εἰδέναι*
δὲ ἀναγκαῖον ὅτι τῶν Ἑβραίων ἡ ἔκδοσις, καὶ μὴν καὶ ἡ τῶν ἑτέρων,
οὐκ ἔχει τὸ συνεπώδισα· τεθείκασι δὲ μᾶλλον τὸ γέγονα ὡς τύχηρος
τῷ Ἐφραΐμ. Ubi Commentator aut sensum trium inter-
pretum generaliter expressit, aut, quod verius puto, unius
interpretis versionem totidem verbis posuit. Hunc autem
Symmachum esse, praeter stylum elegantiorum arguit ipsa
versio Hieronymiana (quam ad Symmachianam prae ceteris
conformatam esse saepius observavimus): *Et ego quasi*
nutricius Ephraim. Obstat quidem lectio Syri nostri
indubitata: Σ. ἐπαιδαγώγουν; quam tamen ad alteram Sym-
machi recensionem referre nil vetat.³ Syro-hex. **חַבְלֵי**
† **חַבְלֵי חַבְלֵי**.⁴ Idem: **חַבְלֵי חַבְלֵי**.
Hieron.: “Pro Adam enim Aq. et Sym. et LXX et Theod.

*homines transtulerunt.”*⁶ Syro-hex. **חַבְלֵי חַבְלֵי**
† **חַבְלֵי**. Pro ἐξέτεινα Codd. 22, 36, 51, alii, εἴλκυσα habent.
⁶ Idem: † **חַבְלֵי חַבְלֵי**.⁷ Idem: † **חַבְלֵי חַבְלֵי**.
† **חַבְלֵי חַבְלֵי**. Hieron.: “Quodque sequitur: *Ero eis quasi*
exaltans jugum, pro quo interpretatus est Sym.: *Et puta-*
verunt quod imponerem jugum super maxillam eorum.”
⁸ Syro-hex. † **חַבְלֵי חַבְלֵי**.
† **חַבְלֵי חַבְלֵי**. (Ad
παρίβαλον, quae Middeldorffii est versio, cf. Prov. iv. 20.
v. 1, 13. xxii. 17 in Hebr., LXX et Syro-hex.) Hieron.:
“Hoc est enim quod ait, *declinavi ad eum, ut vesceretur;*
pro quo interpretatus est Sym.: *et declinavi ad eum cibos.”*
⁹ Cod. 86. Scholium esse videtur.¹⁰ Syro-hex. **חַבְלֵי**.
† **חַבְלֵי חַבְלֵי**.¹¹ Hieron.: “Coepit itaque gladius in
civitatibus ejus, sive *irruet*, ut interpretatus est Aq., aut
vulnerabit, ut Sym. transtulit.” Syro-hex. affert: **חַבְלֵי**.
† **חַבְלֵי חַבְלֵי**; ubi Middeld.: “Ἄ. ἔπεσεν ἐπὶ τὴν στρα-
μῆν. Phrasis Syr. explicari potest simili, **חַבְלֵי**
חַבְלֵי, *cecidit in stratum* [ἔπεσεν ἐπὶ τὴν κοίτην], pro,
aegrotus factus est, 1 Macc. i. 6... Circumscriptio Syr.
plane aliena est ab indole Aquilae.” Ab Aquilae indole
non alienum foret *ἐστρωματίσθη*, *stragulis opertus est*, quod
nescio an Syrus per periphrasin transtulerit. Sed in
Hieronimo nihil definitio.¹² Syro-hex. **חַבְלֵי**.
† **חַבְלֵי חַבְלֵי**. Hieron.: “*Et consumet electos ejus, sive*
brachia illius, ut interpretatus est Sym., quod Hebraice
dicitur BADDAU.”

τῶν διαβουλιῶν αὐτῶν. Σ. καταλάβοι διὰ τὰς διαβουλίας αὐτῶν.¹³

7. יְצַמִּי תְלֵחַיִם לְמִשְׁבַּחְתִּי וְלֹא-עַל יִקְרָאָהּ יַחַד. Et rorulus meus adhaeret deflectioni a me; et ad Allissimum vocant (prophetae) eum, sed nemo extollit eum. Ο'. καὶ ὁ λαὸς αὐτοῦ ἐπικρεμάμενος ἐκ τῆς κατοικίας αὐτοῦ· καὶ ὁ θεὸς ἐπὶ τὰ τίμα (alia exempl. ταμεία¹⁴) αὐτοῦ θυμωθήσεται, καὶ οὐ μὴ ὑψώσῃ αὐτόν. 'Α. . ἐπικρεμάμενοι τῇ ἐπιστροφῇ μου, καὶ πρὸς ζυγὸν καλέσει αὐτὸν ἅμα, οὐχ ὑψώσει αὐτούς. Σ. . ἐπικρεμάμενος (s. μετέωρος) εἰς τὸ ἐπιστρέφειν πρὸς με, ζυγὸς δὲ συνατήσῃ αὐτῷ ὁμοῦ, ὅς οἱκ ἀρθήσεται. Θ. . . εἰς ἐπιστροφήν αὐτοῦ, καὶ εἰς ζυγὸν καλέσει αὐτὸν ἅμα, οὐχ ὑψώσει αὐτούς.¹⁵

8. תְּדַמְנֵנִי. Tradamne te. Ο'. ὑπερασιπῶ σου. 'Α. ὄπλω κυκλώσω σε. Σ. ἐκδώσω σε. Θ. ἀφοπλίσω σε.¹⁶

יַחַד. Pariter. Ο'. ἐν τῷ αὐτῷ. Σ. ἐν τούτῳ.¹⁷

יְחַוְּנֵנִי. Misericordiae meae. Ο'. ἡ μεταμέλειά μου. 'Α. Σ. ἡ παράκλησις μου. Θ. τὰ σπλάγχνα τοῦ ἐλέους μου.¹⁸

10. יִלְבְּנוּ. Ο'. πορεύσομαι. 'Α. Σ. Θ. πορεύσονται.¹⁹

יִשְׁאָג. Rugiet. Ο'. ἐρεύξεται. 'Α. ὠρύσονται.²⁰

10. יִיָּחַדוּ. Et trepidabunt. Ο'. καὶ ἐκστήσονται. Σ. καὶ σεισθήσονται (s. προθήσονται).²¹

בְּיָם מִיָּם. Filii a mari (ab occidente). Ο'. τέκνα ὑδάτων. Οἱ λοιποὶ υἱοὶ ἀπὸ θαλάσσης.²²

12 (Hebr. xii. 1). יִבְגְּנֵנִי. Ο'. ἐκύκλωσέ με. 'Α. λος· ἐκύκλωσάν με.²³

יְדֹמֵנִי עִם-יְהוָה. Dominatur cum Deo. Aliter: Libere vagatur a Deo. Ο'. ἔγνω αὐτοὺς (עָגַף) ὁ θεός. 'Α. ἐπικρατῶν. ²⁴

CAP. XII.

1 (Hebr. 2). רָעָה רִיחַ וְרַחַף. Pascit ventum, et persequitur. Ο'. πονηρὸν πνεῦμα ('Α. Σ. ἄνεμον'), ἐδίωξε. 'Α. Σ. ποιμαίνει ἄνεμον, καὶ διώκει.²

בְּרִית. Ο'. διαθήκην. 'Α. Σ. συνθήκην.³

3 (4). רִבְאוֹנוּ. Et robore suo. Ο'. καὶ ἐν κόποις αὐτοῦ. Οἱ λοιποὶ· ἐν ισχύϊ.⁴

יָשַׁח אֶת-יְהוָה. Contendit cum Deo. Ο'. ἐνίσχυσε πρὸς θεόν. 'Α. κατάρθρωσε πρὸς ἄγγελον.⁵

4 (5). וַיִּשָּׁר אֶל-מִלְאָכֵי. Et contendit cum angelo.

¹³ Syro-hex. in continuatione: ⲉⲓⲛⲉⲛⲁⲓⲛⲉⲛⲁⲓⲛⲉⲛⲁⲓ .
¹⁴ Sic Codd. XII (in marg.), 239, et Syro-hex. in textu. Idem in marg.: ἐπὶ τὰ τίμα.
¹⁵ Syro-hex. ⲉⲓⲛⲉⲛⲁⲓⲛⲉⲛⲁⲓⲛⲉⲛⲁⲓ .
¹⁶ Idem: ⲉⲓⲛⲉⲛⲁⲓⲛⲉⲛⲁⲓⲛⲉⲛⲁⲓ .
¹⁷ Idem: ⲉⲓⲛⲉⲛⲁⲓⲛⲉⲛⲁⲓⲛⲉⲛⲁⲓ .
¹⁸ Hieron.: "In eo loco ubi nos et LXX interpretati sumus, protegam te, Israel, in Hebraico scriptum est AMAGGENACH, quod Aq. transtulit, ὄπλω κυκλώσω σε, id est, scuto circumdabo te. Quod cum in bonam partem putaremus intelligi, et significare protectionem, ex editione Symmachii contrarius nobis sensus subjicitur, dicentis, ἐκδώσω σε, id est, tradam te. Ex translatione quoque Theodotionis, non prospera, sed adversa demonstrantur, ἀφοπλίω σε, quod significat, nudabo te, et auferam a te ὄπλον, hoc est, scutum, quo te ante protexeram."
¹⁹ Cod. 86 in marg.: ἐπὶ τούτῳ ἐπὶ τῷ αὐτῷ. Σ. ἐν τούτῳ (sic). Lectio ἐν τούτῳ est in Codd. 22, 36, 51, aliis; ἐπὶ τὸ αὐτὸ in Comp., Codd. 42, 239.
²⁰ Syro-hex. ⲉⲓⲛⲉⲛⲁⲓⲛⲉⲛⲁⲓⲛⲉⲛⲁⲓ .

ⲉⲓⲛⲉⲛⲁⲓⲛⲉⲛⲁⲓⲛⲉⲛⲁⲓ . Ad Theod. cf. Luc. i. 78 in Philox. ¹⁹ Idem: ⲉⲓⲛⲉⲛⲁⲓⲛⲉⲛⲁⲓⲛⲉⲛⲁⲓ . Sic in textu Codd. 95, 185.
²⁰ Idem: ⲉⲓⲛⲉⲛⲁⲓⲛⲉⲛⲁⲓⲛⲉⲛⲁⲓ . ²¹ Idem (sub eodem indice, ut lectio ad ἐρεύξεται referatur): ⲉⲓⲛⲉⲛⲁⲓⲛⲉⲛⲁⲓⲛⲉⲛⲁⲓ . ²² Idem: ⲉⲓⲛⲉⲛⲁⲓⲛⲉⲛⲁⲓⲛⲉⲛⲁⲓ . ²³ Idem in marg. sine nom. ⲉⲓⲛⲉⲛⲁⲓⲛⲉⲛⲁⲓⲛⲉⲛⲁⲓ . ²⁴ Hieron.: "Et posset descendere cum eo (Deo), sive fortis esse cum forte; RAD enim et descensionem et fortitudinem significat, pro quo Aq. transtulit ἐπικρατῶν [ἐπικράτειαν Vallars., notans: "Sic habent rectissime cum Victorii editione Pal. MSS., tametsi nonnihil corrupte scribant ἐπικράτειαν [ἐπικρατῶν?]. Martianeus retinuit vitiosum ἐπικρατῶν"]. Cf. Hex. ad Psal. xlvi. 15. lxvii. 28.

CAP. XII. ¹ Cod. 86, qui ad μάταια perperam refert.
² Syro-hex. ⲉⲓⲛⲉⲛⲁⲓⲛⲉⲛⲁⲓⲛⲉⲛⲁⲓ . ³ Cod. 86.
⁴ Syro-hex. ⲉⲓⲛⲉⲛⲁⲓⲛⲉⲛⲁⲓⲛⲉⲛⲁⲓ . ⁵ Idem: ⲉⲓⲛⲉⲛⲁⲓⲛⲉⲛⲁⲓⲛⲉⲛⲁⲓ . Hieron. Hebraea vertit: Et in fortitudine sua directus est cum angelo; notans: "Et quia directus est cum angelo, propterea εὐθύρατος, quod Hebraice dicitur ISAR, h. e. dirigentis, sive directi, nomen

1. **לְבַעַל וַיִּשָּׂא**. *Et cum reus factus est in Baal.* Ο. και ἔθετο αὐτὰ τῇ Βάαλ. Πάντες οἱ ἱρμυνευται, ἐπλημέλησαν ἐν τῇ Βάαλ, λέγουσιν.³
2. **וַיִּשְׁקֹן יִשְׂרָאֵל עִבְדֵי אֱלֹהִים יִשְׁקֹן**. *Sacrificaturi inter homines vitulos osculentur* (adorent). Ο. θύσατε ἀνθρώπους, μόσχοι γὰρ ἐκλελοίπισι. 'Α. . . μόσχους καταφιλοῦντες.⁴ Σ. θυσιάσατε, ἄνθρωποι μόσχους προσκυνήσατε.⁵ Θ. . . μόσχους προσκυνήσατε.⁶
3. **כְּמִץ יֹבֵיב**. *Sicut gluma quae dispergitur.* Ο. ὡς χροῦς ἀποφυσώμενος (alia exempl. add. λαίλαπι?). Alia exempl. και ὡς ἀράχνη ἀποφυσωμένη λαίλαπι.⁸
- וַיִּכְשֶׁן מִן־הָאֵשׁ**. *Et sicut fumus e fumario.* Ο. και ὡς ἀτμῖς ἀπὸ δακρῶν (alia exempl. ἐκ καπνοδόχης; alia, ἀπὸ ἀκριδῶν⁹). 'Α. και ὡς καπνὸς ἀπὸ καταράκτου. Σ. και ὡς καθαρις ἀπὸ ἀκριδῶν. Θ. και ὡς σκιά τῆς ἀκριδος.¹⁰

Aliter: 'Α. ἀπὸ καταράκτου. Σ. ἀπὸ ὀπῆς. Θ. ἐκ (8. ἀπὸ) καπνοδόχης.¹¹

4. Ο. — ὁ στερεῶν τὸν οὐρανὸν — ὀπίσω αὐτῶν.¹²
6. **וַיִּשְׂבְּעוּ וַיִּשְׂבְּעוּ**. *Cum eos pascere, tum saturati sunt.* Ο. κατὰ τὰς νομάς αὐτῶν, και ἐνεπλήσθησαν. Σ. κατὰ τὴν νομὴν αὐτῶν ἦν ἐπλήσθησαν.¹³
8. **שְׂכֹרֹת**. *Catulis orzata.* Ο. [ἦ] ἀπορουμένη. 'Αλλος ἀτεκνουμένη.¹⁴
9. **בְּעֹרָה**. Ο. βοηθήσει ✕ σοι.¹⁵
11. **וַיִּקְחֵן**. *Et abstuli.* Ο. και ἔσχον. Σ. και ἦρα. Θ. και ἔλαβον.¹⁶
12. **עֲוֹן וְעֲוֹן**. *Involuta est iniquitas Ephraim.* Ο. συστροφήν (alia exempl. συστροφή¹⁷) ἀδικίας 'Εφραϊμ. Θ. ἐνδεδεμένη ἀδικία αὐτοῦ.¹⁸

³ Syro-hex. in marg. **ܘܠܗܘܘܢ ܘܠܗܘܘܢ**.
 ♦ **ܘܠܗܘܘܢ ܘܠܗܘܘܢ**.
 ♦ **ܘܠܗܘܘܢ ܘܠܗܘܘܢ**.
⁴ Cod. 86, conspirante Syro-hex. .
⁵ Hieron.: "Pro eo quod LXX interpretati sunt: *Immolate homines, vituli enim defecerunt*, et nos vertimus: *immolate homines, vitulos adorantes*, Sym. interpretatus est: *immolate, homines vitulos adorent*; ut sit sensus: *immolate, hoc est, sacrificate idolis*, et hucusque distinctio sequatur; rationale animal, *homines, adorent vitulos*, muta animantia." Syro-hex. ad **ܘܠܗܘܘܢ**, *θύσατε*, affert: ♦ **ܘܠܗܘܘܢ**; et deinde: **ܘܠܗܘܘܢ**; quae cum Latinis accurate concinunt, modo **ܘܠܗܘܘܢ** pro imperativo, non pro indicativo, qui error est Middeldorffii, sumatur.
⁶ Syro-hex. **ܘܠܗܘܘܢ**.
⁷ Paulo aliter Cod. 86: Θ. *μόσχους προσκυνήσατε*.
⁸ Sic Codd. 22, 36, alii.
⁹ Sic Codd. 62, 86 (idem in marg. *ὡσπερ χροῦς ἀποφ.*), alii. Cf. Sap. Salom. v. 15, ubi *ἀράχνη* pro *πάχη* legunt Codd. 23, 106, Syro-hex.
¹⁰ Prior lectio est in Codd. III, XII, 22, 23 (cum ἀπὸ), 26, 36, 40 (ut 23), aliis, et S. Cyril.; posterior in Comp., Codd. 62, 86, aliis, et Theodoret. Hieron.: "LXX: *et sicut vapor de locustis*, sive *de lacrymis*, quia in plerisque codd. *ἀκριδῶν*, in aliis *δακρῶν* positum reperimus."
¹¹ Cod. 86. Ad Sym. haeremus in voce *καθαρις*, quae juxta Hesych. est *χρυσοειδῆς ἰχθύς, ἢ ζωφίον λυμαντικὸν σίτου και ἀμπέλου και κήπων*. Etiam Theodotionis lectio (quae in cod. pingitur: και ὡς σκιά τῆς ἀκριδος), contra consensum Syri nostri et Hieron. vix admittenda videtur.
¹² Syro-hex. **ܘܠܗܘܘܢ ܘܠܗܘܘܢ**.
¹³ Cod. 86. Ad Sym. haeremus in voce *καθαρις*, quae juxta Hesych. est *χρυσοειδῆς ἰχθύς, ἢ ζωφίον λυμαντικὸν σίτου και ἀμπέλου και κήπων*. Etiam Theodotionis lectio (quae in cod. pingitur: και ὡς σκιά τῆς ἀκριδος), contra consensum Syri nostri et Hieron. vix admittenda videtur.
¹⁴ Syro-hex. **ܘܠܗܘܘܢ ܘܠܗܘܘܢ**.
¹⁵ Cod. 86. Ad Sym. haeremus in voce *καθαρις*, quae juxta Hesych. est *χρυσοειδῆς ἰχθύς, ἢ ζωφίον λυμαντικὸν σίτου και ἀμπέλου και κήπων*. Etiam Theodotionis lectio (quae in cod. pingitur: και ὡς σκιά τῆς ἀκριδος), contra consensum Syri nostri et Hieron. vix admittenda videtur.
¹⁶ Syro-hex. **ܘܠܗܘܘܢ ܘܠܗܘܘܢ**.
¹⁷ Sic Ald., Codd. 22, 36, alii, Hieron., Syro-hex.
¹⁸ Cod. 86. Nescio an pars lectionis, *ἀδικία αὐτοῦ*, pertineat ad Hebraeum **ܘܠܗܘܘܢ ܘܠܗܘܘܢ**, ubi *ἀδικία* pro *ἀμαρτία* est in Codd. III, 26, 36, aliis.

Ad Aquilam Middeld. scribi jubet **ܘܠܗܘܘܢ ܘܠܗܘܘܢ**, ut Psal. xli. 8. Jerem. xx. 2, 3. Mal. iii. 10 in Syro-hex., repugnante codice. Ad Theod. Syriaeum **ܘܠܗܘܘܢ ܘܠܗܘܘܢ** commutatur cum Graecis *στέγη, στέγος, φάσμα* (Amos viii. 3), *δόκωσις* (Eccles. x. 18); *καπνοδόχη* autem mutuati sumus ex Hieron., qui ait: "Quaerimus autem quare LXX pro *fumario*, quod Theod. transtulit *καπνοδόχην*, *locustas* interpretati sunt. Apud Hebraeos *locusta* et *fumarium* iisdem scribitur literis . . . quod si legatur ARBE, *locusta* dicitur; si OROBBA, *fumarium*; pro quod Aq. *καταράκτην*, Sym. *foramen* interpretati sunt. *Cataractam* autem proprie vocat foramen in pariete fabricatum, per quod fumus egreditur." Syro-hex., cum scholio: "Ea quibus obeli apponuntur, non posita erant in Hexaplis." Hieron.: "*Firmans caelum—post ea*: quae quoniam et in Hebraico non habentur, et a nullo vertuntur interpretum, in antiqua quoque editione LXX non leguntur, obelo praenotanda sunt." Cod. 86.
¹⁴ Idem in marg. sine nom. Quod pro *ἀτεκνουμένη* rependum esse censuit Fischer. in *Clavi Vers. GG.* p. 31, *ἠτεκνουμένη*, est in Cod. 23. Cf. Hex. ad Prov. xvii. 12. Jesai. lix. 11.
¹⁵ Sic Syro-hex. in marg., et sine aster. Codd. 42, 62, 86, alii.
¹⁶ Syro-hex. **ܘܠܗܘܘܢ ܘܠܗܘܘܢ**.
¹⁷ Sic Ald., Codd. 22, 36, alii, Hieron., Syro-hex.
¹⁸ Cod. 86. Nescio an pars lectionis, *ἀδικία αὐτοῦ*, pertineat ad Hebraeum **ܘܠܗܘܘܢ ܘܠܗܘܘܢ**, ubi *ἀδικία* pro *ἀμαρτία* est in Codd. III, 26, 36, aliis.

- 13. לֹא חָכָם. *Non sapiens.* Ο'. δ (alia exempl. οὐ¹⁹) φρόνιμος. 'Α. ἀνόητος. Σ. Θ. οὐ σοφός.²⁰
- 14. אֶפְדָּם. *Liberabo eos.* Ο'. ῥύσομαι (αὐτούς). Σ. ἔρρυσάμην αὐτούς.²¹
 תּוֹת דְּבָרֶיהָ מוֹת. *Ubi (s. ero) pestes tuae, mors?* Ο'. ποῦ ἡ δίκη σου, θάνατε; 'Α. ἔσομαι ῥήματά σου, θάνατε. Σ. ἔσομαι πληγή σου ἐν θανάτῳ. Θ. καὶ ἔσται ἡ δίκη σου ἐν θανάτῳ.²² Ε'. ποῦ οἱ λόγοι σου...²³
- אֶהֱי קַטְבָּה שׂוֹאֵל. *Ubi (s. ero) lues tua, orce?* Ο'. ποῦ τὸ κέντρον (Σ. ἀπάντημα. Θ. πληγή. Ε'. συγκλεισμός²⁴) σου, ἄδη; 'Α. ἔσομαι δηγμοὶ σου, ἄδη. Σ. ἔσομαι ἀκηδία σου ἐν ἄδη. Θ. καὶ πληγή σου ἐν ἄδη.²⁵
- 15. וְשָׁקָה אֹצֵר. *Diripiet thesaurum.* Ο'. αὐτὸς καταξηρανεῖ. Πάντες· συναρπάσει τὸν θησαυρόν.²⁶

CAP. XIV.

- 1. תְּאַשֵּׁם. *Culpaes poenas dabit.* Ο'. ἀφανισθήσεται. Σ. μεταμελήσει.¹
 עַל לִילְיָהֶם. *Infantuli eorum.* Ο'. καὶ τὰ ὑποτίθια αὐτῶν. 'Α. τὰ βρέφη αὐτῶν. Σ. τὰ νήπια αὐτῶν.²

- 3. כָּל-תְּשָׁעוֹן. *Omnem aufer iniquitatem.* Ο'. ὅπως μὴ λάβητε ἀδικίαν. 'Α. πᾶσαν ἄρατε ἀνομίαν. Θ. διαστῆραι ἀδικία.³ 'Ἄλλος· δύνασαι πᾶσαν ἀφελεῖν (s. ἀφαιρεῖν) ἁμαρτίαν.⁴
- 4. וְיָתוֹם יִרְחַם יְשָׁרָבָה. *Quia in te misericordiam consequetur pupillus.* Ο'. δ ἐν σοὶ ἐλεήσει ὀρφανόν. Θ. ὅτι ἐν σοὶ ἐλεηθήσεται ὀρφανός.⁵
- 5. מִשׁוֹבְתָם. *Defectionem eorum.* Ο'. τὰς κατοικίας αὐτῶν. Πάντες· τὰς ἐπιστροφὰς αὐτῶν.⁶
- 8. יַחֲיֵי דָגָן. *Vivificabunt frumentum.* Ο'. ζήσονται καὶ μεθυσθήσονται (alia exempl. — καὶ στηριχθήσονται⁴⁷) σίτῳ.
 וַיִּפְרְחוּ. *Et florebut.* Ο'. καὶ ἐξανθήσει. 'Α. Σ. (καὶ) βλαστήσουσιν.⁸
- 9. אֲנִי כְּבָרוֹשׁ רַעֲנָן. *Ego sum tanquam cupressus viridis.* Ο'. ἐγὼ ὡς ἄρκυθος πυκάζουσα. 'Α. ἐγὼ ὡς ἐλάτῃ εὐθαλής.⁹
- 10. וַיִּכְשְׁלוּ. *Corruent.* Ο'. ἀσθενήσουσιν. 'Α. σκανδαλισθήσονται. Σ. προσκόνουσιν.¹⁰

Cap. XIV. 3. — τὸν θεὸν ὑμῶν⁴¹ χειλέων ἡμῶν, οὐ καὶ ἐντροφήσει ἐν ἀγαθοῖς ἡ καρδία ἡμῶν⁴²

¹⁹ Sic Cod. XII (ex corr.). Syro-hex. لا حـ حـ. ²⁰ Syro-hex. + لا مـ صـ. .i. لا مـ صـ. Paulo aliter Cod. 86: Σ. ἀνόητος. ²¹ Syro-hex. فـ رـ. Idem: .i. لا مـ صـ. ²² Idem: .i. لا مـ صـ. ²³ Hieron. vero: "In eo loco, in quo LXX transtulerunt, ubi est causa tua? et nos diximus, ero mors tua, Sym. interpretatus est, ero plaga tua; Quinta ed. et Aq., ubi sunt sermones tui? quod Hebraice scribitur DABARACH; legentes DABAR, hoc est, verbum, pro DEBER, quod interpretatur mors." ²⁴ Hieron. ²⁵ Idem: "Pro aculeo quoque, quem nos morsum transtulimus, Sym. ἀπάντημα, id est, occursum, Theod. et Quinta ed. plagam et conclusionem interpretati sunt." ²⁶ Syro-hex. tribus interpretibus continuat: .i. لا مـ صـ. .i. لا مـ صـ. .i. لا مـ صـ. Cf. Hex. ad Psal. xc. 6, ad quem locum Agellius, nescio quo auctore, ait: "Alius Graecus auctor [non Sym., qui l. c. συγκύρημα pro ἄρκυ posuit]... daemionum meridianum τὴν ἀκηδίαν, negligentiam et incuriam [potius tristitiam] interpretatur." ²⁷ Syro-hex. لا مـ صـ. Hieron.: "Sym. autem non dixit, pereat,

sed μεταμελήσει, id est, ager penitentiam." ²⁸ Syro-hex. .i. لا مـ صـ. .i. لا مـ صـ. In Cod. 106 τὰ νήπια (sic) superscriptum ab alia manu. ³ Idem: .i. لا مـ صـ. ⁴ Hanc lectionem alteri, ὅπως μὴ λ. ἄ., praemittunt Codd. 22, 36, 51, alii. Utramque enarrat Theodoret.: Ἐἴπατε γάρ, φησί· δύνασαι πᾶσαν ἀφαιρεῖν ἁμαρτίαν· ταύτην γὰρ αὐτῷ τὴν ἱκετηρίαν προσφέροντες, οὐ λήψεσθε μὲν τῆς ἀδικίας τὰ ἐπίχειρα, ἐν ἀπολαύσει δὲ γνήσεσθε παιτοπαδῶν ἀγαθῶν. ⁵ Cod. 86. Idem (ἐλεηθήσεται ὀρφανός) sonant Syriaca: لا مـ صـ. + لا مـ صـ. coll. Matth. v. 7 in versione Pesch. Minus bene Middeld.: Θ. ἐλεήσουσι ὀρφανός. ⁶ Syro-hex. + لا مـ صـ. ⁷ Sic Syro-hex., et sine obelo Comp. (cum στηρισθ.), Ald., Codd. XII (ex corr.), 22, 23, 36, alii, Theodoret. ⁸ Syro-hex. + لا مـ صـ. ⁹ Cod. 86, ubi pro ἐλάτῃ male exaratum ελαία τις. Cf. Hex. ad Psal. ciii. 17. Jesai. xxxvii. 24. lx. 13. ¹⁰ Syro-hex. + لا مـ صـ. ¹¹ Syro-hex. Non vertit Hieron. ¹² Syro-hex. Verba ὠβελισμένα desunt in Hebraeo et LXX, sed habentur in Codd. 49, 62 (cum ψυχῇ pro καρδία), 86 (idem), 130 (cum ὑμῶν), 147 (idem), 239, 311. Cf. Jesai. lv. 2 in LXX.

CAP. XIV. ¹ Hieron.: "Sym. autem non dixit, pereat,

J O E L.

CAPUT I.

1. **כְּפִתּוּיָאֵל**. Ο' τὸν τοῦ Βαθουήλ. Οἱ λοιποὶ
υἱόν.¹
5. **שְׂפֹרִים**. *Ebrii*. Ο' οἱ μεθύοντες — ἐξ οἴνου
αὐτῶν.^{4,2}
6. **וּמַתְלֵעוֹת לְבִיאַ לֹו**. *Et molares leaenae sunt*
ei. Ο' καὶ αἱ μύλαι αὐτοῦ σκύμνου. *Alia*
exempl. καὶ αἱ μύλαι αὐτοῦ ὡς σκύμνου αὐτοῦ.³
 'Α. καὶ μύλαι σκύμνου αὐτῶ. Σ. καὶ αἱ μύλαι ὡς λέοντος.
 Θ. καὶ αἱ μύλαι αὐτοῦ σκύμνου.⁴
8. **כְּבַתּוּלָה**. *Sicut virgo*. Ο' ὑπὲρ νύμφην. "Αλ-
 λος" ὡς παρθένου.⁵
9. **מְשָׁרְתֵי יְהוָה**. *Ministri Jovae*. Ο' οἱ λειτουρ-
 γοῦντες θυσιαστηρίῳ [κυρίου].⁶ Θ. (οἱ λει-
 τουργοῦντες) κυρίῳ.⁷
11. **הִבְיִשׁוּ אֲקָרִים**. *Pudfacti sunt agricolae*. Ο' .
ἐξηράνθησαν (alia exempl. κατησχύνθησαν⁸)

- γεωργοί. 'Α. κατήσχυαν γεωργούς. Σ. κατησχύν-
 θησαν . . Θ. *erubuerunt* . .⁹
11. **כְּרִמִּים**. *Vinitores*. Ο' κτήματα. Σ. κτή-
 τορες.¹⁰
- קְצִיר**. *Messis*. Ο' τρυγητός. "Αλλος" θε-
 ρισμός.¹¹
12. **הִבִּישׁ שִׂשׁוֹן**. *Exaruit gaudium*. Ο' ἥσχυναν
(alia exempl. κατήσχυναν¹²) χαράν.
13. **מְזִבָּה**. Ο' θυσιαστηρίῳ. 'Α. ὁμοίως τοῖς Ο' .¹³
14. **עֲצֵרָה**. *Concionem populi*. Ο' θεραπείαν. 'Α.
diem collectae. Σ. σύνοδον.¹⁴
- כָּל יִשְׁבֵי**. Ο' πάντας κατοικοῦντας. Σ. πάντας . .
 Θ. πάντες . .¹⁵
- אֶל-יְהוָה**. Ο' πρὸς κύριον — ἐκτενῶς .¹⁶
15. **אֵי-יָדֵי**. *Eheu diei!* Ο' οἴμοι, οἴμοι, οἴμοι
εἰς ἡμέραν. Σ. ὃ τῆς ἡμέρας.¹⁷

CAP. I. ¹ Syro-hex. **ⲕⲁⲓ ⲁⲓⲛⲁ ⲕⲁⲓⲁ**. ² Obelus
 est in Syro-hex. Hieron.: " *Expergiscimini, qui ebrii*
estis, nequaquam vino, ut in solis LXX continetur, sed
omni perturbatione vitiorum." ³ Sic Comp. (sine αὐτοῦ
 posteriore), Ald. (sine αὐτοῦ priore), Codd. 22, 36, alii.
 Hieron.: *et molares ejus ut catuli leonis*. Syro-hex.: *καὶ*
αἱ μ. σκύμνου αὐτοῦ, quae lectio est in Codd. 23, 91, 153.
⁴ Syro-hex. **ⲁⲓⲛⲁ ⲕⲁⲓⲁ ⲕⲁⲓⲁ**. **ⲁⲓⲛⲁ ⲕⲁⲓⲁ ⲕⲁⲓⲁ**.
⁵ Cod. 86 in marg. ⁶ Insititium κυρίου reprobant Codd. II, III, 22,
 23, 26, alii, et Syro-hex. ⁷ Cod. 86. Syro-hex. in
 marg. sine nom. **ⲕⲁⲓⲁⲓⲁ**. ⁸ Sic Codd. 22, 36, 51,
 alii. ⁹ Syro-hex. **ⲁⲓⲛⲁ ⲕⲁⲓⲁ ⲕⲁⲓⲁ**. **ⲁⲓⲛⲁ ⲕⲁⲓⲁ ⲕⲁⲓⲁ**.
¹⁰ Cod. 86, teste Parsonsis. Waltonus sine
 nom. affert, et sic Syro-hex. in marg. (فتنا). ¹¹ Cod.

86 in marg. sine nom. ¹² Sic Codd. 22, 36, 42, alii.
 Cod. 86 in textu: *κατήσχυαν*, superscripto λ; in marg.
 autem: ἥσχυναν. ¹³ Syro-hex. ¹⁴ Hieron.: " *Pro*
coetu in Hebraico legitur ASARA, quod Sym. symodum, Aq.
diem collectae [fort. *πατήγυρον*, coll. Amos v. 21 in Hebr. et
 LXX; vix, quod Drusius tentat, *ἡμέραν συλλογῆς*] inter-
 pretatus est." Syro-hex. affert: **ⲕⲁⲓⲁ ⲕⲁⲓⲁ**. ¹⁵ Syro-
 hex. **ⲕⲁⲓⲁ ⲕⲁⲓⲁ**. ¹⁶ Idem, cum
 scholio char. med.: Θ. ὁμοίως τὸν ὀβελισκὸν εἶπεν ὡς οἱ Ο'
 (ⲕⲁⲓⲁ ⲕⲁⲓⲁ ⲕⲁⲓⲁ ⲕⲁⲓⲁ ⲕⲁⲓⲁ ⲕⲁⲓⲁ ⲕⲁⲓⲁ ⲕⲁⲓⲁ ⲕⲁⲓⲁ).
 " *Ni fallor, Syrus vel Theodotionem omisisse hoc ἐκτενῶς*
voluit indicare."—*Middell*. Nobis quidem plane con-
 trarium inui videtur, ut ὀβελισκὸς hic pro voce obelo
signata ponatur. ¹⁷ Syro-hex. **ⲕⲁⲓⲁ ⲕⲁⲓⲁ ⲕⲁⲓⲁ**.
 ⲕⲁⲓⲁ ⲕⲁⲓⲁ ⲕⲁⲓⲁ

- 10. לְפָנָיו. O'. πρὸ προσώπου αὐτοῦ (alia exempl. αὐτῶν¹²). Θ. . αὐτοῦ.¹³
- 11. כִּי עֲשֵׂה עִשָּׂה דְבָרוֹ. Nam fortis est qui exsequitur verbum ejus. O'. ὅτι ἰσχυρὰ ἔργα λόγων αὐτοῦ. Σ. ὅτι ἰσχυροὶ οἱ ποιῶντες τὸν λόγον αὐτοῦ.¹⁴
וְנֹרָא. Et terribilis. O'. ἐπιφανής. Alia exempl. μεγάλη καὶ ἐπιφανής.¹⁵ Σ. καὶ ἐπίφοβος.¹⁶
וּמִי יִכְלֶנּוּ. Et quis sustinebit eum? O'. καὶ τίς ἔσται ἱκανὸς αὐτῇ; 'A. Θ. (καὶ τίς) ἰπομενεὶ αὐτήν;¹⁷
- 13. וְנָחָם. Quemque penitet. O'. καὶ μετανοῶν. 'A. Σ. καὶ παρακαλούμενος.¹⁸
- 14. וְנָחָם. Et penitebit eum. O'. καὶ μετανοήσει. 'A. καὶ παρακληθήσεται.¹⁹
מִנְחָה. Fertum. O'. [καὶ] θυσίαν. 'A. Σ. δᾶρον. Θ. ὡς οἱ O'.²⁰
- 15. שׁוֹפָר. O'. σάλπιγγι. Πάντες οἱ λοιποὶ κερὰ τήν.²¹
- 16. מִחוּרָיו. E conclavi suo. O'. ἐκ τοῦ κοιτῶνος (alia exempl. νυμφῶνος²²) αὐτοῦ.
- 17. הָאוֹלָם. Vestibulum. O'. τῆς κρηπίδος. 'A. τοῦ προδόμου. Σ. τοῦ προφυλαίου (s. προτύλου). Θ. οὐλάμ.²³

- 18. וְיִקְנָא. Et zelo afficietur. O'. καὶ ἐζήλωσε. Θ. καὶ ζηλώσει.²⁴
וְרָחַמַל. Et parcet. O'. καὶ ἐφέισατο. Θ. καὶ φείσεται.²⁵
- 20. וְהִדְחִיתִי. Et expellam eum. O'. καὶ ἐξώσω (Σ. ἐξόισω²⁶) αὐτόν.
- 22. נְאֻחַת. Pasqua. O'. τὰ πεδία. Σ. ἡ νομή.²⁷
- 23. אֶת-הַפְּרִימָה. Pluviam primam. O'. τὰ βρώματα. Σ. τὸν ὑποδεικνύοντα.²⁸
- 26. וְאִכְלֵתֶם אֹכֶל. Et comedetis comedendo. O'. καὶ φάγεσθε ἐσθίοντες (alia exempl. βρώσει²⁹).
- 28 (Hebr. iii. 1). וְשָׁפַדְתִּי. Effundam. O'. καὶ ἐκχεῶ. Πάντες ἐκχεῶ.³⁰
וְהִתְרוּחִי. Spiritum meum. O'. ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου. 'A. Σ. τὸ πνεῦμά μου.³¹
- 32 (iii. 5). פְּלִיטָה. Residuum fuga elapsum. O'. ἀνασωζόμενος. Σ. ὁ ἐκφεύγων.³²
וּבְשָׂרֵיכֶם יִהְיֶה יְהוָה אֱשֶׁר יְהוָה לָרְנָה. Et inter superstitios, quos Jova vocaverit. O'. καὶ εὐαγγελιζόμενοι (alia exempl. εὐαγγελιζόμενος³³) οὗς κύριος προσκέκληται. 'A. Θ. καὶ ἐν τοῖς καταλειμμένοις οὗς κύριος καλέσει.³⁴

Cap. II. 12. — ὁ θεὸς ὑμῶν 4. 27. — ἔτι πᾶς 4 ὁ λαὸς μου.³⁶

12 Sic Codd. III, XII, 42, 49, alii, et Syro-hex. 13 Syro-hex. 14 Idem: **וְהָיָה כְּשֶׁבַח אֱלֹהֵינוּ וְהָיָה כְּשֶׁבַח אֱלֹהֵינוּ**. Sic Comp., Codd. II, 22, 23, 26, alii, Hieron., Syro-hex. 15 Sic Comp., Codd. II, 22, 23, 26, alii, Hieron., Syro-hex. 16 Syro-hex. **וְהָיָה כְּשֶׁבַח אֱלֹהֵינוּ**. Cf. Hex. ad Mal. i. 14. 17 Idem: **וְהָיָה כְּשֶׁבַח אֱלֹהֵינוּ**. Cf. Hex. ad Jon. iv. 2. 18 Idem: **וְהָיָה כְּשֶׁבַח אֱלֹהֵינוּ**. Cf. Hex. ad Ezech. xlv. 19. 19 Idem: **וְהָיָה כְּשֶׁבַח אֱלֹהֵינוּ**. 20 Idem: **וְהָיָה כְּשֶׁבַח אֱלֹהֵינוּ**. (In textu copulam reprobant Codd. II, III, 22, 23, 36, alii, Hieron., Syro-hex.) 21 Idem: **וְהָיָה כְּשֶׁבַח אֱלֹהֵינוּ**. 22 Sic Codd. XII (in textu), 42, 86 (in marg.). 23 Hieron.: "Pro vestibulo LXX crepidinam interpretati sunt, Sym. προτύλιον [MSS. Παλάτ. πρότυλον], Aq. πρόδρομον; Theod. ipsum verbum Hebraice posuit, ULAM." Cf. Hex. ad Ezech. viii. 16. Deteriores lectiones secutus est Syrus noster, qui affert: 'A. τοῦ περιδρόμου (Πρόδρομος). Cf. Hex. ad Ezech. xlv. 19). Σ. τοῦ προσώπου (Πρόσωπον). Θ. οὐλάμ (Πρόδρομος). 24 Syro-hex. **וְהָיָה כְּשֶׁבַח אֱלֹהֵינוּ**. 25 Idem: **וְהָיָה כְּשֶׁבַח אֱלֹהֵינוּ**. 26 Cod. 86, qui in textu ἐκβαλῶ habet.

Lectio ἐξόισω est in Codd. XII (ante corr.), 49, 147, 153. Hieron.: et educam eum. 27 Cod. 86. 28 Idem. Cf. Hex. ad Exod. xxiv. 12. Jesai. xxx. 20 (in Auctariorum). 29 Sic Comp., Cod. 40. Est alius, ut videtur, interpretis. Cf. Lev. xix. 7 in LXX. 30 Hieron.: "Verbum quoque effusionis, quod Hebraice dicitur ESRHOCH, et omnes similiter transtulerunt, ostendit muneris largitatem." 31 Syro-hex. **וְהָיָה כְּשֶׁבַח אֱלֹהֵינוּ**. 32 Hieron.: "In eo loco in quo nos posuimus salvatio, sive salvatus, et in Hebraico scriptum est PHALETA, Sym. transtulit, qui fugerit." Cf. Hex. ad Ezech. vii. 16. 33 Sic Comp., Ald., Codd. 23, 62, alii, Hieron., Syro-hex. 34 Syro-hex. **וְהָיָה כְּשֶׁבַח אֱלֹהֵינוּ**. Cf. Hex. ad Obad. 18. 35 Syro-hex., eum notula char. med.: "Hic obelus non erat in Hexaplis (ἔτι πᾶς ὁ λαὸς μου)." 36 Idem, qui notat: "— Neque hic positus erat in Hexaplis." Vocula πᾶς non habetur nisi in Comp., Codd. III, XII, 26, 49, aliis.

CAP. III (Hebr. iv).

- 2. יהוֹרְדָתַיִם. *Et deducam eas.* O'. και κατάξω αὐτά. Aliter: O'. και καταδιώξω αὐτά. 'A. Σ. Θ. και κατάξω. ¹
- 3. וְהָיָה יְעֶמֶק הַיַּרְדֵּן וְהַגְּרֵל וְהַגְּרֵל וְהַגְּרֵל וְהַגְּרֵל. *Et de populo meo jecerunt sortem, et dederunt puerum pro meretrice.* O'. και ἐπὶ τὸν λαόν μου ἔβαλον κλήρους, και ἔδωκαν τὰ παιδάρια πόρναις. 'A. και περί τοῦ λαοῦ μου ἔν διεμέριζον ἔν κλήρω, και ἐδίδον κοράσιον ἀπὶ πόρνης. ³
- 4. וְגַם מָה-אֶתֶם לִי. *Et profecto quid vos ad me?* O'. και τί ὑμεῖς (alia exempl. και ὑμεῖς⁴) ἔμοί; 'A. και (s. καίγε) τί ὑμεῖς ἔμοί; Σ. ἀλλὰ και τί ὑμεῖς ἔμοί; Θ. και (s. καίγε) ἔτι ὑμεῖς ἔμοί;⁵
- 5. גְּלִילוֹת. *Regiones.* O'. Γαλιλαία. 'A. θίνες. Σ. ὄρια. ⁶
- 7. בְּרֹאשָׁכֶם. O'. εἰς κεφαλὰς ὑμῶν. Aliter: O'. εἰς κεφαλῆν ὑμῶν. Θ. εἰς κεφαλὰς ὑμῶν. Σ. ὡς οἱ O'.⁷

- 8. שַׁבְּאִים. *Sabaeis.* O'. εἰς αἰχμαλωσίαν. 'A. Σ. Θ. τοῖς Σαβαείμ.⁸
- 10. הַחֲלִיבִים. *Debilis.* O'. ὁ ἀδύνατος. Aliter: O'. ὁ δυνατός. 'A. ὁ ἀδύνατος. Σ. Θ. ὡς οἱ O'.⁹
- 14. הַמְּנִיִּים הַמְּנִיִּים. *Turbae, turbae populorum.* O'. ἦχοι ἐξήχησαν. 'A. Σ. συναγωγαί, συναγωγαί. Θ. πλήθη, πλήθη.¹⁰
- 15. בְּעֵמֶק הַחֲרָצִי. *In valle decisi (judicii).* O'. ἐν τῇ κοιλάδι τῆς δίκης ('A. Σ. E'. τῆς συντομῆς. Θ. τῆς κρίσεως¹¹).
- 18. אֶת-נַחַל הַשִּׁטִּים. *Vallem Sittim (acaciarum).* O'. τὸν χεიმάρρον τῶν σχοίνων ('A. Σ. Θ. τῶν ἀκανθῶν¹²). Σ. τὴν κοιλάδα τῶν ἀκανθῶν.¹³
- 19. מִיַּד בְּנֵי יְהוּדָה אֶשְׁרֶפְנָה דָם-נַקְיָא. *Propter injuriam illatam filiis Judae, eo quod fuderunt sanguinem innocentem.* O'. ἐξ ἀδικιῶν υἱῶν 'Ιουδα, ἀνθ' ὧν ἐξέχεαν αἷμα δίκαιον. Σ. διὰ τὴν ἀδικίαν τῆν εἰς υἱὸς 'Ιουδα, τοῦ αἵματος τοῦ ἀθῶου ὃ ἐξέχεαν.¹⁴

Cap. III. 16. και ἐνισχύσει — κύριος 4 τοὺς υἱοὺς 'Ισραήλ.¹⁵

CAP. III. ¹ Syro-hex. in textu: *לִי אֶתְּמַרְוּ*, in vitis libris Graecis; in marg. autem: *לִי אֶתְּמַרְוּ*. ² Nobil. Cf. ad v. 14. ³ Syro-hex. *וְהָיָה יְעֶמֶק הַיַּרְדֵּן וְהַגְּרֵל וְהַגְּרֵל וְהַגְּרֵל*. ⁴ Sic Ald., Codd. III, XII (ex corr.), 68, alii, et Syro-hex. Alia lectio, *και τί ἔμοι και ὑμῖν*, est in Comp. (cum καίγε τί), 22, 36, aliis. ⁵ Syro-hex. *וְגַם מָה-אֶתֶם לִי*. ⁶ Hieron.: "Pro Galilaea in Hebraeo scriptum est GALILOTH, quod Aq. θίνας, Sym. terminos transtulit." Cf. Hex. ad Jos. xxii. 10. Ezech. xlvii. 8. ⁷ Syro-hex. Etiam Cod. XII in marg.: OI O'. κεφαλῆν. ⁸ Syro-hex. *וְהָיָה יְעֶמֶק הַיַּרְדֵּן וְהַגְּרֵל וְהַגְּרֵל וְהַגְּרֵל*. Hieron.: "Verbum Hebraicum SABAIM, quod Aq. et Sym. ita ut scriptum est transtulerunt, LXX captivitatē interpretati sunt, quod melius captivos significat." ⁹ Syro-hex. in textu: *וְגַם מָה-אֶתֶם לִי*; in marg. autem: *וְגַם מָה-אֶתֶם לִי*. Montef. e Cod. Jes. affert: 'A. O'. ὁ ἀδύνατος. In textu pro δυνατός praeter Syrum nostrum stant Codd. XII (ex corr.), 86, Hieron. ¹⁰ Syro-hex. *וְהָיָה יְעֶמֶק הַיַּרְדֵּן וְהַגְּרֵל וְהַגְּרֵל וְהַגְּרֵל*. (Vox

commutatutur cum Graecis συναγωγή, συστροφή, σύστημα, σύνδοδος, alii; nunquam, ni fallor, cum ὄχλος (ὄχλος), quod Middeldorpfio placuit.) ¹¹ Hieron.: "Rursum ubi nos diximus *in valle concisionis*, sequentes translationem Aquilae et Symmachi et Quintae ed., LXX et Theod. τῆς δίκης et τῆς κρίσεως, id est, *causae et iudicii* transtulerunt; pro quo in Hebraico est HARUS." Ad Aquilam cf. Hex. ad Jesai. xxviii. 22. Syro-hex. ad δίκης in posteriore loco affert: 'A. Σ. Θ. *iudicii celeris* (ἡσυχία), quod Graece verti potest, τῆς κρίσεως τῆς συντόμου (cf. Prov. xiii. 23. xxiii. 28 in Syro-hex.), quae locutio duas versiones non male repraesentat. ¹² Syro-hex. *וְהָיָה יְעֶמֶק הַיַּרְדֵּן וְהַגְּרֵל וְהַגְּרֵל וְהַגְּרֵל*. ¹³ Hieron.: "Pro torrente *funiculorum*, sive *spinarum*, Sym. interpretatus est, *vallem spinarum*." Cf. Hex. ad Mich. vi. 5. ¹⁴ Syro-hex. *וְהָיָה יְעֶמֶק הַיַּרְדֵּן וְהַגְּרֵל וְהַגְּרֵל וְהַגְּרֵל*. Perperam Middeld.: *ὑπὲρ τῆς ἀδικίας τῆς τῶν υἱῶν (οἱ υἱοὶ) 'Ιουδα*. Hieron. Hebraea vertit: *pro eo quod inique egerunt in filios Judae*. ¹⁵ Syro-hex., qui notat: "— Hic obelus non erat in Hexaplis." Sic sine obelo Codd. XII, 23, 26, 36, alii.

A M O S.

CAPUT I.

1. **בְּרִדִים**. *Inter pecuarios.* O'. ἐν Ἀκκαρείμ.
Alia exempl. ἐν Καραθιαρείμ.¹ Ἀ. ἐν ποιμνιο-
τρόφοις. Σ. Ε'. ἐν τοῖς ποιμέσιν. Θ. ἐν νοκε-
δείμ.²

עַל-יְשָׁרָאֵל. O'. ὑπὲρ (s. ἐπί, s. περὶ) Ἱερουσα-
λήμ. Πάντες· περὶ Ἰσραήλ.³

2. **וְיִשְׁאָג**. *Rugiet.* O'. ἐφθέγγετο. Ἀ. Σ. βρυχή-
σεται. Θ. ἐρέξεται.⁴

וְיִאָבְלוּ. *Et lugebunt.* O'. καὶ ἐπένθησαν. Ἀ.
Σ. καὶ πενθήσουσιν.⁵

הֲרֹעִים. *Pastorum.* O'. τῶν ποιμένων. Ἀ.
[προβάτων] νομέων.⁶

3. **עַל**. *Propter.* O'. ἐπί. Alia exempl. *διὰ*.⁷

לֹא אֶחְיֶינָהּ. *Non revocabo ea* (quae decrevi).
O'. οὐκ ἀποστραφήσομαι αὐτὴν (alia exempl.
αὐτήν⁸). Σ. οὐ προσδέξομαι.⁹

עַל-דְּשִׁחַתְתֵּם אֶת-הַבְּרֹחַל בְּרִצְוֹתַי שִׁשְׁלֵעַ. *Propte-
rea quod triturerunt tribulis ferreis Gilead.*
O'. ἀνθ' ὧν ἔπριζον πρίοσι σιδηροῖς τὰς ἐν
γαστρὶ ἐχούσας τῶν ἐν Γαλαάδ. Ἀ. ἡλώων
ἐν ἀμάξαις.¹⁰ Σ. ἀνθ' ὧν (s. καθὼς) ἡλόησαν
τροχοῖς σιδηροῖς τὴν Γαλαάδ.¹¹ Θ. ἄξοσι (s.
τροχοῖς) σιδηροῖς.¹²

4. **אֶרְמְנוֹתַי**. *Palatia.* O'. τὰ θεμέλια. Ἀ. Σ.
βάρεις. Θ. τὰς αὐλάς.¹³

CAP. I. ¹ Sic Ald., Codd. 22, 36, 42, alii, et (cum -ριμ) Cod. 86 in marg. ² Hieron.: "In eo autem loco ubi LXX transtulerunt, in Accarim, Theod. ipsum verbum Hebraicum posuit, in nocedim, quod Aq. vertit ἐν ποιμνιο-τρόφοις, id est, in pastoralibus, Sym. et Quinta ed. ἐν τοῖς ποιμέσιν, id est, in pastoribus." Consentit Syro-hex., qui affert: **וְיִשְׁאָג** **וְיִאָבְלוּ**. S. Cyril. in XII Proph. p. 247 E: Ἰστέον δέ, ὅτι τὴν τοιάνδε λέξιν, ἦτοι τὸ ἐν Ἀκκαρείμ, οὐκ οἶδεν ὅπως τῶν Ἑβραίων ἢ ἔκδοσις· μόνον γὰρ εἰρήκασι τὸ, λόγοι Ἄμώς ἐκ Θεοκῆ. Οἱ γε μὴν ἕτεροι τῶν ἐρμηνευτῶν ἀντὶ τοῦ, ἐν Ἀκκαρείμ, θεθείκασιν, ἐν τοῖς κτηνοτρόφοις. Cf. Hex. ad 4 Reg. iii. 4. ³ Syro-hex. **וְיִשְׁאָג** **וְיִאָבְלוּ**. Hieron.: "Sciendumque hunc prophetam non pro Jerusalem, quod in Hebraeum penitus non habetur, sed super Israel... prophetasse: quod quidem et Aq. et Sym. et Theod. similiter transtulerunt." ⁴ Syro-hex. **וְיִשְׁאָג** **וְיִאָבְלוּ**. S. Cyril. ibid. p. 252 D: ἀντὶ δὲ τοῦ ἐφθέγγετο, τίθει τῶν Ἑβραίων ἢ ἔκδοσις, ὠρύσατο, ἦτοι ἐβρυχίσαστο, τὸν τῶν λέοντων νόμον. ⁵ Syro-hex. **וְיִאָבְלוּ**. ⁶ Cod. 86, ubi delendum videtur προ-

βάτων. Cf. Hex. ad Jesai. lvi. 11. Mich. v. 5. ⁷ Syro-hex. in marg. **עַל**. ⁸ Sic Codd. 22, 36, 51, alii, et Syro-hex., cum scholio in marg.: "Non avertam faciem meam ab ea." Theodoret. enarrat: ἀντὶ τοῦ, οὐκέτι μακροθυμήσω, οὐδὲ ἀποστρέψω τὸ πρόσωπόν μου ἀπὸ τῶν ἀμαρτιῶν ὑμῶν. S. Cyril. vero clausulam per interrogationem efferre videtur: *nonne revocabo eam?* ⁹ Cod. 86. ¹⁰ Syro-hex. **וְיִאָבְלוּ** **וְיִשְׁאָג**. (Syr. **וְיִשְׁאָג** commutatur cum ἀμαξα Jesai. xxviii. 27. xli. 15; cum τροχὸς Jesai. xvii. 13; cum τρίβαλος 2 Reg. xii. 31. In nostro loco, tacente Walton, Parsons. e Cod. 86 exscripsit: Ἀ, ἐν προχοῖς (sic) ἢ τρίβαλοις.) ¹¹ Theodoret.: Τοῦτο σαφέστερον ὁ Σύμ. ἔδιδασκεν, εἰρηκῶς· ἀνθ' ὧν (καθὼς Nobil. et Regius unus apud Montef.)—Γαλαάδ· τὴν αὐτὴν δὲ διάνοιαν καὶ ὁ Ἄκ. καὶ ὁ Θεοδ. θεθείκασιν. ¹² Syro-hex. **וְיִאָבְלוּ**. Cf. Ceriani ad Exod. xiv. 25. Hieron.: "Pro tribulis, quae Hebraice appellantur *arsoth*, et a Theodotione translata sunt *rotae ferreae*, quae nos *plaustra ferrea* interpretati sumus, LXX transtulerunt *serris ferreis*." ¹³ Syro-hex. **וְיִאָבְלוּ** **וְיִשְׁאָג**. Cf. ad vv. 10,

5. **בְּרִיחַ**. *Vectem*. Ο. μοχλούς. 'Α. Σ. Θ. μοχλόν.¹⁴
וְנָא. Ο. Θ. 'Ων. 'Α. άνωφελούς. Σ. Ε'. άδι-
 κίας.¹⁵
וְתֹכַח מִבֵּית עֵדֶן. *Et tenentem sceptrum*
e domo Eden. Ο. και κατακόψω φυλήν έξ
 άνδρών Χαρράν. Σ. και τόν κατέχοντα (s. κρα-
 τούττα) ράβδον έξ οίκου 'Εδέν. Θ. και τόν κατέχοντα
 (s. κρατούττα) σκήπτρον έν οίκω τρυφής.¹⁶
קִירָה. *Kiram*. Ο. έπίκλητος. 'Α. Κυρήνη.¹⁷
 6. **גְּלוּת שְׁלֵמָה**. *Captivitate integrum*. Ο. αϊχμα-
 λωσίαν του Σαλωμών. 'Α. αϊχμαλωσίαν άπηρ-
 τισμένην (s. άναπεπληρωμένην). Σ. Θ. αϊχμα-
 λωσίαν τελείαν.¹⁸
לְאִדּוּם. *Idumaeis*. Ο. είς τήν 'Ιδουμαϊαν. Θ.
 γήν 'Εδώμ.¹⁹
 8. **וְתֹכַח בְּשָׂבַע**. Ο. και έξαρθήσεται φυλή. Οι
 λοιποί: και τόν κατέχοντα (s. κρατούττα) ράβδον.²⁰
פְּשִׁלְשֵׁתִים. Ο. τών άλλοφύλων. Σ. (τών) Φυ-
 λιστιαίων.²¹
 9. **לֹא אֶשְׁפָּכֶנּוּ**. Ο. ούκ άποστραφήσομαι αύτήν
 ('Α. Σ. ώς οι Ο'. Θ. αύτόν²²).

9. **בְּרִיחַ**. Ο. διαθήκης. 'Α. Σ. συνθηκών. Θ. ώς
 οι Ο'.²³
 10. **אֶרְמִיָּהוּ**. Ο. τὰ θεμέλια (Οί λοιποί βάρεις²⁴)
 αύτής.
 11. **וְשָׁחַת רַחֲמָיו**. *Et perdidit* (abjecit) *miserico-*
diam suam. Ο. και έλυμήνατο μητέρα (alia
 exempl. μήτραν²⁵) έπί γής. 'Α. (και) διέ-
 φθειρε σπλάγχχνα αύτου. Σ. (και) διέφθειρε
 σπλάγχχνα ίδια.²⁶ Aliter: 'Α. Θ. σπλάγχχνα
 αύτου. Σ. έντερα αύτου.²⁷
וַיִּזְרַח לְעַד אֶפְסוֹ. *Et dilaniavit in perpetuum*
ira ejus. Ο. και ήρπασεν είς μαρτύριον φρί-
 κην αύτου. 'Α. και ήγρευσεν (s. έθήρευσεν) είς τούς
 αιώνας έν όργή αύτου.²⁸ Σ. και ήγρευσεν αιώνας
 έν όργή αύτου.²⁹ Θ. και ήγρευσεν είς μακρόν τόν
 θυμόν αύτου.³⁰
וַיַּעְבֵּרְתָּ שַׁמְרָה. *Et indignationem suam*
retinuit in aeternum. Ο. και τὸ όρμημα αυ-
 του έφύλαξεν είς νίκος. 'Α. και άνυπερθεσίαν
 αύτου. . . Σ. και τήν μήνιν αύτου έφύλαξεν
 έως τέλους. Θ. Σ'. και τήν όργήν αύτου διε-
 τήρησεν είς τέλος.³¹

12. Cap. ii. 5. (Pro βάρεις Nostro longe usitatus est
 ھھه، e. g. Psal. xlv. 9. xlvii. 4.)¹⁴ Syro-hex. ھھه. /.
 ھھه. 1. Hieron.: "Campum autem *idoli*, quod
 Hebraice dicitur AVEN, et LXX et Theod. interpretati
 sunt 'Ων, Sym. et Quinta ed. transtulerunt *iniquitatem*,
 Aq. άνωφελούς, id est, *inutilem*." Cod. 86 affert: 'Α. άνω-
 φελούς. Σ. άδικίας. S. Cyril. in XII Proph. p. 255 D: έν
 γή και πεδίω 'Ων, ήτοι τών ματαίων, δ έστιν είδώλων' ούτω γάρ
 ήρμήνευσαν οι λοιποί.¹⁵ Syro-hex. ھھه. /.
 ھھه. Hieron.: "In eo quoque loco ubi nos dixi-
 mus, *de domo voluptatis*, quod Hebraice dicitur MEBBETH
 EDEN, et omnes similiter transtulerunt, LXX interpretati
 sunt, *ex viris Charran*." Unde Montef. post Drusium
 edidit: Πάντες' έξ οίκου 'Εδέν.¹⁷ Cod. 86. (Fortasse
 Aquila scripsit *Kyrhnhede*, ut in loco parallelo 4 Reg. xvi. 9.
 Cf. nos in *Otio Norvici*. p. 2.) Falsus est S. Cyril. in XII
 Proph. p. 255 E: 'Ιστέον γάρ ότι τών 'Εβραίων ή έκδοσις άντι
 του λαός Συρίας, Κυρήνης φησίν' άποικοι γάρ Κυρηναίωσ οι Σύροι.
¹⁸ Hieron.: "Pro *captivitate perfecta* LXX *captivitate*
Salomonis interpretati sunt. . . Denique Aq. άπηρτισμένην
 transtulit, et άναπεπληρωμένην; Sym. et Theod. τελείαν."
 Cod. 86 affert: θ. αϊχμαλωσίαν τελείαν. Syro-hex. tum hic,

tum ad v. 9: 'Α. άπηρτισμένην (ھھه). Σ. Θ. τελείαν
 (ھھه). S. Cyril. *ibid.* p. 256 C: ώς ούτε τών 'Εβραίων
 ή έκδοσις, ούτε μὴν ή τών έτέρων μέμνηται του Σαλωμών' άλλ'
 είρήκασιν 'Εβραίοι μὲν, ένεκεν του αϊχμαλωτεύσαι αυτούς αϊχμα-
 λωσίαν' οι δέ λοιποι προσέθεσαν άντι του Σαλωμών, άπηρτισμένην,
 ήτοι τελείαν.¹⁹ Syro-hex. ھھه. /.
 ھھه. 20 Idem:
 ھھه. 21 Cod. 86.
 Cf. Hex. ad Psal. lv. i. 22 Syro-hex. ھھه. /.
 ھھه. 24 Idem: ھھه.
 ھھه. 25 Sic Comp., Codd. III, XII, 22, 26,
 36, alii, Hieron., Syro-hex. 26 Cod. 86. Waltonus bis
 exscripsit *σπλάγχχνη*, invito Parsonsii amanuensi. Procop.
 in *Jesaïam* p. 282: και έλυμήνατο πατέρα (sic) έπί γής' κατά
 δε Σύμμαχον, σπλάγχχνα ίδια. Hieron.: "*Violavit misericor-*
diam, sive *vulvatam ejus*, vel, ut apertius interpretatus est
 Sym., *viscera propria*." 27 Syro-hex. ھھه. /.
 ھھه. 28 Idem: ھھه. 29 Idem: ھھه. /.
 ھھه. 30 Syro-hex. ھھه. /.
 ھھه. Cod. 86 affert: θ. είς μακρόν τόν θ. αύτου.
³¹ Cod. 86, eum θ. pro θ. Σ'. (Ad Sym. scripsimus μήνιν
 pro *μήμην* juxta conjecturam L. Bosii. Cf. Gen. xlix. 7
 in Hebr. et LXX; neonon Hex. ad *Jesai.* xiii. 9. xvi. 6.
Jerem. xlvi. 30.) Syro-hex. affert: ھھه. /.

- 14. **מִקְּלָהּ**. *A celere.* Ο'. ἐκ δρομέως ('Α. Θ. κουφού¹⁰).
- 16. **וְיָנֹס לְבוֹ בְּגַבְרִים עָרוֹם יָנוֹס**. *Et firmus corde suo inter fortes nudus fugiet.* Ο'. καὶ ὁ κραταῖδς οὐ μὴ εὐρήσει τὴν καρδίαν αὐτοῦ (alia exempl. καὶ εὐρεθῆ ἢ καρδία αὐτοῦ¹¹) ἐν δυναστείαις· ὁ γυμνὸς διώξεταί. 'Α. καὶ ὁ κάρτερος καρδίαν αὐτοῦ ἐν δυνατοῖς γυμνὸς φεύξεταί.¹² Σ. . . ἐν τοῖς ἀνδρείοις γυμνὸς φεύξεταί.¹³ Θ. καὶ ὁ ἔχων καρδίαν αὐτοῦ ἐν δυναστεία γυμνὸς φεύξεταί.¹⁴

Cap. II. 4. — **וַיִּזְנוּ** 4.¹⁵ — **אֲשֶׁר עָשׂוּ** 4.¹⁶ 7. — **כִּי** ἐκονδύλιζον 4.¹⁷

CAP. III.

- 2. **קָלָה**. *Tantummodo.* Ο'. πλήν. Σ. μόνους.¹
עֲוֹנוֹתֵיכֶם. *Iniquitates vestras.* Ο'. τὰς ἀμαρτίας (alia exempl. κακίας²) ὑμῶν. 'Α. ἀνομίας. Σ. ἀδικίας. Θ. ἀσεβείας.³
- 3. **בְּלִהְיֵי אִם-נִוְעָדוּ**. *Nisi ex condicto convenerint.* Ο'. ἐὰν μὴ γνωρίσωσιν ἑαυτούς. 'Α. ἐὰν μὴ συντάξωνται.⁴ Θ. ἐὰν μὴ συνέλθωσιν ἀλλήλους.⁵

- 4. **וְיִשְׁאַג**. *Num rugiet.* Ο'. εἰ ἐρεύξεται ('Α. Σ. infremet⁶).
- 5. **וְיִמְקֹשׁ אֵין לָהּ**. *Nisi tendicula posita sit ei.* Ο'. ἀνευ λξεντοῦ. "Ἄλλος· ἀνευ δικτύου."⁷
- 7. **סוּדוֹ**. *Arcanum suum.* Ο'. παιδείαν (alia exempl. add. αὐτοῦ⁸). 'Α. ἀπόρητον. . Σ. ὀμιλίαν. . Θ. τὴν βουλὴν αὐτοῦ.⁹
- 9. **בְּשָׂרָהּ**. Ο'. ἐν 'Ασσυρίοις. Οἱ λοιποὶ ἐν 'Αζώτῳ.¹⁰
מְהוֹמֹת רַבּוֹת. *Perturbationes magnas.* Ο'. θανμαστὰ πολλά. Σ. ἀχορτασίας πολλὰς.¹¹
- 10. **וַעֲשׂוּת-יְכֻחָהּ**. *Facere rectum.* Ο'. ἃ ἔστα ἐναντίον αὐτῆς. Οἱ λοιποὶ ποιεῖν ὀρθότητα.¹²
וְהָיָה. *Et vastationem.* Ο'. καὶ τάλαιπωρίαν. 'Ο Σύρος· συνοχή.¹³
- 11. **צֵר**. *Adversarius.* Ο'. 'Α. Τύρος. Σ. πολιορκία. Θ. fortitudo.¹⁴
וּסְבִיב הָאָרֶץ. *Et circa terram.* Ο'. (καὶ) κυκλόθεν ἢ γῆ σου ἐρημωθήσεται.¹⁵ Σ. καὶ περικύκλωσις τῆς γῆς.¹⁶
- 12. **בְּפֶתַח מִטָּה וּבְדַמְשֶׁק עָרָשׁ**. *In angulo lecti,*

¹⁰ Syro-hex. **א. מ. מ. מ.** ¹¹ Sic Ald., Codd. XII (in marg. cum ἡρέθη κ. αὐτοῦ), 68, 87*, alii, Hieron. (et inventum), Syro-hex. **ס. מ. מ. מ.** Cod. Alex.: καὶ εὐρήσει τὴν κ. αὐτοῦ. In Vat. οὐ μὴ expunctum. ¹² Cod. 86. Concinit Syro-hex. **א. מ. מ. מ.** ¹³ Cod. 86. ¹⁴ Syro-hex. **א. מ. מ. מ.** ¹⁵ Syro-hex. **א. מ. מ. מ.** ¹⁶ Idem, qui pingit: **א. מ. מ. מ.** Haec desunt in Ald., Codd. 68, 87*, alii, Hieron. ¹⁷ Syro-hex.

CAP. III. ¹ Hieron.: "Tantummodo, sive, ut Sym. interpretatus est, *solos*." Cf. Hex. ad Psal. lxi. 3. Thren. iii. 3. ² Sic Ald., Codd. 68, 86 (in marg.), alii, Hieron., Syro-hex. ³ Cod. 86. ⁴ Nobil. Syro-hex. **א. מ. מ. מ.** Cf. Hex. ad Exod. xxv. 22. Psal. xlvii. 5. ⁵ Syro-hex. **א. מ. מ. מ.** ⁶ Idem hic et ad v. 8: **א. מ. מ. מ.** ⁷ Idem in marg. sine nom. **א. מ. מ. מ.** ⁸ Sic Ald., Codd. III, XII, 22, 26, 36, alii, Hieron., Syro-hex. ⁹ Syro-hex. **א. מ. מ. מ.** Nobil. affert: Θ. τὴν βουλὴν αὐτοῦ. Cf. Hex. ad Ezech. xiii. 9. ¹⁰ Syro-hex. **א. מ. מ. מ.** S. Cyril in XII Proph.

p. 280 C: 'Ιστίον δὲ ὅτι διαπεφώνηκε πάλιν ἐν τούτοις ἢ τε τῶν 'Εβραίων ἐκδοσις, καὶ ἢ τῶν Ο' γραφή. 'Εβραῖοι μὲν γὰρ ἐκεδεώ- κασιν, ἀπαγγέιλαιτε χώρας ἐν 'Αζωτίοις· οἱ δὲ γε Ο', ἀπαγ. χ. ἐν 'Ασσυρίοις. Hieron.: "Pro Azoto nescio quid volentes LXX Assyrios posuerunt." ¹¹ Syro-hex. **א. מ. מ. מ.** Cf. Hex. ad Prov. xv. 16. Ezech. vii. 11. ¹² Idem: **א. מ. מ. מ.** Cf. Hex. ad Jesai. lvii. 2. ¹³ Nobil. ex Hesychio. Nisi forte ad 75 (v. 11) pertineat. ¹⁴ Hieron.: "Pro Tyro, quae . . . appellatur sor, quod et Aq. et LXX similiter transtulerunt, Hebraeus qui me in sanctis Scripturis erudit, *tribulationem* interpretatus est, nec renumius ejus sententiam; quia et Sym., qui non solet verborum κακοῦλίαν, sed intelligentiae ordinem sequi, ait, *obsidio et circumdatio terrae*. Pro *obsidione*, quae ab eo dicitur *poliorchia, fortitudo* a Theodotone posita est, qui putavit non SAR et SOR . . . sed SUR legendum, quod proprie refertur ad *petram durissimam*, quae Graece appellatur ἀκρότομος, et quam nos Latine *silicem* dicere possumus." ¹⁵ Idem: "LXX dixerunt: *Tyros, et per circuitum terra tua*. Videbatur quae pendere sententia; addidere ergo de suo, *deserta erit*." ¹⁶ Idem, ut supra: *et circumdatio terrae*.

et in panno Damasceno strati. O. κατέναντι τῆς φυλῆς, καὶ ἐν Δαμασκῶ (alia exempl. add. κλίνῃ¹⁷). Ieréis ('A. κραββάτου. Σ. Θ. ὁμοίως κλίνῃ¹⁸). 'A. ἐν κλίματι κλίης (s. κοίτης), καὶ ἐν Δαμασκῶ κραββάτου. Σ. ἐκ κλίματος κλίης (s. κοίτη), καὶ ἐν Δαμασκῶ κλίνῃ. Θ. κατέναντι κλίματος, καὶ ἐν Δαμασκῶ κλίνῃ.¹⁹

13. תְּחִלָּתָא וְאַחֲרָיָהּ. O. ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ ('Ἄλλος τῶν στρατιῶν²⁰).

14. וְיָקָרָה. Visitationis meae. O. ὅταν ἐκδικῶ (alia exempl. ἐκδικήσω²¹). Οἱ λοιποὶ (ὅταν) ἐπισκέψωμαι.²²

בֵּית-בַּיִת. O. Βαρθήλ. Σ. οἴκου θεοῦ.²³

15. וְיָקָרָה בֵּית-הַחֹרֶף עַל-בֵּית הַחַיִּים. Et percutiam domum hyemalem cum domo aestiva. O. συγγέω καὶ πατάξω (aliter: O. καὶ συντρίψω.²⁴ 'A. καὶ κολαφίσω (s. κονδύλισω). Σ. Θ. καὶ πατάξω²⁵) τὸν οἶκον τὸν περίπτερον ('A. Σ. Θ. τὸν χειμερινὸν²⁶) ἐπὶ τὸν οἶκον τὸν θερινόν. Σ. Ἐκ πατάξω τὸν οἶκον τὸν χειμερινὸν ἐπὶ τοῦ οἴκου τοῦ θερινοῦ.²⁷ Θ. . . τὸν χειμερινὸν σὺν τῷ οἴκῳ τῷ θερινοῦ.²⁸

15. בְּיַי הַשֵּׁן. Domus dentis (eburmeae). O. οἶκοι ἐλεφάντινοι. Σ. Θ. οἶκοι ὀδόντος.²⁰

וְיָקָרָה. Et cessabunt. O. καὶ προστεθήσονται. Alia exempl. καὶ ἀφανισθήσονται.³⁰

Cap. III. 12. - διότι ἄ τάδε λέγει κύριος.³¹

CAP. IV.

1. פְּרוֹת הַבָּשָׂן. Juvencae Basan. O. δαμάλεις τῆς Βασανίτιδος (alia exempl. τῆς Βασάν'). 'A. Θ. αἱ βόες Βασάν. Σ. αἱ βόες εὑτροφοί.²

2. בְּקִרְיָוֶשׁ. O. κατὰ τῶν ἁγίων αὐτοῦ. Σ. κατὰ τῆς ἁγιοσύνης αὐτοῦ.³

בְּצַנֹּת. Hamis. O. Σ. ἐν ὄπλοις. 'A. ἐν θυρεοῖς. Θ. ἐν δόρασι.⁴

וְאַחֲרֵיהֶן. Et posteritatem vestram. O. καὶ τοὺς μεθ' ὑμῶν. Θ. καὶ τὰ ἔκγονα (ὑμῶν).⁵

2, 3. וּפְרָצִים; וּבְסִרְרוֹת דְּוִגָּה. Uncinis piscationis. Et per rupturas. O. εἰς λέβητας ὑποκαυμένους ἐμβαλοῦσιν ἔμπυροι λοιμοί.⁶ 'A. ἐν λέβησιν ἰχθυδίων.⁷

¹⁷ Sic Codd. XII (in marg.), 23, Syro-hex. (ܡܡܥܠܐ); et (cum scriptura κλίης) Ald., Codd. 22, 36, 51, alii. ¹⁸ Syro-hex. ܡܡܥܠܐ ܕܥܘܠܐ ܕܥܘܠܐ. Hieron.: "Quod in principio capituli juxta LXX positum est, sacerdotes, in Hebraico non habetur, sed pro hoc verbo ARS, quod Aq. interpretatus est grabatum; et puto LXX ipsum verbum possuise Hebraicum, quod quidam non intelligentes pro ares legerunt Ieréis." ¹⁹ Syro-hex. ܡܡܥܠܐ ܕܥܘܠܐ. ²⁰ Sic Ald., Codd. III, XII, 40, 42, alii, Syro-hex. ²¹ Syro-hex. ܡܡܥܠܐ ܕܥܘܠܐ. ²² Cod. 86. ²³ Sic Ald., Codd. XII (in marg.), 68, 87*, alii, Syro-hex. ²⁴ Syro-hex. ܡܡܥܠܐ ܕܥܘܠܐ. ²⁵ Theodoret. Hieron.: "Pro domo hyemali oikou ton peripteron LXX transtulerunt, quod nos interpretati sumus pinnatam, eo quod ostiola habeat per fenestras, et quasi pinnae ad magnitudinem frigoris repellendam." ²⁷ Cod. 86, ubi lapsu graphico ἐπὶ τοῦ οἴκου τοῦ χειμερινοῦ exaratum. ²⁸ Syro-hex. ܡܡܥܠܐ ܕܥܘܠܐ ܕܥܘܠܐ. ²⁹ Idem: "ܡܡܥܠܐ ܕܥܘܠܐ." Cf. Hex. ad Psal. xlv. 9. ³⁰ Sic Codd. 22, 51, 62, alii, et in marg. Cod. 86, Syro-

hex. (ܡܡܥܠܐ). ³¹ Syro-hex. Particulam agnoscunt Codd. 130, 311, et in marg. Codd. 86, 228. CAP. IV. ¹ Sic Comp., Ald., Codd. 42, 68, 86 (in marg. cum scholio: εὑτροφίας), alii. ² Hieron.: "Pro vaccis pinguibus, LXX posuerunt Basanitidis; Aq. et Theod. ipsum verbum Hebraicum Basan; nos Symmachi interpretationem secuti, qui ait, αἱ βόες εὑτροφοί, id est, boves saginatae, vaccas pingues interpretati sumus." Syro-hex. affert: 'A. Θ. αἱ βόες (ܒܘܘܠ). Σ. αἱ βόες saginatae (ܒܘܘܠܐܝܢܐ) Jud. vi. 25. Jesai. xlvi. 21. Cf. Hex. ad Psal. xxi. 13. Ad εὑτροφοί cf. Hex. ad Psal. lxxvii. 16). ³ Theodoret. Sic (cum ἁγιοσύνης) Cod. 86 in marg. sine nom. ⁴ Hieron.: "Pro contis quoque, qui Hebraice dicuntur SANNOTH, Aq. interpretatus est clypeos [cf. Hex. ad Psal. v. 13], Sym. et LXX arma, solus Theod. δόρατα, quem nos secuti, contos vel hastas interpretati sumus." ⁵ Cod. 86. ⁶ Haec, ὑποκ. ἐμβαλοῦσιν et ἔμπ. λοιμοί, ad duas versiones pertinere manifestum est, quarum prior abest a Comp., Codd. III, XII (sed in marg. adscriptum), 26, 40, aliis, et Hieron.; posterior a Codd. 91, 95, aliis, et Syro-hex., qui in marg. habet: ܡܡܥܠܐ (ἔμπυροι) ܡܡܥܠܐ. Pro ἔμπυροι in Comp., Cod. 40, scriptum ἔμπυροι, quod et Hieron. in suo reperit, negotiatores pestilentes, vertens. ⁷ Hieron.: "In ollis ferventibus, pro quo et in Hebraico et

3. אֲשָׁא. *Usaque*. Ο'. γυμναί (alia exempl. add. γυνή καὶ ἀνήρ⁹). 'Α. Θ. γυνή. Σ. ἐκίστη.⁹
הַרְמוֹנָה. *In arcem* (hostilem). Ο'. εἰς τὸ ὄρος τὸ 'Ρομμάν (alia exempl. τὸ 'Ρεμμάν; alia, τὸ 'Αρμονά¹⁰). 'Α. 'Αρμονά. Σ. εἰς 'Αρμενίαν. Θ. (εἰς τὸ) ὑψηλὸν ὄρος.¹¹
4. לְשִׁלְשֶׁת יָמִים. *Ad triduum*. Ο'. εἰς τὴν τριημερίαν. 'Α. εἰς τρεῖς (ἡμέρας). Σ. εἰς τὴν τρίτην ἡμέραν. Θ. ἐν τρισὶν (ἡμέραις).¹²
5. הַתְּוָה. *Gratiarum actionem*. Ο'. νόμον. 'Α. εὐχαριστίαν.¹³
6. נְקִיּוֹן שִׁנַּיִם. *Munditiam dentium*. Ο'. γομφιασμὸν ('Α. πληγὴν.¹⁴ Σ. Θ. καθαρισμὸν¹⁵) ὀδόντων.
7. לְמִצֵּיר. *Ad messem*. Ο'. τοῦ τρυγητοῦ. Alia exempl. τοῦ θερισμοῦ.¹⁶ 'Α. Σ. Θ. ὁμοίως τοῦ θερισμοῦ.¹⁷
- יָהִי מְטַרְרָה. *Et pluere feci*. Ο'. καὶ βρέξω. 'Α. Σ. (καὶ) ἔβρεξα.¹⁸

7. אֲמִטִּיר לֹא. Ο'. οὐ βρέξω. Σ. οὐκ ἔβρεξα ἔξηράνη.¹⁹
תִּמְצֵר. Ο'. βραχίσειται. "Αλλος ἔβραχη.²⁰
8. וַנָּעוּ. *Et vagatae sunt*. Ο'. καὶ συναθροισθήσονται. Σ. et transierunt.²¹
- וְלֹא יִשְׂבְּעוּ. *Nec satiatæ sunt*. Ο'. καὶ οὐ μὴ ἐμπλησθῶσι. Σ. (καὶ) οὐκ ἐνεπλήσθησαν.²²
9. בְּשִׁדְפוֹן. *Uredine*. Ο'. ἐν πυρώσει. 'Α. Σ. Θ. ἐν ἀνεμοφθορίᾳ.²³
- וַיִּבְרַקוּן. *Et flavedine*. Ο'. 'Α. Σ. καὶ ἐν ἰκτέρω. Θ. καὶ ἐν ὠχρίασει.²⁴
- כִּבְרֹתֵיכֶם יִבְרָבוּ. *Multiplicare* (multitudinem) hortorum vestrorum. Ο'. ἐπληθύνετε (alia exempl. καὶ ἐπληθύνετε τοῦ ἀσεβήσαι οὐς ἐπληθύνετε²⁵) κήπους ὑμῶν. Σ. Θ. τὸ πλῆθος τῶν κήπων ὑμῶν.²⁶
10. דָּבַר. *Pestem*. Ο'. θάνατον. Δ. πληγὴν. 'Α. λοιμὸν.²⁷

apud Aquilam scriptum est, in *lebetibus piscicultorum*." Sic Codd. 62, 86, 147, alii, Theodoret., Syro-hex., et (add. αὐτῆς), Codd. 22, 36, alii. ⁹ Syro-hex. .ל. .ל. .ל. ¹⁰ Prior scriptura est in Codd. III, XII (cum 'Ερμονά in marg.), 26, 46, aliis; posterior in Ald., Codd. 36, 51, 62, 86 (qui in marg. habet 'Ρεμμά, et λ. ἀνάθεμα αὐτῶν 'Αρμονά), aliis. Hieron.: *super montem Remman*; Syro-hex. .ל. .ל. .ל. ¹¹ Cod. 86 affert: 'Α. ἄρμονά. Σ. εἰς 'Ερμηνίαν (sic). Theodoret.: 'Ο δὲ Σύμ. τὸ Ἄρμονά, Ἄρμενίαν ἠρμηνύουσεν ὁ δὲ Θεοδ., ὑψηλὸν ὄρος. Syro-hex.: 'Α. Ἄρμονά (ל. .ל. .ל.). Θ. τὸ ὑψηλόν (ל. .ל.). Σ. εἰς Ἄρμενίαν (ל. .ל. .ל.). Denique huc pertinere videtur Euseb. in Onomastico s. v. 'Ρεμμά: 'Ρεμμά, ὄρος ἐν 'Ησαΐα [non legitur in Jesaia]. Ἄκωλας, ὄρος ἐν 'Ρεμμωνά [Hieron. vertit: *mons Emmona*]; Σύμμαχος, εἰς Ἄρμενίαν. Paulo aliter, sed minus probabiliter Hieron.: "Et *projiciemini*, inquit, *in locis Armeniae*, quae vocantur *Armona*. Denique Sym. ita interpretatus est: *Et projiciemini in Armenia*; pro quibus LXX *montem Remman*, Aq. *montem Armona*, Theod. *montem Mona*, Quinta autem ed. *excelsum montem*, transtulerunt." (Praeterea Montef., non memorato auctore, affert: 'Α. εἰς Ἄρμονά ὄρος ἀπάγοντες, quam lectionem corruptam esse suspicatur. Immo non est lectio hexaplaris, sed mera particula contextus Theodoretī ad verba, γυμναί γυνή καὶ ἀνήρ κ.τ.έ., quae sic enarrat: πάσις περιβολῆς ἐστερημένους ἀνδρας καὶ γυναίκας κατὰ ταυτὸν ἀγουτες, καὶ εἰς τὸ Ἄρμονά ὄρος ἀπάγοντες.) ¹² Syro-hex. .ל. .ל. .ל. .ל.

• • • • • Cod. 86 in marg. sine nom. affert: *εἰς τὴν τρίτην ἡμέραν*. Hieron.: "*Tribus diebus decimas vestras*; sive, ut interpretatus est Sym., *tertia die decimas vestras*." ¹³ Hieron. ¹⁴ Cod. 86. ¹⁵ Theodoret. Paulo aliter Hieron.: "*Dedi vobis stuporem dentium*, ut LXX transtulerunt . . . sive *munditiam dentium*, ut interpretati sunt Aq. et Sym., ut per mundos dentes famis magnitudinem demonstrarent." ¹⁶ Sic Ald., Codd. XII (in marg.), 22, 36, 42, alii, et Syro-hex., reclamantibus Hieron. et S. Cyril.; quorum ille: "Pro *messe LXX* suo more *vindemiam* transtulerunt;" hic autem in XII Proph. p. 291 E: πρὸ τριῶν μηνῶν τοῦ τρυγητοῦ ἦγον, ὡς Ἐβραῖοι μᾶλλον ἐκδέδωκασί προπεδιότερον, πρὸ τριῶν μηνῶν τοῦ θερισμοῦ. ¹⁷ Syro-hex. .ל. .ל. .ל. .ל. ¹⁸ Idem: .ל. .ל. .ל. ¹⁹ Idem: .ל. .ל. .ל. ²⁰ Pertinet vox *צָרָה* ad Hebr. *צָרָה*, quod LXX verterunt *ξηρανθήσεται*. ²¹ Syro-hex. in marg. sine nom. .ל. .ל. .ל. ²² Idem: .ל. .ל. .ל. ²³ Idem: .ל. .ל. .ל. ²⁴ Idem: .ל. .ל. .ל. ²⁵ Hieron.: "Pro *vento urente ἀνεμοφθορίαν* Aq. et Sym. et Theod. interpretati sunt; LXX *πύρωσι*, quam nos *combustionem* possumus dicere." ²⁶ Idem: "*Auruginem* autem omnes ἰκτέρον similiter transtulerunt, absque Theodotione, qui solus ὠχρίασιν, quae *pallorem* significat, interpretatus est." ²⁷ Sic Codd. 22, 36, 51 (sine καὶ), alii, et Syro-hex. ²⁸ Syro-hex. .ל. .ל. .ל. .ל. ²⁹ Cod. 86. Siglum Δ. (sic), Montef., ut solet, ad *Tetrapla* refert, quod prorsus incredibile est. Nos hic quidem

10. וְיַעֲלֶה בָּאָזְנוֹתֶיךָ וּבְאַפְסֵיךָ. *Et ascendere feci foetorem castrorum vestrorum etiam in nares vestras.* Ο. καὶ ἀνήγαγον ἐν πυρὶ τὰς παρεμβολὰς (ὕμων) ἐν τῇ ὀργῇ ὕμων ('Α. Σ. Θ. εἰς τοὺς μυκτῆρας ὕμων²⁸). 'Α. καὶ ἀνεβίβασα σαπρίαν παρεμβολῶν ὕμων (εἰς τοὺς μυκτῆρας ὕμων). Σ. . . τὴν δυσοσμίαν τῶν παρεμβολῶν ὕμων εἰς τοὺς μυκτῆρας ὕμων.²⁹

12. עָקַב. *Propterea.* Ο. πλήν. 'Α. ὕστερον. Θ. ἔσχατον.³⁰

הַבְּרִיתִי לְקַרְאֵת-לְךָ הַבְּנוֹן. *Praepara te in occursum Dei tui.* Ο'. ἐτοιμάζου τοῦ ἐπικαλεῖσθαι τὸν θεόν σου. 'Α. . . κατέναντι τοῦ θεοῦ σου.³¹ Σ. Ε'. ἐτοιμάσου *ut adverteris* τῷ θεῷ σου. Θ. ἐτοιμάσου εἰς ἀπάντησιν τοῦ θεοῦ σου.³²

13. הַרִים. *Montes.* Ο'. βροντῆν. Οἱ λοιποὶ τὰ ὄρη.³³

בְּחַשְׁבוֹתָי. *Quae sit cogitatio ejus.* Ο'. τὸν χριστὸν αὐτοῦ. 'Α. τίς ἡ ὀμίλια αὐτοῦ. Σ. . . τὸ φώνημα αὐτοῦ. Θ. . . τὸν λόγον αὐτοῦ. Ε'. . . ἡ ἀδολεσχία αὐτοῦ.³⁴

13. עֵיפָה. *Caliginem.* Ο'. καὶ ὀμίχλην. 'Α. χίμα. Σ. ἰσπίραν.³⁶

עַל-בְּרִיתִי. *Super excelsa.* Ο'. ἐπὶ τὰ ὑψηλά (alia exempl. ὑψη³⁶). "Ἄλλος" ἐπὶ τὰ ἄκρα.³⁷

CAP. V.

2. קִרְקִיעַ. *Qui erigat eam.* Ο'. ὁ ἀναστήσων (alia exempl. ἀνιστῶν¹) αὐτήν. 'Α. Σ. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο' (ὁ ἀνιστῶν αὐτήν).²

5. וּבְאָרְ שִׁבְעָ. *Ο'. καὶ ἐπὶ τὸ φρέαρ τοῦ ὄρκου.* Οἱ λοιποὶ καὶ εἰς Βηρσαβέ.³

6. לְבֵית-יֵאל. *Ο'. τῷ οἴκῳ 'Ισραήλ.* 'Α. Σ. τῷ Βαθὴλ. Θ. τῷ οἴκῳ Βαθὴλ.⁴

8. כִּימָה וּבְכִסִּיל. *Pleiadas et Orionem.* Ο'. πάντα, καὶ μετασκευάζων. 'Α. Ἀρκτοῦρον καὶ Ὠρίωνα. Σ. Πλειάδας καὶ ἄστρα.⁵ Θ. Πλειάδα καὶ ἴσπερον.⁶

וְהָיָה לְבֹקֵר. *Et qui convertit in mane.* Ο'. καὶ ἐκτρέπων εἰς τὸ πρωῖ. Σ. καὶ μεταλλάττοντα εἰς τὸ πρωῖ. Θ. καὶ στρέφων.⁷

haeremus, cum de *duplici scriptura* (Διπλῆ γραφή) codices silent. Cf. Hex. ad Joel ii. i. ²⁸ Syro-hex. .ל. .ה. .א. .ח. *חסנה! מחסו!* ²⁹ Cod. 86. Syro-hex. affert: 'Α. Θ. σαπρίαν (לחמה). Σ. τὴν δυσοσμίαν τῶν π. ὕμων (לחמה | חסנה! ומסו). ³⁰ Hieron.: "Pro eo quod nos interpretati sumus *postquam*, in Hebraico scriptum est ECEB, et Aq. interpretatus est ὕστερον, id est, *postea*, et Theod. *novissime*, et LXX *verumtamen*." ³¹ Syro-hex. .ל. *חמסו! חסו!* ³² Hieron.: "In eo loco ubi LXX transtulerunt: *Praeparare ut invoces Deum tuum*, et nos juxta Theod. posuimus: *Praeparare in occursum* [Syro-hex. *ל. חסו!*] *Dei tui*, Sym. et Quinta ed. transtulerunt: *Praeparare ut adverteris* [fort. τοῦ ἐναντιοῦσθαι] *Deo tuo*; quod Hebraice dicitur, HECHIN LACERATH ELOICA." ³³ Idem: "Pro *montibus* quoque, qui Hebraice dicuntur ARIM, soli LXX *βροντῆν*, id est, *tonitruum*, verterunt." ³⁴ Idem: "Quodque sequitur, *annuntians homini eloquium suum*, cunctis ita ut nos vertimus interpretantibus, soli LXX transtulerunt, *annuntians in homines Christum suum*, verbi similitudine et ambiguitate decepti. Si enim legamus *Christum suum*, quod Hebraice dicitur MESSIO, scribitur per has literas: MEM, SIN, IOD, HETH et VAU, quod LXX putaverunt. Sin autem ut in Hebraeo est, juxta Aq. τὴν ὀμίλιαν [Nobil.

affert: 'Α. τίς ἡ ὀμίλια] αὐτοῦ; juxta Sym. τὸ φώνημα αὐτοῦ; juxta Theod. τὸν λόγον αὐτοῦ; juxta Quintam ed. τὴν ἀδολεσχίαν αὐτοῦ, quae omnia interpretantur, *quod sit eloquium ejus*, his literis scribetur: MEM, HE, quod dicitur MA, hoc est, *quod vel quid*; deinde SIN, IOD, HETH, quod legimus SIA, id est, *eloquium*." Paulo aliter Syro-hex.: 'Α. Σ. ἡ ὀμίλια αὐτοῦ (חסנה! חסו). Θ. τὸν λόγον αὐτοῦ (לחמה! חסו). ³⁵ Syro-hex. *חסו! חסו!* ³⁶ Sic Comp., Ald., Codd. II, III, 26, 36, alii. ³⁷ Sic Codd. 86 (eum ὑψη in marg.), 240.

CAP. V. ¹ Sic Comp., Ald., Codd. 22, 36, 40, alii, et Syro-hex. (חסו! חסו). ² Syro-hex. ³ Idem: *חסו! חסו!* ⁴ Idem: *חסו! חסו!* ⁵ Cod. 86. ⁶ Hieron.: "Arcturi, qui Hebraice CHIMA dicitur, et a Symmacho et Theodotione εἰς Πλειάδα [fort. in Πλειάδα] vertitur, quem vulgo *Bootem* vocant. Quodque sequitur, *Oriona*, qui Hebraice dicitur CHASIL, Sym. absolute *stellas*, Theod. interpretatus est *vesperum*." ⁷ Syro-hex. *חסו! חסו!* ⁸ Idem: *חסו! חסו!* Ad ἐκτρέπων Cod. 86 in marg. affert: στρέφων.

8. **עַלְמֹתָ**. O'. σκιάν. Alia exempl. σκιὰν θανάτου.⁸

יְהוָה. O'. κύριος. Alia exempl. κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ.⁹

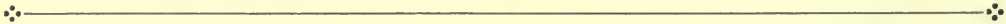
9. **הִמְכַלִּיג שָׂדַעַלְעֹנָן וְשָׂדַעַלְמַבְצָר וַיִּבֹא**. Qui *refocillat* (roborat) *vastationem super potentes, ita ut vastatio super munitionem veniat*. O'. ὁ διαιρῶν ('A. ὁ μειδιῶν¹⁰) *συντριμμὸν ἐπὶ ἰσχύην, καὶ ταλαιπωρίαν ἐπὶ ὀχύρωμα ἐπάγων*. Σ. τὸν ποιοῦντα καταγέλῃσαι ἀφανισμὸν ἐπὶ ἰσχύην, καὶ ἀφανισμὸν ἐπὶ ὀχύρωμα ἐπάγοντα.¹¹

10. **וְדִבֶּר הַמִּים**. Et *loquentem verum*. O'. Θ. καὶ λόγον ὄσιον. Σ. καὶ ῥῆμα ἄμωμον.¹²

11. **בּוֹשָׁכְכֶם עַל־דָּל**. *Conculcatis tenuem*. O'. κατεκονδύλιζον (alia exempl. κατεκονδύλιζετε¹³) *πτωχούς* (alia exempl. εἰς κεφαλὰς πτωχῶν¹⁴). **בִּנְיָתְכֶם**. *Aedificastis*. O'. ὠκοδομήσατε. 'A. οἰκοδομεῖτε. Σ. Θ. ὡς οἱ O'.¹⁵

12. **צְבָרֵי**. *Adversarii*. O'. καταπατοῦντες. Alia exempl. καταπατοῦσαι.¹⁶ Oὶ λοιποὶ καταπατοῦντες.¹⁷

כַּפָּר. *Pretium expiationis*. O'. ἀλλάγματα.

⁸ Sic Ald., Codd. XII (in marg.), 22, 36, alii, Hieron., Syro-hex. ⁹ Sic Comp. (cum theos pro ὁ θεος), Ald., Codd. III, XII (ut Comp.), 22, 26, 36, alii, Hieron., et Syro-hex. in marg. ¹⁰ Hieron.: "Ubi nos diximus, qui subridet, Aq. interpretatus est ὁ μειδιῶν." ¹¹ Syro-hex. **הַשֶּׂדַע אֲשֶׁר לַעֲוֹנָתְךָ אֲשֶׁר לַעֲוֹנָתְךָ אֲשֶׁר לַעֲוֹנָתְךָ**. Hieron.: "Et loquentem perfecte, sive verbum immaculatum, ut interpretatus est Sym., aut sermonem sanctum, ut Theod. et LXX transtulerunt." ¹³ Sic Ald., Codd. III, 22, 36, alii, Hieron., Syro-hex. ¹⁴ Sic Codd. III, XII (cum πτωχούς in marg.), 26, 49, alii. Montef. affert: "Ἄλλος κατεκονδύλιζετε εἰς κεφαλὰς πτωχῶν, quae nullius libri lectio est, praeterquam Cod. 86 in marg. Syro-hex. in marg.: (ἀνθ' ὧν) κατακονδύλιζουσιν ἐπὶ κεφαλῆν πτωχῶν." ¹⁵ Syro-hex. **חַכְמַי אֲשֶׁר לִי וְכֹחֵי אֲשֶׁר לִי**. Sic Syro-hex. (quae nullius libri lectio est, praeterquam Cod. 86 in marg. Syro-hex. in marg.): (ἀνθ' ὧν) κατακονδύλιζουσιν ἐπὶ κεφαλῆν πτωχῶν." ¹⁶ Sic Syro-hex. (quae nullius libri lectio est, praeterquam Cod. 86 in marg. Syro-hex. in marg.): (ἀνθ' ὧν) κατακονδύλιζουσιν ἐπὶ κεφαλῆν πτωχῶν." ¹⁷ Hieron.: "Et accipitis, inquit, commuta-

Oὶ λοιποὶ ἐξέλασμα.¹⁸
12. **דֶּהַטוֹ**. *Detrudunt*. O'. ἐκκλίνοντες. Σ. βαρύνοτες.¹⁹

13. **כִּי עֵת רְעָה הִיא**. O'. ὅτι καιρὸς πονηρῶν (alia exempl. πονηρός²⁰) ἐστιν.

15. **וְהַשִּׁיגוּ**. *Ei stabilitate*. O'. καὶ ἀποκαταστήσατε. Aliter: O'. καὶ ἀποκαταστήσεται. 'A. Σ. Θ. καὶ ἀποκαταστήσατε.²¹

16. **בְּכָל־רַחְבוֹת**. O'. ἐν πάσαις ταῖς πλατείαις. Σ. ἐν πάσιν ἀμφοδοῖς.²²

אֶל־יְוָדֵי נְהִי. *Peritis lamentationis*. O'. καὶ εἰς εἰδότες βρῆνον. 'A. πρὸς εἰδὸτα βρῆνον.²³ Σ. τοὺς γινώσκοντας μέλος.²⁴

17. **וּבְכָל־פְּרָמִים**. O'. καὶ ἐν πάσαις ὁδοῖς. Oὶ λοιποὶ (καὶ ἐν) πάσιν ἀμπελῶσι.²⁵

22. **וְשָׁלַח מְרִיאֵיכֶם**. *Et sacrificia pacifica saginatorum vestrorum*. O'. καὶ σωτηρίους (alia exempl. σωτηρίου²⁶) ἐπιφανείας ὑμῶν.

23. **נָבֻלֶיךָ**. *Nabliorum tuorum*. O'. ὄργανων σου. 'A. ναβλῶν σου.²⁷

24. **וְיָבֵל**. *Sed devolvatur*. O'. καὶ κυλισθήσεται. Σ. κεκύλισται γάρ. Θ. καὶ ἀποικισθήσεται.²⁸

tionem; pro quo omnes similiter ἐξέλασμα, id est, propitiationem, transtulerunt. Syrus affert: Oὶ λοιποὶ liberatio (אֲשֶׁר, non, ut alias, שֶׁמָּה). Sed hunc interpretem in Graeco ἐξέλασμα vertendo non semper sibi constare, observavimus ad Prov. xxi. 18. ¹⁹ Syro-hex. **הַטוֹ טוֹ**. Hieron.: "Pauperes quoque in portis declinantur; sive ut Sym. interpretatus est, *oppresserunt.*" ²⁰ "In ceteris libris [Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 26, aliis, Hieron., Syro-hex.] est *poneros.*"—*Nobil.* ²¹ Syro-hex. in textu: **וְהַשִּׁיגוּ**; in marg. autem: **וְהַשִּׁיגוּ**. ²² Lectio καὶ ἀποκαταστήσεται est in Comp., Cod. 40. ²³ Cod. 86, teste Parsonsii amanuensi. Waltonus ad *placitas* affert: Σ. καὶ ἐν πάσιν ἀ., ubi copula ad *πλάτους*, O'. καὶ ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς, pertinere videtur, ut reapse edidit Montef. Cf. Hex. ad Prov. i. 20. ²⁴ Syro-hex. (qui in textu *eidota* habet): **וְיָבֵל**. ²⁵ Cod. 86. ²⁶ Syro-hex. **וְשָׁלַח מְרִיאֵיכֶם**. Mox pro *eipe* (κύριος), λέγει est in Codd. 62, 87*, aliis, Hieron., et Syro-hex. (cum *eipe* in marg.). ²⁷ Sic Comp., Ald., Codd. III, 26, 36, alii, et Syro-hex., qui pergit: καὶ ἐπιφανείας ὑμῶν. ²⁸ Cod. 86. Cf. Hex. ad Psal. xxxii. 2. lvi. 9. lxxx. 3. ²⁹ Idem. Syro-hex. affert:

24. אִיתָן. Perennis. Ο. ἄβατος. Σ. ἀρχαίος (s. παλαιός).²⁰

26. וְנִשְׂאֲתָאֵת כְּסוּת מִלְכְּנֶכָם וְיָת כִּיּוֹן צִלְמֵיכֶם כְּכֹכֵב אֱלֹהֵיכֶם. Et gestastis sacellum regis (idoli) vestri, et statuam idolorum vestrorum (s. et Chium (Saturnum) idolum vestrum), stellam dei vestri. Ο. καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ Μολόχ, καὶ τὸ ἄστρον τοῦ θεοῦ ὑμῶν 'Ραιφάν (s. 'Ρεφάν), τοὺς τύπους αὐτῶν. Θ. καὶ ἤρατε τὴν ὄρασιν τοῦ βασιλέως ὑμῶν, ἀμαύρωσαν εἰδώλων (ὑμῶν), ἄστρον τοῦ θεοῦ ὑμῶν.³⁰

יָת כְּסוּת. Ο. Σ. τὴν σκηνήν. 'Α. (τοὺς) συσκισμοὺς. Θ. τὴν ὄρασιν.³¹

מִלְכְּנֶכָם. Regis (idoli) vestri. Ο. τοῦ Μολόχ. 'Α. Μολχόμ. Σ. Θ. τοῦ βασιλέως ὑμῶν.³²

יָת כִּיּוֹן. Ο. 'Ραιφάν. 'Α. Σ. Χιούν. Θ. ἀμαύρωσιν.³³

צִלְמֵיכֶם. Ο. τοὺς τύπους αὐτῶν. 'Αλλος· εἰκόνας. . . Θ. εἰδῶλον (εἰδώλων) ὑμῶν.³⁴

CAP. VI.

1. הוֹי הַשְּׂאֵנִים בְּצִיּוֹן. Vae iis qui secure vivunt in Sione. Ο. οὐαὶ τοῖς ἐξουθενουσί Σιών.

20 Syro-hex. ܘܗܝ ܫܥܝܢܝܢ ܒܥܝܘܢ . H. ܘܗܝ ܫܥܝܢܝܢ ܒܥܝܘܢ . Cf. Hex. ad Psal. lxxiii. 15. Mich. vi. 2. ³⁰ Cod. 86.

³¹ Hieron.: "Pro sochoth Aq. συσκισμοὺς, id est, tabernacula [fort. umbracula]; Sym. et LXX tabernaculum; Theod. transtulit visionem [quasi a radice אֶשְׁרָא, aspeziū]." (Falso affirmat Schleusner. in Nov. Thes. s. v., ὄρασιν esse meram versionem Montefalconii ex Hieronymo. Vid. lectionem praecedentem.) ³² Idem: "In eo autem loco ubi Lucas posuit Μολόχ, et in Hebraico scriptum est MELCHECHEM, Aq. et LXX verterunt Μολχόμ, Sym. et Theod. regis vestri." Paulo aliter S. Cyril. in XII Proph. p. 310 B: καὶ ἔρμηνεύεται μὲν τὸ Μολόχ βασιλεὺς αὐτῶν ἐκδεδοκασί γὰρ οὕτως Ἄκυλας καὶ Θεοδοσίων. ³³ Hieron.: "Pro eo quoque quod in LXX legitur Kephau, Aq. et Sym. ipsum Hebraicum transferentes, posuerunt CHION, Theod. ἀμαύρωσω [quasi a חַיּוֹן, ἡμαύρωσεν; vid. Hex. ad I Reg. iii. 13. Jesai. xlii. 4], id est, obscuritatem." ³⁴ Cod. 86, indice ad τὴν σκηνήν male retracto.

CAP. VI. ¹ Syro-hex. ܘܗܝ ܫܥܝܢܝܢ ܒܥܝܘܢ . ܘܗܝ ܫܥܝܢܝܢ ܒܥܝܘܢ . "Justin. M. in Dialogo cum Tryphone [p. 179] habet, οὐαὶ οἱ κατασπαλαῶντες."—Nobil. ² Idem: ܘܗܝ ܫܥܝܢܝܢ ܒܥܝܘܢ .

'Α. ὡ νιοὶ (fort. ὡ οἱ) κατασπαλαῶντες Σιών.¹ Θ. οὐαὶ οἱ εὐθηνούτες ἐν Σιών.²

1. נִקְבִי רֵאשִׁית הַגִּוִּיִּם. Nominatim appellati (optimates) praestantissimae gentium. Ο. ἀπετρώγησαν ἀρχὰς ἔθνῶν. Σ. οἱ ὀνομασμένοι ἐπὶ τοῖς ἀρχηγοῖς τῶν ἔθνῶν. Θ. οἱ ἐπελεθίσθησαν ἀρχαῖοι τῶν ἔθνῶν.³

2. עֲבְרוּ בְּלִנְהַ עַל חַלְנֵם. Transite in Chalmem, et videte. Ο. διάβητε πάντες καὶ ἴδετε (alia exempl. add. εἰς Χαλάνην).⁴

רְבֵה רְבֵה. Ο. εἰς 'Εμαθραββά. 'Α. . τὴν πολλήν. Σ. . τὴν μεγάλην.⁵

3. הַמְּרִימֵי. Qui procul remotetis. Ο. οἱ ἐρχόμενοι (alia exempl. εὐχόμενοι⁶). 'Α. οἱ ἀποκεχωρισμένοι. Σ. οἱ ἀφωρισμένοι.⁷ Θ. οἱ ἀπαγόμενοι.⁸

4. הַפְּרִיטִים. Qui garrunt (nugas canunt). Ο. οἱ ἐπικρατοῦντες (potior scriptura ἐπικροτοῦντες⁹). 'Α. scrutantes. Σ. οἱ ἐξάρχοντες.¹⁰

5. בְּמִוֶּקְרֵי. In phialis. Ο. τὸν διυλισμένον. 'Αλλος· ἐν φιάλαις.¹¹

וְרֵאשִׁית שְׂמֵנֵיכֶם. Et praestantissima unguentorum. Ο. καὶ τὰ πρῶτα μύρα (Σ. τῶν μύρων¹²).

³ Idem: ܘܗܝ ܫܥܝܢܝܢ ܒܥܝܘܢ . ܘܗܝ ܫܥܝܢܝܢ ܒܥܝܘܢ . ܘܗܝ ܫܥܝܢܝܢ ܒܥܝܘܢ . "Apud Justinum: ὀνομασμένοι ἐπὶ τοῖς ἀρχηγοῖς ἀπετρώγησαν ἀρχὰς ἔθνῶν. Ubi duplex interpretatio videtur esse."—Nobil. ⁴ Sic Ald. (cum Χαλάνην), Codd. 22, 36 (uterque cum Χαλάνην), 42, alii, et Hieron., invito Syro-hex. Justin. M. ibid.: διάβητε πάντες εἰς Χαλάνην, καὶ ἴδετε. S. Cyril. in XII Proph. p. 313 B: Εἰδέναι δὲ ἀναγκαῖον ὄτι τῶν 'Εβραίων ἡ γραφὴ προτεταγμένη ἔχει τὴν Χαλάνην πορεύσθε γάρ, φησιν, εἰς Χαλάνην καὶ εἰς Λιμάθ καὶ εἰς Γέθ. ⁵ Syro-hex. ܘܗܝ ܫܥܝܢܝܢ ܒܥܝܘܢ . Pro 'Εμαθραββά (sic in Cod. Vat., teste Maio) Codd. 22, 36, 51, alii, habent: εἰς Λιμάθ (Λιμάθ Justin. M.) τὴν μεγάλην. ⁶ Sic Comp., Codd. III, XII (ante corr.), 26, et Syro-hex. in marg. ⁷ Cod. 86. Syro-hex. affert: ܘܗܝ ܫܥܝܢܝܢ ܒܥܝܘܢ , ubi Syr. ܘܗܝ ܫܥܝܢܝܢ ܒܥܝܘܢ cum utroque vocabulo Graeco recte componitur. ⁸ Syro-hex. ܘܗܝ ܫܥܝܢܝܢ ܒܥܝܘܢ . ⁹ Sic Comp., Ald., Codd. II, III, 22, 36, alii. Hieron.: qui concrepatia. Syro-hex. ܘܗܝ ܫܥܝܢܝܢ ܒܥܝܘܢ . ¹⁰ Syro-hex. ܘܗܝ ܫܥܝܢܝܢ ܒܥܝܘܢ . ¹¹ Justin. M. ibid. ¹² Cod. 86.

7. בראש גלים. *In fronte migrantium (exsulum).*
 O'. ἀπ' ἀρχῆς δυναστών. 'A. ἐν ἀρχῇ τῶν αἰχμαλωτισομένων.¹³
 ונסר מרוח סרוחים. *Et recedet jubulum profusorum (in lectulos).* O'. καὶ ἐξαρθήσεται χρεμετισμὸς ἵππων ἐξ Ἐφραΐμ. Σ. καὶ περιαιρεθήσεται ἐταιρεία τρωφῶν.¹⁴

8. בנפשו. O'. καθ' ἑαυτοῦ. Ἄλλος ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ.¹⁵
 נאם יהודה להי צבאות. O'. Vacat. ✕ λέγει κύριος ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων 4.¹⁶
 מתאב. *Abominor.* O'. ✕ διότι 4 βδελύσσομαι.¹⁷
 ואת גאון. *Fastum.* O'. πᾶσαν τὴν ὕβριν. Θ. τὸ ὕψος.¹⁸

10. יהוה יתן בישם להזכיר לא להפיר. *Tace: non enim licet memorare nomen Iovae.* O'. σίγα, ἔνεκα τοῦ μὴ ὀνομάσαι τὸ ὄνομα κυρίου. 'A. ἡσυχώθητι τοῦ ἀναμνήσαι ἐν ὀνόματι κυρίου. Σ. σιώπα· οὐ γάρ ἐστιν ἀναμνήσαι τὸ ὄνομα κυρίου. Θ. ὅτι οὐκ εἰς (τὸ) ἀναμνήσαι ἐν ὀνόματι κυρίου.¹⁹

12. אסי יהרוש בבקרים. *Num arabit aliquis cum bobus?* O'. εἰ παρασιωπήσονται ἐν θηλείαις; 'A. εἰ ἀροτριθήσεται. . . Σ. πέτρα διὰ βοῶν;²⁰

¹³ Syro-hex. ✕ **חבא? אנס? חבא**. Post δυναστών Justin. M. ex alio interprete infert τῶν ἀποικισομένων, quod ex Nostri usu **חבא** potius quam **חבא** sonaret. ¹⁴ Cod. 86. Symmachum presse secutus est Hieron.: "Et auferetur, inquit, factio lascivientium, qui in capiendis voluptatibus unum habuere consensum, et comessiones exercuere ac symbola. . . Pro quo LXX interpretati sunt: auferetur hinnitus equi de Ephraim; quod in Hebraico non habetur." Justin. M. duplicem versionem affert: καὶ μεταστραφήσεται οἴκημα κακούργων, καὶ ἐξαρθήσεται κ. τ. εἰ. ¹⁵ Syro-hex. in marg. sine nom. ✕ **حفسه**. ¹⁶ Syro-hex. in marg. Sic in textu sine aster. Ald., Codd. 22, 36 (cum λέγων), 42, 51 (ut 36), alii, Hieron. ¹⁷ Syro-hex. pingit: **חב? חב? חב? חב?** h. e. vel ✕ διότι 4 βδ., vel ✕ διὰ 4 βδ. (pro διότι in Codd. III, 26, 49 est ὅτι), vel, suadente Hebraeo, — διότι 4 βδ. ¹⁸ Syro-hex. ✕ **חבא**. ¹⁹ Cod. 86. Syro-hex. affert: 'A. τοῦ ἀναμνήσαι (ἡνσῶ). Σ. οὐ γάρ ἐστιν ἀναμνήσαι

12. הפנתים. *Conuertistis.* O'. ἐξεστρέψατε. Σ. contrivistis.²¹

13. לנא דבר. *In re nihili.* O'. ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ (alia exempl. add. ἀγαθῶ²²). Σ. ἀλόγως.²³

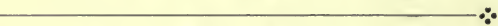
14. אסי יהיה להי צבאות גוי. O'. ἔθνος, λέγει κύριος τῶν δυνάμεων. Aliter: ✕ λέγει κύριος ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων 4, ἔθνος.²⁴ Alia exempl. φησὶ κύριος ὁ θεὸς τῶν στρατιῶν, ἔθνος.²⁵

מלבוא. *Inde ubi venis.* O'. τοῦ μὴ εἰσελθεῖν. Σ. ἀπὸ εἰσόδου.²⁶
 עדניחל הערבה. *Usque ad rivum deserti.* O'. καὶ ὡς (s. ἔως) τοῦ χειμάρρου τῶν δυσμῶν. 'A. ἔως τοῦ χειμάρρου τῆς ὀμαλῆς. Σ. ἔως τῆς φάραγγος τῆς πεδιάδος. Θ. ἔως τοῦ χειμάρρου τῆς ἀραβά.²⁷

Cap. VI. 10. — καὶ ὑπολειφθήσονται οἱ κατὰλοιποι 4.²⁸

CAP. VII.

1. גבי. *Locustas.* O'. ἀκρίδων. 'A. βοράδων.¹
 יהיה לקש אחר גבי המזלה. *Et ecce! foenum serotinum post detonsiones regis.* O'. καὶ ἰδοὺ βροῦχος εἰς Γὼγ ὁ βασιλεύς. 'A. καὶ ἰδοὺ ὄψιμος ὀπίσω τῆς γάζης τοῦ βασιλέως.² Σ.

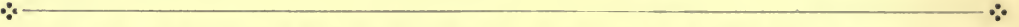

(**לל חבא? חבא? חבא? חבא?**). ²⁰ Cod. 86. ²¹ Syro-hex. ✕ **حفسه**. ²² Sic Ald., Codd. 22, 36, 42, alii, Hieron. ²³ Hieron.: "Qui hoc faciunt, laetantur in nullo verbo bono, sive frustra, ut Sym. transtulit, id est, ἀλόγως." ²⁴ Syro-hex. In textu vulgari haec, λέγει κύριος τῶν δ., desunt in Comp., Codd. III, XII, 26, 49, aliis. ²⁵ Sic Ald., Codd. 22, 36, 51, alii. ²⁶ Cod. 86. ²⁷ Hieron.: "Pro torrente occidentis Sym. interpretatus est vallem campestrē; Theod. torrentem Arabiae [Arabae]; Aq. torrentem qui est in planitie." Cod. 86 affert: 'A. τῆς ὀμαλῆς. Σ. τῆς πεδιάδος. Θ. τῆς ἀραβά. Syro-hex. . . ✕ **חבא? חבא? חבא? חבא?** ²⁸ Syro-hex. cum notula: "Ea quibus obelus appictus est, non posita erant in Hexaplis." Hodie desiderantur in Ald., Codd. 68, 87*, alii, et Hieron. CAP. VII. ¹ Cod. 86. ² Idem, ubi ὄψιμος male exaratum. Hieron.: "Quid autem voluerit Aq. dicere: Ecce! serotinus post Gazae regem, cum Gaza verbo

καὶ ὡς εἰπεῖν ὄψιμος μετὰ τὴν κουρὰν τοῦ βασιλέως.
Θ. καὶ ἰδοὺ ὄψιμος μετὰ τὴν κουρὰν τοῦ βασιλέως.³

- 2. לְאַחַב. Ὁ. τοῦ καταφαγεῖν. Σ. ἰσθίων.⁴
כִּי יָקֻם יַעֲקֹב. Quis (qualis) consistet Jacobus?
Ὁ. τίς ἀναστήσει τὸν Ἰακώβ; Σ. τί (fort.
τίς) ὧν ὑποστήσεται Ἰακώβ;⁵
- 3. יָחַם יְהוָה. Penituit Jovam. Ὁ. μετανόησον,
κύριε. Ἄ. παρακλήθη κύριος.⁶ Σ. παρακλή-
θητι (κύριε).⁷
- 4. יְהוָה קָרָא לְרֵב. Et ecce! vocabat ad conten-
dendum. Ὁ. καὶ ἰδοὺ ἐκάλεσε τὴν δίκην. Θ.
καὶ ὁ καλῶν τὴν δίκην.⁸
- 7. יְהוָה אֱלֹהֵי אֲנִי. Ὁ. καὶ ἰδοὺ (alia exempl. add.
ἀνήρ⁹). Σ. ὅτι ἐφάνη κύριος. Θ. ἰδοὺ ἀδωναὶ
κύριος.¹⁰

- 7. עַל-חֻמַּת יְנִי. Super murum perpendiculari (ad
amussim constructum). Ὁ. ἐπὶ τείχους ἀδα-
μαντίνου. Ἄ. splendentem. Θ. τηκόμενον.¹¹
יְנִי. Ὁ. Σ. ἀδάμας. Ἄ. γάνωσις. Θ. τηκό-
μενον.¹²
- 8. לֹו עִבֹר. Condonare ei (peccata). Ὁ. τοῦ
παρελθεῖν αὐτόν. Σ. ἀναβαλοῦμαι αὐτόν.¹³
- 9. בְּמוֹת יִשָּׁק. Excelsa Isaaci. Ὁ. βωμοὶ τοῦ
γέλωτος. Σ. τὰ ὑψηλὰ τοῦ Ἰακώβ.¹⁴
- 10. קָשַׁר. Conjuratorem fecit. Ὁ. συστροφὰς
ποιεῖται. Ἄ. συνέδησε. Σ. † ἀνέπισεν ἀνα-
ταρασσῶ.¹⁵
- 14. בּוֹקֵר. Pastor. Ὁ. αἰπόλος. Ἄ. Σ. Θ. Ε'.
βουκόλος.¹⁶

Hebraico AZA [עֲזָא] appelletur, non satis intelligo, nisi forte ipsum sermonem gozi posuit, et paulatim in Gazam errore corruptus est." Syrus noster Aquilae Graeca non de rege Gazae, sed de gaza (thesauro) regis cepisse videtur, fortasse rectius, vertens: **אזא חמלא חלא** (1 Esdr. viii. 18. Act. Apost. viii. 27 in Philox.) sine puncto diacritico, non **אזא**, κουρὰ, ut apud Symmachum et Theodotionem. Nihilominus in tribus lectionibus crux vocis superimposita ad Graecam ΚΟΥΡΑΝ in marg. appictam refert.)³ Syro-hex. **אזא חמלא חלא חלא**. **אזא חמלא חלא חלא**. (Locutio **אזא חמלא חלא חלא**, ὡς εἰπεῖν, ponitur etiam pro ὄσον (in μικρὸν ὄσον) in Hex. ad Ezech. xvi. 47.)⁴ Syro-hex. **אזא חמלא חלא**.⁵ Montef., qui Waltonum compilavit, edidit: Σ. τίς ὧν (sic) ὦ. Ἰακώβ. Sed vera codicis scriptura, testantibus Waltono, Stephanopolo, et Cozza, est: Σ. τί ὧν ὦ. Ἰ.; minus emendate, ut videtur, pro τί ὧν, vel, quod praetulerim, τίς ὧν, non, ut Montef. tentat, τίς οὖν. Hebraeum concise dictum pro: Quis est Jacobus qui consistere possit? quom sensum optime expressit Symmachus. (Mox ad יָקֻם יַעֲקֹב (v. 5) idem cod. affert: Σ. ὧν (sic) ὑποστήσεται.)⁶ Cod. 86, qui tamen ad v. 6 affert: Ἄ. παρακλήθητι.⁷ Cod. 42.⁸ Syro-hex. **אזא חמלא חלא**.⁹ Sic Ald., Codd. III, XII (in marg.), 22, 23, 26, alii, Hieron., Syro-hex., qui in marg. affert: Οἱ λοιποὶ κύριος.¹⁰ Cod. 86. Ad Sym. cf. Hex. ad Psal. xxxvi. 36.¹¹ Syro-hex. **אזא חמלא חלא**. Cum Hieron. pro יְנִי, incertum quo loco, Aquilae discrete tribuerit γάνωσις, conjecterit aliquis hoc priore loco (nam in vv. 7, 8 quater occurrit vox Hebraea) interpretem φλόγηρον nostrum γανῶντα, s. γανῶντα,

splendentem, posuisse, quod in **אזא חמלא** (= λάμπουσα Act. Apost. xii. 7. xxvi. 13 in utraque versione) vertit Syrus noster. Sed vid. not. seq. ¹² Hieron.: "Priusquam de adamante disseramus, quem Sym. et LXX, pro eo quod in Hebraico ENACH scriptum est, transtulerunt, dicendum est breviter, quod hoc verbum Aq. γάνωσις, Theod. τηκόμενον interpretati sunt; quorum alterum stannaturam, alterum tabescentem significat. . . Dominus itaque cernitur stans supra murum stannatum, sive litum; et in manu ejus stannatio, sive trulla caementarii, qua solent superinduci parietes, et non solum pulcritudinem accipere, sed et fortitudinem contra injuriam imbrum et creberrimas tempestates." Juxta hanc explicationem videndum num in priore loco Aq. verterit ἐπὶ τείχους γεγανωμένου, cui vocabulo alteram splendendi notionem (ut in nota locutione, φαῖδρος καὶ γεγανωμένος) minus bene aptaverit Syrus. Idem certe in praesenti loco affert: Ἄ. splendor (Ἰσοῖσος = σιδερωσις Ezech. xxi. 15). Θ. τηκόμενον (ut ante). (In v. 8 ad ἀδάματα in alterutro loco Cod. 86 parum probabiliter affert: Σ. γάνωσις.)¹³ Syro-hex. **אזא חמלא חלא**. Cf. ad Cap. viii. 2.¹⁴ Cod. 86.¹⁵ Idem, testibus Waltono et Cozza. Corrupta Symmachi lectio variis conjecturis tentari potest, quarum omnium simplicissima est ἐποίησεν ἀνταρσις, coll. Hex. ad 4 Reg. xi. 14. Jesai. viii. 12. Ad συστροφὰς Syro-hex. in marg. sine nom. affert: **אזא חמלא חלא**, quae vox cum ἀνταρσις commutatur in Hex. ad 4 Reg. i. c.¹⁶ Hieron.: "Pro armentario, qui Hebraice dicitur ΒΟCΕΡ, Aq. et Sym. et Theod. et Quinta ed. βουκόλον transtulerunt, qui armenta pascit, non oves." Etiam Syro-hex.: Ἄ. Σ. Θ. βουκόλος (Ἰακώβ).

14. בּוֹלֵס שֶׁקֵּיִים. *Vellicans sycomorā.* Ο' κνίζων
σुकάμινα. 'Α. έρευνῶν συκομόρους. Σ. έχων
συκομόρους. Θ. χαράσσων συκαμίνους.¹⁷
15. מִיַּחְתֵּי הַצֵּאן. *A grege sequendo.* Ο' εκ τῶν
προβάτων ('Α. Σ. Θ. ποιμνίων¹⁸).
16. עַל-יִשְׂרָאֵל. Ο' επί τῶν 'Ισραήλ. 'Α. Σ. εν
τῷ 'Ισραήλ. Θ. ὁμοίως τοῖς Ο'.¹⁹
- לֹא תִטֵּי. *Non stillabis (oraculum).* Ο' οὐ
μὴ ὀχλαγωγῆσης. 'Α. οὐ σταλάξεις. Σ. οὐκ
ἐπιτιμήσεις.²⁰
- יִשְׁקֶךָ. Ο' 'Ιακώβ. 'Α. τοῦ γέλωτος. Σ. Θ.
τοῦ 'Ισαάκ.²¹
17. תִּזְנֶה. *Scortabitur.* Ο' πορνεύσει. Σ. Θ.
πορνευθήσεται.²²
- תִּחְלָק. *Dividetur.* Ο' καταμετρηθήσεται. 'Α.
Σ. μερισθήσεται.²³

CAP. VIII.

1. כָּרִיב פְּרִי. *Corbis fructuum aestivorum.* Ο'.

¹⁷ Theodoret.: Τὸ δὲ, συκάμινα κνίζων, ὁ μὲν ἄκ., έρευνῶν
συκομόρους, ἠρμήνευσεν· ὁ δὲ Θεοδ., χαρακῶν (sic) συκαμίνους
ὁ δὲ Σύμ., ἔχων συκομόρους. Hieron.: "Porro hoc quod ait,
vellicans sycamina, quod Aq. interpretatus est, *scrutans*
[juxta cognatum verbum Chaldaicum שְׁלַפְּ, *scrutari*] *sycomoros*,
et Sym. *habens sycomoros*." De scriptura Theodotionis
ambigitur. Theodoretus pergit: "Ἦκουσα δὲ τινας
τῶν ἐκείθεν διηγουμένων, ὡς ὁ τούτων καρπὸς οὐ πεπαίνεται, μὴ
πρῶτον τομῆν τινα βραχεῖαν δεξάμενος. Τοῦτο τοῖνυν εἰδὸς νενοη-
κέναι τοὺς Ο', καὶ τὸ κνίζων ἀντὶ τοῦ χαρακῶν ἢ συλλέγων τε-
θεικέναι; ubi pro χαρακῶν Coislin. ultro esse χαράσσων.
Scilicet χαρακῶν, *pedimentis fulcire*, non esse hujus loci
sensit J. F. Schleusner. in *Opusc. Crit.* p. 427, ideoque
χαράσσων, ex ingenio, ut videtur, reponendum censuit.
Nunc Syrum nostrum adeamus, qui affert: **סַחַבְּ**.
+ **סַחַבְּ**. **סַחַבְּ**. **סַחַבְּ**. De verbo **סַחַבְּ** dictum ad
Jerem. xliii. 12. Alterum **סַחַבְּ**, teste Castello, esse *scidit*,
amputavit; et hoc ipso vocabulo Graecum *ἐχάραξε* inter-
pretatus esse Noster 4 Reg. xvii. 11. Tandem incidi in
locum Suidae, Theodoretum, uti solet, expilantis: κνίζων,
ἄκυλας, έρευνῶν. Θεόδωτος, χαράσσων. Σύμμαχος, ἔχων ἢ συλ-
λέγων. ¹⁸ Syro-hex. + **סַחַבְּ**. ¹⁹ Idem.
²⁰ Idem: + **סַחַבְּ**. Hieron.: "Rursum
ubi nos posuimus, *et non stillabis*, Sym. interpretatus est,

ἄγγος ἔξευτοῦ. 'Α. κάλαθος ὀπάρας. Σ. κάλα-
μος ὀπάρας. Θ. ἄγγος ὀπάρας θερινῆς.¹

2. לֹא יִבְרַח עוֹד עִיבֹר לֹא-לֹא. *Non amplius con-*
donabo ei. Ο' οὐ προσθήσω ἔτι τοῦ παρελθεῖν
αὐτόν. Σ. οὐκέτι ἀναβαλοῦμαι αὐτόν.²
3. וְהִילְלוּ שִׁירֹתַי. *Et ejulabunt cantica.* Ο' καὶ
ὀλολύξει τὰ φατνώματα ('Α. αὶ στρόφυγγες. Θ.
τὰ ἐπάνωθεν³). Σ. (καὶ) ὀλολύξουσιν αἱ ᾠδαί.⁴
4. וְלִשְׁבִּית. *Et ad delendum.* Ο' καὶ καταδυνα-
στεύοντες (Θ. λύοντες⁵).
6. וּמִפֶּל בָּר. *Et deciduum (purgamenta) frumenti.*
Ο' καὶ ἀπὸ παντὸς γεννήματος. Alia exempl.
καὶ ἀπὸ πάσης πράσεως.⁶
7. לְעֵצָה. Ο' εἰς νίκος. Σ. Θ. εἰς τέλος.⁷
8. הָעַל זֹאת. *Num propter hoc.* Ο' καὶ (Οὐ
λοιπό· μὴ⁸) ἐπὶ τούτοις.
- לֹא-תִרְגַּז. *Non contremiscet.* Ο' οὐ παραχθή-
σεται. Σ. οὐ σαλευθήσεται.⁹
- וְעָלְתָה. *Et ascendet (tumebit).* Ο' καὶ ἀνα-
βήσεται ('Α. Σ. σκεπασθήσεται¹⁰).

non increpabis." Cf. Hex. ad Mich. ii. 6. ²¹ Syro-hex.
+ **סַחַבְּ**. **סַחַבְּ**. **סַחַבְּ**. Cf. ad v. 9. ²² Idem:
+ **סַחַבְּ**. **סַחַבְּ**. Hieron.: "*Uxor tua in civitate fornica-*
bitur; quod melius interpretatus est Sym., *πορνευθήσεται*;
non quod ipsa fornicetur, sed quod, passivo genere, ab
aliis constuprata sustineat fornicationem." ²³ Syro-hex.
+ **סַחַבְּ**.

CAP. VIII. ¹ Syro-hex. (= **סַחַבְּ** Jerem. xxiv. 2) **סַחַבְּ**.
+ **סַחַבְּ**. **סַחַבְּ**. **סַחַבְּ**. Sym-
machi **סַחַבְּ** nescio an Hieron. in mente habuerit, He-
braea vertens: *uncinus pomorum*, hoc sensu: "Sicut
uncino rami arborum detrahuntur ad poma carpenda, ita
ego proximum captivitatis tempus attraxi." Ceterum
Cod. 86 Symmacho, non Aquilae, tribuit lectionem, *κάλα-*
θος ὀπάρας. ² Syro-hex. + **סַחַבְּ**.
Cf. ad Cap. vii. 8. ³ Idem: **סַחַבְּ**.
+ **סַחַבְּ**. Hieron. Hebraea et Graeca vertit: *Et*
stridebunt cardines templi, sive laquearia. ⁴ Cod. 86.
⁵ Idem. ⁶ Sic Ald., Codd. XII (in marg.), 22, 36, 40,
alii, Hieron., Syro-hex. ⁷ Syro-hex. + **סַחַבְּ**.
⁸ Idem: **סַחַבְּ**. ⁹ Idem: **סַחַבְּ**.
+ **סַחַבְּ**. ¹⁰ Idem: **סַחַבְּ**. (Norberg. osci-
tante exscripsit **סַחַבְּ**, in quo explicando frustra se
torsit Middeld.)

8. כָּלָהּ. *Tota ea.* Ο΄ συντέλεια. Οί λοιποί
πάσα (s. σύμπασα).¹¹

(וְנִגְרָשָׁה וְנִשְׁקָה (וְנִשְׁקָהּ ק). *Et propelletur,
et demergetur* (cf. Cap. ix. 5 in Hebraeo). Ο΄
καὶ καταβήσεται. Σ. καὶ ἐξωθήσεται, καὶ κατυδύ-
σεται. Θ. καὶ ἐξωθήσεται, καὶ καταποτισθήσεται.¹²

9. וְהִבַּאתִי. *Et occidere faciam* (solem). Ο΄ δύ-
σεται. Σ. Θ. δέδυκεν.¹³

וְהִחֲשִׁיתִי לְאֶרֶץ. *Et tenebras inducam* terrae.
Ο΄ καὶ συσκοτάσει ἐπὶ τῆς γῆς. Σ. Θ. (καὶ)
συνεσκότασε τὴν γῆν.¹⁴

בְּיוֹם אֶרֶץ. *In die lucis.* Ο΄ ἐν ἡμέρᾳ τὸ φῶς.
'Α. Θ. (ἐν ἡμέρᾳ) φωτός.¹⁵

10. כְּאֶבֶל יְחִיד. *Sicut luctum unigeniti.* Ο΄ ὡς
πένθος ἀγαπητοῦ (Σ. μονογόνου)¹⁶.

וְאַחֲרֵיתָהּ. *Et extremum ejus.* Ο΄ καὶ τοὺς
μετ' αὐτοῦ. Σ. Θ. καὶ τὸ ἔσχατον τῆς γῆς.¹⁷

13. וְהִתְעַלְפָנָה. *Viribus deficient.* Ο΄ ἐκλείψουσιν.
Οί λοιποί ἐκλυθήσονται.¹⁸

14. בְּאַשְׁמַת. *Per delictum.* Ο΄ κατὰ τοῦ ἵλασμοῦ.
'Αλλος ἐν τῇ πλημμελείᾳ.¹⁹

CAP. IX.

1. רֹאשׁ הַכְּפֹתָיו. *Capitulum* (columnae). Ο΄ ἐπὶ τὸ
Ἰλαστήριον. 'Α. (τὸ) οἰκοδόμημα.¹ Σ. Θ. ἐπὶ
τὸ κιβόριον.²

3. וְאֵם (in priore loco). Ο΄. ✕ 'Α. καὶ 4' ἐάν.³
וּמִן הַיָּם. *In fundo maris.* Ο΄ εἰς τὰ βάθη
(alia exempl. θεμέλια⁴) τῆς θαλάσσης. Οί
λοιποί ἐν τῷ πυθμῆνι τῆς θαλάσσης.⁵

6. מַעְלֹתָיו. *Conclavia superiora sua.* Ο΄ ἀνά-
βασιν αὐτοῦ. Σ. τὰ ὑπερῶα αὐτοῦ.⁶

וְאַגְדָתוֹ. *Et fornitem suam.* Ο΄ καὶ τὴν ἐπαγγελ-
λίαν (Οί λοιποί δέσμη⁷) αὐτοῦ.

7. הַלֹּוא כְּבָנָי. Ο΄ οὐχ ὡς υἱοί. 'Α. Σ. μήτι οὐχ
ὡς υἱοί.⁸

וְהָלֹוא אֶת-יִשְׂרָאֵל. Ο΄ οὐ τὸν 'Ισραήλ. 'Α.
μήτι οὐ τὸν 'Ισραήλ. Σ. μὴ οὐχὶ τὸν 'Ισ-
ραήλ.⁹

וּפְלִשְׁתִּיִּים. Ο΄ καὶ τοὺς ἀλλοφύλους. Οί λοι-
ποὶ τοὺς Φιλισταίους.¹⁰

מִכְּפָתוֹר. Ο΄ ἐκ Καππαδοκίας ('Α. Θ. Χαβαθῶρ.
Σ. Καππαδοκίας¹¹).

¹¹ Syro-hex. *וְהָלֹוא אֶת-יִשְׂרָאֵל*. ¹² Idem: *וְהָלֹוא אֶת-יִשְׂרָאֵל*. ¹³ Idem: *וְהָלֹוא אֶת-יִשְׂרָאֵל*. ¹⁴ Idem: *וְהָלֹוא אֶת-יִשְׂרָאֵל*. ¹⁵ Idem: *וְהָלֹוא אֶת-יִשְׂרָאֵל*. ¹⁶ Idem: *וְהָלֹוא אֶת-יִשְׂרָאֵל*. ¹⁷ Idem: *וְהָלֹוא אֶת-יִשְׂרָאֵל*. ¹⁸ Idem: *וְהָלֹוא אֶת-יִשְׂרָאֵל*. ¹⁹ Idem: *וְהָלֹוא אֶת-יִשְׂרָאֵל*.
Cod. 42, 62, 147. ¹⁶ Idem: *וְהָלֹוא אֶת-יִשְׂרָאֵל*. Cf. Hex. ad Jerem. vi. 26. ¹⁷ Idem: *וְהָלֹוא אֶת-יִשְׂרָאֵל*. Cf. Hex. ad Jesai. v. 27. ¹⁹ Cod. 86 in marg. sine nom. Hieron. "Et propitiatio, quam nos in delictum vertimus, et ab Hebraeis vocatur ASEMATI, idolum significat."

CAP. IX. ¹ Syro-hex. *וְהָלֹוא אֶת-יִשְׂרָאֵל*. Cod. 86, qui in textu cum Codd. III, XII, 49, aliis, *θυσιαστήριον* habet, in marg. affert: Σ. (sic) οἰκοδόμημα Ἰλαστήριον. ² Syro-hex. *וְהָלֹוא אֶת-יִשְׂרָאֵל*. "Syriacum *וְהָלֹוא אֶת-יִשְׂרָאֵל* frustra tentavi."—*Middeld.* Est Graecum vocabulum Syriacis literis expressum, *κιβόριον*, quo nomine appellatur 1. *calix stolis fabae Aegyptiae*, 2. *proculum in ejus similitudinem factum* (Hor. Od. II, vii, 21). 3. in architectura Graecorum ecclesiastica, *conopseum*, s. *tabernaculum, super altare principale extensum* (Italis hodiernis, *il ballacchino*) propter similitudinem inversi calicis ita dictum. (Cf. Bernstein. in *Zeitschrift* etc. T. IV, p. 210, qui locum indicavit

Bar-Hebraei in *Chronico* p. 142, l. 8.) ³ Syro-hex., qui pingit: ✕ 'Α. καὶ ἐάν 4. Sic sine aster. Codd. 22, 36, alii. ⁴ Sic Comp., et Cod. 86 in marg. sine nom. ⁵ Syro-hex. *וְהָלֹוא אֶת-יִשְׂרָאֵל*. *Middeld.* Graece vertit: *εἰς τὸ ἔδαφος τῆς θ.*, quia Sym. *aliis locis* [Schleusner. in *Nov. Thes.* s. v. affert tantum Jos. xv. 3] *עָרָב* voce *ἔδαφος* expressit. Sed vid. Prov. xiv. 12. xvi. 25 in Syro-hex. Statim ad verba LXX, *ἐντελοῦμαι τῷ δράκοντι* (וְהָלֹוא אֶת-יִשְׂרָאֵל), S. Cyril. in XII Proph. p. 343 C falso affirmat: *κάν εἰ ἐν θαλάσῃ γένοιτο, περιπεσείται τῷ δράκοντι, ἦγον κατὰ τὴν τῶν Ἑβραίων ἔκδοσιν, τῷ κῆτει δοθήσεται.* ⁶ Syro-hex. *וְהָלֹוא אֶת-יִשְׂרָאֵל*. Cf. Psal. ciii. 3 in Syro-hex. ⁷ Cod. 86. Hieron.: *et fasciculum suum*. Cf. Hex. ad 2 Reg. ii. 25. ⁸ Cod. 86. ⁹ Idem. ¹⁰ Syro-hex. *וְהָלֹוא אֶת-יִשְׂרָאֵל*. Cf. Hex. ad Jerem. xlvii. 1, 4. S. Cyril. in XII Proph. p. 348 B: *μετεκόμισα γὰρ τοὺς μὲν ἀλλοφύλους, τουτίστι, τοὺς Παλαιστίνους* οὕτω γὰρ ἡρμήνευσαν Ἑβραῖοι. ¹¹ Idem (qui in textu *וְהָלֹוא אֶת-יִשְׂרָאֵל* habet): *וְהָלֹוא אֶת-יִשְׂרָאֵל*. Cf. Hex. ad Deut. ii. 23. Jerem. xlvii. 4. (Ad ἐκ Καππαδοκίας Cod. 86 affert: 'Α. ἀπὸ Καρᾶ, quae lectio ad notam sequentem pertinere videtur.)

7. מְקִיר. O'. ἐκ βόθρου. 'A. E'. ἀπὸ Κείρ. Σ. ἀπὸ Κυρήνης. Θ. ἐκ τοίχου.¹³

9. אָגִיטוֹ. Et agitabo. O'. καὶ λικμήσω. 'A. Σ. (καὶ) κοσκινῶ.¹³

יְנוּעַ בְּנִבְרָה. Agitatur in cribro. O'. λικμάται ἐν τῷ λικμῷ ('A. Σ. ἐν τῷ κοσκίνῳ¹⁴). 'A. ἐκβράσσεται ἐν τῷ κοσκίνῳ. Σ. ἐνδεσμεῖται ἐν τῷ κοσκίνῳ.¹⁵

וְלֹא יִפּוֹל יְרֹר אֶרֶץ. Et non cadet lapillus (granulum) in terram. O'. καὶ οὐ μὴ πέση σύντριμμα ἐπὶ τὴν γῆν. 'A. καὶ οὐκ ἐκπεσεῖται δὲ ψηφίον ἐπὶ τὴν γῆν.¹⁶

12. לִמְעַן יִרְשׁוּ. Ut possideant. O'. ὅπως ἐκθήσωσιν (alia exempl. add. με;¹⁷ alia post ἀνθρώπων inferunt τὸν κύριον¹⁸).

13. וְנִגְשׂ חֹרֵשׁ בְּקֹצֵר יְרֵךְ עֲנָבִים בְּמִשַׁח הַיֶּרֶע. Et adhaerebit arator messori, et calcans uvas trahenti (spargenti) semen. O'. καὶ καταλήψεται ὁ ἀμηγὸς (alia exempl. ὁ ἀλοητὸς¹⁹) τὸν τρυγητὸν, καὶ περκάσει ἢ σταφυλὴ ἐν τῷ σπέρῳ. Οἱ λοιποὶ (καὶ καταλήψεται) ὁ ἀροτριῶν τὸν θεριζόντα, καὶ ὁ πιέζων τὰς σταφυλὰς τὸν ἐλκύνοντα.²⁰

15. וְלֹא יִתְשִׁי. Et non evellentur. O'. καὶ οὐ μὴ ἐκσπασθῶσιν. Σ. Θ. καὶ οὐ μὴ ἐκτιλῶσιν.²¹

¹³ Syro-hex. صح من + ه. صح من + ه. صح من + ه. Consonat Hieron.: "Pro Cyrene Aq. et Quinta ed. ipsum verbum Hebraicum posuerunt CIR; LXX *foveam*, id est, βόθρον; Theod. *parietem*; Sym. *Cyrenen*; quem et nos in hoc loco secuti sumus." Cod. 86 affert: Σ. ἀπὸ Κυρήνης (sic). S. Cyril. ibid.: ἰστέον δὲ, ὅτι ἀντὶ τοῦ βόθρου ἐκεδῶσασιν Ἑβραῖοι, Κυρήνης. ¹³ Cod. 86. ¹⁴ Idem.

¹⁵ Syro-hex. صح من + حد + حلا + ه. صح من + حد + حلا + ه. "Aquilae [sic Norberg.] corruptum esse videtur, ob eamque causam edidi صح من + حد + حلا, quam formam explicavit Car. Schaaf. in *Lex. N. T.* pp. 147, 148.—Middeld. Scriptura codicis est صح من + حد + حلا, teste Ceriani nostro, cui vocabuli rarioris alterum exemplum debemus, ex versione Syriaca S. Cyrilli ad Nah. ii. 10 sumptum; ubi pro Graecis, τὸ γὰρ ἐκτινάσσεσθαι τε, καὶ ἀνατινάσσεσθαι, καὶ μέντοι καὶ ἐκβράττεσθαι, Syrus exhibet: صح من + حد + حلا. Ad Symmachi lectionem, in qua jure offenderat Middeld., in codice nihil opis est. ¹⁶ Cod. 86.

¹⁷ Sic Ald., Codd. 22, 40, 42, alii, Hieron., et Syro-hex. in marg.

¹⁸ Sic Codd. III, 26, 49, alii, et Syro-hex.

¹⁹ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII (ex corr.), 22, 23, 26, alii, Hieron., Syro-hex. ²⁰ Syro-hex. juxta apographum Norbergianum: صح من + حد + حلا + ه. صح من + حد + حلا + ه. صح من + حد + حلا + ه. Cf. nos in *Otio Norvic.* p. 71, ubi mendum suspicati sumus in repetito صح من + حد + حلا + ه. quod tamen intactum reliquimus; sed pro صح من + حد + حلا + ه. confiderenter rescripsimus صح من + حد + حلا + ه. In codice autem exaratum est صح من + حد + حلا + ه. et bis صح من + حد + حلا + ه. Tandem alteri errori probabilem medicinam attulit V. D. Skat Rördam, qui in literis ad nos datis die XVI Septembris anni 1868 scripsit: "Pro صح من + حد + حلا + ه. posteriori sine dubio legendum est صح من + حد + حلا + ه. ἐκτινόντα. Cf. Sym. ad Psal. cxxv. 6. In scriptura Estrangh. subobscura (صح من + حد + حلا + ه.) satis facile confundi possent haec verba." (In textu LXXviralis pro περκάσει ἢ σταφυλὴ Syrus noster صح من + حد + حلا + ه. posuit,

quod inepte vertit Middeld., *matrimonio jungentur uvae*, sensum verbi περκάσειν interpretem non assecutum esse statuens. Errorem agnoscit, sed Norbergio oscitanter exscribenti tribuit Bernstein. in *Zeitschrift* etc. T. IV, p. 210, in apographo صح من + حد + حلا + ه. maturescent, exstitisse contendens. Frustra: nam et codex صح من + حد + حلا + ه. tuetur, et صح من + حد + حلا + ه. maturuit, Graecum πεπαίνεσθαι, non περκάσειν, refert. Scilicet περκάσειν, nigrescere, seu nigris maculis pingi incipere, Hesiodo αὐλλεσθαι (ut h. l. περκάσειν in *variabilium* docte vertit Hieron.), ad tertium, necdum maturum, uvae gradum pertinet, juxta descriptionem Philostrati in *Imagg.* II, 1: βότρως δὲ οἱ μὲν ἀργῶσιν (sc. οἱ πεπαυθέντες, s. πέπειροι, Syriace حقل), οἱ δὲ περκάσουσιν (حقل), οἱ δ' ὄμφακες (حقل), οἱ δ' οἰνάνθαι (cf. Hex. ad Cant. Cant. ii. 5) δοκοῦσιν; quem locum spectat Phavorini glossa: Περκάσουσιν, παρὰ Φιλοστράτου, ἤγουν ἀρχονται πεπαίνεσθαι. Vox صح من + حد + حلا + ه. cum hoc sensu nisi ex derivativis حقل + حقل + حقل, de fructibus immaturis, spec. de uvis acribus positus, Lexicis fere ignota; sed praeter nostrum locum aliud exemplum indubitatum exstat in S. Ephraemi Carm. Nisib. LXX, 26, vertente Bickell: *Mirandum est etiam factum Jephthe, vinitoris qui decerpsit botrum adhuc immaturum (حقل), et obtulit eum domino vineae.* Unum addo: in Hexaplis ad Zach. xi. 8 pro حقل + حقل + حقل, fastidivit (quam notionem etiam Hebraeo עלעל tribuunt VV. DD. in pari locorum, Jerem. iii. 14. xxxi. 32) Aquila interpretatus est ἐπέρκασεν, scilicet in vocabulo ἀπαξ λεγόμενον ad dialectum Chaldaicam confugiens, in qua חקל eundem ad amussim sensum fundit, quem Syriaco صح من + حد + حلا + ه. vindicare studuimus, hoc est, *maturescere incipere.* Sic enim Buxtorf. in *Lex. Chald. et Talmud.* p. 285: "Nam initium maturitatis proprie hoc verbo significatur; unde Aruch explicat, quando maturescunt, ולא נתבשלו בטוב, sed nondum maturuerunt bene.")

²¹ Syro-hex. صح من + حد + حلا + ه. Cf. Hex. ad Psal. cxl. 6. Jerem. xii. 14, 15. xxxi. 28.

O B A D I A S.

1. **קָוִין**. *Visio*. Ο΄ δρασις. 'Α. ἑκστασις.¹
צִיר. *Legatus*. Ο΄ περιοχὴν. Σ. ἀγγελίαν.²
 Aliter: Οἱ λοιποὶ ἀγγελίαν. Σ. ἀγγέλους.³
3. **הַשִּׁיבָה**. *Decepit te*. Ο΄ ἐπήρσε σε. 'Α. Σ. Θ.
 ἡπάτησέ (σε).⁴
5. **עֲלִילוֹת**. *Racemationes*. Ο΄ ἐπιφυλλίδα. Θ.
 καλαμήματα.⁵
7. **הַשִּׁיבָה**. Ο΄ ἀντέστησάν σοι. Σ. Θ. ἡπάτησάν σε.⁶
לְחֶבְרָה יְשִׁימוּ כְּזוֹר תְּחַתֶּיהָ. *Commensales tui*
ponunt tendiculam sub te. Ο΄ ἔθηκαν (alia
 exempl. οἱ συνεσθιοντές σοι ἔθηκαν⁷) ἔεδρα
 ὑποκάτω σου. 'Α. ἄρτον σου θήσουσαι ἐπίδωσαι . .
 Σ. οἱ συνεσθιοντές σοι ποιήσουσαι ἀλλοτριώσων, ἵνα
 μὴ γίνωνται ὑπὸ σέ. Θ. ἄρτον σου θήσουσι καὶ δεσμὴν
 ὑποκάτω σου.⁸

8. **הִתְאַבְּרֵתִי**. Ο΄ ἀπολώ. Οἱ Γ΄ ἀπολέσω.⁹
9. **תִּתְהַוּוּ**. *Ei consternabuntur*. Ο΄ καὶ πτοηθή-
 σονται. Σ. καὶ ἠττηθήσονται.¹⁰
לִמְצַן יִבְרַת. *Ut exscindatur*. Ο΄ ὅπως ἐξαρθῆ
 (alia exempl. ἀρθῆ¹¹). 'Α. Σ. ὅπως ἐξολοθρευθῆ.
 Θ. . ἐξαρθῆ.¹²
10. **מִחֶבְרַת אָחִיךָ**. *Propter injuriam fratris tui* (ei
 illatam). Ο΄ καὶ τὴν ἀσέβειαν ἀδελφοῦ σου
 (Σ. τὴν εἰς τὸν ἀδελφόν σου)¹³.
11. **בְּיוֹם עֲמֻדָה מִנְּגַד**. *Die quo stetitisti ex adverso*.
 Ο΄ ἀφ' ἧς ἡμέρας ἀντέστης ἐξεναντίας. Σ.
 διὰ τὴν ἡμέραν ἣ ὑπέστης .¹⁴
12. **בְּיוֹם**. Ο΄ ἐν ἡμέρᾳ. 'Α. ὁμοίως τοῖς Ο΄. Θ.
 ἐν ἡμέραις.¹⁵

¹ Syro-hex. **קָוִין**. Cf. Rördam ad Jud. v. 22.
² Theodoret. ³ Cod. 86 (eum scriptura ἀγγελίαν).
 Cf. Hex. ad Jerem. xlix. 14. "Nomen **צִיר** LXX h. l.
 περιοχὴν verterunt, quod Hieron. *munitionem* reddidit; sed
 magis ad mentem interpretis Graeci in versione Syro-
 hex., teste De Rossio, **חֶבְרָה**, *angustia*, redditur.
 Habuit enim Graecus Alex. interpretes **צִיר** pro singulari
 nominis **צִירִים**, *tornina*."—*Rosenm.* Fallitur: nam **חֶבְרָה**
 et **חֶבְרָה** passim commutantur eum *poliorkein* et *polior-*
kia. Vid. Hex. ad Jerem. lii. 5. Ezech. xxi. 20. Reetius
 S. Cyril. in XII Proph. p. 356 B: *τὴν περιοχὴν, ἣτοι πολιορ-*
κίαν, ἣγον συνγκλεισμένον. ⁴ Syro-hex. **הַשִּׁיבָה**.
 Cf. ad v. 7. ⁵ Cod. 86. Cf. Hex. ad Jerem. xlix. 9.
⁶ Syro-hex. **הַשִּׁיבָה**. ⁷ Sie Codd. 22, 23, 51,
 alii. ⁸ Syro-hex. **הַשִּׁיבָה**. ⁹ Sie in textu Codd. III,
 22, 26, 36, alii, Hieron. Montef. e Cod. Jes. affert: **Σ**. *εἰς*
τὸν ἀδ. σου. ¹⁴ Syro-hex. **בְּיוֹם**. ¹⁵ Syro-hex. **בְּיוֹם**.
 Ad Aquilam Middeld. dedit ἐπὶ τὸν σύνδεσμον,

quia **קָוִין** eidem interp. est *σύνδεσμος* Hos. v. 13. Sed
 ibidem Hieron. duas Aquilae interpretationes notat, *σύν-*
δεσμος et *ἐπίδωσαι*, quarum posteriori in nostro loco existi-
 tisse crediderim; Syrum vero non *ἐπίδωσαι*, sed *ἐπὶ δέσω*
legentem, **חֶבְרָה** vertisse. ⁹ Cod. XII, teste Par-
 sonsio. Montef. vero ex eodem affert: 'Α. Θ. ἀπολώ. Ο΄.
 ἀπολέσω. Posterior lectio est in Cod. 23. ¹⁰ Syro-hex.
תִּתְהַוּוּ. Cf. Jesai. viii. 9. Dan. vi. 5 in LXX
 et Syro-hex. Parsons. e marg. Cod. XII exscripsit: *Οἱ*
ὠ. ἠττηθήσονται. ¹¹ Cod. XII in marg.: *Οἱ ο΄. ἀρθῆ*.
 Montef. ex eodem edidit: *Ο΄. ἀρθῆ. Θ. ἐξαρθῆ*. Syro-hex.
 in textu: **תִּתְהַוּוּ**, utrum pro *ἀρθῆ* an pro *ἐξαρθῆ* incertum.
¹² Syro-hex. **לִמְצַן יִבְרַת**. ¹³ Sie in textu Codd. III,
 22, 26, 36, alii, Hieron. Montef. e Cod. Jes. affert: **Σ**. *εἰς*
τὸν ἀδ. σου. ¹⁴ Syro-hex. **בְּיוֹם**. ¹⁵ Syro-hex. **בְּיוֹם**.
¹⁵ Syro-hex.

12. נָנְרוּ. *Calamitatis ejus.* O'. ἀλλοτριών. 'A. ἀποξενώσεως αὐτοῦ.¹⁶
13. עָמִי. O'. λαῶν. 'A. λαοῦ μου.¹⁷
בְּרַעְתּוֹ. *Afflictionem ejus.* O'. τὴν συναγωγὴν αὐτῶν. 'A. τὰ κακὰ αὐτῶν.¹⁸
בְּחִילִי. *In opes ejus.* O'. ἐπὶ τὴν δύναμιν αὐτῶν. Σ. ἐπὶ τὴν δύναμιν τὴν ἐπ' αὐτόν.¹⁹
יָדָיו. *Calamitatis ejus.* O'. ἀπωλείας αὐτῶν ('A. Σ. Θ. αὐτοῦ²⁰).
14. עַל-הַפָּקֶד. *Ad bivium.* O'. ἐπὶ τὰς διεκβολὰς αὐτοῦ (Σ. φυγαθείας αὐτοῦ²¹).
- וּבְנֵי-יָדָיו. *Superstites ejus.* O'. τοὺς φεύγοντας αὐτοῦ (alia exempl. αὐτῶν²²). 'A. Σ. Θ. αὐτοῦ.²³
16. וְלָעֵי. *Et absorbent.* O'. καὶ καταβήσονται (alia exempl. ἀναβήσονται; alia, καταπίονται²⁴).
18. וְאָכְלוּ. *Et vorabunt eos.* O'. καὶ καταφάγονται αὐτούς. 'A. Θ. ὁμοίως τοῖς O'. Σ. καὶ καταναλώσουσιν.²⁵

18. שָׂרִיד. *Superstes.* O'. πυροφόρος. Alia exempl. πυρφόρος.²⁶ 'A. Θ. καταλειμμένοι. Σ. διασωζόμενος.²⁷ Aliter: 'A. residuum. Σ. διασωζόμενος. Θ. καταλειμμένος.²⁸
19. הַנִּבְּבִי. *Hi qui ad austrum sunt.* O'. οἱ ἐν ναγέβ. Oἱ λοιποὶ (οἱ τοῦ) νότου.²⁹
הַחֲשִׁילָה. *Et qui in humili regione sunt.* O'. καὶ οἱ ἐν τῇ σεφλά. 'A. καὶ ἡ πεδιή. Σ. ἡ δὲ κολάς. Θ. ἐν κοιλάδι.³⁰
- וְאֶת-שָׂדֵה. *Agrum.* O'. τὸ ὄρος. Σ. Θ. τοῖς ἀγρούς.³¹
- וּבְבִנְיָמִן אֶת-הַגִּלְעָד. *Et Benjamin (possidebit) Gilead.* O'. καὶ Βενιαμίν, καὶ τὴν Γαλααδίτιν. Σ. Θ. καὶ Βενιαμίν δὲ τὴν Γαλααδ.³²
20. הַחֲלֵ-הַיָּהוּ. (Et deportatio) *exercitus hujus.* O'. ἡ ἀρχὴ αὐτῆ. 'A. εἰπορίας αὐτῶν. Σ. Θ. τῆς δυνάμεως ταύτης.³³
- וְאִשְׁרֵי בְּסַפְרָר. *Qui sunt in Sepharad.* O'. ἕως Ἐφραθά ('A. Σφαραέδ. Σ. Σαφαρά. Θ. ὁμοίως τοῖς O', Σαφαράδ³⁴).

¹⁶ Syro-hex. ♦ **ⲁⲙⲉⲛⲟⲩ ⲉⲃⲟⲩⲁⲓ** ⲉⲃⲟⲩⲁⲓ. Cf. Hex. ad Jesai. lvi. 3. lx. 10. Hieron. Hebraea vertit: peregrinationis ejus. ¹⁷ Cod. XII, Syro-hex. ¹⁸ Syro-hex. ⲉⲃⲟⲩⲁⲓ ⲉⲃⲟⲩⲁⲓ. ¹⁹ Idem: ⲉⲃⲟⲩⲁⲓ ⲉⲃⲟⲩⲁⲓ. ²⁰ Syro-hex. in textu: αὐτοῦ; in marg. autem: 'A. Σ. Θ. ὁμοίως αὐτοῦ. Parsons. e marg. Cod. XII affert: Oἱ O'. ἀπωλείας αὐτοῦ. ²¹ Syro-hex. ⲉⲃⲟⲩⲁⲓ ⲉⲃⲟⲩⲁⲓ. Cf. Hex. ad Ezech. xvii. 21. ²² Sic Codd. 22, 23, 42, alii, Syro-hex. ²³ Syro-hex. ²⁴ Prior lectio est in Codd. 22, 23, 36, aliis; posterior in Ald., Codd. 42, 68, aliis, Hieron. ²⁵ Syro-hex. ⲉⲃⲟⲩⲁⲓ ⲉⲃⲟⲩⲁⲓ. ²⁶ Sie Codd. III, XII (cum πυρφόρος ex corr.), 23, 40, 51, alii, et Syro-hex. Hesych.: Πυρφόρος, ὁ πῦρ φέρον, καὶ ὁ μόνος διασωθείς ἐν πολέμῳ. Hieron.: "Sunt qui non πυροφόρον, id est, frumentarium, sed πυρφόρον, hoc est, qui gestare possit igniculum, a LXX translatus putent." ²⁷ Cod. 42, Theodoret. ²⁸ Syro-hex. ⲉⲃⲟⲩⲁⲓ ⲉⲃⲟⲩⲁⲓ. ²⁹ Idem: ⲉⲃⲟⲩⲁⲓ ⲉⲃⲟⲩⲁⲓ. (Pro eodem Hebraeo Aq. transtulit λείμμα Deut. ii. 34. iii. 3, quod tamen Syro nostro constanter sonat ⲉⲃⲟⲩⲁⲓ.) Hieron.: "Sed melius est, ut ipsum sequamur Hebraicum, id est, SARID, quod interpretatur vel reliquus, juxta Aquilam; vel effugiens, juxta Symmachum; vel secundum Theodotionem et Quintam ed,

residuus." Ab his omnibus testibus discedit Cod. 86, exscribente Stephanopolo: 'A. διαλιμμένος (h. e. διαλειμμένος, quod tamen prorsus aliud significat). Σ. περισωζόμενος. O. καταλοιπος. ³⁰ Cod. 86. Syro-hex. ⲉⲃⲟⲩⲁⲓ ⲉⲃⲟⲩⲁⲓ (ⲉⲃⲟⲩⲁⲓ) ⲉⲃⲟⲩⲁⲓ. Theodoret.: καὶ τοῦτο δὲ συμφώνως οἱ τρεῖς ἐρμηνεύται νότον ἡρμηνεύκασιν. Cf. ad v. 20. ³¹ Syro-hex. ⲉⲃⲟⲩⲁⲓ ⲉⲃⲟⲩⲁⲓ ⲉⲃⲟⲩⲁⲓ. ³² Cod. 86 affert: Θ. ἐν κοιλάδι. Cf. Hex. ad Jesai. xxxii. 19. ³³ Idem: ⲉⲃⲟⲩⲁⲓ ⲉⲃⲟⲩⲁⲓ. (In textu Codd. 22, 36, 51 (sine ὁ), 238 habent: καὶ ὁ B. τὴν Γαλααδίτιν.) ³⁴ Idem: ⲉⲃⲟⲩⲁⲓ ⲉⲃⲟⲩⲁⲓ ⲉⲃⲟⲩⲁⲓ. Ad Aquilam cf. Hex. ad Psal. ix. 29. xlvii. 14. Jerem. xxxiv. 1. ³⁵ Syro-hex. in textu: ⲉⲃⲟⲩⲁⲓ ⲉⲃⲟⲩⲁⲓ. appicto Graeco CAΦΑΡΑΔ. Idem in marg. ⲉⲃⲟⲩⲁⲓ ⲉⲃⲟⲩⲁⲓ. ♦ ⲉⲃⲟⲩⲁⲓ ⲉⲃⲟⲩⲁⲓ ⲉⲃⲟⲩⲁⲓ. ♦ ⲉⲃⲟⲩⲁⲓ ⲉⲃⲟⲩⲁⲓ ⲉⲃⲟⲩⲁⲓ. Praeterea hic pertinere videtur nota marginalis ad vocem Σαρηπῶν: "In exemplari Eusebiano Ἐφραθά erat." Hieron.: "Ubi nos posuimus Bosphorum, in Hebraico habet SAPHARAD; quod nescio cur LXX Ephratha transferre voluerint, cum et Aq. et Sym. et Theod. cum Hebraica veritate concordent. Nos autem ab Hebraeo, qui nos in Scripturis sanctis erudit, didicimus Bosphorum sic vocari; et quasi

20. הַנָּבִיג. Ο΄ του ναγιβ. Οι λοιποι΄ του νε-
του.³⁵

21. כּוֹשְׁעִים. *Servatores.* Ο΄. ἀνασωζόμενοι. *Alia*

exempl. ἄνδρες σεσωσμένοι.³⁶ Ἀ. ἀνασεω-
σμένοι ἢ ἀνασωζόμενοι.³⁷ Σ. σώζοντες. Θ.
ὁμοίως τοῖς Ο΄.³⁸

Judaeus, 'Ista,' inquit, 'est regio, ad quam Hadrianus captivos transtulit. Quando ergo Christus noster venerit, tunc reversura est in Judaeam etiam illa captivitas.'" Cf. Gesen. in *Thes. Ling. Hebr.* p. 969. *Bospori* mentionem fecit etiam S. Cyril. in XII Proph. p. 362 D, qui tamen vera falsis miscuit: Παραθαθήσεται δὲ, φησί, καὶ ἕως Ἐφραθά, ἦγουν ὡς ἐκδέδοται παρὰ τῶν ἐτέρων ἑρμηνευτῶν, καὶ μέχρι Βοσπόρου, ὃ ἐστὶ τὰ νοτιώτατα τῆς ἕως μέρη. Nam certo certius est, ceteros interpretes juxta Hebraeum vertisse, ἢ ἐν

Σαφαράδ. ³⁶ Syro-hex. ❖ **ܕܢܝܒܝܘܬܐ** ❖.

³⁸ Sic Codd. III, XII (qui *ἀνδρες σε-* punctis notat), 26, 49, alii. ³⁷ Cod. 86. ³⁸ Hieron.: "Pro eo autem

quod nos interpretati sumus, *et ascendunt salvatores*, ac LXX transtulerunt, *hi qui salvi fuerint*, in Hebraeo scriptum est *MOSIM*; qui non ut Aq. et LXX et Theod. passive *σεσωσμένοι*, vel *ἀνασωζόμενοι*, sed juxta Sym. *σώζοντες*, id est, active *salvatores* intelligendi sunt."

J O N A S.

CAPUT I.

1. בְּיָמַי. O'. τὸν τοῦ Ἀμαθί. Oί λοιποί
uion.¹
- אֲמַתִּי. O'. τοῦ Ἀμαθί. Ἀ. ὁμοίως τοῖς O'.
 Σ. Ἀμαθαί. Θ. Ἐμεθαί.²
3. יָפוּ. O'. εἰς Ἴοππην. Ἀ. Σ. Θ. εἰς Ὀφιή.³
4. רִוְחַ-גְּדוּלָּהּ. O'. πνεῦμα. Σ. (πνεῦμα) μέγα.⁴
 לְהַשְׁבֵּר. *Frangi*. O'. τοῦ συντριβῆναι. Alia
 exempl. τοῦ διαλυθῆναι.⁵
5. וַיִּירָאוּ הַמַּלְאָכִים. *Et timuerunt nautae*. O'.
 καὶ ἐφοβήθησαν οἱ ναυτικοὶ — φόβφ μεγάληφ.⁶
 וַיִּשְׁכַּב. *Et decubuit*. O'. καὶ ἐκάθευδε. Alia
 exempl. add. ἐκεῖ.⁷
6. וַיִּקְרַב. *Et accessit*. O'. καὶ προσῆλθε. Θ.
 (καὶ) κατέβη.⁸
 רֶבֶת הַתְּבֵלָה. *Princeps nautarum*. O'. ὁ πρῶτος.
 Oί Γ'. (ὁ) κυβερνήτης.⁹
- קָמָה. O'. ἀνάστα. Oί λοιποί ἀνάστηθι.¹⁰

8. הַגִּידוּהָנָא לָנוּ. O'. ἀπάγγειλον (alia exempl.
 add. δὴ¹¹) ἡμῖν.
- בְּאַשְׁרַח לְמִי-הָרְעָה הַזֹּאת לָנוּ. *Propter quem
 malum hoc evenit nobis*. O'. Vacat. Alia
 exempl. τίνας ἔνεκεν ἢ κακία αὕτη ἐστὶν ἐν
 ἡμῖν.¹² Alia: διὰ τίνα τὸ κακὸν τοῦτο ἡμῖν.¹³
- וַיִּמְצְאוּן תְּבוּאָה. *Et unde venis*. O'. καὶ πόθεν
 ἔρχῃ, — καὶ ποῦ πορεύῃ.¹⁴
9. עֲבָרִי אֲנִי. *Hebraeus ego sum*. O'. δοῦλος
 κυρίου εἰμι ἐγώ. Ἀ. Σ. Θ. Ἐβραῖος ἐγώ εἰμι.¹⁵
10. וַיִּרְאֶה גְדוּלָּתָהּ. O'. φόβον μέγαν. Ἀ. Σ. φόβφ
 μεγάληφ. Θ. ὁμοίως τοῖς O'.¹⁶
11. הוֹלִיָּהּ. *Ibat* (crescebat). O'. ἐπορεύετο. Ἀ.
 Θ. ὁμοίως τοῖς O'. Σ. προσήρχετο (s. προσεπο-
 ρεύετο).¹⁷
13. אֶל-הַיַּבֵּשָׁה. *Ad aridam* (terram). O'. πρὸς
 τὴν γῆν. Ἀ. ὁμοίως πρὸς. Σ. Θ. εἰς τὴν
 γῆν.¹⁸

CAP. I. ¹ Syro-hex. ⲉⲙⲁⲑⲁⲓ ⲙⲁⲑⲁⲓ. Cod. 86
 affert: Θ. *uion*. ² Syro-hex. in textu: ⲉⲙⲁⲑⲁⲓ, appictio
 AMAΘI. Idem in marg. ⲉⲙⲁⲑⲁⲓ ⲙⲁⲑⲁⲓ. (C: AMAΘAI) ⲉⲙⲁⲑⲁⲓ
 ⲉⲙⲁⲑⲁⲓ. ³ Idem: ⲉⲙⲁⲑⲁⲓ ⲙⲁⲑⲁⲓ, appictio Graeco OPHI.
⁴ Cod. 86. Sic in textu Ald., Codd. 22, 42, alii, Hieron.
⁵ Sic Comp., Codd. III, 26, 42, alii. ⁶ Syro-hex. cum
 nota marginali: “Hic obelus non positus erat in Hex-
 aplis.” Sic sine obelo Codd. 36 (cum *oi nauṭai*), 86, 130,
 alii, invito Hieron. (In *Thes. Syr.* p. 216 delenda vox
 ⲉⲙⲁⲑⲁⲓ, *nauticus*, Hex. Jon. i. 5. Nam in cod. est forma
 vulgaris ⲉⲙⲁⲑⲁⲓ.) ⁷ Sic Codd. 22, 36, 51, alii. Parum
 probabiliter Cod. 86: Ἀ. ἐκεῖ. ⁸ Cod. 86. ⁹ Cod. XII.

Syro-hex. ⲉⲙⲁⲑⲁⲓ ⲙⲁⲑⲁⲓ. ¹⁰ Cod. 86. Sic in textu
 Ald., Codd. XII (ex corr.), 22, 36, alii. ¹¹ Sic Ald.,
 Codd. XII (in marg.), 40 (cum *ἀπάγγειλον*), 42, 61, alii, et
 Syro-hex. ¹² Sic Codd. III, XII, 26, 40, alii, Hieron.,
 et (sine *ἐστὶν ἐν*) Syro-hex. ¹³ Sic Comp. (cum *τίνας
 ἔνεκεν*), Codd. 22, 36, 51, alii. ¹⁴ Sic Syro-hex., et sine
 obelo Ald., Codd. XII (om. *καὶ πόθεν ἔρχῃ*), 22, 36, 42, alii,
 Hieron. ¹⁵ Syro-hex. ⲉⲙⲁⲑⲁⲓ ⲙⲁⲑⲁⲓ. ¹⁶ Idem: ⲉⲙⲁⲑⲁⲓ
 ⲉⲙⲁⲑⲁⲓ. ¹⁷ Idem: ⲉⲙⲁⲑⲁⲓ ⲙⲁⲑⲁⲓ. ¹⁸ Idem: ⲉⲙⲁⲑⲁⲓ
 ⲉⲙⲁⲑⲁⲓ. Posterior lectio est in Comp., Codd. 26,
 40, 49, aliis.

CAP. II.

3. **וְשֹׁמְרֵי**. *Vociferatus sum*. Ο'. κραυγῆς μου. Σ. ἐπεκαλεσάμην.¹
4. **וְהוֹשִׁילֵנִי בְּלִבְבֵי יָמַיִם**. *Et projeceras me in gurgitem, in cor marium*. Ο'. ἀπέριψάς με εἰς βάθη καρδίας θαλάσσης. 'Α. καὶ ἔριψάς με ἐν βυθῷ καρδίας θαλασσῶν. Θ. ἔριψάς με εἰς ἄβυσσον ἐν καρδίᾳ θαλασσῶν.²
- מִשְׁבָּרָה**. *Fractiones (fluctus) tuae*. Ο'. οἱ μετεωρισμοί σου. 'Α. οἱ συτρίμμοί σου.³ Σ. οἱ γνόφοι σου.⁴
5. **נִגְרַשְׁתִּי מִנֶּגְדַי עֵינַיִךָ**. *Expulsus sum e conspectu oculorum tuorum*. Ο'. ἀπῶσμαι ('Α. ἐξέβην. Σ. Θ. ἐξεβλήθην⁵) ἐξ ὀφθαλμῶν σου. Σ. Θ. ἐξεβλήθην ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν σου.⁶
- אֵת אוֹסְרֵי לְהַבִּיט אֶל־הַיִּבֵּל קָשָׁה**. *Verumtamen rursus aspiciam versus templum sanctitatis tuae*. Ο'. ἄρα προσθήσω τοῦ ἐπιβλέψαι με πρὸς ναὸν τὸν ἅγιόν σου; Σ. ἴσως πάλιν προσβλέψω πρὸς ναὸν ἅγιόν σου. Θ. πῶς ἐπιβλέψω πρὸς τὸν ναὸν τὸν ἅγιόν σου;⁷
6. **תְּהוֹם**. *Abyssus*. Ο'. ἄβυσσος. Σ. θάλασσα.⁸
- סוּף**. *Alga marina*. Ο'. ἐσχάτη. 'Α. ἐρυθρά. Σ. ἀπέραντος.⁹

7. **וַתַּעַל מַשְׁחַת חַיִּי**. *Sed exexisti e fovea vitam meam*. Ο'. καὶ ἀναβήτω φθορά ('Α. ἐκ θαφθορᾶς. Σ. Θ. ἐκ φθορᾶς¹⁰) ζωῆς μου. Οἱ λοιποί: καὶ ἀναβήτω ἐκ φθορᾶς ἡ ζωῆ μου.¹¹
9. **מְשַׁמְרִים הַבְּלִי־שֵׁוּא קִסְדָּם יַעֲבֹו**. *Qui observant (colunt) vanitates (idola) falsas gratiam suam derelinquunt*. Ο'. φυλασσόμενοι μάταια καὶ ψευδῆ ἔλεος αὐτῶν ἐγκατέλιπον. 'Α. ἀπὸ φυλασσόντων ματαιότητα εἰκῆ... Σ. οἱ παραφυλάσσοντες ἀτμοὺς ματαίους τὸν ἔλεον αὐτῶν ἀπεβάλοντο.¹²
10. **יִשׁוּעָתָה**. *Salus*. Ο'. σωτηρίου. *Alia exempl. εἰς σωτήριον; alia, εἰς σωτήριόν μου; alia, εἰς σωτηρίαν μου.*¹³ Σ. ὑπὲρ σωτηρίου (s. σωτηρίας).¹⁴
11. **וַיֵּאמֶר יְהוָה**. Ο'. καὶ προσετάγη ✕ ἀπὸ κυρίου¹⁵ *Alia exempl. καὶ προσέταξε κύριος.*¹⁶ 'Α. Θ. καὶ εἶπε κύριος. Σ. εἶπε δέ.¹⁷
- וַיָּמַי**. *Et evomuit*. Ο'. καὶ ἐξέβαλε. 'Α. καὶ ἐξέμεσε.¹⁸ Σ. ἵνα ἀπεμέσῃ.¹⁹

Cap. II. 10. — καὶ ἐξομολογήσεως 4.²⁰

CAP. III.

2. **דִּבֶּר אֵלַיךָ**. *Loquor ad te*. Ο'. ἐλάλησα πρὸς σέ.¹

— CAP. II. ¹ Syro-hex. **فند**. Cf. Hex. ad Psal. xvii. 42. xxx. 23. ² Coislín. apud Montef. Ad Aquilam cf. Hex. ad Psal. lxxxvii. 7. ³ Syro-hex. **معتما يحدو**. Cf. Hex. ad Psal. xli. 8. ⁴ Idem: **حقتهم يحدو**. Cod. 86 affert: Σ. γνόφοι. ⁵ Coislín. Aquilae lectionem in dubium vocavit Schleusner. in *Opus. Crit.* p. 428. ⁶ Syro-hex. **من غير حتمو**. ⁷ Coislín. ⁸ Idem. ⁹ Idem. J. F. Fischer. in *Profusionibus* etc. p. 32 Symmachi ἀπέραντος ad תהום revocari jubet; Aquilae autem plenior lectionem ἐρυθρά θάλασσα vindicat, coll. Hex. ad Deut. i. 1; fortasse recte. Sed in praesenti loco Hieron. Hebraeum סוף vertit *pelagus*, quod non male dici potest ἡ ἀπέραντος. ¹⁰ Syro-hex. **فند**. ¹¹ "Hanc lectionem exhibet Cod. Reg. bombycinus, necnon Colbertinus unus."—Montef. Sic in textu, addito in fine πρὸς σέ, Comp. (sine πρὸς σέ), Ald., Codd. III (ut Comp.), XII (idem), 22, 23, 26, alii, Hieron., Syro-hex. (ut Comp.).

¹² "Ex Codice Psalmoreum Colbertino stichographo scripto... Coislín. has ipsas lectiones effert, et ad Sym. habet τὸν ἔλεον αὐτοῦ."—Montef. Syro-hex. affert: Σ. Θ. ἀτμοὺς (حتمو). Σ. τὸν ἔλεον αὐτῶν ἀπεβάλοντο (سبحو), ἀπόλεσαν; sed vox Syriaca ponitur pro ἀποβαλεῖν Hebr. x. 35 in Pesch., et bene habet cum sensu *respuendi* media forma ἀποβαλέσθαι. ¹³ Prior lectio est in Codd. 22, 62, aliis; altera in Codd. III, XII, 86, 106; posterior in Comp., Ald. (cum μοι), Codd. 23, 26, 36, aliis. Solus Syro-hex. σωτήρ μου (**سوتير**) habet. ¹⁴ Syro-hex. **سوتير**. ¹⁵ Sic Syro-hex. Verba asterisco notata desiderantur in Comp., Codd. II, III, XII, 23, 26, 40, aliis. Hieron.: *et praecepit*. ¹⁶ Sic Codd. 22, 36 (cum ὁ κύριος), 45, alii. ¹⁷ Syro-hex. **سوتير**. ¹⁸ Idem: **سوتير**. ¹⁹ Cod. 86. ²⁰ Syro-hex.

CAP. III. ¹ Syro-hex. in textu: **سوتير** πρὸς σέ; in marg. autem: ἐλάλησα πρὸς σέ.

8. הַעֲלִיף. *Et viribus defecit.* Ο'. καὶ ὀλιγο-
ψύχῃσε. 'Α. καὶ ἀπεσκάρισε. Σ. Θ. (καὶ) ἐξελύθη
(s. παρελύθη).⁹

11. נִשְׁכַּח. *Nescit (discrimen).* Ο'. οὐκ ἔγνω-
σαν. "Αλλος" οὐκ ἔγνωσαν διακρίνειν.¹⁰

terram jeceris, cito confota consurgit in arborem; et, intra paucos dies quam herbam videras, arbusculam suspicis. Unde et nos eodem tempore quo interpretabamur prophetas, voluimus id ipsum Hebraeae linguae nomen exprimere, quia sermo Latinus hanc speciem arboris non habebat [immo habebat *ricini* nomen. Cf. Gesen. in *Theo. Ling. Hebr.* p. 1214]; sed timuimus grammaticos, ne invenirent licentiam commentandi . . . secuti que sumus veteres translatores, qui et ipsi *hederam* interpretati sunt, quae Graece appellatur *κισσός*; aliud enim quod dicerent non habe-

bant." Idem in Epist. CXII ad Augustinum disertè testatur, Aquilam cum reliquis *hederam* transtulisse. ⁹ Syro-hex. ܕܘܠܝܓܘܢܝܘܬܐ. ܕܘܠܝܓܘܢܝܘܬܐ. Ad Aquilam cf. Jud. iv. 21, ubi in libris hexaplaribus est ἀπεσκάρισε, *palpitans animam exhalavit*; in Syro-hex. autem ܕܘܠܝܓܘܢܝܘܬܐ, *animam agere* (cf. Bickell in *Glossario ad S. Ephraemi Carm. Nisib.* p. 60), quocum conferendum Chaldaicum ܕܘܠܝܓܘܢܝܘܬܐ, *motilavit se, palpitavit*. ¹⁰ Syro-hex. in marg. sine nom. ܕܘܠܝܓܘܢܝܘܬܐ.

M I C H A S.

CAPUT I.

1. דְּבַר-יְהוָה אֲשֶׁר הִיָּה. O'. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου. Alia exempl. λόγος κυρίου ὃς ἐγένετο.¹ 'A. ῥῆμα κυρίου... Σ. Θ. ὡς οἱ O'.²
- הַמְרַשְׁתָּי. Morasthaeum. O'. τὸν τοῦ Μωρασθεί (s. Μωραθεί). Alia exempl. τὸν Μωραθίτην.³
- לְעֵד. In testem. O'. εἰς μαρτύριον. *Άλλος εἰς μάρτυρα.⁴ Σ. διαμαρτυρούμενος.⁵
- וְנִמְסוּ. Et liquefient. O'. καὶ σαλευθήσεται. 'A. καὶ τακίσονται. Θ. καὶ ἐκτακίσονται (s. κατατακίσονται).⁶
- וְכִי בָמוֹת. Et quoniam sunt excelsa. O'. καὶ τίς ἡ ἀμαρτία. Σ. τίνα τὰ ἰσχυρά.⁷
- לְעֵי. In acervum lapidum. O'. εἰς ὄπωροφυλάκιον. 'A. εἰς σωρούς. Σ. Θ. εἰς βουνούς.⁸
- כַּתְּנִים. Sicut canes feri. O'. ὡς δρακόντων

- ('A. σειρήνων. Θ. λεόντων⁹).
8. כְּבָנוֹת יַעֲנָה. Sicut struthiones. O'. ὡς θυγατέρων σειρήνων. 'A. Σ. (ὡς) στρουθοκαμήλων.¹⁰
9. אֲנַרְשָׁה. Desperata. O'. κατεκράτησεν. Σ. Θ. βία.¹¹
10. בְּנֵת אֶל-תַּגְדִּיּוֹ. In Gath ne nuntietis. O'. οἱ ἐν Γέθ, μὴ μεγαλύνεσθε. 'A. Σ. οἱ ἐν Γέθ, μὴ ἀναγγέλιητε.¹²
- בְּכֹו אֶל-תִּבְכּוּ. Flendo (s. In Acco) nolite flere. O'. καὶ οἱ 'Ενακεῖμ (alia exempl. ἐν Βακεῖμ¹³), μὴ ἀνοικοδομεῖτε. 'A. Σ. κλαυθμῶ μὴ κλαίετε. Θ. κλαυθμόν.¹⁴
- בְּבֵית לְעֶפְרָה. In Beth-leaphra. O'. ἐξ οἴκου κατὰ γέλωτα (potior scriptura καταγέλωτα¹⁵). 'A. ἐν οἴκῳ χόος μου. Σ. patera libatoria. Θ. 'Οφρά.¹⁶

CAP. I. ¹ Sic Ald., Codd. 87, 91, alii, Hieron., Syro-hex. ² Syro-hex. **וְנִמְסוּ**. ³ Sic Comp. (cum Mωρασθ.), Codd. 22 (sine τὸν), 23, 51, 62 (cum Μωραθίτην), 86 (in marg. cum ἀμωραθίτην), alii. Cf. Hex. ad Jerem. xxvi. 18. S. Cyril. in XII Proph. p. 392 B: Χρη εἰδέναι πάλιν, ὡς Ἐβραῖοι γεγράφασιν ἀπὸ τοῦ Μωραθι τὸν Μωραθίτην, ἵνα μὴ ὡς ἐκ πατρὸς, ἀλλ' ὡς ἐκ τόπου σημαίνηται... συμφέρωνται δὲ τῇ ἐκδόσει καὶ οἱ ἕτεροι τῶν ἐρμηνευτῶν. ⁴ Syro-hex. in marg. sine nom. **וְנִמְסוּ**. ⁵ Hieron.: "Et sit eis Dominus in testimonium, sive ut in Hebraico legitur, in testem; vel ut apertius interpretatus est Sym., testificatus." Cf. Hex. ad Psal. lxxxviii. 38. ⁶ Syro-hex. **וְנִמְסוּ**. ⁷ Idem: **וְנִמְסוּ**. ⁸ Idem: **וְנִמְסוּ**. ⁹ Idem: **וְנִמְסוּ**. Ad Aquilam cf.

Hex. ad Psal. lxxviii. 1. Jerem. xxvi. 18. Mich. iii. 12. ¹⁰ Cod. 86. Cf. Hex. ad Jerem. ix. 11. ¹¹ Idem. Cf. Hex. ad Job. xxx. 29. Jesai. xiii. 21. ¹² Syro-hex. **וְנִמְסוּ**. Cf. Hex. ad Jerem. xxx. 12, 15. ¹³ Cod. 86 (cum scriptura ἀναγγέλιηται). ¹⁴ Sic Cod. XII (in marg.), Syro-hex. **וְנִמְסוּ**. ¹⁵ Syro-hex. **וְנִמְסוּ**. Euseb. in Onomastico s. v. Ἐναχεῖμ: Ἐναχεῖμ, ἢ ἐν Βαχεῖν. Μιχαίας. Ἀκύλας, Σύμμαχος· ἐν κλαυθμῶ. Hieron.: "BACHIM in nostra lingua planctum et fletum sonat. Denique, exceptis LXX, omnes κλαυθμόν, id est, fletum, transtulerunt." ¹⁶ Sic Comp., Codd. 36, 40, alii, Hieron. (qui derisum vertit), Syro-hex. **וְנִמְסוּ**. ¹⁷ Syro-hex. **וְנִמְסוּ**. Syriacum **וְנִמְסוּ** ponitur pro σπονδήσιον in Hex. ad Jerem. lii. 19, not. 50; necnon pro κοτύλη

κληρονόμους (Ἰ. τὸν κληρόνομον³¹) ἀγάγωσι
(Ἰ. ὡς οἱ Οἰ. Σ. ἄξω καὶ σοί. Θ. ἄξω (s.
ἀγάγω) σοί³²), κατοικοῦσα Λαχεῖς κληρονομία
ἕως Ὀδολλὰμ ἤξει ἡ δόξα — τῆς θυγατρὸς
Ἰσραήλ.³³ Σ. ἔτι κληρόνομον ἄξω καὶ σοί,
κατοικία Μαρεσά: ἕως Ὀδολλὰμ ἤξει τῆς δόξης
Ἰσραήλ.³⁴

- 15. **לְיִשְׂרָאֵל**. Οἰ. Ἰσραήλ. Alia exempl. Σιών.³⁵
- 16. **יְחַלְחֵלְךָ**. Calvitiam tuam. Οἰ. τὴν χηρείαν
(alia exempl. ξύρησίν³⁶) σου. Ἰ. Σ. φαλά-
κρωσιν. Θ. rasuram.³⁷

CAP. II.

- 1. **וָהִי**. *Vae!* Οἰ. ἐγένοντο. Ἰ. Σ. οὐαί.¹
כִּי בְיַד שְׁלֹמֹה. *Quia est in potestate manus*
eorum. Οἰ. διότι οὐκ ἦσαν πρὸς τὸν θεὸν χεῖ-
ρας αὐτῶν. Ἰ. ὅτι ἰσχυρὸν χεῖρ αὐτοῦ. Σ.
ὅτι ἰσχυεν ἡ χεῖρ αὐτῶν. Θ. διότι ἔχουσιν
ἰσχὴν τὴν χεῖρα αὐτῶν.²
- 2. **וַיִּגְזֹלוּ**. *Et rapiunt.* Οἰ. καὶ διήρπαζον — ὄρφα-

³¹ Theodoret.: κατὰ δὲ τὸν Ἀκύλαν ἐνικῶς θεοικεῖται τὸν κλη-
ρόνομον, καὶ βαυθντέραν εὐρίσκομεν διάνοιαν· ἐν ἐρημίᾳ γὰρ, φησὶν,
ἔση τοὺς ματαίους οἴκους οἰκοῦσα, ἕως τὸν κληρόνομον [Matth.
xxi. 38] ἀγάγω σοι. ³² Syro-hex. **וְהָיָה לְךָ**.
וְהָיָה לְךָ. **וְהָיָה לְךָ**. In textu ἀγάγω
σοι pro ἀγάγωσι habent Ald., Codd. III, 22, 36, 51, alii,
Hieron., invito Syro-hex. ³³ Obelus est in Syro-hex.
Hieron. (qui jungit: ἡ δόξα τ. θ. Ἰσραήλ, ξύρησαι κ. τ. ε.):
“Hoc quod dictum est a LXX, *Gloria filiae Israel*, adden-
tibus *filiae*, Hebraei in fine superioris capituli legunt.”
³⁴ Hieron.: “Denique et Sym. ita transtulit: ἔτι κληρό-
νομον—Ἰσραήλ, hoc est: *Adhuc heredem adducam et tibi,*
habitatio Maresa; usque Odollam veniet gloriae Israel,
hoc est, quae gloriosa es in urbibus Israel.” ³⁵ Sic
Ald., Codd. 22, 36, 51, alii. Cod. 86: *λ. Σιών*; ubi λοιποὶ
de aliis exemplaribus intelligendum. Cf. Hex. ad Ezech.
iii. 26. ³⁶ Sic Comp., Ald., Codd. XII (in marg.), 22,
36, 42, alii, Hieron., Syro-hex. (**לְיִשְׂרָאֵל**). ³⁷ Syro-
hex. **וְהָיָה לְךָ**. **וְהָיָה לְךָ**. Cod. 86 affert: Ἐβρ.
τὴν χηρείαν. Ἰ. Σ. φαλάκρωσιν.

CAP. II. ¹ Cod. 86, teste Walton. Lectionem non
agnoscunt Stephanopolis et Cozza. ² Cod. 86. Aquilae
lectio manca esse videtur, sic fortasse supplenda: ὅτι ἐστιν
ἐπὶ ἰσχυρὸν χ. αὐτοῦ (s. αὐτῶν), non aliter ac Hebraea

- νοῦς. ⁴. Οἰ λοιποί: καὶ ἰσχυοφάντων.³
2. **וְהָיָה לְךָ**. Οἰ. ✕ Ἰ. Σ. καὶ **וְהָיָה לְךָ**
4. **וְהָיָה לְךָ**. *Quomodo subtrahit eam*
mihi! impiis (agros nostros distribuit). Οἰ.
καὶ οὐκ ἦν ὁ κωλύων αὐτὸν τοῦ ἀποστρέψαι.
Ἰ. Σ. πῶς ἀποδοθήσεται μοι τοῖς γείτοσι; Σ. πῶς ἀνα-
χωρήσει μοι τοῦ ἐπιστρέψαι; Θ. πῶς ἀνασταλείσει αὐτὸν
τοῦ ἐπιστρέψαι;⁵
וְהָיָה לְךָ. *Distribuit.* Οἰ. διμερίσθησαν. Ἰ. ἐν
μερισμοῖς (s. διαμερισμοῖς, s. διαιρέσεσι). Θ. μερικί
(s. διαμερικί, s. διελει). Σ. ὁμοίως τοῖς Οἰ.⁶
6. **וְהָיָה לְךָ**. *Ne stilletis* (vaticinemini), *stillant*
(dictitant): at nisi stillaverint illis, non recedet
ignominia. Οἰ. μὴ κλαίετε δάκρυσι, μηδὲ δα-
κρυέωσαν ἐπὶ τούτοις· οὐδὲ γὰρ ἀπόσεται
ὄνειδη. Ἰ. μὴ σταλάζετε σταλάζοντες, οὐ
σταλάζετε εἰς τούτους, οὐ καταλήψη ἐντροπὰς
(ὁ λέγων).⁷ Σ. μὴ ἐπιτιμᾶτε· ἐὰν ἐπιτιμή-
σητε, οὐκ ἐπιτιμῶν τε (fort. ἐπιτιμῶντες) τού-
τους, οὐ καλῦει καταισχυμῶς.⁸

vertit Hieron.: *Quoniam contra Deum est manus eorum.*
³ Syro-hex. **וְהָיָה לְךָ**. In textu
obelus est in Syro-hex. ⁴ Sic in textu Syro-hex.
Copula deest in Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 26, 36,
alii, et Hieron. ⁵ Syro-hex. **וְהָיָה לְךָ**.
וְהָיָה לְךָ. **וְהָיָה לְךָ**. In Ethpaal semel
tantum reperire potuimus Dan. iv. 32, ubi in Graeco est
ἀπεδόθη. Ad Sym. et Theod. formam **וְהָיָה לְךָ** in Eth-
peel, quae *ἐπιστρέψαι* vel *ἐπιστραφήναι* sonat, in versione
reddidimus. In textu τοῦ ἐπιστρέψαι commendat Codd.
62, 147.) ⁶ Idem: **וְהָיָה לְךָ**. **וְהָיָה לְךָ**.
וְהָιָה לְךָ. “Aquilam verbum Hebr.
וְהָיָה לְךָ nomine expressisse, nemo sibi persuadebit. Fortasse
scripserat MEPIEI, quod librarius Graecus demum in ME-
PICI detorserat.”—*Middeld.* Conjecturae ceteroquin proba-
bili obstat, quod *μερις* Nostro constanter sonat **וְהָיָה לְךָ**.
⁷ Cod. 86 (eum ἐν τροπὰς pro ἐντροπὰς). Hieron.: “*Ne*
loquamini, inquit, *loquentes*; pro quo interpretatus est
Aq.: *ne stilletis stillantes.*” Cf. Hex. ad Amos vii. 16.
⁸ Cod. 86. (Waltonus exscripsit *ἐπιτιμῶντες*, invito cod.
Deinde in Hexaplis Montefalconii, tam Graecis quam La-
tinis, male abest τοῖτους.) “Verbum **וְהָיָה לְךָ**, quod in specie

7. הָלֹא דְבַרִּי יְיָטִיבוּ עִם הַיֵּשֶׁר הוֹלֵךְ. Nonne verba mea bona sunt cum eo qui recte vitam degit? O'. οὐχ οἱ λόγοι αὐτοῦ εἰσι καλοὶ μετ' αὐτοῦ, καὶ ὀρθοὶ πεπόμενται; 'A. μήτι οὐ βήματά μου ἀγαθοῦνσι μετ' αὐτοῦ εὐθέως πορευομένου;⁹ Σ. μή οὐ λόγοι μου ἀγαποποιῶσι τῷ ὀρθῶς ἀναστρεφόμενῳ;¹⁰

8. מְמוֹל לְאוֹיֵב עָמִי לְאַתְמוֹל. Etiam dudum populus meus tanquam hostis insurrexit. O'. καὶ ἔμπροσθεν ὁ λαὸς μου εἰς ἔχθραν ἀντέστη. 'A. καὶ συναντιῶ...¹¹ Σ. πρὸ μιᾶς δὲ ὁ λαὸς μου ὡς ἔχθρὸς ἀντίστη.¹²

מְמוֹל שְׁלֵמָה אָדָר תַּפְּשׂוּן מֵעֵבְרִים בְּיַחַד שׁוֹבֵי מִלְחָמָה. A facie togae pallium detrahitis transeuntibus secure, alienis a bello. O'. κατέναντι τῆς εἰρήνης αὐτοῦ τὴν δορὰν - αὐτοῦ ἔξέδειραν, τοῦ ἀφελέσθαι ἐλπιδας, συντριμμὸν πολέμου. Σ. ἀπὸ ἱματίου ἐνδυμάτων ἐξεδύσατε τοὺς ὀδοιποροῦντας ἀμεριμῶς ἐκ πολέμου.¹³

10. קִימוּ. O'. ἀνάστηθι. Οἱ λοιποὶ ἀνάστητε.¹⁴

12. כִּצְאוֹן בְּצִיָּה בְּעֵדֶר בְּחוּף הַדְּבָרוֹ. Sicut oves Bosrae, sicut gregem in medio caulae ejus.

O'. ὡς πρόβατα ἐν θλίψει, ὡς ποίμνιον ἐν μέσῳ κοίτης αὐτῶν. 'A. (ὡς) ποίμνιον ἰν rotundo, ὡς ἀγγελία ἐν μέσῳ congregationis suae. Σ. Θ. ὡς βοσκήματα ἐν ὑψοῦματι, ὡς ἀγγελία ἐν μέσῳ τῆς ἐρήμου.¹⁵

13. הָעֹלָה הַפְּרָץ. Ascendit perruptor. O'. διὰ τῆς διακοπῆς. Alia exempl. ἀνάβηθι διὰ τῆς διακοπῆς.¹⁶ 'A. Θ. ἀνέβη.. Σ. ἀναβήσεται ὁ διακόπων.¹⁷

Cap. II. 3. - ἐξάλφνης ἄ.¹⁸

CAP. III.

1. בְּיַמֵּינוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל. Duces domus Israel. O'. καὶ οἱ κατάλοιποι οἴκου 'Ισραήλ. 'A. Θ. ἀρχαὶ οἴκου.. Σ. ἡγούμενοι...¹

הָלֹא לָכֵן. O'. οὐχ ὑμῖν ἐστι. Σ. ἡ οὐχ ὑμῶν.²

4. וְנִעְקָו. O'. κεκράξονται. 'A. ὡς οἱ O'. Σ. βήσονται.³

וַיִּסְתֵּר. Et abscondet. O'. καὶ ἀποστρέψει. Σ. ἀλλὰ ἀποκρύψει.⁴

הֵרְעוּ מַעֲלָלוֹתַי. Mala fecerunt opera eorum. O'. ἐπονηρέυσαντο ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτῶν - ἐπ' αὐτούς ἄ.⁵ 'A. ἐκάκωσαν τὰ ἐπιτηδεύ-

de prophetarum sermonibus dicitur, ut Amos vii. 16. Mich. ii. 11, in I et IV conjugatione apud Arabes significat etiam accusare, reprehendere, quod sane faciebant veri Dei prophetae, adversus impios istos homines loquentes. Atque haec significatio elegantem sensum facit: Nolite nos reprehendere, dicunt isti nos reprehedentes."—Dathius. ⁹ Cod. 86, ubi ἐθέως scriptum. Syro-hex. affert: .ל. ל. ¹⁰ Syro-hex. : .ל. ל. חַכְמַי חֲכָמַי. ¹¹ Cod. 86, non, ut Waltonus ejus exscriptis, καὶ συναντιῶν. (Forma συναντιῶ defendit epravdem interpretis συνάντιων in Hex. ad Deut. xxiii. 10, a Schleusnero in Nov. Thes. s. v. male sollicitatum.) ¹² Hieron.: "Quia verbum MUL et contrarium, et diem hesternum sonat, Sym. apertius transtulit, ut diceret: Ante unam diem populus meus quasi inimicus restitit." Cod. 86 affert: Σ. πρὸ μιᾶς δὲ ὁ λ. μου. ¹³ Syro-hex. .ל. ל. חַכְמַי חֲכָמַי. (In textu obelus est in Syro-hex.) ¹⁴ Idem. ¹⁵ Idem: .ל. ל. חַכְמַי חֲכָמַי.

חַכְמַי חֲכָמַי. ¹⁶ Sic Comp., Ald., Codd. 22 (cum κοπῆς), 23, 42, 51 (ut 22), alii, Hieron., Syro-hex. ¹⁷ Syro-hex. ¹⁸ Syro-hex. Idem in marg. char. med.: "Hic obelus (ל) non positus est in Hexaplis." Hieron. pingit: + subitio: . Vox deest in Comp., Ald., Codd. 87*, 91, aliis.

CAP. III. ¹ Syro-hex. (cum indice ad ai ἀρχαὶ male appieto): .ל. ל. חַכְמַי חֲכָמַי. Hieron.: "Pro reliquīs domus Israel, exceptis LXX, omnes duces domus Israel, transtulerunt." ² Syro-hex. ח. ח. ³ Idem: .ל. ל. חַכְמַי חֲכָמַי. ⁴ Idem: .ל. ל. חַכְמַי חֲכָמַי. ⁵ Sic cum obelo Syro-hex. Reprobant ἐπ' αὐτούς Comp., Ald., Codd. 87*, 97, alii, et Hieron.

ματα αὐτῶν. Σ. ἐποηρεύσαντο διὰ τῶν ἐπιτηδεμάτων. Θ. ἐποηρεύσαντο περὶ (s. ἔνεκεν) τῶν ἐπιτηδεμάτων αὐτῶν.⁶

5. וַאֲשֶׁר לֹא-יָתִן עַל-פִּיהֶם וַקְדָּשׁוּ עֲלָיו מִלְחָמָה. Et si quis non dederit in ore eorum quippiam, consecrant (parant) contra eum bellum. Ο'. καὶ οὐκ ἐδόθη εἰς τὸ στόμα αὐτῶν, ἡγειραν (alia exempl. ἡγίασαν') ἐπ' αὐτὸν πόλεμον. 'Α. Θ. καὶ οὐκ ἔδωκαν ἐπὶ τὸ στόμα αὐτῶν, ἡγίασαν ἐπ' αὐτὸν πόλεμον. Σ. ἐπὶ δὲ τοὺς μὴ δίδοντας (s. κατὰ δὲ τῶν μὴ δίδόντων) εἰς τὸ στόμα αὐτῶν cogitabant πολέμους.⁸

6. מִחֹזֶן. A visione (ne amplius visiones videatis). Ο'. ἐξ δράσεως. Σ. ὥστε μὴ ὄραν ὑμᾶς.⁹

מִקְסֵם. A divinatione. Ο'. ἐκ μαντείας. Σ. ὥστε μὴ μαντεύεσθαι ὑμᾶς.¹⁰

7. וְעָטוּ עַל-שַׁפְּסָם כָּלָם. Et obvelabunt mystacem omnes illi. Ο'. καὶ καταλαλήσουσι κατ' αὐτῶν πάντες αὐτοί. Σ. καὶ περιβαλοῦνται ἐπὶ τῶν χειλέων αὐτῶν πάντες.¹¹

כִּי אֵין מַעֲנָה לְאֱלֹהִים. Quia non est responsum Dei. Ο'. διότι οὐκ ἔσται ὁ ἐπακούων αὐτῶν. Θ. διότι οὐκ ἔστιν ἀπόκρισις Ἐλωείμ.¹² Σ. διότι οὐκ ἦν ἀπόκρισις τοῦ θεοῦ.¹³

8. וְאוֹלָם אֲנָכִי מִלְאֲתֵי כַח אֶת-רוּחִי יְהוָה וּמִשְׁפָּט.

וַיְבִיֶרָה. Verumtamen ego repletus sum virtute cum spiritu Dei, et iudicio, et fortitudine. Ο'. ἐὰν μὴ ἐγὼ ἐμπλήσω ἰσχύον (alia exempl. ἀλλὰ μὴν ἐγὼ ἐνεπλήσθην ἰσχύος¹⁴) ἐν πνεύματι κυρίου, καὶ κρίματος, καὶ δυναστείας. Σ. ἀλλὰ μὴν ἐγὼ ἐνεπλήσθην ἰσχύος πνεύματος καὶ κρίματος καὶ δυναστείας.¹⁵ Θ. ἐκολύθη (s. συνεσχέθη), ἐγὼ εἰμι ἐνεπλήσθην ἰσχύος, πνεύματος...¹⁶

9. קָצִינֵי. Duces. Ο'. οἱ κατάλοιποι. 'Α. Θ. οἱ ἐξουσιάζοντες (s. δυναστεύοντες).¹⁷

11. יוֹרֵר. Docent. Ο'. ἀπεκρίνοντο. 'Α. Θ. ἐφώτισον.¹⁸

וַיְבִיֶרָה. Ο'. καὶ οἱ προφήται × Οἱ Γ'. αὐ- τῆς 4.¹⁹

12. לָכֵן בְּגִלְגָּלְכֶם צִיּוֹן שָׂדֵה יְחֶרֶשׁ וִירוּשָׁלַם עֵינִן לִכְנֹן יְהוּדִיָּה. Propterea vestri causa Sion ut ager arabitur, et Jerusalem rudera fiet. Ο'. διὰ τοῦτο δι' ὑμᾶς Σιών ὡς ἀγρὸς ἀροτριάθησεται, καὶ Ἱερουσαλήμ ὡς ὄπωροφυλάκιον ('Α. ὡς σωρός (s. λιθολογία). Σ. βουνοί. Θ. εἰς ἐρήμωσιν²⁰) ἔσται. 'Α. διὰ τοῦτο χάριν ὑμῶν Σιών χώρα ἀροτριάθησεται, καὶ Ἱερουσαλήμ λιθολογηθήσεται.²¹

לְכַבְּמוֹת יַעַר. In excelsa silvae. Ο'. εἰς ἄλσος δρυμοῦ. Σ. εἰς ὕψος δρυμοῦ. Θ. εἰς βουνὸν δρυμοῦ.²²

Cap. III. 7. — τὰ ἐνύπνια 4.²³

⁶ Syro-hex. ܘܥܘܣܘܗܘܢ ܕܝܥܘܠܘܬܐ ܕܥܘܠܘܬܐ ܕܥܘܠܘܬܐ. ܘܥܘܣܘܗܘܢ ܕܝܥܘܠܘܬܐ ܕܥܘܠܘܬܐ ܕܥܘܠܘܬܐ. ⁷ Sic Comp., Ald., Codd. XII (in marg.), 22, 42, 51, alii, Hieron., Syro-hex. ⁸ Syro-hex. ܘܥܘܣܘܗܘܢ ܕܝܥܘܠܘܬܐ ܕܥܘܠܘܬܐ ܕܥܘܠܘܬܐ. ܘܥܘܣܘܗܘܢ ܕܝܥܘܠܘܬܐ ܕܥܘܠܘܬܐ ܕܥܘܠܘܬܐ. ⁹ Ad Symmachum Middeld. vertit, contendebant eis polémos, a radice ܥܘܠܘܬܐ, unde ܥܘܠܘܬܐ, érizeis 4 Reg. xiv. 10, et ܥܘܠܘܬܐ, érēbistis Deut. xxi. 18, teste Masio. Nos ad Chaldaicum ܥܘܠܘܬܐ, cogitavit (vid. Dan. iv. 2), confugimus, unde ܥܘܠܘܬܐ, phantasma, imaginatio, sine exemplis attulit Castell. ¹⁰ Syro-hex. ܘܥܘܣܘܗܘܢ ܕܝܥܘܠܘܬܐ ܕܥܘܠܘܬܐ ܕܥܘܠܘܬܐ. ¹¹ Idem: ܘܥܘܣܘܗܘܢ ܕܝܥܘܠܘܬܐ ܕܥܘܠܘܬܐ ܕܥܘܠܘܬܐ. ¹² Idem: ܘܥܘܣܘܗܘܢ ܕܝܥܘܠܘܬܐ ܕܥܘܠܘܬܐ ܕܥܘܠܘܬܐ. Cf. ad Cap. vi. 8. ¹³ Idem: ܘܥܘܣܘܗܘܢ ܕܝܥܘܠܘܬܐ ܕܥܘܠܘܬܐ ܕܥܘܠܘܬܐ. ¹⁴ Sic Codd. 22, 51, alii, et Chrysost. Opp. T. X, p. 610 A. ¹⁵ Syro-hex. ܘܥܘܣܘܗܘܢ ܕܝܥܘܠܘܬܐ ܕܥܘܠܘܬܐ ܕܥܘܠܘܬܐ. (Syrus legisse videtur ἀλλὰ μὲν ἐγὼ, ut apud Chrysost. l. c.

ante nos edebatur.) Cod. 86 affert: Σ. ἀλλὰ μὴν (in cod. ἀλαμῆν) ἐγὼ ἐνεπλήσθην ἰσχύος. ¹⁶ Syro-hex. Theodotioni continuat: ܘܥܘܣܘܗܘܢ ܕܝܥܘܠܘܬܐ ܕܥܘܠܘܬܐ ܕܥܘܠܘܬܐ. Interpres, ut videtur, particulam ܥܘܠܘܬܐ pro derivativo verbi ܥܘܠܘܬܐ, ligavit, habuit, quod in Niphal commutatur cum συνεσχέθη Ezech. xxxiii. 22 in LXX. ¹⁷ Syro-hex. ܘܥܘܣܘܗܘܢ ܕܝܥܘܠܘܬܐ ܕܥܘܠܘܬܐ ܕܥܘܠܘܬܐ. (Vox Syriaca commutatur cum ἐξουσιάζοντες Eccles. vii. 20; cum δυναστεύοντες Hex. ad Gen. vi. 3.) ¹⁸ Idem: ܘܥܘܣܘܗܘܢ ܕܝܥܘܠܘܬܐ ܕܥܘܠܘܬܐ ܕܥܘܠܘܬܐ. ¹⁹ Idem (cum ܘܥܘܣܘܗܘܢ, ubi litera minio, superscripta est ܘ, non ܘ). Pronomen est in libris omnibus. ²⁰ Idem: ܘܥܘܣܘܗܘܢ ܕܝܥܘܠܘܬܐ ܕܥܘܠܘܬܐ ܕܥܘܠܘܬܐ. Ad Aquilam cf. Hex. ad Psal. lxxviii. i. Jerem. xxvi. 18. Mich. iii. 12. ²¹ Euseb. in Dem. Evang. p. 406: 'Ο γούν Λέβλας φησί διὰ τοῦτο—λιθολογηθήσεται' ὑπὸ γὰρ ἀλλοφύλων ἀνδρῶν κατοικισθείσα εἰσέτι καὶ σήμερον λιθολογείται, πάντων καθ' ἡμᾶς αὐτοῦς τῶν τὴν πόλιν οἰκούντων τοὺς ἀπὸ τῆς πτώσεως αὐτῆς λίθους ἀναλογιζομένους εἰς τε τὰ ἴδια καὶ κοινὰ καὶ δημόσια οἰκοδομήματα. ²² Syro-hex. ܘܥܘܣܘܗܘܢ ܕܝܥܘܠܘܬܐ ܕܥܘܠܘܬܐ ܕܥܘܠܘܬܐ. Cf. Hex. ad Jerem. xxvi. 18. ²³ Syro-hex.

CAP. IV.

- 1. בֵּית־יְהוָה. O' κυρίου. Alia exempl. τοῦ οἴκου κυρίου.¹ Ol Γ'. θεοῦ.²
- וּנְהַרְוּ. Et confluent. O' καὶ σπεύσουσι. Σ. καὶ συναχθήσονται.³
- 2. כִּי מִצִּיּוֹן. O' ὅτι ἐκ Σιών. Σ. ἐκ Σιών γάρ.⁴
- 3. בֵּין. O' ἀναμέσον. 'A. Σ. μεταξύ.⁵
- וְחַיְתוּתֵיהֶן. Et hastas suas. O' καὶ τὰ δόρατα (alia exempl. τὰς ζιβύνας⁶) αὐτῶν
- וְאֶל־גּוֹי. O' ἐπ' ἔθνος. Aliter: O' πρὸς ἔθνος. Σ. Θ. ἐπ' ἔθνος.⁷
- 4. וְתַחַת הַאֲנָתוּ. Et sub ficu sua. O' καὶ ἑκαστός ✕ 'A. Θ. ὑποκάτω ἄ συκῆς αὐτοῦ.⁸
- 5. בְּשֵׁם אֱלֹהָיו. O' τὴν ὁδὸν αὐτοῦ. "Ἄλλος ἐν ὀνόματι θεοῦ (αὐτοῦ).⁹
- 7. לְשָׂאֲרֵיהֶן. In reliquiis. O' εἰς ὑπόλειμμα — διαμέρον ἄ.¹⁰
- 8. עַל־כַּלְבַּי. Clivus. O' ἀνχμώδης. 'A. σκοτώδης. Σ. ἀπόκρυφος.¹¹

- 8. בַּת־צִיּוֹן. Filiae Sionis. O' Σ. θυγάτηρ Σιών.¹²
- עָדֶיךָ. Ad te. O' ἐπὶ σέ. 'A. ἰως... Θ. ἐπὶ σέ.¹³
- מְמַלְכֶתָּה. Regnum. O' βασιλεία — ἐκ Βαβυλώωνος ἄ.¹⁴
- 9. תְּרִיעֵי רֶעַךְ. Clamores (lugubres) edis. O' ἔγνος κακά. 'A. ἐκάκωσας...¹⁵
- וְאֵין־בָּךְ. O' οὐκ ἦν σοι. Ol λοιπόι οὐκ ἔστι σοι.¹⁶
- וְיִוָּעֶדְךָ. Consiliarius tuus. O' ἡ βουλή σου. "Ἄλλος ὁ σύμβουλος σου.¹⁷
- 10. וְנָחִי. Et enitere. O' καὶ ἀνδρίζου, — καὶ ἔγγυς ἄ.¹⁸ "Ἄλλος διατείνου.¹⁹
- 11. וְסִפְּרָנָה. Congregatae sunt. O' ἐπισυνήχθησαν. Alia exempl. ἐπισυναχθήσεται.²⁰ ('A.) συνελέγησαν. Σ. συναχθήσεται.²¹
- וְהָרְחִיקָה. Polluatur. O' ἐπιχαρούμεθα. 'A. incidet in furorem. Σ. κατακρήσεται (s. καταδικασθήσεται).²²

CAP. IV. ¹ Sic Comp. (sine τοῦ), Codd. 22, 36, alii. ² Syro-hex. ✕ **בית** **יהוה**. ³ Idem: ✕ **בית** **יהוה** **יהוה**. "Justin. M. [p. 369] locum hunc sic citat: ἔτομον ἐπ' ἄκρον τῶν ὀρέων, ἐπηρμένον αὐτὸ ὑπὲρ τοὺς βουνούς. [בֵּית יְהוָה] καὶ ποταμὸν θήσονται [fort. ποταμωθήσονται (וְנְהַרְוּ)], coll. Hex. ad Jerem. li. 44] ἐπ' αὐτῶ λαοί."—*Nobil.* Mox v. 2 pro καὶ δείξουσιν ἡμῖν idem citat καὶ φωτισοῦσιν ἡμᾶς (וְנִרְאֵהוּ). ⁴ Idem: ✕ **בין** **יהוה** **יהוה**. ⁵ Idem: ✕ **בין** **יהוה**. ⁶ Sic Codd. III, XII (in textu), 26 (cum ξιβύνας), 40, 49, alii, et Justin. M. l. e. Syro-hex. vertit **בין**, quae vox commutatur cum ξιβύνη Judith i. [15] in Syro-hex., necnon in lectione Symmachi ad Jos. viii. [26?], teste Masio in *Syr. Pecul.* p. 25. Cf. ad Cap. v. 6. ⁷ Cod. Jes. ⁸ Syro-hex. Vox ὑποκάτω legitur in libris omnibus. Paulo ante pro καὶ ἀναπαύσεται ἑκάστος Justin. M. l. e. affert: καὶ καθίσεται ἀνὴρ (וְיָשֵׁב אִישׁ); et mox τῶν δυνάμεων pro παντοκράτορος. ⁹ Syro-hex. in marg. sine nom. ✕ **בין** **יהוה**. Justin. M. l. e.: ἐν ὀνόματι θεῶν αὐτῶν. Idem integrum v. 6 sic citat: καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, συνάξω τὴν ἐκτεθλιμμένην (וְסִפְּרָנָה, *claudicantem*), καὶ τὴν ἰεωσμένην ἀθροίσω (וְנְהַרְוּ), καὶ ἦν ἐκάκωσα (וְאֶל־כַּלְבַּי). ¹⁰ Syro-hex. **בין** **יהוה** **יהוה**. Solus Cod. XII in marg. addit διαμέρον. Justin. M. l. e.: καὶ θήσω τὴν ἐκτεθλιμμένην εἰς ὑπόλειμμα, καὶ τὴν ἐκπεσιωμένην (וְסִפְּרָנָה, *procul remotam*) εἰς ἔθνος ἰσχυρῶν. ¹¹ Cod. 86. Syro-hex. affert: ἄ.

✕ **בין** **יהוה**. Etiam Hieron. vertit *nebulosa*, h. e. **בין**. Cum Symmacho facit Chaldaeus, **בין**, *absconditus*, vertens. ¹² Hieron.: "Et haec turris *filiae* est *Sion*, sive, ut Sym. vertit in Graecum, ipsa est *filia Sion*." Quem locum non ceperunt, qui ante nos lectiones hexaplares expendunt. ¹³ Syro-hex. ✕ **עד** **יך**. ¹⁴ Sic Syro-hex., qui notat: "Hic obelus non positus erat in Hexaplis." Hieron.: "Quod autem in quibusdam libris legitur: *Et ingrediatur principatus primus regnum filiae Sion*, et de *Babylone*, sciamus additum esse, quia nec in Hebraeo, nec apud alios habetur interpretes." ¹⁵ Syro-hex. ✕ **עד** **יך**. ¹⁶ Idem: **אין** **בך**. ¹⁷ Idem in marg. sine nom. ✕ **עד** **יך**. Cf. Hex. ad Jesai. ix. 6. ¹⁸ Sic Syro-hex., qui notat ut supra. Verba, καὶ ἔγγυς, non agnoscunt Comp., Codd. III, 87*, 91, alii, Hieron. ¹⁹ Syro-hex. in marg. sine nom. ✕ **עד** **יך**. Vox Graeca ponitur de *summa virium* aut vocis *contentione*, quae notio huic loco satis apta est. ²⁰ Sic Ald., Codd. 22, 36, 51, alii, etiam Cod. 86, teste Walton, in vitis schedis Bodleianis, ubi huic libro tribuitur *ἐπισυναχθήσονται* (in marg. *ἀχθήσεται*). ²¹ Cod. 86 affert: Σ. *συναχθήσεται. συνελέγησαν*. Lectionem anonymam Aquilae vindicavimus, coll. Hex. ad Psal. xxxiv. 15. ²² Syro-hex. ✕ **על** **כלבאי**. Cf. Hex. ad Psal. cv. 38. Jerem. iii. 2.

12. **בְּעֵמִיר**. *Sicut manipulos*. Ο'. ὡς δράγματα. 'A. Σ. ὡς ἀχνη. Θ. ὡς καλάμη.²³

13. **וְהִדְרִיקָה עִמָּיִם רַבִּים**. *Et comminues populos multos*. Ο'. καὶ κατατήξεις (alia exempl. λεπτυνεῖς²⁴) λαοὺς πολλοὺς. Alia exempl. — καὶ κατατήξεις ἐν αὐτοῖς ἔθνη⁴, καὶ λεπτυνεῖς λαοὺς πολλοὺς.²⁵

וְהִחֲרַמְתָּ. *Et devovebo*. Ο'. καὶ ἀναθήσεις. Οἱ λοιποὶ ἀναθηματίσεις.²⁶

בְּעֵצֵם. *Quaestum eorum*. Ο'. τὸ πλῆθος αὐτῶν. Σ. τὸ κέρδος αὐτῶν. Θ. τὰ δῶρα αὐτῶν. Ε'. τὴν ὠφέλειαν. ²⁷

Cap. IV. 10. κύριος — ὁ θεός σου **4**.²⁸

CAP. V.

1 (Hebr. iv. 14). **עֲתָה תִּתְגַּדְּדִי בַת-גִּדְדֹד**. *Nunc turmatim congrega te, filia turmae*. Ο'. νῦν ἐμφραχθήσεται θυγάτηρ ἐμφραγμῶ. Σ. νῦν ὀδινήσουσι σε, θύγατερ συνεχομένη (s. πολιορκουμένη).¹ Aliter: 'A. Σ. Θ. Ε'. *Nunc vastaberis, filia latronis*.²

מְצֹר שָׁם עֲלֵינִי. *Obsidionem ponit contra nos*. Ο'. συνοχὴν ἔταξεν ἐφ' ἡμᾶς. Σ. συνοχή (s. πολιορκία) ἐτέθη ἐφ' ἡμᾶς.³

1 (iv. 14). **בְּשֶׁבֶט יַכּוּ עַל-הַקֶּהֱלִי אַתְּ שִׁפְטָהּ יִשְׂרָאֵל**. *Virga percutient super maxillam iudicem Israelis*. Ο'. ἐν ῥάβδῳ πατάξουσιν ἐπὶ σιαγόνα τὰς φυλᾶς (Οἱ Γ'. τὸν κριτὴν⁴) τοῦ Ἰσραήλ. 'A. . πλήξουσιν ἐπὶ σιαγόνα τὸν κριτὴν Ἰσραήλ. Σ. ῥάβδῳ τύψουσι κατὰ σιαγόνας τὸν κριτὴν Ἰσραήλ. Θ. . πατάξει ἐπὶ σιαγόνα τὸν κριτὴν Ἰσραήλ.⁵

2 (v. 1). **עֵיִר**. *Parvus es*. Ο'. ὀλιγοστὸς εἶ. Alia exempl. μὴ ὀλιγοστὸς εἶ;⁶

3 (2). **יֹולְדָהּ**. *Quae paritura est*. Ο'. τικτούσης. Σ. αὐτῆς δι τικτούσης. Θ. ἔτεκε.⁷

וְיָחִי. Ο'. τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν ('A. Σ. Θ. αὐτοῦ⁸).

4 (3). **וְעָמַד וְרָעָה**. *Et stabit, et pascet*. Ο'. καὶ στήσεται, — καὶ ὄψεται **4**, καὶ ποιμανεῖ — τὸ ποίμνιον αὐτοῦ **4**.⁹

וְיָשְׁבוּ. *Et habitabunt*. Ο'. ὑπάρξουσιν. Σ. καὶ κατοικήσουσι.¹⁰

כִּי-עֲתָה וְגַדְלַ עַד-אַסְיֹוֹסֵי-אַרְצָהּ. *Nam nunc magnus erit usque ad terminos terrae*. Ο'. διότι νῦν μεγαλυνθήσονται ἕως ἄκρων τῆς γῆς. Σ. τότε γὰρ μεγαλυνθήσεται ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς.¹¹

5 (4). **שִׁבְעָה רְעִים וְשִׁמְנָה יְסִיכֵי אֲדָם**. *Septem pastores, et octo unctos (principes) hominum*.

²³ Syro-hex. **وَقِيلَ مَعْلًا**. Ad Aquilam cf. Hex. ad Dan. ii. 35. Periphrasis **قِيلَ** ponitur pro **كَلَامًا** Amos ii. 13. ²⁴ Sic Codd. III, XII, 40, 42, alii. Hieron. *comminues*. ²⁵ Sic Syro-hex., et sine obelo Ald., Codd. 23, 49, 62, alii; necnon (cum *καταπάσεις* pro *κατατήξεις*) Codd. 22, 36, alii. ²⁶ Cod. 86. ²⁷ Hieron.: "Theod. pro *multitudine, munera* transtulit; Quinta ed. *emolumentum*, id est, ὠφέλιαν; Sym. *lucrum*, id est, τὸ κέρδος αὐτῶν." Syro-hex. affert: Σ. τὸ κέρδος (**مَكْسَدًا**). ²⁸ Syro-hex.

CAP. V. ¹ Syro-hex. **وَمَا سَجَدْتُمْ لِي سِوَايَ**. cum scholio: **سَجَدْتُمْ لِي سِوَايَ** (In textu post *θυγάτηρ* add. 'Eφραΐμ Codd. III, XII, 26, 36, alii, et Syro-hex.) ² Hieron.: "*Nunc vastaberis, filia latronis*. Hoc iuxta Hebraicum, cui interpretationi Aq. et Sym. et Theod. et editio Quinta consentiunt." Quod tamen dictum cum lectione Symmachi Syriaca conciliari nequit. ³ Syro-hex. Symmacho continuat: **وَمَا سَجَدْتُمْ لِي سِوَايَ**. ⁴ Cod. 86.

⁵ "Trium interpretationes ex Eclogis Joannis Monachi litera X in Cod. Coislín."—Montef. Symmachi lectionem accurate reddidit Syro-hex. **وَيَضَعُ يَدَهُ عَلَى عَيْنَيْهِ**. ⁶ Sic Codd. 22, 26, 36, alii. Syrus noster interrogando effert: **وَيَضَعُ يَدَهُ عَلَى عَيْنَيْهِ**. Hieron. in Epist. LVII ad Pammach. 8: "Pro, *Nequaquam minima es in ducibus Judae* (Matth. ii. 6), in LXX legitur: *Modicus es, ut sis in millibus Juda*." ⁷ Syro-hex. **وَمَا سَجَدْتُمْ لِي سِوَايَ**. ⁸ Idem. ⁹ Syro-hex. pingit: — καὶ ὄψεται, καὶ ποιμανεῖ — τὸ π. αὐτοῦ **4**; ubi obelus posterior in initio lineae positus est. Sed metobelum post ὄψεται casu abesse innuit scholium in marg. appictum: "Hi obeli (**וְ**) non positi erant in Hexaplis." Similiter Cod. Jes. in marg. notat: τὰ ὀβελισμένα εἰς τοὺς δύο τύπους οὐ κείνται ἐν τῷ ἐξασεδιῶ. ¹⁰ Hieron.: "*Et convertentur*, sive ut melius interpretatus est Sym., *et habitabunt*." JASUBU enim verbum Hebraicum utrumque significat." ¹¹ Syro-hex. **وَمَا سَجَدْتُمْ لِي سِوَايَ**.

Ο'. ἐπὶ ποιμένες, καὶ ὀκτὰ δῆγματα (Θ. Ε'. principes) ἀνθρώπων. 'Α. ἐπὶ νομεῖς, καὶ ὀκτὰ καθεσταμένους ἀνθρώπων. Σ. ἐπὶ ποιμένες, καὶ ὀκτὰ χριστοὺς ἀνθρώπων. Θ. ἐπὶ ποιμένες, καὶ ὀκτὰ ἀρχηγούς ἀνθρώπων.¹²

6 (5) ררעו את־אָרְצָא שׂוֹר בְּחַרְבּ וְיִתְּאֲרָץ נִמְרוֹד בְּפִתְחֵיהֶּי. Et pascent terram Assyriae gladio, et terram Nimrod in portis ejus. Ο'. καὶ ποιμανοῦσι τὸν 'Ασσοῦρ ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ τὴν γῆν τοῦ Νεβρωδ ἐν τῇ τάφρῳ αὐτῆς ('Α. ἐν ζιβύνας (s. σειρομάσταις) αὐτῆς. Σ. ἐντὸς πυλῶν αὐτῆς. Θ. ἐν πύλαις αὐτῶν. Ε'. ἐν παραξίφισιν αὐτῶν¹³). Σ. Et pascent terram Assur in gladio, et regionem Nemrod intra portas ejus.¹⁴

וְהַיְחַל. Ο'. καὶ ῥύσεται. Aliud exempl. καὶ τὴν εὐσίβειαν ἐν τῇ τάφρῳ ῥύσεται.¹⁵

7 (6) כְּרִיבִים עַל־יַעֲשֵׂב. Sicut imbres super herbam. Ο'. καὶ ὡς ἄρνες ἐπὶ ἄγρωστιν. 'Α. καὶ ὡς ψεκάδες ἐπὶ πόναν. Σ. Θ. καὶ ὡσεὶ νιφετὸς ἐπὶ χόρτον.¹⁶

אֲשֶׁר לֹא־יִקְרָה לְאִישׁ וְלֹא יִיחַל לְבְנֵי אָדָם.

¹² Aquilae et Theodotionis lectiones integras exhibet Cod. 86, et inter eas: Σ. ἐπὶ ποιμένες. Idem separatim affert: δῆγματα] 'Α. καθεσταμένους ἀνθρώπων. Σ. χριστοὺς (sic) ἀνθρώπων. σήγματα (sic). Syro-hex. ad δῆγματα in marg. notat: 'Α. καθεσταμένους (ܘܟܬܘܒܝܢ). Σ. χριστοὺς (ܚܩܝܣܬܐ). Θ. ἀρχηγούς (ܐܪܚܝܓܘܝܘܬܐ). Denique Hieron. monet: "Ubi nos posuimus primates homines, et in Hebraico scriptum est NESICHE ADAM, Sym. interpretatus est *Christos hominum*; Theod. et Quinta ed., principes hominum; Aq. graves vel constitutos homines, id est, καθεσταμένους." Cf. Hex. ad Ezech. xxxii. 30. ¹³ Hieron.: "Rursum in eo ubi ego et Aq. transtulimus, in lanceis ejus, ut subaudiatur terrae Nemrod, Sym. vertit, ἐντὸς πυλῶν αὐτῆς, id est, intra portas ejus; Theod. in portis eorum; Quinta ed. ἐν παραξίφισιν αὐτῶν, quod nos possumus dicere, in sicis eorum: in Hebraeo autem positum est ΒΑΡΗΘΗΕΞ." Praeterea Cod. 86 affert: Σ. ἐντὸς πυλῶν; Syro-hex. autem: ܟܬܘܒܝܢ. Ad Joel iii. 10 in Syro-hex.) ¹⁴ Hieron. ¹⁵ Syro-hex. in textu: ܘܟܬܘܒܝܢ ܘܟܬܘܒܝܢ ܘܟܬܘܒܝܢ ܘܟܬܘܒܝܢ; in marg. autem char. med. ܘܟܬܘܒܝܢ ܘܟܬܘܒܝܢ ܘܟܬܘܒܝܢ ܘܟܬܘܒܝܢ. Ineptae interpolationis, quae Syro nostro, ut videtur, propria et peculiaris

Quae non exspectat virum, nec praestolatur filios hominis. Ο'. ὅπως μὴ συναχθῆ ἡμεῖς, μηδὲ ὑποστῆ ἐν νιοῖς ἀνθρώπων. 'Α. ὅς οὐχ ὑπομενεῖ ἄνδρα, καὶ οὐ περιμενεῖ νιοὺς ἀνθρώπων. Θ. ὅς οὐ μενεῖ ἄνθρωπον, καὶ οὐκ ἐλπίζει ἐπὶ υἱὸν ἀνθρώπου.¹⁷ Οἱ Γ'. ὅς οὐ πεποιθήσει ἐπ' ἄνθρωπον, καὶ οὐ περιμενεῖ (s. προσδοκῆσει, s. προσδέξεται) υἱὸν ἀνθρώπου.¹⁸

12 (11) וְהַיְחַל. Et harioli. Ο'. καὶ ἀποφθεγγόμενοι. 'Α. καὶ κληδονιζόμενοι. Σ. (καὶ) σημειοσκοποῦμενοι.¹⁹

Cap. V. 7. — ἐν τοῖς ἔθνεσιν 4. — πίπτουσα 4.²⁰

CAP. VI.

1. שְׁמַעְרָנָא אֵת אֲשֶׁר־יְהִי אִמְר. Audite quaeso quod Jova dicit. Ο'. ἀκούσατε δὴ λόγον κύριος κύριος εἶπεν. Alia exempl. ἀκούσατε δὴ ἃ ὁ κύριος εἶπεν.¹

2. יְהִי אֲתַנְתֵּי מוֹסְרֵי אָרְץ. Et perennes (montes), fundamenta terrae. Ο'. καὶ αἱ φάραγγες, θεμέλια τῆς γῆς. 'Α. καὶ τὰ στερεά... Σ. καὶ τὰ

est, neque originem neque sensum indagare potuimus. ¹⁶ Euseb. in Dem. Evang. p. 81 (cum Θ. pro Σ. Θ.). Cod. 86 affert: 'Α. ψεκάδες. Θ. νιφετὸς; et ad ἄγρωστιν: 'Α. σπόρον. Σ. Θ. χόρτον. Denique Syro-hex. ܘܟܬܘܒܝܢ ܘܟܬܘܒܝܢ (νιφετὸς) ܘܟܬܘܒܝܢ ܘܟܬܘܒܝܢ (σπόρον). Ad Aq. cf. Hex. ad Psal. xxii. 2. ¹⁷ Euseb. ibid. p. 82, ubi editum: καὶ οὐ περὶ νιοὺς ἀνθρώπων. Emaclavinimus juxta Syrum nostrum, qui tribus interpretibus tribuit ܘܟܬܘܒܝܢ. Cf. Hex. ad Psal. xxx. 25. xxxii. 22. cxviii. 49. ¹⁸ Syro-hex. ܘܟܬܘܒܝܢ ܘܟܬܘܒܝܢ ܘܟܬܘܒܝܢ ܘܟܬܘܒܝܢ. ¹⁹ Cod. 86. Consentit Syro-hex. ܘܟܬܘܒܝܢ ܘܟܬܘܒܝܢ. (In textu pro edito ܘܟܬܘܒܝܢ in codice est ܘܟܬܘܒܝܢ, ut conjecerat Bernstein, cum scholio: "ܘܟܬܘܒܝܢ appellat eos qui interpretantur (ܘܟܬܘܒܝܢ) somnia, et hariolos, et tales." ²⁰ Syro-hex, cum notula, quae ad utrum horum locorum pertineat incertum est: "Hic obelus (ܘܟܬܘܒܝܢ) non positus erat in Hexaplis."

CAP. VI. ¹ Sic Comp., Ald., Codd. 23, 42, 49, alii, Hieron., Syro-hex. Parsons. e marg. Cod. 86 exscripsit: 'Α. ὁ κύριος εἶπεν, ἀκούσατε δὴ λόγον κυρίου. Sed revera hic codex in textu legit: ἀκ. δὴ ὁ κ. εἶπεν; in marg. autem: ἀκ. δὴ λόγον κυρίου.

τεύσω σε ἐν ἐγκάτῳ σου, καὶ καταλήψῃ, καὶ οὐ μὴ διασώσῃς.¹⁹ Σ. ἀλλὰ καὶ διαφθερεῖ σε εἰς τὰ ἐντός σου, καὶ ἤξει, καὶ οὐ μὴ διασώσῃς.²⁰ Θ. καὶ συσκοτάσει (s. σκοτάσει) ἐν σοὶ, καὶ ἀναψύξεις, καὶ οὐ μὴ διασωθῆς.²¹

16. וְיִשְׁמַר לְךָ מִן הַמְּצִיטִים. Nam observat sibi unusquisque statuta Omri. Ο'. καὶ ἀφανισθήσεται νόμιμα λαοῦ μου. καὶ ἐφύλαξας τὰ δικαιώματα Ζαμβρί.²² Σ. ὅτι ἐφυλάχθη τὰ προστάγματα Ζαμρί. Θ. καὶ ἐφύλαξας τὰ προστάγματα Ἄμρι.²³

וְכָל מַעֲשֵׂי. Ο'. καὶ πάντα τὰ ἔργα (Ἄ. ποιήματα²⁴).

בְּמַעֲשֵׂיהֶם. In consiliis eorum. Ο'. ἐν ταῖς ὁδοῖς (alia exempl. βουλαῖς²⁵) αὐτῶν.

Cap. VI. 3. — ἢ τί ἐλύπησά σε 4.²⁶

CAP. VII.

1. וְאֵלֵי לִי. Vae mihi! Ο'. οἶμοι. Ἄ. Σ. ἀλαλαί.¹

וְכַסְפֵּי קִנְיָנִים. Sicut collectiones fructuum aestivorum. Ο'. ὡς συνάγων καλάμην ἐν ἀμητῷ. Σ. ὡς ἐν τοῖς ἐσχάτοις τῆς ὁπάρας.²

וְדֵשֶׁת נַפְשִׁי. Desiderat anima mea. Ο'. οἶμοι

ψυχῇ ✕ Οἱ Γ'. μου 4.³ Ἄλλος ἐπεπόθησεν ἡ ψυχῇ μου.⁴

2. וְכָל הַלֵּוִיִּם. Ο'. — ὅτι 4 ἀπόβωλεν. Οἱ λοιποὶ ἐκλέλοιπεν.⁵

וְהַקִּיץ. Pius. Ο'. εὐσεβής (potior scriptura εὐλαβής⁶). Ἄ. Σ. ὁσος.⁷

וְיִצְרְבוּ. Insidiantur. Ο'. δικάζονται. Οἱ Γ'. ἐνεδρεύουσιν.⁸

וְיָצְאוּ. Venantur ad internecionem (s. reti). Ο'. ἐκθλιβουσιν ἐκθλιβῆ. Ἄ. Σ. θηρεύουσιν ἀναβήματι.⁹

3. בְּשִׁלְיִם וְהַגְדֹּל דְבַר הַיּוֹת נִשְׁפָּו הוּא וְיַעֲבֹדָהּ.

Pro remuneratione; et magnus, eloquitur libidinem animi sui ille, et (tres simul) contexunt eam (rem). Ο'. εἰρηνικούς λόγους ἐλάλησε, καταθύμιον ψυχῆς αὐτοῦ ἔστιν, καὶ ἐξελοῦμαι (τὰ ἀγαθὰ αὐτῶν). Σ. ἐν ἀναποδοσει, καὶ ὁ μίγας λαλεῖ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, καὶ κατὰ τοὺς δασεῖς ἡ δασύτης αὐτοῦ.¹⁰

4. וְיִשָּׂר מִמְּסֹכָה יוֹם מְצִיפֵיהָ פְקָדֶיהָ.

Optimus eorum est instar spinæ, probissimus prae sepe spinosa; dies speculatorum tuorum (a prophetis tuis praedicta), visitatio tua venit; nunc erit perplexitas eorum. Ο'. τὰ ἀγαθὰ αὐτῶν, ὡς

(in marg.), alii, et Syro-hex. (om. καὶ ante καταλήψῃ). Hieron.: Et ejiciam te in temetipsam, et apprehendes, et non salvabis; unde sua extulit Comp.: καὶ ἀποβαλὼ σε εἰς σεαυτὴν, καὶ καταλήψῃ, καὶ οὐ μὴ διασώσῃς.¹⁹ Cod. 86 (cum καὶ οὐ μὴ διασώσῃς). Correximus e Syro-hex., qui affert: וְאֵלֵי לִי וְאֵלֵי לִי וְאֵלֵי לִי [לא] וְאֵלֵי לִי וְאֵלֵי לִי. ²⁰ Syro-hex. וְאֵלֵי לִי וְאֵלֵי לִי וְאֵלֵי לִי. Cod. 86 minus emendate affert: Σ. ἀλλὰ καὶ διαφθερεῖς εἰς τὰ ἐντός σου, καὶ ἤξει, καὶ οὐ μὴ διασωθῆς.²¹ Idem: וְאֵלֵי לִי וְאֵלֵי לִי. Itaque in vulgari Alexandrinorum textu verba afferuntur ex Theodotionis recognitione.—Middeld. Scilicet pro וְאֵלֵי לִי, quod in apographo suo invenit, Middeld. edidit וְאֵלֵי לִי, καὶ ἐνεύσεις (cf. Rördam ad Jud. iv. 18), quae lectio est Codd. 22, 36, aliorum. Sed reapse in codice exaratum est, ut nos scripsimus, וְאֵלֵי לִי. ²² Duplex versio, καὶ ἐφύλαξας τὰ δ. Ζαμβρί, abest a Comp., Codd. 22, 23, 87*, alii, et Syro-hex. Hieron.: “LXX: Et dissipabuntur [וְיִשְׁמַר לְךָ] legitima populi mei [וְכָל מַעֲשֵׂי]; pro

quo nos posuimus propter sermonis consequentiam, Et custodisti praecepta Amri, licet et in Hebraeo scriptum sit, Et custodita sunt praecepta Amri.”²³ Syro-hex.

וְאֵלֵי לִי וְאֵלֵי לִי וְאֵלֵי לִי. ²⁴ Cod. 86, qui in textu ὄρια (sic) habet.

וְאֵלֵי לִי. ²⁵ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 22 (cum αὐτοῖς), 23, 26, alii, Hieron., Syro-hex. ²⁶ Hieron., Syro-hex.

CAP. VII. ¹ Syro-hex. (qui in textu οἶμοι bis habet):

וְאֵלֵי לִי וְאֵלֵי לִי וְאֵלֵי לִי. ² Idem: וְאֵלֵי לִי וְאֵלֵי לִי.

³ Idem. ⁴ Sic in textu (ante οἶμοι ψ.) Ald. (praem. δ), Codd. 22, 36, 51, 62, 68 (ut Ald.), alii. Hieron.: quae passa est [ἐπεπόθησεν] anima mea. Vae mihi, anima.

⁵ Cod. 86. Obelus est in Syro-hex., qui notat: “Hic obelus non positus est in Hexaplis.” ⁶ Sic Comp., Ald., Codd. II (ex corr.), III, XII, 22, 23, 26, alii, Hieron., Syro-hex.

⁷ Syro-hex. וְאֵלֵי לִי. ⁸ Idem:

וְאֵלֵי לִי וְאֵלֵי לִי וְאֵלֵי לִי. ⁹ Idem: וְאֵלֵי לִי וְאֵלֵי לִי.

¹⁰ Idem: וְאֵלֵי לִי וְאֵלֵי לִי וְאֵלֵי לִי.

N A H U M.

CAPUT I.

1. כַּשְׁנָא. *Vaticinium.* O'. λήμμα. 'A. ἄρμα.¹
 נִינְיָה. O'. Νινευή. Σ. περί Νινευή.²
 2. אֱלֹהֵי כְנֹזָא. O'. θεὸς ζηλωτής. Οἱ λοιποὶ ἰσχυ-
 ρός.³
 וַיַּבֵּל הַמֶּלֶךְ. *Et dominus irae.* O'. μετὰ θυμοῦ.
 'A. Σ. (καὶ) ἔχων θυμόν.⁴
 3. בְּכַסְפָּה וּבִשְׂפָרָה. *In turbine et procella.* O'.
 ἐν συντελείᾳ καὶ ἐν συσσεισμῷ. Σ. διὰ κατα-
 γήδος καὶ λαλαπος.⁵
 וְיָנִין. *Et nubes.* O'. καὶ νεφέλαι. Σ. Θ. καὶ
 νέφη.⁶
 4. גֹּדֶר. *Increpans.* O'. ἀπειλῶν. 'A. Σ. ἐπι-
 τιμῶν.⁷
 5. וַתִּשָּׂא. *Et attollit se.* O'. καὶ ἀνεστάλη. 'A.
 ἔφριξεν. Σ. ἐκινήθη.⁸
 6. לְפָנָי. O'. ἀπὸ (alia exempl. πρὸ⁹) προσώπου.
6. וְיָמֵי יָקוּם בְּהָרֹן אֵשׁ. *Et quis consistet in ardore
 irae ejus?* O'. καὶ τίς ἀντιστήσεται ἐν ὄργῃ
 θυμοῦ αὐτοῦ; 'A. καὶ τίς ἀντιστήσεται...
 Σ. καὶ τίς ἵποστήσεται ὄργῃ θυμοῦ αὐτοῦ;¹⁰
 וַתִּתְּבֵר. *Effundit se.* O'. τήκει. 'A. συνεχω-
 νέυθη. Σ. Θ. ἔσταξεν.¹¹
 8. וּבִשְׂפָרָה עֵיבָר כְּלָה יַעֲשֶׂה מְקוֹמָהּ. *Et per inun-
 dationem redundantem exterminationem faciet
 loci ejus.* O'. καὶ ἐν κατακλυσμῷ πορείας (Θ.
 παρήθε, s. διήθε¹²) συντέλειαν ποιήσεται, τοὺς
 ἐπεγειρομένους ('A. ἀπὸ ἀνισταμένων. Θ. con-
 surgentibus ei. E'. a consurgentibus illi¹³).
 Σ. καὶ ἐν κατακλυσμῷ παρερχομένη συντέλειαν ποιήσει
 τοῦ τόπου αὐτῆς.¹⁴
 9. לֹא תִתְקוּם בְּעַמִּים צָרָה. *Non consurget bis an-
 gustia.* O'. οὐκ ἐκδικήσει δις ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐν
 θλίψει. Σ. οὐχ ἀνυποστήσονται τὴν ἐπανάστασιν δευ-
 τέρως θλίψεως. Θ. οὐκ ἀναστήσεται δεύτερον θλίψις.¹⁵

CAP. I. ¹ Hieron. ² Syro-hex. **ܘܥܘܪܘܢܐܝܫܘܬܐ**.
³ Idem (cum indice ad ζηλωτής male appicto): **ܘܥܘܪܘܢܐܝܫܘܬܐ**. Cf. Hex. nostra ad Deut. vi. 15.
⁴ Drusius, non memorato auctore. Cf. ad Cap. iii. 4.
 Hieron. Hebraea vertit: *et habens furorem.* ⁵ Syro-
 hex. **ܘܥܘܪܘܢܐܝܫܘܬܐ**. Ad voces Syriacas
 cf. Hex. ad Jerem. xxiii. 19. ⁶ Idem: **ܘܥܘܪܘܢܐܝܫܘܬܐ**.
 Non aliter ac in textu. ⁷ Idem: **ܘܥܘܪܘܢܐܝܫܘܬܐ**.
⁸ Theodoret. ⁹ Sic Comp., Codd. 22, 42, 51, alii, et
 Syro-hex. in marg. ¹⁰ Hieron.: "Pro eo quod nos
 posuimus: *Et quis resistet in ira furoris ejus?* apertius
 interpretatus est Sym.: *Et quis sustinebit iram furoris
 ejus?*" Idem paulo post: "Verbum Hebraicum JACCUM,
 quod et Aq. et LXX transtulerunt, *resistet.*" ¹¹ Idem:
 "Pro eo quod nos posuimus, *effusa est*, Aq. interpretatus

est *συνεχωενέυθη*, id est, *conflata est*; Sym. et Theod. *ἔσταξεν*,
 hoc est, *stillavit.*" ¹² Syro-hex. **ܘܥܘܪܘܢܐܝܫܘܬܐ**. ¹³ Hie-
 ron.: "Verbum MACOMA, quod nos interpretati sumus,
loci ejus, omnes in duas orationis partes dividerunt, ut MA
 in praepositionem de verterent, id est, *ἀπό*; COMA *sur-
 gentes* interpretarentur. Denique Aq. *ἀπὸ ἀνισταμένων* in-
 quit, id est, *a consurgentibus*; LXX *consurgentes*; Theod.
consurgentibus ei; Quinta ed. *a consurgentibus illi.*"
¹⁴ Idem: "Solut Sym., cum nostra interpretatione con-
 sentiens, ait: *Et in diluvio transeunte consummationem
 faciet loci ejus.*" ¹⁵ Syro-hex. **ܘܥܘܪܘܢܐܝܫܘܬܐ**.
ܘܥܘܪܘܢܐܝܫܘܬܐ. Ab his non multum distat Hieron.:
 "Sym. apertius: *Non sustinebunt impetum secundae an-
 gustiae*; Theod.: *Non consurget secunda tribulatio.*" Quae

10. כִּי עַד־סִירִים וְכִסְבָּאָם סְבוּאָיִם אֲכָלוּ. *Nam instar spinarum perplexi, et sicut vino suo inebriati, consumentur velut stipula arida plene (penitus). O'.* ὅτι ἕως θεμελίου αὐτοῦ χερσωθήσεται, καὶ ὡς καλάμη ξηρασίας μεστή. Σ. ἀλλὰ ὁμοίως στοιβῇ συμπεπλεγμένη, οὕτως καὶ τὸ συμπόσιον αὐτῶν συμπινόντων ἀλλήλοις ἀναλωθήσεται ὡς καλάμη μεστή ξηρά.¹⁸
11. נָצַף. O'. ἐξελεύσεται. OI Γ'. ἐξήθεν.¹⁷
רָעָה יַעֲזֵב בְּלֵיָעַל. *Malum, consiliarius nequam. O'.* πονηρὰ βουλευόμενος ἐναντία. 'A. κακίαν, βουλευόμενος ἀποστασίαν.¹⁸
14. כִּי קָלוֹתַי. *Nam vilis factus es. O'.* ὅτι ταχεῖς (οἱ πόδες).¹⁹ E'. ὅτι ὑβρίσθης.²⁰ "Αλλος" ὅτι ἠτιμώθης.²¹
- 15 (Hebr. ii. 1). נִכְרַת. *Excisus est. O'.* ἐξήρται. Alia exempl. ✕ ἀνήλωται 4.²² Θ. ἐξήρται.²³

CAP. II.

4. גְּבוּרֵיהוּ. *Fortium ejus. O'.* δυναστείας αὐτῶν

(alia exempl. αὐτοῦ¹).

4. הִרְכַּב. *Currus. O'.* τῶν ἀρμάτων αὐτῶν (alia exempl. αὐτοῦ²).
5. O'. — καὶ φεύξονται ἡμέρας 4.³

CAP. III.

1. מִלְּפָנֶיךָ פָּרַק מִלְּפָנֶיךָ. *Violentiae plena. O'.* ἀδικίας πλήρης. 'A. ἐξαυχνισμού πλήρης. Σ. ἀποτομίας πλήρης. Σ. (juxta ed. 2^{dam}) μελοκοπίας πλήρης.¹
- לֹא יִמִּישׁ תְּרָף. *Non dimittit praedam. O'.* οὐ ψηλαφηθήσεται θήρα. Σ. ὅπου ἀδιαιετος ἡ θήρα.²
3. הָלַל. *Occisorum. O'.* τραυματιῶν. 'A. ἀνηρημένων. Σ. τετραμμένων. Θ. τετραυματισμένων.³
- יִכְרְשׁוּ בְּגוֹיֹתָם. *Offendunt in cadaveribus eorum. O'.* καὶ ἀσθενήσουσιν (Σ. σκανδαλισθήσουσιν⁴) ἐν τοῖς σώμασιν (alia exempl. ἔθνεσιν⁶) αὐτῶν.
4. גְּרֹב. *Propter multitudinem. O'.* ἀπὸ πλήθους. Aliter: O'. διὰ τὸ πλήθος. Θ. ἀπὸ (πλήθους).⁶

autem Middeldorpius ex Bosio mutuatus est: Σ. οὐχ ὑφέσουσιν ὄρμην δευτέρας θλίψεως. Θ. οὐκ ἐπαυασθήσεται δευτέρα θλίψις, sunt mera Hieronymi Latina Graecitate donata.
¹⁸ Syro-hex. **ה. ל. א. ב. ג. ד. ה. ו. ז. ח. ט. י. כ. ל. מ. נ. ס. ע. פ. צ. ק. ר. ש. ת. י. ח. ג. ד. ה. ו. ז. ח. ט. י. כ. ל. מ. נ. ס. ע. פ. צ. ק. ר. ש. ת.**

¹⁷ Idem: **ה. ל. א. ב. ג. ד. ה. ו. ז. ח. ט. י. כ. ל. מ. נ. ס. ע. פ. צ. ק. ר. ש. ת.**

¹⁸ Cod. Jes., teste Montef., qui exscripsit: *kakian β. ἀποστασία.* Cf. Hex. ad Jud. xix. 22. Psal. xvii. 5. xl. 9.

¹⁹ Hieron.: "Ideo plus posui de LXX interpretibus, quoniam secunda περικολῆ a priori non poterat separari." Syro-hex. post τὰφῆν σου pergīt: ὅτι ἰδοὺ ἐπὶ τὰ ὄρη οἱ πόδες ταχεῖς εὐαγγελιζομένων; quam constructionem confirmat Tertullian. Adv. Marcion. IV, 13: "Item Naum ex duodecim: *Quoniam ecce veloces pedes in monte evangelizantis pacem.*" Cf. Is. Vossius *De LXX interpretibus*, p. 80.

²⁰ Hieron. in continuatione: "In eo enim quod dicitur, *quia inhonoratus es, pro quo Quinta ed. posuit ὅτι ὑβρίσθης, LXX transtulerunt, quia veloces, quod in Hebraico legitur, CHI CALLOTH.*" ²¹ Sic in textu Codd. 95, 114, 185. In Codd. 22, 36, aliis, duplex lectio est: ὅτι ἠτιμώθης, ὅτι ταχεῖς.

²² Sic Syro-hex., et sine aster. Ald., Codd. 36 (in marg. ab al. m.), 87*, 91, alii. ²³ Syro-hex. **ה. ל. א. ב. ג. ד. ה. ו. ז. ח. ט. י. כ. ל. מ. נ. ס. ע. פ. צ. ק. ר. ש. ת.**

CAP. II. ¹ Sic Comp., Ald., Codd. 22, 36, alii, et Syro-hex. (cum αὐτῶν in marg.). ² Sic Codd. XII (ex corr.), 26, et Syro-hex. (cum αὐτῶν in marg.). ³ Syro-hex., notans: "Hic obelus non positus erat in Hexaplis."

CAP. III. ¹ Hieron.: "Ubi nos posuimus, *laceratione plena*, in Hebraeo habetur PHEREC MALEA, quod interpretatus est Aq. *ἐξαυχνισμού πλήρης*, id est, *excervicatione plena*; Sym. autem *ἀποτομίας πλήρης*, quod possumus dicere, *crudelitate vel severitate plena*. In altera ejus editione reperi, *μελοκοπίας πλήρης*, id est, *sectionibus carniū et frustis per membra concisiss...* Porro Hebraeus PHEREC non *excervicationem*... sed *gubernaculum*, id est, *κυβερνησὸν*, interpretatus est." Hebraeus, ni fallor, est is quem magistrum in eruditione Hebraica habuit Hieron. (cf. ad v. 8); cujus tamen explicatio vocis Hebraeae plane est commentitia. ² Hieron.: "Denique statim subjecit [Sym.]: *ubi indesinens praeda est.*" ³ Syro-hex. (qui in textu τραυμάτων (אֲבָרֵי הַבְּשָׂרִים) habet): **ה. ל. א. ב. ג. ד. ה. ו. ז. ח. ט. י. כ. ל. מ. נ. ס. ע. פ. צ. ק. ר. ש. ת.**

⁴ Hieron.: "Non cadunt, juxta Hebraicum, nisi in corporibus suis, et non offendunt, ut interpretatus est Sym., nisi in cadaveribus mortuorum, quae fornicationis multiplicatione prostrata sunt." ⁵ Sic Codd. 22, 36, 51, alii. ⁶ Syro-hex. in textu: **ה. ל. א. ב. ג. ד. ה. ו. ז. ח. ט. י. כ. ל. מ. נ. ס. ע. פ. צ. ק. ר. ש. ת.**

10. לֹדִיבְרִיּוֹ לֵי עֵרֻנְתָּ. *Ludibrio ei erunt.* Ο'. παίγνια αὐτοῦ. 'Α. γελάσματα . . Σ. γέλωσ αὐτοῦ.¹¹

11. וְשָׁמַרְתָּ. *Et delinquet.* Ο'. καὶ ἐξιλάσεται. 'Α. Σ. καὶ πλημμελήσει.¹²

12. הֲלוֹא אַתָּה מִקֶּדְמָה יְהִיָּה אֱלֹהֵי קִדְשִׁי לֹא תִמְוֵת. *Nonne tu ab antiquo es, Deus meus, Sanctus meus? non moriemur.* Ο'. οὐχὶ σὺ ἀπ' ἀρχῆς, κύριε ὁ θεὸς ὁ ἅγιός μου; καὶ οὐ μὴ ἀποθάνωμεν. Σ. οὐχὶ σὺ ἀπ' ἀρχῆς, κύριε ὁ θεός μου ὁ ἅγιός μου, ἵνα μὴ ἀποθάνωμεν;¹³

יְהִיָּה לְמִשְׁפָּט שְׁמִתוֹ וְצִוּר לְהוֹכִיחַ יוֹדְתוֹ. *O Jova, ad judicium posuisti eum, et, O rupes, ad castigandum constituisti eum.* Ο'. κύριε, εἰς κρίμα τέταχας αὐτὸν, καὶ ἔπλασέ με τοῦ ἐλέγχειν παιδείαν αὐτοῦ. 'Α. . . καὶ στερεδν εἰς τὸ ἐλέγχειν ἐθεμελίωσας αὐτόν.¹⁴ Σ. κύριε, εἰς τὸ κρίνειν ἔταξας αὐτόν, κραταῖον εἰς τὸ ἐλέγχειν ἔστησας αὐτόν.¹⁵

13. מְהִיר יַעֲיִינִים מִרְאוֹת רַע תְּהַבִּיט אֶל-עַמְלֵל לֹא תִחַבֵּל. *Mundior es oculis, quam ut videas malum, et intueri (patienter ferre) aerumnam non potes.* Ο'. καθαρὸς ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ μὴ ὄρᾶν πονηρὰ, καὶ ἐπιβλέπειν ἐπὶ πόνους ὀδύνης (alia exempl. οὐ δυνήση¹⁶). Σ. καθαρὸς εἶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὥστε μὴ ὄρᾶν τὸ κακὸν, καὶ βλέπειν πρὸς μόχθον οὐκ ἀνεχόμενος.¹⁷

תַּחֲרִישׁ בְּבִלְע רִשְׁעַי צִדִּיק מִמְּנֹג. *Taceas cum devorat impius justiore se?* Ο'. παρασιω-

πήση ἐν τῷ καταπίνειν ἀσεβῆ τὸν δίκαιον (alia exempl. add. ὑπὲρ αὐτόν¹⁸). 'Α. Σ. Θ. παρασιωπᾶς καταπίνοντος ἀσεβοῦς τὸν δικαιοῦτερον αὐτοῦ.¹⁹

15. וְנָגִיל. *Et exsultat.* Ο'. καὶ χαρήσεται [ἡ καρδία αὐτοῦ].²⁰

17. יִרְיֵק קְרָמוֹ. *Evacuabit sagenam suam.* Ο'. ἀμφίβαλεῖ τὸ ἀμφίβληστρον αὐτοῦ. 'Αλλος· ἔκκενωσει μάχαιραν αὐτοῦ (קְרָבוֹ).²¹

CAP. II.

1. עַל-מִשְׁמַרְתִּי אֶעֱמְדָה וְהִתְנַצְּבָה עַל-מִצּוֹר וְאֶצְפָּה לְרְאוֹת מִה־יְדַבְּרֵי וְמִה אֲשִׁיב עַל-תּוֹכְחָתִי. *In specula mea stabo, et sistam me in munimento; et speculabor ut videam quid locuturus sit mecum, et quid respondeam super disputatione mea.* Ο'. ἐπὶ τῆς φυλακῆς μου στήσομαι, καὶ ἐπιβήσομαι ἐπὶ πέτραν ('Α. Ε'. circinum. Σ. conclusus. Θ. γύρον¹), καὶ ἀποσκοπεύσω τοῦ ἰδεῖν τί λαλήσει ἐν ἔμοι, καὶ τί ἀποκριθῶ ἐπὶ τὸν ἐλεγχόν μου. Σ. ὡς φύλαξ ἐπὶ τῆς σκοπιᾶς μου στήσομαι, ἐτ stabo velut intulor, et contemplabor ut videam quid dicatur mihi, et quid respondeam et contradicam adversum arguentem me.²

2. הֲוֵן. Ο'. ὄρασιν. 'Α. ὀραματισμόν.³ עַל-הַקְּלָחוֹת. *Super tabulis.* Ο'. εἰς πυξίον. Σ. ἐπὶ σελλίδων.⁴

11 Syro-hex. *גַּלְמַתָּא . . . גַּלְמַתָּא* (ΓΕΛΑΟC) *גַּלְמַתָּא* (ΓΕΛΑΟCΜΑΤΑ).
12 Hieron.: "Et postea corrueat; pro quo Aq. et Sym. transtulerunt, καὶ πλημμελήσει, id est, et delinquet; hanc habente Scriptura sancta consuetudinem, ut VASAM, id est, delinquet, ponat pro eo quod est, desinet esse quod fuerat."
13 Idem: "Sym. manifestius: Nonne tu a principio, Domine Deus meus, Sancte meus, ut non moreremur?"
14 Cod. 86.
15 Idem affert: Σ. κύριε εἰς τὸ κρίνειν. Σ. κραταῖον—ἔστησαν (sic) αὐτόν. Hieron. autem Symmacho continuat: Domine, ad judicandum posuisti eum, fortem ad corripiendum constituisti illum.
16 Sic Codd. III, XII, 22, 26, 36, alii, Hieron., Syro-hex.
17 Cod. 86. Lectionem, apud Waltonum anonymam (cum ὡς pro ὥστε, et εἰς pro πρὸς), prorsus neglexit Montef.
18 Sic Codd. 36, 49, 62 (cum αὐτόν),

alii. Hieron.: justiore se.
19 Theodoret., et MS. Reg. apud Montef.
20 Verba inclusa desunt in Comp., Codd. 23, 91, Hieron., Syro-hex.
21 Sic Cod. 86 (cum ἔκκεανώσει) in marg. sine nom.
CAP. II. 1 Hieron.: "Pro munitione et petra, in cuius locum Sym. interpretatus est conclusum, in Hebraeo ponitur MASUR, quod Theod. gyrum, Aq. et Quinta ed. circinum transtulerunt."
2 Idem: "Sym. manifestius est persecutus: Quasi custos super speculam (meam) stabo, et stabo cet." Syro-hex. affert: *אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה*. Pro *אֶבְרַחְמָה*, quae codicis est lectio, legendum esse *אֶבְרַחְמָה*, monitum in *Otio Norwic.* p. 73.
3 Hieron.
4 Idem: "Pro tabulis et buxo, quod Hebraice dicitur ALLUOTH, Sym. interpretatus est paginas."

2. **יָרִיץ**. *Currat*. Ο'. διώκη. 'Α. Σ. **τρέχη**.⁵
 3. **וְלֹא יִנְבֵּב**. *Et non mentietur*. Ο'. καὶ οὐκ εἰς κενόν. 'Α. Σ. καὶ οὐ διαψεύσεται.⁶

אִם-יִתְמַחַמָּה כְּהֵלֹלוֹ כִּי-בָא יָבֵא לֹא יִאָחַר.
Si moratur, exspecta eam; nam certissime veniet, non cunctabitur. Ο'. ἐὰν ὑστερήσῃ, ὑπόμεινον αὐτὸν, ὅτι ἐρχόμενος ἦξει, καὶ οὐ μὴ χρονίση. 'Α. ἐὰν [δὲ] μελλήσῃ, προσδέχου αὐτὸν, ὅτι ἐρχόμενος ἦξει (s. ἐλεύσεται), καὶ οὐ βραδυνεῖ. Σ. (ἐὰν) στραγγεύσεται...⁸

4. **בּוֹ הִנֵּה עֲפָלָה לֹא-יִשְׁרָה נַפְשׁוֹ בּוֹ**. *Ecce! quae effert se, non recta est anima ejus in eo*. Ο'. ἐὰν ὑποστείληται, οὐκ εὐδοκεῖ ἡ ψυχὴ μου ἐν αὐτῷ. 'Α. ἰδοὺ νωχελουομένου οὐκ εὐθεία ἡ ψυχὴ μου ἐν αὐτῷ.⁹

וַיִּדְרִיךְ בְּאֵמוּנָתוֹ יִתְחַבֵּר. *Sed justus per fidem suam vivet*. Ο'. ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεώς μου (Πάντες αὐτοῦ¹⁰) ζήσεται. 'Α. καὶ δίκαιος ἐν πίστει αὐτοῦ ζήσεται.¹¹ Σ. ὁ (δὲ) δίκαιος τῇ ἑαυτοῦ πίστει ζήσει.¹²

5. **וְלֹא יָרְחָה**. *Nec quiescit*. Ο'. οὐθὲν μὴ περάνη. Σ. οὐκ εὐπραγήσει.¹³ Aliter: Σ. οὐκ εὐπορήσει.¹⁴

הֲלוֹא-אֵלֶּה גְּלָם עָלָיו מִשְׁלַ יִשְׂאוּ וּמִלִּינָה
לְחִידוֹתָיו. *Nonne isti omnes de eo carmen irrisorium tollent, et dicerium, et aenigmata in eum?* Ο'. οὐχὶ ταῦτα πάντα κατ' αὐτοῦ παραβολὴν λήφονται, καὶ πρόβλημα εἰς διήγησιν αὐτοῦ; Σ. μὴ οὐχὶ ταῦτα πάντα περὶ αὐτοῦ εἰς παραβολὴν ληφθήσεται, καὶ αἶνγμα προβλήματος κατ' αὐτοῦ;¹⁵

7. **וַיִּקְמוּ**. *Surgent*. Ο'. ἀναστήσονται. Θ. ἐξεγερθήσονται.¹⁶
וַיִּקְוּ. *Et evigilabunt*. Ο'. καὶ ἐκνήψουσιν. Οἱ λοιποὶ ἐξυπνισθήσονται.¹⁷

8. **וְכָל-יִשְׁבֵּי בָהּ**. Ο'. ✕ 'Α. Θ. καὶ ἅ πάντων τῶν κατοικούντων αὐτήν.¹⁸

9. **וְהָיָה**. Ο'. ὦ. Σ. οὐαί.¹⁹

11. **כִּי-יִתְחַבֵּר מִקִּיר תוֹעֵק בְּכַפִּים מִעֵץ יַעֲנֵנָה**. *Nam lapis e pariete clamat, et canterius (tignum transversum) e ligno respondet ei*. Ο'. διότι λίθος ἐκ τοίχου βοήσεται, καὶ κάρβαρος ἐκ ξύλου φθέγγεται αὐτά. 'Α... καὶ μάζα ἐκ ξύλου ἀποκριθήσεται.²⁰ Σ... καὶ σύνδεσμος οἰκοδομῆς ξύλινος ἀποφθέγγεται αὐτά.²¹ Θ. Ε'... καὶ σύνδεσμος (s. ἔνδεσμος) ξύλου φθέγγεται αὐτά.²² (S'.) *Quia lapis de pariete clamabit,*

⁵ Cod. 86. ⁶ Idem. Aquilae lectionem memorat Euseb. in Dem. Evang. p. 277. ⁷ Euseb. ibid. p. 276. Idem p. 278 ἐλεύσεται pro ἦξει allegat, omissio δέ. ⁸ Cod. 86 (cum scriptura στραγγεύσεται, s. στραγγεύσεται). Cf. Hex. ad Jud. xix. 8. Prov. xxiv. 10. ⁹ Euseb. ibid. p. 278. Cod. 86 affert: 'Α. ἰδοὺ νωχελουομένου. Cf. Hex. ad Prov. xviii. 9. xxiv. 10. ¹⁰ Hieron.: "Et ubi LXX posuerunt: *Justus autem ea fide mea vivet, omnes aequaliter transtulerunt, ea fide sua vivet.*" Syro-hex. **וְיִתְחַבֵּר בְּאֵמוּנָתוֹ יִתְחַבֵּר**. ¹¹ Euseb. in continuatione. ¹² Hieron.: "Denique Sym. significantius interpretans ait: *Justus autem per fidem propriam suam vivet, quod Graece dicitur: ὁ (δὲ) δίκαιος κ. τ. ε'.*" ¹³ Cod. 86. ¹⁴ Hieron.: "Sic vir superbus non decorabitur, nec voluntatem suam perducat ad finem, et juxta Sym. οὐκ ἐπιρήσει, hoc est, in rerum omnium erit penuria." (Hieronimi versio, non decorabitur (οὐχ ὀραιωθήσεται) Aquilam auctorem referre videtur. Cf. Hex. ad Psal. xxxii. i. Jesai. lii. 7.) ¹⁵ Syro-hex. **וְלֹא יִנְבֵּב וְלֹא יִנְבֵּב**. ¹⁶ Idem: **וְיִקְמוּ**. ¹⁷ Idem: **וְיִקְמוּ**. ¹⁸ Idem: **וְיִקְמוּ**. ¹⁹ Idem: **וְיִקְמוּ**. ²⁰ Hieron.: "Sed et Aq. aliud quiddam quam nos diximus posuit, καὶ μάζα, id est, et massa de ligno respondebit." Cod. 86 affert: 'Α. μάζα. ²¹ Hieron.: "Porro quod nos interpretati sumus: *Et lignum quod inter juncturas aedificiorum est, respondebit; pro quo LXX posuerunt: Et scarabaeus de ligno loquetur ea, manifestius more suo transtulit Sym.: καὶ σύνδεσμος κ. τ. ε', id est, et junctura aedificii lignea loquetur ea.*" Cod. 86 affert: Σ. σύνδεσμος ξύλινος. Theodoret: ἀντὶ δὲ τοῦ κάρβαρος, σύνδεσμος ξύλινος ὁ Σύμ. τέθεικεν. ²² Hieron.: "Theod. quoque, καὶ σύνδεσμος [fort. ἔνδεσμος] κ. τ. ε'; necnon et Quinta ed., καὶ σύνδεσμος κ. τ. ε': quae et ipsae interpretationes cum Symmachi et nostra interpretatione concordant. Quod enim lingua Hebraica dicitur CHAPHIS, lignum significat, quod ad continendos parietes in medio structurae ponitur, et vulgo apud Graecos appellatur ἱμάντωσι." Cod. 86 affert: Θ. ἔνδεσμος. S. Cyril. in XII Proph. p. 540 B: Ἰστίον δέ, ὅτι ἀντὶ τοῦ, κάρβαρος, εἰπεῖν, ἕτεροι τῶν ἑρμηνευτῶν ἐκεδέωκασι,

¹⁶ Idem: **וְיִקְמוּ**. ¹⁷ Cod. 86. ¹⁸ Syro-hex. Copula legitur in libris omnibus. ¹⁹ Cod. 86. ²⁰ Hieron.: "Sed et Aq. aliud quiddam quam nos diximus posuit, καὶ μάζα, id est, et massa de ligno respondebit." Cod. 86 affert: 'Α. μάζα. ²¹ Hieron.: "Porro quod nos interpretati sumus: *Et lignum quod inter juncturas aedificiorum est, respondebit; pro quo LXX posuerunt: Et scarabaeus de ligno loquetur ea, manifestius more suo transtulit Sym.: καὶ σύνδεσμος κ. τ. ε', id est, et junctura aedificii lignea loquetur ea.*" Cod. 86 affert: Σ. σύνδεσμος ξύλινος. Theodoret: ἀντὶ δὲ τοῦ κάρβαρος, σύνδεσμος ξύλινος ὁ Σύμ. τέθεικεν. ²² Hieron.: "Theod. quoque, καὶ σύνδεσμος [fort. ἔνδεσμος] κ. τ. ε'; necnon et Quinta ed., καὶ σύνδεσμος κ. τ. ε': quae et ipsae interpretationes cum Symmachi et nostra interpretatione concordant. Quod enim lingua Hebraica dicitur CHAPHIS, lignum significat, quod ad continendos parietes in medio structurae ponitur, et vulgo apud Graecos appellatur ἱμάντωσι." Cod. 86 affert: Θ. ἔνδεσμος. S. Cyril. in XII Proph. p. 540 B: Ἰστίον δέ, ὅτι ἀντὶ τοῦ, κάρβαρος, εἰπεῖν, ἕτεροι τῶν ἑρμηνευτῶν ἐκεδέωκασι,

quasi vermīs in ligno loquens. (Z.) *Lapis enim de pariete vociferabitur, et σκώληξ de ligno loquetur ea.*²³

14. יִכְסוּ יַמַּי. *Operiunt mare.* Ο΄ κατακαλύψει αὐτούς. Alia exempl. κατακαλύψαι θαλάσσας.²⁴
15. הוֹי מִשְׁקַחַי רֵיחוֹ מִסֵּסַחַי רֵיחוֹ. *Vae illi, qui potum dat socio suo, (tibi, inquam) qui infundis fervorem (fervidum vinum) tuum.* Ο΄ ὦ ὁ ποτίζων τὸν πλησίον αὐτοῦ ἀνατροπῆ θολερῶ. Ἄ. . . ἐξ ἐπιρρίψεως χόλου σου.²⁵ Σ. . . καὶ ἀφίων ἀκρίτως τὸν θυμὸν ἑαυτοῦ.²⁶ Θ. . . ἀπὸ χύσεώς σου.²⁷ Ε΄. . . ἐξ ἀπροσδοκῆτον ἀνατροπῆς τῆς ὀργῆς σου.²⁸ Ἄλλος· οὐαὶ τῶ ποτίζοντι τὸν ἑταῖρον αὐτοῦ ἄελλαν πετομένην.²⁹ Ἄλλος· οὐαὶ τῶ ποτίζοντι τὸν πλησίον αὐτοῦ ἕκστασιν ὄχλουμένην.³⁰

עַל-מְעִיבֵיהֶם. *Super pudenda eorum.* Ο΄ ἐπὶ τὰ σπῆλαια (Ἄ. γύμνωσιν. Σ. ἀσχημοσύνην³¹) αὐτῶν.

16. הִנֵּה עֹלְמָי. *Et praeputiatum siste te.* Ο΄ καρδία

σαλεύθητι (alia exempl. καὶ διασαλεύθητι³²) καὶ σείσθητι. Ἄ. καὶ καρώθητι.³³

17. מִחַי. *Violentia.* Ο΄ ἀσέβεια. Ἄ. αἶμα, Σ. πλεονεξίαν.³⁴
- תַּשְׁבֵּחַ הַבְּהֵמָה. *Et vastatio bestiarum.* Ο΄ καὶ ταλαιπωρία θηρίων. Ἄ. καὶ προνομή κτηνῶν. Σ. (καὶ) διαρπαγή κτητῶν.³⁵
- יְחִיתֵי. *Quae terruit eas.* Ο΄ ποθήσει σε. Ἄ. καταπήξει. Σ. ἠττήσει.³⁶
18. יַצֵּר. *Fictor ejus.* Ο΄ ἔπλασεν (alia exempl. ἔπλασαν³⁷) αὐτό. Θ. πλάσσω.³⁸
- מִלְמֵי. (Idola) muta. Ο΄ κωφά. Σ. ἀλαλα.³⁹
19. וְכָל-רוּחַ אֵין בְּקֶרְבוֹ. *Et omnis spiritus non est in medio ejus.* Ο΄ καὶ πᾶν πνεῦμα οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῶ (Ἄ. ἐν ἐγκάτοις αὐτοῦ⁴⁰).

CAP. III.

1. עַל שְׁבִיבוֹתָי. *Ad modum carminum dithyrambicorum.* Ο΄ μετὰ ὄφθς. Ἄ. Σ. Ε΄. ἐπὶ ἀγνοη-

ἐνδεσμος ξύλου· ὅθεν ἐστὶν ἐννοεῖν, ὅτι τάχα πού τὰς τῶν οἰκίων μίτρας, καὶ τὴν ἐν αὐταῖς ἀναπλοκὴν τῶν ξύλων, ἦτοι σύνδεσμον, καθάρους ὠνόμαζον κατ' ἐκεῖνο καιροῦ, διὰ τὸ οἶον πολλοῖς ἀντέχειν ποσὶ τὴν ἐπικειμένην αὐτοῖς ὀροφῆν.

²³ Hieron.: “Reperi, exceptis quinque editionibus, id est, Aquilae, Symmachi, LXX, Theodotionis, et Quinta, in duodecim prophetis et duas alias editiones, in quarum una scriptum est: *Quia lapis cet.*; et in altera: *Lapis enim cet.*”

²⁴ Sic Comp., Codd. 22, 36, 42, 51 (cum -ψει), 62 (cum καλύψαι), alii, Hieron., Syro-hex. (حسبوا).

²⁵ Hieron.: “Aquila, ἐξ ἐπιρρίψεως [Vallars.: “Ad fidem Regii MS. restituimus ἐπιρρίψεως, qua in lectione et Barberinus alter a Montef. laudatus consentit. Antea erat ἐκέψεως.”] χόλου σου, quod possumus vertere, *de emissione furoris tui.*” Cod. 86 affert: Ἄ. ἐξ ἐπιρρίψεως (non, ut Montef., ἐπιρρίψεως) χόλους (sic); quae lectio ab Hieronymi *emissione* propius abesse videtur.

²⁶ Idem: “Pro *subversione turbida* Sym. interpretatus est: καὶ ἀφίων κ. τ. ἔ., id est, et *emitens absque iudicio furorem suum.*” Etiam Cod. 86: Σ. ἀφίων κ. τ. ἔ.

²⁷ Idem: “Theod. ἀπὸ χύσεώς σου, quod interpretatur, *ab effusione tua.*”
²⁸ Idem: “Quinta ed. ἐξ ἀπροσδοκῆτον κ. τ. ἔ., quod significat, *de subversione insperata irae tuae.*”
²⁹ Idem: “In alia editione reperi: οὐαὶ τῶ ποτίζοντι κ. τ. ἔ., quod

ipsum in lingua nostra sonat: *Vae qui potum dat amico suo turbinem volantem.*”

³⁰ Idem: “Sed et alibi translatum legi: *Vae qui potum dat proximo suo ἕκστασιν ὄχλουμένην, id est, amentiam turbidam.*”
³¹ Cod. 86. Parsons. e Cod. 42 exscriptis: Σ. αἰσχύνην. S. Cyril. in XII Proph. p. 544 A: Ἐκδεδώκασι γὰρ οἱ ἔτεροι τῶν ἐρμηνευτῶν ἀπὸ τῶν σπηλαίων, τὴν γύμνωσιν.

³² Sic Comp., Ald., Codd. 22, 23, 51, alii, invito Syro-hex., qui legit: πῆ καὶ σὺ καὶ σὺ καρδία κ. τ. ἔ. Hieron.: et *commovere* (om. καὶ σείσθητι).

³³ Cod. 86. Hieron. Hebraeum vertit: et *conspire*. Uterque pro תַּשְׁבֵּחַ interpretatus est שָׁבַח, *vertigine corrumpere*. Cf. Hex. ad Psal. lix. 5. Jesai. li. 17.

³⁴ Cod. 86. Aquilae αἶμα aut ad Hebraeum מַיְמַי, Ο΄. δὲ αἶματα, pertinet; aut pro ἀδικία male exaratum.

³⁵ Cod. 86. Nescio quo errore Syrus noster ad θηρίων affert: Ἄ. ἀνθρώπων (حسبوا).
³⁶ Cod. 86.

³⁷ Sic Comp., Ald., Codd. 22, 26, 36, alii, Hieron., Syro-hex.

³⁸ Syro-hex. *وكل روح אין בקربو*.
³⁹ Hieron.: “Et facit simulacra muta, vel *surda*: κωφά quippe apud Graecos utrumque significat; quanquam Sym. ἀλαλα interpretans, *muta* magis videatur intellexisse quam *surda.*”

⁴⁰ Idem: “Unde et Aq. significantius vertit Hebraicum, dicens: *Et spiritus ejus non est in visceribus, sive in medio ejus.*”

μάτων. Θ. ὑπὲρ τῶν ἔκουσιασμῶν (fort. ἀκουσιασμῶν).¹

2. תִּימִי. *Timi.* Ο'. και ἐφοβήθην. "Ἄλλος και εὐλαβήθην."²

יְהוָה פָּעַלָּהּ בְּקֶרֶב שָׁנִים חַיִּיהוּ. *Jona, opus tuum in medio annorum vivifica (exsequere).* Ο'. κατενόησα (alia exempl. κύριε, κατενόησα³) τὰ ἔργα σου, και ἐξέστην ἐν μέσῳ δύο ζώων γνωσθήση. ⁴ 'Α... ἐν τῷ ἐγγίσειν τὰ ἔτη ζώωσον αὐτό. Σ... ἐν τῷ ἐνιαυτῶν ἀναζώωσον αὐτόν. Θ. ἐν μέσῳ ἐτῶν ζώωσον αὐτόν.⁵

בְּקֶרֶב שָׁנִים הוֹדִיעַ. *In medio annorum notum facias.* Ο'. ἐν τῷ ἐγγίσειν τὰ ἔτη ἐπιγνωσθήση — ἐν τῷ παρεῖναι τὸν καιρὸν ἀναδειχθήση ἐν τῷ παραχθῆναι τὴν ψυχὴν μου ^{4,6}

3. אֱלֹהֵי מִתְיָמֵן יְבוֹא וְקִדְשׁ מִיְהוָה-פָּאָרָן. *Deus*

e Theman venit, et Sanctus e monte Pharan. Ο'. ὁ θεὸς ἐκ Θαιμὰν ("Ἄλλος ἀπὸ λιβὸς⁷) ἤξει, και ὁ ἅγιος ἐξ ὄρους [Φαράν] κατασκίου δασέος ('Α. Σ. Θ. Φαράν⁸). 'Α. Σ. Ε'. ὁ θεὸς ἐκ Θαιμὰν ἤξει... Θ. Ἐλωεὶμ ἀπὸ νοτίου (s. νότου) ἤξει, και ὁ ἅγιος ἐξ ὄρους Φαράν.⁹

3. קָלָה. Ο'. διάψαλμα. Σ. εἰς τὸν αἰῶνα. Θ. εἰς τέλος. Ε'. σελά.¹⁰ "Ἄλλος μεταβολὴ διάψαλματος."¹¹

בְּקֶרֶב שָׁמַיִם יוֹדוּ יוֹתָלְתוּ מְלִאֲכָהּ. *Ope-*
rui caelum majestas ejus, et laude ejus repleta
est terra. Ο'. ἐκάλυψεν οὐρανοὺς ἡ ἀρετὴ αὐτοῦ, και αἰνέσεως αὐτοῦ πλήρης ἡ γῆ. 'Α. Θ. ἀπεκάλυψεν οὐρανοὺς τὴν εὐπρέπειαν αὐτῆς, δόξης αὐτοῦ και τῆς αἰνέσεως αὐτοῦ ἐπληροῦθη ἡ οἰκουμένη.¹² "Ἄλλος ἐκάλυψεν ὁ

CAP. III. ¹ Hieron.: "Aq. et Sym. et Quinta ed., sicut nos, pro *ignorationibus* transtulerunt; solus Theod. ὑπὲρ τῶν ἔκουσιασμῶν, id est, pro *voluntariis*, et pro *his qui sponte delinquunt*. Hoc propterea ut intelligamus, exceptis LXX, nullum *orationem cum cantico* transtulisse. Nam et in Hebraico habet AL SEGIOSOTI, quod dicitur ἐπὶ ἀγροπημάτων, et nos transtulimus, pro *ignorationibus*."² Sic in textu Codd. 62, 86, 147, qui per totum hoc canticum inter se amice conspirant. "In Cod. Barberino affertur interpretatio alia Cantici Habacuc cum hac nota in fine: Τὴν φῶδὴν τοῦ Ἀμβρακούμ οὐχ εὖρον συμφωνοῦσαν οὔτε ποῖς Ο', οὔτε Ἀκύλα, οὔτε Συμμάρχ, οὔτε Θεοδοτίων. Ζητήσεις οὖν εἰ τῆς Ε' ἢ τῆς Σ' ἐκδόσεως ἐστὶ. Immo nec cum Quinta, nec cum Sexta convenit, ut ex earum locis supra allatis liquidum est: quare ut incerti interpretis postrema semper ponitur, praemissa voce Ἄλλος, per totum canticum. Esse vero Septimam editionem vix est quod dubitemus."—*Montef.* ³ Sic Comp., Ald., Codd. 22, 36, 42, alii, Hieron., Syro-hex. ⁴ Hieron.: "Quod autem LXX dixerunt, *consideravi et obstupui*, nec in Hebraeo habetur, nec apud quempiam aliorum interpretum, ut sublatis his quae in Hebraico non habentur, possit legi juxta LXX: *Domine, opera tua in medio duorum animalium cognosceris*: quod quia ἀδιάνητον videbatur, superiora conjuncta sunt." ⁵ Euseb. in Dem. Evang. p. 279 (qui in textu LXX virali ζῶων pingere jubet, invitis Hieron. et Syro-hex.). Syro-hex. affert: 'Α. Θ. ζώωσον αὐτόν (سوس). Σ. ἀναζώωσον αὐτόν (سوس حياض). Hieron.: "Pro eo quod nos et Aq. et Theod. transtulimus, *vivifica illud*, Sym. interpretatus est, *revivifica illud*."⁶ Obelus est

in Syro-hex. Hieron.: "Sequitur: *Cum advenerit tempus, demonstraberis; cum turbata fuerit anima mea; quod, exceptis LXX, nec in Hebraico, nec apud quemquam aliorum habetur interpretum... Quod autem infertur, cum turbata fuerit anima mea, apud LXX interpretum editionem cum posterioribus copulatur, ut possit legi: Cum turbata fuerit anima mea in ira, et hucusque distinctio: deinceps infertur, misericordiae recordaberis.*" ⁷ Sic Codd. 62, 86 (eum λιβὸς), 147. ⁸ Syro-hex. ܘܠܝܒܘܣ. ⁹ In textu Φαράν reprobant Ald., Codd. 22, 23, 26, alii, Hieron., Syro-hex. Codd. 62, 86, 147 Φαράν habent, non κατασκίου δασέος. ¹⁰ Hieron.: "Aq. et Sym. et Quinta ed. ipsum Hebraicum posuerunt THEMAM; solus Theod. quid significaret THEMAM, interpretatus est, dicens: *Eloim ab austro veniet, et Sanctus de monte Pharan, in finem*. Ex quo intelligimus, a solis LXX positum, *de monte umbroso et condenseo*." Ad Ἐλωεὶμ cf. Hex. ad Mich. iii. 7. vi. 8. Paulo aliter Euseb. ibid. p. 280: Μεγαλαμβάνεται γὰρ Θαμὰν εἰς τὸν νότον διότι ὁ Θεοδοτίων τοῦτον ἐρμηνεύει τὸν τρόπον, ὁ θεὸς ἀπὸ νοτίου ἤξει. Theodoret.: τὸ Θαμὰν οἱ μὲν λιβα, οἱ δὲ νότον ἡρμηνεύουσιν. Cf. Hex. ad Amos i. 12. ¹¹ Hieron.: "Sed et hoc quod LXX transtulerunt διάψαλμα, et nos posuimus *semper*, Sym. interpretatus est *aeternum*; Theod. *in finem*; Quinta ed. ipsum Hebraicum SELA." Aliter tamen iidem interpp. in Hex. ad Psal. iii. 3. lxxiv. 4. lxxv. 4, 10. ¹² Sic in textu Codd. 62, 86, 147. Vox διάψαλμα deest in Ald., Codd. III, 23, 26, 36, aliis, invito Syro-hex. ¹³ "Ex Colbert. στιχηρῶς scripto, qui continet Psalmos et Cantica Scripturae. Coislin. vero habet: 'Α. Θ. ἀπεκάλυψεν ὁ

οὐρανὸς τὴν εὐπρέπειαν τῆς δόξης αὐτοῦ, καὶ τῆς αἰνέσεως αὐτοῦ ἐπλήσθη ἡ οἰκουμένη.¹³

4. וַנִּבְּה בְּאֹר תְּהִיָּה כְרַנְיִם מִיָּדוֹ לֹ. *Et splendor instar lucis (solis) erat; radii e manu ejus erant ei.* Ο'. καὶ φέγγος αὐτοῦ ὡς φῶς ἔσται κέρατα ἐν χερσίν αὐτοῦ. *Ἄλλος· διαύγασμα φῶτος ἔσται αὐτῷ· κέρατα ἐκ χειρὸς αὐτοῦ ὑπάρχει αὐτῷ.¹⁴

ἦψ χַבְיוֹן יְבֹה. *Et ibi erat latibulum roboris ejus.* Ο'. καὶ ἔθετο ἀγοκρυφῆν κραταιὰν ἰσχύος αὐτοῦ. *Α. καὶ ἔθετο ἀποκρυφῆν ἰσχύον αὐτοῦ. Σ. καὶ ἔθετο κεκρυμμένην ἰσχὴν αὐτοῦ. Θ. καὶ ἐκεῖ ἀποκρυφῆ ἰσχύος αὐτοῦ.¹⁵ *Ἄλλος· ἐκεῖ ἐπεστήρικται ἡ δύναμις τῆς δόξης αὐτοῦ.¹⁶

5. לְפָנָיו יִלָּךְ דְּבַר. *Ante eum ibat pestis.* Ο'. πρὸ προσώπου αὐτοῦ πορεύεται λόγος (Θ. λόγος). *Α. πρὸ προσώπου αὐτοῦ πορεύεται λοιμός. Σ. πρὸ προσώπου αὐτοῦ προπορεύεται θάνατος. Ε'. πρὸ προσώπου αὐτοῦ περιπατήσει θάνατος.¹⁷ *Ἄλλος· πρὸ προσώπου αὐτοῦ προελεύσεται πῶσις.¹⁸

וַיֵּצֵא רִשְׁפָּה לְרַגְלָיו. *Et egressa est febris ardens ad pedes ejus.* Ο'. καὶ ἐξελεύσεται εἰς πεδία (*Α. πτηνόν. Σ. Θ. Ε'. πετεινόν¹⁹) κατὰ πόδας αὐτοῦ. *Ἄλλος· καὶ κατὰ πόδας αὐτοῦ ἀκολουθήσει τὰ μέγιστα τῶν πετεινῶν.²⁰

6. עַמְד וַיִּמְכַּד אָרְץ רָאָה וַיִּהְיֶה גּוֹיִם וַיִּתְפָּצְצוּ.

הַרְרֵי עַד שָׁחוּ גְבְעוֹת עוֹלָם הִלְכוּת עוֹלָם לֹ. *Stetit, et mensus est (s. commovit) terram; vidit, et trepidare fecit gentes; et dissiluerunt montes sempiterni, depressi sunt colles aeterni; viae antiquae sunt ei.* Ο'. ἔστη, καὶ ἔσαλευθη ἡ γῆ· ἐπέβλεψε, καὶ διετάκη ἔθνη· διεθρύβη τὰ ὄρη βίβη· ἐτάκhsαν βοῦνοι αἰώνιοι πορείας αἰωνίας αὐτοῦ. *Ἄλλος· στὰς διεμέτρησε τὴν γῆν· κατανοήσας ἐξείκασε τὰ ἔθνη· διεθρύβη, καὶ τὰ ὄρη θραυσθήσεται· ταπεινωθήσονται αἱ νάπαι (al) ἐκ τοῦ αἰῶνος· αἱ ὁδοὶ αἱ ἐξ ἀρχῆς ἀλλοιωθήσονται· αὐτοῦ ἕνεκα σεισθήσεται ἡ οἰκουμένη.²¹

7. תַּחַת אָנוֹן רְאִיתִי אֲהָלֵי כִשּׁוֹן יִרְבּוֹן יִרְיעוֹת. *Sub aerumna vidi tentoria Chusan; trepidaverunt aulae terrae Midian.* Ο'. ἀντὶ κόπων εἶδον σκηνώματα Αἰθίοπων· πτοηθήσονται καὶ αἱ σκηναὶ γῆς Μαδιάμ. *Ἄλλος· κατανεόηκα τὰς σκηνὰς Αἰθίοπων· ταραχθήσονται οἱ κατοικοῦντες τὰς δέρρες Μαδιάμ.²²

8. אִם־יָבִים עֲבַרְתָּהּ כִּי תִרְכַּב עַל־סוּסֶיךָ מִרְבֶּבְתָּהּ. *Num in mare indignatio tua, quod conscendisti equos tuos, currus tuos salutis? Ο'. ἢ ἐν θαλάσῃ τὸ ὄρημά σου, ὅτι ἐπιβήσῃ ἐπὶ τοὺς ἵππους σου, καὶ ἡ ἱππασία σου σωτηρία;* *Ἄλλος· ἢ ἐν θαλάσῃ ἡ ὄργη σου;

οὐρανὸς κ. τ. εἴ."—Montef. Praeterea corrigendum videtur ἐπεκάλυψεν, necnon, ut in lectione sequenti, τὴν εὐπρ. τῆς δ. αὐτοῦ; ut tamen ne sic quidem lectio Aquilam auctorem habeat. ¹³ Sic in textu Codd. 62, 86, 147. Ad ἐκάλυψεν οὐρανὸς Nobil. notat: "In uno vetustissimo libro, majoribus literis exarato, principium hujus orationis convenit cum aliis libris; ab hoc vero loco, cetera ita posita sunt: ἐκάλυψεν οὐρανὸς ἡ εὐπρέπεια τῆς δόξης αὐτοῦ, κ. τ. εἴ." Iste liber est Parsonsii Cod. 23. ¹⁴ Iidem. "Hanc lectionem τοῖς Ο' tribuit Coislin. in margine positam."—Montef. ¹⁵ Hieron.: "Pro eo quod LXX interpretati sunt, et posuit dilectionem robustam fortitudinis suae, et nos diximus, ibi abscondita est fortitudo ejus, Aq. translulit, et posuit absconsonem fortitudinis suae; Sym., et posuit absconditam fortitudinem suam; solus Theod. nostrae translationi congruens ait, et ibi absconsoio fortitudinis ejus." ¹⁶ Sic in textu Codd. 23 (cum ἀπεστ.), 62,

86, 147. ¹⁷ Hieron.: "Denique et Aq. ita interpretatus est, ante faciem ejus ibi pestis; Sym., ante faciem ejus praecedet mors; Quinta ed., ante faciem ejus ambulabit mors; soli LXX et Theod. sermonem pro morte interpretati sunt." ¹⁸ Sic in textu Codd. 23, 62 (cum προσελ.), 86, 147. ¹⁹ Hieron.: "Ubi diximus: Egredietur diabolus ante pedes ejus... Aq. pro diabolo translulit volatile; Sym. autem et Theod. et Quinta ed. volucrum, quod Hebraice dicitur RESEPH." Cf. Hex. ad Job. v. 4. Psal. lxxvii. 48. (In textu pro eis pedia lectio eis παυδαίαν est in Ald., Codd. 22, 36, 51, aliis, et Bar-Hebrae apud Parsons., invitis Hieron. et Syro-hex.) ²⁰ Sic in textu Codd. 23, 62, 86, 147. ²¹ Sic in textu Codd. 62 (cum ἐξήκασεν), 86, 147. Cod. 23 om. διεθρύβη, et post αἱ νάπαι pergit αἱ ἐκ τοῦ αἰῶνος· αἱ ὁδοὶ αἱ ἐξ ἀρχῆς, omissis ceteris. ²² Sic in textu Codd. 23 (praem. ἀντὶ κόπων), 62 (cum Βαριάμ pro Μαδιάμ), 86, 147.

ἀνέβης ἐπὶ τὰ ἄρματα σου ἡ ἵππασία σου σωτηρία.²³

9. נִדְּאַתָּה אֶרְכָּבְךָ מִשׁוֹת מִצְוֹת שְׁבַעְתָּ קִשְׁתְּךָ תַּעֲוֹר תַּעֲוֹר. *Nudatione nudatur arcus tuus; jurajuranda sunt virgae verbi (jurejurando firmatae sunt castigationes a Deo annuntiatæ). Ο΄. ἐντείνων ἐντείνοντας τόξον σου ἐπὶ σκῆπτρα, λέγει — κύριος 4.²⁴ Ἄλλος δὲ προέβης ἐξηγήρθη τὸ τόξον σου, ἐχόρτασας βολίδας τῆς φαρέτρας αὐτῆς.²⁵*

יְרַחֵם אֱלֹהִים אֶתְּךָ מִיַּד הַיָּם. *Fluminibus fidisti terram. Ο΄. ποταμῶν ῥαγήσεται γῆ. Ἄλλος ποταμῶδες διασκεδάσεις, καὶ γῆν σείσεις.²⁶*

10. רָאוּךָ יְהוָה יְהוָה הָרִים זָרַם מִיָּם עָבַר בְּתֵן תְּהוֹם. קִיְלוּ רֹם יְרִידוֹ נֶשֶׂא. *Viderunt te, contremuerunt montes; imber aquarum transiit; edidit abyssus vocem suam; in altum manus suas sustulit. Ο΄. ὄψονται σε, καὶ ὠδινήσουσι λαοί, σκορπίζων ὕδατα πορείας (Οἱ λοιποὶ illisio, vel impetus, aquarum transiet²⁷). ἔδοκεν ἡ ἄβυσσος φωνὴν αὐτῆς, ὕψος φαντασίας αὐτῆς. ἐπήρθη. Ἄλλος ἐν τῷ ἀντοφθαλμείν σε παραχθήσονται τὰ ὄρη ἐν τῷ τὸν ἐξαισίον σου ὄμβρον διελθεῖν δι' αὐτῆς, ἡ ἄβυσσος ἀνεφώνησε μείζον.²⁸*

11. שָׁמַשׁ יָרַח עֲמִד וְבָלְרָה לְאֹר הַצִּיָּה יִהְיֶנּוּ. *Sic in textu Codd. 23 (cum τὸ ὄρημά σου; κύριε, ἀνέβης), 62, 86 (sine σου posteriore), 147. ²⁴ Obelus est in Syro-hex. ²⁵ Sic in textu Codd. 23 (cum τὰς βολ.), 62, 86, 147. ²⁶ Sic Nobil. e codice suo vetustissimo οὐ προέβης, et mox ἐχόρτασαν excitat. ²⁷ Sic in textu Codd. 23, 62, 86, 147. ²⁸ Hieron.: "Unde et ceteri interpretes, furorem volentes haereticum describere, transtulerunt: Illisio [fortasse ἐντίναγμα, quod Aq. pro Hebraeo יָרַץ posuit Jesai. xxxii. 2] vel impetus [ὄρη, s. ὄρημα] aquarum transiet. Feruntur enim prono eloquentiae cursu, et praecipites, ut quaecunque obvium et levem invenerint, secum trahunt." Qui locus antecessores nostros fugit. ²⁹ Sic in textu Codd. 23 (om. σε, et cum μείζων in fine), 62 (cum μείζων), 86, 147 (cum μείζω). ³⁰ Syro-hex. .ל. חסדך .ל. חסדך .ל. חסדך .ל. חסדך. ³¹ Sic in textu Codd. 23 (cum μάχαρα), 62, 86, 147. ³² Sic in textu Codd. 22, 51, alii, et Theodoret. ³³ Sic in textu Codd. 23 (cum ἐγέρθης), 62, 86, 147. ³⁴ Sic Comp., Ald., Codd. III, 22, 36, 40, alii, Hieron., Euseb., Syro-hex.*

לְנֵה בְּרַק הַיָּתֵהָ. *Sol cum luna stetit in domicilio tuo; ad lucem sagittarum tuarum incedebant, ad splendorem fulguris hastae tuae. Ο΄. (ἐπήρθη) ὁ ἥλιος, καὶ ἡ σελήνη ἔστη ἐν τῇ τάξει αὐτῆς εἰς φῶς βολίδες σου πορεύονται, εἰς φέγγος ἀστραπῆς ὄπλων σου (Ἄ. Σ. ὀρατός σου. Θ. λόχη σου²⁹). Ἄλλος φῶς τὸ λαμπρὸν τοῦ ἡλίου ἐπέσχεον τὸ δὲ φέγγος τῆς σελήνης ἐστάθη κατὰ τὸ φέγγος τῶν βολίδων σου πορεύονται, κατὰ τὸ φέγγος ἀστραπῆς μαχαίρας σου.³⁰*

12. בְּיָגַעַתְּ אֶתְּךָ מִיַּד הַיָּם וְיָגַעַתְּ אֶתְּךָ מִיַּד הַיָּם. *Cum indignatione gressus es per terram, cum ira triturasti gentes. Ο΄. ἐν ἀπειλῇ ὀλιγώσεις (alia exempl. συμπατήσεις³¹) γῆν, καὶ ἐν θυμῷ κατάξεις ἔθνη. Ἄλλος μετὰ θυμοῦ ἐγερεθήσθη ἐπὶ τὴν γῆν, μετ' ὀργῆς ἀλοήσεις ἔθνη.³²*

13. וַיֵּצֵא אֱלֹהִים אֶתְּךָ מִיַּד הַיָּם. *Egressus es ad liberandum populum tuum, ad liberandum Unctum tuum. Ο΄. ἐξῆλθες εἰς σωτηρίαν λαοῦ σου, τοῦ σῶσαι τὸν χριστόν (alia exempl. τοὺς χριστούς³³) σου. Ἄ. Ε΄. ἐξῆλθες εἰς σωτηρίαν λαοῦ σου, εἰς σωτηρίαν σὺν χριστῷ σου.³⁴ Σ. ἐξῆλθες τοῦ σῶσαι τὸν λαόν σου, τοῦ σῶσαι τὸν χριστόν σου. Θ. ἐξῆλθες εἰς σωτηρίαν λαοῦ σου, τοῦ σῶσαι τὸν χριστόν σου.³⁵ Σ΄. ἐξῆλθες τοῦ σῶσαι τὸν λαόν*

²³ Sic in textu Codd. 23 (cum τὸ ὄρημά σου; κύριε, ἀνέβης), 62, 86 (sine σου posteriore), 147. ²⁴ Obelus est in Syro-hex. ²⁵ Sic in textu Codd. 23 (cum τὰς βολ.), 62, 86, 147. ²⁶ Sic Nobil. e codice suo vetustissimo οὐ προέβης, et mox ἐχόρτασαν excitat. ²⁷ Sic in textu Codd. 23, 62, 86, 147. ²⁸ Hieron.: "Unde et ceteri interpretes, furorem volentes haereticum describere, transtulerunt: Illisio [fortasse ἐντίναγμα, quod Aq. pro Hebraeo יָרַץ posuit Jesai. xxxii. 2] vel impetus [ὄρη, s. ὄρημα] aquarum transiet. Feruntur enim prono eloquentiae cursu, et praecipites, ut quaecunque obvium et levem invenerint, secum trahunt." Qui locus antecessores nostros fugit. ²⁹ Sic in textu Codd. 23 (om. σε, et cum μείζων in fine), 62 (cum μείζων), 86, 147 (cum μείζω). ³⁰ Syro-hex. .ל. חסדך .ל. חסדך .ל. חסדך .ל. חסדך. ³¹ Sic in textu Codd. 23 (cum μάχαρα), 62, 86, 147. ³² Sic in textu Codd. 22, 51, alii, et Theodoret. ³³ Sic in textu Codd. 23 (cum ἐγέρθης), 62, 86, 147. ³⁴ Sic Comp., Ald., Codd. III, 22, 36, 40, alii, Hieron., Euseb., Syro-hex.

³⁴ Euseb. in Dem. Evang. p. 189, ubi in posteriori clausula male editum: εἰς σωτηρίαν λαοῦ σου σὺν χριστῷ σου. Hieron.: "Sciendum autem, ut supra diximus, quod ubi posuerunt LXX plurali numero, ut salvares Christos tuos, ibi esse in Hebraico, LAJESUA ETH MESSIACH; quod Aq. transtulit, in salutem cum Christo tuo; non quod Deus egressus sit, ut salvaret populum, et salvaret Christum suum; sed quod in salutem populi venerit cum Christo suo... Sed et Quinta ed. similiter transtulit: Egressus es in salutem populi tui, in salutem cum Christo tuo." ³⁵ Hieron.: "Theod. autem, vere quasi pauper et Ebionita, sed et Sym. ejusdem dogmatis, pauperem sensum secuti, Judaice transtulerunt: Egressus es in salutem populi tui, ut salvares Christum tuum; et: Egressus es salvare populum tuum, salvare Christum tuum. Rem incredibile dicturus sum, sed tamen veram: isti semichristiani Judaice transtulerunt, et Judaeus Aquila interpretatus est, ut Christianus."

σου διὰ Ἰησοῦν τὸν χριστόν σου (potius διὰ Ἰησοῦ τοῦ χριστοῦ σου).³⁶ Ἄλλος ἀνεφάνης ἐπὶ σωτηρίᾳ τοῦ λαοῦ σου, ῥύσασθαι τοὺς ἐκλεκτούς σου.³⁷

13. מִחֶצְתָּ רֹאשׁ מִבַּיִת רֶשֶׁת עֲרוֹת יִסּוּד עַד-צִנְאָר קֶצֶף. Percussisti caput de domo impij, nudando fundamentum usque ad collum. Selah. Ο'. βαλεῖς (alia exempl. ἔβαλες³⁸) εἰς κεφαλὰς ἀνθρώπων θάνατον ἐξήγειρας δεσμούς ἕως τραχήλου. διάψαλμα (alia exempl. εἰς τέλος; alia, εἰς τέλος. διάψαλμα³⁹). Θ... ἐκόσμησας θεμέλιον ἕως τραχήλου.. Ε'... ἐξέκινῃσας θεμέλιον ἕως τραχήλου..⁴⁰ Ἄλλος κατετόξευσας κεφαλὰς ἀνθρώπων ὑπερηφάνων ἕως ἀβύσσου τῆς θαλάσσης καταδύσονται.⁴¹
14. נִגְבַּתָּ בְּמַטְוֵי רֹאשׁ פְּרִזּוֹ יִסְעָרוּ לְהַפְּיֵנִי יָבֹא יַעֲרֹצְתָם כְּמוֹ-לְאֹכֵל עֵנִי בַמַּסְתָּר. Confo-disti hastis suis caput ducum eorum; instar turbinis irruerunt ad dissipandum me; exultatio eorum est quasi ad devorandum miserum in occulto. Ο'. δέκοψας ἐν ἐκστάσει κεφαλὰς διανοστῶν, σεισθήσονται ἐν αὐτῇ; διανοίξουσι χαλινοὺς αὐτῶν, ὡς ἔσθον πτωχὸς λάθρα. Ἄ... τοῦ διασκορπίσαι (με) γαυριάματα αὐτῶν τοῦ φαγεῖν πέντητας ἀποκρύφως. Σ... ἐπελθόντας σκορπίσαι γαυριώντας ὥστε καταφαγεῖν (πτωχοὺς) κρυφίως.⁴² Ἄλλος ἐξεδίκησας μετὰ δυνάμεώς σου τοὺς ἀρχηγούς τῶν ἀμαρτωλῶν, τοὺς πεποιθότας ἐπὶ τῇ ἀθαδείᾳ

αὐτῶν ἔνεκεν τοῦ καταφαγεῖν τοὺς πτωχοὺς λάθρα.⁴³

15. בְּרִכְתָּ בַיָּם חֲמֹר סוּקָתָּ בְּיַם רִבְיִים. Calcasti in mari equis tuis, in luto (s. acervo) aquarum multarum. Ο'. καὶ ἐπιβιβᾶς (alia exempl. ἐπεβίβασας⁴⁴) εἰς θάλασσαν τοὺς ἵππους σου, ταράσσοντας ὕδωρ πολὺ. Ἄλλος ἀνεβίβασας ἐπὶ θαλάσσας τοὺς ἵππους σου ἐταράχθη τὰ ἐξάισια ὕδατα τῆς ἀβύσσου.⁴⁵
16. שָׁמַעְתִּי וְתַרְנֵנִי בְּמַנִּי לְקוֹל צִלְלוֹ שִׁפְתֵי יְבוּא רָקַב בְּעַצְמֵי וְתַחְתֵּי אֲרָגוֹ אֲשָׁר אֲנָח לְיָוִם צָרָה לְעֵלוֹת לְעַם יְגוֹרְנֵנִי. Audivi, et contremuit venter meus; ad vocem tinnierunt labia mea; venit putredo in ossa mea, et subter me contremui; qui tacite expectem diem calamitatis, donec veniat contra populum is qui eum invadat. Ο'. ἐφυλαξάμην, καὶ ἐπτοήθη ἡ κοιλία (alia exempl. καρδία⁴⁶) μου ἀπὸ φωνῆς προσευχῆς χειλέων μου, καὶ εἰσῆλθε τρόμος εἰς τὰ ὀστᾶ μου, καὶ ὑποκάτωθην μου ἐταράχθη ἡ ἕξις (alia exempl. ἰσχύς⁴⁷) μου ἀναπαύσομαι ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως, τοῦ ἀναβῆναι εἰς λαὸν παροικίας μου. Ἄλλος ἔταξάμην, καὶ ἀνεστατώθη τὰ σπλάγχνα μου ἀπὸ τῆς φωνῆς τοῦ στόματός σου εἰσέδου τρόμος εἰς τὰ ὀστᾶ μου, κατ' ἐμαντὸν ἐταράχθην ταῦτα φυλάξεις ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως, ἐπαγαγεῖν ἐπὶ ἔθνος πολέμου τὸν λαὸν σου.⁴⁸

³⁶ Hieron.: "Sexta editio prodens manifestissime sacramentum, ita vertit ex Hebraeo: *Egressus es ut saluares populum tuum per Jesum Christum tuum*; quod Graeco dicitur: ἐξῆλθες κ. τ. ε'. ³⁷ Sic in textu Codd. 23 (cum christoῦς pro ἐκλεκτοῦς), 62, 86, 147. ³⁸ Sic Ald., Codd. III (cum ἔβαλες), XII, 22, 26, 36, alii, Hieron., Syro-hex. ³⁹ Prior lectio est in Comp. (cum εἰς τὸ τέλος), Ald., Codd. 22, 36, 51, aliis, Hieron.; posterior in Codd. 49, 95, aliis, Syro-hex. Hieron.: "Sela, id est, semper... Simulque considera quod ipsi LXX, rerum necessitate compulsi, qui semper *sela* interpretabantur *diapsalma*, nunc transtulerunt, in finem. ⁴⁰ Hieron.: "Quod quidem et Theod. in bonam partem accipiens ait: *Ornasti* [quasi ab ἵππ, ornavit se] *fundamentum usque ad collum*. Quinta ed.: *Denuclasti*, sive *evacuasti*, *fundamentum usque ad collum*."

⁴¹ Sic in textu Codd. 62, 86, 147. In Cod. 23 prior clausula desideratur. ⁴² Cod. Coislin. apud Montef. ⁴³ Sic in textu Codd. 23 (cum τοῦ καταφυγεῖν πτωχοῦς), 62, 86, 147. ⁴⁴ Sic Ald., Codd. III, XII, 22, 26, 36, alii, Hieron., Syro-hex. ⁴⁵ Sic in textu Codd. 23 (cum ἐπὶ τὰς θαλάσσας, et ἐταράχθησαν), 62, 86, 147 (cum τῆς θαλάσσης pro τῆς ἀβύσσου). ⁴⁶ Sic Ald., Codd. 22, 36, 40, alii, et Syro-hex., qui in marg. affert: Ἄ. Σ. Θ. κοιλία (ص. ح. ح). ⁴⁷ Sic Comp., Codd. 42, 106, alii. Hieron.: "Et subter me conturbata est fortitudo mea; sive ut alibi scriptum reperimus, ἡ ἕξις μου, quod nos possumus dicere, *habituudo mea*: diversa quippe exemplaria reperiantur." Syro-hex. ⁴⁸ Hieron.: "Et subter me conturbata est fortitudo mea; sive ut alibi scriptum reperimus, ἡ ἕξις μου, quod nos possumus dicere, *habituudo mea*: diversa quippe exemplaria reperiantur." Syro-hex. Montef. non memorato auctore affert: Σ. Θ. καὶ ὑποκάτω μου ἐταράχθη ἡ ἕξις μου. ⁴⁹ Sic in textu Codd. 23 (cum ὑπὸ τῆς φωνῆς...)

17. כִּי־תֵאָנֶה לֹא־תִפְרָח וְאִין יִבּוֹל בַּבְּנַיִם כְּחֵשׁ
 מִעֵשְׂוֹת וְיִת וְשִׁדְמוֹת לֹא־שָׁדָה אֲכָל גֹּר
 סִמְכָלָה צֹאן וְאִין בָּקָר בְּרִפְתִּים. *Nam ficus
 non pullulabit, nec erit proventus in vitibus;
 mentietur (spem fallat) opus oleae, et arva non
 ferent cibum; deficiet in caulis pecus, et non
 erit armentum in bovilibus.* Ο'. διότι συκῆ οὐ
 καρποφορήσει, καὶ οὐκ ἔσται γεννήματα ἐν
 ταῖς ἀμπέλοις· ψεύσεται ἔργον ἐλαίας, καὶ τὰ
 πεδία οὐ ποιήσει βρώσιν· ἐξέλιπεν ἀπὸ βρώ-
 σεως πρόβατα, καὶ οὐχ ὑπάρχουσι βόες ἐπὶ
 φάτναις (alia exempl. add. ἐξιλάσεως αὐτῶν⁴⁰).
 Ἄλλος· ἡ συκῆ οὐ μὴ παραδῶ τὸν καρπὸν
 αὐτῆς, καὶ ἐν ταῖς ἀμπέλοις οὐκ ἔσται φορὰ
 ἢ ἐλαία ἐξίτηλος ἔσται, ἢ δὲ γῆ οὐ μὴ ἐκθάλη

βοτάνην· ἐκλείψει ἐκ μάνδρας πρόβατα, καὶ
 βόες οὐχ ὑπάρξουσιν ἐπὶ φάτναις.⁵⁰
 19. הַיְהִי אֲדֹנָי חֵילִי וְשֵׁם רַגְלִי כְּפִי־לֹת וְעַל־
 יְהִי בְמוֹתַי יַרְכְּנֵי לִמְנַחַח בְּבִנְיָוֹתַי. *Jova Do-
 minus est robur meum, et ponet pedes meos
 instar cervarum, et super arces meas incedere
 me faciet. Praecentori in Neginoth (instru-
 mento pulsatili) meo. Ο'. κύριος ὁ θεὸς δύνα-
 μίς μου, καὶ τάξει τοὺς πόδας μου εἰς συντέλειαν
 (alia exempl. ὡς ἐλάφων, s. ὡσεὶ ἐλάφου⁵¹)· ἐπὶ
 τὰ ὑψηλὰ ἐπιβιβᾶ με, τοῦ νικῆσαι ἐν τῇ ᾠδῇ
 αὐτοῦ. Ἄλλος· κύριος ὁ θεὸς μου ἔδωκέ μοι
 ἰσχὺν, καὶ κατέστησε τοὺς πόδας μου ἀσφα-
 λεῖς, καὶ ἐπὶ τοὺς τραχήλους τῶν ἐχθρῶν μου
 ἐπιβιβᾶ με· ταχίσας κατεπαύσατο.⁵²*

eis ἡμέραν θλίψεως, ἔπαγ. ἐφ' ἐνὸς πολέμου τὸν λ. σ.), 62, 86, 147 (om. τρόμος). ⁴⁰ Sic Codd. III, XII (cum ἐπὶ φάτνης βόες), 26, 40 (cum ἐξ ἰάσεως), 153, 233 (cum αὐτῆς). Est duplex versio, ut videtur, Hebraei עֵשְׂוֹת, et potior scriptura ἐξ ἰάσεως αὐτῶν, ut ad radicem עָשָׂה, *sanavit*, referatur. ⁵⁰ Sic in textu Codd. 23, 62, 86, 147. ⁵¹ Prior lectio est in Codd. 22 (cum εἰς συντέλειαν in marg. a prima m.),

51, 238; posterior in Codd. 95, 114, 185, et Theodoreto. Cf. Hex. ad Psal. xvii. 34. ⁵² Sic in textu Codd. 23 (cum καθίσας pro ταχίσας), 62 (cum ἐπὶ τραχήλους), 86, 147 (cum ἐπιβέβηκα pro ἐπιβιβᾶ με). Ad ἀσφαλεῖς conferri potest S. Cyril. in XII Proph. p. 577 B: καὶ γοῶν Ἑβραίων ἢ ἔκδοσις ἀντὶ τῆς συντελείας τίθεικε τὴν ἀσφάλειαν [quasi pro Hebraeo תַּחֲלִי, *robur*].

ZEPHANIAS.

CAPUT I.

3. וְהִמְכִּשְׁלוֹת אֲתֵּי-הָרְשָׁעִים. *Et offendicula (idola) cum impiis.* O'. ✕ Θ. καὶ ἀσθενήσουσιν οἱ ἀσεβείς 4. Σ. καὶ τὰ σκάνδαλα σὺν (τοῖς) ἀσεβέσι. E'. καὶ ἡ ἀσθένεια σὺν τοῖς ἀσεβέσι ἐκλείψει.¹
4. אֲתֵּי-שֵׁם הַכֹּהֲנִים עִם-הַהֲנִיחִים. *Nomen sacrificulorum idololatricorum cum sacerdotibus.* O'. καὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἱερέων ✕ μετὰ τῶν ἱερέων 4.²
- הַכֹּהֲנִים. 'A. τῶν τεμενιτῶν. Σ. τῶν βεβήλων (s. βεβηλωμένων, s. μεμασμένων). Θ. τῶν χωμαρείμ.³
5. וְאֵת-הַמְשִׁתְּחִיִּים (in posteriore loco). O'. Vacabat. ✕ καὶ τοὺς προσκυνούοντας 4.⁴
5. בְּמִלְכָּם. *Per regem suum.* O'. κατὰ τοῦ βασιλέως αὐτῶν. Alia exempl. κατὰ τοῦ Μελλόχμ; alia, κατὰ τοῦ Μολόχ.⁵
9. וּפְקַדְתִּי עַל-כָּל-הַדּוֹלֵג עַל-הַמִּצֵּתָן. *Et animadvertam in omnes qui transiliunt limen.* O'. καὶ ἐκδικήσω (alia exempl. add. ἐπὶ πάντας⁶) ἐμφανῶς ἐπὶ τὰ πρόσωπα. Οἱ λοιποὶ (καὶ) ἐπισκέψομαι...⁷ Σ. (ἐπὶ πάντας τοὺς) ἐπιβαίνοντας...⁸
10. מִשְׁעַר הַדְּבָיִם. *A porta piscium.* O'. ἀπὸ πύλης ἀποκεκτυμένων (Οἱ λοιποὶ ἰχθυακῆς⁹).
11. יֹשְׁבֵי הַמִּכְתֵּשׁ. *Habitatores Machtesh (vallis a similitudine mortarii dictae).* O'. οἱ κατο-

CAP. I. ¹ Hieron.: "Hoc quod posuimus in LXX, et infirmabuntur impij, de Theodotionis translatione additum est; pro quo Sym. interpretatus est, et scandala cum impiis, ut subaudiatur, congregabuntur, sive deficient; Quinta autem ed., et infirmitas cum impiis deficit." Cod. 86 affert: Σ. καὶ τὰ σκ. σὺν ἀσεβέσι, et sic in textu (cum σὺν τοῖς ἀσ.) pro καὶ ἀσθ. οἱ ἀσεβείς Codd. 36, 238 (in marg.), 240. Haec autem, καὶ ἀσθ. οἱ ἀσεβείς, sine aster. leguntur in Syro-hex. et ceteris omnibus, praeter Codd. 130, 311. ² Syro-hex. in marg. ✕ חַמַּם חֲמָל. Sic in textu sine aster. Comp., Ald. (cum ἱερῶν), Codd. 22, 36, 42 (ut Ald.), alii, Hieron. ³ Syro-hex. ✕ חַמַּם חֲמָל. Ad Theod. cf. Hex. ad 4 Reg. xxiii. 5. "Aquilam ✕ חַמַּם, templum, edidisse vix credam."—*Mid-deld.* In codice est adjectivum ✕ חַמַּם, quod aequè obscurum est, et nos ad incitas redegisset, nisi incidissemus in locum Hieronymi, ex quo lux in tenebris nobis affluerit. Is enim, cum Hebraea vertisset, et nomina aediuorum cum sacerdotibus, sic enarrat: "Unde signanter idolorum sacerdotes, non sacerdotes, sed τεμενίτας, id est, aedituos, vel fanaticos appellavit, quod Hebraice dicitur

ACCUMARIM." Habes vocabulum omnium rarissimum, sed bene Graecum, τεμενίτης, a τέμενος (ut a fano, fanaticus, proprie qui circa fana bacchari et vaticinari solebat), quodque cum Hebraeo בְּמָר egregie componitur; quod tamen Hieronymo nunquam, opinamur, in mentem venisset, nisi illud in hoc vel illo trium interpretum repertum ante oculos habuisset. Hunc autem Aquilam fuisse, tum ipsius vocabuli novitas arguit, tum discrete testatur Syrus noster; qui cum τέμενος ✕ חַמַּם vertere soleat (vid. Hos. viii. 14. Ezech. vi. 4), τεμενίτης nescimus quomodo significantius efferre poterit, quam per formam derivativis peculiarem, ✕ חַמַּם. Quod superest, ✕ חַמַּם cum Ribui juxta Hebraeam veritatem pingendum esse quis videt. ⁴ Sic Syro-hex. in marg. Haec habentur in Ed. Rom., sed desunt in Comp., Codd. XII, 23, 26, 36, aliis, Hieron., et Syro-hex. in textu. ⁵ Prior lectio est in Codd. 22, 36, 51, aliis; posterior in Codd. 62, 86 (cum τοῦ βασιλέως in marg.), 147. ⁶ Sic Comp., Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii, Hieron., Syro-hex. ⁷ Cod. 86. ⁸ Idem. ⁹ Idem. Cf. 2 Paral. xxxiii. 14, ubi potior scriptura, ἰχθυῆς.

κοῦντες τὴν κατακεκομμένην ('Α. εἰς τὸν ὄλμον.¹⁰ Aliter: 'Α. Σ. τῶν ὄλμων. Θ. ἐν τῷ βάθει¹¹).

11. קָנַעַן. Ο'. Χαναάν. Θ. μεταβόλων.¹²
 12. פֶּרְשָׁתִי. *Perscrutabor.* Ο'. ἐξερευνήσω. Οἱ λοιποὶ καὶ ἐκδικήσω.¹³
 15. צָרָה. *Angustiae.* Ο'. θλίψεως. 'Α. ταλαιπωρίας.¹⁴
 וְשׂוֹאֵה וְשׂוֹאֵה. *Vastationis et ruinae.* Ο'. ἀωρίας (alia exempl. ταλαιπωρίας¹⁵) καὶ ἀφανισμού. 'Α. συμφορᾶς καὶ ἄτης.¹⁶
 18. אֲדָרָה-בְּהִלָּה. *Internecionem, eamque valde festinatam.* Ο'. συντέλειαν καὶ σπουδὴν ('Α. κατασπουδασμόν. Σ. μετὰ ἐπέξειως¹⁷).

CAP. II.

1. הִתְקַוְּשׁוּ וְהִקְשׁוּ. *Colligite vos, et colligite* (descendite in vosmet ipsos). Ο'. συνάχθητε καὶ συνδέθητε. Σ. συλλέγητε, σύνετέ.¹
 2. עֲבַר יוֹם. (Priusquam) *transeat dies.* Ο'. (ὡς ἄνθος) παραπορευόμενον ὧς ἡμέρας^{4,2}

2. הָיָה לְךָ. Ο'. ὄργην. Alia exempl. ὄργην θυμοῦ.³

הָיָה לְךָ יוֹם עֲלֵיכֶם לְאִיבֹתֵי הַיָּם. Ο'. ὧς ἡμέραν θυμοῦ κυρίου^{4,4}

3. שָׁפַתִּי. Ο'. κρίμα ὧς Σ. αὐτοῦ^{4,5}

הָיָה לְךָ שָׁפַתִּי. *Querite mansuetudinem.* Ο'. καὶ ἀποκρίνασθε αὐτά. Alia exempl. ζητήσατε πραΰτητα καὶ ἀποκρίνασθε αὐτά.⁶

4. יְעֻזְבָה. *Derelicta erit.* Ο'. διηρηπασμένη ἔσται. Οἱ λοιποὶ: ἐγκαταλελειμένη.⁷

5. גֵּוִי קְרֶתִים. *Gens Crethaeorum.* Ο'. πάροικοι Κρητῶν. 'Α. Ε'. ἔθνος ὀλέθριον. Σ. ἔθνος ὀλεθρευόμενον. Θ. ἔθνος ὀλεθρίας.⁸

6. חֶבְלֵי הַיָּם. *Tractus maritimus.* Ο'. Κρήτη. 'Α. τὸ σχοίνισμα τῆς ὠραιότητος. Σ. τὸ περίμετρον [ἡ] τὸ παράλιον.⁹

9. כִּמְשֵׁק חֲרוֹל. *Possessio urticae.* Ο'. καὶ Δαμασκὸς ἐκλελειμένη (alia exempl. ἐκτεθλιμμένη; alia, ἐξηλειμμένη¹⁰).

וּמְכֹרֶת-חֶבְלֵי הַיָּם. *Et fodina salis.* Ο'. ὡς θιμωνία ἄλωνος ('Α. Σ. Θ. ἀλός¹¹).

¹⁰ Hieron.: "*Pila, quae Hebraice dicitur ΜΑΧΤΗΤΗΣ, et ab Aquila versa est εἰς τὸν ὄλμον, non per brevem syllabam primam legenda est, ne σφαῖραν putemus, sed productam, ut de pila sciamus dici, in qua frumenta tunduntur.*"

¹¹ Cod. 86. ¹² Idem. Cf. Hex. ad Hos. xii. 7.

¹³ Idem. Scilicet post μετὰ λύχνου duplicem versionem, καὶ ἐκδικήσω τὴν 'Ι. μετὰ λύχνου, inferunt Codd. 36, 51, 238.

¹⁴ Cod. 86. ¹⁵ Sic Comp., Ald., Codd. 42, 68, alii, Hieron., Syro-hex. ¹⁶ Cod. 86. ¹⁷ Idem (cum scriptura ἐπήξεως). Ad Aq. cf. Hex. ad Job. xxiii. 15. Psal. ii. 5. vi. 3, 11.

CAP. II. ¹ Cod. 86. Pro σύνετε corrigendum videtur σύνετε. ² Sic Cod. 23, et sine aster. Codd. 22, 36, alii. Pro ἡμέρας, ἡμέρα supplent Comp., Ald., Codd. 42, 68. Ambigue Syro-hex. > حَسْبًا ✕, et in marg.: Οἱ λοιποὶ. Hieron.: *sicut flos pertransiens diem.* ³ Sic Codd. 51, 86, Syro-hex. ⁴ Sic (cum ὄργης pro θυμοῦ) Syro-hex. Clausula desideratur nonnisi in Cod. 233, ex homoeoteleuto, ut videtur. ⁵ Syro-hex. ⁶ Sic Codd. 22, 36 (cum καὶ ζητ.), 51, alii; ex duplici versione. ⁷ Cod. 86.

⁸ Hieron.: "*Pro GOI, id est, gente, LXX legerunt GAR, hoc est, advenam; et pro CHORETHIM, quod dicitur, per-*

ditorum, nomen Cretae insulae putaverunt. Denique et Aq. et Quinta ed. interpretati sunt ἔθνος ὀλέθριον; et Theod. ἔθνος ὀλεθρίας; Sym. quoque ἔθνος ὀλεθρευόμενον, quae omnia cum interpretatione nostra faciunt." Cod. 86 affert: 'Α. σθίνος (sic) ὀλέθριον. Σ. σθίνος ὀλεθρευόμενον. S. Cyril. in XII Proph. p. 596 E: *ιστίον δὲ ὅτι πάλιν οἱ ἕτεροι τῶν ἑρμηνευτῶν ἀντὶ τοῦ, πάροικοι Κρητῶν, ἐκδεδώκασι: λόγος κυρίου ἐφ' ὑμᾶς, ἔθνος ὀλεθρευόμενον.* Cf. Hex. ad Ezech. xxv. 16. ⁹ Cod. 86. Aquilae versio, τῆς ὠραιότητος, ad proximum τῆς, *pascua*, pertinere videtur. Ad Sym. cf. Hex. nostra ad Deut. iii. 4, 14. Hieron.: "*Rursum ubi nos diximus: Et erit funiculus maris requies pastorum, et omnes interpretes huic translationi congruerunt, scribitur in LXX: Et erit Creta pascua gregis.*" ¹⁰ Prior lectio est in Codd. 62, 86, 147; posteriorem agnoscit Syrus noster, vertens حَسْبًا, cum scholio: حَسْبًا حَسْبًا. Hieron.: "*Siccitas spinarum... pro quo nescio quid sibi volentes LXX Damascus evulsam et derelictam interpretati sunt, nisi fallor, verbi ambiguitate decepti. Siccitas enim, quod Hebraice dicitur MAMASAC [1], excepta prima litera MEM si mutetur, et DALETH accipiatur, eadem literas reliquas habet quas et Damascus.*" ¹¹ Syro-

14. **גַּמְצָאִים**. *Etiam pelecanus*. Ο. καὶ χαμαιλέοντες. Ἄ. καὶ πελεκάνοι. Θ. καὶ κύκνοι.¹²
הַרְבָּ. *Desolatio*. Ο. [καὶ] κόρακες. Ἄ. Σ. μάχαιρα. Ἄλλος ἑρρασία.¹³

Cap. II. 7. — τῆς θαλάσσης Δ .¹⁴ — ἀπὸ προσώπου υἱῶν Ἰούδα Δ .¹⁵

CAP. III.

1. **הוֹי מוֹרָאָה**. *Vae contumax!* Ο. ὦ ἡ ἐπιφανής. Θ. οὐαὶ ἡ ἀθετοῦσα.¹

הַיּוֹנָה. *Saeviens*. Θ. ἡ περιστέρα. Σ. (ἡ) ἀνόητος.²

3. **וְאֵבֵי עֶרֶב**. *Lupi vespertini*. Ο. ὡς λύκοι τῆς Ἀραβίας (Σ. ἑσπερινοί³).

4. **פּוֹחֵזִים**. *Jactatores*. Ο. πνευματοφόροι. Ἄ. θαμβευταί.⁴

5. **לֹא יָדָע לָאֵר לָאֵר לָאֵר**. *In lucem; non deficiet; sed nescit iniquus pudo-*

rem. Ο. ✕ εἰς φῶς, καὶ οὐκ ἀπεκρέβη, καὶ οὐκ ἔργον ἀδικίαν ἐν ἀπατήσῃ Δ ,⁵ καὶ οὐκ εἰς νείκος (s. νίκος) ἀδικίαν.

6. **הַכְרַתִּי גוֹיִם נְשָׁמוּ פְּנוֹתָם**. *Excidi gentes; desolatae sunt pinnae earum*. Ο. ἐν διαφθορᾷ — κατέσπασα ὑπερηφάνους, ἠφανίσθησαν Δ γωνίαι αὐτῶν.⁶

8. **לְיוֹם קוּמִי לַעֲד**. *Ad diem quo surgam in praedam*. Ο. εἰς ἡμέραν ἀναστάσεώς μου εἰς μαρτύριον (Πάντες εἰς μαρτύριον⁷). Σ. ἐγέρσεώς μου αἰωνίας.⁸

עַמִּי. *Furorem meum*. Ο. Vacat. Alia exempl. τὴν ὀργὴν μου.⁹

9. **כִּי־אֶנְאֶה אֶפְתָּח אֶל־עַמִּים שִׁפְהַ כְּרוּרָה**. *Nam tum mutabo populis labium (sermonem) purum*. Ο. ὅτι τότε μεταστρέψω ἐπὶ λαοὺς γλώσσαν εἰς γενεὰν αὐτῆς. Ἄ. Θ. τότε στρέψω πρὸς πάντας τοὺς λαοὺς χεῖλος ἐξείλεγγμένον. Σ. τότε μεταστρέψω (s. μεταναστρέψω) ἐν τοῖς λαοῖς χεῖλος καθαρὸν.¹⁰

hex. Δ **וְהַגְּמַל**. Hieron.: “Sed et hoc ipsum quod dicitur, quasi *aceruus areae* . . . putamus LXX ἀλὸς interpretatos, id est, *salis*; sed ab imperitis, qui *θιμωνίαν*, hoc est, *acervum*, frumenti vel frugum putaverunt, additis duabus literis ω et ν , quasi ad consequentiam frugum, *ἄωνος*, hoc est, *areae*, positum.”¹² Cod. 86.

Ad priorem lectionem cf. Hex. ad Jesai. xxxiv. 11. Ad posteriorem (quae in cod. scribitur *κύκνες*) stabilendam facit Hieronymi versio, *onocrotalus*, quem oloris similitudinem habere testatur Plinius in Nat. Hist. X, 47.

¹³ Syro-hex. affert: Δ **וְהַגְּמַל**. Hieron.: “Praeterea quod nos et LXX similiter transtulimus, *corvus in superliminari*, in Hebraeo ponitur HAREB; quod secundum lectionis diversitatem, vel *siccitas* [הַרְבָּ], vel *gladius* [הַרְבָּ], vel *corvus* [עֶרֶב] accipitur. Unde et Aq. *gladium*, alii *siccitatem* interpretati sunt.”¹⁴ Syro-hex. ¹⁵ Hieron.: “Quod autem legitur in LXX, *a facie filiorum Juda*, obelo praenotavimus; nec in Hebraeo enim, nec apud ullum fertur interpretum.” Syro-hex. male pingit: ἀπὸ πρ. υἱῶν — Ἰούδα Δ .

Cap. III. ¹ Cod. 86. Hieron.: “*Vae civitas provocatrix!* quod significantius Hebraice dicitur MABA, id est, *παρὰπικραίνουσα*.”² Cod. 86. ³ Hieron.: “*Lupi Arabiae*, vel *vespertini*, sicut Sym. transtulit.”⁴ Idem: “*Prophetae ejus insanientes, sive stupentes*, quod Hebraice

dicitur PHOEZIM, et Aq. transtulit *θαμβευταί*.” (Olim edebatur *θαμάι* vel *θαμπταί*, pro quo Cod. Sangerm. offert CAALBRUTAI (sic), unde ΘΑΜΒΕΥΤΑΙ ingeniose extricavit Montef., provocans ad Gen. xlix. 3, ubi pro לִפְנֵי Aq. posuit *ἐθάμβευσας*.)⁵ Sic sub aster. Cod. 238. Cod. 23 pingit: ✕ εἰς φῶς Δ , καὶ οὐκ κ. τ. ε. Haec desunt in Codd. III, XII, 26, 49, aliis, et Syro-hex., qui in marg. habet: $\text{وَجَمَلٌ} \times \Delta$ **וְהַגְּמַל** (ἐγρωσας) **וְהַגְּמַל**.⁶ Sic Syro-hex., obelo, ut videtur, inepte posito. Fortasse pingendum: — ἐν διαφθορᾷ Δ κατέσπασα κ. τ. ε.; nam haec, ἐν διαφθορᾷ, desiderantur in Ald., Codd. 87*, 91, aliis, et Hieron.

⁷ Hieron.: “Ubi nos transtulimus, *In die resurrectionis meae in futurum*, et omnes interpretati sunt, *in testimonium*, Hebraeus qui me in Scripturis instituit, asserebat LAED in praesenti loco magis εἰς ἔτι, id est, *in futurum*, debere intelligi.”⁸ Cod. 86, teste Parsonsio.

⁹ Sic Comp., Ald., Codd. 22, 23, 36, alii, Hieron., Syro-hex.

¹⁰ Theodet. (Sic Cod. 97 ex eodem, cum scriptura *μεταναστρέψω*.) Hieron.: “Ubi nos interpretati sumus, *reddam populis labium electum*, pro *electo* LXX dixerunt *in generationem ejus*, ut subaudiatur, *terrae*. Et hinc error exortus est, quod verbum Hebraicum BARURA, quod Aq. et Theod. *electum*, Sym. *mundum* interpretatus est, LXX legerunt BADURA.”

10. מַעְבְּרֵי לְנַהַר־כּוּשׁ עֲתָרִי בַת-פּוּצִי יוֹבְלֹן מִן־חַתָּי. *E regionibus trans flumina Aethiopiae supplices meos, filiam (congregationem) dispersorum meorum, adducent quasi fertum meum. O'. ἐκ περάτων ποταμῶν Αἰθιοπίας* ✕ *προσδέχομαι ἐν διεσπαρμένοις μου* ¹¹ *(alia exempl. προσδέχομαι τοὺς ἰκετεύοντάς με τῶν διεσπαρμένων¹²) οἴσουσι θυσίας μοι. Σ. πέραθεν ποταμῶν Αἰθιοπίας ἰκετεύοντά με, τέκνα*

*τῶν διεσκορπισμένων ὑπ' ἐμοῦ ἐνέγκωσι δῶρον ἐμοί.*¹³

18. נִגְנִי מִמוֹעֵד. *Maestos propter solennitates. Aliiter: Remotos a festis. O'. ὡς ἐν ἡμέρᾳ ἐορτῆς. 'A. Translatos.*¹⁴

רָוִי. *Erant. O'. οὐαί. 'A. οί.*¹⁵

Cap. III. 14. κήρυσσε, — θύγατερ ⁴ Ἱερουσαλήμ. 19. — λέγει κύριος ⁴.

¹¹ Verba ἡστερισμένα desunt in Codd. III, XII, 26, 49, aliis, et Syro-hex., qui in marg. affert: *וְלִמְעַלְמֵי מַעְבְּרֵי*. ¹² Sic Codd. 22 (sub ✕), 36, 51 (corr. μετὰ pro με), 62 (cum προσδέχομαι), 86 (idem), 95 (cum μετὰ pro με), alii. ¹³ Theodoret. ¹⁴ Hieron.: “*Nugas, sive, ut Aq. interpretatus est, translatos. . . Id quod diximus nugas, sciamus in Hebraeo ipsum Latinum esse sermonem,*

et propterea a nobis ita ut in Hebraeo erat, positum, ut nosse possimus linguam Hebraicam omnium linguarum esse matricem.” ¹⁵ Idem: “*Miror autem Aquilam et LXX. . . in eo loco ubi diximus: Congregabo quia ex te erant, pro erant interpretari voluisse vae, sive οἶ, quod semper Aq. non pro plangendo, sed pro vocando et inclamando ponit.*” ¹⁶ Syro-hex.

H A G G A I.

CAPUT I.

1. בְּיַד־יָמִי. O'. ἐν χειρὶ Ἀγγαίου. Σ. δι' Ἀγγαίου.¹

פְּרֹאֶפֶקְטוּם יְהוּדָה. Praefectum Judaeae. O'. ἐκ φυλῆς Ἰούδα. OI λοιποὶ ἡγούμενον Ἰούδα.²

4. סְפֹנְיָטִים. Contabulatis. O'. κοιλοστάθμοις. Ἀ. ὠροφωμένοις.³

יְהִיבִית הַבַּיִת. O'. ὁ δὲ οἶκος ἡμῶν (alia exempl. οὔτος⁴).

8. וְהִבְאַתֶּם. Et afferte. O'. καὶ κόψατε. Ἀλλος· καὶ οἴσατε (s. οἴσατε).⁵

9. אֲשֶׁר־הוּא הַרְב. Quae deserta est. O'. ✕ ἐστὶν ἄρημος.⁶

10. עֲלֵיכֶם. O'. Vacat. Alia exempl. ἐπ' αὐτῆς.⁷

11. חֶרֶב. Siccitatem. O'. ῥομφαίαν. OI λοιποὶ ἔηρασίαν.⁸

13. בְּכַל־אֲבוֹתַי יְהוָה. In legatione Jovae. O'. (✕) Θ. ἐν ἀγγέλοις κυρίου.⁹ Alia exempl. ἐν ἀποστολῇ κυρίου.¹⁰

Cap. I. 1. — λέγων εἰπόν⁴. 12. — ἐκ φυλῆς Ἰούδα⁴. 14. — παντός⁴.¹¹

CAP. II.

4 (Hebr. 3). מִי בָכֶם הַנְּשָׂאָר. Quis inter vos superstes est? O'. τίς ἐξ ὑμῶν (aliud exempl. add. καταλειμμένος¹).

6 (5). אֶת־הַדְּבָר אֲשֶׁר נְרַתִּי אֶתְכֶם בְּצֵאתְכֶם. Quoad verbum quod pepigi vobiscum, cum egredieremini ex Aegypto. O'. Vacat. Alia exempl. τὸν λόγον ὃν διεθέμην ὑμῖν ἐν τῷ ἐξελεθῆν ὑμᾶς ἀπὸ Αἰγύπτου.²

CAP. I. ¹ Nobil. Theodoret.: τὸ δέ, ἐν χειρὶ Ἀγγαίου τοῦ προφήτου, δι' Ἀγγαίου νοήσωμεν. ² Nobil. ³ Idem.

Cf. Hex. ad 3 Reg. vi. 9. Hieron.: "In domibus laqueatis, sive, ut LXX interpretati sunt, κοιλοστάθμοις, id est, concavis." Pro κοιλοστάθμοις Syro-hex. **ܘܫܘܒܘܢ**, obductis, posuit. S. Cyril. in XII Proph. p. 630 B: κοιλοστάθμοις δὲ οἶκος φησὶν, ὡν ἂν αἱ φλῆαι, ἦτοι τῶν θυρῶν οἱ σταθμοὶ, σιδήρῳ διακοιλαινούνται, περιουρτυνόντων οἶμαι που τεκτόνων αὐτοὺς, καὶ τὰ ἀπὸ γε τῆς σφῶν εἰτεχνίας ἐγκαρραπόντων διαδάματα. ⁴ Sic Comp., Ald. (cum μου οὔτος), Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii, et Syro-hex. ⁵ Post ἔλλα add. καὶ οἴσατε Ald. (cum οἴσατε), Codd. 22, 36, 51, 62, 68 (ut Ald.), alii. ⁶ Sic Syro-hex. Vocula ἐστὶν hodie legitur in libris omnibus praeter Codd. 87* (cum μίνεῖ pro ἐστὶν), 310. ⁷ Verba ἐπ' αὐτῆς post ἀνέξει infert Syro-hex.; post τὰ ἐκφόρια αὐτῆς Codd. 22, 36, 51, alii. ⁸ In fine v. 10 ad (τὰ ἐκφ.) αὐτῆς ἐφ' ὑμᾶς Cod. 86 in marg. affert: λ. ἐφ' ὑμᾶς ἔηρασία;

ubi vocem ἔηρασία ad ἦρβ pertinere probabiliter coniecit Schleusner. in Nov. Thes. s. v. Cf. Hex. ad Zeph. ii. 14. In Cod. 106 supra ῥομφαίαν alia manus scripsit ἀνηδρηαν (ἀνδρηίαν). Denique Hieron.: "Pro siccitate LXX μάχαϊραν, id est, gladium, transtulerunt; sed et in Hebraico tribus literis scriptum reperi, HETH, RES, BETH, quod si HAREB legimus, gladium sonat; si OREB, καύσωνα [cf. Hex. ad Psal. xxxi. 4. Jesai. xxxi. 40], quod nos transtulimus siccitatem, licet melius in urentem ventum transferri possit." ⁹ Haec, ἐν ἀγγέλοις κ., desunt in Codd. XII, 26, 49, alii, et Syro-hex., qui ea in marg. sub nomine Theodotionis affert. ¹⁰ Sic Codd. 22, 36, 51, alii, qui post τῷ λαφῷ juxta Hebraeum inferunt λέγων. ¹¹ Syro-hex., qui ad v. 12 notat: "— Hic obelus non positus erat in Hexaplis."

CAP. II. ¹ Syro-hex. **ܘܫܘܒܘܢ! ܘܫܘܒܘܢ**, invitis libris Graecis. ² Sic Ald., Codd. 40 (sine ὑμῶν), 68, 87*.

ZACHARIAS.

CAPUT I.

1. בֶּן-בְּרַכְיָה. O'. τὸν τοῦ Βαραχίου. Σ. πάππος.¹
3. נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת. O'. ✕ λέγει κύριος τῶν
δυνάμεων ^{4,2}
- אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת. O'. λέγει κύριος ✕ τῶν
δυνάμεων ^{4,3}
6. וּבְמַעַלְיָנוּ. O'. καὶ κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα ἡμῶν
(Θ. ὑμῶν⁴).
- בֶּן. O'. οὖτως. 'A. Σ. ὡσαύτως.⁵
- אֲתָנוּ. O'. ἡμῖν. Θ. ὑμῖν.⁵
8. בֵּין הַחַיִּים. Inter myrtos. O'. ἀναμέσον τῶν
(alia exempl. τῶν δύο⁷) ὀρέων. 'A. Σ. . .
τῶν μυρσινεῶνων.⁸
- שָׂרְקִים. Fuscī. O'. καὶ ψαροὶ, καὶ ποικίλοι.
Alia exempl. καὶ ποικίλοι.⁹ 'A. ξανθοί.¹⁰
9. אֲדָנִי. O'. κύριε. 'A. κύριέ μου. Θ. ἀδωνί.¹¹
16. יָקָן. Et funiculus mensorius. O'. καὶ μέτρον
(A. κανόν. Θ. σπαρίον¹²).
- 19 (Hebr. ii. 2). אֶל-הַמַּלְאָכִים הַיְבֵר. O'. πρὸς
✕ τὸν ἄγγελον ⁴ τὸν λαλοῦντα.¹³
- וַיְרַשְׁלָם. O'. ✕ καὶ Ἱερουσαλήμ ^{4,14}
- 21 (ii. 4). וַיְבֹאֵר. O'. καὶ ἐξήλθοσαν. Alia ex-
empl. καὶ εἰσῆλθον.¹⁵

Cap. I. 2. — μεγάλην ⁴. 4. — τοῦ εἰσακοῦσαί
μου ⁴. 6. ✕ (potius —) ἐν πνεύματί μου ⁴. 16,
17. ἐπὶ Ἱερουσαλήμ ἔτι. καὶ εἶπε πρὸς με — ὁ ἄγγε-
λος ὁ λαλῶν ἐν ἐμοί ⁴. ἀνάκραγε. 19. — κύριε ^{4,16}

CAP. II.

- 4 (Hebr. 8). אֶל-הַנְּעָרִים. O'. πρὸς τὸν νεανίαν (alia
exempl. νεανίσκον¹).

CAP. I. ¹ Cod. 86. Scholium esse videtur, ad Addo, avum Zachariae, pertinens. ² Sic cum aster. Syro-hex. Clausula abest a Codd. 36, 40, 49, aliis. ³ Syro-hex. Pro τῶν δυνάμεων, quod deest in Codd. 130, 239, 311, παντοκράτωρ habent Codd. III, XII, 26, 40, alii. Mox v. 4 in fine add. παντοκράτωρ Codd. 22, 36, 42, alii, et Syro-hex.; sed hic punctis supra et infra positus reprobatur. ⁴ Syro-hex. אֲדָנִי. Sic in textu (bis) Codd. III, XII, 26 (semel), 51, alii. ⁵ Idem: אֲדָנִי. ⁶ Idem. Sic in textu Codd. III, 26, 51, alii. ⁷ Sic Ald., Codd. III, XII, 26, 40, alii, Hieron., qui in Hebraeo non haberi duos fatetur. ⁸ Theodoret.: οἱ δὲ περὶ τὸν ἄκ. καὶ Σύμ. καὶ μυρσινεῶνας τὰ ὄρη προσηγορέεσκον. Cod. 86 ad κατασκίω in marg. affert: ἄ. μυρσινεῶνων. ⁹ Sic Comp. (post, non ante, καὶ λευκοί), Codd. 23, 87*, alii, Hieron., Syro-hex., qui אֲדָנִי, versicolores, vertit.

¹⁰ Cod. 86. ¹¹ Syro-hex. אֲדָנִי. ¹² Idem: אֲדָנִי. Ad Aq. cf. Hex. ad Psal. xviii. 4. Jerem. xxxi. 39. ¹³ Sic Syro-hex. Verba asterisco notata leguntur in libris omnibus et Hieron. ¹⁴ Idem. Haec desunt in Codd. XII, 26, 42, aliis. ¹⁵ Sic Codd. III, XII, 26, 40, alii, et Syro-hex., qui in marg. affert: καὶ ἐξῆλθον. ¹⁶ Syro-hex. Ad vv. 16, 17 cum Hebraea sonent: ἐπὶ Ἱερουσαλήμ. ἔτι ἀνακραγε, pingendum videtur: — καὶ εἶπε — ἐν ἐμοί ⁴. In Ed. Rom. ἔτι bis legitur, sed posterius ἔτι ante ἀνακραγε damnant Codd. II, III, XII, 22, 23, 26, alii. Hieron. LXX vertit: super Jerusalem. Adhuc clama; ad cuius normam Graeca sua conformavit Comp.

CAP. II. ¹ Sic Codd. 22, 36, 51, alii. Syro-hex. in textu אֲדָנִי אֲדָנִי habet; in marg. autem: אֲדָנִי.

- 4 (8). שְׁוֹרֹת. Sicut regiones planae (rus apertum).
 O'. κατακάρπος. Alia exempl. κατάκαρπος.³
 Σ. ἀτειχίστως. Θ. εἰς πλάτος.³
- 9 (13). לְעַבְדֵי יְדִי. Servientibus tibi. O'. τοῖς
 δουλεύουσιν (s. δουλεύσασιν⁴) αὐτοῖς. Alia ex-
 empl. τοῖς σκυλεύουσιν αὐτούς.⁵
- 10 (14). יְבִיבָה. Jubila. O'. τέρπον. "Ἄλλος· χαίρε.⁶
- 11 (15). וְנִלְוִי. Et adjungent se. O'. καὶ κατα-
 φεύγονται. "Ἄλλος· καὶ προστεθήσονται.⁷
- 12 (16). וְיִבְחַר. Et eliget. O'. καὶ αἰρετιεῖ. "Ἄλ-
 λος· καὶ ἐκλέξεται.⁸
- 13 (17). מִמְּעוֹן קֹדֶשׁוֹ. Ex habitaculo sancto suo.
 O'. ἐκ νεφελῶν ἁγίου αὐτοῦ. "Ἄλλος· ἐκ
 κατοικήσεως ἁγίας αὐτοῦ.⁹

CAP. III.

1. וְהָשַׁמְתִּי. O'. καὶ ὁ διάβολος. Οἱ λοιποὶ καὶ
 Σατάν.¹
2. וְהָשַׁמְתִּי. O'. πρὸς τὸν διάβολον ('Α. τὸν ἀντι-
 κείμενον²).

2. וְהָשַׁמְתִּי. O'. διάβολε. 'Α. ὁ ἀντικείμενος. Σ. Θ.
 ἀντικείμενος.³
- וְהָשַׁמְתִּי אֶת הַמָּלְאָךְ אֲשֶׁר בְּיָדוֹ. Nonne hic est titio
 ereptus ex igne? O'. οὐκ ἰδοὺ τοῦτο ὡς δαλδς
 ἐξεσπασμένος ἐκ πυρός; 'Α. μήτι οὐχὶ οὗτος
 δαλδς ἐρρυσμένος ἀπὸ πυρός; Σ. οὐχ ὄρας
 αὐτὸν ὡς δαλδν ἐξηρμένον ἐκ πυρός;⁴
5. הָיָה (bis). Tiarum. O'. κίδαριν. Alia exempl.
 μίτραν καὶ κίδαριν.⁵
8. מוֹפְתֵי מַדְבָּר. Homines portenti (portento similes).
 O'. ἄνδρες τερατοσκόποι. 'Α. .τέρατος. Σ. .
 θαυμαστοί.⁶ Schol. (?) exploratores.⁷
9. הָיָה מִפְּתַח הַמְּצִלָּה. Coelabo coelaturam ejus. O'.
 ὀρύσσω βόθρον. 'Α. διαγλύψω ἀνοίγματα αὐ-
 τῆς. Σ. γλύψω γὰρ τὴν γλυφὴν αὐτοῦ.⁸
 Aliter: Σ. Θ. .τὴν γλυφὴν αὐτῆς.⁹

CAP. IV.

2. עַל-רֶגְלֶיךָ. In capite ejus. O'. ἐπάνω αὐτῆς.
 Σ. ἐπὶ κεφαλῇ (αὐτῆς).¹
- וְשִׁבְעָה וְשִׁבְעָה מוֹצְאוֹת לַיְרֹחַ. Septena infun-

³ Sic Comp., Ald., Codd. XII (ex corr.), 36, 40, alii, Hieron., invito Syro nostro, qui vertit: **حججك فاني**.
⁴ Cod. 86. Hieron. Hebraea vertit: *absque miro*.
⁵ Sic Comp., Codd. III, 26, 40, alii, Hieron., Syro-hex.
⁶ Sic Codd. 62 (cum αὐτοῖς), 86, 130 (cum σκυλεύσασιν), alii, et Syro-hex. in marg.
⁷ Justin. M. *ibid.*, qui mox affert: *καὶ ἔσονται μοι (pro αὐτῷ) εἰς λαὸν, καὶ κατασκηνώσω (pro -σουσιν) ἐν μέσῳ σου, καὶ γλώσσονται (pro ἐπιγνώσῃ) ὅτι κύριος τῶν δυνάμεων (pro παντοκράτωρ) ἀπέσταλκέ (pro ἔξαπ.) με πρὸς σέ.*
⁸ Justin. M. *ibid.*
⁹ Sic Cod. 86 in textu, ex alio videlicet interprete.

CAP. III. ¹ Cod. 86. Syro-hex. **و هو ا. ه. ا.**
² Syro-hex. **و هو ا. ه. ا.** Cf. Hex. ad Gen. xxvi. 21. Psal. cviii. 6. ³ Idem: 'Α. ut ante. Σ. Θ. *ἀντικείμενε (حججك فاني)*. Cf. Hex. ad Job. i. 6.
⁴ Cod. 86 (cum ἐρρυσμένος). Accurate coniecit Syro-hex. **و هو ا. ه. ا.**
⁵ Sic Ald., Codd. 22, 36, 49, alii, fortasse ex duplici versione. Hieron.: "Pro *cidari* in Hebraeo legitur SANIPH, quae *mitra* a plerisque dicitur."
⁶ Cod. 86. ⁷ Syro-hex. in

marg. sine nom. **و هو ا. ه. ا.** (non, ut exscriptis Norberg., **و هو ا. ه. ا.** quae vox nulla est; nec, quae Bernsteinii erat conjectura, **و هو ا. ه. ا.**, *harioli, augures*); quod Graece sonat *πειράζοντες* (1 Thess. iii. 5 in Pesch.), s. *πειρασταί*. Scholium est, ut videtur, ad *τερατοσκόποι* spectans, quod epitheton de iis *qui signa et ostenta videre cupiebant* exposuit S. Cyril. in XII Proph. p. 677 D: *Τερατοσκόπους γε μὴν αὐτοὺς ὀνομάζει, τουτέστιν, αἱ σημεῖα ἱηουίντας ὄραν, καὶ τῶν τεράτων ἐφεμέους· φύσει γὰρ πως αἱ τοιοῦτόν ἐστί τὸ τῶν Ἰουδαίων ἔθνος*. Cf. Matth. xvi. 1. Mar. viii. 11, ubi disertè ponitur, *πειράζοντες αὐτόν*. Neque aliter locutionem Hebraeam, **וְשִׁבְעָה מוֹצְאוֹת**, intellexit Calmetus apud Köhler *Der Weissagungen Sacharjas*, p. 125: "Ce sont des gens, qui veulent des prodiges, et qui ne se laissent persuader qu'à force de miracles."
⁸ Cod. 86 (cum scriptura *ἀνοίγματα*). Syro-hex. affert: **و هو ا. ه. ا.** Paulo aliter Hieron.: "Quod enim Hebraice scriptum est, **ΜΑΡΗΑΤΗ** PHETHEE, Aq. interpretatus est, *διαγλύψω ἀνοίγμα αὐτῆς*, id est, *sculptam aperturam ejus*."
⁹ Syro-hex. **و هو ا. ه. ا.** Hieron. in continuatione: "Theod. et Sym., *sculptam sculpturam ejus*."

CAP. IV. ¹ Cod. 86.

13. יהוה יבנה את־היכל יהוה. O. Vacat. "Αλλος" και αὐτὸς οικοδομήσει τὸν ναὸν κυρίου.¹⁰

הוֹר. Splendorem. O. ἀρετήν. ('Α.) ἐπιδοξόγητα. "Αλλος" εὐπρέπειαν. "Αλλος" δόξαν.¹¹

14. הלֵּלִים וְלִבְיָהּ וְלִדְעָהּ. Helem et Tobiae et Jedaias. O. τοῖς ὑπομένουσι, και τοῖς χρησίμοις αὐτῆς, και τοῖς ἐπεγνωκόσιν αὐτήν. 'Α. Θ. τῷ 'Ελέμ, και τῷ Τωβία, και τῷ 'Ιδέα. Σ. τῷ ὄρωντι ἐνύπνια, και τῷ Τωβία, και τῷ 'Ιδέα.¹²

Cap. VI. 5. — ὁ λαλῶν ἐν ἑμοί ⁴.¹³ II. 'Ιησοῦ τοῦ — 'Ιωσεδέκ ⁴ τοῦ ἱερέως τοῦ μεγάλου.¹⁴

CAP. VII.

3. הִזְיֹר. Separando me (abstinendo a cibo et potu). O. τὸ ἀγίασμα (alia exempl. add. ἡ νηστειύσω¹). 'Α. τὸ ἀφωρισμένον.²

הִשָּׁנִים שָׁנָה שָׁנָה. His quot annis! O. ἤδη ἱκανὰ ἔτη. "Αλλος" ἤθη (s. ἰδού) πόσα ἔτη.³

5. בְּחִמְשֵׁי וּבְשִׁבְעֵי. Quinto et septimo (mense). O. ἐν ταῖς πέμπταις ἢ ἐν ταῖς ἑβδόμαις. 'Α. Σ. Θ. ἐν τῷ πέμπτῳ και ἐν τῷ ἑβδόμῳ.⁴

11. הֶחֱזַק. Humerum. O. νῶτον. Σ. Θ. ὤμον.⁵

רִפְרָרָה. Refractorium. O. παραφρονούonta. Σ. ἀνπότακτον. Θ. ἀπειθή.⁶

14. וַיִּפְרְסוּ. Et dispersi eos. O. και ἐκβαλῶ αὐτούς (alia exempl. add. ὡς ἐν λαλιπαι⁷).

CAP. VIII.

5. בְּרַחֲבֵיהָ. O. ἐν ταῖς πλατείαις αὐτῆς (alia exempl. αὐτῶν¹).

7. מְבוֹא הַשָּׁמֶשׁ. Occasus solis. O. δυσμῶν (alia exempl. add. ἡλίου²).

10. לֹא נִהְיָה. O. οὐκ ἔσται. Alia exempl. οὐκ ἦν.³

16. וַיִּשְׁמַעְתִּי. O. ✕ ἀλήθειαν ⁴ και κρίμα.⁴

germen, quia ex se repente succrescet, et ex radice sua in similitudinem germinis pullulabit." S. Cyril. in XII Proph. p. 705 A: τὸ δὲ ἀνατολή τῶν Ἑβραίων ἡ ἔκδοσις τῷ τοῦ βλαστήματος ὀνόματι κατεστήμηκε. Idem p. 707 B: οὗτω και ῥάβδος και βλάστημα μὲν αὐτὸς, ἦγον ἀναφνῆ (sic pro φνῆ edidit P. E. Pusey) και ἀνατολή ἡμεῖς δὲ ἵπ' αὐτῷ βεβλαστήκαμεν.¹⁰ Syro-hex. in marg. ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ Praeter libros Graecae clausula desideratur in Hieron., et versionibus Syr. et Arab. ¹¹ Hieron.: "Ipse quoque portabit gloriam . . . quae Hebraice הוֹר, et ab alio [scil. Aquila, coll. Hex. ad Psal. xlv. 4. ciii. 1. Ezech. vii. 7] ἐπιδοξότης, ab alio εὐπρέπεια, ab alio ἀρετή, ab alio δόξα scribitur." S. Cyril. ibid. p. 705 A: λήφεται δὲ και ἀρετήν, τουτέστιν, εὐπρέπειαν, ἦτοι δόξαν ἐκδεδῶκασι γὰρ οὕτως οἱ ἕτεροι τῶν ἐρμηνευτῶν. ¹² Syro-hex. ¹³ ¹⁴ Pro הלֵּלִים Sym. interpretatus est הלֵּלִים. Hieron.: "Hebraei Ananiam, Azariam, et Misael de captivitate venientes aurum et argentum in munera templi, et coronas pontificis ac ducis attulisse commemorant; et quem supra non dixerat Hen, id est, gratiam, Daniele venisse cum munere, et idcirco Helem positum pro Holdai, ut ex interpretatione nominis quod dicitur somnium, ostendatur in captivitate positum Daniele, et tres pueros, regalis somnii mysteria cognovisse." ¹⁵ Syro-hex. ¹⁶ Idem: ¹⁷ Cum in Hebraeo legatur רִפְרָרָה, fortasse pingendum ¹⁸ ✕.

CAP. VII. ¹ Sic Codd. 22, 36, 51 (cum ei pro ἡ), 62, alii, et Theodoret. (qui mox καθὸς ἐποίησα habent). Explanatio est, ut videtur, rei quam LXX obscuram fecerant, mire ponendo (ei) εἰσελήλυθεν ὧδε pro Hebraeo בְּרַחֲבֵיהָ, *numi flebo*; simul responsi divini in v. 5 prolati ratione habita. ² Syro-hex. ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁹ ⁴⁸⁰ ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸³ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹ ⁴⁹² ⁴⁹³ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰ ⁵⁰¹ ⁵⁰² ⁵⁰³ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰ ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹³ ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶ ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²² ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁶ ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵³⁰ ⁵³¹ ⁵³² ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁷ ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰ ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁹ ⁵⁵⁰ ⁵⁵¹ ⁵⁵² ⁵⁵³ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁹ ⁵⁶⁰ ⁵⁶¹ ⁵⁶² ⁵⁶³ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁹ ⁵⁷⁰ ⁵⁷¹ ⁵⁷² ⁵⁷³ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁹ ⁵⁸⁰ ⁵⁸¹ ⁵⁸² ⁵⁸³ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁵ ⁵⁸⁶ ⁵⁸⁷ ⁵⁸⁸ ⁵⁸⁹ ⁵⁹⁰ ⁵⁹¹ ⁵⁹² ⁵⁹³ ⁵⁹⁴ ⁵⁹⁵ ⁵⁹⁶ ⁵⁹⁷ ⁵⁹⁸ ⁵⁹⁹ ⁶⁰⁰ ⁶⁰¹ ⁶⁰² ⁶⁰³ ⁶⁰⁴ ⁶⁰⁵ ⁶⁰⁶ ⁶⁰⁷ ⁶⁰⁸ ⁶⁰⁹ ⁶¹⁰ ⁶¹¹ ⁶¹² ⁶¹³ ⁶¹⁴ ⁶¹⁵ ⁶¹⁶ ⁶¹⁷ ⁶¹⁸ ⁶¹⁹ ⁶²⁰ ⁶²¹ ⁶²² ⁶²³ ⁶²⁴ ⁶²⁵ ⁶²⁶ ⁶²⁷ ⁶²⁸ ⁶²⁹ ⁶³⁰ ⁶³¹ ⁶³² ⁶³³ ⁶³⁴ ⁶³⁵ ⁶³⁶ ⁶³⁷ ⁶³⁸ ⁶³⁹ ⁶⁴⁰ ⁶⁴¹ ⁶⁴² ⁶⁴³ ⁶⁴⁴ ⁶⁴⁵ ⁶⁴⁶ ⁶⁴⁷ ⁶⁴⁸ ⁶⁴⁹ ⁶⁵⁰ ⁶⁵¹ ⁶⁵² ⁶⁵³ ⁶⁵⁴ ⁶⁵⁵ ⁶⁵⁶ ⁶⁵⁷ ⁶⁵⁸ ⁶⁵⁹ ⁶⁶⁰ ⁶⁶¹ ⁶⁶² ⁶⁶³ ⁶⁶⁴ ⁶⁶⁵ ⁶⁶⁶ ⁶⁶⁷ ⁶⁶⁸ ⁶⁶⁹ ⁶⁷⁰ ⁶⁷¹ ⁶⁷² ⁶⁷³ ⁶⁷⁴ ⁶⁷⁵ ⁶⁷⁶ ⁶⁷⁷ ⁶⁷⁸ ⁶⁷⁹ ⁶⁸⁰ ⁶⁸¹ ⁶⁸² ⁶⁸³ ⁶⁸⁴ ⁶⁸⁵ ⁶⁸⁶ ⁶⁸⁷ ⁶⁸⁸ ⁶⁸⁹ ⁶⁹⁰ ⁶⁹¹ ⁶⁹² ⁶⁹³ ⁶⁹⁴ ⁶⁹⁵ ⁶⁹⁶ ⁶⁹⁷ ⁶⁹⁸ ⁶⁹⁹ ⁷⁰⁰ ⁷⁰¹ ⁷⁰² ⁷⁰³ ⁷⁰⁴ ⁷⁰⁵ ⁷⁰⁶ ⁷⁰⁷ ⁷⁰⁸ ⁷⁰⁹ ⁷¹⁰ ⁷¹¹ ⁷¹² ⁷¹³ ⁷¹⁴ ⁷¹⁵ ⁷¹⁶ ⁷¹⁷ ⁷¹⁸ ⁷¹⁹ ⁷²⁰ ⁷²¹ ⁷²² ⁷²³ ⁷²⁴ ⁷²⁵ ⁷²⁶ ⁷²⁷ ⁷²⁸ ⁷²⁹ ⁷³⁰ ⁷³¹ ⁷³² ⁷³³ ⁷³⁴ ⁷³⁵ ⁷³⁶ ⁷³⁷ ⁷³⁸ ⁷³⁹ ⁷⁴⁰ ⁷⁴¹ ⁷⁴² ⁷⁴³ ⁷⁴⁴ ⁷⁴⁵ ⁷⁴⁶ ⁷⁴⁷ ⁷⁴⁸ ⁷⁴⁹ ⁷⁵⁰ ⁷⁵¹ ⁷⁵² ⁷⁵³ ⁷⁵⁴ ⁷⁵⁵ ⁷⁵⁶ ⁷⁵⁷ ⁷⁵⁸ ⁷⁵⁹ ⁷⁶⁰ ⁷⁶¹ ⁷⁶² ⁷⁶³ ⁷⁶⁴ ⁷⁶⁵ ⁷⁶⁶ ⁷⁶⁷ ⁷⁶⁸ ⁷⁶⁹ ⁷⁷⁰ ⁷⁷¹ ⁷⁷² ⁷⁷³ ⁷⁷⁴ ⁷⁷⁵ ⁷⁷⁶ ⁷⁷⁷ ⁷⁷⁸ ⁷⁷⁹ ⁷⁸⁰ ⁷⁸¹ ⁷⁸² ⁷⁸³ ⁷⁸⁴ ⁷⁸⁵ ⁷⁸⁶ ⁷⁸⁷ ⁷⁸⁸ ⁷⁸⁹ ⁷⁹⁰ ⁷⁹¹ ⁷⁹² ⁷⁹³ ⁷⁹⁴ ⁷⁹⁵ ⁷⁹⁶ ⁷⁹⁷ ⁷⁹⁸ ⁷⁹⁹ ⁸⁰⁰ ⁸⁰¹ ⁸⁰² ⁸⁰³ ⁸⁰⁴ ⁸⁰⁵ ⁸⁰⁶ ⁸⁰⁷ ⁸⁰⁸ ⁸⁰⁹ ⁸¹⁰ ⁸¹¹ ⁸¹² ⁸¹³ ⁸¹⁴ ⁸¹⁵ ⁸¹⁶ ⁸¹⁷ ⁸¹⁸ ⁸¹⁹ ⁸²⁰ ⁸²¹ ⁸²² ⁸²³ ⁸²⁴ ⁸²⁵ ⁸²⁶ ⁸²⁷ ⁸²⁸ ⁸²⁹ ⁸³⁰ ⁸³¹ ⁸³² ⁸³³ ⁸³⁴ ⁸³⁵ ⁸³⁶ ⁸³⁷ ⁸³⁸ ⁸³⁹ ⁸⁴⁰ ⁸⁴¹ ⁸⁴² ⁸⁴³ ⁸⁴⁴ ⁸⁴⁵ ⁸⁴⁶ ⁸⁴⁷ ⁸⁴⁸ ⁸⁴⁹ ⁸⁵⁰ ⁸⁵¹ ⁸⁵² ⁸⁵³ ⁸⁵⁴ ⁸⁵⁵ ⁸⁵⁶ ⁸⁵⁷ ⁸⁵⁸ ⁸⁵⁹ ⁸⁶⁰ ⁸⁶¹ ⁸⁶² ⁸⁶³ ⁸⁶⁴ ⁸⁶⁵ ⁸⁶⁶ ⁸⁶⁷ ⁸⁶⁸ ⁸⁶⁹ ⁸⁷⁰ ⁸⁷¹ ⁸⁷² ⁸⁷³ ⁸⁷⁴ ⁸⁷⁵ ⁸⁷⁶ ⁸⁷⁷ ⁸⁷⁸ ⁸⁷⁹ ⁸⁸⁰ ⁸⁸¹ ⁸⁸² ⁸⁸³ ⁸⁸⁴ ⁸⁸⁵ ⁸⁸⁶ ⁸⁸⁷ ⁸⁸⁸ ⁸⁸⁹ ⁸⁹⁰ ⁸⁹¹ ⁸⁹² ⁸⁹³ ⁸⁹⁴ ⁸⁹⁵ ⁸⁹⁶ ⁸⁹⁷ ⁸⁹⁸ ⁸⁹⁹ ⁹⁰⁰ ⁹⁰¹ ⁹⁰² ⁹⁰³ ⁹⁰⁴ ⁹⁰⁵ ⁹⁰⁶ ⁹⁰⁷ ⁹⁰⁸ ⁹⁰⁹ ⁹¹⁰ ⁹¹¹ ⁹¹² ⁹¹³ ⁹¹⁴ ⁹¹⁵ ⁹¹⁶ ⁹¹⁷ ⁹¹⁸ ⁹¹⁹ ⁹²⁰ ⁹²¹ ⁹²² ⁹²³ ⁹²⁴ ⁹²⁵ ⁹²⁶ ⁹²⁷ ⁹²⁸ ⁹²⁹ ⁹³⁰ ⁹³¹ ⁹³² ⁹³³ ⁹³⁴ ⁹³⁵ ⁹³⁶ ⁹³⁷ ⁹³⁸ ⁹³⁹ ⁹⁴⁰ ⁹⁴¹ ⁹⁴² ⁹⁴³ ⁹⁴⁴ ⁹⁴⁵ ⁹⁴⁶ ⁹⁴⁷ ⁹⁴⁸ ⁹⁴⁹ ⁹⁵⁰ ⁹⁵¹ ⁹⁵² ⁹⁵³ ⁹⁵⁴ ⁹⁵⁵ ⁹⁵⁶ ⁹⁵⁷ ⁹⁵⁸ ⁹⁵⁹ ⁹⁶⁰ ⁹⁶¹ ⁹⁶² ⁹⁶³ ⁹⁶⁴ ⁹⁶⁵ ⁹⁶⁶ ⁹⁶⁷ ⁹⁶⁸ ⁹⁶⁹ ⁹⁷⁰ ⁹⁷¹ ⁹⁷² ⁹⁷³ ⁹⁷⁴ ⁹⁷⁵ ⁹⁷⁶ ⁹⁷⁷ ⁹⁷⁸ ⁹⁷⁹ ⁹⁸⁰ ⁹⁸¹ ⁹⁸² ⁹⁸³ ⁹⁸⁴ ⁹⁸⁵ ⁹⁸⁶ ⁹⁸⁷ ⁹⁸⁸ ⁹⁸⁹ ⁹⁹⁰ ⁹⁹¹ ⁹⁹² ⁹⁹³ ⁹⁹⁴ ⁹⁹⁵ ⁹⁹⁶ ⁹⁹⁷ ⁹⁹⁸ ⁹⁹⁹ ¹⁰⁰⁰

CAP. VIII. ¹ Sic Syro-hex., qui paulo ante ai pl. τῶν πόλεων habet. Idem in marg.: αὐτῆς. ² Sic Codd. 62, 86, 147, invito Syro-hex. ³ Sic Codd. 22, 36, 42, alii, qui mox οὐχ ὑπῆρχεν, et οὐκ ἦν εἰρήνη habent. S. Cyril. in XII Proph. p. 719 E: Ἡ τῶν Ἑβραίων ἔκδοσις οὐχ ὡς ἐπὶ μέλλουτος καιροῦ ποιεῖται τοὺς λόγους, χρόνον δὲ τίθησι τὸν παραχρηστά . . . οὐκ ἦν εἰς ὄψιν . . . οὐκ ὑπῆρχε . . . οὐκ ἦν εἰρήνη . . . και ἐξαπέστειλα (חֲשַׁלְתִּי). Hieron.: "LXX ad futurum tempus omnia retulerunt, sed melius ad praeteritum, ut in Hebraico habetur, et expositionis veritas approbabit." ⁴ Syro-hex. Prior vox abest a Comp., Codd. XII, 22, 26, 36, alii. Mox post εἰρημικῶν add. και δικαιοσ Comp., Codd. 36, 49, alii, Hieron., reclamantibus Hebraeo et Syro-hex.

- 17. אֶת-רָעַתָּה. *Malum.* Πάντες τὴν κακίαν.⁵
 אֶת-כָּל-אֱלֹהֵי אֲשֶׁר שָׁנְאֵתִי. *O.* ταῦτα πάντα
 ✠ *Θ.* δ' ἄ' ἐμίσησα.⁶
- 19. יוֹם הַרְבִּיעִי וַיּוֹם הַחֲמִישִׁי וַיּוֹם הַשְּׁשִׁיעִי
 יוֹם הָעֶשְׂרִי. *Jejunium quarti mensis, et
 jejuniū quinti, et jejuniū septimi, et jejuniū
 decimi.* *O.* νηστεία ἢ τετράς, καὶ νηστεία ἢ
 πέμπτη, καὶ νηστεία ἢ ἑβδόμη, καὶ νηστεία
 ἢ δεκάτη. *'A. Σ. Θ.* νηστεία ἢ τοῦ τετάρτου,
 καὶ ἢ τοῦ πέμπτου, καὶ ἢ τοῦ ἑβδόμου, καὶ ἢ
 τοῦ δεκάτου.⁷
- 21. יוֹשְׁבֵי אַחַת אֶל-אַחַת. *Habitatores unius
 (urbis) ad alteram.* *O.* κατοικοῦντες πέντε
 πόλεις εἰς μίαν πόλιν. *Alia exempl. κατοι-
 κοῦντες μίαν εἰς μίαν — πόλιν* ἄ.⁸
 יְגִלְכֶה הַלֵּיל. *O.* πορευθῶμεν (*alia exempl. add.
 πορευόμενοι*).

Cap. VIII. 19. — καὶ εὐφρανθήσεσθε ἄ.¹⁰

CAP. IX.

- 1. מִשְׁפָּח דְּבַר. *Effatum verbi.* *O.* λῆμμα λόγου.
'A. ἄρμα ῥήματος.¹

- 1. בְּאֶרֶץ הַרְדָּח. *In terra Hadrach.* *O.* ἐν γῆ
 Σεδράχ (*alia exempl. Ἀδράχ*). *'A. Σ. Θ.*
 Ἀδράχ.³
 וַיִּמְשַׁק מִנְחָתוֹ. *Et Damascus est locus quo se
 demittat (effatum).* *O.* καὶ Δαμασκὸς θυσία
 αὐτοῦ. *'A.* καὶ ἐν Δαμασκῷ ἀνάπανσις αὐ-
 τοῦ.⁴
- 2. וְגַם-חֲקֹמֶת הַנְּבֵל-בְּהָ עַר הַיַּרְדֵּן. *Sed et Hamath,
 quae contermina est ei, Tyrus et Sidon.* *O.*
 καὶ [ἐν] Ἡμᾶθ ἐν τοῖς ὀρίοις αὐτῆς, Τύρος
 καὶ Σιδῶν. *'A.* καίγε Ἡμᾶθ ὀριοθετῆσεται
 ἐν αὐτῇ... *Σ.* ἔτι καὶ ἐν Ἡμᾶθ τῇ ὀμορροῦση,
 καὶ Τύρω καὶ Σιδῶνι.⁵
 חֲכָמָה. *Sapiens est.* *O.* ἐφρόνησαν. Ἄλλος
 ἐσόφισαν.⁶
- 4. יוֹרֶשְׁנָהּ. *Occupabit eam.* *O.* κληρονομήσει αὐ-
 τούς (*alia exempl. αὐτῆν*)⁷.
 יַהֲרֹקָהּ. *Et percutiet.* *O.* καὶ πατάξει (*alia ex-
 empl. κατὰξει*)⁸.
- 5. כְּבִטְוָהּ. *Expectatio ejus.* *O.* ἐπὶ τῷ παρα-
 πτώματι αὐτῆς. *Alia exempl. ἀπὸ τῆς ἐλπίδος
 αὐτῆς.*⁹
- 6. כְּמִצִּיר. *Spurius (peregrinus).* *O.* ἀλλογενεῖς.
'A. Σ. Θ. μαζῆρ.¹⁰

⁵ Hieron.: " *Raah*, quod omnes voce consona κακίαν, id est, *malitiam*, interpretati sunt." ⁶ Syro-hex. in textu: *בְּחַלְמֵי חַלְמֵי* ✠ *אֵלֵינוּ* *אֵלֵינוּ*, ubi post *אֵלֵינוּ* excidisse videtur *?* ⁷ Cod. 42. Theodoret.: Ἰστίον δὲ ὡς οἱ ἄλλοι ἐρμηνευταί, Ἄκ. φημί, καὶ Θεοδ., καὶ Σύμ., οὐ τὴν τετράδα λέγει, καὶ πέμπτην, καὶ ἑβδόμην, καὶ δεκάτην νηστεύειν, ἀλλὰ νηστείας ἔφασαν συμφώνως οἱ τρεῖς, ἢ τοῦ τετάρτου, καὶ ἢ τοῦ πέμπτου, κ. τ. ἔ. Syrus noster affert: *אֵלֵינוּ .א. .א. .א.* ✠ *אֵלֵינוּ* *אֵלֵינוּ* *אֵלֵינוּ*. ⁸ Sic Syro-hex., et sine obelo Ald., Codd. 22 (sine *μίαν* in priore loco), 45, 62, alii. Hieron.: *qui habitant civitates in una civitate.* ⁹ Sic Ald., Codd. 22, 36, 45, alii, et Syro-hex. ¹⁰ Syro-hex.

CAP. IX. 1 Syro-hex. ✠ *אֵלֵינוּ* (ἄρμα) *אֵלֵינוּ*. *אֵלֵינוּ*. Hieron.: "Omnis haec visio, sive *pondus* et *onus* verbi Domini, ut interpretatus est Aquila." ² Sic Ald., Codd. 22, 40, 42, alii, et Hieron. ³ Syro-hex. ✠ *אֵלֵינוּ* *אֵלֵינוּ*. Hieron.: "Et est ordo verborum: *Assumptio verbi Domini, acuti* in peccatores, *mollis* in justos. ADRACH quippe hoc resonat, ex duobus integris nomen composi-

tum; AD, *acutum*, RACH, *molle tenerumque* significans; et non, ut male a quibusdam legitur, *Sedrach*." Hieronymi interpretationem, a magistro suo Judaico haud dubie acceptam, miramur Aquilae ingenio non se probasse, qui in inscriptione Psalmore LV—LIX Hebraeum *מְבַחֵהּ* in duas particulas resolvit, quas per *ταπεινὸς τέλειος* Graccas fecit. ⁴ Theodoret. In textu pro *θυσία*, *ἀνάπανσις* αὐτοῦ *διαπρέπεια*. (Num forte *διαπρέπεια* pertineat ad *הַרְדָּח*, aliter scriptum *הַרְדָּח*, *διαπρέπεια* σου? Cf. Hex. ad Psal. xxviii. 4. xlv. 4. ciii. 2.) ⁵ Cod. 86 (ex quo Waltonus male exseripsit *ὀριοθετῆσεται*). Theodoret.: ἢ κατὰ τοὺς λοιποὺς ἐρμηνευτὰς, καὶ ἐν Ἡμᾶθ τῇ ὀμορροῦση αὐτῇ. (In textu ἐν reprobant Comp., Codd. III, XII, 26, 40, alii, Hieron., Syro-hex.) ⁶ Cod. 86 in marg.: *διότι ἐσόφισαν* (sic). ⁷ Sic Comp., Codd. III, XII, 26, 106, alii, Hieron., et Syro-hex. in marg. ⁸ Sic Codd. III, XII (ex corr.), 36, 40, alii, et Syro-hex. ⁹ Sic Comp., Codd. III, XII, 26, 40, alii, Hieron., Syro-hex. (qui in marg. ἐπὶ τῷ παρα- αὐτῆς habet). ¹⁰ Syro-hex. ✠ *אֵלֵינוּ* *אֵלֵינוּ*. Cf.

8. מַצְבֵּרָה מְעַבֵּר. *Contra exercitum* (s. *Stationem*), *contra transeuntem*. Ο. ἀνάστημα τοῦ μὴ διαπορεύεσθαι. Σ. κωλύων στρατείας παρά-
γοτος.¹¹
9. הַרְיִיעִי. *Vociferare*. Ο. κήρυσσε. Ἄλλος ἀλά-
λαξον.¹²
- הָיוּ אֲנִי וְרֵבֵב עַל-הַמִּיּוֹר וְעַל-עֵיר בְּרֵאשִׁיתוֹת.
Est ille, mitis, et veclus super asino, et super pullo nato asinarum. Ο. αὐτὸς πραῦς, καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὑποζύγιον καὶ πῶλον νέον. Ἄ. αὐτὸς πραῦς, καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὄνου, καὶ πῶλον υἱοῦ ὀνάδων. Σ. αὐτὸς πτωχὸς, καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὄνον, καὶ πῶλον υἱὸν ὀνάδος. Θ. αὐτὸς ἐπακούων, καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὄνον, καὶ πῶλον υἱὸν ὄνου. Ἐ. αὐτὸς πτωχὸς, καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὑποζύγιον, καὶ πῶλον υἱὸν ὄνων.¹³
10. וְדָבַר שְׁלוֹם לְגוֹיִם וּמִשְׁלֵוּ מִיָּם עַד-יָם וּמִיַּבְיָהָר וְעַד-אֲרֻמְסֵי-מִצְרָיִם.
Et loquetur pacem gentibus; et dominatio ejus erit a mari usque ad mare, et a fluvio usque ad extrema terrae. Ο. καὶ πλήθος καὶ εἰρήνη ἐξ ἔθνων καὶ κατάρξει ὑδάτων (alia exempl. add. ἀπὸ θαλάσσης¹⁴) ἕως θαλάσσης, καὶ (alia exempl. add. ἀπὸ¹⁵) ποταμῶν διεκβολὰς (alia exempl. ἕως διεκβολῶν¹⁶) γῆς. Ἄ. καὶ λαλήσει εἰρήνην τοῖς ἔθνεσι καὶ ἡ ἔξουσία αὐτοῦ ἀπὸ θαλάσσης ἕως θαλάσσης, καὶ ἀπὸ ποταμῶν ἕως περάτων τῆς

γῆς.¹⁷ Οἱ λοιποὶ καὶ λαλήσει εἰρήνην τοῖς ἔθνεσιν. . .¹⁸ Ὁ Ἑβραῖος καὶ ἀπὸ ποταμῶν ἕως τῶν περάτων τῆς γῆς.¹⁹

12. הַתְּקַוָּה הַיְסִירִי. *Vincti spei* (sperantes libertatem). Ο. δέσμιοι τῆς συναγωγῆς (Ἄ. τῆς ὑπομονῆς. Σ. τῆς ἐλπίδος²⁰).
13. עַל-בְּנֵיךָ יָוָן. *Contra filios tuos, Javan*. Ο. ἐπὶ τὰ τέκνα τῶν Ἑλλήνων (Ἄ. Σ. (ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τοῖς Ἑλληνικοῖς (s. τὰ τέκνα τὰ Ἑλληνικά). Θ. Ἰασηνῶν²¹).
15. וְשָׂתוּ הָמוֹן. *Et bibent, et strepent*. Ο. καὶ ἐκπίονται αὐτούς (alia exempl. τὸ αἷμα αὐτῶν²²).
- מִבְּרֵית מִצְבֵּחַ. *Sicut anguli altaris*. Ο. ὡς θυσιαστήριον. Ἄ. Σ. Θ. ὡς γωνία.²³
16. יְהִי הָאֱלֹהִים יְהוָה. Ο. κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν. Alia exempl. κύριος.²⁴
- מִתְנוֹסְסוֹת. *Attollentes se*. Ο. κυλίνονται. Σ. ἐπαίρονται.²⁵
17. תִּירֹשׁ. *Mustum*. Ο. οἶνος. Ἄ. οἶνία.²⁶

CAP. X.

2. נָסְעוּ. *Migraverunt*. Ο. ἐξηράνθησαν. Alia exempl. ἐξήρθησαν.¹ Σ. ἐξηράνθησαν. Θ. ἀήραν.²
- רֹעֵה. *Pastor*. Ο. ἱσσίς. Ἄ. Σ. Θ. ποιμήν.³

Hex. ad Deut. xxiii. 10. ¹¹ Cod. 86. ¹² Justin. M. p. 245: ἀλάλαξον, κήρυσσε, ex duplici interpretatione. Idem mox: ἦξε (pro ἔρχεται) σοι, δίκαιος καὶ σώζων αὐτοὺς, καὶ πραῦς, καὶ πτωχὸς, ἐπιβ. ἐπὶ ὑπόξ. καὶ πῶλον ὄνου. ¹³ Origen. in Math. xxi. 5 (Opp. T. III, p. 742): Χρῆ δὲ καὶ τοῦτο εἶδέναι, ὅτι πέντε περιτυχόντες ἐκδόσσει τοῦ Ζαχαρίου, παρά μὲν τοῖς Ο' κ. τ. ε. Cod. 86 affert: Σ. ὄνον καὶ πῶλον υἱὸν ὀνάδος. ¹⁴ Sic Codd. 22, 36, 40, alii, et Syro-hex. ¹⁵ Sic Ald., Codd. 22 (cum ἀπὸ τῶν π.), 36, 40, alii. ¹⁶ Sic Codd. 22 (cum ἕως διεκβολὰς?), 36, 40, alii. Euseb. in Dem. Evang. pp. 55, 407, 455 locum sic citat: καὶ πλήθος εἰρήνης ἐξ ἔθνων καὶ κατάρξει ἀπὸ θ. ἕως θ., καὶ ἀπὸ ποταμῶν δι' ἐκβολῶν (s. δι' ἐκβολὰς, s. εἰς διεκβολὰς) γῆς. ¹⁷ Euseb. in Dem. Evang. pp. 410 (cum ἀπὸ ποταμοῦ ἕως π. τῆς οἰκουμένης), 458 (cum ἐν τοῖς ἔθνεσι). Syro-hex. affert: ἴ.
 18 Idem: ἴ.
 19 Idem: ἴ.
 20 Idem: ἴ.
 21 Idem: ἴ.
 22 Idem: ἴ.
 23 Idem: ἴ.
 24 Idem: ἴ.
 25 Idem: ἴ.
 26 Idem: ἴ.

Hex. ad Deut. xxiii. 10. ¹¹ Cod. 86. ¹² Justin. M. p. 245: ἀλάλαξον, κήρυσσε, ex duplici interpretatione. Idem mox: ἦξε (pro ἔρχεται) σοι, δίκαιος καὶ σώζων αὐτοὺς, καὶ πραῦς, καὶ πτωχὸς, ἐπιβ. ἐπὶ ὑπόξ. καὶ πῶλον ὄνου. ¹³ Origen. in Math. xxi. 5 (Opp. T. III, p. 742): Χρῆ δὲ καὶ τοῦτο εἶδέναι, ὅτι πέντε περιτυχόντες ἐκδόσσει τοῦ Ζαχαρίου, παρά μὲν τοῖς Ο' κ. τ. ε. Cod. 86 affert: Σ. ὄνον καὶ πῶλον υἱὸν ὀνάδος. ¹⁴ Sic Codd. 22, 36, 40, alii, et Syro-hex. ¹⁵ Sic Ald., Codd. 22 (cum ἀπὸ τῶν π.), 36, 40, alii. ¹⁶ Sic Codd. 22 (cum ἕως διεκβολὰς?), 36, 40, alii. Euseb. in Dem. Evang. pp. 55, 407, 455 locum sic citat: καὶ πλήθος εἰρήνης ἐξ ἔθνων καὶ κατάρξει ἀπὸ θ. ἕως θ., καὶ ἀπὸ ποταμῶν δι' ἐκβολῶν (s. δι' ἐκβολὰς, s. εἰς διεκβολὰς) γῆς. ¹⁷ Euseb. in Dem. Evang. pp. 410 (cum ἀπὸ ποταμοῦ ἕως π. τῆς οἰκουμένης), 458 (cum ἐν τοῖς ἔθνεσι). Syro-hex. affert: ἴ.
 18 Idem: ἴ.
 19 Idem: ἴ.
 20 Idem: ἴ.
 21 Idem: ἴ.
 22 Idem: ἴ.
 23 Idem: ἴ.
 24 Idem: ἴ.
 25 Idem: ἴ.
 26 Idem: ἴ.

4. נֹגֵשׁ. *Exactor.* O'. ó ἐξελάνων. 'A. εισπράσ-
σαν.⁴
6. וְהָיוּ כְּאִשֵּׁר לֹא-זָנְחִיתִים. *Et erunt quasi non
rejecissem eos.* O'. καὶ ἔσονται ὃν τρόπον οὐκ
ἀπεστρεψάμην αὐτούς. Σ. καὶ ἔσονται ὡς ἂν
εἰ μὴ ἀποσάμην αὐτούς.⁵
8. אֲשִׁרָה. *Sibilabo.* O'. σημανῶ. 'A. Σ. Θ.
συρίζω.⁶
11. אַשּׁוּר. *Assyriae.* O'. Ἀσσυρίαν. "Ἄλλος
βηματίζόντων."⁷

CAP. XI.

3. גָּאֹן. *Superbia.* O'. τὸ φρύαγμα. 'A. ἵπερ-
φύρεα. Σ. ἔνδοξασμός.¹
7. הַצֵּן (s. לְכַנְנֵי) לְכֵן עֵינִי. *Idcirco miseras
ovium.* O'. εἰς τὴν Χαναανίτην.²
- מִקְלוֹת. *Baculos.* O'. ῥάβδους. "Ἄλλος (?)
σκυτάλας."³
- לְאַחַד קְרֹאתִי נֵעַם וּלְאַחַד קְרֹאתִי חֲזָלִים.
*Alterum vocavi Pulcritudinem, et alterum vocavi
Funes.* O'. τὴν [μὲν] μίαν ἐκάλεσα κάλλος,
καὶ τὴν ἑτέραν ἐκάλεσα σχοίνισμα. 'A. τὴν
μίαν ἐκάλεσα εὐπρέπειαν, καὶ τὴν ἑτέραν ἐκά-
λεσα σχοίνισμα. Σ. τὴν μὲν ἐκάλεσα εὐπρέ-
πειαν, τὴν δὲ [μίαν] ἐκάλεσα σχοίνισμα.⁴

8. וְהִקְצֵר נַפְשִׁי בְהֶם. *Et brevis (impatiens) factus
est animus meus in eos.* O'. καὶ βαρυνθή-
σεται ἡ ψυχὴ μου ἐπ' αὐτούς. 'A. καὶ ἐκολο-
βῶθη ἡ ψυχὴ μου ἐν αὐτοῖς. Σ. καὶ ὀλιγο-
ψύχησα ἐν αὐτοῖς. Θ. καὶ ὀλιγοψύχησεν ἡ
ψυχὴ μου ἐπ' αὐτούς.⁵
- וְגַם-נַפְשָׁם בְּחַלְהִי בִי. *Nam et anima eorum fas-
tidiverat me.* O'. καὶ γὰρ αἱ ψυχαὶ αὐτῶν
ἐπωρόντο (alia exempl. ἐπορεύοντο⁶) ἐπ' ἐμέ.
'A. καί γε ἡ ψυχὴ αὐτῶν ἐπέρασεν ἐν ἐμοί.
Σ. καὶ ἡ ψυχὴ αὐτῶν ἤκμασεν ἐν ἐμοί.⁷
10. וְאָגַדְתָּ אֶת-נַעַם וְאָגַדְתָּ אֶת-מִקְלִי. *Et
cepi baculum meum Pulcritudinem, et confregi
eum.* O'. καὶ λήψομαι τὴν ῥάβδον μου τὴν
καλὴν (Οἱ Γ'. τὴν εὐπρέπειαν⁸), καὶ ἀπορρίψω
αὐτήν. 'A. καὶ ἔλαβον τὴν ῥάβδον μου τὴν
εὐπρέπειαν, καὶ περιέκοφα αὐτήν.⁹
11. וַיַּדְעוּ כֵן עֵינִי (כְּבִנְיָי) הַצֵּן הַשְּׂמֵרִים אֹתִי. *Et
cognoverunt sic miserae ovium quae observa-
bant me.* O'. καὶ γνώσονται οἱ Χαναανῖται τὰ
πρόβατα τὰ φυλασσόμενά μοι. 'A. . . πτωχοὶ
τοῦ ποιμνίου μου οἱ φυλασσόμενοί με.¹⁰
12. וְאַם-לֹא חָדְלוּ. *Si vero non, desistite.* O'. ἡ
ἀπέπασθε. 'A. Σ. καὶ εἰ μὴ, παύσασθε.¹¹
- וַיִּשְׁקְלוּ אֶת-שִׁכְרִי שְׁלִשִׁים כֶּסֶף. *Et appende-
runt mercedem meam triginta (siclos) argenti.*

4 Hieron.: "Ex ipso etiam omnis exactor simul, quod in Hebraeo scriptum est NOGES, et Aq. interpretatus est εισπράσσαν."
5 Theodoret. 6 Syro-hex. .ל. .ה. .ל. .
7 Cod. 86 in marg. Aut etymologia est vocis Ἀσσύρια, quae tamen vulgo exponitur κατεθύνοντες; aut, quod magis nobis arridet, alius interpretis, fortasse Aquilae, versio. Cf. Hex. ad Prov. xiv. 15.
CAP. XI. 1 Syro-hex. .ל. .ה. .מ. .ח. .ל. .
Ad Aq. cf. Hex. ad Job. xxxvii. 4. Jerem. i. 44. Ad Sym. cf. Hex. ad Psal. xlv. 4 (ubi ἔνδοξασμός Nostro est .ל. .ה. .מ. .ח. .). xlv. 5. Rarior forma .ל. .ה. .מ. .ח. . ponitur pro ἔκκληα Sap. Salom. viii. 18 in Syro-hex. 2 Cf. ad v. 11. Hieron.: "Hoc quod LXX in extremo capitulo transtulerunt: *Et pascam oves occisionis in terra Chanaan*, non est in Hebraeo, et a nullo alio transfertur interpretum." 3 Hieron.: "Duas sibi assumpsit virgas, sive duas σκυτάλας, id est, baculos, qui Hebraice dicuntur

MACALOTH." 4 Euseb. in Dem. Evang. p. 482. Ad Sym. aut μίαν delendum videtur, aut τὴν μὲν μίαν in priore clausula legendum. 5 Idem ibid. p. 483. Cf. Hex. ad Jud. xvi. 16. Trium interpretum lectiones, sensu inter se non dispaes, sic in unum contraxit Syrus noster: 'A. Σ. Θ. καὶ ὀλιγοψύχησα ἐπ' αὐτούς (.ל. .ה. .מ. .ח. .). Cf. nos in *Otio Norvic.* p. 74. 6 Sic Ald., Codd. 68, 87*, alii. Cf. Jon. i. 11, 13 in Cod. Alex. Alterum enarrat Theodoret.: *Θηριωδῶς μοι προσήλθον οἰονεῖ βρυχώμενοι, καὶ τὴν ἐμὴν διψῶντες σφραγῆν.* (Unde fortasse emaculandus Suidas s. v.: 'Ἐπωρόνυμος' φωνῶν. Corrigo φωνῶν, quae confusio usitatissima est.) 7 Euseb. ibid. p. 483. Ad Aquilam (quem imitatus est Hieron., vertens, *variavit*) cf. nos in Hex. ad Amos ix. 13. 8 Syro-hex. .ל. .ה. .מ. .ח. .
9 Euseb. ibid. 10 Cod. 86, concinente Syro nostro: .ל. .ה. .מ. .ח. .
11 Syro-hex. .ל. .ה. .מ. .ח. .

Ο'. 'Α. καὶ ἔστησαν τὸν μισθὸν μου τριάκοντα ἀργυροῦς. Σ. καὶ ἐστάθμισαν τὸν μισθὸν μου τριάκοντα ἀργυροῦς.¹²

13. יִקְרָא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֶל-הַיּוֹצֵר אֶת-הַיּוֹצֵר. Et dixit Jova mihi: Projice illud ad figulum, magnificum illud pretium, quo aestimatus sum ab iis. Ο'. καὶ εἶπε κύριος πρὸς μέ· κάθες αὐτοὺς εἰς τὸ χωνευτήριον, καὶ σκέψομαι (alia exempl. σκέψαι¹³) εἰ δόκιμὸν ἔστιν, ὃν τρόπον ἐδοκιμάσθη ὑπὲρ αὐτῶν. 'Α. καὶ εἶπε κύριος πρὸς μέ· ῥίψον αὐτὰ (s. αὐτὸ) πρὸς τὸν πλάστην ὑπερμεγέθης ἡ τιμῆ, ἣν ἐτιμήθη ὑπὲρ αὐτῶν. Σ. . . ῥίψον αὐτὸ εἰς τὸ χωνευτήριον. . .¹⁴

וְאֶשְׁלִיךְ אֶת-בֵּית יְהוָה אֶל-הַיּוֹצֵר. Ο'. καὶ ἐνέβαλον ('Ἄλλος· καὶ καθῆκα¹⁵) αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον κυρίου εἰς τὸ χωνευτήριον. 'Α. καὶ ἔρριψα αὐτὸ ἐν οἴκῳ κυρίου πρὸς τὸν πλάστην. Σ. καὶ ἔρριψα αὐτὸ εἰς τὸν οἶκον κυρίου εἰς τὸ χωνευτήριον.¹⁶

14. אֶת-הָאֲחֵיהֶם. Fraternitatem. Ο'. τὴν κατάσχεσιν. Alia exempl. τὴν διαθήκην.¹⁷

15. רָעָה אֲנִי. Pastoris stulti. Ο'. ποιμένος ἀπειροῦ (Οἱ ἄλλοι ἐρμηνευταί· ἀφρονος¹⁸).

16. הַבְּרִיָּא. Pinguium. Ο'. τῶν ἐκλεκτῶν. 'Α. τῶν πύων. Σ. Θ. τῶν παχείων.¹⁹

CAP. XII.

1. בְּקִרְבִּי. Ο'. ἐν αὐτῷ. Σ. Θ. ἐπὸς αὐτοῦ.²
3. כָּל-עַמֻּמְיָה שָׂרוּט יִשְׂרָאֵל. Omnes qui levare voluerint eam lacerando se lacerabunt. Ο'. πᾶς ὁ καταπατῶν αὐτὴν ἐμπαίξων ἐμπαίξεται. Θ. (πᾶς) ὁ βαστάξων αὐτὸν σπαρασσόμενος ἀμυχθήσεται.³
5. לִי מְצָא. Robur mihi. Ο'. εὐρήσομεν ἑαυτοῖς. 'Α. καρτέρησόν μοι.³
6. בִּירוּשָׁלַם. Ο'. ἐν Ἱερουσαλήμ. In aliis exempl. vacat.⁴
8. יְהוּדָה הַנְּכֻשָׁת. Ο'. ✕ καὶ ἔσται ὁ ἀσθενῶν.⁵
10. יְהוֹבִישׁוּ אֵלַי אֶת-אֲשֶׁר-דָּקְרוּ וְסָפְרוּ עָלַי. Et intuebuntur in me, quem confoderunt, et plangent super eo. Ο'. καὶ ἐπιβλέψονται πρὸς μέ, ἀνθ' ὧν κατωρχήσαντο ('Α. Σ. Θ. confixerunt⁶), καὶ κόψονται ἐπ' αὐτόν (alia exempl. ἐφ' ἑαυτούς'). 'Α. . . σὺν ᾧ ἐξεκέντησαν, καὶ κόψονται αὐτόν. Σ. . . ἔμπροσθεν ἐπεξεκέντησαν, καὶ κόψονται αὐτόν. Θ. καὶ ἐπιβλέψονται πρὸς μέ εἰς ὃν ἐξεκέντησαν, καὶ κόψονται αὐτόν.⁸

¹² Euseb. ibid. p. 479. ¹³ Sic Comp., Ald., Codd. III (add. αὐτὸ), XII, 22, 23 (ex corr. pro σκέψω), 26, alii, Hieron., Syro-hex. ¹⁴ Euseb. ibid. pp. 479, 480. Cod. 86 affert: 'Α. ἵπερμ. ἡ τιμῆ, ἣν ἐτιμήθη ὑπ' (sic) αὐτῶν. Hieron.: "Projice illud ad stularium, pro quo in Hebraeo legitur JOSER, id est, τὸν πλάστην, quem nos fictorem et figulum possumus dicere." ¹⁵ Duplex interpretatio, καὶ καθῆκα καὶ ἐνέβαλον, est in Codd. 61, 62, 86, aliis. ¹⁶ Euseb. ibid. p. 481. ¹⁷ Sic Ald., Codd. III (add. μου), XII, 22, 26, 36, alii, Hieron., Syro-hex. ¹⁸ Theodoret. ¹⁹ Syro-hex.
CAP. XII. ¹ Syro-hex.² Cod. 86, teste Cozza. Waltonus Aquilae tribuit. ³ Hieron.: "Pro eo quod nos diximus, confortentur mihi, et LXX transtulerunt εὐρήσομεν ἑαυτοῖς, inveniemus nobis, in Hebraico scriptum EMSA LI, quod Aq. transtulit, καρτέρησόν μοι, id est, conforta [ἡμῶν] mihi." ⁴ Sic Comp., Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii, Hieron., Syro-hex. ⁵ Sic Syro-hex., et sine aster. libri omnes. An potius in initio

v. 8 pingendum: — καὶ ἔσται ὁ ἀσθενῶν. ⁶ Hieron. ad Cap. xiii. 3. Idem ad h. l. notat: "Si legatur DACABU, ἐξεκέντησαν, id est, compruaverunt, sive confixerunt, accipitur; sin autem contrario ordine, litteris commutatis, RACADU, ὠρχήσαντο, id est, saltaverunt, intelligitur." Idem in Epist. LVII ad Pammach. (Opp. T. I, p. 311) memoriter, ut videtur, ἀνωρχήσαντο allegat. Syrus noster حنص posuit, quod alias cum μυκτηρίζων, ἐμυκτηρίζων, καταμακάσθαι (Jerem. xxxviii. 19), et similibus commutatur. Lexicographi quoque Graeci cum respectu ad h. l. afferunt: Κατωρχήσαντο κατεχάρησαν, ἔπαιξαν (s. ἐπέπαιξαν). ⁷ Sic Comp., Codd. 22, 23, 36, alii, et Syro-hex. (cum ἐπ' αὐτόν, s. ἐπ' αὐτῷ in marg.). ⁸ Cod. 86. Syro-hex. affert:
unde ad Theod. eis ὃν pro ὃν emaculavimus. Lectio eis ὃν ἐξεκέντησαν (cf. Joan. xix. 37: ὄνουνται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν) pro ἀνθ' ὧν κατωρχήσαντο habetur in Codd. 22, 36, 51, aliis; eandemque alteri praemittunt Ald., Codd. 23 (qui postponit), 26, 68, alii. S. Cyril. in XII Proph. p. 783 C novam

5. **אֶמִּיט מֵעִי.** *Emit me.* Ο'. ἐγέννησέ με. 'A. ἤραξέ με. Σ. ἐμέρισέ με. Θ. ἔδειξέ με.¹²

6. **בֵּין יְדָיִךָ.** *Inter manus tuas.* Ο'. ἀναμέσων τῶν χειρῶν σου ('A. τοῦ ὤμου. Σ. Θ. τῶν ὤμων σου¹³).

7. **הָרַב עוֹרֵי עַל-רֵעֵי.** *Gladio, expurgare contra pastorem meum.* Ο'. βρομφαία ('A. Σ. μάχαιρα¹⁴), ἐξεγέρθητι ἐπὶ τοὺς ποιμένας (alia exempl. τὸν ποιμένα¹⁵) μου.

וְעַל-גְּבֻר עֵמִיתִי. *Et contra virum socium meum.* Ο'. καὶ ἐπὶ ἄνδρα πολίτην μου (alia exempl. αὐτοῦ¹⁶). 'A. καὶ ἐπὶ ἄνδρα σύμφυλόν μου. Σ. καὶ ἐπὶ ἄνδρα τοῦ λαοῦ μου. Θ. καὶ ἐπὶ ἄνδρα πλησίον αὐτοῦ.¹⁷

הָרַב אֶת-הָרֶעָה וַיַּפְרֹצֵן הַשָּׂן. *Percute pastorem, ut dispergantur oves.* Ο'. πατάξατε τοὺς ποιμένας, καὶ ἐκσπάσατε τὰ πρόβατα. Alia exempl. πάταξον τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπισθήσονται τὰ πρόβατα.¹⁸

וַיְהִי וַיָּבִי יְדֵי עַל-הַצְעִירִים. *Et reducam manum meam super parvulos.* Ο'. καὶ ἐπάξω (alia exempl. ἐπιστρέψω¹⁹) τὴν χεῖρά μου ἐπὶ τοὺς

μικροὺς (alia exempl. ποιμένας; alia, μικροὺς ποιμένας²⁰).

7. **עַל-הַצְעִירִים.** Ο'. Σ. ἐπὶ τοὺς μικροὺς. 'A. ἐπὶ τοὺς [ποιμένας] βραχεῖς. Θ. ἐπὶ τοὺς νεωτέρους.²¹

8. **בְּכָל-הַיּוֹם.** Ο'. ἐν πάσῃ τῇ γῆ. Alia exempl. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.²²

9. **יְהוָה אֱלֹהֵי.** Ο'. κύριος ὁ θεός μου. Alia exempl. κύριος ✕ εἶ ὁ θεός μου.²³

CAP. XIV.

2. **הַשְּׂנֵאֵלְנָה.** *Vitiabuntur.* Ο'. μολυνθήσονται. Schol. κοιτασθήσονται.¹

5. **וְנִסְתָּם (וְנִסְתָּם) גֵּי-הָרִים.** (s. וְנִסְתָּם) **אֶל-אֶזַל וְנִסְתָּם.** *Et fugietis ad vallem (s. Et obstruetur vallis) montium meorum; nam pertinget vallis montium usque ad Azal; et fugietis (s. et obstruetur).* Ο'. καὶ φραχθήσεται (alia exempl. ἐμφραχθήσεται²) ἡ φάραγξ (alia exempl. ἡ κοιλάς³) τῶν ὀρέων μου, καὶ ἐγκολληθήσεται φάραγξ ὀρέων ἕως Ἰασὸδ (alia exempl. Ἀσαήλ⁴)· καὶ ἐμφραχθή-

¹² Syro-hex. **ⲁⲙⲓⲧ ⲙⲉⲥⲁⲓ.** Graeca nostra lectiones Syriacas simplicissimas reddunt; sed qua ratione cum Hebraeo concilianda sint non habemus dicere. Quod si ponamus Aquilam et Theodotionem pro **אָדָם** ἄδὰμ, non ἄνθρωπος, dedisse, tunc versiones eorum non multum abudent ab Hieronymiana: *Nam Adam exemplum meum ab adolescentia mea.* ¹³ Syro-hex. **ⲁⲓ.** In textu LXXvirali ὤμου pro χειρῶν venditant Codd. 22 (cum χειρῶν in marg.), 36, 51, alii. ¹⁴ Hieron.: "Pro *framaea*, quam LXX βρομφαίαν transtulerunt, in Hebraico **אֶרֶב**, apud Aq. et Sym. μάχαιρα, id est, *gladium*, sive *macronem*, reperimus."

¹⁵ Sic Comp., Codd. III, XII, 22 (sine μου), 26, 36, alii, Hieron., Syro-hex. ¹⁶ Sic Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii, Hieron., Syro-hex. ¹⁷ Hieron.: "Pro eo quod nos vertimus, *super virum cohaerentem mihi*, id est, *προσκεκολλημένον μου*, Aq. interpretatus est, *super virum contribulem meum*, id est, *σύμφυλόν μου* [Theodoret.: καὶ μετ' ἐκείνων κατὰ τῶν ἐκείνου πόλιτων, ἢ συμφύλων, κατὰ τὸν Ἀκύλαν]; Sym., *super virum populi mei* [Justin, M. p. 246: τοῦ λαοῦ μου], quod Hebraice dicitur **אִמִּיתִי**; LXX, *super virum*

civem ejus; Theod., *super virum proximum ejus*: **ⲁⲩⲩ** in fine sermonis pro **ⲓⲐⲔ** legentes, quae literae sola inter se distant magnitudine."

¹⁸ Sic Comp. (cum *διασκορπισθήτωσαν*), Ald. (idem), Codd. III, XII, 22 (cum *διασκορπισθήτω*), 26, 36 (ut Comp.), alii, Justin. M., Hieron., Syro-hex. Praeterea in fine add. *τῆς πόιμνης* Codd. III, 36, 42, alii. ¹⁹ Sic Codd. 22, 36, 51, alii, Syro-hex. (**ⲁⲓⲁⲗ**). ²⁰ Prior lectio est in Comp., Ald., Codd. III, XII, 23, 26, 40, alii, Hieron., et Syro-hex. in marg.; posterior in Codd. 22, 36, 42, alii. ²¹ Cod. 86. Syro-hex. affert: Θ. *νεωτέρους* (**ⲁⲓⲁⲗ**). Σ. *ὁμοίως τοῖς* Ο'. ²² Sic Comp., Ald., Codd. III, 26, 49, alii, Hieron., Syro-hex. Duplex lectio, ἐν τῇ ἡ. ἐκείνῃ ἐν πάσῃ τῇ γῆ, est in Codd. 22, 36, 40, alii. ²³ Sic Syro-hex. Hieron.: *Domínus Deus meus es tu.*

CAP. XIV. ¹ Sic in textu Cod. 233. Versio est, ut videtur, lectionis marginalis **ⲁⲓⲁⲗ**, quam Masorethae, honestatis causa, pro obsceniorē **ⲁⲓⲁⲗ** ubique substituerunt. ² Sic Comp. (cum *ἐμφραχθήσεται*), Ald., Codd. III, XII, 22, 23, 26, alii, Hieron., Syro-hex., neonon Euseb. in Dem. Evang. p. 290. ³ Sic Comp., Ald., Codd. III (sine artic.), 23, 26 (ut Comp.), alii, Euseb., Syro-hex. ⁴ Sic

σεται. Σ. καὶ ἐμφραχθήσεται (Οἱ λοιποὶ ἐμφραχθήσεται⁶) ἢ φάραγξ τῶν ὀρέων μου, καὶ ἐτι ἐγγιεῖ ἢ φάραγξ τῶν ὀρέων πρὸς τὸ παρακείμενον ('Α. πρὸς 'Ασέλ. Θ. πρὸς 'Ασήλ. Σ. πρὸς τὸ παρακείμενον⁶) καὶ ἐμφραχθήσεται.⁷

5. וְבָא. Ο'. καὶ ἔξει. "Ἄλλος" καὶ παρέσται.⁸

6, 7. וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא לֹא-יְהִינָה אִוָּר יְהוָה וְהָיָה יוֹם-אֶחָד הוּא וַיֵּרַע לַיהוָה לֹא-יוֹם וְלֹא-לַיְלָה וְהָיָה לְעַתְּעָרָב יְהוָה אִוָּר. Et futurum est die illo, ut non sit lux, sed splendida (sidera) contrahentur; eritque dies unus (singularis): is notus est Jovae; non dies neque nox erit; et futurum est ut tempore vespertino sit lux. Ο'. καὶ ἔσται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ οὐκ ἔσται φῶς, καὶ ψύχη (!קָרָר) καὶ πάγος (!קָפָאון) ἔσται μίαν ἡμέραν, καὶ ἡ ἡμέρα ἐκείνη γνωστὴ τῷ κυρίῳ, καὶ οὐχ ἡμέρα, καὶ οὐ νύξ, καὶ πρὸς ἑσπέραν ἔσται φῶς. Σ. καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ οὐκ ἔσται φῶς, ἀλλὰ ψύχος καὶ πάγος ἔσται μίαν ἡμέραν, ἥτις ἔγνωσται τῷ κυρίῳ, οὐχ ἡμέρα οὐδὲ νύξ, ἀλλ' ἔσται τὸ πρὸς ἑσπέραν φῶς.⁹

8. וּבְהָרָה. Et in hyeme. Ο'. καὶ ἐν ἔαρι. 'Ο 'Εβραϊὸς' ἐν χειμῶνι.¹⁰

10. וְיִסּוּב כָּל-הָאָרֶץ כְּעֵבֶדָה. Convertetur universa terra sicut planities. Ο'. κυκλῶν (s. κυκλοῦν) πᾶσαν τὴν γῆν, καὶ τὴν ἔρημον. "Ἄλλος" ἐπι-στρέψει πᾶσα ἡ γῆ εἰς ἀραβά.¹¹

מְגֵבֵב לְרִמּוֹן נָגַב יְרוּשָׁלַם. A Geba ad Rimmon ad austrum Jerusalem. Ο'. ἀπὸ Γαβὲ ἕως 'Ρεμμῶν κατὰ νότον 'Ιερουσαλήμ. "Ἄλλος" ἀπὸ Γαβαὲ τοῦ 'Ρεμμῶν νότον 'Ιερουσαλήμ.¹²

וְרָחֲמָה וַיִּשְׁבָּה חַתְּמָה. Et elevabitur, et habitabit loco suo. Ο'. 'Ραμὰ δὲ (alia exempl. καὶ ὑψωθήσεται, καὶ¹³) ἐπὶ τόπου μενεῖ. Οἱ Γ'. καὶ ὑψωθήσεται, καὶ κατοικήσεται. ¹⁴ "Ἄλλος" καὶ 'Ραμὰ, καὶ κατοικήσει ἐφ' ἑαυτήν.¹⁵

13. וְהָיָה מְהוּמָתָה. Erit perturbatio. Ο'. ✕ 'Α. Σ. ἔσται 4 ἔκστασις.¹⁶

17. וְלֹא עֲלִיָּהֶם יְהוָה הַגֶּשֶׁם. Et non super eos erit pluvia. Ο'. καὶ οὗτοι ἐκείνοις προστεθήσονται. 'Α. Σ. Θ. καὶ οὐκ ἔσται ἐπ' αὐτοὺς ὄμβρος (s. ὑέτος).¹⁷

Comp., Ald., Codd. III, XII, 26, 40, alii, Hieron., Euseb., Syro-hex. (حَمَل). Tres posteriores post ἐμφραχθήσεται continent: ἢν τρόπον ἐνεφράγη πρὸ προσώπου τοῦ σεισμοῦ, quae lectio est in Comp., Ald., Codd. 22, 36, 42, aliis. ⁶ Hieron.: "Pro eo quod nos diximus, fugietis, LXX et reliqui interpretes ἐμφραχθήσεται, id est, obturabitur, sive replebitur transtulerunt." ⁷ Syro-hex. ܠܐ ܝܘܡ ܘܠܝܠܐ. Hieron.: "Pro eo quod nos posuimus, quoniam conjungetur vallis montium usque ad proximum, pro proximo LXX Asael transtulerunt; Aq. ipsum verbum Hebraicum posuit ASEEL per e brevem literam, Theod. per extensam; solus Syro. proximum interpretatus est, quem et nos secuti sumus." ⁸ Euseb. in Dem. Evang. p. 290. Sic, nisi quod ἐτι non agnoscit, Syro-hex. ܘܝܘܡ ܘܠܝܠܐ. Hieron.: "Pro eo quod nos posuimus, quoniam conjungetur vallis montium usque ad proximum, pro proximo LXX Asael transtulerunt; Aq. ipsum verbum Hebraicum posuit ASEEL per e brevem literam, Theod. per extensam; solus Syro. proximum interpretatus est, quem et nos secuti sumus." ⁹ Euseb. in Dem. Evang. p. 290. Sic, nisi quod ἐτι non agnoscit, Syro-hex. ܘܝܘܡ ܘܠܝܠܐ. Hieron.: "Pro eo quod nos posuimus, quoniam conjungetur vallis montium usque ad proximum, pro proximo LXX Asael transtulerunt; Aq. ipsum verbum Hebraicum posuit ASEEL per e brevem literam, Theod. per extensam; solus Syro. proximum interpretatus est, quem et nos secuti sumus." ¹⁰ Hieron.: "Pro eo quod nos posuimus, quoniam conjungetur vallis montium usque ad proximum, pro proximo LXX Asael transtulerunt; Aq. ipsum verbum Hebraicum posuit ASEEL per e brevem literam, Theod. per extensam; solus Syro. proximum interpretatus est, quem et nos secuti sumus." ¹¹ Hieron.: "Pro eo quod nos posuimus, quoniam conjungetur vallis montium usque ad proximum, pro proximo LXX Asael transtulerunt; Aq. ipsum verbum Hebraicum posuit ASEEL per e brevem literam, Theod. per extensam; solus Syro. proximum interpretatus est, quem et nos secuti sumus." ¹² Hieron.: "Pro eo quod nos posuimus, quoniam conjungetur vallis montium usque ad proximum, pro proximo LXX Asael transtulerunt; Aq. ipsum verbum Hebraicum posuit ASEEL per e brevem literam, Theod. per extensam; solus Syro. proximum interpretatus est, quem et nos secuti sumus." ¹³ Hieron.: "Pro eo quod nos posuimus, quoniam conjungetur vallis montium usque ad proximum, pro proximo LXX Asael transtulerunt; Aq. ipsum verbum Hebraicum posuit ASEEL per e brevem literam, Theod. per extensam; solus Syro. proximum interpretatus est, quem et nos secuti sumus." ¹⁴ Hieron.: "Pro eo quod nos posuimus, quoniam conjungetur vallis montium usque ad proximum, pro proximo LXX Asael transtulerunt; Aq. ipsum verbum Hebraicum posuit ASEEL per e brevem literam, Theod. per extensam; solus Syro. proximum interpretatus est, quem et nos secuti sumus." ¹⁵ Hieron.: "Pro eo quod nos posuimus, quoniam conjungetur vallis montium usque ad proximum, pro proximo LXX Asael transtulerunt; Aq. ipsum verbum Hebraicum posuit ASEEL per e brevem literam, Theod. per extensam; solus Syro. proximum interpretatus est, quem et nos secuti sumus." ¹⁶ Hieron.: "Pro eo quod nos posuimus, quoniam conjungetur vallis montium usque ad proximum, pro proximo LXX Asael transtulerunt; Aq. ipsum verbum Hebraicum posuit ASEEL per e brevem literam, Theod. per extensam; solus Syro. proximum interpretatus est, quem et nos secuti sumus." ¹⁷ Hieron.: "Pro eo quod nos posuimus, quoniam conjungetur vallis montium usque ad proximum, pro proximo LXX Asael transtulerunt; Aq. ipsum verbum Hebraicum posuit ASEEL per e brevem literam, Theod. per extensam; solus Syro. proximum interpretatus est, quem et nos secuti sumus."

10 S. Cyril. in XII Proph. p. 802 E: ἰστέον δὲ, ὅτι ἀπὸ τοῦ, ἐν ἔαρι, τὸ, ἐν χειμῶνι φησι τῶν 'Εβραίων ἢ ἔκδοσις. ¹¹ Sic in textu Cod. 23. Est Theodotionis, ut videtur, coll. Hex. ad Jesai. xli. 19. li. 3. Jerem. xvii. 6. Amos vi. 14. ¹² Sic in textu Cod. 23, ubi tamen opou pro νότον mendose exaratum. Lectio τοῦ 'P. pro έως 'P. est in Syro-hex. ¹³ Sic Codd. 62, 132. ¹⁴ Syro-hex. ܘܝܘܡ ܘܠܝܠܐ. Euseb. in Onomastico, p. 306: 'Ραβεδι (sic: Hieron. Ramale) 'Ακύλος ὑψωθήσεται. Hieron.: "Quodque sequitur, Rhama autem in loco suo permanebit, melius interpretatus est Aq. et ceteri, qui posuerunt, exaltabitur." ¹⁵ Sic in textu Cod. 23. ¹⁶ Sic in textu Syro-hex., et sine ✕ 'Α. Σ. Codd. 22, 36, alii. ¹⁷ Hieron.: "Pro eo quod LXX transtulerunt, et isti illis apponentur, in Hebraico scriptum est, ULO ALEHEM EJE GESEM, quod Aq. et Syn. et Theod. similiter interpretati sunt, et non erit super eos imber." Graeca nostra (cum ὑέτος) in textum post προστεθήσονται inferunt Ald. (sine καὶ, et cum ἐπ' αὐτοῖς), Codd. 36, 51, alii. Sed Aquilae saltem proculdubio vindicandum ὄμβρος, coll. Hex. ad Gen. vii. 12. Psal. lxvii. 10. Prov. xxv. 23.

20. תִּיִּבְּלָה־עַל. *Super tintinnabulis.* Ο'. ἐπὶ τὸν
χαλινόν ('Α. βυθόν. Σ. περίπατον σύσκιον¹⁸). | 21. כְּנָעַנִי. *Chananaeus.* Ο'. Χαναναῖος. 'Α.
μετάβολος.¹⁹

¹⁸ Hieron.: "Verbum Hebraicum MESULOTH Aq. et Theod. βυθόν [תִּיִּבְּלָה] interpretati sunt, id est, *profundum*; Sym. περίπατον σύσκιον, id est, *incessum umbrosum*. Soli LXX χαλινόν, id est, *fremem*, transtulerunt... Quod cum ab Hebraeo quaerem quid significaret, ait mihi, non debere nos legere MESULOTH, sed MESALOTH, quod significat *phaleras equorum*, et *ornatum bellicum*; et, excepto hoc loco,

in nullo penitus sanctarum Scripturarum volumine hoc verbum reperiri." ¹⁹ Syro-hex. ⲛⲉⲧⲁⲃⲟⲗⲟⲥ. Hieron.: "Pro *Chananaeo* Aq. interpretatus est *mercatorum*, quem et nos in hoc loco secuti sumus." Cf. Hex. ad Jesai. xxiii. 28. (Pro *μετάβολος*, quae lectio anonyma est in marg. Col. 86, Noster ⲛⲉⲧⲁⲃⲟⲗⲟⲥ posuit Jesai. xxiii. 2, 3.)

MALACHIAS.

CAPUT I.

1. **נִשְׁפָּט**. *Effatum*. Ο'. Σ. Θ. λήμμα. 'Α. ἄρμα.¹
מַלְאֲכִי. *Malachiae*. Ο'. ἀγγέλου αὐτοῦ. 'Α.
 Σ. Θ. Μαλαχίου.²
 Ο'. — θέσθε δὴ ἐπὶ τὰς καρδίας ὑμῶν **4**.³
3. **לְתַנּוֹת**. *In domicilia*. Ο'. εἰς δώματα. 'Α.
 εἰς σειρήνας. Σ. Θ. εἰς ἀνεπίβατα.⁴
6. **וְעַבְדֵי אֲדֹנָיו**. Ο'. καὶ δοῦλος τὸν κύριον αὐτοῦ
 (alia exempl. add. φοβηθήσεται⁵).
בְּוִי. *Qui contemnitis*. Ο'. οἱ φαυλίζοντες. 'Α.
 ἐξουθενούντες.⁶
7. **לֶחֶם כְּוִנָּה**. *Panem pollutum*. Ο'. ἄρτους ἡλι-
 σγημένους ('Α. Σ. Θ. μεμολυσμένους').
גָּאַלְנִיהָ. *Polluimus te*. Ο'. ἡλισγησάμεν ('Α.
 Σ. Θ. ἐμολύναμεν⁸) αὐτούς.
- נִבְזָה הָיָה**. *Contempta est*. Ο'. ἡλισγημένη

(alia exempl. ἐξουθενωμένη⁹) ἐστὶ, — καὶ τὰ
 ἐπιτιθέμενα ἐξουθενώσατε **4**.¹⁰

8. **וְהִי־נִשְׁפָּט**. Ο'. εἰ λήψεται πρόσωπόν σου. 'Α.
 Σ. (εἰ) δυσωπηθήσεται (τὸ πρόσωπόν σου).¹¹
9. **וְיִרְחַנְנוּ**. *Ut propitius sit nobis*. Ο'. καὶ δεήθητε
 αὐτοῦ. "Ἄλλος ἵνα ἐλέησῃ ὑμᾶς."¹²
10. **כִּי גַם-בְּכֶם וְיִסְגַּר דְּלַתֵיכֶם לְאִירֵי כְּוִנָּה**.
וְהָנִם אִין-לִי חֶפֶץ בְּכֶם. *Utinam sit etiam*
inter vos qui claudat fores (templi), nec accen-
datis altare meum frustra! non delector vobis.
 Ο'. διότι καὶ ἐν ὑμῖν συγκλεισθήσονται θύραι,
 καὶ οὐκ ἀνάψεται (potior scriptura ἀνάψετε¹³)
 τὸ θυσιαστήριόν μου δωρεάν οὐκ ἔστι μου θέ-
 λημα ἐν ὑμῖν. Σ. Θ. τίς ἐστὶν ἐν ὑμῖν ὁ κλείων τὰς
 θύρας, καὶ ἀνίπτων τὸ θυσιαστήριόν μου δωρεάν; οὐ χρήζω
 ὑμῶν.¹⁴

CAP. I. ¹ Hieron.: "Quid significet *onus*, id est, *pondus*, quod Hebraice *MASSA*, et ab Aquila ἄρμα dicitur; vel quid λήμμα, id est, *assumptio*, quod et LXX et ceteri interpretes transtulerunt, in aliis prophetis diximus." ² Cod. 86. Hieron.: "Denique exceptis LXX, alii interpretes nomen *Malachi*, ita ut in Hebraeo legitur, transtulerunt." ³ Obelus est in Syro-hex. Hieron.: "LXX: *Ponite super corda vestra*. Hoc in Hebraico non habetur, sed puto de Aggaeo [ii. 16] additum, in quo legimus: *Et nunc ponite super corda vestra a die hac et supra*." ⁴ Cod. 86. Syro-hex. affert: **וְהָיָה כְּוִנָּה**. ⁵ Sic Ald. (cum οὐ φοβ.), Codd. 22, 36, 51, 62, 68 (ut Ald.), alii, Hieron., et S. Chrysost. Opp. T. V, p. 467 A. Minus probabiliter Cod. 86 ad δοξάζει in marg. pingit: **Δ. φοβηθήσεται**. ⁶ Cod. 86. ⁷ Idem. Theodoret.: τοὺς ἡλισγημένους οἱ περὶ τὸν Ἄκ. καὶ Σύμ. μεμολυσμένους ἡρμηνεύσασιν, ἀπὲρ τοῦ, οὐ κατὰ νόμον εἰργασμένους, ἀλλὰ παρανόμους

γεγενημένους. ⁸ Syro-hex. **وَأَنْتَ هَبْطِمْ**. ⁹ Sic Ald. (cum ἐξουθενωμένη), Codd. XII (sine ἐστὶ), 22, 36, 42, alii, Hieron., Syro-hex. (حَضَل). ¹⁰ Sic cum obelo Syro-hex. Hieron.: "Quod autem sequitur: *Et quae superposita sunt despectistis*, obelo praenotavimus, quia in Hebraico non habetur, et de sequentibus [v. 12] additum est." (Pro ἐξουθενώσατε alia lectio, ἐξουθενώσαι, est in Ald., Codd. 68, 87*, aliis; alia, βρώματα ἐξουθενωμένα, in Codd. III, XII, 26, 36, aliis.) ¹¹ Cod. 86. Est solius, ut videtur, Symmachi lectio; pro qua Aquilae tribuerimus, *ei ἀπὲρ τὸ πρ. σου*. Cf. Hex. ad Gen. xix. 21. Job. xiii. 10. Mal. ii. 9. ¹² Haec post καὶ δ. αὐτοῦ inferunt Codd. 22, 36, 51, alii; ex duplici versione. ¹³ Sic Ald., Codd. 22, 26, 36, alii, et Syro-hex. ¹⁴ Syro-hex. **وَأَنْتَ هَبْطِمْ**. **وَأَنْتَ هَبْطِمْ**. **وَأَنْتَ هَبْطِمْ**. Ad Graeca nostra, οὐ χρήζω (s. *χρεία*ν ἔχω; vid. Jesai. xiii. 17

ἐν τίνι ἐπερνίσασμέν σε; 'Α. Σ. μὴ ἀποστερήσει ('Α. Σ. Θ. εἰ ἀποστερήσει⁹) ἄνθρωπος θεόν; ὅτι ὑμεῖς ἀποστερεῖτέ ('Α. Σ. Θ. ἀποστερεῖτέ⁹) με καὶ εἶπατε ἐν τίνι ἀπεστερήσασμέν σε ('Α. Σ. Θ. ἐν τίνι ἀπεστερήσασμέν σε¹⁰);¹¹

9. הַגּוֹי כֻּלּוֹ. *Populus totus.* Ο'. τὸ ἔτος συντελεσθή. 'Α. Σ. Θ. τὸ ἔθνος ἅπαν.¹²

10. וְיִהְיֶה טָרֵף בְּבֵיתִי. *Et erit cibus in domo mea.* Ο'. καὶ ἔσται ἡ διαρπαγὴ αὐτοῦ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. *Alia exempl. καὶ ἔσται ἡ διαρπαγὴ ἐν τοῖς οἴκοις ὑμῶν.*¹³

וְבָחַנְנִי נָא. *Et probate me, quaeso.* Ο'. ἐπιστρέψατε (*alia exempl. ἐπισκέψασθε*¹⁴) δῆ. 'Α. Θ. (καὶ) δοκιμάσατε δῆ με. Σ. (καὶ) πειράσατε δῆ με.¹⁵

12. אֶרֶץ חֵרֶשׁ. *Terra amoenā.* Ο'. γῆ θελητή. Schol. ἀξίεραστος.¹⁶

15. סוּפְרִים. *Superbos.* Ο'. ἀλλοτρίους. 'Α. Σ. Θ. ὑπερηφάνους.¹⁷

15. בָּחַנּוּ אֱלֹהִים. *Tentaverunt Deum.* Ο'. καὶ ἀντέστησαν τῷ θεῷ. 'Α. ἐδοκίμασαν τὸν θεόν. Σ. Θ. ἐπειράσαν τὸν θεόν.¹⁸

17. כְּגִלְהָ. *In peculium.* Ο'. εἰς περιποίησιν. 'Α. περιούσιον. Οἱ λοιποὶ εἰς περιποίησιν.¹⁹

וְהָיָה אִישׁ אֶל-בְּנוֹ. *Et parcat eis, sicut parcat homo filio suo.* Ο'. καὶ αἰρετιῶ αὐτοὺς, ὃν τρόπον αἰρετίζει ἄνθρωπος τὸν υἱὸν αὐτοῦ. 'Α. (καὶ) φείσομαι (αὐτῶν), ὡς φέιδεται ἄνθρωπος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ.²⁰

Cap. III. 3. — καὶ ὡς τὸ χρυσίον 4.²¹

CAP. IV (Hebr. iii. 19-24).

1 (19). כָּל-יָרִים. *Omnnes superbi.* Ο'. πάντες οἱ ἀλλογενεῖς. 'Α. πάντες οἱ υπερήφανοι.¹

5 (23). יְהוֹרָא. *Et terribilem.* Ο'. καὶ ἐπιφανῆ. 'Α. καὶ ἐπίφοβον.²

Cap. IV. 1. — καὶ φλέξει αὐτούς 4.³

⁸ Syro-hex. ✠ אֱלֹהִים. ⁹ Idem: ✠ אֱלֹהִים. ¹⁰ Idem: ✠ אֱלֹהִים.

¹¹ Theodoret. Cod. 86 affert: 'Α. μὴ ἀποστερήσει ἄνθρωπος θεόν; Hieron.: "Dominus respondit: Si affiget homo Deum, quia vos configitis me? Verbum Hebraicum quod scribitur הַאֲפִיעָבָה LXX interpretati sunt, *ei supplantat*; pro quo Aq. et Sym. et Theod. posuerunt, *ei fraudat*." Idem mox: "Hoc quod diximus הַאֲפִיעָבָה lingua Syrorum [ܡܚܘܒܐ] et Chaldaeorum [ܡܚܘܒܐ] interpretatur, *ei affiget*; unde et nos ante annos plurimos ita vertimus... ad mysterium Dominicae passionis, in qua homines crucifixerunt Deum... scripta referentes."¹² Syro-hex. in textu: τὸ ἔθνος (in marg. ἔτος) συντελεσθή; in marg. autem: ✠ אֱלֹהִים. Cod. 23 in textu: τὸ ἔτος ἅπαν συντελεσθή. Hieron.: "Pro *genite*, quae in Hebraico scribitur אֲגוּוֹ, *annuum* LXX interpretati sunt, ἔτος pro ἔθνος."¹³ Sic Comp., Ald. (cum eis τοὺς οἴκους), 23, 49, alii, Hieron., Syro-hex.

¹⁴ Sic Codd. II (teste Maio in *Corrigendis*), XII (cum ἐπισκέψαστε), 239, Syro-hex. (אֲפִיעָבָה), pro quo Middeld. frustra tentat (אֲפִיעָבָה).

¹⁵ Syro-hex. ✠ אֲפִיעָבָה. ✠ אֲפִיעָבָה.

Cf. ad v. 15. Cod. 86 affert: Σ. πειράσατε δῆ μοι. Paulo aliter Theodoret.: τὸ γὰρ, ἐπιστρέψατε ἐν τούτῳ, οἱ περὶ τὸν Ἀκύλαν πειράσατε ἡρμηνεύσασι.

¹⁶ Syro-hex. ad θελητῆ in marg. affert: ✠ אֶרֶץ חֵרֶשׁ. juxta S. Cyril. in XII Proph. p. 860 B: καὶ οὐά τινα γῆν θελητῆν ὀνομάζεσθαι, τούτεστι, τὴν ἀξίεραστον διὰ τοι τὴν εὐκαρπῖαν καὶ γουμόττητα.

¹⁷ Syro-hex. ✠ אֶרֶץ חֵרֶשׁ. ¹⁸ Idem: ✠ אֶרֶץ חֵרֶשׁ.

¹⁹ Hieron.: "Pro *peculium* in Hebraeo legitur שְׂגוּלָה, quod Aq. *περιούσιον*, et ceteri *περιποίησιν* interpretati sunt."

Syro-hex. affert: 'Α. Σ. Θ. εἰς κτήσιν (אֲפִיעָבָה), vel, quod tantundem est, εἰς περιποίησιν (Suidas: Περιποίησιν κτήσιν), etsi hoc usitatius sonet אֲפִיעָבָה, ut hic in textu.

²⁰ Theodoret. ²¹ Syro-hex. Idem ad v. 9 perperam pingit: — καὶ ἐμὲ ὑμεῖς πτερνίζετε 4; siquidem in Hebraeo exstat: וְהָיָה אִישׁ אֶל-בְּנוֹ.

CAP. IV. ¹ Theodoret.: τοὺς δὲ ἀλλογενεῖς οἱ περὶ τὸν Ἀκύλαν υπερηφάνους ἡρμηνέυσαν. Cf. ad Cap. iii. 15.

² Syro-hex. ✠ אֶרֶץ חֵרֶשׁ. Cf. ad Cap. i. 14. Cod. 86 in marg. sine nom.: φοβεράν.

³ Syro-hex. Haec desunt in Codd. 62, 86 (cum καὶ φλέξει αὐτούς in marg.), 147.

CORRIGENDA ET ADDENDA AD TOM. II.

IN TEXTU.

[In initio operis nostri non satis diligentiae adhibuimus, ut textus LXXviralis ad Editionem Romanam vel in minimis accurate conformetur. Hujusmodi sunt errores quos in sequenti tabula asterisco (*) notavimus.]

Pag. 3, lin. 6 pro 1847 lege 1817—Job. v. 26 pro *θημωνία lege θιμωνία—Job. vii. 19 pro *τὸ (πτύελον) lege τόν—Job. ix. 10 pro *ἐνδόξιά lege ἔνδοξά—Job. xi. 3 pro *Ο'. καὶ οὐκ lege Ο'. οὐ γάρ—Job. xi. 13 pro *ὑπτιάσεις lege ὑπτιάξεις—Job. xii. 8, 9 pro *τις lege τίς [οὖν]—Job. xiv. 15 pro *ἀποποιῶν pingē ἀποποιῶ—Job. xv. 26 pro *ἔψει lege ἔβρει—Job. xvi. 22 pro *ἔτη lege ἔτη δέ—Job. xxi. 17 dele *αὐτῶν post καταστροφή—Job. xxii. 20 pro *καὶ κατάλειμμα lege καὶ τὸ κατάλειμμα—Job. xxiv. 5 pro *ἑαυτοῦ lege ἑαυτῶν—Job. xxiv. 12 pro *ιδίων οἴκων lege οἴκων ιδίων—Job. xxvi. 5 pro (τῶν γειτόνων) *αὐτῶν lege αὐτοῦ, etiam invitis Hieron. et Syro-hex.—Job. xxvii. 20 adde:

תַּיְהוֹנִי. *Terrores.* ✕ αὶ ὀδύνας. 'Α. Σ. ἀνπαρξία. Sic Colb. et Reg. unus. Olymp. affert: Σ. ἀνπαρξία. Cod. 256 sine nom.: αὶ ἀνπαρξία ὀδύνας. Cf. ad Cap. xviii. 11, 14.

חַפְּזוֹ יִלְכֵּט אֶתְּוֹ. *Noctu surripiet eum turbo.* ✕ Θ. νυκτὶ δὲ ὑφέιλετο αὐτὸν γνόφος. 'Α. Σ. Θ. νυκτὸς ἐν περιστάσει μὴ ἐκφύγοι. Sic

Montef. ex Colb. et Reg. uno. Fortasse est scholium; certe neque Aquilae neque Theodotoni recte tribuitur.

—Job. xxvii. 21–23 post *ἀναλήψεται add. δέ—Job. xxvii. 23 pro ἐπ' αὐτὸν lege ἐπ' αὐτούς—Job. xxxi. 24 pro (εἰς χροῦν) *μοι lege μου—Job. xxxiv. 9 pro (ἐπισκοπῇ) *αὐτοῦ lege αὐτῶ—Job. xxxix. 35 pro δευτέρῳ lege τῶ δευτέρῳ—Pag. 84, lin. 17 pro cxix lege cix—Psal. iii. 8 in lectione Aquilae pro ἐπάταξας lege ἐπληξας—Psal. x. 1 pro στρούθιον pingē στρουθίον—Psal. xv. 4 pro *αἵματος lege αἱμάτων—Psal. xvi. 14 pro *ἐν ζωῇ αὐτῶν lege ἐν τῇ ζωῇ αὐτῶν—Psal. xvii. 28 post *populum afflictum* adde: Ο'. λαὸν ταπεινόν.—Psal. xxxix. 7 pro ὅτια (ter) pingē ὅττια—Psal. cxlvii. 5 pro πεπηγμένον lege πεπηγμένην—Eccles. xii. 11 pro 'Α. πεφυτευμένοι. Σ. Θ. πεπηγότες lege 'Α. Θ. πεφυτευμένοι. Σ. πεπηγότες—Jerem. i. 6 pro ὦ lege ὦ—Jerem. xix. 8 et xxv. 11, 18 pro χερσὶν pingē χέρσον—Jerem. xxiii. 6 pro *salus* lege *justitia*—Ezech. iv. 9 pro ὄλυραν pingē ὄλυραν—Ezech. ix. 2 pro λίνα pingē λινα.

IN NOTIS.

Job. ix. 33, not. 41 pro "exemplari" lege "editione"—Job. xi. 12, not. 17 post "Sic" adde "Comp."—Job. xv. 23, not. 26 pro "expressit solus Cod. Alex." lege "expresserunt Codd. III, 249"—Job. xx. 18, not. 19 pro "exemplari" lege "editione"—Job. xxvii. 18, not. 11 pro 𐤀𐤃𐤃 lege 𐤀𐤃𐤃—Job. xxx. 31, not. 39 pro "Codd. 55" lege "Codd. II, 55"—Job. xxxvi. 33, not. 55 pro 𐤀𐤃𐤃 lege (𐤀𐤃𐤃) 𐤀𐤃𐤃—Job. xxxviii. 38, not. 45, lin. 5 pro 𐤀𐤃𐤃 lege 𐤀𐤃𐤃—Job. xlii. 14, not. 32 pro 𐤀𐤃𐤃 lege 𐤀𐤃𐤃—Psal. i. 1, not. 5 pro 𐤀𐤃𐤃 lege 𐤀𐤃𐤃—Psal. xv. 4, not. 8 pro 𐤀𐤃𐤃 lege 𐤀𐤃𐤃—Psal. xvii. 17, not. 32, lin. 7 pro 𐤀𐤃𐤃 pinge 𐤀𐤃𐤃—Psal. xxxvi. 35, not. 42, lin. 6 pro "𐤀𐤃𐤃" Exod. xii. 19" lege "𐤀𐤃𐤃" Exod. xii. 48"—Psal. xxxix. 7, not. 12 pro 𐤀𐤃𐤃 (ter) pinge 𐤀𐤃𐤃—Psal. lxiv. 11, not. 21 pro "interpretatus est" lege "probabiliter interpretatus est"—Psal. lxxvii. 45, not. 46, lin. 8 pro 𐤀𐤃𐤃 pinge 𐤀𐤃𐤃—Psal. lxxx. 8, not. 13 in fine post 𐤀𐤃𐤃 adde s. 𐤀𐤃𐤃—Psal. lxxxix. 14, not. 28 pro 𐤀𐤃𐤃 lege 𐤀𐤃𐤃, et dele "invita lingua"—Psal. c. 5, not. 6 in fine adde: "Vocem bene Syriacam 𐤀𐤃𐤃 satis superque testantur Lexicographi Syro-Arab., quos excitavit Payne Smith in *Thes. Syr.* p. 300. Quod vero obiter dixit Vir eruditissimus, *Syros adjectiva in 𐤀𐤃𐤃 saepius formare*, equidem pro mea imperitia non infitias ibo, etsi e quinque exemplis ab eo allatis, ne unum quidem adjectivum esse, postremum autem 𐤀𐤃𐤃, σχολάριος, plane ἀπροσδιύνησον esse, affirmare ausim. In lectione autem nostra utrum *στασιώδης*, an (quod eadem interpetri vindicant Hex. ad Eccles. vii. 26) *θυριβώδης* reponendum sit,

in medium relinquo."—Psal. cix. 3, not. 12 pro "T. II, p. 611" lege "T. I, p. 610"—Eccles. iv. 14, not. 35, lin. 13 pro 𐤀𐤃𐤃 lege 𐤀𐤃𐤃—Eccles. x. 17, not. 31 in fine adde: "Lectio anonyma 𐤀𐤃𐤃 est proculdubio eadem ac Graeca μετὰ ἀνδραγαθίας. Scilicet nomen Syriacum ponitur pro ἀριστεία 4 Macc. xii. 17; adjectivum autem 𐤀𐤃𐤃 pro γενναῖος ibid. xvii. 24."—Cant. Cant. i. 4, not. 5 pro 𐤀𐤃𐤃 lege 𐤀𐤃𐤃—Cant. Cant. ii. 12, not. 29 in fine adde: "Syro-hex. affert: 𐤀𐤃𐤃. 𐤀𐤃𐤃;" in textu autem char. minore: "Ε. καὶ τομὴ ἀμπελώνος."—Jesai. xxiii. 1, not. 3 in fine adde: "Sed vide nos in Hex. ad Ezech. xxvii. 19, not. 52."—Jesai. xxxii. 19, not. 43 ante χάρα supplenda vox πεδινή, a Montefalconio male ommissa—Jesai. xl. 14, not. 37, lin. 1 pro ἐβ. καὶ συνήνησεν lege συνεβ. καὶ συνήνησεν (sic)—Jesai. xli. 7, not. 20 post lectionem Cod. 88 adde: "Vid. *Ad-denda*. In Cod. 86 exaratum τὸν χαλμ̄ (sic), et mox ἄκρον τόν, teste Stephanopolo."—Jesai. liv. 10, not. 25 pro ἐπικληθήσεται lege ἀποκηθήσεται, ut e Cod. 86 exscripsit Stephan.—Jesai. lix. 17, 18, not. 44 dele "Pro ἔνδυσιν Cod. 86 ἐνδύειν habet; et." Mox pro ἀπολύσειν lege ἀποδώσειν—Jerem. xli. 17, not. 45 in fine pro 𐤀𐤃𐤃 lege 𐤀𐤃𐤃, et pro *Chemham* lege *Bemham*—Jerem. xlvi. 15, not. 37 pro "Cf. ad Cap. xlix. 20. l. 45" lege "Cf. Cap. xlix. 20 in LXX (ἐὰν μὴ συμψηθῶσω) et Syro-hex. (𐤀𐤃𐤃); et Hex. ad Cap. l. 45"—Jerem. li. 22, not. 50 pro "consensit" lege "consentit"—Pag. 743, not. * in fine adde: "Pro C οἱ Γ̄ ἄνάστατον vera codicis scriptura est C. σίγχος [lege σίγχος] ἀνάστατον. Vid. nos in *Auctario*."—Ezech. xxi. 25, not. 63 post ἐπιρόθεσος adde: "Cf. ad Cap. xxxv. 5."

AUCTARIUM
AD ORIGENIS HEXAPLA.

AUCTARIUM AD ORIGENIS HEXAPLA.

GENESIS.

MONITUM in Genesim, p. 5. Post notitiam Cod. X inserte: "25. Codex Monacensis Graecus 9, membranaceus, saeculi XI, iudice Hardtio. Continet libros Geneseos et Exodi, cum ingenti Catena Patrum. Geneseos textum tantum contulit P. de Lagarde."

CAP. I.

2. Ο'. ἀόρατος και ἀκατασκευαστος.¹

CAP. XVII.

1. אֱלֹהֵי שָׁמַיִם. Ο'. ὁ θεός σου. 'A. ἰσχυρὸς ἰκανός.¹

CAP. XXXV.

16. Ο'. Χαβραθά. 'A. καθ' ὁδόν.¹

CAP. XXXVIII.

13. — τῆ νύμφη αὐτοῦ ♣. 15. — και οὐκ ἐπέγνω αὐτήν ♣.¹

CAP. XLII.

7. ('A.) ἀπεξενούτο.¹

CAP. XLVII.

22. Ἄλλος και γὰρ μερίς ἦν κ.τ.έ.¹

EXODUS.

CAP. VII.

13. Ο'. και κατίσχυσεν ('Αλλος· ἔθαρσύνθη¹).

CAP. XIII.

13. בְּשֵׁף. Θ. ἐκ ποιμνίου.¹

CAP. XIV.

7. Ο'. και τριστάτας.¹

CAP. XX.

17. ✕ και ἔσται οὐκ ἐπιβαλεῖς ἐπ' αὐτοὺς (ⲉⲓⲃⲏⲛ) σίδηρον . . .¹

CAP. I. ¹ Syro-hex. apud S. Ephraem. in Kirsch. *Chrestom. Syr.* p. 170 ed. Bernstein. vertit: لا قَدَامِيَا لِهَلَا. CAP. XVII. ¹ Ad אֱלֹהֵי שָׁמַיִם Bereschith rabba fol. 51b notat: תרגום עקילם אבסיום ואנקום; vel secundum Nathanum in Arucho ואנקום אקיום; vel, auctore Asaria, אביום אנקום. Quibus omnibus scripturis reprobatis, sola pro genuina habenda est אביום אקיום, h. e. ἰσχυρὸς ἰκανός, quae cum Hex. ad Gen. xliii. 14. Exod. vi. 3 consonat. Cf. Rud. Anger *De Onkelo* etc. Partic. I, pp. 13, 14. CAP. XXXV. ¹ Euseb. in Onomastico, p. 364. CAP.

XXXVIII. ¹ Syro-hex., qui ad v. 13 pingit: — τῆ νύμφη αὐτοῦ ♣ — λέγουτες ♣, invito Hebraeo. CAP. XLII. ¹ Cf. Hex. ad 3 Reg. xiv. 6. CAP. XLVII. ¹ Ad μερίς cf. Hex. ad Lev. vii. 34. x. 14. CAP. VII. ¹ Cod. 71 in textu. CAP. XIII. ¹ Cf. Hex. ad Jesai. lxxvi. 3. CAP. XIV. ¹ In loco Origenis scripturam εἰς τὰς χρείας τῶν πολέμων confirmat Scholiasta Cod. Paris. Syro-hex. ad 4 Reg. vii. 2, Syriace vertens: ⲉⲓⲃⲏⲛ ⲉⲓⲃⲏⲛ. CAP. XX. ¹ Sic (non ἐπ' αὐτὸ) Syro-hex. Cf. Hex. ad Deut. v. 21.

CAP. XXV.

22 (23). אֲשֶׁר. 'A. σετείμ.¹

CAP. XXVIII.

14. Θ. ἔργον ἀλυσιδωτόν.¹

CAP. XXIX.

40. אֲלֹהִים. "Αλλος· αἰν.¹

LEVITICUS.

CAP. XXVII.

26. 'A. πλὴν πρωτόκογον (δ) πρωτοκοκευθήσεται.¹

DEUTERONOMIUM.

CAP. III.

4. חֶבֶל. Σ. περίμετρον.¹

CAP. XXI.

23. בְּיַדְּךָ אֲלֹהִים תִּלְוֶי. "Αλλος· ὅτι ὕβρις
θεοῦ ὁ κρεμάμενος.¹

CAP. XXXII.

8. Ο'. κατὰ ἀριθμὸν ἀγγέλων θεοῦ. "Αλλος· κατὰ
ἀριθμοὺς υἰῶν (Ἰσραήλ).¹

JOSUA.

CAP. VII.

26. Ο'. Ἐμεκαχώρ. 'A. Σ. κοιλὰς Ἀχώρ.¹

JUDICES.

CAP. V.

26. Ἄλλος· τοῦ εἰς τέλος ἀχρειῶσαι.¹

CAP. XIV.

19. וַתִּלְוֶי. Ο'. καὶ ἤλατο (Aliter: Ο'. Θ. κατεύ-
θηνεν. 'A. ἐνηυλίσθη¹).

I REGUM.

CAP. XXIV.

3. אֲלֵי. 'A. τῶν ἐλαφινῶν.¹

CAP. XXVII.

8. וַיִּשְׁפֹּךְ. 'A. καὶ παρετάχθησαν.¹

II REGUM.

CAP. I.

2. Σ. κεκοιμήνος.¹

CAP. V.

24. Aliter: Σ. τὴν πρόσρηξιν τῶν ὀπλῶν ἐν τῇ ἄκρᾳ τοῦ
ἔρους Βωχείμ.¹

CAP. XXV. ¹ Pro *σετείμ* hic et Cap. xxvi. 37 nescimus an pingendum *σετείμ*, s. *σεττίμ*, quae scriptura est Cod. Coislin. ad Deut. x. 3. CAP. XXVIII. ¹ Pro *ἔργον ἀλυσέων* (مقالات) hodie praetulerimus *ἔργον ἀλυσιδωτόν*, coll. v. 24 in Syro-hex. CAP. XXIX. ¹ In scriptura αἰν fortasse syllaba δ repraesentat articulum η. CAP. XXVII. ¹ Pronomen relativum casu excidisse videtur.

CAP. III. ¹ Error quo *περίμετρον* ad Ἀργὸβ referatur, non Montefalconio, sed ipsi Eusebio imputandus est. Cf. Hex. ad I Reg. xx. 19. CAP. XXI. ¹ Hieron. in Comment. in Epist. ad Gal. (Opp. T. VII, p. 435): "Haec verba Ebion ille haeresiarches semichristianus et semijudaeus ita interpretatus est: ὅτι ὕβρις θεοῦ ὁ κρεμάμενος, id est, *quia injuria Dei est suspensus*." Cf. nos in *Prolegom.* p. xxviii, not. 4. CAP. XXXII. ¹ Justin. M. in Dial. p. 223, subjungens: Οἱ ὁ ἐξηγήσαντο, ὅτι ἕστησεν ὕρια ἐθνῶν κατὰ ἀριθμὸν ἀγγέλων θεοῦ· ἀλλ' ἐπέε καὶ ἐκ τούτου πάλιν οὐδέν μοι

ἐλαττοῦτα ὁ λόγος, τὴν ὑμετέραν ἐξήγησιν εἶπον, Judaeorum scilicet Graecam sive versionem sive enarrationem, eandem, ut videtur, in qua νεάνις pro παρθένος legebatur Jesai. vii. 14. Cf. nos in *Prolegom.* p. xviii.

CAP. VII. ¹ Eusebii lectio in Onomastico, p. 188 (non 118) non huc pertinet, sed ad Cap. xiii. 27, ubi Ἐμεμέκ in nonnullis τῶν Ὁ exemplaribus legi serius vidimus.

CAP. V. ¹ Scholium esse, non alius interpretationem, suadet eadem locutio in scholio ad I Reg. viii. 3 obvia. CAP. XIV. ¹ Cod. 85 in marg. Ad Aquilae lectionem, a nobis incaute praetermissam, cf. Hex. ad I Reg. x. 10.

CAP. XXIV. ¹ Sic pingendum, non ἐλαφινῶν. Cf. Hex. ad Psal. xvii. 34. CAP. XXVII. ¹ Pro *παρετάχθησαν* fortasse legendum *παρετάθησαν*, coll. Hex. ad Jud. ix. 44.

CAP. I. ¹ Cf. Hex. ad Nehem. ix. 1. CAP. V. ¹ Sic Bar Hebraei Syriaca Graece verti possunt. Ad ἡ ἄκρα cf. ad Cap. xv. 32.

III REGUM.

CAP. IX.

15. Σ. καὶ τὴν τελείωσιν.¹

ESTHER.

CAP. I.

6. קוּר כַּרְפָּס. 'A. ἀέρινον καρπάσινον.¹

JOBUS.

MONITUM.

In Auctario ad Jobum concinnando adhibuimus schedas Bodleianas, in quibus continentur collationes Codicum 137 (signati D. 73, non, ut Parsons. descripsit, B. 73), 138, 139, 161, 248, 252, 255, 257; e quibus amplum spicilegium lectionum a Parsonsio immerito praeteritarum eruere nobis contigit.

CAP. I.

1. 'A. Θ. ἐν γῆ Οὐς.¹

✧

CAP. IX. ¹ Cf. Hex. ad 2 Paral. xxxii. 5.

CAP. I. ¹ Midr. Esth. fol. 120d: חרנם עקילם אִירִינן קרפסין, h. e. *Interpretatus est Akilas: ajerinion karpasion*; ubi, coll. Hex. ad Cap. viii. 15, vix dubium esse potest vocem priorem Graecam ἀέρινον exprimere; qui color generaliter est *caeli nubibus vacui*, hic autem de *caeruleo qui albo proximus sit* ab Aquila positus esse videtur. Aquilam autem, ut probabile est, imitatus est Hieron., tum h. l. vertens: *tentoria aerii coloris et carbasini ac hyacinthini*, tum Cap. viii. 15: *vestibus hyacinthinis videlicet et aeriis*.—Haec a nobis summattim dicta fusius exposuit Rud. Anger *De Onkelo* etc. Partic. I, p. 19 sqq.

CAP. I. ¹ "Eundem errorem ad in FN pro FH peccavit Noster Hos. i. 4, collata lectione in Cod. XII a Tischendorfio edito (*Mon. Sacr. T. IX*): Θ. Σ. ἸΗΟΥ cum Syro-hex. ܘܫܘܝܢܐ. —A. Ceriani. ² Chrysost. apud Nicet. p. 15: 'Ἐπειδὴ δὲ ὠβελίσται τὸ, καὶ ἰηρησία πολλὴ σφόδρα, χρὴ εἶδῆναι ὅτι ὅσα ὠβελίσται ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ οὐ κεῖται, ἐπὶ δὲ τῶν Ὁ μόνον πρὸς σαφήριαν ἐτίθη. Hieron.: —*et ministerium copiosum nimis*:. Grabe *De Vitiis* etc. p. 107: "Quippe et a Chrysostomo memoratum obelum Cap. i. 3 ipse [Martianaeus] rejecit, ac frustra in S. Patrem animadvertit, tanquam *hallucinationis imperitia librarii*, qui

3. ܘܫܘܝܢܐ ܕܝܗܘܐ. Ὁ. ÷ καὶ ἰηρησία πολλὴ σφόδρα 4, καὶ ἔργα μεγάλα ἦν αὐτῷ ἐπὶ τῆς γῆς.²

6. Ὁ. μετ' αὐτῶν. Alia exempl. μετ' αὐτῶν, περιελθὼν τὴν γῆν, καὶ ἐμπεριπατήσας ἐν αὐτῇ.³

11. 'A. εἰ οὐκ εἰς πρόσωπὸν σου εὐλογῆσει σε.⁴ Σ. εἰ μὴ εἰς πρόσωπὸν σου εὐλογῆσει σε.⁵

17. 'A. οἱ Χαλδαῖοι ἔθηκαν τρεῖς ἀρχὰς, ἀντὶ τοῦ, τάγματα τρία.⁶

21. Ὁ. — ὡς τῷ κυρίῳ ἔδοξεν, οὕτως καὶ ἐγένετο 4.⁷

22. Ὁ. — τοῖς συμβεβηκόσιν αὐτῷ 4. — ἐναντίον κυρίου 4.⁸

CAP. II.

1. Ὁ. ✕ παραστήναι ἐναντίον τοῦ κυρίου 4.¹

10. ܘܫܘܝܢܐ. Ὁ. τοῖς χεῖλεσιν ✕ Οἱ Γ'. αὐτοῦ 4² ἐναντίον τοῦ θεοῦ.

11. Ὁ. ὁ Θαιμανῶν βασιλεὺς. Θ. ὁ Θαιμανίτης.³ Σ. συνετάξαντο γὰρ κ. τ. ἐ.⁴

CAP. III.

5. ܘܫܘܝܢܐ. Ὁ. σκότος. 'A. ὀμίχλη.¹

24. 'A. καὶ χυθῆσεται (Syro-hex. ܘܫܘܝܢܐ) κ. τ. ἐ.²

✧

male obelum apposuerit verbis, καὶ ἰηρησία πολλὴ σφόδρα, cum in Hebraeo utique existent. Ac dictis quidem verbis respondet Hebraeum comma מֵאֵר רַבָּה וְעוֹבְרָה רַבָּה, sed LXX מֵאֵר רַבָּה *pro מֵאֵר legentes istud reddiderunt, καὶ ἔργα μεγάλα ἦν αὐτῷ ἐπὶ τῆς γῆς; altera autem versio est alius interpretis, qua cum textus τῶν Ὁ interpolatus sit, haud immerito ea veru est transfixa.*" ³ Sic Codd. III (cum τὴν

ἰπ' οὐρανῶν pro ἐν αὐτῇ), 249, Origen. Opp. T. I, p. 15.

⁴ Codd. 161, 248, 258. ⁵ Cod. 248. ⁶ Sic Codd. 137,

138, 252 (sine nom., et om. οἱ), 255. ⁷ Syro-hex.

⁸ Idem. CAP. II. ¹ Sic (non sub —) Syro-hex.

² Sic sine notis Codd. III (cum οὐδὲ ἐν τοῖς χ. α.), 55, 249 (ut III). Hieron.: *labiis ✕ suis ÷ ante Dominum*. Syro-

hex. male pingit: ܘܫܘܝܢܐ ܕܝܗܘܐ ܘܫܘܝܢܐ ܕܝܗܘܐ.

³ Cod. 255. ⁴ Sic Origen. apud Gallandi *Bibl. Patr.*

T. XIV, App. p. 33. CAP. III. ¹ Cod. 252. Nisi

forte ad ܘܫܘܝܢܐ (v. 6) lectio pertineat. ² "Ad ܘܫܘܝܢܐ

aliquid lucis fortasse afferet Exod. ix. 32, ubi pro ܘܫܘܝܢܐ

pro ܘܫܘܝܢܐ in terram, in Peschitto est ܘܫܘܝܢܐ. Cf.

et Payne Smith *Thes. Syr.* p. 206, ubi B. B. ܘܫܘܝܢܐ in descrip-

tionem alcedonis: ܘܫܘܝܢܐ ܕܝܗܘܐ ܘܫܘܝܢܐ (allidunt) ܘܫܘܝܢܐ

ܘܫܘܝܢܐ.—A. Ceriani.

CAP. IV.

15. 'Α. διὰ τοῦ προσώπου μου ᾤχετο.¹
 16. Σ. ἔστη τις, οὐ οὐκ ἐγνώρισα τὸ εἶδος.²
 21. Θ. συνεξήρην τὸ ὑπόλειμμα αὐτῶν ἐν αὐτοῖς.³

CAP. V.

5. Σ. αὐτοὶ δὲ πρὸς ἐνόπλων ἀρθήσονται.¹
 7. 'Α. Σ'. καὶ υἱοὶ πτηνοῦ.²
 12. Θ. διασκεδάζων.³
 16. Σ. ἀτόνω. Θ. πτωχῶ.⁴
 17. וּמִרְסָר. Ο'. νοθεύματα δέ. 'Α. καὶ παιδείαν.⁵
 22. וְלִשְׁבֵּת וְלִקְרַח וְלִקְרַח. Perniciem et famem deridibus. Ο'. ἀδίκων καὶ ἀνόμων ("Ἄλλος φθορᾶς καὶ λιμοῦ⁶) καταγελάση.
 24. 'Α. καὶ ἐπισκέψη ὠραιότητά σου, καὶ οὐ διαμαρτήσεις (s. καὶ οὐ μὴ ἀμαρτήσεις).⁷
 26. וְתִבְוֶה בְּבִלְתִּי אֶלְיָיִךְ רַבָּר. Intrabis in senectute vegeta in sepulcrum. Ο'. ἐλεύση δὲ ἐν τάφῳ ὥσπερ σίτος ὄριμος κατὰ καιρὸν θεριζόμενος.⁸

CAP. VI.

4. Ο'. βέλη γάρ. Schol. πύρινα.¹
 וְנִמְתָּ. Venenum earum. Ο'. ὁ θυμὸς αὐτῶν.
 'Α. ὁ χόλος αὐτῶν.²
 5. Σ. μὴ στένει λιμῶδης θναγρος παρούσης χλόης.³

CAP. VII.

2. מֵעֲלָיִי. Mercedem ejus. Ο'. τὸν μισθὸν ('Α. Θ. τὸ ἔργον¹) αὐτοῦ.
 8. 'Α. καὶ οὐχ ὑπάρχω.²

11. וְיִחַיִּי. Ο'. ἀτὰρ οὖν . . ἐγώ. Σ. κἀγὼ οὖν.³
 18. 'Α. καὶ ἐπισκέπη αὐτὸν εἰς πρωίας.⁴
 21. Σ. κἀν ζητήσης με, οὐ μὴ ὑπάρξω.⁵

CAP. VIII.

7. וְיִחַיִּי וְיִחַיִּי וְיִחַיִּי. Ο'. ἔσται οὖν τὰ μὲν πρῶτά σου ὀλίγα. 'Α. καὶ ἔσται κεφάλαιόν (σου) βραχύτατον.¹
 17. וְיִחַיִּי. Implicatur. Ο'. κοιμάται. Σ. Θ. συμπλακῆσεται.³
 Ο'. ἐν δὲ μέσῳ χαλίκων ζήσεται. Schol. οὐκ ἐπὶ πῖνον γῆ φέται.³
 21. וְיִחַיִּי. 'Α. ἀλαλαγμοῦ. Σ. σημασίας.⁴

CAP. IX.

10. 'Α. Θ. θαυμάσια. Σ. ὑπερμεγέθη.¹
 11. Σ. οὐδὲ ἐνοήσω.²
 19. וְיִחַיִּי וְיִחַיִּי. Ο'. ὅτι μὲν γὰρ ἰσχύει κράτει. Σ. εἰ δυνάμει ἀνυπόστατος.³ Θ. . ἐν τῇ ἰσχύϊ κραταίος ἔστιν.⁴
 20. 'Α. ἀπλοῦς ἐγὼ κ. τ. ἐ.⁵
 22. וְיִחַיִּי וְיִחַיִּי. Ο'. ἀπολλύει ὄργῃ. (Σ.) οὗτος ἀναλίσκει.⁶

CAP. X.

2. 'Α. μὴ καταδικάσης με. Σ. μὴ κατάκρινέ μου.¹
 3. 'Α. μῆτι ἀγαθὸν σοι, ὅταν συκοφαντήσης.²
 13. וְיִחַיִּי וְיִחַיִּי. Ο'. ταῦτα ἔχων. 'Α. καὶ ταῦτα συνέκρυψας.³

CAP. IV. ¹ Cod. 252 in marg.: á (non á, ut Parsons. ex eodem excrispsit) διὰ τοῦ πρ. μου (μου om. Parsons.) ᾤχετο. Idem ad v. 16: á (sic) ἔστιν κ. τ. ἐ. ² Codd. 138 (cum ἔστι), 255. ³ Cod. 252: θ συνεξήρην (sic) κ. τ. ἐ. CAP. V. ¹ Sic praeter Nobil. Codd. 161, 248. Codd. 252, 255: 'Α. αὐτὸς δὲ πρὸς ἐνόπλων ἀρθήσεται. Cod. 137: Σ. αὐτὸς δὲ πρὸς ἐνοπλων (sic) ἀρθήσεται. ² Cod. 252. ³ Codd. 161, 248, Syro-hex. ⁴ Cod. 252: Σ. Θ. ἀτόνω. πτωχῶ. Pro וְיִחַיִּי Aquila praefert ἀραιός. Cf. Hex. ad Prov. x. 15. ⁵ Cod. 252. ⁶ Cod. 138 in marg. sine nom. ⁷ Prior lectio est in Cod. 255; posterior in Codd. 161 (cum ὠραιότητι), 248. ⁸ Syro-hex. in textu: ἐλεύση δὲ ὥσπερ σίτος ὄριμος ἐν τάφῳ, — κατὰ καιρὸν αὐτοῦ θεριζόμενος ⁴; cum scholio: "In editione (وَمَحْمُودٌ) alia est: ἀπελεύση

(وَمَحْمُودٌ) δὲ ἐν τάφῳ ὥσπερ σίτος ὄριμος κατὰ καιρὸν αὐτοῦ θεριζόμενος." Sic in textu Codd. III, 249 (om. αὐτοῦ). CAP. VI. ¹ Cod. 138 in marg. ² Cod. 252. ³ Codd. 161, 248. CAP. VII. ¹ Codd. 138, 255. ² Cod. 252, Syro-hex. ³ Cod. 253. ⁴ Cod. 248. ⁵ Cod. 138 (in marg. sine nom.), Syro-hex. CAP. VIII. ¹ Cod. 252 (cum βραχύτα . . . , reciso margine). ² Cod. 255. ³ Sic in marg. sine nom. Codd. 137, 138, 255. ⁴ Cod. 252. CAP. IX. ¹ Cod. 255. ² Codd. 137, 138, 255. ³ Cod. 252. ⁴ Codd. 137, 255. ⁵ Cod. 252. ⁶ Sic in marg. sine nom. (cum οὕτως) Codd. 137, 138. CAP. X. ¹ Cod. 255 (cum μὴ κατάκρινάι μοι). Cod. 252 affert: 'Α. μὴ κατάκρινέ μου. ² Codd. 137, 255. Cod. 252: 'Α. ἦ τί ἀγ. σοι, εἰς συκ. ³ Cod. 252.

CAP. XI.

8. 'Α. μετεωρότητας οὐρανῶν τί κατεργάσῃ;¹

CAP. XII.

7. אֵלֶיךָ יְיָ. Ο'. ἐάν σοι ἀπαγγελίωσιν. Θ. και ἀπαγγελοῦσίν σοι.¹

CAP. XIII.

9. [Ἄλλος· μήτι ἀγαθόν. . Ἄλλος· συμφέρει μοι γὰρ (τὸ) ἐξετασθῆναι ὑμᾶς.]¹

26. תִּרְרָךְ. Ο'. κακά. Ἄλλος· πικρασμούς.²

CAP. XIV.

3. תִּי אֵלֶיךָ. Ο'. και τοῦτον. 'Α. (και) ἐμέ.¹

8. וְעָנִי. Ο'. τὸ στέλεχος αὐτοῦ. Οἱ λοιποὶ· ὁ κῆρμος αὐτοῦ.²

9. וְעָנִי. Ο'. ἀνθήσει. 'Α. βλαστήσει. Σ. ἀναφύσει.³

14. תִּי אֵלֶיךָ. Ο'. ἐάν γὰρ ἀποθάνῃ. 'Α. (potius Σ.) εἰ ἄρα ἀποθανῶν.⁴

CAP. XV.

4. Σ. και ἀνέδην ὠμίλησας ἐναντίον τοῦ θεοῦ.¹

5. 'Α. γλώσσας πανούργων.²

8. וְעָנִי. 'Α. μήτι ἐν ἀπορρήτῳ. Σ. μὴ ἐν μυστηρίῳ.³

12. [Ἄλλος· ἢ τί ἀνέβλεψαν οἱ ὀφθαλμοὶ σου;]⁴

24. וְעָנִי. Ο'. αὐτὸν στροβήσει ('Α. ἐκθαμβήσει. Σ. θορυβήσει⁶).

25. Θ. κατισχυρεύσατο.⁸

26. 'Α. αὐχένων θυρεῶν αὐτοῦ.⁷

27. וְעָנִי. Ο'. ✕ Θ. ὅτι ἐκάλυψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐν στέατι αὐτοῦ. Σ. ἐπεκαλύφθη γὰρ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὑπὸ στέατος αὐτοῦ.⁸

30. 'Α. φλέξει.⁹

34. 'Α. Θ. ὅτι συναγωγή ὑποκριτοῦ ἄκαρπος.¹⁰

35. וְעָנִי. Ο'. Vacabat. ✕ 'Α. ἢ δὲ κοιλία αὐτοῦ ὑπόσει δόλον.¹¹

CAP. XVI.

3. וְעָנִי. Ο'. μὴ τάξις. 'Α. μὴ τέλος. (Σ.) ἄρα ἔστιν πέρας.¹

8. Ο'. ✕ και ἐπελάβου—ἀνταπεκρίθη⁴. Schol. 'Εκ Θ. οἱ β'.²

9. Σ. οἱ ἐναντίοι μου κ. τ. ἐ.³

10. Θ. ὀνειδισμῶ ἔπεισαν. . .⁴

21. וְעָנִי. Σ. πρὸς ἐταῖρον αὐτοῦ.⁵

CAP. XVII.

5. Σ. ῥηθήσεται κακοίς.¹

CAP. XVIII.

8. וְעָנִי. Ο'. ἐμβέβληται δέ. Aliter: Ο'. ἐμβληθεί δέ.¹ Σ. ἐμβέβληται δέ.²

CAP. XI. ¹ Codd. 161, 248 (cum τίς), 252 (cum κατεργάσῃς). CAP. XII. ¹ Cod. 255. CAP. XIII. ¹ Cod. 255 affert: 'Α. τοῦ ἐξετασθῆναι ὑμᾶς. Sed delendas esse has lectiones, quasi ad meram Olympiodori et Polychronii enarrationem pertinentes, serius vidimus. ² Cod. 252 in marg. sine nom. CAP. XIV. ¹ Cod. 255. ² Ad v. 8, ἐν δὲ πέτρα κ. τ. ἐ. Cod. 252 in marg.: Οἱ λοιποὶ· ὁ κῆρμος αὐτοῦ; h. e. ὁ κῆρμος αὐτοῦ, quam lectionem ad v. 7, praeunte Montef., male aptavimus. Cf. Hex. ad Jesai. xi. i. ³ Cod. 252. ⁴ Idem. CAP. XV. ¹ Codd. 137 (cum ἀναίδην), 161. ² Cod. 252. ³ Idem. ⁴ Semler in *Eristi*. ad *J. J. Griesbach*, p. 56: "Est e Didymo, et legendum ἀντέβλεψαν, ut Polychronius ἀποφθαλμείν." Vid. Cat. Nicet. p. 288. ⁵ Cod. 252 pingit: 'Α. Σ. ἐκθαμβήσει. θορυβήσει. Ad Aquilam cf. Hex. ad Job. xxxiii. 7. Psal. xvii. 5. Codd. 137, 138, 255, in marg.

sine nom.: θορυβήσει. ⁶ Codd. 137, 138, 255. ⁷ Cod. 252, unde confirmatur lectio nostra. Proculdubio Aquila scripsit: ἐν πάχει αὐχένων κ. αὐτοῦ. ⁸ Idem, qui male pingit: ἂ. ἀπεκαλύφθη γὰρ κ. τ. ἐ. ⁹ Idem. Sic sine dubio Syro-hex. ¹⁰ Cod. 255. In Hexaplis nostris in char. min. per incuriam exaravimus. ¹¹ Cod. 161: ὁ δὲ ἄκ. συνέλαβε και ἔτεκεν ἀνωφελές, ἢ δὲ κοιλία κ. τ. ἐ. Pro ῥηθήσεται an Aq. reddiderit בְּלִיָּה, coll. Hex. ad 3 Reg. vii. 38. Jerem. x. 10. CAP. XVI. ¹ Cod. 252: 'Α. μὴ τέλος ἄρα ἔστιν πέρας. Cod. 257: Σ. πέρας. Deinde Cod. 255 in marg.: Δ^π. γρ. πατάξει, nescio an pro παρενοχλήσει. ² Cod. 255. ³ Codd. 137, 255. ⁴ Syro-hex. dupliciter affert: ✕ حَسِبَ .أ. ✕ صَفَرًا فَمَسَا .أ. .أ. ⁵ Cod. 138 (cum ἔτερον). CAP. XVII. ¹ Sic char. min. pingendum erat. CAP. XVIII. ¹ Sic Comp., Codd. III, 106, 137, alii (inter quos 252). ² Cod. 252.

9, 10. **Ο. κατισχύσει**—ἐπὶ τρίβον. Schol. Ἐκ Θ. οὐ γ'.

CAP. XIX.

2. **הַגִּינִי**. **Ο. ἔγκοπον ποιήσῃτε**. Ἄ. ὀδυνᾶτε.¹

12. **Ο. ἐκύκλωσάν με ÷ ἐγκάθετοι** (4).²

17. Ἄλλος τῶν υἱῶν γαστροῦ μου.³

CAP. XX.

9. **Ο. ὀφθαλμὸς—τόπος αὐτοῦ**. Schol. Ἐκ Θ. οὐ β'.¹

10–12. **Ο. τοὺς υἱοὺς—γλώσσαν αὐτοῦ**. Schol. Ἐκ Θ. οὐ ε'.²

11. **Σ. παραβάσεως**.³

CAP. XXI.

10. **לֹא הִשְׁפַּל לְפָנָיו**. Ἄ. δάμαλις αὐτοῦ (καὶ) οὐκ ἔδυστόκησεν.¹

11. **יִרְקָוּ**. **Ο. προσπαίζουσιν**. Ἄ. ὀρχήσονται. **Σ. ὀρχεῖται**.²

15. **Σ. ἐὰν (ἀπαντήσωμεν)**.³

23. Ἄ. ἐν ὀστεώσει ἀπλότῃ αὐτοῦ.⁴

24. Ἄ. ποτίσει. **Σ. ἀρδόμενος**.⁵

29. **תִּנְיָרִי**. **✕ Θ. ἀπαλλοτριώσετε**. (Σ.) γνωρίζετε.⁶

31. **וְהוֹאֵץ עָשָׂה**. **✕ Θ. καὶ (Σ. ἂ δὲ?) αὐτὸς ἐποίησε**.

34. **Σ. αἱ γὰρ ἀντιρρήσεις ὑμῶν κ. τ. ε'**.⁸

CAP. XXII.

16. **יִצְרֵק יִצְרֵק יִצְרֵק**. **Ο. ποταμὸς ἐπιρρέων οὐ**

θεμέλιοι αὐτῶν. **Σ. ποταμὸς παρασύρει τὸν θεμέλιον αὐτοῦ**.¹

29. **✕ Θ. ὅτι ἐταπείνωσας σεαυτὸν** (alia exempl. ἐταπείνωσεν αὐτὸν²), **καὶ ἐρείς** (alia exempl. ἐρείς³).

CAP. XXIII.

8. (Ἄ.) ἰδοὺ ἀρχῆθεν πορεύσομαι, καὶ οὐχ ὑπάρχων καὶ ὀπίσω, καὶ οὐ συνήσει (fort. συνήσω) αὐτόν.¹

10. **Σ. ἐδοκίμασεν**.²

CAP. XXIV.

2. Ἄ. προσελάβοντο.¹

3. **Οἱ λοιποὶ ἔβον**.²

4. **Σ. παρέτρεψαν πενήτων ὁδόν**.³

5. **עָרִיבִי**. **✕ Θ. εἰς νεωτέρους** (Ἄ. παῖδας. **Σ. νεανίσκους**).⁴

15. **Σ. σκέπαστρον προσώπου περιθέμενος**.⁵

17. **Σ. ... σκιασθεὶς θανάτῳ**.⁶

21. **Οἱ λοιποὶ χήραν**.⁷

22. **Σ. περί**.⁸

23. **וְיִצְיִיחֶנּוּ עַל־דְּרִיכֶיהָ**. **Ο. prorsus absone: ἀλλὰ πεσεῖται νόσφ. Σ. ἀποβλέπουσιν εἰς τὰς ὁδοὺς ἑαυτῶν**.⁹

25. **✕ Θ. καὶ θήσει εἰς οὐδὲν κ. τ. ε'**.¹⁰

CAP. XXV.

5. **לֹא־יִכּוֹ**. **Ο. οὐ καθαρά**. Ἄ. οὐ διαυγασθήσεται.¹

³ Cod. 255. Mox ad vv. 15, 16 idem notat: Ἐκ Θ. οὐ ε'. CAP. XIX. ¹ Cod. 255. ² Idem. Mox ἀπ' ἐμοῦ → δὲ ἀδελφοί μου idem. ³ Cod. 252 in marg. sine nom. CAP. XX. ¹ Cod. 255. ² Idem. ³ Idem, fortasse alii. CAP. XXI. ¹ Cod. 252. Nisi forte οὐκ ἔδυστόκησεν glossa sit ad ὀ. οὐκ ἔσφαλε. ² Idem. ³ Cod. 255. ⁴ Cod. 252, unde Graeca nostra partim confirmari, partim leviter emaculari possunt. ⁵ Idem (cum ἀρδόμενος). Cod. 255 affert: **Σ. καὶ τῷ μ. τῶν ὄσ. αὐτοῦ ἀρδόμενος**. ⁶ Sic in marg. sine nom. Codd. 137, 138, 139 (omnes cum γνωρίζεται). ⁷ Codd. 137, 255. ⁸ Ibidem. CAP. XXII. ¹ Cod. 257. ² Sic Comp. (cum ἐαυτὸν), Ald. (cum σεαυτὸν), Codd. 110, 137, alii, Hieron. (cum ἐαυτὸν), Syro-hex. ³ Sic Ald., Codd. 110, 137, alii, repugnanti-

bus Hieron. et Syro-hex. CAP. XXIII. ¹ Cod. 257 (praem. Ἄλλος). ² Cod. 139. Cod. 257: Ἄ. Θ. ἐδοκίμασε. CAP. XXIV. ¹ Codd. 138, 255. Cod. 139 ad ἀρπάσαντες affert: **Σ. προσελάβοντο**. Sed cf. Hex. ad Deut. xix. 14. ² Codd. 138, 255. ³ Codd. 252, 255. ⁴ Cod. 252. ⁵ Codd. 138 (cum **Σ. ἄλλος δὲ σκ. π. π.**), 255 (idem), Olymp. apud Nicet. p. 400. ⁶ Sic (non, ut Montef. edidit, **βιασθεὶς θ.**) Codd. 138, 161, 255, Olymp. apud Nicet. ⁷ Codd. 137, 138 (sine nom.), 255. ⁸ Ibidem. ⁹ Codd. 137 (cum ἐαυτοῦ), 138 (cum αὐτοῦ), 255. ¹⁰ Cod. 137. CAP. XXV. ¹ Sic (non ad ὀ. οὐκ ἐπιφάσκει) Reg. unus apud Montef., et sine nom. Cod. 255. Cf. Hex. ad Prov. xvi. 2.

CAP. XXVI.

5. Ἄ. μήτι βραφαῖν ὠδίνουσι ἀποκάτωθεν ὑδάτων, καὶ τῶν σκηνοῦντων αὐτά;¹
 14. Ο'. ✕ ἰδοὺ ταῦτα—ἐν αὐτῷ Δ. Schol. Ἐκ Θ. οἱ β'.²

CAP. XXVII.

18. ✕ Σ. ἂ συνετήρησε Δ.¹
 19. Ο'. πλούσιος κοιμηθήσεται, ✕ Θ. καὶ οὐ προσθήσει Δ, ✕ ὀφθαλμὸς αὐτοῦ διήνοιξε, καὶ οὐκ ἔστι Δ.²
 20. תִּירְרָב. Terrores. Ο'. αἱ ὀδύνας. Ἄ. Σ. ἀνπαρξία.³
 חַפְּזָה סוּרְרִיֵּת תוּרְבוֹ. Noctu surripiet eum turbo. Ο'. νυκτὶ δὲ ὑφέλιετο αὐτὸν γνόφος. Ἄ. Σ. Θ. νυκτὸς [ἐν περιστάσει μὴ ἐκφύγει].⁴

CAP. XXVIII.

1. Σ. ὄπου χωνευθῆ.¹
 3. Σ. λίθος ζόφος κ. τ. ἐ.²
 8. בְּנֵי-יְשׁוּבָה. Filii elationis. ✕ Θ. υἱὸι ἀλαζόνων. Ἄ. (υἱὸι) βαναυσίας. Σ. τέκνα σκανδάλου.³
 18. Σ. γλυκὺ δὲ σοφία ὑπὲρ πάντα τὰ περίβλεπτα.⁴
 27. Ἄ. εἰς κτύπον φωνῶν. Σ. ὄμβρων βροντάς.⁵

CAP. XXIX.

13. Ο'. εὐλογία—ἔλθοι. Schol. Ἐκ τῶν Ἄ. καὶ Θ.¹

CAP. XXX.

3. לְבַרְמָן. Solitarius. Ο'. ἄγονος. Ἄλλος μεμονωμένος.¹
 4. Ἄ. ἄλιμον ἐπὶ φυτόν.²
 7. ✕ Θ. ἀναμέσον κ. τ. ἐ.³
 11–13. Ο'. καὶ χαλινὸν—τρίβοι μου. Schol. Ἐκ Θ. οἱ ε'.⁴
 15–17. ✕ Θ. καὶ νῦν ἐπ' ἐμέ—περιέσχε με Δ.⁵
 26. Σ. ἀγαθὰ προσεδεχόμεν, ἦλθε δέ μοι κακά.⁶

CAP. XXXI.

- 1–4. Ο'. διαθήκην—ὀδόν μου. Schol. Ἐκ Θ. οἱ ζ'.¹
 1. Σ. καὶ οὐδὲ ἐνόησα περὶ παρθένου.²
 2. מְמַעַל. ✕ Θ. ἄνωθεν. Ἄ. ἀπάνωθεν.³
 5. Σ. ἐν ματαιότητι.⁴ Θ. μετὰ ματαιότητος.⁵
 9. חֲתָתָהּ. Ο'. εἰ ἐξηκολούθησε. Ἄ. Θ. (εἰ) ἠπατήθη.⁶
 אֲרַבְרָא. Οἱ λοιποὶ ἐν ἠδρευσα.⁷
 31. אֲרַבְרָא מְתִי מְרַמָּה לְאֵלֵי. Ο'. εἰ δὲ καὶ πολ-
 λάκις εἶπον αἱ θεράπαιναί μου. Ἄ. Σ. Θ. εἰ
 μὴ εἶπον οἱ ἄνδρες τῆς σκηνῆς μου.⁸
 39. הַפְּתִי. Ο'. ἐκλαβὼν ἐλύπησα. Σ. ἐλπίδος
 ἐστέρησα.⁹

CAP. XXXII.

1. Σ. διὰ τὸ αὐτὸν δίκαιον φαίνεσθαι ἑαυτῶν.¹

CAP. XXVI. ¹ Cod. 252 (cum σκινούτων pro τῶν σκηνοῦντων). ² Cod. 137. CAP. XXVII. ¹ Syro-hex. pingit: ✕ *oculos eius aperuisti, et non est—de loco suo* (v. 21):. ² Syro-hex. Hieron. pingit: ✕ *oculos eius aperuisti, et non est—de loco suo* (v. 21):. ³ Codd. 137, 139 (cum Σ. pro Ἄ. Σ.), 255. Cod. 161, Olymp.: Σ. ἀνπαρξία. Montef. (quod serius vidimus) e Colb. et Reg. uno edidit: Ἄ. Σ. ἀνπαρξία. Cf. Hex. ad Cap. xviii. II, 14. ⁴ Sic ex Colb. et Regio uno Montef. Cod. 255 affert: Ἄ. Σ. Θ. νυκτὸς. Olymp. enarrat: Ἄσπερ, φησὶ, τὸ τῆς νυκτὸς σκότος ἀφανῆ πάντα ποιεῖ, οὕτω καὶ ὁ ἀσεβῆς, καθάπερ νυκτὶ τῇ περιστάσει κρυβεῖς, οὐχ ὄραται, οὐδὲ εἶναι δοκεῖ. CAP. XXVIII. ¹ Cod. 252. ² Idem (non, ut Parsons. oscitanter descripsit, λίθος σοφός κ. τ. ἐ.). ³ Idem (cum σκανδά . . . , reciso margine). Cf. Hex. ad Cap. xli. 26. ⁴ Idem. Cf. Hex. ad Thren. iv. 7. ⁵ Idem. Fortasse Symmachus interpretatus est: καὶ ὀδὸν ὄμβρων (s. εἰς ὄμβρων) βροντῆς, coll. Hex. ad Cap. xxxviii. 25. Etiam lectio Syro-

hex. sonare potest: (eis) ὄμβρων φωνῶν; nam *לְבַרְמָן* ponitur pro ὄμβρος Sirac. xlix. 9. Luc. xii. 54 in utraque versione. CAP. XXIX. ¹ Cod. 255. CAP. XXX. ¹ Cod. 252 in marg. sine nom. ² Idem (cum ἄλιμον (sic) ἐπὶ φυτό . . . , reciso margine). ³ Cod. 137. ⁴ Cod. 255. Cod. 137 in marg.: Θ. Ἐ. ⁵ Sic sub simplicibus asteriscis Cod. 248. Cod. 137: Ἐκ Θ καὶ Σ, quod de sex versiculis, non de Sexta editione intelligimus. Cod. 252 in marg.: Τὸ, ἡ ψυχὴ μου, προσέ (πρόσκειται) ἀπὸ θ. ἀλλαχοῦ περιμε⁹ (περιαρρηθῆσεται?). ⁶ Cod. 255, ut Montef. e Regiis. CAP. XXXI. ¹ Codd. 137, 255. ² Codd. 252, 255 (cum οὐδὲν ἐνόησα). ³ Sic in textu Comp., Codd. 110, 137, alii (inter quos 255, cum scholio: Τοῦτο ἐκ τοῦ Ἄκυ.). ⁴ Cod. 252. ⁵ Cod. 255. ⁶ Cod. 257 (cum ἠπατήθη). ⁷ Codd. 137, 138, 161, 255. ⁸ Cod. 255. ⁹ "MSS. et Drusius."—Montef. Sic Olymp., Cod. 255. CAP. XXXII. ¹ Codd. 137, 139, 255.

11. 'Α. Σ. ἐξιχνιάσητε.²

13, 14. ✕ (Σ.) ἰσχυρὸς ἐκρίπτει (s. ἐκρίψει) αὐτὸν, καὶ οὐκ ἀνήρ, καὶ οὐκ ἔταξεν πρὸς ἐμὲ λαλιὰς, καὶ ἐν λόγοις ὑμῶν οὐκ ἀνταποκρινοῦμαι αὐτῷ.³

CAP. XXXIII.

11. כִּטְר. ('Α.) ἐν ξυλοπέδη.¹

CAP. XXXIV.

6. Σ. περὶ τὴν κρίσιν μου ψεῦσμα.¹

11. Ο'. καὶ ἐν τριβῶ ἀνδρὸς εὐρήσει αὐτόν. Schol. ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐλέγξει αὐτόν. Σ. καὶ κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ ἐκάστω συμβήσεται.²

19. שׁוֹ. Divites. Ο'. ἀδροῖς. Aliter: Ο'. ἀνδρός. Σ. ἀδροῖς.³

CAP. XXXVI.

9. כִּי יִתְגַבְּרוּ. Σ. ὅτι κατεδυνάστευον. Schol. κατ' αὐτῶν τὰ ἔργα αὐτῶν.¹

14. Ο'. ἡ δὲ ζῶη αὐτῶν ÷ τιτρωσκομένη ὑπὸ ἀγγέλων⁴. Οὐ κείται κ. τ. ἐ.²

23. Ο'. ὁ εἰπών. Σ. ἐρεῖ.³

24. שָׁרְרָן שָׁרְרָן. ✕ Θ. ὦν ἦρξαν ἄνδρες. (Σ.) ἦς ἐξουσιάζουσιν ἄνθρωποι.⁴

30. Σ. 'Α. ἰδοὺ ἐκπετάζει ἐπ' αὐτὸν φῶς αὐτοῦ.⁵

CAP. XXXVII.

1. תָּוֹ. Σ. περὶ τούτου.¹

5. תָּוֹ. Ο'. θαυμάσια. Aliter: Ο'. θαυμάσια ÷ ὄραν ἔθετο κτήνεσιν, οἶδασι δὲ κοίτης τάξιν. ἐπὶ τούτοις πᾶσιν οὐκ ἐξίσταται σου ἡ διάνοια, οὐδὲ διαλλάσσεται σου ἡ καρδία ἀπὸ σώματος⁴.² Schol. Οὗτοι οἱ δ' στίχοι οὐ κείνται ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ, διὸ καὶ ὠβελίσθησαν.³

18. יִשְׁתָּו. 'Α. εἰς ῥοπᾶς.⁴ Σ. εἰς αἰθέρα.⁵

CAP. XXXVIII.

16. עַד-בְּנֵי-יָם. 'Α. ἕως φρουρημάτων.¹ Σ. ἕως συνοχῆς.²

25. 'Α. καὶ ὁδὸν εἰς κτύπον φωνῶν.³ Σ. ψόφος βροντῆς.⁴

28. 'Α. μήτι ἐστὶν τῷ ὑετῷ πατήρ;⁵

תָּוֹ. Receptacula roris. Ο'. βόλους ('Α. συσταδάς. Σ. συστροφᾶς⁶) δρόσου.

32. Σ. ἡ ἀναφύσεις κ. τ. ἐ.⁷

CAP. XXXIX.

2. תָּוֹ. 'Α. Θ. σελήνας.¹

² Cod. 255. Codd. 137, 139: Σ. ἐξιχνιάσει. ³ Cod. 254 inter τοιαῦτα ῥήματα et ἐποήθησαν in textum infert: ἰσχυρὸς ἐκρίπτει—ἀνταποκρινοῦμαι αὐτῷ; quae pro nostris, ὁ ἰσχυρὸς—ἀποκριθῆσομαι αὐτῷ, sufficienda esse sponte apparet. Lectionem desideratissimam silentio praeteriit Parsons. (In Cod. Ambros. index in textu non est ad κυρίῳ προσθέμενοι (v. 13), qui error est Middeldorpfii, sed ad πλήρης γὰρ εἰμι ῥημάτων (v. 18).) CAP. XXXIII. ¹ Cod. 252 in marg. sine nom. Cf. Hex. ad Cap. xiii. 27. CAP. XXXIV. ¹ Codd. 161, 248 (cum Σ. περὶ τὴν κρίσιν tantum). Cod. 255: 'Α. Θ. περὶ τὴν κρίσιν μ. ψ., sine copula. ² Cod. 255. ³ Cod. 139. Pro ἀδροῖς, ἀνδρὸς in textu exhibent Codd. 147, 252, 256. CAP. XXXVI. ¹ Cod. 255, egregie. ² Idem (cum ÷ pro 4). ³ Codd. 139, 255. ⁴ Cod. 252 in marg. sine nom. (cum ἦ pro ἦς). Pronomen ἦς referas ad πρᾶξις, quod cum עָלָם commutavit Sym. Psal. xxvii. 4. lxiii. 10. ⁶ Cod. 248. CAP. XXXVII. ¹ Cod. 255. Ad πῆσσει cf. Hex. ad 1 Reg. xxviii. 5. ² Sic Codd. 137 (cum ἐξιχνιάσαι pro ἐξίσταται), 138, 139 (ut 137), et sine obelo Comp. (cum ἀλλάσσεται), Ald. (ut

137), 68, alii. ³ Cod. 139. Cf. Hex. ad Cap. xxxvi. 28. ⁴ Cod. 252. Cf. Hex. ad Job. xxxvii. 21. xxxviii. 37. Psal. xxxv. 6. Prov. viii. 28. ⁶ Cod. 138. Codd. 137 (s. 139), 255: 'Α. ἐκ τροπᾶς (s. ἐκτροπᾶς). Σ. εἰς αἰθέρα. αὐτὸς ἐστερέωσεν τὸν οὐρανὸν εἰς τροπᾶς. CAP. XXXVIII. ¹ Hanc lectionem tandem extricavimus e falsa librorum scriptura: 'Α. ἕως φόρον (s. ἑωσφόρου) ῥημάτων. Cf. Hex. ad 2 Reg. v. 24. ² Cod. 255 in marg. sine nom. Vox πηγῆς hic non quadrare videtur. ³ Cod. 252. Cod. 248: 'Α. ὁδὸν εἰς κτύπον (sic) φωνῶν. ⁴ Codd. 161, 248, 250 (in marg. sine nom.). ⁵ Codd. 248 (cum ἔνεστιν), 252. Codd. 137, 138: 'Α. μήτι. ⁶ Cod. 252. Ad vocem rariorem συστάς, locus in quo consistit aqua, cf. Strabonis Geogr. XVI, p. 773: πολλαχοῦ δ' εἰσι συστάδες τῶν ὀμβρίων ὑδάτων. Hinc egregie comprobatur Gesenius in *Theos. Ling. Hebr.* p. 20, cuius tamen emendatione βόλους pro βόλους facile carere possumus. ⁷ Ex editione Cod. Ambros. photolithographica serius didicimus, Aquilae lectionem sic haberi: תָּוֹ חֶסֶד הוֹ, quae cum Symmachi Graecis ἡ ἀναφύσεις accurate concinit. CAP. XXXIX. ¹ Cod. 255.

13. 'A. πτερύγιον αινούντων συναναπλέκεται.³
 29. לָרִגְלִים. O'. τὰ σῖτα. 'A. βρώμα.³

CAP. XL.

5. הַבָּרָה לְיָמֵינוּ מִן-הַיָּם. O'. ἀνάλαβε δὴ ὕψος καὶ δύναμιν. ('A.) κόσμησαι δὴ ὑπερφερέα καὶ μετεωρότητι.¹
 10. מִן-עַבְרָה. O'. παρὰ σοί. 'A. μετὰ σοῦ.²
 11. 'A. ἐν νότῳ αὐτοῦ.³
 13. הַפְּרָצִים הַיָּמִינִים. Canales aenei. O'. πλευραὶ χαλκαῖ. Σ. ὡς σωλῆνες χαλκοῖ.⁴

CAP. XLI.

2. 'A. Θ. οὐδ' οὐ μὴ ἀσπλαγχνῆσω κ. τ. ε'.¹
 21. שְׂמֵרָה. O'. ὡς καλάμη ('A. Θ. χόρτος²).
 23. Σ. ὡς ἀναβρασσομένην ἄρτυσιν.³
 24. ✕ Θ. ἐλογίσατο ἄβυσσον εἰς περίπατον.⁴
 26. וְיִשְׁמְרֵנוּ מִכָּל-עַלְוָה. 'A. ἐπὶ πάντας υἱοὺς βαναυσίας.⁵

CAP. XLII.

8. ✕ Θ. ὅτι εἰ μὴ πρόσωπον αὐτοῦ λήψομαι⁴. 'A. ὡς ὁ δοῦλός μου Ἰάβ.²
 10. 'A. Θ. ἐν τῷ προσεύξασθαι αὐτόν.³
 14. O'. Κασίαν.⁴

PSALM I.

MONITUM.

Serius nobis in notitiam venit libellus cui titulus :

Specimina duo: alterum Novae Clavis in Graecos V. T. interpretes scriptoresque apocryphos, necnon libros N. F., exhibens literam Z; alterum Editionis LXX interpretum hexaplaris: auctore D. Ernesto Godofr. Adolfo Böckel, Theologo Gryphisvaldensi, Lips. 1820. Specimen Hexaplorum continet Psalmos I—III. Ex hoc opusculo nos pauca, maximam partem e Flamini Nobilii Notis in Versionem Graecam LXX Interpretum (Waltoni Bibl. Polygl. Tom. VI, Sect. IX, p. 89) derivata, delibavimus. Praeterea multas optimae notae lectiones Codicis 264 e schedis Bodleianis a Parsonsio negligentissime tractatis in lucem protrahere potuimus.

PSALM. I.

1. O'. μακάριος ἀνὴρ κ. τ. ε'. 'A. Oί O'. ὁμοίως.¹
 ['A. ἐν συνελεύσει ἀσεβῶν.]²
 2. הַלְלֵנוּ. 'A. Vacat.³
 3. הַלְלֵנוּ. O'. κατευδοθήσεται. 'A. κατευθυνθήσεται.⁴

PSALM. II.

1. 'A. ἰνατί ἐθουβήθησαν κ. τ. ε'.¹
 3. 'A. Σ. βρόχους (s. κλοιούς) αὐτῶν.²

PSALM. IX.

1. S'. εἰς τὸ τέλος νεανικότητος.¹

PSALM. XVI.

11. תִּשְׁמְרֵנוּ מִכָּל-עַלְוָה. Σ. ἔταξαν ἑτεροκλινεῖν (s. ἑτεροκλινεῖς¹).

² Cod. 252, ut nos e Syro-hex. edidimus. ³ Codd. 161, 248. CAP. XL. ¹ Cod. 255 in marg. sine nom.: κόσμησαι δὴ ὑπερφερέας (sic) μετεωρότητι, unde Aquilae lectionem amissam recuperavimus. ² Cod. 255. ³ Cod. 252. ⁴ Idem (cum χαλκ. . . , reciso margine). CAP. XLI. ¹ Codd. 137, 139 (cum 'A. Θ. Σ.). ² Cod. 255. ³ Symmachum imitatus est Hieron., Hebraea vertens: sicut unguenta cum bulliunt. ⁴ Sic Ed. Rom. (cum eis π.). Montef. edidit ὡς π., quae lectio est in Codd. 23 (cum ὡσεῖ), 252, et Hieron., repugnante Syro-hex. ⁵ Cod. 248. Cf. ad Cap. xxviii. 8 in Auctario. CAP. XLII. ¹ Codd. 137, 139. ² Cod. 248. ³ Codd. 138, 255. ⁴ Syro-hex. מִכָּל-עַלְוָה (non מִכָּל-עַלְוָה). PSALM. I. ¹ Cod. 264, qui continuat: ἄμεμπτος ὁ ἄνθρωπος

ὅς οὐ περιπάτησεν κ. τ. ε'. ² Lectio ἐν συνελεύσει pro ἐν βουλή proculdubio pertinet ad v. 5, ubi Symmacho tribuitur. Eodem retrahenda est Euthymii notula, quae Graece (vide nos in Adlendis ad Psalmos, p. 305) sic habet: καὶ ἄλλως βουλήν μὲν ἀσεβῶν τὸ συνέδριον αὐτῶν ὑπολαμβάνουσιν, ὡς ὁ Ἄκ. καὶ ὁ Θεοδ. ἠρμήνευσαν. ³ S. Ambros. apud Nobil. l. c.: "Aquila tamen diem tantummodo posuit, non etiam noctem." ⁴ S. Ambros. ibid. "Aquila autem, dirigentur, ait." Minus bene Böckel.: 'A. κατευθυνεῖται. Cf. Hex. ad Gen. xxxix. 2. PSALM. II. ¹ Sic Cod. 264, non, ut Parsons. exscripsit, ἐθουβήθησαν. ² Syriacum הַלְלֵנוּ ponitur pro κλοιός Ezech. xxxiv. 27, ubi Norberg. mendose edidit הַלְלֵנוּ. PSALM. IX. ¹ Cod. 264. PSALM. XVI. ¹ Sic Corder., quae lectio non spernenda.

PSALM. XVII.

8. 'A. καὶ ἐκινήθη καὶ ἐσέισθη ἡ γῆ.¹
 12. Σ. γρόφωσις ὑδάτων ἐν παχύτητι ἀερίᾳ.²
 45. 'A. υἱοὶ τοῦ ξένου.³

PSALM. XVIII.

4. Σ. οὐ ῥήσεσιν, οὐδὲ λόγοις, ὧν οὐκ ἀκούσονται αἱ φωναί.¹
 14. 'A. καίγε ἀπὸ ὑπερηφάνων συντήρησον τὸν δούλον σου.²

PSALM. XXI.

13. פָּרִים. 'A. δαμάλαι.¹

PSALM. XXII.

- 5, 6. Aliter: Σ. κρατῶν ποτήριον μεθύσκον παρὶ ἀγαθῶ (s. διῶλον ἀγαθῶν).¹

PSALM. XXIV.

2. אֶל-יַעֲזֹבֵנו אֱוִיבֵי לִי. Ο'. μηδὲ καταγελαστάωσάν μου οἱ ἔχθροί μου. 'A. (μὴ) γαυριάσθωσαν οἱ ἔχθροί μου ἐν μοί. Σ. μηδὲ ἐπιχαρείησαν...¹
 5. וְלִמְדֹנִי בִּירֵאָתָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֹתָהּ קִוִּיתִי כֹל-הַיּוֹם. Ο'. καὶ διδάξόν με, ὅτι σὺ εἶ ὁ θεὸς ὁ σωτήρ μου, καὶ σὲ ὑπέμεινα δλην τὴν ἡμέραν. Σ. ἐδίδαξάς με, ὅτι σὺ θεὸς ὁ σωτήρ μου, σὲ ἀναμένω (S'. ἀναμενῶ) πᾶσαν ἡμέραν.²
 7. וּבְשִׁעֵי אֶל-תּוֹכַר. Ο'. καὶ ἀγνοίας μου μὴ μνησθῆς. 'A. καὶ ἀθεσιῶν μου μὴ μνησθῆς. Σ. καὶ παραπτωμάτων μου μὴ μνημονεύσης.³
 8. עַל-כֵּן. 'A. ἐπὶ τούτῳ.⁴
 10. אֶרְחֹות יְהוָה. Ο'. αἱ ὁδοὶ κυρίου. 'A. ὁδοὶ κυρίου. Σ. τρίβοι. Ε'. ὁδοί...⁵

12. מִי-יִהְיֶה אִישׁ יָרֵא יְהוָה. Ο'. τίς ἐστὶν ἄνθρωπος ὁ φοβούμενος τὸν κύριον; 'A. (τίς) οὗτος ἀνὴρ ὁ φοβούμενος τὸν ΠΙΠΙ; Σ. τίς οὗτος ἄνθρωπος φοβούμενος τὸν ΠΙΠΙ;⁶
 20. אֶל-אֲבוֹתַי בִּירֵאָתִי בָּךְ. Ο'. μὴ καταισχυνθεῖην, ὅτι ἤλπισα ἐπὶ σέ. 'A. (μὴ) αἰσχυνθεῖην, ὅτι ἤλπισα ἐν σοί.⁷

PSALM. XXV.

1. בַּתְּמוּ הַלְבָתִי. Ο'. ἐν ἀκακίᾳ μου ἐπορευέθην. Θ. ἐν ἀπλότῃ μου περιεπάτησα. Σ. ἐν ἀμωμότητῃ μου ὤδευσα. Ε'. ἐν τελειότητῃ μου...¹
 Ε'. καὶ ἐπὶ τῷ ΠΙΠΙ ἤλπισα.²
 3. לִנְגֵד. Ο'. κατέναντι. 'A. εἰς κατέναντι.³
 6. וְאִסְבַּבָּה. Ο'. καὶ κυκλώσω ('A. περικυκλώσω⁴).
 7. 'A. τοῦ ἀκουτίζειν ἐν φωνῇ εὐχαριστίας. Σ. ἀκουστήν ποιῶν μετὰ φωνῆς τὴν ἔξομολόγησίν σου.⁵
 וְלִסְפֹּר כָּל-נִפְלְאוֹתֶיהָ. Ο'. καὶ διηγῆσασθαι πάντα τὰ θαυμάσιά σου. 'A. καὶ τοῦ διηγῆσθαι πάντα θαυμάσιά σου. Σ. καὶ ἐξηγουέμενος πάντα τὰ τεράστία σου.⁶
 8. מַעֲוֹן בֵּיתָהּ. Ο'. εὐπρέπειαν οἴκου σου. Ε'. κατοικητήριον... Σ. ἀνάκτορον τοῦ οἴκου σου.⁷
 וּמְקוֹם מְשֹׁבֵן כְּבוֹדָהּ. Ο'. καὶ τόπον σκηνώματος δόξης σου. Σ. καὶ τὸν τόπον τῆς σκηνώσεως τοῦ οἴκου σου ἢ τῆς δόξης σου.⁸
 9. 'A. μὴ συλλέξης. Σ. μὴ συνέλῃς.⁹
 עַם-חַטָּאִים נַפְשִׁי. Ο'. μετὰ ἀσεβῶν τὴν ψυχὴν μου. 'A. Σ. Ε'. μετὰ ἁμαρτωλῶν ψυχὴν μου.¹⁰
 10. בְּיַדֶיהָ זָמָה. Ο'. ἐν χερσὶν ἀνομῆαι. 'A. (potius Σ.) ἐν ταῖς χερσὶ μύσος. Σ. (potius

PSALM. XVII. ¹ Sic, praeter Euseb., Origen. Opp. T. VII, p. 109 ed. Migne. ² Syro-hex. (probabilius quam olim verteram, ἐν παχύτητι ἀέρος). ³ Syro-hex. (non τοῦ ξένου μου). PSALM. XVIII. ¹ Cod. 264, non Σ. οὐ ῥῆσιν κ. τ. ε., quae est lectio Cod. 268. ² Sic Syro-hex., non συντήρησόν με τὸν δ. σου. Pronomen ex abundantia ponitur, ut 3 Reg. xx. 9: **וְחַבְּבָהּ** **בְּחַבְּבָהּ** **בְּחַבְּבָהּ**, πρὸς τὸν δουλὸν σου. PSALM. XXI. ¹ Sic (pro δαμάλαιοι) nunc legendum arbuturam, non δάμαλοι. Cf. Hex. ad 3 Reg. xviii. 25.

PSALM. XXII. ¹ Pro **וְאִסְבַּבָּה** Symmachum posuisse διῶλον Pron. xxii. 16 serius vidimus. PSALM. XXIV. ¹ Cod. 264. ² Idem. ³ Idem. ⁴ Idem. ⁵ Idem (cum 'A. ὁδοὶ αὐτοῦ). ⁶ Idem. ⁷ Idem. PSALM. XXV. ¹ Cod. 264. Cf. ad v. 11. ² Idem. ³ Idem. ⁴ Idem. ⁵ Idem. Πιῶν pro ποιῶ et τὴν ἐξ. pro ἐξ. e Syro-hex. emaculavimus. ⁶ Idem (cum διηγῆσθαι). ⁷ Idem. ⁸ Idem (cum σκηνήσεως). ⁹ Idem. ¹⁰ Idem. Statim Σ. μετὰ ἀσέβων μ. idem.

'A.) ἐν χερσὶν αὐτῶν ἔννοια.¹¹ Θ. ἐν ταῖς χερσὶ κακογνωμοσύνη.¹²

10. **חַדְרֵי הַשָּׁמַיִם**. Ο'. ἐπλήσθη δῶρων. 'A. ἐπληρώθη δωροκοπία. Σ. πλήρης δωροκοπίας. Θ. ἐπληρώθη δῶρων.¹³

11. **יְהוָה בְּתַמִּי וְנִי**. Ο'. ἐγὼ δὲ ἐν ἀκακίᾳ μου ἐπορεύθην. 'A. καὶ ἐγὼ ἐν ἀπλότητί μου πορεύομαι. Θ. (rotius Σ.) ἐν ἀνωμότητί μου ὤδευσα. Σ. (fort. E') ἐν τῇ τελειότητί μου. E'. S'. . . πορεύομαι.¹⁴

פָּנַי. Ο'. λύτρωσαί με. 'A. E'. ἐλύτρωσάς με.¹⁵

PSALM. XXVI.

3. **תַּחֲתַי**. Ο'. παρατάξεται. Σ. παρεμβάλλη.¹

בְּוַי. 'A. πέποιθα.²

5. Ο'. ἐν ἡμέρᾳ κακῶν μου. Schol. Τὸ μοῦ παρ' οὐδενὶ κείται.³

6. Ο'. καὶ νῦν ἰδοῦ. Schol. Καὶ τὸ ἰδοῦ παρ' οὐδενὶ κείται.⁴

'A. καὶ νῦν ὑψωθήσεται κεφαλὴ μου ἐπὶ ἐχθροῦς μου περικύκλω μου.⁵

7. Σ. καὶ ἐλέησόν με, καὶ ἐπάκουσόν με.⁶

9. **יְשַׁע יְהוָה אֱלֹהֵי מַנְדִּי**. Ο'. καὶ μὴ υπερίδης με, ὁ θεὸς ὁ σωτήρ μου. 'A. καὶ μὴ καταλίπης με, θεὸς σωτήρ μου. Σ. μηδὲ ἐγκαταλίπης με, (θεὸς) τῆς σωτηρίας μου.⁷

11. 'A. Θ. E'. S'. φάτισόν με, ΠΙΠΙ, τῇ ὀδῷ σου.⁸

13. **לִנְסִי**. Nisi. Ο'. εἰ μὴ.⁹

14. **יְהוָה אֱלֹהֵינוּ**. Ο'. ὑπόμεινον τὸν κύριον. 'A. ὑπέμεινα ΠΙΠΙ. Σ. ἀνάμεινον ΠΙΠΙ. S'. ὑπόμεινον τὸν ΠΙΠΙ.¹⁰

PSALM. XXVII.

3. Σ. μὴ συνελκύσῃς (με) μετὰ παρανόμων κ. τ. ε.¹

4. **לְעַפְפִּי**. 'A. κατὰ κάτεργον αὐτῶν.²

6. 'A. ὅτι ἤκουσε φωνῆς δεήσεώς μου.³

8. **יְהוָה עֲזָרָתִי**. Ο'. κύριος κραταίωμα τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. 'A. E'. S'. ΠΙΠΙ ἰσχύς αὐτῶν. Θ. κύριος κραταῖος ἡμῶν.⁴

אֱלֹהֵינוּ יְשׁוּעָתֵנוּ. Ο'. καὶ ὑπερασπιστῆς (Σ. ἐνίσχυσις⁵) τῶν σωτηρίων τοῦ χριστοῦ ('A. ἠλειμμένον⁶) αὐτοῦ ἐστίν.

9. **תַּחֲתַי**. Ο'. τὴν κληρονομίαν ('A. κληροδοσίαν⁷) σου.

רַגְלֵי. Ο'. Σ. καὶ ποίμανον αὐτούς. 'A. καὶ νέμησον αὐτούς.⁸

PSALM. XXVIII.

3. **עַל-הַיַּד**. Ο'. ἐπὶ τῶν ὑδάτων. Θ. ἐπὶ τοῦ ὕδατος.¹

5. **וַיִּשְׁבֵּר**. Ο'. συντρίψει. Σ. καὶ γὰρ συγκατέαξεν.²

הַלְבָנוּ. Ο'. τοῦ Λιβάνου. S'. ἱεροῦ.³

6. 'A. S'. σκιρτῶσει αὐτὰς ὁμοίως μόσχῳ, Λίβανον.⁴ E'. Σ. ὀρχεῖσθαι ἐποίησεν αὐτὰς ὡς τὸν Λίβανον μόσχον. Θ. S'. σκιρτοποιήσει αὐτὰς ὡς μόσχον, τὸν Λίβανον.⁵

בְּרִיחֵינוּ. Ο'. καὶ ὁ ἡγαπημένος ὡς υἱὸς μονοκεράτων. 'A. καὶ Σερῶν ὁμοίως υἱῷ βουκεράτων. Σ. καὶ τὸν Σαρῶν ὡς υἱὸν μονοκεράτων. E'. S'. καὶ Σερῶν ὡς υἱοί. ⁶

9. **כָּבוֹד אֱמִר**. Σ. πᾶσα βῆσις δόξης.⁷

¹¹ Idem. Ad μύσος cf. Hex. ad Lev. xviii. 17. Ezech. xxii. 9. ¹² Idem. Fortasse est Vtae ed., col. Hex. ad Psal. xxx. 14. ¹³ Idem. Ad Aq. conf. Hex. ad Deut. x. 17. Prov. vi. 35. ¹⁴ Idem. Cf. ad v. 1.

¹⁵ Idem. PSALM. XXVI. ¹ Cod. 264. Statim Σ. S'. ἐὰν ἐπαραστή μοι πόλεμος idem. ² Idem. ³ Cod. Ambros. C. 98 Sup. (membrana. textum cum ingenti Catena complectens) in marg. ⁴ Idem. ⁵ Cod. 264. ⁶ Idem.

⁷ Idem. Mox (v. 10) 'A. ὅτι πατήρ μου καὶ μήτηρ μου κατέλιπόν με idem. ⁸ Idem. ⁹ Idem. Statim Θ. πιστεύσω τοῦ

ἰδεῖν idem. ¹⁰ Idem. Mox 'A. καρδία σου sine artic. idem. PSALM. XXVII. ¹ Cod. 264. ² Idem. Cf. Hex. ad Job. xxiv. 5. Mox S'. ἀναπόδος αὐτοῖς παρ' ὃ ἐποίησαν αὐτοῖς idem. ³ Idem. ⁴ Idem. ⁵ Idem.

⁶ Idem (cum ἠλειμμένον (sic)). ⁷ Idem. ⁸ Idem. PSALM. XXVIII. ¹ Cod. 264. ² Idem. ³ Idem.

⁴ Idem (cum σκιρτῶσει et μοσχολίβανον). Bar Hebr. affert: **לְעַפְפִּי**. ⁵ Idem (cum σκιρτοποιήση). ⁶ Idem.

⁷ Idem.

10. Θ. 'Α. Ε'. εἰς κατακλυσμὸν ἐκάθισε.⁹
 11. עו. Ο'. ἰσχύν. 'Α. κράτος.⁹

PSALM. XXIX.

2. לי. Ο'. ἐπ' ἐμέ. 'Α. Σ. ἐπ' ἐμοί. Σ'. ἐξ' ἐμοῦ.¹
 5. 'Α. ἐξομολογήσθε τῷ μνημοσύνη αὐτοῦ τῷ ἁγιασμένῳ. Σ. ἔπαινεῖτε ἀναμνησκοντες τὸν ἁγισμὸν αὐτοῦ.²
 6. בערב. Ο'. τὸ ἐσπέρας. 'Α. ἐν ἐσπέρα. Σ. ἐσπερινός.³
 רנה. Ο'. ἀγαλλίασις. 'Α. αἴνος.⁴
 7. ואני אמרתי בשלוי. Ο'. ἐγὼ δὲ εἶπα ἐν τῇ εὐθηνία μου. 'Α. Σ'. (καὶ) ἐγὼ εἶπα ἐν εὐθηνία. Σ. ἐγὼ δὲ ἔλεγον ἐν τῇ ἡρεμία μου.⁵
 8. 'Α. Ε'. Σ'. ἀπέκρυψας τὸ πρόσωπόν σου. (Σ.) κάμψαντος δέ σου τὸ πρόσωπον.⁶
 הללתי. Ο'. καὶ ἐγενήθην τεταραχμένος ('Α.) κατεσπουδασμένος⁷). Σ. ἐγενόμην ἐν παραχθῇ.⁸
 10. אל-שחת. 'Α. πρὸς διαφθοράν.⁹
 הנהי. 'Α. μὴ ἀναγγελεῖ.¹⁰
 11. 'Α. ἄκουσαι, ΠΙΠΙ, καὶ δώρησαί με. Θ. ἄκουσον, κύριε, καὶ ἐλέησόν με.¹¹
 יהודה-ענור. Ο'. ἐγενήθη βοηθός μου. 'Α. γενοῦ βοηθῶν ἐμοί. Ε'. Σ'. γενοῦ βοηθῶν. Σ. ἐγένου. . .¹²
 12. הפכת. Ο'. ἔστρεψας. Σ. μετέβαλες. Σ'. ἐπέστρεψας.¹³
 13. אלהי לעולם. Ο'. ὁ θεός μου εἰς τὸν αἰῶνα. 'Α. θεέ μου εἰς αἰῶνα. Σ. θεέ μου δι' αἰῶνας.¹⁴

PSALM. XXX.

2. כה. Ο'. ἐπὶ σοί. 'Α. ἐν σοί. Σ. σοί.¹

2. לעולם. קסתי. Ο'. ἤλπισα. . . εἰς τὸν αἰῶνα. 'Α. Σ. ἐπεποιθήσα. . . εἰς αἰῶνα.²
 3. ליצור מעו. 'Α. εἰς στερεὸν κραταιώματος. Ε'. στερεὸν κατοικητήριον.³
 להושיעני לבית מצודות. Ο'. καὶ εἰς οἶκον καταφυγῆς τοῦ σώσαί με. 'Α. εἰς οἶκον ὄχυρωμάτων τοῦ σώζειν με. Σ. εἰς τόπον. . . εἰς τὸ σώζειν με.⁴
 4. סלעי. Ε'. στερεός μου.⁵
 ותלמען שמח תנחני. Ο'. καὶ ἔνεκεν τοῦ ὀνόματός σου ὀδηγήσεις με. 'Α. καὶ διὰ ὄνομά σου καθοδηγήσεις με. . .⁶
 5. Σ. . . οὐ κατέκρυψάν μου.⁷
 5, 6. בידו; כמעני. Ο'. ὑπερασπιστής μου, κύριε. εἰς χεῖράς σου. 'Α. κραταιώμά μου. ἐν χερσί σου.⁸
 6. אפקיד רוחי. Ο'. παραθήσομαι τὸ πνεῦμά μου. Σ. παρεθέμην πνεῦμά μου.⁹
 7. השמרים הבלי-שון. Ο'. τοὺς διαφυλάσσοντας ('Α. Ε'. φυλάσσοντας¹⁰) ματαιότητος διακενής (Σ. εἰκῆ¹¹).
 ואני אל-יהודה בטחתי. Ο'. ἐγὼ δὲ ἐπὶ τῷ κυρίῳ ἤλπισα. 'Α. καὶ ἐγὼ ἐπὶ ΠΙΠΙ ἐπεποιθήσα.¹²
 8. בתחנה. 'Α. ἐν ἐλέφ σου.¹³
 9. Ο'. καὶ οὐ συνέκλεισάς με εἰς χεῖρας ἐχθροῦ. 'Α. καὶ οὐκ ἀπέκλεισάς με ἐν χερσὶ ἐχθροῦ.¹⁴
 10. במרחב. Ο'. ἐν εὐρυχώρῳ. 'Α. ἐν πλατύτητι. Σ. ἐν εὐρυχωρία.¹⁵
 10. 'Α. δώρησαί μοι, ΠΙΠΙ, ὅτι στενὸν ἐμοί. Σ. οἴκτειρόν με. . . Ε'. δώρησαί μοι, ΠΙΠΙ, ὅτι θλίβομαι.¹⁶
 11. וישנתי באנחה. Ο'. καὶ τὰ ἔτη μου ἐν στεναγμοῖς. 'Α. καὶ ἔτη μου ἐν στεναγμῷ.¹⁷

⁹ Idem. Mox 'Α. Σ. Ε'. εἰς αἰῶνα idem. ⁹ Idem. PSALM. XXIX. ¹ Cod. 264. ² Idem. ³ Idem. ⁴ Idem. ⁵ Idem. ⁶ Idem. ⁷ Idem in marg. sine nom.: (κάμψαντος δέ σου τὸ πρ.) κατεσπουδασμένον. Cf. Hex. ad Job. xxxiii. 15. Psal. vi. 3, 11. ⁸ Idem. ⁹ Idem. ¹⁰ Idem. ¹¹ Idem. ¹² Idem. ¹³ Idem. ¹⁴ Idem. PSALM. XXX. ¹ Cod. 264. ² Idem. ³ Idem. Etiam

lectio Syro-hex. aequo sonat: Ε'. γενοῦ μοι στερεὸν κατοικητήριον. ⁴ Idem. Ad Sym. fortasse supplendum εἰς τόπον ὄχυρόν ex S. Basil. M. T. III, p. 52 C. ⁵ Idem. ⁶ Idem. ⁷ Idem. ⁸ Idem. ⁹ Idem. ¹⁰ Idem. ¹¹ Idem. ¹² Idem. ¹³ Idem. ¹⁴ Idem. ¹⁵ Idem (cum πλατύτητι). ¹⁶ Idem. ¹⁷ Idem. (In praecedenti Aquilae lectione pro ζωῆ μου in codice est ζωαί μου.)

11. כָּשֶׁל. Ο'. ἡσθένησεν. Σ. ἠτόνησεν.¹⁹
 12. Σ. Σ'. παρά πάντων τῶν ἐχθρῶν μου.¹⁹
 12, 13. הָיִיתִי (bis). Ο'. ἐγενήθην. 'Α. Σ. ἐγενέ-
 μην.²⁰
 12. וְלִשְׁבָּנַי. Ο'. καὶ τοῖς γείτοσί μου. Σ. τοῖς δὲ
 γείτοσί μου.²¹
 וַיִּפְחַד לְמַדְעָי. Ο'. καὶ φόβος ('Α. Σ. πτόη-
 σις²²) τοῖς γνωστοῖς μου (Σ. τοῖς γνωρίζουσί
 με²³).
 רָאִי. Ο'. οἱ θεωροῦντές με. 'Α. Σ. οἱ ὄρωντές
 με.²⁴
 13. אָבַד. Ο'. ἀπολωλός. 'Α. Σ. ἀπολλύμενον.²⁵
 14. מְגֹרַר מִכַּסְבִּיב. 'Α. συστροφῆς ἀπὸ κυκλόθεν. Σ.
 ἄθροισμὸν κυκλόθεν.²⁶
 'Α. ἐν τῷ παρησιασάσθαι αὐτούς. Σ'. ἐν τῷ
 ἐπιβουλεύεσθαι αὐτούς. Σ. ὅποτε συσκεπτό-
 μνοι ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατ' ἐμοῦ.²⁷
 15. וְאֲנִי עָלִיָּהּ בְּטַחְתִּי יְהוָה. Ο'. ἐγὼ δὲ ἐπὶ σοὶ
 ἤλπισα, κύριε. 'Α. Σ'. ἐγὼ ἐπὶ σὲ ἐπεποίθην,
 ΠΙΠΙ. Σ. ἐγὼ δέ σοι ἐπεποίθην, ΠΙΠΙ.²⁸
 הָאֱלֹהֵי אֲתָהּ. Ο'. σὺ εἶ ὁ θεός μου. 'Α. Σ. Θ.
 Σ'. ὁ θεός μου. ²⁹
 16. Θ. ἐν χειρσί σου καιροί μου. Σ. Ε'. ἐν ταῖς
 χειρσί σου οἱ καιροί μου.³⁰
 הַצִּילֵנִי מִיָּדָיו וּמִרַחְמָיו. Ο'. ῥύσαι με ἐκ
 χειρὸς ἐχθρῶν μου, καὶ ἐκ τῶν καταδικόντων
 με. 'Α. . ἀπὸ χειρῶν ἐχθρῶν μου, καὶ ἐκ τῶν
 διωκόντων με. Σ. ἐξελοῦ με ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν
 μου, καὶ διωκόντων με.³¹
 17. הַאֲרִירָה כְּנִי עַל-עַבְדֶּךָ. Ο'. ἐπίφανον τὸ πρόσ-
 ωπὸν σου ἐπὶ τὸν δούλῳ σου. 'Α. φάνον
 πρόσωπὸν σου ἐπὶ δούλῳ σου. Σ. . . τῷ δούλῳ
 σου.³²

17. בְּכַחְדְּךָ. Ο'. ἐν τῷ ἐλέει σου. 'Α. ἐν ἐλέφ
 σου. Σ. Ε'. κατὰ τὸ ἔλεός σου. Σ'. τὴν χά-
 ριν σου.³³
 18. קָרָאתִיךָ. Ο'. ἐπεκαλεσάμην σε. 'Α. ἐκά-
 λεσά σε.³⁴
 19. תָּאמְרָה לְמַנְהָלֵי שְׂפָתַי וְשִׁבְרָתִי. Ο'. ἀλαλα γενηθήτω τὰ
 χεῖλη τὰ δόλια (Θ. Ε'. Σ'. τὰ ἀδिका³⁵). 'Α.
 ἀλαλωθείσαν χεῖλη ψεύδους. Σ. ἀλαλα γε-
 νέσθω τὰ χεῖλη τὰ ψευδῆ.³⁶
 עַל-עֲדִיקֵי עֲתָךְ. Ο'. κατὰ τοῦ δικαίου ἀνομίαν
 (Ε'. παλαιά³⁷). 'Α. κατὰ δικαίου μέταρσιν.³⁸
 20. 'Α. Σ. τί πολὺ. 'Α. ἀγαθὸν σου. Ε'. Σ'. ἀγα-
 θοσύνης σου ἦς. 'Α. συνέκρυψας. Σ. ἀπό-
 θετου.³⁹
 'Α. κατειργάσω τοῖς ἐλπίζουσιν ἐν σοὶ κατενα-
 τίον. ⁴⁰
 21. תִּכְתְּרֵם בְּסִתְרֵי פָנֶיךָ. Ο'. κατακρύψεις αὐ-
 τοὺς ἐν ἀποκρύφῳ τοῦ προσώπου σου. 'Α.
 ἀποκρύψεις (αὐτοὺς) ἐν ἀποκρυφῇ προσώπου
 σου. Σ. σκεπάσεις αὐτοὺς ἐν σκέπῃ τοῦ
 προσώπου σου.⁴¹
 Ο'. ἀπὸ ταραχῆς ἀνθρώπων (Ε'. ἀνδρός). 'Α.
 ἀπὸ τραχυτήτων (מְרַכְסֵי) ἀνδρός.⁴²
 הַתַּעֲפִינֵם בְּרִכְסָה. Ο'. σκεπάσεις αὐτοὺς ἐν σκηνῇ.
 'Α. συγκρύψεις αὐτοὺς ἐν συσκιασμῷ. Σ.
 κρύψεις αὐτοὺς ἐν σκέπῃ.⁴³
 22. 'Α. ἔλεον αὐτοῦ ἐμοί. Σ. παραδοξάσας κ. τ. ἐ.
 Ε'. ὅτι ἔθαυμάστωσεν ὄσιον αὐτοῦ ἐμοί. Θ.
 ὅτι ἔθαυμάστωσε τὸ χάρισμα. Σ'. ἐν κόμῃ
 περιοχῆς.⁴⁴
 23. 'Α. ἐξέριμμαι ἀπὸ κατέναντι ὀφθαλμῶν σου.⁴⁵
 וְאֲנִי קֹלִי שָׁמַעְתָּ קֹלִי תִּחְנִינֵנִי. Ο'. διὰ τοῦτο εἰσή-
 κουσας, κύριε, τῆς φωνῆς τῆς δεήσεώς μου.

¹⁸ Idem. Ad Aq. idem supplet ἰσχύς μου; ad Theod. ἡ ἰσχύς μου. ¹⁹ Idem. ²⁰ Idem. ²¹ Idem. ²² Idem. ²³ Idem. ²⁴ Idem. ²⁵ Idem. ²⁶ Idem. ²⁷ Idem (cum parriis. et ἀσκειν.). Participium συσκεπτόμενοι hodie non sollicitamus. ²⁸ Idem (cum ἐπεποίθην bis). ²⁹ Idem. ³⁰ Idem. ³¹ Idem. ³² Idem. ³³ Idem. ³⁴ Idem. ³⁵ Idem. ³⁶ Idem (cum ἀλαλωθ.). Forma Aquilina ἡλα-
 λώθην prorsus nova est, sed ἡλαλήθην legitur in Hex. ad

Psal. xxxviii. 3. ³⁷ Idem. ³⁸ Idem. Cf. Hex. ad i Reg. ii. 3. ³⁹ Idem. ⁴⁰ Idem (cum κατεναντίον μου). ⁴¹ Idem. ⁴² Idem (cum ταραχυτήτων). In loco Jesai. xl. 4 pro מְרַכְסֵי LXX verterunt ἡ τραχεία. ⁴³ Idem (cum αὐτὸν pro αὐτοὺς in priore lectione). Statim 'Α. ἀπὸ δικασίας. Σ. ἀπὸ ἀντιλογιών idem. ⁴⁴ Idem. ⁴⁵ Idem (cum ἐξερ-
 μίμενον).

Ε'. ἄρα ἤκουσας φωνῆς δεήσεώς μου. Σ'. ὄντως εἰσήκουσας φωνῆς ἰκεσίας μου.⁴⁶

23. וְיִשְׁלַח עַל-יְדֵי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. Ο'. καὶ ἀνταποδίδωσι (Ε'. ἀποδίδοι⁴⁷) τοῖς περισσῶς ποιούσιν ὑπερηφανίαν. 'Α. καὶ ἀποδίδωσιν ἐπὶ περισσὸν ποιούσιν. Σ. καὶ ἀνταποδίδωσι τοῖς περισσῶς πράσσουσιν ὑπερηφάνως.⁴⁸
25. Σ. Ε'. προσδοκῶντες τὸν κύριον (Ε'. ἐπὶ ΠΙΠΙ).⁴⁹

PSALM. XXXI.

1. Ο'. καὶ ὦν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι ('Α. ἁμαρτίαι'). Θ. Σ'. ἐκρύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι. Σ'. ἐκρύφθη ἡ ἁμαρτία. Σ' (sic). καὶ ὁ ἐπεσκεπασμένος ὀφλ(ήματα).³
2. לֹא יִתְשֵׁב יְהוָה לִּי עוֹן. Ο'. ᾧ οὐ μὴ λογίσηται κύριος ἁμαρτίαν. 'Α. οὐ λογισμένου ΠΙΠΙ αὐτῷ ἀνομίαν. Σ. οὐ μὴ λογίσεται ΠΙΠΙ ἀνομίαν. Ε'. Σ'. ΠΙΠΙ αὐτῷ ἀνομίαν.³
- 'Α. καὶ οὐκ ἔστιν ἐν πνεύματι (αὐτοῦ) κατεπίθεσις. Σ. ὅς οὐκ ἔχει κ. τ. ε. Ε'. Σ'. καὶ οὐκ ἔστιν ἐν τῷ πνεύματι αὐτοῦ δόλος.⁴
3. 'Α. Ε'. κατετριβή. 'Α. ἐν βρυχήματί μου ὄλην ἡμέραν.⁵
4. כִּי יוֹמָם וְלַיְלָה תִּכְבַּד עַל-יְדֵי יְהוָה. Ο'. ὅτι ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐβαρύνθη ἐπ' ἐμὲ ἡ χεῖρ σου. 'Α. ὅτι ἡμέρευσιν καὶ νύκτα βαρύνεται ἐπ' ἐμὲ ἡ χεῖρ σου. Σ. ἡμέρας γὰρ καὶ νυκτὸς βαρεῖα ἐγένετο κατ' ἐμοῦ ἡ χεῖρ σου.⁶
5. הַשְׂמַתִּי אֱלֹהֵי אֲדֹנָי עֲוֹנוֹי לֹא-כַסִּיתִי. Ο'. τὴν ἁμαρτίαν μου ἐγνώρισα, καὶ τὴν ἀνομίαν μου οὐκ ἐκάλυφα (Θ. οὐκ ἔκρυψα⁷). 'Α. ἁμαρτίαν μου γνωρίσω σοι, καὶ ἀνομίαν μου οὐκ ἐπεκάλυφα. Σ. τὴν ἁμαρτίαν μου γνωστὴν ποιήσω, καὶ τὴν ἀδικίαν μου οὐ κρύψω.⁸

5. 'Α. (εἶπα) ἐξομολογήσομαι ἐπ' ἐμοὶ ἀθεσίαν μου τῷ ΠΙΠΙ. Σ. εἶπον, ἐξομολογήσω περὶ τῶν παραβάσεών μου τῷ ΠΙΠΙ.⁹
6. 'Α. ἐπὶ ταύτῃ προσεύξεται πᾶς ὁσίος πρὸς σὲ εἰς καιρὸν κ. τ. ε.¹⁰
7. Σ. σὺ εἰ σκέπη μου ἀπὸ θλίψεως τῆς περιεστῶσης με.¹¹
8. 'Α. βουλεύσομαι ἐπὶ σὲ ὀφθαλμῷ μου.¹²
9. וְיִשְׁמַח. Ο'. καὶ ἡμίονος. 'Α. Σ. Ε'. ὡς ἡμίονος.¹³
- יֵיזְבֵּן הַיָּם. 'Α. οὐκ ἔστιν συνιέναι. Σ. ἀνόητοι (διὰ κημοῦ καὶ χαλινού).¹⁴
10. 'Α. πολλὰ ἀλγήματα τοῦ ἀσεβοῦς.¹⁵
- וְהַבְּיֹטָה בַּיְהוָה חֶסֶד וְיִסְבָּבֶנָּה. Ο'. τὸν δὲ ἐλπίζοντα ἐπὶ κύριον ἔλεος κυκλώσει. 'Α. καὶ τὸν πεποιστότα ἐν ΠΙΠΙ ἔλεος περικυκλώσει αὐτόν. Σ. τὸν δὲ πεποιστότα ἐπὶ ΠΙΠΙ. . .¹⁶
11. וְשִׂמְחֵנוּ בַּיְהוָה וְגִילֵנוּ צַדִּיקִים. Σ. εὐφραίνεσθε ἐν ΠΙΠΙ, καὶ εὐθυμεῖτε, δίκαιοι.¹⁷
- וְהִרְיֵנוּ בְּלִישְׁרֵי לֵב. 'Α. καὶ αἰνοποιήσατε (Σ. εὐφραμίτε. Ε'. ἀλαλάξατε¹⁸) πάντες εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ.¹⁹

PSALM. XXXII.

1. 'Α. ὠραιοῦται ὕμνησις. Σ. πρέπει ὕμνησις.¹
2. 'Α. ἐν ναύλῃ δεκάδος μελωδήσατε αὐτῷ.²
3. 'Α. ἀγαθύνετε ψάλατε ἐν ἀλαλαγμῷ. Σ. ἐπιμελῶς ψάλατε μετὰ σημασίας.³
4. כִּי-יִשְׁרַח דְּבַר-יְהוָה. Ο'. ὅτι εὐθὺς ὁ λόγος τοῦ κυρίου. 'Α. ὅτι εὐθὺς ῥήμα ΠΙΠΙ.⁴
- בְּאֵמֶת. Ο'. 'Α. ἐν πίστει. Σ. μετὰ πίστεως.⁵
5. וְהִבְהִיחַ צַדִּיק וְשִׁפְטָה. Ο'. ἀγαπᾷ ἐλεημοσύνην

⁴⁶ Idem. Posteriorem lectionem Symmachi esse crediderimus, coll. Hex. ad Gen. xxviii. 16. Psal. xxvii. 2.

⁴⁷ Idem. ⁴⁸ Idem. ⁴⁹ Idem. PSALM. XXXI.

¹ Cod. 264 (sine artic.). ² Idem. ³ Idem. ⁴ Idem.

⁵ Idem. ⁶ Idem. Ad ἡμέρευσιν cf. Hex. ad Psal. i. 2.

⁷ Idem. ⁸ Idem. ⁹ Idem (cum *θεσίαν* pro *ἀθεσίαν*).

¹⁰ Idem. ¹¹ Idem. ¹² Idem. ¹³ Idem. ¹⁴ Idem.

¹⁵ Idem. ¹⁶ Idem. ¹⁷ Idem. Lectionem, Ε'. καὶ ἀλαλάξατε, ad posteriorem clausulam pertinere serius viderimus. ¹⁸ Idem. ¹⁹ Idem, qui praeterea affert: 'Α. καὶ αἰνοποιεῖτε. 'Α. καὶ αἰνεῖτε. PSALM. XXXII. ¹ Cod. 264.

² Idem. Cf. Hex. ad Psal. cl. 3. (Syr. *ܘܚܢܘܐ* s. *ܘܚܢܘܐ*) sonat μελωδήσατε in Hex. ad Psal. xxix. 13. cxlvi. 7.)

³ Idem (cum *ἐπιμελούς*). ⁴ Idem. ⁵ Idem.

- καὶ κρίσιν. Σ. ἀγάπη ἐλεημοσύνης καὶ κρίσεως.⁶
5. מְלֵאָה. Ο'. πλήρης. Σ. πληρωθήσεται.⁷
6. בְּדִבְרֵי יְהוָה שְׂמוֹתַי נִבְּשׁוּ. Ο'. τῶ λόγῳ τοῦ κυρίου οἱ οὐρανοὶ ἐστερεώθησαν (Σ. ἐγένοντο. Ε'. ἐγενήθησαν⁸). 'Α. ἐν ῥήματι ΠΙΠΙ οἱ οὐρανοὶ ἐποιήθησαν.⁹
7. 'Α. συνάγων ὡς χύμα ὕδατα θαλάσσης. Ε'. συνάγων ὡς σωρόν...¹⁰
- לָתֵן. Ο'. τιθείς. 'Α. διδούς. Σ. ἀπέθετο.¹¹
8. 'Α. [καὶ] φοβηθήσονται ἀπὸ ΠΙΠΙ. Σ. φοβείσθω τὸν ΠΙΠΙ. Ε'. φοβήθητε.¹²
- כִּכְפוֹנוּ יְגוּרוּ כְּלִישְׁבֵי תַּבְלַל. Ο'. ἀπ' αὐτοῦ δὲ σαλευθήσασαν πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν οἰκουμένην. 'Α. ἐξ αὐτοῦ ὑποσταλήσονται πάντες καθήμενοι οἰκουμένην. Σ. αὐτὸν εὐλαβείσθωσαν πάντες οἱ κατοικοῦντες οἰκουμένην.¹³
9. כִּי הוּא אֶמְרֵי יְהוָה. Ο'. ὅτι αὐτὸς εἶπε, καὶ ἐγενήθησαν. 'Α... καὶ ἐγένετο. Σ. αὐτοῦ γὰρ εἰπόντος ἐγένετο.¹⁴
10. יְהוָה הִפְרִי עֲצַת-גּוֹיִם. Ο'. κύριος διασκεδάσει βουλὰς ἐθνῶν. 'Α. ΠΙΠΙ ἠκύρωσε βουλὴν ἐθνῶν. Σ. ΠΙΠΙ διαλύει...¹⁵
11. לְדֹר וְדֹר. Ο'. ἀπὸ γενεῶν εἰς γενεάς. 'Α. Ε'. εἰς γενεὰν καὶ γενεάν. Σ. εἰς ἐκάστην γενεάν.¹⁶
12. אֲשֶׁר-יְהוָה אֱלֹהָיו. Ο'. οὐ ἔστι κύριος ὁ θεὸς αὐτοῦ. 'Α. οὐ ΠΙΠΙ θεὸς αὐτοῦ.¹⁷
- לְנַחֲלָה. Ο'. εἰς κληρονομίαν. 'Α. εἰς κληροδοσίαν.¹⁸
13. 'Α. ὁ πλάσσωσεν ἄμα καρδίαν αὐτῶν.¹⁹
- הַמְבִּינִין אֶל-כָּל-מַעֲשֵׂיהֶם. Ο'. ὁ συνιείς πάντα τὰ ἔργα αὐτῶν. 'Α. ὁ συνιῶν παρὰ πάντα ποιήματα αὐτῶν.²⁰

16. אִין הַפְּלֵךְ נִשְׁע בְּרַב-חַיִל. Ο'. οὐ σώζεται βασιλεὺς διὰ πολλὴν δύναμιν. 'Α. οὐκ ἔστιν ὁ βασιλεὺς σωφύμενος ἐν πλήθει εὐπορίας. Σ... διὰ πλήθους δυνάμεως.²¹
- Ε'. γίγας δὲ οὐ σωθήσεται... 'Α. Ε'. οὐ μυσθήσεται ἐν πλήθει ἰσχύος.²²
17. שְׂקָר הַסּוּסִים לְתַשׁוּעָה. Ο'. ψευδὴς ἵππος εἰς σωτηρίαν. 'Α. ψευδὴς ὁ ἵππος... Σ. ἀπιστος ἵππος πρὸς σωτηρίαν.²³
18. עֵינֵי יְהוָה אֶל-יְרֵאָיו. Ο'. οἱ ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ τοὺς φοβουμένους αὐτόν. 'Α. ὀφθαλμοὶ ΠΙΠΙ πρὸς φόβον αὐτοῦ. Σ... παρὰ τοὺς φοβουμένους αὐτόν.²⁴
- 'Α. τοὺς περιμένοντας τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Σ. παρὰ τοὺς προσδοκῶντας τὸ ἔλεος αὐτοῦ.²⁵
19. לְהַצִּיל מִמּוֹת נַפְשָׁם. Ο'. ῥύσασθαι ἐκ θανάτου τὰς ψυχὰς αὐτῶν. 'Α. τοῦ ῥύσασθαι ἐκ θανάτου ψυχὴν αὐτῶν. Σ. ἐξαιρεῖσθαι ἐκ θανάτου ψυχὰς αὐτῶν. Ε'. τοῦ ῥύσασθαι ἐκ θανάτου τὰς ψυχὰς αὐτῶν.²⁶
20. נִבְּשׁוּנוּ חַתָּה לַיהוָה. Ο'. ἡ ψυχὴ ἡμῶν ὑπομένει τῶ κυρίῳ. 'Α. ψυχὴ ἡμῶν παρεδόκησε τὸν ΠΙΠΙ. Σ. ἡ ψυχὴ ἡμῶν ἀναμένει τὸν ΠΙΠΙ. Σ'. ἡ ψυχὴ μου παρεδόκησε τὸν ΠΙΠΙ.²⁷
- עֲזָרְנוּ וּמְגַנְנֵנוּ הוּא. Ο'. ὅτι βοηθὸς καὶ ὑπερασπιστὴς ἡμῶν ἔστιν. 'Α. βοηθὸς καὶ ὑπερασπιστὴς ἔστιν. Σ. βοηθὸς καὶ ὑπερασπιστὴς αὐτός. Σ'. βοηθὸς μου ὑπερασπιστὴς.²⁸
21. כִּי בְשָׁמֵי קָרְשׁוּ בְּחַתָּה. Ο'. καὶ ἐν τῶ ὀνόματι τῶ ἀγίῳ αὐτοῦ ἠλπίσαμεν. 'Α. ὅτι ἐν ὀνόματι ἡγιασμένου αὐτοῦ ἐπεποιθήσαμεν. Σ. ὅτι τῶ ὀνόματι τῶ ἀγίῳ αὐτοῦ ἐπεποιθήσαμεν.²⁹
22. יְהוָה קִרְבָּה יְהוָה עֲלֵינוּ. Ο'. γένοιτο τὸ ἔλεός σου, κύριε, ἐφ' ἡμᾶς. 'Α. γεννηθήτω ἔλεός σου, ΠΙΠΙ, ἐφ' ἡμᾶς. Σ. εἴη τὸ ἔλεός σου...³⁰

⁶ Idem. ⁷ Idem. ⁸ Idem. ⁹ Idem. ¹⁰ Idem, rectius, opinor, quam in Hex. ad loc. ¹¹ Idem. ¹² Idem. ¹³ Idem. ¹⁴ Idem. ¹⁵ Idem. Ad Sym. cf. Hex. ad Psal. lxxxiv. 5. Jerem. xi. 10. ¹⁶ Idem. Paulo ante 'Α. Σ. εἰς αἰῶνα idem. ¹⁷ Idem. ¹⁸ Idem.

¹⁹ Idem, consentiente Syro-hex. a nobis Graece verso. ²⁰ Idem. ²¹ Idem. ²² Idem. ²³ Idem. ²⁴ Idem. Statim Σ. διὰ γὰρ πλήθους κ. τ. ε. idem. ²⁵ Idem. ²⁶ Idem. ²⁷ Idem. ²⁸ Idem. ²⁹ Idem. ³⁰ Idem.

PSALM. XXXIV.

12. Σ. ἀντεστραμμένα κ. τ. έ.¹
 20. Aliter: Ο΄. ότι έμοι μέν εΐρηνικά έλάλουν, και έπ΄
 όργην ✕ γής έλάλουν⁴, δόλους δέ διελογίζοντο.²
 25. וַיִּזְכְּרוּ־לֵיָהוּ. Ο΄. μὴ εΐποισαν. Σ. μὴ εΐπαισαν.³

PSALM. XXXV.

10. וַיִּזְכְּרוּ־לֵיָהוּ. 'Εβρ. μωκώρ αιϊούμ.¹

PSALM. XXXVI.

- 37, 38. 'Εγκαταλείμματα δέ τὰ μέλλοντα και τὰ
 έσχατα ούτω γάρ έξέδωκαν οι λοιποι έν τῷ,
 τὰ εγκαταλείμματα τῶν άσεβῶν έξολοθρευθή-
 σονται.¹

PSALM. XLII.

5. Σ. τί καταρρέεις . . . τί θορυβείς . . .¹

PSALM. XLIII.

10. 'Α. καιπερ. Σ. άλλα πρὸς τούτοις.¹
 13. 'Αλλος και ούκ ην πλεονασμὸς έν τοῖς άλα-
 λάγμασιν ημῶν.²
 14. 'Η δε S' όμοίως τοῖς Ο΄, καταγέλωτα.³

PSALM. XLIV.

14. וַיִּזְכְּרוּ־לֵיָהוּ. In interiori palatio. Ο΄. 'Εσεβῶν.
 Alia exempl. έσωθεν.¹ 'Αλλος' ένδοθεν. Θ.
 όμοίως τοῖς Ο΄ (έσωθεν).²
 ('Α.) ένδυσιν αύτῆς εις ποικιλτά. Σ. ποικίλα.
 Θ. όμοίως τοῖς Ο΄.³

15. Σ. ακολουθήσασαι.⁴

16. 'Α. εισελεύσεται.⁵

PSALM. XLVII.

3. וַיִּזְכְּרוּ־לֵיָהוּ. Ο΄. ή πόλις. Σ. μητρόπολις.¹
 13. Σ. περιστοιχίσατε.²
 14. Ο΄. καταδιέλεσθε. 'Αλλος' διαμερίζεσθε.³

PSALM. XLVIII.

8. 'Αλλος' άδελφὸς ού λυτρούμενος, λυτρώσεται άνήρ.¹
 15. 'Α. και επικρατήσουσιν (έν αυτοῖς).²
 21. Ο΄. τοῖς κτήνεσι τοῖς άνοήτοις. Schol. Τῷ,
 άνοήτοις, παρ' ούδενι κείται.³

PSALM. XLIX.

5. 'Α. συλλέξατέ μοι όσιους (μου).¹
 21. ['Αλλος' άνομε.]²

PSALM. L.

2. 'Α. Θ. Βεθσαβέθ.¹

PSALM. LIV.

11. Ο΄. και πόνος. Σ. και ταλαιπωριάν. Ε΄. και
 κόπος. S΄. και δόλος.¹
 Ο΄. έν μέσῳ αύτῆς. 'Α. ένδον αύτῆς. Οι λοι-
 ποί έν μέσῳ αύτῆς.²

PSALM. LVIII.

16. Σ. αυτοῖ ρεμβόμενοι κ. τ. έ.¹

PSALM. XXXIV. ¹ Cf. Hex. ad Gen. xlviii. 14.
² Schol. Τῷ, γής έλάλουν, ιστόρηται κ. τ. έ. Pro ιστόρηται
 proculdubio corrigendum ήστέρηται. Cf. Hex. ad Ezech.
 vii. 27. ³ Cod. 264. PSALM. XXXV. ¹ Cf. Hex.
 ad Gen. xxxvi. 24. PSALM. XXXVI. ¹ Procop. in
 Cat. Niceph. T. I, p. 1591. PSALM. XLII. ¹ Idem
 sonare formas Syriacas ܨܘܒܘܢܐ (ܨܘܒܐ) et ܨܘܒܐ
 (ܨܘܒܐ) serius vidimus. PSALM. XLIII.
¹ Cod. 264. ² Idem (non, ut nos male descripsimus, έν
 τοῖς άλ. αύτῶν). ³ Idem. PSALM. XLIV. ¹ Sic
 Comp., Ald., Codd. III, 13, 27, alii (inter quos 264), Syto-
 hex. Hieron. in Epist. LXV, 19 (Opp. T. I, p. 389):
 "Pro eo quod in LXX scriptum est έσωθεν . . . in quibus-
 dam exemplaribus invenitur *Εσεβον*, quod *cogitationes*

sonat." ² Cod. 264 in marg. ³ Cod. 264. Ad ποι-
 κιλτά cf. Hex. ad Ezech. xvi. 10. ⁴ Idem (cum ακολου-
 θήσαι). ⁵ Idem. PSALM. XLVII. ¹ Cod. Bodl.,
 quem allegavimus ad loc. Cf. Hex. ad Thren. ii. 11.
² Cod. 264, secundum conjecturam nostram. ³ Idem
 in marg. sine nom. PSALM. XLVIII. ¹ Cod. 264 in
 marg. sine nom. ² Ad constructionem cf. Hex. ad Lev.
 xxvi. 17. 3 Reg. ix. 23. Cod. 264 affert: 'Α. κρατήσουσιν.
 Σ. υποτάξουσιν. ³ Cod. 264. Hieron. → *insipientibus* :.
 PSALM. XLIX. ¹ Cod. 264. ² "Cod. Ambros. C. 98
 Sup. ad άνομίαν in marg.: γρ. άνομε."—A. C. PSALM. L.
¹ Cf. Hex. ad 3 Reg. i. 11, 16. PSALM. LIV. ¹ Cod.
 264. ² Idem. PSALM. LVIII. ¹ Cod. 264 in
 marg. sine nom.

PSALM. LX.

8. 'Α. ἔλεος καὶ ἀλήθεια ἀποδιατηρήσουσιν αὐτόν
(בְּזֶן יִצְרָהָרָה).¹

PSALM. LXII.

2. Σ. ὁμείρεται.¹

PSALM. LXIV.

4. 'Α. ἔδυναμώθη παρ' ἐμέ. Ε'. ἐκραταιώθη ὑπὲρ
ἐμέ.¹

5. הַיָּרִיךְ יִשְׁפֹּךְ. Ο'. κατασκηνώσει ἐν ταῖς αὐλαῖς
σου. ('Α.) σκηνώσει αὐλάς σου. (Σ.) κατα-
σκηνώσει γὰρ ἐν ταῖς αὐλαῖς σου. (Θ.) παροι-
κήσει ἐν ταῖς αὐλαῖς σου.²

8. Ο'. ἤχους κυμάτων αὐτῆς (alia exempl. add. τίς
ὑποστήσεται³).

PSALM. LXVII.

5. בְּיָהּ שָׂמוּ. ['Α. 'ΙΑ' ἡ ὀνομασία αὐτοῦ].¹

10. גָּשְׁמֵךְ נִרְבֵּית. 'Α. ὄμβρον ἐκούσιον (fort. ἐκου-
σίων).²

PSALM. LXXVII.¹

21. יִתְעַבֵּר. Θ. Ε'. πρὸς ὄργην ἐκινήθη.²

61. בְּיָדָי. Ο'. εἰς χεῖρα ἐχθροῦ. (Σ.) εἰς χεῖ-
ρας ἐναντίου. ('Α. Θ.) εἰς χεῖρας θλίβοντος.³

PSALM. LXXX.

4. בְּבִקְרָה. 'Α. ἐν πανσελήμφ. Σ. ἐν μηνιαῖφ.¹

8. 'Α. ἐπακούσω σου κ.τ.έ. Σ. ἐπήκουσά σου κ.τ.έ.
Θ. ὠσαύτως.²

PSALM. LXXXIII.

1. תִּתִּיחַלֵּלְךָ. Οἱ ἄλλοι· ἐπινίκιον περι-
τῶν ληνῶν.¹

PSALM. LXXXIV.

1. מְלִיץ. Οἱ ἄλλοι· ἐπινίκιος.¹

13. הַטֹּב. Οἱ ἄλλοι· (δώσει) τὸν ἀγαθόν.²

PSALM. LXXXVI.

4. יָלַךְ. Ο'. ἐγενήθησαν. "Ἄλλοι· ἐγεννήθησαν.
"Ἄλλοι· ἐτέχθησαν.¹

PSALM. LXXXVII.

1. עַל-מַחְלֵלְךָ. Οἱ ἄλλοι· ἐπινίκιον δια-
χοροῦ.¹

PSALM. LXXXVIII.

13. יָמִין. Ο'. θάλασσαν. Οἱ ἄλλοι· νότον, ἢ δεξιάν.¹

PSALM. LX. ¹ Cod. 264. PSALM. LXII. ¹ Codd.
264, 268. PSALM. LXIV. ¹ Cod. 264, recte. Nomi-

nativus est ῥήματα. ² Idem in marg. sine nominibus.

³ Sic Comp., Ald., Codd. 13, 21, alii (inter quos 264, 268),
Syro-hex., Vet. Lat. Hieron. in Epist. CVI ad Sun. et

Fret. 39: "In Graeco additum scribitis, quis sustinebit,
quod superfluum est; subauditur enim, qui conturbas

profundum maris, et conturbas sonum fluctuum ejus."

PSALM. LXVII. ¹ Sic Josephi Hypomn. in Fabricii Cod.
Pseudep. V. T. T. II, p. 340, parum probabiliter. ² "In

Aquila pro ἐκούσιον, collatis locis aliis Aquilae in Lexx.
Montef. legendumne ἐκούσιων?"—A. C. Correctio valde

probabilis est, etiamsi in loco Deut. xvi. 10 a Montef.
indicato pro singulari נְרִיבֵת ἐκούσιον praetulimus. Sed τὰ

ἐκούσια pro נְרִיבֵת versio est τῶν Ο' ad Num. xxix. 39.

¹ PSALM. LXXVII—XCIX. "De hisce Expositionibus
[S. Chrysost. in Psalmos LXXVII—XCIX (Opp. T. V,
pp. 723—800)] jam diximus in Praefatione; quas esse

spurias nemo non fatebitur; nam a Chrysostomi stylo
pursus abhorrent. Hoc uno fere nomine commendabiles,

quod non pauca veterum Scripturae Sacrae interpretum

fragmenta contineant, Aquilae, Symmachi, Theodotionis,
etc.; quorum nonnulla in Hexaplis nostris non habentur."

—Montef. ² Pseudo-Chrysost. ibid. p. 725 E: διὰ τοῦτο
ἤκουσε κύριος, καὶ ἀνιβάτω· τούτῃσι, πρὸς ὄργην ἐκινήθη· οὕτω

γὰρ Θεοδοσίω καὶ οἱ [corrigere ol] τὴν πέμπτην ἐκεδεῶκασιν.

³ Idem ibid. p. 731 D: ὃν ἔτι μάλλον οἱ λοιποὶ τῶν ἔρμηνευτῶν
σαφηνίσιαι βουλόμενοι, οἱ μὲν, εἰς χεῖρας ἐναντίου, οἱ δὲ, εἰς χεῖ-

ρας θλίβοντος, ἐκεδεῶκασιν. Cf. Hex. ad Job. xvi. 9. Psal.
lxxvii. 66. lxxx. 15. PSALM. LXXX. ¹ Pseudo-Chry-

sost. ibid. p. 741 C: εὐσημον δὲ ἡμέραν, τοῦ δεσπότηου πᾶσχα·
ὄθεν 'Ακ. μὲν πανσελήνον ἐκδέδωκε, Σύμ. δὲ, μηνιαῖον, τὴν πεντεκα-

δεκάτην τοῦ μηνὸς ἡμέραν ἑκάτερος λέγοντες. ² Cod. 268.

PSALM. LXXXIII. ¹ Pseudo-Chrysost. ibid. p. 748 D.

PSALM. LXXXIV. ¹ Pseudo-Chrysost. ibid. p. 751 A.

² Idem ibid. p. 753 A. PSALM. LXXXVI. ¹ Pseudo-
Chrysost. ibid. p. 756 E: τὸ, ἐγενήθησαν, οἱ λοιποὶ τῶν ἔρμηνευτῶν
σαφέστερον ἐκεδεῶκασιν, οἱ μὲν, ἐγεννήθησαν, οἱ δὲ,
ἐτέχθησαν, τὴν λέξιν ταύτην ἐκδέμενοι. PSALM. LXXXVII.

¹ Pseudo-Chrysost. ibid. p. 757 E. PSALM. LXXXVIII.
¹ Pseudo-Chrysost. ibid. p. 763 A.

33. וּבְנֵי עֵינַי וּבְנֵי עֵינַי. 'A. καὶ ἐν ἀφαίς ἀνομίας αὐ-
τῶν.³

34. וְהִיבִיחֵנִי. Ο'. ἐν τῇ ἀληθείᾳ μου. Οἱ λοιποὶ
ἐν τῇ πίστει μου.³

45. וְהִיבִיחֵנִי. Ο'. κατέλυσας. Σ'. κατέδυσας.⁴

PSALM. LXXXIX.

3. וְהִיבִיחֵנִי. Ο'. εἰς ταπεινώσω. Σ. εἰς καταδικην.¹

5. וְהִיבִיחֵנִי. Ο'. παρέλθοι. Θ. παρέλθη.³

10. וְהִיבִיחֵנִי. Σ. ἐν παραδόξῳ.³
'A. ὅτι διεπέτασεν ἀνὴρ, καὶ ἐπέτασθη.⁴

PSALM. XC.

9. וְהִיבִיחֵנִי. Ο'. καταφυγὴν σου. Οἱ ἄλλοι οἴκη-
τῆριόν σου.¹

PSALM. XCI.

4. 'Eβρ. ἀλὲ ἀσὼρ οὐαλὲ νὲβλ ἀλοὶ εἰάων βχενωάρ.
'A. ἐπὶ δεκάδι ἐπὶ ἔβλη, ἐπὶ φθόγγῳ ἐν κι-
θάρα.¹

7. וְהִיבִיחֵנִי וְהִיבִיחֵנִי וְהִיבִיחֵנִי וְהִיבִיחֵנִי.
Ο'. ἀνὴρ ἀφρων οὐ γινώσεται, καὶ ἀσύνητος οὐ
συνήσει ταῦτα. 'Eβρ. ἰς βὰρ οὐλὰ (אָלַי)
ἰαδαὲ οὐχσίλ λωιαβιν ἔθ ζώθ. 'A. ἀνὴρ ἀσύ-
νητος, καὶ οὐ γινώσεται, καὶ ἀνόητος οὐ συνήσει
ταῦτα. Σ. ἀνὴρ ἀνόητος οὐ γινώσεται, καὶ
ἀσύνητος οὐ συνήσει. ²

PSALM. XCII.

3. וְהִיבִיחֵנִי. Σ. τὰ βάθη (αὐτῶν). Ε'. Σ'. ταπεινώσω
(αὐτῶν).¹

PSALM. XCIII.

15. וְהִיבִיחֵנִי. Ο'. ἐχόμενοι αὐτῆς. Οἱ ἄλλοι ὀπίσω
αὐτοῦ.¹

18. וְהִיבִיחֵנִי. Σ. ἐστήριξέ με.³

23. Ε'. Σ'. τὰς ὀδύνας αὐτῶν.³

PSALM. XCIV.

10. וְהִיבִיחֵנִי. Οἱ λοιποὶ δυσηρεστήθη.¹

PSALM. XCV.

5. 'A. ἐπίπλαστοι. Σ. ἀνύπαρκτοι.¹

8. Οἱ λοιποὶ δόξαν ὀνόματος αὐτοῦ.²

PSALM. XCVI.

2. וְהִיבִיחֵנִי. Caligo. Ο'. γνόφος. Σ. ὀμίχλη.¹

PSALM. XCVII.

1. Σ. τεράστια.¹

7. Σ. ἡχείτω ἡ θάλασσα σὺν πληρώματι αὐτῆς, ἡ
οἰκουμένη καὶ (οἱ) οἰκοῦντες ἐν αὐτῇ.²

PSALM. XCVIII.

4. וְהִיבִיחֵנִי. Ο'. καὶ τιμή. Οἱ λοιποὶ, οἱ μὲν ἰσχύν, οἱ
δὲ κράτος ἐκδεδώκασιν.¹

³ Cod. 264. ³ Pseudo-Chrysost. ibid. p. 766 D: ὁθεν
οἱ λοιποὶ τῶν ἐρμηνειῶν ἀντὶ τῆς ἀληθείας, τὴν πίστιν ἐκδέδω-
κασιν. ⁴ Idem ibid. p. 768 C. PSALM. LXXXIX.

¹ Pseudo-Chrysost. ibid. p. 770 E: διόπερ ὁ Σύμ. ἀντὶ τῆς
ταπεινώσεως τὴν καταδικην ἐκδέδωκε. Hinc leviter corrigenda
est lectio, quam e Syro-hex. eruimus. ² Idem ibid.

p. 771 D: εἰ γὰρ καὶ παρέλθοι, οὐκ ἐν εὐχῆς τρόπῳ τὸ ῥῆμα
λέγει· δηλοὶ δὲ Θεοδοσιῶν ἀντὶ γὰρ τοῦ, παρέλθοι, παρέλθη οὗτος
ἐκδέδωκε. ³ Idem ibid. p. 772 B: Σύμ. δὲ ἀντὶ τοῦ, ἐν δυνα-
στείας, ἐν παραδόξῳ ἐκδέδωκε. ⁴ Cod. 264. Cf. Hex. ad
Num. xi. 31. PSALM. XC. ¹ Pseudo-Chrysost. ibid.

p. 775 D. PSALM. XCI. ¹ Cod. 264 (cum νεβὰ pro
νέβλ). Praeterea pro ἔβλη pingendum videtur ἰββλη s.
νέβλη, coll. Hex. ad Psal. xxxii. 3. Ad φθόγγῳ cf. Hex.
ad Psal. xviii. 15. ² Cod. 264. Pro ἰαδαὲ οὐχσίλ in

codice est ἰαδαὲ οὐχσία.

PSALM. XCII. ¹ Pseudo-Chry-
sost. ibid. p. 781 B. PSALM. XCIII. ¹ Pseudo-Chry-
sost. ibid. p. 783 C. ² "Codex B. (C) 264 exhibet
in mutila forma."—A. C. Vox Syriaca ܥܘܨܘܨܘܨ
commutatur

cum Graecis ἐστήριξε, ἑσπερώσει, ἐβεβαίωσε, ἐκραταίωσε, κατήρ-
τισε, ἤρισσε, aliis; e quibus ἐστήριξε praetulimus propter lec-
tionem Symmachi ad Psal. ciii. 15, ubi idem est Hebraeum.

³ Pseudo-Chrysost. ibid. p. 785 A. PSALM. XCIV.
¹ Pseudo-Chrysost. ibid. p. 787 B. Cod. 264: 'A. Σ. δυση-
ρεστήθη (ἐν τῇ γενεῇ). PSALM. XCV. ¹ Pseudo-Chry-
sost. ibid. p. 789 B. ² Idem ibid. p. 790 A. PSALM.

XCVI. ¹ Pseudo-Chrysost. ibid. p. 791 E. PSALM.
XCVII. ¹ Pseudo-Chrysost. ibid. p. 794 D. ² Cod. 264.
PSALM. XCVIII. ¹ Pseudo-Chrysost. ibid. p. 797 C.

PSALM. XCIX.

1. לְתַהַלֵּל. 'A. εἰς εὐχαριστίαν. Σ. εἰς εὐλογίαν.
E'. εἰς αἶνεσιν.¹

PSALM. CI.¹

1. הַשְׁמַעֲנִי. Σ. ἐν τῷ ἀθυμεῖν αὐτόν.²
4. 'A. καὶ ὁσῶ μου κ. τ. ε'.³
22. O'. τοῦ ἀναγγεῖλαι. Θ. ὁμοίως τοῖς O'.⁴

PSALM. CII.

4. הַגְּדִיל. 'A. τὸν ἀγχιστεύοντα (s. ἐγγίζοντα).¹

PSALM. CIII.

17. 'A. . . ἐρωδιοῦ ἐλάται οἶκος αὐτῷ.¹

PSALM. CVI.

40. דַּרְדָּרָה. Σ. δι' ἀνοδίας.¹

PSALM. CVII.

12. Σ. καὶ μὴ προελθὼν, θεέ, ἐν ταῖς στρατεύσεσιν
(s. τοῖς στρατεύμασιν) ἡμῶν.¹

PSALM. CVIII.

29. וַיִּשָּׁשׁ. O'. οἱ ἐνδιαβάλλοντές με. Οἱ λοιποὶ
ἀντικείμενοί (μοι).¹

PSALM. CXV.

2. Σ. καὶ εἶπον ἀθμονῶν, ὅτι πᾶς ἄνθρωπος διέ-
ψυσται.¹

PSALM. CXVIII.

9. Σ. διὰ τίνος λαμπρυνεῖ νέος τὴν ὁδὸν αὐτοῦ;¹
17. Σ. εὐεργέτησον τὸν δοῦλόν σου.²
98. Σ. διὸ καὶ εἰς αἰῶνα αὕτη μοι.³
170. O'. τὸ ἀξιώμά μου. Schol. Ἀξιώμα τὴν ἰκε-
σίαν καλεῖ· τοῦτο γὰρ καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις
εὖρον ἐρμηνευταῖς, ἵνα ἢ ἡ ἔννοια οὕτως· εἰσέλ-
θοι ἢ ἰκεσία καὶ ἡ δέησίς μου ἐνώπιόν σου,
κύριε.⁴

PSALM. CXXXII.

2. O'. ἐπὶ τὴν ὦαν. Schol. Ὡα, τὸ ἄκρον τοῦ ἰμα-
τίου, ἢ δ καλοῦμεν περιτραχήλιον, ἦτοι περι-
στόμιον· τοῦτο δὲ ὁ Ἀκύλας στόμα ἐνδύματος
εἶρηκεν.¹

PSALM. CXXXIV.

4. יְהַלְלֵךְ. O'. Θ. εἰς περιουσιασμόν. 'A. E'. εἰς
περιούσιον. Σ. εἰς ἐξάιρετον.¹
7. Ἄλλος· ἀναβιβάζων. Ἐτερος· ἀνασπῶν ἀπ'
ἄκρων. Ἄλλος· ἐκ τελεμάτων.²

PSALM. CXXXV.

9. הַלְלֵךְ בַּיְהוָה לַיְלֵי לַלַּיְלָה. O'. εἰς ἐξουσίαν τῆς νυκτός.
Ἄλλος· εἰς ἐξουσίαν ἐν νυκτί.¹

PSALM. CXXXVIII.

4. Σ. ἑτερολογία.¹

PSALM. XCIX. ¹ Pseudo-Chrysost. *ibid.* p. 799 A.
¹ PSALM. CI—CVII. Expositionem in hos Psalmos, quam
ementito Chrysostomi nomine ediderunt Savilius (Opp.
T. I, pp. 932—977) et Montef. (Opp. T. V, pp. 644—684),
cum constet ex Eusebio et Theodoro ad verbum fere
consarcinatam fuisse, ceteris praeteritis, unam et alteram
lectionem, quae nonnihil varietatis habere videretur, deli-
bavimus. ² Pseudo-Chrysost. *ibid.* p. 644 B: ἀκηδία
λυπούμενος, ἢ ἀθυμεί, κατὰ τὸν Σύμαχον, ἐπὶ τῇ τῶν πολλῶν
κακία τε καὶ ἀπωλεία. ³ Codd. 264, 268. ⁴ Cod. 264.
PSALM. CII. ¹ Hodie nobis altera lectio verior videtur,
coll. Hex. ad Lev. xxvii. 15. Similiter in Hex. ad Psal.
cvi. 2 pro ἀγχιστευθέντες nunc praefertur ἑγγισθέντες, ut
idem interpres ad Lev. xxvii. 33. Cf. Hex. ad Jerem.
l. 34. PSALM. CIII. ¹ Cod. 268. PSALM. CVI.
¹ Pro *διανοίας* ante nos Semler. in *Epist. ad J. J. Griesbach.*
p. 20 coniecerat *ἀνοδίας* (non δι' ἀνοδίας), ad Job. xii. 24
appellans. PSALM. CVII. ¹ Codd. 264 (cum τοῖς
σπρ.), 268, Pseudo-Chrysost. *ibid.* p. 684 C (cum θεός).

PSALM. CVIII. ¹ Cod. 268. PSALM. CXV. ¹ Cod.
264. Cod. 268, ut in Hexaplis. PSALM. CXVIII.
¹ Sic Reg. unus apud Montef., probante Thiemo in libello,
Pro Puritate Symmachi, p. 20. ² Syro-hex. (non
ἐνεργ. με τὸν δ. σου). Cf. ad Psal. xviii. 14 in *Auctario*.
³ Cod. 264. ⁴ Pseudo-Chrysost. *ibid.* p. 717 C.
PSALM. CXXXII. ¹ Cyrilli Lex. MS. Brem. s. v. ὦα.
PSALM. CXXXIV. ¹ Hieron. Comment. in Epist. ad
Titum (Opp. T. VII, p. 726): "Quod quidem Aq. et Vta
ed. εἰς περιούσιον expresserunt; LXX vero et Theod., περι-
ουσιασμόν transferentes, commutationem syllabae fecere,
non sensus. Symmachus igitur pro eo quod est in Graeco
περιούσιον, in Hebraeo SCOLLA, expressit *ἐξάιρετον*, id est,
egregium, vel *praecipuum*; pro quo verbo in alio volumi-
mine, Latino sermone utens, *peculiari* interpretatus est."
Cf. Hex. ad Eccles. ii. 8. ² Cod. 268, e Chrysostomo;
nescio an rectius quam in Hexaplis. PSALM. CXXXV.
¹ Cod. 268. PSALM. CXXXVIII. ¹ Semler. in *Epist.*
ad J. J. Griesbach. p. 21: "Ineptissime autem ex Ed.

16. מִלְמִי. 'Εβρ. γολμή.²

PSALM. CXLI.

7. Σ. ἀκρόσαι τῆς λαλιᾶς μου κ. τ. ε.¹

PSALM. CXLIV.

14. Σ. τοὺς κίπποτας.¹

PSALM. CXLVI.

1. Σ. ἀλληλουῖα, ὅτι ἀγαθὸν ψαλμὸς.¹

PSALM. CXLIX.

6. 'Α. καὶ μάχαιρα στομάτων ἐν χειρὶ αὐτῶν.¹

PROVERBIA.

MONITUM.

In gratiam Auctarii ad Proverbia, Ecclesiasticum et Canticum Canticorum perscrutati sumus collationes Bodleianas Codicum 161, 248, 252; e quibus Collator Cod. 161 profitetur se lectiones interpretum et scholia a Bosio notata neglexisse, omnem tamen dissensum et defectum notasse.

CAP. I.

6. מִיָּמִי. 'Α. ἔρμηνείαν. Σ. Θ. πρόβλημα.¹

32. 'Α. Σ. καὶ εὐθηνία ἀφρόνων ἀπολεῖ αὐτούς.²

CAP. II.

10. 'Α. εὐπρεπώσει.¹

18. 'Αλλος· ἔκψυε γὰρ εἰς θάνατον ὁ οἶκος αὐτῆς.²

21. מִיָּמִי. 'Ο. ὅτι εὐθείς. 'Αλλος· οἱ δὲ εὐθείς.³

CAP. III.

11. Σ. μὴ ἀποδοκιμάσης.¹

מִיָּמִי. 'Αλλος· μὴ σικχάνης.²

20. 'Α. ἐν γνώσει (αὐτοῦ).³

22. מִיָּמִי. Gutturii tuo. 'Ο. τοῖς σοῖς ὀστέοις. Θ. (τοῖς) ὀστέοις σου.⁴

CAP. IV.

25. Σ. εἰς εὐθύ.¹

CAP. V.

3. 'Α. Θ. καὶ λείος κ. τ. ε.¹

19. Σ. Θ. (καὶ) ἐλάφιον χάριτος.²

CAP. VI.

8. 'Ο. — ὡς σεμνὴν ποιεῖται (alia exempl. ἐμπορεῖται¹).

12. Σ. Θ. στρεβλεύμασι στόματος.²

13, 14. מִיָּמִי; מִיָּמִי. 'Α. συμβιβάζει δὲ τοῖς δακτύλοις αὐτοῦ στρεβλότητας.³

14. מִיָּמִי. 'Α. ἀντιδικίας.⁴

Rom., quae in his rationibus exiguae fidei est [?], Symmacho tribuunt ἐτερολογία." Symmachi lectionem defendit Schleusner. in *Nov. Thes.* s. v., consentiente Syro-hex. ² Eriphan. adv. Haeres. I, 30, 31 (Opp. T. I, p. 156): Διὰ τοῦτο ὁ Δαβὶδ λέγει· τὸ ἀκατέργαστόν μου εἶδον οἱ ὀφθαλμοί σου· τούτῳτι, σπαρέντα πρὶν ἀπεικονισθῆναι με ἔγνωσ με, καὶ ἔτι πρότερον, πρὶν τοῦ σπαρῆναι με. 'Ο δὲ 'Εβραῖος θαυμαστῶς τὸ ῥῆμα σαφηνίζει· τὸ ἀκατέργαστον γὰρ γολμή ἐκάλεσεν, ἕπερ ἔρμηνεύεται χόνδρος, ἢ σεμιδάλεως κόκκος.

PSALM. CXLVI.

¹ Cod. 268.

PSALM. CXLIV. ¹ Cf. Baruch ii. 18 in

LXX et Syro-hex.

PSALM. CXLVI. ¹ Sic Cod. 268.

S. Greg. Nyss. apud Mai. *N. PP. B. T. III*, p. 141: 'Αλληλουῖα, ὅτι ἀγαθὸν ψαλμὸς, ὃ Σύμμαχος τέθεικε.

PSALM. CXLIX. ¹ "In loco Eusebii est χειρὶ, non χερσὶν, in edit. Mai allata."—*A. C.*

CAP. I. ¹ Didymus apud Mai. *N. PP. B. T. VII*, p. 57: 'Ακούω τοῦ Θεοδοσιῶνος ἔρμηνείαν, ἣν ἐξέδωκε καὶ Σύμμαχος, ὅτι πρόβλημα ἐκδεδώκασιν. ² Scriptura ἀνελεῖ est in Cod. 248.

CAP. II. ¹ Cod. 248. ² Codd. 161, 248, uterque in marg. sine nom. ³ Cod. 248 in marg. sine nom.

CAP. III. ¹ Cod. 161 affert: 'Α. μὴ ἀποδοκιμάσης. Cod. 252 sine nom.: μὴ ἀποδοκιμά . . . , reciso margine. ² Tischendorf. *Notit. Cod. Sin.* p. 80: "Ab hoc inde loco in margine annotata sunt quae quid sibi velint non satis assequor. . .

Sunt autem haec: μὴ ὀλιγόρη, μὴ ἐκδικήσης, μὴ συγχάνης (ita certe legi)." Pro συγχάνης indubitanter corrigimus σικχάνης, h. e. σικχάνης, quae lectio ad alteram Aquilae editionem pertinere videtur. Cf. Hex. ad Gen. xxvii. 46. Exod. i. 12. Num. xxi. 5. Jesai. vii. 6. ³ Cod. 161. ⁴ Idem. Sic in

textu Ald., Codd. III, 103, 106, alii. CAP. IV. ¹ Codd. 161, 248. CAP. V. ¹ Cod. 248. ² Cod. 161 solus.

CAP. VI. ¹ Sic Codd. 23, 248 (in marg.), 252, Syro-hex., Euseb. Eclog. Prophet. p. 2, Constit. Apost. II, 63. Ambros.: *quam venerabilem mercatur.* ² Cod. 248.

³ Codd. 161, 248. Hinc fortasse corrigendum Nobilii scholium ad v. 14. ⁴ Cod. 161. Mox (v. 19) Cod. 248:

24. עָר. 'Α. ἐταίρου σου. Σ. πλησίον. Θ. πόρνης.⁵

CAP. VII.

10. ('Α.) θέσις πόρνης. (Σ.) τάξις πόρνης.¹

20. Θ. ἐν ἡμέρᾳ εὐσήμου.²

21. 'Α. ἐξέκλινεν. Σ. ἤγγεν.³

CAP. VIII.

8. 'Α. Σ. διεστραμμένον.¹

14. בְּיָנִי בְיָנִי. Ο'. ἐμὴ φρόνησις. "Ἄλλος" ἐγὼ σύνεσις.²

19. פְּרִי. Θ. καὶ ὑπὲρ Φιλίππειον.³

29. ✕ Θ. καὶ ὕδατα οὐ παρελεύσεται (s. παρελεύσονται⁴) στόμα αὐτοῦ. Σ. ἵνα ὕδωρ μὴ παραβαίῃ τὸν λόγον αὐτοῦ.⁵

CAP. X.

1. Aliud exempl. παραβολαὶ Σαλομώνος.¹

13. 'Α. Σ. Θ. ἐν χειλεσι συνετοῦ εὐρεθήσεται σοφία.²

17. 'Α. Σ. ὁ δὲ καταλιμπάνων ἐλέγχους.³

25. תִּיִּי. Σ. ὡς θεμέλιος.⁴

CAP. XI.

13. Σ. σκέπει λόγους.¹

CAP. XII.

6. 'Α. Θ. ἐνεδρεύουσιν εἰς αἷμα.¹

10. יְהִי עַשְׂתֵּי יָמֵי יְהִי. Ο'. τὰ δὲ σπλάγχνα τῶν ἀσεβῶν ἀνελήθηνα. "Ἄλλος" αἱ δὲ γνώμαι τῶν ἀσεβῶν ἀνεπικεικίθ.²

19. Ο'. μάρτυς δὲ ταχύς (Θ. θυμώδης³).

25. Θ. μέριμμα ἐν καρδίᾳ ἀνδρὸς κατισχοῦ αὐτόν.⁴

CAP. XIV.

12. 'Α. Θ. ἔσχατον αὐτῆς.¹

24. 'Α. Σ. Θ. πλοῦτος αὐτῶν.²

CAP. XV.

2. 'Α. Σ. ἀναβλύσει.¹

5. 'Α. διασύρει.²

27. 'Α. Σ. Θ. τaráσσει οἶκον αὐτοῦ.³

CAP. XVI.

15. Οἱ Γ'. ἐν φωτὶ προσώπου.¹

24. Σ. Θ. γλυκὴ τῇ ψυχῇ καὶ ἴαμα ὀστέων.²

28. הִלְבִּיחַ כַּסְפִּי בְּכֶסֶף. Σ. ὁ δὲ ὑποκρινόμενος διαστέλλει ἡγούμενον.³ "Ἄλλος" καὶ φλύαρος χωρίσει ἐταίρον.⁴

CAP. XVII.

9. Σ. ὁ δὲ δευτερῶν λόγον διαχωρίζει συνήθη.¹

CAP. XVIII.

4. 'Α. Σ. ἀναβλύσσω.¹

10. 'Α. Σ. Θ. ἐν αὐτῷ δραμεῖται δίκαιος, καὶ ὑπεράρθῃσεται.²

'Α. ἀντιδικίας. Cf. Hex. ad Cap. xix. 13. xxviii. 25.

⁵ Cod. 248. Mox ad v. 25, not. 52, dele haec: "quae desunt in Codd. 23, 252." CAP. VII. ¹ Cod. 252 in marg. sine nom. Codd. 161, 248, ut Nobil. ² Codd. 161, 248. ³ Codd. 161, 248, 252. Cf. Schleusner. *Nov. Thes.* s. v. ἄγω. CAP. VIII. ¹ Cod. 252.

² Idem in marg. sine nom.: κράτος οἱ θεοῦ (sic) ἐγὼ σύνεσις. ³ Cod. 161, 248 (uterque cum φιλιππίου). Diod. Sic. XVI, 8 (de Philippo Macedonum rege): Νόμισμα γὰρ χρυσοῦν κόψας, τὸ προσαγορευθὲν ἀπ' ἐκείνου Φιλίππειον (Φιλίππιον Reg. 2). Plaut. *Curcul.* III, 70: *Statuam vult dare auream solidam, faciundam ex auro Philippi* (h. e. *purissimo*). ⁴ Codd. 161, 248, 252. ⁵ Cod. 252 (cum laῶν pro λόγον). CAP. X. ¹ Syro-hex. in textu: **لَمَسَوِدُ مَلَسَوِدُ**, appicto in marg. ΠΑΡΑΒΟΛΑΙ. Cf. Hex. ad Cap. xxv. 1. ² Codd. 161, 248, emaculatus quam Nobil. ³ Cod. 248. Cod. 161: Σ. ὁ δὲ κ. τ. ε. ⁴ Cod. 252.

CAP. XI. ¹ Cod. 252. CAP. XII. ¹ Cod.

248. ² Cf. Hex. ad v. 26, not. 49. Lectionem duplicem huc trahit Jaegerus, probante Lagardio, qui in ea genuinam τῶν Ὁ versionem agnoscit. Nisi potius sit duplex versio posterioris clausulae v. 26: ἡ δὲ ὁδὸς τῶν ἀσεβῶν πλανήσει αὐτούς. ³ Codd. 161, 248. ⁴ Cod. 161, non male, ut κατισχοῦ pro κατισχοῦ scribatur. CAP. XIV. ¹ Cod. 161.

² Cod. 248. CAP. XV. ¹ Cod. 252. ² Idem. ³ Cod. 248. CAP. XVI. ¹ Cod. 252. ² Codd. 161, 248. ³ Codd. 161 (cum ἡγούμενος), 248, ut ante Montefalconium coniecerat L. Bos. ⁴ Cod. 161 in marg. sine nom. Ad v. 29 Cod. 252 in marg. sine nom.: καὶ φλαρεσχῶρισ . . (sic, reciso margine) ἐταίρον. Est alius proculdubio interpretis, quidni Vti? Cf. Hex. ad Cap. xvii. 28. CAP. XVII. ¹ Cod. 252 solus. Cf. Hex. ad Psal. liv. 14. Jerem. xiii. 21. CAP. XVIII. ¹ Codd. 161, 248. (Ad **سَج**, ἀνομβρῶν, cf. Sirac. xxxix. 6 in LXX et Syro-hex.)

² Idem.

18. הגורל. Οἱ Γ'. (δ) κληρος.³

CAP. XIX.

15. וּנְשָׁת רְמוּהָ. Ο'. ψυχή δὲ ἀεργου (Σ. ὑψηλή. Θ. δολία¹).

19. 'Α. Θ. ὅτι ἐὰν ἀφέλη κ. τ. ἐ.²

25. וְפָתַי. 'Α. καὶ θεलगόμενος. Σ. καὶ ἀδεής.³

CAP. XX.

3. 'Α. καθίσαι ἀπὸ δικασίας. Σ. ἀναχωρήσαι ἀπὸ ἀθδίας.¹

וְהַתְּלַע. Σ. ἀποκαλυφθήσεται.²

CAP. XXI.

18. 'Αλλος· καὶ ἀντὶ εὐθοῦς ἀσύνητος.¹

CAP. XXII.

19. Σ. γνωστὴν ἐποίησά σοι ζωὴν.¹

CAP. XXIII.

10. Ο'. μὴ μεταθῆς ('Αλλος· μέταιρε¹).

14. מְשִׁיבֵי. Ο'. ἐκ θανάτου. 'Α. Σ. Θ. ἀπὸ ἄδου.²

16. 'Α. ἐν τῷ λαλεῖν χεῖλιν σου εὐθέα.³

22. וְיִרְקַנְךָ. Ο'. ὅτι γεγήρακε. 'Α. ὅταν γη-
ράση.⁴

CAP. XXIV.

27. Σ. καὶ φρόντισον ἐν ἀγρῷ σαυτοῦ.¹

CAP. XXV.

1. Σ. καὶ ἔτι αὐταὶ παροιμίαι.¹

6. 'Α. Σ. Θ. (μὴ) στῆς.²

12. 'Αλλος· ἐνώτιον χρύσειον, καὶ πίνωσις χρυσοῦ.³

27. Σ. ἐξερεινῶν δὲ τιμὴν ἑαυτῶν δόξα.⁴

CAP. XXVI.

9. וְהָיָה לְפִי כְּפִי לְשׁוֹן. Σ. καὶ οὕτως παραβολὴ ἐν
στόματι ἀπαιδευτῶν.¹

22. Θ. λόγοι ἐνθυμίου ὡς ἐξαπλούμενοι.²

23. 'Α. Θ. ἐκκαίμενα.³

26. Σ. καλύπτουτος μίσος κ. τ. ἐ.⁴

CAP. XXVII.

4. 'Αλλος· τίς δὲ ὑποστήσεται κατὰ πρόσωπον ζήλου;¹

16. Σ. Ε'. κεκρυμμένος βορέας ἄνεμος.²

'Α. Σ. καὶ ἔλαιον δεξιᾶς αὐτοῦ καλέσει.³

CAP. XXVIII.

7. 'Α. καὶ νέμων συμβολοκόπους.¹

20. Σ. ὁ δὲ σπειδῶν κ. τ. ἐ.²

CAP. XXIX.

2. 'Α. ἐν τῷ πληθυνθῆναι δικαίους.¹

14. 'Α. εἰς ἔτι. Σ. εἰς ἀεί. Θ. εἰς αἰῶνα.²

CAP. XXX.

1. וְהָיָה. 'Α. καὶ τελέσω.¹

4. וְרָד. 'Α. καὶ κατεβίβασεν.²

³ Cod. 252. CAP. XIX. ¹ Codd. 161, 248. ³ Idem.

³ Codd. 161 (cum ἄδης), 248 (cum ἀδης), 252 (cum ἀδης). Quid significet nisi ἀδεής in malam partem pro θρασυς ignoramus. CAP. XX. ¹ Cod. 252 (cum καθίσαι).

In Hexaplis editis vox ἀντιδικασία non alibi legitur. ² Ad hanc versionem Geiger in *Symmachus* etc. p. 61 confert Arab. *عَدَلَ*, in VII *rectectus fuit, conspectui patuit*. CAP. XXI. ¹ Ad *سَمِعَ* Syto. in marg. pingit: ACYN-ΘETOC.

CAP. XXII. ¹ Sic (non 'Α. Σ.) Codd. 161, 248, 252. CAP. XXIII. ¹ Cod. 161 in marg. reciso: .. *τερε*. Cf. LXX ad Cap. xxii. 28. ² Codd. 161, 248.

³ Cod. 248 (cum εθεία). ⁴ Codd. 161, 248 (sine nom.). CAP. XXIV. ¹ Codd. 161 (cum αὐτοῦ), 248 (idem), 252 (sine nom.). CAP. XXV. ¹ Cod. 252, qui Aquilae male tribuit: *καίγε αὐταὶ αἱ παροιμίαι*. ² Codd. 161, 248.

³ Cod. 248 in marg. sine nom. Cod. 161 affert tantum:

ἐνώτιον χρύσειον. Semler. in *Epist. ad J. J. Griesbach*. p. 26: "Legitur πίνωσις χρυσοῦ, quod nemo intelligit. Interea πίνωσις χρυσοῦ substituo; alii, si possint, melius."

⁴ Cod. 252. CAP. XXVI. ¹ Codd. 161, 248. Cf. Hex. ad Cant. Cant. vii. 6. ² Codd. 161, 248, 252 (cum Σ. λόγοι ἐνθυμίου ἐξ.). Vox ἐνθυμίου prorsus ignoratur; sed et correctio ejus ἐνθυμίου nullum idoneum sensum fundit.

³ Codd. 161, 248: 'Α. Θ. ἐκκαίμενα, quae vox nulla est. Ad ἐκκαίμενα cf. Hex. ad Psal. ix. 23. ⁴ Idem.

CAP. XXVII. ¹ Codd. 161, 248. ² Cod. 252, Syro-hex. ³ Codd. 161, 252 (cum καλείται). CAP. XXVIII.

¹ Cod. 252 (cum συμβουλ.). ² Cod. 161. CAP. XXIX. ¹ Cod. 252. ² Codd. 161, 248. Cod. 252: 'Α. Θ. εἰς ἔτι. εἰς αἰῶνα. εἰς ἀεί. CAP. XXX. ¹ Cod. 252.

² Euseb. in *Elog. Prophet.* p. 102: διὸ καὶ ἐνταῦθα παρὰ τῷ Ἀκύλα εἴρηται· τίς ἀνέβη εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ κατεβίβασεν;

4. 'Α. τίς συνέλεξεν πνεῦμα ἐν θανάροις αὐτοῦ; Σ.
τίς συνέγαγεν ἄνεμον ἐν ταῖς δραξίν (αὐτοῦ);³
26. Σ. καὶ ἔτασαν.⁴

CAP. XXXI.

3. Σ. τὴν ἰσχύν σου. Οἱ Γ'. τὰ σὰ χρήματα.¹

ECCLESIASTES.

CAP. I.

7. Σ. εἰς τὸν τόπον ἀφ' οὗ οἱ ποταμοὶ πορεύονται,
καὶ ἐκεῖ αὐτοὶ ἀναστρέφουσιν.¹
13. וַיִּתְּ. 'Α. ἐξερευνῆσαι. (Σ.) διαθρῆσαι.²
17. 'Α. ὅτι πρὸς τοῦτό ἐστι νομὴ ἀνέμου.³

CAP. II.

2. Σ. εἰς τὸν γέλωτα εἶπον θόρυβον.¹
8. Σ. πεκοῦλια.²
9. Σ. ἀπὸ ἔμπροσθέν μου.³
12. 'Α. Θ. πλάνας.⁴
Aliter: Σ. τί δὲ ὁ ἄνθρωπος ἵνα παρακολουθήσῃ
βασιλεῖ; 'Α. Θ. βασιλείως.⁵
17. Σ. κακὸν γάρ μοι ἐφάνη τὸ ἔργον.⁶ 'Α. τὸ ποι-
ούμενον. Σ. τὸ ἔργον τὸ γινόμενον.⁷
21. Σ. γοργότητι.⁸
23. 'Α. βάσανος καὶ θυμὸς.⁹
26. Σ. τῷ ἀρέσκοντι αὐτῷ.¹⁰
תַּעֲרִי. Ο'. καὶ γνώσιν ('Ἄλλος' ἐπιστήμην¹¹).

CAP. III.

16. 'Α. τῆς δικαιοσύνης.¹
22. Σ. τίς γὰρ αὐτὸν κ. τ. ἐ.²

CAP. IV.

13. 'Α. ὃς οὐ γνώσεται τοῦ φυλάξασθαι ἔτι.¹
16. וְגַ. Ο'. περασμὸς. Σ. τέλος.²
17. Σ. καὶ ἔγγιζε ὥστε ἀκούειν [κακόν].³

CAP. V.

9. הַחַיִּים לֹא יִבְרָחוּ. Ο'. καὶ τίς ἠγά-
πησεν ἐν πλήθει αὐτῶν γέννημα; 'Ἄλλος'
καὶ τίς ἠγάπησε δῶρα ἐν πλήθει οὐκ ἐλεύ-
σεται.¹
10. הַבְּרִיָּה תִּבְרָכָה. Ο'. ἐν πλήθει ἀγαθωσύνης.
'Α. ἐν πλήθει τῆς ἀγαθωσύνης.²

CAP. VI.

2. וְיִשְׂרָאֵל יִבְרָכָה. Ο'. ὅτι ἀνὴρ ξένος. Σ. ἀλλὰ
ἄνθρωπος ἀλλότριος.¹
3. וְיִשְׂרָאֵל יִבְרָכָה. Ο'. ἀγαθὸν ὑπὲρ αὐτόν. Σ. βέλ-
τιον (αὐτοῦ).²

CAP. VII.

3. Θ. ἐν κακώσει.¹
7. Σ. διὰ γὰρ φωνὴν ἀπαιδευτῶν κ. τ. ἐ.²
13. Σ. ἡ σοφία κ. τ. ἐ.³
16. Σ. μακρόβιος.⁴
22. Σ. ἀλλὰ μηδὲ πᾶσι τοῖς λαλουμένοις παράσχησ
τὴν καρδίαν σου.⁵

³ Cod. 252. (In Hexaplis nostris, praeceutibus Drusio et Montef., ἐν τοῖς δραξίν perperam pinximus.) ⁴ Codd. 248, 252. CAP. XXXI. ¹ Cod. 252: Ἐ. τὴν ἰσχύν σου. ο... τὰ σὰ χρήματα, reciso margine.

CAP. I. ¹ Codd. 161, 248, 252 (cum ἀποστρ.). ² Cod. 252. Cf. Hex. ad Cap. vii. 26. ³ Cod. 252. Cod. 248 in marg. sine nom.: ὅτι πρὸς τοῦτό ἐστι. CAP. II.

¹ Cod. 161, necnon codex quidam (Mat.) cel. Matthaei, cuius collationem dedit G. L. Spohn in Appendice libri Lipsiae anno 1785 editi, cui titulus: *Der Prediger Salomo* etc. Iste codex cum Cod. 161 aretissimam cognationem habet. ² Cf. Hex. ad Psal. cxxxiv. 4 in *Auctario*.

³ Codd. 161, 248. ⁴ Cod. 252. ⁵ Idem. Cod. 161, 248: 'Α. τί δὲ ὁ ἄνθρωπος ἵνα π. βουλὴν (sic); ⁶ Codd.

161, 248. ⁷ Codd. 161 (cum γενόμενον), 248, 252.

⁸ Codd. 161, 248. ⁹ Codd. 248, 252. ¹⁰ Cod. 161 (sine τῷ), 248 (idem), 252, Mat. (ut 161). ¹¹ Codd. 248, 252, uterque in marg. sine nom.

CAP. III. ¹ Cod. 252. ² Codd. 248, Mat. CAP. IV. ¹ Cod. 161 (cum τῷ pro ἔτι), 252 (cum Σ. pro 'Α.), Mat. (ut 161, cum Θ. pro 'Α.).

² Cod. 252. Hieronymi Latina non male verteris: Σ. οὐκ ἔστι τέλος παντὶ τῷ λαῷ. ³ Idem. CAP. V. ¹ Sic in textu post γενήματα (sic) ex duplici versione Codd. 106, 261 (cum καὶ οὐκ pro οὐκ). Cod. 252 in marg. reciso: ὥρα (sic) ἐν πλήθει . . . ἐλεύσεται. ² Cod. 252.

CAP. VI. ¹ Cod. 252. ² Codd. 161, 248, Mat. CAP. VII.

¹ Cod. 252. ² Codd. 161, Mat. ³ Codd. 161, 248.

⁴ Codd. 161, 248, Mat. ⁵ Cod. 252.

23. 'Α. ὅτι πρὸς πλεονάκις καιροῦ πονηρεύεται καρ-
δία σου.⁶
25. Σ. ὁ οὐδεὶς εὐρήσει.⁷
26. Σ. περιώδενσα.⁸
27. Σ. ὁ ἀρεστὸς τῷ θεῷ.⁹
28. מַצְרַיִם וְהָרְהוֹתָי. Ο'. ἴδε τοῦτο εὔρον ('Α. Θ.
ἔργον¹⁰).
30. 'Α. Σ. μόνον ἴδε.¹¹
- וְשָׂרָה. Ο'. εὐθῆ. Σ. ἀπλοῦν.¹²

CAP. VIII.

2. שְׂמַר וְהִשְׁמַרְתָּ. *Ego (praecipio) os (jussum)*
regis observa. Ο'. στόμα βασιλέως φύλαξον.
Σ. ἐγὼ παραινῶ βήσεις (s. ῥήσιν) βασιλέως
φύλασσε (s. φυλάσσειν).¹
3. מִלֹּא תַעֲבֹד. *Ne persistas.* Ο'. μὴ στῆς. Σ.
(μὴ) ἐπίμενε.²
10. Σ. οἱ καὶ ὅποτε περιῆσαν, ἐν τόπῳ ἀγίῳ ἀνε-
στρέφοντο.³
13. וְלֹא יִתְרַחֵקוּ יָמַי. (Σ.) οὐδὲ ἐν μακροῖς ἔσται
χρόνοις.⁴
16. נִתְתִּי. (Σ.) ἔγνω.⁵

CAP. IX.

3. וְהִלְלוּתָּ. 'Α. (καὶ) πλάναί. Σ. καὶ αὐθα-
δείας.¹

⁶ Codd. 248, 252 (cum καρδίαν), Mat. (cum πορεύεται).
⁷ Mat. Cod. 161: ὁ οὐδεὶς. ⁸ Cod. 252. Cf. Hex. ad
Cant. Cant. iii. 3. ⁹ Idem. ¹⁰ Codd. 161, 248.
Lectio vix sana esse potest. ¹¹ Cod. 252. ¹² Idem.
CAP. VIII. ¹ Codd. 161, 248, Mat.: Σ. ἐργὼ πᾶν ἐνωρήσεις
βασιλέως φύλασσε. Scriptura est mendosissima, sed nullo
negotio emaculari potest e Cod. 253, qui pro v. 2 integro
in textu legit: ἐγὼ παραινῶ βήσιν βασιλέως φυλάσσειν, καὶ
παρὰβηται ἔργον θεοῦ (μὴ σπουδάζης). ² Codd. 161, Mat.
³ Cod. 252. ⁴ Idem in marg. sine nom. Hieron. Sym-
macho tribuit: *neque longo supererit tempore.* ⁵ Idem.
Hieron.: Σ. *statui.* Sed praefero ἔταξα, coll. Hex. ad Psal.
viii. 2. Ezech. iii. 17. Jerem. lii. 32. CAP. IX. ¹ Cod.
252, emaculatius quam in Hexaplis. ² Idem. ³ Idem.
⁴ Codd. 161 (cum ἀφικνεῖται), 252 (cum ἐφικνεῖται), Mat. (ut
161). ⁵ Cod. 252, favente Syro-hex. ⁶ In fine not. 28

3. Σ. τὰ δὲ τελευταῖα αὐτῶν εἰς νεκρούς.²

9. הַבְּרָה. Οἱ λοιποὶ ἀτμοῦ σου.³
10. מְצַדְדֵי הַשָּׁמַיִם. Ο'. ὅσα ἂν εὔρη. Σ. ὅσα ἂν
ἐφικνεῖται.⁴
11. Σ. τὸ φθάσαι δρόμῳ.⁵
Σ. πορίσαι τροφήν.⁶
Ο'. καίγε οὐ τοῖς γινώσκουσι χάρις. Σ. οὐδὲ
τῶν τεχνῶν τὸ εὐχαρί.⁷
17. Σ. μετὰ προσηνείας. Σ. μᾶλλον κ.τ.έ.⁸

CAP. X.

1. Σ. μινῶν θάνατος κ.τ.έ.¹
4. Σ. ὅτι σωφροσύνη παύσει ἀμαρτήματα μεγάλα.²
17. Σ. μετὰ ἀνδραγαθίας.³

CAP. XI.

3. 'Α. Σ. ἐκκενώσουσιν.¹
8. וְיִזְכֶּר. 'Α. καὶ μνησθήτω.²
9. הַבְּרָה לְכָל-בְּלֵי עַל-כֵּן. Ο'. καὶ γινῶθι ὅτι ἐπὶ
πᾶσι τούτοις. Σ. γινώσκων ὅτι περὶ πάντων
τούτων.³
10. וְהַיְוֵנוּתָ. *Et juvenilis aetas.* Ο'. καὶ ἡ ἀνοία.
Σ. (καὶ) ἡ περὶ αὐτὴν σπουδή.⁴

CAP. XII.

1. וְשָׂרָה. 'Α. πρᾶγμα.¹

adde: "In Sap. Salom. xv. 12 pro πορίζειν Syro-hex. habet
حَصَلَ." ⁷ Cod. 252. E Syro-hex. tentabamus:
Σ. οὐδὲ ταῖς τέχναις εὐμορφία; sed لِحَاكٍ لِحَاكٍ Graece
sonat τὸ εὐχαρί Sap. Salom. xiv. 20 in Syro-hex. ⁸ Cod.
248, non ut e Parsonio exscripsimus. CAP. X.
¹ Codd. 161, 248. ² Cod. 252. ³ Lectio anonyma
لِحَاكٍ لِحَاكٍ est proculdubio eadem ac Graeca μετὰ
ἀνδραγαθίας. Scilicet nomen Syriacum ponitur pro ἀριστοτεία
4 Macc. xii. 17; adjectivum autem لِحَاكٍ pro γενναῖος
ibid. xvii. 24. CAP. XI. ¹ Cod. 252. Statim Σ. δέν-
δρον idem, ut Syro-hex. ² Idem. ³ Idem (cum γίνω-
σκον). ⁴ Codd. 161 (cum scholio: νέους ταῦτα λεκτέον),
248 (cum Σ. ὡς περὶ αὐτὴν σπουδὴν νέους τ. λ.), 252, Mat.
(ut 161, cum λεκτεῖ pro λεκτέον). Interpres ad וְשָׂרָה, *sti-*
dioso quae sinit, respexisse videtur. CAP. XII. ¹ Cod.
252.

5. 'Α. τρόμφ τρομήσουσιν ἐν τῇ ὁδῷ.²
'Α. καὶ καρπεύσει ἡ κάππαρις.³
Σ. ἀπελεύσεται γὰρ ὁ ἄνθρωπος.⁴
6. Σ. καὶ πρὶν ἢ κοπήναι τὸ σχοινίον τοῦ ἀργυρίου.⁵
Θ. καὶ δράμη ἢ χελώνη ἢ χρυσή.⁶
8. הַבֵּל הַכֵּל לְהַקִּיחַ אֶת הַבְּלִים הַבֵּל. Ο'.
ματαιότης ματαιοτήτων, εἶπεν ὁ ἐκκλησιαστής,
τὰ πάντα ματαιότης. 'Α. ἀτμός ἀτμίδων, εἶπεν
κωελεθ, τὰ πάντα ἀτμός.⁷
10. 'Α. Σ. καὶ συνέγραψεν ὀρθῶς.⁸
11. 'Α. Θ. πεφυτευμένοι. (Σ.) πεπηγότες.⁹
13. Σ. τοῦτο γὰρ ὄλος ὁ ἄνθρωπος.¹⁰

CANTICUM CANTICORUM.

CAP. I.

3. Ε'. ἔλαιον ἐκχέμενον εἰς ὑπεραρέσκειαν ὄνομά σου κ.τ.ε.¹
8. Ε'. ἐξελθέ σοι ὄπισθεν τῶν ποιμνίων (σου).²
10. Σ. ἐν τοῖς κοσμήμασιν.³
12. Aliter: Σ. ὅτε ὁ βασιλεὺς ἐν ἀνακλίσει. . ('Αλλος) ἐν ἀναπτώσεσιν.⁴
- יְהוָה נָתַן יְרֵדֵי נַדְדֵי. Ο'. νάρδος μου ἔδωκεν ὄσμην αὐτοῦ. 'Α. νάρδον ἔδωκεν ὄσμην ἑαυτοῦ.⁵

13. 'Α. ἔνδεσμος σμύρνης.⁶
16. 'Α. εὐθαλής. ('Αλλος) πεπυκνωμένος.⁷

CAP. II.

2. 'Α. Σ. ἀκάνων.¹
7. Οἱ λοιποὶ ἐν δορκάσιν ἢ ἐν ἐλάφοις τῆς χάρας.²
12. הַבְּרִי. Ο'. τῆς τομῆς. Σ. τῆς κλαδεύσεως.
Ε'. καὶ τομὴ ἀμπελώνος.³
14. (Σ.) ἐντὸς ἐξοχῆς τῆς πέτρας.⁴
17. בְּתָר. Aliter: 'Α. τῆς βιθέρ. (Σ.) βαθθάρ.
(Θ.) θυμιαμάτων. (Σ') μαλαβάθρον.⁵

CAP. III.

1. וְשֵׁן הַבְּרִי הָשָׁתַת מִן. Ο'. ὃν ἠγάπησεν ἡ ψυχὴ μου. ('Αλλος) σὺν ᾧ ἀγαπᾷ ἡ ψυχὴ μου.¹
4. Σ'. καὶ οὐκ ἀνήσω (αὐτόν).²
6. Σ. χνοός.³

CAP. IV.

1. Σ. αἰ ἀνεφάνησαν κ.τ.ε.¹
2. 'Α. Σ. διδυμοτόκοι.²
3. 'Α. Ε'. ἐκ κόκκου.³
- 'Α. μῆλα σου. . .⁴ Σ. αἰ παρειά σου αἰ σκεπόμεναι καλύμματι.⁵

² Codd. 248, 252. ³ Cod. 252 (non 248). Deinde Codd. 248, 252 (sine nom.): καὶ διαλυθῆ ἢ ἐπίπνοος. ⁴ Cod. 252 (cum γέ pro γάρ). ⁵ Idem (cum κοπήσαι). ⁶ "Voci χελώνη, quod Syrus noster vertit **كَلْبَة**, navis, num aliquid lucis daret glossa Hesychiana, quam casu offendi nuper: Χελώνη· τὸ ὑποπόδιον· καὶ νόμισμα Πελοποννησιακόν· καὶ ἡ τροπὴ τῆς νεῶς διὰ τὸ ἐπικαμπέει? Glossae Hesychianae vel similes interdum Nostro videntur fuisse ad manus; et vocis Graecae appositio inuit aliquam differentiam interpretem sensisse inter Syrum et Graecum." —A. Ceriani. ⁷ Cod. 252. Cf. Hex. ad Cap. i. i. ⁸ Cod. 248. ⁹ Codd. 161, 248, Mat. Cod. 252, Syro-hex.: Σ. πεπηγότες. ¹⁰ Codd. 248 (sine nom.), 252. Syro-hex.: Σ. ὄλος ὁ ἄνθρωπος (**كُلُّ حَادِل**). Mox Cod. 252: Σ. πᾶσαν γὰρ πράξιν.

CAP. I. ¹ Syro-hex. ² Cod. 252 (cum σὺ pro σοι). ³ Idem (non ἐν κοσμήμασιν, ut Parsons.). ⁴ Idem. ⁵ Idem. Cod. 161: Σ. νάρδον ἔδωκεν. ⁶ Cod. 252. ⁷ Idem. CAP. II. ¹ Cod. 252. Cod. 161: 'Α. ἀκα-

νῶν (sic). ² Cod. 252 (non ut Parsons.). ³ Syro-hex. a Middeldorpf praetermissus: ♂ (putationis) **فحصا**. **فحصا** ♂. ⁴ Cod. 252 in marg. sine nom. ⁵ Cod. 252: 'Α. τῆς βιθέρ. βαθθάρ. θυμιαμάτων. μαλαβάθρον (sic). E notula Syro-hexaplari, **ΜΑΛΑΒΑΘΡΩ** ♂, non sine magna molitione eruimus lectionem egregiam, sed paulo labascentem, Σ'. μαλαβάθρου, quae nunc per favorem codicis nostri (cujus scripturam utinam nobis non invidisset Parsonsius) firmo pede stat. Utrum vero singularis numerus (qui in hoc vocabulo longe usitatio est) an pluralis verior sit, penes lectorem iudicium sit. Pronum quidem fuit in Graeco codice ex praecedenti **θυμιαμάτων** scribere **μαλαβάθρον**, sed **ω** firmat etiam Syrus. CAP. III. ¹ Cod. 252: . . . **συνῶ** (sic) ἀγαπᾷ ἡ ψ. μου; ubi nomen interpretis reciso margine perit. ² Idem (non, ut Parsonsius, Σ. οὐκ ἀνήσω). ³ Idem. In Codd. 161, 248 lectio anonyma est. CAP. IV. ¹ Codd. 161, 248, 252 (non οἱ, ut nos negligenter edidimus). ² Cod. 252. ³ Idem. ⁴ Idem. ⁵ Codd. 161, 248, 252.

6. 'A. (ἕως) κοπάση ἢ ἡμέρα . . .⁸ Σ. . . καὶ κλι-
θῶσιν.⁷
8. שָׁנָה שְׁנָה שְׁנָה שְׁנָה. Ο'. ἀπὸ ἀρχῆς
πίστεως, ἀπὸ κεφαλῆς Σανίρ. Σ. ἀπὸ κεφα-
λῆς Ἄμανά, ἀπὸ κεφαλῆς Σανείρ.⁸
15. S'. βρόντων.⁹

CAP. V.

2. יָעַ. Ο'. ἀγρυπνεῖ. 'A. Σ. γρηγορεῖ.¹
4. חָשַׁ. Ο'. ἀπέστειλε. Σ. ἔθιξεν.²
7. 'A. τὸ κάλυμμά μου.³
8. אֶת־הַבְּרִית־אֲנִי. Ο'. ἐὰν (Σ. ἴνα⁴) εὔρητε.
11. (S') λιθία καὶ χρυσίον.⁵
15. 'A. E'. S'. πάρινοι.⁶
- כְּסִיפִים. Ο'. τεθεμελιωμένοι. Σ. ἐπικείμενοι.⁷

CAP. VI.

5. Σ. καὶ ἡ διάλεξις σου καλῆ.¹
9. כְּמוֹ-שֶׁחַר. Ο'. ὡσεὶ ὄρθρος ('Ἄλλος' . . . ρανμα²).
(S') καταπληκτικὴ μεγεθυσμένας.³
11. 'A. λαοῦ μου ἐκουσιαζομένου. E'. λαοῦ ἡγου-
μένου.⁴
12. וְנִבְּרָה-וְנִבְּרָה. 'A. καὶ ὀραματισθησόμεθα ἐν σοί.⁵

CAP. VII.

1. E'. διερχομένην ὡς χορὸν τῶν παρεμβολῶν.¹
- אֶת־הַיָּם כְּמוֹ. Ο'. ὅμοιοι ὀρμίσκοις. Σ. ὡς περι-
τραχήλια.²
5. Σ. καὶ ἡ διακόσμησις σου ὡς πορφύρα βασιλικὴ
περιδεδεμένη εἰλήμασι.³

❖

⁶ Cod. 252. ⁷ Codd. 161 (sine και), 248, 252 (ut 161).
⁸ Cod. 252 (cum ἀ. . . να, et ανεῖρ (sic)). ⁹ Codd. 161,
248, 252. CAP. V. ¹ Cod. 252. ² Idem (reciso
marginē): Σ. θίξεν τὰ ἔντερα μου ἐταράχθη. ³ Idem.
⁴ Idem. ⁵ Idem in marg. sine nom.: λιθία τοῦ χρυσίου.
ἐπίσημος ἐν χρυσῷ (sic). λιθία καὶ χρυσίον. Mox Codd. 161,
252, in marg.: ὡς ἐλάται. ⁶ Cod. 252. ⁷ Idem.
CAP. VI. ¹ Cod. 252. ² Idem. Vocis nescio cuius reli-
quae literae evanuerunt. Tentabam ὡσπερ αὔρα. ³ Idem
in marg. affert: ἐπίφοβος μετὰ στύφους (sic). ὡς ἐπιφανία (sic).
ἐπιφανῆς ὡς μεγαλυνόμενα. καταπληκτικὴ . . . μεγεθυσμένας. Cf.
Hex. ad Num. vi. 5. ⁴ Idem (cum ἐκ . . . ζομένου).
⁵ Idem. CAP. VII. ¹ Cod. 252 (cum δ. ὦ. . . τῶν

6. 'A. . . θύγατερ τρυφῶν. Σ. ἀγάπη ἐν σπατά-
λαις.⁴
8. הָאֵלֹהִים. 'Ἄλλος' λήψομαι.⁵
12. וְיִדְוִי-תָהּ. Ο'. τοὺς μαστούς μου. 'Ἄλλος'
τῇ ἀγάπην (μου).⁶

CAP. VIII.

4. 'A. ἐν δορκάσιν ἢ ἐν ἐλάφοις τῆς χώρας.¹
5. הַיָּדְוִי הַבְּלָה הַבְּמָה שָׁמָּה. Ο'. ἐκεῖ ὠδίνησέ σε ἢ
τεκοῦσά σε. Σ. ποῦ ὠδίνησεν ἢ τεκοῦσά σε.²
6. מִתְּחִלָּה יִמְנֵי. Ο'. θές με ὡς σφραγίδα. Σ.
περίθου με ὡς σφραγίδα.³
11. Σ. ἐνέγκη κ. τ. ἐ.⁴
12. Σ. ἀμπελών μου ὃ εἰς πρόσωπόν μου.⁵

J E S A I A S.

MONITUM.

Ad Jesaiaem spicilegium lectionum trium inter-
pretum non contemnendum e B. Stephanopoli colla-
tionibus Codd. 86, 88 in usum operis Holmesiani
confectis excerpsumus.

CAP. I.

14. 'A. ἐκοπίασα αἶρειν.¹

CAP. II.

4. Ο'. καὶ οὐ λήψεται ἄτι (4).¹
12. 'A. Σ. Θ. ταπεινωθήσεται.²

CAP. III.

9. Τὸ Ἑβραϊκὸν καὶ οἱ λοιποί. *Vae illis etc.*¹

❖

π.). ² Idem (cum ὡσπερὶ τραχὴ . . .). Cf. Hex. ad Hos.
ii. 13. Idem paulo ante: Σ. ἡγεμόνος ἐνάδ. . . (ἐνθεσμοί ?).
³ Idem affert: Σ. καὶ ἡ διακόσμησις. Σ. ὡς πορφύρα βα . . . κῆ
περιδεδεμένη εἰλήμασι (sic). ⁴ Idem (cum σπα . . .).
⁵ Idem in marg. reciso: . . . λήψομαι τῶν . . . εἰς αὐτοῦ . . . ἐλα-
τῶν αὐτοῦ. ⁶ Idem in marg. sine nom. CAP. VIII.
¹ Cod. 252: 'A. ἐν δορκάσιν . . . ἐλάφοις τῆς . . . Cf. Hex. ad
Cap. ii. 7. ² Idem. ³ Idem (cum Σ. . . θου). ⁴ Idem
(cum ἐνέγκει). ⁵ Idem.
CAP. I. ¹ Ad αἶρειν, quod hodie praetulerim, cf. Hex. ad
Deut. i. 9. CAP. II. ¹ Cod. 88. Sic sine obelo
Codd. III, 26, 233, 301. ² Idem. CAP. III.
¹ Hieron.

17. 'Α. ἀποκαλύψει.²

23. Θ. θέριστρα — κατάκλιτα ✕ ⁴.

CAP. IV.

5. Ο'. καὶ ὡς καπνοῦ καὶ ✕ ὡς ⤵ φωτός.¹

CAP. V.

1. Schol. 'Η 'Εβραϊκὴ λέξις καὶ ὁ 'Ακύλας, τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ, ἐξέδωκαν.¹

7. Ο'. οἶκος τοῦ 'Ισραήλ — ἐστίν ⤵ .²

CAP. VII.

13. 'Α. μήτι ὀλίγον ἀπὸ (ὕμῶν) μοχθοῦν ἄνδρα, ὅτι μοχθοῦτε καί γε τὸν θεόν μου;¹

CAP. VIII.

13, 14. יהוה ירושלים אתו תבואת אתו תבואת
 שְׂמֵרָה לְמִקְדָּשׁ יְהוָה יְרוּשָׁלַיִם — וְיִלְאָבֶן. Ο'. κύριον αὐτὸν ἀγιάσατε,
 καὶ αὐτὸς ἔσται σου φόβος· κὰν ἐπ' αὐτῷ πε-
 ποιθὼς ἦς, ἔσται σοι εἰς ἀγίασμα, καὶ οὐχ ὡς
 λίθου—ἐν 'Ιερουσαλήμ. 'Ανθ' οὐ σαφέστερον
 ὁ Σύμμαχος ἠρμήνευσε· κύριον τῶν δυνάμεων,
 αὐτὸν ἀγιάσατε, καὶ αὐτὸς ἔσται φόβος ὑμῶν,
 καὶ κραταίωμα ὑμῶν, καὶ ἔσται εἰς ἀγίασμα
 εἰς δὲ λίθον προσκόμματος καὶ εἰς πέτραν σκαν-
 δάλου τοῖς δυσὶν οἴκοις 'Ισραήλ, εἰς παγίδα
 καὶ εἰς πέτραν σκανδάλου τῷ οἰκοῦντι ἐν 'Ιερου-
 σαλήμ.¹

CAP. X.

33. 'Α. Σ. Θ. καὶ οἱ μετέωροι ταπεινωθήσονται.¹

CAP. XI.

14. Θ. 'Ιδουμαία (καὶ) Μωὰβ ἔκτασις χειρῶν αὐτῶν.¹

CAP. XIII.

12. כְּנָפֵי. 'Α. σπῖλωμα.¹

CAP. XIV.

5. שָׁבַר יְהוָה מַטְּהָ וְשָׁבַר יְהוָה יְהוָה. Ο'. συνέτριψε κύριος
 τὸν ζυγὸν (Σ. τὴν ῥάβδον¹) τῶν ἀμαρτωλῶν.

16. 'Α. ὁ κλονῶν τὴν γῆν. Σ. ὁ ταρασσῶν. Θ.
 παροργίζων.²

21. 'Α. Σ. πατέρων αὐτῶν. Θ. πατὸς αὐτῶν.³

CAP. XVI.

7. קִיר־חֲשֵׁבֶת. 'Α. τοίχω. Σ. τείχει. ¹

14. Ο'. ἐν τρισὶν ἔτεσιν ἐτῶν (alia exempl. add.
 ἡμερῶν²) μισθωτοῦ.

CAP. XXVII.

12. Ο'. ἔως 'Ρινοκορούρων.¹

CAP. XXVIII.

2. Θ. παρὰ κυρίου.¹

'Α. Σ. Θ. ὡς ἐντίναγμα χαλάζης.²

Θ. καταγίγς κυκλώσα.³

² Cod. 88. ³ Syro-hex. ⤵ —. Exemplis hujus vocis nunc addo ⤵ , ἀσελῶς, in Hex. ad Hos. vii. 14. CAP. IV. ¹ Cod. 88. Sic sine aster. Codd. III, 22, 24, 41, alii, Syro-hex. CAP. V. ¹ Syro-hex., ut nunc verterim. Cf. Hex. ad Psal. lxxv. 3. ² Sic Cod. 88 (sub ⤵), Syro-hex., et sine obelo Comp., Ald., Codd. III, XII, 24, 41, alii. (In notis 37 et 46 "Cod. VII" non est insignis ille Ambrosianus, qui ad Pentateuchum laudatur, sed lacinae alius codicis XI fere saeculi, quae cum altero compactae sunt. Vid. Ceriani *Mon. S. et P. T. III*, p. ix.) CAP. VII. ¹ Cod. 88 (cum ἀπομοχθοῦν). Idem in lectione Symmachi ἀνθροπον scribit, repugnante Syro-hex. CAP. VIII. ¹ "Sic Eusebii in fragmentis Theophaniae editis a Card. A. Mai in *Nova PP. Bibl.* IV, 126, qui locus desideratur in Syra versione."—A. Ceriani. CAP. X. ¹ Cod. 88. Cf. ad Cap. ii. 12. CAP. XI. ¹ Cod. 88

(cum ἔκτασις). CAP. XIII. ¹ Cf. Jerem. ii. 22 in LXX, ubi pro ⤵ ponitur ⤵ . Semler. in *Epist. ad J. J. Griesbach*, p. 33: "Puto fuisse ⤵ , ut alibi LXX ⤵ στήλογραφίαν [pro ⤵] verterunt." CAP. XIV. ¹ Victor apud Ghislerii Catenam ad Jerem. li. 7. ² Cod. 88. ³ Idem (cum Σ. Θ. pro 'Α. Σ.). CAP. XVI. ¹ Euseb. in Onomastico, p. 170: Δεσέκ. 'Ακύλας τοίχω. Σύμμαχος: τείχει. ² Sic Cod. 88, Syro-hex. (cum ἡμερῶν in marg.), teste Cod. C., qui indicem vocis ⤵ in textu post (non, ut Cod. A., ante) ἐτῶν ponit. CAP. XXVII. ¹ Hieron. apud Euseb. in Onomastico, p. 317: "Rhinocorura, civitas Aegypti, cujus meminit Jesaias. Sciendum autem quod hoc vocabulum in libris Hebraicis non habetur, sed a LXX interpretibus propter notitiam loci additum est." CAP. XXVIII. ¹ Cod. 86. ² Codd. 86, 88 (cum 'Α. Σ.). ³ Codd. 86 (cum καταγίγς

4. **וְהָרַחֵק**. Ο'. τῆς δόξης ✕ αὐτοῦ (4).⁴
 12. Σ. καὶ αὐτὴ ἡ ἡμέρα.⁵
 15. Σ. καταφυγὴν.⁶
 17. Θ. . . καὶ σκέπη ὕδατος κατακλύσει.⁷
 21. Σ. Θ. . . ἀλλοτρία ἡ ἐργασία αὐτῆς.⁸
 22. 'Α. Θ. μὴ χλευάζετε.⁹
 27. 'Α. βαβδισθήσεται.¹⁰

CAP. XXIX.

1. 'Α. πόλις παρεμβλήσεως Δαυίδ. Σ. πόλις ὀχύρωμα Δαυίδ. Θ. πόλις περιφραγμα Δαυίδ.¹
 3. Σ. . . καὶ ἀναστήσω κατὰ σοῦ πολιορκίας.²
 13. 'Α. Σ. Θ. καὶ ἐγένετο τὸ φοβεῖσθαι αὐτοὺς κ.τ.ε.³
 17. **וְעַתָּה**. Ο'. οὐκέτι. 'Α. Θ. τί ἔτι.⁴
 Θ. (ὡς) Κάρμηλος.⁵
 19. 'Α. Σ. Θ. ἐν ἀγίῳ Ἰσραὴλ ἀγαλλιάσονται.⁶
 22. 'Α. Σ. Θ. ὁ λυτρωσάμενος τὸν Ἀβραάμ.⁷

CAP. XXX.

1. **וְהוֹסֵף**. Ο'. προσθεῖναι. ✕ 'Α. ἔνεκεν . . ✕ Θ. τοῦ . .¹
 4. **וַיַּעַן**. Θ. εἰς τὴν ἐξοχὴν ἐφθασαν. 'Α. εἰς Ἀνῆς ἠγγισαν.²
 6. 'Α. ἄρμα κτηνῶν λιβός. Σ. Θ. λῆμμα κτηνῶν νότου.³
 8. **וְהָרַחֵק**. ✕ 'Α. ἀκρίβασον αὐτήν. ✕ Θ. διάγραφον . . ✕ Σ. ἐγχαράξον . .⁴
 11. **וְהוֹסֵף**. 'Α. Σ. Θ. ἀποστήσατε.⁵
 17. **וְהוֹסֵף**. Ο'. φεύγονται πολλοί. 'Α. Σ. Θ. φεύξεσθε.⁶

κωλόσασα), 88. ⁴ Cod. 88 (cum τ αὐτοῦ). Sic sine aster. Codd. 22, 36, 51, alii, invito Syro-hex. ⁵ Codd. 86, 88 (cum ἀνάπτει pro ἀνάψυξι in lectione Aquilae). ⁶ Idem. ⁷ Cod. 88. ⁸ Codd. 86, 88. ⁹ Idem. ¹⁰ Idem. CAP. XXIX. ¹ Cod. 86. ² Codd. 86, 88. ³ Cod. 86. Mox (v. 14) παραδόξως, non παραδόξω, idem. ⁴ Cod. 86. Cod. 88: 'Α. ὅτι ἔτι. ⁵ Cod. 86. ⁶ Idem. ⁷ Codd. 86, 88. CAP. XXX. ¹ Cod. 86. ² Idem. Aquilae lectionem depravatam affert Parsonsii amanuensis: 'Α. εἶσαν ποσθηγῆ (sic). ³ Idem. Mox in lectione Theodotionis Cod. 86 pro ἐκ κρύφων scribit ἐκρυφῶν (sic). ⁴ Idem. ⁵ Codd. 86, 88. ⁶ Codd. 86 (cum -σθαι), 88.

19. Σ. κλαυθμῶ οὐ κλαύσει, καὶ ἐλεῶν ἐλεήσει σε.⁷
 20. **וְהוֹסֵף**. Ο'. καὶ οὐκέτι μὴ ἐγγίσωσί σοι οἱ πλανῶντές σε. Σ. . . καλυφθήσεται ὁ ὑποδεικνύων σοι.⁸
 22. **וְהוֹסֵף**. 'Α. Σ. Θ. καὶ μιανείτε.⁹
וְהוֹסֵף. Disperges ea. Ο'. λεπτὰ ποιήσης. 'Α. λικμήσεις . .¹⁰
 24. **וְהוֹסֵף**. Vanno ei ventilabro. Ο'. ἐν κριθῇ λελικμημένη. Σ. ἐν πτύφ καὶ θρίνακι.¹¹
 Θ. λικμητήριον.¹²
 25. 'Α. Σ. ἐπηρμένον.¹³
 'Α. Θ. ἐν τῷ πεσεῖν μεγαλυνομένου.¹⁴
 27. **וְהוֹסֵף**. 'Α. Σ. Θ. ἀπὸ μακρόθεν.¹⁵
 28. **וְהוֹסֵף**. Cribro perniciosi. Ο'. ἐπὶ πλανήσει ματαίᾳ. Σ. ἀφορισμῶ ματαιότητος.¹⁶
וְהוֹסֵף. Et frenum errare faciens in maxillis gentium. Ο'. καὶ διώξεται αὐτοὺς πλάνησις, καὶ λήψεται αὐτοὺς κατὰ πρόσωπον αὐτῶν. 'Α. Θ. καὶ χαλινὸν πλανῶντα ἐπὶ σιαγόνας λαῶν.¹⁷
 30. **וְהוֹסֵף**. Et demissionem. Ο'. καὶ τὸν θυμόν. Σ. (καὶ) τὴν ἐπανάπανσιν.¹⁸
 33. **וְהוֹסֵף**. Rogus ejus. Ο'. ξύλα κείμενα. 'Α. κέδρινα.¹⁹

CAP. XXXI.

2. **וְהוֹסֵף**. Σ. ἀδικίαν.¹
 3. 'Α. Σ. Θ. καὶ ὅτι ἵπποι αὐτῶν σάρκες.²
 9. 'Α. Σ. Θ. καὶ ἡ πέτρα αὐτοῦ ἡ φοβερὰ παρελεύσεται, καὶ ἠττηθήσονται.³

⁷ Cod. 88. Cod. 86 affert: Σ. κλαυθμῶ. Θ. κλαυθμῶ. Σ. ἐλεῶν ἐλεήσῃσε (sic). ⁸ Codd. 86, 88 (cum οὕτω δεικνύων σοι). Abulvalides: non occultat et obvelat sic doctor tuus. Cf. Hex. ad Joel. ii. 23. ⁹ Codd. 86, 88. ¹⁰ Cod. 86. ¹¹ Codd. 86 (cum ἐμπτύον καὶ θρίνακι), 88 (cum ἐν πτύονι καὶ θρίνακι). Schol. Venet. ad Il. N. 588: Τινὲς τὰ μὲν σιδηρὰ πτύα, τὰ δὲ ξύλινα καὶ τρέπον χειρὸς ἔχοντα, οἷς καὶ τὴν γῆν μεταβάλλουσι καὶ τοὺς ἀστάχνας ἀναρρίπτουσι, θρίνακάς φασι. ¹² Idem. ¹³ Idem. ¹⁴ Idem (cum μεγαλυνομένου). ¹⁵ Idem. ¹⁶ Cod. 86. ¹⁷ Codd. 86, 88. ¹⁸ Cod. 86. ¹⁹ Idem. CAP. XXXI. ¹ Cod. 86. ² Idem. ³ Codd. 86, 88 (utroque cum παρελύσεται).

CAP. XXXII.

4. תִּרְוָה. Σ. τρανώς. Θ. κραναγός.¹
 8. Σ. ἄρχων δὲ ἀρχοντικά βουλευσεται, καὶ αὐτὸς ἐπὶ ἡγεμόνων. ²
 11. Ἄ. Σ. Θ. εὐθηνούσαι.³
 12. עֲלֵ-שִׁירִים. Ο'. καὶ ἐπὶ τῶν μαστῶν. Σ. κατὰ. ⁴
 Ἄ. ἐπ' ἀμπέλου αὐξητικῆ. Σ. Θ. περὶ ἀμπέλου πολυφόρου.⁵
 14. הָיָה בְּעַר מְעָרָה. Etunt pro speluncis. Ο'. καὶ ἔσονται αἱ κῶμαι σπήλαια. Σ. ἐγένετο κατὰ σπηλαίων.⁶
 15. רִיחַ. Σ. ἀνάψυξις. Θ. ἄνεμος.⁷

CAP. XXXIII.

2. Ἄ. Σ. γίνου κ. τ. ἐ.¹
 3. מְרִמְתֶּיךָ. Ἄ. Θ. (ἀπὸ τῆς) ὑψώσεώς σου.²
 6. Σ. καὶ ἔσται ἡ πίστις τοῦ καιροῦ σου.³
 תַּרְסָא. Ἄ. Σ. Θ. φόβος.⁴
 אֲרִצָּה. Ἄ. Σ. Θ. (θησαυρὸς) αὐτοῦ.⁵
 9. Ἄ. ἐχυδαίωθη.⁶
 21. Ἄ. καὶ τριήρης—αὐτόν (sic).⁷
 22. הוּא. Ο'. κύριος οὗτος. Ἄ. Σ. Θ. αὐτός.⁸
 23. Ἄ. τότε ἐμερίσθη σκῦλα λαφύρων ἀπὸ πλήθους. Σ. ὥστε μὴ κρατεῖν—ίστιον.⁹

CAP. XXXIV.

4. Ἄ. Σ. Θ. Ο'. καὶ τακῆσονται πᾶσαι αἱ στραταὶ τοῦ οὐρανοῦ.¹
 5. עֲלֵ-לְמַשְׁפָּחֵי רִמְיָהוּ. Ο'. καὶ ἐπὶ τὸν λαὸν τῆς ἀπωλείας μετὰ κρίσεως (Ἄ. Σ. Θ. τοῦ ἀναθέματός μου εἰς κρίσιν).²

6. בְּבִצְרָה. Ο'. ἐν Βοσόρ (Σ. Βοσβρά³).
 אֲרִצָּה. Ο'. ἐν τῇ Ἰδουμαίᾳ. Ἄ. Σ. Θ. (ἐν γῆ) Ἐδώμ.⁴
 7. Ἄ. πιανθήσεται. Σ. Θ. λιπανθήσεται.⁵
 8. Ἄ. τῆς δικασίας. Σ. τῆς ἐκδικήσεως.⁶
 14. לִלְיָה. Σ. λάμια.⁷
 15, 16. Ἄ... γυνὴ ἑταίραν αὐτῆς... Θ... μία αὐτὸν οὐκ ἔλαθεν.⁸

CAP. XXXV.

2. הָרַר. Ἄ. διαπρέπειαν. Σ. εὐπρέπειαν. Θ. ὠραιότητα.¹
 הָרַר. Ἄ. Σ. Θ. ✕ καὶ τοῦ Σαρῶν.²
 הָרַר. Ο'. καὶ τὸ ὕψος. Ἄ. διαπρέπειαν. Σ. εὐπρέπειαν. Θ. μεγαλοπρέπειαν.³
 10. שֶׁשׁוּן. Ο'. ἀγαλλίαμα. Ἄ. χαρά.⁴

CAP. XXXVI.

1. סִנְחַרְיָה. Ο'. Σενναχηρείμ. Ἄ. Σεννηρήβ.¹
 הַבְּצֻרֹת. Ο'. τὰς ὄχυράς. Ἄ. (τὰς) διηρμέναις.²
 2. Οἱ λοιποὶ ὁ ἀναμνησκῶν.³
 5. מְרִדָּתַי. Ο'. ἀπειθείς μοι. Ἄ. Σ. Θ. ἀπέστης μου.⁴
 9. Σ. ὑποστήση εἰς πρόσωπον.⁵
 10. Ἄ. Σ. Θ. ✕ ἀνάβηθι εἶπεν πρὸς μέ' ἀνάβηθι εἰς τὴν γῆν ταύτην, καὶ διάφθειρον αὐτήν.⁶

CAP. XXXVII.

- 2, 5. וַיַּעֲרֹב. Ο'. Ἡσαϊαν. Θ. Ἰεσσαϊαν.¹
 4. Σ. Θ. περὶ τοῦ λίμματος τοῦ εὐρεθέντος.²

✧ CAP. XXXII. ¹ Codd. 86, 88. ² Codd. 86 (cum ἄρχοντι καὶ βουλευσεται), 88. ³ Codd. 86, 88 (cum εὐθηνούσαι).
⁴ Idem. ⁵ Cod. 86. Cod. 88: Ἄ. Σ. Θ. ἐπ' ἀμπ. αὐξ. περὶ ἀμπ. πολ. ⁶ Cod. 86. ⁷ Codd. 86, 88 (cum ἀνάπτυσις).
 CAP. XXXIII. ¹ Codd. 86 (cum γενοῦ), 88. ² Cod. 86.
³ Codd. 86, 88. ⁴ Idem. ⁵ Cod. 86. ⁶ Cod. 86 (cum ἐχυδαίωθη). Cf. nos in *Addendis* ad *Jesaiam*.
⁷ Codd. 86, 88. ⁸ Cod. 86. ⁹ Codd. 86, 88 (uterque cum μερίσθη).
 CAP. XXXIV. ¹ Codd. 86 (cum τῶν οὐρανῶν), 88. ² Cod. 86 (cum ἀναθέματος). ³ Codd. 86, 88. ⁴ Idem. ⁵ Cod. 86. ⁶ Idem. ⁷ Codd.

86, 88 (cum λάμια). ⁸ Cod. 86. CAP. XXXV. ¹ Cod. 86. Cod. 88 affert: Ἄ. διαπρέπεια. Σ. εὐπρέπεια. Θ. ὠραιότης. ² Cod. 86. ³ Codd. 86, 88. ⁴ Cod. 86.
 CAP. XXXVI. ¹ Codd. 86, 88 (cum Σαηρήβ). ² Cod. 86. Cf. *Hex. ad Deut. iii. 5*. Mox idem scribit: Ἄ. ὑψηλὴς ἐν ἀνεσκαλοπισμένη χάρᾳ γν. ³ Cod. 88. ⁴ Cod. 86.
⁵ Idem, qui statim affert: Σ. ἀρχοντος κ. τ. εἰ. Cod. 88 in marg. (non in textu): Σ. ὑποστή εἰς πρόσωπον. ⁶ Codd. 86, 88 (cum Ἄ. Σ. Θ. Ο'). CAP. XXXVII. ¹ Cod. 86. ² Idem.

8. עֲשֵׂה לִּי שְׁמֵעַ כִּי נִשְׁמָע. Ο'. και ἤκουσεν ὅτι ἀπήρην.
'Α. Σ. Θ. ἤκουσεν γὰρ ὅτι ἀπήρην.³
12. הִצִּילָהּ. Ο'. και 'Ραφέθ. 'Α. Σ. Θ. και 'Ρε-
σέφ.⁴
13. Σ. ἦν ἀνεστάτωσεν και ἐταπείνωσεν.⁵
14. 'Α. Σ. Θ. και ἀνέγνω αὐτὸ κ. τ. ε.⁶
וַיִּפְרֹשֶׁהָ. Ο'. και ἤνοιξεν ('Α. ἐξεπέτασεν.
Σ. ἤπλωσεν. Θ. ἀνέπτυξεν⁷) αὐτό.
16. יָשַׁב הַכְּרֻבִים. Ο'. ὁ καθήμενος ἐπὶ τῶν χερου-
βίμ. Θ. καθήμενε τὰ χερουβίμ.⁸
18. מִנְּפֵי. Ο'. ἐπ' ἀληθείας. 'Α. ὄντως.⁹
22. אַחֲרָיָהּ. 'Α. Σ. Θ. ὀπίσω σου.¹⁰
24. יָרַחְתִּי. Ο'. και εἰς τὰ ἔσχατα. Θ. μηρούς.¹¹
25. Σ. Θ. ἔγω ὄρυξα και ἔπιον ὕδωρ.¹²
27. וּבְשׁוֹתָיו וּבְשׁוֹתָיו. Ο'. και ἐξηράνθησαν. 'Α. Θ. ἐπτοή-
θησαν και ἤσχύνθησαν.¹³
30. 'Α. Σ. Θ. αὐτομάτως.¹⁴
'Α. Σ. Θ. αὐτοφυῆ.¹⁵
33. 'Α. και οὐ ροιζήση ἐκεῖ βέλος.¹⁶
34. הַזֹּאת. Ο'. ταύτην. 'Α. Σ. Θ. αὐτοῦ.¹⁷
38. נִקְרָח. Ο'. Νασαράχ. 'Α. Νεσερέχ. Σ. Θ.
Σενερέχ.¹⁸
'Α. Σ. Θ. εἰς γῆν 'Αραρέτ.¹⁹

CAP. XXXVIII.

6. וַיָּתֵן הָעֵרֶר הַזֶּה. Ο'. ✕ 'Α. Σ. Θ. και τὴν
πόλιν ταύτην.¹

8. וַיִּשָּׂא. Σ. παλινδρομῶ.²
Σ. ἐν τῷ ὄρολογίῳ 'Αχαζ.³
9. 'Α. Σ. Θ. γραφή.⁴
- 11, 12. 'Α. Σ. Θ. ἐπαύσατο ἡ γενεά μου.⁵
12. 'Α. ὡς σκέπη ἐταῖροί μου συνέσπασαν. Σ. ὡς
σκηνὴ ποιμένων συνεσπάσθη.⁶
14. וַיִּבְרַח לִּי עֲרֻבָי. Jona, angustiae sunt
mihi; spero pro te. Ο'. πρὸς τὸν κύριον, ὃς
ἐξέλιτό με, και ἀφελιτό μου τὴν ὀδύνην τῆς
ψυχῆς. 'Α. κύριε, συκοφαντία ἐμοί, ἐγγύησαί
με.⁷ Σ. (κύριε) βεβίασμαι, ἀνάδεξάι (με).⁸
Θ. . . σέσσωκας.⁹
15. 'Α. τί λαλήσω; και εἶπεν ἐμοί, αὐτὸς δὲ ἐποίησε
προβιβάσαι πάντα . . .¹⁰ Θ. . . καθοδήγησιν
πάντας . . .¹¹ Σ. . . ἀναλογίσομαι πάντα τὰ
ἔτη μου ἐπὶ τῇ πικρίᾳ τῆς ψυχῆς μου.¹²
20. Σ. και ψαλμοὺς ἡμῶν ψαλοῦμεν.¹³
22. וְהָיָה. Σ. τί τὸ σημεῖον.¹⁴

CAP. XXXIX.

1. וַיִּבְרַח לִּי עֲרֻבָי. Ο'. Μαρωδάχ (✕) 'Α. Σ. Θ.
Βαλαδάν.¹
2. 'Α. Σ. τῶν ἀρωμάτων αὐτοῦ.²
Ο'. και τῆς στακτῆς. Schol. Οὐκ ἐπὶ 'Εβραίοις
τάχα δὲ ἐν τισιν ἀντιγράφοις οὐδὲ παρὰ τοῖς
Ο' φέρεται.³
'Α. Θ. και οὐκ ἦν ῥῆμα. Σ. οὐκ ἦν ῥητόν.⁴

CAP. XL.

3. הִצִּילָהּ. 'Α. ἀνεσκολοπισμένην.¹

³ Codd. 86, 88. ⁴ Idem. ⁵ Codd. 86, 88 (cum
ἀνεστάτεσεν). ⁶ Codd. 86 (cum αὐτὸν), 88. ⁷ Cod. 86.
⁸ Idem. Cod. 88: Θ. ἐπὶ τὰ χερουβίμ. ⁹ Cod. 86.
¹⁰ Codd. 86, 88. ¹¹ Cod. 88. ¹² Codd. 86, 88 (cum
ὄρυγα). ¹³ Codd. 86 (cum ἐπτοήθησαν), 88. ¹⁴ Cod. 86.
Cod. 88: 'Α. Σ. Θ. αὐτόματα. ¹⁵ Codd. 86 (cum αὐτοφυῆν),
88. ¹⁶ Codd. 86, 88 (uterque cum βυζήση). ¹⁷ Cod.
88. Alter codex affert: 'Α. Σ. Θ. και εἰς τὴν πόλιν αὐτῶν οὐ
μὴ εἰσελθῆ. ¹⁸ Codd. 86, 88. ¹⁹ Idem. CAP.
XXXVIII. ¹ Cod. 86 in marg. sine aster. Haec desunt
in Codd. III, XII (qui habet in marg. sub ✕), 24, 26, aliis,
invito Syro-hex. ² Codd. 86 (cum πάλιν δρωμῶ), 88 (cum
πάλιν δρωμῶ). (Vox παλινδρομοῦν vix reperitur, sed δρωμοῦν
sancivit Aq. ad Psal. lxxvii. 32.) ³ Cod. 86. ⁴ Idem.

⁵ Codd. 86, 88. ⁶ Cod. 86. ⁷ Codd. 86, 88 (uterque
cum ✕ ἐγγύησέ με). ⁸ Codd. 86 (cum βεβίασμε ἀνάδεξε), 88.
Cf. Hex. ad Psal. cxviii. 122. ⁹ Idem. ¹⁰ Codd. 86
(cum προβηβάσαι), 88 (cum πάντας). Ad προβηβάσαι cf.
Hex. ad Psal. xli. 5. ¹¹ Codd. 86 (cum καθοδήγησεν
πάντα), 88. ¹² Cod. 88. ¹³ Idem (cum ὑμῶν).
¹⁴ Codd. 86 (cum τὸ τὸ σ.), 88 (cum τὸ σ.). CAP.
XXXIX. ¹ Codd. 86, 88. Vox deest in Codd. III, XII
(qui habet in marg. sub ✕), 26, 41, aliis. ² Idem.
³ Cod. 86. ⁴ Cod. 88. Cod. 86: 'Α. Σ. οὐκ ἦν. CAP.
XL. ¹ Lectionem eruimus e vitiosa scriptura Cod. 88:
Σ. εὐθείας ἐνομαλῆσατε πεσκολοπισμένη. Cf. Hex. ad Cap.
xxxvii. 2.

7. יָרִי. 'A. πράσον.²

9. יָרִי מִן הַיַּד הַיְמָנִית. 'O. ὁ εὐαγγελιζόμενος Σιών.
'A. Σ. Θ. σαυτῆ εὐαγγελιζομένη Σιών.³

קָבַב. 'O. τῆ ἰσχύϊ. Σ. ἰσχυρῶς.⁴

10. Σ. ἐξουσίασει αὐτόν. Θ. ἐκυρίευσεν αὐτοῦ.⁵

11. 'A. Σ. Θ. καὶ ἐν τῷ κόλπῳ αὐτοῦ βαστάξει.⁶

12. 'A. Σ. Θ. ἐν σπιθαμῇ ἤτοίμασε, καὶ ἐμέτρησεν
ἐν τρίτῳ τὸν χοῦν τῆς γῆς.⁷

14. Σ. συνέτισεν.⁸

15. Aliter: 'A. Σ. Θ. ἰδοὺ νῆσοι ὡς λεπτὸν ἀπο-
πίπτου.⁹

21. 'A. ἀπὸ κεφαλῆς.¹⁰

CAP. XLI.

3. 'A. Σ. Θ. οὐκ ἦλθεν. οὐχ ἤξει.¹

8. 'A. Σ. τοῦ φίλου μου.²

10. תַּרְפִּידָה. Ne trepide circumspicias. 'O. μὴ
πλανῶ ('A. ἐπικλίνου. Σ. ἀπατηθῆς. Θ.
παρεῖσο³).

11. רִיבֵי יִשְׂרָאֵל. 'A. Σ. Θ. οἱ ἄνδρες. 'A. δικα-
σίας σου. Σ. οἱ ἀντιλέγοντές σου. Θ. τῆς
μάχης (σου).⁴

14. 'A. Σ. Θ. ὁ ἅγιος.⁵

יְהִי לְךָ. 'O. ὁ λυτρούμενός σε. 'A. Θ. ὁ ἀγχι-
στεύς σου.⁶

17. וְיָשַׁבְתִּי. 'O. ἐπακούσομαι ✕ Οἱ λοιποὶ αὐ-
τῶν.⁷

18. 'O. εἰς ἔλη ('A. λίμνην⁸).

19. הַיַּד. Σ. ἀκαπνον ξύλον.⁹

CAP. XLV.

15. 'A. (θεὸς) ἄρα ἰσχυρὸς ὁ ἀποκρυπτόμενος θεὸς
'Ισραὴλ σώζων. Θ. διὰ τοῦτο ἰσχυρὸς κρυ-
φαίος θεὸς 'Ισραὴλ.¹

CAP. XLVII.

6. 'O. ✕ διότι ἄ ἐμίαναν.¹

CAP. LI.

1. Σ. ὅθεν ἐξεκολάφθητε.¹ Θ. (ὅθεν) ἐκόπητε.²

2. וְיָרִי. 'O. ὅτι εἶς ἦν. 'A. Θ. ὅτι ἕνα.³

3. וְיָרִי. 'O. καὶ παρεκάλεσα. Σ. παρεμυθίσασα.⁴

5. 'A. Σ. καὶ βραχιονίεις μου ἔθνη κρινοῦσιν.⁵

9. Σ. κατὰ τὰς ἡμέρας τὰς ἔμπροσθεν, γενεὰς αἰώ-
νων.⁶

Θ. οὐ σὺ εἶ ἡ λατομήσασα πλάτος, διαλύσασα
δράκοντα.⁷

10. וְיָרִי. 'A. ξηράνασα.⁸

14. וְיָרִי. 'A. ἐτάχυνεν στρωμνῶν
τοῦ ἀνοιχθῆναι.⁹

17. 'A. Σ. Θ. ἐξεστράγγισας.¹⁰

'A. καρώσεως. Σ. σπαραγμοῦ.¹¹

20. 'A. Σ. Θ. ὡς ὄρυξ ἐν ἀμφιβληστροῦ.¹²

22. 'A. Σ. Θ. καὶ ὁ θεός.¹³

CAP. LII.

8. 'A. σκοπευτῶν. Σ. Θ. σκοπῶν.¹

Σ. ὀφθαλμοφανῶς γὰρ ὄψονται.²

² Cod. 88: 'A. ἦρασον (sic). ³ Codd. 86, 88 (cum
ἀπτή). Mox 'A. Σ. Θ. εὐαγγελιζομένη iidem. ⁴ Codd. 86,
88 (cum ἰσχυρῶς). ⁵ Cod. 86, emendatius quam alter
codex. ⁶ Cod. 86 (om. αὐτοῦ), 88 (cum βαστάζει).
Mox Θ. πράεος ἀξῆ (sic) Cod. 86. ⁷ Cod. 86 (om. ἐν
ante τρίτῳ). ⁸ Cod. 86: Σ. μετὰ τίνος συνεβουλεύσατο, καὶ
συνήτησεν (sic)... Cod. 88: μετὰ τίνος ἐβ. καὶ συνήτησεν (sic)...
⁹ Cod. 86. ¹⁰ Idem. CAP. XLI. ¹ Cod. 86.
² Cod. 86, 88. ³ Idem (cum Σ. ἀπατηθεῖς. Θ. παρείου).
Ad Aq. cf. Hex. ad Gen. iv. 4. Ad Theod. ex ingenio
rescripsimus παρείου, a παρείμαι (= παραλελυμαι, ἐκλελυμαι).
⁴ Cod. 86 (cum 'A. δικασιάσουσι), emendatius quam Cod. 88.
⁵ Cod. 86, 88. ⁶ Codd. 86 (cum ἀγχιστάς), 88 (om. ὁ).
⁷ Cod. 86. ⁸ Cod. 86, 88. ⁹ Cod. 86. Sed cf.

Hex. ad Jerem. xvii. 6. Mox Σ. καὶ ξ. εἰλαίος idem. Deinde
Codd. 86, 88: 'A. ✕ θήσω... Σ. ✕ θήσω ἐν τῇ ἀβάτῳ...
Θ. ✕ θήσω... CAP. XLV. ¹ Cod. 88. CAP.
XLVII. ¹ Cod. 88. Sic sine aster. Codd. 22, 36, 48, alii.
CAP. LI. ¹ Cod. 86, 88 (cum ἐξεκολάσθητε (sic)). ² Ii-
dem. ³ Cod. 86. ⁴ Codd. 86, 88 (cum καὶ π.).
⁵ Cod. 86. ⁶ Codd. 86 (om. τὰς ante ἔμπρ.), 88.
⁷ Codd. 86, 88. ⁸ Cod. 86. ⁹ Idem. (Ad v. 13
dele lectionem: 'A. ἐτάχυνεν.) ¹⁰ Cod. 86, 88. Mox
Cod. 86 scribit: 'A. ἐκπτωμα (sic). Σ. κρατήρα ποτήριον. Θ.
κόνδην π. ¹¹ Idem. ¹² Codd. 86, 88 (cum ὄρυξεν pro
ὄρυξ ἐν). ¹³ Cod. 86. CAP. LII. ¹ Cod. 88.
² Codd. 86, 88 (uterque cum παρόψονται pro γὰρ ὄψονται).

12. 'Α. ἐν ἐκθαμβήσει. Σ. ἐκθάμβω. Θ. θορύβω.³
 15. 'Α. Θ. βαντίσει. Σ. ἀποβάλλει.⁴

CAP. LIII.

2. Σ. οὐδὲ ἀξίωμα, ἵνα εἰδῶμεν αὐτὸν, οὐδὲ θεωρίαν, ἵνα ἐπιθυμήσωμεν αὐτόν.¹
 3, 4. 'Α. ἐξουδενωμένος, διδὸν οὐκ ἐλογισάμεθα αὐτὸν ὄντως.²
 4. 'Α. αὐτὸς τὰς νόσους ἡμῶν ἔλαβεν, καὶ τοὺς πόνοὺς ἡμῶν ὑπέμεινεν.³
 Θ. μεμαστιγωμένον, πεπληγότα ὑπὸ θεοῦ (καὶ Σ. Θ. τεταπεινωμένον).⁴
 7. קַח־לְךָ—נָשָׂא. Θ. προσήχθη, καὶ αὐτὸς ἤκουσεν, καὶ οὐκ ἤνοιξεν.⁵
 9. 'Α. Σ. Θ. τοὺς ἀσεβεῖς.⁶
 12. קָבַץ. Ο'. κληρονομήσει. Σ. διαμερίσω.⁷
 Ο'. ἀνθ' ὧν. Θ. ὅτι.⁸
 Ο'. καὶ ἐν τοῖς ἀνόμοις. Σ. (καὶ) μετὰ (τῶν ἀθετούντων).⁹
 'Α. ἦρεν. Σ. Θ. ἀνέλαβεν.¹⁰

CAP. LIV.

1. Ο'. ἡ οὐ τίκτουςα. Θ. (ἡ) οὐ τεκοῦσα.¹
 'Α. κελάδει αἴνεσιν, καὶ χρεμέτισον.²
 Σ. Θ. ἠφανισμένης . . τῆς ὑπάνδρου.³
 3. יָרַץ. 'Α. Σ. διακόψει. Θ. χυθήση.⁴
 4. יָבֵשׁ לְיָדֵי. Ο'. ὅτι κατησχύνθη. 'Α. Σ. Θ. οὐ γὰρ αἰσχυνθήση.⁵
 יָבֵשׁ לְיָדֵי. Ο'. αἰώνιον. Σ. Θ. τῆς νεότητός (σου).⁶

5. אֲגַח־לְךָ. 'Α. (καὶ) ἀγχιστεύς σου.⁷
 6. יָבֵשׁ לְיָדֵי. Ο'. οὐδ' ὡς γυναῖκα ἐκ νεότητος. Σ. καὶ γυναῖκα νεότητος.⁸
 8. אֲגַח־לְךָ. Ο'. ὁ ῥυσάμενός σε. 'Α. ἀγχιστεύς σου.⁹
 10. Aliter: Σ. Θ. . . τὸ δὲ ἔλεός μου ἀπὸ σοῦ οὐκ ἀποκινηθήσεται . .¹⁰
 11. Σ. συντίθημι. 'Α. Σ. Θ. στίβει τοὺς λίθους σου.¹¹
 17. 'Α. Σ. Θ. τῶν δούλων.¹²

CAP. LV.

1. יָבֵשׁ לְיָדֵי. 'Α. Σ. Θ. καὶ ἄνευ.¹
 2. ✕ 'Α. Σ. Θ. ἀκοίη πρὸς μέ.²
 3. Σ. Θ. ἐλέη.³
 5. אֲגַח־לְךָ. Ο'. τοῦ ἁγίου. Οἱ λοιποὶ ✕ καὶ.^{4, 4}
 6. יָבֵשׁ לְיָדֵי. Ο'. καὶ ἐν τῷ εὐρίσκειν αὐτόν. Σ. ὅτε εὐρίσκειται.⁵
 11. יָבֵשׁ לְיָדֵי. Ο'. οὐ μὴ ἀποστραφῆ (Σ. ὑποστρέψῃ).⁶
 13. יָבֵשׁ לְיָדֵי. Σ. κνίδης.⁷

CAP. LVI.

2. 'Α. ἀπὸ τοῦ βεβηλοῦσθαι αὐτά.¹
 5. יָדֵי. 'Α. Σ. Θ. χεῖρα.²
 'Α. ὀλοθρευθήσεται. Σ. Θ. ἐξαρθήσεται.³
 7. Σ. εἰς εὐλογία.⁴
 10. 'Α. μογγιᾶλοι.⁵
 11. Σ. πάντες—ἐξετράπησαν.⁶

³ Cod. 86. ⁴ Idem. CAP. LIII. ¹ Codd. 86 (cum εἶναι bis pro ἵνα), 88 (cum ἴδωμεν). Idem pergunt: ἐξουδενωμένον (-ων 86) καὶ ἐλάχιστον (-των 86) ἀνδρῶν.
² Idem. ³ Codd. 86 (cum πολέμους pro πόνους), 88 (cum ἀνέλαβεν et πολέμους). ⁴ Idem. ⁵ Cod. 86.
⁶ Cod. 86, 88. ⁷ Cod. 86. ⁸ Idem. ⁹ Codd. 86, 88. ¹⁰ Cod. 86. CAP. LIV. ¹ Cod. 86.
² Codd. 86 (cum κυλῖθη αἴνεσον), 88 (cum κελάδη ἐνάϊς).
³ Cod. 86. ⁴ Codd. 86 (cum διακόψει), 88 (cum λυθήσει).
 Ad Theod. cf. Hos. iv. 2 in Hebr. et LXX. ⁵ Codd. 86, 88: 'Α. Σ. Θ. οὐ γὰρ. Statim Cod. 86: λ. οὐ γὰρ αἰσχυνθή (sic).
 Cod. 88: Δ. κατησχύνθη (sic). ⁶ Cod. 86. ⁷ Codd. 86, 88 (uterque cum ἀγχιστεύσου). Cf. ad Cap. xl. 14.

⁸ Cod. 86. ⁹ Codd. 86, 88 (ut ante). ¹⁰ Cod. 86.
¹¹ Codd. 86, 88 (cum στίβει). Cf. Jerem. iv. 30 in LXX (ubi Syro-hex. in marg. στίβει). Mox v. 12 Cod. 86 scribit: Σ. καρκηδόνιον; Cod. 88 autem: Σ. χαλκηδόνιον.
¹² Cod. 86. CAP. LV. ¹ Codd. 86, 88 (uterque cum ἀγάματος). ² Cod. 86. ³ Codd. 86, 88. ⁴ Cod. 86.
⁵ Idem (cum ὅτι). ⁶ Codd. 86, 88 (cum ἀπ.). ⁷ Codd. 86, 88 (sine nom.). Forma κνίδη, a J. F. Schleusnero neglecta, praeter Job. xxxi. 40 in LXX legitur in Hex. ad Jesai. xxxiv. 13. Hos. ix. 6. CAP. LVI. ¹ Cod. 86. Mox prava scriptura ἀπεξενόμενος (sic) est in Codd. 86, 88.
² Cod. 86. ³ Idem. ⁴ Idem. ⁵ Codd. 86, 88. Cf. Hex. ad Exod. iv. 11. ⁶ Idem.

CAP. LVII.

1. 'Α. Σ. Θ. τίθησι.¹
5. 'Α. ὑποκάτω ἄκρων .²
6. Σ. ἀνεβίβασας δῶρον προσφορὰν καταπαύσεως.³
8. וְהָיוּ לְךָ חֵן. 'Α. τῆς θύρας καὶ τῆς παραστάδος.⁴
13. Θ. ῥυσάσθωσαν κ. τ. ἐ.⁵
20. 'Α. Σ. Θ. ὡς θάλασσα ἐκβράσσουσα.⁶

CAP. LVIII.

2. יוֹם יוֹם. Ο'. ἡμέραν ἐξ ἡμέρας. Σ. καθημέραν.¹
5. וְנָס. 'Α. στρεβλόν. Σ. †λοιόν.²
7. Σ. Θ. καὶ ἀπὸ τῆς σαρκός σου.³
8. הָרַחֵם. Ο'. τὰ ἰάματά σου. 'Α. κατούλωσίς σου. Σ. ἰασίς σου. Θ. ἡ συνουλωσίς σου.⁴
'Α. καὶ κατούλωσίς σου ταχὺ ἀναφήσεται.⁵
10. 'Α. Σ. Θ. καὶ ὑπερεκχέης κ. τ. ἐ.⁶
12. 'Α. ἐπιστρέφων ἀτραποὺς κ. τ. ἐ.⁷
13. וְדַבֵּר. Θ. μηδὲ λαλεῖν λόγον.⁸
14. 'Α. Σ. Θ. τὰ ὑψηλά.⁹

CAP. LIX.

1. עָוֹן. Ο'. τοῦ μὴ ἐλεῆσαι. Σ. ὥστε μὴ .¹
4. עַל-הַקֶּבֶץ. 'Α. (ἐπὶ) κενώματι.²
5. 'Α. ἔσχισαν.³

5. 'Α. καὶ τὸ θαλφθὲν ἐσχίσθη ἔχιδινα [βασιλικός].
Σ. τὸ δὲ συνεστραμμένον ἀπορραγῆσεται ἀσπίς.
Θ. τὸ δὲ θαλφθὲν ἐρράγη ἀσπίς.⁴
7. 'Α. Σ. καὶ ταχύνουσιν εἰς τὸ ἐκχέαι αἷμα.⁵
11. וְשָׁמַח לְךָ. Σ. προσδοκῆσομεν εἰς κρίσιν.⁶

CAP. LX.

4. 'Α. ἐπὶ πλαγίου τιθνηθήσονται.¹
5. וְשָׁמַח. 'Α. ἐπιστραφήσεται.²
וְיָגֵן. 'Α. εὐπορία ἐθνῶν. Σ. ἡ δύναμις τῶν ἐθνῶν. Θ. ἰσχὺν ἐθνῶν.³
6. וְעָשָׂה. Σ. χύσις.⁴
8. 'Α. πρὸς καταράκτας αὐτῶν. Σ. Θ. ἐπὶ τὰς θυρίδας αὐτῶν.⁵
11. וְיָבִי. Ο'. ✕ 'Α. τοῦ εἰσαγαγεῖν.⁶
15. וְשָׂוֶה. Ο'. εὐφροσύνην. 'Α. χαράν. Σ. Θ. ἀγαλλίαμα.⁷
20. 'Α. συλλεγήσεται.⁸

CAP. LXI.

1. 'Α. ἀνάβλεψιν.¹
2. וְיָבִי. Ο'. τοὺς πενθοῦντας ('Α. Θ. πενθεινοὺς (fort. παθεινοὺς)).²
3. Θ. ἔλαιον ἀγαλλιάματος.³
'Α. Σ. Θ. τοῦ δοξασθῆναι.⁴
5. וְרָעַ. Ο'. ποιμαίνοντες. 'Α. καὶ νεμήσουσιν.
Σ. Θ. καὶ ποιμανοῦσιν.⁵

CAP. LVII. ¹ Cod. 86 (cum τίθησι). Mox v. 2 scripturam porενόμενος Aquilae vindicat hic codex. ² Cod. 88. ³ Codd. 86, 88. ⁴ Cod. 86, emendatius quam alter codex. Cf. Hex. ad Exod. xxi. 6. Ezech. xli. 21. Mox not. 3o potior scriptura τὰ μυρέψιά σου est in Cod. 86. ⁵ Cod. 86. Mox idem emendate scribit: 'Α. ματαύτης. Σ. ἀμός; et paulo post: 'Α. κληροδοτηθήσονται. Σ. κληρονομήσουσιν. ⁶ Idem. CAP. LVIII. ¹ Cod. 86. Mox v. 3 idem scribit: Σ. ἀπαιτήται (sic), et v. 4: Σ. (non 'Α.) ἐν γρόνθφ ἄσ. ² Cod. 86. Pro λοιόν nescio an corrigendum κλοιδόν vel φλοιδόν. ³ Idem. ⁴ Cod. 86, qui ad Theod. confuse scribit, ἡ συνουλωματάσουσίς σου. Ad συνουλωσίς cf. Hex. ad Jerem. viii. 22. xxx. 13, 17. ⁵ Syro-hex. ⁶ Cod. 86. ⁷ Idem, minus probabiliter.

⁸ Idem, in continuatione lectionis τοῦ μὴ ποιεῖν κ. τ. ἐ. ¹ Idem. CAP. LIX. ¹ Cod. 86. ² Pro κενά μάτην Cod. 86 scribit κενώματην, quod nescio an prava scriptura sit vocis κενώματι. Cf. Hex. ad Job. xxvi. 7. ³ Cod. 86. ⁴ Codd. 86, 88 (uterque cum ἀπορραγίσειται), paulo emaculatus quam ex Procopio editum. ⁵ Cod. 86. ⁶ Idem. CAP. LX. ¹ Cod. 86. ² Idem. ³ Idem. ⁴ Idem. (In altero cod. est χύων, non χύμα.) ⁵ Codd. 86, 88. Hinc emaculanda Graeca nostra ex Hieron. ⁶ Cod. 86. ⁷ Codd. 86, 88. ⁸ Cod. 86. CAP. LXI. ¹ Cod. 86 (non διάβλεψιν, ut alter codex). ² Codd. 86, 88 (cum 'Α. Σ.). Cf. Hex. ad Job. xxix. 25. Jessai. lvii. 18. ³ Cod. 86 (absente Symmachi lectione). ⁴ Idem. ⁵ Idem.

7. Ἄλλος ἀντὶ δὲ ἐντροπῆς ἀγαλλίαμα ἢ μερίς.⁶

9. Ἄ. Σ. Θ. ἐν μέσῳ τῶν λαῶν.⁷

CAP. LXII.

3. קָרְחָהּ. Ὁ. κάλλους. Ἄ. Σ. καυχίσεως.¹

6, 7. Ἄ. Σ. Θ. ✕ μὴ ἡσυχάσητε, μηδὲ δῶτε ἡσυχίαν αὐτῷ.²

7. Σ. Θ. ἕως ἐτοιμάση, καὶ ἕως θῆ τὴν Ἱερουσαλήμ
καύχημα (sic) ἐν τῇ γῆ.³
αἴνεσιν

10. וְנָפְ. Θ. ἐτοιμάσατε.⁴

12. לְאִוָּ. Ὁ. λελυτρωμένον. Ἄ. ἡγχιστευμένη.⁵

CAP. LXIII.

1. Ἄ. Θ. καταστρωννύων. Σ. βαιῶν.¹

3. Ἄ. Σ. λαῶν.²

9. לְאִוָּ. Ὁ. καὶ ἀνέλαβεν (Ἄ. Σ. Θ. ἐπήρεν³)
αὐτούς.

לְאִוָּ. Ὁ. καὶ ὑψωσεν (Σ. Θ. ἐβάστασεν⁴)
αὐτούς.

12. Σ. ὁ ῥῆξας. Σ. ἐμπροσθεν αὐτῶν.⁵

13. Ἄ. (οὐκ) ἐσκανδαλώθησαν.⁶

17. וְנָפְ. Ὁ. τὰς φυλάς. Ἄ. σκήπτρα.⁷

19. Σ. ὦν οὐκ ἐξουσίασας.⁸

CAP. LXIV.

6. Θ. ὡς ἱμάτιον γεδδείμ.¹

CAP. LXV.

8. Ἄ. ὁ ὄπωρισμός. Σ. Θ. ὁ οἶνος.¹

13. Ἄ. λιμώξετε.²

15. Ὁ. εἰς πλησμονήν. Ἄ. Σ. Θ. εἰς κόρον.³

15. קָרְחָהּ. Ἄ. Σ. Θ. ἔτερον.⁴

16. Ἄ. ἐν τῷ εὐλογημένῳ ἐπὶ τῆς γῆς εὐλογηθήσεται
ἐν τῷ θεῷ πεπιστωμένως.⁵

17. Ἄ. Σ. Θ. οὐδ' οὐ μὴ ἀναβήσονται ἔτι ἐπὶ καρ-
δίαν.⁶

18. Ἄ. Σ. Θ. ἕως τοῦ αἰῶνος ✕ ὅτι ἐγὼ κτίσω.⁷

25. קָרְחָהּ. Ὁ. ἅμα. Ἄ. ὡς εἶς.⁸

CAP. LXVI.

1. Ὁ. ποῖον οἶκον. Σ. τοῦτον.¹

3. ✕ Σ. ὡς ὁ τύπτων ἄνδρα θυσιάζων πρόβατον.
✕ Θ. τύπτων ἄνδρα, καὶ ὁ θυσιάζων ἐκ ποι-
μνίου.²

Θ. μαανά.³

4. Ἄ. ἐναλλαγάς.⁴

קָרְחָהּ. Ὁ. καὶ τὰς ἀμαρτίας. Σ. Θ. καὶ ἂ
ἐφοβοῦντο.⁵

5. Ἄ. διὰ τὸ ὄνομά μου. δοξασθήτω ΠΙΠΙ, καὶ
ὀψόμεθα . . .⁶

8. לְאִוָּ. Ὁ. εἰ ὠδινε. Ἄ. μήτι ὠδινήσει. Σ.
ἄρα ὠδινήσει.⁷

10. לְאִוָּ. Ἄ. σὺν . . . Θ. ἅμα . . . Σ.
μετά . . .⁸

11. Σ. Θ. ἀμέλξετε.⁹

JEREMIAS.

CAP. II.

22. בְּרִית. Ὁ. πῶαν. Schol. Πῶαν δὲ λέγει, ὅ
κατὰ τὴν Σύρων φωνὴν ἀλάαν [ἀάλαν?]

⁶ Cod. 88 in marg. sine nom. ⁷ Cod. 86. CAP. LXII. ¹ Cod. 86. ² Idem. ³ Idem. ⁴ Codd. 86, 88 (uterque cum indice ad posterius *πορεύεσθε* referente). ⁵ Cod. 86. CAP. LXIII. ¹ Cod. 86. Mox Codd. 86, 88: Σ. ὑπερμαχῶν εἰς τὸ σῶσαι. ² Cod. 88. Cod. 86: Ἄ. Θ. τῶν λαῶν. ³ Cod. 86 (non ad ὑψωσεν, ut Cod. 88). ⁴ Idem. ⁵ Idem. ⁶ Idem. Cf. Hex. ad Jesai. viii. 15. ⁷ Codd. 86 (cum *σκήπτρα*), 88 (cum *σκήμ-ππορα*). ⁸ Cod. 86 (cum ὦν οὐκ ἐξουσίασας). CAP.

LXIV. ¹ Cod. 86. CAP. LXV. ¹ Cod. 86. ² Idem (cum *λιμώξετε*). ³ Cod. 88, parum probabiliter. ⁴ Codd. 86, 88. ⁵ Idem (cum *πεπιστωμένως*). ⁶ Cod. 86. ⁷ Idem. ⁸ Idem. CAP. LXVI. ¹ Codd. 86, 88. ² Sic dispendendae videntur duorum interpretum lectiones. Certe Theodotionis est *ἐκ ποιμνίου*, coll. Hex. ad Exod. xiii. 13. ³ Cod. 86 (cum *μάννα*), 88 (cum *μάνναα*). ⁴ Cod. 86. ⁵ Idem. ⁶ Idem. Cetera ut in not. 21 ad loc. ⁷ Idem. ⁸ Codd. 86, 88. ⁹ Cod. 86.

καλοῦσι, κατὰ δὲ τὴν Ἑβραίων βωρήθ' κατὰ δὲ τὴν Ἑλλήνων φωνὴν δορυκνιον ὀνομάζουσιν.¹

25. 'A. ἀπέγνωσ.²

CAP. V.

22. 'A. Σ. οὐ παραχθήσεσθε.¹

'A. ἀκρίβασμα.²

28. ✕ 'A. Σ. ἐλιπάνθησαν, ἔσταετώθησαν καίγε τοὺς λόγους μου εἰς πονηρόν.³

31. ירדו. 'A. ἐπεκράτουν.⁴

CAP. VI.

1. ובתקוע תקעו שופר. Ο'. καὶ ἐν Θεκουὲ σημά-
νατε σάλπιγγι. 'A. Σ. καὶ ἐν Θεκουὲ σαλπί-
σατε κερατίνῃ.¹

2. 'A. Θ. τὴν ὠραιότητα καὶ τὴν τρυφεράν.²

3. רעו איש את-ידו. Ο'. καὶ ποιμανοῦσιν ἕκαστος
τῇ χειρὶ αὐτοῦ. Σ. νεμήσουσιν ἕκαστος τὴν
ἀγέλην αὐτοῦ.³

3, 4. מלחמה עליה גדשו ידו: את-ידו. Ο'. τῇ χειρὶ
αὐτοῦ. παρασκευάσασθε ἐπ' αὐτὴν εἰς πόλε-
μον. 'A. ἐχόμενα αὐτοῦ ἠγίασαν ἐπ' αὐτὴν
πόλεμον.⁴

8. פן-תקע. Ο'. μὴ (Σ. μήποτε⁵) ἀποστῆ.

9. השב ידה. 'A. Θ. ἐπίστρεφε (Σ. ἀνάστρεφε)
χειρά σου.⁶

10. להקשיב. Ο'. ἀκούειν. 'A. Σ. προσέχειν.⁷

דבר-יהוה. Ο'. τὸ ῥῆμα ('A. ὁ λόγος⁸) κυρίου.

לא-יחפצו-ברו. Σ. καὶ οὐ προσίενται αὐτόν.⁹

11. לקן. Ο'. πρεσβύτερος. 'A. Σ. Θ. πρεσβύτης.¹⁰

13. ויבְרִי. Ο'. ἀπὸ ἱερέως. 'A. (καὶ) ἀπὸ προ-
φήτου.¹¹

14. על-נקלה. Σ. μετ' εὐχερείας.¹²

וְאִין שָׁלוֹם. Ο'. καὶ ποῦ ἔστιν εἰρήμη; 'A. Θ.
καὶ οὐκ ἔστιν εἰρήμη. Σ. μὴ οὐσης εἰρήνης.¹³

15. גס-בוש לא-יבשו. Ο'. καὶ οὐδ' ὡς καταισχυ-
νόμενοι κατησχύνθησαν. 'A. καίγε αἰσχύνῃ
οὐκ αἰσχυνθήσονται.¹⁴

בנפלים. Ο'. ἐν τῇ πτώσει αὐτῶν. 'A. σὺν
τοῖς πίπτουσι (Σ. πταιούσιν).¹⁵

16. על-דרכים. Ο'. ἐπὶ ταῖς ὁδοῖς. 'A. ἐφ' ὁδῶν.¹⁶
לְהַתְּבוֹחַ עוֹלָם. Ο'. τρίβους κυρίου αἰωνίους.
Σ. περὶ τῶν τρίβων τῶν αἰωνίων.¹⁷

וּמַעֲנֵנוּ מַרְגּוּעַ. Ο'. καὶ εὐρήσετε ἀγνισμόν.
Σ. ἴνα εὕρητε ἡρεμίαν.¹⁸

17. הַקְשִׁיבוּ לְקוֹל. Ο'. ἀκούσατε τῆς φωνῆς. 'A.
ἀκροάσασθε τοῦ ἤχου.¹⁹

וַיֹּאמְרוּ. Ο'. καὶ εἶπαν. Σ. οἱ δὲ εἶπον.²⁰

19. פרי מַהֲשִׁבְתָּם כִּי עַל-דְּבָרֵי לֹא הִקְשִׁיבוּ. Ο'.
τὸν καρπὸν ἀποστροφῆς αὐτῶν, ὅτι τῶν λόγων
μου οὐ προσέσχον. 'A. καρπὸν διαλογισμῶν
αὐτῶν, ἀνθ' ὧν τῶν λόγων μου οὐ προσέσχον.²¹

20. 'A. κάλαμον τὸν ἀγαθόν. 'ΙΩ. ἄρωμα καλάμου.²²

23. כִּידוֹן. 'A. Σ. θυρεόν.²³

אַחֲזִירֵי הַרְוָה. Aliter: 'A. ἀνελετήμων ἔστιν.²⁴

וְעַל-סוּסִים יִרְכָּבוּ עָרוּף פְּאִישׁ לְמַלְחָמָה. Ο'.
ἐφ' ἵπποις καὶ ἄρμασι παρατάξεται ὡς πῦρ εἰς
πόλεμον. 'A. ἐφ' ἵππων ἀναβήσονται, παρα-
τασόμενοι ὡς πῦρ εἰς πόλεμον.²⁵ Σ. ὡς ἀνήρ
εἰς πόλεμον.²⁶

CAP. II. ¹ S. Chrysost. in Cat. Ghisler. T. I, p. 204. Cf. Payne Smith *Theas. Syr.* s. v. ܣܠܦܝܢܐ. ² Syro-hex. .ל.

⊕ ܣܠܦܝܢܐ. CAP. V. ¹ Codd. 86, 88. ² Idem.

³ Cod. 86. Cod. 88: Θ. καίγε τοὺς λ. μου εἰς π. ⁴ Pro scriptura Codd. 86, 88 ἐπεκράτουν nunc indubitanter corrigo ἐπεκράτουν, coll. Hex. ad Gen. i. 28. Lev. xxvi. 17. Etiam in textum τῶν Ο' Grabius invexit ἐπεκράτησαν, quod minus probandum. CAP. VI. ¹ Codd. 86 (cum θεκωέ), 88 (cum κερατίνῃ). ² Cod. 86. Cod. 88: 'A. Θ. τὴν ὠραιάν καὶ τρυφεράν (sic). ³ Cod. 88. ⁴ Idem.

⁵ Idem. ⁶ Codd. 86, 88. ⁷ Idem. ⁸ Cod. 86. ⁹ Codd. 86, 88 (cum προσίενται). ¹⁰ Cod. 86. ¹¹ Idem. ¹² Codd. 86 (cum εὐχερίας), 88. ¹³ Cod. 88. ¹⁴ Codd. 86, 88. ¹⁵ Idem. ¹⁶ Cod. 86 (cum ἔφοδον), 88 (cum ἐπὶ ἔφοδον). ¹⁷ Idem. ¹⁸ Idem (cum ἡρημίαν). Cf. Hex. ad Jesai. xxviii. 12. ¹⁹ Idem (cum -σθαι). ²⁰ Idem. ²¹ Codd. 86, 88 (cum προσείχον). ²² Idem. Siglum 'ΙΩ. indicat versionem Joannis Josephi, de qua vide nos in *Prolegomenis*, p. xciii. ²³ Idem. ²⁴ Idem. Cf. Hex. ad Jerem. i. 42. ²⁵ Idem. ²⁶ Cod. 86.

23. עָלֶיךָ. Ο. πρὸς σέ. ΟΙ Γ'. ἐπὶ σέ.²⁷
 25. כִּי חָרַב לְאַיִב. Ο. ὅτι βομφαία τῶν ἐχθρῶν.
 'Α. ὅτι μάχαιρα τῶν ἐθνῶν.²⁸
 26. תְּמָרוֹרִים. Ο. οἰκτρόν. 'Α. Σ. πικρασμόν.²⁹
 27. 'Α. Θ. ἐν λαοῖς ἰσχυροῖς.³⁰
 28. 'Α. ἄρχοντες ἐκκλίνοντες. Σ. ἄρχοντες παρα-
 βάται.³¹
 29. Σ. εἰκὴ ἐπύρωσε πυρωτῆς.³²

CAP. VII.

- 1, 2. 'Α. Θ. ὁ λόγος—ἀκούσατε λόγον κυρίου πᾶσα
 ἡ 'Ιουδαία οἱ ἐκπορευόμενοι κ.τ.έ.¹
 2. וְקָרְאָתָּ. 'Α. Θ. καὶ ἀνάγνωθι (Σ. κήρυξον).
 6. וְיַחַרְרִי אֲלֵהוּדִים אֲחֵרִים לֹא תִלְכּוּ. Ο. καὶ
 ὀπίσω θεῶν ἄλλοτρίων μὴ πορεύῃσθε. Σ. καὶ
 θεοῖς ἄλλοκότοις μὴ ἀκολουθεῖτε.³
 12. אֲשֶׁר שִׁבְנָתַי. Ο. οὐ κατεσκήνωσα. Σ. οὐ
 κατεσκήνωσεν.⁴
 בְּרֵאשֹׁנָה. 'Α. τὴν ἀρχήν. Σ. ἐν ἀρχῇ.⁵
 16. בְּעֵדֵי הָעַם. Ο. περὶ (Σ. ὑπὲρ⁶) τοῦ λαοῦ.
 'Α. μὴδὲ λάβης κ.τ.έ.⁷
 'Α. μὴδὲ ἀπαντήσης μοι. Σ. μὴδὲ ἀντιστῆς
 μοι.⁹ 'ΙΩ. μὴδὲ ἀντιλάβη μου.⁹
 17. וּבְדַוְצוֹתַי. Ο. καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς. Σ. (καὶ) ἐν
 ἀμφόδοις.¹⁰
 18. Σ. φυρῶσι σταῖς.¹¹ 'ΙΩ. μάττουσι πόπανα.¹²
 'Α. χαυῶνας. Σ. χαυῶνας. Θ. χαβῶνας.¹³
 20. 'Α. Σ. σταῖξει.¹⁴
 22. בְּיוֹם הַדְּבָרִים (הַדְּבָרִים ק') אֲוֹתָם. Ο. ἐν ἡμέρα

ἡ ἀνήγαγον αὐτούς. 'Α. ἐξαγαγόντος μου
 αὐτούς.¹⁵

23. בְּקוֹלִי. Ο. τῆς φωνῆς μου. 'Α. Σ. λόγον
 μου.¹⁶
 בְּכָל-הָרְחֹקִים. Ο. ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς μου.
 'Α. ἐν πάσῃ τῇ ὁδῷ. Σ. ἐν πάσῃ ὁδῷ.¹⁷
 לְמַעַן יִיטַב לָכֶם. Ο. ὅπως ἂν εὖ ᾖ ὑμῖν. 'Α.
 ἵνα καλῶς ᾖ ὑμῖν.¹⁸
 25. 'Α. Σ. καθ' ἡμέραν ὀρθρίζων.¹⁹
 26. Σ. τὸν τένοντα αὐτῶν, ἐκακοποίησαν.²⁰
 29. 'Α. κείραι τὸ τρίχωμά σου.²¹ Σ. κείραι τὴν κόμην
 τὴν ἁγίαν κ.τ.έ.²²
 כִּי מָאֵס יְהוָה. Ο. ὅτι ἐδοκίμασε κύριος. 'Α.
 Σ. ὅτι ἀπόσατο κύριος.²³
 31. 'Α. τοὺς βωμούς.²⁴
 34. וְהָאָרְץ. Ο. ἡ γῆ. Σ. πᾶσα ἡ γῆ.²⁵

CAP. VIII.

6. אִין אֵישׁ. Ο. οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος. Σ. οὐκ
 ἔστιν οὐδεὶς.¹
 7. גַּם-הִסְרִידָהּ. 'Α. καίγε ἐρωδιός. Σ. ἰκτίν.³
 וְהָתוֹר וְסוֹס וְעִגּוֹר. 'Α. καὶ τρυγῶν καὶ σείς
 ἀγούρ. Σ. καὶ τρυγῶν καὶ τέττιξ καὶ ἀγούρ.
 'ΙΩ. ἀηδῶν καὶ ἡ χελιδὼν καὶ ὁ πελαργός.³
 18. 'Α. διὰ τὸ μὴ εἶναι ὑβριν ἐπ' ἐμέ, ἡ καρδιά μου
 ὀδυνηρά. Σ. χλευάζεις με, ὀδύνη ἐπ' ἐμέ, ἡ
 καρδιά μου λυπηρά.⁴
 19. מִלְפָּנֶיךָ. Ο. βασιλεὺς ✕ ΟΙ Γ'. αὐτῆς 4.⁵
 21. הִתְחַוְּתִנִּי. Ο. κατῆχυσάν με. 'Α. Σ. ἐκρά-
 τησάν με.⁶

²⁷ Cod. 88. ²⁸ Codd. 86, 88. ²⁹ Idem. ³⁰ Idem.
³¹ Idem. Vox Graeca ἐκκλίνοντες non consonat
 cum Syriaca ܩܠܝܢܘܬܝܢ. ³² Cod. 86. CAP. VII.
¹ Cod. 86, emendatius quam Parsons. exscripsit. Cod. 88
 affert: 'Α. Θ. ἐκπορευόμενοι. ² Cod. 88. ³ Codd. 86,
 88 (cum ἄλλοτρίοις). Cf. Hex. ad I Reg. xxvi. 19. ⁴ Idem.
⁵ Cod. 86. ⁶ Codd. 86, 88. ⁷ Idem.
⁸ Idem. ⁹ Idem (cum ἀντιλάβης μοι, solocce). Vertas,
 ne pugnasset me, quod supplicum est. ¹⁰ Cod. 86.
¹¹ Codd. 86, 88. ¹² Idem. Nisi forte πόπανα ad χαυῶνας
 pertineat. ¹³ Cod. 86. ¹⁴ Cod. 88. ¹⁵ Codd. 86,

88. ¹⁶ Cod. 88. ¹⁷ Codd. 86, 88. ¹⁸ Idem.
¹⁹ Idem (non καθ' ἡμέρας). ²⁰ Codd. 86 (cum τίναντα),
 88 (cum πνόντα). Vox ܩܠܝܢܘܬܝܢ commutatur cum τένων in
 locutione ܩܠܝܢܘܬܝܢ pro τετενοντωμένης Deut. xxi. 6.
²¹ Idem. ²² Syro-hex. ex versione emendata. ²³ Codd.
 86, 88. ²⁴ Codd. 86, 88 (add. τοῦ Θεοφέθ). ²⁵ Idem.
 CAP. VIII. ¹ Codd. 86, 88. ² Idem. ³ Idem.
 Hieron.: *Turtur et hirundo et ciconia*. ⁴ Idem. Eas-
 dem lectiones Theodotioni et Symmacho tribuit Syrus,
 ejus versio Graeca ex iis emaculanda est. ⁵ Idem.
⁶ Codd. 86 (cum ἐκράτσαν), 88.

22. 'Α. Σ. οὐλή (s. κατούλωσις).⁷

CAP. IX.

1. עֵינַי. Ο'. καὶ ὀφθαλμοῖς μου. 'Α. Σ. καὶ τοὺς ὀφθαλμούς μου.¹

2. 'ΙΩ. τίς δώσει με σταθμὸν ἐρήμου γενέσθαι τοῖς διοδοῦουσιν;²

3. כִּי מַרְעָה אֶל-רְעָה יִצְאוּ. Ο'. ὅτι ἐκ κακῶν εἰς κακὰ ἐξήλθοσαν. Σ. ὅτι ἀπὸ κακίας εἰς κακίαν ἐξήλθον.³ 'ΙΩ. ὅτι ἀπὸ κακοποιίας εἰς κακοποιᾶν μεταβαίνουσιν.⁴

4. 'Α. Σ. καὶ ἐπὶ παντὶ ἀδελφῶ.⁵

5. וְאֱמַת. Ο'. ἀλήθειαν. Σ. καὶ ἀλήθειαν.⁶

8. שֶׁחַסְדֵּךְ. Ο'. βολὴς τιτρώσκουσα. 'Α. Σ. βέλος τιτρώσκον.⁷

11. וְנָתַתִּי אֶת-יְרוּשָׁלַם לְגֹלִים. Ο'. καὶ δώσω τὴν Ἱερουσαλήμ εἰς μετοικίαν. 'ΙΩ. θήσω τὴν Ἱερουσαλήμ χωμάτων σωρούς.⁸

'Α. δώσω εἰς ἀφανισμόν παρὰ τὸ μὴ εἶναι ἔνοικον.⁹

12. מִי-הָאִישׁ הַחֶקֶק. Ο'. τίς ὁ ἄνθρωπος ὁ συνειτός. 'Α. τίς ἐστὶν ὁ ἀνὴρ ὁ σοφός.¹⁰

וְאֶשְׁרֵךְ דְּבַר פְּרִיְהוּהָ אֵלָי. Ο'. καὶ φῶ λόγος στόματος κυρίου πρὸς αὐτόν. Σ. καὶ πρὸς δὴ ἐλάλησε στόμα κυρίου.¹¹

13. 'Α. οὐδὲ ἐπορεύθησαν ἐν αὐτῶ.¹²

17. הַתְּבוּנָה. Ο'. Vacat. 'Α. σύνετε. Θ. ἐνοήθητε.¹³

וְאֶל-הַחֲקִמֹת. Ο'. καὶ πρὸς τὰς σοφάς. 'ΙΩ. ἐπὶ τὰς ἐμπειροτάτας τῆς οἰμωγῆς.¹⁴

18. נְהַי. Ο'. θρηῆνον. Σ. μέλος πένθους.¹⁵

19. וְשָׁמַע בְּשִׁינָיו. Ο'. ἠκούσθη ἐν Σιών. Σ. ἀκούεται ἐκ Σιών.¹⁶

20. דְּבַר-יְהוָה. Ο'. λόγον θεοῦ ('Α. Σ. κυρίου¹⁷).

21. Σ. διὰ θυρίδων (ὕμων).¹⁸

24. וְיָדַע. Ο'. καὶ γινώσκειν. 'Α. Σ. καὶ εἰδέναι.¹⁹
כִּשְׁפָה. Ο'. καὶ κρίμα. Σ. καὶ κρίσιν.²⁰

25. בְּעַרְלָה. Ο'. ἀκροβυστίας αὐτῶν. 'Α. ἀκροβυστίαν.²¹

26. עַל-מִצְרַיִם וְעַל-יְהוּדָה. Ο'. ἐπ' Αἴγυπτον καὶ ἐπὶ Ἰουδαίαν. Σ. κατὰ Αἴγυπτου καὶ Ἰούδα.²²

פָּאָה. Ο'. τὰ κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ. Σ. κατὰ μέτωπον.²³

CAP. X.

1. אֶת-הַדְּבָר. Ο'. τὸν λόγον. Aliter: Ο'. τὸ ῥῆμα. 'Α. Σ. Θ. τὸν λόγον.¹

2. 'Α. τὰ ἔθνη ἀπ' αὐτῶν.²

3. הַבָּל הוּא. Ο'. μάταια (X) Θ. ἐστὶν.³

5. שְׂוֵא. Ο'. αἱρόμενα. Οἱ Γ'. βασταζόμενα.⁴

6. 'Α. οὐκ ἐστὶν ὡσπερ σὺ, κύριε.⁵

7. יִתְאַתָּה. Σ. πρέπει.⁶

8. 'Α. παιδεία. Σ. ὁμοῦ δὲ μωροὶ φανήσονται, καὶ παιδεία ματαιοτήτων ἐν αὐτοῖς.⁷

6-10. 'Α. πόθεν ὁμοῖός σοι, κύριε; μέγας εἶ σὺ, καὶ μέγας τὸ δνομά σου ἐν δυνάμει. (7) τίς οὐ φοβηθήσεται σε, βασιλεῦ τῶν ἐθνῶν; ὅτι σοι πρέπει (s. ἐπιπρέπει) ὅτι ἐν πᾶσι τοῖς σοφοῖς τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐν πάσαις ταῖς βασιλείαις αὐτῶν, πόθεν ὁμοῖός σοι, κυρίε; (8) καὶ ἅπαξ (s. εἰσάπαξ) ἀσυνετισθήσονται καὶ ἀνοητισθήσονται· παιδεία ματαιοτήτων ξύλον ἐστίν. (9) ἀργύριον ἐλατὸν ἐκ Θαρσεῖς φερόμενον, καὶ χρυ-

⁷ Syro-hex. Cf. Hex. ad Jessai. lviii. 8 in Auctario. CAP. IX. ¹ Codd. 86, 88. Mox Cod. 86: 'Α. Θ. τῆς (θυγατρὸς). X 'Α. Σ. τοῦ (λαοῦ μου). ² Codd. 86, 88. ³ Codd. 86 (cum ἐξ (sic) κακίας), 88. ⁴ Idem. ⁵ Idem. ⁶ Idem. ⁷ Idem. ⁸ Idem. ⁹ Idem. ¹⁰ Codd. 86 (cum ἐστὶν ἀνήρ), 88. ¹¹ Codd. 86, 88 (cum τὸ στ. κ.). ¹² Codd. 86 (cum 'Α. 8), 88. ¹³ Cod. 86. Cod. 88: 'Α. Σ. Θ. ἐνοήθητε. ¹⁴ Idem. ¹⁵ Idem. ¹⁶ Codd.

86 (cum ἐν Σ.), 88. ¹⁷ Cod. 86. ¹⁸ Idem. (Dele: 'Α. Σ. διὰ τῶν βαρέων ὑμῶν. Deinde ad וְיָהִי וְאֶתְּנָה לְךָ lectiones trium interpretum sic constituendae videntur: 'Α. εἰς τὰς β. ὑμῶν. Σ. διὰ τῶν β. ὑμῶν. Θ. εἰς τὰς οἰκήσεις (ὑμῶν). ¹⁹ Idem. ²⁰ Idem. ²¹ Idem. ²² Idem. ²³ Idem. CAP. X. ¹ Cod. 86. ² Cod. 88. ³ Cod. 86. ⁴ Codd. 86, 88. ⁵ Idem. Lectio suspecta. ⁶ Idem. ⁷ Idem.

σίον ἐξ Οὐφὰς, ἔργα τέκτονος καὶ χειρῶν χρυσοχόου, ὑάκινθος καὶ πορφύρα ἔνδυμα αὐτῶν, ἔργα σοφῶν πάντα αὐτά. (10) ὁ δὲ κύριος ἀληθινὸς θεὸς ἐστί, θεὸς ζώντων καὶ βασιλεὺς αἰώνιος· ἀπὸ παροξυσμοῦ αὐτοῦ σεισθήσεται ἡ γῆ, καὶ οὐχ ὑπόισουσιν ἔθνη ἐμβρίμῃσιν αὐτοῦ.⁸

11. אַרְקָא. Ο'. καὶ τὴν γῆν ('Α. ἔδαφος⁹).

12. Σ. ὁ ἔδραςας.¹⁰

וּבְתַבּוּיָהּ. Ο'. καὶ τῇ φρονήσει αὐτοῦ. 'Α. καὶ ἐν τῇ συνέσει (αὐτοῦ).¹¹

19. 'Α. Σ. οἶμοι.¹²

21. וְכָל-מְרִיעֵתָּ נִפְיָהּ. Ο'. πᾶσα ἡ νομῆ, καὶ διεσκορπίσθησαν. 'Α. Σ. καὶ πᾶσα ἡ νομῆ αὐτῶν διεσκορπίσθη.¹³

23. וְדַעְתִּי יְהוָה כִּי לֹא לְאָרֶם דָּרְכוֹ. Ο'. οἶδα, κύριε, ὅτι οὐχὶ τοῦ ἀνθρώπου ἡ ὁδὸς αὐτοῦ. 'ΙΩ. οἶδα, κύριε, ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν τῇ προαιρέσει τοῦ ἀνθρώπου.¹⁴

24. פְּרִיתְמַעֲטֵינִי. Ο'. ἵνα μὴ ὀλίγους ('Α. ὀλιγοστοὺς¹⁵) ἡμᾶς ποιήσης.

25. אֲשֶׁר לֹא-יָדַעְתָּ. Ο'. τὰ μὴ εἰδῶτα ('Α. Σ. γινώσκοντα¹⁶) σε.

CAP. XI.

3. הָאִישׁ. Ο'. ὁ ἄνθρωπος ('Α. ἀνήρ¹).

4. הוֹצִיא־אוֹתָם. Ο'. ἡ ἀνήγαγον αὐτούς. 'Α. ἐξαγαγόντος μου αὐτούς.²

5. Σ. ἀμὴν, κύριε.³

6. Σ. τοὺς λόγους τούτους ἐν ταῖς πόλεσιν 'Ιουδα, καὶ ἐν τοῖς ἀμφόδοις. Θ. τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν ταῖς πόλεσιν 'Ιουδα, καὶ ἐν ἔξδοις. ⁴

7, 8. Θ. ὅτι μαρτυρία ἐπεμαρτυράμην κ. τ. ἐ.⁵

13. 'Α. Θ. τῇ αἰσχύνῃ, θυσιαστήρια τοῦ θυμιᾶν τῇ Βάαλ.⁶

18. וַיְהוּהָ. Ο'. ✕ 'Α. καὶ κύριε.⁷

19. 'Α. ξύλον ἐν ἄρτῳ αὐτοῦ. Σ. ξύλῳ τὸν ἄρτον αὐτοῦ.⁸

23. וְעַתָּה יֵשׁוּב-לִּי. Ο'. ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν 'Αναθῶθ ἐν ἐνιαυτῷ ἐπισκέψεως αὐτῶν. 'Α. ἐπὶ τοὺς ἀνδρας 'Αναθῶθ ἐνιαυτὸν ἐπισκοπῆς αὐτῶν.⁹

CAP. XII.

2. גַּם. Ο'. καὶ ✕ 'Α. γε ⁴.

בְּפִיָּהּ. Ο'. τοῦ στόματος αὐτῶν. 'Α. τῷ στόματι αὐτῶν.²

3. Θ. ἄθροισον αὐτοὺς ὡς περ πρόβητα κ. τ. ἐ.³

4. מְרִיעַת. Ο'. ἀπὸ κακίας. 'Α. ἀπὸ πονηρίας. Σ. διὰ πονηρίαν.⁴

5. 'ΙΩ. εἰ περσοῖς συντρέχων ἀπηγόρευσας καὶ ἀπέκαμες, πῶς φιλονεικήσεις εἰς διαμίλλησιν ἐφ' ἱππεῦσι;⁵

6. טובות. 'Α. Σ. ἀγαθά.⁶

7. עֲוֹנָי. Ο'. ἐγκαταλείποια. 'Α. Σ. ἐγκατέλιπον.⁷

'Α. ἔδωκα τὰ ἀγαπητὰ ψυχῆς μου. Σ. παρέδωκα τὰ ἀγαπητὰ μου.⁸

9. לִי לֹא יָהִי נַחֲמֵנִי. 'ΙΩ. μὴ γὰρ οὐχ ὡς ὄρνεν ποικίλον ἢ κληρονομία μου ἐμοί;⁹

10. נִתְּנוּ. Ο'. ἔδωκαν. Σ. ἔταξαν.¹⁰

11. שָׁמַח. Ο'. ἐτέθη. Aliter: Ο'. ἐγενήθη. Θ. ἐτέθη.¹¹

12. לַיהוָה. Ο'. τοῦ κυρίου. 'Α. τῷ κυρίῳ.¹²

⁸ Aquilae versionem, quae saltem probabilis sit, partim e Syro-hex., partim e Codd. 22, 36, aliis, ad Hebraea exactis, compilavimus. ⁹ Codd. 86, 88. ¹⁰ Idem.

¹¹ Idem. ¹² Cod. 88. ¹³ Codd. 86, 88. ¹⁴ Idem.

¹⁵ Cod. 86. ¹⁶ Codd. 86, 88. CAP. XI. ¹ Codd.

86, 88. ² Idem. ³ Idem. ⁴ Codd. 86, 88 (om. ἐν postremo). ⁵ Cod. 86. Mox εἰσήκουσαν pro ἤκουσαν,

et ποιεῖν αὐτοῖς, καὶ οὐκ ἐποίησαν αὐτὰ idem. ⁶ Idem.

⁷ Idem. Mox v. 19: 'Α. καὶ (οὐκ ἐγγων) idem. ⁸ Codd.

86, 88. ⁹ Codd. 86 (cum ἐπισκοπήσαι αὐτῶν), 88 (om. ἐπισκ. αὐτῶν). Deinde Cod. 86 in textu: ἐπισκοπῆς; in marg. autem: θ. ἐπισκέψεως. CAP. XII. ¹ Cod. 86.

² Codd. 86, 88. ³ Cod. 86. ⁴ Codd. 86, 88.

⁵ Codd. 86, 88 (cum ἀπέλαβες pro ἀπέκαμες). ⁶ Idem.

⁷ Cod. 88. ⁸ Codd. 86, 88 (cum παρέδωκα pro παρέδωκα).

⁹ Idem. Hieron.: Numquid avis discolor hereditas mea

mihī? ¹⁰ Idem. ¹¹ Cod. 86. ¹² Idem.

13. 'Α. θεριείτε.¹³ 'Α. ἐκκληρονόμησαν.¹⁴
 14. וְהָיָה יְהוָה בְּיַד יְהוָה. Ο'. καὶ τὸν 'Ιουδαν. Οἱ
 Γ'. καὶ τὸν οἶκον 'Ιουδα.¹⁵
 15. 'Α. καὶ ἀποκαταστήσω αὐτούς.¹⁶

CAP. XIII.

10. Οἱ Γ'. τὸν λαὸν τοῦτον τὸν πονηρόν.¹
 Σ. ἀκολουθοῦντας.²
 12. וְהָיָה אֱלֹהֵי הַיְרֵיִעַ לֹא יָרַע. Ο'. καὶ ἔσται
 ἂν εἴπωσι πρὸς σέ· μὴ γνόντες οὐ γνωσόμεθα.
 'Α. καὶ ἐροῦσι πρὸς σέ· μὴ γνώσει οὐ γνωσόμεθα.³
 'Α. πᾶν νέβελ. Σ. πᾶς κρατήρ. Θ. πᾶν ἀγ-
 γείον.⁴ 'ΙΩ. κεράμιον.⁵
 13. יִשְׁבִּי. Ο'. κατοικοῦντας. 'Α. καθήμενους.⁶
 14. וְחָדָו. Ο'. ἐν τῷ αὐτῷ. 'Α. Σ. ἐπὶ τὸ αὐτό.
 Θ. κατὰ τὸ αὐτό.⁷
 17. Σ. καταρρεύουσιν.⁸
 18. וְלִגְבִירָה. 'Α. καὶ τῇ δυναστευούσῃ. Σ. καὶ τῇ
 δεσποίνῃ.⁹
 תַּפְאֲרֵיהֶם. Ο'. δόξης (Σ. τοῦ καυχήματος¹⁰)
 ὑμῶν.
 19. 'Α. τοῦ νότου.¹¹
 יְשׁוּמִים. Σ. ὀλόκληρον.¹²
 20. וְשָׂא עֵינֶיכֶם. Ο'. ἀνάλαβε ὀφθαλμούς σου.
 'Α. ἀναλάβετε τοὺς ὀφθαλμούς ὑμῶν. Σ.
 ἐπάρατε. . .¹³
 22. בְּרַב עֲוֹנֶךָ. Ο'. διὰ τὸ πλῆθος τῆς ἀδικίας
 σου. 'Α. ἐν τῷ πλῆθει τῶν ἀνομιῶν σου.¹⁴
 23. וְהִיבֶהֱפֵה כְּפוּיָהּ. Ο'. εἰ ἀλλάξεται Αἰθίοψ. 'Α.
 μὴ ἐπιστρέψῃ Αἰθίοψ. Σ. εἰ μεταβαλεῖ. . .¹⁵
 הָרַע. Ο'. τὰ κακά. 'Α. τὰ πονηρά.¹⁶

24. 'Α. καὶ διασπερῶ αὐτούς. Σ. καὶ διασκορπιῶ
 αὐτούς. 'Α. Σ. ὡς καλάμην.¹⁷
 27. Σ. οὐ καθαρισθήσῃ μετὰ ταῦτα.¹⁸
 'Α. Σ. πότε ἔτι.¹⁹

CAP. XIV.

3. Σ. καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν.¹
 6. Σ. ἐπισπάσασθαι ἀνεμον ὡς σειρήνες. 'ΙΩ. σπῶν-
 τες αὔρας ἀντὶ τροφῆς ὡσπερ οἱ δράκοντες.²
 7. וְעֵינֵינוּ. Ο'. αἱ ἀμαρτίαι ἡμῶν. 'Α. εἰ τὰ
 ἀνομήματα ἡμῶν.³
 9. 'Α. ἔση. Σ. γένη.⁴
 מִן־אִשׁ. Ο'. ὡσπερ ἄνθρωπος ('Α. Σ. ἀνήρ⁵).
 10. מִן־הַמָּוֶה. Ο'. οὕτως λέγει. 'Α. τάδε λέγει.⁶
 12. וְכִי. Ο'. καὶ ἂν. 'Α. Σ. (καὶ) ὅτι.⁷
 עֲלֶיהָ. Ο'. ὀλοκαυτώματα. 'Α. θυσίαν. Σ.
 προσφοράν.⁸
 מִנִּי. Ο'. ἐγώ. 'Α. ἐγὼ εἰμι. Σ. ἐγὼ αὐτός.⁹
 13. וְהָיָה. Σ. ὤ.¹⁰
 לְהָם. Ο'. Vacat. Σ. αὐτοῖς.¹¹
 כִּי־שָׁלוֹם אֶמְתַּחֵם לָכֵן בְּמִקְוֶה הַזֶּה. Ο'.
 ὅτι ἀλήθειαν καὶ εἰρήνην δώσω ÷ ἐπὶ τῆς γῆς
 καὶ ἔν τῷ τόπῳ τούτῳ. 'Α. ὅτι ἀληθῶς
 εἰρήνην δώσω ὑμῖν ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ.¹²
 15. וְעַל־הַנְּבִיאִים הַנְּבִיאִים. Ο'. περὶ τῶν προφητῶν
 τῶν προφητεούντων. 'Α. ἐπὶ τοὺς προφήτας
 τοὺς προφητεούντας.¹³
 'Α. Θ. ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ τελευτήσουσιν.¹⁴
 16. בְּחַצְוֹתָם. Ο'. ἐν ταῖς ὁδοῖς. Σ. ἐν τοῖς ἀμφό-
 δοις.¹⁵
 17. וְהַנְּחַנְּנֵה עֵינֵי דְמַעְהָ לְלִלְהָ וְיוֹמָם. Ο'. κατα-

¹³ Codd. 86, 88 (cum Σ.). ¹⁴ Cod. 88. ¹⁵ Cod. 86.
¹⁶ Codd. 86 (cum καταστήσω), 88. CAP. XIII.
¹ Cod. 86. ² Cod. 88. ³ Codd. 86, 88. ⁴ Cod. 88.
⁵ Idem. ⁶ Codd. 86 (sine nom.), 88. ⁷ Cod. 86.
⁸ Codd. 86, 88 (uterque cum καταρρεύουσιν). ⁹ Cod. 86.
 Idem sonant, ut videtur, Syriaca et Latina. Cod. 88
 affert tantum 'Α. καταδυναστευούσῃ. ¹⁰ Codd. 86, 88
 (cum καυχήσεως). ¹¹ Cod. 88. ¹² Minus probabiliter Cod.
 86: 'Α. πρὸς τὸν νότον. ¹³ Codd. 86, 88. ¹⁴ Idem.

¹⁴ Idem. ¹⁵ Codd. 86, 88 (cum μεταβαλεῖται). ¹⁶ Idem.
¹⁷ Idem. ¹⁸ Codd. 86, 88 (cum κατὰ ταῦτα).
 CAP. XIV.
¹⁹ Codd. 86, 88 (cum ὡς πότε ἔτι).
¹ Codd. 86, 88. ² Idem. ³ Idem. ⁴ Codd. 86,
 88 (cum γίνῃ). ⁵ Idem. Mox 'Α. ὡς δυνατὸς μὴ δυναμένος
 σώσειν idem. ⁶ Cod. 86. ⁷ Idem. ⁸ Codd. 86,
 88. ⁹ Cod. 86. ¹⁰ Idem. Mox ad ἰδοὺ Codd. 86,
 88; Σ. ἴδε. ¹¹ Cod. 86. ¹² Codd. 86, 88. ¹³ Idem.
¹⁴ Idem. ¹⁵ Codd. 86 (cum διαφόδοις), 88.

γάγετε ἐπὶ ὀφθαλμούς ὑμῶν δάκρυα ἡμέρας καὶ νυκτός. Ἄ. καταγάγετε, οἱ ὀφθαλμοί μου, δάκρυα νύκτα καὶ ἡμέραν. Σ. καταγαγέτω ὁ ὀφθαλμός μου δάκρυα νυκτός καὶ ἡμέρας.¹⁶

17. Ἄ. Σ. (σύντριμμα) μέγα.¹⁷

18. קָשָׁה. Ὁ. εἰς τὸ πεδίον. Ἄ. Σ. εἰς τὸν ἀγρόν.¹⁸

Ἄ. ἀσθενούντες λιμφῶ.¹⁹

19. מַדְרִיגָה. Ὁ. ἰνατί. Σ. διὰ τί.²⁰

22. Ἄ. Σ. ἐν τοῖς ματαίοις τῶν ἐθνῶν υἱεῖζοντες;²¹

קָשָׁה וְקָשָׁה. Ὁ. καὶ ὑπομενοῦμέν σε. Σ. ὃν προσδοκῆσομεν.²²

CAP. XV.

3. וְתִתְּנֵנִי בְּתֵּן. Ὁ. καὶ τὰ θηρία (Ἄ. τὰ κτήνη¹).

4. עַל אֲשֶׁר. Ὁ. περὶ πάντων ὧν. Ἄ. περὶ ὧν. Σ. ἐφ' οἷς.²

6. הָיָה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲנִי נִשְׁתַּחֲוֶה אֵלָיו. Ὁ. σὺ ἀπεστράφησ με, λέγει κύριος. Ἄ. σὺ ἀφήκας ἐμέ, φησὶ κύριος.³

9. Ἄ. Θ. τὰ ἑπτὰ.⁴

10. אִמִּי. Ὁ. μήτηρ ✕ ἐμή.⁵ Σ. μήτηρ μου.⁶

ἸΩ. ἄνδρα πολέμοις ἀεὶ καὶ στάσειν ἀφωρισμένον ἐπὶ πάσης τῆς γῆς (וְיִתְּנֵנִי בְּתֵּן). οὔτε ἐδάμεισα, οὔτε ἐξεδαμεισάμην παρά τινος, καὶ ὁμῶς ὑπὸ πάντων κατηγοροῦμαι.⁷

15. וְזָכַרְנִי. Ὁ. μνησθητί μου. Σ. μνημόνευσόν μου.⁸

קָשָׁה וְקָשָׁה. Ὁ. γινῶθι ὡς ἔλαβον (Σ. ὅτι ἔλαβον⁹) περὶ σοῦ ὄνειδισμόν. ἸΩ. γινῶθι λαβόντος μου περὶ σοῦ ὄνειδισμόν.¹⁰

16. ἸΩ. εὐρέθησαν οἱ λόγοι σου, καὶ ἠδόμην αὐτοῖς,

καὶ ἐγενήθη ὁ λόγος σου ἐμοὶ εἰς εὐφροσύνην, καὶ εἰς χαρὰν καρδίας μου (וְיִתְּנֵנִי בְּתֵּן).¹¹

16. Ὁ. κύριε παντοκράτωρ. Ἄ. Σ. Θ. κύριε ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων.¹²

17. בְּסִדְרֵי. Ὁ. ἐν συνεδρίῳ αὐτῶν παιζόντων. Ἄ. Σ. ἐν συναγωγῇ παιζόντων.¹³

18. Ἄ. ὡς ὕδωρ ἐκλείπον.¹⁴

19. וְאֵפְשָׁה. Ὁ. καὶ ἀποκαταστήσω σε. Ἄ. καὶ ἐπιστρέψω σε.¹⁵

CAP. XVI.

2. Ἄ. οὐ λήψῃ σεαυτῇ γυναῖκα.¹

וְיִתְּנֵנִי בְּתֵּן. Ὁ. καὶ οὐ γεννηθήσεται σοι υἱὸς οὐδὲ θυγάτηρ. Ἄ. καὶ οὐ μὴ γένωνται σοι υἱοὶ καὶ θυγάτερες. Σ. οὐδὲ ἔσονται σοι υἱοὶ καὶ θυγάτερες.²

4. Ἄ. καὶ ἐν τοῖς κτήνεσιν.³

5. ἸΩ. εἰς οἶκον ἔθνα ἐπιτελοῦσι περίδειπνα.⁴

10. תְּגִיד. Ὁ. ἀναγγεῖλῃς. Aliter: Ὁ. ἀπαγγεῖλῃς. Ἄ. Θ. ἀναγγεῖλῃς.⁵

וְיִתְּנֵנִי בְּתֵּן. Ὁ. ἐναντι κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν. Ἄ. Σ. κυρίῳ τῷ θεῷ ἡμῶν.⁶

16. חָלַפְתִּי. Ὁ. ἀποστέλλω. Σ. πέμψω.⁷

וְיִתְּנֵנִי בְּתֵּן. Ὁ. ✕ Σ. πρὸς τοὺς πολλούς.⁸

19. וְיִתְּנֵנִי בְּתֵּן. Ὁ. κύριε, σὺ. Οἱ Ἰ. κύριος.⁹

21. Ἄ. Θ. ἐν τῷ ἀπαξ τούτῳ.¹⁰

CAP. XVII.

1. Θ. ἐν γραφῇ ἐν σιδήρῳ. Ἄ. ἐν γραφέῳ (σιδηρῷ).¹

Θ. ἐγκεκολαμένη. Σ. ἐγγεγλυμμένη (s. ἐγγεγλυπται).²

¹⁶ Codd. 86, 88.

¹⁷ Cod. 86.

¹⁸ Codd.

86, 88. ¹⁹ Idem, ut verti potest lectio Syro-hex.

²⁰ Idem. Mox Ἄ. καὶ καιρὸν idem. ²¹ Codd. 86, 88

(cum ἐν τοῖς εἰδώλοις). Statim Ἄ. (καὶ) εἰ οἱ οὐρανοὶ Cod. 86.

²² Codd. 86, 88. CAP. XV. ¹ Codd. 86, 88.

² Idem. ³ Idem. ⁴ Idem. ⁵ Cod. 86.

⁶ Codd. 86, 88. ⁷ Idem. ⁸ Idem. ⁹ Cod. 86.

¹⁰ Codd. 86, 88. ¹¹ Idem. ¹² Idem. ¹³ Codd. 86,

88 (om. παιζόντων). ¹⁴ Idem (non Ἄ. Σ.). ¹⁵ Idem.

CAP. XVI. ¹ Codd. 86, 88.

² Idem.

³ Cod. 88.

⁴ Codd. 86, 88. Hieron. ad loc.: "Moris autem est lugentibus ferre cibos et praeparare convivia, quae Graeci περίδειπνα vocant, et a nostris vulgo appellantur parentalia, eo quod parentibus iusta celebrentur."

⁵ Codd. 86, 88

(cum ἀναγγεῖλῃς). ⁶ Idem. ⁷ Idem. ⁸ Cod. 86.

⁹ Idem. ¹⁰ Codd. 86, 88. CAP. XVII. ¹ Codd.

86, 88 (utergeque cum γραφέῳ). ² Idem (cum duplici

scriptura ἐγγεγλυμμένη ἐγγεγλυπται).

3. לָבוּ. Θ. εἰς προνομήν. Σ. εἰς διαρπαγήν.³
 תַּחַתְּמָא. Θ. ἐν ἀμαρτία. Σ. διὰ τὰς ἀμαρτίας σου.⁴
4. 'Α. καὶ διαβιβάσω σε. Σ. καὶ καταδουλώσω σε.⁵
5. הַגְּבַר. Ο'. ἄνθρωπος. 'Α. ὁ ἀνήρ.⁶
 בְּאָדָם. Ο'. ἐπ' ἄνθρωπον. 'Α. ἐν ἀνθρώποις.⁷
6. 'Α. ὥσπερ ἀγριομυρική ἐν τῇ ἀραβιά. Σ. ὥσπερ ἄκαρπον ἐν ἀβάτω.⁸
 Σ. ἐν ξηρότησιν.⁹
7. הַגְּבַר אֲשֶׁר יִבְטֵא. Ο'. ὁ ἄνθρωπος ὃς πέποιθεν.
 'Α. ὁ ἀνὴρ ὁ πεποιθώς.¹⁰
 בְּיַהֲוָה. Ο'. ἐπὶ τῷ κυρίῳ. 'Α. ἐν κυρίῳ. Σ.
 ἐπὶ κυρίου.¹¹
9. Σ. σκαμβοτέρα καρδία πάντων, ἀνὴρ δὲ τίς ἐστιν . .
 'Α. Σ. ὃς γινώσεται αὐτόν;¹²
11. וְלֹא בְּכִשְׁפָּט. Ο'. οὐ μετὰ κρίσεως. 'Α. ἀκρι-
 τεί. Σ. ἀκρίτως.¹³
 'Α. Σ. ἐγκαταλείψει.¹⁴
 'Α. Σ. ἀπορρέων. Θ. ἐκπίπτων.¹⁵
16. וְיוֹם אֲנֹחַ לֹא הָיָה יוֹמִי. Ο'. καὶ ἡμέραν
 ἀνθρώπου οὐκ ἐπεθύμησα. 'ΙΩ. ἀλλ' οὐδὲ ἐπε-
 θύμησα μήκους ζωῆς ἀνθρωπείας.¹⁶
17. אֶל-תִּתְּיָהּ-לִי לְמַחְמָה. Ο'. μὴ γεννηθῆς μοι
 εἰς ἀλλοτρίωσιν. 'ΙΩ. μόνον μὴ αὐτός μοι
 ἐπισείσης φόβον, μηδὲ ὑπὸ τῆς σῆς ἐμβριμή-
 σεις πτοηθίην.¹⁷
19. עַם (הָעַם) ק'. Ο'. λαοῦ σου. 'Α. τοῦ λαοῦ.¹⁸
 בּוֹ. Ο'. ἐν αὐταῖς ('Α. αὐτῇ).¹⁹
22. כִּשְׁפָּט. Ο'. βαστάγματα. 'ΙΩ. φόρους.²⁰
26. 'Α. σεφηλά, Σ. κοιλάδος.²¹

26. וְיִכְן-הַנָּבֶן. Ο'. καὶ ἐκ τῆς πρὸς νότον. 'Α.
 καὶ ἐκ τοῦ νότου.²²
 'Α. καὶ θυσίαν καὶ δῶρα.²³

CAP. XVIII.

2. וְתִתְּנֵנִי לְךָ. Ο'. τοὺς λόγους μου. 'Α. Θ. τὸν
 λόγον μου.¹
4. הַבְּלִי. Ο'. τὸ ἀγγεῖον. 'Α. Σ. τὸ σκευός.³
9. גְּבֵה. 'Α. σπουδῆν.³
12. וְאָנֹחַ. 'Α. ἀπῆλπισται. Σ. ἐξεκακήσαμεν.⁴
15. לֹא קָלוּהָ עָרְוָה. Ο'. οὐκ ἔχοντας ὀδὸν εἰς
 πορείαν. 'Α. (ὀδὸν) ἀνδρευτον.⁵
16. עוֹלָם וְעוֹלָם. Ο'. καὶ σύριγμα αἰώνιον. 'Α.
 Σ. καὶ συρισμούς αἰωνίους.⁶
18. מַחְשָׁבוֹת. Ο'. λογισμὸν. 'Α. Σ. λογισμούς.⁷
22. Οἱ Γ'. ὅτι (ἐπάξις).⁸

CAP. XIX.

2. 'Α. Σ. εἰς φάραγγα ἰοῦ 'Εννόμ.¹
 'Α. Σ. ἀρσειθ.³
6. Οἱ Γ'. Θαφέθ. 'Α. φάραγξ.³
9. וְיִאָּכְלוּ. Ο'. ἔδονται. 'Α. φάγονται.⁴
12. 'Α. ὥσπερ Θεοφέθ.⁵
13. לְכָל צְבָא. Ο'. πάση τῇ στρατιᾷ. Σ. πάση
 τῇ διατάξει.⁶

CAP. XX.

2. וַיִּכְזַב. Ο'. καὶ ἐπάταξεν. 'ΙΩ. καὶ ἐμάστιξεν
 αὐτόν.¹
 Οἱ Γ'. Ο'. καὶ ἐνέβαλεν καὶ ἔδωκεν.²

³ Cod. 88. ⁴ Cod. 86. ⁵ Codd. 86, 88. ⁶ Cod. 88.
⁷ Cod. 86. Cod. 88: 'Α. ἐπ' ἀνθρώπου. ⁸ Codd. 86, 88
 (cum ἄκαρπα). ⁹ Codd. 86 (cum ξηρότησιν), 88 (cum
 ξηρότησιν). ¹⁰ Cod. 88. ¹¹ Codd. 86, 88 (cum κυρίῳ
 pro κυρίον). ¹² Idem. ¹³ Idem. ¹⁴ Cod. 86.
¹⁵ Idem. ¹⁶ Codd. 86, 88 (uterque cum ἀνθρωπείας).
¹⁷ Idem. Versio elegans, sed paulo verbosior. ¹⁸ Idem.
¹⁹ Idem (cum αὐτοῦ). ²⁰ Codd. 86, 88 (cum φόρον).
²¹ Idem. ²² Cod. 86. ²³ Codd. 86, 88. CAP.
 XVIII. ¹ Cod. 86. ² Idem. Cod. 88: 'Α. τὸ σκευός.

³ Cod. 86. Cod. 88: 'Α. σπουδῆν. Σ. ἐξ αὐτῆς. Cf. ad
 v. 7. ⁴ Codd. 86 (cum 'Α. ἀπῆλπισαμεν), 88. ⁵ Idem.
⁶ Cod. 86. Cod. 88 affert: 'Α. Σ. συρισμούς συρισμούς αἰω-
 νίους καταγέλωτα. Ad καταγέλωτα cf. Hex. ad Cap. xix. 8,
 not. 21. ⁷ Codd. 86, 88. ⁸ Cod. 86. CAP.
 XIX. ¹ Codd. 86, 88. ² Cod. 88. Cod. 86 affert:
 'Α. σαρσειθ. θαρσειθ. ³ Cod. 86. ⁴ Codd. 86, 88.
⁵ Cod. 86: 'Α. ὥσπερ. Cod. 88: 'Α. ὥσπερ Θεφ (sic).
⁶ Cod. 86, 88. CAP. XX. ¹ Codd. 86, 88. ² Ii-
 dem.

2. Σ. εἰς τὸ βασιανστήριον. ἸΩ. εἰς τὸ δεσμοτήριον.³
3. אֵלֶּיךָ מִבְּיַד מֶלֶךְ מִלְּפָנֶיךָ. Ο'. ἀλλ' ἢ μέτοικον. ἸΩ. ἀλλ' ἢ δειλίαν καὶ πτόησιν.⁴
4. יָדַי. Ο'. εἰς χεῖρας. Ἀ. ἐν χεῖρί.⁵
5. יָנִי. Ο'. πόνους. Ἀ. κόπους.⁶
Ἀ. Θ. ✕ καὶ διαρπῶνται (s. διαρπάσσονται) αὐτοὺς κ. τ. ε.⁷
- 7, 8. ἸΩ. ὄλην τὴν ἡμέραν πᾶς τις μυκτηρίζει με, ὅτι ἀποικον λαλήσω, κεκράξομαι ἀδικίαν.⁸
9. Ἀ. . . καὶ οὐ δυνήσομαι. Σ. . . μὴ δυνάμενος.⁹
12. מִיָּדְךָ מִלְּפָנֶיךָ מִלְּפָנֶיךָ. Ο'. ἴδοιμι τὴν παρὰ σοῦ ἐκδίκησιν ἐν αὐτοῖς. Ἀ. ἴδοιμι ἐκδίκησιν ὑπὸ σοῦ ἐξ αὐτῶν.¹⁰
13. Ἀ. αἰνέσατε τῷ ΠΙΠΙ. Σ. αἰνέσατε τὸν κύριον.¹¹
15. אֱנוֹשׁ. Ο'. ὁ ἄνθρωπος (Ἀ. Σ. ἀνήρ¹²).
17. Ἀ. Σ. αὐτῆς κυήσεως αἰωνίου.¹³

CAP. XXI.

1. אֲנִי מִלְּפָנֶיךָ. Ο'. τὸν Πασχώρ (Σ. Φασχοῦρ¹).
7. אֲנִי. Ο'. τὰς ψυχὰς (Ἀ. Σ. τὴν ψυχὴν²) αὐτῶν.
9. אֲנִי. Ο'. εἰς σκύλα. Aliter: Ο'. εἰς ὀφέλειαν. Ὁ Ἑβραῖος εἰς σκύλα.³

CAP. XXIII.

14. אֲנִי. Ο'. φρικτά. Ὁ Ἑβραῖος πεφυρμένα.¹

CAP. XXV.

15. Ο'. καὶ ποτιεῖς ✕ Ἀ. αὐτὸ σὺν ἅπαντα τὰ ἔθνη.¹
23. Ἀ. Σ. Βούζ²
25. Ἀ. Σ. τοὺς βασιλεῖς Μήδων.³
26. Οἱ Γ'. τοῦ βορᾶ.⁴
Σ. Σισαχ πίεται μετ' αὐτοῦ.⁵
27. Ἀ. Σ. τῶν δυνάμεων.⁶
30. ἸΩ. (ὡς) ληνοβατοῦντες.⁷
33. אֲנִי. Ο'. τραυμάτια. Σ. τετρωμένοι.⁸
38. אֲנִי. Ἀ. Θ. τῆς περιστερᾶς. Ἀ. τεθολωμένης. Σ. τῆς οἰνωμένης.⁹

CAP. XXVI.

5. אֲנִי. Ο'. τῶν παιδῶν μου. Ἀ. Σ. τῶν δούλων μου.¹
6. אֲנִי. Ο'. ὡσπερ Σηλώ. Ἀ. ὡς Σηλώ. Σ. ὡς Σειλώ.²
11. אֲנִי. Ο'. τῷ ἀνθρώπῳ. Ἀ. τῷ ἀνδρί.³
14. אֲנִי. Ο'. καὶ ἰδοὺ ἐγώ. Ἀ. καγὼ δὲ ἰδοὺ εἰμι.⁴
20. אֲנִי. Ο'. Σαμαίου. Σ. Σεμαίου.⁵ ἸΩ. Σημαίου.⁶

CAP. XXVII.

3. אֲנִי. Ο'. ἐν χερσὶν ἀγγέλων αὐτῶν. Σ. διὰ τῶν ἀγγέλων. ἸΩ. πρεσβέων.¹
6. Ἀ. Σ. πάσας τὰς γαίας ταύτας.²
8. Ἀ. τὸ ἔθνος ἐκεῖνο.³
אֲנִי. Ο'. ἕως ἐκλίπωσιν ✕ Ἀ. Σ. αὐτούς⁴.

³ Idem. ⁴ Codd. 86, 88 (cum πιασιν). ⁵ Idem.
⁶ Idem. ⁷ Codd. 86 (cum διαρπῶνται), 88 (cum διαρπάσσονται). ⁸ Idem (cum καὶ κράξομαι). ⁹ Idem (sine φέρειν in fine, quod de suo intulit Parsons). ¹⁰ Cod. 86.
¹¹ Idem (non Cod. 88). ¹² Codd. 86, 88. Mox Ἀ. Θ. εὐφραίνων αὐτὸν iidem. ¹³ Idem (non ut Parsons).
CAP. XXI. ¹ Codd. 86, 88. ² Idem. ³ Chrysost. in Cat. Ghisler. T. II, p. 535: εἰς ὀφέλειαν, καὶ ζήσεται Ὁ Ἑβραῖος τὸ, εἰς ὀφέλειαν, σαφέστερον τέθεικεν ἔχει δὲ, εἰς σκύλα.
CAP. XXIII. ¹ Chrysost. in Cat. Ghisler. T. II, p. 584.

CAP. XXV. ¹ Cod. 86 in marg.: Ἀ. αὐτὸ σὺν. ² Cod. 88.
³ Cod. 86. ⁴ Idem. ⁵ Codd. 86, 88. ⁶ Idem.
⁷ Idem. ⁸ Idem. Mox Οἱ Γ'. ἐκείνη iidem. ⁹ Cod. 86 (cum οἰνωμένης). Lectio prorsus nova τεθολωμένης radicem inusitatam אֲנִי, servit, aestuavit (unde אֲנִי, lutum, faeces) innuere videtur.
CAP. XXVI. ¹ Codd. 86, 88.
² Codd. 86 (om. Ἀ.), 88. ³ Idem. ⁴ Idem.
⁵ Codd. 86 (cum Σεμέου), 88. ⁶ Idem.
CAP. XXVII. ¹ Codd. 86, 88. ² Idem. ³ Cod. 86.
⁴ Idem.

- 12-14. ✕ ὑπὸ τὸν ζυγὸν—τῷ λέγειν 4.⁵
 14. קָרַץ. Ο'. ἀδικα. Σ. ψευδη.⁶
 18. יִשְׁפָּעוּ. Σ. ἐνοστήτωσαν.⁷
 19. Σ. βάσεων.⁸
 20. בְּבִלְוֹתוֹ. Σ. ὅτε ἐξόρκισεν αὐτός.⁹
 22. 'A. Σ. φησὶ κύριος.¹⁰

CAP. XXVIII.

1. 'A. Σ. Ἀζούρ ὁ προφήτης.¹
 7. דָּבַר. Ο'. λέγω. 'A. λαλῶ.²
 8. וְלִבְנֵי יִשְׂרָאֵל. Ο'. καὶ πρότεροι ὕμων. 'A. (καὶ) πρότεροι σοῦ.³
 10. הַמְוֹתֵי הַתְּנָקִים. Ο'. τοὺς κλοιούς. Οἱ Γ'. σὺν τὸν κλοιόν.⁴
 12. 'A. Σ. Ἱερεμίου τοῦ προφήτου.⁵
 13. Aliter: Ο'. ἀντὶ τούτων. 'A. Σ. ἀντ' αὐτῶν.⁶
 16. ✕ 'A. Θ. ὅτι ἔκκλισιν (Σ. παράβασιν) ἐλάλησας πρὸς κύριον.⁷

CAP. XXIX.

2. Θ. καὶ ἄρχοντας Ἰούδα ἐξ Ἱερουσαλήμ.¹
 'A. Σ. ἀρχιτέκτονα.²
 3. חֲלֵץ שְׂפָרַיִם. Ο'. δν ('A. Σ. οὗς³) ἀπέστειλε.
 17. הַשְּׂרָיִים. 'A. πονηρά. Σ. ἔσχατα.⁴
 21. חֲלֵץ אֶחָדָם. Ο'. ἐπὶ Ἀχιάβ. 'A. ἐπὶ Αἰιάβ.⁵
 24. שְׂמֵעָהּ. Ο'. Σαμαίαν. Σ. Σεμείαν.⁶
 25. ✕ 'A. Σ. καὶ πρὸς πάντας τοὺς ἱερεῖς 4.⁷
 27. Οἱ Γ'. Ἀναθωθτή.⁸

CAP. XXX.

8. בּוֹ. Ο'. αὐτοί. 'A. ἐν αὐτῷ.¹

10. וְשִׁי. Θ. καὶ εὐπαθήσει. Σ. (καὶ) εὐσταθήσει.²
 11. כָּלָה (in priore loco). Θ. ἔκλειψιν. Σ. συντέλειαν.³
 Σ. ἀλλὰ παιδεύσω σε εἰς κρίσιν, ἵνα μὴ ἐκκαθάρω σε.⁴
 14. מוֹסֵר אֶחָדָם. Ο'. παιδείαν στερεάν. Οἱ Γ'. παιδείαν ἀνελεήμονα.⁵
 19. Θ. καὶ ἐκχεῶ κ.τ.έ.⁶
 21. מִפְּנֵי. 'A. Σ. ἐξ αὐτοῦ.⁷
 מִקְרָבוֹ. Ο'. ἐξ αὐτοῦ. 'A. Σ. ἐκ μέσου αὐτοῦ.⁸

CAP. XXXI.

2. 'A. μετὰ λελειμμένων μαχαίρας.¹
 3. לִי נִרְאָה. Ο'. ὥφθη αὐτῷ. Σ. ὥφθη μοι.²
 4. עוֹד. Ο'. ὅτι. Σ. πάλιν.³
 תַּעֲרִי תַעֲרִי עוֹד. Adhuc ornaberis tympanis tuis. Ο'. ἔτι λήψη τύμπανόν σου. 'A. ἔτι κοσμήση τύμπανόν σου.⁴ Σ. πάλιν ἀναλήψη τὸ τύμπανόν σου.⁵
 'A. ἐν χορῷ. Σ. μετὰ χοροῦ.⁶
 5. 'A. καὶ βεβηλώσατε (s. λαϊκώσατε).⁷
 7. שָׁמְעוּ. Ο'. ἀκουστὰ ποιήσατε. 'A. ἀκουτλάσατε. Σ. ἀκουστὸν ποιήσατε.⁸
 8. מִן צַרְצָרֵי. Ο'. ἀπὸ βορρά. Οἱ Γ'. ✕ ἀπὸ γῆς.⁹
 9. הֵייתִי. Ο'. ἐγενόμην. 'A. ἐγενήθην.¹⁰
 12. Σ. Θ. ἐν τῷ ὕψει Σιών.¹¹
 וְנִתְרָו. 'A. καὶ ἐκστήσονται. Σ. καὶ φωτισθήσονται.¹²

⁵ Sic Codd. 36 (cum ὡς τὸ ἔθνος), 48, et sine aster. Codd. 22 (cum καὶ ζήσετε, ὡς τὸ ἔθνος, et om. τῷ λέγειν), 51 (om. τῷ λέγειν), alii. ⁶ Idem. ⁷ Codd. 86, 88. ⁸ Codd. 86 (cum βασιλείων), 88. ⁹ Cod. 88. Cod. 86: Σ. ὅτε ἐξόρκισε. ¹⁰ Idem. CAP. XXVIII. ¹ Codd. 86, 88. ² Idem. ³ Cod. 88. ⁴ Cod. 86. ⁵ Idem. ⁶ Idem. ⁷ Idem. CAP. XXIX. ¹ Codd. 86, 88 (in textu sub ✕). ² Codd. 86 (cum 'A.), 88. ³ Idem. ⁴ Idem. Hinc confirmatur, puto, Hodii conjectura de loeo Hieronymi. ⁵ Idem. ⁶ Idem. ⁷ Cod. 86. ⁸ Idem. CAP. XXX. ¹ Codd. 86, 88. ² Codd. 86

(cum συσταθῆσι), 88. Cf. Hex. ad Cap. xlvi. 27. ³ Idem. ⁴ Codd. 86, 88 (cum καὶ εἰς pro σε εἰς). ⁵ Idem. ⁶ Idem. ⁷ Idem (non ἀπ' αὐτοῦ, ut nos e Syro-hex.). ⁸ Idem. CAP. XXXI. ¹ Codd. 86 (cum λελειμμένων), 88. Scripturam falsam ἠλειμμένων, ut videtur, interpretatus est Syro-hex. ² Idem. ³ Idem. ⁴ Codd. 86 (cum ἐπισκομήση), 88. ⁵ Codd. 86 (cum ἀναλείψει), 88. ⁶ Idem. ⁷ Syro-hex. Cf. Hex. ad Deut. xx. 6. ⁸ Codd. 86, 88. Statim 'A. Θ. καὶ (εἴσατε) Cod. 86. ⁹ Cod. 86. ¹⁰ Codd. 86, 88. ¹¹ Idem. ¹² Idem.

13. 'Α. ἐν χορῷ, καὶ νεανίσκοι.¹³
'Α. Θ. ἀπὸ τῆς λύπης αὐτῶν.¹⁴
15. רַבְרַב. Ο'. ἐν 'Ραμᾶ. 'Α. ἐν ὑψηλῇ.¹⁵
'Α. πικρασμοί.¹⁶
16. וְיַעֲיִן קוֹלֵךְ. Ο'. διαλαίπέτω ἡ φωνή σου. Σ.
παῦσον τὴν φωνήν σου.¹⁷
19. Σ. ἐκρότησα ἐπὶ τῶν μηρῶν μου.¹⁸
20. 'Α. υἱὸς ἐντιμός μου 'Εφραΐμ.¹⁹
Ο'. ἔσπευσα ἐπ' αὐτῷ. 'ΙΩ. ἐπεσκεψάμην αὐ-
τόν.²⁰
21. 'Α. σκόπελα. Σ. σκοπέλους.²¹ 'ΙΩ. σκοπιάν.²²
'Α. Σ. εἰς τὴν τρίβον.²³
- וְלֵךְ אֶתְּרֵיבֶיךָ. Ο'. εἰς τὰς πόλεις σου πεν-
θοῦσα. 'Α. Σ. εἰς τὰς πόλεις ταύτας.²⁴
22. 'ΙΩ. ὅτι ἤδη εἰργάσατο κύριος παράδοξον ἐπὶ
τῆς γῆς· παρθένος κυφορήσει γὰρ ἄνθρωπον.²⁵
Schol. 'Ὡς ἐπὶ ἀληθείας οὕτως εὔρον αὐτὸ κεί-
μενον ἐν τῇ 'Ιωσίππου ἐκδόσει.²⁶
25. וְכָל-נַפְשֵׁי הַבָּהֵמָה וְכָל-אֲנָשִׁים. Ο'. καὶ πᾶσαν ψυχὴν
πεινώσαν ἐνέπλησα. Σ. καὶ πᾶσαν ψυχὴν
ἐκρέουσαν ἐνέπλησα.²⁷
29. בְּנֵי. Ο'. τῶν τέκνων. 'Α. τῶν υἱῶν.²⁸
30. Σ. παντὸς ἀνθρώπου τοῦ φαγόντος τὸν ὄμφακα.²⁹
33. תַּתְּ-תַרְתֵּן. Ο'. ✕ τοὺς ἄ νόμους μου. 'Α.
Σ. Θ. τὸν νόμον μου.³⁰
34. כָּל. Ο'. πάντες ✕ 'Α. Σ. αὐτοί.³¹
- מִקְרוֹתַי. Ο'. ἀπὸ μικροῦ αὐτῶν. 'Α. εἰς ἀπὸ
μικροῦ αὐτῶν.³²

35. 'Α. Σ. καὶ ἄστρον.³³
38. Σ. 'Ανανεήλ.³⁴
39. עַל גְּבֻעַת. Ο'. ἕως βουνῶν ('Α. Σ. Γαβαθά³⁵).
40. 'Α. τὰ προάστεια.³⁶ Σ. καὶ τῆς σποδιᾶς, καὶ
σύμπαντα τὸν χῶρον τῶν τάφων.³⁷

CAP. XXXII.

4. וְיִתְּנֵהּ לִי. Ο'. ὅτι παραδόσει. 'Α. (ὅτι) παραδι-
δόμενος. Σ. ἀλλὰ παραδιδόμενος.¹
9. Ο'. σίκλους. 'ΙΩ. νομίματα.²
12. Ο'. Νηρίου . . Μασσαίου. 'ΙΩ. Νηρία . . Μα-
σίου.³
- רַבְרַב. Ο'. ἐν τῇ αὐλῇ. 'ΙΩ. (ἐν τῷ) προ-
αυλίῳ.⁴
'Α. Σ. μαρτύρων.⁵
21. Σ. καὶ ἐν τοῖς φαινόμενοις μεγαλείοις.⁶
31. וְיִתְּנֵהּ לִי וְיִתְּנֵהּ לִי. Ο'. ὅτι ἐπὶ τὴν ὀργὴν
μου, καὶ ἐπὶ τὸν θυμὸν μου. 'Α. ὅτι ἐπὶ τὸν
θυμὸν μου, καὶ ἐπὶ τὴν ὀργὴν μου.⁷
35. לְמֶלֶךְ. Ο'. τῷ Μολδχ βασιλεῖ. Θ. τῷ βασι-
λεῖ.⁸
37. 'Α. Σ. ἐκ πασῶν τῶν γαιῶν.⁹
41. בְּבָבֶלְ-לְבִי וּבְנַפְשִׁי. Ο'. καὶ ἐν πάσῃ καρδίᾳ
μου, καὶ ἐν πάσῃ ψυχῇ. Σ. (ἐν ἀληθείᾳ) ἐξ
ὄλης καρδίας μου, καὶ ἐξ ὄλης τῆς ψυχῆς μου.¹⁰

CAP. XXXIII.

4. וְלֵךְ אֶתְּרֵיבֶיךָ. 'Αλλος· πρὸς τὸ χαρακωμα (s.
χῶμα) . . .¹

¹³ Codd. 86 (cum νεανίσκων), 88 (cum χορῷ). ¹⁴ Cod. 86.
¹⁵ Codd. 86, 88 (cum ὑψηλῷ). ¹⁶ Codd. 86 (cum πικρα-
μὸν), 88. ¹⁷ Idem. ¹⁸ Idem (cum ἐκρότησα).
¹⁹ Idem. ²⁰ Codd. 86 (cum αὐτῶν), 88 (cum ἐπεσκεψά-
μενος (sic) αὐτῶν). ²¹ Cod. 86. Cod. 88: 'Α. σκόπελα.
²² Σ. σκόπελον. Cf. Hex. ad 4 Reg. xxiii. 17. ²³ Codd. 86, 88.
²⁴ Idem. ²⁵ Codd. 86 (cum κυφορήσει), 88.
²⁶ Cod. 86 (cum αὐτὸν et εωσιππου). ²⁷ Idem (cum ἐκνεύ-
ουσαν). Cf. Hex. ad Psal. lxxvii. 10. ²⁸ Codd. 86, 88.
²⁹ Idem. ³⁰ Idem. Mox Σ. γράψω αὐτὸν Cod. 86.
³¹ Cod. 86. ³² Codd. 86, 88. ³³ Codd. 86, 88 (cum
ἄστρον). ³⁴ Idem. ³⁵ Idem. ³⁶ Euseb. in Ono-

mastico, p. 66: 'Ἀσαθμῶθ, ἐν 'Ιερεμίᾳ. Τὸ 'Εβραϊκόν τῶν
Σαθμῶθ. 'Ἀκύλας· τὰ προάστεια. ³⁷ Cod. 86 (qui affert:
Σ. τῶν πτωμάτων. 'ΙΩ. τῶν πτώματων καὶ τῆς σποδιᾶς . . . τάφων)
emendatius quam alter codex. CAP. XXXII.
¹ Codd. 86, 88. ² Idem. ³ Idem. ⁴ Idem.
⁵ Idem (non τῶν ἐστηκότων μ.). ⁶ Cod. 86 (cum μεγα-
λίοις). Cod. 88: Σ. ἐν φ. μεγάλοις. ⁷ Codd. 86, 88.
⁸ Idem, ⁹ Idem. Mox 'Α. ἐν τῇ ὀργῇ μου idem.
¹⁰ Idem. CAP. XXXIII. ¹ Ad χαρακωμα cf. Hex.
ad Jerem. lii. 4, et Addendum p. 740. Quod vero ad χῶμα
attinet, expendenda sunt exempla vocis Syriacae, quae
nobis indicavit Ceriani noster, ex versione Syriaca anti-

8. 'Α. Σ. τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν.²
 12. 'Α. καὶ ἕως κτήνους.³
 15. Σ. ἀνατολήν (potius βλάστημα⁴), δικαιοσύνη ποιήσει.

CAP. XXXIV.

1. קָרַח מְלִכֹּת בְּלִבָּי. 'Α. καὶ πᾶσαι αἱ βασιλείαι τῆς γῆς.¹
 יְדֵי מְשָׁלָתָא. 'Α. ἐξουσίας τῶν χειρῶν αὐτοῦ. Σ. τῆς ἐξουσίας χειρὸς αὐτοῦ.²
 4. אֵל. Ο'. ἀλλά. 'Α. Σ. πλήν.³
 אָמַר. Ο'. λέγει. 'Α. εἶπεν.⁴
 8. 'Α. μετὰ παντὸς τοῦ λαοῦ.⁵ Θ. πρὸς πάντα τὸν λαόν.⁶
 16. שִׁשְׁבַּת לֵב. Ο'. τῇ ψυχῇ αὐτῶν. 'Α. ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν.⁷
 18, 19. 'Α. ἐνώπιον τοῦ μύσχοῦ οὐ διείλον κ.τ.ε.⁸ 'ΙΩ. διὰ τῶν σφαγίων τοῦ μύσχοῦ τοῦ διαιρεθέντος εἰς μέρη δύο, ὧν ἀναμέσον διεξῆλθον οἱ τε ἄρχοντες 'Ιουδα καὶ ἡγούμενοι.⁹

CAP. XXXV.

2. 'Α. Θ. 'Ραχαβέν. Σ. (εἰς τὸν οἶκον) 'Ρηχαβιτῶν.¹
 'ΙΩ. ἐξεδρῶν.²
 4. לֵלֵל שְׁבַת. Ο'. εἰς τὸ παστοφόριον ('ΙΩ. θησαυροφυλάκιον³).
 וַיִּהְיֶה אִישׁ אֶחָד מֵהַיְהוּדִים. Ο'. Γοδολίου ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ. 'ΙΩ. 'Ιεγεδολίου θεοσεβοῦς.⁴
 7. וְהָשִׁיב בְּיָדָא הַשְּׁבִי. Ο'. ὅτι ἐν σκηναῖς οἰκῆ-σετε. Σ. ἀλλ' ἐν σκηναῖς οἰκεῖτε.⁵

7. 'Α. Σ. παροικεῖτε.⁶
 11. אַרְיָ. 'Α. Σ. Συρίας.⁷
 15. 'Α. Σ. τὸ οὖς (ὕμῶν).⁸
 17. וְלֹא-יִשְׁבְּוּ בְּלִבָּי. Ο'. καὶ ἐπὶ ✕ 'Α. πάντας ἄ-τοὺς κατοικοῦντας.⁹

CAP. XXXVI.

1. 'Α. Σ. καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ ἔτει.¹
 2. 'ΙΩ. ἐλικτὸν κεφαλίδα.²
 אֵלַי הָיָה יוֹם מִיּוֹם. Ο'. ἀφ' ἧς ἡμέρας λαλή-σαντός μου πρὸς σέ. 'Α. Σ. ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐλάλησα πρὸς σέ.³
 7. אֶל-הָאֵל. Ο'. ἔλεος αὐτῶν. 'Α. ὁ ἐλείψατος αὐτῶν.⁴
 9. אָרְקָ. Σ. παρηγγειλαν. 'Α. ἐκάλεσαν.⁵
 12. וַיִּבְרַח מִבְּיַד הַיָּדוּן. Ο'. υἱὸς Σελεμίου. 'ΙΩ. υἱὸς Σεμείου.⁶
 18. אֶל-הָ. 'Α. πρὸς αὐτούς.⁷
 23. אֶל-הָ. Ο'. καὶ ἔρριπεν. Οἱ Γ'. καὶ ἔρρι-πτε.⁸
 25. אָרְקָ. Ο'. καὶ ('Ελνάθαν). Σ. μέντοιγε.⁹
 32. אֶל-הָ. Ο'. αὐτῷ. 'Α. ἐπ' αὐτούς.¹⁰

CAP. XXXVII.

8. וַיִּבְרַח מִבְּיַד הַיָּדוּן. Ο'. καὶ πολεμήσουσιν. 'Α. καὶ οἱ πολεμοῦντες.¹
 11, 12. 'ΙΩ. σπηνίκα δὲ ἀνεχώρησαν οἱ Χαλδαῖοι ἐξ 'Ιερουσαλήμ διὰ τὴν δύναμιν Φαραῶ, ἐξῆλθεν 'Ιερεμίας τῆς πόλεως ἀπὼν ἐπὶ τὴν (fort. γῆν) Βενιαμὴν εἰς τὸ νείμασθαι τὸν κληρὸν ἐν ὄψει

quissima Flavii Josephi De Bello Jud. Lib. VI, qui est extremus liber Codicis Ambros. Peschito V. T., B. 21 Inf., saeculi VI; in qua versione אֶל-הָ est pro χώματα ii, 7; necnon in plurali אֶל-הָ i, 1, 2 (bis). ii, 8. viii, 4. ² Cod. 86. ³ Cod. 88. ⁴ Cf. Hex. ad Jerem. xxiii. 5. Zach. vi. 12. CAP. XXXIV. ¹ Codd. 86, 88. ² Cod. 86. ³ Codd. 86, 88, qui pergunt: ἄκουσον τὸν λόγον κυρίου. Σεδεκία, ut LXX. ⁴ Cod. 86. ⁵ Codd. 86, 88. ⁶ Cod. 86. ⁷ Codd. 86, 88. ⁸ Idem (cum δὴλον, non, ut Parsons., διῆλθον). ⁹ Codd. 86, 88 (cum μὲν pro μέρη). CAP. XXXV. ¹ Codd. 86 (cum

'Ρηχαβιτῶν), 88. ² Idem. ³ Cod. 86. ⁴ Codd. 86, 88. ⁵ Cod. 86 (cum ἀλλὰ σκ.). Cod. 88: Σ. ἀλλ' ἐν. ⁶ Cod. 86, 88 (uterque cum παροικεῖται, non, ut Parsons., οἰκεῖται). ⁷ Idem. ⁸ Cod. 86. ⁹ Idem in marg.: 'Α. πάντας. CAP. XXXVI. ¹ Cod. 86. ² Codd. 86 (cum ελευκτὸν), 88 (cum ελεκτοκεφαλίδα). ³ Codd. 86 (cum Σ.), 88. ⁴ Idem. Cf. Hex. ad Cap. xxxviii. 26. Μορ 'Α. Σ. & εἰλησεν idem. ⁵ Idem. ⁶ Idem. ⁷ Cod. 86. ⁸ Idem. ⁹ Idem. ¹⁰ Cod. 88. CAP. XXXVII. ¹ Codd. 86, 88.

τοῦ λαοῦ.² Schol. Καὶ οἱ λοιποὶ ὁμοίως ἐξέδωκαν.³

13. יְרֵמְיָהוּ. Ὁ. Σαρουΐα. Σ. Ἰωραΐας.⁴
 15. יְרֵמְיָהוּ אֶת־כֹּחַ. Ὁ. καὶ ἐπάταξαν (Σ. ἔτυψαν⁵) αὐτόν. ἸΩ. καὶ ἤκισαντο αὐτόν.⁶
 16. Ἄ. ὅτι εἰσῆλθεν Ἰερεμίας εἰς οἶκον τοῦ λάκκου. Ἄ. Σ. καὶ εἰσῆλθεν Ἰερεμίας εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ λάκκου, καὶ εἰς τὸν συγκλεισμόν. Θ. τότε ἦλθεν Ἰερεμίας εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ λάκκου. Ἄ. εἰς τὰ ἐργαστήρια.⁹
 21. כְּכַרְכַּר. Ἄ. περίμετρον ἄρου.¹⁰
 כְּכַרְכַּר הַפְּיִים. Ὁ. ἔξωθεν οὐ πέσσουσιν. Ἄ. ἔξωθεν τῶν πεσσόντων.¹¹ ἸΩ. ἐκτὸς ὄψου.¹²

CAP. XXXVIII.

5. Σ. ἔχετε αὐτὸν ἐν χερσὶν ὑμῶν.¹
 6. מְלִיכָהוּ בְּיַדְכֶם. Ὁ. Μελχίου υἱοῦ τοῦ βασιλέως. ἸΩ. Ἐλχίου τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἐμμελέχ.² Ἄ. Σ. πηλός.³
 7. וְהוּא בְּבֵית הַמְּלָכָה. Ὁ. καὶ αὐτὸς ἐν οἰκίᾳ τοῦ βασιλέως. Σ. ὃν αὐτὸς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ βασιλέως.⁴
 10. Ἄ. λάβε ἐν τῇ χειρὶ σου. Θ. λάβε εἰς τὰς χεῖράς σου.⁵ Ἄ. πρὶν ἀποθανεῖν αὐτόν.⁶
 12. Σ. ὑπὸ τὰ σχοινία.⁷
 13. וַיִּשְׁכַּח. Ὁ. καὶ εἴλκυσαν. Σ. καὶ ἀνελκύσαντες.⁸
 וַיִּשָּׁב. Ὁ. καὶ ἐκάθισεν. Σ. καὶ ἔμεινεν.⁹
 14. וַיִּשְׂאֵל אֶתְּיָהוּ אֶתְּיָהוּ. Ὁ. ἐρωτήσω σε λόγον. Ἄ. ἐρωτῶ σε ἐγὼ ῥῆμα.¹⁰

16. וְהָיָה וְשָׁפַרְתָּ לָנוּ לְהַשְׁעֵךְ שָׁשִׁי. Ὁ. ὅς ἐποίησεν ἡμῖν τὴν ψυχὴν ταύτην. ἸΩ. ὁ τῶν ἔστω (fort. ἔσω) κύριος.¹¹
 17. וְבֵיתָ. Ὁ. καὶ ἡ οἰκία σου. Ἄ. Σ. καὶ ὁ οἶκός σου.¹²
 20. Ἄ. Σ. τῆς φωνῆς κυρίου.¹³
 22. אַנְדְּרֵי שְׁלָמֵי. Ὁ. ἄνδρες εἰρηνικοὶ σου. Σ. ἄνδρες εἰρήνης πρὸς σέ.¹⁴

CAP. XXXIX.

5. (Σ.) τῆς πεδιάδος τῆς ἐρήμου τῆς κατὰ Ἰεριχώ.¹
 וַיִּדְבֵר אֶתְּיָהוּ מִשְׁפָּטָיִם. Ὁ. καὶ ἐλάλησε μετ' αὐτοῦ κρίματα (× Θ. κρίματα. Σ. κρίσεις²). ἸΩ. καὶ ὀνειδίσας αὐτῷ ὁ βασιλεὺς Βαβυλῶνος, καὶ ἐλέγξας ἀπιστίαν.³
 9. × Θ. καὶ τοὺς ἐμπεσόντας οἱ ἐνέπεσαν αὐτῷ. (Σ.).. αὐτομολήσαντας οἱ ἠτύτομολησαν πρὸς αὐτόν.⁴
 12. × Θ. καὶ τοὺς ὀφθαλμούς σου θές ἐπ' αὐτόν. Σ. καὶ πρὸ ὀφθαλμῶν σου ἔστω.⁵
 × Θ. ὅτι ἄλλ' ἢ καθότι ἐὰν λαλήσῃ πρὸς σέ. Σ. ἄλλ' ὡς ἂν εἶπῃ σοι.⁶
 13. Ἄ. Ὁ. Νηργέλ. Σ. Νηριγέλ. Θ. Ναργέλ.⁷ Ἄ. Ῥεβωμά. Σ. Ῥαβομόγ. Θ. Ῥοβογμά.⁸ × Θ. οἱ μεγιστᾶνες. Ἄ. Θ. οἱ ἡγεμόνες.⁹ Σ. οἱ ἐπιστάται.¹⁰

CAP. XL.

1. וַיִּהְיֶה רָמָה. Ὁ. τὸν ἐκ Ῥαμᾶ. Ἄ. ἀπὸ τῆς Ῥαμᾶ. Θ. ἐκ Δαμαῖ.¹
 2. Ἄ. Σ. καὶ ἔλαβεν ὁ ἀρχιμάγειρος τὸν Ἰερεμίαν.²

² Codd. 86, 88.³ Cod. 88.⁴ Codd. 86, 88.⁵ Ibidem.⁶ Codd. 86 (cum αἰκείσαντο), 88 (cum αἰκίσαντο).⁷ Codd. 86, 88 (cum ὅτε).⁸ Ibidem.⁹ Euseb. in Onomastico, p. 16: Ἀειῶθ, ἐν Ἰερεμιά. Ἀκύλας: τὰ ἐργαστήρια. ¹⁰ Syro-hex. Cf. Hex. ad I Reg. x. 3. ¹¹ Codd. 86, 88.¹² Ibidem. Hieron.: eaecripto pulmento.CAP. XXXVIII. ¹ Codd. 86, 88. ² Codd. 86, 88 (cum Ἐμμελέχ).³ Ibidem.⁴ Codd. 86 (om. αὐτὸς), 88. ⁵ Ibidem. ⁶ Cod. 88 (non θανείν, ut Parsons).⁷ Codd. 86, 88.⁸ Codd. 86(cum ἀνελκύσαν), 88. ⁹ Ibidem. ¹⁰ Ibidem. ¹¹ Codd. 86 (cum ὁ κύριος), 88.¹² Codd. 86, 88 (cum Σ.).¹³ Codd. 86, 88 (cum Σ.). ¹⁴ Codd. 86, 88 (cum ἂν. οἱ εἶρ.).

CAP. XXXIX.

¹ Cod. 86 in marg. sine nom. Lectio non differt a Syro-hex. ² Cod. 86. ³ Codd. 86, 88 (cum ὁ Βαβυλώνιος pro ὁ β, Β., et αὐτὸν pro ἀπιστίαν).⁴ Idem in marg. sine nom. (cum αὐτομολήσαντες). ⁵ Codd. 86, 88. ⁶ Codd. 86 (cum εἶποι), 88. ⁷ Cod. 86.⁸ Idem. ⁹ Cod. 88. ¹⁰ Codd. 86, 88. CAP. XL. ¹ Codd. 86 (cum ὑπὸ pro ἀπὸ), 88. ² Codd. 86,

6. **הַמַּשְׁפָּה**. Ο'. εἰς Μασσηφά. 'Α. Σ. εἰς Μασσανώθ.³
8. **תְּנַחֲמֵנו**. Ο'. Θαναεμέθ. 'Α. Θαναμάθ. Σ. Θενεεμάν.⁴
- הַמַּצְנֵת**. Ο'. τοῦ Μωχαθί. 'Α. τοῦ Μαχαθίτου.⁵
10. **וְשִׂמוּ בְּכִלְיֵיכֶם**. Ο'. καὶ βάλετε εἰς τὰ ἀγγεῖα ὑμῶν. 'Α. καὶ θέτε ἐν τοῖς ἀγγείοις ὑμῶν. Θ. (καὶ ἔλαιον) ἐμβάλετε εἰς τὰ ἀγγεῖα ὑμῶν. Σ. καὶ ἀπόθεσθε εἰς τὰ ἀγγεῖα ὑμῶν.⁶
11. **לְיְהוּדָה**. Ο'. τῷ 'Ιουδα. 'Α. ἐν τῇ 'Ιουδαίᾳ.⁷
14. **וְשִׁלַּחְתָּ אֶת-יְשָׁמְעָא**. Ο'. ἀπέστειλε πρὸς σὲ τὸν 'Ισμαήλ. Σ. ἀπέστειλε τὸν 'Ισμαήλ. Θ. ἀπέστειλε πρὸς τὸν 'Ισμαήλ.⁸

CAP. XLI.

1. **וְיִשְׁמַע**. Ο'. Ἐλεασά. Πάντες Ἐλισαμά.¹
5. **מִשְׁכַּח מִשְׁכַּח**. Ο'. ἀπὸ Συχέμ καὶ ἀπὸ Σαλήμ. 'Α. Σ. ἐκ Συχέμ ἐκ Σηλώ.²
- 'Α. καὶ θυσία καὶ λιβανωτὸς ἐν τῇ χειρὶ αὐτῶν.³
8. Σ. δέκα δὲ ἄνδρες.⁴
- וְשָׂעִרִים וְשִׁמְזֵן וְדָבַשׁ**. Ο'. πυροὶ καὶ κριθαί, μέλι καὶ ἔλαιον. 'Α. πυρὸς καὶ κριθῆ καὶ ἔλαιον καὶ μέλι. Σ. πυροῦ καὶ κριθῶν καὶ ἔλαιου καὶ μέλιτος.⁵
10. ✕ 'Α. καὶ πάντα τὸν λαὸν τοὺς ὑπολειφθέντας εἰς Μασσηφά.⁶
11. **הַחֲלִיִּים**. Ο'. τῆς δυνάμεως. 'Α. Σ. τῶν δυνάμεων.⁷
- וְיָתַת בְּלִהְרָעָה**. Ο'. πάντα τὰ κακά. 'Α. πᾶσαν τὴν κακίαν. Σ. πᾶν τὸ κακόν.⁸

12. Σ. καὶ ἐπορεύθησαν πολεμῆσαι πρὸς τὸν 'Ισραήλ.⁹
- וְיִסְרְיֵם רִבִּים**. Ο'. ἐπὶ ὕδατος πολλοῦ ('Α. 'Ραββίμ¹⁰).
17. Σ. Χαρωάμ. Θ. ἐν Γαβηρώθ.¹¹ Aliter: 'Α. Σ. τοῖς ἐχθόμενα Βηθλεέμ.¹²

CAP. XLII.

- 1, 8. **הַחֲזִיק**. Ο'. τῆς δυνάμεως. 'Α. Σ. τῶν δυνάμεων.¹
5. **וְיִרְמְיָהוּ**. Ο'. Θ. τῷ 'Ιερεμίᾳ. 'Α. Σ. πρὸς 'Ιερεμίαν.²
8. **לְמִקְטָן**. Ο'. ἀπὸ μικροῦ. 'Α. εἰς ἀπὸ μικροῦ.³
11. **כִּמְנוּ**. 'Α. ἀπ' αὐτοῦ.⁴
- 15, 17. **לְגֵר**. 'Α. Σ. παροικεῖν.⁵

CAP. XLIII.

3. **כִּי בָרוּךְ**. Ο'. ἀλλ' ἢ ('Α. ὅτι) Βαρούχ. 'Α. Σ. ἐπισείει σε ἡμῖν.²
9. **וְשָׁרָה**. Οἱ 'Υ'. ὃ ἔστιν.³
10. 'Α. Σ. κατέκρυψα.⁴
12. 'Α. θεῶν Αἰγύπτου.⁵
13. 'Α. Σ. τὰς στήλας οἴκου ἡλίου τὰς ἐν γῆ Αἰγύπτου.⁶

CAP. XLIV.

1. 'Α. Σ. πρὸς πάντας τοὺς 'Ιουδαίους τοὺς κατοικοῦντας. Θ. πᾶσι τοῖς 'Ιουδαίοις.¹
2. 'Α. Θ. τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ.²
3. **כִּמְנֵי**. Ο'. ἀπὸ προσώπου. Σ. διά.³
4. 'Α. τὰ βήματα τοῦ βδελύγματος τούτου ὃ ἐμίσησα.⁴

88 (om. δ). ³ Idem. ⁴ Cod. 88. Cod. 86 vero: 'Α. Θαναεμάν. Σ. Θαναμάθ. ⁶ Codd. 86, 88 (cum Μαχοθίτου). ⁶ Idem. ⁷ Idem. ⁸ Cod. 86. CAP. XLI. ¹ Cod. 86. ² Idem. ³ Codd. 86 (cum λιβανωτὸς), 88. ⁴ Cod. 86. ⁵ Codd. 86, 88 (cum κριθοῦ pro κριθῶν). ⁶ Cod. 86. ⁷ Codd. 86 (cum 'Α. pro 'Α. Σ.), 88. ⁸ Idem. ⁹ Idem. ¹⁰ Cod. 86. ¹¹ Codd. 86 (cum Ταβηρώθ), 88. Euseb. in Onomastico, p. 158: Γηβαρώθ. Ἀκυλάς ἐν φραγμαῖσι. Σύμαχος Γαρημώθ. ¹² Cod. 86 (non, ut Parsons, τοῖς ἐχ. πρὸς Β.). Lectio non est in

Cod. 88. CAP. XLII. ¹ Codd. 86, 88. ² Idem. ³ Idem. ⁴ Idem. ⁵ Idem. Mox v. 16 ἀκολουθον pro ἀκολουθων male scribunt iidem. CAP. XLIII. ¹ Codd. 86, 88. ² Cod. 88. Cod. 86 vero: 'Α. Σ. ἐπίσεισεν (sic) ἡμῖν. ³ Cod. 88. ⁴ Cod. 86. ⁵ Codd. 86, 88. ⁶ Idem (non ἐν τῇ γῆ). CAP. XLIV. ¹ Codd. 86, 88. ² Cod. 86. (In lectione Synmachii dele ἔρημοι.) ³ Cod. 88. Cf. Hex. ad Cap. xlv. 22. ⁴ Codd. 86, 88.

9. 'Α. Σ. τὰ κακά.⁵
 יַשְׁנִי. Σ. (τῶν γυναικῶν) ἐκάστου αὐτῶν.⁶
12. Θ. ἐν ρομφαία καὶ ἐν λιμῶ ἀποθανοῦνται.⁷
19. Ο'. καὶ ὅτι ἡμεῖς. Σ. εἰ δὲ καὶ ἡμεῖς. Θ. καὶ ὅτε ἡμεῖς.⁸
 'Α. χανῶνας αὐτῆς ἀσιβά. Σ. χανῶνας τῶν γλυπτῶν αὐτῆς.⁹ Schol. Ἀσαβεῖμ τὰ γλυπτὰ λέγεται παρὰ τοῖς Ἑβραίοις.¹⁰
20. דְּבָרָה. Ο'. λόγους. 'Α. ῥῆμα. Σ. λόγον.¹¹
22. Θ. παρὰ τὸ μὴ ὑπάρχειν ἔνοικον.¹² Σ. . . κατοικούντα.¹³
24. Σ. καὶ πρὸς πάσας τὰς γυναῖκας.¹⁴
26. Ο'. 'Ιούδα. Σ. 'Ιουδαίου.¹⁵
29. ✕ Θ. ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, ὅπως γνῶτε—εἰς κακά.¹⁶ Σ. ἵνα γνῶτε ὅτι ὄντως . . .¹⁷
30. 'Α. τὸν Φαραῶ Οὐαφρῆ. Σ. τὸν Φαραῶ ἔκδοτον. Θ. τὸν Φαραῶ Ὀφρῆ.¹⁸

CAP. XLV.

3. יַחְזִיקָהּ. Ο'. ἐν στεναγμοῖς. 'Α. ἐν στεναγμῶ μου. Θ. ἐν στεναγμοῖς μου.¹
4. 'Α. ἰδοὺ οὐδ' ἠκοδόμησα.²
 יַנְטֵעָהּ. Ο'. ἐγὼ ἐφύτευσα. 'Α. Σ. κατεφύτευσα.³

CAP. XLVI.

6. יַשְׁלֵי וְיַשְׁלֵי. Ο'. ἡσθένησεν ✕ Οἱ Γ'. καὶ ἄπεπτῶκασιν.¹
10. Θ. τῷ δεσπότη κυρίῳ τῶν δυνάμεων ἐν γῆ βορρά.²
12. 'Α. Θ. τὴν φωνὴν σου. Σ. τὴν ἀτιμίαν σου.³
 יַרְחִי. Ο'. ἐπὶ τὸ αὐτό. Σ. ὁμοῦ.⁴

17. 'Α. σαὼν παρήγαγεν ὁ καιρός. 'ΙΩ. τάραχον ἤγειρεν ὁ καιρός.⁵
18. 'Α. Σ. Θ. φησὶν (Θ. λέγει) ὁ βασιλεὺς κύριος τῶν δυνάμεων.⁶
19. 'Α. καὶ ἐκκαίσεται.⁷
 יַחֲזִיקָהּ. Ο'. παρὰ (Οἱ Γ'. διὰ⁸) τὸ μὴ ὑπάρχειν.
21. מִשְׁחָתוֹ מִשְׁחָתוֹ מִשְׁחָתוֹ. Ο'. καὶ οἱ μισθῶτοί αὐτῆς ἐν αὐτῇ ὥσπερ μύσχοι σιτευτοί. Σ. οἱ δὲ μισθῶτοί αὐτῆς ἐν μέσῳ αὐτῆς ὡς μύσχοι σιτιστοί.⁹
22. 'Α. Θ. ὅτι ἐν ἰσχύϊ πορεύονται. Σ. ὅτι μετὰ ἰσχύος ἐλεύσεται.¹⁰
25. מִן אֲמֹנִים. Ο'. ἐκδικῶ τὸν Ἀμμών ('Α. ἐπ' Ἀμμών. Σ. κατ' Ἀμμών¹¹). 'ΙΩ. ἐπισκέψομαι τὴν πολυπληθύνουσαν.¹²
28. מִשְׁפָּטֵי מִשְׁפָּטֵי. Ο'. καὶ παιδεύσω σε εἰς κρίμα. Σ. ἀλλὰ παιδεύσω σε κρίσει.¹³

CAP. XLVII.

1. Σ. περὶ τῆς Φιλιστίας.¹
2. יַרְחִי. Ο'. καὶ ἔσται. 'Α. καὶ ἔσονται.²
 יַשְׁטִי. Ο'. καὶ κατακλύσει. 'Α. καὶ κυκλώσουσιν.³
3. Ο'. ἀπὸ φωνῆς ὀργῆς αὐτοῦ. 'ΙΩ. (ἀπὸ) προσώπου ὀργῆς θυμοῦ.⁴
- יַרְחִי. Ο'. τῶν ἀρμάτων ('ΙΩ. τεθρίππων⁵) αὐτοῦ.
5. Ο'. καὶ οἱ κατάλοιποι Ἐνακίμ. 'ΙΩ. τὰ λείψανα τῶν νήσων.⁶
7. Ἄλλος συνετάξατο.⁷

⁵ Codd. 86, 88. ⁶ Codd. 86, 88 (cum ἡμῶν pro αὐτῶν).
⁷ Cod. 86. ⁸ Idem. ⁹ Idem. Paulo aliter Cod. 88: 'Α. χ. αὐτῆς ἀσινβεῖμ. Σ. χ. αὐτῆς τῶν γλυπτῶν. ¹⁰ Cod. 86.
¹¹ Codd. 86, 88. ¹² Cod. 86. ¹³ Codd. 86, 88.
¹⁴ Cod. 86. ¹⁵ Idem. Mox v. 27 Σ. Θ. (πᾶς) ἀνὴρ idem.
¹⁶ Cod. 86. ¹⁷ Codd. 86, 88 (cum οὐτως). ¹⁸ Codd. 86, 88. CAP. XLV. ¹ Cod. 86. ² Codd. 86, 88.
³ Cod. 88. CAP. XLVI. ¹ Cod. 86. Copula deest in Comp. (cum ἡσθένησαν), Codd. III (idem), XII, 22 (ut

Comp.), 23, aliis, et Syro-hex. (ut Comp.). ² Codd. 86, 88. ³ Idem. ⁴ Idem. ⁵ Idem. Mox Cod. 86: 'ΙΩ. Θαβάρ. Cod. 88: Οἱ Γ'. Θαβάρ. ⁶ Cod. 86.
⁷ Codd. 86, 88 (non ἐκκαίσεται). ⁸ Cod. 86. ⁹ Codd. 86, 88. Mox 'Α. Σ. ἐπισκοπῆς αὐτῶν idem. ¹⁰ Idem. ¹¹ Idem. ¹² Idem. ¹³ Codd. 86 (cum κρίσεις), 88. CAP. XLVII. ¹ Cod. 86. ² Codd. 86, 88. ³ Idem. ⁴ Idem. ⁵ Idem. ⁶ Idem. ⁷ Cod. 86 in marg. sine nom.

CAP. XLVIII.

6. ἸΩ. μυρῖκαι.¹
 7. ἸΩ. θλιβοντες.²
 8. ἸΑ. Σ. ἡ κοιλάς.³
 הרמישר. Ο'. ἡ πεδινή. ἸΑ. ἡ μισώρ. Σ. ἡ πεδιάς.⁴
 12. ἸΑ. στρώτας, καὶ στρώσουσιν. ⁵
 14. וְאִישׁ-חַיִל. Ο'. καὶ ἄνθρωπος ἰσχύων. ἸΑ. Σ. καὶ ἄνδρες δυνάμεως.⁶
 15. ἸΑ. καὶ ἡ πόλις αὐτῆς ἀνέβη. Σ. καὶ ὁ γυμνῶν αὐτὴν ἀνέβη.⁷
 17. מִשְׁרֵה-עוֹ. Ο'. βακτηρία εὐκλεῆς (ἸΑ. Σ. ἰσχύος⁸).
 הרמרת. ἸΩ. ἐνδοξοτάτη.⁹
 18. ἸΩ. Διβώ.¹⁰
 21. הרמישר. Ο'. Μεισώρ. ἸΩ. τὴν πλατυτάτην.¹¹
 מופעת. Ο'. Μωφάς. ἸΩ. Μεφάθ.¹²
 23. וְעַל-בֵּית גְּבוּל. ἸΑ. καὶ ἐπὶ Βαιθαγαμούλ.¹³
 ἸΑ. Σ. καὶ ἐπὶ Βαιθμαῶν.¹⁴
 24. ἸΑ. καὶ ἐπὶ Βοσορά. Σ. καὶ ἐπὶ Βοσρά.¹⁵
 25. ἸΑ. καὶ ὁ βραχίων.¹⁶
 26. הרגדיל. Ο'. ἐμεγαλύνθη. ἸΑ. Σ. ὁμοίως. Θ. ἐμεγαλύνεν.¹⁷
 27. וְכַמְצָבִים בְּנִצְבִּים. Ο'. καὶ ἐν κλοπαῖς σου εὐρέθη. ἸΩ. ὡσανεὶ τειχορουχούντα ἢ κλέπτοντα ἐπ' αὐτοφώρῳ λαβούσα.¹⁸
 29. וְגִאֲרֹתָי. ἸΩ. καὶ τὴν ἀλαζόνειαν αὐτοῦ.¹⁹
 30. ἸΑ. ἡ μῆις αὐτοῦ, καὶ οὕτως τὰ ἐξαιρέτα αὐτοῦ.²⁰

31. ἸΩ. περὶ τῶν κατοικούντων τὴν πόλιν τὴν τῆ ὀπτῆ πλίνθφ τετειχισμένην.²¹
 32. אֶל-כְּבֻדָּתְךָ. Ο'. ἀποκλαύσομαί σοι. Σ. κλαύσω περὶ σοῦ.²²
 34. מְרִיבֵי. Ο'. Νεβρεῖν. ἸΑ. Σ. Νεμηρίμ.²³
 36. Θ. ἐπ' ἀνθρώπους τοίχου ὄστρακίνου.²⁴
 37. ἸΑ. (καὶ) πᾶς πώγων κατατετμημένος κ. τ. ἐ. Σ. καὶ πᾶς πώγων ξυρηθήσεται, κατὰ πασῶν χειρῶν κατατομαί.²⁵
 38. ✕ δλης κοπετός 4.²⁶

CAP. XLIX.

1. ἸΑ. ἡ κληρόνομος οὐκ ἔστιν αὐτῷ.¹
 3. הרילי. Ο'. ἀλάλαξον. ἸΑ. ὀλόλυξον. ἸΩ. ἀνοίμωξον.²
 ἸΩ. κόψασθε περιπατοῦσαι.³ Σ. (καὶ) περιέλθετε διὰ τῶν τριγῶν.⁴
 ירדיו. Ο'. ἄμα. ἸΑ. Σ. ἐπὶ τὸ αὐτό.⁵
 4. Ο'. θύγατερ ἰταμίας (ἸΩ. τρυφερωτάτη⁶).
 5. לְפָנָי. Ο'. εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ. Σ. ἔμπροσθεν ἑαυτοῦ.⁷
 לַבַּיִת. Σ. τοὺς ἐσκορπισμένους.⁸
 7. ἸΑ. μῆ. Σ. ἄρα.⁹
 הרקת. Ο'. σοφία. ἸΑ. σύνεσις.¹⁰
 8. וְשָׁבִי לְשֵׁבֶתְךָ. ἸΩ. καταδύετε εἰς χάσματα, οἰκήτορες.¹¹
 ἸΑ. Σ. ὅτι ἀπώλειαν Ἰησαῦ. . Θ. ὅτι ἀπώλεσαν Ἰησαῦ. .¹²
 9. וְשָׁרִיב לְךָ לֶחֶם בְּאֵרֵי מִצְרָיִם. Ο'. ὅτι τρυγηταὶ ἤλθον, οἱ οὐ καταλείψουσὶ σοι. Σ. εἰ τρυγηταὶ ἐπήλθον σοι, οὐκ ἂν ἀπέλιπον.¹³

CAP. XLVIII. ¹ Codd. 86, 88. ² Idem. ³ Idem. ⁴ Codd. 86, 88 (cum *μισώρ*). ⁵ Idem. Mox ἸΩ. κέρατα *idem*. ⁶ Idem. ⁷ Idem. ⁸ Idem. ⁹ Codd. 86, 88 (cum *-τος*). ¹⁰ Codd. 86 (cum *Δεβῶ*), 88. ¹¹ Cod. 86. ¹² Codd. 86, 88 (cum *μεθῶφ*). ¹³ Idem. ¹⁴ Codd. 86 (cum *Βηθμ.*), 88 (cum Σ. pro ἸΑ. Σ.). ¹⁵ Codd. 86, 88 (cum *Βοσορά* pro *Βοσρά*). ¹⁶ Idem. ¹⁷ Cod. 86. ¹⁸ Codd. 86, 88. ¹⁹ Idem. ²⁰ Cod. 86 in marg. sine nom.: *ἐξαιρέτα αὐτοῦ οὐχ οὕτως*, unde *ἐξαιρέτα* pro *ἐλεγκτὰ* rescribo, hic et Cap. l. 36. Cf. Hex. ad I Reg. ii. 18.

Ezech. ix. 2. ²¹ Codd. 86, 88. ²² Idem. ²³ Cod. 86. ²⁴ Idem. ²⁵ Codd. 86 (cum *κατατομαί*), 88. ²⁶ Codd. 86 (in marg.), 88 (in textu). CAP. XLIX. ¹ Codd. 86, 88 (uterque cum *αὐτῶν*). ² Idem (cum *ὀλόλυξον*). ³ Idem. ⁴ Cod. 88 (cum *τριγῶν*). Mox Euseb. in Onomastico, p. 158: *Γηβαρῶθ* (non *Γημαρῶθ*) κ. τ. ἐ. ⁵ Codd. 86, 88. ⁶ Idem. Hierou. *delicata*. ⁷ Codd. 86, 88 (cum *αὐτοῦ* bis). ⁸ Idem. ⁹ Idem (cum *ἄρα*). ¹⁰ Codd. 86 (cum *καταλύετε*), 88. ¹¹ Codd. 86 (cum *ἀπώλειαν* bis), 88. ¹² Codd. 86, 88 (cum *οἱ* pro

10. גְּלִיתִי. Ο' ἀνεκάλυψα. 'Α. ἀπεκάλυψα. Σ. ἀπεστέγασα.¹⁴
11. 'ΙΩ. ἔασον τοὺς ὄρφανούς τοὺς ἐν σοί, ἐγὼ γὰρ αὐτοὺς διασώσω.¹⁵
13. כִּי בִי נִשְׁבַּעְתָּ נְאֻם-יְהוָה. Ο' ὅτι κατ' ἔμαν-
τοῦ ὄμοσα, λέγει κύριος. Σ. ἐπ' αὐτὸν γὰρ
ὄμοσα, φησὶ κύριος.¹⁶
- לְהַרְבוֹת עוֹלָם. Ο' ἔρημοι εἰς αἰῶνα. 'Α.
Σ. εἰς ἐρημίας αἰωνίου.¹⁷
18. וְיִשְׁנֶנָּה. Ο' καὶ αἱ πάροικοι ('Α. γείτονες¹⁸)
αὐτῆς.
19. מִגְּזֵאן. 'Α. Σ. ἀπὸ τῆς δόξης.¹⁹
'ΙΩ. ἐπὶ τὸ κατοικητήριον τὸ ὀχυρώτατον.²⁰
20. וַיִּמְחַשְׁבוּתָיו. Ο' καὶ λογισμὸν αὐτοῦ. 'Α. Σ.
καὶ τοὺς λογισμοὺς αὐτοῦ.²¹
- יִסְתַּבּוּם. Ο' συμψηθῶσιν. Σ. συμψησῶσιν
αὐτούς.²²
- הַצֵּאֵן. Σ. τῶν ποιμένων.²³
26. בְּחַוְרֵיהָ. Ο' νεανίσκοι (✕) 'Α. Σ. αὐτῆς (♣).²⁴
27. בְּיַדְהָרָר. Ο' υἱοῦ Ἄδερ (Οἱ Γ' Ἀδάδ²⁵).
28. 'ΙΩ. τῇ Κηδάρ, καὶ πρὸς τὰς βασιλείας Ἀσάρ.²⁶
קָרָר. Οἱ Γ' τῶν ἀνατολῶν.²⁷
30. 'Α. κινήθητε σφόδρα, βαθύνετε κατοικήσαι.²⁸
'ΙΩ. Ἀσώρ. 'Α. Σ. Θ. ὁμοίως.²⁹
31. 'Α. Σ. ἀνάστητε, ἀνάβητε.³⁰
שָׁלִיו. 'Α. εὐθηνούν. Σ. εὐσταθοῦν.³¹
32. 'Α. καὶ ὄχλος ὑπάρξῃως αὐτῶν.³²
לְכָל-רוּחַ. Ο' παντὶ πνεύματι. Οἱ Γ' εἰς
πάντα ἄνεμον.³³

CAP. L.

5. צִוִּי. Ο' ἔως Σιών. 'Α. Σ. εἰς Σιών.¹
בְּרִית עוֹלָם. Ο' διαθήκη γὰρ αἰώνιος. Σ. δια-
θήκη αἰωνίῳ.²
9. 'Α. τὰ βέλη κ. τ. ἐ. Σ. τὰ βέλη αὐτοῦ ὡς βέλη
δυνατοῦ συνετοῦ.³
16. 'Α. Σ. σπεύροντα.⁴ 'ΙΩ. σπορέα.⁵
'Α. τῆς περιστερᾶς. Σ. τῆς οἰνωμένης.⁶
18. פֶּקֶד. 'Α. ἐπισκέπτομαι.⁷
19. לְהַרְבּוֹת. Ο' ἐν τῷ Καρμήλω. 'Α. τὸν Κάρ-
μηλον.⁸
21. עַל-הָאָרֶץ. Ο' ἐπὶ τῆς γῆς, λέγει κύριος.
'ΙΩ. ἐν τῇ γῆ ταύτῃ.⁹
- וְיִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל. Ο' ὅσα ἐντέλλομαί σοι. 'Α.
ὅσα ἐνετειλάμην σοι.¹⁰
23. וַיִּשְׁבַּר וַיִּגְדַע וַיִּרְבֵּץ. Ο' πῶς ἐκλάσθη καὶ συνε-
τριβή. 'Α. Σ. πῶς συνεκόπη καὶ συνετριβή.¹¹
24. 'Α. Θ. σὺ δὲ οὐκ ἔγνως.¹² 'Α. Σ. ἤρισας.¹³
26. 'Α. ἦλθον αὐτῇ ἀπ' ἄκρου τῆς γῆς. Σ. εἰσήλ-
θατε εἰς αὐτὴν σύμπαντες.¹⁴
Σ. ὡς γλωσσόκομον. Aliter: Σ. ὡς σωρόν.¹⁵
32. רְבִיבֹתָיו. Ο' τὰ κύκλω αὐτῆς. 'Α. Σ. τὰ
περικύκλω αὐτῆς.¹⁶
34. וַיְהִי רָגִזָּה. 'Α. (καὶ) ταράξαι. Σ. καὶ σείσαι.¹⁷
36. 'Α. πρὸς τοὺς ἐξαιρέτους κ. τ. ἐ.¹⁸
37. לְנָשִׁים. Ο' ὡσεὶ γυναῖκες. 'Α. Σ. εἰς γυναί-
κας.¹⁹
39. 'Α. Σ. ἔως γενεᾶς καὶ γενεᾶς.²⁰
40. בָּהָ. Ο' ἐκεῖ. 'Α. Σ. ἐν αὐτῇ.²¹

ei, et ἀπελειπον). ¹⁴ Iidem. Mox Οἱ Γ' καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ
καὶ γείτονες αὐτοῦ iidem. ¹⁵ Iidem. ¹⁶ Iidem.
¹⁷ Iidem. ¹⁸ Iidem. ¹⁹ Iidem. ²⁰ Iidem. ²¹ Ii-
dem. Mox 'Α. Σ. Θ. Θημᾶν iidem. ²² Iidem. ²³ Iidem.
²⁴ Codd. 86 (in marg. sine nom.), 88. ²⁵ Iidem.
²⁶ Iidem. ²⁷ Iidem. ²⁸ Codd. 86 (cum βαθύνετε), 88
(cum ταχύνετε). ²⁹ Iidem. ³⁰ Iidem. ³¹ Iidem
(cum ἡσυχάζον in textu). ³² Syriacum **על** ὄχλος
potius quam συναγωγή sonare observavimus in Hex. ad
Joel. iii. 14. ³³ Codd. 86, 88.

86, 88. ² Codd. 86, 88 (cum αἰωνία). ³ Iidem.
⁴ Iidem. ⁵ Codd. 86 (cum σποραία), 88. Mox 'ΙΩ. θεριστήν
iidem. ⁶ Iidem. ⁷ Cod. 86. ⁸ Codd. 86, 88 (cum
εἰς τόν). ⁹ Codd. 86 (add. λέγει κ.), 88. ¹⁰ Iidem.
¹¹ Iidem. ¹² Iidem. ¹³ Iidem. ¹⁴ Iidem, deterius
quam e Syro-hex. editum. ¹⁵ Iidem. ¹⁶ Codd. 86
(cum τὰ περὶ αὐτῆς), 88. ¹⁷ Iidem. ¹⁸ Cf. ad Cap.
xlviii. 30 in Auctario. ¹⁹ Cod. 86. ²⁰ Iidem.
²¹ Codd. 86, 88.

42. 'Α. Σ. (τόξον καὶ) θυρέον.²²
 יִרְכָּבוּ. Ο'. ἰππάσονται. 'Α. Σ. ἐπιβήσονται.²³
43. הַחַיּוֹתֵיהֶו. Ο'. κατεκράτησεν αὐτοῦ. 'Α. Σ.
 κατέσχευεν αὐτόν.²⁴
44. Ο'. εἰς Γαιθάν. 'ΙΩ. κατὰ τῆς ὄχρωρατῆς εὐ-
 πρεπείας.²⁵
45. Σ. κατὰ γῆς Χαλδαίων.²⁶

CAP. LI.

1. רִיחַ מְשֻׁחִיחַ. Ο'. ἄνεμον καύσωνα διαφθείροντα.
 'ΙΩ. πνεῦμα διαφθορᾶς καὶ λοιμῶν.¹
2. 'Α. ὅτι ἐγένετο ἐπ' αὐτὴν κυκλόθεν. Σ. γενή-
 σονται.²
5. מְקֻדֹשׁ. Ο'. ἀπὸ τῶν ἁγίων. 'Α. ἀπὸ τοῦ
 ἁγίου.³
6. הִיא לַיהוָה. Ο'. ἐστὶ παρὰ κυρίου. 'Α. Σ.
 ἐστὶ τῷ κυρίῳ.⁴
10. הוֹצִיא. Ο'. ἐξήνεγκε. 'ΙΩ. ἐφάνερωσε.⁵
11. הָעֵיר יְהוָה אֶת-רוּחוֹ מִלְּבִי מְדִי. Ο'. ἤγειρε
 ('Α. ἐξήγειρε⁶) κύριος τὸ πνεῦμα βασιλέως
 Μήδων. 'ΙΩ. ἐπέπνευσε κύριος προθυμίαν τοῖς
 βασιλεῦσιν τῶν Μήδων.⁷
13. 'Α. πολλοστή ἐν θησαυροῖς. Σ. πληθύνουσα
 ἐν θησαυροῖς.⁸
16. לְקִלָּה תִּתֵּן. Ο'. εἰς φωνὴν ἔθετο. 'Α. εἰς
 φωνὴν δόντος αὐτοῦ. Σ. πρὸς τὴν φωνὴν
 αὐτοῦ θταν διδῶ.⁹
17. Ο'. ἐματαιώθη πᾶς ἄνθρωπος ἀπὸ γνώσεως.
 'ΙΩ. πρὸς ὃν ἐξεταζόμενος ἄνθρωπος ἄφρων,
 κἂν σοφώτατος ᾖ.¹⁰
- נִכְסוּ. Ο'. ἐχώνευσαν. 'Α. Σ. τὸ χώνευμα
 αὐτοῦ.¹¹

19. לֹא-נִחַלְתָּ חֶלֶק יַעֲקֹב. Ο'. οὐ τοιαύτη μερὶς
 τῷ 'Ιακώβ. 'Α. οὐχ ὡςπερ ταῦτα μερὶς 'Ια-
 κώβ.¹²
24. כְּשֵׁימֵי אֵת כְּלֵי-רַעְתָּם. Ο'. Χαλδαίοις πάσας
 τὰς κακίας αὐτῶν. 'Α. Χαλδαίων τὴν πᾶσαν
 κακίαν αὐτῶν. Σ. τὴν Χαλδαίαν πᾶσαν τὴν
 κακίαν αὐτῶν.¹³
25. וַיִּתְּתֵיהֶו לְהַר שָׂרְפָה. Ο'. καὶ δώσω ('Α.
 θήσω¹⁴) σε ὡς ὄρος ἐμπεπυρισμένον ('Α. Σ.
 κατακακαυμένον¹⁵).
26. 'Α. ὅτι ἀφανισμοί. Σ. ἀλλὰ ἀφανισμοί.¹⁶
27. טַבַּרְךָ. 'Α. † ραψάρτης ἀφθάρ. Σ. λογάδας.¹⁷
28. ✕ Οἱ Γ'. καὶ πᾶσαν τὴν γῆν τῆς ἐξουσίας αὐ-
 τοῦ. καίγε.¹⁸
29. מֵאֵין יוֹשֵׁב. Ο'. καὶ μὴ κατοικεῖσθαι αὐτὴν.
 'Α. παρὰ τὸ μὴ εἶναι ἔνοικον.¹⁹
30. 'Α. ἐν περιοχαῖς.²⁰
40. אֲוִרִידִם. Ο'. καὶ καταβίβασον αὐτούς. 'Α. Σ.
 κατὰζω αὐτούς.²¹
43. 'Α. Σ. ἐγένοντο αἱ πόλεις αὐτῆς εἰς ἀφανισμόν.²²
44. בְּבִבְלָה. 'ΙΩ. μέντοι ἐν Βαβυλῶνι.²³
49. 'Α. καίγε Βαβυλῶνι.²⁴
53. הַשָּׁמַיִם. Ο'. ὡς ὁ οὐρανός. Οἱ Γ'. εἰς τὸν
 οὐρανόν.²⁵
54. מֵאַרְצֵי כְּשֵׁימֵי. Ο'. ἐν γῆ ('Α. Σ. ἀπὸ γῆς²⁶)
 Χαλδαίων.
58. יִצְתִּי. Ο'. ἐμπυρισθήσονται. 'Α. Σ. ἀναφθί-
 σονται.²⁷
59. 'Α. ὁ λόγος ὃν ἐνετείλατο 'Ιερεμίας ὁ προφήτης
 πρὸς Σαραίαν υἱὸν Νηρίου υἱοῦ 'Αμασίου, ('Α.
 Σ.) πορευομένου αὐτοῦ μετὰ Σεδεκία.²⁸ 'ΙΩ.
 ὅτε συνεξῆει Σεδεκία.²⁹

²² Codd. 86 (cum θυραίων), 88. ²³ Idem. ²⁴ Idem (cum αὐτῶν). ²⁵ Idem. Hieron.: *ad pulcritudinem robus-
 itatis*. ²⁶ Idem. CAP. LI. ¹ Codd. 86, 88. ² Idem. ³ Idem. ⁴ Idem. ⁵ Idem. ⁶ Idem. ⁷ Idem. ⁸ Codd. 86 (cum πληθύσσα), 88. ⁹ Idem. ¹⁰ Idem. ¹¹ Idem. ¹² Codd. 86 (cum ἡ μερίς), 88. ¹³ Codd. 86 (cum Χαλδαίαν pro Χαλδαίων), 88. ¹⁴ Idem. ¹⁵ Idem.

¹⁶ Idem. ¹⁷ Cod. 88. ¹⁸ Cod. 86, ¹⁹ Codd. 86, 88 (cum τοῦ pro τό). Cf. Hex. ad v. 37. ²⁰ Idem. ²¹ Codd. 86, 88 (cum κατίζω). ²² Idem. ²³ Cod. 88. Fortasse pertinet ad v. 49. ²⁴ Cod. 86 (cum Βαβυλῶν). ²⁵ Cod. 86, 88. ²⁶ Cod. 86. ²⁷ Codd. 86, 88. ²⁸ Idem. ²⁹ Codd. 86 (cum συνέξησε), 88 (cum συν-
 ἔεισε).

59. ἼΩ. ἦν δὲ Σαραίας προεστὸς τῆς προφητείας.³⁰
 61. וְרִאֲיָהּ וְקָרָאתָ. Ο'. καὶ ὄψη καὶ ἀναγνώση.
 Σ. καὶ ἰδὼν ἀναγνώση.³¹
 62. לְבַלְתִּי. Ο'. καὶ τοῦ μή. 'Α. Σ. ὥστε μή.³²

CAP. LII.

1. מְלִבְנָה. Ο'. ἐκ Λοβενά. 'Α. Σ. ἐκ Λαβανά.¹
 3. בְּמַלְכֵי. Θ. τῷ βασιλεῖ. Σ. τοῦ βασιλέως.²
 4. הוּא. Ο'. Vacat. 'Α. Σ. καὶ αὐτός.³
 9. רַבְלֶתְהָ. Ο'. εἰς Δεβλαθά ('Α. 'Ρεβλαθά.
 Σ. 'Ροβλαθά').
 מִשְׁפָּטִים. Ο'. μετὰ κρίσεως. 'Α. κρίματα.⁵
 12. לְפָנַי. Ο'. κατὰ πρόσωπον. 'Α. ἐνώπιον.⁶
 14. וְאֵת-כָּל-חַוְמֹתַי. Ο'. καὶ πᾶν ('Α. Σ. ὄλον')
 τεῖχος.
 16. לְכַרְמִים וְלִגְבִים. Ο'. εἰς ἀμπελοφυτοὺς καὶ
 εἰς γεωργοὺς. 'Α. (εἰς) †φιαστὰς καὶ εἰς
 ἰβαγεῖν.⁸
 18. Σ. τοὺς λέβητας, καὶ τὰς ἀγκύρας, καὶ τὰ ψαλ-
 τήρια.⁹
 19. 'Α. καὶ τὰς φιάλας, καὶ τὰ θυμιατήρια... Σ...
 καὶ τὰ θυμιατήρια καὶ τὰ σπονδεῖα.¹⁰
 וְהָבַר וְהָבַר וְהָבַר וְהָבַר. Ο'. ἃ ἦν
 χρυσᾶ χρυσᾶ, καὶ ἃ ἦν ἀργυρᾶ ἀργυρᾶ. 'Α.
 καὶ τὰ χρυσᾶ χρυσᾶ, καὶ τὰ ἀργυρᾶ ἀργυρᾶ.
 Σ. ὅσα χρυσᾶ χρυσᾶ, καὶ ὅσα ἀργυρᾶ ἀρ-
 γυρᾶ.¹¹

20. 'Α. (οἱ ἦσαν) ὑπὸ τὰς χελώνας. Σ. οἱ ὄντες
 ὑποκάτω τῶν βάσειω.¹²
 'Α. πάντα τὰ σκεύη (ταῦτα). Σ. πάντων τῶν
 σκευῶν τούτων.¹³
 21. 'Α. Et filium δώδεκα πήχεων ἐκύκλου αὐτόν.¹⁴
 22. 'Α. καὶ χωθαρὼθ ἐπ' αὐτοῖς χαλκαῖ. Σ. καὶ
 κεφαλῆς ἐφ' ἑκατέρου χαλκῆ.¹⁵
 Σ. Θ. (καὶ τὸ ὕψος) τῆς κεφαλίδος τῆς μᾶς.¹⁶
 וְיִשְׁכְּבוּ. Ο'. καὶ δίκτυον. 'Α. καὶ σαβαχά.¹⁷
 23. רֹחַר. 'Α. Σ. ἀνημμένοι. Θ. τὸ ἐν μέρος.¹⁸
 25. שָׁר הַצֶּהָר. Σ. ἄρχοντα. 'Α. Σ. τῆς δυνά-
 μως.¹⁹
 31. 'Α. ἐπήρην Εὐλίμαρωδάχ. Σ. ἐπήρην Αὐηλμα-
 ρωδά.²⁰

T H R E N I.

CAP. I.

1. Σ. ξεινε.¹
 Σ. πληθύνουσα λαόν.²
 2. Σ. καὶ οὐχ ὑπήρχεν κ. τ. ἐ.³
 וְיָצִי. Πάντες· οἱ ἐταῖροι αὐτῆς.⁴
 3. Σ. ἐντὸς τῶν θλιβόντων.⁵
 5. 'Αλλος· εἰς ἄρχοντας.⁶
 6. 'Αλλος· καὶ ἐξῆλθεν.⁷
 7. Σ. κατεγέλασαν τῆς καταργήσεως αὐτῆς.⁸
 8. לְנִדְחָי. Σ. σίκχος ἀνάστατον.⁹

³⁰ Idem. Hieron.: *princeps prophetiae* (הַנְּבִיָּא, pr. *demis-*
sionis. Cf. Zach. ix. 1). ³¹ Codd. 86, 88 (uterque cum
 εἰδών). ³² Idem. CAP. LII. ¹ Codd. 86, 88.
² Cod. 86. ³ Idem. ⁴ Codd. 86, 88. ⁵ Idem.
⁶ Idem. ⁷ Idem. ⁸ Codd. 86, 88 (cum *εισιβαλεῖν*).
 Pro φιαστὰς nescio an rescribendum θριαστὰς, *ficium cul-*
tores, vinitores. Cf. Jul. Pollux VII, 140. ⁹ Cod. 86
 (cum *λόβητας*). ¹⁰ Idem. ¹¹ Codd. 86, 88. ¹² Codd.
 86 (cum *χελώνας* et *βασιλέων*), 88 (cum *χελώνας*). Hesych.:
 Χελώνη· τὸ ὑποπόδιον. ¹³ Cod. 86. ¹⁴ Idem (cum *ἐκύ-*
κλου). ¹⁵ Cod. 86 (cum *ἐπ' αὐτοὺς, κεφαλῆς* et *χαλκῆς*).
 Cod. 88 scribit: 'Α. καὶ χωρωθεες (sic) ἐπ' αὐτοῖς λευκαῖ. Σ.
 κεφαλῆς ἐφ' ἑκάστου χαλκῆ. ¹⁶ Cod. 86. ¹⁷ Idem.
¹⁸ Idem (cum *ἀνεμμένοι*). Epitheton *ἀνημμένοι, apprensus,*
 imitatus esse videtur Hieron. vertens, *dependentia*. Paulo

liberius, ni fallor, Syro-hex. *وهبصح*, h. e. *apposita*, trans-
 tulit. ¹⁹ Cod. 86. ²⁰ Idem.
 CAP. I. ¹ Cod. 86. ² Sic tacite correxit Montef. In
 codice est *λαῶν*, teste V. D. Josepho Cozza, qui ad Threnos
 nostram Hexaplorum editionem cum celeberrimo Cod.
 Jes. (hodie Vat. 2025) humanissime contulit, mense Feb-
 ruario 1869. ³ Cod. Jes.: Σ. καὶ οὐχ ὑπήρξεν, minus
 bene. ⁴ Cod. 86. ⁵ Cod. Jes. Vox *αὐτῆ* (sic) non
 pertinet ad hanc lectionem, sed alio sub indice sine nom.
 margini appingitur. ⁶ Idem in marg. sine nom. Mox
 idem in marg.: *ὅτι κύριος ἐπίγαγεν* (sic) *διὰ τὸ πλήθος τῶν*
ἀσυνθεσιῶν αὐτῆς. ⁷ Idem in marg. sine nom., ut videtur,
 in loco male maulcato. ⁸ Idem, teste Cozza, consentiente
 Syro-hex. ⁹ Idem (cum *σίκχος*), teste eodem. Etiam
 in schedis Bodleianis ex eodem exscriptum: Σ. *σιγχοσαν*

CAP. II.

5. Ἄ. θρήνους καὶ θρηγήματα.¹
 20. Ἄ. βρέφη παλαιστῆς (s. παλαισταιά²) κ. τ. ε.

CAP. III.

20. נָבַר. Ὁ. Vacat. Alia exempl. μείρα.¹
 40. נִבְרִינִי. "Ἄλλος" τὰ διαβήματα μου.²
 45. Σ. κοπρίαν καὶ κιβδηλείαν.³
 66. Ὁ. τοῦ οὐρανοῦ — σου.⁴

CAP. IV.

11. Ὁ. ✕ τὸν ἄ θυμὸν αὐτοῦ.¹
 16. Ὁ. — ἀκαθάρτος.²

CAP. V.

4. ÷ ἐξ ἡμερῶν ἡμῶν.¹
 13. Alia exempl. ἐν λόγοις ἐσταυρώθη.²

E Z E C H I E L.

CAP. I.

4. [Aliter: Ἄ. ἄνεμος πρηστῆρος κ. τ. ε.]¹
 8. Ἄ. Σ. οὐ μετετρέποντο. Θ. (οὐκ) ἀνετρέποντο.²

ἀστατον (sic), quam lectionem, propter turbas Montefalconianas in primis notabilem, utinam nobis non invidisset Parsonsius! Est duplex, ut videtur, Symmachi versio, eis σίχος (cf. Hex. ad Ezech. vii. 19) et eis ἀνάστατον. CAP. II. ¹ Vox Syriaca ܠܥܕܢ (sic) commutatur cum θρηγήμα Ezech. xxvii. 32, nusquam, quod sciam, cum ὄδυρος. Aquilam autem ex proposito θρήνους καὶ θρηγήματα propter similitudinem vocum Hebraearum posuisse valde probabile est. ² Cf. Hex. ad Jud. iii. 16. Mox not. 47 Cod. Jes. in textu: ἐπέκρατσα; in marg. autem: ἔλαω. CAP. III. ¹ Cod. Jes. in marg. sine aster. Idem dictum sit de vocula γάρ v. 19. ² Idem in marg. ad ἡ ὁδὸς ἡμῶν, non ad ἡγάσθη. Mox v. 41, ubi Ὁ. ἐπὶ χειρῶν πρὸς ὑψηλὸν ἐν οὐρανῷ, Cod. Jes. tantum in marg. χείρας pro χειρῶν, et ἡμεῖς post οὐρανῷ habet. ³ Vox Syriaca ܠܥܕܢܐ ponitur pro (τὸ) κίβδηλον Sap. Salom. ii. 16 in Syro-hex. ⁴ Cod. Jes. in marg.: — σου. CAP. IV. ¹ Cod. Jes. in marg.: ✕ τόν. ² Idem in marg. CAP. V. ¹ Idem in marg.: ÷ ἐξ ἡμερῶν—ἡμῶν (sic). ² Idem in marg. (non ἐσταυρώθησαν, ut Parsons, exscripsit). Sic Cod. 22 (cum ἐσταυρώθησαν).

CAP. II.

10. Σ. μέλος πενθικόν.¹

CAP. III.

9. Ἄ. δέδωκα τὸ νίκός σου.¹
 14. Σ. πεπικραμμένοις θυμῷ.²

CAP. IV.

9. ܠܥܕܢܐ ܕܝܗܘܐ ܕܝܗܘܐ. Ὁ. καὶ κατὰ ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν. Alia exempl. κατὰ τὴν συμπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν.¹ Σ. ὡς ἂν πληρωθῶσιν αἱ ἡμέραι.²
 13. Ὁ. οὐ διασκορπίσω (s. —πίω) αὐτοὺς ἐκεῖ. Ἄ. Σ. Θ. οὕτως.³
 17. ܠܥܕܢܐ. Ὁ. καὶ ἐντακῆσονται (Ἄ. ἐκτακῆσονται⁴).

CAP. V.

2. ܠܥܕܢܐ. Ὁ. ὀπίσω αὐτῶν. Aliter: Ὁ. ἐν μέσῳ αὐτῶν. Ἄ. Σ. Λοιποί ὀπίσω αὐτῶν.¹

16. ܠܥܕܢܐ. Ὁ. Vacat. ✕ Ἄ. Θ. ὑμῖν. ✕ Σ. ὑμῶν.²

CAP. VI.

10. ܠܥܕܢܐ. Σ. εἰκῆ.¹

CAP. I. ¹ Has lectiones, a nobis in suspicionem vocatas, e Cod. Barb. [Parsons. 86] exscripsisse profitetur Bern. Stephanopoli, cujus schedas, dum scribimus, ante oculos habemus. In contrariam partem Josephus Cozza nostro rogatum codicem denuo inspexit, cujus notulam hic subjungimus: "Cod. Barb. V, 45, fol. 223, ad πνεῦμα ἐξαίρον: ἀνὸ πᾶν καταγίς. cὺ πνοῇ καταγιζομένη. θε πᾶν καταγίδος. Cod. Chis. R. VII, 45 non habet notas hexaplares. Cod. Chis. R. VII, 46 [Parsons. 88], sive apographum praecedentis codicis, quod sua manu fecit Leo Allatius, apictis notis hexaplaribus e Cod. Barb. exscriptis, ad hunc locum habet: Ἄ. πνεῦμα καταγίς. Σ. πνοῇ καταγιζομένη. Θ. πνεῦμα καταγίδος." ² Cod. 86 pingit: ΑΚΥ. μετετρε (sic). ΘΕ. ἀνετρεποι (sic). ΣΥ. οὐ μετετρέποντο. CAP. II. ¹ Codd. 86, 88 (non, ut Parsons. falso exscripsit, Σ. μέλος μουσικόν). CAP. III. ¹ Cod. 86. ² Codd. 86, 88 (non π. χάλφ, ut a nobis oscitanter editum est). CAP. IV. ¹ Cod. 86 in textu, teste Cozza. ² Idem in marg. ³ Codd. 86, 88. ⁴ Cod. 86. CAP. V. ¹ Cod. 86 (cum Ἄ. Σ. λ). ² Cod. 86. CAP. VI. ¹ Codd. 86, 88.

CAP. VII.

7. 'Α. συστολή. Σ. προσκόπησις.¹
 8. עֲתָה. Ο'. νῦν. Σ. παραχρήμα.²
 12. הַגִּי'ע. 'Α. κατήγησεν.³

CAP. X.

16. וּבִשְׂאֵת. Σ. (καί) ἐπαίρόντων.¹

CAP. XI.

23. מִקֶּדֶם. 'Α. Σ. (ἀπὸ) ἀνατολῶν.¹

CAP. XIII.

6. לֹא שִׁלְחָהּ. Ο'. οὐκ ἀπέσταλκεν (Πάντες· οὐκ ἀπέστειλεν¹) αὐτούς.
 19. לְהַקְיִיתָ. Ο'. τοῦ (Σ. ὥστε²) ἀποκτείναι.

CAP. XVI.

34. לֹא זָנְדָה. 'Α. Θ. οὐ πόρνη. Σ. οὐ πορνευθή-
 σονται.¹

CAP. XVII.

7. Θ. ἐκ φιαλῶν.¹

CAP. XVIII.

2. מִהֲלֹכִים אֲתָם מִשְׁלֵי אֶת-הַמֶּשֶׁלַּח. Ο'. τί ὑμῖν
 ἢ παραβολή ('Α. ἢ παροιμία¹). Θ. (τί) ὑμεῖς
 ἑαυτοῖς ἐλέγετε τὴν (παραβολήν).²

CAP. XX.

13. לֹא-הִקְלִינוּ. Ο'. ✕ Σ. καὶ ✕ οὐκ ἐπορεύθησαν.¹

34. אֲשָׁר. Ο'. οὐ. 'Α. Σ. ἄπου.²

41. לְעֵינַי. Ο'. κατ' ὀφθαλμούς. 'Α. Σ. ἐνώπιον.³

CAP. XXI.

13. בָּחַן. Θ. ἀπεδοκίμασεν.¹

- מִצְרַת. Ο'. ἀποσθῆ. 'Α. ἀποδώσω (fort.
 ἀπόσω).²

26. וְזֹאת לֹא-זֹאת. Σ. οὔτε τοῦτο οὔτε τοῦτο.³

27. וְגַם-זֹאת. Θ. καίγε. ⁴

CAP. XXII.

28. Ο'. ἀλείφοντες αὐτοὺς (aliud exempl. add. ἀναρ-
 τύτω¹) πεσοῦνται.

CAP. XXIII.

20. אֲשָׁר בְּשָׂר. Ο'. ὧν ✕ Οἱ Γ'. αἱ σάρκες ✕.¹

CAP. XXVI.

17. 'Α. Θ. ✕ ἀπόλων ✕.¹

21. עוֹר. Ο'. Vacat. 'Α. Θ. οὐκέτι.²

CAP. XXVII.

9. גָּבַל. Ο'. Βιβλίον. Τὸ 'Εβραϊκόν Γοβέλ.¹

11. וַגְּמַדִּים. ✕ 'Α. Θ. καὶ ✕.²

24. 'Α. Σ. ἐν Μαγώζοις συγκειμένοις.³

CAP. XXVIII.

- 2, 8. בְּלֵב יַמִּים. Ο'. ἐν καρδίᾳ θαλάσσης (Οἱ Γ'.
 θαλασσῶν¹).

CAP. VII. ¹ Cod. 88. ² Cod. 86. Cf. Hex. ad Psal. xvi. 11.

³ Idem, teste Stephanopoli (non κατέστησεν, ut alter codex). Cf. Hex. ad Psal. xxxi. 6. lxxxvii. 4.

CAP. X. ¹ Cod. 86 in marg. sine nom.: ἐπαίρειν. Cod. 88: Σ. ἐπαίρειν ἐπαίρόντων.

CAP. XI. ¹ Euseb. in Onomastico, p. 256: Κεδέμ, ἐν 'Ιεζεκιήλ. Ἀκύλας, Σύμμαχος· ἀνατολῶν.

CAP. XIII. ¹ Codd. 86, 88. ² Idem. Mox v. 22 'Α. τοῦ (ζησαι). Σ. ὥστε (ζησαι) Cod. 86.

CAP. XVI. ¹ Cod. 87*. CAP. XVII. ¹ Codd. 86 (cum φιαλῶν vel φιλῶν), 88 (cum φυῶν).

CAP. XVIII. ¹ Codd. 86, 88. ² Codd. 86, 88 vitiose scribunt: Θ. οἱ πατέρες ὑμεῖς ἑαυτοῖς (αὐτοῖς 88) ἐλέγετε (εἰ λέγετε 88) τὴν.

CAP. XX. ¹ Cod. 86. Copula deest in Ald., Codd. III, 22, 23, 36, aliis. ² Codd. 86, 88. ³ Idem.

CAP. XXI. ¹ Codd. 86, 88. ² Idem. ³ Codd. 86, 88 (cum οὔτε τοῦτο semel). ⁴ Idem.

CAP. XXII. ¹ Sic Cod. Ambros. D. 96 Sup. et E. 3 Inf. (partes unius cod.), appicto in marg. 'ΑΡΓΥΡΙΩ.

CAP. XXIII. ¹ Cod. 86 (cum ἄκαρκες?). CAP. XXVI. ¹ Cod. 88. Pronomen σὺ (σαι) pertinet ad lectionem praecedentem καὶ ἐροῦσι, ad quam Codd. 86, 88 (sine aster.) pingunt: 'Α. Θ. ✕ σὺ.

² Codd. 86, 88 (cum 'Α.). CAP. XXVII. ¹ Euseb. in Onomastico, p. 126: Βίβλος, πόλις Φοινίκης ἐν 'Ιεζεκιήλ, ἀπὸ οὗ τὸ 'Εβραϊκόν ἔχει Γοβέλ.

² Cod. 86. ³ Codd. 86, 88 (non ἐγκειμένοις, ut De Reg.). Mox not. 80 in schedis Bodleianae pro ἐπίσκεψιν invenimus ἐπισκεβήν in Cod. 86, et ἐπισκευήν (corr. ex ἐπίσκεβήν) in Cod. 88.

CAP. XXVIII. ¹ Cod. 86.

17. $\eta\epsilon\pi\iota$. Ο'. ἐπὶ ('Α. ἐν²) τῷ κάλλει σου.
 26. $\epsilon\pi\alpha\upsilon\tau\eta\varsigma$. Ο'. ἐπ' αὐτῆς ἐν ἐλπίδι. 'Α.
 Σ. ἐπ' αὐτὴν ἐπ' ἐλπίδι.³

CAP. XXIX.

16. Σ. προσφευγόντων αὐτῶν ἀκολουθεῖν αὐτοῖς.¹

CAP. XXXI.

4. $\upsilon\delta\omega\rho$. Ο'. ὕδωρ. 'Α. ἐν τῷ ὕδατι.¹
 10. 'Α. Θ. καὶ ὑψώθη ἡ καρδία αὐτοῦ.²

CAP. XXXII.

5. (Σ.) καὶ πληρώσω τὰς φάραγγας τῶν σκολήκων σου.¹
 23. 'Ωριγένους. 'Ο 'Εβραῖος, ἐν μήκει λάκκου, ἔχει τὸ γὰρ ἰαρχὴ κατὰ τὴν 'Εβραίων φωνὴν δασέως προφερόμενον καὶ μηρὸν καὶ μήκος σημαίνει τὸ δὲ, αὐτῆς, πρὸς τὴν συναγωγὴν ἔχει τὴν ἐπίδοσιν. Λάκκον οὖν καλεῖ τῆς ταφῆς τὸ βάθος· μήκος δὲ, τῆς ταφῆς τὴν ἔκτασιν.²
 27. Οἱ Γ'. δυνατῶν ἀπὸ ἀκροβύστων.³

CAP. XXXIII.

4. $\eta\epsilon\pi\iota$. Ο'. ἐπὶ (Σ. κατὰ¹) τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ.
 5. $\epsilon\pi\alpha\upsilon\tau\eta\varsigma$. Ο'. ἐπ' αὐτοῦ. Σ. κατ' αὐτοῦ.²

CAP. XXXIV.

8. $\epsilon\pi\alpha\upsilon\tau\eta\varsigma$. Ο'. τὰ πρόβατά μου. Σ. τὰ ποιμνία μου.¹

CAP. XXXVI.

14. Θ. οὐδὲ (s. καὶ οὐκ) ἀσθησῆσαι.¹

CAP. XL.

6. Ο'. τὸ θεέ. ('Α. Θ.) τὸ πρόθυρον. (Σ.) τὸν οὐδόν.¹
 9. $\sigma\upsilon\rho\omicron\varsigma$. 'Ο Σύρος· τὴν κιγκλίδα.²
 11. $\mu\eta\kappa\omicron\varsigma$. Ο'. καὶ τὸ εὔρος τοῦ πυλῶνος. Aliter: Ο'. μήκος τῆς πύλης. Σ. . τῆς πύλης.³
 16. $\epsilon\kappa\alpha\sigma\tau\eta\varsigma$. Σ. καὶ καθ' ἐκάστην περίστασιν.⁴
 21. Ο'. καὶ τὸ θεέ (Σ. τὰς παραστάδας) τρεῖς ἔνθεν καὶ τρεῖς ἔνθεν, καὶ τὰ αἰλεύ (Σ. ὑπέρθυρα) καὶ τὰ αἰλαμμῶν ((Σ.) ὑποχωρήματα).⁵
 24. Σ. εἰς λίβα.⁶
 43. 'Α. ἐπιστάσεις. Σ. χεῖλος.⁷
 48. Σ. πρόπυλον. 'Α. προστάδα.⁸

CAP. XLII.

3. "Ἄλλος" ἔκθετον κ.τ.έ.¹

CAP. XLIII.

26. Ο'. καὶ πληρώσουσι¹ (alia exempl. τελειώσουσι²).

CAP. XLVII.

1. Σ. Θ. ὑποκάτωθεν κ.τ.έ.¹

D A N I E L.

CAP. II.

29. Ο'. κατακλιθεῖς.¹

CAP. IV.

12. Σ. κοιτασθήσεται. Θ. αἰλισθήσεται.¹

² Cod. 86. ³ Idem. CAP. XXIX. ¹ Cod. 86 (non ἀκ. αὐτοῖς, ut nos incaute edidimus). CAP. XXXI. ¹ Cod. 86. ² Idem. CAP. XXXII. ¹ Cod. Ambros. in textu: καὶ ἐμπλήσω ἀπὸ τοῦ αἵματός σου τὰ πεδία; in marg. autem sine nom.: καὶ πληρώσω κ.τ.έ., emaculatus quam e Cod. 86 edidimus. ² Mai N.P.P.B. T. VII, P. II, p. v. ³ Cod. 86 (non ἀπὸ τῶν ἀκρ., qui noster est error). CAP. XXXIII. ¹ Cod. 86. ² Idem. CAP. XXXIV. ¹ Cod. 86. CAP. XXXVI. ¹ Syro-hex. CAP. XL. ¹ Cod. Ambros. in marg. sine nom. ² Cod. XII. Cf. Hex. ad Cap. viii. 16. ³ Cod. 87*. ⁴ Idem. ⁵ Cod. Ambros. (cum scripturis pastādas, ἐλεύ et ἐλαμμῶν). ⁶ Euseb. in

Onomastico, p. 168: Δαρῶμ. Σύμμαχος· λίβα, ἐν 'Ιεζεκιήλ. ⁷ Cod. 87*. ⁸ Idem. CAP. XLII. ¹ Etym. M. p. 229, 41: Γεῖλωσις· τὸ τῆς γῆς (στέργης) ἔκθετον. CAP. XLIII. ¹ Sic Comp., Codd. 62, Ambros. ² Sic Codd. 22, 23, 48, alii (inter quos Ambros. in marg.). CAP. XLVII. ¹ Cf. Hex. ad Deut. xxxiii. 27. CAP. II. ¹ Syro-hex. $\text{כ}\text{ל}\text{ו}\text{ו}\text{ל}\text{ש}\text{כ}\text{ב}\text{ו}\text{ו}$. Tentamen nostrum de Graeca hujus vocis commutatione confirmat locus Num. xxiv. 9, ubi pro κατακλιθεῖς Syro-hex. posuit $\text{כ}\text{ל}\text{ו}\text{ו}\text{ל}\text{ש}\text{כ}\text{ב}\text{ו}\text{ו}$. CAP. IV. ¹ Cod. XII in textu, teste Cozza, qui pauculas notas hexaplares nostri operis in gratiam excerpit: $\text{כ}\text{ל}\text{ו}\text{ו}\text{ל}\text{ש}\text{כ}\text{ב}\text{ו}\text{ו}$ σθησεται (sic); in marg. autem Θ. αἰλισθήσεται.

16. **סגולתה**. Θ. ἀπηνεώθη. ἸΑ. ἐξεπλάγη. Σ. ¹
 σύνουος ἐγένετο.²

הַלְלֵנוּ. Σ. μὴ θορυβεῖται σε.³

20. Ο'. ἤξει ἐπὶ σέ.⁴

CAP. VI.

18. Θ. καὶ ἐκοιμήθη . .¹

CAP. VII.

27. Ο'. πᾶσαι ἐξουσίαι.¹

CAP. IX.

24. Alia exempl. ἕως τοῦ παλαιωθῆναι τὸ παρά-
 πτωμα κ. τ. ἐ.¹

26. Ο'. ἀποσταθήσεται χρίσμα. Ὁ Ἑβραῖος καταρ-
 γηθήσεται χριστός.²

CAP. X.

4. Σ. Ἐδδεκέλ. Θ. Τίγρις.¹

10. ἸΑ. Σ. καὶ ταρσοὺς τῶν χειρῶν μου. Θ. καὶ
 ἐπὶ τὰ ἔχνη τῶν χειρῶν (Ο'. ποδῶν) μου.²

CAP. XI.

14. Σ. υἱὸς παραβάσεων. Θ. Ο'. τῶν λοιμῶν.¹

[CAP. XIII.]

35. Ο'. καὶ ἀνακύψασα ἔκλαυσεν ἐν ἑαυτῇ.¹

H O S E A .

CAP. I.

4. **סגולתה**. Θ. Σ. Ἰηού.¹

CAP. V.

10. Σ. ὡς παρορμίζοντες (τοῖς ὀρίοις).¹

CAP. IX.

7. Οἱ λοιποὶ ὡς ὁ Ἑβραῖος (s. ὡς οἱ Ο').¹

CAP. XIII.

3. Alia exempl. ἀποφυσώμενος λαίλαπι.¹

14. ἸΑ. ἔσομαι δηγμοὶ σου, ἄθ.²

J O E L .

CAP. II.

1. **יְהוָה**. Ο'. ἐν Σιών. Schol. Δύναται (ἐν) ἀβάτφ
 ξηρασία.¹

² Cod. Ambros. Ad ἀπηνεώθη Polychron. apud Nobil.:
 τουτίστου, ἐξεπλάγη ἐπὶ τῷ παραδόξῳ τῶν διεχθέντων, καὶ σύνουος
 ἐγένετο. ³ Idem. ⁴ Sic Syro-hex. sonare potest.

CAP. VI. ¹ Idem hic sonare videtur vox Syriaca **סגולתה**,
 non, ut alibi, καὶ ἠλίσθη. Vid. Ceriani ad Exod. xxxiv. 25.
 CAP. VII. ¹ Ad ἀρχαὶ Cod. XII in marg.: Ο'. ἐξουσίαι (sine
 artic.). CAP. IX. ¹ Africanus apud Euseb. Eclog.
 Proph. p. 151: ἐπὶ γὰρ τοῦ σωτήρος ἢ ἀπὸ τοῦτου τὰ παραπτώ-
 ματα παλαιούται, καὶ αἱ ἀμαρτίαι συντελοῦνται κ. τ. ἐ. ² Bar

Hebraeus in Eichhornii *Repertorio* etc. T. VIII, p. 91:
לַמַּסַּע הַזֶּה וְלַמַּסַּע הַבָּא; deinde addit: **וְלַמַּסַּע הַבָּא**
וְלַמַּסַּע הַבָּא. CAP. X. ¹ Cod. XII in textu: **עֲדַדְכֶם** (sic);
 in marg. autem: Θ. Τίγρις. ² Cod. XII in textu: καὶ
 τὰρσοὺς κ. τ. ἐ.; in marg. autem: Θ. καὶ ἐπὶ τὰ ἔχνη κ. τ. ἐ.

CAP. XI. ¹ Cod. XII in textu: υἱὸς παραβάσεων; in marg.
 autem: Θ. Ο'. τῶν λοιμῶν.

[CAP. XIII.] ¹ Syriaca
 sunt: **וְלַמַּסַּע הַזֶּה וְלַמַּסַּע הַבָּא**, ubi **וְלַמַּסַּע**, repugnante
 puncto diacritico, pro adverbio *tripis* sumpsimus. Per-
 peram; nam tunc scribendum erat: **וְלַמַּסַּע הַזֶּה וְלַמַּסַּע הַבָּא**.
 Locutio (s. **וְלַמַּסַּע הַזֶּה**), *suspendit visum*, pro ἀνένυε

legitur Job. x. 15 in Syro-hex. Striblignem nostram,
 quae et Bugati, Hahnii, Tischendorfiue communis est,
 detexit Ceriani noster.

CAP. I. ¹ Cod. XII, teste Tischendorf in *Mon. Sac.*
 T. IX.

CAP. V. ¹ Cf. Hex. ad Deut. xix. 14. In
 voce *παρορμίζειν inhiandi vel insidiandi* notionem inesse
 crediderim.

CAP. IX. ¹ “**σ** fortasse pro Ο'. Literis
 pro numeris utitur et fol. 114, col. b in fronte, et alibi
 codex noster.”—A. Ceriani.

CAP. XIII. ¹ Cf. Hex.
 ad Zach. vii. 14. ² Ad δηγμοὶ in plurali cf. Hex. ad
 Deut. xxxii. 24.

CAP. II. ¹ Siglum Δ, ni fallor, valet *δύναται* (cf. Hex. ad
 Lev. xxv. 6) hic et Amos iv. 10. Sic ad ἄκκαρῶν (Zach.
 ix. 5) Cod. Barb. in marg.: Δ^c (sic) *ἐξαναρίζωσις*; necnon
 ad θαρσεῖς (Jon. i. 3): Δ^c *κατασκοπὴν χαρᾶς*. Quod ad
 glossam, fortasse duplicem, attinet, pro **וְלַמַּסַּע** Aquila *ἄβατος*
 interpretatus est Psal. lxxvii. 17. Jesai. xli. 18. Altera
 autem vox *ξηρασία* significationem radicis **וְלַמַּסַּע**, *aridus fuit*,
 manifeste spectat.

MICHAS.

CAP. II.

12. 'A. (ὡς) ποιμνιον κ.τ. ε'.¹

CAP. III.

4. O'. — ἐπ' αὐτούς 4.¹

ZACHARIAS.

CAP. VI.

13. O'. Vacat.¹

MALACHIAS.

CAP. II.

3. "Alia exempl. ἐορτῆς."¹

CAP. III.

1. 'A. ἀποσκευάσει. Σ. σχολάσει.¹

CAP. II. ¹ Eadem Syriaca sine ulla mutatione leguntur in Cod. Mus. Brit. Addit. MSS. 14,688, qui mox (not. 17) habet: ✠ ܐܠܝܫܐ ܕܥܘܠܐ ܕܥܘܠܐ ܕܥܘܠܐ ܕܥܘܠܐ. CAP.

III. ¹ Sic codex modo memoratus, cum scholio: "Hic obelus (✠) non erat in Hexaplis." Statim idem: 'A. ἐγὼ κακώσω κ.τ. ε'.

CAP. VI. ¹ "Clausula desideratur in versione Pesch. in Polyglottis Londin., sed reperitur in edd. Lee et

Urumiae, necnon in Cod. Ambros. B. 21 Inf.—A. *Ceriani*.

CAP. II. ¹ "Sic Codd. III, VII, XII etc." Cod. VII hic non est Ambrosianus uncialis, qui hoc numero vulgo designatur, sed folium alius codicis XI fere saeculi cum celebriore illo casu compactum.

CAP. III. ¹ Sic, alternatis interpretum nominibus, hodie pingendum duximus, coll. Hex. ad 2 Paral. xxxi. 11. Jesai. lvii. 14.

O M I S S A .

Gen. xxi. 12. Ο'. νῦν γὰρ ἔγνω. 'Ο Σύρος' νῦν ἔγνώρισας.¹

Lev. viii. 27. וַיִּהְיֶה. Ο'. καὶ ἀνήνεγκεν. Σ. καὶ ἐθνμίασεν.²

xiii. 4. וַיִּהְיֶה. Ο'. καὶ ἀφοριεῖ αὐτόν. Σ. Et detinebit eum. Θ. καὶ συγκλείσει αὐτόν.³

xvi. 8. לְעֵצָה. Ο'. τῷ ἀποπομπαίῳ. Σ. εἰς τράγον ἀπερχόμενον.⁴

xix. 27. וְקָרְבָּן... תִּקְרָפוּ... לָא. Σ. οὐ περιξυρήσετε κύκλῳ... τὴν πρόσοψιν τοῦ παγῶνός σου.⁵

Psal. xxxvii. 3. Ο'. ὅτι τὰ βέλη σου ἐνεπάγησάν μοι ἢ καθίκεται μοι, κατὰ τὸν Σύμμαχον.⁶

4. 'Α. Σ. ἀπὸ προσώπου ἐμβριμήσεώς μου.⁷

7. Σ. σκύθρωπος περιεπάτου.⁸

8. 'Α. ὅτι ἐπληρώθησαν αἱ λαγόνες ἀτιμίας. Σ. ὅτι αἱ ψῆλαι μου ἐπλήσθησαν ἀτιμίας.⁹

9. 'Α. ἐβρυχόμεν ἀπὸ βρυγμοῦ τῆς καρδίας μου.¹⁰

¹ S. Chrysost. Opp. T. X, p. 450 B. ² Bar Hebraeus in *Horreo Mysteriorum* ad Levit. (Mus. Brit. Addit. MSS. 21,580, fol. 48a-51a): הַעֲרִיבָה הוּא הַיְהוּדִי. ³ Idem ibid.: הוּא הַיְהוּדִי הוּא הַיְהוּדִי הוּא הַיְהוּדִי. Cf. Hex. ad Lev. xiii. 5, 26. ⁴ Idem ibid.: הוּא הַיְהוּדִי הוּא הַיְהוּדִי הוּא הַיְהוּדִי. Gesen. *Theos. Ling. Hebr.* p. 1013: "Reddit is [LXX] לְעֵצָה (v. 8) τῷ Ἀποπομπαίῳ, i. e. τῷ Ἀποτροπαίῳ, Ἀλεξικάκῳ, *Averrunco*; et (v. 10) εἰς τὴν ἀποπομπήν, i. e. ἀποτροπήν, i. e. ad *averruncationem* (malorum, poenarum divinarum)." Immo ὁ ἀποπομπαῖος h. l. est *capere ipse* ὁ ἀποπεμπόμενος, et ἀποπομπή est *dimissio* sive

emissio (unde Hieron. suum *capere emissarius* sumpsit) non *averruncatio*, ut vel e v. 26, a Gesenio prorsus praeterito, probari potest; nam ibi pro לְעֵצָה הוּא הַיְהוּדִי idem interpretes dedit τὸν χίμαρον τὸν διεσταλμένον εἰς ἄφρον. Epitheto ἀποπομπαῖος hunc sensum recte tribuerunt S. Cyrillus et Theodoretus; quibus nunc addo interpretem Syro-hex., vertentem הוּא הַיְהוּדִי הוּא הַיְהוּדִי, ὁ ἀποπεμπόμενος. ⁵ Idem ibid.: הוּא הַיְהוּדִי הוּא הַיְהוּדִי הוּא הַיְהוּדִי. ⁶ Locus S. Basilii (vel potius Pseudo-Basilii) est Opp. T. I, p. 365 A. ⁷ Ibid. p. 365 D. ⁸ Ibid. p. 366 E. ⁹ Ibid. p. 367 A. ¹⁰ Ibid. p. 367 C.

INDEX HEBRAEUS.

אֶפֶה, ὑδραγωγίον, ex Hebraismo recentiori 2 Reg. (Sam.) viii. 1.

בֶּרֶק 4 (2) Reg. xii. 5.

בָּתָר, μαλάθραρον Cant. Cant. ii. 17, et in *Auctario*.

בָּלִים, testudines, ex Hebraismo seriori Hos. xii. 11 (12).
בָּלַע, התגלעלע Prov. xx. 3 in *Auctario*.

הַנִּגְיָה, locus secessionis (?) Ezech. xlii. 12.

הַיִּטְיִב seq. infinitivo Gen. iv. 7 in *Addendis* (T. I, p. 74).

הַיִּמָּם, aquae calidae Gen. xxxvi. 24.

זָעַף Gen. xl. 6.

חָלִי, aerugo Prov. xxv. 12.

חָרִי Gen. xl. 16.

חָרַף Lev. xix. 20 in *Addendis* (T. I, p. 219).

כֶּרְטֵל Lev. ii. 14. xxiii. 14.

לֶשֶׁד, placenta Num. xi. 8.

מִזְמָה (pro מִזְמִיָּה ?) vel minimum Deut. xxxii. 5.

מִיכָל vox incertae significationis 2 Reg. (Sam.) xvii. 20.

פּוֹקָה, singultus 1 Reg. (Sam.) xxv. 31.

צַהַר Gen. vi. 17 (16) in *Addendis* (T. I, p. 74).

קִלְקַל Ezech. xxi. 21.

קִיָּיִן Jon. iv. 6.

קִרְיָן, asilus Jerem. xlvi. 20.

שְׁחִיתָה (Chald.) Dan. vi. 4.

שָׁפִי, σφόμενος Num. xxiii. 3.

שָׁפִיפִן Gen. xlix. 17.

שָׂרַף (Talmud.), sorpsit Jesai. xxx. 6.

שָׂחַח, texuit Jesai. xix. 10.

INDEX SYRIACUS.

. / .
 ܕܠܫܘܢܐ, ὀβελίσκος (—) Hos. i. 8. *Proleg.* p. lv.
 ܕܠܫܘܢܐ, γῆ πύρρα Exod. xx. 24.
 ܕܠܫܘܢܐ, Psal. viii. 3.
 ܕܠܫܘܢܐ, falsa scriptura Job. xxii. 8.
 ܕܠܫܘܢܐ, ἀπρηγεμένοι, de forma Ezech. xxvii. 19.
 ܕܠܫܘܢܐ, δορυκίον Jerem. ii. 22 in *Auctario*.
 ܕܠܫܘܢܐ, aggeres (ὄχθαι) ejus Jos. iii. 15.
 ܕܠܫܘܢܐ, pala (ἄμη) 4 Reg. xxv. 14. Jerem. lii. 19.
 ܕܠܫܘܢܐ, եղբիս Num. xi. 8.
 ܕܠܫܘܢܐ, σπιλβόν (?) Exod. xxv. 5.
 ܕܠܫܘܢܐ, vox bene Syriaca T. II, p. 1036.
 ܕܠܫܘܢܐ, ἀστερίσκος *Proleg.* p. lv.
 ܕܠܫܘܢܐ, ὑπέρθυρον, φλιά Ezech. xl. 6.
 ܕܠܫܘܢܐ. Vid. ܕܠܫܘܢܐ.
 ܕܠܫܘܢܐ. Vid. ܕܠܫܘܢܐ.

. 0 .
 ܕܠܫܘܢܐ, ἐπίπλαστον Jerem. xiv. 14.
 ܕܠܫܘܢܐ, εἰσέτι Job. xvi. 8.
 ܕܠܫܘܢܐ, vox incertae significationis Psal. xxxiv. 16.
 ܕܠܫܘܢܐ, κατάργησις Psal. xlv. 9. Thren. i. 7 in *Auctario*.
 ܕܠܫܘܢܐ, χερσεία (?) Jerem. xlix. 13.
 ܕܠܫܘܢܐ, ἐσπαράχθω Jerem. xxv. 16.
 ܕܠܫܘܢܐ, ἐξάλλα Dan. xi. 36.
 ܕܠܫܘܢܐ seq. infinitivo ponitur pro participio futuro: e. g. ܕܠܫܘܢܐ, pro Graeco δήσοιτες.
 ܕܠܫܘܢܐ, περὶ κάσει Amos ix. 13.
 ܕܠܫܘܢܐ, αὐτόχθων Jos. viii. 33. Psal. xxxvi. 35.
 ܕܠܫܘܢܐ, μύστις Sap. Salom. viii. 4 in versione Pesch. (ubi in Syro-hex. est ܕܠܫܘܢܐ).
 ܕܠܫܘܢܐ, χερμάδες v. χερμάδια Job. xxxviii. 38.
 ܕܠܫܘܢܐ, ἐφαγεδαίνωσε Psal. xvii. 15.

. 1 .
 ܕܠܫܘܢܐ, conf. Jerem. xix. 1.
 ܕܠܫܘܢܐ, σκύφος, non sollicitandum Jerem. xxxv. 5. [Sed

in forma plurali ܕܠܫܘܢܐ recte offenditur Payne Smith in *Theos. Syr.* p. 683.]
 ܕܠܫܘܢܐ, σκύλα Jerem. xxxviii. 2. [Pro ܕܠܫܘܢܐ Payne Smith in *Theos. Syr.* pp. 719, 731 prorsus absotum ܕܠܫܘܢܐ tentat.]
 ܕܠܫܘܢܐ, κατεκλίθη Dan. ii. 29 in *Auctario*.

. ? .
 ܕܠܫܘܢܐ, ἀπορρέων Deut. xxv. 18. xxxii. 21.
 ܕܠܫܘܢܐ, γρυπιγί (oestrus) Jerem. xlv. 20.
 ܕܠܫܘܢܐ, ἀπεσκοράκισεν Psal. xxvi. 9. [Cf. *Theos. Syr.* p. 335.]
 ܕܠܫܘܢܐ, διδραχμα Deut. xxii. 29, not. 35. Jos. vii. 21.
 ܕܠܫܘܢܐ, nomen Tigridis Aramaeum Dan. x. 4.

. 0 .
 ܕܠܫܘܢܐ, αὐτόματος Psal. xxxvi. 35.
 ܕܠܫܘܢܐ, αὐτόχθων Exod. xii. 48 in Syro-hex.
 ܕܠܫܘܢܐ, τεμενίτης Zeph. i. 4. [Ad formam cf. ܕܠܫܘܢܐ, ἐσχαρίτης.]
 ܕܠܫܘܢܐ, cum derivativis Psal. xxii. 2. xxv. 4.
 ܕܠܫܘܢܐ, ܕܠܫܘܢܐ, cogitabant (?) Mich. iii. 5.

. 1 .
 ܕܠܫܘܢܐ, effusus est Psal. lxi. 6. [Cf. *Theos. Syr.* p. 1128.]
 ܕܠܫܘܢܐ, contemptibilis Jerem. xv. 19. ܕܠܫܘܢܐ, mollis, impudicus Jessai. iii. 23. ܕܠܫܘܢܐ, ἀσελγῶς Hos. vii. 14.
 ܕܠܫܘܢܐ, ἀπέσυρε Jesai. xxx. 14.
 ܕܠܫܘܢܐ, Psal. xxix. 13.
 ܕܠܫܘܢܐ, ἐκβράσσει Amos ix. 9.
 ܕܠܫܘܢܐ, Job. xxvii. 23. [Ponitur pro Graeco ἀπέθλιψε (τὸν πόδα) Num. xx. 25.]

. 2 .
 ܕܠܫܘܢܐ, κατάθουσι, τρώγη Exod. xxxiii. 22.
 ܕܠܫܘܢܐ, ἔρραψαν; ܕܠܫܘܢܐ, συνέρραψαν Job. xvi. 15.
 ܕܠܫܘܢܐ, mixtura (non musca) Psal. lxxvii. 45.
 ܕܠܫܘܢܐ, ἄγνος Job. xl. 17.
 ܕܠܫܘܢܐ, nocens Jerem. xxix. 26.

ܥܪܝܢܐ prava scriptura pro ܥܪܝܢܐ 4 Reg. xi. 18.
Ezech. xvi. 4. xli. 25.
ܥܪܝܢܐ, ἀφώδευσε 4 Reg. x. 27, et in *Addendis* (T. I, p. 699).
ܥܪܝܢܐ, ἀφωδευτήριον ibid.

• 8 •

ܥܪܝܢܐ. ܥܪܝܢܐ, καρποδόχη (?) Hos. xiii. 3.

• 9 •

ܥܪܝܢܐ. ܥܪܝܢܐ Job. xiv. 14.
ܥܪܝܢܐ, λαμία Jesai. xxxiv. 14.
ܥܪܝܢܐ, essentia. ܥܪܝܢܐ Ezech. xvi. 30.

• 10 •

ܥܪܝܢܐ, mula; inde agger Jerem. xxxiii. 4, et in *Auctario*.

ܥܪܝܢܐ vox nulla Exod. viii. 14 in *Addendis* (T. I, p. 163).

ܥܪܝܢܐ, *quinternio chartarum* (τρόμος ?) Psal. xxxix. 8.
ܥܪܝܢܐ, quasi naturaliter insitus Ezech. xlvii. 12.
ܥܪܝܢܐ, caulis, πρέμων Ezech. xvii. 7. ܥܪܝܢܐ, caulem emisit, ἐξεκαύθησε Psal. cxviii. 6.

ܥܪܝܢܐ forma insolens Jerem. xxv. 38.

ܥܪܝܢܐ, πῶμα Num. xix. 15. 4 Reg. xii. 9.

ܥܪܝܢܐ, ἐξέμαξε Psal. xvii. 46.

ܥܪܝܢܐ, convolvulus, σμίλαξ Jerem. xlvi. 14.

ܥܪܝܢܐ, congessit, ἐστόβισε Psal. cxix. 4.

• 11 •

ܥܪܝܢܐ vox corrupta Jerem. li. 27.

• 12 •

ܥܪܝܢܐ, taeduct. ܥܪܝܢܐ (?) Eccles. ii. 20.

ܥܪܝܢܐ Ezech. xxii. 18. ܥܪܝܢܐ, σκωρία ibid.

ܥܪܝܢܐ, ταπεινά Job. xxii. 29.

• 13 •

ܥܪܝܢܐ, ἀνάμνηση Prov. xviii. 4. [Sirac. xxxix. 6 in Syro-hex.]

ܥܪܝܢܐ, ἀνάμνησις (?) Psal. lxxii. 4 in Syro-hex. Cf. Hex. ad Ezech. xli. 9.

ܥܪܝܢܐ, ܥܪܝܢܐ (?) ܥܪܝܢܐ (?) Deut. xviii. 1.

ܥܪܝܢܐ, vivificavit, forma dubia Hos. vii. 6.

ܥܪܝܢܐ, ܥܪܝܢܐ, ܥܪܝܢܐ, ܥܪܝܢܐ Deut. xviii. 10.

ܥܪܝܢܐ, ἀνδραγαθία Eccles. x. 17, et in *Auctario*.

ܥܪܝܢܐ, nocuit. ܥܪܝܢܐ, ἐπιβουλή (?) Psal. v. 10.

ܥܪܝܢܐ, ܥܪܝܢܐ (fort. ܥܪܝܢܐ a ܥܪܝܢܐ, saluti) Jerem. li. 39.

ܥܪܝܢܐ, ܥܪܝܢܐ, πειράζοντες s. πειρασταί Zach. iii. 8.

ܥܪܝܢܐ, ἐφθέγατο Amos i. 2. ܥܪܝܢܐ, φθογγή Job. xxxvii. 2.

ܥܪܝܢܐ, χαλασμάτα Ezech. xxiii. 15. ܥܪܝܢܐ, χαλαστά Exod. xxviii. 14.

ܥܪܝܢܐ, φράγμα Jerem. viii. 16.

ܥܪܝܢܐ, interula acui elaborata Ezech. xvi. 16.

ܥܪܝܢܐ, debilitatus est Jerem. ii. 25.

ܥܪܝܢܐ, slavit. ܥܪܝܢܐ, ἐρροίησε 4 Reg. xiii. 17.

• 14 •

ܥܪܝܢܐ vox Graecae originis (?) Psal. iii. 5.

ܥܪܝܢܐ (in locutionibus ܥܪܝܢܐ ܥܪܝܢܐ, ܥܪܝܢܐ) vox incertae Graecitatis Jerem. xxxix. 11.

ܥܪܝܢܐ, ܥܪܝܢܐ, πέρας Ezech. xliiii. 13.

ܥܪܝܢܐ, gubernaculum. ܥܪܝܢܐ, gubernatio Prov. i. 5.

ܥܪܝܢܐ, διχοτόμημα Cant. Cant. ii. 17.

ܥܪܝܢܐ, ܥܪܝܢܐ, χυθήσεται Job. iii. 24, et in *Auctario*.

ܥܪܝܢܐ, πρίνος, s. ἀγριοβάλανος Jesai. xlv. 14.

ܥܪܝܢܐ, arsit. ܥܪܝܢܐ, forma dubia Jerem. xii. 6.

ܥܪܝܢܐ, χελώνη Eccles. xii. 6, et in *Auctario*.

ܥܪܝܢܐ, ܥܪܝܢܐ, προεχίρεισε; ܥܪܝܢܐ, προεχίρεισται Prov. viii. 23.

ܥܪܝܢܐ, sorpsit Jesai. xxx. 6.

ܥܪܝܢܐ, ܥܪܝܢܐ, ἐκκενωμένος Psal. ci. 18.

• 15 •

ܥܪܝܢܐ, ἐξεκλησίασε (?) Job. xi. 10.

ܥܪܝܢܐ, κοικινός Jerem. xv. 4.

ܥܪܝܢܐ, ὀμίχη; unde ܥܪܝܢܐ, Psal. lxiv. 12.

ܥܪܝܢܐ, ܥܪܝܢܐ, cantilena (ᾠμα? Cf. ad Psal. xxix. 12) Psal. xxxviii. 12. lxxvii. 4. lxxxvi. 6.

ܥܪܝܢܐ, ܥܪܝܢܐ, νέφωσις Job. iii. 5. ܥܪܝܢܐ, συννεφέσει Job. xxxvii. 21. ܥܪܝܢܐ, ܥܪܝܢܐ, ἐν τῷ συννεφείν με Gen. ix. 14.

ܥܪܝܢܐ, ܥܪܝܢܐ, fremdit Jerem. iv. 19.

ܥܪܝܢܐ, ܥܪܝܢܐ, Psal. cxviii. 158.

• 16 •

ܥܪܝܢܐ, κόσμητοι Jesai. iii. 18.

ܥܪܝܢܐ, ἐφθείρισε Jerem. xliii. 12.

ܥܪܝܢܐ, ܥܪܝܢܐ, Mich. ii. 4.

ܥܪܝܢܐ, contrivit Jerem. v. 17.

ܥܪܝܢܐ, ܥܪܝܢܐ, πορίσαι Eccles. ix. 11.

ܥܪܝܢܐ, ܥܪܝܢܐ, conf. Psal. xlvii. 3. Thren. iv. 9.

ܥܪܝܢܐ, ܥܪܝܢܐ, venia, licentia (πίδεια) Jerem. xxxiv. 8.

• 17 •

ܥܪܝܢܐ, intempetive locutus est; unde ܥܪܝܢܐ, λέσχη, ἀδολεσχία Psal. lxxvii. 65.

ܥܪܝܢܐ, ܥܪܝܢܐ, κεκαρωμένος Dan. x. 9.

ܥܪܝܢܐ, ܥܪܝܢܐ, πρόσκλισις Psal. xxxix. 5. Ezech. vii. 11.

ܥܪܝܢܐ, excrementum Deut. xxiii. 13.

ܥܪܝܢܐ, ὄμρησε Jesai. v. 29.

ܥܪܝܢܐ, ܥܪܝܢܐ, ἠρρηθη Psal. xxxiii. 11. ܥܪܝܢܐ, idem Eccles. iv. 14.

INDEX GRAECUS.

A.

ἀγαυριῶν, γαυριῶν Psal. xxvii. 7. *ἀγαυρίαμα, γαυρίαμα* Jerem. xlvi. 2.
ἄγγιστρα, vascula, vox nulla 3 Reg. vii. 40.
ἀγγρίζειν Prov. xv. 18 in *Addendis* (T. II, p. 376).
ἀγροτέκτων, υρπυρα Lev. xi. 19.
ἄδεια, libertas Jesai. lxi. 1. Jerem. xxxiv. 8.
ἀδικασία vox nulla Psal. liv. 10.
ἀέριμος Esth. i. 6 in *Auctario*.
ἀθεία, ἀθεσία conf. Psal. xviii. 14. [Exemplis adde Dan. ix. 7 juxta Theod., ubi pro *ἀθεσία, ἀθεία* est in Ald., Codd. 33, 228.]
αἴγαρος Deut. xiv. 5. Job. xxxix. 1.
αἰγῶν, ἀγίων conf. 2 Paral. xxxi. 6.
αἰθάλη ex emend. pro *αἶθμη* Jesai. xxxiii. 11.
αἰμωδιῶν Ezech. xviii. 2.
αἰνεσις, αἰνεσις (subaud. *θυσία*) 2 Paral. xxix. 31.
αἰρείσθαι τιμ (!) 2 Reg. xx. 11.
ἀκαθαίρετος Psal. cl. 1.
ἄκαν (ὄ) 4 Reg. xiv. 9. Job. xxxi. 40. Cant. Cant. ii. 2. Jesai. xxxiv. 13. 2 Paral. xxv. 18 (ubi *ἀκάν*).
ἄκανος Job. xxxi. 40.
ἄκαπνον ξύλον (ΠΨΨ) Jesai. xli. 19 in *Auctario*.
ἄκαρπον ξύλον (ΠΨΨ) Jesai. xli. 19. (ΥΨΥ) Jerem. xvii. 6.
ἀκμονετής Jesai. xli. 7.
ἀκρισία, ἀκρίθεια prob. conf. Mich. vii. 11.
ἀκροβυστιῶν Lev. xix. 23.
ἀκτῆ, acta Gen. ii. 15. xiv. 3. [Exemplis adde Philonem Jud. Opp. T. II, p. 141 (de commemoratione versionis Alexandrinae in insula Pharo quotannis habita): Μετὰ δὲ τὰς εὐχὰς καὶ τὰς εὐχαριστίας, οἱ μὲν πηξάμενοι σκληρὰ ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ, οἱ δὲ ἐπὶ τῆς αἰγιαλίτιδος ψαμμοῦ κατακλίνατες ἐν ὑπαίθρῳ, μετ' οἰκείων καὶ φίλων ἐστιώνται, πολυτελεστέραν τῆς ἐν βασιλείῳ κατασκευῆς τότε τῆν' ἈΚΤΗΝ νομίζοντες.]
ἀλαλάζειν in malam partem Jerem. xxv. 34.
ἀλαλαί Mich. vii. 1.
ἀλαλόω, ἀλαλώω Psal. xxx. 19 in *Auctario*.
ἀλωτός (ab *ἀλεια, solis calor*) ex conject. Jud. xvi. 7.

ἀλίζειν Jesai. li. 6.
ἀλίσγειν, ἀλισγεῖν, ἀλισγῶν Neh. xiii. 29.
† ἀλιωτός Jud. xvi. 7.
ἄλοᾶν, ἀλοῆσαι ex emend. pro *ἐλεῆσαι* Jesai. liii. 10.
ἄλση vox nulla Gen. ii. 15.
ἄλωμα, ἄλωμα conf. 4 Reg. xvii. 16. xxiii. 7.
ἄλφη, ἀλφημέρος voces nullae Jesai. liii. 4.
ἄλφος Lev. xiii. 39.
ἀμπλάκημα, ἀμβλάκημα Dan. vi. 4.
ἀμύλιον Exod. xvi. 31.
ἀμυρίτης (fort. *ἀμορίτης*) 2 Reg. vi. 19.
ἀμφεβόλωσ 3 Reg. xviii. 21. Psal. x. 4.
ἀναβαίνειν, ἀνίβη (= *ἐξυμῶθη*) Exod. xii. 39.
ἀναβλύσσειν Prov. xviii. 4 in *Auctario*.
ἀναβολίσθαι, ἀνεβολίσσασθαι Jesai. lix. 17.
ἀναβράζειν Ezech. xxi. 21.
ἀναθυμίασις Gen. xix. 28.
ἀναξυρίδες, caligae altiores Dan. iii. 21.
ἀναπεπταμένα χωρία Neh. iv. 13.
ἀναπηδῦεν (falsa scriptura pro *ἀναπιδῦεν*, monente Lagarde in *Proverbien* p. 58) Prov. xviii. 4.
ἀναπνεύμασις non Graecum Gen. xix. 28.
ἀναπολεῖν, recordari Psal. xxxviii. 4. xli. 5.
ἀναρρηθήσεται (= *ἀνακηρυχθήσεται*) Jesai. liii. 2.
ἀνασκαφαί ex emend. Gen. xlix. 5.
ἀνάστημα 3 Reg. vi. 10. Jesai. xxxvii. 24. Ezech. xl. 5.
ἀνατλᾶν, ἀντλεῖν, ἀνατλεῖν conf. Job. xix. 26.
ἀναφθῆσιν (sic) compend. scripturae pro *ἀναφθῆσονται* Jesai. i. 31.
ἀναφυή Zach. vi. 12.
ἀνάφους, regerminatio Job. xiv. 14.
ἀνέθη, ἀναιθην conf. Job. xv. 4.
ἀνέντροπος, irreverens Ezech. vii. 24.
ἀνεσις, ἀνείσαι Ezech. xli. 9.
ἀνηλειψία Psal. cviii. 24.
ἀνίστασις Ezech. xxiii. 33.
ἀνιᾶσθαι, ἀνιᾶσθω ex emend. pro *ἀναμῆσθω* Psal. xxix. 2.
ἀντάραι Num. xiv. 9.
ἀνταρσις Amos vii. 10.
ἀντίβλησις, collatio Ezech. ii. 10.

ἀντιφωνεῖσθαι Gen. xliii. 9.
 ἀνίπαρκτος, ἀνπαρξία Job. xxiv. 17. Jesai. lxx. 23.
 ἀνπίστατος (λέων), cuius impetus sustineri nequit (non, ut Semlerus, *fictus, verbis describi solitus*) Job. iv. 11. (ἄωρ) Psal. cxxiii. 5. ἀνπίστατα (*insub-sistentia*) ῥήματα Psal. xxxvii. 13. ἀνπίστατος, ἀν-πίστακος prob. conf. Prov. xvi. 27.
 ἀξίεραστος Mal. iii. 12.
 ἀξιοπιστία (ἐν) locutio sequioris Graecitatis Ezech. xvi. 31.
 ἀπαδικεῖν non Graecum Deut. xxiv. 16.
 ἀπαράκλητον, *indeprecabile* Dan. iii. 22.
 ἀπειρημένον (τό), *interdictum* Lev. xviii. 23.
 ἀπεμφαῖνον (τό), *incongruentia* Jesai. xxiv. 23.
 ἀπένοια Psal. cxxxviii. 20.
 ἀπέραντος (ῆ), *pelagus* Jon. ii. 6.
 ἀπέχειν, *distare*. ἀπεσχηκώς Jesai. xlii. 19.
 ἀποβάλλεσθαι, *respuere* Jon. ii. 9.
 ἀποβλέπτεις 3 Reg. vii. 4.
 ἀποδιδοῦσθαι, *apodosim continere* Psal. ii. 2.
 ἀπολέγειν duplici sensu Psal. cxviii. 118. ἀπέλεξας, ἀπὴ-λεγξας conf. *ibid.*
 ἀπόλυτος vox dubiae significationis Jos. xx. 4-6.
 ἀπομνησκίζεω vox ignota Lev. xxvi. 11.
 ἀποπομπάιος (= ἀποπεμπόμενος) Lev. xvi. 8 in *Auctario*, p. 60.
 ἀπορρεῖν. ἀπερρεκώς forma insolens Ezech. xxix. 18.
 ἀπορρέων (ἄρρ) 1 Reg. xxv. 25.
 ἀπόρρητος (= ἀνέλεπτος?) Ezech. ii. 6.
 ἀπόρροια 1 Reg. xiv. 27.
 ἀπορύπτειν vocab. suspectum Psal. lxx. 24.
 ἀποσιρωτῶν, -σιρωτῶν, -σειρωτῶν 1 Paral. xliii. 29.
 ἀποσκαρίζεω, ἀσκαρίζεω Jud. iv. 21. Jon. iv. 8.
 ἀποσμήχειν (κακίαν) Prov. xx. 30.
 ἀποστολή Jerem. xxxii. 36.
 ἀποστρέφειν (τὴν καρδίαν) locutio suspecta Deut. xv. 7.
 ἀποτελεστής (= γενεθλιακός) Gen. xli. 8 in Graeco-Ven.
 ἀποτίναγμα Jud. xvi. 9. Jesai. i. 31.
 ἀποτομή, *instrumentum secans* (?) Jud. v. 26.
 ἀποφάλιος Jesai. lix. 7.
 ἄπραγος forma vix obvia Jud. ix. 4.
 ἀπωθεῖν. ἀπάθησα forma rarior Prov. iii. 11.
 ἄπωθεν, ἄποθεν Ezech. xxvii. 28.
 ἀραῖος (τεπιῖος), ἀραῖος (*divis devotus*) conf. Jerem. xxxix. 10.
 ἀρεταλογία Psal. xxix. 6.
 ἀρκαδική, ἀρκαδικόν Gen. xxxviii. 14. 1 Reg. iv. 12. 2 Reg. x. 4.
 ἀρπίζειν. Fut. med. ἀρπῶνται Jerem. xx. 5.
 ἀρτός. τὰ ἀρτὰ δὲ αὐτῶν Num. iv. 27.
 ἀρχοντικός Eccles. x. 4.
 ἀσπιδοτὸν vox nulla 1 Reg. xvii. 5.
 ἀστερίζεω. ἡστέριται, ἰστέριται conf. Psal. xxxiv. 20 (in *Auctario*). Ezech. vii. 27.

ἀστραγάλειος (= ἀστραγαλῶς) vox nulla Gen. xxxvii. 3.
 ἀσυνθετεῖν. ἡσυνθέηκας, ἡσυνθέηκας conf. Psal. lxxii. 15.
 ἀσυνθηκόντες vitiosa scriptura Jesai. lxiii. 8.
 ἀτέλαβος Nah. iii. 17.
 αἰγαστος Lev. xiii. 27.
 αὐτὴ Jerem. xlvi. 4.
 αἰχσις vox proba Prov. iv. 9. xix. 11. Jesai. lii. 1.
 ἀφανισθήσεται, ἀφιασθήσεται prob. conf. Ezech. vii. 27.
 ἀφάρπαξ, *vespertilio* Lev. xi. 19.
 ἀφή, *lepra*; inde ἀφάομαι, *lepra afficior* Jesai. liii. 4.
 ἀφίεμαι. ἀφεωμένος Ezech. xli. 11.
 ἀφόδευμα Jesai. xxxvi. 12. ἀφουδνήριον 4 Reg. x. 27.
 ἀφοσιούσθαι Lev. xxvi. 43.
 ἀφρονεῖσθαι (non ἀφρονεῖσθαι) 1 Reg. xxvi. 21.
 ἀφυλακτεῖν 2 Reg. iii. 27.
 ἄχνη Dan. ii. 35.
 ἀχρειοῖν, *perdere* Jud. v. 26. 1 Reg. viii. 3.

B.

βαβυλώνιος, -ικός Jos. vii. 21.
 βαῖνᾶ (κανᾶ) Gen. xl. 16.
 βαλαύστιον Cant. Cant. iv. 3.
 βάλλειν. ἔβαλα Jos. xxiii. 4.
 βανασία, *mollities* Job. xli. 26.
 βάρης (pro Hebr. בָּרָה ?) Jerem. ix. 21.
 βαρκαρβίος, *βαρμωροκαρδίας* (?) Prov. xiv. 14.
 βασταγή Num. iv. 19.
 βελτύνειν, *βελτιοῦν* Jerem. xxxv. 15.
 βῆμα, *βοήθημα* conf. Prov. xiv. 15. Jesai. xxvi. 6.
 βηματίζειν Zach. x. 11.
 βίβλια (οἰ), *Gebalitates* 3 Reg. v. 18. Ezech. xxvii. 9.
 βιρώτια, βιρότια (*plaustra*) Num. vii. 3.
 βλάστος Lev. xxi. 18.
 βοή, *βοήθεια* conf. Psal. xxi. 1. [Adde Jerem. xlvii. 4 in Cod. 106.]
 βοηθεῖν. ἐβόθησαν, ἐβόησαν conf. 1 Paral. v. 20.
 βόρατον Psal. ciii. 17. Cant. Cant. i. 17. Jesai. lx. 13.
 βραθὸν (בְּרָב) Jesai. xxxvii. 24. xli. 19.
 βρακία (ἐν τῇ συνηθείᾳ pro ἀναεφρίδες) Dan. iii. 21.
 βραχιάριον 2 Reg. i. 10. viii. 7. Jesai. iii. 20.
 βραχιώλια, -άλια Exod. xxxv. 22. 2 Reg. i. 10. Jesai. iii. 20.
 βρωτήρ, βρωστήρ (בְּרָ) Jesai. l. 9. Hos. v. 12.
 βωβός Exod. iv. 11.
 βωμός de altari *Jovae* Num. iii. 10, not. 34. [Cf. Jos. xxii. 10 in LXX, ubi vox recte ponitur de altari *non-sacrificiali*.]

Γ.

γάφα (in uno libro γάνφα) Esdr. v. 17.
 γαλαθρός 1 Reg. xxviii. 24. 2 Reg. xvii. 29.
 γαμβρός sonat *penheros* Exod. iii. 1.
 γανωζα vox Hebraea 2 Paral. xxxvi. 8.

γανούν. γεγανωμένον, *stannatum* Ainos vii. 7. γάνωσις, *stannatura* ibid.
 γείσος 3 Reg. vii. 9. Ezech. xl. 43.
 γένημα, γέννημα Ezech. xxxvi. 30.
 γή. τὰς γαίας (cum scriptura γαίς) Lev. xxvi. 39. 4 Reg. xix. 11 (Cod. Vat.). Jesai. xxxvii. 11.
 γίγαρον (*purgamentum argenti*), γιγαρῶδες Prov. xxv. 4. Jesai. i. 25. Ezech. xxii. 18.
 γωσμαχεῖν 2 Paral. xii. 7.
 γνώσις, *ars magica* Jesai. xlvi. 10. γνώστης, *hariolus* 4 Reg. x. 11. Dan. iii. 2.
 γόβα (Chald. 𐤒𐤁𐤃), *locusta* Lev. xi. 22.
 γομῶρ, γόμος conf. 1 Reg. xvi. 20. 4 Reg. v. 17.
 γοργός, γοργότης Ezech. xxxix. 18.
 γύρις Gen. xl. 16.

Δ.

δαμίλης (ὄ) 3 Reg. xviii. 25. Psal. xxi. 13 in *Auctario*.
 δαφιδεύσθαι, *largos sumptus facere* 1 Reg. x. 2.
 δεισαλία, *impuritas* Jesai. xxviii. 8, 13. xxx. 22. δεισαλία, δισαλία, *disalia* conf. ibid. [In posteriore loco Cod. 86 scribit δισαλία, non δισαλία.]
 δεκάζειν (non δέκειν), *corrumpere* Thren. iii. 45.
 δένδρομαῖν, δένδρα (*arbores fructiferas*). Cf. Hex. ad Jesai. xxxvii. 30) τέμνειν in re bellica 4 Reg. iii. 25.
 δένδρωμα, δενδρώνα conf. Gen. xxi. 33. 1 Reg. xxii. 6. xxxi. 13.
 δευτερογενεῖν (!) Psal. lxiv. 14.
 δευτέρωσις, *traditio* 2 Paral. xxxiv. 22.
 διά. διὰ δέκα ἡμερῶν Neh. v. 18.
 διαβῶλος Jerem. vi. 28.
 διαγωγίσεσθαι (!) Job. xl. 25.
 διαδηματίζεσθαι Psal. xxi. 13.
 διάζεσθαι Psal. ii. 6. cxxxviii. 13. Prov. viii. 23. Jesai. xxviii. 20. xxx. 1. δαζόμενοι, *διαλογιζόμενοι, εργαζόμενοι* conf. Jesai. xix. 10, et in *Addendis* (T. II, p. 567).
 διαζώνη (!) Exod. xxix. 9.
 διαίρειν. διηρμέναι (πάλις) Deut. iii. 5. Jesai. xxxvi. 1 in *Auctario*. διηρμένος, *διηρημένος* prob. conf. Jerem. vi. 27.
 διαπελάζειν Psal. lxxxix. 10.
 διαπνέειν Ezech. xii. 22.
 διαρμα Jesai. xxxiv. 13. ex emend. 2 Reg. xxiv. 7.
 διαρᾶσθαι, *decipi* Num. xxiii. 19.
 διάσις Jesai. xxviii. 20.
 διαστῆλιν. *δισταλμένα, frontalia* (!) Deut. vi. 8.
 διασύρειν 2 Reg. xii. 14.
 διατείνεσθαι Mich. iv. 10.
 διατρέπειν, *rudore afficere* Jud. xviii. 7. Jesai. xxix. 22. διατραπήναι 1 Reg. i. 18.

διάρχοι (fort. διτροχοί) ἄμαξα Num. vii. 3.
 διαφανής, *fenestra* Gen. vi. 17, *vertente Hieron.* [Sed fortasse *supplendum, διαφανής ποιήσεις (τὸ διαστήριον).*]
 διαφορεῖν (= πνίξιν), *διωφύρημα (= παιγνίον)* Jerem. xxx. 16.
 διαφανεῖν, *desiderari* 2 Reg. ii. 30. Jesai. xxxiv. 16. Jerem. xxiii. 4. *expirare, obmutescere* (!) Jud. xix. 26.
 διγομία Jud. v. 16.
 δινοποιεῖν, *δεινοποιεῖν* Jesai. li. 9.
 δισκάριον Prov. xxv. 11 in *Addendis* (T. II, p. 376).
 διψάν. διψήσανσι, *διψάσανσι* conf. Jesai. xlix. 10.
 διώκεται, *διώκται* conf. Hos. vi. 8.
 δοκεῖν. ἐδόκει, *ἔδωκει* conf. Esth. vi. 11.
 δομῆστικός 2 Reg. viii. 18. [Cf. *Theo. Syr.* p. 841.]
 δοχείον (τὸ) (= τὸ λογέιον) Lev. viii. 8.
 δυσωπειν. *δεδυσωπημένος* Job. xxii. 8 (!). *ἔδυσωπήθην* activo sensu Gen. xix. 21. [Sed passivo in loco S. Chrysost. in Cat. Ghisler. T. II, p. 751: καὶ ἤγαγεν αὐτοὺς εἰς οἶκον κυρίου, ἵνα καὶ ἀπὸ τοῦ τόπου καὶ ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς δυσωπηθῶσιν.]

E.

εἶν. Constructio per εἶν μὲν . . . εἶν δὲ μὴ . . . Gen. iv. 7 in *Addendis* (T. I, p. 74).
 ἐβδομαῖος, *in septima generatione* Gen. iv. 24.
 ἐβδομαῖος, *ἑβδομῶς*, vocab. vix Gracca Gen. iv. 15, 24.
 ἐγγυάσθαι. *ἐνεγύησατο scriptura proba* Gen. xlv. 32. Prov. xxvii. 13.
 ἐγγυοῦν. *ἐνεγύωσε* 4 Reg. iv. 34.
 ἐγκατάσκευος Ezech. xxiii. 12. xxvii. 24.
 ἐγκρίς Num. xi. 8.
 ἐθράζειν. ἤθρασεν, *ἔθρασεν* conf. 2 Paral. xxxv. 20.
 εἶδα, *ἰδέα* Ezech. i. 13. Dan. i. 14.
 εἰκασμός Gen. xxvi. 12.
 εἶρ (τὸ) Dan. iv. 10 (T. II, pp. 904, 918).
 ἐκβράσσειν, *ἐμβράσσειν* conf. Jesai. lvii. 20.
 ἔκδοτος Jesai. xlvi. 1. Jerem. xlv. 30.
 ἐκδοχή, *ἔκδοσις* conf. Gen. iv. 8. Thren. i. 17.
 ἔκθεμα Ezech. xvi. 24.
 ἐκθέτης, *ἔκθετον* 3 Reg. vi. 4. Ezech. xlii. 3.
 ἐκκλησιάζειν, *ἐξεκκλησιάζειν* Exod. xxxii. 1. Jud. xx. 1.
 ἐκκίπτοντα, *ἐγκίπτοντα, ἐκπίπτοντα* prob. conf. 3 Reg. vi. 18, 29.
 ἐκμάσσειν Psal. xvii. 46.
 ἐκπετάνουσαι, *avolare* Psal. lxxxix. 10.
 ἐκπίπτειν, *excedere modum et fines* Lev. xxvii. 8.
 ἐκπρηστής, *ἐμπρηστής* conf. Jesai. xxx. 6.
 ἐκροφῶν ex emend. Jesai. xxx. 6, et in *Auctario*.
 ἔκρουσι Ezech. xl. 38, 39.
 ἐκσέπτορες Jos. i. 10.

ἔκτασις, ἔκστασις conf. Jud. xvi. 13, 14.
 ἐκτάσειν, *extra ordinem aliquid facere* (!) 4 Reg. iv. 13.
 ἔκταξις, ἔκστασις conf. ibid.
 ἐκτός (pro Hebr. פל) ex usu Aquilae 3 Reg. xiv. 8.
 ἐλαφίνης, *hinnyulus* Psal. xvii. 34. ἐλάφιον, *ceruulus* Prov. v. 19 in *Auctario*.
 ἐλεηρός, ἐλεεινός conf. Dan. ix. 23.
 ἐλεισμός Jerem. xxxvi. 7 (in *Auctario*). xxxviii. 26.
 ἐλιξ, *auricula* Lev. viii. 23.
 ἐμβολισμα Ezech. xvi. 16.
 ἐμπαγή Prov. xi. 15.
 ἐμποδοστατεῖν Jud. xi. 35. —τάτης 1 Paral. ii. 7.
 ἐμπρόθεσμος Ezech. xxi. 25. ex emend. Ezech. xxxv. 5.
 ἐμφυσιοῦσθαι. ἐμπεφυσιωμένοις vox Pythagorica Ezech. xlvi. 12.
 ἐναλλακτικός Deut. xxii. 14.
 ἔναρα Jos. xiii. 21.
 ἐνδεωκός (τό) Lev. xiv. 56.
 ἐνδιηλλαγμένη, *meretrix* Gen. xxxviii. 21. Lev. xxi. 7. Deut. xxiii. 17. Hos. iv. 14.
 ἐνδύμιος (!) Prov. xxvi. 22, et in *Auctario*.
 ἐνεχυράζειν (non —ζεσθαι) Job. xxxiv. 31.
 ἐνθήκη Gen. xli. 36. Jesai. xxiii. 18.
 ἐνικός. εἰς ἐνικά Ezech. xxxvii. 17.
 ἐντόπιος (= αὐτόθων) Exod. xii. 48.
 ἐξαποστολή Exod. xviii. 2. Jesai. xxvii. 8.
 ἔξαρσις, *exrulsio* Ezech. xxv. 10.
 ἐξεικονίζειν Psal. cxxxviii. 15.
 ἐξέραν, *vomerē* Lev. xviii. 28. ἐξήρασαν, ἐξήρην conf. ibid. ἐξήρπειν. ἐξείρψεν, ἐξήρψεν utraque forma proba Exod. i. 7.
 ἐξέρχεσθαι. ἐξελεύσεσθαι, ἐξελεῖσθαι (τὸν βίον) conf. 1 Reg. xxviii. 19.
 ἐξιλάσεως, ἐξ ἰσέως conf. Habac. iii. 17.
 ἐξιλείται forma insolentior Deut. xxxii. 43, not. 72.
 ἔξις (Hebr. חַיִּים, *cadaver*) Jud. xiv. 9.
 ἐξοδία Ezech. xxvi. 18.
 ἐξοδιάζειν 4 Reg. xii. 11.
 ἔξοδος. ἐξόδου, ἐξοδίου conf. Psal. xxviii. 1.
 ἐξοστειάζειν Jerem. l. 17.
 ἐξοστρακίζειν, *testis ejicere* (!) Thren. iii. 16.
 ἐξουσιάζειν transitivo sensu Psal. viii. 7.
 ἔξω, in *marginē* Psal. cxxxvi. 1. Vid. ἔσω.
 ἔξωμος Jesai. xv. 4.
 ἐορταστήριον (!) Jesai. xxxiii. 20.
 ἐπάγειν (subaud. κακόν) Thren. i. 5. iii. 32. ἐπαγαγέσθαι, *allicere* Gen. iii. 14.
 ἐπαξονοῦν, ἐπαξονεῖν Num. i. 18.
 ἐπαστῆς Psal. lvii. 6.
 ἐπεξέρχεσθαι, *vindicare* Habac. i. 7.
 ἐπήκουσε vox nulla Dan. vi. 21 juxta LXX.
 ἐπιβάλλειν (τοὺς ὀφθαλμούς) Gen. xxxix. 7.

ἐπίβλημα in architectura 3 Reg. vi. 5.
 ἐπίγονος (ἦ), *concupiscentia sexualis* (!) Eccles. xii. 5.
 ἐπίδονομαι forma rarior Jesai. i. 6.
 ἐπίδεντέρωσις vox suspecta Psal. lxxvi. 11.
 ἐπίδότης, ἐπειδότης 1 Reg. ii. 19. Jesai. lix. 17. Ezech. xxvi. 16.
 ἐπεικῶς, ἐπεικαιώς, *benigne* Jud. xix. 6. 1 Reg. xii. 22. 4 Reg. v. 23. vi. 3.
 ἐπίζημα Hos. x. 7.
 ἐπίθημα (עֲרֵב) 3 Reg. vii. 17.
 ἐπικλήτος, in *aviliūm vocatus* (!) Jud. xv. 19.
 ἐπικλίνεσθαι Gen. iv. 4. Jesai. xli. 10 in *Auctario*.
 ἐπικροτεῖν, ἐπικροτεῖν Jerem. v. 31 in *Auctario*.
 ἐπικρίναι ἐπικρίσειν Lev. xxiv. 12.
 ἐπινύστασις Prov. vi. 4.
 ἐπίπονος, ἐπίγονος conf. Eccles. xii. 5.
 ἐπιπρέπειν Jerem. x. 7.
 ἐπιρριψίς, ἐπιρριψίς conf. Habac. ii. 15.
 ἐπύρρτος 1 Reg. xiv. 5.
 ἐπισκευή, *instauratio* 4 Reg. xii. 5. [Cf. Aristeae Epist. p. vii ed. Hody: καὶ εἰς ἐπισκευὰς ὧν ἄν δέηται τὸ ἱερὸν.]
 ἐπιστημοῦσθαι Psal. xciii. 8.
 ἐπίσχεσις, ἐπισύσχεσις Lev. xxiii. 36. Num. xxix. 35. Deut. xvi. 8.
 ἐπιτροπή, ἐντροπή prob. conf. Jerem. x. 17.
 ἐπιφάνης (s. ἐπιφάνης) glossa vocis Hebr. חַיִּים Jud. vii. 1.
 ἐπιφθέγγεσθαι τινι Psal. xxi. 8. lviii. 9.
 ἐπιφάβερτος vitiosa scriptura Psal. xlv. 5.
 ἐποιωνίστρια vox ficta Jesai. lviii. 3.
 ἐπονιμίξειν, *denominare* Lev. xxiv. 16.
 ἐπορεύεσθαι Zach. xi. 8.
 ἐρημίζειν forma proba Jerem. xli. 19.
 ἐριθνεύεσθαι, ἐριθεία Ezech. xxiii. 5.
 ἐρμηνεταὶ (οἱ ἄλλοι), *enarratores* 4 Reg. ii. 14.
 ἔσω, in *textu* 1 Reg. xxv. 1, 31. Cant. Cant. i. 4, not. 8.
 ἑτεροκλινεῖν, ἑτεροκλινής Psal. xvi. 11 in *Auctario*.
 εὐθνεῖν, εὐσθενεῖν, εὐθνεῖν conf. Mich. i. 11.
 εὐθυμία, εὐθηρία conf. Psal. xlii. 4.
 εὐφόρος γίνεσθαι, εὐφόρος ἔχειν, *euphoria de aegroto* 1 Reg. xvi. 23.
 εὐχαρις Prov. xi. 16.
 ἐφαπτίς, *saugum* Ezech. xxvi. 16.
 ἐφέλκεσθαι, *diutius commorari* Num. ix. 19.

Z.

ζέμα (potius ζέμμα) Jud. xx. 6 (ubi Syro-hex. *לַאֲמַיָּא*, *lascivia*).

ζυγώσταθμος (!) Psal. lxxvii. 31.

H.

ἦκοῆς vox nulla Psal. cxxvi. 4.

ἡμέρευσις Psal. i. 2.

ἡμεράλεγον, ἡμεράδεκτον conf. Lev. xxv. 29.

Θ.

θέναρ, θέναρον Prov. xxx. 4.

θέριστρον, θεριστήριον 1 Reg. xiii. 20.

θῆξις. ἐν θῆξει, in momento Num. xvi. 45. [Adde ἐπὶ

θῆξιν (ثَغ) Wright *Apocrypha*, p. 53.]

θολοῦν. τεθολωμένη Jerem. xxv. 38 in *Auctario*.

θορυβεῖν. ἐθορύβησαν, ἐθορυβήθησαν Psal. ii. 1.

θριαστής, viniſtor, ex emend. Jerem. lii. 16 in *Auctario*.

θρίναξ Jesai. xxx. 24 in *Auctario*.

θυμοπετεῖν (?) Psal. cv. 38.

θυσιάζειν αἰνέσεις, σωτηρίον 2 Paral. xxix. 31.

I.

ἰὰ Jerem. xlviii. 33. ex emend. Ezech. xxvii. 32. ἰασμός
Jerem. xxv. 30.

ἰάσασθαι, ἰάσασθαι conf. 2 Paral. vi. 30. Jesai. lv. 7. ἰά-
θητε, ἰάσθητε Psal. xlv. 11.

ἰδέα. Vid. εἰδέα.

† ἰδαροτόφω Ezech. vi. 13.

ἰλασμοὶ Neh. ix. 17.

ἰλαστήριον (pro Hebr. יִלְטֵר) Sym. Gen. vi. 16.

ἴξος nomen avis Deut. xiv. 13.

ἰχθυῖκος, ἰχθῖκος, ἰχθυακος 2 Paral. xxxiii. 14. Zeph. i. 10.

K.

καὶ, ᾠ (Symmachus) conf. Jud. viii. 7. 1 Reg. iii. 8.

καὶ, ᾠ (Sexta ed.) conf. Psal. lxxxviii. 20. [In opusculo

S. Eriphanii (Opp. T. IV, p. viii ed. Dindorf.) pro

καὶ ἄνδρας κατὰ φυλὴν corrigo ἐξ ἄνδρας κ. φ.]

καίριος, καίμιος, κερεινός conf. Deut. xxxii. 14. Psal.

lxv. 15. Jerem. l. 8.

καιρός (= συμφορά) Jerem. xxv. 31. Thren. i. 15, not. 52.

κακογνωμονεῖν Psal. xxx. 14.

κακοφρονίζειν 2 Reg. xv. 31.

καλλιερῶν (pro Hebr. קָלִיָּע) Psal. cxl. 7. [Cf. كَلْبَا,
agricola.]

καλλιοῦσθαι Psal. xlv. 3. Jerem. xlv. 20.

καλπάζειν Jerem. viii. 6.

καλύκωσις Jesai. xxxv. 1.

καμνύειν. καμνύσαι, καμβύσαι, κάμψαι conf. Thren. iii. 45.

καυθαρὶς vox incertae significationis Hos. xiii. 3.

καρούχα, καρούχιον Exod. xiv. 6. Jesai. lxxvi. 20.

καρπωτός (χιτών) 2 Reg. xiii. 18.

κατά. τὸ κατ' ἐμέ, latrina (?) Esdr. vi. 11.

κατάβοι, descendat 2 Reg. i. 21.

κατάκλιτα (θέριστρα) Jesai. iii. 23.

κατάκοπος. κατακόπων, κατακοπῶν Jud. v. 26. κατακόπτῃς
vox nulla ibid.

κατάκορος Gen. xlix. 12. ex emend. Prov. xxiii. 29.

καταλαλεῖν. καταλαλήσῃ, καταλαλάξῃ conf. Psal. xl. 12.

κατάλειψεν, praesentere Hos. ii. 15. κατάλεγμα, carmen
lugubre Jerem. xxv. 30.

κατάλληλόν τιμι (non τιμος) Gen. xlvii. 12.

κατάλυμα, κατάλειμμα conf. Jerem. xxv. 38.

κατανίκημα Jesai. lxiii. 3.

καταπηκτὴ (potius καταπακτὴ) Jerem. xxix. 26.

καταπροφασίζεσθαι τινος Jerem. xxxviii. 19.

καταπτύρειν. καταπτύρη Gen. xli. 8.

καταράκτης, foramen per quod fumus egreditur Hos.
xiii. 3.

κατάρχησις Psal. xlv. 9. Thren. i. 7 in *Auctario*.

κατασθήθειν, cribrare. κατέσθησεν, κατίσεισεν, κατέστησεν conf.

Dan. [xiv]. 13. [Apud Aretaëum Περὶ θεραπέας

κ. τ. ε. I, 1, pro ἐνείσσαντα legendum e Cod. Harl.

ἐνείσσαντα.]

καταστρωμένειν. κατίστρωσεν Num. xiv. 16 (= 1 Cor. x. 5).

κατασύρειν. κατασυρεύ, κατασυρεύ conf. Dan. xi. 26.

κατατέμνεσθαι Deut. xiv. 1.

καταφλαυραῖν τινος Jerem. xx. 7.

κατελαύειν. κατηλασμένος forma proba Jesai. xxviii. 1.

κατεπίθεσις Psal. xxxi. 2. cxix. 3.

κατεργάεσθαι, conficere Jud. xvi. 16. κατεργάσθη, sub-
acta est (terra) Jos. xviii. 1.

κατηγούντες vox nulla Jud. v. 7.

κατισχεῖ, κατισχεῖ (= κατιχρεῖ) conf. Prov. xii. 25, et in
Auctario.

κατοικιστής Jerem. l. 7.

κατορίντες, ἀπορίντες conf. Psal. lxx. 24.

κατούλωσις Jesai. lviii. 8 in *Auctario*.

κατοχέις (= στρόφιγγες) Exod. xxvi. 17.

καυκίον Gen. xlv. 2. Exod. xxvii. 1.

κελύειν, κέλευσμα Exod. xxxii. 18. Jerem. xlviii. 33.

κελλάριον Gen. xliii. 30.

κεραμύλλιον (καὶ εἰραμύλιον Cod. 86) Jesai. lxiii. 3.

κέρας. κέρατα, κέρασματα conf. Jerem. xlviii. 12.

κηδιάν, κηδίσσις voces nullae Jesai. xxviii. 20.

κιβδηλεία (?) Thren. iii. 45 in *Auctario*.

κιβόριον Amos ix. 1.

κικεών vox Hebraea Jon. iv. 6.

κιρρόν (χρυσίον) Prov. viii. 19. Jesai. xiii. 12. Thren. iv. 2.

κλάμιον 2 Reg. i. 10.

κληροδοτηθήσονται (non κληροδοθήσονται) Prov. xxviii. 10.

2 Reg. xvii. 13 (ubi vera scriptura est in Cod. 86).

κληρουργία Ruth iv. 7.

κνίδα, κνίδες Jesai. xxxiv. 13. κνίδης, κνίδος Jesai. lv. 13
in *Auctario*.

κνίξειν, vexare Psal. xxxiv. 19.

κολόσταθμος Hag. i. 4.

κοίμητρον (pro κοιμητήριον) et similes formae Jud. iv. 18.

κολαβρίζεσθαι Job. v. 4.

κολάζειν, reprimere 2 Reg. viii. 1. κολάζεσθαι activo sensu
Prov. xxii. 23.

κολιάνθρον Exod. xvi. 31. Num. xi. 7.
 κολοβάτης Exod. vi. 9.
 κόμβος, *nodus* Gen. xlii. 35.
 κονδοποτήριον Jesai. li. 17. [Sed vide *Auctarium* ad loc.]
 κοῦδος, *brevis*; inde κονδοκράτος Lev. xxii. 23.
 κοῦιέν, *κεκοιμένος, κεκοιμαμένος* conf. 2 Reg. i. 2.
 κοντάριον Psal. xxxiv. 2.
 κόρυθα (non κοῦρή) Jesai. lv. 13.
 κοπάσειν. ἐκόπασε, ἐκοψε conf. Thren. iii. 45. [Exemplis adde Num. xi. 2. 2 Reg. xiii. 39.]
 κοσκινισμός Jerem. xv. 4.
 κόστος, s. κόστου, *casia* Exod. xxx. 24. [Cf. Diod. Sic. II, 49: τοῦ δὲ κόστου καὶ κασίας, ἔτι δὲ καὶ κιννάμωμου κ. τ. ε.]
 ἄκράτειλος Psal. xxviii. 1.
 κροκίφαντος, κροκινφάντατος Jerem. lii. 22.
 κρίβειν, ἀποκρίβειν Deut. xxxi. 18.
 κρίφιος Ruth iv. 1.
 κῆφειν non sollicitandum Job. xxii. 29. Jesai. lx. 14.
 κώλυμα, κολωμα conf. Job. xiii. 27.
 κομπόλις Jos. xviii. 28.

Λ.

λαϊκός vox an Symmacho et Theodotioni abjudicanda 1 Reg. xxi. 4, 5.
 λαϊκῶσαι Deut. xx. 6. λελαϊκωμένους Ruth i. 12.
 λαλαπίσει, λαλαπήσει Psal. lvii. 10.
 λεπίδωτος (θώραξ) 1 Reg. xvii. 5.
 λιθέα Cant. Cant. v. 11. λιθίδιον s. λιθάριον ibid.
 λιθολογέσθαι Mich. iii. 12.
 λιθολογία Psal. lxxviii. 1. Jerem. xxvi. 18. Mich. iii. 12.
 λιμβισθεῖς Jos. vii. 21.
 λίμμα, κατάλιμμα scriptura proba Lev. xviii. 6. Jos. xiii. 12. Jesai. xxxvii. 4 (in *Auctario*). Jerem. viii. 3. xxvii. 19. xlvi. 5.
 λιμώττεισθαι forma media (?) Jesai. lxx. 13.
 λιχάς, λιχανός Jesai. xl. 12.
 λόγγη (= κοτίλη) Lev. xiv. 10.
 λομοὶ quinam sint Jesai. v. 14.
 λυγμός, λυγμός conf. 1 Reg. xxv. 31.
 λυτρῶν, λουτρῶν 4 Reg. x. 27.

Μ.

μαγκίπισσα, *pietrix* 1 Reg. viii. 13.
 μαζιον 2 Reg. xiii. 6.
 μαμάσσειν quid significet ignorabat Hieron. Jerem. iv. 19.
 μάλαθρον, μαλάβαθρον conf. Cant. Cant. ii. 17, et in *Auctario*.
 μαναά, μάνα conf. Jerem. xvii. 26. xli. 5.
 μανδύα 1 Reg. iv. 12. μαντίον ibid.

μανιακός forma insolentior Jud. viii. 21.
 μεληθδόν Exod. xxix. 17.
 μελλητικός, μελετητικός conf. Ezech. vii. 16.
 μετακλιών, μετεχομένον conf. Jud. v. 16.
 μετακλίειν 1 Reg. viii. 3. Psal. xliii. 19.
 μεταμελείν, *penitentiam agere* Psal. cix. 4 (?). Hos. xiv. 1.
 μετεωρών, μεταίρων conf. Eccles. x. 9.
 μετριάσειν (= ἀρρωστεῖν) Neh. ii. 2.
 μήνιν, μήμην conf. Amos i. 11. μηνιάσειν Psal. liv. 4.
 μητροπόρη Exod. xxxv. 22 in Graeco-Ven.
 μοναχή, μονομάχη conf. Psal. xxi. 21. xxxiv. 17.
 μονός (ἄγριος) Psal. lxxix. 14.
 μονογενής (add. ἀγαπητός) Jud. xi. 34.
 μονόζωος, μονόζωνος conf. Psal. lxxvii. 7.
 μότου, μοτούν, μότωσις Jesai. i. 6. Hos. vi. 1.
 μυζήτης Psal. lxxvii. 46.
 μυσάσειν, μυσῶσαι voces dubiae 1 Reg. xxv. 26, 33.
 μυσαρός, μυσπερός Lev. xxvi. 30.

Ν.

ναζιραία, ναζαραία, *vitis non prutata* Lev. xxv. 5, 11.
 ναζιραύτης (?) Jerem. vii. 29.
 νακὰ (τὰ), *frontalia* Exod. xiii. 16. Deut. vi. 8.
 ναυκίότης Psal. ix. 1. eix. 3.
 νακποστιον 1 Reg. xxvi. 11.
 ναμφδέσμος Exod. xxxv. 22 in Graeco-Ven.

Ξ.

ξυλόκοκκον Num. iii. 47, 48.

Ο.

ὀ. ὀ τὰς πτέρυγας (subaud. ἔχων) Eccles. x. 20.
 ὀβελίσκος, *vox obelo jugulata* Joel. i. 14. *Proleg.* p. lxxvi.
 ὄγκινος, ὄγκινάρα voces Graeco-barbarae Jerem. lii. 18.
 ὄδε (pro ὀδῆ) Jud. ix. 31.
 ὀδός (ὀ), *litmen*, forma rejecticia Jerem. xxxv. 4.
 οἰνάθη Cant. Cant. ii. 5.
 οἰνοφλογίσωμεν prava scriptura Jesai. lvi. 12.
 οἶος (ἀποδιδράσκεω) Neh. vi. 11.
 ὀκνηρέων Num. xxxii. 9.
 ὀλιούσθαι, ὀλιώθησαν Jerem. xiv. 2.
 ὀσπελής Lev. vi. 23. Psal. l. 21.
 ὀμόγνωμος Gen. xlix. 5.
 ὀμότροπος, ὀμοίτροπος conf. Psal. liv. 14.
 ὀξυθυμία, παροξυσμός differunt 4 Reg. iii. 27.
 ὀπωρισμός Jesai. xxiv. 7.
 ὀσία, *fas* Deut. xxix. 19.
 ὀσσεῖν, *ossa arrodere* Jerem. l. 17.
 ὀστέσις Job. xxi. 23. Jesai. xl. xli. xli. 21.
 ὀστώσις, ὀστέσις Exod. i. 9. Deut. vii. 1. ix. 1.
 ὀδαμινός Num. xxi. 5. Neh. iv. 2.

Π.

πυλινδρομοῖν Jesai. xxxviii. 8 in *Auctario*.
 παμνία vox ficta Exod. viii. 21. Psal. lxxvii. 45.
 παινοδοαία, παινοδοπὸν Psal. xlix. 11. lxxix. 14. Jesai.
 lxxvi. 11.
 παπυρῶν Exod. ii. 3.
 παρὰ εἶναι obscure dictum *Proleg.* p. lviii.
 παραβάλλειν, *brutis rabulum objicere* Jud. xix. 21.
 παραδοκῶν vix Graecum Psal. xxxii. 20.
 παραζώνη, *rugio* (?) 2 Reg. xxi. 16. 4 Reg. iii. 21.
 παρακλίνεσθαι in malam partem 2 Reg. xiv. 1.
 παραξίφίς, *capulus* Jud. iii. 22. *sica* Mich. v. 6.
 παραπρολέγειν Jerem. xxix. 26.
 παράρμα Exod. xxxv. 11.
 παραστάς, *pastis* conf. Jesai. lviii. 8 in *Auctario*.
 παρατυγχάνειν, *forte interesse* Eccles. xi. 3.
 παρείμα (= παραλένυμα). *παρείσο* ex emend. Jesai. xli. 10
 in *Auctario*.
 παρελकुσθήσεται, *παροικισθήσεται* prob. conf. Ezech. xii. 25.
 παριστῶν, *arrendere* 2 Reg. xviii. 12. Esdr. viii. 26. Esth.
 iii. 9.
 παροργίζεν τινὶ (!) 2 Reg. xii. 14.
 παρορμίζεν (τοῖς ὀρίοις) Hos. v. 10 in *Auctario*.
 πάταχρα (Syr. ܫܘܠܟܐ), *idola* Jesai. viii. 21.
 πάταρχος Jesai. viii. 21.
 πείθεσθαι. ἐπεποιήσων, ἐπεποιήσαν (α πεποιθέω) Jud.
 ix. 26.
 πέμπειν (τὰ βέλη) 1 Reg. xx. 20.
 πεμπταίξεν, *quinto die aliquid facere* Exod. xiii. 18.
 πενθενός, *pathenos* prob. conf. Jesai. lxi. 2 in *Auctario*.
 πένθος, *penheros* conf. Jerem. ix. 19.
 περαιτήης (ὁ) de Abrahamo Gen. xiv. 13.
 πέρας (τὸ) usu rariori Ezech. xliiii. 13.
 περιμαρτίζειν Exod. xxix. 36. Lev. vi. 26. Ezech. xliiii. 20.
περιμαρτίσαι, περι ἀμαρτίας conf. Lev. xiv. 49.
 περιγενέσθαι τινὶ Psal. cxviii. 56. Eccles. ii. 22.
 περιγωνιοί, *perigonioi* Jesai. xlv. 13.
 περιδειπνίζειν, *celebrare parentalia* (περιδειπτα) 2 Reg. iii.
 35. Jerem. xvi. 5 in *Auctario*.
 περιέχειν, *obsidere* Deut. xx. 12.
 περικάβαρμα Prov. xxi. 18.
 περιλίειν, *perlidese* 1 Reg. v. 9. Psal. xxix. 12.
 περίμετρον Jerem. xxxvii. 21 in *Auctario*. *περίμετρα*,
περίκαρπα conf. 1 Reg. x. 3.
 περιπίλνει, *circumcisa constipare* 3 Reg. vi. 20. *περι-*
πίλησεν, περιεπίλησεν, περιεπίλησεν conf. *ibid.*
 περισεσέειν. *perimeseúthsan, perimesóthsan* conf. Jud. i. 23.
 περιστριθεῖς Lev. i. 14.
 περιτραχίλιον, *περι τράχηλον* conf. Jud. v. 30.
 περιφλενομός Deut. xxviii. 22.
 περίχολος (!) Ezech. viii. 3.

περίφικτος, valde amatus Jud. xi. 34.
περκαίεν, nigrescere, de uvis Amos ix. 13. [Adde Sirac.
 li. 15: ἐξ ἄνωθεν εὖς περκαζούσης σταφυλῆς.]
πέσσαν, πῶσων conf. Gen. xl. 5. Hos. vii. 4. 6.
πηλῖον Exod. xxviii. 4. Lev. viii. 13.
πικραμμοί Job. iii. 5.
πίνα (cum simplici π) Prov. xxv. 12. [*πίνα* Cic. de
 Nat. Deor. II, 48.] *πίνωσι* Esth. i. 6.
πίνωσι, robigo Prov. xxv. 12. *πίνωσις, robiginatio* *ibid.*
 ΠΙΠΙ Psal. xxv. 1. Jesai. i. 2.
πλειών, πίων conf. 1 Paral. iv. 40. Psal. lxxvii. 31.
πλιυθιον in re militari 2 Reg. xx. 23.
πόα Jerem. ii. 22 in *Auctario*.
ποθενός, παθενός conf. Jesai. lviii. 18.
ποιεῖν. Locutio τὸ κατ' ἐμὲ ποιηθήσεται (= *δημειθήσεται*)
 Esdr. vi. 11.
πολιάνθριον Jerem. xix. 6. Ezech. xxxix. 16.
πολυαρείν. ἐπολυώρησας Psal. xi. 9 in LXX. [Vulg.
multiplicasti. Syro-hex. ܩܘܠܘܢܐܘܪܘܢܐ]. Rec-
 tius Hieron. ad Jesai. lii. 7 exponit: πολλῆς ὥρας,
 τουτίστι, φρονιδός, ἤξιωσας. Hinc emaculandus
 Gesen. *Thes. Ling. Hebr.* p. 417.]
πομπή, spectaculum Psal. xliiii. 14.
πονεῖν. ὁ τόπος ὁ πονῶν 2 Reg. xi. 16.
πόνηρος (προπαροξυτόνος) Job. ii. 7.
πορεία, πόρια Gen. xlv. 17. Esth. viii. 14.
πορφυροῦσθαι Jesai. lxi. 6.
ποταμοῦσθαι Jerem. li. 44. Mich. iv. 1.
πότος, τόπος conf. Dan. v. 1.
ποῦς (νῆρος), *gubernaculum* Prov. i. 5. πρὸς ποδῶν, πρὸ
 ποδῶν conf. Thren. i. 9. τὰ πρὸς ποδῶν, *laciniae*
 Exod. xxviii. 33. Jesai. vi. 1. Jerem. xiii. 22.
πρᾶγμα, πρόσταγμα confusio notissima Prov. xxv. 2.
 Jerem. xxxv. 15. Dan. viii. 16.
πρασιά, πρασιάζεσθαι, πρασιούσθαι Psal. xli. 2.
πρινεὸν Gen. xiv. 3.
προαγωγή, provectio ad honores Dan. iii. 30 (97).
προβάλλειν, προβάλλεσθαι (πρόβλημα) Jud. xiv. 12, 13.
 Prov. xxii. 21. [Hesych.: Προβαλλομένους· ἐρω-
 τῶσιν.]
προδιδόνα. *προέδωκαν, προσδοκῶν* conf. Jerem. xii. 6.
πρόζυμα (= *φνράματα*) Exod. xii. 39.
προθύματα Exod. xxiv. 6.
προποῖεν τι τινὶ Psal. cxxxviii. 8.
πρὸς, insuper Eccles. i. 17. vii. 23. ix. 1.
προσβόλωσις (α προσβολή, *acies*) 1 Reg. xiii. 21.
προσδόκιμον, quod expectatur Job. xvii. 12.
προσεπιπάτησε, πρὸς ἐπὶ ἠπάτησε Job. xxxvi. 16.
προσεριθείσθαι Ezech. xxiii. 19.
προσεριστής Ezech. xii. 2.
προσκόλιος Psal. xxxix. 5. Ezech. vii. 11.
προσπαίειν, προσπταίειν conf. Psal. xc. 12.

πρόσρηξις (!) 2 Reg. v. 24.
 προσφέρεσθαι, *vesci* Prov. vi. 8.
 προσφιλίας, πρὸς φιλίας conf. Psal. xlv. 1.
 πτήρους, πτηνοῦ conf. Job. v. 7.
 πτῖλος, πτῖδος Lev. xxi. 20.
 πτόησις, πτώσις conf. Psal. xc. 5.
 πυγμαῖος Ezech. xxvii. 11.
 πυκνοῦφεια (!) Psal. lxiv. 12.
 πυρίον, vox nulla Num. xxv. 8.
 πυρὸν, s. πύρον (ΠΥΨ) Exod. xxix. 18. Lev. ii. 3, 9. iii. 16.
 x. 12. Deut. xviii. 1. Jos. xiii. 14.
 πυρρὰ (γῆ) Exod. xx. 24. 4 Reg. v. 17.
 πυρφόρος Obad. 18.
 πύρωσις, πάρωσις prob. conf. Jerem. xxx. 13.

P.

ρέμβεσθαι. ἐρέμβοντο, ἐρεμέοντο conf. 1 Reg. xxiii. 13.
 ῥέων (= γονορρῆς) Lev. xv. 2, 4, 6. xxii. 4. Num. v. 2.
 ῥήγνυμι. ἐρρηγμένους Ezech. xxvi. 10.
 ῥιγοπύρετος glossa 1 Reg. xxi. 7.
 ῥίξις. τοῖς ῥίξιν 1 Reg. xiii. 21.
 ῥίπος, *crates*, forma rarior 2 Reg. xvii. 19.
 ῥοίξιν (sagittam) 4 Reg. xiii. 17. ῥοίξος ibid.
 ῥύπος, *excrementum* (!) Deut. xxiii. 13.
 ῥυτιδῶσαι Job. xvi. 8.
 ῥύψαι (= σμῆσαι) Ezech. xxi. 21.
 ῥώθωνες, *nares* Gen. vii. 22.
 ῥωποπώλης, *scrutarius* 3 Reg. x. 15. Ezech. xxvii. 8.
 Neh. iii. 31.

Σ.

σαλαίξιν, *ejulare* Psal. iii. 5.
 σαπρίζειν 4 Reg. viii. 11. sensu transitivo Exod. v. 21.
 Eccles. x. 1.
 σαράβαρα (τὰ), *saraballa* Dan. iii. 21.
 σειροῦν (= ἀποκενοῦν) Jerem. xlviii. 12.
 σεμνοπρεπῶς ex emend. pro σεμνοτέρως Jesai. xlviii. 1.
 σήκωμα Ezech. xlv. 11.
 σικχαίνειν Gen. xxvii. 46. Num. xxi. 5. Prov. iii. 11 (in
Auctario). Jesai. vii. 16. σικχαίνεσθαι τινα Exod.
 i. 12.
 σίχχος, *navisea* Thren. i. 8 (in *Auctario*). Ezech. vii. 19,
 20. xi. 18. xx. 7.
 σισή Lev. xix. 27.
 σιτοδεία Psal. xxxvi. 19. σιτοδεία, σιτοδοσία, σιτοδοσία conf.
 Neh. ix. 15.
 σκάλιστρον, *sarculus*, forma proba Jerem. xliii. 10.
 σκαμβός Psal. c. 4.
 σκελισμός Jerem. xiv. 14.
 σκεπαστὰ (τὰ) Jesai. lxvi. 20.
 σκενάζειν, σκενασία, de *confectione ciborum* Exod. xxiii. 19.
 Num. xi. 8. Ezech. xxiv. 10.
 σκόπελος, σκόπελον Jerem. xxxi. 21 in *Auctario*.
 σκοπός, *ficus praecox* (!) Hos. ix. 10. Nah. iii. 12.
 σκοτομήνη (= ἀσέλγητος νύξ) Psal. x. 2.
 σκουτάριον Psal. xxxiv. 2.
 σκῶλον 1 Reg. xxiii. 3.
 σμίλαξ Jerem. xli. 14.
 σούχνα, *succina* 3 Reg. x. 11.
 σταθαρίσκος, σταθαρίκων Gen. xxxviii. 14. Jesai. iii. 23.
 σταθίζειν quid significet Lev. xiii. 51.
 σπαίρειν, ἐπαίρειν conf. Job. xxvi. 11. [In Hesychii
 glossa: Ἀπασκαρίζειν σπαίρειν, olim edebatur: Ἀπα-
 παρίζειν ἐπαίρειν.]
 σπάλαξ, ἀσπάλαξ, ἀσφάλαξ Lev. xi. 30.
 σπανίζουσα non sollicitandum Lev. xiii. 51.
 σπάνις ex usu Aquilae pro Hebr. מַלְבָּר, *maledictio* Deut.
 xxviii. 20. Mal. ii. 2.
 σπάρτος Jesai. xxviii. 17.
 σπέρμα. ἔλαιον ἐκ σπερμάτων Exod. xxvii. 20.
 σπιλωμα Jesai. xiii. 12.
 σταυράκια 4 Reg. v. 22.
 στίζειν. στιχθέντα (τὰ), *distincta, descripta* Gen. ii. 8.
 στίμμι, στίμι, στίβει conf. Jesai. liv. 11.
 στοίβασις (!), *structio* Lev. xxiv. 6.
 στομαχάρια, στομαχάρια, στομαχάρια Jesai. iii. 20 in *Ad-*
dendis (T. II, p. 566).
 στραγγύεσθαι, στραγγύεσθαι, στρατεύεσθαι conf. Gen. xix. 16.
 Jud. xix. 8. 2 Reg. xv. 28. Prov. xxiv. 10. Habac.
 ii. 3.
 στρηνιάν Jesai. lxi. 6.
 † στρήξις Lev. xxvi. 9.
 στρωματίειν. ἐστρωματίσθη ex conject. Hos. xi. 6.
 στρωτήρες Cant. Cant. i. 17.
 συγκλείων (ὁ), *claustrarius* 4 Reg. xxiv. 16. Jerem.
 xxix. 2.
 συγκυροῦντα (τὰ) Deut. ii. 37.
 συγχράσθαι. συνεχρήσατο obscure dictum 1 Reg. xxx. 19.
 ὀλλοβαίνειν, *conspicere* Ruth i. 12.
 συνεπάσασθαι. συνεπάσατο ex conject. 4 Reg. xiv. 7.
 σύμφυτος (κῆπος) Esth. i. 5. vii. 7, 8.
 συναθροιστής Eccles. i. 1. [Cf. Hex. ad Num. xvi. 42.]
 συναλοῖαν. συναλοῖσε Dan. ii. 45.
 συναντίξειν Mich. ii. 8. συνάντισμα Deut. xxiii. 10.
 συνδιατούμενα (potius συνδιατόμενα) Psal. liv. 15.
 συνετίζειν. συνέτισει, συνήτησεν conf. Jesai. xl. 14.
 συνίστασθαι. συνίστασθαι (δύναμις) 1 Reg. xiv. 48. συνε-
 στώσα (generatio), *adhus superstes* (!) Gen. iv. 18.
 συνόλωσις Jesai. lviii. 8 in *Auctario*.
 συσκευάζειν (usitatus συσκευάζεσθαι), *fraudare* Exod.
 iii. 22.
 συσσίρειν 1 Reg. xii. 25. xv. 6.
 συστάς, locus in quo consistit aqua, *cisterna* Job.
 xxxviii. 28 in *Auctario*.

σύστημα 4 Reg. iii. 16.
 σφαδάζειν, σφάζειν Jesai. lxxvi. 3.
 σφαιρωτήρ, σφυρωτήρ Gen. xiv. 23.
 σφάκτης, σφαγεύς (Syr. ܣܦܚܘܬܐ) 4 Reg. xxv. 8. Jerem.
 xxxix. 11. Dan. ii. 14.
 σφιγέ, σφγγίον 2 Paral. ix. 21.
 σφυρεύς 3 Reg. vii. 14.
 σχετλιάζειν, *quiritari* Ezech. vi. 11.
 σχολάζοντες, *literis vacantes* (?) 2 Reg. viii. 18. σχάλα-
 σαι (ἔξιδρας), *vacuas reddere, praeparare* 2 Paral.
 xxxi. 11.
 σωλήν, *tubus* Job. xl. 13 in *Auctario*.

T.

τελεῖν, *initiare*, in malam partem 3 Reg. xiii. 33.
 τελετή. αἱ τελεταὶ 3 Reg. xv. 12. 4 Reg. xxiii. 7.
 τεμενίτης Zeph. i. 4.
 τέμνειν (κρίμα, δίκας) 3 Reg. xx. 40.
 τένδα (= σκηπή) Num. xxv. 8.
 Τηβήθ mensis Esth. ii. 16.
 τηγαμιστόν 1 Paral. ix. 31. xxiii. 29.
 τηλαυγής Lev. xiii. 2.
 τημελεῖν Psal. xxii. 2. Jesai. xl. 11.
 τηρεύς (avis) Lev. xi. 17.
 τιθίζεσθαι, *τιθίζεσθαι, τιθνίζεσθαι* Jesai. liii. 2.
 τιμοῦσθαι Psal. lxxi. 14.
 τίς. τί sine interrogatione Eccles. i. 9.
 τίτλος, *τόιχος* prob. conf. Jerem. xxi. 4.
 τμήμα, *κτίμα* prob. conf. Jerem. li. 13.
 τολύπη ἀγρία 4 Reg. iv. 39.
 τοξικαὶ (θυρίδες) Ezech. xl. 16.
 τοπαρχία 2 Paral. xiii. 19. Thren. i. 1.
 τρισκέλις 1 Reg. xiii. 21.
 τραχύτης Psal. xxx. 21 in *Auctario*.
 τρισσόν, *triental* Psal. lxxix. 6. Jesai. xl. 12.
 τρίσωμον vox nulla Jesai. xl. 12.
 τριχιών (non τριχιών) Jesai. xiii. 21.
 τρυπητήριον Exod. xxi. 6.
 τρυφαλις 1 Reg. xvii. 18.
 Τρωγοδίτης, Τρωγλοδίτης 2 Paral. xii. 3.
 τυροῦσθαι cum glossis Psal. cxviii. 70.
 τύφωνες inter bestias deserti (?) Jesai. xiii. 21.

Τ.

† ὕδροκελία Hos. v. 10.
 ὕπαρ contrarium τῷ ὕναρ Psal. cxv. 1.
 ὑπαρχένα, ἔπαυχ. Ezech. xiii. 18.
 ὑπενέγκω Jesai. liii. 11.
 ὑπὲρ αἰνέσεως (subaud. δῶρα) Jerem. xxxiii. 11.
 ὑπεραρέσκεια Cant. Cant. i. 3 in *Auctario*.
 ὑπερδικάζειν. ὑπερδικασσας, ὑπερδικησας prob. conf. Psal.
 ix. 5.

ὑπερφρανῖν forma insolentior Deut. i. 43. Neh. ix. 10.
 ὑπερκρίνεσθαι. ὑπερκρίθης suspectum Psal. l. 6.
 ὑπερσπουδαζεσθαι Prov. xiii. 11.
 ὑποδῆσαι, ὑποδύσαι conf. Ezech. xvi. 10.
 ὑποπίπτειν. ὑποπίπτουσα (ἀπόκρισις) Prov. xv. 1. ὑπο-
 πεισῖν sensu obscuro Lev. xviii. 23.
 ὑποστῆλλεσθαι Psal. xxxii. 8.
 ὑπόστημα, ὑπόστημα 1 Reg. xiii. 3.
 ὑποθύφειν. ὑποθύφει Prov. vi. 27.
 ὑποχόνδρια (τὰ) 1 Reg. xxxi. 3.
 ὑπόχυμα Lev. xxi. 20.
 ὑπώρεια (ἡρῶψ) Jos. xv. 33. Jerem. xvii. 26.

Φ.

φαγεδαινίζειν 1 Reg. v. 6. vii. 10.
 φαγεδαινοῦν Deut. vii. 23. 1 Reg. vii. 10. Psal. xvii. 15.
 φαῖος Gen. xxx. 32.
 φακωτός (= ἔφηλος, *lentiginosus*) Lev. xxi. 20.
 φείσις vix Graecum Lev. xx. 17.
 φέρεσθαι (οὐ), *non superesse* (de libris) T. II, p. 744
not.
 φθειρίζειν Jerem. xliii. 12.
 Φιλίππειον numisma ex auro purissimo cusum Prov.
 viii. 19 in *Auctario*.
 φιλοπονία, φιλοπονεῖν Jerem. ix. 5. Ezech. xxiv. 12.
 φιλοτροφέεισθαι 1 Reg. xxviii. 24.
 φοιβᾶν Deut. xiv. 1.
 φονῶν, φωνῶν prob. conf. Zach. xi. 8.
 φοσσάτον, φοσσατεύειν Gen. xlix. 19. 1 Reg. xx. 20.
 φουρκίζειν Num. xxv. 4.
 φρούρησις 2 Reg. v. 24.
 φρυκτὰ, *spicae tostae* Ruth ii. 14. 1 Reg. xxv. 18. [Cf.
 Hex. ad Jerem. xxix. 22.]
 Φυλισταιία, Φυλισταιία Psal. lxxxii. 8.
 Φυλισταιῖος, Φυλισταιῖος Psal. lv. 1. Jerem. xlvii. 1, 4.

Χ.

χαβραθὰ (τῆς γῆς) Gen. xxxv. 16. 4 Reg. v. 19.
 χαλαστὰ (τὰ) Exod. xxviii. 14. Jesai. iii. 19.
 χάρην (*propter*) praepos. nomini 3 Reg. xiv. 16. Mich.
 iii. 12. χάρην τίνος 2 Paral. vii. 21.
 χαρσπός Gen. xlix. 12.
 χείειν. χέεσθαι, *diffundi* Exod. i. 7. 1 Paral. iv. 38.
 2 Paral. xi. 23. χυθήση, λυθήση conf. Jesai. liv. 3
 in *Auctario*.
 χειράλυσσις Jerem. xl. 1, 4.
 χειρονομίαι 1 Reg. xix. 9. Ezech. xxii. 5.
 χελώνη, *carina navis* Eccles. xii. 6 in *Auctario*. *scabel-
 lum* Jerem. lii. 20 in *Auctario*.
 χελώνια (potior scriptura χελύνια) Deut. xxxiv. 7.

χερμάς, χερμάδιον Job. xxxviii. 38.
 χερσεία Jerem. xlix. 13.
 χίδρα Lev. ii. 14.
 χλιδών 2 Reg. i. 10. viii. 7.
 χλωροβοτάνη 4 Reg. xix. 26.
 χόλος, ἔχλος conf. Psal. vi. 2.
 χόριον, κόριον conf. Deut. xxviii. 57. χόριον, χωρίον conf.
 Psal. lvii. 9.
 χορτασθῆναι τι Psal. cxxii. 3. Prov. xviii. 20.
 χυδαίος Exod. i. 7. χυδαιούσθαι, vilis fieri Jesai. xxxiii. 9
 in *Addendis* (T. II, p. 567) et *Auctario*.
 κυντρόπους, κυθρόπους Lev. xi. 35.
 χῶρος Jos. i. 9.

Ψ.

ψαθυρός, ψαθυροῦσθαι Jos. ix. 5. Psal. ci. 4.
 ψαμμοδύτης, ἀμμοδύτης Psal. xc. 13.

Ω.

ὠμία 3 Reg. vi. 8.
 ὠρα. εἰς ὠρας locutio optime Graeca 1 Reg. xxv. 6.
 ὠράριον Gen. xxxviii. 18. Jesai. iii. 20 in *Addendis* (T. II,
 p. 566).
 ὡς ἔτι eleganter pro ἕως ἔτι Psal. cxviii. 147.
 ὠφεῖρ (Ὁ. Σουφεῖρ) Aq. 3 Reg. xxii. 49. Psal. xlv. 10.
 Jesai. xiii. 12.

INDEX AUCTORUM.

- Agellius (Anton.) II, 84, 118.
 Alter (F. C.) I, 6, 231, 241.
 Anger (Rud.) I, xvii, 208, 219. II, 566. *Auct.* 3, 5.
- Bahrdt (C. F.) I, iv, 190, 194, 214, 408. II, 187, 392.
 Bensly (R. L.) II, 42, 141, 476, 604, 620, 624, 806, 824.
 Bernstein (G. H.) I, 659. II, 363, 432, 609, 621, 633, 723, 999.
 Bickell (Gust.) II, 331, 584, 700, 824.
 Blanchini (Joseph.) II, 905.
 Bochart (S.) I, 294. II, 362.
 Bos (Lamb.) I, iv, 37. II, 430.
 Bruns (P. J.) I, 649, 658, 687. II, 146.
 Bugatus (Caj.) II, 85, 143, 186, 191, 258, 273, 906.
- Calmet (Aug.) II, 1019.
 Castell (Edm.) I, lxxxiii.
 Cave (Gul.) I, lxxi.
 Ceriani (A. M.) I, lvi, lxxvii, lxxxviii, xcii, 6, 57, 79, 123, 126, 131, 143, 153, 154, 162, 163, 224, 334, 398, 650. II, 3, 42, 43, 279, 328, 413, 415, 429, 431, 487, 584, 594, 608, 676, 690, 732, 749, 759, 805. *Auct.* 5, 27, 46, 58.
 Chrysostomus (S. Joan.) emend. II, 712. Syriace loquens II, 353. in Catena Ghislerii latens II, 708.
 Complutensis Edit. I, 27, 294, 572, 607, 610, 618, 642. II, 34, 422, 467, 572, 574, 575, 599, 662, 692, 921, 923, 997, 1017, 1027.
 Conon (Jo.) II, 986.
 Cozza (Joseph.) I, 398. II, 940. *Auct.* 54, 55.
 Credner (C. A.) I, xviii, xx.
 Curterius (J.) I, lix, xc.
 Cyrillus Alex. (S.) II, 940. emend. II, 989.
- Dathe (J. A.) II, 943.
 De Dieu (L.) I, 74, 774.
 De Magistris (Simon) II, 905, 925, 934, 935.
 De Regibus (Vincent.) II, 905.
- Doederlein (J. C.) I, lxxix.
 Drach (P. L. B.) I, xcvi. II, 322, 340, 430, 432, 437.
 Drusius (J.) I, iv, 30. II, 1, 323, 485, 542, 963.
- Eichhorn (J. G.) I, iv, lxxvi, lxxxii, lxxxiv, xc.
 Epiphanius explic. I, lviii. emend. *Auct.* 69.
 Ernesti (J. C. G.) II, 201.
 Eusebius explic. I, xliv. emend. I, 587.
 Euthymius Zigab. II, 85, 305.
- Fischer (J. F.) I, 80. II, 118.
 Fritzsche (F. V.) I, 569.
 Fritzsche (O. F.) I, 399.
 Fuller (N.) II, 350.
- Gaisford (T.) II, 152, 153, 163, 445.
 Geiger (Abr.) I, xxix, xxxiv, 11, 83, 121, 579. II, 110, 403, 584, 704, 758, 960. *Auct.* 24.
 Gesenius (Gul.) I, 145, 257, 411. II, 926. *Auct.* 10, 60, 71.
 Grabe (J. E.) I, 13, 46, 70, 602, 624, 689. *Auct.* 5.
- Hahn (H. A.) II, 906, 909, 911, 920, 934.
 Harethi versio Arab. I, lxx, 27.
 Harmer (T.) I, 736.
 Heidenheim (M.) II, 184.
 Hesychius Presb. Hieros. I, 167-218.
 Hieronymus (S.) emend. I, 30, 35, 41, 54. II, 510, 524, 528, 547, 581.
 Hody (H.) I, xliii, 668. II, 650, 744. *Auct.* 45.
 Hoffmann (J. G. E.) II, 886.
 Holmes (R.) I, 15, 47, 109, 152, 211, 246, 262, 275, 278, 286, 296, 325, 326. II, 912.
 Homerus II, 311.
 Huet (P. D.) I, 1.
- Jacobus (Mar) II, 420.
 Jaeger (J. G.) II, 312, 314.

- Josephus Christianus I, xciii. *Auct.* 19.
- Kohn (S.) I, 329.
- Kreyssig (Jh. Gli.) II, 21, 27, 39, 74.
- Lagarde (P. A. de) I, lviii, 6, 13, 31, 36, 54, 299, 661.
II, 311, 320, 352. *Auct.* 65.
- Letronne (A. J.) II, 362.
- Mai (Card. A.) II, 200.
- Masius (A.) I, lix, lxvii, 272, 282, 297-328.
- Masora II, 1028.
- Michaelis (J. D.) II, 580, 582, 597, 707.
- Middeldorp (H.) I, 650. II, 30, 46, 54, 58, 70, 326,
333, 398, 440, 476, 492, 515, 941, 946, 951, 962,
964, 966, 980, 989, 997, 999.
- Migne (J. P.) II, 409.
- Miller (Em.) II, 85.
- Montefalconio (B. de) I, iv, ix—ci, 8, 10, 11, 30, 44, 81,
103, 116, 187, 247, 294, 321, 391, 402, 422, 496,
521, 525, 531, 538, 558. II, 26, 61, 106, 121,
161, 180, 219, 249, 256, 258, 271, 311, 332,
345, 357, 400, 431, 452, 496, 549, 558, 562,
644, 944, 1014.
- Morinus (P.) I, iv.
- Nolte (H.) II, 914.
- Norberg. (M.) II, 572.
- Origenes emend. I, 105. II, 787.
- Parsons (J.) I, xciii, 558. II, 150. *Auct.* 10.
- Paulus Telensis I, lxviii.
- Perles (Jos.) I, lxxv, lxxix.
- Phelippaeus (J.) I, lxxxv.
- Philostratus II, 980.
- Plüschke (J. T.) II, 105.
- Pusey (P. E.) II, 940.
- Rördam (T. Skat) I, lix, lxix, 398, 414, 415, 416, 452.
II, 596, 980.
- Rosenmueller (E. F. C.) I, 52. II, 947, 981.
- Rossi (J. B. de) II, 86.
- Scharfenberg (J. G.) I, 18, 23, 28, 65, 67, 134, 145, 194,
197, 265, 535, 542.
- Schleusner (J. F.) I, 25, 61, 233, 415, 480, 499, 531, 533,
765. II, 39, 60, 70, 126, 150, 154, 166, 181, 213,
217, 219, 225, 243, 278, 280, 508, 538, 926, 975.
- Scholiasia Pindari emend. II, 311.
- Schroeter (R.) I, 272, 398.
- Schultens (A.) I, 74. II, 708.
- Semler (J. S.) I, lxxvi, lxxix, xcvi, 511. II, 154, 181,
247 (dele). *Auct.* 21, 22, 24, 29.
- Smith (R. Payne) I, 237, 299, 699. II, 984, 1036.
Auct. 62.
- Spohn (G. L.) II, 572, 595, 597, 611, 686. *Auct.* 25.
- Suidas emend. II, 1025.
- Thenius (O.) I, 553.
- Thieme (C. A.) I, xxviii, xxx, 42, 277.
- Tischendorf (Const. de) I, liii, liv, lvi, 424, 425, 624.
II, 756, 906, 919, 934, 935. *Auct.* 22.
- Valckenaer (L. G.) I, 170. II, 22.
- Vallars (Dom.) I, 36.
- White (Joseph.) II, 1020.
- Wigram (G. V.) I, 387.
- Winer (G. B.) I, 329, 330.
- Wright (Gul.) I, v, 130, 429, 486, 792.

CORRIGENDA

AD TOM. I.

Gen. xxxi. 52 pro *σῶρος* pingē *σωρός*—Gen. xxxvii. 3, not. 7 pro *ἀστραγάλων* pingē *ἀστραγαλῶν*—Gen. xlix. 4, not. 6 pro “Zeph. iv. 3” lege “Zeph. iii. 4”—Lev. xxv. 5, not. 8 pro “Cap. xxxiii. 29” lege “Cap. xxxiii. 39”—Lev. xxv. 15, not. 29 pro *ἀποδώσει* lege *ἀποδώσεται*—Lev. xxvii. 1, not. 1 pro “Psal. cxxxi. 1” lege “Psal. cxxx. 1”—Deut. xxxiii. 2 (in textu et not. 4) pro *πυρίδος* pingē *πύριδος*—Deut. xxxiii. 19, not. 34 pro *حَمَلٌ* lege *حَمَلًا*—Pag. 330, lin. 3 (a fine) pro “Lev. xiii. 7, 31” lege “Lev. xiii. 7, 51”—Jos. vii. 26, not. 57 pro “p. 118” lege “p. 128”—Jos. xiii. 27, not. 52 pro “p. 168” lege “p. 128”—Jud. v. 4, not. 14 pro “alii” lege “alii, Syro-hex.”—Jud. xvi. 26,

not. 83 dele “IV” in posteriore loco, et pro “alii” lege “alii, Syro-hex.”—Jud. xx. 28 pro *ἐπίσχωμεν* pingē *ἐπίσχῶμεν*—1 Reg. vi. 20, not. 37 pro “Psal. lxxv. 5” lege “Psal. lxxv. 8”—1 Reg. viii. 3, not. 2 pro “Psal. xliiii. 9” lege “Psal. xliiii. 19”—1 Reg. x. 24 (in lectione Theodotionis) pro *θεὸν* lege *λαὸν*—2 Reg. xxii. 8 pro *ἐφώνησαν* lege *ἐφώνησεν*—3 Reg. xiii. 26, 27, not. 25 pro “Codd. 19” lege “Codd. III, 19”—4 Reg. ii. 24, not. 32 pro “Cap. xv. 15” lege “Cap. xv. 5”—4 Reg. ix. 28 pro *λοῖποί* lege *Λ.*—4 Reg. x. 10 pro *ἄγ* lege *ἄγ*—4 Reg. xxii. 10, lin. 4 pro *Θεφδφ* lege *Θεφδθ*.

AD TOM. II.

Job. i. 16, not. 32 pro “Jerem. xxviii. 19” lege “Jesai. xxviii. 19”—Job. xxi. 18 pro *λαίλαψ* pingē *λαίλαψ*—Job. xxii. 30 pro “Ο. και διασωθήση” lege “✕ Θ. και διασωθήση”—Job. xxvii. 23 pro “Ο. και συριει” lege “✕ Θ. και συριει”—Job. xxxvi. 21, not. 24 pro “Gen. xxii. 7” lege “Gen. xxxii. 7”—Job. xxxviii. 38, not. 45, lin. 19 pro *χειροπλήθης* pingē *χειροπληθής*—Pag. 86, lin. 15 pro “xvi. 29” lege “xxi. 29”—Ibid. not. *, lin. 6 pro *حسبهم* lege *حسبهم*—Psal. i. 1, not. 5 pro *قصبهم* lege *قصبهم*—Psal. xxxiv. 18 pro *δοτεινω* pingē *δοτεινω*—Psal. xl. 5, not. 8 pro “p. 446” lege “p. 466”—Psal. xlvii. 3, not. 6 pro “Norberg.” lege “Middeld.”—Psal. lxiv. 12, 13 (in textu et notis) pro *ἀμυλωθήσονται* pingē *ἀμυλωθήσονται*—Psal. lxvii. 32, not. 69 pro *تب* lege *تب*—Prov. i. 19, not. 28 pro “Cod. 268” lege “Cod. 248”—Prov. ii. 17, not. 17 pro *حذركم* lege *حذركم*—Prov. ii. 18, not. 20 pro *فاح* lege *فاح*—Prov. iv. 5, not. 8 pro “Cod. 101” lege “Cod. 161”—Prov. vi. 25, not. 52 dele “quae desunt in Codd. 23, 252”—Prov. ix. 18 (in fine Cap.) pro “—ette” lege “—ette ζωής”—Prov. xxi. 18, not. 19 pro *اسدك* lege *اسدك*—Prov. xxi. 19, not. 24 pro *حفلا* lege *حفلا*—Prov. xxiv. 22 pro “—✕” lege “✕—”—Prov. xxiv. 27, not. 43 pro “✕—” lege “—✕”—Prov. xxx. 15, not. 28 pro *ἐνεπί-*

πλασαν lege *οὐκ ἐνεπίπλασαν*—Eccles. vii. 1, not. 1, lin. 6 pro *حجلا* lege *حجلا*—Cant. Cant. iv. 14, not. 33 pro *61* lege *161*—Pag. 429, lin. 31 pro “utique” lege “ubique,” et mox pro “Directori” lege “Directore”—Jesai. vi. 6 (in lectione Theodotionis) pro *ὄν* *ἐλαβεν* lege *ἦν* *ἐλαβεν*—Jesai. vi. 7 (in lectione Aquilae) pro *οὔτος* lege *αὕτη*—Jesai. xiii. 12 (in textu et notis) pro *κίρρον* pingē *κίρρον*—Jerem. viii. 2, not. 5 pro *حارلا* lege *حارلا*—Jerem. x. 6, 7, not. 6, 7 pro *243* lege *233*—Jerem. xix. 2 pro *ἀρσειθ* pingē *ἀρσειθ*—Jerem. xxvi. 18 pro *σῶρος* pingē *σωρός*—Jerem. xxxii. 44 pro “Α. Σ. (τῆς) νότου” lege “Α. Σ. (τοῦ) νότου”—Jerem. xlvii. 4 pro *Caphtor* lege *Chaphtor*—Jerem. xlix. 3, not. 15 pro *γημαρῶθ* lege *γηβαρῶθ*—Jerem. l. 8 (in textu et notis) pro *κερασταί* pingē *κεράσται*—Thren. i. 17, not. 24 pro *سعه* lege *سعه*—Thren. iii. 9, not. 9 pro “ad v. 5” lege “ad v. 7”—Ezech. xiii. 18 pro *Vae iis qui* lege *Vae iis quae*—Ezech. xxxvi. 14 pro “Θ. οὐκ ἀσθενήσει” lege “Θ. και οὐκ ἀσθενήσει”—Joel. i. 14, not. 16 pro *ὀβελισκος* pingē *ὀβελίσκος*—Jon. iv. 1, not. 1 pro “ad v. 9” lege “ad v. 4”—Mich. iii. 4, not. 6 pro *حلم* lege *حلم*—Mich. iv. 3, not. 8 pro *حوت* lege *حوت*—Zach. ix. 6, not. 10 pro “Deut. xxiii. 10” lege “Deut. xxiii. 2”—Auct. ad Eccles. ix. 11, not. 7 pro *لعل* lege *لعل*.

35003

121

+

۱۱۲۳۴۵

